SACRORUM CONCILIORUM NOVA, ET AMPLISSIMA AÎOLLECTIO,

IN QUA PRÆTER E^Ay Q.UÆ

PHIL· LABBEUS, ET GAJi^ COSSARTIUS,

Et noDiffime Nicolaus Colbti *in lucem edidtre,*

ET OMNIA INSUPER IN SUIS LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QUÆ

IOANNES DOMINICUS MANSI

ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA*

AB EODEM OPTIME MERITO PRÆJULE,

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRESTANTE

*EM-** CARDINALI DOMINICO PASSTONEO*

SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ B1BLIOTHBCAR1O,

ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS CURATA,

Novorum Conciliorum, novorumque Documentorunj Additionibus locupletata,

Ad MS. Codices Vaticanos, Lucenfes, alioique reccnfita, 8c perfera.

ACCIDUNT IT1AM NOTA, ET DISSERTATIONES Q.UAMPLUR1MÆ, QUÆ IN CÆTERIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR

TOMUS TRIGESIMUS*

Ab tomo MCCCCXXXI. ufaut ad anntan MCCCCXXXIX

VENETUS MDCCXCII.

APUD ANTONIUM ZATTA.

SUPERIORUM PERMISSU, AC EXCEL. SENATUS PRIVILEGIO.

(£drtio iterate ad Editweii prnwipu txttafdum ab Hubtrtc Wdttr, Btbiwpota, 1 ia duia Barnard Btliuyt, Par\fiu M D ÇCCC/V)

I

S Y L L B U S

IORUM, QU* HOC XXX TOMO CONJINENTUB.

Hanc autem indicem dX , quo nova» accesiione» in precedentibu» notavimu», heic minime repetendum duximu», cum Tomus hic, quantus quantus eft , acceffionibu» confiet, quarum nulla omnino in Edic, Ven. apud Albrit. & Colet. An, <728. invenitur,

A d darOttatt oatiliana amflùrima addfrà

ttUnSa anOart <p ttUtOtrt Jemma Darnwil
-*-*- p<. il
titiitma anrOii tx decantentie bit datif <w-
ttxta. 1
Pk mb mi *ad tæcilixm ^Httatt* jpe/te-

' «45* ηβHMNHM *ami* 1431. ibkL
Jncbeatie «n tetttlii Bftilnmii. *44*
Fiwrnw *verbailt da âubeatiene cavilii* Bart-
. :' 4WdJ
Ttner Itnaranat D. Legati. 4g
Τακτ *Ctdria.* *49*
IUhu ia *babandit settienibai tvvilii Batilttn-*
fu eervari. p
Litttra Sigumnndi r^û Λμμμπμ» . jj
Liftera «14 c/arde·. î4
Litura mitte a dtbttair ad Ctoùrôdefa . fi
Letteig tvnvtaritnit tjtvdaat cencilii tx farta

Littera rninm capital Hemaui per Rmiaaldxm
Ktoau. & Fraaria cotceÜarinm. 61
^ifttU ctttriUi Raeikentit ad Cartlum nam
Francernat. Ay,
•Aie ejntdtm ad mu'zarw Cbri/ticrim Fran-
dj
a
ibid.
6«
------dbrtria. *69*
tftttala Smoundi bnftrattrie ad datant Jtar-
{MdA·.---------- 70
*tfitt. Ldgfau ftfa P. ad ftneat artbiefiv^*
janaeutni. 71

' Magarût *praUtaraat ad ceacHna» .*

»43* DMMMtfS «au. 14p. 7«
poem Muro neprr<"«ri per *centilinat .* 7<
tfitteU Sifitnuntii Kmuhtm *regû nd tenci-*

Cepia JfpsBntieaù duerje&t <F%.

Ffiaela eenfilii Ruüeauii nd tpiictfent Ne-
VM4MMM4. g>
Sfiftnln Siginuindi rqh Rananenm jd *cvtcL*
linat FatihAut. g.
+ûnU dtnù Mfilpnerir ed ceiuilim fa,
riieetn. 8<
JQtfMU *SiginKntdi regie* Rmmwmi *nd anti*
ünn. 87
tfinela darii Mbdielatateie nd Ht» ibid.
JF. *Liftera rmt Rmk nd* ata». 88
Xpinela ^WNki' *darit Sabaadia nd* ido». 90
ttùtaU M*Upi *Durit Hupndia nd idem .91*

rtfa at fvte ejattum ranreit,
Littera narra reamiUtu rivitotit ^Vgutauit.

Rfunia rovilii daiOttaiif ad Idtau , 99
r. Littera rqft Ιμμμμμ *mitra càvilie* Ia.
vlaatfi, lot
fX *Littera tjnrded ad idem.* <°JU

^dnbarnata ejaidm fer mt erataret *cerant*
ÌXgenia tP. prefmiu *IO'*
*C*ia nvtnt^teune miuanni enttiu ontilti*
exiventibiu a* *Nnreutberge ,* itr
Ffl. Liant ejaidttt ad idnt. 117
^ratait frtfntiti fer D. Pafant D, FLui Λ*
ntanermn. ri8
Fûalir nenr ceucùtfle nu/envit rtgia en-
fer frnfetitii nannt afeeielinnet. 1x0
Lirnra ntirra fer etntilunn teûvertitatibei
121.
epiftela rbiliffi daeû Bamadia *ad tevi-*
lh m.
IX.Linera intftratarit apc. 1x3
Fftttela Frideriri durit Saxenia ad cencilixm .
,'M·
Utttra S. CvuUit rerfeuaiit littera fafrasert-
?*■ n<5
Îfutela ingenii FF. IP. ad Sigumandant regent
Λμμη·πμ>.
ttnnSievt data D. Peer· *Feimeri tnfei* «e». dix law/ea pr« *ferte Qr«erant Fxfa .* «»8
FftnaU Jebeaut darie Wb^rdta ad ancd
tanleenre. *I14*
ffiaela Fttri daheamne, & aime» ad 1-
dent. ,. i
Ffituia tautrvaternat e· *éditant régiraient*
nrbtt 1UM4 *ad* ftjinMMdMi *regent* Rmmn».
nu». I},
Hφα ad eudm.
tantale mtivtrritatie Pianaantit in jtnetria
ad cencüiaat . 1 *yj*
Littera S. CeneOii ad enatae CbrûticeLu ürc'.
x}8.
AumMBaum» *faHimn de reovuit fnSif a D.*
Ftfa ttattribai iiginamdi rtgn Remana-
m», I4Q
Littera D. intftrettrif. *I44*
I4J* *Çeatfeiitie fatta inter ambaxiaterti tancihi ta.*
ed. 0- nmtciei tebenunan in effidn ipa
. ..... HS
Jnitnunanttna txvntiemt, tvateatn , ejr me.
ritiatie centra D. fafant, ©· DD, cardina-
Jee 0-c. I4d
SfitteU Damùtici cf/rdinedit ad cenciL Ueik
H*·
gfimia Referma regina Oregnuan, <F *siritia*
ad cent, teuil. *I4>*
tfeetela agit Navarra ad ident ente. i;o
JUvaratM *faih fer Fr. GniUehnmn Jelieanav.*
»5»*
OnUnatie navilii tafer ta revecativte. ibid.
Littera etnedii ad nuvtrtti acHrin. 15*
*&*** Λ ffivefi Cafarangiutau ad cent.* »a-

XfitteU FbOiffi darit Urgpdia ad S, camJ.

HS-
Ctfia Litttra direOa eencilie fer D. epiteef.
DuttImtiMem. *r iTd*
Ctfia littera orbàf. Rberaaneie . ibtaL
Cepia fretertatiaüf faBa per anebexiaterti D.
***,·· *Cwttiaui tmer faBit*
canin Nudeeuu.

• » Λ-

Declaratio salvi cmdaBns ntudii , misti r-*-H toribtu D. papa existtntibns in Constantia , «5?·

EptsreU Sigismund1 regis Rommonm ad cmc, fail- ibid.

p-AMvMprNW mismm per imperatorem , iu quo inserantur duo Milla papales , O nu cedula. cotsctrnentes concilium Basilense . ıóı

Epistola Humfredi datis Gloctsfria ad tote, tdj

epistola Sigismunds regie Rom. ad idem cost, 166. I

Lsttera pains convocationis prolatorum regui I eram ia, 16·.

µttera inquisitoris Fr. Petri Fabri ordinis Mi nornm ad cans. Basii. i$g

tytstoU Syndici & consilii Mvenioncnsis ad cmc. Bassi. ii9

Epistola Sigismandi regis Rom. ad Patres ejusdem concilii . (γ0

Fpistola Caroli HI. frmeorum regis ad idem r«K. ,7r

Capitula oblata Carols Francorum Rtri per oratores ejusdem concilii. I7i

fafasio regia, I7‹

Epistola Gewgii do Trimollie ad idem /»!«·. I7J

Epistola Philippi fais Burgfaia ad idea cau, ı-»β.

Epistola Jo. Ebracensis ,&■ Jo, de Malbruno ad Julianum legatum çsscilii Basileefas prasidem . 177

falvns conduites Mtrchimit Brmdebargcnsis , &■ Jo. dsscis Bavaria confessas Bobenus. 179

Epistola Sigismund· regss Rom. ad Wilfelmum comitem Palatmam Rbeni Cpc. ,Bs

Ejusdem ad patres concilii Basileensis. 18»

Propositio amisaxiatonsm universitatis Coloniensis . i8|

Litter* .elpbensi regis ^dragpnum creantis Bernardum Serra procuratorem srnern generalem ad cone. Basil. 185

"^Wti Tt^'S idem cone.

Mia ejusdem ad idem tone, χ87

Epistola citdoritm imperii ad idem. 190

Jidolpbi ducis JuHacensis ad idem . ibid,

Epistola concilii Basdensis od consules civitatis .Ergentinensis . „9T

Epistola Lndoi ici comitis Palatini Rheni ad tdem cono.

Sigttmmdi regis Re*. ad concilium . 19$

Littera missa per concilitm Basii, cardinalibus in curia Romana existentibas . 195

Littera D. .liberti ducis Austria. iqd

Propositio D. episcopi Nivemensis embaxiatoris D tbuis Surgtosdis folia in cone. Basii. 197

Propositio faSa per D. eleemosynarimto rtgis ragon. in conc. Bassi. 100

Secanda propositio D. episcopi Nivenensis antra difla pe· vicarium Mogmuinum &t. »0$

Facultas imponendi subsidium caritatrvum .111

Littera modificationis super eodem. ſ iti

Memoriale oratorum regis Ho*. ad D. papam , tij.

Epistola Conradi *rchirp. Mogunt. ad concilium Basii. ♦14|

Tbeoderici ercbiep. Colonseasis ad idem . *‹f|

Propositio faBa per vicariam Mpgimtmam m f m» cjl. Basil, nomine eleBorum Imperii . 1 j7

Item de eadem materia super prosentatione litte-, rtnm.

Mmodatum t>. Regis Rem. ad ducem Bovcriu ad coucmfaodum cum Bobemis. 113

Cepia Littera missa universis regibus per P. imperatorem pro cone. Basil. nj

Copia liftera quam ostendunt populis capitmei wwwn·, eruta e MS. cod. Flor, ab M. Laete Mebus . nlj

Owd in concilie procedendam sit per notiones & non per depuiafimes &c. ex ebdem cod. MS. X19.

Epistola mmcierum concilii Ba/ilitnsis missa Progeustfa ex Mt. Cod. Florent, ob eodem. 334

Littera scripta per conciliidu Regi Frmcia ex eodem MS. Cod.

De eleBione civitatis, ubi conalium defiet cehbrori ex eodem MS. Cod.

butnsQiones ombaxisuorum euntium ad D. papam ex parte cone. Basil, ex eodem cod. MS. »

Poctrmata ami i<H· *47

Epistola Philippi fait Burrundia nd cone. Basil. ibid.

Littera regis Rom. mittentif Patribus litteras magistri g, ordinis Tntouetorum, de cmMerotime Bobemorum , O- Regis Polmorum. 149

Copia littera suprascriptit Itiiteris incluse . tj0

Modus vivendi i» concilio. «Jt

Mandatum ambaxiotomm ngm Bohemia, & Mar. ebimatus Moravia .

Mandatum universitatis Pragcnsis exhibitum per Bohemos . j

articuli dogmatiijpti in Bohemia , pràpositi per D. Legatum dre.

Cédais data p:r magistr/em Petrum ^nglicum 160.

Collatio , seu prasentatio Bobemorum faBa coram P. Legato per magisfritm Jo.de Roofamut . ibid.

Mm collatio per etmdem. »

Positio ejusdem ceram Patribus concilii pro fate Bohemonm proposito. *$9

Ttrtins trtimdns Bobemorum ,pHfaints m fo»c. per D. Vtricum &c.

positio de commamfa eucharistia fafk ptf *·» gistnm Jehanntm de Rfgusie Ord. Pradic. centra m.Jθ. de Rokcqma oratorem faemermn .

RrpZu contra positionem M. JEgidii Carierii, fa Ba per p. Nicofam oratorem Bebemornm pro secundo articulo eorum. jjg

Prafatio in responsionem pro veritate, ad repiscos pro Π. articulo Bobemorum, fii tsf do fa nitentia pettoforum publicorum. 1(8

Jiesponsio ad replicas D. Nicolai Taborita MNP ptmitime peccatorum publicorum , faSa per M. Ægidfat Cttrlerii dmpmm Camoroc, a concilio propter bec defartmn . j9l

Replica P. Utria contra diSa magistri facisem Ont Prodicat. faSa,

Paiera positio ere temporalitate, & jurisdl&umc ecclesia , <T deftnsio ejusdem Je. Palemur, auditaris cardinalis s, Mfgeli Legati. 47^

Epistola cmsubtm <Jr civimn Trtvirensium od Qua. imperator fecit odpromotionem ejusdem 408,

Quo idem fatas f»i pmftet adbasionem contiiu . 489

Littera missa per cancilium Romanorum Rqi . ^90.

Epistola Sirism. regis Rom. od Cone. Basil, ibid.

Ejusdem alta od idem. 493

Ejusdem alia ad idem . 491

Pulla missa per D, Papon rtgi Ram. 49*

Littera mitte imperanti per smcilimn. ibid.

Epistola Roderici de vute faBado cotutis ad eme, Basii, 494

propositio faBaper bl.Jo.dc MΛα ambaxfaorem papa m eodem eonc. 49«

propositio fatla per abbatem S. Maria de Maniacis ambaxiatorem papa m eodem cone, sta ·µ> tio D. Nicolai abbatis <H. 498

Epistola Eftgmii IP, ad congregatos in civitate Ea» silenti.

Ejusdem memoriale datam soi* ad conc, fait orattribut. «qg

^batanitat. ibid-l
^diafacPtat.
Retpiatia faSa aratpribxt papa per ·rwB«rsrr'||
. ibid· N
Littera decpui, O mmtici Trevirentinm p can. I
n7'**··. <»4 y
Littera atuta cencilia BatiL m fauaron dncit H
Litwpia per nabilet terrarnat |HmMb Oc.II
518.
apiittla Jutba dativa Bavaria p mu. Batil,
<19.
Lndavui regit, Calabria O Jbtdcgavia dncit p
idm. m
Faga inita O fitntate meer Epgeninm papun
O Sigimandam regem Rpmanamm ■ n
Lattera muta cmcilip per rmn JUm. tnpar cum /
94ÎMM /IM· * II
^idimu'*' e'0r=*= <M' ****»''0''! m !
»*rV"d' idem. <Jt
Unet elaSi Trcyimuû p idem, ^4II
Cpfirmatia cmventimii cnjntdam inter cemitem n
Falatmpt Rbeti, O CWM. Ratitp.
nW. eetgtnii JF, Je. de MelU.Je. arcbiep. Ta- H
rentine, Tbama epin. Tr^puinui, O aliit,
.B*.
Littera legattmlt CaPbudit S. .Pueli. $401|
Lpiitald Xttgpii F, P mtgreguet p f9u, «4,0

MTfJ OTIJM*· tf1»
tfiMk Syndici 0- cmo/h civitatit Ovenionem
M P conc. Batil. - --
ModsMB Joaunit de Tntig/mu epiuopi Ferra-
rieuit, ex Oxtegrapbo Ptrrarmui, ab D. Ço-
mb. Jmpb Ontenore Scalabrini.
Batiluntit concilii Factitat data udent tpitcopo ,
ex «MtaB Ontagrapbo Oc. »47
fpùteUjobamû régit PortngPia ad idem mu,
»4*.
Mmmm/ Tro&atnt p. Jo. de Tbrrecmnua CM.
Fradkuumn m faverem btgenii IP. centra
décréta Cmc. CPtmu. 0-c. <9- centra gtua m
mu. Batil, advertat Agnum»; ex MS. Cadite
Lnmui. yyo
Jobmme de Polemar reluit feront apa babnit ?4
committit ex parte concilii Oc, 590
Retpmiio iüoanm de Fraga P promitta. <91
Ppatùia faSa per Procofùtm iUmm nomine
Tbabetrioamm.
1U0MW ad pramitta M. Ægidii Carieeii. ibid.
ratant M-Jo. dt Txrrefremua taper ovitatnen.
**> frAV* dobeat farare tervare Decreta de
mutât Qanemünu mumaandit, O eteaio-
nibtu tee^mandit, aliar cadat a jure Papiae
eTe. ax MS. Cpice Lactati. t99
Littera impratecù tigpijuancii, te imperatoriam
rrrceffûte coronam, navetone ad tant, mittere
oratont. 606
tfiuela M. G. Otd. f. M. Tbenmuconim P mu,
Batil. 607
Ratimet allegata pr ambaxiatoret oMbotam im-
perii pajHH tnaia faSo tedittm, & Aupm
tia tpite. Nrvemauu ambaxiatorit dtuit Bar-
ffMtM. 6<A
Odàutie concili taper centrevertia ratione te-
dôw 0C. fl»
Littera Puent régit Scoternm p abbatom de Do-
todrana. Î13
txPrtatia ad cenciliam , amboxiotomm papa .
UM
Capitola adrvueta, pro concordia papa P concil.
toper difemuile (Fc. 61y
Mùùva mina aratariheu Germanica natianit a
rtge OB^ia ; ex MS. cni Flarent. Pt. b. Lan.
muta MePu . 616

Tree «mit rrnOsMi ci
num , O mu. Batil. ex eodMcodice. 617
binera mutataera concilio per cleris ^ütiuiodn·
rtotern Oc. 611
Lpituda Brici regit Dania P conc. Batil. 6ct
Luttra, mt Batia decreti, ^nP omnet catua t ana
traSaPxr m concilio Batileenn revertaatnrp
enriam Roamtamprater tret, videlicet P re-
formatimcm mornm, P extirpationem barnit,
O P pacem ponendam inter hincipet. 614
Eputola dacu Mpioiaaentit p mu. Batil. fay
Lpistola Boletlai dncit Litbnania P conc. Batil.

Univertitatit Paritieiuit p idem. 618
Sigitmmidi.imperatorii P Pern. «3«
Regina Jobama Sicilia Oc. p idem. .«3*
ingenti /F. P regem PBglia . «33
Littera ertdentijit Bobemormn. «34
Artienti oblati centilia ex parte regni Bebcmia ,
0· Marchioaatnt Moravia . ibid.
Littera crPentialit D. Imperatorit. 6jf
Littera mitta muibo per Carolam regem Franco-
non . jbid.
^tlip mandatnm dncit Bnrgnndia. 6j8
Lpittola eteScoun Ram. Imperii p cène. Boni.
«3?·
Lput. crpentialct dncit Sabandia P ccnc. Batil.
641.
SigitmuPi tmperuorit P idem. ibid.
ФІКФОПМ de Armenia P idem.
Petitio Mata per ambaxiatoret dncum Bargim-
dia, & Sabandia. 644
Ditpntuio inter card. S. Ottgeli, O xrcbiepilco-
pam Spaleteutem orttortm ingénu. 44$
Retpontie Spalatennt.
Perna Fratuitci de capitiPi Litte ambaxùtorii
Pmetu-
Perba D. imperMerit. ' 66$
Cedida oblata pro parte Imperamit 0-c. 666
tpirtola Pbüippi démit Beûgimdia P conc. 667
Bpittola Frxgentinm P woncioi concilii Baeilcen-
rit, Ratupona txiutnctt. 66t
Copia cednla mcInta. 669
Copia Littera ùnperatorit Gracormn P mu. 6yd
Propotitio faOa per b. Legation tn conc. Batil.
ambaxiatoribnt Graconon. 67\
Rttpuui· prafatonon ambaxiatenan concilio fa-

Propetitio D. Jüttii Concbentit aatbaxiamit
concilii «i Vtnetoi. $8 y
Rtapotuio dncit ad earn prepotitionem . 691
Intentio concilii sapr ^uatnor articnlit ditpotatit
com Iobnui, O bentot fraaitiit . 691

nibat S. Birgitta , P abtreOataribau pibeudam
P concdiam Baiiletnu delatu ; pa e* MS.
cedice Lucenti. 698
Defentianet pertundam articedanan rnbrenan
revelati w 5. airgittx, ft&a in cencilia Λη
tileetti p tnagi rrnm Jmnunt de Parrtfra-
mata (9c 699
Jo. Dominic. Manni adnoutio in articulum
XU. 7JÎ
Canctlunn J>. Jearntn de MiUit P Piuia , afoa-
cati cantittarialii, taper decrete FrequoH ,
edita m catuil. CanuM. ex MS. cPic. Felini
m tibliat. Camtic. Maj- Ptletia Letmuù.
814.
(l«te vin aJiu» e« , tn puto , - Jonnne d·
Mella, «juem ab Eufatuo pontifie· sûmubi
Hmileam venia» legatum acrinai in"
ria, documentis concilii Buileetmu pm
missa psg. ij
Γ434 Dnmmbm mu 14J4. 8m
Linera cradentialit Fbbetnamn . ibid.
Rerpantie tancilii P eaapent.
Littera mura Mendimuet atnrentet <Fc. „8x4
Co-

Copia ejusdem MI* papa taper remiisMe coat* ecclesia MMebmgemsis *d concilium . 815
« Litter* cefinh M/«rmn7 ad concilium. 8»?
Epistola M*gisrri crvittm 0- cmsulxm Pilgnentium ad concilium ., 818
Littera HJthanu de Ptlnur aiiinrtt, O eat. baxiatoris concilii versus Mbeau'w. 819
Littera Sigismmtdi imperat. ad cmc, 830
Copia Litterarum mcltssarum i» epistola impera-, tarif . ibid,
Kpistola Carali HI. regit fraacorumadconcilium. 8V
Littera imperatoris concernent faClum tardtaalit ReiMnagensit O tapirait Bstmbergouis. 8ji
Utteraatakaxiatarit concilii , yû us Gracia remanserat, 8yy
gpittala Heurici regit ^glia ad concilium. 80
Epistola prolatorum O capitulorum Traje&msium ad cmcihum. Sy9
Litter* concilii ad imperatorem, 84)
Supplicatio ablata in sipgidit depatatteaibtu per dominos generales Pradicatorum , Carmelitaram, -dugustinensimu, ac ticarixta Minorum 0c. 84!
Epistole lugenii papa II', ad concilium . 846
Fpistola ducit Mediolenm{is ad cmciltnm. 847
Littera pape ad suit oratores O prandentes concilio . 848 ll
Copia litterarata ad D. Legatum ex parte m/usdsm / provincialis Sexonam .
Îpittola capitali .Olbiensis ad concilium. 851 n
Littera consulum civitatis .Aibiensis ad «Mcr-| lim*. 85*1
Littera D Fngtnit papa ad S. concilium taper fa-1 βo ecclesi* S. ,iηάo;ιμ Rotbomagmsis O îr\ii jtfMsis. 85
Epistola Friderici Lmtgrovii Thuringia ad reeti-l Hum. Hfyfl
Ejusdem alia ad idem . 80 ñ
littera imposions ad emefiium taper causa D. U Rothomag. O allis 0c. 858!
Etnsdim alia super materia Grucontm . 859
Littera ducis Britannia ad concilium . S60
Littera imperareris Rom. ad imperat, Gracor. m. per redaSiape ectlesi* orientalis. 86»
D. dacis Britannia ad concilium. 861
D. papa ad cone. taper materia. Gratorum. 864
Littera M. Simonis freroa oratoris cettcilii apud D. popam saper faSo Gratommt. 86 y
Littera Isai* episcopiJerosolymitmi taper materia unionis Grocorum ad D. Papom . ibid.
tpistolA provisorum. O decanorum formeorum diuresis VrajtBcnsis ad coac. 866
Epistola Jobmmts durit Britamtia ad concilium , 8?o.
-Avisamenta dommorum depotatmum io facie pecmtiarum repenndoram pro adventu Gratorum ad coacdiam . 871
Bulla papa de assensa prathto m materia Grace, ram . 874
Littera D. cardinalis de AJrsnis super materia Gracorma . 876
I liters attoramdom cmonicorum .Albiettsinm ad concilium . 877
Epistola Caroli HI. régit Frmcoram ad concilium. 879.
Epistola episcoporum provincia Norbmensit ad concilium. 880
Petitioner S. D. Imperatorii 0c. 881
Imperator ^Augustus per not nmtciot tua majesty, til 0c. 88 j
Rpittda Joiutmis .Armeniaci comitii ad concilium. 886.
Bpistola Bûrgi magittroram O consulam Leodentit civitatis αα emeiliam. 887
Copia littera D. Cbristopbori Garraai 0c. 889 l
Copia littera ambatuatorum Gratorum trmsemt-l tium ad LS. D K. papam 0c. 89e l
Cepiu fnewatmli D. itatit Bwffmdia pro pace regni Frmciu . ibid.
fpittela ^tmedei ducit Sabundia ad concilium . 89:.
HM Documenta anat 1455. 895
epistola Philippi dacit Bargnadiu ad concilium . ibid.
Littera S. D. imperatotif ad concilium mitttntii Çmradam de iNitptrg traBaturum de rebut Bobetdicie. 894
ipistoit capituli , O canonicorum ecclesia Tridentia* ad concilium. «9f
Littera D. ducit Britannia 0c. S96
Litttra communitatis Lmdimsii cd copcilium.^f
Littera D. ducit Sobaadia advenus Ludouicum dt Palude Epucop. ^veniou. 9pp
Opia littera iuterclata. 900
Littera comirit ^rmmtimi ad coucilium. 901
Protettatio faBa per inclytam nationem Germanicam taper materia indnigmtiarttm in failo Gr*. eorum . 905
Littera alia e/nedem D. ducit 0c. 904
bulla legationis cardinalium S. Cruci t, O S. Petri ad vincula . 905
Bulla Epgaii pap* !E. ad concilii pratidtt. 906
Copia littera regis Jacobi 0c. 907
Bulla papa ad concilium super redn&ime Gr*cm rum. 909
X/Î4 bulla patens D. M. Papa, iit au» insertmtur capitula concordata cum Gratis 0e. 91«
Littera D. ducit Barrensis ad concilium idem Basilttuse. 9H
Ppistola Caroli rtgts Francorum ad idem . 914
Epistola cardinalium O Crucis , O S. Petri ad Idem. 9>J
Epistola oratarum conedii Basileensis ad impurrn torem ad conc. Basileense Ot. 916
Petri Fuxensis cardinalis epistola continent euncilii Batiieensss litteras pro habendis mfermationibus de vita O tanilitate 4» miraculis Petri de Laxrmbnrgo. 918
Tenor littera Regis utnglia. ibid I
Tenor litter* ducis Gloctitri*. 919
Retposioues dat* ad mmuiatum excel, at ohristianit. timrici regts Arfu 0c, Mmùtris Jobanni Pulcripatru, O Stephana de NUvatia ambaxiarmüûu nd rnmdem a S. Concilio Bossiteusi destitutis. 910
Responsio ad pradiüa. ibid.
Litttra credentiahs ombuxiatorum papa , venientium «i concilium 0c. fit
Littera credentielit collegii DD. cardinalium. 91»
Litter* ambaxiatorum S, concilii, f^ ivtnmt ad Graciant. ibid.
BuUa per quam mandantur moneri domini archie-| piscopus Terentimu O episcopus Paduanus pr*-1 sidenttt D. pap*. 91]
Monitio contra prnsideutes pap*, pro revocatione cu)utdam prottstatimis per cos f*B*. 91 y
Inauisitio de poeestate pop*, 917
.Alia propositio coram S. pontipce i* materia uuieuit Geaeorum. 9J4
Propositio faSa coram S. pontif^t per ambaxiatores S. eoae. B*»ilemsit 0c. 9^9
Initrumtatum roftfaitienii fop* taper eboervattone decretorum. 944
Retponsio foBa per R, D. Legatmn oratoribus D. pop*,0e. 94f
Copia littera missa regi -Anglia pro parte D. cardinalss de Cypro, O oratorum concilii in ^ittrebato txistentùtm. fjo.
Copia litter* miss* cardieudi -0gli*0c. 9J»
cipia Litter* D, putis Bmgundi*,miss* ntf ^tngli*. ibid.
Oblationes faBa pro parte régit Pnmeia, O initia m Jflim pee Ugmoe 0e. S. tout. O SB. D. M. papa, O D. dacit Burgandia 0e. 9yy
fail*t fit guem $. cmc. mandat D. mebiep. Lug-

. dm. *Primati Galliamm Pallium D arcbitpur. Rotbomag. impendi.*

Ctpit littera ngu .Xa^M *ad D. cardindent de Ofpro.* *9<«*

Balia contra oppalLuuei e conalio . ibid.

Ctpie litter D. ducts Biugimdia ad* D. *eardtnalem de Cypro.* <χ,ο

Copia intenti late in causa ecclesi* Trevirens>i*.* ibid.

Sententia lata pro defle Obtenu dr. 961

Stntentia lata tn cansa eccltttn Iantsnensts . 96a

Promitiio Oraternm S. Cent. Basil. saper correitione pnnui decreti faüi pro redaUione Gratorum. 963

Forma Salvi cotodaSns. 99 ‡

Littera credentialis oratorum S. Cone, transmissown ad Imperatorem CPolim crc. 906

Retratiatio D. *Legatt saper pace Presteі*.* 967

Batla renvoi attenta Pralatarum . 969

ambrosii Camaldjdensts oratio coram Sigismundo Cftare &c. 970

! *Littera D. ducit intonui* *d cote.* 9-6

Repetitiones pendam cardinalis Joboimis de Turrecremata, eum ester in mmonbns constitutus Basile taper quibusdam Proposttiomhut* Augustini de Roma, *ex ht. S. Cod. Lucensi* 979

1436 *Documenta anni* 1416. 1033

Oviraanertta pro fallo Gratorum . ibid.

Monitio ad reget & principes &c. ic.44

Propositio D.Jo. abbatis de Bnçoio oratoris D. *dncit Britannia.* 104g

Protettatio faffa per nationem Gallicanam m cone. Batileenti. (ojj

Epistola prolatorum &c. Notionis Germanic id trebitp. Mogunt.* 1059

Protestatio fatia per prasidentem Papa &c. 1060

Ovitamtnta cencerneatia monitoriam b. Papa , turn senditienibns &c. 1063

EfeSns Propositionit erie ifte . 1064

Tcwr *litttranun apostolicarnm &c* 1063

Monitoriam cancre d. ingenium . ibid.

Concilii Bnsileantit epistola nd copitalum Trecensit eecletia &c. 1071

Trefiatut faOns contra ovitamentam quoddam Botiloedtimn ,food >« hceat appellare a cone. «d papam, andore Joanne de Tunecrtmata S. T. M. Ord. Pradicatornm, ex MS. Ced. Lucensi .* 107»

Epistola cone, ad legatos suos m Bobemiom direHos 1094

/ Oratio Xnea Silvii, habita Basile cr<. ex MS. ' Cod. Latenti.* ibid.

! ^fnonymi cardinalis consultatio, num cone, pop superius habendam sit, ex MS. Cod. Florentino a Ci. Laurentio Mehas .* 1114

1437 *Docemunt* Onni* 1437. *uit*

Codai dementa per sacram ume. circa expeditionem Legatorum in Graciem.* ibid.

Sermo D. Nicolai Siculi axchiep. Panormitani habitas in cone. Basileensi ^r<. ex MS. Cod. Latenti tiij.

Appendix Colledotix ad «uindetn Sermotu in. 1184.

F/nsdem dc mprema pop ooiboritate <ap>a cone ex quodam ejaf consilio m M S cod Lucenti servato , Fragmentum .* 1 ! »§

Bxcerptnm ex open inscripte : De \. Pont|fin› <7ª naiuersolit Cone, necsroa de impnatori maftttasis origine «f? potestate , .utilmi Ptero pe McntC , ex MS Cod Lncenri* 1188

Felini Smdei Lateant episcopi adnotottontt cpt dam* m foc *Bxcerptnm Petri de Monte .* 1! o !

£x *Dialogo Miea Silvii , de Conilamutr donat icnc Fragmentum.* 1x^-3

Aiîa reliipta asmi 1437- 1J.C7

Ctdula commissions fail deputatis m S. coac ibsd.*

Ænea Silvii Piecolommei Senmsis orat.v habita Basile ta b. Umbrosis celebvtMe . e* MS. Codice Lucensj. ibid.

Fputoia Philippi Mari Angeli duci› Meibolanen sit ad arfhtep. Medtoitn. Cr episc. ^Ilbt^anensem, improbans som. translationem Florentiam.* U16

Epittola Sigismandi imperat ad Panium epmop ^figentmum , suum ad concilium Bavi, niato rem , de falsa bullo taper translatione cvncdn ad civitatem Florentinam . 111ℍ

Fpniola Juliani cardinalis (!F legali ad decanum & capitulum ecclen Herbipotenti ! 1119*

1438 *Documenta anni* 1438. mo

Epittola ad prolatos nationis Germanic de adventu Gracorum Prnetias efrt* ibid

Litter cour. Batilcensis mandantis eos excommunient1, ψii Johannem abbatem Ciilerciensem dolose ceperant.* *mi*

Efutole fabonnit card. S. Petri ad Rabonum tr ! chiepiscoprm Irevirensem . *11Î

Litta card. -Jrelaiensis eanedii pratidut ad Jmannem Gnatwalderum Fruigeniem v h* T'nm .* 1! j 5

*439 *Document* anni* 1439. *&c* m6

appellatio prineipum deflorum. ibid.

Fpistola Januensium ad sone. Basileenie, grMias agentium de liberatione Baptist de Fbtvi , <>· ^mfritnis Spinula .* 1117

Protettmio ultima Magunti concepta elf falls .*

Retpoutio S Concilii G. Basil, oratoribus Fnds rici régis Humonnram drr. *itecnon Prutcipum ekQornm S.* R *Imperii eirc.* iiji

Litter' card. ..Velatensis concilii proud,* ! .id *Joannem Grunuvaldermn Frigingensem vicarium .* ,, u

Notitia MS codicil, in quo orationes permulta in cone. Basiieenii.habit continentur .* i › O

Litter conedu Batileentis ad -dlbenum Ba/oari* dneem.* *II}(>*

Delegatio $. Bead. Synodi in gratiom Roberti de Hupecula ob. & monachorum S. Pontii Nictensis contra Lndnncum Badati epucopum Nicitnsem

NOI rifqrmatori

ftello Studio di Padova.

AVendo vcduto per la Fede di Revisione, ed Approva^ione det *P. D Filippo Rosa Lan-^zi* Inquisitor Generale del Santo Offizio di *Venezia* nel libro intitolato: *Sacrorum Conciliorum &c. duftore* P. *Philippo Labbeo Soc.Jesu^ curante Nicolao Coleti & Joanne Dominico JVlansi&c,* Non v' esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario Noftro, niente contro Principi e buoni coilumi, concediamo licenza adj/womo *Zarta* Stampator di *Venezia*, che poila esser stampato, oiTervando gli ordim in materia di ftampe, e presentando le solite copie aile Pubblichc Libreric di Venezia, c di Padova.

Data li 20. Dicembrc 1767.

(Sebastian Zustinion Riform.
(divise Pallaresso Riform.
(Francesco Morosini z.° *Cav. Proc. Riform·*

Rcgistrato inLibroaCarte ^5. al N.

Davidde Marcbestni Seg,r·

AD BASILEENSE CONCILIUM—

CHKirri

Ampliffima additio collegia Auctore & Collectore fo: Dominico Manfi.

HISTORIA CONCILII

£x Documentis hia datis emite!*.

leenfis concilii ailij ex ipfis membranis plumbo concilii muniti* editis a Crabbio nihil addendum, nibilque corrigendum fupereflo videbatur . Cum tamen multa adeo in eo diicuAa Gnt, quorum fynopfim tantummodo alla fpû a Tabellionibus publici* excepta offerunt, cumque in privati* patrum convocationibus ultro, citroque permulta diila fint Ac difputata, qu« vel in publicas redaâa tabulas, vel a privatis mandata funt chartis ! hrc pia-B ne omnia ad plena additamentorum volumina (uÆcerant. Quanquam enim ex hi* non pauca Labbeu* dedit; majus «A profedo, hac tncfle jam collçila, quod colligendum fupereft fpiolegium. Id vero ex volumine VIII Martem* , ex Lunigii (picilegio. ex Peïii codice diplomatico ; denique ex MAS. codicibus Lucetdibo* Felini, Florentini*. Laurentiani* ; Ac aliunde repetam. Quod, ut majori cum leilorutn meorum gratia, ÔC commodo fiat , ex ii* ipfi* veluti palantibus, folutifque do-C cumenti* janâa quaedam Balileenfis concilii hiftorU retexenda eft. Eam quidem .provinciam ante me occupatam a Martene tp pr* faL to. VIII. Vet Mon. fateor,' fed it* occu pavit, ut laboris portionem mihi parites intadlam reliquent , quippe (cui fuu* eft locus •dignandus documenti* illi* : que illunite conquifita in unam cum csrtcri* lenem veAyre jufti.

Senenfi concilio anno 14*4. atiioluto, indiflom eft poil fcptenmum concilium Baftleam ;

Conal. Supple. fom.* XXX.

Aeodemque jam inflante termino Juliana* S. Angeli diae, cardinali* juffus eft a Martino V. fe conterre BaGleam, ibique concilium inchoaro . Extant pontifici* liter* dat* Kal. tebr.· an. ponut. XIV. Chnfti 14p. mter atla previa con?. Raiil. Labbei tom. XVII. pag. 117. Retardante tamen cardinale Martinus obiit, ftatimque fublati^s in fedem Petri £ugeniu* aliis litcnx dati* anno 144 t. prid. cal. |un. quamvis minus folemmbus cardinalem uriit, ut quandoquidem pauci adhuc BaGle* convenerant patres, ipfc expeditioni in Bohemos , cui incumbebat, quaeque brevi *c«·· fi*cienda fperabatur , incumberet, tum Ballcam fe conferret, ac in re concilii ageret pro lua prudentia .

Verum rari licet, quidam tamen ex patri, bus eo jam convenerant, quorum primus Alexander Abbas VizeliacenGs , die 4. martii (cum fynodus indiôa fuiflct ad diem tertiam) fiitit le coram capitulo majoris ecc left* Baftleenfis, rogatifque teftibu* ac publico fcrtba profeffu* eft prsefto fc effe ad concilium, id quod publico documento ut palam fieret poftulavit. Tabulas pr ifcrt Martene, ex quo hic Rio loco.

Haud dm poll miili a Pariftenft univerfitâte legati i'upervenerunt quatuor ; nec poft tnuhutn cardinali* legatu* viro* delefto* rnifft, qui fuo nomine concilium inchoarent , coeptoque praeftderent, ut ex patentibus eju»dem cardinalis litcru hic_ dandi* ex Martene, conflat, Ggnmturque dic ili. juin. Hi* ergo D agentibus coepi: concilium, cujus exordii pubhcuin documentum extat hic ex Martene Vet. Mon. to. VU I peg. <. Ggnatum die XXIII.

A juin

Julii Ind. IX. anno tqjr.die «7. julU . In ere- cHRisTi*tu P*n<ın *Jo»a»et* de Polemar deftinatus eft ,«î'Π λ prafidibus ad Sigifinundum imperatorem f-jm pro concilio legatus. Porro Sigifmundus pau- *'''*lo ante 1Heras patenta expedieras binas, tutelam luam concilio fpondens, 8t eius fecuritaii provifurus, quas atAbas a prufiaibo· concilii delatas Befileam credo; extant vero hic ex Marten* dedufie.

Imminentis concilii nunciam ad UuÆtaa Bohamos pervenerat ·, incumbentemque fiM~ turbinem alio averiurt, literas undiqoe fpar^* ferunt, quibas profitebantur paratos fe quidem •ffe ut cauûm perorarent in concilio» fed ne ‹licerent a patribus recuferl. Liters· fignatas die si. Julii damua ex Martene. Tarsta im-Bidem pudentia aftrtum mendacium deteftati font cum indignatione Patres, quibus die to. Augufti liters ille recitais (uni, ut ex fubjefla illi» literis in vet. codice adnotatione dicimut.

Secundum hsc Julianus cardinalis legatus coucilio prêtés deftinatus Bafileam venit, unde liter·s encyclical quaquaverfum ad epitcopes ceterofque mifit urgens, mandanfquc venirent attatum, ut quo frequentiori concilio magnarum earum rerum diicuflio fieret, Lite* rai illas ad Remenfem archiepiicopum dlre- Aas dat Martene, ex quo hic, Perfimiles ad archiepiicopum Cantuaricnfem datas affert Vilkins ."Alia·, verbis diveffis fententh· ejufdem dederunt. Bafileenfcs ad Caroluoa Francorum irgem, ad epifeopos Germanie, ad abbates» ceterofque in ditione Bafileenfi agentes; que omnes feptembri, 8t oilobri menfe fignala tunt. Dantur vero hic ex Martene. Ad fecu» ritatem etiam viarum enixi funi pacem inter chriftianos principes componere, quo fpeftant liter* ad regem PolonUe, ad Prutenos, ad Fridericum Auftri* ducem, ficut fle Sigifmundi imperatoris ad ducem Burgundi·, ax Marlene hic legenda.

His tamen omnibus res oohciliaris procedebat parum, quod ut refcivit Eugenius papa a Joanne Pulchri patris, quem poties concilii ablegaverat Romam, edoHus» in conditum venit fynodi Bafilea Bononiam transferendi. Translationis hrfjns rationes iuppetebant multe , fic graves,. quas exprimit in Uteris ad Julianum cardinalem ea de re datis Rome prid. id. novembris 1431. (male in editis Labbei Ven. edit, legitur 11. id. februarii) In his quidem literis pontifex concilium non tranflulit » fed inchoatam diflblvendi fle aliud Bononiam indicendi intra feiquiannum potefta- lem faciebat legato . Statim vero bullam aliam promulgavit Rome, in qua diflolutionem prioris *6c* novi concilii indiflionem Bononiam authoriute ft>* firmat, 8c fidelibus omnibus denunciat. Bulla haec apud Labbeum lignatur d>e XV. cal. janoarit, qua forte die Balileam transmiffa eft ·. fed in codice regio colleg. Na* varrei fervantur tabule manu publici (cribmnniue ititantes bulls hujus, quale hic reci* tstur, autographum coram teftibus, êc pjablico illo feriba exhibuifle Danielem epifeopum Pareotinum cum Uteris Roma miflbm ad concilium I in quitus tum variantes quadam ah oditis apud Labbeum occurrunt· tum fubferiptio diem ı r. ld. nov, fert. Bsc omnia pate* bunt fao loco.

Litetis ad fe direflis repofuli Julianus, fe

A quidem anthore nihil mutandum, meltifeue annifus eft pontificem trahere in fua* fastentiam . Faâa di£Hs congruerunt % nam bnlla pootif. revocationis five nagieAa five ignorata Befilee, in ooocilio pcricvnrMum eft» felemnique inftitota legatione mil *d Bohême* HofGUt deleOi viri ut concilio adedent tavttatari, adjedte ea de te Hteri· datte die XXVL nov. anni hujus, ut babel Chrorticoa Corneti anthorte ooevi, vd XV. ofloh. ut eft In Labbeo. Miflà eft etiam ad imperatorem legatio, cujus meminerunt ejufiicm principis ad concilium (cui ut incoepta perficiat auâor eft) liter· apud Labbeum, dam die XI. decemb. anni huju· . Hoe ipfoe concilii legatos mifit Bidem princeps ad pontificem cum uteris fois, fervatis in Labbe pag. 750. 751.

Ita rebus, animdque ad perfeverandum in concilio difpofitte proceflum eft ad primam feffionem die XIV. decembris habitam. Quod in ea exordienda facti ritus fervetum feerit ex Petri de Monte inedito opere narrâmes . Hujus vero feflionis mox habende rumore ad pontificis aures delato, multo ille inftitit vehementius ia diflolutionem concilii, fle Bon" nienfis inftitutionem, qua de re Utera· dedit ad archiepiicopum Genuenfem fignatas die decembtis» flmdque vulgatam jam Rom· bullam revocationis per Parentinum epifeopum Bafileam mifit. Lefta eft palam in monafte- Dtater Ctio patrum Paedicatorum Bafile· per Joan- «a Mart. Q nem de Prato decretorum do&orem Exacerbati hia Bafifeenfium animi ex quibus alii flocci juffionem illam pontificiam habuerunt ', * edideruntque decretum manendi Bafileat» fide denegata omnibus five literis* five jufltonibus An. 'Sj - pontificiis diffotationem imperantibus. Horam decretum figpatom die XXL janu. habes Labhel pag. 446. Alif a papa non probe de re* bus contingentibus edoÀo. ad papam melius •docendum » vel ad concilium appellarunt. Appellationi* fyngrapham habes hic ex Msr* tene*, indeque pariter accept· Utera impetatorte: quibus tranfiniflam flbi a pontifice bullam cum concilio communicat» hortaturque Dpatres ut ab incoepto deterreri fe nequaquam permittant. Signantur die X. jannar. 14)*. Literas e* de re alias pridie ejus dici defliaverar idem imperator ad pontificem multis obnitens , ut quod diflblverat redintegrarer concilium. Dat illas Labbeus pag. yp. Ureris adjecit legationem, quam de rebus cum pontifice agendi* admonuit, dato legatu folio fob *aweauiUi* titulo in Labbeo legendo pag 75). Refcripfir altatam ad imperatorem pon tifex, (Labb. pag. 735.) multis caufens foam in profequenda concilii diflblatione animi firmitatem . Signantur liter· die VI. cal. feh. Hte vero literis nondum recepti· alias mifit imperator ad Bafileenfes figoatas die ultiaa*. jan E* font hic ex Martene) fignificans omne* fe operam dedifle, quo majores numero putret undique aedto· ad conditam coadunaret ; tum alias fobiqde, fit alias ea de re februario menfe adjecit. Id etiam m fe tunc pariter pneflitit Bafileenfe cosscUism» a quo viciffim data* fle accept· font Htena pro «urgendis ad fe epifeopte. Lege Utera* ad epifeopum Noviomenfem , ducte Mediolanenfis ad Concilium binas, Amedei Sabaudis, Phi- Tjf ;r y, lippi Burgundis ducum ; concilii item ad „ Huflitas (apud LabK pag. 446. & alias lega*

ANNO cnum tt»··

to-

amk> . tabb. pag. fijy.
anBTI 1« ita agitataa nt compefeervnt GalH Bi-
'*1^ rarigm tn eondUum convenerant, (latuerant-
quo Bafileenfe coociliom rite ccapifle, om-
nemque ponendam opcram at fervaretur ima-
Onm: qnare mittendam Romam arehiepifco-
pum Lugdoncnfem cam pontifice oa de re
a&ortsm. Concilii hbjus Utaricenfi* dies eft
LXsL febr. refifoe ia* 00 decretas habes apud
bbo pag. 398. quibus adjungitur pag. ibid,
epiftola cociUl Bafileenfis gemina, altera ad
regem Gallht, aha ad archiepticopum Lugdu-
nenfem pro ftvote puaftito gratia* referens.
Tertia denique eft pag. Soo. epiftola archicpi-
fcopi Lugdanenfis ad epfieopum LauCsnen-
fem, quem res omnes afeRom- traitatas
pro concilio docet.

Nec viciffim pro fuftinenda caaft f«* Eu-
genia* fegniorsm ft pnrbebeti turn uhra li-
ter** frequentet ad Sigismundum mor impe-
ratorem aliofque directs, extat apud Labbe
bulla ejus ad Colonienfem archiepifcopam fi-
gnata 111. id. feb. 1431. Hilo vet. novo 143*.
quem etiam atque etiam rogat, nt nihil re-
linquat Intentatam, quo epifeopos a Bafileen-
fi castu avertent Bononiam invitet / Legatio-
ne* etiam alia* taper alias five ab imperatore
ad fe, five ad imperatorem, feu aufcultavit,
feu mifit. Extat* hic ex Martene epiftola Si-
gifinondi ad concilium lignata die XX. feb. C
itonciantis miffoa ■ fe legatos Josnnem de Ro-
xemberg aliolqne ad pontificem. Eft ibi pari-
ter oratio Laufanenfi* epifeopi concilii lega-
tione fungentia apud pontificem, qua nec ex-
pedire, nec tutam' fare concilii dimiffionem
demonftrat. Legationem tamen hanc miftam.
poft celebratam fecundam feffionem fatis con-

latra hos rogandi fines haud fe continue-
runt Bafileenfe», nam firenue , feu pervicaci-
ter in concilio perfeverantes, die XV. feb. fef-
fioaetn alteram cekbranmt, ftatueruntqur pro
concilio eam a Chrifto datam effe fynodis oe-
cumenicis poteftatem ut fibi omnes, ne papa
quidem excepto, in hia qu· pertinen Dfe dlegatos
dem 8c univerfit eccl. reformationem iobiii-
ciant. Quo jure fiso fie ftabilico> tum veri*
patrum cur* ad aucupandum fibi principum'
favorem ; ea mente legationem anticipatam
deftinaverunt ad folemnem Germanorum prin-
£ipum conventum Norimbergam indiquer» ;
Ac per legato» illos iterum Bohemos foilicita-
runt, ut qx literis legatorum ipforum apud
Labb. pag. 639. intellegimus. Signantur ili-
di· XII. fisbr. fic quatriduo poft iidem legati,
allia dati* ad concilium literis, (Labb. pag.
779.) uunciarant, quam multa preftitifient
ut ftvorem principatu ceterorumqae fidelium
fecro illi coetui conciliarent. Nondum no-
yn* legati illi mentem concilii in iis, que E
ccetalNorimbergenfi communicanda effent ;
qusm, ne diutius ignorarent, curarunt patret
/chartis tradi meditata fua, tranfeniferuotque
/dle 18. mart». Qu· cum Bohemia traftari
-volebat concilium , habet Labb pag. ylj. qua
-vero cum alii*'hic legat ex Mancae. Addi-
derant Utera* fecuritati* pro acceffn, & recei-
<· Bohemorum. ut in Lab>\pag. 614. Huc
fpeâant concilii liter· ad Argêntinenfes mar*
tio menfe fcripta hic legend· ex Martene.
Hoc litem alia ad Bobemot liberum ac-

hie prolate ex Marte-
ne.

Interea miff» five a rege Germanic, five a
concilio Romam legati mandata fea expotue-
rant pontifici, obimque legationis afta in pa-
triam retulerunt. Habes iHa hx ex Martene,
figoanturque die XVIII. martii ; habefijue pa-
riter adjundaa .leges component!· pacis, quas
pontifex per legatos fuo* proponebat I Horum
faetna eo *referebatur*, ut concilium Bafileen-
fe non quidem diflblvi, fed trattfmotari Bo-
noniam diceretur. Vel fi quod concilium in
Germania haberi res Bohemie, & Germani-
ca ecclefi· reformatio poftularent, id quidem
ibi, non tamen oecumenicum, fed nationa-
BI*, feu provinciale haberetur.

Refpuil pcopofita* conditiones Sigifmun-
dut, volultque rejedlouis fu· publicum ex-
tare documentum hic dandum ex Martene .
Refpuit & concilium , quod eo alacrius inftiti-
tit in patrum numero augendo. Hinc dat* li-
tent encyclic· ad omne* chriftiani orbis aca-
demies huc ex Martene translate &c die t.a-
prilis fignat·. Nec frafira ab illi* laboratum.-
nam Burgundi· dux literis adutum datis ad-
haerere fe concilio fignificavit. Affert Martene,
& nos ex illo. Certioris etiam fafli funt pa-
tre* ex lireris Sigifmundi regis dati* die VIII.
haud ita poft multum cardinalem Anglicum
adfuturum. Viennenfis etiam in Auftria aca-
demis virm e fuo coetu delectat eo deftina-
vit cum literis die IX. mafi. Viciffim autem El Miri.
quidam abfentiam fuam adduôis rationibus hie
per literas exeufarunt, ut epilcopu* Mifnen-
fis, pro quo date ad concilium liter· ligna-
te die 18. aprilis ; & Gallici quidam epifeo- y, Mart.
pi qui & ipfi per fe, & dux Betbfordi· pro
ipfis literas ad concilium legarunt. Milia cft
etiam per hos die* ad pontificem legatio con-
ciliari* a Laufanenfi epifeopo gefla, que ina-
nis rediit, de qua legatione fuperius cft aflum.

Cordi erat pontifici ut lationem aliquam ini-
ret extricandi fe a negotio impeditiflimo. I-
gitur leqptis Sigifmundi (cujus legationi* afla
hic dantur ex Martene) refpondit, deffinafie
ad concilium, ut cum patribus il- *gt* Matt.
lit rem totam expedirent. Dedit ea ipfa de u
re literas ad Sigilinundum Maii calendis C-
gnata*; nequidquam tamen haec valuerunt ad
impetrandam a Bafileenfibut moderationem ;
quin & habita dic XXIX. aprilis feflione con-
cilii tertia decreverunt de concilii diffblutio-
ne pontifici* authoritate faocita curandum ef-
fe nihil; quin 8(monendum pontificem, ut
qu· ea in re decreverat ipfe retraflarer, vo-
candofque judiciali ritu cardinales, utipfi.per
fe ad concilium convenirent. Solemnes bafce
advocationes concilii nomine prcftare juflua
eft Sigifmaodos re* : nec officio defuiffe illum
difeimu» «x dfre&is ab eo literit ad conc*-
lium datis die /I. maii. Exccutionem ipfam E« Mart.
judiciali* advocationi* habes hic ex Martene hk
fignatam die VI. jnnti.

Conventam eft interim inter legato* Bafi-
leenfiom At Bohemorum de it* qu· agenda,
atque fervanda fuerant, inter (Tuffita* nempe
ad conciliem veoimte* ipfumque erga il*
lot concilium, cajat Ane convention** locat
fuit Egra Germani· civitas, diet vero mail
stoodevigefima. Eo peraflo convenu fcripfit
ad Sigtfmundum regem Procopiu* Thaborita-
rum tarreticorum princeps, certiorem illum

■ de

AMNO CHWJTI «4P

ANNO chaim

de omnibus foden*. fiuraL rogans ut tpfe po-
rirtr rep ad concilium veniret Dat* efi epA-
AoU die XXL mali. Bepcfoit ran. mensem
ea de re fuam enpodtbrum Jcennem Cider-
cienfem mosuchem, quem ad<fe mUTutn a
Mur concilio romittabet.

Si quid shod per bos dies ante AAonem
IV acciderit, docunuotoram deforiu ignora-
mus Sunt hic ex Martsne litans fignatn die
XI. jU«Ui Dominici cardinalis ad concilium,
rogantes ne crimini fibi detw, fi intentus con-
cilianda paci inter Aragonios, CafioUanos, k
Mail Navarao·, ad concilium non veniat« quem
hic ejus excu&üonein confirmant Utera alia tum
regina Aragonia, dc Sicilia, tum rogis Na-
varra ad concilium direria.

Die igitur XX. jnnii in quartern Ccffionsm
convenerunt patre*. novaqoe angendis diffidito
fomentai prabuerunt. Etenim prater liters*¶
fecuritatis in gratiam Bohrmoram expeditae,
eater* pontificalem feriebant. Ne decedente
forte Rom. pont, de concilio perfeverante *10-
Aio fucceflbri* alibi quam Bafilea fiat. Ne
quia epHe aiiufve jurisjerandl religione pro-
hibitus la concilio abfiftat, ntatnr concilium
bulla plumbea pnora» pontificio certo embie-
mate lnTculpta Ne perfeverante concilio pon-
tifex cardinafes novo* creet, neve treato* an-
tea fed nonoum promulgates renuncte . De-
nique cardinali* S. Euftaehii legatio Avcnio-
nenfis committitur nomine conciU admini-
firanda. Neque ume (emel pontificia jura com
cilium ufarpavit: eft enim hie palinodia f.
Et M Guilicimi JofTeaoiuV coram concilio recanat*
d* malefani* dogmatibus a fe per impuden-
tiam arteriis> cui concilium judicet affignat ad
caufam.cognofcendam, audiendafque in cum
delationes, dilata poena quodofque caufe ab-
folvatur. Speriant hac ad dicm IX. julii.
Scripfit etiam concilium cncyclicam ad omnes
chriiliani rotbis fideles, indicens preces pro
Bohemornm reduriione. Caufa etiam Jfiagde-
burgenfis, qua alioquin ad pontificem fperiaf-
Marr fet, eo delaia efl. Hujus hifloriatn, quia non
ita facile in .vulgatis concilii Bafiieenfis com-
mentariis. oqcunit, pauci* expedio.

Magdeburgenfes urbem fuam novto muni-
tionibus adverfus Huflitarum lnCurfiones de-
fcnitiri, partem Coli, quod juris erat ecclefiafl.
occupaverant, nec, monentibus licet arehiepi-
fc. &. canonicis, quidquam pretii cotnpen-
fandai rei gratia rependerant. Hinc nat* dif-
fidis , quo in periculofiim. ieditionem creve-
runt. Nam canonici ectlefiarumque «ntiftkes
cutn leliquii„ coteraque facra fupelleAili ad
religionis terrorem urbe regrefli in difperfas
per agrom sedes, diverterunt. Ita atlo tota-
certatum oil a divinis, prvlerquam in mona-
chorum & paiochorum ecdefii, . Tum re*
delata ad concilium per procuratore* archie-
pifeopi k canonicorum, a quo acciti cives E
delcflos viros miferunt. Agitatur hinb inde
caufa, anathema in cive* pronunciatumi In-
terdiflo fnlqcAa urbs. Procurrunt clvca ad ar-
ma, pelluntur nndiquo canonici, archiepifco-
pu* ex oppido in oppidum fugitam, Undem
ad concilium fe confert . H*c Hermannu*
ComenuS i* ehronico .

Dalata efl etiam ad concilium cauta Ulrici
de Mandefchat Trevirenfi* elefli, cui Philip-
pa* Burgundic dux literis fois die 11L expe-
ditis concilii favorem aucupatur adverfus epi-
Aftopi Spirenfiscad eam fodem trambiionea
pondfic*· anüoritate adimam.

AM»· oewn

Imar multiplices ha* curas, Hia Ume* eoa-
clhi puma urabat musteae, utiusnrara puerum
inthoritatem fibi quo majoram alferarent .
Hinc data Uter* duria BorgnatUa ad coaci·
Hum «btegawe foee eos fc mURmaui fpooduntis. Vuuturom A· pariter Diatrimaufii epifco-
pus data ad conriltutn litals profitetur, vo
catumqam fe Kboracuufi* per patentes Utera*
teftatur. Denique Clocefiria dux ftvorem,
tateleaaquu per Utera* exhibuit.

Dutn ha* agahabtur * concilio, legati ub
tra eitroqud difcnrrehant A pontifice mtfll
vénérant·in Germaniam, ubi Conftantla iub-
Bfifientes, pateuriba* Uteri* proteflsti font pro-
hiberi fe ne venirant ad concilium tenure
periculorum. Bdirum tamen fecoritttl provk
dH concilium patentibus Uteri* expediri* die
XXVIII. julii apud Labbeum legendis. Suum
etiam legatum miferat Siglftntmdns Jacobum
KbtedunenAm irehleplicopum, qui ulrio ft
paci* ftqu«fc*m inter pontificem dc cone jum
obrulerar. I* ergo veniens cum pontifice com-
pofolt pacem in era leget. Pqteflara a ponti.
fiee foetenda, depataadUqoe ab eo legatisl ra-
efto patribus in concilio agentibus operam
fuam extirpMda harefi locare, cwnmualestte
ramen cuna pontifice ito„ qua magis aedus
occiftrerlnt, ni ejus judicio ua gt concilii
definiantur. Ita pariter, fle Adulo incumbar*
patras morum eformatior , & fiqua apdfihue
in tam ram cenfuerint, hae pondfid ceeri*
genda proponant,'a quo reformat* propontn-
tue ecelcfitr « pontifice tradente « Befileenfibue
approbentibua. Ito demum rebue compofiti·
fi qua n concilio lniqua in pontificem, etaoe
addirio* fanrita font, hate inferia publiée je-
dicio decernantur . In ha* leges convenient
Entifint ab imperatore cxigubeu, ut A forte
fileeitfes tam equae conditiones recuûfiut
illos dcfercret, ldque (^oofiqne fits charti*
tradita, ac figIIIo_munira confirmant. Scri-
ptam ea de re bullam eam literis pontificiis
detulit ad impsearorera Jaeobue, A Imperator
Dvix accepta* mifit ad concilium cum fisis U«
teris figeât» die XXVIII. julli, in quibus af
fi~mabat..nihil..ft de conventionibus UUs ad.
miflurum injutfu concilii. Caverunt ad moras
inuedlendaa remififfe fo eundem archieptfiso-
pum, alih pariter adjunOto legatis ad pnnfifi-
cem, a quo fi quid ratufifiem, hae fe ftatun,
patribus renunctaturoaa.

Is erat teram conolliariunt flatus quo tem-
pore fafiio quinta procurat* eft a patribus .
nec In e* qui quam advvrfas pontiAeem mo-
verunt, nm quod caulas conciliarium bonis
num entra conciüu» trahi vcruerunt. Sanrito-
nibus hifce adfcript* dies KJ. Mguftt.

· Eodem sogufio menic foUicitara* * pstri-
bos Slgifmuodu* bini* liter» Ira, mota' pa<
parum* bullis. u< veniret ad eondihtea, Je-
pofiiit die XV,. ejusdem menfn fe in.itaba
non inaniter laborare pro concilie i anfoulraf-
fe reduces legatos foot Kbreduo wfctnacchte-
pifcoputn cum fociit nova afferents* pads me-
ditamenta i noftal antrum cardtaals* quofifam
a pontifice ad fe dtrofto* quart ne folUeita- ■« Mm-
rent ut veniret« qui km multa ahfaM pro il- toc
lit prulbbat .

Tum ad priftlm ftudia augendi numero
hominum concilii reverfi fitnt patres, ut con-
fiat

flat ex Uteris Caroli regis GalUarum die XIXA quo. lisa fequeretac, Stgifmundus confiait,
AwyL ˣ|ꝏ eapadtiU» quibua Mteitausm ft la Be? cniorefque de bis omnibus fecit patra» datis
CNRirn
die XXXI. oâobrie licetis.

fiiuebfibua natreS, eequa mhrandam Ufcatio-
η˟B i-M* flaridflb · Hue fteAant li-
ter· inquifirori» eetafidam ad concilium ex-
U edanris aMmtiam foam « quod fide» caufit ex-
pediendis dettaereeur. Eo denique legafl sb
academia Cokmleafl mifli cum literis feptvn*
bri mease figMtis Hue tandem legatio t Ba-
fiteedfibm mifla ad eumdem Callorum rtgem
ea poffulans, qmt hic ex Martene habentur.
Petebant legatiut ex Calli» dotforts mitte-
réunir. Pollicitus oA rex, verbo prius dein
Ac ferip a cd Bafilecnfca epifloh; que omnia,
hic dantur «χ Martene.

Die VI. novembrir feptima feffioae venit.
in qua connulla dennaore in. pontifice , im- ,, m*t<
qoa decreta font. Be verante Romano *Mt,*
concilio done perfeveraate , fenreflbrk. ele-
(Uo alicubi, qoam in concilio fide, quo ut
conveniant , cardinalibus dierum fexaginta
fpatium ifiggatur. Decrtriue ifiud fiqui con-
tempferint cs cardinalibus. ftUiimia me be-
ncficiorum fuprtim excidant Idem amo de-
cretum alters a fefione die tranferiffm eft-
cardinalibus sire literis concilio,

• Venit eandem miffa a pontifice legatio & B
in petrum confoettutn dic XXII. augufli ad*
mina. Prior omnium peroravit Andreas de
Pfetta Colofienfo (male apud Martene in b-
teris Conflantia datis efl CWfoceqjft) arehiepl*
fcopus , foedent ut «l |cAo fchifmate, malo-
rum. omnpm ibmire ut lorigine, fludia fua
com Romano pontifice conjungerent. Extab
apod Labbeum pag. 66). SuccclSt orario al-
tera epifo pl Tarentini, qoam eo redegit. ut
nomine pontifici»offerret, fiquidem Bononiam
recufa&M, locem quemcuasqu* alunn abipfii
eligendum, ip quouno omnium confcnfa eon-
dUrnn gcnmnle baberettar'. Hane pariter «ra-
tionem Labbens peg. 686 offert. AdmlOufunt
iterum ia confpettum concilii legati iUi, &
peo eonciooe a Ptcfldlbus latius ooram Illis
«xpofita concilii authoritaa in pontifkregis cu
denegatum cft me. ftmel Incoeptum conci-
lium difibivcndi. Habet orationem hanc Lab*
been pag. 448. Cum igkor minus huc valuli-
ftait ad extundendam panem, de incipienda
adverius pontificem judiciali cauls rumor ia.
orcbuit. cui avertendo mdo Sigifmundua in-
tercefiC tpiflolis pluribus hoc translate ex
Mariette.

Boil modicum accepta font no atemiio li- Ma)rt
tent Albertiodueis Auftrio, numriaaris, Obo- tv*
mos indutiis recufacis q^r ditionem cum graf-
fari. Tunc auditus Nivernianfis cpriconus du-
cir Bu/gundiat*legatione fungens, cujus ora-
tio eo eigqlni. ut patres hortaretur ad iaf*
flxfidum btuZlo Uh prapefiio excidindl here,
les , fle luiflianr cei juvanda. Adjecit veni-
fe (c ad concilium cum mandatis, ut flarim
ad pontifice e diverteret nomine principis fui,
rogate lus, ut lpfetb velli per fe veniret* vel
mittute qui.luo non os concilio adiiftertnt,
fi hKcufaflet domini fui ipattocmium & arma
pattibus fpondehat. Hoc epifeopus, qui kc- *4**
rutn dein peroravit pro rffereoda fibi, ut lo- ***
gato ducis Burgundi , prerogative feflkmls
aquam IIII praeripere Moguntinus vicarius nite*
batnr. Audita cft pariter oratio eleemofyna-
rum. & impediti procuratores fuos mitsefém -
quare perubteraa iterum Invitatus' Mogunti-
nns rtlpoudtt ltterts datis dit XXVI. no
vemb fe' antea paralffe, quam moneretur

Midi a. pontifice legati Baflip» perfevera-
rent uftue ad novam feflionem habitam die
VL ftpesmhris . Ibi cum adeffent, videreneque
omnia ihclinare in judicium adverius
pontificem Inflitiuendum, pro concilio roga-
rant patres ne quid gravior flatuerent. Juin
abfeedcre juffit illis'conttimaahe In concilium
cardinales poflulari font, quod eo acciti non
parmfleot. Gum tamen habete fe peratis ex-
cufttiqMS pro illis quidam pioteflarctur . con-
cilium MeAosiovirot deputavit, ut ea, qua
afferobeetnr. exciperetis.

Ex epifeopis auid*< Bafile· agentibus fi-
vel quod reipfe firinp Ibus Ibi praftandis c/fenr
impares, five hanc occafionem natti corraden-
de pectiti!», copiam fibl -a· concilio poflula-
ranc fieri, vettigalctn pecuniam fiib honeflo
JMohfidil rharimrivi nomine a fuit corrogandi t
impetratum Id at concilio, ut ex literis hic
legendis ex Marttnc apparat Dein cum ipfos
parites exemptos hoc jure vefligalss fibi facm
rent epifcopl quidam , ne id agerent editto
dic XI. decembris promulgato cautum efi

Noadem venerant. ad concilium Bohemi
dcefle fibi fecurititis litent caufantes , qno
fpetfant Utor» plure» afferenda ex Martene,

Romam interim veneret mtfla a Sigjfmun-
do fplcndafa illa legatio exhlbuitque nomine luc
regis ibi fuppiicam libellum , quo erponebut
rex, fcire fe omnia qwrcuoque nuiwni pontft·
fitil cootilio upropofeiffent › quaque s natri*-
bos refponfe toUoent ad pontificem afferenda
pta componenda pace. lis ergo acquieftem,
togartaoe ft finer»t| ut abjetto tandem vete-
ri confide, Baflicnfi ctxtul icfii adjungeret.

Per bea Inftper dies rrx Aragonum procu-
ratorem fiium in concilie datait Bernardtim
Serrai expediris ea do re lireris fignetis dk
VII. ottobris . Betters» pâmer Imperatoris
ablegatos hros c· direxerant cum literis diei E
X. oAobris. Sons pariter raifit dux Juliacieo-
Smt Mc fis cum Palatino Rheni. Id etiare titpnaftent
·« M«t. Argentinenfes. concilii literis did XXIX. o-
ttobris fisllicitati font.

Communicavit hcc omnia cum Bafiletefibw
Sietfmundus, qu· ia pleno patrum conventu
tartta In pervigilio 6. Andre* com plaufu, ut
optoor, excepta flint.

Sed neque tene iotermfff* cum pontifice
irattationes pacis: quamquam enim Bafileen-
fes foa ed Sigifmundum bulla omnem ampu-
tari oegotiariouis Sitim mandarunt, nl ponti-
fex BuMoeofi condito fe plane adherers pro·
fise Mur . prMÜMBdam tamen Bomam fpien-
didam Iqgattmwm, quam ipfe dein poft ali-

Secundum hoc pro confueto more reddit»
font lifer· principom qui ad conciliem mit-
tebant legatos loos, flee qui caufabentor ab>
fentiam. Theodoricus Colonieofis archicpifco-
pus oovos legttos co deftlnavit cum Uteris
datis die if. novembris. In Coetu pattern die
XXIX. novembris auditus efl vicarius Mo* Ex Mut.
guntlnus, qui nomine omnium eleflorum Im- hK

—.. yrii pro concordia peraravit. SaepcRasquo-Anes pro catholicodegmate afferendo exhiba*·." 1
***?, qne fisas dfidit ftigtomnadue rex, omnm w h cur. Mbmmm articulus da clericorum

?♦.. «<«* Fripes adconcilium invitaturos. Ad nlo vindiasm habuit pro Huffids Petram leyetendos tandem Bobemoe mandatum pro fta- na Aaghami pro eathoBcto Jounem de Pol*-, 4' '

It bilieada-cum illis concordia ab eodem pria- mar arehidiacooum BarchtaonenfiMa, qui fc
k< cipe emiffum cft ,* fignatum die III. decem· oration! adverferii orationem iitm* oppo* fuit, a fyngrapham ah podem Rajma all·
bria. Viciffim autem ad difcemndoaa cuqa quandiu di· IV. februarii oblatam, in illis de rebus fidei ftfe cOmpallturi petras, qua negabat clerici· jus dominandi MOdenrer
ÇS. patrum codices a Clnniaccnfibns corroga· in bonis temporalibus, impugnavit. Porro runt , ut ex epiftola Concilii fignata VI. id. fyngrapham dame» hic ex Marten· cum di·
decembris intelligimus. fcepcatioM alia Polemarii, qua Pctram it*·

, Decembri menfe die XVIII. procoffum «ft ram pro ft inflantem retundit. Priorem vero
> ad feffionem VIII. proccfiumque pariter ad Potanarii orationem errat Lab. psg. a toy.
infectandum pontificem, cui finiendo, definie- Quanquam ferave hoc negotium Bohemo-
rqnt patres concilium oecumenicum ecclefi· tutr > Bram reducendorum occupatos patres pes-тnul-
pU LAK catholica unicum for-, gt_effe debere v ft fi tos dias, Ac menfes habuit) haud itt tamen
quod assorum, priori flante, cogatur, pofire- Ifll tra^hndo incubuerant, quiñ At m'ult* in-
mum hoc fchifmaticoram convCntic. baben* terim gefferint sb hoc plane aliena. Nam fubr
dum . Cautum efl ne cpnciliarium hominum ipfo difputarionii inftitutn exordio fèffio IX
beneficia ab illis crppUi alteri, vel ipfo pari- convenit , die XXII. januarii , infeâumque
ter Romano deferente, dentur. Ne declararunt quidquid in WiUclmum Bavaria
Romanus pontifex novis veAigalibus ditionem ducem concilii patronum a Sigifmuado defli-
fuam aggravet. Omnium tamen decretorum natum, cntcrofqne concilii fautores Eugenius
caput fuit dierum LX. pontifici conftitutus flatuerat. Cum tero in eorumdem petram fu-
terminus, n« quid ultra differat latam de eoo· fpicionem Sigifmnndus veniffet, eaque de cau-
cilii diflblutione bullam revocare At concilio ia idem rex expofuidqt illis quanta pro con-
adhnrere ; id C recufavcrit, concilium pro fuo cilio afferendo pmftitiffet, & quam gravia
jure de contumacia cognofoct. ipft viciffim ea de csnfa ab irato pontifice

Novum annum 143). aperuerunt difputa- pertuliffet; his permoti patres grates regi pro
tiones cum Bohemia inftitutc. Prqpofita erant Ceximio favore fibi proflito egerunt literis die
ad difeeptandum quatuor. De communione XXΠI. jan. expeditis. Hac ipfa occafione ma-^
fub utraque fpecie fidelibus omnibus conce- la qua a pontifice toleravit enumerans Sigif- n
denda. Crimina prefertim publica a fidelibus mundas, regno fe fpollatam agente pontifice
vel liscularibus, vel ecclcfiaflicis pro fua vi- narrat. Nulls quidem pontificis bulla rei hu-
rili emendanda, k corrigenda. De verbi*Dei jua teflto fupereft ; fed «a, qu» da se narrat
eradicatione libera omnibus permittenda, nui. Sigtfmundus, apertiora funt, quam ut ambi-
la fails ordinis ecclefiaftici, Ac firaularis dk guitatem admittant.
foretione. Nefas clerico fh bonis temporaHba· Circa idem ferme tempus Trajeâsnfi» canfis
wutariter dominari. Omnium primus profa- cognofeenda patribus delata cft. Trajcâenf.
tus efl Joannes de Alneto abbés Ciflercienfis cathedr. obitu Svvederi ep. vacuam Radulp.
properans ad concordiam animo·, rvganfqne Trajeâ. a capit. cleAus At ab Eug. pontifice
LAU t. ut fludiis partium fcpofi.lt ad veritatem tad*» confirmatus initiatufque tenebat i quo fimul
X»Π. p. gandam fe toto· conferrent. Tum empta di- tempore canonici quidam Trajerienms e pa-
fpuratio efl. Pro communione fub utraque tri* fea axnles ~.alravum de Morft.Theod.-
fpecie différait omnium primus Joamras de Drici Cotooienfis archiepUeopi fratrem ejafdcm
Roquefana Huffiticum dogma pluribus affe- ecdefia Trajodenfis epifeopum renuncUrant 1
tens. Idem vero Roqoeftna in ipfo anni i- flatimque Bsfileonfis concilii authoritatem cle-
neuntis exordio legationem à Bohemis gerens riiotii huic fu· affwend· implorarunt. Fatras
una cum foetis obtulerat fe concilio, ac le- aûa illa omnia ut nomine fuo confirmares*
culcnu brevique oratione canfem adventus ·mulumque dejiceret, Colonienfi archieplfco-
fut aperuerat, operam omnem fuam in com· po mandsrant. Id maneris complevit Colo-
modum concilii offerens. Exeat utraque ora- ntenfis; compellatas ea de caufâ a pontifie*
tio ex Marte*· hic. Roquefanm fefe oppofuit IlHris, quas Hc damus exCoincro. Fervebat
adverfisrius Joannes de Ragufio ordinis pae- eauft illa in concilio die XHL jan. quo Cgna- *·« ·»·
dicatorum, dcmonfirare conatus totam laera, t· font limns docto Burgnndhs rorauNtis p*· u ***
menti veritatem in unius unium foeefei fym- tres ut definitionem ejoa tamilper difihrrent 1
bolo contineri, utriufque proinde fpeosei com- Ac die VIU. apr. qua figuntur liter· Jacobs»
munionem Ac fidelibus minus neceffhiam, Is Bav. duc. rogantto patras ne Rodulpbum <x-
fanflitati fheramenti frequenter minus eom- authorasrot. Ce^to hujus mdhm dant exitum
modam haberi. Nicolaus altor Bohemoram differait Huffitice more, cui inflixit in oppo- legatus de publicorum criminum corroCHoneKe· quas profero documenta 1 ex anthers tamen Bathavie fecra felmus, utrsmque «molem jus
fitum ffigidius Carlerius Canseracenfis ecclefiB fimm tetrotfei tt qoanqoam cardinalia Cufa·
decanus. Tertius acccffit difputacuras Ulricas ai opera pas utcumqu· lafor diffidentes com*
quidam e Bohemoram legatis, cujus ea fait pofita foerit, neater tamen alteri ceffitt AA
' oratio nemini interdicendam eff» verbi Del ▼alravos Monafierienfiraa spjfoopatum habuit
prodicationem > quem Deus invitatione fua ad com penfione non modica a Tr^eâenfl dim-
id muneris deftinaverit. Lege ejus difpotatio- cefi fohenda, soliqM Rodulpho aifcrta.
nem hic ex Martene. Adverlàrium naâus eft Februarii meafis die VIIL recepta font 14·
Henricum Kakcifem ex ordine prodicatorum, tens Sigifmundi bin·, qnaram prior Joan,
cujus vide eruditam dtffcrtationcm apod Lab. nam cardinalem Rotomagenfem «xcufet de
p. 1079.a quo pariter fuperiores orationes om. dilata eo nique faa sd concilium profeftio·

AWWO CBMTt

"Mi altara varo fpem patribus fecit de isami-nanti eha ad concilium adventur fignontur liter· id· die XXI1I. februarii. Babin tunc

, aft dia XIX. februarii condlii X. in qua lugend contumaciam accufentibus conciUI promoteribos, affignatifunt Judice· ad esdrndKai,

Bi Mart. d* mwMMndua pteeqfitM /Wfaa in dbmmam iapnew.

Martio meafc legati a pontifice mifli Joanna da Melli, Chrtftophorua Cervicnfis epifcopus, Ludoyicus S. JuiHna Padnenfis abba», fe Nicolaus abba· & Maria de Montaci· in dkncefi Monti· Regalis; auditi funt in pleno patruin Confefiu. Venerant illi ea facultate muniti, *Cl* cum mandati*/ qua ambo hic ex Martene referuntur. Exporteront illi B pro concione, vellent Undem pontifici idonei» da caufi» volenti concilium Bononiam transferri aflentlri. 8i Bohemi eo venire recufaflent; de alia Itali· urbe, dummodo extra ditiouem duci» Mediolanenfis, convenirent inter fe. Si nec Ita acquiefcerent; viderent deledi - concilio viri duodecim cum legatis eledorum imperii, regum, ac principem, judicerentque utrum perflaret io Germania haberi concilium; modo vero extra Bafileam. Iia fert oratio Nicolai abbatis, qtue una cum oratione Joannis de Mella hic legitur ex Marten·. Refponfi»m eft a prxfide concilii, tum & a concilii promotoribus, qua amb· ora?tiones hic funt ex Martene.

Eodem fimul tempore, quo pontifex legatos foot deftinavit ad 'concilium, bullam dc dit, direxitque Sigifmundo regi, in qua diffolvifte fe quidem Bafileenfe concilium fateturt modo vero ea difiolutione non obftante velle concilium 1bl locorum celebrari fob certis pmfidibus a fe quanlocyu» transmittendi». Acceptam hanc bullam Stgifmundus mifit ad conciliem cum literie ab Eugenio ad fe dati» i qua» omnia hic leguntur ex Martene. Liter· Sigifinundi fignantur martii die IV. pap· bullam dat Labbeu» pag. 737. Leda bec in communi patrum coetu die XXVII. ferebat codex Marianis « non *vtotif»* Barduini codex adfcrietum exhibebat. Hanc vero rocu-Dffô. difcimus.
feodi cantem protenderunt patre», quod ea bulla novum concilium indici videretur, non vetus olim captum perfeverare adhuc agnofceretar.

Delari tunc pariter ad concilium clamores Trevirenfium, quo· immodici» exaâionibu» gravabat Ulricas, de quo jam egimu», in Trevirenfem archiepifeopum eleflu», cui afferendo advertas «malum a pontifice ad eum •rchiepifcopatoaa promotum pontificias ceofuras incurrerant; quare ut ab iis pariter abfolverantur per Utera» datas XL martii rogabant. Sequenti menfe Ulrica· Uteri· ad concilium datis fidem omnem fcperioribu» hifce

RrMart. hic

li[redacted]is abrogavit. Reddita fimi quoque patri-

tea· Me « Mrt- bos Utera optimatum Reffiat, fevorem fibl qunreelium In Sigifinundnm ducem, cooaatean principem Aiam Svvidrigal ftibvertere, ac principatu expoliare, Paralo· fe exhibent ut veniant ad concilium acceptis tamen prius fecuriiati· literis *i* Uri vero cum Graçte in concordiam Romana ecclefia cpnfcnfiwos. Signenfer Utera die XXVI martii. Recepta etiam Iittr· comitis de Andrado fevorem fe patrocinium pollicentes.

Iaathfc •b Ma·.

Aprilis menfis nihil fert memorabili·· <u-

Apra pafta Sigifmundum Romanorum regam Inter fe pontificem, qua tamen re» concilii nonnifi ex obliquo feriunt. Morigerum ie elefia filium fpondet Sigilinundus; colloquium fe diuturniorem moram cum pontifice habiturum fe, quo tandem imperiale diadema impetrare ab ipfo vnereatur. De hia omnibu» per fuas Itufas certiore» patre» fatlos a Sigifinundo, litem ipfia huc trattslata ex Martene docent. Vergente ad exitum mente die XXVIL aprills temo XI. coivit. Plura tone fanda pro concilii authoritate contra Pontificem. Ne concilium femel coafeum diflblvatur aut transmutetur nifi ex confenfu duarum ex tribu» concilii partibu». Accedant eo prsfule» etiam non vocati omne» . nec Romano. pontifice excepto, alioqui poft quadrimefire % fumme Sacerdotio, pontifex excidat. Aha id generi» fancita.

*-**2. ec-™"""r 4

Majo menfe fuccedente, Eugeniut, cui prorogati fchifinatis filum erat ingratum, prrcidi illud poffe ceniuit cum ex literis Sigismundo expeditis die XVI. kal. martias concilium Bafilec habere confenfiflet; deftinavit eo prnfides Jordanum epifcoputn Sablnenfem, Angelotum Iit S. Marci cardinalem, Petrum Albanenfem epifcoputn, fe cardinalem tit. S. Crucis in Jerufelem. Quoniam vero prxfidum illorum retardari adventum Bafileam intellexit*, cx quo res proruerent in deteriora, ut Ceorum abfentium loco prnfidercnt deftinavit Joannem de Mella archiepifcopom Tarentinum, Thomam epifcoputn Tragurtenfem. Lodovicum / fe Nicolaum abbates SJuSiius, fe de Moniacis: extant hic liter· ex Martene fignat· non. mali. Accedunt ali· ad Julianum cardinalem qqetn una cum aliis pnsfidere concilio pontifex mandat. Data» legatis hifce facultates habes in bulla legenda Lsbbei pag. 74). in qua tamen fignantur die XVIU. k»l. jan. in codice vero Martenis pro januario eft ewrtrr. Hanc legatorum iubftitutionem Sigismundus rex*, Viterbiura ad pontificem ex concido veniens, procuraverat. ut cx eis ad patres literis die IX. maii apud Labbcum pag.

Augeri contigit hoc msjo tHenic patrum numerum ex legatis ducis Borgundi·*, de quibua ejus ducis liter· fe mandatum. Item cx legatis regis Lufitanic, ut ex literis ejufdem reg'».

Crafcvntibus patribus tumultus in concilio sugebantur. Hoc enim majo menfe aâum eft .dc condendo conciliari decreto, quo omnium eccicfiaram provifiones coUatiooeiqu· benefierorum a pontifice adempte,

rent irrita declarataaflererentur concilio. Tuenda pontificie autboritati, validum feriptum paraverat Jo. de Turrecremata ·,' quod ne legeret, pro coodlio, obftitit patrum in

Pontincqfn nondum peaita· abjeâa reverenta, M proponeretur decretum Impedivit. Scriptum hoc Turrecrtmat· hle primum prodit. ex Loccnfi codice M. S. saeptum. Hk <« Matt.

JunH Ineuntia exordio* die feilicet ejus tertia, Joanner de Polemar mandata, qu· a Bafilecnfibus acceperat, Prag· coram Bohemi· expofuit, narrans quanta humanitate eorum legati excepti fuerint Bafilce, quam benigne auteultati, non adadli ad filentium, fed ut pro libito dicerent invitati t filuifte tandem non Jufto· fed volcntçs. Ex his ergo difee-

tcnl,

AMNQ cmtriTt mH-

rent» nihil fibi a eoncUio Umendam fi lege-tus fuos eo mitterent. Mella ultro dtroqoe dttputata funt, & nihil conventum. Afla omnia hic ex Mari.

› Imperialibus infidis pontificis manu ornatos fuerat Sigifmundus die XXXI. maii hujus anui, Idque nuncii dandum cenfuit patribus tum lilcri* die IV. junii datis, tum legatione epifcppo Curicnfi gefta, de qua in iisdem literis.

Recruduit per hoa die*'bellata de prerogativa fedendi Inter clcelores imperii, ec docem Burgundi·; ntrinque enim dignitatem principatus afferentes<iegati fcripta pro fe exbibebant. Quid pro fr lixeriot legati eleflorum habes hic ex Msriene.

Julio ment* dit ; habita fefiio eft. Accuftta pontifie· conf icia. Terminus dierum fexaginta affignatur, intra quem ni pareat, fatealurque concilium oiim rite cosptam legitime perfeveraffe, k ftare adhuc legitimum, a fummo facerdotL· liatlm excidat, de que fecerit infefla habeantur.

Hoc pariter menfe julio eardinalis Arelatcnfis, de quo tam multa difta k celebrata funt, fuga fe Roma proripiens iter ad concilium inftituit. Nunciavit fugam illam patribus Philippas Maria dux Mediolanenfis literis ad fy«

Mart. hie

nodum datis die XXI. jelii. Hoc pariter menfe aecefiit concilio Boleffaus magnus Lithuanie dux, rogavitque ut operam ioearct foam, quo Rutheni miffis ad conclu»·· legatis in eccleti· communionem venirem.

Literas eo pariter menfe direxit academia Parifienfis poteens ut caufe far k fuorom extra urbem fuam jodlcand· mta,<at traherentar. In ipfe mentis exordio pontifex mandavit ut que eaufia in concilio iraltarentur, dein llcrum difeutiende ad curiam Romanam mitterentur, prefer tres nempe, me reformationem, hrrefum exAintionem, paeis inter principes competitionem.

R* Mart hie

Haud ignorans Sigifmundus quo efiénl animo in pontificem Bsfileenfes, dic .augufti 111 rogavit per literas patres, ut decretum vocati ad judicium pontificis lantifper fuf^-ndereni. id etiam per literas dc legatam 1'uuml rtqaifivit Carolus Galitarum rex, eodem legato mandatis onerato, ut poft exportai ram patribus legationem fuam, reôa tenderet ad pontificem fuo nomine rogaturus qu<' adhnreret tandem ecclefic. Datae funt liter· dic XXVIII. augufti.

El hk

Plures per hos dies princtoes adjunxerunt fe . a. Scotorum rex affentiri fe illi per literas ^rofeffus eft. Rex Dani·abfeniiam fisorum epifeoporum e 'ivit; regina Sicili· favorem fuum obtulit «|u· omnes liter· hid habentur ex Martene. " herni pariter legatos feos eo tandem miteront, a quibus capita quasdam difcutienda oblata funt concilio» hic legenda ex Martene. Dk XIII. augufti co--Xcilium inftitit per literas pud abbatem Bonevallis› ut rogata ac fuauonibus fuis Gallos Hifpanofque epifeopos ad concilium invp^rei.

Lak-

Qui in fide Eugenii contra Befik-eotes maosiffet unos erat Angli· rex Henricns Vi. quo nomine plurima· illi gratias refert pontifex, quod fcllicct legati ejus In concilio paries luas defendiffent ftrenue.

Septembri menfe a duce Burgundi» liter» dat», quibus deftinaffe fe legatos fuos fignificabai. Etc flores etiam imperil literal eo dire-

Axemnt figsatea die VII. fcpiembtis, huc e* Mariane translatae» rnganser monentefirae «t editum monendo pontifici decretum relaxare-

Cur. Dederant Utens hafce eteAorm antequam fe µ**. patres fetanem XIII. habuHcnl»· qua talo* Ma brata refpondtt concilium fibi quidem accidiff t ingratum eidiorum monitum de abfiftcndo a judicio in contumacem pontificem, fcireut tamen fe terminum ad triginta notos dies prorogaffe› qoo clapfo nihil more ulteriorifarturos. Haoet literas illae Labbeus png. 6a t.

Igitar die XI. feptembris feffio illa con-r nit» in qua vix nodem patres perfuaderi fe penniferunt, ut contumaci, ajebant, pontifici terminum dierum triginta prorogarent. Quinterim prcftarvnrnr uve a ponùncc, five ab alio quocumque in concilium ac in patres in* commoda, hoc intUta k irrita pronunciarunt.

Eodem feptembri menfe, die XXIV. dax Sabsndia legato· foot ad concilium deflinavit, ut ex patentibus ejus literis Mc ex Martene recitatis. Biduo poi' Sigsfmandaa literis concilio datis certiores illos fecit de opera a fe pnrftita eam Venetis, ut accitus ab illis cardinalis Bononienfis in concilio manere permitteretur.

Dmtw hie ·> E.n.

Prvteriptus pontifici terminas jam prope trahfierqt, cum ducum Burgundi·, k Sabaudta 'preces in fupplici libello exprefi· patribus die II. oflobris oblate popofeerunt, ut novum dilationis trimeflre adderetur. Nec ira poft multum folemms infticuca eft difputatio inter cardinalem S. Angeli concilii pnsfidem, k ar-«biepifcopum Spe.atcnfem Eugcnii legatum. Dies ta hanc rem deftinata eft XVI. oflobris; pmfentes aderant concilii patres firequentiffimi; affidebat ta throno imperator. Prior omnium cardinalis S. Angeli caufam fe agere dixit non unius privati in pontificem, fed ecdcfi· in eumdem, tum concilii authoritatem multis exaggeravit, hoc vero difiblvi a pontifice juro non ' iitfe defendit; tum nec debuiffe dtmonfirat, cum nihil quod fui juris non effet a concilio attentatam fuerit unquam. Ceterum quas dederat pondfex ballas de adhefio-

Dne ad concilium» has non admififfe patres,- quod Eugenios nee asm mc *fimplkittr tMtrmt;* cum literis lfl1· jam expeditis, dein cardinalem 8. Slxti omnibus beneficiis privarit k card.- de Cypro abbatia quadam, eo quod ambo ftverint conc. raultarit. Novum infuper in ·? bulla concilium invexerit, non priftinum «V' overit. Bullam hanc obtulit primum patribus Sigifmundusimperator, k estai apud Labbcnm pag 74a. oblataque legitur ibi certis deputatis concilii dio XΠ. oflobri·. Bullam aliam, qua pontifex facultatem dabat legat-* fu. abrogandi ea, au· ipfe ta eoaciliem k patres ftatuerat; dummodo k eo»* ciUum tàntumdem pneftarct de lia qa· ta pontificem ftt fuos cgUfet, multi· refttfrs nilus eft. Hanc bulb'" habes Lahix peg. 74$. Demum re .iota a patrihta MMi ·» hatrefi Invidia arationem firam clandlt, Φ-▾ana teneri › aonftrans eoe qai fonfilnem adhsfuram un. concilio Ai portatam·» neqnid temere is illum flitoeretm, oonftüe bant. Pauce h*<ce I "rilii-f-. eo tendens ut ctm factum tatas Uqmtatar, argutationes parum concluderent: exhibere fe bullam adh«Soniti hanc admitterent» fit dIP putationes ccfiitrent. Repofiiit Iterum pn» fe

aha

—alis togatasI fe Rpelateufis item pro fe alla. Adenms di^potsttoel torte fe Venetorum legati, queeom mus. afurgens rogavit, ut superfluis rai protenti non neceflarito amputatis, balte nenrtfieis admitterentur, fe fi quid illis quare imperator ad continendas tat officio partes aliquid propofait, quod utrinqne tolerare-tur, nempe dilationem ad trimeftrt.

Orca hos dies mi6t concilium legatos foce ad Venetos, qui pro condone coram principe A fenatu expofuerant quam lenirer fe pacate concilium fe geflerit cum pontifice I quam fobdole ille vietmm ludificaverit concilium, aliis fubInde, fit aliis bullis per dolum febrientis, fe pcopoficis, Quibus ita fe habentibus rogabant concilii nomine fenstum, ut quem exhibuerat illuc utque favorem ferveret Impenfutn. Repofuit dux fe quidem tamper habuitfe, fe. habere in verum pontificem Eogensum, quem tamper virum probum, fe honeftum agnovifiet ; viciffim autem habere aliqua, qua invidiam apud fe in concilium crearent, quod fciUoet odfo, & vindiâa plus dare, quam juftitta videretur, quod minos a Venetis ectefiaflicos viros male exeepUTet, nec permitti nt libere loquerentur t nihilo tamen tacius fpondebat mlfiuros fe viros ecclefiaflkos, qui concilio adeflent i datarufque operam ut concilio faverent, fi quidem concilium finem optiraum fibi praftitoerit.

Novembri ineunte menfe, die follicet V. meufis, concilium facultatem poftulantibus conceffil procurandarum litium in concilio1 cujufmodi conceffion's formulam habet Labbeus pag. 514· Die menfis VU. foccefliim ad condlil feffionem XIV. in qua trimeftre Illud Eugenio pnsfcriptom ab imperatore confirmatur a patribus, longiorique more procidende proferipte funi eidem pontifici formule pluses, quibus fuam ad concilium acceffionem

die VIIL novembris, Pngeofies dstU ad legatos concilii Ratisbon* ageotes litaris rogarunt, ut ipfis intercedentibus liber ufus Euchariftte fub utraque fpecie ia tota ditione fua permitteretur; hanc pacis conciliaodn unicam fuppetere rationem, cum in reliquis tribus articulis paratos fe offerrent ia cura Aufiun illos fe admittere, quo fum expofiti fe admiffi a Bafileenfibus t qua de re inferius. Vide literas b4c ex Martene. Poft varias tandem utrinque concertationes, conventio inita eft cum Bobemis < iliis fpondentibus adtnlfiuros fe articulos illos, quo fenfii concilium exponebat. Communionis fub utraque fpecie ritum permitti font interim fervaret donec concilium id plenius diCcuflerit. Die V1l. decemb. conventum eft inter partes.

Die XXV- decembris feffio XV. convenit, In qua de conciliis epifcopdibut quotennis, fe provincialibus quolibet biennio habendis decreta prodierunt. Nihil vero de pontifice Astutum eft.

Die vero XV. decembris adjunxifle fe jam concilio pontificem oportet, cum hac ipfe die (ignaverit literas ad pntfidcs coocllU, a fe tunc defignatos, quibus poteftatem faciebat npa cum concilio ea omnia decernendi, no* e morum reformatione, harefum extin-

Atone & principem concordia novifisnt. Hos fi contigerit abfuife.nova bulla alio» ut vice illorum proftdeant deftinabat. Denique, perii- C*M"T1
miles «dem ipfa die legavit Juliano card. An- *J
geli. qui concilio ad cam ufqur. diem pretest. Bullas haice dat LabbouS peg- 743. ate.

Hoc ipfo anno, quo tamen menfe» incertum, de revelationibus S. Birgitta difeeptatum eft inter patres.. Pi- hujus fixmine meditamenta erroris damnabant quidam, defendebant alii, rati non nifi calcfti revelatione edoAam hac illam tradidifle. Cautam ejus egregie defendit Joannes de Turreeremam, de quo fispe alias fermonem habui. Hanc ejus Bapologiam ex M. S. codice ego primus evulgo. Vide qua hac 'de re commentatus futn in promottitione ad hanc Ipfam apologia».

Annus 1434. aufplcato cceplt, cum Euge- An >«j
nius languentis eccicfia valetudini reftituende Audens, bullam fuam in eam fententiam direAam, quam Bafileenfes dittavcrant, fignavit ; eamque una cum procedentibus non admlflis a concilio legi, ac promulgari per legatos fuos, in ea, qaa prima hujus anni celebrata eA, feffione, die nonarum Februarii, curavit. Quare ita cum patribus agendum occepit Eugenius ac cum amicis & in bonum conforubus. Redierat e Cnecis Garatonus qui- C
dam e papas familiaribus, res, qu« cura Greets ttaâabsntur, fi quis alius maxime edoûuti hunc ftatim mifit ad concilium, ne quid patres lateret, cum literis fuis die XX.februarii datis (Labbe pag. 746.) Januario menfe pluribus conciliares homines Patres donarunt, literis fuis patentibus die XXV. expeditis (Labb· P·β- *1 »)

Excepta eft a concilio februario menfe legatio Bohemorum a Martino de Cberudim per literas patentes die X. jannarii figaatas fem litrdeftinato, gefta, a quo de paAis utrinque firmatis ac de impedimentis cotum exccutionem es Mxt retardantibus certiores fafti font patres. Reipondit concilium rogans ne quid de pallis Dfirmatis moverent.

Tum de monachis nonnullis ex mendicantium claffe rumor delatus eft ad conc. dogmata quadam perniciofe ab illis fpargi, quorum aliud erat nullo praecepto adigi fideles ut diebus dominicis fe folemnibus in templo parochiali facro affiftant ; decimas folvendas quidem ex procepto, cui vero potiflimum non efle in jure ftatutom. Qui minorum voile cucullati decefierint, iUoe purgatorii carcere ultra annum minime teneri, eo defecndente quotififile 8. Prancifco, ut fuos manumittat fe alia id genus fexcente. Illis pupiendis in dtancefi Yporegienfi epUcopos Auguftanum, fe Yporegienfcm armat concilium Iito
E ris die prid. id. Februarii expeditis. Has literas haud multo poft, tanquam non rite expeditas, revocari poftularant mendicantes fupplici libello communi nomine oblato patribus, obtendentes iniquum ede invidiam mendicantibus creari de dogmatibus, quorum nul- b>c
lus certus afiignarctur author, nec damnationem adhuc nullam ab ecdefia tutiflent.

Fervebant Magdeburgi didSdia inter clerum & cives de quibus lepra egimus-, concilium, quod cognitionem cauftt illius dudum ad fe traxerat, ut pergeret, abfolveretque litem per-

T~“ niaofain findet XegeMu* Uteri* die XVIII. Aadbue agiiabarur ta concilie, quo pertinet
er mertti dirsfh*. ·piftoia Trajeâenfium prnfulum ta gratam
rueîir! Cerno»·* &Al paires de picea XugenU ad Bodulfi advertas ▼alnmom apud Menone,
I4|I 1 concilium adhafione mi&M ab *od*m pontifi- ex eo hic. Hase omni* communi confimtapa-
ât rritnw «e legatos in frequenti coofefln die Vili, ad* trum fit legatorum pontificia gerebentnr. dif-
miferunt; juratofqw* adftrtaxcnmt ut coud- pooebanturqve. plaudente ad tantam animo-
hum Bafilcenf* tuerentur. defenderem ; fit e* rum confêaSKusem pontifice gratiafirae egente
concilii Conftaadenfis mente *gnofcor*nt, fy- Uteris ad concilium datis die IX. KaL julii.
nodo cuicumque generali poceftatem larde a Sub hoc tempus delata eft ad condita· Im«
Chrifto ipfa acceptam fupra omnes qnofeum- accuûtio m fratres ordinis 8. Birgitte. k ta
que ecclefia fabdlros, ne eel ipfo pontifice libro* revelationum fcsminn illius (aodimonia 741
excepto « ejuique proinde tenflinnibu* qui pa- cistiffim·. In utriufque commendationem li-
rere renuerit, ilfom condigno pernaiubjicieo- ter** ad patres dedit rex Danto, aHafipso
dum fore. Omnia hac fe 'admifiuroe luntruet Miam perGmile* eplfcopi plure* Svecto fi-
legati ; qua de re publice exarat· tans tabu- gnatas die 1IL julii legsadaique Labbei pag.
to apud Labbe pag. <06. Ita demum rebu* 1784.
omnibus difpofiti» proceflum eft ad ibflEonem Patrum decreto fopitam de fedendi ordine
XVII. die XXIV. aprilis. In ea vero unica inter principes cleâore* ** Burguadm ducem
fuit patrum cura ut prafides concilii Attue- controvrrfiam excitare iterum nitebatur ciica
rentur . Ex legati* igitur pontificis ut ejus hoc tempus Ertcus dux Lecevvemburgeofis ,
nomme prceflcnt admilE font Nicolaus tit. S. deberi fibi Saxonto ducatum . fir adnexa huic
Cruci* in Jerufalem presbyter . Julianus S. An- decora advetius Endericum Saxonto duca-
geli diaconus S. R. E catdinale·, Joannes tum obtinentem contendent. Servari ju« Fri-
archicpifcopu* Tarentinus , Petrus epifcopua derico rogat Sigifmuadus datis ad concilium
Paduanus, fit Ludovicui abbs* S Juftina P*· literis diei XIX. julii, qui dein alite literis
duarus . Quem fervarent prafidet illi agendi judicium ea de re fini vindicat» queriturque
modum in concilio fimul prafctipfervnt pa- alio trahi contra ju« imperil. Quin it lucu- Am>4 Lak
tre* : tum & nihil fiipcr habendum rati di- lari judicio litem illam decidendam remitti p 7S0. *
fceiTerunt, Sequenti mente dic VI. Kal)uhi dans concilio literis rogavit Lantgravius Thy- 7**· Hi-
iterum coeuntes'declararunt genetali concilio ring·».
fummam inert* poieAatem tum in fideies o-C Inter multiplico balba curat nulla magis
nattes, tum in ipfiim pariter pontificem, ft de urcbai paties fuper négociait* de utriuique
fide \extiodione lchifinatis, 8t harefum ags- ecclcûa Graea it Lanna conjanDione^ luo*
tur, ficut 8t quod ad reformationem ecclelia pontifex legatos CPim mirent ; iuos &» con-
in capit* 81 in membri*. cilium. Anno procedenti 14)) Grecorum
Ab hac expediti eura patres vetfi font ad legati Romam venerant ad pontificem de
audiendas, expediendalqu· variarum oedefia- ratione utriufque ecdefia componende tra-
rum caufa*. Pnmo omnium innovandam ,, dl· fhturl t nihil tunc deliberatum ; feti ponti-
lacandamque ccafuerunt Caroli IV. conftitu- fex CPim mittendam legatum foam cenimt.
tionem- adverfum «celsfiaAicorum jurium vio- ut de aliqua re certa convenirent ' tegreiir
latores, quam conftitutioncm ad varias ecdo- nnneiavii , folemni inter Latino* . Giacof- I
fia* tranfiniferanc. Vide quam aferi Labbeu* que deputation* CPi in concilio inAltut»
pag. 616. fignstam aprilis dic XX Lrgstos compom rem totam polTe, diligenti difcuf-
etiam fuos miferunt ad regent Aregoma fbl- fioue pstefafla tandem vcliiate . Placuit id
ljcitaturos principem illum, ut res cum aliis Eugemo, remifitque CPim legatam Illum fatm
in Hifpania regibus componeret, legato* ad Deum legibus in ea difpuratione fervaudis. Thl-
concilium ficut ÔC ditionis fuir epifcopo* tranE tra ho* fines tes conlliierst penes Eugetuum,
mitteret Votis eorum oblequuturupa f· rex ut ex literu hic dans ex Mariette figoatif-
Ille per hieras lignatas die XXIIL aprih* ta que die XXXI. augufti nofcimn* Concili-
nova append. Labbei pag. tjj*. fignificavit; lium veto fit fisos viciflim legatos CPim ds-
extantque infuper ibidem monita , qua pdn- (boant Antonium epifeopum Todenfem, 8c
cep* ille legatis fuis ad concilium ituri* de- Albertum de CrUpis, a quibua perfeaderi fi>
dit . ftede pvrmifit Paleologu* ut legato* fiso* ed
Profanas, fieculareíque caute* in fisculares concilium ablegaret. Remifite eft Igitur ®
homines intentatas ad eeclefiailtcum tribunal denfia epifeopua cum tribus a Paleologo de-
contra jus deferri conqueftu* eft cum pa- ftinatis viris , remanente CPi legato altero
tribus Sigifmundus, l»di hifce imperii jura concilii.* hi vero poft varias in itinere fini-
dcmonftran* . Idque podflimum ta lite. quam ftras vices, d* quibus certiores ftdt putres
card. Rotomagenfi* in Bifirntino* cives» fit epifeopus concilii lqguua literis fisis Ulmo
Bambergenic capitulum in Bambergenfes mo- dati* die XXV. juaii » tandem vel Junto
verunt pmlitum accvfat . Suadet proinde E exeunt*, vel Imom* Augnfto Bafieam p*r-
«tini utrimque deleAos viros cum poieftate venerunt. Suunt cum illis agitari ctapcum *
definiendi, num caute illa faeculari*, num ration* conciliationis perficienda. Vitans
judicu ecclefiaftici habenda efiTenr. Repofue- concilium ex utraque ecclefia coadunatum
runt patres veiufto jure afleri ecclefia > ut praferri. Proponentibus Gracia CPim, At pu-
quos reo* habebat violatorum juriurn tao- tribus Befilcam; CPim quidem rejecit conci-
runi, hos pro Cuo arbitrio fiv* coram ûscula- lium,· de Bafilea nihil fc habere in mandatis
ri, five coram ecclefiaftico judice accufaret. Gnaei repofuerunt* mitti proinde a concilio
Qua <le viri* deligendis taaoebat imperator , legato* taadebant, ut Id ab imperatore po-
hac lites moroiiore* efikerent ultrx aquita- fccrent. Sia minos obtineretur Bafilea, tunc
tem . Utramque epifiolsm damus hic ex Mar- urbes altas in Italia, alia* extra propone-
tene. Inierim celebri* illa Trajcâcnâs caufa haut Grecl, rclifta concilio optione ex illis
unam

unam ehgtndi. Id fe praAitnros fpoponderont A duellibus ia perniciem patri* confpiraverat
patre*, fiquidem fpes osante da Baffle* exci- in ordinem redigi poAnlant Burgimagirtri, 8< ajR|yn
MINO three asm primum Graeci poetam aliquem confule* Leodienfe» literis fuis ad concilium (
ομητι Italia reoulffent, addente* eo translaturo» fë die V. decemb.
»41». conciHum, quod ad illud ufque tempus Baffle» perfeveratarum effet. Hac in privati* cum Decembri menfe fotemnis legatio a Sigifpatribus tongrefEonibu» conventa ! dein in pumundo imperatore miffa pervenit Bafileam . *"
blica feffione die VII. id. feptembris habita PoAulabat , fplendlda prius oratione prxmiffa,
decreto Habilitai funt. Gefta h«c omnia per dein fin^ulis petitionibus .in fcheda expreffit ,
dcAinato* viros pontifici fiatim renuncfarttnt, poflulaoat, inquam , ut tandem patres opus
idemque bulla fua ad eos direôa hic recitata reformationis in capite 8c in membris , minoex Martene *8t* fignata XVII. Kal- decembria ribus curis relUl|s , inchoareht ; nec ante diita probare fe illa figuificavk, ut expeditiorem folvi vel alio transferri concilium permitte-
tamen ineunda paci* rationem illam prefer- rent, quam illa perficerentur. PoAulabat inret. quam ipfe per legato* fuos follicitabat. fuper, ut quandsquidem gladius temporalis
Nihilo tamen fecius conffllo fuo inffiterunt B fa*pe invoeabatnr vindex it affertor gladii fpipatre*, omnemque interim in partem fe ver- ritualis ; ita pariter Ac pro gladio, feu jure
labant ut pecuniam compararent ; quo fpeilant temporali vindicando ipiritualis gladius in re
monita illa in folio patribus exhibito > Ac hic opportuna exerceretur. j
relato ex Martene exprefla. Interea nuncius. ille pontificis, qui remiffus fuerat CPim cum mandatis, inftitit ‹ apud

Igitur deleflt qui in Grecians irent concilii Joannem Palcologum imperatorem pro admitnomine . Patre* vero negotii hujus exitum tendis conditionibus a pontifice oblatis de haopperientes, interim expediendis audiendifque bendo in Gracia concilio . Quibus cnm fe f.«privatarum ecclefiarum caufis operam dede- citem prebuiffet imperator ; rei abfolvtnda
runt. Delata eA ad concilium caufa elefli legatos fuos Latinis redeuntibus focios dedit
AHMenfis, qui in vacnam deceffu Petri Ne- ad pontificem. Hinc dua fimul habebimur
poti* cathedram a capitulo affumpru* fuerat ‹ Crxcorum legatione* in occidente, altera Baled Eugenius non expedata eleAione capituli ffles» , qu* convenerat de fynodo in occidenCarnatenfem epiteopom eo tranAulerat. Ex- te habenda vilia vero pergebat ad pontificem
eant hic ex Martene liter» Capituli &· Con- de fynodo in Gracia celebranda conventura .
fotam Albienffum ffgnat» die VIII. feptem- CExtant hic ex Martene liter* Latini mmeu
tais, pofcente» a concilio eledi confirmatio- pontificii e Gracia redeuntis dat* Vcnctn»
nem, quam obtinuerunt hoc ipfo anno 1434 die XXL decembris . Dantur etiam ex eodie XIX. decembris, licet pro translatione
Sam Mc Camotenffs literas dederint canonici quidam eodem liter* legatorqm Graecanicorum ad pon-
tt Mar*. Albicnfe*, 8c Carolus VIL Francorum rex tificem tendentium ad focios Briikenlem le-
Nonafterium S. Adoeni Rotomagenfis rege- gationem agentes . quos certos f.uiunr de fua
bat Joannes Richardl, quo afpirante ad pa- ad pontificem profedione, tum de pado
cam 8< morum reformationem omnia velifi- cum legatis ejufdem pontificis im;o m Gracia
cabant j fed unus obffabat Richard! emulus concilium habendi.
Willermus de MeUa; ei ex hac vita exem- Jafla, exeunte anno 1434. difeordiarum fe- Art *«JJ
pto ne quis alio* fufficeretur in fantlimoni* mina inter Eugenium & concilium fncccdens
*Iit*** monaAic* difpendium Eugenium rogarunt pa- annus 1435. novo alimento ita ,'ra.paravit,
tuât Mc tre* ; Aatimque ille manu* dedit ; fimul ut tandem germinarint. Privatarum ccclefia«a Mm*. tamen iifdem literis admonuit patres ut eodem rum cauf* qux juris fuiffent pontificii adpneie Audio ipfi viciffim perfuafi intrufum in Dnent liter* capituli ecclefi* Tridentimc huc a patribus difcutiebantur , quo pcrtiaccleffsm TrajeAenfcm Theodorici archiepi- querentis de injuriis ec♣kii* iu» illatu a ɡuſiofcopi Colonienfis fratrem dejicerent.· Extant re copiarum Frideriii Auffri* ducis , a quo
hic ex Martene liter» ali» eccleffaAicotum vel ipfi clerici ad forum iæculare rapiebantur,
quorumdam Trajefleufium qontra affuraptio- I iter» ducis Britanniae commendantis elcflionem hanc Rodulfi fratris Theodorici &c. Da- netn ablutis Belliloci iu epifeopum Maelovicn- Kκ o·'>ηκ·
ta funt die IV. novemb. Alias etiam elefliofem; litgjc pariter ducis Sabbaudie querentis
ne* capitulorum , quibus non expellatis pon- de Ludovico de Palude Avenionenfi epifeopo,
tifex ipfe per fe alium elegerat , ut conci- a quo multa fe & gravia perpeffttm dolet ;
lium tueretur per litefas foJlicitati funt pa- liter* quoque comitis Armeniaci pro eleClo S.
tre* , ut Maclovienfis epifeopatus Guillelmo Pontii I homeriarum ; fed & contra hunc eleabbati Belliloci a capitulo collatu* de quo fium liter* dat* fuot per hos dies a Jacobo
liter» hic ex Martene dat* die V. nov. epi- Hungarian &c Sicili* rege obniteute pro Gefcopatus S. Pontii Tomeriarum , quo Apa- rardo qui ex Apatnicnli eptfcopatu provifiomienffs pifcopu* a pontifice translatus. eum» ne apoffolica ad S. Pontii tranficrat. Leodienqoe monachi in cathedral! illa ecclefia refi- Efium denique liter* adverfus feditiofo* quofdentes ejicere St alium a fe electum intru- dam cives fuo», quos a concilio auditos , fodere nitebantur t horum enim aufus temera- tofque queruntur. Iia omnes liter* januario ,
rios ut patres reprimerent ab epifeopis Nar- '& februario mente fignantut.
bpnenfi» provinci* datis die 36. novemb. li- Dij inultumque fvperioribus annis laborateris rogati funt . Ita pariter comes Arme- verant patres ur diffidia que Philippum Burniaci literis ad patres datis die IV. decem- gundi» ducem A Carolum VH. Galliarum
es Matt. bria rogat fuftineri eledionem Petri in abba- regem inter fe committebant, tandem compo-
Mc tem Bomscumb» ordinis CiAercienffs ad ver- nerentur. Jn exordio anni huju* inclinare feius AAorgium quemdam de abbatia illa pro- fe in ca paci» conGlia declaravit idem Phivifom . Denique dt Lambertum Datim cano- lippus. ejnfque opens perficiendi gratia mittenicum Leodienfem, qui cum faâioff* & per- re ic ad concilium viros nonnullos graves e

■I ■ fandiori confilio fi» to iisdem literis dati» die 4 habendum, quod multis rationibus e re ec-
QF* t. januarii adjedt. Cpndfela eft igitur to con- cfe'ia nequaquam futurum notant.
AMNO cilio dicta» fen congraftto Atrubetenfis ad pri- Ex hac «Mfiltoram varietate in re tama,
CBI1STI mam ‹y<e› ju|jj, quai perievsrabat etiam fe- aaimia urriuique parris noanihd abalienatis, 4' '
>4|> ptembri menfit, ut ex liter}· - legatis concidi aliud interim accidit, quod magis, magique
Atrabate diredis ad regem Anglia die XXVI. MFofqu· diftbclaret. Di- IX- juali patre* in
fept. fignatis inmlligimos . Eo convenerant to- ftfiooe XX. decreverant annat·· omnes in
gati a pontifice mi» ·, item & alii - concilio beneficiorum collatione, communia, & minu-
defignati. Adam eft de pace inter reg·· An- ta fervitia, tum fit estera id generis tolli.
glia, dc Gallia concilianda, cui to «em rem Ingratum id aeddebu pontifici; neque enim
djfponendo legati » quo* ad distans deftfoa- Romeos aula indigentil· alia ration· provtfom
runt patres, prius venerant in AogUam. Eo- er'e« quare inter legato· pontificio· Jomsnes
rum poftvlat» ftc datum a rege refponfom archepifeopus Tarentino·, & Petrus epifeopti»
hic lega* ex Marten·. Fruftra omnia cum ra- Patavinus folemnf proteftatione nolle fit de-
ge; tum initum négociant pacis inter regem creto hole afientid palam pro condito decla-
Gallia, & Burgundis ducem , pcfadum eft fe- Btarent. Patras editl - fe decreti vindices o-
ljeitcr, Qua leges firmanda paci prsfcripas þorgente*. certi· e fuo ordine viris manda-
fiat habe* Labbei pag. 590. &c. Ad congraf- runt, ut concilii npmine utrique legato edi-
fionem hanc Atrebatcniem referas liter»* pia- cerent feq palinodiam, feu exclufiooem a con-
res huc ex Martene translatas^ Re confeBa le- cilio. Mandati hujus, nun execution»· illius
gati concilii ad fuos regrefti omnia a fe ge- publica* tabui, habes hic ex Martene. Neque
fta pro concilio expofucrunt: diila in publi- hi* contenti patre* Florentiam ad Eugeniura
cis tabula* fignata» die XIii. novembris apud legarunt Joannem de Baukeften decretorum
Labb. legenda» p. 587. relata font. dodorem , Ct Matthsom Mefage bacaltoureum
Res etiam Bohemica animos patrum tene- in theologia cum mandatis ut exponerent tum
bant occupatos, *acc* Imperatorem habebant ea, qua de Crocorum redodltone cenfuiffet
quietum, MiiTu* eft igitur ab eodem Imperа- concilium i cum etiam pontificem concilii e-
tore ad patres Conradus dominas dc Winf- jufdetn nomine indurent» ut jpfit pariter ad-
perg » per quem confilia ea dc re fua iliis jungeret fe patribw confortem fo largitione
communicaret, ut ex literis datis Poffonii die indulgentiarum pro comparandis pecuniis, ftc
VI. jan. difeimus. Extant etiam Labbei pag. Çannati», oeterifque id generi» veriigalibn» »b-
776. ea de re litern legatorum concilii in Bo- rogandi». Utramque igitur luculeM· oration*
hemia agentium» certiore* facientes patre· de a legati» expofitum eft pontifici, qui per Pog-
appotito in dilatione..) pacis a Bofcemis impe- giam, (qaem habebat a fecreti·) rcfpoodit
dimento . Signantur cum die I- Aprilis. habere ĸ animum in procuranda Gracorum
Cum vero pax imminent cum Gneci» pecu- reduâiooe Cncerum; eademque voluntate fe
niarum fobfidio nec modico indigeret, vifom uforum ddncep·. Annat», ec cetera Id gene-
eft patribus propofiti* indulgentiis pecunias ris tolli non abique prnmifla diligenti pro rei
corrogare. Promulgandarum lege* {latuerunt gravitate difcuffione nequaquam pofie, delibe-
Germani, eafque omnes in folio expreffas de- ratarum fe proinde una cum fratribus sui* ; *Orato fm*
derunt patribus die XI.februarii. Horumfum- *tum* men-em foam expoliturum concilio. Vi- vi*
ma fuit. pecuniarum illarum colligendarum fom iniquum legatis relponfum fibi, tounopo- ff"—*
cura non quidem uni, fed certis ex finguli* tins concilio aliter quam ex bulla dari t fed f/Tfrr
nationibus affgnaretnr. Tum ut. Cnecis non tantum fyngrapha a cuftode arcanorum ·, idque
venit ni'bos , qur -colieOa fuerit pecunia in fide publice tcfatam voluerant ia tabulis ea atom·
alios pios ufus ad nationis commodum con- D dc se confisQU, dc ex Marte*· hic recitatis, vm to-
verterctur. Qur otnnia fynodi decreto fancjri fignaiifqae di· XII. augufti. Tum redierutk ti* Ubb
mandabant. Proferio omnia tuee Bafileentiam ad concilium. quod expofitfon· rei totta» non F
molimina eo tendebant, ut palam omnibus modicum in pontii animatum feclto Osnnes
facerent, fc non probare Eagenii confiUum intelligent. Haud Hu diftulit Eugenius, main
de concilio in Gracia celebrando. Igitur rem legatos foo* mineret Ambrofium CamaMulea-
totam compotiturus Eugenius, legates e late- fium prnfulem fommom. & Antoninum (ia
re fnos Nicolaum tit. S. Crucis in Jerufalem, conftauter appellat concilii pnsfe» in fins ad
& Joannem tit. S. Petri ad vincula 8. R. E. utramque oratione, non Antonium ut eft it*
presbyteros card- eo mitit literis patentibus Labbeo) auditorem. Fcrorarit omnium pri-
expeditis die XIII. kal. martii ; qua pariter mus Ambrofiu* 8t poft laude» Eugenio im-
die bullam aliam in eorum gratiam dedit, penfiu, quo nemo effet charitati pacique ftn-
poteflatem facientem tum illi·» cum cttam diofior» nemo ardentior h» abofioaibu» ttdtoo
reliquis concilii prafidibus ut lites ortas oc- dis, moribuique, ac dl&pltoa reformandi·»
catione eleflioniim, St nominationum ad be- orationem foam deflexit ad annata·, qu»
neficia fedarent. His legatis praeter ea» que E neceflarias detnonftrabat, ne adjumento MMT-
Fit.-nt hif de concilianda pace cum Graecis agenda fu·· farto , pecunia nempe* ad oppraftb· filio· rr-
rant, commifla eft pariter traflatio de pote- levando· indigeret pia mater «ectofia, Can-
ftate largiendarum indulgentiarum, de ele- clufir five annata· retineri, five sltod eorum
Aionibus , expcâativis » antiath^ue tollendi*. loco faffici oportere. Hanc Amteofii oentto-
(d· quibus omnibus aoncliuar~-rtijuifierat nem habe· to noviflima Lsbbrieditton· peg.
pontificem.) Bulla hre tertia ««dem ipfa die î)35· Feremur ft etiam tone ab Antoni-
expedita legitur in Labbeo pag. 74·. Ante- no altero ea leg ·« › φü ovatione foa evicit
quam legati ifti mandata fua expofuifient pa- nullo non jure, divino , naturali, humano ,
tribus, concilium literis ad pontificem datis annata» deberi : proinde five decmom de a-
tertio nona* majas mentem foam expreflerat ·, bolendis illi· tollerent, five aliter indigen»
nolle fcilicct fc aequi,.cere in conc. CPi ii pontifici fubvenirept. Antonini bnc prior

ore»

oratio eft ab ea ptase diverfe quam habuit in
iMNO coecllio dieVIf. oOobris,vulgavtapscLabbcus
pagina 4«f< ſtam ȝreterquamtoodˈ in ſecunda
hae diri VH. oflob. aliae fe' d· rebas UN»
difientifi· teftatur; ipfe etiam concilii peart.»
ad utramque legati orationem refeondem fitm-
mam orationis Antonini hanc fuifie tradit, ut
dementaret annat» jnre naturali,' divino, dc
homano predpi ı id vero re verbo quidem
in oratione Labbeana affirmatur. Igitur ad »-
tramqn* legati orationem prefes totius cosm.
nomine répétait: petrae quidem de optima
pU patri» voiuntate non ambigere ·, eam vero
de illo perinafionc» altias eorum mentibus
fore Imprimendam, fi intellexerint ea , qu»
qd difeiplinss reformationem a fe mature fta-
NUta fuerant, Ipfe prompte comploderetur ,
·ocumque exacutioni alacer inflaret. Ceterum
plura clé in promptu, eademque expedita in
fahfidii» pecnnhr adjumenta* ut fubfidium
charitativum indidum ecdefiaflicis, tribaca bé-
néficiât» folvenda ad tempus tcc. Iis vero ,
nu» neceffitatis efiisnt communis, & diurna
flabili provifione fubventurum ft concilium
1'pondebet. Hsk prefidis oratio eft hic ex
Marten·. Snpc etiam albs legatos iftos pero-
rale apud patres ex Us, qu» fupra tetigi de
oratione Antonini habita die VII. odobris
compertum eft. Tunc vero advocatus ille to-
tam eam orationem confutavit, qonm legati
conc. ad pootif. mIffi jam habuerant.

Verum parum prefidii erat pontifici incon-
cilio apud patres; quare Ambrofium ire juf-
fit ad Qnferesu ejta auxilium advertas aufus
Bafileenfe» imploraturam. Habitam ah eo co-
ram Cefare orationem d» Martene, fit nos
«X illo. Peroravit advertas decretum de an-
natis, crudele illud fe inhumanum demon,
firent, utpote fubfidia vit» tollens parenti op-
timo , quo tempore alii» omnibus commodis
temporum fe hominum Iniquitate privatas his
maxttre indigebat. Cstiaria ergo efle, ajehar ,
defenfere indigentem, fe infeftationibus vexa-
tum pontificem. Hnc roganti pauca quidem
II circurnTpefle palam repotalt Csfer; «Um
vero omnem fe operam daturum fpopondit
ut coodlinm talveretur. Sed hnc ad anni e-
Xitutn pertinent.

Eo ipfo menfe* quo pro & contra anna-
tas cenatum eft, auguflo fcilicet, patres di-
plomate nomine · concilii expedito die VIII.
id. Augufti mandarunt colletioribus earner»
apofiolic», ut ab exigendis annatis , osterif-
φM occafione novi beneficii conferendi pne-
flari fcliti» deinceps abftinerent ; colleda vero
ad Id ufque, fi qu» apud fe haberent, con-
tinuo fiftentes fefe concilio remitterent mani-
bus viri e natione Germanica deftbuti, a quo
pofi accuratam exaltorum excofionem dimit-
teremur . Geminam huic bullam dederunt eo-
dem menfe, qua in conferendis beneficiis va-
cantibus pntferri emeris jubebant eoe* qui in
concilio integro enno egifleat, nequidquam
cbfiantibus expelfetivi» gratiis a pontifice in
·Uorum commodum conceffis. Signatur bulla
hac 1IL boo. Augufti. Diftultfs tamen patres
·ju» promulgationem nique ad diem XI. De-
, cembrts ex titulo in veteri Labbei codice pre-
p> SoS. fixo difitimee. Sancitum «fi infisper circa idem
temps» , fentcmWI fcilicet menfe, ne hppel-
ladoM» a fententia concini admitterentur ·, fi-
cui nec a judicio cocum, quibus concilium

Acaufem cognofcendcm cemnkiftrat apud alium,'
quam in concilio redamare nefes. Iine om- ANNO CHWSTÍ
nia in communi··ccctu··Habilita bulla dein c-
dita die it. non. nov. fenciuntur. Denique ££*4».
cum, annata ex integro nondum (bluta, recens M <upu,.
elctfo Rotomagsnfi archlepilcopo pallium ad tre· uk
id ufque pontifex diftuliifet ; bulla fignata die P· *°f· ¶
prid. id. oAobris atchiepifcopo Lugdunenfi M>n hlc
mandavit concilium ut Ipfe, concilii nomine,
collegam luam palliaret) vetuicque ne refi-
duum illud annare ibiveretur.

Tum & pro augendo patrum numere infla-
tum eft apud imperatorem, ut invitationis , fit
tuitionis liters» novas daret. Impetrat» illic-,
ac die XVHI. jtilli coram patribus recitare.

B Ex caufis privatarum «edefiarum , expedi- Apri L°b.
tur per bos menfes caufii Trevirenfir, pleno F· 7?o·
in eam ecdefiam jure aflerto Rabano olim
Spirenfi epifeopo. Lata etiam fententia die £ 4IL
XIX. novembres adjudicatur ecclefi» AlUcnfis
jus Bernardo capituli lui fuflragiis elcclo con-
tra Robertum epifeopum Carnotenfem . quem
pontifex e priori ecclefia ad Alblenfem tran-
flulerat. Denique haud abfimile jus datur Lu-
dovico in ecdefiam Laufanenfem , abfccdcre
ab ea juflb Joanne de Prangino.

Inter hac convenerunt iterum patres in
feŒonem* que XII. ordine fignatur, confixc-
vuntqoe cenfura librum Auguflkii de Roma
de *Mcrametuo unuatit ChrijH* <ÿ· *cccUfie*, nihil
C tamen Inausiorem afperius pronundantes. Id
afhtm non abique diligenti premiffa difcuflk»-
ne , tanc vem Joanna de Tnrracremata juflus
fententiam fuara dicere, feripenm illud fiium
protulit, quod hic prunum ex Felinlauo MS.
codice acceptum vulgaW.

Antequam anuum claudamus de rebus in
Greda altis fermonem tafiituamus oportet.
Eo igitur dbeƐli a concilio legati, CPm. jam
pervenerant, flatimque ft conipdlui Irnperat-
iori» exhibentes tripartita oratione totam lega-
tionis fire caufem expotaerunt. Ac pruno qui-
dem gefla, fit concordata per Grecos ad con-
cilium legato» explicaruntt quanto cum appa-
ratu , rituque foltieaf capita fingula patres *le-*
Dgerint, adotiferint, juramento fu·, fe Itupe-
nt. nomine pntftko approbaverim. Venir· e-
tiam pontificem in hanc patrum fentcntiam ex
eo demonfirabant, quod ill· adhere» conci-
lio , quin it per legatos fuos illi prefit , ac
tandem commnstiaua fibi ilia omnia a patri-
bus haudquaquam rejecerit. Nec fi «liter a
pontificis legato conventura fuiflet cum Gre-
etst id fetis ufle indicii de rejeéUs a pontifice
iis concilii paâiouibus ; ignorabat «nim tunc
pontifex quid legatus fima cum Grecis egif-
fet; id tamen volebat maxime* ut una eflet
cum patribus Bafileeofibus mente* fe confilio.
▲ltera orationis pars in eo verfiÜMMur, ut o-
ftenderet concilium··ad mriufipse ecclefi» con-
Efenfioaem non quidem CPl, fed in Latinorum
ditiore celebrari oportere, qua in re vel
Grecorum ad concilium legati tandem conve-
nirent. Poflremo tandem inter loca concilio
huic habendo opportuna aptiffimam effe Befi-
leam congeflis ratiotubos democftrar· adnifi
fimt. Iise abfolou oratione capita conventio-
nis in bulla coodlii Bafileenfia exprefla, fe
bulla ejuidem concilii p)*mhea fignata fe ad
omnem nutum exhibituro· palam profefl* fuat.
Statim vero protulerunt decretum illud feffio-
nis XΓX. concilii, in quo capita a Sagatis

Cre-

111 Cnecis fignata continebantur. Leétam eft svb A Statui®· proinde patres funm, Immo & ecte——TT"
CS^de a Greets, Aadmque ia oculos Incurrit fus nnivetC· adverfortum coercere, obtundere, ***2,
praemium « quod Greco nomini iavtattofum vel felteas redigere ia ordine··». *a"" "CT

CHXIfri fottiiigctamt effe. Offendebat enim Grec, quod Di£Us, faite concordarunt ; com enim ia ** '
.*' ' cautem fuam non Bohemoram caute coequaf- caute quadam Grafienfi· «cdofie poetlfcx ne.
fet Synodus. JVm, ait Sguropolus , afi orrto- feto quid ftatuHTet. quo gravatos fe Bafileen-
doxa fide alienos herefim, pertinaciter defendere ; ut AoAemos aeuem, *ita km Crocos veterem,* fes querebantur . in focraram deputationum
Igitur five praemium Illud expungi, five re- communi cestu imminebat decretum, ut pon-
formari pofcebant; nec forte abnuiflent legati, tifex patrum nomine admonitus infra defini-
nifi illud juft» caufattonia obtendiffet, non toe die· ea revocaret, que contra ***punk»***
effc fcilicet fu· potcftatis decreta concilii re- *nformaeioneui* ia *enpue, fi· euairit cgiffst.*
fingere , cum prefertim carerent conciliari A* Imminentem hanc procellam fe diffipetnroa
gilto, quo fic reformatum munirent. Qo· ve- rati Joanne· Tarèotinus, fit Petrae Paduam»
ro de concilio Bafilea habendo propofuerant pontificis legati, 8c concilii prefidcs (blemnem
legati, minus probare fe fignificavit imperator, BMartene. Inftitit nihilominus in propofitocon-
cutn locus ille plus nimis a mari diftana tot cilium, elegitque ea de re aliquo» cx patri-
fenibus, srgris.fefTiique navigatione Gnecis incom- bus oneratos mandatis, qu» hic leguntur ex
modus obveniflet; aptifiimsm futuram confie- Martene. Mandarent Florentiam irent, mo-
bat Anconam urbem maritimam. Ceteram nerent communi nomine pontificem non «fle
quicumque aflignsretur locus habendo conci- cur diutius tolerarent patres tantum in eo
lio , omnino petere fe, ut eo veniret Euge- decretorum eoneiliarium negkâum hortari
nius, quo ipfe per fe concilio paeeflet. Id proinde, ac monere ut literis bulla pontificia,
velle, id pofcere, id exigere Grecos. Ut hos munitis » quarum formulam proponebant, in-
Grecorum fenfus exprimeret concilio, Ucnri- tra dies a concilio definitos appellationes om-
cu* Mcnger unus ex legatis rtmiffus eft Bafi- nes a fententiis. conciliatibus intcrpofitas tol-
fiteam a (ociis exceptis ab iis de expeditione leret, aboleret* omniaquc concilii decreta ra-
literis (ex Martene hic) quibus & fuas ad- ta habere fc 8t fanôs profiteretur. Pmftita
jecerunt imperator, & Patriarcha. (Sunt apud fuiffe omnia ad nutum concilii docet, JVbm-
Labbeum pag. 8tv) Secum pariter legatos /nm *contra Elenium* hic ex Martene traditum.
ille detulit capita jam antea in feffione XIX. C Ardua hac, qua concilium meditabatur ,
cum legati* Gnecis conventa ·, modo vero ab vix aliter eXequutioni mandari potuiflent, nifi
imperatore, & patriarcha bulla aurea, Ôcplum- in frequeetiffimo petram confeflu. Huc per-
bea de more confirmata I Conflat id ex literis o» tinent liter· epifcoporum Germania rogantes
jufdem ad Julianum card, concilii pnrfidem, datis Moguntinum Archieptfcopum ne in tanto ro-
Veneriis die IV. Jan. 1436. apud Labbe p. 816. rum agendarum molimine neceffario praten-
Fx Mut exitu ann' hujus acciti funt iterum pre- tia fue adjumento concilium defraudet. Si-
Illu ' feles ad concilium bulla ejufdem concih* fi- gnantor die X. januarii.
gnata die XXI. decembris; ac fententia in Vo» Per hos dies Petri do Luxemburgo olim Stmt hie
netos , ditionis Patriarch· Aquilejenfis invafo- cardinalis foeditatem, quam Deus prodigio-
res diila die XXHI.deccmb. Habet, Martene, rum tsftimonio comprobabat, dux Burgundia li-
apud quem dies ejus promulgations foû« in teris ad concilium die XXX jan. datis patribus
cexgrefutioite generali fignatut; affert 8t Lab- propofuit agnofcendam, ac declarandam.
beus pag 611. fed abfque loco & di·. Excutiebantur Interim in frequentibus pri-
A i Inter has turbas capit novus annus 1436. vatisa· patrum coetibus res in feffione praxi- Hh
f nec magis pacatus decurrit. In hujus exordio Dme ratura expedienda. Propofitum eft igitur 771'
vifum eft patribus ea omnia pnsmeditari, que cudendo decreto, quo appellationes a con-
neceffaria arbitrabantur in felicem tanti ope- cilio ad pontificem vetarentur. Viciflim autem
ris, Grate» fcilicet Ecclefi· reducende, exe- rata ediceretur provocatio a pontificis fenten-
cuttoncm. Qu«e ante que in ipte operis moli- tia ad concilium. Pontificiam cantem defen-
tione , que denique jam perfeHo preftanda dit Joannes de Turrecremata, cujus ea de re
apparandaque fuerant , hec in commentaries fcriptum e MS. Feliniano codice nunc primum
tunc tradita hic exhibentur ex Martene. Literas hic editur. Res intra confdtationem tunc manfit.
etiam encyclical undique fparferunt fub titulo Nec plura de rebus conciliatibus reteimus,
monitio ad repet, & principes &c. quibus geftaEnifi circa tempus Scffionte XXIII. qua die
hucufque a concilio fplendido verborum ap- XXV. martii convenit. Antè ^Uaa dies param
paratu expofoerunt; Bohemicam herefim ex- expedite font ad concilium litem Friderlc!
cilam . pacem inter Gallos Burgundofque duc» Auftrie fignam die VIII. mardi* quibus
conciliatam, pacatam Germaniam, tranquilli- miffioncm a concilio deprecatur Joannî epi-
tatem illurtribus ccclefiis reftitutam, quietem icopo Gurunfi, quo com de rebos ecdeom
Itali·, quietem Polonis , Pratenilque redditam illius aâijras état, ftadm reftituendo patribus
. Preftitiffe etiam unde fibi ecclefiam uni- negotiatione abfoluta. Ali· font edam apud
verfatn demeruiflent geqiine illo decreto , de eumdem Labbeum pag. *797.* eJdTdem princi-
elcdionibns fcilicet (omni *expeSativanm* re- pes litem, quibo· gratias agit patribus de in-
fervationc abolita) 8c de annatis promulgato. junûa deleÂis a concilio viris dioKefis Pata-
Ea quo iniercbaut, bonum illud concilii ha- vicnfis vifitatioM, mute feliciter captain fe-
biti . celebritique vel eos pariter , qui vitiatis liciter cos profequiliffcmat. Signantur litem
oculis rem confiderant. intueri. Unum fupe- iUa die VIII. mardi. Eamquc pariter diem
rede Eogenium pontificem, qui tantum bonum préférant litem regi· Aragonie apod eundem
malum interpretatus omni nifu cxtirpandum Labbeum pag. 796. tenantes multa fe de Au-
illud fufceperit refervationes fuas opponens e- dio patrum in reformationem ecclefi® compe-
icâiombus, authoritatem authorinte retundens. nse, h» ergo ut cooperatores adfcifceret, per

omnem ditionem foam mifiſle vira·, qui ept-Aqundam expedite . Dia III. pulti Walramo de · –
foopos ad concUiem invitarent j fc vero fo. Morte ecctofi· TrajcAenfis epifeopstus afienus
lamnam lsgsritissas foam ao ftatuific. In Le- eft, recedere juflb Rodulpho de Diepholi.
caaun ΣZ7 satant concilii litem dat· Perfcvcratum eft aciam in ufiirpandte juribnt , y
.. « JT L mardi, quibas auAoritas ia.penita que fibi uni deberi Romanus pontifex fruftra t
fagStte la Bo'hemians ' deftinatto, quo'edoique contendebat. Iu mandatum eft capitulo Tre-
cenli , literis ldibus jun. datis, ut Stephano
Callean Trecenfis ecdefi· canonico pnsben-
dam tbeologalem integram permittat quoad-
uique in concilio pcrfcverarit.

Amenda la gratiam mooaftorii S. Joannis
ÂaWtMafc Ord. Pnsraonftrasenfis.

Secundom bac conveneram pouts la ftfi Occepit inter hanc annos >447. qui & pri-
Apte IA. foraem XX1IL ia qaa fitobaptum raformatio- mus habetur novi apertique fchifmatis in 1
M ata ecdcfisibc· opus Uchoatori ab eleâioae pontificem. In ipfo antei exorientis limine,
Romani pontifieto exordiuntur, eu! tant· rai die fcilket prima ineuntis februarii, pervenit
leges prnfcribont. Novoa eloâus Jqntm fpon- Bafilcam Joannes DHfipatus Gracoram legatus
date pH^yMOanMi ft riMiwaora eomÜtorwshBcum fccio, poftulavitquc fuoram nomine de-
ft* es^trararisnrm atoetomua fat* èttrete fieri clarari tandem habendi concilii pro componen-
Λι/ÎH^b «nriftt. Tant varia prnfcrïbunt pon- dis Inter fc Greets Laiiniiqus locum certum.
tifici ad vitam oname MHtueodam, iteœque Affgnatur primo Bafilea ; fed Greco locum
eceiefiam admuuftrandam. Varia aciam flaio- Illum rejiciente t nec in Sabbaudiam , quam
usi qnoad diligendarum ta aaadiaaham col- foccenturiaruat patres, melius conveniente »
laghon indolem, dota·, ta asmarum. Rcfer- undem poftrems omnium propofita eft urbs
vatiooe· etoûionam abrogant» («blatte refer- Avenieris, liquident Aveniooenfcs intra dies
vatlonihu· cmarilquc. Com da condendis de- XXX. 'idam 70. m. ducatorum pecuniam
cretis iUte agaratw, cmtlbltactonem illam motui lege concilio foNiflent; Ac intra dies
fitui dedit Joeanss de Turrammata » ricin XII. pcraâe fohitionis documenta legitima
ft. ®xti csrdînaHs magm nouüata, qun c MS. concilio exhibuilent. Decretum iftud fount
Lncenfi «adtea hic prùnum vuigaiur. petras par ddlinatos viros Dtonyfiom de Sa-
«oedum alapio ab lus mania ; die follicet brenote It Bnricum de Draft & Theologi- Manu
XIV· aprilto coaciiU feflio altara eil habita › doAorat cum pontifice communicarunt. Quid
İo qua capita conventiönis Inter Graces adCde illo cenferet pontifex adoAurum fc conci-
concilium'venturos Lstusolque, jam ohm Gra- lium par legatum liram Tarentinum archiepl- Bafil. wrp.
norum togatis propofiu, 4k a Lstinis concilii fcopum, brevi eo vehturuni, fignificavlt. In-
ad Graces kgati CPi imperatori» & patriar- terim A senionenise pecuniam ex Integra fc Psmc. i·
ch· oblata com φαηÛοη«, ut fi forte a Gra- foluturos ijpoponderunt quidem, cautione prie- Hi* °*c-
tte probarentur hac, concilii bulla fignata ftita, non tamen antequam ex concilii decre- @.'"' =
tifitom Gracia traderentur 4 . captu , inquam to de elcAa urbe fca in fedem concilii nui- ri*"m'
illa rmpfo admittuntur a concilio, foblato , lus «fiet ambigendi Incus. Interim conftitnti
fai reformato, quod Cnecos offenderat, pro»- dies effluxerunt. Convocantur patres a Julia-
m*o. Adjeft· font litem fecuritatte tpro Gre- no card, rogantur pontificis nomina ut locum
et· ad conciltam proteAutts. Poibamo conci- alium eligant, Grads le pontifici commodio-
Hum, redamante nequicquam pontifiae per le- rem . Inflarunt pro Avcnfona pleriqne, a qui-
gato·, auAoriratcm indulgantiaa confetendl fibi bus concilii prafides foccefixma nAa cum
ufarpat, oblata firmel in vita, & femcl in morte· paucis conGUo fanioribtu decreverunt Plorcn-
rsmiÆooeomniumdcliAorum ito fidelibus,qui tiaui, utinutnve aptiffima· efte ad concilium,
pecuniario aliquo fobfidlo pium opus redi- D Aveuionem alsi perfimili decreto ftatuerunt
gendi Gracos ad Latinorum communionem Tune duo plane inter fc diverte ejufilem con-
juviftmt. Repugnantibus fonûioni huic novit cilii, ejufilemque XXV. feffionte decreta vul-
fiam, ficut fit emeris In fcftkrae XXIII. fta- gata font. Utrumque nonis mail fignatur.
Mitto poft dim aliquot lagstto pontificiis, pro Frequens illa patrum turba figlllum concilii
contibo rciponfam datum eft. fafc afcrto cattis quibufilMn a foo cmtu viris commife*
pm eoutilH, adtRrifipsa rationibus, quibus in- rat cuftodtandnm, cujus decreti formula hic
exptAaio novo pontificis afianfa ad em pro- datur ex Panormitano accepta. Bolis tamae
mulgandii properatum fit. Catarum qua da fynodali moniram utrumque decretum prodiit.
annatto, fle quade deâionibus ftattmrant, hm Afin fabreptum figillum tuiffe cuftodibus pa-
fimâiftûne conftituta, fit ad invidiam In sc~ tebat, nec diflhnulabsnt raptores1 fed jus fu-
cfefism toMandam opportuna damoaftrant , ran vindicate fit sb testauto ufiirpatoribos afi.
Denique taftanti per ieqmos pontifici, ut qusn Arabsnt. Sequta enim tyUum concilii habeat,
·aciut focm tandem dafignaretur, in quo ad irifi an in concilio fommam obtinet potefta-
eadafim utriu^ua eomraatiomm habendum tam/ Interim vulgata hac decreta varia homi-
edat concilium, nrfpuadcnmt fo mature dalk Inumftudlaexercuerant. Eugeniusratam habuit *MΛ*-
borataras. AAm tfte synodal!· apudLabboum enationem Florentia vel Urini bolta fne die*
IV. Ksh JunH fignata ; M viciffln non pro-
tempos peroratam Cfie arbitror ab JKnea ftylvio bare fc Svgtimsndus fit dux Modiolaaenfis
PlcùooiiMo orationem iHsm ,fco coofaltatio- literis iois, hic ex Mmeoe datto , fimtifica-
nmt. Porro autoqnam ad icMfina illud eoo-
cto celebrando; quam Moratorius αMφoP0** dbare devenirent legati posrificii, plura ob-
tulerant Bsfileonfibos, qws ioagtnc deducit
card, de Turracromsta in ftsa rafpoufione ad
invoAivam Befiloenfium hic vulgata, quam
Fat M· (Mo ■**·« · feiSonibu· vacatum leAoras adire fitadeo, nt iMoUigant nulla in
quidem, fcd privatarum ecdefierum csufe hac loci damnatione rcfpuenda obftinatioois
nota

ANNO C3UUSTI but iafis

note Innri pontificem nrarito potuHfc. Vistf-6m Nicolaus de Tudefcbis PanormitaMM arcbtapifcopu·, jefiu· eft a concilio querimoni» huic rafpondere j quod fle praftltte tonna ft morofo oration* nondam vulgata, quin « in* cognita hucufipae iis qui fcripsa viri hojoa

& Labbcue non difimilcm altam orationem Atatocheni patriarch· pro juribus coatilii adverfu· Romanum pontificem tuendi· dedit to.XVII. pag. 705. Ven. edit. Panormitanum refutavit Cardinalia Turrecrcmata teripto Uto cujos memini > a me evulgando com de Conventu Bhurlceafi egero. Quin & oranti pro condito Panormitano Panormitanam *iptum* adveriarium flatuo in appendice eidem Lucubrationi fobjeda.

In exitu iulii mcnfi· convenerant iterum patres ia fefltonem XXVI. in qua longius praiequuti tum ea qu· concilium profiterai ut in unam cum Eegcnlo concordiam coalefcerec ; cum ea, qu· Eugeniue ut condito averfaretur negante concilio tea efie annata· exigere; eledlonea pmfulum iis adimere quibus de jure competih antiftites ex alia In aliam ecclefiam transferre; ac viciffim iis temper in moribus perfeverante pontifice. Hte , Inquam, longlufcula oratione deduflis fexagtota dies patres ftatuunt pontifici ut jus fuum dicat *k* tuemur; quo elapfo tempora teCtur caufam ejus judicaturos denuntiant. Hanc pontificis, quam vocant, citationem tonge praceffit judicialis admonitio teu monitorium, cujus inter res anni precedentl· meminimus . Aufum temerarium concilii acri tovediva perftrinxit Eugtnius, cui pontificii teripto oppofita cft a patrite· epifiola tynodalie a Lebbco Ï. 494. recitata, diem XIV. Kal. nov. anni ujus proferens- Hanc vero jedteteiem advocationem pontificie ad conciliem tonge, latoque ad reges, fit principes tranfmlfifie patres aflerit Catd. de Turrecrcmata in loco foprt laudato; quin dt CPim ad Invidiam in pontificem creandam direxerunt, eodem tcfte.

Accidit interea aliqdid majus ira, jam perata·, ac morigerae pontificis fe Kcenfo, fomentum. Decreto fuo caverant Bafilccnfcs, ne abfent a loco concilii pontifex cardinales novos interim renuntiaret ; cui in IV. feffione edito decreto aliud in feffione XXUL adjiciendum ccnfuerant, ut deinceps ·qua pars cardinalium Angulis nationibus effet, ne alterius numerus alteri pravaleret . Has jnffiones (pernens Eugenius Joenncm patriarcham Alexandrinum per boe dies cardinalium albo adfcripfit. Itum eft Aatim a Patribus In concilium (tefs. XXV1L) abrogata cletilo, mandatum Eugenio, ut ipte pariter qu· temere (latuerat , prudenter revocet. Ea furnpta occafioae alto decreto fidee abrogatur literis nomine concilii vulgatis dev efiignata in locum foturi concilii Utino, vel Florentia. Gefta font bac die VL Kal. 0A0bris.

Biascflre illud Bustnio praftltum jam praterierat; ree ad feffion. XXVIIL revocata. Reaunciitur tunc patribus nihil eorum , qu» leges prafcrlbunt, reo ad cautem foam detendendam vocando pnetermiflum i nec propterea five Eugentum ipfum per ft , five alium ejus nomine paruifie. Viderant igitur patres an contumax declararetur. Vifum id omnibus

Aft decreto firmatum Dtes Irajus fcffionis prima odobris.

Dum bnc ooctra pontificem Bafiiea geran- AMNO ooum Hl»·
tur, cana fuse omne* vertit Eugenia· ad Cnecorum tat Italiam fit ad concilium tranfvedtonem. Litem ea da ra plure* ab Eugenio feriptas ferverit Labbe·· to. XV1Tl. peg. Mo. &c. Majo «nante Oenaenfo· per Kteraa rogat, fecuritatta litem rarioris Gratia concedant . Ipfi· etiam ricifim foaa ejnfitem fecuritatia Htern expedit die aooar. jutiJ; ejetqne mento idibus ablegato· ta Gratiam qooa concilii Batitoenfis fimtor pera deftinaverat , petentiboe litari· confirmevit; alliique ad oofdem nuncio· dati· Uteri· de omette· , qwe Bab ipto potitanda erant ta Gracia, eradite. Demum ea oAobrie die, qoa fedktefi Brfleenfe· pontificem de contumacia palam pro concilio aocnfeverunt, idem pontifex bullam fignarit de translatione concilii Betite· *Vtm** riam , que Graoo· invitaverat. Banc tamen Aped Mb fendionem foam tone valituram edixit, fi ju- *· xvn! didat illam cauto fua cognitionem, quam P ,,A' Bafileenfe· coeperint, profeqoerenmr, vêl fi Grati in Italiam ratifient. Id utBafiteacompertam cft, fiatim fefio XXIX. celebratur , an tumultuario decreto pontificio hae condiil translatio abrogatur; fignarunt decretum illud dic IV. idua odobrii.

Inter bos tumultu· dica menfeique egeban- tur; interim vero Gntci cum legatis pontificis convenientes itineri te commifenmt triremibes Venil pontificiis. Ulis retrahene in fuse trireme· diu multemqne adnifoe fote prafetius claffis conciliari·. Nieodemne do Monte , qui fit ipfe antequam Grati folverent. CPim, feriue tamen quam pontificio· prafefhu foperrarant ; prsmiult tamen epud cam gentem pontificis Mâorttm fit gratia . Cum ergo non infelici navigatione Venetiae appulUfet defis , ex quo Grati venerant Ferrariam, Julianus cardinali·, apoftolic· fedis in condito legatas, 8r penus luculenta oratione (in nov. edit Labb. tam. XVILpe^ 1349-) patres adhortatae eft, ut fe exorabi- redfaa virili juvarent. Sordis occluait ; enim nihil hoc anno innovatum eft, tamen feditio crevit in immenfum. inquam, hoc anno innovatum, cum pofirema aani bujns fossio, qu· ordine eft XXX. dto X. kat jan. habita communionem fob anu foecie tendam, & taudabUem contra Bebemos definiverit, & nihil dtta. Ftero « Ifio Gracorum adventu animatas Eugenius, dto tandem XXX. decembris boltam edidit . qua «upturn in fe judicium nec feppeeffifie lifc Icentes, nec ab incoepto abditine fica dedsravit ; venifle infoper Grsscos exploratum esnt> quare nihil obftare quosnfauS traarietam «Bm concilium Ferrariam jam tandem iatttMretar. Si igitur bottante condL Bctoe» cefitefc Ferrari* (Istim tachoendmn. Dectaretionem hanc dedit Labbene to. XVT1L peg. M). fed arandum to adferiptioMm temporis Impfifle confiat , cum ta ea indicat pontife» concilium ad diem edteram praaM aamto jaauarii ; dato eft igitur ante iauuarium mentem, quamvis mendofe *XalendU jenuarii* fignatur. Vera igitur prodidit Abbas in oratione fue peo cootilio Eifileenfi , declarationem hanc promulgatam

ato-

ie XXX. decembris» emendanda eft V/. W. jrarar.

•tMMBa <4)1* die IX. Kal. februarii C™t' MoMm XXXI. dedit, fit ta ea aovis injuriis aptdlebea fedes vexaturt naes appellationes o-ara, uteepeis Ha quas feat de majoribuscaufis in juro exprvfit. aboleatur,- ficui A aHo decreto expedistivas, gt aomiaatkmes beneficiorum , quas Kosaanus paadfex fismpferar jure prasrogadv·, tolluntur. Denique fblemne decretum in Xugenium pontificem contaofocem, ut petrae >111 vocant, It In unlverlalem eccieflam injurium, promulgatur, fufpenfum illum ab omni pontificii moneris adminiflrattooe declarem. Eo procéderont patres illi, quamvis ance ess dira peram iulemnem legattonem eb eierioribus imperti miflam aufcukaffent, rogantem untifper fafpendl proceffionem cadfie poetif. quoadusque tentari ab iis poffer Eugenius, ut concilium in uno aliquo ex locis a enncilio cleriis haberetur. Legationi huic die XII. kal. febe. obita, refponfum eft a peudboe Engenium nunquam ad feniora nili vexatione redigi pofle. Longa id oratione expolitum habes apud Labb. pag. joa.

Dum hara Bahlea aguntor, indirium Ferrariam concilium feflooem fuam omnium primam habuit die IF. id. januarii, abfente tunc Eugmrio,'ejulque nomine prafidente Nicolao, tit S. Crucis card, in que definitur illud unum efle verum fit leritimnm concilium ; eum vero, qui poft translationem illam . concilii Ferrariam Bafilea perseveraverat certum efle hominum illegitimum nullaque potientem aothoritote, enjus proinde decreta nulla A irrita proaondantar. Quo fere tempore feffio Illa Ferrario agebatur, pracedenti fciiicet die, Juliemo card, cum paucis altis Bafileam coneibumqne déférait, ut ad pontificem ejuique conclBum fe reciperet. Ex tunc omnia Bafilem ruerant In pejus. Die XV. kal. martii cum Eugrates papa Ferrariam fe contulifler fecunda concilii feftto celebrata eft, A in ea concilii lütaa authoritas eflerta, quo convenire epifeopi omnes jufit funt, alto quocumque condito, tunc forte perfeverante, aCto- gato. Soccefiit nonis martii feffio III. Gmcis prufentibu» , cum quibus nova concilii confirmatio faria efl. Interim legatio Hifpanice 8c alla a doce Mediolanenfi mifla Befileem pervenit, junriiiquejrotu ambo patres rogarunt (Patricius) jodriram in Engenium tamifper fufpendi. Annuendum rogantibus negarent patres. Die IX. kal. aprilis ieC XXXII. convenit, in qua Ferrarienfe concilium fchifmaticoram conventiculum declarator, cujus protade inferia omnia «fle dc haberi Patres decernunt. Tum mifli ab utraque parte Impel ad reges & principes. Re* Anglia Bafileeufium petulantiam acrioribus literis caftigavit. (Patricius). Germani in fufpenio flare continueront, E nulHus' partis decreta cor.tra alteram penem Interim fufeipieMes; quanquatr fle Eugcnium, & Bafiletnfe concilium venerabantur, neutri tamen parebant: 6 quid vero edent rogatori, poscebant ab eo quem magis exorabilem fodicabant. Ita perfeveratum firxeoufo. Mifa tamen tuoc ab electoribus, qui imperium admiaiflrabant ex obitu Sigi£mundi carene rariore , legatio Bafileam pro judicii ia Eogeninm fufpenfione fuadeoda. Perfevunnmt nihilo fecius patres in inempto ;

Graea/. Genera/. Tom. XXX.

tMMBa <4)1* die IX. Kal. februarii genium tpofcebsc, tertiam altam locum in Germania eligi ad habendum concilium. Repofuit pontifex, velle fe legatos novi Caferis aliofJine aliorum principum expedare ,' tuoc vero e deliberaturum . Captum a pontifice confilium elcriores cum Bafileenfibos communicarunt, rogatum inttri.n ne judicium in Engenium inflitutum profequerentur. Variarunt in coetu patrum fententie ; alti fuperfedcndum toto trimeftrit alii a fententia quidem abftinendum cenfebaut, interim vero a cognofccnda caufa judices non defiflerent. De componenda vero pace a principibus trariaretur.

Gallia quoque fuam in procuranda pace operam impendit . Indixit propterva Bituric. conventum die V. junii habendum .Eo miflì ab Eugenio, tum 8c a Bafileenúbu» nuncii; utriufque partii rationes audita , A expcnfe . Vifum eft patribus regem pacis fequcllrcm ut fe intermitteret, fuadendum. Hinc deftinata legatio Bafileam , ut interim nihil in pontificem innovaretur poftulatura. Refponfum eft a patribus dilationem continuo fieri.

Tum alter in Germania conventus Nurimbergam indicitur. Adfuerunt legati Bafileenfits, nec rogantibus elerionbu» acquiefeere unquam voluerunt, ut cautam fuam totam eoCrum arbitrio committerent. Interca Bafilecnfes ad profeqnendum judicium in pontificem fe accingebant, inflante protelaturis termino. Fraftra principum legati redrmabant, inter quos ducis Medtolanehfis legatus Francifcus Bertmvaria, afixa in valvis majoris ecclefie febeda nomine principis proteftatus eft, nunquam fe confirafurum, fcu obfequuturum fententiss, fi quam de Eugenii exauâoratione patras tuliffent. Protcftaiioni huic refponfum a Synodo datum eft, nunquam ia animam indnriuras pertes huc a duce in concilium tam propento procedere potuifle. Convenifie patres ut pacem populo Chriftisno darent, harefes tollerent, 8t orbem chriftianam reformrre

Did pro virili fategifie eo ufque . Ignora.e vero patres, an aequitas judicii a fe inflituti ad fententiam ulque exauctoratio.is summi pontificis procedure fit t eo ii pervenerit, tam jufla lance librandum fore judicium , quod juftitia fludiofbs omnes adeoque fle principem Mediolanenfitm obtenturum fit approbatores . Extat fynodalis hac refutatio apud Labbcpag. 519. Tum jndiciali ritu Eugenius, ut fideret fe judicio jus fuum defenfurus, vocatus eft ; ac in reliqua caufis cognitione procedendum, retinendam tamen fenientiam patres judicarunt. Rebus ita coniufis, compofitio alia qtsafita eft, a conventu Nurimbergenfi altero obi utriulqne partit, legati non abfiterunt. Pofcebent pro Eugenio lèjpti Ferrarienfe coacibum apôofei ,' repugnabant ex concilio legati, poftislabantque decreta coocilii fui a principibus fafcipi. Sententiam » de re îuam aperiturum Ôtiarcm a principibus refponfum

Igitur a novo Cefiire, Alberto fitilicet, legati Bafileam veneruni,. die HL feptemb. Agaofcere fc profeÆfunt, Cafiuit oonritse, tout coociUom Refile» coarium , com fummum Eugenii facerdotium. Canerem latet otramque contendendum partem fe habitarm neutrae,

C do

ÀNNO CHiurrt «♦1«.

Putic c 7?·

Furie, t.

donec de concordia confilium fufciperesar iAin procedenti ASone divorfem eHgi, ubi cone·

ANI*θ CHRISTI Patrie. -■

optimum fe cenfere illud de tertio quodam loco pro generali concilio felig—dti, cui defigtundo jus Cafari permitteretur. Hoc Germanis, hoc cum illis & Gallis, |t Hifpams aiiifque principem legatis vtfum. Ha leges a Germanis propofipr diflidia in concilio iufcitaruni nihil exinde.certi pro pace confiBi provenit. Jd unum (latuerant patras, miffuras fe ad novam divum legatos cum plena putedate »-gendi quod e catholica fide cuafaerint · Hk tamen tynodalis refponfio fafla eft anno fequenti , concilio Florentiam jam translato , cum ibi de tranklatione id» mentio indoAa fit , uec aliam credo ab ea, quo legitur LabU to. XVII. pag. 514. Qo» iniuper retuleruntB ad concilium Germanici illi legati narrat card. Arelstenfis concilii pnrfea in literis fuis ad Joannem Grunvvalder, hic relatis, fignatifque die XVII. feto. an. 14)9.

Ii MO.

Eodem pariter anno ijjt. exeunte legatio cx Gallia Bafileam veniens, in ea, quam ad paties habuit, oratione concilii illius anthoritarem agno&erc , & lata ab illo decreta de reformatione admittere fe profefla eft. Hachal>ent liter» card. Areiatenti» ad Jo. Granvvaider.

Wch t. IL

(x eaJti hift. p.

Initio fequentis anni »439· Fcrrarienfe concilium ab Eugenio, accedente omnium patrum conforiu , cum probabilis caufa poftularet , Florentiam transfertur. AAorn id IV. id. jan. docet Patrie, cap. LXXXV.

Dic X. kal. aprilis concilii fefTio XXXII. (tarait eleflioueni Ferraria pro fede concilii in alium locum transferendi a minori patrum numero decretam nullam irritamque, fient inaltera feflione, ita Bc in hac prefenti haberi.

Eodem martio menfe celebris in Germania conventus Francfordiatn primum indiAum, dein Moguntia deftinatum haberi coeptum cft. Eadem, qua antehac feraper, legatorum conoilii , ftulationes. Concilium Bafilea firmum teneri, ejus decreta admitti, negabant viciffim decreta illa patrum autboritatc firmata convelli potfe; nec dc coocibi translatione, tum kdefufpcnfione judicii in Eugcnium quidquam vc.1 audire quidem feftioebant. Principe» aliquid indui- Dalterius partis oflenfio incurreretur. Quin nec gendum Baflecnfibati rati, concilii quidsquae-fementia vel in gratiam privatorum ab creta omnia admiferunt · iis exceptis , qu» judicium in pontificem utcumque ferirent.

Interim Bafileae cauic prilim expediebantur haud aliter quam in aula Pontificis.' Lege Patrie. cap. 86.

Captum tunc eft difeepuri Baftleie de axiomatibus quibofdam , qua >n fidei dogmata erigere patres nitebantur. Omnia eo tendebant, ut concilii generalis authoriiatcm fupra pontificem elevarent, tum êc concilii diflolutioneea nedum probarent irritam, fed & de barefidamnarent. Acris hinc inter patres concertatio i undem id votis communibus obtinuit, ut tria ex oAo capitibus illis in totidem fi- E dei articulos aflumerent. Decretum eft igitur in fcffione XXXIII. die VII. Kal. iun. celebrata ; 1. generale concilium vel luperiorem pontifice ipfo Romano a Deo obtinuifle auiboritatem; Π. concilii ejufdem patribus ibvitis diflfolutionem ne a pontifice quidem Romano jure imperari; III. his definitionibus nifi quis acquieverit, hareticus efto. Succsffum eft dein poft dies aliquot ad fynodale rcipotriiim dandum lcgaii» principum eUAorum petentium locum alium a tribus jam dcfignaii»

ex integro infiitucratur.. Repofitit fynodue em dem ipfe inculcans, qua prius; infeteodum Bafdea, nee defifiendnm a judicio in Eugenium proloquendo. Judicialis hac rsfponfio fignata die iduum junii legitor in Labb.Tom. XVIL Pag. n5.

Vertente a precedent! feffione metric die VII. kal. julii cum patribus deflendis proces ac mirus nihil valuiflent, coeuntes in iefiSonem XXIV. patres judicial! prius ritu vocatam Eugcoium nec parentem, ab omni in pontificatum Romanum jure excidiffe pro concilio pronundarnnt. Turn iulii meufis Idibus, in novam fitffionem (XXXV.) convenientes, ftataerunt Btandiu perfeverandum fibi furo in concilio, quoad ulque coeptum opus de novo capite, veteri precifo, ecclefi» tradendo perficeretur. Nihil illo» ab aufu temere jam inftjtuto coercuit, non metu» fevienti» in urbe Bafilcn pedi» , non aliorum e fuo coetu aliter judicantium fententi». Infuper, quo faAioaem foam corroborarent magi» , fpatium dierum LX. (latuerunt iia, qui e partibus Eugeoii ad caftr* Bafilecnfia tranfirent.

Quanquam eo procéderont audaci» Bafileenfes, non tamen traAationes paci» intcrmtffin funt. Novus principum Conventus fi» Moguotia augufto menfe . Eo ftatim Baftleenfes, cooteu* dente» admitti exauAorationem Romani ponti- Cficis*, negate fe id failures principes, quippe qui nec e», qu» Bafileenfes in Eugoinm nçe illa pariter, qu» Eugeniu» in concilium (latuerat recipere decrevinent. 'Ne vero Patret intentato ceniurarum metu affeuium ab inviti» extorquerent, folemnl proteftatione ad c.nuhum generale mox cogendum, & ad . Eugenlutn ipfum pontificem provc»carunt. Extant provocationi» hujus liter» patente» hic ex Marlene pag. 934. fignat» die XIII. auguftl. Alias pariter Aafliones confefium fuum clurihri principes promulgarunt .' nihil fe deinceps admilTuroe eurum, qua pan utraque contendentium (laniillet, five ut fe invicem jacularet » five quid aliud fenciret, cum uni adbterendo alterutris ferrentur, has admitti in toca ditione fua deinceps pafiuros fe profeiE funt. Nihilo tamen fecius apoftolicam fedem Be con- Sum 6·« cilium venerari fe ac veneraturos teftantur. p. »π· Cem augufto eodem menfe ranunciatum fuiffet Bafileenfibus apud Albertum Boioari» ducem inflare quoûiam, ut qua» collegerat ex pia fidelium largitione pecunias, ha» neque Eugenio, neque concilio redderet, fed in alio» pio» ufus impenderet ; ne aurea praberet fuaforibus etiam atque etiam patres "rogarunt literis ad eumdem detis.

Tantam injuriam a Bafileenfibus illatam io Romanum pontificem non ferens Eogenius, conciliari fulmine infanos illos perdit » in feflk»ne enim fexta concilii Florenti» habiti prid. non. feptemb. caftigata prius gravtflfanis verbis 6«· c. » impiorum temeriute, omnes, qtsuSquotin Bafi- pw · p leenfi concilio poft ejus difibtationem perfeve- »11· rarunt quacumque dignitate cxaufloravit; tum k diris cum Datham & Abiron devovit. Sanflionem hanc ab Eugenio 8c concilio latam dat lvbbcus to. XY11L pag. 1303. Hano, quam Gabrielis olim pap» invcflivam vocabant, nafileenfea apta rcipoofione ut retunderent,

' si ****** efuo qestu feleAis Mgoctan commife-Afurum. Hac Florentia fancita, irrits & ina-
»JP* runt. Recitat hoc fynodafe fcriptum Labbeus, nia declararunt jBafileonfes patre» in feffione ANNO
Cj Î2JL bptod quan» fignatur non. otaobr. Pro Euge- XLI. die X kaL augufti habita, de de fup-
ntamo decreto vindex adverita Befileenfea in ptlcibus libellis, five illi Felici antipape, five
concflio Florentin ferrexit cardinalia de Tor- concilio exhiberentur, fignandis , qu· fervenda «fient leges, diAarunt.
rarreaaen, cnjna anoldtfaaa a fchedis Lucenfibos depromam in hoc opera.

Baud ita multo poft Fridericus novus Cm far fidem foam de fervendis indemnibus patribus & novo pontifice obligavit.

Non ita tamen patrum ftudia omnia occupaverant diffidi· hac cum pontifice, quin inrnrdMi ad ea fe converterant, que fibi olim ab ensdto prnfiverant, dogmata fcilket catholica definiendi, tum & reformandi ecclefiam. Dto XV. kat oAoteto , non fine diligenti prsMtffih tBfcttSone, definierunt beatam Mariam tempor Virginem ab omni five alhiali, µt ejemt/ive originali labe abipfo conceptio-Bantehac tentais, follicitaverunt Caroli Gallia aie anfctao egiiis'iaamunem. Decus vero Illud regia anltaum, ut religioni ecclcfae fu· provideret . IndlAum ea de re eft concilium Bituric. IV. non. feptemb. ubi & adfuerunt ab Eugenio item a concilio miffi legati cum rcfarttffimo Gallicanorum prafolum ccetu . Tunc Joannes Turrecremata, haud ante multos dica Card. S. Sixti renunciarus, orationem illam adverfus Bsfileenfiura aufum temerarium peroravit, quam e MS. cod. Felini acceptam , a-
Aurus de conventu hoc Bituricenfi evulgabo. Panic *t.*
Jus fuum pariter defenderunt Bafilecnies, oro- **us-**
tione fua orationi Turrecremst» oppofita. Utraque parte dilceptantium audita, epifcopua Claramontanus, regis fui nomine perfeveratu-
rum ie in obfequio Eugenii declaravit. In hoc Gallorum conventu decretam arbitror legationem ad Romanum pontificem poilulaturam concilii in altum tertium locum convocationem » quo temperamento Galli allicicndo· cenfebaat Bafileenfes ut facilius ad pacem conciliandam inducerentur. Legator, pofiulata Eugtnius admittenda minime ccnfoit : cujus rationes ejufdem pontificis juifu card. Turrecremata memori· pofierorum mandavit 1 fcripto hic e fchedis Felinianis vulgato. Hanc tamen legationem nonnifi Aqoonti anno poft conventum Moguntinum in Germania habitum obitam confiat ; tunc enim gentes amb· Gallica nempe & Germanica , confondis vo-Dtis pontificem ea de re foilicitaverunt, tefle Patric. cap. ti8.

Dum hac Bafilea aguntur, accidit obitus ALC herd Cbferto dio V. KaL nov. defunâi; tunc innovata ab eleAoribus imper. fufpenfio illa ohfeqtai ia utrimque amulam faflionem.

Far ooa dias, nempe III. KaL nor, Bafilaenfta in XXXVIIL feffione, conftinuione Eugvtai, quam Gtaritav tmafomue appellant, incipiente t *Motftt ftmu JM &c.* novis cenitato damnata, miaiftro· conclavis deftinaodoe fufeeperaat. Tum conclave ingraffi font dodorsa ; qrsorum vota prid. non. nov. in Arnedeam Sebandi· ducem collimarunt. Hac taeAio die XV. KaL deccaah, in nova concilii feffione (XXXIX.) - patribus admittitor fe confirmatur. Ccntinuo inftitnta conciliaris legatto nd Amedeum in Ripelia iblitudine he-Dtis pontificem ea de re foilicitaverunt, tefle remiriotm vitam agentem 1 cui adenfum in eleàionem hanc foam prebend Felicis V. no men efi inditum.

Reliquum anni occuparunt varia Bafileenfium legatione· de officia ad faâionem fusm augendam , quibus tamen profecerunt parum , ut ex Patrie, cap. 115. Literas etiam encyclical ad univerfas fideles dederunt fignstas dia VL id. novemb. quibus, narrata prius rei - *ü pw&»* ferie, illos dein ad aguofeendum elatum - *io* pontificem ejulque & foas etiam partes tuendas follicitant. Extant ill» Labb. to. XVII. peg. 5V

Coqsertt jam annus 1440. cum pontificis
** «M* per eoa dies eleâi fama delata efi in Galliam t ibi vero non gratis auribus audita. Carolus •Aim rex folemnl proteftatione profeffus eft , nec admittere fe illa qua contra Eugenlutn in concilio contra jus falque preftita font, nec ab ejuftfem pontificis obfequio fe difeo dere. Hac regis profeffio hic datur ex Ilarto •ia pnafet. ad to. VIIL Vet. Mon. pag. XL.

Anni »441. exordia ferunt Moguntinam coo-A·. »44·.
ventum in Germania menfe martio incoeptum, dc in eo ftrenuas legatorum utrluiqne puti· concertationes. Summa rerum definitarum base, Auditl Cufenus Ac Carvajslis Eugenii cataam patrocinantes » auditus & Segobienfis, concilium defendens; patres cognofcere fe quidem concilium, non varo Felicem pontificem profeffi fune . Novum aliud concilium ia locum alium a Bafilea fit Florentia convocandam cfi fe ; hoc vero concilium ad KaL Augufii vertentis anni indicendum decreverunt.

Secundum base nova Francfordte Germanorum coitio, in qua Fridericus Cefer rentre-datur, fe prafentibu· concilii oratoribus ref-E ponfom datum eft, nolle principe· ab inito jam confilto recedere.

budt. Die IV. k*L martias feffio concilii XL, Felicis ele&oaem ratam fen&amque habuit; tum legationes »d principes expedita.

Utritaque ccclefi· conjunflione persils, Grata remearunt ad fuos ; tum die X. kal. apeilis feffio VIIL concilii Florenti· habiu judiciali vocatione Amedeum adicifeit, ut fillat fe ad X Kat aprifas; ni intra die· L. pareat, hasretid pcanas omnes hareticum ipfom incur-

Kal. folii anni hujus feffio concilii XLI1L .feftum vifitatfonis B. M. V. die VI. non. folii fingtais recurrentibus annis celebrandum ft*·

mit. Reliquam Inde temporia impeafum efi in audiendis legati- e wilt provinc. regredicn- tibus; quorum alii fpem petribus fecerunt rei conciliari- augenda 1 alii inclinare principes in Eugenium rcnuociobant. Tid. Patrie, cap. 1 >4.

ANNO cmisTi

Proxime fuccedenti anno 144a. Britannia minor ad Eugenli obfequium rediit, adnitente in primis Roberto Volaterrano epifeopo Sugenti IV. legation· fungente. Extat ea de re Eugenii bulla fignata anno 1441. die III. non, martii anno XI. nempe a coronatione. Annua hic ex veteri flilo lignatur ; nam pontifex in ea bulla meminit alterius bullo fu» fignat* XVI. kal. feptemb. pmwi^catuj en. XI. qu» fane dari non potuit anno 1440. tunc enim annum pontificatus X. agebat ; prodiit ergo iil* augufto mente anni 1441. ex quo fit ut polira hac pofterior ad martium mentem tequenti» an. 1441. pertineat.

T.f». hie

I>ie V. idua augufli in feflione concilii XL1V. pro tuitione eorum, qui concilio adfuerunt confiante·, decretum prodiit, quacumque in procedentibus fcffionibus fancies in eorum gratiam, hec fanda k rata fore. Si quis conciliares homines vexarit five impedient ne beneficia fua quieti pofiideant ; in eum cenfuris , tum fe mulda pecuniaria animadvertito.

Interea Bafileenfes legationem miferunt ad conventum Francfordienfein . Sufcepti quidem funt comiter t jufli tamen legationis apoftolicc infignia deponere. Venit eo Fridertcus . Coram illo peroravit Panormitanus, fuadens ecclefi® defenfor libertatem ecclefi» ut defenderet. Id omnino fe velle afferuit Ccfar. Interim ille Aquifgranum contendit, ut regni coronaomarecur, viros tamen telcdos Francofurti defiinavit, coram quibus partis utriufque oratores caufam fuam dicerent · Ibi Panormitanus prolixam alum orationem recitavit fiepius excufatn , qu» triduo duravit. Apologia erat concilii, & perpetua Eugenti accufatio. Tum Nicolaus de Cnta pro Eugenio dixit valideque adverfirii objeda omnia retudit. Rediit poli haec Cxfar , cui de feripto utriufque partis orationes tradi- » »♦;■ t» funt. Coepta difceptarinres in confenfu principum . Horum plures reftitui obedientiary tandiu fufpenfam Eugenio contendebant; vicit tamen lententia de novo conedio cel ehrando . Tum decret» ad concilium & ad Eugenium legationes, quibus iojundum ut».Cadaris nemine rogaretur uterque. novum concilium intra annutn habendum ut indiccerent certis in Germania locis . Eugenium ut pontificem agnolcant non item Felicem , quotum nonnifi per intermedi·· agant.

Ventum efi igitur Bafileam > fe legationis caufa expolite; port multas, diuque agitatae difputationet inclinari fe tandem permlferunt patre* in fcnrenttam fynodi alio in loco Germani» habende, atque in decreto diûat» font leges , quatum ad nprmam fynodi ,protides refponfuri legatis Germania fe conformarent . Hat leges vulgavit Martene Vet Mon. tom. VIII. pag. 9"?· fe ad eas exadam pr«tida"· orationem dat Labb. to. XVII. pag. 570.Cautum tamen voluerant , nequid contra concilii generalis authoritacem in novo illo concilio definiretur ; immo fe fiatueretur, concilii generalis fanchonibu* ab omnibus , quotquot funt, fidelibus obfcquendum elfe .

Anno 144 j. cum Felix antipapa ante paucos *" 144,' menfss Laufannam divertilfet affedae valetudi-

Anis curande gratia, in concilio Bafileenfi gra-'—— vtoris momenti nihil dI aduro .

In Germania vero omnium animi in pro» ximem Nurimburgenf. dietaro convertebantur, quam tamen rei alicajus- nova iocurfio ut In novembrim mcnfem differretur coegit. Interim Fridericus liters* direxit , ait Patricius cap. 140. ad principes, monent ut in celebrationem novi generalis concilii manos admoverent . Quh ad Galliarum regem ea de re fcripfit litem Kal. juqii an. 1443. dat» hic ex Martene recitantur.

O**4"*4 *♦-'·

Quiefcentibus publicis ncgociis in concilio, privatorum caufie difcuff» funt. Frifigenfem prjapofituram vacantem Joanni, eçclefue illius canonico, fe a Felice inter presbyteros cardiDale* tiu S. Martini cooptato detulerat conci* Hum-, vicifiim autem canonici pro fuo jure DI* ricum Nuftorffer Salaburgeniem clericum, extulerant . Elediooncm faun afferendam patret cenfuerunt lireris anno 144). die III. non. julii fignatis, quas ex Hundio recitat Meikelbecb hilt Frifing. to. II. per. pag. 119.& nothicexillo.

Exceperat interim Eugenius legationem Germanicam, qua pro admittendo concilio alio generali tertio quodam in loco habendo rogabatur . Re mature difcuffa refpondit, mirari fe cur Gefar concilium aliud querat, cum unum tunc ab ipfo haberetur legitimum , In quo majori pattum coetu convocato, liquid fupereffet ambiguum, difeuti pollet. Spondebat tamen, fe, cum Romam perveniffet, quo Florentinum concilium jam tranfiulerat , eam rem diligentius ponderaturum, «3c quidquid fiatuifiet per legatos in dicta Nuritnbergtnfi expoGturum,

Hoc ipfo anno Alpbonfus Siciliae rex pacem cum Felice prine fe concilio·' dein, ea negleda, cum Eugenio compofuit.

Patrie. e«F »J*· Id. c. i<>

Imminebat jam diaeta NurimbergenGs, quo *St* Felix legatos fuos defilnavlt. Agendum erat de ratione habendi novi generalis concilii. Nihil tamen effedum eft, cum rari veniffent principem legati 1 quare In annum fequentem res extrada .

Anno 1444. «xordiente concilium dogmata quedatn a rtligiofis viris ex ordine Mendicantium affert» damnavit, qu» vide apud Patrie. cap. t]8.Ceterum NurimbergenGs dista in hunc annum protrada nihil plus effecit, quam relique ad eam dque diem. Inter legatos Eugenii fe concilii certatum; nihil conclufumt tandem , pro confueto more ut diets diutaro aliam in utero gereret, in alium conventum dilata. In Germania interim «wroMiquXam perleverant·.

Hoc exeunte anno Nicodemus Frifingenfis epifeofua obiit; ejus vacuam in cathedram Idem ipfe Joannes tit. S. Martini card, «legione canonicorum affumitur. JEmulua huic datur Henrietta Schibcius, ab Eugenio Romano pouE tificc. ad eam ecclefiam accitus. Favit Cardinali fuo concilium literis hic ex hift. Frifiogeufi datis, Ggnatifiiue id. novemb.anni 1444. Caufa ifia diu manlit indefinita; donec Henricus anno 1448. fponte ceffit Mulo.

Annus 1445. diatam aliam Germani» habuII, in ea, de more , nihil.

" ,44f

Anno 1446. rediit tandem Germania, ad obfequium Eugcnil, quo fulcimento defiitutum concilium cepit labafcere. Igitur anno ifto Germani» principes quidam clam inter fe conjurarunt , dcfcenfuros fe in fententiam Felicis,

A·. '♦♦*·

•.....de, fiqoldem Eugenios mO laodatus tape lispendonci-A
-ΘΓ Ilum novum in Ger.aanla recufaffet. Patriio-
ne* Safe· cathqlico homine indignas judicavit
CH*"1· Cafer. abjecitque i ipfe vero cum principibus
14' ' & legatis pontificii· convenit Francofurtum,
ubi de Eugenio recipiendo, adnitente in primis £aea Sylvio ferio tranari captum eft ; ac tandem conventum in certas conditiones, quarum pnscipoa, ut generale concilium tempore 8l loco detignando indiceretur. Miffus Romam legatus, qui haec proponeret Eugenio , JEneas Sylvius. Ejus oratio ad Eugenium hic datur ex Martene. Omnia a&utum admifit Xngeniua ; fpondens generale fe concilium indiAurum , tiquidem confenfus etiam ceterorum regum acceffiflet. Ita rediit Germania ad B
obfequium ; & concilii res adeo diflEpat-ˆfunt, ut nullum exinde ejus monumentum * quandiu manfit Batile·, fupertit .

His ita fe habentibus, patres rebus Tuis confulendum rati, clam de componendo fe cum Eugenio, ea, qua poterant, meliori conditione traflarunt. Omnes admifit pontifex in gratiam , fervavitque omnibus dignitates fuas, quas obtinebant. Cardinales tamen Felicis exabdoravit , inter quos Nicolaus de Tudefchis Canonifta celebris, nomine Abbatis, 0c Panormitani notus , purpuram exuere coattus eft ; cum Eugcnius › rogatas licet , nunquam exorari fe paffus fuerit, ut tanto viro ea In re inddlgeret. Rediit ille ad Alphonfum SiciliaeC
regem, cujus nomine concilio interfuit, fed *tx* ab illo rejeûus eft eo amarulento diflerio, nunquam fe commiffuruat ut fideret ei, qui in principem fuum, pontificem , infidum fe pnebuiflec. Haec narrat Felinus in adnotatione quadam fua MS. affirmatque didictfle fe id ab eo qui h«c fciverat ex relatione viri gravis, qui comperta narrabat.

Hac feds de concilio Batileenti, ad lucem affundendam documentis illis, qua modo, ordine chronologic© afferemus.

Superet! animadvertam, patres qui fuperfuerunc concilio, ex urbe Batilea recedere coaflos tranftuliffe fe Laufannam, ibique concilions jam prope diflolutum reparafle. Quid inDôtore. *Demum* ob ejus loquacitatem, quoniam
ea reftaurattone aflum fuerit, docebunt afla ejufdem Laufennentis concilii inferius a nobis promenda. Brevi tamen & hoc Laufennenfe ccflavit; Felice V. antipapa fponte fefe dignitate fua abdicante, refeifloquecapite, truncum flarim corruit. Sèd cum nullum de imponendo fine concilio decretum conciliare prodierit, accidit, ut poft aliquot annos turbidi quidam homines fparfertnt in vulgus Bafileenfem tynodum perfevcraffe adhuc, quod tc principibus in Germania nonnullis, non Catis cum pontifice tunc convenientibus, perfusdere adnlti funt, ôc non ingratiis aufcultati . Haec enim feribit Sigifmundus Fulginas in hiftoria adhuc inedita belli a Sixto IV. pontifice in Florentinos illati , quam e fchedis Felini deferiptam paratam habeo typi·. *Fecit autem id avidius* (pontifex pace compotita cum Ferdinando, citerioris Siciliae rege) *concilii* d* *Jchifmatis metu, quod Andreas Dalmata archiepifcopus Cpainenfis apud Bafilenm convocate ceperat, /s Florentino bello oratorem Cafaris apud Pontificem egerat ; ab eoque magnifice donatus, &* in *honore habitus erat ; ob maledicentiam poftmodum in artem Adn/im confecius fuerat. Tunc vero manis amu-*
Avum *ponttfius oneratus promifis*, (p *ob carcerem pontifici ipfi infenfus-, qui etiam levtffimus homo efet, & nihil penfi habere fohtus, pileum fine decreto fieri collegit ac pontifias gefare c»ptt ; fe cardinalem S. /i. Eccl. tit. S. Sexti mentitus.. Nam, ut erat Status in promittendo facillimus, fpe cardinalatus eum fort-ife lafiaverat. Probris deinde* (P *criminibus in ipfum Sixtum jaHatis, principes* 6- *prefuies ad concilium , in quo labanti ecclefia fuccurri pojfet, vocabat* 6· *invitabat. Nec Bafilcenfes , apud quos evnfiiterat, compendii fpe , id molefie ferebant . Cafar etiam ipfe connivebn/, hominis , credo , levitatem contemnens. Ft a principio quidem animos multorum erexit. Ccfaris deinde authoCritate* ‹5· *pietate, crebnfque pontificis litem nuncufque repreffus ; pace poftremo faSa, a Ferdinando* *& *ceterit imfisnimatonbui de/hlutus , diem in carcere obiit .* Hec feriptor ineditus in codice Feliniano ; quibus idem Felinus hee addit fua tnanu deferipta in extrema pagel|e ora. *ffic Andreas fuit Fr. ordinis pradicatorum, homo fatis literatus, lingua omnipotentia , ingenii concitati & tntquiffimi . Dum efet ftoma imperialis orator, utebatur Sixtus ingenio ejus; adeo ut per eius organum refponfum dederit, palam oratoribus Gallis .petentibus a Sixto concilium indici. Dixttque Andreas, non ad regem, fed ad imperatorem 6· negligenribus tantummodo cardinalibus id fpevitam Sixti publice carpebat, exofus efi faclut Sixto. Qui cum obttnuiget ab imperatore eum legatione privari, Aoe feat: hominem ta cuna privatum poni fecit in cafiro S. Angeli, ubi fere biennio fietit. Belaxatus demum in Germaniam rediens, vociferari cepit pro concilio Bafilecnfi continuando, quod pofi Eugenmm fufpenfum fuiffe* non *extin&um prcdieabat. Opera demum Sixfi in Germani» carceratui obtit.*

DOCUMENTA AD CONC/LIUM BASILEENSE SPECTANTIA

Documenta anni 14p.

INCHOATIO SACAI CONCILII »AAΠKKN3I$.

Xfftrt Mm. V«t.

IN nomine Domini Arnen. Tenore prefentis publici inftrumenti cunilis ipfum intuentibus pateat evidenter, quod fub anno a nat. D. noftri Jefu Crifli MCCCCXXXI. indicione XI. pontificatus fanfliflimi in Chrifto pa-Erum, pnspofiti » decani & capituli ecclctie Batileentis pnetafla , coram venerabilibus, cgregiis & circumfpellis viris dominis Georgio *de Andelo* decano, Ulrico *Tmchfefie* tbefaunno, cantore, Coenrado *de Bufuaug* archldia-

(-)*-* ··« tab· •ft hypo-

tcu «ftu». risa. xd m * *ien in

m«i c*p. eo quod ibi wkb't

■ *'~ ca camsn fcA^*,k ' pw—λ·Σ ·

cono, Friderieo *Bmu* - thefeurark», magiftro Johanne Fmfer fcholaftico decretorum doflore, totoque capitulo ecclefi· Bafileenfis memotelw< Rudolf"» k Frorails propofito ecclefi· fiinfli Petri, Johanne *OflUaRtr* prolito monafterii fanfti Leonardi Bafileenfis, ordinia fandi Auguflini canonicorum regularium", fratre Johanna *ffUer* facro theologi· profeffbre, ordinis pnsdicatorum, magiftris Henrico dr *Senibent* - epifcopalis; k BertoMo ReMAqqA - domini archidiaconi Bafileenfis curiarum officialibus, jurifperitis pluribus, k aliis viris probatis k fide dignis; inque mei Leonard! *Talken* publici imperiali auöocitate curisque epifcopalis Bafileenfis prolibat· jurati notarii, tcftiutnquc inferius nominato-Brum, ad hnc pro tcftimonio vocatorum k rogatorum profentia, parfonaliter conftitutua five comparer· venerabilis pater k egregius vir dominus Alexander decretorum doflor» abbas monafterii Virsiliacenfit, ordinis fanfli Benediôi, Eduenfis dimcefis, ad Romanam ecclefiam nullo medio perrinerftis, k confiliarms excellentiffimi principis domini ducis Burgundis k Brabantia, propofuit k dixit verba qua fequuntur, vel fimiMa in cfieflu;

„ Honorandi domini k venerabiles viri'. Cum
„ ita fit, quod concilium Senenfe fuerit dif-
«, folutum fecunda die hujus mqnfis martil,
w fuerunt feptesn anni; k die rçpia, qus
„ fuit externa die, debuerit,' fq^und^m or-Ck

dirutionem facrofanfli condiit ,- Conftan-
„ tienfis, concilium Bafileenfe incipere, ad
». quod fine alia vocatione ' prolati- k alii ,
„ qui ad concilia generalia vocari confueve-
», runt; fub pednis juris venire funt aftriâi,
prout plenius in diâa ordinatione diftj fa
„ cro-fatKIt concilii Conftaotienfis, qiMi inci
„ pit *Frequent,* continetur i bine elt quod
„ ego volens evitare diltas poenas, k facere
„ debitum meum circa agenda in di&o con-
„ cilio Bafileenfi, heri comparai, k in ec-
» elefia cathedrali hujus Civitati* , ad mc
„ prxfentandnm ·, paratum > fi quos invenif-
fem, qui pro diflo concilio vettiflent, cum
„ eis vacare cirfa ea qua in concilio ih-Dp·
M cumbunt peragenda, k adhuc in profen-
n tia veftrarum dominationum me pnefento,
w offerens me paratum k promtum conferre
„ una vobifeum · k cum quolibet veftrum,
• «1 Ttai- „ expeclando venturos - ad diftum conci-
*.'''. m bum, de his qu« pertinent ad concilium,
„ feu qua funt agenda per ipfum, k fpe-
„ cialiter de modo reducendi Huffitas ad
„ gremium ecclefi· per viam amicabilem,
M fi fieri poffit, quae via foret magis Deo
n grata, k animabu» ipforum utilis, fi Spi-
* ritu fanflo, qui concilia generalia confuevit dirigere, in his qus funt fidei catho-
„ lie-, de quo eft confidendum, reperire-
„ tor,* nec non k conferre de bis quæ fpe-E
„ flant ad reformationem ecclefi· tam in ca-
n pite, quam io membris, k de modo pa-
„ cificationis regnorum.* k p.utefior, quod
„ pro me non ftetit, nec fiat, aut flabit,
„ quominus teneatur diflum concilium, k
„ de materiis jam difhs, k aliis ad ipfum
„ pertinentibus in eodem tradetur; rogans
„ vos omnes k fingulos, quatenus in loco
„ ifto vel alio per vos eligendo, certis «Hβ-
η bus k horis, vel die qualibet k didis
v, horis velitis convenire; quatenus una vo-

, bifiaum expeâando Venturas, de diâis ma- """"7"
, rerih valeam conferre, petnrw a notario hic
, profenti de ifto pnMicwu infirumentum ^7.,.
feu pubblica inilrumenta, unum vel plura,
„ tot quot funt inde nàoefaria k opportuna «
„ confici atque tradi, atlantes in teftimonium
„ invocando. « Ada fuerunt htte fub anno domini, indiâione, pontificatu, menfe, die, hora k loco fuperitu defertptis, profentibus ibidem honorabilibus k diferetis viris dominis Petro Zcniluffire * decano fanéll Petri ec- « ZtH
clefie Bafileenfis, fratre Johanne RIfenihem u-c-
priore prioratus >n Ifleim ordinis Cltiniacenfis, Conftsntienfis dicecefis, k Coenrado Brumenmeifter plebant» ecclefi· fahfli Martini Bafileenfis, teftibus ad promiffa ia eorum tefti* monium vocatis fpcctaliter k rogatis,

Et me Loenhardo Valien dc Offembrag clerico Argentioenfis dkccefis» publico imperiali au&oritate notario curisque epifcopalis Bafileenfis jurato, qui proferiptis proposition!, proteftationi, requifillioni, aliiique omnlbu· k Ungulis, dum fic, ut promittitur, fiebant k dicebantur, una cum pronominatis teftibus, profens interfui, eaque fic fieri vidi & audivi, praietM inftrutnentum, per alium me jubente fideliter feriptum, exinde confeci, k in hanc publicam formam redegi, fignoqnc & profenti fubfcriptionc meis fignavi rogatus dc requifitus·, ~~in fidem k teilimomum~~ omnium fingulorum promiffonim

PROCŁSSUt FFRBALIS

Zfe sucÂmîsmc «Mcilü *JBafileenfit.*

IN nomine fanil· & individu· Trinitati· Patris k Filii k Spiritus faofli. Amea. Anno a nativitate Don». MCXÆCÏXXXL die XXIII. julii indiftiode IX. pontificatus fanftiffimi domini noftrt pap· Kugenii IV. anno I. in civitate Bafilea provincia Bifuntin·, in domo capitulari ecclefi· cathedra!· Bafileenfis, reverendi patres dominus Johannes du Polemar decretorum doâor, domini noftrlpa-p· capellanus, facrique palatii apoftoltci cautarum auditor, k frater Johannes d« Ragufio facro theologi· magifter, ordinis fratrum pro* dicatorum in Romana curia procurator« vices gerentes revereodiffimi in Chrifto Patria k domini Juliani,, fanâ· Romana ecclefi· S. Angeli diaconi cardinalis, in Germania k ad prefidendum in facro generali concilio apoilolic· fedis legati, congregati ibidem cum reverendiffimo patre Domino Alexandro ab* bate Virmliacenfe, venerabilibus k circumfpcûis viris domino Thoma *Ftene* utrinfquc juris doflore, magiftro Guillelmo Evardi, k magiftro Nicolao Amici in anibus, ambafiSatoribus univerfitatis ftudii Parifienfis, nec non venerabili fratre Hngone priore 8. Albani Bafilienfrs, k venerabili domino Henrico de Beyne in decretu licentiate», officiali rtrtftto· di patris domini Bafilienfis epifeopi, k venerabili Georgto de Andelo decano Bafileenfi, Sc alii» tam canonicis, quam clericis dici· ecclefi·, k aliarum ccclefiarum dici· civitatis & ceteris multis religiofi» diverforum ordinum *r* ad infinuandum & publicandum fuam vicegerentiam feu poteftatcm hoc ordine proCeiTcrunt.

Primo diilu» Johannes de Polem»r fecit fuam pro-

*" r "J" prooofitiocem iaferius infertamt deinde perA ara Conredum GracefiHde puhbrn· imperiali MAoritnw fle ouri» Bafileenfis notarium jura- CBMtn tum, quoddam puHicem inftramentum, fle quafidam Hieras apoftoliCM, k alias litem di- fti reverendi&mi domini legati publice fle in- teUigibifiter legi k publicari fecerunt, quarum tenores inferius font; inferta propofitionis fu- ries-talis eft.

Verba facri eloquii pro dicendorum funda- mento libenter accipio, quatenus ex eorum dignitate quacumque adificavcro gratiore fiant. Hinc igitur pro explicando fundamentali the- M**w ma famam ex Malachia propheta, cap. j.

cvsc. ✕ cfcotrtU „ *Ecce* ago *mittam aagelum* aseme, ftri *prapa*· ,, refer viens *loam owe rt; φ flattm ventet* odB „ «Madeas *faaBmta angelus teflamentt,* feeai „ *vos voltis.* Praftantiflimi patres, k domini, „ eximia veneratione condigni. Generale con- n cilium apud banc civitatem celebrandum „ efle ex decreto facri concilii Conftantienfis, & deflinariose proxime aûi concilii in ci- „ vitate Senarum, cunftis confiât elle noto- rium , ac etiam veftris providentiis arbitior >, non ignotum, qualiter reverendiflimos in „ Chrifto pater dominus Julianus facrofanfla „ Jtotname ecclefia S. Angeli diaconus cu- M dinalis, in proxima quadragefima, dum ef- „ fet Norembergha, intendens circa minifte- „ ri.m legations» , pro quo deftinatflÈferat ab apoftolica fede, videlicet pro exKnilio-C n ne peflis harèiica, que, proh dolor! vi- guit in regno Bohemia, liteias ab apofto- „ lies fade fufeepit, per quas fibi legatio pre- m fidentis celebrtintli concilii mandabatur. Iplo p vero cum fciret ad civitatem hanc caufa ce- „ lebrandi concilium nullos aut paucos admo- „ dum adveniffe , indeque adventum ejus ad „ hanc civitatem parum habere compendii, fle incoepto in prius negotio, magn. imminere M difpendium, fi ab inempto opere defideret ; ,. provida deliberatione decrevit, incoeptum ^continuare negotium, quod quantum Chri- η Tfaun· fidei fit necefiarium omnes notiis. Sed m fit cum de creatione novi fummi pontificis w nuncium accepitfet, 'fle ad reformationem D μ moram fit omne bonum eleôum efle difpo- M ficum , eidem per fuas liceris feriofe cura- ftfe feribere , ut celebrationi concilii omnis « exhiberetur opera opportuna, ipfeque fum- ,, mus pontifex ad celebrandum concilium in μ propria perfona veniret . Hifque liceris ad M curiam per certum nuncium deftinatis, ac η ipfe dominus legatus ad peragrandam Ger- ,, maniam f< contulit, principes fle populos ft ad exercitum contra diâos hcreiicos indi- π élum follicite exhortando . Cumque fic ma- „ gnam partem Germaniae in propria perfona μ lufiraflet, quia feftum S. Johannis dies pro- „ greflul exercitibus sflignata, inftabat , ex inferioribus partibus Germania , concito- „ paflu ad Noredkbergam fefiinavit redire; >, ad quam in die poft feftum S. Johannis „ pervenit, k reperit ibidem quemdam vene- rabilem virum nomine Leonardum de Pi- η fis in legibus licentiarum, quem ianfliffli- τ, mus dominus noder papa ad cumdem do- « minum legatum tranfmifit . cujus relatibus , „ hterifque per cumdem ledis, dominus le- ft gatus de intentione fanfliflimi domini no- „ dri papa extitit informatus, qua procul η dubie fincera eft k optima, quod facrum r

„ concilium plene ac debite celebretur, feque ad veneramlum concilium celebrandum ve- « nire non pofle notoria caufa demonftrat. CHR,STI ,. Quare preuto domino legato mandavit, ut „ ad celebrandum concilium quam citius ibi- ,. que difpcndio negotii ccepti valet, ftudeat ,· ie conferre. Sed St fereniffimus princeps H dominus Sigifmundus Romanorum rex, duo- ft que venerabiles viri ex ambafiiatoribus al- η me univerfitaris Parifienfis, in eadem No- „ remberga difio domino legato inflarunt ; „ ti« ad hanc fe civitatem conferret, caufa „ concilium celebrandi. Reverendiflimus vero „ legatus priediflus, deliberatione habita , ref- „ pondit, multis fuadentibus caufis, utile ad- „ modum efle › primo quod nunc necefiarium, „ propter multa que contingere poflunt, ejus „ pnafentiam exigendam, quod ipfe in exer- ft citu perfonaliter tranfiret, fed volebat ad „ hanc civitatem aliquos deftinare , quibus „ committeret vices fuas ; quatenus hoc tem- „ pore ftatuto, quo ipfe erat cum exercitu η moraturus , congelationi in ftabilimento „ concilii fle agendis aliis adhiberent operain „ fit libllicitudinem opportunam. Nam atten- „ ta difpofitione praefenti, fatis videbatur ne- „ gotio concilii per hujufmodi deflinationem „ efle provifum ; quodque in principio fe- „ quentis hiemis ipfe, Deo propitio, reve- „ nient de exercitu, ad celebrationem diili „ concilii quam citius properabit, indeque in „ diâi fereniflimi regis prcfentia, ac multo- „ rum pnelatorum , pnncipum & aliorum vi- „ rorum › nos hie allantes elegit, commifit- „ que in epi abfentia plenarias vice» fuas. „ Pramiflo igitur narrationi veridice cuilibet „ intuenti latis plane congruere dignofeitu» , thema fumtuir *: Eae ego mittant,* kc. in , quorum verborum exordio noftr* deibnatio- „ nis caufa, noilrumque tninifierium dcfigna- „ tur, cum dicitur : *Ecce ego mitto angelum „ meum , qui praparaht warn ante te.* Nam „ etfi nos nature conditione «ut meritorum „ prerogative angelus dici non poflumus , „ ipfa deftmatione k minifterio angelus fa- ,, mus. Angelus enim id eft miflus . Sed etfi ,, corpore duo , non tamen duo angeli , fed „ unus angelus fumus unitate minifterii & „ indiffolubdi caritate. Chrifto veritate dicen- „ te I We *quo feriptum efl : ecce egp* „ mitto, kc. luculenter ad noftrum poterunt „ propofitum applicari. Nobis fiquidem utrif- „ que Johannes eft nomen, mimfterium no* „ ftrum eftie nofeitur minifterio Johannis con- „ forme. Nam ficut ille praecurfor fuit domi- „ ni noftri Jefu Chrifti, qui de fummis celo- rum, velut patris legatione fungens , de- „ iv-idii ad terrai–; fie, reveréndiffimi pa- „ tres , qui a latere Cummi apicis deftinatus n eft, veluti piccjurfore , deftinati fumus pa- En rare vianv, locum, & materiam predifpo- nere, ut eo, propitiante altiflimo, de exer- citu feliciter redeunte, préparais fle difpofita materia agendorum in facto con- cilio ufque ad protperam fle votivam con- clufionem facilius procedar jr. Et inde fub- jungam : *Et flatim veniet ad templum* /an- *clum,* hoc eft ecclefiam, dicente apoftolo.* *Templum Dri /anSum efl, quod eflii vos* . Etenim Beet univerfus fidelium populus no- mine comprehendatur ecclefia, virtualiter ta- mefi eft ecclefia (aerum generale concilium,

,. au-

„ auSoritue fimrofenA· anoflolic» fedis cor-Á

** ■< unitam *μ* aut erit ratum con-
<3Qtttn n ^iu- - Φ·®^ Be® tarit eh*· MttaicaMfiil*
t4|I M citom. In fecro namque ooodlio rite eea-
»» gregato eft ipfe Common pontifex. aut ejus
„ Ticca geret» in ratione capiris, & alii in
.u ratione membrorum, unum coaftituens cor-
„ pas, quod virtuaHter eft auiverialis eccio-
„ fia, Nos igitur, auAora Deo, locem pro-
„ parabimus, atque viam ejus folemnem, gran-
„ demqoe congregationem fecere fetagemua ,
„ Et ftatim veniet ad ipfum fenAum templum
„ Dei, non dico dominator, quem vos qu«-
„ ritis.· quoniam docente B. Bernardo in epi-
„ ftola ad Eugenium, didici quod in hae ec-
„ clefiaftica Hiérarchie indicitur minlftrasio Sc
„ interdicitur dominatio, principe apofloloram
„ dicente › non Mingnem tfeminenrea in «fero,
», *fed forme fatR gregis.* £t idem Bernardus
„ in tertio.· Ille, de quo propheta dicit.· *JEt*
„ *erit* omnis *terra pofejjio ejus,* Chrillus eft ,
„ cui pertinet jure ereationlt 8c redemtionis
„ 8c dono parris poflirifionem fit dominium
„ cedere huic, tu emam illius habe. Thema-
„ te non fine caufa fincopato fubjnngo: Aw-
„ *gelus tefhssenn quem vos vultis.* Helle an-
„ gelus teftamenti. Nam fub nomine S. An*
„ geli diaconus cardinalis, & ejus converfa*
» tio eft angelica : quod nos femiHari conver*
„ fatione poflumus atteftari. Angelus tcftamen*
„ ti. inquam, Chriflo Jefu ferventiffimus cft
„ relator. Statim ergo veniet angelus terta*
», menti, quem vos vultis, quem vos capitia
„ & optatis , quem volunt 4t optant omnes
„ eccleû* filii , aflUlantes Chriftianitatis pa*
„ cem , hrrefum exflirpationem . Angelus te*
„ (lamenti, quia ficut icit failiffimI domini
p noftri pape optimam animum ÔC promtHfi*
„ num voluntatem, <ic etiam tuo proprio de*
„ fiderio ad id anhelat una cum aliis congre-
„ garis generale concilium facientes, toto flu-
„ dio, totiique viribus & diligentiam adhibe*
„ re. Hmc omnia perfici fperantes ab illo,
„ qui vivit St regnat trinus &. unus in fircu-
„ is frculorum . Amen.

Sequitur testor Infirumeusi &c.

In nomine Domini . Arnen. Tenore publi-
ci inftrumenci cunflis pateat evidenter & fit
notum , quod anno a nativitate Domini ejus*
dem MCCCCXXIV. &c. *require rejiduum* ia
prime fefione hujus facri conalti Bafiltenfis.

Svhfcriptto notarii talis e/.

Et ego Petri» Clerici, derieus Ambianenfis
diocefis, magifter in artibus, &c. *prout in* io*
/lrumtsito continetur.

TtMott LiTTKitAKunr

*Àpoftolicarum fuper facultdte celebratio^*
nts concilii Bafileenjis per dominum
legatum fedis apoAohce.

Martinus epifeopos fervus fervorum Dei dt-
lcélo filio Juliano S. Angeli diacono cardinali
apoftolicc fedis legato S. & A. B. flte. reyui-
re *in pnma ftffione hujus concilii Bnfileenjis.*

Unit UTTltUBM

êanuu legnti »«'.

In nomine Domini. Amen. Anno ejufilem
MCCCCXXXI. insMHooe IX. pontificatus 88.
in Chriflo petris Domini noftri pep· Xugo-
nii IV. anno i. dia III. menât Jnlii , in
Suadam domo caflri imperialia Noremberg· ,
imcefis Bambargenfis, pmfimtibus illuftriffi*
mo principe domino Sigifmundo rage Borna*
norum , reverendis in Chriflo patribus do-
mino Alexandro epifeopo Tridentloo, St do*
mine Petro epiftopo Imolenfi, atque illuftri
B viro domino Friderico marchione Braodabw-
genfi, & aliis pluribus in multitudine copio-
fe, vocatqque me notario infraferipto, mihl··
que manuato, ut de his publicum facerem
inflrumentum. Reverandiffimus in Chriflo pn*
ter dominus Julianus S. B. E. fanfli Angeli
diacosN» cardinalis, in Germania, necnon ad
profidandum in generali concilio apud Bafi>
leam in Spiritu unito congregando, apoftoli*
cn fedis legatus, attendens fe jamdudum,
cum in eadem civitate Noremberg·, ubi dU
dus fereniffimas rex, facriquo imperii eleâo*
res , & alii principes Alamanni· dt commu-
nitatum ambafliatoras erant pro hac caufa con-
gregati, ad traflandum k exhortandum, ul
Cadverfus perfidos haereticos In regno Bohe-
mi· potens fidelium deftlaatetur exereitue,
tota tollicitudioe operam adhiberet, fient fuit
gratia divina concedente coneloftim,- felicis
recordationi* domini pap· Martini ▼. tono
viventis litteras reeepiffe, quibus eidem in*
tereffr & prefidere diflo concilio mandabat.
Cum aurem eflet informatione veridica Chi
notum, ad civitatem Bafile· canfe calebran*
di concilium tam paucam numerum perfima*
rum advenifie, quod non erat in concilio
cum tam pauco numero procedendum, habi*
ta fuper hac caafe prolatorum & aliorum no*
tabillum virorum deliberatione matara, de-
crevit melius efle dMftum negotium incoeptum
D continuare , crucem prodicendo, fidelcfi|ue
principes 8c populos exhortando ad exerci-
tam memoraram, ut eo cam Dei auxilio pe-
railo, ad celebrationem concilii, cui tura mo-
ra parum difpendil proveniret ; ficque per di*
verfas partes Alamanni· in propria perfotta,
non fine gravibus viarum laboribus eft profe*
élus , per alias vero partes fuas litteras foof·
que viros providos deftinavic. Cumque jam
E per Dei gratiam potens & magnus Chriftifide»
lium exercitus fit peratus, nec dum etiam ad
didam civitatem Bafile·, abi la pauco nu-
mero fune, pro celebratione concilii eongro-
?tci, fibique habito malteram prudentum cost-
lio vifitm fit ndasodam ex caufis pluribus
expedire, imrno quodam modo neceflarfom ,
quod fpfe pcriboalitcr vadat eum fidelium
exercita fupradifeo, volens fe capiens utilitati
dtfli exercitus no· deefle/, necnon congrega-
tioni *tu* ftabiHmenso diâi concilii debite pro*
videre, cum a fas^liffifeo domino noflro pa-
pa Eugenio, qui uusltdm cordi habet ditium
conciti»·», folemniter dt debite celebrari re-
ceperit in mandatU^ quatenus quam citius
aMque difpendirr diÛi negotii exterminatio-
ni heretic· pravitatis, commode poffit, ad
celebrationem <U4li concilii Audeat fe cot>-

(fer-

"■"T1. fiwre. provide delibentloM decrevit, quod
. lpA peribeialiw tranfeat eam exercitu (bpra-
***& ditto. It quod ad dittam civitatem Bank·
CT^*1 deJMbet viros providos, qui, eo atfratét vk

beaM, deque agendis & ordinandia cum Ibidem fiftendbos confiderent, pradeent taliter, quod difponaM, nt eo juxta principium hiemis Aniak, de dIAo tranfitu, Deo propitio, MUdter redeunte, In celebratione diAi coneilli, profperaque largiente & Spiritus gratia, procedatur, ad Dei omnipotentis gloriam, k Chrifliaun religionis profeAum. Propterea venerabiles ac providos viros dominum Johennem de Polemar decretorum doAorem , domini tsoArl pap· capellanum & Acri palatii apoftolid cauurum auditorem, & fratrem Johannem de Xagufio faers theologiis magiflrtua, ordinis fratrum pmdicatorum, & diAi ordinis apud Romanam curiam procuratorem, eleeit & ordinavit fuos In diAo concilio, in ejnfdem domini sbfentia, vices gerentes, dans « concedent cifdem plenarie vices fuas. In Înoram fidem & teliimonium per me infravlptum notarium prariens fieri juffit publicum ieftrumentnm ipfius domini legati figilli appeafione munitum. AAum die fic anno 6< prnfiratibus tritibus pnanotatis.

Et ego Conradus Jacobi de Montepolitiano decretorum doAor, publicus imperiali auAo-C ritate notarius , dum fupra feripta omnia At fingula per diAum dominum legatum dicerentur k agerentur , interfui, atque fieri vidi, & ejus mandaro hoc publicum inftrumentum per atinm fidum, me aliis occupato negotiis, fcribl fixi, rogatus publicavi, fignumque meum proprium appofui m fidem & teliimonium omniurn premiftbrum.

Tenor Cti"U

Et nos prenominati Johannes de Polemai & frater Johannes de Ragufio vices gerentes pnefati reverendiffimi domini legati, infmuata poteftats noftra, & fide faAa de mandaro in-D firumento authentico, prout fupra, dicimus, declaramus cunttilque facimus manlfeftum, promtos paratofque nos ede in celebratione facri concilii generalis rite & debite ultro procedere, ad hocque nos ad hanc civitatem veuille animo & propofito perfiftendi It in celebratione facri concilii rite ac debite procedendi ; & quod non ftetit, ftat, neque flabit per SS. dominum noftrum papam, quin in diAo concilio rite & debite procedatur, manifefte It publice protrilamur. dicimus & declaramus, requirentes de pramiflis omnibus aâa publica fieri & de attis publicum inftrumentnm, dtc.

His itaque peraAto, ficut pnemlttitur. ve-E nerabilte maglfter Nicolaus Amici unus exambaffiatoribus diAo univerfitatis Parifienfis pro ie & collegis fuis & omnibus aliis fibi adherentibus vel adharere volentibus, petiit & requifivit per diAos vicegerentes reverendiffimi legati decerni & declarari generale concilium elfe in hac civitate Bafilca Habilitate, inchoatum & firmatum.

Et diAi domini vices ger tes, aut faltem diAus dominus Johannes de Polemar pro fe & collega fuo dixit, & refpondet in efieAu,

Quod roqulfitloni pei diAum magtftrum Nico-" erl< pt, «egulam fupradiAam commode & fufficienter fatitfaAum .

ANNO .CHAtSTI >4|<*

Pnstem fiilt ibidem communi concordia inatum, quod deinde lingulis diebus ventfcu feriis festis, fi fit dies juridica, fignanself proxime fêquestti die juridica fira nos fiefiet conventio pro negotiis in concilio traAandis & ad ipftm diem fe» finguks fextae ferias omnes cenfeantur ex hac ordinatione vocati. Si autem propter aliquam caufàm oporteret in aliis diebus fieri conventionem , tunc affigetur cedula la valvis ecclcfie pntdiAa.

Et ego Conradua Guntfridl de minori Bafiles, clericus Conilaniieqfis dkzcefis, publicus imperiali auAoritate fic curia Bafileenus collateralis notarius juratus, quia pramiffis omnibus k lingulis, dum fic, ut promittitur, fuccrifive fiebant & agebantur in loco k tempore quibus fupra , una·cum honorabilibus & circumfpettis viris dominis Hermanno Friling, Nicolao de Tervvillet, presbyteris capellanis, &c- prafens Interfui, eaque fucceffive fieri vidi k audivi. Idcirco hic me manu propria fubfcripfi rogatus k requifitus in fidem & tefiimonium omnium prsmilRirum.

Poft hate autem die luna XXVII. diemenfis Augufti anni prndiAi in domo capitulari diA· ecdefiz Bafileenfis perfonaliter exiftentes reverendi patres dominus Johannes de Polemar decretorum doAor, k frater Johannes de Ragufio liene theologiae magifter, ordinis fratrum pmdicatorum, vices gerentes diAi revercudiflimi domini legati , aftiftentibus eis multis pmlatia k clericis, mandaverunt mihi notario fupra k infraferipto, quatenus accederem ad portam diA» ecdcfiz , & inde acciperem cedulam quam ibi reperirem affixam , & in hoc proceflu continuarem ; & fic faAutn eft per me mandato ipforum dominorum prtefidentium pnediAorum .

Cedula autem port® diAn ecclefi· affixa diAorum dominorum prefidentiura figiliata tigillis erat hujufmodi feriri: „ Ex parte dominorura prsfidentlum concilii generalis intima„ tur omnibus, quod erit congregatio generalis „ feria II. hora VIII. in capitulo ecclefi® majo„ ris· Quapropter mandatur omnibus qui ve„ nirc tenentur ad illam , quatenus in dicti» „ die & hora ibidem compareant fit interfint.

Et pod aliquantulam moram przdiAi do* mini przfidentes tradiderunt mihi notario Cupra & infraferipto quamdam cedulam in papyro feripum , quam per me publice alta & intelligibili voce legi & publicari fecerunt « cujus renor (equitur St eft talis.

Quamquam ex.co quod XXIII. die julil proxime prateriti in hoc eodem loco faAa fuit publice & folemniter, infinuatio facultatis nolira, periettis litteris reverendiffimi in Cbrifto patris domini domini legati, atque confluit de eleAione hujus civitatis faAa in concilio Senenfi pro tunc proxime futuro cqpcilio celebrando, & hoc per publicum iaftrumentum ibidem leAom, atque juxta decreta facrorum Conftanticnfis k Senentis conciliorum, notorium *fit, tife* tempus concilii celebrandi, & fic conflaret praefidentes auAoritate apoftolica effc in loco ad celebrandum concilium deputatos , animo & propofito concilium celebrandi, & ad hoc fe exhibuerunt, k quod non flabat

Daclar»- cwr conc. lachoi.

pro P"£*: fënôiffimi dnatai ivaftri, gnominu» la cetebrattooe concilii procederetur, fuerunt pabluc protcftati, quod tempus ad id prafinirum afiarct, cesriestur <x hi* facram generate concilium iaohoatfam, ftabUitum It *Sementum t attamen ad fupersbundantcm cauteiam* multorum fuper hoc iaftiftda propuUati, deceruimus fit declaranto·, ex lilia dte, Ac afin facrum generate concilium ede inchoatum, ftabiliram fit firmato», atque ex none, fi It in quantum opus fit ftabilimus & firmamus , efleque ftabUitum Jt firmaram decernimo» 8r déclarâmes.

Et poft nase prafatu» Johannes de Polemar verbo **expofutt& dixit**, quod In procedet»nbus diebus traâatom **fuit**, ut per Xacrum concilium quidam aâus fieret, quem ipte in quadam eedula deferiptum diâaverat. ideo legeretur fchednla **ipû**, *Sc* fi omnibus placeret, ficut in ipia continatur, fieret ac edam firmamur. **Qu*** quidem cedula per me fupra **Λ** infraferiptum notarium Isfla extitit & publicata hujuimodi fub tenore.

Aufloriral* apodolica pnefidentes prvteti & cerari in facto concilio congregati, die pr». tenti, pet cedulam ccctefiarum valvis a&xam, ad congregationem publicam affignata. ordV naverunt & decreverunt valde efle expediens & neccfiarimn, quod reverenda· pater frater Johanne» de Hsanfio , magiftet in firent pagim , ordinis Er«icaiotum, pro certi· ncgotiite pro parte ipforum ad ferenifimnm dominum regem Romanorum accedat, Ipiumque eorum ambaffiatorem ad diflum dominum regem ordinaverunt 8* deftinarunt ; Ac ne ab aliquo pofiit in dnbtaro revocari, cum Ipfe fit unus de prafidentibs», an ipfo abfaite apud alium collegam plena auâoritas remaneret, cum litteris eorum'facultatis non fitexpreffum, quod in folidum habear poteflatem, retenter It confulte ordinaverunt & decreverant,. quod ip£t> domino fratre Johanne abfente, ipfiufque perdurante abfentla, apud alterum collegam, videlicet dominum Johannem de Polemar plena remanet auflorius dc poteftac prafidentia memorat· .

Et ego Conradus Gubtfridi de minori Baflica, clericus Conflantienfis dioscefis, publicus imperiali aufloritate, dcc. *ut /uprit.*

KITUS /M HIKSHDIS StSSIONIBUS CONCJLU BASILUet/StS

fervatt

SFrvatur enim ifte modus in lèflîonibus fui» publv ic, nam tn loco obi tenetur teffio, qu· eft ecdcïïa cathcdralit, celebratur mifla foletnnit pet aliquem praelatum de concilio ad hoc deputatum. Qua mifla durante omnea prelati funi induti in luis veftibus confier™, fedemet in loco diflæ feilîoms fecundum futdignitate» le praerogativas. Mifla veto finira omnes prclati mduunr fe pluvialibus &t habent mi<ras albas . folo pnefidente excepto, qui puteft. fi vuli habere mitras aunfaxatam 8k notabiliter ornatam. Qui quidem prrfideti* > vel alius loco ejus, afiociatus diacono & lubdiacono habitum ecclctiafticum induto» fetter in cathedra in medio chori habent dorfumted ab tale . vultum vero ad alio» pnslatos congregaros Igitur fic indutis & ornati· » diacono·chi

Phii^ui , It··"!™*

Mln ma. eri-

awhoie Feao <te Munie Veneto IVixlent fP'*

Aaat alu vooa. Orate. Quo diâo omasa fiaAaat genua, It per aliquod intervallum orant Iab fitentio fiurandum devotiones fuas. Poftqtaa autam per aliquod inurvalhm temporis la ilia oration· HautaM, idem diraonus chmat aha voce : «ry*» e*· ; Is tune omalbut

(e) dbetiM *fiuSe fpmttu peccet qeiécti leftti» ieteeti ; fit* in *Manne* Are *fpecteluer caagregati.* Frai od nw, *Φ‹ ^te* mAytetet. 4> *égnûre ÜUb< corMnt nofin», tfi* dac* nw fsrsd qgeeM, fwgradtemer. o/m- dr f«sd *efce/e cebeeuaat, at m enviante ia* miiuÅw fi<) eeaudacrar *velecauu. JSfi» tn fi* /tteraa», em *fihu cam Dee pant (rf) nomen* JVon nw perteri» perMteemrer *cfe fi/bcu,* put /mum* *diligit oqmtatem.* JVba *ή βη^η»* aw *tgnonuuia trohot,* («) aoa *acceptio munerum vti* perfona *corrumpant* ; /W *finge* aw *tibi efficuoter folia» tue gratia* done , *w /*w m it* ma» *(/)* & in *nalio defiema» a ven, qtuutnus* in nemine mo *coUedh* m cum- *du tenoemu» cum* atoderalirae *pietaiu fi^ieie»,* **(g)** *ut hic a te non êigeafiu fiitntic* **(h)** *aofira, fi* m *fututo pn betfi ^tfii» cenfigua-*

premia fempitema . Âmen . Pradifla orationa finita Cantores concilii cantant ancipbonam hanc. *£xtufii no» Dent ifioniem bedgae efi mifencofiia tua* à"c. pial. dWvMn ara *fac afic» fiiona pani fic.* Quibus finit* idem diaconus dicit alta voce . orare ; quo dUto o> miw·. m fupra , gen*bus fiexte *Hbus fienfe *CTSOC. Jlk *pat.* teflo parvo intervallo, iterum diaconus didt alta voce. *Srtgite* «wt tunc omnibua eteâle prafidena dicit hanc orationem i *atentihu* ne- /na *fatfemiu nemine, Sfrinm* **.(tj** *Mfiini», tpuuemu* m noamur «h› *colMi-, fic «i cun&f rencettu» oras modnattoae pietotu fififtdeni, ur hte* **(i)** *fi nullo a te ehjenfiu volume» nofira , fed fietnper rationabilia* asedi. mw mv, ç«m *ifli fim placitu eaeftkutur per* nuwu» *npfinun fi-c.* His ita peraâ* omtMa fieflunt geuoa v 8c diaconus vel fubdiaconus Dvel alii duo ad boe deputati ante akare tantes incipiunt letsmam, cantoribus & ahis refpondentibus ; & cum venitur ad ilium lo- cum, *ut* doawsum *opofioticuiu cfi manet fiofícM ofiinr»* eFc. prxfidens, qui cum aliis ilabat flexi» genibus , furgit vertens ad con* gregationem 8s dans benediflionem cantando dicit I *ut hanc focnm Spnodum fir omne» gra. ·lut ecilefiiifin» benmficere dignent ;* at *hanc focram Synodum fi omne» gradtu ecclefh^ico» regere tfi confervere dignerit* § Cantoribus qnalibes vice refpondentibu·; *te nggdtut audi ra>* *no» . (l)* Completis rogationibus ten latainiis prafidens dleit. oresuu; diaconus dicit *fleSamiu genua :* fubdiaconus dicit : *levate.* Deinde pnsfidens dicit hanc orationem . ZM *qutfimui eccleft» »w mifenron Jfetu ,* vt *tn Spiritu Sanite congroguu , hofidl nuUeunut incurfione turbetur, per Chfiflm Jefum Dominum nofirum eflc.* Omnibos fhâis diaconus *(α)* habens librum ante akare accenfis diebus cereis incipit evangelium F·· ·· *fiu foi terre,* vel aliud, ut fibi eft-ordinatnirt. Quo perleflo prafidem *(b)* piam facit collarumem, fuper quibus Synodus eflcongregat deinde flexi» genibus incipit alta voce Fem *fenSe Jfiritu» (e) fic.* quem hymnum cantabit

ataan MJ»·

ttr*K baMiatk Cmm«. M«|**|·

·tribk Hcram·. Cmmm ta Cbmai.

ter HΛ. M«L Au »·»!*·

*« A— “ “ (·) £"· te< pt «««· Ki MIM» (fc) Tte conptec.

7,'j Aux **ito** Wte fi duiesam J* (») Dm (·) t W («) Tuter, *n· <*·* >«**3»* (Q v«*m ·» M»·»· *t* “ ** /hj xmim (1)M- am» ia- (η Ut kMt «««< Sp·. n mums *V·*» tl* – *ra>* cmim* rttycn to MgMMU *fit-* U* MM».

p».», m

·1 ■■" "■ alternarim proles ia fcfSoae cum csntoribus . A ftirpationem , guerrarum fappreffionem, fc o-
C39* Quo hymno cantato duo clerici artantes pro- tnnium morum ; qui proh dolor ! in orbe TM ^Tl
*WWO– ndenti dicunt verfus ; *emitte Spiritum tuum 6-* *fere* extinfll font, felicem reformationem, ni- **'
CHX1STI eraefemnsr d-c. fc Cantores refpcndent : tfr re- hil utilius fc commodius exquiri poflet. Quod
MMMfas *faciem terre.* Portes pnsfidensdicit hanc quia concilium ad reverentiam Dei, relevationem orthodoxorum, honorem quoque fanda matris ecdefi· in noflram fpecialem protedionem recepimus, fc grato fc devoco animo recipimus per proientes. Idcirco vos omnes dc fingulos iupradidos feriofiffitne requirimus fc hortamur, mandantes quatenus univerfis fc fingulis pralatis . principibus , nobilibus, magiftris fc ambaffiatoribus quorumcumque regum › prclatorum , principum & communitatum , univerfitatumque totius Bchrirtianlflimi, qui ad profatum concilium auxiliante Đomino, accefluri funt, cujufcumque flatus, gradus, dignitatis, feu conditionis, exiflant, noftro dc imperii facri nomine favorabilem fc benignam debeatis impendere voluntatem, eofdemque cum gentibus fc familiaribus fuis ac bonis ac rebus eorum quibufeumque faciatis plcniffima libertate gaudere, ipfofque favorabiliter pertrafletis, ac eofdem dc eorum quemlibet, cum bonis praedicis tute fc fecure per territoria, civitates, cadra, caflelia, oppidavillas , itinera , pafus , portus, pontes fc (terras, ac ditionis veftr· loca « nobiique fabjeda ire , tranfire , flare fc morari, eundo ad concilium predidum. redeundo ab eodem permittatis ; immo elfdem amore (and· matris ecdefi·, ob rtverentiamque fieri concilii, & noftram fc facri Imperii benevolentiam lingularem, dum fc quotiefeomque requifiti fueritis , in his quo fecurltatem fc celeritatem eorum concernunt itineri·, promotivam fc gratuitam ipfis oftendere realiter fc exhibere velitis fc debeatis voluntatem, nccnon eifdem & cuilibet ipforum de vidualibus, expenfis eorum competentibus, fc conduflibus petitis & requifitis, pro rationalibus (alariis providendo . Sic enim fieri volumus, fc prsfatis ex certa noilra fcientia in favorem prodidi consilii conceffimus fc concedimus per prefentes, litteris impetratis aut fub quacumque forma verborum impetrandis non obftantibus quibufeumque. Quicumque aliquem prcdiflum concilium vifitantem modo quocumque turbare prof^mferit, (cut fe noftram & imperii facni indignationem graviflimam incuniffe; fc e contrario quibu(que vifitantibus noftri amore favores impenderit, certum fe reddat , quod idem fingula beneficia compenfiibimas gratia fingulari, potientium fub nomine majeftatis figilio teftimonio litterarum . Datum Nuremberg· , anno Domini MCCCCXXXI. die H. menât julii, regnorum noftrorum anno Hungari· fcc· XLV. Romanorum XXI.dc Bohemia XI.

(«) v«ri ctamr SpbitM.

(*)QOU

^ F

(·) litui

ham·*

bant

Ad relationem Dni Archiepi Colonien. Sacri Imperii per Italiam Archicancellarii.

*LIT1*4* SIGISMVND!*

Regis Romanorum

Quibus pn/itdet fecuritoa ‹ÿ' quieti concilu .

lb. p >,

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex fem- peraugurtus, & Hungari·, Bohemia, Dalmatia , Croatia, fcc. rex. Notum facimus tenore pneientium uoiverfi». quoniam nihil utilius,

Da ni-

Z/FM41 *SlitSMVXDI*

Regis Romanorum ,

Qvitar *fub fu· prvteiHone faentm Safileenfe concilium fufcipit, omnes ad illud* venientes *fisis fubdins commendat*

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex fem- per auguflus , ac Hungari· *t* Bohemia , Dalmatia, Croatie, fcc. rex univeriu fc lingulis principibus ecclefiafticis fc (ocularibus, ducibus, marchionibus, comitibus, vicecomitibua, vicariis generalibus, baronibus, magna* tibus, proceribus, nobilibus , minifterialibus , militibus, clientibus, capitaneis, anciani» , poteflatibus, gubernatoribus, baillivis, rcAoribus, prefidibus , burgraviis, caflellants, offiçUlibus, judicibus , thelonariis, (e) boletariis paflhum , euflodibus civitatum, oppidorum , villarum fc locorum communitatibus, & reôoribus earumdem, ccterifque noftris fc imperii facri fabditis fc fidelibus dileAis, ad quos profentes pervenerint, gratiam regiam fc omne bonum.

Venerabiles, illuftres, nobiles fc fideles dilefb, durante pridem Conftantienfi concilio , fc domino Martino papa V. bono memoria tunc ibidem approbante, concintum extitit fc ordinatam, quod ab illo tunc ad quinquennium proxime fequens in civitate Senenfi general* concilium celebraretur, in quo quidem Senenfi concilio iterum decretum fc ordinatum extitit, quod ad feptennium proxime fequens in civitate noflra Bafileenfi generale concilium teneretur. Quod quidem concilium', domino concedente, per multos notabiles prolatos, doflores fc magiflros inceptum eft, fc hucuique continuatum , quoufque faniliflnnua dominus nofter fumrnus pontifex dominus Eogvnius illud approbavit, fc celebrationem ipuus revereodimmo in Chrifto patri domino Juliano cardinal· 8. Angel· apoflolico fedis legato commifit, qui etiam loco fui· negotiis fidei propeditu», profidentes pro eo ad me··oratum Bafileo locum tranfmifit. Sed quia no· , qui pria· pro pace (àcrofanâc matris ccclefio & ejus unione procuranda multo* labores, prout notum eft mundo, fubivimus, debitore* nos fetemur, ut tamquam advocatus & defenfor & R. E. etiam hoc (aerum Bafileeafe eoocilium habeamus commiffam , pottffime eonfiderando, quod ad herefam ex-

Utt toasfttas. nihil celebrin·, v·1 nommodo- fin» populo Chriftiaoo coafpicimus oonctito go* ornmi °*ra,'* *9** *uo<i lwptamta· P*x Infer l4 homines reformabitur, more· commutabuntur in malloi, Ac univerfus populo» «à viam veritati· reducetur t cura nobis foil k eft fpscialiffima, ut copia pariatorem . principum k dolt rum , k alioram, per quo· frufta» optatos debebit provenire, ad ipfum confluat flt accedat. Et quia in Bafilienh concilio cxiftentss, ad illud accedente· , At ab illo recedente· merito debent plena fecuritate potiri k libertate, qua revera eft inaftimabili· bonrtati·. Idcirco volumus k ordinamus prnfentlum per tenorem, quod omnes k finguli quicumque fuerint, ad dlftam concilium accedentes, in eodem permanente·, & ab eodem recedente·, plena fecuritate k libertate poliantur , eoftpe fufeipimus in noftra regia k imperiali proteflione fle cudodia, nolentes eofdem ab aliquo moleftari , inquietari, vel injuriari : immo ab omni injuria, vexatione k moleftatione penitus immune· flt Illafos permanere.- mandantes nihilominus magiftro civium, k civibus, tau refloribus, incoli·, k habitatoribus quibuslibet Bafilisnfibus, flt dirtriflius prsciptentes , fub pomis incurfionis noAr» indignationi· gravlffimn , k mille marcharum auri , fifco noftro applicandirum, quod nullam vim , injuriam , inquietationem , vel tnoleftiam pmdiéli» inferant, vel ab alii· inferri patiantur in per-(fona , vel boni· , fintque in plena fecuritatn in diâo concilio flt libertate. Volumus etiam k ordinamus ad majotem difli concilii fecuritatem At libertatem , quod omnes k finguv U , qui ibidem accedent, recedent, vel permanebunt cauta concilii, (tat fotam k dumi taxat fub poteftate k jurifiiidlionc damini noftri papu, fi >bi fcerit, vel prnfidentis loco fui At fieri concilii t neque capientur, detinebuntur-, aut moleftabnutur prndifli ad diHum concilium venientes, flantes k recedentes, etiim ad mandatum cujufcumque potefbtis fecoferis aut fncutati jurifthdioni prs» fidenti*. Quodque ipfi Bafitanfss permittent concilium libere difponere iafla fua, neque de agendis in coneilio aliquatenus fe intromittent , nifi defuper fcerint requifiti ;(flt quod domino noftro fummo pontifici vel ejuvice praefidenti in his qu» ad concilium^pertinebunt , flt perfonas cauta concilii· ibidem exiftente·, obedient fle parebunt in omnibus flt omnia , contra quafcumque perfones, cujufcumque flatus flt conditionis, pruflsbuntque ipfi domino noftro vel ejus vice prufidenti, omni difficultate flt renitentia procvl mota , flt aMque dolo Ac fraude qua oaaaia veniunt de mente noftra fpecialiter flt ex> prefle, ac ex osrta fcientia k (incera affedione noftra: ordinantes flt volentes, quod ditil BafilicnCes, cives , incola Ac habitato- K res ejufdem dent fuper prumiflU ipforom felvum coadudum , flt litteras figiilo magna fua communitatis figillatas At roborata». Mandanis» iterum habitatoribus Bafibcnfibus fopradidis. quatenus in diôa BaGlienfi civitate prafaiH m concilio exiftentibus dc vicinalibus , domibus flt aliis neceflarii» quibufenmque , pro rationalibus k competentibus pretiis provideant, fic quod ipfi nullam apud majcftatem noftram vel alibi valeant deferre querelam, fed potius cofdsm cum omni benevolenti· flt fltvore pertraâeat. Per hoc enim ultfa meritum a Dm, nomen apud Chrifticolas cujufcumqus nationis reportabunt gta riofum, noMfl|ue k imperio Cscro exhibe*. bunt reverentiam At complacentiam Angularem. Volume· infltper quod patente» noftrm litter· robur habeant firmitati· etiam poft ·empus quatuor meafium a tempore finiti pmdifli conditi computandum, porientium fob noftra majsftatis figiilo teftimonlo litterarum. Datum Nuremberg» anno domini MCOQCXXXI. die VI. julii regnorum noflrorum Buogaris» , kc. XLV. Romanorum XXI. flt Bohemia XI.

4.tXTtJU UtUit Λ βOKAMα

Ad Chrifti fidele·,

In quo dimr, çuvd ei/ denmefe *fit enfantin habende* tu *concilio infilienfi.*

t. T TNiverfis Chrifti fidelibus, regibus, k VJ ducibus , marchionibus> comitibus , baronibus, k nobilibus, inclyti· clienubu» , civibus, At omnis flatus k conditionis hominibus , barone· , nobile· , milite· , clienta· , re&orts communitatum, prafiedi urbium, judices , confole·, jurati, cive· » cotaque commonita» Bohemia gentis io regno Bohemia, pariter k in marduonatu Moravia conftituu, divinarum veritatum cognitionem, dilefflloncm Ac obfcrvantiara (alutarem.

Cum unigenitus Dei Filius , qui eft nterna, liter in fine ehridem Pstfes acerni, dcfcendif fet in terras, locum non motans, flt majeftatem non minuens, fed humanam affttmeodo naturam, multifaria ftlutaris vita - (aeramenta, ove, manu k * monitionibus contradidit, de quorum revera numero ifla quatuor infigaia fois ad imitandum difcipuiis flt exemplari converfttioni reliquit, quorum fie de dignitate primum eft; Utdhriaiffimum corpori· k fsnguinls ejus Aeramentum per mtaûftros ecclefin fidelibus mtaiftretur fob utraque (pe- Dde_ Secundum« ut..verbum .Dei, Uberę, «pubtice, At veraciter per o m quorum ltatere flt pnedicetnr. Tertium, ut cMte dominium velati lethal· vin» auferatur a ctao. Questum, uf publica k potioru crimina per fegtttan» pomftaces, Ac etiam lsieas a ptebibns exftirpnntnr,

i. Has profeâo infrangibiles veritate·, pro motivas fidei, aoAlve· caritati·, regulative* vius, nec non procurations fempiterns» fetatis humiliter amploftaitss, juxta viarum noftraram modulum gratanter fufeepimu·, ftadiofo profequimmr, profeqol quoque inteudlmua, uuoulque Ades cooctadatur com vita, ut ad illarum agnitionem, amorem Ac obfervantiam fidelem, etiam a principio jugiter afiectavimus, Ac nunc accuratius omnsm Del populum aflêâamu· venire. Unde non peresates famth bos, laboribus At expeufis, plurm per as·* nullas Chriftiaoitads regione· epiftol·· fotata fcnpturarnm aufloritatibus eifdem virtute fok dente· tranfinifimus . Nihilominus vifluvimuf Chriftianiffmum principem, tunc magnificam Fredericum marchtafem Braadeburgcnftm , nuna illuftrem regem Polonia, ac ad* ferenifi* fimi Sigifmqndi Romanorum k Ungaris» regis inflandam, nobis per fpeflabita legatos ipun» fignificatam prideta ta Prssburg, & none ta

Xgram

- P 1f'

- at do Ceo—ia - d. m. rfaa.

—- ,"" team civitatem imperil venimus, omni nifliÂtur fermons·, vehiti letii opertorium ipferam
βP bHo m W^*****l vt wbii 1· coocillü gntnU mntibit***nr cenfura. anno
audientia publica A fecura qc caritative pru- 4. Sad qnid hae temeritate fiuklos ? quid hoc a^a,'Tl
<7* , qarotur feper articulis divinis prssdiâis, qua- errore nequit»? quid hac palle pernicioflupo- M,'
teft inveniri? Ipfi quod diximusjudicate, (en-
tenus publice, palam, A maaWMe in totius tice, attaadiie obfircramus, tutiverfi & finguli
oonfpeâu concilii Utaa quatuor felutares arti- Chriftiddelaa, fi ipfi epifcopl fedm apoftolorum
culos , quos pro fide teMmus , mmüfeftaro, jute ac digne occupent, qui Illis vita A mo-
dilucidaro, declarate, aferaero, jdtfearo, pro- ribus totaliter adverfencur. Illi quidem per
bare, A defirofera ficripturis (acris, beatorum orbem terraram penned k contemd a populo
doOecum fiNmteUa te siadem feripturis veto migrantes, veritates dominica· cunâis popu-
8c iMVitebUkter tendaris. Ubere, oshni impon lis . tribubus, A lingula fidellaar nuneiarunt ,
• d. te- Amento - fisctefo, valeamus; k quod tote ·afcktm propria morte firmantes1 ifti purpura
pte· una nobUcua» Dei vivende miliuuM reforme- veftiti A byffo , glorlofi in populo, panes mu-
tur occlefie te capiribus fuie pariter k te mem- ti.efieâi, in caftria k urbibus tranquille rofi-
bris juxta feccat fesiptutB doferirium.

j. Qui aimirute'ïex^ prinalpuflu epffeopo-Bdeac.de eafiiem uerisatM etiam alpernaorur
ram , procoruaa/A doctorum communicato con- audite, ac propter «arum obfervanriam fide-
fitlo, rofpondit, quod Jfia limitatio audientia lem fideles (poliant Ama, vita A rebus 1 non
A refarmarioms eoclefia derogaret libertati k per fe, quia cubant -cum (cortis, fed per
privilegio coocilU generalis (aper omnem le- eruant· crucia oreAionem teculare brachium
gem eminentis. Sed quod nos, tilia limIntio- in oceifionctn fidelium fallaciter concitantes »
nibos A dedarationibes noftria ex .divina le- Illi- relifibs omnibus mundi divitiis omni vir-
ge A Andorum dodorum Antaoriis omiffia, tute ornati, in paupertate & jejunio Domi-
Remua in his omnibus determinationi A diffi- num fequebantur terite urbium, caArorum »
nitioni ipfius concilii: quod profeOo q m mo- prodieram, ac regionum pofieübrM. viri di-
lito k rationabiliter ac rite reputantes iUicfi- vitiarum inftituti, plent vitiis , oon Chriftura
•um, iacoograum, A protfus indignum, uc humilem in costamtu, fed fuperbiffimum fa-
videlicet divinas reritatea juftificata* in ferno- tanam in pompa A Afin carnis votaptaaa A - *i. -o.
tipfes humanum judicet arbitrium, A folvet Aquantur.* a quibas; utpote pfeudo-prophetia Immm
aut ftivat pro fui voluntate. quod utique tey attendero, fuadet ipfe veritas ineseata. dfe 6
j tardum lole - veritate relifta, opinienem fe*.Gilli, ut proponant, cum exercitibus fuis vq.
£ tpritur, ficqeer iptiun nonauoquamr Allero contingat k falli, A quod iUl. earaua veritatum lidiffimtg regnum noteum InVaierint uCque ad
A notet fune judices, qui Ulas, divino pov te.cremtiooem, ut afieritur, demoliri cupien-
tetgpto fimora, tamquam errares notorio·. A te· t Nos in Aitiffimi virtute, cujus caufam
nos fuper obfisrvantia illorum velat erroneos, proloquimur , habentes fiduciam , vim vi re-
teeonfulte, perperam A temero judicantes, pellere cogemur, quemadmodum omnes leges
damnaverant inique, ut fic tetanici A noftri k. omnia jura permittunt.
botes (aviffimi tanoftram exterminium afpi- 5. Quare - omnia jute A rationabilia lupra- - ,i.
rantes tant judicas, quod Ana vetat ratio, feripta vos «iri illeftree & nobiles animo dilb mmm
diviauquc k lege* humans exhortant. Idcir- geuti penCite k catholice difcurite. Si in ad-
co ipfis in hs- parte nolumus neque iatondi- jutorio (celeratorum hujufmodi clericorum, A
mus conicarire. Sed hoc prufertitn optavi- temerario ac erroneo aufu de veritatibus omni-
mus, A ere uqunm A jullum eft jugiter opta- potentis Dei firntieotium. In voluptatibus hu-
mus, ut divinaram fcrinturarum refliffima k jus fiscali, A meretricio ficui ia fterquiltaio
teetebUis regula per judiffimum judicem , ju- D A perkunss in bcllicote periculis Aluteiwr
fiirias A veritatem diligentem dereliAa in ter- morti exponentes contra juftiffimes per nos
ris , que nec fallere poceft nec falli, in me- vobis crebro oblatas Chrifti Jefa «quitatea. ·. - ,id*tur
dium concilii proferatur, A beatorum doôo- Datum (abbato in vigilia Maria Magdalena his sii-
rum, at profertur , fentoatte , k juxta illas fub figIIlo communi omnium adherentium o»
eoramdem articulorum A nofira retiitado aut vangeiica veritati, circa limites regni Bohe- *- ""
obliquitas , poterit comparari k confequenter mia anno Domini MCCCCXXXI.
reftificari aut approbari. Sed hoc ipfi nulla-
tenus deceptare voluerunt .' hanc iufiiffimam *Ttaor htrjtu litter** rank *ad [aerum concitum*
«quitatem per nos illis oblatam veftra , qu® *deam* augufit ouu ///!-.* JR *mirari fuerunt*
ûsmus, dignetur penfare iodufiria, necaon *ommu d* concilio, fuod Bohemt audebant fen-*
partis adverte de fuperte· ignaviis timore con- *ben* · feud *eit denegata fuu audtentiu , tptam*
tumaciam arrogantem, qua fe (upra fe enor- *uuitquam pettaentnt.*
miter «rigentes fibi fabjicere non modo o-
mnes Chddianiffiml principatus, regna A do- *u t t u a i conrocirnnu*
minia, fed etiam infifegibilis divine verita-X
ti· doârinas, Domini noftri J. G morte vo- *Socrofangi conarit genentlit Bafileeofie ex parte*
raciter confirmata·, juxta fuum libitum truci- *fanBiffmt* in *Cbnflo partir & iomiitt lugenri*
• d tte nando - k judicando variaro, ita ut quod *popa /V. [eu epu locum tenentù, reverciutif-*
,uM<k> none per Chrtftifideka vero eroditur A fidéli- *fimo* in *Chnfio pom domino nofbo , do-*
ser obfervaror.* tandem eorum arbitrio tam- *mmo JlegutaUe de Camara Pei gratia Be-*
quam error k fuperftirio totaliter declinetur , *meufi archiepifi»po , Λήδα anno Pomtni*
neque ChriftUna fides non ia petra foUditiv· *MCCCCIIII.*
ma, M in arena mobilMknafandaterer, quo-
tidiana fiibjeâa suin·; A verbe Chrifit pe- *i.* TUHmm miferatiooe divina 8. R. E. fen- „ „
renni firmitate fulcita, Iu ut coalam k serva J ai Angell diacono· cardinalia, la Geto- p
facilius perttanfeant, quam ipfius commutet»- mania apodobca fedis legatus, [iiniiiifnfi|im
in

In taro eencllio generali Bafitanfi, praelati. A ta corrtda & emendata. Convertamur ad ip.

que flt ceteri in eodem concilio exiftentes, fom, & ipte convertetur ad eoa. Qui «offer ANNO

cmtisTi ,ev*reB<,b ,n Chrifto patribus domiM archie- foifTet feveriffimus judex, fiat ftacim piiffimus anuen

piicopo Remenfi & ejus fuftraganei· falutem advocatu·. Scit ultro mifereri, fi, ut decet M|».

ia Domino. verbis St opere veniam poftulemus.

In ecdefia Dei ad hoc facra generalia con-). Pro hac igitur venia a Redemtore noftro

oilia inftituta font, ut fidei verita·, * animo- precibus flt operibus impetranda, hoc taro-

rum concordia, ac puritas vita inter Chrifiia- fandum Bafileenfe concilium aufloritate apo-

•L «adi. Koe obiq0e - debito ordine conferventur. Sed ftolica in Spiritu iando modo congregatum

" eum h»c omnia per hetefes, bella, k vitio- eft. Huc merito omnis Chriftiatun religioni-

rum illecebras turbari At impediri contingat, ftatus confluera debet, ac cum omni diligen-

neceflartum maxime eft, ut in facti· concilii· tia laborare, ut tot monftris herefum, bello-

bis tollendi· fumma cum diligentia provideа- rum, vitiorum tandem cum gratia Det finis

tur, Et quoniam diebus noftris, proh dolor f imponatur. Propter·· ut unanimi confsnfu

fupra modum tusrefe» & errore·, bella, odia per univerfoa univerfail bono falubrifter pro-

fit contentione·, morum k vita» diflblutio, videatur, decrevit hnc ûnda fynodus non

divinorum praceptorum tranfgreffio totam un- exoeAare, ut majore» populi Chriftiani cu-

dique ecciefiam vexant ac deformant, fit quafi jutcumque ftatus huc fe conferant; fed ipfa·

morbus contagiofu· in dies magis augentur; in tanta totius Cbriftianitatia neceffitate pro

ideo fumma opere omne· Chnftifidelc» eniti eonfilio aut auxilio ad fidei Catholicas defen-

debent, ut tot ac tanta mala de medio ee- fionem, ad pacem flt concordiam in populo

defi· extirpentur. Profefto fi undique Chri- Chriftiano componendam, ad vitat ac morum

ftianam religionem confideremus, tu ipfam cujuslibet ftatus reformationem, k divinorum

multis contaminatam reperimu·, ut in ea nec pratcepiorum obfervannam. opportune impor-

decor nec fpecie» efle videatur Qu· enim tune interpellare. Domum fanda matris co-

regio, in qua vel hareta aut bella non vi- elefi», in qua nos habitamus & vivimus, ve-

geant Λ Quis autem locus aut patria, ubi plu- hemens flamma ignis undique jam incipit de-

rima, quibus offenditur & irritatur Deus, vorare.' fi Chriftiani fumus, fi cura nobis eft

quotidie non perpetrantur? Quam rare fit pau- propris falutis, non pigritemur amplius, af-

ca perfon· funt, qu» niteant vit· puritate feramus aquam, extinguamus ignem, accur-

qua decet. Cramus omnes, magni & parvi, nemo fe ex-

a. Jam Igitur ipfa ecciefia tot procellis un- eufet, quia nulla, ubi de vita agitur, jufta

dique commota eft a fundamentis pene con- eft excutatio, quilibet feral opem, clamando

cufia, ut ruinam minari videatur, nifi divina etiam, fi non poffit aliter,

tniicricordia ad nos oculos fu· pietatis con- 4 Quapropter vcftras paternitates hortamur

vertat, quod ut faccra dignetur, nos quo- fle obfecramu» in Domino Jefu Chrifto* aeno-

rum pro fecerdotali officio maximo intereft, lira aoltoritate monemus 8t requirimus* in vim

lingua fle vita, prout oportet Redentorem a quolibet veftrum in fui conlecratione pre-

noftrum quotidie interpellare debemus, & fliti juramenti * & in virtute S. obedienti», flC

quantum fu» gratia nobis conceflerit, totis fub pœna excommunication· diftriAe pneci-

viribus laborare, ut adverfus tot peftiferoa picndo mandamus, quatenus quam primum

morbo· congrua remedia adhibeantur. Qui- commode poteritis, vos ad hoc taro-fanducn

cutnqee tot ac tantis calamitatibus ecciefia» concilium pro univerfdi bono omnium Chrifti-

non compatitur, & quantum io £e eft, reip- fidelium accedere debeat·. Quod fifosiancor-

fa non fuccurrent, falfum quidem fe- induc- poraie impedimentum ab itinere vos merlu»

" »! jaJL cit * Cbriftianum. Nam quomodo verus fi- Dexcuict, volumus ut quilibet veftrum quofdam

«i bus ille dicendus eft, qui fi videat patrem viro· moribu· & litteratura ornatos, de omni

in mortis diferimine politum, k eum libe- flatu veftrarum ecclefiarum inftrufios* locovo-

rare poflit, id negligat? dignus profedo hic fti cum pleno mandato deftineti», idem ut

efle videtur, ut non foium hareditate pater- prsl iti omnes exemn & non exemti, in re-

na, led etiam vita, quam a patre confecutus fills dicœcefibu· conffituti, capUulaque veftra-

eft privari debeat. Hasc certe divina juftitia rum ecclefiarum cathedralium, qu» folitafunc

timendum eft ne mento faciat flt nobis, fi ad concilia convocari. faciant, noflra ex par-

matrem noftram ecciefiam, quam Dominus te requiratis & moneatis. Vos autem five a

■oiler Jefu» Chriftus fanguine fuo in cruce vobis mittendos efficaciter admonemus, no

propagavit, languentem innumeris «gritudi- huc pompofc ac cum multa familia, fed cum

■ibus, k quali in extremo laborantem adju- ea moderatione flt honeftate, qu· viros exem-

vare utcumque poflumus, diffimulemus; nifi plares decet, accedat·; Volumus ut has lit-

convsrfi fuerimus, gladium fuum vibrabit, teras fine mora, vos venerabilis domine ar-

arcum fuum tetendit k paravit illum, fle m chiepifcope, veftr· fuflrsganeis, capitulo ve-

eo paravit vafa mortis. Ante ignor quam E fine metropolitan®, ac ali· veftr· dioecefis

gladius iflum faciat, fle fagitta mifla fit, fle praelatis exemti» fle non exemti» ; vos autem

vulnera infligantur, paremus ex adverfo fcu- domini fuffraganci, veftrarum ecclefiarum ca-

tum, muniamus no» clypeo, tueamur nos ar- pitatis 8t veftrarum dicecefnm pnelatis exem-

mi». Sed ubi contra ghdium divinum, cly- tis fle non exemti» infinuare curetis; ecrfque

peu», fcutum, aut arma fati» idonea inve- ad concilium noftri audoriate requirere, mo-

nientur 3 Invenientur certe, flt repente, fi nere mandat·, urgere modo fle forma pra-

volumu», flt idem ipfe qui gladium vibrat flt ir iflis. Datum Bame· xtx. die feptembris, an-

arcu* tetendit, pro fua ufitata dementia, hec no Domini MCCCCXXX1. indidioae IX.pon.

omnia mimftrabit nobis. Arma autem noftra tificatus fandiflimi io Chrifto pair· k domi*

clypeus flt fcutucn erunt fanfi» orationes, ni noftri, domini Eugenii divina providentia

«rynt lacrym», ctuut k fanda opera > ac vi- pap· IV. anno primo.

£xia»t ns *ai» qj. codice epudc* Miiotheca*
µ *jtqaiciaaeafi ad* **wwifr** *onhie^fcopot*
14J| 1 fi· eWM· *fttfrnganeor emeilii littera ejuldeto te~*
www.

x/rriaar

Nifi· capitulo Remenfi per dotntaum Reginaldum Remenfem archiepifcopum ' & Francin cancellarium.

ConciMmi prop/er *papa toondaium* eon *dtjoioendtm , fondai at* nd *iilttd mutant.*

mP η VEnerabdcs fratres, amici cariffimi. recepi Uttarta veftna per latorem pnefentium. *t quta matere m eis contenta ungebat cognitionem. Sed quia ctfit geswralta ffiâum. volui quantam potui certificate éventum rei, videlicet, an propter mandatum domini noftri pepm illud concilium difiblveinx, vel fi affiflrâtes in eci perfeverarent ia effieAu . Scio pro vero quod ex voluntate domini noftri papa ad prafens non celebrabatur, nec in loco Bafilea. Et icio quod jam ftautes in ipfo concilio propter ipftnn dominum noftram non divolvetur, nec mutabunt locum . Multos habent fautores , A credo firmiter quod, obtinebunt. Nam hn pecMor Indufive illius opinions eR, Ac ffficiet quod pralati fui ventent. Dux Mediolaneufis, dax Aahaudua tnittunc fuos prelaw·» Panfiua conclufum eft. quod pralati & cstetfndquot pertmet, vadent, nec petunt excipi-. nifi qua tuor pralati. qui eonfueverant aflmete coufttUo eurum. Dominus dux Burgundi* mittet. Spera qnod in regraffu noftro rex mittet. Ac fade* xionfi are. ut pralati vadant. Et ego mittlm procuratorem nomine meo. Nec volo ab ipfi· excommunicari. £t fic facietis, fi mihi credatis. Sumus hic ex parte regis pro pane tnâanda. Spero omne bonum : attamen quid faciemus non eft conclusum, Ac per nuneium mihi miflum a fcabinis. robis gr Ipfis fcribem quid fecimus. Venerabiles fratres fe amici oarufiml, vos conferva omnipotens Deus.

R. archiepUcopns Remenfi». cancellarius Francis.

Superfcnpt/a enu

Venerabilibus fratribus ac amicis csriffimis prapofito Ac eaplralo ecciefic noflrs Remenfis.

BfifTOKA conclut OMILtUtm

Ad Catolnm regem Francorum.

Concilia ad compejccndat **hanftt,** *Mia inter pnneipet unienda.* **A** *eatendandot* mere cor*rnptn< eelrbrurt. Qua pnrptaf hartaittf rege» w [i»i ad Bapleenfe cvnâlitun oratorei aut-M.*

» r >* CHriftiaruffimo Ac fereniffimo domino, domin'» Karolo Dei gratia regi Francorum Julianus ratfcruiooc divina S. E. E Sanâ

A Angell diaconus cardinali», in Germania apo- floUb· **Mb** legatus prafidenique in iacro con cilio generali Bafileenfi, pralaiiquc.& cctcn in eodem concilio évidentes falutem in Dominofempiternam.

AMNO

,4Î'

In ecclcfia Dei ad hoc fecra generalia conciba inflituta funt, nt fidei unitas, aniriorum concordia, ac puritas vius inter Chriftunos ubique debito ordine conferventur. Sed cum omnia per herefes, bella Ac vitiorum illece; bras turbari Ac impediri contingat , neccflarium maxime eft, ut in facris conciliis, his tolletv dis cum fntntna diligentia provideatur. Et quo niam diebus noftm, proh dolor / fupra modum b«refe>xk errors, bella, odia fti. conicn B tionet> moram ac diflolutio vita», At divinorum prxeeptorum tranfjpcffio totam undique ecclcfiam vexant ac deformant, At quali morb:u> contagiofiis in dies magis angentur i ideofiim inopere omnes ChrUli fideles eniti debent, ut tot Ac tanta mala de medio ecclcfia exflirpentur. Profcûo fi undique Chriftianam religionem confideremus, ita ipfam multis mod neon taminatam repetimus. ut in ea nec decor, nec fpecies efle videatur Qua enim regio eil. in qua vel heretes aut bella non vigeant ? Qui» patent locus aut patria . ubi plurima quibus offenditur fit irritatur Deus, quotidie non perpetrentur? Quam tarse & pauca perlons funt · qua ea niteant viis puritate qua decet? Qnot Cpraterca.*.paucis temporibus Chtiflianorum tetras ac provincias Turei Sarraceni Ac alii infideies atmis fubjugaverunt & devaBaverunt, duotidkque fubjagsre Ac devaftarc nitantur . quantam etiam utriufque multitudinem conti nec in diverfis regionibus captivam ducant, quorum pleriqu· credulam non ferentes fervicutem. poAea fideita abnegant : quantum proh delorl nortra Chriftianitas propter, indignationem fidelium, quibus Chriftunorum ditcoidia refille»e non permittit, jam ad anguftum redafl» fit, ac quotidie auguftetur, lacrymabile nimia eft referre. Jam igitur ipfi ecclciia tot procellit undique commota eft, Ac a fundamentis concufia, ur ruinam pene minari vide·· Dtur, nifi divina miiericovdia ad nos oculos fax pietatit convertat, quod minam facere dignetur . Nos. anorum pro facerdotali officio maxime intereA . Unguat Ac vita prout oportet redemtorem noftrum quotidie interpellare decrevimus. Ac quantum fua gratia nobis concederit, totis viribus in hoc fecro concilio laborare. ut adverfus tot peftiferos morbos congrue remedia adhibeantur. Propterea ut unanimi confenfu per univeribs univcrfali booofalubnter provideatur, hoc facrofandum Bafileenfe concilium auâoritatc apoftdica in Spiritu Cmflo legitime congregaram decrevit non expoflare, ut majore populi Chriftiani utriufque flatus huc fe conferant ; fed ipfbs in canta E totius Chrifttanitatis neceffinte pro concilio Ac auxilio, ad fidci catholic· defeofioneai, ad pacem & concordiam in populo Chnfliano componendam, ad vit· Ac morum tujuslibet flatus debitam reformationem opportune Ac importune convocare. Et quoniam inter alia hoc pracipne in prafenu concilio agitabitur, quemadmodum fopitis guenis ac difcordia, pax Ac tranquillitas in lingulis regnis provinciifque flatuatur . Cum etiam usti rcfiflendom harcticis infidelibus Chriftianiuetn impugnantibus · eornmque armatam rabiei.

£9» ANNO CHMISTI

''bietn vi annorum comprimendam neccffaru fit regum Be principum potentia» quam eis Deus concefttit ad laudem bonorum, vindiAanTveroJ malorum· omnino expedire videtur, ut ipfo- rum regum & principum oratores de pradI- Ais omnibus fufficicmer inftruAi , una nobi- fcum in ipfo facro concilio interfint. Quapro- pter ferenitatstn veftram per vifcera mifericor- diae Dei noftri ex toto corde hortamur » do- prccamus Sc oblectamus ut aliquos infignes vi- ros habentes telum domus Dei , & rerum a- gendarum experientiam , in omni ftatu veftro & regni veftri plene inftruAos ad hoc ùcratif- ftmum concilium pro honore Dei · 8c quieta populi Chaiihani, quam primum commode po- teft, deftinare dignetur. Datum Bafilee, &c.

Simtlis form» mi *mf codice dquicinclenfi eft epiftola ad ducem Bwgundta data* aa. *feptemb.* *4P·

UPISTOIA CONCILII USILLIiNaIS

Ad univerfos Chrifticolas regni Francia.

Mertatur ad unionem & concordiam, fuamque ad id operam omnem proin-ttit .

th p. j)·

SAcroûnAa generalis fynodus Bafileenfis in Spiritu fanAo legitime congregata univer- falem ecclcfiam tepreientans , univerfis Chri- fticolis regni Franci», nobis fincere dileAis· falutem flt omnipoteniis Dei bencdiAionem .

Etfi devotioni fi.khum pretioliflimo Chriftl fanguinc redemtorum conveniat afliduis virtuo- fis opeiatiombus vacare · & piis orationibus divinam implorare clementiam pro fua, ino- rum proximorum Glute. Hsec fiquidem ex ra- dice catitatis, qua tenemur omnes Deum fu- per omnia , & proximos noftros ficut nos ip- ibs dilidere, oriuntur. *Nemini,* precipit apo- fiolus , *quicqtiam deb atif, ni/i ut invitem dili- gatis,* his tamen (acris operibus amplius 3s am- phu» toti» viribus incumbere necefle eft » quo· divina vindiAi in peccatores iftis infauftis tem- poribus crevilfe occulta facie cernimus Quis enim non videat flebilem ecclefix flatum , ple- rifque tn locis varus exonis erroribus, fortilc- giis, fit variis fuperftitionibns , ita ut plurimi a finceritate Gerat fidei deviaverunt, Bt Petri navicula horribili dcjeAa rempeftate adverfis flatibus adeo concutitur, ut ruptis jam magna ex parte compagibus, vix fibi pauca admo- dum panes iolide cohercant. Iftt tamen peri- culofo naufragio, quantum Spiritus-fanAus il- luftrare mentes dignatur, providere curamus. Veftris orationibus, fuflragiis, interceflionibus ad tam arduum opus adjuvari per mifericon- diam Dei noftri poftulamus. Opem pretium fiquidem eft, ad divinam impetrandam tntfe- ricordiam , malos & indiferetos mores defere- re. Nempe non eft pretiofa laus Dei in ore peccatoris, & cum inimicus ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora pro- vocatur . Et hoc eft profeûo radix & origo turbationum noftrarum, 6t flagellorum divini- tus in Chnftianos immiflorum. Sic enim te- ftatur iiepenumero divina hiftoria, punitiones immitti ad punienda peccata, bella fiquidem feu guerre, divifiooes, fi-ditiones regionum, & depopulationes, rapine . homicidia· Bcc. immania fiagitia Deum ccftantur nobis iratum, & ex peccatis veftris irritatum, quod per fa- cile advertetis· fi regni veftrl gloriam, opu- lenitam. & omnium pene abundantiam pofle- difle retroaAis temponbus; nunc autem quid vobis acciderit ex mutuis difcordiis , bellis its· teftinis, domefticis familiaribus·, quin Immo & confanguineis, quibus interna vifcera fefe ufque ad interemtionem infanieruntvos ipfi agnofeitia. Non utique novum hoc accidiffe cognovimus, fatis ex litterarum monumentis cernere datum eft, quofnam exitus bella ci- vilia & inteftina foleant habere ·, quot regna , quot imperia , quantas urbes & provincias, quantos validos potentatus everterunt. Nulla enim potuerunt Romanos rerum atque orbis dominos ex fummo faftigio in has clades at- que riiinas. quibus nunc premuntur , dejice- re· quam civilium certaminum, ardentis fu- roris rata rabies · prateeps atque irrefrenata temeritas. Sed przftat remedia querere, quam tam horrenda fiagitia ex bellicis cladibus ni- mium, proh dolor/ exorta divinare. In pri- mis fiquidem rIx», contentiones, rmulationes & malivolentue a cordibus prorfus eradicande funt Bc eripiende. Ante omnia autem carita- tem habete, qua eft vinculum perfeAionis Ddndeque divina fuppliciter exoranda eft cle- mentia prd defunAorura peccatis remittendis» eorum potiflime, a quibus ortum habuit tara noxia diicordia. Sic etenim in divina confidi- nus miferatione, quod piis intcrceflionibus exoratus, flagella fus iracundia immittere de- finet, quoniam non vult mortem peccatorum fed potius ut convertantur 8c vivant, facien- tibuique quod in fe eft, adjutor adeft propi- tius , petitorum liberaliflimue concefttptr/ Hoe itaque precipuum eft, fit nifibus totis 4>°plc* Acndutft, ut rationibus hinc inde diflimilb ac- cedat mutuus amor. Nos vero da variis mun- di regionibus In Spiritu-fanAo adunati fyno- dalitrr, ncftras operas & diligentias pervigi- les ad tara facrum unionis Bc concordi* (opus) unde regi & incolarum ejus, etiam regni prin- cipum B< magnatum opus, 'adhibere prrftan- tiflhnis offerimus animis, flihil omittentes* Dquod tam facts rei cognovimus expedire, Tantum vero ipfi diligentiffimis operationibus ad hoc idem laborate. Neque enim iramemo- res fumus beneficiorum a veftro chriftianUEmo .regno fiepiue tcclefiae Dei impenforum ; quamo- brem reddere.vices decrevimu. Ad hoc-enim congregati iqmus, ut exftirpatis hcrefibiu, deieAis perverfis credulitatibus, & emendatis fidelium hominibus, utriuique (latus· eccleiia- flici & ûecularis pacem & concordiam (inter) reges demus, & regionibus pacatis· dilcordiis fle diifentionibus femoris. Exoramus autem di- vinam omnipotentiam · quatenus ad hec Cs- lubria opera perficienda & coniequenda BO* dirigere dignetur AhiÆmus, fle corda fidelium Efua illuftrare gratia ad hnc fufeipienda & ûn- Ais operationibus promerenda, que Vobis & nobis annuat mifericon Deus, cujus paxexn- perans omnem fenfum cuftodiat corda & hi<* telligentias veftras, fle quietem dignetur In regno veftro perenniter elargiri. Arnen. Da- tum , Bcc.

ANNO CMISTI *41··

"'fitfflo" *epistola* 'upT* Concilii Bafileenfi*, ad cpifcopo» Germanie.

Mandat ut quant cttittt ventant ad canalium fine pampa , & aliquot reitgiofos ad reformationem religioforum idoneos venire jubeant.

Ib P. *if.* TUlianm miferatione divina, &c. pralatique, J &c. reverendo in Çhriflo patri domino epifeopo N. falutem in Domino , ôc mandatis noflri* firmiter obedire.

Cum In hac civitate Bafileenfi andoritste apoftoliC* iaernm generale concilium in Spirituiando congregatum fit, in quo praecipue de exftirp'andis harefibus, componenda pace in populo Chriftiano, ac reformatione vite & morum utriufque ftatus, tam ecclefiaflici quam frcularis, fumma cum diligentia providendum erit·, neceflarium eft, ut multitudocopioiatam pralatorum, quam aliarum nobdium perfona* rum huc confluat, ut carum confiliis 8t auxilii* hujufmodi fanda opera debita execution! mandari poffint.

Propterea omnibus archiepifcopi*, eorumque foflmganei* .mania & aliarum partium , per noftras litteras, fub poena excommunicationis, flt in vim prefliti juramenti in eorum confecrationibu* > diftride pracipiendo mandamus , quatenus, ceffante corporali impedimento, perfonalitet ad pradiflum concilium accelerarent, •lioquln fuos mitterent ambaxiatores, moribus 8c (cienti* ornatos. Sed quia omnis mora in Hujufmodi jam neceflaria provifione efl fupra modum prajudicialis , &c forfan a veflro metropolitano littera* valde tarde prufentari continget. Ideo pradidum renovantes mandatum , pnecipimus fub eadem excommunicationi* poena , in vi praftili juramenti. fle in virtute fande obedient»·, quatenus a die prafentationi* harum litterarum iter accipiatis, illud poftea continuando ad hanc civitatem Bafileenfem Et £ forte corporale impedimentum ab intimatione vos merito excufet, pro vobi* aliquem vel aliquos moribus & litteratura ornatos, de omni flatu ecclefia veflra mfirudos, loco veflri cum pleno mandato deflinctis. Vos autem five mittendo* a vobis efficaciter admonemus , ne hic pompofe ac cum multa familia, fed cum ea moderatione & honeftate , quo viro* exemplare* decet, accedatis . Volumuique & prarcipiendo mandamus, ut ha* litteras fine mora profatis veftra dicscefis, exemti* & non exemtis, veftraque ecclefia capellano infinuare curetis. & eos qui ad concilium interefle vel venire tenentur, id facere noftri auctoritate efficaciter jubeatis. Mandamus etiam ut omnes prolato* fingularum regionum veftrarum, civitatum & dkecefum convocetis audoritate noftra. 8c de qualibet religione eligatis duos vel ad minus unum praelatum vel fubditum, meliore* & dodiore" ac magis inclinato* ad reformationem , qui loco omnium aliorum expenfis communibus veniant ad praefatum facrofondum concilium , caufa reformationi* in pnedidb religionibus facienda. Datum Bafika dic fep ima menfis odobri*, anno Domini miUenmo qoadringeotefimo XXXI. indidione IX. pontificatus SS. in Chiifto patri* fit domini noftri domini Eugenii divina providentia papa IV. anno t.

λ p / l r o l a anno

Concilii Btfileenfis ad abbates , prepofito* , CHRKTI ôcc. diœcefis Bafileenfi*. »<»*.

drgutt eos, quod ad conditum necdum accejfennt, mandatque ut ad illud quam citius veniant.

JUtianus miferatione divina S. R. F.. fandi Angeli diaconus cardinalis, in Germania apoftohee ledis legatu*, pratfidenlque in facro concilio generali Bafileenfi, pralati & ceteri-in eodem concrlio cxiflenres, univerfis St fingulis abbatibus, prapofitis, ceterifque collegiattrum ecclefiarum prolati* , exemtis St non exerafis, diœcefis Bafilee, falutem in Domino . lb P ,7

Ignorare aliqualiter non debetis, generale concilium celebrari hoc tempore inftitutum efe in hac civitate Bafilea, pro cujus celebratione, no* qui ad prafidendum in eodem fumus audoritate apoftolica defiinati, jam diu vice* gerentes noftrosdeftinavimusad eatndem, & tandem nos ipfi perfonalitcr advenimus. Et cum etiam de longinquis partibus ad celebrationem adverterint concilii memorati ; mirandum fatis efle videtur, vos qui propinquiores eflis, nullatenus advenifle, nec vos noflra exhibuifle przfentia. Cui etiam tranfeunti pro reverentia fanda ledi* apoftolica, cujus vices gerimus, occurrere deberetis. Veflram igitur tarditatem merito arguente*, unumquemque veflrum, faltem eorum qui munus benedidioni« acceperunt, monemus & exhortamur, attente , ac in virtute fanda obedictitiz 8c a quolibet veflrum prrftiti juramenti, ac fob poena excommunicationik diftride pracipiendo mandamus, quatenus huoufque ad diem fabbati proxime fequentem , que erit XIII. hujus menfis, ad noflram prafentiam pcrfonaliter veniatis, ut certa* folemnitati, que pro caufa didi facri concilii die dominica fcquenti fieri debet, interefle poffitis, Sc deinde aliis in conciliio, Spiritu-fando dirigente, peragendi* confilium Sc. operam, quatenus ad vo* pertineat, exhibere. Datum Bafilea dic VII. odobri», anno domini tnilleficno quadnngentefimo trigefimo primo, indidione nona , pontificatus fandiffimi in Chrifto patri* & domini noftri domini Eugenii divina providentia papa IV. anno i.

Λ P I S r O L A

Concilii Bafileenfi* ad regem Polomx.

Hortatur eum ad pacem cum ^tcirigaldo fratre ejus.

SErcniflime princeps 3t illuftriflime domine, magno dolore atfcdi fumus cum primum audivimus inter ferenitatem veflram & illuftrem principem dominum ▼idrigaldum germanum veflram talem fofeitatam efle difoordiam, ut alter alterum bellis impugnet , tum propter Chriftlanorum finget, ac defolationem patri* , & infinita mala inde eventura , tum qâia inter fratre* uterino* tantum facinus agitur, apud quo* jure (anguinis idem velle 8t idem nolle in rebu* omnibus efle deberet. Et fi mujtum timenda font damna qua* ex belli* nafei confoeverunt, non minus vereri debetis notam atque ignominiam, qua ex fraterna difcordU tbid.

GI- utriqu» secede* · Solent etiam hujufmodi con- A ficarua fanftiffiori in Chrifto patri* & domini ·'
---------- tentionei* elfe deteriore*, maioraque inde pro- noftri domini Ingenii papa IV. anno t.
wa'ivri <*uci °dI· ' fluo maiu* *ft fanguinis vincu-
14Jl 1 lum . Nam omnis injuria quam alter akeri ex fratribus inftat, tanto moleftior eft, & acerbius pungit, quanto ab eo fit, a quo minus fieri debite alter exiftimat . Auxil etiam doloris noftri caufam nefanda hatreds Bohemorum, cum ad earn eftirpandam velira ferenita* bellis privatis occupata, intendere fient flexabamus non poterit. Ipfi etiam haretici fenticntes catholico* principe* inter fe diffidere . audaciores & obftmatiore* in fua pcrverfitatc efficientur. Gaudebunt pro hoc veftro diffidio Tartari, Turei, fic alii infidele* Vobis finitimi, cum audient po- B pulum chnftianum belli* agitari , 8c languinam chriftianum effundi. At populus catholicus fupra modum ubique triftabitur , cum fenlerit chriftianos principes & germanos fratres capitalibus inimicitiis fcipfos perfequi , & patriam illam , in qua noviter ex idoli* cultus veri Dei pullulavit, in predam ac jçuinam exponi. Qua Caufa tanti odii effe poftit , ut frater fratrem hoftihter invadat ignoramus . Sed hoc valde exeerabile effe fumus, quod tam catholici principes in exftremam jam provedi etatem , ex eodem utero geniti , ita naturalis affectionis obliti fmt, ut alter alterius damna, infamiam ac exitium quierat. Si fecundum fententiam Sal-C vatoris, qui fratri irafeitur, reus eft gehennae , qu* illi poena fervabitur, qui in fratris vitam feu honorem machinatur ? Quis jure vel injuria hoc agat, nobit non conflat adhuc . Potius autem poffe optamus, quomodo fopiri poflit difeordia , quam quit difeordia fit auâor. Hoc autem afferimus , quod qui veftrum fapientior eft, quique jufliorem fuam caufam putat, is honeftius ac laudabilius fecerit, fi oblitus injuri*, fratri reconcilietur , & cum carne fua in prifli num amorem redeat. Ad quid bellum geritur? cujus vel viilor vel confliélut, eque funt plena ludu . Qui fratrem bello fuperaverit, habet potius unde fleat quam gau- D deat. Quicquid mali in prelio uni accidit . cum eadem fit caro , alteri etiam acctdiffe judicandum eft . Et quoniam propter memoratas caufa* totius Chriftianitati* Intereft , ut hujufmodi fraterna diffenfio penitus extinguatur : ideo hoc facrofanflum concilium pro pace populi chriftiani principaliter congregatum , ad hanc veftram diffenfionem tollendam totis viribus laborare intendit. Pro pterea veftram ferenitatem rogamus, ut caufam fic onginetn hujus guerre ac difçordue, 8c quicquid pro pace fit concordia inter vos fic germanum veftrum facere debeamus, quamprimum nobis fignificet. Laborare enim toto pofe decrevimus pro his omnibus qme ad E pacem , quietem, fic tranquillitatem veftram 8c dominiorum veftrorum quoquo modo pertinere videntur. Iterum autem rogamus atque confubmu*, ut modum aliquem adhibere veliti* , per quem pradifla guerra fufipendantur. No* autem per littera* vcftra* poftea plene inftruûi curabimus, fi opua erit, notabiles oratore* deftinare, qui pacem ac (oncordiam cum Dei adjutorio perficiant . Datum Baffle* , die XXI. oflobri*, anno Don». MCCCC. XXXI. indict.one IX. poeti-

Z I T T β Λ 4

Miffa pc. concilium reBgiofia Pruteni*.

Æortu/ur m, *ut ftwieant pacent comportât inter regent Polonia & «Ineant lÀtuania .*

VEncrabiles & religiofi viri in Chrifto no-^ 6 bis dileOiflimi. Non mediocriter mente» noftra* afflixit rumor guerre, quam inter fereniflimum principem dominum lTadialaum Polonie regem , & illuftrem principem dominum Switergaidum Lituanie ducem coeptam nuper audivimus , tum propter chriftiant fanguinfe effufionem, 8c innumera mala , que inde fequentur , tum qnia,hcretici Bohemi fentientes principes catholico* inter fe armi* certare , in Chrifti fidele* audaciores fit in flia hierefi pertinaciores exiftent. Quanta hinc detrimenta fidei catholux & ecclefi» Dei oriri poffint, fi hac guerra , quæ nimis crudeliter inchoata effe afferitur, celeriter non extinguatur, nemo eft qui non magnifice percipiat . Et quoniam inter alia in hoc facratiflimo concilio traflanda, hoc erit .potiflimum, quemadmodum firma pax ac concordia in chrifti·* no populo componatur Ideo tam ad pradilas guerra* , quam alia* ubique tollenda· fummo Audio intendere volente·, fcribimu·' utrique difitorum principum, admirantes ac dolentes, quod hujufmodi tam fava diffentio- inter ipfos germanos orta, exhortando ipfo» ad pacem & fraternam caritatem, fit ut nobis caufam 8c originem ipfiu* guerra, ficquidi per no* ad illam tollendam faciendum videretur, fignificent: eofque rogamus atque confidimus, ut interim aliquem modum adhibere procurent, & omnes offenfiones hinc At inde fufpendere . Poftquam autem ab ipfis fic A vobis plene de omnibus informati fuerimu», noftros notabile* ambaffiatore* ad pacem perfidendam iiloe deftinare; & ut omnia nobi· melius conflent de caofi* difeordia ac remedii* oportuni* , hortamur vos, ut feriofo tam ipfas caufa* quam remedia neceffaria per latorem prefentium quamprimum intimetis . Rogamus etiam tk quanto efficacius poffumu* admonemus, ut pro viribus laboretis, quatenus omni» diffentio inter eo· amputetur, ac voa paci* mediatore* fit amico* commune* conflituatis ; fetisfacietia primo officio eccleflaftico 8c religiofi· vita veflra, cujus maxim· intereft feminare pacem , procurare comof diam, fic cauta odiorum reprimere; provido* biti* fidei catholica & toti chriftianitati t qua ex hujufmodi guerra, fi duratura fit, maximam jafturam omniho pateretur. Ipfo* deinde principe* fic eorum fubdito* veftfa religioni pro tanta curitate ia eo* exhibita p··* petuo obligabitis. Nam pacem fic concordtMI a vobi* recognofeentcs , tanti beneficii memo* res, ipfi Ac eorum pofterita* vo* femper diligent fit honorabunt · Propterva hoc precipuum d«bct effe veftrum officium, ut pro pace ipforum principum omnem adhibente· diligentiam, ut ad eorum reconciliationem k mutuam caritatem fummo Audio intenda-

t>·,

-*■—tis . Quod opus utrique erit gratum k utile, A
ANNO CHRISTI Deo valde acceptum, & apud homines fupra-modum laudabile. Valete in Domino feliciter. Scriptum Bafile® kc.

trISTOLA ISIGtSMVMDt

ANNO Arist I

ImpcÀatoris

Ad ducem/ Burgundi®

Hortafur mandarque duct Burgundii, ut fis agat cum *Au/iru duce , ut acctdenttbut ad concilium hbera & tuta fit via.*

STtSTOLA COtKILH BASILIiNSI» '

Ad Fridericum ducem Auflri®.'

Hortatur tum ad pacem cum duce Burgundi» , ut liber fit prelaw ad concilium venientibus tranfiius .

JUlisnus , kc. prahtique & ceteri , kc. Illuftri pr tips Fudencoduci Auftri® (alutem in Domino, k chriflian® fidei fandeque Dei ecdefie velet princeps Catholicus opem ferre. B Inftant necemtates quaque plurima populi chriftiani, tu ad extirpandum hrreles, qua velut oncer pefhfer chriflianiuus corpus ferpere & maculare nimium moliuntur; fedandum bella, quibus undique populus Chüftianus devaitatur,- pacem componendam, & mores In metui reformandos , generale concilium in multitudine prclatorum k aliorum virorum ad hoc prodefle valentiam" in Spiritu-fando folemnlter celebretur. Ad hoc hac Bafileenfis*. civitas ex procedentis concilii eft eleda decreto. Propterva nos ad ipfam convenimus civitatem , omne fludiutr k follicitudinem , quantum cum Deo poifutnus , adhibentes , ut de omnibus chnftianitatis partibus ad ipfam civitatem ea conve-Ctio, quam Deus avertat, concilii memorati; niai multitudo, per quam tantis tamque difficilibus congruum provifioms, Chrifti auxiliante gratia, poffit adhiberi remedium, k falae publica procurari. Cum autem, rerum magtftra experientia edocente, noverimus, immo exfc notum eundis exiftat, huic tam falutifero operi impedimentum maximum provenire ex guerra, qu® in finibus k circumadjicendis hujus civi* tatis inter vos & illuflrem ducem Burgundi® eft paucis ante temporibus fufeitata . unde ad hanc civitatem pnelatis k ahis veniendi non eft libera & quieta facultas, cum inter gentes armorum, quas uterque hinc inde tenetis, non fit tranfiius fine probabili metu : unde a veniendo ad hoc Gcrum concilium plurimi trahuntur, D in maximum totius chriftiani populi detritnentum, & perturbationem concilii memorati. Per vifcera mifericordi® Jefu Chrifti , cuius res agenda eft, vos quanto efficacius ponumus monemus , exhortamur , & inftanter requirimus , quatenus inimicitias - cum dido illuftri duce Burgundi* , quem confimiliter per alias noftras his fimiles litteras exhortamur, monemus, k inftanter requirimus, faltem pro tempore hujus concilii, & pro terris circumadjacentibus hmc civitati , vos deponatis omni modo cum affedu ita & taliter, quod in omnibus convicinis St circumadjacentibus locis k terris huic civitati fit tutus, liber & pacificus tranfitus , k habitationis receptio, omnibus k fingulis ad E didum concilium venire volentibus k recedentibus ab eodem. Quod fi his noftris falubnbus monitis pro tanta neceffitate populi chriftiani, juftifque requifitionibus conienfum non pnsbuertris k operam cum afiTedu, quod de tam catholico principe non aliqualiter fperandom ; oportebit nos, licet invitos, contra vos tamquam perturbatorem & impeditorem facti ooocilii generalis , & boni publici totius popoll chriftiani procedere juris remediis opportoais. Datum Bafile-, kc.

ILluftris princeps , confangumee cariffime . ft P 4' Ex infinuatinne reverendiffimi in Chrifto patris domini Juliani cardinalis legati k profidentis, ac pnelatorum in iacro concilio Bafileenfi congregatorum, amicorum noftrorum diledorum percepimus, qualiter guerra inter tuam diledionem & illuftrem Fridericum ducem Auftrix, principem & avunculum noftrum cariffimum fuborta, ipfi concilio permaxime incommoda inferat ; ita quod tam accedentes quam redeuntes vias in difpcndiofo perluftrent «jifcriiriine; immo plerique venire volentes, propter huiufmodl pericula fe retrahant, jadura , ut humanum eft, fe fubmittere formidantes . Impediuntur etiam mercationes k vidualium ad idem dodores; & ut mala qu® exinde proveniunt fummatim perftringamus, ex ipfa guerra imminet quafi totalis dilToluqtiaato ex ea, fi fieret , nedum ipfi concilio, verum etiam toti chriftianitati, quam repnefeotat , calamitates proventuras confpiceremus dt doleremus ex corde, fi h®c res, coopérante Spiritu-fando, feliciter prcnuncûta , tantifque exfpedata temporibus, k pro exib^atione herefum k errorum , reformatione correptorum undique morum , ac pacificinonc fanda matris ecclcfic k Chrifti fidelium prsftolata , confummatione votiva fruftrari deberet . Et quanta partibus diffidentibus, & ex hoc malum caufantibus in gloria & improperium exinde fuccrefcerent, cum diceretur impetentes fe fis turbatores e(Te concilii, tantique boni_ tu_ ipfe recenfe. 'Et revera incuti vellemus hoc tu® diledioni, partique tibi adverf® adfcribt debere . Ob quam rem apud prcfatum ducem Fridericum indicimus una cum oratoribus concilii memorati, quod ipfe, ut ad plenum confidimus, fe acclinabit ad ea qu® funt houeftatis k debiti in hoc f»do, prout ex oratoribus ipiius concilii, qui, ut credimus, in re ipfa illico ad te accedent , enucleatius concipere poterit diledio tua. Adhortamur te, *Sc* monemus fummopere defiderantes › ut ad profecuti netu hijus tam (and® rei te fic fiedis, quod de impedimento Ceu negligentia ipfitis non poffis aliquatenus inculpari: immo fidelitati tua audoritate Romana - regia omnino mandamus, quatenus lu folerter provideas difponalqise , ut per te aut gentes fubditofque tuos dido concilio & ejus membris adeuntibus k recedentibus , ac etiam vidualia, merces, aut res alias ad ipfum ducentibus , ipio durante concilio , nulla lafio rerum ac corporum aliqualiter inferatur, quemadmodum k ipfi duci Friderico & univerfis imperii fubditis poenaliter pr®cepimus . Age igitur, confanguince cariffime › in re ifta faiubriter , tamque opportune, prout

Datum Bafile·, kc.

– I "Iprout neccfiitas fadi requint, ne unquam di-Atehnino accedant, fuper qua re lirteria exem-
&& ci poftit ex operatione uh aliquid...iinifiri pro- noms a fed· apoftobea cifdem coactÆs non
ANF*£. ^lo fi*ccli**|Te concilio. Per hoc emm nobis obftantibus, fc quibds to hac parte deroga-
viUUSTi conjp|>ceb£ gratilfime , prout de re mdubitan- mus, plenam tenore profentium eidem frater- '4,<'
' ter confidimus, k ultra mercedem omnipoten- nilati tu* concedimus facultatem. Datum Ro-
tis Dei. quam recepturus es, faiiA* matris me apud S. Petrum anno incarnationis domi-
ecclefi* 8< Geculi favorem 8c gloriam tibi in- mc* MCCCCXXXI. XV. edendas januarii.
dubie* cumulabis. Datum *Ffaitkreih* Cunenfis pontificatus noftri. anno i
dicocefis, anno a nativitate Domini mtllefitno
quadringentefimo trigeiimn primo, die XXX.
oflobrit, regnorum noftrurum' Hungarto, Sic.
XL1X. Romani XXII. St Bohemi* XII. anno.

fPiSTttlA ibCtNU P4P4A VI,

Ad Petrum archtepilcopum Janueofem.

Difclmt conCtfium *Bafiietnje,* ec noturo *indicit Bononia, ad* quod *cum* nuitor .

Ardiiepilcopi Strigoniehfis Sc aliorum Hungari* prolatoruan ad concilium .

Excufant Je quod in jmprii perfone ad con- B alium non pofint aciedc-e , certofque factum pairei de vtBona tn Bohemoj reportata.

,h P 4« **IpUgenius** epifcopui Cervus fervorum Dei JL_J venerabili fratri Petro arvhicpifcopo)*- Ducnfi ulurem & aport. ben.

Cum paftorali officio, cui difponcnte domino profidemus, & fed* apoftohe* auâoritate nihil magis convenire putaremus, quam tora tnenie incumbere 8t efficaciter profequi, ut perfon* ecclefiaibc* per femitam *+iΓη Chrifti incedentes › sbjeilrt illecebris, cum fincerirate religionis & fides, vitam honeffsm ducerent , & Deo, prout profeih (unt, feipfos veris af-G feftihus dedicarent ; dileflo filto noftro Jv'ivno fanfli Angeli diacono cardinali ledit apo ifolic* legato , de venerabilium fratrum no(lrorum confiho, per noftras certi tenons Interas dedimus in mandatis, ut ad civitatem Bafilccnlerd accederet , & ibidem, fi prolatorum congregatio effet fada , notho St Romane rcckfi» nomme profideret, 8c in quantum in eo effet , reformationem cleri , hsrefum extirpationem, ac pacem fc falutem fidelium procuraret. Verum licet in propofito- confiantes limus , tamen caros rationabilibus caufis indu&i, in cedula prêtentibus lutercluía denetsus, putantes concilii celebrationem nccefarinn effe , & ad l >ngam dilationem procra- D hi non debere, de eorumdem fratrum confilio , hu|ufmodi concilium , fi quod congregatam videatur, diffolvendum , *6t* in civitate noftra Bononienfi ufque «d annum cum dimidio, a die diffolutionit huiafmodi computandum , celebrandum effe decernimus. Ideo fraternuati tu*, qu* noftram & fedis prodlâw auctoritatem cjufque confervitionem , defiderat, fignificare volumus , ut eorum , qu* in ecclefi* eveniunt, notitiam habeat, & etiam intcrcluía cedula tuis fuffragancis figmfices ζ quibns ac fraternitati tu* , cum ad reformationem ckrr, reduAionem Graecorum, exftirpationcm herefum , ac pacem hleltum concilia 8c avvtAmenta prolaturum maxime ne-E cetfaria fint , harum terte in virtute fande obedienti* ' 8c profliti juramenti prorupimus ftc mandamus, ut ftatuto tempore ad hujufmodi concilium veniatis, cui, Deo audore , perfonaliter profidere intendimus: alioquin non venientium excufationem , mfi infirmitate , aut gravi feneduie oppreffi fuentu. minime acceptabimus. Volumus infuper, ur didis tuis fuffragancis etiam exemtis. fi qui in tenitorio tu* iuriidifboms exiflant , audomate noftra pcectpias. ut ad profatum concilium ftatuto

R Everendiffimis in Chrifto patribus Sc do- & p Ii-
minis , univerfoque coetu* dignifiimo io laera Synodo Bafileenfi condituris , dic.

Rcverendilfimi patres , evangebosque veritatis cultores eximii, viri ex omni gente in Sando Spiritu vocati, obedientiam pararam cum débita reverentia fit honore . *

Inter eundas noftro follicitudsnis curas, quibus pafioralc officium nobis ex alto commliíum exercendo totamur, jocundamnr. indefinenterque affligimur, concutimur & turbamur. confiderationis noftro intuitam intra cordisnoftri arcana fedula meditatione revolventes , ad facroianftam Bafileenfem iynodum , umverfaicm ecdefiam reprofentantem, erigere curavimus ftudiofe . Sene de celebri fic gloriofa vtftra congregatione quantum Imiti* fit jocnnditatis fervorem pro amcanar< tranquillitatis ftatu fanâa ecclefi* Dei noftra procordia conceperint, difficile poffumos explicare fetmone, 8c tanto flsgranus amor caritatis in nobis exardefeit , qnanto veflras inclytas dominatiooes divino munimine fuffultas ad resdificandam Dei ecelefiam unicam fuper prtram diviaitns fabricatam promiiores dt in fanfio coepto opere perteverantioree audiemus, ue Petri navicula a modo m antea Sc deinceps procellofis flu‡Hbus agitetur , ne grex dominicus nunc fiuido regimini iubjeftus , ex fomnolentia fit defidiofa incuria pnAorum ecclcfir, luereticorum fic tyrannorum St nonnullorum ambrttolcrum per luftra devia oberrantium per impruvlfie moro aedium in abyfilum damnabiliter deducatur. Quidnam defideribilius vhl fuperftite, quid pofi funera gloriofius, patres dignilfimi , quam vineam fabam unico St indubitato cultori vicario Jefu Cllrilli mundi monarch* divinitus commiifam, non tam in cnsmbrta quam in capite m unum reducere ovile, barefrs potenter exffirpare, principe· pacificare Chriftia» nos, 8c in clero forte Domini tqores fit virtuts* feminare gloriolae? Certe hl fatu aGut nobiiiffimi hierarchic! to AcrofanfU arca Vonami noftri boni Salvatoris, qui a qoolibet orthodoxo & fideli Chrifticola font ardenter ampledendi, nempe nos veflris dignis dominationibus toto cordis Sc mentis affeOu in pradiAa Anita fynodo Bafilgenfi noftra in perfona veluti Acroianlts ecclefi* filii obedicnti* 8c devoti alumni rcpnaAntaffemos, afta. Acta, gefta. deliberata, Sc concluía ac agenda* trafltauda & concludenda promts Sc de,

vo

vota mentis alacritate humiliter rtcepturi ; fed A tinea « none in abfentia fereniflimi principis
CS^ ree pungiriva aawricudinie veneno fideles Chri- domini noftri domini Siglfmondi Romanorum
cuniert ftl fttB contMUxi- contaminans. noe undique Ac Hungarl-, Ale regi-, qui cöngregata mul-
çhr lsti gj perturbet, impietas videlicet filiorum titudine copfefa Tureorum cum exercitu vali-
fatam- flt viperarum, haereticorum Huflitarum diflimo, fama publica volante λ manu feroci
regni Bohemia contra fanOam matrem eccla- regnum Hdngaria 6bl ipfis (objicere moliun-
fiam ejuique fideles oviculae, tamquam mater- tur , nos vehementer quorum horrenda formi-
ni uteri corrofores t fieviffline infitltantium, da tyrannide referta, torum regnum Hunga-
qui de anno pr«fenti & tnenfe oâobti funi- ri- *it* regnicolas cum ingenti cordis acerbita-
culos fu- (-vn»<crudehflitne extendentes, ra- te turbavit dc gravifihne commovit. Et quia,
Coum Hungari- manu armata , forti At terri- noe pramifforum herctieorum Ac peganorum
ili cum eorumdem Thabor, hoft1liter clam fle aculeis faviflimis i«pc fapius, divina permir-
turibrtndo impetu invadendo fsngninem mul- tente gratia, ftimajanrur , idcirco nollros ar
totum fidelium immaniffime effundentes , plu- migeroe Ac flipendiartoa difponcre, banderia-
ribufque miferabili nece manu facrilega gladio que a) ecclefiarum nofcarum, non parvH («) l»«dt
peremtis, nonnullos manicis flt compedibus B fumiibus Ac expenGs erigere., peribois etiam ria m-
ferreis ligatos in captivitatem abduxerunt. His noftn» propriis minime parentes, fed Ac loco ban4« w«
diâi filii fceleratiOimi minime contenti, nos Ac tempore occurrentibus nunc campcftres .
& quamplures ecclefia» fan loca Deo dicata, none filvellres, nunc vero lutufos tenemus mihU'»
bonaque noftre, oppida, villas , pofiefflones , dricenfus. calores Ac frigora, imbres & plu-
» decimas jam recolleflas, At prefertim ec- vias , promts voluntate iufferentes , ac nobles
clefi- Strigonienfis, *fon* omnino devaflantet plerumque mfnmnei, ut quietem aliis prxpa-
depopularunt, fpoliarurtt, 8t ignis voragine remus r m quorum quiete quiefeere deberemus
contumferunt: fed peter mlfcricordiamm aiBi- patienter ; tranfeuntes contra Ac adverfus di-
ttionem fui populi, fenguinemque occiforutn ttos heretteos At paganos, dextra Dei conca-
ad fe clamantium. At gemitus flebiles compe- dente , exurgere , fle arma movere, defenfio-
ditorum . pupillorum, viduantes, At orphano- nilque patri- ooftre naturalis obflaculum nunc
rum. proh dolor.' humiliatorum, dono gra- pro poffe , omnibus noftris viribus appofitis ,
tuita pietatis ab alto profpiclens corda no- opportuna neceifitudine ponere oportebit. Vor
(lrarum fidelium gentium compaffionis amore igitur, egregii Ac inclyti domini, ex pnsmif-
accenfe rnifcricordfter erigere curavit› qui ar-Cfis impedimenta diverts mente acuta poteritis
mfe virtutis divin* bonitatis precintti, gravia perfpicaciffmc confideret-, propter qua Ac
pericula . Ac deflenda facinora deteftand- im- nunnulla alia ardua negotia hujus regni Hungar!- humeris nnftris incumbentia , 'Ac impo-
pietatis vindicare volentes , in virtute Altifli- firi . facrofanflam fyhodum adire nequimus .
mi coufifi, qui in fc fperantes non defpicit . Cupientes ramen ah intimis iacrofantln Bo-
feriofem fuperbtam hoflium orbis univerfi fire- mans ecclefi- univerfalis veluti filii obedien-
man font aggrefli , adeo viriliter cenantes , ti- ohedire mandatis , honorabilem Nicolaum
quod eorum onuftiffimis curribus Ac vehiculis in artibus magiftrum archidiaconum Niuien-
pluribus fpoliis la rebus oneratis turpiter re- fem , Ac canonicum in ecclefia Strigonienfi,
trojeâis . fubfidiiique percgrinilque penitus virum moribus Ac felemia ornatum , aoftrum
dsncientibus, tutiora loca petere font aflrtâi. certum nuntium miffum At procuratorem le-
Ibi Hungarorum feviffima jacola, multis gla- gitimum , fufficiens mandetum noftram «bfen-
dio proftraus, pluribttiqu- atrociter faucians , tiam escuUndi habentem . qua per com *foe-*
dane mortis pocula ipfis perfidis hameneis fie- tint ferienda, gerenda pariter Ac agenda , ad
viffime miniftrarunt . ficque viri fanguinum virtute divma draconum faucibus conctiffi ,D dominai«anes vefiras trarftnittimas, qui pns-
venarunt ebrii, non tamen capta prrada fune miffii impedimenta canonica › Ac nonnulla ■
adipe pinguium faturati. Sed fama vulgata lta . clvnus, diflinttins Cc diffufios coram ve-
deferente , pcftitehs impietatis fuperba furia (Iris dignis dominationibus proponet Ac alle-
fle. ut prwmittitur, Deo volente, Illufa, fre- gabit ; cui in dicendo» proponendo, allegan-
mens Ac dolens fe efle deceptam, pKflinum do dc referendo credulam fidem adhibere w-
fpintum elationis reaffumen* . carbones in llris. ipfumque benivole Ac benigne aeditue»
nos reaccendere Ac toto poffe gladio ultionis cum expedirionc optata , dataque ei liceatl-
vindiciam tumere machinatur Nos vero hu- ad nos Ac (bos propres lares redeundi cum
militatem ncdfritn , omniaque noilra opera profperis aufpicns de vcftrarum daminattonuns
illius arbitrio, voluntati Ac p«· difpofitioni fpeciall benevolentis remeare. Nos vero ve-
committimus, qui omni creatur· de fua li- flrts pntclaras N Deo devotas dominatione»
beraliute munifica dat effe Ac vivere prout roginiu,. Ac tn domino exhortamur» quate-
vuk, ficut vult Ac otiando vuli. Ipfnm tota nus per vifcera mifericordi- domini noftri Je-
mentis devotione flexo peplue obfecrantes Ac fu Cnrifli cujus res per vos agitur, opus
déplaçantes, quatenus fus immenfa clamcn-E finttitfimum per V. R. 'patcrnitareT ad laudem
tia, noe a malia omnibus eripere , ovsfque Ac gloriam facrotantt· univerfalis ecdefi· Ac
luas itto pretiofo fengninc redemtas In pace populi voluniarie At libere inchoatum, ad
optata collocare dignetur, ur tandem fu· re- efleclom defideratom perducere non defiflatis,
dcmtiooh frattum falariferum n nobis cela- permaxime tamen ad exterminium fle exci-
rem tendentes, ad corieftem curiam cum fe- dium herefis cancerofia, nunc in regno Bo-
lici tripodio una nobifeum pervenire merean» hemi- perniciofe currentis laborando. Ipfe
tnr- Pnaterea, patres fle ddmini glorlofi , fia- namqne fus contagione peltifera multos fide-
vidima Tureorum paganorum rabm fecrofan- les At quafi innumeiabilium pias mentes infi-
tt- fidei catholic· ac gregis dominici noto- cit At necat fcandalofe. Nos quippe magn·
riorum «mulorum , in noArum Ac totius re- fpei fiduciam gerimus, patres orthodoxi Ac Deo
gni Hungari· exterminium Ac rumam tenden- amabiles Domini. ut per vrflra opera 'gio-

rio-

rioia falutsris confequetur effedus, errorcfque A fimis fe oAkiofifiimis laboribus, quos nullo——-'"-"-
^9^ St hortfes ecclvfum Dei lacerante» dc notori- gravati trdlo, sd laudem Dei omnipotentis
fe fun fenâa ecclefia fufiTeni», mifericordiam
Altiflimi fe alia retributionum premia , qua
gloriofus Deu» bsne operantibus proparavit,
uberjus çonfequi , fe vitam aternam pofiidere
feliciter valeatis. PnafenteS figilli» nortri» an-
nularibus, quibus utimur, fecimus confignari.
Datum Strigonii die X&V11I. menfi» decem-
bris MCCCCXXX1.

P^f^ula animarum dc regnorum, ac
(* 1 terrarum deiuUtioncs, depopulatione» dc de
* ' vadai^pne» patientes, Centura vertri judicii ex-
terminabuntur, dc nifi, adbibita diligentia fo-
lerti, hatrefes, opprobria, olaiphemta haereti-
corum Huff",tarum regni Bohemia pradiâa gla-
dio materiali (occidantur, revera antjqun dc
nova pejores prioribus deteriori germine peri-
qulofe fuccrefecnt. Amplectimini igitur domi-
ni dc patres reverendilfimi, hunc Uborero (a-
lutiferum, quem opifex univerfi fcçcundet fe
fruclificet, taliter, ut orbis univerfus optatam
Ccem, fe Ctcrofanâa ecclefia in fuo toco am-
u recuperet unitatem, yofqucpro inquietii-

Sacrofanlla univerfalis ecclefia fe V. R. P.
humiles di devoti GregoTius archiepifco-
pus ecclefia Strigonienfis, Petrus Agrien
fis, Clemens Jaurienfis ô< Simon Vefpti-
nenfis ecclefiarum prqlati, Arc.

Documenta anni 14)1.

Çuarumdam preuufantm litterarum apiflolicarum fuper dtjfolutwne facn generatu conulii Aafilctufis.

li>. p t». **TN** nomine Domini, amen. Quu dignum efi JL dc rationi congruum , veritati tefiimonium perhibere , in his precipue debet, qutcumque Catholicus Incumbere, ubi ad Aatum fagfls mattis ecclefia dccondicione'» intenditur. Hinc eft quod cum reverendus pater dominus Daniel, Dei dc apoftolica (edis gratia epifcopusC Parcntinus» apoAulica feXis & domini noAri papa thefeuranus, fe ad prnfens commiflarius apvdolicus ad civitatem Ewfileenfem dcAmatus, qualdam litteras apoilolicas vera bulla pl imbea domttii noftri papae 10 filis fericiis rubei d». crocei coloris, more Romana curia , bulbus, cum fubkriptionibus S. R. E. cardinalium manu propria fublcribentium roboratas, cui^tjuodam infignio in modum gyri dc rotundi caraCtcns fignatas , prout In fitnihbtij ecclefie majoribus negotiis fieri iokt, inferius per omnia tranferiptas de copiâtes, mihi Jonanni de Ceparellis I'ratctili decretorum dodo-Dti, apoflolica d< imperiali auélorttatlbus notario, ttadidciit tranicribendas, & cum fuis folemmtatibus in formam publicam redigendas; mand itis dominationis fua obtemperare cupiens per omnia, una cum Nicolao Bovis presbytero, dc Nicolao de Mota notariis itsfrafcriptis , in pratentia tedium Ac perfonarum fide dignarum tedimonto ad hac vocatorum fpccialiter dc roguorum, coram prafato domino thefaurario fe commiifario prndkip collariorum de verbo ad verbum de prefenti copia ad diAas bullas dc litteras apoAolicas fecimus diligenter, quarum quidem litterarum apoAolicarum tenor E per omnia (equitur At ert talis.

Eugenius epifeoput fervus fervorum Dei , ad perpetuam rei memoriam.

Quoruam alto fit iticomprehenfibili Deo coa-Aitu.mur reddere vota , fee. *ut apud Labbeum nm.* 17. *coito. pag.* 754. *ubi pro hu verbi»,* Clerum m diverfis mundi partibus reformatione indigere, *m wf. legitur·.* Umverfumqu·clerum, paucis admodum exceptis, incidere per tramitem peccatorum . *luth pro* iblhçitat quod tot tuah», 1« *mf,* loUicitat quomodo tot malis

B *ftem pag.* 7)5- *pofi htc verba'.* Dum nulla ibi pielatorum congregatio adhuc fafla foret, in *mf. additur:* Intervenerunt magme & neccfiarim caufae. quibus obftandum fuit Bohemica cladi , dc faluti fidelium providendum : unde ipfe cardinalis, ficut notorium eft, pro confervation« fidei in partibus ilh» magnis fuit èxercitii occupatus. Secuta demum occulto Dei judicio catholicorum ftiga . *Item irnea ultima,* congregatione fecula , *mj.* congregatione fiatuta. *pag.* 7)5. principatus guerre, *mf* imti belli . /M, fuper hec omnia, fee. *mf.* Hec omnia tetian te» animo, nec non etiam quia proximis diebus canilimus in ChnAo illufiris filius Johanne» Palsologus C. P. imperator , dc veucrabilis frater nofier Jofeph apud Graces C. P patnarcba, fuum oratorem, ad no» & vcneiabiks fratres nnfiros S. R. E. cardinales tranimi (erunt, qui no» ttquifivit, juxta iraûau per pnedbcefiorcni nofirum cum confilio ipibruna çardinabum , dc quorum numero tunc «remua» pro unione Grava orientali» ccçlrfia cum Roc : mana dc univcrfali ecclefia concilium m loca eis apto celebrari ; unda no» fecundum diAaa conventiones & propter èxecution tanti boni, obtulimus pio adventuris Graecorum pralatis *Si oratoribus,* pio tranfitu ad Italiam, dc tranfitu ad Grcciam, pro galeis Se alus necefanis impenfas opportunas, *ibid.* Quo prolati patriarcha, &c. *mf.* Promiferunt itaque prafih ti imperator & patriarcha iblcmnes oratorefuo» tranfmutere, ficuti ante notitiaai obitus, &c. *Item ibtd.* dimittis erroribus, reduilam videri ad ritum Romane k univerfali» ecclefis, *mf.* dimitto errore , unam fieri cum ecclefia Romana . Comprehendimus nectfiarium «fle ad convenient fpatium temporis in Bononia generale concilium convocari. Quapropter fi prolati de novo ad Bafileam vocarennar» qnod convenire non poffet fine temporia intervallo » utrumque concilium fere uno tsmpore concurrcrw,- 8c fic utrumque minus audoritati· haberet, nec prolaU poffent in utroque · taterefe Unde pro commoditate prolatorum, (qui)nobis habeant convenire, fe canfis(upenusdeclaratis , dc aliis magnis urgentibus inis loco dc tempore declarandis, majns bonnm minori proponentes, prater cosKtllom quod fecundum ftatuu fynodi ConiUntienfis in decennio venit celebrandum , quodque in ipib decennio in civitate nottra Avenioncnii volumus celebrari, ea abundanti in civitate BonoaicNmro Ipferum Gratorum redunione, reformacidpcque cleri aq

..ahS&DUv..

O* populi chriftiani, aliud peMrale CMCilium de- j
cmtuMM eonvbcare, fe tes «o intendimus per- ANNO
cnairri pntfidcfe apoAolica suAoritalc, fe
t 1 fubforiptocum fratrum noftrorum Jordani Sabi-
nenfw, Antonii Oftlenfie , Hugonis Peueflrini epifcoporum, Johaaois tituH lanAi Laurentii in Lucina, Antonii tituli linAi Marcelli, Job. tituli fanAi Sixti. Francifci tituli S. Clementis, Angtloti tituli fenAi Marci presbyterorum. Lucidi ieafle Marie in Cofmedin, fe Ardechini 88. Cofm» fe Damiam diaconorum , ejufdem ecclefi- Roman» cardinalium nnaniaai confenfu indicimus fe convocamus , ac prufatam fÿuodum Bafikenfem, fi qu» inibi congregata videatur, diffolvimus fe totaliter liberamus. Infapcr in nomine Chrifti Dei , ad B cujus populi ftlutem totis affeAibus afpiramus, univerfis fe fingulis patriarchis fe archiepifcopi» , prelatis fe clericis ad qooe intereft » ubicumque conftitutis, indiAionem fe difiblutionem prediAas, indiAis fe dlflblutls prediAis declaramus fe notificamta, ipfofque requiriSMM fe monemus in UMBino Jefu Chrifto in vim praftiti juramenti in confecrationibtn eormndetn, in virtute fiuiA» obedienti», fe et&m spoftolica auctoritate noftra precipitous fe mandamus, fub poaoa excommunicationis fe aliis panis juris , qaaieoas in anno uno cum dimidio a publicatione prefentium computando, ad prefatam civitatem Bononienfem pro hoc facroflinAo eoncilio celebrando, &C fubfequctnei in decennio in, civitate Avenionenfi debeant conveniret quos omnei prnfenti feripio iotcnditnus effe monitos, peremtorieque citatos, ac fi eorum fingulis direA» faiffenr monitori» litters fpeciales. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftns drfiolutionis , liberationis, declarationis ac ραĸ ceptionh infringere , vel ei aufa temerario contraire. Si quis autem id attentare pvpfumferit, indignationem omnipotentis Del, fe B. Petn fe Pauli apoftolorum ejus fc noves» incurtarum. Datum Roma apud fantlum Petrum , anno Incarnationis dominte. MCCCCXXXI. fecundo idus novembris, pontificatus noftri anno primo .

Sequuntur fubfcriptionei curdusuleum , ut apud Labb. in *procedenti bulla.*

In cujus vifionis ac diligentis collationis fe aliorum fiderit fe teilimonium prrmitfurum , ego Johannes de CapareUis decretorum doAor, apoftolica & imperiali auAontate notarius, propria manu prefens hoc publicum inftruraentum fcripfi fe fubfcripfi. & tam notariatus folito meo figno , quam doftoratus figtlli mei impreftrone fignavi, de dc prefati domini thefaurarii fe commiflarii apoftoliei pnedlfli mandato figilli majoris dignitatis fu» Impreffione musdvl, fub anno a nativitate Domini MCC- E ÔCXXX1I. mentis Januarii did VIIL prefentibus ibidem honorabilibus fe diferttis viris magtftro Georgio de Gayeto facra theologi» ductore fe presbytero, Luca Liparclli cive fe canonico Anconitano, fe Johanne de Patavia diAo Johanne de Padua teftibus ad prrmifTi vocalis fpocialiter fe rogatis. Hac omnia in civitate Bsfileestfi fub anno. die , menfe prediAis , aAa font fab pontificatu SS. in Chrifto patris ac domini noftri, domini Eugenii divina providentia pape IV. sono r

Xt ego Nicolaus Bovis presbyter Lauduncsv ———— fis dicecefis, publicus imperiali auctoritate no- ANNO tarius, omnibus fc fingulis premiftis prefen» c fui, 81 cum prcdiAo Johanne dc Caparellis M,u de hujufmodi copia ad diAas bullas in prefentia domini thefaurarii dc teftium preferiptorum, diligentem de verbo ad verbum collationem feci, ideo me fabtcripfi, fe fignum meum confuetum de hoc per ditium dominum thefauprium reqsdfitus potui in fidem Ac tellimouium premifforuui , anno , menfe, die, loco , fe pontificatu prudidis.

■t ego Nicolaus de Mota clericus Atnbianen fis dicœcefis , publicus, Ac. *ut* in pracedoi/i.

I.ITTAKA MISSA IMPΛΛΛTOK!

Per facrum Bafileenfc concilium.

Monent imperatorem de bulla rhfirluhonu per epifeopuin Parentinum allata , feque nihilominus in tncapto bono opere perfeoeraturos. *

SAcrofanAa generalis BafileenÇis fynodus m js. p Spiritu-ûnAo légitimé congregata , ferc_ niffimo atque ieviAiffimo Sigifmundo Romanorum *regi* femper augufto, falutem fe omnipotentis Dei benediAionem.

SereniSme rex. atque inviAiffime , noverit veftra Cafarea celfitudo, noe cum ingenti men burn noftrarum jubilo veftras recepiffe litteras gratiofiflimas, quibus lucide perpendimus ferventiffimum zelum , quem fidei orthodox» atque fanA» matri ecclefi», nunc, proh dotor « nimium collapf» per hxreticorum impugnationem , morum deformitatem , atque cladium bellicarum immanitatem , intimo corde geritis. BenediAus Deus, qui tam falubrem vo luntatem immifit in cor regis , quique talem tantumque pugilem fe advocatum ecclefi» fux foonf» fibi paravit & confervavit. Verum, rex ferenifiime, opus eft veftram Crfaream majeftntem accingi ad celebre fublevamen ecclefi» Del, fe fitcroianA» hujus fanèl» fynodi geneDratis, quoniam Inimici ejus multiplicati funt. Quidam enim epifeopus Parentibus, SS. domini noftri fummi pontificis aflertus thefaurarius, quafdam pratenfas litteras apoftolicas difiblutionis dtél» facr» fynodi, ut accepimus, attuit, per quas pnefens facrum generale concilium nititur diflblvete, fe novum in unum annum cum medio ad civitatem Bononieofem indicere, tamerfi prefatus epilcopus pluribus reverendis patribus oppofitum paulo antea promiferit. Viderit augufta teftra majcftas , quantum hac diftolutio afferret nocumenti, nedum ecclefi» Chrifti, fed fe toti populo fideli, qui ftimmsm fpem fubievatiossle a tantis tribulationibus fe cladibus, qu», heu! in tota Chriftiamtate dcbachantur, firmiter pofuit. Sane h»c congregatio zelo ardentiori domus Dei accenfa diffolutioni huic viribus totis renititur, atque adjutore Deo fe veftra Ceferea majeftate, remedia efficacia tantis calamitatibus perquirere Audebit. Ka propter veftram prefentiam in hoc facro concilio ex intimis cordis defiderat, ut fit coadjotrix exftirpationis heretotn , reformationis omnium ccclefi» flatuum, atque paete fe concordi» chrlflianorum , veluti caufa extkit unionis ejufdem in *concilie.* Conftantienfi . SuppUcnntus igi-

ANNf» CHKISTI

igitur fcreniffim· veftr· msjeftati, quatenus di· 8neiur *dfari 8< concipere omnia remedia opor'un< ,am peftilenn cladi, & ea ad effeftum uique deducere, quanto celerius fieri poterit . obfecrantes etiam celeriter Ac efficaciter illuftri principi domino Guillelmo duci Bavarite, hujus facri concilii veftra fact ordinatione protectori , atque omnibus praelatis Germanie, per veftram ferenitatem referibi pro celeriori ad hunc locum adventu, quoniam eorum pr«. fentia eft hic futnme neceflaria ad hoc facrum opus Dei Ac fu· ûnd· ecclefi* feliciter continuandum 8c confummandum. Super paedidis autem ambaffiatam noftram ad regalem vtftnm majeftatem in brevi daftinare difponimus, Ac hic firmi Ac fiabiles perfiftere inteudimus totis viribus, procurantes bonum ecclefi|b 8c totius Chriflianitatis, quantum Deus ex alto conceflerit, qui ferenitatem veftram conlervarc At dirigere dignetur ad fu· fponfie ecclefias falubria prsftanda obfcquia. Datum Baglcae Acc.

AMNO CHMISH HI'

IPISTOL4 SICISMVNDI

Romanorum regis ad concilium

Bullam de concilii diffolunone a papa acceptam ei» mittit ; hortatur ut nihdominuj ab incepto bono opere non defiftant.

«h Γ i»

REvcrendifiîmo in Chrifto patri domino J. cardinali S. Angeli praefidenti, venerandifque patribus præhtis, ac ceteris in facro generali Bafileenfi concilio congregatis, amicis nofttis cariffimis Ac fincere grateque diledis.

Reverendiflimi fic venerandi in Chrifto patres , amiat canflimi Ac fincere grateque ddeOi. Hodie recepimus bullam domini noftri pape, notificantem nobis difToiutionem facri Bafileenfis concilii, quam fua fandiitas hinc inde fecit per bullas fuas publicari, cejus copias hic inclufas habetis, de qua re ultra modum ftupenda tanto amarius turbati fumus , quanto ex hujulmodi diflbluttone , nedum innumera mala & pericula, quinimmo totalis fubvertio catholic· fidei Ac alia diferimina fiunt indubie fucceffura, St non poffumus continere dolorem Ac lacrymas, ii ipla iacra fynodus , qua omnium imminentium diferiminum eft portus falutia, Ac multarum rerum fruiluofa Inceptio, fic vane Sc fine ratione fuo efFcdu ficque pcriculofe debst fruftrari, ÔC fuper eo, ut in tempore provideatur, miiimus feftinanuflime ad fancliutem domini noftri litteras nofiras Ac ioduebones opportunas, ut fatsditas fua protinus remediare velit, Ac ea quo fada iunt illico revocare, quemadmodum copia legationis noftre ad fanditatem fuam miffa fiic rnciufa vos clarius edocebit, Ac fpe-Ea ramus quod eadem (anilitas, peniatis fcandalis ex hujulmodi diffolutionc provenientibus. qu· utique ignoravit, 8c nihilominus frudibus qui iperantur, mentem fuam mutabit Ac conventioni felici ipfius concilii paternos miniftrabit favores, prout eamdem undicatsm, cum fecum conftituemur , ut in brevi fperamus, clarius Informabimus vhra voce . Adhortamur ergo veftras paternitates in Domino noftro Jcfu Chrifto, cujus res agitur, ut nulla fuggeftione aut alio quovis modo A diffolvi veliti» , fed incepta feliciter profequi & finire, firmam habentes fiduciam , quod fanditas domini noftri avifata clarius de condi» tiombus ipfarum rerum, (i faltem non voluerit deftrudionekn Chriflianitatis , Ac notam indelebilem incurrere, illico aliter & faiubriter providebit. Abiit enim. At iterum abiit, ut rem tanti ponderi» At fidem tam inteftine tangentis, valeat Ceu poffit tam facilis irritare promotio , quoniam in brevi aliud fentietis. Confortemini ergo &c eftotc robufti, quoniam ad continuationem Ipfius facri concilii vobifeum conflanter Ac fideliter ufque ad mortem perfeverare volumus : quia fic nos fides inftruit , conficientia noftra admoB net › Ac imminentia mala perurgent . Et quicquid fuper illo decreveritis, nobis quantocius intimate : quoniam fi tale -concilium ficut Ac precedent!» tam leviter fine frudu At ratione deberet diffolvi, in extindienem totius Chriftianifmi , taederet nos amodo vivere inter filios hominum ; Ac revera mors pretiofior in tantis deformitatibus vita effet. Providete ergo celeriter Ac cuftoditc Chriftianttatis falutem, ut icitis. Datum Placentias die x. januarii regnorum noftrorum anno Hungari-, Acc. XLV. Romanorum XXII. Ac Bohemia; XII.

C Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex temper Auguftus ac Hungari· , Bohemic. Aco. rex.

Ad mandatum domini regis
Cafpar Sligk.

com BULL4L DISSOLUTIONIS

Concilii miff· domino regi Romanorum.

£xtat apud Labbeum, torn. 1/. cone. Pai- 94°.

StQUUNTUA AVIS4MLNTÂ

Per dictum dominum Romanorum regem domino noftro papa tranfmiffa.

Extant apud Zabbeum torn. III. cone P°g 90.

Com NBPSLLAT/OBJS

ZnterjeSo par nonnullot dominât de concilio a domino papa fuper dijfolutiane concilii per dominum papam faSa , ð-c.

CUm appellationi» remedium in relevamcn Λ· F J*. indebite gravatorum ûlubriterinventum, idcirco ego N. Ace- animo appellandi Ac ad fandam iedem apoftolicam, vel falWF ûcrofaodam fynodum Bafileenficm pteflbeandi , propono & dico, quod quamquam in hac civitate Bafilccofi tam ordinationibus Ac decretis Conftantienfia Ac Scoenfis conciRorutç, quam oiim domini Martini V. Ac fitndlffimi, in Chrifto patris Ac domini noftri domini Eugenii IV. moderni Romanorum pontificum audoritatibus, ac de expreffn ipforum mandatis generale concilium in Spirits fando, pro

h«-

ANWO CHRISTI

harefum exftirpationc , morum reformatione , 'pacis quoque inter Chriftianos rege» Ac principes cetcrolque fideles reintegtstione, legitime fit congregatum atque firmatum , praefatum quoque facrum concilium jam manum ad aratrum miferit, Bohemos ipfo», qui lluttitr .vulgo nuncupantur, pridie cum omni manfuetudihe fbb fpe falubria redufllonis eorumdem vocando, necnon cum Mluftri principe duce Burgundie Ac certorum militum & militarium tocietate , traflando , nonnullalque cifdem militaiibua provifiones faciendo ad finem, quatenus in eventum , in quem difli Bohemi in fua peitinacia, quodabfit, pcrfillere contingat, valido dirigente domino exercitu inllituto , cofdcrn manu foui reducere feu exterminare moliantur , fingulique prxdiâorum Ac ipfi Bohemi fperentur huic facro concilio Bafileenfi fuper praemittis grata, que defideranter expellat , refponfa datui i . .Adeo qü >d eadem fynodus propterea, falvis abis caufis * praegnantibus, cedante talum univerfah fidelium fcandalo , ac totius ccclefiaflici flatus gravi peficulo, fefe quovifmodo diffolvendo retrofpiccre nequi', prout nec debebit. Quid enim periculofius, quidve fcandalofius ; feu etiam , ut ita dicam, ndiculofius , quam t. m falubre laudabtlcque hujus ooncibi talite*, ut prafertur, autoiifati opus, tanta cum ferventia inchoatum , nunc parvipendere, feu leviter ludibriofeque defertare ' nihilominus tamen quidam Johannes de Prato alias de Cipparellis, pretenfus decretorum do/lor, nuper decem diebus nondum ekpfis, quafdam apoftolica» litteras five buUas in fratrum Pradicatorum hujus loci conventu palam exhibuit, atque legit, dif(olutiohem hujus facri concilii Bafileenfi» , velur pratendit, continentes, fundatas falfis evidenter ex caufis, ut atteritur, undecumque fanfbtatt domini noftri fimftre fuggeflis , in eifdem expreffatis . Quarum quidem fallitas opportuno tempore legitime probari poterit atque clarius demonftrari . Prrtendens , ut creditur, quod propterea ditium facrum concilium Bafileenfe diffolvi potuit , fitque habendum pro diftoluto, cum tamen minime credendum fit › feu quovis › modo prrfumendum videatur , intentionis fanflitatis domini noftri pape fuiffe aut elfe, iptam fynodum lam neccffano ac legitime congregatam, At, ut pnrumtitur , autorizatam dittolvi velle , nili caufis in ditiis fu· fanifluatis exprelhs caufamque eidem fua fan/litati diflblvendi prebcnqbus, veris exiftentibus . Neque tunc facile, ut creditur, attentis Kandahs atque periculi*, que propter Muttitarum vocationem, At traflatn» fupraditlos taliter, ut premittitur, pendentes , ulteriori ceflTaute profecutione , feu dponibrum prettolatione indubie nafcerentur. Propterea non eft prefurnendum ,E feu leviter credendum , quod diôus dominus nofter decretis At ordinationibus Gonflantrcnfis , cui fua fanAitas qocnon reverendillimi cardinales intererant approbabant , M Sencnfis conciliorum immemor, qmequam iu priejudicium feu dilTolutionon prafenus Bafilecnfis concilii /lecerneret attentari. Quorum decretorum altero in effcflu cavetur , quod quilibet cujufcunjque ftatus vel dignitatis, etumfi papalis exiftat, fubjaceat concilio, Ac in iis qua ad fidem ac generalem

* f fx«-p«ubu,.

ecclefia: Dei reformationem pertinent, obedire tenetur. Poftquain.igitur hoc facrolantium Bafilecnfe concilium, legitime, ut premuntur, congregatum exillat, atque firmatum, agenlque caufam fidei, ac ecclefia: Dei reformationem, quomodo fua tanditat in pramiiTis obe diret concilio, h fua dilfolutione , ne cauta fidei agitan & 'ecclefia Dei rctormari valeant, evidens impedimentum mimftraret ? lit cllo etiam quod didus dominus nofler undecumque tnfpiratus , vellet amplc/li , quod abiit , iigorem , adeo quod praemitti» minime pondc rati» , hoc facrum concilium pro dilfolutu , N. ad Bononiam cum tanto tempori» difpcmbo feu prorogato forlan habere voluit, accedat prohibitio alterius decreti diClorum imn, quod incipit. *generalium imiu horum* ô-c. quo inter cetera cavetur , fi forte valus aliquis occurieiit , quo nccclliarium videretur iplum locum cor.cilu mutan , puta obQdioms , gucrratutn, peilu aut limihs. t.,nc liceat lumino pontifici de fiatrum (uoiur.i , aut duatum partium coruindem contentu atque fubfcrptione , alium locum prius deputato viciniorem & aptum fub eadern tamen natione fubrogare . Si igitur fubeilet , prout minime fubeft , caufa occedaris translationis hujus concilii Bafileenfi» , nequaquam de Bafilea Germanice ad Bononiam Italicae nationis, ubilante decreto pradiclo , pollet transferri, nec decretum concilii Conftanticnfis prafaium; dent Romano pontifici poteflatem concilia ex caufis predicli* transferendi , ii bene infpiciatur comprehendit concilia firmata & inchoata, fed potius inchoanda, pendente enim termino concilii congregandi, ti locus pro ipfo c<m gregando deputatu» urgeniibu» caufis neccliario fuerit mutandus , tunc poterit abus eo modo quo przmittitur, per Romanum pontificem deputari, fccus ubi concilium fufficienti audoritate legitime jam,firmatum, Ac tcttionibut ac proceilibus fynodahbus afluatum Ac radicatum exiftit, ut in calu prrfcnti» concilii . Tale namque non fubjacet mutationi per Romanum pontificem abfquc conlenfu concilii fa- Dciende. Sed Romanus pontifex juxta mentem pnmi decroti fupcrius annotati, obedire tenetur, non impedire. Quibus omnibus débite tecenfitit, nequaquam praeiumendum eft, led credendum fanclitacem domini noAri pap» hoc facrol'anDum Bafileenfe concilium cum tanto fcandalo fic periculo, fie ex abrupto, praierum ùlfis caufi» fu* fan/litati quomodolibet inftillans ut pramiintur , per fuas litte ra» diffqlvere volaille, aut pro diffoluto habere. Attento ctum quod propterea fua *fan-* /Vita» notam gravittïmam ac fedis apoftolica dedecus & ignominiam non minimam apud Chrifhfidelcs, utuufque videlicet, ecclefiaftick atque Ocularis datu» perfona» irrevocabiliter, ut timetur, foret incurfura. Sentiens igitur me dufli Jo. dc Prato Ac maxime iphus incauta ac manifeila litterarum prcdiflarum pro diftolvendo pnefenti concilio exhibittone, non mediocriter gravatura, timcnfquc in pofterum fortius polle gravari,- ca propter a dtclis prctenfii liitcn», fic , ut afferatur, exhibiti», atque le/lis , ac ipfarum exhibiiione , le/lione , Ac ejufdem concilii prxtenta dilTolutione, aut loci mutatione, falva ipfius nullitatc, necnon a quibufeumque pratentis proedTibu» pcenabbus , Ac cenfuris ccclefia-

Aids propterea forte fulminatis feu fulmiaan-A dU» contre quotcumque prolatis feu proferendi», quibufve mandat· a quocumque. quam» vi» etiam domini noflri papas furrepticie informati, audocitate amanatU, publicatis, feu publicandi» quomodolibet in foturum, omnibufque 8c fiogulia aliis gravaminibus per quemcumque ad efledura pnedidum quavis audoritate illatis & inferendis, qu· femper colligi poterunt quomodolibet ex pnemiflo, ad fandam ledetn apoftolicam & (anilitatem domini noftri papa» , ad ipfum de veritate rei geft· melius atque clarius avifendum & informandum , vel fallen» ad hoc ficrofandum generale Bafileenfe concilium pro me k mihi adhaerentibus & adherere fôlentibus in hiaB feriptis provoco k appello, & apoftotoa peto inilanter , inftantius, 8t inftantiffime, unico contextu verborum, fi quis fit, qui illos mihi dare velit aut poteft, fubjiciens me ac omnes *fi* fingulos mihi adherere volentes, tuitioni & proteâtoni fidis apoftolic· , & facrofandse fynodi Bafiteenfis pnediflarum . Proteftor intuper quod hanc meam appellationem profequi, ac omnibus quorum intereft infinuare volo & intendo, locis & temporibus opportunis « falvo jure addendi, minuendi, Corrigendi, mutandi , feu aliam vel alias appellationes interponendi totiens quotiens videbitur nceeflarium , feu quomodolibet expedire. Requirens vos notarium publicum hic prefeotem, quatenus C fuper hac mea appellatione omnibus & finguIls prcmiflts unum, vel plura, conficiatis publicum feu publica inftrumenta,

ZTISTO14 CVNC1111 B4SILIENSIS

Ad epifeopum Noviomenfem.

Illum eep«m/untfue *Ndvtomenfe invitat ad concilium , mittitque ei decreta ultima feffionis,*

OAcrofanda fynodus generalis Bafileenfis in sf' O Spiritu-fando legitime congregata, univerfalem ecclefiam reprarfentans, reverendo pa-D tri epifeopo Noviomenfi, falutem & omnipotentis Dei benedidionem.

Mirari fetis non futficimus, reverende pater , cur greflus veftros ad hoc praeiens generale concilium nondum direxiftis, cum tempus d adignatum a facro concilio Senenfi de celebratione hujus Bafileenfis a pluribus menfibus inchoatum fuit, & jam per alias litteras noilras fueritis monitu», fub poenis juris, & de longinquis regionibus prolati bc diverfi lej^ti jampridem advenerint , nec opus fuerat alia vocatione, quam que decreta fuerat in generalibus fynodis Conftantienfi & Scnenfi» Prater juris poenas vos monere debent inflantia pericula fidei te ecclefi», pneferrim ex illa E armata Juerefi Huffiterum, longe lateque fua» fimbrias & venenata» dodrinas dilatante, atque ex pluribus rebellionibus magnarum Germanis civitatum contra fuo» pnriatoa te clerum , quibus maximi» Inconvenientibus una cum morum reformatione k Chriftianorum pacificatione opportuna remedia, paramus atque difponimus»'quod te vos facere ex dignitate lulcept* incumbit. Quapropter ex fuperabundanti vos hortamur in vifceribus domini noftri Jefu Chrifti, k nihilominus mandamus, k diftrUtet fub debito Juramenti k poenis Juris k excommunicationis lata fententi» prmdptmM, quatenus celerrime, fisItem infra vigtnti diae a die notification!» prafeetium, iter arripiendo, fc illud fine fraude continuando, ώ protentam generalem fynodum accedere non obmittatls, (a) commonentes noftri ex parte veftrum capitulum , k alios veftrw dkxcefis, qui de jure vel confuetudine ad facrum generale concilium comparere aut mittere tenentur, quos fit nos te*nore* prefentinm in virtute fanda» obedient)·, & fub prefttis poenis monemus» quatenus ad hoc fecrum concilium comparean infirat tempus pradidum , aut viros in fcientia fit moribus notabiles celeri greflu, te fine longiori dilatione Audeant deflinare. Et ne diu moveamini auibufdam rumoribus contrariis, aut frivolis auertionibua ; qua utique fubreptiti» funt, tenorem decretorum in ultima noftra feifione publicatorum vobis tranfmittimua Praterea noflras litteras patentes univerfis Chriftifldelibus diredas, in veftris civitate & diœcefi publicare te notificare feu publicari te notificari , k notificum mandare velitis ad Dei laudem, fur ecclefi» & hujus facri concilii exaltationem; errorum exftirpationem te fidelium in magnis calamitatibus proh dolor / exiftenliom fubïevamen. Ad quæ faluberrima opera vos dirigat Spiritus fandus , in cujus hic nomine convenimus. Datum Bafileie, *&c.*

Sui eedrm *forma, paucifimis verbis exaptis, reperto in mf codice regii collegii Matmmi epifiolarn ad alios epifcopos per concilium? Bafileenfe tranfmijfam. datam Bajile»* ιγ fenuern.

EPISTOLA SICIsdllNDI

Regis Romanorum , ad concilium Bafileenfe.

Gratulatur patribus , quod id concilii celebratione perfevereni, fuam eis promittit prottStionem, monetque eos fcripfijfe fe ad papam 6 *principes,*

REverendiffimis in Chrifto patribus k dominis facrofend· Bafileenfis Synodi in Spiritu fando congregata, amicis noftri» cariffimis, ac grate & fincere diledis. !k p

ReverendiiUmi in Chrifto patres , amici cariflimi , grate & fincere nobis diledi, quamvis poft exortam novjtatem, quam ttndiffimus dominus nofter papa pridem per publicationem diflolurioais concilii Bafileenfis paravit, nos trinos nuncios ad ejufdem fim* ditatis fuc prsfentiam pro revocatione illius & remediis neceffarii», ad fomentans k confirmationem concilii fidentibus , adhibeodi», incontinenti miferimna , firmam habentes fiduciam , quod eadem findite» propofitum fuum mutabit, k ipfi concilio, quo nihil io republics Chrifliana faodius, nibilque felobrim, paternos minlArabit fivores. Tamen recepta heri V. P. littera, quodam immenfo gaodio perfcfi fisimtn atque fumee, in tanto ut alacritas fcripcoeom veftronsm nobis meatis noftna turbationem ex toto fubrepferit, k no» pm dolore collapfo» reftituit ex eo, cum fentiatnus vos huic periculofiffim· difiblutioni totis velle

(a) E»m taeq·»·» **·* So- Ua. Bsiferdiu *iVi* P**.?** » Motintns. Belyac. * Padfan». »r'«op».

CF reniti viriboe, atque ad «jus concilii flabili-A mentum perquirere remedia opportuna. Et ANNO credimus indubie, quod (cripta noftra, qua CHRISTI fuper illo vobis incontinenti tranfmifimus , jam vos certos reddiderint de diligentia fic follicttudine noftra , quam impendimus fit impenfuri fumus pro continuatione ipfius concibi ufque ad mortem. De ea namque re flylum hic retrahimus, cum vos fuficieoter prius informato· fentiamu· ; avifantes vos , quod iterum foUmnes noftro· oratores, prelates & nobiles ad fanAuatis fua eonfpeAum promtos fecimus fuper re Ipfo, fic «orum «·ftigta illico fobfequentur. Difpofiti autem xx. die proximi mentis februarii abhinc nos levare, tlcvAo tramite iter nofttrum verfus B Urbem fic ad fonAitatcm fuam direAuri , apud quam, ut fperamus, utique tantum faciemus, prout expedierit; quamquam arbitremur faoAitatem fuam remediaturam ad prima (cripta noftra, fuper quibue refponfum quotidie preftolamur. Praterca ad defideria veitra foribimus fratribus noftris catholicis regibus fic aliis, praripue Altnanma principibus fic pralans, ac illuftri duci Guillelmo, etiam trina icriofiifima noftra feripta venient. Infupcr incontinenti oratores fiHi noftri ducis Mediolani ad ipfum concilium, It multi Lombardia epifeopi fit pralati, qui jam ad iter font acdnAi, fic ad reges Hifpania omnes notabile· nuncios noftro· tranfinifimus , fit C dum ambaifiata vcftra quam miffuri eftis, ut foribitis, ad nos applicuerit, ipfam gratirtime audiemus, fic juxta ipfius confilia fedula mente* intendemus ad fingula qua ipfis neccfaria videbuntui. Rogamus ergo fic requirimus , bortamurque P. V. in Domino noftro Jefo Chrifto, cujus res agitur, quatenus in confl nti vcftro pro^ofito. quod Spiritus finAus cordibus veftris infudit, velitis firmiter perieverare, fit agere ea continue qua font pro bono cc.icfia fanda Dei, certitirmam habentes fiduciam, Quod tua vobis 81 façro concilio affiftcmus nleliter extremas utque ad vires, nec ab hoc voto noftro retrahere nos poterit nec debebit quicumque rerum even-D tus. Speramus quod fanAitas domini noftri pape, auditis noftns perfoatiombus fic avifamcntis fibi outfit, fitniliter faciet, fit taoro amplius quanto concilium perfentiet cfle intrepidum , quemadmodum V. P. in brevi, dante Domino, darius deferibemus. Datum Placemus, die ultima Januarii, regnorum noflrorum anno Hungarüe, fice. XLV. Romanorum XXII. Bohemia XII.

Sigifa>undue Dei gratia Romanorum rex temper auguftns, ac Bungana, Bohemia, ike. rex.

Duels Mediolanenfi·, ad concilium Jkfilocnfc.

JfoMtN dr pmxime *fuorw» tpifcoponm »d-* OMM Aerwur* ur *d tottalu* mm *t/tuumv.*

Skcntn Q» generali fynodo Bafileenfi in Spiritu fitnAo legitime congregata. devereadiflMbi in Chrifto patres fic domi-

ni, q ddquid agimus 3c aAuri fumus pro la- ANNO
cro Bafilecnfi concilio, ex debito fidei noftra t l
procedit. neque proinde nobis habenda funt . ***
gratia. Tenetur quifqM catholicos princeps,
tenemur fit nos jure merito ita facere , St eo
amplius quo majorem principatum Deus omnipotens pro fua pietate conceffit.

Continebant, ut feribitis, pracedentes noftra littera miffuros nos effe oratores noftro·, fic infaper territorii noflri prelates, ac daturos alia quaque pnefidia . Eadem mens. idem^uc animus nobis eft, eritqne per fingulos dies melior . Et poftquam litteras hujufmodi vobis dedimus, omnis cura fic diligentia verfate eft in accelerandis ipfis oratoribus acpralatis.· fle ita faAum eft, ut jam omnes in procinAu veniendi fint, ftatimque habitis litteris veftrit , magis atque magis acceleravimus iter eorum, fit certi quidem reddimur, quod in breviffimo fpatio illic eos vobifeum habebitis, réverendiffimum fcilicet in Chrifto patrem dominum B. (a) ianAa Mediolanenfis ecdefic archierifco- p___ _
pum, primum inter praelatos italtcae nationis, XXIIt
quo nullum digniorem, nullum preftantiorem habemus, fit cum eo duos imlgnes ac fingulares viros . Id ergo vobis ita psrfuadere poteftis , ut nihil certius habeatis. Sed cum res ipfa fatis exigua fit ad quam tenemur ex debito, fient diximus; cogitate vos ipfi quibus flanc i portimus modis aliter juvare concilium, quia fiteaiu, non deficiemus in aliquo. Agitur de caufa fidei periclitantis, de univerfo Chriftianitatisflatu perturbato, de moribus reformandis, de pace fidelium, quibus In rebus non ea tantum Joss icimus fit portumus, fed ipfam animam ebetnus omnes exponere. Commendabile igitur eft, & judicio noftro fanfliflimum propofitum quod habetis continuandi ac firmandi concilii, non affentiendi quxrentibus illudibIvere St differre. Et nos quidem hoc propofi» tum veftrum apud fereniffimum principem fic dominum noftrum dominum , Romanorum regem , libenter juvare difponimus, ac una cum majeftate fua rogitare, & in effedu ponere, ficui feribitis, , qpportuna quieque remedia, ut D'pfon» concilium dietim amplius augeatur, fic in rebus catholicis ac divinis meliores continuo foccctfus obtineat, in quo nihil dubitamus Deum ipfum adjutorem habere. Certi e* tiara quod pralibatus dominus re» pro devo* tione & religione ejus maxima ddem concilio favoribus & juvaminibus fuis femper affiftet, nec aliqualiter ipium diffolvi patietur, cum maxime cerificatus fit, quod nec poteft, nec debet diflblvi de jure. Profequamini igitur It vos didum concilium bonis animis, neque rem tanta fànAiiatts ac divinitatis deflituatis ullatenus, ficui nec vos dedituros arteritis , intendendo principaliter, ut officium veftram eft, ad barefim exfttrpandam, ad hoEncftatem & bonum ecdefia, ad reformando· pravo· mores, fic ad pecem populiChriftiani. Que fi diligenter & bene feceritis, «ternam vobis gloriam comparabitis. Datum Mediolani die i. februarii MCCCCXXX1L

Philippot Maria Angelus, dux Mediolani, fite. Papia, Angleraa comes ac Janua dominus.

CT

ANNO CHRISTI

LfttTOLA iieiUHiD!

Regi· Romanorum ,· ad facrum conclhum.

Sctibtt ft nullum a fummo potuifce a& ctptft refponfum.

f ♦«« T> Everendiffimo in Chriflo patri domino J XV cardinali S. Angeli profidenti, vcnerabilibufque patribus in ucro concilio » 8tc.

Reverendiflimi in Chriflo patres* amici cariffimi, sc grate & fincere nobis **dilefli.** Omni die fic de hora ad horam fcripta noflra 8c nuncios ad únclitatctn domini noflri papa iteramus , fit juxta exigentiam tante rei nedum opportune , verum etiam importune pullamus , ut famam diflblutionis facri Bafileenfis concilii omnino velit fopire, fc ad continuationem ipfius paternos impertiri favores, & non habendo refponium in ammirationem vehementem perducimur, quenam caufa adeffe poflit. Sed adviiati quod (anilitas domini noflri circumdata exivit aliquibus hominibus, ea qua lua non Chrifti funt quatentibus , timemut multum quod fbrtaflis nedum noflra fit veflro, fed 8< aliorum pro concilio inflantium littera taliter fupprimantur. Et pro eo honorabilem magiflrum Johannem de Monte canonicum Leo* dieafem, facra pagina magiflrum , domini no. fltt papa cubicularium, qui jam de curia ad " propria erat iturus, arreftavimus , ipfumqpe conflrinximus, quia eft homo magna fcientia, bone audacitatis St Angularis domeflicitatis , cum eadem funditate , ut ipfe eidem fanliitati fada detegat ut fe habent ; qui incontinenti rediturus eft ad eamdem (anilitatem. Nec pro hoc omittemus, quin perfeverauter fecnper cumulabimus apud fanHitatcm monita noflra . Vehns ergo, amici caridîmi, vos conftanter tenere <X agere diligenter ea que agenda funt pro bono ecclcfie , quoniam nos taliter inflabimus apud iinclitatem domini noflri, quod ipfe utique propofitum fuum , ut indubie fperamus, in melius commutabit. Audivimus etiam quod oratore^/veftri Jacobus de Sirak & Thomas Fiene officialis Parifienfis, quos mififtis, aifccucis aliquibus officiis in Romana cuna, inibi demorentur. Et hrc vobis pro avifamento intimanda duximus, ac oratores veftros iolemnes, quos mitTuri eftis , utferibitis, eo magis acceleretis. Datum Placenti* die VII. februarii MCCCCXXXU.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex.

AA/fTOLA

Ducis Mediohnenfis, ad concilium Bafilcenfe.

Laudat patrum ^elum erga concilium , centofque eos fatu de proximo adventu prolatorum fuorum.

SAcmfan&a generali Bafileenfi fynodo in Spintu ianûo legitime congregate, univcrfalcm ecclefiam reprofentanti.

Reverendiffimi in Chriflo patres fit domini prnftanciffimi, non minori gaudio littera* ve-

A Aras vidimus, quam vos Ipfi audiveritis, <pi- venerabilis orator nofler domjnus Francifcus de la Conc· retulit noflri parte. Infinoant enim littera ipia nobis firmam fit irrevocabilem dlfpoficionem, quam habetis perfiftendi io ilio facro conc. ardentem proterea afleftionem veftram omnia diligenter curandi 8t agendi, qua poffint in amplitudinem ejus tendere; qua res ita nobis grata fit acceptat* efl, ut nihil gratius, nihil acceptius audire poffimos. Nam Siuemadmodum ad proflando* ipfi concilio quocumque favores difpofitiffimi fumus, ut certe debemus, cum agatur de fide catholica & bono quorumcumque fideliam ·; ita juvat intelligere, quod idem animus eademque difpofitio Bvobis fit, in quorum manibus proclpne conflat ipfius conc. firmamentum. Precamur igitur fit fupplices exoramus omnipotentem Dominum noftrum, ut hoc (anflum propofitum veftrum pro fua clementia confirmare ac Habilite dignetur, fic pro amplitudine illius benedilli concilii manus porrigat. Hortamur etiam ex abundanti vos, ut continuo fitis ad incrementa ipfius concilii promtiores > & quandoquidem nihil eft, in quo magis Deo placere & fidei prodeife poflitis, omne veftrum fludium, omnem curam, omnemque diligentiam huic fanflo operi apponatis. Nos enim oratore* noflro* ac prolatos noflri territorii acceleramus, ut requiritis, quantum poflumus , jamque ali- Cqui ex eis fe commiferunc itineri, 8c ceteri ufquequaque tcquuntur · breviqde vobifeum illic eos omnes habebitis. Si quid autem eft aliud, quod apud fereniflimum dominum noftrum regem, aut alibi pro ipfo concilio benefacere valeamus, id continuo faciemus , & ad hiec fidei pmfidia pariter 8c ad alias divinas res in concilie illo traOandas, nos continuo promtiores habebitis. Neque pluribus modo agimus, cum jam fatis bonamdifpofitionem noftram tam verbo quam litteris percipere debueritis , & magis quidem optamus afltdionem noftram yobis efleflibus ipfis oftendere. Datum Mediolani, die XIV. februarii 1431

Philippus-Maria-Angelus dux Mediol*-ni , &c. papir Anglcrirque comes, ac Janu® dominus.

ÇOAATA L1TTAAÀ

Regis Romanorum, ad concilium.

Scribit fe novos ad papam mififfe nuncios, - quo brevi refponfum expeSat.

Everendiffimi* in Chriflo patribus fic do- tb p sj. minis, tacroéânÛa generali Bafileenfi fynodo , Sic.

Reverendiffimi in Chriflo patres, amid ca- £riffimi, grate & fincere nobis **diledi.** Poftquam littera* veftrarum paternitatum haberemus peg profentium genitam, ut earum efledum nobis placabilem revolveremus, attigerunt maieftatem noftram venerabiles viri oratore* veftri, per vos ad dominum noftram papam tranfmiffi, quibus audientiam amplam gratiffime dedimus , 8c ipforum legationem quam nobis tam prudenter quam eleganter difleraerunt, Imanter audivimus, commendantes ea qua (anilitati domini noflri ntinciatis. Sunt enim magna fic veritati evangelic* con-

CF (boa. fed qnia tam veftra fesipea, quam etiam A noftri parte eos hoc modo confortet. Omnia
matorum veftrorum propofitio noa hortantur, ut fcriberu velimus regibus, principibus, pregaiTOfitatibus, Ac aliis> ut ad facrurn concilium confinant: ccce mittimus vobis hic annexas litteras tales quas juxta libitum dedinetis i & fi qua non funt* fciatis nofmet illas fiiper hujufinodi materia tranTmififfle. Mifimus enim jam dudum procipue ad omnes regea Hifpani· ftrenuum militem noftrum Hugonem de ViUafranca, fit aliis hinc inde feripiqnus juxta defideria veftra, nec deficiemus io aliquo quod conferre poterit ad profecutionem hujus fenA· conciliaris congregationis» in quo pnafidium *St.* fidus tota chriftianorum dependet, dc hodie iverunt ad domi-B num apoftollcum ambaftiatores noftrifolemnes, videlicet nobilis baro regni noftri Bohemia Jo. *de g&pmôerg,* ac honorabiles BenediAus Albarlenfis pnepofitus, & magifter Nicolaus *Scok* decretorum doAor, qui urgentiffime fanAitateir fuam taper faAis facri concilii debent requirere, & eidem fenAitati aperte referre* quod majeftas noftra intendit penitus eidem concilio adherers ufque ad mortem, <8l nos quoque ipforum veftigia fufifequemur illico, ad dandam operam ipfi concilio, cui revera rebus qualitercumque taccedentibus hic magis accommodi effe poterimus ad obviandum adverfantium conatibus callidis* dc aliis quidem variis fefpeAibus, quam in medio C vefln evidentes, Ubicumque enim fumus, nihil aliud agimus nec sAun fumus, quam Id quod concernit profecutionem facri concilii, Gc bonum ac commodum ecclefi· fande Dei intendentes ad hoc fummopere, δε fperantes quod difpofitis rebus ad laudem Dei, ad vos quantocius- revertemur, ob quas re< V P. obteftamur, requirimus, & monemus per vifceva mlfericordi· Dei noftri, quatenus firma in loco concilii perfiftatis, intendentes ea qu· funt pro eedefia fenAa Dei; δε quicquid nos TaAutoe volueritis, nobis frequenter Icribite. Intaper oratores iUuflris filii noftn docis Mediolanenfis jam funt in pundo, δε pnelati Lombardi* omni die procedunt, fic quod n-D mnrpotens Deus per fuam clementiam rem fuam que agitur profpere félicitât, 5c fuocedent *jugiter* in dies meliora

Pneterea. amiei cariffimi, dum bate noftra concluderetur, fupervenit nobis feriptura nobilis Ulrici *de JIo^ertAerg* baronis Bohemia Pontis, cc fidelifffimi nobis, continens de geftis Bohemorum, quid truer eos faciant Ac quid partes ili· intendant. Cujus feriptura δε aliarum rerum copia· mifimus illuflri coufanguineo noftro cariffimo duci ▼illeimo, fecri concilii Bafileenfis proteAori, veftris paternitatibus noftro nomine pnricntandas, ex quibus nobis fpes bona prttbetur de redoftione ipferum. Sed qui· ifta feme «Motationis fe-E eri concilii, fi ad Bohemorum veniret notitlam^ multa mala poflet efficere, rqgamus V. P. ut locoodoenti Ipfi· Bohemia velitis fcribere, dc eis tufitmare quod feicrum concilium fit ftabiHtum dc firmiter permanfarum, dc litteras veftra· Igrcnies noftri dum habuerint, incontinenti Pngam tranfinitteut 1 quoniam iUo amttto, Ipfi non defifteut Intendere ad mfiSoaem, quemadmodum lure feme, fi attingeret eqs, feceret dMblutos. Et nos quoque fcribimus pnsfeto domino de *Jta^embetg,* ut dc

Se illa incontinenti domino noftro papa ifimus, uc videat quantum Tcandalum ac- ,*,, crefceret in hia Bohcnorum At aliis rebus, G concilium, quod abfit, cficAu fuo deberet fn> flrari. Et ultimo avifeti fumas hodie, qualiter dominus noder papa dominum Servandum Lucentem cpifcopum, abbatem 8. Juftina dc Padua, & quemdam nepotem domini cardinalis de Comite, ad nos miferit, qui infra dies IV. apud nos, ut fertur, debent conditui. Quibus auditis, vobis quelque res curabimus, quantocius intimare: recommandantes veftris paternitatibus negotia CbriftianiTml in Domino poftro Jefu Chrifto. Datum Placenti· dic XX. februarii regnorum anno Hungari·, &c. XLV. Romanorum XXII. & Bohemia XII.

9

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex · Temper auguftui, & Hungari· ac Bohemia &c. rex.

XPISTOiA ÀMIDH

Ducis Sabaudis, ad concilium Bafileenfe.

Suum patribut promittit auxilium, certofaue eoi facit de proximo fuorum epifcoporum adventu.

REverendi(fimis revcrendifque In Chrifto Λ P *?· patribus ac ceteris venerabilibus viris, fecrofanAum generale concilium Bafileenfe celebrantibus, amicis meis praftantiiTunis.

Reverendiftîmi reverendique patres δε amici prcdantiflimi, litteras veftras per dileAos fideles confiliarios magiftrum Philibertum de Rupe licentiatum in legibus, procuratorem meum in Romana curia, Ac dominum Petrum de Gillarens bacalaureum in decretis, canonicum Augufttnfem; alias etiam veftras litteras per egregium militem δε doAorem dominum Baptiftam Cigala regi» majeftatis confiliarium iubfequcnter ad me eventum mihi exhibitas acceptabilités recepi, ipforumquc credentiam feparatim veftrl parte per eos mihi eleganter exDofitam audivi, regrstians de honorabilibus oblationibus, deque aliis ingentibus afieAibus, quibus erga me vcftrarum ipes mentium afficitur. Et quia, prout nodis, femper ad omne quod poflet bono pro optimo exquiri concilii fecri At confummationis ejufdem hucufque me pro viribus expofui: ita Ac indubie, Dvo suxiliante, geminatis afieAibus, juvamina toto conatu qu» poflibiiia mihi fuerint praftabo, cum honeftum licitumque nec Deo gratum videatur dari poflie repugnantiam tarbationetaque operi tam fanAo tamque divino atque laudando, In quo de fidei opere, taerefumexftirpatlone* ac ecclefi» militantis reformatione tradatur, deque fedanda prindpum guerra tam duriffima adhuc regnante laboratur, proh dolor/ unde per unumquemque debet requiri quod exdirpare & h»c fedare gratia pofiatis, prout afieAaris, Spiritus fenAi. Protere· laper exhortatione illuftrium Ac magnificorum prinqipum, parentum, vicinorum dc benivoloram meorum per vos a me fieri pofiulata. Id feclam ubi conveniens mihi videbitur. Et propterea deftino in prstfenti diAum procuratorem ad illuftriffiraum principem dominum ducem Burgundi· nepotem meum cariffimtun,

de

Cy d» pramiffis ounalem informaturam, ad Ip-Aboc noftri pane oratoribus pnefttls adhibere

"""ZZT'fiMuque induemrdum ft exhortandum ad Ann* mum b8oam fauxlliMoque k confolatioaem tam aceqfiarin concilii boWmodi celebrationis, ex qua inenarrabilia iubfaquotura font. Qui ma^fter Mdlibenos, obtento ab ipfo il. luftrifamq nqpom meo refpcafo-, ex dlreAo ad voa ridlbtt, ejofoem refponfttm vobis re< laturus. Qooad. Id, quod in dMtts litteris vpftris defcribltur, videlicet quod In via ad fornum coadHum eundi tant revorasdi patrm, Tharentafienfis archlepifcapos eompater nofter, Mauriaotnfis ft Bellkenfis epifeopos, coafiHaril mei cariflimi, quorum eventam per aflue faoa fi qoadum fcnfifiia, hoc fait non ad tardandum coram illuc adventam, caufa ogritu-B dinis ipfius Maurianenfia epifeopi, quem talum relinquere noluerant. Tamen nifi jam illuc fint, ficut fpero quod fint, denuo litteris meia ft credentialiter in perfottam dlfti domini Petri de Gillarens Ipfos ad vos lre feftino. prout idem dominus Petrus vobis latius rcfcnre poterit . Intaper , ficut noftto, dominus mena Romanorum rex auftor eft k principalis operis hujus proteAor, ia quo pendet id totum, per quod hujus facri concilii çonfammatio poteft fabfequi. Igitur frequenter advertatis ft follieltetis quod Ipfo qui habet polle , vello demonftret per efieflum. Scriptum TbononU« die XXV. februarii .

Amedeut dux Sabaodia , Chablayfii k Augufta princeps, marehio in Italia, comes Pedemontium k Gebennenfio , Valeotineufis, ft Dienfis,

ararote rutum
DUCli UVJlGVItDiaa

Ad conciHnm Bafileenfe,

Cratiat agit quad Merton Petri de Fesubvy + *rtjttuitoni pecunia per* dear *Juftria fiuuttne intercepta operam impenderit»* %

ñ> P· f>. OAcrufandr generali Bafileenfi fynodo conctiium generale facienti, ecdcfismquc militantem reprafenunti.

Reverendi patrea ac venerabiles k praelavi, receptis jocundanter veftris gloriofis apicibus audivimus, qua veftri parte nobis eloquenter narraverunt egregii oratores veftri, magifter Johannes Pulcri-patris , in facra pagina, fit Henricus Nitardus in jure canonico dodores eximii, taper quibus eifdcm, ut materi·congruit, acceleratum dedimus vir» vocis reipootam , veftris reverentiis noftri pane referendis, offerentes occlcfiaftkn commoditati facrique concilii beneplacito temper obfoqulum poffibile. Pmterea, reverendi patres ac vn-Knerabiles ft praclari , vobis regrauantur pro viribus «x intimis, quoniam ad liberatiooem diledi & fidelis fcrvitoris *noArt* k Piocera· Petri de Vawdrey domicelti, ac certe oeco» ni» apud Brifec per docis Auftria FrtderW finitores arreftata veflra bonitas *introii taboravit*, eamdemqcM bonitatem Doceris afife-Aibus deprecamur * quatenus coeptis fata laudabilibus infifiendo, velit operam eficaccm impendere, ut totalis hujus rei expeditio fabfoquatur quam brevius, k ia dicendis iuper

MfBMB nQvwl< AeWtvwSB pvwTv *C WMwVM* iee m prndari, bonorum eundorum largitorO***"O veflro cestui «Cffat, ft infunde» gratiam nber* rimem. Scriptam ia villa noftra Divioacnfi

Philippus <fux Borgundi·, Brebsntia, k Lingburgia, comet Flandrie, Arthefii, Burgundi*. Namnrcl, kc,
UBERTI.

rxopoatrto ner/ rtx anaeopmt

Laafaaenfem coram domino nofto pepo ta parte conciUi ***hfimfit,***

BEatiftime pater, antequam aliqua ex parte nos mittentium dicamus, Deum reflamur, ft ejus fandos, quod quidquid 41-duri farnus, de mente eorum ft noftra procedit ex fincero k bono corde, ft ex aclo honoris divini, fidei orthodoxa, uaiverfalie boni totius populi Chriftisnl, ft honoris veftra fanditatis ft fodis apoftolica, ft pro introdudione adnmendorum affumo thema materi· noftra congruum ex fandis litteris, quod feri* bitor originaliter Jeremia p. tranfamtive per Mstthaum evangeliftam a. cap. fui evangelii, videlicet nat ta *Jtaaui auditet* e/, *pbntue QuMeuutf* cpc. Rama que fecundum B. Jcronymum oxcelfa interpretatur t Dei ecdcfiam fignificat, quam nunc facratn concilium geno* rale Bafileeafe , aodoritate apoAolica in Spiritu-fando legitime congregatam, repradentabt. Quid enim excelfius effe potefl, quam fanda mater ecclefia. cujus fundamenta fecundam David fits fana fa montibus fandis ? Profedo excelfinn ft tablims culmen eft, cujus fundamenta funt in montibus. Iquidem tam altus eft vertex ecclefi· fanda Dei, ut non fotam cotium ipfum attingat, fed etiam tranfeendat, ft ufipw ad latus Domini JeAt Cbrifti fo extollat, unde fauguit ille prettofiffimm prodiit, ex quo fandata eft pariter k D·fasenadata atque ornata facundum illud Λβ»-«star «cclr/mn *fimgtdae fito,* & illud Apocalypfis t. Qni sftLxit nw *Invie o poecotit* mÿfrû ta /ragictae. Hac eft profedo iUa fanda Jemfalem, quam in Spiritn-fando prophetico vidit Johannes evangclifta de colo defoendenaem Apoc. at. In Borna igitur, id eft in fanda matre ecclefia, vel facro ipfam reprafantanm çoncilio audtta eft vox ptoratus k utalatua, tantus tepor admiratio, tam vehemens dolor ft craciatus, nt profedo smnqnam diebus noftris auditus eft fimillat non aliter quam 6 quodam pia k dulcifiifana mater unicum haberet filiam, qui *d manam Dgrotaret, pro cujus vita k fe-Kioto procuranda omni diligentia ftfolUdtadine medicum pmidfihnnm advocaret, advocatam patet pueri de domo expetteret, k pueri ac filii fui falutem impediret. O quanta ameritudiM pia nutat plorant. ft ulularet, videas tam propinquam faiunici. ft difediffimi fifth qnem propriis oculis locrymabiliter intuetur, nullo alio fibi remanente, per eum qui caufa fan falutis efib do* bucrat impediri. Magnus profedo dolor matri facile debuerat ex vicina morte fibi ; *major* fi propinquum k immediatum auferetur re-

snedtam; fic maximus. quia ab epqid pari bu- A in tertio circucacdionis k ceremoniam· Mo- ANNO
masdtatia oftelo k aftbAu debebat cure pueri ratur legi· Deflation·» indicent··, & in qual-
iidUtarv, ruminans illud David prophets Qra- lo, cui Paulo· In Bphëfo prefuH, multitudo
Catam ai·· / faimkw mera* usotatuo^rr asto* kc. epfieoporani regimen eeclcfi» ordinavit, qui-
Triftnbainr quidem mater de pericufofit morte bus 0t Paulus ah I /tsendUr veter & umorfo
fiW, fed certam focm k coftfolationam acci- *grrgi* Horum auAoritatem itaôl doftores mi-
piebat de peritia mediet; firmiter credebat ra devotione ranceantur, fit raluti quatuor lii-
tponftim fisum patrem pueri medico occurre- era evangelic ftatuta k decreto quteuoP ppm-
re, lofurn ftlatoribue monitis exhortabatur, ctpahum conciliorum a SS. papa Gregono ac-
duldmmte colloquii·, honoribus, 8c muneri- ceptantur k venerantur.
bus ad Alutem pueri procurandam inclinare. 4. Sacra I(ftur fynodtn peadUta Adulto 01
Sed coce fpes hs defocratsonem, coofolatlo m de«ou mente conMeraas, quanta fit generv
amaritudinera converto eft, fic unde vita fpe- llum conciliorum auflorq··, quanta ntllHas,
rabatur, lode mor· fequute eft Spoefits in k ex ipforum frequenti celebratione quintus
taimtoom^ pater in fillcidam eft mutatus. O fruâu· fequatur in ecdefia, k negleftai ipfo-
mutatio, fed non dextre excctfi. B rum quantum damnum inferat, (latuit 0c de-
a. Sed numquid 8, V. advertit, quorium crevit per capitulum Zrvÿaenr, ut a modo
dlda ifta? Numquid confideret que eft ifta fiera generalia concilia in ecclcfia frequenten-
mater Sens, qui fitiut, qui pater, qui deni- tur. Pnsfeto igitur decreto felicit recordatio-
que medicus, aut quo exitiali· Infirmitas > ni* Martinui papa ▼. port aflumptionem fuam
Nonne mater fsofH fic apoftollea atque catho- in Conftantla, vulena Aiisfscerc . facto prr-
lica ecclefi· dicitur? Nonne filius qatiquefide- fato concilio Confiantienfi approbante, elegit
li· in utero farriht matri· ecclefio fide fic ca- Papiam pro loco concilii in quinquennium
ritate conceptus, ac ex aqua fie Spirira-fanfeo celebrandi. Quod k ibidem celebrari sxtitit
ragenaratae, communione fecvorum nutritu·, inchoatum, k pofttnodum Senia continuatum
0c angelorum atque ceateAi pane reftdhu, pa- St completum · in quo fimtlrter juxta prafati
ftns, k fetiacus Qui· raro fecundum hanc Conftantienfis decreti tenorem, pro loco con-
corruptibilem vitasn k mortalem, fponfus ec- ciliii In feptennium celebrandi fuit eleAa ci-
clefi· fit pater omnium Chriftl fidelium dicit- vitas Bafileenfis, in qua pro prafentl facrum
tor, nlfi vicarius Chriftl fummus pontifex, extat concilium legitime congregatum, légiti-
quem Chriftus relinquens m terris loco fniCme, inquam, tum ratione au4loritatis, tum
decem, patrem k pallorem omnium ovium ratione temporis, tum ratfone loci, tum etiam
frarum infttauit Λ -<· voluit dksns Job, ul- ratione cenfts fit neceflitxtis. Ratione quidem
timo 1er repMcans: Zrtar «mu «w? *nfcti &·* auÂoritatis» quia facrorum conciliorum Con-
mé· xweir Quia denique medicue Apiens ai- ftantsenfis k Senenfis auAoritate, felicis re-
£e parMCmv·, curans omnem innrmftatom cordalioni· Martini pape V. fit triplici confir-
OMtn hmguoraaa AaA· matris eccletua matione V. S. Ratione-temporis, quia in fine
filiorum, ods facrofimkum generale concilium, ieptonnil, fecundum ftatuta Conftaetienfia fic
quod a Bpirita-fturifo regitur, dirigitor 0c Senenfis conciliorum. Ratione loci, locus Ba-
agitor, k per quod fonte lanari onuui egri- tileenfis eft eleAus fit depuutas, per conci-
todiass 01 vulnera fidelium, Anitas conferva lium Scnenfe rite k legttime, fecundum te-
ri, fortitudo k vires roborari, decor k pul norem decreti Cooltentieofi·, fuit ratificatu*
ebrirado augeri? Sacrorum enim conciliorum per Martioum V. k tandem tripliciter confit
eft k Ink caula celebrationis i|Kbram, vide- mato· per S. V. Et demum redone neceffita-
lices auAonaaifo fcrlpturarum, explicatio fi - . » reformationem morum, ex-
dei, extirpatio luarafbm, ordinatio cleri. ri- D ftlrpeilonmn fuao, ulriwfque (latus ecde-
tus k ufias Acrorum. difpofitio totius reipu- fia pacificationem regnoram ac totius populi
bitas Chriftian·, debita k conveniens ac n nc totius populi
moderata regulatio & gubernatio, denique Chriftiani. Secundum qua attenditor multi-
expuitio «Hiorum. reformatio morum, fuHa- plex infirmité· filiorum ecclefi·, fcilicet Chr»-
tio fchiAnaian, k incredulorum reduAio, Ai fidelium, qu· eos vexat tam vehementer
St graviter, ut ipfos ad fyocopam, Immo ad
mortem, nlfi eia fuccurratur k celeriter pro-
trahat fic perducat.
& qufoquid boni, qukqutd virtuti·, qulcquid 5. Quam pericotofis enim fit infirmitas here-
pulcritadinla aut decori· eft aut dfc poteft in in Hufitaram quis ignorat? quam lettali ve-
tota eoclefia k republics Chriflianorum ab ito neno fideles Inficiat, quam fubtiliter ferpat,
aut fonfit originem, aut confirmationem, aut quam crudeliter vulneret, m quantum exter-
minimfi totius populi Cbrlfthoi, k Asbrarilo-
). Horam aoâoriratem prafidenria ftc afifteo- nem fidei catholic· invigilet k laboret, quit
tia Spiritu· ftnâi confirmai, la nW» ita eradatur, non advertet? Hi enim omnium fceleratiflU
omnino aoâoritas ecetefie vacillabit. Si enim Emi, non una contenti harefi, omnium fera
·bteomqne duo ral tres In nomine Cbrlfti fue- onadecvfforam te unam hnrcfes confiverant,
rint cooqpegati, lbs io medio coram, fe Chri- (seras nde« k divina tempta definierant, Do-
ftus adaws tatetor. Quanto magis fi In nomine mini ooftri Jcfu Chriftl k fun gloricfia ma-
Chriftl o«Mμ congregatur^ senta fpiritua pn- in· ceteraramque fanAorum k (aodtarum (a-
racUius, docens iptam omnem veritatem, ftc craa ac venerabile· imagine· confringunt, al-
mu finene eam defteese rat errore In ble qu- taria diriment, fecrameata k prneipue divfo·
necdhrie fiant adi febatem? Horam excellen- Rocharifti·, 1« Coo raram corpus Domini no-
tias· feeer apoftoloram fenstas corroborat, qui ftri Jefts Chriftl « pretiofiMmu· Anguis, quo
te puaeo temporto foatio tria Jeeofolymi· ce- redemti fornus, k tota divinitas continentur,
tebsnrarit concilia, te primo Matbiam sllgen- prophani· pedibus profteraunt; k quod abhor-
tea; te fecundo diacono· fcptem ftatutnlc·, rendum eft, non folum diAu, fed etiam co-

r-

Cy gitatu, in Anguine occiforam facerdotum poI-A omnes hawefca indneit, guerres procurat, iram'

ANNO CHRISTI

'luunt & conculcant, alufijue inexcogitatas injuriat illi gloriofiffimo Aeramento ingeram perIhr & irrident. Infiaper quantas crudelia'et flt inhumanitate· in mimftroa fle faeerdoces Domini exercent, cum humana aure* audire «-pavefeant , commodius putari tacendo per» tranfi* , quam horrorem pii* auribus ingere» re auditorum : quot enim mIniftrorum Dei oculis, nafo, lingua, auribus, naribus, digitiprivaverunt ? quot lapidibus obruerunt ? quot fluminibus fubmerferunt ? quot igne & flammis cremaverunt? Quot vanis & innumeris cruciatibus peremerunt, potius dies deficeret, quam lugubris narrstio. Et licet omnem flatum catholicorum impugnent, omnem fexumBl perfcquantUr, omnem humanam politiam per civilitatem fubvertant, tamen clericali & facerdotali carafterr infignitos truculentius persequuntur , fle quanto meliores fpnt, tanto crudelius in ipfos ûtviunt, non diftinguentes gradum neque flatum, five Carthuficnfcs fuerint, five alii monachi , five alias qualitercumque regulariter viventes. Quid autem fanflimoniahbus & Deo dicatis virginibus faciant, exiflimare poterit, quifquis ad mentem refluxerit quid in Eucharifliam attentare non verentur. Multa eflent de hac miferabili herefi dicenda, fi tempus pateretur, qun tam fubtiliter & modo quodam imperccptibili mentes fidelium , clero nihilominus ex deformata vita occafio-Cflt nem prnftante, inficit & pervertit, ut vix efl, maxime fimplicium , qui fe ab ea valaat cuflodire, nifi celeriter & fine mora occurratur, in veritate faflum eft dc flatu ecclefi· & fide catholica.

6. Sunt etiam aliae bnrcfcs in populo Chrifliano , multe fuperftitiones, fle contra religionem Chriflianam innumerx obfervantin, quibus miferabiles animas, quia non eis fuccurritur per pallores, perierunt fle damnantur. Eft flt alia infirmitas generalis totum populum Chriftianum exterminans, fle pene ad defohtionem ultimam deducens, fle ad exitiale exterminium , videlicet guerra univerfa regna Chriftianorum populorum depopulans fle ex-1 ftinguens. Ecce chriflianiflimum regnum Francorum guerris fle feditionibus pene exftinflum remanfit; fle nondum finis. Regnum etiam Anglic , licet ab infra guerram non patiatur, nihilominus quotidie nobilibus flt bonis fpoliatur . Quit enim enumerare poteft multitudinem nubilium flt aliorum armatorum hominum de Anglia , qui in his guerris in Francia remanferunt ? Denique tota Italia fremit in armis ; Germania tam intrinfeco, quam etiaiu Bohemorum gladio vadatur. Inter Polo-' niam , Lituanien fle Prufliam crudeliflima parantur bella , nifi e vicino apponatur remedium, per quarum partium diffidis caritatis facilis pateret ingreflus. In promut funi Hif-Eiem ,.fc ecce mon . Jam igitur deponere popaniarum regna ad confligendum, flt Ilungarin ac Cypri regna cotidianis Tureorum flt aliorum infidelium patent infultibus. Et, ut fingula complectar, vix in Chriftianitate patria aut civitas eft, qu· non aliqua ex parte fui flatus intus vel exterius perturbetur.

7. Eft flt alia infirmitas filiorum, qu· caufa eft omnium malorum prcdiflorum , videlicet difformités flatus utriulque populi Chrifliani, fle fpeciditer clericorum , quorum luxus fit pomps atque avautia occafionaliter

Dei provocas. In odium chri populos concitas, fle malo Iploram exemplo univerfum laicehm populem corrumpunt, ac per hoc merentor, «t i* otroiqo* Dei ira atque vindiAa debsviat, none guerris , none pefliilentiis, nunc terna motibus, aliifque innumeris modis, quibus divina juflitia novit punire delinquentes: qun prneipue infirmius nifi per Spiritum-fanélum curetur,-per feformationem, quam facrum intendit facere concilium, impoflibilis eft exflirpatio hisrefum & pacificatio regnorum: quia manente cauls, Temper manebit effedus, & ut dixit propheta: JVon </I *pax impiis*, drcir *Dumtnus.*

ANNO chroti »«»·

8. Advertitne igitur S. V. pater beatiffime, qun eft h*c mater tam miferabiliter flens & ululans ? quia fanâa & Catholica ecclefia. Quis filius ejus dilefliiimus ? quia quifque fidelis . Quis fponfus ? quia fummus pontifex , feu S. V. Quis medicus ? quia generale concilium, cui Spiritus-fandus prsfidet. Qun vero infirmitas? quia hnrefes multiplice·, guerm, flt deformitates, quibus filii ecclefi· multipliciter infirmantur pene ufque ad mortem. Si igitur matres ille , a quarum uberibus Herodes rex impius filios necando abflraxit, magnum ploratum dederunt in Bama flt ululatum, multo utique majores nunc ecclefia dat gemitus , videns filios ad mortem infirmari, flt medicum fibi fubftrahi, qui pro fahjte noArorum jam venerat, dotnumqnc non aliunde, fed per oflium flt fciente patre arquq fponfo, immo confentiente fle volente atque mandante, intraverat. Quod facrum Bafibenfc concilium legitima aufloritatc, flt te patre lanôifficno volente flt mandante, inchoatum eft flt firmatum. Coofolata fiquidem paulo ante fuerat fimfta mater ecclefia, videns facrum generale concilium congregari. Sperabat flttenebat indubie per illud pofle filiorum fuoram talutem inveniri, nec aliud remedium tia efficax videbatur. Pofiquam enim hrc fama concilii per orbem diffufe eft, magni flt parvi, flt omnis fexut, omnifque flatus, ineffabilem Dfufcepit betidam, expedaos tot infirmiutiboa & peftiferis morbis fetabriter provideri. Jam orationes flt oblectationes per fingulas ecciefias fiebant, jejunia erant indifla, clecnsofyn» erogabantur; jubilabat orbis, flt qdafi novus fui in mundo ortus effe videbatur. Incipiebat pia macer ecclefia lugubria deponere , veflea nuptiales induere, quia filios tuos quafi mortuos videbat refufeitare. Sed heu/ heu/ ecce jam gaudium in planAum vertitur. Ac cythara in luflum. Ecce eclip&tur fol. Ac tenebra apparent foper univer&m terram. Etce ploratus flt ululatus magnus. Sperab*· mus pacem , flt ecce turbatio. Sperabamus falutem. Ac ecce turbatio. Sperabamus Û4*· tcft ecclefia veflea laetitiae quas fuanferat, flt recipere lugubria.- quoniam quidem fitU fui, qui refufeitari videbantur, iterum moriuntur.· fle tanto magis ingemiicere pote* > qusM» per fponfum fisum patrem filiorum» u verum fit, quod pene impoCbll* exiflimat, talia procurentur. Heu/ cur non confideratur tanta infirmius, qu» undique cdtlefiam Dei vexat flt ulque ad mortem deducit ? Qui ifta non credunt, audiant qu» flt quanta mala Ac pericula ex bujufmodi diffolutionc.fequantur .

9. ht

GT ANNO CHRISTI 4

9. I- primis Impediretur vel retardaretur A exftirpetio herefom, flt precipne Bobemic* , que quantum fit pertcoloia 8c crudelis. quanta mala tacias in Chriftianitatem, quam fnbtiliter ferpat & interficiat fideles; in quanto periculo fit tota Almannia , & Anglia & cererr iis circumvicin* partes , profcAo inexplicabili- dc inenarrabilia mala font haec, quibus nifi cito 8t indilate occurratur, fides, ftatus eeclefiafticns, ftatus principum & nobilium , & univerfa politia Chriftiana ultimo dc exitiali exponuntur difetimini. Item, quoniam nullo convenientiori modo, ut videtur , poteft pnediAa hatreds exftirpari, tum propter afliftentiam Spiritus-ûmAi , qui eft direAor conciliorum tam in confilhs quam in agen-B dis, tum propter generalem fobventionem , que commode imponi non poteft , fine omnium generali confenfu, ut patet per decretum Conftantienfe, & patuit tempore Martini, cui multe regiones & nationes contradixerunt , & noluerunt, prout ipfe volebat, fobveoire , nec eft fpes aliunde, attenta infirmitate & guerris , quas parta eft in principio fui pouuiuatus; attentis etiam guerris & d'vifionibus totius Chrirtianitatis. item , impediretur ik prorogaretur reformatio morum , quod cederet in maximam oflenfam Dei, maximam damnationem animarum , dc in maximum periculum ftatus ecclefiaftici, qui nifi reformetur, dato quod numquam effet hserefis C Bohemica , propter diflbrmitatem vitat fu* clerus eft in maximo & propinquo ftatus fui periculo, pnefertim in Almannia, Item , hoc cederet in maximam depreflionem dc vilipenfio .em auAoritatis dc libertatis ecclefiaftic* ; quia principes feculares quanto plus viderent nos differre reformationem noftram, tanto plus nos haberent contemtui : dc fi ufque nunc modicam habuerunt devotionem ad nos, contemferunt auAoritatem, vilipenderont cenfuras dc proceflus , depreiferunt libertates dc jurifdiAiones ecclefiafticas, jam profeAo totali contemtui, vihpcndio 8< ludibrio atque pned* exponeremur umverfi. Irem, retardatio hujus concilii aut diflblutio, quod ad componendam D pacem in toto populo Chriftiano eft congregatum, eflet fovere guerras dc inimicitias, quae ubique pene per totam Chriftianitatem Crudeliflime dcikviunt, ut patet in regno Franci* , fit Anghae, Altnannie, Pblonix, Italix, dc vix in tota ebriflianitate eft patria, que non laboret intus dc extra guerris dc divilionibus in maximum exterminium fidei, dc totius populi chriftiani ! ex quo fequcrctur maxima indignatio regum dc principum , hc etiam populorum contra clerum, videndo fe defer; dc quafi fpemi a clero, quafi non effet ei cura de exterminio ipforum, & de defolatione populi Chriftiani. Item, retardatio hsc aut diflblutio cederet in maximam defpcrationcm E fk triftitiam totius populi Chriftiani , qui jam maximum gaudium & fpem conceperat ex congregatione hujus faeci concilii , in quo toc dc tanta bona audiunt dc perceperunt debere procurari , cujufmodi font exftirpatio haerefum , reformatio morum, dc pacificatio populi Chriftiani.

to. (tam , et hoc adverfarii fidei majorem aflumerent audaciam, dc facilius inficerent dc impugnarent fideles. Timent enim nunc hanc fanAam congregationem, dc multum dolent dc

ea, ut patet ex libellis famofis» quibus eam nituntur denigrari apud fideles. Item, plures principes, communitates, civitates de mi'itares poft turpem receflum St fugam exercitus fidelium a Bohemia in traAatibus cum Huifitis pro treugis, que jam in maximum prxjudicium fidei fuiffent conclude, nifi fpe hujus concilii fubnixi oculos ad ipfum habuiflent, quo fublato aut diflbluto fine fruAu , fine dilatione cum eis cogerentur facere treugas, quemadmodum ôC plûtes civitates fecerunt, utl'luza, Egragtalia quam plurime dietim faciunt in maximum pnejudtelum fidei dc cleri. Item, ex hac prorogatione tolletur fpes cujufcumque alterius concilii celebrandi, attentis modis qui fuerunt in Papia Bk. Senis, & qui tenentur, nunc, & confidento 'loco in quo ad annum cum dimidio effet celebrandum, qui locus annuas & inceflantes peftilentias patitur, populus fatis infertus dominio ecclefiartico , dc de facili ad rumores dc feditiones mobilis. Necdum finis eft guerrarum Italie, Ac ita diifoluto concilio fine fruAu St cum fcandalis innumeris, nulla fpes remaneret de qqocumque futuro concilio ia maximum damnum, immo totalem defolationem dc deftrnAionem fidei, que per concilia confervatur , dt populi Chriftiani. Item, predlAa prorogatio cederer in maximam denlgrationem fame S. V.qu* ufque nunc apud unlverfos Chrifticolas femper folt habita fine macula fle ruga*, in maximum vituperium curie Roman·, de qua confirmabitur opinio, quod ab ea procedant omnia mala & deformitate*, 8c etiam In maximum damnum dc intolerabile totius ecclefi*

it. Supplicamus igitur , pater heattflîme, ac per vifcera mifericordic Dei noftri, cujus res agitur, devotiflime obfecramus, quatenus matri tam pie flenti dc ululanti compati , filioque tam graviter aegrotanti fuccurrere ac taliter providere dignetur S. V. quod iftud fiicrum generale concilium ad exflirpationem haerefum , reformationem morum, ac pacificationem populorum Chriftiaoorum fpecubter , ut prxfertur , congregatum, fuum habeat votivum 8c felicem , progreifum ad laudem flcgloriam omnipotentis Dei, confervationcm fidei orthodoxe, utilitatem ecclefi», dc honorem veftne fanAitatis, quam felicem 8c incolumem fponiie fu* diutius tueri dignetur omnipotens ipfe, qui vivit dc regnat per infinita fiecula fzculorum. Amen. Amen.

Mifla confulibus civitatis Auguftenfis

Concilium a civitate Auguftenfi auxilium & favorem petit.

SAcrofonAa fynodus Bafiieenfis, dcc. bono- Ik p -7. rabilibus viris, confulibus, juratu civitatis Auguftenfis, iâlutem fit omnipotentis Dei benediAionem.

Honorabiles viri, fatis divulgatum efle apud vos & omnium Chriftianorutn religionem exiftimamus, facram hanc fynodum in hac civitate Bafilee congregatam exiflere, pro rebus ecclefi* dc omnium fidelium bene gerendis, pro veprium herettearum eradicatione, morum deformium in cunAis flatibus emendatione, proque cladium bellicarum, a quibus omnimoda calamitas exoriri nofcitur, fedatione-, quibus nihil

dignius fidelibus bhibriu* afcrri valet. Hrc quippe arduiffima eundos Chriftianorum ftatus HRisri conctni<n,l· · no° nifi per generalia concilia c t l a Spiritu-fando direda optime perfici poflunt. Quamobrem fi quis zelum Dei in corde gerat, fi quit falutem animarum atque commune omnium bonum qu»rat, facrum hoc concilium dignificare, favorifare, ejufque facri* determinationibus adherere. auxilium . confilium , & pmnimodum famulatum prrftare debet & tenetur , & quicquid eidem obvium, impeditivum, repugnans, aut pr»judiciale cognoverit, hoc pofle tenus amovere & tollere , amoveri & auferri viribus totis procurare. Vos itaque pro De' honore & fidei Catholice illibatione, atque pro omnium iilute obfecramus, per viB fcera miferi cordi»« Dei noftri, quatenus fpc quid impeditivum celebtationis & felicis lucceffus hujus facri concilii agnoveritis , quantocius viis omnibus rationi & juri confonis repellere curetis, firmam ejufdem determinationibus adhæiionem præbere , & favoribus omnibus velitis profequi generofis. Et fi quas ejufdem praejudiciales litteras , cartas , membranas inveneritis , a* quocumque fuerint emanat», mox & jndilate ad noftra.n factam congregationem non omittatis trani'mittere. Pro quibus omnibus explicandis fic latius informandis, venerabilem virum magiftium Henricum Nitard decretorum dudorem ad vos prxlentiahter deflinamus , cujus relatibus in prxmiffi* velitis fidem credulam ptopenfius adhibere Haec & alia profperis füççcflïbu* hujus facr» iynodi defervientia peragentes, altiffimo Patri, cujus res hic agitur, gratum obfequium , toti Chriftianitati celebre patrocinium, nobifque fingulare folatjurn exhibebitis , nec non veftri confutatu* gloriole complebitis officium , fempiternum quoque promeremini praemium, quod vobis concedat, in cujus hic nomine convçjiimus , Spiritus fandus.

Patum Bafile», &c.

O L A

Concilii B.ifilecnlis ad Bohemo» .

ffortatui eos ad unionem Cr ut bbere accédant ad concilium , promifo eif J'aivo conduite.

Jb -» ° OAcrofanda generalis Bafilecnfis fynodus , |O ôcc. univerfis & fingulis iacerdotibus , nobilibus, contutibus , clientibus , cctcriiquc regni Bohemix incolis , concordiam , unionem , caritatem , & pactm in Chrifto Jefu domino noftro.

Dum eminentifiimam Redemtoris noftri diledionem, qua pro noftra falute non dubitavit manibus tradi nocentium , & Ignominiofie mor- E ns fubire tormentum , qui pntceph nobis alterum alterius onera portare, ôc mutuam ante omnia caritatem habere, attentius confideramus, cum maxima cordium noftrorum amaritudine veftram « nobis confpicimu* diffentionem . Quamobrem ex intimis afiedionibus cupimus tam gravem 8c noxiam divifionem ad concordiam revocare, ut omnium aofirum fub uno paftore Chrifto, quemadmonum paulo ante fuerat, fit eadem credulitas &c caritativa dikdio, fit ejufdem fpirituahbu* pa-

Abuli* in caulis refici mereamur dominicis, prout latius *dft* epiflola noftra, a vobis reverenter, ut *ccnfaati fumus,* recepta, lucide potuiftis cognofcere, quod *tu* confirmaverunt oratore* noftri Nuremberg· cxiflentes, fuia litteris veftris difcretionibus noviter tranfmiflis , ex quibus grandem mutua unionis fpem concepimus . Teflificamur enim coram Deo magnam inftitiam 8c dolorem affiduum cordibus noitris incflc de tam diuturna & merito deflenda divifione. Super omnia autem pacem, concordiam , fle in credendis falubrem unionenf c-x intimis afledionibus defideramus', quantum Deus annuerit, perficere, nec ab hac iacra fynodali congregatione quovis modo intendimus diicedere , donec omnia nobis poflibilia unione peregerimus, in Domino fperantes , qui prsefto adeft invocantibus le in veritate , quique neminem vult perire, fed omnes viam veritati, agnoicere ; quod priorum interccftionibus exoratus , & diligentiis humanis ad hoc ut decet adhibitis, Spiritus fandi iHuftrati gratia mutuam concordiam & afleduofiffime hujufmodi defideracatn unionem confequcmur. In hoc autem amplius confidimus , quod potentiffima medicina talibus diflentionibus Subvenire folita parata eft, facra fcihcet p< triens fynodus , cujus diredor cft ipfe Spiritus fandus, eam deficere aui quoquomodo deviare non permittens, in hi* prefertim qu» falutem animarum concernunt ; deque enim potuit quin Chriftt oratio, qua Patrem exôravit, ut ecclefi» fides non deficeret, non ftierit exaudita. Eft Itaque certa tegula, indeficiens menfura eundos fideles rediffime regulans, que credenda aut agenda* fine faluberrime demonftrans. Adhortamur igitur vos in vifceribus (Jhrifti, fit in falutequam, a jufto judice Chrifto fperatis , quatenus omnes veflros conatus ad tam fandum & divinum concordis tk unionis opus apponentes, viroi timoratos in lege Chrifti exercitatos, communem faiutem, noh particularia commoda affe dantes, de quibus alias vobis fcripfimus, ad Dhoc facrum placeat quantocius deftinare concilium, quibus planam & omnimodam fecuritatem accedendi, flandi, & redeundi promtis & non fidis animis dabimus, atque apud quotcumque fuerit neceflarium aut opportunum procurare non omittemus, nec in aliquo deficiemus , quantum vires noftr» fuppetent, tam falutifer» fle Deo grat» operationi. Super falvis condudibus feribimus illuftriflimis principibus domini* Alberto Auftrix & Jo. Bavari» ducibus, marchioni Brandeburgenfi, & nobili baroni Ultico de Rozembergh, ac coniulibus Norembergenfibus & Ægrenfibus, nec non amhaillatoribus noftri* in Jocis vobia vicinis perfiftentibu*. Accingimini itaque facro fidei baptifmate infigniti , opera* veftra* efficaces apponere ad regni veftri cum ceteris firmam pacem, concordiam fc unionem . Tvdeat vos, quefumus, cladium bellicarum , & hinc inde tantorum flagitiorum perpetratorum, ac totis viribus communem animorum & corporate falutem effectualiter procurare fatagite. In iis fiquidem, Deo andore, vobis coaffiftemu* fideles cooperatore* , Hoc tamen quantocius fieri rogitamus , quatenus morum omnium flatuum emendationi, prout inchoavimus, latius ftc efficacius

*****
cÇM<rn
'
'

clas intendere valeamus ad honorem Dei AcAfcepti oneris, quod pro Deo & nobis fubiit, AMNO ChjustI
AMNO CHRISTI fua immaculata fponia ecclcfia. Pax autem non fuit autus Romam ufque procedere, fed
Chrifti exuperans omnem fenfum, cuftodiat legationem noftram fibi impofitam, qu* iccre-
corda veftra k intclligentias veftrat, qui ad tiflima erat & foli papa dicenda, ad aliquot
divitias gloria Ac agnitionem fus veritatis cardinales Ac certos tuos amicos defcripfit,
vos perducere dignetur. Datum Bafile* fub petendo confiliutn, an cum tali legatione Ro-
tigillo reverendi in Chriflo patris domini epi- mam poflet intrare. Qui fibi refcripferunt,
fcopi Conftantienfia provincia Rothomagenfis, quod nequaquam cum tali ambafliata venire
quo utimur de prafenti, die mentis Martii deberet, & quod mirarentur qualiter fe de
MCCCCXXXII: talibus rebus contra dominum apoftolicum fc
intromittere auderet, fiqûe intraret, timerent
de incarceratione ipfius. Ipfe autem magifter
L I T T ℓ A 4

Mifla concilio per ambafliatores ejuldem exiftentes in Nuremberga pro fafio Bohemorum.

£iuu apud LM. com. 17. *conc. pag. 1^.*

QUINTA IITΓAAA

Regis Romanorum,

Mifla condUo Bafilceafi.

De difpofitune curia /tornant & Dohemorum erga concilium.

REverendiflimis in Chriflo patribus Ac dominis, Atc.

Reverendiflimi in Chriflo patres, amici ca-C riffimi, ac venerabiles, grati, 8c fincere dilcfII. Recolimus V. P. alias bene fcripfiflc, qualiter preftolaturi eflemus ad nos venturos oritores domini noflri papas, videlicet venerabilem Servandum Lucentem epifeopum, abbadsm S. Juftina Paduenfis, Ac Albertum de Comite. Itaque habuimus noviter bullam fu» fanflitatis, in qua fcribit eos illico venturos efle. quos quotidie praftolamur. Infupcr ambafli.uores quos ad fuam fanflitatem tranfmifimus, feptim/na ifta indubie cum fanflitate fua erunt. Sed venerandi patres, quemadmodum advifamur, tunc in curia Romana non multutn advertuntur noflra, & veftra, aliorumque prrlatornm 8< principum confilia. Immo concilium iftud facrum quali pro nihi-v lo ducitur. Quamvis modo informati fimus, quod noniulli cardinales Ac magna pars Roman* cune ad concilium continuandum fe defleflant, Ac quotidie plores attrahuntur, Sc quafi omnes inclinabuntur, fi viderint P- V. flare velle fixos quoniam multi adverfantium fperant de recello V. P. Omnipotens Deus fic aliorum corda infpirct. ut cognofeant imminentia pericula Chriftianorum, Ac eis provideant uti fperamus. Praterea miferamus noviflime ad fusm fanélitatem quemdam magiflrum Jo. de Monte canonicum Leodienfèm, qui de Romana curia veniens, propofiti erat eundi ad patriam. Et hoc ideo fecimus, quia idem I magifter Jo. nobis multum commendabatur, At quod haberet audaciam & domefticitatem magnam loqui fanditati domini noflri, ad informandum quoque eam de his omnibus, qua per alios ad notitiam fua fanflitatis forfitan non admitterentur, Ac tie fibi expenfas foficicntas donavimus.' fperantea quod per «pme foam multa bona deberent heri. Qui omstt grate fufeepit, Ac fis dixit omnem velle diligentiam adhibere. Et dum veniflet Florentiam, talius quodam metu, Ac oblitus fu-

legationem noftram fibi impofitam, qu* iccretiflima erat & foli papa dicenda, ad aliquot cardinales Ac certos tuos amicos defcripfit, petendo confiliutn, an cum tali legatione Romam poflet intrare. Qui fibi refcripferunt, quod nequaquam cum tali ambafliata venire deberet, & quod mirarentur qualiter fe de talibus rebus contra dominum apoftolicum fc intromittere auderet, fiqûe intraret, timerent de incarceratione ipfius. Ipfe autem magifter Jo. acquiefeens confilio adveriantium, plus curans obedientiam mupdi quam Dei, mox retroceflit At ad patriam remeavit, referibendo Bea, que fie gefta erant. Nos itaque, qui de fraude nedum in nobis, verum etiam in iacro commifla concilio, molefti fumus, quemadmodum condecet, angimur quod idem Jo. nos in reditu fuo non accedit, quoniam Illa abfentatio nobis fufpicionem incutit rogantes 1°. V. ut rem illam velitis fumere menti, & defuper ita cogitare, ut amplius talia per ipfum feu filios non contingant in fraudem Ac negligentiain rerum tantarum · Denique umificamus votus, qualiter praeiens familiaris nollet diletflus Jo. Honynget noviter de Bohemia veniens nobis retulit, qualiter ipfe cum certis haereticis qui pro eo miferant, fit locutus qui fibi dixerunt qualiter audiflent fa inam difiblutionis concilii, quam motefle ferebant, quoniam ipfi utique difpofitl eflent fe unire, pro mittendo ad illud, rogantes eum, ut nos vellet hortari, quod illud concilium manuteneremus, quemadmodum ipfe V. P. clarius dicere poterit, Gcque ipfum remittimus ad confortandum eos de continuatione concilii, At hortandum ut ad illud omnimode mittant. Ob quam rem quemadmodum V. P. perpnus perfuafimus, ita nunc nobis utile videtur, Ac fic petimus, ut cifdem Bohemia velitis feribere, eofque adhortari, ut indubii tint de facro concilio, 8< quod ad illud fuos utique oratores mittant. Et ipfe familiaris gofter silas litteras, fi vobis videbitur, fecum bene Ddcferet, prafentaturus eafdem Et ultimo obfecramus Ac petimus V. P. quatenus leti 3t fortes exiftentes, conftanter 8< animoie traclare velitis ea, que concernunt bonum ecclelia fanile Dei. Scientes quod vos in his rehnquere non intendimus, quemadmodum fatpenumero fcripfimus, ufque ad mortem, bonam habendo fiducitm, quod fanflitas domini noftri papa aliter providebit. Et quidquid ex noftris de Roma habuerimus, mox V. P. intimabimus, rogantes ut nos de veftns fuccelfibus, utinam votivis, velitis pro fingulati folatio avifare. Datum Placenti®, die v. martii, regnorum noftrorum Ilungaria, Atc. XLV. Romanorum XXII. Ac Bohemia XII.

Sigifinundus Dei gratia Romanorum rea femper auguftus, ac Ilungarie, Bohemia, Acc. rex.

CS·

ANNO CHRISTI

IITTIA4 XAXT4

Regi* Romanorum, mifia concilio

Ctrtot facit patret dt fua conflanti ufque «d *mortem adhefione od concilium*, emneNfM eorum ea. de re remooef *dubitationem* ,

ANNO CHMMTI

Arerunt vobis tunc fbrfitan ia pneteritls reboa' noftra approbata dc femper duratura conflantia, foliditafque. Si vero per aliquos vobis foret fuggeftum, hos non amicos, fed honoris dc fidei noftro detraflores cenfere poffemus. Invident noftro bono propofito, fe fortallis gauderent, fi immiflb iu cordibus veftris dubietati· fermento conftantiam veftram pof*feat* corrumpere, St per hoc illas ipfes facri concilii res fraudulenter confundere. Quas ob res V. P. attente requirimus dc hortamur in Domino noftro Jcfu Chrifto, cujus res agitur, quatenus hujufmodi vaniloquiis inantea non velitis aures apponere, fed de conftantia noftra folidaque & intemerata fiduciam firmam concipere. Sumus enim difpofiti, dc fic afiltr* mamus dc dicimus, prout plerumque dc fcripfimus dt diximus, velle jugiter adherer· V. P. dc facro Bafileenfi concilio, cum plus debeamus obedire Deo quam mundo. Sie pro Deo dc-ecclefia fua queeumque incommoda erunt nobis dulcifttma. Onus enim Aium leve efle (aeras teflantur feriptura, dc ab Hio propofito nos quicumque dt quorumcumque potentum hujus («culi amovere non poterit feu debebit fuggeftio. Et ut clario· vobifeum loquamur, non (bfieeerunt nuncii feripta dc avifamenta, qnse domino noftro papae fe dominis cardinalibus tam crebro in illa conciliai materia mifimus; immo per oratore· noftree qui modo font in fue (anilitatis prafentia , fibi dici fecimus aperte, quod fi fua fanflitas deliberaverit in hac diffolutione perfi(lere, & non continuare facrum concilium , quod imperialem coronam noftram nequaquam velimus de manibus fuis fufeipere. Videre; reverendiflimi patres , quid refugimus , quidim tere difpofiti fumus pro manutentia fe fatore hujus concilii, fi dominus noder papa in diffolutione perieverare voluerit. Nulla enim mundialis dignitas nos unquam, Deo concedente, ita feducet, ut pre ipfe amittere debeamus ea qur rterna conferunt , dc fic conclufive redeundo ad primam noftrarum harum apicum particulam, rogamus, obteftamur, & obfecramus V. P. iterum atque iterum , ut res coepta· qua· direilione Sanfli Spiritus afiklue geritis, pro Deo & ecclefia fua fanôa habeatis commiflâs, fic operando , ut ex follicitudine veftra fruflus bonus fuccedat. Et quicquid nos dc ubicumque corpore fe rebus ad id conferre poterimus , ita fitfluri fumus . tfnum tamen pneterire nolumus , immo avifatos vos reddimus, quod pnefcntia noftra his in partibus huic concilio eft funame neceflaria, dc eam utiliorem judicamus rebus hinc inde pcnfatis, quem fi in medio veftri eflemus. Rurfum oratores domini noftri papa funt in proximo venturi, quibus auditis. & vos avifabimus de quibufvis rebus pro* fofitis *8c* refponfis; affecurantes. vos denuo , quod nullus penitus a ferventiflimo noftro erga facrum concilium, & perfeflo telo no· umquam avertet, dc oramus, ut domino· Jetus Chriftus in folida conftantia fe falubri perfeverantia corroboret cotila veftra. Datum Placenti®» die xvt. menfis martii, anno MCCCCXXX1I.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex ÔCC.

/AT4

^ *p.* I*.

REverendiflimis ac venerabilibus in Chrifto patribus dc dominis fee.

Reverendiftimi in Chrifto patres, dec. hodie a Boletariis, qui pro itluftri filio noftro duce Mediolanenfi in hoc loco agunt, recepimus unam V. P. epiftolam , geminas in fe parte? continentem ,' unam confolatoriam , ubi dicitis quod ad res in facro concilio conceptas dc feliciter peragendas nifibus totis incumbitis t aliam vero admiratione commixtam . quando fubjungitis vos intellexifle quod aliqun notabiles perfone nos funt breviter acceflura, ad (educendum nos a bono propofito, utque hxc attentata diflblutio progreflum habeat, dc requiritis nos quatenus in noftro concepto & ardentiflimo zelo perfeverare velimus, cum aliis induAiohibus dc perfuafionibo· perornatis , que in ipfa V. P. littera comtius continentur, &c. Pnspofterando ergo refponfionis noftra feriem, admiratione vehementi perducimur , quis vobis talia fuggerat, de de no* bis fpem tam debilem vobis proflet. Debe-C rent enim preterite V. P. merito dare fiduciam de futuris, ut quid laboris fe oneris pro facro Conftantienfi concilio pertulerimus , adhuc ad laudem Dei humeris noftria audeamus imponere. Traflari enim debebat ibi de unione ecclefiæ, exftirpatione hatrefunft, fe reformatione morum. Unio, Deo volente, dc noftra opera dc fatiga accedente, fubfecuu eft ; cetera vero funt pro dereliélis habita, dc quamvis inftantiflime pro morum reformatione tunc inflaremus, fuimus tamen per omnes nationes deferti, fe fic re» infefla defluxit , ex qua revera negligentia huculquc tante calamitates in ecclefia Dei fubortn funt, quas totus Chriftianilmus ad plenum deflere nonDmur, & obfecramus V. P. iterum atque iterufuflkit. Deluimus nunc de prrtermiflione hujufmodi agendorum , fe ufque hunc diem cor noftrum a doloribus fuftinere nequivimus , quoufque almus cordium infpirator hanc fuam nimium laceftîtam ecdefiam per hoc facrum concilium Bafileenfe dignatus eft invifere, dc tantis malis per fuam mifericordiam finem imponere, prout in clementia fua fperamtis . Hec fuit & eft femper noftra confolatio, hec furatna fpes, ut hunc diem videre poflemus , in qua neglefla facri Conftantienfis concilii compleverit, alia quoque provifio fieret in populo Chriftiano, Sc fuper eo V, P. & facro concilio favores dc promotiones noftras femper obtulimus. & in éfleâu ultroneo ani-E mo id quod requifiviftts perfecimus, ac vobis ufque ad mortem nos aftituros polliciti fumus, prout in re ipfa erga dominum no* ftrum papam fe alios quofcumque ufque modo oftcndimus, fe in antea cot.ftantiifim· oftenfuri fumus. Quomodo ergo titubatio h«c corda veftra obrepere potuit, ut de nobis qui in rebus fidei jugiter, ne id nobis trahamus ad gloriam, inconcufti perfluimus , dubium conciperetis? St ex hnfitatione dc timore propno hoc vobis evenit-, non occur-

ANNO

ISTA FUIT AMgMSS/ATÀ

Semnifinù <p inviSiffimi principis & dommi domini Sigifmund» Æotaanoruai, Nungaria, Bohemia, Palmatia., Croatia, ffc. *regis, qua oralorcs dtfla majeflatis, videlicet magnifilius*

• at Miaambcfg

*do*mu> /0. de Bofienberg - regni Bohemia baro venerabties BenediBus prapofitus ecclefia B. Nan» Alba-regalis , fedu 'apoftohca protonotanus, & Nicolaus Scoi^ decretorum dofhr, per 'organum diXi doXoris corant domino noftro fummO pontifice Bugenio papa IV. & etiam in audientia publica XVII. menfis martii anno Domini MCCCCXXXII. pramifa brtwfifima collatione , propofuerum , &c.*

Tk p. *j.

· 'OEatlffime parer, tereniflimus 8c inviâif-_D fimus princeps, dominus noder Romanorum, Uungaria, Bohemix , Dalmatia, Croatia, See. rex gloriofifiimu & temper auguftus, filin* S. V. devotiffimus, recepit quaidam bulla* V. S. cum ea, qua decuit reterentia, de manibus nuncii V. S. 8c contenta eorumdem nedum bene concepit, 8c tam Ixtanter quam gratanter intellexit, immo omnia 8c fingula tenaciffime menti fu* imprest. Et quia eadem bulbe magni* abundant affctfibus, A continentia* in te gerunt tam graves, quod ftylu» ad plenum ad ea* non iuflkiebat refpondere, idcirco fua excclfa majefta* regia mifit no· oratore* fuo* & nuncio· ad V. & pratentiam , ad refpondendum veftr* beatitodini vivi· relatibus fuper teriem diAarum bullarum, ad intentionem fua majeftati* eidem beatitudini propalandum.

3. Primo namque, beatiflime pater, V. S. in una bullarum commemorat› quod de adventu cjufdem majeftati* ad parte* Icalix eadem beatitude betetur: quoniam cum fua majeftate capiat colloqui, & vivi* vocibu* fua confilia participare fuper multi* magni» fit ardui* rebus, {latum univerfc reipublk* ebriftiana concernentibus. Sed gratior effet S. V. fu· majeftati· adventu», fi femiret caulam fidei prius e<fc detenfam, fic exterminato* Bohemos hnreticos vel reduAos, prout in dicta Nuremburgenfi conclufum erat Supertddidft tamen eadem fanélita» , utcumque fit, cum eadem dnajefta* veniet, beatitndo veftra perfonam fuam libenter videbit 8t honorabit, fibique imperiale diadema, fit quidquid aliud boneile poterit ad ornandum regiam majeftatera conferet , 8t quantum in veftra (anilitate erit, dabit operam , ut totus mundo* intelligac, nullo umquam tempore fumrnom pontificem cum Romanorum imperatore fuifle vinculo ftrillioreconjunâum, prout verba ejufdcm apoftolica bulla dulcioribus 8c ampUoribu· verbi* perorant.

3. Affurgit itaque, beatillime pater, majeflas regia memorati domini noftri illuftriffimi V. S. quanto devotio* fit humilius poteft, ad omnia genera gratiarum, de tanta paterna fic cordiali atteflione, humanitate, gratia , 8t honoribus erga iptem dementer concepti*, offerens fe vice reciproca V. S. prona mente , non parcendo corpori neque rebus, fed omnem filialem devotionem, protefHonem , fic quaromcumquè rerum exhibitionem, ut fiinda mater ecclefia 8c V. S. aperte cognofcaut, ultroneum io eo* habere advocatum·

A 4. Alter atriculu* rangit caufa* Introitu* re-"~.....■— gi* majeftati* ad has partes Italie fit confequenter ad S. V. ANO

Dico.quod dominus roller excellentiftîmus 1,11 Altifiîmum conteftatur, quod hune fuum ad pane* halle fecit introitum, non ambitione dignitatum mundanarum teu potentatuum, non divitiarum, non denique queftu» cujufcumque •lledus cupidine , fed pure ad dandam operam fic ad exponendum te totaliter pro exftirpntione hnrefum, incremento fic felici ftatu fidei catholic* fic reipublica Chriftianc, tend* Roman* ecclefia, Sr V. ac facri Romani imperii, totiuiqua ecclefia , qu* proh dolor / ut clarum eft , multi* infeftationibu· Bfit injurii* perturbatur, 8c in peprem conditionem prolabetur, nifi apoftolica 8< imperiali •ufloritate citius provideatur : quoniam eadem majefta* nihil magi* afledat quam pacem, venitque huc caufa dandi eamdem cum affiftentia V. S. toti Itali* , omnibuique illam amplest volentibus , oc non gladium mittendi , fi pofiibile fuerit.

J. Sperat fit rogat eadem regia majeftas , quod veftra finûita*, dum tempus aderit , taliter fe exhibebit, quod lucide cognofci pol fit hos duo* gladio· in unitate confiftere, fic fibi mutui* refpedibos 8c auxilii* indivifibiliter rtipondere , prout fic majefta* regia te paratiftime offert fafluram , fit de veftra fanfli-Ztate indubiam etiam fidem gerit.

6. Quoniam indubium eft fic certo plus certius , quod vob duobus tali ftrudura 8t unitate 81 voluntate conjundis, poteritis ftatum univerf* reipublic* Chriftian* taliter apure . quod Deo fuecedet ex inde honor fic gloria, terri*, hominibuique pax 8tfccuritas, ficChriftianifmo provifio optata 8c fatubri*.

7. Super eo autem , bear'A'ime pater , uty V. S. fubjungit. quod grav-r effet V. S. ejufdem majeftatii adventu*, li tentiret cautam fidei primo efle detenfam, Dicit fua majeflas , fic luce mendiana cla vus Onftat, quod pullulatio hujufmodi dsmnotx p«fti* · principio hoc uique temper fu* inJi-ftiti molefta Dfuit, prout dignum erat, fic qu,mnm pro exftirpatioM ipfius fua majeftas r- trii, ultra omne* mundi principes, prout & abi conveniebat, tum ex officio imperiali , '*m etiam jure hereditario , mundus non ign«>mt. Senfit itaque illud perfora fu* in hien i afperitate algoribu* campiaando plurimum !.-f.i 8t alli* ineparabiliter corporalibus afftifh ncommodte. Sentiunt rsgna fua nobilibus ü.genui* fic alli» probi* viri* per bella, ftragei *U* gladios notabiliter defolata . Sentiunt eraria fua, qu* tam in Ilungaria , quam Bohemia copiote per Dei gratiam redundabant, fuum totalem interitum 8c exhaufionem finalem 1 fic quod nihil fupcreffe videt poteft pro tollenda hac E calamitate, quo tua majefta* non fecerit, fic quotidie facit, utinam profuifict 8c proficeret. Et ut fervor fu* majeftati*, quoad hoc negotium fidei cunflis liquiefreret , fic aliquem pofiet fui* temporibus iruAum procreare , anno prnteriro licet effet imbecilli» corpore fic aegritudine magna, ut etiam in fede ferretur proftratus, ab infaku quoque Turearum contra regnum fuum Hungari* , non bene tutus, tamen Deo cunâa committendo, te ad tales parte* Alamanni* duci fecit, fic particulariter cum principibus fic aliis crebrius

£7 brim habendo confilia, fumiwam operam ad-
' ■ ' hibuit pro adhibendo iubfidio contra haereti-
otami co*' V<1 cotidiana guerra inftauranda: nec ta-
, men ipfa* conclufione* efleflu» aliqui* fequutu*
*** fuit › quoufque fua majefta* conventioncip ge-
neralem ad Nurembcrgam cunfli» indixit, ubi
decretum fuit unanimi confilio, ut exercitu*
potens contra iplb* hsrecico* mitteretur. Cui
etiam reverendiffimu* dominus Julianus cardi-
nali* apoftolic* fedi* legatus affenfit, fibique
plaçait, dc hinc inde peragrando etiam quan-
tua* poruit illum follicitavit. Sua quoque ma-
jeftas a loco Nurembergenfi difcedere noluit,
hcet eidem arduiffima incumberent, nec etiam
potuit propter iuum catum pr*c>pitem, fed
conilituit in capitaneum generalem illuftrem B
dominum marchioncm Brandeburgcnfem, fa-
ciendo fibi provifionem cum fua parata pe-
cunia, 8c in Nuremberg· moram continue
traxit, follicitando & mandando nedum op-
portune, fed importune, feriptis & nunciis,
omnibus qui requirendi erant, fecitquc om-
nes promotiones ac amminicula, qu* exer-
citui fidelium quoquomodo conferre poterant:
& revera in fide non ficfta ac fecure dici po-
teft, quod fi ferenita* fua tantam diligentiam
non adhibuiflet, exercitus ille, licet decre-
tus effet, numquam tamen compilatu* fuii-
iet, dt urinam fuccedentibus rebus, ut nunc,
progreffum non adhibuiflet. Redeuntibns ita-
que, pater beatiflime, principibus & aliis ac C
toto exercitu luo, quod dolenter fua refert
ferenitas, ex inopinata quadam ruptura, ut
informata cft › nullo hoflfti preifi timore,
quamvis cum damno, prout praefatu» domi-
nus cardinalis legatus, qui finguli* afluit, V.
S. ut dominus nofter indubius eft, plene
fenpiit, majefta* regia die altera qua ipfe
dominus legam* Nuremberg* applicuit, 3c
etiam die, fequenti hofpitium fuum intravit;
& convocatis finguli* tam eletlonbus quam
aliis principibus, 8c h»· qui tunc aderant,
aadivk, ubi & no» per totam prefuntes fui-
mus, illos recentes fucreflas infelices; 8c de-
mum petivit dare coniiiia, quid in ea re am-
plius effet peragendum, quoniam parata effet D
ipfa majeftas omnia fibi poflibilia fubtre. ad
remedia his periculis adhibenda; ipfi vero ha-
bito confilio, in praefentii domini legati ref-
ponderunt, in eoru.n poteftatt nullam tubliftere
conclufionem › fed neceflarium cife, ut uni-
verfitas tota facri imperii fuper eo convocare-
tur, hi fic dicta iterum indida fuit ad Franc-
fordiam fuper ferto S. Galli proxime elapfo,
hc ad illam dictam majeftas regia oratore* fuc*
folemnes pleno mandato fulcito*, deperfonam
fuam repr*fentante$, tranfmifit. Et nihilomi-
nus interim tam litteris quam uunciis manda-
vit Sc difpofiiir, ut hi qui taxatn gentium fi-
bi impofitam in exercitu fuo non habuerunt,
eamdetn mox ad ironterias Boher.iiæ ad gen- E
tes tres menfes ibidem moraturas contra he-
reticos mitterent, ad ipforum infultibus refi-
ilendum, denique omne* fic finguli eflent
in punélo, fi ipfos hsrcticos Almatiniam ma-
nu potenti, ut avifatur, invadere contingeret, ipfi ad fubveniendum fidelibus tota fua
potentia equeftrium St pcdeftrium parati. Et
cum pro Alamanni* foli* iftud negotium con-
ducere & dirigere eft falis difficile, multi*
confidcratis refpeclibus, 8c quod nedum op-
portunum, nnmo fumme neceffariutn cft, ut

etiam ex alii* Chrtftianofum finibus fubfidia'
exquirantur, qua fine confilio & ex auxilio
V. S. dc fanAa fedi» apoftolic· nullatenus
poterunt excitari: Idcirco movetur majefta»
domini noftri prdibati ad conveniendum cum
V. S. & utendum confiliis, 8< amminicnlis
ejufdem In negotiis memoratis. Sperat enim
indubie ipfe fereniffimu* dominus nofter,
quod exiflente ipfo cum S. V. tale* dabun-
tur modi 8c vi*, quibus h*c calamitas dé-
center tolli poterit e medio populi chriftiani.
Sic habet, beatiflime pater, V. S. quid maje-
flas fecerit ad caufem fidei defendendam, ftc
quotidie facit, & facere intendit ufque ad ef·
fufionem fanguinis, quoad vixerit in.hnma-
ni*, & ut efficaciu* poffit, veftram cft accefi
furus ided fanflitatem.

K. Item, alius articulus cft de pace & con-
cordia inter majeftatem regiam ex una, tk
inter communitatem Venetorum ex alia. Si-
militer inter ilinftrcm ducem Mediolanenfem
ex una, St inter di&am communitatem Ve-
netorum ex alia traâanda.

p. Beatiflime pater, S. V. in una bullarum
dicit fe flatum & pacem iliufiri* domini duci»
Mediolani & totius Itali-, ac compofitionem
majeftati* regi* cum Venetis cordi habu^ec
quod ipfe dux Mediolanenfis fuerit primiJ^Wai
V. S. port aflumtionem fuam obtulerit operam
ad pacem fuam & totius Itali*, & quod V. S.
in proximo ad hoc pium negotium intendat
ad Lombardiam mittere duo· S. R. E. cardi-
nale·, 8c poftremo S. V. acceptat fuper con-
troverfii* inter eiajeftateta regiam & Veneto·,
qua· ohm in Coartantia promotione veAra dii-
portta erat componere cupldiflime, manum me-
dutricem apponere: quoniam in pace illa vi-
det veftra iaiklita» multa 8c innumera bona
chriftiana tide: in regno fuo Hungari* alliique
locis proventura. Et quando fu* majeftati vi-
deretur, mitteret fuper eo oratore* fuo* pleno
mandato fulcito*, in qua paci*promotioneco-
gnofceret, qualibet alia afleóione depolita,
vo* cifc comtuunem omnium fidelium patrem,
8c non minu* fui honori* St ftatu», quam pro·
pri* veflrc patri* zelatorem,

10. Non dubitamus, quin V. S. fciat tra-
flatum pacis habendum, ubi, & per quem,
inter difluat ducem & didam communitatem.

Beatiffime pater, majefta* domini noftri re-
gradatur bcatitudini veftrae, nedum de tam
bona & alTc&uofà V. S. erga majeftatem re-
giam 8t negotia illa difpofitione, verum etiam
dc tam clementi & paterna oblatione.

11. Et dixit, quod pax cum omnibus Chri-
rti fidelibus, prefertim cum Venetis fu* ma-
jeftati femper 8c fummo cordi fuit, Intmo
nedum illam affeflavit, fed etiam, prout no-
tum cft, femper qurfivit, & indubie icit»
quod non iblum facro imperio ftc regno fuo
Hungaric, fed & toti chriftianitari exinde com-
moditas multa proveniret, & multa mala evi-
tarentur, nec tamen illam huc Wiqve appre-
hendere potuit, licet in omnibus qu* cum
Deo & honore fuirtenc, omni tempore liben-
ter qaieviftet: fed ipft Veneri cum fui« adhe-
rentibus jura facri imperii 8t regni fui Uunga-
ria retroaâis temporibus contra Deum & iuftl-
tiarn ufurparunt, dc adhuc de pntfenti i t dete-
rius ufurpare conantur. Nihilominus tamen
eadem majefta*, ut in ipfa nihil videatur defi-
cere, cupidirtîma eft, V. S. quam in minoribus

con-

ANNO
»41*·

ty- coefficucam Condenti® inter cum Ac Venetos A ex dignitate regali fic ex officio advocati® ad-
·mediatricem habere doòdaravit, etiam hodie ftrillus fit ad fuperius expreffata. Propterea
(incero corde, rubore depofito, aperte dicit, cyM '
CJtXtST! fufcipcre ultra omnes mundi dominos, pro quod nihd (anibus, nullum falubrius Tn his 4>
competitione fc aquitatis ac juftiti® directio-
ns, Et fi promotionem a V. & defideravit, rebus humanis excogitari poffit prsfidium ,
dum effet in minoribus, quanto magia In fum- quo navicula Petri fc ab extremis horrendif-
mo apice conftituto. Itaque S. V. rugat ma« que flu&ibus jam undique infultantibus, Ac
jertas pnafeta, ut V. & in fingulis fic indiffe- fides queat tueri, nequam labes heretics fo-
rens, aqualis, fic communis pater, non affe- piri, pax Chrifti fidelibus inftitui , mores
ilos ad panes, fed ad foUm juftitiam, quam Chriftianorum in p*®ftantius reformari, flatus
V. S. ex officio vicariam» tota mente & ani- ecclefi® fc confervatio aufloritatis fedis ~po-
ma fovere, profequi, fic manutenere debet ; rtelie® & V. S. procurari, quam per conti-
quoniam majeftas ipfe inclinata eft ad omnia nuationem (acri concilii Bafileenfis-. cam uti-
Hcita fc honefta fe deflciicrc. que multiferia bona ex conciliorum celebra-
12. Addendo quod fi S. V, videatur eam- tione , fc multa mala ex eorum prorogatione
dtm majeflatem aliquo modo a ratione difee- B leguntur exorta,
dere, granffime vult per S. V. informari, fit 17. Et primo fua majeftas refpondet ad cau-
indituri ad ea qu® cum Deo fc honore fa- f* inferta» bulla diffolutionis , dicens quod
cere poteft. ?>ltfa Graecorum nullatenus fufficere po'cft ad
Confidens de V. S. quod fi Veneti fit eorum diffolutionem dMM (acri concilii, quamvis be-
colligati propti® voluntati inniti vellent, fc ne effer rca fanda At multum optabilis ipfo*
a licitis fit honeftis declinare, eadem V. S. eis Grecos reduds videre ; nec eft preterm ittendum fuo tempore ad dida intendere mo-
non dabit favorem, prout multi S. V. aperte dis convenientibus per regiam ma)cfl«tem per*
dicunt feciffe fic facere, quamvis majertas re- fonaheer V S. exponendis.
gia hoc minime credat: fed cos efficaciter In- r 8. Sed non poterit nec debebit ipfa redu-
formabit, Ac ducet ad ea qu® funt Buta Ac dio Grxcotum , qua tot centeni* annis fic
honefta, amplellendo juftitiam fc jura impe- perfluit. fc dubiofa quidem eft , rebus tam
rii, fc verbo fit opere eadem manutenendo, periculofis quoque modo preponi , quia uti-
quemadmodum majeftas regalis promtiffime vi- que res illa moram pati poteft, qu® huc ui-
ce verfit parata eft fit offert fe Aâurum in re- C que tanto tempore perduravit fine leflone Ro-
bus S. R. E. At V. S. Et jure merito hoc de- man® ecclefi®; cum utique h®c herctis peftl-
bet fieri, quia Chriftui hos duos gladios ex fera Bohemorum pr® omnibus eft eradicanda,
eo jn terris cohftlmit. Ut tibi mutuis refpedi- qu® quafi in corde Chriftianit. die ac nolle ,
bus réfpondeant, fc ad fublevandum jura utriuf- hieme At eftate , igne, fc gladio trucidando ,
que fit omnium Chrifti fidelium Temper in uni- nee parcendo TeXUi vel «uti, tamquam mor-
rate concurrant, prout etiam funt de hoc litte bus cOntagiofus ferpere non detiflit.
A apud regiam majeftatem, Conflanti® propriis 19 Nec eft credendum Crocos ad ritum
manibus omnium reverendiffimorum domino- Roman® ecclefi® reduci , videntes fuppofita
rum cardinalium & V. S. dum eadem in mi- ejufdem Romane ecclefi®·in tanta ftrage, dif-
tforibus erat conflituta, fubfcript® , in quibus feniione atque morum deformitate , nec ali-
jurant & promittunt fub fide , etiam facro im- quam cortecBonem adhibere t fed de die in
perio fic majeftati regi® in iuis junbus afliflere, diem in pejora corruere, fc ritum noftrum ac
fic eadem manutenere. quemadmodum fic lua obedientiam Chriflicolarum quafi penitus ex-
ma)cflas tamquam fidelis advocatus ecclefi® er- ungui, portent omnino veridice dicere.
ga .pfo» fic eccletiam , reciproca vice, fecit ,
fic etiam in effcdu huc ufque'fc talem mon- D Turpe eft doltori cum culpa redarguit ipfum.
ftravit, fc in futurum Temper faflurus eft
i]. Eft ultimus articulus qui de iacro con- Sed ti viderent ea elfe compotita fc reformata,
cilio Bafileenti, per Spiritum-iaiulum decretis atque incendere ad reformationem hxrefbrr. &
Conciliorum Conftantientis fit Senentis , atque pacem fidelium, profedo facilius flefii potient
au&oritate Martini felicis recordationis prede- 20. Ah® enim caufie diffolutionis certant ,
cefforis V. S. fc ejufdem V. S. approbatione cum carum certat effedus . Nam treug® fafl»
fc mandaro congregatum, cujus dirtblutionem funt inter illuftres Burgundia: Ac Auftri® du-
V. S. in certis bullis majeftati prsdid® inli- ces. Hiem* tranfnt, nec aliqua herein circa
nuavit, caulas inferendo. diflutn locum concilii pullulat; quicumque e-
14. Inter cetera fuam majeflatem exhortan- nim V. S. hanc caufam inferi confuluit, uti-
do, quod cum ipfe effet ille qui ultra omnes que diftas partes non probavit, nec opus eft
mundi principes fidem defendere, fit fidelium ad alias caufits refpondere, cum & ratio cu-
£cem, fic ftatum ecclefi®, fic confervationem juslibct his fatisfacere poteft.
iis apoftotic® fie V. S. deberet procurare, 21. Etiam, beatiflime pater, fciat S. V.quod
fi aliqua avsfementa ad h®c fackntia cxcogi- E facrurn concilium mitit regie majeftati certas
taffet, vel excogitaturus effet, V. S. per tuos litteras ipGs Hufittis pro reduclione ipforum
oratores vellet communicare. eos vocando dirigendas. Mox iftas fua maje-
15. Nunc, nunc , beatiflime pater , tempus ftas eum fuis litteris adhortatorii* ipfi* direx-
adefl , & lua tnajeftas requilitione V. S. perenota, it: quibus a Pragentibus lctanter receptis ,
& etiam devotione (incera induéla, quam & coram omnibus qui tunc aderant publice
ad bonum ecclefi® fc ftatum omverl® repu- ledis, iidem dixerunt fine tradatu cum aliis
blic® gerit, per no» oratores avifamenta veftr® habendo non porte ad hoc refpondere, pro-
fanltaati ·η feripti» pauco tempore per equi- pter quod necertario habebant dictam cum aliis
tatorem fu® majeftati» miffa, fit ea qu® export ibidem pro dando refponfo celebrare.
excogitavit, veftr® (anilitati exponit. 22. Et quemadmodum a quibufdam majefla»
16. Et primo fetetur quod ille fit ille» qui

gy regia eft avifiua, fperstur quod dilU heretic! A fortius dicHs heretic», rtfiftendnm gratiofe

iiûη «oncilium mittant, dn€H etiam timore, a w Ψ*°4 audiunt concilium potifime pro i exftirpotione hartfnm for* congregatum, dt verifimiliter etiam tanto magis ad hoc ftrinîuntur, quanto jam in regno Hungaria coofli funt » St magnam partem fui exercitus equeftrium dc pedeftrium, ac bellicorum inftrumentorum dc comium perdiderant, dc etiam per illoflrem Albenum ducem Auftria «flare pneterita in Moravia potenter depreffi» ac noviflime in ducatu fuo per eumdem font proftrati.

13. Quibus hxreucts compatentibus, fperat majeftas regia eofdetn per facrum concilium ita informari, quod recedent, dt con-B rent! redibant, dt Ua hac peftis» Deo dante, ceflabir.

14. Et in cafu qoo nihil proficeret,, videns fictum concilium ipforum pertinaciam, de remedio opportuno ex omnibus regnorum fini) bus ferventius pro eorumr fuppr-ffione providere . quoniam hoc opus conducere folh Alams ais, efl difficile dl importabile.

45. Et fi concilium a loco Bafileenfi, qui 9· c.it deputatus harreticis, mutaretur, quibus tiam majeftas regia ad diUum locum veniendi obtulit cum certis principibus fecuritatem, & propinquiores cis principes tam Cpiritualee » quam ikculares, promiferunt HuiEt», quod eos wlint in propnis perfonis, ad diflum Cea 8c a V, S.? dc fieret error novidimus pejor concilii locum conducere ·, quid aliud dicerent ientieates concilii diflblutionem, act ejus mutationem , nifi* quod ecclefia fugerit eos, 8c quodammodo fuccubuit contra eorum rationes ? Es quia ipfi fuos errores in articulis promifcue cum (aera feriptur» ad diverfes mundi partes ad feducendum populum fidelem miferunt, magis ac magis toemn populum Germania mortali contagion* inficiendi colorem haberent, qui populus peftremo ecclefiamRomanam in fide filia confiftese* 81 didlos luereticos vera (entire dicere poflent.

36. Et revera ipfi haeretici fub anuo cum dimidio in prorogatione concilii , quafi totam Germaniam » fi de remedio opportuno medio D tempore non provideretur, capere poffent» prout in magna parte fecerunt. Et cum Uict clericis in certis partibus Almannia oppido fint infefti, caperent in longum occafionem irruendi in eos, dicentes, in congregsndis 8c diffolvendis conciliis fine fruUu illufioncs fieri , prout, prius etiam faftum eft · dt maniferte clamant, quod non exfpcùant nifi finem hujus facti concilii.

37. Et ut principium hujus mali oftendatur, ipfa civitas metropolitans Magdeburgen* fis, expulfo fno archiepifcopo cum clero, jam per terras ipfins ecclefi» in fortitudine ent^ ruum, more Huflùarum, vagatur , & el lociplunt adhmere plures maritime civitates in E diôis partibus. Et, ut Amatur, in diœcefi ▼ormacienfi multa millia laicoram fuerunt congregati, & in obfidione civitatem ▼orinactcnfem ad certum tempus tenuerunt, poftulantes tradere manibus eorum presbyteros 81 Judaos trucidandos, per quos multa feandala in mundum veniffe clamabant.

38. Item, civitas Patavienfis caftra fui di» cefani parata eft expugnare .

39. Et civitas Bambergenfis propter certa privilegia eidem per regiam majcftatem ad

concerta, cum clero-incipit difcordare. ***?,

jo. Et iterum, prob dolor/ nova hlteefis io quadam valle notabili in diœcefi Curienfi **' da die in dim incipit pullulare, qua gladio & igne omoes eicinoa & extraneos adbnrtro compellit.

jt. Item, ipfum concilium pro ponenda pace, pro qua inter cetera congregatum eximt, jam inter quamplurvs *nget,* principe», civitates» de altos, plura apparsmenta de initia fecit

ob reverentiam iacri concilii, certa» vero propter ejus timorem, tardius bella moventi aliqua vero propinquiores, ad indudionem ditii fecri concilii treugas cum diflis Hufitis mire recufent, omnem fpem fua liberationis poft diflblotionem exercitus ia (blum concilium ponentes , dc cum pnediAa loca, qusfi omnia pnafetls hereticis fini vidua, tendentes diflblutiooem diti! concilii, aliqua convertent fe ad gladium; propinquiores vero Huffitis ftupefâHi, ad redimendas vexationes» ne cum corporibus, pueris fte uxoribus , omnibufque fuit rebus perirent, treugas com Hnffitis inirent. Et quid in longum fequeremr, cum viderent fe non totem derehilos, fed dicere portent ab codifia deceptos» trifi illius heretic* pravitatis adhefio in perniciem totius fubverfionis fidei catholien, & abflraflio obedlentia a fede apoftoli-

priore» de dato exemplo» proh dolor / haberent feqnelam multorum , nee poftea effet aptitude illud faciendi, cum principes effent exhaufti, terne per clades, cedes, St fangoinis effufionem deferta, in periculum innumerabilium animaram de corporum* qua infra has prorogationis inducias» pro dedor / corruerent.

js. Rurftim certarent multa provifiones felubres, qua in dido concilio pro republics Chriftiana fieri portent.- de innumera feandala orirentur in defirudionem fodis apoflotier * Y. S. ac totius religionis Chriftiana.

jj. Item, beatUEme pater, in ultimo bulla S. V. feribit dUhe majeftati regia, mirando quod ipfe majeftas fit plurimum perturbata, ftc plena follMcaidioe Λ timosefropterdirblatienem concilii pradiâi, dec. BeatHHme peter, non rninsm quod teverendiffimi patres oc domini cardinales certi de hoc admirantur, cum dc aftronoml dicunt» quod edam lapientes admirantur de hoc quod <61 eclipfetur, cum catsfam ejus ignorant. Sus enim majeftas sd oculum periculum dlfftdutioob pcrfooaliter videt, & futura timet, ex eo fus majeftas plurimum turbata foUititator, ut illis tamquam fidelis advocatus, proteâor dt defenfor ecclefia prudenter obviare portet. Et in eadem fabjungjt ▼. S. quod tranfitM rt|to majcflads debeat efle pacificus. Refpoodet fua majeftas» quod tranatum sd has partes Itali» fecit ex caufis fupradklis: & lta itura efl pacifice, de fine lefionc cujufeumque, qui pacem licitam de hooeftam artcôat habere, auam etiam fiut majeftas, ut diâum eft, ample offert» dteamdem jam per (nos Florentinis de slüs nuntiavit j « fi aliqui temeritate duiH vellent a debito ac licitis 8c honeftis diicedere, ad illos oporteret adhiberi remedium , quemadmodum jure merito fieri debet.

34. PrcdiUis omnibus periculis dl multum majoribus» qun ex diffiolutione iacri concilii

C3* evenire ; etiam multis bonis, qua ex cjufdem A
ANISO esuiiiii eoadnuanoac, flt nulla mala oriri poffent ponderasi·, didas domino* nofter gloriofiflimus filios V. S. devotiffimos, tamquam fidelis advocatu* flt proteflor ecclefia, fupplicat, fle quantum efficacius poteft , V. S. per vifcera miiericordie Jefii Chrifti, cujus vicarius eftis, flt cujus re* agitor, Ac V. S. requirit &t hortatur, ut endem his periculis velit falubriter obviare, ut fama diflblulionis didi concilii fopiaturi cum revera multa pun ex fola fama diifotationis facri concilii Bafileenfis fcandala fint exorta, flt feribere quod folum in uomine Domini fuum habeat progreffum » ad feliciter mctrpia continuandum , dando eidem operam & favorem pofiibilcm, ne fide* 6t ec- B clefiafticu* flatus inevitabiliter ruat, ex quo ledi apoftolic· fit V. S. gloria 8t honor ultra commodum Chrifticolarum accrefcet.· fle non dubitat tna/eûa* domini noftri, fi V. S. tantam muttitu din*m congregatam bene informata fuiff*t, & tot mala flt tcandala evenire, etiam nvetAralsm concilii celebrandi fciviffet, numquam in diflblutionem declinaffet.

jj. FortaA* aliqui incutiunt timorem V. S. quod in concilio agendum effet contra eamdem non curet S. V. nec revertndiffimi cardinale* de his, cum nec V. S. nec domini cardinales vocati iunr. Si enim vcftra fauditas poffet intereffe, laude dignum & perutile edet : fi autem non V. S. plurcs iurat reverendiffimo» patres C *n principio Joi regiminis ferveociffima erat & dominos de collegio cardinalium ad falubrius ifiod dirigendum mittere poliet, contentum manebit concilium 8r mundus de V. S. dummodo concilium continuetur. Et fi V. S. poftea perfonajiter mterefle vellet foper reduflione Grocornm, vel aliis qa» non requirunt tantam fe* ftinotionem, poterit aliud concilium congregare, quod fieret.cum majori apeitudine , quam nunc hac mora poffit tolerari. Nam illo diffoluto, neteimus fi per annum cum dimidio aliqui congregari poflent, propter difpendia qu» interim , ut dlAum eft, evenirent. Er revera, fi facrum concilium Bafileenfe non effet congregatum, propter folam exflirpationem harefis Romanorum de novo deberet congregari, nec prolati nec alii de Almannia in loco alio diftanti extra Almanaiam pro concilio celebrando convenire poffent, cum medio tempore ipfi Hulfita omnia bona ipforum tollerent ac deftruerent, quo tunc tales diverti haberent nefeiiur.

O. BeatrifioM pater, in bulla noviflime regia majeftati per ejufdem majeftatis equitatorem tranfmiffa, nôtificat, V. S. eidem majeftati, qualiter ipfa cum confilio & afleniu revereodiffimorum dominorum S. R. E.cardinalium ex jufti· & rationflMIlbus caufis cum magna deliberatione & maturitate diffolntioncm, fle indklionem alterius concilii fecerit, & adveniente regi· majcftate velit eam fic informare rationibu· fle caufis, de quibus fperat eamdem majcftatem bene flare contentam, &c. Dicit fus majefta* quod numquam poterit remanere contenta , quibuicumque caufis fle adinvuntionibu* hac diffolutio coloretur, attentis extremi· periculi* At difturbationibos totius Chriftianifiai ex ipfa diffoludotse eventuris. Quomodo ergo quifpiara ChrifUanus contentus manere poterit, dum de fubveotione Chriftiana fidei tam periculofc agitor ?

j7- Et fuperaddit fua majefta*, quod hi qui V. S. diffolutionem fuafisrunt, indubie caulas non funditus, nec tot mala «tntura intcllexerunt *Utman faperent (fr^uuelhgereiu, ac uowflùaa pfwtdenni.* Mora enim in hoc negotio * t eft periculofa, fle nullatenus fufferenda , nec *' mirum quod non intellexerunt, cum error fafli peritifEmo* fallit. Sed cum hoc modo manifefte fapiunt, fi in hujulmodi errore & facrilegio pertinaciter perfiftere intenderent, ponderent ipfi quomodo fummo enti in extremo judicio de hoc vellent reddere rationem. Et fi fortaftis certi pertimefeerent aliqua contra flatum ecclefiafticum debere tradari, dicit fua majefta*, quod timere non deberent : quia laici falcem fuam non habebant in m*ftm illam immittere, cum ipii fnculare* in hac re nnllam debeant habere prout nec de jure habent, poteftatem immo profedo indoctas diffolutionis que quzruntur, laicos facient contra clerico* inianirc : quod tamen per illud concilium ordinate tolleretur de medio, dum Intel videbunt clerum omni bono intendere.

j8. Confideret fandita* veflra quod facrum concilium Bafilecnfe ad hitfufmodi diffoludonem nullatenus contentiet, cum quo & major pan regum , principum , prxlatorum atque communitatum concurrent.

39. Iniuper regia majefta* non fufficit mirari, quod S. V. que hucufque in ecclefia Dei fine ruga & macula tenta eft, fofpicioncm inter Chriflicolat nunc facere intendit, & qu· pró honore Domini Dei de fide catholica fle Chrifti fidelium falute laborare, de quo totus mundus ultra modum , & de eleflione V. S. erat gavilus : quia dici poterit , quod fanftitas veftra hac occafione foveat hnrefes , cudes , & moram deformitates, atque fchifma in ecclefia Dei facere intendat.

40. Avifat etiam V. S. majeftas regia, quod ipfa ianfHtas non poffet aliquid facere, quod effet ita nocivum omnibus Chrifti fidelibus, facne fedi apoftoltoe, & V. S. quam concilium turbare, ex quo infinita & innumera fcandala profluere, nulla autem mala ex ejus continuatione evenire poffent. Et promittit majefta· Dregia K S. fi eadem concilium continuabit, fc indifferent, cqualis, fle cotnmuni* pater in rebus agendi* erit, uti debet, quod vult V. S. in omnibu* ufque ad morti* paflionem adhrrere, fit a&curare eamdem fatfctitatem , quod ibi nihil tra&abitttr in diminotione fodis apoftolic· ac veftne fanditatit.

41. Si autem V. S. hoc minime facere, fed perfiftere in diflblutione intenderet, de efle , quod abiit, caufa tanti mali ; ex tunc fua ma* jeftas per expreffum V. & per no* commifit exponere, quod eadem majeftas facro concilio per Spiritum fandum fle ut fupra congregato, & communitati Chrifti fidelium, toto pone adbarer· toit & intendit ' quia nullatenus pofEfet videre everfioaem fidei fleecclefia ruinam, Perpendit etiam fua majefta·, quod obedientia, qo« V. S. fit ecclefia debetur, in pluribus Chriftianorum fle fignanter Germania finibus , multum deficit . nec curatur tam per ecclefiafticos quam faculare* . quemadmodum apparet in epifcopatibus Trevirenfi, Trajeûenfi & alite multi*, qui nec excommunicatione» , nec mandata apoftolica curaht, & alio* ad fimilia trahunt. Modo fi concilium deficeret, quid de alii* fieret, S. V. animadvertat.

41. Et informata eft eadem majefta· ex Ki-

£7* Ai* doAorum, 8c fignanter reverendiffimi pa-Acipk» quo iter arripient jne&tl nuncii Bohe-
trh domini Francifci de Zabarelba - pi» me-
ANNO CKJtlSTÍ mori», qui non minimo* .unetempori*, cum
h»c diAa compofuit, in feripturi* & collegio
dominorum cardinalium erat, quod imperator
talli* & rex Romanorum non iolum concilium in
Spiritu fanAo auAoritate ecclefi» congregatum
manu tenere & protegere tenetur.· immo in
certis cafibus concilium de novo poteft con-
gregare. Et dicit fisa majefla* cafum prope
efle m foribuc.

4). Et rurfum fua majefla* dicit, quod V.
S. una cum cenis dominis fit patribus reve-
tendiffimi* cardinalibus mature debeat ponde-
rare , quod ubi fortaffi* Abi per difiblutiooem
concilii providere putat, ne fitri ipfi 8c diAis B
oardinalibu* interitum infligat.

44. Poflremo majefla* domini noftri gJorio-
fiflimi fupradiAi fupplicat humiliter V. S.qua-
tenus omnia 8c fingula fopradiAa fic majora
non expreffa velit diligenciflime ac mature con-
fiderare, 8c patientem exhortationem. quam
fideliter & fincera mente, urgente confcientia
& necetfitacibus, io quibo* Dei ecclcfia coo-
ftituta eft, fecit, a fua majeflate , tamquam
ab advocato fanAa matris ecclefi» paterne &
benigne fufeipere, ut & V. S, qu» eft lutni-
nare maju*, & ipfa regia majefla* qu» eft lu-
minare minus, ita gregem vobis creditum In
fpiritualibus *8c* temporalibus regere valeatis,
ut una cum eo ad confpeâum prcdiA» Tri- C
nitatis feliciter valeatis pervenire. Ameo.

Explicit.

COPIA INSTXVCTIOHVM

Mifarum nuahu *conahi exifientibut* in *Nurembxrga.*

lb. p »*. I. TN primis quod non incipiant traAare ali-
JL quid cum nuncii* vel ambafliatcribua
Bobemorum in Egra rd alibi, aifi pnsdiAl
nuncii Bobemorum habuerint plenum manda-
tum , *la* lufficientem facultatem , 8c poterunt
fuper hoc fcribere Pragenfibus, flc alii* in re-D
gno Bohemia, quibus opus fuerit, avifando
eos. ut mittant cum fufficienti mandato , 6c
fimiliter quod venturi ad concilium generale
habeant plenum & fufficiens mandatum.

a. Item, quod in Egra vel alibi pendente
diAo traAatu cum prsdiAis Bohemia, propter
ptefentiam ipforum non teneatur interdidum,
& fimiliter in aliis civitatibus five locis, per
qu» ipfos tnnfire contingeret, veniendo .d
concilium Bafileenfe, ipfa tamen cxclufa a
divinis. Quod quidem interdiAum dominus
legatus ex nunc tollit 8c removet.

V Item, fi pendente diAo traAatu. vel
veniendo Bafileam, aut flando, vel etiam re-
deundo , voluerint fecundum modum 8c ri-
tum eorum diAi Bohemi celebrare, quod pof-
fint fle celebrent in domibus eorum, januis
tamen claufa, 8c exclut» fidelibus noflris.

4. Item, numerus nundorum Bohemue ve-
nir* debentium ad concilium , fle tempus du-
ration» fàlviconduAus elfdetn nunciis & am-
bafliatoribas Bobemorum. impendendi, relin-
quitur difcreùoni diAorum ambaffiatorum oonc.
ita tamen quod ref.ungant fle numerum per-
fonarum 81 tempus quantum poterunt.

5. Item Inflabunt, laborabunt quod a prin-
aaoruda ad veniendum Bafiteam, 8t quoufque
reverfi fuerint ad propria, habeantur abftinen-
lie guerrarum generale* inter regnum Bobe- 4
mi» & cetero* Adele*.· de hoc tamen ambaf-
fiarore* concilii faciant fecundum confilium 8c
voluntatem domini marchionia Braadeburgen-
6t, de altorum principum & communitatum .

6« Item, ambaffiatores didorum Bobemorum
& ipforum Armilla veniant pacifice & mode*
fle, 8c fine notabilibus armi* bellicis·. & fi
qua *forte* eis deferri permittantur, quod in
introitu civitatum, caftrorum , villarum , 8c
aliorum locorum, in quibus habebunt bofpi-
tare, deponant ea apud hofpitem : ita quod
io paedidis loci* incedant fine armis.

7. Item , quod nullus pnsdiAorum venien-
do, flando hic in Bafilea 8c redeundo, ibit
aut ambulabit per civitates, villas. & alia
Joca in quibus continget eo* aliquo modo
moram trahere, nifi prwientibus deputaudie-
fit hoc propter pericula & fcandala vitanda,
qu» poffent oriri hinc inde.

8. Item, qpod veniendo, flando hic. 8t
redeundo in audientia, in collocutionibus,
diiputationibu*, 8c quibafvis aliis mutuis huma·
ni* converutionibus, cavebant ab injuriis. op-
probriis, detraâionibus, fic quibufvi* contu-
meliofa verbis, aut inveAivis quarumcumque
perfonarum cujufcumque flatus, gradus aut
dignitatis fuerint, cum verfà vice vcHt (aerum
concilium hujufmodi obfervare, & ubique fa-
cere fle procurare ob&rvari pro poffi*.

9. Item, quod veniendo, flando fic redeun-
do , nullo modo palam aut occulte prrdi-
cent aut doceant, nec cum quocumque, nifi
in pnefentia facri concilii vel deputatorum aut
denotandorum ab eodem, difeeptabunt five
diipuubunt.

10. Item, quod non icribent litteras qui-
bufeumque, maxime noftra fidelibus, abfque
vifitatione deputatorum concilii, nec ullo mo-
do libello* aut cedula*, five qusfcumque feri-
ptura* feminabunt aut difpergent, five dimit-
tent poffi fe in loci* in quibo* fuerint, ve-
Dniendo, flando & redeundo.

11. Item, quod tam in veniendo , quam
in redeundo, ambulent & fervent vias publi-
cas , fecundum quod duAores eorum , qui ad
hoc deputabuntur, ducent eos.

ia. Item, fi petant audientiam publicam,
promittatur eis quod habebunt coram toto con-
cilio, quotiens opus fuerit. SI autem inflabunt
ad habendam coram laicis, nullo modo conce-
datur eis, iuconfulto concilio, nifi viderint eo*
propter hoc velle omnino defifleve ad venien-
dum . Quo cafa, cum magna difficultate poterunt
eifdem coofentire, omni tamen cautela fit con-
ditione adhibita, ne ex diAa 8c tali audientia
fequatur inconveniens aliquod aut fcandalum.

x). Item, pradiAi ambaffiatore* condlil in
traAando cum ei*, converfando·, fit loquen-
do , cum omni manfaetudinu, benignitate ,
humilitate, patientia atque caritate ffi habO
bunt, 8t fecundam gratiam ei* datam a Do-
mino, omni via flc modo*" poffibilibus, paeon
8c unionem inter no* flc ipfos procurabunt.

14. Item, prediAl ambaffiatores concilii po-
terunt converiari cum eifdem nuncii* flc ambnf-
Astoribu* Bobemorum in omnibus fecundum
diferetionem ipforum, exceptis divinis.

15. Item, quod pnadiAi nuncii Bohemorum

CT in recaflis lpibrutn vel aliter, non ducent 'aliquem de nofiri· fecum, etiam volentem eoa fequi.

ANNO αακτι

td. Item, quod pradlAa InftroAioœs teneantur occulte, ita quod nullo modo veniant ad aures (eu notUiam diAoram Bohemorum .

17. ham. good in pradidlis communicent, Ac habeant confilinm domini marchiouis, 81 aBorum principem eodefiaflicorom & (ocularium , necnon fe communitatum, fecundum quod prodiAte ambaffiatoribus concilii videbitur expedire.

1·. Ite·, in pramifta omnibus fe fingulis taliter pradsâis ambaffiatoribus provideant , quod omnis captlofitas, fraus fe dolus evitetur.

AAa feernnt kmc in congregatione noftra generali, praientibm dida nofira (andz fynodi Bafileenfis nourris Ac fcribts infra feriptis » fub figillo reverendi in Chrifto patris domini epifeopi Conftantienfis provincia Rotbomagenfis, quo utimur ad prafens, die veneris xxviir. mends martii, anno a nativitate Domini MCCCCXXXII.

1ΛΤΤΛΛΛ nr.

Begis Bomanorum miflh concilie.

Jfittit eu arocultu a legatu fetae JBn propofito. hortataagae eoe ut m concini cetebroMM canftaater perfevetent.

REverendiflimis in Chriflo patribus flt dominis (acrofanAa, Aie.

Reverendiffimi in Chriflo patres, ac venerandi, grate fe fiocere nobis dileAi, tanta nos afleAio, tantuique amor & fervens defiderinm trahunt ad hanc fandam fynodum BaÛeenfem , in Spirits fanAo pro falute univerfalis ecclefiz fle omnium Chrifti fidelium legitime congregatam, ut nihil cogitemus, ■»» ea qua continuationi St felici progreffui ip'"«s conferre poflunt. Kt ut V. P· quaque Γβ· apud nos geflz una nobiicnm communes fint, notificamus eifdem quod oratores domini nofiri pape, videlicet epifcopus Maga-looenfis, fe abbas S. Juftinz, hic nobifeum fuerunt, At poft multas propofitiones fe requifitiones fanAitatis domini nofiri , nobis crediderant In (criptis mentem fanAitatis profit·, quibus faeeteAe refpondimus cum manCuctudlM regia, proat in copiis tam propofidonis quam raQMofiotds hic indufis videbitur clarine contineri, fe in propofito ilio firmi At flabiles permanere volumus, rogantes ▼. P. ut fi aliquis vobis contrariam vellet faggerere, vel fbrtaCs dicere, nos alias praAfcm cum domiao papa habere ia feAd concilii , quatenus hoc nullatenus velitis credere, fed pro firmo tenere, quod (icat vobis crebro deftripfimus, ita immota confiantia volemas femper ofipae ad mortem in favoribus (acri concilii fideliter perfeverare, ammonentes flt raqnirantet vos la Domino *00*ftro Jefu Chriflo, ut reboa captis, quas ipfi: eofus funt, felidtare dignetur, omni poffibi* tan infifterv, fe pro bono fu· ecclefiz (anA· vcttcto profequi diligcuda exquifita. Pre«ma, reverâadi patres, dum hac noftra littera feribetetur, flapervenerunt nobis feripta oratorum noftroruat, quos ia Roma habemus, ex quibus coedpimas dominam noftrum papam

A adhuc opinioni fue infidere, quamvis indubie fpertmus, quod dum oratoresfeicum intentio ne noflra ad ipfius CanAUatem perven. rint, eadem (ioAitas in melius propofitum fhumcommutabit, St fic ambaffiatotes nofiri qui in Roma funt, ibidem fperant, uti feribunt. AviCtmur etiam qualiter fua ûnditas velit Cubito pro celebratione concilii in Bononia, illuc aut peribnaliter advenire, aut aliquos ex diAis cardinalibus tranfinittere, przveniendo prorogationem anni cum dimidio, intendatque fuper hoc omnes in concilio 8c extra exiftentes citare. Sed quia, reverendi patres, hac omnia non fiunt nifi ad difibintionem (acri Bafileenfis concilii . quz ex hac loci tranfmutatione indubie perinB diredum faccederet, quia in curia ad hoc intenditur , adhortamur v. P. fuademus eiftem fle confulimu», quatenus in continenti, Atom i dilatione fetnota, non obftante fcffione fecunda proxime celebrata, qu» fanda fe falubris eft ita providere velitis, quod hujufmodi finifl i conatu» tarbatorum concilii per vos opportunis remediis proveniantur, fe dto. InduDn en<m fumus, quod dum dominus nofter papa Habilitatem veftram fe noftram , quam fibi per fnos oratores jam fatis clare deteximus, tam firmam perfentlet, aliter faciet. Cum quo etiam refponfo votivo ambaffiatores noftros przflolamur, requirente? vos, ut in illo ardentiflimo veftro zelo fle conflanti propofito perfeverare veliti*, C dirigendo res concilii fe omni vigilantia provenientes molimina adveriantium , quz parant in difturbationem concilii, fit nos quoque a vobis fe (aero concilio nullatenus di(cedemus, quemadmodum crebre fcripfimus : quoniam fi fecus fieret, quod ab< , ingens fidei fle ecclefiz fanda D», fcandalum generaretur, necnon nobis & flatui noflrn evidentiffima pericula, propter adhrfionem, quam vobis fle concilio facimus At failuri fumus, pararentur, quz etiam in obnubilationem ftmz, honoris, flt flatuum veflrorum diferimina periculofiflima permaxime cederent. Et fic oramus in Domino Jefu Chriflo, ut in rebus »Ui» agendis confiantes fe vigiles fitis, prout Dfapçr omnibus illuftris Villermus Palatinus ~~Rheni 8c dux~~ Bavaria princep· locum tenens 8c avunculus nofler cariffimus V. P. clarius dicet mentem noftram . Datum Parme die ultima martii. regnorum noflrorum anno Huogariz, flic. XLV. Romanorum XXIL & Bohemiz XII.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex, fltc.

aiticcu paorosin

Per dominum pepeas domino regi Xostn* noram.

A. p. 10··

SEreniflîme princeps ac InviAiffime rex, fanAiffimi domini noflri ac beatiffimi Eugcnii pape IV. oratores 8c nuncü veflrz majeftati Czfarea , prout injundum per fanAitatem fuam extitit, in fecreca audientia ipfis data expofuerunt que fcquuntur.

Et primo, SS. dominus nofter motus dcfideriis pacis totius populi chriftiani, & ecdcfia fan&z reformationis, (ciens ferenitatem ve* ftram Italiam intrafle, ut pacem in Italia det, ut reformationem ualverfi cleri & populi Chri-

CS?· fliani procuret, atque ut coronam, fc unAio-Are plenam fanitatem recuperare. Ipfe enim in-
I" ı ▮ " nem ab eo recipiat › de diAo adventu admo-
Aufci exhilaratus, not ambaffiatores fisos ad
vifitnndum majeffatem veftram mittit. fc ex-
4'' hortandum ■c monendum clementiam veflram,
ut in tam fando propofiio perfeverare digne-
tur, quia Deus omnipotens pcrfcAionem ope-
iis dabit ; nec non offerendum perfonam fue
fanAitatis , fc omnia fua majeftati veftre in
fc fuper premiflis ab olim per ipfum optatis.

Secundo, cum majeftas veftrà Cxfarea pa-
cifica Itiham intraverit fc talem omnibus fe
exhibuerit, SS. dominus nofler fumtnus pon-
tifex ipfam exhortatur, monet fc deprecatur,
ut pacificus › clemens fc benignus eum fuis
gentibus, cum quibus Italiam intraverit, &
non cum exteris dignemini Romam venire ,
quia ipfa ferenitatem vellram cum honore
pdlibili, etiam fumtlbus fuis , recipiet , mit-
tendo atiquos ex reverendiflimis putribus do-
minia cardinalibus, cum,pr«latis fc aliis no-
tabilibus «ar fibi obviam, ac viam fecu-
ram fc pacificem , ac iter «utum fibi fxSet .
ipfeque capitaneos cum gentibus ecclefi· In
confimbnsod mimorum fc terrarum ecclefi·,
ferenitati voftr· mittet, ut ab ipfis capita-
neis juramentum quod volet habere exigat,
cum ipfis fecure veniat, ut coronam fc un-
Aionem ab ipib SS. domino nofiro in titulo
~~baci~~» rccrpiat:

Tertio, quia jura difponunt, quod ferenif-C
fimi reges Romanorum in adventu eorum In
Italiam, ut coronam recipiant, &c. in ingref-
fu Italia turamentum furamo pontifici, feu
deputatis ab eo, praflent; in quo juramento
non caverer aliud quam illud ad quod quili-
bet ChriRianus ecclefi e fanA· tenetur , SS.
dominus nofter nos fdficienti poteftste fultos
mittit . ut diAum juramentum a majeftate vc-
ftra recipiamus, prout a pnedeceiforibus ve-
llris Romanorum regibus in diAo adventu ju-
ratum extitit, fc prout alias juris extitit.

Quarto, SS. dominus noflar ad intiman-
dum fc fignificandum majeflati refine fince-
■»m fuam intentionem, quam femper habuit,
ut reformatio debita ecclefi· fanA· tam in
capite ‹| ism in membris fieret, nos mifit ,
qu· alis in effcAu exifiit. Ipfe enitn SS. do-
mitius nofler in principio fux affumtioms de-
lideno magno, ut in concilio Bafileenfi In
paopria intereffet perfona , defideravit , licet
per fanAitatem fuam aliquibus afferentibus
aliter fenptum feu diilum .-eperiatur, ut guer-
re ac alie afflidiones qu· pro tunc Rome ,
feu ejus in confinibus imminebant, in lon-
gum non protraherentur , qu· pro nunc pr«-
ientia iua fuerunt debito modo fopit· , gra-
vidima vero infirmitate detentus ufque ad
mortem exciuùve, confidcrans impoflibilita-
tem tanti defiderii fui, ut tam longe pergere
valeret, fc quod tam ardua tamque urgentia E
negotia, ut univerfalis reformatio cleri fc po-
puli Chrifliani , heretum exflirpatio, & fa-
crum paffagium omnino ejus prxfentiam fc
facri collegit exigebant ; ac quod in Bafilea
per annum fc ultra pauciflimi convenerint
praelati, qui ad talia ac tanta non fufficie-
bant, diAum concihum quo ad locum tantum
diffblvit, Illud in Bononia affignando, qu·
commutatio, continuatio potius poteft dici ,
quam diffolutio ; quia Bononiam in convaleicen-
tia in qua eft poterat venire, fc medio tempo-
ANKO CHRIST! 14J*
Bregato placuerit; fc illo finito, confeftim ad
Bononiam veniant non alibi divertendo, nbl
dominum noftrum reperient eum facro colle-
gio reverendiffimorum dominorum cardinalium,
ad diAam reformationem efficaciter promptos.
Vel fi prcdiAa utilius per concilium generale
expediri videantur, veniant nunc praelati &
alii secandi, qui in Bafilea font fc alibi, ut
fane ifilmus dominus nofler una cum raaiafla-
veftra, faAa ipfias coronatione , ac domi-
nis cardinalibus fc ceteris ilHco Bononiam
conveniant ; ac ad omnimodam debitam re-
formationem procedant: quam nobb concede-
te dignetur dominus nofler Jefus Chriflus,
qui eum Patre fc Spiritu-fanAo vivit fc re»
gnat in fiecula benedidus. Arnen.

finalis mtits tr conclusio

*Majejhuii regie fuper prepofitts ontemm apo-
ftolxorum ; quorum copiem TheoderietM
fecum babet, eft ut feqidlur.*

Videlicet, fi fanAitas domini noflri pap« tu p. 101
voluerit efleAualiter continuare conci-
lium Bafiieenfe fc illud non turbare, quia po-
tius id ipfum fovere ; fc fi etiam voluerit cf-
fe indifferens & communis pater, non par-
fialis. prout ad ipfum, tamquam vicarium
Chrifli, pertinet, ex tunc eadem majeflas pe-
cifice, non cum armatis gentibM › fed foo fc
fuonim cardinalium fc cleri, quos fu· ftre-
nitati obviam miferit, conduAu , & ad vo
luntatem fuc fanAitatis vult venire ad Ur.
bem. & fu· fanAitatis prsfentiam, aflecurare
eamdem, quod in memorato Bafileenfi conci-
lio nihil traAabitur de dubio eleAionis fu· ,
vult etiam de inanibus fu· fanAitatis coronam
fufeipere, fibique juramentum In hujufiriodi
coronatione Geri folitum pnaftare , omniaqne
alia facere , que concernunt honorem, fla-
tum , commodum fc profeAum fue fanAita-
tis, fc fanA« Romane ecdefi· , fc fibi tam-
quam devotus filius & advocatus ulque ad
finem vite fideliter adherere.

Si autem iua fanAitas hujufmodt diffolutto*
ni concilii, aut pertialitati inhaerere vellet ,
ex tunc majeftas regia non intendit venite, nec
coronam de fue fanAitatis manibus recipere
quoquomodo , fed in iAis panibus fub dc im-
perii facri rebus intendere, prout fuerit oppor-
tunum, adherendo femper concilio facro.

Item. fint avifati ofttores regii, quod vo-
luntas domini papa fuit, quatenus majeflas re-
gia iter faum faceret per Romendiolam fc ter
ras ecclefiat, ubi fanAitas fua eamdem majefla-
tem honorifice de fumiibus fuis conducere vel-

kt.

ANNO CHBtm ·VIS-

Ç3T Us. De qua quidem ultronea placida do-Amini noftri pap· oblatione majeftas regia multum contenta», intulit (anilitati fu· grates, cum hoc ipfam dignabitur erga (anilitatem foam & Romanam ecciefiam condignis afleAibes compensate. Bt quia diAa via fibi congrua dc apta non foret ad eundum, deliberavit ire verius Lucam fe Senas, civitates imperii, que a rebellibus imperii variis modis opprimuntur, ut cifdem confulere valeat. Et dum majeftas regia uique in Senas, dante Domino, pervenerit, cunilis ducatibus fe aliis armorum gentibus dimiffis cum fua familia domeftica quam habebit, fub domini pape dc dominorum cardinalium fe clerifuorum, quos fanAitas domini papa fibi miferit, conduflu „ per terras ecclefi· ad domini noftri pap* praefentiam confidentiflime vult proficifei, faciente fua fimAitate illis duobus, que fuperiusrequiruntur.

Mifla per conciliant Univerfitatibus ,

Ut mittam aliquos nobiles, doctores, 6-c.

SAcrofanAa, fee. egregiis, fee. falutem , fee. hic

Satis denique divulgatam efiit apud vos otnnium chriftianorum religionem ·flimamus . feCckfiz defenfione pofle diftnbui, paratos fe offueram hanc fynodum in hac Bafile· civitate auâoritate fuperni nominis congregatam exiAere, pro rebus ecclefi· fe omnium orthodoxorum promovendis fe bene gerendis , pro veprium bcreticarum, maxime Bohemicarum eradicatione de finibus fidelium, pro morum deformium in cunilis flatibus emendatione, proque bellicarum cladium, a quibus omnimoda calamitas originem ducit, leditione : Îuibus nihil dignius fe fidelibus fahibrius afèrri valet; pro quibas ex talento (apienir veftris perfpicacibus intelligentiis de fumerais credito, vos credimus pro viribus bcnivolos fe obnoxie· ede. Hac quippe ardmffima cauſa cunAos chriftianorum ftatus concernens, D nos hic ex omni natione in vinculo caritatis congregavit; qu· etiam cum aliis incumbentibus rite per generalia concilia a Spiritu fenAo dircAa optime perfici poflunt. Quamobrem fi quis eelutn Dei in corde gerat; fi quis faiutem animarum ac communem omnium profeAum & utilitatem quxrat, mox facrum hoc concilium ampliare & promovere tenetur, ejus facris determinationibus inharendo, & quicquid eidem contrarium, repugnans aut projndiciale cognoverit, pofletenus impedire fe tollere, & ab aliis ut auferantur viribus totis debet procurare ; profertim cum hsreticos de Bohemia ad hoc facrum concilium pro ipforum InfiruAionc fe informatione per noftras E litteras fe oratores vocaverimus, Ipfique Bohemi prcdiAis noftris oratoribus in Nuremberg· exiftentibus, omnino velle fuos huc deftinare ambafliatoies pridie rcfcripferint : ex quorum adventu in Spiritu-fenAo merito fperandutn eft, qnod audita inftruAione fe informatione hujus fanû« fynodi ad viam converterentur unitatis . Vos itaque pugiles Chrifti ac fidei catholic· aelatores, pro Dei honore , fe noftro rtAiŒmc fidei illibatione, ac pro omnium fidelium felute obfecramus & exhortamur per vifcera miferlcordic Dei noftri, quatenus ad portandum in promiflis nobifeum onus fuperlaudabile, dc fuave jugum P1* Domini hujufmodi', quantocius poteritis, ali- *4 quos folemnes doAores dc viros in divina dc humada lege peritos, nobifeum Altem per tres aut quatuor menfes permanfuros, aù tam neceffarium omni Chriftianitati opus ac commodum deftlnare velitis. Nam fi viri fsculares corpora morti fe facultates perditioni exponentes , totiens manu armata in Bohemian» profedi funt, qnanto magis viros ecdefiafticos dumtaxat verba pro tot animarum falute exponere convenit. Si quod autem impedimentum celebrationis dc felicis fucceflus hujus facri con Bcilii perceperit·, viis omnibus repellere cure tis, fit a tam fenAiflimo propofito nullus vos deterreat, per epiftolam, vocem , vel alium modum qualitercumque, quoniam in hac ftaftilinte firmiter intendimus permanere. Rogamus ut karum litterarum tenorem, ubi vifum fuerit expedire, publicari faciatis, ut viri litterati fe hono pubbeo afteili, audientes tantum » unum fidei tn januis confiftere, ad illam promovendum libentius fe accingant . Quod fi forfitan nonnullos huc venire cupientes. Inopia expenlarum retrahi contingat, reverendi patres domini epifeopi fe alii prolati conftituti, cognofcentcs facultates ecclefia in nulla re laudabilius , quam pro fide fe eoferunt per tempus prodiAum magiftros & doAores pauperes huc venientes propriis famtibus fuftentare. Datum Bafile» die prima Aprilis. 3r:no Domini MCCCCXXXXH.

Philippi ducit Burgundir

Ad concilium.

Declarat fe Jnglu regi fcnpfiffe, ut concilio adherent, feque eidem adhefiffe

SAcrofanA» generali Bafileenfi fynodo, con q, p 10|. cilium generale facienti, ecclefiamque militantem reprefentanti .

Reverendiflimi patres, venerabiles & preclari amici nobis dileiliflimi, ad veftrarum paternitatum monitus juftiflìmos, nobis per venerabilem religiofum priorem Cbamberiaci, faori generalis concilii nuncium declaratos, feripfimus affedanter modo regi cum (applicationibus dc hortamentis copiofis, ut eidem facro concilio velit adherete, non fuftinens quicquid a re hujufmodi faniliftima qualitercumque dehortari faaderet. Velit etiam ad hoc idem facre congregationis concilium fuos folemnes ambaflatores dcflinare quambrevius, prolatos quoque fuorum regnorum inducere, quatenus ad illud fe transferant» ut tenentur. Scripfimus una com hoc cardinali Anglic avunculo noftro , ut velit ad id laborare, fe operam dare quam poterit. Nos vero, reverendiflimi patres venerabiles & procUri, conclufimns flt irrevocabiliter intendimus eidem fscro concilio firmiflime adherere, fulfque laudabilibus coeptis afEftere pro viribus, ambafliatatnque noftram illuc propterea tranfmittere de proximo. Prolatos infuper ditionum noftrarum monuimus, & iteratis fuperadditif-

que

que vicibus excitare ac ftimulare volumus, ut ad concilium accedant fnpradMlum. Eſa patres venerabile* A prſe- clari, huic faluberrimo negotio divinitu* non hefitamus, infpirato confiantes petiiflere. Confortentur corda veftra, laboriofofque fudora* fperatum 8t debitum tante rei premium alteviet. Jam diftn* prior nunciu» vefter adhuc aliquantulum detinetor, dooec venerint ambaffiarores Karoli Franci* nobis adverlantit, quo* de die in diem venturo» exfpe^Hmu*. Reverendiffimi patre* venerabiles dc preclsri, amici noflri pr*dUefli. veftra beneplacita, que nobis affidue velitis\intimare, parati fumus adimplere jocundanter. Altiffimo fuffragsnte. qui vos dirigat dt confervet. Scriptum in villa noftra Divione VII. die apnlis, anno Domini MCCCCXXX1I.

Philippna dux Burgundi*. Bnbantie & Limbargi, come* Flandri*. Arthefii, Burgundi* dc Namurci, itc.

S»c *fatal**. Hiberti.

IX.

Domini imperatoris, die.

Monet patret tit proitmo adventu eardinahi Jngba, & de hit que papa machinatur ad dijfôlutwncm concilii.

Reverendiffimis ac venerabilibus in Chrifto patribus 8c dominis, dtc.

Reverendiffimi in Chrifto patres. 8cc. recepimus per pnefentem genium V. P. litteram fuper locatione domorutn in civitate noftra Bafileenfi, in qua χvo* grdvato* protenditis, quam revera motefte gerimus, dc fuper eo civibus Bafileenfibus feriofe feribimus dc mandamus, ut modum portabilem fuper illo imponant. Scribimus etiam iliuflri locum tenenti noftro duci Willermo, ut omnem operam addat is fnllicitet, quatenfcs illud quod expoſicitis fiat. Eſt enim totum noftrum defiderium, ut perfon* ad illud venientes, 8c ibi liantes, humaniter fic. benigne traflentur, nec aliud fieri permittemus. Mittimus etiam V. P. hic adnexas litteras ad prolatos 8c principes Germani*, ut ad ipfum concilium accelerent dc mittant, dc fimiliter »d certos reges, prout In copiis pmfentibus interclufis intuebimini. De aliis autem qo* occurrerunt, venerabiles epifeopus Laufanenfis, dc decanus Trajeilenfis, & certi cives noftri Bafileenfes dc Argentinenfes, quos cum plena informatione ad vos mifimus, vos, non ambigimus, jam clarius avifarunt. Verum, venerandi patres, quia femper cogitamus de his, qua augmento & progreflui hujus fanâ* concilialis fynodi conferre poffunt, noluimus praterirc, quin St ea qu« occurrunt, P. V. fignificaremus. Audimus enim qualiter reverendiflimus in Chrifto pater dominus cardinalis Angh» pro facro concilio multa commoda faceic poteft. Adhortamur ergo eum quatenus dum advenerit, firmiter adhereat, & fe non det in commotionem nam audivimus, quod ulterius Romam ire velit. Et nos quoque prrtato illuftri locum tenenri noftro duci Villermo, dt venerabili Ratifponenfi epifeopo fuper eos ferij fimus, Aftr informationes tranfsnifima*, quibus vlis cum agendum fit parte noftra. Et quicquid nobis de Roma novi advenerit, V. P.curabimos fubito nonciare. Pneterca, reverendiffimi patres, dum h*c ipfa littera feriberetur, venit nobia una littera ambafiiatorum noftrorum de Roma, in qua nohi* feribunt, qualiter dominus nofter papa mandaverit reverendUfimo patri domino cardinali fanâi Angeli, ut omnino de Rafiiea recedat, fic intret aliam civitatem Almannic, pro celebrando provinciali concilio, pro reformatione cleri Almanni*, dc exftirpariooc berefum tantuas. Item,quod idem dominus cardinali* V. P. conetur Aeflere, ad confcntiendum quod concilium generale Bononi* vel Rom* ad ftatim celebretur. Item, qualiter dominus noder papa quemdam epifcopum (*a*) Matifconenfom ducatus Burgundibv expediverit Bafileam, qui jam eft in via, ad pervertendum bon„ voluntates veftra*. dt fignanter ad ducem Burgundi*, ducem Sabaudue» Eudovicum Palatinum Rheni, ad dominos archiepifcopo, chores. dt alio» quamplures, require,^ , ut non adhnreant concibo, neque foos Illuc mittant, immo revocent, fi qQo* ibidean habent. Item, qualiter ipfe domina» nofter papa decreverit mittere quatuor vira» notabiles dt doflore», ad confisrendum cum P. V. fuper faflo concilii, ficc. qu« revera omnia nobis moleftiam inferant, Cquod dominus nofter papa ad difiblationem hujufmodi concilii tantum laborat, non attendendo pericula dt fcandala, que evidentliffime in fubverfionem fidei imminent, pnecipue £s-*w,adflum Bohemorum, qui Bafileam venturi font, ut ex copiis nobis per vos tranfmiffis clare percepimus · Et aliunde etiam avifati fumus, quod Bohemi nullatenus ad concilium particulare venirent, quia aperte dicunt, fe ad generale concilium vocato* effii^ nec etiam venirent ad quafeumque parte* Itali», quia ad Bafileam vocati funt, A infinita fatiga requiriturr eos illuc porte conduci. O Deu*! quid dicent Bohemi, fi hoc fiet, vidente* unive*» falem ecclefiam occafionem quaerere ? Nonne Delimabunt, quod fubterfugia querimut, fic propter timorem eorum loca mutamus fic tempora ? Parcat illis Dens qui talia fuggenent, per qu* tantum bonum, proh dolori negligi poteft. Scribimus etiam prolatis dc principibus preveniendo ea qu* ex Rom. curia ad eos mittuntur. Rogantes, obfecrantes, 8c requirentes vos, quatenus in hoc neceffitatis articulo confiantes fit robufli effe veliti*, non permittente* vos feduci quorumcumqae perfuafionibu* nec locum mutari, quia mox per indireflum fequeretur ipfa difiblutio. Scribentes etiam uria cum litteris, noftris regibus, prelatis, reftoribus, dt alii*, ut concilio facro adhereant, nec fleflantur in devium per Equemcumque ad eos mlflum, nifi velint fidem & ecćlefiafticum "datum "fůbverti. 'Veliti* etiam avifaf de pnetnuniti elfe, ut fi id epifeopus Matifconenfi*, fisu illi doilore» papale» advenerint, ut juftitiam veftram feiatis detendere. Alia ad prsfen» non occurrant, nifi quod vobis confiantes adhcrebimus, quoniam in hoc faâo nihil tantum requiritur, quantum anitnofitas, fortitudo animi, & perfeverantia : quibus habitis, res. Deo dante, votive fnccedent. Et quamvis dominus noder papa erga ambaffiatores nofiros in refponfo ad-

€9* adhuc fit, fperant tamen de meliori,A
" Ac qnicqaid inantea habuerimus, vobis cura-
ANNO bilRB* rabito nuncure. Datum Parma die o-
CHAISTI Davo Aprili* MCCGCXXX1J. regnorum no-
Aiorum Acc.

Sigifmundus. Det gratia Romanorum rex femper auguftu*, ac Hungarue Ac Dohemic, Acc. nx .

LF!STOLA FF.IDKHICI

Ducit Saxoni· , ad facrum concilium .

fe pod pnpter Hufilarum htmuL-
ftu epijcopuiK Mifaeaftm ad coaaitum
non *mifent.*

Ih p. 10*. SAcrafandz fynodo Bafileenfi in Spiritu finito legitime congregata, univerfalem ccclefiam repreientanti, Fridencu* Dei gratia dox Saxonis, facri Romani imperii arcbimarefcallus , Thuringis Lantgravius , marehio Mtinenfis , Ac princrp· dedor , pronam io eo Ac propter eum qui corda fidelium dirigere Ac iUaftrarc dignatur, obedlendt voluntatem.

Antiqui patres Chrifti adventu· non expedierant ardentius t quam no* hujus facri concilii Bafileenfia, finiftro rumore revocationis ejufdem fc translationis agitati, faluberrimam perpetuitatem; cujus voluntas eft praeterita C rnai* lenite, dlftbrmitatc* in ecciefia Dei ftioque imperio ad reformationem vere feheem , damnabiiiem herefim defiderati* edidi* evellere, diverfarum dolore* manium fugare , Ac opprefib* multarum tribolaU^pg* aculeis relevare, prout fuper bis Ilttet* veflrs f»crr fynodi nuper nobis rntfl-, fidem fecere fuffictentem : inter cetera , quatenus dodo» juris divini Ac humani noftne ditionis, 8c praecipue reverendum in Chrifto patrem dominum Johannem epifeopum ecclefi* Mifneufi* , *iiene* theologîz profeftbrem , ad didam facrofandatn fynodum mittere curaremus, indicantes. Cumque, patre* Ac domini, prediibe facne fynodi diredores & gubernatores difertiftimi ,D noftri cordi* aciem ad certos, prout refertur, perito* ac expedito* legandos ddhnatfemus, nedum veftri* juflionibus przcurrtntibus, immo divertis anxietatibus, tum iplorum haereticorum Bohemin . dominantium noftri* dominus vicinorum, noftrxfque terras fui* poteftatibu* . quod fumma avertat potcftas. fvbjiccre (atagentium , tum ex multis aliis dirilque neceftitatibus per oratores noftros demum mittendos exponendis, inimicus Del At hominum . dudor Ac redor perfidi· heretlcorum, filio* iniquitatis Bohenuc hcretico» lu terra Lutaeiz , quam prxdis , incendiis, Ac perturbationibus innumeris fubdiderant, nuper collocavit, & eofdetn adEtur. Laboramus potfetenu* ad eorum redumarchionatum Rrandeburgenfem demum iraduxit , quem hodie fupprimere moliuntur devaftaiiord commendare , Ac in retroccifu ducatum noftrum Saxonic tamquam viam ipfi* congruam, cum calhdi* ipfoiun machinationibus, Ac turbidis horroribus , quibus itinerando contueverunt infudare» nituntur pertranfire : quod ipftus adjutorio .qui pro nobis pependit in ligno, intendimus remediari . Bapropter noftrum fecimus congregari exercitum , cumdetn illuftri principi domino Johanni marchioni Bnsndeburxenft cenfangui- "
neo caritfimo quantocio* tranimifturam - feli-
cem Ac vidricem expedante* tiiumf Eline ratio propter quam velociter noftro· dodos modo prsmiAb, prrfertim dominum Johannem epifeopum ecclefue Mifnenfi*, cujus potentia ac jure non modicum ccnfetur opportuna, mittere nequeamus, prout fuper hi* veftri continentia afledas oftentarat? Nihilomino* ad didam fandam fynodum, cujus rem in pndentiarum gerimus, poft rei predide exitum, noftro* cum <n*a poterimus feftimtate mittere, rioique in ipfius nomine cujus coagrogata non hntitasur, tenere* manu* noftr»* exponere non praterraitiemu», quemadmodom Bpoifetenui nu* feclie dudum eft compertum, quod brevi compendio pobu» libat prêteur· , ex quo quid fêcimu* non fit peregrinum , quam jadando animo* devotarum mentium perturbare, licet autyida demeriti» forte ootru & plurimum diftuadentibus lici* venerint, heu! fubtrada. Cum igitur patribu» prioribus defideno ardenti (applicamus, quatenus Cicrofandam veftram fynodum prefaum eatenu» dignemini confovere , quatenus Dei honor multiplicetur, ecciefia ipfius falubri regimine fuftentetur, lolium heretic· pravitati* fuffocetur, ne Ma Chriilianiiaa ejus verfutiis formidolofia fupplantetur; ut eundi quorum intereft , nofque , nifi diei &c aeftua pondere a perfidi* Huftitla dudum fle fzpenumcic o&nfi bodieque premimur. Cubito liberemur, ita quod exclamare poterimus cum fandis patribus. Fehi *ad liberandum not* principes Ac fideles Chrifti , *of.ende faciem tuam & fulvi erimut.* Hoc eft enim quod ingcmflcimus, hoc eft quod fufpitia noftra qurrunt, fub umbra alarum vcftrarum quiefeere , Ac veftri* decretis faluhnbus errores fubmovere univerfos, ad quod AUiflimu» dirigat corda At corpora vcftra. Datum in civitate Mifnenü **XXVIII.** mcnfi» aprilis Acc.

iirrxnA sacki concilii

rtfponfalit liUera fupenut jcripte , &c.

SActoftnfa, fice. illuftri ac potenti principi P
domino F, duci Saxonue, & rnarchloni
Mifncnti , Acc. falutem Ac omnipotenti* Dei benedictionem .

Audivimus, inclyte princeps, ex veftris litteris excufaiione* fufficientet, cur ad prefentem fynodum nequiviftis hucuique , ut optabatis , legationem veftram tranfmittere . adventumque reverendi patris epHcopi Miinenfts impeditum . Nobis liquident Cumme dilplicet illorum Huffitarum temeritas At bellica rabies , qua catholicos invadere Ac pofletenus fuit ditionibus fubjugare enitunBionem , A. tantorum malorum ceffaSionem . Profperet L'eus , cujus res agitur , veftr»»· conatus , 8c ad effedus votivo· perducere dignetur . Exhortamur autem in vifccribu* Chrifti veftram illuftrem dominationem aifidue agere. quae noveritis tacro huic concilio convenire & pado negotio veftri exercitus, proftralis aut expuKi* fidelium inuni·ets, quantocius oratores vcftros , didumque reverendum patrem epifeopum Mifnenfem preeipue. cujus pnefeotia propter ejua fcien
tiam,

tr tiam. experientiam Ac virtutes, maxime dum A pnefati Bohcmi advenerint, quamplurimum de» fideramus unuvp, ex diâis veftri* oratoribus, ANNO CHRISTI Iuemadmodnm fcripda veftris nobis infinuafli*. 'Liceat emn veftrü txpenfis, cam , ut audivimu*} fui* propriis fumptibua venire ac flare non poffii, ac cetero* dominiorum veftrorum prelate* ad hanc facram lynodum tranfmittere. Sic enim participes efficiemini maximorum meritorum *St* fanfiiiffimoram operum, qua ia hac liera conventione aguntur, At amplio* in dies perficientur, eum Spiritu* fenAi diredione, qui prefatam dominationem veftram inclytam illuftret, dona fua gratia conferendo. & ad aternam patriam feliciter perducendo, ur optamut. Datum , Ace. B

ipist o ia rttGi.nn PAPAt ir.

Ad Sigifmundum regem Romanorum .

.Promittit ft mifurum aliquot fuo nomine ad coralium.

Λ«1«η **Vi** Ugenius epifeopu* fervn» fervorum Dei *i* **Jj** cariffimo in Chrifto filio Sigifmundo RcL mmornm , Arc. S. At A. B.

Grata nobis dies illuxit ex paterna afleflione quam tua ferenitati gerimus, cum pridem vidimus oratore* tuo* . fperante» ex ipfa tua ferenitate finem falutarem ecclefi· Dei Ac pa- C ctm univerfo populo Chriftiano , quibus anxio* mentis ardor , omni* fenfua , Ac meditatione* noftne, omnifquc demum no* opera Ac cura follkirant. Nam cum direGum noflrum ad univerfalem falutem officium videamus . cui fub continuat· religioni* inflituto , ut mundo cognitum eft . femper anhelavimus , poftquam in hanc fedem , in hanc sentem , in hanc mundi neceffitatem provefli fumu* . que nos difeordia rationi* vexaret, fi praerogirai um przcognitumque nobis finem defereremus 7 Nam per anteaftam aetatem fi religioni ad alium finem dicavimus noftra* opera*, fi alium idhnc quam falutis—Chriftiaz n· finem nobis prefiguravimu*, teftamur in Dcet reverendi patres Ac domini Johannes Arnos ipfum omnipotentem Dominum. ciqu* fcmitim fervare afieverabimus fecuri Ac intrepidi, quantumcumque in adverfum filii iniquitatis niterentur. Hoc igitur pnefixo nobis fine. avide pneftolati fumus, fi tua ferenitas , quam femper Chriftianiifimam putavimus · in hunc finem duceretur. Quamobretr. attente fatis animadvertimus quacumque oratore* ipfi tue ferenitati* diverfi* aniculis explicaverunt, quibus refpondere diftulimus. propter expeflare refponfum oratorum noftrorum , quo* ad tuam ferenitatem deftinavimus , quibus auditi* · magnam affcGionem noftram brevibus litteris expandere aut patefacere non valentes, Qrerante* prefio affuturum acceifum tuum ad E hanc Urbem pacificum, quietura, Ac tranquillum . quodque cum tua ieremtaie multa prementia mentem noftram communicare poferimus , non oportere arbitrati fumu* ad pnefiris* ipfi» artieuhs figillatim refpondere. Nim cum tua ipfa ferenitate, qui nos gravant gerendarum rerum pondera partiemur, Λ m.icem dare poterimus operas efficace* •d ea qua fpcclant communi bono Chnftianorum. Verum quia ferenita* tua nobis referri fec.t, nec fuper mutatione loci concilii. nec fuper tempori* proragMioM aliquid poffi* 1 — tradar», ftd hoc traâandum fpedlare At per» tinere congregationi exiftenri in Bafilea, quod- T*; Joe ad ipAm civitatem Befileaa nuncio· oo- *'*' ro» mittervmu*, inftituimus propterva mittere perfonu eccleftafticM notabiles ad ipûm coagregattooem Bafile· , ad conveniendum motuoqoe deliberandam quacumque expedientia videbuntur pro confequendo omnium Ac finguloram effeiftu, pro quibus celebrandum venit concilium generale. Difponimu* enim ita ad univerfalem Chriftianitati* falutem omnes vires noftra· intendere At procedere, quod eadem tu* ferenitas At totus mundus merito contentari debebant, percipientqoe nihil honeftum ad hunc finem nos pmtermifluro·, Ac fine mons difpendio, etiamn quod fopra vire* eafdem noftra* pnaftabit Altiffimu·, colli» gemui, nolque totos multiplicabimus his rebus ad Dei laudem csthobcaqoe ecclefi· reformationem At univerCde bonum profuturas efle credemus. Datum Roma apud S. Petrum , anno Incarnationi* Dominica MCQCCXXX1I. calendis Maii, pontificatus noftri anno fecundo.

ttQVUNrUJt INSTAUCTIONM

Dota domtno Petro Pointen, fuper egendis Pafilet pro parte oratorum domini noftri papa .

PRimo. prefentata littera credential! reve- fe- B ,,,· rendiffimo domino domino legato S. Angeli , fupplicet dominationi fuse , quatenus ob reverentiam domini noftri, amorem ipforom dominorum procuret, ut habeat tres falvosconduflus, unum ab his qui dicuntur fecere concilium in Bafika Ac «oram pnefidentibu*, allum a domino duce Tittslmo locum tenente pro fereniffimo domino rege Romanorum , tertium vero ab ipfi* civibus five magiftris civium cum claufuli* opportuni* Ac maxime infraferipris.

1. Quod prefeti oratores Ac nuncii, fcillchiepifcopu* Tarentinus, Andreas archiepifcopu* Collocenfi», Bertnndu* epifeopu* Magaloncnfis Ac Antonius de S. Vito , juris utriuique doûor, domini noftri pape capellanua, Ac ipfiu* facri palatii caufarum auditor, cum familiaribus fuis omnibus At fingulis, ac equis Ac rebu* omnibus poffint At valeant tute, libere, ac fine ullo gravamine, necnon oftenfione reali vel verbali omne* civitate*, terras, oppida. Ac villas, ac loca, Ac ftrataafubjeilas, Ac fuppofita tam civitatis Bafileenfis , quam fereniffimo domino regi Romanorum , Ac etiam cuicumque communitati, vel domino tam feculari quam ecclefiaflico confoederato, cum prwftti* dominis, fcilicet domino rege Romanorum, civitate Bafileenfi, At dominis ibidem congregatis, vel aliquo ipforusufque ad Bafileam inclufive Ac ultra, quocumque ire voluerint, ibique tute Ac libere •d fui beneplacitum ftare Ac morari valeant › nec non libere , pure Ac privarim loqui , exponere . Ac traflare valeant, etiam Ac fingula qu· placuerit pnefittia dominis oratoribus que expedire videbuntur pro fanflitate donum noûn papa-, fine periculo , molefiia, vel offcnla cuiufeutnque perfonail, vel ruait,

ANNO CHRJtm

QTH. tea wrbsli *i* in «aque civitate BufileenfiAnis, ne differant ad hujuftnodl concilium dirigere fuo· greffus ; qua· Incidere nec immerito formidante· reverendi in Chrifto pa* trés , epifcopus Monnenfts (a) confanguineus meut prrdileflus › cancellarius Francia , necnon Bclvacenfit , (b) Novlomenfis . (e) & Parifienfis (d) eptfeopi , domini mci régis confiliarii fpeciales, premiffa mihi retulerunt , At vertns litteris acquiefcere parati , regia cclfitudihls, cujus nomine in hoc Francia regno fungor regentia & regimine , in tentionem Ac voluntatem requifierint fibi fuper hoc aperiri , & licentiam impertiri . Nihilominus reverendifiimi in Chrifto patres dc amici canflimi, ex eo quod prnfatus domini mei regis cancellarius Francißdc co··liant predict, pro rebus arduis At negotiis publicis diflom dominum meum regem & rempublicam hujus fui regni Francia vario modo concernentibus , & in confilliis fuis de die in diem occurrentibus , (unt continue adeo prapediti , quod fine magna ipfius domini regie jaflura , portent a fuo , immo rcipublicc didi fui regni › territio difeedere, attenta potiffime *fu* fpecisliter materia , qua per adventum reverendidimi in Chrifto patris cardinalis S. Crucis ad has Franci· partes fanfte fedis apoftolic· legati , eft in brevi , Deo duce , pertraâanda , fuper quo jafla funt jam aliqua prrparatorU five fun-
Cdementa; in qua quidem materia diflus dominos rneus rex Ac ego prjefentia Ac aff»ftentia diftorum cancellarii Franci· fe contiliariorum, qui principales exiftunt , in dedudione negotiorum hujus regni , multum indigemus ', non poffunt a fervltio dicti domini mei regis commode difcedere de prefenti, radonibos prstaflis fe aliis pluribus de caufis , quas longum effer calamo explicare l Quapropter , reverendifiimi in Chrifto pa tres Ac amici cariflimi . vos cordialiter requiro & exoto , ut cancellarium Franci· & alios tres confillarios fupradiôos , ut praedicitur , continue in obfeqaiis regiis At reipublicc regni occupatos , fi perfonaliter non Dadeant, dum tamen procuratorium fulfieiens ibidetn pro ipfis sut quolibet ipforum ad omnia fuo nomine peragenda , que fanda fynodus (latuere decreverit , tranfmittere non omittant, veftre dignentur paternitates leverendiflim· tenere fe habere, domini mei regis fe mei contemplation· , excufatos : feiente* , patres reverendifiimi Ac amici carifiimi , quod dum temporis opportunitas ingruerit, Ac res ac negotia hujus regni poterunt fub aliquo tuto fifti fe difpom , cupiens exitum felicem rerum per vos fslubriter inceptaram , didis reverendis episcopis Morinenfi, Belvacenfi, Noviomenfi fe Parifieafi , cancellario At confiliariis didi domini met regis , fua voluntatis habenas laxare non differam quin immo , quantum erit mihi poiSbil· , operam dabo pro tam falubri négo-

ANNO CHJiLrrr

). Item, quod inde prafati domini oratote· de nuocii own perfonis fuis ac familiaribo· necaon equit , bonis . de rebos fuit dc fuorum , ad fui beneplacitum , fine alia requifitione , rigore pmfttorum (alvorum condaAoom poffint Ac valeant libere , tute , dc impone recedere , fine allcujus cujufcumque eontrad&ionc vel offenfa , damno vel B injuria , tam peribnaii quam rcali Ac verbali , dc te transferre ad quacumque loca eia dominis placuerit , in eisdemque ad libitum morari dc ftare valeant , Atc. At quod data prnfatorum (alvi -condufluum trahatur At extendatur a die data littera credentialis per ipio· domino· oratores data in perfona domini Petri domino cardinali, hoc eft ad diem IX. juUi MCCCCXXX1I.

4. Ponanter etiam omnes alia claufulc . qu» vidabuntur expedire, fcilicet fin· Impedimento juris vel fafli , fecundum naturam trium (alvorum conduâuum, per tres partes dominorum pradiâorum .

SPISTOLA J0HANN1S

Dueto Bethfordia , ad concilium Bafileente

Jbxufat epifeopot Aforinenfem , Novtomenfem , 21e/wMex/em 6› *Paeifienfem pro regni negotüi occupatoi, quoti perfonaluer ad concilium non accedent.*

REverandis in Chrifto patribns & amici» cariftâmis, cardinali S. Angeli praefiden- t», prslatifqtN Ac ceteris , fee

Quamquam , reverendiffrmi in Chrifto patres dc amici cariffimi , pro re tanta tam que falubrl & neceffaria , utpote pro sxftirpatione illios peftifent herefis , proh dolor l pullulantis Bohemoram , ac nniverfalis ecclefi· in capite dc In membris reformatione , necnon totius populi Chriftiani unione fe tranquillitate , ad qo· vos feliciter pervenire concedat auôor ille , cui fervire regnare eft . Vos pro facri generalis concilii celebratione in Bafilea civitate congregati in unum , litteras a veftris paternitatibus emanantes, pnslatis hujus regni monitorias , cum pnecepto & injundione didum facrum concilium perfonaliter adeundi , tranfmiforitis i fingalo· exhortantes fub gravibus pce l

ce) Is «ac Lteovicus de Lucembutgo, praeses eamete «xnputorum Parisiis, atque Heorici Angiur tegis diâus caaetUarius, cujus luauguratioui in ude Pari»en»i S.-Manat latcrfiiit.

(b) tews Cantem dofeoc Pamtente, fotbons ducis lurguadi* fsâus episcopus Bel*Metuis , Henrico regi Anglin addirtirri··, cujus judicio Johann* d* Arcta puella AureUauensis Asianus addiA» clt .

(c) Jolaauues de Mailh, qui postea fistt uaes es emeiliasoribas pacis intet Phiiippum ducem Xurgundix St Caaulum VO. Fraucur regem Attchati m mcnaitrno S. Vedasti inita.

(d) Jactem du Ornateber.

XΓ gotio, puta pro unitate *fat&tt* fidei pnhodo- A ullo feperiori pnecepto, fi aoftr» poteftati fu-
----------x», & exftirpatiene hsrcfom de dono Dei, 'beffet, faceremus; fed non latet V. B. P. fan- A**|**
ANN? quibus de caufis vsrtrnm catum ia fpiritu fan- diffimnm dominum aoftrutn fummum ponti-
chajs I flofcso congregatum, quem feliciter dirigere, ficem, hujus regni Chriftianiffimi, quod bacu-
«I ut coartantor pertereret concedere dignetur Jum flt firmamentum ecdefia Bomams effe
ille, cujus rea agitur. Filius Virginia glorio- fislebat, miferatum labores, ad componendam
se. Scriptum Parisios die VII. maii, pacem inter principes ipfius , dominum car-
dinalem S. Crucis cum poteftate legari a le-
Johannes gubernans & regens regnum tem, ad has panes Franci» deftinaffe , cujus
Francis , dux Bethfordis. medio ac providentia jam aliqua traâaodi cum
diffidentibus, partibus jad* funt fundamenta ,
MILET. Non ignoratis «tiam, patres fandi , quantum
frudum, non tantum regno huic , ex quo
EPISTOLA PETRI BELTACENSIS falus aliorum non modicum dependere vide-
tur·, fed fle ccclefi» univerf» ac rei quam eas-
Johannis Noviomcnsis , 8c Jacobi Parisientis B piftis pax ifta fit. Deo aedore» allatura, ad
episcoporum, ad concilium Basilccose. quam tamen cum domino cardinali pntfato
pertradandam , regiis prwceptis , quibus in
Occupati pact in ngno componenda , exctifont fe / quod perfonaliter nd concilium non veniant. re tam falubri inobedire non licet, fumus
confiliarii atque affeflbres evocati , abeundi s
regno nobis (impliciter interdjda licentia , do-
H P IIf- T) Everendissimis In Christo patribus flt do- nec quid in hac r» tam ardua poffibile fue-
IV minis, flte rit , fit compertum. Nec tamen ab hoc ve*
ftro penitus aberimus contortio gloriofo." mit-
Magnam ver» cxultationis materiam , reve- timus enim nonnullis veftri percelebris coetus
rendiffimi patres ac domini , veftra patentes reverendis patribus ac praelatis dodoribus fle
littera nobis juffu veftra prefentat» tribue- magiftris plenariam poteftatem ac fpeciale
runt . Quid enim letius audiri foleat, quam mandatum ad omnia nomine noftro vobifcurq
vertrum gloriofirtiruum costum ad exftirpatio- peragendum, qu» fanda fynodus, aut major
nem herefum de domo Dei effe in Spiritu pars ipfius ftatuere decreverit V. B.– *?. affe-*
fando congregatum? Quid preterea defidera- C duofiffime dcprecsntes, quatenus excufationes
bilius in rebus terrenis ac mortalibus valebat noftras legitimas ac neceffarias admittentes ,
concupifci, quam fponfam Chriftl catholicam nos habere dignemini , prout rationis ordo
ecclefiam ad componendam pacem in Chriftl- didat, excufatos. Sed nihil vos, obfecramus ,
cola populo effe cum Deo Abraham congre- a profecutione coeptorum impediat , aut re-
gatam? Neque enin> poterat aptiori ullo me- tardet. Omnes enim all» funt a vobis cur» ,
dio , quart) illa felici veftra congregatione pax quae hoc unum bonum impedirent auferende,
Domini exilio relegata , populo fideli , cui, tamquam utilitatis publice turbativa, Immq
Chnftus illam icftamento reliquit , redonari ; penium malorum In agrum ccclefi» indu/U*
quam lameo qui perdiderit, nifi eam follicite v» . Tantus praterea debet illius finii in vo-
e specat & requirat, inevitabiliter, Auguftina bis ardor effe, tanta aflèdio, tantam dcfide-
tefte, abdicatur a Patre, exheredatur a Filio, rium, ut omnis via bona videatur , qna ad
& nihilominus a Spiritu laudo alienus effici- tantum portit bonum pertingi, fle omnia ma-
tur . Quid denique melius inveniri deledat , la . quae a tanto bono averti aut elongari con-
quam mores ac viram ecelefue, qui in tantam tingeret . Scimus enim vobis ·n«i defututas
omnium abominationum creverunt inlaniam , D fatanc contrarictates ac infidias, qn» jam glo-
ut vix umbram ptjoris , habere videantur ec- riOfum coetum veftrum folvere» ac voluntates vertus, ut audivimus , rumpere pertentant. Sed circa talla elucebit virtus veftra,
clefiz, ad antiquam gravitatis ac fanditatis in- & exercebitur, fuamque vim fit potentiam at-
nocentiam reparari? Sic enim ccclefi® trium- que vidoriam demonftrabit , qua multo asi-
phanti fundata, fine macula atque ruga, ab- nus laudis affequeretur, fi per plana fle faci-
ieda priori vitiorum foeditate, cafti* fe rter- lia effet ad preftitum finem veniendum , ad
ni fponfi l»ta reddet amplexibus. Gratulamur quem inoffenfo calle dirigere dignetur R. P(
igitur plurimum , reverendi patres ac domi- V. ille cujus res agitur, fponfus flç paftor ec-
ni. fando illi propofito, vobis, ut firmiter Clefi» Jetas Chriftus , Scriptum Parilius.
arbitramur, coclitus inftillato, quo fic deco- Veftri gloriosiffirai coerus humiles . capella-
rem domus Dei diligentes , ejus miferatiooia ni , domini noftri regis Francorum confie
oculo languores afpicitis , lugetis mifenas ejus , Jiarii,
denique irreparabili propemodum ruin* , an- P. RelvacenCs,
tequam fpes fatuus ejus excidat » mederi dii- Jo. Noviomenfis.
ponitis. Venit enim tempus mrferendj ejus . Ja. Panfienfis epifeopi.
Sed ex adverto non minus affligimur , quod g
fande illi congregationi, mandatis veftris ob-
temperando, ut vellemus, 8c Deo certe opta-
remus , nunc perionihter mtereffe non pof-
fumus» quod mentorum veftrorum aç labo-
rum , immo 8c altiffimorum, que vos manem
apud divinam mifericordiam , przmiorum con-
fortes effe nequimus . Mente enim tenemus
noftrum quemlibet fandiffimis patrum fyno-
dis intereiTe , cum ipfum ad eas vocari con-
tigerit, in fua confecratiooe jurafle: quod e*
tiam libentes, vifa neceffitatc urgenti , abfque

ANNO c**J*n

*xpistglâ **cojwMrjroiw***

It capiram regfoanm nrbls Roma , ad Sigfimnndum ragcm Romanorum .

Xaudser *tfe»* qefom *pra wiciho eeMranie , imfleitfut tte* «RM Rease cv**M**amst

SfrenHEaao ac lovtfhffitno principi Sr domino , domino Sigifmundo Romanorum, Bohemia. Bongaria, kc. régi, beneftfilori noftro

A F **7· Coofervatoret *êt* eaptea regionum alme Urna regimini prafidentes , populuique Rotnsttes , InviAKhae rex , majaftati veftna lefe admodum commandants qui quidem ubi adventum vtftnnn ia Italic *efle* cognovere, quam maxima voluptate adedi feat. Tanta enim, ut nihil plane fuavina, nihil gratins» nihil denique expeknies hoc quidem tempore illi» efle poniflet, peafatim cum compererint eo animo, eoque inetitaeo vos id facere, ut & lepram bello Italia tandem aliquando wftra audoritate ae diligentia pacata fit, k aureo illo atque imperatorio diademate in hac urbe Roma digniffima veflra tempora exornemur. Qua quidem cum majeilati veftra, tum papulo Romano optadSma ftint , non diutius unireris Italie, cui nihil optirim efle debet·. Ad & atfvd unum eft, dt mal» excellentios, quod, nl fallimtsr, AveniUm» eeftra asajeftaaC nallo modo pracenatetm laftitufc, ia primis agendam efle dixit, quod ut quam primum generale condllam celebretar , corn ad dU laendam Rarefiat, tum ad augendum * tutandum amplificandottqae ChrMUaaam populum Sunt proAAo » ArenUime rex , illa duo fuperiera magnopeia laudanda, fed hoc tertium non jam nodandum, fed potius honorandum, cam divinitatis plurimum particeps videatur; atque ne littera vagentur , ita k hoc tertium Romano populo placet, ita gratiftimum eft, ut tuhil honoretur, k qoafi diuturna fid gravatos avidiflima id ettagitet . Itaque. fcreniflhne rex, jam habet celfitodo veftra ad unamquamque rem , quam fibi agendam efle nunc cupiat , Romanum populum , paratiffimum, quod quidem haud parvi faciendum efl. Quem quidem in hujufmodi rcbee magnum adjumentum aflerre ille poflit veftra imperatoris voluntati , fed eam legem habet, ut invito SS.'domino noftro fummo pontifice nihil nunquam non folum fiat, fed nec quidem cogitetur . Non enim contra fentfifumam k Romanam ecclefiam cantare voluaa, (bd jlUrn ipfam k opere k confilio in ornari re defendere.· fiquidem ad necem expoliti eoa fisleai ipfitnet, verum k conjuges k duidffimi filii ante ora patrum temper erunt pro ipfa Romana ecclefia liberanda . Hac Aribimus, «r ccHaodineat veftram nonKaquior locus inveniatur. Tum k alia funt la hoc aliquid difkutire fentiamus , fed ut ardentiortm animam noftrum intelligatis. Abfurdum enim foret, putare illum tpfurn contra Romanam ecclefiam umquam efc fisâurem, qui quidem omni (ludio curaqnc Amper eUboravit eamdecn extollere , qui Amper araaa fomferit in clauuris ecclefia defindendis , qqi ornor tempus statis fua confemferia , ad id dumuxxt efficiendum , ut magi· magtfque quotidie illa floreat . Quod ut ita fit, noa molcflum vobü fore arbitra-

▲ mur, fi circa celebrandam concilium noilram — omnem fententiam hia pauriflimis oftenderi- mos. Sumus plane, invilHflime rex, ea men· te eoque connlro , ut nihil utilius nlhilque aquius jam fit. quam ut id etiam cum reliquis omnibus Roma fiat, quod autem nihil equius ad loci dignitatem atque praflaatiam. etenim quo civitas tam dara, magnifica, excella ullo umquam tempore flait, qua vel imperio, vel In omnibus huic Romans ferric comparanda ? Quod fi id imperium (peculatur , hsc illa profdto efl , a qua fersnilTtmumXnamen imperii emanavit . Hsc illa eft , qua teniverfo 'terrarum orbi dominata efl , qua k\Inftitutis k legibus non modo fibi Boptima fait» fed omnem mundi plagam quali fale condivit , adeo quidem ut ufquo in noftra tempera jam nulla jura , ntfi qua a Romanis introduits font , obfervenuir . Hac efl illa civiles , in qua claruit femper chriftiana fides , in qua fedes iummi pontificis conftituta eft , in qua Petrus ille princeps apoftolorum efle volute, cujos veftigia ac reliquias omnes poftea pontifices afijue in hunc diem quoad fieri licuit, diligentUfime confecuti funt . Ei quoniam majores noftri id optimum fallu oeufueruot , hanc Ipfam ampliflimis dotibus munire, & eo maxime , ut numquam ullo tempore hinc ea fedes dimoveretur . Quid dicemus de infinita pene copia SS. corporum , quibus hac noftra inclyta civitas paffim quidem ornata eft ? tot enim illa funt , ut in commemorandis folum omnium ille hiftoricorum princeps & eloquentia Tulliana fluvius claudicaret. Sed nos pro tempore pauca nunc in medium aderamus. Haec illa eft urbs , ierenifSme rex , qua k apoftolorum Petri k Pauli, Simonis. Juds, Philippi, Jacobi, Mathis ac Bartholomei fepulchrum efle meruit , k Johannis Baptifta divino illo ac mundano capite gloriatur . In hac Stepbanus , Laurentius , Fabianus , Sebaftianus , contineri mortui voluerunt : qui quidem gloriofiffimi omnium martyrum 8c habiti funt k fuere. In hac k Gregorius k Hieronymus pneflan- Dtftfimi illi dollores fepulti clucefeunt. In hac k Aguette k Cecilia fanôiffima k immaculata corpora venerantur , atque una omnium voce duo (plendidiflrma virginitatis exempla . Ad fummam , o invilliilrme rex, hec illa eft civitas , in qua k Domini noftri fin11illima k verilfima voltus , effigies , que vulgo Sudarium appellatur , femper exiflere dignata eft . Qua omnia cum animo volvimus , non poflumus non judicare, jam in hoc ipfo concilio celebrando k optimum aufpiciuro k firmamentum procul dubio flatura efle , tum ad defendendam ipfam ecclefiam , tum ad herefim deprimendam , cum profeâo non fatis appareat, quis dignior , ac proinde quis qua quidem in hujufmodi rebus in primis queri folent , vel quibus veftra fereniffima majeftas facile fibi perfuadere debet hoc ipfum concilium non alibi quam Roma celebrandum efle , tum ad opportunitatem veflram , tum omnium gentium , qua in ifto ccetu atque conventu futuras funt . Nam fufcepto aureo illo atque imperatorio ferto , quid optabilius nunc ferenitati veflia fuerit non fiute conflat , quam ut quam primum fieri pollet , hoc reliquum abfolvere . Sed

ANNO CHMBTI '*,K

ubi id maturius quam Rome ? ubi tara op* A perii . »c Romanorum imperator a Rome vo-~-

anno CHMST1 pottuoe , ut videtis. » fingulis cum. beatifiûno papa eoftro veftra celfa ferenita» efle honori poterit : quod quidem potentUEma pars eft ad rem peragendam . Preterea hic fere u«Mverfa eft curia , qtuc cum non mutandam cfle fibi locum hac do caufii animadverterit , vix fe pre gaudio tolerabit, quando quidem peragrare totum orbem per mille ûltus 8» latrocinia in fummo vite periculo non oportebit. At vero G quis abfens fuerit, quandoque pauci ac rari illi funt , longe commodior huc quam alio proficifcendi facultés fibi erit, cum loctu ille ad unamquamque proviociam xque fpeftat. Praterea libentius huo quam alio accelerabunt

& in fumtma pace conquiefcit , tum quia neceflariis omnibus qua ad viûum pertinent futcundiflimus fimul atque lautiffimus eft . Quid plura videre in hac creditam nobis tuent, |im quicquid optet alta veftra ferenitas . cunfeflum efiTc , ac propterea ducere jam vos nobis ante oculos gloriofiflimum illum Romanorum regem » quali celfitudo veftra jure optimo ferma deftdcrat , vel qualem longo jam tempore in tam inclyto triumpho neminem competimus . Sin autem fecus a veftra majeftaro peragitur . veremur ne in aere pilees vos pileari exiftimemini , Nam res in difpendium pertrahetur , quod quidem , ut cutnfd»m lapientis Tcntentia eft rebus magnis plerumque oflkif. quarum etfi merito atque comtnodiflrme , cum etiam incrabili ornamento ac gloria majeftatis veftra omnino , ut cernui» concilium Roma faciendum fit , turn At fupplicamtis omnes imperatoris celfiordini veftre , ut honorem non . mediocriter confideretis cum reôa fenlimus , cum non negati id nobis ullo modo poterit , quando confilium noftrum capiendum tum in fummo beneficio. &c gratia illud qnod exoramus. Erit igitur ferenitatis veftra officium id efficere , ut beariftimo pontifici & Romane .ecclcfir cardinalibus ccterifquc prelati» fnadeatur » ut omnino hoc novum- concilium Rome fiat , quod facillime feceritis cum auAoritate , cum D «ratia, cum diligentia, cum etiam quod cum honeftatc mixta utilitas commoneat . Nos autem cum omnibus rebus, tum vel maxime ad hanc ipfam perficiendam imperatorie cellitudini numquam deerimus. Rome , anno a nativitate Domini MCCCCXXX1I. indictioneX. mentis Maii die VIII.

cabulo auncupetnr , m fibi neminis Ac.hoao- Ghiten
rt» aufpicia merîto debeamus; nimirum fi rea 14>i.
ejus corda fiiminaus, fi .quacumque sju» defideria nobis poffibifia, pre ceteris grata k accepta haberemus . Hac igitur confideratiooc dc fingulari aftcilione, qua erga almam Urbem accendimur, gratiffime fuicepimu» lirteram βobis per veftrum mincium prxfentatam, in qua primo de advcnru noftra congratulari videmini: quia pro fufeeptione imperatorii diadematis & optat· pacis procuratione ; & tandem laudatis, ut ad diluendam hurefim , ad rotandum amplificandumque populum Chriftia** num generale concilium celebretur . hxponi-

umen' ut ficut Γβ1^ÿ· Bom·

ipfum facrum concilium Rome fiat . alie* gsndo perûrafiones per quas oftandere vultis, id non pofle equius fieri, &c. prout eadem veftra littera ampliori verborum perorat contextu . Quantum ergo fideles noftri, illamipfam pacem Italicam haberemus canfliajam „ etiamfi ornamentum corono Cefuee tantillum mineret dilatum, ille noΣit qui nihil ignorat . Plus enim revera no» coegit ad veniendum extindio bellorum , quibus Italia , proh dolori undique flagrat, quam mundiali» honoris & coronationis noftra cupiditas ; & fic pro ea pace affequenda laboramus, & laborare tantum intendimus , quod totus mundu» C intelligat nos illam fummopete appetere & querere Benedifius Deus illam dignetur concedere quam optamus.

Super fado autem generalis celebrandi concilii fententiam veftratp fumme laudamus; Nullum enim convenientius prefidium jamiam exquiri poflet, quo fanûtflima mater eCcleiia fepe ab horrendis & imminentibus undique periculis tueri poflet quam per hujufmodi celebrationem concilii, que nedum commendanda , fed quia res fapit divinas , fumaro cultu veneranda eft, Sed non eft noltae auftoritatis concilium BaGleenfc, nec huc , nec illuc pofle inducere , quemadmodum -quilibet compos rationis clare poteft concipere t nec etiam nos, ut mundus cognofcit , ipfum .iacram concilium inftituimus. Eft enim decreti» ûcrorum ConftantienGs , de Senenfis concilio* rum auAoritatibus ad Bafileam indicium. De* mum per dominum Martinum papam .V. qui legatum fuuee illuc tranfmifit , & hunc SS. dominum papam Eugenium legitime approbatum. Quomodo ergo illud poflemu» mutate aut quifquam alius deberet feu ppftet quod tanta auâoritate tantaque diuturnitate ac maturitate ilabilitum eft ? Inculpamur indigne , quod nos de rebus ecclefia ingeramus » qua nobis non pertinent , cum eamqusm contra fanAiflimam matrem ecclcfiam ejufque fummos pontifices aliquid facere , ne* Edum tentare , fed nec cogitare /latuimus . Patent noftra opera; fi ponantur ad «tamen debita rationis, luce clarius videbitur nos femper » ne id nobis trahamus ad gloriam , omni Audio , omnlque cura elaborate ad extollendam eam & amplificandam ·, tutandumque pofle tenus populum chriftianum « Et Gc progenitorum noftrorum imitando ve* ftigia , qui illam fumma diligentia colu»* runt, & venerati funt, eamdem fandam ecclefiam , & ejus pontifices revereri difponi. mus , & ea jugiter facere , qua ad fidelem

& de*

Cûnfcnviorei & capita regiomtm .

EPISTOLA SIGISMUNDI

Regis Romanorum

Ad confervatores & capita regionum Urbis.

Refpondet ad praceditntem , non pofe Romam transferri concilium Bofileenfe.

NObilibus & honorabilibus confervatoribus & capitibus regionum alme urbis Romane regimini prafidentibus , ejufque populo , noftri» & imperii facri fidelibus diledlis . Nobiles & honorabiles fideles diledi » cum Roma teftctur ciTe mundi caput, Scauflrixim-

ftT» davotwn «ccisfie pertinent advocatum. £fl ~*.."_ ~bene verum, qvod ad reverentiam Cedis apo-
ANNO αβαπ'I ftolica & ejua legati , fiokrtcr adhortati *per lpCaas* Ac lactum concilium , eidem favores fle promotkmcs impendimus: fpcrauus fiue fanditari & ecclefi* Dei per hoc complacere › quemadmodum adhuc nos indubii reddimur* quod eadem fandius fumme graum tenet promotionem illam , per quam tenditur ad abftergendam bmrefim, cujus rabies um acriter fievit io chriftlanum fanguinem; reformandos mores populi, quibus divina majeftas offenditur; & pacificandum populum diffidentem.- que omoia per Spiritum fandum in laera fynodo tam ferventer * quam diligenter tradamur · Ac.,ejus iafplraiioa· bene prociunt , quemadmodum, ea omnia fandiffimo domino fismmo pontifici per nuncios nolitoi fatis exponi fecimus. Sic habet veflra finceritas inflitutioaem Bafileenfis concilii, aut ejus translationem .nobis minime convenire , fed efle extra kmices noftr* poteftatis . In quibufeumque vero nobis licitis ftc poffibilibus vobis complacere, pollemus, tamquam benefador Romani populi, ficut fibi femper comr placere fluduimus fingulati beneficentia nromover*. Datum, Acc.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum
femper auguftus, Acc.

EPISTOLA UNIVERSITATIS

Viennenils ia AuAxia

Ad concilium BiûlMait

Jh/onit *fuum in compeftaniu · etxlrfia cltuUitu gelant, mtmrque ari coacihum unum facra pagina profeforem.*

Sacroiànde fynodo Baillenil, dec.

n› p. its. T) Everendiffiml in Chrifto patres, Stc.Quaaum operam quanurnve polle tenus follicitudinem univerfius noftra accuratiffima pro-D videntia impenderit inceflanter ad obviandum cladibus crebris, ruinis Ac humanis vix evafibilibos periculis , ecclefi· tam a foris quam intrinfecu· imminentibus, arguendo, obfccraodo, increpando» prout rerum efflagitabat opportunius , & cadium poftulabat eventus , V. R. non ambigimus latere paternitates . Equidem non modo varia avifamenu in prem illis fcripto tenus dodimus: fed & ad partem confiliis, Ac in palam coram illuftriffimo principe Ac domino noftro gratiofiffimo domino Alberto duce Auftri* fuifque confiliariis proceribus & communitatibus varia, perfuafimus falutis antidota , quibus inflantia pericula pariter Ac futuri , fidelibus interitum comminantia , Efilcntmm tenerent omnia, fub unoque raooarfalubrius poffint remediari , per falutiferam quamdam ceded* Dei in capite & in membris reformationem , & variarum inordinationum atque abufuum exflirpationem , prefertim tamen ad exfufflationem modern* dcteftanda › Ac armate illius Bohemorum hxrefis , qua in noftris quodammodo laribus in medio ecclefi*, heu ! nodus ex tunc expofcentibus culpis intonuit , inclytum Bohemia regnum ac vicinas regiones devaftavit , facras polluit ades , cleri genus eleflum ver-

· *cine£^ ° ‹l"°' dam commercio omnem *fu*pravit coelibatum, ANNO CHJUST1
At quod deterius eft › fidei orthodoxa unionem perfidia. Ac errorum vertiginofo quodam caumate in nonnullorum mentibus obtenebravit, ufque adeo qeod fuis non contenta finibus , cum multorum fidelium fimguinis profluvio, verum Ac vita difpendio, exteras etiam nationes impeteret, Ac in prmeeps mitteret erroris 8c gehenna . Noviflime autem nedum ex litteris reverendillimi in Chrifto patris & · domini Juliani tituli S. Angeli diaconi cardnalis, fed Ac facta veftra concionis Ac concilii Bafileenfis intelligentes V. R. P. ad idem per omnia vocum & flagrantiffimum defidcrium in domino , (afpirsre) mog dilsflem /ipbis in domino, Thomam *Ehendorfer* artium Ac fiicrc pagina profefibrem , &c. ad coopo* randum noflri nomine totis conatibus pro bono & falubrL flapi fidelium , iq pramifll» deputavimus, fed obftante aeri· infolita afpcrF late, & aliis rationabilibus caulis prapedieotibus » propofiium ufque modo , quoufqos ambaffisu iliufUiflImi principis Ac domini no» ftri difponeretur profequi nequivimus , Quare reverendifiTuni patres omni ,qua poilumus inflantia. P. V. exoramus , quatenus prefatum magiftrum Thomsm ivelint paterne fufcipere , ipiumque & poflerius per nos tomffis mittendos , noftrr univerùtaüs , nomina , graciofiuS G allumere. ac in proponendis per ipfum aurem ia, lingulis adbibero creditivam , .fipiritus-fimdus parachtos confervec fic «corroboret R. P V. corda ad pacem Ac fu· fimfl·, eedefi* commodum· Ac incrementum· feliciter &. lotSgxve . Datum Vienna IX· mcnfi$, Maii MCGCCXXXII.

Reverendiffimarum-V. P. humiles Ac devoti -filii rteler umvcifius ftudu
Vienne nils.

LITTERA SACRI CONCILII

DirtRa unioer/ir Chnfircolis, & fpecialiter Franae & Anglia fuper pace i &c.

SAcrofanAa generali* iynodus Bafileenfi» , U› p »11 &c. univerfis & Ungulis regni Franci* Chnfticolis , cujufcumqne ftatus, gradu· , dignitatis , conditioni» & ordini· caillant, falutcm ia Domino, & ejus pacem proni! mentibus ampleûi, ac omnipotentis Dei beneditfionem.

Mediator Dei Ac hominum redemtor noder Jefus Chriflus, qui infcrutablhs conillii fanda Trinitatis arcanum difpofuit in hanc nodram venturus lacrymarum. vallem, ia co tempore quo mundus hoflilium fubjacuit bellorum At turbationum furoribus , fed captata libi tranquillitatis plenitudine temporis, dum medium defert bebatur ; ipfe princeps pacis , futurique pater fzculi, de Virgine nafei, ftr bomo neri voluit, ut noftra fu* humanitatis diviniutifqoe natura , fimul in unum dives At pauper* Deus Ac homo , fub uno pacis globo conglutinarentur. Ipfo ergo pacifico nobis* advenien te rege, voces angelorum in excellis auditfunt canentium Ac dicentium : *Glorit rn alàf^ finrnj Deo*, Λ- tn *terra pax homirtibtti hfu vohm* tatu.* Ipte namque vera pax ds cxrlo delcendens,

ÇJ^den», e«m hominibus cooverfatua, ac cmleAls A oratore* ad inclyto* ocrofipae Chrifijatriffimee—II II
anno CHXUTI
regni portas referar··*, viam paeis aliis prattu-
ye, docens beatos fore pacificos, quoniam fi-
jy vocarentur. At non folunr illatu inju-
'+,u ria* remittere, led pro inferentibus prece* efi-
fundere voluit. At exemplo demooftravit. Be-
trique pro pacifici* coheredibus fponte mori*
cunis, innfUmabili pnavia caritate teftamentum
paci* condidit» Tui*fidelibus pacem relinquens,
ipfemque etiam orc divino» poAquam ab in*
feris refurrexit, prima votum voce repetens,
ait.' *Pax vobis, ego fttm , ooltia timtre.* Quid
ergo hac Chriili pace gratius ? quid optabi-
hus ? nihil quippe geoerofios in rebus creatis
folet audiri, nihil deleôabdius concupifci, ni-
hil & utilius poffideri qu* vinculum eftB
amori», confonium caritatis, qos bella tollit,
ira* comprimit, iuperbo* calcat, dilcordiaa Cc-
dat , inimicos concordat. Hanc quoque qui
perdidit repetat, qui amat exquirat» nec ad
hereditatem Domini noftri Jefu Chriili veni*
re poterit, qui pr*fatum pacis teftamenrum
obtervare contemferit. Hinc eft , filii fratref-
que cariftimi, quod his , proh dolor! nofiri*
temporibus caritate reftigefccnte , hominum-
que fuperabundante malitia, divina permiffio-
ne , humani generis inimicus pacem de terra
auferens, cunila fere Ghriftianorum regna ,
principatu* & dominia, Chrifto prophetizante,
in feipfa divifa , guerranim & difeordiarum
turbinibus concuflît , viliaque pietas exinde C
jacere, ac fratrum proximorumque grati) rata
exiftsre comprobatur. Tamdem divina mifeti-
cordia fu* pietatis oculis populum fuumChri-
fli pretiofo fanguine redemtum clementer ref-
picicns, fuo fanflo Spiritu infpirante , hanc
fandam fynodum coadunari , fibique populo
deperditam pacem reftitui voluit. Etenim ipfa ,
quamvi* cunilis Chrifliani* populis guerrarum
turbinibus laceffiti» , maternis in vifceribus
compatitur; Chnfhanum tamen te inclytum
vrflrum Franci* regnum , ejufque guerra* Ac
diflurbia , nec non intefiina At hoftilia bella ,
pauperes etiam incolas ejufdem regni , qui
innocenter deprsdantur, capiuntur , occidun-
tur ·, ecclefiarum quoque At piorum locorum D
devaftationem , te divini cultu* diminutionem
miferabili quodam ludu lugere cogitur Cujos
namque pctlus tam ferreum , cujus cor tam
lapideum foret. ut gemitu* non exprimeret ,
Ac iacryma* non effunderet . Hujus feliciffitni
flatu» memor , ubi communia pmferebantur
propriis» ubi vigilabat cura communis , quo*
dimque quondam in amnris vinculo At uni-
tan* confortio colligatum fe tranquillitatis mu-
ris undique vallare , hofiibu* repugnare , fi-
snul Ac rerum ac virtutum opnlentia redolere
fluduit» fandam Dei ecclefiam honorans, po-
tenter defendit, pariter te extollendo confor-
tavit. Nunc, heu! divifo io fc regno, pax
fugata procul abiit. O lacrymabile regni de-E
decus , quod optimarum quondam legum tran-
quillitate viguit, nunc hofiilicati* furore pro*
firatum arefeit! O qua tanta licentia belli ,
qualifve calici* ira propinatio I Cur non po-
tuit populus ifte in bono tantam fervar· pa-
cem , ut fibi in idipfum participares , Ac vi-
re* fua* in pace cognoiceret ? Quibus omni-
bus . filii francique cariffimi foleni inda-
gine turbatifque mentibus limpide penfetls ,
eadem fanôa fynodus , Spiritu famflo coo-
pérante , providere cupient » folemne* fuo»
seges, de ipfa regno contendente· t te Ulu- AXNO CMMBTI
them principem ducem Burgundie, pro pace
fit concordia later c m attentanda , dirigere i
Ac nihilomtana prsfcntium fob tenere populo
glortofi regni Angite, fecundum ftAi conve-
nientiam fcribere difyofuit* fperatw ta inlets
veram pacem , eumdum Dominum noftrum
Jefum Chriftum, ut grati* (use manus appo-
nens adjutrices, lumen paci* ia eorum cordi-
bus infundat. Idcirco vos omnes Ac fiagulo*
per vifcera mifericordi* ejusdem Domini no*
ftri Jesu Chrlftl, ac in virtute Spiritu* fenili
rogamus Ac exhortamur, qualiter quilibet vc-
ftrum operas fuas ad pacem eamdem proco-
Brandam exhibere Audeat efficaces . prout or-
thodoxa fidei ac univerfall ecclefi* In Domi-
no noftro Jefu Chrifto tenetur, ipfos inclytos
principe» , fi commode poterit, alioquin alios
eorum confiliarios , officiarip* , nobiles fic ma-
gnate* , juxta poffibilitatis 8c coaicientia fisas
conatum , ad tam neceffari* At falubertim*
pacis amplexum inducatis. At indecl procu-
retis , ne (anguis fidelium taliter eflundarar
innoxius , quin farno pace procurate » gene-
rofi animi contra crucis Chriili inimico· Ac
haretico» eamdem Dei ecclefiam his malis
temporibus invadere Ac fupprimere curantes '
fortius Audeant dimicare. Et nihilominus de-
votis Ac affiduis orationibus , eleemofynarum-
que largitionibus » miflarum Ac proceffiouum
celebrationibus , Ac alHa pii* operibus , omni-
potentis Dei, Chriftique ejus filii, lentetis i-
ram fleûere, eurefque fisa mifericordi» con-
citati* lacrymis propulfetit , ut ipfius fenAa
fynodi, veftmque ta pramlffis pia te defide-
rata vora propitius exaudire dignetur· Et ur
pramifla fecuriu* confoqul valeatis , attendite
ad petram, qui Chriftus eft, cujus fequentea
vefligia , rancores» malevolentias. Ac odia »
quibus vos affligitis invicem , poftponatis. Ac
ex cordibus veftris expellatis . Illatas quoque
injurias, exemplo Chriili , unus alteri, Ac o
contra liberaliser remittatis. It inibper moner
te requirit vifceribus in eifdsm qtemlibet ve-
drum , Ac prefertim ecelefiaftici flatus, ac pre·*
byteroe f*cu lares Ac regulare* , Curato* Ac non
curatos ordinum qaorumcumque , qui in fe-
mine verbi Dei infiftunc , ut prefentes litte-
ras ipfarumque tenorem populo , etiam ia
praedicationibus poblicis , Ac in vulgari fer-
rnooe intimare Ac exponere curetis, ut popu-
lus ipfe ferventius ad unionem Ac pacem af-
piret. Quod fi poemifla fisdla fuerint , preces
veftr* non lacaflum ad Dominum noftrum
Jefum Cbriftum afeendent, fed redibunt cum
optato fruflu, quem ille vobis concedat, qui
p*o pace veftra mori voluit, benediflua in
fiscula foculorum. Arnen .

Datum Bafile*» Aco. die decima messfis matt*
Eanno Domini MCCCCXXXII.

INSTRUMENTUM PUBLICUM

Dt rtfpcnfis faiiis a dbmns· *fvf» oratvribtu Sigifmttx^ itgu XtetwvK,*

IN nomine Domini noftri Jcfis Chrifti . A- Ik p «»*
men. Anno a Nativitate ejusdem MCC*
CCXXXII. indifHons X. die wo XTU.
menfi* m»ii hora nooarum vel quafi , In an>
la curia ducali* Paras « pontiucaras SS. ta
Chri*

ANNO n
cmim ZL

mtai domini Eugenii divi-
1 IV, anno II. ferenUEmo
indpe dc domino domino
Cavente clementia Roma-
norum rege femper augufto , m Hungarte. Bohemia, Dalmatia , Croatie, dec. rege feliciter regnante, anno fui Imperil XXII. in no-
Aloc mb notariorum publicorum tefliutnque infraferiptorna ad hoc vocatorum k rogatorum prafenfia, pexfoMliter conftitutus pnafetua fereuiffiesM dominos Sigifmundus Romanorum rex, habena, dc tenens in iida manibus qqafdam feripturas duorum foliorum cann papyra-, fibi per nobilem Johannem de Zozeubmg aliae de Svvihouv, dc venerabiles BenediUum pnapofiium - Aibanenfem, k Nicolaum Brum , dc utinam fperato tempore mifffet, ut Seek decretorum doAorcm . quos ad SS. dominum nofirum Eugcnium apoftolicuaa prefetum, ad Urbem ipfe dominus rex deftinaverat, eefponfam ipfius domini apoftolici fuper legation· ipforum continentes, figillis ipforuaa dominorum fignatss, k propriis manibûs ipiorum fnbferiptae , nos infrafcnptos Petrum dç Simonem publicos notarios cum inflantia requifivir, prnfctiptu feripturas per nos tranifumi dt exemplari, quodque exinde copias authenticas ,dc tranffumtum, k publica inftrumenta fecere deberemust cujus quidem feriptura tener per omnia fequitur in hac verba :

Infrafcripta refoonfio data eft nobis ambaf-
(satoribus feranlmm· Cafera· majeftatis perC
SS. dominum noftrum Eugcnium papam IV. in camera paramenti die XXV. menfis Aprilia. hora tertiarum, in anno MCCCCXXXII. prrfemibtss ibidem reverendiflimis dominis cardinalibus, k patriarcha, revertndifque patribus proaonotariia, epifeopis, abbatibus, auditoribus, cubicularüs k advocatis , quorum nomina in fine funt deferipta,

Primo, regratiamur filio noftro domino tegl Romanorum , de eo quod offert fe nobw k fedi apoftolicr ad omnem filialem devotionem dc proteliionein, k ad qusecumque alia t noftrum dc /ancte Roman· ecclefi· flatum dc honoram concernentia.

Secando, quoad hoc, ubi dicit nos feri-
pfiffe fu· majeftati r quod gratum haberatnus Ipfius introitum ad partes Itali· . fed magis contenti eflemus, fi prius herefis Bobcotici exftirparetur , dc haeretici exterminarentur , Dicimus quod id quod fcripfitnus , femper deliberat· ac de confilio k voluntate venerabilium featrum nothorum dominorum cardinalium feripfimus, k ita etiam nunc fornus fl-
£uri, prout fincere feripfimua , dum tamen majeftas fua veniat pacifica, ut dicit; fed videbatur magis convenire, quod exftirpata prius in regno fuo Bohemte hierefi , in concilio Cooftanrienfi condemnata , cujus cxfequutionem in hujufinodi herefum exilirpatione ipfe, ut rex Romanorum dc advocatus ecclefi-, fa-
cere debuit, prout dc nos In hoc diligentia fua Ipfum feciffe credimus ; quamvis multi aliud dicant k teneant, ficut etiam dominus Johannes tempore felici· recordationis domini Martini papa predecefforis noftri , ipfum d« hoc «xetifabae, k vos apud nos, dicendo quod tota Bungaria dc tota Alamannia non fulScerenc ad cxftirpationetn ipfensm herefirat, d« quo fetis miramur , cum crederemus , quod fotus unus sngulus illarum partium fdficerec ad exftirpatiouem Marum barefum: dc dos credimus quod Ipfis domi –
nos rex habuit dc habet ad hoc voluntatem, quamvis apod alios de hoc non habet creditum , ficui jam diximus pacificaret fe prius cum fuis de regno Bohemia , dc demum Iiberius intendere dc vacare potuiffet circa pacificationem Iuli» k aliorum. anno CMUSTT

Tertio , qnia ipfe dominus Romanorum rex , adhuc in Alamannia conftitutus , nobis Icripferat , quod prius quam Italiam ingrederetur, mitteret ad nos fuoi ambafliatores . Quoad hoc dicimus quod nos grate expeâanos mitti per eum hujufmodi ambaffatores, cupientes cum eisdem traflare pro utilitate rerum agenda- âabimui expNU-
rum , dc utinam fperato tempore mifffet, ut icripferat : quoniam fi tunc fui vemflent » ficut & cum defiderio pnsftolabamus , utique negotia de quibus nunc agitur non fuiffent deventa ad ea in quibus nunc funt.

Quarto, quod hoc quod ipfe Romanorum rex veniret ad hos pro fufeipienda corona imperiali, ac pro exftirpafione herefum dc pace Italia , dicimus quod per Dei gratiam non funt aliqua herefes in Italia , pro quarum exftirpatione opus effet ipfum laborare ; fed funt veri dc boni catholici, ficut effe debent. De adventu autem fuo dicimus , quod parati Ivimus femper k fumus , quantum in nobis eft, ipfum, dummodo ut rex pacificus veniat, honorare, dc facere effeflualiter omne id quod cum honore poterimus, pro ipfius honore dc ftatus exaltatione. Nam ut fciant omnes, fub expeflatione fui adventus , ex quo intimaverat velle venire de menfe februarii, nos quamvis magna ncceftitas noftre egritudinis, qua tenebamur» exigebat, pnetermifimus ire ad balnea naturalia » exiftentia in Apulia , cauta recuperande noflre fenitatis > At rêmanftmus fixi in hac Urbe , volentes potius fibi complacere , quam proprie fanitati providere ; fed gratias agimus Deo, per cujus mifericordem propitiationem ac provifionem fperamus jam abfque balneis priftinc reftitui fanitati.

Quinto, quoad hoc ubi dicit nos fcripfiffe
pilatum & pacem illuftris ducis Mediolani dc totius Itali· cordi habere , dicimus quod etiam tunc , dum in minoribus confiituebatnur , optavimus eundorum pacem i & demum poft noftri ad apicem fummi apoftolatus affumtionem , tamper fuimus & fumus parati ad pacem dandam, nedum Italis tantum , fisi k toti Chriftianicati juxta polle , cum nihil magis appetamus, nihil carius videre habeamus^ quam videre fe pacem & bonum totius Çhriftianifmi. Quantam autem operam dederimus pro pacificatione ducis Mediolani cum Venetis & Florentinis, fciunt multi, quamvis profefitis non fit fubfequutusi & urinam nunc Deus det partibus ipfis pacem per horum medium, qid| funt in tradanda inter ipfos hujufmodi pisce , aut per quemcumqae alium , dummodo ^abeatur pax inter eos , Dolenter enim & cuds cordis amaritudine videmus dc audimus quofumçumque Chrifliçolaram guerram dc tanguiqis effufionem , quam furame horremus,

Sexto , quoad boc ubi dicit nos fcripfiffe etiam velle dare operam compofitioni fuper differentiis inter i«tn majeftatem dc Venetos habitis , de qtfe eadem majeflas nobis regratutur dc ubi hos rogat ut reddamus

V k.

£5*At teneamus nos indifferentem, At zqbalenkAea gladio qux funt decreta itt concilii* con ~· -
communem patrem , quoniam diſcordia effet ira hereſeos, fleut in concilio Conſtantienſi . ANNO
UtgJvT no* 'nter k & Venetos pro mediatore habere; etiam dicimus quod no* non fuimus nec fumus, nec effe volumus in aliqua re mundi partiales . cum nec effe debeamus exiſtendo in hoc fummo apice apoftolatu* , quamvis rationabilibus caufis potuiffemus At poffemiis no* feciiſe partem, qua ab una parte fuimus impugnati ,* At ab alia parte adjuti. Sed volumus pro polie noftro , quantum in nobis eſt , ſi partes confenferint, pro pace inter majeſtatem fuam Ac Venetos habenda interponere partes noftras . Si veto caufa differentiarum praca-«ſlarum devolvemur ad no* tamquam ad judicem, faciemus quod fieri potcfl de jure , etiam ti eifet contra patrem - nodrum.

Septimo vero At ultimo , quoad propoſita feripta faſlum concilii tangentia, quia de celebratione & continuatione concilii aliqua dida funt, Ac etiam aliqux rationes allegata , qua contrariantur evangeli» Jeſu Chriſti . Caere ferifitura, faens canonibus, k legibus civilibus l icet fciamus quod iſte rationes non proceferunt ab eo, quia ipſe non eſt in talibus peritus , fed melius fcit bellare , ficut viriliter confuevit contra Tureo* & alibi , k utinam profperaretur, At etiam in eiidem difla & fenpla exiſtunt aliqua ali* latis Inhoneſta , ad quz ex honeſtate prerermittimus refpoodere . Succinflius quantum poſſumu* dicimus, quod quia ipte dominus Romanorum rex inter cetera noſtris ad eum deſtinatis oratoribus refpondit , quod prorogatio celebrationis Ac mutatio Icci concilii non ad eum , fed ad concilium fpeflaret. Ideo no* jam deputavimus de ccnfilio venerabilium fratrum noſtrorum dominorum cardinalium , certo* noilros przlatos notabiles k dcfiorc* ad illos de Baſile* in proximo mittere . Et ſi videbitur illis quod neceſſe fit ut concilium celebretur , tunc celebretur ſuper exſtirpatione hzrefum At morum reformatione , licet jam per Dei gratiam no* InciEperi mus noſtram curiam reformare ; k ſperamus quod cum illis erunt concordes ; Ac quod placebit eis, placebit nobis; k quod *vo* luerint ipſi, volumus Ac nos, k libenter vi-«teremus quod herefe» exſtirparentur, St h«-retici reducerentur, tum pro honore Dei, tum etiam intuitu domini regi* . De pacificatione autem prmeipum non eſt opu* laborare, quia fecimus jam noſtram diligentiam, mittendo tinum ex bis noſtris fratribus dominis cardinalibus in Hiipaniam , k alium in Franciam k ad quaſcumque mundi parte* erit opus, ſimiliter ficiemus, ſicut ſpecialiter ad no* pertinet pacem Chriſti fidelium procurare . Rogamus ergo ipſum filium noſtrum , Ac vos noſtrſ parte eumdem rogate, ut non ingerat ſe do talibus , qua non pertinent ad eum, nec laboret turbare nos & eccleſum Romanam, cum non ſpeclet ad eum niſi obedire ſummo pontifici k ſanile Roman* eccleſiz , ac revereri eosdem, ſicut etism oratore* noſtri retulerunt ipſummet dixiſſc . quod non ſpeſtaret ad eum facere vel duTolvere concilium , fed ſolummodo facere evcleſiaſtici* reverentiam k obedienſiam. Non enim ſpeclat ad eum quicquam de nobis aut de-concilio, ſed pertinet ad eum cxfequi ea quz a nobis vel a concilio ſiunt, Ac revereri, ut diximus, ſummum pontificem in iedem beati Petri propoſitum , k cxfequi Et ſi ingerere ſe de talibus attentabit, ipſe videat. Deu· «ſtem eſt in calls ſupra eum k ,4,*· ſuper omnes regqs mundi, At defendet ſuam eccleſiatn , k nos vicanum ſuum , k ſucccſforem Petri apoſtoli, in cujus ſede ſedemas, Plurimi namque etiam temporibus przteritis , eccieſiam Dei Ac ejus vicarium Ac ſucccſſorem B. Petri apoſtoli turbare przſamferunt , quo* tamen Deus, quando placuit, humiliavit . Et ideorogatrtus eum*, ut non ingerat ſe de talibus, qua ad eum non pertinent; k vos noſin parte eum *rogtte.* Saluteris dominum regem noſlri parte , prxſentibus ibidem teveren Bdiſiimis in C.hnſto patribus dominis S. R. E. cardinalibus, videlicet de Urſini* , Rotam*, gemi , de Comitibus , S. Marcelli , Novarienſi, Veneriarum , & Angeloto S. Marci, Blaſio patriarcha Cradenſi, necnon reverendis domi* rus protonotariis Pandulfo de Urſini» , Nicolao Cuoelli. Item . dominis epiſcopi* Fernando Lucenti, fratre Petro Eleſtenſi » Jacobo Addenſi, domino Bartolo de Unicio Falnenii , Daniele Parentino . Item , dominis abbatibus Rotomagenſi , Hugone Galliacii de Peruſio . Item dominis auditoribus Geminlano de Frſta, Petro Nardi , Johanne Walvig , Antonio de S. Vtta , ahiique quampluribus fide dagoie perſbnis prêtentibus ibidem t abſentibus tamen pro tunc domini* cardinalibus, videlicet reverendiiTimis dominis Bononienſi , de Cypro, S. Petri ad Vincula*, Arelatend, Ac S. Sixti, qui tamen fuerunt prefentes in Urbe . No< vero notarii infraſcripti easdem ſeripturas do manu ejuſdem regis recipientes, ipias copia·vimus, Arc. Aâa ſont hsec anno, indilhone, mente, Ate. quibus ſupra , prefentibu* ibidem reverendiſſimo in Chriſto p*tte k domino domino Jacobo archiepiſcopo Ebredunenſi , venerabili domino Mathia prepoſito Quinqueeccleſtarum , regis Hungari® vicceancellarlo , necnon magnificis & nobilibus viris dominis Stcphano Signi® & ModiriÆ® , Villelmo do Montfort , 8c Johanne de Corvania comitibus. DAc quampluribus aliis fide dignis teſtibt» ad premiUji ſpecialiter vocatis At rogatis.

Et ego Petras Kalde de Steterich clericus Colonienſis dicecefis , publicus ſacri* apoſtolica Ac imperiali auctoritatibus notarius , quia ſupradiſli domini Sigiſmundi Romanorum ragis , Atc. requiſitioni , una cum honorabili viro domino Simone de Aſparn , A»c. prsſieiis inteiſui , Atc.

Et ego Simon Annuan de Aſparn , clericus Patavienſis dicecefis , publicus imperiali auſloritate notarius , quia ſupradiſti domini Sigiſmundi regis Ace. requiſitioni, una cum honorabili viro domino Petro Kalde Acc.pne« ſens interfui, ſupradiAaſque ſeripturas una c<ua eodem domino Petro exemplavi, kc.

LITTERA DOMINI IMPERATORIS

Leila penultima mali 143 i

Certos eos facis de citationibus ab eo faRis miitiKjua ad confihum unum ex fuit ad papam oratoribus.

T) Everendiſſimi* ac venerabilibus in Ctirl·
X\~ ſlo patribus, Atc.

Reverendiſſimi, Acc. Binas V. P, noviſſime

rccc·

recepimus litteras ; primam, veftram perfeve-
.....rantiam , «liquat quoque refponfionet fuper-
ANNO fcrjptj$ noftri» continentem , amicabilem at;
<3<>.lΠ1 que graum ; reliqaim vero nos requirentem ,
ui citationes decreta» velimus & debeamus exfecutioni mandare, &c. Breviter ergo refpondendo, dicimus , quod citationes hujufmodi habuimus, & onus exfecutionit, benivole fufcipientes , quemadmodum queeumque onera , ad profecutionem illam fynodalem libenter fubimus, illas cerabimus ad effeflum exfecutionit dirigere . prout in brevi a nobis fantietis. Dominum autem cardinalem Placentinum propria in peribna citavimus, nos certos reddentem quod in facro concilio comparebit. Sed quia ea qu· nuncii fit legati noftri a domino apoftolico pridie reportarunt > non pollent bene deferibi ; idcirco ftatuimus honorabilem doDorem noftrum magiftrum Nicolaum Schola unum ex illis oratoribus noftri» ad vos tranimittere : qui habita jaoi licentia vos incontinenti adibit, & vos de fingulis que afla funt, & aliis mentis noftra conceptibus clarius informabit. Perfeverate igitur cooftanter, amici cariffimi, dc ree Dei fle ecclefi· votive dirigite, de noftra conflantia fle follicitodine foiita vos jugiter certos reddentes . Datum Parma die XVIII. maij regnorum noftrorum, flcc.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex
femper auguftns .

COMPOSITIO FACTA

Inter ambafiatores certain Bafilten/is £- noncior 2taAe/>ron<· *m opptdo Egret , per fratrem*, vi*delket Nenncum Matti* S. Ægidtt Nurem. berge, doBorem* te *deeratis, fratrem lohannem Nfder pnorem Predicatenan Bafileenfium , Menrùum Toi canonicam Magdeburgensem , sacra pagina profrforna; Fredencwn Praspager decanum Bttisponensem , liceruiatum* m deenrtir, *Alberntm plobanum S. Sabatii Nurembergenfs , frairent Johanne» de Muibruno otdtais Ctfierctrnfis, conctlst (Pc.*

Ibidem

IN nomine Domini noftri Jefu Chrifti. Anno a nativitate ejufdem MCCCCXXXII. die XV1Π. menfis maji , conduis funt inter nuncios & ambafliatores facri Bafileenfis concilii, tx oratores de regno Bohemia flt marchionatu Moradie , articuli 8t forma falvi condudus, qui fequitur in hec verba , in civitate Egrenfi.

r. Dabitur ambaffiatoribus dc nunciis de *re*gno Bohemia At marchionatu Moravia, ad generale concilium Bsfileenfe mittendis, quam primum applicuerint & petierint, audientia pleat 8» libera , coram tota congregatione ejuf. dem concilii , totiens quotiens in Bafilea manentes popofeerint , eis opportuna , 8t negotiis, prsfertim de quatuor articulis. pro quibus fe cxpofucrunt, per ipfos deducendis, accommoda . Et nihil traflabitur interim in eodem concilio per didum tempus , quod profecutionem & expeditionem hujufmodi audienti· Ac caufa impedire poterit, fine dolo & fraude.

1. Item, fi petierint deputabuntur aliqui notabiles boni It litterati viri de concilio , qui cum ipfi» vel eorum deputatis , fuper propofitis five proponendis benigne & fraterne conferant , totiens quotiens opus fuerit.

J. Item , affignabitur ipfis pro tali audits

A tia in congregatione ante mutuam noftram' unionem, homilus & decens locus: poft nunionem vero habebunt locum fibi, juxta exigentiam fjæ legationis debitum & honeftinn . AVX'O CHRIST!

4. Item , dabitur eis tempus unius, duorum vel plurium dierum mature deliberandi iuper hujufmodi fua audientia , & relponûs. five replicationibus ex adverfo proponendis fecundum quod petierint .

s. item , dabitur eis copia ex adverfo propofitorum in feriptis, fi petierint: fic & ip6 dabunt fimihter in feriptis, fi petitum fuerit.

6. Item, quod nulla jura canonum, decretorum , decretalium fle Astutorum quorumcumque edita vel edenda, aut quevis alia fcripta
B in it contra quantumcumque facinoroibs homines , etiam uiquequaque a fide deviante* , fonantia cruciat· ‹3‹ fententiarum exeeutionum qualitercumque in prrfatos domino* Rohetnot & Moravos eis adherentes ufnulqce (latus feculam de fpirit'jalis , & a quocumque five per quemcumque fulminata decreta , five determinationes*, pnefertim conciliorum Conftantienfis dc Senenfis , aut queeumque declarationes eisdem debebunt aut poterunt, quovtt modo excogitato , falvo conduflui dc audienti· eorum pnediftis derogare . ea infringere , infirmare , aut quovis modo annullare .

7. Item , in caufa quatuor articulorum , quam, ut prsfertur › profequuntur. lex divina, pra-
C xis Chrifti, apoftolica 8c ecclefre primitive , una cum conciliis dofloribufque, fundantibus fe veraciter in eodem pro vcraciftimo 8c indifferenti judice , in hoc Bafilcenfi concilio admitter tur.

8. item , liberum erit illi» ficut & nobis , falva pace & bona honeftate , coram diflo concilio, fi placuerit , objicere five accufsre quofeumque flatus , exorbitate» , deferflus fibi invicem t^uos fenferint modefte exponendo .

9. Item , ficut domini nuncii in Bohemia inftiterunt, ut publica crimina eliminarentur ab ecclefia Dei, & pretertim a loco difli concilii .' nos nuncii ejufdem concilii pro viribus cooperabimur, quod hcc gradatim It oppor-
Dtune, ficut & alia in ecclefia Dei reformsnda , Deo propitio , expediantur.

10. Item , ad quemcumque locum eundo , flando, fle redeundo, per totum tempus falvi conduDu» eos contigerit decimare, nulla fiet ccffatio a divinis , nec interdfûum fiervabitut propter eorum prefentiam .

11. Item, dabimus operam per honeflam ordinationem , ita quod in fuis divinis , in ipforum hofpitiis agendis , non inquietentur aut turbentur.

INSTRUMENTUM

Executtonis, citationis fp monitionis contra do» num papam* , ‹l· *dominos cardinales,* 4-c.

IN nomine Domini . Amen . Per hoc pns ib. p
fens publicum inflrumcntui· eundis pareat evidenter , quod anno a nativitate ejufdem Domini noftri Jefn Chrifti MCCCCXXXII. indiDione X. die vero veneris VI. menfis Junii, hora primarum vel qnafi , pontificatus SS. in Chrifto patris & domini noftri Eugcnii divina favente clementia pap· IV. anno II. fereniffimo It gloriofiffimo principe & domino domino Sigifmundo divina favente clementia Romanorum rege femper

augufto , «e Hungaric , Bohemias , Dalmnia, A
---------- '-Crqacic . &c. rege feliciter regnante , anno
anno fuj imperii XXJ1. in alina urbe Romana , an-
CHriffl le vairas eccleûx B. Petri appftoli , tn roei
*tl' notarii publici, teftiumgue infrafcriptorum ad hoc vocatorum fpecialiter & rogatorum pratentia , conftitutus perfonaliter honorabilis & diicrctus vir *Nicotau» Alba de Yavviu Vefprimienfis dieecefis , fupraditli fereniffitni domini Sigifmundi Romanorum regi* procurator , per cum ad infiraferiptam exfecutionem 8c cautam exfequendam legitime conftitutu* , prout hoc in hujufmodi procurationi» & mandati publico inftrumeato defuper fibi eradito darius continetur , habuit & tenuit ia fuis manibus quamdam litteram patentem monitio-B bis , requifitionis & citationis contra oc adverius pixfatum dominum Eugenium papam, & reverendiffimos in Chrifto patres & dominos dominos cardinales S. R. E. a iacrofanfto Baiileenh concilio generali emanatam, ejufdemque concilii generalis figillo rotundo pendenti lub ccra rubea in ejufdem itgilli medio capitum prsehtorum multitudo , in circuitu vero figilh eiusdem fuit icnptum , videlicet hoc modo : *Sigillum tacn generalis concilii Dajiteenfif univerudem ecele/ian reprasentantu , ii-* nam integram , & omni fufpicionis vitio carentem; cujus quidem litterc tenorem volo hic habere tamquam pro inferto. Eandem litteram prefacus Nicolaus procurator ad valvas fupradtclc ecclefiz S. Petri affixit , ibideinque affixam , prafato domino Eugenio pape & domini· cardinalibus majori numero in urbe Romana exiflentibus, ftare dimifit publice ad legendum t ipfamquc ac omnia in eadem contenta, tamquam per cdtflum publicum , intimavit , infinuavit ftc publicavit , & ad praiati domini Eugemi pap* Ut dominorum cardinalium notitiam , prout melius potuit , deduxit , ficque quod non fit verifimile hujufmodi monitioni* , requifitionis & cstaaioms facri Baftleenfis concilii litteram taliter , ut prefertur, intimatam , ad ejufdem lanfhffimi domini pape & dominorum cardinahum tioiitum non perveniffe, cum conflet D hoc turn publice in loco pretaflo aflum fuiic . Proieftsos idem Nicolaus, quod ad ultenotem êc ati perfonalcm hujufmodi citationi» exfeou tionem procedet e non auderet , ob metum cadentem in conflantem virum , cum ad coidem dominos papam & cardinales citatos tutus fibi non patebat accetfus. Super quibus omnibus fit lingulis diflus Nxclaus procantor , cam proteftationc debus requifivit me notarium publicum iufraferiptum , fibi defuper unum publicum inflrumentum . aut pluia conticere , tot quot fuerint neccifaria . publica lotliumenta. Atia iunt hæc Rome anno, indiclione , menfe , die, hora, pontificatu &t loco, quibus fupra, prcfentibus ibidem dif- E cretis vins Andrea de Albaregah, fit Johinne Cudlovvicz. VefprimicniTs de Olomicenfrs dioicefis , teftibus fide dignu ad ptcinifta vocatis Ipccitlircr It rogati* .

Et ego Mathias , ohm Johannes Dctlma , ulcncus Olotniccnljs dicecefis , publicus auflo- riuie imperiali notarius , diflx citationi, intimationi , &c. una : um pnenominatis teftibu* prxlens fui , fkc.

£J>ISTOLA DOMINICI CARDINALIS

ANNO CHRISTI >4M

Ad concilium Ba^leenCe .

Cum paci ;:rer reget ^frogonum , CafdU , ÿ· Navarre vacet, orat ne ad conahum citetur.

Sacro concilio Bafilenfi .

REverendiffimi patre» , & prxftantiflimi do- A p ij*.
mini falutem 8c fani confilii in domino , qui crucis aram fcanden» catholicam ecclefiam fibi inieparabiliter copulavit , femper fpintum comperire ad felicium fucccffiium beatiffima incrementa .

Poil labore» mukiplices partibus in remotis , juflu apoftolico falubritcr aftriflu*, exopta zizania inter illuftriffimos matris ecciefia fiitos pugiles, Aragonum, Navarne quoque 8t Caftelle reges mutito dimicante* cum nonnullis collegis meis ab olim jugiter intendens, pacificationis ad littus nequeundo adhuc, proh dolor ! convenire, affliâio hi* addita cft, uffiiclio mihi dura. Putans etenim altani· partern evulfiife, dum ad refiduam pergerem finaliter evellendam , meis eft auribus refonatum , ve» dominos venerando* omnes domino* cardinales , ut ad concilium properent , citari decreviffe : de quorum tamen numero , licct immeritas , alter ego , cum his ad que concilium in fui parte aiferitur congregatum , ad refarciendum fcilicct ditfuta inter principe* fieculares . huc ufqne vacaverim*, vacem ad preiens , ac mandato apoftolico , ut prafertur, & nihilominus juramento parte ex altera , quibus artor in pofterom vacare , credo ab hac regula excipi fpecialites generali : fuper quibus obtinendi* Guillelmum Bartholomei fecretarium meum, de intentione mea infiruüum, pleniffitne ad vos cum pnsfentibus deftinare decrevit quem in his, que meo nomine vobi* duxerit proponenda in excufktionem mei, cum exauditioni* effeôu , tribuendo illi plenam fidem , benignius audientes > Dei potius intuitu , regnorumque ipforum regum efficaci falute , ne citatus , ut didum eft, deterere hujufmodi laudabilia continuata , veliramque prafentiam compellar accedere , dignemini diicernerc me vobis fupplico excufatum, fuper quibus Akiflimo , cujus cauft ventilatur, profedlo fervitinm , Sc difti* regnis tutelam incunflanter impenditi* » ad laudem ecclefic matri* omnium militanti* , eat debite providere ad falutem propriam pariteu que communem , largiatur clement dextra ecciefia: principis triumphantis . Scriptum Terafeona: XI. Junii MGCCCXXX1I.

/

Domi-

anno chxisti

Dominicas tituli SS. Johannis Ac Pauli presbyter cardinalia

XPISTOLA XATARItdÆ

Regine Aragonum & Sicilio ad concilium Rafileenfe .

Dominicum cardinalem eoncdiandc paci inter neget CajMia ⟨9 Aragutucm occupatum excujat tu ad concilium accedatI

<57

RXverendis ae venerabilibus in Chrifto patribus dominis, praefidenti in facro concilio Bafilecnfi, fcc.

Reverendi ac venerabiles in Chrifto patres* Atc. Percepfrnus ooviter reverendum in Chrifto patrem dominum Dominicum tituli SS. Johannis At Pauli S R. E. cardinalem , ad facrum concilium Bafileenfe convocatum fulfle I cujus convocationis prétexta cardinalis Idem fe parabat ad Iter * ut poffet in ditto concilio Sntereflc. Verum quia fuper dirimendis It fedandis contentionibus At controvertiis , qua , fatore ziunia operante , fubort* funt intet illurtriffimum principem rigem dt dominum virum , 8t dominum noftram cariffimum flt iUufttiftimum regem Caftella Ac legionis amantiffimum fratrem noftrvm , quas non abfque amaris fufpiriis reccnfetnus , jamC dittos dominus cardinalis inter ceteros .ut precipuus 8c fingularis elettus eft. illum affettuofa rogavimus . quod anu At tam ardua negotia, quorum merita non parvo a diu collette novit Audio , At labore* non velit deferet* inexpleta, ones aftumendo in nobis, quod pro illis excufacioK ad reverentia veftras hos noftro» apices mitteremus . Cumque jam dittos cardinalis fit vir alti contilii Ac magne circum(pettione prieditus . propter que & proptel fuo dignitatis reverentiam poterit, indubitanter , frottuoie , Ac flblobriter proficere in jam didit paternitates Ac reverentias veftras affe fiuofe rogamus, quatenus attenta meute que feritamus cogitantes , qusntifque diilidiis, difpcndiis dc dciolationibus ditti cardinalis interoeÆo poterit obviare, tineeris afFettibu» recenlentes cardinalem eundem velitis habere ab accclfa ad dittutn coneilium ratione previa excufatum . Etenim fi ibi efter illum coeamus P. V. pro tanto negotio ad partes 1aas mittere dsbatfia. Iterum igitur ex intimis noftris praecordiis vos rogamus , quatenus IUum excufatum a proditio acceflu , ut praetangitur , habere velitis , gratum ex hoc Deo indubitanter fetvitiem › nuximomque nobis pbeitem impenfert . Datum Batchinone XV. die julii MCCCGXKXII.

A

Regina Aragonuni Sicili*. ic

ANNO CHRISTI

Sic fignata propria manu Katerini

** P.STOL, < Jtia/S NAVARRJ?*

Ad concilium Bafileenie .

Poiŋïŋkum card /talem cxcufat. quominus ad sonciitum accedat, utpote occupatum mncilutnda pact inter regas Hifpaniantm

REvcrencts ac venerabilibus m Chrifto patribu» prxfidentibu» in iaert, concilio Batileenfi , devotis nobis . Acc. lb. p.

Reverendi, ac venerabiles in Chrifto patret Ac amici cariilimi , juftltH eligit , ratio expofcit , At debitum interpellat, ut qu* veritate prepolient, licet, nonnullis umbrofo nefcienti* modio fub quodam interdum contegantur, opportuno tamen in 'ttt^ore veritatis cacumen adeo praxife panditur , quod nefeitur . quandoque utile talium reddere certiores. Vobis igitur figulficamus , quod nuper inter illuftrlflimutn regem Aragonum cariiKmum fratrem noftrum ac no» ex una, regemque Caftellc partibus ex altera, nequiffimo generis humani fatellite fua nequam philitteris praCtendente , contentionis materia eft inferta.qua conftiftus St fcindala hinc inde varia pullularunt ; fuper quibus eonfedandia cariffimus frater nailer rex Idem Aragonum . reverendum in Chrifto patrem dominum Dominicum titulo SS. Johannis St Pauli nunc presbyterum cardinalem , tunc autem murtitem Herdentem , virum utique providum › fcientia , »<h rtbua k vita laudabilibus circumfpettom, cum certis collegia eius, ad tefarciendum fic diffuta deputandum dectevit. Quo fiqoidcm autiftite deputato in relartione predi&a , cum collegis eisdem provide infiftente , ipfoquc in cardinalem , iis pendentibes , fc affomto , ad certam conipromifli viam juramento meDdio ab ipfis collegis › una cum advorfariis noftris , *fotor»* fub fpe pacis in viam jurjs Ar al is sdipefceod*, eft petventumt quibas fic l'c gerentibus hinc Ac inde , mandatoque apoftolico quodam eidem cardinati fuper his pnsfentato , a biennio citra At ultra com collegis eisdem , Ac plerumque fine illis , In noftris confinibus eüamque regum prarditorum , cum adveriatiis jam di&is vscavir continue , vacareque non definit indefefte. non parcendo perionr propter ea , laboribus Ac expenfis . Quocirca attenta meditatione penfantes vigilantiam . finceritatem , animi conflantia» , attiones quoque . quibue idem dominus cardinalis ad laudem cunttipotenEtls , reique publicat utilitatem , ac regum regoorumque hujufmodi A» principum *c populorum tuorum feliciores fucoeflus * ob sterne pacis obtentum nofeitur nedum apud nos , quinimmo vulgus uoiverfum , inter alios collegas ejus merito collaudari , colendam providentiam veftram attente propterva prwfenribus deprecamur , quatenus ne propter iptius cardinalis fruttuous pnafentie . ut praefertur , abfbntiam in hujufmodi damnofam, his prsfertim temporibus, quibus praefatus dominus rex frater nofter - fuis

ANNO CHRISTI

regnis Atterris citramarini* pertona liter abiens, alibi varus ~~rai'det pnopedkns~~ . ~~pacis~~ ~~aniar.i-~~ qUJC ptr ipfiu$ medium , largiente Domino. fperatur , aliquatenus dirimatur : fed ut poffit liberius in his e.dëchi lalubri pervagare, a convocatione veftra , qua , iicut accepimus , cardinales fit prxlatos ad concilium ceteros convocati» , penitus eximentes, eumdem dominum cardinalem in his hbcre tamdiu iniiftere permittatis , quoufquc , dante Domino , prrmiflbrum ad limites pervenerit conclufivos, in quibus Deo fervitium , ecclefiaque pro qua certatis , debitum confolamcn , At rcipublicas fauciatz medelam comprxftabitis ialutarem . Et fi qua reverendi ac venerabiles patres fit amici cariffmi , pro vobis agere poffumus in his partibus, nobis confidenter referibite. Datum in civitate Czfarauguftana fnb noftro figillo *fecreto, die* XXI. junii MCCCGXXXJI.

Rex Navarre infans fic gubernator generalis Aragonum , Ac Stoilic.

fi £ FOCATIO FJC r 4

Per ftatrem GuiUelmum Joflcaume *in congregatione generali die mercurii /X. /ulii MCCCCXXXII.*

Yb

I^Co frater Gpillelmus Joileaume cum omj ni humilitate facri concilii imploro clementiam , & foppbco mifericorditer mecurn agi, & non fecundum diftriflum judicium , prout exigeret qualitas mearum culparum, quoniam ego beet in fervore zeli , tamen non fecundum fcientiam debita diferetione temperati , multa in pradicitiombus dixi vulnerantia unitatem fidelium , fcandalofa, & piarum aurium offenfiva . Ac aliqua etiam non verx doclrinx , per errorem credet» illa elfe vera catholic.equç doilrinx . Numquam tamen fuit pertinacia in mea voluntate , fed Dei miferiuordum Temper volui. Ac nunc volo , & in aeternum volam, eam fidem Ac veritatis doûrinam tenere, credere 8t confiteri, quam fanda mater eculciia tenet , & confitetur; publiceque revoco illud quod aliquando dixi, quod nifi quis per integram diem abftincat a peccato, non iiabuit veram contritionem, & per confequcns fibi nun valuit fada confefiio . Ajieroque & confiteor, cum fanda matre ecclciia , quod poftibile eft aliquem habuilfe veram contritionem, poft facramentum poenitentur obttnuiffe veniam peccatorum, & in gratia Dei in caritate fuiffe , & eodem du, immo poft modicum temporis cadere a caritate, peccare mortaliter. Et de prrdiflis & aliis uirca fidei catholics veritatem , . illam fidem me tenere profiteor , fit defendere promu» ufque ad animam fic fanguinem : quam fanfla' mater ccclefia profitetur fic tenet, paratumque me offero eam fufeipere pamtentiam , quam hoc facrum concilium mihi decreverit imponendam , iterum & temper veniam & raiferi.ordiam humiliter poftulando .

ORDINATIO CONCILII

ôuper premifa revocatione ,

QVia ad audientiam hujus facri concilii de te, frater Guillerme, multa alia, quam que modo cxprefluli , delata fuerunt A^iradicafle, dixiffe , «fit afferniffe , inlana , erranca , icandalota, Ac unitatem fidelium vulnerantia, & piarum aurium offenfiva . Ideo ut veritas non occultetur, fed omnibus patefiat , volumus & ordinamus , quzeumque contra te aliquis objecerit ieu objicere voluerit legitima, probalfe debeat per totum menfem feptembris proxime fequentem , coram reverendis patribus dominis Papienfi fic Rarifponenfi epifccpis , fic abbate Ciftcrcienfi, judicibus fidei per facrum concilium deputatis , vel duobus ex eis . it quia tunc certum ent quae pana pro çocmiffis tibi convenias , ipii'is pans determinationem ufque ad dictam terminum duyitnùs differendam . Interim autein alfignamus tibi pro carcere locum aliquem fecundum determinationem prrdiflorum judicum , a quo mandamus te nullatenus recedere · Alioquin eam panam incurras, quam incurreres fi omnia contra te objeila , client legitime probata, aut ore proprio confcffus fuifi-fes . Et quoniam contra interdidum tibi fafluin fub pana excommunicationis lata fen.tentis , a judicibus per fedem apoftulicara deputatis , aufus fuifti predicate * praediflam iententiam excommunicationis incurrendo , mandainus tibi, ut cures a praedictis judicibus fanfix fedis apoftolicx abfolutionis beneficium ab irregularitate , quam tc divinis iuimifccndo incurrifti obtinere .

♦ £ appel lar»

G

LITTERA CONCILII

univerfii archiepifcopis, ad exorandum Deum pro redu&tone Bokemorum .

liai

SAcrofanda generalis fynodus Bafileenfis , fice, venerabili fratri arehiepifeopo , &c. falutem , Atc.

Haec fancla fynodus juxta decreta facrorum Conftantienfis fit Scnenfis conciliorum fit aufloritate apoftolica in Spiritu fanclo legitime congregata , pro divmz majeftatis gloria populique Chriftiani falote , ad exftirpandum hsereles , pacemque ac reformationem morum in Pchriftiano populo componendam , accurata follicitudine , cum divine gratix adjutorio , fatagens , jam dudum ad partes Bohemis fuas litteras deftinavit , ipfos Bohemos ad hoc farum generale confilium convocando , benignam audientiam , quam fibi denegatam fsepiftime quefti funt , caritativamque informat tionem , fic pacem evangelscam offerendo . Quas quidem litteras cum ab ipfis de Bohemia reverenter intellexit effe fufeeptas , atquo fe ad contenta in eisdem velle difponere, pro ulteriori debita profecutione ad confinia regni pratdifli fuos ambaffiatores tranfmifit. Qui quidem facri concilii ambaffiatores, nonnuiliquo rincipcs & communitatum ambaffiatores ad* E ucentium regionum , in oppido Egne diaecefis Ratifponenfis , cum nunciis & oratoribus omnium ftatuum regni Bohemia & marchionatus Moravia, convenerunt: inter quos , afpirante Spiritus fandi gratia, concordatum eft & conclufum , quod ad hoc facrum generale concilium pro dUUa regno Bohemia fit roarchionatu Moravia , grandis & folemnis debet ambafliata tranfmitti, atque, prout difti ambaffiatores hujus facri concilii referant, quibus fidem plenariam dari experta prudentia zelique finceritas , & integtitas vita facit,

fpem

ar fpem magnam de illorum converfione proba-
bile* conjedurr demonftrant . H®c fiquidem
a ambafliatoribu* relata , veluti quasdam
* Spiritus-fanfli primitias , cum gaudio magno
hate fanda fynodus fufeepit , omnipotenti Deo
gratia* magna* , devotafquc preces, jejunia &
facribcia obtulit, qui tale dignatus eft propo-
fitum infpirare , bocque fpei bone gaudium
Chrifti fidelibus nunciari dignum non imme-
rito arbitrat* eft t fidelefque populo* exhor-
tando* , ut devoti* oretiohibu* aliifque operi-
bus caritati* pro buju* rei felici confumma-
tionc divinam Audeant clemenuam exorare .
Quantum quidem hujus rei falubri* 8c votiva
conclufio fit eundis optanda Chrifticolis, pa-
lam eft omnibus , confiderantibu* maxime c®-
des, ftrage* , ecclefiarum & monaftcriorum e-
verfione* , terrarumque depopulationes ; &
quod magis lacrymabilibus oculis referendum,
interitus tante multitudini* animarum , <jUJe
ex difcefiu ipforum ab ecclefi* catholic* uni-
tate fequut* font , dc confequi fperantur, nifi
per infpirantem Spiritus-fandi gratiam conver-
tantur . Si enim pro unius converfione labo-
randum eft plurimum » lacrymifque 8c fuipi-
riis divinam clementiam interpellandam facra
dogmata patrumqoe exempla demonftrant ,
quanto magis pro tam numérota multitudine
animarum. Eapropter hrc fanda fynodus per
univerfa* orbi* ecclefias fingularefque Chrifti
fideles , divine majeftati prece* A facrifiçia
oflerri dignum arbitrata, omnibus archiepifco-
pi* per univerfum orbem fimiles litteras deftj-
nare decrevit. Tuam igitur fraternitatem ar-
dentius exhortatur in Domino , ac in virtute
fanda* obedienti® prxeipit & mandat, quate-
nus omnes & fingulos fuffraganeos tuos per
litteras tuas haram feriem continentes, exhor-
tari cures, eifque mandare , ficut ôc hæc fan-
da fynodus tibi prccipit & mandat, quate-
nus per omne* ecclefias hsc facias Chrifti fi
delibus nunciari, ipecialefque preces fieri in
finguli* inftituta* ecclefiis , fidele* Chrifti pils
exhortationibus ammonendo ·, ut devoti* ora-
tionibus, jejuniis & aliis operibus pietatis o-
maipotentis Dei ftudeant exorare clementiam,
quatenus ficut fpei bona concefft-[redacted]nit[redacted]-largi
giri dignetur optatum condufionis effuium ,
ad fua majeftati* gloriam, exaltationemque fi-
dei Chriftian®, h«c ut in remifiionem fuorum
peccatorum ei* proficiant injungentes . Datum
/Bafileat XVI. calendas Augufti. anno MCCCC-
XXXII.

B

C

D

£ P I S T O i ƒ

D. epifeopi Crfaranguftani , ad conciliant BafiiecnSc.

Mandat \elum cardinalis Pomimci in concilianda pace inter reget, cujus opus incxptum non aquwn fit mtemimpi.

rb P- <4*. Γ) Everendiflimi» in Chrifto patribus , &c. Reverendifiimi in Crifto patre*, illuftrifimi, fpedabile* , potente*, magnifici, egregii & nobiles domini, port requiei dationem debitam It pacem , qua pontifex fummus Chriftu* decrevit peramplius caritate mutua cariotam ejus fponfam fine ruga ubique cdnfovere , tam in capite quam in membris falubriler dilatare : zclu> domus altilEmi me impel-

E

Alit, jus dominicum attrahit, virtutum quoque ratio pia mater angit , ut que vidi Λ audivi ventate nitere, loqui non prohibear in tertimomum rd gcft® , Dudum fiquidem hoflis antiquus phialas toxicationis lux in filios ecclefiæ Hifpaniarum principes Aragonum ix Navarre ex una , ('.aftdlatque illuftnrtimo* panibus ex alteri rege* catholico* petfundens , tanto abfinthio amaricavit , ut illuftri ptoiapu, qua mutuo fe compleduntur , ac fi non foret , oblita, conjtlidibus & fcandalis hujufmodi pullulantibus , te fic lethalitcr invaicrunt , quod nifi fuiflet refiftitum hujus principiis per media infraferipta , clima fere Hifpanicum univerfum hodie , ut reor , univerfali ruins fubjaceret . Verum Chriftus ipse fublimis trtumphator hrc advertà pic reprimens , reverenditBmum in Chrifto patrem dominum Dominicum tituli SS. Johannis dc Pauli nuqc presbyterum cardinalem , tunc autem antiftitem llerdcnfem , virum utique providum vita *r fcientia*, & moribus , negotiorumque experientia laudabiliter cicumipcdum , qui negotiis ecclefi® ‹Sc variis fibularibus a juventute ipfius jugi exercitio ultro femper proipiciens, fama etiam publica veraciter contenante . velut miles ftrenuus- indebellabiliter pervagavit, pronum & voluntarium cum jiinollis collegis ejus ad amara hujufmodi dulcioribus temperandum , in viam acquirendae pacis per ipfius domini regi* Aragonum organum Gluberiime deputavit . Qui quidem fie deputatus , manus aratro immergens, laudabili more fuo condonavit ipio Chrifto per cbtentum quinquennalis treug® hac intemperie unllimc temperata , etiam poftquam affumtus fuit ad apicem cardinalatus » ut pace perpetu» initiata , hrc finirentur, certo pneftito jura nento cum didis ejus collegis, ac juflione apoftolica eumdem prxterea coardante, a praetentis duobus anms citra & ultra intentus, ptaemiffis affidue infiftens , vacare non definit inceffanter, nec defiftere puto honeftum , falva ejus conftantia , juramento dc juftione pnedidis intuitis diligenter quam maxime . Λ cetero cum *ex idem Aragoncntis , cujo* naturalis vaffsl(y, eft , jn prefens ulcramarinis agat partibus in remotis , cui non puto eum placere , fi hoc negotium defereret , fic finaliter conclufum , eo przfertim confidefato , quod fi ipfe defifteret a prsedidi» fic continuati*, ejus college pnedidi utique recederent · regnorum 'confinibus predidorum , ubi refident pro pretnifi* ·. & convicini confinium regnorum prædiCiorum , qui vix continere poliunt fe adinvicem depraedari , reinciperent gravem guerram, quam plerumque intentarunt, fed a didis collegi* vidi, male ablata debite reftituentes , « fuit nequam aufihu* refrenati, hinc inde quiefetre lunt compulfi . No* mirentur prxterea veftr® reverenti® merito venerandae, fi eisdem pandere h»c decrevi . Nuper çmm Terraconenfit epifcopu» tunc domini antiftiti* llerdenfi* metropolitanus exiftens , talem , qualis praedidn* exiftit agnovi incundantcr, nunc autem cancellarius praelibari domini regis Aragonenfis licet immeritus , exiften* , ac didi domini cardinali* adiones fore utiles , ut eft didum , ipfi* regnis profpiciens , in fervore Spititu* *fuue* menti* pro communi climati* pndibati falut* ac excufatione fui , çontra quem percipio nonnullorum derrado-

rum

rum fqfurrationem exortam , pro eo quod his A falubribus derelxfhs, Romam aut ad concilium citRIH-I e^e<lul cardinalis non pergit , facro confpcflui veftro decrevi prefentibus que diiia funt referare, ut qui femper pro cede fia in ftatu utroque,,ut diûum eft , militavit, &. militare non defiftit , non dicatur ullatenus contumacitec retroire . Ec confervet V. R. P. Altiflimus profpere temporibus duraturis. Ex Barchinona XVII. juli.

Ad V. R. P. ôc D. fervitia, mandata , bo- , nores, placita femper paratus D. archiepifeopus Celuraguftanns , fereniffim· domini regis Aragonenfis cancellarius.

LPISTOLA PHILIPPI

Ducis Burgundia, ad facrum concilium.

Premittit oratores tr prolatos fuos ad coneiltum fe mifurum, ac pro pace optrpn fuam tmptnfurum.

REvereadis in Chrifto patribus prelatis ceterisque in facra fynotfo Baiileenfi, Ace. Reverenditlimi in Chrifto patres , kc. Cum ingenti defiderio ad veftra land® congregationis in Spiritu fando felicem progredum , reverendum m Chrifto patrem epilcopum Laudenlcm › fpeciabJcm k egregium militem do- C ruioum Bacellum de Auro de Bononia 1 λ fact® pagine prolefforem eximium , priorem cocivent∪' Chamberiaci ordinis 'utrum Praedicatorum, veftro* aft nos deftinatos oratores audivimus , m his qua vi litterarum veftrarum credenti* , in noftri pratentia confilii nobis ex parte veftra eleganter expofnerunt , & fuccindc ad tria nos fignanter exhortantes , ut videlicet ad vellram fandam fynodum noftros tranfmittcretnns ambafliatores , dominiorum noftrotum prelatos k ceteros cedeùaflii j» viros hortaremur & moneremus ad eamdem te transferre ; & ad pacem populi Chrillum noilrsm vellemus operam praftare ■propitiam. Super quibus eifdem in eodem no-D flro toniilio dedimus ad fingula refponfum , nos videl.cet ad landam veftram fynodum noftros , ut ex animo jam propofuimus , ambaffiatores tempore quo poterimus aptiori delimaturos , Se dominiorum noftrotum prelates , ut , ad eamdem fandam fynodum greffes fuos acceletent, quantum in nobis erit , hortaturos, nofque ad populi chniiiaui pacem & tranquillitatem noftras vires , quantum in nobis erit, impofituros adjutrices, & eo nos efevaciter intenturos, quantum cum Deo bene çongtuit principi cbnftiano , ficut eofdem veil ros ambailiatores unica vobis fitnda relatione nos fuper lingulis latius fperamus informaturos , no» femper ad ea qu» ad ecclefia fende F. quietem , orthodox® fidei , quam femper optavimus , exaltationem & pacem populi Chriftiani profutura credimus, offerentes, nec corpori, neque bonis quibufcumqoe partituros . Celebrem catum veftrum ille profpere confervare & ad fe> laudem feliciter dirigere dignetur , in cujus nomine cftis congregati , lefes Chriftus Scriptum in villa noftra S Audomari.

Philippus dux Burgun lie , Brabanti® , Arc.

* ANNO CHAUT!

Directe concilio per dominum epifcopum Donelmenfcm.

Promittit fe mifurum ad concilium fuo nomine procuratorem .

REverendiffimia in Chrifto patribus, domi- n> p nis egregiis, ceterifque fratribus amicis in ûcro concilio Bafileenfi congregatis, recommendationem devetifiiimam, ac in optati Spiritu fanflo examinis juftiftiroi effeâum heri falutaretn.

B Nuper fana facratiflim* fynodi memorat» per reverenditTimos patres virofqoe probatif- *frmos* ambaffiatores digmifimos litteras credcntiales recepi, jub'iloque cordis intellexi optima iantfiiilimaque operis veftri frugiferi dedderia vifcerofa ad laudem Dei, reduÔionem eorum qui vane ledufli funt , integritatem pacis populi Chriftiani, ac morum deviantium multorum canonicam aftefluontltmamque correâionem. Regat, qurfo . Spiritus ftn&us omnia profpictens, cujus auxilio coeptum cil quod intenditis, viam honoris deifica, tranquillitatis catholice , vite profeflus virtuof® , impliilima fumm® cantatis opera, quibus profedo quia poBibilitas grata, quam negat leneflus . mihi deeft, 8c gravatu que veteres confcquuntur incommoda per naturam , ad preiens per* fonalitcr interefle non potero,'mittere dlipofui procuratorem idonaum, qui omnia que juris erunt diligenter facere poterit vice mea, ad honorem & gloriam omnipotentis Dei, omnium gaudium cplebrc fanilorum, ecclefi® facrofanû® Chriftianiffitnum uberrimumque profeflum, qui voa in Spiritu fanflo paraclito unanimiter congregatos regere dignetur, ut digna percipiatis premia meritorum. Arnen. Scriptum Londoth» . XII. die julii MCCCCXXX11.

F.arumdem P. V. fervitor humilis N. epifcopus Dunelmenfis .

COPIA LITTERÆ

Archiepifcopi Eboracenfis.

Agnofcit ft dr fuos fitfraganeos ad concilium aratos.

REverendifiimis in Chrifto patribus , Inclytifque principibus, nobilibus dominis , & egregiis viris facrum Bafilecnfe concilium in Spirin: fando congregatum , quod univeriaiem reprefentat ecclefiam , facientibus , orator vefler humillimus Jo. Eboracenfis ecclefia minlRer Indignos, devotiffimam filialem recommendationem cum ontiotmm fuffragiis â< femper ad omnia paratum I

Litterarum veftrarum, quas pridie eum omni filialis devotionis humilitate de manibus venerabili» in Chrifto patris domini Laudenfisepiicopi, oobiliumque virorum collegarum fuorum excellenti® veftra has ad partes legatorum recepi, & credentia faper his fingularum didi patris tam facundo, quam facundo viva vocis oraculo luculenter expolita lata feries exprimebat , facratiffimum illum & divinitus Infpiratum vobis salum in perpétuas atamltaces juftif-

£9»ja{liffitsie recolendum , quo ad hnrefum erro-A.nenfis , ac Antonius uchulque juris doflor ,
---------|— rumque eaftirpattamem perditorumqoe morum caufarum palari* apoAolici auditor, oratores ANNO CHMJTÏ
ANNO Σ vitiorum explanationem, difctfrdiarum fe Ac nuncii S.~D.^N. ac beatiffimi Engenii papfc
CHK,tT1 bellorum Crdedionem, k in fomma ad uni- IV. Ac de mandato Ipfis S. D. N. progredien-
1+,t' verfalis ecctefi® debitam reformationem, com- tes pro exflirpatione haerefum , Ac reformatio-
munis illa vobis Ac concors fertur Ac tendit ne univerfalis ecclefi* , ac pacificatione regum
intentio , utinam felicibus Ac indilatis, ut res & ‘principum totius populi chriffianl , nec
exigit, profperanda fuçceflibus juxti vota. O non pro libertate ecclefiae fublevanda, ad re-
felicem fopra modum intentionem eundorum verendiffimos io ChriAo patres Ac dominos ar-
ChriAi fidelium merito promovendam . auxi- chiepifcnpos , epifeopos, At ceteros vencrabi.
liis Ac Audiis profequendam ! O per omnia les patres, abbates, priores, decanos, prx-
1«udabile propofifum ahifixnis attollendum pre- pofitos , archidiaconos , magifiros in theolo-
coniis ! O facrum exercitium , opus fandum , gia, ac doflores utriufque feu in altero ju-
opus dignum , benedifllione plenum , a pne- rium , fe alios dominos in civitate Bafileenfi
fantiffimis dudum viris , a dofliffimis Ac de- congregatos. Cum occafione Ac ratione captio-
votiffimis pariter chriftiane religionis profef-Bnis, arreffasionis , fe detentionis in carceribus
foribus a nonnullis temporibus peroptatum , & vinculis venerabilis viri domini Io. de Pra-
perfuafum fe preAolatum , tanto quidem to decretorum dodoris , ipfws S. N. D. cubL-
promtiut , ardentius At infancies , tarditatis cularii A< nuncii apoAolici , & acceffus non
** mone difpendiis incommodifque poApofius, fecuri nunciorum apoAolorum pei patriam Ger
aggrediendum in promtu r quanto apparet e- manic , cum dide civitati Bafilete appropin-
videntius, hoc non aflo , non expedito, ec- quant , quos nonnulli infequuntur & capiunt,
clefiaAici Astus At hiérarchie deplorandum ex- ac mandata Ac lutere apbffolicse, n repenun-
cidium in foribus imminere. Et quamquam tur , ab ipfis auferuntur , ut communiter fer-
plerifque vifurn fit At verum , altiffimum Ac tur , nec non cujusdam prætenfi Aatuti feu
arduiffimum exciturum hoc negotium multi- ordinationis per iffos in dida civitate editx,
plicibus Involutum periculis Ac difficultatibus vigore cujus liber exitui de dida civitate ,
implicitum ; adeundus tamen videri poteft ibidem exiAentibu* At de novo venientibus
cum fiducia thronus ejus, cujus res agitur , prohibetur , nifi cum certis qualitatibus per
cujus caufa tradatur , qui nec faUere novit , nonnullos ibi exiAcnte* concedatur , ac alio-
pvc hili. fe ante confpedum mifericordie fur Crum plurium incivilium fe «jure exorbitan-
prefentanda promiffio , qua nos erigit in fpem tium , qua inibi contra prrfatum dominum
firmam obtinende petitionis , fi quam fibi , noilruin , & fanflam fedem apoAolicam fafla
maxime pro fe Ac in fuo nomina , porrigi- extiterunt, & de die in diem fiunt, nec non
mus , offerimus At flagitamus . Quia vero bea- Sc aliorum quamplunum fuis loco Aftempore
tifljmo ccetui vcAro complacuit me Ac per me explicandorum , ioftantilTime petierunt &. ro-
ceteros fufftaganeos Ac fubditos meos , hade- gaverunt per medium venerabilis viri domini
nos ad factas fynodos venire folitos, admo- Petri Boniteril facri collegii domiuorum fa-
nitos effe de veniendo jam indilite non im- crofanfle Romane ecclefla cardinalium cleriol
peditos legitime, perfonaliter› fe reliquos per & archidiaconi de Martello in ecclefia Me-
proceratores idoneos fufficienter ad hoc in- tenfi , per ipfos fpecialiter deftinati ad prefa-
trudes , obedienrer At juxta vires exfecotioni tos dominos in Bafilea exiAentcs , quatenus
demandabitur ad Dei laudem Ac V. D. com- diflis oratoribus falvum conduflum concede-
placentiam , ficuti cum ea qua decuit humili- re , cum quo tute Ac libere k fecure ire Bi-
tate rcfpondere curavi praefatis nobilifiïnùs do- fileam, Ibique morari, loqui & agere. que
minis facri cotcvs veflri legatis, qui commtffa Dipiis per diflum dominum nofirum injunAf
fibi V. S. ex parte . Deum conteAor , taor fuerunt , *8t* premiffa concernebant , indeqae
fingulariter , tam laudabiliter, tam excellen- ad libitum recedere valerent : hi quidem do-
m . Ac tali cum induflria Ac moderamine funt mini per reverendos in Chrifto patres *tk* do-
exfecuti. quod regie celfitudinis Ac regnico- minos M. Albiganenfem , & Jo. abbatem de
larum 'animos non inculti fermonis aut igna- Ronavalle , *&C* Henricum Nitard decretorum
vi , fed dlfertiAima fuadendt copia , cui nec doflorem , prrpofitum LBmenfem , fuos nun-
ornatus ver efficacia defuit, ad annuendum *po- cios 8t* Otatorcs, quemdam falvum conduflum
Ilolitis , non difficile perdoxere ad honorem captiofum & illaqueativum miferunr, flib quo
facrariffiml catus vefirin quem in divinitus nemini tutus effet acceffus , nedum prrfatis
uggreffi labbris vorHo progreffu sd exitum oratoribus , et clare- conflat ex refponfionibus
ulque fellcetn dirigere dignetur fe profperare profatorum oratorum fuper falvo condufht
crementis Qeatoris . Scriptam Lonaonlae die datis, & aliis quampluribus rationibus ideo
XXII. juin MCCCCXXXH. prxfali domini oratores proteflantur publice ,
quod per eos non flat neque Rabit , qaomi-

Sactas epodonis vsfir· orator hu-Enus ad praefatos dominos in Bafilea vadant ·
millimus Johannes Eboraconfis ad explicandum circa omnia predifla bonam,
archiepiftopus I reflem · dc Isnfliffimatn intentionem At volun-

COPIA PROTESTATIONIS.

per *ao&ifftMtrrts domini noftri papA*
in *civitate Conftenhcnfi tuper fuFtii*
concitu Bnfilvcnfa .

tatem praefati SS. domini noflri, quam femper habuit in premiffis › At hoc de prefenti : fed per praefatos dominos , qui falvum conduflum In forma bona di rationabili ac juridica non

REverendi in Chnflo patres Ac domini Jo. & Andreas . Tarentinus fe Collocenfis ar- chiepifropi fe Bertrandui epifeopus Magalo- conccfferunt , nec mlferunt. Petuntque denuo ipfi oratores pratfati S 'D. N. ab eisdem do minis fe ab ipforum oratoftbus falvum conduflum in bona forma & honefla eis dari, cum fint promti & parati juffs Ac mandata ipffus

S. D.

S. D. N. prompte circa pnemiffa
exfecutioni. Proteftantur tnfuper de *majori &*
CHRISTI c*'‹*ent'ori · ,c notoria nullitate omnium il-
,4 lorum, qua afla haùenus inibi contra difpo-
fitionem & ordinationem S. D. N. funt , 8c
eorum qua in futurum contingent attentari ,
omnibus melioribus modo , jure , 8c forma
^quibus poffunt, falvo jure addendi, diminuen-
di & corrigendi. Prcmiffa dicuntur , fiunt ,
& proteftantur , citra injuriam cujufcumque ,
&c. Dc pramifiis veto vos notarii publici 8c
telles &c. fitis rogati ut unum & plura con-
ficiatis inftrumenta, & tot quot erunt necef-
faria. Exhibita anno MCCCCXXXII XXVI.
Julii Conflant!.? m ambitu maioris ccclefiae in
capella S. Scpulchri, p.xlcntibus venerabili-
bus dominis, domino Jo. Luo decano, Al-
berto Valart k Uetrico de Benner canonicis
Conftantienfibus tefiibus, ‹Stc,

SEQUIT! R DECLARATIO

Salii conduilus concilii miffi oratoribus domini noftn popa extflebilibus in Conflantia .

Icet , fah-us-conduflus per vos petitus ad
J hanc civitatem veniendi , minime necef-
ib I· 151. ûrius fuiffet cx caulis in alus litteris nostris ddfeqremtir fanâiratem fuira dénué
e* per oratores noftros exprcifis , nihilominus pulùre fupe« favorc concilii , remifimus per
nos volentes vertr.-e population! , quantum Carchiepifqopum eumdem , adjuncts fibi vene<
cum Deo ^t hoiiefi ite fieri potuit , fatisface-, rabilibus epifeopo Curienfis 8c Ladislao guber-
re, ipfum falvum conductum in forma plena natore crueiferatus Budenfii , qui per Dei gts-
& lufficienti per dittos oratores ad vos tranl- tiarn fubito reverfuri funt, & quicquid anu«
mifimus Verum quia dubitare videmini, ubi lerint V. P. intimabimaa. Nihilominus velint
dubitandum non eil , & in re clara ferapu, P. V. npbis incontinenti die noftuque refcri-
lum quaeritis , difficultatem in aliquibus clau- bere mentem veftram fuper illis articulis, nof-
fulis non neceifiriim facientes.* ideo ut co- que informare qualiter ailuri fumus , etiam
gnofeatis hanc fandam fynodum in fpiritu le- quicquid feceritis ufque hue cum oratoriboe
nitatis & manfuetudine procedere , & ne ve- apoftolicis ad concilium deftinatis , Non effer
llet accelTus , qui utinam frufluofus fit , im- enim nobis ingratum, fi V. P. eum fanâitate
pediri cx parte ipfius fynodi videatur , prx- domini pape concordare poflent ad evitaa-
diclas claufulas dicli (alvi noftri condu&us hoc dum fchifma, dum tamen facrum concilium
modo ex fuperabundanti duximus declarandas, remaneret in libertate agendi fine tabbus li-
videlicet, ut privata collocutio quoad res fa- mitationibus fuper his, pro quibus congrega-
miliares & privatas non concernentes ne Dtum eft, prout haélenus generalia concilia pe-
gotia huius (acri concilii generalis Bafileenfis regerunt ·, St ne idem concilium fic per indi
in ljciionciu ipfius facri concilii nullatenus in- recVum diffolveretur , quod nobis profefto dei-
terdiis vobis intclligitur . Quodque verba il- ficem *Sc* honeftum videretur,* quicquid tamen
la : ***fuit***, 8cc. *hxc tanQa synodus , ut poflyuam* V. P. qua res illas ecclefiam tangentes clarius
ad vtjrra propofila & explicata rejponsvm dede- nobis cognefcunt › conclufermt , nobis acce-
nt, vel vos requi/ient, tkc. inrelligantu? , ut ptum erit , quoniam a vous veftns nequa
terminus otio dierum referatqr, ita ad refpon- quam declinamus . fed ut femper dc fcrtpfi
funt dandum , ficut ad rcquifitionem fiendam. mus 8t nuntiavimus, ufque ad mortem vobif-
Item , quod veibu n *per xiam retiam* intelliga- eum petfeverabimus , 8t quaeque adverfa fu-
lur per cam qja venulis , vel per aliam vo- ftinebimus. quemadmodum prasfentiaiiter pre-
bis gratam & fecuram verfus partes Italic , pter adhailonem ipfam nobis omnia impetrata
due dolo & traqde tendendo etc. undique inferuntur . Que omnia libenter (of-
ferimus 8c tolerare dlfpofiti fumus pro bon·
& commodo populi Chriftiani . Rogantes in-
E fuper ut inierim dc quoufquo veftris paterni-
tatibus non fcripferitnua mentem & refpon-
fum domini pap« fuper hujufmodi requifitio-
nibui noilris, quas vobis prefatus locum tc>
nens nofler oftendet, In proeeffu contra ipfum
dominum papam velitis effe Içnti Ac pii in fi.
nem , quod he res commedius adaptentur ,
quoniam avifgtionta nofire vos non tarda-
bunt . Datum in civitate noftra Senarum die
XXVII. julii regnorum noftrorum › Stc.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum reT
femper augnftns. &c.

EPISTOLA SIGISMUNDI

Regis Ilon ancrum

Ad concilium Bafileenle.

Significat concilia acto a Jacobo arduepiseopo cum summo pontifice , nutatqiu ei bullas fibi a papa raifias, &c.

REvereodiflimis ao venerabilibus in Chrifto
patribus &. domiaxis iacro£and« generali
Bafilecnfi fynodo, &c.

Reverendiflimi in Chrifto patres, 3‹c. Scri-

:Apferamus alias V. P. qualiter venerabilis Ja-
cubus archiepifcopus princeps nofler & facri
imperii „'dum in Parma pro fendis atque re-x
galibus fuis façramentum prsftaret , videns
differentias, quae erant cum domino fiimmo
pontifice fuper failis facri Bafilcenfis concilii,
fie obtulit aelo quodam duflus, mediare , ut
ad evitaada fcandala hec res ad bonos ter-
minos poffet conduci, qualiterqua nos eidem
nedum indulfimus , verum etiam inftanter peti-
vimus, ut Dei ecelefie &fanil« intuitu, illos
fubire vellet labores .' Et ecce idem archicpi-
fcopua ad nos nunc eft reverius, afferens quaf-
dam bullas domini furnmi pontificis , requi-
rentque a nobis inferiptionem quamdam.* quo*
B rum omnium copiam fiva transumtum illufiri
locum tenenti noftro Willelmo duci Bavarie
tranfmifimus , V. P. ulterius praefentandas, ve- M Atl,,
ram quia illa negotia magna fune , Ac quo-
dammodo involuta , ac exrra poteftatem no-
ftram , videbatur nobis fumme expedire , ut
tlla fubito ad V. P, devenirent notitiam '. ad
qualum cognitionem arbitramur talia pertine-
re. Noe enim feripturam qua a nobis requi-
ritur, nulla via feu inftantia traderemus, nec
dare difpofiti'fumus , nifi ad votuas & confi-
lium veftrum . Et ne fanâitas domini noftri
papa propter moram tadio afficeretur ,' & ut

ANNO CHJ11STJ

TRANSUMTUM MISSUM

14 ΛT *imperatorem in quo inferuntur due bulla papalej , (ft una cedula , concernentes facrum Rafiieenfe copcdium , (ftc.*

ft p.

TN Chrifti nomine . Arnen. Anno a nativi* X tate ejusdem MCCCCXXXIf. indiâione X. die vero XV. menfis juhi, hora tertiarum vel quali, portifiçatus SS. in Chrifto patris & domini noftri, domini Eugenii , divina providentia pape IV. anno II. fereniflimo 8t glortofiflimo principe & domino , domino Sigiftnundo divina favente clementia Romanorum rege temper augufto, ac Hungaris , Boemie , Delmatie , Croatie , &c. rege feliciter regnante , anno «ini imperii XXII. in noftrorum notariorum publicorum prrfentta , praefatus fereniflimus dominus rex Sigismundus Romanorum rex habens & tenetis in fuit manibus duas certas litteras apoftolicas praefati domini noftri Eugenii pape IV. ejufque bullis plumbeis more fu» Romane curiae pendentibus figUlatas, fuper negotiis 8c caufis facri Bafileenfia concilii generalis emanatas , nec non 8c eedulam in pergameno (criptam inferius fic Agnatam *A. de Florentia fegrttarius,* que in fe quedam capitula continebat, nos infrafcriptos Petram flt Simonem publicoe notarios cum inflantia requifivit, pnecaflas litteras apoftolicas & pntfatam eedulam per nos tranffami 8c exemplari, quodque exinde copias authenticas & tranflumta ac publica Inftrumenta facere deberemus, cujus quidem unius bulle tenor fequitur in hec verba.

Fugenius epifeopus fenus servarum Dei eariffimo in Chrifto filio Sigifmundo Fontanorum, Ilungana, er *Boemia regi illuftn falutem & apoftfdicam benedifiionem.*

Sans nota debent ejfe tua ferenitnti tum per twftras litteras, tum per onturum & tuorum & V> noftrorum relationes, caufa eft rationes qua nos tnoverunt ad dtfolutionem concilii Bafileenfis , qua , Deo tefte , fola fuerunt , ut nobis prafidentibus concilio , harefes tolli , pax inter Chrifti fideles poni , tft ecclefia Dei perfecte, ficui semper optavimus, possent cum Det adjutorio eft tua cetcrorumquc principum affiftentia reformari . Et licet multi varia fertnant , tamen Altiftimo , qui scrutatur renet (ft corda hominum , mantfefta d inieaito noftia <ft toti ori, suo tempore innotescet. Ferum nuper venerabilis frater nofter Jacobus archrepiscopus £breduntnfis, a tua feremtare veniens , motus bona devotione quam gent ad ecclefiam Dei , (ft cupiens vitari scandala, qua forsan culpa ho- E *MimiM onri poffent, nobis nonnulla capitula obtulit ,* m *qua propter tui reverentiam eft tua contemplatione consenfimus , jit appareat nihil nos malle quam haresum exftirpationem , pacem fidelium (ft reformationem ecclefia ; (ft noftras estinde luteras fieri fecimus, quorum copiam,* W *ad tuam notitiam deducantur , juffimus prefentibut intercludi. Datum Forne apud S. Petrum anno incarnationis Dominica MCCCCXXXII. VI. calendas julii, pontificatus noftn anno II. G. de Gallus .*

Tenor fecunde buile feu' alterius litterae fequitur & eft rali*.

A *Eugemus 'eptfiopus fenus fervorum. Det ad-*_____1_ *futuram rei men ->nam .* anno!

Inter <etera iota noftra potifflme tellemuihoc tempore , ut ficui Alttffima nota eft , na & uni- ΓH*I*>TI *"trfo mundo pal.im effet intentio noftri cordis* ?1 ' *•ceffarent pn-fecto multe eft dtverforum alienationes , qui noftra mentis puntatem non leilc interpretantur , nam omni tempore 6- omm ftatu in Jus· fuimus , anhelavimus femper prt urens re-* U' . *ad exftirpationem herefum , quitus populum Chnfhanum vexait ndebamus , & ad ecslefis teformationem , que quidem res fatis manifefta efsc debuit in Conflanhenji concilio , ubi omnibus innotuit , quanto cum defidem cuptenmus plenam fjr perfetlam calefit unnerfahs reforma-* Mionem . *P^ftea vero quam domino placuit* nor **d untvcrfi.l;s gregn fui cuiani aflumere , repu favimus vnaxtfne ad fingulaiem gratiam ab Jltiffimo nobis datam , voluiffe 1'0uni eo tempore nos ecclefit fut prscffe, iri quo deberet umverfalc concilium celebran, ut peffent opem cr diligentia noftra , nobisque prtfidentibus, f· fes tolli &l reforma ! ccclefia in hts que i-7'" ' " fent. Sed cum ad nos* maxime *fpeHaiet hujiis modi rerum efi reformationis onus , f, vellemus pro honore noftro 6- utilitate ecclefia eo loco ffi tempt're concilium celebran , tn quo ~perfenahter praefie··~~poflemus~~;····malignitas autem Ctcmpons 6 infirmitas noftra prefer'«has nabtles caufas talis effet, uf nullomodo ad Bafileam pofemus perfonahter profiuifi , non ca fugiendum, fed ad perfeiitorern ■ flabiliorem reformationem faciendam , (ft hujusmodi hareles firmius exftirpandas , diffolventes concilium Bafiteenfc , in cit itate noflra Bononitnfi trmpore tunc exjneffo illud duximus celebrandum, prout* jn *litteris noftris plemus continetur, ei quo Jequutum eft, ut nonnulli han< noflratn dffoiun onem , non eo animo quo faHa eft, ceperint, β peifeilum propofiium r.oftrum non rite tntrlii-xerint.* Tum *autem venerabilis frater nofirr Jacobus archiepifcopus Ebtedunenfis , ÿelo fidet f, f...b X..... fingulari ad ecclefiam devotione motus, nonnulla capitula nobis obtulent, per qua mulus f, dalis fperat pofle obviari, nos ut omnibus vinotefiat , nos nihil magis quant hrrefum exftirpatonem, Chnfti fidelium pacem , morum reformationem cupere , & reformationem ecclefia faiiHo Dei , eifdem capitulis duximus annuendum, quo mandavimus ut ad notitiam omnium deducantur de verbo ad verbum deferibi inferius & funt >, »/a · Qu'n tmpoflibtle eft fine fideyplasere Deo, „ & (anUiffimus domm nofter fub continuata „ religionis inftituto a puero vacaverit , fidei ·, observationi , mhilque amplius defideret poft „ anime falutem , quam ipfius fidei confetvatie-„ nem & incrementum , conternabitur eadem „ fanlhias, quod exiflentes in loco Bafilea ·3· >. qui erunt, auctoritate eis per dominum noftrum „ concedenda, prafidentibus nuntiis five lega. „ tis per fanbhtatem fuam deputandis intendere „ poflint 6· valeant cxftirpatiani herefum vigen-„ tium in partibus ultramontanis & potiffime „ Bohetnorum nunc vtgentt , tam per inftru-„ Hionem quam per reduEbionem eorum ad >, facrofanclam fidem catholicam , & aliis viu >, debitis , licitis 6- honeftis : provifo tamen, ., quod fi oriantur dubia magna urgentia seu „ notabilia ejusdem domini noftri , cum con-„ cilio illorum qui funt tn Bafilea & do-„ minorum cardinalium , fit dccifio auctoritati , vel remittantur decidenda ad comitium*

ANNO CHRMI

, aliud futurum , adi dominus nofier perfo- A
„ valuer insertfe potent , fi pradiSi Bafileen-
„ fes maiuenuu,

„ Item , conteutabitisr idem dominus nofier
- pisdi&t circa reformationem morum in
, omni fiatu ecclefiafiico invigilare habeam,
„ d advifare etiam particulariter , prout Spi-
„ ntus fanBus adminifirabn unicuique , pro-
„ vifo quoad eorum avifamerua per oratores
„ fuos ipfi domino nofiro tmnfmtttani , qui
„ corrtBo (fi addito quod fua fan^itati vide-
„ bitur , commutatione facia correclorum d
„ additorum ab exifientibns tn Bafilea firmita-
„ tem obtineant, prout domino nofiro videbitur ,
„ approbantibus illis in Bafilea congregatis. Et
„ fi non concordaverit fanüuas domini nofin V
„ cum prtduhs, remntantur ad futurum aliud
„ concilium, in quo Dominus nofier perfona-
„ liter imerefie poffit, ut per hoc ð· alias de-
„ Lttur honor fidi apofioltca fervetur 6- defe-
„ r uur.

Item, qttia pacis bonum inter omnia de-
„ fidirnbtlc efi, cnm non niti parte in tcmjiore
„ bene colatur pacti aiiltor , contentabitur do-
„ minus nofier, quod prxdtfli omnrbus modis
„ avifan h de paces prvcuratioue fe interponant,
. media ad earn quanmt, C /idem efeHuabter
, intendant , falvu fempei in omnibus prtdtcits
' te α devot/C
, obfecundare tenentur, qui Cnnftiano nomme
, g'—i.intur, ò· pnpterea remittenda efi d t/e-
, cifio , faltem ut in ftiperion capuulo conti-
, netur.

„ /tem , quod omnes fingula requfitio-
, na, exhortationes, montttones, citationes, die-
, tutl appofitiones, & procefus incepti, (fi qui
, licinientur pofi ptafentttim conceffionem , per
, Hapt'i congregatos contra quafcumque perso-
, nas , wi/cumque dignitatis aut cbhditionss e-
, xifiant fite flatus , i,- o nnia per qua , five
, quorum medio ftu aulhmtate ad ipfcss vel ipfas
irmum efi, pr0 f.iéhs habeantur, pena-
, àf fini cn. ffi nullo unquam tempore facta
, ih lets fiitls exntifent. Ita qaod omnia re-
, maneant in fiatu quo erant ante diBam con-
, gregationem Bafiict , ⁂ etiam omnes mo-
. mtionrt , citationes 0- procejfus incepti <n
, audientia contraddhrum , (fi abbt auQori-
„ tate apoflolica , 6- qui inciperentur pofi
prsfenticm conceffionem comta dtlior Ba-
files congiegatos feu fingulares eorum-
„ dem , qui ibidem erum, exiflum 6- /nerunt,
„ habeantur pro non ac fi numquam
eveniffent , five falla aut falis extitifent ;
„ ita quod m nomine Domini nofin Jefu Chri-
„ fit in x«era pace, cantate non ftâa , (fi bona
„ umone animorum , modo &· forma prsmiflis ,E.
„ & non aliter, nec non tn altis cum matun-
„ fate debita procedatur una cum legatis domi-
„ ni pops deputandis.

„ Item , paratus efi dominus nofier abbre
„ xiare tempus conciliti proxime futuri Bono-
„ n,s , & etiam locum mutare , dummodo
„ fiat in terris ecxlefis immediate fubjeciis tn-
„ Jtalta , uii dominus nofier cum facro col-
„ legio peffit perfonaliter prsfidere , juxta con-
„ filium in Bafilea extfientium , & ibi po-
t. terunt convenite & papa & dominus rex
„ perfonaliter in concilio , ubi multa bona fie-
„ rt proterunt, qus fieri non pofeni fine papa
„ ad minus prsfentia. Ditum Boms apud fan-
„ Ilum Petrum , anno Incarnationis Dostuiucs

MCCCCXXXII. TI. calendas julü, pontifice- ›
„ au nofiri amo II. ANNO

Tenor autem prsdiAat cedula (equitur ner cewsTt
opania in huc verba . *♦»*·

Çnm dominus archiepifcopui Ebredunenfis eoo»
*ufit cum rrverendiflimis dominis cardinalibus
deputatis per fanOitatem domini nofiri, ad f'Pm
iterum qui funt In Bufilea, idem dominus no-
fler cult habere litteras a domino rege Bomano-
rum authenticas, cum figdlo majeflatis & fuh·
fcnptione propria manus sue , yimd fi illi nofi
confentirtnt, nec ocquiefcertnt concordatis ; aut
fi confentirent , & pcfti in aliquo contra vel
protêt facerent, idem dominus rex promittat £
furet fub fide regia per fe , quod eos dotiiot ,
famqûam homines turbatores pads ^q^ehs
dehis c totius Chriftiana religionis , ad fim-
plicem nquifitionem ipfius domini nofiri , fi.
cut ipfe per juramentum efi obligatus , 6- ad-
iterebit fua fanSitau , lam in concilio per
eandem fanHitatem suam tenendo , quam a-
libi.

Item , quia idem dominus Ebredunenfis afi
.v-ti prsfatum dominum regem afdiare acce-
dere ad urbem Bomam , £· preferum domi-
num fiofirum vifitare , quem femper piscipua
caritate dilexst, & fpemt per communicationem
ipsorum ad invicem multa bona poterunt fieri
co,.cernentia fidem & eedefiam ac totam chn-
filaniiatem , idem domtnus nofier contenoiur de
accefu suo , cum ipfum a tempore concilii Con-
fiant. quo cognovit cum, femper fuit magna di-
lcihone d afeclione piofequutus, dummodo tfus
adventus pacificus, id efi cum tilts de domo fua
tantum, ut alias cautum fuit. Et eemficatus de
tempore adventus fqj, mittet obviam fibi ufqu*
ad confinia terrarum ecclcfis, duos ex reveren-
diffimis dominis cardinalibus , £· oho. prolatos
£· clericos ad ipfum affociandum honoificc , £·
ipsum secure conducet, d tenebit per Dei gra-
imm , £· remittet cum honore, pace, & benedt-
Itone Dom/ni nofiri Jesu Chnfli , & SS. dpo-
pftri, & pΛK/ı, ac fua & fi volue-
rit in comitiva fua habere de gentibus armige-
ris prafati domini nofiri, tam in veniendo, quam
in revertendo ; & fi petierit quod diRs gentes
faciant fibi juramentum conveniens pisdilis ma-
teria , conternatur dominus nofier quod fiat
hoc etiam , declarato quod antequam intret
terras ecclefie , ipfe prsfiabit juramentum ,
quod , de jure prsfiare uvebatur antequam
intraret ecclefiam , juxta formam Clementi-
na .

Item, ad oflendendam caritatem , amorem &
benevolentiam erga peifonam domini regis, con-
fideratis magnis expenfis habitis per profatum
dominum regem
venire eidem domino regi pcfiqnam miraverit
terrât ecclcfis , £· cum illa patemali caritate
ampleSetur . qua pater bohus filium optimum
compleüi debet, & prout per oratores foot alias
oblatum fuit , d fuper hoc dominus nofier pa-
ratui efi deputare aliquot qui habeant ttoOare
cum deputandis per dominum negem, d infollan-
ter fperat , quod entnt in bone conconfin cum
Dei adjutorio.

, Nos vero notarii publici infraferipti eaCdem
litteras apoAolicas et cedulam praefatam de
manu ejufdem domini Sigifmundi' Aomano-
.rum regis recipientes , ipfas copiavimus, exetn-
plavitnus , et de verbo ad verbum tranfum-
fimus, ac in formam publicam redegimus ,

nihil

Qpaihil addessdo val nslnoendo , qnod fenfum " .-m ! Blo"* W» W*« intelieAum . *AO»* font hcc la civitate Scnaraai, in dosno rtfidentie prediAi domini Ro s Imt m regia, anno pontificat», regnorum, die, hors , et loco quibus fupra, prefemibos Ibidem venerabili domino Karolo epifcopo Senenfi, ac honorabilibus BcnediAo propofito AlbaoenC , fedis epoftolica proconoario, Mathia propofito Quinqaecclefienfi régal Hungarin vice-eanccllario, et Johanna Scok Eaelburgenfi propofito , neenoa magnificis at nobilibus viris dominis Stéphane Segina et Modeoffia , ▼illelmo de Montefort A comitibus, Gafpar Sligk dé Laiano burgravio Egrenfi . aube Romane regia «ice-eanccllario, Ladislao de Tatnsfi , Laurentio de Hedervrat marescaUo regni Hungaria , Mutikone de Ragufio comité Kcwinenfi, et quampluribus aliis fide dignis teftibus ad pretniua fpecialiter vocatis et rogatis .

Et ego Petrus Kalde de Stetterich clericus Coioaienfis dioecefis , publicas apoftolica et imperiali auAoritate notarius , etc.

Et ego Simon Amman, de Aiparn clericus Patavienfis dioecefis, publicus imperiali auAorkatc notarius, etc prafens fui, etc.

XPISTOZÀ HUMFRID1

Dacia Gloceftrie , ad lacrum concilium.

Pramittù es omnem *n part» tua favorem, bartaturyte ad wnluer ofuedetai.*

thpst-. SAero Bafileenfi concilio, in Spiritu-fanAo légitimé congregato , unirerûlem ecdefiam repnrsentaoti , Humfridus regum filius, frater , et partout, dux Gloceftrie, comes Pempurgia , magnos camerarius Anglia etc. vincamC Dei Sabaoth diligenter excolere , in populis chrtftianis pacem contexere , firmare fidem , virtutes conferere, vitia refecare .

Excitarunt me pridem veftna , quas mihi per reverendum in Chrifto patrem egregiofque rwos dominum G. epifeopum Laudenfem, Raeellum praceptorem S. Johannis Jerofolymitani Januenfis, et fratrem Guidonem Flammoceti facra theologia profefibrem, in hac parte legatos et eloquenciffimos oratores mififlis , littera: fed et actus Dei et unica fponfa fua animofum me reddidit , ut vestris beatis devocifque defideriis gaudenter velim meas, ot-D cumque poflum , impertiri libentius follicitudines, affiftentias, et favores. Quod utique fi minus egerim, fi fegniter manum arreperim , fi denique circa maturandum , celerius tam felix , fanAum et falubre propofitum lentus in via nlifteous haferim fatis referre norunt eruditiffimi oratores veflri prardiAi, et fi quid infuper deinceps occurrerit, quod in faoAi operis veflri fubfidium expeditionemve facere queam , ut fidelem et devotum ccclefiff filium , me ad femper paratifiimum fentietis. Ergo viriliter agite , principes et patrer'eonferipti, caufa fiquidem quam traAatis , caufa Dei eft,E caofa ûcrofànAe univerfalis ccclcfie eft, caufâ denique omnium qui Chriftiana profeffione ctnfeMur, palam effe. dignofeitur , cum Miverfi chrifti fideles, maxime autem principes M potantes tenentur afliftere, et decertantes in ea defendere «t tueri , facrum concilium veftram Spiritus-GnGus infpiret , ct in finem nique fruAuofum deducat fummi ceke-" Ais confibi altitudo. Sctiptum ix ineo manerio de Grenvvigh, menfis julii die XXVII. ANNO cnxjvri

Humtridus dux Gloceftrie et comes Pemburgie, etc.

Drain.

ΣPI8TOZA S1QISMUND1

Regis Romanorum , ad concilium Bafileenfe .

Cam in Itali» frutheofe laboret pm concilia. declarat non expedite M in propria perfona nd Hind accédai, &c.

REverendiflimis in Chrifto patribus, etc. Reverendiflimi in Chifto patres, &c. Scimus a. p nihil magis ad noftrarum laudum cumulum pertinere, quam res facrofanAe Bafileenfis fynodi extollere, 8c accuratius eas promovere . Ad hoc enim onus noftri conatus ftudent 8c tendunt; pro eo fuicepimus labores, fatigas , 8c immenCu expenfas , Sc ulquequaque cum perfona propria fubivimus diicrimina varia , femper revolventes in animo potins nos follicitare It effundere in Dei de ecclcfia fua fervitiis , quam commodis propriis infudare. Multa enim , uti cognovimus, chriftiam religioni acceflcrunt per operas Romanorum imperatorum & regum . Vtinam nos proficeremus in rebus illis quas pio faAo fidei follicitudine procuramus . Reddita funt nobis, reverendiffimi patres, lucctiTu dierum dua bulla, inter cetera nos ad veniendum requirentes; quas reverenter, St gratanter sufeepimus, agentes Chrifto Deo gratias de felicibus praceffibus facri concilii, 8t utinam rerum conditiones paterentur , quod vobifeum conftitui deberemus i fumus indubii quod multa ad laudem omnipotentis Dei, It fua fanAa ecclefia perficerentur. Sed fi oculatim videretis quantum prafentia noftra his in partibus facro concilio praflet favorem, indubie fi non adedemus: adhuc dos decerneretis ifthac tranfmittere ; quemadmodum V. P. in brevi dMHnAius informaturi fumus. Prmerea reverfi funt de Romana curia , venerabilis Curienfis epifeopus It alii oratores pneter archiepifcopum Ebredunenfem , quos alias ad fanAitatem fummi pontificis miferamus , cum inftruAjonibus vobis noviflime per curibrem ducis Villclmi deftinatis , fuper quibus dominus papa cardinalem de Urfinis & cardinalem de Monteforti de Britannia ad nos tranfmifit , qui omni die acceflbri, immo de prope font , noftros falvos-condnAus cxpeAantes . Auditiique illis, incontinenti V. P. de fingulis avifabimus; nihil tamen effectualiter concipimus , qeemadmodum ex cedula dominorum cardinalium facro concilio in Roma adherentium nobis trenfmifla hicqtM induti clarius colligetis ; maxime fuper "vibns cautelis diAi cardinales accedunt . Nihil tamen per nos eis rcfpoadebitar, nifi quod ea apud voa qusraat qua tentant. Mittimue etiam vobis hic annexam procuratioeem eorumdem dominorum cardinalium, laudabilem, atque bonum fperantes iq Domino Deo noftro, quod omnia in mdius fucceflura font. Nec credaris

A

ANNO CHKHTI >4>»·

____ & tU nos deftitutoros , quia his in partite» pre A /JJJJT"fi»vor· facri concilii nos totaliter efundemo»: CHkistj »4j, ,o*o*° l'® cam Florentini·, qui folemne» onrore· foo· apod no· habuerant ,' fuper illo verba habuimus, & fperamus vobis fubito felicia nunciare . Qualitercumque tamen res fuCçedant, no» ille fuœus nui vobifcum je flero concilio perfeverare futuimus , fc in ea firme lententia usque ad mortem permanfori fumus . Eftote igitur R. P. conflantes & firmi , parvipendentes fuggefliones & contrarietates quorumcumque , quoniam indubie res ecclefi*, quae quotidie jpalpabiltter adaugentur , proficient ad laudem Dei , commodum B ecclefi*, facrique concilii decus fit honorem : & fi vefiri oratores nos accederent, quemadmodum V. P. alias per fratrem *Jo.* nunciavimus, gratiffimum nobis effet. fc polfent queque res sbfque dubio in melius promoveri . Datum in civitate noftra Scnar. die XV. Aug. MCCCCXXXII.

Sigifmundus , Dei gratia . Romanorum rex femper suguftus, &c.

SÎQUITUR LITTERA PATENS

Convocatwnii prolatorum regni Francia , &c.

" r !*«.. CHaries par la grace de Dieu roy de Fran ce . a tous archevefques , evefques , abbés fc autresprelas, dolens, foudoiens, archidiacres, caditres , redeur», dodeurs , fc regent , & aultres maiftres clerc», & gens notables tant d'eglife , que des univerfitez de nos royalmes, Dauphine, figneuries,(âlut fc diledion.

Comme par plusieurs ambaxades fc meiffiv<s derenierement par Tevefque de Novare, fc l'abbe de **S. Ambroiſe de Milan envoyés de**vers nous , de par cbeux qui font auemblex Da Basle pour le faint concile general , aions etc requis fc exhortes de par k faint concile de envoyer a icelui concile noftre ambaxade notable, fc suffi de vous exhorter que pareillement y aillies & aftîftes , comme il eft de couftume , fc que tenus y etes . Scavoir vous faisons , que apte» plufieurs deliberations fur ce, tant aveque? les gens de noftre grand confeil , que plufieur» autres notables peribnnes d'eglife . nous avons conclut fc arrefte pour tousjours faire noftre debvoir, fc enfievir les bonnes couftumes de nos predeceffeurs de breifment envoyer noftre ditte ambaxade norable audit faint concile . Et ce vou» fegnefions par ces nos lettres patentes, au *vidimus* desquelles fait fous icel royal ou autentique , volons ioyeftre adjouftee comme a l'original, a ce que soies pleinement informes de notre cotention & volonté fur les chofes devant dittes› fcque ung cafcun - de vous en droit foi fâche fon debvoir felong que tenus y eft de comparoir ouenvoier deuement audit faint concile. Donne en noftre chaftel d'Amboize k XIX. jours du mois d'Aouft l'an MCCCCXXXII.

- U *ta* chacun

Par le roy en fon grand confeil.

F. Le Piqvart.

LITTERA

Cuiusdam inquifitegris ordinis Minorum, facro generali 'concilio Bafileenfi, fcc.

Reddit rationem de ft-Tu *ab eo edvcrfni karetiCos, eicufoique fe quammur ad concilium veniat,*

SAcrofaniha Bafileenfi synodo univerfalem ecclefiam repnefentanti, frater Petrus Fabri ordinis Minorum , heretic* pravitatis inquiGtor immeritus, pnemifla recommendation· humili, cum debita promtitudine famulandi «

Cum parvulo mentis oculo confpicio fanél· fidei catholice rofarium , compcrio clara luce torpedine longinqua herefis ejus dolorofnm interitum , multorum titillante in diverfis mundi partibus hcrcticorum rabie , quodque Deu» factum Bafileenfe concilium erexerit in titn· lum dc defcnfionetn fidei fu* , plantans ipfum C quafi olivam frugiferam in vinea Domini, in qua multa eft meflis, cujus prxlibatam fandam congregationem confervarricetn fc cultricem conftituit , ne degenerent propagines vine* in laurufeam, pro eo quia furrexerunt retroaflts temporibus, & adu infurgunt falforum dogmatum praedicatores , dodores mendacii, holies veritatis, fc fidei fubverforts , blandi fc fimplices ut agni, fed vulpes aftutia funt, & rapaces ut lupi, qui laqueos & pedicas tendunt in capturam fimplicium , seque cum aliis in praecipitium damnationis *tern* demoliuntur. Ideo quia relus domus Domini accendiDtur in pnefata fanfla fynodo ad d indam fcientiam falutis plebi ejus, & ad reducendum devios a fide : propter quod dominus Jacotes Alberti litterarum facri pralibati generalis concilii executor, caufa premiflorum caritative me monuerit, quamvis sd Dei honorem et exaltationem fidei fue fanélc, fc ad exterminium heretic* pravitatis & fefle Valdenfium, que, proh dolor t in vallibus Puteclufionis Argenteri* & EreifTeneri* meo officio fubjeâis damnabiliter retroaôis temporibus viguit , dc sflu inceffanter viget, taliter, quod ager Dominicus ibidem quafi fqualet incultus , licet maEgnas executioncs de multis bsreticis fc FaCcineriis fecerim a duobus annis citra & ultra, etiam sftualiter in carceribus tam Ebredunenfibus quam Brianflonii fex hrretico» relapfoe habendo, qui plus quam quingentos de eorum fefta mihi revelarunt, quorum exeeotio propter complices ne fugam rapiant, necoon propter eorum proceflus, confultationem maturam K digeflam commode de magno tempore fieri non poteft, quia nemo repente fit fummut "nefuppofitis etiam aliis legitimis fc mautfeftis excufationibus meis, videlicet infirmitatibus corporalibus a€lu me affligentibus, fc indicibili paupertate quam fum paflas, quia ab ecclefia Dei nunquam habui denarium, neque ftipendia habeo a quocumque alio, quara tepoffiBile eft indigentem bene operari. Hinc eft quod prefato concilio generali fupplico humiliter , ut meas excufationes legitim·· de pr*fenti dignetur acceptare propenfius, cum ne-

OP nemo camter ad impossibile, Bc fidem indu- A veritatis atteftamar, quod fi hae provifio fa-
–... | " Uam fuper pramisaia ,Aάo domino Jacobo luberrima son faûa aut dilata plus debito ex-
Alberti canoaico Ebrtdotseafi, pntbere fi pla- ttuflet. domfhium ecciefia in eadem , quod '-ʏKI^T
ces, Bc mihi tantum temps· liberaliser coa- Dena avertat » preflura & verfutia malorum '◆"'
4 ferre, ut opus fidei per me inchoatum va- hominum, eccldufticam pacem BciacroCanôn
leam Bc possim ad Dei laudem Bc exaltationem fynodi robor turbare nitentium, corruiflet. Ex
. fidei fisa *fanûm . modo* poftquam materia poft «ero quod hunc pattern ia Chrifto fuprs-
pnadiâofum haereticorum eft aperta, abfqne diflum reverendum, pet facniov concilium in
ejus tatenuptione Bc modio liberaliter termi- reâortm nobis datum, tota hac ecciefia ter- o
nare, fiiltem hinc ad tempus breve, quia poft- ra non iolum venerata, quin imnio & timo-
pofitis quibufcomqoe ^liis ad pmfatum facrum rata ab emolis & invidis fuit . Ipfarn igitur
concilium iocunflanter intendo Bc difpono acce- Bc iviutem , fit fisa fuppofita , patrismque "cir-
dere, quod Deus votive fit grofpere confervare cum vicinam ecciefia iobjeftam , fie intra pe-
digtsetur. Arnen. ExEbreduno XXIII.augufti. clorum veftrorum arcana continue gerere Bc
fovere placeat, quod prater beneficia acce-
pta , continue majora , ut confidit, recipiat .
Ejuadem (acri concilii generalis humilis orator Nam ejus augmentatio eft ecciefia Romana Bc
Bc fervitor fidelis pranominatus . ejus felicis ftstus folum Bc dumtaxat citra
montes geritur memoria, augmentatur gloria,
habet ipia in his partibus ubi caput fuum re-
£ P 1 S T O L A clinet Bc gregem dominicum recolligat, per
quam inimicos compefeat, amicos vero co-
Byndici Bc confilii Avenionenfis C gnoscat , prout latius teftimouio authentico
reverendiffimi in Chrifto patrii Bc domini ,
Ad concilium Bafilccnfe. domini patriarcha Antiocheni , dominorum-
que prelatorum, aliorumque patrum univer-.
(itatis generalia ftudii Avenionenfis, ad eam-
Crattat agunt quod reéfoem eis dederit cardinalem detn deftinatorum , gretfusque fisos in domi-
S. Eujtackn. no dirigentium , percipere poterit indefeffe .
Illam igitur materno eculo refpicere placeat,
continuifqnc atque benignis beneficiis Bc fe-
A TJ Everendiffimis in Chrifto patribus Bc do- votibus opportunis .confovere dignetur ille ,
· P· « J· minis, Cacroûjnâum Bafileenfe generale in cujus nomine eft legitime congregata , uf-
concilium digne celebrantibus, dominis nofiria que ad finem laudabilem Bc intentum , toti-
metnetsdiffimis. tas ~~eorum~~ [illegible] ecclefiae [illegible]
Reverendiffimi in Chrifto patres , Bcc. poft nenfis operis per effieânm, quanto telo cari- D votive. Scriptum Avenione die XXV. Augu-
humillimam recommendatiouem. Dudum die- tatis in vifceribus cordium ~~earum~~ tim MCCCXXX1I.
bus non longe pnetericis cognovit hac civi-
fit Habilita, dum pro ejus totalis ruine evi-
tatione , provifionem faluberrimam in perfo- Earumdem Y, R. P. humillimi fervitores fyn-
ssam reverendi in Chrifto patris & domini dici de confilium civitati· Avenionenfis .
domini A. miferatione difrina facrofanôa Ro-
man· ecciefia diaconi cardinaiia , S. Euftа-
chii vulgariter nominati , de vicario generali
io fpiritoalibus Bt temporalibus ejus nomine
mifericorditer providit (e). Et licet pro tanto
beneficio eadem civitas ad gratiarum humiles
aflionea rependendas, merito fit aftrifla, cum
tamen confideret io perfonam tam nobilem
tacœqoe fruâuofam regimini fibi committo, & E
mulio majori experientia tefte comprobata ,
civitati eidem fuiffe falubritcr provifum, mul-
to plua ad illas aftringitur, dum non ad ip-
fius poftulationem, quin immo veftri motu
proprio vigilando fuper gregem dominicum,
«anamdem paternitatum cura pervigili tants
provifiooi operam dare placuerit celerem Bc
efficacem , pro quibus non ceflamus , nec ceſ-
fare intendimus humillime eisdem P. R. con-
tinue regratiari . O patres reverendiffimi ,
· quam felix fit gloriofa fuit illa provifio et
eft, per quam hac civicas Bc patria ecciefia
dileâiffima fois citra montes Bc unica eccle-
fia fenûa Dei confervetur . Jn verbo enim

EPISTOLA SIGISMUND I

Regis Romanorum

Ad patres concilii Bafileenfis.

Orat procefut in *pagam tantisper [ufpendant , donec mtfi ad* estas « *pontifice cardmalei advenerim.*

REveiendiffimis ac venerabilibus in Chrifto B- P Ji(<
patribus Bc dominis facroianfta fynodo
Bafileenfi, Bcc.

Reverendiffimi in Chrifto patres, Bcc. Per proximum curforem civitatis Bafileenfi· V. P. fctipfiiTe recolimus de reditu ambaffiatorum noftrorum a domino fummo pontifice fine ref-ponfo, Bc qualiter ipfe deliberaverit fuper rebus per nos requifitis , dominum cardinalem de Urfinis 8c dominum de Montefbrtl ad nos tranfinittere . Et quamvis iidem domini cardinales ante plures dies de Roma exiverim, nof-

6») Hat yaonaio mm <Ua locum Ubttic, at patet ex Eageaii balla , φ» tltit tarer ade coocilii Basiletma ·tad U*· ·■ J·* bec kgattor. *Nt* qntd aatoqaaai tn htbua, *ifà n tivitatt u*nra Jvnxctu* er taotro ae. mo «atecame *umtitutrt ltfata» aam >«», üla» tjraaauU aaim tarderais, aaftr tarn tii novtuitaru, »» tfrttt <·» Irgatt dr latter far an er laden afntMtaat caanitate, aadt tat faananua ftTtfat, tat tofina, tat iaoutidie, ttt inMadia inhna neat, ltd tandtat tle»aatüàuMU Dnu >aa Mutritardio favit forti jattùrtat ta» tant hianti, qaia attira* «m» *dantia», v ta! attira ltgata ifto tivùa, toijtaa tn,* *c. Data eet W balk Hoorn as. «L jaastii s4n.

Çy nofijue eisdem nofttos de alios folvos eondn-AU· de aulnes de nos royalme, Delphine flus per dominera apoftolicum petitos dudum miferimne» umea ufque in prnjratem dirai noodum acceffisraot. Avifamnr nihilominus , quod infra *ia* dica indubia adventori fam , at cum rebus gratia At acceptis i quod Dans concedat. Et quamquam ipfa dominus apoAolicua per venerabilem Jacobum de Sireh protonotarium, quempro fêlais cosiduflibus ad nos pnemiferat, a nobis inter cetera petiverit , quatenus apod V. F. dc (scrum concilium inftare vellemus, ut cum proceffibus quibufcuaaque abAincretur per sutum Septembrem : nos ramen iUod Abi denegavimns, de nos id facere non poflb dixi&us , nifi auditis prius dominia cardinalibus ad nos deftlnatis . Nec le vanum movebamur , quia nobis dicebatur quod in curia Romana pariter proceflus fulminandi pararentur, dc verebamur ne k nos ia aliquo proveniremur. Sed audientes iterum quod sfti domini cardinales cera bonis veniunt, videretur nobis, de lïc P. V. rogamus , quatenus cum proceffibus dc aliis rebus , fi que contra dominum apoftuiicum eflent concepte , ad tempus modicum, k quoufipte illos douainos cardinales audiverint-, fuperfedere velitis; de fi grata attulerint, proderit iHa mora fopprefflou· multum ad evirandum fchifma in ccciefia Dei . SI vero ipfos dominos cardinales perfonferimua ambagibus uti» At rem tendere ad finiftrum » poterant nihilominus V. P. procedere uti vifiim fcerit, dc de illis omnibus quid cum cis peregerimus fubito ▼. P. avifsbimtss. Eritque Illa jam ultima dc finalis miffio oratorum Inter bos , nec amplius apud fuam fanflitatem difponemus inflare, avifando P. V. quod licet fua fenflitss a nobis pro feriptis iftis, ad V. P. faciendis Inftiterit, tamen quod ea tranfmtttimus fuse fanflirati incognitum cft , nec fibi affirmare voluimus , immo clare denegavimus» ut fua fenflitas illo fubilrata timore, prout eft , ad mutationem propofiti citius fleflerctur . Datum in civitate Senarum die XXV111. Augufti regnorum no· ftrorum, &.c. MCCCCXXXII.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex temper aoguftus Acc.

FPISTOLA CAROLI VIL

Francorum regit concilio Bafileenfi.

Promittit fe legatos fuos & episcopos (Vc. regni fut facro conctito miffurum .

ANos tres ehiers & tres efpecialx amis · les prélats Ac autres gens étant au faint concile de Basle .

Charles psr la grace de Die, roy de France , faint Ac dileflion.

Très chiera k très cfpecialex amis , par vos ambaxeun Γeveque de Novare , dc l'abbe de S. Ambroifc de Milan, avons rechu vos lettres , contenant creance , la quelle yceulx vos ambaxeurs nous ont notablement expofee » k apries cbe que avons fur cc eu grant Ac meure deliberation avecque les gens dc noftre grand confeil , (Ac plufieurs aultres notables perfounes d*eglife» avons conclu brief envoyer notre ambailade notable audit faint concile de Basle, & avecque che fegnefier a cous prelafignoriea qui font tenus de droit ou de craflume de comparoir aux feins conciles, que audit coucila de Basic voifent ou envoycuc poor eulx perfonnes notables, en csa qui auraient exeufetioa legitime de non y alcr. Et dc «fte noAre ordonnance poures «Are certifies par voedits amtaxeora, de par nos lettres patentes a eulx fur ce baiUees . En ©ultra très chien de irtr efpccialcs amis, avons feuque noAre S. Fere le pape a envoyé a Basic fes ambaxeurs pour appaifer aucun difcort, qui pouvoit «Are entre luy de vous, dc suffi qu'il vous a envoyé certains chapitres pour procéder a Γ extirpation de plufieurs herefies. que on dirt de prefeot eftre en diverfes parties des la Chreftrente» k a la reformation de bonnes moeurs en filiate eglife, dont fommes tres joieux , voua exortans de requérant tant certes que plus porous, que eu tant que vous fera poffible voellies eviter toute matière dont fe puift enfievir aucune devifion en Γ eglife. Et fo aultre choie avifes qui foie pourfitable a Γ exaltation de nofire mere feinte eglife , faites le nous icevoir, At de bon cuer nous y employions. Efcript a Amboife le ptimier our de feptembre MCCCCXXXII.

Charles.

Picart.

HÆC CAPITULA

Fuerunt oilete fererrifluto priucipi Camlo Fnifcoru» regi CMfUuri^uuo , per A. eptf-

cqpst· *Nanarieruem, A. Metem S. AtMofii AMolaafis* , eraroras *concilri Befiileenfu & perierunt, m* ad *fi*gM refpemderetur.*

PRimo, quod majeftas fua dignetur Ac velit adhaerere condlio, idque defendere k confovere favoribus poffibilibos At opportunis modis, mittendo quantocius fieri poteft, fisos ambaffiatores folemnss ad illud , exhortandoque Ac commonendo ftrifUffimc litteris knunciis pralatos omnes regni k dominii pralatos omnes regni Ac dominii fui, quatenus, omni mora poflpofita, ad laeram ipfum concilium accedere debeant, in qua re non debet ferenltas fua difficilem fe reddere : quoniam cora ecclefia fenâa Dei k fides catholica in maguis periculis fini propter «xcrcfccntes hurefes Ac morum deformitates, per falam viam hojus fanfliffimi concilH pnceft his malis omnibus provideri.

Secundo, quod fiant Mtersa patentes, quibos idem fereniffimns dominus rex declaret voluntatem fuam erga concilium , Ac licentiam det omnibus archiepifcopis, «pifeopis, abbatibus, capitulis ecclefiarum cathcdraliom tam Delphinatus, quam Lingua Occitan·» At aliarum quarumcumque provinciarum regni k dominii fui, Ac aliis quibufeumque ad concilium ire volentibus aut debentibus de jure vel confuctudine, quod ad facrum ipfum Bafileenfe concilium accedant, neque vereantur *fe* incidere in perjurium aliquod, ratione allcujns juramenti praftiti per eos, quoniam Ac in eorum confecrationibus jurant » quod vocati ibunt ad fynodum.

Ter-

er Tertio, quod majeftas fua dignetur feribe-A *- fpeciaie» litterae ad domino* archiepifco-P°- tegni Delphinatus & Liqgoe-Occitana nec »»0'» aliarum quarumcumque provinciarum dominii fui , quod cito ad Actum concilium pro6cifcantnr, quodque mandare debeant eorum faftragaaci* , abbatibus , capituli* ecclcfiarum catlydralium, ac ceteris omnibus, qui de jure vel coafaetudine «d concilium ire debent , quod ad illud Celeriter accedant , & quod Ipecialue» feribatur reverendi* domini* epifco-*pi»* üteromoùtenfi (a) Montis-Albani (b) & Confera»*.^- (c)

Quarto , qdii ipfi domini ambaffiatores habent facere extecutiouem mandatorum contra pralato·, ut vadant ad concilium, arripientes iter B infra terminum per ambaffiatores ipfis affignandum , a die fail· exfecutioni* contra eoe , illud poftea fine fraude continuaturi, dc hoc fub poena excommunicationis in prolatos, dc fufpenfionis in capitula ecclefiarum t petunt, it eqgia majefta» declaret, an velit ipfarn exfecutionera fieri fecundum formam ipfius citationi», poflquam prolatos ipfo* licentiaverit , fic utieras pneoiffs* patentes concertent

Quinto , ut ferenita* faa eligat aliqno* ex pmftantiorlbus doftoribus dc magiftris in theologia , qui in regno fuo poliunt reperiri, dc eos celeriter ad concilium mittat . Cum enim C Bohemi jam in Bafilea fint aut venire debeant mente Septembri* intellanter , poterunt ipfi deflores & magiflri magnum fruflum facere in ecclefia Dei , di plurimum proficere in eorum reduflionem : ex quo etiam majeftati terna dc gloria acquiretur fempiterna.

Sexto, cum auflorita* fu· regie majcftatls fit apud omne* principe* plurimum valitura , quod dignetur feribere ad duces dt principe* fibi benivolo*, ut velint facro concilio td-herere , dc fuo* oratores ad illud mittere , feribendo fpecialiter ad regem Yfpaniarum , quod audivit eum optime ad concilium difpofitum , laudando eju* propofitum , exhortandoque ut petfeveret, fic plenius difponat , fit D quam cito oratores fuos mittat ad Baffleam .

Septimo, ut majefta* fua dignetur pati 8cfuftinere fient fic alii principe* omne* concilio adhutentes faciunt, maxime Almannie, Burgundic, Sabaudi·, Auftrire, Anglic, Lombardia .quod colleôore* & alii debente* aliquid , vel qui in futuram debebunt camera apoftolica » de ipfi* pecuniis refpondeant thefaurario facri concilii dt non alteri, ut pro ipfis fieri poffit expenia neceflaria pro causa fidei fic ccclefia defendenda , quia conveniens eft & debitum, ut camera apoftolica faciat Afuftineat omne* expenfas , que fieri contingit, pro celebratione fic profecutione factorum conciliorum generalium ; fic ita practicatum eft pluries , 8c temporibus E noftrit in Conftanticnfi tempore Johanni*; alias non poffent fieri expenfe neceflarie in ^mittendo ambaffiatores de nuncio* quam plurimo* hinc inde pro redutlione haereticorum , pace procuranda inter rege* de principe*, communitate* & civitates , fie ubique locorum per Chriflianitatem , de alias faciendo que pro bono publico expediunt.

OAavo , ut dignetur non praber* Imi aliquibus nitentibus dc molientibus in diffolutionem, prorogationem aut loci- mutationem Acri concilii. Nam ipfiut diflblbtlo, prorogatio , aut loci mutatio cedent in evident damnum Catholice fidei & ecclefi- fanfl· Dei. ANNO CHMIsn

Ultimo, ut per majeftatem regiam providеatur, quod tuti & fecuri recedant 8c vadant teltem ufque Lugdunum , data eit primum expeditione votiva dc celeri, ne patre* in facro concilio exillentes, & ipfi ambaffiatores , qui Temper crediderunt & firmiter tenent votive expediri, fpe fua fraftrati remaneant; maxime quia omnes refpiciunt, quomodo majefta* fua fe habeat in hac re , fic omne* (acri concilii patres in facrofanôa corona fua fpem omnem eorum & «fidei fuftentationem pofiicrunt.

RFSPONS/O RFC!A.

PKimo capitulo rcfpondit ferenica» fua , velle huic facro concilio adherere", illudque prolequi & manutenere tevonbu» poffibilibus dc opportuni* ; ad quod intendebat oratore* fuos folemnes cito mittere , dc alia facere qu· in capitulo continentur.

Secundo capitulo rcfpondit, quod erat fibi gratiffimum hoc facere ; fit ftatim commiCfit ipfa» litteras , qua* hic habemus duplicats* ; alias videlicet fub figillo regni , dt alteras fub figillo Delphinatus.

Tertio capitulo illud etiam fecit fua majeftas , dc ex ipfis literis no* aliquas prefentavimus , aliqua* comtnifimu* prafentandat , 81 una eft hic, cui adhibere modum oportet. Speciale* litters ad aliquo* epi(copo* concefle non funt , quia Ati* vifum eft confuetum morem fervarc . qui eft ut Jd Colo* archiepifcopo* feribatur.

Quarto capitulo, ex rcfponfo dato'ad iftud capitulum , rex oftendit fuam afleilionrm , quam habet ad ecclcfiam Dei & ii nc fynodum /acratiffimam ; nam non folum coocef fit licentiam citandi eos, fed etiam rogavit, ut fingukn per qmecumque juris remedia compelleremus , dando tamen eis terminum competentem .

Quinto capitulo, in hoc dixit ordinem apEofiturum , faciendo quod de univerfitatiut fludiorum dominii fui, aliqui praftanrc* doilore* dc magiflri ad concilium veniant.

Sexto capitulo , hoc etiam dixit fe teflurum,dc jamfcripfitad regem Yfpaniarum,dc hoc amplius quia fcripfit ad regem Scoti- littera*, quibus ipfum ad adbarrentiam fic favore* concilii exhortatur ; ex quo etiam poteft percipi, quod bonum animum habeat ad concilium.

Septimo capitulo dixit, quod non fuerat mori* fui, neque.etiam iuorum predeceflbrom, impedire fe de rebu* aut faéli* ecclefi·, propterea ipfi domini de concilio, qui pradentiffimi funt, provideant , fic faciant Afla fua, quia ejus majeftas nulla impedimenta prsftabit ; fed omnia patietur exfecutioni demandari.

Oflavo capitulo ad hoc rcfpondit , fe deKberafTe quod fequi volebat , St nnmquam erat fententiam mutaturus .

Ultimo capitulo > circa receffum noftrum optime

f*> 1« état Maniam Googe diâw de Ctaptigne, duci* Bitwicensls , deindr regii cancell«riix.

(b; Mernardo de la Roche Carols agi pergrato, cujus mandato plura legaticon egregie obivit.

Gerardo hujn» nomini* serando .

optime providit, detado nObis aliquot mill-A
–**"I"■····· dc viros BotiffiauM, qui no· conducerent »
CHXtrri fc Φ**01'»0·® ta melds periculis fuermus.
,4}a tamen, favente **Aldfieo,** omnia pericula '·
vafimu· , dc ufane ad htmc locum fani dc
fecuri, fient videtis, perdufli fumus.

EPISTOLA GEORGIA

De Trimollis

Ad concilium Bafilcenfe.

Scribit ***inigite e*** *rtge exceptet* ***fwfe*** mnr mos ***a*** *corcdio* ***ntifat,*** commeedatyue ***eft*** ee fiM ·d *regeie fpeSne* m *cMctlio iraffande.*

ATres reverens peres en Dieu , tres honnourea fe redoubles figneurs › les fignеurs preals , 8c aultres gens d' eglife concile de Basle.

Trds reverens peres en Dieu , très hors-J nourex fic redoubtex figneurs , *je* me recommande a vous tant c mme je puis , fit vous plaife feavoir que j ay rebeu vos lettres, qu'il vous a pieu a m'cicripre, fe envoiier par reverens peres en Dieu meffieun l"evefque de Novalre fic i abbe de S. Ambroife de Milan vos ambaffeurs, lefqueb font venus devers h roy mon fouverain figneur, qui pour l'honneur au coocile fic de vos petfoanes. lésa tresbumblemewtC rocheux fe voïentiers ois 8c veut , fe oflî ay oi la creanche que m'ont dittt de par vous vosdis ambaxeurs ; far hfquelces chofes que il vous a pieu m'i faire feavoir, tres reviens peres en Dieu, je me fuis smploHe de très bon ever , fe tant que avoques le bon voloir , que le roymondit fouverain figneur avoit audit concile fic a vous complaire, ils ont obtenu che qu* ils ont valu requérir, fit eft le roy a délibéré de envoyer audit concile fonambafttde, fit a confenti que les prêtas fic clergledefen royalme y envoyent › en efperant toufionrs toutesfoia, tres reverens pere en Dieu, com-DNon me il le vous efeript, que fes fais, s"il en eft fisicte mencioo, Colent traittier audit concile en tout honneur dt bien pour luy dt fa fignourie , & favorablement *: de* laquelle chofe je vous fupplie , que auffi vous plaife le faire, car fe auhrement fe faifoit, il me tottrneitoit a charge › veu que j"ay, très fort tenu la main a ce que vosdis ambaxeurs euffent ce qu' il requetoient , comme plus a plaint pores feavoir par eulx. Aufi , tres reverens peres en Dte'i › touchan ma perfonne, mes fais Si afieites, je vous rtcotnminde tres humblement en vous fuppliant , ,ue£ toufioun vous plaife me faire affavoir vos bons plaifirs , & a mon povoir je les accompliray ; priant men Signeur, tres reverens peres en Dieu , 8c très honnourea 8c rcdoulter. figneurs , qu'il vous doint bonne vie & longue, de vous ait en fa fainte garde, fe doint accomplir Γ euvre dudit concile a Γὸηneur de luy , & au bon gouvernement de laChrcfliente. Efeript a Amboife, defeptembre le deuxiefme MCCCCXXX1I.

Le tout voftre humble George, figneur de la Trimoulle, de Suly fit de Craon grant chambehn de France.

EPISTOLA PBILIPPJ

> ♦»·

Duds Burgundi·, ad feernm Bafileenfc concilium .

Scribit m *gnAem Plrid* de *Meader-«... · elefH Trevirenjii.*

REverendlfiimis in Chrifto patribus & do- jb. p. »7
minis, facro&nfte generali fynodo Bafileenfi, fee.

Reverendiflimi patres fit domini , fic amioi pnaftOmiffimi, reverentiam debitam gratiflimumque animnm eomplacendi. Audivimus Bjsm dudum multimodas exuberantiffimafque V. F. fiserss congregationis caufts, percepimusqus vigilahtiffinaas earum curas, anu pro ms* nuduflione incoepti operta diverts in partidus, tam pro hereticorum reduflione, quam patriarum Chriftlcolarum reparatione, impendere curarunt. Animati itaque ex his odeo confianier folerterque inchoatis, fe Deo duce continuandis, easdem paterninates veflras paucis fub verbis ae maxime follicltamus cumaftAu, rogitantes quatenus in eo divino Spiritu, qui omnis concordi· origo finifqueexiftlc, in medio veftrum taa pietate habitante, Treviren/Reçdefie, cujus dodum difpendiofiifimas magm periculi controverfias noftii, pacem placeat procurare . Nam firmiter tenemus quod nedum pro ffla dumtaxat, veram dc pro divert» aliis, dt maxime vicinis ecclefiis, ac animabas pene infiniti·, felicius. Deoque gratius per hoc agi pneftolatur, penfati» hia pertculofiflimis fcandalo plenis rebus, dietim ex eadem radiee pullulantibus, media pro hac re aptiftima fpero paternitates veflrse poterunt & habebunt invenire, fi rei feries de fàâl finis debite compenlentur. Et quamquam apoftoHca Cedes fortan non ei, cui patria ftatufque omnes favent, ob prenuntiatam translationem reverendi patris Spirenfis epifeopi , arriferit hoc tamen univerfaiem ecctefiam movere merito deberet ·, fed juxta temporis locique qualitates, obviandum potius eft periculis ac foccurrendis animabus. Quod etfi paternitates veflras apoftotica translatio forfitan movere poterit ; moveat etiam pene confimiie faflutn iu ecclefia Trajcilenfi , ubi pofiquam imminere ftrages dc cedes prrcefferunt, *non abfqoe rertun noftrarum detrimento , quas, ut apoftolica provifioni quod poffemus affifteremus , periculo perditionique habuimus , tamen ratione fuadente confultum extitit, illum potius preefie debere , cui beet a pri-mord>o provifum non fuerat; per'quem hodie pax falufijue patri- procuratur , quam non acceptam perfonam patrie gentique omni advenam continuare. Speramus quamobrem quod fi reverendus Ulricas de Mandefcheit eleclus Trevirenfis , de ejus perfona fafla inquifitione, repertus fuerit, uti per eum pax dari patriaeque ac multis saramnofis difeeptationibtu falubriter poterit provideri, nec alius ad has res acceptior diâ· patrias, fit, ut audivimus, gratior invenitur. Non ambigimus juftiflime fit ablque fcrupulo aliquo ftabiUetur comfirmabitnrque, ejus etiam adverûrio renitente. Moveat paternitates veflras , quod nedum perfonc, quin immo fit ecclefie ac toti patriæ feret, his diebus maxime, in creatione

tJjp µ patate As prafidentia pbntificis ereAione "pravideodem. Qu»· nempe cndwi poffet, pa- um teverendiffimi, tiMoram hominum ani- **7,1 moa ad oppofitom amqoam proceptione apo- ftolicà Aeffii poft, ut ill·» qoem médite ju- nmead· pro domîoo firmaverunt , ac fidem eoataatiffinra preftitereat, abnegarem. Quan- ta poKipoe erimtw fcandala, anteqitem coo- ftamiffimi vaffüB ccnfarte ab illo cui tam fo- lemaiacr ac notarié jurarunt, peHorentnr. H»c ipfe rogamus in Cbrifti vifceribos pie fingulo- ram animis revolvi, Ac demum per poffibilia ■··dia pecem cam· ecdeW pratparari . Cete- ra penito· inoxcogitablten media tamquam ina- nia propellenda. Nihilominus non minus pru- denter aci pntaremoe , fi hnc alterius etiam partte adeofu interveniente primo traderentur ut hinc inde moderata equitate juxta fubje- / Aam aaateriam fablatte (caudalis tranquillitas fisb&qucrstur, que pro bono universalis ec- defic e* cordis intimis fieri dcfideramos , nos ad qunvis poffipilia V. P. grata Ac accepta ·Serentes. Datum in oppido nofim Lovanien- fi, menfis feptembris dic HI. MCCOCXXXII.

Ad qunqae V. P. beneplacita parati Philippus Borgundi·, Brabantin. & Limburgi dux, acFlandrie, Arufii, Burgis atque Namurci, Ace. comes,C lacri imperii marcbio .

Dinter.

EEISTOLA JOANNI8 EBRACENSIS

St Johannis de Mulbrano abbatum

A4 Julianum legatum concilii Bafileenfi· prafidem.

*Dt MUniu f<Amt-co*A*8ilnu* ed *Bohenos.*

fe p. TX Everendiffimo in Chrifto patri ac domi- XV no, domino Tnliano divina miferatione S. Angeli diacono cardinali k apoftolic* le- dit legato, domino Ac prasceptori noftro glo- rtofo, cum humillima recommendation·, quic- quid ulquam poterunt reverenti*.

Reverend illime pater Ac domine, nuper dum edemus in via veniendi ad Egram , occurrit nobis nuncio· Egreufium, qui de Praga nobis attulit litteras, quarum copias dominationi ve- ftra ». die vel j. menfis currentis cam feri- ptte noflris direximus, ex quibus utcumque cla- ruit , quod Bohemi pro fecunttte mittendorum nendorum fuorum, fislvmn-coadafeum civitatis Bafilecefis pofcebant fibi ia Pragam cum alite paadfis felvte-flondufeibos extemplo transmit- ti. Sed quia confulcui* nobis fuit , na fiqiul cum iâlvoram-condeâaumlittera·, cum tam fimplid curibre, fub tanto dubio As diferimi- M viarum, mitteremus , na forte fuppreffis vel fabrepoa, profeAta ambaffiatomm Bohe- mkorum nimium retardaretur ; nos cadam corafiderarione felvoe-coaduôus domini regis Bohemia· «alium communitatislgraufia, com ■uibuedam aliis litteris ad congregationem ip> Suram in montibus Cuthiais, per folitumnun- ciraa uanfinifimm, ipfis in oommooe figuifo cante·, Ac quÛnwdam ad pertean, quod diflo refpeâu felvos condurius, unum iacri concilii ad cautelam repetitum, unum domini regis

A Ac priocipom , marchionte Brandeburgenfis Johannis Ac Villelmi ducum Bavarin, tres apod didam communitatem Egrunfem repo- fuiffemr», ficut At eisdem dominis dc Egra ipfis clare fcripferunt, petentes atque cenis ra- tionibus Ac motivis perfuadentes, quatenus de falvo-conduflu civitatis Bafileenfi» , quem fe- curam Ac plenum dcdtflcN, St dido dom. <11- klmo duci, protectori facri conc. prxlcnuffent, non cauferentur ; quia utilius apud eumdem dominum ducem reponeretur , quam fi ipfis puefentaretur . Verum fi omnino eumdem vel- lent habere , (peraremus, quod nullam omni- no per hoc nunciorum fuorum iccuritas five tranfitns impedimentum five difficultatem reci- B peret; quin ipfi· in Bafileam vel prop· ve- nientibus , idem dominus dux cumdem fel- vumrcondudum, vel ipfi Bafileenfes alium fibi fitnilem lalvum-condudum traderent. Ac quod propter hoc nequaquam fuam deberent differ- re profedionem, At generales treugas juxta fidam nobis cotntniflionem, ipfis ex pane fa- cri concilii & toti-ts partis noftre obtolfmui, Ac fieri petivimus ; fuper quibus omnibus poft- quam ufque ad XVI. dies expnflaffemus, no- bis per litteras faas nefponderunt , prout in copiis pnrientibus inclufis intelligere poteritis, Ac licet noftro judicio de dido falvo-condu- C du nullam prorfus habeant difficultatem , ne- que eumdem fibi putemus taliter promiffum , ut ipfis dirigi debeat, ac etiam quod ex aliis caufis didorum fuorum nunciorum differant miffionem, quia ante didam congregationem in montibus Cuthinls apud plerofque ex ipfis Ac plurimos dc noftri», non modicam fuit du- bium atque difficultas an mittere vellent. Et poftqnam nunc per Dei gratiam apud fe de- liberaverunt quod mittere volunt aliquos, ta- men pnsvio· nnneios praemittere dHponunt · Dnihilominna noftm negligent!* foam protra- dionem Imponunt, fuper quibus cum eis ver- bis vel feriptis contendere minime *expedit,* ne occafionem ipfi· aliquatenn· pnateamtu re- trofpiciendi. Ideo eum omni manluetudine fe- cum, prout meHus poffumus, agimus; ut cn- pta peofequantor, Ac a propofico nequaquam refillant, fpem ipfis dantes , quod quantocius defideratum condudum Bafileenfium ipfis pro- curabimus, Ac alia· parato· quam primum fe- cure poterimus ipfis deftinabimo·. Quare, glo- riofe pater, peripedte diligenter ipforam (cri- ptis , ipfa inclyta V. P. perpendat, quod In pu- blicum deducendum, At qualiter providendum fit, n· a propofito, in quo nunc fervere vi- Edentur, tepefeant, vel totaliter, quod abfit, declinent. Et fi noftrom , falvo femper melio- ri, placeret consilium, veilemus quod decon- fulatu Bafileenfi, dc principalioribus aliqui per medium illuftris principis Ac domini, domini ▼illelmi docis Bavarin Ac quorumdam ex vobis notabilium , inftantlus convenirentur , Ac rogarentur, ac cum rationabilibus persoafionl- bos inducerentur, quatenus juxta effeitom da- ti per «os fidvi-condudtas , in lingua noftra Almannica, Ac ipfi duci traditi, adhuc alinm in meliori 8t pleniori, fi fieri poflet, forma , litteralem fubito At abfqoe dilatione darent Ac figillarent (alvum-conduflum, refecatis verbis, fi quas in eis ponerentur, que ipfos aliquate- nus exacerbare poffent, eilque fimol fiiggete* retor, quod nos nuncii vefiri latis timeremus, ne foric aliqui ex Bohemia , occafionem per

II ANNO CM*J^T1 14,1

«-em*»

boo quartntes rnfiliendi a posmiffis , hujus-modi fâlvo-coodudu non manerent contenti, fi fimilem ab eis habere velint, ficus a quatuor principalibus fete condndbribns, dominia voacchione Brandcbnrgenfi, Jonanne k Willelmo ducibus Bavariat , k communiate Egrenfi , licet eis minime fuerit promiflus ; ne tamen eis aliquatenus loco a tanto bonus declinandi pateat, rogaretis, quatenus ad cautelam hujufmodi conduâum darent & figillarcnt. Et fi ad hoc induci poffent, omne apud nodubium fublatum effet, fi nobis citius in Nurembergam , in domum Ebracenfis, fi ambo vel alter noftrum ibidem reperiretur › vel huc in Egram , vel alibi, ubi in veftro obfequio effernus, mitterentur ' tunc nos illa uteremur indubie cautela, quod primo priorem mitteremus in Pragam falvum-condudum › k fi manerent, contenti, reliquum ipfis Bafileenfibus inçundanter reftitueremus . Si alium requirerent, ne tantum bonum per hoc impediretur fecundum offerremus: k ita eos ad veniendum cum inftantia, ficut k fecimus , requireremus. Si autem domini Bafileepfes falvum-condudum fecundum fub forma principum principalium conductorum omnino dare recofarent, fub alia fsltem forma repetitum litteraliter affignarent, Ac nobis fine mora mittatur, k faciemus quod nobis fuerit poffibile . Non tamen videmus quod Bafileenfibus aliquod foret in hoc periculum, cnm adeo a Bohemia diftent , quod ipfis per viam fadi nocere omnino non postent . Si tamen aliter judicaveritis effe faciendum, veftra humiliter cedimus (ententia. Fi* déliter tamen unum hoc fuggerimua , quod nulla mora difpcndiofa in exequendis interveniat . Nam omni adhibita diligentia ex parte cone illi, adhuc labor nobis manebit non modicus , fed difficilis, ac iabonofa difficultas . Ufque adhuc nullas omnino de fucceffibus veftris 9C domini regis P«omanorum audivimus novitates , Si qux funt ad confolationem , rogamus , mullorum , nobis clarius deferibantur, Ac omnino queraris colligere difperfos k licentiates, k vocare ad concilium abfentes , ut pnefati Bohemorum prascurfores notabilem inveniant k concordem in Spiritu-(ando congregationem . Et credimus quod infra odo dies poft prxfcntium exhibitionem , iidem precuribres ad Bafileam veniant . Pratentium hic portitor infra duos dies de Bafilea, ut afferit, poterit elle expeditus. Ac ad Nuretnbergam fimul k Egram de propinquo protinus reverte* tur, Placeat igitur V. I). nobis per eumdem demandarc, que decreveritis . Altiffimus ad laudem fuam k confolationem tuorum fidelium ves confortare Ac confolari dignetur . Scriptum Egra die XViti, feptembris anno Domini MCCCCXXXII.

Revcrendiffima V. P. humiles obedientiarii frater Ucrmannus abbas Ebracenfis Sc Johannes de Mulbruno nunccii concilii Bafileenfis.

SAL V US-CO N DUCTUS

Marckionis Brandeburgcnfii & Johattnu ducti Bavari concefus Bohetnii.*

lb P ”»i Dei Fredericus marchio Brandebur-VJT genfis, facri imperii archicancellarius , k Burgrav; ·' Nnrembergenfis , Johannes co- « Palatinus Bhcai At Bavaria dux, ad usiverforu· nottetem diducimus per prefentes , quod ficut communitates, barones, nobiles vtsi ecclefiaftici , ac populus de regno Bohemia» Ac marcbionatu Moravia, fuo» ad facroûnduns generale concilium Bafilecnfe ambafiatoree k nuncios, pro fua intentionis limpidiori elucidatMMte deftiosrc deliberarunt, nos ad honorem Dei, tmi^rfitlis ecclefia pacem , fratprn· diledionte reconciliationem , inftantelque ac multiplicatas ftcri pnefati concilii preces, k prafertim preclari regni Bohemia gloriam ec telutem, omnes hujusmodi fuos ambaffiatort» k ααηαο» ad locum didi concilii conduceqdi, ac deinde ad metas regni fui reducendi, Bin noftros humeros Ac curam , ut fequltor, fuscipimus, pnefentibtts pro nobis A. B etiam marchionibus k D. duce filiis , ac omnibus Jueredibus fubdjtis amitis Ac fautoribus no* Aris cuoilifquc noftne pactis fidelibus extra regnum Bohemia confiftentibus. Kecognofcen* tes k bona fide puroque corde* fub diftrimine k perditione honoris, & fame utriufoue noftrum promittentes, quod falvos-condudus per memoratum facrum concilium & illuftfia. fimum principem k dominum noftrum gloriofiffime dominum Sigifmundum Romanorum Hungaria, Acc. regem, eifdem ambaffiatoribus k nunciis, ac quibusvis aliis k fingulis, fecum , ad prefotum concilium deftinandis, conCccffcs, cum omnibus (uis claufulis modis , punôte › et conditionibus ' ac etiam noftro ialvo-cor.duAu » quem prxfentibus ipfis plenum , fecurom k liberum concedimus, pure , integre, iihefe Ac inviolabiliter fervabimus, & ipfi fetvabunt t adjicientes quod eosdem ambaffiacores Ac nuncios cum omni sua familia, re* bos, k bonis, qua fecum ferre decreverint in Tufca , Tachonia , vel Engelfpurg , tempore pe» vos opportune nobis intimando, cum ma* du gentium armigerarum in noftram protedionem & firmam cuftodiam favorabiliter recipiemus , Ac ufque ad Bafileam falvos Ac fecuro» perducemus, ubi juxu pada, conditiones Ac modos inter se k didum concilium concorDd«o·, fecure k libere morari , fibique commiflâ perorarç, et expedire poterunt; et poft* quam ad propria redire voluerint, mox ut re* quifiti fuerimus ipfo» in fortitudine gentium armatarum ad aliquem locum prsdidorum › quem ipfi maluerint , cum familia & reboa foi» fitlvos, & fecuros fine contradiflione , offenfa, injuria et impedimento uoftris aut cojufcumque alterius reducemus: ita tamen quod fervatis fingulis punilis et omnibus claufuli» fatvorum-conduOuum , plene et inviolabiliter illi» concefforum , quamprimum ad regnum fuum redierint, de dido falvo-condudu ultra £ non obligemur. Sinceri» infuper fide ec corde , abfque dolo et fraude promittimus, quod fi per praefatum concilium Bafilecnfe , aut diflum dominum regem Bomanorum , aut partem ipforum, po» aut aliquem nofln» partis , cujufcumque conditionis vel ftatua ex* titerit , praefcfipt» affecurationis forma et modus in quocumque punflo vel claufola vio* lati, et non fervatl fuerint » quod Deus averat , et fufficipns emenda juxta modum exceflus five defedus, mox non fuerit fnbfequuta, a didis tegatis fecundum aequitatem merito approbandam, ex tunc , prout , ex nunc, ct ex nunc prout , ex tunc , cenfe» mu»

Ut- mu· tepamentibut pruittmur palan & publice aoa fitem violate, *Si* honorem com omnibus bonis noftris pcrdkbte, daM« dominis baroaibua, civitatibus, fie capitaneis, rte com-
I "f/ monitatibos ' regni Bohetnin 8c marchionacus Moravte , de eis adborentibos quibufeumque, plenam, liberam & omnimodam poteftatem bona noftra omnia mobilia & immobilia pleno jure occupandi, arreftaudi, de eisdem fie intromittendi , ac rite & jufte poffidendi * accufatione, excufatione, reddentia 8c ^contradiDione quibufvis omnino procul motis.

EPISTOLA SIGISMUNDI

Regis Romanorum

Ad ▼illemum comitem Palatinum Rheni, etç.

Legatos fibi β *PαΓΛ cardinales retuliffe* ni· *hil ad cortalti intentionem ; iturum te Jtomam, ut unioni papam inter «£' concilium sedulam navet operam , interim fu· spondentur procefus omnes adversus ΛΛΑβ! „*

JK p i*)· Enerofo Villelmo comirt Palatino.Rheni, VJ ac duci Bavaris , noftro locum tenenti, amico te principi noftro cariflimo.

Quemadmodum tu» dileûioni alias feripfimus , qualiter dominus papa duos de cardinalibus fuis ad nos tranfmittere vellet : ita in feptimana pneterita iidetn cardinales de Monteforti dc de Comitibus adfuerunt, quia cardinalis de Urfinis venire non potuit, 8c quia prefatus cardinalis de Monteforti bone memoris, permiflsone Dei omnipotentis mortuus eft , cardinalem de Comitibus audivimus, & quicquid nobis ex pane papae retulit , intelleximus , & ex quo ipfius propofitio multum extra viam te contra noftram te facri concilii intentionem fuit, confideravimus plane nihil finale concludere aut agere fecum pote, quomodo cederet ad utilitatem facri concilii , mfi perfonaliter cum flia fanclitate conftituti fimus , prout dc hoc per ipfum cardinalem & noftro» proprios ambaftiatores plene fffecificati fumus ,quod quandocumque fecum conftituti fuerimus, ex tunc fine dubio noftram intentionem obtinebimus in omnibus reboa, ad quod propter melius bonum noftram voluntatem te nos inclinavimus. Ex quo enim, pique modo tot fatigas , te labores propter hanc caufam fubivimus , neque in futurum laboribus parcere volumus , fi forte in hoc chriftianitati potemus defervite, ficut fperamus in Domino rem bene prolperari. Et quamquam E papa omnem securitatem nobis obtulerit pro noftro ad ipfum adventu » tamen noluimus hanc acceptare, ne quis dicere poflit, quod nos cum ecclefia te cum papa uniti diteordiaa feminemus, te quod nemo dicat Romanorum regem, mediante falvo conduDu , Romam intrate. Sed intendimus libere & confidenter. fun faoClitati confidere , etiam difponimus cuuâa pro via; & ficut notum eft tuas dUa&ooi, qualiter Florentini has nofiras terra-, Senas videlicet & Lucam > & alias imperio fubjeâas in Tufck. , guerris multum occupant ·, non potemus ullomo-

A do hinc ad Romam proitafici, te noftros it in guerris defercre propter quod cardinalis de Comitibus laborat treugas per aliquot menfes inter partes ponere in prefenn feptimana : quo facio, intendimus nos iter arripere, & (paramus in omnipotenti Deo , poftquam ad fuam fanditatem venerimus , quod roter concilium & ipfum bonam concordiam & unionem faciemus, fc facium bono & laudabili fine concludemus , pre ut etiam fuper hoc concilio fcribirous , fecundum tenorem cedul» prefentibu* interclufe. Quapropter . amice canflune , fi quifpiam facro concilio finiftrc aliquid suggereret, fc noftram bonam intentionem fuggillarc vellet, fc forte dicere quod vellemus nos Bcum papa componere, & concilium relinquere, quod talia nulla via credant, nam pro certo feire debent , fi nnn propter concilium Romam properaremus , quod nullo modo propter noftram coronationem ex nullo pallo ab hinc recederemus . Et fi Dominus Deus per bonam concordiam nos jungat, eft nobis cordi coronam fufeipere, qnod fi condordare non potiemus, quod Deus avertat , fine noftra corunatione revertemur, facro concilio afliftendo cum otnni diligentia , tam in his partibusquam alibi, quod poteris dominis fc patribus de concilio , ennfolando eos, dicere, quia non audemus eis Ctam clare scribere, pro eo quod ipfa cauta pape ne innotefcat interim quod fecum agemus, ne daretur occafio difeordir . Etiam velis dare operam, quod ipfi contra papam & alios nnn procedant, fed expedient noftram honorabilem ambaftiatam . quam in brevi cum plena iniffullione ad te & ad ipfos dirigemus . Dic etiam cautum extitir , quod in Romana curia omnes proceffus te alia qua contra concilium forte attentata etent , etiam fufpenfa fint , & non dubitent cum fafla fuerit, Deo dante, haec inter nos unio , quod omnes perfonae in concilio exiftentes , parvae te magna , ita atecurabuntur, quod ex hoc cotqpiacentiam habebunt. Etiam fperamus, fada internos concardia , quod auxilio pap» . Deo propitio, omnes Italie partes in bona pace ponemus , quod cum fruclu te honore ad noftra deinceps redeamus . Inde rogamus te , omni mora poftpofita . que I nobii infinuare velis, quis modus in Bafilea habitus fit cum am^aftiatoribus papae , quia illius notitia in fallis noftris multum nobis petent prodete Et omnia ifta poteris domino card- Placentino , dom. S. Angeli , domino archiepifcopo Mediolanenfi, civitati Bafileenfi te aliis noftris fecrete revelare Datum Senis in die S. Michaelis MCCCCXXXII

Sigifmundus, tec.

ANNO CHRISTI

EPISTOLA SIGISMUNDI

Regis Romanorum ,

Ad patres concilii Bafileenfi*.

Cum Jhuueru perfonaliter adire fummum pontificem, orat ut interim procefius in eum fufpendant.

REvcrendiflimis ac venerabilibus in Chri- IE P fto patribus facrofanfle fynodi Bafilecnfis, &c.

M a Re-

fy fùverendiffimi patres in Chrifto» &c. feri-A
— pfimus alias V. R. P. de advento reverendif-
aNNO fimorum cardinalium, qoos SS. dominus fummua
CHS.KTI pomifex ad.not huc deftiaaredecreverat · Ita-
♦5· "que feptimana tranfafla, rtvertndiffimi patres
domini cardinales de Monte-forti & de Comi-
tibus hunc locum intraverunt, ftt ficuti Deo
placuit , ipfo domino de Monteforti ab hoc
feculo tranfmigrante. audivimus R. P. domi-
num cardinalem de Comite, ac ea qu· nobis ex
parte fu· finéliutisexpofuit, concepimus. Et
cognofcendo quod nihil utilitatis proficere pof-
femos in rebus gerendis, nificum ianflitate do-
mini fummi pontificis perfonaliter jungeremur ,
illud amplest fumos» & jam modi 8c vie pro
hujufmodi tranfitu parantui , nulla revera pe-B
nitus privata caufa feu alia ratione ad hu-
jufmodi tranfitum noftrum permoti , nifi fblum
ad bonam concordiam & unanimitatem inter fan-
flitatem fuam & facrumconcilium adaptandam.
Et fie fperamus, quod cum Dei adjutorio illa
tuccedet Statuentes vobis patribus hsc feripta
noftra .pnemitterc , ne ifte nofler tranfitus vo-
bis patribus aliter quam fit interpretetur, quem-
admodum in brevi easdem P. V.. per folemnes
nuncios noftros de fingulis rebus clarius infor-
maturi fumus . Unde rogamus, fuademae, peti-
mus, afffeöuofiflime adhortamur V. P ne tempore
medio aliquod fcandalum oriatur, aut intercl-
dere poflit quomodolibet cafus hujufmodi fa-
liniferi negotii turbativui , ut interim a pro-C
ceflibus St aliis rebus , qde contra dominum
apoflolicum aut alias perfonas forte jam fie-
rent , fuperfedere velitis nique ad proximam
cla.iorem noftram avifationem, êc fic etiam hic
difpofitum eft et ampbus difponetur, quod de
omnibus ccflabitur, que forfitan tentata effient
contra vos, ut fic in tranquillitate 8t fiducia pof-
fint traflari ea . que funt ad concordiam fic
unanimitatem mutuam , ffc falutem ecclefi· Dei,
uri fperamus in Dem ino , feliciter paritura.
Datum in civitate noftr* Senarum, die XXIX.
ieptcmbri», anno Domini MCCCCXXXII.

Slgifmundus, Dei gratia » &c

PROPOSITIO

Anl· 'ffatomm 1'atverfttatts Colonttnfii.

I IUia prolixius mater eft taedii, nec hanc
(requirit prxienti» pondu» negotii, idcirco
non fermonem aat perferam collationem , fed
qualcmcumque breviter noftr· pnefentationit
huic facro concilio . ad quod fumus nomine uni-
verfitatis ftudi Colonicnfts deflinati, introdu-
Clionem , ego in medio femorum , ubi potius E
audire quam loqui mihi congruit , trepide
conftitutus fub correflione , probaturus affumo
pro themate : *Stelis dederunt lutem in cuftodiisfuis,*
<f- Istats funt, vocate funt. 0- *dixerunt: λ fumus.*
Baruch. 3· O facrofanôum & toti religioni
chriftiane faluberrimum collegium , in Spi-
ritu fanfto , qui eft inftauracor pacis , fidei
& virtutis , legitime congregatum , utinam
fine offendiculo finaliter profperandum ! Quo-
niam , juxta fententiam Apoftoli , in firma-
mento veritatis Dei una ecclefia , qu· eft
fidelium Chrifti uno baptifmate efficienter ,
una fide formaliter, uno Spiritu finaliter adu-
natorum monarchia , ad inflat Jerusalem cte-*
leftis fuit matris, per ordinatas regni fxcerdotalis
Hierarchies difpofita , princeps pacis & virtutis »
auflor fidei & veritatis» paftor juftifle fit boni-
tatis » hiem Deus a quo omnia funt ordinata ,
fecundum verbum Apoftoli ad Rom. tj. pri-
mo pofuit apoftolos , primitias Spiritus ha-
bente· . velut aftra matutina 4 fecundo pro-
pbetas . legis divine interpretes & oratores ,
velut luminaris meridiana .' tertio doflores » in-
fantiam in lege divina rudium eruditores » velut
ftellas vefpertina* , prout innuit Apoftolus I.
ad Cor. 1 a. Hinc eft quod fideli» ecclefi· pro-
pagatrix ftellifera , ac per hoc fchifmatis uni-
tatem regni dividentis , herefis facerdotiutn fi.
dei impugnantis, et viis irregularis pontificium
juftitie exemplaris pervertentis , dctcftatrix
catholica univerfitas ftudii Colonienfis » al-
nis m^rer & nutrix noftra fçholaftica ad hoc
facrum concilium frequenter vocata , hor-
tata & invitata , cum jam confptcit fe per
apoftolos & prophetas , id eft principales ec-
clefi· praelatos St eorum oratores praven-
tam . ac per hoc fu· vocationis tempu· ad-
venifle legitimum , inexcufabiliter opportunum ,
tamquam provida & follicita fuicuftos «rdMs,
verbo 8t opere fatagit prorumpere in preftti
formam thematis : *Stelis dederunt lucem in cuftc-*
diis fuis, etc. Stell·, inquam , de quibus feri-
bitar , Danielis ta. far arf *jufttiam ent-*
/ianf *multes, fulgebunt quajt* fftfZs *in pergentes*
stemitates. Col alludit illud Kcctefiaftaftici 24.
Qui elucidant mt , vitam eremam pofdebunt
H· quippe ftell·, in noftr· preeemorateuni-
verfitatis lucentes firmamento » dederunt lucem
in euftodiis fuis, fu· vocationis ordinem » St
fus poffibilitatis congruitatem perpendentes, fie
letat· funt fuom matutinum ad perfe&atn hu-
jus facri concilii defiderium appe.....l vef-
pertino commergentes , ex quo defiderium com-
pletur , i<tificat animam Proverbiorum 1 3. voca-
te funt, *Pox turturis in terra noftra audita est:*
Surge Aquilo, veni Aufter, perfla hortum meum,
& fluent aromata illius. Cant. 4. qu· eft vox
Spiritas-fanfli fue ecclefic quam in unkare
P fidei congregavit › ruina·, proh dolor ! multifa-
ria· gemitu inenarrabili deplangentis , St ad
reformationem ejusdem nos invitantis ·' quam
etiam eterna fapientia a Spiritu-fanflo in-
carnata foras, in plateis, in capite turbarum
St foribus urbium pnadicat, dicetis ·' *Ufque-*
quo parvuh diliguis infantiam . β- ftaûi ea
qua fibt funt noxia cupient , &' imprudentes
odibunt fcieutiam convertimini ad «πνβio-
nem meam. *£n proferam vobis fpirunm me-*
um, & oftendam vobis verba mea. Prov. 1.
Stella· noftre univetfitatis, quarum nos fu-
mus~ pufilli.--radii „ ut~ premittitur , *vacata*
dixerunt , Afunus , dudum nos fuo» ambaf-
fiatores ad hoc facrum concilium tempore
èongruo fibi deflinandos eligendo , & nunc
per eosdem fe eidem concilio prtfentando» ,
quemadmodum poteritis confidenter Intejli-
gere, fi 8c nunc per eoadem fe eidem con-
cilio prefentando per litteram snifltam ,
quam una cum procuratorio offerimus ,)uf-
fetiti» legi publice .' Itaque nterque noftrum
in fignum noflre legationis individu· , in
perfona noftr· univerfiratis , cujus legatione
fungimur, fingularieer poteft dicere s *Ecce ego*
quta vocafti me. *1.* Reg· 3. ne tangimur ab
illo horrendo divine comminationis Impro-
perio ,

own
UH·

Qma A punsndum , *St* de eifdem fen eornm quodliber toftrumentum fee inftrumenta publica confici requirendum pariter & habendum . Sc generaliter omnia alia faciendum fit libere exercendum, qqa bo* lpl> poffcmoc perfonaliter conftituti, csiamfi majora fit graviora fuerint. fuperius expreflatis ; Ac etiam qua de jure eel de faflo mandatum exigerent fpeciale; vel fine quibus predifla vel eorum aliqua ad eflêΛon» debitum perduci nequirent . Quoniam not In Sc fuper eifdem omnibus Ac fingulia ac dependentibus, feu emergentibus ex eifdem. vices noilras plenarie vobu committimus , cum omnimoda facultate promittendi vobis in noftra regia bona fide . & notatio Ac fecretario noftro fubfcriptis tamquam publice perfona pro nobis & omnibus illis quorum interfit vel intereffc poterit, nunc vel iu futurum flipulanti Ac legitime recipienti. Nos femper halwre ratum . validum atque firmum , quicquid per vos iptum procuratorem noftrum procuraturi & artum fuent five geftum , *St* nullo tempore revocare fub bonorum noftrorum omnium hypotheca. Quod eft datum Ac artum in civitate Siracufarum die VII. menfis ortobris, anno a nativitate Domini MCCCCXXX1I. regnique noftri XVII.

ANNO CHRISTI

Signum Aifonfi Dei# gratia regie Aragonum, Sicili*, Valentia, Majoricarum , Sardinis, 8c Coriica, comitis Barchinon* , ducis Athenarum Ac Neopatriz, ac etiam comitis Roflil.onis ac Ceritanie , qui prardirta concedimus A< firmamus, huicque figiilum noftrum impendendum iuiiimus apponendum . Rex Alfonfus-

Teftes funi qui predirtis Interfuerunt nobiles Bernardus Johannis de Capraria comes de Modica. Daltnacius vicecomes de Rupebertino, et Raymundus de Perilionibus gubernator Roflilionis Ac Ceritani*. milites, confiliarii domini regis pnedirti.

Signum mei Johannis Ohma fecreurii domini regis praedicti, ejuique aurtoritate notarii publici per univerûm ditionem fuam , qui d- ipfius mandato prardirta fcnbi feci Ac claufi.

***** /Mf fM *afpiaret: ikfpexutu omneconfatuei* m«sna, *& riknpruiooet* RMM neg/em/u. *£go quo· qrm interitu* vqjhv rideto ◆ *fuhfaanebo , cum vobit quod ttmeharit tèvuru , cum irruerit* µ «or npmtfnM catoavms , 6- *interitui qua· ✦ Mfe/lii ingruerit* , furodb *venerit fuper Mi triiMt & ttptfu·. tunc invocabunt* me , ft· nen eseudiea ; aune *mnfurgent, &* non in*venient me, eo quod exafam habuerint difaplinam , & rimorem Domini* non *fufceperunt, nec acquieverunt cmtfibo* mea, d* *detraxeruut *»f·verfa com&om mea.* Sic ergo verificamus pnememoratam thematis fitntentiam , *Stella dedt*rarer *lucem* d*c. in obedienda fanfl*. matris ec· B ckfin , quam ejus rex Ac legifer , facerdos & legisdator, pontifex five pallor, Altifiimus in pacifica regni unitate, faoerdotali chriftiana legis veritate, & paftorali exemplaram morum bonitate dignetur feliciter confervare, cx quo fine legitima talis ternarii harmonia nequit confiftcre ecdefiaftica hierarchia .

LITTPP£ dLPHONSI

Regis Aragonum.

Quibat Pemardum Serra procuratorem fuum generalem ad concilium Pejileenje creat .

IK p. sil. T TNiverfis hujufmodi feriem audituris in- V_/ ftramenti quomodolibet feu vifuris pateat evidenter, quod nos Alfonfus Dei gratia rex Aragonum , Siciliae, Valentia , Majoricarum, Sardinia Ac Corficr, comes Barchinona, dux Athenarum At Neopatria , ac etiam cornea RoQihonis Ac Ceritanie . de fide 8c animi puritate venerabilis Ac dilerti eleemofynarii noftri fratris Bernardi Serra ordinis Ciftercienfis, plenarie confidentes, nos eumdem fratrem Bemardum Serra prefentem , Ac onus hujusmodi procurationis in vos fufeipientem , procuratorem noftrum certum Ac fpecialem, 8c ad infraferipea generalem facimus, conftituimus, Ac ordinamus tenore pnefentium : videlicet ad comparendum , At prsfentialiter intereflendum , fieu vos vice Ac nomine noftri prefentandum coram reverendo in Chrifto patre domino Juliano divina providentia lâcrofanôc Roman* ecclefic S. Angeli diacono cardinali, in Germania fedis apoftolico legato , prefidenteque in ftcro concilio Bafileenfi, sut quovis alio , necnon reverendis ac venerabilibus in Chrifto patribus, religiofis, ac iiluftribus ,fpeflabilibus, magnificis, egreglis Ac nobilibus viris tniferatio-E oe divina archiepifcopis, episcopis, abbatibus, altilqae perfonis ecclefiafticis vel fteeularibus in eodem facro concilio exiflentibus , inibique nomine noftro, iUuftriumque fratrum noftrorum, feu cujufvis eorum , ac fubditorum et vafiallorum noftrorum, quocumque vobis pro toterefie fieu jure noftro, feu illorum, aut cujufvis eoram , vel alias videbuntur vobis ibi agesKh feu expedienda proponendum, dicendum t explicandum 8c allegandum de jure noftro Ac eoram, docendum, proteftandum quoque, Ac requirendum , ac ü vobis videbitur costtradkesulam, five difleutieodum feu op-

PPISTOLd dLPHONSr

Regis Aragonum, ad concilium Bafiieenfe.

Mirtit ad concilium Pernardum Serra ordinù Cifkrcienfis.

fl», p. ■■■ REverendo in Chrifto patri domino Juliano divina providentia facrofanrta Romane ecclefiar tituli S. Angeli diacono cardinali , in Germania fedis apoftoliese legato, prefidentique in (aero concilio Bafileenfi, amico nobis caridimo , Alphonfus Dei gratia rex Aragonum, Sicili*. Valentia, Majoricarum, Sardinia , Ac Corfic*, comes Bsrchlnonenfis , dux Athenarum 8c Neopatria, ac etiam comes Roflilionis Ac Ceritanie, falutem, It votivis fucceftibus gratulari , necnon reverendis sc venerabilibus in Chrifto patribus, fc religiofis ac iiluftribus, fpeélabilibus, magnificis, egregiis Ac nobilibus viris mifirratlone divina archiepifcopis, epilcopts , abbatibus, perfonlfque faecularibus in eodem facro concilio exiftentibus , devotis, nobisque fincere dileflis , falutem Ac devotionis ifleûum,

Super nonnullis negotiis fiscrofanûa matris

ANNO CHRIJTT

Or eccletic nodrique commodus* concernenti-bus & bonorum , dcilinamus ad (aerum ipfnm generale conqilium de nofife mentis intentu informatum venerabilem ftc religiofum St dilectum eleemofynarium noftrum fratrem Bcroardam Serra Ciflerdeofis ordinis, pnefismium cxbibitocem , rogante* affe- Anofe reverendas paternitates, illuΩrea magnificentia* & nobilitatae retira» , quatenus didi noftri elecmofynarii relatibus velitis . velut noftri* fidem credulam adhibere . Datum in civitate Syracuiarum fub noftro tigillo fccreto , die Vil. menfis oclobri* , ■ono a Nativitate Domini MCCCCXXX1L

Alfonfu* propria manu .

EPISTOLA ALPHONSI

Rcgis Aragonum « ad concilium Bafileenfe ,

Notant facti concilio mBoriea* *a fe reportatam m regem Tkaaeti.*

1b. y.

REverendn in Ghrifto patri domino J. divina providentia facrofanfla Romans ccclcfis S Angeli diacono cardinali, in mania fedis apoftolicc legato -, prstidentique in facro generali concilo Bafileenfi , amico noftro canflimo Altbnfut Ðei gratia rex Aragonum , Sicilis &c falutem At votivi* iucccifibua gratulari . Necnon fc reverendis ac venerabilibus iu Chrifto patribus , & religiofis ac illuftribu* , fpeclabilibu* « magnificis, egregii* & nobilibus viris miferatione divina archiepifcopi*, epifeopis, abbatibus, perfonifque frcultribu* in eodem facro generali concilioexiftentibu*. devotis, nobifque fincore dilefiss, falutem fie dileûioni* affeflum .

Non ambigimus pro veftra St religione in Deum, & caritate in nos, At xeloincunflom catholicum populum, gaudium non mediocre vos fufeepturo* , fi quid enarrati audieritis , in quo fummi Dei laus , ac gloria noftra , infignis vidoria denique, & nominis Chriftiani exaltatio manifcfta coniiftat, hoc nobis ita jam cfTc ceitn perluadentes, judicamus nulla ratione i rztcrtnitti a nobi» debere, quin acceptum a Deo lingulare donum pene* vos profiteamur, pariterque scfiro* animos ingenti quadam laetitia repleamus. His enim proximis diebus, cum in nothum Sicibc. regnum claffe non invalida ftipau pervcoiffcmus, latnetfi alia gravia mente ageremus, qua nondum fui natura commode exequi poffe arbitrabamur, tamen non immemores injuria, quain e triennio 'apio nolite infula: Milcvcn rex Turineniis irficrre, quamquam fruftra conatus fuerat , fla in alios Chrifti fidele* quotidie inferebat , (latuimus primum antequam illa ipU agenda aggrederemur , hujus regi* littora hoftiliter vifitare . ut focum. fi vellet , armis decertare potiemus . Audiente* autem cum duas tantum dietaa ab infula fua Eerborum ditiree , locum veluti tibi proximiorem , ac navigii* noftri* magis quodammodo portuofum , delegimus , molem fcilicet quamdam lapideam . qua infulam hanc Punico lictori anneâit. Dic itaque folemni affumtionie glonofe Virginis Maria, qua primam ad eam inluiain applicueramus , fretum inter tafulamae Libicâ pnedifla littora mediam , fubtili arte ac diligenti -ftudio *per quasdam fe*se-ariditates (eu exigua maria navigantes t .ad mirabilem illam molem petvenimus. Eft hoc moles tamquam poos longitudinis fex millium paffaum, fit fupra folida , ΠΟΠ fornicibus conftrota. fretum illud mediam inter» fecan*. Hanc molem circa ejus medium fine mora coafcendimusatqucoccopavimus, occor» rentes rtfiftentefque barbaro* hoftes opprtffimns, atque in fugxm vertimus, tentoria noftra ibi fiaim ut, vexilla At Chriftiaua intertignia fit particularia noftra gerentia firmavimus. Infulam 11. lam Eerborum populofam , fertilem, opulcntiffinira , prima noftri adventus bora ita obfie. Edimus, ut jam incolat fni non tam d* fbrtn» narum jaâura, quam de liberorum « de conjugam . de propria deditione cogitarent. Nos vero non quidem prode cupidine moti, cum rapine incendio casdi eam fubjicere, ferroque an flamma frondentes agro* depopulari, ac prorfus vaftarefinc magna difficultate pollemus,regem inimicum noftro navigationis non ignarum adventare cum innumerabili militum «c peditum multitudine intelligentes , maluimus, ut cum eo confligeremus , cxpeflare , quam in ipfam infulam irruere. Tum rex Tunifenfi* barbarorum Gomnium regum At potentiffimus, atque ante hoc tempus inviÛu* , cognita moli* illius noftra captione , aliquo* die* moram fecit , nec ulteriu* progredi aufus eft , ni priu* bene omnibua explorati* . Littera* interca ad no* prgemifi , qcibut petebat ut fuum adventum preflolaremur , turpe ac ignominiofum ei fore commemorans , qui terga oftendiftet .Pollicitifuimus hofti nos , quod (ponte aliquandiu feceramus , proinde ipfo pofeente (kt ampiius faâuro» ; idque die* per undocim ex tunc in pente expédiantes , at cibaria noftra paulatim confamentes. ut promiferamus , Implevimus. Nam cum avadendi infulam occafio peropportuna effet, ea pretermiffa , non prius ex ponte pedem retulimus , quam regis inimici adventu* notae nobis effet, caftra proxima, conflidlu* exercitus « fuga peripetia Hxc enim ita afla funt, utdiD cimus, copiofiufque, ut firmiter credimus gavifi fuiffemu* » non de regia fuga, fed de captivitate , non de proftrata exercitu* parte, fed <)e toto partim cafo, partira in vincula conjeflo ; non de tentoriis aut hoftilibu* vexillis fed de unvcrfi* impedimentis, fi contiliafufcepta exfequi defignsta dic potmffcjnu*. Sed fuit, nefeimus an dixerimus volunt** Del, an veio fortuna invidia, qua tantam gloriam per no* comparari prohiberet , quamquam non fine memorabili vifloria tranfierimu*. Nam cor» penultima die Augufti undique hofte* , At Poeni, & infulsres , uno confilio , una bora , non folum ab infula , fed etiam a littore Punico, nos acriter invafiffent, magna·* que virtute a nobis utrimque rejefli cum magna fua Arage fuiflent i (latueramus dia fecunda Septembris acie ordinata in lignea» arces, qua* rex barbaras pence extremitatem ponti* fortiffima* fecerat , atque eo tempore fepius inhabitabat , ac in omnem exercitam faam impetam focere , lintribus cxploratoriifque navigii* , qoa brlgatsdnoe vulgo appellamus, & fchaphis, bene inftna» dis . aridum mare juxta latam ponti* fou molis navigare , ftc arces illas ac reliqua tentoria regia , qu· multa erant in ponte.

ne

ANNO ouusn »41 *·

inde io terra regredi potet circuire»A
obfidore , atque expugnare. Sed pridie quam
M aduri edemus , bodes animo deliberato Ac
taftmda acie impetum in alteram ex barre-
riis fins bnftidto aaflhr circa medium pontem
confttndUs fecerant, graviter injuriis atque i-
gnominiofis verbis fideles noftros , qui ob man-
datum nodrâm pnrvio intuitu exire nullo pa-
do intendebant, latefcentea aliquandiu cum
fcipfos milites noftri continuiflent, tandem in-
(blentin tanta impatientes , e caflris profillunt,
in bodes irruunt, illos trucidant, occurrentes
aliae plurimos pcpmunt, atque ita cadunt, ut
magpa barbarorum multitudo Chriftiana tela
fuftinere non valeas, inter fuas arces fe con-
ferre neceflario ftudocrit. *At* vero nos impe-B
tu quodam ac fervore animi , non temere
prqvedi, boftilia munimenta fimul cum bo-
ftibus invadimus , diruimus, ac folo aequavi-
mus . Pervenimus ad regis Africi tentoria ,
quem tanta ftragis novitate attonitum, in |y-
necium equum velodffimum fui imponunt ,
fagicntemqae filius rex Bugia. nepotefque qui
cum eo erant , aliique nonnulli primates, ac
totus ferme exercitos per tria millia paffuum
fugiendo comitantor , ficque una evadunt.
Fuerant magnanimi plures ex inimicis viri
pradantes ac primarii. Hi fe nobis vidoribus
objicere voluerant , ut morte fua vidoriam
noftram illuftriorem redderent. Trucidati nam-
que fuerant nepotes St gener quidam regis C
barbari, trucidati dc alii de regia ftirpe , plu-
rimique milites tam potentia quam dignitate
apud regem primi. De reliqua multitudine oc-
cite, qua maxima fuit, de tormentis bellicis
in noftram poteftatem redadis, de vexillis pro-
priis, regiis de tentoriis > de caffide, de mu-
crone , ccterifque regiis ornamentis ad nos per-
latis, nolumus ad jadantiam noftram memi-
niffe. Hec omnia parte militum noftrorum
pugnante adverfus innumerabiles pene barbaros
fua innitentes ferocitati confecimus . Quid die
fcqtienti a nobis prsftituta faduri fuiflemus
cum toto exercito praemeditatam ad pugnam D
secedente, facile ex comparatione quadam ju-
dicare quifque valet. Hic negotii exitus fuit,
quod hotte fugato, in noftram Siciliae regnum,
exhauftis fere alimentis, incolumes cum exer-
citu redjlmus. Nunc laudem tantam divina
dementia, non virtuti noftrr attribuendam
centenus, ejus vos confcios, qua nos velut
mfaiftros ad nominis Chriftiani exaltationem
habuit, his litteris noftris quo brevius fieri
potuit facere ftuduimos, latius fi gefta omnia
difiute duxeritis audienda , coram veftro con-
feflu narrabit venerabilis diledus elcemofyna-
rius nofter frater Berna "dus Serra Cirftercien-E
fis religiofus profeffus, qi em cum aliis man-
datis noftris ad facrofandam ipfam iynodum
mittimus, ut alie noftra littera dilucide oflen-
dunt. His pro tantis in nos Dei beneficiis ,
ut nobifeum Deum benedicatis , Ac in plalmis
ac canticis, ficut noftra in eum devotio fert,
jubiletis, petimus, hortamur, atque oramus.
Datum Siracufis, die VII. odobris, anno a
Nativitate Domini MCCCCXXXII.

Rex Alfonfus mana propria.

EPISTOLA ELECTORUM IMPERII

ANNO CHRITTI

Ad concilium Bafileenfe.

Mutuni .nuncios ad concilium, quibus fidem adhiberi rogant .

REverendiffimis reverendifqne in Chrifto patribus Ac dominis, dominis 8c amicis prxftantifiimis , Acc. Ud. p ·

Reverendifiimi reverendique in Chrifto patres , Acc. recommendatione devota antelata . In lapide angulari Jefu Chrifto militantem (0-lidatam ecclefiam duplici robore , facerdotio Ac imperio divina providentia ftabilivit, nof-que imperii eledores, quos Dei ecclefia facer-dotes . Ac imperium facrum principes conftti-tuit, ad fandam catholicam Ac univerfalem ecclefiam Ac ejus unitatis bonum fic oportet Ac expedit fic habere refpedum, quod noftri partes officii votive explere non poflumus , fi in ecclefia Dei dilcriminibus imminentibus pro viribus non occurramus . Quantum itaque ca-tholics ecclefias aftringamur follicita medita-tione penfantes, unanimi 8c devota mente ad veftrum celeberrimum coctum convertimur , noftros deflinantes oratores Ac nuncios prr-fentes , haram bajulos , quibus dedimus in mandatis nonnulla noftri parte fact· veflr-concioni referre, univerfalem ecclefiam, fan-diflimum dominum Eugenium papam , 8c fe-reniffimum dominum noftram Romanorum re-gem concernentia, per quos cum reverentia fanda congregationi veftra loquimur in finee-ritate pura , rogantes , ut fidei noftra zelum ipfa fynodus fanda refpiciens, noftra devo-tionis alloquium placidius fufeipiat, pro hac vice fidem adhibens eisdem oratoribus noftris creditivam , in his que fuper pramiflis excel-lentiis veftris retulerint ; ficque ad ea fe fan-da fynodus clementer inclinet, ut a diffidm & difpeodiis quibus poflit ecclefi* catholica imminere periculum, caveatur, ad laudem Ac gloriam domini (àlvatoria , qui perfonas ve-ilras votive dirigere & contervare dignetur ad profedum ecclefia (and· Dei. Datum Fran-cfordia die X. menfis odobris MCCCCXXXII.

Ludovicus comes Palatinus Rheni & duxBa
varis , Atc.
Fredericus dux Saxonic & marchio Mifnenfis.
Fredericus marcbio Brandeburgenfis *Ac* Bur-
gravius Nuremburgenfis, facri Romani im-
perii principes eledorcs.

EPISTOLA ADOLFI DUCIS

Julucenfis ad concilium Bafileenfe.

Muut ud eo> Primarum de FFachtendtmk legum doSorem .

REvercndifiimis ndbilibus ac venerabilibus & dominis cardinalibus, archiepifcopis, epifcopis cetcrifque venerabilibus dominis pnela-tia dc etiam amicis meisfiogulariffimis Sandi Spi-ritus circa initii (alabris perfedionem adit gra-tia pro falute. tt· * 1**·

Ro-

Reverandtâmi ac venerabiles patres 8» do-, mini, valitarum devotionum initium ac propofitum. ut orthodox· religionis membrum , CHRnT1 pi* congratulationis aftêdhi commando, fperans in magnorum difcriminum, proh dolor I profonds temporia anguillis , ubi domeftica coafilia retnediqm non invenerunt, veftrarum dominationum fuCragio , quorum prudentiam in sitioribus negotiis laudabilibus experienda frequentia approbavit iâlubre remedium . Et ne in tam fanâi de folubris propofiti perfoflione domefoca vinea arguatur Geritis in mea perfona, aflibus veûris fehcibus monitus fit exemplis, promu confurgo voluntate , veftro felici initio operam dare nitens . Ea propter mitto ad profens honorabilem virum Wima- Bnobifcum conftitui arbitramur. Et quoniam rum de Wachtendonk legum doâorem, meritis fue probitatis mihi dudum confiliarium, acceptum ad exponendum V. R. P. me· pUa Inclinationis defiderium propofiium dc intentum , rogando qu.tenus eidem in referendis k agendis meo nomine, fidem plenariam k auxilium V. B. p. dignentur impertiri, quas dominus nofter Jesus Chriftur ad *fua* ecclefi- tranquillam reformationem feliciter coofervare dignetur. Datum Coloni· die B. Severint epifeopi XXIII. mcufia oâohris MCCCCXXXII.

Sanci» matris ecclefi· devotus filius A- C dolfus Juliacenfis dc Montenfis dux dc comes de Ravcnabetg.

EPISTOLA CONCILII BASILEENSIS

Ad confules civitatis Argentinenfis.

Π viror *ulifuoj Joiht ui conahttm mittunt.*

SAcrofanda generalis Bafileenfis fynodus , fice. Dileflis ecclefi-filiis, magiftro civium dcconfulibus civitatis Argentinenfis,<alutem,dc Inter eundas hujus focri concilii folicitudh» nes , nulla major eft , dc nobis magis fuit cordi, quam ut Bohemia regnum in eadem D nobifeum unitate conjungatur, ad quod fsnflum opus perficiendum › nihil quod neceffarium aut utile vifum fuerit haficnus protermifin-os . Nam ut primum hsK fanfla fyuodus congregata eft , mox ad ipfum regnum ptiflimas litteras tranfmifimus , cum omni efficacia exhortantes, ut cum pleno mandato fuos oratores ad hunc locum divine convocationis deftinaret, ubi futuram , nobifeum Ipforum nnitatem in Dei mifericordia fperabemus. Sssspe deinde verius Bohemiam noftros notabiles oratores mifimus , qui hujusmodi faaZlutn negotium diligentius follicitarent , ac celerius expedirent, iâum eft tandem interventa Spiritus fandi, ut convenientibus in oppido Egne E ambaffiatoribua noftri» & Bobemorum. cooperantibus ad hoc dileftis ecclefia filiis nobilibus viris, Frederico marehione Brandcburgenfi, de Johanne duce Bavaria.oratoribuique Nuremburgenfibus , fic civibus EgrenGbos , aliilque infignibus perfonis, unanimi coufcnfu concluderetur, ut nobilia ambalfiata omnhim flatuum regni Bohemia ac marchlonatus Moravia ad hoc facrum concilium proficiici deberet» poftquam a nobis certos faivos-coodudios accepiffent. Quos jam pridem in plena forma, prout conventum fuerat, ad eos deftinavimut. Poft hac duo nuncii ex regno Bohemi-, cum littona credentialibue fupervenerunt , affirmatae fe promiftos ad denuntiandum, poft ipforum reditum in Bohemiam, incontinenti athbafimtores dUlornm regni & marchfooatns, jam-- teâoa, ad concilium venturos , nec non ad hofpitia k alia necefiaria pro ipfie ambaSatoribua properanda. Hi duo auncii k ia via fit hic cum omni humanitate fufeepti, fit tandem de nobis bene consenti , io Bohemiam iwurfi funt, affirmantes quod poft ipforum reditum, difii ambaffiasores fine mora iter huc veniendi arripient. Ex quorum verbis, quantum conieftarare pofiumna, circa finem fequenais menus novembris, aut ad plut ante Worn nativitatis Domini , memoratam ambaffiatam bare res tam pia k necefiaria communia eft omnium Chriftianorum, dc ad eam promovendam confiliis dc auxiliis quilibet catholicus pro viribus obnoxius eft , cumque eo promtiores ipfos Bohemoa ad unitatem noftram fufcipiendam iperandum fit. quo plures perfonss iafigne» in hoc loco adefie viderint, expediens foro exiftimavimus inter alias magnificas civkates, Suam ad tam ûnâum opus aeeerfivimus, veram etiam invitare, cujus prudentiam plurimum Bohetnorum reduction! accomodam effe fperamus. Vos igitur cum quanta pofiumus inftantia deprecamur, ut omni quo poteftis sffeflu ac ftvore , rem iftam (àhibenlmam velitis profequi ac promovete , aliquos magni confilii dc bona conficientia viros , huicque profecutioni afleôos deftinaudo , ut ipforum profentia gentis Bohemia redu&toni confilium dc auxilium afferre valeat. Ex qua re Deo omnipotenti, cujus res aghur , vos grattâmes reddetis, Chriftiana religioni plurimum proderitis, vtftnaque prochra nationis Germanica quietem dc tranquillitatem procurabitis , dc nos omnes Sacrum concilium celebrantes, ad quaque vobis grara obligatos efficietis. Datum Bsfiler die XXIX*. Oâobris anno domini MCCCCXXXII.

Explicit littera miffs principibus Atmanni- k communitatibus civitatum pro ftôo Bobemorum .

XPI8TOLA LUDOT1CI

Comitis Palatini Rheni, ad concilium Bafileenfe.

Afcni ad ceadZwm duSwer *unwtrfiutit fit» HeMcfgnfit.*

REverendtâmis in Chrifto patribus dc dominis ficc.

In Chrifto revereodiffime pater, fit domine procipue, ac patres reverendi amici peremandi , kc. Exhortati dudum k rogati noftros deftinari oratores ad coetum inclytam, ubi follidta pietatis cura adversus mala CJiriftfonis populis impendentia, de opportuno agitur auxiliationis prsfidio ; aoftro temper fuit intentionis propofiium « expetitam legatioamm dodorum tam libenti quam grato animo deftinarc, nec ab 00 declinandi cupido umquam inceffit. quamquam fuborta fofpenfionis concilii fitma loquaci, mmuuTm etiam aliis Intercedentibus» paululum rerrafH, huc uiqne 00ftram legationem diftulerimus . Tamen quia

pe-

*****
‹γΛΠΤΙ
**u

ANNO Domini

periculofe inter difficiles orbis motus humana jadlatur mortalitas, grave naufragium factara , nifi communibus periclitantium fufpiriis, ut adverfis Hbperet flatibus, fpiritus fufeitetur Altiffimi, in cujas ootninc congregati, veflri, ut fpe pulcherrima confidimus, finceri fufpirant aAc^tas , ut jacula que ad ultionem peccatricis carnis Dei immifit indignatio, provopata ofienfii acerbitatis per reformationem chriftian- religionis depofita pro humani generia turbam miferatkmia confpiciens intuitus , puer provocatus clementer eripiat I In qua re quantum noflri- incumbit humeris, opnreflb populo relevationi- fperata fincero przflantes corde adminiculum, noflro 8t przleflz filia inclyt- univerfitatis ftudii Hcidelbergcnfis nominibns, egregios magiftros Nicolaum Magni de Janvyer,'Gerardum Brand iacra theologia , & Ottonem de Lapide decretorum doctares, viros pietate, feientia 8c circumfpeclionc infignes, legatos & oratores noftros, ad catum veftrum celeberrimum deftinavimus pleno eosdem veflris paternitatibus & benignitatibus recommendsntes aflcita » & rogantes ut pietatis & noftra contemplationis intuita , benigniter eos fufeipientes , caritative inantea pertrahetis , at eo plaeidiarlbus promtioribufque animis in vinea Domini pro optata felute fidelium obfequia impenfuri, boni cujufcomque, in laudem Jefu Chrifti & (alutire humani periclitantis generis remedium, exinde futuri participes nos conflituant. A & libenter audivimus , ac ea indubie ex Spiritu-fanâo proceflifc cognovimus . Verum quia eadem bulla nos admonet, ut traclatibus quibufeumque cum fummo pontifice & aliis fuperfederc , illofque amputare velimus, nifi fanclitas fua facro concilio Bafileenfi (impliciter 8c abiblute adbxreat, &c libenter valde audivimus aviGtionem illam , quoniam & illud femper intentionis noftre fuit, nihil penitus cum fanftitate fua peragere, nifi ccn cilio fine qualicumque limitatione annueret ; nec meditatio illa. quam archiepifcopus Ebredunenfis > non de mandato noflro , fed propria promotione interpofuit, nobis umquatn placuit , nec etiam quicquam acceptaremus , B quod vergere poflet quolibet modo in diminutionem feu derogationem facri concilii Bafileenfis, & decreti Conftanuenfis, quod incipit frequens : fed ut omnia perfonali przfentia noflra melius adaptare poflemus, nos dedimus 8c obtulimus fu.im fanélitatem velle vifitare. quoniam nobis fpes firma data efl › quod ex mutua convcntiore, 8c non aliter, illud negotium aptari poflet. Et pro eo nunc premittimui folemnes oratores noflro», przbtos . barones , 6c nobiles ad fuam ianâitatem , qui fibi exponerent ea que V· P· mittimus prefentibus inierdufa; & etiam videbunt difpofitiones pro tranfitu noflro aptatas, 'fecundum quas nos poterimus regere. Idcirco V. P. attente rogamus, quatenus in re illa nullum C pepitus fcrupulum mentibus veflris velitis immittere, fed firmiter fare, quod rranfitus nofter in nullum finem fiet, nifi ut dominus papa concilio adhzreat. Quod fi obtinere poterimus , laus Deo : fi non, ex tunc fine corona It omnibus aliis privatis commodis huc revertemur, 8c ita inter nos & prefatum dominum cardinalem extitit prolocutum. F.t licet , ut avifamur, multi noflro contrarientur acceflui, tamen in nomine domini nullum periculum nos removere debebit ab his, quz conferre poflunt ad profecutionem ipfius concilii, St ejus felices fuccflus, quemadmodum V. P. fubito per folemnes nuncios noflros loú formaturi fumus. Iterum rogantes, ut cum proceflibus contra dominum apoftolicutn & fuos ulque ad proximam aviiationem noftram fuperfedere velitis ; quoniam & hic difpofitum efl, ut ita fiat erga vos. Et hoc fua fanftitas per venerabilem dominum Jacobum Sirii prothonotarium facere velle nobis affirmavit. Reliquum efl, quicquid dicatur aqt fiat, non reperiemur in alia fenrentia , nifi cum adhzfione totali facri concilii ufque ad mortem. Praeterea, reverend iflimi patres, his noviflimis diebus habuimus nova de regno noflro Hungarie, de quadam confoederatione Polonorum & hzreticorum Bohemie contra omnem nationem & przfcnim Teutonicam, derata E natione Ilungarica , quam, ut dicunt, excU piunt- Credimus tamen quod hoc fiat fubquodans velamine, quemadmodum in copiis prefontibus interdans V. P. comprehendere poterunt. Quas quidem res fatis horrenda apod omnes arbitrari poteft, quod hi qui fideles ceufcntur, cum perfidis haereticis in fupprefiionem catholicorum fie fe connectant, & jam apertius tnonflrant ea fubfidla qua Ipfis h-- reticis a prima pullulatiooe hujus pravitatis femper dederunt, quemadmodum conflat omnibus nationibus convicinis , quod nifi foiflct

Ludovic» Dei gratia comet IMatinus Rheni, ikcri Romani imperii archidapifer & provifor in partibut Rheni , Suevi* & Franconia juris , & Bavaria dux.

EPISTOLA S1GISMUNDI

Regii Romanorum ad Concilium .

Monet concilium de fuo papam adettndi propofito , & de confoederatione Polonorum cum htretku Bohemia odverfus Te'itonicos .

IS p *ifi-* TX Everendiffimis venerabilibus in Chriflo JI V patribus, &c.

'Beverendiffimi in Chriflo patres, *&c.* Audito pridem reverendiflimo domino cardinali de Comitibus, quem fonti iffimus dominusfummus pontifex una cum reverendiflimp domino cardinali de- Monteforci jam vita funCta, alias ad majeflatem noflram traufmiferat, k. capta cum paternitate ejusdem pro accedo noffifo ad Urbem & ad fuam fanditatem conclufione , nulla tamen alia de caufa, nifi folum ad bonam concordiam Ac unanimitatem inter facrum concilium & ianditqtem fuam adaptandam, mox P. V. (criptis noftris proat decuit, avifataseffecimus, ne tranfitus. nofter eisdem paternitatibus veflris aliter quam fic interpretaretur - modo flipervenn nuncius Bafileenfi» Barbatus, aflerens nobis bullam focri concilii, qua continebat, ea que per oratores fummi pontifici- ta Bafilea ada flint, ac etiam refponfom laudabile ipfis per facrum concilium datum . qua omnia, quia nobis nedum gnu , fed fit necedaria erant, latenter fufeepimus ,

adherentia Polonorum. ipfi heretici dodum «d alia fuiflfent deflexi. H®c V.P. intimanda duximu» , at deftper cogitetis, dt prnvideaAs, ne ifti conatus Chriftlanlfmo pericula par* tnriant duriora. Datem Senis die ultima menfis oAobris, regnorum noftrorum anno Hungaris , dic. XLVI. fice.

Sigiftnundus, Dej gratia Romano* rum rex Temper auguftut, fite.

Leila cum captis intmedare *fùbfcnptis .*

LITTERA

Niff· per concilium Bafileenfe dominis cardinalibus in curia Romana exiftent:bus, VII. idus Novembris.

Ut β contingat fedem apoflolicam vacare, eoo *procedant ad eleilwnem , fed ad concilium veniant.*

O AcrofanAa, &c. venerabilibus ac dilectis ecclefie filiis S. R. E. cardinalibus fainter# , fite.

Cogitationes unitatis fit pads huc fanAa fynodus jugiter cogitat, folprtique cura ac vigili meditatione intendit omnem occationem fchifmatis fic divifionis tollere, ac prudentia Apio amputare, in his follicita intentione aCles confideralionts excitans , rata eft fore admodum opportunum ad veftri memoriam revocare decretum ejafdem concilii, jamdudum editum in quarta Ipfius concilii leftione, cujus verba funt hoc. *Ad pnvtdentu fpeüat officium, &c.* atque ne forte cxiftimaii pollet tempus decem dierum vobis ad intrandum conclave prrfinitum, per conftitutionem editam in concilio Lngdunenfi vobis currere, faltem a tempore nota vacationis, in loco hujusfacri concilii certam declarationem, ipfutn ad LX. dierum terminum prorogando · proxima leftione promulgavit, cujus tenor eft talis : *Dudumbsc fanihi Jt/nodus , &C.*

Admonemus igitur vos omnes & ungulos , & per vifcera mifericordia Chnfti propenfius exhortamur, atque in virtute fancle obedientic , & fub pceni» in diftn decreto appofitis & contentis, diftriAc vobis prxcipiendo mandantes , quatenus in cafu vacationis apoftolica fedis , ad eleclionem procedere, contra diAi decreti tenorem › minime attentetis , fed ad locum hujus facri concilii venire feftinetis, omni mora poftpofita- Ecce vobis congruum tempus offertur, ecce vobis panditur via unitapicis. Si ecclefiam Dei diligitis, cujus lacie nutriti eftis , cujus honoribus maxime iublimati, paçem & unitatem diligite, oblatam vobis ampleclimini viam unitatis dc pacis . Nolite occationem dare , ut inconfutilisChrifti tunic* difeerpatur. Nolite agere ut mutuis contentionibus marci na viicera quatiantur. Coelum in tefies invocamus fit terram, divinum judicium obteftamur , fcandala orpnla atque mala, qua t x eo ventura effient, fi contra diAi. decreti teno em , ad eleAionem procedere lentaretis, in culpam hoc attentantium animarumque fuarum onus dt periculum redundare , ac recepturos elle pro tam gravi flagitio In diftriAo Del judicio ultionem . Speramus autem in ejus mlferieordia , dc quo diflum eft per prophetam , Aquod non relinquet virgam peccatorum fupdi*" fortem juflorum , quod fi qui talia pnafume- 'rent attentare , hoc faoAa fynodus freta divina mifcrationls auxilio, talibus providebit reme* diis, quod eorum malitia mox ut orça effiet, cum Datban dc Abiron abCbrpta, confiimmatienem accipiet divine dextera ultione . Confidimus autem de vobis meliora & viciniora faluti , ut matris veftra ftnAa Del ecclefie velut viri obedienti* filii obfcqaentes mandatis, ad hanc fanAatn fynodum properantibus, dt tam in prodidit quam in omnibusaua m exftirpationem herctum, generalem reformationem, & pacem pertinent gregis Chrifli, pro fapieotie, auAoritatis fit rerum experientia » vobis a RDeo collatis muneribus, ad coituram agri dominici partes impertiemini veftra follicitudinis & laboris, pro quibus accepturi eritis mercedem gloria fempitprna. Super premiflis autem univerfis Chnftianitatis principibus litteras noftras fcripfimus harum feriem continentes. Datum Bafilee VII.idus novcmbns MCCCCXXXJI

*****
αAITΠ
l4>1'

LITTEBA DOMINI ALBERTI DUCIS

Auftrie revereodiftimis in Chrifto patribus fite.

Bokemos inducias cum ipfo acceptare noluiffe, fed tenus ejus hofliliter imrajfe.

REerendiflimi , dtc. poft debitam fui re-commendationem . Receptatus V. P. litCteras in cfteAu continentes, vos intellexiffe Bohemosad treguas nobifeum fervandat noluiffe condcfcendere , prout hrc *&c* alia in litteris elfdem plenir, continentur . Eft verum P. R. quod diAi Bohemi pluries recufarunt treugas habere nobifeuin, uti credimus V. P. per nuncio· facri concilii ad Egram miflus luculenter inftruAas . Quidam etiam ex ipfis Bohemis c»ptiofe traAarunt nobifeum fuper redemptione captivorum , quos tenemus mancipatos , latagentes variis modis nos defraudare. Quos tamen modos neccflâtate impellente non modica apprehendere non potuimus , prout adhuc fine grsvi nocumento fufeipere non valemus. Cognofeant Igitur R. P. V. hanc rem taliter dc non aliter forcgeftam, contrarium fufurrantibus minime credentes. Utinam diAi Bohemi dono Spiritus-fanAi ad cor redirent, ac ad obedientiam debitam S. R. E. condefcenderent ! Sed ex ipforum gcftis revera nefandis illufi vehementer eft timenda ! Nunc vero cum polliciti effient fuos ad facrum concilium caufa pacis nuncios deftinare, fuo exercitu «c munitione curruom fulcitl, terras noftra» , Aaftriam & Moravians intraverunt hoftiliter, depraedationes, incendia, latrocinia, ftupra , inceftus, dequam plurima alia crimina committere non verentes , prout adhuc, timore Dei penitus poftpofito, magis ac magis, quod dolenter referimus, committere non verentor Indies , ex quibus non pax , ad quam ft quodam velamine anhelare reflantur , quin potius pacis fle Chrifli fidelium turbatio non modica ofteoditur in cffieAu . Cum igitur diAis Çohemia ad terras noftra», com maluerint, pateat ingreflu», rupium, nemorum* alplum, aut aquarum obflacolis minime oMaatlbus · nifi quantum no· fidelium noftrqrum affiftattia Aenus reftitimus , k adhuc reflflcre {intendimus etedem , totum noftrum juxta poffit ; Applicamus V. P. humiliter dt devote , quatenu» nobis providero libeat dc auxilio opportuno, m diAia Bohemia occlcfia n Dd & fignan-

P. *??

C7***eaMr flat·» ncelefinftleum mukifaria rool-Agpr varios religionis aflat nunc devotione , I
Ofoae modis cradelsbaa tarbentiba* refiftcre vateaaaus , fo eo urique Alliffimo, cnjus .ros
CKWTI agitur, obfoquiiNn acceptabde, adiique & ctsaflia. harass pasriam Obrifticalia cgnfolatk», asm pwnuua foetetis· Scriptam ia. oppido noftro Korenorumbarg XIV. die .naenGa Novnmbri» MQQCCXXXU.

Albertus Dei gratia dux Auftria marchioque Moravia.

PROPOSITIO

Jhmtni epifcopi Nweroettfit, ambaffieterir dssum docû >«rmadte jtf* m *coagregatmne generab coudlü Refileeafit.*

PRo fle ex parte illuftriffimi, geaerofiffimi, pttfentiffimi, ecclefia fanda devotiffimi filii , agftrique domini metuendiffimi, Philipi Borgundue, Rrabantie, ac Limburgi· duci· j Flaadrie, Arthafii fltc. comitis, domini notai fupremi, «d hoc prrfetn facroianflum Bafiloenfe veftrie ia peribitis, reverendiffimi ravneeodiqro ia Chrifto patres, ilfoftris princeps , ceteriqne fpcdabites viri ac domini notai honorandi, congregatam concilium , fui humilea oratores credeneiaiea litteras parte, fua prefeacitari, orsrioaemqne tetutiffioum fofluri advenimus. SiSecundus'philefophtts iu tantor»Cmade non contenti, nifi ftc divinos impendit filentio affiducrit, ut Adriano mortem minitante, fitentium cervici proponerett 8t.Xenocrates ia Contione folitacrebrius tacens, increpanti fe diceret nufquam Mcniffe nqcuit, frequentius puduit efle loqootum ; ftc Hefter pro populo Dei rogem Afluerom fuppiex exoratura , invifcm appararam , regiamque ceifitudinem admirata, exanimis corruens^ vocem pariter 8c fpirijum Rippceffiuit ; fi pleris hic quam Adriaens, fi, pluris hic quam Affileras, ubi ecclefin ooiverfelis vefiris in digniffimu perfonis paradigma complota» eft; rem profeflo grandem atque intapporubile «attanoftris humeris injecimus, cum in prodentia P. Veftrarum , digniffimi patras , qui vix balbutire noveramus , eloqui profum fimus. Attamen experti in confpeâu paratuum leviores filiorum fermones frequenter, jucundius admitti, ovationem quem votis fafecpimus peragendam, fub omni moderantia fit cpràeAione in antea profequemur. Pro dicendorum hypothefiafpicientes ad temporum congruentiam, oftérontra in mediem illud regii prophète : *Oculi atei fitmper aé JMelet, terta* › Et fi .oculi omnium ad Deum fidelium anflorem , tamquam ad effiendi , originandi, flt gubernandi primum & univerfeliffimum verum principium, a qnq cunfla fori aptantar in focis, debitofovu. fo tmi-E *ratio* fuoa moliuntur gradus, fecundum illud pfalmorutn,. *Oculi* mmmtai *ht te , Domine, <ÿ' tu* das eis e/cnm ilfonro ta *tempore opportuno.* iMelkflualis tamen natura quodam ^niliati 8c feeretrari profpefln fua intentionis oculos dirigit in Deum., fecundum illud Hermetis id Afclepium fecundum animam |t corpus, boao duplex, ™ iUa pars Eatplea» quam vocamus divina .fimilitodfoi» formam, qma jugi iasentinsse in fappi inflorem perforerai . Ptojnde rationali quodam infttaflu admoniti, homines de. broc acceptis vices fuo cteatori poffibiles refondes· edofli, D cetero» ad fe incolendum in foam redegerit operatione·» , quid de gente fanfla, populo acqnifitioois, veftro regali facerdodo , diguiffimi vjri, in quo ecclefia triumphantis verum relucet pontificium , in quo ecclefia militantis irrefrafla refaltat fpecies, in quo utriufque gladii cullata poteftas irradiat, a quo gratiarum exuberamiffimi fontes in convalles populorum copiofius refluunt, 8t apud quod illud .mifericordhrum a latere Chrifti profluxum permanet erarium ? Hoc veftrum fanfliffimum , glcriofiffimom , beatiifimumque fecerdotium prodicant homines, extollunt populi, nationes venerantur , verentur , reverenturque.* quos devotius imitari ftudem illuftriffimi principis ac domini noftri celfitndo, certo comperiens ecclefiam fanflam Dei hoc in Bafilqenfi. loco adunatam ad incolendum venerandam reverandumqae veftram fecundum ordinem Mekhifedech fiicerdotiam, nos fuos humiles fervitore* tranfmittcrc curavit : cujus parte illud ràerimus regii prophets , *oculi mei femp-r oJ fideles terre.* Profeflo, digniffimi patres, profeflo illuflriffimi principis ac domini noftri docis excellentia ad vos fideliam conduflotes oculos fua pia inteMkrah direxit, qua per omne gratitudinis genae optans diffundi · in primis veftris reverondiffimia revcrandifque paternitatibus

C7 <1* rescriptis dc frequentius 'tranfmiflts atnbafA Sacerrimo concilio foam prUfentilm minime..... —
ANWO CMiun craum »♦»·

fiatis affeduofius regradatur, apud easdem devotius deprecans dc tardatione forfitam optate vifiutionrs favorabilius excuiari,- in tantis enim dc arduis badenus implicata, que diutius votis conceperat uique in prefentia tempori minime exfolvere valuit . Pnetcrea quit ad certum didicit easdem veftra» reverendi(fimis rcvercntiafqnc hoc in Acerrimo Bafileenfi loco effe conjondas ad exftirpandum herefc» , dt ptwfcrtim illam HuAtarum Bohcmorum noftre temporibus ceteris procellofius dcbacchantem , fuoque damnabili rugitu fine» noftro» attingentem , catholicorum principum pacem , ecckfiafHcoromque virorum reformationem requirendam, in hia tam Andis ve-Bfe ftris votis condeledata, eisdem congaudet , congratulatur , dc alludit, exifiimationem firmiffimam ducens , nullo evo ecclefiam fondam Dei fuper grandioribus fuiffe congregatam . voique digniffimos viros, quot Dominus conftituit fuper teftamantum fuum & focrificia, nullum ufqueqnaque acceptius focrificium ρπ$-A<turo» ; obinde R. P. V. in vifceribut Chrifti precatur dc exhortatur ducalis celfitudo , quatenus in hi» tam Deo placentibus λ dignifies» rebus Deum pns oculis habentes, vices veftras, exadam quoqut diligentiam exhibere Audeatis: (eque pro his juxta vires exequendis voluntarium devovet . Kurfus quia frequenties ad memoriam traxit ducalis maje C fias , quod folerti & vigilanti cura Dominus nofter Jefus Chriflus, fupremus ecclcfiarum paftor , inter fuos pacem dc unionem haberi optaverit . qui omnem divifionis atque fchifmatis occafionem eradicare folhcitu» , ad Patrem fuum omnipotentem orationem fundem inquiebat, nox pro *eis tantum rogo te, Pater* , /ed *pro eis* fin credqun *funt per eos* , wr *unum fini, ficut tu in me, & ego in re, &c.* Et per Apoflolum i. ad Cor i. *Obrecro vos, fratres, per nomen Domini nofiri Jesu Ciiffi, ut id »pfum dicatis, & non fini fchifmnta in vobis, fed perfeifi efiote tn eodem fenfu 6- in eadem fenteniiu.* Nec mirum, quia ipfe eft illa uniris, que per numeros cocxtenfo fuo virtualiD ampliflimo ambitu omnem creaturarum congériem in unum glomeravit univerfum , que inter duo extreroa angularis lapis defixus, utraque faciens unum, no» quidem natura fejundot, per gratiam uniformifans. fibi ipfi copulavit , & hanc (acerrimam fuorum communionem atteftatus , in ecclefia fanda Dei unum partorem unicumque gregem demulgavit , fuse amantirtirnæ conforti , ecclefie fonda Petrum & flicceffores foot partorem unicum prefiejens, fecundum illud Johannis ' *Simon diligis me plus lds? pafie oves meas·,* ut fub uno fempiterno capite Chrifto una fide, uno baptifmate, una facrofanda matre ecclefia , unicoque fummo pontifice vitam agendo , ad K gloriam que (ècundum B. Dionyfium de c-* leftï hiérarchie m unione deiformj confidit, trahetemur. Etiam quia non immemoriter duxit ducalis magnificentia, nihil in feculis <(Te perniciofiut, nihil infidelibus delcdabilius , carhnlids fcanddofiul, dc profpedantibus monftiuofius difccffu membrorum a capite, filiorum a parente, paftoris a grege, & fponfi a fua amanriffima fponfa; percepto quod uique in prsfentem diem domini no-An fummi pontificis Eugcnri fooditu, huic exhibuerat*, que tamen tam dignfieis rebus tradandis , concludendis, atque expedite pradicandis, non modicum aut fohesa ejus demirta aodoritas non modicum, videtur accomoda , timens ne levi caufis amplior diffidentia oriretur , in magnum adbec tenerrime unionia pnejudicium ecclefia» in uovumque antiquati fchifmatis exordium , deerevit nos fijo* obfoquiofo» sd ejusdem domini noftri fummi pontificis foeditatem quam citius progredi, eamdemque in omni humilitate, reverentia dc obedientia filiali fuppliciter exhortari , quatenus mollificarum cor patris convertens in filios, fe ad hoc prefens Bafilcenducat : in cafu vero legitimi impedimenti, fuos committere cum plenitudine potcflatis ; rogatqee filiali affedu eadem excellentia , ut io his que audoritatem. libertatem A honorem ejusdem domini nortri fedifque apoftolice concernent, cum omni reverentia dc m»nfuetudine hoc facrum concilium agere dignum arbitretur» in Domino optime confidens , quod precibus catholicorum principum demulfus , fe Suis votis de proximo exhibebit promtiotem. 1'ortrtmo, quia advolante fama. qua nihil in creaturis mobilius, ad aures illurtrifimi domini noftri pervenit, Uuffitarum Bohemotum aqnbaSiatam fub certis pta.iixis conditionibu» , & cum non modica fpe redudionis eorum , ad hoc (acerrimum dewniffe concilium , dolore uterino cempatiens, tam duduni gloriofum regnum, Gallicorum genti confidentifiimum, dc fibi ex genere propinqui®mum , fub tanto periclitari discrimine , in futura eorum caritativa & amicabili rtdudione deledatus, no» foot in hac materia auxilium, affiftentiam dc favore» poflibiles pneftituros demandavit. Verum fi, quod abiit, indurata cervice atque pertinaci animo, haju» Sacerrimi concilii rejedo confilio, effrenata facie fui» in damnatis hercfibus morari pneelegerint, de eundis hoc abominabilibus deteftatur nefts, aliim prêter gladii viem non arbitratus, éclefia fanda Dei huicqoa (acerrimo concilio ad beneplacita fe devovet paratiflimum , fob conditionibus dc modis aliquando tadls , k in porteram explicandis , cum reliquis orthodoxis principibus apprendere Scutum dc arma, & exfurgere in adjutorium populo fondo Dei, fcque Gcdeonis exemplo pofiturum murum pro defenfione domus Dei Ifrael t gladium quoque ad vindidam malorum accindum ufque ad rei votivam coaiummatioecm pro viribus devibraturem , eo prenante, qui fortium manos dirigit ad prelium , dc digitos eorum ad bellum, cni honor fic gloria in fir cula fieculerum. Arnen.

PROPOSITIO

Faths per dominum eleemofynarium regii dtragenenfis »a comgregatione genenti facri comabi JSafiteenfis,

STallifori conditor orbis, foblimis Ac ex- Jb. p.
celfus, cajus inefiabilis altitudo ctementie nullis eft indufo limitibus , nullifqoe eft terminis cMaprebenfo, dc fode majeAatis fua ab eterao profpiciens, quod ferpees ille hoftis antiquus, humani genetis injatiabilis homicida.

da, qsl primo solde femen mortis invenit, Atinas decem ad .explendum opus tabernaculi
I "ac mundum iftum vifto fibi homine fubjuga- mirabiliter exAtruxerunt , in qua eo|ʃ̈is arti-
ΛNNó Vjt ' venenumque fuum decipiendo primorum fex propitiatorium, id eft oraculum de auro C
CKU,TI hominum credulam novitatem in corpora no- erexit mondtftimo, duolque Cherubim ex auro
"ʃ3#' fora latenter itnmerfit ; ne quomodo homo ad dufltli alas in fingulis fummitatibus propiiiatorii extendentes, & candelabrum duôile de auro mundifiâmo , de cujus vetle calami, feyphi, iperule ac lilia procedebant. Magnum nempe pietatis facramentum erga dileflam Pci eccleflamin hoc evidenter pofiumus intueri, quod divina providentia in ea fingulisquibufque temporibus viroe fantfos quafi novas quasdam ftellas in coelo apparere facit, fecundum quod temporis exigentia hoc expofeit, ficut tuba veritatis Gregorius eleganter infonuit dicens : BLicet inter hzc merito divins difpenfationis ©per· cernere, quomodo ad illuminandamno- £lcm vite prefentis, aftra quoque fuis vicibus in cœli faciem veniant, quoufque in finem nollis redtmtor humani generis , quafi verus Lucifer furgat. Nodurnum namque fpatium , dum tendentium fuccedcntiqmque ftcllarum curfibus illuilrafur, magno coeli decore peragitur . Ut ergo nOis noftro tenebras luo tempore editus viciiîimque permutatus (lcliarum radius tangeret , ad oftendendam innocentiam venit Abel, ad docendam cordis munditiam venit Enoch , ad exhibendam fpei & operis longanimitatem venit Noc, ad manifcftandam obedtentiam venit Abraham, ad demonftran- Cdam conjugalis vitx continentiam venit Iliae, ad infinuandam laboris tolerantiam venit Jacob. Ecce quam fulgentes in coelo ftellas cernimus , ut inoffenfo operis pede ecclefia iter fur peregrinationis valeat peragrare. Nam cognitioni hominum divina pietas quot fanfloa vel juftos exhibuit . quaft tot aftra fuper pec·' Cantium tenebras mifit; & non folum in veteri teftamento hoc fecit, fed etiam io novo. Unde in principio mifit apollolos $c difeipuios fide armatos, contra incredulos; poftea martyres armatos patientia contra tyrannos ; poftea doôores iUuftratos faplentia contra hsrecicos,- poftea coofcflbres corufcantes fanfliriionia contra male viventes Chriftianos ; denique vero vos eleflos Dei operarios gemina poteftatc fulgentes, hoc eft imperio duplici, ipirituali videlicet & temporali , evangelicus ille paterfamilias ad excolendam ejus vineam hora novilhma deftinavit. Eft enim hrc civitas illa Jerufalem duodenis virtutum profuigens radiis, quam coeleftium arcanorum ferutstor Johauaes iu Apoc. c. 21. vidit defeendentem de calo , cujos muri fundamenta ornata erant omni lapide prrtiofo , in cujus laudes Pfalmifla cecinit, qui Chriftum lyra prodicat, & in decacordo pfeherio ab inferis excitat , fic dicens cap, $a. Coq/urge, *confurge,* induere *fortitudme tua Sion, induere veftimentis glori» tua, Jerusalem civiias fan8b ____ Sternam per ordinem Inpidet tuos, fundabo te* i» *faphirit,* C" *ponam fafpidem propugnacula tua ,* cf* *ponas tuas in lapides foulptos , on·nefqua terminos tuos tn lapides defiderobdes ,* Hinc etiam sicut propheta Ezechid teftator cap, 16. Juravit Dominus , 81 ingreflus eft paâom fecum, inquiet·» Zeti re *αφια, & emundavi fangttinem tuum ex te, unxi te oleo, & vejhvi te dtfcolotibus , & calceavi te yanthiuo ,* cmxi *te bjtfo, indui tg fubtilibus, & ornavi te ornamento, & dedi armiUos in manibus fuit ornata es auro & argento,*

Primo enim hac fanfla fynodus obtinet fufficienti· & abundantia adoptionem, qoia/itjFCiat vôfiit. Quid enim huic deeffe poterit, in qua profidet Verbum illud sternum , quod E erat in principio apud Deum, quod Verbum fsflom eft caro de carne Virginis, fecundum Verbum fana , non verbum prolatum ut tranfeat, ftd conceptum ut maneat i oon verbum feriptum k mutum, fed incarnatum & vivum, hoc eft don mutis figuris mortuis in pellibus exarstum, (cd in forma humana caftis Maria ‹ vifotribos vivaciter impreffuml O immaculatam, Del «eelefiamhO fpoufam Del cleâami O deargentatam Chrifti columbam , divinis eloquiis erodicam I ia qua omnes lapientes cor-

£9* d* oe/ms *es byfie & polymito, mulùfiftu colori-bus.* Cura ergo bac ûcroiinôa fyoodu* tôt CHRIST! *C unt" gnciarum/fonii fu&cienter abundet, I4,t ac non panda viiratibu* fit copiofiusûrrorata, dicere non incongrue cura Apoftolo poffumu* illud a. Cor. j. food *omnà fufiâenùa* rsq/tne x *Deo eh, qui idoneos nos* novi *ufiamenti fecit minifies,* non *linen, fed fpirùu.* Et hoc de primo.

Secundo, obtinet hase fserofanAa fynodus concordis & excellentia unipnem , quia owtnra *multitudo fandorum efi,* dç qua dicitur illud x. Parai. 6 *Convenu rex faciet» fuam.. & benedixit multitudini Ifnel.* Use eft ctiad ilia fapientum multitudo, qua ûnltat eft orbis terrarum , cujus rex fapient, id eft Chriftat,"B itebilitnenium eft , merito fecundum patientem viatorum ftatum catholica five univerfalis ecclefia nuncupatur . Non enim ficut h*-reticorum conventicula in aliquibus regionum partibus coartlatur, fed per totum tsrrarura orbem dilatata diffunditur, ut dicit Iftdnnn I. r. de Summo Bonno. Hercfet aut ia aliquem angulum mundi, aut in unam gentem verfari inveniuntur; ecclefia vero catholica, ficut per totum mundum extenditur, fic & omnlum gentium focietate conftituitur. Prsfertim quia omnes omnium hominum, divariltatri colligit , fe nullam abjicit ; non rituum varietates refpuit , quia & Jtidsos St gthtites pathter vocat; non nationum divertitote*, quia At *C fan,lu , 6e.* Et hoc de feeundo .

Crocos 8c barbaros , Scytas & Medo*; noa conditionum, quia fervot & libero*; non fcxuutn, quia mafculo* & feminas; non animo» tum, quia doflos fe indoilos, faplentes Ac fimplices ; tandem vult omne* hornige* falvo* tien, fe ad agnitionem verftasis ventre^ U|dc enim, quam focitChriftu* peV praedicatore*ex multorum colleAione populorpm ù> una· fidei eonfeifione, arca Noe, quam feZt fecunbu* & dolabris ex multorum lignorum materia & bitumine, typice defignavit , quam Chriftus gubernaior inter hu|ns vite procellas regens, per fc ducit ad it; quod autem m fupremo ad unius cubui menfuram arca contrahigir, hoc fignificat , quod Chriftus , qui eft caputD ecclefi* fe fandus fanflorum, per naturam conhmilem inter homines eft . per virtutem fingulucm iupra homine» eft. Nec illud pretereundum videtur, quod tient ecclefi* untvertitas non tollit univerfaliutem , immo in ipfa univetfahtate unitas defignatur, ut probat Iiidorus 8 ethym.l, libro, quoniam ab unocognominata eft univcrialitas, & ideo in unitate colligitur. Nam in diateAica Univariate dicitur, quia multa in unum colligit.- éft enim unum in multis fe de multi», accipitur emm in intelledu ex convenientia & conform itate multorum. Omnis autem convenientia unitas eft . Eft igitur ecclefia ite una , quod univerfahs, & ita univerfali* quod una. Id-E circo vere dici poteft re(publica, c *de foete, fe ut inter-du mum.* Nam rcfpublica eft te* populi , populus autem eft multitudinis carus tuns contenfu Ai utilitatis communione locutus. ut patet ex diffinitione Tullii, quamAuguftmus lape inducit; immo fecundum hanc diifinirioocm nulla communitas dicitur vere refpublica, nifi eccleliaftica , quia in ea fola eft vera juftitii & vera utilitas, & vera com* mumo, art. XII. q. i. *diteUtffrme.* Ac fummopere advertendum , quod hxc lolum non

Adicitw matldcodo*, fed tiraAonm. Nihil enim — (anguea apud vetetes diçebatur , niti «P»** (angoisse bofti· effet coofecratum atque Cos»- fperfusn. Unde hi qui purificati volebant (anguine hoftia» tangebantur ; fic kac fidelUirq multitudo acoedco» cum corde vero in plonitudiaeos fidti ad fengniot* asperfioncaeae» liu* loqoeatcai quam Abel., feu ad eum: qui unam pro peccati* feme! offerens boftiam , ia fempiternum fedet ia dextera Dei, fànâifiq». tur in fanguine ipfius hoftia , fe ab operibu* mortal* plenius emundatur. Fle&o igitur ,genua mea pro vobis ad Destin Patrem , feota cum Paulo, ut vo* Domisxu· multiplicet· fe abundare Aciat veftram caritatem in invicem fe in omne*, *folitati femper fervore* «mtatea* *fpmtut* in *vtnctdo paca ;* «muss *corpus & mus fpiritus, ficut vocati eflis, m* sum *fpe vtcmtionu veftra, unia dominia, una'fidet,* sosesi *baptifma.* iu ut in hac eradentium multitudine, cujus eft cor unum, fe anima una , ihe qui venturus eft glorificari in Caudis fuit, fe admirabili* fieU in omnibus , omnem voluntatco* bonitati* fu· in vobis adimplere dignetur, fe opus fidei in virtute ut clarificetur nomen U pfius in vobis , fe vo* in illo, ad cujus-fasudc thultitndini* fequendum judicium atqu* contilium, fidele* omne* hortatur Apoftolu* ad ephcC. 3. dteens1 /AfesAMN *ndkan alqtte fundat/ ,* M *pofidt oomfouiia»dere cum ommbia*

Tertio fe ultimo , hac fanda fynodu* obtte net fecuiiutis & permanentia coniummationem, quia *in.ipfit efi Deminui .* Quibus, qmaio, patre* revettndiffimi atque docliTimi, major poteft effe fecurita*, majorque fiducie , quam vobis facram concilium facientibus, tura Tuibus certillime inhabitat fanfla & ineffabili^ 'rinitas unus Deus? quod fecrusn concilium quanta fit auftoritatis, quanta virtuti*. « ex^ Auguftini, Hieronymi, Gregorii , Caleftiai, Ilidosi , aliorumquA fenAatum parram eufeo» ritatibu* fuScienter collifticur, fe ex ipfa'divina inhabitatione, plenis*» comprobatsir. Nec credendum eft io hac fenAa eloilorum multitudine pro exftirpatioac bavefun», fe reformatione ecclefia in Sanâo Spiritu legitime congregata Deum hoo habitare, cum, Luca teftante, in medio duorum vel trium fit, qui in eju* nomine congregantur. 'Unde Johannqs in Apec. c. 11. cum vidiffet civitatem fenfiatn j(erudiem defcendifte de calo a Deo, paratam , id eft militantem ecdefiam , ftatim audivit vocem magnam de throno dicentem : *£cce tabemeeuhtm Dei cum* dommifeM, *ir habitabit cum eii, 6· ipfi poptduj epa erunt, t· ipft Deus cum eis.* Hoc etiinrsvidetur tangere Auguftinu* in Enchiridion^rap· 34. quaerens quare in fymbolo ftatim port SS. Trinitati* commemorartooetn fequitur articulo* *Credo* tn *fan3at» eceUfiam caiholiCam,* dicit : R-C-Au* confeffioni* ordo pofecbat, M Trinitati fubjungereror ecclefia, tamquam habitatori domos fue, fe Deo templum fuutn fe conditori civitas fua . Et idem Auguftinus fiiper plalmum 9. *Deus hoMat* in *Sion,* id eft in ipfisaa eculefiam; nifi enim inhabitaret, iret in errorem , quasituinçumqo* fludiofiflima effet eju* fpcculatio. Pnaterea vas elrfiionis fe nagifter gentium , inquit ad EphcC 5. *Chrifins dtlextt eidefiutn , &· femenpfum tradidu pro ea , ut fcm&ijkaret , mututafu eam lovacro*

equa

er Afsw m *verim vita, ut exhibent fibi ecclefiam h* diflient , jam, o reverendiffirni reverendique –
ANNO CHRISTI »♦>*. *gleriofem,* rms *habentem maculam aeque rugam,* «eyare «Jtyurd *ejus* , /êd *ut fit fenBa & imma- (idtu,* Quomodo auleta Chriftus ita fponfam luam dikxiffet ecclefiam, fi eam in his qu* pertinent ad neccfEtatem (alutis permitteret fornicari? Aut quomodo ipia permaneret virgo immaculata fine macula , fit fine ruga, fi ejus judicium maculam aut erroris rugam poffet in aliquo fermentare? Ecclefia etiam gubernatur per Spiritum-fanflum , qui eft Spiritus veritatis, Johannis 15. & docet omnem veritatem, Joban. 14. idcirco deficere non poteft. Unde illa caleftia fiftula, Ambrofius, ftabilitatem ejus fic excellentiam evidenter infinuat, dicens t Quid per navem denique, nili Dei ecviefiam intelligere debemus, qu*crebris ventorum flatibus fic aquarum fluflibus, id eft tentationum plagis fic verberibus fatigatur , quam turbidi ftoflus, id cft hujus feculi poteftates conantur ad fsxa perducere , qu* etfi undarum flufhbua aut procellis firpe vexatur, tamen numquam poteft erroris naufragium fuftinere , quia in arbore ejus, id eft in cruce, Chnftus erigitur ; in puppi ejus, id eft in po(leriorj parte , Pater Deus prrfidet gubernator-, proram vero ejus, id eft priorem partem, Faraclitus confervat Spiritus. Hanc etiam per angufta hujufmodi freta duodeni remiges ducunt, id eft XII apofteli, fic fimiiis numerus prophetarum. Tandem Chriftus oravit proec- Ctuu , *exaltetur dextera tua piftitia & ptdicium praparatto [edis tue* , quod ut in dicendis certius procefterimus.

ANNO CHR,sr' 4>>

in Chrifto patres, fit domini honorandi. manui ori impingentes , erubcfcere fatius fic iabefcere debueramus, qui aliquando At nudius tertius noftris ftridentibus fermonibus aures verras permulcefares collifiiTc non contenti, orationem rudi, vili, indigcftoque fermone contextam, in tam dtgmiico coetu exoidni prxfumfimus ·. coniultius nobis perpetuum filentium impofituri . nui fic rei tranande , fic utinam non trafkndx perurgens neceflitas , fic veftra per orbem difteminata caritas noflros pene deficientes fpiritus io ampliorem dicendorum cnpiarn erexiffent. Itaque ab illuftrifiioio, potenti(limo, gloriofiffimo domino, dominо Burgundt* , &c duce Flandri* Arthefiii, Harmoniae , Hollar.din, Acc. comite, majoris atque minoris Frifir domino, ecclefi* fanfir devoniTimo, ad hoc facerrimum concilium Bafileenfe prreorfores deftinati, audientes quemdam doflorem ambafiiatorio nomine defungentem pro parte reverendiiCmorum reverendorumque in Chrifto patrum ac illuftrium fit porentum dominorum . dominorum eleCiorum facti imperii, minime tamen de eorum mandato, fed nomine proprio , fuorumque (ociorum , in magna prorupiffe, ejufdem dtfis occurrere affeftaote^I orationem, quam mente formavimus, inantea profequemur, illud pro themate accipientes : *Firmetur munus*

Proteflamur in primis quod hue non advenimus compariturі ad acceptandum, recipiendum aut inchoandum ftrepitum proceffus, aut formam juri», fed tantum ad petendum locum iHuflriiiiimo domino noftro debitum, fic in concilio Conftrfntienfi aftignatum. Secundo, quod per prrfentern audientiam, aut quamcumqtie aliam in fututum concedendam, non intendimus recedere a via per hoc jfacerrimum concilium introdqtfa › fcilicet quod in hac materia fumtnaric de plano At ex officio procedetur. Tertio, qtod ea qu* ditluri fumus, non de mandato li.uftriffimi domini noftri ducis, fed propriis nominibus tantum , ut defenfores , 8t ad retrudendum ea qu* per do «florem diflum io difli domini noftri ducis ac fuarum patriarum prxjudicium fic fcandalum pofita funt, aliquid quod in prrjudicium aut diminetionem ftatus aut honoris cujufcomque principis viventis, prefectim reverendiftimorum in Chrifto patrum illuftriumque dominorum, domino; um cleûorum facti.imperii, dicere minime intendentes ; quod fi oppofitum contingeret, imputetur loquenti, non menti.

His proteftatis. etiam occurrat illud prime Petri c. 2. *Fratres obedite omm creatura, regi tamquam praceilenti,* 6· *ducibus tamquam ob eo mtffis ;* ex cujus textus ferie accipitur, quod in principibus eft excellentia ; excellentia autem cum ab excedo dicatur, notat viitutis fuperexcrefcentiam. kCum enim principes & reipub. reflores, five temporales five fpirituhles, ceterofque ,re fic eftimatione, vel exiftimatorie prrcellere debeant in virtute , in principibus fufpicatur vfle excellentia five percellentia. Et quia philofopborum pottftimis teftibus optimum decoratis hac in vita eft virtus , illa potiftimum debuit recompenian. Optimum autem in hac eadem vita cft honor,

SECUNDA PROPOSITIO

Domini eptfcopi Nivernenfis contra diHa vicarium hfoguntmum , fuper feffionibus domini ducis Burgundia , r dominorurn ele· Horum , feu oratorum eorumdem tn concilio Bafileenfi.

SI quid fuperiorem favor. fi quid vere indita lex, fi quid patrum-reverentialis timor in nobis ruboris aut verecundi* fuffu

de

CjF* de quo , inquit philosophas $. Ethic, dz /v-*fluta* , quod fi plufquam honorem exquifierit CHRISTI PrinceP' ' 'y^nnut eft. Ideo virtus honore recompenfanda eft. Unde & idem philofophus: honor eft primum in fignum virtutis. Et quia funt plure» pane* virtutum» ut dicit Plotmus Platonicus . ‹3c repemur a Macrobio S. dc Somnio Scipionis . ‹Sc ab Auguftino de Civitate Dei, quatuor tunc virtutum genera, fcilicet exemplares , purgatorie, purgati animi. & politic» five civile*. Secundum cotnrnenûrr itionem harum expetenda eft diftnbutiu bonorum . Nam exemplaribus five divinis debetur htria ; purgativis St purgativi animi dolia, dt yperdulia·, politicis autem, five civilibus pietas , reverentia , laus , gloria , ambitus . Et ficut reverentia eft in quadam corporis & membrorum præftatione, & pietas in f.itnuVttu . & ptrfcrtim refpeûu parentum , laus in voce, gloria in applaufu ·, ita ambitus in prtecminentia locorum & fedium , quam etiam Chnilus in evangelio atteftatus, inquiebat: *fiecumbe* in novt/λπιο *loto, ut cum honoratior venerit , dtcat qui te invita, en: αηιήτ, afeende , &c.* Et quia hæ partes honoris ad jjftiiiam pertinent , non quamlibet , fed ad diftributivam . ut docet doàor fauflus **J.l.q.** Ate. Et uilitia diftributiva maxime ad principes bt reipnblicjr redores pertinet ; inde eft quod iolhciti cfTe debent retundere honores fecundum commeniurarionem virtutum & me-C| ritornm , unde cum dixiflet Petrus in catholica . *Obedite regi tamquam pruellenti ;* fubjjnxii ; *Deum timete, regem honorificate* . Etquia Virtutes judicantur ex aflibus , & «dut ex affeclibos, exinde prirogativas, honores, & ex cel.entias il|uftrliTirr.i principis & domini noOri mctuendifli.ni ex tribus dimetiri conabimur. Indulge.at tamen mihi , o ferenitlime princeps, majcllas icflra , fi veilra tam toti orbi manifvfta altitudo me improbum laudatorem inveniat . Numquam exhaurientur resipie, &fi veins deficerent , me vobis excufitam reddatignorantia , & temporis *me* anguli ms· brevitas . Potcntum fubhmius ex geoerofitete . ex potentatu. 8‹ c x aucloritate dominii communis .cc i pit nt. I

Propterea ti extollere h inc inclytnfimum prmcipr n ex grvere .ac. parim , magnus St **Πiχρi.,.'ηΐ,ν bibor.** Nam cx parte patris triplicem oii;;:u;ii:ieai accepit , primum exilia Chri ᐅ aniilim i , glurioiilliina , & potent illima do n › Fr i v^..' , »4 tanto excellentioribus gra-‹1P›j «, **i|irit> iᴄa** internim originationem accep t . Ç.iod ti ‹l pr.ora viam extenderim , pc' flam ex lilo Trojanorum Franco principe ottun acte;, t Dardanie.im . Altera ex partu iHi inclyto p incipi Burgundionum regi C.o -.'Inigo generationi' pro progrelTu tuccedens , ut teilatur trioartita hitloru, originem ab E vandro rege feptetn munium, a Jano filio Jiphet fil.i Noe drcurlii temporibus exorto . Dc regibus etiam ants 1'tbem conditam generali 'i..m accepit . Ruiiu» quia hereditario ac natali jure ab illa antiquiilinia Lotharingie demo, quæ jam communi nomine Bubantja li iitur, nomen habuit ab illis potentiifimis , tam. .ii ns esc gloriofiilimis principibus Karolo M.rtclli. Pipmo, Karolo Magno, Ludoi ico Pio, Karolo Calvo Franci* regibus, & ut plumnum imperatoribus, tanto digniorem re..pit natal.tum , quanto eisdem fanguine ty. d .".miu claros iuccclTor effetius eft. Ncç

A tacuerim ex parte genitricis, *per* quam de ilia vetufti Germanorum Bavarorum domo, que nullos nifi Csfaret, reges aut duces partante lolita eft, gloriolam attraxit originem . Tanta enim ei adeft generis claritas. ut Francorum, Anglorum, Caftell* , Portugaise, Aragonum, Navarre, Cypri, & Siciliae reges cognatione habeat propinquitnmos , illumque in Germania viGoriofiffimum principem Albertum ducem Au(lri,t cognatum germanum compleflens.

De potentatu in dominiis res ipfa fe manifeftat. Agunt quatuor digniffimi ducatus , quindecim comitatos , Frifie majoris Ac minoris dominia, patris ecclefiis dotatiffims , militia & divitiis abundantes. Tertio, dimenfuranda Berat excellentia hujus principis ex auGoritate dominii Burgundiat , quam tria ingenuam prxcommeodant, utpote antiquitas in potentatu & dominio. Secundo, obedientia ad fidem catholicam. Tertio, oblequia ecclefi* & fidei prxibta . De primo fidem facit illud , quod habetur in 1. fi. *ff.de cenfibut i* ubi in fervitutein derelifli* Colonientibus , Romani fub dominio ariftocratico & deinocratico rempublicam agentes, per quingentas annos ante paffionem Chriili. Burgundiones libettate frui mandaverunt. Nec obmittendum , quod eodem fub dominio Romanis degentibus , illa antiqua Burgundix inclyta civitas Senonis ex fuo gremio trecenta millia bellatorum in Ita iam Ac Graeciam exfufflavit: quibus attonita Urbs fe prêter capitobum optioni eorum dedit ; genfque hac in Grxciam pertranfiens, locum Ac nomen accepit, ut patriaGallo grxcia , & gens Gallo-gratci referantur. Nec obmiferim , quod recitat de cthimologiis Ifidorus, qiiod fuperior! fubacla Germania fub Tyberio Caelare, nationem hanc in plus quam centenorum millium militarium coiiife . Etiam Julius Celfus introduxit civitates inclytas, Auguftodonum & Chryfopolim , que hodie Edua & Bifuntium appellantur , frequentius Julio Celari ducenta millia armatorum praefticiilê , quorum fufiultus auxilio, cum ceteris receptis legionibus Germaniam «Se Gallias Romanorum ditioni adduxit . Nec omifenm , quod dum Hunni fers totam Galliam ferro & igne confumfiiTenr, h*c gens catholica, fanfla , manu & virtute fortis , totam illam barbarorum Kunnorum congeriem fere extinxit. Infuper refert Tripartita hiftotia, quod dum fub Honorio imperatore Romanum imperium irreparabilem pateretur fcilLiram , & jam nationes fibi diademata imponerent, regefque continuèrent , eildero fere temportbus in Francia fibi Franci conllituerenr regem, & ›n Burgundia Burgundi circa annum Domino CCCC & decurfis temporibus, regibus fibi invicem fuccedentibus, deventum eft , ut ille flos digniflimus fanfla Cloxedra regis Burgundiae neptis Clo-Edoveo regi Francorum, fed pagano, matrimonio copularetur . Ex tunc in unam Clodovei perfonam duo Francie & Burgundi» regna cocuntds, poft tamen filiorum fucceffivam generationem prius copulatum , diftinflutn regnum ad pofteros rediit, manfitque in diademate regio ufque ad Caroli Magni tempora, fub quibus ducatus & provincia facium eft ; non tamen tranfiit inglorium. Nam cum Karolus Magnus fibi ad regendam rempublicam univerfslem de omnibus nation.bus adjutorç confutuerit , illofque pa-

ΑΠΛΟ CHRISTI ·›♦›»

ANNO CHUffl

ducem Burgundia de cun-A Ais priausm , & parium decanum conftituit, u< fi Altem tranfifiet cornea , non traafirent dignitatis iafigniat cujus honoris attefles font suarefcallia dc canceibria ducibus Burgundia Bc nulli aliorum principum Franci· in perpetuem derellAa. Nec hic gloria Λ poreftatus hujus dominii ia Gerardo de Roffilione inmates eft, qui dominium Burgnndia ab Alpibus ad montes Pyreneos, a Rheno ad tlalliis· coextendit; tanto confortato dominio, plurimum Carolo-Calvo Francia regi 8c imperatori reftitit, adhncqac cereris paribus, h*c clarUEma provincia potentis femofiffima perfevcrat.

Etiam anAoritas hujus collaudandi dominii «s obedicatia ad fecrofiraAam fidem orthodo-B xam decernenda eft, pro quanto populus ille dcrotiffimns ejuique principes Deo devoti, fus colla obfequio fidei fubmiferunt. UndeAugaflinus de Civitate Dei inquit: Non ideo principes gloriolos dicimus , quia holies deviceruntfini quia fidem catholicam augmentera ftuduerant . Et alibi in eodem libro, quod refectis gigantom fbrtiffimis At EGiu potentiffimis filiis , Eno», qui primum incmpit invocare nomen Domini, It filiis Jacob ftlebraorum regnum refervatum eft. Unde poft Chrifti partionem Petro in Urbe cathedram tenente, Linus ejus difeipolus ad Burgundiam dofcendens, verbum Dei pradkavit, Ac ecciefia* tadificavit. Etiam eodem Petro adhuc RomatC degente, varia ecclefiarum ftrudura in honorem S. Petri viventis ufque in died* prafentem concernuntur. Nec pratereundum, quod fob Aureliano Naaarius, Cclfus, Benignos, 8t magna Burgundionum gens ut ovis ad occifionem perduAa cft. Amplius, fob Diocletiano Bc Maximiano imperatoribus, dum illa lauAa Thebeorum legio morti daretur, fere tota Burgundionum natio peremta cft. Nec praetermittendum , quod tempore Hoaorn »n fide inftruAa, de auxilio Chrifti non modicum fperans , Hunnorum gentem, ut diAom eft, proftravit. Quid dixerim de illis fan£Hffimis Burgnndia regibus, qui prius fidem qu?m diademα rccepiffent. Ac fimal undi reges Ac fenfliD clamarentur? Ex quibus illa d&Ciocidra, qua regi Qodoveo ficut It coronam, ita & fidem catholicam detulit, perinde in Gallia» Bc in Germaniam illam contribuens. Hunc fidei *telum* atteftantur quatuor religionum principalia coenobia adificata , utpote Cluniacum , Ciftercium, Cartufia Ac Vallis-olerum , abfque ecclefiis cathedralibns, collegiatis , At magnis moaafteriis eadem in provincia etiam tempore Conftantini cooftraAi*.

Pofterius auAoritaa in dbminio ex devoto famulata ad ecdefiam fanAam concluditur, onde rejeAo Cham, Sem It Japhet ad jus dominandi font vocati, quia patri debitum obfequium devotius praftiterunt. It lacob quia patri de-E votum probuit famulatam. henediAionem ante Eώα accepit. Hac antrtn Burgundionum natio a toto avo fidei & ecciefia fervidi· dedita fait ; unde cum illa damnata harcfi· Arianoram fere totam orbem fuo inexringaibili igne conflagrafict, gloriola Aliius fenéht mubcrto Ciocidra prole* cum Cioduveo eoram parente ad fenium declinante , totam Aquitanorum gentem potentia At anni· ab illa deamata harcfi liberavit, illamquc ad fidem redofiam fibi dominio perpetuofabegit. Etiam fob Karolo Martelli gens Burgundionum eidem· opem praftans . in ftrage CCC. millia paganoram confocia fuit; ad cujos atteftationem auAoritate pape ecclefiarum decimas Burgundtae militaribus, quas etiam pleriquc ulquc in prafentem diem poffident, largitas eft .

Nec reticendam, eft quanta fubfidia praftk retint inclyti Burgundionum principes Karolo Magno in cooqucfta Lombardir contra Defiderinm, quorum in devincendis munitionibus Lombardorum in diftnAibus Alpium deftinaris , tanta fuerit ftrages, ut ufque in hodiernum diem Clauftrum morielitium a morte dictum appareat. Quid in conquefta Jeruialem , quid in repulfa Saracenorum ab Hifpaniis, quid in redufbone Sixonum fubKarolo, quidinconverfione Bohemorum fub Ludovico Pio? In hi» etenim tam foilicite egerunt, ut ufque in prefentia tempora laudes eis remaneant exfolvenda. Non obmiferim de illo Gerardo de Rouffilione, quod toto fuo tempore Burgundiones ad paganorum At Saracenorum gentem a confinibus Hiipania evellendam pugnatores habuit, ut etiam XVII. bella perageretnec cefTavit ille gloriofus Burgnndir dux Raduhus , de quo fcriptum eft

'ctra dedit Petro, Prtriu diadema Radulfo.

Qui rex Italia faAus , demum Francia in Senonenfi civitate fcpukus quiefeit. Quid dixerim de ducibus in frequentatis transfretationibus fub Godefeido Ac ceteris, ut teftibus veracibus hiftorits, Jeruialem femper haberet venientes , redeuntes aut morientes ; quod atteftantur privilegia pontificalia duci Burgundia concerta in antiquis cum capella ducis Burgundia, imitati quorum vefligia inclyti principes Philippus , avus, pater Bc modernus, fe obfcquiis ecclefi® devoverunt. Unus ad exftirpationem fchifmatis ufque ad mortem elaborans ; alius juventute, uxore, patria natali rejeAis , in Hungarians cum tota Burgundioonm militia ad Tureos debellandos cum fereniffimo Sigifmundo Romanorum rege tranCens , fuoram ftrages Ac proprii corporis capturam in magnum 6dei excidium fuil.nmt . Er jam Philippus fecundus fe ecclefix partiitfimum defenforem exhibuit .

Redeat eapropter thema praferiptum , *Firmetur* mamu *tue , exaltetur dextero tua ,* ikc Colligebam quod dominium Burgundia tub dominio Romanorum inter reges &c Calares quod ariftocraticum It democraticutn appellatur , Ac fera per quingentos annos ante Chriftum prorogativa & gloria eminebat, quod circa annum Domini CCCC. Burgundiones fibi regem Ac fidem catholicam ex integro acceperunt; circa annum D. regnum Burgundia regno Francia in perfona Ctodovei copulatum eft. Circa annum DCC.It LX11L regnum BurSmdie in provinciam mutatum eft , It dux dus eft par Francia , decanus parium . Sub anno DCCCC. Saxonia converia ad fidem , *6t* fub Ludovico Pio DCCCXVI. converts eft Bohemia. Sub Ottone HI. fere an. DCCCCLXXXVI. pontificatum tenente Gregorio V. Saxo natione per eumdem Gregonum digendi imperatorem conceflum eft officialibus curia imperialis,

Ante fututiones rationum per adverfarium in-

ζφ /adulterate, ponendae funt qaedam fuppofi-A - ^7
■ bones. Prima eft, quod multum differt inter
twin ‹*°*ia,um A officium. Dominium enim in fta-
,4)x to naturo lapin etiam a jure naturali iudiâum
eft . Officium autem omnino a voluntate pendet . Inde eft, quod dominus rei etiam naturali mo<u ducitur ad confervationem ejo· , k propter hoc appellati funt domini temporales, patres patri· five patricii. Officiarius autem non, quia mercenarius eft. Ex prima Turgebat fecunda (uppofitio , quod prorogativa & tituli confequentes dominium Hint digniores , & proferende font illis qu· Aquamur officium. Tertio fupponendum, quod eluâivsaufloritaa in eicâodbus ultra dignitatem eccleflaflicam k aqâoritatem principatus. qoiaqui-R dam eorqm funt prolati , alii principe·; non addit nifi officium, k non dominium. Tum quia illa auflorius pendet a voluntate alterius , ideo non eft de permanentibus, ficut eft dominium. Tum quia ex illa aofloritate falot· officiales appellantor ab Augoflino de Anchona in queftione de translatione imperii,
Λ- & >d id in Martiniana k in Karolina dic.

FACULTAS

Impnnendi JubfidiuHi cantari, um.

Ib p nS SAcrofancla , kc. dileflis ecclefi· filiis capitulo ecclefi* Ratifponcnfis , univerfifquc ‹J Ac fingulis abbatibus, propofitis , decanis , curatis k capellanis, & etiam eorumdem loca tenentibus, exemtis k non exemtis, per civitatem & dicecefim Ratifponenfem conftitutis, falutem & omnipotentis Dei benediflionem.

Quia id quod ad honorem sc commodum publicum vergit , debet publicis fumtibus fublevari, k legalis refletur au/loritas, omnes io commune, fi neceffitas exegerit, conveniant, utilitatibus publicis obedire , k in receflitatibus fubventionem , juxta fu* dignitatis privilegia miniflrare . nec debeat ulla ratione quis ad hoc quod in commune omnibus profuturum ell, fejungi , conceflumqus reperiatur a factis canonibus epifcopis, dum rationabilis kD msnifcrta caufa exfliterit. cum caritate moderatum auxilium five fubfidium a fui» fubditis poftulare . Eipropter cum reverendus pater dominus Conradus epifeopus Ratifponenfis , non fine magnis laboribus kexpenfis, ad hoc facrum concilium , quod pro exftirpatione h·-refum , reformatione morum, k pace Chriflianorum procuranda falubriter congregatum ciignofcitur, ut obedientie filius vocatus acceflent, ibiJem pro premiffis, k profertim exibrpatione hærefis damnat· lloffnarum , ecdefi· k fabditis fuis vicine, fideliter laboraverit k laboret, ac nt pugil conflans pro fide Chrdliana fe in dies magis exponere non formidet , in quo r.edutn univerfali ecclefi· ,E verum etiam ecclefi· fu» k vobis univerfis notorie ohtequium impendere non ceffat fidele , ut ipie eofdem fuos labores k confiiia neeeffaria k perutilia melius impendere, k in hsc re fuqs continuare valeat incoeptos labores fruônofe, vos omnes k fingulos attentius monemus, requirimus k hortamur, ac jn virtute fanlta obedientie k fob excommunicationis poena lat* fententi· djftrUte pro-, cipitndii mandamus, quatenus eidem veftro pain de cariutivo fnbfidto, juxta impofitionem per venerabilem magiftrom , kc. cum confilio capituli veflri Ratifpooenfis, vel faltem duorum ex ipfis fallam, vel forfitan adhuc faciendam, omni ceffante contradiâione, rependere , k fibi illud tamquam il quorum negotia utiliter agit, k obedientie filii proftare velitis, cum eflefta taliter in fils vos habendo, prout apud ecdefiam fanitem Doi commendari, k noflros graviores poenales pro* ceffus contra rebelles utique fulminandos, volucrius evitare. Datum Bafile·, kc.

x

L 1 T T £ Λ A

Mtodtficaiionû cent indulti immediate pracedentu , faiit quiSuidam prolatu per conorium fuper caritatiw fubfidh imponendo fupra fubdiau, &c. quod nuis *prajudicet exemiu.*

SAcrofanfte generalis fynodus Bafileenfis iuQ». p sij». Spiritu Anflo legitime congregata, un.-verfalcm ecdefiam repntfentans, univerfis k fingatis venerabilibus archiepifcopis, epifcopis k diledis ecclefi· filiis locorum ordinariis , prcfidenttbus prolatis k aliis quorum intereft, feu intereffe poterit in futurum, exemtis, k non exemtis, quibulcumque nominibus cenfçantur , *Sc* quacumque pnsfulgeant dignitate, falutem k omnipotentis Dei benediflio nem.

Non debet a quoquam raprehenfibile judicari, fi facrolanfla fynodus conceffa k Induira luo pro tempore fic modificare , fufpendere aut revocare ftudeat, temporum au< perfonarum penfata qualitate, quod in cis jus alterius non ledatur, ac materia litium k diflenfionis inter fideles amputetur . Dudum h*c facrofanfla fynodus ad nonnullorum prolatorum k locorum ordinariorum in eadem conflitutorum inflantiam, quibufdam fibi expolitis caufis indutfa , nonnullas gratias k induira fub litteris dicitur conceflifle, fub htsjufpsodi tenore vel firnili i* effedu verborum › Sacroiaufte, kc. *require fupra immediate.*

Confiderans itaque h«c Acrofanfla fynodus profatis exemtis , iram in protenti fynodo> quam extra exifteiuibus , prorextu lita· ru* k indultorum profatorum non modicum projudicium generari, ac eosin fuit turibus, pri« vilegiis & libertatibus perturbari poffe , omnem litjum , diffentionum & difeordiarum materiam, que ex his formidatur provenire, fubmovere ac tollere volens, pramiffis k certis altis ex caufis rationabilibus, effdtam profatarum & quarumcumque aliarum litterarum concernentem , quarum tenorem pntfentibua haberi vult pro expreffis, ac fi de ipfis de verbo ad verbum fpecialis mentio prwfentibua facia foret, ac omnia inde Acuta ‴ Acutura in omnibus & per omnia, quoad ipfiss exemtos dumta aj, (ufpendit : deceroen· pmfatis exemtis nuoc k in futurum nullum projudacium generari aut fuifle generatum , nec ab eisdem, praetextu earumdem litterarum , quicquam exigi poffe fea deberet quodque fi earum vigore contra eoaderr exemtos forfap ad aliquas eenfuras ecclcfiaflicas prooeffum fuerit de failo, eafdem eenfuras nullas denunciat , k declarat nullius effe momenti, nec non eosdem exemtos, fic forfitam ligatos , pratentium tene «biolvit . Quod fi ad exfccutioneni difterum* litterarum fuerit

qua-

«Asm, dMtomeaftcetfooemA sHttmet« fed << eadem fimAitm fetat fanm maieflatem de geflia omnibra fafeematam efe fe . rogando Bt obfeerando eamdem V.S. hnmill inflantia ft quanto devotio· potefl , quetmras eadem V. & confiderando illae oblatione·, qnaa ipfum concilium pro honore & flata, nedum S. Y. fed ft omnham veftroram, tam large ft humiliter exhibet·, & non mino· oUatieue· fereni®mi domini noflri regi», qura per vario· nnneio» fecit fe efleAnram , quod eadem fanAltas temporibet» vit· tu· re k nomi·· pacificus papa permaneret, velit A dignetur eadem S. ipfi facro concilio Bafileenfi adharere , quemadmodum mijefta· fua Indubie fperat, quod ad evitandum fchlfina in ecclefia Del, quod palpabile quafi efl ^ attenti· etiam fcandslis innumeri», qua in Chriftiauifmo ex defeAu concilii Ipfius indubie faccefiura font, ft quibo» (olo verbo fine ullo periculo peribo· Bt flatu· fui providere potefl* cum immortali gloria ft laude fui nomini· illud indubie ft gratiofo animo faciet , quo fa&o , ft adveniente profato domino cardinali reverendiflimo de Comite ad prtefentiam fan regie majeflatia, idem dominus nofter incontinenti difpofitua eft iter arripere, ft vo> Aram beatitudinem vifitare, proftareque omnia joramenu debita k (blita , *St* fufeipere imperiale diadema de manibus V. S. *Sc* ad hoc firmam adhibere operam , ot V.S. Bt ecclefia Kotnana pacem obtineant ab omnibus fibiadvertentibus. cetcraqoe omnia fecere fideliter, conflantur k perpetue , qu· decent fidelem filium V. S. k ecclefi· fanfln. Quantum autem ex hnjoimodi convention tnutua Chriflianita· tota utilitati· percipiet, V.S. & majeftas domini noflri, k ecclefia 3c imperium honoris, gterte St commoditati·, V. S- darius novit, quam confervet AltHfimra , Bcc.

pari , trill per hanc fecrae· fynodnaa ante drf fialratoamm e)w« contra diAra exemto· docto* ratum exftiterit eafitem btterat debere foftiri

fecnta, de certa **btaxit** tenore prâfeutium revocat, cadat, **u m11«** , Bt cas nnUim vult **Mb** pubrata vol mumaatl 5 dMriAiu· tahiben* do osnuibos Be fingolia to vineta obediantta, «Oboe Buena prenne cooceCu few prsftoca·· feeriut, fen profinatari contigerit in farnracaJB ne pratextu earumdem, qvovi· quafito colore , eofiiem excanto· ant abqoem ipforam audeant aeoieftare feu penufbere , aih, ut profertnr, pet ipfam faoûam f^oodum ipfesfaum cdfeAoui debere fortiri fuerit declaratum ; decantera irritum Bt inane, fi feena canem prattesta, toper hh a quoquam, quatit auAorirate· fetentur vel Ignoranter attentatum forfitan efl baâenoa, vni in polieram contigerit attentari, Nuili ergo omnino hominum liceat hara paginam too fufpenfionb, denundatioaüa, abtolntioois , voluntati·. revocationi» , caflationto, aunullatiouis , inhibitioni» & conAttutionta infringere, vel ei anto temerario contraire. Si qule autem hoc attentare jprcfam-C ferit, Indigumionem omnipotentis Ðei, 8c beatorum Petri Bt PnH apoftnlorom ejns fe noverit incurfaram . Datum Bafilea XII. caL decembria , anno dom. MCCCCXXXII.

*MANORIAL**

Φμ μ πμ ι ferenifiinu principis regis Roasnnontns, •d Anetino» nefrent PV·" AefiAsetonuo,*

■h μ **ni.** "O Rimo poti rccommendatkmcm devotam JL & oblationem totali· obedlends, dicatur fic; Bratitome pater, arbitratur ma^fla» feruuifimi domini noflri regis, quod beatitude veflra feti· concipere potuit ex reverau-D diflKmo domino cardinali de Comite , Bt magnifico domino de Camerino, redeuntibus alim a mateflate feroniflun· regi· majeftatisad veftram unAitatem, etiam per venerabilem Jacobuap procoootariam ipfe· procedentem , illam afedtiooem filialem & amorem, quem domino· nofter rex gerit ad peribnam V. S. Bt fanAam Romanam eCdcfiam ; etiam iatelligerc potuit ea , que fuper adventu fu· ferenitatis ad Urbem, & V. S. vifitando prolocuta fuerunt, que omnia dominus nofter mente tenuit, k ufquc huc continue proftolatus fuit expeditionem horum qu· expedienda, A pro traafitn hujufmodl ficuda **erantA** adhuc pruftdatur . Nihilominus quia (bcrumE Batoecnfe concilium majeftari domini noflri •oviflime bulla» fuas tranfmifit de expedition· nunciorum V. S. qui in eodem fuerunt concilio ... dcflinayM ia (criptum i ipfe (etcailfemns dominus «ofter nos decrevit ad profenUMi xeftro fenâitatis trantoüttcre , ad oflendewdom eidem omnia, qss fu· majeftatl per ipfam conciltem bttimau cxiflont, St etiam coptam rripoofi oraeoribra V. & in Iofilea dati , quod quidum mittit faa majefte» , non ut illud veflra fenAitati ignotum effe <-

Leânœ fait hoc memoriale faprafcripsum die Veneris ante feflum fandi Andrea MCCCCXXXII.

RPISrOLJi CONRADI

Archieplfoopi Moguntini , ad concilium Bsfileenfe .

£sxufat fe φ»oA propter infnùtetcm pcrfonnitter nd condium ncccdere wen *pcfit.*

REverendiffimis reverendiique in Chriflo patribus Be dominis, dominis k amicis cari®mis ac venerabilibus fiacere dileAis » Bcc. ibid,

Reverendi®mi rev«rendiquc ia Chriflo patres, flte. Littera· veftras , bulla veflra plumbea impendente bullata·, mihi pridem V. P. R. parte allatas. & lu cfleAu continentes earumdem V. R. P. monita, Bt (incera hortamenta , quatenus conAis meis quantumlibet arduis negotiis poflergatis, ad Ipfam facram Bafileenfem fynodum deberem ex juftiflimis fidei canfis in ipfi» veflris expraflatis, in pertona propria properaro , quemadmodum luee Bt alia in eiidem veftrla mihi dlreAis Ikteris clarius font deferipta, reverenter recepi Bc fano collegi intettuAu. Bt quamquam fidei fervor xeluiqoe domus Del una cum concurrentibus veftraram R. P. exhortationum monitis intertus afieAtonis uea peAora quodam fuo impetu «xcitcnt k inflamment, ut opu-

fy rem Atteinte tanta potiri, quod concioni vo-A ftr» veneranda ac rebu· fidei & reipobiem /***? inibi Spiritu AuAo feliciter dirigendi* poftem , , Perfo“ ,l<ᵛ toterefie . & «■ paupercula vi- 4' ' dua tantillum nsodicum quod valerem ia gasophilacium Domini reportare; umeo chronicos »lle morboi continuo ferpen· *8t* membris mei» languidi· medullitus admodum imbibkus , perfonam meam Ac valetudinem confragam , dt corporali agritudine conquaflatam 'fua feritate im terruit* k proftravit, ut licet plerumque de loco in locum in ditione mea modica diftantia movear, quali domi manent*, (flit tamen diebus non audeam, nec juxta medicorum confilia valeam ipfum imbecille corpus , k quali viribus deftitutum, internpe-B rato hiemali k peregrino aeri extra terram propriam abft|ue vita difpendio commendare, prout talia funt me nofcentibut bene nota . *Ta* quia pridem hujufcemodi meo corporali impedimento penfato, meos folemnea ambaffiatores k oratores, morum decore nitentes, altique confilit viros, confiliarios meos fideles ftileilos, ad ipfam fscram fynodum pleno cum mandato deftioavi , ut iidem tamquam perfonse men imaginarii , corporalem meam abfentiam. fua inibi prnfentia adimplerent Qui, ut intellexi, in paucis diebus poftemanatas vtftras litteras applicuerunt. Et fi ante earumdem litteratum decretum eveniftient, fperaflem ipfas E. P. de me, immo de eisdemC ·deo fuifla contentas , ut non fuiflet opus mihi hujufmodi veftras lIttem direxifte, ut juxta punriom, quem in eisdem vcftris mihi direflis apicibus paternali moderamine fubjtinxiftis, ut fi corporali infirmitate detinerer, ita ut illuc nequirem accedere, curarem viros notabiles de mea clero ad dtltam facrum concilium deftinare , &c. Praefatos meos fic jam miflo* ambaffiatores k nuncios V. R. P. recommits , k de non veniendo perfonaliter per ejufmodi meam corporalem infirmitatem coram V. R. P. finceriter me excufo , eafdem V. R. P. devotis afleflibus deprecando , quatenus huiufmodi mea allegata legitima spaternalitcr admittentes, me habere dignemini deD hujufmodi meo non acceffu perfonali benivole excufjtum, prout & de hoc ipfa faAi veritas & rei evidentia , proh dolor I apud Deum k homines me exestfant, prout memorati mei ambaffiatores k nuncU fuper his inftruQi diftindius V. R. P. poterunt Ac debebunt mei Domine vivi· vocibus luculentius informare , Quibus opto adhibere dignemini pro hac vice fidem credubm in dicendis . Datum Hochrç XXVI. novembris , MCCCCXXX1I.

Conradus Dei gratia fanAo Moguntin· fedis archiepifcopus , facri imperii per Germaniam archicancellarius, k princeps eleflor .

Ad mandatum domini Moguntini.

EPISTOLA THEODERICI

Archiepifcopi Colonienfis ad concilium.

Altfût Mvoi nunem *d *untcilmm .*

IK (s 1x4. T) Evercndiffimis, reverendis ^venerabittbvs-JLV que in Chrifto patribus & dominis, facrotaôôum Bafileenfe concilium facientibus, dominis At amicis bonorandiffimis ,

Reverendxffimi, Acc. reverentiam htoniM..... I que devotam . Sacras Bafileeafis fynodi Arvss-***f® dm beariffim» concionis litteras XXVII. odo* bris datas noviffime. XXI. novembria recepi, * * ' accnrMiffimam Acri Bafileenfis concilii diligentiam ftudtia multi· confertam pro reducendo ad fidei unitatem regoo Bohemia dedarasbtes. Aaodiffimam opus, {tutmqapo petrev, non mortali complendum ingenio, fitd IUhis O SanAi Spiritus per vos robore prafumendum, y qui monere fepiifbrmi corruptam Bohemorom fidei puritatem, non facile humana reArcicn- ' dam virtute, poteft limpida veritate mandas re , qui regulos illos calhdiffimos ac fooefitffimos afpides vocem piiffima matris Incantantis ecclcfia dudum a facro Coaftantieofi concilio , citra obftinationc fisviffitna obaudientes, fua poteft claritatis indagine fufeitare t qui viperam ulcus moventem mortiferam antidoto Alutari competat, qui Babylonem fuperbam cum principibus Phlegetontis fcorto pollutam, demea columbam puritate candidam fecit , fpedoftm amavit, concupivit eleAami ac filium prodigum porcorum filiquls faturandoth paterna benedidionc praevenit, ftola gloria induit , Ac priftinn adoptioni redirait. Nulla , fateor, noftro avo tanta ueceffius, quam ut hi fcrociffimi orthodoxa religionis obices ratione vel ferro vincantur, Ac quod life miferanda navicula, errorum freti· agitata, ingentibus pulfata a pfcudo-prophetaram acudffimit fcopoUs inobedientia, ac pntfumtionis turbata crepidine, reda credulitatis vehatur adlittora, Ac anchors catholica profeffionis firmetur,In portum. Hoc eft, reverendiffimi patres , falutare praeconium , hac fanda vlciffitudo a eundis fidelibus peroptandum. Hac omnia , quia tamquam eccleflafticus praful abunde fitiveram , digniffimi petres, nullis publicis feu privatis peperci incommodis, nec communi utilitati mortalem vitam pnepoful, fed oppreflàm multa bellorum laffitudine patriam mihi creditam, atque relidam , confedamque dudum armis militiam , mortibus k diris exponendam incommodis, pro fubdendo Chriftianc fidei jugo, illo Ingenti portento, meipfom perfonaliter At realiter fempeV obtuli fit impendi, ut extat notorium, pneiertim multis reverendiffimis patribus de concilio . Verum cum ooviffime Aera fynodi litteris fberim fub poena anathematis laoc fententio requifitus , quatenus occafione intereflendl audientiis Bobemorum, ad ipfamfacram fynodum me conferam perfonaliter ante fertum natalis Dominici « rem mihi gratiffimam Ac voluptate pronimia fuaviffimam, fi fada votis mela non minus pneftaOent. Meminiflc vero cupio ex- ' cellentias veftras in vinea Domini Ahaoth dio nftuquc laborantibus, octofis paria impendia non deberi, necconfnda oneribus dorA oportere Arcinulis amplioribus prograviri t acjnxta Morali· fententiam virgam trahi debera, noo frangi. Idcirco ad facratiffimam fynodum 8c veflram beatiffimam condonem honorabiles, Chriftianum de Erpcl legum, Ande Marias ad Grado·, k Telmannum deLInif decretorum, S. Florini Confluentiat, pnrpofitos, dodores, confiliarios meos procuratore· k ambaffiatores , ceteris ambaffiatoribus mei· Befilen exiftentibus adjungendo· deftinare decrevi , quibus fuper Biteris facri concilii mihi deftinatis Ac aliis divifim At conjundim nomi-

ne

m are· referentlhps dlgMMur veftr· pater-À Biralet henivolam audientiam adhibere, fttda* re. creduntl· plenam fidem, racommendantem
<TM TI me ftc ecclefiam meam V. P. filialiter 3c devoiβ. Daram Bract· die XXVII. menfis novembrte MCCCCXXXII.

Veftr· beatiffime concionis devotus T. archtepUcopus Colotdenfis.

PROPOSITIO FACTA

Per réurm· JVqfmsrmttM iu *concilio Bafilieenfi uovmu* efefibram ôneeru» *die pentcltima* nowm*m *JfCCCCXXXII.*

ηψî T\/T Emoria repetente Ac crebrius mente re* 1V1 volvente, patres ampliffimi , quam ar* duum ac ultra vires crediti mihi defuper ingenti minifterium aggredior, meus non immerito contremifcit animus Nam etfi quandoque principes feculi folitus affari . minaces illorum afpeâns, vulto curvato, oculis srdtntitas, furore cordh hiantes"bon pertimuerim: umeo ■illos divina plerumque permiflio & nonnumquam fortune fââioi cunâii animantibus merita, terreno locavit in folio. Nunc autem ad hoc fermo dirigendus eft, qui divinis animati mentitas. ex omnibus Chriftianorum finibus clcAi, maleftis irrigui gratia refperfi, patrem femper intuences» fimiiitudinem fervant auflo C ris. Ob id coetui Deorum magis connumerandi funt, apoftolo dicente , ac noviter ecclefia repetente, *nojtra avum in cadis exioicomurfaho.* Deos igitur alloqui me videor, Ac cum divino Numine arbitror habere fermonem ; fed e veftigio pollicita eft mihi fandi fiducia, quod is, ad qeern verba dirigo, peraclitus veilris benigniffimorum patrum mentibus habitans, fperantem ac deprecantem -in fe peccare non finer, fed At pro debito fenfoalitatis dementia veftra facile veniam petenti datura, patres optimi, quorum nonnullos confpicio, altos quidem qui me litter· reddiderant eruditum, alios mihi coavos, cum quibus Ac mihi familiaritatem edidit ftodeodi confortium, fup-1 portationis cujufque lapfus praftolationem affert felutarem . Taceo quod grata At jocunda erit eloquii mei fententia, etfi confufo prrpofteroque febemate pererrata .' cujus fpei certiffimnm mihi prebet argumentum, quod nuper hujus nedaris hanfto rivulo per organa veftrarum ambaffiatorum, ab execute dominis meis principibus eleftoritas in vos derivato, exultantes vicaria istitla vitulum madaftis faginarum. Quibus praelibatis ne ufque ad faftidii neceffitatem fe tendat pneiatio, ad conceptam materiare orationem -onverto, non tan de propria virtute confidens, quam de munera largitoris illius, qui dat omnibus affluenter At non improperat .

a. Vt autem majorum norme fimilitudtaem mea fervet imitatio » fummariam quamdam fententiam, narrationis feria gravidam , more probatiÆm* vetuftacis, duxi pramitteodam a verbis apoftoli, quibus In laudem Dei perufa eft ecclefia , fumens'exordium. *Obfervau,* inquit, *eas fvi ita ambvloai ,Juvt Metisfitrasam.* Quam inter confiants ipfi fententias velut hortatu familiarem decrevi meis epulis inviandam. Dens omnipotens, molis mundana artifex , conditorq jc , ia tufeentis natur· primordU», coalo fyderitafqu· creati*, elemends ——-------- infapef*tadieblobili vinculo colligati», inter hec caduca » quibat Tub hia orbibus ceeleto CHtttTI gtobifan· fyderei» loca deputavit» falam ani- '*Jl mam hucnaaam, qu· vere homo, & ab omni mortalitatis conditione aliena eft, ad imaginem fui creavit» ot quemadmodum ipfe magnum hominem. fic & ilia parvum mandam regat, dum a fe corpus animator, cuius ternam expedit affumere cognitionem . Primum namque principium, cunAoram fons Ac origo faperatandaati majeftatis feacunditate illam de fe mentem creavit in abfoluta confideradone, qua conditorem infpiciens, plenam fimUitudinem fervat ancoris. Qnfc tarfas ab alto difB piclens, animum de fe radiat ; qui divinaram atqud humanarum rerum forgit in notitiam 1 & pofiremo illam de fe format Animam, qu· corpus regit animatum. Horum autem medius, qol nos a brutis fepant, quamquam ab effeti» tie divina: (implicitate piulifper abiccdat ; quia tamen ir.t.r corporeas illecebras fit cupiditatum dokc» infidias, vinfhis corporali cufto dia, non fine maximo militat periculo, ah ipfius creationis initio divina tutela At providentia gubernatur. Et ecce protoplafma primum a divin· vocis organo legem accepit·. deinde per gentilium vates At heroas ac elefli populi prophetas nobis divine legis norma referat» eft, quoufque divina providentia viam ab «terno praMncditatam aggrediens, qna faltem nnum noftra fpediei reformaict fuppofitum, k "irum habens humanamque nataram, *e* quarum altera nobis fua divinitatis partiet pitas mori lege nature, ex alia vero neceffitate divina refurgere conveniat, ·fragilem affamât naturam , ut poft ipfius habitum de morte triumphum » nos tandem expictis munerum fundionibus, qu· dator animarum in corporum careers vinciens indixit, fecum aevo fruamur «terno. Hic verus Deus & homo lege, quam fecundum humanam naturam fubcundam fufeeperat, éxemplo vita verboque dodrine confummata, tranfiturus ad patrem·, ·poftolos, difcipulos , gentinmque dofhore» linfiituit, quibus in exordiis fundationis ecdefi« , vel maxime congregatis in unum, Spiritum iànilum fer.fibiliter oftendit, nonnumquam etiam clara revelatione tutor humani generis curam agens fui gregis , arcam divini fecreti referavit. At fide roborata, fi ccffent evidentia figna. fuperfunt nobi» fu« fponfioni» argumenta , quibus curam divin· providenti· nobis adefle nen ambigimus, quantdiu per ipfum inftituta in nobis ·dificatur ecclefia . Veramtamen data eft nobis forma, per quam invifibiliter gratiam confequamur, qududum in legalibus di figuralibus facramentis, ac in nove legis exordiis patribus noftri» vifibiliter invenitur fuiffe conctffatn , in qua E tamen eo cautius ambulandum arbitror, ftc traditam nobis formam accuratius obfervandum, quanto verius inqnlfitioais latentius abfolvitut» cum fit omnium ratiocinationum labor communis, ut quanto remotius a per fe nothi, quas maximas appellant, difcedi·tur ; tanto fuccreicat anguftlor difficultas agnitionis. Ideo de reftri banigniffima fapportatione confifu» , reverenter , inquam , *oifenatt eos qvi ita ambtdaiu,* flcc. Conftat autem quoties prifiris fepe temporibm, repetitis malleis, crebrifque concuflionibus in h*re-

AMNO CMMrn >«)s-

hmrefes eonfcift· eft ecclefia veneranda, entfeA qpfiam qui debebatur excepit. fine oMer-'
Aites fermas divinité· traditam feAantes , pod vanti»...diHgcatiam Homeric· per omnia per-
» Çoaftentino Aqgufto çcepù «la eft· fe£ioote imitator Virgilina Maro, de JEnea
conveniendi licenda» infpèrante fecro flamine, nebili&mi ftoeaani populi pâtre, ad regtonetn
ex omni orbe terrarum convenerunt; no* t©· inftrutodo regno AtaMter eÜgeodam , inftr--
quiro an principe procurante. an papa jubam Ao in talibus moque rebea obtiunit, fit po-
te . Sed hoc unum novi » quod qui feia con- ràm rebut profair, nifi nt probent· traditam
cordiam perfuafil difeipulia , ubicumque duo· divinitus fixmam aocurattoa ebfcrvandam, e-
plurefve ex ipfi· in nomine fuo convenire con- tiam gentille· tradidooibns comprobari. Hec
tingeret, fe feturam promifit in medio: flt fuccinAa contraAationa dixifle fufficiat. Audi-
hanc arbitror effe divinitus traditam nobis for- te & cetera ; voa vero patres inclyti, reve-
mam divinitus cuftodienda·. Ideo nec ab·re rendifimornm ac iUnftrium excelfornmque
quatuor fynodi principales ecdefiam catholi- arcbipdocipu· fieri Bomani imperii eleàà·
cam , ficut quatuor flumina paradifem irrigas ram AcbiHci veftri , qui profefto plurimi· a·
tia, veluti quatuor evangtlwram libri a fie· trodffimte injuriis perfidi· YaHcnbs affleAi ,
Ais patribus fummiaque pontificibus cumomniB gnerraram periculis exagitati, fubditorum fuo·
devotione venerati , ab imperiali quoque feles rutn fuifipe fertafte corrapteMs exinaniti, *n-*
dore in his ou· de femme Trinitate, fecro- *ftniioo»* ferventi·* iafiftôre ftudcbunt, fisf-
lanAis ecclefiis, acclefiaflicia quoque tiiulta firagia nuUatean· afpernari, majorem quafiftis
conftituerunt, fnmma cum venerariooe reveriti afliftentiam , voftrot celeberrimo· ambaffiitore»
funt & recepti, a quibus hanc fenodum non deflinando, qui fub quadam verborum dcnfi-
plufquam Petrum a Gregorio dinar· qui ne- ute ab eifdem domitus priacipibn· votivum
fciat confideret augnftiflimam femper moventi- habuerunt refponfum; dudum Peto ntiftfo-
feriem nature. Quippe cum naturali ratione oem eorumdem oratorum, Deo nobMqoe es
didicerim, unam eamdemque continua fecceii- ftibo·, pnrconceptam, ut eximiorum domi-
fione dursfle ecdefiam , cui direAiooe fidelium norum oratorum ad bunc lanAum catum tranf-
·defle promifit, ufque eam quo in hoc costu miflbraas declarat optata pmfentia. Merito i-
reverendo repnefentatur . Siquidem una eft Is teqne pronuadaadu· eft, vue duce parecHto
gio , unufve populus panibus communicatis, prudenter ambulaflc jnxta dtanfeoa tradMem
vel decidat omne royflicum , flt interest bs vobis formam, cum voe» divini patres, Bt k
mann focietati» uoiverfa civilitas, rerum qop-C pfi pmdari privipes, quamvis diverib calle
que fpeçies difcerp» fuo fonte fatifeant » reAe procedentes, ad.eamdem tamen deliberationi»
deflinieodum eft, quemadmodum humanafps metam psrtigiflis. Tres namque font morbi ,
cies ex individui· compofita moralibus, «oAo- quibo· principaliter todn· chriftian· profeftfo-
re philofophia, fancitur perperna; ita hanc nja univetfitas vel proprio languore, vel alio·
venerandam fynodum cx fragilibus hominibus, na contagione laborat. Quorum primo· offlin-
Indiflblubili tamen almi pocomati· artificio ne labes quidem haeretica « alter morum eoa-
contextam , in hac colleAiva reprnfentatfene ruptela, prior tempore flt canfalltate, poftа-
temone SanAi fpiritus gubernandam, a vero rior tamen fceleram ordine, quot animas pre-
deviare non pofle · Quod flt veteribus philo- cipitaverit, adeo divulgatam effle arbitror , ne
fophorum principibus non eft incognitam, monte* excelfos tranlcenderit, vaftas quoque
fancientibus nihil effla principi illi Deo, qui folitudines habiouiooibM hominum iaterjoAas
omnem mundum regit , quod quidem ia ter- permanaverit, maria trastfaataverit› ac la o-
ris fiat acceptius, quam concilia cotulqnehо- moib·· orieaûto alias obeuntis foils oltiari-,
minum jure fociats, qua civitates approban- aut Aquilonia Auftrlve partibus non-lateat,
tur ; in morali fermone civitas non murorumD quorum reparatio flt reduAio inexpugnabilium
ambitu continetur, fed animorum unione con- luce rationum iacris conciliis imminet· fem-
ftituitur , fiquidem in legum confenferint ob- per fonAio ia fuperioribus fuit aflierta. Gner-
fequium . Quod huic fanAa civitati pracipue rarum autem fi qui· ignoret diferimiaa , vel
congruit, quam Ventas dominam mundi, lu- in fcopulis habitans incolit antra, vel Cere-
cem flt fal terra fore conteftatcr , cuique con- rem oefeiens, glande paftu·, fronde quatit
Aa qua a patra fcivit patefecit · Hac autem atniAuos. Unde non minus noftra cur· fta-
omnia civiliter aiTumenda funt. Habet enim tuidw effe de pace publica meditari. Qu-
promiflio, ut univerfa tradita nobif difciplina quamvia non fit ipfe fide»; per illam tamen
forma diligentius obiervetur in agendis . Ideo- ifte grandi· homo, qui eft omnium colleAio
que videndum arbitror, patres optimi, quo- fidelium, ad laudem Dei pertingit fecundam
modo ambulemus fecundum formam nobis ·Auatiooem fimultasseam totius potenti·, fi-
fanAorum inftitutis divina largitione rtfera- cut microcofmut lapientia & prudentia quic-
tam. Unde fi fas eft Jovis landes fanAorum fccntc perficitur. Hoc etiam nobis nftifiiirar,
agminibus permifccri, apud egregium Horno- quod orto fole juftlti· · concosnitMM peeis
rum , dum genti· Crsia princeps ad conlis-S abundantia, cetera pradneado peftotibtm de-
rendum cum hoftibus manum fub aperta pro- furfam , non voluptates, flt diviti· «honores
miflione viAoria foret animatu· ; ill· v«fat vel longitudo vito , nfltar, ûnitas, fins pel-
divinum fequtuos orsculum, comnriflb pn»- eritudo. fod pax intoonit in quem ____ eea-
lio , amiflis fuorarn plurimis, vix agreque in lefti· militia, cecinit angelica turba *: ghfie bs*
caflra remeavit. Num dicendam eft Deum *uuI£i Dt» & in term feg, Sts.* Hinc eft
mandafle mendacium? abfit, non ita eft » fed quod pus vefer falu· hominum fehtfabnt. Pa-
illum cafiim Cnecis fata decreverant. Habcut rem quoque obfervantin diligentiam imitati
enim prssceptio, ut univeriaUs prodoceretur funt ejus difcipoli, quos patm conferipti,
exercitus; at ifte , prrtermiflb Achille, qui veftra congregatio fanAa reprafentac. Kigo
tunc recenti laceifitus injuria , ab armi· cum pia dominis principibus feccrevit confidentia,
fuo milite feriabatur, progreflus in prstium, quod coleftis protiuo, curam agens homi-

num,

num , hanc firmam bafem divina faecundita-
ANNO ooirn «♦»' 'tis in Germania* confinibus juxta Gallic meta* ab asterno providerit, in qua militantem hoc tempore fundaret ecclefiam, quatenus ingruente loci opportunitate fluduans navicula, fpirante Cacro flamine , dirigatur in portum traoqmlla requiei : pro quibus feliciter peragendi-, domini principes antefati quidquid eis largitor omnium, ecclefia, vel imperium contulit honoris , potentia , vel decoris , munifice conferre Audebunt, ac fi quid emerfent impedimenti, pro pofle curabunt amovere .

3. Hi* perorati* , ad exhortationem principum noftronam mea procedat oratio. Jam etenim dndum dc ante veftrorum ambafliatorum miflSouem, verbum inolevit S. D. N. papam certi* in pundiculi* ab hac veneranda fynodo dilceptare, plcrifque formidantibus , ne fupercrefcente fcintilla difeordia, fchifmatis (eminarium in agrum fpargatnr dominicum , corporum atque animorum interitu fubfeqiaente, ut fie ea que confutation! parata forent, in lacryma* luflumque dejicerent. Ipfi vero veftri oratore* oninem formidinem ab illorum animi fede pepulerant, fpem firmam polliciti, quod venerandi patres, cive* hujus fanlbt civitatis , cœlefti hiérarchie configurata, ubi cunflorum cirium eft una voluntas, de illam civitatem repnefentantis , cujus civibus erat cor unum fit anima una , idem eidem profunda meditatione penfontes, tam eaute greffus dirigant in via pietatis dcmofleftic, quod in fyllam tanti periculi minime labantur . Hortantur itaque prafati principes per fuos quo- cernitis ambafliatore* confidendo, hanc vobis efle follicitudinem ac diligentem cautelam, ut fidei morumque caufam pertractantes, pnaaffumtatn formam divinitus infpiratam taliter obfervetis, quod nullius extrinfeci contaflu (anda congregationis differatur opera falutari. Sic etiam in caufis perorandis diiponont legitime fon€lione$, ne incidens qnoftio vel emergens, fi forte mors difpendium allatura fit, principalem noceat intentionem; quod refte fieri pofle credunt , fi (prêta opinione quae minus cautis animi pro certa ferebatur, inolita contra fandilfimum dominum noftrum conquiefcat agitatio. Jam enim principes ipfi , quot utriufque gladii potefta* fpirituali temporaUque dotavit honore, fua potiflunum interefle putantes, inter hape venerandam fynodum de S. D. N. aç inter eundem It gloriofiflimum dignitatis terrens monarcham pertradarc concordiam, qua membra capiti nedit, fervat dc alit quicquid vitam fpirat in orbe , inter hos fuos ambafliatores, quofdam ad prafaro* utriufque potefta-tis apices deftinare decreverunt, ad precandum , exhortandum , atque poftulandum , quatenus mutuas fibi prarbeant alterutrum conCOIlu* viçes. 1pfe quoque fan&iflimus domi-nus nofter huic fe facto conformet concilio, largiaturque fotores, quod dc validiffimis argumentis urgentibus fperant obtinere I Tunc etenim opere confummato, quicquid contra hanc venerandam fynodum jaculatus eft umquam morfus livoris , feu forte jaculabitur , diflblutum erit. Et tandem cautela prudentias pediffequa ferrata, tolerantia filia fortitudini* imitata, modeftia temperantiae (ocia comitante , pietate quoque juftiti» fatellite profequuta, quibus rerum publicarum redore* botni-

num falutem gubernant, illa divina virtus non ftatuas plumbo inherences, nec triumpho* arefcencibus laureis, fed vobis cœlo definitum locum difpenfsbit ubi bearo avo fruuntur fempiterno , ad quem nos perducat vivens per fecula benedidus . Amen . ANN° CHRjm *4,1'

ITEM DE SJDEM MATERIJ

Super prefaututwne lùtewum .

REverendiflimi reverendique patres , fpe-®'· P· 1 ' dabiles dt egregii, prelati, dodores , domini praftantiflimi, ac ceteri merito venerandi in hac facra fynodo generali univerfalem repoefentante Chrifli bdelium ecclefiam , praelaris veftris excellentiis & devotis benignitatibus debius recommendation** puritatem oflêrunt revexendiffimi in Chrifto patres, Maguntinus dc Colonienfis archiepifcopi, illuftrefque & cxcelfi, comes Palatinus Rheni, dux Saxonir, dc marchio Brandeburgcnfis, omnes facri Romani imperii principes eledores. Cogitantes fuarum aufpiciis dignitatum, beneficiifqne defuper eis'munerum divinorum excelletflius tributis non relie frai, fi ecclefia fande catholica, qua fluftuum cernitur procellis agitari, cunlils quibus poterunt ftudiis fideli* integritatem obfequii , pro diftributa virium portione, non impenderint, dc bene gerendarum confortes rerum comperti non fuerint. Docuit enim non folum prifeorum anttquiflima vetuftas, verum dc jufta impellunt modernorum ingenia, fle publicum fonlia ecclefia decorem carpere fatagentia , dc Chrifti fidelium fub turbine vafto naufragium formidSntium portum praeludere optate requiei fupremis operum tollere laborent fulgentioribus in Chriftiana religione titulis relacen --- ne in deteriores anfradus ac cafus dubios dc deflendos defidta deveniant, qua fooljo exordio in fpe relevationis pulcra dependent , & fub tranquillitate in publicam poterunt deduci falotem, tanti venerandi cœtus temperantia, que plerumque intra licitum quiefeit, fo nitra non progreditur , metitur vires, fle a medio non recedit, in genere bonorum utiliora inftruit pertingere , & in malis quod pejus eft eflungere; ex pratentis aternum eventum docet colligere futurorum, unde & fplendidior gloria vos patres celeberrimos refpicit, quibus deiurfum datum eft difperfa colligere. & confrada folidare ; fub vobis cultoribus ficus fterilis floritura fperatur, optimi difpofitione regis , iu® immaculata fponfie fanda catholics ecclefia falubrius fuocurrentis ; hac (acrofanfla fynodo generali , cujus minifterio h<refes fupprimi , hoftiles fubduci infultus, dt noxis tolli deformitates. ut virtus poterit libere exultare, fpes pulcher» rima Chrifticola* fovet. Hac ipfa prnfati reverendiflimi illuflrsfque facri imperii domini principes eidiores fecretius mentibus reponente* , eifdem confodiuntur jaculis, quibus fan. da mater impugnatur ecclefia , pioque fuccenfi defiderio, ambafliàtam in veftro confpedu humiliter comparantem, qua quorumdam perfonis abfentium, viarum fortaffi* aut alii* foborti* periculi*, copiofior fperabatur, cum litteris eorum creditivis reverenter deftina» runt, quas de unanimi collegarum aflenfu bçni-

gdp njgnc offero legendas quibus leâis, commu-A nes eorumdem dominorum principum ^leflo-
CHRCTJ ,UIB G"0*** tc^<rcntur affcéluS.

4,1 Nota per vertus fcquenfes', quid fpeflat ad officium dellorum imperii.

erckieptfcapi
Maguntinenfis, Treverenûs, ColoniEnfis
Quilibet imperii fit cancellarios horum
*comet Rheni Saxoni**
Et Palatinus dapifer, dux ponitor enfis,
*Brandeburgenjit rex Bohenù**
Marchio pnepofitus camero. Pincerna Bohemus ,
Hi ilatuunt dominum cun&ii per fecula fam-B mum.

MANDATUM

Domini Romanorum Regis,

Mifam illufiri duct Baveri ad concordandum cum Bohemtr.*

is p ijj- **Q** Igifmundus Dei gratia Romanorum rex **O** femper auguftus. acHongarfe, Bohemia, Dalmacia, Croacie rex, Acc. Notum facimus tenore profentium univetfis, ineffabilis difpofitionis clementia divina non ignari, collatfm nobis caelitus qalm habemus & recognofci-C mus dignitatem, iliudque a nobis ab Illo bono patrefimilias protinus exigi debitum, ut reddamus fibi talenta per eum nobis crediti, duplicata : ad quod, prout tenemur , propofi- |i debiti noftri eftedum diligenter impendimus . Ac temporale ftipendinm & retributionis cicma premium nobis proventura fperamus. Et quomam Romani regni faftigium Ac aliorum regnorum dignitas, in qua orbis conditor nos pietatis fua clementia feliciter collocavit , jugiter mentem noftram tbllicitant , ut cura pervigili Ac laboribus follicitis univerforum fieri imperii, ae regnorum noftrorum fidelium At fubditorum amputemus incommoda , elfque votive quictudinis amoeni- D tatem falubriter procuremus: Ad hoc nempe difpenfationis munere principalis monarchia optavimus principatum, ad hoc fieri Roma-' ni imperii non leve pondus, fed fuave, ac aliorum noftrorum gubernacula regnorum fufcepimus, ut fi ad alia extrinfeca cotidiana folbeitudo nos provocet, ad ea tamen qua proceiUbus negotiorum improvide circumfluunt, reparationem felicem, flatum quoque quietum ac reformationem nationum in facro Romano imperio fub regiminis noftri felicitate refpirantium refpiciunt, tanto intendamus ubertus , quanto pre ceteris mundi principibus folium magnificentius erexit coeleflis providentia Creatoris .

Sane quia pro bono fperato in noftro regno Bohemia certi deputati folemnes ambaffiatqres Ac nuncii, magnifici barones, nobiles Ac ftrenui viri, Ac magiftri Ac facerdoces, de regno Bohemia ac marchionatu Moravia, de Praga, Ac aliis locis eorumdem, omnibufqoe aliis ecclefiafticis Ac fecularibus pertbnis de utroque ftatu deputati , ad fedandum diflentiones in regno noftro Bohemia ac marchionatu Moravia exorus, ad facrum generale Bafikenfe concilium in Spiritu-iantlo legitime congregatum, univerfelem ecclefiam catholicam reprofentans, proponunt venire, Ac ad illud , prout accepimus f accedere difpofiti funt ; pro cujus quidem negotii falubri confummatione, nos per profatum facrum concilium ac ejus nuncios Ac bullas, ac etiam per Bohemorum Ac Pragenfium litteras ad didam conventionem invitati» ac cum inftantia rogati *St* requifitl fumus, ut nos ad idem facrum concilium perfonaliter appropinquare, Ac eidem intereffe dignaremur , pro celebriori caufarum At rerum fpiritualium Ac temporalium regni Bohemia expeditione. Et quia nos hic in Italia folMcitis laboribus pro bono flatu univertalie eccle* fia ac ipfius (acri concilii, nec non arduifB-mis (acri imperii negotiis préoccupât! , proditium facrum concilium pcrtbnaliter tam cito accedere non poffumus, ficuti tamen ex intimi cordis noftri affedione ac libenti aninto intereffe At facere vellemus: ne tamen propter noftro pertona in hujufmodi conventione >n ipfo facro concilio ablentiam , pacis & unionis tranquillitas votiva apudBohemos, auxiliante Deo , ordinanda, retardari aliquatenus poflit, quam femper fummopere deuderavimus . At affeflamus totis viribus procura, re, Nos, quos hac caufa Bohemia regni noftri in temporalitate praecipue concernere dignofeitur, pro qua feliciter pertraflanda Ac opportune peragenda > vice Ac nomine noftris procuratores noftros digne duximus deputare, habentes de immota fidei proclara conflantia, ac lingularis circuçnfpe&ionis Ac providentia induftria , illuftris principis Willelpi-^comitis Palatini Rheni, ducis Bavaria, avunctfti noftri eariflpni, protefloris facri Bafileenfis, Ac noftri in eodeaa locum tenentis, ac · vAterabilis Iohannis epifcopiCurienfis principis, confiliariorum noftrorum fidelium dileflorum, pleniffimam At indubitatam fiduciam , ipios Ac eorum quemlibet in folidum animo deliberato' fanoque, noftrorum Ac imperii ûcri ac regnorum noftrorum Hungarir At Bohemia fidelium accedente confilio. Ac de certa noftra fcientia , citra tamen poteftatis alias per nos eidem ▼illelmo fuper locum tenentia in eodem concilio conceff·, revocationem , fecimus, conflituimus , creamus Ac-ordinamus noflros veros, legitimos, certos Ac indubitatos procuratores, aflores, ftflores, negotiorum noftrorum gefto res, Ac nuncios generales At fpeciales : ita tamen quod fpecialitas generalitati non deroget, nec e contra·, fic quicquid unus eorum inemperit, alter ipforum profequi valeat mediare Ac finire, dantes Ac concedentes eifdem procuratoribus noftris. Ac cuilibet eorum in folidum , poenam At omnimodam poteftatem ad interponendum fe nomine noftro ac auAoritate noftra cnm omni pofEbilicaae, una cum facro Bafiieenfi concilie, ut pax, unio r Ac concordia in ipfo regno noftro Bohom -, ac terria circumvicinia reformentur , aufpice Domino, Ac fequantur. Infeper pro bono regni mâflri Bohemia Ac ejus- regnicolarum. ut diuentiones fubortn ibidem tam de rebus fpiritualibus , quam etiam temporalibus, fimul fe eodem facro concilio ,do medio populi chriftiani (obmoveantur, unioque Ac tranqqUlitss cum optata coocInfione redundent?wbte At cuilibet veflrum damus Ac concedimus, ut fupra, plenam At omnimodam ac liberam aufloritatcm, poteftatem, facul-

" 1— ****** ŋ®157 4,1

facultatem, Sc mandatum fuficiens tenore prefentiam, nomine & vice noflris regiis, ad tradandum cum fupradidis ambafliatoribu* Sc nunBohemoram 8c Moravorum ad prediduny facrum concilium miflis fic mittendis, communiter & divifim, accedentibus ad hoc, confilio quorumcunque prclatorum fit aliarum notabilium perfonarum ecclefuflicarum, nec non ducum, prtacipum, comitum, baronum, nobilium , civitatum fic communitatum , feu eorum procuratorum , ambafliatorum , Sc nuntiorum, ac aliorum faeularis ftatus regni noflri Bohemia, qui nobis adheferunt, Sc obediunt fic adherent, aut majoris partis eorum feu deputatorum ab eis, qui font & pro tunc erunt, dum fit quando pramiOa infraferipta peragentur, nec non de confilio ipfius facri Concilii Bafileenfis, feu deputatorum vel cominiffariorum ab eodem , de fit fuper omnibus fit fingulis, que ad nos ratione temporalitatis regni noftri Bohemie jure pertinere quoquo modo diguo&unrur, Ad tradandum infuper Sc difponendum , ordinandum , concludendum Sc acceptandum vias, modos convenientes, neceflarios , congruos Sc opportunos , per quos in ipfo hereditario regno noftro Bohemie Sc terris ei fubjedis pacis dulcedo refloreat, & feliciter confervetur ; ac etiam de reconciliando nobis omnes Sc singulos tegnicolas ipsius regni ftoflri Bohemie, nobis hucufque Contrarios, & alios fibi de Moravia adherentes, ac etiam de modo , via Sc forma recipiendi & reaflumendi nos in regnum noftram Bohemie hereditarium, Sc ad alias terras noflra* eidem fubjedas , ipsumque fit ipfa* intrandi, regendi fit in eisdem pacifice commorandi , & de ac fuper retentione bonorum 4n eodem regno ac terris noftris pretadit, ad nos Sc ad alios quofeumque pertinentium , ac per Bohemos , Moravos Sc alios fub prrfendum guerrarum difturbio occupatorum , .nec non reflitutioue facienda de bonis immobilibus per eosdem Bohemos vel alteram eorum occupatis, fic que dc prrfcnti occupantur, ad facroiandas ecclefias venerabihaque monafteria atque loca fanda , Sc ad perfonas ecclefiafticas fic religiofas. ac etiam ad nos k noStrum tamquam regis Bohemie fifcale dominium cameram , nec non ad quofeumque alios principes ecclefiaflicou 8c faecularca , comites S(barones , nobiles , communitates , civitate* burgenfes, cive*, & ad quafcumque alias perfonas, de jure vel confuetudine ipfius regni noftri Bohemie pertinentibus , vel quovis modo debentibus , St eorum circuroftantiis , dependentibus Sc connexis , fic quod unicuique hujfmodi bona foa libere refituantur , quodque unufquilque de regno Bohemie ad poffeflionem bonorum fuorum immobilium admittatur pacifice Sc introducatur .

Ceterum pro uberiori reformatione pacis Sc tranquillitatis, ac falubris flatus in ipfo regno oofiro Bohemie felici reflauratione, ad honorem regis regum , per quem vivimus Sc regnamus , cui omnes «dus noftros offerimus , cui omne quod bene agimus imputamus , pmfatis noflris procuratoribus tenore prefentium damus Sc. concedimus plenam Sc omnimodam audoritatem, Sc poteftatem tradandi fic concludendi , cum fupradidis ambafliatoribus, ounciis, fic procuratoribus Bohemoram Sc Moravorum , ac cum omnibus Sc fingulis ad noftram benignam , largam gratiam, obedientiam ÔC fubjedionem debitam venire. nofque in füum verum naturalem dominum regem Bobemte recognofcere Sc iufeipere volentibus, eofque in noftram gratiam recipiendi Sc afumetidi . Ipsis quoque omnibus Sc eorum cuilibet noftra démentie gratiam pollicitandi, dandi , Sc benigne tribuendi , nec non ipfi* omnibus fit fingulis omnes injurias, damna, ctdpas, tranfgrcfliones, offcnfis, crimina quoque, etiam laf* majeftatis quomodocumque in praeterito per eos commiflas ac perpetratas, ac commifla Sc perpetrata penitus remittendi, relaxandi , 8c dimittendi, ac reftituendi eis omnes terras, civitates, caftra, dominia, prrdia , bona , & jurisdidiones , ad cos pertinente* , Sc in regno & terris eisdem exiflentes. ac etiam reflituendi eos Sc ipforum quemlibet ad eorum privilegia St libertates, honores , dignitates , famam , atque flatum , in quibus retroadis temporibus fuerunt & elfe confueverunt . dindique- 8t concedendi omnibus St lingulis generalem St fpecialem abfoluuonem St rerftiffionem de omnibus per eosdem Bohemos , Moravos , Sc alios luos adaerentes perpetratis , prout epifcopir Bohemis 8c aliis & fupradidis procuratoribus noftris videbitur, concedendi, ac etiam ad affecurandum vice Sc nomine noflris, ut omnes Sc finguli ejusdem regni noftri, ac totum ipfutn regnum, fit omnis flatus ejusdem permaneant fic gaudeant, fit gaudere poflint St valeant omnibus juribus, privilegiis, fit libertatibus, gratiis Sc honoribus , quibus , ut fupra antea gaudebant, ac freti & gavifi fuere, fit generaliter ad faciendum omnia fit lingula alia de fimili concilio pradidorum regni noflri Bohemia, qui tunc affuerint, Sc de confiho perdidi facri concilii Bafileenfis, vel pro parte ipfius deputatorum vel deputandorum , que nos faceremus, facereque poffemus fit deberemus , fi perfonaliter przmiflis vel alicui prsemiffbruro intereflemus, etiam fi talia effient quae mandatum magis iflo exigerent fpeciale , Sc quia in premiff» St dependentibus ab eia in tali St tam grandi materia multi diverflque cafu* poflent occurrere, emergere, aut incidere , in quibus poflet dubitari, an per fuperius expreffata fufficienter explicari interpretarique pollent I ut igitur nihil ex parte noflra defit vel deficiat , led ut toti orbi St fignanter regnicolis regni noftri Bohemiz clare conflet de noflra cordiali affedione, quam circa hujusmodi unionem St concordiam , St omnia alia prarmiffa habemus , idcirco *praedi*dis noftris procuratoribus ex abundanti pleni, tudine damus St concedimus omnimodam St plenariam poceflatem St facultatem, ut epifeo* pi in omnibus hujusmodi cafibus, fi qui emerierint, occurrerint, vel evenerint, tam in expreffatis quam non expreflath habent St habete InteBigantur omnem illam «facultatem ac plenitudinem poteftatis, quam nos in prsmifus, fi prjefenti» eflemus, haberemus St habere portemus. etiatnfi taleseffient cafus de quibus oporteret quovis modo tel jure mentionem fieri fpecialem; quodque illum & illos tot quot fuerint, eadem audoritate noflra fit nomine noftro declarare , interpretari, terminareque fic concludere valeant fecundum materiam fubjedam de confilio pnedidorum, prout vedebitur expe

___& dire At fore faciendum : promittente· in verbo
"~ANN0""ηβ®Γ0 **8*° P®T P»«fentes , cx nunc, prout
CHKirrx <x tanc * e* Ittoc Foat ex nuBC » omnia
i+)I Ac lingula habere Ac tenere rata, grata Ac fir*
ma. qme procurata , tradata, ada, gefta, conclura , & firmata fuerint per fupridídos noftros procuratores, Ac de confilio eorum , nt fupra, eaque aliis noftre majeftatis litteris, C opus fuerit Ac defuper fuerimus requifiti, curabimus confirmare prrfentium , fub noftra» regimine majeftati» figillo teftimonio litterarum. Dacum Senie . anno Domini MCCCCXXXII. die 1Π. menfis Decembris, regnorum noftronun anno Ilungaris , fit XLVI. Romanorum XXIII. 8t Bohemia XIII.

Ad mandatum domini regis Gafpèi
Slick/ vice cancellarius.

COPIA LITTIUS

Mifa univerfis regibus per dominum imperatorem pro concilio Bafileenfi.

SErenlffime princeps. frater nofter pracariifime , cognofcentes evidentifiime , & in dies magis ac magis conditiones rerum per fpicaclus intuente», videmus quod fi fiicrum Bafileenfi» concilium quoquo modo traheretur in longum, aut aliis machinationibus, quod abfit, turbaretur, non fucçederet aliud, pifi ruina C ecclefic , fabverfio fidei, adnihilatioque totius ftatus ecclefiaftici. Ac per confrquen» omnium Chriftianorum: fit ob id ut imminentibus provideatur periculis , hucufque fummam curam gelfimus . Ac pro ftabilimento Ac favore ipfius fand» fynodi fcripfimus veftr· fraternitati N aliis Chriftianorum regibus, pnelatis 8t principibus , rogantes Ac ammonentes, ut illuc veniant, aut oratores fuo» plena poteftate fultos tranfroittant . Verum, præcariftîme frater, quia ipfa pro exftirpatione hrrefum, reformatione morum , *it* pacificatione difeurdiaram in Spiritu fando legitime congregata contrarieutibus multorum, qui forfitan de periculis Ac fcandalis, qu» inter Chnfticolas quotidie D ingraunt, plenam informationem non habent, multum impetituri quamvis per Dei gratiam factorum Conftantienfis Ac Senenfis conciliorum apoftolicaque audoritate, videlicet Martini pape V. Ac hujus moderni domini noftri Eugenil, ac per iftos venerandos patres in Bafilea congregatos ita firmatum St ftabilitum fit, ut -indiffolubile extet, opera pretium cenfuimus , veftram fraternitatem Ac alios quofcnrnque qui religionem fidei Chriftian» amant . denuo follicitare , ad illuc mittendum pro felici confumtnatione concilii memorati ; quam ideo iterum atque iterum rogamus Ac requirimus , exhortamurque In Domino noftro Jefu Chrifto , cujus res agitur , quatenus E ad laudem omnipotentis Dei, confolationem fu» fanfl» ecclefi» . 8< promotionem prafati concilii, quod revera in hoc tempore tribulationis Deus pro falote fluduantù navicule ab alto conceÆt, veftros folemnes ambafliatores fubito illuc velitis tranfmittere, prælatos nihilominus regnorum veftroram ad hoc inducentes » ut pari modo illuc accedant. Speramus enim indubie, quod Deus omnipotens 1p£am fynodum fclicitabit Ac augebit pro direflione fu· fanda ecclefia unAdique Impugnat». Nam *Ci* refera fraternitas umquain preftit Deo gratiarum obfequium . fi reipublica» Chriftian· umquam impendit favorem , nobifque complacentiam , jam totum perficiet, fi illud petimus pro folita veftra erga Chriftianam rem atfedione impleverit, uri' rogamns . Datum , fite. J4JI

COPIA LITTERÆ

Quam oftendunt populis ifii Capitanei Armorum & fub tenore tftius huera omnia occupant.

ITUlippus Maria Angelus Dux Mediolani &c. Papie , Aogledeque Comes , *ac Jano·* Dux. Non ignorantes quantum deceat quemcunque Catholicum Principem favere rebus ecclefi·, caique non tantum confervare, atque protegere , fed etiam ampliare pro viribus , honoris, Ac debiti noftri effe cenfemus ea continuo tota mente provocare, At querere, qu· in bonum , fic augmentum ipfius ecclefi· cedere videantur. Cum igitur a facro Bafilienfi concilio, quod univerfalem reprefentat ecclefiam , nedum admonemur , fed ftridum mandatum habuimus, omne» , Ac finguloe eidem facro Concilio adherente», Ac >dherere volentes quibufeunque favoribus Ac pre Fidii· noftris fovendi, atque juvandi, aliofque ad ejus facri Concilii adharentiam , obedientiamque omnibus modis, 8c viis adhortandi, excitandi, Ac inducendi; ficut latius conflat Bullis prefati Concilii tenoris proxime fubfequentis » videlicet : E MS. Con. Florerunt ft misit Laar. Mrbvs *V.* C.

Sacrofanfla fynodus generalis Bafilienfis in Spiritu fanflo legitime congregata univerfalem ecclefiam reprzfcntans, dilello ecclefi» filio nobili viro Filippo Mari» Angelo Duci Mediolani illuftri, falutem, Ac omnipotentis Dei bcnediflonem » Praclars opera tua, qu» ad favorem, Ac exaltationem hujus finde fynodi in ipiritu fando veriflime congregat· in hanc uique diem inceffanter prefthifli, Ac continuo etiam fponte tua praftu facillime nos excitant, Ac inducunt, ut te, in quibufeunque etiam graviflimis rebus, eandem fynodum , immo verius fandam Dei ecclefiam concernentibus fidcntiffime requiramus , minime dubitantes , ut quemadmodum hadenus omni ftudio omnique pofiîbili diligentia ad incrementa ipfius fande fynodi diligentiftimus fuifti, pari modo pro tua fincera devotione in fututum effe debeas. Bine eft, quod cum inter cetera, que ad ftatum, augmentum. Ac perfeflionem ipfius fanda fynodi pertinere videantur, illa hoc tempore praecipua effe dlgnofcimus, & omnibus. Ac fingulis agentibus , feu aduris , aut quomodocunqoe agere volentibus pro, eadem fanfliffima fynodo , quicunque favores. Ac fubfidia adhibeantur poflibilia, je cujus fidem, 8c devotionem jam multis experimentis Incoocuffam novimus , Ac cujus ad has res perficiendas prefertim in locis Itali» auâoritafem, potentiam, & vires intclligimus , hortamur, atque monemus per vifcera mifericordi· Jeft» Chrifti , Ac nihilominus tibi in virtute ianfl» obedieotia ftrjfliftime pnteipiendo mandamus, quatenus omnes, Ac fingulos huic facro concilio adherente», 8c adherere volentes qtribufeunque favoribus, 6t prcfidils tuis fovea»,

vau, atque jubeas ipfofque , ‹Sc quofcunquc Jlucceffor faAum pradeceflbris intendere , Bc*----------
-alios qoocuoque nomine cenfeantnr omnibus fervare debet XXV. q. i. *Jufium, &* q H- JJ™?
in Galearum, & qui praedecefforum ftatuta non c s '
yvinTTi œ«x*is· * v"* «1* facri ^xincilii adheren- fervat, elifor eft non conftruflor XXV. q II. *4,II
c 1 Ham, obedientiamque ndhorteris, excite»* & *Si ea .* v

inducat nihil obmittendo eorum , que –é te preftari poterunt, quo prædifta, ut fumma utilitas ipfi fynodo, Sc ecclcfi* Dei lucceffura eft , locum habeant ; que fi , ut in devotione* fide, & prudentia tua plene confidimus, perfeceris , ad cumulum laudum tuarum , & hujus fande fynodi incrementa magnam accefficncm facies, ut tibi mento tuo indiffolubiliter obligemur; habituri preterea firma, &c rata, & grata, omnia, que in prsmiflis pro bono ftatu, & incremento ejusdem fandefynodi , vel vetius ecclefie fanda Dei, *cujus* res agitur, quomodocunque agitando, adhortando, fovendo* & inducendo operatus fueris. Datum Bafilce die XXL mentis augufti. Anno Domini millefimo quadrigentefinSo trigelimo fecundo. Bar. de Lucignano. Nec intendentes mandat^ ejusdem facri Concilii. & ecclefie , que per ipfum reprrfentatur, declinare * imtno in omnibus ut merito obligamur & tenemur, debitam obedientiain reverentiamque ad ipfam ecel. maximam femper habuimus, & ufquequaque habere difpommus infinnarc, ac ofiendere in aliorum exemplo. Harum ferie fite.

Praeterea quslibet res fapit naturam fu® originis , & per confequens revertitur ad eandem , de privileg &c Sed qaioniam concilium Conftantienfe habuit naturam procedendi per vota* & deliber>ti>nes nationum: igitur &c.

Praeterea cum fit idem concilium, ergo per eandem caufam integralem quod naicebatur debet diffolvi de regu. jur. c. j de confe. di. II11 *Baptif.*

Preterea non debet fieri immutatio in iis Bqu® utiliter funt a prioribus recepta XXV. q it. *Cum pie, &* c. *Ecclefiae* : Nam jus eft afperum , & praecipue bonis facerdotibus inimicum niti quempiam quantumcunque rationis exeufatione, que bene funt ordinata relcindere , & exemplo docere veteres fua quxeunque poffc conftituta diffolvere XXV. q. ti Conftnutionis.

Decet igitur, & congruum eft , ut hoc iacrum concilium imitetur modum procedendi, quo ejus origo regulabatur, ut in allato C. *juftuu* , maxime tamen nulla fubfit caufa immutandi, ut in omnibus fuper alligatis, fic inde norma fumendi unde aflumpfit exordium, ne caput infttttutlonis videatur omitti XJI. di.

Çaod in *concilio procedendum fit per Nationes, & non per deputationes: Suadetur primo antiquorum* , 6· *modernorum Conciliorum auRo~ritate, 2. rationibus*

C pr®c. Sc ridiculum eft, & fatis abominabile dedecus effet, fi traditiones , quas a patribus fufeepimus antiquitus infringi pateremur. Val. c. *ridiculum* & XXV. q. 1 *fient,* fie a regulis matris nullatenus convenit deviare C. di. *Non licet,* immo nulla pnefumttonc funt turbanda , que pro quiete religiofa converiatioms reperiuntur ordinata ·, abfit enim › quod hoc facrum concilium exemplum dare velit poderis fu® ordinationis jura perturbandi XXV. q. it. *Quod vero* quandoque a novitatibus eft abftlnendum; qu® licet quibusdam placeant de translat. epifcopl quinto, & quibusdam difpliceant, dereli d. *Ne nimia :* ut plurimum tamen difeordiam pariunt. de consue : *cum* co»-

B M«. Cod. Tlor. visit idMt

/'"XUantum ad primum , nam facrum Balilienfe concilium a facro Conftantienfi X– concjljo non diverfum , fed unum , & idem continuatum fentitnr. ut in C. *Frequens,* in eodem edito . Cavetur in eodem , quando dicitur, quo per quandam continuationem femper Concilium vigeat, ut per termini pendentiam expediatur; Rx quo igitur eft unum, & idem Concilium ; Ideo eodem modo, quo inchoatum eft , finiri debebit .

Prcterea idem ftatutum pnefupponit natio- *Dfitetudine* XI. q *quis nefâat·.* Ex quo igitur ex nes , ut ex ejus tenore apparet; 8* fimiliter facrum Bafilienfe Concilium in Cap. I. de modo procedendi per deputationes difponit fuppofiia fingularum nationum in quatuor partes aequales in fingulis deputationibus diftribui debere, quod fieri non poflet, nifi divifio edet nationum, qua quidem divifio etiam confirmatur per decretum in prima feffionc publicatum , quo omnibus in hoc Concilio congregatis datur plena & libera confulendi fàcültas, & prohiberi non debet facultas procedendi per nationes , prout diâum facrum Conftantienfc Concilium per vota nationum & non deputationum fingula deliberavit, & conclufit.

ordinatione, *8c* obfervantia facri conciliiConftantienfis licitum fit, fit accommodum fuppoftte nationis Germanica, quinimo utilitati publice aeceffvium ut decidenda per deliberationes. & confcnfus nationum procedant.. merito ad id finguli commovendi funt, fit non impediendi.

Confiât infuper, quod nationum qualitates, conditiones, Bc difibrmititcs in magna difparitate funt, fic differentia Quod enim uni convenit , alteri incoveniem eft t fit uni proficuum, alteri nocivum , tjuod uni placet, alteri difplicet, quod uni medicina, alteri interitum ; quod uni cognitum · alteri ignotum; quod uni laudabile, alteri vituperabile. Quodque

Preterea ex quo verum eft, quod hic viget Concilium Conftantienfc continuatum tanquam, per termini pendemiam fufpenfum.expeâatum.* ut ex allato c. I- Ergo nceffario fuum effe formale, videlicet modus procedendi durabit cum forma fit, qux dit effe rei, ut in C. 1. Cum prefens Concilium fit idem continuatum cum Conftantienfi « non debet eadem res diverfo jure cenferi XII. q. it. *cognovimus* 6*c. Quo circa & res › que in alterius locum luccedit, eodem jure cenfetnr XIII. d o ul. XIIП. d. c- i. Ut lite pen. *Ecclefias,* fic

Eproterea non fit yerifimile, quod tanta mentium dilparitas de facili In unam concordaret fententiam , fit difficilem , convenientemque prxberet medicinam. Quis enim melius fanat, quam qui morbum cognovit,-At medicinam , fic de quanto deformitates a pluribus dtgnofcentibus queruntur, de tanto facilius inveniuntur, & medicantur Pudor enim effet, Bc non modicum periculufum, 8t tcandalofum , fi unius nationis facinora alteri nationi publicarentur. Fatet igitur *ex* premiffis, quod honeftior modus procedendi eft' per nationes.

ANNO CHRISTI 141*.

Quantum igitur ad fecundum , præmitto, Quod ecclefia, eft catholicorum collcflio, ut

CHRUt I t C°n' ^* l" &ccfrfia Bt P®r confequen» ecclefia univerfalis omnium catholicorum eft collebio, tot clerum comprehendit, & populum XII. di. alia, nec non paleas cum grani» di. irrt. *£fl uaitar.* Et licet in writate non fit poffibile fecundum naturam omnes Catholicos fimul in uno loco per modum concîliiçtte congregatos , «men representative ecclefia flmul effe poteft: Sicque in veritate difla univcrfalis ecclefia in Bafitea reprefentative conftituitur. In eo quoque ibidem de omni orbe terrarum fanfli Patres debent efle congregati per fe, vel per fuos vicesgerentes, qui per eorum prafentiam , 8c 'contumaciam abfentium B omnes catholicos, et per quos univerfalem ecclefiam repnefentant , quemadmodum de quatuor principalibus conciliis legitur XV. di. *Caaonei* ;'Ubi in concilio NicMno I. epifeopi conveniunt , qui in aliorum *con/umaciam* *f. ,it* totum coetum fidelium reprefentarunt. Nam et quilibet epifeopus in fua dioecefi pater eft et patior ; Catholici vero in fua dioecefi commorantes cujufcumque dignitatis , ftatus , gradus , aut conditionis exiftant , etiamfi regali , aut alia eminenti» prefulgeant, funt eorum filii . et oves , ac ialenlom paftori creditum , nec non pars follicitudinis fibi committe , pro quibus fue villiacionis tenetur reddere rationem a Deo, quia sanguis fub-C ditorntn de manibus ipforum requiretur de offi. ord. *irrefragabili. Cumque* igitur epifeopus omnium regum , principum , et aharum personarum fu* dicccefis in fpiritualibus › et in its , quz ad faJnfem pertinent animarum Superior tit, «t judex, ipfofque , et eorum fpiritualet caufas cognoscere habeat* decidere ' et'diffinire ·· ideo tanquam pater pro tiliis , paftor pro ovibus, et fuperior pro fubditia , pro laude Del , et animatum falute- in Fpiritualibu* ordinandis, et difponcndis vocem decifivam pro se, et ipfis reprofentet.

Ex præmiflis infertur caufa , quare principes farculares, et laici dumtaxat confultivam , et non decifivam vocem habere poflunt in D fpiritualibus'. Nam in fpiritualibu», nullus laicus fuperioritatem , et per confequen», nec judicandi, nec decidendi , nec diffiniendi poleftatem fibi vendicare poteft ; fed dumtaxat obfequendi , et obediendi de Conft. *ecclefi* *S. Maria* .

Ex. quibus infertur alia ratio a contrario fenfu , videlicet : quare prclati, pontifices , et alii qui non habent adminiftratfopem dominorum temporalium, in quibus judicare habeant, et diffinire, non habent in reformatione temporalium vocem decifivam; fed dumtaxat confultivam·, quia in talibus non habent B poteftatem judicandi perfona», aut res: ergo nec decidendi, nec diffiniendi, fed obfeqüendi, et obediendi ex paritate rationis , quOniam idem contulit jus de Quefli·· translate.

Ex quibas alterius fequitur, quod pmlaii, pontifices, et alii utrumque habent gladium , et per confequen» in fpiritualibus , ei temporalibus jadkandi , diffiniendi, et decidendi poteftatem etiam in reformatione temporalium ne dum confulendi, fed et decidendi vocem habebunt, et fiscaltatem .

Item fequitur ; quod qui nullam in fpiritualibus, et temporalibus habent fuperiorita- A tem ', et per confequen» nec decidendi in eis-* dem poteilatem, ille nullam vocem decifivam aliam quam pro fua perfona in reformatione fpiritualium, aut temporalium habere poterit.

Item infertur , quod in utroque foro tantam extenfivam quilibet habet vocem decidendi . et diffiniendi, quantam habet poteftatem in altero , vel in utroque foro fibi Cubjeilam , & de tanto majorem , de quanto ampliori multitudine, numero, dignitate, fit merito excellentiorem reprcfentat. Sicque etiam habendus eft respeflus ad haec, qood tanto majori» auctoritatis çft vox , quanto digniores perfona» qualitate, & numero reprefentat.

Sequitur ulterius, quod pontifex habens fub fe communiter, & 'communi astimatione in fpiritualibus mille perfonas ceteris paribus, habet majorem vocem in decuplo quam is, qui communiter , & communi estimatione pentum dumtaxat fub fc in fpiritualibus habet perfonas , quia in decuplo majorem poteftatem catholicorum repræfcntai.

Ex pmdiflis infertur ad hoc, quod,aliquis per concilium generale ecclefiam catholicam reprefentans, vere dicatur tancitum , ordinatum , ftatutum , et conclusum , ita quod al omnibus fit obiervandutn , neceflario requiratur , ut a talibus pnefentibus, qui in aliorqm abfentium contumaciam omnes catholicos, feu ejus faniorem , et majorem partem reuretentant pro iaude Dei, et animarum falute ut, et (tienit receptum, conclufum , decifum , approbatum , et publicatum . N*m quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet 74. di. c. I. Et de temp. ordi. Si *arduepfcopiu* cum glof. Sed manifeilum relinquitur , quod in hoc facro concilio concludenda, et ah omnibus fidelibus obfervanda . non aliter ab omnibus catholicis approbantibus , quam in perfonis illorum , qui omnes catholicos, /eu majorem, et faniorem partem eorundem in ahorum contumaciam per confequen», totam- catholicam ecclefiam reprefentat: Et hoc eft, quod dicitur concilium univerfalem ecclefiam reprefentans .

Quibus pmmiffis, veniendo ad rationet, dico, quod a modo procedendi per nationes multa bona provenirent, et multa mala evitabuntur; ergo acceptandus* a modo vero procedendi per deputation*» , modicum , vel nullum bonum proveniet, nec modicum , vel nullum malum evitabitur, fed multa inconvenientia , et mal» fequentur ; igitur ab illo abftinendum I Nam ad hoc, quod ordinationes concilii quemlibet artient catholicum , neceflario requiritur , quod per vota omnium catholicorum, univerfalem ecclefiam conftituentium, deliberate, digefteque fini, et cooclufie·, cum abomnibus fit approbandum, quod ab omnibus eft obfervandutn, ut fuperios eft diôum . Sed manifeilum eft , quod in dcputationibus , nec per vota omnium catholicorum , nec per repmfentantium, fed privatarum perfonaram nullum alium a *fe* repnrfentantiom vota hujufmodi ordinationes deliberantur, «t approbantur , ex qaibus grande fequitur inconveniens » videlicet, quod vota duorum vel trium , privatarum perfimarum , majorem in univerûli concilio deliberandi » et approband! auôoritatem habeant, et fiicultatem , quam vola centum millium , et plurium perfonarutn in fingulis qualituibo» dignitatum fimi-

cy fimilium ; patet de epifcopo, vel eju» vices A gerenti, et centum millia perfonarum fuc dioecefis repraefentanli, qui in cafu premiffb voio duarum privatarum porfonarum fuperatur. Bt aliud Toquitur. inconveniens, videlicet, quod duo, vel 1res fiibditi ejusdem epilcopi, feipfos dumtaxat reprxfentantes, majorem auiloritatem habeant in concilio confulendi et approbandi, quam epifcopUa, omnes' persona» fu* dioecefis reprxfentans; aliud inconveniens, quod aliquando a tota ecclcfia univerfali dicetur deliberatum , et approbatum , neque preceplura , fieque ecclefia catholica gravifli*me* deciperetur , fi forfan centbm privat* perfonx, quarum nulla aliquam communitatem repnefentaret, aliquid per ecdefiam obfervan-B dum concluderent ▮ quod quadraginta epifeopi, plures reges , et principes , legiones , et milione» hominum reprxfentantcs reprobarent , et minime ab ecclefia obfetvandum diffinirent ·

ANNO CHAWTI

Prxterea aliud inconveniens, nam experientia **docuitet** docet › quod potentiores in fingulis deputalionibus drftributi cum fui» adherentibus, et fequacibus in fingulis materiis agitandis per hunc modum procedendi per / *qeU* deputationes , *quuquam* volunt approbam, et quod nolunt reprobant, et fi quid propter , aut contra eorum intentionem a majori parte fuerit indoAum , illud abfque conlufiono tranfitur, et fubducitur: et fi conciufutn fuerit C adaptabitur tempus, quod per fubordinationem dtnuo tradatur, et retraAatur.

Prxterea docuit experientia, quod potentiores , cum aliquam materiam intendunt concludere, ex tunc prxfidentes ,[et ' alto» officiates fuas intentioni propitios perordinant, et difponunt ad libitum fax voluntatis , aliis pluribus in veritate diflentientibus , propter verecundiam , timorem , complacentiam , vel amorem contradicere npn prefumentibus ; et fi quacunque ratione fulti contradixerint , illa contradictio obruentium turbationem cum verborum fonitu evanefeit . Aliud propterea inconveniens.* Nam uti permittitur per deputationes procedendo, faernm D concilium fua* intentione omnino frtrftraretur, quod fic deducitur : Nam manifeftum relinquitor , quod ad debitam reformationem in capite , et in membris pax in pel ecclefi» , et hcrvfum extirpatione indubie miniflrabitur, et -ea ceflante ceifabunt et alia duo , cum ab ipfe reformatione tanquam a principali caufa, et fonte prrdiifta, et omnia alia bona dependent , et provenient. Si enim dabitur reformatio , ex tone unicuique juftitia mediante reddetur quod fuum eft , Deo videlicet , et hominibus, et per confequens pacificabitur homo·cum Deo, et homo cum homine. Sic-:Eque haarotee ceftabunt, et animorum dtflen-HOMt, et per confequens unitu fidei habebitur , et pax. Sed conflat, quod reformatio in eapite , et in membris per hujufmodi deputation» eo modo quo celebrantor › nequaquam fieri poterit , quod fic deducitur ; nam certum eft , quod nationes maxime dlftnmnt In fuis conditionibus et qualitatibus, ut foperius diAum eft. Quomodo igitur verfimile eft , quod aliquis confidat , aut velit conftntire ad fubIstionem ejus , quod fibi placet, et videtur conveniens, licet alius illud difforme , et iniquum arbitretur? Quia igitur una, natio aliter gravaxur per caput, quam ana, et fimiliter alio» defeAus patitur in membris quam -alia , et fic alia, reformatione indigent, et illa utique congruentius traâatur mediantibus perlonis earundem qualitatuiti , fit. conditionum , quam diverfarum ; ficut adminiftraiio cujuslibet praelati in parte follicitudini» fibi comiffe a Deo Cur prelaturae eft annexa ; quod fuperior prxlati» interim *quoque* inferior be- / dam ne . & laudabiliter adminiftrat, de ipfius inferioris adminiftratione 'nequaquam intromittere , fed illam juvare debet t & promovere juxta formam a fandi» patribus defuper traditam . Quoticicunque ergo caput a tali for-Bma reçedit, Ac inferiorum prxlatorum non pro [redacted] Ðci, & animarum filute, fed cupiditatis caufa, ac propter lucrum , 8< denario* a nationibus extorquendo* adminiftrationem fibi ufurpat, corpus utique caput & deformatum , & reformatione eget ; et certum arbitratur , quod non omni* natio in hanc reformationem confentiret, cum tali» ufurp.itio fibi conveniens **utili**», & necetfaria nequaquam tollenda , alteri vero omnino contrarium videatur ficque in contradidoria lententia remanent , quomodo in unam reformationem^ concurrerunt, nifi forte curiofa fubtilitas advertam fibi fimplicitatem in fuam perverteret fententiam , Deo difplicibilem , ÔC animabus ôc hominibus periculofam , & damnofam .· Et perpendere poterit unuiquifque fanx mentis , quomodo reformatio capiti» neri poterit quando principalia membra ejusdem capitis funt prxfentia, & omnia, prout libet, & ad fuum beneplacitum **diligunt**, deliberant, 6t declarant ; concludunt etiam, quibufcunque ordinationibus in contrarium a principio editi» , non obftantibus , prout hxc omnia experientia comprobata funt, & notoria.

Concludunt igitur, quod modus procedendi per nationes plus exteris pro laude Dei, animarum, & reipublica falute fit convenientior.

Prxterea ceflant nunc caufx deputationum, ergo ceflare deputationes <o modo , quo haAenus tenir funt, naro tempore inchoationis hujus sacri Concilii Bafilienfis &c.

Défunt reliqua

£PISTOLA NUNCIORUM

Concilii Eaflienfii miffa Pragenfibus.

AMpliorem , fpeAabiles viri . reintegrando inter nos pacis fpem veftris ex (criptis concepimus fupplicantes, proinde Dominum rogantes, qustenus quod falubre in nobis utique pro fua laude, ÔC noftra ad invicem renovanda in finceritate fidei, & dileAiooe, unanimitate incepit, ipfe qui vinculum eft, & ofculom pacis perficiat perfeAumque indiftbIubiliter firmet, Ac ut in flagranti, qui vobis hac parte eft , affeflui qualicumque pro viribut efleflu refpondeamu», parati fumus, ut petitis, caritativum veflrum, & finale, ut verbis veftris utamur, in deftinatam diem non modo patienter , fed St gaudenter prxflolarl refponfum. nihil dubitantes, quin & hac Bafilienfis facrofanAa fynodus digefto feriptorum veftrorum andito tenore laudabit , 8c probabit, ▼cftramqne cxcufationem tanquam voca-

E MS. C id. floreor misit idem

vocalem favorabiliter admittat, St promiffum —r--------- aequanimiter expedabit. De procurand° Tero. ««Ararum litterarum bajulis, ac
* nuncils, fecoritate, circumfpeflis-. &-provi-
** 1 dis viris confulatus Egrenfis tanquam viris reconciliationis > & fidis hac parte mediatoribus confidenter pro parte difli concilii fcripfimus, fupplicantes, quatenus hujufmodi Angulares, & fimplices viros ad nos huc dirigendos, eo, quo requierint, aut opus fuerit loco favorabiliter, fle pacifice recipiant, & falvos ad nos usque perducant; nobifeum autem quam diu commiffa negotia flagitant inoflenfi manere poterunt, & licentiate, deinde ad vos falvi, ut indubitanter fperamus, redire. Si quid autem amplius petitorum aflecuratip depofcat, apud diflos dominos de Egra requirant; & credimus, quod in hoc veflr®, providentiae, ac veftris non deficient, etiamfi in fe onus litteras veftras nobis przfentandi ipfi affumere deberent. Poftquâm autem infignes, celebriores ad dtflum facrum Bafilienfe concilium aut vos mittere decreveritis oratores, tunc juxta confilluin, 8‘ auxilium principum, & potentum, qui fe ad hoc haélenus nobis parte memorati concilii requirentibus benivolos, & obfequiofos obtulerunt, 8< amodo, ut confidimus exhibebunt, taliter providere conabimur, & fecundum condicenda inter nos pads, & humanam jafluram vos merito remanere debeatis hac parte contenti, hoc folum caritate non fifla, nec fubdob fuafione commonentes, ut falutis acceptable tempus frufluoïis mutuo, et expeditis trjflatibus redimeritas, ficque ad alterutrum non fronte minaci Xvultuque tauro, fed placatis, &. placidis animis exhibeamus, ut non in vanum nobis hoc fero, quod abfit, plangamus dilapfum. Datu Nuremberg» XII. februarii anno incarnationis dominiez M. IV. XXXII.

LITTERA SCRIPTA PER CONCILIUM Rrgt Franci»

Ei coJer-i MS CoJ.

CAiifiimo principi, & fereniflimo domino Carolo Dei gratia regi Franci· Julianas miferatione divina fanflte Roman® ecclcfia fanfli Angeli diaconus cardinalis apoftolic® fedis legatus, præfidenfque in facro Bafilienfi concilio, prxlatique, fle ceteri in eodem concilio exillentes falutem in Domino. In ecclefia ad hoc funt ûcra generalia concilia inftituta, ut fidei unitas, morum concordia, & puritas vit® inter chriflianos ubique debito ordine conferventur Sed cum h®c omnia per herefes, bella &. vitiorum illecebras turbari, St impediri contingat; neceffarium maxime eft, ut in iacris conciliis his tollendis fumtna cum diligentia provideatur, fle qui diebus noftris, proh dolor! fuper modum h®refes, ÔC errores, bella, odia. & contentiones morum, ac vit® diffolutio, & divinorum przceptorum tranfgreflio totam undique ecclefiam vexent, fle deforment, & quafi morbus contagiosus in dies magis augentur, fummopere omnes Chrifli fideles inniti debent, ut tot, & tanta mala de medio ecdefi» extirpentur. Profefto undique Chriftianam religionem confideramus Ita ipfam multis morbis contaminatam, vel herefes, aut bella non vigeant, quis autem locus, aut patria, ubi plurima quibat offenditur, aut irritatur Deus quotidie non perpetrentur; quaanZTalse, I aut pauca: perfon®, qu® niteant vitae puritate, CHRtvrl qua decet ? Quot prrterça a paucis temporibus chpftianitatis teiras, aut provincias Turei. Sarfaceni. dt a|ii infideles armis fubjugaverunt, & devaftaverunt, 'fit quotidie (ubjugare, & devaflare nituntur ? Quantam etiam uttiuique fidelium fexus multitudinem continuo in divertis regionibus captivam ducant, quorum pleriquc crudelem non ferentes fervitutem, poiiea fidem abnegant ? Quantum, proh dolor! noftra chriftianiUs propter impugnationem infidelium, quibuS chrifilanorum difeordia refiftere non permittit, jam ad angulum redafla fit, & quotidie magis augufla-
B tur. lacrimabile nimis efl referre. Jam igitur ipfa ecclcfia tot procellis undique commota eft, fle a fundamentis concufla, ut ruinam pene minare videatdr, nifi Divina mikricordia ad nos oculos fus pietatisconvert.it- quod ut facere dignetur, nos, quorum pro iacerdotali officio maxime inlereil, lingua, &‘. vita, prout oportet, redemptorem noftrum quotidie interpellare decrevimus, & quantum fua gratia nobis conccffierit, tutis viribus in hoc facro concilio laborare, ut adverfus tot peftiferos morbos congrua (remedia adhibeantur. Propterea ut unanimi confcnfu per univerfos untverfali bono iàlubriter provideatur, hoc
C facrum Bafrlienfe concilium au&oritatc apoftolica in Spiritu-Sanflo congregatum decernit non expeÔare, ut majores populi chnftiani neceffitcntur pro confilto, & auxilio ad fidei catholic® defenfionem, ad pacem, & concordiam in populo chnftiano componendam, ac vit® ac morum cujuslibct flatus reformationem debitam opportune, 8t importune convocare. Et quoniam inter alia hoc pnecipue in pnefenti concilio agitabatur, quemadmo-‘ dum fopitis guerris, ac diicordiis, pax, concordia, fle tranquillitas in fingulis regnis, provinciifque ftatuantur. Cum etiam ad refiftendnm hcreticis, & chriftianftatem impugnantibus, eorumque armatam rabiem vi armorum
D comprimendam, neeeffarium fit regum, ac principum potentiam, quam eis Deus concef. fit ad laudem bonorum, vindiâam vero mariorum, omnino expedire videatur, ut ipforum regum, & principum oratores de prgdiftis omnibus fufficienter inftrufll una nobifeum in ipfo facro concilio interfint. Quapropter, ferenitatem per vifcera mifericordi® Dei noftri e® toto corde hortamur, deprecamur, & oblectamus, ut alios infignes viros habentes zetam Domus Dei, & rerum agendarum experientiam de omni flatu veftro, fle regni veftri plene inftruclos ad hoc fanftiflitnum concilium pro
E honore Dei, & populi chriftiani quam primum commode fuerit, fle fieri poterit deftinare dignetur. Datum Bafile® XXXII. 'anno.

DE ELECTIONE CIVITATIS

Ubi concilium debei celebrari.

SAnfliffimus Dominus nofter erit contentus, quod in Civitate Senarum, five Bononi», five Manta® Concilium continuetur, ldtm in quo fan&itas fua intendit adfcffe, & convenire cum facra majeftate Imperatoris, fperans, quod univerf® Chriftiinjtati per ipfo- IMICod. ?lor· m‘‘‘· rum

rum conventioqem falubriter providebitur re-A-vocatis attentatis hinc inde.

ANNO CHAKTI

Sacra majeftis promittat fe farturum, *ta* ita cum effertu coeperetur, ut predirta fequantur juxta polle; & in quantum non poffet, promittat ad hoc publicum conficiatur inftrumentum promiffioni* cum figillo aureo, quod erit cum ûnrtitate Domini noftri contra omnes contrarium attentantes.

Quod in. cafu › quo praefata majeftas Imperatoris fub confervatione honoris fui conternaretur, quod ex toto. Concilium ex Bafilea non transferatur, quod in Bafilea folum trartetut de exftirpàtionç haerefum Bohemordm, *it* aliarum in partibus illis fi que efient, dummodo infra bimeftre terminetur, & difponatur de redurtione illorum; poft quem terminum in aliis univcrfaliter provideatur in altero dirtorum locorum fupranominatorum pÏo falute totius Chriftianitatis, fit univerfalis ecclefi·, fit hoc nifi ipîî Bohemi confentirent quod eorum caufi» terminaretur in loco, ubi concilium celebraretur defuper nominatis.

Operabitur fanrtitas fua, fic erit mediator pro concordia inter majeftatem regiam ex una parte, fic Venetos, & Florentinos ex alia, & infallanter fperat habere bonam condufionem cum honore fus majeftatis, & in rebus honeftis erit cum ferenit.ue fua contra omnes adverfarios fuos.

Sanrtitas fua erit in loco defuper nomi-C natis elerto pro continuatione Concilii, & reformatione totius Chriftianitatis infra terminum competentem.

Faciet ea omnia, que concernent honorem perfon» imperatoris, fie fu» majeftatis cum honeftate› & confervatione honoris fedis Apoftolic·.

hem dabit Aufidium circa expenfas,

INSTRUCTIONES AMBAX1ATORUM

Euntium ad Dominum noftrum papam Eugenium quartum ex parte facn generalis Concilii Rafilienfts.

Dum intrant ad Curiam.

Ei eodem Ms. Cod. 1

TMprimis dum intraverint Curiam requirent Ambaxiatores Concilii, fi adhuc forte ibi fuerint aliqtfi ex ipfis, & informabunt fe de flatu negotiorum, & fingula profequentur de Concilio, & aviàmento ipforum,

De audientia, quod habeant illam.

Ttem inflabunt de per fe, & per aliosi quofeunque omni via, & modo poflibili, ut habeant audientiam publicam. & folemnem; fic in cafu, quo eam habere non poterunt propter infirmitatem Domini noftri, vel alias, (altem jn przlentia Beatiflimi domini noftri Eugenii, & omnium reverendiflîmorum Patrutn dominorum Cardinalium allument Verbum Dei, fic farta introdurtionc parviflima exponent ferventer, fic ardenter, qu» fequuntur,

De pnefentatione credcntiahum litterarum,

Item in prcfentatione litterarum credentia» llum fanfliffimo Domino noftro, 8c dominis cardinalibus cum omni reverentia, & devotione Arecommendabunt univerfale facrum Concili- utn Bafilienfe, & omnes prslatos, & CHR^ri res in ipfo exiflentes.

De proteftatione fiend» .

Item ante initium dicendorum protedsbuntur coram prcdiâis, fcilicet beatiflimo domino noftro, quod quicquid diôum fit de mente. vel etiam ex parte fieri Concilii, & fua, procedit ex fincero, & puro corde, fic. ex zelo honoris Domini, fidei Catholice, univerfilis boni totius populi Chriftiani. & honori fua: fanâitatis, dc fcdis apoftolic» dic.

Item aflumpto themate, introductione fa-Brta. ut premittitur, cur facra generalia Concilia in ecclefia introduits funt, ciufafque ipforum, etiam quanta veneratione habenda fmt explicabunt,

De celebratione.

Item declarabunt, quod propter prédiras caufas facrum Conflantienfe concilium flatuit hujufmodi concilia generalia certis temporibus, & terminis inviolabiliter, fit perpetuo celebrari.

Item quod facrum przfens concilium Bafilienfe eft legitime congregatum, flabilitum, & firmatum, cum ratione aufloritatis, cum ratione temporis, cum ratione loci, cum etiam ratione caufae & neceflitatis; ratione quidem auctoritatis, quia factorum concilio-rum Conftantlenfis, & Sencnfis autfontate felicis recordationis Martini quinti, & triplicis confirmationis moderni fanfllflimi domini nofiri Eugenii Quarti.

Item ratione temporis, quoniam in fine feptemnii fervamus flatuta conciliorum Conflantienfis, fic Senenfis t nec obftaret, fi in fine feptemnii dies, vel menfis, aut menfes elapfi fuiflent, dc non comparuiflet aliquis in loco, quia femper pendet tempus celebrationis concilii, quoufque intentio Spiritus fanIii, fie ecclfiæ deducatur ad cflilum, quia principalis intentio ecclefi», fit decreti, & D celebratio concilii, & non ipfe terminus: exempla declarant hunc punclum ad plenum. Refpondendo objeflioni content* in bulla fimiliter de hieme, & dc frigore, fic ad illud, quod diçitur, quod jam diu fletit concilium dec-

item ratione loci, quia locus Bafihenfis fuit eleflus, ÔC deputatus per concilium Senenfe rite, fic legitime fecundum tenorem decreti Conftantienfis fuit approbatus, & ratificatus per Martinum felicis recordationis, & tandem per dominum milium modernum: eft etiam locus capax, fufliciens, & amoenus, finus, fertilis, populum habens valde devotum,& omnia alia que requiruntur ad hujufmodi congregationem E fufeipiendam, fic manu tenendam, & licet a principio fuerit quidam rumor guerrarum in partibus cjrcumvicinis inter illuflres duces Burgundiz, & Auflnst; tamen ob reverentiam ecclefie treugae fatis funt, & flabunt per totum tempus concflu, & ultra per fex menfes; nec aliquis ufque in prwfcntem diem ex venientibus ad concilium paflus eft nimium damnum. Eft etiam procul * veritate quivis finiflre informavit fanilititem Domini noftri, quod hic eflent, vel in circumvicinis partibus Bafilec aliqui oppidani infeâi labe Bohemica, & trucidarent clerum ex ira. Videant alias informationes plenius de hoc.

hem

ANNO CHRISTI

Item ratione necetlitatis, quia propter extirpationem variarum , de multarum herefum, & ~~maxime Bohemicc~~ . propter re~~formationem~~ mrjufquc flatus ecclefiz univerfalis , propter pacificationem regnorum , Ac totius populi chrifliani .

Item declarabunt, quanta invenientur fcandala, & pericula lequerentur ex hujus concilii legitime congregati diffolunone, aut quali cumque retardatione, aut prorogatione.

Imprimis impediretur ,· vel retardaretur extirpatio herefum , At prccipue Bohemicc , quae quantum fit periculofa , fe crudelis , quanta mala faciat in chriflianitate , quam fubnlitei ferpat. Ac inficiat fidelA, in quanto periculo (it tota Almania, fe Anglia , Ac exter» iis cir-B cumvicin» partes, ut poterunt, explicabunt, quia profeflo inexplicabilia., & inenarrabilia mala funt hæc , quibus nifi eno , & indilate occurratur, fides, flatus eccleiiailicus, (latus principum , Si nobilium , ut univerta politia Chnftiana ultimo, βζ exitiali expomtui difcrimtni !

l'er quem modum hxrefis extirparl poflit.

Item quoniam nullo convenemiori medio , imo, ut videtur, nullo alio przter prsdifia hzrefis extirpari , quam per facruin Bafilienfe concilium, cui proprium efl hxrefcs extirpate, Cum propter affiflentiam Spiritus Sanfli , qui C cll director conciliorum , tam in conciliis , quam in agendis ; tamen propter generalem fubventionem, qu» imponi potefl fine omni generah confenfu , ut patet per decretum Conrtantienfe, fe patuit felicis recordationis tempore Martini, cui multi regiones, & nationes contradixerunt. Ac noluerunt, prout ipfe volebat , fubvemte ! nec efl fj>es aliunde, attenta infirmitate domini noflri , Ac guerris , quas paffus efl in principio fui pontifreatus, attentis etiam guerns , Ac divifionibus totius chriflianitatis.

Item impediretur. Ac prorogaretur reformatio morum , quod cederet in maximam offenfam Pei , maximam damnationem animarum fe in mixiinum periculum (latus ecclefiaflici , qui nifi reformetur, dato, quod nunquam effet hzrefis Bohemica , propter deformitatem vit» fu», clerus eft in maximo Ac propinquo periculo flatus fui, pratcrtiin in Almania.

Item accederet in maximam deprertionem , & vilipenfionem aufloritatis, & libertatis ecxlefiaftic», quii principes fe feculare» quanto plus viderent nos differre reformationem noflram , tanto nos plus haberent contemptui, fe fi ufque nunc habuerunt modicam devotionem ad nos , auflontatem vilipenderont , cenfurai^fe proceffus deprefferunt, libertates, Ac juris occafiones ecclefiafticas jam profeflo totali contemptui, vilipendio , fe atque periculo exfponeremur univerfis.

Item retardatio hujus concilii, aut diffolutio , quod ad componendam pacem efl congregatum in toto populo chriftiano , effet fovere guerras , et inimicitias, quz ubique per totam pene chriflianitatem crudelirtime deferviunt, utpote in regnis Erancie, Anglic, Bolonie, Italie, Almanie, fe vix in tota christianitate etl patria , qu» non laborat intus , vel extra guerris , fe divifionibus , in maximum exterminium fidei, & totius populi chrifliani, ludibrio. E

ex quo fequeretur maxima indignatio regum, Ac principum , ac etiam populorum contra clerum videns fe deferi , &t quafi iperni , Ac clero quafi non effet ei cura de exterminio iptorum . & defolaiione populi chrifliani .

ANNO CHHISÎT·

Item retardatio hec , aut diffolutio cederer in maximam defperationem, & triftitiam totius populi chrifliani. qui jam maximum gaudium, Ac fpem concerterai ex congieganone hujus facri Concilii Bafilienfis, in quo tot,Ac tanta bona 'audivit, fe percepit debere procurait, hu|ufmodi funt extirpatio herefum , reformatio moram, fe pacificatio totius pupuli chrifliani.

Item quoniam ex hoc advcrlarii fidei majorem affumerent audaciam , & facilius infi-B cerent, & impugnarent fideles, timent enim nunc hanc fanflam congregationem, multum dolent, Ac de ea, ut patet in libellis famofis. quibus eam nituntur denigrare apud fideles.

Item quoniam plures principes, communitates, civitates, fe militares port turpem reccffum, fe fugain exercitus fidelium a Bohemia fuerunt in iraOanbus cum Huffitis pro treugis , qu» jam in maximum prxjudicium fidei fuiffet conclufa , m(i fpc hujus concilii Balilienfis fubnixi oculos ad ipfum habuiffent ; quo fublato , aut diffoluto fine fruflu , fine quacunque dilatione cum eis, quemadmodum Ac plures civitates fecerunt, ut Plifna , *Egera* , f-Ac alis: quamplurimz , At dietim faciunt in maximum praejudicium fide) , Ac cleri,

Item ex hac prorogatione tolleretur fpes cujufcunque alterius concilii celebrandi, attentis modis qui fuerunt tenti in Papia, & Senis, Ac qui tenentur nunc, Ac conllderato loco, in quo ad annum cum dimidio effet celebrandum , qui locus annuas , fe inceffantes peftiltntias patitur , populus fatis infertus dominio ecclefiaflico , &c de facili ad rumores , & (editiones mobilis, nec dum finis ert guerrarum Italict At ita diffolutio h»c fine fruflu, & cum fcandalo fieret ; nulla fpes remaneret de quocumque futuro concilio, >n maximum datnnum , imo totalem diffolutionem , & defiruflionem fidei , quz per confilia conferva-Dtur, & populi chrifliani.

item prxdi&a prorogatio cederet in maximam denigratianem fame fauiiiflimi domini noflri, que usque nuhc apud univerfos chriftiolas femper fuit habita line macula, fe fine ruga , in maximum vituperium ecclefie Romane , de qua confirmabitur opinio, quod ab ea procedunt omnia mala, & deformitates, Ac in maximum damnum , & fcandatum totius ecclefie .

Item narrabunt, que, & quanta, fe quam maxima . & ardua in iflo facro concilio inchoanda funt, quz omnia in ipfum , fic ex abrupto diffolvendo, aut prorogando verterentur in malum . & aggravarent ruinam fidei , & totius ecdefiaftici flatus,

In primis , quoniam cum magna follicatodine , ut oportebat , vocati funt* iteratis vicibus ex fuperabundanti omnes prrlati totius chriflianitatis exceptis Italic, quorum vocatio ob reverentiam ledis Apofloiicx dimiffa fuit; & fuit (applicatum domino noflro, ut«fan<flius fua ipfos convocaret, & mitteret , Ac' jam praelatorum plores venerunt, Ac plures tniferunt proprios procuratores , fe quotidie confluunt , Ac bene omnes moti funt, & prcparatl ad veniendum , aut ad mittendum , ut plane

ton-

ANNO CHRISTI

a

confiat ex litteris tniflî» a diverfis nationibus, & regnis, quibus utique in maximam dilplicentiam cederet, tam illis qui venerunt, tam etiatn iis, qui funt in. via, 8t qui parati funt ad veniendum; & in maximum damnum, fcandalum, quia viderentur omnino delufi per fedem apoftolicam , cujds a^loritate vocati funt, fi hnjufmotMdifiblutio, aut prorogatio fequeretur &c.

Item omnibus principibus, regibus chriftianitatis , exceptis Italiæ . eadem de caufa icri^tum eft , ut Iblicitent prolatos fuos ad. veniendum , & mittant fuos folemnes ambaxiatores, quia fine ipfis, nec reformatio flatus ipforum tertiari poterat, nec pax procurari in populo chriftiano, nec etiam fine eorum adjutorio via armorum hterefes extirpari , qui pati ratione , immo incomparabiliter majori quam przlati reputabant fe delufos, & daretur eis cccafio ad multa aha cogitanda, & forte aptentanda in przjudicium flatus ecckfi.tftrei, 8c libertatis ejufdem, & maxime fedis apoftolicc, fi iftud concilium tranfirct in nihilum.

Item ad tollendum potiilimum argumentum hereticorum , quo fe ruer.tur, & fideles inficiunt feribendo per univerfam chriftiamtatcm, quod nunquam cum fumma diligentia quxfitam potuerunt habere audientiam , & quod nunquam Romana ecclefia, aut papa cum toto clero fuo aufus fuerit congredi cum eifdem in difputationem , tanquam non valentes refpondere veritatibus feripturarum , qu is pro fc przfati adducunt hxretici; de confiho omnium eorum,-qui pro tunc, & in illo principio erant , hic in concilio mifTe fuerunt epiftelje plene caritate ad Bohemiam , quibus hortabantur, ut ad hoc facrum concilium venirent, & offerebatur eis plena audientia cum lalvis conduilibus, & aliis nuntiis opportunis , ut jam ceffaret omnis eorum falfa excufatio , Se fallacia, qua fidelem populum feducebant, rccepts fuerunt piæhclae cpiftol® apud didos hrreticos cum decenti reverentia, fecerunt univerfalem totius regni Bohemiae congregationem in Praga ad deliberandum de mittendis, & de modo veniendi.

Mrffum eft ad omnes fere univerfitates (ludiorum, ut mutantur in facra pagina, & in lege domini, & magiftri , & ductores peritiffimi, atque docftifkmi ; vox eft , i< fama de hac vocatione ub.que per chnftianitatem , &. quod haeretici veniant, atque a facro concilio audientur, uuiverfique laudant, & approbant vocationem hanc , & five reducantur , five non , ipfis in eadem perfidentibus mahtia, nshilominus hæc audientia , feu oblatio obftruet ora ipforum , & fideles per amplius confortabuntur . Milii funt etiam duo notabiles rchgioii ôc ad ptopmquas partes Bohemias ad trail indum cum eifdem haereticis de falvifconduflibus , & aliis negotiis per ipforum reduflionem , ii ad fciendum de modo ipforum veniendi. ita adventus ipforum nec hic , nec in itinere poffit quoquam muJo efle qocivus.

Mittentur etiam littr ræ per omnes partes Germani» ex parte hujus Heri concilii contra, libellos fatr.ofos Bohemorum , quos noviter per univerfam Germaniam feminarum,notificando eifdem vocationem ipforum, £x quod fi venerint , audientur , quodque etiam non recedant concilium fine opportuno adhibito remedio contra eofdem hterencos &c.

lis igitur, Sc tantis fiflis pro convocatione ipforum , fi nunc hoc concilium fic ex abrupio diflolveteiur, aut prorogaretur, aut in ahum locum remotiorem mutaretur ipfis mauditis, heu quantum fcandaluin fide-, quanta infamia ccclefix fcqueceturl 4i'

Nuper univerfis exercitibus principum , & tnilitum, ipfis etiam invifis fugit cos turpitTime , ficut Sc antea noflris exigentibus peccatis fspe faflum eft, in pugna materiali , & corporali , nunc ipfis taftta caritate , & follicitudine vocatis, nec auditis , fugiat ecclefia ab eis in pugna ipirituali ; nonne videbitur manifeftum dominica* ultionis judicium, nonne, ubicumque audietur fuga hzc, reputabitur dominicum miraculum?

Profeflo etiam fi non haberent voluntatem aut intentionem præfati haeretici veniendi ad concilium, aut in difputatione congrediendi, audito hujufinodi recefl.i, & diflolutionc,'* quam ipfi fugam reput.-.bunt, ubique per univerfum mundum, etiam adGratcos, Se exteras nationes indilate ddlcminabunt, quod parati erant ad veniendum , dt quod a facie ipforutJ eckfia fugerit , & fic dabitur eis maximi occafio infultandi, imo maximum , fit potiiEimuin argumentum ad fuhvertendam fidem noftram tottbter, & ad Inficiendum totum mundum; &' quod prius faite affumebant in excitationem ipfarum, & in magnam fedu.honem, per hunc tecciTum verum reputabitur apud omnes, Nonne ipfe fidelis populus jam ex malis moribus cleri multipliciter laccifitus , & fcandalizitus, cui przdifla vocatio nota eft,audiens hujufmodi receffum reputabit fe dtlufum?

Nonne pufillus grex titubabit videns , feu reputans ecclefiam in utraque pugna fucctibuifle ? Nonne reges, & principes, fi & fideles fint , merito, dolebunt de tanta tuae fidei confufione? Nonne univerlitates, facræ theologiae profeiîores , ad quoi præcipue pertinet fiiKcritatem fidei illibatam confervare, videntes, & peicipientes hiflenus in kholis inauditam confuik nem fidei, excitabuntur merito ad cogitandum de remedio opportuno ? Quis Dunrjuam legit, aut audivit ecclefiam, quae Spiritu faniflo regitur, vocaile hircinus, ut eos audiat, & a fac.e eorum tugit ; qualis coufufio, & forte quale periculum eilct ambaxiatoribus concit.i , Il ipfis traflannbus cjim cifdem hæreticis de adventu ipforum , cont.ngeret recedere, aut diTolvi concilium ?

Ex us , Sc cius polTunt concludere ambaxiatores , quod fi nulla alia caufa exigeret, vel urgeret hujus ccncdii confmuationem , in hoc loco fola h®c vocatio Bohemorum , ad evitandam totalem fubverfionem fidei , utget omnino , & incitat.

Item f.kla eft promiftio a qmbufdam militaubc.s, qui incendunt pertonas ipforum , & bona exponere pro defenfione fidei , & pro expeditione facienda futura reflate contra praedictos hæreticos de dindofubfidium quoddam* pro expenfis communibus, utpotc inftrumcnus bellicis, ut funt machins , ôc alia hujufmodi pro expeditione neceiTaria ; & jam fecerunt praeparationem , fie funt pro magna parte expediti, in cafu , quo prædiéli hzretici non poflent reduci per viam audientis,vel aliter-, fi iftud concilium aut diffblvatur , aut recedat antequam prjcdkftum fubfidiutn perfolvitur, prsdifli milites maximam ingratitu-

ANNO CHBICTt

~ ▮▮ C>^RLSJI /2^»

dinem, Ac impietatem adfdibent clero, videotes in modica 'pecunia ip(am deficere fidei, cutn tamen ipfi expofituri erant perfona* proprias, Bt bona ipforum; dicent nüqoe, quod clerici male pro fide exponerent perfona* eorum , ex quo modicam pecuniam nolunt, Ac negligunt exponere; deinde reputarent fo maxime delafo* Ac decepto* , ex moltiplicl jam firma promifGone eis fiaûa infoper damnificato* Bt in bonis, & in honoret iu bonis quidem , quia jam multiplices expeni* fecerunt praparando fe , Ac ordinando , ac perdendo bona mobilia, Bt immobilia per incendia, rapinas , Ac devaftatione* hcrctioorom, Bt tempori* etiam amiffionem in honore ecclefia, quia jim eorum intentio promulgata eft ubique, etiam apud hzreticos , qni fi deficiant propter defeéïtlm przfati fubfidii, hcretici Bt alii ignaviz, Ac timiditati, atque pufillanimitaji imputabunt ; quibus de caufis indubitanter ex eundi* efficerentur inimici, Be portpoints hcretici* verterent fe in clerum. Nec oput effet Bohemi* ad expoliandum ipfum bonis temporalibus , & utinam non advenis faciendum Bcc.

Item dominus dux Burgundiis eadein da caufa ad profequendam expeditionem contra eofdem hzreticos rogatus efl , ad quam rem videtur optime inclinatus , Ôc propter ipfam dicit fe treugas eompofuiffe cum Carolo rege Francis; utque in traftatu hujuftnodi treugarum confeélo inter partes » atque pro hac re praAicand* cum domino legato, & facro concilio eft in brevi miffurus fuo* folemnes ar/lbaxiatoret . Si etgo concilium hoc fic repente refolveretur , reputatet fe przfatus'princeps jam fecundatio illiifmn deceptum . *6i* per confequens poffet merito indignati , copis indignatio non effet multum t">li? ccclefue.

Item miffi font ambaxiatores ad principes, A» civitates vicinas Bfliemiz , a<l confortandos populo* , ut maneant ftalnks , d< firmi in fide, promittendo eifdem , ut facrum Concilium efficaciter laborabit omni modo via poflibiti ad predifiz hrre i* extirpationem, <\multi jam imflent treuga» cum eifdem.fi n< iDfuiffent per concilium confortati ; Ac rifi fpc-m in concilio habuiffent, recedente conciho quid dicerent pauperes populi , nifi quod clerus, propter quem patimur hanc calamitatem C|r tniferiam , non folum non adjuvat no* . fed etiam decipit, Ac illudit, Ac cum hoc exponit maximis damnis , Ac periculis Btc.

Item feriptum eft , Ac tniffa ambaxiada ad civitatem Nadeburgenfem , qu* ut dum expulit archiepifcopum , Bt totum clerum . Ac valde timendum efl» ne confoedaretur hzr- i cis; Ac fimiliter ad civitatem Patavienfem , m qua inter cive*, *Bt* epifeopum fuit nobilis diffenfio , ut idem epifeopus feribit ccncilio, hortando dtfks civitates\d pacem , & offerendo fe facrum concilium velle inter ipla* mediare ; & fimiliter faftum eft circa civitatem Bambcrgenfcm, in qua inter clerum , Ac civitatem eft maxima difeordia; unde fi nunc recederet concilium , rebus fic fe habentibus, non dubium, quin difl* nobiliflim* civitates maximis periculis hzreticorum exponerentur.

Item pro pace regni Franci· multa funt excogitata utilia ; Bt jam dominus archiepifcopus Colonienfi* , eleclor facri Imperii dedit bonam fnem acceptandi ambaxiatam ex parte. A Bt nomine facri concilii ad diAatn pacem.loco, Bt tempore optimo pertraAandam, Ac fperatur, quod idem onus affumet' ex parte hojus condiit illuilris princeps dux Sabaudi-, cum quibus adjungentur quamplurimi folemnes pnelatorum , Bc doûorum , qui fimul junfU cum reverendiffimo Domino fanfte Crucis cardinali, efficaciter laborabunt ad diu desideratum , dc optatum bonum pacis illius regni chriftianiflfimi confequendum ; Bc fuper hoc pnefatus dominus fanAs Crucis avifavit.quod poftqoatn fuerit locus eleAus , ubi utriulque partis conveniant ambaxiatores plurimi, expedit , ut concilium illuc mittat ambaxiatam folemnetn. Idem etiam nunciatum eft a pluribus perfonis notabilibus , qui bene noverunt B negotium, St mentes principum . que omnia interrumperentur cum magna indignatione principum , fi contigerat hoc concilium tam repente diffolvi ; pro cujus tamen regni pacificatione nulla alia caula urgeret , deberet de novo facrum concilium renovari ; praefertim in hoc loco attempt!* beneficiis permaxiniis, Î[u* ex illo regno chriflianiflimo per foccefinnes temporum fides accepit Bt ecclefia ; flr poteritis infillere hic ambaxiatores ad enarranda beneficia illius regni . 8c quanta damna etiam patiatur fides , Bt ecclefia ex divifione , Bc defolatione illius , quod utique *G effet in* pace , non modo Bohemi cum periculo fideiC fic exterminio ecclefi* infultarent fidelibus, fed jam ad dudum ille herefis finem accepiffet. Videat ergo ecclefia , ut illud chritlianifTitpum regnum relevetur, & ad flatum pacificum deducatur , ne valeat de ingratitudine redargui coram Deo, *8c* coram hominibus *Ac non folum illud concilium non dlffolvarur ante pacis compofitionem pratdifli regni , verum etiam, fi opus effet , concurret univerfa chriflianitas ad tam nobile membrum relevandum . Sunt enim pro invicem follicita membra, ut ait aporto lut.

Item exorta guerra inter regem Polonie,Bt ducem Littuaniz , atque milites de Bruflia, flarim miff* fuerunt folemnes litter* cum prio nuncio ad regem . ducem , Bt Margravium Bruflia: , quibus hortabantur ad aliquas treugas , & qrmd facrum concilium cupiebar interponere vice* fuas pro pace pertraAanda , Bt fic cum Dei adjutorio fails eft , quia initz funt treugz ad biennium, Ac facrum concilium interponet vice* fuis , quod utique facere non poffet, fi diffolveretur tam repente in maximum periculum totius chriflianitati*, Bt fati* timendum, quod alteri parti haietici adherent , Bt adhsrebunt , Bt alteri Tartari in maximam depopulationem , Bt dclolationem Chriftifidelium, nifi inter prafatos principe* pax omnimoda , Bt votiva procuratur, quod facilius per facrum concilium pro·E curabitur,quam per quemcunque alium modum,

Item ad fanùitatem fuam mifli funt ambafiatores folemnes , principaliter ad fupplicandum fanôitati fu* ut velit interponere vices fuas pro pace Italic procuranda.

Item in ducaru Barenfi procurat pacem, Ac ubicunque fentitur guerratn , fatagit ûcruni concilium procurare pacem, Br ponere; quod utique bonum pacis in tota Chriftianitate nullo modo convcnenriori , & aptiori medio valet procurari, quam per concilium , qoia qu» libet perfona particularis > quacunque dignitates

ANNO CHRISTI

-tes At ftatu fit, habet aliquid quod fuo intento non congruit.

Item quartadecima die menfis decembris tenta fuit una folemnis feflio, ir qua per decretum publicum decrevit hxc fanda fynodus pofle laborare ad pnsdiAorum trium felicem profecuttonem , videlicet extirpationem herefum, reformationem morum, Ac regnorum, ac totius populi chriftiani pacificationem;quod quidem decretumper univerfum orbem deportatum arguet ecêlefiam de mendacio, 8c de incorrigibilitate, & quod decipiet, & feducat fidejes > Ac profeflo dabit infinitam quodammodo nti^tcriam tam b*reticis,quam fidelibus ad illudendum eccleflatlicis, Ac eifdem multa ludibria, 8< opprobria inferendum, fi hoc concilium repente refol- B veretur nulla ordinatione fafla inter prrdifla.

Item narrabunt, quomodo facro concilio in tam fan&is exercitiis frufluoiir occupato, unde adjutorium , 8c confolationem expeflabat, inde per adventum epifeopi Parentini luflum accepit, Ac lamentatum, quem tamen ob reverentiam fedis apoftolic* facrum concilium cum honore debito fufeepit, Ac jam in ingreffu ei obviam fere omnes prolati fuerunt, in craflinum magna multitudo prolatorum, Ac doliorum ipfum vifitavit cum decenti propofitione ,' ipfe vero nec In ifta vifitatione, nec in aliis congregationibus , quibus pluries interfuit ex parta fanflitatis fu-, nec unico verbo allocutus eft congregationem , nec etiam Ccilia, villis fcandalis & periculis, & denigrafaltem qbtulit apoftollcam bcncdiflioncm ,' de qua re non modicum admirati fuerunt prolati , Ac doflores, verifimiliter fufpicientes de iis, qua poftea acciderant.

Item quomodo infra oflavam nativitatis Chrifll, videlicet die fabbati, in pleba congregatione ipfo protente cives informati per literas ex diverfis partibus venerunt in magna multitudine. Ac multum lamentabiliter propofuerunt audivifle pro certo quofdam advenifle , qui per diflolotionem concilii laborarent , exponentes multum eleganter pericula. Ac fcandala ex hac diflblutione futura fecutura, qui 8c proteflati funt imprimis cum juramento prodifla non dicere, aut moveri propter lucrum Dbus per antea faflis per eundem epifeopum Au. civitatis, fed mere > 8c fincere propter bonum totius chriftianitatis, & ecclefi-, & propter pericula , 8t mala, que fequi ex inde perpendebant.

Item quomodo, Ac qualiter in congregatione, qua cives propofuerunt a maximo ufque ad minimum maximis laudibus attulerunt famam fanflitatis fu-, repmfentando vitam fuam fanflam a cunabulis , & quod nullus poterat credere aliquid pofle procedere a mente fanflitatis fu®, bene informata, quod in projudicium facri concilii cederet.

Item quomodo profatus epifeopus, & tunc in plena congregatione , 8c extra quampluribus notabilibus perfonis, & magnis, tam ex prdatis , quam ex militibus , & dofloribus, E dixit aperte , fe non veniffe pro diflblutiooe hujus concilii, nec pro aliquo ipfius impedimento .' fed folum veniebat ad dominum legatum , ad conferendum quibufdam, & ad informandum fe de Astu concilii ; & quod dominus nofter Papa nefeiebat tantam congregationem effe in Bafilea; poftmodum vero prodicta perfonis notabilibus loquendo feorfum , & pluries conferendo de periculis, & fcandalis, que ex dicta diflblutiooe fequcrtntur, juravit, ponens manum ad pcflus, quod

Aetiam G haberet quafcuoqtaa bullas, Ac mandata domini noftri Tuper Ihac re, non exequeretor eas , cum manifefte perpenderet immi- oα,5T* nere ruinam fidei ex hoc, & alia fcandala,St 1**1, pericula fcqui ; Ac addidit, non uni, fed pluribus conferentibus de hac materia, quod procurando hujufmodi diflblutionem crederet fe Cicrificare Diabulo ; ex quibus , 8< fimiiibus verbis fuit , & juramentis , non obftantibus quibutcumque. aliis verfis reform itionibus ex divertit partibus venientibus probti , Ac alu fidem fibi coeperunt adhibere , non volentes imaginari, quod tante 'aufloricatis vir aliud intenderet, quam juraret, & promitteret: cui etiam propter Epifcopalem dignitatem, & perfonam mittentis credendum erat fimplici verbo 8cc.

Item quomodo iis fic fe habentibus, fupervenience quodam nuntio de Cuiia idem Tarentinus profentavit Domino Legato quandam Bullam, in qua fibi committebaturhujufmodi diffolutio. Ac de voluntate ejufdem, atque confcnfu dominus legatus in plena congregatione affecuravit conciliur,. dicens, quod omnia, que dominus Parentinus habuerat, Is receperat a curia pofuerat in manibus fuis ; infuper dc voluntate dicli Parentini dominus legatus cum quibufdam & pnelatis ,& dofloribus, approbavit materiam hujufmodi diffolutionis , & incepit praflicare ipfam, ut ipfe Tarentinus volebat, & poft multos tradatus habitos, & conis fcandalis & periculis, & denigrationis fame (aoflifltmi domini noftri. St omfnom dominorum cardinalium , St etiam quia cum in bullis exprefle non confiftebanr, prout domino noftro fuggeftum fuerat,deliberatum fuit, ut c* parte domini legati mittatur unus folemnis vir t ex parte concilii unus alius ad fanflitatem fuam intimando pericula, & fcandala Acc.

liem quomodo iis ordinatis , Ac, difpofitis, & fingulis bene quietatis , profatus dominus Tarentinus uno mane infeio domino kgato, & exteris de concilio rcccflit dimiffo quodam doflore domino Joanne de Prato, cujus receffus fuit valde fcandalofus, attentis promiflionibus per antea faflis per eundem epifeopum Au.

Item, quomodo «liflus doflor non oblbntibus quibufeunque pcrfuafionibus domini legati Ac aliorum , nec periculis aut fcand-ha manifeflis, afferens le ad aliquos afins procefinfe. poft aliquos dies pacifice receflit offerens, fe fponte labor.-turum , tam cum fancliflimo domino noftro, quam cum alit*, ut diflu Tarentino pro felici profecutione hujus tam neceflarii toti chriflianitati facri concilii.

Item , laborabunt profati ambaflatores hujus facri concilii dtftinfle , Ac aperte *fat*Ufacere rationibus in bulla domino legato tranfmiffa contentis per modum, qui fcqultur.

Suggeftum videt ar domino noftro pape, ut ex ferie bull* domino legato tranfmiff· deprehenditur , quod in vicinis hujus civitatis funt ogpidani Iluflitc, hsrefim lapientes, qnl clerum crudeliter pcrfcquuntur,quod ufqne quaque auditum non eft; quinimo h*c civitas. Ac tota ejus vicina vera cathulica eft, Ac a tali labe omnia munda; prxterea, licet verum,quod inter illuftrts duces Auftri*. 8t Burgundix fit guerra tamen ex ea non fuit impedimentum venientibus ad concilium ; quod ad petitiones concilii inter diflos doces fuerit, ftc eft treuga. Ac ab Utroque datus plene falvus conduflus

ANNO cHusn

*enlenlft'u- *d concilium, fic plene Ar-A vatu* i nee hocvriqiM compertum eft , quod alicui ad concilium veoieoti fit aliqua iojuria , vel moleftia irrogata .

Ulterius propo[illegible]ambaffiatoram fi opus fit talibus refpondere , cum Bulla'pnedida hoc pnetendere videatur , quod Aptennium lapfum eft, fit prelati fuerunt diu expedatl , poteft dici, quod fini* feptennii eft terminus ad "Inchoandum concilium ; fed ad finiendum nullus eft terminus prafinitus, fed Hifpofitione eorum , qua in concilio fiendfunt , deftinat terminum finiendi concilium i net ubi de tanto discrimine fidei agitatio eft, captanda eft contumacia, fed accedendi funt* Ac cogendi venire prMlati . Preterea ab coBporis parabit idoneam cautionem ; quis tenetempore , quo domino* legatus venit, in quo incepit efle opinio de concilio non funt ultra quinque menfe*; quid magnum eft, fi concilium generale, in quo de toto orbe debet convenire, duret per annum, vel etiam per duos? Ceterum poft adventum domini legati ftatim fupervenit rigida hiem*, qua multum impedivit , unde plure* prolati dilationem petierunt ufque ad menfem Februarii . Nunc igitur in propinquo erat tempus , quo rigore hiemis mitigato, A habita temporis dilatione congrua , ad res faaa componendas infra paucos die* fuperveniflet praelatorum multitudo.

Quomodo etiam de iis pralati* Germania tradebatur, quod poficut ad certam diem o-Cnii, quo* ipfi ecclefie acquificrunt, debemua mne* fimul adefle, ad quod menfis martii «idebatur accomodu* , ut fi inde aliquid agendum contra heretic©* difponeretur, pro menfe (unii unulquilque ad patriam rediena rebut poffet exeeutionem prabere. Non petebatur a domino noftro papa , quod de novo faceret convocationem prclatorom , fed pro reverentia fua fanditatls incitatio pneUtorum Itali* fibi fuerat refervata, fic etiam Applicatum, quod aliquas per orbem literas tranfmittcret, prvlatoa ad concilium , exhortando, quod totum fiebat ad bodem, fic gloriam fu* Anilitatis , ut mundus cognofceret afledum fit· fanditatis ad bonum univerAle ; A inde crcfceret in ea devotio populi chriftiani.

Poftremo, etfi verum fit , quod prafentia fandiflimi domini noftri Papa effet multimode fruduoA, qu* utinam adefle poffet;tamen fi non poteft , non eft propterva tantum bonum obmittendum, cum & nonnulla concilia generalia dudum per legatos Adis apoftolic· celebrata legantur in Dei ecclefia utiliter fic plurimam firuduofe; tandem plurimum urgere videtur, quod dicitur, quia per reconciliatio· nem Cnecorum opus eft in Bononia concilium non longa mora interpofita celebrari ; fed fcieu- li pericula Germania, non videbitur pnepon-

datandum negotium illud,'pee illa vetus fcif·· fura augmentandi periculo carens huic peftitero morbo valut cancer ferpenti, cui melina infra Germania fines occurrere t quoniam , fi quod abfit, fubveria Germania infra fine* laterali* Italia fit propugnare neceffc, quod propterea non magnum eflet > fi quemadmodum pro unitate ccci. apud Conflant, per triennium duravit concilium ; nunc pro tam ardui* negotiis hoc concilio per annum durante, interpofito unius anni intervallo aliud apud Bononiam concilium fcqueretur ; ab ulteriori fi hoc concilium diflblvatur, fine eo, quod *dverfus pericula provideatur, fub fpe, quod in Bononia providebitur, qui* de intermedio tem- bit hereticoe · ne fidele* infeftent , *6t* terra* diffipent fit devaftent? qui fidele* non convenirent cum haereticis fic jam fieri , qui tam multa mala,que imminent, effe faciet in fufpenfo in celebrando hoç concilium , & poftea Bononia nulla jallura, nifi expenfa fruduum ecclefiaftici patrimonii , fit labor aliquantulo* perfonarum ; in obmittendo vero ftrage* populetum , A multorum, difpcndium animarum , fit fidei chrifliana grave difpendium ; que proportio inter hec unuft]uiiqoe dijudicet . Sic patre* noftri ut plantarent fi* dem, expofuerunt corpora morti; nonne nos, ne plantata eradicetur, de frudibus patrimo*

Item attento» quod iftud facrum concilium Ht legitime inchoatum , firmatum, *it* flabili* tum, ut pramiflum eft, & attentis periculis» fcandalis, fic malii ex diflblutione ipfiua in tota chriftianitate fecuturis « attento etiam, quod findite* fua finiftre fuerit informata *i* omni devotione , & inflantia poflibili fuppiicabunt fan&itati fua , quatenus per rifcera ■nifericordus Dei noftri, Ac per fanguinetn pratioflimum Domini noftri Jefu Chrifti, quam pro ecclefia fudit in Croce , velit fubfedere, quantum in facilitate fua eft ab hups Acri concilii Bafilienfis diflblutione , prorogatione, I Daut quacunque loci mutatione; Ac literis » fi qua forte fuper hujufmodi diflblutione » aut prorogatione a Anilitate fua circumventa emanaverint, aut fufpendere, aut aliter ordinare, ita quod iftud concilium haberet profecutionem fuam ad laudem Dei, maximum bonum uuiverAlis ecclefia, & honorem fua Anilitatis, fic curia Romana; At velit hanc fandam «·-« «■**·· voluntatem fub apoftolicis literis de dovo declarare, qnam ahiflïœus pro confervatione Ac felici regimine fande ac univerAlis ecclefia w,.?** „** cuftodire dignetur feliciter per tempora loogiora. Amen, *pg.* i<*.

ANNO (MISTI

Docutncnta anni 14)3.

EPISTOLA PHILIPPI

Ducis Burguodie. ad concilium Bafileenfc.

Oret ut cuufe TrajeSengt etxitfe Jtgnuto Agentur.

Ei Man. OAcroAndo generali concilio Bafilaa nunc congrega·©.

r. vui. fievercnditfimi reverendiqoe In Chrifto pap M ut* fpedabile* fic pradari, complacendi fincerum fic copiofum affectam. Savientibua pridem , fic nuper dolcndis inimlcitiU, Aditionibus fic guerrte ia civitate fiaibufifoe (a) Trajedenfihus ac nonnullis HoUandie partibus, occafione difleafiotri* (A) duorum ad ecdefiam TrajedenAtn contendentium, nos ut noftro incumbebat Hollandia regimini, SS. domini noftri pep· fuper hoc imploravimus remo-

(4) Hic de civitate TtajeAtmi ai Miaaa vvigo UrsrA agitat, non Trajeâmi ad Mmaaa valgo MMraak.

(5) Hi erant Zwcdm* de ruinais - HadolpUs de MfMr, «jannua prune* a papa nmilsau ad suis·O saricaasa, lema seligat Kodolphe.

ANNO ΟΛΒΠ IMJ.

'modium. Veniens igitur od has partes reverendos la Chrifto pator oplfcopus (e) MatiftoMnfio fodis apoftoiica nuntius , quafdam provifitNsoo in hujufmodi negotio fitgaciter adhibuit, quibas modiandbos , in ecclefia Trajeftenfi k partibus antediftis fedata eft calamitatum rabies , k tranquillitas falubris fubfequuta. Quapropter, reverendiffimi, reverendique in Chrifto patres fpeftabilcs dc pradari, quonia&n ab eodem SS. domino papa expedamus , & fperamus foper petitis breve refponfum ad bonum rei hujus » ac ficrofanfti Bafileenfis concilii favorem dc progreftum , Deo doce, valitutum, veftras reverentias cordialitcr deprecamur ex intimis, quatenus materiam dc caufam , que ratione difiènfionis antedifte in ipfo concilio vertitur, difiêrre velitis, k tenere in flatu, donec ambaffiata Trajedenfis, que, ut audivimus , diligenter difponitur, ad ipfum applicuerit concilium. Nam. pto certo , fi hac in re precipitancies debito quidquam agatur , ftrages , homicidia , malaque pribra in dida patria Trajedctifi k qpftris partibus Holland»· dc Zelandi·, ac aliis circumvicinia recidivare verifimiliter formidantur , k forfitan deteriora in ecclefi· dc chriftianitatis difpendium dc jafluram . Reverendiffimi reverendique io Chrifto patres fpeHabiles k praclari , omnipotens vos dirigat ' dcconfervet in profperis dc votivis. Scriptum in villa noftra Gaodenfi XIII. die menfis januarii.

A profefto clare affirmat Ipfam confpiracionem contra orthodoxos, obi dicit ipios ha- ANNO CHRISTI retiens non folum contra ordinem, fed contra omnes alios velle procedere , qui a-<vcrfarentur regi Poloni· adjutori 8c fpeciali fautori fuo, dec. Qua res nedum miranda , fed abhorrenda V. P. k finguloa fidei catholica selatores merito reddere debet avifatos , ut' huic morbo, ne in detrimentum fidelium amplius ferpat, Cilubrius fuccnrratur. Ille enim ordo Teutonicorum, ut de ceteris Chriflicolis taceamus. eA praecipuus : quem difti Poloni fubripere dudum conati funt*, qui tamen colendus & merito manutenendus effet ,prqpter laudabilia gefta , dc tantam amplificationem Chriftianifmi, quam (anguine fuo mercati funt. Non poffomus defiftere , quin k ipfum ordinem , chriftisniutis fcututn illis in partibus, quem ad aetatis noftre primordiis femper recommendatum habuimus , etiam V. P. commendaremus, k fic facimus, veftrafque paternitates aflcftuofiffime petimus & rogamus, quatenus eutpdcm ordinem. Dei & Virginis gloriofa intuitu, qc contemplatione noftri, velitis recommUTum fufeipere , k caufas tuas ad V. P. deferendas qnse in Romana curia omnimode poftponuntur, ita favorabiliter fecundum Deum dc juftitiam traâare dc dirigere, prout ipfe ordo meretur , & nos de paternir tatibus veftris fumme confidimus ad complaCcentiam nobisgratiffimam. Datum in civitate noftra Basilearum die xxvi. januarii MCCCCXXXIII. regnorum, dec.

Devotus dc obfequiofus ecclefia filius Philippus dux Burgundia, Brabantia, dc Lingburgie, dec. comes Flandnr, Arthefii It Burgundi* k Namurci , ve· Aris paratus beneplaciJs.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex femper auguftus, ac Hungaria, Bohemia dec.

ffibcrtt .

LITTERA

Regis Romanorum, lefts die marris]. februarii.

***Mitât eis litteras mugijlri gesseratis osdiais Teu**sonfcontm, de cenfaderatioue Rokcmorum & regit Λlo μ πμ .*

REverendiffimis ac venerabilibus in Chrifto patribus kc.

Reverendiffimi in Chrifto patres & domini, ac venerabiles grato t fincere nobis dilefti, fuperiori tempore non obmifimus, prout conveniebat , veftris paternitatibus aperire latis dare illam confpirationem, qua inter Bohenot hercticos dc Polonoe conflata extiterat ; qua quidem revera ipfos Bohembe taliter extulit, ut etiam juxta condiHa ad (aerum Bafiieeafe concilium venire minus advertant, k etiam ia fideles Chrifticolas fortius de fecorine debaccheocur. Modo , reverendiffimi patres , habuimus litteras a venerabili magiftro generali Praffia kc. devoto noftro de dileâo, cujus copiam hic inclufam tranfmittimua , qua

COPIA LITTERAL

Suprafcnptis litteris inclufe, & leüa prout fupra .

DTTOnorabili devoto ac religiofo viro domi- t
no Paulo de RafdorfT ordinis hofpitalis p >4°
S. Marie Teutonicorum Hierofolymitani magiftro generali, una cum omnibus fuis fratribus officialibus , atque communitate ejufdem ordinis , fuifque omnibus terrigenis in Pruffia, dc ubique locorum conflitutis , nos *Johannes C^apko de Srn» , OSiko de Lo\a* , capitanei communicatum orpharum , dc Taborienfium, ceterique barones, milites, clientes , reflores civitatum, dc tota communitas regni Bohemia k marchionatus Moravia legi divina adherentes, cum eorum adjutoribus dc fubditis ubique terrarum nos circumadjacentium habitantibus , fervitiis noftris lalutamqp quos E minime falutare debemus; quia, ut fperamus, noftris demetitis minime exigentibus , lape in adjutorium fereniffimo principi ac domino Sigifmundo Romanorum , Hungaria, Croatia, Dalmatia, *&c.* regi , in terram noftram fit alias contra noftros fubditos , veftros in nofiram dcfiruftionem > de non tantum in noftram dcfiruftionem , fed quod plus eft , in concukationem veritatum divinarum , «terna.

(e) JelaaMS *Meut* > φύ legui «fvnoliri apri TrajcAcmts vim gruit sub Jbgmiu papa IV.

narum fc invincibilium, mififlis & ordinaftis. Qjjj venientes infinita damna nobis fc noftris jntttierunl t gj quantum in eis c«nfiJeramus fc dos omnes deftruere optaverunt. Et non mi- rum quod illa praetalla nobis feciftis, ac plura facere voluiflis; fed & nunc noviter contra fereniflimum principem ac dominum Wadislaum Poloniae regem, fupremum ducem Lituanie, haeredemque Ruflix, minus jufle, fc tempore pacis fc tranquillitatis inter vos roborat» confurrexiftis, fibique Infinita damna intuliftis, virgines, viduas » honeflalque matronas corrumpendo, plurcfque occidendo, comburendo, dcvadando luas terras, atque ejus terrigenas fexus utriufgue; qua enormia falls audire fc loqui deteflabilia non folum non decent homines rcligiofos, prout vos effe dicitis; fed nec paganos, qui fidem chrillianam minime confitentur; feri totis viribus deftruere conantur. Ideo adhuc ad vos caritate chriftiana moti, vos precibus ftudiefis optamus atque monemus, ut exceffus prxtaclos & alias veflras deordinationes per dignam poenitentiam emendare atque purgsre feftinetis, fc ipfidomino ac domino Wadislao regi Poloniae, &c. ütisfacere non reculetis. Quod fi facere reculavcricis fc diftuleritis, ex tunc fciiote nos infillibiliter ipfum, tamquam regem chriftianum, contra vos juvare velle, divino auxilio mediante. Et non folum contra vos, fed contra omnes ipfum injuflc cpprimere volentes, tamquam noftrum adjutorem & fptci.lem fautotem juvare intendimus. Data in montibus *Cuihin*, in communi congregatione capitaneorum fc communitatum regni Bohemi.v fc marcbior.atus Moravia-, legi divina: adhaerentium, iplo die nativitatis B. Virginis Mariae anno domini MCCCCXXX11I.

ANNO CHgisTi

A quidem viribus humanis cullatenui effici pof·· funt, neceflario ad Dominum recurrendum eft, orationibus, eleetnofynis fc jejuniis. Quilibet igitur de concilio fingulis diebus aliqtiam fatem brevem orationem ad Deum porrigat pro fucceffu hajus facri concilii. Mandat etiam bcc fanda fynodus, ut fingulis feriis quintis, quamdiu durat traflatus Bohemorum, in major) ecclefia celebretur mifla de Spiritb fanflo, cum orationibus ad hoc inditutis, in qua omnes dc cor.cilio interfiat. Ea autem die, necnon diebus Dominicis Ac aliis diebus fokmoibus, quibus pnefente concilio miflie celebrantur, quilibet de concilio offerat in gazophiiacio faltem unum es minutum, hoc modo, quod duo curiòres cum pixidibus > unus ab uno latere cbori, alius ab alio, intra nudarum folemnia recipiant quidquid â fuppofitis concilii offertur. Port miflam promotores concilii diflribuant hujufmodi oblationes pauperibus > de quibus ipfis videbitur. Eamdem miflam de Spiritu-fanllo quinta feria fanlla fynodus mandat folemnlter celebrari io qualibet ecclefia colleglata At conventual! hujus civitatis. Mandat etiam tam fuppofitis concilii celearantibus, quam aliis faccrdotibus in hac civitate exiftentibus * ut in midis fuis dicant ali ^am orationem pro pace fc unitate ecclefi» .

ANNO. CHiUTt M)).

4. Vt negotia, qua in deputationibus concilii aguntur, Deus oculo pietatis afpiciat, fc profpçrari faciat, expedit ut hi qui illa traâant, ad ipiùs deputation» devoti accedent. Propterca quzlibu deputabo, antequam negotiari incipiat, audiat in communi miflam in loco, quem ordinavetit prope ipfam deputationem; ibidem omnes de deputatione curent intereffe, nifi forfitan aliqui fint per fe Celebrantes.

5. Tempore divinorum non fiant invicem colldcutioncs & confabulationes, fed quilibet vel oret, vel contempletur qu» aguntur fc dicuntur in milia.

6. Et quoniam, ut inquit Tobias, bona eft oratio cum eleemofyna & jejunio, quilibet de concilio faltem ferncl In hebdomada, feDria VI. vel alia jejunet; fc ficut Moifes intequam legem mereretur accipere jejunavit, ita & nos legem reformationis a Domino accepturi fc trafituri mundo, ficere curemus. Qui autem jejunare non poteft*, det eleemofynam.

7. Aliis autem diebus quilibet in menla fua fervet fobrietatem, moderationemrne ciborum. Etiam fi hofpites adfint, non multitudine ac reprehenfibih varietate ferculorum, fed tnodefla ac competenti refeilione honorentur.

g. Vrxiati in menfis fuis Audeant fervare decretum Toletanum, quod tale eft4 *Pro reterentia Dei* 6* *facerdonan id univerfa confit, fuit fynodut. £t quia fodent crebro mrnfit biiof» fatui» interponi . in omni facerdotali convicio divinarum feripturanim lcSio mifceatur. Per hoc enim animo adificantur ad bonum, & fabula non necefan» prohibentur.*

9. Caveant fuppofita concilii ad tollendas tentationes & murmurationes, ne convivia vel lufpeôa commercia cum mulieribus habeant.

10. Suppofita concilii abftineant a verbis detraûotiis, contentions, fcandalofis » fc male sedificantibus. Quilibet accurate fludeat ne fallis aut vetbis proximum fcandalizct.

it. In via quilibet incedat pudicis oculis cum modeftia fc gravitate. Ad loca minus ho-

MODUS F/UEXDI JN CONCILIO.

T· P

i. A Dmonet hic fancla fynodus omnes fa£ erum concilium celebrantes, ut omnem gravitatem fc honeftatem qu«e viros ecclefiafticos decet, diligenter obfervent, vitam ac convcrfationem exemplarem ducant. Et cum nd dandam legem toti orbi convenerint, ipfi prius in fe legem fufccpiffe demonftrent. Sint eorum mores fine macula fc ruga, exhibeant fe tamquam fpeculum mundum, in quo alii fe fpeculantes, normam & exemplum fanflimonia: accipiant. Meminerint fe effe fal terri, in quo opus eft ut nunc faliatur mundus Sint tales juxta pneceptnm Domini, ut lumen «orum luceat coram hominibus, ut videant bona opera ipforum, fc glorificent Patrem ve* ftrum, qui in ccebs eft. Ipfis inquit apoftolos »n perfoni Timothei.· 2jfo *exemplum fidelium in verbo, in converfattone, in caritate, in cafiitate.* Ipfi igitur neceffaria eft bona confciciitia propter feipfos, bona fama propter proximos.

1. Et quantum ad confc.entiam attinet, unufquifque cam examinet f»pe fc mundet,quantum fieri poteft, ab his omnibus que divinam majeftatem offendunt. Qui facerdotes funt fepe celebrent; alii vero fiepe confiteantur. Hoc pkuimum valebit ad gratiam Domini impetrandam. Alioquin fi iniquitatem confpcxerit in cordibus eorum, non exaudiet Dominus, fc oratio peccatoris fiet cxecrabilts.

V F.t quoniam opera qu» hoc facrum concilium proLquitur, nimis grandia funt, qu»

honeftn non vadat . nec ad fpeAacola publi- c* , chorea-, ludo-, haftiludia, torneamenta , 0c alia hujufmbdi.

ta. Vcftiaenti- neantur . prout facri canones Attirantt abftincant a coloriboa robeis & viridibus «xceffive; veftlmenta deferant talaria, fit tam retro quam a lateribus & ante claufa, dt fine manicis ad cubitum pendentibo-, & abfqou fbrraturis ultra oram excedentibus, etiam in fixuri-. Nullus portet anulum , nifi cui competit ex officio dignitatis , fit unum dumtaxat, nee corrigias auri vel argenti ornatum habentes, nec caliges folatas, nec mitras firíceas, aut bireta longa, fed parva aut honefta capocia. Toofaras deferant fuis ordinibus congruentes, & capillos ita tonfos.quod aures pateant.

rj. Non portent in frenis, fellis, aut peftorahtas equorum aurum vel argentum, aut ornamenta metalli depi&i aut figurati , aut mappas ferioeas , feu aliam hujufmodi fnperfluitaiem ; & quod hujufmodi ornamenta «* quorum fint unius coloris, non rubei aut viridis, nec calcaribus deauratis utantur.

14. Kt ne prolati in multitudine , fed hoDeflate familia gloriari videantur, curent incedendo per viam pedites vel equites, quanto pauciores poliunt , promittere familiares ; cardinales decem, patriarche 0ÔI0 , archiepifcopi fex , epifcopl quatuor ante fe praire contenti fint.

15. Et quia qualis paterfamilias tales 6c domeftici ejus, curandum eft, ut non folum patres de concilio, fed eorum familiares decentem honeflatem fervent. Quilibet-igitur familiares fuos fatpe admoneat, ne quid reprehenfibile aut icandalofum publice vel occulte perpetrare audeant . Hujufmodi familiarium veftes non fint breviores genu , nec diverforum colorum , nec cum fcilfuris freppis vel (*a*) brobaturis feu (6) racamaturis; nec deferant catbenas vel alia ornamenta aurea vel argentea, nec cinfluras exceffive fumtuofas . Sint eoram caiigc unius coloris, fimiliter St capacia ; nec dagas feu cultellos ultra longitudinem unius palme deferant.

16. Nemo de fuppofitis concilii ludat, aut ffimiliares fuos inhooeftos ludos ludere patiatur . Non permittant a familiaribus fuis per civitatem cum avibus fe afibeiari.

1/. Familiares dominorum de concilio bénéficiât! vel in facri- conftituti, clericaliter incedant, & non laicaliter, tamquam fcutiferi.

18. Omnes religiofi exiftentes in hoc loco facri concilii, portent habitus fuarum religionum in colore, valore, longitudine 8c amplitudine . Cum incedunt per civitatem, vertes deferant fuperiores, juxta inftitutiones fuorum ordinum ; 8t canonici regulares pro vefte exteriori portent crotiam (c) , mantellum vel redundellum.

19. Ne in hoc facri concilii loco religiofi fine caufa vagari profumant, teneantur ftatim poft primam diem adventus fui, profentare fe fuperioribus fuis, vel eorum vicariis, aut procuratoribus ,' & qui bic non habuerint fupeIriores vel eoram vicarios, reprafieotent fe generali profidenti . Et fi fine legitima caufa huc advenerint , remittantur ad monifteria eoram. Quod fi, ut prodiftam eft, reprofimrare fe , aut ad monafteria reverti contemferint. de mandato prodiôorum fuorum fupenorum vel perfidentis, per foldarium careerl mancipentur.

so. in congregatione generali ac deputabilibus fervetur debita modellie in loquendo; nullus alium malediâis aut contumeliis laceffat « unufquifque de alio honefte 8t reverenter loquatur, profertim minores de majoribus. Nemo alium loquentem interrumpat. Uno loquente ceteri filantium fervent. Quilibet proliférât libere votum fuum , ad neminem nifi folum Deum refpeftam habens. Nemo humana affeftione feu paffione moveatur. Animadvertant patres de concilio verba illa qu- feritantur in Paralipomenon .' Fidere *quid facialis , «fl enim hominis exerceris* /udirium , fed *Damini-, & quodeumque judicaveritis, in vos redundatu . Sit timor Domini vobifeum, & cum diligentia cuncte facite.* Meminerit ergo quilibet juramenti in receptione fua ad facrum concilium profliti, videlicet quod fâlubre concilium dabit fecundum Deum dc confcientiam fuam . In hoc loco, ubi de communi totius chriftiani populi fidute agitur, omnis minima culpa maxima eft,in diftriflo Dei judicio fevere. Criter pleâenda. Studeant fuppofita concilii pacem 8t unitatem, quam mundo St ecclefie dare procurant, inter fe prius curtodire, unum in Domino id ipfum fentfentes omnes . Non fint inter eos fchifmata, contentiones , & êmulationes . Servent fuper omnia fraternam concordiam, quia, ut inquit Dominus, *omne regnum in fe divifum defolabitur, & domus fapra domum ruet* . Nemo fufeitet odiorum ac rancorum fomenta, quin potius extiflguat: alter alteri , fi forte fe offenfum putet , ignofcat . Et hoc eft alter alterius onera portare & adimplere legem Chrifti . Nemo juxta juramentum fuum vota finguiorum revelet, unde verifimiliter odium fequi pofiit.

21. Hujufmodi ordinationes, 8c exhortationes quilibet praefidens per iuppotita fux d«putationis obfervari faciat, inquirendo diligenter an quifquam tranfgrediatur. Tranigreifores autein caritative corrigat ; & fi fe non emendent, adnibeat cum confilio aliquorum de majoribus fua deputation»· , efficax & opportunum remedium . Promotores etiam concilii follicite hujufmodi tranfgreifores inquirant 8c fua deputationis deterant profidenti.

22. Quilibet prafidens deputationis in principio fua prafidentia , pradifia in fua deputatione legi faciat, ut fupervenlentibus innotefcant.

2]. Prafidens autem concilii deputet ala– Equos , qui follicitent cives , ut ea qua pro honeftate concilii inftituta funt, execution! demandentur & debite cuftodiantur.

MAN-

(a) tam bordamis, id «t acu depiâi» aes opere phrygio ornatis.

(b) Racamas est panni pretiosioris specie-, rSCimar0ta videtur idem esse ac ornatos operis phrygii.

(b) Crocia sive crocea videtur eae grau vesùncnti, quod ita describit sudor ceranoni-ItrRomani 1. I.ied.r. bis verbis: Oweu *geum cbleaejdet Irnga ad terram » parte aaterieri aperta, a tamme ad imum rogita, ia formam toffumm prolataram, ti demae tmaUum. Hae* mum *Murreae.*

I

MANDATUM AMBASSIATORUM

ANNO
C^BTI *Regni Bohemia & manhionatus Momie, leüum in generali congregatione, die Teneru XTI. Tonuam MCCCCXXXII/.*

A MANDATUM UNIFERSITATIS

ANNO
CHIbTI

Pragenfit exhibitum per Bohemos in plena congregatione die oenerit XTI. Janua,ii MCCCCXXXIII.

Ik p. K Everendiflimis ia Chrifto patribus ac do- lb. p. 147.
£V minis prafidenti, cardinalibus, archiepi-
fcopis, epifcopis, doûoribus <lk magiftris, to-
tique cœtui, ac fynodo generali concilii Ba-
ftleenfis·, capitanei exercituum, barones, no-
biles, civitas Praga, milites, clientes, civita-
tes, &c communitates regni Bohemiz ac mar-
chionatus Moravie, veritatibus evangelicis adz-
rentes, reverentiam debitam pariterquc & ho-
norem , prout decet. Tic przfeâis exhibere.

Quia audientiam generalem defideranter du-
dum , veluti diem mercenarii , nos optatam,
appropiare cernimus, gratias ipfi Deo cijnflo-
rum reparatori, in animis noftris exultantcr
decantamus ; pro cujus quidem utinam felici
8t toti eccl. falubri fitibuode per/nos comple-
mento , fumtibus , laboribus, «- quibuslibet
gravibus onenbus , huc ufque non parceba-
mus, nec modo manus dillblvimus, nec im-
pends parcere volumus Vcflris quoque adhor-
tationibus & crebris evocationibus (volentes,
juxta apoftolum, omnia probire, quod bonum
eft tenere) annuimus conkntimus. dirigen-
tes ad paternitates vcilras & concilium prae-
fatum nobiles Willennum de Poftupicz capi-C
taneum in Lithomysl, in Gradek refidrntem,
Sencifium de Mokrovvs in Uhbicz refidcnieio.
famofum Georgium de Bzecziez, in Cluk rt-
fidentem , providos St cncumfpeflos Johtn-
nem Velmar civem civitatis majoris Pragen-
fis, Matthiaro de Cluncpezan, St Gregorium
de Curia, reverendos Johanncm Kokyczano ,
dc Petrum Payne Anglicum , artium libera-
lium magiftros . Difcretos St honorabiles fa-
cerdotes Procopium , exercitus Thaboiitarum
in fpiritualibus reflorem, Nicolaum de Pelei-
zimovvo , 1°lricum de Zuoynia , Martoldum
de Zbraffanicz , baccalaureos artium ftudii Pra-
genfis, Martinum rcclorem de Chrudin eccle-
ftx parochialis in Chrudin, Petrum Sacz , ci- D
ratores noftros fideles ac cariftimos, dantes eif-
dem plenam poteftatem & omnimodam aufio-
ritatem, quam & przfentibus damus , atque
concedimus , vota noftra in materia quatuor
articulorum aliaque nobis neceflaria, confcn-
fu cum unanimi, coram fpeflato concilio pro-
ponendi, cum eodem placitandi, conferendi,
traflandi, difponendi, irnmo &< concludendi,
juxta ordinationem & difpofitionem per ve-
ftros pariter &c noftros ambalfiatores in Egra
utrimque congeftam , confeflam , & exaratam,
atque figillis utrorumque roboratam . Horum
in evidentiam figillum coronas regni Bohemia
appenfum eft .pneientibus teftimonio litterа-
rum. Datum in plena congregatione regni, in E
Montibus Cuthins, die V. Septembris , anno
Domini MCCCCXXXIII.

Reverendiiimis in Chrifto patribus domi-
nis cardinalibus , primatibus , archiepi-
fcopis & venerabilibus epifeopis , prapofitis.
decanis , archidiaconis , ac egregiis fapientie
ac prudentis magiftris ac dofloribus ·, ceteris
Îuoque honorabilibus viris in- veneranda Ba-
lecnfi fynodo congregatis, Chriftanus de Pra-
chatticx canonicus capellz Omniumfanflorum
in caftro Pragenfi & plebanus ccclefie paro-B
chialis S. Michaelis in majori civitate Pragen-
fi, reflor omnium magiftrorum , extus tota-
que univerfitas ftudii Pragenfis, condignun re-
verentiam, St profeflum in Jtfu Chrilh veri-
tatibus falutarem.

Olim paternx gloriz fplendor aeternus, cc-
clipfim nefeieas , expers umbra, ac ignorans
occafum , ex arcano St imperfcrutabili divins»
majeftatis confilio, noftrz habitationis deriva-
tus ad vallem , in virginei pudoris aula infi-
gni emniutn carifmaturu redimita candoribus,
SpirituiTinfli minifterio humanitatis pelle con-
tenus , lucernam fummi fulgoris conftituit ,
quam pro illuftratione mirabilis in rquitat-
templi lui, vivorum ex lapidum conformi u-
nionc cooflrufli, in terris ineffabili miferatio-
ne peiduxit, illuminare his qui in tenebris 8c
ia umbra mortis defidiofe fedebant , ad diri.
gendos afteflionum ipforum pedes in viam
pacis zternz. Qua profeflo divinitatis lucer-
na , infinita fulgoris claritate clarefcens , li-
cet varios 8c innumeros, quatuor tamen przc-
cellcntes non indigne creditur protuliffc ful-
gores : quos nimirum quatuor immaculate le-
gis veritates ex proprio ipforum efleflu con-
gruo nuncupamus prztextu ; atque inter ea*
Angularis privilegii dignitate pollentem, iftam
ponimus in ordine, primam , ut (aeramentum
divinz euchariftiz fub utraque fpecie, fcilicet
panis & vini, omnibus Chrifti fidelibus difpo-
Dfitis libere miniflretur. Secundam, ut verbum
Dei libere & fine impedimento ordinate a fa-
cerdotibus przdicetur. Teitiam, quod non li-
cet clero fuper bonis ecclefic donatis, civili-
ter fzculariter dominari. Quartam, ut omnia
pecvaU mortalia, & fpecialiter publica, aha.·
que deordinationes legi Dei contraria, in quo-
libet ftatu rite ac rationabiliter , per «ms
quos fpeflant prohibeantur, deftruantur : ita
tamen ut circa carum, 8c cujuslibet ex eis e-
xecutionem & oLfcrvantiam fanus fenfus &
circumflantiz catholic· feriptur* facrz con-
fentaoes jugiter obferveniur. Ili quippe divi-
nz claritatis fulgores promotivi fidei , robo-
rativi fpei, ac binz caritatis auflivi , in hoc
Enovifiimo ac periculofiflimo tempore , quo ,
heu! abundante iniquitate , perit fides, lan-
guet fpes , ac fervor caftz dileflionis frige-
fcit, aut torporis przfidentium leflo, aut ar-
centis poteftatis modio latuere, operti in de-
trimentum notabile fidelium populorum, pro
quonim revelatione ac ufu fideli, utpote uni-
verfali eccleft· falutari , dudum coram non-
nullis regibus fic principibus, ac ftatus utriuf-
que przfidibus operofe inflantes , non adeo,
ut afFeflabamus, profecimus ufque modo. Nunc
autem ejufdem paterni fplcndoris, orientis ex

al-

quoque illuminanti* intelle-
ANNO CHJUSTI -dum, fic inlammantis afiëllum ,nutu ac difpen-
fatione benigna, pro clarificatione corumdem
radiorum seu quatuor beatiffimarum veritatum
prxfcripcarum per incftimabilem dignitatum
veftrarum dementiam , fraterna & fecura no-
bit audientia non tantum caritative offertur :
verum etiam ad eam magni favori* & gratis
hortamenti* multiformibus invitamur. Quali
quidem munifica benignitate . ac benigna
munificentia fuper modum grati pariter &ga-
vifi, velati de germine ant flore ftaélum al-
laturo beatum, en ad veftrarum dignitatum
tam celebrem presentiam , honorandum , &
bene meritum, nobifque acceptum virum Jo-
»1 Rocko- banem de Kokifano, artium liberalium ma-B
u m. giftrum, nofl neque univerfitati* oratorem . no-
ftrum fidelem, quamquam ejufdem munii one-
re ab eadem inclyta civitate majore Pragenfi
oneratum , duximus tranfmittendum, & cum
praefentibu* delimamus, concedentes & dan-
tes eidem plenam & omnimodam poteftatem
unum vel plure* in confortium ejufdem mi-
nifteni, cum eadem plenitudine poteftatis &
facultatis afiumendi, dum & quotiens fuerit
aut fibi videbitur opportunum. Eafdern quo-
que falutigeras veritates, juxta foederis & pa-
di formam veftrorum & noftrorum legatorum
unanimi confenfu fallam, difpofitatn fic ordi-
natam in Egra, nec non ratificatam utrimque
litteris & figilli* in publica hujus venerabilis C
fynodi audientia, voce in feriptis propalandi,
offerendi St declarandi, & fuper eifdem , fi
opus fuerit, tradandi &t conferendi , eafdem-
que defendendi, probandi *6c* perfuadendi, per
rationes , per feripturas facras , ac beatorum
doliorum fententias In eifdem rite fundata*-,
de ipfis quoque Cicratifiimis veritatibus placi-
tationem , difpofitionem & ordinationem ratio-
nabilem feripturx faerx, ac ipfis fandorum
doliorum fententiis confonam , faciendi, ac-
ceptandi, approbandi, ratificandi & emolo-
gandi, in his ac univerfis & fingulis circa ea
quat dida funt, et «lia* cooperative ad refor-
mationem ecclefi® opportuni:* , promittentes
bona fide, ficut praemittitur, fada , difpofita ,
et ordinata; acceptata, approbata, ratificata,
et emologata, fideliter, inviolabiliter et incon-
cufle fervare , ac fi per nofmetipfos fponte de-
liberata et prcfcntialiter ada, gefta , placita-
ta, difpofita, et ordinata , acceptata , appro-
bata , ratificata, et emologata fuiflent. In cu-
jo* rei teliimonium ac robur perpetuum , fi-
gillum noftrum generale de certa noftra (cien-
tia et voluntate praefentibu* eft appenfum .
Datum Pragx anno ab incarnatione Domini
se- noftri Jefu Chrifti MCCCCXXXil. dic r. - de-
ptembris u cembri* (a).
est in Cad. MS. alias Kmia. Card. Paasioaei. *Monti.*

Comunio diviniflime Eucharifticfub utra-
que fpecie , panis fcilicet et vini, eft multam
utilis et faluti expediens, toti credentium popu-B
lo necefiaria, et a Domino precept* Salva-
tore .

Peccata mortalia publica , et quantum ra-
tionabiliter fieri poteft , privata , aliaeque de-
ordinationes legi Dei contrarise In communi-
tatibus Chrifiianorum, a quolibet ftatu earum-
dem, debite, juxta didamen divina legi* , per
Chrifti fidele* tam fpirituale*, quam tempora-
le», prout congruit utrifqae, fant cohibenda,
corripienda, eaftiganda , & pro polfe ab eif-
dem propellenda.

Verbum Dei › exemplo Chrifti &. apoilalo- ANNO CHAIJTX
rum a facerdotibus Domini ltbere & line im-
pedimento fideliter & vera Aer debet (Indi-
cari ôc annuntiari.

Sxcularis pofleifio, iicut eft civile & huma-
no ac doélorum facrorum fententiis prohibe-
tur clero Chnfti .

SEQUUNTUR ARTICULI

*Qui dicuntur dogmatisait in Bohemia , pro-
pofiti per dominum Legatum in generali
congregatione , die Mercurii* 18. *Januarii
MCCCCXXX1II. prafentibus Bohemtj, &c.*

i. OUbftantia pani» fic vini manet in facra-
i^mento altari* poft conferrationem.

2. Accidentia pani* 8c vini non poflunt efle
fine fubjedo in przdido facramento .

3. Chriftus non eft in ipfo facramento iden-
tice & realirer in propria pratentia corporali.

4. In calice akaris, pro conficiendo facramen-
to fanguinis, aqua nullatenus eft admifeenda.

5. Sacramentum confirmationis eft inutile
fic fupervacuum .

6. Si homo de peccatis fuis fuerit corde
contritas 1 confeflio oris exterior apud factr-
dotern eft fupervacua fic inutilis.

7. Sacramentum extreme unitionis eft inu-
tile & fupervacuum. Relatum eft etiam faero
concilio, quod nonnulli in Bohemia chnfma
8c oleum fandum turpiter dehoneftant, fiefr-
pe ocreas hujufmodi chrifmate & oleo perungunt.

8. Sacro chrifmate nullatenus inungendi funt
qai baptizantur .

9. Nullus ritus feu obfervantia univerfalis
ecclefi» 1ervari debet circa iacramenta, tam
in vcftibus fic paramentis facri* , quam in
ledione faerx feripturx, orationibus , 8c fi-
gnando figno crucis, fic aliis ceremoniis ha-
denu* per ecdefiam obfervatis.

10. Poft hanc vitam non eft purgatorium,
fed omni* anima corpore exuta, five fatisfe-
Deerit in vita de peccati* fui* , five non, fine
ulla mora vadit ad perpetuam gloriam para-
difi, vel perpetuam poenam inferni.

11. Vanum eft orare pro mortui*.

ia. Non funt orandi fandi Del, nec norum
futfragia quicquam profunt hominibus.

i j. Imagines Jefu Crifti , aut falutiferacru-
ci», ac B. Virginis. fic fandorum Dei non
funt venerande , fed confringende & combu-
rende. Similiter & reliquie quorumcumque
fandorum, etiam beatorum Petri & Pauli.

14. Jejunia quadragefimalia fic alia ab ec-
clefia indida, non funr curanda, nec ftrvan-
da, nec etiam celebratio fcftiviutdm fando-
rum Dei introduit* «b ecclefia .

i$. Preceptaecclefiacirca habitam fictonfu-
ram clericorum & hora* canonica* non funt 1er-
vanda ; fic generaliter nulla precepta ecclefia font
fervanda , nifi ea dumtaxat, qua continentur
fpccifice fic verbotenu* in lege evangelic*.

16. Si epifeopns vel facerdos exiftat In pec-
cato mortali, non ordinat, non confeçrat ,
non conficit, non baptizat.

17. Nullo* eft dominus civili» , nullus eft
prelatu», dum eft in peccato mortali.

18.

(a) Hi» itari» >* Cod. MS. from. Cari. Psnioori subset.ptus legitur 1 *Cbriitianui d» rroAoiit.* Mansi.

18, Populare* Bc fubditi pofiunt ad fuum A arbitrium domino* deludentes punire . corrt-

®€Γβ *C «^P00***-

CHRISn 19. Omoea religione* tam monachorum pof- '4,J· fcifionaiorum , quam fratrum mendicantium, funt reprobate, & a diabolo introduite ; ôt fanûi infliiuente* hpjufmodi religiones funt viri diabolici, & omnes de ordine mendicantium funt heretici, & qui dant eis eleemofynas peccant.

20. Omnia de neceflitite abfoluta eveniunt.

21. Omnes orationes prefcitorum nulli valent.

21. Prsfcitus habens perfeOam fidem & caritatem , non eft pro tunc in gratia Dei gratum faciente , nec cil pars ecclefi* , nec habet praelationem in ecclefia . E contra prtedeftinatus mortaliter peccans, non eft membrum diaboli, nec extra gratiam Dei gratum facientem

Univerfitare*, ftudi*, collegia, & graduations , & magifteria in eifdem funt vana gentilitate introduit* , & tantum profunt ecclefias, firut diabolus.

24. Nulla excommunicatio pap* vel alterius praelati timenda eft.

2,. Fatuum eft credere indulgentias pap* & epifeoporum.

26. Omnia juramenta illicita funt que fiunt m judiciis, feu ad roborandum humano* con·netus, & commercia civilia.

27. Sanda univerfalis ecclefia eft tantum przdeftinatorum univerfitas .

28. Obedientia ecclefiaftica eft fecundum adinyentionem facerdotum ccdefiar , przter expreflam aufloritatem icripturr.

Cupit hoc facrum concilium cerlificari ab ambaifiatoribus Bohemoruin, quibus verbis iacerdote* eorum utuntur in confecratione çorporis 8c fanguinis Domini.

Item , an fervetur in Bohemia prcceptum de matrimoniis non contrahendi* ufque ad quartum gradum cenian^umitatis dc affinitatis indtifive , 8t fi infra illum graduin contrahatur , an fit verum matrimonium.

Item, quam poteftatem putant facra conci-D lia generali* legitime congregata habere io ecclefia Dei.

Item , an putent quod papa canonice eleflus fit viciriur Chrifli in terris , & fucceftor B Petri apoftoli ; dc quam poteftaiem putant iptum , ac etiam epilcopo* Ac ficcxdotes habere io ecclefia Dei.

Cupit etiam certificat!, an credant Spiritum fandum procedere a Patre & Filio , & an putent hrreticum , qui hoc non crediderit.

Item, an credant ctfe hærttiçum, quicumque pertinaciter contradixerit iftii quatuor concilii;· Niceno , Conftanlinopolitano, Ephefino L & Caicedonenfi , que univerfali* ec· clefia veneratur ut fanda quatuor evangelia , K

C £ D U L A

ANNO CHRKTt «43 J.

Data per magifinem Petrum dnglicum , ultra fuam propofitionem dc temporalitate cleri, &c. tn congregatione generali, die Mercurii quarta · /anuqrii MCCCCXXZIH. * f. xx»ir

H£c verba funt, qu* die hefterna procuratores concilii jnflanter petierunt ji feribi ad alta . Primo , ex quo in altu de dominio cleri fivcularis fall» eft mentio , de ufu bonorum temporalium licito ipfi clero, Bde difpenfatione ; hoc fcire dignentur V. P. quod ufus bonorum temporalium tft ipfi clero licitu* , omni refecata fuperfluitate & fuperabundantia vitiofa . Sic tamen, quod ipfe ufus limites evangebeos non excedut.fe femper circa hoc ferrata regula fandi Pauli, hac fcilicet. *Pabenter alimenta & quibus tegamur, his contenti fimus.* Difpeniatio vero pr*dillorum bonorum, qu* abftrahit ab officio injundo, Sc eft impeditiva exfecutioni* officii, ab ipfo Deo injuncti, excedens limites ei * ini- * f. injur,. micos, eft refecanda. Dominium autem civile fto, ipfi clero Chrifli non congruit aut convenit , led nec licet ipfi in propria perfona civiliter dominari . Infuper circa pnedidum punilum Ctenemus, quod ad tantum poteft miquita* regnare in clero , quod in defellu fpirituali* propofiti, liceret brachio fzculari auferre bona temporalia a viris ecclefiafticis habifualiter delinquentibus.

COLLAT/O SEU PRÆSENTAT10

Jtohemorum , faEla coram domino legato prtfidente in concilio Eafileenfi in ipfo primo adventu , (a) per -magifirum JaAannem de Itoi·) Mmae ckagana m fuo comodio ad S, Loonardum, (b)

IPfe dominus Jefus Nazarenus , qui eft & crucifixu* , in cordibus omnium noftrum t4n.e<do fit abunde fixus, pater reverendiffime. Coram «tidemloh. paternitate veftra verbum proponendum jam deftocioeaori affluens eft illud. *DeneaiQus Deus & po- ** .'* eP-.** Ur Domini nofiri /efu Chrijh , pater mifericor- ,uot diarum 6- Deus totius corfolatwnis, qui confislatur nos in omni tribulatione nofira , ut.pofigmus & ipfi carfolari eas, qui in omut pre/ura funt, &c.* Cum, heu! hl* noftri* noviffimis At periculofi* temporibus, refrigefeente caritate, & fuperabundante Iniquitate, omnes deliquimus , projecimufque a nobis judicia Domini vera, ludificata in femctipfa, ac per hoc inutiles falli fumus, cum non fit qui faciat bo> num, etiam ufque ad unum; ipfe tamen Deus benedillus .benignus, multum mifericor* & pr-- ftablli* fuper malitia , qui nonfolum Pater mifcti cordlarum, fed eft Pater luminum , gignens ex

(b) *Dc ite* idventtt, Pragenium Baiileam hanc adnofationem *offendi* in MS. Cad. Smin. olim Catd. Passiomi. yfn». Pinui *qtuidrmgemerime trituime tertie dic iclit, quarte Jentwü ambenuuerti tebemmem ,* tr *mercbuMtui MeravU i» numere nmqgiata, iuter qteet faerems due militei, outfitter Jetuutet de , freer fitet ,* er *Maemtr letnu de Atefira voeeruat Oasiltam ed turrem teecilim» prefter eertem reda&ieatm item picee mettdete mfirmamium dejmtctedttm rive tmtthtdetedeem tfc. circa lectim letprrantm . Pfamrmu primipeiieret i» fer rtfeetm (uc) tentmetet premet Tu re» glerit (tie) Cbritttu·, demde: d» pmem Pemiue io dieheu eettrit, vcce,* Mimi

'"ASiWn 2"-"' .Ur. t.

" ¥β,β Deo *..*". 1«"·® verom Dean». β« lumen coaeternum fibi êc confubflantiale, « f«o *amne* de/Mm *optimum* <$" omne *donum per. feShM efl defurfum defcendens*. Hic, inquam, p**er mifericordiarum, perfundent fuis mifcrtcordic & bonitatis radios in orbis quamlibet partem, qui aperit manum fuam, & implet omne animai benedifliione, nec eft, qui £e abfeondat a calore ejus, cum folein fuum oriri facit fuper bonos & malos, & pluit fuper juftos & injuftos. Hic, inquam, talis eft, volens reducere deordinatiftima noftra ad fua jadicia primitiva, & fi affligat filios ecclefie multiplicibus afflidionibus St variis perturbationibus ; non tamen aufert ab illis mifcriçordiam, quia eft Pater mifericordiarum & Deus totius confolationis, ficut in pfirimo dicitur. Λ OMtem *dereliquerint filii ejus legem meam, Cliu vus meis non ambulaverint, fi juflitias meas, &c.* Ipfe enim more illiu· Samaritani, exiftens Pater mifericordiarum, infundens vinum, infundit jam ÔC oleum, cum-fecundum multitudinem dolorum noftrorum confolationes fu» animas nofiras Irtificavere. Et merito, quia eft Deus totius confolationis. Confolatus eft namque nos ex hujus venerandi concilii Bafileenfis fimui tanta congregatione & celebratione» cum fciamus ipfa concilia, qus cum funt debite, rite, legitime per Spiritum fan-4>um celebrata, plurimorum malorum refecativa fore & amputativa, ficut hoc apparet notantes in primo concilio apoftolorum, de quo Λ& 15. celebrato. Confolatus eft de poft nos ipfi» Dominus, qui eft Deus totius confolationis, de pia ac multum paterna per ipfum venerandum concilium Bafileenfe ad intereffendum principaliter evocatione, ficut hoc apparet ex epiflolarum variarum nobis miffarum çertiffimis hortamentis. Confolatus eft infuper nos ipfe Deus per fecuram, tutam, honeftamrfeu honorificam variarum perfonarum fpiritualium & fiecularium, probarum St honeflarumatin hanc civitatem Bafileenfem deduilioncm.Confblatus eft & fuper hoc ipfe Deus nos per honcftam difpofitionem, ctfi non in aflu exercitam, in debita tamen difpofitione ordinatam, ut in adventu noflro & approximations ad locum civitatis Bafileenfis, in via extra civitatem occurfus certarum perfonarum, 8c exitus pro noflri decenti fufecptione fuiffet celebratus. Harum autem omnium confolationum, fi tamen aliquid fapimus, hoc plene cognoicimus paternitatem veftram fore caufam &. ailorem-MJnum precipuum & principalem. Quare nos pratêqics, nomine abfentium Bohcanorum, fa:cularium>8c_Ipiritualium, grates reddimus cum debita reverentia pervalidas: cupientes paternitatem veftram bene valere,& in longa tempora per Altiflimum fingula confervantera, in profe&um ecclefi® confervari, offerentes nos paternitati veflra in omnibus, in quibus faltem valemus fecundum Deum, obficqui & famulari. Sperantes de paternitate veftra, fuper hoc in Deo confidentes, quia manum veftram in ulteriora dirigetis, ut ea qua funt veritatis legis Chrifti immaculata juflitia, unionis fanfla 8c pacis fortiantur effedum, finem debitum, & profecutionem. Quonum ne· ipfi fic confolati, poffemus ad propria remeando confolari & eos, qui funt in omni preffura 8t anxietate, atque gravi oppreflione per bella his annis, St diebus periculofis incnnfecus contra fe mutuo continuata, ut fic reveniamus cum exultatione, offerentes manipulos gaudii, unionis, pacis, & quietis ; quod ipfe Pafer mifericordiarum, & Deus totius confolationis donare dignetur, qui vivit & regnat per omnia fxcula ùeculorum Amen. ,

—· „■ ANNo H ,'il'

Explicit.

SEQUITUR (a) *ALIA COLLATIO*

Facia per magiflrum Johannem de Rocko-ana ambaffiatorem univerfiratis & civitatis Pragenfis,in concilio Enfileenfi.

t.TN nomine ejus feliciter amen, ex cujus « X potentia confiât totius hujus mundi fenfibilis confefla harmonia; cujus fapientia entium Angulorum multitudo eft effefla, cujus benevolentia in effe perfidens extat confervata. Illius denique in cunilis humanorumagibilium & prafertim fidelis flatum ecclefie concernentium, non modo primordiis, verum etiam ipforum proceflibus & claufulis, humihum pe&orum votis finceris fuppheandum. St accuratiffime eft jugiter auxilium implorandum : quia *fi quis indiget fapientia, poftulet a Domino*, quatenus omnipotenti virtute, qua nimirum omnium vifibilium & invifibilium entium ingentem machinam ab effe ideali fempiterno fuse mentis divinae, in effe reale forinfecum ac temporale perduxit. Nam *quod futium efl m Chriflo, in ipfo vita erat*. Sua quoque incompreheniibilis fapientia, qua fumme novit omnia, unde *nuda & aperta funt omnia in oculis ejus,* 8c irrepu henfibilitcr difponit, gubernat, fit regit univerfa, attingens a fine creationis ufijue ad finem reconciliationis & falutis humane. Sua denique inxftimabili bonitate, cujus quidem participium omni plafmati fuaviter indidit, ipfumque clementi difpcnfatione fovet & confervat in effe, quia aperit manum fuam, & implet omne animal benedictione, folite miferationis munificentia largiri dignetur huic venerando concilio, ftc nobis coadjutoribus ipfius, licet putillis, efficax polls, perfectum noffe, piumque velle differendi, * tractandi & difponcndi ea qu» pro reformatione, unione, & pacificatione militantis ecclefiæ funt, aut cenfcbuntur quomodolibet opportuna ; &. fic queat, notet &c velit una nobifeum, propulfatis incommodis, generalem toti ccclefi» procurare profeôum. Haec eft quippe iftius venerands concionis, tot dignitatum, tot graduum, totve potentatuum concentivse, ut ar-

Jettk job. H*^. * *' ncnd'

(·) In codice Navam lca titulos iste exprimitur : *Trtpttitit fede Beulet i» feblire ceujngaiitne ftr mefi-urmu Jtbmuum it Omkttjut» magututm ut ertibtu it liit dtUmetuet, »miaxi»ttrtm\tx ferit Otbtmrrum tum fleriiei e.*

——--itbitrater, caufii podffima, conAorum ChriffilAAaaüfiq/ft me, tu djftM tswi a--
fidelium w» dignis dc perpero» awgaificanCt 11 d* pneconiis, devotis jugiter exoptanda defiderüis, ac omni pariter opera ftodcofiu· profe■"^quenda, Hiorum praecipue qui fapra fpeeolam vine· Domini, fabaoth ad hoc dignofcuntur e£ fc locati, nt diffipenc It evellant, dc edificent & plantent; propter quam It nunc a gubernatoribus It praefidelibus celeberrimi regni Bobemin de inclytiiEtni marchionatus Moravie, nos, quamquam inhabiles, legaturum Bt oratorum prodidi minifterio, in hune locnm tôt dc tantas ambientem prrfonas variarum dignitatum pariter dc graduum fumus tranfmiffi. Hrc cft fiquidem fpes, immo ipfa fperata quodammodo res prtedidarum regionum . a quibus venimus, dc noftri in veritate afiedus, metaque noftri 8t limes itineris · qua nos de larium noflrorum nota manfionc evexit» dc a jocando gentis fic fodalinm conturbenio fcgregavit, It tanto itineris » futntwum t laboris oneri onerofb expolitos ad hoc veftrarum epiftolarum difettiffimis fumus evocati hortamentis, his attrafh de illedi promiffis, prout earnmdem teftatur tenor . Offerimus en nos fob minifterii noftri modia fecundem Deum poffibilibus, ad omnia fit fingula in materia quatuor articulorum pervice dc paratos, dc in cooperando atque parendo fideles Dei, fi dc in quantum, juxta unionis noftra cum reverendis dc religiofis vint & nunciis veftris formam . nuper in Egra digeftam, feriptura facta teftimouium, una cum beatorum doAorum fententiis in eodem jufte fundatis, locum cenforis dc praeceptoris, abfqtie ulla derogatione In hac fede audientis obtinebunt. Sed cum difficile fit dc arduum adjicere loqui in medio magnatorum dc faplentum, fcientibufque legem Dei difficilius effet, dc fumme arduum eft loqui coram sltiffimo creatore univeriorum dominatore; difficillimum, inquam, dc altiflimum negotium eft loqui, non quafi hominibus, fed Deo placendo » non modulatione vel fublimitate fermants adulterando verbum Dei, quafi glorum ab hominibus querendo, ne forte evacuetur crux Chrifti .

x. Cum tamen neceflitas nos urgeat, divino auxilio primum implorato, affumo verbat *Dii efl qui natus rex Judsorum ? Fidimus enim fiellam e/us tn oriente, & venimus adorare eum.* Matthaei a. fcnbuntur hnc verba, fit per ollavam folemmtatis jam celebrat* in Dei ecclefia decantantur. Quamquam ifta digito Dei exarata, fic olim ab illis regibus magis, ideo fanflis dt beatis, ad Chnftum properantibus, fint prolata ' nobis tamen Bohemia in medio hujus concilii venerandi confidentibus, noftra neceftitati pedunt alludere, immo dc propofito familiari. Nos namque, Bohemi, quia maledicimur, perfecationem patiptur, blafphemtmur deridemur . hereticamur, tamquam purgamenta ejus mundi, omnium peripfema » k fpeOaculum huic mundo fedi fumus·, convert tamen retrorfum ad epifcopom pallorerofque animarum noftrarum Dominum Jefum Chriftum, cum bona multiplicia fnpra gentes ceteras a Deo falvatore noftro fufeepimos, dc de die in diem fufeipere non ceflamus, dicimus illud B. Job. Si *bona fufeepimus de merus Domini ; mala autem cur non fuflineamus* ? Adjicientes ad illum Pfalmifte : *Bonum mM quia*

fpicimtàs fic in seitorem noftrusn confanun·* ANNO I
toremque fidei noftro Dominum dicentem; CHKISTI
Cum maledsxerisu vuffir, A *perfremi* «os *fuerint,* '♦'·
durehnr omne mnhrm *oduerfum vos mention- v*
tes, d· exsdmtr , «**rora**
asenor/ *veflru coprnfd efl* sn **rofis.** Et fi in viridi hac faciunt, in arido quid fias? Sperat»- -
tefquc quia cum tentation· facies proventum, dc univerforum creatori tn orationibus noftri·illud Davidicum dicentes; Affiedkeiu *illi, & tu benedices.* Et fuper hoc cam Auguftino oxoptantes, Hic ure, hic feca, nt io metmom parcMi cum eodem Auguftino fic perferentes fecuti de Auguftino quicqusm libet, Stc. fcBcuti de Bohemo qulcquam libet fola me in Dei .oculis confdentia non accules. *Nam msffi pro miritmo eB ut a vobis psdscer , aut ab bstmano die* . Vos autem, patres revesendiffi- '· Cor. 4.
mos , egregios doAores dc magiftros, ceteros veilros, vin» fpeAabiles fic fratres in Domino amandos , quanto obnoxius valemus, in Domino petiero·, obfeerantes per vifcera Domini noftri Jefu Chrifti , ut de nobis piam, bonam, fic caritarivam nftimationetnhabentes, tamquam de illis qui Dominum Jefum crucifixum queritnui, diAo lfaim innixi .· *Quante Dominum dum* ixvewm *potefl.* Eft namque φ U*, ri
gnum ; juftnm, equum 81 falutare, ut fic 00· exiftimet homo, tamquam miniftros Dei,quia C venimus adorare eum , fit ipfum pro ceteris creaturis colere cupientes, venimus, iaqoMs, non vacui , fed donariam * bon· voluatMis * sl fena
fibi offerentes . Offerimus namque el aurum, rum
quod regiam ; thus veto, quod facerdotalem concernit dignitatem 1 fic myrrha a corruptione pratfervatis pnafto eft in manibos noftris 1 quia omnem corruptelam dc fermentum totam maffam corrumpet» » optamus de medio (faut dignitatifque regi· Sc facerdotalis ejici, St ad bonum debitumque regimen perduci ; 8t fic pro nobis noftraquc omnium falote qunrimw, dicentes: ΓM *efl qui natus efl Bea /ndoonmtf Qua* quidem verba fic introduAa pism exiftimationem protendunt t nt de nobis habeatis t Dnatn piam dc bonam atftimatiooeai homo habens de proximis, fecundum regolam caritatis , In colambina fimplicitare omnia eradit, fdlicet ad foum profeAum ; omnia |nte>prestur in melius, in omnibus etiam hominibus (a) «dificatur, juxta illud ad Romanos 8. *Di- (·) lo N>-*
Hgentibus Deum omnia cooperantur in bonum. *ar. Cod. i»*
Cum vero inter nos alter de altero, non bo- *aumbm er*
nam , fed Impiam fit malam habet exlflima- **fj******
tionrm, contingit nobis ut dicamus mala bonum , fic bona malum, *Ot* tunc impletor In nobis illud propheticum va malediAiotiis, lfaie 5. Fx *qui dicitis malum bonum,* cr* *bonum malum ,* ut jam non folum in tnalis, fed «tiam in juftis & bonis propter malam exiftimationem fcandalizemur. Quod jam eft proprium naturae perverfie 8t infefhe , quodammodo in diabetum commutat·, fic generationis prave fecundum altitudinem feduA·. Inde venit gravis percuffio coufcientiarum fic magna tribulatio animarum , qualis non fuit ab initio. Et hoc a muhis, quin ab intimis, dc ab iis qui videntur pneeffe in omni verbo fit doArina, In omni fenditate fit virtue·, In tantum quod jam jufli dc eleAi fccuAdum Spiritum Dei ambulantes, contremlfcunt dc dubitant, ne forte, dc ipfi in via reda quat eft

Chri-

Chrift» Jefes, fiMfednâi. Hstai trngue boas* dt pam exriHmattaeem dc prafenis» dtamfokt habere ta Dmmo , * tdfhtfim, cum illis condeleâari , juxta illad Pfdmi-

crausn

Horniora, aotem omni impia «ftimatiooe fic cradeB^privati font maxima cotriHatiooe fic dulcedine fpirium caritatis,qo· pius reficiant homines. quam cibos fit potos. Bonam namque isftimscionem fic piam habens de proximis, mala proximorum levius fepportat Nam ficut immenfe Dei benignitas omnia mala noAra fit gravtSma facillime tollerati fic caritative exiftimatio ex amore bono procedet·, prodiflos metoos defefena fecit modicos fic leves. Fit namque com cari noftri fiat infirmi, torpet» fiatidi, dc defpefli; caritativa fic bona de eis oftimacio omnia parvipendit, immo plagae Illatu ab eis dc damna caritativa sfcrâtio aneullat fic demoliit . Mala autem fic impia stftimatio defeflos mutuos nimis aggravat , fit de his qu· edam nullius funt momoMi fade magoa, & qu· in fe funt bona repetat vitiofe. Unde homo impiam nftimatfonem de proximis habens , quamvis fit animal manfaetnm, civile, dc feciale , cogiter contra naturam fugere conibedum hominum t dc fic in till inhumano modo pennaaene, eum non poteft habere com fandi»angelis contubernium , necefie eft quod habeat cum demonibus partidpiam , a quibus vidolicet fpirititas erroris illnfos,neceflario habet inamata felutaria fit demoniacs phantafmata (peculari. Ve aurem tali feli, qoia cum ceciderit» non habet , a quo 8c unde fublevetor . Hac ergo impia dc crudelis exiftimatio inter proximos eft ipfe tyranni». qoa conjuges Cepe dividit *i* hmc olkm cum parentibus feparat, ot patet de David fic Abfslon , hec aacilks a fuis dominatas facit abire in deviem , ut patet de Agar It Sara; feme fervum fame contra dominum bUlphcmst*, juxta illud Pfelmifte t Bsÿftoiqfe » magne» gued ero nd Jtasfe. Hac amico» ta amore dia coajun*

al. aMigia

gfoi multa perturbatiomtas aufugit · UC diffebrit» M patet de Job dt fu· amicis conio-Dvolucres çmli nidos i Fili» autem bomioia laseri oaesnfis » tuse filma Jacob contrairem Jutum Jofeph vendere fecit iimaslitw io £gjrpto; hmc difcipoloe a magtftro fuo tacit abire retrarium « ham pontifices, fcribas fic Phartfaeo·· fecit introire coofiUum , ut Jcfum dola tenerent It morti traderent ; &. ut brevius perftnagam, ipfe eft maximum malum, quod in Chrifti fidelitas , dt proferdm in clericis diabolos nititur feminare, ut per hoc auferat maximum relevamen inter homines , feilicet fuflentationem mutuam in bono fic tefurre-

at iroa-

cHooem · a malo . Et ideo ad haoc malam Mae·, fic impiam exiftimatiooem removendam de nohic Bohemis , dc piam ac cantacivsm exiftimmtonem promovendam , optamus ot de £ nobis BohemU bonam extflimauonera retinestia , quia ipfum Jcfum in omnibus Ac fuper omnia inquirimus, dicentes: *Ubi efi qia natat* nofer *Jte»* *f* Ftataiu jfcf/em *ejtu in βήβηϊά* , d* oemmas d*c. qyn fuerunt verba veftris reverentiis propofita . In quitas quidem verbis fic taliter qualiter iotrodudn, tria tanguntur. Primo, enim innuitor firma adh··fio dt dilige» inquifido Chrifti, foe legis fic evangelic» dqferin·, ibi *Ubi φ qni nenu.St*cundo, tangitur nobis ad imiun^um fic iofpi-

Adendtfm ill oil· militans , fed jsm trium-———— »Jum ecclefia, vclut exemplar Ac tuuffimum *NNθ ibi ; jMfe· «71W. Tertta. CHWm ungitur profanda hamiliutis fidele minifterium Chrifto fie fu· ecclefi· exhibendam, ibi. Frowns adorata eam. Primum uflutn eft »«· riue doflfina , fecundam veritu vite, tertiam veritu juftitta, qoia fic oportet no» omnem juftitiam implent.

i. Dixi ergo nnmo . ifuod in verbi» propofids ungitor firma adhrfio Chrifti, & diliget· fu» legi* atque evangelic· doctrina iaJoifitio, tamquam finalia intentio in fuit moil, IU t *Ubi* qjf pm meiw qft. dcc. Et hoc non immerito» quia ipfe doArina evangelica Bfic apoftolorum eft lex immaculata convertens animae , teftimonium fidele, fepiendam proflans parvolis, eft optimos modus, eft regula, ac verbum (e) dirigendi Intelleflum homini» fit affeflom : cui fi tous conatibus fla- ,>r**** 0,1 duerimus judicium noftram fabücere, omnem rationis difeurfum ad ea qu· Dei fent refleflendo; ac per hoc fi ipfum judicium ad fupremam voluntatem (i) vigilanter ereximus, (») Niw. & gpantum conceditur, ad ipfam equitatcm *ttrûait»* *(t) commenfuraverimat* , tunc facile potcri* **'!*.!!' mus, nos iptaa demittere, noe ipfos dijudica- («) N»»"r re , qui funt erronei heretic! & qai catholici *i* quid fit verum, quidve falfum i quid julum, quid prophanum; ficqae poterimus efe Cfe idonei ad prufeflum debitum , fit augumentum . Nos igitur volentes religioic vtvere 8t regulariter , ftudeamus tlimmopero do* flrine predidha evangelic·, legi perfefla libertatis, qu· eft verfam Dei, omnes motus noftros, defideris, aflui, voluntates , fermant» fit omnem habitudinem corporis extrinfecam , tamquam infallibili regel· coaquare, juxta illud ad Corinthio» io. /■ M/taeuotem *rtdnctntet* omirom *intnileBna»* m *obfnqtmmt Ciri» fti;* videamo» quomodo fic diligenter inquiramus feniôs dt aflue corporis *i* fimul interrogemus an JefuS Dominns in medio iliorum, vetat olim ia templo in medio doflorum obtinebat locum. Nam vulpes foveas habent dc Mitti. », non habet »44 caput fuum reclinet , ut fie fiat in omnitas 8* ex omnibes , qun inter nos font , debitus modus dirigendi ad benedicendum Deum , fc dicendum cum David: *Jlenedk* eaumi asev *Uomàno, ri** omkm pu» *intn nu Juni nomni ftnOn ejtu* . Slcque ut inquiramus in veritate, dicam» quidem corde, ure dt operet *Ubt t/i qui tttnu efi n* /udnrumt* Et tantam dc primo principali.

4. Dixi fecundo , quod ta verbis propoilti» ungitur nob· ad imitandam It tafpicicndum olim illa ecclefia primitiva jam triumphans. valut exemplar tqdftmm ab hae an* be. *Fidimiu fclltu» ejtu* in *eriente.* Nam ipfe eft velut quoddana objeAum dt mons, juxta illud Exod. a. *ïnfpke ri* fac feanuhta itent· pUr, quod ribi noifbrettnn efb* m *nente* . EAque diligenter infpicfcnda 8c imiuoda, juxta illud ad Philippenfes j. *InHetont nec c^ete, frttret. ri* obferotue ee» φά ite ctnbuicnt* , Ji> *cut habent foinan nafben* . IHa namque ecclefia primitiva luce» erat , ficut huc mundi, dc in ea laminam lucentia ficut dicit apoftotas Philip, >. *Inter quot Utcetit ficut lutnnaria ia nttndo* , verbum vue coutinentia» quia *ioiii fulgebant qpufi fielia* m *perpetuat e>*

ter·

ANNO GHRinf MH*

***** cMum rs,^»

frmfomrr. Dun. ia. Sed heal no· prafontb a-A libae At tanamntb . Et tantam de fecund· vi aoa artendtmu ad hac praclara lamia·· principali.
ria, aoa afttetmoa ad illa primitiva exempla-
ria , aon wmus imitatore· feeâoram. Nam
illi erant olim humiles, benigni, omnea ava-
ritia k foculi contemtora· ; noa vero AtpprM
St crudeles, avaritiaqne fit queftua fub fpecie
pietati· amatore·, dt foculi vanitatum prad-
pue fellatores. Illi enim olim propriam ab-
negantes volunutam , Dei voluntatem ufque

• ai. «spfo rit*

morteiB expiera - Augebant t nunc vero in ecclefia fimulata plerique propriam volun-
tatem ufque ad oontemtum , oaeafam Acere
Dei non veramur . Illi olim pro falute ani-
marum ad grandia fa pericula exponebant t
nos vero pro (alate noftra iniqua vita mor-
talis, innumerabiles populos ad pericula dam-
nationis exponimus. Olim unos de juftis ma-
gis judicavit mori, quam totua populus peri-
ret hodie potius unufquifque elegit totam
ecdefiam pati graviffimutn difpendium, quam
future momentaneam mortem vel confafionem.
Illi omnia fuperitApendebaut At fupertmpende-
bantur pro falute «terna hominum. Nos ve-
ro omnia *tu* fingula ad noftra lucra conquiri-

* «i. teqe·· tniM

tno» - ; quin immo feripturn facra, ccafum
ccclefiafticn poteftati· aufloritstes , qu« olim
data erant in edificaticncm eleAorum contra
reprobos, jam fada funt contra elcAos arma-
tura reproborum. In iliis olim multitudinis cre-
dentium erat cor unum St anima una, unusC
fpiritus flt una fides. Jam vero non facile in-
veniet duo· flbi invicem ia Chrifto confen-
cientes i quin poties jam impletur illud pro-
pheticum Jeremie to. *Erga unufquifque u pro-
xima fuo fe cufiudiat , & in omni fratre fuo
non habear fiduciem*, çaia omnis *frater fupplan-
tans fupplaniabitur, fi- amnii amicus fraudulen-
tia incedu , & vtr fratrem fuam deridebit , 6·
venialem non loquetur* . Illi olim induti veri-
tate ex alto Ac fapientia, cum timore Dei am-
bulabant In omni fanditate Ac veritate : jam
vero in omni pravitate dehoneftatl « aMque
timore Dei ambulant in hypocrifi & fidione.
Inter illos enim vinus Ac veritas maxime pol-
lebant t vitium autem fe non nifi in abditis]
occultabat. Jam vero quad in capite omnium
platearum & viarum veritas Ac virtus habent
fe jam non nifi in angulis occultare. Olim in
contortio fandiorum virtus dt veritas liberum
& profperum habebant fucceflum, dt peccata
dignam fui accipiebant ultionem t hodie vero
omnis malitia Ac iniquitas libertate potitur, dt
accipit promotionem . Veritas autem dt vir-
tus, qus olim iuper omnia vincebant , jam
rurfum crucifiguntur, conculcantur dc oftentui
habentur. Ft illud quod olim a fanâis Spiri-
tu Dei repleris grande vitium reputabatur,
jam nullum inconveniens, immo boneftas ra-
dicatur . Et ita veritas doArin· quo ad pri-
mum membrum, At veritas vim primitive ec-
clefus patenter difeernit dc dijudicat noftram
fimulationcm ; quod videlicet obliti fumus do-
num Dei noftri , qui fecit, creavit, nutrivit
tc exaltavit nos , propter quod traditi fumus
in deceptionem & conculcationem gentium,
tamquam fal infatuatum,quod ad nihilum va-
leat jam nifi quod ejiciatur foras, dt concul-
cetur ab hominibua. Et merito hec patimur,
quia peccavimus in fratrem noftram Domi-
num Jefum Chriftum, quem veadidimu· , Ac
adhuc vendere non ccffamu» in (uis carifma-

f. It qoia *peu* hte reparandi· necaftario (·> quiritar nobto hamilitatis fandamenttim i idee dial tertio, <ood In verbi· propofiti· ungitur profond· humilireth fidele minifterium, Chri-
fto It fa· ecclefi· exhibendum. Et hoc ibi .' Fenûmtf mtonov eu·» , feilicct per fideli» mi-
nifterti exhibitionem . Ubi, quafo, paulifper perpendite, quod fidele minifterium Chrifto, Ac faa ecclefia exhibendum eft, omne bonum fortuna natura fit gratia ia toto converter» ·d indulgentiam proximorum, At nd gloriam Chrifti At foa ecclefia,etlamfi opta effet cum detrimento vita propria mortalis , pluiquam ad lucrum proprium attendendo , jaxta illud Philip. J. (hra ar«A» *fuerunt lucra, hec* «rfcrrw. *tut fi» ftopter Chrifium ittntuntt ;* oenraiM-
wr exrjnaw oama *detrimentum efe propter im·minentem fdenùam Jefu Ckrifii* Dwrim nui,pro-*pttr que»* name darutea/mn /to, at *ipfit» lu·cnftâa.* Burium fidele mioifterium Chrifti eft to-
tam vitam Chrifti contemtibilem a mundo & poe-
nalem pntpotsderanter in fe fentire, diligere dc participare, juxta illud ad Philip, a. *Hot fentire in votu* food & m *Chrifio Jefu,* ipfiutque ero-
cis gloriam mundanis valde horribilem, ver-
bo & exemplo predicate , juxta illud t. ad Cor. *Not* ou/eia prmfcemes *Chrifium cntcifisuve, Judeis* yatdem *fcandahtm* , genriifor «suem *fini-*
fit» ; ipfis aurem voceris Adris etfw Cruris, *Dei virtutem, &* De» *fapientia».* Porro adhuc dt vere humile miaifterium Chrifti eft omnem altitudinem dominandi, five libidinem extol-
lentem fv fuper omnem gradum fubjedioui-
pro peccato debitum , adjicere pro Chrifto, inftar Chrifti , juxta illud Matthni sa (hn-
cumfue inter sns *voluerit major fieri, fiet vefier minifier,* id eft parvulum fe habeat cum fub-
ditis Ac inferioribus , fit intendat quod non ipfe fit Dominas , fed magis Dominus Jefu· Chrifto· , *qukumque voluerit inter vos pri-*
mus eft, erit vefier fervat. id eft intendat ut non fibi fervidum, fub|cdlio , timor , honor vel gloria impendatur, ftd magi· DominoJo-
fu Chrifto. Item, adhne vere humile minifte-
num exhibendum eft vere recogoofceee pro-
prium delrôum, quantum fit injeftum, quan-
tum offenderit propriam animam , quantave fit offenfa contra dominatorem tante majefta-
tis infinite, At tantum proportionalicer contin-
ue dolere, dt quantum Deo difpbcet, dcteftа-
ri; ad hanc veram recognitionem propriorum deliftotum pervenerat, olim ille latro, qui in cruce compunilus dicebat ad alterum, Luc. 23. *Not digna fo8it recipimus.* Ad hanc perveoe-
nerent olim filii Jacob, qui olim poeriitentiam agentes dicebant ; *Merito lute patimur* , fnie *peccavimus in fratrem nofirfim* . Ad hanc per* venerat olim ille qui poft^periculoium lapfnm. ex profundo cordis clamavit : *A poetato* areo *munda me , quoniam iniquitatem meam ego co-*
gnofeo . Ad hanc pervenerat olim ille pifca-
tor , qui vifa multitudine pifcium in navi, confideranfque dignitatem Domini fui, tremo-
lu» exclamavit-. *£xi a me, Jfomine, fwe peo·eutor fu».* Et hec eft (cientia fanflorum. Et revera, ut dicitur Sapienti· sj. *Fani funt o·dines homines ,* m *qtdbus* non *fuhefi hac fcien-*
ria Dei. Et pro hac oravit omnis (ânâus in tempore adhuc huju· vita opportuno , ad quam timeo, heu! quod nos nondum pertin-

8*-

& *flata»* . Veraor m fi•• illi de quibat dicit Apotofas : *Semper* datasses, mr«fnu* «d jUm *fiimtim veritMu pervatituti,* Nibilomim» tMMO. iti*M totis eoftris dudits & conatibac «d hanc v«raa* Ac tetnporaiiMm recognitionem limpida veritati* veniremus, ut hk hamiliati At tribulati , exaltaremur ia futuri glori· per dosnimsm fctaatiaram, agnum hualUAutata «b origin· mundi accifum, in ligno maledidum, quem decet hue, Ac honor. Ac imperium « cum Patre A Spiritu pendito in focula foculorum. Arnen.

POSITIO MAGISTRI JOBANNIS

De Rockokana Pragenfis,

Coram patnbu» fieri concilii Bafileenfis pro parte Bohemorum propofica.

CouMK,Jiio divinatae *Ruekari/lie /w fpede* ·- tnsgsw , *parus fedicet <p* erm, *ttidis multum ir falati* «xpedimr, *toti crtdtntiuK populo eft ttacffatia, & a Domino pmcepta Salvatore.*

A p. »<s /''''tUm fiiper omnia defidereoras honorem VJ Dei,profodum fisodo ecclefia, & qood fimus fidelia membra Jefu Chrifti Domini,qui «ft caput A< fpoofus ecclefia ftadd,qoam redemit; proteftamur quod corde credimus, Ac ore ad falutem profitemur . quia ia fpe Do-C mini noftri JefoChrifti tenuimus, tenemus Ac firmiter tener· defideramu* omnem credibilem veritatem Deo noftro placitam;confitentes corde integro totam legem Chrifti , tam firmo veritatis exifterc, quod nnllum jota aut apex Ipfius fallere poteft ; cujus fingulos credimus articulos ad illum intelieâum , ad quem benedida Trinitas Ac Dominus Jefu* pneceplt,A(vult a quocumque fuo fideli membro credi. Crcdimq* infuper domum fuam fandam ecclefiam, fundatam tam firmiter fuper firmam petram , quod porta inferi non poliunt adveifus eam quomodolibet prevalere. Qua, fecundum Ctegorium Ac Auguftinum , eft univerfius^fidelium per totum mundum dtfufit,Dftinus in homilia fuper Joban. illo verbo -- crsicit At frudificat in mundo univerfo I adjicientes quia promt! fumut in fpe ipfius capiti* Chrifti Domini , morti* dins potius fuftinere fupplicjum , quam eledive aliquid dice* re ve| afierere, quod foret Chrifti fuaeque ec* defio veras fponfe contrarium voluntati, Submittentes nos, ficut Ac prius fubmifimus , ac in pofterum fubmittere humiliter volumus , hujufmodi focratMEm* legi* ordinationi, Ac reconciliationi , ac obedienti·,* fi forte, quod abfit , aliquid talium diceremus , fentiremus vel teneremus e* ignorantia , inadvertent!·, aut quavis alie negligent!· Ac Imperfedione, quod Deo Ac fcus legi contrarium foret Ac adverfum; habemufque ex nunc prout ex tunc, £ At ex tunc prout ex nunc, pro non dido;parati emendare quidquid dixerimus, dodi quod fit contrarium veritati. Omnem etiam fenten* riam dodori* culuftamque in lege Dei jufta A fundatam At Spiritu fando efflagitatam (e) approbamus. Propter qood clamamus ad Doqosmacaa mjnem Jefutn. Ac dicimus: *Rmitte lucem tuam* A· twriMtan tueas, *ipfa me dediaentnl* ‹# «ddhtaenml, tfc. *tu* alibi: *Notam fac mibi* pmm rn faw MsAuZem. *Spiritui tuus bonus Mucet me* ht *temm* reAem, *6-c.*

Ipfam autem veritatem evangelic··* , pro qua modo inter plurimos eft dUceptatio, puta de communione duplicis fpeciei ad Laicos prclêrtim, quod fit pracepti At neceflitatis,in propositiion· modo coram veftris paternitatibus Ac reverentiis propofita, pro prefentlprc bare proponimus.

t. Audoritatibus divina legit.

2. Firraiflimis fandorum didis At fententiis.

3. Exemplo At praxi fandorum primitive ecclefia.

4. Concilii* antiqui* roborando ; Ac fic judicem pro nobis didantem , Ac noftra praxi alludentem , juxta difpofitkmem in Egra fidam. velut digito rtemonftrabimus. Sed anBtequam ad probationes ipfis accedamus, piimum terminorum acceptiones, noftris propofitis defervieates, Ac noftram intentionem exprimentes, enodabimus.

Unde primo noto , quia hic tradabltnr Ac fiet fermo de communione corporis Chrifti. quod hoc complexum ; Communio corporis Chrifti tribu* modi* accipitur, fecundum communem ufum fermoni*. Dicitur euim communit corporis Chrifti, focicti* ipforum Candorum , fecundum Auguftinum , prout ecdaGa fandorum, Ac fblum talium eft unum corpus Chrifti myfticum , cujus caput eft ChrHlui, in qua ecclefia feu communicate fidelium , talis eft Ac tanta unio ut quodlibet membrum ejus fit particeps omnium bonorum , qua fiunt in ecclefia , Ac tota ecclefia in nullo bono a fingulis membris dividatur, nifi fit membrum pe mortale peccatum mortuum Ac abfciiTum. Exemplum illius accipe de corpore humano, penes dodrinam apoftoli in multis locis. Et de ilh communione,id eft omnium beatorum bonorum participatione, que fiunt in ecclefia, eft articulus in fymbolo, ubi dicitur: *SanSe· rum communionem.*

NooMtia No*^>iir·

Secundo modo communio fignificat facramentum corporis At fanguinis Jefu Chrifti, per cujus furationem dignam homo ingeritur ad communionem primo modo acceptam , At fit de focietate fandorum. Et illud dicit Augo- vangelii: „ *Caro* meu *vere efi cibui , O' fan·* „ *guù meut vere eft potui* , dicens : Corpus „ Domini a quibus fumitur , immortales Ac „ incorruptibiles reddit , Ac facit fodo* rpfo-M rum fandorum , ubi pax erit perfodi Ac „ unitas plena. Propterea qolpp·, peut etiam „ ante nos hoc intellexerant homine*, Domi* „ nu* nofter Jefu* Chriftu· coipus At fangui· „ nem fuum in hi* rebus commendavit, qu< „ ad unum rediguntur . Ex multis namque „ granis panis unus conficitor, Ac ex multis „ racemis vinum confluit Et idem fuper ver-n bo illo, *Litigabant ergo Judai*, dicit : Liti-v gabant.quia panem hunc non inielligsbsnt. „ Nam qui manducant hunc panem, non litirant ad invicem, quoniam unus panis Ac „ urnim corpus multi fumus, omnes qui de „ uno calice Ac de uno ÿane participamus;Ac „ per hanc facit Deus unius moris habitare „ in domo N Hcc ille.

Tertio, accipitur communio pro congregatione omnium credentium in Chnftom, At fide formata caritate. Ac fide informi bonorum chriftianorum fimul Ac malorum , Ac h*c eft vulgaris acceptio communionis Ac 'minus propria; Ac ab ifta communione fic arcenti , fit

& excommanicatio hominum a judicibus eccle-
fia, qua fertur quamplurimum non pro mor-
**>*0 "h peccato, contra hominem, Be quandoque
t Mum de facto Sinon de jure, quandoque non
de jure St de faflo ; led folum pro venisii.

Prima communio eft diila principaliter &
proprie, & eft folum bonorum.

Communio fecundo modo accepta , dicitur proprie ab eflc<fta quem fâcit, fed non principaliter, niti folum ob rationem prima ; 8c eft malorum & bonorum, quantum ad facramentalem manducationem.

Communio tertio modo accepta , eft dita neque principaliter neque proprie ; quia boni chriftiani cum malia habent unitatem vitx dc fpiritus in Cbrifto, ficut vivum membrum cum mortuo, dc lumen cnm tenebris; unde Apo* ftolus i. Cor. 10. *Non poteftù caltcem Chnfti bibere & calicem damoniorum.* Et alibi 2. Cor. 6. *Qua efl conventio Chnfti ad Belial? aut qua participatio lucii ad tenebras?* Sed folum hujufmodi communio bonorum chriftianorum dc malorum, eft dumtaxat in alta credendi, dc in convertaione mutua , in ceremoniis , in adinventionibus, d< traditionibus leniorum, dc in ecclefia (aeramentis.

Ex quo notabili hoc patet , quod omnis qui eft de prima communione , eft dignus fecunda dc tertia ; dt omnis qui indignus eft prima, indignus eft fecunda ftt tertia.* quamvis non omnis, qui < jeftas eft de tenia , puta per excommunicationem judicis, ejeflus eft de prima dc fecunde . Patet hoc ; nam multi fententiam ferunt judicis fine crimine mortali.

Sequitur fecundo: magis eft timendum ejici de communione primo modo accepta, hoc eft per mortak peccatum, cuilibet chriftiano. quam ejici de fecunda vel tertia . Et minus eft perniciofum & incautum communicare cum fcito excommunicato a judice, quam cum fetto mortaliter peccante . Patet ; quia primum quandoque prohibetur fotam a judice errante in fententiam ferendo, 8c non a Deo. fed fecundum prohibetur a Deo 8c ab homine non errante. Unde Apeftolos Ephcf. $. *Nolite communicare openbus eorum infruüuofis tenebrarum.* Item , fecundum eft plurimum contagiofum, dc communicativum peccatis altorum; primum vero quandoque non.

Sequitur tertio, quod notorii peccatores feu manifefti, obligati peccatis, ut adulteri, moechi dc concubinarii, ac ufurarii, iram manifeftam invicem exhibentes, debent a communione fandiorum repelli; ita ut publice a fecunda communione dc a tertia fidelium expellantur : ut fciant fideles cam talibus non communicare in facramentis, nec etiam converfari, nec malis eorum polluantur , dc ne tamquam confentientes puniantur

Exemplum ilhus habetur a Moyfe de Dathan 8c Abiron num. XVI. ubi Moyfes ex mandato Dei dicit ad turbam populorum: *Becedite a tabernaculis hominum impiorum, &e.* Et ad hoc eft praeceptum Domini Deut- 13. in multis locis veteris teftamenti, ubi juflit Dominus auferri malum de medio Ifrael , ne inultus populus a contagione lethali unius inlqui pollutus , communiter experiatur divisum ultionem .

Idem patet ex evangelio . Nam fi excommunicantur fideles, ut jam diflum eft. a tertia communione per fententias judicum, quandoque propter cauta pecuniales dc prophanas, & plerumque innocenter , vel folum propter peccata venialia , utpote pro modica ofienia clerici , vel negitantia ad parendam juri in prxfentia judicis, vel alias pro inobedientia , qua non procedit ex contemtu Dei » vel fuperiorum ; fed folum ex infirmitate , vel ex ignorantia juris vel faflitqui tamen tales nullo modo funt a prima communione dc fecunda ejefli, quia eos Deui nequaquam fine culpa mortali excommunicavit: Quare igitur r.on excommunicentur illi prrdifli notorii peccatores ita folemniter, ut dictam eft , puta ex nomine, dc in publico, pulfatis campanis, &c. Ex quo jam de fallo funt a prima communione ejeili per Dei judicium , dc a fecunda deberent repelli ; quia ex contemtu Dei dc e* jus ecclefia peccant , dc quia funt contagiofi fanfla plebi ex mullis cauGs. tum quia plebs videns cos non puniri per ecclefiam , dc publice , credunt ea efle non peccata qu* ipfi faciunt, vel credunt non elfe tanta peccata & tara gravia , prout in fe funt; vel non tantum exhorrefeunt talia admittere , videntes ea impunita tranfire; tum quia alliciunt dc ipfis alios ad peccandum peccatis fimilibus : tum quia fteilius admittuntur alia peccata ferte majora, dc habent excufiitionem fus malitis?, dicentes ' Modo ifti talia faciunt fic ifti talia, dc tamen impuniti pertranfeunt , & dicunt tunc · deberent omnes damnari, quia talia faciunt. Ac fi dicerent: Non eft verum, quod, hoc fit peccatum , quod facerdotcs oftcndur.c efle peccatum ·, tum quia tota communitas damnatur coram Deo propter tales publico· peccatores, de luit panas divina vindiilar.dc merito dc jufte condemnatur ; quia permittic Deo fuo ira publice adverfari , Deum palam contemnere dc blafphemare impunite, ex quo nullus selans contra tales iniquos pro Deo ab ejus difaftis exhibetur. Merito, inquam, plagandi funt quemadmodum confentientes, fic facientes.

Exemplum habes in multis locis in veteri teftamento, ut de idolo Beelphegor 8c Delia, ubi tota communitas fubjeta fuit divina vindicte, fic paflis eft propter qnofdam nequam moechos. Sed & principes tribuum juffi fune fufpendi in patibulis contra fotam num. 25. Ex hoc:Va principibus, quoniam donffimum judicium pro eo cum his qui pnefum fiet, donec Phinee» zelo Dei iratas, duos coeuntes in inguine perfodit, dc tunc ceflivit quaflatio.Et fimilker de Achor, Jofue 7. anathemate , dc de Jonatha 1. Heg. 14. dc de aliis valde multis, ab» tota commonitas fuit confufa, propter crimen perfona unius, 8t eft tota plebs pafla exitium dc jactaram . Et idcirco modo etiam veniunt peftitentia poblica, Bt ftrages, dc fames , dc io populo Cbriftiano debacchantur» quod fade videtur manifefte evenire, quia nequam hujufenodi, pubHce peccando , poblice itamini noftri Jefu nomen faflis blafphemando, permittuntur cum fidelibus communicare ih ecclefia divinis Aeramentis, dc impune pertranfire.

Etiam notandum , quod quia dicitur communio divina cuchariftia cuchariftia, ergo di* citur panis dc calicis facramentum . Patet s. q. i. *Multi per gregem.*

Item fecundo noto, quod differentia eft inter iftos terminos ·· *licet, expedii,* 8t *necefariva;* quod ponit Apoftolus i.Cor. 4. ubi dicit » *Omnia mihi licent , fed non omnia crpeda.ru.*

>1. Noubi. *le-*

(9* dfanr . Omnis arifit *beent*, /ed ego /at *nuUitu*A,, cap. a. qui dicit quod virtus Dei ex necef-
-ivdgnr *ptit/ntt,* in- quo août nec[illegible] non iubditur, etiam fi gra*— ■ ■ ■

«NNO CHMST† •«H- nit ctiam difiCrenciam inter ifta magifler Da- „ tia Dei ex difpenAtione per gratiam done- anno
vid ia libro de Aptem proceffibus hommu „ tur. Hinc eft quod qoofiiam etiam fine e- CHK,iTI
fpiriraaHs. Iliad licet* quod poteft fieri ho- « jufmodi Aeramentis juftificatoe legimus Se >4H'
nefte Ac fine peccato. Sed illud dicitur expe- „ credimus falvatos, quemadmodum Jcremias
dient* qood Acere qnidem eft honeftum St u- „ in utero (aedificatu» legitur.de Joannes Ba-
tile homini « neceflanum vero cft illud* quod „ ptifta ex utero matris Spiritu fando itnplen-
hosno tenetur facere, A, fi non facit, peccat „ dut prophetatur . Et qui fub naturali lege
At damnum incurrit. Item , licitum eft illud „ Deo placuerant , hac Aeramenta habuiife
qood lex permittit, vel indulget , & rationi „ non legimus, de quorum tamen falute nc-
conlboat, fed expedient eft illud , quod lex qitaquam dubitamus in terra . Sed dicis:
contulit, Ac ratio perfuadet ; neccflàrium au- „ Quomodo hoc intelligemus quod feriptum
tem, prout cft ad propofitum, & prout com- „ cft : *Ni/i fiât menu fuerit eg eyna* O' *Spi-*
muniter in monlibut accipitur, eft illud quo „ *ritn,6<.* Et ego te interrogo: Quomodo in-
lex pradpit, aut quod fieri prohibet, vel quod B „ telligendum putat, quod icriptuta cft: *Qt»*
ratio requirit, dicens omnino faciendum. „ credit i« aie mertem non oidefttf ia *alentum* ?

«e- „ Tu dicis quoniam qui hoc non facit, non
cmnu*. Talem autem neceflarium duplex eft five ne- „ damnatur . Quis ergo medius locus erit e-
ceffitas; videlicet fimplèx feu fimpliciter dida, „ jufmodi homines capiens , nec lalvandos,
aut abfoluta ; 8c ifta cft inevitabili». Alia eft „ qui aquam non habent , nec damnandos,
ncccffitas conditional», & banc diftinâionem „ quia fidem habent. Eft homo qui fidem ha-
ponit Auguftinus 8t habetur tranfumptive, i), „ bet, & cum fide diledionem,- aquam non
quaft. 4. Nabochodonofor. Et Ariftotelet ex- „ habet; 00« tamen contemnes , fed aquam
prefle 5. Mecaphyf cap. 5. & in Periermene- „ habere volet», 8t non valens t hunc ergo
jas, & vencrab. Boetius vi. proA 5. & in ea „ aqua abiens damnabit, Ac non potius fides
fere concordant omnes philofophi & doAores. „ Ac devotio prmfitns Alvabit? Quid ergo,ais
Neceffitatem fimplicem vocant philofophi, qua „ mihi, illud cum Aeramentis? Habeo fidetn
non poteft non efle, Vel ejus contradidorium „ & dileflionem Ac virtutes alias , & bonus
eft fimpliciter impoffibile. Ncccffitas vero con- „ ero & fufficit mihi . Vide ergo fi dilefliо-
ditionata , vocatur Mccffitat non inevitabili», „ netn D«i habere potes & precept» ejus con-
fed ex certa conditione adjeda una vel plu- C M temnere . Si ergo diledionem Dei habet,
ribus , qoam fcilicet faciant Conditiones cir- „ ftude, Auge, conare quantum potes perfi-
cumflantes , ut locus, tempus, commoditas, „ cere mandata ejus. Et fi incidis in neceffi-
facultas, idoneitas, cum aliis fimilibus , qui- „ utem, quare pietatem . Si enim neccffitas
bus pofitia fit neceffitas; fed illis demtis, cef- „ non eft qua pratendatur , contemptus non
At neccfikas. Et fic loquendo de abfoluta fi- „ excufatur. M Hac ille.
ve fimplid neceffitate, dicunt dodore», qood
nullum Aeramentum (cnfibile eft de neceffita-
te abfoluta; quia fine quolibet tali poteft fio*
ri Alus . Exemplum de bapt. dicit Thomas
parte j. quaft 67. art. 11. quod prêter ba-
Ctfmum aqua poteft aliquis confequi efftdom
crementi ex paffione Chnfti , non folum fi-
ne baptifmo aqua , Ad etiam fine baptifmo
Anguinis . Er idem dicit quaft. AB. art. ia.
ubi allegat Auguflinum dicentem fuper Levi-
ticum, invifibilem fandificatioaem quibnfdam
afluifle Ac profuifle fine vifibilibus (aeramentis;
vifibilem vero fandificatioaem, qua fic Aera-
mento vifibili five invifibili pofle adefle , fed
non prodefle . Hec ille. Et fubdit Tboma»;
Quod facratnentut^baptilmi eft de neceffitate
Alutis re vel votM quta non poteft efle ho-
mini Alus , nifi falcem in voluntate habear,
qua apud Deum pro Ado reputatur; & fub-
dit ibidem: „ Poteft ergo alicui Aeramentum
„ deefle re , fed non voto ; ficui aliquis ba-
„ ptitari defiderat, fed aliquo cafu praveni-
„ tur mone antequam baptifmum fufeiput;
„ talis fino baptifmo adoali Alutcm confequi
m poteft propter defiderium baptifini quod E
v procedit ex fide per diledionem operante,
», per quam Deus interius Andificat ,. cujua
w potentia Aeramentis vifibilibus non alliga-
„ tur. „ Hac ille. Et allegat ibidem Ambro-
fium , Ac confequenter intelligit de quolibet
alio Aeramento, quod nullum tale eft neceffi-
tatis; loquendo autem de neceffitate conditio-
Mta , dico quod neceffiutis quinque font A-
cramenu, fcilicet baptifmus, confirmatio, poe-
nitentia, ultima-undio, corpus Chrifti. M Ad
w idem eft Hugo 1. de Aeramentis pane a.

Tertio, noto quod prxeepta divina habentm.Noubilr.
le in duplici differentia ; quadam enim funt
que obligant ad femper, 8t pro femper. Ad
temper, id eft omni tempore; At pro femper,
id eft pro qualibet parte temporis, ut eft di-
ligere Deum, &c. Alia funt precepts que o-
bligant femper, id eft omni tempore, fed non
pro femper, id eft pro qualibet parte tempo*
Diris; Ac talia funt : Prrdicare, elecmofynare,
jejunare, celebrare , communicare, circumflan-
dis quibufeumque, que habent objeda extrin-
(èca, contingentia, multipliciter variabilu. Et
de preceptis ifto modo dicit Auguftinus Hb.
i. quaftionutn Exodi quaft. 43.,» Aliquid eft
„ quod precipitur quoufque fiat, ut quod fe-
w piles cireuiret muros arca: aliud cum pne-
M cipitur fic obfervari aliquid , ut nullus ter-
„ minus pnefigatur obfervationis , five qooti-
n die , five per menfes , five per annos fo-
w lemniter , five per multorum , five certo-
„ rum annorum certa intervalla. Hec Au-
guftinut - Et iflo modo capiendo neceflа-
rium *tt* praceptum in propofito volumus ipûs
nti.

His notabilibus pramiffis, accedo ad primam Ptiaa
partem proposition», qua dicit .' Communio propoutio-
divmitiîma eucharifliа fub fpccie utraqoe pa- ai»,
nis fcilicet At vini, utilis inultum eft At Ala-
ti expediens . Quam probo per illud Johan-
nis VI. Qw *amJucat* escem *cerne» & bibit*
»eu» fenguiaeee^ kahri vite» eterne», Acc. Et
iterum .' Qm *»enducet* meem cantem *& bibit*
meum *fengutne»* , m me maner *& ego in il-
lo.* Et infra. Qnt *manducet hunc penem vivet
in oiertiutt , &c.* Ecce quanta utilitas digna

βP* communionis quia vira sterna incorporatio Domini Jefn five intima manfio in Deo falutari noftro. Nam nullibi & per nullum alium modem datum eft hominibus frai Deo vel participare Deo tam intime k proprie, & ita in promptu, cuilibet volenti, & ita in abundentia gratiarum ccrieftium; neqne ita proxime vel immediate, neque ita apte homini & dulciter, ficut in communione corporis fui fit {anguinis digne celebrata; dum tamen cetera fint paria, ubi omnis plenitudo divinitatis inhabitat corporaliter, fecundum ApoftolumColof. 2, & ubi funt omnes thcfayri fcienti* & fapientue Dei abfeonditi. Unde Lira fuper illo verbo: *Qui manducat* meem carnem, dicit;

„ Offenditur hujus 'facramenti utilitas, que „ eft segmentatio in vita fpirituali, ficut ci„ bus corporalis non folum nutrit & confer„ vat vitam: fed deducit ad perfeflam quan„ titatem; fic hujus faciamcnti ufus perducit „ hominem ad gratiis confummationem qu* » eft gloria «terna. „ Hcc ille, EtGorra fuper Johanncm vi. dicit, quod facramentalis manducatio prvflat utilitatem multam, quia virtute facramenti augetur in nnb: omne bonum. JJ»c ille. Sic Alexander , quintus à beato Petro, dicit & habetur de confec. di. I. „ Nihil in facrificiis majus efle poteft, quam „ corpus & finguis Chrifti, nec ulla oblatio hac potior eft; fed cmnes h*c praecellit. „ H«c ille, Quare fequitur quod utilis eft & expediens faluti divinifftme eucharifti* utraque communio, fi fuerit digne celebrata.

Sed ut hoc darius elucefcat, fic perfuadetur: Caro namque Chrifti fub prima fpecie valet ad tuitionem corporis, cum per ipfam tuetor a concupifcentiis carnis, 8c fomes reprimitur, atque tentatio debilitatur, juxta illud Pfal. *£t panis cor hominis confirmet.* Sanguis vero, telle Ambrofio, fufus eft, & fujnitur pro anima, quia fanguis fuas efficacias principaliter exercet in anima fumentis, fcilicet ineffabilem exhilarationem anime In Chrifto, juxta illud Pfal. *£t vinum latificet cor hominis*. ht hoc fignificat beatus Ambrofius fuper illud t. Cor, XI. *Quotiefcumqut manducabitis panem hunc fi· calicem bibetis*, dicens:

Quia in morte Chrifti Jiberati fumus, hujus „ in edendo & bibendo carnem & fanguinem „ memores effe debemus, in hoc confecuti „ novum teftamentum, quod eft nova lex, „ que jobedientem fibi tradit cceleflibus regnis. „ Teftamentum ergo fanguine conftitutum eft, „ quia beneficii Dominici fanguis teflis eft. Unw de ad tuitionem corporis 6t anime percipi„ mus, quia caro Chrifti pro falute corporis, „ (anguis vero pro anima noftra fumitur & effu„ fus eft, ficut pr*figuravit Moyfes dicens: Ca„ ro, inquit pro corpore veftro offertur, fai» », guis vero pro anima; ideoque non manducan„ dum effe fanguinem lex praecepit.„ Hcc ille.

Ad idem eft S. Thomas parte 3. queft. 74. art. primo, fic dicens: „ Tertio quantum ad „ effeflum confideratum in unoquoque fumen„ tium, quia, ficut dicit Ambrofins fuper e„ piftolam, hoc facramentum valet ad tuitio„ nem anime & corporis, & ideo caro Chri„ fti fub fpecie panis pro falute corporis, fan„ guis vero fub fpecie vini pro falute anime „ confertur, ficut dicitur Gen, 12. Anima a„ nimalis in fanguine eft. Hcc Thomas. Item „ yro parte eadem queft. 76. art. 3. ubi fic.

„ Tertio, quantum ad effedlum.efl conveniens „ dare fub divertis fpeciebus ipfis fidelibus,eo· „ quod corpus Cbnfti exhibetur pro (aluta cor„ poris, 8t fanguis pro falute anime. M H*c ille.

Etiam patet utilitas communionis fub fpecie utraque. Sia namque eft utilis 8t faluti fidelium expediens communio fub utraque fpecie, quia procedit ad augmentum gratiarum ex percepta digne five celebrata hujufmodi communione. Patet hoc per beatum Auguflinum fuper Pfal. 23- in glof. ord. fuper illo verbo .' *Et calix tuus inebrians quam praelatus eft,* fic dicentem.* „ Qui calicem, id eft fan„ guineas Chrifti, per fe ponit, quafi aliam „ gratiam a menCt, id eft a carne, ponit: cum „ tamen nec caro fine fanguine, nec fanguis „ fine carne poffunt effe. vel fumi, nec ⊳i „ funt duo facramenta, fed unum. Sed quia u nec caro eft fanguis, nec fanguis eft caro; „ fit panis in carnem convertitur, & vinum „ in fanguinem, fic non e contrario; A fub „ diverfis.fpcciebus utrumque fumitur; ideo „ menfam fic calicem hic diflinguit, velut di„ verfas gratias. „ Hrc ille. Ubi patet exprelfc per Ambrofium, Thotnam & Auguftinum diverfa gratia five efficacia, fit diverti fructus, quando fub duabus fumuntur fpeciebus. Quare ergo fidele» intelligere debent radicem fu* utilitatis ex communione digna fub duplici fpecie provenientis, puta augmentum proveniens divini muneris 8t efficaci* divin*.

Adhuc pro eodem eft Albertus libro fuo de officio miff*, fic dicens.-,. Hic ultimo dicendum de proprii effe&us operatione, de quo „ qujdem faciunt queftionem, quia enim Mη tus Chriflus eum fanguine fic anima At fpiM ritu Ac divinitate habetur fub fpecie iftius ., cibi,qui eft panis, videri poteft alicubi, quod p nihil operationis in Aeramento habet potus „ fub fpecie vini. Si enim dicitur de natura, „ quod non abundat fuperfluis, neque deficit „ in nceffariis, cum omnino major fit gratia v quam natura, videtur quod in gratia nihil „ eft fuperfluum. Cum igitur totus Chriflus „ cum fanguine habeatur facramcntaliter fub „ fpecie panis, videtur quod totum fuperfluit », id quod additur fub fpecie vini.,, H*c ille.'Deinde refpondcndo tranfeurrit omnes evangeliftas, allegans quomodo Chriflus in utraque fpecie hoc facramentum inftituit i quibus adducis fic loquitur; „ Ex omnibus iftis „ capitur, quod Chriflus fub una fpecie panis „ corpus fuum tradjdit.de fub altera fpecie vi„ ni tradidit fanguinem, & fic fervandum in„ (lirait-, & cum CUrifli affio noftra fit inflru„ clio, pro certo h*c duo nobis fervanda effe „ precepit; fic ideo fub una fpecie corpus,8s „ fub altera tradimus fanguinem. ,» Et infra,

„ Et ficut poft nutrimentum corporale, fu„ mitur potus ad perfcflionem nutrimenti, I„ ta in nutrimento fpirituali datus eft potus „ fpirituali» ad perfedionem nutrimenti fpiri„ tuafts, qui a nutrimento divifam habet o„ perationem in fatisfaflione fitis & latione „ nutrimenti. Adhuc autem divifam habet o„ perationem' fanguis à corpore. Corpus enim „ dedit Chriflus in communione fui & mem„ brorum, fanguinem autem dedit in redem„ ptionem. Ift* autem divif* funt operatio„ nes. », Et fequitur poft pauca: „ Divif* er„ go oflentialiter ad invicem funt gratia com», munionis, fcilicet in fpecie panis, & gratia

„ redemtionis, In specie vini . Cum ergo A
„ ordinaverit & multiplicaverit fa-
cramen<a · quod omnes gratias facramcntales
„ habeamus in facrauaentis, fle alia gratia fit
„ redemtionis per fanguinem, quam comma-
„ nionis per corporis fumtionem, non fufficit
m habere in facramento elementum fign.ns
·, communionem , nifi etiam haberetur ele-
„ mentum fignans redemtionem. Et fic Chri-
„ ftus hac ratione inftituit utrumque. Hec ille.

Etiam apparet manifefte utilitas communio-
nis fub fpccie duplici , que duplicem efficit
In anima capaci operationem . Nam alienus
eft efficacia potus facramcntalis, quam cibus ;Bl
quia divifâm habet operationem potus a nu-
trimento , ficut dicit Albertus.

Item , ad idem eft Innocentius lib. fuo de
„ facramento encharifftis fic dicent · a fimili
„ modo licet sub alterutra fpecie sumatur
„ utrumque , ideft corpus & fanguis, u-
„ traque tamen fpecies confecratur , 8t neu-
M tra fuperfluit, ut offendatur quod Chri-
„ ftus naturam humanam totam afiutnfit ,
ut totam redimeret. Panis enitp refertur ad
m carnem & vinum ad animam, quia vinum
„ fanguinem operatur, in quo fedes eft ani-
„ ms Unde legitur in Levitico: *Jnima* car-Cf
„ pis in fanguine eft. Moyles quippe teftatur,
„ quod caro pro corpore, fanguis vero offer-
„ tur pro anima. Quocirca panis & vinum in
„ facrificiutn offeruntur, quod valet ad tui-
„ tionem carnis & animet ne, fi fub altera
„ tantum fpecie fumeretur, ad alterius tantum
„ putaretur pertinere falutem. Et quamvis fan-
„ guis fub fpecie panis fumatur cum corpo-
«, re, & fub fpecie vini corpus fumatur cum
m fanguine t tamen nec fanguis fub fpecie
», panis , nec corpus fob fpecie vini bibitur
„ aut comeditur ; quia , ficut nec (anguis
„ comeditur , nec corpus bibitur , ita neu-D
v, trum fub fpecie panis bibitur , aut co-
„ meditar. Etfi conceffibile videatur , quod
m corpus bibendo vel fanguis comedendo
„ fumatur . Eft ergo modus sumendi car-
M nem 8c sanguinem, quo neutrum manduca-
h tur aut bibitur. 11«c ille.

Et cum tefte Thoma p. 3-q.^4· ar. i.Idem
„ agens principale utitur divertis inftrumcn-
„ tis ad diverfos effeltas, fecundum congruen-
M tiam operam·, & fimiliter virtus divina fis
„ paffio Chrifti operatur in nobis per diver-
„ fa facramenta , quafi per diverts inftrumen-
m ta. Hcc Thomas . in duplici ergo fpecie
cum fint diverfa inftrumenta, fequitur quod
virtus divina per easdiverfas efficacias operatur. E

De tritas etfeftibus cacrsmend saaguinn.

Kx quibus luce clarius patet « quam ma-
gnum bonum utile & faluti expediens faciunt,
qa| digne diviniffimam euebariftiam fub utra*
qoe fpecje fumunt . Ut autem luculenter «ti-
Iltas appareat communionis diviniffime eu-
chariftia fub fpecie utraque , quamque fit ex-
pediens faluti hominis , prefertim communio
diviniffimi calicis , pro qua bis diebus labo-
res & plurime difficultates emerferunt › eft ad-
vertendum. Ipfum namque facramentum fangui-
nis Chrifti fub fpecie vini habet fibi proprios «de-
ltas faluti fidelinm valde utiles, qui per formam
fua confecrationis exprimuntur, putaiftos: rs-
miffionem peccatorum, aeternitatem glorias, me-
ritum fidei. De quibus dicit Th. parce j. q. 76. ar. 3.
Quod per hac verba·. Hic calix fanguinis mei,
„ fignificatur ipfa convertie vini in fanguinem ,

„ per verba autem fequentia defignatur virtus
„ fanguinis effuti in paffione, que operatur in —
„ hoe facramento I que quidem ad tria operatur. ANNO
„ Primo quidem principaliter ad adipiùendam αικ,ΓΓΙ
„ sternam hereditatem, fecundum illud Hcbr.
,. 10.*Habemus fiduciam* t« *introitufanSorum*
„ per fanguinem ejus·, & ad hoc defignandum
„ dicitur.- *Novi ($· atemi teftamenti.* ». Ad ju-
„ finiam gratiae que eft per fidem, fecundum
illud Rom. 3. *Quem propefuu J>eus propi-*
„ liat·,rem per fidem in fanguine ejus, ut fit i/>-
., /e juflus & ju/hficans eum qui ex fide eft Je-
„ fu Chrifti ; &t quantum ad hoc fubditur :
„ myftenum fidei. 3. Autem ad removendum
.. impedimenta utriufque prediflorum , fcili-
„ cet peccata . fecundum illud' Hebrr. 10.
„ Sanguis Chrifti emundabit confaentias noftras
„ ab operibus mortuis , id eft a peccatis , &
M quantum ad hoc fubditur; *qui pro vobis er*
„ mulns effundetur in remi$onem peccatorum .
„ Hec Thomas. Et fubdit ibidem, quod fan-
„ guis non folum habet efficaciam in facer-
„ dotibus qui hoc conficiunt , vel aliis qui
„ fumunt, fed etiam in illis pro quibus of-
„ fertur. Hec ille .

Ecce quibus cfFcftibus populos fideles ex-
poliant, qui eis facramentum calicis detre-
ilant. Fruflus etiam communionis calicis tan-
gitur per Cyprianum ad Caecilium epiftola 34.
fic dicentem ·, " Quemadmodum potu vini
„ communis mens folvitdr, & anima relaxa-
„ tur, & triftitia omnis *exponitur;* ita & po- *erftlilitar*
„ tato fanguine Domini fle populo falutari Dei
„ exponitur memoria veteris hominis, & fit
„ oblivio converffitionis priftinc fxcularis, &
„ moeftum peltas ac trifte, quod prius erat ,
„ peccatis augentibus, divine indulgentis Ic-
., titia refolvirur. ., Hcc ille. Ipfe etiam fan-
guis Chrifti quos efteflus efficiat in omni di-
gne fomente, patet adhuc per Thomam fer-
mone 3. dicentem: Sanguis Chrifti ut tigni- i>
„ ficatur per aquam, tres habet effieflus in a* efièàibus
„ nima fideli: arida ejus bumeAat & mergit, sanguinis
„ male incenia refrigerat St extinguit, cibum Christi ut
„ verbi Dei ad membra vehit ut bene ope- significatur
„ rari poffit. Pe primo Iiai* 44. *Effundunt* per «quin
„ aquam fuper fittentam , & fluenta fuper an-
„ da, ut fcilicet anima quali pulvis arida ,
„ & fluit facile & prona ad malum » potu
„ fanguinis Chrifti perfufa conjungatur & con-
„ glutinetur & roboretur ad bonum . <l Et
infra: Idem de fecundo effectu pfalmifta di-
cit.· *rercuffit petram tfr fluterunt aquqa,* ad re-
frigerandum fcilicet pravx fitis ardorem Eccl.
3. *ignem ardentem extinguit aqua,* quia languis
Chrifti figuratus per aquam deftruit fervorem
ir«, avaritie & pravi amoris 8s concupifcen-
tie. Et Infra de tertio effellu 3. Reg. 19.
Heiias comedit & bibit aquam & ambulavit tn
fortitudine, flte. Potus cibum ad membra ve- De trita*
bit, & eumdem ad ambulandum five ad ope- eflidtita,
randum movet : fic potus fanguinis Chrifti ci- ""g^on
bum verbi Dei five pracepti ad corda refert, ut
ut vires anime & membra corpori uniat . ^*'T",T
Poll hoc fubdens infra ibidem dicit t quod ~
fanguis Chrifti confiderari poteft ut vinum fpi-
rituale, & fecundum hoc habet tres effeltas,
quia lavat, calefacit, latificat. Lavat fordes
culpa, calefacit corda caritate , latificat fpi-
ritnali dulcedine. De primo Gen. 49. *Zata-*
bit rn *vtno ftolam fuam, & in fanguine uva*
pallium fuum . Johan. 1. *Sanguis Chrifti*

ANNO CH*KTI I*„'

Py A/m *emundat nos ab omni peccato,* Hebntorum 9. *St entai [anguis hircorum* &c. fwemo *magis fanguis Chri/k esnuadabu confctenims mtffitas ab openbus mortuu, ad fervundtun Dto wenà?* cetera ibidem polita. Hac Thomas in fatten* lia fer. 30.

Quam nobiles autem & quam neceflarie fa* luti fur.t calicis facratiffimc efficacis, egregie declarat eas Chryfoftomus fuper Johannem, morali 46.dicens,, Hic fanguis imaginem no* „ bis floridam operatur regalem ; hic pulchri* „ tudo inconftrudibilis , hic marcefcere ani- m» nobilitatem non permittit,irrigans eam continue fit nutriens. Nam qui quidem a ci- bariis nobis fit languis, non confcftim hoc „. fit, fed aliud quid? hic autem noa ita»fed „ confcftim animam irrigans, magnam quam- „ dam virtutem infpirat . Hic linguis myfti- „ eus abigit quidem daemones, & longe effe „ facit ; vocat autem angelos ad nos, k an* „ gelorum dominatorem.Ubicumque enim vi·· „ derint fanguinem Dominicum , fugiunt qui* „ dem daemones , concurrunt autem angeli ; „ hic fanguis efiufus omnem terrarum orbem „ lavit. „ Et infra. „ Hic falus noftrarum a* „ nimarum › hoc lavatur anima, hoc pulchra „ fit , hoc ignitur, hic igne clariorem opera- „ tur intelledum noftrum , hic auro lucidio- „ rem animam noftram facit , hic efiufus eft „» fanguis & cotium vadibile fecit : horribilia „ valde myftena, eccicfir horribile altare. Ve- „ re afeendehat de pandifo fons fenfibilia flu* „ mina emittens . A roenia hac afeendit fons „ flumina emittens fpiritalia ; fecus hunc fon- „ tem plantati funt , non falices infruduofi, „ fed & arbores ad ipfum afixndentts caelum, „ frudum habentes maturum femper & im- „ marceflibilem . Si quis tftoio patitur , ad „ hunc veniat fontem k refrigeret xftum. „ Etenim ariditates folvit fit incendentia o- „ mnia mitigat, non qos ex fole folum, fed .. que a telis ignitis. Etenim principium de- „ fuper habet k radicem illic unde k irriga- „ tur. Ft infra. Hic fuas emittit veritatis ra- „ dios, hinc & fuperiorea virtutes affiftunt ad „ pulchritudinem infpicientes rivorum , quia „. St manifeftius nobis ille propofitorum con- „ fiderat virtutem dc imitationes inacceffibiles. ., Quemadmodum enim auro liquefado , five ., manum quis miferit, five linguam, auream „ eam confeftim facit ; ita utique & hic ani- „ mam operantur ea que praejacent.Nam fer- „ vet quidem igne vehementius hoc flutneh , „ fed non ardet, fed infundit folum -queeum- „ que fufeeperit . Hic fsnguis defuper prefi- „ gurabatur femper in altaribus in juftorum ., occifionibus, hic honor orbis terrarum, hoc „ comparavit ecclefiam Chrtftus, hoc honora- ., ravit eam univetfam. Sicut enim homo fer* „ vos emens , aurum dat , & honorare eos „ rurfum volens, auro hoc facit; ita & Chri-g „ ftus, & comparavit nos fanguine; k orna- „ vit fanguine. Qui hoc participant, fangui- nem digne cum angelis & archangelis dc fu· „ perioribus virtutibus ftant, hanc indutiChri- „ fti regalem ftolam, arma habentes qu* fpi- „ ritualia, bed nihil adhuc dixi. Ipfum enim „ induti funt regem, fed ficut eft magnus & „ mirabilis, ita & fi cum puritate acceflcris, „ in falutem accffifti : fi vero cum pemicio- „ fa confeientia, k in fupplicium & tn cru- ., ciationem. Qui enim manducat & bibit in- i„ digne fanguinem & carpas Domini ,)udi- clum fibi manduca & bibit. „ H«c foflomus.

ANNO Chry*l CHR,rri

Ex quo patet quam pretiofos k nobiles ef- fedus gratiarum facit calix facratnentalis illis, qui cum puritate confidentia accedunt , & quam faluti omnium fidelium neceflarios ◦ & opportunos quidem efficit in eis ex vi fscra* menti, St ex inftitutione Chnfti fpeclali. Ideo univetfi fideles confiderantes tam pretiofos ef- fcilus dati fibi in lacramento altaris, propter mille mortes & pedes & ignes non deberent quidem , nec paterentur fe abduci a commu- nione facratiffimi calicis. Item, dominus Ar- macanus Hibernia primas lib. IX. tradant de Butraque fpecie corporis & fanguinis Domini cap. 8. fie dicit; „ Non eft negandum , fed „ firmiter adruendum, quod fumptiofacramen- „ talis corporis & fanguinis lalvatoris noftri, „ multum prodeft fidelibus ad vitam fpiritua- „ iem augendam. „ Hcc ille. Inde eft quod ecclefia primitiva,attendens, divinillima com* munionis fub utraqne fpecie utilitatem, quo- libet die ipfi innitebatur , dc diligens fuit de eadem, ficut leribitur Aci. 2. ubi fic dicitur; Quurnfie *quoque perdurantes tn templo, & [ran gentes cuco rtomos panem, [umebant cibum cum exaltatione ‹5· fimphcitate cordis, collaudantes Deum,* 6 *habentes gratiam ad omnem plebem.* Hoc idem patet per Anacletum bb. concilio- rum , & habetur trar.fumtivc de confecr. di. 2. *Perntla ,* ubi fic dicitur. „ Perada autem „ confecratione omnes communicent, qui no „ lunt ecclctufticis carere - luminibus , Sic „ enim St apoftoli (latuerunt & fanda Roma- „ na tenet ecclefia. „ Hcc ille. Et nifi tales magni & fpiritu Dei repleti , frudum & uti- litatem communionis diviniffign* fub utraque fpecie vidifient, non fic diligentes de eadem fuiffienc. Nam & hoc bonum ipfa communio diviniffime eucharifiia habet, lingulare, cer- tum , & a feriptutis intentum & exercitium ialuberrimum , puta protationem fui ipfius & fue vite difcuiiionem . Quoties erenim Chri- ftianus vult accedere ad diviniffimam eucha- £)riftiam , toties femper habet ad feipfum redi- re , & fuam vitam & confcientiam judicare, dc cum veritate concordare , St omnibus Ini- micis culpas condonare . Quod quantum fit bonum Ac quam utile in hac 'vita , novit o- mnis qui habet rationem *; &c* illud plane no- tatum eft Exodi XV. ubi Dominus in figura hujus facramenti praecipit Judcis dicens; fe- ce *ego pluam vobv panes de cedo , egrediatur populus. que [afficiunt per fingulos dies col- ligat.* Et .tunc ad propofitum : *ut lentem eum, utrum ambulet in lege mea, an non .* Et jam patet quam utilis expediens fit faluti hominis communio diviniffime eucharifti* fub utraque fpecie a Chriftianis digne celebrata. Hoc au- tem patet ex verbis Chrifti, fententiis doAo- rum, praxi primitivae ecclefiae & libro conci- liorum . ex diflo Anacleti fupra jam & im- mediate addudis & allegatis .

Ex jam didis fequitur corollarium . Quam- vis totus Chriftut plenus Deus k homo fit fub alterutra fpecie cum plenitudine omnium gra- ciarum,non carnea uno modo omnem gratiam difpenlat .' fed per diverfa facramenta dlverfas gratias idem ipfe Chriftus confert. Patet; Naro in prima fpecie corpus dat in communionem, fanguinem autem in redemptionem . Tum e- tiara

Of"** cP"toPl At- etrot,, ,;jj ego in MS. Coi Bibi, Malatru,- * * / liaum- b„J

1. Quoi), Qpnd per »»-»· **· cnmenti Ghrinui di (pensat di- venas gra- tias.

ANNO CHRISTI >♦»».

er tiam quia ia prima fpecie dat fe per modum ---------eibi, io fecunda per modum vitis vere , optimum vinum fpirituale de fe derivantis . Et primam deguftatiooem Chriftus vocat come* ftionem, five manducationem, dicens · *Comedite, hoc eft corpus meum.* Secundam vocat bibitionem, dicens ; *Bibite ex hoc omies.* Et fic Chriftus ibi inftituit duplicem dcguftationem, ut fcilicet guftetur corpus ejus per comeilionem , & alio guftu guftetur per bibitionem ; & fient alia eft guftatio pruna a fecunda , fic alia eft fpecies prima quam in fecunda, quamvis fit idem Chriftus. Sic etiam alia eft efficacia fpiritualis fub prima fpecie , qux datur per modum nutntionis ; &c alia in fecunda , qu® datur per modum fpiritualis rcfeflionis ; quod patet ex verbis Chrifti, qui ad primam fpeciem dicit: *Comedite; St* ad alteram dicit; *Bibue.*

·. Corel. Patet fecundo quod fub duplici fpecie capiens difpofitive , duplicem gratiam aCcipit fupra illum qui in una fpecie accipit, ceteris tamen paribus ; & hoc innuit Auguftinus fuper pfalmo jam allegato.

j. CoroL Tertio fequitur corollario & luce clarius patet , quam magnum facrilegium committunt , qui facramentum calicis ab ecclefia fidelium contemtibiliter auferunt ; patet quia non rem parvam a chriftiano populo , fed tantam fub altera fpecie grariam & efficaciam, quantacumque eft in prima, damnabiliter abftrahunt , & contra Chrifti liberaliffimam in-C ftitutionem aaferunt &c decerpunt.

* Coral. Corollarium quartum. Multum damnificantur fideles Chriftiani altera fpecie divinae com* munionis fubtra&a . Patet ; quia non reci* piunt totalis (aeramenti completam gratiam, nec Chrifti plenum fruflum . Plus enim videntur damni inferre eccléfiæ , quam fi medietatem facrificiorum veterum cum omnibus vitulis, bobus, ovibus, &t hircis a Judeis abftraxiffent. Patet quia omnia facrificia praecellit corpus Chrifti & (anguis ejus .

Secunda pars propofitionis eft ifta. Toti *populo credentium eft neceftaria.*

Atai. di- Primo quod fit toti populo credentium fub utraque fpecie ad communicandum inftituta, patet primo lege Dei, fententia & inftitutione falvatoris fic dicentis ; *decipite & comedite: hoc eft corpus meum; &: Bibite ex hoc omnes. Hic eft [anguis meus novi teftamenij , qut pro multis effundetur m remifftonem peccatorum.* Mat. a6. Mare. 14. Luc. sa. Et Johan. VI. Salvator omnes fideles obligans ad fumptionem facramenti, dicit; *Nift manducaveritis carnem filii hominis, non habebitis vitam tn vobis . Qui manducat meam carnem , 6- btbit meum [anguirem, habet vitam aternam. Caro mea vere eft cibus , & [anguis meus eft potus. qui manducat meam carnem & bibit meum fanguinem , in me manet, & ego tn eo .* Et ne aliquis velit dicere . quod falis apoftoli» & eorum fucceffo- E ribus Dominus Jefus inftituit ad fic fumendum fub utraque fpecie modo fupradido , Paulus apoftolus fidelis interpres legis Chrifti , iftim canam facramentalem Dominicam communitati fidelium d«cir effe inftitutam propter dominicae paftionis commemorationem . Nam 1. Cor. 11. ita dicit . *Ego enim accepi a Domino, quod & tradidi vobu , quoniam Dominus Jefus in qua noSe tradebatur, accepit panem, & gratias agens fregit 6- dixit: Accipite & manducate , hoc eft corpus meum, quod pro vobis trade-* A/ur, *hoc facite tn meam commemorationem . Si-* milfttr & ealicem poftquam canavit dicens: *Hic calix novi teftamenti eft* tn *meo /anguine , hoc facite quotiefeumque bibetis tn meam commemorationem . Quotiefeumque enim manducabitis panem hunc, dr calicem Domini bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat.* Et infra: *P.obet autem fctptum homo cir fic dc pane illo edat, 6 de calice bibat.* Et quod intelligitur de facramentali manducatione, dicit infra : *V'4' enim manduca: t- bibit indigne . judicium /ibt man I ducat dr bibit , non dijudicans coipus Domini.* In hoc enim quod di.it, *indigne,* intendit de facramentali manducatione <X bibitione I quia nemo indigne potoft manducare dc B bibere, qui fpiritualiter manducat & bibit-

ANNO CHRISTI

Achilles

Quod autem communio diviniffime eucha- Ratione riftiæ Tub qtraque fpecie toti credentium po- quod cum- pulo fit neceffaria , patct per illud Johannis n>unio sub fexto : *Nifi manducaverint,* &c. importat e- unique spe- nim doc diclo, *Nifi ,* neceflitatem precepti- cie omni po vam , non ibltim de comeftione, fed & de puto creden bibitione facramenti, obligativam omnium h tium sit ne delium, fub carentia vitae «ternae . Unde di- ceuana cit Lira fub pnediflo textu.,» Hic confequen- „ ter oftenditur hnjus focratnenti neceiTitas. „ Judxi enim rudes reputabant Chrifti verba „ inutilia & impoffbilia. Ideo oftendit necef- „ fitatem hujus facramenti, dicens *Nifiman- „ ducaveütis carnem ,* &c. Sicut enim in vita C „ corporali cibus eft ' neceffarius ad vitam .. conkrvandam ; ita in vita fpirituali hoc ,, facramentum eft neceffarium , quia eft vi- „ tæ fpiritualis confervativum . „ H«c ille „ Item , Lira fuper illo JohannU *: Spi- „ ritus eft qui vivijicat,* fic dicit; Hic exponit „ fecundum de quo murmurabant , fcilicet · „ quia dixerant, carnem fuam effe cibum ne* „ ceffarium ad falutem , & ipfi intelligcbant „ hoc ac fi daretur in propria fpecie, ac fi- „ cut laniatur vel venditur in macello, quod „ effet horribile. Haec Lira. Ex cujus verbis „ expreffe patet, ipfum (aeramentum St car- „ nem fuam effe in facramento cibum nceef- „ farium . Et ad idem eft Auguftinus lib. 5. D „ homiliarum , homilia 4). Sic dicens:„ in- „ telligitur etiam hoc valde bene, *panem no- „ ftrum quotidianum 'a nobis hodie :* Hoc eft „ eucharifliam tuam, quotidianum cibum.No- „ runt enim fideles, quid accipiant , & bo- „ num eft eos accipere panem quotidianum „ huic tempori neceffarium. „ Fixe ille: ex quo, pa:et , quod eucharifliia eft panis huic tempori neceffarius , Sc fic ex neceflitate *St* praecepto Chrifti expetendus *St* accipiendus. Item Ambrofius in gl. ord. fuper verbo ; *Cetera cum venero dsfpanam* quafi , inquit, diceret : Tenete quod dixi, cetera autem de eodem , id eft que ad ejufdem facramenti ordinem periment, cura venero difponam . Sed E his carere non poteftis. Baag- iHe. „ Ex cu- „ jus verbis p^ct , quod apoftolus praecepit „ dicens : *Tenete quod dixi,* fcilicet , accipi minducatc, «X calicem bibite: „ lenete , inquit, & non inteimitrite nec mutate . a- Notandum hoc quod dixit; His carere non poteilis , ubi & aperte notatur ne ceffitas communionis facramentalis fub utraque fpecie, tanta fcilicet, quod ea fideles carere non poffunt , fi velint falvari , & in prcfenti vivere vita fpiritali . Quia ficut vita corporalis ftare non poteft neque continuari ,

ni-

nifi cibo & potu fibi congruo fuftentetnr.' fic vita fpiritualis anime, fi non cibo fuo *Si* potu vel nutriatur, ftare, vegetari, augmentari & continuari nequaquam poteft, terte Lira fuperius allegato, hem. ad idem eft Pafchafias qui in tradatu de corpore Chrifli loquens cap. a. Sic dicit t Julium pernceff/num eft, ut redemtus homo alatur ad incorruptionem, & potetur ad vitam·, propterea mox Salvator intulit. „ *Caro enim mea „ vere efi cibus, & (anguis meut vere efi po-* „ *tus,* ac fi diceret: Quia generaliter cibo & „ potu id maxime appçtunt, ut non efuriànt ., neque titiant, & ne moriantur; hoc utique „ communis ifte boo. patrat cibus & potus, „ fed caro mea Se Anguis, qui immortales Sc „ incorruptibiles facit. Ideo vere cibus & po- „ tus nominantur. Conflat igitur & liquet o- „ mnibus I quotkto hac mortali vira fine ci- „ bo & potu non'vivitur. Sic itaque ad il- ., lam «ternam non| pervenitur, niti duobus „ iftis ad immortalitatem fpiritualiter nutria- „ tur t & ideo bene fimnl in calice red- „ duntur, quia de uno calice partionis hrc „ duo nobis ad vitam manarunt. Sed infelix „ eft animus „ qui hoc non fatis credit; bc „ tamen non dubitat, quod c>bo & potu vi- „ ta humana fuftentetur. Si enim in hoc „ mortali cibo tanta vis eft, ut quotidie vi- „ tam habentem reparet & vires reftittiat; „ quid femiendum de hoc immortali cibo & „ potu, in quo vita «terna prsrftatur. CSC im- „ mortalitas regiat? veritas enim Deus eft.ve- t, ritas Chriftus eifT qgod urique Deus eft. „ U«e ille. ' \.

Quod ntdu^ juftum eft, fed neceffarium, fed Sc perneceffarium, id eft valde neceffarium cuilibet homini ut alatur facramento panis, & potetur facramento fanguinis, quia illis duobus ad immortalitatem fpiritualuer nutritur, & quod infelix eft, qui non credit illud de immortali &bo £< potu facramenti. Ad idem eft Thomas parte 3. q. 73. arr. 3. ubi dicit; „ Quod res ahcujus facramenti po- „ sert quandoque haberi ante perceptionem „ illius facramenti, ex ipfo voto facramenti „ percipiendi; unde ante perceptionem hujus „ facramenti poteft homo habere Glutem cx „ voto percipiendi hoc facramentum, ficut 8t „ ante baptifmum ex voto baptifmi.ut lupra „ didum eft t tamen differentia eft quantum .. ad duo. Primo quidem, quia baptifmus eft principium fpintualis vit<e & janua tacri- „ mentorum, euchariftia vero eft confumma- „ tio fpir'.tualis vite Sc finis omnium facra- „ miniorum. Per fanfhficauones enim omnium „ facramentorum fit prepsratio ad fufeipien- ., dam euchanftiam. & ideo perceptio bapti- „ fmi eft neceftaria quoad inchoandam fpiri- „ tualem vitam·, perceptio autem eucharifti® „ eft neceftaria ad confummandam ipfam; non „ ad hoc quod fimpliciur habeatur, fed fuf- „ ficit eam habere in voto, ficut «Sc finis ha- ,. betur in defiderip & intentione.„ H»c ille. Et confequenter patet, quod perceptio eucharifti® eft neceftitatis modo fupradido. hem Thomas in feripto fuo fuper 4. difl. 13. airt „ Quod facramentum eucharifti®, etiam fine „ inftitutione ecclefi®, eft neceffarium non „ fimphei^er, ut fine quo non effet falus·, fed „ ex fuppofitione finis, fcilicet, fi homo in „ hac vita fpirituali firmus perfiftere vellet. „

A Hk ille. Ex boc patet planisme diftiadionem neceffitaris fupvadidam effe veram.

hea» Thom» in fuis quasftionibM fuper 4. q. µ. obi movent iflrm qucftionem: Utmm communio facramenti fit dc neceflitatt falutitt refpondcndo ad illam, & concedendo in forma quaeftionem.fic dicit:„ Dicendum quod „ omnibus fidelibus viatoribus communio hu- „ jus facramenti & duple" ejus manducatio .» pertinet ad nceffiiatem falutis, nifi neceff- „ fttatis articulus non contemtus excludat com- munionen vel evacuet; & hoc propter duo, >, fcilicet propter efficaciam & virtutem (aera* „ menti, 8c propter auctoritatem prccepti. „ H®c Thomas. Ex quo patet, quod plane loBquitur, quod communio Aeramentalis omnibus eft de neceffitatc Calatis.

Item, idem in fuit queftionibus fuper 4. q. 59. dicit. „ Eucharifti® inflitutio eft pro- „ pter duo, fcilicet propter declinationem „ mali, quia propter peccata neccffaria, ne- „ ceffarius eft panis quotidianus. Ambrofiutt „ Qui femper pecco, femper medicinam accipere debeo. „ Hac ille. Ex cujus ditio patet, quod euchariftia eft neceflitaus ex cauia fjpradicia, fcilicet propter remiflîonem peccatorum quotidianorum, itnmo & mortalium oblitorum, ut dicunt omnes fere dofloret. Et patet de confecr. difl. a. *Cum omne crimen.*

Ad idem eft doâor fubtihs. puta Scotus. Cfuper 4. difl. 13. queft. a. Sumere euchi- „ nftiam eft magis neceffarium, quam confi- „ cere; ô< magis neceffarium licet fit in fe „ aliquando nobilius, pluribus tamen compe- „ tit quam minus nobile > quod eft minoris „ neceftitatis. Et infra '. Et ita Chriflus ex- „ prefle docuit, fe velle euchariftiam fumi a „ quolibet Chnfliano. Johan. VI. *Ntfi man- „ ducaveruis, (ÿc, ôc* loquitur omnibus ·· fed „ confecrationcm fcu difpenfationem noluit βio fe ita communem, quia non fuit neceffa- „ num ut effet ita communis, poffunt enim „ pauciores difpenfare, quam fufeipete. „ H»c doctor fubtilis. Ex cujus dicto eleganter patet, t. quod fomtio fcu communio laeramenDii eft- majoris neceftitatis quam confecratio, tamquam finis melior & nobilior ipia consecratione, quod eft contra omnes advertarios hujos veritatis, dicentes: Confecrationem effe de prscepto, non communionem. *1.* Patet, quod illa auftoritas communicandi extendat fe ad omnes Chriftianos, ex Chrifti doflrina dicentis *Nifi manducaverim, &c.* quod omnibus loquitur, ut ipfe dicit; & omne\ obligat ad manducandum & bibendum facramentaliter. fed non fic ad conficiendum.

Potitis jam plurimis teflimoniis pro neceflitate communionis, lege fcilicet Chrifli Jefu, & fandorum (entendis, adhuc reflat videre dida canonum Ck conciliorum. Unde canon £cum glo. ex concilio Martini pap®, 36. q.6. *C. Si qun,* ubi dicitur· Si quis de corpore exiens, noviffimum &c neceffarium communionis viaticum expetit, non ei denegetur: ubi Glo. fuper verbo *Neceffarium,* dicit; Quod hoc facramentum eft neceffarium ad falutem, nec alicui negatur, etiamfi debet fufpendi; allegat 23. qu«ft. 3. *Quanta.*

Probamr ». âoriuu ##

Item, ad idem concilium Niccnum, quod fecundum beatum Gregorium, ut evangelium eft fufeipiendum & venerandum, politum eft q. ubi dicitur; „ Dc his vero qui recedunt a „ cor-

„ corporo antiqua legis, regula obforvabitur A»,eochariftia, pernitentia, extrema unâio.

ANNO CHwrn '4M. „ etiam nunc ita , ut fi fort· quia recedit a „ corporo, tsceeffârio vita fua non defraude- M tor viatico.„ Hac ibi. Et patet, quod hoc (aeramentum fic ejus communio dicuntur hic effe d· neceffitate fidatis , juxta expolitionem glo. canonis precedent».

Item, ad idem legitur 1. quatft. 1. cap. *Ite-* rlJStNaem.- Λ Sed notandum eft, quod facra-., mentorvm alia funt neccffitatis , alia digni-„ tatis; quia enim neceffitas non habet legem, „ f«d »pú fibi fscit legem; illa facramenta quz „ faluti funt neceffaria , auferri vel admitti „ non debent: abi glo. fuper verbo *Neceffi-„ tant* fier Neceffitatisquinque funt facramen-„ ta, (cilicet. baptifmus, confirmatio, poeni-„ tentis, nltima-uDÛio, corpus Chrifti.

Nec valet hec objeflio adverfariorum dicentium , quod hsc quinque facramenta dicuntur ex prreepto ecdefis, fic non ex prscepto Chrifti fit legis divinte . Eft enim figmentum evafivum; quia, ut dicitur in prxdiflo §. *fed notandum* , quod neceffitas illa, quia illa quinque (aeramenta dicuntdir neceffaria , non habet legem , fed fibi facit legem , propter quam auferri vel amitti non debent. Hoc autem preprium eft neccffitati legis divins, quia ibla fibi facit legem abfque hoc , quod aliquis homo ftatuat fibi vel ponat legem .

Item, ad idem eft extra lib. ». cap. *tentent* ubi legitur, Quod monachi in parpehia S. Ma-C rie terras excolunt, fic ab smiem ccokfia coloni eorum omnia ecclefiaftN^tam neceffaria quam voluntaria , fufeipiunt facramenta, & tamen eidem ecdefis decimas folvere contradicunt; ubi glo. 68. fuper verbo *Necefana,* fic dicit: „ Quatdam facramenta font neceffaria, », qusdam voluntaria. K Hec diflindio ponitur i. qusft. ». parig. *Sed notandum eft.* o Sa-„ crament» neceffitatis funt ifta , baptifmus, „ confirmatio, poenitentia, ultima-undio,cor-», pus Chrifti . Et ideo dicuntur facramenta », neceffitatis, quia fine iftis homo falvari non „ poteft, fi ex contemtu omittantur & habe-„ ri poffint. „ Hec ibi. Ex intentione hujus gloffie patet, quod illa quinque facramenta ficDtaïi manducatione,fit quoad hoc bene dicunt: dicuntur neceffnatis , & obligant.

Item, ad idem eft Joannes Andreas fuper rubricam de facraLcntis non iterandis, & Raytnundus in fumma e rubrica parag. *Nullo.* Species facramentorum funt due cum multis con cordantiis ,

Item,ad idem eftlloflicnfis in przfato cap. Fenicisj, ubi fic dicit. Quod preditda fcih-„ cet facramenta quinque ideo dicuntur ne-tt cellaria, quia fine ipfis, I'l contemnantur re-„ cipi, non eft falus. Et primo, quia fcilicet, „ baptifmo femcl recepto , ad ipfum fervan-„ dum.ficaba quatuor recipienda quilibet eft „ cogendus. „ Allegat multas concordantia».

Item, ad idem eft archidiaconus fuper pre-K fato parag. *Sed notandum* , dicens : „ in hac „ perte facit differentiam inter facramenta ne-„ ceffaria ð(voluntaria. Neceffaria enim funt „ facramenta, line quibus nemo falvatur: Et „ infra.- Notandum eft, quod facramentorum „ alia font generalia *five* neceffaria , aha fpe-„ cialia five voluntaria . Generalia dicuntur , „ qus omnes contingunt Ac omnibus conve-n niant;dicuntur neceffaria, quia fine eis vix „ aut numqnam (alus haberi poteft ; & funt „ quinque , fcilicet, baptifmus, confirmatio. Hsc ille. Et etiam patet ex his diâis doâo-rum , quam diftrifie base quinque facramenta obligant & seceffitut. Apparet ergo manife-fle ex diflis jam magnorum virorum plaribua allegatis,quod ipfa communio diviniffitna eucharifiis, eft neceffaria, five' efl facramestum neccffitatis quod quamvis pluribus fit oflenfum modis, quia lege Dei, (auûoram diâis Ac fententiis, canonibus & conciliis, adhuc rationibus ipfa communio cucharifiis diviniffims neceffaria fore deducetur. ANNÛ C"'*1111 >4>>'

Sed jam adhuc prsfent alia difficultas tangenda eft fic eliminanda . Quia poftquam jam deducebatur, quod ipfa communio eachariftis Bfit neceffaria, cajes neceffitas, ut taâum eft, Joan. VI. fundatur. Reflat jam videre. At didis fandorum dec'arare, quod illud diftum : Λ'i/î *manducat erit; carnem* , 6c. de manducatione facramentah 5c bibitione, Ac non dc fola fpirituali intelligatur.

Patet per gloffam interlinearem, que fuper prefato textu fic dicit. „ Ufque modo non „ fecit mentionem de comeftione fiscramenta-„ li alta^;etii ignoretis, quis modus fit dan-„ di vel manducandi, tamen nifi manducave-., ritis carnem, Acc.- 0 Hsc gloffa in forma, prout in pluribus exemplaribus repetitur. Aliqua tamen exemplaria habent primam partem ejus in gloffa marginali. Ac alteram partem in loco interlineari: fed cum hoc nihil variet ad propofitum patet, plane ex hac gloffa, quod Chriftus in prsdiâa litftra incipit facere mentionem de manducatione & bibitione facramentali altaris , quam ufque modo, id eft ufquc ad illum locum litters nondum fecerat.

Patet etiam idem per litteram feqnentcm. Ac ejus glof. ord. quia dicit Chriftus: *Qui manducat meam carnem & bibit meum fangutnem, in me manet & ego in eo*, ubi gloffa ordinaria, dicit : „ Exponunt, inquit, quidam fan-„ cti doflores de comeflione altaris, & bene „ dicunt.„ Hæc gloffa. Ex qua patet, quod illam litteram & praecedentem immediate allegatam fanâi dodores exponunt de (acramentaïi manducatione,fit quoad hoc bene dicunt: ergo per locum a contrario fenfu omnes adverfarii, dicendo illam Interam duplicem η·η effe exponendam de facramentah manducatione fit bibitione , de fola fpirituali Ac myflica , decipiunt fit male dicuct

hem, ad idem efl Remigms in homilia fup?r verbo.· *Nιβ manducaverint &c.* ubi fic dicit : „ Hsc facta ledio plena eft falutis ster-, nae myfteriis fit fubftantialibus facramentis a-„ nims. Subftantia quippe anlms Verbum Dei ,. efl. Nam qus melior fubftanria effe poteft, „ quam cibum fpiritualem defiderare, Verbum „ Dei in te habere , immo in ipfo manere, „ qui vere eft , quique omnibos prwftat ut „ fint ? Nam qui fine illo funt , non folum „ non vivunt, fed etiam nihil funt. Qui ve-„ ro hujus vers viis versque fubflantis par-„ ticipes funt, illi vere vivunt , Ac funt nec „ ullo mortis metu attentantur , quia vitam „ ipfam in fe fufeeperunt , immo a vita fu „ fcepti funt. Hoc tantum At tam admirabile „ premium in Chriflo Ac per Chriftum habe-„ mus, Deum fic Dominum noflrum , qui cum „ fit Verbum Dei, fic panis foperfiibflantiah* „ Ac fupcrcceleflis , carnem fuam nobis in ci-„ bum,fic fangumem fuum facrofanflum con-

«. ccflk ill pocutara, quoad sternam vtcam ve-
M ramque profitemur fubftantiam ; ficque mi**
CMLKT1 " rabili quodam ineflabtliqu· commercio car-
·* n'< k ianguinis ejus myfleria fufcipientes,
„ ipfum Verbam Dei Deum nos fufeipere fi-
deliftime gauderemus ad bane fpiritualem a-
u limooiam. Ad hoc myfticum epulum Ac di-
„ vinum nos Dominus invitat, tamquam ne-
„ ccffitatcm fumende hups alimonia nobis in*
„ dicit, ut aliter vitam in nobis habere non
„ poffimus, nifi carnem ejus manducaverimus
„ & fanguinem ejus biberimus. Et infra: Fi-
., hum hominis fe utique dicebat, cujus cor-
M pus quotidie per facerdotes immolatur in al-
tari. Apoftolus enim dicit: *Panem quem fran·*
>, *gimus, nonne corpus Chrifii efit* (F *calix* em
„ *benedicimus, nome f'anguit Domini efl?* Et
„ *ipfe quidem in corpore ,* quod de Virgine
„ aflumpfii, feme! paffus eft. Refurgeos enim
>, a mortuis, jam non moritur, mon illi ul*
„ tra non dominabitur: fed myftcrium fui cor*
„ paris k ianguinis quotidie a fidelibus per
„ iacerdotum mioiflcnum fieri msndavit ratio-
„ nali facramento , quia nimirum aliud eft &
„ aliud videtur, videtur namque panis . led
„ eft cerniTiine corpus Chrifti. *Nifi igitur man-*
„ *ducavenus carnem fiin hominis, & biberitis e·*
„ *jus fanguinem , non habebitis vitam* in *vobis,*
„ videlicet anime, ipfum Chriftum, qui alibi
·, elicit ; *Ego (um* vfo, *veritas & vita,* quam
,. habere, vitam atetnam eft poffidere . Un* C
„ de ad hoc apertius adjungit. Çui *manducat*
,. *meam carnem Cr btbit meum fanguinem , ha-*
„ *bet vitam eitiiun.* Poliunt quidem homines
„ fine hoc cibo temporalem vitam hanc in
ptzfenti foculo habere, aeternam vero vitam
habere nequeunt, qua folum fandis carnem
„ k ùnguinem Chrifti digne tumentibus pro-
„ mittijur. Denique, ne putarent fibi in iflo
„ cibo & potu fic promitti vitam sternam,
.. ut jam nec corpore morerentur, cum dixif-
. fat.ipti *manducat meam carnem & bibit meum*
.. *fanguinem,* continue fubjecit Sc ait.· *Et ego*
,. *refufettabo eum* in *noviflimo die .* Nam qui
., digne carnem Chrifti comedir Sc fanguinem
„ bibit, mortuus corpore, habet interim fc-
„ eundum ipiritum vitam Tternatn. Er infra.·
„ Ad hanc denique demonftrandam Dominus
„ &c redempter nofter corpus & fanguinem
„ fuum ex libs rebus noluit confecrari. qu«
„ ex multis particulis ad unum rediguntur .
„ Nam panis ex multis granis conficitur, vi-
„ num ex multis acinis vel racemis in unum
„ confluit; fic k unitas ecckfiz, que eft cor.
„ pus Chrifti, ex multis fidelium perionis coti-
„ flat . Jam vero confequenter exponit quo-
„ modo id fiat , & quid fir manducare cir-
„ nem ôt fanguinem bibere *Çui manducat,in·*
„ quit , *meam carnem & fanguinem meum bi-*
„ *bit , in me manet* , ôte. Hoc profeelo cft
„ hanc efcam manducare k hunc potum bi- E
„ bere, manere in Chrifto, & Chriftum in fe
„ habere manforcm. Atque ideo peccator ali*
„ quis indignus, qui non manet in Chrifto, k
„ in quo non manet Chriftus, licet cainaliter
,. & vifibiliter manducet,& facratnentum cor*
„ ports Domini dentibus atterat, & ia viice-
„ ra ttansfundat; non tamen fpiritualiter man-
„ ducare credendus eft, non ad faloxem, fed
„ ad judicium fiti manducat *Sc* bibit cum in·
„ dignus, & maculatam habens confcientiam,
„ prsfumit ad terrificum & vivificum appiu·

An pinquare myfterium, quod nullus alio· di-
„ gne ibmit, nifi qui mundum car habet· ftu-
„ ducrit. Et infra : *Afutri itaque audientes ex*
„ *dtfcipulis epu, dixerunt·. Durus efl hic ferma,* UJ}
„ *quis potefi eum audire* ? Redemptor· noftro
„ talia loquente, que fupra expofita funt, &
„ fpiritalem ornis fua cibum fidelibus pro»
„ mittente . quidam ex difcipulis fuis, quos
„ plurcs (e fequi przmilçrat , carnaliter eju·
» verba accipiente·, fcandalizati font, dc ver-
„ br Domini dure acceperunt. *Çuü autem po-*
„ *tefi eum audire* ? id cft, quis poteft illi o-
». bedire ? Putabant enim eum carnem, qua
„ indutus fuerat, particulatim incifam credcn-
„ tibus in fe difiriboere · k quali hoc eflet
Bcontra naturam hominum, videlicet huma-
„ nam carnem in cibum fumere, quafi de rc
m difficillima 8t impoflibili dixerunt: *Çuispo·*
n tefi eum audire ? Sciens autem Jefus quod
« murmurarent de eo difcipult ejus, fubjun-
„ git 8t exponit quid interfit inter carnem &
„ ipiritum . 8c quid inter carnaliter Ghriflum
„ manducantem k fpiritaliter accipientem: *Spe»*
„ n/iu *efi qui vivifkat, caro* mi *prodefi quic-*
„ *quam.* Supra dixerat : *Nifi mamlucaveiitis,*
„ *&c.* nunc dicit: *Caro non prodefi quicquam,*
„ *id eft, fi* carnaliter vultis intelligere verba,
& fi carnem meam ficut alium cibum man-
„ ducetis, caro mea nihil vobis prodeft. Qui
„ enim fumit ita corpus Domini , ut tantum
„ putet quod videt, & nihil ibi myfteni la*
„ tentis inteiligit, fit illi fecundum fidem e-
„ jus. Nihil enim ei prodeft fine fide corpus
„ Chrifti fumere, quod tantum panem credit,
„ mhilque ab aliis cibi· corporalibus differr·
„ inteiligit. Caro etgo nihil prodeft; fed per
„ carnem fpititus operatur aliud pro falute no·
„ flra , quia per carnem Chrifti quam fumi*
„ mus, operante fpirituali ejus gratia, vivifi»
„ camur. „ Hrc Bengigius, cujus verba ne»
cefiitacus duxi protrahere , ut ex ejus dictis
poffit plana veritas apparere. .

Et ad confutandum finiftrum intclleôum ad-
verfariorum,qucm hic confingunt: primo fup*
pono dtelum Thoms parte *j.* quarft. 8o. aru
Di. *Ac* a. dicentis , manducationem facramen*
talem *effc* manducationem divinam & fpiri-
tualem, non carnalem; & fimiliter dicit Lira
Johan. VI. Corra , k Auguft. fuper prsfato
textu : *Nifi manducaveritis carnem , (frc.* Simi-
liter enim focramentum eft res fpiritualis &t
divina , quam ifte fanilus & Auguflinus fiepe
vocant cœlefte myfterium. Sic ejus manduca*
tio & bibitio cft fpiritualis , cuelcftis, ôc divi-
na. Quo fuppofito tamquam vero & neceffa-
tio , faciliter intclliguntur difla hujus fandi ,
exponentis illum textum : *Nifi manducaveritis,*
&c. de manducatione & bibitione facramenta-
li feu fpirituali in facramento; quod probatur
ex ejus aliquibus verbis.

Primo, quia dicitur quod illa verba t *Nifi*
manducaveritis, &c. funt plena myfteriis falu-
tis stern·, & fubftantialibus facramentis ani»
ms . Ecce quod illa verba continent facra-
menta fubftantialia anima , intelligendo per
fubftaotialia , id cft neceffaria faluti ipfi ani-
ma; 8c bcc facramenta fubftantialia vocat fpi-
ritualem alimoniam,quia fpiritualiter non car-,
nahter alit animam. 8c vocat ea myfticum c-
pufum, quia fpiritus nofter in eo debet epu-
lari , non caro principaliter.

Se·

ANNO cHum «♦j j·

Secundo , patet ex Eoe quod de illa aH-Ade bapcifmo k eucharifftia, ponendo diferen* dam inter ea , & vocando baptifmum nihil aliud quam falutem , & facranaentam eucha- riftie nihil aliud quam vitam t quod probat ex feripturis . Quod enim facramentum cu- chariftha iit vita , immo quod fine ea non habetur vita , probat per illam feripturam : *Nifi manducaveritis*, kc. Quod, ut dicit. Do- minus dixit da facramento dominice menfx fua, fic de facramento altaris.

ANNO >4H·

mouia 4k de illo sayftic· corpore dicit, quod ipfum per faccrdom immolatur in altari. 81 mandant a fidelibus fieri rationabili facramen- to, dc ideo appellat ipfum, myfterium , dant fationem & dicentQuia nimirum aliud ibi eft, fic aliud videtur; videtur namque panis, k eft certiffime corpui Chrifti,de quo inquit: *N-fi* mewdNceverMM cantem , kc Ecce quam plane illum textum allegat de tnyfterio in quo aliud eft k aliud videtur , fcilicet de fqo vifibili facramento.

Tertio, patet ex hoc quod dicit, quod fi* ne illo cibo , qui folum fandis carnem & fanguinemChrifti fumentibus promittitur, ne* queunt homines vitam eremam habere.

Quarto , patet quoniam illud Idem facra* mentum comparat compofitioni faersmenti ex multis granis k acinis , de quo ille Chrifti textus loquitur ad rem ejus.

Quinio , patet quod ille digne manducat Chriflum in facranftnto vifibili , qui mandu- cat ipfum cum efficacia fpirituali, fcilicet in- corporatione ejus membris.

Sexto, patet quod qui aliter manducat fa- cramentum , non tamen manducat Ipirituali- ter & efficaciter ad falutem,fed ad judicium, hoc terrificum & vivificum myfterium. Ecce quam plane loquitqr de myfterio facramenti, k de ejus duplici manducatione; quod non poieft intelligi de illa fola fpirituali non fa- cramenrali.

Septimo, patet quare vocavit illam facra- mentalem manducationem & bibitionem, fpi- ritalem alimoniam , ut oilendat quod non fit carnalis , in qua laceratur caro 8c particula- tim inciditur , quod corpus ejus fpiritualiter fumitur in facramento. Et ad hoc planiffime ·dducit textum illum : *Nifi manducaveritis*, kc de manducatione fpiritali, dicens : Nunc dicit : *Caro* non *prodeft quidquam·*, ut fcilicet fic carnem meam ficut alium cibum mandu- cetis, putando ibi id folum quod videtis, fci* licet panem, & non intelligere ibi myfterium veri corporis.

Falluntur ergo vehementer hic adverfarii , trahendo & intelligendo verba hujus fanfli. de fpirituali nuda manducatione fic bibitione, non de facramentali k fpirituali ; de qua ta men plene k plane verba huius fandi funt intelligenda , ut patet per allegationes fen- pture , Apoftoli & aliorum , qu* non pol- iunt intelligi de nuda myftica manducatione k bibitione tantum. Item Augult. lib. i. de meritis & remiffione peccatorum dicit: „ Opti „ me Punici Chriftiani biptifmum iplum ni- „ hil aliud quam falutem , fic facramentum » corporis ipfi nihil aliud quam vitam vo- ir cant . Unde nifi ex antiqua, fic ut eftimo „ apoftolica traditione , que ritum ecclcfie „ Chrifti tenet, prêter baptifmum fic partici- „ pationem menfe Dominice vitam vocat, „ nifi quod diclum eft. *£go fum panis vrvus „ qui de ctelo defeendi, 6- Panis quem ego da- caro mea eft pro mundtttfa, &* . *Si non „ manducaveiitts carnem filii hominis* . Si ergo „ iu eft , ut mt & tanta teftimonia divina „ concinunt , nec filus nec vita aeterna fine „ biptifmo fic corpore fic fanguine Domini „ cuiquam fperanda eft.., Hxc ille. Ex qui- bus verbis patet , quod Punici Chriftiani o- ptitne fientiunt de his dnbus facramentrs,

Idem Auguftinus contra Crefconium gram- maticum lib. 1. dicit; „ De ipfo corpore & „ (anguine Domini , unico facrificio pro fa- „ luta noftra, ipfe Dominus dicit. *Nifi man- „ discaventis,* kc. Aportolus tamen docet hoc „ perniciofum male utentibus fieri . Ait enim: „ Quieumpue *manducaverit indigna* , Scc. Ecce „ quemadmodum obfint divina fit fanfla ma- „ le utentibus, cur non fit hoc modo baptif- „ mus? „ I ac ille. Ex quo patet quod Do- minus dicens ; *Nifi manducaveritis,* &c. loqui- tur de illo -unico facrificio , quod poteft k bene fumi k perniciofe, fic tale eft facramen- tum altaris , quod fecundum Apoftolum po- teft digne fit indigne fumi , de quo hic no- tanter Auguftinus dicit, quod hoc illud facri* ficium in numero eft quo Dominus dixit; *Ni- fi manducaveritis*, kc. Apoftolus dicit; *Quicum- que illud manducaverit indigne·*, quod nullo mo- do poteft competere facrificio myflico.

Item, ad idem eft Auguftinus, quem anni- vetfarie. cepit ecclefia in horis, legione quar- ta Dominicae prime in adventu, qui fic dicit in forma: „ Propitia divinitate, fratres dile- „ fliffimi, jam advenerunt dies, in quibus na- „ tale Domini falvatoris cum gaudio defide* „ ramus concelebrare ; k ideo rogo fic mo- „ neo, ut quantum poflumus , cum Dei ad- „ juiorio laboremus, ut in illo die cum pu- „ ra fic fincera conlcienna fic mundo corde „ k ullo corpoie ad altare Domini poffimus „ accedere, fic corpus k fanguinem ejus non „ ad judicium , fed ad remedium animarum „ noftrarum mereamur accipere . In ipfo e- „ nim Chrifti corpore vita noftra confiftit , „ ipfo Domino dicente ; *Nifi manducaveri- „ tis*, kc. Mutet ergo vitam, qui vult acci- „ pere vitam . N»m fi non mutat vitam . ad „ judxium accipit vitam , k magis ex ipfa „ corrumpitur qmin fanatur, & magis occi- „ ditur quam vivificatur. Sic enim dicit Apo- „ ftolus : *Qu mr.mlucat corpus Dvmmi indi- „ gne, d" bHit Jtmguinem epis indigne, judi- „ cium fibi mandatas* ⟨5· *bibit.* „ fl.ee ille. Ex ifto fic patet quomodo Auguftinus loquitur di- rede fic pure de manducatione k bibitione f.cramentali , in qua fidelium omnium vita confiftit. Ft de hac fit pro hac prefatum dic- tum Chrifti allegans; *Nifi manducaveritis,Scc.* continuanique verba cum verbis , fic fenfum £ex ienh lubjtingeiiS. Mutet ergo vitam, qui vult in ptædicla manducatione facramentali fic bibitione acchpere vitam.de quo in ipfo tex- tu præm/it Salvator ; *Non habebitis vitam* iu *vobis* . Nam fi quis accedit ad ipfarn vitam non mutans vitam , ad judicium fic mortem accipit vitain , quod plane mtelhgcndum eft de facramentali manducatione & bibitione,da qua etiam textus Apoftoli iubjungitur. Quam cneci ergo de anno in annum repetunt praedi- cta verbi A iguftini: fed non credunt corde, fit quod ore loquuntur, contradicunt opere.

Item „ ad idem eft Aoguftious libra primo ANNo"*d< bapttema parvolorum dicens. „ AoArtoir CUmsTi " er®° dubitatio ; jim Dominum audiamus , «<jj. .. fafpiciones conjedurafqu· mortalium ; „ Don.lnum audiamus, inquam, non quidem „ hoc ne iacramento lavacri dicentem , fed „ de facramento meofr Cue , quo nemo rite >, nifi baptizatus accedit. Afyf manduoewripr *comem meam , & Oberitis fanguinem ,* non „ *hahebuis vitam in vobis* . Quid ultra qu·· rimus, quid ad hoc rcfpondert peteft , nifi „ pertinacia pungenti nervos adverfus conſtautiam perſpicue veritatis . ., Hrc ille . Ec patet planissime quod Auguſtinus intelligit illum tentum *Nifi manducaveritis,* etc.de (aeramento Caere menis , id eſt de (aeramento altari» . Super pſal XCVIH. ſuper illo verbo i *Adorate fcabellum pedum eyut,* ubi dicit ſic : „ Et quia in ipſa cruce hic ambulavit, & .. ipsam carnem manducandam ad ſalutem dc·· dit, nemo autem ipſam carnem manducat, nifi prius adoraverit I „ Ft infra Tunc au* „ tem quaſcdu hoc IX'mlnu» commendavit,de ,< carne ſua locutus erat.Sc dixerat? jV /JyMtr *tnanducavent oimem* meem» mur Wefttr txrem „ *eternam* . Scandalizati ſunt quidam discipu·· „ h ejus ſeptuaginu fere, St dixerune. *j)u·* „ rus *eſt hic ferma, quis potrli eam mielhgere,* „ *C- rtcefdritvi^ ab to, & amplius* cum *eo* non „ *ambulaverunt.* Durum illis visum eſt quod „ ait. *Aifi quis mandu- avent carnem meam* . non *habehu \itam eiernam* Acceperunt il- „ iud ftulte , carnaliter ; illud cogitaverunt » „ & putaverunt quod prrfcifTurus elTet Domi- „ nu» panicula» quasdam de corpore ſuo. & „ daturiki illis, & dixerunt : *Duru eſt bic „ ferma.* ipſi orant duri , non sermo etenim o fi dori oon edent , ſed mites eiTeat, dice- „ rpnt fidi Non fine cauſa hoe dicit .nifi quod ,i eſt ibi aliquod ficramentum latens , manen- M ics cum illo , leves non duri , & diſeerent „ ab illo, quod . illis ditccdentibus , qui re- „ manferunt didicerunt. Nam cum remanfis- sent cum eo diſcipuli duodecim , iliis re- „ cedentibus, fuggetTcront illi tamquam do- „ lentes illorum mortem , quod ſcartdelirn11 sunt in verbo eius & receſſerunt , ille au- „ tem inſtruxit eos, ſc ait illis.· *Spiratis eſt „ qui vivificat» caro autem nihil prodeſt. Verba que locutus ſum vobis, Jpiritus eſt&vita.* „r Spiritualiier inielligite quod locutus tum- „ Non hoc corpu» quod videtis manducaturi „ eſtis , & bibiruri illum sanguinem quem „ fusuri sent qui me crucifigent. Sacramen- „ tum aliquod vobis Commendavi tpiriualiter intellcdum , vivificabit vos ; 8t ſi neceſie ., eſt visibiliter illud celebrari , oportet tum invisibiliter intelligi. „ Hcc ille · Ex quo patet , qood plane loquitur de corpore ſuo naturali , quod traxit de Maria , quod credimus ia viſibili sacramento eſle exiſtentia spirituali, que eſt res ſacramenti ſpiritualis , quam primo docet adoiare in sacramento ut verum Deum & hominem , antequam manducare . 2 Docet quod ejus manducatio 8c bibitio non eſt carnalis, id eſt admodum alterius carnis, quae,cum comeditur,laceratur; ſed ſpiritualis in ſacramento, quia manducatio ſscramentalis eſt manducatio ſpirttoalis, in qua ſpiritualiter manducatur corpus Christi , non carnaliter .

Et inde patet quod in his verbis Augusti- Ani plurhnvm écran» tatclligeodo per fttaiducationem myftld corpori», eam que fit ahs- que ſacramento. Bine autem loquitur de «a, qu· fit in iacramento, poſt quam hic dicit ,· Sacramentum aliquod commendavi vobia*. id eſt ut manducetur in ſacramento ſpiritualiter, ſacramentaliter, non carnaliter · Quod ſacra-- mentum quamvis viſibilirer eeUbrari neceſſit eſt, oportet tamen invifibilitCT, ſtt ſic ſpIrItualiter Ac sacramentaliter illod intelligi. Et patet quod Hoc nnn«poteſt intelligi de corpore myſtico diffuſo per orbem , quia illud non adoratur in Aeramento ſed de corpore Chriſti rtali Sc naturali , de quo dicit ·. *NM manducaveritis, Scc* 8c quod neeeſſe eſt viſi* Bbiliter celebrari in'ſacramento Hrc ille.

ANNO CHR1STI >4,<'

Item Auguſt. homil. 23. ſuper Johannem , ſuper eodem verbo ſic dicit : „ Quomodo qui· „ dem detur, Icquiſnam modus ſit manducat»· „ di panem illuni Ignoratis ; verum niſi manducaveritis carnem, & biberitis ejus ſanguinem , „ non habebitis vitam in vobis Hrc ille · Et quia dicunt quidam quod illud evan* gelicum diſlum *tVtſi manducaveritis,* debet solum intelligi de manducatione ſpirituali , & non ſacramentali & viſibili , ſlmihter & bp bitione ! ſubdis infri parum, Idem in eadem homilia dicens: „ Huius rei ſacnmentum, id C, , eſt unita· corporis *6c* ſanguinis Chriſti , a» „ licubi quotidie › alicubi etiam intervallis „ dierum in Dominica mensa preparatur , „ & de mensa Dominica ſumitur , quibusdam „ ad vitam , quibusdam ad exitium ., Hæc itle . Item ad idem eſt Origenes homil XVI. in Numerorum , dicens '. „ Dicant ergo nobis „ quis eſt iſte populus, qui in ufu habet fan·· ., gdinem bibere? Hi erant, qui & in evan·· „ gelio audientes , qui ex Judcis Dominum », ſequebantur, ſcandalizati dixerunt.· Quis po· „ teſt manducare carnem & bibere ſanguInem? „ Sed populus Christianus , populus fidelis ,· „ audit hrc & ampleélitur, & sequitur eum „ qui dicit: *Mſi manducaverint carnem meam j* „ Scc. Ej utique qui hoc dicebat, pro omni- „ bus vulneratus eſt: *Ipſe enim vulneratus eſt* D.. *pro peccatis nſtIrij* , ſicut Iſaias dicit. Bibere „ autem dicuntur ſanguinem Chriſti , nonſoluid ., factamentorum ritu, ſed St cum fermonese- „)us audimus Hrc ille . Ex quo patet qood populus Dei dicitur bibere ſanguinem Chriſti ritu factamentorum, aſtriclus illo Chriſti prrcepto. *manducaveritis carnem,* &c.

Item ad idem eſt Johannes Chryſoſtomus in ſuo dialogo lib. 3. c. 1. „ Illud eſt myſte- „ num, ſine quo nobis nec ſalus, nec ea ,qur „ bona ſunt promiſla divina redduntur. Nemo „ enim valebit ingredi in regnum coelorum , „ niſi ex aqua renatus fuerit & ſpiriiu , & qui <3 „ non manducat Domini carnem , nec bibit ejus ſanguinem , non habebit vitam cternam; E„ qur per nullius alterius , quam ſanéli ma« „ nus efficiuntur ſacerdotis .„ Hrc ille. Et pa- tet iterum qualiter iſte ſandus exponit praefatum textum Chriſti.· *Niſi manducaveritis ,&e.* de manducatione & bibitione ſacramentali , qur duo habent effici per manus ſacerdotis ſandi , quod non bene intelligitur de ſola manducatione ſpiritnali . Patet etiam ex didit hujus ſandi ; neceſſitas communionis ſacramentalis , ſine qua nemo valet ingredi regnum caelorum , ficut ſine baptiſmo.

Item ?d idem eſt Innocent, lib. de miſla di cetis·

CT! C«M . *Hee quonefasm^u fecerint*, &c.

ANNO CKIBTI «♦M.

„ perceptione corpori* *8t* (anguinis Chrifti mi-
„ gna oobis eft adhibenda difcretio. Gaven-
„ dum eft enim fi nimium differatur, ne mor-
„ tis periculum incurratur. Domino proteftan-
„ te.* Atyf aumducovemi/ *carnem,* 8cc. Si ve-
„ ro qui- indigne fufcipiat, judicium damna-
„ tioniaincurrit, Apoftoloconteftante: *Qui* mon>
„ ducat Atftir *indigne, judicium fibi,b.c.* Ideo*
·» que juxta vocem ejufdem Apoftoli, *probet*
„ *feipfum homo, & fic de pane illo edat & de*
», *calice bibat* . Ingens itaque nobis indicitur
m bene vivendi ntceflitas, ne corpus Domini
», nobis indigne fumendo, judicium fumamus,
„ vel (umere ceffando, nihilominus mcurra-
m mas periculum. Neceffatio quippe mandu-
„ candus eft agnus, ut a vaftante angelo pro-
„ tegamur; nec exire poffumus de Ægypto,
„ nifi celebrando phafe, pafchalem agnum co-
„ medamus. Et ante hoc dicit: Quod necef-
„ fe eft quod homo fe preparet, ne ceffan-
„ do incurrat p-riculum.„ Htsc ille. Ex quo
patet quam plane ifte papa intelligit 8t exponit illum textum Chrifti.- *Nifi manducaveritis,* que Apoftolo teftante , aliquando peffunt indigne fufeipi ad judicium . Secundo patet quam neceffatio manducandum eft hoc f.-cramcntum; quia, ut dicit. Nullatenus poffumus exire de ffgypto vitiorum, nifi illud facramentum digne manducemus. Patet etiam quomodo textus ille: *Nifi manducaveritis*, &c. bene & catholice de communione intelligatur facramentali. Ncc valet argumentum adverfariorum dicentium quod aliqui doflores etiam eumdem textum inveniuntur exponere myftice 8c fpiritualiter, cum hoc non fit admirandum, quod eadem littera poteft pluribus modis exponi vere & proprie, cum habeat plures fenfus a Chrifto 'ibi inditos & a Spiritu fanflo flagitatos.

Item, dominus Armachanus lib. IX. de qu<-ftionibus Armenorum cap. VIII. trafhns hunc textum- *Nrfi manducaveritis*, &c. & exponens de fpirituali manducatione quod int... & inter cetera fic dicit*. „ Si quis vero difhim
m Salvatoris omnino velit accipere de manducatione & bibiiione facramentali, tunc in
„ telligendum eft cum modificatione , fcilicet,
», quod utrumque furnere certo tempore, aut
„ velle (umere, & effe paratum ad hoc quan-
„ tum in ejus poteftate eft , eft neceffarium
„ ad vitam fpiritualem habendam ; quia nifi
», quis adulturchnftianus effet paratus ad hoc,
„ quantum in ipfo , contemneret fidei facra-
„ mentum, & vita careret; fie fie confiât ti-
„ bi juxta hunc fenfum . quod hxc auôori-
„ tas Chrifti pro parte eft affirmativa quæftio-
», nis propofitz. „ Hxc Armachanus.

Item Eufcbius pro eodem, qui in fermone de manna pane ccckfti quem fic incipit: Magnitudo cceleftium beneficiorum, dicit:„ Ad-
„ verte quam evidenter conftet vini creatu-
«, tam Chrifti fmguinem nuncupandam. Quidv quid adhuc de hac duplici fpecie videas
„ inquire, ipfo Domino attcftante, cognofce.
«, *Ntfi,* inquit, *manducaveritis*, &c.„ Hxc ille. Et patet quam plane doGor ille pradiclum textum.- *Nifi manducaveritis. Scc.* exponit de manducatione & bibitione ficratnentali . que fit in duplici fpecie facramentali quoad omn.s fidele*.

Cum autem plurimi adverfariorum divinifimz communioni fub utraque fpcCie quoad

in A laicos, propter tot teftimonia & fanflorum anfloritases rcfiftcre non valentes » ipfim com-- munionem benedicis eucharifiie fub utraque fpecie ad laicos fideles concedunt , quantum in fe , & de fe efle licitam & catholicam, quia a Chrifto inflitutam & ab apoftoli* ÔC ecciefia primitiva praflicatam , & hxc eorum conceffio patet per eorum plurima (cripta, fed in hoc latibulum omnes confugiunt , dicentes : quod ipfa communio utriufquc fpeciei non fit de precepto . Ideo in noftra pofitione apponimus affirmando : *Quod toti ctedcntium populo eft a Domino precepta [aleatore.*

.... ANNO CHRIST! MM-

Iftud fundatur in evangelic Chrifti Matt. ad. ubi fic dicitur . *Cenantibus illis accepit Jefus* H*panem* <5- *benedixit 6- fregit, deditque difcipulis* Ł*uit* &' *ait ; decipite* «$' *comedite, hoc eft corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit & dedit illis dicens·, finite ex hoc omnes* ı *Hic cft fanguis novi te/lamenti, qui pro mullis effundetur* >n *reniijfioncm peccatorum .* Et idem ponitur Mare. 14. St Luc. 21. ubi apponitur ad noftrum propofitu.n: *Hoc facite in meam* com*memorationem* . Per que verba , fcilicet *Hoc Jacite.* intellexit non folum confectionem, fed manducationem & bibilionem facramentak-n. Huc patet per gloffam intcrlinearcm fuper illo vetbo Luck XXII. *Hoc facite,* ubi bc dicitur.- Id eft accipite fit alii» date, lise glolfa t quod intelligendum eft de prima &c fe-Ceunda fpeciei . ut fcilicet illam primum foil facerdotes accipiant, & demum aliis tradant, ad fenfam illius cantici ecclefiK, quod in (olemnitatibus fefti corporis Chrifti canit ecciefia , dicens : Dedit fragilibus corporis ferculum. Dedit ftc triftibus (anguinis poculum dicens accipite quod trado vafculum, omnes ex eo bibite . Sic facrificium iftud inftituit» cujus officium committi voluit fpiis presbyteris, quibus fic congruit , ut fumant 8c denC exteris . Similiter Lira fuper illo vetbo *Hoc facite* i. Cor. XI. dicit:,. Per hoc inquit in-„ jungitur ecckiie hujus (aeramenti ufus. „ Hkc ille.

Aües tenir diei. Qvoi cornmunio utriue^ue tpee ei quo- ad oon con ücimee· '«» - Cbu*m Pr<<eP<-

Secundo hxc verba , *Hoc facite tn meam f) commemorationem* , dixit ea preceptive, ficut dicit Damaicenus lib. 4. tuarum (ementurum fic dicens · „ Dixit Dominus Jefus : *Huc eft „ corpus neutn , (fi hic eft fanguis meus, & „ hoc facite* omnipotenti ejus praecepto, donec veniat : „ Hxc ille . Ad idem eft Pafchafius traclatu fuo de corpore Chrifti cap. ii. fic dicens:,. Cede, o fili, quia ita eft, quo. „ modo ipfe dixit , & dubitare faflum non „ potes. Ipfe mandavit, & c.catum eft.prep ceptum pofuit: in meam commemorationem „ facite. „ Pto eodem eft & Lira jam allegatus fuper verbo przdiflo fic dicens: „ Per „ hoc , inquit, injungitur ecclefiz hujus fa-„ cramenti ufus.„ Ila:c ille, &c. Et ifta eft E lententia Thome parte 3. queft. 80. art. XI. ubi fic dicit. „ Spirituali* manducatio incluv dit votum feu defiderium percipiendi hoc „ (aeramentum: & ideo manifeftum eft,quod „ homo tenetur hoc facramentum (umere non „ folum ex ftatuto ecckiie , fed etiam ex „ mandato Domini dicentis . *Hoc facite in „ meam commemorationem.„* Hzc ille. Et pv tet quod fumptio hujus (aeramenti eft a Do? mino prKcepta *6c* mandata per verba Chrifti pr*ditfta, & quia illa verba: *Hoc facile,* Chnftus bis repetivit,St (uper utraque fpecie dixit; fequi-

tnr , quod utramqae fpeciem Cbriflus pntee* 'Â.KINn "P'† ' Aflumptum P*,ct P«r Apoftalum «. Cor. CHtttrr·» t4l) XI. uhi poft verb* ftper prima fpeeie dixit : 1 Zfac *facite·*, & poft calicem dixit t *Boe facite quotiefcumque* ***Metit.*** Et patet quod illa verba pneceptivai *Bac facite,* cadunt fuper mandueationem 8c bibitionem tacramenulem , St non folum confWliooem . Et ad hoc eft Cyprianos martyr epiftola 34. attendens fit pr«eeptum efle.fic neceiStatem circa fumptior 1 hujus facramenti integri dc dicent.* „ *Qaod fi* „ nec minima de mandatis dominicis licet fcl» vere, quanto magis tam magna, tam granh dia, dc tam ad Ipfam Dominic· paflionis dc «, noftr· redemptionis tecramentum pertinen„ tia , fas non eft infringere , aut in aliud, Bm quam quod divinitus Inftituit, fic humana », traditione mutare. „ Et Idem in eadem epiftola ante hoc dicitI », Quod fi a Domina », pnecipitur , dc ab apoftolu ejus hoc idem *n* confirmatur dc traditur , ut quotiefcumque » biberimus , in commemorationem Domini », faciamus » quod fecit Dominus : invenimus „ non obfervari a nobis quod mandatum eft, „ nili eadem qu· Dominus Jefu» fecerit. nos », quoque faciamus.», Hsec ille. Et patet piane ex didlio egregii martyris , quod commanionem eucharifticie , videlicet manducationem dc bibitionem facramenti , ponit inter magna êc grandia mandata, que nulli hominum fas eft infringere, vel in aliud, quam Dens infti-C tuit, mutare. Et hic deberent cavere univerfi adverfarii , quod , non obftante tam grandi mandato Domini & apoftolico , mutant inftitutionem Chrifti humana fua traditione, auferendo communionem calicis a populo fideli ,

fub una tantum fpecie eidem communicare inftituendo ', St hoc videtur fapere grande facrilegium , ficut poterit ex didis & dicendis hic recolligi .

Secundo, quod ipfa communio utriufque fpecici toti populo credentium fit a Domino praecepta falvatore, patet per illud Joan. vi. ***Nifi manducat eritis*** , &c. Quod verbum, ficut dicit de Lira, fub eodem textu, importat pra?eeptum ergo tenetur illud diflum prece-D ptive.

Ad idem eft Thomas in fuis quatflionibus fuper 4. quxft. 51. dicens;,. Ad objeôum fe„ quens , dico quod duplex eft confirmatio, ., quedam ad opera conteflabilia , & hoc fit », per facramentum confirmationis: alia eft ad », opera delcfrabilia , & hrc eft per cucharifliam. Patet fuper illud Joan. VI. *Nifi man„ ducaveritis,* &c. Ubi glof. interlinearis dicit. „ Sine hoc vita temporalis haberi poteft, fed », non «terna.· „ H«c Thomas: Et patet tam ex diflis hujus famfti , quam ex glof. interiineari , quam allegat, quod ifte textus Chrifti intcIligitur praecipue de manducatione fic bibitione facramentali . Et ad idem verba gloifeE refumuntur in legenda corpori» Chrifti , ubi inter leâiooe· feriales fic legitur.* „ Arnen,a„ men dico vobis: ***Nifi manducaveritis carnem,*** „ flte. Quomodo quidem detur & quifnam mo- M dus fit manducandi licet ignorati» ·· tamen „ ***Nifi manducaveritis,*** Sic.

Adhuc pro ifto , quod fit precepts ipfi communio , funt & aliorum doâorum fententi· perfcrutandse . Igitur adhuc ipfe Thomas eft adducendus , qui in fais feimonibas de corpore Chrifti , feraient 20. qui intita-

Alatur de tertio modo manducandi, fcilket de facramentali & fpiritaali finaI , fie dicit in forma t „ Cam enhn triplex fit modu» man„ ducandi , fcilicet facramentali» tantam, qao M mali Chriftiani aanducaot , fic tamen non „ manducantor ; fpiritualia tantam, quo boni „ non manducant , fic carnea manducantur ; „ facramentali» 8c fpiritualis timui , quo bo„ ni Chriftiani manducant dc manducantur . „ Reflat ergo ad divifionis hujus fufficien.. tiam multitudo quidem malorum» qui nec „ manducant , nec manducantor , id eft qui M corpus Chrifti non fufeipiunt, & ideo «ter„ na morte peribunt. Iftorum tres fpecie» funt, „ five turmr . Primi infideles » fecundi né„ gligentes, tertii funt contemtores . Infideles, „ quorum corda , per malitiam fuam fallente „ diabolo, five excacata funt, ut non poflint „ cognofcere & credere divioa facramenta», „ pro falute mundi mirabili fapientia Dei in,< ftituta , Négligentes funt, qui temporalibus „ lucris & fccularibus negotiis in tantqps fe ,» occupant, ut facram communionem tempo,» l'à debito negligent. Contemptores funt,qui „ fceteribus fuit tanto amore Inherent, quod „ corpus Domini penitus fumerc parvipendunt. De primis Joan. VI. *Quomodo hic poteft no„ bss dare umm fuam ad manducandum?* qua„ fi diceret.* Non credimus quod dare poftit. Sapient. II. *Erraverunt impii, exceecavtt enim* „ *eas malitia eorum , & nefetverunt [aeramenta* „ *Dei* Joan. 3. Qui *incredulus eft filio, non* v»~ », *debit vitam ; fed ira Dei manet fuper eum.* ,» De fecundis Matt. 22. *Aftfit rex ftrvos fisos* „ *vocare initvatos ad nuptias,* dicens·. *£ccc pran„ dium meum paravi , venite Jtd nuptias. /Ut* „ *autem neglexerunt & abieiuht-_iufii±_sii villam* „ *fuam, altus ad negotiationem.* Glofla. In vil„ lam ire , eft terreno labori inordinate infi„ dere negotiari vero, terrenis lucris nimis », inhiare . Talos qui prandium divini facra„ menti negligunc, quamvis fidem & quaedam „ opera caritatis habere videantur, tamen ni·» fi peeniteant damnabuntur. Johan. VI. *Nifi* » *manducaveritis,* kc. Super illud Eph. 3. Oro „ ut poflitis comprehendere quæ fit fublimitas ·» St profundum. Dicit glof. Profundum cari·» tatis funt ecclefiaftica facramenta qua: funt ” profunda 8c inveftigabi1ia,& funt fundamen·» ta caritatis , fine quibus nop valet caritas, ” id eft exteriora figna caritatis non valent ad » falutem «ternam fine facramenti» ea ncgli„ gentibus num. 9. Si *quis mundus eft , & in* „ *itinere non fuit* , id eft impedimentum non „ habet jufle neceflitatis , Ct' *non fecit phu„ fe , eitermtnabitur* anima *illa de populis* „ *fuis , quia facnficium non obtuht Domino* ,· *tempi.'e juo , peccatum tpfum ipfe portabit.* „ De tertiis 2. Paralip. 30. *Perrexerunt Carfa„ res cum rpiftolts ex regis P^echia imperio* „ *V pnnetpum ejus in univerfum Jfrael , prs„ duofites : Peverttmini ad Dominum Deum* „ *veftrum , venue ad fancluarium ejus* , fci„ licet ad faciendum phafe , id eft ad fufei„ piendum corpus Domini , & quidam viri „ acquidcentes conftlio, venerunt , aliis Ir» ridentibus , & fubfannantibus eos . Johan. „ 3. *Hoc eft judicium, quod lux venit tn mun„ dum , dr dilextrunt homines magis tene„ bras quam lucem . Erant enim opera eorum* „ *mala* . Quafi diceret : jufto judicio judi», cantur St condemnantur , qui plus di-

ÀNNO CMurn »♦>>

0 liguât peccatis fuit taharere, quam fe prc-J
' 11 n parare fc Chriftum fufeipere. Canoni Qui
cwtrn " Pro fetterita* f"** ^u°bus »«I iribus annis
(„ non communicant, excommunicandi funt,
4 " „ donec poenitentiam agant. Lue. 18. Afemo

„ virorum illorum qui vocati funt <#' 90 verten runt, gufiaburu canam* meam- lire Thomas in form. Ex cujus didis patet primo, quod ifte fandus loqutos de tertio modo manducandi, fcilicet (acraœentali fit fpirituali fimul, dieft› quod omnes négligentes isto tertio modo manducare corpus & bibere ftnguinem Chrifti * quod eft prandium divini facramenti, aeternaliter damnabuntur, quamvis fidem & quedam opera caritatis habere videantur, probat per illud didum Chrifti: *Nifi manducaveritu,* &c.

Secundo probat ex dido apoftoliQuod caritas non valet fine iftia facramentis, fcilicet corpore fit (anguine Domini, nec exteriora ligna caritatis eis valent ad falutem rternam : cujus rationem dat, quod ipfa funt fundamentum ver· caritatis.

Tertio non habens impedimentum jufta neceffititis, & non faciens phafe, id eft non communicans facramento eucharifiic, ejus, inquit, anima eft de populo Dei exterminanda.

Quarto patet, quod rex Ezechias, fc principes etiam imperaverunt & mandaverunt univerfo Ifrael, ut veniant ad fanduarium Dei, & faciant phafe, id eft fufeipiant ficramenta divina.

Quinto patet, quod omnes négligentes fe pneparare fc fufeipere Chriftum in facramenris, jufto Dei judicio excommunicantur & condemnantur , quod probat ex evangelio Chrifti.

Sexto patet, quod uon folum tales a C.htlfto & fuo evangelio, fed etiam ab ecclefia funt excommunicandi & condemnandi pro eorum negligentia, quotifque pœnitentiam egerint.

Septimo patet terribilis prophetia de talibus, quia fcilicet, nemo virorum illorum qui vocati funt, & non venerunt, guftabit amplius canam Chrifti. Ex quibus fummarie concluditur, quod omnes Chrifti fideles tenentur non negligere , fed præparare fc ad digna.» communionem facramcnialem. Primo fub carentia vite ctems. Secundo fub perditione caritatis. Tertio fub exterminatione anime ; quarto fub divina excommunicatione-, quinto fub feparatione ab ecclefia ; fexto fub cans Chrifti eterna non deguftatione. Ex his planiffime vide·i poteft, fub quantum rigido & diftndo Chrifti precepto tenentur omnes Chrifti fideles facramento cachariftie communicare; cujus rafionem ponit Thomas in eodem fennone dicens·.,. Quia fic communicare fa- „ cramentaliter, fc ultima & optima pars de „ primis duabus , fcilicet de manducatione „ facçamentali tantum Ôc de fpirituali tan- „ tum, quam debent omnes fideles tamquam „ optimam partem eligere ; „ Unde fubdit „ Thomas fic in forma:,. Primus modus eft, ,, manducare facramentaliter tantum Ac non „ fpiritualiter ; fecundus modus, manducare „ fpiritualiter tantum, & non faeramenrali- ,, ter,* tertius modus est, manducare facra- ,, mentaliter & (piritualiter fimul. Hanc ulti- „ mam fc optimam pattern , fcilicet de pri- *n* mo modo comedere fpiritualiter, eligunt; » & fic ex utraque parte, quod melius eft » comedunt, & id ▮ multum felices funi

* Ecclefi 8. *Laudavi igitur latiiiam,* «o *quod* » non *effet homini bonum fub fole, nifi quod* — ,· *comedent & bibent, atque gaudent,* quafi ANNO · dicat.· expertus fum plurima genera gau- CHR,STI » diorum, & deleâationum carnis fc mundi, *4)>' ▮ fc hsc omnia vanitas, & finis eorum moe- ▮ ror & ludus ; unde laudavi pre omnibus » latitiam, fcilicet veram, id eft teftimonium 0 bon· conficienti·, quod non effet homini » bonum fob fole, id eft melius in hoc mun- » do , nifi quod comederet, fcilicet panem , » qui de coalo defeendit, id eft corpus Chri- » fti, & biberet vinum quod laiificat cor 0 hominis , id eft ftnguinem Domini Haç Thomas in forma. Ecce quod facramentalia B& fpiritualis manducatio eft multo melior fc falubrior quam fola fpiritualis , fc ipfa tamquam optima pars fidelium magis eligenda . Si ergo fpiritualis eft de pnecepto, multo magis fpiritualis & facramentalis.

hem , Pafchafius traAatu fuo de corpore 0 Chrifti, cap. as. fic dicit: Quotquot ergo in 0 Chrifto baptizantur, Chriftum induunt, Sc » panem angelorum comedunt. In quo oimi- » rum myfterio benedixit Ifaac filium fuu-n » Jacob , quafi nulla effiet alia benedictio quam 0 frumenti , fc vini , fcilicet in pane corpo- » ris Chrifti & potu fanguinis, qusc de agno » corporis nobis quotidie per officium facer- 0 dotis maturefeunt & comedimus , fcc. Et Co idem a^. cap. fic dicit: Nemo a carne Chri- » fti fc (anguine extraneus deputetur, nili » qui feipfum , culpis exigentibus, abfeidit . o Ecce qualis ordo. Nam qui non manducat o carntm Chrifti nec bibit ejus fanguinem , 0 procul dubio nec habet vitam in fe ma- » nentem . Hrc ille. Item , Albertus magnus » in traflatu fuo de officio miff· dicit.· Chri- › ftus fub una fpecie panis corpus fuum tra- › didit , & fub altera fpecie vini tradidit (an- 0 guinem , & fic fervandum inftituit, & cum » Chrifti aflio noftra iit inffruclio , pro ceno » hxc duo fervanda nobis pr.eccpit. & ideo » cx pnecepto Chrifti , fub una fpecie eor- » pus , & fub altera tradimur fanguinem. Et » infra .· Oportet autem propter effectum fa- ·· cramentalem , ut languis ibi habeatur ex » virtute facramenti ad nutriendum pertmen- » te , fc ideo oportuit ut effet ibi confeQio ·' cx elemento potus, ficut fuit ibi confellio ·' ex elemento cibi , qoia aliter facramentum » in virtute & ratione (acramentali effet im- 0 perfeflum, quia non fignificarct perfetfum » alimentum; qu.a nullum alimentum homi- » m$ perficitur line potu, ficut patet fatis per » ea q te in ante habetis, fatis bene dicla » funt. Hac ile. Ad idem dicit Bernardus » in iermone ad Petrum de corpore Chrifti: » Benign illime , inquit , Jefu nobile fatis ipon- 0 ix tu« dotalitium indulfifti, ut vel fic te- <0 neret columba tua dulciffimum memoriale o dilecti tui. Chnftus enim pridie quam pa- 0 teretur, dificipulis luis hujus facramenti for- » mam pratfcripfit, efficaciam explicuit. Idem » fieri prxeepit , form· præfcriptio in pane 0 & vino. Notate ordinem. Cum adhuc coc- » naret, a menta furrexit . difcipulorum pe- » des Dominus univerfitatis lav it , & dein· » de ad menfam regretfus, ordinavit facri- 0 ficium fanguinis & corporis, feorfutn pa- 0 nem, feorfum tradens fc vinum. De pa- ›' ne ita dicit·. *Accrue* ó· ci tncd.rr, *&c. hoc* » *efi*

Ç5* » e# *eorjnts meum,* De vino fimiliter: *Bibite* Å „ guinis, prsfumpfii fingulariter manducare.
„ *ex hoc omnes·,.* Hee Bernardus. Bx eujus „ Itaque aliqui , aliis efurientibus , ebrii ex'™ I
αχvó KΓ^ pjuet, quod' Chriftus hoc totale facra- „ hoc erant. Ecclefi* tamen Romana in ufu ANXO
CHFUST1 mcwuin Dtriuique fpecie» tradidit toti eccle- „ habet folum vinum calicis (u) conferre c^RlsTI
fi-, & fie communitati fidelium, & in fum- h poft communionem corporis Chrifti , w
pttone fic fieri precepit . Item, ad idem eft „ forte per negligent»*™ , que forte poflet
dodor Durandus iuper 4- fententiarom difl. m contingere in miniftrando in multitudine » «ouccra-
ii. ubi ponent quaeftionem, utrum manduca* ·» propter facramentum fanguinis Chrifti fi-
tio facramenti eucharifiis fit de neceflitate fa- *n* delibus quibufeumque aliquid effunderetur calici poet
lutis, inter alia determinando quæflionem, fic *f* de rpfo facramento , quale periculum non communio.
dicit.* „ Alia aero factamenta de neceflitate η eft in miniftratione corporis Chrifti fide- nem cuperv
„ Glutis ratione pnecepti divini ; quia cura ·» libus indiftinfle . Et ideo populo facra- funditur..
„ omnia facramenta inftituta fint propter fa- „ mentum fanguinis non miniftratur, quam-
„ lutem viatorum, non videtur quod abfque vis fieri poflet licite. „ Hae Armachanus.
„ contemtu homo viator pofln talia totaliter Cum autem multum ^accommodum fit in Qiwd reel*·
, omittere, habita op'portunitate miniftri vo- Bmateria fidei ipfi ecclefia primitive, primi primitiva
„ lentis & valentis. .Unde fi talia facramen* tias Spiritus habenti, conformari , cum no-
», ta , non recipit, puta euchariflram & ex- ftra convetfatio Chrifto & apoftolis propin- libIM * 4^
„ tremam undionem, videtur contemnere præ- quior , & eorum dcflrina ficut luna foli vi- ftiuu.
h ceptum divinum . Et infra.* Fft ergo eu- cinior, tantum luminofior, fanflior, & omni
„ ch.vifti* de neceflitate falutis, ratione prs religione Catholica decorofiur , ruuribus pul-
„ cepti divini, ac etiam ratione precepti ec- chrior , fide purior Ac ex confieqaenti imi-
„ defle, ut habetur ex concilio generali ex· tabilior *i* de qua dicit Apoflolus :' *Ipfi enim*
„ tra. de peen. 8< remjfs. capitulo , *On.nrs u-* *fcitit » fratres quemadmodum vos oporteat imi-*
„ *triufque fexus.* „ liæc ille. *tari nos non aliter , quam ficut habetis for-*
Item, dominos Armachanus Ilibernix pri- *mam nofiram* Et alibi dicit Apoftolus : *I"i*
mas, lib. 9. de quæftiombus Armenorum cap. 7. ubi Joannes quaerit.· fie t „ Dic nunc, Li- *que , fratres , flate* <5· *tenete traditiones quas*
„ cet unqu'tn communicare indiftindc fub u- *diduflis , five per fermonem , five per epi-*
„ troque factunento corporis Ac fangUini'? <3c *fiolam nofiram .* Et hoc Bcda notat in horni-
„ reipondet Hichardus, tie dicens; Juxta fa-C lia infia oftavam Afcenfionis fuper evang*·
„ cram fcripnnam licet communicare quof- fio , trnr-f *Parachtvs Spivits ,* fic di-
.. cumque fub utroque facramento. Paulus c- cens : 1'crfi.cb' n vitae magifl: rir.m eft rcclc-
nim apoftolus fcriber.s toti ecdefix quæ e· fi» pnmi'ivs acltis imitari. It infra: „ Nec
„ rat Corinthi . omnibus eis tam viris, qnam „ dubitandum , quia quorum nunc vefti-
„ mulieribus de hoc facramento loquens, tic „ gia fequimur , ad eorum in futuro fimus
dicit t. Corinth, ir. *Si quis videtur conten-* „ praemia perventuri , â quo declinate eft
t.rfys efie, nm *t.i:em confuetudinem run ha-* „ ftultum & imperfeftum fequi erroris de*
„ *Ifw,* de. I t c mfequentcr *adjungit:* Qr/o- „ vinm . Eledi itaque 8c ipfi veri filii Ifrael
„ *itefeumqtte manducaverint panem hunc cfi ca-* „ dicant potius illud num. 20. Ac 21. Fin
„ *licem bibentis, mortem Domini annunciabilis* „ *regia gradiemur , non declinando ad dexte-*
donc: veniat. ft.ique quicumque manducaverit „ *rem nec ad finyham.* Qux via, eft via ec-
panem hunc, & Inherit calicem Domini indi- „ deux primitive , « qua exhorbitare in fi-
>. *gne , reus,* crr. *Piolet autem je, C~c.* Con- „ de , doflrina Ac moribus , grandis error
„ liat quod loquitur eundi; fidelibus Corin- „ eft . „ Et fubditur ; Fer tritam gradiemur
„ thi & toti illi ecclefi». Sic enim incipit ii viain 8< publicam ; quam fcilicet pedes fan-
lam epifli lam.· *P.iultit apoftolus* , C-'c. *eccle-* Dclorum ecclefix primitivae & fandorum do-
„ *fié Det qué efi Corinthi ;* 8* cis fiiadtt, non «florum attriverunt , non pedes modernorum
„ dubium , omnibus ratione utentibus, cap. errantium, ipfam matrem , vcluti degeneres
„ I. dicens: *Propter quod, carrffimi, jugite* / A filii, motibus, operibus & imitatione negan-
». *idolorum cultura* , cujus fiufionis rationem tium & relinquentium ;' de quibus dicitur
„ confequentcr fnbjungit fic ! *Que triiiio/ant* Proverb, t,. *Stulitis defptcit matrem fuam.* Ele-
„ *gentes, détnoniis immolant* d* *non Deo. No-* dis Dei dicitur Prov. 1. *Audi, fili mi,difcipli-*
„ *lo autem vos fieri /ocio, dtmontorum* . Sicut *nan: patris tui,* Chrifti, *tjr ne dimittas legem ma-*
„ igitur omnes debent idolorum culturam fu- *tris itis,* id eft ecclefi® primitiva. Nam imitari
„ gare, fic omnes innuit debere calicem Po- meliores , Ar exemplo meliorum vitam Com-
„ mini bibere , Ac efle participes ejus menfse, ponere Ac mVires tegere, femper erat prudcn-
», quod verba fuperiora fatis oflemlunt, cum tum lententia. Illa autem exempla digna funt
>, indiftindc loquatur omnibus, *Convenientibus* imitaüone, que excellentiora funt pittate,ut
„ *vobis m ecdefiam.* Addens, quod *umifqutfque* dicitur di. 9. *Sana.* Et concordat di. 20. *De*
„ *camam fuam pitfumit ad manducandum,*con-E *quibus* , ubi dicitur, quod exempla antiquo-
„ fequexter eos inflruens, fic dicit: *Quotiefcum·* rum fanflorum tam in feriptis , quam in fa-
n *que manducabitis panemCc calicem Domini bi-* illS , funt perfpicaciter recordanda & imitan-
,· *betis, mortem Domini annunciabilis donec ve-* da, quod vult fandus Beda in aufloritate fu-
,I *niat.* Omnes qui potuerunt fe probare, fi- pradiila/quod fecit ipfe una cum Auguftino,
», cur fubjungit : *Ptobet autem feipfum homo ,* Hieronymo, & ceteris plurinu*· fandis in do-
m qui tarr. de pane, quam de calice partici- cendo fequendo ecdefiam primitivam in
„ pare voluit, gifm omnibus ttadat dodrinam adminiftratione eucharifiie fub utraque fpe-
„ totam prxmiifam . Item hoc fatis oftendit cie. Propter quod eorum dodrina potius eft fe-
„ ex hoc quod reprehendit eos indiftinde, quenda , & ~via eorum fecurius ambulanda,
„ fcilicet quod unuiquifque ccenam fuam.fci- quam via modernorum a lege Domini ober-
»< licet tam facramentum corporis quatn fan- rantium . Quare poft legis fundapnenta Ac fan
dotum dodorum, pro utraque fpecie divinif*
fimas

fima communionis ad laicos jam addufla.A,. rem folis fc lurae'die Dominico *6i* fccun-
PriMlra reftat ecdefia primitive diligenter a- , d* feria deprehenfi fuerint jrjunare ; uno·— ■
fpfcwe et pcrtraâare. , enim perverfitatis fuo opere bis impii, bis
,4JJ Arguit namque ipfa communio calicis pne- „ prophani funt , qui jejunium Aium ad fy- ‘
Qeod ptiaii- spud Corinthios, prout ex epiftola aol- „ derum cultum, À ad refiirrefticnis Chriftt “4”
v« ecclnia ligituf magni Paàli apoftoli , quod plerique „ inftitnere contemtum. Abdicant enim fe ia-
adverfartorum nec audent nec poliunt ra»o- „ crameoto Alutis humane, fc Chnftom Do-
vicMbtnr». nabiliter faltom denegare. ri minum noftrum , ficut in unitate - carnis ♦ *I.* vetirs·
V^I***·. Viguit etiam & tempore Dionyfii, ficut de „ noftre denegant natum, ita vere mortuum uutspodS
ηîMμoιΓ*Γ hoc Dionyfius de ecdefiallica hiérarchie, cap. „ & refurrexifie non credunt, fc ob hoc diem Aeoaem.
poMot, S. de euchariftia recitat, fic dicens; „ Cooper- „ noftre Istiti» jejunii fui moerore condem*
O turn fit indWifibilem panem difeooperiens, „ nant . Cumque ad tegendam infidelitatem
„ At in multa-dividens , & unitivam calicis , luam ncftris audent interefTe myfteriis, ita
„ omnibus pramipiem fignificative unitatem „ in (aeramentorum communione fc tempe-
„ fignificat & diftribuit, facratiffimum in iftis „ rant, ut interdum, quo tutius lateant, ore
M Cicrtficium perficiens·, „ ubi glotfa dicit; B „ indigno corpus Chrifti accipiant, fanguinem
Epifcopus five facerdoe ipfa facramenta mani- „ autem redemptionis noftre haurire dedti-
„ feftat fc difeooperit, & dividens ea multis „ nent:quod ideo vos fcire volumus, ut vo·
„ diftribuit, & hoc ipfum facit de calicq, per „ bis hujufmodi homines etiam in his mani-
„ Jignificationetn unum in multos dividens.,, „ feftentur indiciis ; ÔC ubi dcprchenfa fbent-
Dt ymti Viguit fc tempore Origenis hcc communio „ facrilega fimulatio, notati fc prociti a fo-
fob utraque fpecie* qui fcriitentm hom. xvt. „ cietate fanilorum pellantur. De talibus e-
fuper num. dicit: „ Dicant ergo nobis, quis „ nim beatus Paulus apoftolos ecclefiam Dei
„ eft tfte populus, fcc.,, ut fupra eft allegatum. „ provide monet ■ dicens: *Xogamus autem* ws,
Dratd Viguit etiam tempore Donati , ut de hoc „ *fratres , ut obfervetis eos qui dijfemtones ù"·*
ftribltur In paflionibus , & ut tangit de hoc „ *offendicula prater dofhinam quam dtdictflis*
beatos Gregorius hb. I. dialogorum cap. VIII. „ *faciunt , ù" declinate ab his,* fcc.,, H«c il-
Quod cum quadam die mifla celebrata popu- le . Ex quo patet quod communicantes fuh
lus communicaret, *êi* diaconus communicans prima fpecie & cakcem haurire declinantes ,
Chrifti fanguinem propinaret, fubito psg mo- dicuntur facrilegii crimen committere ; quod
rum impnlfu diaconus cecidit, & calicem fan- C non fieret, fi communio facramenti calicis pre-
mium fregit. Ex quo patet quod diaconus de cepta non effet. Secundo patet quod tales a
officia fuo olim porrigebat fidelibus laicis fan- focietate fimetorum funt expellendi', & fic ex·
guinem Chrifti fub fpecie vini de calice, ut communicandi,fc a talibus, ut ab cxcommu··
dé hoc fcnbit S. Thomas de veritate catholi- nicatis, eft declinandum, quod non fieret ni-
ce fidei contra ·errores infidelium lib. 4. cap. fi tales grande fccliis contra“legem Dei com-
70. ubi agit de diftinâibne ordinum.,. Aco- mitterent.
O lythi habent minifteriam fuper vafa non fa- Viguit etiam hsc communio fbb utraque De pm
„ era. in quibus facramenti materia prepara- fpecie ad laicos tempore beati Gregoni, uh- 'empore >.
„ tur ; unde cis urceoli in fua ordinatione de ipfe Gregorius fcnbi: in homiha pafchali,
„ traduntur. Subdiaconi autem babent mini- ut habetur in canone, di. ». *Quid fir.*,, Quid
O ftertum fuper vala laera, & fuper difpofi- „ fit languis agni non jam audiendo, fed b-
O tiooem materise nondum confecratie . Dia- „ bendo didiciftis : qui fanguis fuper utrum-
„ coni autem habent ulterius minifterium fu- O que- portem ponitur , quando non folum-
*, per materiam jam confecratam, prout (an- „ ore corporis, fed etiam cordis hauritur. In-
„ guinem Chrifti difpenfant fidelibus, & ideoD „ utroque enim porte agni fanguis eft pofiths,-
*, hi 1res ordines facri dicuntur , quia acci- „ cum ore ad redemptionem fumitur, ad >·
O plant minifterium fuper aliqua facra , k „ mitatiottemque intenta mente cogitatur .Et-
„. deferviuot etiam Asperiores ordines in pne- „ infra? in hoc myfterio moritur, ejus qu<—
·, paratione populi. Unde & diaconibus com- „ que otique corpus fumitur, ejus caro in fa-
„ mittitur evangelica dodrina populo propo- „ lutem pupuli - partitur, ejus languis jam in *a/p>tirur
„ nenda; fubdiaconibus apoftollca, acolythis „ manus infidelium per ora funditur. „ Hec ille.
„ ut circa utramque exhibeant quot pertinent Sed tempore Auguftmi ipfa communio fuh SAuguuinj.
O ad folemnitatem dodrins , fcilicet lumina- duplici fpecie fervabatur, ficut de hoc fcribir
„ ris deferant , & alia hujufmodi admini- Auguftinus in quodam fermone , Sc habetur
„ firent. „ Hsec ille. in eanone de confccrat. di. a. *Quia puffus*, u-
Item. obfervabatur olim communio praecla- bi fic ait: „ Vos port jejunia, port.labores »
ri calicis ad plebes tempore Leonis papc.qui „ port humilitatem & contritionem , jam in
fanâus papa, ut dicit in fermone quadragefi- „ nomine Chrifti, tamquam ad calicem, ve-
mali Dominice *Reminifcere* , qui fermo inci- „ niftis , & Ibi in menfa & in calice nobif-
pit ; Predicaturus vobis, dileÀiffimi, fandlif- E cum- vos eftis : fimul hoc fumimus , fimul
fimum maximumque jejunium; oftendens quof- „ hoc bibimus, quia fimul vivimus. H«c Au·
datn jejunium obfervsre die dominica in con- „ guftinus . hem Augufiinus, fit ponitur de
temtu refurreflionis ejus, «d fiera mentum cor- „ confccrat. di. 2. Dutn frangitur hoftia.fan-
poris Domini fub fpecie pani» acccrtiffe, fed „ guis in ora fidelium funditur, quid aliud
à facramento alterius fpeciei declinaffc, fic in- „ quam Dominici corporis m cruce immola-
quit*. O Nulla itaque vos contagionis hujus a- „ tio , ejufdemque de latere effufio defigna-
„ fpergat impietas, cum his qui fua maximo „ tur? „ lise ille.
„ obfervaatia polluuntur , fervientes potius Adhuc & tempore Cypriani communio ftjb s.
„ creature quam creatori, & luminaribus eoe- duplici fpecie ad laicos pradicabatur : unde
„ li flultam abftinentiam devoventes, quos ne- Cyprianus fanflos martyr fuarum cpiftolarum
„ mo ambigat, effit Manichxos, qui in hono- epiftola)4· Ivquens de (aeramento Dominici

ca-

ANNO CHJUCTI

calicis, dicit ad quemdam coupMcopm·:„ Quam-
quam fciatn , frater cariftune, epifeopos plu-
rimoe ecclefiis Dominicis in toto mundo di-
vina dignatione prapofitot · evangelic· .ve-
ritatis ac divina traditionis tenere rationem,
nec -ab eo quod Chriftus magifter flt pre-
cepit dt geffit, humana & novella ioftit»-
tione decedere ; cur quidam vel ignoran-
ter, vel fimpliciter, in calice Dominico fan-
Aificaodo 8t plebi miniflrando , non hoc
faciunt quod Jcfus Chriftus Dominus dc Deus
nofter, facrificii hujus auflor & doâor,hoc
fecit & docuit? „ Hac ille. „ Idem Cy-
prianus S. martyr epifiola 14. fuarum epi-
ftolarum ad Tiberianos, fic dicit. Scire de-
betis *8c pro* certo credere ac tenere, pref-
fora diem fuper câput effe, ccepiffe St oc-
cafum feculi, atque antlchrifii tempora ap-
propinquaffe , ut parati omnes ad przlium
fiemus, nec quidquam nifi gloriam vite z-
tern· k coronam confeflionis Dominkaf co-
gitemus . Nec putemus talia effe qu* ve-
niunt, qualia fuerunt illa qua tranficruntt
gravior nunc k ferocior pugna imminet, ad
qtam fide incorrupta ac virtute robnfia pa·
rare fe debeant milites Chrifti» coofideran-
te* idcirco fe quotidie calicem fanguinis
Chrifti bibere , ut poffint flt ipfi propter
Chriftum fanguineiq fundere . Hoc eft e-
mtn velle cum .Chrifto inveniri * feu id
quod Chriftus & fecit k docuit imitari . „C
B»c ille . Ad idqm S. Cyprianus epift. 37.
dicit : „ Quomodo docemus aut provocamus
eos in confeflione fanguinem fuum fun-
dere , fi eis militaturis Chrifti fanguinem
denegamus ? aut quomodo ad martyrii po-
culum idoneos facimus , fi non eos prius
ad bibendum in ecclefia Domini poculum
jure communicationis admittimus? „ Hzc
ille . Item « idem S. Cyprianus epift. 34. ad
(•cilium de lapfis fic dicit: „. Sic ergo inci-
pit & paffionibus Chrifti frateinitas in per.
fecutiombos retardari, dum in oblationibus
difeit de fangujne ejus & cruore confun-
di. „. Et infra. „ Quomodo autem poffu-
mus propter Chriftum fanguinetn fundere,
qui fanguinem Chrifti erubefeimus bibere,
qui tunc poteft lartificare in ecclefia biben-
tem turbam ? Sed quod bibitur , Dominl-
cam teneat veritatem. „. Hzc Cyprianus.

Item, Fulgentius de divinis officiis, cujus prologus fic incipit : „ Ea quz per anui cir-
culum, &c. Verbum Patrie carni β< fangui-
ni, quem de utero Virginis aflumpferat, &
pani ac vino, quod in altari fumitur, me-
dium interveniens, unum efficit facramentum,
quod cum in ora fidelium facerdos diflri-
buit , panis k vinum abfumitur k tranfit.
Parius autem Viiginis cum unito fibi ver-
bc» Patris, & in coelo k in hominibus in-
teger permanet & inconfumptus. „ Hzc ille.

Et m libris mifialibus plerifque antiquis fic feriptum reperitur , rubricaque talis habetur : Communicans alios dicat ' » Perceptio corpo-
ris Domini noftri Jefu Chrifti profit anime
tue & corpori tuo in vitam eternam . Ad
calicem autem dicat·· Sanguis Domini noftri
Jefu Chrifti proficiat tibi in remiffiooem ora-
nium peccatorum tuorum in vitam acernam. „
Irem gloffa I.rz fuper illud Proverb- IX. *Bibite* «rition *quod tnifcui vobit.* „ Vinum id *r,* eft fanguinem meum , in quo admifeetur aqua. In utraque enim fpecie communica-
bant antiquitus fideles : Item fuper illud
Pauli : *Et fic de pane ifio edat & Je calice* Met, dicit, quod hic ne mentio de duph-
ci fpecie, nam in primitiva ecclefia fic da-
batur fidelibus. Et dicit ▼ilhelmoa do Mon-
te Lauduno in facramentali fuo * titulo de *focrametui hnjat »ft,* quia adhuc in multis
locis communi&tor cum pane Is vino, id
efi cum toto facramento. Hoc iile . Idem
fuper ifiud Ifai- 15. A *faciet Dominai e-
xerdftuaa,* id eft rex angelorum, omni *papale,* id efi cleûis fuis , quia aflumuntur
ex omnibus populis in monte hoc> id efi
in monte Sion, ubi dicitur Dominus fccif-
fe cmnam difcipulis convivium pinguiffi-
mum , &c. id eft convivium cxccllcntiffi-
muto , habens, in fe omne fpirituale dele-
âamenium , quod definatur per ddeflabi-
lta bre expreffa. Tunc enim dedit difcipu-
lis corpus In cibum, 8c fanguinem. in po-
tum, fit hoc facramentum eft maxime re-
feôivum, gt per apnftolos fuos fecit 8t fa-
cit hoc convivium miniftrarl omnibus Chri-
ftianis per orbem difiufis. „ Hkc per to-
tum Lira. Item fuper iftud Zacharie IX. Quid
*crin botta» ejut, & qaid pakhrutt ejat ni
fi franeatam eleâotaiit, & vinitm germinatu vir-
glires** &c.

Quid bonum ejus, id eft quid eft placens coram Deo , niG frumentum eleflo-
rum, id eft corpus Chrifti çonfecratum in
pane frumenti, quo nutriuntur fpiritoaliter
βi vinum, id eft fanguis Chrifti fub
fpecie vini, germinans virgines,id eft mul-
tipiicans virgines io ecdefia Dei fequentes
veftigia Chrifti paffi. w Ham Lira.

Item Thomas de Aquino parte 3 Summe, art. >. queft. 8a. Sanguis Chrifli difpenfa-
tor populis per diaconos .' unde k beatus
Laurentius dixit beato Sixto : Experire u-
trum idoneum miniftrum elegerit,cui com-
mlfifli Dominici (anguinis difpepfarionem.N
Et infra. Et quia diaconi funt inter facer-
dotes & populum , magis convenit disco-
nibus difpenfalio fanguini' quam difpcn-
fatio corporis.m Hac ibi. Idem dicit B. Au-
guflinus fermone IX. de S. Laurentio.„ Quam
gloriofa *St* quanta & quantarum virtutum
multitudine , quafi florum varietate diflin-
fta Laurentii fit corona , univerfa tertis eft
Romana ecclefia. In ipfa enim ecclefia, fi-
cut foktis audire, diaconi gerebat officium-.
ibi fecrum Chrifti finguinem miniftravit,
ibi proCbrifli nomine-fuum fanguinem fu-
dit. „ Hcc ille.

Cum autem concilia generalia jufte.finfle, & fecundum Deum aûa, «enta A celebrata, Pnbatot communi»
funt agri...Domini prccipua cultura, vepres, fpinas ô< tribulos hcrefum, errorum fit fchif-
matum exftirpantia , excefluscorrigentia, de-
formata- reformantia , 8t vineam 'Domini ad
frugem uberrimz utilitatis adducentia , reflat
ipfa jam in pizfcnti nto confirmatione noftri
propofiti adducere, & HrBedium .nofiri pro.
ponere. Unde concilium Carthagincnfe quar-
tum fic dicit, & habetur a&qtMrft. id.„ Qui
poenitentiam in. infirmitate petit * fi cafu,
dum ad eum venit iàcerdoe, oppreffus in-
firmitate obmutnerit.vel in phrznefim ver-
fus fuerit, dent teftimonium qui eum an-
dicrunt, k accipiat pcpeitcntiam Et fi con-
ii-

ANNO CHJtfffl

. ^J?** ΣιiZ

tinuo moriturus creditur, reconcilietur per jo» eucharistia. Si fuperyixerit, ammoneatur a fupradklis teftibus petitioni fua fiiisfa£tam , & fubdatur ftitutis pernitenti» „ legibus, quamdtu facerdot , qui panitenn „ tlam dedit, probaverit. „ Hac ibi. Item ex concilio Toletano 4. capitulo *Pro reverentia i* fic habetur : „ Pro reverentia fanfliffima », fidei . St propter corroborandas hominum „ invalidas mentes» confuitu piiflimi Sc glo„ riofiftimi Recaredi regis, conftituit fynodus „ per omnes ecclcfias Uilpaniae & Galli* vel „ Gallici·, fecundum formam orientalium cc„ clefiarum concilii ConftantinopoliianiCL.*e„ pitoporum » fymbolum fidei recitetur» & B ». piiulquam Dommica dicatur oratio , vo„ ce clara praedicetur populo , quo dc fides „ vera manifefta fit & teftimunium habeat, „ fic ad Chrifti languinem pralibandum, pe», flora, populorum fide purificata accendant. „ Hac ibi.

ANNO CHHisn UJ».

Xatiooe» precommee»em«r«·. <p® species, i. Quod sit until.

Jam autem ad rationes aliquas fic paucas condefeendens , primo» quod fit utilis fic falaxi expediens , arguitur fic . Illud eft utile it faluti expediens fidelium, quod in anima fideli arida humeilat·, incenia refrigerat & extinguit , immo lavat , calefacit, hetificat » fanat fic placat . Sed talis eft communio fub utraque fpecie a fidelibus digne celebrata ergo eft utilis & faluti expediens, &c. Major pota . Minor patet per Thomam (ermone). pnefertim de calicis facraraeoto trailantem t qui Thomas jam ante fupra eft allegatus.

Item arguitur fic : Illud quqd'eft inftitutum a Chnfto» ad dandum fidelibus , omne deleflamencum habens fpirituale , qft utile Chriftianis & expediens faluti . Sed communio divintifimz eueharifliis fub utraque fpecie digne celebrata, eft hujufmodi; ergo utilis, 8tc. Major eft nota. Minor pro prima fpecie patet per illud Sapiende XV. *Panem de celo dediftt eis , habentem omne deleSamentum (p omnem faporem fuavitatis.Ei* per Tbomatn 22. fennone dicentem· De primo dicitur Iiai· $2. *Audite audientes mc . & comedite bonum , & deieriabitur tn craftiudtne anima veflra .* Ambroûus·· „ Panis candidiftîme , habens omne „ dclcûamentum , Sc omnis faporis fuavita„ tem, qui nos temper reficis, fic aumquam », vita deficis , comedat te cor meum , & ,. dulcedine taporis tui repleantur vifccra anima mea. „ Iire Thomas . Pro fecunda autem fpecie patet per Chryfoftomum fupra allegatum fuper Johannem , qui loquens de (anguine Chrifti & de cftcflibus illius, atque delegationibus quas operatur, fic inter catera dicit: „ Secus hunc fontem plantati funt „ non falices infrufluofi , fed & arbores ad „ ipfum afccndcntes calum. „

Item arguitur fic : Illud eft utile fit expediens , quod eft pro tuitione corporis Sc anima : fed communio dtvioifiime eucharistiz fub utraque fyccie digne celebrata , eft hujufmodi *t* ergo, ficc. Major eft nota ; minor patet per Ambrofium » Thomam Sc Innocentium fupra allegatos: ergo &c.

Quod autem communio divimfiiuve eucharistia fit necelTtria & pracepta , fic a.guitur 8t probatur . Illud (icramentum eft nece(larium ex legi Sc praceptum , ad cujus nfum fub indignatione Dei omnipotentis obligmtur & cogendi font fideles: fed tale eft (acramenmm cuchanftue . ergo ipfum eft neceffitatis & praecepti. M qor nou eft de fe, cum tale qdodlibet eft obligativum fub pana peccati mortalis; kd & minor patet Matth. ai. ubi dicitur , quod rex fecit nuptiis filio fuo ,' dc preccpit lcrvis fuis vocare -dc ibvitarc ad nuptias. & per illud Luce 14. ubi fecit cogere invitatos ad nuptias.

anno cHJUtn >4i,<

Quod autem hcc prandium illarum nuptiarum fit convivium (aeramenta le . patet per Liram ibidem exponentem fie fic dicentem.· „ Nupti· ifte non poliunt mtelligi beatitudo „ in ecclefia triumphante, quia infra dicitur: „ *Servi vocaverunt ad nuptias bonos & malos,* M *& implete funt nuptis. Kά* beatitudinem au„ tem cœlcflem non admittentur boni cum „ malis, fed folum boni ; nullus etiam ibi », receptus ejicitur. Et fubdit: *Eccc prandium „ paravi* » videlicet facramentum ecclefia fic „ doctrinas, quibus reficitur anima» fic potiffimum in (aeramento eucharistic , in quo M datur nobis caro Chrifti in cibum , & fan„ guis ejus io potum. „ Htec Lira.

De coadione autem pro fecunda parte minoris » dicit Auguftinus exponens eumdem textum de convivio facramentall , ut patet 23. quxft. 6. cap. *Schifmate,* ubi dicit: Unde & ipfe Dominus ad magnam canam fuam ptius convivas fuos adduci jubet , fit poftea cogi. Nam cum ei fervi refpondiflent: *Domi-* M, *fallum eft quod jujftfti, & adhuc locus efl. £sute,* inquit, M *vias & fepes ,* d* *quofcumque tnveneritis cogue intrare,* non quia cogun* tur reprehendant t fed quo coguntur attendant. £t repetent eadem verba 2). quefl. 4. cap. *Ipfa pietas* fubdit*. „ Convivium Domini „ eft unitas corporis Chrifti non folum in fa> „ cramentis altaris, fed dc in vinculo pacis. „ live illc. Ex quo paiet illud convivium, ad quod cogendi funt fideles , effe in facramento altans & in convivio pacis i ex quo fequitur minorem effe veram.

Explicit pofitio primi articuli Bohemorum in concilio Bafileenfi.

Per organum mo^flri Iohannis de Pocka^ano publicata in rcftclorio Prsdicatorum in audtcr.tiu pubthu, menfe Januario , anno Dominiet incarnationis **tstf.**

TERTirS AKT/CULVS BOHEMORUM

Piopofitus in f.u.10 Bafileenfi conctlto, per dovunum Ulricum , unum ex *oratoribus Pokemorum prtmiforuu..*

IN nomine Domini Del noftri. Amen. Locuturus m hoc venerando concilio doram revcrendiffimis in Chriflo patribus Sc dominis egregiis ms^lflris Sc dofloribus, ac tanto aEditotio, anxiatus eft in me fpiritus meus, in me tutbatum eft cor meum, tua propter laudabilium perfpicaciumque virorum prefeniu<n , tum propter parvitatem Sc iohabilitatem ingenii mei , quam fck» in memetipfo fore fatis magnam . Ex injunâo tamen mihi onere a euntiatribus meis, confidens de Patre milcncoruMrum , a quo omnis lapientis, cujus denique manus noa ert abbreviata , ut falvarc nequeat, neque aggravata eft s viris ejus, ut nun exaudiat. Ifaic 59. Ad ipfum, inquam , Patrem mifericordiarum recurrens,

lb. p Jf>»· AAu» i dui-

ANNO CHKISTI «4JJ-

Cy cordialiter invoco quatenus dignetur lain· b m -aperire, ut o» meum annunciçt laudem fuarn.

Pro aliquali ergo pneambulo infra dicendorum , & pro veritate articuli noftri tertii, que* habemus pro manibus, occurrunt verba que feritentur Maith, a a. Cub hac forma: *Magifter, feimus quia verax ei,* «tr *viam Dei* M *veritate docet , &* ββ» *efl ttbi cura de aliquo . -Non enim infpids* ia *perfonam hominum,* Quamquam ilia verba dicla funt a calumniatoribus Domini noftri Jefu Chrifti, puta Pharifxorum difcipulis, ôC Herodünis, tamen ad intentionem Spiritus fanfli, a quo eft omnis veritas, font verba fideliffima,Ât omni acceptione digna* Ipfe enim Jefus'eft verax magifter , & viam Dei (n veritate docet , ôcc, In quibus quidem verbis tria tangantur, qua faciunt magiflrum laudabilem, fcilicet veritas vite, veritas doflrina, 8c veritas juftitie.Primum ibi :' *Sciatur quia verax et.* Secundum ibi : Pium *Dei in veriiate docet.* Tertium ibi: *£t* non *efl tibi cura de aliquo.* Ha ttia habuit in fe Dominus Jefus laudabilia nofter magifter. Primum quidem habuit veritatem vite: quoad immunitatem peccati , juxta illud 1. Pet. a. *Qui peccatum non fecit ,* nec *inventus eft dolus in are ejus.* Hic dixit Judois, ut habetur Johannis S. *Quis ex vobis arguet me de peccato ? ft veritatem dico, quare non creditis indu?* Secundo, ipfe magifter nofter Jefus habuit veritatem doflrina , quoad annunciarlonsm voluntati» Dei Patris omnipotentis, quod tangitur ibi : *£t* viem *Dei* in *venant docti.* De hac Johan, 7. *DoSrina mea non eft mea , fed ejus qui mifit me .* Et ibid. cap. 8. *A me ipfo facia nihil, fed ficut docuit me Pater, hat loquor .* Et cap. 14. Johan, *Fcrbi qua loquor vobis, a me ipfo non loquor. Pater* in *me manent ipfe facit opera.* Tertio, ipfe nofter magifter habuit veritatem juftitie in non acceptione perfonarum , quod tangitur ibi : *A men eft tibi cura de aliquo . Non enhn refpicù perfonam hominum .* De hoc Johan. 8. *£ge mox judico quemquam ; & fi judico ego , judicium meum verum eft-,* utique verum; fuit e* hoc quod dixit qnibufdam ex Hierofolymis ; ut habetur Johao. 7. *£ft verus qui mifit me, quem vos nefeitit, ego autem fcio eum ·, (p fi dixero quia nefeio eum , en fimilu vobis mendax .* Item Johao. 8. *Fos ex patre diabolo* e*ftis, & defideria patris veftri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, m veritate non fient ,* peut *non fl veritas in eo . Cum loquitur mendacium , ex propriis loquitur, quia mendax eft & pater ejus· £go autem , qui veritatem dico, non creduu* esiAt . Item patet Matth. a). *Va qui feribas* d* *Phanfaos /alutam.* Item Luca 11. ubi. dicitur : *Fa vobis Pharifris ,* fui *diligitis primas cathedras in fynagagis, 6- falstut* motte- *menta qua non apparent,* (P Amssmj fe» *fupru ambedant nefciuxt .* At quidam legifpcritus ak illi: *Magifter, hac dicent etiam nobis contumeliam facit. At die rtfpondent tût. £t vobis Itgifpentis va , quia onerant homine1 oneribus, qua portare non pofunt, & ipfi vos digito* 0e*flro* mm *tangitis farânat.* Ecce veritas juflitim in ifto magÜlro, quia etiam legifperitis, qui fe juftificabent coram hominibus, non peper-cit . Hinc dixit perfona» acceptandbos , dt habetur Johan. 7. *Nolite judicare fecundum A fiedem, fed ptftstm judstium judicate .* Hic eft enim , inquem, ille magifter de quo dicitur Matth. »)· *Fas autem nolite vocari rabbi ,* 1»- mu *efl enim magifter vefier,* ifte itaque magi- ‹yKnTI fter pns aliis principaliter eft audiendus, imi- *41 tandus* 81 honorificandus. Pro primo eft vox Patris, ut habetur Matth. 9. *£t vexit vox de nube dicens : Bic eft Filius meus cariffimus, tudiu eum.* Item vox Matris Johan, a. *Dicit Mater ejus miniftrist Quodcumque disent vobis facite.* Et merito audiendus: oamir *enim anima qua* non *audient usaffttfrum feu prophetam illum, extqrminabttur de plebe.* Afluom J. Pro fecundo, quod fit imitandus .· Eft enim Chriftus exemplar & fpeculum noftrum fine et- B cula , ad ipfum quantum fufficimus imitandum. Ad hoc enim fpecialiter incarnatus fuit, ut humanum genus redimeret , & viam virtutum fuis fratribus exemplaret: unde diflum eft in figura Exodi af. *Infptce 6· fac fecundum exemplar quod tibi in monte monftratnm eft.* Mons Chriitus eft, de quo pfalmus:*Mons Dei, mons pinguis .* Hinc dixit Apoftolus ad Ephef. 5. cap. *Dmtatorts mei eftote ficut filii cariffimi , ü" ambulate tu dileOixne, ficut Chriflus di'exit vos.* F.t Johan, ta. *Qus mihi rnfnifttrat, me fequatur ,* Pro tertio, fcilicet quod fit honorificandus, dicitur Johan, v *Omne judicium dedit Pater Filio . ut omnes honorificent* /ifinm , *ficut honorificqnt Patrem . Qui enim* C nox *honorificat Filium ,* non *honorificat Patrum qui mifit dium.* Et merito, hoc enim honore condignus eft, rex quemcumque voluerit honorare . Eflher. 6. Hunc ergo nwgiflrom oportet nos habere pro vero penfidente fine medio ecclefiam informandi , pacificandi fa reformandi, tam in capite vocato, quam fo membris . Nam ipfe eft optimus legis interpres , ut paret ex fide feriptura , cujus judicio,acceptationi & interpretationi oportet ft»· re fidveodnm quemlibet, fi voluerit ab errore (immunis efle) non folum in materia fidei, fed etiam in veritate quacumque neceffaris ad falutem ; cum illiùl fit argumentum infallibile: Hoc dixitChriftus Jefus; ergo ve- D rum. Hoc mandat Chriftus Jefus, ergo ficign dum. Hoc confulit Chriftus Jefus, ergo propter imprudentiam viatorum nonomittendutr Hoc prohibet Chriftus Jefus, ergo non faciendum . De puro autem homine infallibilitev non fle (equitur de forma , cum non (equitur videlicet : Hoc dixit homo , hoc dixit Romanus.pontifex,'hoc dicit Eugenios papa· ergo verum aut faciendum ; fed addito ifto medio bene fequitur : Hoc dicit Romanus pontifex , 8c in feriptura canoqica fe fundat veraciter, ergo hoc eft verum aut faciendum. Et pro ifla fententia eft egregius doflor beatus Augufliuus dicem: „Noli litteris meis » qnafi canonicis foriptvris intervire . fed in E n UUt qumcumque credebas cum inveneris , „ Incunftanicr crede t in meb autem quod „ certum habeas , nifi certum intellexerit, „ noli firme tenere. „ Hac ille, ftc habetor 9. di. *Noli, la* ipfius ergo Jefu Chrifti optimi magiftri noftri nomine articulus nofter tertius in ordine propon*'ur in hac forma '

ANNO CHUSTI >4JJ.

Ferbttm Dei, exemplo Chrifti ὐ> apofMorum, a facerdotibus Domini libere ac fine impedimento, fideliter (fi veraciter debet pudicari (fi annuntiari.

, Inprimia antequam accedam ‹ ad oftendendam veritatem articuli tertii, quem habemus pra manibus, juxta fapientum doûrinam fit laudabilem confuetudinem , propter lapfum lingo* five imperitiam, proteftationem per dominos meos nuperrime recitatam & confratres , venerandum magiftrum Johannem de Rokeuoa, 8t honorabilem facerdotem Nicolaum bacalaureum artium liberalium, hinc infero, volens ipiam habere pro renovata.

Bene autem ifte articulus fequitur fecundum . Si enim peccata mort^ia publica . dc quantum fieri poteft etiam occulta , ordinate caflarentur in ecclefia, tunc facerdotes utiliter pnedicarent Verbum Del, 8‹ populus utiliter audiret, alias non. Nam , ut dicitur in pfalmo , *Peccatori auiem dixit Deus,* 8c Sap. i. Jit ma/rvo/a* *animam non intrabit fapientia , nec habitabit in corpore fubdito peccans·.* 8c Excii. 21. *dudivit (fi luxunofus, & difplicebu* es, *projiciet illud poft dorfum fuum .*

Pro articulo ergo noto primo quid dicituri *Fctbum Dei exemplo Chnfti (fi „ apoftolorum, &c.* Quod verbum Dei dupliciter accipitur : uno modo pro Chrifto Jefu vero Deo & homine, de quo Apoc. 19. *£t ecce equus albus, & qui fedebat fuper eum vocabatur fidelis & cerax, (p cum lufttria judicat (fi pugnat. Oculi autem ejus ficut flamma ignis, (fi in capite ejus diademata multa, habens in manufceptrum, quod nemo novit nifi ipfe , (fi veftitus erat vefte afperfa Janguine , (fi vocabatur nomen ejus Ferbum Dei* : & illud Verbam Dei eft praedicandum vere & fideliter a facerdotibus Domini, apoflolorum exemplo, quitum ceteris condifcipulis vitam Chrifti Jefu diligentiflime prasdicabant; unde 2. Corinth. 4. dicit Apoftolus* *Non enim nofmettpfos pradicamus , fed J'fum Chnftum Dominum noftrum : nos autem fervas veftros per* Jefum & r. Cor. ». *Non judicavi me fare aliquid inter vos , nifi Jefum Chnftum , (fi hunc crucifixum . &* ibidem 1. cap. *Nos prodicamus Jefum Chriftum crucifixum , Judais quidem fcandalum , gentibus autem ftultinam . /pfis autem vocatis Judois atque Crocis , Chrifti Dei virtutem , (fi Dei fapientiam .* ha enim vita Chrifti deberet efle crebra in face'dotum Domini przdicationibus , exemplo Petri apoftoh, qui ut habetur AA. to. dixit.· *Viri fratres, vos finis quod facium eft verbum per univerfam Judaam. Incipiens enim a Galilca , poft baptifmum quod prodicant Johannes , Jefum a Nazareth .* Et infra : *Nobis procepit ■ - j; ' . ſ/ſ/ ,E" qui conftitutus eft a Deo judex vivorum & mortuorum. Huic omnes propheta teftimontum perhibent , remiflionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt tn eum .* Et congrue praedicanda eft a facerdotibus Domini vita Chrifti, Jefu, quia non aliter quam in ipfius imitatione de quanto poflumus eft nobis fatus, juxta illud Johan. 10. *£go fum o-Jhutn.Per me fi quis introierit, falsabitur. Et* ibidem cap. 14, dixit Jefus. *Ego fum via, veritas (fi vita . Nemo venit ad Patrem , nifi*

Aper me. Et Lurae 9. *Dicebat agon Jefus ad omnes .* Si *quis vult ventre pop me, abnegetr-femetipfum , (fi tollo! crucem fuam , & fequatur me.* Et hinc beatus Petrus apoftolus, ipintu Patris ex alto in die Pentecoftes inflammati», concludit pro ceno, ut habetur Aii. 4. cap. loquens de Chriilo ad principes populi dc fenioros Ifrael : *Hic, jcilicet Chriflus , eft lapis angularis , qui reprobatus eft a cobts sdificanti-bus qui faHus eft in caput anguli , & non eft in aliquo alio folus.* Nec enim aliud nomen fub calo datum eft hominibus, in quo oporteat falvos fieri. Sed, heu! hoc verbum Dei cum fua vita poenali, humili kabjefladatum eft hominibus hujus fzculi in oblivionem ,ipBlo eonquerente per prophetam pûlm. 30. *Oblivioni datus fum tamquam mortuus a corde ,* Ubi enim, qusfo, eft reperirehominem utriufque ftatus, fuperioris , medii ac inferioris dignitatum, qui hoc verbum Dei in humilitate, paupertate, patientia fit contemtu iieculi imitaretur , cum oppofitum doceat rerum magiftra oculata experientia quotidiana, 8‹ maxime in his qui videntur regere populum Dei? Et quoad hoc dicit beatus Chry» foftomus in homilia : In nomine Chiifti „ multi ambulant , in veritate ejus paun . ,» Quod latius declarans beatus Bernardus 33. fuper Cantici, loquitur ifto mb-
„ do : Vz generationi huic a fermento Pha„ rifzorum, quod eft hypocrifis , fi tamen „ hypocrifis dici debet quz jam latere pr« „ abundantia non valet , & pra impudentia „ non quiefeit. Serpit hodie putrida tabes „ per omne corpus ecclefi^ . Et infra: Omnes „ amici & omnes inimici , crr.net neccflarii „ & omnes adverfarii , omnes domeftici Ac „ nulli pacifici, omnes prvximi, & quz fua „ funt qnsrunt . Omnes miniftri Chrifti funt, „ 8‹ ferviunt antichnfto, honorari intendunt „ de bonis Domini, cui hoborem non defe„ tant . Inde is quem vides , meretricius ni„ tor, hiftrionicus habitus, regius apparatur. „ Vide aurum in frenis, in fellis , in caler„ ribus 1 plus Xalcaria quam .altaria fulgent D „ Inde menfz fplendidz & fcyphis ix cibis . „ Inde commcflationes & ebrietates in cy, thara *bc* lyra & tibia in redundantia torculana & promtuaria plena , cruftwntia ex „ hoc in illud . Inde dolia pigmentarie, inde „ referta mariupia ; pro ho)uitnodi volunt ef„ fe. & funt ecclefiarum prapofiti , decani, » archidiaconi , epifeopi , archiepifcopi. Nec w enim hzc merito, fcilicet virruti, cedunt, „ fed hypocrifi, negotio illi quidem peram„ bulante ia tenebris. Pradiflum eft, fic nunc „ tempus implctionis advenit : *Ecce* rn *pace „ amaritudo mea amarifima ;* amara prius in „ nece martyrum, amariorpoft in confliélu haa„ reticorum, amanflima nunc in moribus do„ meft'corum· Noti fugare , non fugere eos poteft, ita invaluerunt, ita multiplicati funt fuper nos ; incrinfeca fit infànabihs plaga ecclefi*, fic ideo in pace ejus amaritudo amariflima. Sed ia qua pace kpax, flenoa eft pax. Pax a paganis, pax ab hcretlcis ‹ fed non profeûo a filiis. Vox plangentis in tempore ifto I *Filios enutnvi (F exaltavi , ipfi autem fpreverunt me ,* fic maculaverunt a turpi vita , quzftu , a turpi negotio , a negotio denique ambulante in tenebris , fice. H*c ille. Et ia eodem libro fermone 7?. ita

ANNO CHXBTI »4»

tjgfi n loquitari Non funt omne» amici fponfia. AEt ideo vetba Dei comparantur igni , juxta illud Jeremie 13. *Numquid non verba mea funt quafi ignis, dicit Dominus , (fi quafi malleus conterens petram* ? Hinc dicebant duo illi l#JJ difcipuli euntes in Emmau», ut dicitur Luce ultimo ; *Nonne cor noftrum ardens erat* in *nobis, cum loqueretur in via , & aperiret nobis feripturas* ? Et quoad'hoc dicitur Matth. 17. *Docebat eos tamquam pateflatem habens, (fi non ficut Scriba (fi Phanfu , quorum verba erant ^nefficacia, tnvutuofa . Dicebant enim , '&· non faciebant* . Matth. 33.

ANNO CKMtST! 'SJJ·

quo»hodie huic fponir affittere cernis. Pauci
„ admodum funt, qui oon que fua funtque-
„ runt, ex omnibus cari» ejus diligunt mune-
„ ra, nec poffun» diligere Chriftum , qui dede-
„ ruat manu» mammona . Intuere quomodo
„ incedunt, nitidi, ornati, circumamifli vâ-
„ rietatibus , tanquam fponfa de thalamo fuo.
„ Sed unde hanc illis exuberare citimas re-
„ rum affluentiam, tantum veftium fplendorem.
„ menfarum luxuriem , congeriem vaforumau-
„ reorum dc argenteorum , nifi de bonis fpon-
„ ûr ' Inde eft quod illa pauper & inops nuda
„ relinquitur, fscie miferanda, inculta, hifpi-
„ da fic exfarçuia, propter hoc non eft hoc
„ tempore ornare fponfam , (cdfpoliare; non B
„ eft cuftodire, fdd perdere·, non eft defen-
„ dere, fed exponere·, non inftituere. (ed pro-
„ ftituere , non eft pafcere gregem, fed macia-
„ re ac devorare, dicente illis Domino.· Qui
„ *devorant plebem meam , ficut cibum parus* .
Hec ille. Ecce ifte fpeculativus ecclefia do-
Oor profpexit vivaci oculo in filios hominum , fit confcripfit quinam funt , hi, quibus vita Chrifti data fit in blivionc .

Secundo modo verbum Dei accipitur pro omni verbo monitioni», quod locutus eft Dominus per fuo» angelos prophetas vero» , per filium fuum, fc per fuo» apoftolo», fit in fripturis reliquis ad futura.tempora, pro atdificatiooe fua ecclefia militantis. Bine dicebant Cfermonum *ipfe eft.* Ad tantum enim perfelis fanfli prophète, *Fadum eft verbum Domini ad me dicens* ! liem : *Audies verbum ex ore meo, & loqueris ad eos.* h*m : *dudite verbum Domini, sacce pingues---- te* ad Hebreos 1. *Multifariam mullifyue modis olim Deus loquens patftbus tn prophens, noviflime diebus ifiis locutus eft nobis tn FHio fuo . &c.* Et hoc eft quod dicit Petrus in fua 3. canonica cap. 1. *Nun entm voluntate humana allata eft aliquando prophetia, fed Spiritu-fanBo infpirati , locuti funt Dei homines.* Et ifto modo volo ad prêtent capere verbum Dei in articulo noftro tertio jam allegato.

IV 3:ftree- Vtibi

Hoc autem verbum Dei differt a verbi» hominum in multi».

E g vetbu n.duiu .

Primo , in veritate , juxta illud : *Fft enim Deus verax, omnis homo mendax* . ad Roni. 3.

Secundo , in immutabilitate ; quia non eft Deus ut homo, ut mentiatur. Num. 3]. *Apud Deum enim non eft tranfmutatio, nec viciffitudints obumbratio.* Jacobi 1. Hinc Matt. 33. dicit Salvator; *Culum & terra tranfibunt, verba aurem mea non tranfibutu . fc* Ifai· 13. *Fax dicentis Clama, (fi dixi: Quid clamabo? Omnis caro fenum, fi omnis gloria ejus quafi flos feni , exficcatum efi fenum , fi cecidit flos* . Ecce mutabilitas. *Feroum autem Dei noftri flabit in sternum.* Ecce immutabilitas.

Tertio in fpirirualitat*. Johan. 6. *Ferbaqua locutus fum , fpintus & vita funt. Sed .qui* de terra eft, de terra loquitur.* Johan. 3. fic 1.Johan. 4. *ipfi de mundo funt , ideo de mundo loquuntur, & mundus eos audit.*

Quarto, in virtuofitato. Ad Hcbr. *Ftvtts eft ferma De· & efficax, <> penetrabilior omni gladio anciptti, (fi pertingens ufque ad divifionem anime ac fpintus.* De hac etiam in pfai. *£loquium tuum vivificavit me.* Si enim ailu» vive vocis habet aliquid latenti» energis , ot dicit beato» Hieronymus in primo prologo Bibli» 3. cap. multo magis adut divine vocis.

Quinto, in exultation* . Ideo Jerem. 15. *FaUum eft mihi verbum Domini tn gaudium (fi letitiam cordi mea.* Hinc de Chrifto dicebant miniftri J«deorum , ut habetur Johan. 7. *Numquam locutus eft homo ficut hic loquitur,*

Sexto, in fidelitate . Unde pfalm. *fidelis Dominus* in *verbis fuis* . Redi enim funt fer* mone» Dei , & non eft in ipfi» quid pravum aut perverfum . Non fic autem verba hominum. Luce 14. dicitur: *Nolue* omni *fpintui credere, fed probate fpiritus fi* ex *Deo ftnt.* Et proverb. 30. *Multi homines mifericordes vocentur, virum autem fidelem quis inveniet?* fc malim* inter difpenfatore» myfteriorum Dei , dicente Apoftolo i. Corint. 4. *Nic jam que. far inter dtfpenfatores , ut fidelis quis inveniatur* .

Septimo, in perfection*. Eccli. 4;. *M»Uu dicimus .& dęficimus verbts. Coɳfummatio autem*

fi b*bei fermonem meum, loquitur fermonem meum,* fic. Jerem. 33. fic illud 3. ad Tim. 3. *labora ficut bonus miles Chrifti Jefu.* Pro tertioeft illud pŭlm. 77. *Attendue populе meus legei meam, inclinate aurem veftram* m *verba oris mei.* Pro quarto eft illud ad Philippenies >. *Dum digne evangelio Chnfti converfamini.* Ubi doflor Nicolaus de Lira fecundum doflrinam
„ evangelii : Et quia tam verum , ut predi-
„ Horn eft, fic tam fidele eft verbum Dei ,
„ prophet·, veri apoftoli Damini Jefu , cete-
„ rique fanâl primitive ecJefi* non aude-

n b*nc

„ bant predicate atrt docere aliud , quam A
„ verbumverom Dei. Undead Rom. 15.dicit
fiatTbui " Apoftolus . *Mon enim attdoo aliquid loqui eo-*
„ rum, *qua per me* no* ejfcit *Chnfius.* Hine
„ dixit Ifidorus : Is qui praeft, fi preserve-
luntatem Dei , vel prefer apod in faoflis
„ fcripturis evidenter pneciprtur , vel dicit
„ aliquando vel^mperat, tamquam falfos teftis
„ Dei aut facrilegus habeatur, dc ponitor it.
„ q. J. 5» û. Et beatus Petrus lib. a. Clemen-
„ tis . Neque proprium nobis aliquid dicere
„ permiffum eft ; fumbsenim miffi, <5t necef-
„ fario qui miffus eft nunciat, & voluntatem
„ mittentis exponit,- de fi aliud dicam, talius
ero apoftolus, quia non dico quod miffus
fum dicere. Hrc ille . Et ideo fideles inB
„ primitiva ecclefia prohibebantur fufeipere
illos, qui alind quatn Verbum LXi prrdica-
bant ; unde Johannes in fua fecunda canoni-
ca dicit*St quis vertent ad vos, & hanc* <A>-
Srinam non offert, nolite recipere eum in do-
«sm , *nec Ave ei dixeritis ; qui* assim *dicit Ave ,*
coamttmcat *operibus illius malignis .*

Circa iftud notabile fit ifta conclufio.

Verbum Dei fumtum in propofito , verbis hominum quorumcumque cft anteponendum. Patet conclufio ex jam pramiffis , fpecialiter ex illo ad Rom, j. *Efl enim Deus verax,* o-*mnis homo mendax.*

Corollarium 1. Verba Delfumtaad propofi-tum, verbis hominum non iunt poftponenda.C

Corollarium 3. Verba heminum verbis Dei non funt rquiparanda .

Corollarium j. Peccant, qui ad verba hominum citius apponunt aurem St animum , quam ad verba Dei.

Conclufio a. Clerus modernos plus honorans humana jura , quam verba evangelica , in hoc veftigia apoftolica non imitatur . Patet conclufio ex antediûis , 8t fpecialiter ex illo dido Apofloli ad Rom. 15. *Mon entm audeo aliquid loqui eomsm, &c.* ut fupra.

Corollarium . Sacerdotes in juribus humanis fe occupantes, verbo Del prntermiffo, & in libris gentilium, A maxime curati, magis videntur adherere huic fallaci ftacelo, quam ipfi D vero Deo. Et pro iftis conclufionibus Ac corollariis facit illud quod legitur de beato Hieronymo , qui cum libros legeret Ciceronis, ab angelo correptus eft , eo quod vir Chriftianus paganorum figmentis intenderet , &c ponitur dift-)8. *legimus.* Hinc in concilioCarthaginenfi „ IV. ftatutumeft: Epifcopus gentilium libros „ non legat. Hereticorum autem perlegat, aut „ proneceffkate aut pro tempore; & ponitur „ ea dift. *Epifcopus.* Patet etiam ex ifto , quod cum facerdotes funt fervi fuper familiam Domini conftitoti, ut dent illis pro cibo tritici rneniu-ram , ut dicitor Luc. 12. non debent talescum paleis fe ocCupare, Domino dicente per Jeremiam a). *Quid paleis ad triticum ? dKit Domi-*E *nus.* Et tantum de notabili primo fit diflum.

Π. Norabi-ir Secundo nota; quod ponitur in articulo nofiro tertio , *A facerdotibus Domini ;* Quod facerdotes funt duphees. Quidam enim facerdotes fent facramento & juftitia . Quidam autem funt fecerdotes folo facramento. Et qui funt illi oftendit Auguftinut contra litteras „ Pettliani fic inquiens. Ut enim fit qnifque „ verus facerdos, oportet ut non folum ia-l », cramento, fed juftitia quoque induatur, fi-„ cu| fcripmm cft: *Sacerdotes sui induanturju-*

„ *jUtiarn.* Qui autem folo facramento facerdos „ eft , ficut fuit pontifex Caiphas , persecutor— "-
unius & veri Sacerdotis, quamvis iple ve-
„ rax non eft, qdod tamen dat verum eft, fi ws
„ non fuum det , fed Del . „ Hzc ille. Et ,*H·

ponitur 1. q. 1. *Dominus declaravit .* Ecce ifte fandus declarat quis fit verus facerdos, dc quis non verus fit facerdos . Verus facerdos quidem eft, qui non folum facramento; id eft ordine dc officio, facerdos cft, ut dicitgloffa, fuper verbo *facramento ;* fed qui indutus eft jüftitia, id eft, qualibet virtute morali, juxta illud Matt. }. *Sic enim decet not implere o-mnem juftitiam.* Ubi dicit dodor Nicolaus de „ Lira. „ Ibi accipitur juflitia , non prout „ eft virtus fpeciahs, fed generalis , prout in-cludit in fe virtutem omnem. Hsec ille . Et ad idem loquitur Chryfoftomus fuper Matt. $. cap. fuper verbp ; „ For *efiis falterre,* ita di-„ cens: Dodor omnibus virtutibos debeteffe „ ornatus; debet effe pauper , ut avatitiam „ libera voce caftiget ; debet effe fufpirans, >, & lugens feu fua vel alia delida ; debet „ effe manfuetus, ut magis indulgendo , quam „ judicando regat ecclefiam ; ut magis ame-„ tur, quam timeatur. Debet effe mifcricors „ aliis, fibi autem aufterus , ut fibi quidem „ grave pondus juftitie ponat , aliis autem „ leve. Debet effe mundo corde, ut non f<>-„ lum non fe immifeeat circa negotia faecu-„ laria ; fed nec cogitet de mundo . Sit au-„ tem pacificus , ut tota ecclefia ejus quafi „ una fit anima. Ubi autem concordia non „ eft, nec oratio illic exauditur, nec oblatio >, fufeipitur , quia nec Deus cft ubi difeordia „ dominatur . Debet autem paratus effe ad „ paffionem, non vana defideria martyrii ha-„ bens: fed ut det martyribus conftantiam dignam. " Hrc ille . Et alibi ad idem loquitur fic inquiens · „ Multi facerdotes 8t pau-·' ci facerdotes, multi in nomine , & pauci ». in operatione. Videte ergo quomodo fe· „ deatia fuper cathedram, quia non facit ca-,· tbedra facerdotem, fed facerdos cathedram » », non locus fanflificat hominem , fed homo „ locum. Non omnis facerdos eft fenfius „ fed omnis fandus eft facerdos . M El in· „ fra. " Ideoque malus facerdoe de facerdo-„ tio fuo crimen acquirit non dignitatem. „ H«c tile fie ponitua 4e. di. *Multi.*

Ex his fjndorum dodorum , & quam egregie didis , patet notabile fore verum ; puta quod facerdotes fini duplices : veri feilicet & non veri, feu boni 61 mali ; & ad hoc funt adhuc alis feripturse fandorum . Hieronymus fuper Aggeum prophetam fuper „ verbo *interroga facerdotes legem* „ Çonfi-„ dera faccrdotum officium effe de lege in* „ terrogatis relpondere . Si facerdoa nefciat „ legem Domini, ft ignorat legem Domini, „ ipfe arguit non effe lacerdotem Domini. n Sacerdotis enim eft fcire legem, dc ad in-„ terrogationem refpondire dc lege. Hec il-„ le . Item, idem Hieronymus ad Helrodo-„ rum. Non omnes epifeopi funt epifeopi „ Attende Petrum , fed Judam confidere . n Stephanum fufeipis , Nicolaum rcfpice ; nva w facit ecclefiaftica dignitas Cbriftianum . Et „ (equitur. <' Non cft enim facile in ioco * Petri fit Pauli , folicet tenere locum j«m „ cum Chrifto regnante . Infatuatum (al, id „ eft ftulti pradati , ad tsihrlum prodeft , nifi

w «t

AMNO CHRISTI

„ ut projiciatur foras, & a. porcis conculce-A
„ tur. Et ponitur 1. q. 7. A'oη omnrrglof-
fa fuper verbo .' *infatuatum fal ;* id eft ftulti
praelati, infipidi in prxdicando, fatui in de-
linquendo : *Nifi ut projiciatur foras*, id eft de-
ponatur; *&· a porcis conculcetur*, id eft dxmo-
nibus, qui dominantur malis praelatis , quaft
„ pecori fuo. Hxc gl, Item Aug. homil. VI. „
„ Non omni» qui dicit: Pax vobis, quaft co-
„ lumba eft audiendus; corvi de morte Jpa-
„ fcuntur. Hrc columba non habet : immo
„ de frugibus terr® vivit, innocens eft villus
„ ejus. „ Ponitur eadem q. *Non* omnis, glof-
„ fa : corvo xquiparatur malus presbyter in
„ nigredine vitiorum, iu raucedine vocis , in
voracitate fcilicet oblationum mortuorum,B
„ in fetore fpiritus, in garrulitate, in furto.
Hxc glolTa. Ex cujus fsnâi diflo patet, quod
boni facerdotes comparantur columbis , Ac
mali comparantur corvis . Et Ambroftus in
fermone habito de Dominica de Abraham :
„ Cavete fratres mendacium , quia omnes
„ qui amant mendacium filii funt dhboli ,
„ non folum in falfis veibis > fed in fimula-
„ tis operibus mendacium eft . Mendacium
„ namque elbChnftianum fe dicere & ope-
„ ra Chrifti non facere; mendacium eft epi-
„ fcopum, fjcerdotem vel clericum fe pro»
„ fiteri , St contraria huic ordini operari .
„/Bic ille, & ponitur 22 q." 5. *Cavete.* Et
fic patet notabile *fore* verum . s.
1 Hoc genus facerdotum malorum eft inulti-
plex. Quidam funt, qui more gentium |civi-
liter dominantur , Sc ifti fignificantur per fi-
cerdotes Pharaonis, de quo dicit Origenes fu-
per Cen. c. 16. traclans illam materiam . Emit
ergo Jofeph omnem terram Ægypti . vendenti-
bus fingulis poflefliones fuas ; & fequitur :
„ Prrter terram facerdotum, qur a rege tri-
„ dita fuerat eis . Et vis fcire quid interfit
„ inter facerdotes Dei & facerdotes Pharao-
„ ms ? Pharao concedit terra» facerdotibua
„ fuit. Dominu» autem facerdotibua non con-
„ ceftit partem in terra , fed dicit ei» I Ego
„ fum par» veftra. Obfervate ergo , qui huc
„ legitis omne» Domini facerdotes , ói videte D
„ qur fit differentia facerdotum, ne forte qui
„ partem habent in terra & terrenis cultibus
„ & ftudiis vacant , non tam Domitii quam
„ Pharaonis facerdotes eife videantur . Hrc
ille. Et de ifto plus dicetur in articuli noftti
profecurione .

Quidam funt de oblationibus populi laute
viventes, concubinas fuas fic pueros earum de
elecmofynis pauperum nutriente» . Ifti figu-
rantur per facerdotes Be), de quibus Darnel
14. *Erat quuque tdolum apud Babylonios nomi-
ne Bel, &ic.* Sequitur : *Erant nutem [dicrdo-
les Bel fepluaginta . exceptis uxoribus & parvu-
lis & filiis.* Et infra: *Sacerdotes autem ingref
fi funt node, juxta confiietudtnem fuam, &· u-* E
xores & filii eorum , 6- comederunt omnia. Et
illos videtur apoftolus tangere ad Philippen-
fes 3. dicens *: Imitatores mei eftote , fratres,
0- obfervate eos qui ita ambulant, ficut habens
formam noftrtm . Multi enim ambulant , quos
ftpe dicebam , nunc autem fiens dico , inimicos
crucis Chrifti, quorum finis intentus ', quorum
Deus venter eft, & gloria m confinions ipfo-
tum qui terrena fapiunt.* De quibus etiam di-
„ xit Nicolaus papa. Nullus miftam au-
„ diat presbyteri quem icit concubinam ui-
„ dubitanter babere , aut fubinrrodullam mu,
», lierem.* Et ponitur di. 3a. *Nullus.* Ubi di- ...
„ cit glofta, „ Hic loquitur de illo cujus eri-
„ men eft notorium, ut extra de cohabita- I4}1·
„ tione clericorum & mulierum. *Veftra.* Et
», fuper verbo *Scit,* gloifa : „ Scientia juris ,
„ non faili . Sed certe quicquid dicat Jo-
», hoc tene pro certo , quod cum fit oqto-
num per'fententiam , five per. confeflio-
l, nem, five per rei evidentiam de forniM-
„ tione ipfius, quod vitari debet . „ Extra.
de cohabit. ciencorum#<& mulierum capit,
Vultis. Hxc glof. Et Alexander II. praeci-
pit , Ut talis niilTam non cantet , nec evan»
gelium legat . neque epiflolam ad mittam ,
neque iit m presbyterio cum hi» ad divina
officia . Qui prætctæ conftltuiioms obedientes
non fuerint, maneant , neque partem .ab ec-
ciefia fufcipiant. Ponitur ea di. *Presbyter.* Et
ad hoc tonat lex Dei *Sacerdos in quacumque
fit macula* &c.

Quidam funt facerdotes ambitic.fi-, cupidi
& gulofi, qui honores & divitias quxrunt,
ut fint aliis lupenores , & vivant in deliciis
carnis, & ifti figurantur per facerdqtes Ba.il,
de quibus 4. Regum r. *Nunc ergo omnisprophetans Baal & univerfos fervos ejus, & cun-
-Bos facerdotes ipfius vocate ad me.* Baal fupe-
rior vel devorator interpretatur : Quos quidem
facerdotes videtur pfalmifta oftendere dicens:
CÇui devorant plebem meam ficut efcam panis.
„ Bernardus in epiftola. Quicquid praeter ne-
„ cetfarium villum aut fimplicem veftituram
„ de altari retines, tuum non eft, rapina eft.
Hxc ille. Hinc dicit apoftolus 1. ad Timoth.
6. quefi pro certa regula apoftcWca ; *Haben-
tes alimenta &■ quibus tegamur, his contenti fi-'
mus.* Et iftam regulam fervavit in opere Pe-
trus apoftolus verus Chrifti Jefu vicarius, Cum
dixit, ut habetur Afluum 3. *Argentum 6· au-
rum non eft mthi.* Quod penfans B. Bernir-
„ dus lib. 4. ad Eugenium papam dicit: Tu
„ pallor procedis deauratus tam multa circum-
„ datus varietate, ovet quid capiunt? Si au-
„ derem dicere Drmonum magis quam o-
„ vium pafcua hxc funt. Non fic faflitabat
„ Petrus , non fic ludebat Paulus. „ Et fe-
„ quitur: Petrus nefeitur aliquando gemmis
„ ornatus procelfifie vel fcricis » non tellus
„ auro , non vellus equo albo, nec ftipatus
„ milite, nec circumftrepentium feptus mini-
„ fterio: abfquc his tamen eradebat fatis poi-
„ fe impleri lalutare mandatum Johan. 21.
Petre pafce oves meas. In his fucceffifti non
„ Petro, led Conftantino, Hxc ille.

Sunt alu facerdotes avari feu cupidi, figu-
rati per facerdotes Dagon I. Reg. 5. *Porro
Dagon tiuncus folus remanfertt tn loco fuopro-
jeter hanc caufam non calcant facerdotes Dagon
edr omnes qui ingrediuntur templum ejus fuper
limen Dagon in A^oto ufque in hodiernum diem,*
Dagon interpretatur pifeis triftitic. Sic avari
facerdotes inftar pifeis perambulant femitas
maris, ad beneficia conquirenda , quorum
magna, heu! in eccliefia eft multitudo, juxta
illud apoftoli ad Philip, a. *Omnes qua fua
funt quarunt, non qua Jefu Chtijli &* Jerem.
6. c. dicitur ' *A majore quippe ufque ad mi-
norem omnes avaritia ftudent , & a propheta
ufque ad faeardotem cunüi faciunt dolum:*
ejufdem 8. cap. dicitur : *A minimo ufque ad
maximum omnes avantiam fequuutur, a pro-
phe-*

ANNO CHMISTI •SB

pheta ufaar ad facenfotem, cunfi fiocimu men-h, dacium . Et Amos o. *dvanria enim in capite amnf & noviffimum eorum in gladio isuerficiam.* Hinc dicit poeta :

impiger extraneos currit mercator ad Indos.
Pauperiem fugiens , &c.

Eft enim , heu ! psupejtas Chrifti evangelic» , data facerdoiibus moderni temporis tn contemtum & odium & venenum.

Alii funt facerdotes ignari , indofli in lege Domini « fimiles novifiimis dc populo, de quibus Ezech. 22. *Sacerdotes ejus cantemferunt legem meem , polluerunt fanlluaria mea inter fan&um & prophanum non habuerunt diftantiam , & inter pctlutum & mundum non intellexerunt.* liai» 23. *Et erit ficut populus , t facerdos* . Ifti reprrfentantur per facerdotes exceiforum, qui de extremis feu novifiimis populi erant, de quo habetur 3. Reg. ia. *Et fecit,* fcilicet Jeroboam , *fana in excelfis, & facerdotes de extremis populi* . Et ibidem 13. cap. *Fecu,* fcilicet Jeroboam , *de novifiimispopuli facerdotes excelforuat , quicumque volebat implebat manum Juam , & fiebat facerdos exceiforum.* Et hi, ut diâum eft , funt in ecclefia inhabiles , facerdotes indofli , ignari legis divine , quafi avaritia dofli , pro otio At lautitiis aflnmunt fccerdotium , nefeientes Dominum, nec officium facerdotum ad populum 1. Reg. a. Ac Ifalr 18. *Sacerdos propheta nefeierunt , & pre ebrietate abforpti funt a vino; erraverunt* in *ebrietate , nefeierunt videntem, ignoraverunt judicium* . Item c. 56. dicit Ifaias: *Speculatores ejus coci , omnes nefcienmt , unrverfi canes muri, non valentes latrare, videntes vana , dormientes & amantes fomnta.* Et infra : *Ipfi paftores ignoraverunt mtelligentiam , omnes in viam fuam declinaverunt, unufqutfque ad avaritiam fuam a fummo ufque ad noviffimum.* Ad idem eft Gregorius 6. cap. fui Paftoralis ita dicens : „ Praeconis „ quippe officium fufeiph, quifque ad facer- „ dotium accedit, ut ante adventum judicis „ hujus terribiliter fequitur , ipfe clamando „ fcilicet gradiatur. Sacerdos ergo fi praedi- „ cationis eft nefeius, quam clamoris vocem D „ daturus eft prreo mutus? „. Hrc ille. Er ponitur 43 di. *Sit reBor.* Hi denique nefeientes Dominum , nec offickim^facerdotum ad populum, ut didum eft, vitia magnorum in dignitatibus utriufque ftatus conftitutorum palpant vecorditer Ac excufant . Quos Ifaias nuncupat .caudam longrvi dierum 8< honorabilis capp 10. fic inqmens. *Et dtfperdet Dominus ab Ifrael caput 6- caudam incurvantem & depravantem in die una.* Longsvus & honorabilis ipfe eft caput . Propheta docens mendacium > ipfe eft cauda . *Er erunt qui beatificant populum ifium [educentes , & qui beatificantur, pr»cipitati* . Hrc ille . Et Ezechiel vocat ipfos linitores parietum fine temperamcnco , Ac confutores pulvillorum fub omni caMto manus. Unde cap. a). fic inquit i *JEt ipfe,* fcilicet homo peccator , *adificabat parietem ; ille autem liniebat cum luto abfque paleis* . Et infra ; *Ve qui confuunt pulvillos fub omni cubito manus , 0- faciunt cervicalia fub capite univetft alatis , ad capiendas animas;* Quod exponens Gregetius in Moral, lib. il. parte 4. cap. a. fic dicit ; „ Parittu quippe „ nomin- peccati duritia defignatur. JEdifica- ·» re «rgo parietem eft contra fe quempiam peccat! obftacula conftruer· Sed parie- „ t " tem liniunt, 'qui peccata perpetrantibus adulantur, ut quod illi perverfe agentes rdificant , ipfi adulantes quafi nitidum reddant. Et fubdit ibidem: „ Ad hoc quippe pulvillua & cervical fub capite jacentis vel cubito ponitur , ut molliter quiefcatur. Quifquis ergo male agentibus adulatur , pulvillum fub cubito velcervicalfub capite jacentis ponit , ut qui corripi «« culpa debuerat , in ea fultus laudibus , molliter qniefcat. & ponitur XV. di. *Sunt nonnulli.* Item .Ifidorus dc Summo bono. Sacerdotes pro populorum iniquitate da- „ mnantur, fi eos aut t ignorantes non erudiant , aut peccantes non arguant. Hrc ille . Et tales cum hoc perirpius etiam adulantur & adulterant Verbum Dei, contra illud apoftoli t. ad Thefial. 1. *Neque enim aliquando fuimus in fermone adulationis , ficut fcitis, neque in occafione avaritie, Deus teflis eft, nec quatentes ab hominibus glonam , neque a vobis, neque ab aliis,* & contra illud a. Cor. 2. *Non enim fumus , ficut plurimi , adulterantes Feibum Dei, fed ex finceritate , ficut ex Deo coram Deo in Chnfio loquimur* . Si enim facerdotes. praedicatores, confeflbres Ac ceteri capellani honorum , non adularentur perfonis quibufeumque omnium ftatuum fpe turpis qusftus , multa peccata ruerent & caftarentur.

Alii funt facerdotes fimoniaca hserefi infefli, qui fimiliter pailant & extorquent pecuniam pro facramentis , quorum pater eft ipfe auflor Giezi, de quo 4. Regum 5. Quique Spiritus fanâi gratiam pro impofitione manuum, five in facerdotum ordinatione , five in peccatorum abfolutione, pro pecunia reddunt venalem ; & iftorum pater eft Simon magus , dc quo habetur Ad. 8. Unde B. Gregorius in Regiftro · „ Quifquis per pecuniam „ ordinatur, ad hoc ut fiat hrreticus promo- ,byetur. Et ponitur 1. q. 1. *Quifquis.* item t „ Quicumque facros ordines vendunt aut e- " munt, facerdotes efle non pofiunt. Unde ,, feriptum eft anathema danti, anathema ac- „ cipienii. Haec eft fimoniaca hxrçfis ; & po- „ nitur i. q. i. *Quicumque.* Glo. fuper verbo „ hoc fcilicet ; *Sic dare vel accipere.* Item Cre- >, gorius : Quicomque ftudet pretii dation- „ facrum ordinem accipere, facerdos non eft-, „ fed inaniter tantummodo dici concupifcit/ „ Et ponitur i..q. i. *Quicumque fiudei.* Item *t,* Gregorius Nazianzenus : Spiritus fanfli do- „ num pretio comparare , quid aliud eft , ,, quam capitale crimen 8c fimoniaca hrre- „ fis-, ,, Ponitur e. q. *Qui fiudei.* Item Ambrofius dc Myfteriis. ,. Cum ordinaretur eplf* „ copus, quod dedit aurum fuit, quod per- „ didit anima fuit : Cum alium ordinaret , „ quod accepit aurum fuit, quod dedit lepra „ fuit . Et ponitur e. q. *Cum ordinaretur* „ Item Leo papa: Gratia, fi non gratis da- „ tur, vel accipitur, gratia non eft.- Ponitur „ e. q. *Gratia.* Item Pafchafius papa : „ Pa- „ tet fimoniacos, velut primos praecipuos he- „ retiens, ab omnibus fidelibus refpuendos ·, „ At fi commoniti non refipuerint , ab ex- „ teris etiam poteftatibus opprimendos . O» „ mnia enim crimina ad comparationem fi- „ moniacz hrrefis, quafi pro nihilo reputan- „ tur. „ t. q. nlt. c. *vultis* glof. fuper verbo

ANNO HRIST

aNNO CHRISTI '**'·

AKNO ^HRirri **?'

gg» extent, id eft iaicia, qui extra ecclefiam habent hanc poteftatem , ut fupra di. 17. *Nec jieuu.* j. quzft. 3. quaft. 5. *principes.* Et fu- per . *pr0 nihdo* dicit .glof. Hoc dicitur jn deteftationem criminis, & ad terrorem. Urinam omnipotens Deus concitaret tam fpiritualem quam faeculairem dignitates , ad fimoniacam hxrefim deftruendam. Pro quo orat omni animo, fpecialiter in jejunio quadragéûma ipfa ecclefia, & credo quod ipfam in ifto.ficut k in aliis, exaudiet finaliter cum cflcchi

Et iftam fimoniacam herefim laudabilis praedicator regni Bohemis dive memoriae Johannes Ilus, faerx theologiae baccalarttis formatus , folemniter deteftatus eft fcnpto, ve;!>o, opere, ad tantum-quod ad futuram pollerorum memoriam in pariete capellae Bethlecm in Praga in fcnptis reliquit, propter quod a quibufdam praelatis canooicifque .fratubus in odium captus eft.& ufque ad mortem diram paffus eft periecutionem .· Cujus tamen vitae bonitatem, morum honeftatcm , ac fcientur famofitatem novit totum regnum Bohemiae, & maxime hi cum quibus perfonaliter eft converfatus.

Et de iftis generibus malorum facerdotum, feu telo facramento, «Ucit Hugo de Claullro anime; „ Acceflit ad Jcfum Petrus , acceftit „ & Joda», acccflertint dilcipuli, accefferunt & milites crucifigentes , accedunt & per- „ verfi fiçerdqtes Sc fequitur: I egem Ðei C „ ncc fciunt nec difeunt,· vacantes otio, co- „ mellationibus & ebrietatibus fludent, terre- „ nis inhiant, terrena fapiunt, aftidui in pla- „ teis , in ecclefia rari, taidi ad inveftigan- „ darn culpam peccatoris, putati ad quxren- „ dum veftigia leporum , velociores ad cen- „ gregandum emes, quam ad vocandum pau- „ peres ; libentius porrigunt panem canibus, „ quam pauperibus , piures ferviunt eis ad „ menfam, quam ad altare ; famulos aut fa- „ mulas habere fecum volunt , ted clericos „ habere non puifunt. quia nolunt.,. Hi funt quorum thalamus ornatior eft ecclefia fua , menfa paratior altari , fcyphus calice pretiofior , equus carior miflali , cappa pulchtx.r D cafula, cimiiii delicatior alba. Fece quomodo obfcuratum eft aurum , mutatus eft color optimus , difperfi funt lapides famfluarii m Capite c nnium platearum.

Et tantum de notabili fecundo fic diflum.

Conclufio quoad illud notabile fit ifta: Nemo amplius nocet in Dei ecclefia , quam mali facerdotes. Patet prima conclufio Malachite 1. *Labia 1'aierdatu ctflodtunt fcieiittam , & legen requirunt de ore eius mquia angelus Domini exer< ituum eft ; vos nutem receftijhs de via, & ſandalt^iflis, plurimos in lege, irntum feciftn patlum /<:ǂ, dicit Dominus exercituum.* Et E" pet AuRiiflmum ile mquientcm. „ Nemo quip- „ pe >n e<(.lcfia amplius nocet, quam qui per- „ verfe agens, nomen vel ordinem facerdotis „ habet. Delinquentem namque nunc redar- >, guere nullus prxfumit ; ÔC in exemplum >. culpa vehementer extenditur , quando pro „ reverentia ordinis peccator honoratur. Epi- » fcopus itanue qui talia crimina non corri- »· git , magis dicendus eft canis impudens, »· quam epiki.pus, «St ponitur 83· dift. *Nemo.* » Ad idem eft Ambrofius m ep.ft. ad Theodolium imperatorem : Nihil in *facer*Jote » tam periculofum pt̃d Deum, turpe apud » homines, quam quod fcntiat veritatem non »» libere pronunctare ; quod ex inordinata & »» indifciplinata multitudine facerdotum hodie w datur contemptui noftrae redemptionis venem rabile facramentum·, nam qui debuerunt βio fe vicarii apoftolorum , filii Petri, fafli funt »· locii hidae & prxambuli antichrifti. ,» Hate ilk .

Corollarium i. Caufa ruine populi fit maxime ex culpa malorum facerdotum . Patet; quia propter reverentiam ordinis culpa eorum extenditur in exemplum , ut diôum eft per Auguftinum. It pro ifto eft ctnm Beda fuBper Mattii, ai. *intras it Jefus* m *templum, & ejiciebat omnes sentientes & ementes de templo, £c.* ita dicens » Poft numerata mala ingref- » fus templum , vendentes & ementes ejecit, » in hoc mnuuis , quod caufa ruinæ pi puli »« maxime iacerdotum fuit culpa. Dum enim »· ve dentes peicutit, rflrndit unde radix prr- ·» dicationis procedit. » Haec die. E: Gregeris in homil. ejufdem evangeln- «· Qui enim » narravit mala ventura, & protinus templum »ǂ mgreiTus eft, ut de illo vendentes & emtr,- » tes ejiceret, profedo innotuit, quod ruina »» populi maxime cx culpa facerdotum fuit » Everfionem quidem deferibens , fed rmniiilit vendentes in templo feriens, in iplo effe- flu fui operis «Pendit unde radix prodiit praedicationis. ilæc ille. Et Jerrn .æ 23. *A prophetis enim Leiufaktn egreffa rft p. Hutto lus er omnem terram* . Ft Dan. i j. */nn/uttus egiefa eft de Babylone a femoribus juduibus , qui* vr- *diluntur regere populum.*

Corollarium 2. Nulli homines fic fcindunt ecclefiam Dei, ficut mali ûcetdotes . Et pro ifto eft Hieronymus dicens ita;» Veteres feru- » tans hiftorias invenire non poftum ita fci- ǀ diíTe ecclefiam , At de domo Dei populos ·» fcduxifie , prater eos qui factrdores Det »» pofiti funt & prophète, id eft ('peculatores. » Illi ergo vertuntur in laqueum tortuofum, »ǂ St in omnibus fcandalum funt ponentes, m Et ponitur 24. quift. ,. *Transferunt.*

Corollarium 3. Caufa ~~precipua~~ defcilus vers pacis in ecclefia, videtur e(Te faftus,' avaritia , A lubricitas malorum fscerdotum . Part ex corollario precedent). Cum enim fcindant ccclefi'.m Dei, ut dicit corollarium ; fequitur quod ipfi funt caufa defedus in ecclefia veras pacis.

Corollarium 4. Pro reformatione ecckfie in tnembris, heu! inultum infeile , a faccrdotio principalius eft incipiendum , & pro ifto eft Chryfoftnmut fuper Matth. cap. 21. in opera imperfecto fic dicens ǀ * quemadmodum me- »· dicus, quando primum ingreditur' ad infir- »» mutn , ftatirn de ftomacho ejus interrogat, »» & eum componere feftinat; quia fi ftoma- » chus funus fuerit , totum corpus validum »» eft: ita-fi faccrdotium integrum fuerit, to- rr ia ecclefia floret·, fi autem corruptum fue- ·» rit , omnis fides marcida eft. » Et idem Chryfoft. ibidem fic inquit.- »» Videte ergo, » facerdotes , quomodo vos componatis in » verbo 8e opere; quoniam ficut in corpore, » fi aliquod infirmatum fuerit membrum, non *n* omnino languet, omnia membra' videntur « infirma. Sic fi aliquis Chriftianorum peccam vçrit , non omnino peccant At facerdotes

·» fi

„ autem faeerdotes fuerint in peccatis, totus populus convertitur ad peccandum . Item „ 'd 'dem eft Gregorios: Vulnerato namque „ paftoce, quis curandis ovibus adhibet me„ dicamenta? aur quomodo populum oratio? „ nis clypco tueatur, qui jaculis hofhurn fe„ fe feriendum exponit ? aut qualdBlde fe „ frurtum producturus tft, cujus gravi pefte radix inferta eft? „ H*c ille. Et ponitur i. queft. 1. *Tulnerato.* Utmam hoc venerantium concilium fententiâs iftorum dortorum penfaret cordialiter ; viderçt utique unde pio reformatione ecclefi* foret incipiendum.

Media autem efficacia pro reformatione ecclefi* videntur ad prxfens, effc duo. Prunum fufeitatio ordinationi Chrifti. Secundum, extinrtio traditionis contrariae . Et pro ifto eft Apoftolus i. Corinth. 1. 11a dicens : *Otfccro vos, fratres, per nomen Domini noftri Jefu Chufit , ut idip/um dicatis omnes , & non fini tn vobis fehifmata ; fins autem perfecti tn eodem fenfu , & tn eadem fententia .* Et fequitnr 3. cap. *Cum emm quis dicit . Îgo quidem fum Pauli; altus autem . ag<> Apnlk„ nonne homines eftis ? Quid igitur eft Apollo , quid vero Paulus? mint/bi e;ys cut credidftis .* Et infra; *Pundamentum enim altud nemo poteft ponere prater id qu d pofitum eft, quod tft Chnftus Jefus.* Et ad Philippenfes 3. dicit idcmApoftolus: *Idem /aptamus, & tn eadem permaneamus regula .*

Conclufio ». Nemo autem in ecclefia Dei prodeft amplius, quam veri Domini Gcerdores . Patet ifta conclufio per illud Judith 8. *£t* eunc , *fratres, quoniam vos eftis presbyteri* in *populo Dei, & ex vobis pendet anima illorum ; ad eloquium veftrum corda eorum dirigite .*'Patet etiam per Auguftinum ad Valerium fic inquientem: „ Nihil eft in hac vita , & „ maxime hoc tempore . difficilius & labo„ nofius & periculofius epifeopi aut presby„ teri aut diaconi officio , fed apud Deum „ mhil beatius, fi eo modo militatur » quo „ nofter imperator jubet Et ponitur 40. di. *Nihil .* Patet etiam conclufio ; quia fqnt fal terri & lux mundi, ut dominus Matth 5. di.it. D verbo ; *Tantum ne libertatem detis 111 occafionem comis* , qua.1 diceret : .. Hoc tamen tft „ vobis valde nccetTarium , quod non laxetis », vos ad fequendum carnis impulfum „ Uxc ille.

Corollarium «d itLm conclufioncm . Veri Domini facerdote» plus quam reges aut corporis parentes funt honorandi. Unde Chryfohornus dc mgnitate facerdotum lib. 3. „ Per „ ipfos faç/rdotes Chnftum induimus , per „ ipios membra ipfius beati capitis efficimur. „ Quoniam ergo no*bis ifti non folum *reve„ rendi magis quam reges ant judices ; fed „ etiam magis erunt honorabiles quam pa„ rentes. „ Haec ille . Et Apoftolus i. ad Theffal. 5 *Rogamus autem vos, fratres, ut noveritis eos qui laborant inter vos , & prsfunr vobis in Domino, & monent vas , ut habeatis illos abundantius m caritate, propter opus illorum , & pacem habete cum eis .* Item t. ad Timoth. 5. *Qui bene prsfunt presbyteri, duplici honore digni habeantur , maxime qui laborant in verbo & docinna; ubi* dicit dortor Nieolaus de Lira : „ Qui bene p^aefunt presby„ teri faciendo devote divina officia, & mi„ niftraodo fubditis ecclefiaftica (aeramenta, du», plici honore digni habeantur, & hic duplex „ honor eft, ut exhibeatur eis reverentia, & „ adminiftrentur eis neceifaria. „ H*c ille .

Corollarium a. Multiplicis veris facerdotibus Domini › militans ecclefia in fuis mem· bris notabile recipiet incrementum. Patet de primitiva ecclefia, Aftuum 2. *Dorrunus aurem adaugebat qui falvi fiebant quotidie tn tdipiiim; fiiqtie cre/cebat numerus dtfctpulorum .* Acluum 6. & Artuum 8 dicitur : *Magis autem augebjftir tn Domina credentium multitudo virorum Ç7 mitlieruiv.* Ad idem dicitur Proverb. 29. *In mtdiituvfte juilorum letabitur vulgus ; cum tmptt /umpfertrit pnnapatun, gemet populus.*

Corollarium 3. Ecclefi* viantis prarlati inoruiiutos & inhabjes ad facerdotium promoventes , periculoûm & enormem inducunt populi Chnltiani diicratiam. Patet v Regum 12 & 13. *Qutcumque volebat, implebat manum fuam , ‹5· fiebat jacerdos excellorum', &c* Hac caufa peccavit domus Jeroboam , & everfa eft deleta de fuperticie terr*. Ex hoc crevit in populo notabilis difciatia , & idololatria in Dan , & in Bethel ; & ideo dicit Apoftolus t. Timoth 5. *Alanus nemini cito impofuerts, neque communicaveris peccans alienis*

Nota quia dicitur in noftro articulo *libere,* &c. Circa iftum teminum *libere* , qui poti.tur in articulo, eft notandum, quod libertas, ut communiter dicitur, eft naturalis facultas ejus quod cuique facere libet . & hec cll appl.cabilis live ad bonum five ad malum Unde Eccli. It. *Appofui tibi aquam* 0- *ignem, ad qu d volueris porrige manum tuam . Ante hamirem n.ors & illa , bonum C malum ; quod C placuerit ei, dabitur illi.*

Ponitur autem communiter /riplex libertas, fcilicet culp* , grati* & glori*.

Libertas culp* eft impudentia quodeumque facinus perpetraqdi , de qua loquitur Apcftolus ad Rom. 6 *Cum enim fervi effetis peccati, liberi fuitlis juftitis .* Hanc, heu! habet major pars Chnftianorum , de qua Proverb, x. *Ietantur cum male fecerint, &· exultant in rebus peflimis* Contra quam loquitur Apoftolus ad Gal 3. *Vos autem in libertatem vocati eftis , fratres, tantum ne itbertatem detis tn occafionem camis.* Et 1. Per. 2. *Quafi hbert & non quajj velamen malitis habentes libertatem , fed ficut fervi Det .* Dortoc Nicolaus de Lira fuper

Libertas grati* , eft confidentia intrepide bene agendi , de qui Apoftolus *1* Corinth. 3. *Dominus fptritus eft ; ubi autem fptrilus Domini ibi libertas';* fcilicet contemplandi veritatem. H*c ille. Dc hac libqrtatc dicitur Proverb 13 *Secura mens quafi juge convivium.*

Libertas glori*, eft quiefeentia hominis in Deo , abfque animae & corporis dolore , de qua ad Hom. M *Clôtura liberabitur a fervitote corruptionis,* id eft libertatem habebit gloEri* filiorum Dei; ubi dicit doctor dc Lyra · », Ipfa creatura, id eft humana natura, libe„ rabitur a fervitote corruptionis, quando in › refnrrertione corpus examine gloria fiet „ corp'us immortale. „ H«c ille · De hac Apocal. 21. *Abfterget Deus omnem lacrymam ab oculis* , &c.

Non ergo intendimus loqui io articulo noftro de libertate generaliter aut nimis late iumpta. ut fcilicet fecundum hanc libertatem paffim feu indifferenter unuiquifque ufurpet fibi officium prxdicandi, five fit idoneus aut

AMHO chkbtl

non idooetas, habilis sut inhabilis , vocatus A fieu noo vocatus, miffus ftu non miffus, ut nos temere dicunt fc autumant in regno Bohgmie, licet minus jufle : fed in profond |oquimur diftriâiM de libertate, non prosit eft libertas malit»·, fub ratione qua hojufinodi, (cd ut diof facultatem sb ipfo Domino conceffam & approbatam, quam qujfque fufejpere dicitur, quando ad ordinem diaconatus nut presbyteratus legitime efl fufeeptus; cui nuilum impedimentum illegitimum obfiflere deberet, fecundum legem Domini noftn Jefu Chrifli» cum nulli praecepto divino aliquod impedimentum illegitimum debet officere aut nocere. Igitur ifti mandato Chrifti, quo diaconibus & fae'erdotibus injungitor praedicationis B cfficium , nullam debet officere impedimentum illegitimum, etfi aliquid obfit quod alicui ambiguum videatur. De hoc mandato attendunt probationes infra dicende, ubi deducetur. Dei auxilio, quod tam diaconibus quam facerdotibus pnediçarc evangelism fit prseceptum.

Circa hoc notabile Ht ifta concleGo.

Circumfcppto quolibet Impedimento legitimo , facerdos fidelis, cui Deus conceflit hufufmodi libertatem, pe; minifterium epifcopi, quod fui eft officii loco & tempore tenetur fideliter exequi cum effeflu. Paret deChriflo, dicente ad Mariam matrem fuam , ut habe-C- tur Luce j. *Quid rfi quod* aie *querebatis? nefciebatit* , fuie iri Air yara *Patris mei funt, oporter* me ejê? Et >Λ. j. *Non emm pofumus que* tudiour 6- awdiuimas non *loqui.*

Corollarium . Sacerdos Domini idoneus non debet prohiberi ex caufa aliqua palliata a li* beta verbi Dei ptadicatione. Patet, quia non debet prohiberi a libertate fibi a Deo conceffa per minifterium epifcopi , quin quod fui officii & fideliter exequatur. Patet igitur corol. 8. fequitur; *dbents*, ubi dicit „ Leo p*. „ pa . Quid eft *Menus nemini cito impofueris,* „ nifi ante «tatis maturitatem . ante tempus „ pxaminis, ante meritum obedienti® , ante „ experientidin difciplin· facerdotalis, hono D „ rem tribuere non probatis ? Et quid eft „ communicare peccatis alienis, nifi effici ta„ lem ordinationem, qualis ifte eft qui non „ meruit ordinari? „ Et ponitur di. 78. Quid *efi.* Et t'hryfoftomus de dignitatefacçrdotali, lib. 3. „Qui ordinat indignos, eifdem fubjacet „ pcenis, quibus ilii qui indigne fun< ordinati, „ etfi dicunt eorum fe vitia ignoraffe. Unde „ Apoftolus ad T'mot. 3. *Menus* nemt*t citu „ *impofuens, ne communicaveris peccatis alienis,* „ Immo ex hoc gravius peccatum & crimen „ efficitur, quoniam aflumlerunt vel promo„ verunt eum quem ignorabant, atque id quod „ putabatur effe excufatio , fit accufatio. „ fltec flle. Ideo Apoftolus loquensde ordinan-E do in (acerdotem , dicit , ut habetur 1. ad Timor, j. *Oportet autem illum habere tefiimomum bonum ab lus qui foris fttxt ,* ait neu in *opprobrium incidat O' tn laqueum diaboli.* Ettan-|dm fit ditftum de notabili *1.* pro prwfenti.

I. Notafc. k.

Quantum ad notabile tertium, quia dicitur in articulo noflro: Ferfatns *Dei &c. debetprodkari & annuntiari.* Quod hoc verbum *debet,* non folum tenetur confultive, fic quod importet confilium ; fed tenetur preceptive , obligans fub praecepto. Et pro iflo ulteriusnoto differential inter pmeeptom Del fc omflium. Pnpceptnm epim Dei eft dodrina fcu flaturum obligdhs hominem fub poena peccati tnorjalh. Coofilium autem Dei pftdodrina Pei fpecialis, folum obligaas fiub poena peccati venialis. Et iilam differentiam innuit Auguftinus dicens : „ Qoilquk pnecepeia Domini » non obtemperat, reus eft ftc debitor pce„ na. „ Et paulo poft; Pnecepto Domini non „ obedire peccatum eft, fc coofilio fi uti no- Iveris, minus boni adipifeeris. ., Ad idem „ eft Cregontn a<| Jovtnianom. Quod pneci„ pimr, imperatur , quod imperatur eft ner „ cefle fieri ; nifi fiat, panaut habet› ubi eoofilium dare , offerentis jft arbitrium ; ubi pneceptum eft, pecefflias efl fervitufis_HEt ponitur 14. q. 1. *Qusfquss* . Differt Umeq " pruceptum Domini a precepto caponico , » Unde Gehfins papa: Aliquando enim pro .. neceffitate' vel utilttatç ecclefie mutilantur » & relaxantur pnecepta canonica. », Ponitur » i. q. 7. *£t fi* i. Et Leo papa: Sicut quadam funt que nulla poffunt ratione convelli,- iu multa funt, qu* aut pro neceflir tate temporum, aut pro confideratiooe rutum oportet temperari, illa femper conditione lervata. fc jo his qu® vel dubia fuerint , aut obfcura noverimus , feqoendutn quoff nec prsceptis cvapgelicis contrarium , nec decretis fandorum patrum inveniatur adverfum. „ Et ponitur 14. di. Afcvr *quodam* ubi glo. fuper verbo *Sicut quadam* , n Ut precepts decalogi fc forma baptifmi.fc „ forma conficiendi corpus Chrifti. Jlec glo. Ex ifto textu fc glo. fequitur evidenter , fi prstceptum decalogi, forma baptifmi & forma conficiendi corpos Chrifti nulla poffunt ratione convelli, ob hoc quod funt precepta Dei. fimiliter communio diviniffim· eucharifti· fub duplici fpecie ad plebes fidelium , cum fit Chrifti pneCcptum fc inftitutio, ut latefcfun date deduflum eft per magiflrum de Hokeuna, nulla poteft convelli ratione,

Conciufio pro primo notabili fit ifta.

Verbi Dei verax fc fidelis prrdicatio eft populo Chrifliaoo multum neçettaria ad <alotem , Patet ifta concltffio per illud ad B<ri«. 10 *Quomodo invocabunt eum, suqnemnoncrediderunt? eut quomodo credent ei quem non audierunt 1 quomodo autem audient fine prttdmante? quomodo vero prodierunt nifi mttmnatr ?* Sequitur : *£rgo fides* esc *auditu, auditus smttm per verbum Chrifii.* Et lfoim *Nifi Domùnu exerdtuum reliquifiet nobis femen , qusf Sodoma fuifemus, 6· qutfi Gomorrfia fimibu efm mus.* Ex ifto fequitur, quod £*cerdo(esomittentes veracem fc fidelem verbi Dei prsadicaiionem , multam nocent populo . EMtt , Equia privant ipfum effieflibca quos facit vtrbum Dei, qui font MU,

Primus , quia cibat animam. Matt. 4. *Non in foto pane vivet homo* .

Secundus , quia vivificat. Johan. 5. Feast *hora* d* *nunc efi , quando* momri «admet «η- "vT. orat *filii Dei,* & ani *audierint vivent. Tertius* quia ftnat Pial. *Mifit verbum futtm A·fanavit ees.* Et Sap-'eid. *Non herbu vaqua* tao*lagma fanavit ilios, fed* tnsv draanns *fame* fui *fanat omnia.* Quartos, quia mondât Johan.15. /est *voq mundi e/bi ftofter [ttnmtu ,* fcc,

Qoifc*

Quintus, quia -ilhrmioat PG1. Zamense *pedi- but meit verbum tuum.* Sbtun , quia a pec-
ANNQ\ CHUS» WII.i cato confervet. Pfel. *Jn eotda* me» *abfoonA eloquia tua-, ut* nen *peccent tibi.* Septimus , quia a morte sterna cuftodlt. Johan. 8. dl *quit fermonem meum fervauerit, mortem. eoe videbit in sternam.* Oâaqps » quia beatificat. Lee. 11. *Beati qui andritut verbum Domini Q- cufioBunt illud.* Ecce ifti font eftertus verbi Dei de alU quamplnres.

k. CaoU. Secundo, ex UU coaclufiooe fequitur, quod* fecerdoces omittentes veram dc fidelem praedicationem, omittant opus populo Chriftiaoo neceflarium ad Glutem. Patet ex ifto , quod, inter omnia officia, poft vi» juftitiam «.praedicatio verbi Dei eft plus laudanda. Com B enim Gcerdotis officium videatur in quinqoe includi. Primum eft evangelium Chrifti veraciter predicate. Secundum eft Deum pro foa ecclefia continue exorare . Tertiam eft Dei facramenti quibus competit gratis conferre. Quartum eft io Garis feripturis tantummodo (ludere . Quintum eft perfertionis exemplum ceteris viantibus patenter praebere. Prasdicatlo verbi Dei prodeft longe extenfius dc evidentius ; ideo eft operatio ecclefia pretiofa . Hinc Salvator oofter per tres annos dc ultra publice praedichvit, dc fcmel mi(Tavit , ut patet ex decurfu evangelii . Non tamen volumus ex ifto , quod etiam fialum femcl Gcerdos in vita fua mifTet ; fed ut fit dili- C gentior, aut minimum ita diligent de evangeliutione verbi Dei, ficut dcmifiattone; cujus oppofitum , heu ! fit in ecclefia. Multa mifiat communes , dc pauce praedicationes fiunt, dc populus cucus in multis miffiatmnibus ponit falutem. Precepts Dei ignoret , de verr bo Dei non curat , de vita Chrifti ccrtifliosa, non inquirit. Exinde fequitur altarium multi., plicatio, dc per confequens facerdotum inhabilium, aliquando ,de tribus aut quatuor midis pretio condurtorum. Et de ifto dicitur Olee 8. *Multiplicavit Ephraim altaria »d peccandum , faBo funt ei ara in deliEbtm.* Sed dc Dominus vlfitat aliquando puniendo in prwfenti. Unde ▲mos]. fic dicitur; *In die, cum vifitare ca- Omtltam fuam, ut det illis fe tempore tritici men-*
pero pravaricationel Ifrael » fuper eumvifirabo, & fuper altaria Betel, & amputabuntur cornua altaris, tjr cadent m *terram, & percutiam do·* mum *hyemalem cum domo ofirvah.* Et Ofee 10. *Difperdentur excelfa idoli, domui Ifrael, lappa & tribulat afeendet fpper aret eorum i* ut in multis regionibus ad oculum jam apparet. Et tantum de notabili quano ad prefers .

AAe '■. saade dei. Quantum ad fecundum principale , ponisaade dei. Bα(articulum noftrum fic in forma.

Verbum Dei , exemplo Chrifti dc apoftolorum , a facerdotibua Domini Ubere ac fine impedimento fideliter ac veraciter debet praedicari dc annuntiari. Et eft articulos in forma. Pro veritate iftius articuli primo ponam E aliqua motiva; demum legem Dei, dcc.

Suppono primo» quod Chriftus fit vetus Deus ftc verus homo. Patet ex fide Mait. 16. *Tuet Chrfiut Filius Dei* Ac 1. Johan ult. habetur ; *Hic efi verus Deut* 6* *vita aterna .*

Suppono fecundo, quod Chriftus fit optimus legis interpres . Patet fimiliter ex fide dc Luae ultimo. *Et incipientes « dfcyft tnntbut prophetis interpretabatur illit fcnpturat, qua erunt de ipfo.*

Jftis fuppofirionibas fic flantibus , fic ar-
fiupplem. Concilior. Tom. XXX,

guitar fob compendio . Chriflus verna Deus At veros homo , optimus Legis interpres, ap-
probat verbo Ac opere Jftue noftrum arti* ,**^*?,
culum: igitur eft verus At catholicus . Te* net confequentia ex foppofitioae . Aotece- 4"
deos patet ex hoc quod pradicavit in mon* te, iu Campeftribus, in mari , in domo, in templo, in fynagogis , at patet ex decurfu ca4agellit.de verbo idem docuit , nt patet. Matt. ult. 8c Marci ultimo. Igitur Acc.

Secundo arguitur fic . Quodlibet Chrifti pneçeptam eft libere exeqaendum ; fed predicatio verbi Dei eft facerdotibas Chrifti praecepta: igitur dee. Confequentia nota eft cam majore ; dt minor patet Mate. alt. Ac Artuum 10. Igitur dcc.

Item arguitur : Quodlibet opus a Domino Jefu- praeceptum dc ardue injunrtum , Gcerdotibus libere exeqaendum eft; fed praedicatio verbi Dei eft hujufmodi.* igitur Acc. Major probator : Nam alias fecerdoces peccarent per tranfgreflionem divine injunrtionis ; & minor patet Matt. ulr. Acc.

Jam vero pro ifto articulo ponimus legem Dei dc primo novam, deinde veterem . Mat. to. *Convocatu Jefut duodecim difripuitt , dedit illit potefiatem fpintvum immundorum dea.* Et (equitur; *Hos mifif Jefut proripiens eit* d* *dicent : In* pium *gentium ne abieritis,* Acc. Et feqaitar.* *Euntes autem predicate dicentes·. quotrium appropinquavit regnum calorum .* Et huc commemorat Petras verus Chrifti vicarius Art. io. dicens.* *Et pracepit nobit predicate papulo & teftificari,* fee. Item Matt, ultimo : *Euntet autem docete omnet gentet* , &c Item Mare, ult. *Euntes* mitem *iu mundum univerfum, predicate evangelium omni creatura* t *&c.* Sequimri *Illi* «Mtem *profccli predieaverunt ubique»* Acc. tamqaam praecepto Domini obediences . Et i. Cor. 9. dicit Apoftolus.* *Ea mihi fi non evangfliqavero·,* St *enim volent hoc egero, mercedem habeo; fi nutem invitut, difportfolio mihi c-edita efi.* De qoa difpenGtiooe dicit Salva, tor Luc. is. *Quis putat efi fidelis difpenfator & prudent, quem confinait Domiant fuper fa·* *furam ? Beatus ille feront , quem cum venerit Dominât, invenerit ita facientem .* Ecce Apoftolus dicit: Fs *mihi , bue.* quod fcilicet *va* Cgnificat damnationem, dc non propter aliud, quam propter praecepti transgreffiuoem . Et modicum ante dicit idem Apoftolus: *Nam fi evangeiijaveiv ,* non *efi mihi gloria , necefiiat enim mihi incumbit .* Ubi dicit Nicolaus de „ Lira . Nceffitas enim mihi incumbit ex „ praecepto Dei» „ Hiec ille.

Et hoc praeceptum Chrifti Gnrti Dei «poftoli follicitius implevere. Patet de Petro apo, ftolo , unde a. Pet. 1. dicit *Jufium autem arbitmr quamdiu fum fe hoc tabernaculo, jufeito-*
nr «w fe *commonitione.* Pattt^etianl ^de Panlo, qui dicit a. Timoc. a. *Memor efi» Jefum Chrifium Dominum nofintm tefurrexi/e « mortuu ex femine David , fecundum evangelium meum» in quo laboro ufque ad vincula ; fed verbum Dei non efi alligatum; ideo omni· fitfiineo propter eltltoi , ut* <F *ipfi falutem camfequantur .* Hinc prascepit fuo difcipulo Timotheo, ut habetur a. Timotheo 4. *Pradica verbum , infia opportune, iaqrortune , argue , obfecro , increpa* fe omni purieiUfo <P *doBri. na,* Et infra . *Tu vero vigila ,* fe mnmfew

Sequuntur veteria |egi« jam fcriptur·. Ila- TJT" i* cap. «t. *Clama » ne cefiet, quafi tuba exalta* wae /aem, Å- emmucr· *poptda meo ferlera* eonnu, *φ* damn /ecofi peeceie «ontiu.Éju(- dem 40. Fmt deem» *djccutir· dama, Xt dixi. Quii chmabol· Omnis cafo fanum,* fee. fit infra. *Super montem txxtlfum afeende* W. fw *evangcliqas* Stem esafte m /orriredme ooerai rueai, yvi *ewutgeUqat Jeiufalem ; exalta* 6- noti «aera. Item leech. 3. dc tr. *Fili* Aommis, *fpeçulafarem dedi te domui J/rael ,* (p *audies de* orv «eo vertan, *& annunciabu eis ex me , fi Acente me ad smpimm : Marte morieris .* mm· *annuntiaveris ei, neque locutui fuerit rit* atvwBv *teter* a cm *fan impia, ipfe quidem in iniquitate fue monetur \ fanguiaem entent ejut de* mq» tnt km nrçwra-. Et quare require: Domina- fanguinem, nifi quia praeceptum predication!· ad peccatorem non eft executus ? cap. veto n- Eaeçh. dicitur : *Quod fi fpeculator Aderit gladiwn venientem › &* non *infonuerit htetina,* d" *populsu fi non eufiodtat , vencntque gfadiuf , fi· tulerit de eit* mùmm: *ilia quidem in iniquitate faa^captus efi, fangntnem autem ejut de moue nia* raymrim. Gloffii interlinearia Çregorii: „ Quia tacuifti fit noluifti *effe* fullicitus » in prsdicarione , paiticep· cria |n damna* h ttone » nifi propter priecepti Domini omif- » fionem, » Hinc If-i« é. in perfona talium C dicitur · *Quia tacni,* w *mihi.* hem Jon· <; *folium efi* cerium *Domini ad Jonam filium dmathj Acens* '. *Sarge* <ÿ *vide* an *Nimvem* cô *Aletem magnum, & prtdica in ea, quia afeendit maUtia ejut coram me.* Et in *cap.* 3. fobditor· *Surge 6· vade in* Mrrrôeat *civitatem* mê» *gnam* » 6* *prtdica* in ce *prodkationem , quant ego loquor ad te .* Item Jeretni® 7. *Ferbum quod faüutn efi ad Jeremiam a Domino dicens: Sta in porta domat Domini, & jtroAca Hi* oen *him illud* dec. Et fi aliqui· diCat hoc fuiffe tantum prophetis praceptum, audiat Apoftolum rad Rom. 15. dicentem · *Quecumqtte firi" ßta fünt :4ad nofiram doSrinam funt* ' Et'jj- cob. $. cap. *Fxemplum accipite, fratres, exitns*D^ *mali ©· langenimtiaiit, fabaris* ⁂ ponerttM *proabeturum , qui locuu funt in nomine Domini.* Item Levit. 10. luqoena ad Aaron & filio»· *Mabeatis feientrnm difeernendi inter fanthun 61 prophanum, inter poliutum & mundum , doceo, tifque'filios Jfrael omnia legitima mea, que locutus efi Dominus ad eos per manum Moyfi.* Et Deut. 31. *leges verba legis hujus coram omni Jfrael, audiAitibus eis.* Sequitor; *ut audientes dsfcant, & timeant Dominum Deum nofirum, S- cufiodmat impleant omnes fermones legit hujus.*

Ex Mia fequitur , quod Acerdotet Domini non debent timere fideliter exequi mandatum predicationia. Unde Jeremi» 1. *Tu ergo ac-*Bw «nge *lumbot tuos ,* 6- *furge & loquere ad eos* oimaer *qua ego prccipto tibi, ne fbrmides a fade eorum, ne^we enim timere re fiodam vultum eorum.*

Secundo {equitor, quod verace· facerdotea Domini non debent querere fubtilitatem in prcdicaodo , dummodo fideliter annoncient verbum Dei. Patet de Paulo, t. Corinth- a. *Xt ego cum venifem ad voq, fratres, veni* non *in fublimiiate fermons aut fapienba, ameundaas vobis tefiimanium Chrifii* : Htac didt ad Coloft. *fifitihnJk fèrmmùt* . Bt Jeremi® t, dictaur de- ipfe Jeremia: AL -. -, Dvaunc _ , ecce *nefeto* ImM; *quta puer ego fum. Jfi dixit Do. minus ad met Jfoli dicent quia putr ege fum. quoniam ed omnia qpte mittam te ibis, φ* pu». *veefi quocumque manduven loquerit, Na timeas a facie eorum, qata ego tecum fum,* eruam *te, dédt Dominus Dni-*

Item Apoftolua 1. Corinth. 1, *Non emm mfit me Çhrtfius bupfiqer· , fid evangeliqan, non in fapientta verbi , ut non evacuetur crug Chrifii ,* Ubi dicit doctor Njcolaut de Lira; Ûçet Chriftu» mifitnr apofioloa ad utrumque, tamen ad docendum ptin;ipaUter; Ac idea per fdpioa predicabant, per minlftro· autem inferiores ut frequentiae baptiubeM* Cq u· ratio eft quia virtue vel ratio baptW ranth nihil operatur in baptifmo, propter quod non refiert per majorem mimftrum vel minorem baptiaari. Virtus autem Si fit* pientia prqdicantil multum 8c valde con* ferunt in praedicatione ; 8« ideo apoftoli , qui majore· erant M circa praedicationem fo magia occupabant , exemplo Chrifti , qui per fitipfum docebat, St per fuoa difeipu» loa baptimbat, ut habetur Joan. 3. „ Hcc »Hc.

Jam reftat adducere aufloritatea ùaftorum dolorum pro articuli noftri tertii veritate, Grçgoriua in fuo Faftorall cap. rj. «raflan} iftum textum Exodi 28. *dudiatur fonitut,* fcU licet Aaron, *quando ingreditur tp egreditur finSuarium in confpeciu Domini, çp non moriatur,* „ Saççrdoa namque ingredicna vel egredien- „ monter, fi de eo fomtns predicationia non „ auditur; quia iram contra fe occulti judi- „ cis exigit', fi fine predicationia fonitu in- „ cedit. Apce autem tintinnabula veftlmentle „ illina defcribnntnr inferta. Veftimenta ete- „ nim facerdotia quid aliud quam refla ope» „ ra dehemoa accipere, propheta teftante.qui „ ait in pûlmo; *Sacerdotes tui induantur jufiiu tiaml* Veftimentia ltaque illiua tintinnabula o inherent, ut vite viam cum lipgu· fonU tu ipla quoque opera facerdotia clament. n Hac ille, Ac ponitur 43. di. *fit reOor.* Aq» guftinu· in prologo Termonum fuorum. Pao» Ci funt facerdotes qui verbum Dei iofte predicant ; fed multi funt qui damnabilia tacent. Alii ex ignorantia, qui edoceri re» cufant ; alii ex negligentl· , qui verbum Dei contemnunt . Sed nec illi , nec MU pofiunt de culpa taciturnitatis excolari, com nec illi preefle debeant , qui pnadicare nefeiunt, nec ipfi tacere debent. quoniam predicire iciuntt licet non praifint.H Hsc ille. Hieronymo· fuper Hio textu Execb. *J. Si dicente me ad impium,* fttc.M Pnedicaro „ tenetur facerdoa ; videat ne timor humanu» cum taçerc faciatt Magnum dtfcrjmen „ ~~eit Dei~~ ~~eacerqλ ierrnonea~~ ~~sb tripliicm—~~ aut, ûm t videlicet propter timorem, vel pro* „pter pigritiam, vel propter adulationem. „ Hac ille. Chryfoftomu· homilia 46. „ Sacer* „ dotet nifi omnen) veritatem manifeftave- „ riht populo, dabunt rationem in die judi- „ cii. „ Hac ille. Sed quare dabant pro ifto rationem , nifi quia practptum Domini de prcdicatiOne ad populem omifere ? Ifidorua lib. 3. de Summo bono: Sacerdote· pro i- „ niquitate populorum damnabuntur , fi -eoa

****** OUIBTt »4M

ANNO CHWH »◆!·

„%norantM non erudiant , aut peccantccA anaonciari verbum Dei unde aaagiftet i· 4
'm non arguant. ». Base ille. Irem Gregonus famemiarum difl. 34. „ Ad diaconum pani-
Yenantio epiftopo.· „ Kphefiis Apoftolus di- „ net aflWert facerdotibus ßc Tminiflrare ia
„ dt ; *Munda funt usattau meg a /anguine* o-φ „ omnibus qua aguntor in facramenti· Chri- CHWrn
μ anMim *veffetm : Jfon attim /ufeerfugi, quo* „ fli. „ Et paulo poft: - Predicar· evange- *◆**·
μ *minue annuntiarem* vpoAm *omne confisum Dei.c* „ lium & apoftolum . Nam ficut IcOortbu»
„ Mundus ergo a (anguine eorum non effet, „ v.etu* teftamentum ; ita diaconis novum
w fi eis Dei confiljum annunciate poluiffet ; „ predicate preccptum eft. .. A4 idam eft
μ quia eum iacoepare delinquentes noluerit, Jfidorus dt habetur di. *Pejieife .*
μ eos procul dubio tacendo paflor oççidit. „ Ifti* jam fic probatis fic dedutfis, ut audi-
Et ponitur di. 45. *Dphgfi* . hem Gregorius flis, ponitor ifti conclufio.
homfl.), fuper (flo textu Ofee 4. *Peccata po-*
puli mei comedunt. „ No* qui ce oblationi- Non obftante inhibitione, aut pretenfa ex-
μ bas vivimus fidelium, quas illi pro pecca* communicatione minata,.vel jam lata, facer-
t» tis fui* obtulerunt , fi comedimus fic tace- dos Domini debet libere dc fideliter verbum
„ mus, eorum procul dubio peccata mandu-B Dei annunciate.
μ camus. Pcnfandum ergo eft quant· damna* Probatur ifU conclufio primo fic. Non ob-
„ tionis eft fine labore percipere mcrcedem flante inhibitione, aut prenià excommunia
„ laboris ; quinti criminis-eft, pretia pecca- cacione , facerdos -Domini fidelis, debet exe*
M torum accipere mcrcedem laboris; & njhil qui ejua mandatum , fed predicate verbum
Û contra peccati prediçando dicerç. „ Hχo Dei eft facerdotibus przceptum , Ut premif-
ille , Item Auguflinus in Jibro çontra ManU fum eft· igitur conclufio vera.
cbmos·' μ °bm juffus eft frater premortui Secundo probatur conclufio ex praxi apo-
μ fratris uxorem ducere, nt non fibi, fed il* flolorum. Nam cum principe* (accrdotum An-
„ U fufdtaret fobolem. ejuique nomine vo- nat, Caiphas› Johannes, Alexander, Λ quot·
„ caret quod indc oafeeretur. Quod fi reçu- quot erant de genere (acerdotali, demanda-
», farçt, difcalciatus uno pede confpul omni- ièn‡ apoflolis, ne omnino loquerentur t nec
„ no foiebat in facie, Nunç autem evangelii docerent in nomine Jefu Chrifti ; rcfpohden-
μ quifque predicates ita in ecclefia debet la, tes dixerunt ad eos; Ai *jufism αβ in confpe-*
„ borate› ut defunAo fratri, id eft Chriflo, *(lu Dei vos potius audire quam Deum,*
μ fufeitet femen, qui pro nobis mortuu* eft, re. jVun «nim *pofumus qua vidimus* d· *audivi-*
μ fit quod fufeitatum fuerit ejus pominé ac- Çmiu non *loqui :* Habetur Aâ. 4. Et Aûunm
μ çipiat " at vero qui cleâut *b ecclefia mi- 5. dichur ; Cum principes (accrdotum dice-
μ nifterium evangclitapdi 8c baptizandi re- rent ad apoftolos; *Pracipiendo pntoepitnus vo·*
„ merit , ab ipfa ecclefia digne meritoque *Ais ftc docetetit in nomine i/o,* 6- *ecce lepleftis*
μ contemnitur· Et fequitur : Qu| autem cu- */crufalem doUrinu* sv/fr«, £ *vultis induces· jo-*
f, ram lucrandorum refugit aliorum , difcal* *per nos /anguine* iflius feminis* ? Rcfpondens
„ çiati illius non folum figuratum fignifica- Petrus fic apoftoli dixerunt ; *Ofedire vpottet*
„ vit › fed in fe impletum portavit oppro- *Dt* magis quam feminibus.* Urinam hate no-
M bridm,„» Hec ille, fit ponitur 8. queft. 1, tarent D. faccrdotes .
Olim» Item Nicolau* papa: m Difpenfatio eft Et pro ifta lententia efl venerabilis Beda
„ nobis cslcftis feminis iniunfla : v· fi nuo fuper illo verbo· *£t invenientes afinam alliga·?*
h femper feverimus, v· fi tacuerimus › cura *t·* fi· pullum cum ea, folvite & adducite mi-*
», ele<ïioni* vas formidet 8c clamet , quanto *hi ; <$· β quis aliquid vobis digerit, dicite; quia*
„ magi* cuilibet exiguo metuendum eft. Pro- *Dominus his opus habet,* ita dicens: „ Hic my-
*, inde ficut non leve dlfcrimeo incumbit poo- D„ ftiterit advetfitatis, & fi quis prohibuerit pec-
M tificibus filuifte quod congruit ; ita his, calores a laqueis folvi, per eonfefljonem fi-
μ quod abfit , non mediocre periculum efl, r det Domino adduci ; non tamen â predi-
μ quod cum debeant parere defpiciunt „ cando defiflant , fed confiantes inünuent,
H«c ille, fit ponitur 4). di. *ds/penfatio.* „ quod Dominus talibus ad aadiiicationem ec-
Ad idem Cft concilium Toletanum: M Igno- „ elefue opus habet . Fecerunt fic apoftoli,
h rantia mater cunftorum etrorum, maxime „ facere debent firmi,ter Chnfli fimiks facer-
μ in facerdotibus vitanda eft, qui doçendi.of. „ d<XCS. Ad idem eft Hieronymus ad Rufli-
„ fictum in populo Dei fufreperuqt . Sacer, „ cum Narbonenistn epifeopum fic dicens.
», dotes enim legere facra* feripturas admo- „ Nemo hinc epifeoporum invidia diabolic·
μ nçntur, Paulo apoftolo dicente ad Timoth, „ tencationis infletur vel irafeatur, fi ad ple-
μ *dttende lefiiont & exhortationi & doilnuci* „ bcm interdum presbyteri exhortatione in
„ *femper permane in his* „ Item ex concilio m ecclefiis predicent, fi plebi, ut diflum efl,
Carthagincnfi. „ Epilcopus rei /amiliaris nul- „ benedicant. Etenim abneganti mihi ifta fic
„ |am coram ad fe revocet; fed 01 legioni, „ dicam Qui non vulc facere presbyteros que
μ fit orationi, fic verbo predicatkmis tantum- jubentur a Deo, dicat quid' majus eflChri-
modo vacet. Sciant ergo iacerdote* feripto- flo. ;; Pro ifto «tiatn- «fl Aaacletus papa.
», ra* (aeras & canones, 8c omne opus eorum Scimus, inquit, multos ob id infeflare do-
μ in predicatione fit do^lrina confidat, fic -- âores, ut eos perdant, Ac proprie volun-
„ dificent cunQos, tam fidei fcientia,quam o- tatis placita adimpleant. Non propterea ta-
M perts dlfdplina. „ Et ponitur di. *8. /gnoraatin,* men dodores.· >n quantum vites fuppetunt,
Jam ergo oftcnfum eft ex feriptura (aera, a rt£U cmnlatione & bona intentione re-
praxi Chrifti & apoflolorum . fententiis frn- cedere debent : fcientes , quod beati qui
DorUm dodorum & conciliorum, quod ver- periecutionem patiuntur propter juftitiam.,,
bom Dei a (acerdotibus Domini debet predi- H*c ille. Matth. 5. & ponitur 4$. dt. *Sciatur.*
cari fub preccpto. Non folum autem â (acer- Igitur conclufio vera.
dotibus Domini, fed etiam a diaconis debet Ex ifta conclufioae fequitur , quod iacerdotes

d|-

dimtaMNM'voram 8c fidelem verbi Dei pro-
dicationem, propter inhibition·* , fini pr»-
CHMBTT tenfam hominum cxcommunicatiooem funt·*
pod Deum excommunicat! . Patet quia cum
ptqdicatio verbi Dei fit facerdotibos prmce-
pta , ut fuprq probatum eft, AMmfiBi f«i *de-
cimant a mandatis Dei* Pfalm. itl. k ad ta-
ler dirigitur verbum Salvatori· noftri Matt. if.
Quare vos tranfgredunirri aandboim *Dà propter
traditionem vefirem* , fcilicet non pnedicando
verbum Dei,

Item alia .concludo fit ifti,

Non folum facerdotes minores, verum etiam ptalati majores tenentur fideliter verbum Dei annuntiare.

Patet illa conduire ex ftfto difcipulorum Chrifti in primitiva ecciefia. Nam tam apo* ftoli, quam leptuaginta duo difcipuli verbum Dei predicaverunt, k in eorum locum fuccefleront epilcopi & inferiores presbyteri. Igitur fequitur quod conclufio fit vera . Et pro ifta fententia eft Anacletus, qui dicit: Dece-
„ dentibus Apoftolis, in loco eorum furrexe-
„ runt epifcopi , fis fepluaginta duorum di-
„ fcipulorana typum gerunt presbyteri, atque
„ in eorum loco funt conflituti in ecciefia „ Et ponitur aa. di. *in-noeo.*

Ex ifto fequitur, quod facerdotes verbum Dei fideliter ftc veraciter non pradicantes pro-C pier timorem hominum, font proditores ve* ritatis. Patet per Chryibftomum in Matt. 7. cap. fuper verbo t *Nolite timere eos qui occidunt corpus, tcc* fic inquientem.' Nolite ti*
„ mere cos qui occidunt corpus ne forte
„ propter thnorem mortis, nec libere dicatis
„ quod audlfiis , nec fiducialiter pnedicetis
„ omnibus, quod in aure foli audiftis. Sicut
„ ex his folis oftenditur, non folum ille eft
„ proditor veritatis, qui tranfgrediens verita*
„ tem, palam pro veritate mendacium loqui*
„ tur, fed etiam ille, qui non libere pnadi*
„ cat veritatem, qoam libere pronuntiare o-
„ portet, aut no:t libere veritatem defendit,
„ quam libere defendere convenit , proditor
„ eft veritatis·. Nam fient iàcerdos debitor
„ eft, ut, veritatem, quam audivit a Deo ,
libere prcdicut; fic laicus debitor eft , ut
„ veritatem , quam audivit · facerdotibus ,
„ probatam quidem in feripturis defendat fi*
h ducialiter,- quod fi non fecerit, prodit ve*
H ritatem. *Corde enim creditur adfufiitiam, ore
„. autem confefio fit ad falutem* . Hac ille &
„ ponitur u. q. 3. *Nolite* . Idem patet per
„ Hicrpnym. Letit. Si quis vult pontifex non
„ tam vocabulo effe, quam merito, imitetur
„ Moyfen, imitetur Aaron. Quid enim dici-
„ tur de eis? quia non difcedunt de taber-
„ naculo Domini. Erat ergo Moyfes in tabet-
„ nacuio Domini fadefineater . Qoid autem E
„ eis opus erat, ut aut a Deo aliquid difee*
„ ret, aut ipfe populum docetet ? Hac duo
„ font pontif. opera, ut aut a Domino aliquid
„ difext, legendo divinas feriptoras, Afiepios
„ meditando.* aut populum doceat ,' led illa
„ doceat qua a Deo ipfe didicerit . Non ex
„ proprio corde vel ex humano fenfu , fed
„ qua Spiritus-fanàus docet . „ Et ponitur
36. dt Si *quis vult.* Ex ifto foquitur fecun-
do , quod àcefdotes Domini fideliter verbum
Dei pnedicantes, in fuis pradlcationibus ma-

Agnis peribole minime debent parcere , d®-
Juod exinde odio tabeantur. Patet de Chri-... I .....
o in mnlih locis evangelii Matt. 11. *Gene-* A^NO
-yta mala & adulterafignum qusrù. Sequitur: OA,,T,
Su ent geueratiom Ante *pefma* . Bt Mar. I.
Qui eu confufus fueru & verba mce, in gene. ,
ratione ifia odttliera ri peccatrice* , d* *fifatt* λo-
*eiuu atftotie tut» , cent ' venerit in g/orium
patris firi* enat *angelis fitit.* Patet de Johanne
Baptifta in corredicne Herodis, Matt.4.Mar.
6. hem patet de fanflo Stephano Ail. ;.Cum
loquebatur ia concilio coriin principe facer*
dotum dixit: Zhtrw *cervice & incircumcifir cor-
dibus* 6· enrrAux, *vos femper fpiritm fan3o re-
fifiirit ; peut & putret vefhi, ita & vos. Quem
Benin· prophetarum non funt perferuti patres ve-
firi, & ocàderuut eos, qui ptenuntiabant de ad·
ventu jufii, cujus vos nunc proditores & horni-
eida fiùfiis, quia accepiflts legem in difpofitione
angelorum, fp non cuflodifiis. duAentei autem
hac digeeabantur in cordibus fuis, & findebant
dentibus in eum.* Et hoc cft quod dicit Am*
brofius fuper iUo vrrbo 1. Cor. 4. *Fosnobi-
les. nos autem ignobiles ,* fice. Libere enim
„ & fine adulatione veritatem predicantes ›
„ & gsfta prave vita: arguentes, gratiam non
„ habent apud homines . Et Chryfoftumus · „
Incurrit odium qui arguit critninofos . Ad
idem Johan. 7. *Non potefi vos odige mundus t
me autem odit, quia ego tefiimonium perhibeo
de illo,* quid aliud *quum quia opera ejtu mala
funt?* Nec etiam fidelis prudicator verbi Dei
debet curare, ut placeat mundi hominibus.
Dicit enim Apoftolus ad Calat. 1. *Si homini,
bus adhuc placerem, Chrifii fenus non efiem* .
Ideo dicit poeta.

Opto placere bonis, malis odiofus haberi,
Quels nifi fit malus nemo placere poteft .
Sed numquid Dominus dimittit inultum » quod homines criminofi, um frculares, quam fpirituales, non acceptent casitativas corrspeiones ? Utique non . Dicitur enim Amos 5. *Odio habesenutt* tu *porta corripientem,* d* *loquentem perfeSe abominati funt. Idàrto pro eoquod diripiebatis pauperem , tfi pradam eleSam ipfle-
Matis ab eo, domos quadrato lapide adificabitis
6· non hà[redacted]itis tu eis ; fineos omaniffima»
plantabitis, d· non bibetis vinum earum ; quin
cognovi mulla fceleru vefim ,* 6· *fortia peccata
vefira , kofies fufii accipientes munus , & pau-
peres* ru *porta deprimentes.* Nec hoc , fcilicet cleri crimina arguere ex caritate , eft os in coelum ponere aut clero detrahere . Ponet· enim os· in calum, fecundum gloΣ fuper pfal. 66. eft contra Deum loqui ,' detrahere non eft, loqui perverfe de proximo , nifi in ab* fentia, odiofe, & non ex caritate.

Ex ifto fequitur 3. quod fecerdotes Domi* ni non debent omittere fidelem verbi Dei pre* dicationem propter fcandalum perveriorum. Patet in Salvatore noftro Man. 15. Accedentes *difâpuli ejus dixerunt ei : fias quia Pharifei an·
dita hoc verbo ficandaliqati fiait* t *M ille refpon·
dens ait eisi Omnis puauatio quam non plan-
tavit pater meus colefiis , endbcabûm . Sinite
iUos, cati funt, duces* amontas. Et ad hoccft Augnftinus fuper Johan, homll. 17. „ Si in-
t, quit, de veritate fcandalumfutuitur, utilius t, ftaudalum nafei permittitur, quam -veritas » relinquatur. Idem dicit Gregorius » quem „ allegat Nicolaus de Lira fuper Jffatu 13. cap. Igkur corollarium verum.

Alia

Alia coodufio.

I I..... Nemo ufurpet fibi verbi Del predlcatio-
****" »em» nifi fuerit ad hoc mijus. Paret ifaia 6.
4,K ^ evdh» were *Domini tbcetuit . Quem mumm ? Et quit nobis ibit ? Et difi; Ecce ego fum, mitre me. £t dixit vade.* Patet de Chrifto Johan. I. *Neque enim a utipft reni , fed rius me mifit.* Patet de Apoflolisi Mare. 10. *Ecce ego mitto* ms. Et Luc. io *Ecce ego mû. to vot a.* Johan. 30. *Stau mifit me pater, & ego mino* vos. Et Apoftolus ad Rom, ro. *Quomodo vero prodicebant nifi mittantur?* Ubi dicit Nicolaus de Lira : „ A Deo ficut prophe-
' „ re, vel ab ejus locutp tenente , ficut alii
„ predicatores. „ Hoc ille.

Et circa iftam miffiooem notamus.quod il-Bla eft quadruplex, fecundum Auguftinum lib. 8). qurfl. ad Orofium. Prima, a Deo tantum, de qua patet in Moyfe flt aliis a Deo infpiratis, ut apoftolis: de qua ad Galatas 3. *Paulus dpoflolus, id -fi mifus, non ah hominibus, neque per hominem, fed per Jefum Chrifium fi· Deum Patrem, qui fufeitavit eum « mortuis.*Sequitur .' *Notum autem facio vobis evangehum quod evangeli^atum efi a me, qu» non efi fe·eundum hominem , neque enim ego ab homine accepi died, neque* didici, *fed per revelationem Jefu Chrifii,*

Secunda miffio eft a Deo 8t ab homine, fient patet dç Jofoe & 'aliis a Deo k a fuperiore miffis ad predicandum,

Tertia miffio eft ab homine tantum, ut eft illa qu· non fundatur in lege Dei , fed in traditionibus humanis.

Quarta nominetenus miffio, cfl illorum qui - feipfis indigne ufurpant predicandi officium, ut prophere k apoftoli, de quibus Jeremie 3). dicit Dominus: *Non mittebam prophetas, & tpfi currebant, non loquebar ad eos, tP tpfi prophetabant.* Et Apoc. a. *Tentafit eos qui fc ddeunt apofiolot* d* a m *funt , E invenifit eos mendacct.* Apoftolos id eft mifibs non a Deo. Du his Johan, to. *Omaet quotquot venqrunt, fiuat funt latrones.*

Intelligitur conclufio . Nifi fuerit ad hoc mifus vel a Deo tantum , ut .per externam Infpirationem, vel a Deo ab homine , ut per internam infpirationem , & per hominis audorixationem. De ifta loquitur Auguftinus in qunftionibu· Orofii , dum qunrit Orofius;
M Quomodo poflumus fcire qui mittatur a
„ Deo? Auguftinus: Cognofce miflum a Deo,
„ quem non paucorum hominum laudatio
„ vel potius adulatio ekgit. Sed illum,quem
„ vita dc more» optimi, k examinatio, apo-
„ ftolicorum facerdotum vel ur;verforum po-
M polorum judicio probivit ; qui non sppe-
., tit preefle, qui pecuniam non dat, ut epi-
„ fcopatus honorem accipiat. Nam qui pre-
„ efle feftinat, ut quidam Patrum eleganter
„ expreffit ' fciat non efle epifeopum , *eqos*
„ preefle defiderat, non prodefle. „ Hmc ille. Et finis hujus auiloritaiis ponitur 8. queft. r. *Qui nefeopatum.* Prima miffio folvit a Juge ftatuti, fie qund ille , quem Spiritus fanAus Infpirat, prelaio fuo contradicente , ad vitam meliorem poteft tranfirc ,' patet in Apoftotis AA. 9. & 5.

Ex ifto fequitur , quod facerdos fit diacones Domini licite poteft predieare verbum Dei > fioe licentia fpedali fui epifeopi aut prelati fuperioris

i Probatur primum ratione & hoc multipliciter. Primo fies Sacerdos Domini, fpiritu ia»------
fligant·, poteft fine fpedali epifeopi aut pre- ****>
lati licentia predicate verbum Dei. Ergo fibi """aim
licet . Tenet confequentia t quia majora vir- **'
totis eft fpiritu· Jefu Chrifti infligant diaconum vel facerdotem ad predicandum verbum Dei, quam inhibitio epifeopi aut prelati humanitus adinventa. Ergo fpiritui Chrifti inftiganti k Infallibiliter, plus parendum , juxta regulam Apoftolicam AA. 5. *Magis oportet obedire Deo, quam hominibus.*

Secundo fic legimus .· Homo fub poteftate regis conftitutus, fpiritu Dei infligante, licite Poteft dare eleemofynam corporalem indigenti, fine fpedali liceotia regis·' Ergo facerdos Domini multo magis poteft licite predicate verbum Dei , fine fpedali licentia fui prelati. - Tenet confeqnentia, cum major fit eleemofyna fpiritualis, quam corporali· . Quam ergo mirabile foret , quod preiatus aut epifeopus prohiberet dare corporalem eleemofynam pauperibus efurientibus, tam mirabile *6c* amplius foret , quod prohiberet facerdoti Chrifti humili ftc fcienti datu fpiritualem eleemofynam per evangelizatkmcm verbi Dei.

Tertio fic probatur: Confummato matrimonio, conjuges fine fpedali licentia prelati poffunt licite generare filios carnales, ergo lacerdotes poflunt licite generare filios fpiritqales Cper eyangelUatlonem verbi Dei, fine licentia prelati fpedali. Tenet argumentum a fimili, aut a majori. Nam quam placitum eft opus Deo, quod conjuges fine prelati licentia generent filios carnales , tam placitum eft fibi, quod diaconi vel presbyteri inflinAu Dei per evangelium Chrifti , fine fpedali licentia generent fpirituales filios Dei ; quod fi negatur fimilitudo, detur diverfitas. Jmmo, cum pejus eft femen verbi Dd non admittere , vel fuflbçare, quam femen carnale; fic e contrario melius eft femen verbi Dei fpargere dc fufeipere, quo fufeitentor filii Dei , quam fufeipere vel dare femen, quo fulcitentur filii carnis , Et hic Salvator Maftb, 10. didi: O*Quicumque non receperint vos, neque audierint fermenes veNros, excutite pulverem th pedibus rtfiris. dmen dico vobis, quod tolerabilius ent terra Sodomorum (fr Gomorraontm* m die *priai, quam Mi civitati.* Item : Qua ratione Bcldad & Medad, fuper quo· requievit Spiritu· Domini , prophetaverunt licite, Moyfe irrequifito , ut habetur Num. it. eadem ratione facerdos Chrifti humili», fuper quern reqoiefcit Spiritu· Domini , irrequifito prelato , licito poteft predicate populo verbum Dei. Et utinam prelati ecclefi· haberem in hoc fado fpiritum Moyfi. Nam num. it. dicitor.· *Cumque propheta efet in cafiris, fcilicet Helfied fir Medad, timuit puas,* ≤F mmewurt *Mdffi dteenr. JiBelM & Medad prophetant in cnfirit. Statim fofue filius Num, minifier Mogfi, tf- ddht* is *plunbus ait I Domine mi Mtyfet prohibe* «os. *Jt ille . Quid, inquit,* review *pro me? quit tribuat ut omnis populus prophetet , & det eu Dominus ffimtum fount?* O utinam affieAum b fliui viri fanili amid Dei , haberent nunc preLti . Tunc enim non prohiberent Chrifti humilibus diaconibus & facerdotibus predicate verbum Dei . Item , patet per apoflolum, qui cum vocatus faiffêt per Chriftum, ut predicate: notnen Jefu» coram regibus & gen-

ty gentibus, non lvit pro fpeei>li licentis ad Pe- A
"TMNO,",wm · Jxo·»»*® aof Johannem, qui videban-
cuj^yL tur effe ecclefia eoluronz . Unde ad Galatas
ı4Ai_1 t* dicitur : Cire *qutem placuit ei, qui me fe-*
grqgavu de uter» mnatris vie· , vocavit me
per gratiam fuam , ut revelaret filium fuum in
me, 6e evangeli^amm tilum in gentibus, conti-
nuo non acquievi cami & f'anguini , neque ve-
ni Hierofulpmam ad hntecejfores meos apoftolas,
fed abii in drabiam ·, 6> i/eruns *reverfus fum* in
Damafcum , &c. Similiter apoftoli dt feptua-
ginu duo difcipuli, poftquam generalem ac-
ceperunt a Domino aufloritatem evangeluan-
di , non ibant pro fpeciali licentia unus ad
alterum ; fed induti fpiritq ex alto, ibant in
mundum univerfum, -predicantes evangelium
omni creature. Mare, ultimo. Quare non fa-
cerent fic veri & humiles Chrifti faeerdotes,
cum mellis quidem multa , operarii autem
pauci. Matth. 9. & Luc. 10. Ideo dicit Apo-
ftolus ad Rom. 1. *Nolo enim vos ignorare,*
fratres , quod ftpe propofui venire ad vos, &
proihibitits fum ufque adhuc , ut aliquem fru-
llum habeam in vobis, fit ut fr in *cstens genti-*
bus. Gracis eut barbarts fapienubus & mfipien-
tibus debitor fum . itaque, quod in me. prom-
tum e(t & vobis, qui Roma eftis, evangeli^are.

Sequitur fecundo quod nec poteftas pape
aut prahti poteft licite in contrarium ; neo
ille qui tali inordinate poteftati refiftit , Hei
ordinationi refiftit , fed ipfius voluntati ob-C
temperat & przcepto . Vnde j. Corinth, ıo.
dicit Apoftolus. *Nam &. fi aliud gloriatus am-*
pius fuero de poteftate noftra , çw«i dedit na-
bis Deus in *adtficationem, dr non in deftrudto-*
nem veftram, nan erubefeam. Et ibid cap. 2.
dicit · *Putatis quod excufemus nos apud vos:*
eoram Deo tn Chrifto loquimur: Omnia autem,
canffimi, propter edficatronem veftram. Sed ro-
go qualis eft illa zdificatio prohibere opera-
tios ire in meffem Domini , laborare in
vmra Domini Sabaoth, quam heu! exterminavit aper de filva , & lingularis ferus depa-
ftus eft. Pfal. 79. vulpeculzque demolite funt,
prout dicit Salomon pacificus in Canticis can-
ticorem. Unde Dominus in littera ad papam
inter caetera fic dicif „ Breviter autem recol-
,> ligens dico, quod apoftoheas fedis famfiitas
„ non poteft, nifi qix in xdificitionem , &
„ non m deftruftionem. Llec eft enim pleni-
„ tudo poteftatis omnia poffe in adificatio-
„ nem . H« autem quis vocant provitiones,
„ non funt in «dificationem , fed in manife-
„ ftam dcftrutftiooem . Non ergo poteft eas
„ dare beatiffima fedes apoftolica. „ Hec ille
qui.ut dicitur, a papa Innocentia ad tribunal
Chnfti appellavit.Quod autem fic refiftere, non
fit poteftati refiftere, patet per Auguftinum in li-
bro de Natura boni,Si aliquid jubes poteftas
„ quod non debes facere; hic lene contemne po-
„ teftitem, umendo poteft.item majorem. Ip
„ fos humanarum rerum gradus adverte . Si
„ quid juficrit curator , numquid faciendum
„ eft, fi contrarium proconful jubeat ? Ru^·
„ fus; fi quid ipfe proconful jubeat, fit aliud
„ jubeat imperatori Numquid dubitatur, illo
„ contemto , illi effe ferviendum? Ergo fi a-
„ liud imperator , aliud Deus jubeat; con-
„ temto illo, obtemperandum eft Deo. Po-
„ teftati ergo diaboli vel hominis tunc refi-
„ ftimus, cum aliquid contra Deum fuggeffe-
m rtt; in quo Dei ordinationi non rcfillimu»,
„ fed obtemperamus. Sic enim Deus jRiece-
„ pit> ut >0 malis nulli poteftati obediamus."
„ Et ponitur a. fermone di. 44. Et ad ideas
„ Auguftmus . Si aliquid ipfe conlul jubeat,
„ 8c aliud imperator, aliud Deus; quid judi,
„ catis ? Major poteftas eft Dei. Da veniam ,
„ o imperator ! tu carcerem» ille gehennam
„ minatur, hinc tibi affumenda eft fides tua,
tamquam fcutum , dc quo poliis omnia i-
„ gnita jacula inimioi extinguere. „ Et poni»
tur It. quxft. 3. *Qui refiftu.* Sic in pnsfenrf
poteft rationabiliter dici. Da veniam , o Eu-
geni , o Innocenti, tu minaris excommunica-
tionem , abfciflioncm ab ecclefia, fic Chriftus
ignem gehennx. Et huc etiam patet ex faftu
BSufann· Dan. 13, *Jnguftia mihi funt undique.*
Si enim hoc egero, mors mihi eft, fi autem non
egero, non effugiam manus veftras. Sed melius
mihi eft abfque opere incidere tn manus veftras,
.quam peccare in confpeciu Dei.

t Ex ifto tertio fequitur- Quicumque nititur
fidelem Domini facerdotem a prxdicatione
verbi Dei abftrahere , in hac parte videtur
diftamini Spiritus fandi culpabiliter contrai-
re . Patet, quia curé ex pracçpto Domini fa-
cerdotes tencntqr predicate verbum Dei , uc
probatum eft, & pneceptum illud fuit difta-
minis Spiritus fanfli , fequitur , Sic. In hoc
heu ! peccato funt quidam epifeopi, abbates
&C_ prxpofiti, qui fzpius clericum aut fratrem
valentem pro Audio feu evangelizatione ver-
bi Dei , abftrahunt, curis fzcularibus impli-
cando.

Ex ifto fequitur ulterius , quod faeerdotes
debent verbum Dei, mendaaia fugiendo, ve-
raciter praedicare , prout mandat Dominus, Je-
remie 23. *Qui habet fermonem meum , loqui-*
tur fermonem meum vere·, & apoftolus 2. Cor.
2. *Non enim fumus ficut plurimi, odulierantts*
veibum Dei ; fed ex finceritate , ficut ex Deo,
coram Deo in Chrifto loquimur. Hinc de pr-.
dicantibus mendaciter dicitur Jerem. 23. *£t*
tn prophetis Jerufalem vidi fimilitudinem adulte-
rii, dr iter mendacii , dr confortaverunt manus
peffimorum, ut non converteretur unufquifque a
Dmahtia fua. Et tales pradicatores, beul dii»,
gum carnales homines tarn fieculares , quant
fpirituales , ut dicitur Jeremix v *Stupor «!»*
mirabilia fail· funt in terra . Prophet· propke-
tabant mendacium , & faeerdotes applaudebant
manibus fuis , tf· populus meus dilexit tafia.
Quid igitur fiet in noviffimis ejus ? Qui autem
predtcan/ veritatem eis , illos odiunt & abomi-
nantur. Patet 3. Reg. ult. de Achab, ad quern
cum dixiffet Jofaphat : *Non eft hic propheta*
Domini quifpiam, ut interrogemus per être? Et
ait rex itracl ad Jofaphat *: Remanfit vir unus,*
per quem poffumus interrogate Dominum ; fed
ego odi eum , quia nnn prophetat mihi bonum,
fed malum omni tempore, Micheas filius Ntem-
Eia. Et hoc previdit Apoftolus 2. ad Tim. 4.
£rit enim *tempus* curri *fanam doSrinam non fu-*
ftinebunt, fed ad fua defideria coacenabunt fibi
magiftros, prurientes auribus, eft a ventate au-
ditum avertent, ad fabulas autem convertentur.
Hinc dixit idem Apoftolus ad Titum. 2. *Tu*
autem loquere qua decent fanam doctrinam.

Conclufio ultima . Sacerdotis Domini prm-
dicatio, ut fibi fit meritoria , bonis operibus
eft confirmanda. Patet ifta conclufio de Chri-
fto , Aftuum 1. *Cernit Jefus facere & docere.*
Hinc Jacobi 3. *Sic loquimini, & fic facite^* Et

ANNO
chr ht I

& Hieronymo* in epifl, ad Nepotienmn. M Nou Δ
·'l ^7"5» confundant opera Îcrtoonem tuum, ne cum
» in ecclefia loqueris, quihbet rcfpondeat·. Cur
*"7 * ·· e*e® q«· ipfe non fac;. ? Delicatus
,, magiftcr eft , qui pleno ventre de jejunio
,» difputat, accufjre avaritiam & latro putefl;
. fed face/dotis Chrifti o cum mente con-
„ cordet. ,,

Ex omnibus prwmiflls finaliter fequitur, quod articulus nofter tertius» puta: *Verbum Dei exemplo Chrifti* c> *apoftolorum,* ikc. eft verus ôc catholicus, fidelis fic omni acceptione dignus. Patet . quia cx facra feriptura, priai Cmifti & apoftoloram , fententiis fandorum . in eadem facra feriptura veraciter fe fundantium, prout Dominus contulit, eft dedueftus.

Finit pofilionis feriii articuli Bohemorutn.propoftii n» *prtfentia facri concilii Bafileenjis , p-r* duminum *Uincum de fella Oiphanorum , anno Incarnationis dominica AICCCCXXX11I.*

POSITIO DE COMMUNIONE

Diviniffin.· euchariftia,

PaRa per magtftrum Johannem de Ragufio ordinis Prsdtcaioium f^cr^. ihrologta profrffo-rem , contra M. Johan, de Rohaiat-j or norem Bohemorum , habita in *prafentta facri concilii Bafileenfis.*

·· P It. T> Everendifliimi reveiendique patres , illa- JLV flrifiiime princeps. 'egum fic principum, univerfitatum atque communitatum ambatTutores oratorefque egregii, utriufque juris divini pariter & humani doâores eximii fic tnagiOri, comites, barones, nobiles .civcfquc infignes, & ceteri in Chrifto Jefu omnes patres , domini & fratres dilcclifiimi, qui huic facre congregationi divinoque certamini intereftis. Poft valde utilem ac perneceffariara e* «hortationem reverendi in Chrifto patris & domini mei fingularifliimi domini Ciftercieufis-, cujus exhortationis verba utinam tali fide , uli devotione , talique caritatis aflcftu fuiflTent a cunûit auditoribus accepta , qualiter ab eodem patre prolata funt , &c. *Ut epud R. P. Labbe tom. te. coned. pag. trij.*

In fine hac leguntur.

Sciendum quod Bohemi finira hac politione & rcfponfione, injurias, ut inquiebant, p.fti, provocati funt , reddideruntque le difficiles predate audientiam tribus fequentibus refponfalibus deputatis pro parte fanfle fynodi. Unde patres expediens arbitrati funt , illos in dicendi» uti temperato eloquio atque fuavi fermone , veritate tamen femper falva. ne a Verbo afpero offenfi , redirent ad propria, non inftruili in verbo veritatis & doftrina (alutis, & breviare dicenda, ne tedio affefti, qusrerent fub alio colore fui occationem recédas.

Sequitur.

REPLICA CONTRA POSITIONEM ---------- –

ANNO

Âlagifiri Ægidit Carters faga per dominum Nicolaum unum ex oratonbus Bohefrtbrum pro fecundo amculo eorum. c*fX,sl ' '4>>

OStenCo quod articulas de cohibitione , correptione & caftigatione peccatorum fit catholicus, legis divini· auctoritatibus, ac prixi Chrifti apoftolica . *6c* ecclefi· primitive, nec non fanclorum dodorum , cum conciliis antiquis , le veraciter in eadem lege fundantium , fententiis munitus; fupereft venerabilis fic diledus in domino doilor, prseBdulum articulum zelanter impugnans , fic fpfum videlicet , non tantum quantum demeruit flagellans, qui quafdam aufloritates feripturarum in unum involucrum fatis difpen* diofa prolixitate compegit , putans fe undecumque tibi fuccurrendo fidem fimplicibus ad. gignere creditiyam.Sed cum opus praecipuum virtutis fit vera dicere', fic hunc qui veritatem impugnat pofle revincere , ejus latibula coram aliis patenter aperiam . Ideo divino adjutus contra illum prsfidio, mea falvans, ad oppofitiones fic Inftantias illius defeendo , ejus refpontis fic folutionibus immorabor . Et cum venerabilis ooftrum articulum impugnans rne in praefatione fui primi achts fabrum pru-
2 nas fufHantem fub olla , quam vidit fuccenfam, rationum & aufloritatum per meum articulum contra vitia appellaflet ; fic eftimanme illam ultra modum ad combuftionem vitiorum fuccendifle, aquam amaram, quia contra dictionem hujus ignei zeli, ut alter faber, fe mittere & fubminiftrare fpopondiflet, ut aliquod ex ambobus nobis medium fieret, hoc audiens in primis animo gaudebam . Sed auditu poftenuribus , fic poft hec in licriptis vitis, timeo ne duclor m illam Apofloli incidat fanientiam , quam de quibufdam Boni- a. feribit : *Qui ergo alium dores, te ipfum non doces;* cum timent de me, ne in uno extremo excederem ultra modum flammam ad Dcombuftionem vitiorum emittendo, folus , ejus falva reverentia, in extremo utroque excedit, nunc flammam extra clibanum nimium emittens , fic fpecialiter contra laicos fieculares, fic nunc nimium extingueos, dc maxime erga ecclcfiaftico· dt clencbs, ut in feqnentibus apparebit ;' fic ad tantum eximit & exonerat eccietiafticos , dc onera graviftima laicis, tamquam prime materie, imponit, quod timendum eft ne fit de numero illorum , de quibus veritas dicit : *Alligant enim onera gravia Ô" importabilia, &· imponunt in humeros hominum ; digno autem fuo nolunt ea movere.* Et ad tantum poffunt feculares gravari fic per eccietiafticos, quod aliquando velut afina co-Eram Balaam declamabant.

Cum autem doflor materiam fui atfus ad tria punûa reftrinxit. In primo enim pun&a fuo prxmictens quatuor notabilia, uno de deferiptione peccati mortalis, fecundo de deferiptione peccati mortalis publici & privati,tertio de diftinftionc judicii quadruplicis , fic quarto de diftirtôione duplicis correptionis, fubjungit propotitlonetn primam ; Quod lex ·terna eft ponenda in fumrno omnium prin. cipe; quia cum, inquit, mundus divina prudentia regatur, necefle eft in gubernante efiq

er diftamen praftleum omnium ab eo direfto-
rum, nt quomodo a rattooe praftica artis in-
create procefiit, fic fua providentia in ipfum,
ut finem ultimum reducatur, a qua dicit ul-
teriua derivari in nobia legem naturat. velut
quamdam participationem gjai, per quam in-
clinamur ad proprioa aftus 8c finem vite hu-
man·, in quibua fiecum non intendo conten-
dere, quia non funt contra me, fed pro ar-
ticulo meo.

Poil hec ponit pofitionem fecundam.quod
ultra leget? «ternam & naturalem oportet po-
nere legem humanam , qua prccepta moralia
legit divina & naturalis per derivationem ab
UU determinaret, Ac que crimina aliqua pof-
fet licite punire mortis fupplicio, in hoc a le-
ge evangelica non diffonando·, & huic anne-
ftit propofitionem illam trrtiam. Quod quam-
vit omnia peccata mortalia St maitime publi-
cà fint à quolibet fideli deteftanda , non ta-
men omnia poffunt puniri iege humana. Dein-
de circa illam primam fue politionis partem
fubinfert conclufionem.Quod licet omnia pec-
cata mortalia fint divina lege cxprelfc vel im-
plicite prohibita ; non tamen omnia peccata
mortalia publica ab homine funt ex diftami-
M hujus legis poenaliter per judicium punien-
da. Et in illis fcilicet in politione ejus fecun-
da St tertia , Sc in difta conclufione fecum
non concordo, fed oppo/icum fentio.

Ut autem hoc melius & mvnifeftius a ve-
nerando auditorio inter me Sc partem mihi
adverfata poffet percipi , & ex oppofitis juxta
fe politis veritas magis elucefceret , in confir-
mationem articuli mei k pru poffe fatisfaftio-
nem, diftis & rationibus per reverendum im-
pugnantem circa ilium primum ejuspunftum,
quantum ad illa punfta , in quibus di(corda-
mus indufta, tria fpecialiter prefuppono .

J ijppo.irio. Primo illud , quod lex evangelica excel-
lit legem Moyfi, & omnem aliam legem hu-
manam in extirpatione vitiorumi nam lex hu-
mana ex eo quod non potell a<l legem divi-
nam attingere, invenitur defeftiva. Lex etiam
Mofaica videtur permittere aliqua mala , eo
quod data fuit populo rudi 8c dur· cervicis:
Lex autem evangelica , tamquam perfeftiffi-
ma , quantum eft de fe nullum malum per-
mittit, fçd omnia excludit St punienda pre-
dicit . Matth. 12. *Dc omni verba oitofo quod
loculi fuerint homines , reddent rationem 111 die
judicu* I Et fi dc omni verbo otiofo , multo
magis de nocivo; & fi de verbo, multo ma-
gis de fafto. Illa fuppofitio pater & latius in
fententia Sc in verbis declaratur per Nicolaum
de Lira in prooemio fuper Matth. & fuper illo
verbo Pfitlm· 26. *Semua jufti* , Idem doftor:
„ Omnes alix leges excepta evangelica per-
„ mittunt aliqua mala. „ Hec ille.

Ii sapjod-
« 0. Secundo prefopponitur illud Chryfoftomi
diftum, quod in opere imperfefto feribit, fu-
per illo verbo evangelii: *irai enim docens il-
los ficut poiejlatem habens.* „ Omnis doftor fer-
„ vus eft legis, quia neque fupra legem ad-
„ derc aliquid de fuo fenfu debet . neque
„ fubtrahere fecundum proprium intelieftum .
„ fed hoc tantummodo prédicat, quod habe-
„ tur in lege. Nec enim potell mens huma-
„ na derraftare (alias direficare,) quod fa-
„ pientia diftat. Sic enim ait Salomon : *Ne
„ addas ad verba , neque fubtrahas inde.* Qui
„ autem hoc eft aufus, fe fapientiotem putat
„ effe, quam Deam, Sc incipit falfus effe te-
„ (lis; quia. illud dicit , quod nec auris au-
„ divit , nec oculus vidit . Chriftus autem
„ Dominus legis & fubtrahere poteft de le-
g ge , quod propter neceflitatem temporis
„ julfit, ut pota propter duritiam cordis, juf-
„ fum fuerat dare libellum repudii : J)omi-
„ nu$ illud , quafi poteftatem habens , fub-
„ doxit dicens t *Quod Deus confunxit, homo
„ non feparet* . Et addidit. Quod propter in-
„ firmitatem hominum minus fuerat julfum
„ ut puta *:. Antiquis difhin eft non occides,*
„ *go autem dico non irafei.* Non quafi fervus
„ legis fub poteftate conftitutus illud doce-
„ bat , quod fuerat juffum, fed quafi domi-
„ nus legis , habens poteftatem fua auf-
ftotitate , addebat fupra id quod antiquis
„ diftum fuerat.· *Ego autem dico.* „ Htcc il-
le .

Tertio prsfupponitur , quod quilib<t Chri- 1П. Supp»
(hands ultor injuria debet quoad Dei injit- *1U0
riam effe ultor zelantiffimus , At quoad pro-
priam injuriam indultor mitiffimus , cum fi-
cut Dei dileftio , ita vindicatio divine injus-
rie cft a quolibet prxferenda t quod plane
condat ex precepto Salvatoris , qui Matth.
18. peccantem prxeipit corripere, illam cor-
reptionem ufque ad excommunicationem a-
cuendo . De vindicatione vero proprix injus-
riae praecepit , ut quoties in cum frater pec-
caverit , dimittatur . Quod etiam ex facio
Chrifti 8c Moyfi confirmatur , qui fuerunt
duo legiferi duplicis teftamenti . Nam Moy-
fes Exodi ai. legitur pro adoratione vitu-
li viginti tria millia hominum occidiffe , At
tamen num. 12. legitur pro Maria , contra
ipfum murmurantem , quod percuffa fuit le-
pra a Domino , ipfum Dominum exoraf-
fc . Sic & Chriftus Matth. 4. duplicem ten-
tationem humanitatis fue patienter fubfti*
nuit ; fed quando tertio ad latriam foil Deo
debitam diabolus afpiravit v acute fugavit
eum dicens ; Fade *faihaHa* , per quod fe-
cundum Chryfortomum dedit nobis intelli*
gi , ut nos illius difeeremus exemplo , no-
liras quidem injurias magnanimiter fuftine-
re , Dei autem injuriae nec uique ad aurem
fufferre ; quoniam in propriis injuriis pa-
tientem effe quemquam laudabile eft 1 in.
jurias autem Dei diffimulare nimis impium
cil . Sic Chriftus Pharifeis in esufa Dei a-
cutiftime reftitit opere Ac fermonc , ut cft
Matth. 23. injuriam autem fux humanita-
tis nedum patienter fuftinuit ; fed pro in-
ferentibus oravit Luc. 2j. Sic Petrus con-
tumelias fibi illatas cum gaudio fufciplebat,
peccata vero que in Deum committeban-
tur zelantifiimc puniebat , Ananiam Ac Sa-
phirarn Spiritui fanfto mentientes mortis fen-
tentia per miraculum damnans Afl. 5.

Iftis fuppofitiombus prxmiflis , accedendo
ad difta & pofita doftoris, argumentum im-
pugnantis dico , quod quamvis lex «terna
in futnmo omnium principe fit ponenda , a quo derivatur in nobis lex natare , velut quxdim participatio ejus , per quem inclinamur ad proprios aftus Ac finem vite humane , ut in principio deducit dodor ; non tamen ultra hanc legem «ternam & naturalem fimpliciter , neceffario poni oportet legem humanam ad participandam diftamcn divine dlrcftionis , fic

quod

C»* quod non fufficienter fine ill* dirigi poflit
■tmir. refpubiica feu genes humanum. Gum irnme-
CHRBTi ‹A*4t*Q* k* Mofaica · c6‘ fucceffit lex gratio
I4JJ * feu evangelica , derivate funt a prardiE>« le-
ge sterna » 8c naturali, que fufteienus per
ü erant ad regimen ecclefia militantis . line
humanis legibus poil adjeâts , quolibet pro
tempore fuo . Nam determinatio in his quo
ordinant homines in Deum , faûa eft in le-
ge veteri fufficienter per ceremonialia ; deter-
minatio vero in his quo ordinant homines
ad invicem . faâa eft in lege ipfa per judi-
cialia , 8t hujus determinationis ceremonra-
lium judicialium vel moralium neceflitas fuit;
quia upiverfalia non movent futncientcr ad
opus, ut etiam innuit impugnans.

Lcr etiam evangehea legi Mofaicr fucce-
dens , pro fuo tempore eft per fe fuffieiens
ad regimen ecclefia: militantis . fine legibus
humanis poil adjeâis, excedens legem vete-
rem & alias leges in brevitate, & in inftru-
mentorum paucitate, & modi implendi faci-
litate, qu» eft regula communis, una omnium,
brevis* facilis, fuffieiens, 8« lex perfeâ® li-
bertatis , qualem decebat nobis tradere Je»·
fum Ghriftum . Nec aliquis hominum prster
eum poteft talem regulam aut ftatuium con-
dere , quod fic univerfaliter cooptatum ->mm
homini, omni ftatui 8t conditioni; ect gruens
In omni loco & in omni tempore fine exce-
ptione obfervandi , quod non fufticienter in C
lege prsdiil* includatur . Cum lex prsdifla
perfecie exeeuta docet reftiffime quomodo o-
mnis injuftitia debeat a republics extirpari ,
& quomodo offendens in legem debeat cafti-
gari, & quomodo qu»cumque juftitia venta-
tis foveri debeat & finaliter præmiari. In ip
fa eft fides ecclefix catholicae, quam quilibet
tenetur cognofcere . In ipfa etiam eft exem-
plar planifKmum , juxta quod debet regulni
ecclefia &. quodlibet ejus membrum . In ipfa
etiam eft fubtilitas tam fcholaftica quam mo-
ralis , ultra hoc quod fcimus comprehendere
hic in via . Ideo idem effet fpiritualiter pa-
fcere auditorium fine fententia evangelic», ac
fi quis faceret alteri corporalem convivium
fine pane . Nam cum Chriftus fundamentum
eft totius fententie, que pertinet Chriftiano,
& fua converfatio & doclnna in evangelio
ubilibet expreffstur , patet quod neceffarium
eft omni ftatui viatorum ipfum cognofcere,
cum m ipfo fine poffbihtate deceptionis pof-
fimus hoc habere quod debemus credere vel
fperare, & quomodo debemus tam nos ipfos
quam rempubltcam informare; & per coufe-
quens non neceffino femper ponenda eft lex
humana , nec immediate derivatur a lege ®-
terna & naturali , quin fine illa fufticienter
dirigatur ecclefiaCatholica per legem veterem
& novam, ut taflum eft; cujus oppofitum ex-
preffe ponit impugnans in feripto fuo.

Et in confirmationem mei diâi , prxfup-
ponens ex fide Catholica , quod Chriftus Je-
fus verus Deus & homo unam legem inftti-
tuit , que eft vetus & novum teftamentum ,
ad ecclefiam Catholicam regulandam , argu-
mentamur fic.- Univerfitas legum fufficit rege-
re torum mundum.* fed lex Jefu Chrifti con-
tinet in fe omnem legem particularem : ergo
lex Jefu Chrifti veri Dei & hominis per fe
fufficit ad regimen ecdefis Catholice. Ante-
cedens patet , ex eo quod feriptura facra,

Λ que eft lex Jefu, continet in fe omnem ve-
ritatem ; fed omnis lex legi divine non dif—l- ›— ■
fonans , eft veritas : ergo lex Chrifti conti- ANi?L
net omnem legem . Argumentum paut oer CHR*JT1
B. Auguftinum hb. a. de Doflnna Chnftia-
na in fine, rfbi dicit: » Quidquid homo ul-
» tra feripturam facram dividit , fi noxium
» eft , ibt damnatur; fi utile, ibi invenitur.
›> Et cum ibi quifque invenerit' omnia que
I· ehbi utiliter didicit, multo abundantius in-
» veniet ea, quæ nufquam omnino alibi, fed
» in illar-im tantummodo fcnpturarum mira-
›' bili altitudine , miribili humilitate difcun-
0 tur. Idem trnet JohanAes Damaicenus pri-
« mo libro fententiarutn fuarum, dtcens: Non
B·· eft poffibile quidqi.'m , praeter ca qur a
» divinis eloquiis u uuia font & manifefta .
·· dicere de Deo, nec univertaliter intellige-
·i re. » Iftuil etiam renent alii dodores con-
corditer , qui fundant in lege C hrifti veraci-
ter difla fua . Item beatus Gregorius libro
Moralium dicit . » Deus in feriptura facta
» quidquid poteft evenire fingulis coniprchen-
„· dit, atque in illa per exempla praefentium,
» etiam vitam» fequentium informare cura-
›< vit. » liæc ille. Hoc autem non ideo di-
cer , quoi! leges humanas omnino abjiciam ,
aut velim annull.ire , in quantum fpeciahtcr
legi divina: fublct viunt, & ipfius reflitiniinem
& ı itlitiaan imitantur. Sed dico, quod nulla:
tales ltqes humante, vel privatæ ftatuta funt
Lena , vel a populo obligatorie admittenda,
nifi de quanto funt media facilitan;ia ad ob-
fervantiam ler,is Chrifti. Si autem, fecundum
impugn intern , lex humana fimpliciter , r.c-
ceffano ôc ol hgitorie ell ponenda, & fecun-
dum iplum in matena morali & theologica
indefini.a valet nniverfalem. Si ergo lex hu-
mana fimpliciter eft neceffaria , tunc omnis
lex humana fib eft neceffaria, & fi fic: tunc
ifta lex huyana eft fic neceffaria , ut quili-
bet & fpecialiter facerdo* deprehenfus in a-
dulterio , occidatur . Prrdicet hxe doflor in
Francia, & placebit facerdotibus i\' regno.

Et non obftat fi doctor voluerit objicere ij-
Dlud , quod lux humana licenttans virum oc-
cidere poffe adulterum uxoris in adulterio
deprehenfum, intelligi debeat, fi eft perfona
vihs. & cui non debetur reverentia , volens
forte eccleiiaflicos eximere . Ad hoc poteft
refponderi . quod doâor talem non poteft a
vilitate eximere, etfi effet ecclcfiafttcus ; qnia
eo vilior eft, fi peccat, quanto alios in offi-
cio excellit ; cum quanto grados eft altior,
tanto cafus gravior ; 6c hoc patet per cano-
nem i. quxfl. i.„*Ktlifiintus*; ubi fic feribituri
» viliffimus deputandus eft , nifi pneccilat
v feientia de fanôuate , qui honore prcftan-
n tior eft. » Quamvis nollem quod talis a-
dulter in corpore occidatur, fed ad reforma
Etionem, falva vita, teneatur; & fic eft expe-
ditus unus puntfus, in quo cum doflore non
concordo , nec ipfe mecum ; quia ipfe ponit
legem humanam neceffatiam & obligatoriam;
ègo autem legem novam & veterem dico fuf-
ficicntem , quamlibet^pro tempore fuo , ad
ecclefiam Catholicam regulandam , fine illa
poft adjeâa .

Poft h«c pono propofitionerh oppofitam
propofitioni ejus tertiae fub terminis iftis:

Omnia peeeata mortalia publica a quolibet
fideli delcftanda, poffunt puniri lege humana;

er k legem humanam intelligo fobfervientem le-Agaverit hanc pradiAem coaftqtMhciem, dicens
•gi cserM, fic reAltudinum ac juftitiam ipfius fore argumentum a fecundum quid ad fim-'
ANNO OMBn imitantem, ficut fit doAor in feripto fuo ad pliciter-. tem[redacted]ien-do-ifta tria.prpdHla per ANNO cHJtmr «e»*
tantum ipffim dicit gffe bonam ‡ in quantum viam cujeiclam detewiaatioois aAaaliter con-
fic fe habet. currentis afi procedentia , ficus ego intellexi
doAorem , tunc confequentis pradiAa bona
Probatur propofitio fic. Lex humana poteft eft t ficut fle illa eft boea çonfequentia, £ fie
ad tantum defervite k /objici legi divin*, argueretur: Uomo currit fub ifto modot er-
tamquam ancili* domine , quod in ipia ex- go currit t fic fic in propofito. Si autem illa
prefie ftatoatur exfecutio contra omnes tranf- tria capiuntur per viam unius antecedentis
mflores publicos legis divine; quo dato.faf. impoflibili», quemadmodum doAor in audi-
Scientia data fic opportunitate loci fit rumpo- torio fe declaravit, tunc- pro illa confequcn-
ris . omnia peccata mortalia pubiioa poflunt tia fecum non contendo, cmb fie ex impôt
puniri lege humana ; ergo, kc. CouStqucACia fibili, fequirur quodlibet qnamvis ego non
eft bona, fic antecedens patet Deo. j. jVuta- habeam hoc pro jmpoflîbili , quod ifta pne-
chodunofot rex *Babylonis ftatuit, dicent:* Al me BdiAa concurrant, k omnia peccata mortalia
ergo *propafitum eft hot* dterv/Mu, *ut omnia* po- pnblica arguantur.
puhu A* *lingua* ò- *tribui , quicumque locutus*
fuerit blafphemmm contra Deum Ssdmc , Mifoc Item . qu* peccata lex divina (entendit
6- dbdenago, dtfpeneat, & domus ejus vaflaur. poenaliter punienda, illa poteft homo judex,
Neque enim eft Deui altui , qui ita poffit fal- juxta diAamcn ejufdem legis, poenaliter per
mare . Et t. £fdr* 7. *fiex drtuxerxes locutus* judicium punire.* fed omnia peccata momlu
eft ad Efdram, dicens: 7u autem', JSfdrus, fe- publica lex divina lententiat poenaliter punien-
cundum fapieiniam Dei tui conflitue judicet tjr da, intelligcndo in univerfali vel in particu-
arbitres in *te'ra Syria* C~ *Phantce* , <$ omnes lari: ergo omnia poteft homo judex, ficut die
qui legem Dei tui noteunt , doce, ut quotquot Anna eft, poenaliter per judicium punire. Con-
tranfgre îi fuerint legem , diligenter pleiiantur. fequentia eft bona, & antecedens pro utraqbe
Et ». Paralip. ŋ. *d^a rex intravit ex more* parte patet per doilotem impugnantem, ubi
ad corroborandum fades , ut quaterent Deum volens probare ex iflo diAo Apoftoli Bom. ı.
patrum litorum m toto corde 6· ia *tota* «Miare fic ij. cap. quod aliqua crimina lex humana
fua . Si quit nutem non quafieiit, inquit, *Do-* poteft licite punire mortis fuppHcio , penit
minum Deum Efraci, moriatur a minimo u/fue Cqgod illos, quos Deus judicavit ad mortem,
ad maximum, a viro ufque ad mulierem. Et ifte poteft judex licite interficere, k maxime il-
tft fecundus pur.Au» in quo diicordo a doAore. los , qui per legem divinam adjudicati fupt
morti t licet eo modo non dico fecum, quod
Deinde pono conclufionem oppofitam con- omnes qui fecundum modum loquendi Apo-
dufioni ejus prim* partis fob terminis iflis. ftoli digni funt mone , quod debeant morte
corporali pledi, ut in loco fuo poft dicetur.
Omnia peccata mortalia publica, divina le-
ge exprefle vel implicite prohibita , funt ab Et fi omnia peccata mortalia publica divi-
homine ex diAamine hujus legis, dat* perti- na lege exprefle vel impucwe prohibita, non
naci* , k ad hoc habita opportunitate fic fuf- eflent ab homine, ex diftamine hujus legis ,
fictentia, per judicium ipfi.legi conforme pu- data pertinacia, fic ad hoc habita opportuni-
nienda, flante falttm brachio fxculari k fpi- tate & fufficientia , poenaliter per judicium
rituali in fco ordine a Deo approbato. punienda, loquitur quod lex humana fidelio-
res exeeutores haberet, quam lex divina,cum
Probatur fic conclufio, Ecclefia ficut habet illa ut communiter habet exeeutores pcenab-
duas partes, fcilicet clerico* fic laico* , tam- Dter puniendi omne* fuos tranlgreflbre*, cujus
quam corpus k animam,* fit habet duo* mo- oppofitum fieri deberet, cum fit argumentum
dos corrigendi, fcilicet lpritualiter hortative, a majori . Sl fervus imperatoris vel alterius
fic corporaliter conflive , ex quibus reAorcs domini temporalis exequitur mandatum do-
fpirituales fic facnlares ex eorum officio, mo- mini fui in puniendo in tranfgreflbribu* de-
die ipfis congruentibus ex diAamine divina creti domini fui , quanto magis imperatores
legis, poliunt in communitatibus Chriftiano- & domini temporales exequi deberent man-
rum & quolibet liatu eorumdem , omnia di- datum capitalis fui Domini, in puniendo pes*
Aa peccata pqpnaliter per judicium punire,ut nalitor, juxta diAamcn divino legis, in tranf-
probatum eft per me in pofitione mea , *u- grefloribu* legis tue: licet, heul nunc pauci
Aoricatibus legis divina fic fandorum dnAo- tales inveniuntur, fed multo plures in caufis
rum fententiis fe'veraciter in eadem fundan- propriis funt cordati, in caufa autem Domi-
tibus , Cum alias fuperfluerent illa du* pote- ni nimium funt vecordes . Et pro lfta con-
ftite* in ecclefiafcilicet poteftas civili» coa- clufione multas auAoritate* legis divina fic
diva, k evangelic», quod non eft dicendum. fan<lorum doAorum in eadem veraciter fe
Et probatur conclufio fecundo per opponen- E fundantes , circa politionem meam adduxi
temmet, qui in fine fui primi punAi feribit, quaa caufa brevitatis hic omitto.
concedendo omnia peccata mortalia publica
punienda , concurrentibus tribus, fcilicet ju- Ex ifta condufione infero iftud corollarium j
rifdidione , convictione fic pice falva . Tunc Quod lex tolerans & permittens impunitam
fequitur : Omnia peccata mortalia publica, fimplicem fornicationem, ant fiatplexmeretri-
concurrentibus illis tribus , font ab homine cium manifeflum, fi.fiat vis in verbo, eft i-
pcenaliter per judicium punienda-, etgo omnia niqua,& non diyin* legis reAitud/nem k ju-
peccata mortalia publica font ab homine poe- flitiam imitatur, quod exprefle legi novat k
naliter per judicium punienda . Confequentia veteri obviat: fed tolerantia fic permiffiofim-
eft bona; quia arguitur ab inferiori ad fupe- plicis fornicationis aut meretricii exprefle ob-
rius affirmative , k etiam quia ex oppofito viat legi nove & veteri ; ergo tolerantia fit
confequentis inferri poteft oppofitum antece- permiflio fimplicis meretricii aut fornicationis
dentis t licet doAor in auditorio publico ne-

eft

>> eft iniqua. Confequentia eft bona, dt major patet Dent. aj. t. & ia. cap. ut in politionis mea o-

ANNO CHUH1 ad Codait £ Cal

fttafum eft. Et talia publica meretricia propter cauCicn per doftotem impugnantem tallam admittentes , videntur implicite'innuere , quod Deus fapieatifitmus non fapienter ftatuifiet legem fuam, da prohibendis talibus fixntcatioaibus extra matrimonium legitimum, fub pena damnationis «ternai dc amiffionis perpetue beatitudlnis, dc ha» eft blafphenria nimia magna; dc per confequens nullo modo eft hoc fnftincndum. Hoc enim peccatum ex quo in lege veteri fait prohibitum dc non toleratum, qua lex fait minus perfefla lege nova .· quanto magis in lege nova, qua eft lex perfeclifiBma , debet prohiberi dc non tolerari. Et quomodo manifeftior poffet effe repugnantia hujus legis humana tolerantis meretricia refpeftu legis divina , ipfa omnino prohibeatis , quam dicere 1 IHud quod uoa prohibet dt non tolerat , hac alia tolerat dt permittit ? Quomodo ergo ifta lex tolerans dc permittens illud quod lex divina non facit, reâltndinem iftins legis juftitiamque fellabitur? Nec impugnans iu hoc fuŭm diflum falvare poteft , admittes» eis locum qusfi flerquilinii, ubi funt purgamenta civitatis, dc locum privatum dc non publicum, ne inverecundius peccetur, dt ut competentius fibi vi-C detur, in fuburbio, quamvis illius meretricii concedat reftriâionem , quantum ad locem, ne videlicet in loco honefto civitatis locum habeant; quantum ad progreffum, ne videlicet currere permittantur per vicos dc plateas civitatis, aut ttbernas, dc comeffationes cum viris frequentent; quantum ad ornatum , ne pretiofis veftibos utantur ; cum a Domino Deo nec locus, nec tempus ad peccandum concedatur·. nec in primitiva ecclefia in communitatibus fidelium illud peccatum aliquem locum hsbuerit; immo nec nominari permittebatur, nt eft in pluribus feriptuna.

Quod fi doûor poterit ex Dei lege veraciter oftendere, quod hoc peccatum meretricii D difln, k merito β< jufle damnatur, quia publicum debeat in communitatibus publice tolerari , k quod talis locus, quem deferibit In fuburbio , ipfis debeat limitati ; doceat dc authenticet etiam hoc, ut viri & lenones fe cum Illis commiicentes, fimilem cum eis habitationem d? refedlioncm habeant iu communitatibus.

Nec eft conveniens ratio excufatioois aut admiffioais illius meretricii ut videlicet per hoc majora mala evirentur; quia dicit impugnans , quod punitio poenalis hujus peccati occafioncm daret majoribus criminibus, dc pareret in politia grave fcandalum ; licet forte cautius dicere poffet doflor, quod ex puni·tiotM dc non admiffione illius pecori, occafio scapi poffet ad perpetrandam pejora, fed E ad hoc refpondet Apoftolus, quod mala non funt facienda, ut bona eveniant; dc Auguftlnus dicit: * Non deberet quis mentiri pro·u peer totum mundum falvandum, quia, fe·0 eundum verbum Chrifti , non prodefi ho·t» mini fi univerfum mundum lucretur, dc a·t» nima fms detrimentum patiatur. ·» Sic aptem arguentes videntur innuere, quod Deos effet crudelis , eo quod populum fuum fub gravifima pœaa ad impoffibile cogeret; quia, fecundam tales, impoflibite eft qnafi fornica-

A lignes tales non fieri : ideo videntur fic im» pRcite dicere Deum effe crudelem, quod non ■■ I eft dicendum , fed fciant omnes quod Deus «T« clcmcntifitmus & valde benigne St valde fa- η""**1 pienter mandavit populo fuo in lege, ut fit fobrius in evitando crapulam dc ebrietatcmfdc callus ufque ad legitimum matrimonium, dc quod unufquifque habeat fuam propriam uxorem, fecundum ordinem ecckfijs defponfatam propter fornicationem evitandam. x. Corintb. γ. Hoc prodêft ad falutem malo Chriftiano evitanti adulterium & fodomiticum peccatum, fi voluerit evitare crapulam dc ebrietatem, dc fornicationem fimplicem, propter qun damnabitur, dt regnum Dei non poffidebit, fecundum Apoftolum

B Et venerabilis opponens timeo quod hic k alibi, ubi pro tolerantia peccatorum loquitur, nimia mulum aquam ad ollam faccentam contra vilia fubmittat ; 8c occafiqne magnam dat juvenibus auditoribus, delicb, & voluptatibus deditis· ta|i| vitia perpetrandi . Immo curia Romana fovens in Ce tot de ténu monfiruofa & publica meretricia, contra Domini pneceptum, videtur de fe derivare in omnes alias ecdefias Immunditiatum &t fornicationum crimina fordidilEma ; 8t utinam non fit 'Ha mulier, quam vidit Johannes in Apocaiypfi, Mulier omni fornicationi 8c abominationi terrae & peccatrix publica, preftans alus omnium bujufmodi fornicationum nefanda exempla dc inevitabilia fcandala;in tantum quod concorrentibus illuc de toto fere mundo hominibus, & videntibus publice ibi exerceri meretricia abfque omnium verecundia per magnos 8c parvos, doflos dc Indoflos, hac corruptela omnes alias partes inficiunt ; dc ficut ibi viderunt, dc cum cis afluefi font, tails pro nullo vitio ducunt-, immo ad esmdem peltiferam confuetudinem totum mundum iaducunt.

Nec video illud diâum opponentia , falva ipfius reverenda, habere veritatem, obi dicta quod per tolerantiam talis manifefti meretricii non turbatur politia , cum fiepius tota communitas damnatur coram Deo , propter pçccan>es illo peccato, dt Init poenas divins vinmittit Deo fuo publice adverfari.Cujus exemplum habemus in pluribus locis veteris tcftamenti, ut dc idolo Beelphc-gur Num. 15. dc Baalim, ubi tota communitas fubjeâa fuit divina vindicte fit paffa eft propter quofdam mcechos. Et ideo Apoftolus 1. ad Corinthios monet omnes: *Neque fornicemur, jfau yttifan tx ipfii fonucaii Junt,& ceciderunt uhu die* vt*ginti tria milliu .* Immo Dominus punivit in toto mundo diluvio propter hujufmodi peccata , dc rbinecs benediâionem accepit * Domino , dc abftulit plagam - filiis Ifrael, ex eo quod punivit hoc peccatum. Num. M. Et quod individua humani generis prafocentur per annum io tali fornicatione novit Deus: ideo repertos in tali crimine antiqui canones prohibent facerdotii dignitatem adipifei,dc epifeopi ac feccrdotes cum diaconibus,qui reperti fuerint in tali fornication*, jnbentur deponi.

Ad rationem autem oppofitam quare talia meretricia debeant permitti dc tolerari quando adducit Angpfhnum dc Thomam tpium confirmantem, qui dicit; Aufer meretrices a civitatibus , dc omnia funt plena libidinibus. Refpondetur quod non eft verifiable , quod Auguflinus t-inrim fetius velit fi:ri in ecclefia,

er fia , cum feiat hoc a Domino effe prohibitum, A lerandis malis fit non puniendis legem Mofal-
cam de libello repudii & nfuris, qua ad ex——....

ciitîm vy~ST1 Deoleron· 1- * habetur j j . quad. *4. Jfmrrictit* fcribat : Quod meretrice· effe, 8c francos permittebantur ; ad hoc refpoodetur, quod ifi lege Mofaica propter duritiam dc ro- OiWSTI

ad meretrices accedere prohibet Dominus,quarum publice venalis eft turpitudo . Si autem illud de tolerantia meretricum alicubi fcribat, ut eum allegat Thomas in 5. non videtur effe fuftinendui, cum non fundat hoc veraciter in fcriptura canonica , fed potius manifeflo Domini pnecepto contradicat, & hoc folus eligit, ut non aflumatur, ubi fe fundare non potetit in fcriptura; & conformités poteft dici ad omnes auctoritates alias pro tolerantia peccatorum & probatione conclunonis per opponentem allegatas, quod per nullam illarum B veraciter probator, quod manifefte mortaliter peccantes non debeant debite juxta dirtamen vlivinn legis corrigi, 8c data pertinacia, fuffirientta & opportunitate de ecclefia ejici,quia hoc obviaret aliis feripturk locis, in quibus omnes tales Deus corripere prccepit ; ne tunc ecclefia caftigaret jufle maleficos conviflos per excommunicationem , vel per aliam pœnam per legem divinam taxatam .

ditatem illius populi illa permittebantur; lex autem evangelicaaamquam perfert«Æma, quantum eft de fe , talia non permittit : fed omnia. fpecialiter publica, modis in poCtiona expreflis cohibet & arguit, prout capit predirta prima fuppqfitio.

Poft hrc dortor ad probandam fuam condufionem, affumit fartum Moyfi Exod. x. qui occidit Ægyptium, & dic it, quod in hoc peccavit, adducens pro ipfo argumentum contra Tauflum, k cum dicit: Illud peccatum Moy< fi non legitur a Deo punitum , & per confequens arguere vult : Ex quo Deus, qui eft juftiiTimu· judex , iftud m lege veteri permifit inultum , quod multo magis homo habet permittere , cujus potentia executive eft de« miilior lege divina prceptiva aut prohibitive.

Secundo adducit occilionem fertam per Jephte , de qua Judic. tt. Quas, inquit, fuit peccatum ^nortale publicum , & tamen non legitur fuifle punitum. Ad hoc adducit iftud Sapienti» *tt. Mifercm omnhtat , quia omnia pctrs.f» Jifiimtdas putata Aominum ptepter penitentiam* ; & iftud Rtech. yj. nbi pcsnitentiam agentium de omnibus malis que fecerunt , non vult imputare ; 8c plora pofiens addaci exempla ad hoc quod Deos unlverforum conditor multa manifcfta mala tolerare videtur ; immo peccantibus hic quandoque videtur plus parcere quam fiinfiis, in tantum quod propheta » videntes muhoa malos hic profperari & juftos pati , quodammodo contra Deum murmurare coarti funt , ut patet Abacuc. r. 14. & in pfalm. its pluribus locis. Ex hoc tamen concludi non debet , quod nos manifeftos peccatores debeamus tolerare 8c non arguere, neque caftigare ; quia quicfuid Deus faoit, ipfe facit ut Dominus legis : aurtoritatem ac poteftatem habens in hac vita & in futura . aliquibus hic parcere Ac vindirtam in futurum refervare , & aliquos Darguere in vtu pvxfenti, fit pofimodom ipfis parcere in futuro . Nos- autem ipfius fervi 8t legis ejus exiftentes, debemus attendere quid nobis perceptum de corrertione dt punitione peccantium , ne illud negligstnus . Nec eft hoc noflri judicii, quid Dominus facit : fed fervi eft advertere illud quod facere debet, cum Deus non conftituit nos judices artuum fuorum ; nec dabimus rationem de hoc , fi nefeiverimus nec intellexerimus omnia que Dominus de fua potentia 8t fuis occultisju(Ueiis facit: fed de hoc reddemus ratidnem, fi neglexerimus implere quod facere ex pnecepto Dei debeamus. Et pro Illo eft pnsmiffa fuppofitio fecunda prius ex verbis Chryfo-

Et quando dortor primo allegat pro tolerantia Judxorum iftud Pfalm. ,9. Dlum *ofiendu mtkt ft;per itiiieiau ne occidat eet,* ad hoc refpondetur fecundum dortorem de Lira, non de Judteis modernis, fed de David adverfahis hoc ad 1 tteram intelligendum eft: ubi, „ inquit, ponitur exauditio petitionis David, „ quantum ad adverfariorum punitionem, cum ,. dicitur, Deus cftendit mihi fuper Inimicos „ meos ne occidat eos, ulcifcendo pro msli», tia proptit , quia hoc faciam per alios in „ juftitia mea Licet autem non fit feriptum, „ quod Deus mortem Saulis 8c fuorum fatel„ litum David revelaverit, tamen hoc creden„ dum eft, eo quod cum effet propheta,hoc „ dicit; &t hoc in David eft adimpletum, eo „ quod Saull bis manibus ejus a morte tra„ dito pepercit, ut habetur 1. Regum *14. Sx.* „ 26... Iire Lira.

De Judxis autem modernis, quod non lie libere debeant permitti male agere, fient com-Darguere in vtu pvxfenti, fit pofimodom ipfis muniter faciunt, feribit Seotus dift. 4. 9. fuper 4. fic in format« Et fi dicas quod iecun„ dnm prophetiam . quam recitat Paulus ad „ Rotn. Heliquias Ifrael convertentur in fine; „ 8c ideo non cogi oportet Judaos totaliter „ ad baptifmnm tufeipiendum & relinquen„ dam legem fuam. Befpondeoi non dubito, „ quin vera fit prophetia Chrifti, quam reci„ tat Job. v *£go veni in mmh P»Uis mei,* „ d* uoa *acceptait tne·, fi ainu venerit in* ne„ *mine fito, ûlum [ufeipitm* . Ergo ad minus „ ex verbo Chrifti erunt pervertendi ; quia adhnrebunt illi peffimo antichrifto, de quo », eft fertno Chrifti prasdirtus. Et C dicas quod, „ vifa defertione antichrifii, qni fibi atUusfe-Eflomi fampta „ rant convertentur, dico quod pro tam pancis, & lta tarde convertendis, modicus o„ fit frurtus ecclefie, 8t de quibus nulla -- „. rit propagatio filiorum ia lege Chrifliani, „ non oporteret tot Judaos in tot partibus », mundi tantis fuflinere temporibus in lege n fua perflare : fed fufficeret aliquos paucos „ in abqaa infula fequeftratos permitti legem „ fuam fervare, de quibus tandem ifta prophetia impleretur. „ H«c ille per totum, Ubi autem antiquam dortor adducit pro to»

» De hoc autem, fi Moyfee peccavit occiw dendo Ægyptium, *Lyra* fenteotiae quod noa » peccavit , cum «x divina elertione ad liM beratiooem Hebraeorum habebat aortorita» » tem vindicandi injurias eis fartu, fit hoc ·» fitiebot per revelationem divinam » fit hoe)· quia dicitur Artuum 7. Exiftimsbai autem u cognofeere fratres, quod per manum ipfius * Deus daret felutem illis, êc quod interfecit m eum non fblam pro percuffioae Hebr«i,fed l» ttiim pro adulterio commiflb fraudulen.

u ter.

ANNO CHRISTI

h andivit eaefern «ercuflivnis in contentione H pro prwdifeo adulterio. „ Une Lira.

Similiter de ocdfione fili- Jephte, fi ipfam fecrificavit per mortem corporalem vel non,-flt fi peccavit, de hoc fecundum dodorem de Lira eft multiplex opinio. De hoc autem quod Deus parcit peccantibus, hoc non eft cootra meum articulum, nec pro conclufione doAoria.

Poftmodum adducit tcftimonium legis no- ns de tinnii· .feminatis in agro , quas fervi volebant eradicare, dc prohibiti funt, It di- flum eft eis t Srnkv *crqfcete ufque ad meffim,* Mattb. 1J. Ex qua parabola nititur probare, quod mali tolerandi font inter bonos ufque ad meffsm diei judicii , donec fine periculo B nem. bodorum poterant ab eis feparari. Ad hoc re* fpondetur, quod Dominus per hoc fuum di- ûum non intendit ut manifefte peccantes non corrigantur, fit data pertinacia de ecclefia non ejiciantur I fed inteliigit Dominus de peccatis dubii-, incertis dc occultis, qutai ifta tolerentur,* k quod hoc fit verum, terti» eft Hieronymo· , quem etiam adducit opponens fuper hoc verbo in fua poficione, qui dicit: Videtur hoc efle contrarium illi prmeepto.* Auferte wm/u- de nedro *vefirum.* „ Si enim prohi- „ betur eradicatio , de nique ad meffem te- „ nenda eft patientia, quomodo ejiciendi funt „ quidam de medio vefirum ? folvit feilicet, ficut inter lolium fic triticum,quamdiu her- C „ ba eft, parum diftat t ita monet Dominus, „ ne de ambiguo judicemus > net ciio fenten- „ dam proferamus, fed Dui jndteio refervc- „ au; quia Domina· in die judicii non fu* „ fpicione ,· fed msnifefte damnabit. „ Hoc file . El hoc manlfeftitM explanans Origencs horniL at. fuper Jofuc , traftans illud Jofue If. *Jcbufattm autem Habuaiortm Jerusalem non potuerunt delere fiiii Juda , habitarvilque Jebufetu cum filiit /ude in Jerûfasle» ufque aJ profane» Ac»,* fic fcribiu „ Sicut ergo in evan- „ gelio permittuntur xiunia fimul cum triti- „ co coalefcere, eodem modo fic in Jerufa- „ lem · id eft in ecclefia , funt quidam Jebu- fiei, ifli qui ignobilem k degenerem vitam Dhoc dicitur, quod Dominus non corripuit ibi ducunt , qui fide k altibus fic omni con- verfetiooe fua perverfi funt ', neque enim „ poffibile eft ad...liquidant purgare coacervatum eo· , fic fi hoc telo jurtiti- * dum in terri» eft , ka ut neque impius in „ ea qniiqaam , neque peccator refidere vi- „ dsatur: fed fint in ea fandi omnes dc bea- „ ti , & in quibus nulla prorfus peccati ma- M cola deprehendatur. Sed ficut dicitur de zi- „ lanlis : JVe *forte eradicantet \fi\ania, fimul* „ eam *ipfis eradicetit & triticum* : ita etiam fu- „ per iftis dici poteft , in quibus vel dubia „ vel occulta peccata funt . Neque enim di- „ cimus de his qui msnifefte & evidenter cri- „ minofi funt , ut non de ecclefia expellan- „ tur. ,» Et intra: „ Efto ergo, quoniam non E „ poflfomus ejicere omnes iflos qui nos con- m cokant: Gtitcm quos portamus, quorum pec- „ cata maaifefta funt ejiciamus. Ibi enim pec- „ caram non eft ejicere de ecclefia aliquem, ne „ forte eradicantrs zitania, eradicemus fimul „ cum eis fic triticum.„ Hrc ille.Chryioftomus autem fuper eodem textu feribens, ut allegatum eft, circa pofitionem meam, fententiat fic inquietis: » Non ergo detinere hareticoi, fic ab- „ feiodere eorum propalationcm.k fynodos dif „ folvere prohibet, fed occidere. „ H«c ille.

Et eodem modo refpoftderi poteft ad alias parabola· quas opponens adducit, puta de fe-- gena mifla in mare, de qua MattÂ 13. de ou ptiia, ad quas congregmi funt boni & mali, dc quibus Matth. sa. de decem virginibus, quinque fetui· dc quinque prudentibus, de qui* bus Mattb. a$. k de aliis fimilibus . In quibus omnibus elicitur , quod in ecdefis militante ufque ad confummationem foculi, erunt fimul commisti boni & mali . Ex hoc non fequitur, quod qui manifefte k evidenter eri* minofi funt , nen cqnigantur ; It de ecclefia non expellantur, ficut diâum eft per Origenem de zizaniis , It ideo hoc nihil fecit pro fua conclufione fic contra meam pofitio-

Er per hoc etiam refpondeatur ad deflores, Suos circa illum eutndsm punflum adducit . t conformiter dicatur ad illud quod adducit de ficu, qua tribus annis frudum non attulit, fic ad petitionem fic rnterccftionem colon) adhuc permittitur ftare & non exciditur. Ad hoc dicitur , quod fi fint aliqua peccata fpecialiter teda hypocrifi , poffunt ad tempus tolerari. Hoc Deus propria audoritate fecit, ficut diftutn eft k illi angelo Ephcfi , quod etiam opponens adducit, de quo Apoc. a. Afemor *efio unde exciderit , ege panitentiam , & pnaia opera fac : fin autem, venio tfi novebo candelabrum de loco fuo nifi pnnuenriam agent.* Portet autem aliquis ad tantam hypocrifim crefcere k alios fcandalizare , quod poflet ejici k puniri ,' fic in hoc maxima pietas Jefu notatur , quod donec aliquid boni in nobis afpicit , non in toto abjicit, fed ad emendationem expellat , ficut hortulanus diligit arborem, donec ramufculum viridem portat. Si autem tota arida fuerit, gravis eft ei ad videndum . De ifta dicit ! *Vt <]uid terram occupati*

Poft hec adducit peccatum Samaritanorum, nolentium recipere jacobum fic Jobannem , quod videlicet quamvis fuit mortale fic notorium peccatum, non tamen punitum : itnmo volentes illud arguere Chrifto· corripuit dicens : *tfejattt cujus fpiritut efit.* Luc· 9. Ad dtfcipulos de hoc, fi voluilfent eodem modo, ut decet. arguere Samaritanos, de hoc quod fecirtent ! fed corripuit eos de hoc quod non zelo juftitias, fed amaritudinis odio, ob injuriam fuse repulfionis vindicandam , Samaritanos igne voluerant confumere;fi(ergo volens eos injuriam proprije perfone. cum patientia fic gaudio tolerare, injuriam vero divina fervitutis non violatam relinquere , ut prasdiâa tertia innuit fuppofitio, ait: *Nefinit cujut fpiruut eftr.* Et haec eft fententia Decreti a 3. q. 4. quod Chriftus poteft in hac fuppofitione, fic hoc innuit diâum Beds, quod opponens fuper eodem textq adducit in fus pôfitione. Et ndandum eft bene verbum Chryibftomi In prodidia fuppofitione politum , ubi inter aster? dicit: „ Quoniam ia propriis injuriis pa- „ tientem efle quemquam laudabit· eft: injo- „ rias autem Der difiimulare impium eft. „

Et ex ifto patet quid eft dicendum ad alia qu· opponens adducit de praxi Chrifti fic apoftolorum . De Chrifto , quoniam peccata ia eum cornmifla paiientirtîme fuftinui/, ita ut de eo in pfalm. feriptum flt : *Tamquam agnus ad occifiane» duSut, coram tondente fe non aperuu*

os

µ >MM.*De ApoAolte aurem adducit illud t.Arari proptar peccantium aaaltitudIMWbIt fp··
...'Corinth. 4. *ifaledtamur, ér acte bemoAcimtu; perfecutionem* pniùewr, 6> *(afitttemuf.* Perquod
c?*"1* patet, quod makdidio ia Apoftoios erat pcc* catum publicum , de tamen non puniebatur ad corum inftantiao. faitem . Similiter erant aliqui , qui erant publici peccatores , It tamen iftos permittebat Apoftolos ; Sc multa funt fimilia. Ad omnia ana refpontio datur, quod omnes illi in propriis injuriis patientes, erant nihilominus omnes tales a quibus multa paffi font , ex alia parte cos aelo juftitia vel caritatis arguebant. Chryfoftocnus : .. Do-
„ minus corripuit fuos adverfarios , quando
m peccabant in Deum , apoftoli fimiliter : Ii-
„ cet patientes erant in fuftinendo injurias B
„ proprias, nihilominus omnes fine accepa-
„ tione perfonaram omnes peccantes contra
„ Deum ariuebant , fic contra profequendo
„ epiftolas Lcripferunt .. Et per hoc imdligi
„ poteft diftum Ambrefii pofitum 23. quuft.
„ 4. „ Hrc autem dicit* „ Quiiquis malum
„ non tolerat, ipfa fibi per intolerantiam le-
„ ftis eft, quia bonus non eft. Abel enim cf-
„ ie renuit, quem Cam malitia non exercet,
„ Hoc iQtelligendum eft de his qui impatien-
„ tes funt ad tolerandum proprias injurias..,

Ad illud astem ubi ulterius opponens adducit iftud Philip. 1. Qaud Apoftolus toleravit cos per invidiam , qac ipfius diabol. vitium cft,Chriftum annunciabant, dicitur quod non fic cos toleravit , ut non fini arguendi de hoc › qnod non propter bonam voluntatem , id eft Dei honorem & proximi tolutem intendentes, fcilicet propter invidiam Chriftum annunciabant , fed quia bonis per doftnnain proficiebant, etfi non ex direflo , tamen ccfionaliter, non ex eis neque per eus , fed cx eo quod diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Et de hoc gaudebat Apoftolus Philip. 1. Sic Chnftus Luce, qui precepit Apoflolis ne prohibeant quemdam ejicere demonia in nomine fuo, licet ipfum cum ·is non fequatur , ut det intelligi fecundum gloflam , qufcd nemo a bono , quod jam habet in parte , prohibendus eft ; fed ad hoc D potius , quod non habet , provocandas . Et ergo Apoftolus hoc quod occafione annunciantium Chriftum, bonum veniebat fidelibus, laudabat ; nihilominus propter hoc quod non direfte, fed per invidiam Chriftum annunciabant, eorum malitiam deteftabatur.

Similiter poteft dc ad hoc refpondcri, ft quis objiciat de crimine Jude, quod Dominus peccatum fuum fibi patens toleravit. Dicitur quod Dominos peccatum Judo non fic toleravit; quin ipfum reprobat & arguit , lentando reducere eum a tanto fcelere perpetrato quatuor modis: 1. pudore, dum dicit; *manus trudenE «J* ote awcv· *efl* m mea/e. 2. timore, per comminationem fupplicii, quando dicit : Ferum- *tamen va homini illi* . 3 beneficii exhibitione in tocramenti fui communione. 4. affeftus oftenfionc in blanda allocutione , cum dicit, *jimtee ad quid vetûfli* ? Et ergo non fic toleravit Chriftus peccatum fuum, quin ipfum arguit , taliter revocando in genere , quamvis non fpecificavit eum, quia fuum peccatum aliis occultum erat.

Poft hrc doftor adducit auctoritates plures canonum β< doftorum fmtentiantium , quod rigor correaionis feu juftinw deberet tempe-

cialiter û effet princeps, aut alia* qui fociam haberet multitudinem, aut C per eorraûkMeaa oriretur fehifina. aut pax politica tarbarctur. Pro iblutiooe illarum auAoritatum, eft noun* dum quod duplex eft pax; fcilicet pax Dei, It pax mundi, que innuuntur Joan. 14. quando dicit Chriftus : Pacem *relinquo vobis, potem* meum do *vobis› non* fuomodo Are mundus det, egu do *vobis* . Pax Dei eft mentis tranquillitas in virtutibus Habilita , qua pace caret omnis exiftens in crimine . Nam Job 9. feribitur: *Qui refliiit* «, 5> *facem habuit)* Illa autem pax tripliciter variatur. Eft enim pax hominis ari Deum, hominis ad fcipfum , fic hominis ad proximum ; & tota ifta pax confiflit in obferrantia mandatorum . Et prima pax , fcilicet hominis ad Deum, eft tanta vir* tutis, quod fine illa non valet pax alia,* fed ipfa habita , utraque alia confequitur. Nihil ergo dificlvit pacem cum Deo, nifi peccatum; quia Colum Ipfum dividit inter Deum & hominem, juxta illud liaise 59. *Iniquitates vefba diviferunt inter* ver d- *Deum :* ideo peccatum pacem prrpediens eft maxime fugiendum. Er ifta legula fumma Habilitant pacem hominum, quia iervando band regulam, conftiuitur humo amicus Dei ; fed fi Deut nobifeum, quis contra nes? Nam in tali pace *timentibus Deuiu omtna cooperantur* ut Aonum. Pax autem mun- 'di, eft quieta fruitio temporalium, faltem hrge loquendo , fine perturbatione fenfibili hoftili. Hxc autem pax tantam vim habet,quod omnes naturaliter eam defideraat , cum propter illam funt omnia bella , qua fiunt fru* ftra, nifi ifte finis fequeretur . Immo tantum eft hominibus pax defiderabilis, quod etiam latrones &. pcflimi homines inter fe pacem defiderant , cum alias diffoiverctur eorum confortium. Sic humanum corpus, fic omne mixtum & adjunctum , alteri contrarium falvatur in quadam pace , concordia vel convenientia , quam Empedocles vocat amicitiam , que eft cauto generationis, ficut lis eft cauto corruptionis. Et quamvis hec pax mundi fit bonum, cum fit medium ad pacem animi inducendam; quia autem fundatur in applaufu humano communicer fophiftico, inter paucos fragiles confœderatns debiliter fzculi ligamento ; ideo ad iftatn pacem non foederatio fequitur, ut fecuritaa ab hoftibus , fed potius fraus atque illufio, 8c fepius involuta cft eriminibus, ut eft Deut. ya. ubi dicit Deus dhabente pacem mundi.* *Iocrafanu efl* deliciis dc voluptatibus, *impitfguetut, dilatatus dareliquii Deum* pôbreai *fuum, & recefit a Deo feintari fuo* . lit Ezech. rd, dicitur quod*fuit iniquitas Sodomc, fuperbis,* faturitas panis , *8t* abundantia, £c otium.

Quo notabili premiflo poteft ad alias omnes aoftoritates fub uno per dominum refponderi ; quod dodores talia feribentes, videtur quod omnino magis refpexerunc pacem politicam temporalem , quam fpiritualem *i* Aon beue forte ex parte alia advertentes, quomodo pax vera politica non per debitam correptionem peccatorum turbatur , fed propter mandaturum Dei prevaricationem , & a legipfius declinationem impacificatur ecclefia militans , Job 9. *Quit reflint ei & pacem habtàii* & Baruch 2. *Quid efl Ifrael quod terra taim* contm* rs? & ficquitur refponfio : *Dereliqvifti*

fou-

yjT /bmna ApAnaie ; ata *fi in* sm *Dei amhulaf-A*
— A*>imq/nr arifW i* *pace fitper* terra*. Hinc
emusn Helias dfcenti fibi Achab 1 *Tune et qui com*
>41»· *miulfretU* rcfpondlti *Non* qgo, *fed tu &c.*
Unde ipA militant ecclefia in fuis membri», unquam devoca Chrifti vidua poffet dicere illud Baruch. 4. Afano *gaudeat fuper me* oi*duam defolatam,a mulût denUBa fum propter paccata filiorum amarum.* Derelida quidem eft Chrifti militans ecclefia propter peccata Chriftianorum, a gentiHbos Atjudeh, qui videntes msnifefta eorum fcelera, fidem Chrifti fuftdpcre afpemantur. Derelida eft, nedum ab horetid» & fchifmatfcls. Ad a fois vocatis filii». qui fe feptem peccatis mortalibus ab Ipfa fanda ecclefia fepararunt. Unde dicit: *Ne-* B mo guadra/ *fuper tue.* Quapropter Miche* 7. voce lugubri plangit Chriftus t Fa mrAi *quia fa&ut fum ficut qui colligit* µ mt/umno *raeemot vindemia, (P non efi botrut ad* cunedandb* *provoquât uvat. Drfideravit anima* atra, *periit fan·Bui de terra, & fanltus in kominiiut non efi.*

Ubi oftendit, quod multi funt appetenter cc elefue amici, qui tamen funt hoftê» praeripui. pacem ipfius maxime perturbantes,-quam perturbationem paci» politic* videtur, quod deflores paedidi non tsntum adverterant,quantum pacem politicam temporalem < ideo fic, ut paedidum eft, fcripferunt ; tali refpcdu habito Caiphas confulebat in concilio Joh. 11. quando dicebat I *Tot nefeitir quidquam neque*C *cogitatu, quia expedit vobit, ut unut moriatur homo pro populo, &* won *tota gent pereat.* Et iterum 1 *Quid facimut9 quia kk homo multa figea fecit. Si dimittimur eum fic, omnet credent in eum, & venient Jiomant.fi· tollent locum nofirum & gentem.* Ad turbationem temporalem refpedum habentes fic loquebantur. Non talem refpedum habuit Chriftus * qui Matth. dicit: *Non veni mittere pacem fed gladium* 5 *veni enim feparare hominem adverfut patrem fuum, p filiam adverfut matrem fuam, Φ nurum adverfut foetum fuum .* Venit enim rex pacificus ad difIblvendam confoederationem fidam Inter homines mundano» per fuperbiam diaboli , que viros fortiores fis-D culi AUit, cum diabolus rex fuper omne» filios foperbi* omnes peccatores illaqueat, qui font per Chrifti humilitatem aftk omnia feparandi. Carnales autem per vitium voluptatis conjundi , funt per Chrifti poenitentiam fejungendi' fed mundo per avaritiam nupti, funt per Chrifti paupertatem feparandi. Unde quicumque io aliquo horum trium nititur quiete fovere populum, ille Bititur diffolvete Chrifti pacem ; quia pacem originalem hominis ad Deum, que folum folvitur per peccatum. Et hac ratione Chriflo folventi pacem malam mundi didum efl ; *Commovit populum incipient a Galilea ufque huc.* Sic apoftoli arguebant omnes poteftates iadiflerenter , magnos dt parvos, non refpiçtentes quid paflbri , Ad quid aduri font.* cogitantes placere Deo, non hominibus; fidem & virtutes promovere, non hoc fieculum : immo, ut in pofitions mea didum eft,' omnes prophetae veteris teftamenti hoc habuerunt officium, nec inveniantur aliqui quin paffi fini in hac parte, a Moyfe uique ad Baptiftam. Et quicumque fuerunt in executions huius legi» de corrcdiooe peccatorum, in hac lege funt valde commendabile».

Verumtamea corrigente» debeat circa hoe Arvare conditiones debitas , fic illis Arvatis," **non debeat négligera malum corrigere, qui-** A5TNO CHBJSTI 14« I- libet fecundum foam vocationem , fic medii» fibi congruentibu», 8» hoc fine dolo, ut fiat non aelo vindifln, & telo ultioni», fed telo juftltia ; non ut odium exerceatur , fed ut pravitas corrigatur, ut fiiadetur, aj. qumft. 4. cap. finali , dc hod vel beneficentie confolatione, vel do&riaa, informatione, vel diftriâione, coercitione, aj. quaft. 4. debet, per Auguftinum 1 Et corripiens non debet intendere divifioni in populo, vel Aifflioni, quemadmodum Dominus non intendebat difceflionem a A , quando loquebatur de manducatioue fu* carnis, k bibitione Anguinis, quo Ada eft a diAipulis eju», occafione male accepta . Similiter non debet attendere perfonam potentis aut multitudinem , nec quid debeat pati : qualiter Hellas arguit regem & domum foam). Reg 19. & Johannes-Baptifla Herodem. Et fi non fubeft poteftas , illam voluntatem continue debet habere, & voluntas pro fado reputatur, quia ex antedi-di» Arlgonis, auditum eft quod dicit : Efto quod non pofiimus ejicere omne» ifto» qui not conturbant, laltem quo» poflumu» , quorum peccata maniAfta funt , ejiciamus ; Ac fi qui potente» hoc facere , non faciunt, peccant , tefte dodore opponente , qui allegat Auguftinum in). libro contra epiftolam Parmeniani.- qui dicit, quod non fufficit auferre malum a feipfo, ubi non impeditur, nifi corrigat, moneat, &C. Et dicit' fie in forma, ut opponent eum adducit : Quapropter quiüquie etiam contemArit ecclefi* Dei difcipliiuun.ut malo» cum quibus non peccat At quibo·* non favet, defiftat monere, corrigere, argueres fi etiam talem gerit perfonam , I» par ecclefia patitur, ut etiam a feparatiooe Aeramentorum poflit quempiam feparare , non alieno malo peccat, fed fuo. Ipfa quoque in tanta re nogligenda, grave malum eft. Hac Auguftinus.

Ultimo ad rationem quam tangit doflor.i Quare aliqui in ecclefia interdum tolerandi fint; quia, inquit, funt utile» bonis, five ut per eo» exerceantur, five ut illorum comparatione magie cis exhortatio fiat ·, & adhuc quod poftea addit , quod cum laude patientire mali tolerantur, ne ignoti boni damnentur. Sic inquit Ifaias: *Qui dicit, recedite, recedite exite inde, 6· immundum nolite tangere.* In medio immundi populi polluta labia habentis habitabat, Ac multos alios adducit,qui de medio mali populi non exierunt . Immo Chriftus & apoftoli in medio malorum habitabant , Ac ergo intendit dicere, dodor, quod « mali» non oportet recedere corporaliter : fed corde I» fpiritualiter, & Ati» efl. Pro refponfione ad iftud, notandum quod fex funt genera confcnfus, notata in his verfibos.*

Enerra

Confenrit coopérant,defendendus.confilium dans,
Ac audoriuns; non juvans, nec reprehendent.

& in quolibet iftorum generum fere confentientes contingit peccare gravius « quam ipfos perfonaliter delinquentes,* ideo timendum eft cuilibet , & fpecialiter clero , ab ifto Axtupilei confenfu , in quibus comprehenduntur pec-

CS* peccatum non Impedieoses» don portant, crimen no· prohibente» ⁑ ûvorihas peccantibus participantes, fit licentiam ad peccandam dantes » ut in eap. 18. quart. 3. ^bbatet , 33. quart. *Ofiendd* fie Q» pnftÿt Et «H. 86. Λ* cMWM.0t 8]. dirt. *Confentire.* & 13. quart. 3. Qtu *confennt.* de »4. quart- 3. Oά*«Z»ητ·,8τ 33. quart. 4. Qeû. Illis pmmiffia refponderi poteft ad objeâiooam : Qood fi qui mundi inveniri portant, qui nalto iftorum modorum Confenferiut peceato aliorum, tunc non fociantur culpis earum. Sed quis hic. & laudabimus eum? De illo autem ubi additur, quod fati» effet corde 8t fpirirnaliter recedes· a malo, non corporaliter» ibi dicitur,,quod hop bene fieri portet, ubi effet libertas Deo ferviendi, obi non conrtatuia perfieterandi » dc ubi occafio non eft homini cum ipfis peccandi , & non eft locus fogiendi, pt t. Corinth, y. habetor : alioeuM *debueratis* de Aoe munda *txife,* tunc poteft commanere malis» nihilominus mala eorum ubi poteft competenter arguendo» ÔC hoc poteft fieri. NamimaU, fient in perverforum fcdu.dionem admittentur , fic *ft* in gloriam fanflorum» Nam illius bonitas apud Deom laudabilis adhuc non eft. nifi fuerit & cum malis bonus, ficut pfalmifta gloriatur in forma juftorvm· *Cum hir qui oderant pacem ,* erem *pacificus .* Jobquc dicit ı *Frater fui draconi & fociut fimthsoni.* Et Loth ab ipfo laudatur, eo quod in Sodoma habitans, iuflue perfeveravit. Ubi autem défunt pmdiâconditiones , tali eft & corporaliter & fpintualiter a malis feparandum , Quare Moyles ex mandato Dei dixit · *Jlaediu a tabernacula hominum impiorum, ne involvamini peccatu eorum.* Et Loch, ultimo: *EduSut efi dt Sodoma.*

Ad hoe autem ubi doctor en dido Auguftini affigtut differentiam inter flagitiofos fic ftcinorofoa , dicens quod flagitiofi tunc qui 'peccant in fe: facinorofi qoi peccant in alios» ipfis nocentes ı 8c illi qui nocent aliis , cito debent rapi de medio, ut funt fures, homicide, adulteri: qui autem peccant irt fe , ut fimplices fornicarii , non quaff illa peccaia Π qu® fiunt contra fe fiet minora.» dc non fic nociva, relut ea qu® fiant coram aliis» cum tamen omnia peccata mortaUa fint multum nociva reipublica. Imnjo Scotos dift. 15, fuper 4. expreffe fcnbit oppofitum doûori»'quod furtum eft multo minus peccatum > quam adulterfom , fit per confequens illud deberet plus puniri , quam illud . Sic enim Acribit : n Leges imperiales multa inveniuntur fatis „ confona diflare multis judicialibu* legis Mo- „ fiyc® , Nec mirum , quia Deos pon fuit „ fatuus, nt daret jufta judicia contra ratio- „ nem; 8c licet daret aliqua valde dure, qu- „ non oportet lo evangelio obfervare» tamen „ multa dedit valde rationabilia , etiam pro Eh „ ftatu quocumque in ifta vita moruli ; dc „ ideo n ifta fatuantur a legislatore obfer- „ vanda pro tempore , jufte ftatuuntur . Et », hoc modo fi ftataeretur ab aliquo blafphe- „ mum, adulterum, idololatrem debere occidi; „ multo juftius ordinaretur , quam quod for μ fofpendereiur . Sed apparet ad quod afpL M ciunt principes, quia plus ad commodum „ temporale, quam ad honorem Dei, & pto „ hoc plus puniunt 8c reprimere volunt pec- 0 esta in proximum, quam in Deum.Et infra ; Coartat,· quod Deus in lege Mofeycg „ vel evangelic» explicite-non. excipi* pecca ■», „ tum furti ab illo prccepto: Afon ecddtAO* „ fcilicet per iftud peccatum liceat hominum cy UTI „ occidere-, 8t ideo hifi revocaverit aliqua re» >4M' „ vocatione fpeciait , qood non habetur io „ feriptura, tunc portet fieri jufta. Efto etiam ,· quod aliquo modo licuiffet Jadsis occide- N re pro furto, magis videtur per mifericor- „ diam pvangelicam ifte rigor revocatus,'quam », *tigor* conica adulterium, quia iftud pecca» μ. tum eft mulco minus', quam- illud, juxta „ illud Proverb. 6. *Non grandis efi culpa,* cum „ fuu *fimanu fuerit : furatur enim ut efurien- ,· tem animam impleat·, depnhenfus quoque red- I „ dei feptuplum .* Sequitor autem : Qsri *autem „ adulter efi, propter inopiam cordis perdet a- „ nimam Juam.fed* pœna de adulterio eft re- „ vocata in evangeho JohinnisJVeaw *te con- „ damnavit' nec ego te condemnabo: vadejam»* η d* *amptiut noli peccare.* Multo ergo magis „ revocatos eft ifte rigor contra furtum in le- ,1 ge Mofayca , fi fuiffet fatuius. „ H®c Sco- W» . Ubi autem doctor ex illo meo diâo, qood dixi, quod punitio civil» non videras fe debere extendere pro tempore legis gratis» Ultra de lege communi ad occifionem : divino tamen jure & privikgiato contra peccaloree manente femper ialvo., elicit & dicit. quod ego negem rem ports licite poniri mot- ctis fuppl:cio, & probaro oppofitum nititur ex illo Proverb. 8. *Fer sk reget regnant, & legum conditores jufia decernunt.* Deus autem po left occidere, cum fit anâor vita:, & mortis habeat imperium: ergo 8c reges, qnibns ipfe conceffit regnare, hoc per juftitiam tacere pot funt. Item, ex alio probe*, 'icent, ad Romanos r. dicitur de committentibus gravia peccata: *Qui talia agunt, digni funtmorte.Sed* de judice dicitur Rom. 13. quod Dei *minifier efi.* Ergo quo» Deus iodkat ad monens, po* teft judex licite interficere; & adducit ad hoc aufloritates 8c rationes plures. Ad hocrefpondco. quod attendendo ad hoe tempus gratia, in quo apparuit gratia & benignitas Domini noftri fslvatoris quoad omnes peccatores fpectoliter pcenitentes, ut vitam haberent, fit abundantius haberent, 8c non venit animae perdere, fed falvare, Attendendo edam illodCy priani , qoi epiftola quadam feriNt.' „ Tone „ quidem gladio occidebantur, quando adhuc *a* 8c oircnmcifio corporalis manebat: ied cum .» fpiritaalis circamcifio effe apud fidele· fer- „ vos Dei capit, fpirituali gladio fuperbi fic „ contumaces necantur, dum de ecclefia ep- „ ciuntur. Neque enim vivere foris portu«n, „ cam domus Dei una fit, fic nemini fatus, „ nifi in ecclefia, efle poffit. Hac ille . At- „ tendendo infaper illud qood gl ordinaria „ fuper illad Dcdteron. at. de filio contuma- çi dicit : Inchedtentera ergo filium *ft* via ciofum Moyies jubet obrui lapidibus,evan- M gelium quoque duris increpationibus . Et „ attendendo illud quod gtalla ordinaria di- », cit fuper t. Dcuter. 34. *Et auferet malum „ de medio* nd.-Hoc nane agit in ecclefia ex- „ communicatio , qood tunc Interfeflk». At- „ tendendo illud Chryfoftomi diDum fuper i· μ fto verbo Matth. 13. *Sitôt» utroque crefcere* „ a/fw «d *mefem,* qui fic dicit *t* Hoc autem „ dicit Dominas , prohibens occifiones fieri. », Neque enim oportet Interficere hmreticu*,

„ quia

ANNO CHUSTT «Ѵ».

ANNO CHKI5TI I4J>·

η quia prolium faexpdgmbile in orbe terra- -i, tum Inducetur1 & ideo dicit» *Ne etadice-* H *tu fimul cum eit tfi triticum* : ſic ſi moveri- , tis arma, Ac occideritis hsretieoe , neuefle », eſt multo· fandos fimul fubmitei. Non er- » go detinere hareticos, Ac abfeindere eorum „ propahtionem, & fynodos & ftudia diflol- „ ver• prohibet ; fed occidere fit interficere. n Hae IIIe. III* communia attendens Ac fimi- lia, & videns quomodo notabiles dollores pro tempore legis grati* minores poenas ci- tra mortem pro pnniendis peccatoribus inve- niebant ; cupio quatenus judices in punitione reorum habeant fe tamquam patres , non tam- quam tyranni, non judicialia legis veteris: ut hujufmodi4 nec leges humanas legi evangeli- c* diffonas accipientes, led proce(Tura Chrifti 8‹ praxim ecclefic primitive ·, fateor ex quo non poſſum reſtituere vitam occifo, non gau- debo in talibus occifionibus , nec faciliter ad mortem alicujus confeutiam . Nihilominus ta- ineo rordialiter exopto , ut omnia peccata mortalia publica puniantur , ad reformatio- nem hominis peccantis , fine difiinûione per- fonaram .

Ad rationes dolloris probantis occifiociem ex Apoſtolo ad Rotn. t. & tj. cap. Si judex poteſt interficere omnes qoos Deus adjudicat morti, & quando dicit Apoſtolus; Qui talia gravia peccata committunt, propter que digni funt morte, utrum talis per Deum vel fpcr- hominem pona effe debeat infligenda ipfe vi- deal·, unde Apoſtolus eum non ſpecificat. Et ſi cuilibet tali mors corporalis debuerit infli- gi, quid valebit auclorizatio & tolerantia me- retricum & fornicantium, quibus in fuburbio limitavit locum, cum Ac illi inter illos gra- ves peccatores enumerentur ? Sed videat do- ctor praxim illius ſcriptura in eccleſia primi- tiva, & trahat cor ſuum deorſum, ôC aquam in ollam moderanti* mittat , ne nimium ad mortificandum homines ſine ſtabili & firmo fundamento cxardafcat.

Nec etiam do&or, ſalva ejus reverentis , ſatisfecit dillo Chryſoſtomi a me addufk», ad illum recondendo ſupetficialiter , ipſum- evafit. Dicit enim quod loquitar de occiſione hsretieorum, ex qua ſequeretur ſchiſma aut turbatio eccleſia , cum Chryſoſtomus non prin- cipaliter in iſta auiloritate attendat turbatio- nem eccleſi» in pace temporali , ut innuit do- Hor ; ſed ne fattſli multi ſubmittantur. Quia dicit ; „ Si moveritis arma, & cecideritis h«- „ reticos, neceſſe multos ſanſlorutn ſimul ſub- „ mitti ; & non dicit : Turbabitur tempora- „ lis politia. Si ergo effet peccatum, per quod homo in lege grana deberet occidi , maxi- me effet iſtud turpiſſimum At nocentiſſimum peccatum bereſis; & cum de talibus loqui- tur Ghryſoſtomus, ne occidantur : ſed modum alium contra tales minorem docet. Ergo non eſt ſeſtinaodum cum talibus; ſed potius ſe- quenda eſt in hoc ſeptentia Apoſtoli, qui di- cit : *Hdteſratm hominem poſt trinam ⁴ monitio- nem devita*

Quantum ad ſecundum principale, ubi do- ctor tangit, per quod At quomodo correllio St ctſtigitio Ac expulſio peccatorum ſit £s- cieoda , ibi pramiucn» duplicem modum cor- refliom·, unum procedentem ex fraterna ca- ritate , It alium ex anlloricate & poteſtate ; nonit duas eonclefioncs; unam, quod quili- bet fidelis poteſt *it* in caſu tenetur quemlibet alium pro peccatis ſuis privatis corripere cor- reUione fraterna, fundans eam in verbo ŠaL vateris, Matth. 18. Λ *peccaverit in te frater tutu* 6-c. Ac probans eam ex triplici lege, na- turali ſcilicet, ſetipta ſic gratia ; ungit circum- ſlantia» illius correptionis ex parte corrigentis & correpti, ſit inferior vel etiam ſuperior ; &. dicit eam eſſe de pracepto affirmativo ,quod obligat ſemper, licet non pro ſemper, trahens- ex. illa plura corollaria, in quibus fere omni- bus ſecum non intendo contendere, quia ſuni pro articulo meo, exceptis aliquibus paucis, ubi eximit prelatos, presbyteros & alios ec- cleſiaſlicos a corregione fraterna pro peccatis publicis perſonalibus, etiam data eorum per- tinacia coram multitudine laicorum ; ſive fiat per laicos, ſive per iacerdotes ia pnedicatione ; & ubi inculcat, quod ſubditus populus non poteſi licite ſubtrahere decimas & oblationes a malis ſacerdotibos publice malitia perſonali; in quibas ſecum non convenio ; ſed ea pro poſſe cum Dei adjntorio reprehendere volo.

Poſt haec ponit ſecundam conduſionem de corredione ex auiloritate & poteſtate proce- dente; ex iſta etiam trahens plura corollaria, in quibus etiam ſecum non contendo , diffi- cultatem rnaqnam fatetur; quia vero militant contra meum articulum , excepto iſto , ubi inculcat, quod peccata publica peiſonalia prx- Clatorum, ſacerdotum, & aliorum eccleſiaſti- eorum per Chriſti fideles laicos numquam de- beant, etiam ſecundum diâamen divina le- gis, per cohibitionem poena, ſine ſpeciali li- ceniia ab eccìeſia habita , puniri, aut judicio condemnationis vel definitionis, ut eſt alius juſtitia, judicari ·, in quo etiam ſecum non convenio, ſed reprehendere pro poſſe cum Dei adjutorio intendo.

Ut autem hoc meliut appareat, Ac ex op- poſitis juxta ſe politis veritas magis elucefcat, in confirmationem articuli mei Ac ſatisfaclio- nem pro poſſe in oppoſitum addudisper ve- nerandam meum impugnantem, duo ſpecia- liter prefuppono. Primo, quod io primordiis fidei Chriſtiane vixerunt ſacerdotes ac cleri- eorum omne collegium ſub principum coadiva ſcculi jurisdillione, ufque ad tempora primi Conſtantini Romanorum imperatoris . Prima pars ſuppoſitionis patet ex hoc . Nam Chriſtua fallo & verbo pnecepit Petro Matt. io. quod ſolveret didragmi pro ſe ipſo , figuranto ſuam eccleſiam: & intterrogatus ſi licet dare ccr.ſum Cefari, oſtenſo ſibi denario , cujus imago & ſuperſcriptio erat Cnſâns , ſic ſub- jungit · *Reddite que ſunt Gtſaris Cc/dri, 6-qua ſunt Dei Deo.* Et Petrus ex iſta doUrina pr«- cepit ſuis, quod ex fallo docuit , i.Pet. a. *Ut ſint ſubjeſri omni humane creatura propter Deum, ſive regi tamquam procellenti, ſive du- pedtus tamquam ab eo miſſis ad vindiUam ma- leſaSorum, laudem vero bonorum.* Sed Apoſto- lus ad Romanos s}. quomodo debemus ſub- jici principibus offendit, dicens : Cui *tribu- tum, date tributum·, & cui veRigal', veBigal t* & multo magis nos, qui ſumus eleemoſynarii ſacularium principum, debemus eſſe ſubjelH noſtris eleemoſynantibus, cum tam graves 8c ſanſli apoſtoli , non ſic dotati a principibus, ita fecerunt . Hinc Ambroſius lib. 4. c. pe- nultimo ſuper iſtud Lucae *Laxate tetia,* ſeri- H bit .' Er inquit, eſt aliud apoſtolicum ſiſ-

CHRISTI ‘4JJ.

candi geettf, quo geper* Mum pileari jubet Dominus . dicens t TmAe AAasaras, eh «was *ptfctut* fui priants *afetadent, toile.* Magnum quidem eft 8c fpirituale documentum, quo Chriftiani viri fublimioribus poteftatibus docentur debere elfe fubjefli» ne 2uis conftitutionem Regie cterni putet efolvendam . Si enim cettfum Filios Dei folvit, quis tu tantus es qui non putes affe folvendum ? & ille cenfus folvit , qui nihil poffidebat : tu auiem qui frculi feqneris lucrum » cur feculi obfequium non recognofeas? cur te fuper frçnlum-qnadatn arrogantia animi fiers > cum freulo fis mi» fiera cupiditate fubje^u»? ·» Bac ille . Et idem fuper illud Luc* 20. *Oâendiie »ihi* de·B ••nam, *cujtu habet noginemt* fic dicitt » Si w Chriftus non habuit imagines Cefaris , cur » dédit cenfum? non de fuo dedit, fed redh didit mundo quod erat mundi ·, 8< tu fi » non vis efle obnoxius Crfari , noli habere » que mundi funt: fed fi habes divitias , obo noxius es Crfari. Si vis nihil regi debere u terreno , relinque omnia & fcquere Chri1* ftutn. » Hrc Ambrofius. Ex quibus auctoritatibus ifte enitet fenfus Quod fi Chriftur 8t fuu* apoftolus Petrus, pauperes exiftentes, nihil omnino frculi poflidentes , folverunt cenfutn Crfari , poteftari fxculari a Deo ordinate fit conflitutc , quanto magis vicarii Chrifti 8c fuerom apoflolorum epifeopi, præ-C |ati fic ceteri clerici , habentes multas peflefliones terrenas, roifera çupiditate agitati, negotiis frcolaribus implicati, tenentur fubefle, fecundum poiTefliones terrenas, regiæ poteflatt.· in cujus rei fignum Chriflus cum fua familia, ftatim in mundum natus, voluit aferibi fub dominio Cxfaris, profitendo , fe efle fubjeûom cum fua familia fuz jurifdiflioni , ut eft Lucx 2. Quod poftea efleduahter oftendit , cum Petrus folvit vefligal imperiali poteflati, ut prrtarium eft. Et non valet fingere , quod Petrus fçribens : *SubjeSi ejiotc* om»» *creatura propter JDeum ;* intellexiffet tantum de populo laicali regi fubjeflo , volent eos ad humilitatis merita provocare.. Nan. D manifeftum eft , quod non folum feribebat laicali populo fibi fubjeflo , fed toti ecclefie fequenti, 8c fpecialiter ejus vicanis, quia illi magis indigent ad humilitatis merita provocari . Nam periculofum fit flnltum videtur hoc diâum Petri exponere: *S*bje8i eftote omni creatura huatana* · hoc eft , non debetis omni humanz creature fubjici , quocumque vicario de humano genere annotato . Et fi Chriftus putaflet inconveniens futuros fibi fucceflbres In officio facerdotali tributa folvere, ac ipforum temporalia fubjefta fore principibus frculi, potuiflet ipfe ablque maji exempli exhibitione, videlicet fubjlciendi facerdotlum jurifdiAioni principum frculi, aliter E M ordinafle , atque expedivifle illos exe&ores didragmn , ut puta removendo ab ipfis petendi talia intentionem, aut alio convenienti modo . Sic autem facere non reputavit conveniens, quin immo folvere voluit, fingula* liter inter apoftolos Petram fibi afocians in hoc, qui tamen ecclefi· praecipuus doftor 8c pallor futures erat , ut tali exemplo nullus boc facere recuftret. Et fic patet pars prima fuppofitionis, videlicet Ifta: Quod in primordiis fidei ChriAlanm vixerant facerdotes At

clericorum omne collegium fub principum coaptive jarifdiQiony. Sed quod fie vise ant- ANNO CHRISTI 14»J laiqof cd tempora primi Conftantini Romanoram. imperatoria» patet per Ocham in fuo dc<. fenforio χ. di. cap. 17. qui fic fcribit.- » Hi „ rero apoftoli duo, fcilicet Petrue Sc Paulus „ cum reliquis omnibus » fuum magiftram i- „ micantes Chriftum, fub principum coaôiva „ frculi jurifdiflione vixerunt , 8t ahot fic „ vivere docuerunt. Sic quoque vixerunt ip* „ forum (uccefibres presbyteri fcu epifeopi „ cum fuis diaçonis , & rehquis minifins c- „ vangelicis fucceffive, ufque ad tempora pn- „ mi Conflamini Romanorum imperatoris, ut H ex Ifidori codice fatis apparet: ita quod ne* „ mo epifeoporum per ompe tempus illud „ io reverendiflimos epifeopos poaflivam ju- „ rifdiflioneo» exercuit. „ ilee ille . Immo adhuc tempore Conflamini δ< longe poft , ecclefiaflici jurifditliom frcularium fubjcfU c· rant, ut teflatar. prodiAat dominus Ocham, eadem di. 14. cap. fic leribens. ., Adveniente vero tempore Conflamini primi Romano· „ rum imperatoris , qui primos Romanorum „ principum permifit & conceflit fideles Chri- „ fli publice congregari , fafla funt primum p concilia generalia facerdotum feu epifcopo- „ rum , pnecepto & aufloritate principis fu- „ pradifli , quibus quidem conciliis definiti „ funt & determinati icripfurs facre fenfus ambigui, & ipforum veri a fallis 8c erroneis fequcfirati . Et plura ibi continentur „ que ordinabantur· Infra.· De quo quidem „ obfervando legislator humanus, fcu princi- „ pans ejus auftoriiate pneceptum coaflivum „ five legem tulit obligantes· quemlibet f«- „ Cerdotcm aut non ftcçrdotem , fecundum „ exigentiam cujufcumque , poena rçah vel „ perfonali , pro flatu prscfentis frculi, tranf* „ greffbribut infligenda. Ferebantur enim bu- „ jufmodi leges in facerdotes 8t epifeopos ma- „ gis , quam in alios, quoniam & ipfi tunc „ erant qui frequentius caufam dabant talis „ edifli, nec adverfus legislatores hujufmodi, reclamantibus epifeopi» Romanorum aut a* itis quibufeumque, tamquam non fubjefHs .. principum legibus 8t edidit, fed inftantec „ fupplicantibus ad principes pro legibus βi- o rendis hujufmodi, quemadmodum excodb ce Ifidori fupradiâj 8c aliis approbatis ap- „ paret hiftoriis; amplius per eofdem princt- „ pes flatuebantur 8c ftatut· funt leges de „ eorum numéro certo, fecundum provincial, fia de ipforum temporalibus five corporali* bus bonis tam mobilibus qfiam immobili* bus, que fibi per przdiflum Conftantinum donata fuerunt, ac per reliquos principes Romanos aut alios , 8c fucccfflive etiam per perfonas aliquas fingularci. „ Infra. „ Siç ergo fub legibus 8c ordinationibus cujuslibet principum vixerunt ab antiquis temporibus , & dudum totum facerdotale collegium ab cifdem & populo collationes, confirmationes et inveflituras fworum officiorum fpiritualium δ* praelationum, curarum flt reliquorum fimilium aut minorum , ac temporalium beneficiorum dlftribuendi poteftatem fufçipientes, nec propter hujufmodi fubf, jeflos contcndebapt paflores antiqui Roma- „ noram epilcopi adverfus principes Romano- „ rum, neque adverfus populum aut fingula* „ res perfonas ecclefiarum patronos, quoniam „ ad

ANNO CHUSTI

cr „ ad hofi fe hoverant divins de humana lege A, V aftriAo* . Sfc euim legimus de Symmacho „ nativitite Sardo. Hic «nit» Laurentio cui* ., dam coelaélus difcorditer, per Theodoricum „ regem fiinAo judicio confirmatur eft in pa- „ pam Romanum . Sic etlam fcripfit Martinur „ de B. Gregorio: Hic ioqoit, in papam eli- „ gitur, Sc ipfe Mauritius, videlicet impera- „ tor, imperialibus litteris fuum affirmat con· „ fenfutn . Sic etiam fnororn privilegiorum „ confirmationem ab imperatoribus petere fo- „ lebant epifeopi Romanorum , ut de Vita* „ liano nativitate Signeo, At Conftantino na· „ tivitate Syro , dc aliis plerifque Romanis „ pontificibus legitur ; jjuin .immo pro his & „ aliis fupplicationibus & fuis confirmationi* B „ bus impetrandis › ad imperatores per loca M diftantia plurimum perfonaliter folebant βo- ή cedere, ut de ipforum pluribus legitur h› „ chronicis 8c approbatis hiftoriis ; 8t quod t, amplius eft, Johannes XII. per Ottonem I. «, Romanorum Imperatorem, futi exigentibus „ demeritis confentiente omni populo tam cle- „ ro quam laico,a papam depolitus eft. Ejuf- „ dem enim auôoritatis eft aliquid flatuere, „ ac id cum expediens fuerit deftituere. Cum „ igitur epiicopus quilibet per principem & „ omnem populum eligi debeat, ipforum au- ,râoritate deftitui five deponi poteft. jqftar „ ergo Chrifti & apoftolorum vixerunt Roma- „ ni k ceterarum provinciarum epifeopi 8c C „ faeerdotes, ac clericorum omne collegium, „ fub regimine coaflivo principandum auflo- „ ritate legislatoris humani. Verum foadente „ ac ftimulante hujus mundi principe, fuper- „ bie ac ambitionis preoperante, reliquorum- „ que omnium fuggeftore diabofo, in alienam „ viam, ab ea qu· Chrifti eft & apoftolorum „ dedufti fupt. Quin immo fedufli Romano- M rum epifeopi quidam, ipforum animos in- „ vadens cupiditas At avaritia indo foras ex* „ pulit, quam Chriftus in ecclefia tertio mo- „ do difila plantaverat & flatuerat, fummam w meritoriam paupertatem ; rurfumque inva* „ dens eos fuperbia ac ambitio facularitcr prin- „ cipandi, expulit inde fummam humilitatem, D› », quam Chriftus indixerat & obfervare man „ daverat eidem ecclefic , five univerfo cœ- „ tui facerdotum; quorum quidem primus hu- ai jufmodi, fi eo prior In hoc alter non ex- „ titit, fuiffe legitur Simplicius quidam, Ti- „ burtinus cognomine , Romanus epifeopus. „ Hic enim pnde fibi nefeio aufloritate fom- n pta, quamvis certiffime noverim , nifi per „ ignorantiam excufetur, unde temeritate pre- „ fumpta , (latuit nullum clericum inveftitq- v ram a laico debere fufeipere ; inveftituram „ fiquidem intelligendo beneficiorum dc offi- „ ciorum, de quibus diximus prius : quamvis „ tamen Ac ipfius ftatuto fignificetur manifç* „ fte , pradecedbres fous humilitatem & re*? „ verentiam debilem principibus exhibere vo- „ lentes , inveftituras prediflas a laiçis reci- », pere foluiffc. Hujus fiquidem rurfum fuc- „ ceflbr, quamvis non immediatus, Pelagius ., primus (latuit, ut hwretici per fxculares po- ή teftates punirentur . De quo etiam ftatuto „ mirandum , quoniam non latuit illum hu- M jufmodi legem tempore Juftiniani Romani „ principis in heroticos latam fuiife; It quo- „ niam fu· non erat aofloritatis ferre hujuf- „ modi leges in quantum epifeopi , nifi for- taflb hoc fibi aufloritate humani legislato- ris foret indultum; ideo quemadmodum jam'----------" diflus Simplicius , in alienam meifem fal- ccm ingeflit, auilor catem fibi. videl.cet que alterius eft nforpando . Cui rurfum Adria- * nus tertius, licet non immediate, focccflit in ufurpatione praedifla . Statuit enim ut nullus imperator fe intromitteret de elefliо- ne papa:, ut difli Martini verbis utamur; quod fiquidem ftatutum omnino nullum, eo quod a carente tali aufloritate, legislatoria fcilicet , emanavit , apertum inconveniens continebat, fueratque illius oppofitttm longa „ & laudabili confuetudine roboratum.,. Hoc per totum Ocham atteftans per praedifla fopponit-

Præfuppono fectindo, quod per ecclefiam in illo dido Chrifti Matth. »8. Zhc *ecclefi»*, non folum intelligitur praelatus.fed etiam univerfi- tas fidelium. Patet per glofiam, quam allegat Thomas in fua glofia continuata, quam fic ex- ponit· „ *Dic toti* ece/e^a, ut majorem erubefeen- „ tiam patiatur.„ Zacharias autem Chryfopo- litanus in Concordia evangeliftarum fuper prx- diflo Verbo, *Dic fcdefit*, fic feribit : „ Tale „ quid in Levitico legimus: *Ne odens fretrem „ tuum* in *corde euo,* fed publice argue eum, „ ne habeas fuper illo peccatum. Adhibendus „ eft tertius vel corrigendi ftudio vel conve- „ niendi eum fub teftibus . Si tunc non au· „ dierit, multis dicendum eft, ut qui pro pu· „ dore falvari non potuit,opprobriis falvetur. „

Ocham autem in fuo defenforio i. dif. cap, fi. fuper ifto eodem verbo Chrifti dicit. Dicit ergo Chriftus: *Dic ecclefi» t* nec dicit: Dic -- poftolo vel epifeopo fçu presbytero , aut ip- forum foli collegio; fed intellexit ibi Chriftus ecclefiam, fidelium multitudinem , aut judi- cem ad hoc illius aufloritate inftitutum, quo- modo ufi font hoc nomi'c apoftoli At eccle- fia primitiva . H»c ille .

Iliis foppofitionibus prasmiflir, accedendo ad punflos , m quibus cum oppugnante articu- lum meum non concordo , pono iftam fibi oppofitam propofitionem feo conclufionem : Peccata mortalia publica perianalia przlaco* rum & facerdotum po(funt,8c in cafi› eorum data pertinacia, font a quolibet fideli Chrifti correflione fraterna, fofticientia & opportuni- tate habita, arguenda, etiam coram multitu- dine laicorum. Patet cx lege correptionis fra- terne, aqua, ut diflum eft in pofitione mea, nullus fecularium vel clericorom, etiam do- minus papa vel beatus capitalis Chrifti difei- pulus eft exceptus,· quin fi pertinaciter pec- caverit, eft a refiduo ecclefi* corrigendas, e* tiam coram multitudine laicorum, quia fi Chri- ftus fommus pontifex voluit argui coram po- pulo, Ac a quocumque d« populo , fi in eo foret quid arguendum , com Johannis 8. di- xit *Quu ex votis arguet mg de* peene/o?Quis torn arrogans vellet effe , qui exemplo illius fe humiliter non fobjiceret arguendum, cum nullos homo , quantumcumque in mundo magnus, fit ipfo innoçeotior , melior atque humilior, quod doflor negat› fimpHciter re- fpondendo ad hunc textam , quando dicit allegans Grçgorium , quod Chriftus ibi non fubmittit fe correction! populi, ut ex *2.* quarft. 7. cap. *Ecclefi»* oftenfum eft, Atc. ubi conclu- ditur quod auditores pralatos reprehendere poliunt, & in eos teflincari . Et miror qua»- ftiooem exilem quam format doflor , hanc

videlicet." Chriftus in ifto texto Joan 8. QaisAfe fuper paetam. *8t* non fuper molieram, j. voÀrr *arguet me de peccato* ? ex ratione fe Kegum 19. Er Paulos Apoftolus fuper juve-

CHr|st| i4J| Prob,t peccatorem non cfle : ergo Chriftus in eodem textu noh tabmittit fe correflioni populi ,' cum antecedens eft verutn, & confequens falfum, ut jam oftenfum eft , «Sc per confequens conclufio vera .

Secundo, eadem conclufio probatur ex fup pofitiene fecunda antedifta, ubi probatum eft, quod per ecclefiam ,in illo Chrifti verbo Mat. 18. *ecdefie* ·, non folum intelligitur prrlatus, fed etiam univerfitas vel multitudo populi : ÔC per confequens fi przlatus aut alius ecdefiafticus ex caritate correptus fe non correxerit, & pertinax fueTWin malo etiam perfonali, in defcflu fpirituaTb prspofiti, poteft a quolibet Chrifti fideli carftative, habita fufficientia &c data opportunitate , redargui publice, etiam coram multis, fervatis circa* hoc circumftanuu , qur eti.irn circa quemlibet ahum correptum debent obfervari, cum Chriitas in illo przdido,verbo nullum exc.'uiît; quin fi peccaverit, & in illo peccato corteptus petunaciter permanferit, redarguatur fic, ut prcdiflum eft , Sc per confequens conclufio eft vera .

Et miror quod doclps ita diligenter vult habere ecclefiafticos exemtos a tali fraterna correptione coram multftadine.fi Ac dum peccaverunt, cum Chnflus nrt agoftoli volebant fic efle exemti, alios' poft\fç eximere, & pro hac configit fibiyfi■■■s*-hinc inde textus ad illam correptionem lunantes primarie, ad fuam voluntatem gfoflando; m, verbi gratia, admitti, quod peccata przlatorum & facerdotum corrigantur primum caritative.& ubi non fufficit, procedendum eft ultra, juxta formam Salvatoris, adhibendus eft urfbs vel duo, & eoram illis corrigendus eft. Quod fi non audierit, dicendum eft ecclefiz, id eft prelato, & fi neglexerit, ab eo poteft ad fuperiorem, fcihcet fummum pontificem iri . Quod fi diffimulavent, aut ipfemet peccaverit, dicendum eft ecclefiae , id eft concilio generali, fi con* cilium non audient, fit tibi ficut ethnicus 8* publicanus. Et aliud, inquit doflor, non habent laici in facerdotes, nec in defellu generalis concilii eft aller recurtas › nifi quod res eft Deo commntenda, & pro eo eft orandum. Ego autem nefeio cujus doliorum fint gloiT* i!!*, excepto dellore meo. Sed iftud miror, ex quo concilia generalia ab anno decimo in decennium celebrantur,feu indicuntur, li tempore medio contingeret , quod papa cim uxore imperatoris deprehenderetur , quid freere deberet imperator? m arguere eum . vel ad futurum concilium correptionem fufpendere, vel utrum, fecundum quod magifter *Henricus* de Colonia impugnans articulum noftrum tertium , de libera verbi Dominici przdicatio* ne, de Conftantino imperatore retulit, ipfum debeat luo pallio operire . vel u*.-uin dicere debeat, quia «rana benedilboms ut facit;& fi ric; ergo a unnli fi videris facerdotem incumbentem taper muberetn, ponentemque os fuum taper os , $c oculos fuos fuper oculos ejus, & manos fuper manus ejus; debes fupponere, quod haec caufa refutcitationis a morte. more Helifei , faeit ? Sed benedi&us fit Helifcus , qui non fuper mulierem, fed fuper puerum mulieris incubuit, 4· Reg. 4. Et laudabilis fine tafpicione Elias, qui expandit

bilis Chriftus Jefus, quia non pofuit manum in gremio mulieris, *fed* ftans apprehendit manum ejus, & fanavit eam, Luce 9. Ac quod non in gremium aut in finum manum impofuit , quando dixit I *Fuelle tibi dico furge.* Matth. 9. Et laudatur, fine fufpicione mala Petrus apoftolus. quod non incubuit fuper mortua Tabita, fed ponens genua oravit, 8r convertas ad corpus, dixit-* *Tabita furge,* AA 9. Si igitur ifta exempla funt vera ad ndificationem ,· ideo monere nos debent facerdotes , ut non manus ponamus in mulierum finum Bvel gremium caufa abfolo.tionis : fed more a* poftolorum, fuper caput tam nos quam ipfas a ftimulo fatan· liberemus . Hinc enim dicit ftimulo percultas Paulus I. Corinth. 7. ^0* sum *eft homini mulierem non tangere* , cum mulier fit tamquam pix diaboli converfationem maculans facerdotum . Quale enim eft tangere picem , & non inquinari ab ca, in igne fine hefionc verfan , talo eft mulierem tangere, & cum ea habitare. Id<o Eccli. 9. elicitur : *Averte faciem tuafn a muliere compta.* (J·· non *curumfpicias fpeciem alienam* ·, *propter fpetiem mulieris multi perierunt,d· ex- hac can cuptfcentta quafi ignit exardefeit* . Ifta autem qu* per doClores videntur dici pro gloria C ecclefiafiici ftatus, timeo ne in majorem eo* rum contemtum dicantur ; per extollentiam enim talem plus videntur coram Capientibus reddi contemtibiles quam gloriofi.

Ex ifta conclufione fequltur quod peccata mortalia publica perfonalia perlatorum Ac facerdotum funt in cvangelizatione per facerdotes fideles, data eorum pertinacia, & habita fufficientla St opportunitate, caritative arguenda & deteftanda, etiam coram clero & communi populo, cujus oppofitum opponens ponit. Patet cx conclufione ÔC rationibus multis in pofitione mea pofitis , & utilitatibus cx praedicatione tali contra cleri malitiam fequentibus , quas hic caufa brevitatis refumere o* D mitto,

Ad rationes autem in oppofitam « ubi doitar probans quod presbyteri Ac alii ecclefia* ilici a cotreflione fraterna, & a denunciation ne pto peccatis fuis perfonahbus publicis coram multitudine laicorum debeant elle exemti, etiam data eorum pertinacia, &c. inducit illud Alexandri de Halbs in terna parte fus fimiM, quod malo prelato, quamdiu ab ec* clefia toleratur, debetur honor, quamvis male praefideat , inducens illud pro probatione Matth. t). *fuper cathedram dfoyft federuni.&Z.* »I Et inducit illud Telefpbori pap*, qood po-I pulus nullo modo debet ccclefiafticoa at-» guere, nec in eorum accufationem fufeipi, E » 4k populus ab eis doceodus etl & corripien-» dus, non ipfi a populo.› Et adducit Gregorium Naaiantenum lib- a. de Epiphaniis,& Chrytaftomum fuper a. epift. ad Timotheum homil. 2. *ôi* quotquot tales funt per eum allegat* .

Ad omnes cales fob uno per Dominum refpondeo , quod omnes leges vel auâoritates quotquot funt, que correptioni vel accufationi tabditi, quoad fuperiorem fuum videntur repugnare, omnes intclligenda: funt de accufatlooe vel correptione imprudenti vel tetne-

ANNO CH*UTT »4»>.

Cy raria , quod figtmtu· tft per Ptsram , pre-A -fumratem **Dominum foras** corripere , qôaado dicit: at^fir Aee « *te.* Matth. at. St qoan- CKKBn do clerici vel alii ecckfiaftici fervant limites '4„' fuiftatos *tt* mores, ac datum clerici non offendunt. Si autem clerici peccant notorie 8c habltnaliter contra Dominum dominorum fincularium , dc in cafa quorumcumque Chrifti fidelium , eft in defeAu fpiritualis propofiti, A exigentibus «oram demeritis ex qualicumque circumdantia hojofmodi forinfeccam correptionem procurantibus ipfce corripere . Et hac doAor in fua allegatione pratendit.quod temerarie non funt arguendi . quando addutit Gregorian in paftorali lib. a. fic cap. 5. dicentem:„ Admonendi font fubditi, ne pra-B „ pofitorum fuorum vitam temere fodicent , m fi quid forafle eos agere reprehenfibile vi- „ dent, fi objecerit quis illud apofloli diAuAs „ i. Timoth. v *Seniorem ne increpaverit, fed „ obfecro ut patrem.* „ Ad hoc a. queft. 7. *fleulut·,* fub auAoritate Origenit refpondetur, ubi fic dicitur. „ Paulos dicit : *Seniorem ne „ increpaverim*", fed hrc ejus regula tuee io „ eo obferyanda eft, cum culpa feniorum fuo „ exemplo non trahit ad interitum corda mi- „ norum ; Ubi autem fenior in majoritea e- „ xemplum ad interitum prebet, ibi dSRAa „ increpatione feriendos eft . Nam feriptum „ eft; *Laqueat juvenum* Musea vm; fic rorfum „ *AfalediBut puer centum aenorum.* „ Hrc sl-Cnst le . Ex qua auAoritate patet quod Origenes intelligit de peccato fuperiorum perfonali, & non fidei. Si forte adverfarios vellet gloflare quia dicit ibi; ubi fenior in majoribus exemplum ad interitum prrbet , fice. Et hoc eft quod doAor de Lyra illam textum fic glofat ; *Seniorem ne increpaverit,* arguendo eum verbis duris ; fed obfitera ut patrem, ut caveat ab indecentibus fur anati . Hoc tamen non eft intelligendum de fenfibus in fua militia ftbftinatis, qui funt acriter arguendi, ficut acriter & dure increpavit Daniel fenea impudicos coram omni pojlulo . Daniel 1]. Hrc ille. Remigius autem fuper primo textu fic loquitur: „ *SenioTct ne incnpateru,* quia Dpi permifit, & ad Pilati duci prrtorium, quia «, folent fenes dure accipere , quando increM „ pantur a minoribus. Sed dicit beatus Gregorios , quia licet beatus apoftolus dicat/ „ Memorem *ne increpaverit·,* fenior autem ftul- „ tus vehementer eft increpandus. „ Hrc ille. Et a. quxff. 7. ficut inquit, fub auAoritste Gregorii feribitur ; „ Sicut laudabile dif- „ cretumque eft reverentiam fic honorem cx- „ hibere prioribus: ita reAitudinis fit Dei ti- „ moris eft , fi qua in eis funt qur Indigent „ correAione , nulla diftimulatione poftpone- „ re, ne totum, quod abfit, corpus morbus „ invadat , fi languor non fuerit io capite „ curatus. „ Hrc ille.

Ad rationes autem quibus probatur in po-E fitionc mea , quod peccata mortalia perfonalia pnelatorum fic facerdotum funt in evangelisatione per facetdotes fideles . data eorum pertinacia , fic habita fufficientia fic opportutunitate , caritative arguenda, & deteftanda, etiam coram clero 8c communi populo ; doAor non fufficienter refpondit, fed ut potuit evafit fit fuperfidaliter· Ideo ftaut immora,ec cum utilitatibus ex tali rradicationefequcntibus.

Deinde pono conclufione* oppofitam fenleutia impugnantis iftam.

Peccata moralia poblica pttfoaalte prate* toram , ficerdoosm fic aliorum ecclefiafflc·^ ruas, ubi corvedUo fraterna, aut genvralis re- ANNO preheofio per pradicationem Verbi Dei non CRUSTI fdScerct, in defeAu fpiritualis propofiti, ha* •411- bita fuftfctessiia & dare opportunitate, font per potentates (basiares, aut per Chrifti fideles laicos, fecundum didameo divina legis, etiam fine aliqua fpeciah licentia ab ecclefia habita, coefHre punienda, fic, judicio condeamaxionia vel definitionis, ut eft aAua juftiti·, judicanda . Ubicumque pono quod peccata pralatorum funt punienda , & judicio condemnationis judicanda, non intcfligo condemnationem ad mortem corporalem , fed ad panam citra mortem condignam.

Probatur concluflo fic; ~~C~~lim ~~C~~hriftus, apoftoli, facerdotes, 6c cleri omne collegium vi* xerunt fub principum & aliorum Chrifti fidelium laicoram coaAM· fieculi jurifdiAione fic punitione , ac judiflo fecularium fubjeAi erant , non fe ab altis, nec alios eximentes, aut eximere demandantes ergo moderni praelati facerdotes & alii çcclefiaftici , fi volunt Chrifti ac apoftolorum perfedionem imitari. tamquam eorum fucceffores , idem facere debent. Confequentia eft bona, quia-ex oppofito confequentis inferri poteft oppofitum antecedentis. Quidquid enim Chriftus cnm apoftolis exemplavit, 8t oppofitum non determi- Cnst perfeAionis eft illud fuit fucceffbribus facere. Major autem eft fisppofitio prima prrditfia hujus partis . Minor autem argumenti, videlicet quod Chriftus St apofloli & alii facerdotes olim fubjeAi erant fecularium punitioni & judicio coaAivo, non fe ab illis nec alios eximentes aut eximere demandantes, hrc primo patet exemplariter de Chrifto, qui nen foium quantum ad temporalia minoravit fe fubeffe jurifil^Aioni coaAiva principis fieculi ; verum etiam id offendit in fe quantum ad propriam perfonam , qua nullam jutifdiAinem sitiorem in ipfum aut alium Princeps habere potuit . Hoc autem poteft evidenter oftendi ex illo Matth. a;, ubi Chriftus fe cavicarius erat imperatoris Rotnani, *6i* per ipfum demum, tamquam judicem coadivas poteftati-, fe fuftinnit extremo fupplicio judicari & tradi, nec coram ipfb, timquam coram nn judice, redamat·, licet fortafle fignificarit fe pati minus juftum judicium.Confiat autem quod tale judicium aut fuppliom per facerdotes fubire petuiffe non voluiffet, fi inconveniens judicaffet, futuros fibi fucceffores principibus fieculi fut>0ci & per ipfos judicari Quod quia hrc lententia feriofius feripta eft Johan. 19 idcirco adducam hic, quod habetur ibidem . Dum ergo Chriftns ad Pilatum Qefans vicarium adduAus ftc accufatus effet. Eex eo quod fe regem Judaeorum atque filium ~~Dei~~ ~~dixitfet,~~ Pilato aurem interrogante Jefum: L'nde et tu? Jefu autem ad hoc nullum dante refponfum , dicit Pilatos ad ipfum verb· confequentia , & modo propofito. attinentia, quorum feriet talis eft : *Afihi* non *loquerit* ne*fcit quia habeo pateflatem ciudfigere te & dimittere tei flrfpondit Jrfuti Non haberer petefiatem adverfum me ullam,* m/ *datum eflet tibi defuper.* Ecce quod Jefus nob negavit Pilatum habere poteftatcm ipfum Judicandi , dc in ipium judicium exequendi ; nec dicit*, hoc

non

fry «on pertinet 4« jare ad ta t tanao da fbflo
I id facis· fed addidit, hanc poteftacaaa. haba>
aKNO re platan defapcr. Qaomodo defaper? Ro-
CHKXSTt fpoadjt Augaftmus· Dicaaun *ergo,* quid di·
'***ı xit Chriftus , fcilicet quod k apoftolum docuit Paulam , Rom. 13. Quid ergo d dielt Chriftas? Quid Apoftolum docuit? Quia noq eft poteftaa, id eft arôoritas jurifdiflionis,nift a Deo . quidquid fit de ado male utenilt ea; Ac quia plus peccat qui innocentem occidendum poteftati livore tradit, quam poteftas ipfa 3 fic enim timore alterius poteftatts majoris occidit .' talem quippe Deus dederat illi poteftatem Pilato, fed ut etiam *effet* fub Cwfaris poteftate. Fuit ergo judicialis coacliva poreftat Pilati fupra Chrifti perfonatn , a Deo « ficut aperte Chriftus confelTus eft , 8c Bernardus palam expreffit, fic aperte dixit in eplftola ad« archiepifcopum Senonenfcm , epiflola quadam: Cum, ut inquit, Romani praedis poteftatem fuper fe Chriftus fateatur caelitus ordinatam, loquens <le poteftate Pilati ; quanto magis fupra perfonas & tempoialia omnium apoftclorutn , fuorum fucceftorum omnium epifeoporum fit ptaelatoium, fuit hoc non folum verbo Chrifti memoratum, ted operis confummatione firmatum. Nam per eumdem Pilytum pro tribunali fedentem. lata fuit fententia io Chriftum, & per ipfius aufloritatem illius exeeutio fafia 1.mentis ; unde Johanms eodem capite habetur hrc feries *Dilatus autem ,uut uudrffei bos fermants , adduxit fartu Jtjum , fedit pro tribunal! :* fubdilur paucis interpolius ı *Tunc ergo tradidit Hits Jefunt ;* fcilicet, *ut cruuf.geieiur* . Sic Abiathar fubjcflus erat, 5; non eximebat le a judicio Salomonis, a. Reg. 3. Sic, ut Hieronymus refert in libro Virorum illuftrium,Damaius papa a fubditis de adulterio accufatus, vum 4a. epifeopis fe expurgavit, ficut a. q. 7. *Nos fi.* Leo IV. fubmiia fe Ludovici imperaturis examini, ut in probsi rr.e terni corollarii mer politionis eft addudus ; & Sarouel i. Reg. 12. fubmift fe judicio regis & accufationi ci ı imunit-tis, quoniam dixit: fece *prtjlo /um , l'aii'i'tni et rue icravi Dcw.c dr coram Chrifto ‹ u.· , unoru loi-evt <utufquarsi tulerim ,* fi-t. '■iiprr quo etiam de Lyra ; *Laquituins de me t 'a:: J.'om;uo caram Chrtfio e/us ,* id eft •'aulc rige . qui dc novo erat inunctos, propter quot! Samuel coram eo volebat judicari , sr«n *bovem ctijufquam tulerim,* periendo in opere meo. *aut <l·finum ,* fuper cum de loco ad locum incedendo, kc. iioc dc Lyra .

Quod autem coron-,uniras fidelium quandoque poflit judicium ferre in contumaces aut abter criminofos,etiam iu facerdotcs, dctr.onftro per Apoftolum 1. Corinth. 5. ubi cautam, formam & modum . per quos hoc judicium in quemquam ferri debeat, tradit Apoftolus, r.iagis . ex prefix- Chrifti verborum fequens <X explanans fententiam . dum dicit · *Ego quidem aliens corpore, piDcus ...tem tp.ntu, jam judicavi, ut ptefeus, iUr. qu; fir. eft eperutus , iit Mtame /efu Chnfi, ion.·/, . iS Î(,',b {.· Ilteo [µ. ruti .* 1/4.1 *viiitite Dor· · .1 Jc;u tradere hutufmodt initans* , criminofur.i icitoct quemdam, qui patris lui uxorem cognoverat carnabter . Et t.on mandavit hoc Apoftolus fieri , ut dicit Ocium, per presbyterum aliquem, nec alicu. epife^po vel presbytero fcrjpfit hoe fiendtun

A pes ipfam, cum tamen ad ipfoi tunc mitteret Timotheum, qui epifeopus erat, quod fe- ■■ ■» dffiet, fi hoc judicium ad facerdotis aufloritatam pertinere noviffei , quemadmodum ip "aJSTI aliis fecerat. 4M'

Sed diceret adverfarias· ipfi non habuerunt auctoritatem hoc faciendi fine ApoftoR conceffione & aufloritate. quia nominatim dixit* *Eg* autem abfens corpore, prafens autem fpir* tu , jam judicavi , ut prafens, eum,* obc. Ad hoc refpondetur ipfi , priufquam ipfe dixit; *Jam judkavt ut prafens,* habuerunt auftoritatem judicandi , puniendi fic ejiciendi , cum arguuntur ab Apoftolo, quare hoc non fecerunt. Cum autem verba prcmifiia dixit : *Et* Boor *inflati efiu, & non magis lucium kabuiftts, ut tollatur de medio yeftruut, qui hoc opus fecft,„* Super t. Ambrolius.· Superbiam illorum „ in tantum humiliat, ut non querulos jam, „ fed magis fupplices faciat ; erant enim k „ ipfi participes , dum pateretur reum tam „ ingentis facinoris fecum incorrcptum con- , venire , quod omnes uno confilio abjicerent eum, fi negaret emendare fe : fi au- „ tero quis poteftatem non habet quem fcit ., reum, abjicere, aut probare non valet,im- „ munis eft.„ Hsc ille. Ad idem eft doctor de Lyra k alii communiter poftillatores, qui teftantur quod Apoftolus ibi arguit in eis primo culpam, cum dicit: *Omnino auditur inter C.vcs fornicatio.* Secundo praedicit poenam, ubi dicit; *Ego quidem abfens corpore, <fc* & terlio reprehendit culpae radicem, ibi: *Non efi tror.a gloriatio veftra,* ubi arguit contentionem quam ad Invicem habuerunt , propter quam neglexerunt corrigere . Et tradit eis formam, cx qua inter ipfos exhinc contentio non pnffet oriri; qocniam ipfis congregatis in unum, maxime fi per modum judicii ccaflivi hoc fieri debebatur, propter quod glofia . Auguflinus dicit: „ Vt vos congregati in unum, „ abfque aliqua d:ffcnfione , id eft de com. „ muni confcnfu per vos fiat , vel judicem ex communi confenju per vos ftatutum ad „ hoc ; quod idem eft. „

D Ad hoc aurem quod objiciebatur, quod fcilicet communitas nen habuuTct auctoritatem ipfum ejiciendi fine confient·.. Apoftoli ,' quia dixit Apoftolus.· *Tim luduavi ut prtfens ;* dicitur quod fibi , ficut & alteri ecclcfiaftico conveniebat judicare fcu difcernere , qui fecundum legem ex angelizatam fir.t a fidelium pra.cidcr.di cor.luitio , ne altos inficiant ; quemadmodum medicus judicare habet de morbo corporali , propter quem debet quis, ne alios inficiat , ut leprefus , ab aliorum contortio feparari . CoaAiva autem poteftaa hujuimcdi expellendi , fidelium univerfitati, vel indui per eos inflituto , demandari fpe* ciahtcr cuntoevit . Et pro ifto, quod ofticia £ regum & aliorum iæcularium ex una, & ecclcfiafticorum parte ex altera fint condiftinfia, habetur a. quxft. 7. *Nos fi* . Sed notandum ubi legitur, quod ficut reges prxfunt in caulis fieecfti, ita. facerdotes in caufis Dei; regum eft corporalem irrogare poenam , facerdotum fpintualcm inferre vindiflam. David ergo,etfi ex regali unctione facerdotibus & prophetis prscrat in caufis fzeuii,tamen fuberat eis in caufa Dei ı Et infra : Sicut ergo Ozias a Domino lepra percutfus eft , quia facerdotum officia ufurparc voluit , fie facçrdotibus &

pto-

probetis regnm officia ufurpare non licuit. A
ANNO CHKKTI ■Hcc ibi. Notabilem autem diftinôionem inter prediflos duo· ftatoit Hugo de Sacramenti» lib. 2. parte 3. cap. obi dicit: „ Laici» Chriftiani· fidelibus terrena poftidere „ conceditur, clerici» vero fpiritualia tantum. „ committuntur , quemadmodum olim in il- „ lo populo priore , cetere tribu», que ty- „ pum laicorum preferebant , portiones in „ hereditate acceperant ; lola tribus Levi, „ que clericos figurabat, dicimus & oblatio- », nibus ic facrificiorum viftimis pafcebatur. „ Hec ille. „ Et in fignum illius Apoftolus «γ- η guit communitatem, quod correûivam po- „ tentiam in iftum fornicarium non exercue- „ rit. „ Et poftea, ipfo agente poenitentiam, B irerum pro eo petebat communitatem ut reconcilietur. *I.* Corinth. 2. ficut per illam fuit judicialiter ejeclus, & ille fornicator, fecundum aliquos, fuit facerdos; ex quo patet facerdotes non eximi a judicio Sc fententia laicall pro peccato peflbnali . Unde Chryfoftomus in libro de Reparatione lapfi cap. 10. fia feribit: « Apud Corinthios erat quidam vir , „ ut videtur, non ignobilis ;Stic commiferat „ tale peccatum , quale nec inter gentes ad- „ mitti folct, & erat ex numero fidelium St „ familiarium Chrifti,- quidam enim cum ex „ facerdotali ordine fuiffc tradunt „ Hxc Chryfoftomns . Et in confirmationem illrj», quod univerfitas fidelium h'bet jurifdiclionetn C in ecclefiafticot, ipfo» judicandi & puniendi, eft Origenis homilia 7. fupcrjofue, Sc loquitur popularibus ; homilia enim eft ferma ad populum. Qui fie inter cetera feribit, & cir» ca pofitionem meam eft adtfuclus. „ Si dvx- „ tera, inquit, manus tua fcandaliiaverit te, „ abfeide eam & projice abs te . Numquid- „ nam manus corporis noftri aliquando fcan- „ dalii.it nos , ut de hac manu evangehum „ dicat, Abfcinde eam Ac projice abs te?Sed „ hoc eft quod dicit: Ut ego qui videor ti- „ bi manus effe dextera, & presbyter nomi- „ nor, & verbum Dei videor praedicare , fi „ aliquid contra ecclefiafticam difciplinam Sc „ evangelti regulam geffero, ita ut fcandalum D „ tibi & ecclcfis faciam , in uno affenfu ec- „ clefia univerfa excidat me dexteram fuam , „ At projiciat a *(e,* expedit enim tibi eccle- „ fis abfque una manti tua, quae male agen- „ do fcandalum fecit, introire in regnum cce- „ lorum , quam metum ire in gehennam. „ Hec Origencs. Immo <ommunit.ttcs non cohibentis fuos fuperiores a malis etiam ecdefiafticos, peccant, fecundum Auguftmum fuper pfalm. 81. ut habetur 15. qnæft. 3. *O/lcndit,* ut pro me circa atticulum eft adduclus , & fupra per Ambrofium diflum eft, quod communitas Corinthiorum deliquit, non puniendo in hcerdote fornicatorio . Et plura circa corollarium articuli mei fecundum, dicla funt Γ de hoc , & fpecialiter de Nabuchod onofor, qui habuit poteflatem a Deo ducendi filios Ifrael cum eorum facerdotihus At levitis in captivitatem Babylonicam. 4. Reg. uk. At in hoc non reprobatur, ficut nec Vefpafianus St Titus, qui 42. anno poft Chrifti Afce^fionem judicaverunt omnes facerdotes Ac levitas,quos invenerant in Jerufalem, effe in ultionem Chrifti notabiliter puniendos . Et communitas in Babylonia vindicat in presbyteris falfum teftimonium in Sufannam dicentibus .

Et circa fecundum corollarium mei artlcd-
|| adduâus eft Atabrofius, ut habetur 2j. q,—— - —
Remittuntur t „ Quomodo puniunaur pecca- ANNO
ta per judices Ac etiam per populos , fic ***
legimus, quod Ispe ab alienigenis Dei juffu excitatis , propter divine majeftatis offenfam fubatlus eft populus Judaeorum . „ Et quomodo 24. quaeft. j. *Tem facerdotet, fab* aufloritate Anacleti dicitur: „ Quod tam fa- „ cerdotes, quam reliqui fideles, omnes fum- „ tnam debemus adhibere curam de his qui „ pcicunt , quatenus eorum redargutione aut „ corrigantur a peccatis , aut, fi incorrigibi- „ les apparuerint, ab ecclefia feparentur . „ Item Deuteron. *11.* pracipitur, ut fi quis vi- Bderit bovem fratris fui errantem , Ac illum non pretereat, fed reducat ; & ifinum fi viderit cecidiffe in via, ut non defpiciat , fed fublevct eum. Ex quo ergo de brutis proximorum debet alter effe (bllicitus, quanto magis de proximo peccante vel errante , etiam facerdote , cum unicuique Deus mandavit de proximo luo. Eccli. 17. Et mirabile eft quare praelatus vel clericus , dum pedi ejus os vel fpina infigitur , finit fecularem ipfam extr»here, ut poflît debite ambulare. Ac non fic finit, dum peccat, ut pro illo arguatur Ac emendet , ut poflît refle , in Chrifti veftigi s ambulans, animam falvare: Forte per hoc o· ftendit,qnod plus diligit pedis plantam, quam propriam animam.Si enim plus diligeret aniinam, tunc correflionem cum gaudio luftmeret.

Ex ifta conclufionc corollaric fequitur, quod peccjntibus reûoribus fpiritualibus, fubdm fidelei licite poffunt, & in cafu tenentur iuperiorutn peccata per juflitiam corrigere, caftigarc aut punire . Patet ex conclufionc & ejus probatione . Circa hoc tamen eft notandum, quod illicitum eft quempiam corripere, nifi correptus fit inferior correptore : & per cenfequens correptor legitime cavere debet prxeipue , ne uflus hypocrifi & macula proprii feel.ris, fit in damnatione confimili. Praeiupponi ergo debet correptum effe culpabikm Ac correptorem legitimum immuncm-, ut docet Chriftus Matth. 7. *Hypocraa ejitt pn.-.um trabem , Sic.* Cum omnis peccator , ut huj.ifmodi , fit jufto inferior quoad Deum , per Conicquens Ampin, iter inferior; & ita in corrigendo eft Apoftolus, quando dicit : *Seniorem ne increpaveris* , quod non licet fubditum fuperiorem fuum arg iere legitime, mfi fuerit in gratia , fupeno.'e peccante mortaliter, & per confequens exiftente in gratia a dignitate fc-

ad interit im prrbct. ibi diftrida tncrcpitione feriendus eft *1* qusft. 7. *Paulus* . Vnde tadem quxft. fic loquitur Gratianus: „ Quod „ dicitur: majorum quifpiam nullius minoris „ accuf.itionibus impetatur : minores intclligendi funt, m>n ecclefiaftica dignitate, fed „ vita . „ lloc corollarium patet per deflorem, qui addicit Lyram fub illo Exodi ai. A *qu:s per mdufinam oc<ident proximum fuum (j- per ιηβ,ι-,.-ι , ni› alian meo evelles eum ut moriatur* . Qui fic inter cetera dicit : „ Quod , fi fjcercios occidiffet, exti jhebatur, nifi of- „ ficium mmiflrandi inccpilfet, quo cafu ex- „ pefhbitur complementum minifterii ; quo „ peratflo, trahebatur ad moitem. „ Hrc ille. Ecce quod habuerunt junfdidionem etiam fuper facerdi tes.

er Et quamvis ad omne· rationes opponentis
IIII 'fc conanda probare , quod peocata publica
cwuvri Pr*^*Jonae perfonalia fc aliorum fuperiotum
cy*,STI fiatu, fiO, ut difhim eft, non debeant fecu-
'*4,i larei poteftatts act per Chrifti fideles laicos etiam ftibditos per juflitiam corporis caftigari aut puniri, poffit dati generalis refponfio, fc. fufficeret, fcilicet ifta : Quod omnes sales aufloritatcs quotquot funt, que punitioni vel)udicio fubri.it quoad fuptriorem videntur repugnare , omnes intelligent!* funt, quod hoc non debet fieri impruoenter fc temerarie; vel quando tales prelati vel fuperiores fervant limites fui ftatus, vel quando eorum pnepofiti eis peccantibus ipfoj corrigere, punire»vel caftigare non negltxeriiicir'ramen ad quafdam dabiuir fpecialis refponfio que majorem rideatur auditoribus dare apparentiam.

Et primo capio iftud Onflantini., de quo' io 3. libro biftoric tripartitae dicitur, fecundum impugnantis allegationem, quod epifeopis inter fe diifidentibus, fc libellos famofos contra fe invicem Conftantino ofleietnibos, ipfe ait : Dominus conflituix vosi facerdotes, fc poteftatem dedit. vob>s de nobisujudicandi .' ideo nos a vobis recle judicamur . vos autem non poteftis judicari ab hominibus , propter quod inter vos Dei fohtrs expedite judicium. Vos eibs nobis dati dii, fc inconveniens ell ut homo judicet deos » &c. Ad hoc tefpondctur, quod verbum fuit exhortationis fc monitionis , quo fiquidem devotus Conflantinus oftendit quales efle deberent epifeopi fc facerdotes. Tales enim deberent elfe ad invicem fc ad alies , quod in fieculari judicio non oporteret ipfos contendere , fecundum dodnnam Apoftoli 1. Corinth. 6. *Quate* , inquit, non *magis injurtam accipitis, quote non fraudem patmtni, quid inter tos habeiti judteta?* Et quod additur ex verbis Conflamini . Poteftatem dedit vobis Deus de nobis judicandi; dico quod verum eft, judicio Ipirituali, ratione clariflima , quemadmodum medicus judicare debet de morbo , ut fupra taclum eft , non autem judicio coacbvo. Ad hoc autem quod additur ex verbi» Conftantini .' Vos non poteftis judicari ab hominibus , quoniam dati eftis nobis dii &c. Refpondetur quoad negotiationem judicii facerdorum revera fjrculanum , quod intelligitur dc presbyteris heroicis , quos feriptura deos appellat ; & de illis inteliigit Apoftolos 1. Corintb. a. *Spiritualis homo judicat omnia,* 6. *a nemine judicatur.* Unde fic loquitur imperator : Dignum , inquit. non eft, ut nos judicemus deos, quia oportet ad hoc quod judicium caufr presbyteri fit devolutum ad judices frcularcs , quod excidat a moribus & conditione deorum.

Ex cujus hiftorir ferie liquet aperte confies epifeopos Romanos principi coafliva jurifdiflione fubjeflos , quoniam ad ipfum judicium fpontanei nec coafli fuas contentiones fc jurgia detulerunt , ipfius interpellantes examen atque judicium , ut Ifidorus narrat ibidem. Et haec eft etiam fententia Ocham in fuo defenfurio diftiocl. 1. cap. a.

Similiter refpondeatur ad diflum Clementis ad Jacobum fratrem Domini, fc Evarifti papae, fc ad alias aufloritates canonum fc doClorum, Crcgorii Narianaeni, Chryfoflomi & c'i<rum, in quibus mentio fit, quod epifeopi non funt judicandi ab aliis, quam a Deo, quia intclligunt, quod non funt judicandi ab aliis, quoniam imitantur Chriftum , & ftant digne in flatu fuo Si autem ecclefiaftici fuerint inordinati, fc arguantur - fuispmpofitis, non eft necefle laieis ipfos arguere : fed ex hoc non fequitur , quod fi peccant, fc ptsepofitus ipfos neghgit , quod non debeant aut poftint licite argui, ut fupra diôum eft.

AMNO CHAUT! >4!J.

Nec ex verbis Chrytbftomi probatur, quod ecclefiaftici in tali cafu non debeant a faecularibus judicari;tied verius probatur,quod laici. debeant de vita , fermonibas fc .operibus presbyteri judicare : quia quomodo , rogo, prudenter Chriflus aliter preciperet.ut omnia Bquroumque dixerint faciant,fc non fecundum opera eorum vivant. Cum ergo Deus mandat populo de iacerdotum operibus judicare, populus debet dollrina fc verbis Domini obedire ; quia aliter fidelis forer in mortis aterna periculo, nifi judicaret diftricle dc opere fui presbyteri ; quomodo crederet verbis fuis, &. in qua convcrfatione ipfum imitaretur, & in quo ab ipfo fe auferret aut inlurgeret.

Ad illud autem Eaecbiclis 3]. de fpcculatore > ubi impugnans adducit dicentem Dominum .' *Quod fanguinem pereuntis de manu fua requtram , non populus terra ; fed ego,d»cit Dominus* , ex quo concludit impugnans , quodnon habet negligentias exigere populus cx aClorttate de manibus prtelacorum , fed Dominus. Refpondetur, quod multas biblias vidimus in regno Si hic , fc in nulla repenmus illum textum per doflorem allegatum AW *populus terra* . Sed dato quod aliquae biblia illum contineant, adhuc opponens non habet propofitnm , quia tunc fie refpondendura eft. ?<J illatn aufloritatem . Quod quamvis Deus de manu fpeculatoris negiigentis, fanguinem requiret requifitione finali & authentica , &. *non populus terra,* fupple fic, requiret;ex illo tamen non concluditur, quin populus terre in cafu fic, ut praadidom eft jam fiepius, non habeat negligentias exigere de manibus perlatorum fubauthentice;quia fecundum doDilorem de Lyra fuper iflo r.zech.). *Cum aute· pertranfilfent Jeptem diesJaBum efi verbum Domini ad me, dicens : Fili hominis, /peculatorem dedi te,* &c Ibi arguitur Ezechielis filentium per fimilitudinem fpeculatoris, & quia nirris tacuerat, videlicet per feptem dies, ideo oftenditur fibi poena taciturnitatis , qux fuit duplex, una reclufionis & ligationis, & fecunda, fubtradio locationis.

Ad hoc autem , ubi pro libertate clericorum adducit illud, qualiter in regno Ægypti fub Pharaone , facerdotes liberi erant ab omni Pbaraonis exaflione ; rcfpondet Origenes hotniL 16. fuper Genefim, quod per hoc nequiores efle exteris oftenduntur, qui pro nimia familiaritate, que cis eft cum Pharao-
„ ne, mhil permutationis recipiunt, fed per-
„ manent in mala pofleflione: & ficut his qui
„ in fide & fanflitatc praeerant, dicit Domi-
„ nus *Jam non dicam vos jervos, fed amicos*.
„ ita dicit fc iftis Pharao, tamqvam qui ad
„ futnmum gradum nequitie, *tx* ad facerdo-
„ tium perditionis afeenderant ; jam vos non
„ dicam fervo», fed amicos. „ ilee ille.

Ad hoc autem ubi exponens fubmfert:Quod fub evangeho Ucerdotium liberum eft ab omni poteftate irculan.fc probans illud Mat. *tj.*

ubi

obi Chriftus interrogavit Petrum , a quibas reges accipiunt tributum flcc. Dicit, quod per filios regis Inteiligit apoftolos, refpoodet fuppofitio prima ftcuadi pandi.

ANNO CHKOTI MH-

Illa autem alia qu· adducit, quod in lege Mofatoa non repertontur (àeerdotes populo effe fubjedi Ad hoc rsfpoodetur, quod in lege Moftica reperiuntur facerdotes ûecularibus effe fubjedos: Hoc primo patet 1. Reg. 11. de Ablmelech cum fuis facerdoiibus , qui accufatus coram rege Sani, quod confuluiffet Dominum pro David. 8t dedifllltt fibi gladium Goliath, fit manducare panes propofitionis, & citatus comparait cum univerfis fuis facerdotibus , *6t* excuiivit fe coram eo , It multa pro faa innocentia allegavit. Scribit enim dodor de Lyra fuper illo paffu, quod ibi pofita occafione accuiationis, ponitur confequenter accqfandl adus; & poftea · ipfius Abimekch cum fuis citatio. 8t fu· innocenti· declaratio. Ex quo patet quod ifti facerdotes erant fubjedi regi, flr ejus mandato paruerunt, licet poftea injufte fuiffent per eum condemnati . Ad hoc idem feribitur a. Paralip. 6. quomodo Salomon conftituit justa difpenfationem patris fui David officia facerdotum in soinifteriis fuis, & Levitas in ordine fuo, ut laudarent & miniftrarent juxta ritum uniufcujufque t ôte. Ex quibus videtur illud didum dodoris non effe fufticiena, quod circa finem facuodi pandi feribit , quod fsculares nihil torifdidionts habent in ecclcfiafticos. Item fi Moyfts, qui fecundum dominum auditorem, quartam noftrum articulum impugnantem, fuit facerdos , erat fubjcdus fano confilio Jetro gentilis fit extranei. quod inconveniens foret, ü idem Moyfcs fubjedus fuiffet confilio populi peculiaris domiat, in cafu debito occurrente . Et fi afina brutum animal , jufte redarguit Balam prophetam, cui in hoc fubjedus fuit, quod inconveniens foret.fi in tali cafu fubjedus fuiffet redargutioni ipfius populi Dei?

Port hic pro oftenfione fui propofiti inducit illud 2. Reg. 1. de David, qui juvenem dicentem fe occidiffe Saul regem, licet mentiretur, occidit, quid, inquit, non feciffet,fi licuiffet fibi regem occidere? Ex quo arguere vult dodor, quod non licet fubditum punire fuum fupenorem. Ad h|tc videtur quod magna cft differentia inter communitatem , a qua originaliter, five per electionem,five per hereditariam fuccefiionem, procedit rex , & tinam perfonam illius communitatis ; 8c per confisquent, fi una perfona talis aliquid facit, mentiendo forte vel fuum lucrum qu*rendo, cft multo aliud, quam faceret illa c immunitis contra regem , rationabilem contra tum habens caufam. Sed quia ifte unus mentiendo , & forte proprium aliquid quaerendo, finxit fe regem invadere, eft punitus à David, & David in hoc non redarguitur; ubi fi communitas fub aliqua caufa rationabili confurrexiffst in regem Saul, a qua ipfe originaliter procedat, forte non fie a David fuiffet redarguta, 8l per confequens nihil iftud facit pro opponente , nec ideo poibi hoc in pofitione mea, quod pertoqa talis deberet invadere aliquem regem, vel alium fuperiorem &c.

Jrwv. git. IHa etiam que opponens pro fe adducit : primo iftud *t Per tna movetur terra, ■ quar. tum non poteff fuffinere* . Trimum eft per fervum , cum regnare coeperit. Hoc autem, di-

cit dodor , fieret fi fubditi vellent defedus fuperiorum per juftitiam vindicare. Secunde induci; illud Proverb, ı i. *Non decent fervum delicie, nec fervunt dominari principibus.* Ter» tio inducit illud Ii*i» 17. *Numquid glortabi. tur fecuru contra eum qui fecat* m *ea;* per qua omnia volt, quod injuftum eft, fubditos contra fuos infurgere fuperiores . Sed illa nihil faciunt «d propofitum opponentis , nec funt contra me.cum fmt contra fiultos & temerarios fubditos dc tyrannos. Nec ego per propofitionem meam intendo, quod aliqui tales deberent regnare , vel infurgere & opprimere tyrannice aliquos, 8c lie qui vult vere refpicere 8c penfare, omnes illa auctoritates, quot- Bquot opponens pro fe adducit, nihil faciunt ad fuum propofitnm, nec funi contra me. cut nec iUud fibi tuffragatur , quod Chrifids fingulariter dixit Petro; *Pafce ornet meat;* quia quantum ad poteftatem ordinis , non minus in hoc habet quicumque alius apoftolus,quam Petrus, licet poftea , quantum ad jurifdiâionem , prater feriptura expreffum fundamentum , tales przeminentia & differenti* tint induél·. Ergo nihil ibi capit opponens, ficut nec ibi , ubi adducit de Anania & Saphira, dc de Simone mago , 8c de aliis quae omitto.

Illud etiam nihd pro dodore facit , quod allegat de Apoftolo, qui, ut Aduum 2 µ feribitur, dixit.· *Nefdvil quod princeps facerdotum effet* Ad hoc enim ofteodit decretum aj. q. 1. *Panuut,* quod Apoftolus hac dixit ironice, fciens eum principem facerdotum effe, &c.

Ex quibus jam iupradidis poteft , qui vull penfare , bene cognofcere, quam fuperficiales dc evafiv» fint gloffs doftotis, gloffantis au» doritates in mea pofitione. hsc fententiantet, quod in cafu non excipiantur prclati, presbiteri & alii ecdefiaftici a corredione fraterna de peccatis perfonalibus, etiam coram multitudine laicalis populi , &c a jurifdidione fecubrium perfonarum , quin in defedu fpiritualis prxpofiti, habita fuificientia & data opportunitate , fint per poteftates fxculares, aut per Chrifti fideles lakes, fecundum didamen Ddivins legis, etiam fine aliqua fpeciali liccntia ab ecclefia habita, coadive punienda, & judicio definitionis, ut eft altos juflitii , judicanda , vel coram multitudine à laicis vel a facerdoiibus in predicatione caritative arguenda ; 8c per confequens doctor magnum fuper hoc nego impendens laborem, & velamen malitix facerdotum conftituens & contexens, nihil aut modicum proficit.

Quantum ad tertium principale, ubi dodor AAu» t- fundare nititur modernas indulgentias , in lege d,e' Tcr' Domini non fundatas, & fidas litteras fraternitatum , & litteras confefiionales, & etiam reliquiarum modernas venerationes; ubi tamen ante omnii miror, quo fpiritu dudus dodor, nefcio fi bene rcfpexit feripta mea, vel non ; quia E ubi ego feribo, reprehendens .fidas fic venales à poena & a culpa abfolutiones 8« indulgentias, in lege Domini non fundatas, ibi dodor dicit me pofuiffc in fententia ; quod abfolutiones a poena & culpa funt fid-, & quod Indulgenti· non funt in lege Dei fundat». Et ubi ego pofui, reprehendens modernas peregrinationes ab hominibus inventas , fuperftitiofas, idololatriam fapientes, & cleri avaritiam nutrientes, ibi dod< dicit me ponere, quod peregrinationes per horni nes invent· funt, fupcrftitiof·, idololatriam fa-

plentes, fit cleri avaritiam nutrientes.Illo tamen A pro peccato. Dicit enim Baptifta Luca 3. *facue dignos fnAus patnuentia*^ fecundum magi-
non obſtante, commiſtendo confcitntia fu», ftrutn fen»entiarum in 4. difl. »6. ut iciliçet
' Hr Istt ft4,re egerit, ·<* materiam In & accedo. fecundum quajitatem & quantitatem culpa ,
Et primo ad materiam indulgentiarum,ubi fint quantitas & qua)itas poena; & iterum fi-
dodor fundare volens opinionem Thoma At cut aliquando eft indulgentia culpa 8c pana,
feqnentium ejus de indulgentiis, prefijpponit fic 8c remifiio, ut cum Deus omnipotens in-
crie fupererogsta merita fandorum, fpecialiter fantulum mundans ab interiori per baptifmum
Chrifti in cœlis , que omnia vocantur fpiri- macula , fine uberiori poena ipfius animam
tuahs thefaurus ecclefi®, in gazophyiacio fpi- perducit sd coelcftia regna - Quod aurem in-
rituali ecclefia & io capite ejus reconditus. dulgentia quacumque conceflionem adtvam
Info per innuit, quod fummut pontifex, cum connotet, ui cum dicjtur papa: indulfit hxc
fit Chrifti vicarius , in tria habet generalem illi cleriço, id eft eonc«fiit, lk aliquando con-
St plenariam poteftatem diftribuendi hunc the- notet difpcnfationem, & aliquando jus, funf
faurum fidelibus, fecundum quod libuerit pipa locutiones principaliter juriftarum ! ANNO CHRISTJ MSI-
vel minus.- nec licet diffidçrp, quit) poteftas
impertiendi ifta fpiritalia fuffragia . remanent β Ulterius noto,quod remifiio pccatorum eft pt triplici
continue inexhaufta,quia aliter deficererChri- triplex, fcilicet authentica, fubauthentica, ◁c lemituon*
ftus , dando poteftatem clavium fup vicario minifterialis. Authentic» eft qux fit poteftate
hic in terris . Et praetendens fententiam illam non aliena, fed propria ; & hac pompent fo-
fundare in cap. Matth.. 16. *Tibi dabo elavet* il Deo , juxta illud lui® 4). *£go fum tpfe*
regni calorum , (tc. tangit duplicem caufam, *qui deleo iniquitates tuas propter me; be* quoad
quare ille thefaurus ab his, qui eum habent hre dicicqr Luca 5. *Quis potefi dtmitiere pec-*
difpenfare, debeat erogari . Primo , propter *cata nifi folus Deus* ? intelligitur authentice.
Dei honorem & gloriam ' & fecundo propter Suhauthentica remiffio peccatorum eft , qua
communem ecclefix utilitatem. Et timent do- Chrjfto homini competit ration; humanitatis
dor, ne forte infufficiens fit didaruo) indui» unita Verbo bypoftatice, qux humanitas fui)
gentiarum in fide feriptura fundatio ad aq- medium principalifiimum redimendi genus hu-
Cloritatem ecclefix recurrit, ibi dicenst Et e- manum , ex parte cujus humanitas opprobria,
fto quod in lege Dei. hoc eft quod in feri- labores,poenas, dolores êc mortem poftris fo-
ptura veteris & novi tcilamenti non poffit re- ftinuit pro peccatis, & de ifto llaias 5}. di-
petiti fundata auflon.-as fpiritahs & expreflaCcit in pejfopa falyandoium : *Vere languores*
ad hujufmojii indulgentias dlftribuendas ; ta- *noftros ipfe tuli* 5 & infra ; *Dt livore ejus Ja-*
men ad hoc inftituendum vel conferendum *nali fumus-,* $C iftam remiflmnem pecçaioruns
iufficerct fota ecclefia audoritas . Et quamvis fubauthenticam › nullus habet nec habere po-
dominus dodor dicat de abfolutionibus a poe- teft prater hominem , qui eft Deus. Si enim
na & a culpa , quod ifte non font modus haberet quis illam, tunc oporteret quod exi-> ^
communis concedendi abfolutiones a fummo ftens homo 6a Deus duceretur ad vtdtmam ,
pontifice *i* & fi aliqua bulle tub tali forma ficut agnus non aperiens ot fuum: de quo a-
dentur, dicit quod fubreptitie dicuntur Impe- gno Johannes Baptifta Johan. 1. dixit : *Dece*
trate; fi fubreptitie imperrentur tales, tamen *dgnus Dei, cc.ce qui tollit peccata mundi* , de
*'oc eft valde pcnculolum. Nobis enim con- quo Auguftinus ad Julianum dici| : „ Non
fiat quod tales bulle currebant per orbem „ tollit peccata, nifi folus Chriftus , qui eft
Chnftianitatis, & inultas fub tali forma litte- „ agnus tollens peccata mundi . Er Atnbro-
ras vidimus in regno ncftro . fi jam ille mo- „ fius t n Hle foius Chriftus dimittit, qui fo-
dus fit limitatus neteio, „ Ius pro peccatis mortuus eft. „ Et iftuqs.
Ne autem videar negare veras indulgentias, D modum dimittendi peccata notat ecclefia in
& in lege Domini fundatas. luppono deferi- colleflarum concluiionibus, in quibus dicitur;
ptionem hujus lign., indulgentia . Eft enim Per Dominum noftrum Jcfum Cbriftum , va-
indulgentia adus indulgenti*, ita quod indul- let tantum, id eft, per humanitatem Domini
gentia non fit thud, nili habentis ad hoc po- noftti Jefu Chnfti , cujus paftione & rilortu
teftatem tndulgve ; & efi indulgere gratis tolluntor pcnitentium peccata,
concedere . orientant dare five icnnttere vin- Minifterialis remiftio peccatorum eft , qua
didam , quam icus debet pro exceffii fuftine- fit per minifterium miniftri idonei , ut per
re I.t lie legitiii fcnptora Judith o. *Indul-* miniftrum baptlfmi.&c. & aliorum Jacramen-
gentiam Domini cum I icrytnts poftulemus ; in- torum ; per verbi Dei praedicationem , per
dulgentiam , id eft adum indulgendi. Sic e- bonum confilium , per famflatn orationem, vel
liam fumicur liai® 36 *genu Domine;* per exemplum vit» fanâ® . Et ifta rcœiffio
8t ejufdem 6r. in perfona Chrifti dicitur: *Spi-* iacerdotibua .Chrifti convenit , juxta illud
ritus Domini fuper me, 9i intra · *dd pradican-* Matth. 16. *Tibi dabo claves regni calorum,*
dum captivis indulgentiam, id eft adurn indui- Stc. Et Matth. 18. & Johan. 20. juxta expo»
gendi . Lucx autem 4. Salvator legens hanc Efitionem fandorum doûotum .
feripturam dicit; *Σι predicate ‹ tptivis remiffio-* Ex jam difHs recolligitur quid eft remiftio
nemi ex quod patet, quo idem eft indulgere peccatorum fuprema, media, & infima . Su-
A remittere , qtua ubi Ifaias dicit indulgen- prema authentica, foiius Dei; fubauthentica
tiam , Salvator dicit remtftionem ; & cum u- media, foiius hominis Chrifti ; infima minifle*
nius fpiritus fint verba non diferepantn in rialis, fcilicet facerdotis Chrifti rite miniftran-
fententia , patet quod indulgentia & remiffio tis · Et ficut humanius Chrifti & minifterium
funt idem, & fic, ficut aliquando eft indui» facerdotis prærçqutrunt Deum & ejua poten-
gentia culpa St non poena › fic &c remiffio ; tiam atque agentiam, tic media & infima re-
&t cum Dominus indulget vel remittit pecca- miflîo prærequirunt caufaliter remiftlonem pec-
tum , mundans animam ab interiori macula , catorum Dei primam ; de minifterialis prxre-,
fed non remittit ei poenam , nifi fatisfaçiat quirit authenticam & fubauthcnticam. Et hoo
di-

cr dicit Salvator Johan. 15. *Sine nte nihil p«tt-b* I- *-flis fiter***. 2t cum Chriftus defu· fic veru· ®ββ* » β"*0·®0 Competit fibi remi(fio prima, C"*"11 fefliew authentic·-; & quia eft homo . qui * *' paffus eft & mortuu· pro peccatis noftris ftc noo pro fuis; ideo competit fibi remiffio fub·uthentica, etiam ut fupremo miniftro fponfie fu· ecclefi· , qui dicit Matth. ao· *jiiiue hominis non venit* wm/rori, *fed tunsfirart,*

Iftjs prenocatis juxta remiiSoocm peccatorum triplicem, poteft homo concordare diâa fanctorum. Cum eaim unu> dicit : Non habent faeerdotes poteftatem retnirtçrç peccato homini : hoc eft verum de rcmiftioae authentica & iubeutheuuea. Et cum alius dicit Habent faeerdotes popeflatem remittere peccatat hoc eft verum de remifiione miniſterialı ; ftc pto ifto d;ilo eft illud Auguftini 1. qukft. 1. „ Ut evidenter oftenderet Deus a Spiritu fanclo, quem donavit fuis fidelibus, dimitti ppccita non mullis hominum , quodam loco fie ai: *ihapit' Spmtum fanHum,* ii -«continuo fabjecit ; ‹Si *cui remifentis peccata remittuntur ei,* hoc eft Spiritus fanflus dimittit, non vos. „ Ecce hic Auguftinus (pnrradiceret verbis Chnili, qui dicit t *Quorum remifentis pecata remittuntur eis,* fi negaret faeerdotes habere poteftatem remittendi peccata hominibus · fed intentio fua eft, quod Spiritus fanâu» remittit pecata authentice , & non ipfi fic remittunt ·, Cc tamen habent poteftatem remittendi peccata miniftcrialem.

Et pr«tçr iftas tres nmiffiones peccatorum, eft quarta remifiio peccatorum , cujus poteftatem dedit Deus omnibus adultis hominibus, ôt obligat ad eam quemlibet fub poena damnationis, dicens Matth. 6. *Si dimifcritis hominibus peccata eorum, dimittet f- vobis Patcr* ;or*lefthd peccata n.eflra ,* fite.

Ex iftis dico primo, quoi faeerdotes Chrifli lvabent poteftatem vciç puenitentes abtblvendt a peccatis. Patet, quia habent poteftatem ligapdt 5‹ folvendi indignos & dignos, ut pa»et Matth. t8. Si Johan. 10. cx teftimino Salvatoris .

Secundo dico , quod nemo eft capax incjolgentix , nifi de qqanto fuerit dignus vei difpofitus per gratiam apud Deum . Patet ex hoc quod nemo, fi non Deus, dat tales indulgentias, qui non dat nifi caris fuis, quos fie prafçns habilitai .

Diço tento quod omnis recipiens tales indulgentias, dc tanto cas recipit , de quanto fueht humilior quoad Deum . Patet cx hoc, quod prscipue Deus dat fibi copjofius tales indulgentias . Sed ipfe Deus qujdquid facit, facit ad regulam , unde Salvator dans indulgentiam peccanti femina Maris Magdalen·, ponit capacitatem ex abundantia caritatis Luce 7.

Dic quarto , quod pullius papæ vel epi- E feopi prodeft indulgentia homini , nifi iq quanto prius fe difpofuerit apud Deum. Patet cx hoc quod Deus non dat fibi talem indulgentiam , nifi ad quantum fe difpofuerit, ut patet ex prsdiflis

Dico quinto, quod epifeopi indulgentia dq tanto recipienti proderit , de quanto epifeopus cum in fide Chrifti tnftruxerit , & hoç in..... & amore Dei accenditur, vel quomodocumque humilem ad indulgentiam Dei fecerit. Pacet totum CX jam didis.

Dico fcxto , quod faeerdotes Chrifti mm habent poteftatem donandi indulgentiam fe·· eundum quantitatem temporis, nifi eis fuerit fpecialiter revelatum . Patet ex Ifto Judith S. *Pofuiflis vos tempus miferauonutn Domini , in ariitrio vefbro diem confituiflis ei .* Jlle ergo cui no» fuit ad hoc revelatio , qui fpondet indigno apud Deum cx fibi dubio, quod infra tantum tempus Deus miferebitqr ejus donando fibi plenam remiflionem, ftulta pangit, cum non habet evidentiam ex lege Chrifti vel revelatione quod Deus illud conceftit,

Pico feptimo, quod praelati ecclefi· debent in prima veritate theologica fubditos inftruer·, ne laici infideliter occupati , circa minus Butilia attendant. Patet in fimili lege Queftio . Quicumque limitatum illud quod non dicant populo, nifi quod in litteris epifeoporum eis fuerit limitatum, ut libro de Poeni- ^ftntis cap. *Jbufionibus,* Multo magis ergo vicani Chrifti deberent docere populum fecundum limites litterarum Spiritus fandi , quis eis tradidit ad docendum.

Pnemiflb ifto fenfu de indulgentiis in Lge Dei fundatis, dico, falva informatione mellori , quod indulgenti· fit abfolutiones fiil· & venales, fundat·, ut dicitur communiter, fuper infiqius erogatis in calls meritis fandorum, & fpecialiter Domini noftri Jefu Chrifti, fuper qus, ut dicunt, Deus papam conftituit , illas fecundum quod fibi libuerit diftribuendas, in lege Domini non funt fundate *i* St fpecialiter ili· qu· dantur & conceduntur in erpflione cruciat·, ad hunc finem ut homines invicem fe trucident & occidant, ut patet in ereâione per papam crucis contra Ladlslaum re/.em Neapuli·, in qua manifefta forizatio de his indulgentiis ponebatur, pofitum enim erat in prima bulla: „ Hujuf- „ modi quoque remifiionum volumus efle par- „ ticipes , qui juxta quantitatem fuhfidii & „ devotionis afiicclum ad fubventionem ipfius negotii de bonis cifdem a Deo coljatis con- „ grue miniftrabunt . Et in bulla commilTa- „ horum continebatur fic : Juxta veftr· dc- „ clarationis vel deputandorum a vobis arbi- „ trium , pcrfonarum qualitate penfata , qn· „ m pecuniis aut bonis alus fubfidium cr >- „ gabunt . F.t infra: Hujus quoque remiifio- „ nis volumus çtTc participes omnes qui jux- „ ia ptsmilTorum vel ahcujus eorum exigen- „ tiam ad fubvcr.tjonem ipfius negofii, etiam „ ad veiirx declarationis vel commifiariorum „ veftrorum arbitrium de bonis fuis congrue „ miniftrabunt.„ i.cce hoc poteft ccpcus palpare, fi non ad- taxam bonorum temporalium dari fingitur remiffio, & fi non columbas jn templo vendunt fecundum Gregorium in homilia , Remigium , 5c aliquos dotlores quos hic adducere caufa brevitatis omitto. Deinde faeerdotes a çommiiiarüs emebant pofefiatem, qua fub certa pcnfa ex pacto indulgentias fecundum parochias & provincias conveniebant. Ubi , rogo, poteft tnanifeftior fieri limonia, gloflet quis quantum velit exemplum Simonis magi, a quo dicuntur Simoniaci, repetite potentius non poterit. Et hxc forizatio fparfitn currit quafi per totam ecclefiam talium indulgentiarum , qu· carent fidei feriptune fundamento , cum nec Chriftus, apoftoli vel prophet· has promovebant ı fed ad confequendum veras indulgentias, veram docuit agerq

poe-

ANNO CHRISTI

De indulgentii, in lege Dei noo fundatu.

ANNO CHRIST!

poenitentiam ! hortantes ad orationem » jejUx-nium, 3c ad alia pia opera fatisfaâionis,quomodo ad dationem pecunia, nec omnibus vere pœnitentibus in retributione juftorum (alutis sterns temerarie pollicebantur augmentum . Nec fic, quemadmodum Clemens papa fuam poteflatem laxaverat. mandans angelis paradifi , quod animam peregrinandum Romam pro indulgentiis, ad gaudia sterna introducant , volens quod ad mandatum ejus genu angelorum cœleftium defleretur . Noo fic pr®fumpferunt prophets le apoftoli . Vir enim defideriorum & futurorum prafeius Daniel, dixit regi Babylonis: *Quamobrem confihum meum placeat tibi, & peccata sua eteemafynis redime,* ö- *imqdiitUes tusu in tnifericordiit*ce*uperum , fi forfitan ignofeat Deus deH8u tuis.* Jhmiliter Joel proheta ait: *Convertimini ad Dominum Deum veftrum , quia benignus mifeneors eft, pattens & multa miftricordia, & praftabihs fuper malstia ; & quis feit fi convertatur Cr ignofeat Deus , & rcbnqunt poft fe benedifhonemt* Et Petrus apoftolus, cujus papa praetendit fe efle vicarium, dicit S.moni, volenti donum Spiritus fandi pecunia poflidere: *Panisentiam age ab hac nequitia tua ,* G' *roga patrem Domini noftri Jefu Chrifti , fi forte remittatur tibi hac cogitatio cordis tui.* Quomodo ergo prsvalet his findis papa , ultra quos prafumit abfolutinncm perns & culps omni modam fine revelatione polliceri, k per confisquent fapientes Chrifti facerdotes non allerunt fimpliciter, qued confitcns fit a peccatis folatus , fed fub conditione ifta , fi dolet & nolit peccare amplius, & confidit de Dei mifericordia , 8c vult in pofterum mandata Domini obfervare. Quia dicit Deus Ezechiel 18. *Qui abfolvit vere pandentem a pana ‹$· culpa, fi impius egent panitentiam ub omnibus peccatis fuis qua operatus eft & cu(fodient univerfa pracepta mea, & fecerit judicium ‹$· /ufiitiam, vita viset, ù· non morietur·, omnium iniquitatum quas operatus eft non recordabor.* Illas veras indulgentias Chriftus dedit Latroni in cruce. Manae Magdalena . Petro. Petrus optabat indulgentiam dari homicidis Chrifti difcipulis Ai?. Dpoflunt defendere fuss indulgentias coram Deo? I j. *Psenitemsni,* 8cc. Stephanus pro indulgentia petivit fe lapidantibus Aduum 7. & Chriftus fuis crucifixoribus Lue. a}. Immo opinio communis Thoms St aliorum modernorum de indulgentiis,quam tenet impugnans, qute ponit in ecciefia efle thefaurum meritorum Chrifti & ecciefia: & fandorum, in gazophilacio fpirituali ecclcfic Sc repofitum , fuper quem papa habet generalem St plenariam poteftatem ipfum dulribuendi quibus velit , fecundum plus vel minus , non videtur veraciter fundari in feriptura , cum illud videtur efle pure fiditium, infundabile, prout eft opinio de quodam vacuo infinito extra mundum , quod merita fupercrogationis Chrifti & fanflorum papa haberet in fua poteftate,illa cui voluerit applicandi, & cum eifdem fecundum beneplacitum , ut prædidum eft, forizandi.* , cum foltts Deus, quafi univerfalis Dominus, ex quadatn proprietate eft diftributor donorum vel meritorum fuorum.& per fe difpenfat ficut vult; nec fcit Romanus pontifex quomodo fit ad circumftantias difpenfandum. Non enim cognofeit gravitatem peccati, n^c diftindumem mortalis a veniali, aut ordinationem De de pernitentia vel pramio fervi fui , in

ANNO CHRISTI >4J>

Acujus perfona dicit Apoftolis Rom. 9. *dtiferetor cujus mj/ertbor ,* ‹$· *snifertcordiam puftabo' cui mifertbor.* Et Jac. i. *Omne datum optimum* 6* cause *donum perfeSum defurfum eft, dependent a Patre luminum.Qaod* omnes fandi recognofcebant, in quorum perfona dicit Paulus : *Noftra autem fufficicnna ex Deo eft.* Nec aliquis fandius praeter Chriftum es fe fofficientiam habuit ad futuram gloriam confequendam, nifi eum hrc gratia Det afluiflet, apoftolo reflante ·' *Gratia Dei fum id quod fum .* Hinc quoque virgines prudentes « fatuis dicentibus ad casi *Date nobis de oico veftro,te*fponderunt dicentes ·' *Ne forte* nor *fufeiat no. bis G vobis, ite ad vendentes , & emite vobis .* B Non eft ergo verifimils quod dida indulgenti® fide Ii venales habeant verum fundamenrum in fide fcriptura.nifi forte fundamentum habeant per contrarium in illo a. Petri a. *£t in evantia fiHis verbis* do *vobis negotiabuntur.* Et Rom. 16. *Per dulces fermones* ö· *benedictiones feducunt carda innocentium.*

Contra quas fidas venales indulgentias multipliciter poflu argui. Primo fic: Papa multis talibus concedit a poena & a culpa indulgentias. qui ex fibi dubio funt præfciti , 81 Deus nulli tali concedit tales indulgentias.*ergo papa in talibus extollitur fupta Chriftum.

Argumenta contra indulgentias.

Secundo, ficut res corporales, quantumcumque parvi pretii, non debent emi , nifi cum C ifta prudentip, quod emptor de vendito probatus fit fecurus '· fic papa non poteft aflecurare aliquem, quod poft mortem vel ante cantam indulgentiam habebit; ideo probatum eft tale commercium dimittendum . Papa enim, fubduda revelatione, nefeit de aliquo nec do feipfo, fi fit pradeflinatus a Domino. Quod fi prafeitus fuerit, non proderunt fibi tales indulgenti» ad beatitudinem contra ordinationem Dei aternalitcr ordinantis. Ergo cum pspa non poteft generaliter procurare tales indulgentias fibi ipfi, eft multum evidens,quod tales indulgenti» funt fufpedaynon enim obflat fidei, quod multi pape, qui conceflëruQX amplas indulgentias, funt damnati,*quomodo igitur

Tertio , fic pofitis indulgentiis papalibus · pana & culpa jam didis, videtur fcqui quod poteft papa purgatorium deftruere. Probatur fic: Papa poteft quemlibet in agone confeflum 81 contritum a pana & a culpa abfolvere , ôc cuilibet poteft dare illam gratiam poft fe in futurum*, 8* non obftat aliud, nifi forte invidia vel negligentia. Det ergo cuilibet in futurum , dato illo non venient ad purgatorium. Quo dato, omnes vigilis, miflie defundorum , oblagia, largae eleemofyna, anniverfaria, omnia alia fuftragia, ut commemorationes perpetue, dotationes capellarum, extrudiones clauftrorum & altarium pro hujufmodi hominibus fierent fruftra.' E immo omnes habentes hujufmodi indulgentias in litteris pro agone mortis, funt ab omnibus ccclefis juribus poft mortem abfoluti, fic quod nullus eorum eommiflisriorum poterit licite pro vigiliis, pulfu vel ledione pfalterii, vel pro offertorio admonere. Patet, quia quilibet eorum poft mortem evolat ad patriam, & per confisquent non indiget fufiragiis hic jam didis. Sed iftud communem clerum non modice conturbaret . Unde vel oportet cos negare habere poteflatem hujufmodi ad dandas fic indulgentias , vel incidere in confequens jam de-

gy deduflum . Si autem dicitur, quod licet ha- A Dominos facit mentionem , claudebantur an*
'beret papa poteftatem date fic indulgentias, requam ille moderns--êt private--religiones *
anno CRUSTI non tamen debet nifi ex caufa rationabili, fuerint introduce . Iftam ergo fraternitatem
fcilicet quando impugnatur vel indiget pecu- ex corde credo , & fareor quod unus de tali C STI
nia. Revera orandum eft fidelibus, ut impu- fraternitate ad alterum in neceflitate pofitus 4 '
gnetur & indigeat, quia tunc thefaurum ec- 'recurrebat, & unus pro alio orabit, de qna
clefie fidclibo-' aperiet ad falutem. oratione mutua fonant fere omnes automa-
tes , quas dotor pro jufiificandis litteris fra-
Et videtur quod papa debet ex conficientia ternitatum addueit ; fed non feripture illae
tacere generaliter illud opus mifericordie fpi- font 8c automates pro litteris fraternitatum ,
» itualis . Nam potens relevare fratrem fonm quas ego in mea reprehendo pofitione; quia
fine damno proprio , Ac inexcufahillter diffe- illae litterae, quas ego reprehendo , non dan-
rens ufque ad mortem corporalem fratris fui, tur nifi fub fpe & intentione probabili, quod
eft reus homicidii ergo multo magis differens ex ipiis lucrum temporalium & foeneratienem
liberare fratrem a morte fpirituali, cujufmodi illicitam reportabunt .' hxc autem numquam
eft quicumque papa habens , ut pollicetur, Bleguntur, quod conglobati, fua bona ceteris
plenitudinem poteftatis de indulgentia gene- commendent , & illa fe ex hoc coram aliis
rali . Nec valet dicere quod poteftas ejus in juftificantes & extollentes , pro lucro tempo-
ifto vilefceret.quia generaliter praedatorius ex rali committent » nifi de Phartfsis , de qui-
beneficii perceptione fit carior Quam ergo bus Dominus dicit.· *Fos femper pifttf.catis vos*
cxcufationem haberet qui a damnatione per- *coram hominibus·,* & minando eis a Deo : *Fa*
petua poflet proximum liberare, quem debet *vobis, fcnba & Pharifai hypocrita , qui devos··*
diligere ut feipfom , & tamen fine ratione o- *tis domos viduarum , orationes longas orantes.*
mlttit? Numquid ille cui praeceptum eft etiam
in fabbato extrahere bovein fratris de puteo, Quid ergo pro talibus orationibus. & ven-
non incurret prevaricationem , fi negligit li- ditione earum faciunt automates per impu
berare animam proximi de inferno? Si igno- gnantem addu&e ? certe nihil. Ideo penfari
rantia voluntatis divine excufat«quomodo a- ferie illarum litterarum , poteft quilibet fa-
licui concedere talem indulgentiam papa tentât? pidns cognofcere quod font fiultæ , fc ex ι-
ftis rationibus contemnende.
De lirtttii fraternitatum & coofetsiouliboi Quantum autem ad litteras fraternitatum & cor.feflionalium quas doflor juftificat & falvat. T. Prafuppono quod omnes fideles ex lege C Dei dicuntur h font fratres . Paret illud ex primo Chrifti diflo Matth. aj. *Omnes autem* vos *fratres eflis* ; & apoftoli m fois epiftolis omnes Chriftianos communiter vocant fratres, ad cujus fraternitatis amorem invitat Petrus i. Pet. j. a. Pet- r.

Secundo fuppono.quod ifti fratres font fi- bi invicem mutuo debitores, prefertim in his qua font Ad falutem neceflaria , quemadmo- dum Paulus apoftolus Rom. >. dicit fe fapien- üum 8c infipientium debitorem eftie . Et ali- bi : *Nemini qukquam debeatis, nifi ut invicem dsisgatis.* Ubi glofla. Sic aliena debita folva- tis, ut ea non debeatis ; fed diledionem «t femper habearis. Et ideo alibi dicebat: jV̈e-D sso food *fuum efi quarat , fed quod alterius* , cum *caritas non quant qua fua funt* . Et Pe- trus.· *Unufquifque ficut accepit gmtiam tn alte- rutrum , illam adminiflnantes ficut boni difpen- fatarts multiformis gratia Dei.* Hujus fraterni- tatis omnia bona font communia & debent efle, AA. 4. *Erant eis omnia communia,* & fit unum participium in omni bono. De quo par- ticipio gaudent propheta in perfona ccclefie ait : *Particeps ego fum omnium umentium'te. & cuftodientium mandata tua,* 8c hrc eft com- munio fiinilorum , quam in fymbolo credi- mus, de quo participio etiam A poft. r. Cur. to. fcribit *Unus panis, l7num corpus multi fu- mus, qui de uno pane 6 de uno calice parti- cipamus* . Iftius vere fraternitatis quilibet ju- flus eft particepa , fi fe non indignificaverit per peccatum . unufquifque fecundum fuam capacitatem. Cujus participii prreipuus diftri- butor eft Deus : quod fentiens ecclefia fic o- rat : *Participem me fac, Deus, omnium timen- tium* te *& cufiodientium mandata tua.* O quam bonum 8c quam jucundum eft fic fratres in unum habitare! Illa fraternitas erat, quamvis non privata , in qua & illi primitivi mona- chi , monafticam vitam ducentes, de quibus

Primo,ex quo fratres fupponunt & debent C cognofcere, quod fratrum affefluofa concetTio tantum Tiler vel amplius frarri fu<>, ficut va- let eorum littera , quantumcumque fit exara- ta litteris aureis, filis Ceu fibulis fericis pe- rornata; non fopereft iftius caufa,niiî ut po- pulus ftlufds per fraudes fubdolas ad dandum fratribus de fuis bonis temporalibus excitetur. Sed quis dubitat , quin ifta fit damnanda 8< nociva hypocritis ?

Item , videtur multipliciter, quod fratres cadunt in errorem ex radice ; fimulant enim expreffe in his litteris, quod perfonr, quibus ifias concedunt , participabunt poll mortem fuis meritis . Sed ubi eft major prxfomptio aut blafphemia , cum ipfimet font homines Dcum quibus mercantur, fi illi ut prrfciii in tartarum damnabuntur? Que igitur tanta fini titia confeflionem eis tam ignotam alTerere ? videtur autem quod innata confoetudine men- tiendi , non curant, contra rternum Chrifti ju- dicium , alTerere fe facere quod non poiTun

Item , fratres fervando modum hypocrita- rum , feipfos damnant patule in hoc faflo. Nam fecundum dodrinam evangelicam, Klatt 6. tales eleemofyne debent fecrete fieri , nu pars finiftra hominis felat quid faciat dexte- ra ; fratres autem ex illa icripta fchedula & oflcnfione ejus ad populum , manifefte indi- cant quod dicunç populo, feipfos efle fanflos in ecclefia, & folemnes, & plnfquam fi an- gle fe tuba canerent, dant litteras confirman- tes foam fanflitatem : quae litterx forent in ciftis hominum perpetuo confervatr.

Item, cum ex fide evangelii, homo, dum vocatus fedet ad.canam, debet in noviflimo loco recumbere·, fratres ergo cum vocantor, ut inquiunt, ad hanç^ canam , cum nec ha- beant confirmationem vel revelationem, ut fo- pra homnes alios fint locati , videtur quod alios refle viventes extra hos ordines debent reputare efle ipfis meliores, & non fic foper- be concedere l iteral excellentius fupra illos,

im-

ANNO CHRISTI '♦M

irnmo eum lex evangellca doceat, quod qur-cumque vultis ut faciant vobis homines, fa> cere debetis illis ; videtur quod faprapofita juftitia acquifitionis iftarum lirtemrum de fratribus. fratres debent etiam acquirere litteras finplicibus extra hos ordines , cum probatur ex fuppofitione , qund delent fupponere.quod tales linere plus eis valent,quam litterae laieorum de fratribus impetrate.

item, eX parte fratrum videtur çfle lutUferina prsfumptio, cum nemo r.oftrum fcit utrum iit dignus amore vel odio , qua ergo fronte prqfumet pifcari fic ante rete & communicare alteri, quod habebit partem meriti fui in patria, cum neiciat ζa nunc noceat,& amplius tunc nocebit ?

Item,nemo debet prafimere fibi qund Deo efl proprium : fed communicare indifferenter cuicumque volenti emere partem fraterni meriti videtur Deo effe proprium , ergo fratres «on debent in Deum taliter blafphcmarc, non enim boni angeli vel apoftats talem umquam blafphemiam prxfumpferunt. Numquid credimus quod propter talem conceiTionem fratrum io amicitiam , Deus a raditudinc regulx piftitis declinabit? Et funt muks tales rationes contra tales litteras, quas omitto. Quod fi ita fadum coram Deo fç habeat , quod non credo , ut fingunt fratres , tunc cum nemo debet effe medium per fubtraibonem fui adjutorii, pt alius fit damnatus, tunc fi in po-. teftate eorum eft, ut implicant in illa materia, refervere tam fe quam alics, pe damnentur : tunc fuppofita damnatione alterius ex fubtudione fui adjutorii , font culpandi, &t idem judicium eft de litteris confeftionalibus fub taxa datis & receptis, cum fiqiul «adem perfidia curratur ·

Pfregrias-oonst A re-h onei k lAu:anun.

Quantum ad peregrinationes St veneratio-nes reliquiarum breviter dico, quod iftas divagationes modernas hominum diverìorum in magna perfidia St fuperflitionibus variis, quas nunc vocant communiter peregrinationes, non Ludo , nec inordinatum cultum reliquiarum commendo, quando video homines beftialuer St carnaliter ad illas peregrinationes St vene rationes moveri, non ut meliores vel fideliores fiant.fed in corpore feliciores β< faniorecNec ibi ubi difeurrunt, quxrunt informationem in aliquibus veritatibus ipfis incognitis, nec facerdaies ipfo» curant in vera fide inftruere , fed magis, heu! multi ipfos in talibus animant, promoventes indulgentias 8< offertoria & falfa miracula ad fedudionem fimplicium coratn eis , prout compertum eft fiepius in regionibus noftris. St ari ibi poteft contingere , Sc fine dubio contingit . & rarus illotum fic divagantium vel nullus aeperitur, vel vere fcient fymbolum , orationem dominicam, vel dcccm prreepta Dei , pro quibus addifeendis non currunt ibi. Qui poliet enarrare quot adulteria? ubi alias non habent aditum conveniendi liberum, in talibus peregrinationibus conveniunt, Ac libere peccant . Quot mendacia fuper fandos. Ac in ifto magis eft credendum experientis , qua eft rerum magiftra, quam excofsiioni vel commendationi earum qualicumque iu quod tales gyrovagi vifitantes loca ulia.qua eis prefigunt, habent refpedtim ad fculpturasAc reverentiam ad imagines ibi locatas, ad reliquias lape incertat fandotum, quibus imaginibus feu ftatuis , sc inter-

A tis reliquiis populus talis fpirimm Jefu non habens, exhibet magnam reverentiam & ho·norem gettuflexione, candelarum oblatione, & hujufmodi · unllum, vel modicum habentes ;refpcdum ad Deum & Cbriilum Jefumtquod ifit ex eo,quia rudis populus folum fuos fenfus infequens, fortiter qsovetor a talibus , Ac ab appetentia eorum fplendida & artificinfa. Et talis populus eft pronus ad idololatrandom , eo quod facilius conceptus fuos vel i« maginationem circumfcribit, St magis favorabiliter terminat ad creaturam , rquam deitatem , quia funt fibi talia propinqua fux facultati naturali.

ANNO CHRISTI

Inter hgc efl hoc unum przcipuum & ma-Bximum , quod iniquitas coptofa dsmonum potens eft valde in talibus imaginibus , qua funt Chrifti vel fandorum , St io templo vtl domo Dei dementare homines, qui abundant non fide viva, fed mortua ; unde aliqua figna vel prodigia infirmitates St fanitates hominum, ut inquit, operantur in illis, >c per i)las ftatuas , ut decipiant . Permittit autem Deus aliquando diabolo fic decipere homines, qui fequuntur fua defideria , Ac indigne vivunt vocatione fua atque fandificaticnc , in. grati mortis Chrifti amarre, ut fic a veritate averfi. ad fabulas convertantur, Se jufte fuis fabulis St erroribus per operationem denonictum involvantur . Non igitur aliquis au-Cdear dicere , quod diabolus non permittitur per cultum imaginum Salvatoris, Beats Marie Virginis , Sc aliorum fandorum decipere homines ac feducere , cum hsc etiam faciat pet ïpeciçs virtutum , Ac ipfas virtutes inimj. valde multa· faciat idem, per cultum Bc ve-*, nerationem fandorum in calis & reliquiarum-. Ut fcilicet ingrati per malam vitam 8c tvegligentiam , Dei virtutem & Dei fapientiim Jefum crucifixum pro eis offendentes , ruifumque crucifigentes , in femctipfis & faills fuis ipfum negantes , tamen nihilominus firmam fpem ponunt >n vocatione landorom & cultu eorum, & fine cellatione fandos tales nominant & Invocant , jejunia & peregrinatio-Dnes & multa talia andader faciunt: tamen Jefus crucifixus his omnibus eft tamquam mortuus a corde : & vix vel raro ipfum nominant aut invocant.

Item; tales multa attribuunt fandis Dei, vel imaginibus vel reliquiis fandorum , fcilicet,ea qua funi propria Dei, qur omnia fine exeelatione vergunt in ruinam & damnationem populi Chriftiani. Vere cum talibus timeo facerdotibus, qui dant occationes populo tales abominationes pradicandi io templo Dei, predicates eis taba , & dant fpcciales indulgentias pro fledendo genua coram illis reliquiis vel imaginibus, & quafdam occationes <fabulandi.ut ita una imago fic magis reliquis in IL honore , & in admiratione hominum Sc ftupore. ficque dant oves fibi commiffas ad manus ludificantis diaboli feu antichrifti, imitantes in hoc effeminatum faccrdotcm Aaron* qui timore populi pravi corruptus, produxit imaginem Dei in figura vituli aurei-.ideo non fuit ejus cxcuCitio admiffa a veritate feriptune. Similiter ifti imitantur Jeh>boam,qui peccare fecit Ifrael ; excogitato enim in confilio . fecit duo· vitulos aureos 8< dixit eis.* *Nolitt ultra afeenden in Jerufalem ; Xcct dn tut Ijrael,* <>c. 3. Reg. u Et fic noftri tempo-

p

CT ports homines , fic fe fimiles exhibent, qci A vaMpfhonorant fandae Dei diu mortuos, fed mbdernoe fandos conviventes omnibus opprobrito lacerant Ac persequuntur . Imagines fandoram mortuorum Ac eorom reliquias multum deofculantur Ac venerantur. Ac vivos fando, , imagines vita 8c paupertatis Domini Jefu Chrifti, confpuunt Ac blafphsmant. in tantum, «t qui recedit a malo, praede talium pateat.

Illas ergo peregrinationes modernas in magna perfidia 8t fuperflitione, nec non inordinatum cultum reliquiarum desertor , Ac non laudo nec commendo·, nec ille audoritates, quas dodor pro peregrinationibus adducit, aliquid defetviunt fuo propofito . Illud enim quod dodor adducit, quod tribus vicibus apparebat per annum omne mafculum in conspedu Domini, ut Deuteron i6. feribitur, 8c quod Chriflus fecnodum hanc regulam legis Dei afccndit cum parentibus ad diem fertum Pafche, ut habetur Luc* a & vir jEthyops Candacis regin* venit adorare Jerufalem ,-ut habetur Aduum 8. nihil facit pro peregrinationibus anted)ilis,quia dixi in politione mea, quod quamvis peregrinando apparere folebat, fic coram Deo ter . anno ex fuo mandato, ut patet ex Ofee j. verum Chrifltu, qui legem implere voluit, illum fenfum enucleando fislubrius nos inftruxit , maxime poft publicationem evangelii , ut habetur Joban. 4. quando mulieri Samaritane dixit: *Mulier* ere-Cbis relidi ad cultum, fed ad imitationem,dide mifi, fvi· *venit hera, quando* nec *tn monete hoc,* neyaie *Jerofblymit adorabttit Patrem:fed venii hara, & nunc efi , quando veri adoratore, adorabunt Patrent in fpiritu & veritate.*

Quando ctiim adducit de palloribus, dc tribas Magis , <» mulieribus vifitantibus fepulcrutn cum aromatibus , de Nicodemo Ac Jo-< feph ab Arimathia, nihil faciunt pro peregrinationibus antediflis . Si autem Maria mater Domini vifitahat poft afcenfiotrem loca partionis , afcenfionis, refurredionis, Ic alii memori* martyrum religions folemniter concelebrabant , Ac ad excitandam imitationem ex coram locorum vifitatione in afliedu ad caritatem accendebantur, non eft nobis fides. Si autem ita fuit, cflinumui probabile , quod h*c fibi utiliter faciebant Ac prudenter , Ac fpecialiter Virgo mater Domini , qu* ex inhabitante Spirit j-fando , in omnibus eodem fpiritu regebatur . Nec hodie reprehendere vellem, fi quis homo devotus effet , 8c vifitaret loca per multa milliaria pro informatione vera,, quam fe fperaret invenire , quales forte tunc fuerunt temporibus iflorum doflorum, qui talia tangunt . Sed quid hoc ad iftas modernas peregrinationes fuperftitiofas, ubi nec illam intentione peregrinatur, nec ibi aliquam fanam recipiunt informationem , fed f*pe magis 8c verius feduilionem , 8c nihil accrefcit illis devotionis. Contra quas fine dubio illi doflores citius fcrlpfiffent, quam eas aufloriiaffcnt, Ac per confequens. etfi aliquando ex debitis circumflantiis foiffent 8c poteiffent bene fieri, ex quo veri* font in malum, debent ceffare, dicente decreto difl. *Oportet.* cap. *Perum,* fub aufloritate Auguftini: „ Si„ cut feriptura divina dicit, quod poftqua* „ Eaechias diffipavit excelfa, 8c contrivit fta„ tusa, fucddii luoos , confregit ferpentem „ «o c ms, quem fecit Moyfes, videlicet quia w illum ferpentem Deus fieri juflerat, ne fer-

„ pentina morte populus periret ; Ideo qui„ ipfe populus colere At venerari ipfum cos„ pent. Sc idcirco deflraxit ifte qaod.juben„ teDeo, fecerat ille. At per h«c magna au„ floritas illa habenda efl' in ecclefia , ut û „ nonnulli ex predeccfloribus noflris & ma„ ionbus noflris fiecerunfc.aliqua, qu* illo tern„ porc potuerunt eflis fine culpa , At poflea „ vertantur in errorem Ac fuperftitionem, fi M ne tarditate aliqua 8c cum magna au&ori„ tare a pofteris deflruantur. „ Il«ciHe .

Similiter dicendum efl de venerationibus reliquiarum, quod deteflans cultum inordinatum circa eas, nolo dicere , quod timentes Deum non glorificentur , vel quod fandi 8t reliqui* eorum non venerentur fecundum menfuram eis a Domino Impertitam : fed hoc dieo inordinate honorare fandos diu mortuos , 8t eorum reliquias colere per figna genuflexionis, fecundum quod fonat in adorn latrie, juxta proceflui feripturw, per accenfionem coram eis candelarum , & per appenfionem caraderum de cera fadorum·, adificare eis fepulera fomptuoû, monumenti ornata, fpretis pauperibqs & indigentibus , nec non modernos fandos conviventes omnibus opprobriis perfe* qui Ac lacerare, A(multa, ut pnadidum efl , attribuere cis , qu* Deo font propria i qu* fine dubio fandi in vita adhuc exiflentet repellebant a fe, Ac hodie fandi non funt no* bis, fed ad imitationem,dicente Auguftino de Vera Religione , qui fie feribit; ., Non fit vobis religio cultus homi„ num mortuorum, quia fi pie vixerunt, non „ fic habentur, tu talea quaerant homines, fed „ illum a nobi, coli volunt, quo illum inan„ te betantur meriti fui efle confortes , hor„ tandi ergo funt per imitationem, non ado„ rxndi propter religionem. „ Hac Auguftlout. Nec fecurum efi promovere adorationem reliquiarum fanflorum in habitudine tali, quia nititur doctor excufarc tales adorationes, cum fic populus Judnorum habuerit fe ad ferpentem cneum, ad illo· vitulos , quoa fecerat Jeroboam , & tamen graviter utrobique Derraverunt. Dicit enim doflor de Lyra: Et „ dato ouod verum fit, quod in illis vitulis „ adorarent Dominum tamquam in imagtni„ bus eum reprefentantibus , tamen fuit ibi „ tranfgreflio praecepti , quod habetur Exodi „ 20. ubi prohibetur fieri ad h*c quelibet „ fimilitodo. „ Hec ille. Etiam infecurum eft promovere talem adorationem leliquiarum in tali habitudine, quia populus iimplex Ac carnalis non habet , nec efl capax diflinflionis triplicis adorationis, fcilicet latrie, dull* Ac hyperduli* , fed fepe unam pro reliquis capit et facit . Et fi fecurum effet coram fimplicibus venerationem prefepis & incunabulorum Chrifti promovere In habitudine tall ad Chnftum, qu* funt res artificiofie , tunc videtur, quod mulio magis promoveri deberet cultus fcu veneratio talis illius afini,quem equitavit Dominus , Ac fic confequc*ter omnium Dei creaturarum, cum u* dicitur Matt. 6. JVec *Salomon tn omni gloria fua coopertu, efi* fecundum attem humanam , ficut flos In fuo naturali decore adornatur, Ac quslibet ifla creatura plus efl fignificativa divine pulcritndinis, Ac excitative plus efl mentium ad erigendum fe in Deum , quam aliuuid tale artificio humano fabricatum , Acc. Nec apo-

ANNO ODIISTI

Vewrit»· ar· r*4»]4i··

ANNo

ftoli magnificaverunt illum coitum reliquia-
rum, fed docuerunt vitam flt fidem eorum,&
imitandum illa, alios cum diligentia inci-
labant, & eorum memorias cum laudibus re-
fricabant; & quidquid fit in talibus, non vi-
deo quid fecurlus fic eligendum , nifi ut o-
mnes tales reliqui* fanélorum abfeondantor
ab oculis hominum rudium in locis privatis
cum reverentia debita ac honore , cum tales
homines carnales habeant ad eas refpeélum
cultus alicujus *Si* reverenti*, magis quam ad
Chriftum crucifixum quoniam fic ‹5c pro eo
abfeondit Deus corpus Moyfi ufque ad ho-
diernum diem, & Eliam ad paradifum tran-
flulit , ne homines rades facerent ex eis fibi
idola, venerantes ea plufquam oportet , vel
ufque ad pofitionenr alicujus fiéln divine vir-
tutis in talibus corporibus mortuorum . Et
quidquid dicitur de corpore beatiftim* Virgi-
nis Mati-, five fit affumpta cum corpore, fi-
ve non ; utique Dominus voluit nos ipfum
ejus corpus non habere, ne nimis plufquam
oportet ipfum coleremus; & pro eo etiam 8c
ı nrpus B. Johannis evangehftc non apparuit,
quia fimiliter fuiffet acceptatum cum offendi-
tione plurium animarum. In omnibus profe-
ilo talibus vel aliis fimilibus in hoc tempo-
re , fummopere videndum cll, ne forte my-
fterium antichrifti operetur jam manifefte , &
demonia polluant putum & fncerum cultum
fidei Chriftianr.

PiferenM coll'Su inter me & doRorem .

Jam diélîs finem cupiens imponere , illas
differentias inter me 8c doclorem meum reve-
rendum recolligo .

Primo, ubi doélor tenet, quod non omnia
peccata mortalia publica poffunt puniri lege
humana ; ibi ego pofui oppofitum. Quod o-
mnla peccata mortalia poblica poffunt puniri
lege humana, legem humanam capiendo fub
fervientew legi divin*, & reélitudmem ju
ftitiam ipfius imitantem ; probans quod lex
humana poteft ad tantum defervire & fubjici
legi divina tamquam ancilla domina , quod
in ipfa expreffe ftatur exfecutio contra omnes
tranfgrcffores publicos legis divin*, ticut fe-
cerunt Nabuchodonofor , Anaxcrxcs 8t Afa
reges, ut promiffum eft ,

Secundo, ubi doélor tenet, quod non om
nia peccata publica mortalia ab homine funt
ex diélamtne legis divin* poenaliter per judi-
cium punienda; ibi ego potui oppofitum,cer-
tis appofitis circumftantiis , probans ex diélis
doâorum , quia ex quo fecundum eum pec-
cata, qu* lex divina fententrat panaliter pu-
nienda › illa homo judex poteft juxta diéla-
men hujus legis poenaliter punire . Ego au-
tem fubfumpfi Sed omnia peccata mortalia
publica lex divina , (altem in communi vel
particulari, fententiat panaliter punienda , ex
quo fequitur conclufio , quod omnia talia ho-
mo judex poteft fic, ut di&um eft, panali-
ter per judicium punire, qaam vis ego per com-
memorationem punitionis non intelhgo fup-
pheium mortis corporalis , fed panam citra
mortem condignam .

Tertio, ubi doélor tenet, quod prolati,fa-
eerdotes & alii ecciefiaftici pro peccatis per-
funalibus publicis, etiam data eorum pertina-
cia, non funt coram multitudine laicorutn cor-
reptione fraterna caritative arguendi, ibi ego
Apofui oppofitum: Quod talia peccata pralato-
rum font io cafu ■ laicis correptione frater··
na caritative arguenda, etiam coram multito-
dine aliorum , & in evangelixatione per fa-
ccrdotes fideles coram clero & communi po-
pulo detegenda .

ANNO CHRBTr

Quarto, ubi doélor tenet,quod peccata pu-
blica perfonalia prolatorum dc aliorum eccle»
fiailicorum per fideles laicos non funt pnnien
da , etiam fecundum diélamen divine legis,
exceptis cafibus paucis, in quibus dicit: Nec
eis liceret, nifi effet eis ab ecclefia conceflum,
it addit Quod r.jc judicio condemnationis
vel definitionis, ut efi aélus juftitie, funt ju-
dicanda ; ibi ,ego, pofui ꝓpofitun·._Quod pec-
Beata mortalia publica perfonaùa prolatorum
in defeélu fpiritoalis prspofiti , data eorum
pertinacia , Λ habita fuffeientia & opporte
nitate , funt per poteftaies fiecylares . ant
per Chriili fideles laicos , fecundum diAamen
divinae legis, ‘tiam fine aliqua fpeciali licen-
tia concerta, coaPivc punienda , dc judicio
condemnationis vel definitionis , ut eft aôus
juftiti*, judicanda . Et non iatelhgo conde-
mnationem ad mortem corporalem , fed poe-
nam citra mortem condignam . Et haec pro-
bavi exemplatis de Chrifto , qui fubdidit te
benivole pdicio Pil.iu, habenti fupe: eo po-
teftatem; infupey & mediis aliis probavi, quo-
modo olim omne clericorum collegium vixit
C fub principum 8c aliorum Chrifti fideliam iai-
corum coaéliva fæculi jïxifdiélione & punitio-
ne , & judicio fKCulaiium fubjacebat, ufque
ad tempora Conftantini imperatoris, & Unge
poll, ut late deducium 8t probatum eft.

Quinto , ubi doélor ponit, quod fubditus
populus non poteft licite fubtrahere decimas
& oblationes a malis facerdotibus malitia per-
fonali; ibi ego cico fibi oppofitum : Sed h«C
caufa bicvitatis omifi probate,committens b«c
mag.ftro Petro Payne Angiico, quia fuarn ma
gis tangit materiam ; δζ quamvis unt plures
diflerenti* inter me 8c doélorem , & fi tem-
pus vac-ffet, plures potuiflem colligere, illas
tamen non tantum adverto, ut de derivatio-
Dne legis human* a lege sterna & naturali
& ahis, qux tempore opportuno recolligi po
terunt.

*Explicit replicat pro parte Bohemonm cire·
fecundum articulum eorum de coneRtone pecca-
torum , proluta per organum domini N colat de
fella Toboritarum .*

PR&FAT10 IN RESPÔNSIONEM

Pro veritate,

*Ad replicas fuper fecundo articulo Bohemorum
qui eft de panitentia peccatorum
, puLtvarum*

CUM «xerefeit ignis in i.nmenfnm, patres B. p. (
reverendirtimi, & viri fpeélabiles , hu-
mana folet induftria aquam illi fupereffnnde-
re. Unde cum nuper ollam fuccenfam vidii- Urck M
fem. Ignemque illi fa^pofirom adeo vehemen-
tem, ut nifi aque fupereffufio temperaffet ar
dotem, non modo peccata coniumpfifibc, fed
dc ollam; aquam moderationis, ut eram pol-
licitus , appoful, di£a veacraUis oppoaentu
-d medium pro porte reduxi. Confequen· mc
do eft, ut qu* fit hcc aqua, & cujus virtr
lis , veftris excellentiÆmis ingeniis mea par-
vitas aperiat . Eft nempe aqua quam bibens

1WU

Cy non.fitiet tamquam ' illam autem que aut fi-
tim provocat, vel non extmguit , oftendere,
-h ▮kt l aut *eaM ejus >P«rir<, pralvn* negotium non
',4J) requirit, fed illam ipfam. quae cum flamma* crepitante* nimii diflidii ad medium temperamentum reduxerit, fic plene reficit, ut aliam denuo potatu* non qurrat. Hxc certe efl ilia, de qua mulieri Samaritane , quaerenti aquam in puteo , Salvator ait Johan. 4. *Qui Meru rx aqua quam ego dalxi ei, kom fitiet u, tltrrwn.* Sed quomodo illam aquam , quam Dominus fe daturum pollicetur, dare potero? Quonam efl virtus mea, ut aquam illam propinem. quam bibens non fitiet amplius? I'rofefto illius dator efle non poflutn, fed datoris minifter . Siquidem Dei adjutores fumus, Dei miniflri fumus & fervi. Illam ergo dabit ex aufloritate Dominus; Ac ego eam, ut fervus Jefu Chrifli Domini noflri miniftrabo , quemadmodum Ac ante miniflravi . Jam cupit animus, jam aures eriguntur, ut quae iit haec aqua ftrmo deferibat.

I I.

Aqua ifta eft aqua fapier.ti® falulan» , de qua Eccli i| dicitur, poftquam de cibatio-
tifit. ij.j ne icnptura memoriam fecerat : *Aqua lapientia falutam potabit illum,* fcilicet jutlum. Hzc defutfum trahit originem, quia de Verbo Patris, in quo funt omne* thefauri lapienti* Atfcienuz abfeonditi, cujus coelum fedes eft. Ac
jcb.n.5 jr. terra icabellum pedum ejus. Joan. 3. *Qui de cjtlo venit [aper omnes eft.Wx* funt aquse, quz fuper coelos effe per prophetam tcftantur, A: quae in capite Gencfeo* dicuntur efle fuper
C<n«. 1.7. firmamentum . Hsec eft quz fecundum Jacobum apoflolum defurfum eft fapientia , tamquam fons fapientiz in cxcelii» . Hic fons irrigat univerfum paradifum voluptatis, dividiturque in quatuor capitalia flumina, quz funt tenfio , vifio, fruitio, At omnium horum per-
juobj.17. fecla fecuritas. Poft hzc qui in coelis regnat, in terris vifus cft,& cum hominibus converfatus eft , qui dum fatigatus federet ad fontem , jam fe aquam daturum promifit ; quam cum in cruce dormiret fponfionem implevi; . Nam cum latu» eju» miles lancea petfotaflet, continuo exivit fangui* Ac aqua. Hanc eccle-
(a) Hec »- fia vidit, Ac infra paucos die» (a) Iztabunda
pbanrurjxm comme morabit voce fua vi, dum canet: *I'tdi*
dominicam *aquam egredtentem de templo a latere dextro ,*
m ptuiooe *omnes ad quot pervenit aqua ifta falvt /ocii funt.*

111.

Hrc efl. facra fcriptura , quae a verbo vi-z proceffit . qui primo patribus in prophetis locutu* efl , noviflime antem Filio , per quem tecit Ac fzcula , qui in fine fzculorum fafjus eft ex muliere, faflu* eft pro nobis fub lege, ut qui fub lege peccati eramus redimeret. Hic pronus humilitate fon* crevit in fluvium magnum , in quatuor quoque capita , ad inflar illius qui in monte eft dividitur.· in credenda, agenda, intelligcnda Ai fperanda. Sunt nempe libri legale* in fcriptura facra , ideo eft fluvius agendorum ; nam lex impleri debet . Sunt hiftoriales, ideo fluvius credendorum; funt fapientiales, ideo fluvius intelligendoratn*. funt prophetales , in quibus coeleflu

premia Ac arcana nube .teguntur, ideo fluvius fperandorurr. . De ifl* flaviis aut fontibus quas haurire, N in ignem mei opponenti* effundere ftatim incipiam; & utinam mihi dicat cum Samaritana.· *Da mihi hanc aquam, ut non finam,* non ultra ardealn fupramodum m punitione peccatorum, neque veniam huc hautire ad puteum fcientiarum fiecularium , aut nefcio qualium ciflcrnarum, per homines, non per Spiritum fsnflum fuflbffum. Certus enim fum quod Il bibero ex hac aqua .- quam pol liceris, fi tamen verbis facia compcnlc* , nen finam ultra. < HRI»I 1

IV.

Attendat ipfe . cogitent St Anguli , quod puteus ifte aquarum viventium altus efl. Erat puteus ad quem Samaritana properabat, altus, & illo non tnt ifle alrior ? Oportebat ut mulier in quo hauriret haberet , 8t ad haurien-dum fe inclinaret . At cum ifla fu alta profunditas , his non indigebimus inflrumentis ? Dixit illa Domino, putans quod iftas aquas, qua* quzrebat, peteret: *Putent altus efl,* er *non habet in quo haurias.* Quali diceret Aqua fine vafe & ime fune de puteo haberi nun poteft. Dico St ego qurrentibut aqua* viva»: Nifi vas ad hauriendum habueris , nifi lunem vafi alligatum, nifi At te inclinaveris, aquam divinr (apientiz habere non potes. Inclinatio nempe humiliatio ingenii eft qua fic fe rennet, ut imperfeflum fuum videns, fe vagari ne oberret non permittat: quin immo captivat fe in obfequium Chrifli ' fic fe certis legibus continet , ut fapiat non plus quam oportet fapere, fed ad fobrietatem ; At non lib'.re, ut philoiophi, fed ad certam tegulam, gignat verbum in corde At in ore loquentis . lizc efl inclinatio nccflaria.

V.

Vas in quo aquz fanftarnm feriprurarum con'inentur , fobria meditatio eft, non curio->ia iuveftigatio , non fuperflua inquifmo eorum, quz neque neceflaria, neque utilia funt fal.iti illorum. Etenim qui fuperfluis infiftunt, qui prurientes aure* habent, eorum fludia petiaepc a veritate avulia, ad fabulas convertuntur: profeflo illorum vafa ut cribrum perforata funt, aut ut cifternz diflîpatz, non valente* continere aquas. Nam tanta eft audiendorum novorum ambitio , ut novis fupervenientibus vetera projiciant, tale» pleni funt timarum: fi aliquid fufcipiunt, hac vel illae effluet, ut alter Parmeno, omnia audire volens , Ac non valens m fccreto continere. Sobria autem cum humilitate ingenii inquifitio, divinas feripturas inveniet , Ac inventas continebit ad falu- : tem .

VI.

Funis vafi alligatus eft longanimitas in fufferentia laborum, quam vafi alligari oportet. Nam nec fobria divinorum eloquiorum meditatio fine patientia laborum glorioforum Audii, nec labor perfeverans, abfque jugi meditatione fapientiz divinz aquas de abyflb facrorum voluminum extrahere valebit.

er

ANNO chusti

- Maguter Jrtan Gcr-

VII.

Hrc ipfa altero modo vir magna audtori- nodrit temporibus cancellarius Pariûen-

fw , ◆ foliIu* erat dicere , cohibere ToJena aliquorum iogenia praevolantia in fcripturis aut divini* aut humanis, fic inquiens: „ Memenf, to te effe Chriftianom , abjice curiofitatem , ilude quod vi» . Si meminerit te elle „ Ghnftianum , ingenium inclinabit ad fcri- „ pturas . ipias fequens, non eas ad tuam j- maginem pertrahent . Si curiofus non fuc- „ ris , fed religiofa inquifitione perfcveran*, „ nec vanus fcrutstc majeilaiis funem lon- „ ganimitalis ad vas fobriae meditationis Tiga- „ tum habebis, Audere poteris quod libebit, „ eX omni puteo aqnat afportabis , quia ex „ quo & in quo haurire valeas habebit . „ Hac pro me Ac aliis opto, ut habeam, & aquas divini verbi afferam ad ollam iucccnfam opponentis mei . Non igitur tedeat , patret digmffimi & mundi lumina , audire duobus diebus (æ) quae per me Dominus loqui dignabitur , & videre quale refrigerium ardori opponentis pnrAabo. Quod fidum effe arbitror, cum per tcripturas & doôorcs ac rationes in lege Domini fundatat , velut aquam fuper opera fua effudero. Quod mihi ille prasIlare dignetur, de cujus fontibus propheta nos in gaudio haurire prmnunciat, Jefu» Chriftu* Salvator, qui cum Patre & Spiritu fanflo eft benediflus Deus in fecula . Arnen.

RESPONSIO .(!>) AD REPLICAS

Domini Nicolai Taboritr, fuper punitione peccaforum publicorum.

FaSa per rnagifirum Ægidtum Carier» decanum Cameraetnjem , ajai.ro Bafiletnfi concrho propter hoc fpetialuer deputatum .

Jb *p*

DUM replicas conira pofitionem de punitione peccatorum publicorum, pro ventate faflam intueor , reverendlffimi patre*, miror opponentem infrufluofos laboret, inanes fcilicet nationes Ac tela confrafla contra turrim David fortiffimam , quam plus quam Goluth bellatores dodores fortiffimi , habentes enfes tationum fuper femur fuum , ambiunt, cingunt, cuftodiuntque , ut jscularet, de tam longinquis atruhffe .

Ut autem claritîma veftra ingenia nullatenus fufpendam , principalia punfla in quibus majorem vim fecit, de medio reliquorum diflorum fuorum .excerpere curabo, inde fafeiculum componens, & nihilominus extera refponiione digna fuum locum obtinebunt.

IV duodet .m p--..cipai.b-ji* aJ.enaru imputandi*.

f,

In primis leges humana» negligir.

* *.

Omnia per eas puniri poffe concedit peccata mortaba publica.

IIT.

ANNO OOISTI H».

Omnia que lex divina prohibet , humano judicio punienda arbitratur.

IV.

Pacem hominum quafi rem modicam peut.

V.

Ecclefiam denique Romanam multum conculcat .

Hec in prima audientia diffufe peregit.

VI.

DdBpc facerdotium evangelicum minus debito veneratur, ipfum Aernendo pedibus laicorum.

VII.

Metum legum fupremum in pleflendo fup plicio morti» abnegat.

VLU.

Deoimas & oblatione*, quas Dominus tam Arifle juffit dari facerdotibus, judicat per laicot pto illorum facerdotum peccatis perfonalibus poffe fuferri .

Hrc in fecunda audientia.

IX,

Tandem indulgentias parvipendit , juxta confueUm traditionis formam .

X.

Peregrinationes improbat.

XI.

Sanflorum martyrum aliquorum Dei elcflorum reliquias.

XII.

Venerabile» quoque imagine* cum improperio arguit.

Hrc omnia piis catholicorum auribus multiplici fermone narravit in tertia audientia; ad qur & illis adjunfla,que prout colligere potui , numero duodenario comprehenduntur, cum fiducia magna refponfa fufEciencia dabo, faliitatem detegam, veritatem aperiam , priora difia mea ad modicum fuis objcflionibus inclinata relevans, illius dida evacuabo , & diflipando, auxiliante Deo, profternam . Habebit Igitur aûut ifte duo punôa complementis Ue* audientias illius.

Quoad primum jn quo elidere feftino fex AAe» prim* difla, jn quidu» dialis mei» prioribus adver- *·«. fctar, hooc ordinem tenebo. Primo offendam illa non effe vera . & rationes Aias folvam. Secundo , offendam non fufiscientcr eum meis rationibus fatisftecÛTb .

Igi-

'* *ffrrim euri'»' ctdirri* *»r. *luitor btt mia.* Σκ tctadiMI *mod* iate affas dus» <teaetal»t hW' · ► dientia, ; qua Bobemi postquam >ua, replica* publice feemot , dMtinoi*n' «d propria remeare ; «dao «a vix sacrum concilium 'fwuc uiaKM di», pro facienda pa naw denotat* ad tajuamadi septica* mnamianr, poSucrit impetrare , quoi bum cuilibet cotum ad itapoutioue-- pendenda* députant i hac excepta, quad tertim ^ qauuvm pro poiU concilii commim. volam tre* dies habuerunt hoc aodo dutritatoe, quod tertia· puteas mna nspomioMai die prima prouunciarit, A quarte, mox, ilio tacente, partem «utfM* pcoMCUO· ut , aliis dicte* teftius reliquam partem dixit, & illo finem didi, imponente, quarta* lutatquertri finem faciendo rvepomionem ma complevit.

(fi ! »l. Ketpomio magitfiri Ægidn data coeam patrite* concilii › In congregatione generali asaistent· iaicorumnubilium copia, ad replica* domini Nicolai memorati «ano Domini 14)!.

Igitur primam diflum funtn eft de lege bu- A nitudinem homo per naturam attingere non
■mm. iHcit eaim illam uhre legem divinam fufficit . Si enim angelica conceptio poneretur
anno (t naturalem non efle neceffariam fimpliciter in intelleâu humano, non ponet humanus in-
CH*Irri Ita quod fine ilia non fufficienter poflit dirigi telledus comprehendere omnia quae intelligit
I Mhm republic* »cl genua humanum ; pro cujus angelus : fi ad immaginationem mtelleflio po-
'improbatione fuppono communem divifionem neretur in potentia «flimativs , non poflet uni-
neceffilatis. Eft cnim neceflitas abfoluta , & verfaliter , fed tantum particulariter per eam
ex fuppofitione finis . Prima eft fecundum cognoscere. Sicut ergo per eam non poflet
quam aliquid non poteft non efle . Secunda fyllogizarc ex univerfalibus , quamvis in fc ha-
eft ex fuppofitione, iecunaum quam ; fi ali- beret univerfalem conceptionem , quia fcilicet
quid velit finem suum confequi . oportet il- non comprehenderet eam : fic ratio humana
lud , quod fic eft neceflarium , habere ; aot fi divinam aut «ternam legem non comprehende-
commode finem fuum confequatur , oportet ret. Ideo ,cfto quod lex sterna fit de, fe fufficiens
illud adefie- Igitur, juxta illum fecundum mo- ad directionem humanorum aduum , nam per
dum neceffitatis , dixi in pofitionemea, quod eam folam Deus omnia gubernat , tamen quia
ultra legem aeternam & naturalem , eft ponen- Bhomo eam capere ad plenum non fufficit, o-
da lex humanat & nunc conformiter ad illa, portuitei universalitatem ejus per legem huma-
dico. quod hoc fecundo modo neccftîtatis eft nam partiri dcdividere, ficut habet Dionyfius ,
naceflaria. Nam fi politice homo vult vive- quod fuperiores angeli illuminando inferiores ,
re , valde utile eft habere leges humanas ; dc fuam fapicntiam inferioribus dividunt . Sic fa-
hujusmodi eft fecundus modus neceffitatis, fe- cit & magifter fuo difcipulo , cum eum in-
cundum quem dicitur Gen. 43. *St fic ntcefie efi* ftruit. Hxc videlicet ad elucidabonem prime
foede quod vultis. Et Tobhe 11. *Quia accep-* rationis **ibifaflz.**
ter erat Deo , neceffe fuit ut tertiatio probaret Secunda vero ratio fumta fuit ex parte af-Gcn. s.
te. Et in capite Ifagogarum Porphyrii ad feflus et exinde adionis, quia voluntas mo-
Categorias Ariftotelis dicit Porphyrius fuo vet ad exercitium adui; cui addendum pro
difcipulo: „ Cum fit neceftarium, *Greason* , ejus declaratione , quod ex quo proni lunt
ad eam qu· fecundam Ariftotelem eft pr«- ienfus humani cordis ad malum abadolefccn-
dicamentorum notitiam , nofce quid fit genus, tia , non fufticit, ut communiter, munitio ,
quid fpecies. " Et hoc repugnat uni de di- fed requiritur difciplina coafliva, qu» metum
als fuis, fcilicet fecunde parti prime propo- C inferat, propter quem noftra beftialitas a ma-
fitlonis fuse , que talis eft ! Quamvis lex «ter- ximis delectationibus, ut illa qu* eftpecudum,
na fit ponenda in furnrno omnium principe , ardetur; unde fcnptum eft Exod. ao. *// pro-*
non tamen ultra hanc eternam legem & na- *baret vos venti Deus, & ut terror illius effet in*
turalem , necefle eft ponere legem humanam , *vobis, & non peccaretis.* Cut confonat id .
ita quod fine ea non podit dirigi reipublica Oderunt peccare mali formidine poonz , Li-
feu genus humanum , Credo quod intelligat cet autem divina lex panas «ternas com-
At velit dicere, quod fine lege humana popu- minetur, tamen illis non tetrentur ad tempo-
lus per legem divinam dc naturalem fufficien- ralia inordinate depreffi ; quorum cogitatio fu-
ter Ac convenienter poffit dirigi in suum finem tura non profpicit, aut parum , przfentibus
ultimum. In hoc ei contradico, non tamen immerfa & infixa in limo profundi. Propte-
quod hoc fit ex insufficientia divin· legis , rea, neceflana fuit lex hnmana , qu· panas
fed ex parte noftra. fenfibiles de propinquo minaretur , ftc mox
NecewiutM Neceflitas igitnr legis humane probator ex tranfgrefloribus infligeret; per quas vitiofosaut
quadruplici radice ·. Prima iumitur ex parte ad vitia prono· a noxiis retraheret, Ac earum
cu8ni.ion'· human·, fecunda, ex parte affe- Dtnetu affuefeerent virtutibus. Et h«c ratio in-
p x dus illius *i* tertia, ex parte materi· legit ; nuitur Ecdi. 7. 6. cura dicitur 1 *NoU velle*
non materie, inquam, circa quam , fed eorum *Jieri judex, nifi virtute valeas irrumpere iniqui-*
de quibus lex fertur ; quarta , ex parte finis *tates.* Et ab Ifidoro 5. Ethimolog. ôc habetur
legis humane. Do· prim· radices in parte di. 4. cum dicitur.· " Fade funt leges, ut ca-
dedufte fuerunt . & ibi dida pro repetitis ha- „ rum metu humana coerceatur audacia.
beantur; supereft aliqua addere eisdem. Jam dié>is meis fuperaddo tertiam rationem,
Pâma radii. Cum omnis multitudo ab uno profluat, fumtacn ex parte materia circa quam, five ob-
tranfitur ab uno in multitudine ordine quo- jecti legis nove, & arguo; Omnis habitus de-
dam , inde eft quod species rerum funt ficut terminatus circa aliquod objeâum , alia, que
numeri, et quod ficut res incipiunt diftare a pri- ad illud non habent neceflariam habitudinem,
mo , incidunt in majorem competitionem et pnemittit, aut non principaliter intendit; fed
defeHum ac mutabilitatem , funtque dlffimi- lex evangelica circa gratiam principaliter ver-
llores ac deroiffiores, ommfque perfeAio in- fttur. igitur lex evangelica non precipit aut
feriorum continetur eminenter in superioribus prohibet ea qu· ad graiiatn non habent ne-
unde vegetivum in fenfitivo, et fenfitivum in E ceflariam habitudinem. Major nota eft intel-
rationali, et rationajte in intelleftivo perfedlio- ligente* minor patet per Apoftolum Rom. 4.
naliter continetur . Idio fecundum Ifidorum dicentem : *Ubi efi gloriatus tua ? exclusa efi :*
libro de differentiis .· Ratio oritur in um- *per quam legem ? faflarum ? non ; fed perlegent*
bra intelUgenti·, fenfitivium in umbra ratio- *fidei, dr kac efi tex evangetica.* Nam Rom. 8.
nis t vegetivum in umbra fetafitivi. Hinc eft eam vocat legem fpiritus vite, cum ait*. *£ex*
quod res inferioris ordinis non poteft fibiadae- *Spiritus oita m Chdfio Jesu liberavit me a lege*
quare perfefbonem fuperioria, manentibus cl- *peccati & mortis. Et* oftendensquod perleget·
inique In fua fpecie. Propsenea didum fuit veterem hoc fieri non poterat , fed per no-
In pofidone, quod ratio humana non poteft vam, fubdit Aam *quod vnpojfibile erat legi,*
ad plenum pertingere didamen divine li- m *qua infirmabamur per canem , Deus filium*
pientisa, quippe nec angelica, ad cujus ple- *suum mittens m fimilitudinem camis peccati,* 4-

de

ANNO CHRISTI

de peccata damnavit peccatam, in came, ur;u-•ftificatio *legit impleretur m nobis,* 9» non *feeundum carnem, fed fecundum fptritum ambulamus*. £t hoc Dominus, de dilectione Dei & proximi loquens, teftatur, cum ait Matt. *st. In his duobus mandaris tota lex pendet eè prophet a*.

Ex qua ratione apparer „ quod dupliciter •liqua poftint pertinere ad gratiam. 1'notnodo „. ficut' inducentia aliqu.duer ad gratiam , ut opera facramentorum novs legis; aut ad eam difponentia , ut fides , quantum ad intelleflum ; St contemtus mundi, quantum ad affedum. Alio modo, ut gratiam fbbfcquentia. Sola talia principaliter â lege evangelica inftituuntur, praecipiuntur aut prohibentur, eo quod ad gratiam non habentia praediflam habitudinem, funt fatis peregrina regule legis evan -e|jce cujus confideratio principalis eft introducere ad gratiam . Omnis fiquidem gratia ad nos profluit per Jefum Chriftum hominem fjflum , Johan. 1. *Vidimus gloriam e;us, gloriam quafi unigeniti a Patre, plenum gratis & ventatis*. Poft pauca : *De plenitudine eius omnes accepimus, gratiam pro gratia : qn:a lex per Moyfen data eft, gratia autem & ventas per Jefum Chriftum faBa eft.* Et hoc intelligenduin eft de his que habent neceffari.im convenientiam aut contrarietatem ad ipfum . Unde fi habent neceffariam habitudinem convenienti», C prreepta funt in lege nova , ut eft confcffo fidei, tempore quo oportet eam confiteri . Si contrarietatem, prohibita, ut cft negatio ejus.

Q"« · leg* t-*ngehc* nu :CJontur, ptacipiuntur prohi- ™<ur pria-

Ex quo fequitur fecundo, quod illa . quæ ad gratiam non habent neceffariam habitudinem, ficut prediflum eft, non furtt praecepta aut prohibita ex ipfa prima legis inftitutione : fed relicta funt a Chrifto legislatore unicuique, fecundum quod curam gerere debet & in talibus licet cuilibet praefidenti circa talia ordinare fuis fubditis, quid talibus eft faciendum aut vitandum. Lex enim vetus multa determinabat, & pauca relinquebat libertati hominum determinanda . Hac ex beato Thoma habentur prima fecund® q. 106.108. D in diverfis locis. Idem e. q. toS.ar.8c in pe. dicit fic: Cum evangelium fit lex gratia, ›l la folum pricipere debuit per qua in gratiam introducimur , 8c prohibere per qua excludimur, vel qua pertinent ad reiftum ufum gratia ex neceffitate . Quoniam igitur gratiam ex nobis confequi non poffumus , fed per Chriftum folum, ideo facramenta, per qua gratiam conlequimur ipfe Dominus inftituit per feipsum. Reflus vero ufus gratia eft per opera caritatis, qua fecundum quod furit de neceffitate virtntis , pertinent ad precept» moralia . Sed quia ifta determinationes non funt de neceffitate gratia interioris , in qua iex nova confiftit, ideo non cadunt fub pracepto nove legis ; fed relinquuntur humano arbitrio qusdam quidem ad fubditos, qu® fcilicet pertinent figillatim ad quemlibet, qusdam ad pralatos fpirituales vel temporales, qua fcilicet pertinent ad utilitatem comunem . Hinc eft quod lex nova nulla alia determinare debuit exteriora opera pracipiendo vel prohibendo, nifi facramcnta & moralia pracepta, qua de fe pertinent ad rationem virtutis, ut eft · Non eft occidendum , non furandum , &c. Hac ex Thoma ubi fupra. Igitur cum multa fint requifita circa ufutn 8c ritum facramentorum , 8* impletionem operum virtutum , qua per

-Alegem evangelicam determinata nonfunt-, necelte eft effe leges humana· ecclcfiafticas aut civiles hac determinantes.

ANNO CHRISTI «4H

Dices quia non oportet; quia vir prudens fic fidelis omnia talia refle difponet & ordinabit. Refpondeo quod non, & mihi in promtu occurrit quod dicit Ariftoteles 2. Rhetorica, *He* Thomas recitat i. a. q. 95. ar. 1. ad fecundum, ibi determinant, Quod melius eft omnia ordinari lege, quam dimittere judicum arbitrio; propterea primum , quia facilius eft invenire paucos fapientes , qui (afficiunt ad redas leges condendas, quam mul-

Melius eiomaia determinari lege, quam commicti ju dicura ar biti» I

Bios ad reéle judicandum de fingulis. Secundum , quia hi qtfl ponunt leges ex multo tempore confiderant, quid lege ferendum : judicia autem ex fubitis cafibus ortis fiunt. Facilius autem ex multis confideratis poteft homo videre quid return fit, quam falum ex aliquo uno failo . Tertium, quia Icg.shtores judicant in univerfali & dc futuris : led homines judiciis przfidentes , judicant de pr®fentibus , ad qu® interdum afficiuntur amore vel odio, aut cupiditate; Stficecrum judicium depravari poteft. Quia igitur juftitia animata judicis non in multis imvenitur, & quia flexibilis eft, ideo ncccffarium fuit, in quibtifcumque eft poffibile legem determinare , de quibus judicandum cft, & pauciilima comrr.ittere hominum arbitrio. Apparet igitur ne ceffitas legis human® ecclefiafticz vel civilis , ultra legem evangelicam. Iterum erant in lege veteri ultra facrificia fiera ; unde in lege nova effe debent. Tamen quia in eis non confertur gratia, nec pertinent ad neceffitatem ejus, ut in confecratione templi, aut altarium aut benedifiione calicis, in celebritate folemnitatum, & de fimilibus; ideo tali^ Dominus inftituenda fidelibus dereliquit pro fuo "arbitrio. Kurfus quia judicialia confiderata, quoad talem vel talem determinationem , non funt de neceïïitate virtutis, licet fint, quantum ad communem rationem , juftiii®, ideo judicialia pracepta reliquit Dominus difponenda his qui curam aliorum erant habituti › vel fpiritualem vel temporalem . Est bene verum , quod circa precepta judicialia veteris legis , quedam explicavit propter malum intelleflum Phariscorum. Hec ex Tboma prima fecund® queft. 10S. ar. a: ad 1. & 4. Illud autem quod diflum eft de judicialibus prcceptit ordinandis ab his qui preeffe poterant in futurum , eft accipiendum de judicialibus tempore gratis, non de judicialibus veteris legis, faltemilla ratione qua tunc obligabant. bic patet ex ifta radice , quod oportet ultra legem evangelicam ponere legem humanam.

Ex quarta, qu® eft finis legis hbrnan®, o- flendo neceffitatem hujufmodi legis modo di- Ec^o . Leges humana habent pro fine conservationem pacis politica, ad quam venitur,& ea parta fervatur per hoc , qued hominum audacia legibus arcetur , & nocendi facultas refranatur: quoniam ex hoc tuta cft inter improbos innocentia, quod , formidato in improbis fupplicio, audacia ipfa & nocendi facultas cohibetur. Hoc patet in decteto di. 4. Fail- funt leges prius allegato . Ipfa autem audacia aut facultas nocendi , etfi divina lege prohibeatur; tamen quia vir iniqui Deum non timent, nec judicia ejus expavefcunt.nec curant panas sternas illis pneparatas, nece! fe eft humanis conftitutionibus potius fenfibi-

n tute» s,catû legis hnm»n*.

ks

CT 1« deputare fcelenl.ut , quas time, nt, qua-Ä
. ■rumqee terrore a malis prbpeilantur . Et hoc fecit lex humana. Ideo fi quiete, fi pacifice velint homines vivere in communitate politica, oportet tales leges efle fancitaa.Propterea in capite decreti dicit Gratianus : Humanum genus duobus regitur .· videlicet naturali jure & moribus , & declarando quid naturali jure & moribus intelligat , accipit verba Ifidori 5. lib. Etimologiarum dicentis: „ Omnes leges aut divin· funt aut humane, „ divine natura, hufeana moribus conflant. „ Negare autem neceflitatem feu 'utilitatem legum humanarum', eft negare decretum in capite, eft negare dottores fequentes , de illis mentionem facientes , & eas valde utiles o-B„ ftendentes. Primo autem Auguftinus ad Nacedonium, qui ait · Non fruflra funt inftituta poteftas regis & jus cognitoris, ungui» carnificis, fee. ut alias in pofitione allegavi . Sequitur: Habent ifta omnia modos fuos. Glo. pd quid fiant, caufas, quia , vt dicit glo. fine caufa nemo puniendus eft . Rationes glo. Nam fecundum leges judicandum eft. Utilitates , nam glo. tefte, hoc folum bene agitur, ut vita hominum corrigatur . de hoc 23. q. 5. *Non fruftra* & c. q. ad finem.„ Dicit Au- „ guftinus contra Petilianum hcreticum lo- „ quens de legibus humanis ; fic igitur qu» „ adverfus vos leges conftitut» funt, non eis „ beae fecere cogimini, fed male facere pro-C „ hibemini . Nam bene fecere nemo poteft, „ nifi amaverit , quod eft in libera voluntate . Cum aliquid adverfus vos leges confli- „ tuunt , admoneri vos credite, ut cogitetis w quare ifta patiamini .

Secundo Ambrofius fuper epiftolam ad Romanos . fe habetur 2). quxfl. LI. *ficut funt qutdam* . Oftendit neceflitatem feu utilitatem hujufmodi legum humanarum, & loquitur de civilibus legibus, ait enim:„ Sicut funt que- „ dam enormia flagitia,que potius per tnun- „ di judices, quam per antiftites & rettores „ ecclefiarum judicantur , ficut eft cum quiR „ interficit pontificem apoflolicum,epifcoputn, „ presbyterum , five diaconum ; hujufmodiD reos reges principes mundi damnant. Ergo „ non fine caufa gladium portant, qui talia „ feelers vindicant. Sunt enim maxime con- „ flituti propter homicidas, raptores,ut fe il- „ los damnent, St alios fuo timore compefcant.„

Item Auguftinus 3. decim. & habetur eifdem caufa dt quefl. *Non eft ;* dicit : „ Non „ eft innocentia parcendo finerc ut in malum „ gravius incidatur . Pertinet ergo ad inno- „ cenps officium, non folum nemini malum „ inferre, verum etiam cohibere a peccato, „ vel punire peccatum; ut aut ipfe,qui prius „ odio habebatur, corrigatur experimento,aut „ alii terreantur exemplo Prcterea idem ad „ Vincentium Douatiftam an. Vides, ut opi-E nor , non effe confiderandum,quid quifque „ que cogitur, utrum bonum aut malum,fed „ quale ut id quo cogitur . Non quod quif- „ que bonus efle poflîc invitus, fed timendo , quod non vult pati, vel relinquit impedieu- „ tem animofitatem, vel ignoratam compelli- „ tur cognofcere veritatem, ut timens vel re- „ fpuat ralfum de quo contendebat, vel quae- „ rat verum quod nefidebat , & volens jam „ tenear quod nolebat. Sequitur poftea . Ci- „ vitas mea , que cum tota eflet in partes „ Donati, ad unitatem catholicam legum im- „ perialium timore convertis eft , quam nunc- „ ita videmus, hujus animoftatis veftra per- „ niciem deteftari, ut tn ca numquam fuiffe „ credatur. ANNO CHRISTI

Porro Pelagius papa i), quxfl. v cap. *Non vot* . ait ibi paulo poti initium. „ Si ut illi „ putant, nemo eft reprehendendus a malo, „ nec retrahendus a malo ad bonum ; humi- „ nas ac divinas leges necefle eft evacuari , „ qu» & malis poenam Ac bonis premia, vel „ juftitia fuadente conftituunt. Malum autem „ eft fchifma eflie . β* per exteras etiam po- „ reflates hujufmodi opprimi debere homines » Ac canonice feriptune auttoritis, & pater- „ narum nos regularum veritas docet.Ibi in- „ ducitur cunftitutio* concilii Calcedonenfis; & „ confeqoenter Auguftinus, qui de talibus aie „ Multa cum invitis benigna quadam afpert- „ tate plettfendis, agenda funt, quorum potius „ utilitati confulcndum eft, quam voluntati. „

Idem Pelagius Narfi patricio capitulo de Liguribus, dicit· De illis qui fchifma in ecclcfia faciunt, quod excommunicentur. Si vero iententiam illam contemnunt, per potentates publicas, hoc eft fxculares , opprimantur. De hoc Pelagius papa ait cap. fequenti *quali,* in quo dicit, fic; „ Hoc enim divine & hu- *v* mans '*8^* flatucrunt, ut ab ecclefia: uni- „ tate divifi , & ejus pacem iniquiflime per- „ turbantes a fccularibus poteftatibuscompri- M mantur.„ Mille auttoritates added potient ab extra, quibus evidenter probaretur, ut facientes fcifluras in fantta ecclefia , non folum exiliis, fed etiam proferiptione rerum & dura cuftodia per publicas poteftates debeant coerceri; etiam patet legum humanarum ultra evangelicam neceiTitas feu utilitas, fit ad hoc hanc unicam rationem ultra premiflas appono.

Omnis dominus curam habens de fubditis. Ratio pto leges accomodas & ftatuta imponere habet, ''«««'''«««c quibus illi fini obedientes dominio, & pacifice inter fe converfentur. Non enim poten- 'Mn*IUU' tia aut voluntate regi vult hpmanum genus ; fed arte & rationibus. Igitur aut negare oportet omne dominium humanum, aut concedere leges humanas fore neceflarias (eu permultum utiles . Primum negari non poteft. Cum homo lit natura fua animal domefticum, civile, fociak, & politicum. Ergo necefle eft concedere neceflarias modo ditto efle leges humanas . Ac quod fola lege evangelica non poteft hominum politia regi, non ex iniuffi- cientia iftius , fed impotentia human» ratio- nis , qu» omnia myfteria & facramcnta legis divina comprehendere non valet, & ex infirmitate voluntatis rationalis ad malam procli- vis) nec timentis Deum, quam timor legum humanarum comprimit. Unde hoc modo ferviunt reges domino in timore.

Si bene dicta replicantis confidere, in iliis quibus impugnantiam; in 2 parte prime propolitionis dicit quod lex humana ultra legem divinam fit naturalem non eft neceflaria : Immo fine illa poteft regi refpublica fe genus humanum ; & cum exiftimaverat hoc probafe, fubjungit, quod non lunt refpuend» leges humans . Sed dico, inquis, quod non obligant , nifi ut difponant ad legens divinam, cx quo fic arguo : leges humane obligant fecundum eum dc difponunt ad obfervandum legem divinatu, 6c ad hoc ab omni fideli prir

m*;»*»*-"

Cÿ* elpe ftatoente ponuntur: igitur legea humana
ANN® CHRISTI >4n' obligant, k fi fic neceffitaet , k per confe-
qneus fine illis utiliter refpublica regi non
pojçg ♯ Major eft fua, minor nota eft omni
intclligenti . Palam enim eft quod leget humana ad hoc pofita funt, ut quot Dei timor a malo non revocat, ftege.a legit deterreant, k ex hoc a malit arceantur. Ilia etiam qua funt de contrtAibut, ideo ftatute funt , ut fervetur juftitia. Omnes autem ad pacem fervandam ordinantur, qu« eft conveniens medium obfequendi divinis mandatis. Item quia non eft lex dicenda , que non imitatur, ut poteft, divinam, & ex illa imitatione habet vim obligandi ; igitur omnis lex fu^ditos obligat poft fuam promulgationem, k in foro conficienti· ex parte qua aliquid divina ,k naturalis Jegia in illa fpleodet & refulget.

Port hec ad fu*s replicas refpondco . Ad primam, ubi arguit, quod lex Mofayca erat per fe fuficions ad regimen ecclefi· militantis , dico quod lex Moyfi erat lex particularis uni populo data , in qua ultra precepta moralia , qua pertinebant ad legem naturalem, erant precepta judicialia, ordinantia hominum aflus in judiciis caufarum k contraflibus abifque ad invicem communitatibus. Erant & cerimonialia , determinantia cultum erga Deum ; & ita in ea erant fufficientia precepta pro illo populo. Lex vero evangelica fufficienter precepta dedit de facramentis.pvr qu· inducitur per modum inflrumenli gratia, k de aliis ad ipfam gratiam disponentibus, k de redo ufu gratia, qui eft per opera caritatis, & de oppofitis dedit prohibitiones. Alia autem, que nec ad gratiam introducunt vel difponunt de fe, nec ad reflum ufum ejus ex neceflitate pertinent, qoia funt illi legi peregrina , aliquo modo relifla fum a Chrifto legislatore aliis redoribus, confidents imperfedione humana cognitionis .

Concederem tamen , fi quis divinam Scripturam comprehenderet , ut legislator Deus, quod nihil ultra flatuerc oporteret. Sed quia non fic eft, oportet modo predido in civilibus aliqua fuiffe flatuta precepta ad ufum gratie. quia gratia manente, poflet fic vel aliter fieri . Concedo infuper, quod in ea fit fides ecclefi· ; & exemplar regiminis ejus etfi fit in fe planiffimum , non tamen nobis , eum ipfam Audio elucidemus,k elucidando vitam mereamur sternam. Quamvis etiam in ea fit omnis fubtilitas-, tamen quia eam comprehendere non valemus ; nam puteos ifte altos eft, k non habemus in quo hauriamus, multa humano ingenio , ad ejus obfervaetiam fubfervientia, inventa funt, placet mihi, quod neceflarta ad falutem fufficienter tradit lex nova.

Ad rationem cutq, dicit : univerfitas legum fufficit, kc. concedo majorem . prout leges funt expreffia k populo in fpeciali promulgata. Ad minorem dico, quod illo modo non funt in divina, fed funt in ea modo excellentiori , ficut fimfitivum eft io intellediro modo nobiliosi, quam io fe. Nam unumquodque quod eft in aliquo.eft io eo per modum •jus in quod eft : in ilia aurem perfedlone, qua omnis veritas k omnis lex eft In lege divina , non valet ab imperfedione humana omnis lex plene intelligi , ut fufficienter regulet adus humanos. ficut fcientia, illo modo quo eft in dodore , non illuminat difei-

A pulum, nifi per doâorem dividatur Ac parti' ia eidem tradatur . Ubi qusfo forma judicii' ia furo exteriori exprefle repetitur ia novo teftamento ? ubi de civitate tuenda? obi da numifmate kbricando? obi de eenfibus? ubi da commutationibus ? ubi de poflefflonibus hareditariia ? ubi d· teflamentisr ubi de fepulturis k de ionumerabilibua talibus , qua utique tradere per legem neceflarium , hoc eft,utile fuit. Per ifta patet intclligenti folutio. ANNO CHRISTI MM

Ad diAum Damafceni , illud eft verum . Nam qua de Deo dici poffuat aut expreffe aut implicite, in divinis eloquiis tradita funti *fed* leges humana de Deo non traduntur*, fed de aflibus humanis & concernentibus re-
B gimen humanum. Hac autem ad gratiam neceflariam non habent habitudinem in particu lari, qua falva gratia variari poflbnt.

Ad diftum Gregorii a j. Moralium , illud concedo . Nam poflet intelligi diflum fuum de poflibilibus evenire, pertinentibus ad falutem ex habitudine neceflaria , ut funt facramenta , virtutes theologis· k opera caritatis. Si do aliis intelligatur, adhuc eft verum,quod Deus, quidquid poteft evenire, fimul in feriptura facra comprehendit;quia uno verbo dicit fe St alia ; quia etiam feripturam facratn comprehendit. Sed quia homo illam non fufficit comprehendere. non poteft fic omne tale diftinfte intelligere in ea. Placet enim mi-
Chi , quod per exempla prafentem vitam fcqnentium informare curavit , in his fcilicet qu· pertinent ad falutem i fed adhuc in civilibus & aliis reftat informanda. Si de necefi» fitate abioluta intclligac replicans, legem humanam non efle neceflariam, in hoc mihi non contradicit, quia de illa nolui loqui in pofitione mea . Poflet enim Deus per alium modum providere regimini populi de potentia fua abfoluu ; etiam per prudentiam humanam multa fieri poflent circa illud . Non reperio quod ad rationes tunc faflas pro neceflitate, de qua loquor , dederit aliquod refponfumi quia judicio meo concludunt propofitum.

Secundum diflum replicantis contra fecun- Seatadum
D dam partem terti· propofitionis me· eft. quod didam »4-
omnia peccata mortalia publica poflent puni- WUJ"
ri lege humatu i k ego dixeram oppofitum. Fuerat enim propofitio mea ifta'.*-quamvis omnia peccata mortalia k maxime poblica, fiot a quolibet fideli deteftanda ,' non tamea otntria poflint puniri lege humana . Non eft opus dida mea novis fulcire rationibus, quia firma foot . Duo folurn circa hoc reflant facienda ; unum eft evacuare fuas rationes ,· aliud oflendendom quod non folvit meas i k iftud fecundum fiet circa finem hujus pandi.

Priufquam tamen ad primam rationem fuam Contra «·-
refpoodeam, concordet dida fua ad invicem, cuadnm di-
qu· utiqae repugnare videntur. In prima ffip- ·*·«·
E pofidonc fua pofuit, quod lex cvangelica ex- *****
cedit Mofaicam in extirpatione vitiorum » dt punitione eorum, kc. Et fubjungit, quod fex humana deficit ab en « quia ipfa non punit omnia, & cvangelica omnia punit; k modo dicit legem humanam omnia polle punire, k rationna pratendunt, quod aliqua legea talea omnia puniunt, k ifta non ftant fimul.

Ad primam tamen rationem , cum aflumit Ad prim··
illud Danielis). de Nabucbodoooofor. *A me* rtpiicao· e
po/itvm eft decretum hoc·. Quicumque blafphema- le'·
verit contra Deum Stdrach, Mifach & AHena-

f-.

g» , *different* , & *dunutr ejur vagetur*; Dico primo , quod illud decretum loquitur folum de punitione peccati bUfphemMB, quod etiam multis legibos humanis punitur modo : non loquitur de omni peccato-, non de peccato comeffationis, rixat ad invicem, fimplicis meretricii , fraudis, mendacii fle multorum rahumf a. Dici pollet quod illud decrdQ^n videtur quidem explicatio effe legis divine. Nam ex miraculo liberationis trium puerorum de for-, nace , motus cft prorumpere in hujes verba decrati, 8c hoc eft qtiod dicitur ibi fic : A- *gna & minbtlia fecit apud* ma *Deur extelfut·. placuit ergo mihi predicate ejur ftgna, quia magna font, & mirabilia epit, quia fortia ; & regnum ejut, regnum fempiternum, & potegoi* -B*pu in generatione & generatione*». Et ifta moverunt eum flatuere decretum ,' quod quicumque blafphemaret ipfum Deum excelfum, difperiret It domus ejus vallaretur.Unde ex hoc magis arguitur, quod lex divina puniar, quam lex humana, cum etfi fit ab homine, hoc eft magis in quantum innuitur divin* legi quam human· . Et tamen , five fit pure humanum decretum, five aliter , tamen eft de particulari peccato, fcilicet blafphemia. Ex quo non poteft concludi univerfele, fcilicet, quod omne peccatum lex humana puniat.

ANNO CRUSTI «4 Ji.

AdMondam 1 Esdtx 7. Ad fecuddam cum arguit per illud r. Efdrw 7. *Rex dnaxerxee Locutui eft aJ Sfdram·. Tu autem Efdrat fecundum fepientiam Dei ctm-fiitue judicer:* dicb quod illud decretum regis cft, ut lex divina fervetur, & per judices ab Efdra conftinjtos , rranfgreffores ejus puniantur , & dicit quanti funt, &t illud intclhgitur aut poena per hominem infligenda , & hoc fervatur tribus fepe diâis, jurifdiilioo, con» vinâione & pace; aut in futuro per divinum judicium . Quod autem fint vera , patet ex glo. ordia, fic dicitur.- „ Julius in manu fua m legem Dei Se fepientiam habet, dum in o- „ mnibos qus arguitur & loquitar . memo- „ rem fe divine voluntatis offendit. Sequitur i m Myftice autem Dominus nofter habet fapien- „ tiam in mana fua. Ipfe enim eft Dei vir- „ tus flt Dei fapientia, conftituic judjces , id „ cft prrfules animarum , qui fecundum vo- „ lunratem ejus judicent omnia , & rndodis „ fidem per orbem pradicent ; «c omnis qui decreta legis illius contemnit, prafeuti fen- „ tentia vel futura, juxta modum peccati fui „ punietur. „

Ad tertiam. Ad tertiam cum arguit per illud j. Paralip. 15. de Ala rege, ubi dicitur fic : *Rex intravit ex more ad corroborandum fttdiu, ut quarerent Dominum Deum petrum fuorum in toto corde 6- tn tote anima*, &c. dico quod iftud inteiligitur non de pcena pro omni peccato, fed de poena infligenda pro peccato idololatria. Volebat rex juxu inihtutioncm Obed propheta, populum fuum, fine lege Dei exiftenten, ad dfvine legis obtiervantiam revocare ; ideoque *, Par.if. „ Cipio enim capituli dicitor·, *TranfibuMt autem diet multi in Iftad aifque Dn abfque facerdpte & do&ore*, flte. Et hoc habetur folnm, quoniam peccatntn idololatrie punire voluit Afs rex . Ex quo non poteft concludi quod omne peccatum humana lex puniat.

Tmiaaaf. A·» npii- ««««». Tertium diâum replicantia contra fecundam partem conclufionis mei primi punili eft; qood omaia peccata mortalia publica, divina lege expreiTe vel implicite prohibita, fpnt ab ho-

mine ex didiamine hujus legis, data pertlnacia & ad hoc habita opportunitate fft fufficien- tia poenaliter per judicium ipfi legi conforme punienda , flante ialtem brachio faculari & fpirituah in fuo ordine a Deo approbato. Ego autem dixi oppofitum in fecunda parte conclufionis prcdifl·. Nam conclufio fuerat: Escet omnia peccata mortalia fint divina lege exprefee vel implicite prohibita , non tamen omnia peccata mortalia publjca ab homine funt ex diilamine hujus legis poenaliter per judicium pudienda . Hac, inquam, fecunda pars rata conclufionis repugnat fuo dtflo. nui vellet facere unam reftnftionem ia illis terminis , habita ad hoc opportunitate & fuffidentia, ut vellet dicere, quod talia peccata iunt ab homine, quantum opponunitas requirit, & quantum* fua potentia fe extendit punienda; & tunc ti vellet dicerc , quod hoc non fufficit ad omnia , non contradicetur mihi , ti vellet dicere, quod fuflicit, effet contradi‹flio inter not.

/^^9.

Didi autem fui fobrilitas patet ex duplici radice . Prima Comitur ex altitudine legis diivin», arguitur ite. Jn omni agente per intetledum, nccene cft cite formam cognitionis ab ipfo operandorum , alias enim ageret a caiu : igitur judex vindicans, debet in fe habere'formam legis fecundum quam ferat lentent ia m ik exeeutionem dirigat. Hac autem forma eft t?bi regula , ficut conceptio artis eft regula fecundum quam attifex manum conducit ad opus &c inftrumenta. Si vero potentia executive non fit adequate formas artis ia mente artificis , fed demifiior & apotelefmata feu inftrumenta fecundum illam formam intdlig>hilem oon valeant in materia explicare ad ple num , ifte artifex concipiet quas facere non poterit: ita fi lex, q.'æ cft retlori regula, fit forma intelligibili aluor & univerfelior, quam potentia executive iphus recloris , immo nec illam formam legis reefor comprehendere poffit in toto fuo ambitu, non poterit exeentioni demandare omnia que lex jubet. Modo fic cft in propoiito. Lex enim divina *etfi* fit fideli redori ratio flt forma ac regula fui regiminis, quia tamen ncc illam comprehendere valet, nec .potentia adaequata illi legi fubeft reflari, ut omma praecepta exequatur, cujus ratio eft, quu lex divina eft fecunda hominis regula excedens, fequitur quod non poffunt humano judicio omnia peccata mortalia, utique illa lege divina ptohibita, puniri.

Implant»» d,‹lb *·-··* |

Secunda radix fumitur ex patte fori vel tribunalis legis divina, fit fic arguitur.* Nullius tegis pracepu fufficienter execution! demandantur, nifi in foro fibi competenti 8c proprio. Proprius autem forus divina legis Ac competens, non eft foros cauferum contentiofus, in quo tamen folo judicat homo ut homo. Igirur in foro contentio- Efo non poteft fufticicnter lex divina ab homine Minor fic probatur: Deus fuum tribunal, in quo fecundum fuam legem vindicat flt punit, habet, ur homo habet fuum : ttibunal vero legis divine, in quo etiam de fecretis cordiasm, fle de omhibus publicis peccatis mortalibus judicatur, cft io foro conficientia, ik in finali judicio . Nam in primo de omnibus mortalibus confeflatur, vindifia imponitor. In finali judicio fimiliter de omnibus mortilibus in primo re aut voto no» condonatis . Et ti in aliquo horum tribunalium homo ut homo poftet

federe judicare, concederemus quod abho-
mine poffent omnia peccata mortaHa publi-
c· puniri , fed qura non fic eft . toon concedo
bene pro veritate hujua partis nec, de con-
futationi huius didi opponentis fufifidunt mi-
hi authorities divine icripturr, praxis Chrifti,
primitive eccleti* Cx apoilelcrum facrorum cano-
num 4x dodorum . in lege Dei vençiter le fondan-
tium , al legatee Ketut ut ru tones foasfolvam .

Ad prinum adjmtt, qvod in eceletia font
dur partea, clericorum bihcet Ac iaicoriim ,
6ec. In ide s.ippun.t μηι,τ f.ifutn , fcilicet
quod fpirituale» re.lores hcoeant corrigere tie-
rces fp.ritualiter hortifne. 4k teculares cor-
poraliter çyarfb'e Quoad prunum fi intelligat
quod fpirituibou» utci non fuppecat a-B
Ims r.'.udns , quam horta corrigere , eft
f»|ium . Item peti qui' l orat m principio .
Nam qu xi qu.ti*<t illorum ex fuo
< 1lk KI nodi» ip l» c :i<r ,ent>bu», juxt.s di-
i.\inx - i''' i omnia peccata mor-
uli* poçtw'tut ; . : i.um punire, St hoc
eft probandum l'...t qiw.d probabit nego
!'bi. ω' pp.ruH .· tu. m didi mea opponi.

Ad Ri tnoait O« ⁘ l peccata publica, tri-
bui coi. u-rcmL .s . i. . i ..irisdicliont , con-
vifbotv. ei ju.c talsa . tunt jxinaliUr pet
Ijrix.u ' p .n.in.u (Γ:.;ι.tenua tenet abin-
»< , 0c it.nae» op-
ρ<·!'ι i conteqac'i'is le oppetitum antcce-
demis : ii.iu rdr.'.s (! . . . ut inquit. Jh<;
ent Zq.» beu eiic :.. i. un .. tecundum quid
ad i..up! k iter : N h<. r. til eiir verum , fi di-
r.t.- tumatur pro dl-
!o per t'ercr.u (qaam reftriclo* fi-
,..anj. Eft enim iux-
U l.'g.ui iriatdam fubjetfiva ,
icdam in modo,
na effentialiceonfti-
iuit partem i.Jiit.bvam petenti* faciunt par
;»m ρ<·;ι tu'iv.un <!u rm oatio accidentalia,
ü non diftrahat determinabile a principali fi-
gmùcato . tacit pnirm nt modo fi diftrahat,
7am d.cl.ni itutnom quid proprie fum(um.
Mod· hr. iru , m.vii.tio, convidio. pax ,
videntur condejuc ch. p eftanvum judicii . O
\ ode i. a,,<rer.l·. i' prima propofiuonc
ιτηιΐ η tata. <χ. tncurrentibus. Ate.
fir., pjme-.ia ι·.il ..· ' faciunt diflumfe-
c tiid i n q ,ι 11 οι; proprie loquen-
do c.. . p. te !-timt. . q tod vocatur pars an
mo i» . r<■.crc a ter.; a pntem modo ad fu-
um tôt :m mauve, loç .m tenet fine daftn-
ô.nne , fi c m d. :i.. t ont , eft fallacia corj-
fcq tenus; rum te. indum a tiquos lugicot, u-
biq »c comm.u : ■■a i nia, quando con-
trq icnita no t volet . .x e contra valeret, ut
ii argumentor: ‹ >.mm mm › j ! oui ; confequens:
ctgo ixnnts homo i ..-tu r,invalet, ôceftfal-
lacia confeq jcn;i' . : c c .r ura valeret, fup-
pofita conftantu tu t>..... omnis homo cur- E
rat, fic bom i *!. u« <1 ergo omnia homo
albus currit .< ;■ o . : ugo fallaciam conic-
queniis .

Pr«terea ...tn ablativis abfolute pofitut,
h«be«t reiolvi pc: 01.7; , ttrr ?, per fure, len-
ius ittius . ribs I'tb.is . ni cjricntibua , omni-
prx.au, ôte. p< imr: f -rnri . eft: Dum ifta tria
concurrunt, omnia precata poifunt puniri. Ar-
guere ergo f.c . id.s IT.bus concurrentibus,
omma puuu p. '.turn puniri ; ergo omnia pec-
çaia p i-iit p'....iri m ..:g..cre rquivalenter

Afic: Si ifta tria concurrunt , omnia peccata
ppfiuiu puniri; ergo omnia peccata poffunt-
puniri; et non fequitur , ficut non fequitur.-
Si afinus volat, afinus babetalas; ergo afinus t
habet alas : aut fic ; djirn ifta tna concurrunt, * 1
omnia peccata poflunr punira : *ergo omnia* pecca-
ta poifunt puniri. 8c non iequinar, ficut non
(equitur; Dum fol lucet, dies eft; igitordies
eft. quia tempore noilis, antecedens eft ve-
rum , & confeqaens ialfum ; ita diceretur de
fanfu caufah . Eft vernm quod magis accipio
iflam p.opofitionem ; Omnia peccata, his tri-
bus concurrentibus. polTunt puniri, ut eft c·-
tegorica de temporali vel temperato fub-
jcclo aut conditional· , quam ut eft hypotetl-
ca , cotidittonalis, temporalis aut caufahs; 1-
deo dm confequeotiam faftam per opponen-
tem non valere , nec ex oppofito confequen-
tis, fequitur opponi antecedenter.

Pneteeea dixi. quod tmpoiiabile eft concur-
rere bare omnia tru ad punitipr. m omnium
pcccAtorom coHcfhvc , efb etenim aliquod vel
funt aliqua, ιπ cujus vel quorum punitione
haec tria non poliunt obfervari & loquor not»
de Impoflibili logico, kd dç impoTibili juris,
btc enim m.dtiplex eft impofTibile licut mul-
tiplex potTibde. Ei potbbile logicum , quod
non claudit contradictionem. Eft poftabile phy·
ficum, quod naturaliter non repugnat. Eft pos
fibile metaphyticum , in cujus edentia non ell
repugnantia formarum . Eft poftibile juris , quod
belle fieri poteft. De illo loquendo , dico quod
aliqua font peccata , qur non poliunt puniti
lega humana, iftis tribus fervatis, ut interdum
peccatum principia, aut aherius habentis mul
utqdincm foejam , aut ex quorum prohibitione
turbaretur communitas , ut etiam peccatum ,
quod fufticienter non poteft puniri, &c<

Licet puerilia ego, j*<n provenir rtatis ,
coram graviflimjs patribus narraverim, credo
nihilominus effe alienus ab illo maledîô, quo di-
citur . Maledictus puer cvutnm annorum . β(ele-
mentarius vel abecedarius fenex ' Iliusé^. fer»-
ptum eft : Puer centum annorum morietur .kpec-
cacor centum annorum maiediflus ent ; quia
non proprio motu » fed ab opponente meo de ma-
teria theologica ad fophiftica pulfus. huc dixi '

Ad tertiam arguit fic . Quse peccate lex di-
vina fententiat poenaliter punienda , &c. fi in-
telligat univerfalitcr omnia, qua lex divina
fententiat punienda pxnaliter, illa poteft ho-
mo judex poenabur punire, fecundum dida-
men, ftte. ficut in moralibus prima facie ac-
cipitur, ubi indefinita ut plurimum equiva-
lent univerfalibus, nego majorem: probat il-
lam per diclum meum . Nam probando, quod
lex humana poteft aliquando crimina punire
mortis fupplicio, ex illo Roman. J. *Qui telt*
agunt. digni funi moite. Ci Rom. I). *Quia fa-*
de Dei number efi,* intuit· Ergo quoa Deus
judicat ad mortem* poteft judex licite inter-
ficere. maxime illos, quos lex divina judicat
occidendos : dico quod illud ditfum , fi refe-
ratur ad pnccedentia, eft verum, nec eftuni-
verfalc › nec equivalçt universali. Nam ftatim
anu diflam eft, quod aliqua crimina lex hu-
mana poteft punire licite mortis fupplicio :
aliqua, non omnia< Si umquam logicam au-
divi , non eft apparentia taferrc univerfalc cx
particulari, nec adeo demens fum, quod di-
cere vellem omnia peccata pubbhea lege hu-
mana ede punienda fupplicio mottu. Debuit

etiam

etiam opponens accipere illud illatum- Quos A communit eft illius impecitiva . Nec cootra-
Dwu fodicat ad mortem , poteft judex licite dicunt ut lex divina tliclct, non effe toletan
interficere , fasta modificationem paulo ante dum in politis . At lex humana dictet efle
CHB,rn pofitam : fi juridice convincitur, Ac pace fal- tulerandum . Eft bene verum, quod lex divi-
'4U va. Eft enim moa io doârioa , pofteriora ef- na non tolerat in tua politia fpintuali, fecun-
fis connexa prioribus, & anum per aliud m- dum quam per caritatem quis ad Deum aut
telligi . Quare vero non pofist homo punire proximum ordinatur, aliquod peccatum mor-
omnia, que lex divina prohibet, aut punien- tale : fed lex humana in fua politis corpora-
da docet , di&um eft ante, fcilicet propter li , qua in juftitia, amicitia ß< virtutibus m< -
excellentiam divina legis , & impotentiam ratibus fundatur , tolerat, unJc hec non con-
humana potential & qood divina legi* ho- tradicunt . Si vero quis de illis voiitradido'1!
mo non eft fuffieient exfecutor , fed Deus, At cnuncict , puta quud lex divina io rriaumlt
homo, ut Deus, id eft ut ejus vicarius , m fui ulitTtni fori punit omne mortale , & lex
foro confeientiz. humana in eodem tribunali hoc non facit ,

Ai «partam Ad quartam . Si non omnia peccata, Atc. hoc non arguit contradiflionem legum ex
client poenaliter punienda, lex humana habe Bquo in illarum praereptis, confiliis aut prohi-
ret fideliores exfccutores , Aie. nego conte- bitiombu* non invenitur repugnantia , led fic
quentiam ; hommes enim non funt proprii ne probat, quod una eft imperfecta) iciluct
cxfecutorcs divine legis, fed Deus, aut ejus lex humana refpeclu divine . De homine e-
vicarius : fed funt in parte ejus exiccutores, nim dicitur, quod intelligit, de alino . quod
fecundum quod lex humana & rege* ferviuut non intelligit ; tamen homo At alii.us nullam
Domino in timore ; & ficut homo omftcs ha,bent oppofinonem ad invicem , nec t"le-
tranfgrefliones legi* humane pletfit. fic Deus rantia hujus peccati per legem humanam , ar-
in fuo foro , cujus tribunal erexit in fero guit Deum legem tuam non inftituitfe Upicn-
confcientise, Ac eriget in extremo judicio. Ali- ter. hanc enim confequentiam nemo bene do-
Suandoautcm Ai in hoc fixeulo facit. Tacnen flu» facere debuit. Nam omnis legislator in-
déliter homo exfequttur legem Dei , quia tendens aliquem finem , omnia qux funt ad
quidquid poteft punire, punit ; dum tamen finem ordinare debet fecundum exigentiam n-
bec tria fiepe diâa adfint. Aliter autem pu- bus finis . Fini* vero divina legi» eft aicma
niendo, ipfe legem Dei non exfcqueretur.fed b,atitudi>, cui omne mortale repugnat . i.ce
tranfgrederetur, At effet occafio m.<ioris con- punitum, live fccrctum ideo illa umne mor-
temptus ejus aut tranfgreflionis, fi pacem vio- tale prohibet, non folum minum . led ani
laret, aut non convitfum damnaret. rr.um . *Judiftis ,* inquit Dominus Mauh. t.

Alias vero, qnp adduxit in fua politione, *quia diSum eft antiquis, non* niat< *habetis*
credo fufficienter folvifle, prout audiviftis, pa- *autem duo vobis: Qui vident mulierem ad* <on-
tres optimi.Sicut autem confecutio fua often- *cupiscendam eam, jam mjuketus eft eam m* cor-
fa eft non efle vera , ita corollarium , quod *de fuo* . Fmis autem legis humane eft pax
ex ea trahit , dico non effe verum, cum di- communitatis, ad quam virtutes morales de-
cit ; Lex tolerans 8* permittens impunitam ierviunt; ideo illa prohibet que huic adver-
fimplicem fornicationem vel fimplcx meretri- tantur. illa autem tclcrat. quorum prohibitio
cium , eft iniqua , Ac non divine legis recti- aut punitio illam turbaret. Quia igitur puni-
tudinem At juftitiam imitatur . Nam in hoc tio timplicis meretricii darer occationem , im-
quod lex humana tolerat fioaplex meretri- mo magis ex illa occafio acciperetur ab im-
cium , non ideo probat illud, immo a lege perfcflis adulterandi, unde luibatio non mo-
divina Ac naturali habet quod eft iniquum , dica furgerct, aut alia graviora occulta com-
nempe vaga libido bono proli* adverfa eft . D mittendi, uude Deus magis qua n ex illis ot-
•d cujus educationem Ac inflruilioncm opo. tenderetur , ex quibus omnibus conbfleniia
let virum At feminam infimul diu commorari, politic nen poflet in pace diu manere . tunc

Admieam Ad primam rationem ejus. dum arguit fi-; eft quod non approbat , nec Ludat . lcd tu
^ ^ illncl eft iniquam, quod exprefle legi divine lerat . Nam non omnia poteft rcûificare, ut
γλ feâam obviat tam veteri, qoam novat; fed tolerantia Deus.fcd ad modum regule pi..mbcr dirige-
hujufmodi peccati exprefle obviat legi di- re luo* adlus . ut diclum eft in pofitic.ne.
vinae .· ergo, Acc Relpondeo negando mino- Quod ii quis querat . cur m lege veteri *Cut* ui
rem . Nam fecundum principem Pcripathcti- fornicatio fimplcx fuit prohibita . non folum »*t»n un>
cordm & metaphvfico* 4. Metaphyficæ, con- morali praecepto illo *Non machabens,* fed ju pies fitni-
trarieras eft oppoutio fecundum formam , un- diciali , Deuteronomii ij. A un ent *meiritic* c»uo
^dç ad hoc quod lex humana fit contraria le- *de filiabus Ifrael, nec fcortator de filiu Ifrael·,* ptohiblu .
gi divinae, oporteret quod forma legis huma- Ac modo lege humana non prohibetor , qua St modo le-
DvcUraci· M & forma tegi* divinae repugnarent. Forma judicialia multa mftituit. Rcfpcndi in potitio- gv Wniana
aotem legis eft duplex, una intus, alia fori». ne, quia tunc permittebatur repudiata uxoris. non proh.·
Aμμμι di- Forma intus ác intrinfeca efl crdo ác compo-E propter promtatem illorum dunflimorum Ac tetu:
tnanarr.'i *andati .· forma vero foris Ac extrinfeca rebellium cordium ad occidendum uxores .
m «u pu- eft finis legis , qui cadit primum fub inten- Unde fi tunc fimplcx meretricium fuiflet per-
M* ia "m tiooe legislatori*. Quoad primum dico, quod miffum , fuiflet adhuc fomentum acceptum
qaad iftat form· noo repugnant. Nam non reperte- majoris odn . & exius repudiandi, propter a-
** *** tor, quod lex humana dicat meretricium fim- morem aliens mulieris . Modo talis non efl
> plex efle licitam , quod lex divina dicit illi- duritia , fahem non beet repudiare uxorem
citum . Quoad fecundum, qui eft finis legis. legitimam.
oon eft repugnantia , fed finis legi* humana
eft fob fine legis divina . Bonum namque Illa vero quz dixi de lo, is non privatis,
concordia At unitatis politia ordinatur in bo- fed publicis, non honefli* , fed flerquilinii, de
nam gloria aternz ; turbatio autem boni non incedendo publice Ac I bere per plateas
civitatis, non funt cutuefliones rei vetitae Ld

ANNO OΛBT1 peccarem toieraodum , Jam dixi , quod lex divina illud prohibet k pu»U In feo fero, fit in iUo non tolerat,- tamen lex humana tolerat· Petit ergo ubi hoc lege divina docetur, Peto fibi, ubi lege divina doeetnr, qood tolerantur comedaiion·· , rix· k odia abfeoe profecutione,- tamen lege humana tolerantur, hoc eft non puniamur. Non en|m credo, quod in regno fiso rixa duorum non fe profeqoeoriom, humana lege puniatur. Dicat mihi* u' bi boc docet lex divina , qun potio· dicit: Q«i *injvttir fratri ftto, nui erit judtoe*, Matt. 3. non poterit docere* Ideo ultra ulea qu»* fliones non faciat.

Qood vero dfeitur, Deum fufiejenter providifte ad vitandum tale fiscina· , qui» dedit legem matrimonii, dico qood licet matrimonii facramentnm 6< remedium conveniens,· tamen hatnanus |ndcx frient, quod noo omnes obedium cvangeli· k legi Del , i'ciçns infirmitatem hominum , poenas inftitult fic pnemia, *St* aliqua mala , ltçet minus ma|a , tolerat , ne deteriora contingant,

C:mtr* fur- ,u;" ...rnaiu, Qurtam diriutn ejus eft cnm ait 1 Ucinam curia Roman» , ubi funt tot fornicatione* ad glji| eçcie^M derivatu per exemplum , non fit ill» mulier fornicaria, de qua Apocal. 17. Iftud dirium mihi videtur magma irreverenti·, k ex modica rftimationo fanfln ecclefia C:, prolatum, propinquans diflis Vicleffl, qu) traôa'u idb fecundo de Sermone Domini in moni le cap· i>- non reputat epifcopum Romanum capit omnium epticoporum . Et traâatn)6. vocat eum abominationem dcfolationit In ab· ftraflo, ad denotandum pravitatem fu* malitia dc hoc feper primo loco Matthci »4. Cfon c><frriri> *abotninatnnen defolbtionii fteniem* m feed *fanOn.* Confoture vidertr illud eptfto- l* Arianorom, miffa Julio psp«, ut confeoriret ris fuper eotfdemnacionem Athanafii Alexandrini , Pauli ConftantioopohtSni, Marcelli, AfdepH k Lociam epifcoporum.k fie pacem cum eo k oo<ninanion«m habere fpoodebanti fi nnllet ois oontenrire , minabantur ab ejusD obedreotia recedam, & deinceps nullum com eo fe participiurii habituros Non longe abef fe illud videtur errori Valdenfium putantium quod icca poteft*» ecclefi· collate a Chrifto, eft omnino evacuata propter malitiam pr*- iitorom t k ipfe ecclefia Romana eft tuere* rrix Babylon, apoftatans a fide Chrifti. Hunc exorem fecutus fuit Petras Johannis quidam herencus , ponens quod ecclefia Romana eft camali· fynagoga fatan» . Hunc errorem tenuerat ante enm abbas Joachim, fe nuper infeeptiu eft Johannes ▼ icleff vocans eam abo minationem dsfelationl· . Et qaantom diftat ab diis, dicens; quod efi meretrix illa, qoti dabat bibere foilaroribus epas de vino profh- E lationis fee? Qui vero simet, M eft dubitat, ne fit dia, jam de fua sufeorirate k preeminentia inter ceteraa ecclefia» fidem non habet ; qui» fidea efl habitu· firmus, etiam firtsoon fcieotia ex parte adhxfwnia, etfi 000 ex parte evidenti·, t» habent Thodia· fe Icqaen» te» eju».

Caatra de- ρΓ7*·*ζ?· Conare hot caput ecclefiarum tam viliter deprimente» loquitur beam* Auguftintn ιϋa fi· Qmrftionibsra veteri» 6c novi reftamettti, dictM Ordinem ab Apoftolo Pctro ctaptam, w bant, ordinam fibi fine origine viodicantea,- w hoc ed corpus fine çapiw profitent··! no- ·. de congndf etiam eorem fedeoi cathedram „ peftilenti» appellare ı nee coim Meo impo- „ ne ent. quia fob Dei nomine agunt. Non w ,M»im xeio Dei boc agunt, led fibi rantom * retentes defendere i cum fttemns Chore fit „ ducentos quinquaginta viras per pnsfum- „ pttooem Deo oftsrtmte·, hiatu term abfor- H ptos efle, *Sc* Chiam regem» cum Deo ıiıi- ·. cite obtuliffeti lepra feiffe pcrcuffum.„ Hec ilie . Cyrillus vero exponens illud Petro diéhitq, Matth. *16. pone infen non preuale-Sbni adverfiu* rem , dicit.- Secundum banc » Domini prpmiÆonem ecclefia apoftolic» Pe- „ tri ab ootoi fedtrilfonc fic heretic» dreum- „ ventione immaculata manet fuper omnes „ pmpofitos fi(eplfcopo» , fic feper omnes „ primate» ecdefiaruai fic populorum in fuis m pontificibus, ia fide pleniffima k aoAorita· ·, te- Petri ; fic cum aliqua ecclefin quorumdem errore funt verecundar® , ftabilita in- „ qaaffabiliter ipfa fois regnat, filenttoin Im- „ ponens, fic omnium obturans ora horetico M rum. Et nos neceffirere felutis, non dece- „ pd fuperbia, neque rino fuperbia debriati, „ typum veritatis fic fantfn apoftolic· tradi- „ donis una cum ipfa confitemur fit pnedka- „ mos.» Hrc Cyriljus. Ex quo patet, qood ex Domini inftituliouc ftatus fummi pontificii eft fuper omnes alios prepofitos orbi» terre, fic omnium bureticorum ora 'decreti fui terribilis fulgore contundit . Hoc non eft dtAum de uoivcrftii ecclefia, fed de apoftnlica. Non nego interdum eam. qui dignitate populi profolget, poffo labi In herefim fic alia enormia; tamen non propterea ftatus- fe preeminentl» apoftohee aocioritatis reprobatur, ficut propter Vitia quorumdam rehgioforum aut canonicorom, non eft ftttus ifte vel ille damnandus.

Hanc infnper proemincntiam beatus *Gregories* teftatur regiftri fnl libro *γ.* epift. 36. ad Eulogiam Syracufauum epifeopem , ita dicens: Quis nefeiat fauflam ecciefiam in apofto- >, lorum principis folidltate effe fumatam . qu* firmitatem mentis traxit ex nomine, ur Petrus S petra vocaretur , eri veritatis voce dicitur t *Tibi dabo elavet regm* catorum . Cui -rorfem dicitur . *Tu nlifmmdo converftu venfimo fratnr Mt,* lremque,- *Simon fobmtnu aniat* sm ? *pefce ovet meat.* Itaqtas cum fint multi apoftoli , pro ipforom principatu , ft»l· epoftolorum principis fedes in aufloricato donvalult. „ Hac file. De hujuftnodl preeminentl» fedis apoftolic* fuper alias ecclefia» particulare·, habetor dift. 11. a Gregorio cap. *Tnceprii* . Item ibidem ab Innocentio, *Quit neftiai.* Item dift. 19 >h Agtitbooc P·P«. *oamei . Tmeertt* eidem dlfti. cap. A*tarve*v , a Stephane pepa ¥. 6c cap. feq. Au/h. Ide* dicit Gregorio·, *Sc* poenam trenlgrtflbribu· litorum ftanreentm apponit . Item, Nicolaus papa dicit illos arguendo* aut corripiendos , qui decrura Romanorum pontificum dm ohfervant ; k habetur did. act SS deem·. Rnrfus Aeacleto· feccafer Clementia fed decreto «ii „ Anaclctvt „ firma Jefu Chrifli in fede apeftolita a Do- „ mine confthutua, *St* a fanrio Petro apbftoiorum principe presbyter ordinates, orti^i-

ANNO Otum

CMMnT „ fuit » AnAs Romana fic apuflolica «édifia
’♦** „ aoa ab apeflofls, fed ab fefc Doaüao 61-
„ vauM ao*ro pristarum obtiMk* fient bea-
e„ to htr» apoBsla dirt.· Λ *u ^etnt. fi· n fiftr heu fittM* idjffiWn «dfGaa «Mem.
„ K rsbqna qua ibi babenrur , fic habentur
„ di. «a. feafe„ *κ qua taie rarboram ar-
gnte.qnod aoa capte aedafiam Romanam pro univerfeii ecclefia, fciMest pro illa particulari, qua tenet arcem' omnium aliarum ecclcfiarum. Idem habetur ab eodem it. difl. m *w ar/taamuo , fit fequenti cap. Qeamote . Idem ponit Pelagi» papa . Item , idem Nicoteut papa Mediotenrôtobu* cap. Ornate. Item Gte-B gorius f. lib. regiftri epME ad auguftam Cod· flantiam, qua incipit: Oaunpotens *Dtiu*, ait ;
„ Per omnipotentem Dominum rogo, ne pic-
.. tatia veflne tempora permittatis unius ho-
„ mini* elatione maculari, neque tam perver-
„ ib vocabulo ullum quoquo modo prnbeatis
„ affcnfism . Atque io hac caute nequaquam
„ pietas veflra me dcfpiciat « quia etfi pecca-
„ ta Gregorii tanta fiat, ut pati talia debear,
„ Petri apofloli peccata nulla font, ut nofiri»
„ temporibus ifla pati mereatur. n Patet quomodo fedes spoflolica efl honoranda ; eflo quod papa fit peccator licet Gregorius effet vir Dei; tamen fe tamquam peccatorem computabat, *tt* nihjlominu* fedem Petri honorari C ab imperatrice poflutebat. De hac re codice* feoAorum fit volumen decreti plurima habent, que unio* diei fol ad recitationem oon pateretur.

1.

I—yl»». Γ1 π·,π ?**·. c· * mm- mi *fctA·* ci*.

Profeâo fedem apoitolicam Romanam ecdefiam omnee catholici fetentur primam in omnibus ecclefiis, eamque devote venerantur, »b ipfa *d regione* orbi* fida difrafe *ft · Confeilo ergo, ut de emero opponens meus non ponat os in calum. jodtaum fummi pontificis Deo, am univerfali ecclefie, fin» concilio generals refervet Nam pial. iej. propheta; *CtJtyn teli ihuûeoi St* io pofitioneD eppmuk per beatum Gragprium » quomodo Domtero* voluit pet femetiptan feda examinare magiftrorum, cum non per apoflolo» aut difeipuios, fed per femetipfum as in templo fudit fic mentas nummulariorum evertit

II.

Meminerit quod betlia tangens montem lapidabatur. Exod. 19.

III.

Quomodo David percuta cor fuum , quod prxcsderai oram ctemydte Saul. 1. Rcg. sj. E

IV

Quod Oea arcam inclinatam manu coatings**, percutas efl a Dominor », Reg. 6.

V.

Anu oculo* ponat , quid acciderit Cam, Jui verenda patris deteâa emeris fratribus oendh.

Quid Abfeloo perfeqoenu petram evente,» quomodo tribue fancate ioobadteocte, ingratitudinis fit infidaUtatte ihffbffu* fuit , do qoo x Rofr <«.

VII.

Non fit de generattaw maledicente patri pipe 0c matri ecclefia , no moriatur morte fempiterna.

vin.

Non fit contumax imperio patrf* fol fpiritualte fummi pontificii , ne lapidibus populi damoniorum obruatur. Peut. at.

IX.

Non murmuret contra Moyfen fi duxit Æthtopiffam, hoc efl contra papam fi Deum offendit per peccatum cui fe conjunxit, ne lepra moruli* peccati fuffundatur. Num. 1a. fit s. qurfl. 4. §. *dt* Air, fic j j . qunfl. j. //<* *rptum.*

X.

Non erigatur contra Moyfen , ut Chore, Dathan fic Abtron, de quo Num. »6. ne abtabeat sum terra viventem.

XI.

Non feparetur ab arca ulque ad ultimum veptikbrum.

XII.

Non exeat de fagena Petri, donec venerit ad littus confiammatxxu* In fine fieculi, aut fellem pique ad finem vita

XIII.

Non teperetur ab ovili.

XIV.

Non exeat de aies, fed fit ot columbe, qni fi peccando exierit, ut illa, poenitendo revertatur.

XV.

Noverit quod non calefit pullo* nifi fub alis gallina*.

XVI.

Non eommunicet Gnadat, qua acephala efl

XVIL

Non. Armenia, qua fehifmatica

XVIIL

Non Orientalibus, quia occidit:eis foi.

Sed fenélam Petri fedem vencienar, vmhtam bdEaao candenti fit fpioadeati, ut Chrifli triclinium, tabcrnacalum fsnfeificatum AkiflL

ml,

cr-h ut Rachelem deeoram, Liant faecuodam, A te licite oecidere poteft. Et hoc habetur ead.

11 » Crtxlilt «4H-

Abigail prudentiffimam, ut Petri naviculam, °* ^·R·@4·· · °* °*d* ejus, ut aream ipfius. Nam extra ecclefiam univerfalem non eft fetos, nec ab ecclefia Romana aut fede Petri fe fubducens, falvabitur, nifi pmniteat «Sc convertatur. Nullus igitur de extero fit ei moleftus. etiamfi prolatus in ea profidens fit peccator; quia femper ftigmata Dei portat fenfta fedes apoftolic», k qui hanc regulam fequentur, pax fuper illos k mifericordia·, qui de ea aliter fapuerit, jam de area excuffus, tradetur ut palea igni inextinguibili. Non ergo meretrix ultra appelletur, fed fponfe Chrifti caftiffima. Eunim licet in ecclefia univerfeli multi fint peccatores, fit mali mixti bo-B nis, dum adhuc militat, tamen ipfa propter fenftos in ea exiftentes, propter ordinem bierarchicum, qui fit facer principatus dicitur, k propur infeparabilem afliftentiam fanfli Spiritus, ipfam, ut dicit fidei articulus. vivificantis, fanda dicitur, immaculata, caftiffima, immo virgo, de qua illud apoftoli merito poteft intelligi a. Corinth. 11. dum ait. Afnru- *lar vos Dei amulanone, defpondi entm vos uni vire vtr^inem cuftom exhibere Chnfio.*

Quoniam autem in ecclefia Romana, eam fumendo pro congregatione pape k cardinalium, univcrfelis ecclefia tamquam in arce rerrxfentatur, ipfa dicitur fantta, etiamfi papa ut peccator fit plure* cardinales, licet fic ca-C pta poffet deficere, Sed fi p«r ecclefiam Romanam univerfaliter ecclefia, qus eft congregatio omnium fidelium vel concilium generale rit^fit legitime congregatum intelligatur, uriquç illa errare in fide non poteft, dc qua credo effe intelligenda decreta, fi qus fint, dicentia quod ecclefia Romana nulla hrrefis labe maculata eft umqutm nec potuit inquinari.

: ntutndi-

Quintum diflum replicantis fuit de pace, circa illud quod dixeram, crimina publica effe punienda, fi fieri poffit, felva pace; quod dum offendam folqtiones foas,datas meis rtfponfionibus, non effe fufficientes, impugnabo.

unpugnatio in wjuenti- but, 'parrbit Sfituin <b- Aj ·› repli

Unde tranfeo ad fextnm, ubi dicit; quod leges non debeot inferre facinorofis fic pecca-D toribus fuppheium mortis, quamvis adduxerim audloriiates facri canonis fit fandorum, quibus, ut docebo, non fufficienter refpondit, fit rationes Alexandri, quamvis folutiones nec audivi nec legi in fuis ditiis, ut non putet quis partem meam debiliter effe fundatam. Ultra premiffa difla fandiorum, nonnulla in medium proferam.

AaAwitM*. quod lego «not iafem morris.

Primo occurrit illud Gregorii de quo 2). quaff. v *Reos [anguinis.* Ubi poft multa fubdit Prohibetur illo prwcepto quifque fua 0 auctoritate in necem alicujus armari, non „ legis imperio reos morti tradere. Qui enim „ publica poteftate fun&us, ipfius legis im- „ pario malos punit, nec illius pneccpsi, fci- E 0 licet: *Non occides,* tranfgreffor, nec a cœ „ lefti patria alienus habetur.

Item Attguftinus ad Publicolam ait ' „ De „ occidendis hominibus, ne ab eis quifipatn 0 occidatur, non mihi placet coofibum, nifi 0 forte miles fit, aut publics funfeiooe tenca- 0 tur, ut non pro fe boc faciat, fed pro a- 0 lito, vel pro civitate, ubi ipfe eft, accepta „ legitima poteftate. ., Ecce quod Gregorius dicit imperio legis effe tradendos morti reos; & Augufttnus, quod fungens publica poteftaAmpliasAugnflinus i. de civitate alt-„Mi- „ les cum obediens poteftati, fub qua legiti- „ me conftitutus eft, hominem occidit, nul- M la civitatis fua lege retis homicidii efl:im- w mo nifi fecerit, reos imperii deferti atque 0 contemti cft. Paulo pofl infert: Itaque un- 0 dc punietur, fi fecerit injuffas, inde punie· 0 tor, fi non fecerit juflua.,, Ex quo arguit, quod habens poteflatem exercendi legem, peccat, nifi reum mortis occidat.

AMNO CHAISTI

Prmerea Hieronymus fuper Jcremiam, & habetur a), quafi. 5. n Regum ait deliberа- 0 tient, vi oppreffbrum peregrinorum, pu- „ pillorum fit viduarum ne patiamini quidem „ ut veftra conniventia eveniat cos ab alite „ cootriftarii & fanguinem innocentem ne ef- „ fundatis in loco ifto. Homicidas enim & „ facrilegos, kc. non patiemini vivere. Si, „ inquit hoc feceritis, o reges Juda, tenebi- „ tis prifiinam poteftatem. Rurfus idem fuper „ Ifaiam ait, & habetur ead. quaft. cap..., „ Non efi crudelis qui crudeles jugulat: fed „ crudelis ideo vocatur, quia crudehs patien- „ tibus effe videtur. Nini latro fufpcnfus pa- „ tibulo, crudelem judicem putat. Cap..te- „ quenti ait idem: Qui malos percutit in eo „ quod mali funt, & habet vafa interfefliо- „ nis, id eft poteftatem ut occidat peflimos, minifler eft Domini. Item, idem ait fuper „ Jeremiam: Homicidas k facrikg. k vene- „ narios punire non efi effufio fanguinis, fed M legum minifierium. „

Porro Cyprianos martyr, k ead. q. c.... *<£ aufteris* ia aaa *de dvitatibtts htis, quas Dominât Dtus tuus dabit tibi, inhabitare illic dicentet* t *eanuu* 6* *ferviamtts diis alienis, quos non nofir, interficiens necabit omnes qui funt m civitate cade gladii,* d* *incendens civitatem* igm, d- *ent fine habitaculo in sternum*. H*c funt verba facras feriptura Deut. 13. poft qua, paucis interpofitis, ait Cyprianus. „ Quod fi „ ante adventum Chrifti circa Deum colen- „ dum k idola fperaenda hrc prreepta fervata funt 1 quanto magis pofl adventum „ Chrifti, circa Deum colendum fervanda funt, „ quando ille veniens, non folum verbis nos „ hortatus fit, fed etiam faâis. Rurfus idem „ in 9. genere abufionis, ut habetur 23. q. 5. „ *Rex* ait.- Rex debet furta cohibere, adul- „ teria punire, impios dc terra perdere, pa· 0 tricidas & perjuro» non finere vivere, filios „ non finere impie agere. Et circa hoc quod „ dicit de perjuris habet glofla t Intelligas de 0 perjuris io caufe criminali, qui fcilicet fe- „ runt in ea falfum tcftimonium. Tales enim „ merentor mortem. M

Item Augaftinus cap. fequentl, βi originaliter de libero arbitrio lib. 1. dicit1 M Si homicidium efl hominem occidere t poffunt „ tamen alii alium occidere aliquando fine m peccato. Nam & miles hoftem, fit judex M vel minifter ejus nocentem, fit cui farm „ invito atque imprudenti telum de man· „ fugerit, non mihi videssusr peccare asm „ hominem occidunt; fed nec etiam ifti bo- „ micidm appellari folent. Et hoc coofooat „ huic quod ia pofitione allegatum fait ab M Auguftino in quafflonibus Levitid, k boe w fubfequehtcr ponitur1 Tum hqaso jufte oe> „ ciditur. Lex enim occidit, non tu. M

Qp AoplhM Vrbouus fecundus fe habetur ead.Am«n aHU nocebit . Career autem perpetuus

Interfeâoribus, pro-
„ ut in ordine Romana ecclefia didictftl. fe-
„ eundum intentionem modum congrua fetif-
„ feâioeis injuape. Non enim eoe homicidas
w arbitramur, quos adverfas çxçommuniçatee.-
- gfrdà InteriiaeariB, hsreticos; xelo catbo-
„ lies mitris ecclefia ardentes aliquos eo»
m trucjdafie contlagerit ; ne tamen cjufdem
« matris difciplina deferatur, fecundum reno-
„ rem, quem diximus, poenitentiam eis indi-
„ alto congruentem. qua divina (implicitatis
« oculos adverfum fe complacare valeant, fi B
„ forte quid duplicati- pro bumana fragilita-
„ te in eodem flagitio incurrerint ; „ videtis
quod licet hwreticos pana mortis punire, etfi
folo solo domus Dei hoc fieret, nullum effe
peccatum, dc hoc fup.... dico ab co qui pu-
blica fungitur poteft»te: tamen quia plerum-
que humana fragilitas in hoc aliquam paifio-
petn inordinatam admittit, mandat talibus a-
liquam panitentiam injungi , non pro nece
Ipia , fed pro inordinatione voluntatis perfe-
_pe admixta, aut odii, aut irn , aut alterius
alicujus caece afiëâionis.

Denique Auguftinus ad Bonifadum 2. quell,
cap. (Mr erema-, dicit poll narrationem quod
domus David pacem habere non potuit, nifi C
extinâo Abfaloo. „ Si ergo viri fenôi & pu-
,. blic* pottftatca bella gerentes non fuerunt
„ tranlgrcflbres Illius mandati ; *Non occidet,*
quamvis quoique flagipofoa digna morte pa-
π nlpcnt ; fi miles poteftati fus obedient, non
h eft reus hooücidi», fi imperio ejus quemli-
'« ta ftagitiofnm interfecerit t fi homicidas fit
M venenarios punire, non eft efiufio fanguinis,
„ fed legum minifterium. Si pax ecclcfiw mce-
„ ftidam confriatur perditorum ; fi illi telo
M catholics matris ecciefis accenfi , excom-
„ manicatos interficiunt, homicide non judi-
„ cantor *i* patet quod malos non folum fla-
„ gallari, fed fit interfici licet. Ex quo ma-
A.nifeftom eft. quod non folum licet malos D
n fiageftare, fed juftitiw auAoritate interficere. M
fti judicem fiecularem occidere reum non
Item, çur figna ultimi fupplicii, cruces, pa-
tiboÜ , ferôu At fimilia in patulo relinqui-
mus? Aut ergo licet i aut fi non licet, depo-
nite, milites St judices populorum, deponite
mortis torcuferia, auferte hinc de terra bene-
dglnm lignum, ia quo fit juftitia . Quod fi
hoc fecere iniquum eft . coafequens eft ibi
reos licite poffe ad mortem torqueri; indubi-
tanter «firmo quod ipforum tormentorum a-
vuifio Incentivum prabet perataximum delin-
quendi.

Mamiad Jam rationibus arguo; leges humane fie de-
«fem.fe«ms.]wat proli<jere eonûftentiir reipublicw, ut im E
ta pofltt later Improbos innocentia conferve-
ri . Sed multi fient odeo conftrifH peccatis,
at nullam poenam timeant . Ergo ales, de
quibas aoa fperatnr ut refipilcant a malis, ul-
timo fisat fuppbdo feriendi, alloquia propter
minimam aliam pensam illaam a conturbatio-
ae jnftosvm non eoaqotefcear. ficut ergo tam-
quam uaembrum putridum, dt de corpore po-
litis debeat refecari . Si diem: providebitur
per exibam eat perpetuum carcerem.- Refpoo-
deo, non per exilium ; quia etfi hic non; ta-
eft peuea mortis . Et fi non in prompso, ta- *
meo ia nectffaria fequela , fi animus judicis
non Sedatur t quia tamen compertum eft pte- CHRny*
res ex talibus prece sut pretio libertati do- '4"
nari , non eft fecurum fe fufficiens remediem
pourra lateo* malo* iocorrigibilirer «(limatio-
ne humans.

Amplius fic arguo t Lex talionis, etfi non
quia judiciale veteris legis , locum modo ha-
beat , tamen tenet quoad hoc, quod poena
nqoarj debet cuipn , modo poffibili homini ;
igitur auferens alteri injufte vitam , ac per
boc homicida, debet jofte perdere et vitam
Nam fi aliqua minori pana puniretur , non
fieret adaquatio pons & culpa , non ferva-
retur juftitia diftributiva, nec fic dicendo, ni-
mium fuccendo ollam , de qua in prefatione
pofinonis mea locutus fum , quia omnis vir-
tus in medio eft quoad nos: licet aliquando
medium rei interdum excedere videatur . ut
eft in aâu fortitudinis, in quo frrtir-poft e-
leélionem , in exeeutione debet affumere fu-
rorem , ficut de Heflore narrat Anft. quod
languis exibat per nares , fcilicet ex furenti
animofitate; k licet talis ad exceffum verge-
re videatur , umes non fic eft , led eft in
medio , ut oportet , quando oportet, cum
quibus oportet circnmftantiie . Sic opera nir-
gnanimitatis St magnificentia apparent exce-
dere medium, fed non excedunt, cum fiant
ut reda ratio judicat Ira in propofito. occi-
dere hominem reum, juxta formam legis,fer-
vato ordine jnris & pace falva boni commu-
nis , eft vlrtuofum, fe medium, cujus extre-
me funt per exceffum, occidere quando non
oportet, vel quem non oportet, vel quomo-
do non oportet, At cum qoibos non oportet
circumftantiis ; & per defeflum, non occide-
re quando,quomodo Ac qualiter oportet.Non
ergo dcfifto in hoc fundere aquam moderatio-
nis in punitione peccatorum .

Ad rationes contra diâa illa fe pro fuo fa-Kspouioad
ftas, ad iftam contra diftinftionem Augaftiei «ad**»- «<'·
de flagitiofie dc facinorons , dico quod hanc
diftinfhonem facit Auguftinus , verum eft;
quod aliquando unum pro reliquo accipit, ut
patet in cap. *Quis etenim*, nuper allegato. in
quo flagitioibs dicit digna morte puniendos ,
In lib. de decem chordis vocat illos facino-
rofos ; hoc tamen femper eft verum , quod
aliis nocentes lege puniuntur.

Cum allegat Scotum, i$. di. *quarti fui,* u-
bi dicit, quod adulterium majus eft peccatum
quam furtum, & magis debet puniri . Dico
quod fi Sconse contradiceret Auguftino, non
reciperem eum . per regulam a magiftro Jo.
de Ragufio pofitam, Ac a magiftro de Roka-
fima adverfus illum allegatam: cum doflores
dofloribus cootrariantur , recipiendi funt an-
tlquiores fe majoris auâoritatis junioribus *
minoribus . Sed dico quod non contradicit.
Nam non arguit quod fertum . quod utique
uncet , non puniatur t fed arguit quod non
debet in lege nova puniri poena mortis, quia
magis videtur poena mortis , data in veteri
lege, fi qua effet contra forem fimpiicem, re-
vocata per mifericordiatn evangelieam , quam
pastu contra adulterium, quam dicit revoca-
tam ibi; *Mulier, nemo te condemnavit, nec e*
Ste condemnato, xmde, noli amphus peccare.
em tamen doûor tacet contra meum oppo-

nen-

C"**"1* 4,1

aut Deus specialiter ad perfoeam expreia jufFione. Dico tamen de fimo,, quod pto eo lex humana poteft jefte poenam aortic indigere pro quantitate fa qualitate» criminis fa aliis debitis ctrcumftanüis, cum fit reipubBc—turbativum, fa inferiorum poteftatum valde oppreftlvum . Henrietta enim de Gandavo it ^quodlibet qunftion· qua qurrit: Utrum ia faga nova liceat occidere quemquam pro folo farto ; dicit in fubftantia, quod caufa occidendi unum habet, ex parte fi»Ai, quia vergit in pmjudicium Dei aut proximi; alterum ex parte occidendi , quia incorrigibilis apparet, Ultra «it, quod furtum das canfam occidendi B ex parte farti, quia eft contra legem naturo & partum humanas focietatis, ficut dicit Tullius 3. lib. de Officiis . Ex parte occidendi furtum dat caufarn , aut ex magnitudine rei furaix, aait ex affiduitate furandi.. Dicit ultra. quad lex nova nullam bujuftnodi poenam mortis infligit, fed in hoc legi natur·, infligendae» relinquit, ut crudelitas non ei imputetur, fed legi naturz. Et in hoc lex natnrq eft majoris juAitie , quam lex Moyfi . Nam' lege veteri dirtante pceoatn talionis, lex nature dirtavit Achor lapidari. Haec ex illo. Et in hoc fundatur > legem humanam pro furto poenam mortis indicere , quod 1ex natui·, de qua illa radicatur, hoc dirtat . Ratio autem C cur furto major poena taxetur quam adulterio eft, nam pesna eft poena fa medicina, fa pana culpa preterit-** medicina, refpertu futura, ne fiat. &. ficut Thomas dicit,fecunda facund· quaft. 108. ait. 4, in ponit. Licet in ce quod pana debeat edseqnari pro porte culpa, non tamen femper in eo quod medicina. Aliquando enim propter pravitatem ad unum vitium major poena, ut eft medicina, iafligitur, licet ille minus peccaverit, quam alteri, ubi eft minor pravitas, fa qui magis peccavit, ut adolefcente fa fene idem peccatum carnis in fpecic committent ibus, licet gravius fcnex peccet quim juvenis, quoniam, terte Seneca, juvenis luxuriolus peccat, fcnex infaniiti tamen D juveni major poena imponitur, eo qood magis piotius , & ctjinino indiget majori retinaculo . Sic in propofito proniores videntur homines ad capiendum aliena , quod fit in furto,quam ad adulterium: ideo licet fartum fit minus peccatum quam adulterium, gravior pro eo pana determinata eft. Cupiditas enim omnium corda etiam fenum occupet fa lacerat , Jer. 6. *Omnee avaritia /udent'e minimo ufque ad maximum,* .fa e *pevpdafa ufque ad fucerdatem , cunQt faciunt dolum.*

Cur furto mifor potu

ft humana q«im adolICtlO .

SICUed*^A* CootraMtu-c°m tuner advtriaru .

Dft«nfo quod dirta replicantis , in quibus *°* n°n confentio, non funt vera, quod f°'! primum principale hujus puorti , reftat oftendere, quod rationes meas non folvit.

Pnmuw corotlar.um

Ad primam aurtoritatem Auguftini lib. de Ordine , &c. dicit › quod non eft verifimiie, quod Auguftinus tale tantum factus vellet

nn evatra

/eri, quod fait a Domino efle prohibitum,& in hoc verum dicit opponens mcusffi loquatur de tolerantia, in hoc non eft Collinendus, quia nec hoc fundat in feriptura facra,temanifefte prneepto Dei contradicit . Iftod non videtur verum eft mirabile ; fic Auguftioum palam negare & dicere , qood dUum fuum non fundetur in firriptura facra ,· immo pratM· maori· «edivi fic wegari B. Aegafitarai, aifi fan· ®bi funm dirtum Ipfa rctraflfaeis, Lagmur liber BmraAatiooum, Iliad d· toteraniia merctricaai non rcperitur rerrartafna. Qood mlmm· pramepco Dai in leg· non hoc contradicit Bbenter aodirem . Domines pnecepit xiaaeia cum tritico cefarvari ufa·· ad metem judicii. Nec fafficit dicor·; Prohibitio «A. dot» malit fent occulti . Bone enim concedo, fi fiut occulti, non funt per punitio» nem* judiciariam puniendi, fa hoc «tiam dicit B. Hieronymo· per me fa per meum op ponentem alkgacus fed etiam obi jam funt notl, fi imminet in cotum extirpation* peri» culum ,tradiearionia bono*yuntunc mali funt fineodi t fa hoc etiam ex textu patçt . Nam difcipuli dixerunt patriftmiliae: JVenae faemn *feme» femine/i* i· «gm, d* turde Werrqeaie? Jam ergo difaeroebant steania ibi effe Eft ergo general· quod mali font refervandi cuna bonis «x illo prnccptouDominii *Sinite,* quandocumque in eorum punitione imminet peri, culum cvulfionis bonorum , ndn in favorem riaanio, fed tritici.

ANNO CHBtrn

idem in fimilitudine de figena , de dec«m virginibus, quinque prudentibus , At quinque fatuis, in nuptiis, a<h quas Deus jubet compellere intrare quofeumque Inventos per fidei facramentum, bonos fit malos.Ipfemct opponens «lib» allegat pro fe Scolum in 15. difl. 4. ubi dicit Scotus. Preceptum in lege veteri de punitione adulterii revocatum in nova. *Nemo te condemnavit, nec ego te londemnaboj vade* . Quod fi adulterium in lege nova verbo Domini relaxatum eft quoad poenam, hoc efi , non eft punitum, quomodo vuis opponens, fimplex meretricium lege nova effe puniendum per hominem ? Concordet hzc duo dlrta , fa ofteadat ubi Dominus hoc fimplex meretricium pmcipit his puniri per hominem aut apoftolica dertriaa? Szpe habemus, quod fornicatores regnum Dei non poflidebont: fed hoc arguit , quod eft prohibita ifta fornicatio. qood eft peccatum mortale, quo excludentur tales a regno coelorum, non ab*ecclefia militante ;—quod a Deo puniemur in finali judicio , non probat quod ab homine «ut quod, hic Deus omne· talea puniat . Magna enim eft differentia facienda inter prohibitionem & punitionem . Item, attente in punitione eoofiderandum eft, an dicat feriptura quando pu* nitlo fiet , an hic , an cum in finali judicio Dominus cnm ventilabro fepmbit granum a palea , triticum a aixatda. Nec ex tolerantia bojas peccati arguitur , quod ecclefia injeftc malefico· convirtos excommunicat Excommunicat enim ecclefia militans non pro ifto peccato , fed pro illis qus aut turbant ecclefiam, aut bonum commun·, aut pro mortalibus,eKtiam a quibus facile eft multitudinem abftinera, ut in pofitiona circa tertiam propofitionem primi punrti diâum fait.

Nota.

Ad illam d« toleranda Jodeorum dixit,Q·"**-fa» quod ad litteram intelligitur dC inimicis David, non de Jadeis; fa ultra, facundum Sootum, quod non funt permittendi libero raalc ager·,fac. Dico, quod eft bene verum, quod fi nocerent Chriftianls follicitando ad infidelitatem vel herefes, aut malos more·, non funtpermittendi*, fed dico* allas funt permittendi vivere; fa ad hoc beatus Thomas awâoriu-

t'aof* **·

tem

t·· alleeavit ; allegavi etiam tune aoflorita-A cap. 8c de affumpimne principatui in populo

ANNO CHXOT1 «4M-

'imn Pafchafii pape , allego .modo decretum concilii Toletani tertii , de quo habetur di. 4V de Judais, ubi fic dicitur: „ De Judeis „ prodpit fanlla fynodus nemini delpceps ad », erodendum vim inferre. Cui enim vult Deus „ miferetur, At quem vult indurat. Non e- „ nim tales inviti felvandi funt, fed volentes, „ ut integre fit forma juftitie „ Nec ideo re- ferventor folum propter fhfelum qui ex eo- rum converfiooe venturus eft ecclefi» , fed propter caufas diûes in pofitione. Quid fi te- ftimoaium fidei habemus ab hoftibus,8c quod in figura repnsfenutur nobis quod credimus? praterea addo nunc, quod eis Dominica paf Conis recens memoria vigoratur. Dicit etiam B magifter Nicolaus de Lyra , quod ifte textus intelligatur de Judais ; tamen in fine dicit, quod allegorice exponitur de Chrifto per Da- vid figurato, & de Judais, qui illum in fe- pulcro' fecerunt cuftodiri, qui pro pcena fue- runt per Romanos captivati & per orbem di- sserti , At tamen ad veiperam hujus mundi convertentur ad Chriftum. Glolia ordinaria di- cit, credo quod accipit ab Auguftino : Hoc fpecialiter de Judais poteft accipi . Praterea ne Judal funditus pereant , difperfi quidam funt, ut ad converfiouera provocentur. Vult ut ecclefia ab inimicis teftimonia vera legis habeat, ideo pro eis orat dicens; Ne occidas cos qui me occidunt ; fed maneat gens Ju-CSi darorum cum figno circumcifionis fabbati & phafe, ut Cain fignum habuit, ut cum nemo occideret; At ita gens illa habens fignum fu- um non eft occifa,quia nceffaria eft creden- tibus ; Ac in ipfis pracifi* oftenditut, qua fit mifcricordia in fervis . Ideo, ne occidas, nc quando populi, etfi non modo, oblivifcantur mei, fi non fins telles legis Ac mortis.Ne oc- cidas, fed d*fperge per omnes gentes , illos fcilicet Judeos , qui portant nobis codices. Hac ex glofla ordinaria, ex qua patet, quod textus allegatus intelligatur fecundum allego- riam dc Judais, Ac quod funt tolerandi.

Cu Jafci pemittoa- tue TiTei».

Omtrsaefo- tmiaei.

Ad aliam de ufuris, quia de repudio pre- tii dicit, quod hoc foit, quia populus ille e-Dnifi rat dura cervicis, &c. argu; fi propter du- ritiam populi aliqua mala Dominus in lege veteri dimifit inulta,& hoc ad vitandum ma- jus malum, cum hoc ratio diflet; cur modo idem homo non faciet , cum hoc didamen fit morale ' Fateor legem novam efle perfe- riorem lege veteri multis modis, 8« quod o- mnia poblica mortalia prohibet & judicat pu- niri correptione fraterna & aufloritate judicii, fed hoc in fuo tribunali, & per fuum exeeutorem.

Tribunal autem divine legis eft forus cen- ttibmdi Det(cienti-, At ultimum judicium; executor divi- ne legis.Deus eft, aut angeli, aut homo ut Deus, id eft Dei vicarius Etiam per fimili- todinem in confcientia cujuslibet poenitentia £ aliquo modo judicium divine legis erigitur, dum Ibi reperiuntur accufetor, telles, judex 8t tortori licet proprie'non eft ibi judicium, quia ejufiicm ad fcipftm non eft iuftitia, n*fi metapho- rice, juxta doTrinam Artitote!i» v Ethicorum.

CmmmmU· Ad illam deMoyfe, percutiente Ægyptium, contradicit «m de Lyra , quod Moyfes non peccavit, Ace. Expreffe Auguftinu* dicit,quod

di patet , quod nondum acceperat ducatum populi. Nam de occifione Egyptii agitur 3.

ANNO CHRISTI

Moyfi in terram Median. *P<fi multum vero tempons muriuns efi rex Ægypti , <£· ingemi- fcentes filii Jfruel vociferati funt , afcenditque Clamor* rorem *ad Deum , &c.* ut ibi , At in principio tertii capit, quomodo Moyfes afecn- dit ad rubum , quem vidit ardere, fed non comburi, & ibi Dominus de illo locutus, de- dit fibi ducatum , cum ait I *Kent, mittam te ad Pkaraonem , txc.* Alexander de Halii* in j. dicis cum Auguftino , loquente de Petro At Moyfe contra Fauftum , quod poftquam ille percudit Malchum, 8c ifte Ægyptium , nter- que ad regimen affumptus eft, uterque etiam tunc non detcftabili immanitate, fed emenda- bili animofitate, juftiti» regulam exceflit. u- terque odio improbitatis aliene; ifte fraternz, ille Domiaic».

Cootra aol.T- tiooem da- tam ad ra- tioaew de Jephte

Ad rationem de Jephte, quomodo peccavit. 81 non legitur peccatum fuifle punitum ; ad illam At multas alias auéloritates dicit, quod etfi Dominus aliqua peccata non legatur pu- niviffe, hoc quadam difpenfatione fecit. Non fic aurem homo poteft ; quem neceffe eft fe- qui legem, non interpretari, cum fit ei fub- ditus. Miror de ifta rcfponfione, dicit oppo- nens, quod Deus tflfpenfat, dum non punit, difpenfsre effet indulgere , non effet diffi- cultas, quod non puniendo difpenfaret, N eft indulgeret feu remitteret ; & quod homo ali* quando non punit, eft non quia proprie in- dulgent , fed quia vult majus malum vitare, ideo minus colerat; aut quia lege, junta quatn fen judicium , fcilicet humana , non habet quid pro tali delicio puniat, ideo tolerat,fed hoc eft extenfo nomine de diQxnfatione lo- cutum : Si proprie loquamur, difpenfetio eft ve) juris declaratio , vel juris relaxatio , ut dicunt multi do&ores . Horum differentia, ut ait Godefridus in Fontibus in fuo qoodlibe- to,accipitur ex hoc, quod quedam funt ma- la, quia prohibita, in iftis difpenfetio non eft. re|inqIM|ur. & fic difpenfetio eft jUris re- laxatio. Alia funt prohibita, quia mala ; Ac quia qu» funt hoc modo mala regulariter, in aliquo cafu funt bona,difpenfatio in illis non eft folum amotio prohibitionis , quia adhuc effet res mala illa amota , fed eft determina- tio cafus, in quo id quod regulariter eft ma- lum, non eft in cafu malum, nec propter il- lum feila fuit prohibitio. Et hac difpenfatio eft juris declaratio . Nullo horum modorum Deus difpenfat , cum aliquod peccatum mor- tale non punit; non primo , nam non tollit prohibitionem , fic enim folveret legem , Ac non impleret: contra feipfum, dicentem: *Non veni folvere legem . fed adimplere,* Matth. 5. Non fecundo , quia tunc cum non puniret, ifte aflus , qui eft culpa mortalis regulariter, non effet tunc culpa morulis I At hoc non eft verum. Nam nullus diceret, quod mulier in adulterio deprehenfa, non peccavit morta- liter, quam tamen non punivit . Praterea fi non puniat Deus ex difpenfatione , cum no* ad mHcrcndum inftruat , Luc. fexto I *Cfiote mifencordes, fictu pater vefier cxlefiis mifencors efi,* ad difpeniândum nos docet . Tunc fic. nullus peccat feciens juxta Chrifti doArinam.

Ipfe autem no· docet et indulgeasens & mi*Anire bono·t quia infontem fic juftuv non oc·^)
———fereamur aliorum peccatis.: ergo hoc faciendo eide»,ut dicitur Exod. i). Ab hoc exCtytur,·
fi tolerando malos ut parceretur bonis, feqoeretur majus fiundalum k majus malum, quam puuieudo booos , quia in tali cafu non effet parcendum tritico.

CHRISTI «♦M Λοη Pecca,ntt·· Doce» etiam ad Ephef. 4. benigniratem fic mifericordiam , dum ait: *I/ktt* tatMceei *betùgtù, m^encordei, donunte»* muceat, *ficut* d- *Peut* M *Cbrifie hntvU vobit.* Kt nullus diceret , quod implendo doctrinam apoftolfram peccatum committatur.

cA*w*n **'

Allegat auAoritstem Orfgcnis homil. 31, fuper. Jofue cap. η. ubi dicitor, *Jehe^eum eutem kubitutorem /erufajem* awt *fotetunt delere,* kc. Ifts auctoritas eft pro me k contra aliegantem , quoniam ad manifefta peccata..... Centra ··. AantaRs· ■******. ** """ ·Uegtrem.

Pnecerea totum oppofitum diCli opponentiivus<piodi».dicit Alexander de Hallis . Nam Ipfe oppo«ocuinimineni VII|t q00<j jmjtçmur Deum in puniendo peccata,& non in relaxando,- fie doflor profatui oppofitum dicit manifefle . * Nam , ut ait, Deus non vult imitari a nobis, quoad opera potenti* , nam in hoc Lucifer peccavit. nec quoad opera fapleotie, quia fic B Adam peccavit: fed quoad opera bonitatis. Non autem quoad opera juftitia punitive, nifi ab his qui funguntur publica poteftate; » fed vult quoad opera pietati· *; 6t,* allegat illud: *Efvtt mifericordee,* prius allegatum.*

cfto ergo , quoniam non poffumus ejicere omnes ifto·, qui nos conculcant*, faltem quos poflumus, quorum peccata manifefta funt,ejiciamus; ubi dat lotelligere, quod aliqua funt peccata manifefta, que non poffumua ejicere, fit ita font toleranda , quia dixit; quoniam non poffumus ejicere omnes ifto· qui nos conculcant . Subdit: faltem quos poflumus, &c, Dick autem quod omnia manifefta qu· poffurnea punire, puniamus; fit boc placet mihi , k eft pro didis meis; de occultis concordat mecum, quod multa mala funt mixta bonis in ecclefia militante Dicit confequenter , quod per omnes parabolas allegatas folum arguitur, quod funt mixti mali cum bonis, fil cum malina eft occulta toleratur, quod non videtur omnino concordare cum prima parabola ; nam dicitur quod fervi dixerunt patrifamilias 1 *Nonne bonum femen feminqfii in* Coeuaiok Cugro, k *unde Mei garnit?* Igitur illi diftits- tfeee· da·

De Jephte vero fi facrificavit filiam corporaliter , an non ; k fi peccavit, dicit quod fecundum de'Lyra , funt de hoc opiniones. Efi verum quod de Lyra multa circa boc dicit. tangens propofitam fenientiam fic Uebrsorum . Tamen dicit pro fua fententia. * Sic fecit Jephte fili· fu·, ficut voverat . eam interficiendo & offerendo in holocauflum . Secundum quod dicunt expofitores catholici . Unde dicit Hieronymus quod fuit in- H diferetus in vovendo, fic impius in adimplendo : fecundum ifta ergo non folvitur ratio,quia peccatum ejus fuit mortal· peccatum , St tamen non legitur punitum. Di cit ultra, quod Hebraei dicunt, quod eam non immohvlt « fit molt· ibi ponit, fic ingerens fine judicio fit aflertiooe per modum collationis ; dici poteft quod filia Jephte non facrificata Domino per mortem corporalem , fed potius civilem five fpirituaiem, eo modo quo religiofi dicuntur mundo mortui ; fic diffufe profequitur . Itaque fi. eam occidit, ratio mea currit; fi non, non. v

xerunt inter zizania fit triticum, nec ignotam erat i'lis efle ibi zizania ; tamen illis volentibus ea eradicare diflum eft. *Sinite eu crefcere ufque ud mefem* . Pretera dc nuptiis, ubi congregari font boni fit mali Matth- zs. Erat ibi non habens veflem nuptialem , quem bene dlfccfoebant , k dijudicare poterant non Tubere virthtem caritatis , ficut diftinguitur manifefte habens veflem nuptialem a non habente 1 tamen cmnfit in nuptiis, ufque dum venit rex, quod erit in finali judicio, aut in morte cojualibct . Patet ergo ex hoc, quod aliqui mali etiam publice tolerantur cum bo« nis; verum hoc fit, aut qatq hic non habent Dfuunl judicem, am quia non poffuot convinei de malitia fua. aut quia non effet pax Csl– va, fi punirentur, aut alia rationabili caufis.

tfM pn ,

Ad rationes ex novo teftamento : Ad pra- '•o·*. ™-mam de zizaniis , dicit quod pro hoc non t.one» »umvujt Doejjnm qaod peccata publica non pu- yta, cx um. njanlur , pertinaci* t & habita opportunitate ; fed quod dubia, incerta, ut occultat allegat verba Hieronymi pro hoc. Dico, quod etfi de dubiis prohibeamur judicare , fecundum verba beati Hieronymi per me fic, eum allegata, tamen fic de manifeflis verbum Salvatoris *Sinite,* ficc. inselligirnr , dum puniendo mala, imminet periculum verifimile punitionis bonorum; tunc enim Jocum habet ratio, ficc. toleranda funt zizania, ne forte colligendo illa fimul eradicetur fic triticum Cum enim finis imponat ordinem fic rationem mediis, qu· font ad finem, ex ratione finis futuenda eft ratio eorum qu· funt ad ipfum.E Unde cum Dominus prohibuit colligere zizania proptet hanc finem, ne eradicaretur triticum , ubi idem periculum dc eradicatione tritici repetitur, tunc coflandum eft ab evulfione , Cenfcrvado enim tritici eft finis intentus a patra familias ; fi igitur tant publica mala , fed non poflunt puniri , nifi jufti puniantur cues «is; quia ifti ab illis feparari aut difcerui non ponunt , aut quia adherent eliquo modo illis , fecundam Gregorium, melius eft tolerare malos, quam pu-

Ad illum de ficu dicit, quod fi fint aliqua Coemmle. peccata fpecialiur ttfta hypocrifi, poffent ad ««M» da. tempus tolerari;fed poflet tantum in hypocrifi crefcere, quod poflet ejici k puftiri.H»c ratio non folvit. Nam conflabat tribus annis ficum non habere frudum, tamen tolerabatur: ergo ubi cooftarst aliquem non habere frudum bout operis tribut annis vexeris legis (cripta, fic aliqua pane legis grati·,adhuc aliqua rationabili caufa expedatur k permittitur, fi (altem illo tertio anno, fcilicet tn tempore gratte, frudificct.

Contra folutionem dc peccato Samaritano- O—tia «fe- rum , dixit quod Dominus ideo prohibuit di- **"""""*. fcipulos punire, quia hoc faciebant solo vin- did·. Si Samaritani puniendi erant, dtbebat Dominus infttraere difeipulo· , quomodo corrigerent non zelo vindicte, fed amore Jnftltte. Tamen hoc non fecit, fit manfit peccatum eorum inultum: fit hoc propter duo bona: primo propter meritum difeipulorum, qui habuerunt patientiam ; fecundo propter frudum converfionh Samaritanorum . Boc teftatur Ambrofius in pofitiooe allegatus, dum ait; » Non femper in cos qui peccaverunt eft vin-

* di-

ANNO CHXUT1 •4SI· Cmtiasoto-

ttr dicandum, quia nosmomquam plus prodeft demeatis, tibi ad patientiam,lapio ad cor» regionem.» Denimse Samaritani citius crediderant, a quibus hoc loco ignis arcetur.

Quoniam propter angoftiam temporis non poffum profequi fingula, ad principalia punfta de attero confiderarionem meam convertam. Venio igirur ad refponlionem opponentia, quam fecit de pace falva, ipfe pofuit duplicem pacem, fcilicet Dei At mundi. Primam tripliciter fubdivifit, fcilicet hominis ad Deum, ad fc, & ad proximum; deduxit quod ifta fine virtutibus non ftabilitur, quia habita pace ad Deum, fubfiequitur pax hominis ad fe, Ac ad proximum. De fecunda pace, fcilicet mundi, dixit quod fepe illa eft fufeata Ac fal-B |^x, Arc. Per hoc ad aufloritatcs canonum Ac doliorum, Ac ftatim ad unum per dominum fe expedit.

Circa ifta imprimit dicendum eft opponenti, quod pacem infufficienter divifit in pacem Dei Ac mundi, pacem mundi vocand* eam, 2use in poffeflione temporalium bonorum condit. Cum fecundum Auguftinum 19. dé. Civitate: Pax hominum fit ordinata concordia; fc fecundum Dionyfium 11. cap. de Divinis nominibus, pax fit omnium unitiva Ac confenfus operative. Ideo quot modi funt concordi* aut unionis hominum, tot funt modi pacis; uniuntur enim homines Deo per caritatem i. Corinth. 6. *Qui adhtret Deo unus* ef-C *fattr cum illo ;* fecundum hoc eft pax Dei Uniuntur etiam homines ad invicem per amicitiam, Ac quia illa eft triplex, fcilicet propter honeftum, propter utile, propter deleflabile; illa pax, qu* fuper amicitia propter honeftum fundatur, eft pax virtuoft, alie dun, qua fuper amicitia propter utile & propter deleûabile fundantur, non funt vera paces, fed fida, fufcatse, At interdum dicuntur: pax mundi, fcc. videtur cepilTe opponens, quam pacem non laudant morale·, quia tantum durat quantum amicitia, in qua firmatur; It illa tantum quantum bona utilia aut deieflabilia, Stetim autem illis deficientibus turbatur. Ideo Gregorius dicit·' » Qujeto mari „D m etiam imperitus navem dirigit, turbato au·» tem lempeftatis fiuâibus, etiam nauta peri ritus fe confundit.*i Obmifit ergo opponens meus, pacem virtuofam in amicitia propter virtutem fundatam, At propter bonum honeftum, de qua morales philofophi locuti funt, quam leges humanat pro fine fibi prxfcribunt, per î[uam manet inter homines tranquilla converatio, ex boc quod illi ad virtutes trahuntur. Nam audacia per vim legum reprimitur, fic nocendi facultas cohibetur, ut tandem, qui meto a malo abftinuerint, per confuetudinem voluntarie abftineant. Usec pax quoddam bonum divinum eft, ficut fc bonum commune vel gentis, ut ait Ariftoteles. Differt tamen a E pace Dei, cum inter gentiles moralités viventes reperiri poffit, ubi non eft fides, inter quos tamen non eft pax Dei, qua in canuse firmatur. Quia ibi non ell fides; igitur nec Cerita». Fides enim eft fubftantia fperandarum rerum. Hebr. n. Ifta pax politica fc moralis •d pacem Dei difpouit, quia angelus pacis in fciffhra cordium non habitat. Nam in pace fades eft locus ejus, ait propheta; bina eft quod de ifta pace boni communis multum follidci fuerunt omnes jufti redores, pro-

Apter quam leges ftatum font, pro qua fervanda aliqua mala toleranda a iandis judicantur, ut allegavi in propofilione, non ideo quod nia fit praeponderanda paci ad Deum: fed ideo per illam venitur ad pacem Dei, & illa turbata, fit major offenfa Dei. Si civitas confundatur, nonne lequuntur homicidia, rapina, fecrilcgia, ecclefiarum opprciKones fc alia omnia peccata? Scitum eft quid dicat Seneca io declamationibus*. Multitudo, ait, moli non fervat modum. Igitur fancli & juftiflimi restores politurum, ut pax cemmumutum fervetur *i* toleraverunt aliqua, mala: non quia illa placerent; fed ne dum vindicare fatagerent, tumultu» fieret in populo, & inde majora peccata forgèrent, Ac major Dei offen*fa. Itaque minora tolerantur, ut maior Dei offenfa vitetur. Hec eft caufa cur tantum dc pace falvanda loquitur Auguftinus in pluri* mit paftibus librorum fuorum contra cpiftolam ParmcQiant fc Apoftolus a. Corinth. ta. multitudinem peccantem non minatur corrigere} fed pradifli fuam pro tilt humil.... be luflum; dodorefque concorditer minus agendum cum multitudine affecerant, quam cum perfona privata. Non autem propter pacem illam, que eft in bonorum fortuna pacifka poffeflione aflt delegationum perituraruni tranquillo ufu.* quoniam ifta fallax eft nec duratura ; magis etiam interdum vere paci cum Deo nociva, qnam ad illam protnotiva. Putavit forte meus opponens, eodem modo effe regendum hominem folitarium Ac politicum, quod fieri non poteft. Qui enim folitanam vitam ducunt, non fubjiciuntur legibus prmcipum, fed funt liberi ab illis 2. Corinth. 3. *Ubi fpintus Domini, ibi libertas :* Vnde illis non funt neceffari* virtutes politic*; fed fufficiunt theologies Ac infufie.Qui vero politice vivunt, ad bene vivendum virtutibus Ac legibus neceffario indigent. Primis fiifficit pax Dei, fecundis neeeffaria eft pax politica.Quoniam eutem naturale eft homini in focietate vivere, quod loquela, qu* eft propria homini, declarat, per quam unus alteri tuos cogitatus exprimit, dicente beato Auguftmo, in Enchiridio; « Etenim propterea verba infli·· tuta funt, ut eis quifque in alterius noti·· tiam cogitationes fuas proferat; » opoituit fundari politias, provincias Ac regna in quibus human* indigenti* fubvenitur, quod in folitudine fieri non poterat: ideo lapiens ait Ecclefiaftes 4. *Afeitus eft effe duos quam unum ; habent enim emolumentum mutua focietatis.* Quemadmodum in rebus naturalibus funt duplices proprietates; quasdam fcqucntes materiam, quadam formam; fc ille, qu* mate* tiam fcquuntur, funt imperfeflionis; qu* vero formam, perfection»·' fic in homine, morule fequitur materiam, fcilicet quia compofitus eft ex contrariis; rationale animam. Et in artificialibus, in cultello, quod poffit contrahere rubiginctn, infequitur materiam ejus, fcilicet fenum, Quod vero poffit fcindere, quod perfeflionis eft, formai* attinet. Siceft in politia, in ea homines pro magna parte imperfedi, font materia: fed ordo civium ad fuum primum, Ac ad invicem, eft forma; ex prima pullulant multa mala, ex fecunda bona. Nam ea parte bonum commune eft quid optimum Ac divinum. Unde Gtm. 1. cum dicium effet dc quolibet, *quod effet bonum i* de

ANNO CH<irrI 4,J

omnibus dtâum cft, quod eranr *valde hona.* Valle igitur efle politias fine pécaris, cft vdle efle politiam ex alio quam ew hominibos; ficut velle habere cultellum , qui non pofist robiginari, eft velle habere cultellum non de ferro . Velle autem homines omnes efle folitarios , eft vello contra eoram naturam, & tollere de rebus majus bonnm. Unde putando evitare illo modo mortalia peccata publica, inciditor in majus malum, quam eft illud quod viatur, quia natura humana denaturatur ideo neceffe cft m fi bene vivat, fit melior homine;& fi male, pejor bcftia^ Bc quoniam arbitrium hominis cft valde volubile Bc fragile, non eft bonnm imperfefito» folitariam ducere vitatn; quia cum impugnantur a *cat-*B ne, a diabolo, non habent auxiliatorem hominem, ideo pericolofiflime cadunt. E contra In communitate viventes habent adjutorium hominum , ideo firmius fta.it . Proverb. 18. *Frater qui juvatur a faire civitas firma.* Non ergo immerito fan€h & doflores habuerant de pace boni communis & ecciefia tantam curam, ut fonant eorum auOoritates. Unde fi opponens ad illis voluit refpoodere ad unum *per Dominum,* debuit dicere amen, hoc eft quod funt vera <St concludunt. Nec erat dicendum, quod tanti dolores refpexiflent magis pacem politicam temporalem quam fpiritualem , intelligendo per pacem politicam temporalem illam qur m fruition:, aut magis proprie, u-C fu temporalium bonorum fundatur, quam ipfe dicit efle incertam, nec veram pacem, etiam ab hoflibu» fecuritatem allaturam , fed magis fraudulentam, illufivam , Bc fepe criminibus involutam. Abût enim quod illi fanfli pro tali pace dixiflent toleranda efle aliqua mala publica monalia; fed hoc dixeram, pro ilh pace politica, que fundatur in virtute Bc amicitia propter honeftom , etiam loquendo moraliter. Non tamen plus ad illam quam ad pacem Dei in cantate fundatam afpexerunt; immo minus id illam oculum verterunt , ut veniretur ad illam veram pacem.qur eft Dei; quia per illius turbationem turbatur & illa pax l>ei; Bc hoc de toto primo punflo principali. D

Quantum »d fecundum punftnm principa-k, ofteodere propono falfitatem fex ditiorum opponent* .

zA»' ptuni d><L Contra pnmam atp. Idmun? sued uni'· dotn & et- dnuuici «00 (*m*rant sub|«i> d« num .

Primum ditium ejus eft & prima fuppofitio; la primordio fidei Chnftianr vixerunt Lac<r<jotei ac clericorum omne collegium , fab principum foculi ooaâiva jurifdiâiooe, ufque a<? tempora Conflamini primi . Romanorum imperatoris . 9i intelligere vellet, quod hrc fotyetlio clericorum fub poteftate frculari , non erat de jure Bc juflitia ; fed de fatlo aut injuriofa violentia tempora primitive ccclcfir, in quo fanfli martyriubxntnr Bc opprimebantur , nec poterat ecciefia tuae rcfiftere tyrannidi illorum principum; hoc concederem: fed E modicum proficeret opponenti, etenim fuper hoc fie inrelleâo, male fundata dUla fequeotia. Sed fi intelligu, quod hsc lubja^lio clericorum erat jufta , ficut videtor fentire ex decurio fuo. dico hoc non pofle efle verum; quod patet. Primo fie, quatuor foerant principales orbis monarchia, ut habet beatus Auguftinus in libro de Civitate Del, 8» chroniae authentica* teftaotur.' Prima fuit apud Af(yrios inchoata per Ninum filium Beli , per quam publice idola font inventa nomine pa-

Atria fui, nt Magifter dicit in hiftoriia , licet aliqui de nimio fodant diflicukatem ; Bc doravit regnum Aflyrioeum mille ducent»» quadraginta anni» , fecundum eumdem Augnftinam libro 4. da Civitate Dei. Secunda monarchia tranfiit ad Judaee & Petfa» tempore Darii ftt Cyri St aliorum regum , ut patet in Daniele. Tertia fuit apud Graces & JEgyptio», que tempore Alexandri Macedonis floruit, ut apparet ir. Machabooram t. Quarta fuit apud Romanos. Quatuor ifta regna vel imperia defignata font in vifione Nabochodonofor regit, dum vidit ftaraam auream, ut patet per expolitionem Daniells in a. cap. confequenter ibi dicitur : *A/ ifia quatuor regna fufdtahit* ***ft regnum*** caeli , *quod* non *dtjipahitur , fi· regnum ejus populo alteri non tradetur . Comminuet autem tÿ· comfumet omnia regna hac, 6> ipfum fiahu in atermtm .* Illud autem regnum eft regnum Chrifti, defignati per lapidem abfcifum de monte fine manibus , quia conceptus ex Virgine fine opere viri, qui comminuit teftam , ferrum & es, argentum flt auram « quia omnes monarchia» regnum Chrifti fnbjccit . Hi-c autem regnum Chriftu» Petra fuo vicario dimifit le fucceflbribus ejus. Nam dixit : *Tu et Petrus, & fuper hanc patrum adificobo calefiam meam.* Et iterum.- *Quodcumque ligaverit fuper terram , erit ltgatvm Φ in talis .* Hac confidcretione motus Conflantinus poft baptifmum a Chrifto infpiratus , quem viderat in baptifmate fuo, ut ipfe teftificatu» eft, ceifit Silvefiro, vicario Chrifti, imperium in Occidente . Ex hac ratione patet cieram, & fpecisliter fummum pontificem non efle lubjeflum de jure domiuia temporalibus.

2. Prrtera papa a Deo, It non ab homine habet jurifdiilionem 1 ergo de jure nulli principi ieculari fubjicitnr,nec ab aliquo particulari homine judicari poteft « fed a Deo folo, excepti» cafibus , in quibus a concilio generali poteft judicari , quod etiam a Chrifto immediate habet poteftatem.

3. Item, imperator inferior eft papa, Bc ne intrem labyrinthum, eft Inferior popa in fpiritualibus, ergo in fpiritaalibus papa ac ejus clerus Imperatori non tubjicftor.'

/. Item , imperator eft filia» ecciefia , & non pater, 96. difl. <Sl rarperaror . Filina autern non corrigit patrem ejus . Omnia tain» lex erubefcit filio» efle patrum correflora.

5. Item, papa non éft de foro imperatoria, nec ratione papatu», quia illum habet a Deo immediate, johan. ult. dixit Domino»t *Ptfct ove/ meat* : nec ratione dominii temporalia, nam licet imperator dotavit ecclefiam» tamen ipiam donationem liberam fecit, nec fecit papam fcudatarium , aut emphiteotam, aut vaflallum.

difl. *Ego Imlocus* . ty. q. 1. ff *Novarum.*

6. Ceterum clerici non funt inferior*» laicis.· immo e contra, Bc aliqui foot cis lofe-, fti : ut patet a. queit 7:· *Land* . Ergn^aon font de jure fobjeâi ipfia laicia.

7. Aliunde idem patere poteft fic:Qui pmeft pnaftantioriboa , non debet etiam ordine natura fubefle ei qui prmeft viDoribos. Pap* Bt pontifice» pntfunt melioribus, quia in fpiritualibus habent regimen animaram, It domini temporale» regimen corporum Bt rerum. Ergo, &c.

I. Rorfus fpiritualla fortiori font temporalibus, mm temporalia tranfeunt, Sap. 5. *Quid*

peofrùt fuperbin , «ac *quid dàviâemin* jie-Aqui benedicitur, qaia fine ullt contradiâiooe, //mquranromme *sga imi-* quod minua eû a mehure benedicitur, ad Hebe, *j*.——

3?*? funm atmfoe , fpiritoaiia Vero non iranienne.
η—/1 tec at Cota· ri- «ms rrm^feuM, *verbe ·η-*
*"I teas aara nesi CNw/hatf.

9. Amplius efto quod papa dt imperator -c aateri domini (pirituales & temporales habeant a Domino poteftatem t amen fpcculio-ri modo pep·, Ut patet as. dift. cap. 1.

Warn. tex Item, quail· eft ordo finitum - , talis 0t potallatam : led finis poteftatis temporalis ordinatur ad finem poteftatis fpirittralis « finis enim proprio· poteftatis temporalis eft civet facere bono·, bonitate fcilicet politica, $e pak politi· eft ex juftitia fervam, fecundum quod (criptam eft liai· p. *Σι erit opus prjht;e pns, ffi cultus jufiitts /Uetuiu* i* {k ifta ordinantur ad «ternam bcatitndioem, qu» eft finis regiminis fpirituali·. Igitur, 0tc.

11. Ex objeflo iftarum poteflatum idem poteft argui . Licet enim idem fit materiale objeânm utnafque, tamen formale eft alteram . Uterque fiquidem homo fubjeâus efl , 0t objefhstn ejus eft : fed fecundum aliam rationem. Nam ratione qua homo, objedum eft temporalia poteftatis.· fed ratione qua fufceptivus grati· , *qua* & filias Dei per adoptionem , 0c membrum Chrifti effici poteft. eft objeflum poteftatis fpirituali· ; & h<ec coofideratio formalis longe eft altior prima.

ia. Et hoe idem ex diflis opponentis In fua pofitionc patet. Nam in uno notabili aut potius corollario juxta principium dicit, quod ecclefia habet duas partes , fcilicet laicos 0c clerico·, tamquam corpus 0c animam; 0t infra dicit .· Sicut corpus non debet fecere aliquod opus animale, nifi proportionaliter . ut habet influxam te motionem a fpiritu ; fic pars laicalia ecclefin non debet in aliquam correptionem fraternam procedere, Chrifti facerdotiboa ioconfnltis t ex quo arguitur pro» pofitum i Laid non debent procedere ad exsecutionem fu· poteftatis, abfque confilio fecerdotum .' ergo fecerdoses faecularibos poteftadboa non font fubjeâi. Immo planius loquitar ad propofitum meum ; nam ibi dicit poft verba allegata : ab illis enim , fcilicet clerici· , oportet ut procedat fub authentico omnia fincularia correptio . Quod fi ita eft, quomodo ergo erunt ucerdotcs illis fubjefti ? qonmodo ab inferiori accipiet formam & modum correâiooit (operior?

t). Auâoritatibus veteris teftamenti idem arguitor . Jeremlaa fuit fcccrdos dc viculo Anadsoth, *tribue* millibos diflance ab Jerufalem; fuit autem feperior regibus & principibus fiscoferibu· . Patet Jerem. 1. Arer *aui/b· ini te hodie fuper gentes & regno.* Ergo facerdotea, ta eo quod fecerdctes , non faerunt rogibos ihbjcdi.

14. Item, Samuel invocator nominis Domini, juxta Prophetam/ *£t Sensuel inter ees gei invocent nensen epu* , typum gerebo; papalis anac dignitati·,- ipfe tamen judicavit popnlum Ifrael cuo&ia diebus fui·, ut patet 1. Reg. 7.

15. Item, Mekhifedech rex Salem fuit facerdoa Dei akiftmii, qui 1 nuit typum Chri-<tl. Pfrlm. 109. *Tn etfnertn* m merwum *fe-*eundam ardbst· Afterbftsfa A. Certum eft illam mIN rogi ftrifta fubjeflum, immo te maprum Abraham, quia illum benedixit; *A* planum eft, quod major eft qui benedicit,quam

16. Item, Moyfee fuit facerdos Pfalm. 9*. ANNO Afovfer *& Anrvn ut facerdottbus ejns* . ttffitn °***1ΓΓΙ omnibus diebut vit· fuse judicavit populum *41)

Ifrael , uobdes fit non nobil«s , ut patet m decnrfn Exodi & Deuteronomii, te in multis paffibus Levitici & Numerorum. Quod suum fuerit fuperiot temporalibus donums puta Pharaonc rege, qui tenebat populum Domini c,-pnvum ; patet , quia feriptum sit ^.xoili 7. *Lc.ce untfiitut te L<um* PAeroom/, deam û;ucct participatione. non natura. Nam ficut dicitur de fpiritualibut viris.· *£go uni M efhs, & pilii Excel/i omnes,* fi dicatur quod fuit dominus Pharjonis , propter peccatum infidelitatis ejus non impedit propofitum. Phario enim licet effet insiciis, tamen erat rex; ergo i'.ti regi Moyfcs dominabatur , dominabatur te fidelibus , ut ante probatum eft.

17. Sunt etiam exempla. Recitat Magifter in hiftoriis, quod Alexander Macedo monarchs, habuit dc Jado fummo pontifice Judeorutu vilionem, ut ipfi tamquam fuperiori honorem dcferrei. Unde cum veniret In Judnam Alexander , cum propofito deftrucndi te horniliandi Judzof, poft didam vifionem in 1-tincre habitam . ipfo appropinquante Jerufakm, Jadus ponüfex - Deo in vifioue mftruûus, cam reliquis facerdotibus in pontificalibus Alexandro ex civitate occurrit. Qui Aiexandsr, ut ipfam vidit pontificalibus ornatum, te cidarim ubi erat feriptum nomen *tetrogresntnsuon* fecundum legem in fronte pontifici·, ftatim dc eqao defeendit, digniffimeque anti ftitetn veneratos eft , nomenque adomvit divinum . Cum autem principe· ejue admirarentur quod fecerat imperator, refpondit eis; quod non ipfum adoraflet, fed Denm, cujo· principatum tenebat te vices gerebat 1 St in fomniit pridie dicit fe Deum in tali habito confpcxifle. Qui cum Jado veniens Jerafelem, templum maximis honoravit doni· , barbaricamque contra Judros feritatem deponen· , ipfos ab omni exemit tributo, ac libertati donavit; propter quam caufam profperatum eft ejus imperium.

18. Simile habetur in chronicis fummorum pontificum , de Totila rege Vandalorum etga Leonem papam, anno quadrtagentefimo fecundo, quomodo Leo veniena de Urbe, & occurrens eidem Totil· in planitie Lombardis, quam flammanti gladio crudeliter devaltabat › iple Totila de equo defcendcns , papa reverentiam fecit propter vifionem quam de ipfo habuit *i* ipfeque Leo eum propitium repent, ad cujus pieces a feritate deftitit, te de Italia receffit. Ecce quod Gentile· principes lacerdotcs Domini venerantur, & tamquam fuperiores arbitrantur . Cum amem fecefdolksm Eevangelicum fit dignius fecerdotto levidco , ·ut illo qui fuit in lege nator· , quomodo dici poterit fecerdotium evangelicum efte poteftatibus fircularibus fubjectum?

19. Sufficit mihi pro aoAoritatibna oov· legis teftimonium Chrifti fc fui fidelis apoftoli Pauli . Dicit Dominus Matth. 17. Quod filii fint liberi a tributo ; per filios apcftolo·. <Ufcipeioe 0t fucceftbrca evtum tatelhgeus. Hinc notat Gloft. ex-diflia Angnftinl fuper illo paffu Apocal. fic dicentis : Chnftua dixit in vmni regno filios effit liberos, id efl non effie

veAigalii . Multo ergo magb liberi effe de- tant tu qeolibet regno terreno filii regni ip- S®·' feb quo ft>m omnia regna terra.

ao. Si qui» dicat, quamdiu funt filii, funt liberi (Sed peccatore· jam non font filii, ideo fiant fubjeOit hoc non videtur. Primo, quia cum de nullo poÆmus *effe* certi, quod fit ta gratia ; de nullo erit certum, fi fit exemptu· • fubjeftiooe temporalium dominorum. Item per peccatum mortale At publicum non amittitur dominium; nam fie tape d<>mini temporales amitterent fua dominia,quod fedhiofutn effet dicere, fit contra intentsooem opponenti». Nam tunc ccclcfiaftici noo effent eia fub, jefti. Item, contra exprefia difta ipfius , qui ponit Chriftum feiffe Pilato fubjeftum., & *a-* poftofoa SubjeOo· principita· ftecularibua infidelitas·, Ac per oonfeqoeqs In peccato mortali exiftentibu·, fic notori·, quia eorum infidelius erat nota , Ac trie· fuerunt principes temporales per longa temporum curricula . Dicere autem, quod jufiut fit domino· injufti . Ac injuftus tempore quo injuftus, amilerit dominium, eft refufeitare articulo·Vicleff 7. k jo. Hes. Unde fi opponens hoc dicat ut videtor facere ta corpore a. quoft. s. puniti, coniradlcit alteri dido jam u<flo, ubi ponit ecclefieflicos felfiê fubjeftoe dominis temporalitas· ulque »d tempora primi Conilanthni.com tune ccclefiafiici effent boni, *bt* pnn cipet mali. Si intelligit, quod jufti funt iu periores pcecatoritat merito , fed non dominio, hoc non negarem ! fed modicum valeret ad propofitum fuum .

21. Allegationes in decreto poffem affumere ad propofitum meum direfte compofiias, fed illa· prmtereo, pauci· demtis, fcilicet Nicolai papa tritas capituli· confcquenter poft tls, fcilicet : *Ctsm* ed *veram f Satis evidenter,* Ac */e feriptaris;* accipio quod ab Ambrofio dicitor in prtaeipio fisi (*a*) Paftoralis. Dicitur enim fic t »ł Honor, fratres. Ac Sublimitas e- pifcopalis nulhs poterit comparationibus a- dnqosri.Si regum fulgori compare· fle principum diademati, longe erit inferius,quam fi plumbi metallum ad auri folgorem corn- près, quippe cum videas regum coHa Ac principum fubmitti genibus facerdotum, Ac ofculata eorum dextera, coram orationibus credant fe communiri.» Hoc auôoritas expreffa eft contra diflum iftud opponentis.Neicio fi auftorintem B. Ambrofii negabit , ficut fecit B. Auguftint de tolerantia meretricum.

a 1. Badem Sententia de non fubjeAione eeclefiafticonim patet capitulo «SÎ *imperator*, ubi de poteftatitas ftecularibus dicitur. ł Quas fi u fideles funt , ecclefia fua Sacerdotibus tov lunt effe fubjc/lasj nort fibi vindicet impe- rator alienum jus & minifterium, quod alV teri deputatum eft, nequecontra eum conW tendat abrumpi , a quo omnia conftituta „ fUDt. „

Venio Solvererationes f®U · Ad primam

Chrfftns verbo It fallo praeepltjk docuit, Atc. Nego iftud, laoo docuit oppofitum) docuit ——— ——
·trim filio· regum non effe fubjefto· tributis, */JJ''O*
bt per coafcqoens nec aliis cenitat prisci- c® wn puts , quia in nomine tributi intelligi poteft■ !??'.
omne Jo cenfus. Nem cum interrageffet Pe- ntbrm ad.
tram Jhgvtr *e ytubtu accipnuu tnbvntm* ? « '/– »mmri«.
ty «t à ritasü k Petrae rafpoodiffet ! *eb birtimtm.*
efienü · Coaclufit Chriftu» : *Ergo filii firm Itberi ,* Matth. 17. Quod voluit fulvere tributum aut didragma > fuit, non qnis deberet ! immo declafavit quod non debebat ; neque ipfe , quia rex regum erat ł neque fui diiciputi, quia filii regii sterni per adoptionem ; fed ne icendaluarct exaflorcs . Nam dicit
Eenmtamea ae fcuadah^emas eos. tedr Inquit Petro , «d *mere* , «5· *mitte hamam,* &c. *Quod* vero voluerit vitare Scandalum exaltorum tributorum Cmfaris , son mirum j qtiia illud in illi· videri poterat foandalum pnfillorum , qui dignitatem k excellentiam Chrifti Ac fuorum facerdotum ignorabant. Quod vero non Kneretur, audivifti jam auâoritatem Auguftini fuper illo . *Ergo filii fetu liberi.* Sed iterum Origeeem audiamus. quem effi ip politione allegaverim, ideo repeto, quia ad ipfum nullum per opponentem vidi reiponfum. Ait enim fic:·» Vide Chrifti prudentiam, qualiter nec renuit tritarum , nec (impliciter jubet dare. Sed prius ofteudit fe non effo obnoxium, Sc tunc dat) quorum unum fecit , fcilicet date tributum, ut illi exaflorcs non Scandalizarentur. Hoc autem quod oftendit fe liberum, ut non fcandaliaarentur difcipuli. » Hoc Origenes. Igitur, patret , fi difcipuli fuiffent Scandalizati, fi Chliftui dixiflet fe debere tributum, quid putati·, icaodalizantur piorum corda fidelium ociam principum focularium, quando audiunt facerdotium digniSmum ftibjici jurifdiftioni temporalium dominorum, Ac magi· offenduntur, dum audiunt concionari eos , delinquente·, data eorum pertinacia , in defeftum fuorum fnperioram pralacoram multitudini indolha, debere Subira non fohim correâloaua fraternono. <ed coaâtoM judicium ? quid ultra reftabir nifi etiam Ndem dlcere dè principibes.ta Subvertere omnem politiam , dum judicia ferentur ab ignerantiboa jura, & quid diftat inter fanflum & profanum ?

Ad fecundam , Petra· Sequent doflrinam M seem· Chrifti pramiflam , pracepit fui·, dec· Fufium d"" · dicere quod loquebatur de populo lakall.nec hoc eft fingere, quia glofib marginalis fic dicit. Primo inctapit inftruere apoftolua Petra· libero· , ibidem : *Sabdrti* «finir, Act deinde fervo· , ibidem . *Servi , fabdsti efiote domine vepris.* Poftea muliere·, ibidem-Similiter m«*heres ftsbdua fiat* : viri· icilicet. Sed poft hoc viro» , ibidem . Pjri *fimihttr* cnAakMMÇ· /e*ctmdum fcieatwm* j deinde fenee
tes . Non patet ex gloffa illa quod loquatur de deride ! Ideo dicitur, quod de lajci· loquirar, noo fingitur) quia gtoffam illam pro

(-) Hoc opus MabiUuaius «om a. Ambitassas kgirima m» natari losintos srilisst Ontan» Scbriaofen qai passes Silvesw II. papa fwc > ■* cajas aaarim «mm m ori. S. Martiali* I—avismiii tam hta sfestaSm*· O*r. tarer NriarrpM pqa mta/ Xmm, f- rsjaaannmar *mt* GUarCtaeran, ta fa/rraarim* *egiiMpmma.* Citatat tamen ■ai> eouttne Ambrosii ab Hnaaberto cardinali, Uh s. adeassna Siamniacoa cap. ·-. Esmaaqna in vetari cndica Hcmerodensi anoorura <00. cuia boc titule, *LUeOtu vemrMis viri ^erbrrnii* MeMMaMsta ' 1- *rmueatu thriter* . Ejusdem nomen prefect ia «alc« vetwtbsiaM libei tacraaaeatoraa CcdcsK Samosasb, *tt* ad celsam suta dbanit Dioayru caigiii in bibhottaca Cbaa retaima, Marrm* ,

AJ·» aura dnea habemus. Diceram fecuado, quod fide A, ekricte loqueretur, jft* fabjeâto *dm* perfc- atooist quia dicit» Mto qftaM emm As mimm *ctaann;* At manifeftum eft quod aon subjiciaatur etiara laid omul human* creatun» ex debito , quara nec clerid . Sed exhortaretur fecundum illum intalletam ad humilitatem

alter.alteri exhiber· poteft propter Deum. I-A» cum dixifet apoftolos Petrus : *SubjeSi* ejftNe «asm Aasseas erratura, fubjunxit *: propter /feum.* Ad boc opus fapercrogattaoia apoftolus Petrus instruebat, ut fcandalum aut occafio murmurandi contra fideles tolleretur. Non dixit: Ut obtumtfcere faciatis hominum imprudentium ignorantiam, quod tamen abfque coaflioae aut debito , fed fpontanee hoc facere habeant, patet per subfequcotia ; quia dicit, qoafi liberi , 8c non quafi velamen bibentes malitia libertatem. Unde nec fida funt ifta dita, nec periculose expofita , fed verschsr It fecore ad intentionem Apoftoh , quam couformiter ad pradfclÿ dominus Innocentius exponit, Ac dominus Durandus io quadam queftione de origine jurisdiflionum , qui ad luam auâoritatem refpondet. „ Di- „ cendusa , inquit , quod non loquitur de „ fubjeAtouc quoad jorifdiâionem , fed quoad- „ humilitatis meritum. que quoad omnes de- M bet fiNTsri, matfs tamen rafpeta regum ., dc ducum, Acc. Innocentius refpondet i Videat ipfe fibi da periculo, qui ad talem „ jurisdfcHonemlaeram fcripturara trahit, cum „ non habeat pro *te* doftorem approbarum aut authenticam glof

Almtia*. Unde ad auâoritatem Ambrofii fuper illo Loc.c. 4. Zexera nrrie m cqpnsruM, diâum eft aliud apoftolicum pileandi genus , Acc. dico quod in illa sntantate nulla fit mentio de eceicfiafticis, led folum de Chriftiani· viris, quod fiat fobditl fnblimioribas poteftatibue.

Aiftrtsw Ad aliam ejuadem dotaris fuper illo Luc. 30. *OfknAte mihi* desertos·, oqns AuAer *imagmem,* dicitis fi Cbciflas, 8t& Ifta verba dico ego intelleta m jacent , non poffent ftare , quia ibi dicitur, cum dedit Chriflus censum › non de suo dedit, fed reddidit mundo, quis propheta de eo ait P£ I. *Omnia fubjedfli fub pedibus ejus, oves & haves univerfes,* m/iper d* pecuru *campi.* Et ipfe Dominus de fe ait pf. 89. *Si efttriero non* dfcam *tibi,* seras r/ *orbis* terra *& plenitudo ejus* ; Ac iterum Matt, ultimo t tam ryf *mihi omnts pouflas tn caio & tn term* . Hinc vero ab initio fust conceptionis habuerat, fed non erat manifesta , ut fuit poll resurrtflionem . Dicam ergo quod dedit item de fuo, hoc eft de eo quod fuum efle non putabatur, propter perfetara exemplum magum paupertatis, quod cunâit exhibebat , ficut ipfo dicebat : *Fulpes foveas hebeat* , A vehscrvs cmfi nidsa, jtfots *autem hominis non habet ubi captu fuum reclinet.*

Et ad Illud qood foquitur , de autaritate Ambrofil , *Jh tu β non* ws, gtc. dici poteft quod podefltones At bona ecckfiis data, non funt divitto mundi, led font Dei . Nam ex quo femel datum eft Deo lânâum tatarum crit Domino, nt habetur Lcvidcl >7. Ac 11

Smî " ft· ». ebl fic Λ®**'» N®111 lic<t u

j^irT.·--. .. gnorart omne quod Domino confecratur ,

4i „ five fuerit homo, five animal, five ager vcl

ANNO CHIbTI

Îtocqtiid fuerit coofecratum. fantam ta- lorum erit Domino . & ad |** peniqa fitcerdotum ; propier qnod totxtralabilU crit omni· homo, qui a Domino vel ecoiaûa , cui competit, aufert, vaftat, invadit velc- ripit. fc uique ad emendationem «cckfi·- qne fatiafWboMm ut facrilegus judicetur ; .. k fi emendare noluerit, excommunicetm . ·. în hac quaftione multa ia hanc fententiam concordantia ponuntor per multa capitula.

De qatbur

Dico etiam quod de bonis ecclefia ad dotem pertinentibus principalem. non debet ipfa tributura , nec de decimis dc primitiis & ob- tributua . lationibus. De his vero qua emtione acquifivit, aut donatione vivorum accepit, multa Edict pofient, qua caufa brevitatis omitto.de quibus tamen adhuc pro ejus libertate multa habentur aj.q.g. capitulo *Tributum,* At originaliter habentur Geo. 47. de libertate terna facerdotum in JEgypto in maxima aeceflitate, fame prevalida urgente. De hac libertate rerum ecclefi* eadem caufa Ac q. c. *Conventor,* multa habentur a beato Ambrofio.

Fiualiter dico opponenti, quod five ratione poffeffionum datarum ecclefi· vel acquifitarum debetur tributum, five non : tamen hoc non arguit qood fubjeâi fint ecclefiaftici temporalibus domini·, quantum ad perfonas eorum aut bona mobilia . Unde cum ftatus non fundetur io bonis, fed in perfonis . ut Cio fubjsta ; nullo modo probat quod ftatus ecclefiafticorura fubjetas fit fecularibus poteftatibus. Nego etiam eidem, quod ecclefiaftici fint eiecmofynarii laicornm principum . led Dei At ecclefi·, cujus font bonorum fuorum difpenfatores. Per ifta patet etiam folutio difli Apolloh : *Cui tributum tributum , cui ^chfol ve&fal, cui honorem honorem.*

Ad autaricatcm Ocbam Ac omnia in dita illis contenta , dico quod ilia non funt dicis ejus, fed Mariilii de Padua lueretici , cujus dita condemnata fuerunt tempora Johannis XXII. Multa namque ifte dogmatiubat in fubverfionem hiérarchie ecclefiaftic·, ftstum ecdcfiafticum multum viiipendendo. Et quod Ifte liber, qui dicitur Defenforium pacis, fuerit ejus, patet; quia in tratatu in Transistiooe imperii profitetur, fe illum fccifse in i. Ac il. capitulo; five fit illius, Ave altcnus , ifta diâa non coocedo.

Hac igitur fuppofitione confrata St penitus elifa , pate, luam conclufiooem fecundam else falfam, ubi dixit peccata mortalia publica personalia pnelatorum, facerdotum Λ altorum ecclefiafticorom › ubi correAto fraterna aut generalis reprehenfio per pnadfcntioMm verbi Dei non fufficeret, to defota fpirhualls pempofiti, habita fufliciemu, k data opportunitate , funt,per potcftatts fisculares , aut per Chrifti fideles laicos. taundum ditamen divinas leEgU, etiam fine aliqua fpedali beantia ab ecclefia habita * coaAivq punienda , At todicto condemnationis , val difiaittonla, ut eft aftoa jeftitto, judicanda. Falsitashujus diditohoa replica fua parat «x didis , quia eocie/iaftici non sunt fubjeâi iHto petodpibua fiaculartbas. aut bids, ut dlfufis oduafism «Λ.

Ad rationes fnaa ; ad primam de Chrifto, quod fuit etiam quoad perfossam jurisdidioal principis fecularis fubjedus , fcilicet Pilati . vice· agentis Cuftris, dicunt aliqui doctorat, quod Pilatus non judicavit Chriftum, nt peribatm

& ibam publics·, aut praemtamuem dlnita-
"àxlwa" - - : tamquam privata· , aceufetam fibi a
priecipibua ivnagogo Λ popok» Jodaorum ,
,4,. tamquam maUkaorem , qui in hoc «rat de
faro Caferis k fee, quia pnefcs erat in Judea pro imperatore . Unde ipfe Pilatos ait Luc. *Obtulifiis* suÀi Aune Aoatme* , hune, inquam , hominem , quafi privatum ; non ponfflficem, non in dignitate conftitutum . Tone enim Chriftus, ot dicunt ifti do&ores , in hac parte non gerebat perfonam papa , fed fimplicis hominis coram fuo judice accufati ; nec in hoc Chrifto papa fucceffit enim in potentia, non in accufatione maligna de co fails . Immo ell* nftimandum, quod fi coram Pilat» Faifset unos de principibus facerdotum B aut pontificibus vel facerdotibus templi accufstus , dixiflet quod dixit de Chrifto : 4copb< *eam vos & fecundum legem vefiram judicr.ie eum* . Sed nec accufetores cum accufa-V» unt coram Pilato , ut pontificem vel feri-' tm , fed ut populi fabverforem aut deceptorem . Cum igitur neo coram judice fuerit ut facerdos vel pontifex accufetus, nec a judice ut talis judicatus , ex illo exemplo nihil poteft concludi de fubjcllione clericorum dominis temporalibus. Sicut fi laicus judex ferat fententiam mortis contra clericum, putans tamen eum non e(Te clericum , St[io quo clericalis difcipline nulla apparent veitigia, non poteft ex hoc ailu acquirere in C clericos jurisdiflionem.

Pnsterea illud judicium injuftum fuit ex omni parte. Tria enim ad juftum judicium requiruntur, fcilicet juftos ordo, jufta caufi, juitus animus. Non fuit juftus ordo,quia non erat Pilato fubditus Chriftus , ot ordinario judici , fed tantum ex voluntate Dei permiffivat k efto quod fuiffet verus judex ejus . quod non concedo , tamen non fuit conviflus de crimine, fed par falfos teftes accufatus Matt. 16. *Novifiime venerunt duo fui'fi tefies 6· dixerunt. Hic dixit: Pofum defirucre templum hoc,* 6- in *triduo readificare Hind.* Item non fuit juftus animus, quia Pilatus timere ne Ceferem offenderet, Chriftum judicavit. Nam cum D dicerent ei Judai : *Si hunc dtmitns, non eris amicus Csfans.* Scriptum eftjohannis tpeonfequenter dicitur : *dadito hoc verbo , Λ dimittis eum fic, magis timuit* . Non fuit jufta caufa , tefte Pilato, qui dixit Luc. ij. *Nihil invenio caufa in homine ifie.* Et iterum : *£cce ego eorum vobis interrogans, nullam caufam invenio in homine ifiv,* ex qaufiur *eum occufotif: fed neque Herodes* Ubi Ambrofius ; Pilatus Chriftum abfolvit judicio , crucifigit myfterio. Duorum ergo virorum teftimonio Jefus infons oftenditur. Iterum Johan. 19. ait Pilatus : *Hgo nullam in eo invenio ousfam* . Iibi Chryfoftomos ; „ Non dixit quia peccavit k dignus eft morte, donate eum fefto.' fed primum eum excufens , tunc rogabat ex abundanti , ut fi nollent eum innocentem dk mittere , saltem obnoxium donarent tempori. Dicerem etiam , quod ex parte Pilati judicium carnit robore, quia revera non fuit Chriftus ei fubditos : verum Chriftus ex fumma humilitate Bt caritate ei fubjici voluit, Bt Deus Pater, ut a€lum poteftatis Pilatus exerceret in Chriftum , ot quantam habuerit caritatem Chriftus erga genna humanum ofteoderct, quia non fuo judice judicari voluit , abeqoe caa& mort morte terpiffima, debitum humani faneris exlblverc . Sed ea hoc nou concluditur, nec apparentiam habet argumentum , quod ecclefiurftki fubfint principibus /ocularibus (quia ex opere fupererogationit non concluditur debitum in eo aut suis difcipulis vel iliis.

Allegavit opponens diâum best! Bernardi ad archiepifeopum Senonenfem : Dico quod non puto textum Bernardi fic habere. Tamen fi ita effet, quod non credo , dicerem sd illud ; Quanto magis fuper pcrfooas & temporalia omnium apoftolorum & fuorum Ibccefforum omnium epifeoporum feu presbyterorum, quod iftud intelligitur de poteftate permiffa non approbata, vel de χΛo poteftatis, non de aurioritate Nam Ɗominus permifit principes faculare* in epifeopos k presbyteros ac alios fideles tfluu poteftatis exercere. A4 em d··

Ad illud de depofitionc Abiathar a Salomone» dico conformiter ad difla in pofitione quod fecerdotium veteris teftamenti erat carnale, St per carnalem propagationem foccedebat, ot patet ad Heb. 7. Sc 9· cap. licet effet ordinatum ad fpirituale obfequium , fit licet effet figura facerdotii novi teftamenti , minus tamen quam facerdotium Melchifcdcch : Ideo ex parte qua illud facerdotium erat carnale k terrenum, erat terrene poteftati fubjcdum. & hoc in folutione in pofitione diélum eft : fed in quantum erat fpirituale fecundum obfequium k fecundum figuram , praeeminebat ei Unde reges a facerdotibus inftroebantur *ôt* ungebantur . Nec fic erat fsculari poteftati fubjeâum.

Ad tritum Saccrdoc. vetciiï Jcgis rrat rarnalc * Urrctium terretur tubjedum.

Aliqui dicunt fic. (n vetari teftamento promittebantur temporalia in mercedem ideo fumma poteftas erat terrena. In novo teftamrnto , quia «terna promittuntur , fumma poteftas eft fpiritualis. Temporalia autem adducuntur ad neceffitatem aut faftentatloocm ideo in lege gratir non fubditur juridice flatus ecclefiafticus temporali.

'.d Damafum qui fe purgavit accufatus , &c. fuit in pofitione refponfum. A4qwtaai.

Ad quotam.

Item, de Leone diflum fuit, quod fuit opus E fopercrogationis , & non debitb quod fe judicio Ludovic! imperatoris fubmifit, aut tuorum.

De Samucle poffet dici , ut diâum eft de facerdotibus Leviticis, licet non fuerit facerdos fed propheta. Item , dicatur quod non fe judicio Samuel regis aut populi fubmifit, *fed innocentiam, tefte populo* , demonftravit coram Saule. Volebat enim judicari, id eft declarari , k teftimonio populi comprobari innocens in pmfentis Saul. Ad (cm·.

Arguit quod communitas poffit habere jurisdUlionem in contumaces. Satis de hoc in pofitione dxftum eft. Sed repHeat, cum dixeram communitatem Corinthiorum no· habere A4 «ηη: mum

ritatem puniendi ex judicio , nifi cum Eco°fe°fa Apoftoli, & arguitur quia Apoftolus praefens eos arguit, quod dimMerant eum fcilicet Corinthium fornkatorem incorrtptmfc quam det licentiam vel dicat ifta verba : *igo quidem abjens corpore*, kc. k allegat Ambrofium Dico, quod ideo reprehendit eoe , quod illam non corripuerant fraternaliter , quod poterant. Item ideo quod multi illum abominabilem fornicatorum fuftinebant, nec de peccato illius triftibentur. Nam dicit.- *£t vos tnfiasi efiis fuperbe talem defendendo aut difimulando peccatum fuum, tŷ- non «agri luSum ha-*

fedojKr/ Uade ex hoc ano concluditur qnnd A communitas illa ex fc haberet pomftatem pss* âfeadl ~~coa&ive feu-per cohibitionem- pecoa~~-il* htm fixaicartam. Nam dicit: Jb oaa aaqgss /aftaas *babajfiùt* Ubi videtur magia innuere.

M»»-

mptiooi MM mit parere.

Di£hun autem Origenis de oorrcAioue fe* *cerdotum* inteUcâa per dextenm, λ populi per fiaiftram, de fraterna corrcpciope currit,

Multa inculcavit difta prius in fua pofitiouc de Nabudsodoswfor., de Vefpafiano, de judicio g lato per Diaaelem ia broshqrteroe malm, qua non repeto, quia Ibluta fimt in mea pofitiooe faSdeater.

Coofaquenter patet corollarium fecundum peftioaii fecundae cftefelfum, ubi dicit: Pec* canribuB reâoribm fpiritualibm fiibditi fideles licite poffnot, Λ ia cafu teneatur fitperioram

fi de correptione fraterna intelligatur, etiam eft felfum. Nam per illam pose* inferior fi» pariorem, & par parem, ficut faperior inferio* rem corripere; fe miror quod communiter aut frequenter tranfit opponent de una correptione ia aliam fe ubi deberet evolvere uquivocatio- C nem, congreget eam.

Qsantum ad fecundam fappofitiooem, ubi ponit quod per illud: *Dit tctijfia,* inteiligitur fidelium umverfitaa: boc certe non nego, itnmo cooceffi in di&is meis ia pofitioae; fed non excludo per boc prolatum. Unde illud: *Dk tecltfia*, dupliciter exponitur, id eft prolato vel uaiverfitati fidelium; fe quia aon pote* fimul tota fidelium univerfitas congregari, dixi, quod dicendum eft concilio generali io ■egligeutia pepo. Illud enim habet daves ut papa, poteft nolentem eum audire, excludere de ecclefia, ut fit ficut Ethnicus & Publicanus. Uade dtânm Ocham, ubi per ecclefiam negat Petrum aut aliquem epifcoporum, fee. noo re- O cipio; quamvis autem, ut dixi, iatituletur fic, tamen magis creditur effit Marfilii de Padua hurctici. Cooclufiooem finm primam ex illa nova fuppofirioue illatam, reputo felfiun, fe per do&orea ia pofitiooc allegatae, Alber* tum Tho. EL de Media-villa, Auguftiaum de Anchoua fiiit felfitm finis apctfl. Et videte quomodo infefiriensar probat ex lege correptkurie fraterno, nec cabaret fim fiippofitioni fecunda, fe equivocat ia multitudine. Nam dixit in fuppofitioae, quod per ecclefiam boae intelligitur univerfitas fidelium, & ex illa lege: Dfe *tttlafia t* qim eft univerfitas fidelium, concludit modo hanc coodufioaem. Peccata mortalia publica perfoaalia proiatoruri & facerdotum poffunt, fe ia cafu eorum data per· ® tiaacia, fimt a quolibet Chrifti fideli corro* âiow fraterna, (officientia fe opportunitate habita, arguenda etiam publice„coeam mnlti-

ibi: *Dit tttltft,* fit multitudo aliqua laico* naa, valeriam omnium laicorum. Nonae ecclefia per eum eft univerfitas fidelium, apt

Chriftua: J» *tctltfim aaa aaiitrtt, fi» tibi & Pubtitaaat.* Illa laicorum multitudo excommunicabit nolentem audire? habet congregatio laicorum claves *i* Planum eft quod oon, maxime ex quo funt ecclefiaftici ia rerum natura, nec laici feriunt ecclefiam, exdufis clericis, fed ckrici fe laici fimul; & quia ecclefia tota non poteft in uno loco convenire„convenit ia concilio generali, fe illud eft ecclefia, deque ibi: *Dkttltltfia.* Ideo diâum fiut in politione mea; Si prolatus delinquens correptus luerit, nec audierit corripientem, poteft ad fuperiurem haberi recurfus: tandem diri ecclefi*, id eft, concilio generali, Certe fi illud non audierit, fit cuilibet ficut Ethnicusfe Publicanus. Non tutem oportet currere ad multitudinem laicorum, & coram ea i pradatum arguere. Rationem ia pofitiooc habitam ferio, qua talis eft· A correptione fraterna, fi ann fufficit, insr ad patttpam, ideo poft illam fccrctam admonitionem. fisatuntur duo teftes vel unus, ut cum prolato reveritum fuerit peccatum, aut etiam ecclefi·, id eft concilio generali; fi negaverit accufetus vel dele, tus probari poffit, fe fi judicem qoo audierit, excommunicetur, aut fit excommuoicatus. Modo a fecreta correptione, enodo ad multitudi* nem laicorum, noo irur sd patrem, nec itur ad ilium qui per cenfuram ecclefia poffit ioo» badieotem punire. Ergo oon eft recurrendum ad laicalem multitudinem,

Ad rationem quod Chriftus voluit argui coram turbis }ohaa 8. *Qait ·» vtbit »rg»n* ai< *it fttttttt, &».* Dixi quod fecundum diûa Grcgorii Chriftus non tubsnittit fe com. Hiant populi, fed ex ratione probat fe pecca* totem non effe. Allegavi textum Gngoeii. Replicat, dicens: Miror quod tam exilem confequentiam faciat rripondeas, fcilicet ego, illam videlicet: Chriftus ea ratione probat fe peccatorem non clfe; ergo in eodem textu non iubmittit fecorreptioni populi. Ad hoc dico, quod magis miror, quod imponit mihi hanc feciffe confequentiam. Nam efto quod utrumque dixiflem, fcilicet quod Chriftus ex ratione probat fe peccatorem non effe, fe quod Cbnftus non fe iubmittit correptioni populi: tamen non ideo vellem fecere confequentiam inferendo hoc ex illo. Nam fi dixi. Concilium nunc congregatum eft, fe dixi Bohemi funt Bafi.Jen: feci ergo iftam confequeutiam *l* Concilium congregatum eft, ergo Bohemi funt Bafilro. A puero didici tales illationes non valere, feitem de ferma. Nam in confequentia boisa & formali; confequena eft iodulum in antecedente. Uade dixi magis caute qnam refumit opponens. Nam dixi fic informa. Socuodum Gregorium in homilia, ut Thomas recitat in expolitione hujm paffi*, an* habetur quod fubmittat fe correftiom pupuli: fed ex ratione probet fc peccatorem noneffe: dixi ergo, juxta verba Grsgorii, m* hebeter quod fubmittat fe eomftioui pepuli: fed probat ex ratios^ &c- Tamea modo mqgix dacU* taudo me, vel extendendo, dico quod par ifta verba: *Qpit ta vabit fi»a att it fattattf* Chriftus noo fiibminit fe rorrefcioui populi Prober, & ego ultra refpoodebo.

Secunda ratio ad qunftionem eft foluta per * **. prodiga, cum dicit lie: Probatum eft quod

per ecdefiam in ilio verbo: *Die eccleſi*, in- AMMO aum MSI- reUigitur noa fotam prolatus, fed etiam «niverfitas vel multitudo populi, λ dico quod bob: fed iotcUigitur umverfitm fideliam omnium, aut concilium generale tpfiun reprefentans. Dicit opponem, quod miratur, quod fic volo habere ecdefiafticos exemtos a correptioac fraterne tali, fcilicet coram multitudine,

Dico quod miror, quod miratur. Admiw«t rerroM. nrio enim forandum Ariftotetem, venit dum 'fl r*r efieôus cognofeitur A caufo ignoratur. Ipfe autem bene videt cautam cur nolo dicere ecdefiaftfcoe a populo laicali, aut focuiaribus judimbde debere corrigi; quia fcilicet non funt silis fabditi. Defmat ergo mirari de cetero. Ideo igitur nolo concedere ecdefiafticos coram multitudine populi corripi fraternaliter, quia fic non debet fieri t fed corripiendi feat ftnterOτ-τ,-1- naliter, A hoc multum fuadeo; A fi nolint a · acquiefcera, firnt corrigendi A puniendi paternaliter per fbos fuperiores, A ut ita fiet multum opto. Unde quid caufo eft quod miretur, fi tamen caufam d»Ai mei intdligat, firnt puto, quemadmodum A diHum? Dicit in hoc quod ordinem corrcHionis interim pofuit, ut primo fecrete quis moneatur; poffea fi non audit, adhibeatur unus vel duo teftes, quos fi non audierit, dicat ecclefia, id eft profero, A confequcntcr illo négligente, A fiunmo pontifice, meatur ecclefia. Quod fi illam one audierit, non habent laici quid faciant, nifi quod *rem Deo* committant, A orent pro illo.

av wn- Dicit, inquam, quod fugio, A nefeit cujus nimna. doâoris efthxc^loffa, nifi quod eftmet. Sapiat verbum Chrifti de ordine fréteras correptionis, A fentfet merum in ifto ordine. Nam poftquam ferrets monitio non fuflkit, dicendum efteccleſiat. Ecclefia autem fecundum doAores, dicitur pntlatus aut ecclefia nniverfalis, feu concilium generale. Nam ecclefia totaliter congregata; dici non poteft. Igitur oportet dicere concilio illam reprafentanti, io defeAu prwlatorum, quam nullatenu» tenemus poffe errare in univerfali correptione morum. Si illam non audierit, attendite quid dicit Chriftus; *Sit tibi fletu Eib<tic*i & feblicMtt;* habea» tur tamquam excommunicatus, vd excommuoicetur. Non dicit Dominus: A laicis corripiatur, A per juftitiam vindicetur. Ideo bene dixi quod laid non babent aliud fecere, nifi ut rem Deo committant, A pro tali orent. Deus vero ecclefia fua non deficiet, fed quod utilius erit difponet.

Q»od vero diâum eft de laicis, *quod* nihil aliud habent facere <ie ecclefiaftico; in ifto cafu accipiendum eft; nifi ecclefia eos requireret in fubfidium fua jurifdiAionts, ut quia cenfuras ecclefia noa curavit, digna animadverfione per brachium foeulare puniatur.

Alios autem cafus in pofitione, refpondeado ad rationes pofitas, pro repetitis habetote, patres dignifimi; poffem etiam dicere, quod laici illum qui ecclefiam dos audierit, A fic * effet ficut Ethnicus A Pubticantas, poffeut prohibere ne noceret alteri, aut ultra graviter offenderet: fed non poffimt illum punire, nifi modo nunc expreffo.

Ibi quia concilia de decennio in dccenimn a modo funt celebranda, juxta ordinem condlii Conftantienfu, quurit, quid feefendum effet, fi tempore medio aliquid enorme per pa- A pam fieret. Nolo repetere verba in forma AMNO onusti quia digna repetitione* aoa funt, funt cmm µ »· turpia, foandalum auditoribus facientia, fed A aerem maculantia. Nam ibi poait cafum, quem a foculis noa audivimus, de papa A uxore imperatoris, loquitur etiam de manu facetdotia u› gremio mulieris, Ac. At omittamus indigna loqui. Tauaca dico, quod fi aliquid grave A enorme contingeret in perfona paper, qui a nullo, nifi a concilio poteft indituri in teris,-effiet concilium congregandum fi pericte lum immineret. Quia licet non poffit prorogari ultra decennium illud tempus, poteft tamea ex caufa ardua breviari, A in cafu luo effet accelerandum. Ubi autem requilitus papa nollet congregare concilium, ad cito occurrendum periculo, ecclefia habet providere, in tam an. duis cafibus & tam pericutofis; & bonum eft, quod per hoc facrum concilium provideatur firfficianter per alium modum dc medio opportuno.

Patet confequenrer corollarium ex life conclufione fua deduAum, non efle verum abfolute; fcilicet: Peccat,» mortalia praelatorum *tc* facerdotum perfbaalia publica, font in evangelixariooe per facerdotes fideles, data eorum pertinacia *A* habita fijflicientia & opportunitate, caritative arguenda & detegenda etiam coram elero *A* comoMni populo. EfKverum quod non negavi omnino efle praedicanda peeeata publica coram populo: fed dixi quod non funt prodicande peccata perfooalia publica «florum, *nifi* cum magno moderamine, & difcreu temperantia verborum, etiam cum faciendum effet; puta fi propter omiffionem reprehenfiouis vitiorum cleri, populus crederet illa non effe vitia, aut noa tanta ut funt; aut haberet de hoc malam credulitatem, aut aliquod fmule.

Keftat offendere, quod noa fufficienter refpondit ad rationes meas. Allegavi au&oritates feripturo veteris & novi teftamenti, Telefphori pepat, Gregorii Nazianaeni, Chryfoftomi, Alexandri de Hallis, ad hoc quod inferiores non debent prelates & presbyteros dc publids peccatis perfonalibus coram multitudine laicorum arguere. Ad quas omnes ad unum per ,idem refpondet, quod iutelliguntur de acJ) cufatione vel correptione imprudenti aut temetoria; A quando cleriei & ecclefiaftici lervant limites fui ftatus, & mores A flatum cleri non offendunt.

Ifta folutio non videtur vera. Nam num- Ftii — Iuam temerant & imprudens correptio taoetn «tremni s eft. Unde ficut nec inferiores habent terne- rarie corripere fuperiores, ira nec e contra. Igitur fecundum iftam gtoffam fiAam dicendum eft: quod fuperiores noa habent arguere *aut* corripere inferiores coram laicis, fupple, im-

atamdo fervant ftatum & mores, nec offendunt natum clericalem. Qiomodo eft hoc folvere? Certem eft quod nullus debet gfgui *aut* corripi etiam fanernatiter, nifi pro peccato merta li. Per omne autem peccatum mortale booi mores maculantur. Unde figloffh fisa fit vera, cor-

di. Quod vero dicit iftam gloftam feaccipere a diAu; immo nota meis: led beati Gregari» in Paftorali lib. i. c. s* pace non oene accipit! Nam di&um Gretjorii eft de judicia difcufe

ANNO cmon 4M.

dtteKonU- Dicit emm quod admonendi itet A fahditi m **raoilorum teram** vitam temere judicent, n quid fbrtafls ia eis repteheafitate videtur; ft applicat ad **correâteem**, quem vult fim coram multitudine, data pertinacia & habita facultate, de qua nihil Gregorius pmcepit. Nam judicium difcufioais fecretum eft, ft fit ia corde judicantis.

Prsterm male ad fuum propofitum applicat diftum apoftoli **t. Timof. J.** Jeeievsas **w te** srrjpnverir, /«d*tlfftn at fetrtat.* **Dkit**: Hac eft regula obfervanda, cum culpa fenions fuo exemplo non trahit ad interitum corda juaiorum. Ubi autem fic eft cum ftrifta increpatione feriendus, &c. Confidente quod Gregorius exponit fuftoritatem apoftoli, quaerat ad Ti- g tum epifeoputn ; ft ita Gregorius vult quod fenior ab epifenpo non dure increpetur, fi tamea culpa femoris noa trahat ad interitum ccids jumorum: fed fi trahat, diftriâe t«erepetur ab **eo.** Non dicit ibi Apoftolus aut Gregorius laids aut fubditis, quod increpant feaiorem peccantem, fed epifeopo. Male ergo ex boc inferre poteft, quod fubditi poftint feniores dure arguere, cum coram culpa fuo exemplo alios ad peccandum inducit: dum tamea peccatum fenioris fit periboete. Nec gloffam quam pro me **dedit**, accepto ad verba

credo quod iarcilexit dc periboeti peccato. Pec* catum «aim in fide non tantum exemple, fed C per fc ad interitum alioc, trahit. Ideo talem gloflatorem non habeo avocatum.

Ttrtta. **Didum Gregorii l. q. 7.** *ficat laaiaiilt,* ad propofitum fuum non **tecit**, quia loquitur

perioree primate Clementio, quos hortatur ad punieadnm **illum**, fi talis inventus fuerit, ut fe* ma protulerat, unde per hoc male infert quod inferiores habeant per judicium fuperiorts corrigere, aut illos coram fubditis palam arguere.

Imponit mihi oppooem, quod ad rationes fuas probantes, quod peccata publica fecerdo» tum & prolatorum peribnalia funt in e«angelixarioae per praedicatores verbi **Dei**, habita inficientia* ft opportunitate, data eorum perti-lj **■new**, coram dero ft populo arguende ft de* tegenda; non refpondi fufieienter, fed evafi, «t potui, fupcrfietaliter; libenter viderem quid contra folutiooes mem reoheaflet ; ft hoc Escare poterat, fi erant infufficientes, ficui di**cit, ft** ego refpondcrem .

q mms m. bt>—* «*. Ad rationes meas probantes, quod peccata mortalia publica peribaaiia pnelatoram & facerdotum, fte. non debeant per fiaculartspo· tftftatcs puniri, aut Chrifti fideles laicoe etiam fisbditM cafhgari, dicit quod poflet dari genentis refponfio, oftaafe eft frivefa efle; nihil **pte** ad **tee dico.**

Caam *. cZLXt Ad expuitionem wrborum Cooftantini, ubi ♪***t· qttôd ifta verba **terunt extertatson**» ut ofteaftent quale debe»ent eflh epifeopi. Nam E tatas efle **detent**, nt non coeam tasuianbw

te exponent, ft hoc judicio fpirituali rattonc clavium, fimt medicus *zz* **aorte**, non antra

potcftatis. Veram eft quod per primam nabet anftoritatem difecrnendi dc morbo fpirituali, ut medicus dc morbo corporali : per fecundam habet autboritatem ligandi & folveodi non tantum hortative, ut in pluribus paftibus opponens innuit, fed etiam coadive, feu obligative. Nam fi verum eft, immo quia verum eft illud ore veritatis prolatum Petro Matt. *16.* ***QatitvqM lifivtrii ftftr Ittrtti, trit ligt****

mas C> »■ **tew**,· magis ligat faccrdos quam princeps aut judex fscularis. Conicquenter glofa illius: vos non poteftia judicari ab homini* 1«"·· h· bus, eft quod boc intclligitur de facerdotibus heroicis, quoniam dii vocantur. Hoc non vi* detur. Nam mali epifeopi malitia perfonali, & quamdiu tolerantur ab ecclefia, dicuntur dii ft angeli. Dii pfal. do. *£gt* dis» dû' *tjlii, & filii tactlfi taanf.* Si omnes, tamen funt inter omnes aliqui mali: Ergo mali dii dicuntur, etiam angeli. Nam angelus Ephefi, peccaverat, quia monetur ut agat peeoitentiam ; tamen diatur angelus. Nec, ut dicit, coafti fua judicia Romano principi detulerunt; fed expectantes ab eo certam viadiftam, & acerbiorem vel favorem inordinatum ex hoc fperantes; & poto quod in hoc peccaverunt maxime, fi tamquam fuo judici hoc fecerunt.

Facit ad aoftoritates multorum fanftorum ft doftoram unam folutionem, quod loquuntur dc illis qui imitantur in vira Chriftum, quod tales non funt judicandi ab aliis; fed ifta eft glofta fua ft voluntaria, nec in aliquo doftore talis glofta reperitur; quoniam fecundum illam diceretur, quod non lunt judicandi a fuis fuperioribus, quia nemo in hoc quod bene agit & Chriftum imitatur, judicatur judicio condemnationis a quocumque.

Infecit unam parvulam rationem in fua rofponfione. **Qmmodo**, inquit , fervabunt laici illud Domini prsceptum: *Qat* dictus *faitt ftttuuitaa* yarn *tertua nalitt f/Ktre;* nifi judicent de vira & pnedicatione. Hic eft cquivocatus, ficut frequentiffime, de judicio. Nam non eft negatum, immo cooceflhm in fecundo corollario >. conclufionis fecundi **punâi**, quod quilibet Chrifti fidelis poteft judicare judicio difcretioois de peccatu publicis facerdotum ft aliorum ecdefiafticorum ; ft per iftud fufikientw impletm iftud: /tere.·

teas «pera «yiuw ater* *fattrt.* Eft verum quod r*r>i<> adhuc facilius coa sedeeur judicium illud de prudicatione feu doftrina, quam de vita facctdotum. fubditis; tum qoia prmficatio facerdotum ordinatur directe m falutem fubditoram; vita autem non; tum quia dcfe&us inprudicarione funt pericdofiorcs fubditis, quam vine; tum quia facilius error prarficetioou agnofeitur & certius, quem defeftue ia vita. **

tore, ftc. «facit quod hibiiaa multae vidit ubi textpe ifte noo repentur. Poflibile eft; fed fi vidit «otiquas ft correâaa in rqgoo fuo, uftimo quud cteifiiiam illam raperit, neopspnte ramr, M rago num apud noo ia talites aoa repentur? bene credo quod ia quitefeam no» vu ae mb teas correftis, cx vitio feriptonm mm fit, fed male. Ulterias, fi fit, inquit, tare daufula, eft intclligcoda dc raquifitione finali ft authentice ; dicat mihi urwoutn doftorem qui fic exponit: credo quod eoe poterit. Nam mu glofta eft utique Tua, quia ver», quod

ПР ■™——'«-c^urr, mu·

fieri non debet in feriptura facra, & imminet A tali modo magnum periculum, nec fic re-pence in fermouibus per me datis. JEftimo enim quod intelleHus dati ad auAoritates per pum allegatas, ia doHoribus reperientur, aut fan&is, Mt ieoiaftieis, aut ex diQis eorum elicientur. Item curexclufiflet dominiis populum ab eo quod fibi nullo modo poteft convenire, nec licite nec illicite; fiquidem nullus prudens dominus prohibet id quod fieri non poteft, alioquin dcbulTet Deus noraipi prohibuiffe creare hominem, aut juftificare impium. Solum ergo hoc prohibetur quod fieri poteft, & faciendo peccatum incurritur. Cum ergo populus terra nultanodo poflit requirere a (peculatore vel cuftode fanguinem pereuntis requifitione authentica, quat Deo foli convenit, fruftra Dominus hoc ei vetaffet aut prohibuiflet, cum dixit: *Non populat terre loquitur.* Ergo de requifitione fubauthentica, & dicit quod illa, populus terra non requiret fanguinem pereuntis de manu fpeculatorts negligentis. Qiod allegat magtftrum Nicolaum de Lira in 3. c. non fiscis wd propolitum . Nam arguitur Exechiel a Domino, non ah inferioribus, quod lilucrat. Auftoritatem Origenis fuper Genefim homilia, ut dicit, id. allegat, fi bene iorelligatur. Dicit illos facerdotes effê nequiores aliis, non propter libertatem fibi datam vel fervatam a Pharaooc, fed propter confenfum quo eidem Pharaoni in malis favebant.

Ad auOoritatem Salvatoris Matt. 17. ref. pondit per fuppofitiobem primam. Hoc non eft folvert, quia illa falfa eft, & fufficienter improbata.

De ASimelech, quod fuerit fubjeOut regi Saul, quia fe coram eo excufavit, ut ait de Lira, fatis diHum eft prius, quomodo facerdotes levitici fiienint aut non fuerunt fubjeAi. Cetera ufque ad materiam de indulgentiis tranfeo. Propooam tamen quod fentit de decimis. Eft ergo fecundum fuum di&um hic improbandum, *Aeft* tale. Populus poteft licite fubtrahere decimas A oblationes malis facerdotibus malitia perfunali; hoc diftum procedere videtur ex hoc, quod non funt debite facerdotibus, fed funt pura eleemofyne. Si enim non funt debite facerdotibus a populo, populus propter malitiam perfonalem facerdotum non eft abfolutus a droito, ficut nec ego fi debeo Ticio too. & ille fiat malus, fum abfolutus ab illo debito Iftud diâum omnino coiocidit cum rd. articulo Johan. Wiclcft, qui in forma talis eft: Decimz fiant pura eleemofynae, Sc parochiani poflant propter peccata fuorum pceiatonmi ad fuum auferre arbitrium . Iftud igitur oftendo eftè faffum, divina feriptura pariter & humana. Primo divina, nam Leviticr ultimo feribitur : Owrwes *hechne terre five he fru^but, five he paatit arborent Domini font/ A infrt: Omnium hotimarum ewt & bpvit Ô* copra, qua font fob pqftomm verge tmfemtt, qttih· quih hechnum JanQificabitur Dmuiue .* liera * Num. 18. *filiit Levi hehi oatael hocimaa Ifreel in poffefiilenem pro nh^trit quo ferviuno utibi in tabernaculo fnherit,* wr wm *oecehant nitre filh [free! ah taberuoculum ftehorit,* war *caumittaet peccatum mortiferum, felit filiit Levi mibi in taboruaculo Jeeviontibet <> partantibut peccate populi. legitimmn fempitemum ent in gtnerotieeibnr vefitio* Item ih : *Levite hecimarnm obletiono coalenti gnta*, quat ht qf* iwiw & eeceferia reparevi.* Pnaterea Mη Jacob fpopondir fbfvere décimai Deo, Gen. >8. mm& f mv f·* *mèbi Jk mv tibi.* Amplius Malachi* 3. fcriptum eft: *Inferte* aaswewi *hoctmam* iw dwrewei mm, *Ut fit cibttt* »W ΪKM MM. *Et probate* M» /·* *pet bec huit Dominât, fi* WM *aperuero vobû coiaroffat carli,* Ô* *tfnitn vebit boothiβio-»tuc ufquo ah obuuhantiam, & increpabo pro v4ir heverantem,* <> wM *corrumpet fruQum terre vqftra,* wec erir *fterifit vheea ht ogre, hicit Domintu exercituum. Et beetet* wi *hient omnet gentet, eritit tahu vet terra hjiherabilit, hicit Dominit exercituum.*

B In lege nova Dominus de folutione decimarum loquens Matth. 13. & Luc. 11. nec ramen opera alia debita volens propter harum folutionem praeterrai tri, dicit : *Hut oparttat fecere, & ifta* maw *emittere.* Apoftolus oAeadir, quod detinue funt debit* , & ft non oftendat ?[uotam illam, tamen quantum ad hoc quod ufficiant pro iuftentatione miniftrorum, & ait priraa* Corint. p. Qui altario fervit de altario vivat · quis militat ftipendiis fuis umquam *i* Item idem oftendens quod funt debite Deo fervientibus, allegat iftud Deut. 25. *Non infrenabit et bovi trituranti/* & quod non propter boves diâum fit, fed propter apoftolos, A doflores, ait: *Numquih he bebat cura eft Dee, au propter not utique bec hicit? Nam propter uet Cfcripta faut/ qteonhnt hebet in fpe qui aret orare, & qui triturat iu fpe frtifhtt ptrtipienhi.·* fcquitur ad propofitum; *Si not vebu fpiritualia femhtamut, magnum eft fi *tt Cornelia veftra metamur?* ac fi diceret: non eft magnum immo debitum. Praeterea Chryfoftomus homil. 31. fuper Matt, in opere imperfePc ait : Nunc veniamus ad facerdotes: icimus quia juftitiam fervare, 8c mifericordiam facere, & fidem habere propter gloriam fuam mandavit Deus. Decimas autem offerre propter utilitatem facerdotum, ut facerdotes quidem in fpiritualibus populo obfequantur, populi autem ia corporalibus facerdotibus fubmioiftrarent. Irem Haimo fuper illo: *Qui bene peafuet pre-f^tbpteri, huplici bonate habeantur,* ait in expofitione : duplicem honorem praecipit exhiberi presbytero in fakrtatiombus, videlicet ut humilient fe illi fubditi, & in exhibendis donis ftudiifque fpiritualibus: h«c iUe .

Jure humano probatur, quod decimae funt debit*. Primo per beatum Ambrofium ferjnaone quodam, fit habetur id. q. 7. dicentem ; Qjicumque recognoverit in *fe,* quod fideliter non dederit decimas fias, modo emendet quod minus fecit. Qtid '«ft fideliter ,dare‹ ut nec pejus nec minus aliquando offerat de grano, aut dp vino, aut da fraâibos arborum, aut de pecoribus, aut de horto. aut de nqgoeao, aat de ipfe vemtiofla fia. Et cornea lolvere nolentes lententiaexcommunicationisfislminaada eft, ut patet ia e. mmms , ubi dicitur es concilie Rothoniagenfi: Otooes decima terra, live de fagibus five.de pomis, Domini funt, Ac. ut Levitki ultimo fupra allegatum eft ; fequitur Sed quia modo multi inveniuntur decimas dare notantes, ftatuimas ut fecundum Domini praccptsm admonçwetur feed, fc fecundo &.tertio; qm fi eoo emendaverint, anathematis vinculo feriantur ufque ad fstiifisHio-

Cy ne», A emendattonem congruam, ut cap. ic- A declarat, quod homines modo tenentur ad fo- “
auwi 4*·«« dicitur: Decima· Deo & facerdotibus ludooetn deeimaram , A quomodo, m veteri
αβHπ Des daada», Abraham faAis A Jacob promif- lege pmcepium de fohtiione decimarum erat un-
Mjr ht inbasat, A osnnes faaAi tacerdoces com- partim morale, partim judiciale. Morale A de
memorant. lie» Hieronymus fuper Malachiam difl·mme rationis naturalis, quoad hoc, qood
in q. c. A babelur IA q. i. A«*er»mwn«, di- his qui divino cultui mimftrabant, necenaria
ac fie : „ hlunc exequamur ordiaem proghe. vine mmiftrareatur : judiciale vero erat ex di-
„ ta. Quia tnibi non reddidiftis decimae A vina inftuutione , quoad talem determinatio-
„ primitiae ; idcirco in fame A penaria vos nem , ut puta, quoad decimam. Modo autem
„ tnalediâi eftis, A vos me fupplaatafti· five licet judicialia legis fint mortua, tamen poteft
n defraudafiis. Ecce annus expletu· eft, A ni- aliquod ex illis noviter inftitui, A fic fecit
„ hi! in tneoa ihefauroe, fed in veftra horrea ecclefia, qua·, ne populus Chriftianus minus
„ comportaftis; A pro decimi A primitiis, daret iacerdotibus vhrifti, quam populus Ju-
„ qua parva erant, ut e vobia darentur, Itber- datorum fuis facerdotibus A levitis, qui ad ma-
„ racem poffieflionum veftrarum, A omnem fru* jora tenetur, quam ille, fecundum quod ait
„ gum abundantiam perdidiftis : ut autem feia. g Dominus Matt. 5. *Nifi oitndeverit joflitte*
„ tis me irafeente hoc perfeûum; quia (rm- *veftra flor quam Scriberem & Pharijeerom* ,
„ daftis me pane mea, hortor vos atque com- ■·· *intrabitir io* ragamn *emlerum* ·· ordinavit
„ moneo. Gloff'a interlinearis fupcr cam·»··»· A ftatuif dare decimam mintftns novi reita-
„ dicit: prreipio ut inieratis decimas meas in menti. Unde ad iolunonem decimarum homi-
„ horrea mea, hoc eft in tbeiàuroc templi, A nes tenentur partim jure naturali, partira in*
„ habeant facerdotes atque levies, qui mihi ftiiutione eoclchz. Jure naturali, quoad hoc,
„ miniftrant cibos · A probate me, fi non tao- quod tautum detur illis ut fuffictcnter A ho-
„ tas pluvias *effudero,* ut cataraâs coeli «per- nefte vivam : inflitutione ecclefia, quoad deter,
„ ta effe credantur, effundam vobis benediftio- minationem decimat partis. In eamdun fenten-
„ nem utque ad abundantiam · Et ibi multa de tiam venit dottor folemnis 4. *Quodlibri»*, quz·
„ hoc per totum". In tantum autem dicuntur ftione, utrum decima iunt dc jure evangehi ;
effe debita, ut tributa egentium animarum di- ubi poft aliqua dicit m cffeftu, quou decima
cantur, ttfte beato Aitguftino eod. c. x. q. c. funt partira de jure evangelii A de /ure natu
Derinar, ubi dicit : „ Decima tributa iunt rali ; quod dico ego ibi fundatur. Dignus eft
„ egentium animarum ! quod fi decimas drue- operarius cibo fuo, A in locis prsaliegatia,
„ ris, non folum abundantiam fruftuum aeci- C partira de (ure humano A pofitivu, ficut olitn
pies, fed A fiinitatem corporis confequeris. erant partim dc naturali, A partim de jure
„ Super illo autem : *Egentium* , di- pofitivo divino. Subtrahens ergo decimas , Deo
„ cit gloffa. Quod dantur egentibus clericis, facit injuriam in quatuor, ut quidam doftor
„ non ideo minus dande funt, fi divites funt. ait. Pnrao, quia dehonorat Deum, qut deti-
« Nam intuitu pcrConarum dantur ecclefia " net fierem facram. Secundo, tale facinus da-
Hac gloffa: dicerem quod funt egentium ani- mnificat totum mundum, quis fubtrahuntur
marum . Nam decima ultra ftatum clericorum fruftus huic fzculo, propter avaritiam retinco-
honeftum, fine pompa, diftnbui per ecdefiaft uum decimas, fi non vindicetur Deus. Tertio,
debent egentibus. qaia cale peccatum eft grande, fcilicet tubtrahe-
Qiod vero fit debitum fic folvere decimas, re decimas, quia eft facrilegium. Decima enim
A non pura deemofvna, patet, quia Deus per pars eff Dei A pauperum ejus Quarto, quia
brachium facculare fe de non iblventibus vin- illa fubtraftio eft caula diminutions· divini cui·
dicare videtur, in *hoc* quod id quod Deo da- tus, nui exercetur per inftitutoa mitriftroa.
ri debetor, putans quis libi relervare, perdit Unde iliorum dimtnurio effet caufa drminutio-
A fifcus accipit Unde Auguftinus *16.* q. 7. Qnis lacrificii pro populo, A doftrirae fidelium.
„ M»iores noftri ideo copus omnibus abunda* Propterea dicit ie Dominus in illa fubtraftione
„ bunt, quia Deo decimae dabant, A Cafari affliftum A confeftum ; A hoc eft quod dici-
„ ctafum reddebant. Modo autem, quia difccl- tur Malach. ubi prius allegatum fuit. *Re·*
„ fit dcdwrio Dei, acceffit i ndi&io fifei No *Vfrtiioioi ed me, & ege reverter edver, di·*
„ himna cum Deo partiri decimas, modo au- *cit Demioot eeercittuuo, & dittifiit .' In que*
„ tem tollitur totum, hoc tollit fifeus, quod *rtetntoer* > Refpondet Dominus .' *Henee fi- ef-*
„ *non* accipit Chriftus. " Item, idem bqtet 4 *fiigit Detun, quie vt ceofigitit* η», *& dioi·*
„ io verfu pfalm. 14;. *Qni grodoett i» meo- fiir ; In qne configimur te.?* Relpoadet Domi,
tidnt fernmn,* sit: „ Chriftus tacitus exigit, nus , *In dxintit C>" frimitiit & in fenurio ver*
„ *A* major eft vox tacentis, qui tamen in evan- *ntolediSi efiir, O me voe configitir gent te·*
r geHo non tacet. Nam dicit: *Fecite vedir* *t»* .· Glofla vero fuper illo , *Ccefigitir,* di-
„ *emicer de* umummm *ioiquitotic ;* ibi de il- cit : „ Tempore Efdnr tanta fiiit mnes , ut
„ Jo quod neceffarium eft viftui ecelefiaftico* „ multi pro penuria filios A filias vendentes,
„ rom loquitur· Et fermone de decimis red- „ *k* frumenta ementes, levrtis decima· non
„ dendis, ait circa medium : Decime ex debi- n Jolverent ; qui etiam fraga» in horret· con-
„ to requiruntur. Nota ibi, ex debito, uc qui E „ geffcnnt, pro magoitndiiM pretii decimis
„ eas dare noluerit, res alienes invadit, A „ non folvebent. Unde cotnpulfi miniftri tem-
„ quanti pauper» in locis ubi ipfe habitat, n pii, fugerunt unufquifque in regionem fuam.
„ ille deamas non dante, fame mortui fue- 4 Ideo dicit Dominus fe in fitis afHiftum A
„ tine, tantorum bonucidiorum reus aure tri* *t, non* accepiffe decimet- Hcc ibi .
„ bunal arter» judicis apparebit, quia rem a Auditis quomodo decima non font ραπ·
„ Domino pauperibus delegatam, *fuit* ufibua eleemofyn·, itrnno funt debits, A ad hoc
„ uhirpavir . nunc tendit mea intentio. Unde fi quit nnn
Thomas autem ». ». q, 87. art. 1. in pen. •bfolvitur a dcbiio, pro hoc quod creditor ma-

ks

lus Scitus malitia perfooali, non fit populne daubligetus s decimis, quas debet facerdocibi· bonis, fi illi eCdaatnr hnli malitia perfqna- Imi. H. Malitiam aattm perfonaiem dixi, malitiam ex inoediaata voluntate procedentem, non corrumpentem fidem aut bonos mores per matam dodrinam, A altos .ilio modo noo inficientem, nec rempublkam ex intentione turbantem. In pofitione autem allegavi multa originalia beatorum Anguftiai, Hieronymi, Chryfoftomi, adoftendenduwi quomodo malis font bona debita miniftranda & etaemofyn»; ex quo feqmtnr bene, quod fieleemofyn» *funt* malis miaiftranda, ergo & debita hac pro nunc sic debito decimarum malis focerdottbus debitarum, dida font aulis, fcilicet malitia perfooali: focus autem fi efleat infideles, sut fandos mores per dodrinam malam fubvertentes, aut reipubhc» proditores, aut turbatores cx intentione propria.

Accedo ad matcriam^indulgentiarvm. Eft ergo tertium di&um oppbncntis de indulgentiis. Circa hoc multa dixit, defcripfit nomen indulgenti», diftinxit quadruplicem modum terniAonis. Et quia vocat indulgentias remiAodcs, aliquando conceAones, poteft etiam quadroplex modus indulgentia affignari, conformités ad remiAooem, fecundum eum quadruplicem· fcilicet authenticam, fubauthenticam, minifterialein, A aliam omnibus competentem, 5in» dicitor tvmiAo offenf». Pofuit circa ifta eptem dida de idoneitate fuidpientium induiEntias feu remiAones; qu» quia noto itnpro re, perfiindorie t.-anffeo: fed de iftis indulgentiis non loquuntur cb^wes communiter, dum traâant materiam, indulgentiarum. Nam ift» cum fiat remiflip culp»; aut per modum autbenticitatis aut fabauthenticitatis aut minifterii funt ad focrpmenrum poanitenti» pertinentes; ili» vero de quibus dodores toquun. tur, non pertinent ad illud. Nam non font remiAo culp», fed pom» debit». Unde indulgentia, ut de ea tradatur 4 dodoribus, eft relaxatio paen» debita, A quotnam tradentes hanc matariam dicunt, qnod ex quo divina jn› Atia infidagi non poteft, A ifle, cum iadulAeetia defur, eft debitor pen·, oportet quod fobrat, wit alios pro eo; quod fit cuaa merita Chrifti & fandorum & ecclefi» Catbolko, per cum qui fuper hoc conftitutus eft, ifti apt plicantur. Antequam ultra progrediar ad id quod mihi objicit, quod male fibi impofui, dura dixi, quod ponebat indulgentias ia lege Domini ooa efle fundatas, & peregrinationes per homines inventas, efle fepcrftitiofes, idolatriam fapientes, At cleri avaritiam nutrientes, cum tamen, ut inquit, non fic pofiii. Recitentur hac verba opponentis in forma, ut in fua pofitione pofiut, A ia fuis teplicis dicit; ubi ego pofui fidas A venatas abfciutio* nes a poena & culpa, *& indulgentias ia* lege Domini non fundantes, ibi refpoodens dicit,me pofuifle m fententia, quod abfolutieoas a p«na & culpa funt fid», *8t* indulgentia noo funt ia tage Domini fundat», apparet mihi, quod non male recitavi dida fua ad fisam intenfiooem. Nam ipfe, quantam ex didis fuis accipere vatoo, tacet quod indulgenti», fecundum communem formam traditionis earum, dum dantur vifitantibus talem ecdefiam, & manus porrigunt adjutrices vere peenitentibus A coofeAs, Ac. certi dies indulgenti», «o» fime* la lege Domini fandsru· ~~annO ex quo~~ fit meatio de daodo aliquid, reposât quod fiait venales, A boc eft tertium diftum ejus. Ita de abfolutioaibus a poena a culpe, dtait quod üfo modo, quo dantur communiter a fiimmia posmficsbus, font fida & vernies A ferifata, pro eo quod interdum in aliquibus litterarum fit mentio de largitione bonorum fuorum, cum dicitur in elfe&u, quod dantes de bonis fuis ad tale vel tale opus, plenam fuorum peccatorum *9t* pernarum pro peccaris debitarum confeqnentur remiAonem. Qiia igitur fuam intentionem talem novi' ex feriptis fuis, bene dixi, quod ponebat indulgentes in lege Domini non fundatas, nec intellexi de indutoentiis, ut funt remiflo culpo, de quibus plura dicit, nec fic fibi volui imponere: fed de illis, quae funt relaxatio pcena, & quae fundantur fuper tbefouro infinito ecclefia, provenientе ex merito Chrifti princinaliter, A fidei formato ecclefia ac meritis .fandorum, quo fupererogarunt ultra debitum. Loquendo de illis, dico quod dicit eas non efle in lege Dei fendantes. Nam loqui de illo thefauro, reputat fidum quid, ficut loqui de vacuo extra mundum. AMblutiones etiam illas, de quibus nunc, eo quod fit mentio de aliquid dando, dicit venales & fidas. Feregrinattoocs Mitem ad aliquem locum, ut quis informetur de fide aut aliis pertinentibus aid falutem, laudat; fed illas qu» fiant ad honorandum loca fanda, ~~fdices martyrum~~, ~~ad adorandum cum oblatio~~ne candelarum k genuflexions, reprehendit, & dicit eas fuperftiriofas, idololatriam fapientes.

Litteras fraternitatum reprehendit multum, modo quo dantur communiter a fratribos, pota quod talem vel talem lactant participem bonorum fuorum, miflerum, vigiliarum, jejuniorum, ftudiorum & ceterorum bonorum; quia, ut dicit, dantur fub fpe lucri, At oral ta circa hoc dicit.

fiepe contingant & escoAbus multis. Item, quod m couceAone litterarum fraternitatum poflimt multa pec* cata contingere ex inordinata afffedione ronce* dentium eas, aut petentium. Nihilominus tamen indulgoitia funt licit·, A ia lege Dei bradât», prout indulgentia dicit ralaxattoaem pane debite: A fundantur fuper ilto tbefouro meritorum Chrifti, Ac. Hic autem tbefauros meritorum fundari poteft lepor ifto Zechari»

minus emifit vindos de lacu, psafervat qisoldam, ne mittantur in lacum, per quem iotelligitur pace inferni, limbtie patruas, extra quem Dominus viodoe tunc pcdmt, *St* purgatorium, a quo per applicationem meritorum tuorum ab habente poteftatem profiti vaetur. Item ia illo ad Romanos j. *tfjt tt*

perm Aubeanw ad Dram par Dnobasu miArum Jefum Chriftum· Si juftmcatt jam pacem habemus cum Deo, quid ergo dicit, pacem habeamus ad Deum, nifi quia adhuc pce na folveoda eft, qu» per applicationem meri iorum Chrifti eft foluu, ut pacem hebeamu-

ud

ni Daum per Chriftum? Et panto poft itcrom.' xdlficasionem: fic debet fus uti potefteet pa- "
-..... 'dixit Apoftofas: *Si oh» tébet* ifora» *fcc»* pa, ne quid nimis A i001dicite fiat, atque Ch*lstl
άιυπι *.*.*» Cbrifa» *9tiif* oNvransr a·, *n/re immoderate. Unde quicquid liger aut folvit m >'h
>«h *tygù* m~ /qAfcnri fo *feagtà* iffitv, J»l- terris, clave non errante, ligatum aut folutum
vi βηββMM ad ira *fer* rana/ A M lito opitu- eft in coelis. Si aliter faceret, locus eft: ideo
lo multa dicit Apoftolus, ex quibus apparet non poteft totum purgatorium evacuare de le-
qeooaado Chnftus ncndt oob», A quomodo ge communi.
in en omnes /uftificanrar. faitur fi meritam Non dico, ut opponens dixi:, qood per»
Chrifti fit tantum, immo infinitum A. pro fe- det indulgentias dum impugnatur, aut pecunia
deration· iafinttonta mundorum ,· fi eftant, indiget, fi de periecutione perianali loquitur;
non eft inane fiindimraram indulgentiarum. fed n impugnatur ecciefia, cupis ipfe eft uni-
Poteftas veto difpeniâsuii hune thciauram per vtrialis paftor, dar indulgentias. Non eft etiam
papam, anivertibtcr fiuxhrur ibi: gnndraasfnr putandum, quod ut pecuniam recipiat, det in-
hgcvern fiftr tcrræ, cric lig^tea» CF «t rw- dulgentias; A fi faceret, peccaret graviter. nec
lit; & fniAswsyne *ftlytit J''fr terre·», rrit* tenerent; quia occ effer caritas in recipiente,
Cri» etrlir, hcut diftufe in poluiooe nec pietas in caufa.
me· declaravi. Ex diâti patet folutio rationis addit* ib».
Qrad addidi, quod etfi non effet cxpecfiiim per quam probare vult, quod papa teneatur
m beta feriptura fundamentum, fiiffkeret an- omnibus dare indulgentiam plenariam; A arguit
tantas ecciefia, non ex timoré foci, fed ex fic; Potens relevare, Ar. Dico ad affumnitn
veritate. Nam cum ecciefia in bis qua fidei quod cft verum, A maxime cui ex ofteio in-
fiait & concernunt falutem animarum, non pof- cumbit. Sed papa fine aufs pia; qua honorem
fit errare, fufficere debet cuique fideli eius au Dri aut ecclciiai rafpKit, non debet daee io-
tarifas. dulgenttas, A fi det, non tenetur, liem pue
Tn. artM· Dico igitur quod poffunt dari indulgentia, indulgentiam am fibemtur, quis a morte fpi-
«yy*‹ qua flart relaxatio poena, tribus coacurrenti- rituali, fieut de todulMnti· -, fed fo-
boa, quod fit aoAoritas; in dante, cantae ia lum a pana rcftanm Ibivend·, non auram a
fidciptcnte, A pictas in cauti, fcilicet vel ad pueeato. Unde mafia ratio ifta contra facien-
bouorem Dei aut utilitatem ecciefia, & iftis tem currit, qui coucadit indulgentias, qu* iant
ftantibus, papa fi dat indulgentias, tetoant. remiffio a cidpa, folvat igitur illam. Nec di-
Ad retient! font refpondeo. Ad primam cantur indulgentia venales, fi conditio aliquid
papa det indulgentias amitti, qui luat prafci- C dandi apponatur. Semper enim illud eft pro
d, A hoc papa dubitate habet talibus ^aod caufa pia, aut cUemotyna, sut alis utili ec
Deus non dat, Ac. Dico, indulgentia n^Bfa clefm, aut ad honorem Dei,
nent, nifi fiat tria prumMb. Pnrfciti autem, Ut autem de cetero placest magis iobrie lo
etfi fint ia caritate, Cacandam pnefentem ju- qui de lummo pontifice, addacatur in medium
ftitiam, tiitsm, alitai aon tamen decedunt in ao^oritas Cynlli in libro tbefaaroeum. Ait
caritate ta. deerit e» fecsandutn ptaatiâorum. enim fic. „ Dedit Dei Filius Petro ploro &
Ad fecundem, m corporales, ta concedo „ perfode claves regni caelorum; quoniam, C
majorem; M ramea iaepte ad propofitnm af- „ cut ifti accepit a Petre, dux A fceptnim
fianitar, cum indulgentia non vendantun, nec „ ccdeim gentium, ex Ifrael «rediens, fuper
casatur. Efto quod aliquod fubfidium tribua- „ omnem principatum A poteftistom, A fuper
tur ecciefia. Nam non datur indulgentis pro „ omne qaodcumqae eft, ut in nomine e/us
illo dato corporali, M peu opere fpirituali, „ genus cun&a curventur, pleniffimam poteft».
fcihcct reparatione ecdcfianun vel pontium, Item: fic A Petro A efae dindoebis, hoc eft
aut piorum locorum; & licet temporale inter- „ fuccefloribus, aon mimis, fed pkniffirr
veniat, ordinatur ad fpirituale, ut eft divinum D „ commifit, A coram apoAoiis A evangeltftis,
fervitiqp in ecciefia reparanda fieadnm, opus „ loco fui, ipfe caput eccletir, ia medio co-
mitaicordia peragriaaatibus, quoad pontium „ rum ftatuit, quatenus ipfi ia evfngetib A
reparationes, A alita juftis perionis A dreum- „ epiftolis mundo huic pnrdicando, arclefiai
ftantiti. Hsk Thomas ia 4. di. ia. Concordat „ A praelatos ordinando, feriberent qu* a Do-
Kicbardus de Media-villa eadem di. 4. Tangit M mino audierunt A receperunt, aftrmaates
Thomas de reprefiiooc inimicorum ecciefia, „ in omni doHtina Petrum loco Donnai A
Jiat pacem ejus perturbant, quod pro illa pof- n ejus ecclefiam ia omai loco, in omni capifu-
unt dari indulgenti*. Unde fi aliquis rex ec- „ lo A fyaagoga, ia ornai eleâiooe A »&r
clefiam turbet, five in fpiritualibus, five in matioue, A quicqoid folvendum A ftatoerv
temporalibus, poteft papa dare indulgentias „ dum feret ipfius auâoritate approbarent,
omnibus ad reprimendam ilium concurrentibus. „ ipfum vocans Cepbasn, boc eft caput ". Mu«
Et qaia fsliber oportet dare ftipendia tempora- ta pulcherrima ponit, inter qua gratia brevi-
lia/poteft pom illa daufiris, quod dantibus de tatis emitto, ecciefia plemmaMm poteftatem
fiiti bonis ad tale opos iadnlgrntia confertur. Petro A iuccefforibus coace&m, quibus omoia
Ad tertiam, pontis indulgentiis, Ac. Itet particularis perfona curvare gonua debet, ut
pondeo negando confimnantiam. Nam papales & Petro. Modum igitur ponat quiique ori fuo,
indulgenti* requirunt tn cauti pietatem, A in ut mm libere in cnntpmelias prorumpere pnr-
ennferente difcrctionem. Nam autaeitas ruquti fumat.
fits exerceri non dabat 'fine dricrarioae, nae Qmad titiem frstamtstum dicit. quod tra- m··"»-
evenit talis caufa, ut amnsbns uuum debita tertum·, quo eft foderas erodentium, in fide
relaxet, ncc poteft evenire podfibiii morali, A cariute eft fata A boro, fecundum illaa
quod eft juris, & fecundum quod res human· altar pro «Itero orat, altar altari debitor eft;
contingunt. Prasteron cum fecundum Apoftohim iftud A AψραηoM, A eu qu* ciras illam di-
non fit data poceftm ia deftruftionem, fed in xit non nego, fed ex fariptis fiiis traho quar-

tum

--T· poum s»**.

dantur nifi fub fne fee illicita, reprehendende tnafa intentio interdum fier opponenti; fed mgmt mihi quod intendit etiam fermant illasum reprobare, per quam fratres faciunt alios participes fooeom bonorom fptritualium, orationum, jejuniorum, Ac. A ad boc tendunt fun rationes; A in hoe non fixum concordo; & oftendo quod forem iliosum jam difta noo eft reprobanda. Oratfoucs A fuffnsgia ecclefia non funt ad modum luminis aut doArian, nt dixit Pnmofitivus, ficut uarrant antiqui doâoccs theologi, A Thomas, Boonvenansa, Durandus, A Kíchaoihv· Nam lumen modo naturo fe communicat omnibus •qualiter fecundum fe, non autem fic fitffrsgia; idsoquia fiunt ab agente fecundum intel* JeAum» h*nc eft quod delicam valorem habent, sum ex indice caritatis, alium ex parte intentioni· facientis. Primo valent tantum omnibus quantum uni. Nam caritas facit omnia commms; A hunc refpeâum videtor habere opposKus, confiderem quod caritae non qtmritqnsrfiM fint. Propterea multitudini erodentium mus cor unum A anima nna; nec quifqnam quod poftdebat fuum effe dicebat. Socundo modo pine valent tttd quam aliis, fi intentio orantis aut aliquod bonum facientis feratur in umim pius qnam i> Jios. Hoc probo fic: fruitus operi·, cuius operam eft Do* A qui totas cedit ia militaient opera·· ria, nifi ia alium transferatur, noo prodeft ex parte intentionis, nifi ei ad quem operans dirigit foam intentionem^ cujus caufa eft quia intentio eft vehiculum illius fnsfrus · ergo qooad hoe, fafrsma illi foli profunt pro qmummt. Sic sromt Thoas, io 4. difft. 4«. fic Itichar* driridua de Fontibus in fois quodlibeti·. Secundum hunc valorem curium habent littera fraternitatum, quia per cos declarant fe fratres iotentioaem ia fins oaodooibus dirigere quibus concedunt ·

It COnfiadtrattOSMS

Ad primam rationem opponentis, cum arw gait, ex quo fratres fupponunt, Ac. Macet mihi quod fols cooceffio coram Deo fuftcit. nec litteram habere neceffe eft: tamen fatisfadt defiderio fimplicium; & fi fiat abfque fraude & dolo, non nocet.

Ad fecundam, ficut dixi de indulgentiis, quod noo profunt nifi exiftxntibus ia caritate, fic nec fuffragia. Unde quod perfonn quibus conceduntur participabunt poft mortem, intelligitur, fi caritate uniantur cum orantibus.

vata fe&a a privatis, u fecnrto fieri dicuntur

A e contra fi ciaufo oftio optet videri A laudem, jam palam fieri dicitur. Commenta io patulo fieri habent, talia videntur opera fratrum, E

pofitionç, fcilicet fi aliqnid Deo placitum orando, jejunando, Ac. feeeeo, participem t» horum facio.

foeq privata: fic magna debent humilitate ful-

gaso, A recumbere Γη regno acri, militantia w noriftmo loco. Ita A a ... quibus partte a...ut gerentes vices cccicfin hoc modo, quia ia facie ecclefin orationes communes faciunt, noo m reputando, fed illam Chrifti immaculatam fpoofem, cujus vice factant, exsoUando, hoc modo participes alios fecere poflhac fuo, rem orationum.

"■· .... . rlSfi *«1

Ad quintam, illam tangit difficultatem: G orationes A fuffragia fafta per malos profint aliis. Ad quod Tnomas io 4. difft. 41. dicit quod ibi dt«o confidesari poflunt; unum eft opus operatam, ut eft facnficinm altaris, A illud re fa efficaciam habet, ficut A omnia ferrements nov* legis. Aliud opus operans. g A hoc duplicités confiderari poteft; uno ηκκ do, ut eft ejus, A ~~fic oratio peccatorum non~~ eft meritoria, quia Johan, 9. Jcmsw fond JDror osu undis. Alio modo ut fit in faci· ecclefin, A vice ojus, A quia ille fecero intdligitur cujus vice fit, ut dicit Dionyfius; hoc modo oratio paccatonim eft meritoria, quia ecclefia femper eft Chrifti dikâiAma: vel etiam nt fit ab aliquo, ut inftrumcntum alterius, A adhne quia illnd principaliter fit ab ilio cujus direftiooe aut prorepto aut ordinatione fit · adhuc vsfebit oratio peccatorum, fi principalis inftisutor fit Deo gratus, ut patet ia rieeaaofyna data a bono domino per manum mali fervi. Fer hoc patet folutio rationis.

Ai fextam, dico ex datis ab opponente, quod communicare ex auAoritate menta, no· •ompetit puro homini, led hoc facere miaifterialitcr poteft ei competere, & ia hoc ooei ufurpant fratres quod eft Dei proprium, nae Deum blafphemaat. Quod autem dixit oppoaem rationes meas concludere de prime fraternitsre fidum, qua fundatur ia caritate, oftendo food aoa omnes arguunt de illa, fed ali* qui de ifta fecunda arguunt. Auguftinus namque io pluribus auftonbus allegatis, petit adjuvari orationibus, & fit orantibus commendat. Sed non eft opus petere adjutorium orationum ex hoc pood valorem habent ex parte caritatis* quia tum caritas facit omnia communia ex hac perte, videlicet atque non pete·» ficut petenti; dum tamen conpmAi fiat viaculo cantatis. Pcditergoca parte qua valorem habent ex intentione faeiintis, A in hoc fundatur fecunda fraternitas, de qui litter* fraternitatis intelliguotur; ideo non fefem Ausuftinus, fed Ambrofius, fed Gregoriw, Anfrimus, A alii multi fuffragia aliorum poftulaffe leguntur.

tetu tuu mp tel

Ctaintum di&um dc peregrinatfonibn· eft in eftieâu, quod peregrinauoMs, qun fiunt ad boaooab loca fiuafta, bafilicas martyrum, A fanâorom reliquias adorandas, cum oblatione canddaram, aut aliarum rendu, A itiofis, ido* dico, cum feriptum veteris A novi---- ----« cum doAonbos fsoAis Hieronymo, Auguftioo, Grogorio, Ca&odoro, cum concilio generali Gap-

..y·»· u ******

ANNO CHRISTI MH

Cyh pondéré tetneritari*. De his rebut interro-
gas^ quae & proferre & audire facrilegium
„ eft. Ais Vigilantiam os foetidum rurfam ape-
„ rire, & putorem fpnrdftmum contra utn-
„ Rorum martyrum proferre reliquias, A nos,
„ qui ea fideipimus, appellare temerarios A
„ idololatres, qui mortuorum hominum offis
„ veteramur. Noo autem dico martyrum re-
„ liquirn, fed m folcm quidem & lunam, non
„ angelos, noa Mchapgeloe, non Seraphim,
„ aoa Cberobim, & omne nomen quod oomi-
„ natur ia pnrfenti fccuto & futuro, colimus
„ A adoramus, ne ferriamus creature potius
„ quam creatori. Honoramus reliquias marty-
„ rum ut cum cujus funt martyres adoremus.
„ Honoramus fervos, ut vel honor fervorum
„ redundet ad Dominum ". Poft aliqua fub-
dit: „ Si noa funt honoranda fandorum re-
„ liqui-, quomodo legimus: *Prttiafe i» ;-·**
„ j^eHn *Dieuai β—rr* r/·/? fi offa
„ eorum polluunt contingentes, quomodo He-
„ lifitus mortuus mortuum fufeitavit, A de-
„ dit vitam, quod juxta Vigilantium jacebat
„ immundum. Ergo omnia caftra Ifraclitici
„ exercitus A populi Dei fuere immunda, quia
„ Jofeph A patriarcharum corpora portabant
„ in latitudine A ad fandam terram immun-
„ dos cineres, pertulerunt.

Dicet mihi quis: non reprehendimus hono-
rare reliquias martyrum, quia immunda funt,
aut immundos contingentes faciunt: fed dico
quod non licet colere eas, ut modo fit. Pro-
feRo ita dicebat Vigilantius, ut recitat beatus
Hieronymus in altera epiftola contra eumdem.
w Quid, inquit, necefle eft taato honore non
„ folum honorare, led etiam adorare illud ne-
* fcio quid, quod in modico vafculo transfe-
M rendo colis f Qiid pulverem linteamine cir-
„ camdatum adorando ofcularis? prope ritum
„ gentilium videmus fub pretextu religionis
„ introduRum in ecclciiis, fole adhuc lucen-
», te, moles cereorum accendi, ubicumque pul-
„ vifculum nefeio quid in modico vafculo pre-
M tiofo linteamine circumdato, ofculantcs ado-
„ rant. Magnum honorem probent hujufmodi
„ homines beatiffimis martyribus, quos putant
„ de viliffimis cereolis illuftrandos, quos A-
„ gnus, qui in medio throni eft, cum omni
r, fulgore nujeftatis fue illuftrat ". Hec ver-
ba Vigilantii. Contra illud Hieronymus: n <^>ia
„ Vigilantius videtur velle vivos non mortuos
m coli debere, infert: Ergo facrilegi fumus,
„ quando apoftolorum bafilicas ingredimur. Sa-
n crilegua fuitConftantinus imperator, qui fao-
m ftas reliquias Andre·, Luc· A Timothei
m traaftulit Conftantinopolim, apud quos ru-
„ giunt dxmooes, A habitarora Vigilantii il-
n lorum fe fentire prarfentiam confiteatur. Sa-
„ crilegus A nunc Auguftus Arcadius, qui of-
n fa beati Samnelis longo poft tempore de Ju-
„ dna tranftulit in Thraciam. Mortuos illos
n fufpkaris, ideo blafpbemas. Sed lege evsn-
M geilum: *Dmr* «dlnseem, De·/ *Ifta, Dnu e*
m *Jtnà*, sm qff *Dhu* asarsiwraas, *ftd viv*·
w roas. Si ergo vivant, bonefto juxta te car-
» cere concludantur **. Et ibi multa dicit,
oftondeas quomodo fenâi in patria orant pro
nobis, A quod fi multa in vita fecerunt uti.
lia iMNDiatbw, adhuc magis modo, cum fent
cum Deo ia.cmlis regnantes. Allegat de Moy.
fe, dePtulo A deSitphano, de cereis A lu.

ANNO CHRISTI »*u

minaribus, qood liceat ea offerte, licet non'
illa fimpliciutn intentione, qua quidam olfc-
root, fciiicet ad honorent martyrum, ouad in-
digeant; dko ego* & hoc coefooat fequeati-
bus; lied ex devotione efferentium, fic fimâo·
volentium honorare. Ita dicit Hieronymus Vi-
gilando: Qiid inde perdis? fcilicet ex ilia obla-
tione caufabantur quondam apoftoli, good pe*
riret unguefum: fed Domini voce compti funt;
nefve enim Chriftus indigebat unguento, nec
martyres lumine cereorum; tamen illa mulier
in honorem Chrifti hoc fecit, devorinque aien-
tia ejus rccipttqr, & quicumqoe accendunt ce-
reos, fecundum fidem fuam habent mcrcedem.

Ad hoc quod idololatriam hoc fapero dici-
B tur, refpoodet Hieronymus: „ Q·** quondam
„ colebamus idola, nunc Deum colere non dc-
„ betnus, ne fimili videamur cum idolis ho-
„ oore venerari? illud fiebat idolis, idcirco
„ deteftandum: hoc fit martyribus, A ideo re-
„ cipicndum eft. Nam & abfque martyrum re-
„ liquiis per totas Orientis ccclefias, quando
„ legendum eft evangehum, accenduntur lumi-
„ naris jam lole rutilante, non ad fugiendaa
„ tenebrae, fed ad lignum lartirise demoaftran-
„ dum. Unde & virgines illae evangdica fem-
„ per habeat accenfes lampades, A apoftoli'
„ dicitur: Γ»·» *vtfri fr*ci»&i, <> /·-*
„ *ctru trétnrtl i»* , ut tub
„ typo luminis corporalis illa lux oftendatur
„ de qua in pfalmo: Locsroa *ptdiètu mtii vtr·*
C „ fa» rsMon, & /mae* *ftntuit mtii* "I Itaque
propter tria Hieronymus dicit quod cereos co-
ram reliquiis martyrum accendere licet. Primum
propter devotionem orantis in honorem fandio-
rum quorum fiant reliqui-. Secundum ad often-
dendum fignum betitis fpiritualis. Tertium ad
reprnfentandum internum lumen fidei, quod
eft in adorantibus. Subinfert Hieronymus.
„ Malefecit ergo Romanus pontifex, quod fu-
„ per mortuorum Petri A Pauli fecundum nos
„ offa veneranda, fecundum te, loquor Vigi-
„ lantio, pulvifculum, offert Domino facrifi-
„ cia, A tumulo* eorumChrifti arbitratur al-
„ taria? Et noo fohim unios urbis, fed totius
n orbis errant epifcopi, qui cauponem Vigi-
lantium contemnente*, ingrediuntur bafilicas
„ Martyrum? Qaafi dicat, noo errant, non
w malefaciuntw. Piena eft hmc epiftola pulcher-
rimis rationibus A perfuafionihus ad hoc pro-
pofitum, A ad alia qu· Vigilantius circa cul-
tum reliquiarum dcteftabatur. Ad illam volen-
tem uaftrui remitto.

Ex quo infero, quod fi licet colere, vene-
rari, A adorare reliquia* fanRorum martyrum,
licet esufa hujufmodi ad ecclefia* peregre pvo-
ficifci; ideo peregrinationes ad adorandum re-
liquias noa funt damnanda, dum tamen fiant
cum debitis circumflandis. Revera noo ignoro
multo· exceffiM interdum committi ab aliqui-
bus: fed non ideo peregrinatio eft reprehendeo-
da, fed abufiu. Non eft paeonia diesnda ma-
la, fi aliquis ea male utatur. De cete.*o araoa-
tur mala voluntas A malus ufus five Aulus,
non ipfii peregrinatio, qu· lanâa eft, fi ad
venerandos lanâa·, quorum reliquar vifitannr,
hoc fiat.

Nec molefte ferat opponens, qued dico eas
·dorandas, quia fecundum doRores, exhibitio
hoooris ratione laoRitatis, adoratio efl. Et fi-
cut eft multiplex modus fanRitatis, ita mults-

AWWO omirn Mil.

ple* modus adorationis, fcilicet lairia, quxAtsbs 'tbli Deo per fe debetur; yperddia, «un ratiooe alicujut excellentia finitur, ut Manu, in quantam eft Mater Dot; dolia ratione fimAitatis, qui convenit ceteris fanât*· immo in fcriptwra isrpms legimus homines alio* vivente· adonfle. Ut Jacob Efau Gea. gj, ut David Jonathan i. Reg. ac· & ia valde multis pafibus. Si peccatoribus adoratio ratione alicujus fuperioritotis dato cft, & mm curpnutar faciente·, cur noo licebit fatarum reliquias beata immortalitate frwentium adorari? Qiod dicitur periculum effit propter taplices, qui iftas adorationes dticenere nefeiun·, dico qnod inftruantur; Amelias cft hoc fieri, quam negare, propter periculum, quod fatam eft. Nam multe condemnare oporteret, C periculum attenderemus, quod ex abufn exurgere falsi.

Adratioocs mem de peregrinationibus ia veteri teftamento ter in anno ad templum quod erat Jerofaiymis, & quod Chriftus hoc obfervam fic persgriostns cft, quod erat etiam illud praccptam obfervatum aquibufdam gentibus, flte. Dixit quod Chriftus ifta extioxit, dum dixit tmilieri Samaritane Johannis 4. Mv-

iir fui vnit btre 9 emu «ft, fiam, de veri odersseres sdoradunt *htfririn & ritete. Jam* refpondi, quod per hoc peregrinationes noo evacuavit, fed tantum ceremonias veteris legis, qusr in templo Jerofaiymis obfervabentur t quoniam qmr tone corporaiittr fittest, nunc in fpiritu *9t* veritate obferyanfur. Sed quia non replicavit contra hoc, ideo nihil phis dico. Cam opponent· astem moo non difcordo in hoc quod lasdat peregrtatio-

A fatarum virtutum informationem, mm λ illae mo ipfe laudo,

Pottmes» area imagine· venerabile· pono fcxtum dtavm eta, quod ex feriptis fuie traho. Imaginet pitta vd fculpta non fat adorands; & dice de pi&is eut fculptia ad differentiam vivarum imaginum, quae magia vult venerari; vocat iftm pitas imagines, &c. ftatuas; dixit de eie qnod populus tyirinm Jeti non habens, exhibet eis magnam reverentiam A booortm cum getmflexiotie, candelarum accenfione & hujufmodi, *8t* hsc fibi non placent. Nam dicit: Populas Dei fpiritum Jefa non habens, tangit quomodo dnomo potens eft in tolibus imaginibus Chrifti & fatarum, qus foot in templo, ut domo Dei, dementare nomines, qui abundant non fide viva, fed mortua, & quod tales qui faciunt imagines, sffimilantur Aeron effeminato, qui timore populi fecit vitulum conflatilem, « Jeroboam qui fedi vitulo· aureos, ut pomtas non sdorerat ultra ›n Jerufalem. Bt quod fi frufepe Domini fit adorandum propter habitudisem illime ad Chriftum, magis eflet adorandus afious quem Dominus equitavit, ia habitudine ejus ad eum. Fateor quod nou fat itate calende A fimulrn cre, hoc tam ftriptura prohibet A ratio; modo quo ab idoktatris docebantur; quoniam illi putebant, io eis aliquid efte nummis, putotant eae habere rationem vd intelictam A fenfus. Unde aures ad audiendum, atube ad videndum formabant. Ideo Dominus Bxodi ao, prohibet fculptilia fieri. cum ait: Nn» *fociu*

οηρη· s-mnu *fieMte&n** aft éa sals dfft^sr, Ofn* dl *▪ ta^ csousti *fam*. Et apoffola de idedo dixit, qued idotau tasnihil eft . Remigws autem hoc Ac exponit; » idolutn videtur imaginem hominis habere, „ A mo cft homo. Videtur imaginem elicuM jus beftia hebere, & non sft teftia: Vide„ far aures, oculos A nares A os habere: fed „ ideo nihil oft qui· non audit, noo videt, „ noo olfecit, noo boutar, dicitur homo cL „ ft, non cft homo. Dicitur Dena efl·, ms w cft Deus. Ideo nihil eft, quia id quod dici. » tur noo eft. Sed Chriftiano religio imagines w Chrifti admittit, quia Deus fatas cft homo. M Ante incarnationem pingi noo poterat, In poteft autem poft per linmmente corporis m humani Chrifti figura repratfentari. Admit„ tit etiam imagines B. Virginis Marin, faa» taurum apofto iorum, martyrum, coofeffb„ rom, virginum A eleAorum, quos io cele„ bri memoria teteri difpcfuit; quae in reve„ resti* fidelium devotio habere voluit, ut M fimplicibus cflbot memoriale perpetuum, fi. „ cut libri A littera feu alphabetum, fhpien„ tioribus autem effient, ut ad devotionis eo- . „ » ruta excitaftvum , nempe " * Segnius irritent animqs demift* per aures, quam qms fat oculis fajeta fidelibus. Tardius enim audita quam vila movent.

Igitur quod fint coofarvanta noo deftrueadae, exempli* & autaritatibus attendo.

Refert 1" fi* hlftoria, quod fub sano Domini 714. Judnus quidam maleficus, promittens Gixid Sarmeaonsm regi, cum ultra qa aoooa imperatarum, fundet ut in toto regno fuo Dei faofaramque imagines deponi edicat, qui fpe regnandi fedbfas, editam proponit. Ipfe tamen mox obiit. Hac illa.

Dicitur ia chronica Martini. quod cum Leo imperator imagines ia rivitote Coottastinopolitaas igne cremari jtafiffet, Gregarim fee*»· dus, qm fint pr. Pontifex, eusndem Lcoaem snathematruvit. De quo memoratas Sigibertus dicit: w Gregorius (ynodom pq. epcicopo„ nim Borna œugnget, fle venerstfacm tan„ Aarum Imaginum oonfirmat, ceramquevio» latorea genmlt fententia anatitamattosf. Idem „ antar dicit de Stéphane pep· Qpod venerotioaem fatarum imaginum confirmat, coram violatores anethemstiut. Refert idem quod Conftantinus Imperator filio* Leonis, de quo ante, omnino · Deo averfus, virum sanos inclufiim, etiam ibu* reverendum, amara morte , omoee fin fabieôoe coctat fa. Cnicis lignum, ne sirauam Dte faâoeumque ejus venonretam imaginem ! Et „ quod hoc fit tyrannis, patet ex hoc quod „ icquitur * : Nec fa olirâjm gentilis perfecutione plores quam fab hoc martyrixati funt. Item, idem fub iase Domini 77a. ait: v In prisfentie Pipioi regis inter Gnaros & Romanos cctabrntur Amotas ta faota Triniteas & fatarum iatogioihus. Adrianos

„ nine execraatium stata laboravit, & Kbro M adverfue one edito, stoltia ficriptararam indo» „ trionibus roborato , erraevs oorum infirm*, p vit". Idem euHor ait, good fob anno 788. inftantia Tarafii patriarchs Ccnftantinopolita-

inque «de» «famliea in pvdÎMtM Ime· * Aii ejas cuaftacum febfcriptiaae roboratur,

mm abfaarer.

Prcterca Damafcemn ia quarto fanon feuteatiaram c. de imaginibus ait ; w Fertur au-

„ Domini figurare, fimiliter ncqueuntc piâe-
* ft propter corefreetas a fade e^ts claritatu,
„ ipfe veftigium propriat faciei fevina *Sc* vi-
w vifios fuparimpooem ia veftimenfo illius,
„ fia ipfius imaginem aftrioxifle, & ita eu*
psentt Abgato mififfe **. Hsr Damafcenus ; g
samoacni autem isdtituricals fanfcarum imagi-
nare Gregorius ia regiftro tangit ita dicem ;
M Qsod legentibus fcriptura, hoc idiotis prx-
„ tat pifitara ccrocatibos, quia ia ifia igoo-
„ mates vident quid fequi debeant, ia ipfa le-

„ gentibus pro fatiooe pifara eft ". Hac ille. Et boc coofoaet diSo Deaufceni in fuo 4. cap. de fandis imaginibus : fic dicentia : „ Quia „ vero non onuses nofant litterae, neque le- _ itioni vacant, patres excogitaverunt vdut

R ieribere ad velocem memoriam ; quapropter „ *Baltebaa* non fecundum mentem habentes „ Domini ^affionem, im-jinem crucifixionis „ Chrifti vidantes & falutaris potionis in re-C „ mecnoratioaem venientes, procidentes ado- „ ramus **. Hec ille. Item Eaechiel juffus eft pingere tranfmigrationem Jerufalem, ut populos videns, feofibitiboa formis moveretur eam feturam eogaofcere, *8t* fidem dare prophetia.

fitigniii fer draw sorore res. Ibi Hteroejruras cOmmentario lib. 3. „ Quia ergo oculos ha- „ best ad vidandum & noa videat, aurea ad „ audiendum & tua verba contemnunt, doce „ eoe per imaginem atque pifturam, & fcbe- „ matika ofteade corporis, ut venturam ca- n ptivitatem non folum auditu, fed fe oculis „ recognolcant". Hoc Hieronymus. Patet exDtom hoc qood imago ad imitandum eft inventa, *Sc* fortius monet quam feriptura aut verba.

Ut autem appareat Deum aliqua fanâa loca pin. aliis honorare & imagines haberi in reverentia, duo tcftimonia proferantur, unum ex hiftoria tripartita, alterum ex hiftori» ecdefiaftica, ex quibas mooftratur Deum fperu· line in uno loco quam alio, aut in unius imaginis pnefentia operari quam alterius. Refert Cafiodorus lib. 6. hiftorist tripartitae c. 43. quod Judan acceperunt poteftatem fub Juliano apoftata rendificandi templum Jerofolymis in odiam fidei: tamea venti, temmotm feignis de cavernis terre exilieas , prohibuit. Unde Ac dicitur ibi: H Cumque gipfi & calcis mulw ta modiorum millia coagregaftcut, fcilicetE M Jwdai, vis aaagaa ventorum repente retpi- „ reas, wnpeftatas atqms profate fubito fe.

A coatgregatum fuerat difperfe-
aMsm vtfeaientibus eis, fe
lt nequaquam viae longaaimicate correptis
trrnsmoSus fa6h-s eft, fe
fimrat myfteriis divinis imbu-
» tus» attritus eft, fee. ut ibi **.
Cauci/. Mera/. Tom. XXX.

Eufebms vero in 7. Hb. ecclefiaftica binaria c. ij- narrat, quod mulier carnes a fluxu fan· guims per Cbriftum, in damn fa, in urbe Crfamt Philippi, cratit imaginem am· ad modum viri fimbrias ia vcftimanto habeatis, que rcpralcatabat Chriftam; fecit & alteram ad genua provolutam coram illa, ipfa· mulierem figurantem, It ibi dicitur qood eum herba creicit, qua nullam habet ex fe ranandi virtutem, cwn ad imaginem cscfcsc, poft tadum illius omnes morbos laaguorrique comprimit. Verba in forma dimitto caufa brevitatis. Ibi queruntur, quod utique, fi insagioen efient abjicienda, Deus fieri noa permitteret.

tnooioram fic ludificantium homines. Sed coafra, quoeiam dodor Eufcbius vetus pater, aon narrat hoc tamquam ludificationem, fed tamquam miraculum.

Qiod fi quis imagines Chrifti & fandorum non debere permanere iterum affirmat, audiat decretum S. fynodi Conftantinopolitanu, fa* ftum in aâiooe 8. Ibi fic dicitur : n Quoniam „ oportet nos majorum noftrorum ftatuta im- „ moto mentis intuitu confervere, *Sc* ia osnni- „ bus SS. Patrum femper dogamta venerari : „ definimus de faris & reverendis imaginibus „ Domini noftri Jefu Chrifti ejufque femper „ virginis genitricis Mariai omniumque fando- „ rura, qui Deo ab Abel jufto placuifle cre- „ duntur, quai ecclefia fanHa in univerfo or- „ be diffufa antiquitus accepit, qiaeque ledis „ apoftolic» pnefules eis decreverunt ac ftatuc- „ ruat illibata perfiftere atque intemerata ma- w nere. Qiapropter Johaonem quondam Con- „ ftantinopolitanum & fequaces ipfius, qui eas „ frangendas atque calcandas efle ore polluto „ afleverut, quamdiu de his nobifeum non „ fenferint, *St* juxta SS. pontificum Romano- „ rum decreta i aliorum catholicorum patrem „ inftituta non fapuerint, fancimuseos aChri- M fto & ab ecclefia catholica atque apoftoiica „ anathema ". Forte dicet quis quod maneant, non nego; fed quod fint adoranda, non video. Ad quod confutandum fuftkit mihi etiamfi nulla ante fiaflet allegata au&oritas, decrefum aetiooe 10. ubi dicitur. „ Saeram, imagi- „ nem Domini noftri Jefu Chrifti & omnium „ liberatoris & falvatoris «quo honore cum „ libro fandorum evangeliorum adorari decer- „ nimus. Sicut enim per fyllabaram eloquia, „ qua in libro feruntur, falutem confcquimur „ omnes : ita per colorum imaginariam opera- „ tionem & fapientes & idiot» cunAi ex eo „ quod pronatu eft perfruuatur utiliter: Qne „ enim in fyllabis fenao, hoc fepklura, quo n in coloribus eft praebeat & commendat- & „ dignum eft ut fecundum congruentiam ratio- „ nu & aatiquiftimam traditionem, propter „ honorem qui ad principalia ipfa rnertui, „ etiam derivative icon» ideft imagines hoao- „ rentur zqnc ut fâcer fanâorum evaageiio- „ rum liber, aaque typus pretiofo crocis. Si „ oui ergo non adoret iconam Salvatoris Chri- „ fti, non videat formam ejus, quando yene- „ nt in gloria paterna glorificari & giorifica- „ re fandos fuos ; fed aliem» fit a communio- „ ne ipfius & daritxc . Similiter autem & „ imaginem intemerata matris ejus *Sc* Dei ge- „ nirneis Mariae, infuper & konas fânâosuœ

F f a „ ange-

w aageforum depingimus, qiirmndmndom cmi h adoratio dicitur, terminabat, nec ad tHvin"
„ *Egerat* verbis *diriaa* fcriptura, fed Alauda- „ ultra referebat illam : ideo idolatrabant. Non ciuurn
rtSSL „ buiffimorum apoftolorum , prophetarunt , „ fic populus fidelis, quia nec ad idololatriam sait*
mt „ martyram A fonfltersim virorum limul & n eft pronus, ut tunc erat, nec imaginibus
„ «•»*■ fonéterrnd, A honoramus *tc.* ado- „ fiftif; fed ad Deum flt fouîtes tendit ex ia»
w ramus, λ qui fe fic non habeat, anathema w fpeAsooc imaginum. Ideo bene rex Exechias
„ fiat « Patre & Filio & Spiritu Sanâo". „ excella & arm lucofque & ferpentem ancum ,
De adoratione crude & imaginis Chrifti ho- „ quem fecerat Moyfcs, deftruxit ; quia poou-
minis patienti* io es, vide Auguftinum fupra „ lus in iliis idelatrabat, & moechabatur fpi-
in pobtiooc fol. 17. *ia erigiaeh ta atergiai* „ ritualiter. Item, quia populus ad hanc for»
„ nicatsooan nimis pronus erat. Non fic no
n do : Et fi aliquis abutatur in adornando ima»
„ giacm, non ideo confringenda eft imago,
w quia utilis eft aliis. Poteft etiam de facili
M ifte reduci ; quia non eft pronus ad idolo» \
„ latriam, ut populus ille **. Per ifta patet ad
aliqua per opponentem dilc&um tafla, quid
dicendum.

Nunc audiviftis, patres digniffimi, fex pun»
fla in quibus contrariamur, A altera vice etiam
fex. Oro Dominum noftnim Jefum Chriftum,
ut fic dirigat omnium corda, quatenus veritas
pr»valeat, fltomnisanimofitasdeponetur. Non
eft pax in extremo. Veniat igitur opponéhs
ad medium, & mox concordabimus. Si refor-
mationem qurrat morum, Ulam etiam qusro.
Tollantur igitur ifta nova dogmata, & veritas
per me, ut potui, explicata teneatur. Si quid
corrigendum eft in diflis mets, adeft fimâa
fynodus, emendari cito poterit ad componen-
dum mores paratifllma : quam reformationem
in utroque natu donet nobis Dominus ex al-
te, coopérante hac congregatione fanfta, qui
eft beoediâus in fecula. Arnen .

Qnd fi caufii informationis quad*: Qsomo»
do podfism imagines adorare, atm lit lignum,
■a Mt alia materia? Rei'poodco, fecundum du-
plicem viam. Prima eft Thoms A multorum
fequentium cum in *3.* declarantia quomodo eft
unus moos, qui eft a termino a quo per me-
dium, A ia carmino ad quern, onus fcilicet
fecundum formam. Nam eft eadem forma fluens
fecundum eftentiam in medio & termino ad
quern, quamvis diftrencfecundum efle· A ita
eft eadem intestin venerantia fou adorantia tran-
fieM per imaginem nique ad prototypum, hoc
eft exemplar; ideo fondât quod eadem adora-
tione adoratur imago, & id cujus eft imago
exemplar ut quod, flt ficut terminem motum
adorationi*, imago ut medium per quod, &
tamquam vehiculum intentioni* adorantia; A
huic modo dicendi decretum fynodi Conftanti-
nopolitams videtur coufentire. cum dicit pre
pter honorem, qui ad principalia ipfa refertur
etianf derivative, icons honorentur & adorea-C
tur.

Altera via tenet, quod eis non debet ado-
ratio exhiberi, fed ad prsfontiam eorum ado-
rantur illi, quorum font imagines. Unde Ro·
bertua Holcot foper 1. Sapientis 13. *fatelica*
antru* /aer , *& iattr aurttui tft fret eeraae,*
p«m *apfüllevemat deet fret apera* ·μ**μμ* /ae-
rum naras O *ergntaet;* dicit fic : „ Noa vi-
w deo eflie bene diftutn pro nunc, quod eodem
„ honore honoretur Deus flt ejus imago. Un-
„ *d** videtur mihi efle dicendum, quod ner
„ adoro imaginem Chrifti quia lignum, net
„ quia imago Chrifti : fed adoro Chriftum co-
„ ram imagine Chrifti qma eft imago Chrifti,
N A excitat me ad amandum Chriftum ; & fic q
„ expono, ait ifte doflor, Damafeenum. Ba-
„ filium, Thomatn , A tofum ritum eccle-
„ fin ** Hanc fententiaro videtur tenere cap
Avη/ηîMB · dc confecrat «iifi. 3 Primus modus
eft communior inter deflates· Secundus eft
fodlior inter funpliees. A five hunc vel alium
teneamus, temper lubelue, quod coram eis ti-
gna & protcftatiooes interiori» cultus luat exi-
bandn genua fleâeada, luminari» pofliint of-
ferri, quia aut eis, ut font medium ad exem-
plat veniendi; aut exemplari coram «ia ifta
fiunt; & ita latis habetur dc confecrat. dlft
3. «weradi/rr. cx 7 fyoodo, ubi dicitur
„ Venerabile» imagine* Chrilbam noa deos ap-
„ pellant, neque ierviuat eis, ut diis, neque
H ipetn falutts ponunt in eis, neque ab eis cx*
„ peflaot futurum judicium fed ad memoriam
M A tevocatiocam primitivorum veneraatm
„ eas *st* adorant, (ac non ferviunt eis culte
„ divino, nec alicui rrestant. Adorantes au-
„ tem illa» modo diflo, nos imitantur Aaron
„ A Jeroboam, qma fisb illis populus vitulos
„ adorabat cultu divino, hoc eft quod vituli
„ aut vitulus exhibitionem reverentis, que

* Fmn* *nflMt & td reflitet* * Å» *ъ■к‡*
dsaww *NiflM dt ftSe Tederit*«rau* , *tle&i,*
•r Bsdaas* *egendeet, m tpifceptee ifftmet Te·* p««r‹u «m»
foriteraun, rou^termn prr *etegiflmat JEgi-* ·"■
drum *Ceritrii fetretdeolêgût prtftfftn»* , *ή*
prefeetie ferri Begleeefit netilii, ctreee lege-
tu Bedeerie eepefitenee, «eoa *hcereerieeit*
Deaeiri JtKCCCXXXni. aeenf, ^prilu .

BBPUCtt DOMINI ULRICI

De feâa Orphanorum,

Cretie titUe uegtftri K.alcijeae ertiieu
Pretiitetenue Jade.

■n nomine Domini Jefu Chrifti. Amcp. tu p

Qeu veritae feptus exagitata fplcndcfcit in
lucem 35. q. p. & oppofita juxta fe polita
magis ducefamt. dicit Phikolophsu; ideo nc-
ccnurut cum Del auxilio ad replicem contra
dominum honorMdum, dominum Henricutn
iacm pagine profcfforem, & ipfa» pofitioaem,
ia qua niritur èrticuhian noftrum tertium in-
^riogerc, ac di£U mea pro veritate ejnfifem
*rertu articuli propofii, lient debiliter, jMopo-
fita evellere, cum fim vermis A non nonio,
opprobrium hominum A tbjeAio plebia, oannea
vadentes me, derifenmtma, locuti firnt labiis,
A moverunt uput, pfidm. st. pNpoaentium
oppoMuriumqus dondnocum meorum A patrum
cum ‹im m&Mt; ideo nh» illis indigeo fa-
pfenriam, ne fallam aut feliar in Moponendis.
Poftufo itaque a Deo, a. quo eft omnis fe-
pientia. nihil hafitans, A exclamo cum pfal»

miftâ

cy miftâ, dicens: AZ«w *Jerelieguee ute, Deutiue* A cramenrum venerable, ficut in aliis, fic Ac in' populum laicale-n ad reverentem & con- ANNO CUBIST! > «1·
■ftw M*, sas *4/ttftrii a* aw *; iatende* m
cmtm «d/wam<«s asm», Dnn·» *falutu* asor. pfaL
jt. Et fpero quod exaudiet clamorem meum,

dignam facramenti fumtionem debeant edocere. Sic eriaai paret, quod peccata publica, & quantum poteft fieri etiam occslia. verbo Domini ordinate deftruere · item verbum Det libere ac fideliter annuntiare, cum fit praceptum Domini facerdon Chriili, dulce eft atque leve. Quid infuper levius ac dulcius facerdori Domini, quam dimiffo fierulari feu civili dominio, cum fit Chrifti prohibitio, in paupertate evangclica & apoftolica Domino Deo defervire ?

ugftri,· fpetuvenmt, t> *Ubergfii et ; ad te clauutvertmt,* 0* *fulvi fotii faut ; i» te fpeaveruut, O'* nan *faut ceuféfi.* pfal. »r. In ipfius eruo nomine pcothemate dicendorum oftenmt ie verba, que fcribuntur Johan. ». cap. hoc forma:

Diait mater eftu miaifirit.· Quedcautgue va*bit diaerit, facite.* Ad litteram verba funt beaediâai Manat Virginis ad miniftros nuptiarum, in quibus quidem verbis ipla Virgo plena gratia noa edocet, ut in noftris faciendis ipfum Dominum noftum Jefum, fruflum beata Virginis benedifhun, audiamus, dicem; *Quadcttmgae dieerit vebit facite.* Ipfa enim beata Virgo honorem filio debitum nolebat fibi afcribere, fed dixit miniftris: *Quedcitmgue dieerit vadir, facite.* Ad iftnd etiam eft vox Patris dicentis, ut habetur Jtfatt. 17. cap. *Hic Filiut meat dilefhu, audite eam.* Et merito diâa iftius benedidi Filii facienda funt: nempe diâa ipfius utilia quoad doftrinam, facila quoad implctionem, pcaoalia quoad tran-

Prvterea dixi tertio, quod difta Chrifti Domini funt pcenalia quo ad tranfgreflionem ; ipforum enim finalis tranfgreffio poenam inducit, hoc eft in futuro. Unde in pfal. 88. dicitur ! *Si autem dereliqueriat filii efut hgtt» meem,* O·*i··futiiotie uttit ue» ambulaverint t· fi juflittet uteet ptepbuuevtriut,* Cr *untuéeta me* »♦· *cnftetlieriut, vtfitaee iu virga iui^uitattt eertu», & iu verberibuc peccata eerum.* Et in Levitico ad. cap. dicit ipie Dominus per Moy*len. J^ueb fi* nm *eudicritit ute, nec fectritit etuuie uteuSete mea ; fi fpreveritit leget meat,*

perducatit patiam meum, ege gemque bec focieat vebit. Fifitabe ver velociter ttt egellate O' ardore, fwi *conficiat oculot veflret,* O *cutfumat animat veftrat. Fruttra foretit temtutrnt,*

Bg· Dentiunt Dont tutu, docent te utili".

Dixi primo, quod diâa Chrifti funt utilia quoad doârinam; de boc habetur liai» 48. Quid, inquam, utilius, quam fecere bonum cavere malum; & utrutnque docet Dominus, Ifaiat caput, dicens: *·Quiefcite egere perverfet Jifcitt beue foctre;* & per Pfalmiftam: *Divert· e* aanZe, 0* *foe betue».* Item Luc. 17. *Cevete eb eut»i everitfos* fit Ibid. io. can. *Fee bec,* 0* *vivet.* Dicere ergo, quod inftruAio & mandatum Chrifti fit nocivum fit inutil*, non eft hominis fana mentis coeam Deo.

Dixi (acundo, quod difta Chrifti font facilia quoad impletsonem, pixta illud 1. Johan. 5. cap. *Her efi curitet Det, ut tueuéete ejut*

Bg· Dentiunt Dont tutu, docent te utili". — ——— ——————— -——— }

iCwa, *centra ver, & comere fociam ceram bejhbut veftrit,* O *fubficiam bit gui ederunt Ftgiuit,* nem/ar *perfegueute ; O' ite good fi ambulaveritit te adverfo mibi, ego guogtte centra ver adverftu incedant, O' percutiam ver feptier propter ptccete vtfire,* rà· *Jttceatgut fuper vu çletiùutt ulter*» fcrStrii atei? cuutfue curfugerttit i» ttrbet, utittem ptfitleuit»* m ossdi· *veftri,* Cf *trtltuiti beftiem*

row vqftrerew, O *vet anima*

Hinc dixit ipfe Salvator nofter, ut habetur Matt. tt. *Tellite fugue» utete» fuper vm, & Sifcite e ute, quia nutu fum O' bumilit cercie, & iuveuiettt regulet» eeeutebut vtftrit.' fugem euiut meum fueve eft, »» e»»t meum leve.* Auguftinus: „ Amanti quid enim quar „ *fo* levius, quidvc dulcius, quam implere „ mandata Domini, dicente Ecclefiaftico 13. „ cap. *Nibil meliut guem timer Dei, O' uibil „ tiulciut guam refpieere i» uieuSatit Demini, „ O' glerie mag»» ift fegui Demieem"?* Ex quo natet, quod communicare cun&os Chrifti fideles utrique facramctrto duplicis fpeciei, panis fcilicet * vini, cum fit inftreftio & mandatum Chrifti, leve eft facere & dulce Domini facerdoci. Qsod autem fit mandatum Domini dadnflum eft, & patet etiam per apoftolos i-Cor. 14. *Si fuit videtur prepbeta ege eu fpiritualia, ceguefcat gmt* wdù *ftriàt, ftut Dt·1* SSMN /·■» NMN^MN. *Si* t»Ù NN/Mt >(*«η*,

felitudinem, & defert» faciam fanfluaria V*. *ftra, nec recipiam ederem ultra fnaviffimtun. ^Difperdam terram veftraut,* O/lapeiimt *fuper ea inimici vqftri.* Hatc ibi. Ecce pcena friat greffioaia Domini mandatorum. Et Ifaias i. *Dicit Deminue. Si velueritit Cr auditritit »t', beau terra cemedetit. Quad fi nuiueririr, & me ad iracundiam prevecaveritit, gladim daverabit vu, gui» ·> Demini lecutum eft.* Unde audenter dico, falva tamen reverentia & fupportatione patrum benigna, quod fi iftud venerandus) concilium una cum regno noftro Bohetniar ac eju» ambaffiatonhua non fecerimus finaliter quodeumque dixerit nobis ipfe Dominus, pcenam minime hic aut io futuro evademus. Dicitur enim Job. jd. cap. *Si auditrint & ebfeevaverint, eemplebtmt diti font* ■ *be-*

, ——————

dierint. traafibunt per gladii ftuttifti». Et hinc-mente dixit mater ejns miruftris·. ^wdcNasqaa *dùterit vebit, fetift,* C?c. Qjur fuerunt verba vaftria paternitatibus ac dominationibus propofita fecundum poffe.

ipfa £mra communione utriuCque fpaaai quorumdam fiâitwm, fcilicet long· barbe virorem, pepla mulierum, periculum eflufionis, aut error infidelitatis, cum iaccrdotes fideles, (cientes Dominum & ofteium fuum, ad Apoftolum habentes fidem, & reverentiam ad fa-

In ipfius ergo Chrifti }efu, Virginia benedi&s filii nomine, yam accedo ad faâum in fe, obfervaboque, De· propitio, hunc ordinem,

Primo, quod propofita pro articulo maftro tertio,

cr tertio, que rrfigiofus pofier dominais Henri* cm impugnat, adhuc fcripteris emuuricte, aucnatrri ôoritatibus feaâorum *8c* rationibus, ut firmior appareat ipfius arandis veritas, confirmabo.

Secundo, circa huc ad difta io contrarium opponentis, prout Doua ex alto infpinverit, refpoodebo. Quamquam autem venerandus do* Bor fortiter impegerit ia articulum nostrum tertium, tamquam fertis armatus, non tamen cecidit, fcilicet articulée softer: eft enim firn*

Ac. nrout ofteafum eft in ipfius articuli noftri ocdoAione.

De illa confequentis: Hoc mandet Chriftus g Jefus ; ergo faciendum. Hoc prohibet Chriftus * Jefas ; ergo non faciendum, fetis notabile eft apud me, quo venerabilis dominus opponens jmmorstus eft circa illam confpqucutiam, Hoc mandat, ftre. Æftimo quod cogitaverat ipfam efle quafi fundamentum pofitfemis meae. Volens ergo deftrucre ndificium pofitioait, fedit circa fundamentum, feiens quod fi ipfum corruerit, ruet & poftea tota ftruftnra. Dixit, ergo imprimis : Ifta coafequentia non valet apud me; igitur: &c. Ibi dico, quod non fequitur : apud me non valet hae confequentis, igitur non valet. Nam fimilt forma . retenta non fequitur: Ifte homo apud me non eft Catholicus: igitur ifte homo non eft Catholicus. Similiter: Ifte homo apud me non dicitC veritatem ; igitur ifte homo non dicit veritatem. Et merito non valet, arguitor enim ab inferiori ad faperius negative, fc talis coafequentia apud laiios declinatur.

Quod autem ifta confequentis: Hoc dicit Chriftus Jefus, ergo verum, 3cc. fit melior illa : Hoc dicit Romanus pontifex , ergo verum , &c. probatur , & fuppooo, quod impoffibile eft Deum mentiri...Ad..Hebr.....6..A Num. X3. Nsn *Detu et lete, ut uteutietur.* Suppono fecundo, quod omnis homo eft mendax. Patet ad Rom. 3. *Sfi eeueut Detu verua, etuit heute uuutlea. tc* pfel. 15. Quibus fuppofitis valet affumtum fore verum . Confirmatur exemplariter . Papa mandat vene-Q randum concilium transferri Bononiam : ergo eft faciendum. Verum magifter in feripto fic arguit: Papa mandat hoc, & in lege Domini feltem exprefle fe veraciter non fundat, dummodo contra mandatum Domini non praecipiat , neque contra fecrorum generalium conciliorum ftstuta, quod ergo pracipit hoc eft faciendum. Refpondso, fecundum Hieron. feripturu facra auraoritstem non habens, eadem facilitate contemnitur, qua probatur. Unde circa multos fideles tbeologoe, foli Chrifto hoc eft proprium inter homines concludere abfque medio, ut hoc: Dicit Chriftus Jefus , ergo verum, Ac. Non fic autem de nuro homine fcqu'tar fcrmalitcr. Nam fi noc nôn fequitur uaiverfehtcr de ecclefia, multo mi- E nus de aliqua perfona fingelari. Quod autem noa fenuatur univerialiter de ecclefia „ patet extra de lententia exeomm. Amb. ubi dicitur: M Judicium Dei veritati, qne nec feHit, nec M falhior, femper innititur. Judicium autem M ecclefiz nonnumquam opinionem feqnitur, w quam A fallerefirpe contingit & falli; pro„ pter quod interdum evenit, ut qui ligatas

AM'fit «pod Deum, apud ecdefiam Gt fohstus n A qm liber eft apud Deum, ecclefiaftica fen- esum „ «entia fit innodatus*.

Et tunc ad objeAfeoem de Abraham , quem adducit dominus opponens ex primo libro Sentantianim dift. tj. cap* auttpcnulttUM», dico qood ftat in oquivoquo cum articulo meo, ego iotelligo de mandato A prohibitione propne di&a, prout fcilicet obligent ad faciendum sut non faciendum. Inobjettiooe autem fumuntur ifta minus proprie, A fic fit --- . quid in malo, feiiacta eft confequentis .

De caco autem fanato, dico quod, ut habetur Matt- p. dicuntur fuiffe duo; unde ibidem dicitur: *Settui Jtmt due* ud, *tlamantet & dieentet; Miftren ujfiri, fili Devici. Crn* «sueta *vutifet* Amnuw, *eccejfertu etieu», & ten veiit? Ditueu ti utifue, Deuuue; tuuc ttti/fit* aro/ar <>r»w, *àiim: Secauthuu fideut vtfirat fiet v+it,* O *eferti funt* eculi «aram ,· tr *cetnueiuetut jft illit Jefut.· Videte ue fuit feint. Illi euteut* *mmtet, *diffamaverunt eum* i» *teta terre illa.* Hrc ibi. Ubi doAor nofter de Lira: „ Sed quarritur, quomodo fecerunt „ contrarium ejus quod dixerat eis Chriftus) „ aut voluit fieri quod dixit eia, aut non: fi „ voluit, fequitur quod fecerunt contra pre* „ captum ejus, & fic peccaverunt, qood tamen „ noa videtur; quia noa foiflctt digni fena* „ tiooe. Si autem noluit, fequitur quod Chri* „ ftua mendax eft, vel duplex voluntas in ver„ bis fuit, quod eft impoffibilc. Dicendum „ quod in Chrifto ponitur duplex voluntas , „ ficut λ natura: una divina, & aft duplex, „ una figaiA altera beneplaciti. Voluntas enim „ beneplaciti eft, qua vult aliquid fimpliciter „ & abifolute, & fic Chriftus voluit miraculum „ publicari, quis contra voluntatem figai. Alia „ autem fuit voluntas in Chrifto humana, St „ fic Chriftus voluit quodam modo miraculum „ publicari, quia voluit publicari ad Dei glo„ riam. Noluit autem hoc, ut ofteoderrt lan„ dem humanam efle fugiendam; ficut fimt „ etiam aliqua, qun funt partim voluntaria *9e* „ partim non voluntaria, ut dicitur 3. Ethi„ eorum : Sicut ille qui projicit merces in ma„ re, vult & noa vult projicere diverlis refpe„ ilibus, quia non vult abfolute; vult tamen „ in tali cafu poGtus". Has ille. Et fic patet folutio ad illam obje&iooem.

Coofequenter venerabilis dominus proponens notavit aliqua ‹fe hoc immine, Papa, dicens ?uod ipfutn aoaeft nomen ordinis feu jurifdilionis & oficii ; & dato qood fit maius in moribus, quamdiu eft fidelis, poteft dki fanAus & fsnâiflMMS, Ac. ibidem. Ibi noto, 5[uod hoc nomen. Papa, non exprimitur in criptura facra, fed eft fomtum ab interjeâione, Papn, qun admirationem figmficat. Unde fecundum hoc eis proprie convenit, qui in eooverfetione funt admirabiles fenâitate. Ad quem fenfum Jefus Chriftus Dohmmb aeAer eft furamus papa pofibilis io genere humano, cam de eo feribitur Ifium pv *Xt* wradvsar »mms *tint MtùrMit, Ctnfiliaritu, Ont finit, Prieceft facit,* t^c. Oiitn autem vocari foot quicumque fanâi epifeopi, paps: unde epift». la 8. Hieronymus ad Augaftinum: „ Domino „ vero fando & beatiflimo Auguftino JMpr n Hieronymus falutem ". Item

, *?*.

ANWO cnwn

» mino hsatifffima pan· Aurelio"; nec fisit me Aaratina papa episcopus Romanus. Item, Eomfecfas comes eptft. ad Auguftüwm, dicit: „ Ore, vrm rabiiis papa, ut talis da inimicis » ultio procedat"; unde k Greet vocant cun-Aos prasbyttroe papas, Communiter tamen popa accipitor pcO pertona, quam Mcsdqntalfs «cclcfia pio Romano epifeopo acceptat, qui, ut fit vane popa tam merito, quam officio & ordine, deberet Mri confidence conditiones ft Fodi, kipfoe, quantum poflibile eft, veraciter imitan tam m vita quam in doArina, ut g de ipfe poffit verificari ungulariter illud Pfâlmifiss: Ere nnsriibeo Safe *aati fitei tibi filii.* Et ad hoc eft canon fub auffioritote Hieronymi, dicens: „ Non eft fecile ftare in loco Pe- „ tri ft Pauli, fcilicet tenere cathedram cum „ Chrifto regnantium; quia hinc dicitur *ï* Non „ fea&orum filii funt, qui teneat loca fanAo- „ rum, fed qui exerceat open eorum, & ha- „ betor difft. 40. Neu *qfi*". Et fundatur ifte canon fuper illo verbo Johan. 8. *Sifilii* «Abra* A* *ffiif,* «pera -4»raAe *f«tH* . Ubi dftit doftor N. Gorra: „ Alioqnin frisftn gloriabi-

Et ad idem eft Gregorius ita dicens: Noa M qsri prafetnus, non ex loco, vel generis di- „ *ipitit»,* fed moram nobilitata innotefeere de- C M bemus; nec urbium claritate, fed fidei pu- „ ritate: & ponitur 40. difft. *Nu fe·''. liem* Anaftafio presbytero: M Noo loca vel ordines „ Creaton noftro nos proximos faciunt; fed M nos aut merite bona conjungunt, aut mate „ disjungant, ponitor eadem di. Nen /ara". Hinc idem Gregorius ad Btdogiom patriarcham Alexandrinum, qM ipfum in feriptis vocaverat «niderftlem papam, ita dicit: „ *Bgo non* „ veibis who profpemri, fed moribus*. Et infra: Recedant verba oust uaitaiem Inflant, „ cari stem vulnerant". Hac Ole. & ponitor difft. ip. Ecce bonitas etiam pep* ‹ft quafi fis-

mnatieucm innumrrddlium perioaarum. Unde q eï^friUs Bonifâcii martyris: „ Si pape fua „ A frétera· fututis negligees deprehenditur, „ inutilia & remiffiu in operibus filis, & io- „ fuper a bono taciturus, quid magis officit „ fibs ft omnibus? nihilominus innumerabiles

is in PaftoMii c. a. dicens: „ Paftorej, in. qmt, perverfi in moribus, quod verbis pnrdicant, moribus immauant. Unda fit com

alll
religionis. Unde Julius *ftfe:* * Oflkii noftri „ coafidantiene, non eft opus nobis diffimu- .— -----a ---- –Aoß major ■ Poflet diei „ cvoAisChriftiaM incumbit,. 9 k habetor *4. q.

Ad hoc entem quod dicit Domine doAor papam feaAum, faàâiSmam aut beatiffimum, dato quod fit matae moribus, ibi dico, quod fufiitm eft depiex, fitlicot fenAitee innocentin, que taotom boost convenit, & feâitas facramcntalis, quo qnaadoque malis convenit.

s fic inquirat: „ Li. A exemptam quoad bnc de Saule, ita dicit: item fi Sml noo habebat facramenti fandi- totem, quid in eo venerabatur David? fi autam habebat innocentiam, quare innocentehi perfeqoebotar? Nam eum propter (aeramenti uaAiooem ft honoravit vivum & vindicavit occtfum. & quia vel panniculum de vefte ejus abfcidit, percuffb corde trepidavit. Ecce Saul non habebat innocentiam & tamen bebabat fan&itatem, non vira fur. Nam hrc fine innocentia haberi non poteft; fed fecnmepti Dei, quod in malis hominibus feodum eft**. Et ponitur i. q. I. Ex quo petet quod dicimus de faoAitate papr, dato quod fit in moribus malus. Crederc er. go aliquem ksA*·*?! aut faoAiflimutn, qui tamen ianAus non eft, periculofum. Propter quod dicit Hieronymus fuper epiftolam Pauli ·d Philemonem: „ Si quis dixerit juftum in- „ juftum, & iniuftum juftum, abhominahilis „ eft utique apud Deum. Similiter qui faoâum „ dicit non unAum, & rurfum qai non fiui- „ âum afferit faoAum, abbominabilis eft apud *„ Deum**. Et ponitur* n. q. *i.-Si fuii b»· miiw.* Ubi dicit Glofta J‹>. fuper verbo *Jietrit·* id eft firmiter sfleveravent, cum non fit certus. Bonum ergo effet dominis pnelatis talia nomina, maxime fuperlativi gradus, in timore Domini acceptare, immo fecuriui cum Petro refpuere AA. io. te fpecialiter fi vita cum nomine non concordat. Ad tantum enim quidam videatur vendere oleum adulationis, ut non fotam vivis, immo & defunAis non nifi verbis applaufivis & in fuis allegationibus conentur *velle* complacere, de quo Jerem. 5. Pra- *pbte pnpbttebeet eteaJeclKei,* O *JettrJtts eppleeJtbent eumibtu f»it, & ptpvlus tutet flheit teli**. Hinc quafi permuniens Dominus dixit Ifair 3. Papade *etttu qei t· bttet» Jiceet, ipfi tt tittipieei, &■ vieet gnfwmt* raersns *J^peet.* Stat ad judicandam Dominus, urinem utcumque noo impicatur illod quod dicit Dominus Iflur p. Es erant f«> *btet^fite· b·»· ptptdaet ifiem ftJecnw,* & fai Aeorijfeaue *pe^tiphtni.* Non iftum modum habuere fanâi apoftoli, prout dicit B. Petrus in fua fecunda canonica ca. 3. Dotari nnftri A ariraron *falutt» arêiimni»/, fitat ty*ra»* *frtttr etfltr Pealta fttaeJtae* daram *fibi fepint»"*» ftripfit vtbit.* Et Jacob. 5. *Brturplta* ectrpitt, fretnt,prtpbn»t qei lteaii feat* m wMtrwr Pmmm. Ecco modus allegandi apoflolorum.

Ad illud quod fobdit dominus doAor op* ponens, quod papa etiam malue in moribus, Steft dici fraAus aut fanftiffimus, dec. Sad ax Aificandi alios officio, adducit textum Num.

/µ Eµ γv, *&c.* Et infert dominus opponens, fi fiwAuarium, quomodo habet iniquitatem? Et Ü Anfti fimt; quomodo habent* peccata? quod peccata ftaet cura feaAltate. Pteet. Nam apoftoli Domini poft miffionem Spiritus fanâi erant fanâi & tamen peccatam habebant d« poffibili, ut potet de Petro ad GaL x Unde Johatu 1. dicite. *Si Jixtrhnu feteie» pttteteei* eae bebemur, *ipfi* nas/sdnrimar, *& verittu ia atbu taa ffi.* Sed ut iatelUgsmm illam «sMHtetem Numeri, Nicolans de Lira fic ipfam exponit: „ Tu & N filii tui & domus pstris tui. *Pertebitir*

ANNO CHtari His-

= *inrfnitetrm fenauent,* id eft habebitis illa qua offeruntur ia fanAuario pro peccatis „ populi, ut exponunt aliqui . Sed ifta expo· „ fitio non videtur conveniens , quia portaro w feu fuftinerv defjgnat opu> impofitum . Re- r ceptio autem oblationum non eft facerdoti- „ bus *oneroi».* Ideo autem exponitur neferen- „ do ad finem capituli pnecedentis, ubi queri- „ tur remedium contra periculum morus *in* „ populo, fi aliqui indebito accederent *pd di.* „ vina, ut fit fenfus r Tu ft filii tui fttftline* „ bitis peccata facerdotii veftri, & fi qui fe „ ingerant per veftram aegligeotiam, non fb. m lum punientur pro fua temeritate ; fed ft „ vos pro veftra negligentia ; & ideo nobis „ incumbit onus arcendi eos , ft negligenter „ pnteaveodi m aliquis accedit. " Hac ille. Ex quo patet quod ille textus Numeri minus bene eft adduftus ad propofitum, ut videtur.

De fanAificatiooe vero dico, quod fanAificatio «ere aAiva proprie & auAoritative con. venit ipfi Deo , unde Levitici ao. *Ctfiedite prentpte* ASM O *fecit* eo, fuie ege fum De, minet, fui fouftifice vet.* Quid autem in il. la materia in farélificatione aftiva dicat Auguftiaus, audiat Dominus doAor . Unde Auguftinus io homilia , *Regebet Jtfum quidem pberifent* ftc. fuper verbo : *Remittuntur ei peccete ;* declarans quod purus homo non poteft dimittere peccata, ft quod pharifaus minus malus fuit, credens Chriftum hominem purum , non poffe dimittere peccata , quam hareticus , dicens fe hominem dimittere pecata . Loquitur ifto modo *i* „ Pharifaus me- „ lior, quia cum putaret hominem Chriftum, „ non putabat ab homine poffe dimitti pec- „ cata . Melior ergo Judais quam hareticis „ apparuit intelleâus. Judaei dixerunt: Qiia „ eft hic qui etiam peccata dimittit ? Audet „ fibi homo hoc ufurpare. Quid contra hare- „ ticus ? Ego dimitto, ego mundo , ego fao- „ Hifico. Rcfpondeat illi, non ego, fed Cri- „ ftus I O homo quando ego Judais putatus „ fum homo, dimtffiooem peccatorum fieri a w me non putabant, non ergo mihi, led ref- „ pondent tibi Chriftus: o haeretice, tu cum „ fis homo, dicis : veni mulier, ego te fal- „ vam faciam: ego cum putarer homo, dixi: „ vade, mulier, fides tua te falvam fecit. " Hrc ille : Item idem Auguftinus de Verbis Domini fuper Johaonem fermone S. fuper illo verbo Johan. 5. *Ege vtni in nemine Pe·*

peteftii vet credere qui gleriom eb invient nci'piftis, Cr gleriom fee e fele Dee efi sa *quemit* > dicit : „ Quid eft aliud ignorare Dei jnftitiam ft fuam velle conftitusre, nifi dicat: ego ian&ificabo, ego iuftificabo, quod „ ego dedero hoc fanAum ; dimitte Deo quod „ Dei eft , agnofee homo quod hominis eft. „ Ignoras Dei juftiriam , ft tuam vis conftituere, joftificare vis ; fufficit tibi, ut n»r- „ cum juftificeria. De antichrifto diAum eft; „ hoc & omnes fic iotelligunt, quod ait Do- „ enim» : *Ege veni in neueine Pétrit mei* O „ «e>i *fuftepiftit η* ; β elint venerit in no· „ mine fuo bene fufeipietit.* Sed audiamus ft „ Johaonem , *ottdifiit,* inquit, *quin entiebri. „ fti multi fefti funt.* Quid autem axpavefei- „ mus in antichrifto , nifi quia nomen fuum „ honoraturus eft , & nomen Dei contomtu-

ANNO CMBTJ M»

rus. Et quid aliud fecit qui dicit; Ege jth" ftifico *t* Refpondetur ei : Ego ad Chriftum veni, ubi evangelium audivi , ibi credidi, ibi baptizatus fum , quia in Chriftum credidi. ft ille non eft mundatus. Quare? quia ibi non fui; dic quare non fum-mundatus, quia baptizatus fum in Jetufalem. Ubi gratia ? Apud Ephefios, quorum epiftolam & pacem fpernis . Fece ad Ephefios fcripfit apoftolus, fundata eft eorum ecclefia , manet ufque nunc uberius & multiplicius tenet quod accepit ab apoftolo : Si quid anriun. tiaverit vobis porter quod accepiftis, anathema fit. Quid ergo dicis mihi, quod mundus non fum ? Etiam , ,non es . Qiare* B" quia ego iSi non fui . Sed qui ubique eft ibi fuit. Et infra. Ecce eft alius qut venit in nomine fuo : ergo oblitus fum fundamentum meum . Nonne petra erat Chriftus ? Nonne qui «dificat fupra petram ipfum *notfdejecit* ventus, neque pluvia, atque flamma. Veni ergo metum fupra petram , ft noli mihi efle telle pro petra. " Hatc Augufti. nus. Ex quo patet notabiliter quid fit ignorare Dei juftitiam & fuam velle ftatuere, nifi dicere : Ego fanAifico , ego juftifico que eft concordatio antichrifti ut dicit Auguftinus, non ergo cautius eft , quam dimittere Deo quod Dei eft , ft agnita propria indigentia, currere ad ipfum Deum meritorum paffibus, ut fimul ab eo juftificemur . Secunda conditio C antichrifti, ut tangit Auguftinus, velle hominem efle pro petra , cum tamen *petro eree Cbriflut.* Er ideo concludens Auguftinus dicit: Veni ergo fupra petram , &c. Et fi «liquir^^ obiiceret, illud Exodi ip. ubi Dominus dixit Moyfi : *Pede «d populum, O fenSifice illmn,* &c- Ibi dicit doAor Nie. de Lira; „ hic bc- „ cipitur fanétificario pro munditia, quia fan- „ Aum in una lignification* idem eft quod „ mundum. Et fuper verbo fanAificavit eum, „ dicit denuntiando, quod mundaretur. " Et hoc nota pro fimilibua textibus.

Ulterius dicit honorabilia Dominus opponens ; fic & concilia generalia dicuntur fanifta ft fanAiffima , &c. Ibi dico: dato quod al>- D quod generale concilium & omnes perfomr inibi exiftentea lint non fanAai unde debeo fcire quod Spiritus illi concilio infallibiliter affiftat? cum dicatur Sapientis i. *lu melivtlem ettimem meum neu intreibit fupientie, nec bebitet in cerpert fubdite peccetit . Spiritut enim fnutinr iiijctpline rfugiet fifteen, & eufirttfe u cegitetienibne fuu funt finetet UeSu.*

Confequenter dicit Dominûs opponens t quod papa propter admirandam fuar poteftatts excelkotiam, prope Chriftum attingit. Ibi dico , quod poteftas pap« non eft fupra Deum, nec aqualia : nec lupra Chriftum , nec fupra dpo·· ftoloa. Utinam ipfi apoftolis fit atqualia . Et quia poteftas apoftolorusn non erat ia deftruàionem , fed in adificatiooem, oportet quod E poteftas pspa fit non in deftruAiooem, fed in aedificationem . Cum enim poteftas papa fit poteftas , non eft nifi a Doo , ad Rom. XJ. qua autem a Deo funt, a Deo ordinata funt, ut dicitur ibidem, ft ipiam papa poteftatem oportet efle ordinatam . Secundum menfuram donationis Chrifti, npn immenfum f* extendentem, qua eriteoodrno antichrifti, deque, ad Thcffâl. a. dicitur : *Qeauem nifi venerit difcef· fie priftnm,* O *revelutut fuetit bene pecceti, fiiiut*

bdr *fitter ptririnit, fei* eriverfetttr & enreUi· *A bnuMteteea* regere, dicit: Hinc eft, quod—
-"'''■-ror *fnprejnne gneri riitienr Dent, ent yteri*
cnSm triitvr^tte mfe *tunfie Del firieet, ejtenrieue*

fans eenfie»rient fipee rfire eerii ereJteie Je· lien neen^finilit ere nfitifine, Ac.

Kota edMi rirca illud Si' dicit doftor: Qmd pma propror «Kdraudm to· excdhmna· prop* Chriftum étiai ; dico quod quid*· opinantur, quod----- »t*a po. teftatfe paper ultra Gmfturn attingit iu hoc Iuod papa de iahfbili poteft facere habilem, r il/egidam legitimum, «fe juveoe anoofam ,

potenti* ordinata . Sed iftam opinione· non awrobo, nifi probet* fuerit ex lege Dei & dtAi* fanAoraa veraciter fe fundentium in ea* dem. Et dico quod excellentia poteSalis paptf prope Chriftum attingit, tamquam terra *prope calem,* tam quoaddrviniurem, quam quoad Chrifti humanitate·* quoad divinitatem notum eft, pixta illud: *Sicut renitenter teli & ter-*

O *ccgitetiunt nte* a rqgirsMiauibw oq/trir, Ifair 55, Quoad humanitatem ctiaa patet, quia foto pSflu dnnmnia ejiciebat * erneorum oculos aperiebat, raHu teprofis* febricitant· f*. nabat, verbo mortuo· fufcitabet, & fic de aliis, lamo etiam peccata poteutialiNt dimittebat. Matt. *9. Ut* «Mrw *fdetit, ftit/liu imitii* dader pwqfeaam «« *term intitnttli fttMt, eit ^ttlitici .· ferge, tt/h Itfhn* roras, &c. Hinc dicebat, ut bibetur Matt, ultimo; *Dem*

Et ad Philip.3.*Exeiuntit Him* Deus, O dr· di* *illi* naamn fund qd /aper rarae nemev, Ac. Nullum autem iftorum datum eft pape generaliter & absolute. Igitur. Ac.

De tegibu* nutem condendi* dicit Urbanus pape: &int quidam dicente ftomlno pontifici femper licuifle no*** condere fagu, quod & nos non folum non negamus * fed etiam valde aftrmamus. Sciendum vero fanmopere eft, quod inde novas leg· condere poteft untie «vangtliftu aliquid nequaquam dixerunt; ubi vero aperte Dominus, vel cius apoftoli, & eo* fcquentt» pan· fanât fententialiter alh' •quid diflinierunt . ibi non novam legem Romanus Pontifex daret fed potius quod prodiç*nun eft, ufque ad animam & fanguinem confirmare debet. Si enim quod docuerunt apoftoli & propheta, deftroere * yod abfit, nitere» tur, sums lententia· dare * fed magis errare convinceretur, fed hoc procul fit ab eis, qui

rien. Et propter ifta excellenti· poteftatis attributa, iequuMur apud fimpbem, uuo shquando & apud doftoa mutea inconvenientia ; ut ioordioMu* nfpeR» , obedientia inordinata, pcoftratfo ufime ad dada pedum beatorum. Nou fic facieMt Petro* vero*Chrifti vicario*.

fet Aww, «doser *ei venitCviiat &*

re t/netit mu* «Cras* - Jfr

primus eteief· pallor, cum, adorante fe Cor- ç nefio, fupra fe videret fibi honoeemoblatum, ad qualitatem conditionis ton recurrit, dicens; *Serge & ege ipfe texte fex.* Quis esum ne* fciat, quod tonso conditori fuo debeat, & non homini poserai? hac ille- Similiterapoftolus, enumerata gloriatione fua* dicitut habetur i. adCociar. 1*. A'<" *Ofi vehtere gle· fieri ,* nan *ere iufipient , verireten mie» th-' text.* pre ee entree ee fttit ne exÿHnetfepre iri gneri vitiet inter , net enriit elijeiri ee *nt.* Et proptar ulia adulatoria attributa, merito viae contradicente, aliquando Deus jufto judicio permittit catos homodiflimos, ut petet de Domino Johanne XXIIL qui erat Baltbsur de Colla, depolito ia concilio Canftanticnfi ; fie de his caiibus non immerito poflet dici ilhid Daniel. 14. *Ette* paras *celteew.* Contra .Dominus oponens pro illa admiranda excellentia potcftatis pape adducit diâum Salvatoris Matt. aj. *Super eetMren Mtffi,* Ac. Et qui* illa auftoritas muhum videtur facere pro excellentia prolatorum' , ideo aliquid pro ejus intclligeotia jam adducam . Domor Nic. de Lira fic exponit: Japer *cetSeriren Meyfi,* &c. M eft in auâoritate judicandi populum Ce- debant feriba & pharifni, quia illi qui videbantur in populo magi* periri ad hoc eligebant. „ *Qtenie gmtnegee riintrint veiir fe·* „ *cite;* quia prolati* etiam malis eft obedien» „ dum , non m his qua funt manifefte con- „ tra Deum , & funt habendi ia reverentia „ qusmdiu tolerantur in officio fuo, quodpa» „ tet per exemplum David , qui reverebatur „ Saulem regem, licet fciret eum efle malum „ & a Deo reprobatum. *Secuerim* eptreille-* „ nans *nriite fecen;* quia non font imitandi h in aulis, immo tantum in boni·|*. Hac ille . Chryfoftomus vero fuper Matt. aj. c. de opere imperieâo fic dicit: „ Videte quomodo fedeati* fuper cathedram, qui* non cathedra facit facerdotem: fed facerdoa cathedram . Non loan fanAHkat hominem, fed homo locum. Non omnis facerdoa, fanftus eft ; fed fendus facerdoa qui bene federit fuper cathedram, honorem accipiet ab illa. Qui male federit injuriam fiait cathedro ; ideoque malus facerdoa de facerdotio fuo crimen acquirit, non dignitatem. In judicio enim fedens liquide· bene vixeris & bene docueris, omnium judex eris: fi autem bene docueris, & male vixeris, tui folius . Nam bene vivendo *A* bene docendo populum iaftruis quomodo debeat vivere. Bene autem docendo & male vivendo Deum inflruis quomodo debe· condemnari , hac ille. Ad idem eft Auguftinus »■ homil. toper Johan, e. to. Audite mercenarios ab ipfo Domino demonftraros. Jcmfer, inquit, D* *Pithfri feper eetMren Mtjffuient, tlicnnt fecittpv neten ferient fetent ne· itu.* Qiid aliud dixit mfi per mercenarium vocem palloris audite? Sedendo enim in «*tbedra Moyfi legem Dei docaut. E«go Deu* per ifto* docet : faa vero fi velint docere, nolite audire, nolite facere. Certe enim tales qcut fua funt quarunt , non quae Jefu Chrifti. ' Huc ille. Ex quorum diftis p>t, qualiter illa auftorit· de cathedra Moyfi t ioielliacod·.

& AXNO crnirn Mil

Ad alianueu&oritatem : *OMite profitif A veftri», & fuèfiteete tit, &c.* Non cft Betri, fed Panli ad Hcbratoc 13. fispet quo textu Chryfpftomus ferta. 34. fuper Ep. ad Hebraee fic quzrit. „ Quid ergo , dicit aliquis, dum „ przno fitus maius exiterit. num obedicmua „ maligno ? qualiter dicis fiquidem in caufa „ fidei fuge illum A evita, noo folum fi fbe- „ rît homo, fed etiam fi angelus de colo de* „ fcenderit". Hxc Hie. UHerius ibi io uno notabili dixi : wHum Dei dupliciter intelligunt, dtc. invehit honoranilis dominos proponens, dicens : Bt quamquam ifti d non fit reprchcnfibile quoad ea qu» dtfta funt , eft tamen reprehensibile propter ea que omiïia. funt, Ac. Ibi dico quod accepi verbum Dei, prout g fubferviebat mihi ad p opofitum articuli noftri, puta de pnadicatiooe; com tamen ipfius fit multiplex divifio, fcilicet verbum Det uter* nale, tetupurale . Item verbum Dei mentale, vocale, fcriptale, Ac. Alio modo poftet dici quod verbum infpiratum includitur in verbo Dei, ruxta illud z. Pet. *i.Nnt* ws»w w/n« S»rr *allata eft <ftra*Jeytit pnpbetia, fifl Sprite iafyirate locati feat faaSi Dei ireetiw.* Subinfert honorandus dominus opponens, quod fen&orum doftorwn difta non funt ab aliquo villpendenda, Ac. Ne quis zftimet nos reprehendere fanftorum doftorum tlifta, intendo parumper infiftere, Deo duce. Primo , inquam, poteft clarere quod difta fao- Aonim doétorum non vilipenaiaws, ex iftoC quod in judice noftro, in quem confenfimus, ÎUi eft lex Dei , praxis Chrifti Ac. ponuntur ententi» fanftorum doftorum veraciter fa fundantium in eadem ; quod non faceremus, fi vilipenderemus eafdem . I Inde dico quod feeram feripturam juftificare , magnificare & promovere intendimus fimpliciter, fecundum notitiam nobis a Deo <btem , ad eum fenfum quem principaliter flagitat Spiritus fanftus Hoc enim vult habere Dominus juxta illud Ifai» 41. *Et Dominai volait et faufUfitaret true ,* tÿ" *magnificaret lege* ,* O *tutelleret.* Ditia vero fanftorum doSorum de tanto, de quanto veraciter fe fundat in eadem, A ad verum, quz funt ipforammet faoftorum fcri-{) pturs. Unde Auguftinus fuper Geo. ad litteram. „ Major eft hujus feripturz atiélontes, „ quam omnis humani ingenii perfpicacios ". Hxc ille. Et ideo debent homines illi (efle) fubditi , dicente Auguftino lib. de Doftrina Chriftiana:„ Sanilarxm, inquit, feripturarum „ auctoritatibus colla fubdenda funt, ut ad in- „ telleflum quifque per fidem perveniat Hzc ille. Et merito, ipfe enim neminem fallit, fupple, fane intelletia, dicente Auguftino, de verb. Dom. term. zo. „ Scriptura fecra nemi- „ nem fellit, nutnquam dicit aliquid A aliter „ evenit. Non promittit in hoc fareulo nifi „ tribulationes, prefluras, anguftiaa, augtnen- „ ta dolorum A abundantiam testationum". Hrc ille. Unde ipfa poteft dicere illud Prov. 8. & veriffime: */afli font femeoet* met, & «sen *eft in eit pravum gviti negai pnttjtux^ reili fiait intelligeatiittf & agni invenienti·· kae. Jcientiam.* De ipfe etiam dicit Hieronymus epift. 11. w Scripture, inquit, fecrz £ „ aliqua pars fuerit falfe, tota foret dubia ". Hrc ille. In quibus fcilicet feripturis fecris fecundum eumdem multe dicuntur quz videntur incredibili», cam fint omnino ver». Hinc locus ab auâoritate fecrw feriptans io theologia, eft optimum argumentum . Bene enim fequitur : Hoc dicit facra feriptusu aflWthr· ; e<go hoc eft verum ; *A· boc* affirmative arguendo, feme faeram feripiuram oportet nos vocare in teffimomum noftiwura probationum. Sine his enim tvftibus , noUnt enarrationes non habent fidem, prout dicit Origenes homili r. in ferem. fic inquiem :' „ Necefle non bis eft feriptures fecras in teftimoniutn vo» „ care ' fenfus quippe noftri A enarrationes „ fine his teftibus non habent fidem ; A hoc „ eft quod diftum eft ; 4» erv Asrwes *vel n tritae t^fiimt JWit eeme* verdem, magis „ convenit ad interpretantis probationem, quam „ quqrumcumque hominum numerum, ut fir- „ mem verbum intellefbus mei, accipiens duos M tcftcs de novo A veteri teftamentis, arca- „ piens tres tefie* de evangelio, de propbeta, „ de apoftolo. Sic enim fteoit omne verbum". Hzc ille. Et idem Origenee homil. fuper Lcvitirom. „ Nihil ut verbis meia credatur M expofeo, nifi tsftes idoneos dedero". Idem homil. *%6.* fuper librum Numer. „ Hac nifi „ ex divinis feripturis approbentur, febulz vi- „ dentur ". Ad idem eft Hieronymus ad Demetriadem virginem. Scriptura facrz euAoritatem non habens , eadem auAoritate contemnitur , qua probatur. Idem Hieronymus : „ Non afierramur Rateras dolofu, ut appen- „ damus quod volumus pro arbitrio noftro di „ centex ; Hoc grave, hoc, hoc leve eft ; fed „ afferamus divinam ftateram de feripturu fan- „ His tamquam de thefentis Dominicis, & in „ ilia quid fit gravius appendamus ". Et ponitur 14. q. i. *Neo tfftmti* . Pro eodem etiam eft Chryfoftomus fuper Matt 7. cap. Operis imperfofti. „ Omnis doAor lervus eft „ legis , quia neque fupra legem addere poteft „ aliquid dc fuo fenfii, neque fubtrafeere *fe·* „ eundum proprium intelleétum : fed hoc tan- „ tiunmodo prèdieet quod habetur in lege ' . £t ad idem funt alii quatnplures, quos ad pnefens· omitto caufa brevitatis.

Qtoad fecundum, fcilicer quoad diâa fan-{)Aorum doftorum, Ac. fcilicet feripta epifeo* porum, refpondet Auguftinus in epiftola ad Vincentium Donatiftam: „ Hoc genus lirto- „ rarum ab aAoritate canonis diftinguendnm „ eft. Non enim fic leguntur, tamquam ita ex hia teftimoninm proferatur, ut contra r fenfire non liceat, ficubi ferte aliter fepue- n rir quam veritas poftulat. In eo quippe „ numero fumus, ut non dedignemur ebam „ nobis diâwn ab Apoft. recipere, Oji pnfe *„ alitet fepiit, iot ^te^ae Dent revelabit ".* Hzc ille, A ponitur *a.* dift. */M1 frater.* Et Ciprian. in epift. de upfis. „ Mandant mar- *n tyres* aliqua fieri; fed fi feripia non fimt „ in lege Domini, ante <eft ut teiaoras illos w de Doo impetrafle, quat poftuhot A feeere „ quz mandant*. Ey pomtwrdi. <0. *Si foie.* Item Auguftinus in ' epift. ad Fortunatum :

Neque quortimlibet difputatfemes, quemvis n catholicorum A laudatorum hominum, ve- „ fait feriptures canonicas habere debemus, w ut nobis non liceat, felva honorificentia „ que illis debetur bominihss, aliquid in co- „ nsm fcriptfe improbaro atque rapuere, fi „ ferte invenerimus quod aliter fenferint quam

ve-

c Alcona, · Thoum do
do Haltis, Petro da Ta-

auditorio

diflimoa « fidnilifimos

an eadem fententia Au materia Mvenitua diffcrepare, m de coocapdone beat· Virginis, de auâore pfelmorum, de allo Johanais 3. *Sfintt te« ruth /fifft,* Ac. Et multa inveniuntur talia quo omitto propter brevitatem.

Sed ad illud quod multi allegam pro doAoribns, Proverb, ax. Hr araqjyrodbw irr-

fpoodeo fecundum Htrêonymum: „ Tranfo» rant iode terminos, quoe pofaeniot patres aoram, quando iaummot mendacio verita-

Troa/erow. Ex hit jam diâTs poteft concipere hoc venerandum auditorium, qualiter noa Hmm ad facra· fcripturam A addtôaft fimâorum, *A* utrum vilipcndamus feoftocum ftofiorum viâa, prout noa quidam amulino· ftri infamavere.

Confequenrer dominus opponent pro vene» ratione ipibrum doâocwm infert dicans: Alioquin quomodo Deus pnscepiftet Dent. 17. In hia qun font ambigua A dificilia refugiendum «ft ad fecordotn Levitici generis Ac. Sequitur ibidem: X» fnriar funrsauyae *dittwint ii-*

allegatione non omi-

tabilro viros illa deofida, fcilicet, 0* dbesw-0 rote re /oteo figam *t/tu, fait* ooufâ. Ban»·

vel fubftraftiooem. Et cum addit de expofitio-

. fi

, fiait ohmiftà. fit caufit, il-

Doue, cnm grave fetis *A* indecens cft, ut U

itamen dicit Mtc. de Lira: „ Sententia ndlina hominis, eujufimmqm fit aofioritatis, E tenendo eft, fi contineat manifeftefidfimtom fim errorem. Et hoc potet per hoc, «and pramimtMr in textu: Fndiradm» *tM /adidi* wduun. Baft fidbdhar: E· daesimine

çnjus confirmariamcm accadit illud vorbnm

ANMU cunuti un·

ftuatù, ta ⅄ voro dtvter. Super quo.ipfe doAor de Lira dicit, quod in Hebnso haoetur: Nm daefiateu *faft* JUte», id eft mo. giftrot magnm, ad prndfcaudam. Er infra· „ Qiia ficut non .eft decliaandum a writare w propter majore· partem jndicanftum in de› „ clinantem s' ita declinandum non eft propter „ illm, qui font majoris audoritaris in judi„ caedo . Hau illc. Ecce iftc expolitor pertinenter ex fcripturaelicit, primo, quod nullius hominis fententia, cujufcumque fit aufioritatis, A fic nec pap*, eft tenenda, fi con tineat mànifefte fidfitatem *rd* errorem. Scgcuodo, quod lex Dei eftmenfiira, juxta quam, Sc-non- aliter, aut ſſbi diftbne debeant ſnguli judices, A pnsfertim ecclefiaftici, judicare. Nam illa attendit, que debet accipi, veritatem, uno modo debet, quod patet per hoc: ladMadam* *tid jtuikii vtriutm.*· & poft fequitur: O dacaaraar *te jaxtt legent e/tu* · ' Nk.de Lira iftper illo verbo Chrifti Johan, ao. jgoorom rernmsrir»/ peccem , *retente ftet* . „ Hoc tamen eft inteUigendum, quando ju„ dicium ecclefia divino judicio confirmatur, „ alias Deus fàâa ecclefie noo approbet, fi „ judicium errat ". Hac ille .

Poft hoc elicit venerabilis dominus opponens, dicens, Quod illud non vere di&um verbum tante perfeâionis, quod nihil pofCfet ei addi vel fubtrahi; dico: Si iftud non eft vere diAum, oec illud Deut. 4. Nm «d- *dette nd* veiduas, feed vadtr /anner, eefue *enferetie* ea eey Nec illud Proverb. 30. Oarofe /eram De« ignirer, Ac. Nte *nddnt jddfne»* verdir t/fisr, Ac. iftud Chryfoftomt ubi fupra. Qmwr *ddhr fermu rft tyr. Ac.* Ea cum iftud fecundum fcilium eft dicere, A primum eft felfem dicere* A quia fecundam eft felfum A primum eft talfum. Et conformiter ad mwm diAam dicit Cyprianus 8. di. Si foliis Chriftus audiendus, Ac. «nm tamen etiam alii audiendi fimt: obi dicit glofla fuper verbo *foltut* id eft auliiM ei contrarius. Sic i» profesti inteUigo quod vorbum Dei eft tante perfeArouis, quod, Ac feppfe quemdam fero ret feafam contrarium pre aliam additionem nefirminia; dico quod non Gregorius, fed ipfemet Veritas eam exponit uno modo. Idem Gregorius in homil. Acit: w Loftio fanâi evan» w gelii, quam modo fratres audiftis, expos*. n non indiget , quam enim per femetipfem w Veritas expofiierat, banc difeutere humano „ fragilitaa oon. pnefemat ". Hncille. Et hoc mnuit idem Gregorius in verbis qu* dominos doAor adducit, A quod follicire in bac ipfe expofitiooe Dominica pedare debetis. Ecce dicit expofittoon Dominica.

Sfibrequcofer dominos opponent redit, ad con·· cilia ipfi* vora «dW quod Ac.

7Λ· ibà dicit doAor de LU •dii, Ac. „ Hoc addit Salvator oftendepdum quod doârina di-

ÂWKi ' onuvn MH·

O' n fapulorum ejus eft devote A reverenter, au-A » dienda, faites» propter reverentiam ipfius „ Dei, cujus principaliter eft doArina. Hrc „ ille. Similiter illa feriptum: *Uri dae vel „ tnt,* Ac. iotelliaitur de quibufeumque cari- „ rate unitis. Unde Lira: *Si dæ,* Ac. id eft „ caritative uniti (*ia vendit tmaa fata,* acquie- „ feendo borne voluntati Aperitioni eorum**. Hcc ille. Similiter eft tertia fariptura, fcili- cet; *Peraelitar aateta Sferitat fatae atittaae,* Ac. Et: *Ut aeaaeat veUfceaa ia ^teraaae,* in- telligitur noo folum da apoftolis aut eorum fuccafloribus, fed pro omnibus fidelibus pnsde· ftinaris, cum quibus manete Paraclitus in «ter- num, hic per gratiam, A in futuro per glo- riam. Ex quibus diHis recolligo, quod ID« g feripture per dominum doâorem addumz, non foetum folum pro magnificatione coocifiorum generalium, fed etiam pro sliia Chrifti fideli- bus, ut eft iam diâum. Et convertens domi- nus doâor lermonem ad concilium Bafilcenfo, fame· occatione a condlio apoltatarutn, da quo Aft. XJ. dicitt Valde cavendum eft, ne ab information· A lententi· finali hujus facri con- cilii generalis Bafileenfi·, in Spiritu fim&o le- £'dmc congregati, quifquam fo alienum red· t, Ac. ita dico, fiuva paca A reverentia pa- trum, quod valde cavendum eft, ne quifquam reddat fe alienum ab iufennarione Chrifti A apoftolorum, A a finali lententia iaftruHiooe· que eoramdem, ne incidat in maladi&onem, de qi*s Deut. 27. *MelefiSar gai ata ftrauaet‹ ta frnaaaliat legit tjat, aee ttt tftrt ferfi- tit, & Jitet eeaait pefaiat aatta.* Et Johan. 3. *Qai iaerefalat tft Ftlia, ata vifebit viteae, ftf ira Dei aeeatt Jaftr teaa.* Æftimo tamen quod fi hoc venerandum concilium nos infor- mare poterit fecundum illum judicem, in quem ambz partes confenfimus, fcilicet legem Dei, praxim Chrifti, Ac* nemo noftrum ab iUo ju- dice *fe reddet* alianum.

Demum circa facundum notabile, puta de facerdotibus Domini, ubi dixeram de facerdo- tibus bonis A malis; dixit dominas opponens, quod multa mala enarravi d« malis, A pauciora bona de bonis. Dico qtmd de bonis ita di- xi fatis per generalia, fcilicet quod boni Do- mini facerdotes plus quam reges aut corporis parentes funt honorandi. Secundo, quod dupli- ci honor· funt digni. Tertio, quod multipli· citer bonis facerdotibus militant ecclefia in fuis membris, notabile recipiet incrementum, Ac. Quod autem plura mala de malis, refpondeo quod *ftalttrve» iafiaitat aaaeenu,* Ecclri. 1. Et: *Maili* **pfowr»** *tltSi.* Matt. 2. Et multi facerdores, & pauci facerdotes... di. 40. *ifnifi.* Ipfi enim fcandalicant plurimus a facerdotibus, Gregorius homil. 17.

Unde coram Deo loquens, dico quod non efi intenttonis mes vilipenda·* clerum verum, detrahere aut contemnere Deum, cum ipferac futn facerdos. quamquam inutilia: fed opto, ut facerdotes fint virtuofi *st* exemplares: ex E hoc enim populus Det caperet, quoad fua fup- pofita, notabilem reformationem.

Quod autem febiafert dominus dodor* Pro- lati Anreabytari mali, n·· folum boni, funt maaifime honorandi, Ac. Non dubium quia iftud perditio fit multoeum juxta ilkad Haie *jo. Ptftlu »‹l irtevafia* ftwMu fiiii tèeafeeet, fiiii atleveer eafin legt» Dei,* *Qai dicant videatritee.· Ndiit videre; t> afi' fitiatiè at...Ntiite affktre atüt tege* rtSa fiatt. Ltftu^iai atiit flatentia. Fifett velit* errvrea, anferse *a* me *vient, tiedmeae a* à·· *ftiaitant.* Et Apoft. ». Tim. 4. Eris *tatae* few· *far* c m· *feaaee JaSriaaae* »*» /uftford·*·, *fed af faa Jtfideri· etatervalvat fiii vtag&rvt fnerieatet natriat. £f a veritate fttitiane att* ditaat^averteat, af frinlat avteta eettvettev* tar.* Ehquia domina· opponens apposât nrnl- tum olekin vulnera rien fauciad, ego infos, dam vini'modicum* & urinam fic clerus teo* guens fanaretur. Johannes Bsptifta, ut habetur Mat. 3. dixit Pharifiei: *JPregtaitt vifttartnn, fair deneevftrevit velit fagrrt a yentara ira »* Et Salvator Matt. 23. *Serpenter, geaiaùaa vi. perarant, fattende fagirti/ a jadicie gekenaa?* Item Matt. j. vocat eoe fal infatuatum, quod ad nibilnm vsfet, nifi ut mittatur foras, Ac. „ Ubi dicit Nie. de Lira, quia talis debet r·* „ pelli a pralarione, ne oficium pndatosum „ in conipeftu hominum reddetur vile". Et Lucar 14. *Neeve ia terreat, atfat ia fierfai. lintna atih efi.* Item Chriftus Judana vocavit diabolum, Johannis *6.* furam & latronem, Jo- han. 4. A 12. Petrum fathanam, Matt. id. dîicipufoe generationem incredulam, pravam A pervariam, Matt. 17. Auguftinus vocat ca- net impudicos 2. q. 7. *Qni nec.* Pafcalis vo- cat fimoniacos haeretico·, 1. q. ultima c. ult. Auguftinus vocat malos presbyteros corvo· n.

Mlt·

dantes decimas laicalibus perfonts, militita· fcilicet aut fervitoribus feu confuguincis, vo- cat maximos antichrifto·, id. q. *7. Pervenit, fu.* qu* nunc omittuntur, ut eft illud Nico- lai p^at. ? Nullus audiat miftam presbyteri, „ quem fert indubitanter habere concubinam, „ Ac. di. jx-NW/w*. O utinam fierc^unum emplaftrtun ex vino A oleo pro curandis da- ri vulneribus, heu! multum fauciati, A credo quod ipfe Dominos fuo tempore per quoa vo- luerit manum apponet, juxta illud Job. *5. Ipfe valaerat & atedetat, fertatit & ataaat* S/W

Iorum presbyteronim adducit hiftoriam de Noe*, q quem denudatum dormientem Cham derifit; ijçQ quod qmcumgue prandicaa· peccatum oc- cultum cleri vel etiam cufufcmque laid riden- do proderet, reprobanone cum Cham dignus foret. Primo, propter Publicationem pubriam peccati, quod dumtaxat folo· novit. Secundo, propter dcrifionem fatuam. Coodolera fed non ridere debet homo, A proferam pnadicansprox- imi pro peccato. Non ergo exemplo Cham prohibet in communi malitiam preibyteri co- ram Deo A populo accnfare, non judicialiter fed compafive, unde, nec accufare prohibet modo debito pnapofttrnh fhbdho. Unos a. q. 7. 4. *De bit fieitete.* Hac enim aaâocitn*· ubdiri non prohibentur ab accufatiooe, fed pro. ditione* aliud eft «dm modera, aliud accufa- «. Prodit, qui nou probanda defert; aemdat,

cum

tamen eoram infamando ‹ÜM ridendam oβo» nmt. Hec ibi. Ex quo peaet, quid adanfto» .-itatcm Gragorü fit dicendum.

JF’

AMMO OBATI

M»

«Mr\Bfff'jp M··· IF@* ffita::
«■dome mHm fa· Utartare foraicatiooem.

dico quod, at communite, luuftre allegatur aliquid ex officio facetdotb. cum tamco ffi ad ceteros fidele* credentes fnetat. Pate* es prin* croio cap. i. *JtftChjfi tU-*

awnr, /cilicet, dataris. Item

Am advsoM *iifptriaù.* Et caps ·. dicte; Fs-Arè «frêor *9ndmihev iever.* Ctfoqmtur: Fw oaiMo *gntu rleBvait* ta- Pacte etum per il·

fatecaunua cum imim, fa nrioam

g Poft hoc dominus dofar circa iftud coral·

fi vidtrte far-

fit maxime es culpa matorum faccrdotum. quod quia aft Bed· b Gragorii, fiindatum u* evrageuo, iptom negate non potuit, faim eu» taaeftme, ideo dm hoc fouit iftam fium condufionem; & fi iottrdum ita cou. tingat, ta. & deducit ipfum cum occupatione ad magnum paflum. It quia «go indefinite pofui corollarium cum Gregorio *8i* Beds, ideo

taafia iwnatattan·. Sad no onutis turn m· lew & faute, Adeles Duodm fandom. *Di·*

coactofio opponentia aon militât contra ma. Et concado com magiftro, quod, maxime io

pliai ia ecclefia Dei nocet, fa* '00· tehee uqtetar, quod ralli alii aoceaot ia ecclefia

concadoaam. «tea atm faum faetdoribae, fa «Ham qtebUfamMt fidelibus detrahere aft viriofitm, dfcoote Jacobo ». cap. *Ntlin dtirtiæe aimvttw, fettm are*/ ftv* «βνο drew. Jet *fretei fnt ietrahit inf, ta* Hinc ad

diéhun; omnb ruina populi ororenit ex ma> litia clericorum, aifi qood detor denaa pro hoc ad marnn laicorwn, ne paûatnr ruina», propter exceRna clericorum; dico quod tac non eft intendente men coram Dao, fit cum

Jtaer «eJedfaa *Lbfft.*

TiAfifuratur veaarahilia oppoueas adducit

aliter auditum eft a me ep fondlAfa. Dico ergo, quod non rao cut coofrttrm mei, demus cieram ad man· gladii laréoram, fa

& fa.

wadi a pcccoda. Caotn, ana fai fiicerdotea tabant anfaetamm Bgaate * favendi a peoDcade, ta «go: Orca Uted abfaatio eft tri-

ipfemet propter fa, qme la popteo Aidant opera fisaMoffi. Et tel tec fimet dMlamMo-ladrin a. capbltefa/avfdMerafatare)lteo. rteas, F /<«m «uptoreas *etr tn tjvt, fan*

thrive

/ψ; reteram *ftci/üt fJht» Levi/ âitit Df. enatu ttenittnae fnfnr* F* qgo tente vu cnsraarefa/w O fautes* sumsfar *ptfalit^ fint »v vite nuu* . item, iilad 1. Reg. λ ganmfoa ftaÿfcoareter am, *ginifi·*

etenctea nocotawm, at marateur per il· ahfavi atetoeteadv* a Deo* ft demmtia· trae a faartae. De tac Uten jL DyWw

-MA· fiKtMOMW, fa dicoqaod fi prationes

matum, multi* pcnconte exudi. Noa mtro·

, anramur. Canfti enhn liquido aortam, , «uin Ml b «te dUhfaer ad intorerdeo. » ta· mfafar, trati mimai ad daemora pro·) ''ta*. It poratar y di. */Mute.* Bt

ŌF ..... Chlustl un

Cnia fuper etnaa defidero honorem Dei, A fit profcâùm fanÛ* ecclefi», & quoq ſüim ü- <We membrum Jefu Chrifti Domini, qui eſt caput & ſponſus ipſius fanâar ecclefi», quam redemit: Igitur, ſicut prius feci ſirpins, ita A nunc iſtam proteſtarioncm facio, quod numquara pertinaciter dico, dixi, nec volo in poſtenim aliquid dicere, quod foret contrarium «.redibili veritati. Denique, quod tenui, teneo, 8c firmiter tenere defidero omnem veritatem credibilem, ſic quod antequam vellem errorem contrarium defendere, potius in ſpe & auxilio Domini paterer ſuppliicium dine mortis; immo adjutus Dei auxilio, paratus ſum vitam miferam pro lege Chriſti exponere, quam credo, ſecundum quamlibet ejus parg ticulam, eſſe datam fanéliſiitn» Trinitatis conſilio, A per ſaoſtos Dei homines pro ſalute humani generis promulgatam. Credo inſuper illius legis ſingufos acriculos ad illum intelle- Hum, quem benediâa Trinitas praecepit illos credi. Unde, ſicut in reſponſioaibus & aéiibus ſcholaſticis, ac in pnedicationibus publicis me ſubmili ſpiſſime, ita A nunc ſubmitto, A in poſteium volo humiliter submittere hujus fanétiſiimac legis ordinationi, reconciliationi A obedientie, paratus revocare quicquid dixero, dato quod ut contrarium veritati. H*c ille.

Si iſta proteſtatio eſt hominis erronei aut haeretici, ille judicabit qui illuminat abſeondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordiora, C A nunc laus erit unicuique a.Deo i. ad Cor. 4.

Demum dominus opponens dicit; Ego autem volens baſim *8c* fundamentum<conſtitue» re omnium dicendorum Sacenſotcs\aliis curati, alii non curari . . ra/sra dr/iit.

«/d A«nc *UJriii rtplie»et ftiiele kfpauiit fie·rictu Calciſem ſe* K.alteiſe· Prêttlicafmtt, cujiu replicam eelieam* **tuiti** *tepeui* rem. i». Cwk. *peg.* 1x13.

P U L C POSITIO

Pr· tntp^rtditMt /ttripiiSi·»· ttcltfi, & Jrfnfi· tjnfâti» vwtrtmtH éttrtt^* ***n- Jtkttii Ptlnwr,*** «ndilari/ rrwrvw- *i» Cbriſtt petrit sirtiipelit* J". ^»gtli letati,

Ibi<L> J1J.

REverendiſſime in Chriſto pater, 3c metuendiſſime domine, reverendique in Chriſto patre», ceterique viri conſpicui, mihi patres ac domini pnſcariſſimi, venerandi; norunt experientiae veſtra non ambigo, quam difficile eſt in diſputarioms agitare certamine, id quod longsvis temporibus approbaviromaium indubitata lententia, & communis obſervantia uſu continuo roboravit; in his quidem quar variata majorum ſententia·opinabiliafa&afunt, & pro cootra arguendi, per diſſioftiones, *Jk* Solutione» materiam extendendi, frequens diſputario copiam fecit; at contra quis non inaniter & curiale circa ea qus ab omnibus pro certiſſimis habita ſunt, crederet ſuutn ingenium exercere? Novus enim rei poſſeſſbr, cui eſt de bte ſufpicio, juris ſui inſtrumenta ·abet in protntu. At quid, ſi lis ſibi moveatur, reſpondere valeat, meditatur. His vero quibas a progenitoribus eſt incoucuſia veterna poſſeſſio, tanta eſt fiducia certitudinis ſui juri*, 1 vix de monumentis ſit· cura. cum (c controverſiam pati nullatenus ſufpicetur. Cum igitur per mille & ultra annorum curricula eccleſia Dei fuerit in bonis temporalibus opu- uh lenta, inter qua tempora fuit virorum ſcientia & fan&itatc pollentium, numcroſitas magna, multaque fuerunt celebrata concilia generalia, in quibus circa ipſorum temporalium gubernationem, alienandi formam, diſtribuendi modum, plurima ſunt ſafla decreta, qui» umquam rem tam certam crederet a ſe diſputationibus agitandam? Si minime ſunt mutnda, qus longam confuetudinem habueruna, quanto magis qu* ſunt aufloritate confuetudineque vallata? Quid jam certum poterit reputari, ſi plurium facrarum conciliorum exagi- g tetur aüCToriras, *8t* tam longam obſervantta, ſſen å qqibufdam, ſed ſtb omnibus & a tanta fanâorum multitudine, an reéla fuerit, diſputetur? Propterva ſi cogor diſputabile diſputare, videbor excuſabilts, ſi non affluat copia dicendorum; parvitatem ,vero mei ingenii penitus non excuſo, ſed ab affluentibus Capienti» veſtra: fontibus poſco humiliter adjuvari. Ideoque & quouiam hate diſputationis palcſtra non gratia exercendi probandive ingenium eſt indidi; ſed ut adverſus veritatis hnſtes, qui ſua procacitate non verentur probatiſſimis adveriari, ſimus diſputationis exercitatione muniti, quod veritate poſſimus eos luculenter informare; is, ſi veſtrar ſapientist probant, modus ſervendus videtur, ut nnicuique arguendi, C replicandi, triplicandi, ſle ultra pro ducuſſione materie ſit plena facultas. Solutiones quas per me dabuntur, debite ponderentur, ut ſi noa videantur ſufficere, alie exquirantur, ſuppleatque unuſquiſque, prout ſibi ſiuiâus miniſtrabit Spiritus, ut nihil recondenti deferatur, ſed ſolummodo veritati, ſicque plene diſcutiatur materia, uſquequo omnium ſpiritus in firma reſponſionum conſtantia conquitſeat.

SanAi igitur Spiritus gratia invocata, proteſtationibusqué ſolitis habitis, pro premiſiis hunc articulum trina duxi diſcuſſione rimandum, circa ipſiim tres conciuſionm eam eorum fundamentis deducens, nullam rationem in oppoſitum faciendo, *ne* aut locum impediam arguere volentium, aut inutiliter tempus teram. Prima conſideratio erit, an liceat; ſis- eunda, an deceat; tertia, an expediat. Hac trina conſideratione, ut nulla poſſ&t eſſe reprehenſio, eſt boaa allio ponderanda, dc vo- mihi c. Magmr, cdta multis ___ an liceat videlicet ſecundum juſtitia aequitatem, deceat ſecundum hooeſiatem, expediat ſecundum utilirarem, quamquam, ut dicit Beneditus, ſecundum chriſtianam prophetiam non debeat quod non decet, reputari licere.

Sit ergo juxta primam onaſiderationem prima concluſio, quod ſecundum ſtatum Chriſtian» fidei, religionis & populi qui nunc eſt, ſit a multis annorum curriculi», hoc eſt exquo fides Catholica tam ample diſſiiſa ſit ſolidata E eſt, A a regious populiſque ſi&epta, licitum eſt £· fuit, ecdeſiam, id eſt ecdeſiafticum ſtatum bonis temporalibus abundare riate conduite triplici ratione fundatur. Primo ſic, conflat illud eſſe Ucittam, ouod non eſt vetitum a Deo. Ita dicit Auguſtinus ad Potentium, »8. q. i. Jm» »«*· Ptoioβo nullus negat licitum eſſe, quod nulla lege fieri prohibetur. Si quis contrarium aſſerit, teoe» prohibentem

oſten-

eft rotandum. A licitum reputari, quod

Tngrf-

cMurrr ren-

tororum to&iffimis, vitaque fe {efigtoro feuaiffimis, pro licite habitam * teftwn cft. Sed hoc eft hujufiuodi ' ergb iiefauu eft. Hoc teguoMatum eft ia hae materi* viri reftgiofiffinai Frofficri, csyus opera inter feriptarae cenorisas nat recepta, prout eoumerantar I$.'dift. d^mAe Aμ μ μ »' fe hoc argumentum Prosperi habetur in.q. t.Aqpodfr. Quanta vero muWrodo doAlffimoruta & feofein morum virorihn hoc tamquam licitam habuartmt, fe fervaverunt, eflet eoumerore prolixum. Si incipiaaius » A Silveftro,"<te quo quam doAiffintas fanAiffiutafque fuit, viftis Judltwum fa-^g tropis difpusundo, tam enûa fides oftendit. Quot fronti funt poft ortu Bootani mmtiftces faaâHfimi atque doâiffimi fidnomiimn ut Profperi Paulimim & Hilarium addimur, Arabromm Nicolaum, fe ali* multa milia per orbem aliarum ecclefiarum epifcoporom, Maurum, Benadiâum, Himoaem, « altos magnorum mouritertofwu abbates, in aliifque flatibus fe fo utroque fexu, taedebit nos fervore numerum per centenaria tot annor.

Tortio: iitod indubie licitum eft, quod eft anAoritete fheri generatis concilii inuverihlis

quoaiam ecctefis univerfalis, quoad ea que eernronr ad fidem & norm, in fuie dttermma· C tioaibas enate non poteft, cum ▮Spiritu fan* âo rogatar. Iteafttrwnt doâores omnes, Am* hrofius, Aaguftinus, Hieronymus, feoaioes. Immo dicit Auguftimts: Bvangelio aaa croderem, nifi aufeontas eedefiar me moveret Numquam enim legitur ab aliquo concilio nte coogregato, aliquid quoad fidem vel moret publicos eoa ratione determinatum. Qp°d autem hoc fit auâoritafe generalis concilii approba* tam, ad manum habeo deoani generalia concilia* primum, fequendo curium voluminis decretorum in C· Arar fridsm po. d. difl. Secundum Martini pape ia. q. Mivÿc^e. Tertium Antiochenum eadem cauto x. q. *Ba Hit,*

& c. uro buta. Sexrom in concilio Leoni* pe-

vum Imo c mH III. de rebu» ecclefia BOO slice, c. Cues tamis. Nonum Gregoru X. in gener»· ti concilio Lqgduoenfi c. Nta *nafaltifn** cod. tit. Mb. A Decimum ia generali coUcHioVicanu. inC «tina.prima.In.omsdtaa.iftis de- in conciliis pro eoofitrvamfa ecclefia decrete funt fréta. OMivtfcendtm» funt canones apoftoterum, qui hac omnia pvnceflerant, in quibus ecctefianicos pralatos habere temporalia ia proprio declaratur, 1*. q. r. Sint manife-E

prias, fe mrottefte eseomn, «c. Kx nec prima conctofiooe infertur coroUerium, quod ethm fi ecctofiaftiot perfoaai temporalibus bonis utuntur indebite, ipfe non Jaoet abris aofem. Illalib potet per textum Auguftini, qui habetur 14. q. 5. fic dicentes; n Forte aliquis „ cogitet fe dicit: eniti (nat Chriftiani divi- „ tea, avari, cupedi, non hebeo peccatum, fi „ fuum illis 4>ftulero, fe pauperibus dedero „ Unde enim illi nihil boni agunt, mercedem „ habere · potero. Sed hujafmodi cogitatio ei „ diaboli calliditate fuggeritar. Nam fi totum „ tribuit quod abftuierir addit potius peccatam, quam minuit" Bt iterum idem Auguftinus eadem cauta fe qunfüône: „ Neque enim „ fi agris inique atque perneran) invafh quif* „ quam utatur, ut eorum ftoAibua larges etee M mofynas faciat, ideo rapinam jtdlificaf. Na „ que fi altus rori paterno vel jtdto qualité n avarus'incumbar: ideo culpanda cft juris re- „ goto, qua pofleflbr lagitimus eft eflWlw*·.

juxta fecundam tonfiderationem ponitur fe. eunda conclufio, quod fecundum ftatutn Chriilisua fidei, Ac. decens eft ecetefiam terris temporalibus abundare. Ifta condafio fn probatur. Decens eniia fecundudt Ifidorum 16.· Etimol. Ut Ambrcfium in i.de officiis, quemdam decoram & pulchritudinem importat, & ficut dicit Aenbrofius ubi fupra. „ Sicut pul* „ critudo fe habet ad Vanitatem quod non eft „ fine ipfa* fic decens ad id quod eft hone- „ ftnrn fe juftum, adjicitor ratio Mikhiitudiw nis fe decoris*. Nonae igitur ad decus, decorem, pulchritudinem & honorem Cbriftiani populi pertinet, quod denis divinis in fervitiis, qui populi ia fpiritualibus gerit magifterium & ducatnm, non fit abjcAus, pauper fe miferaodus? Certe effiet indecorum valde, fi domus Dei fe miniftri Dei cultu fe ornatu non procellerent. fic expreffe Aggams propheta

peris qffi, w ***Muttit t» tteniu luutfu, &Î9HUU ft* Jtftna?*** Hoc idem fenfcratDa vid non effe congruum, quod ipfe habitaret domos fplcodidas & area Dei fub pellibus r. Psralip. 17. ideo jtafit per Salomonem filium fuum magnifice «rdifidati. Qua tandem fuit natio, qua non fibi indecorum motaret, fi facerdotes fui in magno cultu it benerattooc non eftent.

Ulterius cum hoc approbatum & obfervattug fit alriffimis fedoâiffimia viris, ot eft feprndiAum, mû hoc non egiitent, fi hoc tantum licitum enet, *8t* an decens, quoniam virorum pcrfeâorum eft noo reputare fibi licitum, nifiqood etiam decet, ficut inquit BencdiAtu ad Eugerium, It Ambrtam io 1. de officiis, qui clericum cujus geftne dedecebant, ferre non potuit, ut ipfe ibt narrat, quomodo dedecens 10 fe ipfo fe tota fiio ecclefia permififfet? Conflat profeAo non folum licitum, fed licitum fe deceas effe, quod a tam doAiffimia & faoAiffimis viris approbatum fiiit pariter & ferratum. Quonhm autem hac conclufio ex his, qua juxta fequentem dicenda funt darius elucebit, pro profenti cada amplius probere frbfifto. Sed ex ea canA observando formam, anum inforo corollarium, quod ecclefiam bona temporalia pofltdcre perteAiori feu perfc-

deducitur. Ornoiam rom fecundum Ambrofium in i. de officiis, duo funt genera officiorum, fcilicet mediam & perfeftum: per id quod fabjungicMr: *Si* ros *pcvftQat* fjf, medium menfiiratur per /irrs, perfeftumautem perdere/. fi premifla *ergo* eft. vere, quod dTrot, confequens eft quod perfeAo officio non repugnat, nec obftat primo taâa auétorius vad« 0* veedr, Ac. Cui refpondebitur, cum arguetur ex ca, fe cft textus Proiperi, in cap.£*.

ptdtt

ANHO cxxrsti

ANWO ch«istl

pedù ii.q. t. ultra me fine impedimento per-(eflionis pofle ecclefi· facultates, quz hint profeélo communia poffidcre.

Tandem juxta tertum conüderat Joaem terria conduite ponitur, quod fecundum Chriftia nz fidei, 3tc. expedit ecclefiam bona (temporalia poffickre.' Pro hso conclufione eft textus Profpen tx. q. t. ubi ad litteram fxptdit facultates ecclefiz poAderi. Sed opus eft hanc materiam intrare profundius: unde pro probatione bujufmodi conclufionis & etiam procedentis, dico *fic*: Onaquzqde res decenter, bene & utiliter difpofita eft, fi fini, propter quem inftituta eft, congruam habet d'ftinationem feu proportionem. Ifta eft omnium doHrina tam philofophorum, quam catholicorum doitorum. Inde eft quod B- Thomas a. z. q. 87. a. 7. dicit quod religio qua» effet inftituta ad bofpitalitatem, imperfecta effet, fi careret divitiis. Quare? quia non haberet inftrumcnta accommoda & proportionata fini ad quem eft inftituta. Nunc ergo videamus, ecclefiafticus ftatus ad quem eft finem inftitutus? certa ut gerat maS;ifterium Chriftianz religionis in populo, ip uni ioftrucndo in fidei veritate *& exercitio* operum caritatis. Inde apoftolua J. ad Timoth. dicit epifeopum efle doHorem *fc* bofpitalera. Et Gregorius in 2. fui Paftoralis ponens additiones epifeopi, inter cetera dicit: „ In-„ ternorum curam & exteriorum occupationem „ non minuens, exteriorum providentiam, internorum folikitudinem non relinquens. Et infra: In illius profccutione & contraria non-„ nulli gregis quidem curam fufeipiunt, fed „ fic fibimet vacare ad fpiritalia appetuor, ut „ rebus exterioribus nullatenus occupentur, „ quo cum curare temporalia funditus negli-„ gunt, fubbitorutn neceffitatibus minime tx> „ currunt: quorum nimirum prcdicatio ple-„ cumque defpicitur: quia cum delinquentium „ fada corripiunt, fed tamen eis neceffaria „ profentis vita non tribuunt, nequaquam li-„ benter audiunt". Nolo me diffundere iuoriÎiinalium auftoritatum récitation·, quia *nt* per e ad oculum patent, & funt certz nimis ad boc auctoritates, quod ecclefiafticus ftatus non pro fola contemplatione inftituta· eft; fed ut in divinis minifteriis populo provideat, fuperintendat, ipfumquc in operibus caritatis verbodoceat A exemplo; quod fine temporalium lufficicntia expleri non poteft. Videamus quz pertinent ad Ratum eccleliafticum, A videbimus, quantis ei opus fit, ut decenter & utiliter id pro quo inftitutus eft valeat explicare. Et primo quidem oportet Dei templa congruis ædificiis & ornatu fuftinere, ut Dei templum honore congruo honoretur, ut etiam cultu debito aula Domini refplendeat. Verba funt Ambrofii 86. di. neu *Satit;* ut miniftrorum copia habentur, icolas tenere tam cantus quam Grammatiez, 3c etiqpi ut juris λ facrz pagiwe nutriantur periti. Prxterea impenfas medicis frequentare, largiri peregrinis, *fc* aliis pauperibus, captivos redimere. Ambrofius haec omnia ubi fupra. Puellas pauperes maritare. Hzc omnia nunc efficacius docet ecclefia, quo opere monftrat. Prxterea jubet apoftolus epifcopum hofpitalem effe. Si eigo religio inftituta ad hofpitalitatem, imperfeHa effer, fi careret divitiis, ut fupra diHum eft fecundum Thotnam, confiat ad ftatum ecclefiafticum, cui hofpitaiitas indiâa eft, divitias pertinere. Decet ergo & expedit, immoad debitam diipofirionem oportet ecclefiam habere divitias, undc poflit ecdefi· miniftros alere, fcholarex & fcholafticos viros nutrire, ecdefias ornare, ipLtiicn mfificia fuflinere, reficere & facere feeundum exigentiam, hofpitalitatem tenere, pauperibus & peregrinis 3t aliis in neceffitatibus ut poffit iubvenire, captivos redimere, & alia, pietatis officia exercere: qooniam hzc omnia melius, apertius, efficaciufque docent cum ab ipfis doftoribus opere adimplentur · Magis enim exempla provocant ad imitandum, quam verba, ut ait Gregorius ia 1. Dialog, ideo textus Decreti 42. diftinflione in prin. hofpitalem faccrdotem efle oportet, ne fit de numero eorum quibus in judicio B dicetur: *Htffet foi, /ofccpiftit ot;* qui enim apoftolorum fee urus, alios ad hofpitalitatem debet invitare, quomodo bofpita. litatis exhortator efle poterit, qui domum propriam hofpitibus claudit? Si enim facerdos primum afeipfo *fc* adomeftica fua ecclefia debet exigere quz populis imperet: Si primum imitando Chriflum ipfe debet facere quz poftea populum doceat, necefle eft, ut pauperes hofpitio recipiat, quo ad hofpitalitatem facilins fuo exemplo fubditos adtrahat, Ac. Per totam illam di. & per totam 86. corroboratur. Hzc vero ex fententia Philofophi to. Ethic. ubi dicit; ad aAiones autem multis opus eft; quanto utique majores funt *fc* meliores pluribus: C aux auiem majores & meliores quara ha que fiipcrius funt expreflir? Praeterea folidatur ex majori fententia veritatis, fcilicet increatzLuc. 14. quae nos docet providenter commenfurare facultates ad furatus fub parabola de turri aedificanda. Cumque, ut fupradiâum eft, ecclefia* fticos oportet efle contemplativos pariter & ailivos pro exeeutione aflivorura opus eft temporalibus abundare, ut idem Philofophus dicit in 1. Ethic, ubi de felicitate civili. Officium enim ecclefiaftici ftatus eft regimen cujuidam politiz ad gubernationem populi in aélibus virtuofis, non folum ad tranquillitatem & confervationem civilis focictaris, ut laici, reges, principes; fed ad finem ducendi ipfum ad vibrant sternam. Hzc autem politia non agrefte, led quadam focialitate, decenti tamen & *compoti»*, gubernanda eft, & infirmis fzpccondefcendcndum, ideo rerum temporalium fufteientia opus eft. Propterea ille optimus paftor maximus moralis B. Gregorius dixit, quod illius przdicatio contemnitur, qui licet jufta fuadeat, reSequc reprehendat, vitz neceffitatibus minime occurrit.

Sed ut hzc confideratio *fc ejus* eonclufio apertius elucefcat, deducendae funt in medium commoditates & incommoditates quz ex hoc provenire dicuntur, *fc* qua ex contrario provenire poflent rationabiliter arbitrari, ut iftis mutuo compofitis & datera debita ponderatis, videamus quz przpondeant, ut fic quid expeE diat judicemus. Nam hoc eft Λ unaquaque re judicium an expediat, ut major utilitaa proferatur minori, & minor incommoditas majori potius expedire credatur. De utilitate foqaffmur communi & publica. Primo de incommoditatibus videamus, quoniam de commoditatibus poftea facilius diflererm». Solent hee incommoda poflefliioni temporalium ecdefiannotari. Primo follicitudinum multiplicatio, qua veluir fuccrcfcentibus fpinis, juxta Chrifti

futibeatur femco verbi Dei ft A ftitufa ? ne dum iumtue queritar, pnsdo graf-
AWNO cwntm fhadin fpiritualia minorantur. Secundo amor divinaram, qtm nihil pencukda·: quia iHaqueot animas ft ab amore Dei totaliter remhit, k omnium malorum eft mater. Tertio diftblntio ft diffisrmano morum, quia faturi, tns pani· ft otram generaverunt peccatum Sodoma, Enedtietis 15. Quarto fuperbia k faftus ft pompa, qua Chrifti doftrtvis k operibus advertantur; Difratianras quatuor hec ordine fuo.

Et primo de follicitndine, certum #ft«K>d nemo hoc feculo fine temporalibus vivere poraft, nec temporalium follicirudo feu procuratio penitus rejici poteft- fed temperari debet, ut concludunt omnes domores. Nunc ergo vi. deamus qnis modus fit aptior ad folitudfnes moderandas, aut mendicitas, aut fuftkentia. Et videamus circa duplicem confiderationem hominum fcilicet perfectorem k infirmorum. Si perfeftoram, qui divitiis mente nullatenus adhaerent, k certe praftautior eft opulentia quoad utilitatem communem, ut ita loquimut, patet ad lenium. Nam talis poteft pnrftare multe· utilisaem in populo, eieemofynas lar. giendo, ft etiam ad oftvndendum hominibus divitias non otn amanda·, ejus vox pius proficiet quam mendicantia, de quo folet dici, quod ideo psmdicat divitias contemnendas ft eteemofynes lirgitudm, ut fibi fubveaiatur. Hoc maaifeftv probatur. Abraham de quo GeneC 17. «Audsda rerum - O rfi» C Anr, k Job de quo qeate Dominus teftimomum tulerat omnas noitis. Ideo Gregorius 1 Moralium: „ Necdum pracepti virtus emi- „ nuerat, fed tamen Job ejufdem precepti vitn w in corde fervaverat, qui jam nsa mente ,re- „ liquerat que fin· dileâiooe pofidabat". Eft veram quod eft valde diftcile, ficut Dotftious in evwgeüo ait Matth. ip. g»·» dij^ia rfi divitant itiirart rtgwn otoloniui. Sed quanto diftnlius; tento, fi fit, eft majue. Ponamus quod fint tres focii viatores, quorum unus fues k aliuram peras ft vuftes portet, & in itinere non impeditur- Nonne illius virtus praftantior & commencmbilior ? Ideo non itn· merito tanta laus attribuitur Abrsha & Job, D qui in itinere hujus firenli pro fe & aliis tem. pocalüsm farcinam portabant, nec erant propterva aliqualiter impediri. Simile de B.'Gregorin, qu» licet Romam· ecclefia opulcntiffi* m· boae pofideret, nulla tamen foHicitudine impediebatur, nae ah· ftudio fapientic, nec ab alii· virtutum ftudiis. Et fi aliqua follicitudo capiatur, meritoria eft, aon (nffbcativa feminis, fed potias aduftiva, quia noa dieit pauperi- Calefactaris.· fed comprobat ex ope· ribua fidem fuam, ficut B. Jacobus ia fua eanoaioa inquit.

Si autem loquitur de infirmis, certum eft qood nihil poteft magis iollicitam facere ancu. tem infirmi hominis, quam egeftas. Illa exagitat mentem ft ufque ad parjuris ft ferta E compellit, juxta fententiam Salomonia Pro-

fetur, ft locus militi· cum periculo republic· deferatur. San&n igitur ft laudabiliter in ecclefia Dei inftitutum eft pro utrhtique, ut imperfectioribus ftipeodia pro vita neceffartis miniftrentur, ne fidlkirodinem eapere habeant ipfa querendi, ft fia a divinis resrahantnr obfequii»: quod utique aperte videmus ia illis partibus, ubi ecclwi· iunt pauperes, quod pro foUidtudine qtmrendi vits neceflaHh, clerici tota die rari infiftuot, ficut in aliquibus portibus regni Apuli·, k in intôlisi Sard;ni· ft Corfieu. Perfcétionitis autem ficut eptfeopis ft prelatis, grandis fubftantia committitur, per quam fe poffiMft in bonia operibus exercere, & fi pro eis follicitvdinem habeant, ~~non tamen~~ ni~~mium~~ ft ~~exceffivam~~, quod pakre B. fengit Gregorius fft loo Paftorali fic dicent „ Sollicitudo ergo que fubie- „ ftis exterius impenditur, tub certa neceffi- „ fate eft, ut tnenfura teneatur". Unde per Exechielem dicitur: „ -Lwrrdere/ caput futn* „ wa radaas, veyar cautam nutriant, ftd tan^ „ drears attantiaunt capita fua. Sacerdotes „ namque jure vocari tùof.'qui ut facrum „ ducatum prnbeMt fidelibus pretum; capil- „ It Vero in' capito exteriores funt oogitatio- „ nes in mente, qua: n fenfu negligent» quia „ importune aliquando prodeunt, quafi nos „ non {cientes pracedunt. Quia ergo cunéli „ qui prafunt habere quidem follicitudines cx- „ teriores debent, non tamen eis vehementer „ incombera, facerdotes re&e ft caput prohi- „ bentur rodere & comam nutrire, ut cogita- „ tiones carni· de vita fubditorqm, nec a fe „ penitus amputent, nec rurfum ad crefcan- „ dum nimis relaxent. Ubi & bene dicitur; „ Tondrnees tondeant capita fua, ut vim cu- „ m temporalis follteitudiais ft quantum ne- „ ceffe eft promoveant, ft tamen reciduntur „ citius, m immoderatius crsicant. Dum igi „ tw ft per adminiftratam exteriorum pCovi- „ dentiam corporum vita protegitur, A tor- „ fum per moderatam cordis intentio non im- „ peditar, capilli in capito facerdotis ft fer- „ vanter k cutem cooperiunt, ft referantur, „ M oculo· claudant". Huc Gregorius. Ad hoc eft etiam textui qp. di. io principio, Ac. Jabonnit dialautu juxta finem, ft eft B. Gregorii r „ Talis in regimine debet arte conftti- „ tui, qui non folum de faluto animarum, „ verum etiam dc extrinfeca utilitate k cau- „ tela fciat effit follicita·", ft Glofla fuper illud prima Petri j. Pafctti, fte. non folum verbo k exemplo, M & temporalium fubfidio, quod bene B. Nicolaus probavit, qui tria poma aurea non parvi valons, fed quae fuffi cerent ad dotandum tres puellas contulit aurum utique habebatur, nec propterve non <hnfti dHctpuiua. His igitur debite confidentis ft poodetati», quantum pertinet ad hoc caput dare dedufeum eft preponderate partem quam elegi, k expedire, quod ecclefia bonis tem* porallboa fit feflkienter abundam. De reliquit videamus.

Secundum quod objicitur, aft amor divitiarum, quo nihil penculofios. Fateor amorem divitiarum periculofum nimis efle, quoniam, ut inquit Apoftoh· t. ad Timoth. 6. Qui ditari cepaant, inolduu» in la^uaun Et Saoint Proverb. 1}. Qui ditari faftinot, rre

parjurant eoam· *Doi moi.* Pmterea confidere» mat utititntMa publicam, quomodo poffet verere divini· odkiia, fi CollicUnm mentem haberdt de- vita mne&riU precurandia. Qu· eft eaim militia publico -fervteoe, aut oÀcatm, edi non fiat pra visu Mcedâriia ftipepdia can-

Ê9* ■› anno cnairn

rrit i»ucut. Et hanc igitur tamquam omnium vitiorum matrem clericis fugiendam « ~ Ifidorus ia libro de vita' cleric, at. di. Hir er/-. Nec eam dico clericis nec Isicis permittendam , fed eam ex corde noftro ex materia nafc», ficut dicit abbas Moyfes Collatione i. Si monachus ita exardefeit pro tabella, gladio, vd codice, ficut laaculares pro villa vel caftro, mutavit cupiditatem in abjefeius. Utrumque antem contingit, fe habentes magnam opulentiam divitias non amare, ficut diAum eft de Abraham & Job, dc quo dicit Gregorius 1. Moral. Jam fisa mente reliquerat quz fine dileâione poÆdebat. Sic & Tobias fe multi alii ; fic fe B. Grcgoriutv de quo angelus dixit folitario, quod plus dele-g Aationis ipfe capiebat in palpando fuam catam , quam Gregorius in cunfeis opibus. Et multi alii fanfei viri magnat divitias fine amore pofiederunt. E contrario funt multa millia pauperum amantes fe fupra modum d>vitias cupientes, ut haec notabiliter & lare dedarat B. Auguftinus fuper pialmura: *glor^rh in euiitiut?* ubi, Eccr k·» f*» ara pe/n" *Drm*, fee. Pnettrea erfi juxta diâum Hieronymi, *iiStciiiar fit* contemtus divitiarum cnm habentur, qui quafi membra corporis videntur , rameo cupido habendi periculofior . Illa eft radix, & fomentum malorum hanefepius inducit inopia ufque *ad abnegandum Deum,* perjurando juxta difeum Sapientis; *N· tf cutftdftu farer,* O *ferfuut* mmu *Dri^eut.* Prov. jo» Duas fuoC oaufo maxime i» duAivc cupiditatis, egeftas fe affcAus foboli providendi . Ideo ut vitium fucceoderet optime fuit io ecclefia indiiturum , ut a clericis egeftas & foboles tollerentur.

Tertium quod objicitur eft deformatio morum . Ad hoc ego refpondeo, quod non pro* bat hoc effe, quod ab hoc contingit abeffe, neque ob id effc, fine quo contingit id «ffe. Certe hac morum defonnatio ex aliis caufis contingit ; quia in utroque ftatu omasa difciplina perdita eft. Confideret quilquis annofw, fi ea difeiplina nutriuntur nunc pueri, qua (olebant. Ubi nunc edolofcentia comprimitur ferula 1 Qsis juvenem audeat increpare? been-O tiara fiint omnia, & punri emancipati nalcuntur. Harc corruptela, hoc correAionis reraiffio, cunctorum vitiorum eft fomes, non divitia ecéfefio. Fuerunt priftims temporiboa ecclefin non minus » immo plus opulent*, fe non erat hac vitiorum difformitas; fed & ia pauperibus mendicantium mooafteriia nonne fimiliter deformatio ferpit fe favit. Tandem ubi deformatior vira clericorum, quam ubi funt pauperrimi? Ibi concubinae habent publice ut uxores; affeixntaa fe vivere aliter non poffe propter penuriam . Sunt prcterca ignorantes , vifes, fe abjeAi . Non ergo, abundanti» bonorum in feciefia morum diffofotinocm fecit; immo potius dat < contrario mufam, ut poftint vacare ftudio facrorum librorum per quod retrahamur a vitiis, fe virtutibus iobuatnur, juxta illud Hieronymi ad Rnfticum monachum: Arna faentiam fcriptnrarum, fe camis vitis nna amabis. Habetur in decretu de conE dift. 5. Mmymun.

Qortum quod objicitur eft lapcsbia faftus & pompa, qun in eccfoftaftici· fequitur ex opulentia bonorum . Ad iftud ego noa poffum dicere quod fe babeat indifferenter ad tuai & pMpcrtmeaig licet Gc vtnun ^eod quando hfec paupertati junAa funt, magis abominabifia fuat, jaxta iUud Eccletsaftieis *5. Tnfffton edivn —"u* mm , O 4ggr«o*r wide «wn* *illeru»;* ^uarper·» *[fftrifi,* Or. Er fuat fine dubio multi pauperes fupctbi, fe quantum poftmt pompofi , & multi divites humiles. Sed verum eft , quod divitue eis maxima caufem pisftant; fe non nego quod in ecclefiafticis vins fit uitnia pomps, quod moderatione & reformatione indigeret, com fit multorum malorum occatio, diminutio eleemofynarum, ut pompis fufficiamus, fiunt inde exaftiones & multa lucrandi illicita artes. quia qui fua confumunt, cura deeft, aliena fequuntur. Sed non efi hax coofidcratio tanti , quod propterea temporalia fmt ab ecclefia abpeieoda, cura ex boc plura graviora loquerentur quas quoad publicam utilitatem longe prnpondersM. Primo diminueretur cultus divinus ·, quoad templa fe ornamenta eorum . Secundo quoad pertonas; quis effet qui vellet filium fuum cum multis laboribus & expenfis nutrire in fiudiis, ut poftea eum exponent mendicitati ? .Unde Bonaventura fuper 4 Senrentiarum di. 3.4. q. 1. art. a. fic inquit

„ Sacerdotii Cbrifti non tam fuit figura fe
„ cerdotium Aaron, quam etiam MekhiCe
„ doch, qui facundum quod dicitur ad He-
„ brnos 7. fuit rex & iacerdos. Sic fe Chn-
„ ftus- Et quamvis honorem regalem recufa-
„ vesst propter exemplum humilitMis. fe ipfe
„ pauper & mendicus fuerit, tamen propter
„ luam dulciflimam benignitatem, ad noc alios
„ non arâavit. Sciebat enim quod melius eft
„ habere mercenarios, quam nullos aut (fou-
n cos filiea* & idea&cintate rtfrigrfcente,
„ diipofiiit Spiritus lanclus, ut etiam tempo-
„ raltbue abundaret, *u* caftas Dei propter
„ paupermtem fe inopiam deperiret, fe apor-
„ te videtur, quod ecclefi* paupercula quafi.
„ nullum inveniunt refeorem, mfi fit talis
„ qui pro fili vtlinute nb omnibus cootesnna-
„ tur Unde nullatenus eft credendum ftatum
umverfalis ecclefia alitet regi quam dilpo» fuit Spiritus fenAus**. Hac omnia magiàer'

Bonaventura ubi fupra, fer.

i udem cum multiplicata ;unt mala fuper terram, hominum nimis crcfcentc malitia, *expedient* fuit, fe eft ad cohibendam audaciam fe malitiam pravorum nominum ecdefiam Dei

cavit ilk evangelic· parabola de uvitada I*·* ç* 14. m qua poft iavitataaoca tandem feb)smgitur m *ietrare, ittÜMt* quod primum ecclefi· invitationem A ammoOili··—

gnftiai, ut ipfe tarifer contra Donatum, >9. q. 4. *Difaitet,* abi poft mulot wrbn bria ad hoc propofitum, tandem dkitj Et ma atteodia, quia cum ecclcfia novnlio germine mdin labat , noodum complet· feerat ilia prophetia:

to majore utitur eoriefia ppatflate, at non Jolam invitet, fed fe cogat ad bonum. Hacjtonuam fignificarc votabat, qni quamvis haberet magnam poteflaten, price tuna· efegit commendare

Et civium Trevirentasm ad conciliem Bafitenfe.

PtMat Mtilii frefitiia» tivttfu MjfuLai· theaf JSH fibat M Ulrica* Λ JMMer/cfett .

me, a« ttiAnm **sflC-pUa,- in** %mficm

«cdefia caidiMlilms, pocriaicbis, archiepife·. pig Ac. poft humilem rccommendatioacas, obadieutiam filialem **m** dcWttn **gurn** pen*

feyiat baadet mafearent,

m ft adleandam ftatum civitati* *8c* occinar Trevirenfis, iamr civitaMs totius tertia partio orbis, videlicet Europa, 3c aedefim traafelp*.

febitiutia, quidquid boal babetChriltisna roiigfe» *b iUiecajftqaMMc vuecnHlibua co··

montanarum ocdefiarum, veftris iaaocuiflê do-

Ij. di. Jira» foft dilatio-

pro juftin·, me no· ejufean oedafi· tam capitis mam membrorum fetal·, ia virtute fan·cba onedicntaa, fpe retnbatioats acerna fubmifiaraa periculi·, non tam from per univerfeai refperja GmaMniam, fient ipfa teftatur

Bibet diflb· fi Mm febfiftm, levia ad fidci febvcrfioMm.G» **ill·**, cuju* judicia abyfits **mulu,** noftri* eiigentibus demeritis jufte, iajuftiffiam tamen ab homine, pro boaoredditur malum, veftris dominationibus aecnoa aamriSaai* cordibus tinlenter **ttfemma.** nudum enim doatini Ulrici de Msadcricbait aflerti «luAi Ttavireofia **ft** funram, tam propter dero Treviraafi ia aoftra civituc impcalum ptafidbms, tum proptet deoegatiooem Ulidtarum petitionum fuper juribus Trevimfia dimcafia par proferam domi, num Ulricum nobis feâanuB» tum propter do* feufiooem libertatum & privilégierons noftro·

Hi* igatur oaanibiB amat lance libenti·, fe> ledariaa vidacuc efle dadnAaun, quod ecclefia

Ex bat mrtia eoadufinae infertur ipfi·* tertiam corollariam, quod utilitati populi Chri. *Oiaai plurimam* dtfrahrrvt **ft** obeffec, «defiam finebmric tanyacatibroefle, ulteriori doduAio.

Etna pnatiAt* oaambu* **infiW** una corollam coaclafinicn apbocifma, vicclilicet quod **■vanta,** infana, ftperairiofe eft **iliadoAnm,** qua aflerit quod dominium feper boat* tern, poralibue, quod contra praceptum **Chrifti de-jj** ros occupat, in prajudicuun fei of**Hii, ft** dam. mam brachii fiacniari*, ab info debet auferri, **ft** danaa ad vitam, que Cnriftus vixit cum apoftotie, dabtt roduci: mamfefta eft illatio hujut mt prumiflb. Nam fi licet, docet & expedit. Ergo non. debet auferri. Hinc talium aflàronm inciduae ia firoteotiam Domini per prophetiam **j.c.F<** pm ditarir fenmn ma/ms/ **■ft** tn harefim jam daamatam, puta hmvfim Vsldwdiem, at **didt** Alvaros io libro de fta-

rafque crcbreiquc ruHino* aquamatitar comatinatas augufiim. Jam ipfi» ttic epiphania Domim nunc clspfo, efflefhi plenius mancipato, quia tunc Willcrmu* d* *SufM* funs mareicallaa

Hec fimt, reveroadufim· in Chrifto

An potvca ceteriqu· viri dariflsmi, qua mihi *juxta* iftnm artkulam *dicende* occurrerunt, fub dotermiaatioae **fsnfto** antri* «cdefia, a cuius E fido & dataratiaatioaa diccdere oumquam fe. tnado; fed ad ejus deMemiantionem **aco,** S decreverit, diAa cacriger·, & penitus promto

cua de Maodericbeii pHodiâi domini Ulriei fratrem, alioique oMdotoa A featiJiarosdent·fticoe ejufdem qpamplurcs, qui no* tana in robut, corporibus, inceodiia, rapinis & **capta**ris, in & extra pradifti domini Ulriei **ft** dim·cefis Trevirenfi* ferulitia ccudatimr fevaferuM. No* igitur requirente·, ragpetm **wadra** dominum Ulricum ad prefema diSdatfeaes per fuo* utrimque faftaa deponendum, ipfe aaa cum comité dc Wiroeobergh, **ft** ejnUen aaa fuo filio littera* tfifidatorfes miferoot pro refpoafo, non ebftaate quod per annum ante **idea conn** do Wiroenbcrgh pro fetidiori· amkiriu coafaidantMM duo miltia a nobs* recepit fiorcooremk quam amiciri· confoederatione·* fervace fine **ft** abique canfii rationabili **no** bi* tefigaurit; qua **dt** caufa nofeit Omnipotens. Tunc etiam **ala** calva occafioae **prate·!·** cornes do Spaenbeiitf qualiaercumque fubornotns, nos fimilitar **difidavit,** ad cujus, ut indubie

ANNO CH» 1ST!

Ê3P fperamus, finiftrym informationem reverendi "in Chnfto patre & domini Tbeodericus Colonienfis *8t* Conradus Moguntinenfis arehiepifcopi, indyri Stephanos de Bavaria, Adolphus de Moore ft Julitco docte, dominus Jacobus marchi» Badenfis, & dominus Fridcricus cornea de Vddeacia tasoquam adjutores prodiAi co* miri» de Sponbeim, etiam diAdatioocs fcriptotcaor demandarunt. Ea patre ^ft domini digniAmi, quomodo pereunt juft^ft trucidantur reâi corde. Teftamur hunc quem milium latet fecretuai ia confcientüs softru, quod omnibus principibus & dominia aliifque fingulis profatis, nobis feientibus, nuroquam molefti fuimus, & fumma diligentia omnib«>s profciis ft noviAme examinaris curfibus, nihil penitus occsfionis eos contra nos querelandi poffiimus invenire. Qiin immo fuper perirlooibus prodidi domini Ulrici nobis feAis, & noftris querimoniis, e contra obtulimus nos paratos coram veftra facrofanAa generali fyoodo Bafileenfi, kreniflimo principe Romanorum rege iiluftnflimo, juris ft veftro feu ejus ftare JiAamini vei decreto* quod idem affumere recufavit. Poft Deum igitur cielt, a quo omnis Victoria, cui beneplacitum eft fuper timentes eum, pro cujus fponfs hac patimur, ad veftras dominationes in Spiritu fanAo congregatas, eamdem fpoofsm digniAme reprofentantes, tamquam obcdienriffimi, filii, ad matrem illibatam, ft tenerrimi amatores virginis fine ruga, anxii confudimus, devotiffime imploremus, oramus · fi etiam licet, per amorem illius, qui vos fuam fponfam reprofentare fecit, non temeritatis, fed aufu caritatis humiliter requirentes, quatenus aure pia, compaffivo animo, cordeque materno, bliorum tribulationem veftra fanAa fynodus animadvertat, & noftris oppreffbribus fua fcelefn annuntiet, quafi tuba vocem exaltet, ex adverfo afeendens, fe murum pro domo Domini opponat, & vobifeum quafi acies ordinata, fagittas divinat pharetra: contra profatos diffdatores, modos ft vias congruentes, prnnas & ceniuras decretas concite jaculare fatagat, fynodi membra vobis pro reformatione ft ecclefia defenfione incorporata, offenforum ac deformatorum nomina fortiantur. Eja, patres reverendi, amore Jefu, cujus res agitur, conftanter agite, confiltum auxiliumque nequaquam differentes, immo pntdiAos dominos Ulncum & comites de Speenbeim ft de Vimenberg, ut ab injuftis in hujufmodi moleftiis & infolentiis defiftant acrius increpando, oblectando, arguendo compellite, ne, quod abfit, videntes nos veftro debito fruftratos fuhfidio, inter duo mala minus malum eligere, & in dominia *monafteri*orum ft collegiorum atque fuburbiorum eorutndem noftneque civitati contiguorum, ad ipfam civitatem expugnandam aptiAmorum, quemadmodum vulgus, quem cohibere nequimus, inccepit, neceffitatc compalfi, quamquam inviti, irruere areeamur, cum ipfius noftra civitatis, ad quam notabilior cierus Trevirenfis confugit, continuata defolatio toti Trevirenfi ecclclue damnabiliter irrecuperabilemque jaAuram minetur & ruinam, prout veftris dominationibus oculatsr circumfpeAiones SanAi Spiritus irradiantes fulgoribus melius nobis haud dubium conjicere praevalebunt. Omni enim tempore eramus & fuimus parati, & przfcntibus roa parauAmos offerimus coram veftris dominationibus aut fertniffitno principe* Romanorum rege illuftriffimo, juris ft veftro, feu ejus.ftare diAamini vel decreto. Reverendiffimi patres & domini, non defpiciaot veftra dominationes hoc noftrum neceAtatis exile feriptura, cum honeftioran ambafiatam, quam V. D. decere fatemur, ft mittere noa poffiaus, & ipfa viarum hinc inde praclufarum discrimina penitus noa permittant. In his agant D. V. R. contentioni lacrymabili medendo f>lubrittr, quemadmodum ex officii debito, non tam pro nobis quam pro vobis Chrifto profato jufto tcrribihqoe judici debetis reddere rationem, qui vos *ia* fingulis agendis taliter dirigat, ut finguli in extremi die judicii fibi diânm hoc dulciAraum verbum Prius» Àr»#diAi lati audiant. Datum noftro fub fecreto figillo, XVIIL menfis januarii MCCCCXXXIÎ. juxta ftilum feribendi Trevirenfem.

ANNO CJMISTt «4JÍ·

Sacra veftra concionis filioli humiles, magiftri civiam, fcabini, confutes & tota communitas metropolis Trevirenfis.

INFUJ SEQUUNTUR Λ

Qatr dansMiu àuprrat·» *liitatijfcae fttit ad praantiaaft» fatri caocilii Bafilttofir* ItBa ia ctagregatiaat gtarrali, dit Marti/ x*. jaaaarii MCCCCXXXTII,*

PRimo quando dominus cardinalis legatus n». & illi patres miferunt ad regiam majeftatem in Ffclkneh, ftc. quod ex tune regia majeftas incontinenti deputavit locum renentem fuum. Tem, mifit ad eos Baptiftam Cigala cos confortando, & de omnibus favoribus regiis aflecurando. Item, qualiter demum regia majeftas mifit iteraris vicibus univerfis regibus, principibus, ft etiam prolatis, ut ad concilium properarent. Dedit etiam operam dum in Lombardia effet apud ducem Mediolanenfem & ducem Sabaudiz ft alios, ut prolatos fuorum dominiorem mitterent. Et omnia conferebat fua majeftas, quae erant ad favorem facri concilii.

Item, poftquam fua regia majeftas de Mediolano ad Placentiam fe transferret animo Urbem Romanam intrandi, ft coronas fuas fufeipiendi, ft alias res imperii peragendi; & dominus fummus pontifex luse majeftati mitteret bullas diflblutionis & mutationis concilii, majeftas dumiai noftri regis molefte tulit illud, & incontinenti ad fanAitarem papa fcripfit, ft mifit rogando ft adhortando, ut illam diffbiutionem toti Chriftiar.ifmo damnofam tolleret- quoniam fus majeftas non poffet nifi concilio & univerfali ecdefic in tantis bonis adherere. Id idem fust faoAitati nunciavit per oratores apoftolicos ad Parmam fim majeftati miflos. Similiter de Parma fuper illa materia fuos fotemnes ambaffiatores mifit ad papam, videlicet dominum Johannem de Swihow, dominum propofitnm Albanenfem, & dominum Nicolaum Seek, decretorum doAorem. Et tandem a Senis iterum multum celebrem ambaffiataro mifit, dominum Curienfem videlicet, dominum Ladialaum Crucifcrum, Nicolaum Scok, ft Nicolaum Wadem nobilem. Scripfit etiam univerfis orbis principibus.

N»

pibut, ut hujufmodi diffolutioncm non admit* A terent, fed facro concilio adhzrcrent. Tandem «dtimo de menfe novembris, iterum mifit fuo* folemne oratores, videlicet dominum Curicnfem, dominum Laurentium marcfcallum, 8c dominyp Gafpar Sligk, & multas privata* am- %aKtatm, inflando apud papam ut propofitum fuum dignaretur mutare, etiam in omnibus le* nationibus femper addendo, quod nifi ûia fan* «ita* concilio adhaereret, majeftas regia non vellet coronam de manibus fuis fufeipere, fed concilio adhzrere .

Item, majeftas regia poil adventum dominorum cardinalium ad Senas, difpofita erat etiam fe periculis quibufeumque fubmittere, & Urbem intrare, & dominum apoftolicum g vifitare, ut faltem ipfiim perfonaliter poffet mulcere ad mutandum propolitum, femper przponendo faéla concilii privatis fuis commodis, de quibus ante multos menfes habuiffet finem, fi fola fatia concilii ron obflitiffent.

HIC SEQUUNTUR QUÆ DOMIM'S

Imptrutor peffut eft, O' libenter juftiuet, propter udbeeflenem fueri concilii, leSo ut fu·

PRopter ifto* favore* per majeftatem regiam facro concilio impenios, dominus apoftolicus contra majeftatem domini noftri rancorem & indignationem concepit, & fibi multa C incommoda quantum potuit procuravit: primo per mundum fuam majeftatem de fautoris hzrefis infamando, prout inftrudiones quas Johannes de Prato portavit declarant. Item, regnis fuis ipfum privando, & sliis diftribuendo, & imperium etiam donando, in alios, fi potuiffet, transferre. Item, poflquam regia majeftas intravit Tufciam, ipfe dominus apoftolicus fe cum Florentinis publicis imperii rebellibus colligavit contra majeftatem regiam, & terra* imperii, & gentes ecdefiz ante Lucam contra dominum noftrum regem venerunt, & huculque femner ubi potuerunt, territoria Senenfia Sc alia imperii loca offenderunt, A ad hoc hodie procurantur omnia, quz excogitari d poffuot ad provinciz damnum & dcftrutlionetn fuz majeftatis & imperii, quz omnia fua majeftas patienter & voluntarie fuffert amore facri concilii, A fuftinebit ufque ad mortem.

Et quia majeftas regia talia incommoda & pericula propter facrum concilium fuftinet; ifti domini oratores habebunt patres illo* hort.ri A requirere, A fic dux Willermu* hortetur, ut ipfi hujufmodi conftanria, fide, & fioceritate domini noftri infpeélis, honori & dignitati A ftatui ipfius provideant, prout opportunum fuerit, & dominus nofter de ipfis indubiam gerit fiduciam: quoniam fi hoc non fieret, dominus nofter rex magna incurreret pericula, certificando eos, quod dominus nofter cis nutnquam deficiet: nec eos deferet uflue ad mortem ! & G aliquid eis contrarium uggererettir, nullatenus credant.

LITTERS

Miffa per concilium domiro Romanorum regi, decreta in congregatione genetali die XXIX. ;an. Mcccecxxxin.

Gratiar ajMI *putret /it invuriubili oe/he/ione uà ceutilium.*

SAcrolanAa generalis Bafileenfis fynodus, in Spiritu fanato legitime congregata, univerlalem ecclefiam reprzfentans, cariffimo ecclefiz filio Sigifmundo Romanorum, Hungariz, Ac. regi illuftri, falutem & omnipotentis Dei benedictionem .

Litteras tu* ferenitatis, quibus laudabile tuintentionis propofitum, quo hujus facri conci* lii proteflionem, cique firmam A immutabilem adhzfionem cordi tuo regio conilanter A immobiliter ineffc nftendifti, ac in futurum invariabili mentis propofito polliceris, Izto admodum, quin immo Iztiffimo fufeepimus animo, Deo noftro maximas gratia* peragentes, qui tales gcncrofo tuo animo conceptu* infpirare dignatur, A his periculolis temporibus ecclefiz fuz tam fidi conftantifque principi* velut dextrz manu» patrocinium impertin, tuzque excellenti* pium affeilum cum verifimili conflantia laudum przconio commendamu*, immortalemque futuram effe laudis tuat memoriam profitemur io Dei ecciefia, A orbe univerlo, pro hac tua firma huic facro concilio sffiftentia & vigili cura atque favore, hoooremque & flatum tuum omnifarie commendatum habere. Volumus quoque tuam excellentiam certam efle A orbem univerfutn, omnes qui funt in hoc facro concilio divino munere congregati, cum oinni unanimitate conftantique ac invariabili propofito, ad ejus prolecutionem effe firmatos, ac ficut ba&enus prxtcnfz diffolutioni per dominum papam attentata, quia contra expreffatn difpofitionem decretorum heri Conftantienfis concilii & hujus, & in perturbatiorem ac fcandalum univerfalis ecrleiiz vergebat, minime locum dedimus, fic neque in futurum dabimus quovis modoj quin potius omni quo poterimus Audio A diligentia prolequi illa fanfla opera intendimus, propter quz hoc facrum concilium in Spiritu fanflo congregatum eft, cujus clementiam continue exoramus, ut huic noftrz fanflz intentioni alpirare dignetur ad profeflum fidei orthodox* & totius populi Chriftiani. Datum, *ut jupru* .

EPISTOLS SIGISMUNDI

Regis Romanorum ad concilium Bafdeenfe.'

*Excuful cereiinolem Rotumxpenfe.*1, *quoé bxBcuui non ucteftrit concilium.*

REverendiffimis ac venerabilibus in Chrifto patribus & dominis facrofanflz generali Bafileeofi fynodo in Spiritu fanâo legitime congregans, Ac.

Reverendiffimi in Chnfto patres & domini, ac venerabiles, grate & fincere nobis dilefli, quantum affc&amus & defiderio fum mu defi-

defideremus augmentum facrofanAi Bafileenfis concilii apud V. P. clarum efle frimai, Λ fie quemadmodum huc ufque acentifli ma ftudia adhibeflmus, its non ceflanMis qdbndie torts viribu» operari, ut ipfum facrum concilium feliciter profpcrrtnr. Eramus etiam fculhrm gra-ti , quod <Ɣeverendiffifnua in Chrifto pater domina» Jo. f·) cardinali» Rotomagenfis prineeps oofter & amicus cari ili mu» iter illuc accedendi affumierit, A procedere infallanttr difpofait. Nam e,u* pnrfentia tam auAorirate quam fapientia A rerum experienti* eidem fecro concilio mutaun conferet. Sed mduAus fuit quidam traAstus noftrum A imperii facri commodum pntfertim concernens inter ooftram majeftatem 8c communitatem Florentin, in quo paternitati» fnat interpofitio tamquam lacri Imperii principi» nobis grata A opportuna, partibus vero aliis neeeffaria fuit· nrqoo paternitas fua fere duobus menfibus fideliter ac diligenter laboravit, fle ad tantum Deo volente deventum eft, ut pro finali couclufione fna paternitas denuo ad nos verfus Senas redeat, ac fua prolecutione fni itineris verius fartum concilium fuperfedebit, flt adhuc parvam moram facere habebit; ut iperatnus, lacro concilio nedum difpendlofa, fed per Dei gratiam propter fruAu* fecuturos, multum proficua erit. Idcirco veflras paternitate» attente pen-^ mus, fle hortamur, ut mora fua vefris paternitatibus non fit difplicibilis, nec fuipefta; fed velint eum excufatum fufeipere, ^uia non tardabit ad paternitates veftras fefttnare, fle fic etiam nofmet attenti fle folliciti erimus, nec de fua fincera intentione quam gerit fle habet ad bonum ecclefi», fle ut facrum concilium feliciter progrediatur, eft in aliquo dubitandum, Erout ex colloquiis eum paternitatibus fuit haitis firmiter conjeAuramur, fle fperamus quod adventus fua? paternitatis proximum fecum attrahet magnum fruAum. Datum iit civitate noftra Senarum die VIII. menfi* Februarii, regnorum noftrorum anno Hungarir XL.VT. Romanorum XXIII. flt Bohemiat XIII.

Sigifmundus Dei gratia Romanorum rex femper auguftus , ac H mgariz , Boherniae, Dalmatian, Croa.i* . Ac. rex.

Ad mandatum domini regi»
Calpar Sligk.

EPISTOLA SIGISMUND!

Regis Romanorum ad concilium Bafileenfe.

Jtfearr ft Λ» ffaittf tMpvtntu cnêiatht R· t»*uge*/it & tpifetpi Curtm/it*

REverendiffimi» ac venerabilibus in Chrifto patribus fle dominis, Ac.

ReverendifiSmi in Chrifto patres & domini, amici cariflimi, ac venerabile» A egregii (invert nobis dileAi, decima oAava die hujus menfis applicuit nd nos ifte nuncius, efferens A nobis veftras gratiofiffimas litteras , contineotes inclufa decreta oneteritat feffionis t quo licet dodutn prias hibuiflemus per alios, tatteeo acce^tiffimom habemus quod veftr* paternitas tes oe fingulis curant occurrentiis avifare. Nec dilatio veftris paternitatibus imputanda eft, fed viarum diicriminibus A rec&tfioni pafluum per totam fere Italiam, propter quod tiunchis ifte diebus quam plurimi» maris periculis fe lubmifit. Verum quia reverendiflimus pater dominus -cardinali» Rotbomagcnfia A venerabilis epifeopus Curienfis de omnibus coaditionibus rerum noftrarum , A deliberationibus mentis noftr* nunc V. P. accedunt : id* B circo nos hic non extendimus, fed conamur omni ftudio quantocius fieri poterit, facrum concilium vifitnre. Datum in civitate noftra Senarum die XXIII. menfis Februarii , regnorum noftrarum anno Hungari» XLV1. Romanorum XXIII. Bohemias XIII.

cmtrn mm

Sigimundus Dei gratia Romanorum rex femper auguftus & Hungarir 8c Bohemia, Ac. rex.

EPISTOLA SIGISMUND!

Regts Romanorum nd concilium Bafileenfe .

Mittit ri titfr Eugtaii IP. bulltrt eJ teacilitHit fprUetitet.

Revrrendiflimis ac venerabilibus in Chrifto patribus, Ac.

Littfl· ietifut+rit left* Jit Vtatrit XXPIII. MMii mccccxxxiii.*

EverendifGmi in Chrifto patres A domi- lk. r ṅ
ni amici cariflimi , ac venerabiles A egregii, nobis fincere grareque dileAi, fanAiffimus dominus nofter futnmus pontifex pridie ® per oratores venerabilium A illuftrium noftro* rum A imperii facri eicAorom principum tranfmifit nob» bullam , notificans ih eadem re* illas quas fua fanAitas geflit A fleri deliberavit circa negotia facri concilii Bafileenfis, juxta continentiam coparum pmfentibus inclufarum . Illas itaque V. P. ea de caufa tranfmittimus , quamvis notitiam earumdem aliunde nd vos delatam non dubitemus, ut perieAi» A penfatis fingulis, falutem univerfalis ecdefiar profpiciatis . ad hoc tendentes , ut fchiftna illud inveteratum, quoo alias itueftimabilibut laboribus fublatum fuit, omnimode evitetur, quemadmodum veftras paternitates E fuffragio Spiritus fanAi, qui facrum concilium dirigit, facturas minime dubitamus. Nos quoque res noftras juxta poflit noftrum his io partibus ita dilponimus, ut vobis perfonaliter in brevi adefle pofi&mu», cooperaturique quatenus in profeqMtione harum falutiferarum rerum Mllutn Icnbdahim orlankr, A ecclefia Dei in votiva unitate perftftat . Et ut hoc fiat,

(e) Anno i4j;. quo tac fcripta fuit epiftola, prmrat ecclefi* Rotomagenfi Hugo d'Orges, qui non fait cardinalis. Sed entn procéderai hac in Me Johanne» de Rnpekida, qui ab aano ia»e. ad alias cathedra» traail*-nn , cardinali» Rotbomafenfik titalum retinuerat .

tjP fiat, icverendm paternitates veftras, laode Dei, ,ft dimus non nili bono zelo, quem ad ecclcbarn
– "■—"fc faiute fu· foa* ecclefie, quo poftumu fandam Dei & hoc facrum concilium geru ,
cmurrt «β«άMθ&M adhortamur, quemadmodum Ulu- id tuam feronitatem commemorare. Sed fidi- mi
i*n- ftri· WillcnMs come· Palatinus Rheni, &. ligcntcr conGderentur qua fint noftra adio-
dux Bavari·, princepa fc locum tenens do* nes, quibus fine iotermiifione ad profeâum
fter, V. p. mantom noftram clarius deteget, populi Chriftiani intendimus, quantaque gra-
cui velitis credere in dicendi· . Datum in ci- vitate fc maturitate in omnibus rebus hoc le-
riure Senarum die IV. menfis Martii regno- ctum concilium procedit,, in mentem cujul-
rum noftrorum anno Hnngariat XLVI. Roma- quun cadere nullo modo poterit, ex parte
norum XXIII. Bohemia veto XIII. hujus £»cri concilii fchifms poffe contingere.
Opera qua ipfi facimus pro extirpanuis here-
fibus, bellis »c deformitatibus, noftra fantlx
intentioni teftimonium perhibent . Verutnta-
men nihil eft tam bene fadum, qu<>d per
amulas in malam partem interpretari non pof-
β fit. Nam fc Chriftus nofter Salvator dum ob-
leffos a dzmone liberabat, in Bclzebuth da-
monia ejicere ab infidelibus dicebatur. Nemo
eft, nifi Lumina viélus paflione, qui fi ani-
madvertat ftudia, labores fc diligentiam no-
ftraiu, timere debeat ex his fchilma procede-
re, £cd potius ecclefia pacem & exaltationem
iperare. Nos ficut legitimo initio ac faodo
propofito concilium inchoavimus, ita Spiritu
fando nos dirigente in his quae Dei fimt fc
reformationis ecclefie, calumnias zmulorum
noo formidantes, ufque in finem perfcverabi-
mus. Scimus per infamiam fc bonam famam
hanc vitam duci neceflarium fore, fc qui pie
volunt vivere propter Deum , perfecutiones
pati oportere. Sed ipfe Spiritus lindus, in
cujus nomine congregati fumus, nos confola-
tur , fpetn tribuens , quod qui nunc nobis in-
pifte detrahunt , adhuc fada noftra falutaria
laudare compelluntur. De hoc facro concilio
adhuc verificari Ipcramus quod de Salvatore
noftra przdi&um fuerat : *Fniutt ad te tpti
detrabebaat tibi, & aderabiMt vtftigia pedtu»
ituri»»*. Tuam vero fereuiratem decere arbi-
tras»·, ut tales, fallo calumnia· objedas no-
bis patienter non ferar. Cum ergo omnis no-
ftri progreflus fandique propofiti confciua fis,
has calupiniat regia animofitata confutare de-
bes, fc inter dentes obloquentium hujufmodi
obtredationes pro tua audoritete contundere.
Illud vero quod praefatus dux vigore creden-
D:i·, de mentis, tue firmitate ac conftantia ad
favorem facri concilii fubjunxil, quamquam
gratum, nobis fuerit audire, fupervacuum ta-
men indicamus, Nam cum mente revolvimus
quz »c quanta tus fublimius pro facro Con-
flantienfi concilio & ifto fecit, quotque fc
quales litteras nobi- fc omnibus fere principi-
bus icriplent, quod ufque ad fanguinis effufio-
netn fc mortem inclulive, ut verbia tua· fere-
nitatis utamur, cum hoc facro concilio per-
manere intendebat, incredibile judicamus tuum
regium animum quavis occafione a devotione
hujus facri concilii pole immutari. Abiit, ur
talem principem aliter fa£hirum efle credamus,
quam quod tam patenti praxonio per orbem
terrarum fzpiflime prxdicavit Datum fcc.

Dat. Roma apud S. Petrum anno Dominic· MCCCCXXXIII. XIV «1 Mardi pontificatus noftri anno II

Lu. de Orto.

LITTFIUi WSS-4 DOMÏNO

Imperatori per facrum concilium, rcfponfiva ad ultimam litterarum fuarum ,

PergMt ft patrer a /e/picrM· *fcbiftnatit* .

u r- j»«· ÇAcrofanôo, fcc. cariffimo eccleliz filio Si- O gifmuodo Romanorum, Hungarin, Bohc- tuiz, fcc. regi illuftn fahitcm, fcc.

Accepimus pridem tun feremtati* litteras , & in his copiam inclutam quarumdam litte- rarum , qu· proximis diebus ex coria Roma· M emanarunt. Fer has tuas litteras fc ea qua dileâm filius nobilis vir Wilkrmua Bavarin dnx tua vice hujus facri concilii proteâor ex- po&it, nos exhortaris, ‹k penfaria fiiqgilis, faliitem univerfalis ccdefi» profpiciamus , ut fchifma illud inveteratam, quod alias muau laboribua fublatusn fuit, omnra0 evitetur. Crc-

Lu. de Orto.

LITTFIUi WSS-4 DOMÏNO

Imperatori per facrum concilium, rcfponfiva ad ultimam litterarum fuarum ,

PergMt ft patrer a /e/picrM· *fcbiftnatit* .

u r- j»«· ÇAcrofanôo, fcc. cariffimo eccleliz filio Si- O gifmuodo Romanorum, Hungarin, Bohc- tuiz, fcc. regi illuftn fahitcm, fcc.

Accepimus pridem tun feremtati* litteras , & in his copiam inclutam quarumdam litte- rarum , qu· proximis diebus ex coria Roma· M emanarunt. Fer has tuas litteras fc ea qua dileâm filius nobilis vir Wilkrmua Bavarin dnx tua vice hujus facri concilii proteâor ex- po&it, nos exhortaris, ‹k penfaria fiiqgilis, faliitem univerfalis ccdefi» profpiciamus , ut fchifma illud inveteratam, quod alias muau laboribua fublatusn fuit, omnra0 evitetur. Crc-

Sigifinundus Dei gratia Romanorum rex temper augvftus , fcc-

Cafpar, &c-

BULL^f MISS.f PEK DQMIMJM

Nflrun d»i»t rtgi Rome»eruvi,*

leHa ut (up-a

ita. T***Ugenius epiRopus lervus fenorum Dei 1Λ cariflimo in Chrifto filio Sigiftnundo Romanorum , Hungaria, fcc. regi IUuflrt S. fc A. B.

Ut tvn feremtati & omnibus fidelibus Cfiri- fticolis innoufcat noftros omnes cogitatus num· quam ad alium finem relpexifle, nifi ad fla- tum univerfalis ecclefia , incrementum fidei, fc falotem populi Chrifliani , ftaruimus ut concilium umveifale Bafilea celebraretur, prout videre poteris per copiam litterarum noftra- rum pnrfentibus intercluiam ; cum euim du- dum ex honeftis fc juftis caufis concilium quod ibi efle dicebatur, ad civitatem Bonouicnfem tranftuliifemut, intendentes eo perfonaliter pro- ficifci, tamen ut palam fiat intentio noftra, fcilicet optimo uino fc fincera mente nos id fecifle, ad recludenda obloquendum ora, fc ad omnes diflentioaum nuteris· funditus extirpandaa, que ex caufa exoriri poffent, cum multorum principum precibus, tamen Iponte noftra , pro bono ecclefia·, non obftante illa mutatioM loci, volumus ut Bafilez hunimo- di concilium fiat, ad quam quamprimum no- ftros legatos cum Dei grads traafmittemus. Hee tuz ferenitati figaificanda duximus, quam Icimus ex hoc, ficut decet optimum noftrum & ecclefie filium, Iztitiam fukepturara . Da-

serafeilea domini, in feereAnAa &c Spirit· A rit, k dum in minoribus enarfWtatw evHfe*------
Au congregate Befijmafi *fjaofa,* vefier fa- ret, toco mentit deMerio morayn inelera ac ℚ^°T
autant T'tor A «mira* Rcderiraa de Vifle Andrade
mi raaace de Rybadeo, eonfiliarfaa ac camerari· regie Fnoeocwm , débita cum promtitudine ferviendi hntdfi renommendartooe promiffi.

Veltris paternitatibus k domiaatsonibue , diffaque fanéta fyoodo Dei primo ob rcverennam , fertitfanque ueiverialit ecclefia, ho norem A contemptetfoiiem reverendifimi in Chrifto patris &c domini mri ac prseeptoris domini A. tituli S. Euftachii facrofanétar Romana ecclefia dbcofii cardinalis, often/ me promnun A peratum, fi in afiqon mei pofibiiitu eidem fimfta fynodo poteft prodefté vel fervire. Snppleans ut me fasts nuaimum & fetvirorem hfoest recoumifium . quoniam ex parte mei contemplationibus pradieHs A guam plurimttm prrfari domini nfci cardinalis, io & ex part· veftri mandetis no" trit defeAur domino tuxiliante , qui fua tnifericordia prarfilam fandam fvnodum A vos omnes confervet A conducat ad fui fervitium A honorem Scriptum feftinaoter , aravrtcr ftt inordinate more gentium armorum in S. Martino de Leve, VI. Martii MCCCCXXXH1

Verter fervitor

Rodrigo da Vftla Andrado.

*PROPOSTTK) F^CT^*

Fir atagiftrma Jabaaatat At Maha prateaatariaac, ahtraat aatkajfaitrrat aaftri papa, it gtwidi ceagrtgaiiaat coatilii Bafilatafit, 4" PJL Martii MCCCCXXXTT1.

NOll thaara, flitΛ Λtan, are» rat & pafar rwstr *anait tiki ataajaatat* Reverrodiffimt, reverendi, venhrabftea . optimi amplifiant patres, finAîffiaxis ac beatiflïmai dominas nofter Eugenius papa IV. vérin Chrifti vicarius, ac legitimus Petri iucceflbr , rai a noftro redemtore Jriù jura A cerieftia A terreni imperii poteftas, & non ab hominibus tradita luat, qu" ab apoftolis maxima fuere p cnm veneratione ruftodita , eui foli orae pafcettdas coanmifit, ac eiderd claves rrani colorem fe traditurum promifit A tradidit, qui totius univerfalis ecclefiat uanm A verum eft caput ; poft falutem A apoftolieam beoediAionesn ac fuam, aliqua nobis injunxit, quat ex injondo legationis oArio borum patrum rtrarendorumque dominorum maorum coanumi praKtpfo veftris coram dominationibus rstraraadtmmis explicabo , per quas pacem in pibem foam loquatur ac unitatem, quod cujuslibet bone regentis A gubernantis finis exiftst. Nec ad faitentiaa vel procefius aliquae fulieinandoe, fcandala aut fedttiones aliquas procurandae, miffi five deftieati fumos, led ad omnem pacis A concordic viam caritative procurandam, primo per innocentiam & finceritatem, fecundo per clementiam A pfaatem. Non enim occultum exiftit, quod vir Dei SS. dominus nofter papa Eimcumm IV. ab ipfius cunabulis ufque ad haoc uc vixerit «trima▮ ut praeter puram vira continentiam, largam in pauperes liberalitatesn, nimiamque in omnes alios pieutro ampliAmam cxmue tam par concilii celebrationem, qumn Romani pontifici» prorifiraiem: immo ram leery marum eftufione A orationum continoatsoae per fe A alios Dei fervoe hanc a Domino firpius gratiam poftuiabat, A dum prndi&a a Domino humillime poftuiabat, fient Domino placuit, felicis recordationis Martinos papa V. extitit vita funSus. A lut fanélitas canonice ad fiimmi fuit apicem apoftclatus aftitmta, A illico poft ejuàdem sffumrionem , tempos , |d quo farm poterat devntiffinmm propofitum auimpierc, advenifte coofiderana, id omne etiam, quod in facro Conftanrienfi concilio diffinitum , & a pix memoris Martino papa V. ejus prsdcceffore , cnm Senenfi fuerat concilio deliberatum, exfccutiqni voler» debita demandare, bullas A ccmmifitones fub certis modis, arupliifimis fortnis , reverendiI fimo in Chrifto patri ac domino Juliano S. R. E- diacono cardinali , apoftolies fedis legato , hic prxfenti, pro Cacn profenrtione concilii demandavit, ut in eisdem bullis latius prodicitur contineri ; A fi quid in contrarium afium rile conftaret, non nifi bono ĸ Canéto irio , A ut io ejusdem celebratione fandiffiraSs dominus nofter psftor h papa , cui gregis Dominici cura commifia exftrrit, perfon»·

C hter intereffét, quod temper defiderio maximo afeâavtt, ut videlicet in fur fanAitatis ĸ rrvercndiAmoram dominorum cardinalium de facro collegio praefentw, totius Chrsftianitatis convocaris principibus ac prariatis , at aliis qui vocandi eflent A poflent commode inttrefic, diâsm celebraretur concilium, ut ornorum ChrilHanltneis partium notitia refereta , ibi fufteiens adhibeatur antidotum, ubi vulnus cmpertum erit eftie repertum, ad Dei laudem . cleri A Chriftisbi populi reformationem , qtiod fu" fantritetst fiimmnm init A eft defideritmi . Quis igitur, pratmiffis diligenter infpeHis, con comprehenderit fuam usnritUteni effe innocentem, cum pradi&i concilii ceteorationem ram ardenter A firvvenrer procuraverit, A cum quanta hoc fecerit finceritate A animi puritate, prcdiAa manifeftant ? Innocens igitur A fanAus tnanifefta comprobatur. Su" igitur fanΣliratis innocentia , finceritate A veritate manifeftatis, cedat opinio fupradiftis, ne illa univerfo orbi optata gloria optimum ac fempiternum nomen, nu· ex pare A ectiefue unitate in AcrO Conftaocienfi data concilio, here tam amplifiafibi acquifivit Germania, nunc fibi ad crimen adferibat A culpem, Ad eum enim , cuius bearifioM· dominus nofter io terris vicarius exiftit, eum illo pAlmigrapho elsraara non ceflat, dicens: ***JttUta*** Me *Dantiaa fxxxiaa» tiara attaat, & facatulaac iaaateatiai» Ftaaaa* ***Zfapar-,*** *qaia i» ft fyaaaat aaa iafataakar.* Et fic de primo, in quo dixi Rqgtja tuum per innocentiam A finceritatem tibè raofor taliter qualiter expediti», accedo ad fecundum, in quo dixi, qtsod rex k poftor tuus venit tibi manfuetu» per dementiam k pietatem, k non Immerito. Debet enim fiimrana pontifex talis effe , ralh vicem Dei teneat in terris. qualis ipfe Domini» aft, cujus gratia victa

Cts tenet. Ait enim propheta: Magens Do-A

ANNO cn«« >«·

tur pius, mifericors ac largis fit Deus, ejus nos debet vicarius ac mituAer tenax exiftere aut avarus. Nulks enim poteft majorem pietatem ac dementiam ofteodere, quam futnmus pontifex, princeps, & qui in terris fuperioran non habet mooarcham, qui rejeAo quocumque rigore, cum nimia manfuetudine & pietate filios & fratres per fuos convocat oratores, ut ecclefiam ûmâam, puriffimam matrem, immaculatam Chrifti iponfam, & columbam a diu plangentem & lacrymantem, per veram unitatem ac pacis foedera confolcatur. Et licet omnes Chrifti fideles, Dei A ecdefis per creationem & baptifmi regenerationem filii exiftant; fpecialius tamen S. R. E. reverendiffimi cardinales, patriarcha, archiepifcopi, epifeopi, qui Jefu Chrifti legari, & domini peps fratres, ac praecipui ac ipiri- tuales * funt patres, & ecdefis column* immobiles comprobantur; & nihilominus facerdotes, magiftri, doAores, ccteneque ecclefiafties perfon*, genus eleéhim, qui propter concilii magnitudinem & virtutum abundantiam, feniores ecdefis comprobantur. Cum igitur in Dei ecclefia multi aliorum confutati effent, nomen Dei defpicieotes ia utroque genere Chriftianorum, alii per difcordic, guerrarum, turbinum & calamitatum vias, alii per moram deformitatem, & fandorum patrum decretorum & praeceptorum non obfervxntiam, C alii per hsrefum introduériooem in gravem orthodoxe fidei Isrfionem, populi Chriftiani A ecdefiarum ac etiam clericorum devaftationem, quibus in fua peccatorum involutione durantibus, juxta Moifi canticum, fame forfan confumentur, & eos aves morfu amari Almo devorabunt. Volens perteres manfuetiffimus, pius, & clemens dominus nofter papa Eugenius fV. fanâiffimus difeordiarum fordea, guerraram commotiones, morum detornastiones, hsrefum introduâiones, in fuis & ecdefis filiis extirpate; cum Dei ecclefiam per viam, qus Chriftus eft, non deducant, fed fordibus fcelerum pradiAorutn coinquinati exiftant, ac finis fui dt Chrifti & ejus ec- q defis minime recordentur: qui Chriftus noftroram fons erit defidenorum, quem fine fine videbimus, fine feftidio amabimus, fine fatigatione laudabimus, Redemtoris noftriexemplo pedes & fondes lavare & mundare omnium praefatorum, fuorum videlicet & ecclefia: filiorum, quacumque injuria, juftitia & rigore circa ea qu* in praeteritum gefta funt, in totum fedufis & rejeéhs, attento quod nullum magis, quam principem, ut dixi, clementia deceat, mittit iftos patres meos & majores & me ad R. P. V. ut cum eisdem traitent, ordinent, & concludant aliquam bonam St honeftam pacis & concordis viam, ad laudem Dei & ejus ianfte ecdefis Dei augmentum ac religionis Chriftianz, fiis fanAitatis & veftrum omnium hic artantium honorem, quoe in fratres dc peculiares filios, ut femper habuir, vult habere, & juxta nobis traditas per fiusAitatem fuam informatio-

nes & inftruâionea, cum dulcedinis benedi- £ cantate perfeftiffima generale concilium celebretur Qns namque tam przcclfi >«(l patru innocentis tamquam devotus film» non affurget, ut tot quot difcordia mala generare confuevit, evitet, &. dicat *Beeediihn fui venit in nemine Demini ?* Veni ergo, fandiflime pater, libera, adjuva, protege & defende nos, quia a Domino faAum eft iftud, & cll mirabile in oculis noftris. Eja ergo, milites magnifici, fan&eque Roman* ecclefi* cardinales reverendiffimi, ceterique pralati, iandiffimi Chrifti legati do&iffimi, aliique patres & domini * optimi, induimini armis lu- · « « cis, prout femper optaftis & feciftis, ut dum "" tempus & lucem habetis, ac talem ac tam fanéliffimum optimi defiderii patrem verumque paftorem, qui vnimam fuam pro ovibus fibi commiff» paratus eft ponere, Chrifti Salvatoris noftri ac fui magiftri doârinam imitans, procuretur fanil* Dei eccleliae matris noftr* confoiatio, qux quotidie damat, dc filios fuoc plorat, & lacrymat e/us pendent adhuc in maxillis ejus, nec nifi folius Dei refist eidem confoiatio, dt fandiffitni domini noftri & veftrarum revercodiffimarum paternitatum, ut in diebus noftris non vituperetur minifterium noftrum, aut fcandalum aliquod oriatur. Sed pro pace, unione & Chrifti fide amplianda exhibeamua nofmetipfos ficut Dei miniftros, in jejuniis multis & orationibus, cum multa patientia & concordia ac etiam unitate, ut in extremi judicii die immunes a vitiis reperiamur & in Dei caritate concordes, ut fic cum Domino Deo noftro, qui nos ex nihilo procreavit, qui eft Rex regum, pacificus & manluctus, cum manfuetudine atque clementia nobis noftrum papam recipientibus, fic benigne *8t* cum clementia venientem, in crcrna gloria recipiamur, quam omnibus concedat, qui fine fine vivit & regnat. Arnen.

PROPOSITIO (< FACTA

Pur deminum abbatem S. Maria- Je Mamaiu alterum ambaj]tanrent damini n^ftri papa Eugerni IF. in camilio Befileenfi MCCCC-XXXIII.

IN nomine fanâz & individus Trinitatis Pa- ıκ p. ıd› tris & Filii & Spiritus iaréli. Amen. *Στte nunc tempe/ atceptabile,* «ce ·»·* *diet falutii, nemini Jante/ uliam effeefieue, ut non ■vireperetur mlnifierium neftrum.* Recitata fuere hec verba in epiftola prims Dominies hujus quadragefimat ecclefiat noftrx militant». Reverendi fumi cardinales, iliuftris dux, clariffimi antiftites, varii ecclcfiarum pnriati, /uns divini & humani doAores doAiffimi, ccteriquc aftantes plurimum eruditiffimi, & in Chrifto fratres ddeâiffitni exigeret ampliffimus coetus vefter in primo dicendorum alloquio; orationem ornate compoüram & mature digeftam, Îius cujufique veflrumdignitatem, prudentiam, apientiom, eloquentiam, atque alias venuftate» & dotes fummas in medium adduceret, & rem ipfiim piiffimam, Dçu gratiffimasn & hominibus

(λ) *el.* Oratio domini Nicolai abbaiu S. Mari* d» Monucu, apoiloikx camera: auditor», alias Skiliz *Centil. Gentred*

tA^w, M'MHUaWiUn

fy bus faiutiferam , de qua peulo poft diâura* fum -peroraret. Sed tria funt, patre* revereodtffi-

ANNO CHAISTI mi, quz ree ut adplaufum eloquentiae pnrterirem. *ft* levi · atq .c plano ftvfo agerem, non modo perfuafere, ied vehementer impulerunt. Illud qeidem in paimi* eft , quod juventutis mea florem, non in hoc dicendi genere fed in aliis fcientit*, veritatem pietatem, divinarum humanarumque rerum notitiam concernentibus fere confumfi ; & Cicerone «loquenii* flora *fc* fluvio tefte uberrimo, neu impcrarores, nec medici, nec denique oratore*, quamvis artis pnecepta perceperint, qutequam magna laude dignum fine ulu *fc* exercitatione conlequi poffunt. Silentium autem imperito eloquio omne* philofopbi atque morale* non immerito prztulerunt. Rurfu* quia apud perfona* veftras ampliflimas propheticum oraculum illud adimpletum fore intueor: *Labia: fncereiotir fn/iaeiiant f.tpientiam, & legant rvfainent eat ere ejm* . Cum enim vo*, omnes. patres doéliffimi, difciplina, fcientu & eloquentia refulgente* videam, quid rem ipfam veftris ampliftimis judiciis reterendam verbi* exornabo? quid apud vos dodli&mo* perfiiafion* atque rethoricz arti* lepore opus eft, cum vo* omnes magiftros in hac ra confpiciam ? Qiid namque a me aut expolitum ingenium, aut eloquentia lautum emanare poterit, quod veftris acutiflimi* ingeniis non videatur incultun. atque perfacile ? Amplius & tertio cum rem ipfam illico fubjiciendam , veritati* nitore fubnixam videam , ratus non fum eam ipfam verborum lenocinio indigere. Canon mihi teftis locupletiftimus eft inquietis, eum fiipervacuis laborare impendii*, qui folem certat facibus adjuvare, quoniam gratiz plenitudo adjeâione non indiget, nec ulla requirit commendationi* argumenta. Divertam igitur, pace omnium veftrum, ad illa, ob quz ad hoc ornatiffimum domicilium dulciter atque gratiflime paternitates veftrz reverendiffimz fe duxere conferendas , illius ctmâorum opificis pollicitatione fretu* , qui per vatem fuum inquit : *Dilate «/ r«*a», €> ege aéhnplebe illtui ;* denique per alium: *Ciment, ne eeffet, exalte gnefi tttba* wares rn*w, omnibus vere in Chrifto credentibus. Patres reverendiflimi, admodum difleniio atque fcaodalum inter SS. in Chrifto partem A dominum, dominum Eugenium divina providentia fotnmom antiftirtm quartum , & congregationem veftram ampliffimam , noviter fufiortum innotefcit quod ego ex antiqui hoftis verfutia fuggeftum & accenfum efle non hzfito Is enim in angelum lucis fapenumero is transfigurat. & fuo obtentu bonitati*, reformationis ecclefiz aique pacis, fciffuram, bzrefe* ile fcandala inter hemines & precipue przlatos reliquofque clericos, qui laicorum funt oCuii fuggerit, ut difperfi* atque diwfi* -clerici*, illud pfalmograpbt adimpleatur! Obfi:«r**svr •rori rsrmn *ne vieieant , & eforfit* e»ranw *femper Intervet.* Hsbet ee>m pie malignum boftri, ut belliftime inquit canon XVI. q. >r. *Pifit.* mille nocendi modos , ne ignoromua afturiam ejus. Cotutur twmque a principio ruina* iua unitatem ecclefiz refcindere caritatem vulnerare, fsnftorum oparum dulcedinem invidia felle inficere, A omnibus modi* humanum genus ever tete A perturbare, Dolet enim isti* & «rubeIcit cantilem, quam in celo nequivit habere. homines confiante* ex lutea materia in te-

ANMO CHnurt MI*. na tenere. Uade oportet quantam fragilitati noflnr conceditur, ut omne* aditu* uocendi epit verfutia* muniamus, ne mors ingrediatur portae noftrM.i Ecclefia reformationem omnes Îuxrimus, fed cavendum ne, pro dolor, nobis c confliÂantibu*, eam amplius deformemus

Quid enim fetffura atque fchifmate eam magis denolorat, denigrat, deformat, atque prophanat, cum unica fit fponfa Chrifti, unici fponfi unici paftori* atque vicarii? An fcifturz ecclefue nefandiffima mala ignoramus? ecdefatrum namque bona diripiuntur , vitia tolerantur , infalefcunt principes fzculi, & luis pontificibus rebelles efficiuntur; indevotiones furgunt, clerici conculcantur, unitas ecclefiz contunuitur, Deus offenditur & exacerbatur, & denique in hzrelcs homines labuntur, cum tefte canone, vix fine bzreli fchifma confiftit, XXIV. q. j *inter fcbijnta.* Qiiamobrem cavere fummoprre debemus, patres optimi, ne quando laici in nos clericos infurgant, intuentes illud Hieronymi euiogium Icmcl atque iterum pet nos & «vo noftro vcnficatum exiftere ; inquit enim, proh dolor! in quadam fua epiftola, & tranfamtive deferibitur in canone *Teaniferunt* XXIV. q. III. quod veteres ferutando hiftorias, invenire non potuit, fcidiffe ecclefiam & Domini populos feduxiffe, przter eos qui facerdote* a deo pofiti erant, ifti enim fecundum..eum vertuntur in laguenm tortuofum, in omnibus locis ponentes Icandalum. Dare priecipibu* & populis corporaliter collucantibus pacem quznmus, fed verendum eft, fi perrexerimus ut cepimus, ne non modo corpora, fed coram animas ad confliélum maximum exponamus. Hzrefca ab his qui faris funt exftirpare conamur, led annuat Deus pius dc demens, ne nobis lue diffidentious, graviore* A deteriore* inter nos infurgant, & contcmtibiles reddamur , non modo apud eos qui fidem noftratn odiunt, fçd etiam apud oves nobis comcniflh*, quoniam fecundum Cregorii eulogiam, cujus vita defpicitur, rcltat ut ejus przdicatio contemnatur. Erigite tandem, patres do&iffimi, mentis oculos & confederate. hccc enim fidei Chnflianc inimicos in foribus, & diflidium non parvum in civitate noftra accenfum. OGcrmiuia, vcrum germen'& vera nobilitas, qua* tuir ftcenuis'atbbus accietur matri tuar contra nefendiffimiun *St* inveteratum fchifma pacem & unitaten in tuts finibus nope rim tribuifti, ex qua liquidera re gloriam non modicam in przfenti & mcrcedem maxinam in furout m coiequen*, patierifae earn iplam marrewr rua· raia in eifdem finihn* veluti canem ad vomitum & fuem lotam ad volutabrum lufl revolvi Cavete quatio, patre optimi, ne concilia ifta univerulia, qua in' fynodo Conflantienfi print paliter ob fchifmata eliminanda Inilitufionem habuere, fciliuram nobis afferant, & fic antidotum convertatur in venenum paftor iu lupum, tnedkus in allidinum. At veftrutn quHpiam dicat : Nos ad pacem convemmus, & cedebam reformare cupimus . Eli qui uno verbo A difiidium tollere & pacem eceiefin *k.* populo Chriftiano dare poteft. Profeflo etfi hoc veritate niteretur, non tamen prorfus non infantes reddit, cum, telle canone *in c.* 11. *Je nevi eperi»,* ea qn« omitti & committi aotque mortali peccato queunt.

queunt, omitti it commirri debear pro fcan dato evitando, ac ea qua petituri fumus non modo deliUum, fed juftitiata, ut arbitramur, contikeot mnifeftana. Prxterea, patres <k>Hi>funi, Ggeunliutn leges fuadeat bono viro, ut potins Σ jure fuo decedat, quam litibus judicialibus involvatur, hinc Apoftolus: *Qaart aoa frendeat fatuniai J* qnaaco magis pro fundato in ecclefia Dei fic poputa Chnftiano vitando, de jure fuo, fi quod in hac se compedto cedere debetis? Hoc idem & amplius SS. dominus papa Eugenius agere cenfuit Et ut clarius morbus ipfe (candali pateat, quatenus celerius fic facilius antidotum praeparetur, radicem uade infurrexit attingam. Dixere namque paternitates veftr» revereodtibmx diffolutionem, translationem, ieu loci mutationem prrfentia concilii per faoDifiimum domin noflrum Eugraium minime fieri potuifle de jure, coque non obftante, ad ulteriora procedendum folemniter decrcviftis, pluribus rationibus, argumentis & auctoritatibus moti utiqaK non fpcrsiendis ' qua omnia etfi non inio labilia fua (anilitati, atque aliis viris prodentibus, ob hanc eaufam in unum redaflis viderentur^· attamen non immerito vos omnes patres domne Dei scio dulWs reftitifle arbitrata eft. Ob quam Cquidcm eaufam nullas fententrias contra principum jufla contemnentes fulminavit, fed more illius piiflimi Salvatoris, cujus vices agit in terris, pietate, benignitate ft clementia ad unionem, concordiam, fit pacem revocare jugiter Auduit, fit ooviflme in meis patribus reverendis fic majoribus collegis fic mihi indigno una ad hujufmodi rem eltilu fis deftinatis, tria fua fanâstas vobis patribus amplifiimis referenda injunxit: primo ut ve. Aris reverendis paternitatibus caritative fuis verbis faluratts, fic apoftolica ac fua beocdi&ione munitis, fuam in hac re juftitiam, ei qua refultat ejus innocentia, quam pauciflimis verbis in medium adduceremus, non quidem difeepeandi auf difputandi caufa, tum quia medius judex deeft, tum quia de jure fuo etiam clariflimo non parum concedere pro fcandalo evitando ccnfuit atque firmiter decrevit: fed ne temere aut inconfulte Bononir concilium in-£>n»m Aituiflc videatur; denique ne jura fic poteftates (edis apo&olicx contemni 8c comprimi conni ventibus oculis patiatur, & quoniam ratio affignandt poteft efle pofteris profutura Secun do ut fuam clementiam, pium atque benignum animum fit animi promtitudinem tam erga reformationem ecclefia, quam hxrcfum exftirpationem, arque paris inter Chnfticolas piocurationem, apud paternitates veftra inftruflioncs noflras celerando, addoceremus. **Tcitio,** ut una vobifeum fuper univcrfalis concilii celebrationem, inflroAionibus noftris fervatis, conveniremus

Primum igitur aggrediens, idem SS. dominos noAer pψχ inquit, nullam prorfus cx concilii Bononienfis inftitutione aiicujus fynodi aut fummi pontificis conftitutionem /lolaflc. Quoniam licet duorum conciliorum. Conftantienfii fcilicet fit Senenfis inftitutiore in leptemam a fine difiblutioois fyoodi Senenfis in hac ornatiffima fie jocundifEma Bafik-enfi urbe conciliam generale fieri deberet. A ttamen ex quo m termino communi comenf. prefixo, fcilicet poft feutentuum, oec aliq> d us menfibus poftea

Croci/. Groero/. To I XXX-

fluxis, nemo dehabentibus vocem ccnfuitivam ßt decifivam comparoit, videntur ipß auftores ipfius concilii atque termini, contrario faélo, ipfum eumdem terminum revocaffe, & faltem pro 'illa vice celebra'e velle deftitifle. Nam quemadmodum eadem fynodos potu'flet communi confenfu cbnftitutionem illius capituli *frtqatattr* exprefle revocable, ficut exprefle in flituit, cum nihil fit tam naturale, quam ut umsntqiiodque vinculum folvaevr quod ligatum eft. Ira potuir tacito confenfu, faltem quoad illam vicem, conllifutionem illam lallo tevocafle, cum faila potenuora fint verbis, & tacitum ab expreflo regulariter non differt, fecundum legitimas ianfliones. Et in hac fententia in pene fimilibns terminis confifterc videtur majores aftti juris interpretes in commentariis fuis fuper capitulo Cum ato/s de Eleilio mbus. Inquiunt enim, quod fi capitulum ecilefue pro eleftione futuri pontificis communi concordia coarfLvit fibi torminum juris, novum terminum prxfigendo, quod licet minor pars compares in termino, non poteft aliis non cotnparentibus ad ekchonis aclum non procedere; quoniam majo' pari capitularis non comparendo in termino, videtur illum terminum tacite revocafle. Sed dicet quifpiam, Finis leptermi a die dilfolvtionis fyeodt Senenfis, ell principium celebrationis novi concilii, ita quod etiam poft feptennium polfim praelati quomodocumque convenire pro concelebrando. **Proclo** etfi applaudere hate confideratio videatur, non tamen nece(Tarso concludit' nam ex ea fequeretur abfurdum, quod quandocumque etiam per triennium poll terminum comparèrent alii prxlari etiam pauciflimi, quod pollent, aliorum contumacia acculata, procedere ad concilii celebrationem, A toti otbi legem dare; quo nihil abfurdius, quoniam ex qu>> in termino minime compiruernnt, non poteft aliquis eorum dici negil gens, nec poteft elle in facultate poftea venientium ahorutn acculare contumaciam. Opes eft enim novam interpellatioBem per fuperio rem fiendam, ex quo in termino nemo comparuit, Non enim coguntur alii divinare alionec eti-iru venire tenontur, cum tacite per non comparilioremm termrno videantur terminum tu fiddle, ficut in fimili glo. ordinis noftri tr III. 1. *Ctlfis, ti.* de irriii*rii* firmat; inquit cmm quod Q per me non ftetit quominus >n termino debito fatisfacciem, opus efl no.a interpellatione, ad hoc ut in mora conftuuar. Ad idem quod notant, leniit BaIdus m commentariis in 1· 1. cap. de *hir qu f/en-* l*rrtcrea A fecundo, prxfuppoftu quod in termino poft feptennium aliqui comparuermt, & fine pr*judicio veritatis, pratfuppofito quod concilium conftituilfenr; attamen loci mutai io tunc temporis faéla per eumdein dominum Fugenium. expreffe non comprehenditur in illa conftitutione *Prequtat.* Providet enim in duobus dumtaxat cafibns. Primus, cum inflat caufa rationabilia mut.ndi locum concilii congregandi. Et in hoc cafu preftatur papa facultas ipfum locum mutandi cum confenfu fic iubfcriptionc domioortiou cardinalium aut duarum partium. Seeundus cafus eft in eleOione loci fubfequcntit concihi, qux debet ficti per fummum pontificem, approbante fic coufentien-

1 I : re

£3^ cst: , i

t- concilia, ante finetn cujuslibet concilii. Cafu» antem nafter eft tertius ibidem non comprehenfus, fcilicet cum ex ^tftiffitna caufa infiat mutatio loci concilii jam principiali feu congregati initiati. Cum ergo in ifto cafu non adimatur potefta* pap» & cardinalium locum .••nutandi, juftiflitna caufa fungerente· videtur tacite data potefta» , quia calui oraiffus relinquitur difpofitioni juris , ec papa Jefu Chrifti verua vicarii» omnia poteft , clave diferetioni» non errante. Unda, inquiunt commentarii juris ctnonki in capitulo *Qeeei»* de translatis , quod pap* & Dei uoum eft confiftonum. Itaque excepto peccato , poteft papa qu* poteft facere ipfe Deus. Qood nihil aliud eft dicere , quam quod fupra dixi , quod papa poteft omnia, clave diferetionis nen errante, de quo in cap. 4. de Jurejurando; & id cafu noftro fuberant mult* legitim* cauf* locum mutandi , ut in litteris inde confeftis pleni» continetur. Una tamen fuberat, cut in pact refponderi non poteft , quia cum Dominus nofttr cuperct eccleüam reformare univerfeliter, quia ab ohm reformata non extitit, nec extra Italiam poterat fe transferre propter notoriam corporis invaletudmem , debuit ad cum locum concilium convocare, quo perfonaliter cum iua curia poffet infertile . Nam ft propter calum obfeihonu, guerrarum, peftis, aut fimihs calus, ilia conftitutio *Frtijntnf* expreffe permittit loci mutationem, fortiu» longe ex meote videtur permittere p<p« vicario Jefu Chrifti, qui eft concihi caput; & debet effe aublorita» *in inia* reformatione propter corporalem «grotationem. Nec obftat aliquorum motivum dicentium, quod fine pap* pratfentia poteft concilium celebrari , cum Irpenumero etiam in cafu fidei , ejus legatis intervantentibus , concilia generalia celebrata & abfoluta effe legentur, fateor quidem papam hoc poffe ahia delegare , led minime ad hoc artftari poffr credendum eft , cura fua interiit, cui Chriftus oves paicendas commifit , ut ecciefia eo pertente reformationem intrgram are cipiat Pr*terea & fortius , cum pratlati lioet pauciflimi, m hac urbe Bafii-enf congregati, in quadam feflirnr declaraverunt concilium iftud fuiflc congregatum inter cetera pro murum tn capite A in membri» reformatione ; A fic intendunt procedere ad reformationem cap'tis , tenebatur ne pipa vicari i» Jefn Chrifti s | r.-m tam «Hiiarn penculofam per procura:'rrm comparere, cum ar(rem arduam exp, "andam , criaoi privat* pe-for* morbo impedir*, non ariftsntur. ad pnxuretorem conftituenditm , ut habetur in .egiti ni» faréUonibus ? Cum ergo hrc reformatio legitime potuit fieri , praelatis profic:lcrntibu» ad luum paftorem ?c vicarium Jesu Chcfti. préfet tim in loco tertio, nun «hbuit iJ.a io< i mutatio contrrnni , violari, nec damnan. Ad hoc quod in fimili Icribunt doftorv» m cupite *B:<ᵦ r* U. *Jt pcftaltlient pre.* inqmeutes, quod <l canonici aliqui li.ic eorum culpa nequeunt propter ram,. al eccictiam redire pro nepuis eccirlia· c χ··!ι.-..nJis, debent confiftentei >ll eccleÎM irtwi>i cxcitino» , ex quo commodius negotù ecc.cliz extra earn expediri poffucit. Sed Jicct tortaflu aliquis licet conihti.no illa Frr^*«»r. exprefTe non providet per quem debeat locm mutari concilii aiftoa. A liter congregati, Gris tamen poteft ex mente colligi. Nam fi locus concilii fubfoqoenris debet eligi A deputari per pepem, approbante & conientieafe concilio, fortius debet requiri caafeafiB concilii »9u*lihr congregati , in mutatione loci ipfius coc.Jlii, cum magia poffit inquietari ipfum ce-it-ilium in mutatione loci. data congrcgat'one, quam in eletftione loci conclu lublaquenfis. Ad hoc poteft dupliciter refpooderi f primo, quod ifta confleratio firocederet. ubi congregatio prarlatoi/m fo'fèt ftrftcienter fo^la : fed cum in cafu noftro paucifSmi prrla*' eorvenifTent, laltem de habentibus vocem contuitivam & decifivam, ru tioni magis convenit A au&oriuri , ut magis -oncludatur ifte fertius cafu» fub primo quam ftib fecundo, ut *i'*ufficiat haboiffe ronfcnfom & fubfcripftonem dominorum cardinal»»» , vel majori» parti» , prefertim cum ipA domini cardinales, computatis epifeopis, presbyteris A diaconibus , eflent numero plure*, A majoris ai ^nrifatis, quam illi pauciffimi preteti , qui erant congregati in hac urbe B«file* tempore mutationi» loci. Amplius cum calus ifte effet dubitabilis, ftandum erat declaratioui fummi pontificis A ipforum dominorum, cardinalium . Nam «nflorifate divina A canonica dubia quaOimcumque arduiflima A of fcura, ipfo dominus papa cum fuorum dominorum cardinalium confoto vel afienfu dedarare habet, ut habetur in eo libello qui Deuteronomium infituiatun, A deelarative belliflime continetur in cap. *prr vtnrrebiltrr.*. qm filii funt legitimi . Item & fecundo principaliter refponderl poteft, quod ex caule rationabili ac aliis nota, poteft papa expreffe venire contra conftifutioi em concilii etiam >truveriali» , ftatum *ccclcüa concei* nentem ut *no*ranter ifentit Innocentius A omnra Scribente* poft qum in cap. IV. de confaortiione, A Gloff. ord. in caip *Uài ptttlc*itnn* dt elefft. Jib. VI. qu* dicit papam poffe dc plenitudine poteftari* proriu» tollere conftitutiooem concilii , licet de hoijeftare non debet abfque convocatione concili hoc facere . Et idem lenfit Glofl. pr»tcrquam in artuulie fidei in c. *Sii* r> cut XV. d. Et in hoc cafu, caufa rationabili fuhtiflentr , mdiffinfle poliunt pif· iaitrihgi fi quos papa de neceflitata non fubjicitui· conciliis; immo eju»pau€\?r>tas intelligitur excepta, ut in c. *Siemifian/li* de eicéL A XXV. q. i. m c. *Ex b:>* . Nec obftat *6* dicatur illud verum, ubi concilium expreffe non prmfigit legem pap*, quia, ut diiftutn eft, exquo fubeft curia rationabilia, epic potcftas efti excepta, cum tenear locum Dei ia ferris. Prxterea vtii illa eonftituào *Freinte/* concernat imiverfilem ilatum ecclefi» , . quoad cclebrarioocm conciliorum , ut colligitur ex principio ; non tamen quoad loci deftinationem vel mutationem , cum in quolibet loco congruo potiri ecclefia reformari , dcc e> mutation· loei . eft caufa notoria fxfta per vicarium Jefu Chrifti. Porturbatur autem fc decoloratur ecclefia , prufeitim cum mutatio loci fieret ad liben->rem · reformationem confequendam per applicationem tnembrocum ad caput

Ultimo idem <SS domiam ndfter allegat aliam cattfam, cui i* pace reipottderi non poteft , etiam prariupponoodo, fine veritati» projuditio , quod loctu etiam ex caufa mutui nm poffit

AMMO CHAUTI

E

·«·.

poffit une confenfu concilii aftualiter congregati. Attamen cum caufn fubfint motandi in procedentibus deduHat, paratus eft in mutatione loci omnium veftrvm habere coofcnfum, ut fupra prelibetus fus. H*c diâa fist non difputarionis caufa, fed ut elucefcat *eju»* innocentia, quatenus morderi aut notari a qooqMo> aliud fentiente,ŋoŋ valeat. Et bate breviftime quoad pritmmj. Proicftatur tamen idem SS. dominus nollet, quod expofeentibus caufa & tempore, per verba long- amplior» cua pluribus auAoritatibus atque rationibus juftitiam atque poteftatem fuam oftendet, motivis veftris ampliftimi* ali· eusdem fanélitstis oratoribus faills, fpecialiter & feriofiui reffpendendo, & hoc quo«d primum nobis fpecialiter commiffutn.

Ad fecundum coadefceodens. Idem dom nus nofter papa paratus eft prefecttarum pro fcandalo evitando fuam juftitiam ncgligere, ‹5c in hac re pietatem, clementiam λ benignitat·π, imitari. Et quamquam plurimas inftnkliooe> reverendis pa/nbus virifque in hac parte majoribus, collcsis At mihi una contulerit, fucceftve diverts temporibus 'paternitatibus veftris explicandas: auamen ut vobis reverendiffimis patribus morem geramus, qui tantopere fumma cum kftanri» dos omr- exoratos fciftis, ut pro fcandalo evitando omnes fimul illas referamus, libenter annuimus, ut etiam clare comprehendatis nulla verfutia, nulla duplicitate, nullaque dilatiooe in hac re nos velle uti. Prinu fiquidem inftn&io eft, quod cutn alsas ex caubs jam didis SS. dominus nofter civitatem Booonienfem elegerit, oec hailenus ejus voto fstisfacerr curaftis, iterum aique iterum paternis & efficacibus precibus quibus poteft deprecatur, obfecrat, Λ exorat, nt illam civitatem Bononieofem pro celebratiooe concilii acceptare velitis, cum fua fanHitati Λ reformationi ecclefi* veftrif-ue commoditaribu* congruere plurimum arbitretur. Eft enim illa civitas dedomm o ecclefi*, fpaliofa, decora. St fcientiaru-r 'himna, Λ in ca longe fecuriui, quam m :erra aliena potentis moram tr-here, S. paratum fe reddet idem dominus nofter ad pnne idum urbem ipfam cum fuo comitatu & fortalicti» in eo exiften tibias in mar>.l.js *rm-.c.* ajrante toto tempocc conc. Uem paratum le offert remittere Sc annullare, fi quid per eum r .nua vos aut veftrum quemlibet occatione iftius concilii atten taffet feu derreviffet, & qaod eadem congregatio veftra anjp'iTiina faciet ui annulkt at-l|*e irriter, fi quid in przjudicium & dedecu «dis apoftotic* fuiffet attentatum fub noininc concilii in hac veftra congregitione. Tertio, fi Bobemi ad uiam urbe" Konon'enfcm *k* tspnffcrre non vellent, contentus extint ut *conti*nuetur hic concilium, quatenus concernet Bhoemprum redutUonem ad fidem catbolt.am, & ad procurationem pacis in populo Cbriftiano ita ut ad hsrc explicandi certus terminus pptfigatur, ut eo claplo potlis intendi citius ad ecclefi» reformationem. Secunda inftrufliu, quod fi votis juftiftimis fu* faodlitafis in hac parte acquiefcere non velleris, contenta eft fua Gpditaa *, ut alium locum in regione Itui* cossgnium & M» fufpectum vna nobifcum eligeris, At iu eo fervatis prediûis in prima inftnsftiooe, videlicet fuper revocatione attentatorum & rcdufttooe Bohemorum, ex nunc fundetur concilium generale, feu iftud ibidem continuari iotellieatur. Terra inftriktio, qeod fi tnalia ingravcfcenubus, non vellent paterni tares veftr* fuo defideno acquiefcerc, ut fic prefentiam fuan. -mctlio exhibere valeat, parata eft lua faocliras. ad omne kandalum tollendum, ut res ifta, cum jufta poftukt, committatur arbitrio XII. prelatorum hic exitcnrinm. neutri parti fufpeétorum, ac ainbaffia torum, ekRorum imperii, λ oratoribus, re gum, ducum 5t pri"cipum hic exiftentibus ı & fi decoraverint petitionem fuam fupra fatiacn· effe jutiam, fia: concilium »n Dei oomire in Italia cum mo-Jis fadh<. Si autem dec>araverint utilius tore Chriftianitati, ut fiat m.Aliannia, quod >n Dri nomine horum arbitrium obfervetur, cum modii tamen ⧹ c-.Hditiouibus in fequenti inftrvhtione rcferva.id's. Quarta & ultima irOruttio, quod fi nuuis precibus atque pcrfuaiionibiu ad prvdicli induci puteftis, contulit noBi facultatem, ut pro omni fcandalo evitando eligamus una vubilcum locum in Almannia propinquum vrl rcmsriin hmc urbi Bafileenfi, ubi generale c ccilium continuari intelligatur quoad reformationem ecclefi* ibidem fier,dam. His tamen modis adjedlis, ut ;n hac /irbe Bafileenfi, quan temper Jilexit λ diligit, firmetur concilium dc continuetur, quoad Bohemorum reduilionem, ac etiam fi videbitur paternitatibus veftris, quoad pacem in populo Chnftiano procir.ndam. Sed ex cerris caufis psfte *lux* fanéliuns animum moventibus, reformationem ecclefia vult differre ad loram per vo(*6t* dos communiter eligendum. Item, quod hinc inde fiat attentatorum revocatio, prout fupra in pruna loftru&ione praliMtum eft. Tertio, quod in ^formatione ecclclur fienda non extendantur manus ad ardua, nifi data in concilio pralentia faltem LXXV. prelatorum, intelligendo tactum de p.i"-'»rcho, archkpifcopis cum epifiopis· quoniam cum «b olim ecclefia non fuit generaliter reformata, conveniens eft, quod tanta res in arduis faltem, cum tone tine kxndalo ordinari · noo poffit, non ordinetur fine numeri prolatorum profentia & atfifteo- *Dtia. Quarto,* ut ex parte luat fanébutis .& concii.i interea fiat prelatorum nova convocatio -, ut infra certum terminum, ad difbum concilium generaliter convenire debeant. Interea tamen poterit procedi in hac urbe Bal leenfi in cafibus prediclis. Et harc funr omnia, patic.-. r*vrrendinimi, qu* in inftrufhombui nonris continentur. Ad quas tamen me retero, fi quis modus qualificativus per me fuiffet omiffus, vel aliter relatus, quam ibidem coo tineatur quarum omi^im copiam veftris pa ternitatibus libenter offerimus.

Poftremo veniens ad rertrum, paratos t reddunt hi R. P. atque collega maiores & ege una ad conveniendum de loco pro concilii celebratione, fervatis inftruéhooibus nobii traditis, lupra referatis, obnixe atque ex roremaximo paternitate» veftras ampli/fiioaa exorantes, 'Ufevrantes, deprecantev, quatenus aliquam cx predittis mftriklionibus lumma cum pace acerbare velitis, ut omne fcandaJum œil fet, reaffumendo verba thematis propofitt, J5c-*ce »a»·* , 3cc die* profefto ifta salutis eft fjdas, quae hodie illuxit, cutn pro prvdiBk.uni refectione, in manibus habeatis potefUtcm nei.s & vita, pacis Λ ui-

& fcordiss, unionis & fciffunr. Nam omni oc· A
ANNO CHRISTI 'cafione fubmota, omni figmento exduib, libéré poterunt paternitates veflre ecclefi» Dei dare pacem, quietrm. & morum integerrimam reformationem, nee impedimento erit loci mutatio, num illico poffitts capere locum fatis propinquum, merito diftum *efl tn* themate *Ec:e* wuur «respur *eetrfte^Ut.* Et li hec feceritis, nulli prrflabitis offenfionem aliquam.
1- "Iiji of • Si autem contractum decreveritis, quod abiit, profefto vituperabitur minifterium veflrum. Non enim fine maximo totius cleri opprobrio totiens de papatu contendere, noo utique fine l»fione rnioifterii veftri, ove» infurgunt in *pjflorem fuum, A maxime* clerici, qui laico rum oculi funt, *A*, ut inquit Hieronymus, qualis erit aedificatio difcipuli, fi inagiftro inlelligat fe effe diaprem } A fubjicit· hoc eccleliam Dei vehementer confundit laicos melioro quam clericos effe. VIII. q. j. *amiu*. Et iterum obfetro cum eodem apoflolo capite pr»aU<gato, ne io vacuum iftam Dei gratiam, qus hodie per noc ofltrtur, recipiaris, ^*fit* iarm, rrwperr accsprc *exaudivi te*. Et fi hoc egeritis, paties optimi, non h»fito quoniam honorem, A bencdiélionem in hoc farculo coniequimini, & mercedem maximam in futuro, quam omnibus hic exiilentibiu, & mihi una concedere ille dignetur, qui non dubitavit pro fuis A amicis nedum omnia diferimina ftibtre, fed morti ultraneum fe offerre, qui vivit A regnat per infinita farcula farculorum. A men. C

EPISTOLA EUGENII P^PJE IV

Γenerebilibttt frxiribm ·< dileilit fl(n< uii~verfie O finguli/ t.tm efticfieftieit quem fleeularibuj perfmi in ‹l vitete Bafiliexfs £·»· gregtth.

Leda die fabbati VII Martii MCCC.CX XXIII. cum ahis quatuor fequentibus bullis.

Mtttir jd i»»cilium uavas «iMcior, *quilm fidem edbittern petit.*

EUgenius epifcopus ferves fetvoruin Dei venerabilibus fratribus, ac diieflis filiis univerfts & fmpiifis, tam ecclefiafticis quam culanbus perfonis, in civitate Bafilccoli congregatis S & A. B.

DiieClum filium magiflrum Johannem de Mella decretorum doftorem notarium, au venerabilem fratrem Chriftdphorum epilcopum Cerslenlem rclerendario* noihos, sc dilefto» films nofito· Ludovicum S. Juftiaa: Paduan», *k* Nicolaum S. Mariz de Moniacis, Montis legalis dueeebs, generalem niti* Rumina auditorem, tnonalleriorusn abbates, viros fsquidem comprobat» prudenti», de noftra snente plene & fideliter informatos, de venerabilium fratrum nollrorum S. R. E. cardinalium confi-
)to, nuncios *it* oratores noflros ad vos defli- E
nsmus, voluntatem noftram ad pacem A quietem ecclefi» A fidelium confervandam religiofe A fincere dilpofiiam declaraturos. Velitis itaque przfath ormonbus in his, qu» noftro nomine vobu explicabunt fidem indubiam adhibere. Datum Rom» apud b. Petrum, anno mcarnanonis Dortfimc» MCCCXXXIIT » nouas Januam, pontificatus, noftri anno 11

Ia Branchacius.

EVGENII PAPK. IV. MEMORIALE

Duttem ft.it xd cexdrttm Bafileenfe arxtaeibtu.

Æ stl sois

EUgenius epifcopus lervus fervorem Dei Dilefto filio magiflro Johanni de Mella decretorum doftori notario, ac venerabili fratri Chriftophoro epifeopo Cervienfi referendario, nec non dileftis filiis Ludovico S. Jultime Padaana* *fle* Nicolao S. Mari» de Moniacis Montis regalis diçecdts monafteriorum abbatibus oratoribus, & nunc iis noftris S & A B. jp

t. Inter omises cuias paftoralis officii illa gpnrcipue nobis exiflitit, qua esftirpatiom dilienfionum & fcstidalorum, & reformationi ano mm, A animarum faluti quantum ex alto con ceditur, ialubriter intendimus Cum itaque de confilio venerabilium fratrum noftroruin S R E. cardinalium decrevimus facrum concilium celebrare in civitate noftra Bononienli, & ib* pro reformandis moribus A aliis ordinandis, qu» funt ad pacent principum Chrfffianorum (prxierfitn Itali»,· qu» gravibus bellorum turbinibus conquaffata, A pene proftrata jacere confpicitur; nec non & Dei gloriam A utilitatem univerlalis ecclefi» pr»fentialiter interef fe cum omnibus & fingulis prarlatis Bafileae congregans, feu etiam forfitan congregandis, & cum ipfa congregatione, modo & forma in fra feriptis, per nos convenire decreverimus; primo inflabitis rationibus A pcrfuafionibus, quibus melius potentis A fcietis. ut pr»difti prartati dc Bafilca id civitatem Bononiae pratdiftara rcaliter & cum effeftu fe conferant, pro generali concilio, ut pr»mittitur, celebrando. C

». Item declarabitis ooflr» intentionis effe, quod diftum concilium Bononiae celebrandum, fit idem per omnia cum concilio quod Bafilear erat celebrandum, ut fic fir fbla loci mutatio non concilii, licet in litteris noftris fuper diffokatione difti Bafileenfis concilii, aliquibus forfitaa aliter contineri videatar: ita tamen quod omnia A fi«gula per diftos pirlaros feu con gregationetn m difti» civitate Bafilear a prima pi»tenia fefttone attentata, feu in futurum *for*l;*itan* attentanda, per eos penitus revocentur, A in ftatutn in quo erant ante diftam a(Tertam fefionem, per omnia reducantur, cum & nos in eventum difti» revocationis intendamus omnia ACngula, fi qiw forfisn per nos attentata effe contingeret in flatum prtftinum reducere, A fle ea per nos revocari poffe, A pro infeftis haberi decernimus, ut fic abolitis veteribus nova fint omnia, A fic in unione capitis & membrorum, uno fpiritu, una mente, cum benevolentia A caritate ad ea qus Dei gloriam, falutem populi Chrifliani, A univerialis ecclefi» reformationem concernunt, falubriter procedatur, A ad bo< offeretivdiftsm civitatem Bonoaienfem cum eoto fdn comitatu, A omnia A fingula caflra A fortalitia in eo exiftentia, ita quod ponantur libere in manibus dsfti concilii tenenda A cuftodierrds, quamdiu diftum concilium durare contigerit, cum omnibus cxpcnfis, qu» pro cuftodia difti» civitatis, csftrorum A fortalitiocum haftenus folvi confueverunt.

q. Infupcr offeretis falvum conduftum omnibus & fingulis. cujufcumque gradus, flatus & con-

or A conditionis exiftant, etiamû fint S. R. E. A

AMMO csurn 'cardinale*, ad ditum concilium Bonomeafe venir* volentibus, io «a forma & omnibus clauſuli* opportunis, aut de quibus eis melius videbitur flt placabit. Quod fi contingeret ditam congregationem feut» oedinadoni prodit» non ndquMacere, alignante* forfitan redutioneai Boheanorum in Bohemia fieri noa pofle, contentamur quod requifitis ipfis Bohemia, fi non acquieverim venire Bononiam, aut melius maluerint in Bafilea efle, quod revocaris attentatis, ut fupra promittitur, profequi poffids concilium in Bafilea, quoad reduâioncm Bobcmorum dumtaxat; qui u sciatas rcdu&onia expediri debeat tafra quatuor meniuim fpacium, die requifitionia conundem, & pius vel minus, B ut melius facere poteritis, & quanto minori ipauo terminum ftatuetic, tanto magis contenratnur ut ad majora A utiliora, pro utilitate & comtnooo um verfalis ecclefi», & exaltatione fidei Chrifti*"», quantocius cum dito generali concilio parfoeaJirer, «t promittitor, iafiftcre valeamus Conternamur etiam, quod dito concilio generali, fi pro redutione Bobetnorum, ut promittitur, celebrari contigerit, quod cardinalis S. Apgeii nomine noftro ibi profit. Et fi interim ipfe cardinalis cum ipfo concilio voluerint uatarc de aliqua pace inter principes Chriftianot, contentamur quod oratores auAorhate nolim ftc facri concilii po(fiot mittere ad traôandum de ilia, vel fi id ipafuerwt, eadem autoritate poflint requirere C reges, principes, barone*, & communitates, evi invicem haberent guetram feu diflenfionem aliquam, at pro pace trotaoda inter eos, oratores filos Â nuncios cum pieao mandato ad ipfum concilium debeant deftmare. Volumus tamen quod propter hujufmodi pacis tratatum, lapfo termino infra quem de reductione Bobemorum debet traflan, aor fi infra terminum per vos, promittitur, aflignandum, fuerit tractatum, & fuper eorum reduâiona cnoclufum, neu differant ipfi prolati Baille» exiftente*, ad jitam civitatem Booonic fe transferte, ubi ipliim concilium, ut prsmiflum eft, erit perficiendum.

4. Qmd fi forte, peccatis exigentibus oon-D tingeret eos non acquiefcert, quod ipium concilium Bononir celebretur, contentamur de alia quacumque civitate Itali», ubi commode mterefle potiimus, poster quam de terris duct Mediolani lubjcâi*: omnibus tamen & fingulis, qu* de revocatione attentatorum, fraâatu reduciomt Bobemonun, & pa^is Chriftaanorum, cum modi* & terminis fupradi&i*. qu» fupra narrata funt, per omaia obfervaris, fuper quibus omnibus & fingulis fupra promiflis, automate oftolica, juxta tenorem commiffionis in littetis noftris iub dart XVIII. calenda* Januaxii contenta. plenam & liberam concedimus fecultatrm Datum Roma apud fantum Petrum. aauo Incarnationis dominte» MCCCC· E XXXII. dec mo nono calendas Januarii, ponficMB* noftri anno II.

L. de Orto

ANNO CHAISTt LHI·

SEQUITI'R F^ULT^fS DAT^f

*Ftr JeatitHHH infirmai p*p***.*

Suis oratoribus mifil» Bafilcc.

Eugenius epifcopu* fervus fervorum Dei, dilefto filio magifiro Johanni de Melia, Ac. Nulla major cura, &c. *£xtai ap»J Ra/aal-J— aJ a».* 1431. w. Ip.

F^ULT^fS

EUgeniu* epifeopus 1ervus fervorum Dei, ailefto fili inagiftro Johannt de Mella decretorum doflori notano, a venerabili fratri Chriftop toro epifeoj» Cervienfi referendario, nec nons aletis nlii Ludovico S. JuftiiiX Paduae», x Nicolao S. Mari» de Moaiaeis, Montis regalis dicecefis monsftenorum abbatibus, orator bus.& nuntiis noftris S. & A. B.

Sedis apoftolic» cmumipefla clementia, nonnumquam ad obviandum fcandaiis & diflentlonibus, que verifimiliter oriri poflent, ampliora concedit, prout & ipfas difleotiones & icandala pracavenda viderit falubriter expedire. Licet itaque fuper reducendis przlatia in Bafilca congregatu, A' in futurum iorfitan congregandis, ac cum eis noftro nomine convenien-di >n vinculo pacis & unionis caritate, ad ea C qu» honorem Dei, reformationem inorum, & fidei catholicat exaltationem concernunt, amplam vobis dederimus facultatem, prout in infinitionibus in litteris noftris fub data XIX. calendas januarii plenius continetur. Verumtamen infirmitati, quz quandoque unico remedio non fanatur, more pii patris compatiente*, ne iorfitan, omiffb validiori remedio, in incurabilem morbum deveniat, decrevimus ampliori cusa & diligentia, fi opus fuerit, fubvenire. St igitur ingravefeentibus malis contingeret, quod proditi prolati non acquiefcerent, quod in partibus Itali», prout in diti» inftruclionibus promittitur, concilium celebretur, quamvis jnccngraum 3c a SS. patrum, orthodoxorurnque Chnltianorum moribus alienum efle videatur, ut quis mortalium ejus, qui pro Deo & ab ipfo Deo unico Domino noftro Jefu Chrifto fui vice in terris eft inftitutus, de voluntate, difpofitione, feu judicio audeat quomodolibet dilceptaiej fed magia expediat cuicumque ex populo Chriftiano, quovis praefulgeat gradu, allidere fuos cogitatus ad petram, fuper quam folam ipfe Dominus nofter Jefus Chriftus proteftatus eft ecclefur aedificia velle ponere, qua funt ejus vicarii ordinatloses, dtfpofitiones & jufta praecepta. Nihilominus exemplo ipfius Domini ooftri Jefu Chrifti, qui in fua gravi paflione non dedignatus eft hominibus etiam peccatoribus fe fubnrittere, contestamur qnod in quantum ipfi prolati inflarent, ut concilium omnino in Almanma celebretur, duodecim ex prolatu ibi pro tempore congregs tis, exduhs illis, liqui eckfias nbi commiffas in ducis Mediolani territoriis feu dominiis haberent, & aliis, fi qui merito ahen partium viderentur fufpeAi, eleâores imperii, ambafftatores regum, ducum & principum, qui videlicet fuerint profentes, prius proflito ju/nmeato coram vobis oratoribus noftris, qnod

non

non odio, »ut timore t vel furore ali tuju* vi-
'venti», fed folum pro eorum pura conficientia
judicabunt, quid melius, quid utilius, quidve
magis expediens fit pro reformatione univerfa-
lis ecclefix, reduHione hzreticorum pace &
concordia in populo Chriftiano obtinenda, ac
ejufdem popali Chriftiani ab infidelibus in orien-
talibus partibus pene confumti fubfidio procu-
rando, quod concilium celebretur in Italia, ubi
nos perfonaliter cum omnibus venerabilibus fra-
•nbus noftris S. R. E. cardinalibus Λ tota Ro-
mana curia, ac pnrlatorutr 3c fapientum *iro-
-ixn multitudine copiofa, intereffe poffimus,
iut quod abfquc przfentia noftra & aliorum,
ut promittitur, in Alinannia fiat *t* *k* quicquid
per eorum majorem partem fuerit declaratum
feu judicatum, obfervetur. difta civitate Bafi-
lea ex nonnullis rationabilibus & honeftis cau-
fi» femper excepta & exclufa, *k* cum mode-
rationibus infrafcriptis. Primo, quod ipfa de-
claratione loci concilii continuandi feu celebran-
di, omnia & lingula attentata a prztenfa feſ-
fione in di£ta civitate Bafilez habita, ufque
in diem declarationis prardiftz, per omnia re-
vocentur Λ annullentur, & pro infe&is habean-
tur. Et fimiliter fi qua per vos attentata efle
contingeret, per vos valeant revocari. Item,
quod locus ubi concilium fuerit transferendum,
non fit immediate fubje&us alicui fpeciali do-
mino temporali, fed per communitatem di&i
loci regatur & gubernetur. Si tamen dominus
ille temporalis vellet realiter Λ cum effeftu
ipfum locum libere ponere in manibus conci-
lii, conteotamur quod etiam in ipfo loco ce-
lebretur. Item, quod dominus, reftores, offi-
ciale», & communitas loci declarandi, obligent
fe fufficienter ad tutelam, favorem, *k* liber-
tatem diâi concilii, 4 falvos conduélus, quo-
tiens opus fuerit λ fuerint, requifiti, facient
in forma plena *k* fufficienti. Item, quod cu-
ſtodia concilii *k* omnium ia eo exiftenfium,
detur fub poteftate eleâorum imperii, qui com-
mode ad hoc interefle poffint: ita quod unus
de archiepifcopis, & unus de principibus przdi
élis elcéloribu», aÛualem cuſtodiam habeant
item, quod nulla determinatio in arduis fiet,
nifi fuerint przfentes inter patriarchas archie-
pifeopos & epifeopos feptuaginta quinque. Irem
quod deputentur przfidante» ad nutum & pla-
citum noftrum, & concilium celebretur aikfto-
rrtate noftra, ac prout juri» cft, omnia Λ fin-
guls auHoritate noftra & ipfius concilii termi-
nentur. Irem, quod antequam fiet aliqua feſ-
fio, deputetur congruus terminus, infra quem
przlati iterum noftra *k* diâi concilii auAori-
tate vocati, poffint venire in his omnibus *k*
fiogulis fupra contentis, cum diAis przlatis *k*
congregatione Bafileenfi & aliis cum quibus
opus fuerit, traHandi, ordinandi & concluden-
di auâorifate apoftolica, juxta tenorem com-
raiffionis in litteris noftri» fub data XVIII.
calendas januarii contentz, plenam & liberam
concedimus facultatem. Datum Roffiz apud S.
Petrum anno incarnationis Dominiez MCCCC-
XXXIII. XV. cal. febr. pontificatus noftri an-
no II.

JLIJ fJCULTJS

IMMO *mari* *Htt-*

EUgeniua epifeopus fervus fervorum Det dl- n. > 551
ledo filio magiftro Johanm de Mella de-
cretorum doAori notario, ac venerabili fratri
Chriftopboro epikopo Cervrenfi referendario,
nec non dile&is filiis Ludovico S. Juftinz Pa-
duanz, & Nicolao S. Mari* de Mioniacis Mon-
tis regalis direcefis monafteriorum abbatibus,
oratoribus *k* nuncüs noftri» S. & A B.

Romani pontifici; eireumfpôionï convenit,
nullum officii genus przterminere, quo pereun-
ti gregi dominico confutat *k* fubveniat, fed
veluti veru» vicarius Jefu Chrifti, qui pro no-
ſtra redemtione in ara cnicis feipfum hoftiam
obtulit Deo patri, omni fludio, induftria, la-
bore, periculis animarum compati ac illis fa-
lubriter providere

Quamvis igitur pro tollenda omnium fcan-
dalorum & diffentionum materia, quz aliquo
modo evenire poflit, pene caput noftrum alio-
rum voluntati fubjecenmus, adhuc majori hu-
militate ipfum Dominum noftrum Jefum Chri-
ſtum fequentes, ac voluntatem noftram pro ani-
marum lucro *k* falute immolantes, decrevimu»
periculi», quz ex morbo fbrfan, quod abiit,
ad extrema perdufilo evenire pollent, falabri-
ter obviare. Si igitur przlati feu congregatio
Bafileat pro tempore exiftentes, ad extrema per-
venerint, quod tamen in mentibus bonorum
hominum cadere non poteft, quod nullo modo
velint compromiflum in duodecim przlatis de-
floribus & ambaffiatoribu» regum *k* ducum,
principum, eo modo *k* forma, de quibus in
litteris noftri» fub data XV. cal. febroarii ple-
nius continetur, permittimus *k* contentamur,
quod alius locus in Almannia, proter Bafileam,
pro concilio celebrando & perficiendo per voa
deputetur, omnibus tamen *k* fingulis, quz de
revocatione attentatorum. conditione loci, cu-
ſtodia, favore, libertate, numero prolatorum,
deputationum, *k przfidentium* vocatione, ac
terminis ftatuendis & aliis, prout de verbo ad
verbum in didis litteris noftris fub data prz-
diêla XV calendas febr. diftin&e continetur,
obfervati». Datum Romz apud S. Petrum an.
incarnat. Dominiez MCCCCXXXIII. calendi»
febr. Pontificatus noftri anno II.

Htrc capta abiete fait cariffnea patri tiamiae cartiiaeli & itt tangragatiatta per »ta·gifirtua Caraaham tia Plaagtte, »·»»»· tie·••«n»rnm aratartua tiaaàtti papa MCCCC-XXXTTl. tii, X. Martii.*

RESPONSIO

Oratarihas papa par praaaatarat rvmifii & eatain ipjtrta» preatatane»* ·

CUm ficut fecundum Gregorium, laudabile ,w
diferetumque cft reverentiam &, honorem
exhibere prioribus: ita reâitudinis *k* D«i ti-
moiis eft, fi qua in eis indigent corrcâionc,
nulla diffimulationc poftpooere, ne totum,
quod abfit, corpus morbus invadat, fi Unguor
non fuerit curatus in capite.

Sacrofanâa generalis fynodus Bafileenfis ad
exftirpationem hzrefis. reformationem ecclefiz
in capite & in membris, pacemque in popu-
lo

GP fe Chnftfeoo procurandam, fe Spiritu fenfto -aquo regitur, auâoritats facracum geaerriium cnaciBnrMn Codhutienfis feSeaeofis, nec non fe felicis recordationis dominorum Martini papae V. & Eugenii IV. Romanorum pontificum MgittaM congregata, coofiderans diAum dominum Rugenium ex nonaellis per eum caufis pcaeeofia, licet, honore fine feoAiteris feivo, non bene, diflolutionem ipfius fame fynodi Bafiteeafis, in impedimentum & turbationem bonorum prodiâorâm, propter quo ipfe fecra fynodus eft congregata, ecclefiaeque *at* populi Chriftiani fcandahim graviffimaca de fetto, cum de juie non poftet, attentafte; ipfum doansua Eugcnium per fuos oratores cuta omni honore & reverentia, quatenu diHam diffolutioacm protenfam publice & expreffe revocaret, ac ipfi facra fynodo in cooperatione bonorum prodiAorum adhaereret, ficut incumbenti fibi apoftolatus officio fecete tenebatur, fupplicari, precari, exhortari, ac moneri fecit; fed ipfe etiam per fereniffimum regem Romanorum & plures alios rues, & principes Chriftianitatis fuper Ius fepplicatua, reqnsfitus & exhortatus, pnemiffis obtemperare recufevit, fe quicqaid adverfus ipfam fecram fyaodam, nt impediretur, & difiblveretur, apud reges & principes, fe pmlatoe fe alie» s, fecere potuit, fecit; ana fe reformationis ·cclefio in capite & fe membris feciende.f erat, k eft legitime congregate, poteftatem recepit *st* hebet imotcdiete a Chrifto, cui

ta decreto facri generalis concilii Conftanrien- & alias feit declaratum λ definitum. Et cum ipfe facra fynodus tantis malis & fcandalis occurrere cupierit, ac cum eo cum manfuetu* diae, ob reverentiam fedh apoftolic*, proce, dere intendens, accufata ejus feper pnemiffis contumacia, ad declarationem ipfius contumaci· procedere diftuliffet, & eum ad faciendum debitum feper pnemifis dfariui expeAe&t contra eunaqne poftsnodum in virtute altiffiαů, prout luftitia funderet, procedere difpofidflét; tandem ad requifitaonem nonnullocum remira, fit prinfcipum; & clėAnrum impequitur ipfa feera fynodus eidem domino Eugenio ter* mimun XL. dierum, ad revocandum publice

we tantoKRD bonorum, pure & fimpliciter, ac emitter fe eum efêHu, pertmtoeie affignavft· Cum autem dominus Eugenios diAo decreto Don fariafccerit, fed ad MH» impeditη dum exeaitioaem bonorum, propter que ipfa fecra fynodus fixit, & eft in Spiritu fanHo legttfeuB congregata, Bafiteam miferit oratorea fuos, qui in congregatione génerait ipfius them fynodi, fuam ex patte domini Eugenii, ad oftendendum bonam intentionem ejus, ut dicabant, fiindanthiDque per allegationes juris, quod diAatn ipfius renodi diflolutionem fece» re potuit, per arationem fecerunt, & cum hoc quatuor literas bullatas ex parte ipfius do nini Eugenii io diAa congregatione generali fe modium obtulerunt, petentes-Ai renuiren» tes, «MtMus revenesufiflimi patras in ipM con. gragauone exiftentes, cootentu tam in diAa peroratione, quam hi litteris per eos, ut promittitur, oblatis annuere vellent."*Quibus «t- tentis, noa promotoecs agendorum in hoc Cecro concilio Bafilccnfi, confiderantes diHum dominum Euganium litteras feas huic fecro eoocilio non direxifle fub nomine concilii, fe per hoe quod ipfi concilio non adhoreret, oftendere; quod allegata per oratores fune contra diAum concilium multos maxime pufillanimes decipere poflent, contra fe&t & etiam juris divini pariter & humani veritatem, fi veritas ipfe ex adverfo non maoifefteretur, pramiffis contra concilium per diHoe oratores domini Eugenii propofitis, *8t* allegatis duximus refpondeodum, ut fequitur. 1ı11ᴛ· mi

Et primo, ad illud quod papa non habet judicem in terris, ut dixit primus proponens, *St* vifus eft confirmare fecundus, cum dixit quod in cafu, do quo loquimur, medius junex deeft; refpondctur, quod, falsa reverentia dicentium, ita generaliter *St* indiftinHc diAum hujufmodi non poteft fuftineri, quia decreta facri Conftanticnfis concilii, quibus omnino ftancum eft, contrarum drtcriuiuant in eo quod primo declarant, quod S. fynodus in Spiritu-iando legitime congregata generale concilium faciens, & ecciefiam catholicam reprzlentans, poteftatem a Chrifto immediate habet, cui quilibet, cupiicumque ftatua vel dignitatis etiam papahs exiftat, obedtre tenetur, io his, quae pertinent ad fidem, & ad exftirpationem fchifmans, ac reformationem eccklial in capite & in membris. Ex quo aaanifefte fequitur, quod papa habet fe diAis cafibse fuperiorem fe terria, fcilicet fe» erum concilium generale, cui obedire tenetur. Hoc etiam magis demonftratur pea aliud decretum ejufdetn concilii, ubi decernitur, quod quicumque, cujufcumque conditionis, ftatus, dignitatis, etiamti papalia exiftat, qui mandatis, ftatutis, ieu ordinationibus aut pmçeptis ipfius faerae fynodi, aut cujufcumque altrvfei concilii generalis legitime congregati, fuper przmiffis, fcu ad ea pertinentibus, feAis vel faciendis, obedire contumaciter contemferit, nifi refipuerit, condignae poenitentia fubjictatur, fe debite puniatur, etiam «d alia juris fubfidia, fi opus fuerit, recurrendo. Ex qun manifefte, quod papa habet feltem in cafibus pnedtHis judicedi ia terris, qui poteft ipfum fubjicere condigno poenitentiae, & dcSite punire, ac etiam procedere contra eum fecundum alia juris fubfidia. Qua decreta eriamfi numquam fuiflent declarata per facrum concilium Conflantieofe, nihilominus tamen poterant fundari per auHoritates evangelical, a« per diHa, *St.* determinationes SS. patrum, & SS. doftorum, ut in rcfponfionc per hoc 1». crutn concilium primis oratoribus <fiâi domini Eugenii faHa plene videri poteft. Ad qux bene faciunt illa quz habentur in cap. *Sftet* XV. d. & cap. XVI. d. A ii. cap. yva^rvaspvr, & in cap. *Qnvùfau*. *XXIV.* q. 1 At in cap. *Simt ftittem,* cum duobus «app. fequentibus. Et pro hac fententia fecit, quod notatur in §. fibrir *eti^m* XVIL d. *in* |lla quo habentur *St* noUntur i◇ up. *Si pefe* XL. d. cum ibi notatu m glofla, quo fuit praAicata per concilium Conftantienfe. Item faciunt no» lata per archidiaconum As Johanncm Aadream & oimet doHores modernos in cap. *h fidti*

ANMo cwttsTi ut

de hrre. J. VI. Ex quibus nanifeft· probant, quod papa habet in *certi»* cafibitf judicem »n terri». Et iftud difium , prout fuir allegatum per ipfum primo proponentem, videtur fuifle Alvaei Hil'pani in prima parte de Statu eeelefix, quod in ifta parte communiter reprobatur a dorioribus per iura lüperius allegata.

Item, ad illud quod propofuit tevundus proponens tn oratione fua, quod dominus nofter papa nullam prorius ex concilii Bononienfis inftitutione alu.ujus fynodi vel futnnui pontificis conftiturionem violavit, latis fufficienter refponfum eft per hu/ufmodi fanriam fynocum in refpoofione data primis ambafliatoribus ipfius domini noftri. Sed ad rationem noviter fariam per prodiriutn proponentem, qui dicit, quod quemadmodum eadem fynodus potuiflet communi coalenfu conftitutionem illius c, f exprefle revocafle, ficut exprefle inftituit, cim nihil fit tam naturale, quam ut unumquodque vinculum folvatur, quo ligatum eft : ita potuit tacito confenfu, ialtira quoad illam vicem, couftituttonem illam fsrio rc-ocafle , cum faria poteqtiora fint verbis , & tacitum ab expreflb regulariter non differt fecundum legitimas fattriionc*. Rripoodetur quod, falva reverentia allegantis, hoc nullo modo poteft fiiftincri de jure, quia arius upiverfitatis tecuodum communem fententiam omnium doriorum, tam canoniftarum, quam legiftarum, pro quo videtur cafus in c. *lu gt»n/'* de cleri- de ita notatur per Innocentium 8c omnes dotftores. Ideo fequitur quod prodirium c. *Frequent*. ficut, collegiditer fuit inftitutum, ita neoeflarium fuit quod collegialiter revocaretur per facrum cooqjlium, & fic per omnes prolato* mundi fingularitor & divifim, tacite nec exprefle potuit revocari. Et hoc exprefle dicit Innocentia* & omnes doriores poft eum in cap. Bvw it. de poftu. prati*, ubi dicit quod actus, gefti ab univerfitate, non poflunt per fingulos ut fingulos revocari. Ex quo fcquitur , quod ad noc quod c. *Frequent* in concilio Conftantienfi editum, pofuiffet revocari tacite vel expiefle, oeceflarium fuit quod fuiffent prolati congregati Bafiie» per modum uniicrfitatis, A faciunt notata per Johanncm Andream in cap. I. de his quae fi. a ma. par ea. Nec obftant notata per doriores in diflo capitulo C<« *uoiit* »//«·, quoniam potius faciunt contra allegantem, quam pro ipfo, quod probatur manifefte ex eo, quia Innocentius & omnes doélorcs ibidem dicunt, quod in termino ftatuto a jure, feu in fine termini juris, li minor pars praciens eligit, tunc valebit electio, majotis partis abfeotia non obftante art. 65. d. c. belli. Immo in ifto cafu unus fidus profcns eligere porent, aliis non experiaris, quta terminus a jure prolixus interpellat, de locato potuit. Protere* notata per doriores in dirio c. *cum utbcj ulim* Ioquuntur in cafu, io q*o terminus eft aflignatus ad inchoandum JK finiendum negotium eletlionis, Sc in cafu noftro terminus poft eft ◀ffignatus ad finiendum concilium generale.

Proterea notat Johannes in eap. *Quautvis* de of ord. lib. ó. *In.* in cap. *putfrattutu* de teftibus eodem)>. 81 cap. *cum <· ecekfiic de* proben. codem Li. quod licet in cafu eleriionis prolati, & in cafibiu in diriis juribus ex-

*A profis, pnrfentes no** poflurf procedere de jure, nifi vocatis abTentibui, in aliis umen cafibus proienies procedere poflunt Cue abfentibus; ftd catus celebralienis concilii genent lis non eft de prztniflis in didis juribo» exprclfis. Igitur in toto proAnte* procedere potuerunt abfque abfentibus ia termino tiriffl- goato noo venientibi .. Ned obftant notata, io dirio c. *cum uafar ai-.m*, quia procedunt in cafii eleriionis, qui exprimitur in c. of, ord. 1. p. m quo & jn aliis tribus expiefifis io didu c. eft fpecialc, quod pnrfentes abfentibus oon vocatu poliunt procedere. I* aliis autem cafibus, de quibus eft cafus celebrationis concilii generalis efl contrarium re B gularc, ut patet per Jfliannem Andream, ub. fupra.

anxa CHS (STf

Item, non obftat quod proditius proponent dicit in oratione fua , quod dato quod fini* ieptenii a die diflotationi*- fynodi Senenfis, fuiflet principium celebrationis novi concilii tamen ex hoc non concluditur, quod poft deptennium poiiint probri quocumque converure prp concilii cdcl ratiooc. Nam ex hoc fequeretur ablurdum, quod quandocumque, etiam poft triennium, poft terminum compararent aliqui prolati etiam pamiflimi, quod poflenr, aliorum contumacia accuftta, procedere sd concilii celebrationem, & toti orbi legem da* re, quo nihil abfurdius fecundum ipfiun, quia ex quo in termino minime comparuerunt, non fl- poteft aliquis eorum dici nrgligens. Ad quod rripondetur, quod ifte non eft cafus nofter, quia in termino ad celebrationem huius concilii afligoato, erant in Bafilea aliqui prolati, *8c* aliqui doriores, &. magiftri egregii, aim quibus iochoatum fuit, & inchoari potuit ‹ oaciliutnt inchoatum priufquam dominus Eugeufus diflblutionem protentam feciffet. Uiidee» quo concilium erat inchoatum, non fuit licitum ipfi domino Eugenio illud difledvere , nec ad alium locum mutare , obftante fibi diria conii itutione *Frcqucut.*

Praeterea prafluppolito etism fine praejudicio veritatis, & oon Conccflo, quod nullus prolatus veniflet in termino , & concilium non p fuiflet inchoatum, adhuc praedirius dominus Eugenius non potuit diffolvere iftud facrum concilium , prout d- fario nec lecit ; nec potuit mutare ad civitatem Bononienfem eo modo quo mutavit, cum hoc eflet manifefte contra prodirium c. *Fn^ucuc,* ac etiam contra concilium ScAcnfe , quod ftatuit concilium debere celebrari in Bafilea , ad reformationem ecclefia· in capite, dc in membris faciendam . E lie in cafu in quo dominus Eugeuius fubjicitur dirio concilio Senenfi. *ipft* , ut fubditu». ordinationem loci dirii concilii . per fuum fuptnorcm farian». mutare non potuit, ut dicant jura, quoniam iaferiar legem fuperioris tollere non poteft, v*l illi derogare, c. *nr Romani.* de cleri- in Cie.

Et cum dicitur per diflum oratorem, quod sAgnstiu loci perdidit fuam eflicaciain poft Ispfutn terminum , ex quo prolati , cum quibus ^offet inchoari & celebrari concilium, in teimino non venerunt. Refpcndetur hoc non efle Velum, eliatnfi nulli prolati venirfent in termino , quoniam in ordiuatione concilii celebrandi , funt d«o ' *primum quod* concilium cekbtccur tu loco afTigMto, fecundum quod

in

er* in termino etiatn. aflignato. Unde licet fccun-A te iftius colligi. Nam fi locus concilii fisbfe-*

dom non potit..impleri, lapfo termino aftientis debet eligi & deputari per papam, con-

gnaro , quando prolati non venerunt in illo ;

»«». primum tames poteft impleri lapio diAo termino, & fic dutat effeAus affignarionis diAi foci, poft lapfum diAi termini, articulo eorum qua habentur in c. rom *tiilrSi* de do.

Ad abfurditatem allegatam refpondetur, quod ifta abfiitditaa non fequitur ex conclufionc jam diAa, quia magna differentia eft quod aliqui prolati, licet pauci, veniunt in termino, vel infra breve tempus poft terminum nullus prolatus venit : quia in primo cafu nulla poteft iequi abfiirditas : in fecundo tamen cafu licet polit fequi abfurditas, tamen hoc nihil ad propofitum, cum ifte non fit nofter cafus ; immo, ut diAuaa eft, in termino aliqui prae* lari k magiftri & doAores fuerant; & poft terminum mira brave tempus plures venerunt, & fucceffive fuit hujufmodi facrum concilium per Dei gratiam in augmento notabili prela* torum, doAorum 3t magiftroram. Nec etiam obftat glofla in L *Ctiftu* ff*. de arbitris, quz videtur firmare, quod fi per me non ftetit, quominus in termino debito fatisfacerem , opus eft nova interpellatione ad hoc ut in mora conftituar. Qua licet gloffa hoc dicat, tamen de hoc funt opimones inter doAores legiftas, quia aliqai doAores tenent contra, quod io ifto cafu non fit opus nova interpellatione. Sed dato quod diAum gloffz effet verum ; nihil tamen ad propofitum noftram, quia legitur in cafu, ubi non ftetit per illum qui ha* bebat tatisfacere, quominus in termino fatisfaceret, & fie non fuit conftitutus in mora, nec ia Mgligentia. Sed nos loquimur ia cafu ubi notoris « mamfefte prolati abfentes pro maiori parte fuerant conftituti in notoria mora & mgligentia in noo veniendo ad hujufmodi factum concilium, cum dies ftatuta interpdlabet eos , & ultra hoc , multi eorum fuerint fpecialiter vocari per hujufmodi facrum conc. ante nrzdiAam protenfam diffolutionem.

Nunc reftat rcfpondere ad aliam novam rationem per prodiAum proponentem. in qua dicit, quod loci mutatio faAa per dominum Eugemum, expreffe non comprehenditur in dla cooftitutiooe Frafoens. Providet enim in dnobos dumtaxat cafibus, primus cum inftat caufa ratfooabilis mutandi locum concilii congregandi , A ia ifto cafu proftatur papa facultas ipfum locum mutandi cum confenfu & fubfertpcfoac doaaianram cardinalium aut duarum partum. Secundus eft in cleAsooe loci fubfequcnris concilii, qua debet fieri per iummum pontificem, approbante & confientiente concilio , ante finem cujufcumque concilii Cafus autem nofter eft tertias ibi noo . impreheafus, fcilicet cum juftiCma caufa inftat mutatio loci jam principiari feu congregati. Cum ergo ia ifto cafu noo adimatur poteftas papa & cardinalibus locum mutandi, piftiflùna caufa luggerente, videretur tacite data poteftas, quia cafus mniffns relinquitur difpofitioni juris communis . Sed refpondetnr, quod ad hoc non poteft dari aacliOc rafyoufio, quam ipfemcr proponens dat ia fua orarioM, fcilicet quod illa coaftitutio Fraposu/ licet exprefte non provided, per quem debent locim concilii aAualiter congregati motari, fatis tamen poteft cx meo-

Csnr*/. Gessere/. Tost. XXX.

cilio approbante A confentiente, potius debet requiri confenfus concilii aAualiter congregati in mutatione ipfius conc. cum magis point inquietari ipfum concilium in mutatione loci data congregatione, quam in eleAione loci concilii fubfrquentis. Et ifta ratio eft multum fortiffima ac uroentiflima, cum arguatur ex mente ipfius conflitutionis *Frtqutat*, & a fortiori juxta illa, qua habentur in cap. *Si* de cleA. 16. & in cie. i. de elcA. « in multis aliis infinitis juribus· nec ad iftarn rationem poteft dari vera ac iufficiens refponfio : quia licet prodiAus proponens dupliciter ad diAam rationem nitatur reipondere, falva tumen pace fua, neutra de fuis refpoafionibus poteft fuftineri . Et prima refponho, in qua pruno nititur refpondere, quod prediAa eoofideratio procederet, ubi congregatio przlatorum fui flet fufficienter faAa, refpondetur quod in ipfis pauciflimis prolatis venientibus in termino ad iftum locum de Bafilea, refidet totum jus concilii, cum in tali cafu totum jus univerfitatis feu concilii refideat etiam in uno , juxta illa quz leguntur in cap. *Gratae»*. da poft przla. nec de effentia concilii generalis eft multitudo maxima profatorum, ex quo negiigunt vel nolunt venire in termino affignato. Facit c. *Gaillifaai ptirinut* aj. q. 4. tt. Et ad hoc propofitum B. Ifidorus l. conciliorum dicit, quod inconcilio generali habet Jocum illa auAorifas Chrifti, quod *abi* da· *vel tree faeriai cettgre^tti* «■ a«wi«r *Mtt*, o *'S· ibi [»<" i» etesie tpftruat ; A* fic ex quo totum jus feu poteftas tota fuit in przlatts tunc congregatis Bafilez, eft clarum quod fine eorum confenfu non poterat fieri mutatio loci . Et fi tone dicatur, quod licet hoc poftit dici de jure, tamen non videbatur totaliter honeftum, quod hoc fieret cum confenfu tam paucorum prolatorum .

Ad quod refpondetur dupliciter. Primo, quod io ifto cafu non erat confideranda passeitas prolatorum, fed potius erat confideranda poteftas quz in eis refidebat. Et cum dominus Eugenius prodiAam congregationem prolatoram hic Bafilez fieodam poffe fuo impedivit multis modis & viis, fecundum quod toti mundo notum eft, ex culpa fua non debet reportare commodum. Nec eft verum dici, prout allegat prodiAus proponens, quod domini cardinales, quorum confenfu & lubfcriptione prodiAus dominus Eugenius diAam mutationem fecit, computatis epifeopis, presbyteris, & diaconibus, effent numero plures A majoris auAoritatis, quam illi etiam pauciffimi prolati, qui erant congregati in hac urbe Bafileenfi tempore mutationis loci ; quia certum eft quod prediAi domini cardinales non faciebant concilium generale reprofcntasM totam ecclefiam univerfalem, ficut faciebant illi prolati etiam pauci, qui tunc temporis erant hic Bafilea congregati , ut fupra fuit probaram. Nec eft verum dici , quod hujufmodi dubii declaratio in ifto cafu fpcAarct ad folum papam cum cardinalibus, quia etiam fpcAabat ad concilium generale jam congregatum, ut colligitur ex mente pnedsAa conftitutionis Fref···/, ut fupra fuit diAum. Nec obftaot illa qua habentur in c. *per vraertbiltM.* qui fi. funt legi, quia licet verum fit,

K k x quod

ANNO CH«(STI

β/3 quod dubia quancumque «rduifltma Jc obfcura. Alw fidei, & generalem ecclefi» ftatum. Et in talibus loquitur rextua in pradiâo c. *Situt*, cutn dicit ibi B. Gregorius loquendo de conciliis generalibus: H»c tota devotione amplexor, & integerrima approbatione, ftudiole, fcilicet io his qu» ad ndem pertinent & ad generalem ecclefi* ftatum, fecundum omnes doAores ibidem; & in ifto cafu fecundum mentem decretorum SS. patrum, *St* communem fententi» doctorum, potius ftandum eft fententi» feu determinationi concilii generalis, quam fententic pap», fecundum quod notatur per do. **flow** ultimo feribentes in *h ifiu* 4, d. Et manifefte probatur ex juribus fupra allegaris. Et hoc idem tenent doAores ultimo frribentea in c. *16.* d. fcquendo opinionem Λ intellcXuon Hugutii. quam ibi pofuit. Secunda ratio eft, quia contra rationem etiam naturalem videtur, quod papa declararet caufam effem legitimam illius mutationis quam ipfe fecit: quia tunc videretur efle judex in faélo fuo proprio, przfenim quia fi hoc effet veram, femper papa poffet facere contra conftitutiones concernentes univerialem ftatum ecclefi», quia femper diceret fe facere ex legitima caufa & aliis nota, A femper hoc allegaret ad iiiftificandum faXum fuum, etiam fi non effet verum; quod nullo modo eft bitendum: quia hoc effet contra decreta SS. pairum & facrorum conciliorum, que fup.nus fuerunt allegata, & tenderet ad deflruXionem univenalis ecdcfi» flatus. Nec çbllat illud quod allegatur, quia aufforitas pafnr intelligitur excepta. ut in *c. Sigutfitfifti* de cicff. quia hoc verurr eft, prêter quam in caiibut concernentibus finem vel generalem ftatum ecclefiat, quia in iftis auftoritas papat non intelligitua excepta, cum contra talia papa non poteft venire, ut fupra fuit probatura. Item, iftud diûum, quod auéloritas pap» intelligitur excepta, etiam debet intelligi, prater quam in talibus declaratis per decreta concilii Conftantiedjs, fecundum illa qu» fuerunt fzpius deduâa. Nec obftat etiam quod dicit pnrdi&us refpondens, quod fi illa conftitutio *Frequt»** concerneret univerialem ftatum ecclefi», quoad celebrationem conciliorum, non tamen quoad loci deftinationem, vel mutationem; cum in quolibet loco congruo poflit ecclefia reformari. Ad quod refpondctur, quod deftinatio loci, feu ejus mutatio, eft accefibria fuo principali, *St* debet fequi naturam principalis. Et quia celebratio coDcilii concernit univerialem ftatum ecclefi», ut fupradiftum eft, ideo videtur dicendum, quod deftinatio loci vel epit mutatio, tamquam aveeflona fno principali, refpeilu principalis cui adbcret, aliquo modo concernat nniverfalem ftatum cccleli», cutn in acceftoriia adherentibus & connexis id piris *fit* quod eft in principali, fecundum quod omnia jura dicunt. Et hoc propolitum cavetut m decreto concilii Confianrienlis, quod fi papa non obediat concilio generali in diflis cafibus & ia pertinentibus adcu>, per ipfum concilium puniatur; & ille, ad quem fpe&st judicare de principali, debet etiam judicare de acceflbriis *St* eidem adherentibur. Et ad id refpondctur ad unum diâum, in quo proponens fecit magnum fundamentum, quod papa omnia poteft, clave diferetionis non errante, ut dicit Innocentius in c. *Qytnt·* dc Jurejur. quia iftud diflum fatendum cum tetn-

---

ipfe jdoouaus pape cutnfuorutnj dominorum car-
Aîκθι «finalium conGlio Ac affeniu declarare habet,
quando dubia emergunt, concilio generali noa congregaro, cum ilia dubia non pertinent ad concilium generale: quoniam quoad hoc eft intelhgendum verutn, quando dubia emergunt m his in quibus papa noa iubjicifur concilio generali, & cum concilium generale non *eft* congregatum; alias autem eft fecus, ut ia cafu, dc quo agitur· quoniam ad fupcrioretn pertinet interpretatio legit iplius, &. nan ad inferiorem, Cie. N* Jtawaai de eleft. Item, nec fecunda relponfio poteft fuftineri, in qua dicitur, quod ex caufii rationabili poteft papa expreffe venite contra conftitutioncm concilii, etiam univerialem ecclefi» ftatum concernentem, ut fentit innocentius 8c omnes feribentes poft eum in c. p««ar· dc confuetudina, Et etiam quia licet verum eft, quod hoc dicat Innocentius & alii do&ores ibi; tamen glofta 3t dodores videntur notare contrarium in c. Qa» ad *ptrpttuam* 15. q. i. it in c. *Preptfat* dc concellione prxben ubi notatur, quod contra conftitutionein concilii univerialem ftatum ecclefi» concernentem, papa non poteft venire, nec etiam difpenfare; & cum difpeofatio non debeat fieri nifi ex caufa, fequitur quod ex mente gloflarum, & doâorum eft, quod etiam ex caufa papa non poteft venire contra. Ad hoc ben~~e facit prasdiftum c.~~, ~~nd~~ *pirpttabm* 1J. q. i. & *c.SuÜ»* 18. d. & quod notat ibi Hugutius, Et ifta videtur commuuior lententia doXorum, caaoniftarum, & quicquid in boc paffu ab antiquis olim opinatum fuerit, hodie tamen determinatum eft per ecdefiam, papam in diXis cafibus fubfici concilio generali, ut paret per decretuln fuper hoc faftum io concilioConftantienfi; ex quo fequitur, papam non polle advectus decreta diX) concilii aliquid immutare in caftidequo agitur, cum de reformatione ecclefi» in capite agatur. Sed dato, fine pr»)udido veritati», quod dichim domini Inoocentii in prstdiXo e.__ de confuetudine effet verum; verumtamen in cafu ifto non poteft dici, quod hujufmodi mutatio fuiffet faits per Eugenium ex legitima caufa & aliis nota, quia per decreta hujufmodi *facri* concilii, taita in fecunda feflione declaratur ac determinatur, quod talis mutatio loci nullo modo potuit fieri per dominum Eugenium, nec etiam prorogatio termini. Ex quibus decretis fequitur, quod mutatio loci talis non fuit faXa ex legitima caufa, nec etiam nota fuit aliqua caufa huic facro concilio, quia fi aliis illa caufa debet efft nota fecundum Innocentium, a fortiori dubuerat efle nota concilio generali. Item, determinatio hujus dubii, quod dominus Eugenius fecerat hujufmodi mutationem loci ex legitima caufa, non eft dicendum qaod fpcüaret ad ipfum dominum Eugenium, fed potius ad hapii modi facrum concilium. Et ratio eft duplex, quia in concernentibus univerialemftatum eccleli», concilium generale majus dicitur, quam papa, ut colligitur manifefte cx prediflo *c. Srtut* 15. d. tam in principio textus quem in fine, ubi boc etiam notavit Hugutius & Archidiaconus, & per conlequens ad concilium fpeXabar determinatio hujufmodi dubii. Et hoc rft quod vult dicere glo. quod papa non poteft revocare ftatuta concilii generalis circa articu-

ANNO cHMtrri «♦J1·

smeato; quod ponitur communiter per doflores, fcilicet, quod poteftatis plenitudo eft in papa ; ita tamen quod non erret : fi tamen erret , hoc habet corruere concilium, apud quod eft plenitudo poteftatis tamquam in *fuo*damento; nec in hoc poteft papa per fuas conditutiones vel alio modo facere refiftentiam, quia hoc effet fiibvertere ftatum eccleft* ; quod papa non poteft facere, ut in juntxu fuperiui allegatis. Et cum in cafu de quo agitur, aga tur de reformatione ecclefia?, *8t* fic fumus m cafu in quo papa fubjicitur concilio generali, patet quod illud, quod papa omnia poteft, &c. fallaaaam recepit m cafu, de quo nunc agitur, quia eft de pertinentibus ad cafus expreffes in diflo decreto concilii Conftantienfis.

Item, dicit diflus orator, quod dominus Fugenius in esufa tam srdua, caufante infirmitate fua, non cogebatur conftiruere legatum vel alium. Ad quod refpondetur dupliciter. Et primo, quod fuppofito A. non conceflb, quod non cogeretur conftituere procuratorem vel legatum, quia legatum voluntarie conftituit, videlicet revcrenrnffimum dominum cardinalem S. Angeli , illum revocare non potuit, attento quod in hoc concilio agebatur bc agitur dc reformatione ecclefi* In capite & in membris. Et fic fumus in cafu in quo ipfe dominus Eugenius fubjicitur judicio concilii, quod in ipfum invitum poteft reddi ff. de ver. obliga. l. *I»ttr* t .... y i. Pnrterea coaftat fecundum rclatiooem medicorum, quod impedimentum infirmkstis domini Eugenii eft perpetuum, vel faltem duraturum ad magnum tempus, in quo cafu etiam in arduis cogitur conftituere procuratorem c. *Si* j. q. j. faciunt notata ia c. de procuratoribus .

Nunc rcftat refpondcre ad quatuor inftruflk» nes feu petitus pro parte ipiorum oratorum propofitos, ac etiam ad contenta in prxdiflis quatuor bullis per ipfos pnefentatü, deprimo per ordinem rcfpondentur ad pnediflas quatuor inftniflioM· feu petitus .

Et primo ad primum petitum, qui fuit dc mutando locum concilii ad civitatem Bononienfem. Refpondetur quod ifte petitus jam fuit oblatus per alios oratores domini Eugenii prima vice veniente», 8c ifte petitus non fuit admiffus, itnmo fuit totiliter repullus per hujufmodi facrum concilium przdtflis primis oratoribus: quas rationes facrum concilium hic vult haberi pro repetitis. Et nunc etiam de prxlenti hujtxfmodi facram awcilium refpondet, quod talis petitus nullo modo eft admittendus propter multas rationes feu caufas. Prima, quia hoc eft contra pradiflum decretum *Freq»tm* concilii Conftantienfis, ac contra etiam decreta hujufmodi facri concilii, contre qu» huruitnodi decreta fanfla fynocui nullo modo intendit venire, nec in toto, nec in parte, led ipfa inviolabiliter obfervwe. Item, quia notorium eft, quod prcdifla civitas Bonomenfia dc pr*fenti non poteft dici tutus focus pro concilio relebraado: immo notorie eft locus non tuo», propter multas caufas. Primo, quia populus Bonooiesfis eft valde fulpefluv ac rixofiis, ac nufquam & numquam in eodem ftatu permanet ' ac etiam inter majores splits* civitatis Bonomeafis fuat partialitates & inimicitia maxime capitales; « una pars de ipfi» partialitatibus eft extra Bononiam. & nititur totis viritus capere pr*diflam civitatem , vel filum' expellere alum partem libi contrariam de civitate Bonementi.

Item in circuitu diflx civitatis & ejus :r. miti tus funt maxim* guerr*, propter quas praedifla civitas redditur latis fufpefla : itnmo fatis dubitatur de mutatione ejus ftatus. Item, qttia propter pnediflas guerras nullo modo paret rutus acceffus ad przdiflam civitatem. Et ultra hoc jbi eft maxima penuria onanium ne cellariorum, & maxime eft penuria in blade & vino ; *tu.* per confequens fequitur quod talis mutatio ad przdiflam civitatem tmllo modo eft concedenda, etiamfi non effet contra decreta concilii Conftantienfis.

B Ad fecundam inftruflionem, qu* fuit, q«od fi votis juftifiitnis fu* ianflitatis in hac parte acquiefeere non velimus, contenta eft fua fanflitas, ut alium locum 10 regione Itali* congruum & non fuipeflum una vobifeum eligamus. & in eo, fervatis przdiflis in prima inflruflione, videlicet fuper revocatione attentatorum , Sc reduflione Bohemorum. ex nunc fundetur concilium generale , fed iftud ibidem continuare intelligatur, Refpondetur, quod hanc fecundam inftruflionem h*c fanfla fynodus non admittit, nec etiam admittenda eft propter rationes ad primam inftruflionem datas, quia ad id hoc diet contra pnediflurn decretum FrefiiMtr concilii Conftantienfis, ac etiam contra decretum concilii Senenfis, & etiam contra C creta hujus facri concilii. Item, quia hodiernis temporibus, peccatis exigentibus, in toi Italia hint magns guerr* &difcordi*, ac ettatn eft penuria omnium neceffariorum. Item, hujufmodi fecunda inftruflio non rft admittenda in eo, quod petit in ea revocari attentata . Ex qua fequeretur hujufmodi fanflam fynodum cr rafle in his qua fecit, quod nullo modo dicendum eft, ut infra oftendetur; ac etiam ex eo quod vult, quod ex nunc fundetur concilium generate, quia ex hoc fequeretur, quod antea non fuiffet hate f-iofla fynodus Baiilccnlis factum conciliem, quid erroneum eft dici, & eft manifefte centra decreta & determinata per hujufmodi finfl.m Ivnodum Baftleenfcm. π Et fi fie effet, prout prrfupponit ifta feeuadi inftruflio, quod ex nunc debet fundari concilium generale, tunc concilium, quod antea nor ‹rat hie Bailie*, non poterat dici, quod tn alio loco, ad quem muraretur, continuari intelligatur , prout dicitur in ifta fecunda inftruflionc

Ad tertiam inftruflionem, quz fuit, quod, ft non velimus in hoc delidecio luae (anétitani acquiefeere, parata eft fua fanflitas, ad omnr icandalum tolleodum, ut res ifta, an jufte pofhilet, committatur arbitrio χιι. pralatorum hk cxiftentium , neutri parti fufpeflorum, dec. Et ii declaraverint petitionem fuam fuprafaflsm elfe juftam, bat in Dei nomine concilium in Italia cum modis fanflis. Si autem deelaraverisit fuifle utilius Cbriftianitan , ut fiat inAlinannia, quod in Dei nomine eorum arbitrium obiervetur, cum modis & conditionibus in fequenti inftruflione relerandis . Reipondetur , quod talis inftruflio non efk admittenda, nec admittitur per hujufmoUi fadflam fynodum proptet multas caufas feu rationes, primo, quia huc ciTst derogare auflontati concilii Conftaaticnlis & hujufmodi lacri concilii, Ii tale com-

pro·

AMNO
cm» «-π

prominui», prout petitur, fieret quia de jure non poteft compromitti per prolatos feu per univerfitatem prolatorum fuper re certa A indubitata; ficut eft ifta, fuper qua petitur fieri compromiffuna, ficut hoc manifefte probatur tanj per decreta concilii Conftantrienhs, quam etiam per decreta hujufmodi facri concdii. Tertio, quia fi tale compromifium fieret, prout petitur, quafi dubium videretur fieri fuper poteftate immediate tradita a Chrifto conciliis generalibus, ia cafibus declaratis per decreta concilii Conftantienfia. Et hoc non videtur fieri poffe, de jure, cum fuper jure divino, feu contra jus divinum non poflet fieri compromiflum, ut jura dicunt. Quarto, quia vcrifimiliter creditur, quod cum- g promiffarii numquam vel faltem tarde concordabunt. Et fic interim negotia expedienda in concilio non expedirentur, & tranmret tempus in vanum, & nihil hpni fieret; ideo boc nullo modo videtor concedendum .

Ad quartam Sc ultimatp inftrudiooetn, qufuit, quod fi hujufmudi isoda fynodus ad prodida induci nonpoflit, quod fanditas fua contulit nobis facultatem eligendi una vobifeum locum in Almannia propinquum tel remotum huic urbi Bafileenfi , ubi generale com.ilum continuari intelligatur quoad reformationem ecclefius ibidem fiendam, his tamen adjedis, ut i« hac urbe Balileenii firmetur concilium k continuetur, quos*' Bobemorum redudiooem; Λ eriam, fi nobis exmentibus ia hac fanda fynodo videbitur, quoad pacem in populo Chriftiano reformandam ft procurandam. Sed certi, caufis animum fuv Xaof^itatis moventibus, ecclefia reformationem vult differre ad locum, p...ni atdum ell, .e.igencurh , fervatis tamen temper certis mochi & conditionibus , prout in bullii didi domini Eugemi profentaris per ipiv* oratoies huic facro fynodo continetur; pracipue, quod hinc inde fiat attentatorum revocatio, prout io prima inftrudiooa prolibatutn eft . Refpondetur , quod talis inftrodio non videtur ra*ionabiltter admittenda. Ideo hate fanda fynodus eam non admittit propter multa» rationes: primo, ex eo qued petit, quod revocentur a'tentata per huufmodi (aerum con- D cilium a tempere prima leflionia, quod nullo modo poteft concedi , nec fieri debet , propter anultas caufa» feu rationes; primo, quia propter hoc derogaretur Spiritui fando, in quo hujufmodi iacrurn concilium eft legitime congregatum. Item, quia per hoc derogaretur audoritati ac potcftati immediate tradita a Chrifto huk facro concilio generali. Item tertio, quia propter hoc derogaretur non folum audoritati huiuimodi facri concilii, red etiam aubforitari omnium generalium conciliorum t»m proteritorum , quam futurorum , qvod nullo modo poteft fieri . Quarto, quia hoc effet contra determinationes & decreta fandorum patrum »c fandorum nodorum, quas decreta & audorita- E te« pro majori parte allegantur in reiponfione data per hujufmodi facrum concilium primis ambaffiatoribus domini noftri paper · in quibus cavetur, quod ftatuta feu decreta fandorum concilioiuro omnino fervanda fiant, & de bis noa ficer difpurare reprobando, vel dubitare an jufta fint, vel non, fecundum illa quae habentur A notantur per dobfores in c. £>»ij . ç. d ad quod benefacit c. Atfj/»rr> 14. q 1.

Secundo , A Quinto, quia per hoc videretur hujufniiui factum concilium fateri fe erratic in omnibus decretis faôis feu promulgaris per *hu/ufmodi* factum concilium, λ per confequens cum ali* qu» decreta de prodiftis tangant fidem, ac illa, qus neceiiariâ funt ad fdutem animarum, videretur hujufifiodi fanda fynodus fateri fic ia refpicienribus fidem Λ falutem animarum ar* rafle ; quod nullo modo fatendum *efi, nec* cnedeoduru, quod Spiritus fandus, a quo hujufmodi facrum concilium dirigitur, hac permitteret .

ANNO
CH«ISTI

Item, cum verbum revocare attentata, fonet male, quia attentata dicuntur, quafi de faâo & non de jure profumta ac fada; fequeretur quod per talem revocationem hujufmodi fanda fynodus fateretur fe non habuifle poteftatcm de jure, ad faciendum feu promulgandum prodiri» decreta, & per confequens hujufmodi concilium nullam h»buiffet poteftatem , &. per confcquena non fuiffet nec effet concilium generale , quod erroneum eft dici, ac abominabile cogitari, fecundum quod multipli*.iter fuit probarum in refponfionc proalïeçara, data primi» ambaffiatoribus domini noftri. Ideo talia nullo modo debuiflent peti ab hujufmodi facro concilio, fecundum quod patet per rationes fupra allegatas .

Item, hujufmodi fanda fvnodua hanc quartam inftrudionem decernit non admittendam, quia continet multos modos ac conditione inducentes fonda!», ac impedientes veram & completam reformationem ecclefi· Dei ia Capite & in membris, & propter alias multas rationes , qu· infra ponuntur in refponfionc ad contenta in prardidis quatuor bullis, per ipios oratores profentaris .

L 7 T T E E Æ

Decani & quorumdam canonicorum Trevirenfium ad concilium.

CeedJit taxilitu Miivtrftit t**Bi*-atf Ufriti tit bttt ,* farm <· er-<rirpi/rapai· *tltgtreat* .

REverendiflimu ac reverendis in Chrift· ft· p J71. patribus A dominis , venerabilibulque , egregiis & prarftantiflimis vins in facrofanda generali Bafileenfi fynodo univerfalem ecdefiam reprolentantibus, in Spiritu fando legitime congregatis, dominia ooftris metuendi®mis.

In noanioe Domini noftri Jefu Chrifti, parris orphanorum & judicis viduarum eethodoxa fidei & Chriftiane religionis, reverendiffimis, immo SS. patribus , prsfulibus , patriarchis , optimis doloribus , legaris ac judicibus m facrofanda fynodo Bafileenfi per Spiritum itndum legitime ctongregatia , & univerfalem ecdefiam reprofentantibus, humiles filii Tilmannus de Indagine decanus, JEgidius Urabc archidiaconus major, Henricus de Dima, Coorardusde Brnusberg cuftos, Nlcollus de Bruck, Philippus de Siircn, Johannes GriAkedar celerantis, canonici ccdcfi· Trevircnfis , non immerito lugentes, cum humilitate provoluti filialem obedientiam , debitam reverentiam, errores confutare , inimicos Chrifti debellare, pacem procurare, ecdefiam confervere , judicium facere, misericordiam diligere, *8t ctuu*

Deo

■ÙilfMItosWiRi·· -A*···

Doo femper ambulare. Et bcœdiélus Deua AA pater· Domini noftri Jefu Chrifti, pater mi* oeicondiarum, & Dru» tonus cooiolattoni», quoniam jam çonfoiatur nos in omni tribul*· tim»e noftu, dum allit ido fapienti» A fciea- ■fiX-Dei, cuyus ions it› excelfis fcatunena, eu ju» jucundus impetus fuper ceeleftem Jarnhwat civitatem, cupis ficut invethgabiles vie, ita & incotnprehcafibiha judicis, vobis poteftatem contulit judicium facere, cum inquit. *Sede- Uti/ O' vej f»f*r fedtt demdecim, fidti antri dnejtctm irtàttf [freti.* Et faue nihil eo io- cunditis arridet oculis, inhil eo mufcebrms noftris auribus citharizas, quam quod pneclara dilctcidatio vcflr» prudcntillima· providen- tia, tn cunfllique fieculis judicet, dilcutiat & terminet . Quapropter io diri» ecclehz Trc- vireniis forma Itu figura more larianturr fi- horum, cum fiducia filiafi ad ubera matri·, confugientium , fanuliari quodam eloquio , ipbus lacrolanri» fynodi dominationem velut deih- cam fingulariter implorando, dicimus cum prp- pheta : *J ttdtca* asc D»·/, *O dtfcenee caefem* mraw *degente* ■*· *fanRa.* Et fcquitur : Lon- ge a› *bemtne* rw/ys»· *& deloje rupe* «r , yas- ■icat f« *et fertitude mea, O refugium meitm*, O *Ixterater nutu.* Et rurium; *~4pprebt*de arma Ofcetxm, & exxrge* ia aajri/iuw *mibi.* Jam pmque Trevirenfii civitas, quat tempore Abrah» Legitur fundata, & ante Romam an- nis mille trteentis eonftniria , A poft Roma- nam ecdefutn quafi pnma Chnfto aferipta, fodet Lola A quafi viduata, ploratu farit eft fub tributo, nec eft qui confolctur ca^^quo- aiam amici ejus fpreverunt illam, A ΛΓ funt ei inimici, prout rei feqjentis eventus luce elatius explanabit

Eft namque verum . quod per mortem bo- ra mtmorn domini Ottonis quondam archie- pifeopi Dovifhtae dcfentfti, fede vacante , ia- Itis fiendi» , & obfervatis ablervandis jure & laudabili more cvnfuetis a tanto temr iri , quod noti eft memoria hominum de contra- rio , domini canonici numero quatuorcecim , capiUitum facientes , ad eicdlionem futuri pa- ftons provefTerunt, quorum undecim in nu- mero feniores, majorem partem & laniorem capituli LcK ites, m venerabilem virum do- minum Jacobum de Siirch, diHe ecclefia ca- nonicum & kholafticum, voces luas direxe- runt , ipfutnquc in fuum A dicix ecdcla I re- virenfis archiepifconum elegerunt, praefcsctunt & erexerunt cum folernnitatibus A ritibus in talibua fieri confoetis . Cumque vero didus eleéius cum duobus canonicis concapitutaribus ingreffus fuiflet Urbem, a SS. domino noftro papa Martino cum ea, qua decebat, reveren- tia confirmationem pettturus, ipfe dominus pa- pa , cum Jcbita tamen reverentia loquendo, in favorem doraini Rabam epifeopi ipirenfis , ipfum Rabaoum inftituit archiepiicopum, nul- lo tamen examine iaâo ; aut qiK»*uasquc im- pedimento potente feu valente dibtam eJeéftio- nem iiture interjette*, in quo quampiuriinum lonfpexit capitulum le Kiflé A efle laftum, attento, quod SS. uomini lumnu pontifices , difli etiam SS. dommi Martini pnrdeccJTores, femper afleftuofifl mi, A pei effcéhun pro- batiftimi, hujuimodi eleâiotubus confirmatio- nes, omni certante varietate , velut ratiooabi e quid Impenderunt, A calotm ratas habuerunt ! Seal, proh dolor quoniam hoc gravamen germai'am peftean induxit, pro eo qood fe- de, m premittitur, vacante, nobiles , comi- ces , 'barones, oppidani . caftelJam , aufu pro- phano ac fa-rilcga imrufme adferipicrunt 6- bj oppida, ra cra, nullas , λ quan ecciefta I revitenfis torum patrimonium. Quapropter accidit, quod riiia repnlfa de dicio domino Jacobo fuper ejus rle elinite faéba, nunc per dittos nobiles, comites , & ceteros -fidum pa« tnmoflium occupante' . ipfi nos canonici , im- portum precationibus ae mir is infcrictl is none propofitione alienatioii* tuieliciat ecclefiafti- c» facultatis nobis exporta, vicinitati tuimos ad ulteuorem procedere e.'rtironem , A dom. Uiricum de Mandericheit ccciciiir C.olonierrfia decsrruua, quantum pro tunc in nobis tint, i* archie if-opum elegimus . pro eo tum primo quid leicbatur impoilibile, etiam quavis inter»· veniente aurioritatc . diHanbona *d girmium & utilitatem ecciefir Frevirenlis revocare nt- fi iple dominus Ulncus in fzpe <iiet«r ccclcii· l revirenlii .irciuepifcopum eliqeretur .

t' quia difticiles auitus impetus omnis na- bet, currenti lurori videntes ede cedendum, electus fuit tum fecundo, quia *ipfe* domimu Uincus *ante* metam fui electionem , huc ftipu- lata pe mouum lolemnis juramenti, quod A poft per luas patentes litterae, quod authenti- co irllruroento firmxvie dictam tuam eleriio- nem , *ù* & in quantum cafiis reqiiineret, ,ur<- vit Apromilit prrdiéta bona eccjcliat, Ik , ut praemittitur, tublata revocate, A rcllituere per- ionas , & res ecdefa & fignantee civitatem I rcvirenlem A totum archiepifcoparum falubri- tcr regere, defendere, nec aliquid m prxiudi- cium eorum attentare; quin immo quoc erb eligeretur, promifit in manibus eoftri decani, nomine totius capduli (bona fide, & notam publici , (lipulando loco juramenti, diéiam fuam eieChonem , fi A in quantum requireret contra- diitic cuiufiun.que, perviam juris coram qoo- cumque judiie competente evocatus defendere, & rus confuetudinsrium iu hujutmodi eleéiio- ne confiietum fieri in difla ecclefia, quantum id hiris ordo expofeit, defendere. Ex quo fa- tis innmtu. . quod in difto capituln & eligen- tibus nviuquam fuit pertinacia in aliquo con- tra tuftita arquitatem , dum a dicto eleéio exegerunt, fecundum juris veritatem , fuam dcliere ruofequi ele£hooen- .

Quid autem referendum eft de diftis pro- miiiionibus A juramentis nefeimus , nifi fa- mentum, beu, A v». quoniam & licet oc- cafinne lua fuerimus A fuerit civitas A totus rchtcpilcopatin ceffui A interdidb' per pro- ceflus papales lupe, his conioftos fuppntiri , quod etiam iciitentiam excommunicationis iu- currcnto, A hoc pro eo, quod, ut permitti- tur, juracit, dejerando viclavtt . Natn ferita- te beftuii immemor legis divine A Rur falu- tis , per eum a feris complicibus quafi quoti- die invaditur Trevirenfts civi.as contra fuum expreftum juramentum, mittuntur incendia, captivantur pauperes coloni A habitantes in terrs, jam per eum funt quafi omnes vi» dc- ftruci», virgines lunt fqualid» , A facerdotium lugubre . Si autem filiis fceleratis A propha- ms hominibus difftuni archicpiicofutum , ctv<- tates, oppida A terra non appropriartt, ad- huc mitior effet ruina A tolerabilior malitia-

Sed

AMMO CMBim

Sed proh dolorquoniam jam non habet tot A fera infidias, tot avis laqucoa, quot ecciefiaftici & chnfticul» pauperes habent furibundos raptores & venatores, heu heu! jam ab al> lophilu Sc philifteis arca domini capitur, tota Trevirtnfi» ecciefia a laicis conculcatur, presbyteri tam religiofi quam fncuiares captivi detinentur, fic carcenbus mancipati funt, bona monachorum & clericorum rapinis & incendiis lamentabiliter devaftantur. Jam Maleus fatvit in Chriftum, Sc Balthafar in vafa Domini ùcrilegas manus extendit.

Amplius autem fuam ele&tooem fecundum juris veritatem, prout promifiiane & ftipalatione firmaverat, nedum proiequutus eft: immo fimpliciter & de taûo vacationibus reftig tit & rcliftere non delinit. Unde ab ipfo tamquam a négligente paftore, enim fi paftor (fici mercatur, quod non creditur, pro eo quod nulla confirmatione obtenta, infra juris terminum fe immifeuit, fit hodie pertinaciter ie immiicet de adminiftratione, licet Inpius per noa requilirus fit monitus fit, nec defiftit: Item, a dilapidatote bonorum Chrifti & pauperum, fit dejeratote fit promifforum violatore diiedfimus fit difeedimus, receflimus, fit recedimus: volentes per Dei gratiam fic minifterium veftrs juftiti· beneficium abfolutionis a profatis cenfuris humiliter poftulare. Scimus enim quod quemadmodum nuter papillam negare nefeit fuo laéfanti, ita neque ianfla mater ecciefia gremiim nefeit claudc c f redeunti.

E;a ergo, reverendiffimi immo fanâi patres, ad unitatem fidelium fic facrofarifta» fynodi Bafileenfis gremium vtfcerofe fufcipientes, a diftis excommunicationis fic interdidi fententiis, fit .iliis pcenis in apoftolieis mandatis contentis, fimpliciter, vel ad cautelam dos ». noftros familiares, fit de gremio fepe dide ccclefir Trevirenfis nobis adhaerentes abfolvere, pei »ifccrs mifericordie Dei noftri, dignetnr veftra piiffima providentia, quoniam in promitfis promittitur inviolabiliter testera fie obiervare quicquid fanéla mater ecciefia dicaverit, fic difpofuerit fore tenendum, tradandtim Sc deliberandum; fic quantum ad D hoc fubmitumus nos determinationi facrofanéti concilii, matrem noftram ianâam etclefiam repueantes: icicntrs ex fapienti* vaticinio, quod qui fugit matrem, infalixeff, verum pro eo quod gencroios animos truftuofus labor potius recreat quam fatigat, non timentes veftram fatigare folertum, oramus in Domino Jefu veftram magnam, immo maximam caritatem, quatenus per jurisdictionem ecclefiafticam, quam fi conremfent, prout tradunt Linitorum patrum documenta, per gladii cu aris invocationem ab irregulari & irjuriofa tyrannide ipfius domini Ulrici pcrfouas ecclefiafticas defendatis; viduas, orphanos, fit oppreflos mifericorditcr relevando protegatis, fic nos pariter fic ipfi per abundans minifterium veftrae juftitie, qui qualiter, & quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena neicimus, tunc cantare valeamus Domino fic benedicere nomini ejus, ac de die in diem srnunciare i ilufare e/us, ad laudem fic gloriam

nominis ini, & magnificentiam ipfius facro* foâ· fynodi, quam Chrftus Jefus Domine nofter, inimicitias omnium inimicorum homimud repellendo, vifitet, cuftodiat, protegat 9t de&ndat. Amen · Datum in oppido de Siirch Trevirenfis dicecefij, anno Dominica incarnationis MCCCCXYXII. fecundum ftylum (a) die XI. Martii, hb

Veftri humiles fic devoti oraro-xs Tilmannus de Indagine decanus cum aliis in principio litter* expreflu, Sic.

LITTERS MISSA s^c/to CONCILIO

Baliiecnli in favorem ducis Litwani* per nobiles terrarum RuÆr, fiet.

Cmfattur dt Sigifuttcnde dact & cttctiii fudi. i» jut Juttm ceutmilttint.

SAcrofanâs generali fynodo Bafileenfi in Spirifu-fanfilo legitime congregat* univerfalem ecclefiam reprrfentanti, nos principes, nobiles, boiari, militares, civitates & oppidani serrarum Ruffiat, poft obedientiam fic reverentiam humillimas, tenore prafentiutn fignificamus, quod temporibus proteritis eramus fubditi domini ducis Witardi principis catholici: una eum ducatu Lithuania, fic duce Witardo fublato de medio, de confilio fic af. fcnfu illuftriffimi principis Sc domini, domini Wadislai regis ftolonix, fice. Sc nobilium fic illuftrium ducatus Lithuania Sc term Saginagitamm, concorditer eligimus illuftrem ducam Boleslaum. alias Swidrigal in ducem magnum, verum heredem Sc dominum noftrum, Sc juramentis firmatis, pro tali ipfum reputavimus, Sc promifimus tenere 8t reputarc. Et licet dux Sigifmundus peribnaliter juraverit, Sc fecerit homagium pradido magno duci Swidrigal, nihilominus ad fubot nationem dolofam difti regie Polonia, per tradimentum idem dux Sigifmundus conatus eft verum dominum noftrum interficere Sc exheredare, nifi, Deo volente, per fugam evaMcf, Sc dominam & uxorem duciflam cum puellis fic tota curia fua oaptivavif, omnibus rebus fpoliavit. Sc quod deterius eft, in derogationem honors frminei fexus veftibus ducalibus denudavit; in capellanos fic clericos tam ducis magni, quam dominae duciffae, manus violentas injecit, more paganorum turpiter trucidavit, fic adhuc hodie hrc domina cum omnibus atrialibus Sc certis filiis Sc filiabus noftria irtrinfque fexus in diris carceribus inhooefte detineatur Sc trfcftantur, & Iu his perfonia, fic per hoc tradimeutum abominabile St abfurdum, tantas inhumanitates inauditas in partibus ifti» commiferunt, ut nec pagani, nec Sarraceni, aut alii quicumque infideles fimiles injurias ant inhumanitates committere confuevere. Verum, reverendiflimi patres, multi nobiles, St alii Deum timentes, St hujufmodi fcelera abhorrentes, de Lithwania, reliftis uxoribus, filiis Sc filiibua, ad exilia potius, quam fufferre fupraIcripra, fe tnnftuleruni, Intelleximus etiam qu». t-π prodigius dux Sigifmundus litte-

vst) Quippe Trevirenies d mcipe*e * 4
zn uttro ut? '»;£)t.on-.»ptum cft

n I neniit Mirtu t quo Verbuai care /<·

Cy ris Actiam oratoribus ve) hubcîm fuis coram A ordisavit maieftate, qua de *rt* angeli m nativitatis epu exordio pacctn commendantes, 1«- cnairr titia ineffabili paftonbus fuper gregem vigilan- mi- tibus decantarunt. *Glaria i- mcti/li* Dee, & *in larva paa imnihii ima valutuatit,* non tamen indifferenter omnibus, fed hominibus bona voluntatis. Cutn igitur reverendiffimi A reverendi in Cbrifto patres A domini prarflantiffitni, vos in agro dominico tamquam veri paflores pnrcftis, fuper gregem Chrifti fidelium vigilantes ; per+eâiffimum donum jocundiftimumque teliamentum a Domino noftro Jefu Chrifto vobis A cuilibet veftrum fit dereliflum , dicente *patna maam é· vM/, petant ralmgu» vebii,* illud non puto a quoouam rclinquendum, fed cum omni diligentia cuftodieodum, prout paternitates veftr* peramplius ferutat* lunt, A plus mc noverunt. Ad quod quiAm bonum five pacem Chrifti fidelibus difcordaoribus procurandam, enam fan&a fynodus pro prarfenti m Spiritu fanfto legitime eft congregata. Hortor igitur vos in Domino, & per vifccra mifericordis ejus, quintum me» fuppetit facultati requiro, ut pacem in terris ifiis tam clero quam populo ftabilitsm, firmam ftabilirc curetis. Nec faducamint verbii quorumdim finAsa congregationi veftr* tncorponrorum, qui ut perrepi fub fpecie boni toxicum A venenum in eccl. Dai A pnrfertim in eccl. Tram£). cui dominii mea , quoad junf.ecclefiafticam htbfunr, ponere nituntur. Inftant enim, ut relatu didici, apud facras deputations veftras, ut irritantur A *caifeutur ea* qua par *fanfliiffi*mum dominum noftrum papam Eugeniura modernum funt frâa, qui res deteftabiles A in ecciifia Dei exeetabiles, ut puta divifiones, fedmones in claro A populo eteiefiat A civitatis Trajeftenfis, cum multis aliis cenfuris ecclefiafticis abftulit, pacemque in tota «hoccii A regionibus circum vicina per fuum oratorem reverendum in Cbrifto patrem dominum Ju. (d) epifcopum Mstifconenfem ftabtlivit, A ecclefiafhcos propter cenfuris difperfos inter fe univit. Ita quod omnis lis A diffentio ab ecclefti eft rejefta , A in vera caritate A fraternali unione ecclefia Trajeflenfis prius divi- Dfa, jam vero imita in pace fuum laudat opificem Si igitur, quod abfir, aures veftris petitionibus eorum aut fuggeftiombus fimulato bono coloratis, quoquomodo accommodetis, A fuum haberent intentum m parte vel in toto, quod Deus avertst, lites, guerr», feditiones, przthtiones, incendia, A alia intuunerabilia ma>a fufeitarentur, nec fic finis A in ternio fanât (ii or· veftr* congregationis, pacem videlicet Chrifti fidehbos miniftrandi , quoquomodo attingeretur, immo omnino tolleretur, A evelleretur: quod quantum malum effet , perpendere poterunt circumfpeOiones veftr* veneranda. Ampliore quoque A rt ifta relatu oratorum reverendi I*. domini Rodoifi de Diepholt illuftns, a fanâitate domini no firi pape Eugenii in ecclefia Trajeâenfi con, firmati, eadem riverandiffima A reverend* paternitates veftra percipere poterunt ; de cujus laude inulta in medium proferrem , nifi t«-

Fummo pontifice ecclefi· Romane, A fraaif* cuatsvt û«oRomaoorom rege, Jt alita principibus non c f<M. ceffitt tlluftretn ducem A dominum Swidrigai infamare, ipfam a fide catholica A â fanoa Roauaa ecciefia receffiffe, quod minime verum eft, immo prafentibus fatemur nos ante tempera jurefttfcj Atta vetle obfervure, numquam habere dominum, tree obedire, aili effet verus catholidK A fidei ecclefas Romana, A fecundum juramenta A bomagia noftri domino noftro duci magno fafla, volemus fibi 1ervire A obedirç, A agnita ipfius juftitia, A rebus A corporibus pro periona A juftitia ipfius offerimus nos pugnaturos, bonis noftris in hoc minime percontes, A adepto falvo conduce a Polonia . in quem tamen minime eonMimus, cum fepius viTum eft, nedum falvos conduftus, fed A juramenta Polononim per ipfos violata NihilominuS fi poffit haben falvut-couduAus per tetras A loca aliorum principum A dominiorum, ad boc fâcrutn concilium parati fumus pro juftitil domini noftii confequenda venire, A hujus farfl concilii determinationi ftare, & Deum deprecamur ex corde optantes, quod lenieras fidei noftrs, que eft de rite Groromm, A fidei a défia Romane, vobifeom concordant ; quo faflo, A nos parati fumus ftare A obedite concordatis. In cujus rei teftimonium A evidentiam pleniorem nes duces Javaslsus Lengewenitit nepos regia Poloni* A ducis Swidrigsl, Andreas Nichalawitix çtiarn nepos C ragis Polonin A magni ducis Swidngal Iwan Senisnowin , Michel Iwanowitit, Wayerwoda in Lya Iwan Fucaca Semmsowitia capiteuses Svialentxky, Andre Dymitrcwitii, Wolodiko Saroydawitrx, Fedor Nefedwitaiy capitaneus Podolin, A domini Iftvasko adrteiti^, Jurfcha Inserviti^ cepitiaeue in Brewly, Rehori Prottfi bapitaneus in Mqw *ikjr,* Georgius *Butrjrv,* Michael Grerdewii»X capi/aneus in *Witmfy, Wajffiiy, Drvtger,* DymytreirBuitt^, Polotrky, Georgius *P»4htv·* ■*uiriç* marfchaleua, A Alexander matfchalchus J*ine/ent^^X figilla noftra pnrfentibus fecimus fubappondi, Datum Vitebsk» *Dominica Lata* « (-) anno Domini MCCCCXXXHI.

EPISTOLA

Jacobs duciffs Bavari* ad concilium Biftieenfe .

Scriiil pre *pact ecdt/ie Trajtiltnfi.*

,k ! Π7 T.J Everenditfimis A reverendis in Chrifto patribus A dominis, domino prafiden'i, dominis cardinalibus , archiepifcopis, epifeopi», abbatibus, doâoribus, ceterifque egregiis viris fierum Bafileenfe concilium generale conftituen tibus, dominis meis confrdentiftimis .

Cum omne datum optimum A omne donum perfefl utn a patre luminum defccndir, qui A fi nes fuos pacem pofuit, ipfie filium fuum anu fecula genitum, ut pacem poneret, formam humana natura fragikmt capere in tempora fua

(·) Scilicet Dominica quina «u qmdrageôms , qu» illo anno n Jura Martu s», incidetat

(A) Johanaem Maevt decretorum doâorem, qui »b £umnio IV. legatus apoftolicus nuflus eft Trajeflum , ad compoaandean paean cum Radnlio clafto aniiftitt, ut habet (.Ihn>n. Magnum Belgicum.

&> tvdium veftris aaribus afferre crederem. Hoc A grata quacumque praecipiendo. Altiifimus vos confiervart dignetur feliciter λ votive. Seriptum in civitate Culantia, die XXV. menfis Apr. rndiQione XI. anno CHaim mil·

---- tamen fibi pro laside merito adferibendum puravi inter cetera, quod propriis ftipendus a patrimonio ecclefi Trajedenfi , per transb-

ANNO CHXIST MIS

turn ab eptfcopatu dominum Suiderum alienata in mam forti & extento brachio recuperavit. Taceo virtutes A merita, proredionem patri Trajedenfis ab hoftium infultu, *k* multi alia ąu prrfati oratores una cum procuratoribut meis, tam iu concilio exiftentibus, quam adhuc Dei gratia in poilcrum per nae cniffuris , veftris paternitatibus explicabunt ! in quibus ipfis *k* ipiorum fingulis pro parte mea plenariam fidem placeat adhibere. Et fi ąu grata fieri decreverint, fspedi&ar paternitates B veftrn fiducialiter remandantes , & cum omni diligentia, me promptam fand congregationi veftr» exhibebo , quam Syintus-fanilus ad pacem con/errandam in uniiate ecclcf confervar dignvtur Scriptum in domo mea Hagenfi partium Hollaodi» , die VIII. nienfrs Aprilis, anno MCCCCXXXIII.

Jaque De Bavière, Bu.

Humilii vciltT Ac devers Jacoba duciffa Bavarix, comitifla Hannoni , Holiandi», Zelandi» & Pontiviz .

EPISTOLA LUDCPICI

Regis, Calabri & Andegavi» du ad concilium Bafilecufe.

***Mittit** aaacier & eretertr futi aJ ceatiliaae Beftltettje.*

ß> p· n»

SAcrofanÛ generali fynodo Bifileenfi in Spiritu-fando legitime congregat».

Sacrolantla, Ac. poft debitam recomtnendationem pacxmque in caritate Chrifti . Ad veftn facri extus prxfcntiam reverendos in Chrifto patres ac venerabller *h.* circumipedos vnos Johannem Forojuiteniem . P. (a) Diisienfem epifropos A G. (A) monafterii S. Honorati facr *Infuit* Lerinenfis abbatem , *Andream Lotam* , A Raymundum Talom decretorum doilores A magiftros, Martmum fr) Berruyer confiliarios A Tuleles meos cariflimos, przferitiahter duxi delimandos plenaria poteftate fuffulros, nomme mei in facro concilio interveniendi , conlulrandi, deliberandi *k adimplendi* omnia A lingula qiur pro exaltatione fidei Chriftun» & relo;rnaiione f.inibr matris ecclef' opportuna fueemt , A ąu tradabuntur in diflo jacru concilio confenfumquc pr flsndi prout Λ quemedmodurti oratores ceterorum catnolicoruni fwqulariuin pciocipum in E talibus inierycmre Abx.nl aique folent , quibus quidem <erta inipofui, ftatum incuui non mcdiocr.trr concernentia Supplico igitur quatenus iplus audire benigne placeat, A in explicandis credulum fidem adhibere, agenda mea cum favore icconunifla iulcipiendo , ac mihi

Rex Ludovicos reginalis unicus fibus , Calabrias & Aodagavcsfis dux, hunifts ecckfiu film .

hila O *Jimteta /ater fatMiftmuat JaoHaeaa Eugeaiwa papam* IF. O *ftrraifaatua pria tipeat & iemiaam ttooeiauta Sigifataaehtat Re taaaerwn, ē. regtra* .

EUgeniua eptfcoptrs *iervur* fervorum Dei ad luturam rei memoriam. Quoxism dorarnus Dei Elius, *kc. at* »« rent. i a *eaariiierttm pag.* p44- *Ptft gaartaai vert artitalata tpri f· tiptt.* Item piierunt , O *étfia'ti ia irr aerie.*· Liccnbct & remittat, *i» taaaaftripte kee ejelatltar* . IbaL

V.

Item, promiferunt quo fupra nomine, quod pol)quam majeftas regia fufeepeni coronas fisas, demorabitur cum fanditate domini noftri, quemadmodum per ipfbs viros domioofque declaq ratum luit , ad videndum, quid ulterius agendum fit pro pace Chriftianorura, & praefertim fuli ; & quid pro his utile , expediant A honorificum etiam apparuerit.

VI.

Item, promittunt nomine quo fupra, & ultra omnia juramenta ąu facit regia majeftas, A que promittit A vult inviolabiliter & inconcuffe, interim quod vivit, omnibus fubterfugiis & exculatione femotis, fervare promittit SS. dominum noftrum papam Eugenium, quem fua majeftas fatetur, temper tenuiffe *k* tenere pro indubitato A vero pontifice canonice eledo , cum omni reverentia, diligentia , D cura A labore apud univerfos dominos reges & principes, *k* qualefcumqun mundi pertonas, tam ecdefiafticas quam ûtcularet, pro uli venerari , tueri, atque facere pro fanfhtatc ira A ecclefia Dei , quottfque in humanis fuerit, femper fideliter A puro corde, fecundum omne luum Icire & poffc, abfquc fraude & dolo, quartum cum Deo poterit-

VII.

Et vice vetfa idem dominus nofter fanfliffimus Eugenms ppa IV., promilit procuratoribus A amtsaliiatoribus antrdidis, dido nomine regio ftipulautibus & recipientibus ! quod E ipfe ipfum regem benigne, gratanter & honorifice recipiet, more pii patris; ac eidem cum adventum fuum ad terras ecelciiat prrfenferit, 4<l confinia cbviam mittet cardinales *k* praelatos , ipfumque benigne tradabit ac tradari faciet cum fua comitiva, & prout decer fufeipere tantum principem, etiam per terrea ec-

(·) Ntrum d» VerctiL·, qutm «undem efl» esilfimo coai Petro de Verfalli», diffto etiam de Vereeliis. ΓX»»Ao S. Diunyiii m Francia, priore de Caho Monte , (acrr theologiæ preiefloie, qui rtiam inietiiut concdio Conft»nueni . cenis pietUr^ni habes *«piOoUni , torn. t. nodronun* Aaerdotomni

(/ Is <·θ Guairidus de Monte cleAu «x monacho Majotu monaflerii (aflui abbai Lirinenfn, deiade ad Pa« nfienleni S. Germssi a ptru ti.utsiaruj abbatiam, a perfidii ft ambiiiofis monachis veneno fublaiai creditur,

(.j Jnierluit *etiam* concilio ConftanlienC, faAes tandem ex canonico Tuionenb rpdcopus Cenomanenfts.

awito
CNKKTf
**«

ad quas in acceflu fuo diélum rogem A eeettivam ejus declinaro contigerit.

VIII

i*etn, promifit diftis procuratoribus nomine difti regM, ut fupra, eidem regi XV. die me'>iu Jnaii proxime futuri, m Romana urbe d«rc & conferre imperialem coronam, vηβionem, âc coniecrattooem cum aliis cerimoniis 'n hujuftnodi confuetis, fine ulteriori dilatione.

IX.

Iteni, promiii' eifdem procuratoribus ut fupra, quod elaplis temporibus de ftando cum g ipfo fanAifiinao domino noftro pro corona iufeipienda, & aliis honeftis pertractandis, de qnbos in prorooiffiooe r gia fupertiu contintut · quod majeftas lua regia poffit pro libito lue voluntatis, & quando fibi placuerit, ad propria redire fine omni impedimento & ulteriori requifitione; & quod ipfe dominus Dellar papa cum profata comitiva cardinaltum & prolatorum, ufque ad peediâos fines terrarum ecclcfisr, cum prodiâa fua comitiva ineundo, ftaodo, recedendo pura caritate fufcipiet & traflabit, & qua decet bonum patrem amole&i optimum filium & ccclefiz Mvocatum, ac tplutn fecure remittet per omnes proditias terras ecclefias & territoria cum honore & pace &. paterna benedi&ionc, faciendo ipfum honorari C «t ejus comitivam per omnes ecclefiat fubditos illorum locorum per quos tranfitum habebit.

X

Item, promiferunt fibi invicem diftz partes, quod de omnibus capitulis hinc inde conventis, debeant fieri ab ntraque parte littene publics & authentica, videlicet pro parte ipfius laaftiftmi domini noftri fiant littene tub plumbo, in forma ccclefiz coniueta regi. & vice Verfa fereniffimus rex per luas litteras, regio more firblcnptas bc figi!latas, omnia prodifta confirmet, & ipfas litteras fantlillimo domino apoftoheo tradi faciat.

FOAML4 *JORAMENTI*

Nos Matilco de Colloum come-s Roronienfis, &c- «s r· Sae». ia. raise, *p. $66.*

LETTERS MISM CONCfLIO.

Per eieMtettM rr^ew *fiprr crrtH*-tie»e* , CTc. *Jrlia tn c»ttgregei't<Me gr*'·raE <br Ithbtt,* it. Ma>< *MCCCCXXXIIT.*

RBverendiffimi in Cbriito patribus, venerabilibus dominis, facrolanthe generali Bafileenti fvnodo in Spiritu lanélo legitime co»$reB,f* ♦ ikc-

Revorendifiimi in Chrifto patres dc domiat, ac venerabiles & egregii, fincere grateque dtlc£li, ad requiithonetn & continuatam inflanttam veftrarum paternitatum, ut ad facrum concilium nos qwmtocius conferremus fatis conflavimus operas noftras atque Itudiara, ut coniil!iu veflri/ k» conformare pollenin'. Quemadmodum profecto ipfi concilio At rebus pc-

ragendis, par profentiam noftnm non modicum commodi eventurum iperavimus, lirque tes noftras aptavimus, ut five per terram, ›4ki five per mare difpooeremus recedere, omnibus periculis & difenminibua parvipenfu. Venientamen, approbante domino fumino pontifice facrum concilium, ad pcrfuafionein nonnullorum notabilium virorum. Λ etiam oratorum noftrorum, & imperii fieri principum eleéto rum, qui nobis hiijufmodi bullas exhibebant, nobilque receflum noftrum line imperialib. infulis nolitis penitus diffuadcb-int. cum lanélitate fua concordes tcmanlimus in deificis licitis & benefits; hcque per torum iftum menfrtn Apr. cum lantlitate lua in Viterbio conftituemur, dc ufque medium Junii, vel prius m urbe Romana a lantlitate lua coiinabirrmr, proftabimufqae A innovabimus fibi illa '«ramenta, quv noftri prodeceflores Roni <nis pontificibus nroftiterunt. Iftudque adjecimus, quod iplum manu tenebimus, quantum cum Deo pisterimus quoniam nes ul^ue^uaque ad alia obligare non promifimus, nec' promittemus. Et hate veftns paternitatibus id«o defcnhitnus, ut fi aliquis hanc concordiam linifice initam iorfitan interpretari vellet, ilkad a veftns paternitatibus non credatur. Quoniam hzi concordia bonis refpeélibus faéla eft, difpofitique fumus temper ipfi concilio, juxta bullam per nos traditam, io profecutione illorum, pro quibus ipla ivnodus eft congregata, plenarie favere, *Ot* conftanter adhrrere. Certificantes vos, quod nifi fan&itas fua fatpedicJum concilium approbaftet, indubie fine noftris coronis, quas propter frifta ipfius concilii tanto •empore prarttrtnifimus, ad propria rediiftcmus, quemadmodum dc his omnibus ilhifttts princeps & locum tenens nofier dux Willermus V. P. poterit clarus informare, cui in dicendis velitis oredere tamquam nobis. Datum Senis die XV. menfrs aprilis, regnorum noftrorum anno Huogaric XLVII. Romanorum XXIII. Bohemia XIII.

Sigifmundue Dei gratia Romanorum rex lemper auguftui, ac Hungari» & Bohcmiz, &c. rex. Θ

Ad mandatum domini regis Gafpar Sligft

EPISTOLA MAGISTRI g E.\ERILIS

Ordinis B Mari* Thcutonicorum, ad concilium Bafilcctife

Afyluw eLew *Ltwe parettt» effe tti itctut^tun pai"i cum tege*

RE verendiffimis m Chrifto patribus facro- ta. r iaatfum generale Bafileenfe concilium agen*ti*bus dominis A patribus noftns memeridiifimis humillima r^commendatione cum fiaceriffima promtrtudinis exhtbirione jugiter autem iffa.

Reverendiffimi patres \ domini, domini b noftri gloriofiflimi, noftris annexas fufeepimus litteras revoreodifiimarun. paternitatum ueftrarum illuftri duci magno Lituanie Ac Rufiija mitteuda- quas exatla cum feftinantu cidetn duci magno Swidngal non obmifimus delimare, nihilominus fcnptis noftns ad pacem f< concoidiam cum fcrcnitfimo rege Pulonur iplum exhortando ineundam Quem quidem Aicem la^nmu ad pacem ci nicquenuam promtum re-

ANNO cnalsri

oenmus & paratum: ipfo tamen «d dominia A fpoliata prius reftiruto, & ad informandas reverendinimas P. V, de hac fua fpoliarione, ipiius oratorem ieu procuratorem conftitutum honorabilem virum dominum Aodream Pfaffendorff decretorum doàlorcm . ordinis noftri proteffum , cum pleniffimo mandato in brevi coram V. R. P. reperietis comparentem notabilemque atnbaffiatam praefatus magnus dux d V. R. P. tranmififfet, fi ad dominia, quibus per ducem Sigifmundum fuffragiis Polonorum traditorie dt fpohatus, effet reftitutus. Cui tamquam catholico principi P. V. R. ut reftituatur auxilium dignentur praftare & favores. Nam iple fic reftitutus, aptus eft A erit cum potentia fua fidem ampliare catholicam : pro quo omnipotens perfonas veftras reverendas coofervare dignetur incolumes pro regimine univerfalis ecclcfix feliciter & longaeve Datum in caftro noftro Marienburg , ipfo (iie B. Marci, anno Domini MCGCCXXXIII.

V. R. P. humilis & devotus frater Paulus Rufdorff, ordinis B. Marix Theutonieorum Hicrofolymitaous magifter genera* lis.

EPISTOLA PHILIPPI

Ducis Burgundia, ad concilium Bafileenfe.

tinftffbnum jttum ati if>>- C

SAcrofan&a univtrfalis ecclefia generali concilio Batileerli , &c.

Reverendiflimi reverendique in Chrifto patres fpeflabiles & przclari , placuit fan&itati domini noftri papat nuper providere reverendo in Chrifto patri contcffori A confiliario oofttro (<■) diletlo & fideli epifeopo Bethleemitano de epifeopatu Autifliodorenfi, ipfum de Bethlcera ad eumdetn epifeopatum Autiffiodorenfetn transferendo. Verum, decanus (i) ecclefix Autiffiodorenfis fupradiftat, praetextu cu- ;uidam prztenfz quam de fe afferit eleflionis,p. >am diélum noftrum confeflbrem ad facrum Bafileenfe concilium citari procuravit, intendens (ibi vexationes poflibiles inferre, & novitates indebitas fuicirare, non fine gravi periculo feu totali perditione civitatis Autiflio,Jorcnfis & totius diœcefis, quae quidem civitas fuh noftro conftitultur dominio cujus tuitioni affeélu pariter intendentes & affeftu, diflam provifionem follieite promovimus , tamquam nobis clero totique plebi civitatis & diœcefis hujufmodi gratam & frutluolam . Quapropter reverentias veftras tummis afleclibus deprecamur , quatenus in hoc negotio quod habemus fingulariter recomnn^urr. , totaliter ptcscedere, procedique curare i<liti>, quou hnctitlimus dominus nofter in ipfa difpofitione non irritetur, menfque noftra a luo delidcrio m.nime fraudetur, figmficantes quarque vcftra beneplacita, quae poffetenus toto conamine curabimus adimplere. Reverendiifirni reverendique in Chrifto patres fpetiabiles & pratclan, omnipotens vos dirigat it» profperi» A votivis. Scriptum in oppido' noftro Middcburgenfi, XXVI. die Aprilis. ANNO CtUUSTI

Devotus ecclefia filius Philippus Burgundia, Brabantia, 5c Limburgiz dux Scc. Flandna , Artefii , Burgundia , Hannonia , Hollaodia, Zelandia & Namurei comes, veftri* beneplacitis paratus .

Salmandre.

EPISTOLA ULR1CI

Eleôi Trevircnfis, ad concilium BafiLerfe .

REverendiffimis in Chrifto patribus &c dominis, facrofanéiz Bafileenfi fynodo in Spiritu fanfto legitime congregatas, prefidentibus dominis, &. amicis meis pracolendiffimi*, B cum recotnmendatione humillima protntiffimc voluntatis obedientiam . U r sM

Reverendiflimi in Chrifto patres, domini ac amici pracolendiflimi, grate fincereque diletli, ex traofperfa in populum fama mihi innotuit, quod venerabilis decanus certis cum capitularibus ecclcfix mea Trevircnfis, quadam ftrepentia admodum querulofa adverfum me, militiam, incolas, fubditofquc mens coram cc percelebri facroiandtaque concione V. R. P. conferipta produxere* Cum ergo qua ferie hujufmodi contexatur feriptum ufque huc rimari nequiverim , nec prout res poftulat ipfa, nec juxta fafti qualitatem, refpondendi defenfandique mihi patuit facultas. Et prxtcrea R. P. V. per- lucidum agnovere, partibus contendentibus duebus, ad unius rc.-ta dumtaxat ferenda non extat fententia, alterius ignota caufa. Qiare animus ad R. P. V. probatam clementiam, quae fe digna petentibus fua munificlentiae donaria liberalius impertitur, proniflimis me dirigit curfibus, humili prece pulfaos: fi quae diHi decanus ac capitulates praefata querulofa V. R. P. duxiffent, dixerintve figmficanda feripra, velint eaedem V. R. P. eorumdem me exemplaribus paternis edocere clementiis, ac mearum fuffragio expenfarum, io ufus haec tranfmittere proprios Experientur emmvero P. V. R. ex rtfponfali, quein fide credita, teftimonin, immo ftabilito affirmare decrevi tenore, perfonam adeo crimmofam detcftandamve non exiftere meam , quemadmodum contraria mta p*r:is rancorofa editio lividis in me favit morfibus, cupiens, licet demeritis non exigentibus, famam dilaniare meam , quam promtiffimu femper propofui illzfam fervere fiodiis.

Et fi udem ipfi decanet A capitulare* quorumdam teftimomorum confcriptorumve pratextu fuprt derogando honori una cum fama meis, in paternos veftros recurrerent amplexus , oro non affumanrur fide, neque mancipentur prona, nifi ad hac intellefto quid reiponfurus defenfurufque decreverim, prout ingenti mihi cautela opus effe conftat. Volabat enim fparfim fati* in patriam fama, quod cum fapefati decanus & capitulare* diffidatis E contra pofitifque hoftibus meis incolis civitatis Trevircnfis, coniptratono quodam tractatu fe mutuo colligantes, patentibus novere modis, cum memorati Trevirenfès sdverfum me ruminarent, teftimonia crédita prorfus cernentur.

Eja prater folitum effer, co ipfo ienrentia-

Ltcr

Iul Laurentio Pino ordinis Predicatotuui conventus Senanentia .

(.'·) Petrus d: Longolio , qu. a;i;so iqjy. elrftw. epilcopui Autiffiodcrenfrt ▮ uirtrtio *faxcflit.*

Er liter io tze li tcftimoolo, cum oppofitam Λ o&ingenti* λ triginta floreni» Rhenenfibus ," AUNO CHRISTI
——partem rurfus fovere dinofeantur. Poffent incînurn *pfi decani una cum capitularibus notait). nos ad vota requirere velle, inftrumenta produfturi cum nonnullis confeéfionibus figillorum munimine roboratis, quarum nihilominus cornnagmea iaffingi conflaret; attento quod hac nora Ac in Bafilea At in circumvicinis territorii» ut plurimos noverim tn me fzviente» «malo*, qui fortafli» caufatn non foventes meam, velata rm qualitate, difpendiofa erudirent teftimonia.

Quamobrem etfi memoratas editiones cum producendis inftramentis coram R. P. V. confingat propalari, dignentur intuitu prztaflorum humilium aSefluum meorum ezdem V. R. P. g fufpenfa lententia, tam fuper tranfmittendi* ~ exemplaribus, quam fuper coafignaodo mihi termino ad afferendum oppofita cum evidentia ventatis ftabilitz piis difeernere medelis. Et fi nirfum innotuerit militiam, burgenfes, *tub*ditofque dicecefis mez his ipfi» deprehendi feripti», confido pleniffime quanto innocentiorcs impofiti criminis cenleantur, tanto ferventioribus defenfabunt fe conatibus. Et qui fuper reconciliatione totius univerfi in Spiritu fando congregati eftis, dignetur Altiflimus feptiforoem ejus gratiam uberioribus inter vos augmentera commodis, mihi ad tempora praecipienda longior*. Datum EratnbreAein meo fub figillo, die penultima menfis Aprilis, anno Domini MCCCCXXX1II.

V. R. P. humillimus Ulricus eleilu» Travirenfis.

CONFIRMATIO CONFENTIONIS

CttjufJam inter cvmittm Palatinnt» Rbtni CenraJi Retifpentnfit epijctpi.

SAcrofanAa generalis Synodus Bafilienfi» in Spiritu-fanéto legitime congregata univerfaletn ecclcfiam rcprzfentan», ad futuram memoriam . Juftis Ac honeftia fupplicum votis, illis potiffime, quz ecdefiarum, przfertim Cathedralium utilitatem ac pacem , & quietem fidelium, nec non animarum falutem refpiciunt, Synodali convenit auéloritate favorabiliter annui, Sc ea quz pro illis optato θ effedui mancipandis inter ipfarum ecdefiarum Przlatos Ac feculara» Principe» pie Ac provide tradat* Ac peraHa funt, ut firma Ac illibata perfiftant, eadem decet au&oritatc etiam communiri. Exhibita fiquidem nobis nuper pro parte venerabilis Conradi epifcopi Ratifponenl. Ac dileâorum ecclefiz filiorum Przpofiti Decani At capituli ecclefiz Ratifponenf. petitio continebat quod alias Caftro in Werde Ratifponenf. dioecefi» cum dominio juribusque Ac pertinentiis fuis , ad dile&um ecclefiz virum nobilem virum Wilhelmum comitem Palatinum Rheni Ac Bavariz Ducem jure hzreditario legitime devoluto , aonaullifque amicabihbus inter epifeopum , przpofitum, decanum , capitulum, Ac ducem t fuper reftitutioae caftri Ac dominii Juriumque Ac pertinendarum przdi&orum per ipfum ducem focieoda collocutionibus feu collationibus przhabitis ; tandem idem Dux , receptis per eum pro ipfo caftro, quod progenitoribus Ac pntdecefforibus fuis Bavariz ducibus , pro viginti quatuor millibus florenis de Ungaria impignocitum fuerat, duntaxat decem millibus qui computati» etiam fruflibus per eundem Ducem, ex illo Caftro » tempore, quod illud tenuit, percepti», & illis de majori fumma fibi debita, jufto calculo defalcatis, eidem reflabant, & quos pro przditli caftri ac domi, nii juriumque & pertincntiarum ejufdem recuperationem expolocrat, illud cum dominio ac juribus & pertinenti»» fui» univerfis, praefato epifeopo & luis fucce/Toribu» epifcopi» Ritifponenf. futuri», ac diflz Ratifponenf. ecclefiz, in honorem omrspotentis Dei, omnium bonorum retributoris, ɯ pro pace inter eos ac ipium ducem , fucceiforcfquu· fuos perpetuo confervanda, nec non pro iuz, ac prxiatorutn progenitorum ac przdecefiorum animarum falute de mera fua libertate, fpor.tr reftiiuit , •c etiam aflignavit. Hoc paflo vJelnri, quod tam ipfum in Werde, quam Tucmbftaull prope Ratdponam, & Hochenburg circa Fnum , quz in aliquorum proborum manibus lub ipe reftitutionis ipfi Ratifponenf. ecclefiz laciende polita exiftunt, cum reflitura fuerint. Nec noa etiam Hohcnburg in Norico, non obligatum, Frifingenf. & diilz Ratifponenf. dicecefis ad ipfam ecclcfiam Ratiipancnf. legitime pertinentia cadra cum dominiis ac juribus &. pettinentiis luis, ecclefiz perpetuo remanere, *A* nequaquam per epifeopum, Przpofitum, decanum , & capitulum przfatos vel eorum fuccefiores impignoran , vendi, obligari, aut alias i- qualitercumque ab ipfa ecclefia alienari debeant, quod ipii diélo Duci, fuifque hzrtdibus & iuccefloribu» etiam promittere teneantur, neque per cofdem faéta reftitutione przditta, cum cafiris ipfi» contra diflum ducem ac dijertum ecclefiz filium nobilem virum Erneftum ejus fratrem, eorumque filios legitimos, de fui» lumbis defeeridente», per fe vel alium leu alios, aliquid contra rationem vel juftitiam , reitemere valeat attemptari . Quod quicumqoe epikopus, ,>c etiam prxpofitu», decanus, & canonicus Ratifponeof, przfcnres & futuri recepti &. in antea recipiendi, przmiffa omnia & lingula , fub privatione dignitatum & altorum cujufcunque qualitatis fuerint beneficiorum luornni omnium, nec non habilitatis ad illa, X fimilia impofterum obtinenda, peni», quas fi iccus egerint, ipfo faélo incurrant, firmiter & inviolabiliter in perpetuum obfervare ; Nec non iuper hoc juramentum przftare, ac przoofitus & decanus moderni, nec non capitulum ecclefiz Ratifponenf. novum inde ftatutum in eadem ecclefia perpetuo obfervandum Sc aliis illius fuccefforibus injungendum facere teneantur , prout in certi» autcnticis defuper confiais litteris dicitur plenius contineri. Quare pro parte przfatorutn Conradi epifcopi, pra»pofiti, decani , fuit nobis humiliter lupplicatum, quatenus reilitutioni & «tfignationi per ipfum ducem, ut przmittitur, faé'us , ac altis przmiffi», pro eorum fubfiftentia firmiori robur Synodali* confirmationis adjicere, & alia* fuper his, oportune providere, aufloritate pizdiâa dignaremur. Nos igitur, qui inter cunHot Chrifti fideles pacem vigere, intcnfi* defideriis affedfamus, & ecdefiarum utilitati, a< animarum faluti libenter intendimus , de przmiflis plenius informati, hujufmodi fupplicationi inclinati , reftitutionem & aflignationem eafdcm, nec non omnia & fingula przmifli» ,

ANNO chxlsti MI»

•c indie fecot* quzcumque rst* *ft gnt»* ha- 'bent·*, ft qoofcurque dcfert*» fi qui inter· venerunt in etldem, dirta aortoritate fupplentes, ea omoia ft lingula eadvtn lucloeitatt confirmamus & appcobamus , ac przfentis fcripti patrocinio communimus. Decernentes Λ *di*-Cia aurtoritate *fhtuentet,* quofcumque epiicopo*, Pizpolito», decanos ft canonicos Ratif pon. pro tempore exiûentes, qui partn przdiAo direrte vel indircAe , quovis quzfito colore, in aliquo contravenirent, quod eis fub f>rzdiAis , qui autem contra ea Apoftolica* eu quafvi* alias litteras , impetrarent aut etiam impetratis uti pertinaciter przfumpiennt, quod eifdem fub perjurii pznia non licear, ea Idem fore poenas ipfo farto ineuriuros. Non ob*R*antibus tam Apoftolicis , quam in provincialibus aut lynodaJibus Conciliis editis generalibus vel fpecialibus confli turionibus. ac dirtz Ratifponcnf. ecclcfir, etiam juramento, confirmatio. ne npoftolica , vel quacunque firmitate alia roboratis ftatutis ft confuetvdinibus , carterifque contrariis quibufeunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam confirmationis ft approbationis infringere, vel ei aulu temerario contraire. Si qtus autem hoc attemptare przfumpferit, indignationem omnipotentis Dei , ft Beatornm Apoftolorum Petri & Pauli erus, le noverit incurfurum . Datum Bifilne VI. Non. Maii , Anno Doni ni Millefintn Quadringentefimo Triccfimo tertio.

EPISTOLA EUGENII POPΣ /T.

Iohanni de Mella, Johanni archiepilcopo Tarentino, Thomr epifeopo Tragurienli, Ludos ico ft Nicolao abbatibus.

Deputet tts td conciliant κι fu nomine Cr PT*Jiàttnt .*

EUgeniu* epil'copus fervus fervorum Dei, dileAo filio magiftro Jo. de Me 'a notario ac referendario, ft venerabilibus fratribus Johanni archiepifcepo Tarentino , Thomz epifeopo Tragurienli, nec non dileAis filiis Ludovico S. Juftinz, ft Nicolao S. Maria de Moniacis apoftolicz camerz auditori, monafteriorum abbatibu' S. & A. B.

Cum tx certis ration.-biiinus caufis de venerabilium fratrum noftrorum ›-jniibn recreverimus, ut generale concilium in ·ivitate Bafileen-•i per legatos noftro*. noftro ftepoftohe.»· ledis nomine praefidentes celebretur, non sibilante dilfolutione alias per nos farta, prout m nolris litteris fuper inde fub data X VI. ca'endas Martii confertis plenius continetur Cumque aliqui ex przfatis przfidentibus, ut przntritur, deputatis, videlicet venerabilis frater nolle- Jordanus epifcopus Sabinenfis, ft dileAus filii ' Angelotus tituli S. Marci presbyter S R. E. cardinales ft apoftolicz fedis 'rgati oh multa in his partibus incumbentia, fine ma s?ms incommodis ft iulpicione maximi detrimenti iplanim partium, ac etiam propter adventum cariftimi filii noftr' Sigilmmidi Romanorum req›· ilkiftns ad almam Urbem, ob quem ipforum cardinalium przfentia nobis plurimum neceli'ari. exiftit, ufque in przlentem diem nun potuerint iter iuum a‹! diclam risitarem Balilcrnlem arripere. Confiderantes quoque contingere polle, quod venerabilis frater nofter Petrus Aibanentis enilcopus, ft diieAu» filius Nicolw tittiH S. Chick in Jerusalem presbyter S. R E. cardinale*, etiam legatt ft perfidentes per nos depurati, ex bonis ft honeftiflimi cautis forfitan necdum finitis adhuc plurimum occupati, pari «nodo ad diAam c‹-vitatem Bafileenfem venire sardarent: aolentes ex his ipfum concilium aliqualiter retardari, fed potius qnzcumque ad reformationem morum, exrirpatiocrm hzrclum, concordiam, pacem & unitatem, necnon commodum ft augmentum religionis ft reipublics Chnihanz pertinent. veluti femper optavimus, indilate promoveri. ft ad defideratum finem perduci : vos, feu illos ex vobis . quos diAo concilio pro tempore contigerit interfile, fide, bonitate, ft prudentia prrelaros, ac in magnis noftris ft pizfune ecclelnr negotiis longa experientia comprobato* , ad perfidentiam eiuldem concilii noftro ft fedis apoftolicz nomine, loco dtAorum cardinalium , ft in ipforum ablentia , de prrditiorum fratrum noftrorum confilic deputa· mus, cum poteftate ipium celebrandi. (ecu··dum quod tn litteris przdiélis lub data XVI. calendas Martii ftatuitnus, necnon continuatidi, promovendi , traélandi, ordinandi, diiponendi , decernendi, concludendi ft exequendi omnia ft lingula, de quibus in litteris noftris fuper deputatione , przfidentia ft poteftate przfatis cardinalibus concefta feu -onceffis fub data Kal. Martii, anno 11. cenfeAis, & quemadmodum per dirtas littera* przfatis cardinalibus dedimus in mandatis, plenius continetur , ratum ft gratiitn habituri, quicquid luper przmiftis per vos feu illos ex vobis, quos in dirto concilio pro tempore iuterefle contigerit, juxta facultatem per dirta· litteras prz··fatis cardinalibus, ut praemittitur, conceffam ordinatum, ftatutum, deliberatum ac decretum fuerit & concintum ; idque faciemus , aurtore Domino, uique ad fatisfa&ionem condignam inviolabiliter obtervari. Quocirca circumfpeAioni vellrz per apoftolica feripta mandamus, quatenus inpmAum vobis minifterium labori* hujufmodi, pro Dei ac noftra ft fedis apoftolicz reverentia (ufeipientes , illud in omnibus ft lingulis luptadiflis , μιxta datam vobis a Domino prudentiam , omn. induftria & diligentia exfequamini, quo frurtus optati proveniant, quo* fperamus. Super quibus omnibus ft fingulis fupra pririnifiu plenam ft liberam , aurterirute apoftoiica, vobis concedimus facn'·tn'em. Datum Roma apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominiez MC.C.C.CXXXIIL nouas Maii, pontificatus noftri anno III.

Dc curia,

L. de O-to.

in plie,* Ja de Laugufto.

I.rrTEPJB LEG^TfONÎS

P. P Homini cnrt!,>nlit S. ^'fn^eit, IfiiH n tonç- eo.ctione dit Emerit P. Juitii lACCCC-XX XIII.

EUgeniu* cpilcopus. fervus fervorum Dei , dilerto ecclciiz filio Juliano S. Angeli ducono cardinal: apoftolicz ledis legato , ft A- B. lb. 5-

Dudum ex certis rationabilibus cauli* decicvimu*. ut generale conciliatu in civitate tL›-

per legatee noftro» noftro Λ fedts apo- i legatorum , qui hic funt, przfentia permaxi--------- ----
_ --------- ftolxe aooiin* pesfidenre» celebretur, non ob- tnc neceflaria nobis extitent, & adhuc exi- Chĩĩ*t l
ciianri ^aaf< diffolutiooc feu translation^ alias per flat ; conCderantcs etiam poifc contingere, quod un-
»4ΠΙ> bcm fa£U, pront id noftris httcris fub data XXL reliqui cx picfatis legans per nos deputatis
cal. Mardi plentes continetur. Cumque te *tide* , ex ardui» flt honeftifltmis caulis *forfitan nec-*
circutnfpcflione, bonitate & prudentia *dum fluitis,* adhuc piurimum ocrunati , pari
preciarum , ĸ *in* magni» noftria & Romans modo ad diflano civitatem BaCleenfem venire
«eleüz negotiis diutina experientia compte- tardarert, ne quid hujufmodi concilii celebra-
barum, csm praefatis legati», fcu alii» depu- rioni impedimentum aliquod habeat feu dila-
tans . aut deputandis, nominibus quibtrs fupra , tionem afferar , dileflum filium magiftr Jo.
eieem concilio, de venerabilium fratrum no- dc Mella notarium rekrcndarium . ac venera-
ftrorum confilio , cenfneruous pre&derc , teno- biles fratres Jo. archiepifcopum Tarentinum ,
re pnsTentium tibi injungite»», ut cum lega- Thomam epifeopum Traguricnletn , me non
ti» , ut przmittitnr, deputatis, feu aliis m drledlos noftro* *hliot Ludovicum S. Juftinse*
futurum forfitan deputandis, necnon cum qus- *Patavini *, &* Nicolaum S. Mana? de Mo- * >1.» n.
bufvis loco eorum & in ipforum abfenria per] nucis, apoftolioe camera auditorem, mona
non deputatis feu depurandis, quocumque ad fteriorum abbates, viros utique bonitate, pru-
reformationem morum, cxftirpationem hzrn- dentia *St* fapientia pr»flantes, in prafato con-
ium, concordiam, pacem & unitatem, necnon cilio nominibus quibus fupra, loco diflorum
commodum & augmentum religioni» & rei- legatorum jk in ipforum abfentia , *Sc* cum es
publicv Cbnftianz pertinent, prout per alia» poteftatt, quam prxdifli» legati» antea cooceff-
litteras noftras fub dats nonas Maii anno III. fimus, ccniulmus przfidere, que nadmodum tn
declaravimm, in przmiflis promoveas, eidem noftris fittet is iupertnde confefli* *pleat & fpe-*
concilio pariter prrfideodo cum honore, pre- *cifice continetur* . Quamobrcm fraterni tares ,
rogative, facultate & poeeftate, quz langulis circumfpeflionc*, ac devotione* vcftcas horta-
alus, ut przmltnhrr, depuratis, fecundum *for-* mur in Domino , atque etiam in virtute fan-
mam contentam in bttens legationis leu de- *Ü»* obedientut tenore przfentium vobis inun-
putattonis eorum fub data calendu Martii an- gimus, quitcr.us memores pietatis, officii dt
no 11. ac data nonas Mail ptzdiéla confcflis, religionis juramenti, quibus fanflz fodi apo-
competere dtgnofcuntur. Quocirca circumfpe- ftolicar , quz vos genuit in vtfceribus canta-
&iont tua per apoftotica fcrtpta mandamus, , tis, obftriili eftis, prxfitos, ut prrmlrtitur ,
quaternis injuoAum tibi minifterium labori» ' deputatos ad przfidentum przfatt concilii, ea ,
nujulmodi, pso Dei, noftra, & fedis spofto- qua decet, reverentia fulripientes, cum iplis
Ikz reverentia, juxta datam tibi e Domino zelo fanfli Spiritus inflammari, hi» quz ad
prudentiam omni ftudio *dc* induftria exequa- reformationem morum , cxllirpalionem haere-
Iii, quo insilio optah proveniant, quot (pe- futn , pacem , Chrilhanonim , honorem ledis
rimus , *Si* tn retributionem coniequi merearis apoftoika, *Sc* augmentum religionis & reipu-
felkiratis zrernz- Datum Romar apud S. Pc blica Chrtftiarz conducant, prout ad unum-
tram, anno Incarnationis Dominica MCCCC quemque pertinet, toris cordis fle caritatis vi-
XXXIII Till idue Mail , ponàbcaiu» noftri fceribu» intendere velitis. Singulari enim, te-
anno lil- ftis eft nobis ille qui nihil ignorat, fle flocc-
ia» plica Ja- de Langnflo. ro cordis tenemur deftderio , concilium hujuf-
X. de Veneriis modi ita ex iniltnélu fanfli Spiritus, in cujus
caritate fle fervore congregato* vos eflie opor-
tet , debere cejebian , ut debita divini hono-
ris ac nominis exaltatio, coDgrua ecclefiae re-
E P J J T O 1 -4 pi formatio , paci» & 'ranquillitatis tonus popu-
Elenii Pefrf IP. li Chriftiani reduflio flt réintégrai 10 t onR-qna-
tur . O feheem diem illam. ad futurorum lir-
culorum memoriam recolendam, m qua tam
Venerdbilibus fratribu» ac dileftis filiis in fa- multi nobis, licet immerito , torique populo
ero generali Bafikenfi concilio congregatis Chnftiano bona largitor omnium bonorum *con-*
ceRerit intucn ! Agite igitur , x bonis fince-
Mittit «MMrar pw cmci/m *pntfJetmt* , cr/ nique & m Deum ereftis animis, eftotr ad
MMam *frvtri-» aptet protrinh* Ungula quarque fle falubru & fanfla eccicfiafts-
ca reipublicz, &. univerfo populo Chriftuno
r s»r epifcopws fervu» fervorum Dei . patranda & etiam reducenda, parari. No* au-
1Λ» venerabilibus fratribus ĸ dileflis Rliis tem , quamvis ex legitimo impedimento effir-
ia generali Bafiieenfi concilio congregans, 8 flum iit, u* ad partes lam longinquas accede-
& A B re , flt fie Bifileeuft concilio pra-elle pcrfooa-
liter nullo modo inprzlentiarao» valeamus ,
Pofleaquam ftatuitnus in civitate Bafileetifi omnia tamen auxilia , omnes opera* , omnes
debere concilium celebrari nonnullos cx ve- favores, ad hoc ut proddhim concilium bo
nerabilibus fratribus «offris S. R. *E.* cardina- oos & profperos lucceifus in Dei ccdefia ha-
libus, apoftoltor fedis legatos, ad prcfidendiun beat , conferemus ; curabimus etiam , m rr»
prrfato concilio, noftro flr fedis apoflolicz E pimus, efficacem operam dare, ut prjtlati «x
noosiae, od difloni civitatem Bafilecnletn de- omni parte ad ipfum concilium Halileenfe con-
crevimus tranfinittendos, intendente» praefatos veniant , cutn non dubitemus eo plura fle ma-
legatos quamprimum ad przdiAum concilium jora bona in diOa ecclefia fieri poffe, quo
accefluro»; verum quia ob multa gravia & ic- plure» operarii in agro domiusco ad operan-
dm , ftatum Romaine ccddut concernentis , dum fuerint couflJtuii Accedant praieren illuc
ac eriam ob adventum canfluni m Chrtflo fi- quam-
lii Sigifoundi Romanorum regis illuflrit, qt<i
vix unu diets a prxtita urbe diflst, ipforum

quamprimum oratores cariffimi ia Chnfto fi- A
"lii noftri Sigtfmindi Romanorum regis iUuftns
. nc quid ipfi concilio favoris· defit a
quibus etiam de nofins mentit finceritate &
(errore «irci ecclefi» reformationem & omnia
aha, de quibus fupra praemittitur , cAeternini
certiores . Datqm Rome apud fanAum Pe*
trum , anno incarnationis dominica MCCCC-
XXXIII. VI idua Nfait, pontificate noftri
anno III.

An L. de Orto .

MjfNDjtTUM

*Demini dori/ Bnrgendie) IrBnm rw tengrtge-
tient gtnereli XXFÎ.Jmü MCCCCXXXIII.* β

PHilippus Dei gratia Burgundi», Lothario*
gi*, Brabantiaa, *A* Limburgi* dus , Fiso*
dri*, Arthelü, Burgundi*, Paiatinatus, Ho
land!», Hannoni*, Zcilandi» *it* Namurci co-
mes, facrique imperii marchio, atque Frifiar,
de Salinis ac Machlinia domimu , nniverfis prae-
tentes litteras infpeftum falutetn in vero fa>
lutari .

Etfi ab inceptione flt pruna convocatione
facri concilii generalis Bafilemfis, in Spiritu-
(anéfo, quo duce tegitur. legitime congregati,
fuerimus Temper intentionis atque ferventinsme
voluntatis eidem adharerc, prout affiduc abi*
que ulla hafitarione hucufque firmiter aflenrien*
res adhxfimus λ adhnramus, noftrofque nunceoe C
flt oratores ac illud pro fe tam fanda ramque
fafubri Aneceflaria, qu» inibi agenda foret flt
traâanda, cum aliis eadem da caufe ibidem
congregatis fiir congregandis, deftinare. Atta-
men multis in negotiis publicis flt privatis fu-
per modum dc numerum interim flt ufque ad
modicum citra tempus elapfum impediti. no
ftne mentis defiderium flt falubre propofitum
vix haftenus, in noftra non mediocrem difph-
centtam It cordis mceftitiam, valuimus adim-
plere. His vero jam Dei dono aliquanti fper pa-
catis, flt tranquille dtfpofitis, quod in votis
eft pleno libet affieftu fub duce Chrifto (ludio-
(e profequi, votivoque eflefllui demandare. No-
tum itaque facimus, quod nos ad plenum con- D
fidentes dc probitate, induftna, fidelitate flt
reliqua rirtore reverendi in Carifto patris epi-
fcopi Nivernenfis, nec non dile&orum flt fide-
lium confilieriorum noftrorum domini Guillf-
berti de *Lntuenyr*, domini de Villari valle mi-
litis flt cambellam noftri , nwgiftrorum quoque
Johannis de Fruyno tbefaurarii ecclefi* Btiun-
tmenfis in legibus, Johannis Viviam archidia-
coni de Brina, flt Roberti Audou canonici
Parifienlts m decretis licentiatorum, ipfos flt
quemlibet ipforum in fofidum fecimus, conflitu
imus flt ordinavimus veros flt indubitatos am-
baflïatores noftros flt nuncios fpectales ad prx-
di&um facrum generale concilium Bafilcenfe,
dantes A concedentes per eafdetn pnrlcntss il-
lis & eorum lingulis omnimodam poteftatem
flt focultattm plenariam adhsrendi primum no-
mine noftro antedifllo facro concilio, etiam
approbandi, comparendique & exhibendi fc pro
nobis in eodem coram qmbufcumque principi-
bus ecclefiafticts flt («curaribus, pmMentibus,
judicibus, oAciariis deputatu, A aliis quibuf-
ve perfoms ibidem conflitutis. tn omnibus in-
iupet congregationibus generalibus & particula-
ribus feftioaibus ceterifque cortibus A locis, /huq
aflibus quoque A rebus univerfis cjufdem co·» cmsbtt
cilii opportunas· nec non agendi, traftaodi, «4Sl
conveniendi , diffiniendi & concludendi una
cum reliquis fuper materiis & agibilibus qui*
bufcumqnc in eodem concilio tractandis A ex-
pediendas, tam pro reformatione generali ec-
clefi* ia capite A in membris, quam exftirps-
tiooe haerefum Afchifmatum, pacificationeque
regnorum, A aliorum Chrifti* fidelium, & ge-
neraliter omnia alia & fingula quo fupra no-
mine faciendi, gerendi & exercendi, quz in
limtniffis A circa pr»miffs neecflaria luerint,
eu quolibet modo opportuna ; & qu* noe ipfi
faceremus aut facere poftemus, fi potientes A
perfonaliter imereflemus. Promittentes hona fi-
de & 10 verbo principis, noe ratum & gratum
perpetuo habituros quicquid per praefatos am-
baxiatores noftros A eorum Cingulos aâut*,
diélum, geftumve fuerit inprrmiftis, feu quo-
modolibct alias expeditum. In cujus rei tefti-
monium figillum noftrqm pr«fentlbus litteris
ruflimus apponendum. Datum in villa noftra
Bruxellenfi, die XI. Mcnfu MaÜA*noo Do.
nrfni MCCCCXXXÎU

Per dominum ducem ,

O. Serarii

KFIftOLA

Svndici & confilii civitatis Aveniontnfis
ad concilium Baliletnfe

*Miment eentiiinm de exptdnient jefceple ni-
vtrfni* csmirernas P«iwr/i»i *n cerdiyli Fn-
xtnfi & e/m fretridtu* .

REvercndiffimis in Chrifto patribus & do- u
minis facrum generale Bafteenfe conci-
lium digne celebrantibus, Ac.

Reverendiftimi, Ac. humillima recomteen-
datiooc prwnifta. Non fine cordis compuoAio*
ne maxima cogimur ex debito noftr· fidelita-
tis , quo ccclefus univerfaii per hoc facrum con-
cilium repnrientat*, aftriâi fumus, qu* in his
partibus eidem ecclefi* fubditis dietim obve-
nient, ia ecdefi* fànâ* Dei non modicam
injuriam, diAi facri concilii contemtuxn, A
fubditorum ejes izfiooem inexplicabilem enar-
rare . Nempe liquident, patret A domini reve-
rendiffimi, nudius tertius ingreffi font comit*·
tum Vcnaifyni, ad ecclefiam Romanam perti-
nentem, domini cardinales de Fuxo A fratres
ejus cum exercitu gravi, ufque ad fummam
duorum militum equitum, A ducentonim pe-
ditum, A ultra, A dietim augmentantur, paf-
fagio ais conoeflb per Pontem Spiritus fëntb,
deferentes vexillum cum armia dotqini noftri
papas, emittentes clamorem: Vivat pope A do-
minus cardinalis de Fuxo eius vicarius. Eft
autem ipfe dominus cardinalis affociatns quin-
que epiicopis A duobus abbatibus, epifeopo vi-
delicet Laodnnenfi, Coaferaoeafi, qui totius
mali auAor exiftit, Adurenfi, Apmnicaft A
Bethleem, abbate de Lesato, A .quodam alio
cnjfcs nomen ignorasnus. PiaAka pur eoe ten-
ta eft taac· Veniuot pariati pendiAi aote vil-
Im diAi comitatus, A feriendo blandos eorum
fermones, quanta populis ad cxaltatioMm do-
mini (múri pape, ad opprrffionem vero con-

er eftli, fit civitati* praffentts ignominiam, «xpli-Aetiamfi totu» comitatus *effet* perditus, adhuc----------

---------- care non pofcowa; k ubi cum verbi* damna- major* pati, quantum nobis poflibile fuerit, ^?stl

raintr^'• ρπκHAŭ obtinere ηοα poffunt conia da- non obftante quod multi domini de traâatu >«lA.

ı/rf7 maatam propofito*, coauâinatioma inférant concordia fe intarponant ; k hodie in Carpen

«nortiferM, no· foltuu animarum, immo cor- torate cum falvo conduâu ingreflus eft fen~.

porum *9t* boaotum; & fpccialiter de faciet», fealliu Belli cadri cum domino rcâore, con-

do (a) vaftum, k dcftrucado bladà k vinea», fenfti reverendiffimi in Chrifto patri* domini

k alia ianuoMrabilia mala faciendo. Die do- gubernatori* k confihi civitati* przfentis, in-

rainica proximo Upfa de fero ipfi* applicatu terveniente , fuper aliquo traâatu colloquium

antt villam de Aboleas comitatu* pradiâi, haben*. Sed qnicquid fit, qualifcumque fiat tra-

fuper qua fiiadatuat eft collegium ftudêotium âaru*, conclufio dominorum de Fuxo eft ha-

civitati* Avenionenfis, ufque ad numerum XXIV. bere obedientiam civitatis *k* patri· expeditam :

fttadenrinm, per boost memori· dominum car- quod animi noftri patienter audire ooa tolerant.

dinalean Oftienfem, ad fuggeftionem & totalem De remediis autem adhibendis, hoc eifdem pa-

ioduâioaem difti Conferanenfia exécutons a- B ternitatibus veftri» reverendis difeutiendam re-

' ftamenti, ae etiam principali* ordinatori* col- linquimus, qu· illorum notitum habeat loca

legii pradifti, dsHa villa frit pofita ad obedien- meridiana clariorem. Hrc licet tzdiofe intima-

tiam diâi domini cardinalia de Fuxo, & in re eifdetn difpofuirnu* ad fines k effeâus pre.

fummitate ecciefia pradifta villa, pofita *(b)* diâos, k ne civitas a tanti* paternitatibus,

bandcria papa k diâorum dominorum de Fu- quicquid evenire contingat, poflit in futurum

xo, k frai fouitua cauponarum non modici, redargui · quam patriam ecciefia fibi circumvi-

cum inexplicabili gaudio, k civitatis przfeo- cinam dignentur ezdem paternitates reverendif-

tis contumelia pariter k offenf* · k demum fima tueri k protegere favoribus k auxilii»

infra eamdem villam dimiffa Habilita certaram opportunis, ut illis intervenientibus, k celeri,

gcntiinn armorum, difeurrunt per villae k lo- ter ipfa poflit, ficut affeâat, ecciefia fanâz

ca comitatus pradiifti, modum kfortnsm, de Dei continue fubjicî, famulari k confervari ‖

quibus fupra, continue obfervantes. Et quia quod eis concedat ille cujus caufa agitur, qui

patria eft pauperrima vifluailbua, locaque funt eafdem fairer, protegat earn felicibus increto-en-

k* ç

mutta; oennulis gentibus depopulata, alia ve- ti*, detque ecciefia iuz fanâa inimicorum pro-

dcbiliter claufa, alia vero modis quibus fu- ftrarionetn feliciter k votive. Poft hac P. R.

pro, feduâa, dubium cft, nifi Deus k veftra hodie XIП. maii civitas Carpenrorate, quz ca-

reverendiffima paternitates celeriter provideant, put eft comitatu* Veiuifiai, abfque aliΣ vio-

de totali diâi comitatus fubverGone. Reveren- lentia, interveniente traâatu inter eo* inito,

dus in Chrifto pater dominus Valentinenfis (r) przfato domino cardinali de Fuxo, k fimili-

epifeopos k reâor ejufdem bucufquc fecit quod ter quafi omnia loca pro majori pane diâi co-

potuit: qui continua in Carpcntstore refutet, mitatus, pratftiterant obedientiam totalem, k

fuccurfud^ ducentorum hominum annorum per cru cum exercitu fuo, ut dubitamus, erit an-

hanc civitatem foMatoram, tusa nobifeum lan- te prjrfcntem civitatem, quia jam cft in loco

guentes fpe&ando. Sed quicquid fit, fecuddum de Montibus, ad tres leurs* prope A veniooem.

fua* litteras ad nos direftas fati» delperat, qood Nos enim ad viam defenfioni* parati, *ejus* in-

etiam villa maiora comitatus ejufdem fe pa- duâionibus, quantum poterimus, bono corde

rare velint ad aefenfionem. Nam nec ufque in refiftemus. Subfequenter bodiemet, XI. hora

hodiernum diem induci potuerunt, neque poi- D ante meridiem, ipfe dominus cardinali* cum

funt induci de pnrfenri ad contribuendum uua fratribus k praelati* fui* locum pnadi&um Mo··

cum civitate prafenri, etiam ufque ad unum tihorum deferunt, k apertis januis civitatem

obolum pro defenfione pnadiâa. Et nifi occur- Carpentoratenfem intraverunt: qui fiaeraot re-

ratur, dubium eft quod exercitu* pnadiâas una cepti cum gaudio k exultations, campante poli-

cum gentibus diâi comitatus fe convertat con- atis, k alia Iztitiz folemnitate ferrata, k,

tra civitatem prafentem ; quod fi ita fieri con- ut mandaverant, cras contra A senionem com-

tingeret, quod Deus avertat, ad incommoda minati funt dare affaltum contra locum Ponti*

non modica, pericutamque deftroâioni» totali* Sorgiz, fed, ut fperamut, non prevalebunt,

base civitas effet pirata. Et quia P. R. hac quia potenter k ftrenue dabitur ei* rtpulfa.

civitas femper fiiit k cft ecclefiz fanâz Dei Scriptum A remone die XU. maii MCCCC-

fideliffinu, k fecunda fcdes, a multis propte- XXXIП.

rea exofa, k a magma temporibus citra propter

faâum ecciefia quafi depauperits, abfoue eo Earutndem paternitatum vcftrarum reve-

quod ab ecciefia reformationem feu conlblatio- reodiffimarum humillimi fervitote* fyn-

aem quameuoMne efteâualem hiucufque pereo- dici k confilium civitatis Aveaionenfij.

perit, k noviffime bac damna his temporibus

ci parata, propter obedientiam facro concilio

praêftitam evenerunt · fupplicamus humilius quo

poffumus eafdem V. P. R. quatenus pio k pa-

terno afteâu eidem compotientes, dignentur

de convenienti remedio atque fubfidio adverfua

inconvenientia prasdiâa eidem providere. Nam

prater mala jam fiiftentata, difpofrti fumus,

Prwararvrn* «» */w effi/lei*

ceqfilie BefiktnJi. L> Aut* lorrarrv·

IN Chrifti nomine amen. Anno ejufdem na- ,7a c.·

tiviuti» millefimo quadringentefimo trige- fimo brin).

(«) Id «fl devaftattoaein, gallic·

(i) U «fl wxiila, bine busdmritM pro vesiMfcro.

(r) h fait Jahan**·* de Poitiers, faut Caroli epiicopi LingooenJu. Cirolo fraacorum teji catvi.

er fin» tertio, Indiâione undecima, die quarto A fui(Tet. Solvit iniuper ipfe domina» epilcopus

AMNβ ch ais η

decimo menlu rnaii, *tempore* oontificatua fan- taflam bullarum fuarum ifto primo anno pro- ANNO cuauTi MI·
Fliflimi in Chrifto patris *8c* domini. domini terito cnm alii* oneribus confueti*; & qeod
Eqgenii divina providentia pape quarti, Fer- deterius eft, ex pofTeffionibu* «ntediftia mu-
rari* In epifenpaii palatio, ›n camera iftiits lum commodum, milia utilitas, nulli fruélur
domini epifcopi Fcnarienfis, prafentibus teftibua vocatis & rogatis, Donno O&aviano filio aut proventus anno ifto prarterito habiti funt,
magiftri Johannis de fanHo Martino canonico obftante maxima, *8c* notoria fterilitate, quz
plebi* faɳflz Mariz villz Vicueriz dicecelit accidit in toto territorio Ferrarienfi. Quare
Ferrarienfis, domino Antonio de Stenhaneli* proiibatus dominus epifeopu* fperan* in mife-
reFlore ecclefi* fanflz Agatbz ville Sablunceli ricordia & clementia & benignitate facrofan-
inferiori* diœcefis Fcrranenfis, Ser Petro de Hi concilii fuprad'fli 3c prolatorum ejus om-
Lardi* notario, filio quodam Franciki de Lu- ni modo t vi*, jure, caufa & forma qaibtu
dis de contrat* fanili Romani civitati* *Ferra-* magia & melius potuit, &. debuit, non revo-
ri-, & aliis; facrofaptl* generali Bafileenfi cando aliquem alium fuum, & ditli fui epi-
Synodo in Spiritu fanâo legiptime congrega- feopatus procuratorem* fed potius confirman-
t*, univerfalem Ratum ecclefi* referenti, re- do ac ex certa & deliberata (cientia & non
verendus in Chrifto pater & dominus domi- per errorem fecit, conftituit, creavit, & or-
pu* Johannes de Taufignano, Dei & apoftoli- dinavit in fuum 3c difili epifeopatus procura-
c* fodi» gratia epifeopu* Ferrarienfis, ejus de- torem, faflorem, *8c* certum nuncium fpiritua-
vottÆmus filius, cum omnimoda fubjeilione, lem, & fpecialiter *8c expreffe,* venerabilem
obedientia, reverentia ac devotione noftrum & egregium decretorum doâorem dominum
facit per hoc feriptum, quod omni incentione Simonem de Valle, Venetum, abfentem fan-
& animi fui deftinatiooe optaret ad profatam 3uam przfentem, ad comparendum, & fe pro-
facrofanilam Synodum fe perfonaliter transfer- andum in diilo facrolanHo Concilio, &
re, id quod tanto cordi* fervore fragravit & apud ipfum concilium fupplicandum, exorin·
appetit, ut neque verbo neque litteris explica- dum, St deprecandum ac genibus flexi* devo·
re queat. Cupit namque in ipfo facrofanilo tiflime expetendum a fanflis venerabilibus pa-
concilio fe perfonaliter recipere, ut ejufdem tribus & dominis fuis de concilio, ut per
concilii voti* & impofirionibus fatisfaceret, & vifcera mifericordiz Chrifti noftri dignetur
cum reverer.diflimit domini*, & patribus fui* ipfi domino epifeopo fupraferiptas juftiflimas
ibidem afliftentibus conveniret &affifteret, id C excufationes «amittere. Attento quod nullo
obfequendum in hii* quz concernerent tran- modo credit prope recipere pecuniam caufa
quillitatem, *8c* pacem fanâz matris ccclefz proficifccndi Bafileam; & fi quid hucufqae
& [›opu!i chriftiani; & ob id indefeflis viri- minime potuit repet ire, dubitat quod eifet
bus -- . Gne mora quzrit vi*m vigilantem, cum omnimoda defolaticnc difli epifeopatus.
folertifiime infiftit quoquomodo ponit mutuo Attamen non defiftcndo a diila fua voluntate,
habere pecuniam cauli Bafileam accedendi. Ve- fed illi continue infiftendo in quantum peffit
rum quia omni jure impoffibilitas exculatur; ab impoflibile fe penitus excufando. Idcirco
8c eidem domino epifeopo non modicum dii- *8t* ad impetrandam hanc liberam licentiam pro
fleile, fed penitus impoffibile fit huculque eodem domino epifeopo, ut idem facrofanftunt
prodi&a fua optat* implere propter tui *8c* epi- concilium dignetur de gratia fpeciali mifertri
fcopatus antediifi paupertatem & egeftatem no- didi epiicopato* & confodere dicio domino
torum *8c* toti Ferrarieufi populo manifeftam. epifeopo quod ad diâum facrofantlnm conci-
Nam epifropatus przJiâus per anteccffores Hum accedere non teneatur, offerendo fe ubi-
ejufdem domini epifcopi fuit involutus atque que ad pedes, Sc devotionem ac mandatum
implicatus in tot & tantis debitis, & oneri- Θ profati fanéli concilii paratiflitnum. Et nihi-
bus, quod hinc ad mulios annos fzpediAus lominus eidem domino bimoni procuratori
dominus epifeopu* cum parva & quafi nulla dedit in mandatis fpecialiter & expreffe, ut
familia vix vivere poterit. Suppignoraverant in eodem facrofanFto concilio interfit, vice &
enim AntecelTores przfatt bona *8c* poffeffio- nomine, ac ut nuncius & procurator *8c* pro
nes di£fi epifeopatu», quz idem dominus epi- ipfo domino epifeopo fimul cum aliis domini
feopus exigere habuit evidentiffima utilitate, prolatis ad tradandum &c.
Λ commodo epifeopatus fin, & nifi fie CM- L. t B. Ego Mai tinus natus quondam S.
giffet, di&us epifeopatus fabftanriz & bonis Bartbolomaci de Schiveti* imperiali at&criti-
omnibus exinanitus, ‹3c penitus annichilatu* te notarius publicus Ferrarienfis, hec non no-
tarius & fcnba camero epifcopalis.

/io.- mandatum aut ne» trofmiffum aut nen acceptattun; nam interfuife hutte ipjutn epil.opum concilio confiai ex Ulterii hic flatim fubdendit ex ni tennexiene, ^uaii^uam anno liquenti fcnptit.

BSSILEENSIt CONCILII

Facultat data eidem epijiopo, «< redeat ad concilium.

OAcrofanfta generalis Synodo» Bafilienfis in
rui· » ms. O Spiritu S. legitime congregata, univerfa-
•«iep"l kfc 'ern ecclef,am reprefentans, univerfis dc fingu-
tw«x Sd·. lis przfentés littera* infpeâuris falutem, ac
ïer",r C‘‘°“ omnipotentis Dei benediAionem. Et fi eun-
do* Chriftifidelas pro charitnit fine ample

E élimut; illos tamen fmgulari affcAione pro-
fequitour, qui f< huic facro concilio pro ex·
tirpandis hzrtfibus moribufqne ntriufque flatus
tan ccclefiaftici, quam firculari* rafonrundis,
ac pace in populo chriftiano procuranda l»φ-
time congregato incorporavimus. Hinc eft quod
venerabilem Johanoem epikopum Ferrarien
fern, hujus fieri concilii meaabrutn unitum
& incorporatum, a« in eodem nenfibu» oâo
vel circa laudabiliter convcrfaturti, favore pro

fequi

C^fcrqm volente* gratiofo, eidem, ad inftantes A-quibu* tam pium opus conveniet, quantum in~ ANNO CHUSTI

AXNO cntm un·

ipfius prêtés certifque dc caufis |igentibus *St* Mceflartu pertonant fisam A ejus eptfcopatum* concernentibus, ab hoc Tacro concilio reccaendi licentiam gratiofe dudum **mmu,** impertiti : ita tamen quod poft o&avas dominiez rcfarreAioni* proximae ipfe epifeopu* ad diâum facrum Concilium boua fide perfonaliter redire promifit, quod minimo propter caudas certae & legitimas, pro parte fua coram vobis allegatas, adimplere valet ; quare nobis humiliter fupplicari fecit, quatenus a comparinone perfonaii in hoc fact© concilio ipfum excalatum pro nunc habere dignaremur. Nos igitur his moti rationibus cohis, ut preferatur, expolitis, attenta etittn corporis ipfius g epifeopi modica proceritate, prout fide dignoc nofeitur, *St* dicitur effe relatum. Enodem Johannem epifeopum ab hujuftnodi comÎaritione, quoufque Iaeram concilium fuper oc aliud duxeiit ordinandum, pro excuuto haberi volumus, A habemus per przfentes ; maxime cum ipfe epifeopus in receflii fuo procuratores idoneos & fufticienti mandato loco iui in hoc facro concilio ccnltituit & ordinavit . Datum Baillez VI. id. martii anno a nativitate Domini MCCCCXXXIV.

F. Epif. Cumanf.

Barneti fubfcnpfit.

nobis arir, ut ad banc lactam Iynodum feftii nent,'exhortaturi. *Ceterum cum* pecuniz Bohemoruni caufa hoc in negno habitz, demandato beatillimi domini noftri papar cotteif» fuere, ficut & harum cnlleftinnrm, ita A diftributionem aut aliam difpofitiortem quamlibet, aoéforitatcm apoftolicam credimus flagitare . Unde cum veftra celtica providentia de exigendis his pecuniis aflenfutn apoftolicum naÂa erit, ficut A in ceteri* agendis nancifet eft folita , parati fumus mandatis domini noftri pao» & veftns cum Omni lollicitudine ubedire, accuranffime operam daturi , ut a qurtulcurnque, apud quo* hutufce pecunia fore dicantor, Portugalenfibus epifeopis ea Idem exigere vsleat, ut mandatis c Spiritum Γ fsnéfum, qui left per appropriationem inexhatiftibihs fons, a quo optin'* data gratiarum *St* perfêdiÆma doMBvirtutum uberrime fluunt, majorem m «nodem dtprtcatnur, quatenus replere, inflammare Stqua iHuftrarc dignetur tuorum corda fidelium, mit‹atque liiper vos Spiritam f.pientie & intelleftu», Spiritum conii!ti & fortitudinis, & nmori* Uci. Illuminet veftram intelligent tam fide, ut labes henefum extrrgaiis, inflammet aflettum caritate, ut quemadmodum hzc facra fynodus in Spiritu fanfto, qui caritas eft, oongregata luit; ita lingulis in ea peragendis afliftere dignetur, ut quicquid in Ca decretum lue' rit, honorem, gloriam , laudem flt amorem primarie rcfpiciat omnipotentis Dei. Datum ih uvitate Uiixbonenfi, VIII. calendas junii M-CLCCXXX1II.

Barneti fubfcnpfit.

EPISTOLA JOHJNKIS.

Regis Portugalliz, >d concilium Balilecnft.

Prrmittit aratorii ed centifiinn ft miffurnta toiletter ver» peciutiat tn regt» /-- pre catfa menu ad pap* ntutun effe dijhtbeendure*

M«« vrn <"

un^* generali fynodo Bafilez inSpi **yj** ritu* iaafto legitime congregatz , umver(aeni ecdeliam reprzfeotanti , Johannes Dei Îratta regnorum Portugalli» fle Algatbii rex , leptzque dominus, filialem obedientiam cum fubjeâione debita & devota.

Diu Chriftianz religionis ftstum , perfecutionfm etclefiz, harcticorum peftem ac exinde varia Cbriftianorum diffidis, tirages , avilie bella, moram deformationem non tam refpexirous, quam filiali pietate deflevimus, idque zgrius tuiiftemu.., in Paredirus Spiritus lanftus hanc factofanélam Bafileenfem fynodum io horum remedium legitime congrcgalTet Qua dc xe gratulamur plurimum, fperanus dc illius dementia, qui cum ecclefia fanda fe ufque ad confummatiooem fieculi marrfurum pollicitus eft, ut etfi Petri navtcula in hoc tribulationis falo varios bzreticorum ftuflns agitata tr*nfilial, nullatenus ismen eadem naufragari permit Tet Ex litteris a clementia veftra per venera bilem abbatem Bonz-vallis nobis delatis , piam exhortationem fuper deftinandis noftns oraronbus ad pratiibatam facrofandam fynodutn per-® cepimus, qusm etMtn vesftrsbilis *Jo. Sancit* abbas SI Mari» de Arnes, tub credeattat linens vivz vocis orvculo intimavtf. No* quoque la*cri concilii* exhortationi, quam potius maoda tum dicimus, obtemperantes, oratore* noftros quale* decet ad auledîûam lanâam fynodum decrevimus deftinare forma, modo, ac tempore opportunis Pratisros etiam regni noftri

SOLEMNIS TR ICT.4TUS PR.CTRIS JOH^NNIS DE TVRRECHEM^Ta

Or/àiah fwtJicaferum, cerJiwlir J' *Xifli, ththru tllunnnntijff'uni h faverent Eagemi padrr IV. tMtrt decreta tMtiiii Ctt^entirnfis , in qne fuit dtfefitnt Jthan XXHL.* O' canrr* *gefi* in centilie Dnfihtnfi , advujnt JEe^ gertinm , trenfiri/trr ab eriginnfi, qui e/l i» libraria apefloitre*

" M/. ',1.

D

£ M<î c '-"«»»1

QUom.m lex tam motali quam divina doârina non habet vim coaUivsm nifi ex legislatoris auftoritate ; nec praccptun* legis poteft in amplius foz ligatur» viret protendere , quam lc extendat poteftas przeeptori* , pernece(Tatium judicatur in ipk legum , & decretorum celebratione legiferis meaturam przcognolcerc poteftatis, ne contiogat vacuas viribus leges condere, dc propriis tranfgreffis limitibus, alienos ufurpando, inaniter gloriari. Hinc gentium doftor, & ecclefia fpteodidiflimuin jubar, Apoftolus Paulus 1. Corinth, càp. IO. inqait *net* ■«* r» mumu *faut glerindiniar, efi nabu Dominai*, ubi glofla an. ideft tanta poteftate utimur, quant* conceffa eft ab «vtbo ie, nec menfeiram , vel modum egrediemur , & non gloriabimur, in imtncalum poteftatem excedendo, quod ilii faciunt, qui ufurpeodo gloriamur ultra menfiirtm. Hzc ibi: czrerum eft multis viri* urriufque juns proieflbribus, Dei gloriam, fuzquc ccdcfiz £u>A» honorem inflammata mente zelantibus, A decreta con-

M m » dere

dere irritantia fimplicifet λ incnftinâc contra A dentur includi conditiones, feu proprietates, fuit lex bon* & licit* debet bebareI Ac quo* num cxiumena* probantes propofimm ' ideo quadam levi explanatione tiias duxi primo tranfcurrere.

ANNO Cnatsn MSI-

—----------apoftolicam fedem , przlernm tn materia coicuanni l«h· l,Jt«°'»i* beaefii iorum & provifionis ecclefiarum viueatur fupergredi cornutorum generalium facultatem: quibufdam aliis non mediocris au&oritatia Acjapienfiar vina magnlris&do£h>ribusoppofitum fentientibus, ut univeria in fscro generali concilio decretanda maturitate qua convenit fiant, Iaera reformatorum depu'ario, prefentis concilii, honoris, *8t* reformationis etclefi* precicipuam follicitudinem genens, fciens juxta fapirntum fentenriam diu deliberandum efle, quôd ftituendum eft,- femel fuper hac difficultate decreti irritantis, cujus veritas a qonnullis clavis judicatur reformationis ledis apoftolic* , cum matura diligentia deliberandum duxit, hu-g pica XI.; *lea nibii aliud eft, qua" rrda*

EO ergo (ciendum, primo, quod cum lex humana non poflit efle rrgula prima fimplici* ter ; oportet quod fit regula regulars, *St* meafurata quadam alia regula fupenort. Omnia autem res qu* ab aha fufcepir certitudinem feu *normam,* ad hoc quod atlu (ii reâa, opor. tîî formam habere propertionabücm fii* regulae. Superior autem regula, qu* rft menfura legit humanae, eft duplex, iolicet kx divi* na, & lex natur*, dicente Tullio in Philip*

jus materi* curam ftudiofam, qui eam publi*tie, O ~~8*- nnmise--Drtrus---trafia, aimperant~~ co difputationis certamine dilucidarent, ceteris duobus magiftris in facra pagina ; videlicet magift. Dionyfio aim* univerfitatü Parifiaufis æbaxiatori,' Λ mihi magiftro Jobanni de Turrecremata fratri ordinis pnedicatorum nationis Hifpani*, fpecialiter committet*; cujus alme deputation* prcceptori* commi15oni pro parte mea humiliter obedietu, alia verborum prolixitate dimiffa, fc fi magnitudine ponderis preffus, pro declaration: materia fub tali verborum forma duxi qucftioais titulum proponendum.

Utrum m emui lega licita, ad obviandum obttftbut curia Ramena multipUcibtu, peffit far generale concilium fimplicitar & indiftinfit pani decnrtum irritant fummit pouiiftctbtu.

Et quoniam coram fapientiflimorum virorum, ac reverendiflimorum patrum, multa lapientis divina pariter & humana prsftantium, coetu facratiffimo locuturus fum, ne videar velle docere Minervam, aut aquam fuperinfundere mari, circa propofitum dubium brevibus intentionem meam abfolvcre curabo, proreftationibus tamen qutbuldam prelibatis Proteftor Îiuidem primo, quod illa quas dtaurus fum, olum per modum avifamenti, Ac gratia, in prsfenti ardua materia collationis habeod* , ut veritu darii* elucefcat, dicere intendo; non afferens nifi qu* afferenda funt, nec negans nifi qu* neganda cenfet fanHa mater ecclefia. In quibus fi ignorantia mea, ꝑut inadverten- p tia mea variare contingeret ; pro non dtHis haberi fupplico, omnia per me dicenda , hujus facri concilii correfttoni fubtnittena Secundo proteftor, quod fi tn defenfion* hujus auâoritstis, 8t glori» fedis apoftolic», unde exterorum Prclatorum gloria & honor pendeHere videtur, aliquid videar dicere contra abufus dominorum ordinariorum, nullus dominorum meorum capiat ad injuriam, eunti nullum przfentiuin reneam, nifi multa prudentia & virtutum venuftate dotatum.

Quibus proreftatis. «rnio ad rtiponfioaem eonclufiooia, in qua pro fundamento dicendo-,um exponentur primo conditiones legis

Pro quo notsndutn, quod S. Ifidorus, lux «c decus Hifpaai*, legem deicnbens ». Ethi. 10. & ponitur, dii 4. c. «»‹ *aeneae* ; ita dicit: *le* benefta, /ufta^ pajftbilu facundum naturam , fecundum eanfuetndinam patria , temparte , leceque cettveaietu t neceflatia, tttUij ; manifefta quaque , na altquid per ebjcttritaiene >n capnent ccattatat, trulla privato boae, fed pr» cammtini utilitate* mum' *tmtftripta.* H»c !He, m qug quidem dcknptione novrm vi-

EO ergo (ciendum, primo, quod cum lex humana non poflit efle rrgula prima fimplici* ter ; oportet quod fit regula regulars, *St* meafurata quadam alia regula fupenort. Omnia autem res qu* ab aha fufcepir certitudinem feu *normam,* ad hoc quod atlu (ii reâa, opor. tîî formam habere propertionabücm fii* regulae. Superior autem regula, qu* rft menfura legit humanae, eft duplex, iolicet kx divi* na, & lex natur*, dicente Tullio in Philip* pica XI.; *lea nibii aliud eft, qua" rrda bonefta. Ad* hoc ergo, quod lex humana iit licita, & fit bona, oportet, primo, quod fit conformis, & proportionabilis legi divine. Et ad hzc refertur prima conditio pofita, cum dicitur honefta, deft convenient rationi, quar, tefte Tullio Jib. de nanira Deorum, eft qua cujufdam nature, quam divinam vocant, tnura cerimoniamque aftert ; & ibidem eft , per quam reverrnn famulatu ceritnoni* divini cultus exercentur.

Sed fecundo enem requiritur, quod noa fcordet a lege naturali ; Λ hujufmodi gratia additur, quod fit jufta; ficut ennn dicit Auguftinus lib. i. de lib. arbitr. *In rebut btetna.* C *nir dicitur aliquod juftum e* ta quad eft redam freundutn regulam ratianit,* qu* vere dicitur lex ; unde (i a naturali lege difeordat non dicitur Jex, fed corruptio legit: & ideo, ut idem dicit Auguftinus, St ponitur in decret. 10. di. e. *toqftifatiatttt.* conftitutioner (zcularcs fi naturali juri conffariari probatur, penitus funt excludenda.

Sed tertio requiritur, ad hoc quod lex fit valida, qirnd emanet ab habente auâoritatem condendi eam ; alias nullius efler roboris ae firmitatis, quoniam nullam vim obligandi ad lui obfervanonem lex habet, nifi ab habente poteftatem in re illa, de qua lex conftitaitur, & emanat. Ceterum, tefte Anftotele X. Meth meniuratq oportet certam efle, idrft propertionaUm At aptam merfurito. Et 4. Politic, oportet aptare leges poliri», & non e contra ; omnes leges proportionari, Ac menfurari his , quibus imponuntur, ficut alia lex imponenda eft viris, & alia pueru; ideoaddifar tertis proprietas legis, fcilicet quod fit poffibilia *fe.* eundum naturam, tdeft tam facultati agentis, quam & capacitati natur* patientis. Ut enim regula juns habet, ad impoflibile nullus obii gatur. Pmterea qund homo, cum natura fit animal politicum At civile , T. politieor. non poteft iulus vivent; ideo oponet quod lex humana confuetudini & moribus hominum con* formetur,. cum quibus vivere debet, «lias divertitis Rudiorum caufaret inter eos diverfitatem animorum. Idao rcAe additur quarta conditio , videlicet at fit fecundum coataetudiucm patri*. Amplius, cum lex ꝑμμμβ* pnedpue fundetur fuper experientiam publicam, ordinatur enim ad bonum, commune, ut infra di cctur ; expediunt aliqua rripoblic* «no tempore. & uno loco, qu* non alio* Λ in ipfis eorum experieotra demonftraf. Ideo requiritur. quod lex humana fit debitis circumftan*

tii

pr*

«ii veftita, & hujufmodi ~~gratia redditur quia~~ ia coodiriO| videlicet quod fit loco, tempori- que conveniens. Demum quoniam lex humana in tvpublica habet officium artis medicinalis in corpore animalis, fcilicet purgare malos humores, ratione cujus Ariftoteles diciv I. Rhetor, quod in legibus eonfiftit falus civitatis, ad hoc quod lex humana fit licita five bona, requiritur quod fit expediens, five fiiffiaens ad purgationem malorum de republics. Ideo fexta conditio additur, fcilicet quod fit expedieps ad confircutiooem bonorum reipublic», ac commodorum, & ideo feptimt additur conditio, fcilicet quod lex fit utilis. Item cum lex humana dicitur in decretorium, & quali lucerna, fecundum illud proverbio. VI. Miadam* *lecftne , & It" inttt 0" vie* r'·»*, oeccffario requiritur quod lex fit manifefta, ne aliquis propter ejus obfcuritatem c*. dat in errorem, & interdum credens facere fecundum legem faciat contra legem ; nullibi eorum magis vitandus eft error, quam in principiis, five in his , que locum regula habent; quoniam, ut ~~dicitur~~ in ~~cooli,~~:& mundi: parvus error in.principio, maximus fit in fine. Et ejus ~~ratia~~ ponitur oftava conditio. fcilicet quod ~~fit~~ manifcAa. Ultimo cum lex ordinetur ad bonum commune, non debet sd commodam alicujus privari, fed pro communi utilitate conicribi, alias enim lex non poteft effe refis, & regalis, fed perverfa & tvnnnica: quia ficut rex differt a tyranno, quia rex dicitur qui refte agit, & intendit bonum commune; tyrannus Vero qui pervenc principatur, *8t* intendit proprium 3c privatum commodum; fic refta lex & regia dicitur, in qua intenditur bonum commune ; lex vero tyrannica 3c perverfa, io qua proprium ideo hic ultimo, fcilioet nona conditio ponitur, quod nullo privato bono, fed pro communi utilitate &c. Hoc ergo fuppofito fundamento, refpondeo ad queftionem, negative, fub tribas conclufioaibus, quarum una ponetur in terminu univerfalibus, alix dux in terminis particularibus, defecndendo ad materias< de quibus eft principaliter propofiium.

Et prima conclufio eft. Non in omni lege licita ad obviandum abufibus Roman* cunx multiplicibus , poflunt generalia concilia finspliciter, & indiflinflc m ponere decretum irritans fummis pontificibus, Quam con lufionem una tantum ratione communi probare conabor- m deductione aliarum conclufionum probaturus eam multipliciter. Primo fic ponere in omni lege licita univerfiilliter, ftindiftinfte decretum irritans contra fummum pontificem, eft diflipare communitatem politic* C.hriftianx: ergo tale nec fiendum, nec etiam per generalia concilia crt poffibilc fieri de jure ' dc ita conclufio polita eft vera. Confequcntia patet, & antecedens probo hc, & fupponitur ex didis contrarie opinantium , quod legi licite opponere decretum irritans eft legem impermutabilem facere; quia hujua gratia peritur, ut decretum conciliorum irritans contra papam attentantem ea infringere adjungat». Tunc anteredens patet fic : quoniam m re maxime variabili, cujufmodi eft materia aäuum humanorum , cam io ea uniformiter femper aliquid obfervari cum utilitate falutis rcipublicx non fit poflibilc applicare legem impertnutabilcm, ad diffipare rempabbem, ut omnium mortsAlium & legalium reflatur traditio; unde hac ex caufa furrexit nccrlfiui apud legale:, pouendi pnrclariffimun virtutem epicheyam nomine, cujus officium, ur L. eihic. dricribic Anftoteles, cll lu cafibus, in quibus experitur legum oblervantum juxta Jiterat corticem reipublic» utilitati fore moleflam, prxiermitfis verbis, fe. qui quid ratio juftitix, & communis depofe't utihtas. Unde Albertus dicit ibidetn, legem humanam hac ratione ad humana opera fe nahere, fient uaivcrfale ad particularia, quod (e. eundum effe acceptum variari neccffe efl particularibus variatis, dicente Ariftorele in libro politicorum, motis nobis movemur omnia, qu» in nobis funt; ficque aftus humani, de quibus leges dantur, in fiugularibui contingentibus confiftunt, que irnumeris modii va; uri poflunt. Non videtur bene po:fibile m ulibiu rebus cum falute reipubiice. legem numamm coiiftitui, quam nullo modo varun contingat quare ergo patet conclufio .

Secunda conclufio: non in omni lege h ira ad obviandum abufibus, qui fiunt cku Gcramenta poflunt poni per generale concilium contra papam aut alios irritantia decreta (patet ergo quoniam lex licita, que data eft de con. di. I. c, *Richer,* in qua lege pavetur quod facramtnta altaris nonnifi a jejunis celebrentur. Item licita lex eft illa: que ibidem ponitur in cap. *fitat »n elle,* in qua cavetur, ne ce- ~~lebretur, nifi in locis faens,~~ ; ~~3c he leges de~~ te contra abufus quorundam ventre pleno celebrantium, ~~a~~ in Jocis non ~~rectis~~, Item lex fanAiflima eft data, & ponitur r.q. 7. c. Oc. *fi anile &c.* & c. fequenti, qui nullus capiat ordines ab hxreticis epifeopis, & ab ecclefia prxeifis, *3c* ita de aliis multis legibus poteft adduci exemplum; & tamen in nulla iftarum, quantumcumque heitanfm, ad obviandum qui. bufeumque abufibas poteft poni decretum irritans contra papam ; immo net contra minimum fircerdotem; Ita quod non irritetur fs&um lege illa non commenfuratum patet, quoniam five celebretur in locis factis, five in aliis, five ftomaco jejuno five repleto; dum tamen celebrans fit facerdos, & intendit facere, quod ecclefia intendit, per illam fornum verborum conficit. Et in fimili modo ia multis poffumus exemplariter loqui. Et ita patet, quod vera eft pnma conclufio, qu» dicit quod non in omni licita eft *8tc.*

Tertia concluGo: in materia provifionum ecclefiarum cathedralinm & collatione beneficiorum non poteft contra papam indiftinâe poni decretum irritans aikbontatc generalium conciliorum , que quidem conclufio multipliciter probabitur , quia circa eam principaliter eonfiftit virtus veri noftri ad quam probaodsm deducentur 14. rationes ex praenotatis novem proprietatibus legis affumptx. Et ex prima conditione legis, qux eft ut fit honefta, five ut fit religioni conveniens.

Arguitur primo fic: Nullum decretum poteft effe licitum, & ita nec validum, & per confequens nullo modo emanandum a faero concilio; tn quo puri&ma fidei edocetur veritas & hstrefis maxime extirpatur; quod continere videtur in fit periculum harefis. Sed tale decretum irritans in materia prxfcnri contra fedem apoftoheam, videtur efle hujufmodi; erljo non eft licitum, & ita nec validum. Cor*· equentia patet in a. par. Major paret ex pri

ma

ANNO CHRISTI >411·

ma conditione legis; minor vero probatòr, A
<<<<quia per rale decretum detrahitur privilegio,
chsk7l)ur* r & dignitati, ac honori £sq£bt fodis spo-
>*n ftolies. Dicit, enim Leo papa io epiftola ad Marcianum imperatorem : *magnat bener efi unicuique dignitat faa.* Subtrahere autem privilegium . A primatum fedis apoftolic* quam periculoium fit exprimitur di. 22. *natet,* udi fic dicitur : *Qui aatem ecclefi* Xemaua privilegium, ab ipfe /umme emaium ecclefiarum capite traditam, cenatur aeferre, ii prtctlidtebie in barefiat labitae, bic efi dicendus baretient ; fiJeta quippe vitiat, qui adver/us illata agit, & HH ceutttmaa invenitur, qui eam cunQii ecclefiit pretaliffe ctgnt/citttr.* Secundo cx eadem radice fic: omne illud quod cft induchvum fchifmatis in ecclefia Dei efl illicitum & inconveniens, & tanquam venenom lupiendum a concilio facrq, cujus ftudiutn eft, unitatis, & pacis vinculo membra totius ecclefiaflici corporis fovere connexa* fed tale decretum lub form? diéla conm iedem apoftoheam cft hu/ufmodi; Ac. Major cft manifefta, minor vero pronabitur, quoniam divi* dtt membra a capite, A filias a matre, dum decernit in provifionibus ecclsfiaram ecclefias inferiores non obedire matri, hoc eft ecclafi» Roman»? in ordinatione ecclefiarum; ut enim §. Thomas ponit in 2. 2. q. art. L cum unitas ecclefi* in duabus attendatur, ut dicit fcilicet connexionem membrorum ecclefi» ad invicem, feu cotntnnnioncnt; & iterum tnor-Cri dinatione omnium mctnbronim ecclefi» ad unum esput, A non tenant c»p\, << quo totum corpus per mexus & conjunfliones fubminiftratum & conflitutum crefeig in augumentura Dei; caput autem fit ipfe Chriftus, cupis vices in ecclufia gerit fummus oontilex ; fcifmatici dicuntur , £c qui fubeffe renuunt fummo pontifici , & qui membris ecclefi», cujus communicare recufant. Alexander vero de Ales m 1. lententur, in marexa fcifmatis qu^it que fit ecclefia, a cujus unitate difceflio fcifma nuncupatur, refpondir per hoc quod dicit Criiftus papa: *anili dubium efi, gain apefin-!tca ecclefia mater neniam ecclefiarum, a nt-/ut rtgulu nullatenus peteft deviari* 4 & habetur dift. XIT. c. t. Item quatit, eujuftnodi difccffio ab ifta ecclefia debeat fcifnta dici : refpondix, quod illa difceflio dicitur fcifma cum aliqui vim, & poteftatem Romanseccleiix annuitant. Ex quorum diâis patet minor, quod tale decretum irritans videtur irritare, & fcindere unitatem ecclefi», cum ab influxa cjpitts A matns, fcilicet ecclefi» Romeo* fubtrahat, & elongare ftudeat ecclefias inferiores , quod futurum legimus circa finem mundi Unde glof. fuper illud Theflal. ». *nifi prini venerit difiefiie ,* ideft ecclefiarum ab obedientia Romana ecclefi»; itaque ilio tempure . . ecclefi» undique per orbem diffuf» fubtrahrntude ab obedientia Romani pontificis, ita ut pauci fibi obediaot, & papa tunc temperis circa partes Romanas fe includet cum pauci afin ab ejus obedientia fubtraAis. Tertio , ex eadem 'radice : nullum decretum potem effe hcituin aur validum, quod videtur en facrilegun», aut facrileaium continere; & ita nullum tah eft ema»abilc a facro concilio . cujus intentio tota verfatur reformationi, A famtatt membrorum. Angulorum ipfius ecclefia; fed hujufnwdt decretum rft hujuimodi ; ergo Ac. Ce fequentia eft mtnifefta, anrecédant pro ma/ori clariAnram cft; itunoc vero fic probaruc; faeriiegtum enim tefte Ifi. doro cft lacta ni violatio; per hnc autem decretum„fi fieret i violaretur apoftolica Cedes, ut patet manifvfte irritando ufum fu» potcftatts. Et confirmante per illud quod di, citur in decreto 17. q. 4. c. *fi quit. Gmamit* *putant, dubitantes aa ille fiigtuu fit quem .prhueps elegerit.* Tale autem demtum irri* tans, cum poteftatem -principis fummi in ter« ru , fcificet fammi, pontificis non folum judicet, fed irritet, 8c demolire videatur, nu. rito ftcrilegum judicandum videtur.

MiNO CttBJSTt

g Quarto ex eadem radice fic . Nullum d*. cretum eft dicendum licitum, nec afacrocon, ciiio emanandum, quod irritativum divin» legit; cum praecipua cura facri concilii fit omnea exorbitqntias ▪ divina de confervatione fidelium tota fblicitudine propellere; fed hu. juftnodi decretum eft irritativum divin», *le-*3is ; ergo 8tc. Confcquentia nota ; major et*am icente Auguftino 4 dc civit. Dei cap. *6 maniam legum huait efi (tufura, nifi divina legit imaginem gerat.* Minor probatur fic, quoniam lex Dei pnecipit obedire ecclefi» p(» pofitia, fecundum illud apoftoli ad Hebr. t?. *ebedite prape/nis vrftrit,* 0* *fub/acete rli .* Quod maxime de papa iutelligendum eft , feeundum glo. illius textus, dicit, quod map. Cri poteftati magis eft obediendum quam minon. In tantum enim obedientia fedis apoftolie* eft neceflaria divina legis imperio, ut fubefle Romano pontifici fit de neceftiratc fa< lutis, ut deducit S. Thomas in libro quem fecit contra errores Grarcorum cap. *16.* ad Îuod inter alia eft auftontas Cyrilli lib The auror. dicentis : frsfu*, *fretet aii, fi Cbri, fiam intftMmr,* *r *iffiet aves vecmtrr, aut diamut mènentet i» ecciffia Petn. O nen impleamur vente /aparbt* , m ferte tenner*q ferpens prepter aefttam centtni irnea nat ejiciat , ut* rrieär *elim fit paradije.* E» hac radice Bonifaciut in quadam decretali extravag. qu» incipit: *unam ectiefiam,* in fine ita con* £) eludit: Parrs *fubeffe Xemane pmttifici entai bmnen* metar* dcelaramur t· & difitninate effe fit ftecr/Jitate falutit. Sed* manifeftum cft quod tale decretum irritans, piovifiones eccletiarum etiam juftas & bonas , laâas per fummum pontificem, eft irritativum divius legis, quae pnecipit obedire in omnibus apoftolies fedi ; 10 quibus nec bous fidei, nec monbus bonis contradicit, ut patet ex didis- Et maxime adhuc confirmatur per illud quod Dominus jubet Ma. c. 23. ubi dicitur : */aper tatbedrum Meyfi /ederunt Scriba O Phari-f*i , crania quacumque district niit fttvttt & facite ; /ecundum autem tpera teram talite facere ;* ideft, fi do prslatis fedentibus fu-per cathedram Moysi iam universus impetitus det Dominus obedienti»; quam extenfmn credendum cft, quod Dominus pr»ctpit de obedMotia prarftanda fummia pontificibus Petri cathedram tcncatibui? qu» tamen lex Chrifti & mandatum irritatur, & violatur per tale decretum, & ideo merito dicitur in decreto 8t. di. c. *Si gei.· peccatum paganitatis rit auifyuit ,* duw CÀri/lsaaMM *fe efferit, Mi*

dem radice lie: nullum decretum poteft effe

licitum quod eft pnefamptssofam & temera* A facnun coocilitim, cujus ftudium eft ca quz_
——————————cnTum; f& ita a concilie .facro nullo modo ema. fint juftitîz exequi, non poteft tale decretum
cm«bti A-η^β® · cum farutn concilium Spiriiu San* irritant conftitnere , cum hoc non videatur 141«
MH ȇo regatur, qui omnia b numero*, pondere, porte heri ime Izfiot.e legis , five juftitiz naturalis. Confequenfia patet; major, & minor etiam.

& mesdura conftitnit. Sed tale decretum irritans contra poteftatena pipe in materia diâa eft vere pnefumptuofim, ft temerarium &c- Confequeotia patet; *major* eft manifefta; minor probatur. Cum enun quzlibet adio de. ' beat efle proportionate virtuti.agentis, & de. ' cretum principis legens eouftiruentit auâori. tari; pnefumptoofum dicitur efle illud quo attentatur quod excedit facultatem operantis:' affumere enim aliquid ad agendum, quod profertur virtuti agentis ad rationem pnrfnmptionis pectiner; ft ideo dicit Valerius Maximus: r *ea tata pateatia afi, gvnt viridat fuit »adu» imptaif.* Qjod vero hoc faciens diâum concilium aflumeret opus trafeendens virtutis fua terminos, patet; quoniam non eft in coteftatc concilii mutare leges ft ftatuta Dei. Lex autem divine providenti*, que pofeit pap. loco fui totius ecclefi· profideotem cum plenitudine poteftatis, videtur ordinaffie ipfum ordinatorem ecclefiarum omnium & diftributorem beneficiorum. Unde Damafcenus fuper illud Luc. 7. *focumat iit tria tademacula,* inquit de Petro, cujus fucceffor eft papa: ■» *te Daniatu taitntaculaneiH, feci uaivarfaUt ecclefia cvtftititit crufiruthrem, teaitu fui* err*git pafiaram.* Quibus confideretis dicit Leo papa, quod habetur dif. ip. *ita Dominât.* Fr-C]ut fodem apoftolicam fuis privilegiis & jure ram *batte pâtre iflitu fecrattflimam fhrmitatem* , JDn, «e *diximut edificaute ceafiraHam uimit impie vult prxfumptiaae vialare qttifqtit cjai patcftatem tentât infringere favenda cupidna· /Uni fait, & id feed accepit a vateribut* «a» *ftaumda* . Hoc jus videant etiam qui nie in tali materia vel hmili decretum irritanslattentare proponunt, quod Eufebius pap orientalibus epifeopis ieribit in quadam epiftola dicens ; *Ita i» lege feriptetm efi i malcdiflnt* Aa-MM , *fui tranifert terminât fai preximi / O dicit aman pcpaleu : amen. Quare mirer vat tant audxet* e/fc^ O *tam imprudenter coiffe,* O *terminet at jura beati Patti apafbleram principii iavafijfe.* Loquitur de congregatione p vero probatur; quoniam per tale decretum irconcilii abfque au&oritate pape. Item arguitur ex parte conditionis 2- legis , que eft quod lit jufta, ideft conformis legi naturali. Sic enim dicit Auguftinus in primo libro de libero arbitrio: *aan videtur tga lex gua juxta no» fuerit.* In rebus autem humanis dicitur aliquid juftum ex eo quod eft redtarn fecundum re* ÿilam rationis, quae dicitur lex natur* unie fi a naturali 1er difeordat, non erit lex fed correftio legis, ut amplifljme & magi ftrailter deducit fandus Thom, in 2. q. coronali . Ex eadem radice arguo impofnbilitxtem juris, & indecentiam ponendi tale decretum, ficut profertur, & fic : Omnis refpublica five communitas naturali juftitia tenetur ad confervationetn illius poteftatis , a qua dependet bonum reipublicz in fua plenitudine & integritate- A ita ptr confequens non valet fecere legem juftam aut licitam in derogatione ejufdem poteftatis ; fed bonum reipublier chriftiana quantum ad regimen fiium pro magna parte dependet cx poteftatis plenitudine ledis apoftolicx, cujus eft ordinare totam «defiam & gradus & flatus in ea. Ergo fequitur t quod

Secundo, milium decretum quod tollit opti. mum principatum in ecclefia, fcilicet regalem, poteft efle juftum; immo omne tale eft ini. ?uum, ft ab omni concilio, Sanâo fpiritu relo, tanquam hoftile vitandum; fed tale decretum contra fedem apoftolicam in materi? pro. vifionis ecclefiarum &c. eft hujufmodi ; confequentia nota; major notiffima eft; minor pro. batur, quoniam ponere quod inferiores prolati habeant ecdefiafticuin regimen five difpofitionern ft ordinationem republics Chriftianz religionis, afilus jurifdiftionis & jerarchicz difpohtionis, quos aftus non poflet exercere ipfe papa, qui omnibus eft fuperior, eft veraciter tunc ponere in ecclcfiaftica politia plures principatus non reduoibiles ad unum fuperiorem monarcham tales adus exercere valentem. Cum refpeftu talium monarchal, five fupertnris ini tenir auéloritas ft poteftas ligetur, ut circa difpofitionem ecclcfiaftici principatus providendo ecclefiis, conferendo beneficia nihil poflit, quod eft exprefte contra illud diâurr Joanni5 4. *fiat* iiMi avi/e, *& unat ptflar.* Tertio ex eadem radice fic : nullum decretum eft dicendum juHum, nec per confcquens licitum, quod fpofuo; ft per confequens nullum tale emanandam a facro concilio, cujus folichudo debet effe, ut unumquodcumqod in luo jure confervet. Sed per hoc decretum irritans (poliatur fedes apoftolica privilegiis fuis, & jure â fummo principe Chrifto Jefu, totius principatus capirr, «illatis A donatis; ergo ftc. Confequentis nota, & major eft manifefta; profertitn cum, ficut fupra allatum eft, ex decreto 22. dif. c. row's, non dubium quod fi quis cajuslibet ec« defui jus fitum detrahit, injuftitiam facit. Qui autem ratione ecclefi· privilegium ab ipfo fum. rao omnium erdefiarvan tapite conatur auferre, hic pcocuidubio in hsreflm lebitur. Minoi ritans privatur & fpoliatur fedes spoftolica auHoritate difpofitionis, ordinationis, ft pravifionis ecclefiarum, qne inter privilegia fedis ipoftolicar videntur ttnere principalitatem ; quod (cum in po'eftat· ordinis fit squalitas inter luminum pontificem & alios quotcumque facerdotes) in poteftatt jurifdiAionis qua refpiat inftitutiones ft difpofitiooes, ac ordinationes omnium ecclefiarum & correptiones perfonarum delinquentium, io eis videtur ftare principatus. & auctoritatis dignitas fibi colleta, qua ratio. ne caput, mater, & cardo omnium ecclefiarum dicitur. Uhde in decreto dif. 22. c- *facrefaafia,* ex auftorinte Anadeti fic dicitur: *Hac vara apaflalita faciat, txpttt* 0* *carda a Da»itaa, & aaa ai alia iiaftifida afi ;* & ficut cardine oftium regitur, fic hujus fanfi« apoftolicz fedis aufloritate omnes ecclefia, Domino difponente, reguntur . Irem estrav. dt przben. c. *licet* li- VI. difpofitio omnium ecclefiarum, ft omnium beoeficiornm mundi ad fedem apoftolicam nofeitur pertitfere. Item in coftfilio Viermeofi dicitur uc : *falva taaaaa i» pr^atif* *fit omatèat Raatotipeat ifititt panflattt ad ftiana*

M?* *ecdefiarum, ptrfonatuum, dignitatum, aliorum-* Λ *bancficierum plena 0" libaro difpqfitio c**

chlUst! */**perflati/ plenitudine xoftitxr pertinere.* Ita
mu **in concilio.**

Quarto ex eadem radice fic omne decretum quod tollit debitum obedientiz fedi apoftolicz, eft injuftum, Sc ita nullum tale emanandum a concilio, cujus praecipua cora debet efle ut capiti ecclefiz univarfalis ipfa ecclefia univerfalis plenarie obediat, in quibus nec contra legem Dei, nec contra ftatum generalem univenalfe ecclefiz mandat, aut przeipit; fed decretum przfatum irritans potefiistem papa in materia przfata, eft hujufmodi ; ergo fcc. Confequentia eft bona; major eft maiyfefta, quia fic fupra diftum eft ex auHoritate Auguftini primo g de fi. alt, lex dicenda non eft, qup jufta non fuerit. Cum autem ex ordine juris naturali*, & divini inferiore» teneantur ooedire fupcrioribusfuis, clariffime patet, injuftum efle omnino, & per coofequens vacuum St invalidum, quod in hi», qua legi fuperioris, fcilicet Dei non contradicunt, fuperioribos obedientiam fubtrahit. Minor vero patet, quoniam per hoc decretum irritans debitum obcdientiz apoftolica fedi fubtrahitur in difpofitiombus ecdefiarum, quod manifefte eft contra. Quo in loco debet attendi quid dicitur dif. pj. c. *obedieittiam. Obedientiam autem inferiores ex ordine fuperitribut debent ; fummo etiam pontifici ta debetur ab omnibus obedientia ; ut nulli Herat ei communicaro , cui pro aBibus fuit* inïmieus C *veteri/, nec ia ecclefia efft poterit, .pti ejus cathedram deferit .*

Quinto ex eadem radice fic *i omne* decretum papam reddent impotentem ad faciendum ea, quz ex Dei pnrcepto tenetur facere, eft injuftum , & ita vanum & inane; & per consequent nullo modo attentandum per facrum concilium, cujus vigilantia przcipua debet efle opitulari, ut unufquifque quz Dei pracepta funt efficacius Sc expeditio» valeat adimplere. Sed decretum irritans contra papam io materia beneficiorum & confirmationum dignitatum eft hujufmodi; ergo 3cc. Major eft manifefta; quoniam omni» lex humana tantum habet de ratione logi» virtuti», Scvaloris, quantum addi-prinm *porrixato voluit, ut in bcatiffimo Petro* vinam legem ordinat & promovet. Minor probatur; quoniam «d pafcendum gregem Dominicum fibi utiliter commifliim, cujus cura & paftura fibi fub przcepto eft injunfta fecundum illud Joan. ult. *pafet oves meas,· 8t* illud glof. ordinat, fuper illud i. Petri 4. *pafeite, qui in vobis eft PM&·"> t* "b* ûc dicit : *ficut Deminue Petro totius gregis auram habtre joffit, ita fequontibus ecclefia paftoribxi jure mandat, eum quifquo, qui focum rf, gregem Dei foHicito gubernatione tueatur,·* per iftud decretum irritans reddiΛγ impotens, cum per id claudatur fibi manus poteftatis pafeendi oves Chrifti, providendo plebibus de bonis paftoribus, providendi idonei» perfonis pauperibus clericis de beneficiis , Sc fubvenire indigentibus de ecclefizelee-E mofinis; patet hoc nifi cucis. Item ex tertia conditione legis, quz eft utʌfit poffibilis fecundum naturam, & arguitur multipliciter, quod tale decretum non fit poffibile de jure, nec de faélo validum : primo fic : Nihil contra communem ordinem naturalia rationis poteft emanare fob ratione legis aut decreti a concilio, cujus przfidcre creditur ipfe, qui Dû virtus

ANNO cHftirn U».

8c Dei fapientia eft. Sed decretum irritatu cont papam pofirom in hac materis, *de qua eft ferme,* «.ft hujufmodi; ergo. Coofeouenda bona ; major nota ex conditione legis affiomta. Minor probatur manifefta, pro quo fupponitur , quod tora poteftas jurifdiAionu aliorum pr» fetorum in toto corpore ecclefiz derivatur & emanat afummo pontifice, quz, ut fiippono, patet cum ex determinatione ecclefiz Rotnanz, cum ex doétrina iânftorucœ doûorum. Primo quia ita eft per multo» Romanos pontifices declaratum, & diffinitum quoque paret per illud Gregorii pepo, quod habetur ». q. A e. *iterato,* ubi dicit fic: *fanBa Remana eeclefim vices fuas ita alii/ impartitur tcdtfiif, ttr in partem felicitudinit vocata fiat, non in plenitudiuem poteftatis.* Idem habetur *ex* suAorita. re Julii papr in c. fequenti, dicqntis: *ipfa namque occiqfia, qua prima eft, ita viett juat aliir impartiwt ecclifiit, at in partem &c.* Bit Vi*illi

Beatus autem Auguftinus intra canonicas feripturas enumerat epiftofes decretales fommontt· pontificum. Item B. Ambrofius fe feqni Romanam ecclcfiam profitetur dif. ii. Omnes doAores vero fanAi hoe idem dicunt, unde· S. Thomas io fine *1.* fententriar. ita dieit, quod poteftas inferior, & foperior duplicita fe habent; aut ita quod inferior poteftas* ex toto oriatur a fuperiori, & tunc virtus; tota inferioris fundatur fuper virtutem fiipeeioris; & fic fe habet poteftss Dei sd omneni pote* ftatem creatam ; fic etiam is habet ooteftas imperatoris ad poteftatem nroconfulis · fic criam fe habet poteftas papa ad omnem fpirkualem in ecclefia, quia ab iplb papa gradus dignitatum diverfi in ecclefia ordinantur, & difponuotur; unde ejus porcftss eft quodammodo ecclefiz fundamentum ut patet Math, td hzc ille. Ejufdem fentenriz eft etiam in 4. contra gentiles. Rationes vero hoc dariffinie ofteodentes copiofe alibi vocata funt, ' immo ad probationem hujus fuppofitionis tantum dust aoAoritatcs adduco. Prima eft illa Leonis papa faoâiffimi quz ponitur di. g. c. *Ita* De. lUÂsns, ubi fic dicit.* *bxjtu mxxerir focramtnttxx ita Domiant ad ernaixm apoflolorxm ojfiomxixm apoftolonan fameto principâiiltr collocaret, xt ab ipfo qxafi foedam capito dota fxa valut in corpur amat diffandmt, at tutor ttm ft minifttrii intelHgertt oft diviui, fvl aufer faiffrt a Patri foliditate rectdm.* Secunda auAoritas eft ejufdem in fermons d* apoftoli», qui insipit : *gaadoo diltSijfiom,* fie dicit : *Qxamwt in P·Pol· Dti inulti faterdetat fiat, multtfur paftortt ,* omxor tamen propria regit Potnti, guttprincipaliter regit Cbrifiat.* Magnum d* *mirabile buic vm* ctnfer*tixm divina potentia fxa tribuit dignatio, ut fi guid cum eo commane ege voluit coterie principibus, nmnquam rlifi per ipfum dedit quidquid aliis non negavit.·* haedille. Ifta fuppofitiosie przmiflh probetur fic minor, vidclicct quod decretum tribuens ptovifionem ecdefiarum Inferioribus perlatis rum irritatiom poteftatis papali» fepra earumdem difpofirionc Λ ordinatione fit contra communem 00 dinem naturalis rationis, quoniam quod fecunda caufz, quz totam fuz poteftatis virtutem habent a prima caufa five fuperiori, polfint, & de fado exeant in a&um, rcfpeAu cujm

ATÎWO — CBUIT1 «41»

poteftatis eaufalitas fuperioria eaufe fit fufpen- A
U, Λ ligat·, ac irritata, eft contra omnem
ordinem rationis, ficut quod ftell* illuminent,
foie a fua illuminatione fufpenld, ut rami fru-
ctificent radice fua virtute irritata, aut mem-
bra, five felifur fentunt capite uoa influente ;
ia hac autem camparitione Jj» habere vfaentur
CBteri prolati ad ppam .Wkeoft Petro Ra-
ycnuate: quad *euim Jlipiti rami, fumi capiti*

bet apefteiita /edit emittentia debent emet eeilefia, fuat tibique terraram jeera uligie frmdavit. Et ita patet quod, lubtrahere difnofitionem ecclefiaturn a papa, cui primo per Je &. principaliter convenit, 4 nulli alii nifi ex dono fuo, & retribuere alii» cum irritatione papalis auctoritatis, eft elariffime loritra omnem naturae ordinem, & rationis; nifi forte ex affectu dominatus exerratis. Secundo ex eadem radice fic : nullum decretum cujufcumque concilii poteft reftridgere aut irritare poteftatem, qua non usnanat, aut dependet iri fuo efle poteftativo ab alio concilio: fed poteftas fecit apoftolica in fuo efl· poteftativo, in collatione beneficionlta, & provifionc eccleliarum , non dependet ab aliquo concilio generali,-immo nec ac tota, five univerfali ecclefia ; ergo fequitur, quod concilium generale noo poteft hujufmodi decretum facere. Confequcotia eft bona ; major eft manifefta , quoniam iqftituentis poteftatem aliquam in aliqua politia eft determinare poteftatem quanta^ À qualis fit, augere, & diminuere, limitare aut irritare, & nullius alterius. Minor eft etiam mamiefta, quia, ut dicit Calixtus pa. .pa , 3c fcribitur dif. »i. c. qaawv.û. *Saatia Jiemana ecth/ia cathelica C? apoflohca nnllit Jynodicit ie/Htutit ceterit ecclefiiii pre(ata efl ; feJ evangelita* vaca Demi»i Cr *Jalvaierit* ue- *flri pnmatum obtinuit .· t» et , inqure Demi~nus, l'etrut t & fuper bene petram &c.* Tertio ex eadem radice fic: Nullum facrum concilium habet poteftatem mutandi, minuendi , aut in aliquo irritandi, quod nec fidei, aut ftatui univerfalis ecclefia obviae, illud fuper quod univerfali» ecclefia dicitur fundata ; fed Jsotcft.s papalis eft hujufmodi; ergo fequitur, q quod tale decretum, ficut profertur, fton eft poftibije fieri poflibilitate juris per hoc concilium, nec per q iodcumqve aliud. Cooteqiienru eft bona ; major eft maniiefta quoniam Iaera concilia aJ munimen *tk* eonfervationem etclefiafticz dignitatis & exaltationem glori» ipfius ecclefue univcnalis inftituta creduntur. *uibflt* enim. ut dicit beatus Bernardus, «s

pre Vfrtate injiitutum efl , contra tbarmun militet. Minor vero probatur per iliud Mat. 16. fuptr *bsnc petram adificabe ertlePam meam.* Quod dicitur fodi apoftoliese S. .1 bornas iu audoritate fupra allata applicat, dicens, quod fedes apoftolica eft quodammodo fundamentum ecclefia. Cujus lententia longe multo ante fuit Origenes dicens : *vide & quantam patfftatem bibet petra , fuper rptarn*

Item Anadcfut longius ante dixit Hec *apefitli ftitutnai tit mejeret*
O' *Jificilieret faa/iuaes femper tti feeiem 4if. ftfmfer apeftehetm* , /«pre qwani *Gbriftm tWverfe* fenftraait t^lejiam, J'ente pfe ad Cetecil.* Geweru/.'Tom. XXX.

priaetpem apofteierum ; tu et, tabuit, Petrin t=r. A-liqui volunt dtceic nd iftam rationem vel fimilem, quod licet concilium tollere non poflet a fede apoftolica poteftatem , aut e.>m minuere , poteft tamen c.i.-curinncm j>ote(i*t's impedire, aut rclti ir,i>eie, aut lie regulare, quod non valeat exue m actum , nili ut ditiarum luerit per conciiinin generale . Contra hoc fic ; quoniam nulla videtur , imr» oppoli. tionem in objcâo, aut vocb ignoranti.m continet manifefte, quod lie patet, *dt* enim |Urisdicllo poteftas jusdicendi , leu judicandi 3c exequendi ; fimiliter plena Sc t.ir.uis jurisdictio eft tota plena 4 perfctlJ poteftas judicandi & judicatum exequrndi, alias "on eft plena, dc ppeifeéla; unde uiccrc quod aliquis habeat jitrisdiflionrm, ita tatnen , quod nun pollet ji> dicare 4 exequt. eft dicere quod habcat po. teftatem juJicaodi. 4 non poteft judicare, quod eft habere poteftatem 4 no® habere; limiiiter habere totam plenam 5c per.kcl.inj poteftatvn. junsdiftionis, 4 non habene totum plenum be perfrômn exercitium, eft dicere habe-e ple* nam poteftatem &. porfeilam judicanci, vrl alia faciendi, & tamen non polle ilia judicare ad plemini, nec periccle nec totaliter ; quod eft habere plenam & nor. plenam, quod elt manitefte contradiilio per fe loquendo. Sic ergo regulat funt ponenti» , quod poteftas pa» palis nwncat in lua plenitudine poteftatis, ne» dum .quoad habitum poteftatis in le, led etiam quoad plenitudinem exercitii; quia ficut omn.s potentia eft pmpter luam operationem, ut dicit Ariftoteles ; ita plena pntçftrs ordinatur ad plenam liberam, & perleMam operationem, aliter fruftta Deus tantum munus poteftatis contulillet eccleii», quod eft ablurdum. <>iiarto <x eadem radice fic : nullum decretum per quod difiblvitur hierarchia univerfalis ecdefiai cadit fub poteftate cujufcumque facri concil.i fed dearerum irritans contra poteftatem papat in collationibus beneficiorum, dc provifione cccleliarutn eft hujufmodi ; ergo &c. Conio, quenti» eft not» ; major eft indubitat» fi fei ; poteftas anim concilio data in aedificationem , non in deftrikft.onem eft data. Minor veto lie prehatur , quoniam fuhrtahere inferiores perlonas hierarcfils a regimine, *t.* poteftate hierarch*, a quo torna rnftnkus defceftdit poteftatis jurisdictionis, hecundum quam fub & fupra attenditur inter perfonas ecclefiafticas in hierarchia eft, confundere totam hierarchiam *fc* eam dilfolvere; cum nexio & confummutio hieranin» eft principaliter confidetamla in ordine ad htcrarcham , dicente beato Dyonitio ia libro eccleiiaftic» Hicrsrchire, quod ficut videmus omnem hierarchiam in Jefu confum* matam, hc unamquamque in fpeeinli in proprium hierarcham divinum, fumtnum facerdotem . Nec poteft dici ab aliquo bene, quod connexe· hierarchic noftrat principaliter attendatur refpeélu Chrifti , qui eft principale capUt *ecckuee.* Licet in aliquo, puta ia ifto ar, ticulo, non obediatur fiimtno ponrifai, non diftolvcntr propter hoc ecclefiaftica hierarchia. Hoc non valet, quia non poteft bene videri Îuomodo· connexa maneat hierarchia cum Chyi- o , quando in licitis, & honeftis non obeditut fuo vicario, ipfo dicentu Luc. X.

atuitt Me & qui *vet emtiemna me eeutemait* . Imo timendum eft , ot non haoeai

mF* Chriftum caput, qui noa habet fummtim pon-ADensum ex «Briahgis conditione idemargsu-' AMMQ
tificem caput. tur, qu eft « fit fbcundum coafbeftsdioem ; QHUTH
INNO & primo fic: nullum decretum, qgod confiw- M»
CHRIST! Quoto nullum decretudi emanabik a con- tudines primas primitiva ecclefiae, approbatif,
cilio poteft ligare papam & ejus irritare po- fimos mores, patransregulas non imitatur, fed
teftatem, nifi in cafibus, in quibus juxta »f- tranfgreditur, eft a facro concilio pro luge &
fertionem adverfx partis eft Asperius psp* fci- decrero valido emanandum, cu/us ftudium eft
licct io materia hzrefis, in materia icifmatis, patrum veftigia, & illius fanda primitiva ec-
& in materia reformationis uoivcrfalis ecclefut clefia mores noftri» temporibus per viam re-
in capite & in membris , fcilicet dato , quod formationis advocare ; fed in materia peadiâa
in aliquo cafu poffet per concilium univeri'a- & fimili decretum irritans eft *hujufmodi;* ergo
Je decretum irritans poni contra papam ; ar- 8rc- Confequentia eft bona; major etfi fit ma-
guo fic ; fed quod papa det beneficia, confir- nifeAa, probatur tamen pro prima parte per
met dignitates non eft primo, fecundo, aut illud Macha. 1. *parati fumat mugit* usvri, faur*
tertio; ergo in difpofitione ecclefiarum conci- *prttinti Dei It^ei* pro fecunda
lium non poteft facere decretum irritans con. g per illud Proverb. *6.* ■« *dimitar legem matrir*
tra papam, modo, & forma,lit pneteoditur. *tua;* glo. ideft ecclefia. Pro tertia eft illud
Confequentia eft bona; major nota, quoniam Ecci. 8. mm *re prutereat narrati· feuleram,*
fiadum etiam a fuperiori non valet, quando *ipfi* rami *didicerunt a patribut fuit ; queaiam*
excedat ejus poteftatem, ut dicunt domini ju- *ab ipfit difter intentum, O' irnpm rtttfiu-*
riftc, juxta illum textum , *ea gua fiunt a tie dabit rtfpeafum.* Item Prov. ii. dicitur:
/adite, fi ad e/nt nn /pedant judicium, *Nen tranfgrediarir terminer antiquer, quet pe-*
ribtu nen fuhfiftunt. Minor vero quantum ad */·eruat patrer tui,* glo. ideft antiquitus ftatu-
primum & fecundum articulos patet ; quod tos, a patribus tuis, ideft doâoribus ; non tranf-
vero nec ad reformationis univerfalis ecdefic gredisris terminos catholica fidei , qnos ab
articulum pertineat, patet primo ; quoniam initio ftatuere dodores. Item ridiculum eft,
reformatio cum pnrfupponat deformationem, & fatis abominabile dedecus, ut traditiones,
ficut curatio zgritudinem, reformatio non ref- quas antiquitus a patribus fisfeepimus infringi
picit nifi ad ea qus fiunt male, & non ad patiamur, dif. 11. c. *ridiculum.* Et ideo ratio-
es quat bene fiunt. Abiit autem dicere ecde- nabilitcr dicunt juriftx, quod, quod non eft
fiam deformare papam exequeodo bene illud, ~~fandorum patrum decreto foocitum, fuperfti-~~
cujus poteftatem in execution is praceptum fuf- C tiofis non eft adinventionibus pnefumendum.
cipit a Deo; fecundo, quoniam in reformatio Minor vero probatur, tum quoniam nullibi le-
dicitur ad primam formam reduftio; cum re gitur, ut videtur, quod in quocumque tempo,
forma vetultiffima primitive ccclcfix pariter , re quamtumeunique abufus contra poteftarem
& juri divino conformiflima habeat, quod pa- papae fieret decretum irritans; immo in ifta
pa ordinaret eeclefias, & *de* dignitatibus pro- materia vsl fimili ex jure divino ^ape compe-
videret, ficut dc beatiffimo Petro fummo apo- tenti femper in decretis dicitur exprefle vel
ftolorum & totius ecclefiae univerfalis vicario intelligitur, jgijva Temper fummi pontificis su-
Chrifti legimus cum concilio apoftolorum Ja doritate. Unde exprefle habetur extrav. de elec.
cobum Jerofolymorum epifcoputn ordinafle; *fignificgfti,* ubi dicitur quod concilia nullam
fic deiocepr fa&um legitur de aliis epifeopis, kgem ecclefia Romane prafixerunt, & quod
ficut in hiftoria Martiniana dicitor in princi- eorum ftatutis Romani pontificis excipitur au-
pio, quod beatus Petrus ordinationes fecit Ro- doritas.
nue in mrafe feptembris , epifeopos fex ordi- Ceterum de pradica conciliorum Andorum,
navit, presbyteros decem, diaconos feptem; & ad firmandum >u arvum decretalia ; in afdem
de multis aliis poffet exemplum poni, quos D habetur memoria *fic* feriptura in concilio quo-
ad diverfas partes Gallio & Germanist ad Chri- dam Romas celebrato fob Lando Hilarso papa,
ftum populos lucrandos hiftoriat tranfmififlk in quo legitur , *Hilartur papa epifttput acclc-*
commemorant. Et nedum hoc de bearo Pe- *fia catholica urbit Remana Jjmad· pnxfidenr,*
tro, fed de aliis fucceflbribus Romanis ponti- *dixit ,'* f«Mlm» *religiefur , Sanfh Jpiritu eme-*
ficibus hoc idem libri hiftoriarum tvftantur. *gregant· : eeuveittut benatur ut quadam,* y»
Mirum effet quod papa focicndo, quod fibi *pr· difciplina 'ctlefiqftica neceflaria funt, eu.*
jure divino competit, *8c* quod illa primitiva *m diligentiuri tredettu, fi plueet, patret,*
ecclefia fanflorum spatiolorum prs&icavit. ec- *ea qua ad onitnationum inartat pertinere /te-*
cicfix ftatum confunderet univerialem *xta divina legit prorepta ia tenere canonum*
Item fexto, nullum aflum debitum pap< , *inftitura, ita /ovante Domine in omne ovum*
ex poteftate fibi data a Chrifto, cadentem fu- *memfura felidermu, ut nulli fat fit, fini fla-*
pra debitam materiam , poteft irritare concilium *tur fui pericul· vel divinat inftitutieuer, vel*
qu· deumque ; fêd aéhu difpofitionis ecclefiarum , *aptfialiea fedir decreta inurm, ana & ner,*
& collationum beneficiorum in penfionis ido- *qau' petentiffimi focerdotit admtnpfiramut ofli.*
neis fafbu per papam eft hujufmodi; ergo &c. *cia, talium tron/greflieam eulpa refpkit, fi*
Confequentia patet; major nota, quoniam po- E *in caufa Dei dofidet fuarimut inventi.* Et pro
teftas ecclefia data, eft ad corrcAtonem malo- confirmatione & ftabilitate, ita dicit *: food ut*
rum , non autem ad irritandum bonos aélus le- *Jeincepr peffit tenouur etfindiri, fi placet,*
gitima poteftate exercitos, cum 1. Petri dica- *fntntiat earner & Jvbfcriptioefei propriat tnt-*
tur poteftatem juriidiftioni» effe ad vindiftam *madete, ut f/medaliJudicia aditat claudatur*
malorum, laudem vero bonorum; *Sc* ac. 11. *inUcitir. M tmivetfit epiftopit, & prefbgtm*
dicatur : *vit tat timere petfflatem t fienefat, rit acclamation. Knoudi Cbrifte HUorio, db·*
& habebit laudem en ea. Minor vero eft cla-
riffima; dicit enim Quintilianus lib. *n nen eft*
aquam >d haberi malum , que uti bene ftlet.

ether. Hoc maü funt i

AWWO ORICTI *gpt·*

/erws·** *Jtatt. DiBtaa «/I* fumpufos. De- *gratia» tgùttu; giStaa qfi faia- f·**'- & *t ·* ». perpetaaa ftrveatar, apta- t—t; tii&aat tSitt. Hac pr^ftuaptjft aaa-* pawn· jies ,· *tliSaat tft tiecict. Qpi hac vialavtrii n Jt* ûrMMMt. Item quantum ad boc eft illud quod fcribitur in decretu fynodi urtiverfalis Conftantioopolitans, ubi fi dicitur. *Perre fi hnPu activerfalit faerit ceagragata, & fa&a faeci» ttiaat ·* *faaBa Raeletaa ectlrfia atitrùiu & caatmerfia, epifeepi laaaahiliter* (y *caat caeveaiaati revertatia depefita qaaftiaae ftifei»ari, & felaticaeat actipere ; & an prefiaere, aa prefedva factrt, a»a taatta aaticScr fentratarac Jicert ceatra faatatat ftaierit Renta peatifiett.* Ecce ex iftis patet qualiter concilia univerfalia, in quibus zelantiffimi fuerunt reformatores eeelefis, traâabant fedem Romanam. Secundo, ex eadem radice arguitur fic: In omni republics lege* novat a contuetis patrum decretis degenerantes funt vitande tamquam periculofiffima faluti republics; & per coafequens a facro concilio cujus Rudium pracipuum univerfaiia politica Chrifti*. sa faluti debet incumbere. Sed tale decretum irritans in tali materia, vel fimili ratione affigneta, eft novum quid & a Patrum confuetudinibus peregrinum; ergô tale non eft emanandum a facro concilio. Codequeutia eft bona; major eft Ariftotdis lib. a. politic, dicentia, quod inducere .novas leges in republics eft magnum periculum, quia inducere novas leges eft affuefecere non obedire legibus, & ita nec principibus. Ex quo fequitur confaquenter principatus, & politias totalis diffipatio; ratione cujus dicit Ariftotelcs i. Rhetor, magis effe obedieodum principibus quam medicis; ratio, quoniam medici commodis intendunt corporum; principes five pcalati legum politione animarum faluti, cum populum intendant inducere ad virtutes *· etb. Et ita apparet major, quod quantam poffibileeft, in repuplica virende funt leges nom, nifi manifefta fit utilitas & condendi neceÆtas. Ita enim dicit jurifpcritus quod sft robos novis edendis evidens debet effe utilitas, ut recedatur a jute quod diu equum vifum eft. Minor vero cx fuperiori ratione, q

Ex qqinta ratione leges, qua eft ut fit conveniam loco & tempori, arguitur fic: Decretum irritans contra papam ia materia collationis beneficiorum, & difpofitione ecclefiarum non eft conveniens temporibus iftia; ergo a facro concilio non eft pro nunc decretanda talis 1«X. Confequentia patet, quoniam emanande leges a concilio debent effe convenientifiims. Antecedens probatur, quoniam ifti* temporibus principes jam videntur fic dominari » prslatis intra regnorum, provinciarum, five terrarum fuariun ambitum dignitates habentibus, ut decreto iliq pofito, univerfum quafi regimen ecclefi* ia ecclefiarum provifione, & collatiooe beneficiorum ad difpofitionem devolveretur principum fircularium, quod effet abfurdi&mum. Hoc tamen non addimus generaliter; tamen hoc addimus, non ita generaliter iraneretur, cum difpofitio ecclefiarum papa providentia gubernatur, non audentibus ita principibus fcularibus impetere papam, ficut prasinos terrarum fisarum; paticutins etiam fispporcabuat provifiouea faftas a papa, quam ab aliis. Ex qua radice fqmitur convenientia refidenti* fiammi pontificis ia civitate Romana» at ponit

A Auguftinus de Anchom ia libro fiso de potefiate ecclefiaftica e- ai. art. t. quia videlicet in nulk alia patria poteft papa uti tanta poteftate, iec tamam populo Ghriftiano fecere utilitatem, ficut Roms, & in patrimonio S. Petri refidendo. In alia enim patria fisppouit fe fub dominio regum, vel principum · « fic vel timore, vel amore non liberr poteft uti pote- s. *Rate* fua, feu juftitin squitate. Item ex textal conditione legii, que eft, ut fir neceffirta, ut ce tsmphci fupra expofitum eft fecundum Thomam, & exped>ens ad remotionem malorum, arguitur fic: nullum decretum indu&vum majoris corrupbonis, & coofufionis ecclefia Dei eft a concilio facro emanandum, quod maximo intendit juxta inftitutianem fuatn ver* reformationi ecclefia intendere; fed decretum movui a papa provifiones ecclefiarum *8t* collationes beneficiorum plenarie cum (fic) *imitatiaM* fofti, & inferioribus prslatis committens eft hujufmodi; ergo &c. Confequentia cft bona, mapr manifefta; minor probatur tam ex ratione dominorum fircularium, ut argutum eft; cumque experientia noftra videaiu-s multum quamplu* rimos prslatos peffime providere ecdefiis, beneficiis in temporibus fibi competentibus; fi papa male in fuo menfe, epifeopi {spiffsme pejus in fiso, non providentes ecclcliit, fed perfonts, mc perfonis moribus, & litteris adornatis, nifi bene paucis, fed nepotibus, fervitoribus & hujufmodi. Itaque vix reperiuntur ali- B qui valentes viri promoti m ecclefia, nifi per papam, de quibus exempla poffunt poni in hoc facro concilio. Quid ergo effet, fi tota ecclefiarum difpofitio eorum providentis plenaria committeretur: currentibus temporibus prssfentibus, & coafiderata difpofitione mundi, falva reverentia eorum, timendum effet, quod major corruptio effet in ecciefia. Nec valet fu- C S quorumdam dicentium, quod tunc papa poft eoe corrigere; pap* vero pecca* non haberet corrigentem: tum primo, quia nullus effet aufus, aut *pauciffimi* accufare eptftopos apud papam; prufertim ia abufibua commiffia contemplatione dominorum terrs. Item quis fe vellet laboribus, periculis & expenfis fe exponere ad epifeopos accufandum? papa autem non corrigeret nifi accufista, vel certa fibi; certa autem non poffunt effe fibi mala per alios prslatos commiffa lege communi, nifi per denunciationem fe&am, & ira correftio effet incerta. Prsterel, pofito quod papa vellet corrigere pcwlatos Aliter abutentes auftoritate fua in diftributione beneficiorum, & difpofitione ecdefiarum, cum parea culpa paribus poenis fint merito expianda, reâe yuftitis ordine puniret eos fic abutentes ce poena, qua ipfe pupa a concilio propter ebulus in difpofitione ecclefiarum eft punitus, videlicet privando poteftate illa diftributionis beneficiorum, & difpofitionis ecclefiarum; quo dato vel dominis cardinalibus committet, vel ad fe revocare necaffc erit, vel novum genus politis io ecciefia introducendum foret. Item ex feprima conditione legis, qu* fuit ut fit utilis, arguitur fic: Nullum tale decretandum eft per facrum concilium, per quod impeditur utilitas populi chriftiani; ergo *&c* Confequentia bona, antecedens pro majori patet ex conditione legis affigmta.* Tum etiad quia facer conventus tantorum patrum, fpiritu fanâo congregatus, nonnifi totius populi utilitatibus ftudet, & commodis. Minor ruro

ANMO CHKtsn *U»

Aufu···

b

ANNO CH«U"I

probatur, quoniam flante ilio decreto manum Cummis pontificibus claudente fuper difpofitione ccclcfianim, primo, ecclefiis pefime provifis per ordinarios, non peffet commode de meljonbus provideri. Tum etiam emergentibus cafibus, ex quibus ecclefi* poflent inferri grtf vimina, vel· alife caufis imminentibus, ut puta ratione pacis Xicnd*, ratione herefis e*tir-

'Jnndn, ratione malitix eligentium refrznand*, ratione violenti* principum quandoque propulfand*, quandoque etiam ratione priocipum voluntati juft* complacendi ; quibus omnibus impedimentis maxima commoditas populi Chrifti communis effet impedita, cum primo decreto ilio pofito, felvo meliori judicio, non competere videtur papa illud, quod Bernardus Eufjenio in perfona ompium pontificum dicebat ib. de Confideratione t *tu pauperent pater.* Item fic fecundo: Nullnm tale decretum eft utile, immo peraiciofym, 8t ita nequaquam a facro concilio emanandum, quod effet perturbativura univerfalis flatus ecclefi* ; cum facrum concilium pracipue fit ordinatum ad reformationem ejufdem ; fed tale decretum irritans, ficut praetenditur, eft hujuftnodi ; ergo icc, Confequentia bona; major eft nota ex ratione legis. Minor vero paret, quoniam fpeflat ad ftatum univerfalis ecclefi*, quod tora ecclefia militans nbediat fedi spoftolicx, & papa prifideat rori univerfali ecclefi* militanti. Unde XI. dif. *Nolite*, dicitur: *multum enim cenve· ecclefia in bee fibi ebftr-*

Vatient concordet, que inde auBoritattm bebet, ubi Dentiunt tetius ecclefia pefuit principatus». Ex otftava conditione, que eft ut fit nwnifefta, ne propter obfcuritatem ejus fit aliquibus laqueus fcandali aut errori» ; arguitur fic: Omne decretum, quod poteft efle occafio propinqua erroris, eft vitandum a decretis facri concilii , cujus prima cura eft de agro militanti* ecclef. vepres, 8t fpinas eradicare hrrefis, A erroris; led hoc decretum irritans in forma qa* a multis intenditur, eft hujufmodi: ergo Ac. Confequentia eft booa, mejor nota ; A minor probatur, quia ille decreto mediante ligarentur manus fummi pontifici* in his, quat libi jure divino competunt; quibus ligatis, & pap. non utence auctoritate fua in ddpofiticne eccleiiarum , A aliorum fimilium fibi competentium jure divino, in debita fide proceffu temporis multi errarent circa potettatem pap*, credente* multa fibi non competere, aut poffe fecere, vel feciffe, qu» tamen munere deitatis poteft facere; & nullus alius perlatus lege communi, nifi ex commiflione; ficut alias per piures, & nunc per Bohèmes fatis turpiter eft erratum, cujus nmile proximum eft dc facramento Eucharifliar, quod laicis non miniftratur nifi fub una Ipecie, ut dicunt doâores, ne fub duplici fpecie occafionem capiant erroris, credentes Chriftum fub utraque fpecie pletuter atque integraliter non contineri. Magnus autem error & pcriculofus toto corpori ecclefi« effet error circa poteftatem pap* capitis ecclefi*.

Ultimo arguitur ex ultima conditione legis, qu* eft, ut nullo privato, fed pro communi omnium utilitate confcripta fit, aiguitur fic: Nullam decretum eft emanandum a facro concilio, quod non pro communi utilitate fit inftitutum; fed tale decretum, ut przlertur, non videtur inftitutum pro utilitate communi ; fed pro privatif commodis quorumdam cum prjpdicio 'fedis spoftolicx; ergo Ac. Confeqtsciv tia bona; major patet ex conditione legts affignata. Mioor patet, quia tale decretum ex rationibus fupra affignatis non cadit tn commune bonum Jialverfidis ecdcfiat; fed tantum videtur dcfe&re commodis temporalibus aliquorum ordinandorum, amicorum, & familiarium fiHrum, qui tali decreto polito arbitrantur citins, & pinguius promoveri, quam tfianente ao&orirate apud papam; leget autem inftitut» ad lucra temporalium, ocglefia lege Dei, dicuntur leges inique, de quibus Ifai* X. *Va qui condunt letet iniquas.* Et loquitur expreffe de traditionibus avaritis caufe inftitutis; unde glo. fic habet: *prepbete centra feribat & pbarifats qui traditients fiunt prepeutbaui legi Dei, dt quibus Matt. XV. irritum fecifiis* Hjirimn *Dei prepter tradilienem vqftram.* Sed Ifai* unum notabile: *quid facietis* ia *die vifitatituis & calatmitatis tie lenge venientis* , «d *Cujus confugietis auniltum, & ubi derelinquetis pftriam vefiram ?* Humiliata enim fedij apoftolic* poteftate, & gloria, quo, quatio, aut ad cujusfignum, five auxilium confugient epifcopi, praelati, clerus ipfe? Hoc quoque dicit Symmachus papa, & ponitur p. q. *3.* c. «//»-*rum beminsm; tie bec mibi per prepbetam di. Bum eft.· fi bac bumiliatur, ad cujus fugietis assiliam, & ubi relinquetu gloriam vtftram ?* Gloria quidem A auxilium epifeoporum eft jpf> fedes apoftolica ; unde beatus Sixtus papa jn foynda epiftola fua univerfis ecclefiis dirajla ait·* »b bac enim feti» apoftelica, & fan-*Bis apofitlis, qua tueri, defendi, & liberari epifeepi jujfi funt, st ficut cetum difpefitient, ordinante Demito , primitus funt Ctnfiituti ; fic hujus fanBafestis, cujus difpefittene eorum canfet & judicis jtrvaverunt, procédions futuris temperibus fint ab omnibus adverfitatibut femper liberi.* Omnes ergo praelati, qui luminarium ctrleftium figura in facra feriptura deferibuntur, debent in conciliorum facrorum decreti» celebrandis foli & luna efle Emiles, ut omnibus luceant* ideft communis boni Audio intendant, exemplo Tullii in lib. de amicitia, ce fe ita loquentis: *Neu mineris curte qft mibi quelit peft marten» meant refpnblica future fuerit, quern qualis Mit ejl ;* pauci* enim natus eft, qui populum fu* artatis tantum cogitat.

Sequuntur retinues pre perte centruris.

Confequenter rationes, que in oppofitum militare videbuntur adducentur in medium, nt habita collatione partium, & pondere confiderato, utrarumque veritas ipfa amplius elucefcat, & eo modo quo fupra rationes pro pane neÎjativa quaeftionis ex conditionibus legis funt iimpte; ita fequentes quam poffibile fuerit ex eifdem capient luat ratiocinationis exordium .

Ex prima conditione legis, quae eft ut fit honefta ideft rationi, dive legi divinae confermis, arguitur multipliciter* primo fic:.Omnis illa lex eft licita, & ita tattibilis a generali concilio, quae ex divinae immediate legis auAoritate fwnit ortum. Sed decretum irritam ad obviandum abufixts contra papam eft hujufmodi ; ergo Ac. Confequcnria patet ; major manifcfta. Minor probatur per illud Matt. it. *fi peccavit* m *te frutei eutse, atrripe tum m-*

ter

dic *tcciffia; fi UJaat aea avbitrit, fit tibi firm hbtitu.* Ex qua auâoritatn tiicMmtur tria · primum eft quod per *bf ecclefia,* iotelligit Chriftus ecclefiam univerfalem, & non papam, quia Chriftus Petro Joquebstur. Cia·rtinPautem eft, quod non pnscipitur dinere fibi ipfi, fed alteri, A non videtur nifi acetefie. Item quia fubjunftnm eft pluraliter: *Qae~çgaatfae Hgavtritit ſifti terre»* Or. qnod ecclefia univerfalis habet noteftatem corrigendi & ligandi, alias fruftra dixiflet Chriftus: d«r *ttdtfie,* quia potuiflet impune non audiri ; contra illud quod fequitur poftea, *fi tcciffia» "·e audierit, fit tibi &c.* Tertium eft quia poteftas ifta ecclefia a Chrifto data extendit fe ad omnem Cbnftianum. Item cx alio hoc videtur manifeftum, quod fequitur, quurmuf·« */igavtritu &c.* ubi multis videtur eflë data poteftas. Ex quibus manifefte apparet, quod ecclefia videns papam non fe corrigentem, nec audientem dilciplinam ipfius ecclefia, poterit ejus manus ligare, & facia contra ejus affignatss regulas irritare. Proceflus rationis videtur notus.

cmim

Secundo fic ex eadem conditione legis : omne quod eft .peccatum, a quocumque fiat, eft irritandum, immo irritum nuntiandum a conci, lio generali, cujus eft de agro Dominico radices eradicare vitiorum. Sed papam fe intromittere de provifione ecclefiarum videtur effe peccatum mortale; ergo ftx. coolequentia booa;C major nota eft Minor probatur, quoniam paps fic faciendo videtur efle perjurus, cum juret fummus pontifex in fui creatione inter alia concilia fervare *caecilia» Niceae»,* ufque ad unum apicem, illa immaculata fervare, fe pari honore & veneratione habere, & qu» prodicaverunt & ftatucrunt modis omnibus lequi A predicate. Ita habetur dif. 18. c. *faaSa,* fcilicet univerfalis concilia. In concilio cnina Nioeno ftatutum invenitur quod confirmatio epifeoporum & ita provifio ecclefiaftica debeat fieri per metropolitanos. Unde dif. *6^.* ex con. cilio Niccno ita habetur cap. *HlaJ gtntralittr citra» eft, qacJfi ^»1 frettr ctafcitatia» Mt·trtpelieaai failet fuerit tfi/ctfut, baec augaa^ JfMtti tlifiiait tfifctpu» tfft ata tftrttrt.* Idem ex concilio Antiocheno habetur, & ponitur dif. 4. c. *epi[apui,* ubi fic dicitur: rpi*

Item tertio ex eadem radice : quidquid per. venit ordinem divina providentia eft irritandum ab ipfo generali concilio; imo tanquam irritum declarandum, cum facrum concilium ftudeat omnia reducere ad debitum ordinem. Sed papa immediate fe intromittere de provifione omnium ecclefianim eft hujufmodi ; ergo Ac Confequentia bona; major manifefte. Minor probatur, *8t* fupponitur quod pralati in ecclefia fuper alios conftituti funt quafi divine Srevidentia fuper alios exeeutores, five mini- E ri fecundum illud apoftoli 1. ad Cor. 4. *fic nae taifli»tt &c.* Tunc probatur fic: ordo divine providenti* ita fe habet, ut regimen inferiorum exerceatur per fuperiora eis proxima, videlicet per regulas proximas; ergo videtur quod papa vicanus femmi proviforis immediate exequens regimen ecdemnim in provifione earam pervertat divina providenti» ordinem; Λ ita patet minor, dicit enim Auguftinus ».

ra, per fabrilia Λ potentiora quodam ordine

SSI».

Quarto ex redem radice fic : fummus fapicà· ecdefi» conftruâor Chriftus optime creditor Ofdinafle ecclefiam fuam, & in cunâis neceflTariis ad ejus regimen debitum & permanentiam eidem providifle; qui dicit ei Ifsi» **IX** *Qfitl patui fettrt tibi, viata »ta, &* am *ftti f* Cui tamen non videretur fufiicienter proviTum , nifi ufutn poteftatis pape, & aliorum prolatorum, nec *ooa* alia negotia pro. vifum futffet de aligna re inobliquahiii & de* viabili. Si enim , ut 4. Met. Peripateticorum Ariftoteles princeps feribit: in unoquoque genere eft dandus unum, quod eft metrum & 9 menfura aliorum, de cujus ratione videtur ei. fe inobliquibilitaa · multo magia in genere fsn-*Ao* & eleflo regali fscerdotio, cx gente £snfta religioni· Cbnhiana. Sed hoc regula non poteft dici papa, com fit ipfe peccabilis, nec etiam collegium dominorum cardinalium, cum non fit in fide & gratia confirmatum ; ergo dicendum eft quod illa regula eft univerfiilis ecclefia. quo privilegium dicitur habere noo errandi; & ira per confequens concilium uni* verfsle reprefentans eam : ergo videtur quod regula ufua poteftatis pape dependet ex con. cillo generali; & fit concilium generale poterit papo ponere regula·, irritando quidquid contra eas Lerit attentatum .

Item quinto ex eadem radice fic: Inecclefia non folum vitanda funt mala , fed etiam occafiones malorum, ut ecplefia tota mereatur dici pulchra. Sed papam difponere de ecclefiis ordinandis, & beneficiorum difpofitiombua eft occatio multorum malorum ; ergo hoc vitantium eft ab ecclefia. Sed non poteft exrirpari nifi irritando, & annullabdo omnia in contra* rium attentata; ergo &c. Confcquentia bona; major patet per illud diftum Matth. T8. fi *aculae teat fcaaâalifjtt, erat tu»,* O *frtjict abi te.* Item Apoftolus de fe ipfo dteir t. Cor. **il.** *bat facit & facta», at tet^taa» aatfatt» rare» Or.* Minor non indiget pro* batiooe ; experientia enim eft manifefta, & clamores ipu, qui contra curiam Romanam audiuntur , demonftrant.

Item ex fecunda conditione legis, qua eft ut fit jufta & naturali rationi conformis , fic primo arguitur, pro qua fupponitur quod plenitudo poteftatis eft nceftaria , ficut ia fine, cum ad illam ordinatur, ficut ad finem. Tunc arguitur fic : omnium ordinatorum ad finem regula, & metrum, & menfura eft ipfe finis ; fed univerfalis ecclefia, quam generalia concilia reprufentant, eft finis poteftatis papalis ; ergo silius menfura & regula eft fumenda ex lege & decretis univerfalis ecclefia , feu univerfalium conciliorum eam reprafentantium, & ira cum tota regula fumenda fit ex eis, irritari poftiint omnia qoa videntur a fine deordinari, vel quod non fuit mcofum menfpra & regula fua. Confequentia videtur bona; major eft Ariftotclis in *1.* phific. & 1. eth. Minor patet, quoniam plenitudo poteftatis papalis noo eft caufaliter propter papam , fed papa, A ejus poteftas propter ecclefiam, & ad csm ordinatur-ficut ad finem, docente apoftolo x.ad Cor. so. A ultimo: *Mit p*. ttfiate» vebit Dni ia etiijicatitue» & uta ia titfiraSitat».*

Item

R?* ANNO CMIUSTt ·4JI·

.Item fecundo ex uedem radice fic: *k* Apponitur ifia fimflitudo quod la republics Chriihans religionis facrum concilium refpcâu papa videtur fe habere nt ratio fe habet in regno anima ad voluntatem ; ratio fimilifudmis eft , quoniam ficut in regno anime , rarioni* eft confidere voluntati ; ita' concilium quod dicitur quafi confilium videtur ad hoc celebrari, ut in rebus gravibus coofilia, It regilla capiantur agendorum. Tunt arguitur uc: ratio habet fefpeAu vohmtatis poteflntem confiliativam, direâivam, *k* preceptrvam; voluntas ergo habet poteftatem executive* condiistorum, *k*. judicatorum per rationem ; fed quidquid vnhmtM exequicur contra diilamcn rationis, reAa eft irritum *k* vaoqm ; nrgo a fimili quidquid exeqmtnr papa ufmu fuo potcftatia exercendo contra didatnen & taetffuram five regula* affigoafes per concilia, irritum eft tenendum, *k* ita declarandum. Confequentia eft bona; major eft Ariftotclis *6.* eth attribuentia pradoetie tree aâua, videlicet confiliare, judicate de inventi*, *k* przeipere inventa execution! mandate. Miaor vcro eft nota, *k* patet per Hilarium io. de Trinit. dicentem » MMiedsror· qfl mmiin ov· /amruSMi persuasi·, *eài* m· *ratùai vtlum fuâjitiiw*. Item patet ratio fimilitodinis ex co quod homo dicitur microcofmus ; ideft minor mundus, quia fcilicet regimen univerfi eft exemplificandum . Item ex eadem radice fic : Quilibet feperin* poteft inferiori legem pooc- fe contrarium legis irritando ; fed generale concilium eftfuperiu* pape, ergo fequitur quod coocilium generale, ueivcrialem ecciefiam rcpreiantam». pape poteft legem licitam ροβore, contrarium legtt Mtan per eum irrita·' do. Confequcntia videtur nota; major etiam, quia alias no· videretur efle potefta* fufficieno in fuperiori. Minor vero petet ex decreto conditi Conftentieafia, ubi dicitur quod ecclafia uaiverfalis poteftatem habet a Chrifto immediate, cui quilibet cujufciamqne ftatus vel dignitatis exiftat ' omm fipapalis, obedire tenetur ia hi* qns pertineat ad fidam & extirpations» hsrefis, & generalem reformationem ecclefi· ia capite *k* uj membris.

Quarto ex eadem radice : de ratione legis eft, quod fit jufta *k* refta ; patet ex fecunda conditione legis qua eft qood fit jufta; fed illud quod femel eft reftum eft femper, ita ejus obliquum femper erit obliquum ; ergo lex talis jufes poteft irritare ejus oppofitum a quocumque fiat. Confequentia videtur bona; major etiam nota. Minor vero patet ; lignum enim raAum, quantum eft de fe femper raftum manet, & in multis poflet pom exemplum.

Quinto ex eadem conditione : naturali* fluitas habere videtur, quod qui* privetur privilegio, aut minuatur m eo, fi eo male utatur; *k* prefertim fi abufus ejus cedit in fcaadahim totius communitati* ; fed ad oculum trifti experientia cognofeimns fiimmoe pontifice* privilegio fus potcftatie abuti *k* in feandalum totius eccleft·; ergo merito fummi poatifiem deberent privari ifla poteftate, vel ad minus in ea reftringi. Sed non videtur rationabilius quam per generalia concilia; eego id -quod prius. Coofequentia pata, major nota eft, k minor etiam eft clara.

Item fexto fic ex eadem radice: omne id fte per generale cancdieA potdl imtm; fedçmum
popam provider· daamlefife eft bnpiiraodi· en. mj >
go.&e. Canfequeatia hone; major mantfefta* minor peter, turn quin, a* contins jus commune, fecundo quia tollit privilegia ecclefiarum, quia et dicitor dii an. c. mhus, qm cuiuslibet ecclefi· jnefimm detrahit, injuftitiam fecit.

Item arguitur ex tauoda coMfitioat legi·, qo· eft, ut fitpoAbilis fecundum neturam, *k*. aegnitur etiam multipliciter : primo fic contra illnd: quod efi diffipetivumftatuageneralis unjrerfidis caclxfi* a quocumque fint, poteft decretum irritant poni per generale concilium; fed papam fe intromitte» de difpofitiooe ecB lefianna, *k* collatione beneficiorum immediate videtur efle bujofaaodi; ergo &c. Coofequentia bona; maior patet, quoniam neo pape, nec quicumque alius mortalium poteft aliquid in dcftrubtionem ecclefia. *Miaor* vero pftibatur, quoniam ftatus ecclefi·. univerfalis, uve ecaje-

rachi» coiettu, fecundum illud Exod. ix. «■·/· far *fte^uha» ηηφ/tr tibi toerfrettHt ia tettut.* In qua ccelefti hivrarchia Chriflus mediantibus medii* hiérarchisât infimos; ergo in ecclefia hiérarchie, luperior, qui eft papa, no· poteft fine confufione hiérarchie immediate difponcre de difpofitione inferiorum ecclefiarum. Secundo ex eadem codice fic: generale concilium poteft certi* da cauis papam ebutentem C potcftate papali privare totaliter vel fiifpendere: ergo multo magis ad obviandum abufibus ejus poteft cum rcftHagcre aut limitare. *Coa·* fequentie videtur optima per locum a majori ; antecedens eft notum, *k* ia ecclefia pluries praeiitatom .

Item tertio eadem radier: privilegia ecciefiaram, fandonun cannooum inftituta, Nierai concilii fixa décréta, nulla poflunt ratione convalli, vel novitate mulari, ut dicit Leo papa, *k* habetur XLI. q- a. c. *friviltin;* fed pravifiones ecclefiarum fsnftorum canonum inftitutiones, kNicani coaciiti pertinent ad jura & privilegia ordinariorum ; ergo pro eorum prirrilegionuD, *k junota* firma cuftodia poflunt Ogeoeratia decreta irrfeantia ponere. Coofequentia petet; major, minor not· font ex dccretie fbpenua deduftie.

Item ex quarta conditione legi*, qu· eft fecundum confuetudiaem· arguitur fic: Praiati funt fponfi fuarum ecclefiarum ut dicitur 7. q. i.c.#nw *eltrriar tuter.* In matrimonio autem coafenfua utriuique partie requiritur, ut vinculum qua extremo animi conjunguntur; fed hujufmodi· confenfus inmr fponfiuu *k* fponfam ecciefiam mo exprimitur, nifi per deflionem, aut poftnlatioecm; ergo fequitur quod nullus erit sidicamini iponfias fiva praiatns alicujus ecdelsa, in quem prius per eleâioncm vel poftulatioaem ipfe ecclefia noa coofenferit. Con· fequentia videtur boon; major *k* minor petet. B

Item ex eadem radica fic: Decreta irritantia in materia ifta fecit jam condita· generale Coaftaatienfe«q|t pre·» Bafilienfe; ergo confefMMar ad ubviaedum aliia abofibue ρπκ feae concilium genenda & qandlibee aliud poteft leges cum uritatraec ponere contra papam in nunaria beneficiorum, & dityofitieme eccta ftacum. Cnafequentia patet, quia una, *k* eadem poteftas, kaque picae eft in hoc concilio, ficut A» aliis. Item lex iftaeft confer

mi*

AM*O αηνπ '41».

irritatione cira eMtn feppofita cilio; item cira ctrriiaalimn; itan contre alie—tioewn honor—a teatporaliom pertiaesrium ad patrimonia— S. Petri; ite— ia concilio Coaftaadeafi deerat—n eft ea— irrita tiooe contrarii de reire—ndi&mn domi— Angelo Corario ob laudabilitate— fi— cefioais per preterit» qualibufcumque ftAis quodammodo impetere vel punire; & in multis ali» ufi» fuit pmfatorum conciliorum ponere & con- » ftituere decreta cum irritatione. Ite— generale concilium invenitur irritafle fecr— ordinatiooes clericorum foâss per alienum epifeopum fine beneficio d affenfu proprii epifeopi; ficut paret decreto concilii Nfcanu, ubt i— dicitur: *Si φûι* «tusse *nftu ferrit tltrictee,* «es «d *elituu fertùut tpttcrpnet,* erdisare »▮ /m sc- re— —n d«fo— ran/ân/—· *tfifetel tp-* fi"*» * f— *rtttfit cierimr, irrite Jit Sejttf'* asadi *trJiMie.* Ergo multo magis poteft generale concilio— decreture cum irritatione contra papam, fi difpomt in eedefiû fubjedis metropolitanisabfque confenfu eorum. Coafequen- P*|^» lu“ CU0B difficilius fit irritare incompatibilités aAus poteft—is facerdotalis, quam adus poteftatis jurifdiAionis.

Item ex eadem radice: Keper—ntnr aliqua concilia„ in quibus paparmet decrataverunt de- Ofota irritantia contra fe, fi apoftolica decreta focerent, volentes ea efle irrita, & vani; ergo cum univerfolis ecclefia non fit minoris poteftatis quam papa, pari rations poteft limitare papalem poteftatem, fi attentaverit oppofitmn facere decretorum fuorum.

Item ex quinta conditione legis· qua eft ut Icco temporsque convenies» lex licita dida debet efle nrtna, quoniam ut dicit Ariftoteies *6.* Eth. menfura debet effe permanens; immo leges jufta debent effe quafi immortales, Jtimmutabiles, cnm in eis confiftat falus reipublicw, ut dicit I. Rethor. & maxime illa tempore debet firmari, f quafi intada cuftodiri, quando videmus ex ejus nepiedti, & inobedientin majora fcandala oriri — republics; fed firmitas legum licit—um per facrum concilium non videtur aliunde pofle fumi, nifi per adjutidioaem irritantis decreti, vifa tam facili ·& effrena violatione earum per fummos pontifices, ficut noftris temporibus dolenter palpamus: ergo videtur, quod tale decretum irritans poffit, & debeat poni per facrum concilium· in fuis legibus licitu. Coofequantia videtur bona, quoniam juri cujuslibet legislatoris incumbit lege fu— omni firmitate poffibili roborare. Antecedens patet; & confirmatur per illud Gregprii, quod ponitur *$. q. a. tnltfafHt** as·drraris·» sartu» *tft* rave·*—/, as f» asade-£ ferti *rtfregetiett fttrttri.*

Item ex fexta conditurae, qaa eft, ut fit neceffaria; reformatio umverfolu ccclcfin non poteft fieri plene fine decreto irritante ia materia ele&ioaum, confirmationum *c.cMopoffiblle fc fandum eft rak decretum. Coaftoneetm patet; quia in tali materia eft coocwum fbpn papam. Antecedet» probo: reformatio diettar, idoft ad priftinam formam reduâio;-------- fed forma dtipofitionis ecdcfiasum ia anciaaiori & anriqoo ftatu, five more ecetefi» eft ut i«s»· fiat per ordinarios; ergo fi fieri debeat reformatio, neceffario debet fic difpofitio eeclefiarum A collatio beneficiorum reduci ad ordinarios, ut irritetur omnis illa provifio per quemcumque alium foôa.

Item ex eadem radice: Gcut mediem ia fua operaturae intendit fanitatan que eonfiftit in ordinata concordia humorum ita poteft— publica fua prafidentiali folicitadine intendit pacem, qua eonfiftit in civium ordinata concordia. Sed vidimus, quod medicus abfitidit unum membro— bene *st* utiliter, fi per ipfum itnmineat corruptio corporis; ergo etiam poblica poteft— pro pace, & falute totius corporis ecdefiaftici, poteft vel amputare, vd pnvsre totaliter unum membrum fuapoteftate, vel de ejus poteftate aliquid detrahere vel minuere quodeumque fit illud. Confequentia petet ex fimiiitudioe; & ideo dicitur in concilio Conftanticnfi, quod in materia reformationis, que eft quafi quadam cura infirmitatis corporis ccdefut, etiam papa fubjidtur concilio.

Item ex fèptima conditione legis, qua eft ut fit tftilis: Illa decreta funt licita & juftif-i fima, qua removent a ftata dignitatis papulis que ejus au&orirati non multum derogant, *gc* ftatus excellentiam non minuere videatur; fed decreta cum irritatione, ne papa fe in- € tromittat de provifione ecclcfiarum A difpofitiooe temporalium in collatione & fignatiooe petitionum· & hujufmodi, ut totaliter manibus terft ab hujufmodi fecibus purina valeat divinis & fidei, & *ftrSitieei*-intendere; ergo talia funt a generali concilio emananda. Confcquentia videtur ex conditione legis, quoniam tai» lex videretur utiliffima. Antecedet» potet, *9c* confirmatur exemplo bettiffimorum apoftolorum, qui videntes ex multitudine ecclefir fibi crelcere cur— temporalium, quarum oceafione fpirituaiibus poterant aliqualiter minus intendere, excuffcrunt manna ab illis; unde Aft. *6.* dicitur: *te»vece»tet ntiat meiti-teSient tiljcifeitnnt dixtrtett; *m tfthae ntt rtlieqetrr vtrieet D.»*, 0* *etie&nrrc Mtefit. Ce^firlerett trg·* t»s 0*c.

Item ex oAava conditione legis, qun eft ut fit manifefta *st* clara: omnis lex illa licita que clariffimam habet veritatem. Sic poteft apoftolic» auftoritate poni, quod quodcumque in oppofitum attentatum nt, irritum & viribus evacuatum fit; fed hujufmodi decretum in tali eft hujufmodi; erg» &c. Confequentia videtur bona; major manifefta. Minor probatur & deducitur multis anftoritatibua, ex quibus plane fbmitur, quod papa privilegia *st* jura aliarum eccJefiarum, canones fanAorum patrum, ftatuta generaliora conciliorum non debeat immutari, in quibus omnibus difoofrtio ecdefiarum manibus ordinariorum aferibitur facienda; qood enim dicitur q. I. c. can/dmtM, quod nullus jam verariter Chriftianus ignoret umufcujufque fynodi ftatutiim, quod univerfalis ecclefia approbavit âftènfua nullam ▮mgi» exequi fidem pnr carter» oportere, quam primam, qua unam· quamqut fynodum fua auAoritate confirmavit, « contismata moderatione cuftodit. Item in eodem c. *vitleltnt.· vieletortt fnStnen*

Snr,

tur , «7 4 fu»fl» Spiritu (lafliuRu cujta ai dru» diflati frit] Jautuaarur, puauiaa» fiai- pbtatar» Spiritu» Sautiu.»* mm *utcaugruU vi- 4«/«r, qui tttura tttdrut [acrtt taauaec, utr ueerfiari» ttmpulfi , fed liàeattr , ut prmidgta* rfl, aiiguid prtttrvt agaat,* «wr *legrù pnrfu- ataat, a"t facere vtletttbuj fpttttr taujentium j relit t»i<* praftuupti» utauifefit* mm *gt—t biatpbfutaùtiua» Spiritum Spatium , gutaiaa» "t jaa» praliiatu*» eft, centra tua» agit, cut»» ifuta O gratia facri taututf editi faut.*

Frem in eodem capite; contra ftaruta fan* Rorum patrum concedere »1.quid vel mutari , nec hujufinodi quidem fedL auRoritu poteft ; apud no* enim inconvulfis radicibus-vivit antiquitas» cui decreta patrum Unxerunt reverentiam I

Item in eodem : prima falus eft reR* fidei regulam cuftodire, & · Rapitis patrum nullatenus deviare; & multa fimili* ibidem, *fc* alibi (cripta allegari poflunt, qu* ejus firmitatis robur habent. Irem dicit B. Gregorius kribetn Auguftinn Anglorutp epifeopo : *fi ta deflrutre,* f04 *autecefferet flataerum , --- c»aflruflfrft ¾ fed everteret egt(juftitia eam- predprel ·*

Ultimo arguitur ex ultima condition· legis , ut nullo privato commodo *fcf.* Omnis illa lex eft maxime firmanda omni genera firmitatis, ut a nullo valeat permutari, que pro communi utilitate omnium eft inftitura , *fc* qiut difpenfationem non recipit fine detrimento hujus boni communis, fed nujulmodi lex difpofiuonem ecclefiarum committens ordinarii· eft hujufmodi ; ergo &c. fequitur' quod in omni genere firmitati· eft roboranda, *fc* ita cum decreto irritante. Confequentia videtur bona ; major videtur patere per decretum id quod *fj. q, I. c. fe* ad parpttuau» generaliter erdiua. ta faut utilitate*» mdla ttmufutatitue varie*, tur, net ad privatua» reducnatur nutataduut gaa ad beau*» ttueatuat faut prafiaa.* Minor vero 4>atet quoniam ipfi ordinaris melius cognofeentes qualitates perfonarum, merita & demerita utilius ccclefus poliunt providere, *fc* citius dc cum paucioribus laboribus & expenAs ecclefiarum ipfarum aut perfonarum. £

Sidunt rat-eauu» faflarum.

Ad primam rationem refpondetur negando minorem ; 5c ad auctoritatem, quas inducitur de evangelio Matth. ifl. *Si precavil (Pt.* dico primo, negrndo quod per ly *ectltfia,* intrlligatur ecclefia umvcrialis, aut univeriale concilium illam rcprxfcntans, quod cx tribus colligitur. tum quia h<c, fecundum omnes ucRores, oatur JoHrina de corre&ione iraierna. Impoftibile autem eifet pneceptum illius adimplere , aut faltem difficile multum fi ecclefia, cui uiccndum eflet peccatum fratris noftri, intelltgeretirr uuiverfaiis ecclefia, aut concilium univerfale illam reprefentans; oporteret enim aut femper celebrare concilium, aut imiverfaletn portare iu finu. Tum fecundo, quia nou eft cujuslibet congregare univerfalia concilia, ficut eft adimplere prsceptnm praefatum Chrilii Tum tertio, quia Chriftus folum apofto* ftolis dicitur dedifle poteftatem, cum ait; q»4- *cuaiju» ailigavtritit &t.* qui apotloli nec erant iiinverfalis ecclefia, nec tunc laciebant nniveriale concilium, ande «liutur ^uod juxta veram intrifigentram & iMeatfoom Chrtfti ibi ecclefi· dicitur pnriatue . Undr Chryfiaflomu· fuper Matth. « adducitur a 3. Thoma in gtofi cnoriu. expomt fisc dic ecclefi·, ideft qui evetofi· pnefunt; it» etiam habet gtof. decreti in -. < *paceevent it.* q. ir. *dit.atcltfia, tdift factrdtti.* Idem etiam aperte colligitur ex decreto innor. Πl. in c. neutr, dc /udi. de eft glo. in eodem paffu in verbo *tttitfia ;* fecundum enim philoftiphiMn p. eth. civitas quandoque dicitur ia quod eft pridcipali(fimum in rat cujufmodi eft dux five re&or. Et cum dieitur, quod fi de prelato intelligeretur non dixiffet Petro: *dic tttltfiai* dico quod hoc non arguit, quia ifta doRrma de corrcdione non dabatur Petro fmgulariter, nec (hriftus ei loquebatur ut prxlato, at ut particulari perfonai *fc ad* ejus iolam perfonam pertinente ; nondum enim eral adhuc prclatus ; fed in perlbna omnium fecundum illud *fatd aai di:·, ttnuiàat dic»,* Und* Auguftinus de verbis Domini dicit; *Si ptetta· vtrit &c. bit admtatt uet Dtniaut affier ut» aegligti t iavicta» petoata aeflra , ntu rfuaruadt gaid reprfitudaaf, ftd guid etrrigar.* Prasterea fecundo, dato quod ir sliquo cafu per ly *eiclefia,* non prelato*, led communitas fidelium intelligenda veniat, ficut Vid:tur glof qmadatn exponere, dicitur quod hoc non cx ratione alicujus poteftatis, qux dicatur efle in tali communitate fqcluio luo prelato *fc* capite arguatur eflq <x fenfi* literali prediRi textus, ex quo folo juxta doRrir>m Dionyfii *fc* Auguftini validum argumentationis fumijur genus in theologia ; fed ratione erubcfcentiz, unde glof. ordinaria adduRa in loco praelibato its dicit1 *vtl aie Ktltfia ; ut aiajtrta» trubtfctm t/mn patiatur.* Item Hieronymus in eadem glo, confia, inducitur: *parra fi i»<e» illtt audir» vt" latrii, tua: andtu dreeudum tflt ut dtttftatim ai tua» babtaut , ut gai ttt" p"t"it pud»r» falvari, falvttuf tgpftbntg,* Qiod vero arguitur. nifi ecclefia haberet.potcftarem ligandi &«b£olvendi fruftra dixiflet Chriftus: *4tc tttlgfia.* Dico quod hoc argumentum non currit, quoniam licet cx ifto tpcttt·, ut vidctpr,. nulla «t> guatur aufiorita* in congregation· fidelium «t defiar fuper papam & alium, pop adhuc fruftra dixiflet Chriftus : *dit tcdffia^* uf palet cxpofitione {an&orum proxime, aftigaata, «ni du cunt ideo multis dicendum eflh, ut dateftationi eum habeant, ut qui noq potuit pudore *Alvari, falvetur* opprobrii». Ecce ergo quod noq fruftra prateipiur : *dic ttchfia,* etiam licc de- fia non habeat poteftatom. ligandi folvendi eo modo quo adverfarii iptelligunt. Item arguitur , quia nifi ecclefia hibeqt poteftatem, pOi tuiflèt impune non adduci ço^tra illud i *fi ec· titfiaa» uan audierit &e.* dico »d hoc, quod hoc etiam non arguit poteftatcni aliquam in communitate ecclenz juxta fcuium adrerfario< rum t .licet eniiu reculant audire ecclefians. idrfl qui u«ml flcRitur. pudore, aut crubekit oppro. Um». multitudinis, merito ficut ovis morbida fit ah ompi oonywtu Chrifti fegrggsady I non tstnen fequitur quod hoc. fit fieudum ppteftate aliqua illusu multitudinis, eo modo quo ioquitu·. pan adveria dc potefistc ocd«fi«; fed fiendum eft poteftate prelati; unde glo. illa pysr- ·U^ato fuper illud. *dit tetiefia,* dicit fic ; ai *tuajtrtm tfuStfctatiau» patiatur. Pqft 4** ft· guitar cuctaimuaicau» , gua fieri fftit» par facerdatt» ⁄* & ideo aoRorcs fanRi ficut illud

d--

wr

er *dit eatUfia* exponunt ideft pnriato * ita expo- AauAoritac diffipaodi dc irritandi bénéficia per----------

asso OUitTl Hit*

nunk ïüud : *fi ettlifiaaa* m· mufim» Os. ioeft prolatum, feilicac ejusprocepta contemnendo. Quod autem cosdeuuentyr aignitur, quod in fignum, qood accle&n dabatur poaeftas ligandi atque folvendi, fequitur infra; gnadronyi· *li· gtvtritit &c.* Ecce ,.inqpiunt, quod fit ferino ad multitudinem, quod de apoftoloram poteftste noa videtur intelligendum ; quia fune «qualem cocepifbnt poteftatem cum beato Petro, quod non eft dicendum. Ad hoc dico, quod aoo videtur veram ; imo videtur data aut pro» miffa poteftas apoftolis, dicente Hieronymo? *Qai fatfftaHae trilait af^alh ,* «M *fttaat,* fawdt *a talitat teadtataatar taaeaaa feattatia* divino *feattatia* raferari. Item Origenes, & adducitur in glo. conti·. ynrcswyw *tigaveri· tit i» terra,* «rant *ligata* O *ia teri» ; dixit ia terit, aaa diair ia cerlit, fed ia terit aae, fata aea faat taaea ferft&ieait Jitat Prtrat.* Ecce dico, primo, quod apoftolis diAum ; fecundo quod minus videtur alias permiffum

Mat. id. Petro: *^aedtaatgae ligaveritit O"t. mat ligata ;* dicit pluraliter O* *ia terUt.* Cum autetft aliis apoftolis dicit fiagulariter, (P *in c»lat* quod tamen fi da ecclefia intelligeretur, juxta expofitionem Origeais, oportet intelligere minorem poteftatem cfle ecclefia univetulis, quam Petri, five pap·, quod eft contra advenarioa ; & ita illa confequcntia nulla eft, qu· ultimo loco adducitur, loquendo de poteftate jurisdi&ioois. Patet ergo, quod fi per ly *eetlgfia,* cui denuntiandum eft in aliquo cafu, accipienda fit multitudo fidelium, aut concilium univeriale illam reprsfcntans, qua poteftatem habeat non audientem corripere & punire, non hoc erit feclufo prolato; quia fic communitas illa maneret vacua viribus , ficut corpus fine capite * fed nccelTario iotelligendus, & praintclligenaus venit prolatus. Ecce in quo ipfa ecclefia poteftatem ac-

feriendus eft. Et ideo Chriftus poftquam dixi: G ecciefiam non audierit, inquit prolatis, quorum au&oritate judicium fit in ecclefia: p -shua *dite velit gaed* gMçawpw *ligaveritit &c.* non enim boc dixit tibi multitudini fidelium, fed apoftolis, five prodatis; eft ergo ibi fecundem literalem fenfum fundata poteflas prolatorum cootentiofit jurisdictionis, & non alia . Unde Nicolaus de Lyra fequendo glo. fvpcrins taAam, inquit, quod talia pofuat pralati efficere, ideft excommunicare. Sequitur fa» aanfw *lignerittt* Or. ubi nota quod auAoritas illa non datur prolatis ratione perfonaram tantum, fed ratione totius compsunitatis, nec moritur cum perfbnis, fed permanet in fucceflbribus ; dicitur in iftis prolatis ecclefia fufeepifle poteftatem iftam, ut Auguftinus videtur fuper Johanuetn dicere. Tertio dico quod dato, quod potcftas illa iotelli- £ feretur de poteftate data ecclefia univerfali juxta inteUigentiam arguentis, nihil arguitur contra condufionem, quoniam per illam auaoritotem non concederetur nifi potcftas corrigendi fir»trc« fi peccaverit, & ita dato quod papa, fi peccant ic abuteretur poteftate, abutas ems corrigendus veniret per univerfalem ^■12.·. (p· tamen diceretur, cl coocefia

papam, aut quod papa non poflil bene uti poteftato, fibi a Deo immediate oollata, pa- UilJ pa enim difeonendo de ecclefiis, & de beneficiis immediate non peccat, non errat, non traolgredinir aliquam legem prohibentem fibi proviGonetn hujufmodi ; quonam non divina · lex enim divina noa prohibet, immo diviao jure fibi competit univerfalis ecdefia fuprtmo domino &. conftraAore fibi curem totius populi paftoralem committente & dieensa: *fafie •vrr* mraxjo. ult. Item non prohibet jns commone, quoniam in eo fanner iotettigitur cxclufa fummi pontificis auttoritas. Noa facit etiam aliqui injuriam utendo jure fuo, A pr«ceptum ahifimi exequendo. Et ita patet quod 0 ratio prima nullo modo militat, fed fundari videtur vel 40 propria opinione, vel fulum in cortice litter·, abjeâa fsnâoruin doAocum expofitione.

Ad fecundam rationem refpoodeo nqgando minorem; & ad probationem cum dicitur ds profeffione, & juramento pnp· 3cc. dico quod papa nullo modo eft dicendus juramenti tranfgreffor providendo ecclefiis de paftoribus aut beneficia conferendo, quoniam m nulla parte decretorum illius fiusA· fynodi habemur quod papa non det, fi darn voluerit, aut provideat ecclefiis fi bene vifum fibi fuerit- unde dicitur extrav. de elec. c. *figaific<&t* quod in conciliis non repentur ftatutum quod legem C Romana ecclefia profitait ; cum omnia eoo» cilia per Roman· ecclefi· M&Mfatan fie fails Tint, *8c* robur acceperint, & in noram ft·» tutis Romana patenter occipiatur nuAoritas. Cum ergo ftatutum eft, confirmationes, & proviGoncs fiendas effe per metropoliSMps, lemper tamen intelligendum quod id feoxcrunc facra concilia generalia, felvo in omnibus jure Roman· ecclefic. Unde ficut dicitur a> q. I. c. *Dea fmatteatt,* in noooulli· caufis conciliorum cum aliquid obfervandum cernitur , ftatim fubinferitur : nifi auâoritaa Roman· ecelefic aliter fieri imperaverit, vel filvo in omnibus jure Roman· ecclefi·, vel ftlva tamcn in omnibus apoftolica auÂoritate ; p & ideo patet, quod ex ignorantia proveni decretorum dicere papam contra proteffionem agere providendo immediate ecclefiis fibi commiffis de palloribus. Intelligenda ergo funt il» la decreta de aliis prolatis attentantibus fe per alios confirmari, quam per metropoli tenum fuum, non per fidem apoftoiieans, qua fero- *per* intdligitnr excepta, ficut in ant quis conditos legimus fuifle acceptatum per alios; unde papa Hilarius in fvnodo antiqua Roma cc* lebrata refert ia quibusdam locis talia perverfitotum femma Tuborta, ut nonnulli epifcopacum, qui noanifi meritis procedentibus datur, non divinum mubus, fed hereditarium putent *effe* compendium, & credunt, ficut res caduc atque mortales, ita facerdotium ; ita ut le» gaturis, aut teftamentario ture poflet diiditti » Nam plcnque ficcrdotca in...mortis confinio cooftituti in locum fuum feruntur alios defignatis nominibus fubrogaffe. Hsc ibi, & plura alia de illa materia.

Ad tertiam rationem cum dicitur, quod pervertitur ordo divine providenti·; refpondeo negando minorem illius rationis; & ad probationem dico duo. Primo dico, qood aliud

PF eft immediate exeqai regimen ecclefiarum, &. A "aliud cft providere de roboribus ecclefiarum ; ficut aliud eft inftitutio canfarum duarum, A aliud cft producere immediate effectus Ungularum rerum. Dico ergo quod primum pertinet ad praefidentem & proviforem univerfitatus, ut coodjutores fibi effumat, conftitucodo paftores fingulis ecclcfiis , ficut Dei cft creare duas caufa* ; regimen vero ecclefiarum cfehet exequi mediantibus conflituti* per eum palloribus ; & ita facit papa, qui mediantibus epifcopis per eum creati*, & alii* inferioribus przlati* pafcere dicitur univerfum gregem Dominicum, & ira ordo divin* providenti* fervatur. Secundo dico, quod etiam in regimine ecclefiarum, caulis rationabilibus concurrentibus, papa poteft multa agere per fe ipfum, vel aliis committere agenda quam conftitutis paftoribus ; ficut enim Deus rebus certum ordinem indidit, ut tamen fibi refervaret quod ipfe aliquando ex caufa effet faélurus; dicente Auguftino contra Fauftum, quod aliquando Deus contra curfutn n.tur» folitum facit; ita a Spiritu Sanâo ordo regiminis in ecclefia inftitutus creditur, ut ipfe qui Chrifti vice* ranquam ejus vicarius gerit, poffit ex caufa fibi rationabili viia quandoque pro parte aliter difponere; poffet enim papa fine perturbatione ordini* ecclefiaftici per dioecetes, per quas eum tranfirc contingeret, pnedicare, confeffiones audire, facramenta difpcnfare , vel alia, de quibus videtur committere. Et ita non militat ratio illasffumpta ex ordine divin* providentia:.

Ad quartam rationem de regula inobliquabili daoda oeceffario, dico duo. primum eft quod illa ratio non videtur concludere, quod detur aliqua lex animata impeccabilis, & indeviabilis fimpliciter in omnibus pneter Deum. qui eft fapientia ipfa. perquam tam reges fpinotiles, quam temporales regnant, A legum conditore* jufta decei nunt, ut dicitur Proverb. 8. fed bene concludere quod fit aliqua reg.ila indeviabilis neceffaria, ficut & in communi feientia aliqua principia inobliquabilia danda funt, & ipfa eft lex divina, live fides chriftiana, qu* emanat ab ipfi legislatore & monarch* Chrifto Jefu, fecundum quam gubernanda eft ecclefia. Quoniam ficut poteftas panr derivatur * poteftate divin-; ita ratio, live regula gubernationis in papa ad ecclefiam gubernandam debet fumi ex ratione gubernationis iupremi gubernantis; de qua 4icitur XXV. q. r. c. *prime felet efi rttie fiiti regttleei tefimiirt, & ftetetif petram nulletntu ebviert.* Secundo dico, quod pofito. quod ratio currat de regula . five de lege animat* inobliquabili, A indeviabili in materi* fidei, A neceflâriis ad falutem populi chriftiani; dico quod regula, five lex non poteft dici regulariter effe concilia generalia, cum plura tali* exorbitafle a fide hiftori* commemorent luxta glo. in c. *ipfi*

•ft apoftolic* fiedes, qu« numquam exorbitafle a fide catholica legitur; habet enim Cede* ilia a Chrifto privilegium dm errandi in fide juxta illud Luc. at. *tge regevi pre tt, Petre, et* «m *itfitiet fiiti* ru,' quod fanâi doftorcs de firmitate, & inobliquitate fidei apoftolica exoonunt; unde hac ratione mater fidei, ft maglftra dicitur ecclefia Romana, ut in c. *ceeeveeit deviere.* Quare Hieronymus ad Damafum papam feribens propter hanc lutnmam âll-Aoritatem illius fed*» > in diffinienda fide inobliquiratem, ut,habetur 34. q. *t* c. *bet (fi fieiet, pupe itetifiam, qaem* r· *catbelite ecclefie tiitlicimus,* fenatfue /smper *ctafnimat, i» fit, fi mint ftrilt,* ans *pente caute ftrit aliquiti_petitum_rft, tmealeri cepimes e tt*

g *Pttri fiJtn & fttiem teneat. Si natem hac tafiro confefte efeftelatut ■i ·jmiieie·cemprebeter, qeicumqet me calpere vetuerit, ft impe* riteei vtl me/evetum, vil etiem* aen *cetbelt* cam, vel bttrtticam cempereèit.* Hsk ille. Alias autem refpe&ut de papa, juxta fanftorum patrum prudentiam habendus eft, quam quod fit quid particularis homo ejulem fpeciei cum c*tens hominibus. Plane conlideranda eft etiam divina providentia, qu* ita illi fedi affiftere credendaeft, ut nullo modo ah ea in his, qu* fidei funt, permittat exorbitantia emanare judicia . Unde Hieronymus loco proxime allegato ita profequitur : *Sentit Remana ecclefia, qua temper immaculatit ptrmsnfit, Demine previdtate, O beate Petit apem ferente; i» ire mentbir fint ulle he,ttieerem ctefeltetient,* C atf-* *firme O inemtbilit emai tempera ptrfifiet.* H*c ille. Tertio dici poteft; dato quod '11* regula inobliquabilis in fide fit concilium uni.erlale, hoc de plenario concilio, in quo apoftolic* fedi* catioritu pecfidct, intelligendum efl ; non de congregatione alia, cui apoftolic* fedes in diffiniendo raro affifteret; fed potius magis repugnaret : quare nihil ex illa ratione arguitur ad propofitum, quia nullum tale concilium legem ponere poffet pape, quae aut ejus poteftatem diminueret , aut volenti benefacere pneftaret in provtfionibu* fiendis impedimentum; attento, quod fibi, & non alteri cura paftunt totius gregis Dominici fit commifla .

Ad quintam rationem de tolhmda occafione, dico ad majorem & ad minorem : Ad majorem vero dico, quod duplex eft occafio mali ; quaedam direâa qu* directe ordinatur in malum ; alia indireâa, qu* fcilicet de fic refpicit bonum, licet per accidens tendat in malum. Prima enim cft omnimode tollenda, & eradicanda, qwanfumrumqw: pace reipublies fieri poteft ; fecunda vero non regulariter, cum' ea qu* fûot per accidens relinquantur ab arte. Tum primo quia, fi quelibet occafio malorum effer tollenda, cum feientia, tefte apoftolo, inflet, r. Corinth. 8. ft ex Icicntificis multi efficiantur hcretki, ft fnperbi inflati; fi autem bujufmodi occafieois caufa toUarentur univerfitate* ft ftudia, non prudenter ageretur Si denique omnis occafio abufuum ia erdeiia effet auferenda, cam noflris demeritis innumeri fint iaecclefia pntlati, archiepifcop», epifeopi, abbates abuSMte* fua poteftate; apud quem romoneret ifta poteftas* affignetur ille, ft laudabimus cum. Praterea fi omnis occafio abufuam •ufereada effet, dicentibus Botaaris, quod omnium ambitionna, fimoniarum, mul arumq*

Λ»·

■ ■—data; A Mta· «fat a deride auferenda; noa reftat aobêa refooafio, Apud oena eaim manifeftuen eft, quod li Bohemocum argumenta in aaateria temporalitatis noa militarunt, mul-«oorimM militant asgusnuta aliorum ia materia noftra, qui fob fpecie pietatis, fcilicet re» formatio·» ecdcfia primatum Sedis apoftoli. cu, uaivcriaHi aedefi· quodammodo fundamen, tum deftrueee & deprimere moliuntur . Sed nunc dico ad minorem, quod loquendo de oc* cafione diroâa Aper fe, felfaeft; abiit enim, ut dicamus quod ufus beneficio divinitatis mu. «ere ecclefie dato fit per fe occafio malorum, licet per accidens point bene contingere, de quo non eft ad propofitum. Et cum dicitur, ■ Juod experieat-a & clamores hoc oftendunt; ko, quod hoc eft felium, nulla enim expe. rientxa monllravit quod effet per fe & direAc occafio. Corrigantur ergo abufus per eum, ad quem fpeâat, & maneat intacta liberaque ipfa poteftas ad bene agendum.

Ad fextam tamen de fine dico ftk primo, quod bypothefis illa eft ialfii, & coptra om. nem rationem loquendo de fine, qui eft ratio, A menfura omnium eorum qua funt ad finem. Pro quo notandum, quod finis alicujus rei dupliciter dicitur* uao nodo illud, quo tendit illa res ex ordina fibi dato, aut naturali, aut flipernatnrali, five id quod eft intentum ab ·gente. Alio modo dicitur finis id, ad cujus utilitatem eft ordinatum opus agentis ; cujus exemplum poteft poni io arta medicine; uno wsodo dicitur finis cius fanitac; alio modo infirmus, five corpus numinum. Item finis po. litta videtur effe pax & tranquillitas ordinis, cum hoc videatur bonum ipfius, ad quod uai. verfum regimen cjus refateere videtur; ipfa ve. ro communitas dicitur finis regiminis five po. teftatis reipubiicar; fic ad ejus utilitatem ordinatum eft opus praefidentis, & agentis. Ita fi. nis poteftatis papalis non eft ipfa ecclefia univerialis, ficut id ad quod eft ordinata ; fed id ad quod per fc regimen, aut ufum ejus ipfa ecclefia reda, & gubernata perducitur, quod eft ipfa béatitude ceeleftis ; quod manifefte patet ex ipfa diffinitione poteftatis ecclefie, quam quidam advertit opinionis magifter ia foo tra* elatu ponit, videlicet quod poteftas ecclefia. ftica eft, quae a Chrifto fuperMturaliter & fpi. ritualiter collate eft apoftolis fisis, difcipulu, A eorum fuccc'fforibus legitimis ufque in finem faculi ad adificationcm ecclefie militantia, fe. eundum leges evangelical pro confecurione felicitatis «terne. Et in diffinitione poteftatis jurtafiâionis in foro exteriori dicitur : eft po* tcftas cocrririva, qua valet exerceri in alte, rum etiam invitum, ad dirigendum, & invitos fubditos ia finem beatitudinis «terna ve» lut ia finem proximum, & principaliter in. tentum. Ecce manifefte quod ecclefia, qua eft multitudo ipfa dirigenda in finem beatitudinis £ «terna, non eft finis ipfius poteftatis ecdcfia. ftica primo tuodo ; fecundo modo vero fic. Sed cum a fine fecundo , capto fcilicet ab to, ad cujus utilitatem ordinatur opus agentis, non capiatur rqgMstafe, nec lex ordinations eorum

nb ecercitu, sec princeps a populo leges ad ■agendum; fed ccontra. Licet quandoque be*

i ne menfura, five proportio legis, aut regula quia corpori debili non ita fortis applicatur medicine, ficut forti A robufto; altus autem aAivorum font ia patiente bene difpofirio in facundo de anima. Secundo, quia tefte Ariftotete oportet kges aptari politia, unde modentio legum accipitur ex qualitate regende poHria, fed non diAamcn, aut ratio legis; fed ilfo capit politia ex principe, ubi eft monarchia : clariffime patet rationem illam , ex adverfo reputatam. Achillem , omnino viribus vacuam effe. Et ad probationem illius hypotdis per apoftolum dico, quod p«r illam noa probetur aliquid, nifi quod eft «nia modo af. ■ & hujufmodi non eft ipfa ecclefia, leges enim hujufmodi adificationu non videntur Tumenda ex adificanda ecddfia, fed cx adifiestore Chrifto; ficut eft principium ecclefia, ite eft finis, ad cujus amplexum eft perducenda ipfo ecclefia , cujus vices gerit in terris ipfe fum. mus pontifex ; & ideo notanter in diffinitione poteftatis ecdefiafticx ponitur ; ad ardiheanonem ecclefia fecundum leges evangelicas. Et ita patet folutio rationis.

Ad feptimam rationem , in qua ex fimili tudine rationis, A voluntatis proceditur, dico primo, q^od hipothefis eft falfa, quoniam, ut dicit Chryfoftomus in quadam epiftola, ficut intcllcâus eft frtnmus pontifex, A rex in homine; fic papa in ecclefia. Et eft ia pienter diAum , quoniam d<>âor A magifter orbis dicitur fecundum quod idem Chryfofto. mus dicit epiftola fuper Jo. quod Johannes Ja. cobum localiter in uno loco pralatum determinatum, fed Petrum totius orbis decretavit magiflrum A doAorcm. Hac ille. Qua ratione dicitur xj. q. 1. c. idea *Reant Kcltfit beiot /tu ctnoitH, ·/- fott tft ufot & Ctrtit MUtiua» ncltfi·· mas, λ tttjtii* asnuas·* *Jifftotire lictt.* Ceterum dico fecundo, quod h<c fimilitudo eft falfa fecundum opinionem arguentium, quoniam *fi ecclefia habetur ut finis, ratio vero difpofition» eorum qua funt ad finem magis congrua videretur fimilitudo contrario modo D affignata. Tertio dico quod conceffa hypothefi pofita, quod in regno ecclefia papai habet fimiiifudinctn voluntatis, A concilium genera, k rationis, five intellectut , nihil arguitur contra propofitum; fed confirmat hac ratio conclufionem meam, quod fic probatur. Nempe licet confiliare, A judicare de inventis fit ipfius rationis fecundum fe; tamen imperare, uve pnteipere illa» fieri modo imperativo noo eft rationis fecundum fe; fed ex virtute voluntatis fibi competis. Pro quo notandum, quod, ut dicit S. Thomas in 1. a. q. 17. ubi quaerit, utrum rationis fit imperare, quod intimare, A deminciare aliquid ad agendum potcft effe dupliciter ; vel abfotate per modum judicativum , dicendo : hoc eft faciendum ; vel monendo ad hoc per modum imperativum, cum dicitur alicui : fisc hoc. Cum autem voluntas fit primum movens in regnn animz A fecundum non moveat nifi virtute primi, fcquitur, quod hoc ipfum quod ratio movet imperando fit ex virpJte voluntatis. Unde relinquitur; quod imperare fit a&us rationis prsiup. pofiro aflu voluntatis, in cujus virtute ratio movet per imperium exercitium altas. H«c

CT* ille- Ex quibur clare habetur, id quod uni- A apeftdka potuftd ioeeiliferetur excepta, ficut——

AttrfO CK»ITTI verfa ecclefia fonare videtur, quod concilium quantumcumquc lega denuntiet utila reipublica , nifi aurioritas papa interveniat, unde concilis fuicipiunt robur, & firmitatem, non poterit imperarivo modo aliquem movere ad implendum , quia motio intelleriu* five rationis itftndttur quantum ad foecificationem aftus ' motio vero voluntatis. Praterca cum dicat Ariftotelet t. polit, quod ratio imperet appetitui principum politico, quo fcilicet aliquis praeffet liberis, qui habent jus in aliquo oootradicendi, dicente Auguftino, quod interdum prrcedir iettllerius, *8c* fequitui tardus, aut nullus effeftur. Si illa funilitudo currat, ut concilium locum habeat rationis, aut intellectus , papa vero voluntatis, aut efferius , fequitur quod concilium nullo modo poterit cogere papam ad legem ejus implendam, ejus arius irritandam I Et ita licet lex conciliorum refpeHu pape habere dicatur regularivam rationem , non tamen habebit vim coariivam Si vero dicatur: ad minus ex fimilitudine illa colligi poteft, quod ficut fi voluntas non fequitur legem rationis reriz errare convincitur; ita papa fi leges juftas, *St* fanria decreta univenalium conciliorum plena obfervatione non fuerit amplexus: dico qund concederem ; fed videndum effet qux leges fint fuftr. & qua fanria decreta, quoniam multi dicunt malum botram, & inpsftum rquiffimum A tenebras luctm. Decretum autem quod papa non C provideret de paftorrbus io ecclefia fibi a Deo cnmauffa, & quod folum ordinariis difpofitio eeclefiarum & collatio beneficiorum committatur, dimiOb papa vtlut trunco demernbrato m fede, non fanchns effet dicendum, fed nefandum , fcilicet iacrilegum . ut rationes adduria primo dare demonftrant.

Ad oriavam rationem de fuperioritate, dico »d majorem, quod major effet vera, quando aliquid eft ita fuperius altero, ut tota poteftua inferioris dependeat, dc emaner a fuperiore ; quod non eft in propofito; dato *etiam* quod concilium univerfale effet aliquo modo luperius papa. Non enim fummus pontifex capit aurioritatem a conciliis, fed an ipfo Do- D mino Deo, cujus vicarius eft interris. Superfedeo autem nunc de veritate minoris propofitionis affuttxptz dicere, propterea quia ea quas diria funt, fufficiunr ad offendendum articulum farium non probare propofitum.

Ad nonam de reriitudinc legis, dico ad minorem, quod ilia eft falfa, quoniam lex qux quandoque eft fufta , alio tempore fervata effet injufta & nociva. Pro quo advertendum, quod rcrium iq rebus corporalibus dicitur abtolute; *3c* ideo rerium in eis quantum eft de fe manet femper rcrium; fed reriitudo legis accipitur non abfolute, fed in ordine ad utiliratem communem, cui non femper proportionaiur una & eadem res; & ideo talis reriitudo mutatur. Unde dicit Auguftinus in lib. de E libero arbitrio, quod lex temporalis, quamvis /uxta fit, commutari tamen per tempora juftc poteft. Secundo dico, quod *non* effet dicenda lex -equa, aut jufta, in qua fedis apoftolica detraheretur potcftati aut digaitari, aut boo». *ri. Nec infuper* videretur lex reria data a concilio circa regimen ecclefia, in qua varia & inopinata pofunt contingere, nifi Temper fedis

in facrocuns eeivcrialium conciliaram decretis per fanftiffitnoe «elatares fisrium legiuuu. nn.

Ad deçi-»»j -dt privilegio- ncj dice-qjbd du. piex ad prarient diftinputtur privilegium ; nmun, quod dicitnr ajuriftu rede, & iUnd A qnod datum eftecdeine, dignitati, civiraQ, *an alicui* loco; & hoc dicitur perpeftnun ri rei adhem, & fic femper durat nifi fcrte res deftrufe Otf. Aliod eft peribnale, quod alicui, *el car* ti» perfona perfiatedifer conceditur. Quo habito dicitur, quod privilegium difnofitionis ecchfiarum, dc alia hupifmodi non eft privilegium peefonde peribo· Eugcnli aut alterne ; *fed eft* ipfius fedis apoftolica ; quod privilegium Chrifti donantis difpofitione oflibus adhrret infitpv B rahiliter ipfius fedis. Sic enim inftituta eft ecclefia ab eo, A poteftatis munere dotata, W cffetufque in finem fccoli duratura. Qua la re cum (it contra omnem srquitatem, ut propter delirium przlati ecclefia perdere debeat priv>legia *fut, St* prxferrim Illa quas dl caput, & miter, & regula carterarum, non vidbtur juftum & rquutn, imo etiam nec poftibile de jure, ut propter abufiis quorumqoefummoram pontificum fedes apoftolica fuis privilegiis fit ipo'landa; prafertim cum illa non a quocumque mortali, immo nee ab ipfa univerfali ecclefia, fed a Chnfto Jefu immediate illa fufcepit.

Ad undecimam aaonem negatur minor, in C qua dicitur papam providere immediate de ecclcfiarum palloribus effe inpifttttm. Et cum probatur quia eft contra jus commune, dicitur hoc effe falfum, cum in nullo tali mandetur, quod fedes apoftolica noo valeat providere; imo in omnibus decretis c»u<. femper fedes apoftolica intelligifur, excepta, ut fupra dirium eft. Et per idem refpoodetur ad ieqnentem probatio·, nem, cum dicitur, detrahere privilegia ecclefiarutn fit injuftum; dico quod nullius ecclefia» tolht privilegia aut pnelati papa difponendo de paftoribua eeclefiarum ; quia aulli prnlato ipfius ecclefia eft particulariter concefttum, it» iege privata difponcre de ecclefia mmcumque, aut collatione beneficiorum , quod papa non D poflist illod, quia omnia privilegia hujufmodi ccclefiartun particularium emanant ab ipfo univerfili univerfalis ecclefue paftore, five principe, fummo pontifice, qui etiam fi vellet, non poffet taliter privilegia concedere, quod fedes apoftolica aliter difponere non valeret.

Ad duodecimam, ubi dicitur quod p«P· difponendo de ecdcfiis videatur dimperc ordinem hyerarchycum; refpondctur negando minorem; quoniam illa eft falfiffima, imo a cunriis piis auribus declinanda; tum quia totius ecclefia paftura fit coouniffa *fummo* pontifici, ut dicit Gregorius fuper illud Jo. **i. uferodit Situ» Pttrtu &t. Pure uttu» fuafi» tetlafu φ ceuMîff»; &iffi fpiritttiittr r^cittr· ftfet tort tutu.* Et ipfius dl immediata pflccrc, vel de E palloribus providere ; mirum «utem effet quod papa faciendo quod fibi ex officio competii etiam praecepto Salvatoris, ordinem hierarchy, chum confunderet. Secundo idem apparet, quoniam fi papam immediata confirmare epticopos, & facerdota confecrarc, & hujufmodi difponere «ft ordinem hierarchin confundere, tune Chriftiaaos, apoflolos ipfos immediate confecraodo in epifeopos , & non mediante Petro

or-

CF orfnaoi hiertrehieu* ptmrtiffer, q«od erro- A repugnantes retigionetn, non in omnibus · >o----------
-------- aaarn eft dicare. Si dicaw, quod non eft fi* nlefti «** hierarch* dififaaio donorum get,
oil*, qda can ChrWipa fit Dominus, eft fa* tuitorem, facundum qua ordines diftiny»^ mu·
Mir per oanne* otdfae* A dotnin* legss; papa tur, faquitur diflinâionem naturo; non ai>
Mta no·: hoc nihil eft, tunc mm papa li- tern fa hominib. & ideo io angelis eft major
ba* domini in ecclefitifica hiérarchie. Tartfa, immutabilitas, quam fa hiérarchie ecclefuft.
•uia ipfa ordipatio, quod confirmationes api- Ad decimam tertiam rationem de depofa
(coponi* fierent per octrpnolitanos, pon eft tione, sut fulpenfione pap·, rtipondeo negao*
ex fage divina, (ed ex lege M*a* fuper quam do antecedens; A cm dkiw quod antece-
eft pap·, fa qua femper eft excepta poteftas dens eft notum & pratiic·** in ecdefi·, di-
pap·. Unda Bernardus ponit aliqua ponafteria citur hoc effe faifam, nunquam enim jure fa.
• fundatione fia ad apoftobeam pertinere am ftem lagitur, tu Romanus nootuex propter
ôorjtttrn, Tertio, pea&ica beati Petri often* foin* abufatp nomftatis fi* hujufmodi pron*
dit illa* propofitiaoem efte erroneam, quo fionibua fufpaofaa effet auf depofitus. Secundo
dieo, quod dato quod in quibusdam cafibus
g geoeralfa concilia podfat vel daponera papam,
vel eum fufpendeve sb officio papalis admini-
ftratioais , A quod in talibus poftunt decreta
irritant* ponare cootra abufus ejus notabiles,
& faandahianies unirerfidem ecdefiam; ooo
propter hoc fequitur, quod fimpfidtar & in-
diftinAe poffit poni decretam irritam fupra
fedem apoftnticaa fa his . qua fibi competunt
ex pfanitudin· poteftatis , cujufmodi fant il-
ia , de quibm *fertao* pndena «ft ; & fate ra-
tio in ôullo militera videtur.

Ad dccfafam quarta* rationem dc privile.
giis Ac. dico dupliciter; uno, nodo negando
ruinorom : A ad probatione* per decreta po-
fiu fupea patet lolutio per jam di&a, quo*
niam fa omnibus privilegiis datis per fitnmos
c pontifices, A «fiam concilia accitius ac pro-
latis inferioribus faasper fattilititur: fitivo ta-
men in omnibus jura (ânâ« Rotnane cede-
lix, vel falva in.oauibus apoAolicx auâori'
tate, ut fupra ditium eft . Unde etiam Gcla-
fius papa, 1}- q- t. c- *If· ---*, dicit *Ntn tr-
ft privilfgi· tcilffinrnm fic invfalntn pmu-
nere ctnfetur, ^* qofao/dma de cemfif inttr-
ivnientihnf epnftnlK· atiEhriUX·* «ât dera^art
«ra pnfiit ; fequitur: *ftrmater' β/gt privilege**
ecdifinrttnt fateaoffa rwytefanr, na
vfar/ace* *pr*9tr rj·» etaS^riUMati η φα d··
t· fant, centra ·· Jietat nfioti *voün.* Item
fecundo, dico »d majorem, quod facundum
glof. decreti fatelligendum eft decretum illud
de privilegiis, quat sunt de generali ecclefia
ftatuto, vel quer funt Jde articulisrjidei, vel
dici non pofluot ; ideft s>on debent.

Ad decimans quinta* ratiooem de confen-
fu requifito^etiam negetur minor; quoniam
coofenlus exprimitur etiam per acceptationem,
A admiffionem dilpofitionis, five provifionis
fati» per fummum pontificem, ficut dc cura-
ris , qui fisarum fpoofi faut ecclefiarum paro-
chialium , patet manifafte.

Ad decimam fextam, cum dicitur quod fa-
tis fiiot fimilia decreta irritantia &c. dico
primo , quod nou fufficit allegare fimili· de-
creta irritantia de fàtio emanafle; fed requi-
ritur, ut argumentum haberet , uflenderc ta-
lia de jure proeeffifle, cum nos de poffibili-
ε tare juris non de fatio loquamur. Secundo di-
co, quod dato quod fa aliquibus cafibus, pu-
ta cum papa effet fauter hsirtifa-, aut fahifm>
fis, aut publicus five manifaflua dilapidator,
A alienator bonorum ecclefia poffir per con-
cilium univcrfale poti decretum irrita* ; non
nnseti faquitur peopteren, quad fiapliciter, A
iodiftintie poffet decrero* irritans ponere «po
ftolica (edi circa provifiones ecclefiarum pro-

pter

·ft, piuri* epifcop* per fe ipfam cooftituif A otdiuavit, quern fa hoc confitiiffe ordinem hierarchic·* ccdefae militantia dicere, eftet facfilcafa*· Deoum quarto, tunc ccdcûa Ko* ma* fic fe intromittens de provifione eccle-finrum, Uato tempore fait in peccato morta-li; immo fa graviffiroo errore, credendo il-lud fibi jure divino competere, per quod or-do hierarchic* ecdefar militantis confafus red-ditur. Qmd vero credat hoc fibi competere, patet ex concilio allegaro; & ita a magno tempora faille fa errore, quod nefas efl ere* dere do ea, de qua dicit Hieronymus, ut fa-

/arnper *itnncncninte pennanfit,* Atari·· *prtvi-d»tr, & ht·*· Cpt/We Pftrf epm ferente in fntnrnen ncanehit fine alla k»retic»nan infatta·tient , ·<«»« fit ata, & uevieiahilit eneni tear-pert perfiftee.* Et ejufdem fentutfa eft beatus Cyrillus in libro thefaur. Ut ergo clarius vi* dâtur, quod ifta ratio procedit ex ignorantia natus· & conditionis hierarchies principatus , eft notandum quod fa hiérarchie aft duo confidence ; primo ordinum itiHtutiooem A di-ftintiionem ; fecundum eft exacutionem offi-ciorum; primum autem horum eft, ipfius hié-rarchie immediate, A non aliorum ; ficut enim Deus immediate creavit Angelo·, ita eos per hierarchies, A ordines diftnbuit. Secunda ve-ro expletur quodam ordine juxta beati Dio-p nyfii dotirisam, ut infima per media redu-cantur ad ftwrema ; fic io propofito io hie-rarchia eccieUathca panformiter duo confide-raoda funt; fcilicet inftitutio dignitatum, A diCpofitio ecclefiarum, A diftiutiio earum ; & hoc ad hiérarchisai hiérarchie pertinet, vide-licet ad papam, ficut angelorum creatio, & ordinum inftitutio & divifio eorum a Deo im-mediate fuit. Unde Aoacletus c. m wv», dif. ii. fa arve sq/iaascnr· *CbrfivM ‹ Petre facerdetelit incepit erae* , «tie *ipfi pri-nt· pentificatat in ecclefia Chrifti riettu eft, dicent» Dentiae, m n Patrat* , O *faper haa-&c* Secundum vero qood eft cotiideraodum, eft in ordinibus conftitutis A ecdefiis provi-so de paftoribus , exactio officiorum, five vélum hierarchicorum qui maxime confiftunt io ipfa difpenfatione facramentorum , & do-tirfaa veritatis , A fa horum difpenfatiooe currit lex illa hserarchica, licet non ita fas* mobiliter, ficut in cslefti; licet enim, ut di-cebatur arguendo, ecdefiaftica hiérarchie imi-tatur coeleftem, a qua eft exemplata, verum-tamen ut dicit S. Thomas in tratiatu contra

er pter defectus, «ut abufus quandoque comtnil*-
ch T «TI >4«
·os per fummos pontifices-; quoniam licet, licut aiAutn eft fuper eadem materia, aliqua de cauia fpeciali concederetur quod pofit moi decretum irritatu contra papam ; ut puta C fit fautor hzrefis , aut fcifmatis ; non *tamen* fe* quitur, quod (impliciter *k* indiftinAe poffet poni. Pro qt» notandum cit, primo, quod bonitas *k* malitia in aAibus moralibus principaliter capienda eft ex fine ; unde Ariftoteles q. Met. dicit, quod ratio boni ex fine fumi* tur, *it* Boetius, eidem alludens fententiz, di. cit in topicis: ra/ar *finit* Ama/, *iff"·»* f»·- *qnt h»»»· ffi; <> tnjttf finit nntint, iff·» qnnqn» nttitnn tfi.* Secundo, *notandum,* quod , ut dicit S. Thomas a. 3. q. 1J4. art. 4. aétus unius virtutis, vel vitii ordinatus ad finem alterius fumit fpaciem illius ; fic furtum pro* pter quod committitur adulterium tranfit in fpecietn adulterii ; λ luxuria fecundum quod violat aliquid ad Dei cultum pertinens, ad fpeciem facrilegii. Quo notato dico, quod quia in cafibus peditis papa tribuendo beneficia, & dignitates credendus eft hoc facere in favorem hzrefis, aut manutenentia fchifmatis , ut faltem fic reformationem ecclefia impediret; &. ita pes confequens ordinaret illa in malum fi* nem . Et quia quod malo fine agitur malum tft ; ideo conceflb , quod decreta ilia tam Con* ftantienfts concilii contra Jobannem , & contra BeoediAum funt rationabiliter, It fanAe po* fita in cafibus przfatis, non fequitur quod generiliter concilia contra fedem apoftolicatn indeterminate, non concurrentibus hujufmodi ca* (ibus, quod fit poflibile poni decretura irritans in materia provifionis ecclefiarum, aut in alia quacumque fibi ex plenitudine poteftatis com* petentis.

Ad decimem feptimam. Cum dicitur de irritatione (aerarum ordinationum, &c. dko negando antecedens; A ad probationem cum dicitur de Nicatno concilio, dicitur, quod illud decretum intelligitur de irritatione ordinationis five confecrationis, quantum ad exeeutioaem ejufdam debitam; non autem quantum ad ipium ordinem , five ipfam confecrationem. quam vere fuicipit.

Ad decimam oAavarn, cum dicitur quod aliqui pontifices décrétantes decretaverunt multa in itando contra attentata, dicendumque, etfi ita, ut fupponitur, fuerit, pro quo nop vidi textum; verumtamen confequentia non valet, quia talia decreta fiebant affenfu pape, qui poterat juri fuo renunciare, & ligare manus fuas, led non fucceflorum ; &. ita non eft ad propo* litum, quoniam hic attentatur fimpheiter, *8t* indiftinAe contra fedem apoftoheam poni decretum irritans, cui ipfa Cedes non confentit, .ed contradicit; in qua ipfe Deus hanc pote* Patem ufque ad finem faKuli duraturam , efle voluit

Ad decimam nonam de immutabilitate legum, dico primo, quod cum certitudinis firmitas varietur fecundum variationem return , ut dicitur primo de anima, & 1. ethicor. & omnis menfura dicatur relative ad menfuratutn ; ·on oportet, quod omnis menfura zque fit certitudinis, 4c ita nec omnino infallibilis nec certa, fed quantum eft poffibite in fuo genere ; unde cum illa que regulanda funt lege humana init corrigenda Cingularia . multipliciter

A variabilia, non poffunt leges humane habere..... — illam firmitatem, five immortalitatem, uuam habent cooclufiones demonftntiva in aliis fcien- mu tiis; immo propter hujufmodi rerum variet», tem, quibus oportet mcnfiiram ipfam coaptari, & cum ipfis variari, ad falutem republics neccflârium eft leges efle variabiles, ut diAum eft. Et ita ad auAnritates allatae pro probatione majoris illius dicitur, quod conveniens cit, quod quz jufte, & fanAe ordinata funt, ubi tamen nulla «currit uncas ncccfitas, vel evidens utilitam, nulla refragatione debent immutari."Aliter enim, ut dicit Bernardus non videretur fidelia difpenfatio, fed crudelis difipatio, Dico fecundo ad minorem, negando illam ; g enim facere decretum in materia przfcnti irritans, *k* in alia fimili effet peflinuun, ut fupra eft declaratum apertiffime ; cumque non fint fienda nula, ut eveniant bona, ut dicit apoftolus, propter abufus non eft privanda fedes apoftolica bonis ufibus; vellem enim eos confidence, qui ad decretum ftatuendum irri- '■ tans confilium dant, illud Ariftotelis 3. Ethicor. quod non eft bonus confiliarius, qui bonum finem inconvenienti nititur confequi medio; nec ifti debent ampliorem petere firmitatem fuarum legum, quam ipfis leges fint capaces . Clarum enim quod lex & decreta conciliorum aliter refpiciunt fummam ecdefiz pontificem , *k* aliter alios inferiores. Secundo, „ falfum eft quod affumitur, quod non poflit aliun- - de fumi firmitas decretorum concilii, quam per decretum irritans ; imo dico quod per hoc magis redderetur lex nulla, quam firma, quia exiret terminos juris. Et ita, tertio ad confequentiam refpondendo, dico, quod illa confequentia nulla eft; nec probatio, ut patet ex fiipradiAis .

Ad viccfimim rationem de reformatione, negatur antecedens, & ad probationem dico, quod nullo tempore proviuo ecclefiarum, & confirmatio, *k* alia hujufmodi pertinebant ordinariis ; fiquidem etiam principaliter pertinebant fummo pontifici qui executions illa demandaret, quando utile, & necefferium atque expediens vifum fibi fuiffet, ut fupra diAum eft.

O Ad vigefimam primam de amputatione merabri ratione fanitatis totius corporis, dico bre. viter ; ad hoc id non efle verum quando illud membrum eft caput totius corporis, quia capite languefcente, facilius membra corporis inficiuntur. Caput autem univerfalis ecclefia eft ipfe, unde dif. IX. c. 1. ·■ *Jettt - tefii» tntmitn êifctttftrt ;* fed juxta feripturs teftimonia omnia membra caput fequuntur. Nulli vero dubium eft, quod apoftolica ecclefia mater eft omnium ecclefiarum, *k* ideo matris noftra, quz ecclefia eft, caput exiftit Romana ecclefia, dif x; c. *ftcrtfnnfi· tpnftnUtn ftdtt,* c·- *fnt & certi» tmnimn tccftfinnM^* rati· *cjpitit cttnpetn ti rttfiit fitnitntiinit* p*· *tfflntit prnfiJtntit* n» m, fcilicet fummi pooE tificis · *8c* ita patet quod ratio non procedit.

Ad vigefimam fecundam dico primo, quod fi argumentum militaret, eque, ut videtur, militaret contra ordinarios, ficut contra papam ; quia textus dicit, quod duodecim apoftoli dixerunt , inter quoe erat Petrus, cui fnccedit fumtuus pontifex, &. alii apoftoli, quibus fiiccedunt epifeopi · Et ita zque contra ordinario· effeta irritantia decreta ponenda, quod non intro-

tromimreot fe dc provifione temporalium be- A *Unde dicitnr de te. erat Ttfot decent tangam*
-nefidorum; cum prafevrim dicat ibidem glo£
anno cnatm *mti* ordinaria: *gftevdm apefieli tpifcepei & deSt-*
rtt ecdefie net debere temperalibnt rrbf in-
plicari. Pnmm fi «o quod providere de bc-
nefietis ecctefiafticis, ut affumitur, fit fe intro,
mittere de pulvere terra, A. feces manibus tra-
Aare, a papa fiat ifta auferenda, ut manibus
fecrarioribus valeat coaveaieatibus ftudiis in-
tendere doArinr, & pradicationi ; mirum eft
quod ift* feces tanto affeftu fint coarapite,
« fuper difpenfstione earum tanta difeordiarum
ia prafenti cooeilio flamma roncrefcar. Secun-
do, cur tant *ad* purificandum ordinariorum ma-
nus bac ratio concurrar. Dicendum ergo eft
ad rationem ipfsm, quod minor eft fella ; &
ad probationem dico, quod auftoritas noa eft
ad propnfitum, tum quia afiud eft miniftrare
mepfii, & provifionibus emendis pro refeAto-
ne alicujus multitudini* intendere, A aliud eft
providere ecclefiis de palloribus & hujufmodi
facere. Unde beatus Petru* licet primum relin-
queret; non tamen fecundum, ut fupra patuit.

Ad rigefimam tertiam dico, quod minor eft
talia; A ad probationem cum adducuntur mul-
ta dida decretorum, primo, ad omnia dico,
ficut fupra quod in nullo illorum decretorum
cavetur quod papa det beneficia, aut provideat
de ecclcim paftoribus, quia fic eft provifionis
commifio, fcilicet ecclefiarum; A provifionis
bonorum feôa ordinariis, ut femper intelliga-
tur: nifi fedit spoftolicx aufloritas, cui ex ple-
aitudine potcftatis competit, aliter difpenfave-
rit, aut neri imperaverit. Cum dicitur, quod
Romane fodis ei&orita* non poteft aliquid ad-
dere, vel mutare conira ftatuta fandorum pa-
rrum, ut dicit S. Thomas in traftatu contra
impugnantes religionem; refponderur hoc ve-
rum u> illi* que fanflorum patrum ftatuta de-
creverunt de jure divino, ficut articuli fidei,
Îiui deter,ninati funt per concilia ; fed ii'aquat
anfti patres decreverunt de jure pofitivo, funt
reliâa fub difpofitionc pape, ut ea poflit mu-
tare vel difpooere fecundum opportunitate* tem-
porum vel negotiorum. Sanéti enim patres in
concilii* congrcuati nihil ftaruere potuiflent,
nifi auâoritatc **tummi pontificis interveniente**, p
fine quo etiam nec concilium congregari po-
reft. Secundo, dicit idem S. Thomas ibidem,
quod mc tamen papa quando a. ^utd aliter fa-
cit, quam a fanAis patribus ftatutum fit, con-
tra coram ftatuta facit ; quia fervatur eorum
intentio ftatuentium, etiam fi non ferventur
verba ftatvtoram, que non poflunt in omni-
bus cafibus & temporibus obfervan, oblervata
intentione timentium, qux eft utilitas eccle-
fi-, ficut & in omni jure pofitivo accidit. De-
rogatur enim prinribm ftatuti* per ftatuta fe-
quentia. Jft* refponfio S. Thom. eft juxta ref.
ponfiooem, qu* datur ad illas fi nile* auAorita-
tate* »j. q. t. c. *tdee permittente Dee j* ubi
fic dicitur: *bi» itagne refpendernr.· fa.afaafia*
Remota ecclefia jet ae8o'itaitm foiris te-

peteftattm babent deminm legi» ; fit β* feet-*
*·</<<«/ ^«Ih^ti UftHiÀftJ Λ /<, fiw d** ı4H.
eliit fee eeOtritett canduit reverentiam exhi-
bent, & /« fit bemiliande ipftt cnftedinnt, et
ab aliit ebforvandat exhibeant Naneengram
Vira for jnbende, fee diffiniende, fee difier-
eeedty fte aliter agende ft dtcreteenm domi-
ne- &conditoret eÿt tfteedeet. Sequitur: *gnm»-*
gram, fi décrétante» intentionem diligenter ad-
vertamur, negnagnam contra fortrermn canonum
nnftoritatem aligeid condere inveniretur ; facri
fignidem catenet ita ahguid cenftitnnnt, et Jee
*ieterptttetieeit teStritilte fanda Roman** oc
défi refervent / ipfi nanngne foil canone» in-*
terprttari valent, get jet condendi ttt bebent /
rede in tonnailit catifii cenciliorrm, cent ali-
geld obftrvandtm detemitnr, fialim febieftr-
ier.· nifi ee&eritet Λ man etcl»fi* aliter fie-*
ri imperaverit ; v»l jalve lamtn in omnibn»
jure fatS Roman* tctlefi* ; vel falva tamer*
tn omnibut apxftelica antitritate. Qnacnmgne
ergo de decimi», vel dt geibnihbtt ecclefiafti-
cit negetiit Jetfit canenibn diffiniamur, fret
initiligenda neteferie fervari, t'yi anftoritat
Reman ecclefia aliter fieri mandaverit, vel*
ptrmiftfit. Hxc ibi.

Ad ultimam rationem, quidquid fit de mi-
nori; dico quod extali depreflioae aut fufpen-
lione, aut irritatione papalis poteftati* in pro-
vifione [illegible] non fequeWtur bonum aliquid ipfi univeriaii
ecclefia, fed damnum inenarrabile, diffipatio
fcilicet ecclefiafticz politic; nt fupra oftenfum
eft; licet [illegible] petant multi vel quia non pa-
tiuntur t>ene fubeffc, vel lubalterneri fepeno-
ri ; vel quia multi inde fperant fua cupiditati
plenius fatisfieri, aut quia eb ordinarii* fpe-
rant, ahi citius vel pinguiue promoveri; alii
ycro habentes bonum zelum, fed exiftimo quod
non fecundum feientiam duifti, credentes per
hand viato melius ecclefi· Dei provideri ; quo·
omsft dionetu<Deuejihimipare, ut in hoc fa-
cro concilio dechstaéd* .Ccclcfi* fini vere ac-
commoda Λ utilia. Amen.

Hic temêneinr guafiio dt decrete irritante,
gned attentabatur per muhn Bafile tertre*
fommmn pontificem it materia previfioui» ettlt-
fierem, O' cellationit bene fi. iorum, cempofite
*per fretrem Jebennem dc Terretrrmete fecr**
tbtthgie prefefferent, de gne dtbntt ipfe rtf-
pende pnblic» in fecregentieli centilie Befili-n·
ffied certît cenfit, & gnie deerttem previ-
fieri» ecclefierem trettfivit fnb alie ferme, gnon»
fnb forma decreti irritant!», feptrfojjnm fout a
difpniatient pnblica prafata materie. vΛ ·· *de-*
mini MCCCCXXXIIL in fine menfit Mail.

ANNO DOMINI

MCCCCXXXIII. in Praga, **III.** menfi* junii,
dominos Johannes de Polemar fecit relatio-
nem eorum quo habuit in commifii* exparte facr. concilii, *9c* aflumfit thema.

t. *'TtCnediBa fit fan3a Trinité» & indivi-* *M»n.* t. »
brt enim jet tendendi cenatet, et pet» gnia
tepet tft eeneinm ecclefiantm, a rv/W *regel**
nemini litet. he erge canenibn» »».
*Seritatem pr*fiat, et fotpfam «·« fotbjici*» eit j*
fed fitnt Cbriftn» get legem dedit ipfam legem
ttn»üttr Mpltvit efiave die tintecifiini ;
ptft·· ver· et ft Deminnm legit eftenderet, Me-
tre legh Ihieram itprefrtm tangende Janervh.

*nebifcem miftricerdiata Jn*m.* Habentur in introi-
tu miff· de Trinirate. Deuutïe themate mul-
tum notabiliter, venu ad ea que fibi occurre-
bant dicenda circa orna fibi commiffum; unde
dixit, quod propter errore* qui incipiebant ef-
ie poft tempo* martyrum, congregatum feit
primum generale concilium ubi fymbolu* qui
cantatur ia mifla, editu* init. Item de poft
alia

alia tria concilia celebrata fuerunt: quas qua-A
~tuor concilia tamquam cvanelia fut retineo-
CHuisTi «*· A tenenda. Item cjc fundamento morum
'♦m patrum, Bafilecpfe ancilium ordinatum cft pro tribui, fcilicet pro exftirpatioa* herefis, pro moram reformatione, & pace populi Chriftiani. Et dicitur BafiJca a bufileos, id eft a befit quod eft fundamentum, & koa quod eft populus, quafi foodaiQentum populi» quia populna firmabitur per ea , qua hic acia funt & agentur.

i. Item, dixit qualiter facrum concilium a principio congreepOMis in mente cepit ipfo» Bohemos unire fecrofanfta ecciefia, ut patet ex litteris eia miffis, quarum prima erat feripta & diâata per dominum legatum cardinalem 3
S. Angeli. Et quod ex eis ia Egra convent tm fuit, quod ipforum ambaffiatorea ad facrum concilium venire deberent, prout A fecerunt, qui bena erant recepti, dummodo ibi venerunt. Quibus ibidem exiftentibus, ipfi erant auditi per decem dies, infra quoa propofuerant fisos quatuor articulet multum *diferte*, omnibus audientibus, Ac.

J. Item, quod illis decem diabua clapfis dominus legatus «s fecit meotiooem de aliis articulis fupra enarratis longe ante.

4. Item, narravit quamcr ipfi Bohemi dominis de rooeiliq gratias agerent pro beosgua & caritative tradita eis audientia. Hoc autem nihil aliud..eft dicere, nifi quodgratum effet eis, fi quid cis gratum feftwn effet aut fieret, C
quod utique lumini de concilio--lemper fecere pollicentur.

5. Prateeea dixit, quod facrum concilium multum in verbis & proteftadonibus magiftri Johnnie de Kacuzuua fuit gravifum A coniolatum, in eo quod dixit in fua prima protèftariooe, dum difputare propofuit de articulo cotnmuaioo» fub utraque fpecie; A huc idem alii fui foquenfee dixerunt tec verba: Credimus infuper domum fuam feaftao» ecclefiam fundatam tam firmiter fupra firmam petram, qood porte ipferi adverfes eam praevalere non poffunt; quz, fecundum Gregonum & Auguftinum, eft univerfitas fidelium, quae per totum mundum diffufa crefait A fru&ificat 10 univer- q
fo: adjicientes quia promti funt in pfe ipfius capitis Chrifti Domini, mortis dira potius fuftinere martyrium, quam elective aliquid dicere, quod foret Chrifti fuasque ecclefiz vera fponfe contrarium voluntati . Unde facrum concilium, fi animus vefter hujufmodi verbi* correfpondet, bonam fpem fotura unionis concipit A concepit, & gratia* agens Deo, multum confortatum eft, & hortatur vos. ut ita agans , A fperamus habere in vobis bonam extimationem : fed omnia quz poffunt effe contra fanftam ecclefiam per vos promulgentur, A dicantur fine fiftiooe , ad illam intentionem , ut fimul uniamur, quia non cft bonum in parte facere pacem, A ' parte tenere difeordiam, quia tunc ciro Ktes de no- E
vo oriuntur, dummodo aliqua fcindlla remanent .

6. Narravitqoe qualiter ipfi Bohemi per deputations* crut auditi in quatuor articulis per tanta tempora, quod non volebant magis audiri, fed petierant licentiam. Et tamen laeram concilium libenter vidiffet quod magis imnfiflent, ut vifis libris, omnia, tam ifti qua|uor articuli fiàffent difcuffi, quam etiam

atü articuli, qui 'B Bohemia tenentur ufque ad XXVIII. It ultra. De pol vero erant tn·

ANNO OOUSti MII

goo numero ex utra^ne parte ; demam ad minorem munerum, ut fcUicrt tanta* quatuor effent ex utraque parte. Et fic deventum eft, quod fecram conditum foos deputavit oratores, qui hic ad Pragam ventre deberent, qui funt decem in numero, fcilicet quatuor epifeopi, A alii doftores ex Francia A Alaannia A Hifpania ; & quod ultra ifto* dominus dux Sabaudia fuos mmt amboxiatores, ut pro unione laborarent. Narrat enim qualiter ipfi venerant pro pace & unione, Ac. fperando quod in hac civitate Pragenfi fint filii pacis: qui* pax cft unum bonum in fe continens omnia bona, ut dicit gloffa in pfalmo CXX1V. *Qrri teefdvi.*

7. Narravit etiam omnia mala, qu* ex diftordia veniunt. Poftea enim concludit, quod in nobis debemus habere caritatem A dilcAionem, quia perfeftto A feientia veritatis evangelic* inutilis eft fine pace. Uade dicitur Maith. p. *Sei bebttt i» vebit, & feci»* folrr *ve.* Per fal intelligitur lapientia. Unde Gregorius in Paftorali : Sal quippe fine paca , nullius virtutis cft donum, fed damnationis augmentum, juxta illud Jacobi apoftoli : *Qtted* f i {«/mu *e»erru» bebttit*, O* caasrari«Mrs fi», *i» cerdibH , vlite gltrieri , & »e*dece/ eft edvrftu vritett»* .· qui· *ifte fefinrie* m* *drferftt» , fed terreee enietelit* O dréduc*lite.* Unde Zacharias dicitt *ftrirere» & fe·* *«« diligite;* quis illa duo debent efle fimul.

8. Item, hortatur ipfo*, ut vadant ad fi* erum concilium , A ut ibi veritas de coram articulis inquiratur, A quod per viam veritatis aperiat A doceat, A ut intclie&un fecra feriptura apprehendant, Ac. ficut A apoftoli in eorum conciliis dixerant : *Plecnit Sfiritui fertile &* aaiir,* quia 10 una patri* difeordia difeuflantur A finiantur, congregatis femoribus ftatibus illius patria. Si hoc fit inter mundanos; cur hzc fieri non debent in fpiritualibus A foper rebus fpiritualibus? Nec quis debet inniti prudentis fu* magis quam decretis facroram patrum, ut dicit Hieronymus; A ideo imperatores voluerunt, quod illa exacutioni mandarentur, quz in facris concilii* ordinata funt. Unde ex praxi apoftolorum A aliorum patrum, dum non effer dubitatio circa fidem A circa ritus facrorum, quod tunc fscidiaat concilia fecra, A quod ibi dUbütum fuerat, hoc fervabatur fine ambiguitate. Unde Aft. xv. cap. dum Apoftolus plure* convertifiet, tunc ili* converfi volebant quod deberet circumcifio fervari, quia diâum cft in lege; *eteieut cetftu frefetti cer»* vm *fvrie tinvtife, feribit de fefi·* ·«*· θ«>. *Ij.* Tunc Paulus A Barnabas ftatucrant fuper hoc debere ire ad Jerufidem, ubi apoftoli A presbyteri erant. Et ibi fuit deciluto circumcifionem non *effe* aeccflaria*, A huic lententia omnes acquieverunt. Item ad idem, cum de legalibus fervendis, ab iis qui ex circumcifione erant, controverfia fieret, fuit illa materia difeufla. Aft. 31. Deinde cum aliqui dicerent, quod Filius effet minor Patre , ao quod feriberenir in evangelio: *feter eeejer* wr fuit congregatam fecrum concilium Nicenum, ubi hoc fuit cifcnffum. item- cum difonpeatio fiocet de Spiritu fenâo tunc tait

con

concilium Coaftaadaopolitaoom congregatum, ANNO CHIIST) 1*11

------ ~rin quo *k* a qt» omnes ille contennonm diffinitu erant: de quibus omnibus videri poteft » lib. Ifidori It conciliorum. Item, B. Cyprianos confultus fuit an baptixatus ab haeretico veniens ad fidem catholicam, effet rabnptttandus. Et determinavit, quod fic: λ ita determinaverunt fircum LXXX epifcopi. Dixit tamen quod fua diffinitione non obftante, non vellet recedere a confuetudioe qux contrarium praAicavit, nec a concilio, fi conciliutn aliud deliberaret. Et poftea concilium generale quod determinavit contra fentenriam Cypriani, ficut ex tunc & pro nunc ecclefia fervat. Ergo ftabimus in nlibus diffinitionibus conciliorum, quia facrum concilium numquam poteft diffinire contra evanselicam veritatem ; quia ibi viri litterati, confcienriofi & timentes Deum, & Spiritus fanâus eft judex *k* arbiter, prout B. Ifidorus in lib- conciliorum ponit, ubi fic dicit: ex epiftola Csleftini miffs ad fynodum qu» fic dicit : Spiritus fanfti rcftatur pnefentiam congregatio facerdotum . Et ergo dicit Dominus Jefus Chriftus, ubi duo vα tres fuerint congregari in nomine meo, ego fum in medio eorum. Idem Ifidorus in geftit rertut fynodt Tolctamt, ubi dicit, quod beata Trinitas intereft conciliis, concludendo dixit, quod ad hoc venerunt, ut in Bohemia pacem facerent, quam obtulerunt, & eos refttttuere ad omnes honores ; & fie conduit multum rationabiliter.

cnim MH·

RESPONSIO ILLORUM DE PROG^f

& Mfr TYRimo dixerunt, quod bene verum eft, JL quod fine unitate 3c pace debita vivere non -portent. Sed quod ipfi haberent difeordiam inter fe, hoc venit ex praelatis ecclefia Romana in Conftantienfi concilio congregatis, qui hujufmodi bella inchoaverunt, dummodo cis non vocatis, neque citatis, neque convi* élis aut confeflis, per cenfuras ecdefiafticas a feipfis rejecerunt eos, decernentes proceffus prolatis ecdefiarum dirigendos, prout in illos direxerunt, ut qui populum fub utraque fpecie communicarent, & in illa communione indurato animo msnferinr, deberent hatretici condemnari & coerceri, invocato ad hoc, fi opus foerit, brachio frculari .

1. Item, ipfi de concilio in hac terra feminaverunt difeordias inteftinas, quia clerum convocaverunt contra populum, eo quod prefbyteri volentes obedite minaris facri concilii, (aeramenta ecclefia, exemohaprifmoparvulorum, de medio illorum Bohemorum tulerunt ; & his non contenti, magiftros Johannem Hui & Hieronymum combufferunt, & quod magis eft, contra ipfos Bobemos crucem erigi fecerunt, homines ad arma provocando j ac ulterius Sigifmundus rex Romanorum & Hungaria, terram Bohemia incendio vaftabat, Pragam circumvallando ; & tamen pro nane non certiviaus, nifi querere pacem, Cut adhuc quaerimus, fi vos vultis tenere hhitares quatuor articulos·. Sed quid eft ? vos vultis quod debemus ftare ordinationi fieri concilii de iftis quatuor articulis. Qiomodo hoc, quis rationabilis homo judicare deberet, quia veftrum concilium ficuwer eft & fait nobis contrarium It adverfanam*

3. hem, plures funt in Bafilea, qui fismi-

A naverunt quod communicantes fub utraque fpecie ~~font coercerni~~, & ~~filli fententie acquieverunt~~, nec adhuc aftu certant illam fententiam approbare. Item, in Bafilea font illi qui or* dinaverunt. quod crux deberet contra nos eri* ei in regni Bohemia dcvaftationem. Tum etiam lolius Dei eft fidem Domini noftri Jefu Chrifti judjcare, & non hominum.

4. Igitur his attentis, non debet quis nobis confiilere, ut definitioni facri concilii flamus. Et ad id quod dicitis, quod non efi bonum inniti propriat prudentia ; ad boc dicimus, quod na regia vadimus, non ad dextram, neque ad fiolftram : quia communio fub utraque fpecie & alii tres articuli obfervati fuat per patres io primitiva ecclefia Sc pofiti funt in libris fanâorum dodorum. Et ergo non innitimur prudentia noftr», fed antiquorum patrum; quorum via eft potius imitanda, quam illorum qui dicunt contrarium. Et ad id quod dicitis, quod flandum efi fenteotin conciliorum, dicimus hoc verum, dummodo tale concilium fit in lege Domini expreffatum & Spiritu-fanflo congregatum, io veritate reprxfentam ecclefiam catholicam ' tunc Chriftianus tenetur fub pcena anathematis ratificare & approbare ea qua in tali concilio ftatuuntur: quia fidum fententia illius concilii eft fervanda, qua eft conformis vita & doélrina domini noftri Jefu Chrifti. Unde ipfi pofuerunt duas regulas, quarum prima eft ifta : C Si difta & faâa conciliorum funt legi Dei & ejus praceptis conformia, vel s Deo diteffliva, funt approbanda & fideliter obfervanda. Secunda regula : Si diâa & f*5la cujufcumque concilii fapiunt cupiditatem, ambitionem faculi, λ tendunt ad amorem carnalium & dilectionem hujus mundi, ac ad divitias Sc delicias hujus fieculi, seu ad ejus gloriam, abjiciantur. Si autem eorum diâa vel fréta inducunt contemtum mundanorurfi, ac humilitatem Domini noftri Jefu Chrifti & ejus amorem, ac obfervantiam ejus evangelicam, tunc funt acceptanda, vel fi permanent ad fidem fpem & caritatem. Ideo Auguftinus in epiftpls ad Hieronymum dicit: folis eis feriptoribus, qui O jam canonici appellantur, didici honorem fit timorem deferre, ut nullum eorum feribendo audeam erraffe credere; aut fi aliquid in cis offendero quod videatur contrarium veritati, nihil aliud eft quam vel mendofum effe codicem, vel non efle debite interpretatum quod di&um eft, vei me maxime intaUcxiflc. Alios autem ita legam, ut quanta faaâitaM, quantave doârina polleant, non ideo verum putem, quod ipfi fenferunt; fed quia mihi per alios doâores vel canonicos vel probabiles rationes, quod a vero non aberrent perfuadere potuerunt. H»c ille.

5. Item, dicit idem B- Auguftinus, quod quorumlibet difpotatioaes, quamvis catholicorum aut laudatorum hominum, velut feripturas E canonicas habere non debemus. Et ideo diflum unius doâoris, puta Hinronymi, poteft praefern decreto concilii, ut patet xx. di. Ad id quod dicitur, quod concilium errare noa poteft. Hoc veram eft, quia ecclefia militans in omnibus fuis fuppofitis fimul errare non poteft, quin ad minus in aliquo fuppofitorum maneat fides, ut accidit tempore mortis Chrifti, quod tunc fides fols fuit in gloriofa Virgine Maria.

d. Item, dixerunt ifti Bohemi, qnod plura

C*" fuerunt concilii, >n quibue paucum bonum fa-A
m thioi e(l, fe ideo non vellent fe fubtnittere
cmisTt domino papae, t*c facro concilio. Nihilo-
'♦»» minus tamca ftnaliter perierunt habere pacem, *it* quod vellemus cum cis ftare in communione fob utroque fpecie, fe quatuor eorum articulis: beas tamen, ut dixerant, vellent fcire quomodo domini dc concilio illos quatuor cruentos tntelligertnt.

Ite, augtftri Jt Fraga Perierant atagiftro XgiJia Carlerii* «Mm *ttéala** rsnricinscm fa*ttlfofhna faataer aetifalarum, preat ipfi Be* beati iateÛigaae.*

Poftidaverant beronea a alii, ut quatuor articulis intelle&um falubrem affigoemus. Magiftri Pragenfes congregati de libertate verbi Dei
B dixcnmt, ut verbum Dei fub poteftate dicecefant fit jure eius libere prodicetur. De avellendis peccatis dixerunt, ut fpirfaialee in fpiritualibus fit foculares in foeularibue, fecundum poteftatetn a Deo cis conceflam, extirpent puWica mala. De bonis ccdefin dixerunt, quia non debent foculares vel alii bona ecdefut, quia funt communia , fe quia funt patrimonium crucifixi, ejus ectlete fe pauperum, fibi appropriate, quoniam facrilegum effet. Quia tamen pro fuppofito quali femper objicitur, quod tH«c bona funt fuprrflua. Ad hoc dixerunt: G inperfhia, tum illi qui habent fuper ea poteftatem difpenfaroricm, convertant in ufus Sio· & communes; ad nos talia non pertinet ifinire; fe civiliter non debere fuper his do-C minari dixerunt, quia dominium civile, ut videtur, fupponit pro fubjeâo bona temporaHa per modum proprietatis poftefla. Bona auremecdefiis collate, funt bona communii. Igitur iroperfinenter habet fe ad ipfe dominium civile. Aliqui tamen dixerunt, quali fupeiffuitatem ia talibus bonis non permittentes, ut rdiAis bonis congruis neceflariis deno, pen auferatur. Et fuper tales partes fpiritualrs fe feculcrcs fimul, aliqui difpenfetores conftirainrur, ut feculam pro fe noo trahant, *A* fpirituales non dominentur. Clerus autem fnper fihi dereliftts in judicio non contendat, fe fibi fubditos non judicet pcsnw pra exceffibus infligendo temporale*, quia ipfi talia judicant fore conditiones civiles, feu dominii civilis. De communione utriufquc fpeciei dixerunt* quia eft a Chrifto tradita fe inftituta, ab apoftolis fe in ecclefia prafeiesta; feideo eft animae miIii, meritoria, fefalubris, dummodo fiierir in caritate, juxta limites fandorum patrum prêtticata Quo autetn *ad* prxceptutn vel neceflta. tem ejus dixerunt, quia adhuc in eis dubium an cadat fub praecepto, aut fub quali prxeepte, fe quali pana qui boc prameptum omitteret aut uon implerer effet puniendus : fe non fciunt haec per aliquod concilium fore definita. Sed rx quo concilium Bafileenfe mine offert, fe dicit fe velle ferre judicium in talibus juxta dodrinas & £>cr« feriptum fe SS. patrum audoritates ; ideo volunt dctlfionem expeRare ; ≈ nihilo minus tamen aliqui illam communionem dicunt oeceffariam, dum locua & tempus affunt, eo quod fit neceffaris aeceffitete conditioaata, fcilicet ut dum afiquis (cut utilititam communionis fob utrtque fpecie fore talem, dum locus fit tempus effunt congrua, ipfem ampleditur fob gravibus pcenis, ut per hoc pt>» territi non fic communicantes tamquam aonuc gaan excuientur· Bt fua difta volentes pra* bare dixerant, quia cessuram· doderes ceele.”——~
fiai dicunt, quinque Aeramenta fare aeceffita- ruïïtî,
tia fit duo libertatis. Inter primum amem eft i*,P
facramentum eucharifiin enumerarem, Priores dixerunt quia afferunt hoc idem, quod dofitorea. Qialis autem uniufcujufque yrxdidrwuwi facramentonun eft neccffitas, concilio erit i*, terpretari. Speramus ergo, quia fi in hae elauTuta urriufquc partis aliquis salubris inrtlleftuj daretur unanimis, multa conquiefcerent, occafio bellandi tolleretur. Clamor inralefcebat pacem affieAamus, fee.

Fatia per Precepiaea Rafuat aeetiae Tlabor!
♦«mm, ati ta qtut eiitia feat per eratertr faeri cmilii Jt ptrkala btHuraUt,

Quo ad materiae de bellis, novit ille qui *- t **.
_nihil ignorat, quod er eo quod dum contra ros eredio crucia fiait fada, incipiebant bella, ita quod pro tunc ipfum regnum *nna* λ gladio inhumanitate devafuruar, fe licet bu. julmodi befla, Or poamirtitur, fic funt contra Bobetnoa exorta; attamen multi qui foerunt contra iftos quatuor fideles articulo-, modo illo» cofdem articulos defendunt *8t* defendere volunt ufque ad exirium, & ad hoc per Bohême· fuerunt coafii. Item, alii videntes quod deffenduntur â Bohemia, idcirco iftoi articulos tenent. Item, quia creditur quod ob hoc facrum concilium fit vocatum in Bafilea, ex co quod tot bella funt orta in Bohemia, *Iζ* quod ob hoc fit audientia ipfi· Bohemis data, ut veritas illorum articulorum patere poffit cuicumque fideli Item , quia per ipfa bella notitia ditiorum articulorum ao quemcumque fidelium venit, & in ejus mente firmatur. Attamen licet hac bona ex didis bellis eveniam, condolent ipfi Bohemi & rnftantur ex eifdem bellis: fed idcirco ferunt onera btilomm, Ut bearis illis veritatibus in Dei ecclefia préparantes fedilla, pacem felicem A dies bonos nancifei poffitnu», unde omnia bona evenire poffunt .

RESPONSIO

praatiffa ategt/lri Egùiti Carlerit, JeSerit [ure tbealagta, tiereat Caatnaceatit

COnfidcrantibus nobis rcfponfa pro parte lî *
veftra, o viri Thaboritc, quibus julhfieare i vultis veftra bella utilia effe; dici mu* quod fi aliquod bonum aut utile dim debear, non debet attendi folum «d unam circumftantiam, fed ad omnes; quia C aliud ex um parts videtur bonum, fe ooo ex omnibus, utique bonum oon eft. Unde Dionyfius, bonum ex integra caufa. Ideo Jefiit dixit: *iMitt* /vmaMiMn *fatie» jtuiican, ηβκΛjaalicituajMieeta·* Nam Nam quedatn fecundam faciem baea videntur, qu* vere bene non funt; fit ideo fi aliquando ex belli· bona eveniunt, non Idan bona funt, cum plurima mala iode fanantur. Pstfcoa enim profefliM habetis ex pellis veftris, vici Thaborinr: mala autem qw ex iftis pnsfiie vobis acciderunt, noa eft racsfte quod depromantur* quia tmnifefta oculis fiint, quin Ct eia loquuntur ecclrihram deftrafiiMes, fëcrarum imaBnum coaftu&iMMSt fervorum Dei, id eft ucevdotm OMfidSoMs, praferiptioece, eccifi* Mt, virgin·* fie femmarum rti^oferam ad foculum redime, 'ac cerporia Domini noftri Jufe Chrifti in Aeramento imverata contre-

_____], perîîabcb

4MM t* perditio aerinarum k inferni repletio & »MTr «avisa afiai k £e non poteft dici, quod illa *** beUa fiurt vtl terant erilia, fed magis damnofe, mc debent ea afiumi , fi aliter podfit *put* haberi; quia Hcet finis belli fit pax, non tamen beUum eft acceptandum, fi «lias pax token pnttftt q*a fi ftritas haberi poteft abfq·· periaris amara, illa (umenda non eft. Et ao cum vos potucriria habere pacem fine lis *9t* unico verbo, cur juftificatis bella » Et lice toll· pofiint fieri, dum afint jufta caufa, jufius ordo, jnftus animus; attamen illa trie non habetis; quia ut fit /uftus ordo, au&orfau principis requiritur, fine qua bella g geri non poQunt. Item, nec juftus animuseft, cum fob verbo pacem habere poteftis k non accipitri, Et qua jufta caufa inter vos beilan. <fi, eum vos ad gremium matris ecclefia ve. ftrie inducere volumus? Nec obftat qooddicere vultis, quod pro ventate vultis bellare, ut operiatur, & quod in hoc vices principis gentis. Si vultis Chrifti imitari exempla, per anno aoo lentabitis veritatem detendere, quia Jesus-Chriftus fidri fua exordia fcminavtt in pace, nec difcipute elegit divites k potentes, fed pauperes k impotentes. Unde Jacobus dicit: *Si ftittu uuna iaferit.* O *centenae* *ntt fint* io eswAüar *vrftit, nelite gleaeri; ftùa ifta faptentia* «e0 *rf da furfau defeenduu , fedttmu^ aanaaiu & dlaielita. Udi* C •arat *ftint* O *cententie, idi ueterfantia,* <jr MOS* aper *prauuet. Sed fapientia ana rf deJarfau, pndita rf. pMfita. needrfa, fnafiMit, danit* ee»*featitat, & frtrfat frfitùt in pace feninantnr fatientiftu pacent.* Itaque veritas fidei, quia defurfum eft, in pace ac modeftia reperitur, nos in bello, quia feeptra violenta non diu durant. Ergo fi ventas apud vos eft, non eft opus ad arma confugere, quia ventas fidri omni potentia regali fortior eft. Poteft enim hoc veritae veftra non folum difcuti tn facto concilio, fed k etiam in omnibus univerfitatibus; k tunc facrum concilium diffiniet, quid fit faciendum k tentandum. Nec obftat fi dicere velitis, quod non D vultis declinare a via deftra, quia Spiritus-fen-Aus voe in illa via docuerit, kc. quia fi revelatio k doArina ilia ex Spiritu-unAo venerit, utique manebit k flabit, quia SpintusfenAus, qai eft duAor (acri concilii, non permittet aliud, quam veritatem, nec umquam fua diffolvet open , non derelinquet concilium univerfaiem ecclefiam reprwfentans. Item, k fi principes non poffunt fecere bellum, fi aliunde poffent habere pacem, ergo nec vos. Item, merito debetis attondere, quanta mala veniunt ex bellis, quia defolatiooes partant, odia augent, iras acuunt, acie Chnftianiftni per cos convulfe, audaciam dnrnonum provocant, infidelium primas parant, k perimunt dilatatum populum Domini. Non funt ea diceoda qua 8 ex bellis veniunt. Nec obftat qood dicitis, quod per bella veftra aliqui viâi font confite, ri veftros artiente, poftea fpoatanec illorum fuerunt defcnfbres, k aliqui fideles poftea fu*, tum prott&i ne cogerentur ilte deferere, k la naeltorntn animi ad eorum amplexus. O fi hoc, ut creditis, per arma fecere poteftis, magis tec fieri poffunt ex inquifitione veritatis; quis nullus conftnngitur melius ad credendum, nifi per doAnnem evangelic* veritatis; nec quis melius tueri poteft, quam clipeo veritatis. Invalida enim funt anna advertas fortiffimam veritatem . Et hoc habetis vos in picturis veftris *(a)t* in quibus feriptura eft, *veritae trinti».* Si trgo ipfa vincit non eft ne«fle ad arma convolare. Si enim creditis, quod ad hoc facrum concihum Bsfilcenfe ex iribnAu Spirirus-fanAi ferit ordinatum, ut daretur vobis audientia; ergo eidem afliftite, k difeutiatur ibidem veritas , ut fic unanimes, cum confenfu veritatis, ambulemus in nomine Domini. Et ad id quod dicitis, quod a nobis bel t fiampferunt exordium. Quomodo autem hoc dicere poteftis? Numquid poft mortem ragis Wenceslai, per vos difruptt funt monafterta plurima. Nonne veftros articulos manu armata pro tunc defendere ecepiftis. Et ideo com noftri hoc viderent, k quod deftru. xiftis k occidiftii fcrvosDei, k templa ejus, xcer.fi erant contra vos, k ergo ex nobis hxc caufa belli non venit. Item, libenter andimus quod deteftamini bcila, rogantes, ut talia memoriter recogitetis, k ut qu· paris funt in unum cogitemus k loquamur. *Et pan Dei* fM *enfnperat enent» fenftme. frfediat eerda* C *vrfra & mtelligtatitt vrfrat,* ut ab hac ad illam qua furfum eft, in «ttrniutc transferri valeatis. Ajnen.

lion, *dt frf fait ed prttmiffe alia re/fenfle fafla per detain»· eratvret fatri cncilii.*

Et quia ttmvos, quêta aoeoptatnus pacem unionemque, eo quod divifio eft vitanda, idcirco eam ampleAi debemns, qote nihil melius qmm pax, k quia petitis a btllis «flare. hoc poteftis fi vultis, & etiam hebere pacem, quia vobis pax offertar. Via plana, via regia, via facilis, via jufta & refta & vobis honorifica, prout patebit ex aâis noftris, kc qua vobis pmfentabinua, & quia faciemus, fi vultu, pacem. Item, propofitiooc veftra facitis metnoriam de prsteritu. Et quia non expedit, quia accendit quandoque animos ad iram k ad odium: idcirco ne talia ad memoriam reveniant, toleranter fuftinemus illa, qu» ditia funt per vos, k ad ea non volemus rcfpondere quoquo modo, ne detur occafio rumpendi traâatus. Et ideo non volumus afpcra loqui, k fi continget talia loqui, quod non conturbabimini, ne propter hoc fpes pacis dirimatur. Idcirco dicimus quod patres in ficro concilio Conflantienfi, non femioaveruat bella & jurgia. Sed clarum eft, quod vos & veftri ante Conftanrienfe concilium, illam diffenfiouem feciftis. k pullulaftis, k feditionem inter vos feciftis, ita quod unus alterum hnretkavit, k delationem fuper barrefi tali coram domine papa feciftis. Etenam clarum eft, quod de, k iupcr cotnmuuione calicis fan&ifiimi (aeramenti son fuir proceflfam 10 & contra maglftros veftros Johannetn Hus & Hieronymum de Pra

8*·

ut potet «at oftia facri snarilii Coaftaatiea* A
'E; fed* ex alii*, qu· five· Mttierhr·» It co-
SNWO nn vobis proponerentur, etiam fiaaile jadi-
cwm ciuta, ut creditur, dicentia, fi robii cooftv
-4ti- rrt illa efl» ver». E: quia illam injaftam cau-
fem feciftil Λ fovifta, clarum eft, folva ro-

ftri unionem habuerunt asm MM ecclefia in communione faaPiflimi fecramcnti, ac in articulis fidei, A etiam per centum A centum annos? Cur receditis a nobis?. Numquid ille graviter peccaret, qui in civitate Pragcnfi eoo· tra focieattm indiaam novum modum importaret, ialicet quod ordinaret, quod bona unius deberent efle bona omnium, & fecere de pia- g tea domum? Hoc auarn fecere non poflet, nifi cum confcnfu civitatis, A altera pars habe, ret juftam caufam querehadi. Idcirco com in communione SS. fscrsmenti habuimus unam fi> cietitra, non decet quod in illa communione non veniat, ne oriatur novitas, nifi qui funt de illa civitate, qui habeant interefle, fint vocati A confentiant. Idcirco nullam mutationem feoesv poteftis in ritu facnmenrorum fine affenfe ecclefia, fi de ecclefia efle velitis, vel ad minus vcftros confocios confidere debebatis.

Item de poft prediPi ambeffiatora focri concilii, cum tunc non poterant bene proficere, reveniebant ad facrum eonciiium, A tunc habitis certis traPatibus cum certis deputatis in facro concilio, convenerunt quid deberent cum eis concludere; Aia denso erant miffi de novo quatuor de primis oratoribus, qui mula conduferunt cum illis Bohemis; fed non fuit deventam addfePum, quia licet promiferam, quod deberent ea fervare qua concepta erant & promifla fervari per manuum ftipulatiooetn; attamen circa articulum de communione fub utraque fpecie, quatuor difficultates fecerunt; quia voluerunt primum, quod ritus effet unus per totam Bohemiam & Morsviam, ia quod omnes deberent communicare fub utraqoe fpecie. A ad hoc deberent compelli. Secundo quod vicini, fcilicet Bavari, Poloni, qui vellent quod fimiliter auPoriote ecclefia communicarent fub utraque fpecie. Tertio quod infantesD dum effent baptixati, fimiliter communicarent fub utraque fpecie. Qiarto quod facrum concilium declararet, quod illa communio effet falubris, utilis, & omnino neceflaria. Et fic licet ipfi Bohemi, Thaborits, A Orphans, ac etiam Campeftres erant concordes cum tribus articulis & eis eoodefeenderant, juxta fente»· tum facri concilii Bafileenfis, prout fupra di· Sum eft, nullo modo tamen io quarto articulo confentirr volebant, A fic quoad quartum articulum nihil aPum fuit, propter malitiam ipforum.

VOTUM M4GITTRIJOJNNIS DE TURRECREMATA

Suptr uvifinetutt, peipei Jtbuat jururt fervere 4etretu Je «tucilit gntrulieu ean- *tiutuaeJit*, O' *tleditu Utu nefinme/ú / uliM eeJet u jure*

Circa avifamentum pofitum de juramento papz, quod clePua in papam debeat jurare czecra decreu hujus concilii, ficut de conciliis generalibus continuandis, & elcPionibus

conflrmandia obfervare, arias cadat a juro papatui, dehabeatur, fljurare notuerit, tanquam fi reuuntiaflifir. Qparitur utrum faeruta concilium debeat inftituere, ut fummus, pontifex juret obfervare fimpticiter ftatuta, A decreta concilii univerfalis pure pofitiva fub pcetia cafu» a digmate. Et arguitur ad parte». Pio parte sftrmativa arguitur fi. In decreto eoncilii Coidlsvticnfis feribitur, quod concilium generale poteftatem a Chrifto immediate habet, cui quilibet, cujufcemque ftatua vel dignitati», edendi pepalis exiftat, obedire tenetur in hi» qua pertinent ad fidem, ad exrirpetionem fcifmstis, A generalem reformationem ecclefi·; & fequitur; quod quicumque cujufcumqtie ftatu» vel dignitati», euanifi papali» exiftat, qui mandatu, ftetutis, five ordinammihus, aut pr»cepris hujufmodi, & cujufeumque altanus generali» concilii legitime congregari fuper pr«mifih, feu ad m pertinentibus faPis vel faciendis obedire contumaciter contempferit, nifi refipuerit, condign· pcenitentia fubjiciatur, & debite puniatur. Non videtur autem alia magis debita poena inobedientibus conftituta fieri concilii, quam depolitio, five cafu» a dignitate. Ia enim legitur feciile ipfe /ponfus ecclefi·, quam facra concilia reprelentant circa multo», videlicet Angelum inobedientem, de cujus cafu dicitur Ifaic 24. fasnmd» *eeciJifti, Letifert uueue triebarit.* Item Adam hominem primum Ifei mandatum contetnnentem pariter a fiu dignitate dejecit. De quo in pfal. Hmn *tutu t» btutee effet* Ot. Item Saulem a regia dignitate, ficut patet 1. lib. Reg. c. id. *Dicit Diuiuut* ad Xvwav/rw.· qarqM l» *luget S'tuit cutu ege prejeterit» etuu ut reguet fuper Ifruel ?*

In oppofitum pro parte negativa arguitur ex eo, quod princeps folutus eft legibus, ut dicitur. Ex quo videtur qood cogere cum jurare ad obfervMtiam legum fimilium fub pana tali, eft dire&e agere contra poteftatem, honorem, & majeftarem principis. Immo videtur quod contra rationem principis; A fie conclu* no relinquitur dubia. Proaliquali dedaratione prcfentis quaftioais, *pat»* nunc occurrentem tatelliacstiam, falvo temper meliori judicio; duos fociam articulos. In primo, deliberationem five contemptum meum ponam, an liceat papam talibus juramentis ad obfervanriam de* cret. hujufmodi alligare. Secundo, an fob tali pena.

Circa primum inftitutam talem ordinem. Primo, quod coodufioncm ponam judicio meo: verum fecundo, refpondebo rationibus in contrarium. Pro primo fit conclufio. Non Iket papa per concilium generale ligari juramento ad obfervantiam decretorum fuorum. Quam conclufionem ex multiplici capite deducam; primo ex para digniatis Papehs principatus, pro quo notandum, quod S. Thomas dicit in a. a. q. 7p. art. ultim. quarts» quia juramen-
E *to excludantur,* quod in juramento duo confi* deranda funt: unum quidem ex pera Dei, cui teftimonium indicitur; & quantum ad hoc debeor juramento maxima reverenti»; & propter hoc a juramento excluduntur pueri ante annos pubertatis, qui non coguntur ad jurandum, quia nondum habent perfeftuns *ufuta* rationis, quo poffit cum debita reverentia prcftare; A item perjarii, qui ad juramentum no» admittuntur, quia ex retroeAi» pmfumicur quod

ANNO αkyti ni»·

tfabitatn reverentiam non exhibeant. Aliud au- A trm confideraadum eſt ex parte homints, cu- ius diâum juramento corarmatur; non eatm indigetdi&umhominiaconfirmations, nifiqma dc eo dubitator; hoc entem derogat dignitati peribat, ut dubitetur dc veritate eorum qua didt; & ideo periboa ffligna ttigoitetts non convemt jurare, propter qaod dicitur ». q. 3. *Si fnii/ftr ;* quod facerdotes ex levi cau- fa jurare mm debent · tamen pro alloua neceſſitate, vel magna utilitate licitum efi eis jurare, A preeipue pro fpiritaalibos negotiis, pro ítnbus etiam juramenta competit praftari in slemoibus distas, quibus cft fpiritualibos vacandum. Non autem juramenta praftanda pro rvtms temporalibus, nifi forte ex magna neceſ- g fitate. Hac fan&us Thomas, ex quo fic argui- " tur. Cura tanta dignitas fit fammi facerdotii, ut in eo fublimatus aut faoâus fit, aut fanftus prafiunendus fit, qo. dift. *Nae tat ;* ubi dicitur *Qait attiat ftiSaat tft jaàitat*, fw qpra *taatrr Jigaitatit atttllii* ? gfof. i. c. nullus pneſiraart Multum derogatur dignitati papall tn talibus fine neceffitate maxima, que in patientiarum non occurrit, conftringi juramento ad obfervantiam decretorum, quod argumentum maxime currit dc juramento *fidei*, quod a nullo petitur jamchnftiaao, nifi ab coqui habetur lufbeâut in fide, ficut habet glof. extra, de eleôione c. *figaifafii.* ubi Pafchalis papa dicit: her nwwro·» aaefo O *atttftatt taatfaU Uttar jvratttatata frafirit rtatàrrrt ;* dicit gha. pro fide retinenda, fi fufpe&us effet in fide, de eoniec. dift. *Up Btmgaritu.* Secundo, ex parte foperioritatu argitur. Princeps enim fo lutus eft legibus, ut dicit juris peritus; quod, ut S Thomas in I. x. q. 77. art. 5. dicit, ita intelligeodum eft videlicet, quod prioceps dicitur effe folutus a lege, quantum ad vim coaSivam legis ; licet non quantum ad vim diredivam ejus. ergo fequitur, quod prioceps ex ipfa fua fuperioritate non eft ligandus ju* ramenti vinculo, aut cogendus ad obfervantiam lexis Confequentia patet ab oppofitis, ligatum effe, & folutum effe rtfpe&u nnius & ejufdcm oppofita funt, 3c ideo bene dicitur 15. q. 1. c. »d·· permiiiest» Dmmn, quod facrofanHa D Romana ecclefia jus, & auâontatem facri» ca- Donibus impertitur ; fed non cis alligatur. Tertio arguitur ex plenitudine poteftati»: & hac fic. Et pono exemplum in materia clefttonis ut dicitur in concilio Vicnnenfi. Ad poteftatem Romani pontificis pertinet cccleuanim, perlooatuum, dignitatum , alforumque beneficiorum plena & libera difpofitio ex fuse potcftatis plenitudine, ergo non poteft ligari juramento ad decretum eleftionis. Patet confequentia, quia tale juramentum tollit liberam difpofitionem, quam includit plenitudo poteftati». Qiarto ex impofibilitste juris, pro quo fupponitur: ad poteftatem fammi pontificis perfiner ftatuta conciliorum fus auAoritatc roborare, ficut Ungitur 17. dif. *rtgala,* ubi dicit £ Julius papa milium ratum effe, net in futurum ant concilium, quod fedi» apoftolic* non fuerit fakitum auHoritate. Ex quo fic arguitur nullus, cujua lex non habet robur, mc virtutem coaAivam nifi a papa, poteft papam cogere ad obfervantiam legis, fa· fub vinculo juramenti, aut etiam pera·; fed concilia fiiat hujufmodj in legibus hujufmodi & decretia de quibus eft quatftio ;-ergo *8u.* Coniequen-~ tia & antecedens patent. Quinto argitur ex cHlisn parte privilegiorum fedis apoftolic·, que qui HH· conatur auferre in harefim fabitur, ut dicitur XX. di. c. Mmes. Ex qua parte arguitur fic. Inter afia privilegia cft hoc unum, ut judex fit canonum, five decretorum, ita ut valeat nunc intendere, nunc remittere, ficut ecclefiaftic· utilitati pro tempore magis competere viderit ; fed hoc privilegium aufertur ab eo, cum ad ftatutorum concilii obfervantiam fim- Sliciter juramento obligatur; quoniam ipfo fato qood papa obfervaret aliquid fub aliqua pztu juramento conftriüus, jam non judex canonum, & ftatutorum, fed obfervator neceffario conftitultur , ergo Ac. Sexto arguitur ex parte *fuptrioritetis fas*, & hoc fic : Papa ratione fuperioritaris, cui omne» obedire tenentur, in omni juramento promiflbrio intel- Jigitur, femper excepta auâoritas , videlicet fi placuerit paper ut dicit Hofti in fumma lib. 2. trt. 24. de jurejur. $ & etiam gloff. extra de elcâ. c. *Sigtifita/h** Neceffe quidem videtur, ut femper judicis fupremi, qui debet faits , vota, juramenta, A inftrumenta aliarum dijudicare , poteftas femper maneat abfiiluta & excepta ; ergo non decet papam ad obfervantiam ftatutorum quorumcumque talium fimpliciter juramento alligari. Confequentia patet, quoniam jam cum effet ligata non exciperetur, nec abfoluta effet; & ita cum aliis ddpcnfare *-non poffet. Septimo, arguitur ex parte confuetudims conciliorum antiquorum fic : antiquitus nunquam vifum eft quod concilia legem Romane ecclefi· prafixerint, ut dicitur extrav. de cle&ione c. *figaifictfti.* Cum omnia concilia per ecclefi· Roman· auâoritatem, & feéfa fint & robur acceperint, & in eorum ftatutis Romana patenter excipiatur au&oritas. Et idem capitur ex 2j. q. 1. *iâta ftntitttatt Dtaùat /* ergo eadem caufa nec modo acceptanda eft. Confequentia patet duplici caufa, una eft quia hoc concilium non cft majoris auAoritatia, quam pnrterita; nec minos dependet a fede spoftolica quam prwccdentia. Secunda, quia etiam non minus boneftatem illius fedis debet manutenere, quam in ecclefia prxteriti* diebus celebrata, etiamfi poffet facere, cum tn illis fuerint ampliffimi A fanâiffimi in pro.ufa multitudine congregati . OQavo sx honore debito principi apoftolico, quem inter omnes, & fupra omnes in ecclefia militante venerari & honr-jre debemus; tanquam illum, qui in tem» Chrifti vicarius eft, m vices cujus gerens, cujus gloriar, & honoris feleodor ita msauteocudus eft in populo chriftiaao, ut citius fupportanda & toleranda fint milita damna temporalia, quam dare occafiooem oftifcandi ejus claritatem & gloriam. Ex hoc arguitur fic : arftare papam ad jurandum obfervnutiam decretorum concilii, eft przftare pccafionem, ut popa apud populum chriftianum tanquam infamis, & inglorioſus f<- piffime habeatur, cum abitendum fit ut quandoque perjuras aut effer, aut faitem judicaretur; perjurii autem infames judicantur d. q. 1. ss/mms/ quod in magnum contemptum fedis apoftolic· venirer; & per coafequeo* confufionem ecclefi· univarfalis, ut de fe pater, quod maxime vitare debent fideles, ne raput eorum inhonorabile & confufibilc reddatur. Im-

mo

£& mo contra legem nature videtur membra non occurrere omni occafiooi, ex qua eurum ea- enarrer P"* redderetur confiifibilc. Nec valet fi dicat, un quod remanet fibi spifwje, qua diTpenfiire pof- let cauli occurrehte rationabili; quoniam apud eoe qui hanc caufam contrafociendi ignorarent, aut illam non rationabilem dicerent, opinio illa de papa fwnner maneret, quas caufa eflet tope moralis culpa in multis. Nono, ex p«r> te impoffibilitaris obfcrvantie arguitur fie. Concilium non debet papam cogere jurare id obfervar* quod fepiftme eft impoffibite, aut dtfialHmum faltem obfervari^ cum lex de- be» efle pofibili»; fed hsc eft tajufnaodi; ia tali materia eft irrationabile proftart vanti* juramentum. Minor pater, turn primo el importunitate priocipum, quibus ne- cefle eft Izpifimc complacere t quando fine offenla Dei fieri poterit, ficut io hujufmodi fieri convenit. Tum fecundo ex conditione materi·. qwe^lx veritate fua; *k* mutabilita- te non eft capax\immortalis, five perpetua obtervabilitatis; fed naceflarium eft apod fum- mum pontificem manere libertatem obfervan- di, vel no* obfervuxii, prout viderit utilita- ti rei publica congruere. Decimo atguitur ex parte facilitatis introducendi fchifmata m ec- clefia Dei, & hoc fic; Iliad non eft faciendum quod verifunilitet in ecclefia Dei pariturum *efiet* fchifuu aut damnabilem fcifluram obe- dicnti* debitu fedi apoftolicu; fed hoc de- cretum videtur tajuftuodi; ergo Ac. Probatur minor, quoniam papa juramento ligatus ad obfervaadum tqlia decreta, aut neceflê haberet obfervandi ea, etiamfi eorum obfervantia no- civa, & illici^'rcpdHixtur, aut non obfer- vandi caufa cattonabiii interveniente. Si pri- mum hoc, ^od qaia peccaret oMervaado in nocumentum reipublica; fi fecundum, apud multo* noo capientes rationem fuam *efle* legi- rimam & fuflicientem ad fic difponcndura, fed lirotcrve fuftinentes inobndientes & rebellio ad edem apoftolicam fcqucrctur, innitentes de- creto concilii, «culantes papam, *Sc* infaman- tqp dc perjurio. Nec valet quod dicitur, quod in decreto elcâionis ponitur quod illa ratio- nabilis caufa debeat .infcrtbi, propter duo, q primà quia talis poteft efle . . propter prir. cipes aon fcaodelitandos & provocandos, me- hus erit filere. Secundo illa rano qwe apud judicem videretur rationabilis & fufteere ad oon obfervandum, judicabitur ab altis non ra- tionabilis firpe· & ecce turbatio, & ecce in- fami» pape; acre materia fcbifmatis firpe. Undecimo ex parte juftinx arguitur fic. Non decet per concilium univerfale plus arôari prin* ripera & caput ccclefiat ad obiervantiam fla- turorum pertinentium ad eum, quam inferio- res flatus ad obfervantiam ftatntorvm refpicien- riutn eoa. Patet, nullus enitn videtur color ad hoc faciendum: immo ad contrarium pof- fet faciliter argui ex neceffitace regiminis cc- clefisi, quod in gubernatore libertatem exigit difpenfaod', & etmm quandoque immutandi regulas datas juxta occurrentia negotia; ergo videtur quod decretum boc de juramento pro- flando per papan, cifet injuriofum fedi apo- ftolics; cum non 10ftituatur fimile pro alus iirolatis, aut perfonis in eleftiomtas aut pro- effionibiu fuis. XII. arguitur exparte fornus ctoaiom», fic. Omnis cleAio incerta, & con- A dtdeoalia, juxta dominos juriftas, dicitur dfo invalijds; in bajufmodi cl«£ha peps ~ithrar ceuri hujufmodi <<·, «un dicatur quodfi de&na jvnara oolocric *tac.* nrgo null». Et it* ex ifti* appnret concluGo pofita ven. ΑΗ»ο **

Nunc vero teftant argument* pro oppofita parte in medium addicere, & ilk lolvere- Arguitur I. ex parte auttortutu & poteftatic focri concilii. Coocilio fnbjtatov omnis per foot cujnfcumqie dignitati», etiam papnlis in mare ri* fidei, foifmatte» & refonoationu; fed lûa malaria eft rafovmattoite y ergo Ac. IL Γιε ex parte often laetorum conciliera·. Sm ori concilii eft regulas omnibus imponere » Ic ardere ad obfcr.andum A punir* non nbler- vatoecs; ergo ipft papa poteft ponere itge- tap, A arêiare juramento earn *d obfervan- dum, It punita, ut vofoent. Item III. fic ex parte debiri peps. Pape, ipfo foâo quod eft elc&ua, adftringinir implicite ad bewe ra gendum; ergo ad hoc faciendum poteft per juramentum afttingi. IV. fie trouitur, quod eleâio eficermr conditionalia. Ecclefia mmc eft tant* autiontatis, Gent alus; fed alias io* ftituit formam eletl ms, quod qui non effet 0 duabus partitas tleüus non haberetur pw papa: it* nuoc poteft inftitueee, nunc in for- ma ipfa, it* quod ronun Gt dafubflanti* ele- £lm»is, quod elcâus a duabus partitas non habeatur papa nifi juraverit. Item V. fic. Qamqtuam pap* fit eieâus, nifi confentiat, mq eft vents papa, ita nifi ecclefia confira- nar, noo videtur efle papa qua non confira- tit mfi juret. VI. fic ex parte confuetudmrt. Reperintr Bonifie us VIII profieftonenG&cif- fc. Item pap* Nicolaus jurafie dare cardinali* bus medietatem VIE fic. Pofito etiam quod alias nunquam fuit auditum, ecclefia novis futarris vulneribus poflirt nova remedia pro cudere per novas regulas *St* ngorota, ex quo futnmi pontifices ita effrene tranfgrodiuntur decreta SS. Patrum VIII. fic. 8es ifi» eft ho- nefta, & papa poteft jorarc, & ecclefia; ergo debet papa jurare. Item dicunt aliqui quod ecclefia poteft conftituere alios cafus depobfio. nis pape quam pofitoa, jam ergo u> ifto c». fu poteft.

Ad argumenta apparet mihi fic dicendum, prout ptffonAorie occurrit. Ad primum r*. fpoodetur tripliciter; primo modo quod con- cilio Coaftantieafi, quando fuit ex omnibus tritas obedicntiis congregatum, ia quo foto tempore tanqium univeriale concilium fini ge- neraliter, per totam «defiam habitum, non emanavit tale decretum. Secundo refpondetur, quod etiam conceflb quod pnriupponitur, non detur negando minorem, quoniam ift* ita con- cepta magis 'ad deformationem & confiifionem ecclefi· facerent, quam ad reformationem. Ad fecundum dicendum oegaodo coafequenoam; quoniam licet conciliorum fit rtgulas impo- nere; non tamen fummo principi fcilicet po- ps. ut in c. extr. de elaft. abi dicit glof ideo quia intimor non poteft legem imponere fuperiori. Ad tertium negando con- fcquentiam, qui* licet aftriâes fic papa ad benefaciendum; non iequitur propter hoc, quod ad omnis boua, qttn acere deberet, cogendus fit juramento; uode quilibet altos prolatui aut

prin

princeps, ait qmcemque in oflkio pefitus, A ferre, nifi per hsrcftm ab ilia eadet juxta ea
m ftntu teneretur benefacere; non taaen pa› ramento tdftringtfur. Ad quartum dice, quod illa conditi·, eum videatur diftrahens ponaflո ti A auAocitnd pep·, non poteft nom in bnu ckAioab, onia fient net ccelcfia dat PΦ» potaftatem, tta nee foenum ekâaonâs

• Chrifto ficàmâ pootifiribus, aut impedire* tur booms, A traaqvüluai regimen «datis. Ad V. dico, good elcAores dando vocem et, ecclefia cowfoorit in cum, & ipfo affentiente daftiom immédiat· confegnitur poteftatem datam Petro ab ipfo Deo. Si vero elcâores cum conditione eligunt, nihil faciunt. VI. dico d* Bonifatio, paofrflioocm fecit, non jurumentwn; fecundo dieo guod non coaftue, fed voluntarii» fedt. Et ad illud de Nicolao dico, good aliud eft de eia, quaa procedunt de fafto, & de jure. Item aliud de temporalibus, & aliud de pertinentibus ad regimen ccclefic. Ad VII. dico, quod talia medicamenta funt adhibenda, quar non magis inficiant, quam fanent; cujufmodi efliet iftud. Ad VIII. noo valet confoquentia; multa enim font honefta, qu» tamen noo coguntur obfervari, immo prohibemus illa jurare, ficut fit in pernitentibus qui jurare noo coguntur noo reridivare, aut pa» niceatias facere Ac. Nec valet good refpopdc. tut a quibusdam, good non fit fimile; quoniam peccatum talis redundat folum u› parfont illius; fed peccatum pape, aut transgrclfio illius in damnum reipubiicn. Tum primo quia majus damnum eft; A major offen^ Dei m recidivntioM unius hominis, quam wftsgreifiooe decreti dc ele&ionibut; dum tamen alia noo occurrent mela, fed provideatur bons aut meliori perfon». Facere autem epifeopum fic -Vel fie non habet de fc Dei oftenfam conjnnftam, ficut genue peccati. Bene verum in fimilibus majus eft damnum redundans in rempuhlieam, quam in unum hominem. Tum fecundo, quia prrfupponitur, quod papa peccer in ptOviflooc illa, quod non eft verum; cum utatur jure fuo. Tum tertie falfum eft, quod hdc fit malum redundans in malum reipublicn. Item quarto c. de vita & honeft. cleric eft ita fanZtum, quod ejus obfarvantia redundat io utilitatem reipublica; quia reformatio totius ecclefis multum debet ex honcftate cleri, ficut inhoneftaa illius in damnum totius ecclefis, ut praâica docet; & tamen non coΣtur clerus jurare obfervare. Idem argueretur i religiofis. Ad nonum, multi negant fuppofitum; quoniam cum nullus cafus videatur efle nifi fidei juxta go- dift. *fi fafa* qui cafus eft a jure divino, quia qui non credit jam judicatus, «defis nullum trium videtur poffe ponere depofitionia pupe, cum ifta poteftas fit a Deo.

Circa fecundum articulum de poena, fit conduite ifta juxta judicium meum, femper falvo meliori, quod pofito quod papam ligare juramento effet licitum, non tamen fub tali poena. Probatur conduite, tum primo quia, dubium eft m concilium univeriak poffit ponere talem ponam pep·, immo «mitis fapieutijfimis doAoribus, in utroque jure divino fcilicet & humano dariftmis, pro certo habetur quod ■os. gria fofta eleÂteoe, A habito affenfu pepo immediate habet plenitudinem poteftaiis *>Deo, quam ecclefia ei nullo modo poteft «u-

ANMO CHttSTI MJ»·

Etplitil VMM augeri Jtiofiul iiTtrrt. sreawM m *Befilitnfi cctcHit,· ia éfptutitet nftratenrii faptr trvifemtntt faeci ettft tithf· ret jttrert ftraan âtcrtta àt teefiiiit gtntrm littu* MaMMiundis, t> *tleSitalhu tatfirtaeadis,- altat eaJerct a /art fafatat* 0IK.

LITTSXai IMPtRafTORIS 41»

LeAa in congregatione generali antequam inciperetur feifio XIL Ac.

Significet ft imptrattrietn fafctpift ctrtaaat, ww/jw *aâ camiliaat mitti» matartt.*

REvereodifiimis ac venerabilibus in Chriftp patribus, Ac. r *·* 3

Reverendiflimi in Chrifto patres, Ac. Satis fiipcriori tempore V- P. notifieavimus concordium inter SS. dominum noftrum papam & majcftatem ooftram fecutum, demum celebrem receptionem noftratn ad hanc almam urbem; & ut de ulterioribus proceffibu» noftris tamquam amici noftri cariffimi certi reddamini, robia iterum notum facimus, qualiter, auâore Domum, a queromnis principatus A honor dependet, io facratiffimo dic pentecoftes proximo, dc manibus SS. domini noftri damini Eugenii pape IV. in Bafilica principis apoftolorum in hac urbe Romana, ubi divi imperatores pradeceflores noftri imperiales infulas fu fcipere foliti funt. ipfac imperiales infulas & coranas cum folemnitatibus A cerimoniis circa hujufmodi laudabiliter obfervari confactis, rite fiifcepimus pro Dei omnipotentia gloria, necnon tranquilla pace & fperata falote fubjeβι nobis populi Chriftiani. Et quia fanéLutem ipfius domini noftri teperimus habere optimam intentionem ad profecutionem illorum, oro quibus facrum concilium congregatum exi» ftit, A pro quo in favorem facri concilii ufque modo tantos labocet fubivtmus; idcirco mittimus ad vos illuftrem principem A locum tenentem noftrum Willclmum Bavarisr ducem, venerabilem Johannem epifeopum Cunenfem, ac ftrenuum militem Hartingum Klux, A honorabilem doAorem magiftrum Nicolaum Scok confiltarios A fideles noftros dileôos, demetire noftra pieniffime informatos, quibus precamur P. V. in dicendis tamquam proprio ori poftro velint firmiffime credere, A illa quz dilideremus perficere ad falutem totius populi Chriftiani. Datum Roms, die IV. junii, regnorum noftrorum anno Hungari», Ac. XLVII. Romanorum XXIII. Bohemiu XIII. imperii tero 1.

Sigifmundus I- divina favente clementia Romanorum isnperetor femper auguftua

Ad mandatum domini imperator».

Gâfpar Sligk.

AMNO CHWtSTÍ HH

" *CreJtatia iftias litlert fait, CfKiliui vtlitt ftçerftJm λ* fefflatte *illa éi, à» Jt moaitioae* pap*, Oc. yizd *inn RM* fwr *faOtua* .

EPISTOLA MAGISTRI GENERALIS

Ordinis B. Mari* Theutonicorum , ad concilium Baûleenfe.

.XadZrami *coacilii aJvtrfae ragera Peleaia & Ethernet Jeprecatar, qaeritorqae Je eeraat fraaJÜat.*

LeSa Jie Peacrit ». j/ulii.

th. p. »o*.

CUm humillima fervitiorum noftrorum recommendatione parttam & benevolam ad quarvi* veftra beneplacita voluntatem Reverendiffimi patres & domini preftantiffimi, ex paterna afft&ione pro procuranda pace inter illuftriffimum principem & dominum , dominum Wadislaum regem Poloniz, & nos & ordinem noftrum, comperimus paternitates R. V. reverendum in Chrifto patrem dominum Daiphinum Parmenfu eccleftz epifcopum, & venerabiles viros dominos fratrem Hieronymum in facra pagina magiftrum & provincialem Lombardi* ordinis Carmelitarum , & Antonium de Barmieis decretorum doflorem. revcreodif-Λmarum paternitatum veftrarum legatos ad par* C tes noftris *tnafmiûffe.* O hoe V. R. P. immenfa* referimus gratiarum afliones. Ad traflandam igitur pacem contemplatione V. R. P. & ut fanguinia Chriftiani effufio periculaque animarum evitarentur; in pluribus locis utrique parti communibus, confiliarios noftro* cum confiliarii* domini regis Poloniz przdifli obtulimus convenire, quod tamen minime a roge Poloniz poteramus obtinere; St ex advento cujuidam honorabilis Λ religiofi viri fratris Hieronymi de Praga ordinis Camaldulenfis, facra theologi* profeflbris, & decretorum dofloris, relationeque ipfius in multis eramus gravari , A in favorem regis Poloniz profatus frater Hieronymus retulit, quod ducenta mil-Q lia hzreticorum juxta diffidarionem eorutndem in noftra deft milionem effent venturi. Confiliams vero noftris pro pace ineunda per medium legatorum R. P. V. in metis Poloniz ftantium, & ad regnum Poloni* ire volentibus , przdiflus Hieronymus falvum conduflum Polonorum oratoribus noftris tradendum ad ip. forum manus five cuftodiam recufavit. Ex quibus non modica fraus Polonorum elici poterat , & merus qui eadere poffet in conftantem . propter quod oratores noftri , negotio remanente infeflo, receflerunt. Si igitur rex Poloni* & Poloni reddunt fe difficiles, & ingerunt difficultates fraudulentas de conventione fienda dc loco traflandz pacis, quas difficultates ergo E ingererent in caufis pacis iniend* , relinquimus judicio R. P. V. it ad comprobandum fraudem domini regis Poloniz & Polonorum , vrl·,. dumtaxat A non fafto ad corolandum duloia fatia ipforum offerunt traflarc pacem Natn tempore conventionis fiendz validus exercitus hzreticorum Orphanorum, junflo exercitu Polonorum , per Poloniam ad terram noftram n<->vam marchiam eft ingreffiis, ubi quoddam oppidum noftrum nomine Waldemberg turreu Ad ja« boftiliter expugnarunt. Reverendiffimi patres & domini proftantiffimi, ecce quomodo fub hujufmodi dolofa paca, quam verbo traflant, nobis damna inferunt; & quomodo facer ordo nofter, murua *9t* dilatatio fidei, per regem Poloniz temporibus proteritis auxilio paganorum fzpius eftoppreffiis. Itaque propter hujufmodi oppreffionem nucufque idem ordo nofter infideles impeditus fuit impugnare. Et quia, divina difpofitione volente, prznominatus rex Polonia ad przfens auxilio paganorum juvari non poteft, nunc adjutorium harreticorum aifumera non erubefeit, cum quibua colligatus & unitus eft Et propre? quem, tamquam iplorum fautorem, & confcedcratum adjutorem, ab eifdem hzreticis ante plures menfea fumus diffidati. Quales & quantas inhumanitates *8c* damna in terris noftris pagani tranfaflis temporibus commiferunt, tantas & exeerabiliores hodie hzretici cum Polonis conjunflis facere non verentur, & nemo percipit corde. Intueri ergo dignemini, reverendiffimi patres, quomodo non in arquitate aut juribus fuis rex Poloni* & Poloni confidunt, fed in gladiis paganorum St harreticorum jus ipforum fore protendunt. Qnre, R. P. exfurgite in auxilium, providete muro fidei, quia cafus facri ordinis noftri pro hac vice maxima ruina erit univerfalis ecclefiz Dei ; viflona autem noftr* erit cafus St totalis extinftio harreticorum & fautorum eorutndem, qui non concordia a-.t pace, fed potius gladio funt de terris noftris expellendi. Infuper R. P. *6c* domini praftantiffimi, ftipendiani nobis contra hzreticos fubve niro cupientes, per terras quorumdam principum nobis vicinorum pertranfire prohibentur, quos etiam hzrerici cum alia parte fluminis Odere in terris noftrri impediunt pertranfire. Dignentur ergo V. R. P. Icnbere & mandare illuftriffimis principibus St dominis marchioni Brandeburgenfi, Sterinenfi, & de Wolgaft ducibus, quatenus, hoe omni impedimento ceffante, per terras *ipfbrom nobis* fuccurrere volentibus Jibcr & rutus patear acecflus, & contre hzreticos & eorutndem fautore* nobis auxilium proftent & favorem. It» hoc R. P. V. hzreticis incutient terrorem, & maximum proftabunt impedimentum; nobis aurem & ordini noftro fuccurfum, & gratias exhibebunt Angulares. Perfona* paternitatum veftrerum omnipotens Deus confervare & dirigere digoetur pro felici regimine univerfalis ecclefiz fuz fanfl*. Datum in caftro noftro Mariemburg, nona die menfis junii, anno Domini MCCCC·XXXΠI

'AWWO'" cmirn sati-

Veftrarum reverendiffimarum dominationum humilis & devotus frater Paulus de Rufdorf, ordinis B. Maris Thevtonicorum Jerofolymorum magifter generalis ·

SEQUUNTUR RATIONES OLLEGOTJE

Per aathafflat91et Jeaeiaerant <.leflaraat imperii pro Jare fao i» fa8o feJiaat , & refpenfie Joaeiat eptfiopi Niveraeafit vbafflatorif Jomiae Jacit ■*Bat&aaJirt*

PRima ratio quz fumitur ex officio elefti- Jb *t*
v·, quia eleflores fuccedunt fenatui, qui erat pars corporis imperatoris, ille honor, qui >kbcbatur fenatoribus, debetur defloribus , fed fe-

AWWO CM»«T| rm-

AMMO CHSJSTI «HS·

httWh praedabant qiwicMqae. Ergo eh*A tacu. 'Rxfpoofio. Qpod elataret fuccedunt fenarwi auantwa ad officium eligendi imperatorem, *ltd* aon qaaatMD ad jm dominandi a quo ruperunt feoutoris dignitatem. Sive enim do^nteai· Resnaoorssai faerit feb cosdidibus &ditatoribua, five fub regibus, five fub imperatoribus, feasptr *ieaUtrtt* fisenmt pan reipublica e't fenatorea, imo ut efetaras. Non autre ftc de elctariboa tskodernis, qui etfi dicamur pars fit membra imperii, hoc eft quoad pfltaum tantum, iiU honor non debebatur fenatoribus, ut elcâores Orat, quia frequenter eleébt fiint imperatores a tributus, ac Cafaribue, aliquando etiam a tumultu militari, quibo· tamen nufquam eft hoaor debitas ienatui.

Secunda ratio, qua eft a fimili, eft talis. Sicut fe habet imperator ad reges, ita eletarta ad alios principes; fed imperator pracedit omnes reges: ergo eletarcs omnes principes. Rcfponfio. Confequentia non valet ex falfitate mons ; fed debet fic argui. Sicut fe habet imperator od reges, ita elatare imperatoris ad oletares regum. Modo dux Burgnndi* & alii principes non funt eletarcs regum, qui vadunt per fiacceffiooem. Item, quia imperator de jure communi fuit dominus omnium regum ; *fed* eletares nullum dominium habent, neque fupra reges, neque fupra principes, nifi ex accidenti venerit.

Tertia ratio, qur eft etiam a fimili. Sicut fe habent cardinales ad papem, ita eletares ad imperatorem. Sed eaidinales qui eligunt popam, immediate fequuntur papam. Ergo eletares imperii imperatorem . Probat per coufiitutioaem Bonifacii ¥111. Refeonfio . Vel comparatio attenditur penes auâoritatcm *k* dignitatem, aut penes officium. Si quoad primum*, major eft faifa; quia cardinales funt pars ecciefia, *k* poft papam folemniores, cum lint ibi ad agendum pro maximis *k* publicis affiftentcs Eletares autem non, quia reges *k* multi principes funt audoritate *k* dignitate eis majores. Si vero quoad olficiurn, tranfeat; id ril, ficut cardinales communiter eligunt papam, ita eletares imperatorem; modo autaritates in cardinalibus non furgit cx β eo quod eligunt papam , quia aliquando pol'· funt non eligere, ficut in Conftanticnfi concilio, & aliquando non elegerunt, fed populus Romanus , & aliquando imperator, & tamen tunc cardinales erant, *k* fuis prorogativis utebantur. Item, cardinales non femper immediate fequuntur papam , fed inter eos tnifcentur reges, & duces, & profertim nofter dux, qui praecedit omnes cardinales non facerdotes.

Quarta ratio fumpta eft ex conftitutionc Caroli IV. in qua appellat eletarcs partem fui corporis, candelabra aurea *k* columnas imperii. Refponfio. Dicitur quod illa inftitutio faâa eft in favorem ekRorum in his qu* tangere poffunt immediate fata imperii, in quibus potuit eo modo quo voluit eos elevare. In aliis autem *k* maxime in prajudicium dominorum aliorum, qui fibi nec jure, nec confuetudine fobjiciunrur, fecere non potuit. Quod fi fecus fetam eft, ipfo fata, ipfa Carolina nihil facit pro eletaribm , nifi pro tempore pro quo imperator tenet curiam fuam apertam.

Quinta ratio, in qua sQcnt non pofle pr*·

icnbt per domiMsn Axem BurgurdU, qui- eft princeps imperii & vaffalha ratione comitetur Burgundies, ducator Bramaoria, t^burî;i, 3t comitatur Nrmurti; qu* dominia praeruntur ducatui Burgundia. Refponfio . Primo, quod vaffallus non poteft proleribcre contra dominum jus dominii, fed bene alia multa , «t hai-editecem & fimilia. Dicitur etiam quod ratio concludebat, quod dominus dux nor» poterat pnrfcribere locum contra imperatorem, de quo nos» erat quatftio, led contra cfeRores, quorum »pf< nullo modo eft vaffal·Ius. Additur etiam *qood* ad dominum dotarem non pertinebat ponere talem materiam in medium, qu* poffet afferre diffentionea in. jjter principes, cum iervitua fit luner omnia 'odiola, & maxime quod non credebatur eum» dem doâorem fuiffe in homagii pnrftiris, &c. neque hsuiffe procurationem ad talia faciendum. Dicabatur ulterius quod de tempore Friderici II. viri domine Beatrice comittff* Burgundia, ex qua genuit Othonem, dtôua Otho fe feribebat comitem Burgundiai Dei gratia. Ad idem ufque in hodiernam diam *i»* eodem modo feribit dux Brabontia.

Sexta ratio, quod dotninus dux eft vaflal·Ius ecciefia Colomenfis ratione quorumdam caftrorum: per quod non debet prvcedare dominum Colootenfem , quia debet fidelitatem imperatori & dita ecciefia Colonienfi, Ac. non poteft pratferibere contra eos. Rcfponfio. 1" Dicitur primo, quod dubium erat quod fuponebatur, led fuppofito quod ita effer, argumentum non concludebat, nifi quod dominus dux in illis iq quibus erat vafalius, non poterat pnrfcribere contra ecclefiam Colonienfetn. Modo ducatus Bnrgundia, a quo furgit difta prerogative, non cft in quantumcnmque fubjetas *ditia* ecclcfi*. Ideo, &c.

Septima ratio fumitur ex fata dominorum , tunc Burgrivii & marchionis Mifncafis, quorum unus translatus ad marchionatum Brindeburgenfem, λ alius ad ducatum Saxoni*, & fie fa&i eleâores ex hoc precedent alios duces Germania, quos perprius non pracedebanf. Rcfponfio Quod nihil arguebat adduRIo feRa dominorum de Almannia, *k* quod bene refponderent. Addebatur etiam quod Karolina declarabat, quod folum hoc habdiat locum A veritatem quando imperator tenebat curiam imperialem, quam forte vix bis aut ter renere confuevit in vita^ ut cfpreffe dicit Carolina .

Oâava ratio , qu* fumitur ex generofitate domini comitis Palatini eletaris filii impera toris, qui tamen impendit honorem coclefloribus ; qui quidem filius imperatoris eft ma·'or domino duce, pro quanto domus imperii cft major domo Franci*. Refponfio- Primo, quod quia comparationes funt odiofia, prefumtuofum erat adducere hanc rationem, & quod generofitas domini ducis Burgundia erat fatis cognita; & quantum erat de generofitatc comitis Palatini, ipfe fuerat filius Ruperti comitis Palatini, qui poft mortem Caroli imperatoris, *k* vivente wadislao filio ejus primogenito *k* fratre imperatoris moderni, fuit eleftua in imperatorem, *k* rediens de montibus Lombardi* làtis cito poft eleSionem fuam mortuus eft. Quantum autem ad boc quod ponebat domum imperialem fuper domum Francia , dicebatur, quod ibi non erat iuperioritas

"nfTrtMM<

dominii, fed fnlam ex antiquitate, & quia advocatus ecclefiz eft dignitas quadam.

ANNO

-♦H

Nona ratio fumitur ex antiquitate officii eleftoriz imperii & novitate ducatus Burgundix. Ex quo enim ducatus eft creatus a centenis annis, non poteft afferre prorogativam in prajudicium elcftorum imperii. Refponfio. Dicebatur quod dominium Burgundiat in regno przceffcrat ftatum elcftorum imperii per DC. anno* ; in ducatu & decanatu parium per CCC. annos vel circa; in fide vero per *CC.CC.* annos. Dicebatur etiam nuod aufto» rites eligendi folum fuerat introduft» tempore Othonis III. per Gregorium V. natione Saxoniz fob anno DCCCCXC. vel circa; ut reflatur Auguftinus de Anchona , Martiniana , g er mullat htftoriae, ex quo apparebat antiquitas difti dominii ante ftatum elcftorum.

Decima ratio, quat fumitur ex fafto *8t* minorirate domini ducis Philippi avi domini duris moderni , quem prstcedcuant omnes fui fratres primogeniti, quamquam ipfe effet dux Bnrgundiz. Refp. Primo, illa rapo eft, ficut tnulrr precedentes, feditiofa, fcandalofaque; qnia fi regnum Franciz rediret *ad* pacem, ficut , Deo agente, cito redibit, daret haec ratio occaficnem divifionis inter duces Burgundiz, Andegavenlcm , & Biturkenfem. Tamen fi aliquando dux Philippus fais'fratribus antiquioribus detulerit, hoc fuit io fervitiis privans , led non in his quz refpiciebant ftatum communem regni, in iefto juftitiz, in men-C fa honoris, in coronatione Caroli VI. Remis, dominus dux Philippus dux Burgundiz illos przccffit . Etiam iu concilio Conftantienfi , dum adveniffet ambaffiator regis Siciliae & ducis Andegavenfis, diftutn fuit per przfidcntem nationis Galiicanz, qu->d fi venirent nomine regis, tranfirent ad nationem Italiae ; fi nomine ducis Andegavenfis lequerentur ducem Burgundiz.

Undecima ratio fumta ex fafto probante poffeflionem & ufum in materia feffionis feu loci, etiam in concilio Pifano , ubi afferebat ambaffiatores eleftorum imperii poffediffe primum locum . Refponfio. De ifta ratione referebamus nos ad informationem .

Duodecimi ratio ex his locis & fedibus quz habuerunt in concilio Conftantienfi imbaiTiatores przfatorum eleftorum in ahfentia dominorum tuorum . Refponfio. Quod informatio erat fafta in contrarium . Erant XXX. telles facientes pro parie domini ducis, &c quod mirandum effet, fi alfcrno unius hominis effet przponcnda teftimonio XXX. perfonarum.

Tertia decitna ratio, ex quodam fafto intcrjefto inter dominum epifeopum Atrebatenfem ambaffiatorem domini ducis Burgundiz, & epifeopum Verdeniem ambaffiatorem comitis Palatini fuper loco afferendo, przfatum epifeopum Attrehatenfem ceffiffe joco epifeopo Verdenfi (ub hac forma. Quia eftis ambaflia tor comitis Palatini elefloris facri imperii , debetis me przcedcre ambaffiatorem domini ducis Burgundiz. Refponfio. Referebamus nos ad informationem, & diftutn fuit quod magifter Petrus Bruneti fuit in concilio Conflanticnfi fervitor difti domini Attrcbartnfis, & quod poflet deponere veritatem.

Quetta decima ratio fumta ex fafto interjefto in przfentia imperatoris, ubi ipfe impc-

Arator voluit ambaffiatores tkftoat ptefew in locis. ~~Refponfio. Quod forte hec violenter~~ fecit imperator pro tempora, pro quo non erat bene conjunftus cum domino duc· , quamquam non crtdabatur. Item, ex quo arat ia domo fua. ipfe poterat honorare, fic repellere quam volebat.

ANN® ONUSTI M»*

Quinta oecima ratio. Allegavit ufum io capella papae, ubi aaabafil&atom cleftorum habent locum dextrum , aut ad pedea papa, ante protonotarioa, allegans quod ita obtinuit domina* Rahnnua Trevireolia archiapifcopus. Refponfio. Referebamus dos ad dominos cardinales & alios qui fciunt veritatem. Et de Rabaoo dicebatur, quod ipfe dicabat le archiepifeopum Trevireniem . ipfe propter hoc prêteedebat & tenebat locum : ~~& tamen dominus~~ dux fuiflet in perlbna, ipfe fediQet inter cardinales, A pnacefliflet dtftum arthiepitaopum

Sexta decima ratio, de quodam nunc» mif. fo pro materia ecdefiat Trajeftenfia, queat przceflerunt eieftores imperii. Refponfio. Quod dominus dux non confuevit mittere ambafliatam ex uno fblo fuppofito, & quod ille erat forfiten nuncius miflus ad expenfas & requeftam, & quod dominus dux non miferat ambaffiatam Romam, a tempore quo fuit przftita domino Eugenio papz obedientta.

Decima feptima ratio fumta ex poffcflionc. quam pnrtendunt habere ex inrrufione in locum nobis debitum. Refpoefto. Dieebatur , quod poffeffio erat di/udicanda ex ultimo concilio Conftantienfi . 11 quo fiiit dominus dux realis & verus poffeffor. Ipfi autem in hoc concilio funt ufurpatores intrufi & iniufti detentores .

Decima nftava ratio fumta ex loro quem occupant, eis per dominum legatum ordinato & conceffo. Diftum fuit quod refpondeat dominus legatus, fi dederit, & audivi ab eo quod non.

Explicit.

ORDINATIO CONCILII

P *Sttfrtr centm^rftn retient fedïiem. &c. inter eretrrti demini dneit Bnrgtutdiet,* O *ararart demtnernm eleSemm IfQe in ten grt^etitee gntreli, die Bletti/ XV. Jnnii NCCCCXXXIII.*

SUper controvert» inter venerabiles ambaf- it» ». «». fiatorcs illuftrium principum domini ducis Burguodiz à dominonun facri Romani imperii eleftorum, in ordinc fedendi in feffionibus & congregationibus, mtffis & aliis aftibus publicis & privatis hujus facri concilii, haec fanfta fynodus pro confervanda caritate inter przdiôos principes, attento etiam quod fum confanguinitate & affinitate cpnjunfti, etiam quod hoc facrum concilium celebratur infra fines Alamanniz, & ex hoc videatur dominos eleRores debere honorare przfatum dominum ducem & ambafliatores fuos, prout credendum eft. quod ipfe dominus dux inibi & alibi eofdem dominos eleftorcs fuofque ambaffiatores vellet honorare, ordtnar per modum provifionis dumtaxat, quod in hoc concilio unus ambaHiatorum difti domini ducis Burguodiz fedeal primus poll ambafliatores regum, & poft

cum fequatur dc ambafiatoribus dominorum eleâorum, le deinde alternentur eixtim. Et
41SWO enim Mil· hoc fine prejudicio alicnjus partis in pofleflorio vel petitorio, fuperquibus poterunt agere ftt profequi, quando cis placuerit.

LITTERO POTENS REGIS SCOTORUM

Miffa aniJum abbati fa» rtgui, caactraanf abittntit» itutilii, ltSa «s ca«rrej<t»a»« die *vnttit XIK Ottgbfti MCCCCXXXIIL*

JAcubus Dei gratia rex Scotorum venerabili oſtri in Chriſto abbati de Dourdrana falutem. *Noftro* refidet in animo illa celebris induſtio, qua facrofaoâutn concilium Bafileenfe cc* g deſtant repnefentans univerſalem, pro reformatione morum in clero Ac populo Chriſtiano, *ac* difeordia inter principes catholicos fednnda, Spiritu-fiuiâo congregatum, ad mittendum ooftros oratores ad tam faoâam rem perficiendam monitionibus paternis & exhortationibus taiutaribus nos invitavit. Perpendentes itaque, quod fi refte infpicitur, ad quae invitamur, nec res boneftior, nec juſtior, nec oportunior i nec magis neceflhria, nec denique principi catholico dignior aut defiderabihor eflâe aut reperiri poflet; etfi viarum diferiraina. & periculo.s tam per terram inimicorum quam ma» ria trsnfitus, & alia qua filentio duximus pro* tercundum, quod nondum diâos oratores mifimus, nos utique fbrfitan haâenus excufiuunt. Sic vires noftras & operas efficaces hujufmodi oratores mittendo jam adhibere curabimus, quod de cetero excufatio nulla locum obtinebit. De veftris igitur fcientia & diferetione plurium etiam per veftra feripta ad hoc nos excitando, plenam obtinentes fiduciam, ad exponendum in difto concilio praefidentibus ejuldem tam ian&um propofitum, non abſque Spiritus-fanâi ir.ipiratione inchoatum, ut felicem dc Sentum habeat progreſlum, ooftram devotionem, inclinationem *& pro* virilibus affiſtentiam, ac noftro smbaffiatz celerem & indubium adventum, plenam per noftras prsfentes litteras patentes vobis tribuimus facultatem. Datum fob noftro privato figillo apud Adsushsrg. XXII. D die menſis Junii MCCCCXXX1IJ.

ISTO EST EXHORTOTIO

Pulcbtrrima ati Cancilww, ut faptrJtJtJnt ab ttmpat, fada ab ^fmbaÿiateribnl Damiai naftn faaQiijinii I

REverendiſſimi, rtverendique Patres, *k* Domini, & exteri facrounâum generale Bafiſienſe concilium celebrantes. Si tempus & caufa, fi caritas fimulquç noo cogeret, & neceſtitas, ifta h»c veftris perſpicacimmis luminibus, & capaciſſimis porro inſtilianda auribus nullatenus fuiſlient profentata, qu* ex fimplicitate fiduciam, ex fide fpetn, ex fpe virtutem, ex virtute veritatem, ex veritate suite unitatem, quam queritur, elicere nitui*· lut Elçnim in eo loco, ficut ilk Princeps eloquenti* Tullius ait, pofiti eitu, unde loose profipicers oporteat futuros caius republic*, led melius religionis Catholic*. Serpet enim res quam pronius, atque proclivius ad pernaciem, cum lemel ingruerit labetur, & tandem

olures edoâi erunt, difcentque, quemadmodum naec fiant potius quam quomodo hiis refiſtatur. Unde cum res, de qua agitur, fcilicet, de to- uu to Chriſtianiſmo, ſit non futilis, non vacua, non mediocris, non ima, immo (olida, immo gravis, immo ingens, immo ardua, reponi debet in fenſibus profundiſſimis, ingeniis opulenti®tms, mentibus probariſlimis, voluntatibus puriſſimis, judiciis re&iflimis, *&c* poſtreina in deliberationibus decofhffimis; Attendentes Patres optimi, & videntes, quoniam m manibus veſtris eſt fcindere, aut confuere; deſtruere, autzdificare; diſperdcrc, aut lalvare unitatem, imo totius ecdefiz Orthodox* utilitatem, pro qua hucuſque tam viriliter, quam longanimiter perduraſtis, *k* ficut ſpes eſt, perdurabitis: Nec laborem longum, utpote biennii perpetui uno alez ut dicitur jadu procipiti amittere procurabitis, quandoquidem oculi omnium clericorum, & laicorum, fidelium & infidelium in vos faſt conjefti: timent boni, & fideles, horrentque fciſluram, diſſidium, ſcandala, *k* fciſmata; pernicoſi vero, & infideles es ipſa ſicut propinqua, & in foribds, proh dolor, & heu miſeriam! attrahunt, amplexanturqne, & introducunt; ad qua mala enormia procul pellenda fuit per inviâiſſimum, A illoûriſlimum, & iûuſtres principes, A dominos, imperatorem, reges, & duces, & eorum filis nominibus Ambcxiatores, & oratores ſepenumero, & vicibus repetitis verbotenus, & ſeripto profundicordiſſimis, atque etiam extitit ſupplicatum, de exoratum humiliter hortando, ne videlicet ſtatuereſis, decerneretis, procederetis, diffiniretis, aut etiam ageretis aliquid incontra, & ·dverſus perſonam Domini noſtri ſummi pontificis Eugenii Quarti, quouſque, & doneç ejus adheſionem completam, puram, 3c liberam haberetis: vel donec poteſtate ſua, & ſmul ip ſius inviſliſſimi, *k* gloriofiſlimi imperatoris legati cum omnimoda potentia, & oratores, ceterique nuncii, qui jam, ut ſvo vero refertur, ſunt in via, hic ioteregent: & ad bate promiſtiim luit reiponſum dari per deputationes, quod minime faâum eſt. Inſuper ſima eſt, unum decretum elſe conceptum, & vibratum in caput ejuſdem ſummi pontificis; quod ſi publicabitur, ſicut lucidius ſole clarere patet, incurabile ſciſmatis, & ſciſluro, deteſtatiſſimumque vulnus generabit, A ſeneſtram magnam ad totius nequiti·, A (celerati facinoris aperibit. Supplicant igitur iterum, atque iterum quanto benignius, quantoque vilcerolius poſliint, & obſecrantur per viſcera miſcricordisr Dei Domini noſtri Jeſu Chriſti veſtris reverendiſſimis, reverendiſque patribus, & Dominis chriſlianiſſimi, ſereniſlimi A illuQres principes protaâi, imperator, reges, duces, czterique domini ſibi faventes, & adherentes, nec non viri inſignes, & ampliſſimi hk exiſtentes ejus imperatoris, & eorum principem nominibus ambaxadores, & oratores promiſlorum, quatenus prolibatis flatutis, decretis, proceribus, diffinitionibus, & aſlis perſonam ut ſupra ſiinſtiſlimi Domini noſtri pap* inquietantibus, ſicut mites ac humani eſtis, donec, & uſquequo memorati legati, ambaxatores, oratores, & czreri nuncii, aut certe ipſe idem imperator in propria huc ad vos advenerit, &; proirntes fuennr, quod Spiritu Sanſlo flaote erit prope diem, deſiſtere parumper, quio-

>> * fcere, ® compatientcr dignemini filpcrfcdere, /

A fruftum veftra as^uffime expeAationis Deo, cw*nri icentibus, & omni populo inlpectonmn; noa acetofiim fed dulce, noa afpo* rum, fed fuere, noa viride, fed maturum abiti» in patientia reportantes. Dotum Ac, Anno Incarnationis Dominica miUefimo quadringentefimo tricefunotertio. de rncofe junii.

*c^arrvL^* *proconcorda*

«qflrt *jtHM* *uifttfnu*
jten» ttecilt» fiftr JifmMM
fegtttttihn.

ITem pnmo omnino fubjaceat de qunftione mota, aut movenda fuper titulo.

Item etiam quod omnino dcfiftat recipere libellos diftamatorios in criminibus objerais, aut objiciendis , & a proceffu fuper talibus perfonalibus.

Item, quod concilium recipiat prafidentem ejufdem noftri cum reverentia, A honore, quibus decet.

Item quod ceflet a profequtiooe nova citationis fuper contumacia.

Item, quod pro prafenti delinquat fedi apoftolica ufum reformationis, fit confirmationis maiorum oedefiarum cum fuis dependentiis.

Item quod Concilium omnia decreta faéh contra libertatem, & honorem Sedis apoftolica habeat pro non faôis, vel de peritorum conflilio ad debitam moderationem reducat.

Irem, ut Dominus nofter in fuis Bullis de approbatione, & ratifications dicet, (f. dicat) non obftante difiolutiooe pre nos fafta, & pratenfa, quam difiblutionem volumus habere uti non faâam.

Item dicit (f. dicet) etiam, mu qfinurs rrt- *FHwt Ctiuilii i» Civimt Mftr» BtMtinfi.*

Item Doqÿinus nofter cerificabit, A approbabit per fe, A fuca hoc facrum concilium Bafilienfe etiam a primordio fua ereâionis.

Item decernet fuos legatos in omnibus, fit ftngulis agere ad bonum hujus Concilii, Ecclefurque univerfalis ac fi perfomliter ineffet.

Item omnes fententi*, & proceffus faAi ' Θ aut inchoati refpedu beatitudinis fu-, aut communitatis cum fu-, aut Cngularum perfonarum habebuntur pro non faftis,

Item Quod Domini cardinales recipientur ab eodem beatiffimo domino noftro tanquam fratres, & fuis titulis, juribus, prorogativis, fit officiis, quibus antea utebantur, plenarie gaudebunt , A eifdem debitis honoribus, penfioni. bus, A aliis neceflariis providebit, eofque in legationibus, A fimilibus de confenfa eorum anteferat. Et ipfi domini cardinales eundem dominum noftram tanquam Patrem qnoufque vixerit, venerabuntur, A in fuis agendis, uti res exegennt, plena fronte afliftrnt.

m i / x i r

**4· aratvnhu Gtnuuute NmM λ*
Rege Mflif.

Stftrftrifti».

NtttAiiiitu, eug»ijSefa, O *tgrt^Ut wif* sm-
Gtnunût^, Ormsrides *n fecrv*
liettf cftcili· raqflsrori/, *elicit eqfirû t»~*

TEinricus Dei gratia Rex Anglia, fit Fraocia, fit Dominas Hibernia, aobilibus, mit â »u magnificis, fit egrnéis viris nctionis Germaniae ictatoribus in facro Bafilenfi Concilio conftitutis, amicis noftris cariCaus, falutem, A ad Dei laudem, fenâaeue nutria Ecclefia confolacioocm fana, *R* falimria coafilia impertiri. Nobiles magnifici, A egregii viri amiciquc no. ftri cariffinu, Ambaxiatorum noftrorom, quos ad laborem in vineam Domini fubeundum Bafileam deftlnevimus,/dridididcimus ex relatu, quod nuper in orbe militantis ecclefia nubes quadam norrenda *ftftnii* A difeordia, & ignis invaicfceos, quafi nefrentis fchifmatis univerfalis ecclefia caperunt propinquare firmamento, que fi liberum fuiflent fortitura volatum, materiam domus Dei mox in dilatatum duxiffent incendium, non facile mitigandum, eorum Cr falim Induftria qui ferunlur ejufdem pociores extitifle promotores ; immo nos fine maximi* faboribus, & difpeodiis catholicorum principum,' ficut prifçocum temporum manifeftant (eventus) quod ne contingeret, vos , amici mei carilli mi, aliorumque principum ambaxiatores, & noftri comunicato confilio, unanimi. que voto proteftarionibus congruis, rogatibus, A requeftis contra ruinam domus domini fortes vos exibuere pugiles, muros inexpugnabiles, anchorafque tnnffimas ad Petri naviculam adverfus imminencium periculorum fluôus, & fevitiam prçfcrvandam, ea, ficut . credimus , confidenttone, qua noviftis feculi principes Deo rationem reddituros propter ecdefiam, quam ab eo jugiter contuendam receperunt, a quibus, ficut legitur, ille rationem exigit, qui illorum fuktoni ecdefiam (nam credidit; quam Dao pariter, A hominibus acceptifimam connexamque diligentiam, fi pon impendere conflent, jn proximo futurum erat, quod ia mendum unlverfitm *fe* diffunderet flamma fchifmatis deplorandi, quo terra contremuiflet in (editione vulgariam, «ra fe collififlent in confeocione principum, & rueret velum templi in divifione pontificum, A ceterorum hamulioris gradus clericorum; ficque, quod abfit, fieret, quod foleris ecclefia claritas verteretur in tenebras, qu* tocius Orbis intuitum flebiliter eclipfaflent. Hac, amici noftri cari®mi, quamprimum nobis innotuere, quod ad pr-- mifla fic viriliter, fâgaciter, A folerter peragenda, fit, A fuerit vobis, A aliis ambaxiatoribus A noftris cor unum, A anima non minus una, eximiam nos extulerunt mentis in leticiam, eatenus ut laxatis lctam in libertatem cordis noftri fibris, nos veiut angelicis conjubili choris, gloriam decantavimus in alti®mis Deo, A pacis Domini hominibus bopz voluntatis; ob hoc videlicet, quod Divinfue-

faerit complacitum pietati pro acdefim fuaA
trenquillaedii iMgoriw fic ammo· principem
miumario foorum amburiatora· dnodoms
unanimi· ia amplem Macor*. Hit· edkck ambaximonim noftroram poadiâorum aflsrtio, q«sun recepimus fiiyhria vencracioni prurogttivs ' quod cooaploau dignum ducitur, votivam ftama noftri profperitatem, & omnia, gnu qoovb titulo no· ptoipicumt, vel conà-unt. Qpada re refundimus vobis grate· ooraria exurgentes intimis de prucordiis, vefine circumfpoâiocœs fiippliciter exorando, quatenus ia ditecione, quam ad no· noftrofque concipitur» quod grstimaaum *jugiter perms*ncueea, fiaudqoe dtffuafioae fchifmatis praelibari manus, ficut haéfams, fic apponatis efi-. caces, quod ab opere veftra cantati· devocao 4 nullatenus jam defiftat donec chriftiamfiinii Principes, pecu ecclefia zelatores, fumtni pontificie polient prucordia, ut juftis *8c* racionabilibus facri Bafilienfis concilii votu; & defideriis fe velit inditure, ut maneat paftoris unios, ovilis integritas, & defiderstu pacis jucunditas in ecclefia Jefu Ghrifti. Datum fub fijillo noftro, in palatio noftro Weftmonafte* *n*, vicefima cercia die menfu Julii anno Do* «ni M. IIIL XXXIII.

ISTI SUNT TRES MODI

Pnlfberrnei treSntli ooneor&Mn iottr Itot,
Dsmwam aqfirmt

t< r|,M W TOvit mundus, reverendiffimi Patres, &
rior. Coi. Domini, ccterique viri doAiffimi facrum concilium Bafilienfe conftituentes, ve* ftrifque amplifimis paternitatibus luce darius innotefeit, quanta fcduhtate, quantis fudori* bus, laboribus, ac vigiliis fereniffitnui princeps Sigifmundus Romanorum imperator &c. pro concordia, 8c unitate ecdefiu fan&c Dei nulli rei parcens, infudaverit adeo, quod ipfius ferenifimi principis fumkno ftudio, atque crebris, & longinquis itinerattnnibus contra ne* faodiffimum, & inveteratum fchifma ecclefia faofta Dei in concilio Cooftantienfi pacem p fummxm, & unitatem feliciter adepta eft. Nec eciatn prternitates veftras reverendifimas latet, Jfuos & quantos favores, qualia fuffragia huic Kro Concilio Bafilienfi a fui primordio ufque ad pmfentem diem, uti fidelifimus, fit catholicus ecclefia filius, attulerit ; denique fuum integerrimum animum erga fandam ecclefiam profequendo cum ad beatiffimum Dominum noftrum Eueenium papam quartum diadema imperiale a fua bestitudine juxta ecclcfiu ordioteionem, fic laudabilem confuetudinem fu* fcepturus fe perfonaliter contuliflat, plurimo· fertiles, & utiles tradatus, tam erga hujus facri coocilii profecuciooem, quam circa dia infinita, & fumma bona honorem Dei, & uti* _ litatem ac decorem religionis chriftiame con-4, sinentes cum eodem beatifimo Domino noftro habuit ; & Deo audore , & propicio efiedum eft, ut fua ferenitas imperialis indubie fperet, quod difidium non paucum inter bestifimum Dominum noftrum, fc hoc Bafilienfe conci* lium ortum penitas de medio ecclefia eradi* cabitur. Itaque hoc Bafilunfe concilium fum* ma cum pace , & ejusdem Demini noftri fan* ditati· confenfu votivum, & laudabilem finem*| coofequetar. Et quoniam, fi interea contra bestifimom Dominum noftrum per hoc facrum coocilium procederetur, poflet talis proceflua omnino efle pacis fperatss turbstivus, & bone inrendoois beatifimi Domini noftri irritati* vus, & ex defperata pace multa ia Dei ec. defia fcandala fequi pofleat, ut verifimilius argumenta judicant. que omnia contra fpera* tum, & denderatum finem bujus concilii forent ; plurimas litterae fua imperialis fereni. tas ad hoc facrum concilium coafigmri fecit, quibus, quantum valuit, potuit, & debuit, paternitates veftras reverendifimas preeata, *Ik* hortata exurit, ut nique ad beatiflimi Domi* ni noftri, & fuse ferenitatis oratorem adventum velletis fuper omni proceflu contra bea* riffimpm Dominum noftrum papam flendo gpnitus fuperfedere, quoniam firmiter fperabat, quod his oratoribus plene informatis mediantibus omne prorfus aboleretur diftidium. Vos autem, Patres optimi, tanti principis precibus , A exhortationibus minime acquieviftis, fed traâatum de procedendo ad ulteriora con* tea beoediftum Dominum noftrum habuiftis. Quare ergo epifeopus Curienfis ambaxiaror in hoc facro concilio pro prarfato ferocifimo, & InviHiffimo Romanorum imperatore, ac plurimi alii regum, ducum, ac principum oratores praecavere volentes , ne ignem paratum in Dei ecclefia pateremur accendi, noftris forfi* tan temporibus inextinguibiiem, fiippliciter pro concordia habenda inter lanftiffimum Dominum noftrum, & hoc Bafilienfe concilium deputatos nobis dari per idem facrum concilium Ktivimus, coram quibus , adhibitis beatiflimi >mini noftri oratoribus, utramque partem, Jluantum valuimus, ad bonum concordia obecravimus, coram quibus per hoc facrum concilium deputatis, & nobis omnibus priacipum oratoribus tres fidutiferi modi ad bonum pacis, Jt concordiae coufsquendum per eosdem oratores fsnâiffimi Domini noftri expoliti fuere , quorum tenor fequitur, & eft talis.

Ifit tfl tenor vtodonm.

Reverendifimi patres, & Domini plurimum honorandi . Ad tollendum omne difidium, quod poteft efle futuri fcandali, & rasfiifio* nis maxime in ecclefia Dei prtxfaftivum, fa* âa extitit hac folemnis adunacio deputatorum per hoc facrum concilium ad iftaariam, fit poftulacionem iftorum reverendifimorum patrum , & Dominorum oratorum, ferenifimi principis Domini imperatoris; aliorumque regum , ducum, & principum, qui omnes nomine , & vice coram lerenifimorura principum, quorum peribnas reprefentant, ac nominibus propriis, fchifma, & omne quod effe poteft fchifmatis, fic diffidii caufa fummopere abhorrent, tres modos per nos beatifimi Domini noftri Domini Eogenii papae quarti oratores, licet indignos , proponuntur .

φ» friauu tnojtu .

Primus, ut alias in plenifima cujus fieri lcoocilii congregatione expofuimu· » placeret facro coocüio admittere pnefidentes configna- i per bestifimum dominum noftrum papam

ad gerenda, traAandq, & dccretaoda ia fotu-A tum per hoc facrum conciliatu; cum intencio cuatSTi eju*k® benediAi Domini noftri, ut con- isi,. cilium iftud Bafilienfe integerrime profequatur, & conficiat omni· illa bona epera ob qua fwt, flt debuit effe congregatum; etfi de geftis in pratermm oriatur per hoc facrum concilium aliqua dubitatio, paratos *f· offerunt* difti oratores ex parte beatiffimi Domini noftri hic *fe* cum «ffeCto curaturos, quod ideas Dominus nofteï ad omnem cautelam ilia ap-Erobabit, ratificabit, A confirmabit, exceptis is, qua foâa funt contra aerfonam, pottftstem, auctoritatem, flt jurisdiftionem fedis apoftolic», flt beatiffimi Domini noftri, &. cardinalium foorum, ntiorumqu· prrlatontm; ✱ g profeCto cum remaneat diludium his adimplet potius in verbis, quam in effcCta, deberent dominationes vaftra sequiefeere, etiamfi oporteret de jure concilii aliquid concedere, cum, teftante canone, omnia pro fcandalo evitando funt committenda vel obmittenda, qua fine peccato mortali committi, vel obmitti poflunt.

Jeraadar aadtu

Secundus modus habendi concordiam inter beatiffitnutn Dominum noftrum &c hoc facrum concilium eft, ut dominationes veftr» reverendiffima debeant fuperfedere in omni pro» criTu contra beatiffimum Dominum noftrum inchoando, A prwftolsri ejusdem faoAitatts;c ac fereniffimi principis Domini imperatoris Oratorum adventum, qui de proximo erit, prout ex litteris utrorumque principum fatis comprehendi poteft; qui oratores, ut habui» mus per litteras privatas beatiffimi Domini noftri, habentes plenam poteftatem , & informationem omnem direâam inter beatiffimum Dominum noftrum , flt hoc Bafileenfe concilium tollent; & profefito etiamfi concilium fine veritati* pra«dicio omnem joftitiam foveret , deberet ad preces horum fupremorum principum, qui funt duo capita, & duo laminaria in ecclefia Dei, omnino fuperfedere, cum mora medio temporis non fit allatura periculum, fed potius pacem, & concordiam D in ecclefia Dei. Et maxime hoc credendum eft ifto tempore, quo ifte dua poteftates fuperna conjunflUe funt in Urbe Romana, & magnum traHatum atque utilitatem fuper concernentibus falutem tocius Chriftianitatis inceperunt habere; & ut hoc ipfum exoraremus a Paternitatibus veftris exprtffe habuimus in mandatis a fànâiffimo Domino noftro; & fi focus egentia fpretis omnibus predicts obaeronibus procedendo foriae ad citation·» jam deliberatam cum pana fufpenflonu ab omni admimftratiooe Pipatus, fumme veremur, quod talis proceffti* non fit fomentum longe majo ris diffidit, & irritativus bona*, & optima* intentionis qusm Doftninus nofter concepit erga approhacionem, dc progreffutn hujus facri Coacüii , fruftrabiturqoe adventus utriufque principis oratorum ; cum propter intentionem rem non integram exifturo comportant, fed potius utnuvactonem graviffimam contra beatiffimum Dominum noftrura ; indignabitutque fatis jufte Illoftnffimus Princeps dominus Imperator, CütB viderit petitionem fuam. fati* tenuem , minime exauditam fuifle.

Tertius modus patie procuranda eft; quod fi dominationes *reAra* Reverendiffiraa nolunt pnediHis acqniefcera quibus omni honeftate pofttdance sequiefeere deberent, proponat fil. lim quifque, tam deputatorum per hoc facrum Concilium, quam iftorom reverrndiffimonim Oratorum fereniffimi imperatoris regum, ducum, fle aliorum principum, prout Spiritus fanHu* adminiftravit aliquem modum, per quem poffit confuli honori Beatiffimi domini noftri, & huius facri Concilii, flt tolli dc medio omnis occafio futuri fcandali in ecclefia Dei · fperentes firmiter, quod via, & modus diffidi* tollendi concludendus per Dominationes veftras reverendiffimas cutn approbacicne illorum dominorum oratorum principum, erit Deo gratus, Chriftianitati faiutiforus, flt Domino noftro acceptus ; offerentes nos, licet hoc in mandatis fpecifice non habeamus , curaturos cum omni diligentia, quod Bcatifitmus dominus nofter modutn illum approbabit, & ratificabit. Et profeAo, Patres optimi ante omnem procefceffum paris turbativum debent Dotninaci·nes vcflra circa promiffa operam, flt quidem efficacem impertiri. NamUndecorum *eft*, quod hoc facrum Concilium fit congregatum, ut pacem forinfecis, feu laicis tribuat, & fibi ipfi non valeat pacem tribuere. Prarrerea qualis pax poteft inter principes fequi, fi auftore» pacis non valent concordia frui? Preterea qualis ecclefia fequi poterit reformatio data occafione fcifmatis, cum major diffbrmacio in ecclefia ·fle nonpoffir, nec herefes extirpabuntur, fed magis augebuntur, cum vix fine berdi (cifma eonfiftit? Et ita ut fiat, obmifhs omnibus juris di(putationibus, obfecramus. Quoniam ubi de concordia, ✱ iiffidio tollendo agitur, de bet qualibet pars etiam de jure fuo clariffimo concedere. Nofquo profati Oratores cum fum, ma diligentia apud reverendiffimos dominos cardinales, ac depurato· inftetimus. flt quanto devectus, ac humilius potuimus, rogavimus, flt ohfccravimus, ut · proceffiu contra Beatiffimum dominum noftrum ad tempus fuperfedereturfoltitn ufque ad adventura Ambaxiatorum ip> Co* Domini noftn, nee non praUti domini Imperatoris, qui fperantur brevi teapore venturi ad tollendum omne diffidium, quod fore' inter ipfan Dominum noftrum, & hoc facrum Concilium juxta *feripta* ejufdcm domini Imperatori*· maxime cum talia proceffus poffer effe caafo induftiva nefandi friûnati* mecdtfix Quod tamen omnia catholicus chriflUnu» expavefoir sudate propter maximam difficultatem, qua* contingat in ipfius extirpadone, prout ex pmteriü* temporibus fumus edofti. Infuper praefati oratore* pluries obtulerunt votam prahbatis Dominis cardinalibus, & deputatis, prout adhuc hodie coram hoc facro Concilio offerunt aliquos ex eia in competenti numero tranfmiffwros ad beatiffimum dominum noftrum Papam , ad exortandum ipfom, & omnibus viis, & modis poffibttibos inducendum, ut velit bnk facro Concilio fimpliciter aflentire, ut ipfum Concilium juxta inftitucionem , & sflignacio nem factorum Conftanticnfit, & Senente con» ciliorum continuetur: quod fi non fecerit, tunc ipfi oratores vellent nomine Dominorum luorum

ANNO CUSIST! MM

■ j/j — atriro esmtrri

ran in quemcumque pmceflraa dabioun, fi A ta fervare, fed ipfa etiam co«ms abdudis^ar veridicam coelenibre. Qraxanain par vos re- va ramrtiuia fqualent, equos, boves, & jumen vweadfffimot Patra, fi tec facnon Conciliant ta quaque prado impius abitit; vomeres, bifiseraot (prêta, m refutata, fpernaatur, ao re- dentes, ligones in cufides k teta verrunttft fotaatar die bôfieroo, cuaa qooddani deootum & curva rigidum falces confiantur in ufrm > y——le cft dilpofirum, ac ordinatura mrafe pea- Ob hoc longs nimium foe pacis pene tsbefat nafo, & exotbûaos contre Banriflaanm dorai- animus: Vtre fiquidem lapiens ait: *Sptt i** tram noftruati quod decretum folum deberet *tiijfertitr,* λῖμ λι. Quam durum itaIultewri contre Pepe- jam oonvia&rae de tan- que nubis, viri perctfobres, qui dum vitibus rrit; fi per taie decretum detrahitur Ipeeub- valemus fi Dei cultum (edari mens fatagit, ter honori fereaiffimi principis Romanorum grave paupertatis onere premamurl Quamobrem Imperatoris, qui pro bono pacis concludende apud ptudentiffimas jlomioatiooes A paternitarem obnixe ut fuperfedcretur obfecravit, ac tes veftra* teximus querimoniam, non quidem aliorum rapum, principum, quorum oratores advcrTua vos, quos icimus finceriffime in pauidea exorarunt, nec non fcandala, fciflune, res Chrifti aftedor; fed ut majorem V. R. bella, & (editiones per direHum & obliquum mifericordiam mereamur. Ecce multo lanB in populo Chriftiano verifimiliter orientur. guore & longo tempore famem crudeliffimam Neleas ego nomine Sereniffimis principis Ro- toleravimus, non patrimoniorum folatus, non manorum imperatoris, ac meo proprio quo- proventuum ecclefiafticoftim fubfidio aliquando quam modo futuris malis, (candelis, & etiam relevati, led propriis femper laboribus viélum finfiom coafeatire, immo penitus diffentire, queritantes. Ecce jam perdita eft in proven io hisjeriptie poteftor, quod neceft, nec fuit tibus beneficiorum noftrorum ecclefi* decidc iatentione prsfati Sereaiffimi imperatoris, ma, immo quinquagefima & centefimt portio nec mai ut ita levato velo (altem oratoribus ad nihilum redama: quia ubi quondam domo* Beatiffimi domini noftri, fiejufdem ferenifi- & ecclefiaftica ftruAanr, ibi nunc arbufta & mi principis de proximo venturis id omnes vafta folitudo, populus nofter vel fame vel gladio diffenfiones tollendas ordinatis minime expe- perilt. Non nobis, fed experienti* credite retatis contra Beatiffimum dominam noftrum run nugiftr*, qu* neceffitatem noftram urgenprocedatur, nec eidem proceflui, vel alteri con- tiftmara & vufoetifiimam a lege veftra fopatra Beatiffimum dominum noftrum fiendo no* rabit. Igitur fi fabfidfum a nobis quzritis, pominibus pradi&is confenfio, fed penitus diffen- cul dubio & nos exilium petemus, ficque profio, & contradicto, ut totus populus Chrifli- C fugi fi-vagi fuper terram in opprobrium ole norum clare cognofcat, quod fercuHimus, & rj mendicare conabimur. Eo tamen minos pofinvi&ffitnus Romanorum imperator divifioni fefliones noilras & ecclefiarum noftranim omecclefi* milio modo confentire intendit, im- nes accipite, fi ipfarutn folam fensidecimam mo (ciima, divifiones, & fcandala pro polle pro cultu divino fi viftu tenui ac neceffario cum Dei auditorio penitus profugere, & im- nobis affignate. Uberrima hac regio in fojipedire, ut de jure divino psriter, & humano, tudine verfa eft, & ferarum, veprium, fi fpiac juramento proprio obnoxius exiftit. AHum narum habitatio eft, non hominum fade. Baiile* &c. ut lupra dc inenfe Augufto anno Proptcrea, domini percelebres, per vifcera miMCCCCXXXIII. fericordia Jefu Chrifti vos obfecramus, & cum omni.pietate & manfuetudine requirimus, fi

LITTERa MISSa SOCRO CONCILIO

Ptr tltriH» Cf ctvitetit
fit ut eximeret fe e fntiJtiftu.

inftanter rogamus, quatenus clementi mifericordi* oculo folameo impendendo, hanc femidccimam, five vicefimum denarium nobis omnino rcmitrMy perfolvcndam, non quidem aoD bis, fed ecclefi* faod* Dei afftid* fi oppreffionibus ac amaritudinibus attrit*: argentum & aurum non eft oobiicum, quod tamen haREvercndiflimi in Chrifto patres & domi- bemus, lacrymas & orationes affiduas apud ni percelebres, humili reeemmendarione patrem mife-icordiarum offerimus. Precamur, pramiffa, magnopere admirari fumus, nimi- patres, fufeipite; & fi quid dos faâuros velique ftupore animo perculti, dmn certo (civi- litis, juflu tantum opus cft, id agemus animo mus R. P. V. ad civitatem iftam & dioecefim libentiffimo quod noftris exilibus prorfus faAntifliodorcnfan undique defolatas, bullas f» cultatibus fuberit. Per przfentium gerulum, crofanta fynodi Bafilienfis deftinaffe fratri Pe- quem ad vos pramiffa de caufa tranfmittimus, tri Lufurier religiofo & camerario Virziliacen- gratum fi placet refponfum DO&is mandantes fi exfequendas, pro levanda femidecima, live reverendiflimi in Chrifto patres & domini pervicefiaso denario, de & fuper fruAibus bene- celebres V. R. P. optatiflim* felicitatis jocunficiorum noftroruas io didis civitate & dice- ditate impleat qui dat omnibus affluenter, & ctfi fitoram, ficuti latius infpeximus ex teno- noo improperat, Scriptum Autiffiodori fic re di&arum litterarum. Equidem, reverendif- XXIX. junii. ficnt patres, juftiffimo jure coinperimus facris E veftris cooftitutionibus fore obedieodum, tamquam veri zelatores orthodoxs fidei, qui propria etiam corpora pro tam falubemmo ac perutili negotio exponere non formidamus, ex 2uo nnlooem (and* matris ecclefi* & regni uns Chriftiauifimi tranquillitatem & pacem rdulrare credimus. Sed qu* poteft apud nos terrena profperitas bellis undique ferventibus effe, quando nec agrorum vocare licet cultura, nec fata fi qua fint colligere, nec condi-

Veftri humiles & devoti oratorem clerus civiratis & diereefis Autiffiodorenfis.

API-

EPISTOLA £R/Ci REGIS DJME

Ad concilium Bafileenfe.

Latniat fjrnadi {dum , *ttccufatqut prtlaiol fun , juod vecati ntcdw odventriat .*

SAcrofanfl» venrrandiflimc Bafikenfi gene-ra/i fynodo, in Spiritu fanilo congrega-te, univerfalem ecdefiam reprzfentanti , tribu*, dominis , A amicis oottris przclarini

krvrreadiffimi , reverendi , venerabikfque patre* *k* domini ae amici noftri can(limi , &c. debitis reverentia A veneratione przmif-lis Ut in omnibus qu» prolcflum & vo-tivam expeditionem ecciefutflic* reformatio-nis expokunt , promts cooperandi voluntate iaciofanfti ejusdem concilii litteras cum claufula credential! per munus reverendorum Vitorum magiftrorum Nicolai Cimeifter , decretorum doftoris , przpoiiti Wratifia vien-Lis , & facri palatii auditoris , &c Mathi* provincialis Saxoni» ordinis Minorum , faerat theologia: magiftn , prasfentatas nolus , humiliter A reveremer accepimus ; ex quarum tenore ac iplorum oratorum folerti ex-politione intellexim us, quod eadem fanfta fy-nodus pro errorum & hzrelum extirpatione, reformatione morum, ac pacificando populo Chriftiatio, Spiritu fanfto auftore , congre-gata fit *St* legitime Habilita, vigore conftitu-tionum faetorum Conftantienfis & Scnenfi ge neralium conciliorum , ac approbatione fummo-riun pontificum felicis recordationis quondam Martipi pap* V. & domini Eugenii pap* mo-derni. fercnillimi ptincipis domini Sigifmundi Romanorum regis & fratris noftri carimmi confenfu i approbatione accedentibus. Sane no-ftram afliftertiam tam defidctato operi impen-de™iam oratores ipfi plurimum eleganter invi-taverunt, follicitc exhortante*, ut quemadmo-dum phires reges *St* principes deftioaverunt fuos, noftros etiam atnbafliatores adipium fa-crum concilium mittere curaremus. Orthodo-xi patre*, nos una cum przlatis , magnatibus ac ceteri* regnorum nofttoium incoli* congau-demus ex corde devoto tam fanilis ftudiis A idubribus defideriis veflris, iinmenfas Deo gra-tias agentes, qui vos ad fperatem falutem or-bis nniverf) coadunare dignatu* eft , eique de-votas precum inftantias porrigentes, ut firmam pei feverantiatn in fandis veftns votis nuferi* corditer concedat, oplatz confummationis ef* leélum feliciter tribuendo j nolque ad tantum bonuin opem & operam conferre quantas va-lemus intendentes , veftro fanâiflimo coetui cunbhis, auxiliis, »c adhzrentia opportuni» voJunrarir fatagemu* afliilere, ianftaque aAa veftra compleQi & approbare, oratores noftro* A przlatos, quantocius & expedientius pote-rimus, ad ipiam fanilani fynodum mittere non dilaturi, eidem (uppheantes humiliter devo-te, quatenus attentis remotiflin» terrarum no-ftrarum ihftatui* . viarum variis diferiminibus, ac gucnarum infuiribus, quibus terra marique undique cinumfepti fumus, ac multiplicibus laboribus & expenlis, quos ipfi pnelati noftri pro giverric hujulmodi fedandis ac pace quae-renda izpius adhibuerunt. dignetur bcaigniih-A ma ejufdtm ianfiz fynodi clementia tpf» pr-*' Lati» noftri parcere, quod *d ipfam venir» «c mittere, prout tenebantur, diftälerint. De fen: mi teatia & penis in eia forfan proptetea irrfli. gendia milericorditer noftn contemplatione fu-perfedente*. Ceterum, reverendiflimi pattw A vin pbtclarlffimis, depotcimus nobis indtffe-ri, quod revercodiffimos ambafliatores veftro* longqf tempore quam forfan a veflris R. P. tn min»rii habuerint, non *fine* eorum taedio, re-pvtardaverimus, fub veflrx benignitatis confident tia cx caufis ad hoc mori, turn quia itnniin* bat nobis ttaclatus paci* habendus cum Civi-tatcafibus die apoftolorum Philippi & Jacohû qui pendebat uique ad dominicam Trinitati-, g ubi tpforum embaftiatorum deiideravlmus pre-~ lentiam, tamquam pro bono piris & concor-dt» plurimum neceffatiam *Sc ac.ommodim, St* ut ipfi videre & audire pollent, qualiter ipfi Civitateqjes recompcnfationem juxta priuapro-mifla pro damnis & injurus nobis & regnis noftri* multipliciter illatis exhiberent. Sperа-mus igitur quod ipfi oratore* veftri clara ex-perientia informati iunt, quia non fteterat per nos, quominus pax £c concordia finale* initie futflenc pariter A firmat» · tum etiam quia prolati regnorum noftrorum longe lateque in luis mMiiionibu* ftpsran ad audiendum vcftra-rum R. P. voluntate* per ipfo» oratores pro-ponendas, non poteram, raufante etiam htemi* alpentate, in breviori tempore Convocari, praut C de hi» & alus lptl oratores poterunt latius ju-formare V.R.P. quas Altiffimu» m vinea tua laborantes dirigere , confortare & confervere dignetur feliciter & iongwve. Scriptum Kopen-hannat anno Domini MCCC.CXXXIII. ipfe die beatorum Petri & Paula apoiloloram, noftro fub fecrcto figillo.

Devotus ecclefat filiut Ericus Dei graria Daciz, Sweviat, Norwegiz, Sciar»· rnm , Gothorumque rex , & Pomeria* *nt* dux.

LITTERJE SEU BULLd DEGRETI

Q *Quad emnet caufa , qaa traflantar In ctncihu Baftltrr\fi rrvtntMtur ad tttriar» ftatOtHa*

rm, ad ettflitpttwt bartft, & ad fa·ctnr. fineneiaa·, inttr printiptr .*

EUgeniu*, Ac. ad perpetuam rei memo- 114 t «'»·
riain .

Paftorali* cura loHicitudinia. divinitus nobis imunefa, excitat mentem noftram, utqueor-·diniu funt ad univerfale commodum populi Chriftiani, ad proprura finem, auélore Domi·no, dirigamus. Sane quidem cum ex ordina* donibos Conflantieafi* fynodi certis tempori* bus debeant generalia concilia celebrari, ad mo·rura reformationem, ad tollendum errore» & ® hzrefes, *9c ad pacem* ponendam inter princi-pes & populo*ChriOiaaos. qui funt fines prin-cipales, quibus Bafileenfe concilium ftatuimus celebrari, &. ad qu» omnis vis & opera ipftti* concilii debent & intendi , quia nuper difplicenter accepimus, qdod in diâô concilio sn aliquibus potius privat» utilitati quam pu-blic» intenditur, & a redis finibus, ad quos diila concilia expreffe ord mata fum deviando,

pn

privatarum *St* flngularum perfonarum caufa & A meatiffimum Deum noftrum eritlam & ineri-

litta in diAo concilio ventilantur, agnofcuntur *8t terminantur,* non equidem fine magna <iiftra£|iMK five divortiooe przdiAorum qua traAari •ebent. Not igitur a principalibus proposai cupiente* nullatenus deviare ; fed ea producl , unde potiu* univerfali bono quam fingulorum caufis & litibus eoofulatur, ad quod debemus effe propitii direAores, de eonfilio ctiam & affenfu venerabilium fratrum noftrorum S. K. E. cardinalium, tenore przfeatiusn, auAoritate apoftolica decernimus, quod in* profato Bafdeenfi concilio nullz cauf* fmgulariutn publics vel privatz, ecclefiafticat feu fieculares quovia modo, caufa vel colore introducere vel introducenda poffiat vel debeant ifl diSio Ba- jj filcenfi concilio agitari, coghofci aut terminari, fed dirigente Domino fidelium operas ad exftirpationem bardum, ad pacem ponendam ad principes & populos ChriftiaoM, ad morum reformationem omnia ftudia dirigadtur, Sc nullatenus ad alias caufas, quam ad pronu/Tiss, ad quas concilium ordinatum eft, converti debeant: decernentes irritum & inane, fi ferus a quoquam quavis auAoritate fcienrer vel ignoranter contigerit attentari. Nulli, Ac. noftrz conftitutioais decreti confringere ; &c. Si quia, &c. Datum Romz calendis julii anno terti·.

EPISTOLA DUCIS MEDIOLANENSIS

Ad concilium Bafileenlc .

DI fuge cerdieeiu Artleteuflf e Raautaa *curie eâ ctuticum teuéentit.*

SAcrofanAz generali fynodo Bafileenfi in Spiritu-fisnAo legitime congregatz, &c. Reverendiffitni in Chrifto patres 3c domini przflantiffimi, accepi reverenter litteras ad me veftras, 8t cum eis copiam decreti quod illa lanAa fynodus ndverfus Romanum Pontificem nuper edidit, nec noo exemplar refponfionis ambaffiatoribus fuis ultimo dant, quarum litterarum & coptarum miffio fuit mini profefln gratrffitas; nam etfi mihi antea perfuaderem, crederemque firmiffime, vos maximam fiduciam in meipfum pofuiffc, mcque çordiali di Jeéliooe *St* caritate complcAi ; >d ipfum nunc multo magis experior; quod ita libere 3c benigne communicatis mecum omnia quae agitantur, dc contingunt in iUo facro conolio. Summae igitur & immortales gratias pro tanta benignitate vobis habeo, ccraorcfque veftras dominationes efficio, quod quibuicunvque felicibus fucccffibus illius iscrofanA* fynodi ita femper exuito, quod fi mihi & flatui meo accederent, majori affici gaudio fane non poftem. Et difpono quidem, fient cx multis litters meis multifque figais videre potui/lis, promanmenendo & ampliando ipfo concilio, m foluto favores impendere & omnem operam adhibere; fed omneiffi expedient, opes & fa-1 culffites, ipfumque ftatuta, 3c denique hanc perfossam meam prorfus effupdere *St* exponere. Vba, patres reverendiffitni, procedite exceliis humis & folita fapientia ad omnia quz petfismrt ad incrementum &prafpenratem diAi concilii, ficut facitis. Eftis enim proinde apud tiniverfutn orbem laudem *St* famam eximiam habituri, comparaturique vobis apud cle-

ta infinita. Ut autem ego vobifeum participem, CHa:sTi qo· habeo de tangentibus bonum profati concilii, fignifico vobis quod reverendi® mus dominus cardinalis Arelaterfis ad civitatem meam Januz nuper applicuit feminudus & qusfi follis; ita quidem quod qnsndo attigft, cmnes videntes ad magnam pietatem induxerit. Afferit ipfis, quod fstpenumero petivifTct licentiam a fumtno pontifice transferendi le ad illud facAun concilium, illrque eam lemper fibi negaftet, applicuit proximis diebus galea a quardia magnificae civitati* mex Jamae in faucem Romanam, *8t* fafla fibi notitia, deliberavit omnino a Roma difcedere ' Jrtura jam fub certo alio colore urbem egreflus fuiffet, remiût, *Su.* Cum vero procederet ad galeam, contigit quod a nonnullis hominibus apudTyberim intultatua cit, quos putat fuifle exiliis Cardinales deUrlinis. Sed cum equum proflantem haberet, cepit fugere, quanquam & ipfe *St* equus in curfu deciderint, non abftjue lzfione unius genu fui: equo autem hinc inde vagante, coepit folus ipfe pedibus ambulare, Pudens appropinquare galcz ; *St* cum non roperiflet eam ita cito ficuti voluiflet, occulta vit feipfum incertis arbufcuiis, gratiam divinam expeAans, & fi quid poffiet degalea Cendre. Tandemque faAum eft quod nonnulli focii galeam exeuntes *bt* quzrentes fuper ripam ipfum dominum cardinalem, etuiflis, ut fieri C folet, vocibus 3t clamoribus, quia nullibi videbatur ; cutn ipfe prima facie dubitaret ne alii eflent, eum pro parte fommi pontifici* inquirentes, poli cognitos focios lignum fecit, ex quo ad eum ftatim quatuor acceflerunt, deferentes eum fuper numeros ultra Tyberim, attingente* etiam aqua flumini* ufque ad guttura deferentium. ReduAo ergo in galea, *8t* fatis attonito pro difenminibus in quibus fuerat, cutn patronus galez diceret non fati* tu tum efle ibi morari diutius, deliberaverant, &c. recedere, ac Januam fc dirigere, quo in diebus quatuor attigerunt. Demum profatui dominus cardinalis ad Illud concilium ftatim accedet, intenturus toto ftodio 8c animo agendis ibi rebus; cx cujus occeflTu non dubito, recipiet illa fânâa fynodus folamen *St* gaudium fingularc; nec indigne quidem, cum fit ipfe profui fapicntiffitnas & maxim* reverenti·, cujus przfentia ipfum concilium non mediocriter quidem ornabit 3c augebit, dabitque msgnum favorem *St* przfidium rebus agendis. Pr>ftremo me vdbi* facio recommrffum. Datum Mediolani, dic XXI. juin MCCCCXXXII!

Philippus Maria Angelus, dux Mediolani , &c, ac Januz dominus .

Urbanus.

EPISTOLA BOLESL^I

Magni ducis Lithuaniz, ad concilium Balileenfo.

D» fite eê ceuciltmi uJbsfitit», & tiffiJeri» -'n>9rfie»ii Retbtueruut.

REvcresxfifTimi* in Chrifto patribus, car- '»·« dinalibus, aichiepifcopis, epiiropis, &c. inuiriflimifque principibus, comitihi·, ceterif-

R r que

ANNO CHtrsn

W que reverendis Λ fpeflabilibus dominis, in fa-
"crofanfto concilio Bafileenfi in ~Spiritu fanfim,
Congregatis, 3cc. humillima: reverenti» debi-
tum, & facrofanHx Roman» ecclefi» perceptis
& ftatuti* finceriter obedire.

Reverendiffimi in Chrifto patres, &c. mm
modicum cordi noftro accefiit exultationis aug-
mentum veftrarum paternitatum, quam ad nos
geritis , pia affeftio, qu» profero velut de
abyfib folit» benignitatis dignata eft nos ab
oculis .Vfldc procul quafi in exilio degçhtes,
oculis pàternz recordationis refpicere, nobis
fpeOabilem virum dominum Laurentium de
Pamianis comitem Palatinum dirigendo, quem
veftrarum paternitatum contemplatione, una
cum litteris creditivis a lacrofanflo Bafileenfi
concilio nobis miffis, ea qua decuit reveren-
tia, fufeepimus, verbifque fu» legationis at-
tentu aures gaudenter inclinavimus, gratias
humiles V. P. pleniformiter refundentes, quia
nos ad ea utique falubria 3c fuper aurum defi-
derabilia, qu» falutem, honorem & commo-
dum noflros, noftrarumque terrarum , quinim-
mo bonum totius Chriftianitatis refpiciunt ,
dignati eftis paternis excitationibus propulfa-
re. Primo quidem inter alia pnediflus domi-
nus L· ex legatione ei commiffa coram nobis
afferuit quomodo hoc facrofânélum Bafileenfe
concilium fit legitime & rite & rationabiliter
omnibus modis, viis, & juribus ad hujufmo-
di concilium fpeilantibus, cooftitutum, ordi-
natum Sc confirmatum, prout quodeumque aliud
inantea ab ecclefia celebratum. Quamquam de
hoc minime dubitabamus , faéii tamen fumus
de hujufmodi re'ationc amplius certiores . Avi.
favit nos infuper, A' iupplicativis exhortatio-
nibus & affeéb.onibus ex parte totius congre-
gationis Unit» przdiili concilii depofeeoat,
ut eidem concilio more aliorum regum Sc prin-
ciptm adhzteremus, oratorefque noftros ad ip-
fum continuo legaremus. Reverendiffimi patres,
abiit a nobis, quod tant» temeritatis 5c increduliratis pertinacia illaquearemur, qua huic fa-
crolanébr generali fynodo Bafileenfi, Spiritu
fando infptrante legitime congregat», in ali-
quo contraire in.enirtmur, & quafi inobedien-
'es cenferemur , !--J revera fincero corde ad-
b.rremus, fubiacemus, & conftanter adhzrebi-
mu», oratores etiam noftros ad eamdem fyno-
dum dudum direximus, honorabilem videlicet
dominum Andrcam Pfaffendorff doâorem juris c.nonici, folemnem fratrem Se presbyterum
ordinis Cruciferum de Pruffia , & Johannem
Pcrimg notarium noftrum· qui fuper noftris
intentione & negotiis funt plenarie informati.
Poftremo prznominatus dominus L. pro parte
V. P. a nobis pia & deprecative exhortatione
exigebat, quatenus mitibus fagacibufqoe viis,
modis & blandis perfuafionibus fideliter allice-
remus 8c induceremus principes, duces & fe-
niores Ruthenorum ad unionem cum fanRa Ro.
mana ecclefia, fignanter ut ambaffiatores fuper
ritibus eorum 8c induftria expertos, ad hanc
fanélam fynodum generalem concilii Bafileen-
fis dirigere procurarent. Multas etiam rationes
A rationabiles caufas, quas animadverfione io-
lerti fore opportunas cenfuimus, nobis in me-
dium adduxit, quomodo multum expediens,
immo neceffarium foret, ut ipfi duces & fenio-
res Ruthenorum ad eadem fanflam fynodum
fuos nutterent oratores, qui ibidem cura ca-
tholicz fidei dofforibus, de fortibus &. ritibus
8c falutari incremento totius populi
Chriftiani felubriter pertraélent. Venerandiffi-
mi patres, ilkiftres principes & domini, quam-
quam dudum hoc ipfum in vetis habuerimus,
fetoris viribus fatagere propofueramus, Ruthe-
nos 8c fchifmtticos, prifertim fub ditione no-
ftra conftitutos, ad unionem & ritum fanéht
Romaox ecclefi» allicere, & ad verum cultum
redutere, nihilominus veftris paternis monitis
Λ; populationibus amplius excitati, vigilanrio-
rem diligentiam & operam apponemus circa
eorumdem converfionem ; & jam aliquotiens
cum ducibus ipforum crebrius confabulati fu-
mus blandis perfuafionibus de reduAione eorum
ad noftrum ritum ; non aliud potentes ex ver.
bis & refponfionibus ipforum elicere, nili quod
uniri fanfi» Romanae ecclefi» multum funt in.
clinati, & totis mfibus concupifeunt. Supcrio.
ribus tamen ipforum, fcilicet metropolitanis
& patriarchis, fe opponere & contraire non
affrétant, fed ipfos precibus impulfart, ut de
lalute ipforum velut paflores vigilare, & fan·
tiz Romanae ecclefat, quemadmodum & nos
eofdem noftris feriptis & nunciis avifavimus
unirentur. In veritate comperietis, colendiffi-
mi domini, nos pro augmento orthodox» fi-
dei fmceram apponere operam ; cum ad hoc
non folum ex fidei debito, fed etiam neceffi-
tate urgente movemur, ex quo in finibus to-
tius Chnftianiratis in hac parte habitamus, nec
ultra noftra dominia aliquis Catholicorum do.
minorum aut principum dominatur. Et li inan.
tea cultum divinum in noftris ducatibus hinc
inde multiplicamus, quamplures ecdefias, ubi
pridem non erant, fundando & dotando, qua.
rum numerum ad prsefens pertranfimus, dante
Domino , dum pacificata fuerint noftra , quibus
vocamus, ardua negotia, attentius & copiofius
circa profeéfum Cfariftianitatis, 8c cultum no-
minis Jefu Chrifti manus follicitas extendemus,
velut hoc V. P. Jc fere toti mundo in effeiiu
clarius innotefeet. Si quis vero noftrae famr
zmulus, veritatis immemor, aliud de nobis fug-
gefferit, precamur eidem aures credulas non
porrigere, fed cenfere velut mendacem filium
in fuis flateris, & velut fuo proximo detra-
hentem. Reverendiffimi patres, veftras reve-
rentias & dominationes, quibus nos humiliter
commendamus, pro profeüu totius populi Chri-
ftiani 8c augmento fidei, incolumes conferva,
re, regere ii dirigere dignetur ad cupita tem-
pora Rex perennts. Datum in caftro noftro
Plocxeiw feria tertia poft feftum *iaotlx* Mar-
garet* MCCCCXXXÎII.

Boleslaus alias Swidrigal Dei gratia dux
magnus Litwaniz , Ruffic, Ôcc.

ANN CHRHT1 >4)1

EPISTOLA UNTPERSITATIS

Parifienfis ad concilium Bafileenfe.

Petit «r cm/z *tutivtr/ittttii & ftter*·*, extra civitatem Parifieetfetit jtuiteantie* «m

Sacrofaoftje univerfali» ecclefia: fynodo
Baille» congregat».

IbU

REverendiffimi in Chrifto patres, facrofan-
ftam generalem fynodutn Bafile» in Spi
ritu-fanâo legitime congregatam celebrantes,
debita fnbjefhone cum fuiali obedientia.

HaOe.

er

AWO CHRISTI MIS

Haâetms, Hcef Zgre, pertulimus indicibi-A lia gravamina , tnolcftia» graves , A deniguo crebras fupra modum inquietudines, quas gens in Romanam fcquens curiam, noftris intulit iuppoftt», Clamavimus apud fanébtatem feli cis recordationis domini pap* Martini & fui nunc fucceforis SS. domini noftri papz Eugenii, ut noftrorum fuppnfitnrum promotio, & in multis exaltatio pro utilitate ecclefiz, quantum diffiniret eorumdem fantbtas, haberetur Tunc enim res noftra firmis eonfiftebat Habilita fundamentis, neque ulla alia petebantur, quam aut gratiofa aut jufta alia przmia laborum Nunc vero, reverendiffimi patres, apud nos id atlum eft, & agitur, non ut protnoveamui , non ut exaltemur, non ut reputemur ; g fed certe *ut* Parifienfis univerfita», quz ad expugnandas hzrefcs & fehifmata cœhtus fertur effe vocata, nec doilorcs habeat, nec fcolares. Nempe jam pridem paffim traéJi fuimus A in dies trahimur ab his ultimis terrz finibus ad lanHam fedem apoftolicam, citamur, fufpendimur , excommunicamur; unde furnus tn hoc anopitio rerum diftri&i, ut noftro opporteat ftudium dimittere vel beneficium. Sed etfi defendere beneficium przhabercnt, non habent fuppofita noftra unde poflent trans Alpes agere caulas fuas. Grave eft, reverendiffimi patres, viros fcholafticos A fcicntian.m doti tinis apprime deditos, iedlari lites; fed multo gravius dulciflitnos ftudii amplexus lucen veritatis parituros deicrere, & tranfcerlis Aipibus Romam percurrere. Illud infuper graviffimum, dum ftudio quzrendz ventatis opera dedita & longo temporum curfu confumtis facultatibus, dura coguntur inopia ftudium dimittere pariter & beneficium : ^uod pie fanfleque conlidcraverunt fummi pontifices, qui nobis, ne traheremur in caufam extra muros Pariheu*fes*, privilegium indulferunt. Id idrm fapienter excogitaverunt Francorum reges A principes, qui ne in ceteris caufis civilibus extra hanc urbem Parifiacam agitaremur, fua fponte non precati ediifta perpetua contulerunt. Iple etiam vir przdeceffor Joan. XXIII. litteras conceftit apoftolica», ut iutra confeptum diélz urbis mœnium, tribus datis judicibus apoftolicis, univerfz noftr» lites etiam benefiuales, omni appellatione remota, terminarentur Hoc quoque provide & religiofc peniavit prztatb domini Martini clementia, quz eundas noftrorotn fuppofitorum beneficiates caufa» in prima inftautta terminandas Parifiu* efle cefuit. Sed quis non videat, quod parum profit in prima noftnu hic lites terminari, fi non fecunda & tertia finiantur inftantiis ? Si enim propter duas ultimas inftantias oportet nos Romam vocari, frangitur ftudium , multiplicantur impenfz , nec jallurz maximz tant» perditionis obvenitur. Verum nec pro prima inftantia hic manere permittimur; quin potius per fimpheem citutorem , fuppreflis noftrorum Γυρροικοινηι qualitatibus , ad Romanam curiam evocamur . Qui K modus jam adeo percrebuit, ita fe ardenter erexit, ut ad egregios & famofiffimos viros, facte fcnpturr profeffares, & junum doâores, jam quali decrepitos, A ad «Jio» plurimo» pervaderet in noftn ftudii duram, lamentabilem A cxitiolam enervationem. Sed reverendiffimi patres, fi antiqua A generalis oonftitutio nitra dtw' dietas reum per litteras apoftolica» trahi prohibât invitum ; fi nova ad nmm reftrinxit dietam; fi propter viarum difcrimica exoom- chkisti muntc.iruni propter violentam imniuun in cie- utr rtcum injcAionem, extra curiam permittit abfolvi ı qua ratione noftn non ultra unatn dietam, non extra duas, fed rupto (ludio Romam proficifci cogentur, dum tanta funt viarum pericula, quanta umquam luerunt, dum tantum funt diminuta beneficia, ut neque ad viflum fupra locum (officiant ? Nolite, reverendiffimi patre», nolite terre, ut ifti curtores ftudiofos viros tsntis laboribus feflbs. tantifque cautelis circum entos, jus fuum tsindem exagitent indefeniom dimittere. Valeant apud reverendiffimas paternitates veitras favor fidei, virtutum, fcientiarum A ftudii. Valeant privilégia a fumidis pontificibus nobis dudura indulta, A per hanc facram iynodum, Domino coopérante, confirmanda & amplianda, ut per nullas litteras apoftolica: rxtra muros Farifienlcs io caufis & querelis noftris trahi «aleemut. Pertuadeant jus, r. tio , icmjKuuir. malitia, frufius ftudii, A aiia innumera, quz brevis non caperet epiilol. ı led fuper omnis fuperfiuz velirarum clenru-ntiirum gratis V'. R. P. concludant, ut propius afp dente», huic morbo mederi dignentur, omnes caufa» noftrorum fuppofttorum & querelas, majoribus exceptis, auctoritate facri generalis concilii Bafileenfis , tribus Parilius & in perpetuum committentes judicibus, omni appellatione remota, & fi interjrila, teiminanda tamen Panfius pro primis inftantiis noftrorum confervatori privilegiorum ; pro fecundis domino abbati S. Genovefz Pari-Gcnfis ; pro tertiis domino abbati S. Germani de Pratis prope Parifius. cum reverendiffimi patres juri psoperum, A quieti ftudii, communi juri, A przdcceflbrum induitis detulerunt veftrz reverendiffimz paternitates ad laudem De:, A jurifdiUionis apoftolicz confervationem : cum przlcrtim nihil nili fub auâoritare facri concilii & apoftolica agetur. Ex quo etiam gloriofum nomen veftrum noftra uoiverhtas dc apud Deum & apud homines recolet mcinona iempiterna. In his vero V. R. P. A aius ftatum noftrum tangentibus, noftro» amBaffiatores dudum ad concilium Bafileenfc deftinatoa dignentur audire, faciliter admittere, & petitione» exaudire veftrz clementi* j qua» Dominus nofter Jefus Chriftus confervere dignetur ad reformationis ecclefiz univerfalis in capite A in membris debitum & votivum complementum . Scriptum Paribus in noftra congregatione generali apud S. Matliurinum folemniter celebrata, dic XXVI. menii» Julii, anno Domini MCCCCXXXIII.

Veftrz fanftz congregationi» humiles A devoti A obfequiofi oratores Rc&or A. univerfius ftudii Panficnfis.

HebertM ·

ω®!***

er

AHNO CH* istr MB

EPISTOLA SJGtSMÜNDI

Impera tons

Ad concilium Bafileenfe.

Ut fafptnjeM Jrtrttem citetiofrm uf[»t Jhioh »4 tts rcctffum.

i>. r- »u –φ Everendi Himis ac venerabilibus in Chri-Ho patribus A dominis , Ac.

Reverendiffimi in Chrifto patres, A mox ut veftrarum paternitatum litteras IV nonas juin datat, A fub folita plumbea bulla facri Bafileenfis concilii una cum copia decreti citationis domini noftri futntni pontificis eisdem inciufa emanatas, nobis commilfas, hefterna fecunda die hujus menfis augufti recepimus, ipfas legentes, ex earum teOore grate collegi' mus, quod intervenientibus precibus noftri* ad vos frequentatis , ditium iaerum concilium Jiuamplures proceftus 'contra dominum noftrum ummum pontificem conceptos, prout in veilro decreto citationis ejusdem, A pnediétis litteris V. P. nobis di ili* latiffime continetur , propofuit & decrevit differre. Super qua dilatione ob reverentia noftr* majeftatis A ejusdem prece» fatpe numéro, ut feribitis, fails, plurimum recreati, eisden. V. P. ad exuberantiffimas exfurgimus gratiarum *£lione«. Cum aurem V. P. commemoraverint perfon» noftr» illae acceflum . A ejusdem m medium paternitatum veftrerum celerem progref. fum, & perianalem intereffentiam, ut feribitis , perutilem & omnium fore oecelfariam pro reductione Bohemorum, & aliis multis noltra intereflentia cum ipfo concilio promovendis , Deo tefte , A ante A poft receptionem litterarum veftrarum, erga fuam fanHitatem fecimus exaélam diligentiam , A nunc , infpirante in ejus cor gratia divina, taliter pro voluntate A exhortationibus facri Bafileenfis concilii A V. P. A pro bono flatus univerfalis ecciefia, confervatione ejus, fanclitas fic inclinata eft, quod de noftra reverfione recipietis confolatiooem , totufque mundus gaudebit, & vos merito eritis contenu . Ut aurem ex prxeipitatione A acCeleratiooe negotii fcandalum in univerfali ecciefia Dei non exfurgar, laboribus tatndem vix totiu* chriflianitatis tollendum A fubmovendum . V. R. P finceris affetlibus in Domino ftudiofe exhortamur, quatenus decretum citationis jam fail», A proceffu* contra luam fanflirarem, expletis LX. diebus jam deputatis exinde fiendos, A fulminandos , ufque ad adventum noftrum felicem ad ipfum fabrum concilium Bafileenfe , ad quod continuatis greflibus dirigimus iter ncftrum, fulpendere A prorogare velitis , ad nullos in ipfa re ailus medio tempore procedentes, aut)) ipfa re aliquid innovantes; certificantes vos, quod fub fpe Dei taliter A cum talibus facultatibus ad veftras paternitates nos proficifcemur, & negotium iftud cum V. P. fic & eo modo traffabimus, quod omnes difficultates inter luam fsnilitatem A paternitates veftra* fubort», grana Dei infpirante, tollentur de medio , A univerfalis militans ecciefia Dei votivum in omnibus fufeipiet incrementum Datum Romr die 111. Augufti, regnorum no-

A ftrorum anno Huoganc, Ac. XLVII- MCCCC. " 1 XXXIIL

MB.

Sigifrqundtn Det grana Romanorum imperator femper auguftus, Ac.

Ad mandatum domini imperatoris.

Petrus Kalde canonicus Zagrtbienfis

LITTER^f REGIME JOH^fNNÆ

Sicili·, Ac. ad concilium Bafileenfe.

ftmt» trgo concilia fovtrtm.

SAcrofanil» generali fynodo Bafileenfi in Sptritu-ianâo legitime congregatae, univerfalena lefiam repntfentanri , Johanna TI. Dei gratia Hungariat, Jerufafa» A Sicili* regina , Ac. commendationem humilem A devotam, A boni fanilique incepti operis, affiftente Spiritus-fanfti gratia, perfetlionem confummationemquc votivam. n>.i

Sane noverit veftra magna prudentia atque reverentia, nosolim de praeterito menfe Aprilis prefienti* anni veftras litteras, per quas nobis iignificatis ipfum fanilum concilium congregatum fore ad exftirpandas hxrefes, pacem *io* populo Chriftiano componendam, A mores in ftatu ecclefiaftico reformandos, prxfentatas nobis per venerabilem virum Jacobum Alberti; canonicuttf Ebredunenfem, oratorem vcftrum, una cum copia decretorum per vos in tribus feffionibu* jam faills interpontorum. cum caritate A reverentia recepifle , A tam contenta in ei» , quam relara nobis orctenus per jam diilum oratorem plene mrellexifle. Et tam pium , tatnque (anitum inceptum opus multifarie commendantes ; redeunte noviter ad noftri pr.vfentiam pnrtato oratore veftro, qui veftri parte ad alia loca fe acceffiiTe a(Terit, A a nobis refponfum fuper pntnnfti* pullulante, refpondimu*, quod nos ratuquam facrofaoâa Roman* eccJefi* fideliffima A obedicotiffima filia, cupiente» umvcrtalc bonum, at-
D9«i compendium ipfiu» ecciefia A totiu* populi Chriftiani, promte para» fumos exhibo re veftro facratiffimo coetui noftra honeftiflv ma prefidia poffibilefquc favores , pnetaraque veftra decreta, quoad poterimus, A quantum ipfius regni honella» perfuadebit, in boc regno noftro facere rtalher obfervari. Oratores autem noftros ad ipfum facrum concilium pluries tranfmittere deliberavimus, A etiam in punilo A ordine poni juflimus fed propter multas notoriae tribulationes A ardua impedimenta , nobis per noftros «mulo* , A rebelles illata, non potuimus commode ipfos noftro· oratores ad veftram przfentiam deftinare , offerente* nos femper ad quaevis vobis placita atque grata. SanHi Spiritus gratia veftra bene incepta opera, ut optatis, fecundare dignetur pro bono, unitate, A pace orthodox* fidei & ecclefi» chriftianar Datum in caftro noftro Capuano Neapolis fub annulo noftro fecreto, die VII. Augufti MCCCCXXXITI.

CO-

AMNO CHtirn

COPU CUJUSDUM LiTTER£

Domini Eugenii paper IV. trmfreiflz regi Angliz.

Latuiat Ip/ieu erateret, fnoei in concilio [net parte» favere feftftfrmi .

n><

EUgeniua epifeopus fervus fervorum Dei, canffin in Chriflo filio Henrico regi Anglia illuftri falutem & apo(loiicam benedi-fiionem.

Sicut a multi· fide dignis" accepimus, oratores tui, quos deftinafti ad concilium Bafi-Jeenfe, femper in omnibus cafibus qui acci- g dentnt fideliter obfequentes voluntati tua, pro noflro & Romana? ecclefia flatu & honore tuo laudabiliter fe habuerunt, & egregiam operam fide & devotione tua dignam cum fingulari prudentia przftiterunt, &. noviffime omni Audio contendentes prohibere conati funt, ne promulgaretur, & pias aurea offederet illud quod magis tonitruum , quam decretum ex facro concilio emanatum, appellari poteft ; iq quo decrevere & pronuntiare aufi funt , nos nifi infra certum terminum adeflemus, ut eis placet , przfato concilio, ab omni adminiftratione papatus fore fufpenfos, quo nihil ini-3uius, nihil abfiirdius, nihil magis ab omni ivina & humana juftitia, &c a SS. patrum, J|ui facra concilia celebrarunt, more & con- C uetudine alienum eft. Sed dc hoc plura non dicimus , luo loco difeutientur hzc omnia. Ceterum pro his, quz tuo juffu & tuo nomine faciunt tui, pro nobis & ecclefia, proque multis aliis laude dignis operibus , quz fecifti femper & facere non dcfiflis , incedens per veftigia primogenitorum tuorum , qui *temper* pro Dei ecclefia laborarunt, regratiamur ferenitati rur, & tam meritû laudibus commendantes, tffeftuofe rogamus, ut in hoc propofito perfeverans, quam potes jus noftrum dc ipfius ecclefiz au&oritatcm foveas & defendas ; in cufus fanft» defenfionis officio non eris folus, fed, ut tenemus indubie, habeftis focios uno forraffis excepto, quem honoris fui cau-pænfis julii, noflro communi fub figillo. ia nominare non volumus, omnes catholicos, & przfertim cariflimum in Ghnfto filium noftrum Sigifmundnm Romanorum imperatorem illuftrem, qui nobifeum pluribus diebus tuit, A noftram (inccrani difpofitionem & optimam voluntatem circa omnia, quz concernunt honorem Dei, reformationem ecclefiz , exflirpationem hrrefum, pacem fidelium &c falutem publicam populi chriftiani, quz nxriro agenda funt in facro concilio, plene vidit, tetigit & cognovit, ac propterea refle fentiens & bene difponcns unionem ecclefiz, pro cua tantopere laboravit, confervarc A tueri Craftino mane de Urbe recedit, profefilurus reflo itinere Bafileam ; ubi cum erit, multa jam prxparata fcandala removebit, &c ficut dignitati (ire convenit, qui imperator &c advocatas ecclefiz exiftit, illas res in melius reducet. Velis itaque, fili cariffime, prrfatis oratoribus tuis mandare, ut cum eo bene lentienre, incepta per eos juxta tuum defideriutn profequantur. Nos enim przfato imperatori talia tam aequa, tam jufte ibidem agenda commifimus , quod nifi illi qui concilium illud verfant, hu Amina pietati, rationi , &. ipfi ecciefir erunt' adverfi, nobis *coafcntienr,* & nobifeum turn debita fidelitate convenient. Et utcumque res accidat, ralom *de hujufmodi difpofitione* noftra przftamus &c przftabimus evidentiam, qimd totus mundus mtclligat in nobis numquam culpam fui(Te alicujus erroris autfcandah. Datum Rome apud S. Petrum , anno Incarnationis dominiez Mccccxxxm. IV. idus Augufli , pontificatus noflri anno tertio. anno CHXtSTI

l i t t e r .c c r e d e n t i^l i i

BO HEMO RUM,

Le&u in congregatione generali, 4it Martii XI. Ungt^ii MCCCCXXXII!.

REverendiffimû mChnllo patribus & do- n». minis, domina cardinalibus, primatibus, archupifcopis, cpifcopis, ceterilque venerabilibus praelatu, magiftns, & doRoribus, in veneranda Bafileenfi lynodo conflitutis, gubernatores, capitanei, feu przlefili, barones, civitas Prugenfis, nobiles civitates, & communitates regni Bohemiz ac marchionatus Moravie, ipiifque adhaerentes, condigne reverentis cultum, ĩ in eundis erudiri ac dirigi a veritatis fummo dodore .

Ad veftram paternitatum & dignitatum celebrem przfentiam, fpeftabiles & minorandos, benemeritos, nobifque acceptos viros Matthiam je Chhmipcxan, magiflrum Procopium de Pilina, ac Martinum presbyterum de Thrudim, exhibitor's przfentium, de noflro certo propolito iufticicnter eruditos deftinamus, accuratius poftulantcs , quatenus paternitatum veftra rum dignitas nunciis pnrdidlis in omnibus &c lingulis elationibus, velitis dignitatibus ex parte noftri referendis, plenitudinem fidei adhi bere dignetur, tamquam vellro afliftentes con fpeélui propriis loqueremur in perfonis Infu per eifdcm nunciis noflris nomine noflro dan di & concedendi litteras falvi-conduflus ; pre perfonis ex parte veftri, h opus foret, ad nos mittendis plenam poteftatem largimur. Datum Prage, anno Domini MCCCXXXXIII. die X

. *ARTICULI OBLATI CONCILIO*

Ex parte regni Bohemia & marehionatui Me ravm . C-c. anne Demini MCCCCXXXII!. in fcfl» S. Tiburtii poft Laurentium.

HOs articulos paternitatibus veflris offeri- lbld mus, quatenus intuitu optand* eundis mortalibus pacis & unitatis , velitis ipfis tu hac forma fubfcripta veftrum praebere confenfum, ut libere teneantur, doceantur & irrevocabiliter obferventur in regno Bohemiz & marchionatu Moravix, ac locis eis adhaerentibus in hac parte.

I.

Ut communio divinifTimz euchariftiat utilis & (aiubris fub utraque fpecie, fcilicet panis & vini , univerfis Chrifti fidelibus in regno Bohemia? At nurchiooatu Moravix , ac locis eis in hac parte adhaerentibus conftitutis per facerdotes libere miuiftretur .

ANNO CHHtVTI

Ut omnia peccata mortalia, *8i* przfèrtim publica, per eos quorum intereft rerationabiliter & lecuoducn legem Dei cohlDoantUr, corripiantur & eliminentur .

HI.

Ut verbum Dei a facerdotibus Domini & lentis idoneis iibere & fideliter predicetur.

Quod non licet clero tempore legis gratia? fuper bonis temporalibus fzculariter dotninari.

Ipfius autem, quam utrimque diutine optavimus, unionis tenorem offerimus in hac forma . Parati fumus uniri *8c efle* unum modo quo omnes Chriftiani fideles uniri fecundam legem Dei obligantur, & adhaerere ac obedite quibufeumque nobis legitime przfciftis in omnibus ecclefiafticis, quzeumque nobis fecundum legem Dei mandaverint. Quoti fi quicquam concilium, papa, aut przlati quini a Domino prohibitum fit determinaverint faciendum , aut facere jufferint, vel quod in canone bibliz fcrjptum eft przterierint, aut przrerire mandaverint, cum canones tales dicant exeerabiles & anathema, obedire non obligabimur f nec obediemus.

Hzc vobis offerimus inter vos & nos, ut fupponimus , concludenda. Expeditis noftnc quatuor articulis fecundum judicem parte ex utraque concordatum, cujus fententtam & judicium etiam in futuris cmergciuibus volumus ab omnibus acceptari .

Piztcrea iftud per ambaffiatores noftro* tandem pro finali unione facienda mittendos volumus, exigente & urgente zquitate , propter conlervationem & confirmationem pacis A unitatis obtinere, ut unione fafl* , concilium fuis patentibus litteris praecipiat omnibus primatibus , archiepiicopu , epifeopis , regibus, & principibus, 3c univerfis utriufque ftatus libi lubjeilis, quatenus nos A nobis in hac parte adhzrentes \ adhz'-erc volentes amplius palam A occulte hzreticare, aut quovis modo infamare, aut etiam hoftiliter invadere non przfumant, propter aliquem pradiHorum articulorum , & przfertim propter primum, quem afferimus & afferere proponimus Dominico cadere fuh przcepto ulque ad difcoffionem finalem , mutuam & concordem per concilium & nos, fecundum fententiam judicis in Egra condiilati , circa difficultates przdiéforum articulorum , n quz occurrerint, fiendam. Nam illius zquifftmi judicis legibus & decretu optamus , Dei difpofiuone, in concilio fedentibus, cooperari fideliter ad reformationem totius eeclriiz in capitibus, artubus, A membris: quam quidem ienteutism , ut veridico didicimus rebtu , uti propofuit concilium circa reformationem occiefiz atque fpopondit .

Inluper ut litium & jurgiorum inter uos A coincolas noftros materia radicitus evellatur, circa unionem inter nos & concilium celebrandam , iftud volamus per nuncios noftros ad concilium mittendos obtinere, at fafta unione , ipfum concilium modis 3t hortamentis A congruis feribat, inducat & efficiat. quantum' in eo eft, quatenus omnes & finguli facerdotes , cajulcumque praeeminentis aut dignitatis exiftant in eodem regno & marchionatu, przfertim, qui ipfo* articulo* nondum in effeflu oblcrvaront, queant cum honoris fui confcrvationc, & valeant libere ac fideliter exequi & amicabiiiter obfervare & docere Nam fic in fan&a veritate uniti erimus nunc gratiar divin» participes, Sc in futuro iiionu ipfius jocund* confortes. Amen .

ANNO ÇHXISTI MW

LETTFRB CREDENTIBUS

Dentini Imperatorie.

B

Evcrendiffituis ac venerabilibus in~Chrifto patribus & dominis, &c.

Reverendiflimi in Chrifto patres, Ac. Veniens ad.nos ilrenuuv Mermannus Offenburg dc Baiilea miles familiaris nofter fidelis dilectus per V. P. ram littera veftra credential! ad noftram majeftatem miffus, injunMa fibi & commiffa per easdem V. P. nobi». eleganter expofuit ; quem audivimus & intelleximus luculenter ! Venit etiam ad nos poll eum venerabilis Jo. Curienlis epifeopus , princeps & confiliarius nofter fidelis dileflus , qui etiam nobis retulit quzdatn ardua faHa de facro concilio Bahlecnfi. Quo etiam audito & intelie-

C

fto, coinmifimus illuftri Willelmo comiti Palatino Rheni duci Bavariz noftro locum tenenti principi avunculo noftro cariffimo , ac eidem Jo. epifeopo Curienii A przfato Hermaneo Offenburg defidermm A intentionem noftram P. P. V. *referentes,* eaidem P. V. affeHuofius rugantes.qu itonus in hisquz pr»fatus dux Wiliclmus, Jo. epikopus & Hermannus Offenburg, aut duo corum ad pnefens V. P. noftro nomine retulerint, fidem velitis per omnia credulam adhibere Datum in defoonfu noftro eampeftri prope caftrum Montem rotundum die XV. menfis augufti , regnorum noftrorum anno, Hungaria &c. XLViJ. Romanorum XXÎII. Bohemi» XfV imperii vero I

D

Sigil'mundus Dei gratia Romanorum imperator femper auguftu» , ac Hungaria, Bohemi», &c. rex.

Ad mandatum domini imperatoris.

Gafpar Sligk.

Credentia hu/ds littera fuit , qued concilium vellet fu/pendere decretum citationi) papa ujque ad unum mtnfem. Et propter ten»rent imperatorie fuit fodant , & ponitur credentia in decrete proragatioais termini papa, videlicet in XIfl. fcj/iene.

SEQVITUR LITTERB MISSB

E

Sacro concilio Bafileenfi per Carolum regem Francorum.

Orat ut fafpendotur eofequuti» decreti in papam editi.

Sacrolanflz fynodo Bafileenfi in Spiritu fancta legitime congregate, Carolus Dei gr»< Francorum rex devotus ecdcfiz filius .

i*;a.

Ur-

f

er

AWWO CHRISTI ISIS*

Urget nos, patres orthodoxi, Chrifti cantas, lanftittimi patris noftri filialis amor, optimo jure debitus honor, fervens zelus, & ve» Arx faoftx congregationis in idipfum ea ferihere qux ad pacem funt. Audivimus, viri patres amantiflimi, facri pontifices prrcolendi, decretum nuper in feffione veftra promdlgatum adverfus beatiffimum patrem noftrum univerfalis ecciefix fiummum pontificem: quod utique, ut verum fateamur, non parum deterruit nos, pertimeficentcs non immerito ventura fcandala, turbationes conficiendarum, divifiones regnorum; attento quod pauci reges 3c principes Chriftianitatis, quos tantum negotium omnes proxime tangit; nondum comparuerunt, aut incorporati decreto minime adhxferunt (que g omnia totis viribus propulfare noftra parte debuimus, votis omnibus ab ecclefia fanfta catholica tolli & deleri peroptamus. Attendite, patres zelantiffimi, «videte, precamur vos per vifcera mifericordix & caritatis Jefu Chrifti, 5c focietatem fpiritus, ne ita arftare videamini beatiffimum patrem noftrum, ut fchifma peftiferum & horrendum fupernimium in corpore e vicino oriatur, quod natura ipfa fagax tantopere refugit, exhorrefeit animus, & heu! diuturni nimis fchifmatis noviflime tantis laboribus & vigiliis vix fedati aftus memoria, quod pie avertat Dominus St Chriftus ejus ecciefix catholkx fponfus.

Enimvero ne in diebus noftris videre con- ~ tingat, omnem & totam operam vigilias & C laborem, alias etfi occupati, mortali qui utpote urgemur ab hofte, libentes offerimus* quod ut facilius cum pace omnium fiat, oramus & obfccramus coetum veftrum facerrimum, ut in dies aliquot & competentes fatis exeeutio decreti jam fafti proteletur, favore pacis Sc amore unitatis. Nos autem interim impetrata mora temporis, cum inflantia plurima fanftiftimum patrem noftrum filiali devotione requiremus, exorabimus obicerantes, uti fedulo attendat hxc & videat, nec Chrifti 8c ipfius fponfiam ecdefiam fcandalizet, diferimen auferar, cujus tandem eum pigeat, & medela facilis non inveniatur. Ea enim de caufa ad fanftam veftram congregationem dileftum & fidelem con- p filiarium noftrum Simonem Charles militem ex prxfenti tranfmittimus. Poftmodum abfque omni mora ad SS- patrem noftrum proficifci injunximus noftri exparte, ejufdem fanâitati perfuafurum, quatenus facro concilio noftrifque monitis 8c precibus tandem pie adbxreat, & ecciefix fanftr atque populo Dei debitam omni prxftantia 8c caritate impartiatur confolationem. Reliqua latius explicanda vivae vocis oraculo dileâis 8c fidelibus noftris ambaffiatoribus ad vos delegatis, vice noftra commifimus, quibus fideqi non dubiam dabit regiis precibus exoratus ,facer coetus vefter congregatus in Domino, qdem feliciter fuccrefcere ad condignam reformationem ecclefia peroptamus. Scriptum in oppido noftro Lochiarum, die XXVIII. E mcnlu Augufti.

Devotus ecciefix filius Karolus rex Francorum.

Lanfclot.

vt *L I U D MANOATOM*

AXNO CHRISTI

Domini Ducis Burgundiz,

Leiltun die Pexerii fecunde Ofletrij MCCCCXXXIH.

PHilippus Dei gratia Burgundix, Lotharingie, Brabanti* & Lymburgia dux, Flandrir, Arthefii, Burgundix, Palatinstus, Hannonix, Hollandix, Zcllandix 8c Namurci comes, fjCri imperii marchio, atque Frifix, de Salinis ac Machlinia dominus, uniwrfis prxfemes litteras infpeAuris, falutem in Domino. tbu

Notum facimus, quod nos conftituimus, fecimus, & ordinavimus, St per prxfentes connituimus, facimus, & ordinamus reverendiffimum, reverendofque inChrifto patres diieélos 5c fideles confiliarios noftros archiepifcopuni Rothomagenfem, & epifiopos, Cameracenfem, Conftantienfem, Aut ftiodorenfem confeflarium noftrum, Cabilonenfem 8c Nivernenfem; abbates quoque Ciftercienfem, S. Sequani, S. Eugendi, îc de Domno Martino; nec non dominos Johannem comitem de Friburgo, Guillermum marchionem dc Hoochberg, Guidoncm de Ponte fciflb dominum de Thalemer, Guilbertum dc Launois dominum de Willerwal, (c Johannem Doccors dominum d' EUiay 8c de Eubeke noftros milites & cambellanos; poftremo magiftros Quinrinum Mcnardi prxpoli'1111 S. Audomari, Johannem Viviani eichidiaconum de Bclna in decretis, Johannem de Fruvno thefaurarium ecciefix Biluntinx in legibus licentiates: Henricum de Ruppe prxpofitum Laufanenfem decretorum doélorem, Johannem Griboval archidiaconum Rothomagenfem, Johannem Lavantagc canonicum Cameracenlem magiftrum in medicina, & Guidonem Scrrarii bacchalarium in theologia noftrum fecretarium, noftros veros & indubitatos ambaxiatores ac nuncios fpeciales ad facrum generale concilium Bafilcenfe: dantes & concedentes per easdem prxfentes omnibus ipfis, ac etiam feptem ex eis, de quorum fidelitate, induftria & probitate ad plenum confidimus, omnimodam poteftatem atque facultatem plenariam comparendr<5c fe exhibendi in difto facro coccilio nomine noftro, ftandique 5c iotereflendi cum quibufeumque principibus ecclefiafticis & (xcularibus, eorumque ambafliateribus, prxiidentibus, judicibus, deputatis, ceterifque officiariis 8c perionis, in difto concilio pro negotiis illius traftandis conftituti*. Infuper in omnibus congregationibus generalibus, 8c particularibus feoionibus, deputafiontbus, aliiiquc coetibus, locis, aftibus & rebus univerfis ejusdem concilii opportunis; nec noo agendi, traftandi, conveniendi, diffiniendi & concludendi, una cum prxdiftis fuper materiis 8c agibilibus quibufeumque in eodem concilio egendis, dilcutiendis 8c expediendis tam pro reformatione generali ecciefix in capite 8t in membris, quam extirpationc hxrcfum 8c fchifimetum, pacificatione quoque regnorum 8c reliquorum Chrifti fidelium · denique agendi & deffendeodi pro nobis, ubi & coram quibus opportunum fuerit, & generaliter omnia alia & fingula quo fupra nomine, gerendi, faciendi & exercendi, qux in prxmiflis 8c circa

prx-

es» parmtlla àc ea concernentia neceffaria fuerint, Ieu quomodolibet opportuna, &. qu» nos ipfi ANNO CHRISTI faceremus aut facere pollemus , fi prafcntes & perfonaliter intercflemus · promittentes bona fde, A in verbo principis, nos ratum, gratum 8c firmum perpetuo habere quicquid per prxfatos amoàxiatores noftros & feptem , ut diAum eft , ex ipfi» aAum, diHum , geftumve fuerit in pramiftis & eorum Ungulis, feu alias quomodolibet expeditum. In cujus rei teftitnonium figiIlum ndftrum prxlentibus litteris duximus apponendum. Datum in villa de Ranieres dia prima feptembris, anno Domini MCCCCXXXIII.

Per dominum ducem ia fuo confilio, g

Dormcffent.

SPISTOLa ELECTORLM ROMANI

Imperii ad concilium Bafileeufe. *

/w«w. ed ,
arxwtf-* citAttaiiü pa/x *Jtcrttum*
rtlairtiur .

REverenditfimis revercndilque patribus dominis & amicis noftris przcipuis , ac venerabilibus nobis fincere dikAis, in Bafilecnfi *fynodo congregatis,*

Humillima recommendations premi fla , re-C verendiffimi reverendique patres, ac venerabiles fincere dileAi, &c. Defidetaram piis mentibus io ecclefia militante folidatn unionem conferveri, ac debitum facri generalis concilii honorem pro viribus nobis collaris indefeffc promovere fidei ardore cupientes, ut optata ianfia opera fub tranquillitate in unione exfequantur , qu» mundo difeurrens fama & primordialis coetus veftra convocatio in ipfo concilio peragenda ab initio huc ufque referebant , clararo in hits latro concilio noftram adhalionem dudum pollicitos profitemur, quacumque nobis pra his fanAis rebus agendis incumbentia onera parati fubire, ut extirpate fwercftbus , MÎormaris moribus , bellorumque q ac feditionum fomentis de populo fuWatis, religio Chtiftiana concordi unione quietius Deo famuletur . His itaque beatis rebus prudentias veftras pnecipue intentas efle populus fidelis affeéiat, iperans ab imminentibus malis veftro patrocinio liberari. Unde maxime abftinendum cretus vcfter emj liflamus non ignorat ab his quibus mundum prementibus malis deterius accidere poflit : pnrfcrtim cum hsrefes exfirpari, reformari moret, ac mundo pax dari cunAtfque ecclefi» filiis A membris dulcent in terris pacem oriri a fanAa congregatione veftra Iperetur. Et fi his fperatis bonis omiflis, tiacrum concilium diffolutum malis majus malum accumulatum, ac mundutn turbine magno agitatum, cui falutis portum promi ferat fortioribus fluAibus relinqueret; qualis auAoritas , honor aut reverentia futuris umquatn temporibus factis poflit conciliis adhiberi ? Nec enim matris pietas, fi qua acerbitate offenfa fuerit, omnem prolem extremo periculo deftiaret, fed potius illatam offirnfam abfquc tonus dilpendio prolis, manfuetudine materna placan fubftincret, qua fanAa mater ecclefia excelfus infignita eundo* eedefla filios fatiffima pietatè invitat»", ja&ura filiorum non christ committit, qua fob manfuctudiM ad eorum un poterat falutem deducere Qua de re Ut mundo omnis benignitas ac coetus vcftri manfuOtudo clarius innotefcat, omnifque foborta adverfu* lanciam congregationem veftram linguarum mordacitas a cordibus populi penitus abducatur , ad reverentiam marris ecckGs 3c generalium conciliorum ampliorem glotiem , ut firmior eorum futuris remporta* in populo Chriftiano fuccrefcat auAorita* in puritate confilii, humiliter rogamus, quatenus immortalis Dei ac totius Cnriftianae fidei & religionis caufa* quibus intenditis, ac tempora undique pavore jufto horrenda confidentiarum veftrarum fecretis ferutiniis mediantes, decretum monitorium contra SS. dominum Euganium papam promulgatum, infigni veftra pietate relaxare, ac populum fidelem a multa perplexitate, quam incidet illo non mitigato decreto, cnpere more piiflimorum patrum beeieniter dignemini. Quod enim prudentia agendum conftituit, plerumque fine repeebenfionia morfu alterat, dum ex cooftituto propofito evidentibus lignis bcfionis onera confpiciuntur futura . Sic agant his diebus prudenti» veftr», in domino obfeeramus , ut laudabilis mundo fuccedat eventus, virufque letiferam latitans fadepultum claudatur, m conforgens unionem in ecclefia Dei diffblvat, ac multitudinem deferat animarum 4c corporum in ruinam , quoniam pro puritate concordia inter coetum veftrum celeberrimum ac S. D. N. Eugcnium papam ad fereniffimum dominum noftrum tmperatorêm noftros quantocius deftinabimus oratores, imperatoriam attentis mentibus rogaturi majeftatem, ut enmdem SS. D. N. papam diligentius obfecret, ac filiali inflantia admonear ea confeftim efficere, qu» ad facri Oonficmarionem Bafiloenfis concilii ; dc eorum proftquutionem propter qn» congregatum exiftit, pertinere videntur , 5c fu» fanftitati incumbunt agenda, noftris etiam laboribus, & per noftros ndeJes, Deo auftore, modos omnes quos cognoverimus opnertunos fidis anituis agemus, ut omni ex finita difeordia netus vefter circa exftirpatlonem hrrefum, reformationem morum ac procurationem pacas gratia fpiritu» ftibAi ftlntariter verfare poterat. Non modicum enim pro fperata noviflima ad dominum noftrum fanHilfimum RoAsnum pontificem noftre deftinata legatio, fpem tuentibus noftris nflirrt, fenenirtrem poffe obtiijeTe concordia, G votri noftris fanAa congregatio veftra aflcqfuin pr»buerit. Hcc cordis noftri defideria oratore* ali·» quorum ex nobis pratentium exhibitores diftinAtori relatione explicabant. Quibus plenam credenti» in pramiffis fidetti adhibere, ac ea nobis que fuper his proces noftra obtinuerunt, grata refponfione remittere dignentur reverendi Aims reverendatque paternitate* veftra, quas pius & mifericors Deus pro falute. populi fe* liciter dirigat & confervet. Datum Francofordiz feptima die menfis feptembris MCCCCXXXIII.

Conradu* Mogunti neniis.
Theodericus Colonienfis archicpifcopi.
Ludovicus comes Palatinus Rheni, &c. A Bavaria dux

Fre-

Fredericus dux Saxoni* & marchio Mif-A»neufia.

– I M4MO CHUirn »♦»·

Et Fridencus marehio Brandeburgenfis & Burgeaviuc Nurembergenfis omnes facri imperii cleâores .

EPISTOLA CRIDENTIBUS

Dixit SobmBix od ttaediam Btfilttnft.

is. *f.* »*jt.*

RBverendifimis reverendifque in Chrifto patribus *C ceteris venerabilibus facrofan&um Bafileeafc concilium celebrantibus amjis cis meis prrftantiflimis.

Reverendiffimi reverendique patres, & ceteri venerabiles amici prxftantiffitni, debita recommendatione przmiffa. Ad veftram reverendiffimam communitatem deputo dilcilos fideles conftliarios & oratores meos, fpeflabiles, egregio* & circumfpedos dominos Johannem de Scybclio, dominum Bariafli confanguineum, Guillcrmum de Menthone, Bonifacium de Saxo milites, Ludovicum Letardi in theologia roagiftrum, & Nicodutn Fifti, quibus una cum reverendiffir.iis in Chiifto patribus (a) Gebennenli & *(b)* Bellicenfi epifeopis (c) S. Eugendi, Abundanti* fie de Six aHiatibus ceterifquc oratoribus meis, penes vos jam degentibus, nonnulla commifi reverentiis veftris mei parte credentialirer proponenda; relatibus quorum firmiter tamquam mihi credere dignemini. Altiffimus in cujus nomine fic opere congregati C eftis, vos dirigat fic confervet feliciter fic votive. Scriptum Tbonomi die XXIV. fcptetn» bris MCCCCXXXIII.

Dux Sabaudi*.

Fabri.

EPISTOLB SIGISMUNDI

Imperatoris ad concilium Bafileenic .

Quid egerit cm» t'euetit & t»« pop.t Pro tiaendo i» comitit cardinali Beaoaienfi .

Everendiffimis revcrendifque in Chrifto patribus, ficc. Dum pridie hanc civitatem Mantu* feliciter intraremus, occurrit nobis ve(1er nuntius, afferens bullam, in qua V. P. nobis lamentationem faciunt de communi Venetorum, quod *reverendiEimuta cardinalem Bononicnfcm* requifivit fub certis ponis, ut a concilio facro recedere debeat. Supplicaftifque nobis, ut talia apud fummum pontificem, cujus inftigatione h*c fieri creditis, apud dicium commune intercipere dignaremur, quemadmodum fenee aifla bullas veftr* h*c omnia ia fe clarius concinet, quibus quidem R. P. difplicenter auditis, mox oratores Venetorum, qui in notabili numero & apparatu modo oobifcum funt, avifatos fecimus, ipfifque E ferjefe exprefiimus, ut firum dominum avifsre vellent de rebus hujufmodi quoniam illis

»on lopitis, perniciota fcandala portent...Inccedere, tradimuique eis copiam bull* P. V. cum CHBlsTl qua mox fic fubito per eos Venerias milfum t«««· eft , cotidieque pr*ftolamur refponfum . Et quicquid abirule nos ip/ique habuerimus V. *P.* illico tranfminemus. Similiter failuri lumus erga dominum fummum pontificem , notihcantes V. P. quod per Dei gratiam profpere huc advenimus, 8c fine ulteriori dilatione greffus noftro* ad Balileam maturabimus, fperantes in domino quod' ante expirationem termini per V. P. domino fummo pontifici ad noftras pro- prolongati, de quo eifdem P. V. fummas Î;tate$ referimus, ejus gratia largiente, vobicum conftitucmur , confidentes omnia felici *Si* fanclo fine concludi. Rogamus ergo P. V. ut fi aliquis, quemadmodum pleuque mortalium proni funt ad sitaniam icmiiuadani, fortaffis conaretur V. P. aliquas novitates fuggerere, illi aures minime prrbcatis, fed quiete noftrum felicem adventum prxftolari velitis ad complacentiam nobis gratiflimam . Datum Mantu* die XXVI. menfis Septembris regnorum noftrorum, anno Hungari*, Ac. XLVII. Rommanorum XXIV. Bohemia XIV. imperii vero L

Sigil mundus Dei gratia Romanorum imperator femper auguftua.

LITTERB DOMINORUM

Epiicoporum de Armenia, ficc. mifit facro concilio penultima julii MCCCCXXXIV.

*De mtioae facie*iit cm» Bruttii Cf ticlejia Remea».*

SAcrofanû· generali fynodo Bafileenfi in u. Spiritu fanoo legitime congregat* univerlalem ecclefiam repnefentanti.

Reverendiffimi reverendique patres domini, & amici przftantifiimi, ac venerabiles fincere dilcAi in facro concilio Baiileenfi ac fynodo congregati, recommendatiooe devota ante lata. In lapide angulari Jefu Chrifto militantem & folidatam ecctefiam, domino noftro auAo* pre, virtute fua omnipotenti nos fic vos dirigat , & qui pium opus inempit perficiat, cum ipfe Dominus in evangelio dicat *ubi dua vel trtt fuerint congregati i» nemrue me», ibi ego in medi» ttnu fum.* Infpiciant ergo veflr* paternitates, quod noa Johannes epifeopus deftinatus per dominum noftrum patriarcham totius ecclefiz Armenias ad partes Conftantinopolitanas, pariter fic epifeopus Ifaias civitatis praefatas pro ecclefia Armeniorum, habuimus conferre lupe: latio unionis, pacis, ac concordi* totius ecclefi* lanii* Dei, Latin*, Orientalis, &. pnefertim Grec» & noftræ, cum ambasiatoribus veftris deftinatis, pro hac lanéla conclufione ad dominum noftrum imperatorem Romanorum, principaliter fic praecipue ut fuos ambaffiatores illuc tranftuittat, & nos ipfi hoc idem requifiti pro parte veftri concilii faciamus, fic iodefinenter mittamus ad illam facro-

faa-

(a') Johanne *da* la Rochctailler. faAo porte· arrhiepifeopo Rotbomagenfi, Biiuntino, & cardinali. *AJorreue.*

(b) Pettevalio de la B-ume a Felice V. portes patriarcha Gradenfi . JUarreae

(«J Abbatia S Eugendi vulgo S. Claude o«dm t S. BcnediAi io Monta Jura dicœcefis Lugdur.enfa , Abundatitu ohm ordinM S. Augtdbrii, nnne Fubenüs Ce igi-gMionus, Six abbatia ordinis enun S. Augoftini, nirequin dieceù Gebennenii. *Murteae*

fir ANNO CHAtm «4M·

fanftans fynodum : verum quia in primis tri- A "bus conciliis antiquis Nicamo, Ephefioo A Conftantinopolitaoo refponfto fuit data in determinatione prarmifforum conciliorum perfiftere ; nunc autem habemus patriarcham noftrum, multofque przlatos & do&ores fixos fecundum dogma ecclefia noftra: Armenia, & quafi ufque ad mortem, ob quam caufam ad prrfeas difficile eft nobis ad plenum refpondere. Nam circa hanc rem meliori judicio ac confilio veftri ambaÆatores pro parte veftra ample & abunde, immo prudenter & complete fcripfenint per me Johanncm antediftum patriarchae noftro, *Sc* quicquid fa&urus fit pro conclufione hac fancta in litteris mihi affignatis fibique deferendis continetur de verbo ad verbum , & nifi forent itinera prava, via prolixa, diferimina guerrarum & pericula magna, veftri ambaffiatores polliciti funt perfonaliter illuc *fe tnnsferrt.* Ideo pro meliori elegimus feribere, *Sc* cum minori periculo fperamus inde ipfe patriarcha nofter cum fuo clero & cum fins praelatis, habita matura deliberatione, dare bonam & plenam refponfionem, *Sc* prout Altifiimus infpirahit, fiet Nihilominus fcitore, quod gens noftrorutn Armeniorum dogma approbarum per papam Silveftrum *Sc* Gregorium magnum Armennr epifeopum , necnon per ferenilfimos & elementiflimos imperatores, Conftantinum 3c Tirtacum, fic diftum, tunc temporis imperatorem pnrdiftz magna Armenie, tenet firmum & ratum habet. Porro tunc C temporie editum fuit per ecclefiam Romanam, quod ms celebraremus in pane Azymo meroque vino, 5; in teftimonium hujus ad perpetuam rei memoriam de vino ipfo mero celebrationis polito in stramento (a) diftum dogma fcnptum fuit, afferens quod deinceps Latini X· Armem A omnes Chriftiani erunt fratres in C hrifto Jclu. De hoc quidem veritatem habemus in chronicis antiquis tempore SS. papst Silveftri , qualiter Sc quomodo de his verbis & fennonibus fit. Tamen quicquid patriarcha cum fuis pra-Iatis & fapientibus faciet *Sc* determinabit de materia hac , renebimus A habebimus ratum, firmum *Sc* indubitatum. Nobis multum extitit difficile in unum fore ti congregati, cum gens noftra fere tota fit difperit in diverfas partes barbarorum, Tartarorum, Tureorum *Sc* infidelium, Sc quod pejus eft, fafta fubdita Sc tributaria : ita quod propter przdifta non habemus facultatem pro cxpenfis fiendis, quod dolendum eft. Verum tamen ille qui eft auftor cunftorum, & qui de nihilo aliquid poteft, & per ipfum cmnia fafta funt A fiunt, illud quod nobis videtur impotfibile fieri, fiat poffibile. Arnen . Datum, &c. die ultima menfis feptembris MCCCCXXXIII.

Veftri filii dileéti Ifaias & Johanne» epifeopi ecclefia Armenia, *See.*

PETITIO

unto cMame '4M

*Ptr detueti »*tkeÿietTtt iliitftrijfhwfHH»* W/««r«MN Wnram *B»rg*»âf»* *&* JaAnsdM *Iti-it** i» *cw»grrg*ti»»t gntreii dit Nairit cwtti* wvfit gfMrit.*

ILluftriflimi principe» & domini noftri metuediffimi, domini duces Burgundiz & Sibaudiz, ecclefia fanfte & huius facri concilii Bafileenfis devoriffimi , quafdam differentias inter dominum noftrum fummum pontificem Eugenium & hanc facram fynodum Bafileenfem exortu effe dolenter comperientes, quz fi in longum protraherentur, in magnum totius populi Chriftiani diferimen & fcandalum devolvi poffent, fidei orthodoxe, ecclefia: argue hujus concilii res *Sc* fafta filiali affeftu devotiffime accurantes, ut tantis periculis emetfuris auferendi» rebus propriis non parcentes, pro viribus fua» operas, uti tenentur, impendere valeant; diligenti coniulratione habita, in unam tandem firmari conchifionem, no» iuos exiguos fervitores fimul cum aliis principum & dominorum parte hac eifdem adherere volentium ambalfiatoribus requeftam przfentem huic facro concilio explicandam mandaverunt. Proinde nos attendentes, quod concordia inter prardiftum dominum noftrum fummUm pontificem & hoc prarieni concilium, iq tantum toti mundo extitit dcfiderabilis, ut prp\ ea adipifeenda nulla rationabilis requefta fiends cuicumque viventi difplicenda putanda fit: etiam quod ferenillimus inviftiffimulque princeps *Sc* dominut<bdominus imperator pro eadem concordia obtinenda, aliique quam plures illuftriffimi principes innumeros labores affumferunt, *Sc* a quibus przfeti noftri principes & domini noftri metueodiffimi expertes effe non vellent, cum omni reverentia, humilitate, devotione , *8c* affeftione eorutndetn dominorum parte deprecamur, exoramus *Sc* fupplicainus, ut pro viundis tantis periculis & fcandalis, hoc facrum concilium dignetur continuare *Sc* prorogare abfque innovatione quacumque, decretum fuper fufpenftone ab adminiftranone papali contra diftw· dominum noftrum fummum ~~pontificem~~ faftum, ufque ad tres menfes, inchoantes a die refponfionis nobis affignandat, infra quos noftri przdifti principes *Sc* domini fuo» oratores qd fanftitatem ejufdem domini noftri tranfmittfte voluntarie offerunt, ad fuppiicandum, exhortandum, inducendum & requirendam fua parte ejufdem domini noftri fanftitatem, ut abfolute & de plano huic facro concilio adhzrere dignetur . Verum C eadem fua faoftitas, quod Deus avertat, tam devote petitis intendere contcmferit, difti noftri principes generale ecclefi» bonum tantis jafturis & diferiminibus exponi srgre ferentes, hujufque faerse fynodi reverendiffimorum revérendorumque in Chrifto patrum *Sc* aliorum dominorum periculis, laboribus, & expenfis compatientes, ad fidei orthodoxie ecclefiarque univerfalis bonum, debitum fuum fic peragere ftudebunt, quod merito prefens facrum concilium debuerit contenturi.

DIS-

(-) Vide qa> de (obfcriptionibm eden calamo facro rslkt intioAp olis faftia dirimo» in lit*, i. de antiquis, eccleue Ritibus cap. $. art· 4. own. 3. *Mertnt.*

----
*"βτι
»40.

disput ât » (-) *p^cra*

/«tor daaMSM *nr^iuleg* J. *^gtii frfjidtf ttm ttatHii Bqfileeqfij, & ertbiefijtefttat SptlttBf·* tretere— 4ββώι Eagaeti fa-Mir.*

jgsumrar f«id *jttii*.

TN nomine Domini. Amen. Aano a «h-J. vuaie ejusdem MCCCCXXXII! dic Veneria XVI. Oftobris, dominis cardinalibus, patriarchis, archiepifcopis, epifcopu & aliiceteris *per facrum concilium* Bafileenfe deputatis, & exiftentibus ibidem ambafttatoribut domini noftri pap·, aliorumquc regum & priadpum, in prsfcatia inviâimmi Sigifmundi Romanorum imperatoris temper augufti » & aliis pluribus io multitudine copioTa, reverendiffimus in Chrifto peter dominus Julianus S. Angeli cardinalis diaconus in Germania legatus, & facri concilii pntfidens, habita pnus qtredam brevi collatione, perquam inefteftu, poftquam fe excufabat fi quid minus bene diceret, & quacumque per eum dicenda, omnium correcliosii & emendationi fubpetehat, exorfus eft dicendo, quod licet tant· aufloritatis fint decreta conciliorum, quod cuilibet Chriftiano debeant pro ratione hifficcre; tamen quu juxta B. Petri doârinam parati elfe debemus omni pofcenti reddere rationem de ea, quz in nobis eft, fide, juftitia & veritatx, pro quibus *hoc facrum concilium mftat, luce meridiana clarius toti orbi conflaret; ipfe vellet ex mullis clariora qusdam dicere, ut obloquentibus contra concilium non effet detrahendi locus; adjicien», quod licet concilium â principio fui pafiarn inerit continue multis impugnationes & anguftias, nec tamen adhuc patres minus confidebant juflitiam concilii praevalere debere, cum, ficut a principio ecdefiz, patribus qui pro ipfa decerta bût, contigerat, Chrifto przmonentz: *Si as· f rfttati feertat, 0" VV ftrfattntar*, &. Apoftolo: *Qiri fie veiaat vhttrt «« Cbrifit, ferjttttiit^m fatieater.* Sed cum propheta fperabant dicente: Afarin *irihlatiett jatlenma, & Jt tamihtu hit liberavit tti Dtetietu.* Et fubjunxit poft bec, quod caufa qua in pr»·fenti agitur, non eft inter papam 3t patres de concilio fingulam, pro intertffe fuo aut commodo privato, fed inter fanâam matrem ecclefiam & ipfum papam, fuper honore & aufiloritatt ipfius ecclefue, videlicet pro obferwaodis & exfequendis decretis facroruna conciliorum, permaxime focratifiimi concitii Conftantienfis, exorans omnes ibi exiftentes, viriliter decertare pro bis paternis legibus obfervandis, ϰ ne ullo paAo paterentur leges ipfius infringi. Et demum his per fe premifi.<, propofuit quatftionem in terminis qui fequuntur.

Quaftio eft, an fummus pontifex potuerit facere difiblutionem. Sacrum concilium dicit papam non potuiffe diffolvere concilium fine confenfu concilii. Papa vero dicit contrarium.

I. Et incipiens dominos legatus allegare pro parte concilii, legit decretum terti· feffionis concilii Conftanricnfu, quod dicit primo. Qaod quodbbet concilium legitime congregatum repnefeotat ecclefiam univerfalem militantem. 1. Qaod habet porefistetn Immediate a Chrifto. *f.* Qiod facro concilio & decretis cjos quilibet, etiamfi papalis dignitatis exiftat, obedite tenetur in tribus: fcilicet in his quae pertinent ad axtirpationem hzrcfum, morum reformationem in capite A in membris, & pacem in populo Chriftiano ponendam. Ad idem legit aliud decretum Conftantienlis ejusdem feffionis, quo cavetur: quod quicumque, etiamfi papalis au&oriratis exiftat, obedite decretis ipfius coocilii & alterius generalis concilii recufaverit io pnrmiflis & pertinentibus ad ea, puniri poteft, & condigna: pernitenti» fubjici, ex quo videtur evidenter ex ifto textu, quod papa eft inferior concilio, quod reprefeotat militantem ecclefiam, quia *ipfe eft* pars, concilium vero rorum.

x. Item, concilium poteft pape legem indicere Amandare: ergo papa eft inferior; quia inferior numquam punit fuperiorem, aut fibi prxeipit. Credo, fereniffime princeps, quod tenetis illa concilii Conftantienfis decreta findiffima. Gregorius quoque venerabatur quatuor concilia prima, ficut quatuor evangelia, ratione motus, quia falls funt ab univerfali ecclefia & a Spiritu fanilo; quz ratio habet jocum in aliis conciliis. Idem Auguftinus, qui dicit, quod ecclefia conftringitur cvangeliis & communi omnium traditione. Sicut ergo illa tenetis, ita reputetis ifta decreta firma ficut evangelia.

3. Item, fan&i doliores, maxime Hieronymus, venerati funt permaxime concilia generalia, & dixit ipfe alias difputans contra Luciferianum hzreticum, prefer multas rationes & argumenta. Poteram omnia tua argumenta boc uno foie ficcare, loqueos de audontate concilii, quod determinaverat contranum ejus, quod ille hzreticus senebat.

4. Item, per leges civiles pceoa imponitur dicentibus con.ca decreta concilii: aut ea revolvere volentibus l. 3. c. *tit facrefaa.* Ac. In concilio quoque Chalcedonenfi, habendo mentionem de concilio Niczno, dicitur: Qui hujufmodi retre.lat, gratiam Spinrus fanlli caffat, deinde fubjicitur; quando celebratur, qui habet dicere, dicat· nam poft ftatuu publicata, fi quis contradicit, pellatur de civitate, & fuit N. imperator. Item, laicus dicit: Nullo modo debetis de fynodi decretis difptitarc, quia non licet nobis, dc ex his videmini habere fundamenta pro concilio. Reflat modo videre de controverfia, icilscct an papa potuerit diffolvere. Et rtfporyfetur quod non potuit, fed quod tenetur difloluticoem revocare, & auferre injuriam. quam fanftz num ecclefis fecerat difiolvendo boc concilium, quod ad tria bona maxima A neceflâru erat congregatum,

Kl-

(·) In codice Navarra hnc ita legitur '>nicr,ptio. *D'ffatari» habita uet dutmuum Irgalam tum rmhaaialaritmi fafa ftftr Jigatmmm, aa valmru, Ctc. rrpmwt frr megt/rm» S<rpLm<m Ur Nivana MCCCCXXJUU. dta 4ift*» firaa atn^it OMrh. Manette*

UF* (cilicet ad exftirpationem hxrefum, reformatio-Λ dieua faltem XV. remotifisuunP Item, quod ciyitatea finitimas eruat infeâa harefi Bohe- ooum
AIMO CHIIsn *ncm mon» in capita <4 ia membris 8c ad pacem procurandam in populo Chriftiaoo. mica, quod non eft ita, immo* expertes funt, quia funt gentes earum «nagea devotionis. Item, dicit quod vocavimus BoJbcaaoa, & quod illud son erat faciendum · ullo modo. Sed fi quis legat pu naturale, canonicum, & theologum ; inveniet, concordantibus omnibus doftonbus, pofle difputari cum haereticis faltim duplici refpeAu, i.ad confindendum eoe, 1-pro eorum redufhooe. Et fi quis bene legent aefta conciliorum, inveniet, quod hoc fuit praaicatum in duodecim conciliis. Et quia dicitur per nonnullos, quod noo eft fcandalum natum ex diflbluaone; certe magnum fubortun eft, & adhuc quotidie per cum turbamur ' quotidie funt fcandala, quotidie diflenfiones. Nonne fuit fcandalizata veftra majeftas, qua ftatim audits diffolutione, feripfit concilio, quod mallet fepeliri vivus, quam quod peteretur diffolvi? Nonne fcandalixati funt alii reges & principes, qui miferunt ambafüstores ad papam, ut tolleret di Ablutionem, reputantes eam magnum in ecclefia Dei fcandalum peperiffe ? Si non fuiffet diflblutio, jam faâa effet reformatio. Sed rcfpoodeant mihi ad difceflum Johannia XXIII. quia ille non fuit exprefla diflblutio , Λ tamen fuit declaratus fcandalofus. Ergo ifta exprefla diflblutio multo magis, ut fupra dixi , fcandaiofa fuit. Multa alia poflent adduci pro ifta parte, fereniffime princeps, qu« ideo pnetellbo, quia noliem majeflatem veftram tedio afficere . Et quia jam facri concilii juftitiam videtis, modo rcftat ut veniam ad bullas nunc pnrientatas, 8c eas non fatisfacere votis noftris oftendam

Irrn-r" '

5. Et quod non potuerit diflblvure papa, probatur, primo ex decrero «x quo habetis exprefle quod non, quia inferior non poteft tollere legem fuperioris, fed coacilium eft luperiua, ut dixi: ergo, âx, fecundo, faperet contradi&ionem, quia concilium dicit quod papa tenetur obedire ; ergo non poteft diflblvtre contra voluntatem concilii, 8c fic non obodire «ft contrarium decretu concilii, qua volunt quod reneatur obedire: nam quomodo deberet concilium pracipere aliquid papa, aut praciperet, fi papa id poteft deftrnere aut diffolvere? aut quomodo ooediret concilio, fi deftruat ipfum? Tertio, jura volunt, quod in his qua pertinent ad univerfalem ftmm ecclefia, papa nihil poteft immutare, & habetur 11. q. 1. Can- *•vtnii.* Sed celebratio gencralirnn conciliorum concernit ftatum ecclefia univerfalis, ut patet in prermio c. Frefuaas. Igitur papa circa primum, nsdum potuit diffblvere, fed nec aliquid imoratare. Irem, ante concilium Conftantienfe , fi egebatur de hrrefi, papa noo poterat diffolvere, Icerat fubjeflua concilio, ut in c. *Si pgf»* 40. d. Sacrum concilium Conftantienfe prrterea cquiparavit alios tres cafus. Igitur non poteft in alti, ficut nec in caufa barefs, cum de funilibas idem debeat effe judicium . Item, per concilium Conftantienfe fuit aftu declaratum, quod pat» nos poflet diflblvere concilium, quando tnclanvit concilium, quod fi quid fieret per Johamxtn poil ejus difccffum, nihil valesat. Item, concilium Conftinrienfe declaravit difceffum Johannis fcandalofum le rurbativum univerfalis flatus ecclefrr, Λ tamen per talem fugam non diffolvebatur concilium Conftantienfe I multo magia ifta exprefla diflblutio turbativs aft & icaodaiofa. Item, concilium Conftantienfe voluit concilia fieri ad reformationem ecclefia in capite & in metnbria. Si papa poteft diffolvere, quod verifimile faceret, fi fentirct aliquid fieri contra cum, fruftraretur omnia effle&us illorum patrum It conciliorum. Item, ex mente arguentia prohibetur ibi prorogatio & loci mutatio^ crgojjfi multo magia diflointio, quia prorogatio non tollit, fed difrert, juxta illud : quod differtui non aufertur. Diflblutio vero totum annihilat.

7. Prima bulla dat poteftatem oratoribus papz , quod fi & in quantum lacrum concilium revocet, quat fecit contra papam, 8cc illi c contra revocare poflint qu» papa fecit contra concilium & prafupponit papa, quod fit quxftio de privatia commodi» inter concilium & ipfum, quod uoe eft verum ; quia quarftio eft ioter ecclefiam & iplum. Voluit enim ecclefia fus jura tueri, nam non poteft fieri univerfalis reformatio , nifi in concilio : quando congregatum diffolvitur , quando fi *et t* certe numquam . Vult igitur procedere ut fieri poffit. Et dicite, precor, poft concilium Conftantienfe, quid fecit concilium Senenfe? quid iftud? certe nihil adhuc propter diffolutionem. Si in viridi 8c in decretis ita •ovis exiftentibu*, prout funt, papa hoc facit , quid faciet hinc ad centum annoe, fi concilium cederet & papa obtineret? nihil aliud dicere poffemus , nili quod ahium effet *de* Chnftiana religione, 8c principes qui nunc favent paps, eflent caufa quod papa effent in futuro peflimi, & nullus eflet qui auderet eis dicere quicquam.

ζ · r<«04°n

6. Item, ex alio articulo probatur, quia dicit decretum concilii Conftantienfis, quod antequam diffolvatur concilium, eligatur locus pro futuro concilio, confentiente Λ approbante concilio. Ergo debebat concilium Bafileenfe confentire 8c approbare loci cle&ionem, Item, cum jam Booeati fuiffent vocati ad declarationem Catholicae veritatis, fi concilium ante adventum eorum recefEflet, ipfi dicerent 8cdixiffent, ut populna edam mento arftimare potuiflet, quod quia non credebant fe refiftere pofle ipforum argumentis, ideo patres de concilio fugiebant. Et crederetur, quod illi ..-veritatem tenerent, quod manifefte fuiffet in fcandalum , damnum & oppreffionetn fidei , Item, cum hic effet congregatum, decebatne fummum pontificem faltem cx honeftate diffoivere fine confenfu concilii, & ex fallu cauiis , ut conftat omnibus evidâtiffime, pnefertcn ubi dicit regnum Bohemia finitimum huic civitati, quod nedum eft finitimum, immo ad

8· Vult ergo-concilium omnibus hia malis occurrere, quantum poteft . Prafupponit & di- *·. cit, nos attentaffe multa contra fedctn apoftolicam Λ feipfum. Abfit hoc a nobis, ut aliquid contra fedetn apoftolicam attentemus, immo illius auhloritatem vellemus augere- & fi bene videantur decreta noftra, invenietur, quod omnia faciant pro fede apoftolica, 3c etiam pro ipfo domino Eugenio, fi bene weDet vivere, & falutem animz fua defidyraret. Citavimus eum bis, obaudivit? Serenitas veftra

mifil

mifit primo nd eum plura, poftca perfocali-A ter inftetit apud cum , nt.diflahitMoeai revocaret ; principa ctiaaa alii auferunt omne* , obauaivit? Sed libenter audirem qua fiutt attentata contra fedem apoftolicam vel libertatem ecclefia. Certe nihil faâum eft, quod fieri non potum it & debuerit. Primo vidcanun; mifimus a principio oratores notant sd eum fupplicaadum, ut revocaret diffolutionem. Secundo, citavimus eum, ficut fsnAa concilia fope iuutxx pontifice» citaverunt, nedum propter horefim, fed propter deformitatem vite , ut de Johanne XII. propter fornicationis crimen, & qiua fcandalizabar ecclefiam, etiam potuimus . Tertio, eft faAum decretum monitorium flifpenfivum , de quo audivi ab homine fide digno, quod papa illud nominat tonitruum , At bene poteft fic nominari, quia tonitruum defoendit de colo, & fic hoc eftet tonitruum quondam cœlitus &c a Spiritu fanAo indubie infpiratum. Ipfe dicit quod ita facere, vel dicere, quod concilium poffit fufpendere papam , eft hzrericum & prophanum. Et fic hxreticat nos. Si hoc verum eft , ergo Concilium Cojnftantienfe, quod fufpendit Johannefn priufquam eum deponeret, eft hareticum. Erg· alia concilia qua idem fecerunt, eftent hrretica . Sed cum concilium Conftantienfe & bulla Martini dicat, quod fi quis diceret concilium non potTe facere omnia in his qua pertinent ad reformationem in capite & in membris, & in aliis cafibua expreffis in C decreto, effet harredens- Ergo de ipfo quid dicendum fit. qui aliud affirmat, vos videtis . Inviti venimus ad hanc monitionem, fed neceflitas ecclefue & iftius pertinacia ita facere nos compulit. Patet igitur, quod in his nihil eft injuftum, aut contra fedem apoftohcam, vel ipfum dominum Eugenium , fi ipfe debitum fuum facere vult.

p. Et aliud decretum, quod eleAio papa fieret in hoc loco, fi contingeret, durante concilio , fedem apoftolicam vacare . Hoc decretum juftiffimum eft, & ex caufa legitime faAum Hoc enim ideo tecit concilium , quia vellet ecclefia, fi vacaret lede», providere de bono paftore & bono modo eligendi. Iftud D nutem in nujlo alio loco melius neri poterat quam in concilio.

IO. Item, fuit alia ratio. Sacrum conciliem vocaverat omnes cardinales, ex quibus /an plures venerunt, ut videtis, & alii venient Ad eos autem pertinet fummi pontificis ele. Aio ex jure. Non ergo videbatur zquum, ut apud unum qui nollet venire, fed malignari, ceteris obedientibus, remaneret eleAio.

n. Eft tertium decretum, quod papa non faceret cardinales. Dicunt aliqui, concilium non potuiffe facere tale decretum ; fed legant decreta concili Conftantienfis, & videbunt illud idem ftatuiffe, ne Johannes XXIII. poft difceffum faceret cardinales. Et fi illud faAum fuerit propter difceffum, multo magis hoc fieri potuit hic propter diffolutionem. E

ix. Item, eft magnum interefle ecclefia, quod -fit bonum caput & boni coafiliarti, qui funt cardinales, qui regant ecclefiam. Conveniens igitur eft, quod fiat de omnibus mundi portibus & viri eleAillimi , & cum facrum concilium vellet circa affumtionem & numerum cardinalium modum apponere, fuit hujnfaodi decretum coovcnicntifimum.

13. Item, ex fide dignis perfonis habeba* tur, quod multa prominebantur aliquibus, fi esurn operam darent , quod eorum principes non vm» adhaererent, & funt hic prafentes aliqui ex illis, quibus hnjufmodi prormffiones faftz fuerunt. Ergo ita (acere injuftum non fuit , ut ecclefia utilitati provideretur.

14. Item, haec prohibitio temporalis eft , & fi debitum fuum fcciffet, omnimodam h.buiffet poteftatem.

1$. Item, conqueruntur confequentcr dc commiffiooc regiminis civitatis Aveninnenfis, faAa reverendimmo domino meo S. Euftachii. Sed in hoc nullam habent juftsm caufam quercIz. Nam cum ille, qui civitatem illam rc--gebat, effet inimicus concilii, & impediret volentes venire ad concilium, neccfTc fuit, ut opportune provideretur. Item, concilium non commifit uni extraneo, fed uni ex nobiliffimis membris ecclefia, & non fine caufa, fed inftantibus oratoribus civitatis Avenionenfis, qui de ipfo provideri rogabant. Item, non fuit hujulmodi commiffio perpetua, fed temporalis, donec providiffet aliter concilium cum papa. Item, conquerebantur cives quod non fervebantur eorum confuetudina & privilegia, quia tria officia, qua folebant dari tribue prarflantiffimis viris, & ex neceffirste dari debebant, quia ab uno appellatur ad alium, videlicet epifeopatus, vicanatus civitatis, & reAoratua comitatus · Venefini , erant data uni foli, & fic unus & idem erat epifeopus , gubernator, five legatus civitatis & reâor comiratus. Et fic ipfe idem erat judex a quo, A jndex ad quem ; A ex his afferebant fe Elurimum de (candalis & guerris in patria duitair, ultra eas turbationes, qua prius fuerant, & adhuc durabant, quibus legatus papa non erat fatis aptus obviare. Et quamquam fuper his apud fummum pontificem querelam feciffant cives, non erat tamen ufque ad hoc provifum, immo dc provifionc dcfperabant. Fuit ergo neceffe ut concilium provioeret. Et quia nonnulli afferunt concilium hoc facere non potuiffe; refpondeant mihi , fi pana, qui tamquam caput minifteriale habet u> ecclefia adminiftratiooem , hoc facer* poteft , cur non & ecclefia ipfa ? Nam A doAores noftri tradentes exemplum de rege, qui de regno fuo difcedens, dimifit fponfam in regno , & adminiftntorem unum , cui omnem poteftatem gubernandi &c adminiftrandi tradidit ; dicunt quod fi ille voluerit quicquam facere in dedecui & verecundiam fponfa , quod poteft fponfa fibi refiftere. Sic St in cafu noftro dicendum eft , univerfali ecclefia congregata licuiffc committere talem adminiftrationem, cum videret adminiftratorem per papam depuratum, in dedecus & detrimentum ecclefia laborare , & totis viribus ianiti, quomodo ipfism ecclefiam , per hoc facrum concilium repnrfentatam, deftrueret & annihilaret. Ex quo etiam aliud infertur, videlicet quod decretum hu/ufinodi facri concilii, per quod declaratum fuit, papam non potuiffe diffolvere, valuit & licite fieri potuit. Et fi hac & fimilia diceremus ecclefiam facere non poffe, certe fequaretur Chriftum minue fiifficienter providiffc ecclefia fuz faoAa, quod nullatenus eft dicendum.

16. Conqueruntur de caufis confequcnter, fed nonne in concilio Conftsnrienfi fuerunt d» ti quatuor judica, qui de caufis cognofcerent ?

Nonne

frÿ· Htl. Nonne concilia provinciali» & generalia de 'caufis cognofcunt? Certe Tic. Et fi quia ntlfidorom A alio» libro» conciliorum, invemet concilia de caufia cognoviffe. Item, bee fa&utn eft ex neceiTitate, quia papa omnes, qui erant in concilio, perliranebatur, neque Îuiiquam erat, qui fperaret juftitûm poffe conequi m curia Romane, ehamC jus optimum haberet; · videroufquc experientiam in tnagtfiro Johanne de 1 lemar facri palatii apoltolici caularum auditoris, qui modo eft io Bohemia pro concilio. Nam cum propolita effet caufa contra cum in Romana curia in conGftorio, papa dixit exprefle contra eum, dicens quod diftut magifter Johannes erat contra eum cum aliis de concilio Item, hoc pertinet ad unum de articulis, propter quod congregatum eft concilium , fcilicet pacificationem, cum per diffinitionem caularum habeatur pax, litibus peremtis.

17. Conqueruntur de adminiftratione generslatus Humiliatorum , pro qua fatis eft allegare, quod fecimut id, quod etiam fimiliter fecit conciliem Conftantienfe, quod fuo tempore commifit cuidam adminiftrationem ecclefia Olomucenfis, & adminiftrationcm ecclefiar Ariminenfis ipfi domino Eugenio tunc cardinali &c * domino Bononieofi. Sed & hoc rafio nobia iuafit: nam videbamus imminere periculum, ne forte alius fufpeftus illuftri principi domino duci Mediolanenfi poneretur ad illud officium: quia non ignorabamus papam C inimicari ipfi domino ~~ducl, ex quo~~ cum generalis ille femper folitus fit ftare Mediolani, quia major pars conventuum illius ordinis eft in dominio difti domini Mediolanenfis, verifimiliter dubitabamus, ne quid deterius ordini deveniflet. Item, licet ecclefia non foleat fe de rebus minimis intromittere, ficut ifta eft: poteft tamen, fi vult, A hoc ita facere hic perfuafit hujus ordmit utilitas, ne forte, fi domino duci iufpeflus datus fuiflet, reclamaitet ipfe, ficut poteft fecundum traditionem doHorum, maxime Inoocentii in c. *Super bit,* de accufa. Et bene fcit majeftas veftra quod quando erat in Conflantia, fi qui voluiflent poni in regno vcftro, qui erant vobis fufpe-p £li, reclamabatis. Sicut eroo majeftas veftra, licet rebus maximis praepedita, non folet fe de minimis intromittere, poteft tamen (i vult; ita & in ecclefia dicendum eft. Item, G ecclefia poteft ftatuere leges fuper omnibus beneficiis conferendis, multo magis poteft de una ecclefia providete. Item, providit non perpetuo , fed uique ad beneplacitum concilii, & fine praejudicio alkujus Item, providit archiepifcopo probiflimo viro, nullas alias obventio* net etclefiafticas habenti ; neque providit homini ingrato ipfi ordini, fed poilulato a majori parte ordinis, videlicet a prapofitis quinquaginta conventuum . Non *ergo* temere hujus adminiftratio illi commifla eft, fed juftit A rationabilibus caufis fubfiftenribus. De alia collatione beneficiorum per concilium faAa, nefcio, nifi de certo beneficio pro quodam dofiore in theologia magrat commendationis, qui jam bis iverat in Bohemian in ambaxiata pro concilio, & nunc ibi eft, dc adhuc iftud beneficium erat litigiofum, ut fic lis terminaretur, nec datetur eis novus adverftrius.

18. Conqueritur poftremo de officio vice cancellariatus. Nos non dedimus alicui illud officium, led «xeeutiooem bullarum ipfius papa fecÌGnua A commifimua. Concedit cnim papa per bullas fisae reverendiflimo domino meo Rotbomaeenfi, ut oftoum viceoncellariatua tacuna Romana A extra exercere poflit: nos ud illud hoc exerceat, fecundum bollaa luas KLÜmur, & fic papae A ejus bullis deferimus. on deberet ergo nos de bono opere lapidare, & quia fuit litteris paruimus increpare. Si fuiflet competitor, utique egregie auditu» fuiflet, fed nemo fuit neque eft, ex quo firmos magis laudandi, quam reprehendchdi ı A conflat fatis ex pratmiflis nihil faftum effe per no·, quod Gt reptehenfibile, aut revocatione dignum, vel quod per nos fieri non potuerit.

19. Nunc venio ad fecundam bullam, & confidere circa eam, quod per decretum noftrum monitorium, quatuor fiunt domino nofloo papas *mandata.* Primo, ut prattenfam diffoiutionem revocaret; fecundo, ut declararet fxrum concilium a fui principio fuifle & effe legitime continuatum . Tertio, ut pure A fimpliciter cum effeftu eidem adhaereret · quarto, ut infra LX. dies pradifta omnia per fuas bullas more curi* Romanae bullatas, huic facro concilio inrimaret. Pro examinatiore hujus bull» dat: fm>r deputati per facram deputationes, & hi omnes nmul convenientes, propter multis rationes concluferunt, quod non falisbciat. Into ceteras vero rationes illa evidentiffima eft, quia non penitus rtvocat, ut decretum vult, quia apponit infra conditionem, quam oportet prius imperā, Afi illa effet j^. ftj, iatiV*«ret, fed prorfus impofHbilis A turpis, quia praefiipponii-, quod concilium fecit contra fe * aliqua qux non potuit facere, quorum ocimum fupra dedoflum eft non effe bene diltum . Alterum quam fit contra auéloritaterr factorum · conciliorum unufquif->ue videt. Non fatisfacu fecundo, quia non eclarat, ut petitur, fed novum inducit ex fua poteftate. Aliud twn efl declarare aliquid Fuifle, aliud velle. Ipfe autem vult, ut fit ad fui libitum , & loquitur per verba mere difpofitiva, non declarativa . Item , loquitur per verba fiàionis, ficut eft in Iqge Cornelia, quat fingit captum *A reverfum,* numquam fuifle captum. Eft autem magná ~~di~~fferentia inter ifta. Majeftas veftra poteft illegitimum licere lagifimum. Papa vero 'poteft matrimonium nullum fuifle Aeffe aliquod fecere, ficut poteft inftantiana nullam, propter defeâum litis conteftate, vel alias facere, fupptendo defeflum fa licet aliquando. Item, qui declarat nihil inducit de novo l. *betrtJtt palam, $ ftJ fi tum, B.* de tefta. Qui autem vult, difponit ex fua voluntate, Au quis diceret il|a verba *& teateutamur,* intelligi pofle, ut declararem ; quia tamen verba funt valde perplexa , multa mala exinde fequi poflent. hem, fi admitteremus hujufmodi fuam bullam difpofitionem ejus continentem , poflet ftatimdiffoliveter quia *ficut voluit, ita poteft nolle. Irem,* quia aliqui dicunt, quod debent capi verba in bonam partem, dr non tantum verba quantum finceram illius mentem attendere, fubjtcieotc· quod mens fuapura efl, Aliquid deficit, iterum faciet. Poffeimis hoc amplecti ex benignitate, nifi de illius mente contraria evidenter appareret. Nonne dicit in bulla quam dirigit univerfis Chrifti fidelibus, & que certis principibus delata efl : *i&üur a uobu,* e* *talem*

ANNO cwa»Tl »◆».

Wr *trim* *fttÎMMf, & relit A* huis revocare., & quod facta hic fapiunt here-
gifle . Prim errier, tu u» ft- fe* & fchifma . Ecce quid fentit de nobis &
AWWO enim MH· Am pewr/carasn *vtt fertns rjar, vtl* «aiHJa· *iff*·* *A rrehif itHw* , f«kM j&dsas *eeiMke»* *»têit aefrreot.* Creditis ergo vos reverendi & fpe&abiles principum oratores> quod ipfe adbzrebit, & revocabit diAblutionem ? Certe Don faciet in sternum, ut plurimum dubito. Facile erat dicere, ficut dixit Fa-Iww, &.-a«tewii /ww. Sed certe id non gerebat in animo; nec in hoc poteft praetendi, fi per inadvertentiam faélura fit, ponendo unum verbum pro alio, quia in decreto ipfo fufpenfioni* continebantur verba per quae oebebat fieri . Item , ego miferam unam minutam de forma adhzfioni* domino imperatori, quatenus papa juxta illam faceret; & ipfeimperator ibi fiatim rcfpoodit, quod fuerat data papae in manu fua, *k* tamen facere noluit.

ao. Dicit poll boc quod fumus acephali *k* haeretici, & ceteri nobi* adhaerentes omnes. Ergo veftra ferenitas, quz femper adhzfit & adhzrtt, Sequar poft pnetenfam diffolutionem feripfit nobis, at nullo modo dilTolveremur, fuit principalis; *k* omnes alii reges & principes Chriftiani, quorum nullus eft qui ad hoc facrum concilium non fcripferit, aut miferit poft diflblutionem, velut ad fyoodum legitime cotqgregatam.

21. Ad tertium non fatisfacit, quia nec pure nec fimpliciter adhaeret, neque etiam cum effectu- Pure quidem intelligitur, quod noo habet admixtam conditionem, neque modum. Non facit ergo pure, quia apponit conditionem non aiineffcftu, quia cffeâu* non concordat verbis· Putatifne dici poife eum adhaerere in effe&u, cum privaverit dominum S. Sixti omnibus beneficiis, & dominum de Cypro una abbatia, propterea quia adhaerent concilio? Nullus diceret talem adhafionein, etiamfi ad plenum ùtisfaceret, nili verbalem potiffime fi attenditur bullam illam plenam nzrelibus & erroribus per eum ad univerfos Chrifti fideles milfam, quz nullo patio poteft rolerari.

22. Ultra hzc przfupponit in bulla pczdi-&a, nos non potuiffe tacere multa, quz fecimus; quod fi toleraretur, nimis effet grave pro ecciefia Dei. Nam faceret dubitari de conciliis przteritis & futuris : quia ficut unum rtrit aut aliqua ejus pars, ita & aliud.· Item, non vult aliquo modo includi in reformatione; k tamen prius dederat poteftatem fuis praefidentibus cum illis tribus, propter quz concilium eft congregatum , in quibus eum contineri nemo dubitat. Expreffe enim in ifta bulla dicit, quod procedatur ad reformationem morum , de capite nullam faciens mentionem ; immo plus quod fi ipfe vel legatus fuus habent unam opinionem, & concilium haberet aliam, quod ftandum fit fuz opinioni, non concilii. Quid ergo fervit nobis Conftantienfe concilium , cum providet concilium effe fupra papam in cerri* calibus.

2j. Item, fi ifta bulla przletsfz diffolutionis * effet plena, intcUigitus revocata per aliam bullam poiftea faEUm, pofteriorem in data, in qua multa dicit hzretica, injuriofa & plarum aurium offenfiva. Et primo dicit quod volumus fcindere ecclefiam. Ecce reverentiam quam habet ad facrum concilium. Item, dicit quod conatus eft aoa reducere & a nofiri* errori-

geftis noftri*. Item, quod concilium cft inferius papa, A tamen concilium Conftantienfe dicit contrarium: ex quo inquit, quod illud concilium falfe & male fecit deponendo Johannem , cum ipfe cftet fuperior concilio. Deinde dicit, quod legitima fuit fua diffolutio, A quod dicente* contra funt ab omni ventate & nde catholica alieni. Ergo lentit reges & principe* omnes, qui ad hoc facrum concilium icripferuot poft diffolutionem appellando hunc facrum catum, facrofanâam generalem lvnodum Bafileenfem in Spiritu fanélo legitime congregatam , *k* mittentes *oratores ani* papam , ut hujufmodi diffolutionem revocaret, inter quos majeftas veftra prima fuit, quz litteris & nuntiis & przfentia accuratam operam dedit cum eo, fuiffe hzreticos, quod tamen minime verum cft . Item , dicit quod monuiffc A citafle papam fub poena fufpenlioms, ficut hoc facrum concilium fecit , eft contra ;ura divina pariter & humana, Â fapit hzrcinn . Ergo concilium Conftantienfe quod fulpendit Johannem , bzretice fecit. Item , quod non eft hic caput Spiritus fanflus , nec effe poteft piiftimus Jefus ChnfttH , & quod petitio noftra quam facimus , ut declaret hic fuiffe ab initio concilium continuatum, eft facnlega & hzretica. Item, quod omnia quz fecimus funt contra jura divina & humana, & quod etiam- C fi habuiffemus poteftatem faciendi, omnia cffent irritatione, annullatione & cafiatione digniflima, *k fic* przfupponit quod concilium in nullo poteftatem habet fupra papam ; fed vult quod przfideotes.fui omnimodam habeant poteftatem *k* concilium nihil fit. Qua quam fidei, equitati, *k* hoocftati conveniant, & quam fint contraria decretis facri concalii Cou ftantieofis *k* hujus concilii, quifquis mediocriter peritu* facile profpicit.

24. Videri* igitur vos, reverendi, fpeélabiles & venerabiles dominorum principum oratores, facratiffimi concilii juftitiam & humanitatem , *k* qualis mens, *k* qualis animus, qualifvc intentio fit fummi pontificis, dequod D jam fruftra effet apud eum amplius inftare vel laborare pro adhzfione ; przfertim cum fereniftimut dominus nofter imperator, cum Romz effet, omnimodam inftantiam fecerit, fuper adhzfione *k* revocatione diffolutionis, fuper quibas honcftam minutam offendit *k* tradidit iutnmo pontifici, ut fecundum illam bullam faceret, *k* tamen eam facere recufavit, ficque non eft verifimile quod ad inftantiam alterius regi* vel principis de mundo talem bullam, ut petimus, quz tamen haneftiffima cft, facere velit. St itaque ferenitas veftra *k* alii reges *k* principe* debitum fuam facere velint, ut fperamus, omnia bene fient, neque dubium erit de fehifmaee. Aœpleâimiai ergo facrum concilium, *k* illi toti* viribus adhar- E rete, confervete ecclefiam *k* fidem catholicam, quam certe in magno fluélu videtis. Et licet ipfe dominus Eugenius papa ab ecciefia fe feparet, vos tamen cum ecciefia perfeverate, neque credat quifquam, quod aliquid fiat, aut velit fieri per nos ad vindi&sm, fed folum omnia fecimus ut refipifeat, & ecclefiam matrem omnium recogoofcst, atque ecclefiz monitiones *k* mandata fufeipiat. Si vident fe non habere obedientiam, fortaffe motabit animum,

AW WO CHXtSTt

mum, follet fondai*, & honorabit ecclefiam matrem fuam. Si vident per voe nimi« fibi f*veri, crefcet pertinacia fua, λ voa ecclefiam offendetis, & criris caufa multorum malorum in ecclefia Dei in futurum, nutnetifque fuam fcandaiofam dittbiutionem. Ego, ut multi tciunt fatis laboravi pro ipfo, adhuc laborare vellem « & ponere me in perpetuis carceribus Vepetiis aut alibi, ubi ipfe vellet, quod fortaffe pauci facerent. Quod ft adhuc,vellet adhzrerc, &: fcandaiofam illam ditfbiutinnem & bullam per eum faAam revocaret, quod omnia fient in hoc facro concilio cum honore fuo. Et quia funt qui dkunt quod in ipforant incorporatione jurarunt folum pro illis tribus, A quod nolunt adhaerere concilio, in eo quod fieret contra papam, pro Deo tales bene advertant dicentes talia, quod ft bene confideraverint, in iftis tribu* comprehenduntur omnia. Cum enim quicquid fit ecclefiam aut fidem aut mores concernant, ii adhaerent in tribus, adhaerent in omnibus, quia hic nihil fit quod non pertineat ad fidem vel ad mores. Nonne reformare eft tollere deformitates ? fed quz major deformitas, quam quz impedit ne reformatio in ecclefia fiat. Ita eft de di^folutione quz impediebar deftruendo concilium ne procederet ad reformationem ia capite 8c in membris · Non dubium autem pertinere ad reformationem quod papa non alienet fe ab ecclefia, fed illi adhzreat fuper quo ipfe proceffus eft. Item, quz major deformitas in ecclefia, quam illa quz eft in capite, cum ficut communiter dici folet, quando caput dolet, cetera membra dolent? Si in capite quz major deformitas, quam nolle adhzrere facro concilio , ut tenetur, ac monita finAz matris ecclefiz fufeipere . Item caufa pro qua laborant concernit fidem : nans, articulus fidei eft credere unam fanAatn ecclefiam . An ergo ipfa fit fupra papam qoi eft miniller ejus, an non, hoc od fidem pertinet Nam claves ecclefiz datz funt in perfona Petri , & ecclefia non eft propter papam, fed papa eft propter ecclefiam, & Mβ dicitur credo in papam, fed in faoAam ecclefiam catholicam. Item, concernunt fidem quz hic facimus, quia noa dicimus, qui* non potuit diffolvere, ipfe vero dicit contrarium, videlicet quod hoc afferere hzreticum eft , nt dixit in bulla quam vidiftis » in qua multa hzretica dicit, jamque non oportet eum citare fuper adhefionc iua, fed fuper fide. Si ergo reputet concilium non habere poteftatem, ifta eft materia fidei, in qua adhzferunt, Sc fi volunt fervare eorum juramenta, debent adhzrere , tueri , ac confervare decreta concilii · nec quifquam ex eis eft, cui aliter facere aut atterere liceat . Quod vero a quibusdam objicitur contra hoc concilium, quod feilicct tendat ad fchifma, non fic eft , quia concilium eft ubi ecclefia, A ecclefia ubi concilium, quod eam reprzfentat. Sed papa eft, qui vult fe a concilio & ab ecclefia alienare, St nulla aAio concilii tendit ad hoc, ut fchifma fiat, nec eft de intentione patrum, qui in concilio funt Sc hoc non debet timeri per principes, quamdiu ipfi velint debitum fuum facere huic facro coicilio, fcilicet, prout tenentur, adhzrere. Cum jam clareat maaiftfta de juftitia & veritate facri concilii, plurima alia dici poflent, quz ideo in przfens obmittenda cenfui, quia nollem tvdio aftccre vcftnm majeftatem. Supplico tamen ut quicquid per me omne* deputati & alii quicumque corrigant, & emendent. Ego equidem novi imperfe&um meum. Unum proteftor, quod nihil caufa injuri* alicujus vei affeAioni» dixi, fed puram & meram credens dicere veritatem . ac toquena pro ecclefia fanda Dei & fida catholica.

(H*4Tf

un

ı*ıı·

RESPONSIO DOMINI ^tRCHIEPISCOPI

Spalaitnfît aratorii Jmtin Ettgraii IP. pramijfa .

t. ÇErenifiime imperator , audivit majeftas tUd veftra propofitionem rcverendiffitni in Chrifto patris domini mei leoati, in .qua fua dominatio reverendiflitna juftificat congregationem & caufam concilii. 2. Exhortatus eft patres, ut non patisntur leges paterna* infrin-5i. 3. impugnavit diflblutionem, & quzdam iAa fanAitati domini noftri, in quadam cedula contenta , nominans decretum concilii tonitruum. Poft hzc dixit de duabus bulli* domini noftri, quarum prima habet conceffionem reverendo domino Cervienfi confocio meo St mihi fallam , fuper revocatione faAoram contre concilium per dominum noftrum : ita tamen quod Sc hic revocentur faAa per concilium contra fanftitatem fuam & fedem apoftolicam · Sc *multa* alia produxit, quz dicit effe faAa contra concilium Poftea *ad effeAum* alterius bulla devenit, quz de depuratorum confenfu, ut atterit, impugnata Jt non fati*· facere judicate efl. Ultimo deduxit effriftum builz , quam dixit cmanatte ad principe* Chriftianos pro parte fanAiflimi domini noftri, ia qua multa Contineri dicit contra concilium factum . FaAa hare funt quz effeblualiter produxit in mediam . Sacratiffime Carter , reverendus ia Chrifto pater dominus epifeopus Carvienfis collega meus *·8°, viri certe non multz litteratura, fumua hic improvifi Sc fine advifamento ; tainen qui* debemus Λ vo lumu* inniti veritati, illam in medium perducere curabimus.

Sereaiffime imperator, vofqoe reverendi λ fpeAabiles oratores, juftdrum anima ia mana Dei funt, St non tanget ilk»* tormcamm nuslitis : juftitia SS. domini noftri Eugenis paps IV. in manu Dei eft, & numquam fupprimettir, quia in man univerfali* ecclefiz eft, id eft oujeftatis veftrz & aliorum regum St principum, qm funt ecclefia Det & univerfis* cactus fidelium, fecundum quod exhoctatus eft reverendiflimus dominus legarus, ut videlicet veftra ferenita* St alii domini non patiantur leges antiqua* St moderna* infringi. Nos etiam exhortamur pro parte fim&itati* domini noftri. Sumus ergo concorde*. De *i.* Sc 3. quibas nifu» eft impugnare diflolutioBCtn, quz tamen verius dicenda eft commutatio. Nobis tamen datum eft in mandatis. ut fuper hujfmodi poteftate non difputemu* ; ideo an legitima A jufla fuerit non eft noftrum decidere. Vo* moveamini ex juribus feripti* St confeientiia vtfiris. 4. Dicit illam fcandalofam extitiffe, ex quo procedendum fuifle innuebat, tareque ac procedi poflë contre SS dominum noftrum inducit. Ad hoc quod *ht*ga johannis de Conflantia fiait daderata fcandaiofa per concilium Cooftaatieufc; St tamea illa fuga aoa fiiit concilii difioludo. EtfO

mulio

multo magis hoc diffolotio. Cert· fi conci-A nom <-mftänticufe it* declaravit deternuMvit- Φ··; no· immerito, quia ibs agebatur de fuga ejus qui de panant difccptabat cum duobus, A fic, fi rcmanfiffet, poterattolli fchifma A divifio, qua erat in ecclefi· Dei, fed hic fumus in «Jio cafu, quia habemus papam unicum. Item, dominus softer papa non ut concilium difiblveret, fed ut melius A commodius intereffet reformationi, quam fumme defiderabat & defiderat; quia tam longe propter notiffimam ejus infirmitatem venire non poterat, hujufmodi non diflolurionem, fed commutationem fecit, A magna eft in £sSo differentia. Poft bare praefatus dominus meus legatus hoc decretum appellat fufpcnfionis tonitruum quoddam I fubjungens quod ideo hoc tonitruum appellandum eft, quia defeendit Spiritus faoRus de calo tempore quo fuit fa&um. Apud naturales audivi non dricenderc de conio tonitrua, fed potius generari ex putrefaâionibus quibufdsm. Ultenus dicit, quod dominus pofter papa contrarius eft concilio Conflsntienfi, dum determinat, & dicit hoc decretum lufpenfionis nihil effe, & fieri non potuifle. £t tamen concilium Conftantienfe, ficut *& alia* concilia fanda, venerannum eft ficut evangeliuna, nifi aliquid a fid« alienum contineret.

a. Qu. verba cum audiflet prefatus dominus legatus, illico interrogavit memoratum dominum Spalateafem an de hoc dubitaret. Ipfe vero per verba ifta refpondit, Credo fecundum quod credit *8t* tenet ecclefia, & fcio pontifices non jurare nifi de odo conciliis tenendis.

3. Confcquenter inftat ad effeftum bullarum, quod datur nobis poteftas revocandi fada contra concilium per fan&itatctn domini noftri: fi tamen c contra per hoc facrum concilium contra fuam fanditatem & fedis apoftolica audoritatem fsda revocentur, adjiciens quod videretur fandum hoc concilium caufas agere particulares. Certe credo quod procedit pro caufa fidei A ecdelisc, fed forte aliqua foda funt, qua nullo jure fieri debuerunt, ficuti quod illi qui funt pars formata contra fanditatem fuam, fedent tamquam judices ad eam judicandam, pro qua re adduco illud in teftimonium, Ĵuod paternitas fua dicit, videlicet quod dux dediolaai eft inimicus papae, A tamen pedati fili funt coojudices.

4. *If ttu» bec filnifrt, flethn âef»i»»r itgettu & »lii ipfan auh nulltxiffe,* Wâ rra *ipft bixeret, ftd petitu centre, gturi pepe ere» i»inficiu betit Mebitieei.* jg«i. Å«m *bi8it, fietim prefetet Speietrefit ceetitteevit verbe ftte ditent.* Si ipfe non eft, multi alii funt hic fili inimici, omnibus, immo tori orbi nottftmi; A certum eft, quod in antiquis conciliis, quando caufee agitabantur & debebant diffiniri, perfona, quae erant partes formatae, non admittebantur, fed expellebantur. Item Petrus cum ordinaret Clementem, quem propter ejus virtutes & merita fibi fucceffiorem® elegent in vita, dixit ad populum: Si quis fit, cujus ifte Gemens fuerit inimicus, nemo cum illo amicitiam contrahas; qui enim contraxerit, ille exterminare acciebam Dei volet. Sed fi illa ita locutus eft, nefeio quomodo inimicos tales vobifeum admittatis, cum omnia jura tales ut fisfpcdos evitent. Nemo igitur mirari debet, fi aliquando papa fe in manibus

iftorum non ponere velit. Item, quoad colla- tsonem beneficiorum erum certum eft, quod qurdam funt refervata fummo pontifici, que alteri non licet conferre. Impugnatis aliam nullam, quia dicitis quod penitus esm non revocat. Certe qui omnino revocat, penitus revocat, etijmfi verbum non ponatur; fed ita eft ia bulla noftra, fi tenor A.effeSus «jus bene confideretur. Difplicent vobis illa doo verba:

& ««uMnsr, quafi fint novi juris induftiva^ ficque videtur, ut dicitis, papa dc novo indicete, licet prius fuerit. Revercndifc fime pater, ipfe intclligitur declarare, non dc novo inducere, fi omnia bene ponderata fuerint. Nam quando verba non poffunt intelligi in propria fignificatione, juxta difpofitionem materia in qua ponuntur, trahuntur ad confisquent fignificatum. Cum ergo id quod non fuit non poflit fuiffc, nec e contra, oportuit ut ea trahamus ad confequens * fignificatum. Audivi equidem a theologis fzpenumero, etiam ipfum Deum rerum omnium faRoretn non poffe edicere, quominus ea qu. fuerint faRa, non fuerint faRa, licet hominum mentes poflit emeare, ut foRum id fuifla non intelligant. Unde Ji Deus etiam diceret, nolo quod tale quid fuerit, hoc facere non poteft, u id prius faRum fuit. Ita in propofito SS. dominus nofter dicit, quod vult concilium iftud intclligatur vere fuifle continuatum, Ac. Et hoc non poteft intelligi, quod fi non fuit, ipfa velit illud fuiffe; itaque voluntas fua efficeret illud fuiffe quod non fuit. Ergo verbum va/asnar trahitur ad fignificatum fibi in hoc poflibilem five confcquentem, t ut idem fit «vfeweM quod *decleremtu,* maxime quia ifta voluntas refpicit praeteritum, A fic nihil poteft de novo dare, A pro hoc habeo auRorstatcm A decretum Anacloti pene, fcilicet in c. *le eri^e* it. d. quia dum dubitaretur an poteftas Petri effet conceffa a Chrifto vel apoftolis, ubi dicitur, quod a Chrifto tamquam a concedente, A ab apoftolis volentibus five confentientibus in cum ut principalem A caput epifcoporum. * *tute* autem voluntas fe habet ibi per modum declarationis, fcilicet notificando fic a Chrifto foifi. fe concefluin, A pro hoc facit verbum *Ce».* µ µ µ ιζ, quod videtur infircutivum. Ad id facit illud apoftoli Pauli: *Hebente» vifiln» & ■veftitem bit tentetui fwneu,* live eft dicere, quafi declararet fic effe fecundam legem Dei, A fic eft voluntatis divinae non ipfius dicentis. Sic dicendo eft in cafu noftro. Deinde dicitis, quod non adbefit pure, fimpliciter, A cum effeRu, qoia apponitur conditio, que turpis A inhonefta eft. Revereqdiflime pater, memini me legiffe apud legiftas, quod conditio, quz tacite ineft, fi exprimatur, non dicitur aRum fecere condicionalem. Ita hic ifta conditio ineft tacite A neccffario, A non facit conditionem- Hoc probatur evidentiffime, quia fi quis legerit XVII. q. c. mm-, inveniet in plerifque capitulis dici concilia celebrari debere, praefente papa vel ejus legatis. Sed concilium Conftanaenfe noluit ritum tollere A ordinem juris A canonum. Ergo fi ia hoc * cautum eft, A hoc concilium fit celebratum fine eis, daufula ifta neceflario intclligitur. Item, quod revocentur faRa contra papam A fedem apoftolicam. Ifta videtur conditio neceflaria. Nam non petit quod revocentur qua concilium

T t facere

«NWO onttrn »◆»·

facere pottut. Ssd fi quid eft faftum ultra po- 'teftatem, illud vult tolli λ revocari debars. Et fic ifta eft potius cedenda revocatio tam feHi quam jtirie. In his ergo, que concilium facere non potuit, fiat revocatio: in aliia approbat & confirmat I Et pro boc credo bullas illas fatistecerc omnibus, & mihi ita videtur, &. ita credo potiffime, fi mena magis quam verba attendantur. Demum producitis qooddem (captum, per qnod dicitis popam hau bullas revocare debere, & multe taarettet in tills contineri. De illo nihil fciaw, fociue jneut & ego, & an a domino noftro emanaverit ignoramus. Credimus ramen quod non. Quare, princeps fertnifime, fupplicamus ut eaufam ecclefi· & domini noftri papa fertnitas veftra pie , jufte, dc miferitorditer determiner.

Dottntu Ltgttts rtplittvif prati ftqtitm.

Mallem, pater reverendiftme, quod intenderemus reformationi ecclefi· Dei, & fuper boc mandatui» haberetis, quam veniretis ad ludam difputatioais in prodenti metens ; cerre tempora difputationetn non indigent. Nam fatis laboratum eft, ut pap· revocaret diffentionem, &. adhereret, κ faceret debitum fuum, A tamen ufque adhuc numquam voluit. Et quia dixiftis juftorum animis in manu Dei «fte, 3c quod non ranget eas tormentum melini , ex quo fubiufertis quod anima & perfona domini noftri pap· in mann Dei eft, *8t<-* in manu eorum qui rcpnfentant univerfalem ecdefiam, videlicet imperatoris dcaliorum priucipuin, & plura aüa, qui poftmodum replicabo. Primum ad iftud ne bis idem repetere habeam neceffaric, reverendiflime pater, non nego omnem hominem, qui Ghriftiano nomine cenfetur, cujufcumque flatus fit, effe de corpore ecciefix, *k* omnes catholicos efle *tc*denam Dei, & principes mundj.Chriftianos effe magnam partem ecclefia, quia, ut inquit Apoftolus, *iatut t/l tit gitditt ai laitdtft btntrm, vitdifiani vtn malorum ;* fed dicere quod foli principes reprsrfentent ecdefiam Dei : cum fupportanone non eft bene diHum quia non foli principes reprafentant ecdefiam, fed omnes catholici & fideles ; & fi concilium eft aflu congregatum , ipfum reprsfentat ecdefiam, & precor legatis textum *96.* d. c. *Ntt.* Videbitis enim ibidem quantam reverentiam fe» ciebar Conflantintis ecclefia.

Secundo, dixiftis quod exhortabimini omnes, ut fequerentur omnes & defenderent teges paternas, neque paterentur illas infringi, dicendo quod illud prius idem feceram, dequod in hoc fecundo eramus concordes; fumus concordat in verbis, non in re. Nam vos .nullas leges expreftftis, quas defendere aut fequi deceat. Ego de legibus conciliorum, & potiffime Conftantienfis feci mentionem, & illas adduxi evidentiflimt, probando quod concilium eft fupra papam, A quod papa decretis tend- * lii obedtre tenetur, & fi non paruerit, pernitenti· & pcene condign· fubjici poteft; vos nullas adducitis, quod pa|ta fit fupra concilium & ecdefiam congregatam.

Tertio dicitis, quod noneftis miffitf addi, fputanuum en diffolutio valuerit vri mo , fed folate ut exhiberetis litteras adhxfioait, dicendo quod hujus facri concilii d:(Talutio potius A dkcnda fit commutsrio. Nsfcio, pater raveren-' difime, fi vidifti* huilas, ψ» ad me mifrt, ut concilium diffolverem. Nefrio fi videritis bullas fus prstnfis dtflbltrtioni·, carte in eis expreffe dicit concilium, fi quod fuit Baffle· congregatum, diflôlvimus ; nuec immutat verba, & dicit commutavimus, ot aliqualiter le hooeftet in pnrfeos, quod minime, nt dixi, fecit in aliis bullis. Scd quit eft qui ignoret, que differentia fit inter commutationem & dif-Motionem, cum commutatio fit incontinenti de bc· ad locum mutatio fine intervallo, fient fafium de concilio quod iachoetum erat Fapise ad Senas, fed diffotatio torum perimit, ficut in cafit noftro1 Item, pofcftne dici commutatio, cum ipfe terminum prorogaverit per B annum cum dimidio?

Quarto, refpondetis ad illud quod dixi, diffolutiohem magnum fcandalem generaffe detonamini confutare qus dixi dc fltg» Johanmt, 3UK fuit pronuntiata fcandalofa, tamen non fit icendum eft in calu noftro. Rationem affignetis, quia receffus ille poterat impedire unionem que tradebatur, quia tres erant cohtendentes dc pipatu. Hic noa eft neceffaria fienda unio, cum non fit divifto. Reverendiflime pater, fi videritis afta concilii Couftantienfn, videritis quod totum concilium reputabat ilium Johannem pro popa, & 1rs reputabat eum tc reniffinius dominus nofter imperator, & lie re putabat eum boni memoris cardinalis Florentinus patruus · vefter. Item, ft ille impediebat ne Iteret unio, ifte ex diffolutione quam fecit, impedit ne unio quim fecit remanear, impedit reduHionem BHhemorum & reformationem ecclefi· qux fieri debehat: immo jsn> fafta effet, nifi ipfe impethviflet, 8c adhuc fiet, nt iperatur, per hoe facrutn concilium. Si nos paruiffemus diffolurioni, majus fcandahim fecucum effet, quam ex illa fuga.

Poftea dicitis, quod ideo commutavit, ut poflet, ipfo pntfcnte, concilium fieri . Numquem utimini verbo *diffildrr,* & tanien ipfe Eugenius ipio uri non eft veritus. Rcvarendiff* fime pater, quatuor illa concilia fan&ifltma & alia plurima fuerunt celebrata fine pnlentin papae, & tamen in illis faffs funt oapnia fe- D re, quas ad fidem & mores pertinent.

Ulterius vnluiftis venari quoddam verbum quod dixi de tonitruo quod venit de calo, & etiam dicendo quod appellaverim bullam domini noftri pap· tonitruum. Sed ut tnenteua meam intelligatis, ego non illud dixi ad effeHum illum, fed ut commemorarem q«M dominus Eugenios affecit dc decreto noftro, Br dicerem decretum noftrum monitionis caelitus & a Spiritu fando emiffum, 8c voluifti,» ftr per hoc reprehendere ‹3c invehere, quod non decet perfonas graves & ecdefiaftice eoHorita* tis io talia verba prorumpere. Sed M hoc fii dignum reprehenfione judicate omnes.

Poftea quia dixi, quod concilia funt venerends ficut evbngelia, & in hoc non clare re- (pondere videbamini. Interrogavi vos, an de boc dubitaretis? vos lutem rvfpondiftis, quod credebaris illud quod credit fenili mater etdéfis. Reverefldiffime poter, ficut didt Innocentius in c. i. *it/*·. irieinet* ft&ce. pt-- fati debent fcire flt credes» «a qu· ad fidem pertinent explicite fltdtftMU. Et fie voa qui eftte prelatua, deberi» frire fidem catholicam expli-

GP explicite, nos debetis recondere, quod eradi-A ad novamiltidiaionem concilii. Deinde dicitis de verbo CmtrwxaiM & allegans liilud Pau- oJjaiSTi ii , virtues (S' *ve/HtJtn bit centtnt* mi-

àteno cnim «♦si-

IM Petri. Item, hoc qood tfieo concilia veneranda ficut evangelia, nullam habet dubitatmuem, quod probo ratione tnconvincibili Concilium facrum iipswfmtat oeolcfiam unirerfalom. Ergo eft eius auHorttetM, cujus eft ecdefa Sed Auguftirus A nüi dtrunt, quod non eradesunt vangdiis, nifi auâoriraa eodefiae cos commonere . Igitur concilie veneranda funt fidit euangelia. Item, Andraaa & nonnulli alii frriptaont evangelia, *st* non tenemus ea, qui* ecclefia illa hon approbat. Item B. Auguftinus dicit A habetur 10. d. quod ecclefia univerûg lis eft ex omni generali traditione, Aea traditio fit per generali* concilia. Si ergo amodo interrogatus fueritis de concillis, refpondeatis audenter, quod (ita tenetis, & venerathtni concilia ficut quatuor evangelia. Et fi aliatr refponderetis, non conveniret dignitati, veftras.

Item, dixiftia, quod non jurant pontifice* de omnibus concilii tenendi** fed loium de o£to. Si paternitas veftra vidiffet decretum concilii Cooftanfitnfis, fiiper profeffione Iummi pontificis, certe aliter diontot. Et ifta oβò concilia ftatueront mulla circa fidens, ada vs* ro circa mores. Ideo non mirum fi non juiant omnia tenere propter peaienlum perjurii

Poft hoc dunftia, qood boo concilium non forte procefierat focimdum quod debebar, qniaC admittebantur inimici tannai pontificis ad ca, thedram jodicandi. commemorando quod dild* ram de duce Mediolani &t._Ego adduxv illita afiignando rationem couuniffionis, odminiftrationis generalatus, · quod papa videbatur inimicsri ipfi domino duci Mediolani, λ ftxtus ille B·,Petri intelligendus eft de alia inimicitia, fcilicet quas veniebat propfcsn fidem. Inteociftos quas caufa immiciMz fi innoro. Et prcfiippofito quod effent inimi ita peamsxiltus, prsrlati ituarunt intereffi Unâis fynodiq in eorum conlecrttione, & quando incorporand tur, juraut facro concilio fideliter ac diligenter laborare pro honore facri coneilii,Cnon ducis Mediolani *8c* dare fanum Á falubre «.on- q filium , fecun m Deun> & confcientiam . Non eft igitur venimilc quod aliquis fittameido eonfeienti» fac

Item, de pire eft quod fufpiao tolli tun A ceflat per juramentum, & bene foto quod U rollenr ampisas ipecificare, quod dolentec refero, plurvs iummos pontifices temporibus no* ffns egifle bella contra molias, non um canfa ccdelix *St* fidei, quam pro affeâiona p*c->muiii*. titulari · A alus caufis inhonaftis . · Unde *>°n eft fianle qood de B. Patro ad Glementam dicit, quod textus ifte intelligitus ut prius dixi. Poft hjec de bullis dicitis quod papa vocat oenitus, A pure tc fimplicitcr adhziret. Nec-en oeceffaria expreflio verbipsossw, cum ·liter appareat de expreffa mente fua. Ego di-® *eo* quod non revocat peni'us, quia adjicit caudam, fient non eft intelligendus penitus dooare, qui donat ut fibi aliquid redonetur. Dicitis quod verba *vltuutu &* caoseotaMMir, induenot declarationem, & allegatis textus Anach». ti,.Ac. Deinde dicitis quod Deus non poteft

· ixiuuo- V*® f·®· fi·* fafta, & fi oportet, -quod «a·. u ■ ill* verba referantur ad declarationem, · non

Reverendifftmc parer, niti de contraria monte fismltei pontrfitis aliter conftare©, (ortaf. fe effort ampleBooda verba ilia, & inducren deUarationoaa. Sod apnareraevidenter qued papa volt contratlnm. & hoc nullatenus gent in animo. Nam alias naifi fibi copiam adtafionis, A frrtftiffimas dominus nofter imperator inftantiam fecit apud cum. *Tmu intfi** *rjutr ibat*»» dr*a b*t utrbt·* „ Egc> dedi li- „ hi coptas· veftràm n mxmbns, ut bullam „ fuper ifta forma taceret, que eiat honedif- „ fima, & ipfe nullo modo voluit, iramo pe- „ niras ahhnrruttv. Si erpo voluiflet declara, re, poluiflet Zhetasrr»*/, ficut poiuit *Vtiwmis &. enutumr,* art. c. Cvm *atütiemus* de decimi

Item, de mente lu contraria apparet per e'ju* litre ae, quas per ttbncio* fuo* mifa 3c mittit ad rege* & principes. & univerfos Chrifti fidele, in qtfibuc, ut prius dixi ipie dicit. Abfitnitr talem declarationem, A Bene utitur ibi die. aerbo *Valtutau & cati*.

Adplind dum dicitis, quod faH* non pofiutir baocrl pro infcftis verum efl.ifi vere ta* men lex poteft quead «fFeâum facerd illud quod wft feââun, nsberi pro non fa£lo, e contra , ficut in iege Paftohowns, que pingu es prum ab boftibtis & reverfum numquam,ftnfle captum Ad textum Ptali, *bit* wetrvn *fimtu*, videtU vodipC qdid fleiar «d propofitufflinin

Ifetn, concilium rcqeirit eunt, ut nare, lia). plrciter & cum efttftl.. adhmeat. Ifta autem verba qus ponit, prstfuppofito quod fatisfece, re pofftmr, iaitrm funt dubia & ambigua vah de. Ad aliud quod diertis de conditione, quas intft tacite, & intelligitur neeeflario, & ita dicitis hia untelligi, rationem afliguatii, quia procefihnus fine prefentia papae aefli legatorum ejus, allegando .17. diû P»r: sj«wf & reprehenditis nos tacite, licet non enpreflenhs quod iftud fit conciliabulum, non concilium, ficquertacito ineft illa conditio, quafi ifta fit revocatio magis fa£h , quam juris. Reverendiflime patet, vos ex iftlt pizfupponitls, quod diiiolutio 4aluit, & He cftis in eadem fenrenna cum domino noftra Nos autem contrarium tenemus, Λ vos ipfe ex fuperioribus percipere pdteftisquod verius fit. Etfi petitis, quomodo ergo valuit concilium fine proficientia papas; & ego quaro, quomodo valuit concilium Cooftantienfe poft fiigatn Johannis fine prwfidentia papas. Sed veniendo ad rem, dico qued requiritur anHoritas papae ad initium, & ira fuit hic , A non tantum unius, fed duarum , fcilicet Martini & ipflus Eugenii. Sed poftqusm eft inchoatum, & eft in elle, tunc facrum concilium eft Cupra papam, & habet poi teftattm ■ Chrifto, unde, five recedat, live non, non definit elle concilium : quia jam illius au£loritas erat fundata. Et quod fit legitime congregatum, patet *ex* auitoriiatc coooihi Conftanrienfis, quod fuit legitime & au&o citate apoftolica congregatum «c fsnfti(limum & de hoc oemo debet dubitare ; *St* poftea, popa fugiente, habuit nihilominus finem deprofequtioMm *8c* fortafle poteft dici, quod deinceps in alii* conciliis faciendis, *nan* requiratur alia auAoritas, five notificatio pape, (bn-

' te decreto mner edito fuper conciliis in fut». A quas dixi efie confervaadas, ft exhortatus ~rum celebrandis.

AWWO
are*an*
w>

Item, in concilio Senenti hac civitas Bafiteenfis pro pratenti concilio fuit dcâa. Itam, felicis recordationis Martinus dedit mihi poteftattm prrfidendi in hoc concilio, & ipfemet Eugenius; quod omis ego male libenter acceptavi, dubitans quod non farte ita *keret* hic, ucut fââum fuerat In Senis. Et cena idem, immo pejus fiebat hic, nifi fiiiflet iftorum patrum conflantia.

Item, in bulla difiblurionis ipfe idem dicit, & attefhirur quod dedit mihi poteftatem profidendi, ft de his omnibus habetur mentio in refponfo dato primis ambaffiatonbus paper. Unde. reverendiffime pater, cum omnia hic fafta fuerint per habentes poteftatem, & licite, ac nte, non in eft illa cooditio tacita- & noceffario, ut afferitor, immo turpis eft & extrinfeca.

Demum dicitis, quod concilium intromifit fe de faétis papa, *k* fibi ioli refervaris, Ire. Probari qood ilfan auAoritatmn habet ecclefia, quam habet ipfe pape, &quicquid poteft ipfe papa, qui eft pars, poteft ipfa ecclefia. Fateor tamen quod eft pare nobilior, qaia eft caput, poteft & ipfum totum videlicet & ip> fi ecclefia, & multo magis.

Item, papa eft propter ecdsfiam, ergo fi propter quoa unumquodque, *k* illud magis. Item, verum eft quod papa eft mfadfter cede*fi«*, *k* ecclefia non folet fe impedire de mi* C nimis, poteft tamen, fi vult; *k fi papa* vult diffolvere ecclefiam congregatam, quare non poteft ipfa ecclefia tutari jure fua, & fe defendere ac fda fuppofita? Poftremo dicitis, quod nrfeitis de illis bullis, quod emanaverint a domioo Eugenio. Urinam ita effet, *k* ego effrm multum contentua, quia effemus propinquiores concordia, quam fumus: quia multos errores continent ifta bulle, qui non poterunt, falva fide, per J»oc facrum concilium conniventibus oculis pertranfin.

Hit *win* *Itgati.*

S £ β_v U N T U R AI.IA D

Domini Spabtenfis.

REverendiflirae pater, refpondiftis ad omnes partes per me taftai, & certa» admoniiones feriftis, quas caritative fufeipiti Dicitis poft hrc, reverendiffime pater, quod ego dixi, quod ecclefia Dei eft »pud fereniffimum dominum noftrum imperatorem, & alios reges, 3c principes. Ego non nego, quin fit apud facrum concilium ; fed dico, quod refpefiivc eft apud reges It principes, A ita intelligo, quod ifta majoritas confidcratur, non ex numero vocum hic exiftentium, fed ex reprsefentatione* quia unus foins ambaffiator unius regis poteft habere vocem pro toto uno regno, & pins valebit vox iftius, quam triginta aliorum etiam prolatorum. Et fie ifto refpeâu dixi & intelligent volui, majorem partem ee. clefi* effe apud reges It principes. Subfequeuter petitis, ut declarem illas paternas, patres te doqùooS, ut tllxs noa patiantur infringt, & qnod pooafioes five pôrlari debent h» frire fidem explicite, five fpocifice. Cette, pater reverendimac, non pofTunt omnia uno Spirit- dici; fecundum vero fateor inanbie, de materia diflohirionis nihil dixi; de tnimiefe popa etiam non profeqaor, o k de aliis *(4)* iniaucss, qui non dobent admitti ad cathedram, judicantes valut fdpeâi, ut toti mundo, ficut dixi, notiffimum «ft. Ad aliud de prafidsaria papa non deduco inprafenriarum in dubium, an faâa per bec (âcnim concilium bene fint Caân, vel non ; fed dico, qood quandocumque lui-praefidentes venirent, quod debent admitB ti, &c.

Reverendiffime pater, omiffis verbis fuperfluis, voa dicitis, quod orator unius principis, ** qui reprefentat unum principem & regnum, debet reputari pluribus aliis vocibus numero, five fint pririacocum five aliorum; de que re non mediocriter miror. Vos friris, ficut dicitur in teftamcnto vereri, quod fi dubium fuit in lege de re aliena ' recurri debet ad facerdotes , at eos qui in lege Dei periti funt, non ad principes. Dicere ergo, quod fi eft in concilio unus ambaffiatoc unius regis «ut priscipis, qui habent centum epifeopos in fi» dominio, *& ipfe* fentiat unum, & illi epifeooi dicant aut fentiat contra, · qu«'d ftandum fit · in diâo xmbaffiatoris; fequeretur ex hoc, quod """ plus valeat diftum illius ambaffiatoris, quam illorum epiicoporum; quod certe non videtur bene diftum ; quia. ut prius dixi, ad epifeopos & viros ccclefiafticos, qui funt periri in lege Dei, recurrendum eft ; non aurefti ad regts & principes, quorum non eft de rebus legis judicare, & qui communiter non habent peritiam, nifi humans legis Deinceps igitur pro honora 3c debito veftro, a fimilibus verbis precor abftismatis.

Dnwuu Freatifctu Jt Ctpitibtu LJh ,
*9HHM 9» β*Λβ/i»99ηÏM F9O9i9n909.*

Sercmffime imperator, reverendiffime pro. tidens. *k* vos reverendiffimi mei. ego pauca dicam de mandare imperialis majeftatis, non caufa difputstionia, fed ad pacem & concordiam, ficut antea in congregatione pauca dixi; quia fpeâahilis collega meus, It ego habeams in mandaris offerre nos ad pacem & concordiam feu compofitionem ; reminifei vero injurias non bene eft. Ideo ut ad pacem veniamus, quam ferenitas veftra defiderat multum , *k* fimiliter illuftre dominium Venetorum ; *boo* dicam hoc loco nifi pauca adtompofitionem. Videtur in primis non querendum efle, an facts concilia fine pape audoritate teneant, £ vel non, atrum concilium Conftantienfe *k* illius deensta tornant, vel non; quia illadifnutario non «flet fartaffe utilis, ut vellemus. Sed eft videndum, *k* da hoc agitur, de litteris noviter compertis, quas nonnulli aflèmt a fummo pontifice «manafie, alii autem a contre.

G) *Kwr. cnitu uUm* Et tamen dominatio veftn proisqnitar. Ego dm loquor tntgis de preUrh devis MedioUnenfH, quun dt alia. Μλτζ/w.

tn, ficque*m adhne* in dubio cft. Sed pons* A
.—,0—muaquod fit linent fumai pontificii, non cft
onusn proptcm recedendum a concordia, qu· inter*
*mj· ventn operam imperialis majeftatis in foribua eft. Et fi litter· ill· a faoartarc fua emanaverint, credendum eft, «rm idaofeciffc, quia «uftimabat feremjatem veftrun hie non effe in termino, ficque vetat compulfus illa» fecit, vident fe omni alio auxilio deftitutum, quia decretum finira monitorium ftatim habebat effetam ftvigorem. Credo, immocertus fum, quod modo u fenferit fcrenitatem vrftram hie effe, & prorogationem tatam, fpemque fubeft alienjus compofitioais, ficut effe poteft & eft, maxime propter pndcatiam majeftatis veftrn, quod hujmmndi litteras revocabit: quia B ceffante caufa ob quam fad· font, ceffabunt *A* litter·. Exttt fecunda bulla adhirfionis, & fada cft contentio in verbis; (a) at cum res. liter procndi debeet, non eft fiacienda magna vis, quod vigore decretorum facri concilii CooftantienCs, in certis ctfibus concilium habeat poteftatem fupra papam in his, quae veniunt ratione hujufmodi expreffr poteftatis, non cft difputaodum. Si quid vero eft, quod non veniat, certe non vult ifa fynodus fieri aliquid plus facere vel tentam, quam ri fit conceffum. Ne igitur propter hujufmodi difputariones inutiles retardetur pax, quies A concordia, quas fequi fperamus, interventu veftnr fanHiffim· regi· majeftatis, fupplicamus, ut liquid reftat bullis addendum, id totum petatur, & habebi- C tur: nec effet mirum, fi quis aliquando crederet ex vi verborum plus attribui vd minus, quam fortaffe attribueretur, neque hoc effet peccare in Spiritum-fiandum . Cum itaque majeftas imperialis, & ifti regum St pnneipum oratores fint, qui nihil aliud vellent, nifi qeod bonum, fandum & rctam fit, & pro fanda ecclefia Dei utile, ne ullam divifionem 'vel fciffuram in ipfa ecclefia nafei contingat, fopplicamus, ut acceptetur aliqua via bona, per regiam majeftatem & oratores regum & princi- Km offerenda, qua, non dubito, unionem in :i ecclefia confervabit, & erit pro fummo pontifice & facro concilio utilis admodum atque falutifera

Pjfl dammnr iaqperwsr .

Quod femel placuit, amplius difplicere noti poteft. Sicut dixiftis mihi heri, ita fadum eft; quia omnia funt hic dida, quz heri dita fuerunt mihi, & nullus alius debuit loqui, ficut nec facimus. Nunc fupereft ut trahamus nos ad partem ita quod concilium ftet in fuo robore, & papa in fuo honore. (À) Et ne tem* pus labatur, quia appropinquat dies dominica, nos inveniemus almyem bonum modum cum ambaffiatoribus pribeipum, &.c.

Madns *fait fmragatia triaat anafiam,* O *inttrim* dsamras nqftrr p«p« *adbafii,* O rrva- iLr *tavit Mlat dr gaiM fil* *rar>«, prs«f *»» ftxta dniau frjfiaat fltaiat cmliaetar.*

Finis difputarioois.

CEDULE

*Oil*ta prl feni dtatiai iafnatarit,' inftaati.*
· «mÀa/MsariÀw p-pr, *fiagaib dtpatatianiAn, dii Mtrtttrii dxnaa taarta aSatrit.*

B A F*¡**' S··0*· paritate 3c cari- "■ ▸ ·*' jfX *-te fanraiflimus dominus nofter fummus pontifex ampledi velit hoc facrum generale concilium, quante etiam ftudio & favore id profequi inteodat. Cum autem ad illius integram incorrupramque profecutionem, omnino neceffe fit vulnera priora fanare; nec alias poffibile fit aliquid boni fru&us fuccedere, fed potius m ecclefia Dei paretur incendium; petit pariatus fandiffimus dominus nofter quicquid contra perfenam, sudoritatem & libertatem fuam A fodis spoftolies ac aliorum fibi adherentium & fidelium adum eft, revocari, Λ in priftinom ftatum reduci. Ipfe etiam, fi quid didat profecutioni & continuationi obftans eft, tollit fle revocat. Petit etiam, ut juftiffimum eft, fuo & apoftolic· fedi» nomine prat. fidentem admitti. Hanc fiquidem revocationem pro expeditiori concordia Λ pact petit in genere. Similiter etiam ex patre fua vobis offert, fi quid contra tpfiim coneilium aut lingulares perfonas forfitan feciffet, ut ex ferie litterarum fuarum plane comprehenditur. Videte quam facile convenire poteftis, & quam fande huic petitioni acquiefeere. Multa funt qua ex veftro inftitufo per concilium ipfius pontificis in continuationem paedidam ipfo fado tolluntur. In reliquis autem fi nihil contra ea, que in pradidis litteris continentur, & fupra diximus, ataffl eft, nihil revocatum intelligetur. Si quid vero fadum eft, ficut bne- D ris eft id permanere, ita & laudis immutare, primum admifli fuerint przfidentes de quibus fupra, & ipfum concilium plena caritate unitum, quicquid fuper pradidis dubium fuerit, majori confilio & communi apoftolic· fedis & ejus eodfilil confehfu, facile poterit declarari ex tunc habituris perpetuam firmitatem. Hic eft modus, hzc eft via firmandi concilie, & rorum vigorem & audoritatem inviolabiliter confervendi. Neque alios ad ea pro quibus concilium inftitutum, ullo peta intendi poterit. Experientia docebit quod vera proferimus. Hasc funt qu* pnefetus fandiffimus dominus nofter ad pacem & concordiam offert, & quidem fufficientiffima, fi amore & devote recipiantur. Si itaque pietatem, fi veram fofidamque juftitiam colins, omni ftudio, devotione & induftria, ad ea qua fupra dida fiat, velitis intendere, dare gloriam Deo, pacem mundo.

Quod

(a) Navar. Codes US ta*it *S»d fetiat* MM* *fiaena* O dnuere *faaBtfiaù daaiai e^ir&adi. fatri tamiti Cafaalttitft, ia unii ta/lhaf^camlitaa baht faafiatna f»-ia ib ma vaatm ranmt kttjm nfarfa fmfinit.*

(À) Ia codica Navam hoc adduntur: *tl fda ima»* Amm *fiat hfinatu, & rg» βηι it urn- O' am haï, fm» ф iaia laida. aaaadiaa facitaau vatert aUgaai di aa^aatamibu friatifam. tl* ne ampas *laiaûa, fata ^fn^iagaat dat dtaaaiea, an lavtanaau aligana* taaaw *andaai.* Maltese.

fâ?* Quod fi feceritis, ftslim leter pontificem & filios Chriftus medius ent, omni· ztaa k fc- *• intelliget benedfâionem a Domino & mi· fericordiatn a Deo falutari fuo.

Die dominica XI. OAobris MCCCCXXX-III. domini* de concilio hora tertia vel circiter poil meridiem in ecclefia majori Bafilca ad inftantiam domini imperatoris congregaris r iuper prorogatione termini domini Eimenii papa Ac. ferutari* votis dominorum, fuit conciuium ut fequitur.

Inflante irreniflimo principe domiao Romauorum imperatore, *pnytr* ipfius jocutsdutn adventum, facrum concilium prorogat termiaum xn. dierum ad 0A0 dies proxime futuros, modis, qualitatibus & formis, in decretis fu· ipenfionis It prorogationis contentis, iu fuo robore ia omnibus fui* claululis permanentibus, non obftautv quod hujulmodi prorogatio die feriata fle non in publica leffiooe faHa fuerit, ctteriiquc aliis folemnitaribu* in talibus requifiti* non obftantibus.

^»Vr*g<r>·.

Item, die Lun· XIX. OAnbris, ad inftantiam fereniffinxi imperatoris & oratorum principam fuit prorogatus terminus domini noftri paper ad oAo dica, cum conditbnibaa fupra pofiti*.

•*Ali» pnrtgitH.*

Item, termino adveniente de quo immediata fupra, quia non potuit, repenti concordia, iterum fuit prorogatus ad octo diet, &c

•*Alii prtng»tit*

Item, prorogatus fuit, termino adveniente, quatuor diebus ufque ad feffionem in qua dati fuerunt domino papa nonaginta dies, prout :n decreto continetur.

£PISTOLS PHISIPPJ DUCIS

Burgundic ad concilium Bafilceufe.

Promittit bt/h >>^ηπλλ ftrvort ctun ^Aoftrut ittet.

SAorofsnAo univerfslis ecclefia generali concilio Bsfilex congregato

Reverendi®mi, Ac. rcconun«ndationes cordiales & fincerum affe&um obfequendi. Veftri* ex litteris hortamenta perlegi, ut in treugis inter me *c Auflriz ducam firmatis manere velim, nec judicare, fi ab aliquibus inter nos illatx funt injuria: ob id treugas ipfa* fraAas elle fed fi fraAz fuerint, danuo reintegremu*, tirmafque teneamus, & de injurii* ipfi* in aliquos probos viros compromittamus, qui rem cognofcant, & inter nos compofitionem faciant. Idcirco, reverendiffimi, reverendique in Chrifto patres fpeAabilc* & praelari, veflris reverentiis, nunc repeto, latis notum, videlicet quod ad inftantiam & in favorem facrofanAi concilii, treugis cum przfsto Auftriz duce liberalitcr inivi, primum eodem flante concilio, ac per tres menles poft ipfius diffolutionem duraturas. Deinde vero alias, quales feceram cum adveriarin demini mei regios atqua m«D. quas quidem treugas diAi ducit Anflrut firmi, ter obfereart volui m intendo,nquamquam ex fua parte, videlicet per fuo· fubdttaa, *A* in fuis terris *A* dominiis plura fuerunt in conmrium attentata, nro quoium reparatione boo & rompora expaAo: nihilominus treugaa *ftt*, pediAa», quamdiu concilium durabit fit tres tncnfcs fcquenta, confirmare paratus fum, fi fit opus, vel novas ad illud tempus firmam juxta formam flt diAamen, ac obirevermtiael lc coatenlplatiooem diAi facri. concilii,· ac us vidualia ex meis dominiis liberiutoilluc tranfmittt valeant, flcpafftu diftriAuum teneantur expediri; pro viribus cupio labo* m*› poAulae* ex intimis, quatenus ad reparationem injprisrum *A* attentatorum n parte diAi Auftri* du.is raram agere veliti* «fleAinm, fis veftra mandare beneplacita, quas poftetenus eifequi conabor. Spiritus alma· reverentias, veftra* eoerntnqnc fuum facrofsnAum infpirare dignetur *A* dirigere ac confervere in prefperiaa Seri· ptum m villa mea DivioncnfiXXVl die oAobris.

ceut'n mm

Devotu* & obfequiofus «cclefic filius Philippus dux Burgundia, Brabantia, flcc.

KPISTQZ^ PJt^XMIUM,

Ad nuocio* concilii Bafilecnfis Ratifpon» exifteote*.

Ut Bobtmlt tontmtmiwi [ttb Mrttgtit fpttf ß ctHtili· cottootii prtorjltHt.

REverendi Œmis ac venerabilibus & egregiis iu Chrifto oatribus *& dom m»* Philiberto epifeopo Conftantienfi provincia Ro'homigenfis, Johanoi dc Polemat decretorum doAori, & facri palatii apoftoiici caufsrum auditori, ceterifque dominis cpifjopis, doAoribu*, legatis a veneran Io concilio Baftletnfi verius Ratifponam tranfmiffi*, amicis noftfis in Dotrino dilcAis.

Noa Aflo de Rifcnburg fuprcmu* gubernator regni Bohemia, barones, nobiles, civitas Praga, milites, clientes, necnon »lic omnes civitates diAi regni & marehionatus Moravia, inviAiffimarum quatuor veritatum articulos amplexantes, venerabiles patres·& domini, necnoo viri dignitatum ac fcientiarum eximii, Cncerutn aflctlum falutaris boni vario cum genere complacendi.

Qjria iolcmni* Ambafliate cx ntriufque flatus fpcAabilium virorum adunata perfoni*, & ad lereniflimi Romanorum imperatoris przientiam nuper a nobis Ratifponam tranfmifla, nunc nobis in generali congregatione conftitutis, ejufdcm Otiaris ac venerandi Bafiieenfis concilii vota plene ac fideliter patefecit, fuper quibus quidem maturo traAatu, fanoque praelibato confilio veflris reverentiis, prout fponfum eft, ita refpondemu*. Quemadmodum pridem, ira utique & nunc nobis videtur inflitutioni Jefu Chrifti confonum, primitivae ecdefiz nutri* & magiftne noftne praxi omnino conforme, ac fsluti humane opportunum, &' przfertim totius populi Bobemie regni ac matchionatus Moravia unitivum & in pace flabilitivum & roboratisum, ut quemadmodum funt unius

UP" uuiuu Hague, uniae ditionis, u n ^m ragiiA recola, «c fidei orthodoxa confortes; ta fiant ΛTηтι ˣ ■ nh* coaiDua*-^ disioHiaMr uuctoriftia un· vm fodalcs. Naos fient reotvn fcrituwn difparitas, difcordiaruat, Htiiim, jurgionim K feditiasium mater cfc dignafeitnr: its otairam corumdem gram conforait» p·erpers & «ltrix tranquillitatis centaut li pacis. Unde fam Indum ornai iftftataanM cototu, ta fc arec ab iadhnria non defiftenroa, aeaunta· exaramus, quatenus rovcreutfonm rdtanrai ingrni iolertu, smatrix fidei, ac prataotrix noftri tonaris pariter fc caritatis fraterna adhuc ftudiofe & odditar in con^pcfhi renerabilis concilii cooperari dignetur, ut omnes & finguli prjrdinanm rtgrabum terrigena modis induentur g idoneis ad commuuioaani upfiuatdiviniffima euchariftia in utroque fpecie, pasds fcilicet fc vini, fc ipfe ritus taliter communicandi ita firmetur fc perpetuetur ad incolas memoratos, ut nulla queant in pofterum auftoritate csf(ari.

Quod *û* veftr· provideatis ftudium ad ifta, qon femme fc unanitntar torifqw preconbis exoptamos, perducere nequaquam valuerit, cx tuae ad ea veftr· reverenti· foUicitudo dedocet, quae in codula prxfeaôbps rnclufe veftris dignitatibus referamus, ad qua, taftc Domino, dolenter condefccadimus, ut pacem ccciefia, tot fc tantis odiorum fomitibm evallis, procuremus. Infiiper optamus, quatunto uaiverta &. Ungula noftra fcrtpt* V. P. grato animo aC robia velitis acceptare, fc fuper cifdasn benignum & ganarofem refoonlum quanto celerius poteritis nobis per veftra feripta franimittere curetis. Datum io civitate Pragcnfi, ofeava die menfil Novembris fub figillo domini gubernatoris .

SEQUITUR. C0PL4 CEDULÆ INCLUSJE .

n· r· *7« ^^Ondefcendentts tamen, pro malis exftir- V *j* pandii & bonis inferendi·, noftram voluntatem veftris paternitatibus referamus, videlicet quod qutoTcere · bellis ivohamia, dum communio prafeta perpetuo «is, qui v<ffinw-_ meaverunt fub utrtque fpecza in fuo vigore fc praxi rem·Mbit, eritque nobis & noftris fee. criToribus firmata fc roborata munimentis fida dienis fc fofficienfibus, dum tamen licentia dabitur & proclamabitur per concilium Bafiteenfe parti nobis adverf· communicandi fub utraque fpecie. Quod fi qui fub una communicabunt laid, non conformantes fe nobis in ritu communionis duplicis fpeciei, pro pacis fc unitatis vinculo inter not introducendo, eoa vor lumus fuftinere dnmfatat in locis io quibus praa fata communio duplicia fpeciei non (errabatur. Ipfum quoque concilium Bafileetrfs difponat fimul cum Carfare aut imperatore, quatenus ·ullus audeat regnum Bohemia fc marchionstum Moravia mandare, hsretican, infensare, aut quovis modo conviciari, quia tali modo communicaverunt, communicant, fc communicabunt ia futurum fub fpecie utroque. Et propter tres alio· articula· in feofibos illis, ia quibus cum legaria rondlli Bafileenfi· eft racefium fc coropotaim, nec aliquis profumat perfenam aliquem fc communitatem avertere & dbftrahere · communione utriufque fpeciei quovis .modo, Quod ft qua peribo· vel, com---------- mehima repertu fuerit« pans ultionis condigna feriarer. Arthitpifeopatn vero cum fuffnganeis >ˣ]] duobus, allifqae epifcopta, quos detur una nobifenm none vel ia fotumra alegerit, cofdem pro eleAi· fufeipiaris, ipios confitmaodo _ fc ut exequatur officiam rpifoopale per media de* biu deducenda. Qui quidem epifeopi una uobiinn fc cum toto dero fiso, promittent vobis otedientiam, prout fex divisu mandat & foedet fie prafeâia hbedire: ita videlicet quod parati fumus uniti, & effe unum, quo omnes fideles Chriftiani uniri fecundum legens obligantur, ac adharrtro fc obedire in omnibus a nobis legitime profeAia quacumque jufiennt fecundum legam Dei· Qjmd li quiaqusm contnrium papa aut prolati quod · Domino prohibitum eft determinaverint foetendum, aur facere jufferiat, vel quod in canone biblis feriptum praeterierim, aut protniri mandaverint, cum eanooes talea dicant exterabilea fc anathema, obedire non obligamur, nec obediemui, fc iftia vd ifti epifaopo omoca fobfint faccrdotes in regno Bohemia fc marchionatu Moravia. Hscc prsmift tvanfeant de manu ad manum, refervando robia poteftatem ulterius probandi fenfus primario· trium articulorum ultra id quod oOnceffhm eft m compariis. Infeper omnes perforo fpirituales five clerici per arctiepifeoporum aut fuos officiales judicentur, nec ad foggeftionem ·mulorum quorumtumque extra dicecefim feu regnum citentur. Item, ut beneficia in regno hoftro non diftribusntur per «m regnum politos Pro prorepto vero & communione parvulorum diftuultassquia reftst, ditarrfini judicis in fcgra compaâati ftctunparte ab utraque, nec in hoc prajudicet cancerdia, quia tempore intermedio noftri parvuli & infantes communicabuntur diviniftimo fscramento fub fpeciebus panis fcilicet fc vim .

COPLf LITTERJE IMPERATORII

Gnacorum, ad concilium.

Mittit ttj faertt» ctatiiitnt» Jtt+s oreltru

Johannes in Chrifto Dao fidelia imperator, ib , fc moderator Romeorum, Palstologui femper sugnftos, fecrofenfc· generals fynodo Bafiieenfi, &c. folnrotn in omowtn redemrortm.

Ambaffiatom V. ft. P. vcnenint ad noa, dt attulerunt veftros litterae, ex qidbua fc etiam a «dationibus eonundam oratorem certe cognovtaadbonam difpofitionem fc intentionem quam habetis pro "bonitate omuhuir Chriftianorum, * °"'ι·" & etiam pro unione ecclefiarum Chrifti, & poftulavenint hae, ut mittere vdiimia noftros emfieffiarorar ad V. R. P. pro ifto negotio fenfto dnionis. Nos igttiu* illas fc dim per illos grotiffime accepimus fc audivimus : quia unsooem prssdsfeatn jam diu defideraraus & petimus, & pro ifta multotieos niifimus noftroa ambai&atores ad farrofanfism Romaaam ecdefiato, fc iftias fiumnutn pontificem, ficut manifeftum eft onibi mundo Et ouoe quomam V. ft. P. peo uniaaa fiends miferunt, fc placet vobis nt mitteremus noftros smbaffiatores fuper taie propofitum difturos & audituros, fc faituros qun & quants ad hac pertinent : Ixtati fuimus valde & magnum habuimua gaudium ,

& dium, ft fecundum veftram voluntatem ft pe- A noftra civitate aun oavi fimnl qim veftris ambafliatoribus, reverti fueruat navita ft cum magno periculo a procellis & turbatione maris. Et poftea nobis vifum fuir propter caufa verm *8t* Mceflhrias, at uoua ex veftria ambafliatoribaa veniat ad V. R. P. pro oftendendo omnia* reliquus vero remaneat hic, & vere inchoato veniat ft ille cum noftris atnbaffiatoribm ρπκϋάΐχ, quod fie feâum eft. Et nunc venit revertus ad V. P. R. reverendus Antboniua epifeopus Sudenfis veftcr ambaffiaror, ex quo de omnibus latius ft particulariter frietis. Poftea vero venient & przdi- g Si ambaffiatores noftri cum fratre Alberto de Crifpis faces pagine profeflbre, & tunc etiam clarius ft perfeâius de omnibus V. R. P. frient. Datum in noftra civitate Conftantinopoli, die XXVIII. Novembris MCCCCXXXXIIL

Signata manu propria imperatoris, dc rubeo tamen ft intra litteram, &c. nt moris eft, indi&ione mentis Novembris XII.

AMMO CRUSH Mil·

AMMO CHKKTI un·

PROPOSITIO PJCTA PER DOMINUM

Legttxm i» ttttcilit Bxfiletxft i» *puhlict cttgTtgxtitxt xxihxxitttrihtu Grxctrttm.*

t. A/Tos eft magna laude dignus, apud no- 1VL ftso· ecclcfiafticos diutiftime obfervarus, cum de rebus arduis diHuri funt, ab aliquo facra feriprurw verbo initium dicendi facere. Et reôe quidem. Nam quanto ex fornori materia fundamentum conftruâum fuerit, tanto quod fuperimponitur asdifirium firmius ac durabilius erit. Ide autem qui ad hanc rem urinam digne ele&useflem, cum juffu ecclefia loquuturus fim, hujufmodi laudabilem ecclefis conluetudinem prae ceteris imitari oportet. Sed unde melius exordiri potero, quam ab his verbis, quz Redemtor oofter fuo facratifiimoore, fuifquc benedicis labiis, circa tempus przfertim redemtionis noftrz, protulit; qua quia dtp dilcftionc Dei, de obfervatiooe mandatorum, de pace & unitate ecclefiz difta funt, cujufquam dignius nufquam convenientius quam modo, & hoc in loco recitari poliunt. Hzc funt illa U1utifera verba noftris tnfculpenda cordibus, paulo ante in officio leda, qua catholica ecclefia in Sanfli Spiritus folcmnitate decantare folet, fumta ex evangelio Johannis XXIV. c. *Si fuit diligit w, ftrtntxtm tutu» jervthit,* 0* *Ptttr* n»«w *diligit* λμμ, *O td eum vettttMM,* ‹› *tunfimem tpttd* eum *fxtie· muj.* Licet omnipotens Deus neminem mortalium fecundum communem legem de gratia fua certum efle velit, juxta illud Ecclefiaftcs : *Λμμ felt t» tdia t» tmtrt dignu fit ;* reliquit tamen nobis argumenta quadam, per quz £ gratia fuz non mediocrem conjeâuram habere poffimus. Et ficut cetera omnia, ita utrumÎue horum fumma cum rariobs difpofiiit, ne, forfitan divina grati· cerri eflemus, in elationem aliquando metitis aut defidiam nimiam; e contra fi nullam penitus haberemus con/criuram, in dcfperatMJQcm aut pufillanimitatcm incideremus.

1. Inter cetera autetn dmaat gratia indicia,' potiftmum illud rfle videtur, quod Salvator nofler his verbis nobis intimae; *Si* fa*r *dili·* de gratia *it* dileftioac Dei fpcrare vuit, nc. cefle habet, ut fermooem Dei fideliter cuftodiat, & mandata ejus diligenter obiervet, alioquia, ut inquit Johannes, fs» *digit ft »tft D&**, quod per diieftioncm fit, *& tunultit tjtu* mm *ftrvet' hit uttudtx qft; & turitet •tt tfi i»* m. Qiapropter cum felicitatem & bcatitudiaem omnes bonûnca fuper omnia ne. ruraliter appetant, fc hex ipfa felicitas *& bea.* titudo fine gratia fc dikftione Dei haberi nequaquam pomnt, nec quoque ipfa gratia & dileâio fine obiervatione mandatorum ; quid aliud reftat i nifi ut omnem vim, robur atque indtiftriam ad obfervantiam mandatorum apponere debeamus : qus quidem mandata, ut inquit Pfalmifta, mandat Dominus cuftodiri nimis : ft ita nimis, ut in veteri teftamento manu alligari, liminiquc ac poftibus domus deferibi juf- Jerit, quod jugem contiouamque illorum commemorationem fignificat. Sed ne forfitan humana fragilitas, quo vitio natura ad malum prona eft, mandata Dei refringeret, timens illorum pondus ac gravitatem, duo mox fubjunxit clementiflimus Deos, quorum alterum efficit, ut etiamfi mandata duriffima effent, C magnitudine propofiti przmii leviflima viderentur. Inquit enim: £1 *Ptttr* «rus *dilixit* »wu, *& »d etx» vitii,* Cr *mxxfitxtxt tptd tutt ft· tituuu.* Alterum vero manifeftum demonftrat jugum Domini fore leviffituum, & onus ejus fuaviflimum, dicens : *Ptctm riiingtu vthit, pten» metm dt vhit.* Confideremus ergo, fi placer, przmii magnitudinem, deinde praecepti facilitatem: & quoniam, ut aitApoftolus, *i»· vifibilit Dti ptr tt* fM *ftSt funt iatelltRt etnfpicitouur,* divinarum rerum probationes ex humanis zftimemus exemplis.

3. Quid autem fit diligi a Deo, tunc levius itncliigemus, fi prius quid fit ab homine diligi requiram. Si quem vare diligimus ft vera ei amicitia conjunHi fumus; res omnes, fortunas noftras, confilia fc auxilia illi tamquam nobifmetipfis communicamus. Quis erum medicus alicujus infirmi amicus eft, qui mox, quantum, per artem poterit, non curet eum lanitati reftituere? Si cujus opprefli vel pauperis aut novitatem patientis, aliquis potens ac fapiens amicas fit, amico fuo fuccurrerc, confutare, opem ferre, & opportune providere non differt. Verus enim amicus nqp poteft nec fe, pec fua ullo pafto amico indigenti fubtrahere aut denegare. Quod fi amicus homo comparatione Dei impotenriffimus & imperfsfiiflusue ; talem amici fui curam habet; quid de omnipotenti Deo aliquem diligente eximare debemus? Hinc ipfe Salvator inquit : *Si trgt* vas, casa *fitit Ii, ttftir hittt dtit dxrt βIv{ voirie, ftnentt magit Ptttr vtfta* f·* »· *tuli/ tfl, dthii ht· nt pettMtihMt ftf* Cui igitur ifta confideranti grave videri poterit, mandata Domini fervare, cum hinc ejus amicitiam promereatur, *mt ipfe* inquit : Fes *tmici tnti tritir, β* ftetri^ *fit* qw *tgt prteipit vhu f* Quod fi vers amicitie lex eft, ut amicorum omnia communis

asâa fiat, leogeqae liberato ac perfenior Aipfa habet 9 nt fccvoditm Auguftinum a fuo' AMMO CMXtSTI
amictas Deus fit q«am homo> confequens eft etiam contrario queratur, qood ceteris non
easmnr e··®: A 4* innumerabilia funt, quibus ut virtutibus. Ipfi «asm qui bella ge-
mu immo fe feipfum largiatur dileftis fois, qui- runt, ad hoc certant & dtfiderut, ut pace tamdem potiantur. Ita pax noftra Deo grate eft, ut qui eam qurrunt, in filios fuos adoptare dignetur; *Beati*, inquit, *pacifici*, fn»> mees *fiili Dei vetabuntur.* Et cum Dominus oflo beatitudines nominaret, cuilibet przmia fisa conflituens, folis pacificis nomen filiorum Dei, quod maximum eft, confcripfit. Honorabilius autem & multo dignius eft fieri fi. lium Dei, quam quzvis alia poffidcre. Quantum inter Chriftiano· pax, unitae A charitas Chrifto noftro fuerit cordi documentum, il-
g tad intimat datum difcipulis ad przdicandum miflu, ut quamcumque domum intrarent, primum dicerent: *Pa» buic dentui*. Sed St ferme ille prolixus, quem poft ultimam cenam edidit ex hoc mundo tranfiturus ad Pa. trem, evidenter oftendit, cujus omnia fere verba, nihil aliud quam pactm, unitatem fle charitatem redolent. Multis enim modis id ipfum repetens Salvator nofter, non poflo quafi iatiari videbatur: Modo, inquit, *Manfieiune nevtu» 'rte vebie, ut JUigatu tevifn»*. Et, fo *bee eegtfieut tnuttf,* f«s« *dijeifuii utei efiie, fi eliieSieeet» babneritii uriiavieem,*

vebie eurftrin, yasdri—pas «oluerisis pete, rir, θ' *fiet* vafer. Qui» hoc audient non ex. pergifcatur? Sed qufe mm ardeat totas, hwc qua fequuntur diligenter arteadem? Inter humans amicitia voluptate·, illa pracipua videtur, amici pratentia: Sod taac inter homines pro minina parte fieri poteft. At fi cui eft amicus Deus, continua eum prafeutia fovet, reficit, confolatur. Inquit enim: *Kt ad etm venierunt,* & sMutoffu *apud m focimuc,* net ficut bomines pro fe ibient, Dominus apud dtie&os xnanfioaem otiofam, fomnoteettm, aut iontiletn facie. Loquitur en>m coarinsa ad cor hominis, & anima dilc&z ftaftas fianpar cogita. *tiooet infpirat.* Unde prophet· regius dicebat: *tertiane gtdd leguntur /·* mm Dmsmhm, faraL···

non obmutefeit, nec opem differt, fied repente *Eeee arifut»* refpoodet. Ejus vero oculi fuper dileâos femper vigilant, & aures ejus font femper intentat, G quid dileftus petat Unde fcnptum eft: *Qeuli Dtutàti farer }»· flee, & a»ret ejut in fretu* eeno··. Sic autem fedulam Sc continuam dileAorum fuorum curam habet, ut eos fub umbra alarume foarum protegat, fcapulifque obumbret, A fcuto^potenti* foz circumdet eoa; qui fi forte ca» dere viderit dileâum fuum, ftatim *ne* fe offendat, omnipotentem fupponit manum. Qaantae igitur dignitatis, excellenti· & utilitatis fit hominem vifitari a Deo, & Deum apud hominem maafiooem fecere, quis digne queat exprimere? quia ifta difeuriene, non in ftuporem potius mentis quam in vocem laudationis polit erumpere? Quis >11« Chryfoftemus, aut Demofthenes, aut Auguftut, aut Tullius minimam etiam fuavitatis particulam poflet explicare, noa fotam ouz guftando, fed quz talia cogitando fentitur? O felicem hotninem fi ruam conditionem nofces! En fervendo mandata trahit Deum', ac faâorem, moderatorem £) uaivtrfi, ad vifirandum te, & non tantummodo ad vifitaedum, fed manducandum Sc cohabitandum tecum! O beatum domicilium talem habens vifitstorem, talem asanfionarium, talem hofpiteaa, quem fi velis, potes femper apud te habere, dummodo ejus przcepta non négligés! Neque hoc Deo opiφo fatis cft cohabitare cum amico suo, nifi & ipfum unum fpiritum efficiat: Scriptum cft enim: *Qui aribaret Dee, roret Sfiritnt tfl etan Dee.*

4. Sed ne ullus relinquatur querela locus, quomodo mandata fisa afoera fint, ea qua fuperras io genere expreflerat de mandati· * przceptis fervandii, nunc nominarim specificat Dominus: *Pacm rtlin^oe vebu, pa·*

mckw, ■/ *eiiligatie inviem. Supervacuum po* to ratione vel auûoritate v«l axeaoplï· pro harum ire quam utilis *k.* neccflhria fie horni* ■ibus pax, quamquam ejus nomen dulca, & fuave, ac jucunduoa, natura ipfe omnia venientia ad pacem inclinat. Nemo cft qui non animo fuo pacem, ut finest quemdam, non conftituat. Speciale quoddam privilegium pax

Crntil. Cenerel. Tom. XXX.

Hguit «avieeas, *fient dileni vei.* Iterum atque iterum: *Hee utende vebie, ta diligetir inviem.* Et tamdem multa quz dixerat uno verbo concludens, dixit. *Hae lecutee funt ve· He, */ i» ute pacent babtatit.* Coavertenique flarim fermoneni ad Patrem, orabat inftanter, ut difcipyli fui unum c/Tent, ficut ipfi funt Pater & Filius. £t licet tunc acerbim. ma paffionis inflaret hora, cerneretque quod Judas & Judzi impii adverfus eum machina, bantur, ac quanta fibi parabantur fupplicia, flagella A tormenta profpicerct; nihilominus quai foi oblitus, folum ad exhortandum pacem, unitatem & charitatem inter difcipulos jotenhu erat. Multa balbutiendo dixi de pace & unitate; led pauca pro eflc&u hujus focri concilii, quinitno & pauciffima pro effe&u, quem mirum in modum defideramus, ut nos & vos unam fimus in unitate Spiritus ia vinculo pacis.

5. Ex his facri evangelii verbis, reverendi oratores, cdoAi fumus quid facere nos oporteat: videndum reftat an fic faciamus, & fi quid impedimenti cft, ut illud omnino de medio tollatur. Et primo ab hac faoAa fynodo inchoandum reor, quae prius pacis figas oftendit. Deinde veniam ad vos, qui ipfam fynodum equis paffibus fcqtii nitimini. Hzc igitur fonSs fynodsu cupiens fuper omnia diligere Deum & diligi ab eo; fummopere curavit przcepta ejus larvare, przfertim ea quz pacis font Nam prarfer cetera fsnflitaris opera, ob quz congregata eft, pacem in populo Chriftiano pro viribus inquirit & profeqmtur. Et quoniam fuper omnem pacem, & pax & unitas ecclefiz Occidentalis λ Orientalis magis neceffaria videbatur, omnem adhibuit diligentiam, nt ili» diebus^noftris (fieret). Quamobrem duos oratores ^reverendum patrem epifeopum Sudeofem, & venerabilem magiftrum Albertum de Crifpis hic przfentes, pro hoc fimeto opere ufque Conftantinopolim deftinavit;

& fe quamquam pro longitudine & rd gravita- A reis man commovens, aune raptorum Гvvi ANNO cunas
----- u per magnum temporum fpatium vos expe-
AMNO CH· ISTI HIJ* tia infligens, ut vos nullatenus ad fecum pacis nobsicum de pace conveniretis. Sed Chriftus Salvator nofter fponfem fuan ecdcfiam confolari volens, & ventis sc latronibus foruoretn vobis animum tribuens, per varios cafus *ac* diferimina tamdem incolumes ad hanc fanAam fyftdutn perduxit: pro quo fuat majeftati ex toto corde infinitas agimus gratias, fuam humiliter gratiam exorantes, ut Ink magna principia felici fe optato fine concludere dignetur. Veftro autem adventu mirum in modum gaudeamus omnes, veflra etiam prefentia ita letamur & exultamus, ut nemo pro quo tantum gaudii cepiflemus, huc accedere potuiflet. Utique cum ifte vefter adventus arrham quafi future unionis afpiratUa videatur, revertamur jam unde paululum digreffi fumus. Nos igitur ac vos cum plurima pacis indicia, magnumque unitatis defiderium habuifle, habereque oftendatnus: omni conatu incumbere debemus, ut bonam hanc voluntatem fe per operis evidentiam ad confummationem ufque perducamus; majus, quod in hac fit, eft bona voluntas. Hanc utraque pars optimam fe habere afferit, & fignis evidentibus comprobavit; difponamus jam mamts *ad* reliqua, & quod reftat, fine intermiflione *ix* omni cum diligentia profequamur- Veniamus jam prope oftium, & illud manu tangendo pene aperiamus.

Aaodoa cogitaremus, decrevimus tamen omnia potius fert» incommoda, quam tam fslubrem fe neceffariam pacem négliger*. Fecimus igitur, quantum in nobis fuit, exhortando, rogando, vocando & interpellando vos, ut ad hunc locum pacis pro ipfe pace proficiiceremini, prout latius ipfos oratores noftros tin Conftantinopolitana urbe noflro nomine referentes audiviftis. Sed nec folum hoc egifle contenti fumus; quinimmo propter preceptum Domini & duritatem nimiam, quam ao vos habemus, facere prompto animo nos paratos offerimus, quicquid ad hanc pacem & unitatem feliciter confummandam neceflarinm feu B accomodutn vifum fwrit. Nunc de defiderio & voluntate veflra a^quid ad pacem dicam, & utinam tam digna, ficut merita veflra expolcunt. Dediftis & vos non parva indicta, per que vos divinis obtemperare mandatis, pacem & unitatem velle nobifeum renovare latis cognofci poteft. Ut primum domini oratores noftri Conftantinopoiim ingreffi funt, tam fereniflimus dominus imperator, quam patriarcha, magna cum honorificentia eos iuleeperunt. Latitia quam patria veflra in ipforum demonftravit adventu, bonorque, munificentia, bofpitalitas & tanta humanitatis officia, magnum perhibent animi veflri ad pacem argumentum. Rogati poft bate imperator fe patriarcha; ut oratores ad hoc facrum con- C cilium deftinarent, libenter affentientes, vos viros infignes ad hoc fenAum opus conficiendum deftinarunt, defigoatofque continuo navim afeendere juflerunt. Jamque diu applicuifletis, nifi procell* maris fe adverfus nimium ventus impedimento fuiflent.

6. Ne autem longior mora ulla nobis flifpicionem poflet ingerere, confulte dcliberaftis dominum epifeopum pnemittere, qui veilra bone voluntatis, veftrique paulo poft futuri acccflus nos certiores redderet. Sed poftea- quam tempons opportunitas doAa eft ad hoc fanftum opus, illico vos attingentes, non longitudinem itineris, non viarum diferimina, non terras ignotas, non denique plurima, D qua tam longe itinerantibus occurrunt incommoda formidafth. Et quamquam in via pradonum injurias, rerumque atniflionem, plurimaque sdverfa pa® fitis; conflantia tamen animi femper retenta, huc quam celerius fieri potuit, Deo duce, applicuiftis. Hac omnia quam recentem promtumque ad unitatem animum habeatis, manifefte fignificaat. Sed ex his omnibus impedimentis, difficilibufque principiis fpem unam feliciffimi exitus utrimque concipiamus. Solet antiquus hoftis, cum videt aliquid magni in ecclefia Dei inchoari, mille ad impediendum parare infidias. Nobis autem plurimas dedit, fe adhuc quotidie dare non «flat; fed quo plures infelix ipfe no-g bis laqueos intendit, plures certe triumphos adminiftrat: & quo nos magis mergere fata- Hit, eo gloriofiores exfurgere nos facit Chriitus Dominus nofter. Praevidebat, advenientibus vobis, poffe fieri pacem in ecclefia Dei, cujus tantam inteJligebar 4uturam utilitatem, ut ex nulla umquam pace tanta provenerit; proinde terra marique vos a lanAo propofito deturbare conabatur, nunc poteftadbus «the-

7. Quid fupertft, fratres dile&iflimi, nifi ut alter alterum in unitate fpiritus comple- Aentes, introeamus cantantes: Ecr» fiuw i·- wmn, *& f»oi* /ncsmdiMw *hahitere fratret in tMutm? fed* video io ipfo oftii limine offendiculum quoddam, fed forte pervium, nefeio quis verbalis fbrfitan differenti* obex fc interponit, & nos parumper ab ingreflu retardat. Eja fratres in nomine Jefu Chrifti fe fpiritus ejus, qui fpiritus eft charttatis & pacis, obftacula illa quacumque illa fint procul amoveamus, ut plana fe expedita via ingrediamur In dileAa tabernacula Domini virtutum; qurnam ili* differentiae efle polfint, quat TanAam unitatem noftram dirimere vaJeant *t* quis lapis bffenfionh nos ejufdem patris filios ab hereditate in teflamento dominico nobis reli&a tantopere commendata privare poterit? Abfit, fratres, abfit, ut Chrifti orationem pro unitate noftra porreAam ad Patrem noftra culpa, quantum ad nos invicem, faciamus irritam. Et quomodo diligere Deum & diligi à Deo poterimus? quomodo ipfe Deus pacis veniet ad dos, & apud nos manfionem faciet, fi faoAum pacis fe unitatis przcepium non obfervemus* Cbnftus, ut inquit apoftolus, eft pax noflr» , fe ipfe fecit utraque unum, & medium parietem maceria folvens, duos condidit in femetipfo in unum hominem novum, faciens pacem, ut reconciliaret amboa in uno corpore Deo, ner crucem interficiens inimicitias ia femetipfo; ipfe veniens evangelixavh nobis pacem his qui longe & his qui prope. Ipfe nafcens annunciavit nobis per angelos pacem. Ipfe pe»· dicans docuit nos, pacem, ipfe monens reliquit nobis pacem. Et nos qui dici volumus difcipuli ejus, fe Chriftiano nomine gaudemus, poterimus quacumque oesafione pacem non colere, fe unitatem ecdcfiafticam négliger»

8. Con-

ANNO CHHIIT1 MH f. abctr

Cr —--^mns & ia quot & quibus convenimus , erubefceadum erit,* quod inter nos diflidium ampiius hoc patiamur · Utrique fatemur unum Deum Patrem A Filium α Spiritum San-Auna, tres perfossas ia unitate fabftantia, utrique tenemus Petri tvftamentum, utrique novum, plurimos fanAoa doAores tam Grocos quam latinos unique tenemus Λ approbemus. Impoffibile eft Mia ex his phsnmis in Ïtubos umalndter conftntiraas elici non pof- t veritas . ImpoffibUe eerte arbitror per tot JibrMvm volumine, que vel · Deo vel a Spiritu Det per fanôos patres funt condita, ia quibas quccumque ad falutem neceffaria de* fcripca liait, omnem qtet inter nos eft diffe-g reauam «vacuari non pofle. Hec veritas licct <W· declarata fit, & poftretno in Lugdusrti cosmi» omnis ftiblata difasrdia, mhslominus fi quis adhuc fcrupulus teftat, fi quis ·mpiiortoT declarationem afllagkat, ecce fanda noftra mater ecclefia hic in Spiritu San. âo rnngrryta, paratam fe offert, juxta doâriaem S. Petri, omni pofcenti de ea, quo in fe aft, fide reddere rationem cum omni duritate *tt* naanfuetudine. Er quoniam nihil nobis tam eft cure, nihiique magis condi noftro infixam brret, quam m omnes qui Chrifbuo nomine conferar, fidfïcitf fimus fervere unitatem Qurinu in vinculo pacis. Et ficat unus eft Chriftue, A una Chrifti fides : ira fimos ia,una fide, idem Chrifti corpus. C ldwqae per charitateos Chrifti, qui animam foam pro nobis pofuit, ec fuum pretiofutn fiMiiisin quo ada redemit , ex toto corde noero, ex tota anima noftro, ex tota intentione noftra vos hortamur: vos rflgsnma & obfeeranuM, ut a modo id ipftua fecundum spofttrium dicamus, fit non fint in nobis fthifmata , fed ficut fumus Chriftiani, ita fimus uniti & pacifici ad invicem Chriftiani. Nos pacem *8c* atritatem i» Çhrifto vobifeom & omnibus hominibus habere defideramus & quat- i imur. Pro hac pace A unitate, nullum laborem , ntdkrtn opus refpoimua ; pro ilia , fi opus fit, exemplo Salvatoris noftri nos ipfos & animas noftras impendere & fuperimpeado-D re parati fiimus. Similique modo & vos & omnes homines facere optamus, alioquin qui fccus fecerit fruftra Deum colit, iruftraChri-
* f ««itio, ftianus eft. Nihil fibi homines, * nihil libi ***' jejunis , nihil eleemofyaat, nihil denique ipfa martyria , fine charitate unitate ecclefiaftica, fecundum apoftolum prodeffe poterunt; id iplum Vos effe faâuroe quod nos facimus , ex multis, quas fupra memoravimus conjecturis fperandum eft , quod ut faciatis perceptum domini de pace & unitate vobis neccflitatem imponit iafus animaram, quz extra ecclefia unitatem effe non poteft . Vos arftat fanguis Chrifti pro ecclefia effufus, ita vos agere reddit obnoxios, promifliones Domini ac promia vite sterne ad hoc fan&utn opus vos merito debent allicere. Sed A quis erit il* Je tam impius Chriftianus, cup· ad compatiendum & fucrorrendnai vifcera numquam ex hoc difidio apud inimicos patiuntur nominis Chrifti. Dirrident enim Cbriftianam rriieioaetn Judai (Turei , Sarraceni & alii infideles, quam fic in fide divifam jconfpiciunt; & cum «irdn allo, detrahere nequeant , pro hac

A tante divifiona Wslplaemlî· Ittamne & Ais difetepoat. * Et qnam tisicam formidant, fic fcifiam eoatemnunt ac nihil faciunt. Multi procul dubio ad orthodoxam convertere» tur fidem* fed videntes nos invicem de variis certare dogmatibus, advertifqtse diferspare optniooitas , in fuo errore perforeront . Ncfcientcs quos eligant, quibulrc magis adhirreant . neuquam ingemifeeodum pariter A erabeleeodum, quod com nulla infidelium fcAa ita pacem A unitatem ficut lex noftra prsKiptat : spud nullos tamen minus quam apud Chriftiano» pax A unitas in credendo fervetur. Qmdnarn eft hoc opprobrium , quod inii infidele» in erroribus A fuperftitionibua fui» pen· convenient omnes qui ealudem fe-Étam tenent, & not versm fidcm colentes , ·adcmque veritatis principia rvcognciceotes , fic inter net varie difkntimus ? «nimarum prcterea perditio, quas multis madis infideles pervertunt , nonn* unionem mutuam vobis peremit dt manibus noftris exigetur , cum multis malis poffumm & negliasmus occutrere? Heu ! quot fingulls annis filios etiam perdit , qui in manu* deduAi infidelium fidem cathnbcam abnegaro cogantur.

p. In ultimis rerum temporalium detrimenta . cosporumque pericula dicenda refervavi . Hvc enim quia oculis confpkiuntur, magis cogitare tnsgifirae horrere foleat. Poft hoc * ' **,I---·· exaâandura diflidium in eccleiia ortum , quot vm quantaque damna, injurias, perkccutiones, contumelias a Tureis, Tartaris, & Sarraceni» , aobiliflima Crocorum patria quadringentis fere annis pafla fit, & quotidie proh dolor! amplius atque amplius patiatur , ad quantum exterminium ecclefia· orientales barbaricus infidalium furor deduxerit, quis referens a laerymis fe temperet? quot oppida prtaclariffima, quot urbes infignes dtfrupte *Unt & (olo aquatae?* quot numerof· gentes, quot populofie provincia a vefttgiis deleta? quanta quoque depopulatio ac ruina in orientali plaga hinc fequuta funt t quam horribili fervituti lc jugo tributario Chriftiani orientales (objiciantur, Λ. quam proximo periculo extreme proditionis ceteri qui reftaut, & quidquid lupereft vcftrorum populorum fnbjaCeant quis nelciat ? quis (ciens non fleat? Aquis flens non provideat ? Pmter iuee liberalium artiun , alianimque (cieoriarum ftudia , qua illa in puria quondam copiofiflime florebant, nunc penitus deferta videmur, & ubi feminarum· olim litterarum erat, *ik* omnis eioqueariz & lapienti* fons, quid modo (uperfit vos melius aoftis. Horum omnium diflidium iftud (uifle cau(am communem Ik omnium fcandalorum . Sed umidum haram reparatio ipla veftra nobilcum unitas judicio-omnium futura ·''t·1" ·" extimatur. Nullum his calamitatibus facilins eft rsnedium, quam ut omnes qui Chriftum colunt, in «idem fidei neâsnrar unitate , A alter alteri fint *fratres*, invicem opem ferant, A mutuo fiibtidia rainiftront ad tdjuvandum vos, pelleodumquc de Grocia Ttncoe, certatim concurrant; quinimmo rcconciliatiouia fama tta illos attonitos reddet, ut defperare cogsntnrun terra veftra poffe amplio* immorari. Convocabimus rrges, duce», A principes,

C^A omnem populem Chriftianum. Sed A non A vocati ultro ad veftra pmfidia confluent. Ne» mo erit qui quidquid roboris ac virium poterit wftr< genti non conferat.

AMNO CJMISTJ MI,-

io. Videor poft hanc unitatem videre non longum affuturam tempus, quo priftinn glo» rie & libertati tota reftituatur, aecus, digni* rates A ornamenta majorum recuperabit, & fiet, Deo difponente, Gracia illa qun felici tempore olim florebar» tanta denique Larini ac Graci charitare copulabuntur, ut inter ip* fas ac Germanos fratres, nihil pene interfit: ita ut nullum quodammodo isOer eos fui®» quondam diffidium videatur. Qds tunc tam «fertus ullo dicendi genere explicare illam poterit Irtitiam ac jubilationem, quam &n£U mater ecclefia ex optata filiorum unione fu* feipiet? vix corda nominum tam grande atque infolirum gaudium intra fe capere poterunt, omnes ad coelum levabunt manus, magnificantes A benedicentes Dominum, qui his noviffimis diebus populum confcdari dignatus eft. Nemo pre gaudio a lacrymis continere poterit, talem iotuens fucceffum, quo nullus a principio nafcentis' eccleGe utilior atque optabilior vifus fuit. Et quanto diutius ac perniciosus hoc conftat fuiffe divortium, ran. to reconciliatio gratior jucundiorque nftima. bitar. Et quemadmodum nova humo revire* fcente, omnia quafi ridere videntur; fic inter nos pjcc compofin, tote Chriftianitae refio* refeet, & nimio quodam spplaufu jubilabit. Ipfa quoque mater ecclefia, quam pro tam diuturno filiorum diffidio nimius muw in decrepitam feneâutem adduxerat, pro tanta felicitate ad fecundam adoldcenriam revertetur. O quam gloriofum erit tunc effe Chriftianum! O quem loose lateque fides orthodoxa palmites fuos diffundet! quantus hinc Chriftiano religioni redundabit honor, decus, ac gloria! quantufque timor & pavor adver* fariis fuis, fi diebus noftris hoc licere digna* retur Deus! O fi hunc optati^tnum diem oculis noftris umquam intueri poffenuts multos fore non tmbigo tam ex hoc cœru, quam ex reliquo ecclefue corpore, fic hujus unionis defiderio accenfos, ut poft illam vix momento iupervivere optarent, dicentes cum fan&o fene Simeone: Nnnc *tiiatitrir fervent* ssmm' *Domiat fetentiant vertant retae ia face.*' qmm *videruat erali rati jaltar»* tatua. Unionem ecclefia igitur accelerandam, fratres, & ficut faber calidum fenum malleo fuper incudem percutit- ita nos ardentiffimum ac ferventiffimum defiderium noftram ad confummatio. nem optati operis fine mora convertamus.

it. Ut ifta igitur cogitetis, & cogitantes opportune provideatis, effi omnia quot prodiximus, A quamplura qua pro veftra fapientia poteftis, vos excitent & admoneant; nos nihilominus pro Chriftiana duritate id ipfiun iterum atque iterum follkitamus, rogamus A obfecramus, quod fi feceritis, prout fpersmus, veri eritis cceleftium perceptorum confervatores, ut Deum rripfa diligere & ab eo diligi comprobabitis, qui ven*et ad vos A manfionem apud vos faciet, hic per gratiam, & in patria ceelefti per gloriam, quam Jefus Chriftus nobis A vobis & omnibus Chrifti*. nis largiri dignetur, qui vivit cum Patre & Spiritu fando bencdiSus in facula. Arnen.

RESPONSIO,

cwurtj

*Profatar*** MMA^MMnM*. *faire reefilie Bafilettfi fafla.*

I- TJRimum quidem, o facrofauda fynode, *I* <te gloria & laude veftra diAnras, e Deo immortali auxilium invoco A fevorem, pracipue cum ea laus ejns communis iit, ut quicumque dc ce dicat, multum a dignitate veftrorum operum deficere necefle fit. Immo fi antiqui dariffimi oratores, A qui hac aoftra vivunt, addfcnt, dignam raftris geftis orationem nequaqnam haberent, A multis fbrtaffis A ornate «cerent res a vobis be* ne geftas. Neque illi omnes conatum oporteret meo arbitratu dicere, cum laeto vtftrie operibus atque geftis amnium oratio fit inferior. Cum igitur hoc multis attenderem, quid mihi eveniet, parvam in dicendo vim habenti? Preterea cum enim nondum corpore bene valeam, A vix jam a longo A diuturno morbo liberatus fim, quin etiam adhuc reliquias male valetudinis aliquas fero. Sententia enim philofophorum eft A vera, ani* mas hominum, fi corpora patiantur, una quodammodo cum illis pati. Propctrea vos omnes oro, ut patienter A squitate animorum hanc meam orationem audiatis, nihil fimilem rebus a vobis geftis. Nam parum in cxercitatione dicendi expertus fum, & ea eft ma» gnirudo dignitatis veftre, ut non modo dicere, fed vix eam infpiccrc totam poffim. Qiam enim ex rebus, quas a primis faculis admirari, in nobis aliquis infpkiens, non inveniret virtutem, qua Dei eft, & magnorum virorum, qui ad Deum cupiditatem intendant qua Deo umiles efficiuntur, & fine qua nihil viro dignum effici poteft? Qua ratione A fe. eundum ejus naturam vivere vult, quam etiam folum ex rebus omnibus fi acceperint homines, fimiles Deo quodammodo fiunt, quam preterea eos qui etiam polfident, ceeloram virtute produtos pluses videat, quos dogulos fingulatim confideret? Ubi elegantiores bnull animos? ubi magis pullulantes virtutes florem tea, ut de phasmee propheta dicit. Qrid hic apud vos? qui omnem orbem tamquam alia apoftolorum fbcietas hic congregata, A certaine· maximum aggrefli, alio· quidem devios A aberrantes dirigere ftudetis, A ad primam fidem reducere, A pietatem in aliis, qri quamvis rcôe A divinis antiquorum patrum

Drives efle demonftrat. Ubinam quifpiam viros

param ad invium alienavit, immo in tantam £ malitias principes alteros contra alteras inftigavit, ut verbis invicem quandoque feripnfque pugnaverint, omni animo intenditis. Hinc ipfum abalienationis verbum fanare A corrigere, cum A kgatos ad illos mjfiftis, omnium puto bonam hnoeftamque pacem A concordiam cupientes, quia unum ecclefi· Dri cor-

Et quamquam ab ecclefia orientali firpa pro

C^ee foati «ift luerint, nullum tamen tempta——ndhnc tam magoum ac tam egregium opus vider* portât, ted robie, ut ridetur, fumma virtute ft fepfotia praditi·, re» ipfi* fervat*·* Mr, qui ornai ratio·· naitate·* vultis, volentes ut id fieret ftadoiftia , ftudentes nt «®-den vodreoMM Joou· feriftis, ad q‹aem veniam· , optimo ft expeâato fine , nutere Deo, roe coodudctw. Qmd fi ad fodablicm fine*· veftra provideam venerit, quis diene laudabit promptitudiaem veftram? quis ftudium? qui ia «sradem locum veftrum omnem coovaMom, qui ex gratia Spiritus fanfti ia* tutmw· , tantum quantum etiam laudi» hnbet, quod a fingulis patria relite ia aliéna civitate , quafi in propria doux* longam ft diuturnam diuturnitatis moram ad boc maximum ft clariffiaram opus, cum hanc veftrum cooventum tanta aoHnorum equitate unitum , ut acceleretis, ft pariamini moram , hortaturus, rogaturas, oHecraturus fim quod quidem paulo poft ft fim tempore feriam.

x. Noa boc quod repar utilitate Chriftiani nominis conduceret omififtis, noa iurs, non aequitates, non ritus, non confiietuoioes, non leges. Omnia enim qua Chrifti ecclcfia conferunt, que rivitatibue, qua populis, qua generi hominum , divina quadam providentia , divina iaduftria tratetis . Nam divinum id vere eft opus. Horam aliqaa quidem opportune cmnpofoiftis, alia ut componatis in manu funt, reliqua corrigere eftis futuri. Quifnam igitur maxian ft divina veftra opera diSae fodabit ? quippe fi quia tam claram , tam >leodidum, tam ardentem vocem haberet, ut clamans ubique ft finibus terrarum audiretur; numquem, quantum oportet, femam fodis ft gloris veftra extendere poflet ; qua tam ampla, tara fode digna, tam Deo grata gcfta veftra fint, ex certo nullum tempus, ut reliqua humana folet, abolebit. Ac primum quidem quantum paci hominum Audeatis dicam, ac quam mira ioduftria, magno certamine , & diligentiffima cura sitimini: qui omnem mentem, omne ftodium intendantes, maximum hoc & forum pacis opus per omnem orbem firmare, & ftabilire vehementer quada innata animi cupiditate defideratis. Poftea ft alia fabri ---- non quantum fapicotin mifit vobis aut ingenii, non quanta elegantia fora theologis munus habeatis ; non quia perfpicacis & a civitate jus vel civile intelligatis vel exerceatis pontificium , non quanta Dei muneribus ft loca icitis A videtis, fed quantum perfons videatur pofle concedere tempus, ft quantum cura in aiccodo jus valeat.

j. Pax magna quadam res, magnum quoddam nomen, angelica· cmleftefque virtutes continet, uns , ft prima, ft magna deitatis luce circumvolantes , qu· divino illo & miro nutriuntur cibo, fplcndefcera fcilicet aptiffima civitate. Ha pact colligantur, A vivunt charitatis modo. Pax enim mundum r*ram 10telligibilium contioat, quas magis propinquos uoitofque, in luet dsvfo, qua nec dici poteft, nac addifei. Pax cujufquem magni boni, qua ft operis eft fitririx & confervatrix. DMcordia e contra, qua divifioaem, febifese & lirem affidue aûehiaatur; non illum quidem iavifibilium rerum mundum, ft ita at tantam tret , fpfodeatam reliquis ; immn q—dâm , tfo prune luce fulgebant obfeara fecit, ft raie multas virtutes extraxit , qua poftea malorum operum auctrices fete funt. Extrate» eft qui eo tempore malitia dux fieit ft poftea perpetuo. Sed- advertite ed hunc iftum mundum, quem videns, qui diverfis cosnpofitus elementis , fi nulla Jualitatum fuperaoundet, pax & ordo ip luce i quiete continet totum arquitate quadam omnibus quoad Dominum : cum difeordia, confefio & contentio in illum venit; tunc fuperat turbo, ft totius quafi difibintio fit & perditio , ac pulcherrimum ft expeâariffimum hiroc mundum deformitas quaedam pofttdet ft obfcuritas , nec infpici quidem omnino pogteft; fed defeendimus ad parvam muodi partem, hominem fcilicet, maximam vero, & reginam & principem rerum omnium mundanarum , ut Deus juffit . Hic erim cum id quod in fe eft ftruar, A equitarem animi ft natum non emittet, pacem vero flabilem firanamque tenet, tunc maxime focietati angelorum fit fimilis, numero atque ordine ambulanti. Cum vero · firipfo decidit, pugna ac lite vexatur: qu· fi parum crefcat, rationem omnem ab illo diffugit, magnumque animarum A tribukntium facit, qui phantafiis quibufdam obfcuris fimilis, vacuum fe in omnibus A fine firmitate demonftrat. Verum inſpiciamus qu· res, qualifque pax fit. Pax certe fua quadam pulcritudine ferme regna fecurat; pax reffreblicas que populos gubernant, fervat; pax qua civitates, quae nobilibus eximiifque viris reguntur, fervat, A omnem alium juftum principatum. Pace urbes A erefcunt A ornantur, qua magnum incrementum efficitur ft fubditis A principibus. Haec villas A domos confirait , hare defolatas diruptafque terras habitat, harc incultas reliélafque colit, A omne quicquid infpicit augmentât, A ad magnam felicitatem venire facit ; & ut multa de paucis dicam, quicquid pulcherrimum & fublime eft, hac faEroin conftruâumque fuit, fine qua nihil in hac vita rctei.i ordinatumque ell. Inimicitia A difeordia e contra , bella fufeitaot A conflituunt. Ex bellis oriuntur cades , ftt aedibus deflra&io ac perditio fithaminum, villarum, civitatum , A rerum omnium publicarum . Venit etiam A ad hruta animalia : nam A una cum hominibus patiuntur A illa . Quid magnos Ixtofque habentem viros Urbem TroSoam deilruxit ? nonne pugne & diffidis ' abyloni· vero illum turum , eminentem , clariffimum A fortifiimum murum , nonne haec diruit ? facram Jerofolymte civitatem , *nonne* haec demolita eft ? nonne haec etiam omnium fere Judaeorum genus captivum ad Aflyrioa duxit ? Nonne hire Aflyrioram, in Italia civitates olim clara ab bac dirupte, adhuc inculta defemeque manent ? Vidimus non muhum ab hac Gallium florentem, nunc affidub Britannicis bellis ac difeordia deflorere, quafi videmus & duos illo» maximorum Chrinianorum principatus frequenti bello & inimicitia deterni. Vr ubi hac dominatur. Nonne ad interitum qiflfi omnes res verrit ? Hac omnia qu· dixi, A antiqui libri A moderni, A qua appellantur tragctdia ft hiftori·, vera efle probant.

4. Quibus caufis, o facer faoAequc certus, ani-

ANNO CHRISTI

Çy animis veftris Spiritus foofti gratia firmarunt A eft, ut omni odu pacem potettfa, ft. magno tempore certetis hoc tam magnum bonum >*,, omni hominum genen drftrihuere, memores quod Chriftus nullo alio romiue fe sppelfovit, non omnipotentem, non faftarete, non rerum faturarum cognitorem; horum quidem nomen nullum dixit, fed pacis ft aaaoris. Ego, inquit, pax fum, ego fum charites. Hanc facram *it* fandam Domini vobis fen. fentfam imitati, omni cura Chrifti paci ft»detis , tamquam Ipfius paci» creatoris difcjpuli ft peris magiftri s quam quidem, itf dixi« omni hominum generi ft cupitis ft nitimini firmare.

5. Doftrinam vero, que a Deo dicitur effe & eft, & quam homines per gratiam adipifcuntur, quamyi» ingenium multum conferat , non faperficte- k fummatim, ut snnoftra dicitis, accepifw, fed profunde & penitus fcientiam adepti, facra Ipfius arcana fen»tantes , tantum lu ea re excellitis, quantum humano ingenio dari concediquc poteft. Cujus fummiuram feu fapieotiam fait fapientiu amorem illam appellas, ubi tentum invenies, quantum in theofogia , in qua qui eruditi funt & fccreta nofcunt, ft quantum in legibus ac facris ac divinis canonibus fit, do qmboa inter vo» difputatis, accipit, quam excellentiam qu»m inde habeat, nofcuat etiam k pcrfcâas Spiritus lands grtnias, & fccrecerum comptatam virtutem; Iforum omnium vos & infpedatores & magiftrHftip. Quibus igitur, quantum in vobis, ifl his tvbus aut ftudium , aut exercitium , aftt diligentia, aut doâriiur perfeciio fuit, immo femper utilitati Chriftianorum ftudetis . Quifqun igitur digne in his Iiun dida funt ignitu divino veftram laudabit apientiam, k omnis quicumque eam rem sggradietur , deficiet. Sed iquoniam re» gerins& miras k optima»,âquibus laudes minores, Gcut oecafle cft aratoribus illas aliquo modo predicate, quantum eis id facere pombile efl ; fed auxihetur *Sc* conducat divinus ille David ad haec veil raro laudem . Audite & otnnta genres . auribus percipite omnes habitantes terram, ut gaudeatis Iztitiam ft gaudium exui-Q rationis , >n qua huc facrotanda congregatio, k facit k vult pacem k concordiam , quae virtutum fumma. Acceleratis enim ft magna cura ftudetia, ut Groci Romanis uniantur , unumque corpus ft membrum facere , ft ccclefum Chrifti, quam fuo adificavit fanguine, inclytifque miraculi» & figni», ut Deus illam firmavit & ftabilivit, ac pacem k chariratem dans difcipulis fuis, apoftoli» mandans , ac figens illam fub domini Petri confefiione, ipli &. cum ipfo aliia apoftolia Spiritum fandum immifit , cum circumeuntes omnem orbem uniti funt, pacem fingulis eos accipiendo porrigentes . Huc ecclcfus Dei muros , annos ut puto, tenuit mille ft plures , poftea nefeio quo pado inftigavit, cum invidus ille & malorum omnforn princeps adveniens difecrdia quaedam ia ecdefia Dei nata efl , caufis neque probatis neque arduis, naque alterutram partem multum tangentibus. Sulcipiens igitur fchiftna *k* t»mpua, ft opportunitatem fibi faciam inveniens i illa enim template Grarci difeordia civili laborabant) animos uirorumquc fauciavit. Poftea, curreo-

tidns.anais multis* hujus fanffi ft exoaüan-l ùdimi pstris, pads folicet, mentor fait, ft ft memUMcit * non gpnerofe quidem. Arqua ufque-banc noftram atatem, ft majus ft cisrius fchifaaa duratam eft , ac per panum nonnumquam interea tempus ha-utroque partes cooJsusfta fuerunt . Poftea iterum pejora prioribus ilia vifa fans , ac «mnam orbem temporis prorogatio ignoranda & obfernu qandam nube complevit, tantamqus ad invicem litem ft contentioftsm fuam paravit» at altera alteram partam aliud a redo fenfire putet, ft nullam reftam firmamque credere eorum opinionem, in quibus altera firmaretur; fed utramque fotam ad fentąsttea fuu infpi- 5 cere, mhilque.omnino Mimedvertaatcs admageum unius ecclefi* carpus.* Nunc vero facro & fando Spiritu aoimis vcftria infpifiante, huc •d hunc facrum locum convenit quicquid optimum ft excellens in ecolefia Chrifti *ά*, quicquid in virtute, quicquid infapieetfa ac intek lcfhjt quicquid in arte facro tnentagi*, quic. quid in alta do&rina etiam , ft fi dicam, omne in rebusOprimia pnrftan» ac menti fixum habet» » partes jam pridem divifaa conjungere ad pacem, & ad uniteeem ecclefiafticam Chrifti reducere , atque in uaaru \ ut olim fuerat, reflitucre.

6. Qpsmobrem ad fereni fimum Grocorum imperatorem ft focratn eorum ecclefiam legatos mififtia, non parvum itineris laborem pafCfcs, longi quittera & difficilia. Sed ûepe pro hac Gtrci pace quoque legatee mifemnt: verum nefcio quo paâo nihil apud illae ad quo» mifi fuerant, conficere potuerunt. At non parva Chriftianorum multitudo eft, quoGro» coram ecdefue fubpeitur. Nec tenue Gnarorum genus putem: ipfum tamen forte multot jam annor quafi obfaffum a magno priacipetu, hominum multitudine diminutum quidem cft, k infortunia multa palum* fed nçn omnino difruptim aut concuffum, fervat enim ibi adbue partam Dominus. Nam PtlopouefiM omnis Grooonira imperio fubjefta cft, & Lemnos'ft Irabra», & juxta Conftantinopolini major Tltracin para, ac etiam * exceptis dominis & quibufoim principibus , Carjp»mus quam Corcyram appellant, Ccphaloaia, Zaeyntos, Uhata , Leucas , Euboea, Cyclades infula, Creta, Rhodur, Cyproa, Chion, Locris , & fi que cft alia in mari JEgeo infula, & in Europa Epirus , Illyricum , Achaja, Phocis, Boeotia, A&ica, Macedonia k reliquum Gracie; huc omnia a Graecis inhabitantur . Paucis tamen quibufdam in locis Turei commixti funt. Suat etiam fuperiorft inferior Mifia , magna hominum multitudine habitata, qui omnes ecclefi* noftra obtempe* rant, ac ia Afia principatus Omnis barbarorum eft, ia multis tamen locis Gneci habitant. Eft ft Cynaren non parvus, inferti funt protere» reges non pauci idiomste diverfi , E qui Greoorum ecclefia obediunt, fcilicet Iberum, Regium & Ebaxanum . ft prater hac Calonum ft Albanorum, Certanonun etiam k Gothorum; nec non MoUoblachia, ft ea qua magna blachie appellatur ac Tribolorum, ft juxta reprobatos montes Kaifottan maxima refpublica, ft magna ftaffia qui magnus appellatur rex ; multique alii parent Conftantinopoli ; tot font ft. plura noftris obtemperantia .

Ua. Sed vos c m, eam virtu* veftra non ali- A aratore* ttuafauttit, eidem offerens una cum* pnricntibus litteris, falutemoptatam & omnipotentis Dei benediâiooem. *Lttiu Initru*

ANNO CHRISTI

cmustl Wil-

ter ac fatis radii refplendeat, oro atque obfecro, ut hoc ipfam veftraaa ftudium & cupiditatem, quam Spiritu* feaftua vobis largitur, tradere acceleretis, nulli rei parcentes, quas divum ecdcfianim umom conducat : ut una exiftens, ut olim, ecclefia, & Latinorum ecclefia iit; & Gneci * contra ad Latinorum cedebam veniant cum charitat* & amore ; ac alii'cum aliis ia maxima latina & frufiu bonorum, ficut tempore antiquo fieri fokbac, opera ftudentibsu, adeo quidem honore* & coronat fimiles illi* qua olim data funt fenâis patribus antiquis, qui magnam Curam, magnamque diligentiam habuerunt pro ecdefi* uaiooe ac ftatu, pro qua mille labo- g res *k* certamina fuftinuerunt, nequaquam fibi ipfis parcentes, immo omnem mnleftiam, •mnem laborem pro ça r* feritiam putabant & gaudium ab hominibus vero qui msec funt, & qui futuri vivent, gloriam immortalem adepti entis. Semper enim habebunt umufcujufque ftatuam ante oculos multo majorem ea que apud Rodios erat, quam illi Phrodo ftstucrant. Cui fimilem a principio fecularum hanc ufque ntatem mille human* manus facere potuerunt. Sed quid ftatuam manufa&am dico? ftatuam, inquam, habebitis, qu* coelos tanget, quae ab oriente videbitur ufque occidens. Quas obres, reverendiffimi, divinam ac fanâam celfirudinem veftram ut hoc certamen, quod vos pro pace *8t dane* tanto ardore, tanta animorum cupiditate propofaillis, laudato frui omnium, quamprimum fieri poterit, dare ftudeatia, ut ftatim merce, dem ac merita, qur modo dixi, A a Deo accipiatis & ab hominibus, ut vero gaudio, & quod factos -viros deceat, gaudeatis. Ad hoc quidem, reverendiffimi & digni patres, vobi* ediûa funt; ad ea vero qur diaa fuerunt nudius quartus a reverendiffimo in C.hrifto patre & domino tneo legstp, viro quidem eruditiffimo & rnentiffimo, ac noftra ztate exemplo multis, longis quod utar laudibus ne-*tttfl'e eft, pro ejus* fiugulari eloquentia & do-Brins, quod brevi temporii fpatio fieri non poteft. Res enim magnis ornari laudibui de-D oent, qur longo egent tempore, ac vi & otio in dicendo non parva. Sed, fi Deus dederit, orationem pro illa faciam opportunam.

Explicit.

Dm *gretiat*

PROPOSITIO DOMINI ABBATIS

Fratre/, Or.

ILluftriffime princeps ac magnifice domine, ad toe celfitudinis przfentiam facrum Bafilecnfe concilium in Spiritu fanéto legitime congregatum, reverendum in Chrifto patrem ac dominum, dominum meum (-) Uticenfem epifeopum & me, q mquam immeritum & indignum, in ejus fodetate fuos on-

Diuftriffinac princeps, Sncrofanfta genera-.is, Ac. raritatem ipuus fecrofanâat fynodi diâa tue celfitudini exponendam nobis commifit; & quamquam ia prefentia domini mei profati hoc mihi in his aperire noa liceret, os ejus precepto tamen, cui obedire teneor, hoc facio feerens quod iupplelut, prout Cbi placuerit, dcfeAus meos. Pro veritatis igitur ipfiits facri concilii oftcnbone nec non expooendorum alsquafi breviffima introduâione, affirmo, mihi verba fecundi Paralip. cap xix fcripta. Afe» eff mea y*pu, *fed Dee*in*, pro quo fecit cap, Omni XXIII. q. V. Locuturus pro publica populi Chriftiaiu utilitate &. profati concilii renuta, opus eft mihi ut perfo mm privatam exuam, & induam publicam, & tam publicam, ut omnes apprehendat, & nemo ab ejus jurifdiâione eximatur. Ideo ia perfona facri profati concilii verba prxfsta affumo, quod non eft noftra pugna, fed Domini. Et quia fecundum leget poiitivas licitum eft pugnare pro patria, & pro iervitute vitanda, quorum pugna, etfi aliquo modo poliet declinari, potius tamen eft hominum quam Dei, lex enim evangelica cedere jubet frequenter in iftis. fed ubi cadit ftatus ecclcfut, tibi perit cultus divine latrist, ubi movet zelus juftitise, ibi puto fore pqgnam Dei, quia ibi agitur ejus principale negotium & inde caufa. Cum autem hxc mala in prrfenti pateant, debemus nos arma fvmere, fuum autem eiit pugnare. Ait enim laera feriptura -•" *<ft re*, Ac. ubi proponitur campuv certaminis, apponitur manus juvaminis, oftenditur modus conaminis I

X. Proponitur primo campus certaminis ad aggrediendum viriliter, cum ait *p*g»e*, in qua debet homo habere fe patienter, ne circumveniatur ; confidenter, ne commoveatur, & potenter, ne dejiciatur. Perniciofum eft enim pugnare fine bono confilio, prafumtuofum eft fine Dei auxilio, & periculofum fine forti brachio; valet enim lapientia circa primum, confidentia circa fecundum, perieverantia circa tertium. Cum enim affligitur Dei ecclefe, cum dejicitui divina juftitia, cum confunditur Dei familia, Domini eft pugna, Jlui debet pugnare, qui debet ftare pro fua amilia dc defetetur. Pro his enim omnibus pugnam affumit Dominus, ut in tertio pfalmo. *Dueeiueu* qfiMWie nqffra. Ex hoc emm daret modus ad aggrediendum feliciter, cum ait, aro *eft aeflra*, alterius enim eft, aHus fufeipere, boftes impellere, nofque defendere. Unde non e* noftra caufe, qec vifloria; ubi thema, *Neu trim vee qui diruiteiitir, fed teutuuuuede teufideutet fteue*, ad propofitum, princeps illuffriffime, applicsojdo, campus certaminis eft et vitas BafUcenfis pro concilio celebrando, auctoritatibus primo facri Conftaatienfis concilii mediate, « Senenfia immediate eleSa, & etiam felicis recordationis domini Martini pape V. & domini noftri domini Eugenia fummi pontificis moderni roborata, & approbata, in qua fan-

fti

(-) Quilliaiouun Soibcni, poftea translarem ad fidem Carpeuoratenfan. jtfaruw

£9* fli patres de univerfi orbis regionibus occur. A notorium ecclefia fcandalum A perturbationem' Chriftiaa» ratigioms diAum facrum concilium ciuurn tam foleesaiser inftitùtum, diffolvere conatus <«„ fuit, deftioavit primo ipfitm facrum concilium ad eoe fime folemnes ambaftiatores, ut per eos informatus de plurimis fcandalis , qoa nujuftnodi difiolutione fcqwutura erant, ipfam penitus tolleret, A ipfum facrum concilium, prout inchoatum erat, ad honorem Dei & necefiitatcm ecclefia perfici petereturi quod cum facere rocufaret, poft exhortatione* A mooirioMt debitae tam dvitaa'foam . . . frequenter repetitas, ipfum dominum E. in publica fcCoae citavit, A monuit ut infra quatuor menfes ab ipA difioluttoae defifttret, A fo· g cro concilio adheraret, quibus elapfis, Ac. *rtfpiit fr—fe*, tu.* Nihilominus tamen io. perfedere aliqundiu decrevit, G forte per tam exuberantem manfuetudinem ad cor reverti , A demum refipifeere vellet. Interim autem quatuor ambamatores traafmifit cum quatuor bullis «tiverfiuum facultatum, qu» cuique videnti non parvam admirandi occationem prabuerunt, ita variis cautelis & involucria a» erant, Fide *MIm*, Ac. Et voluerunt ipfi ambaffiatores atque conati funt nonnullis rationibus, quamquam admodum frivolis, probare diAum concilium non foiffe rile inchoatum, & tamquam tempore decreto non inceptum , lapin temporis expiraffe; atque etiamfi rite congregatum fuiffet, licuiffe pap» C fi» poteftate illud diflbivere, quibus nomine concilii refponfum eft , A luce claries probatum, ipfum concilium legitime extitiffe inchoatum , nec a Romano pontifice tine ipfius concilii *coafcafu potuiffe diffolvi* · quodque cum honore Dei A ecdefis pnediAis bullis rem illicitam A valde abfurdam petentibus nullatenus ipfum concilium annuete poterat Tandem ex pute eleAorum facri concilii qu»· dam littera ipfius domini EugenH fuerunt diAo facro concilio prsfentatc, 'quarum effe» Aus, Ac. *Fuit* ia/fo/, Ac. Dominus S. Angeli confutavit fatis dilucide illam claufulam, qua dicebant quod in concilio Bafileenfi fiapediAo prafideret ad extirpationem harefis D Bohemorum, fi in tempore congruo A decreto praelatorum ibi condocentem copiam reperiret; afferens ipfe dominus S. Angeli fine ulla conditione fuiffe fibi injunAum ut ipfi concilio przfideret; nec aliud a domino Martino in mandatis habuiffe , nifi hoc folum A viva voce repetitum, ut bene faceret; A per diAas bullas nemini videri poteft altquarâfo fatisfaAum fore monitioni A requititioni diAi concilii per, dominum Eugenium . Non recognofcit concilium effe, fed ftatuit Jit celebretur per legatos quantocius transmittendos & diAa daufula, diSolutione non obftente , concilium celebretur per legatos mittendos . Nam futuram dumtaxat refpicit concilii celeP brationem, Ac. firmat prrteritam diffolutio* nem potius quam tollit, dominumque epi coputn Cervienfem per duos menfes expectavit coocilium, credens ab eo reportari perfeAam adhorentiam. Sed tandem compertum eft ipfiun dominum Eugenium in fu» diffolutioms propofito firmius perdurare, Fide «/«at iW- , *Crt.* <F *rtfpnf*". Poftremo cum ad ipfura inclinandum nullum aliud fupereffet ro> medium, diAum facrum conciliem ad editio*

nem

ANNO catisTj un

rentes, A debite penfantes extftunt. Quis enumerare animas poterit, quas fathanas errorum atque hxrefum laqueis in plerifque mundi partibus alligatas detinet, quafque alligaturus *effet* fua contagione peftifera , nifi celeriter in eodem facro concilio occurratur ? Que autem Chriftianitatis portiuncula eft, qua domeftico civilique bello A exitiali odio non agitetur ? adeo quidem ut atrocius Chriftiaaos Chriftianum , quam Sarncenus Chriftianum periebantur . Qiantum vero ad mores attinet, «raid dicendum , cum omnis A ecclefiaftica A Cnriftiana vir» difciplina ubique pene extima videatur ? pro quibus reparandis, prafini patres fundamenta in 00, cujus res agitur, jactave- g tunt. Ex quibus populus Chriftunus fe refpi. ' rare videtur . Manus juvaminis eft Spiritus fanâus, dextre cujus auxilium diAum facrum concilium juvatur , dirigitur A protegitur ., Modus conamini* eft, ut ia difibo campo ce»* taminis milites Chrifti, id eft revercodiffimi reverendique id Chrifto patres ac domini, & doAorts, magiftrique eximii exiftentes, diAum campum poffetenos defendant, A ufque ad mortem contra hatrefes mundum inficientes, populi Chriftiani pacem, A ecclefia tat in dapite, qyam in membris reformationem impedientes, viriliter decertent; quibus proftritis, ut fperant, A in auxilio illit», cujus negotium sgttur, confidentes, Chriftiamr populus ab harreticorum faucibus erui, a receptoribus pmfervari , A ecclefia militans, cunelis deformitatibus fuis depofitis , at aquil» juventus valeat renovari.

j Nec admirari debet quifquam, princeps illuftnftime, eorum qu? in diAo campo certaminis die XIII. mentis proxime preteriti aéta funt; & ut de vera juftitia A manfuetu* dine A clementia in diAo campo decerta» Muni clariflime appareat, quantum potero fuc- ‹ incie enarrabo qu» gefta ufque ad illam diem , A qua de caufa fuere. Nam cum haAenus diAa laera fynodus fpeAaflet fua diuturna patientia fummum pontificem etiam ad ea qu» rationis A aequitatis funt, aliquando deflecterc, recqgitavit diu expeAando efficere , ut D ipfe fummus pontifex , cognita ipfius facri concilii manfuetudine, ecclefiam veraciter recognofccret, & illi, quemadmodum tenetur, pure & fimpliciter adhareret , idque quod icandali ac perturbationis caufa in ecclefia fuerat, tine difficultate revocaret. Credebat ipfa fanAa fynodus jam adveniffe diem , qua de ipfo meliora concipere deberet , 'A dolorem quem ufque ad diAarn diem ex fua fcandalofa difiblutione perpeffa fuerat, ab inde ex fua humili adhatfione converteret in gaudium. Sed quod non fine fletu A cordis amaritudine referendum eft, foe fua fruftrata eft , A quotidie major cauls dolendi augetur , quoniam quem tolerando A differendo delinite curave- P rat, eum in fuo propofito duriorem experta eft. Przftolata enim fuerat XIX. mentibus , ut offenfam illam diffolutionis graviffimam , qusr graviffime ac notorie univeriam ledit ecclcfiam, poenitendo emendaret, quam modefte ac manfuete erga cum diAa lanAa fynodus , litet graviter laceffita, fe gefferit, nemo efi qui jam ignoret.

4· Poftquam uiclus dominus Eugcnius in

O* nem cujufdatn decreti monitorii cum perna A rer LXXXIII. d. quod error , cui non refifti·
— fafpeafionir, ut infra terminum ibidem flatu- tur approbatur , A cum veritas min me de-
clitsT! tum *dimreivt , proccffit, cujus copiam para- fenfatur opprimitur. Negligere quippe qui po- >414
un· ti fumus dare, Ac. teft perverto* A a veritate deviantes pertur-

Cum igitur, illuftriffime princeps, juxta diAum Ifaiz XI. Taper *felite* Dard & juftr regaa*,* id eft fuper excellentiffimum , *fi* po- KnH&mum, hoc eft Venetorum dominium *ftient, at* corroderes *iliné ia jaJkî»* O' *juftitia* : quia tt vidi juftum in generatione hac, Gen. 7. de cœlo habes auditum, fac judicium, & terra tua quiefeet. Nam, ut inquit Gregorius in homilia XXVL ipfe dominandi poteftate fc privat, qui hanc pro flris voluntatibus & non pro fubditorum utilitatibus & moribus exercet in c. /p/e XI. q. III. quia judicare digne nequeunt, qui odium vel gratiam fequuntur, ia c. *Judicare.* e. *caufa* A q. Illa ennn propofitoeum follicitudo eft utilis, illa cautela laudabilis, in qua totum ratio agit, & furor vel amor nihil fibi vindicat . Nam commotionis aut amoria tempore juftum putat omne quod fecerit in c. *Illa* XI. q. HI. Tu enim, princepa illuftriffime, dominaris poteftati maris, motum autem fluAuum ejus tu mitigas , firmetur , quarfo cum diAo concilio manus tua , & exaltabitur dextera tua , juftitia & judicium properatio fedis tuz , mifericordia & veritas procèdent faciem tuam , beatus populus qui fcit jubilationem . Tu enim locutus es in vifione fanAis tuis, id eft Îindatis dominii tui ad diAum facrum concitum tranfmiflis , quibus, ut afleruerunt aliqui cx ipfi*, dixifti aut mandafti, ut fecundum Deum, A bonas eorum confcientias agerent ea que ad univerfalcm ecclefiam & ejus ftatum cognofcerent profutura . In quibus verbis videris dixiffe cum pfalmifta wavas ra/w **ea autlliahitur ei,* videlicet facro concilio ; *Cb brnebiu* *rn* confirmabit tu*, aibi! freficiet mutin t in tt, & filitu inifaitatie neu apfnet necere ti* , O' cMcidaas *a facit iffiue inunects e/ne , & eeiientte tn* io faga* couverte**, O *veritae aua* O' *tnifrricerdia ctt* iffo* , O' *ia attaint meo cxahabiiar terna t·/ut.* tuneque audies ab Altiffimo, quod in codem pfalmo fequitur: *Et fana* in mari taanu* ejae* O' *in fiu*iaibue dextera» tjat. Jfft invocabit au, feter tatae tt tu , Deae tneni,* O' *fufceftar falutie tata : in ettmuta fervabo illi mifericordiata taenia ,* Oc. Dicit enim TuHius de officiis, opera danda eft, m quid contra arquitatem contendas, ne quid pro injuria vel favore; nam firmamentum perpetue commendationis *h* fame eft juftitia , utilibus reAum proponere fuadet. Et Auguftinus in c. *Quif^uie* XI. q. III. Quifquis metu alicujus poteftatis veritatem occultat, Dei iram fuper iit provocat, quia magis timet homines quam Deum . Et poft pauca· Uterque reus eft : & qui veritatem occultat , & qui mendacium dicit : quia ille prodeffe non vult, p ifle nocere defiderat. Et Johan: Chryfoftomus in e. *nolite* in II. e. *caufa* A q. quia proditor eft veritatis, qui non libere veritatem defendit, quam libere defendere convenit . In manu enim artificis opera laudabuntur , A princeps populi in fapientia fua, Ecclefiaftici p. quia fMcaosfM *fttainaverit b* e *bac & »ttet* , O' *ftei feminat ia beatàiflieaibue , &c. «d Gal. 6.* Dicit onim Innocentius io c. *Er-*

Ceacil. Grntral. Tom. XXX.

teur , A cum veritas min me defenfatur opprimitur. Negligere quippe qui poteft perverto* A a veritate deviantes perturbare, nihil aliud eft quam fovere. Quid enim prodeft alicui fuo non pollui errore, qui confenfum proftat erranti ? consentire certe videtur, qui ad refecanda quz corrigere debet non occurrit. Non dico,princeps illuftriffime, quoquo trodo nec dicere intendo, abfit, quod tu & hoc excellens dominium tuum profato domino noftro fummo pontifici in fua ufque nunc duritia non adhzrendi proftiteritis auxilium, confilium ve) favorem, quinimmo firmiter exiftimo, fapientia & aliis virtutibus , quibus infignivit vos dominus, conlideratis , omnem operam dedifle, ut ipfe fuum debitum erga ecclefiam faceret. Sed arbitrantur plurimi, ut ipfe, quia oriundus A civis, de veftra potenti* nimium confidens , proter & contra voluntatem veftram fuum debitum facere contemnat.

6. Idrirco, princeps illuftriffime, profata facrofanAa Bafileenfis fynodus in Spiritu fanAo, Ac. tranfmifit profatum dominum meum Uticenfem epifeopum , & me in ejus focietate , ad te , A excellentiffimum dominium tuum . Primo ad informandum de veritate ipfius , prout fiximus quanto minus male potuimus , A parati fumus plenius informare, fi opus fuerit. Secundo ad regratiandum de adhzrentia eidem faAa, in mittendo folemnes prolatos dominii tui. Tertio, ad exhortandum , ut in tali adhzrentia perfeverans, veli* amplius , perfeAius A ftriAius exhortari A fupplicare profato domino papz, fi tibi videarur, quod in hoc valeas proficere, quatenus ecclefiz , populo Chriftiano & ftatui fuo velit profpicere, A totum mundum unico verbo confolari, adhzrendo pure & fimpliciter eidem facro concilio, & proten&m diffolutionem tollendo. Quod fi fecerit, cedet fine dubio ad honorem Dei, ecclefiz A ipfius, ac profeAutn diAi facri concilii totiufque populi Chriftiani , necnon ad laudem non modicam *I.* famam indelebilem augumentandam .

7. Interim vero nos humiles ipfius facri concilii oratores, te exhortamur in Domino ptr vifcera mifcricordiz Jefu Chrifti, quate* nus tuos notabiles ambaffiatores plena poteftate fuffiilto* ad adhzrendum decretis in diAo concilio editis A edendis, una cum nobilib * prolatis dominii tui celerrime tranfmittere velis, quia indubitanter teootur ab omnibus, fi hoc feceris, quia ecclefiz A toto orbi pacem dabit, A huic controvcrfiz, quz eft *inter* concilium A papam finem impones; quia hoc videns , fperatur fine dubio illico adurere. Mitte ergo, princeps illuftriffime, ut prodicitur, celerrime, dum milites Chrifti in illo campo certaminis contra hzrefes paci A quieti populi Chriftiani invidente*, ecclefrzque univerfalis tam in capite quam in membris *reformationem* impedientes, continue, ut prodicitur, debellantes invenies, ut cum eis io iftis tribus boni* celeberrimis coopéreri*. Abfit enim ut in tantis boni* futuris A toto orbi perneceflariis abfens exiftaa , A tuum dominium folita A antiqua gloria prives, ouod numquam ecclefiz fluAuanti defuit, quinimmo multa auxilia fruAuofi haAenu* impedit, quz

£^- non exciderunta memoria . Cogita diAum A nus concluait velle mittere prxlatos dominii
---------- Philoiopht; Amicus Socrate, amicus Plato, fui, & hortari dominumEugenimn , ut face· ANNO CHABTI
Hβκτι ‹Ci' m*8'* amica veritas; & quod poiius Deo ret debitum fuum . Mit-
,4!) dc ecclefi» quam fingulari perior» quifqtie a-
ftrmgitur. Sic enim faciendo exaltabitur dextera tua, A brachium tuum roborabitur, & ent tibi gloria per infinita fscula firculorum. Amen.

RESPONSIO DUCIS

·Ad profatam proptfitioncm ,

Litteris coocilii credentialibus cum honore Sc reverentia fufccptis, λ oratione p·rada, dux in progria relpondit, ut fequitur. g Affurgens & nobis obviam veniens, unum noftrum ponens ad dexteram, A alium ad finiftram luam, materiam in decem partes divi·iit multum elegan.er & copiofe in fuo vulga»ri, *tu.* primo bcneditlionem & falutem oblatas libenter, reverenter ac devote iufcipiehat. 3. Quoad ereAionem coocilii ad illa tria born Ac- dixit quod arbores cx fruAibua cognoicebantur , quod ipfius finis declarabit tn habuerit bonum principium : qus cxpcAare cu»piebst, ut fecurius judicare pofler an fruAns bonos produxiffet arbor, poft utipam oon produceret fchifma & clivifionem in ecclefia; A quod patres de concilio debebant bene ad hoc advertere; A rogavit nos, ut eofdem redderemus attentos , quod its manfucte vellent procedere, quod non fieret fclulma, quoniam 4.1hortas ni tes erat in magno periculo , quia magnus Tureus invaferat cum XXX. millibus equitum , unum magnum eorum territorium , A captivaverat ultra XXV. millia animarum, timebaturque de regno Cypri , Sc ipvadcbat etiam regnum Hungari* , cu/us vires , fi , quod abit , fchifma fieret, augerentur, A (hriftianitas debilitaretur. 4. Quod ipfi habebant dominum Eugenium pro vero papa, cui ohedrre, ncc aliquo modo ab ejus obedientia resedere intendebant , quamdiu ipfe debitum ftiuin erga scclefram faceret. 5. Quod ipfi co* gaovrrunr csnn iu juventute, in minoribua, mrdiocribu» A nuforibus , & nunc vident eum D in fupremo , fetnpcrque viderunt eum probum, honeftum & bene fe gerentem , A credunt eum nunc efle meliorem ratione majoris dignitatis. 6. Videbatur eis, quod altqui videbantur procedere contra eum in odium A viodiclsm, ex quo poterat fcqui fchifma A divifio ecclefi», de quo quod non fieret exhoi* rabatur & lupplitibat. 7. Quod ipfi fflilerant ali^aos f)r»latos fuos, qui male fuerant retapa , A quibus tact» fuerant commiaatiottes de incarceraedo, nec libere audiebantur. 8. Quod his non obftantibus ipfi mandarent prclatis tuis , ut accederent ad concilium A cooperarentur in omnibus bonis , excepto quod oon confentirent in fchifmate. p. Quod jam diu p deliberaverant mittere, fed quia ibi audierant non efle libertatem , fuperfederant · Nuno vero per nos melius informati de faAis concilii , ipfi breviter mitterent. io. Quod ipfi feroper furiant fideles ecclefi» Dei, St altas multas expenlas fecerint, A fi concilium habebat bonum finem , ipfi femper erunt, prout fuerunt . cutn ecclefia . Ad ifta replicavi prout meluis potui, &c. & finaliter praefatus domi-

INTENTIO SACRI CONCILII

S'aper quatuor artientit difputatit cum JS»·brmic , feaw *ipfi Bebtmi auto Dtmins MCCCCXXXIII. PII. Ht Decembrit obfervert muttutm ftipuhtione promijtrtmt .*

I- /''''Irea articulum & materiam de pnedi- 1K r ms
cationc verbi Dei , in quo Bohemi pofuerunt articulum hujufmodi fub tenore , quod *verbum Dti a jactrdotibut & Itvilit idonoit libero* O *fideliter pradnetur.* Et ne cx verbo *Ubero* iumeretur occafio vageAdripeodiofat libertatis, quam nec Bohemi , ut fitpc dixerunt, noo intenditor, idcircofacrum concilium dicit , hoc fic efle circumiiinnandum, fcilicet quod in hoc articulo fecundum facnr feriptur» fententiam, fan&orumque documenta do&orum , fic catholice efi teaendum, quod verbum Dei a fscerdoribus Domini A levitis ad hoc idoneis, & per fuptriores ad quos pertinet approbatis & miliis, libere, non tamen pafljm, fed ordinare & fideliter pnediectur , fialva auAoritate pontificis, qui eft preordinator in cunAis juxta fanAorum patrum inftituta. Unde in hujufmodi conclubone ipfi Bohemi manferunt & promiferunt manere cum concilio Bafileenfi & ejus deter, minatione de ifto articulo.

a. Circa materiam articuli de dominio rcrum temporalium, pofuerunt Bohemi A Hufiit» hanc conclufionem ; *Net lictt clere tempore fagu grotio fuper boon temporaUbtu Joculaiitor domitari,* Sed quia in facro concilio, dummodo ifta materia difputabatur, ille qui fuit deputatus ex parte facri concilii, feilicct magifter Johannes *Polemar ,* caufarum apoftolicarum auditor, ad difputandum deifta materia , pofuerat duat conclufiooes veras , quartim prima eft ifta , *quod clerici non religiofi , feu qui voto ft ad boc non obligaverunt, liciti poffnni bubon qtuecumque bene tempora·* !·* *, boreditatet paternal, & aliorum , fi eit relinquantur,* O *alia bona pufit acqnifita* ea *caufa douteion it, vol alteriur liciti contretint, vel arte licita.* Secunda coocluflo; *Qyod te·tltfia lieue peoqfi bobere & ptjjidere bona temporalia, mobilia immobilia, domui, prodia, villas , oppida, cqftra , & civitatei,* 0* *ὐ tit babort privatum & civilt dominia* 1 Et quia Petrus Anglicus unus de ambaffiatoribua regni Bohemi", pubHce in prrftntia facri concilii dixerat, oimmodo de hujufmodi articulo difpotaverat, quod has propofitionei fenfui fui articuli bene intdleAo locum habere intelligeber. Ex quo etiam adhuc fatis poteft iuteUigi, ,quod hre verba *fecolarhor domnoari* in prcthAo articulo pofita, ad ali' quem fpedalem modum A ufum videantur referri . Sed qualiter juxta legem Dei, & fanAorum dogmata hoc inteUigendum efi, dnxi. mus exprimendum, quod prtediAs dux conclufioncs funt verae, & quod ecdeTiaftici viri bona aedefia, quorum rant adminiftratores , debent fideliter adminiftrare, juxta fanAorum patrum falubria ftatuta, ipfaquc bona ecelefic tam ab iis, qtnm sb aliis, quibus adminiftratto

cr rio canonic* eft commiffa , ufurpari fine fa-A
crilcgii reatu non poflunt. 'Et fie ipfi Bohe-
ch»uti un. "* lrewront concorde.

3. Circa materiam A articulum de cohibitione & correptione peccatorum, in quo articulo ipfi Bonetui pofuerunt iotelleSum in bit verbis. O|m/« *pectat*. raartalia & pra. frrttM paàh'ce* , p«r'Mr yaarvei *lateral, rati*. naiiiiarr* , O /rraa/iM· *takikaaa.* *ur, tarrignittr, & puaiaatur.* Et quia hzc verba *per tat gnarum iatereft,* generalia funt, Â poflunt efle offendicula ante cocco», & cum claudende funt folle, ne boa vicini ibidem ladatur, ac etiam omnis occafio tollenda, decidit facrum concilium in hunc, quod fecundum facts feripturx fententiam fan&orumquc documenta doAocum , fic catholice eft tenendum , quod omnia peccata mortalia, prsfertim publica, quantum rationabiliter fieri poteft , fecundum legem Dei & SS. patrum ioftituta , funt cohibenda , corripienda, & eliminanda . Poteftas autem monendi criminofos , non ad privatas perforas, fed ad eos tantummodo pertinet, qui jurifdiflionem habent in eos, fori diftriâione, juris & juftitiz ordine obfervatis. Et in verba & fenfum hujus articuli manlerunt ipfi Bohemi contenti, & cum fic obfervare promiferunt.

4. Circa articulum, qui eft de communione fub utraque fpecie , exhortati fuerunt ipfi Bohemi per oratores facri concilii, at fufeipiant *Se* ampleâaatur, prout tenentur , unitatem puram, fimplicem, & perfeAam realiter *Sc.* cum effcAu lupoc libertate facratiffims eucharifiia fub duplici fpecie , quam pollutant ipfi Bohemi ac defiderant, quamque fine licentia lands matris ecclefi» licite non poffunt habere, attento quod ipfi oratores uteri concilii poteftatem habeant a facro generali concilio certo modo cum ipfis Bohemia tractandi & concludendi. Sperantes etiam taliter quod ipfi Bohemi manebunt mente confolati. Et pro induAione allegabant prediAi oratores, quod Dominus mandat per prophetas Ageum fle Zachsriam veritatem *8c* pacem diligere. Unde prefati oratores dixerunt: „ Ec- „ *te* offerimus pacem; a vobis nihil aliud D „ exigimus, nifi id, fine quo falutem animarum veftrarum habere non poteftis . Non „ enim falvari poteft, qui ecdefiafticam refu- „ tat veritatem. Audite B. Cyprianum in e- „ piftola dc catholics fidei unitate: Nec per- „ venit ad premia Chrifti, qui derelinquit „ ecciefiam Chrifti . Jam habere non poteft „ Deum patrem, qui ecciefiam non habet ma- „ trem, flt idem habere, ioquit, non poteft „ Deum patrem, qui univerfalis ecclefia non M tenet unitatem XXIV. q. 1. *Aiiraas.* Ad „ idem Ambrofiua in (oratione) de obitu „ fratris, percontans utrum de catholicis epi- „ feopis effet, hoc eft fi cum Romana eccle- „ fia conveniret, forte ad id locorum in fchif- „ mate regionis illius ecclefia erat, fle ita fe- C „ quitur , *oon* putavit tamen fidem efle in „ fchifmate . Nam etfi fidem crea Deum te- „ nerent, tamen erga Dei ecciefiam non tc- „ nebant, cu/us patiebantur velutquofdam ar- „ tus membra dividi & lacerari. Etenim cum „ propter ecciefiam Chriftus paflus *fit , &* „ Chrifti corpus ejus fit ecclefia, non vide- M tur ab his exhiberi Chrifti fides, a quibus

„ evacuatur Chnfti paflio atque diftiahitur .
„ Et Auguftinus in lib. de Regula reflat fidei ch»k ?i
„ cap. jfl. Omnem enim hominem, qui ec- hh
„ cleiiz non *tenet* unitatem , neque baptiimus,
„ neque eleemofyna quantumcumque copiola ,
„ neque mors pro nomine Chrifti fufeepta
„ proficere poterit ad falutem . Cum didis
„ tribus prelatis dofloribus concordant B. Hie-
„ ronymus & B. Gregorius, ut habetur cap.
„ *Divtrfit* preallegttz caule.
„ j. Cum ergo nihil aliud quzramus nifi
„ falutem animarum veftrarum , pacem , tran-
„ quiltatatem , honorem , felicitatem veftram
„ fle patrie veftre, audite & exaudite preces ,
„ monita , & exhortationes noftris . Ecce
„ nunc tempes acoeptabiie , ecce nunc dies
„ falutis; non io vacuum gratiam Dei recipe-
„ re vos contingat. Cognoicite tempus vilita-
„ tionis veftre, quia Deus vos vilitare digna-
„ tus eft vifitationibus pacis & confblationis I
„ Si oblatam vobis unitatem & pacem fufci-
„ pitis realiter *Se* cum eftcflu, cenfuras fle
„ proceflus tollemus , abolitionem faciemus
„ omnium prateritorum. Nemo vos deinde
„ audebit hzreticare , fen hrretkos aut fcbis-
„ maticos vos nominare: immo omnes Cbri-
„ ftianos , ut fratres catholicos habebunt *Si*
r reprefentabunt; fraternitas fle omnis priftina
„ amicitia, gloria, ftatus, *St* honor reftaara-
„ buntur. Dominus meus .epilcopus in pon-
„ tificali officio veftras ecclefias vifitabit, con-
„ firmabit vos confirmatos & alia faciet, qtiz
funt fotas epifeopis refervata ; fit vos alias
„ terras intrabitis & ecclefias , venient alii
„ populi ad vos cum pace , communicabitis
„ fit commerciabitis , florebit gloria regni re-
„ ftri, & vas exultabitis krtitia inenarrabili ,
„ fed & univerfum mundum Iztificabitis, &.
„ angeli gaudebunt in coelo, *St* Deus pacis *St*
„ confolationit erit vobifeum.
„6. Da, Domine omnipotens , fpiritum
„ bonum ampleAentem pacem & unitatem ,
„ ut bellorum feritate rcieâa , omnique dif-
„ fentione fernota, univerfus populus, qui no-
„ mine Chriftiano ccnlètur, in vera pace quie-
„ fcat, fle ecclefiaftica unitate, ut in uno cor-
„ pore, dile&iflimi Filii tui capiti fuo fide-
„ liter coharendo, ad pacem fle gloriam per-
„ veniant fempiternam . Per eumdem Doau-
n num noftrum Jefum Chnftum .
„ j. In nomino Domini fle Salvatoris no-
„ ftri Jefu Chnfti, de cupis facratiflima eu-
„ chariftiz facramento traélaturi fumus, ut
„ ipfe qui hoc facratiffimum facramentum in-
» ftituit, quod eft unitatis & pacis, illud in
„ nobis efficiat quod defignat; quod videlicet
„ fimus unum in Chrifto Jefu capite noftro ,
„ fle ut ipfe conterat diaboli verfutias , qui
„ fua maligna aftutia ex facramento pacis Jc
m unitatis, bellorum occafionem ingeffit, ut
„ jam qui de modo communicandi Chriftûmi
„ contendunt, communionis fruAu priventur.
h Unde B. Auguftinus in fermone de Infaatibus in Decreto dift. 11. *Q*ia* Ita
„ Dominus nofter Jefus Chriftus nos fignifi-
„ cavit, nos ad fe pertinere voluit, myfte-
„ rium pacis, flt unitatis noftre in fua men-
„ fit confecravit. Qui accipit myfterium uni-
„ tatis , flt non tenet vinculum pacis, non
„ myfterium accipit pro fe , fed teftimonium
„ contra fe.

er

ANWO CHRRTI I4||j.

n g. Hoc ante omnia duximus pramitten* A
, dum, quod coofnetudo generalis ecdcfiat,
„ quam etiam patres veftri ft vos ipfi olim
, fervaftis per longiffima tempora, ioconcuffe
, hoc habuit quod ft habet, quod non coufi*
, cientes, fub fpecie panis tantum communi.
, cent. Quam confuetudincm ab ecciefia ft
, fimâis patribus ratiopobiliter introduâsm ,
, ft diutiffime obfervatam non licet reproba*
„ re, aut fine ecclcfis an^oritate pro libato
„ immutare, contra confuetudinem ecclcfir
„ immutando ; affumera ufum communicandi
„ populum fi» utraquc fpecie abfque auâori.
„ late fanân matris ecdefae licitum non eft,
„ fed illicitum · Sanâa vero mater ecciefia,
n fuadentibus caufis rationabilibus, facultatem
„ communicandi populum fub utraquc fpecie,
„ poteft concedere ft elargiri. E(talis com*
„ munio, qua fine auâontatc ecclefi* ptten*
„ rata eft, illicita effet; quacumque auâori.
„ rate & licentia fanâa matris ecciefia fie*
„ ret, licita, fi alia non impediant. Pro-
n pterqa dicimus quopiam, ut ait Apoftolus,
„ fw raradveet *Wit n/iigvt* , jaWici··»
„ *fibi nnnuiiHet* 0· *Wit*. Unde B. Ifidorus ,
„ ut habetur de, IX. di. u. Qui federate vi*
„ vunt, ft in ecciefia communicare non defi*
„ nunt, putantes fis tali communione munda-
„ ri, difeant fe nihil ad emundationem pro*
„ ficere. Et Auguftinus e. di. in Decretis .
„ Et fanâa malis nocere poffunt, bonis funt
„ ad falutem, malis ad judicium. Sunt ad C
„ huc plurimas auHoritates. Etenim inter pri*
„ mos communicantes apoftolos Judas fuit ,
„ fed quia indigne fufeepit, proditioni] pec-
„ catum habens in mente, nihil fibi profuit.
„ quinimmo ex tunc diabolus in eo majorem
„ exercuit poteftatem. Ratio hujus magna de*
„ monftrat. Quis veftrum dominum fuum in
„ hofpitio fufeepturus, non cum omni cura
„ domum ftuderet mundare pariter & ornare,
„ ut ipfum dominum poflet honefte fufeipe*
„ re . Sufcepturus igitur Dominum & Salva-
„ rorem noftrum in hofpitio aninue, debemus
„ ipfam animam noftram diligenter mundare
„ ft ornare : per facramentum pecnitenti- ,
„ cum amaritudine ft contritione cordis pec-D
„ cata fua humiliter, pure, integre, ft ve-
„ raciter confitendo, & fufeipiendo fatisfa*
„ ftionem debitam & poenitentiam falutarem;
„ ornare vero purpura fanâs devotionis, ft
„ fic tandem purgato ft fervore devotionis
„ ornato , accedat ad divinum facramentum ,
in quo Deus eft (mundum) nunc reconci*
„ lians fibi.

„ p. Admonet igitur, exhortatur ft'prz.
„ cipit fanfla Synodus , ut omnes iâcrifican-
„ tes exhorrentur diligenter ft moneant po*
„ pulum ut omne ftudium ft foUicitudinem
„ adhibeant, ut nullus ad tam facratiffimum
„ facramentum nifi debite praeparatus accedat
„ cum magna reverentia & devotione , ne
„ quod pro falute anime fufeepit, in judi-
„ cium condemnationis redundet , dum fufei-
„ pitur indigne. Praeterea dicunt dodores ,
„ quod confaetudo communicandi populum
„ fub fpecie panis tantum ab ecdefia & fan*
„ élis patribus rationabiliter fuit introduHa ,
n propter rationabiles caufas ; fpecialiter pro-
„ pter duo pericula , fcilicet erroris ft irre-
„ vçrentiae. Fuit enim Neftorii error credcn*

„ do quod fub fpecie panis fit fela caro Chri*
„ fti, ft fub fpecie vini fohts fanguis Chri- ^ïκτ!
„ fti, quod eft error. Na* veritu eft, quod uu
„ fub utraquc fpcrit cft totw Chriftus, vi-
„ vus, ft integer, «are, fapiis, anima , &
„ divinitas, ft fob fpecie perns eft totus Chri-
- ftus vivus ft integer ; ft fub foecie v»ni
p non tantum fanguis, *fed* totus Cnriftus vi.
p vus & integer ; quoniam, ut ait Apofto-
„ lus, *Cbrifttu rtj»'gm* < NMrtiux, /rat ora
„ wsriror, Setncl ergo tantum mortuus eft ,
jam non moritur, nee languis a corpora
, feparatur, Ut ergo huic errori occurrere*
(tur, ft magis imprimeretur ftdelium men*
, tibus , quod fub qualibet fpecie eft totus
, Chriftus, dum non folum verbo, fed ipfo
) ligno judicaretur, vifum fuit utile efle tub
, utraquc fpecie mipiftrari. Efficacius enim
, imprimitur, quando cum doârina verbali
, fenfuale aliud figoum concurrit. Ideo iacra*
, menta ft facrificia inftituta funt; ideo &
, Dominus porter Jefus Chriftus in parabolis
, loquebatur , ft fequentes in parabolis lo.
, quuntur , ut cum do&rinn fententia fimili*
, tudo reprzfentativa concurrens , efficacius
, mentibus imprimatur.

„ io. Secundum periculum eft irreveren*
, tin. Etenim quamvis omnia facramenta cum
, magna reverentia funt rraftanda; iftud ta-
, men divinum (aeramentum fuper omnia a*
, lia, cum maxima ft fumma reverentia tra*
, dandum eft. Alia fiquidem facramenta funt
, vais gratiae divins, non tamen per ea rea.
„ lem Domini noftri Jefu Chrifti prarfentiam
„ Obtinemus. In hoc vero facratiffimo facra-
„ mento Dominus nofter Jefus Chriftus fub
„ alia quidem forma in propria fubftantia cft
„ oobifcum. Ideo tradendum eft cum omni
„ Audio ft cautela, ne quid contingat, quod
, cedat in irreverentiam ipfius facramcnti.
, Et cum calix fit fub fpecie liquida, multa
p contingere poffunt, quae cedent in irreve-
„ rentiam ipfius fanâimmi facramenti , tam
„ *ex* parte miniftrantis, quam ex parte fu*
fcipicntis , quam etiam ex parte fpeciei vi*
„ ni , quae eft materia ad alterationem fiafei-
„ piendam magis difpofita, quam fpeciei pa*
„ nis . Vos ipfi, qui prafticatis, per expe-
„ rientiam noftis. Nam do&ores tie hoc mul-
„ ta dicunt, & nobis a fide dignis multa re*
„ lata funt, quae cum audivimus abhorruerant
„ pili corporum noftrorum , animi noftri ni*
„ mio terrore concuffi funt. Didum cft no*
„ bis accidiffe, quod cum facerdos ad iufir*
„ mum facrameptum fub duplici fpecie detu-
„ liffet ; quando infirmo voluit de calice mi*
n niftrare, nihil ipfe ibi reperit ; totum ,
„ dum per viam agitando veniret, diftillave-
„ *rat* . Et alibi cum mane diei Dominica
„ miniftraretur, quod ex procedenti die fue-
„ rat refervatum , talis alteratio fada erat ,
„ quod qui fufeeperat; ferre non valens, e*
„ mifit. Hi cafus horrendi, & non fine ma*
„ gna cordis amaritudine referendi, ft multa
„ alia hujufmodi nobis relate funt; ft quif-
„ quis volens prudenter advertere, poterit
„ quanta poffunt accidere cogitare. At vero
„ quam fint bate gravia , ex diâi fententia
„ poteritis intelligere de Conf. di. t s. Si pet
„ negligentiam aliquid de (anguine ftillaverit
„ in terram, lingua labatur , tabula radatur ;
„ fi noq

O. f non A*Ht tabula . ut aoa conculcetur A . crue concilium fitcerdotibus veftris com-
„ fimgms, ioc» rtdetur A igne confumerur, „ munkandi fub utraque fpecie populum ve-
chuSt I & c'nis altari recondatur , & facerdos die* „ ilrum , eos videlicet , qui in annis di-
un „ bus XL. pooiteat. Si fuper altare ftillave* „ feretionis conftituti reverenter Sc devote po*
', rit, ftillam forbeat minifter , N tribus die* „ ftulaverint, aurioritatem Sc facultatem in
„ bus ponite*. Si fuper linteum altaris Sc „ domino largietur ; hoc femper obfervato ,
„ ad aliud pervenerit, quatuor diebus pceai* „ quod facerdotes fic communicantibus dicant
H teat, & linteamine oust tetigerit, tribas W femper, quod ipfi debent firmiter credere,
„ viribus abluat, calice fubtus polito, Sc equa „ quod Don fub fpecie panis caro tantum ,
„ abiutioais fumatur, A juxta altare recondo* « nec fub fpecie vini languis tantum, fed
„ tur. Prgterea audivimus fiepe contingere , R fub qualibet fpecie eft integer totus Chri-
„ quod coofecratum in calice non fuftrit „ ftus . Licet unicuique catholico faris effe
„ multitudini communicantium, A tunc fit „ debeat auftoritas facri generalis concilii ,
„ noviter confeeratto rifltos tantum , fle a „ ut firmiter teneat bene arium effe , quic-
„ presbytero non communicante , quod efi „ quid ab ilio Spiritus fan$i proceflit tribu-
„ laneorum patrum diftis plurimum alienum. g „ nali ; tamen hoc exemplum hic inferere vo-
M Et dicitur etiam, quod aliqui interdum vi- „ lui . Numquid fi medicus curam haberet in-
„ num non confecratum pro confecrato mini- „ firmi qui nihil comedere vellet, nifi quod
„ Arant, quod maximum periculum eft. Fiat „ eft fibi nocivum, illud tamen medicus ali-
„ igitur ifta ratio, quod vobis fuicipientib* „ quo çondito temperaret, ut nocivum noa
„ ecclefiafticam unitatem & pacem , realiter „ «flet, reputaretur crudeliter agere St impe-
O & cum cfle&u dc tam in omnibus aliis „ rite, fi illud temperare & minorare infir-
„ quam in ufu communionis utriufque fpe- „ mo, ut viveret, dedignaretur ? Pnrterea
„ ciei, fidei fit ritui ecclefi· univerfalis vos „ omnia initia difficilia funt, Sc facilius in-
„ confirmantibus vos qui talem ufum habetis, „ troduflio partis poft partem non polfunt e-
„ communicabitis fub duplki fpecie cum au* „ tiam committi. Hoc firmum tenet, quod
„ βoritate ecclefue. „ non levi judicio, fed inulta maturitate di-
„ io. Articulus ifte, eum ia facro conci* „ gefto tempore & per dies plures & conti-
„ lio difeutietur «d plenam, videbitur qtqd „ nua difeumone multorum cardinalium , pa-
„ circa illum articulem pso verituc cathob- „ triarcharum , archiepifeoporum , epifeopo-
h ca fit tenendum, flt agendum pro utilitate n nsm, magiftrorum Sc doftorum agitur, ac
„ flt falute populi Chriftiani. Et omnibus his C „ Deo propitio , poftea plane intelligent St
„ mature Sc digefte pertrahatis, nihüomiaus „ plane intelligent fle plane, flcc. Septimo die
„ etiam fi perfeveratis in drfdme veftro, „ Decembris anno Domini MCCCCXXXIIL
M ficut veftn ambaffiatores poftuhverant , fa* „ Et tantum de illo.

ANNO CM» ISTI *4)J

IN SE Q.U ENTEM ^PO LO G I

COLLECTORIS PRÆMONITIO.

A Pelegiam pr» otndit revelationibus J. *Birgieta ab obtreRoribut quibufdam ad concihum Bcfileenjt r'.elatîs Joanntm dt Turreçremata Rifpanum ex ordine pradicatorum in Tbeoitgia magifirum rcripfijfe quibufdam, raris tamen admodum , innotuit . Nec enim latuit primoi revelationum illarum editores, ut fac<h diduc» tn prelegemenir qua en boc ipfo opere, nen fuppreffo Turreçremata nemine in editiones a Je curatas Revelationum S. Birgitta tranftuleeunt. Confiant prolegomena bac en prioribus capitibus fen defenfionis a Turreçremata adornata, tum vero bis addufiis fubdit editor fe reliquam orationem Turreçremata omittere*y *fiatimque in epilogum operit advolat . Quamquam vero en bis conflare arbitror apologiam banc non plane eruditos fugijfe y «·« tamen omnibus de illa fermonem habentibus fatis exploratam fuiffe ctnfto. Quotquot enim feriptortt nqfira atatis difeeptationis hujus meminerunt , nihil fe no^e aliud vifi funt, quam fest illa capita in enordio revelationum f. Birgitta vulgata Hinc apologiam Turrecremata inter opera e/ut encufa t_ypii recenfent P. Eccardus in Bibliotb. feripterum ord. Pradicatorttm, Nicolaus Antonius in Bibliotb. Hifptn. Fabricius in Bibliotb. medii JEvi,* O' *ad editiones revelationum S. Birgitta provocant. Longe profeRo alia eft defenfio revelationum S. Birgitta a Turrecremata jufeepta, ut eas tueretur ab oppugnationibus adverfarioram , iufiantium apud Bafileenfes Patres ut lata cenfura damnarentur. Scriptum boc o febedis MSS. Jelini ex me primum habere eruditos bjandior· nec iis ingratiis me id molitum arbitror,* etna O *Bafileenfi concilio non ineptam laciniam fim adjouBurus ; & gratam Tboologis commentationem, ntpote Tbeelegica doHrina refertifiimam, fim fufeSurus . Cum veto, ut mon innui, fex priora operis bujus capita paffim obvia in voluminibus revelationum S. Birgitta occurrant, & aliud plane fint ab apologia, fua Turrecremata defendere aggreffus qft i» concilio Bafileeufi revelationum S. Birgitta veritatem, & fanSitatem ,· ideo lac ipfa capita refocanda cenfui, ftatimque a defenfione fingulerum illorum capitum exordior. Canjam vere hant felicem exitum in concilio babuif» exploratum efi, fed in eo diffidi», quod Romanum Pontificem a concilio diu tenuit alienum, admifd concilie revelationes ut pontifici fummo probarentur aliquandi» laboratum qft, tmpetratum tandem, fin minus a pontifice, faltem ut a viris doiiis pontificiarium partium rmiperentur. Id true ex verbis illis Diarii Fattenfis a Btngtli» vulgati ad anuum* 1441I. Redierunt frater Coofitflor Magnus, Ac Olavus Petri de Romana curia, & reportaverant fecum declarafiooes articulorum de revelationibus extraflorum, fub figillis doftorum figillatas flcc. *Supra voro it eodem diario, ad orneum* 143g. *ad·*

no·

C'ÿ* *aetatum legitur , mnaehrs qurfdawi » Pntgfieneufi S. Bitgitt» tarttubi» pertenifit td caecilian-----*"* -

---------- — *Bafilttnjt* cum document» fuper revelationibus S. Birgitts, *etude tentu dticuflimiis hrtua «.* *112

anno CHK1STJ. *h· etUltUr .* christi H,,.

DEFENSIONES QUORUNDAM ARTICULORUM RUBRORUM

XtvtlitîMiur S. Birgitte ftile tn Cnilit in, fi"* palatii aptftahti ntagiftrum , ptr fnagifirum Jeannem de Turretremarrdinit pradicattrunt, netitnif Hifpenie,*

INCIPIT *P A O L GG U S*

D. J, de Turrecrenrata Cardinalis in dtfenftriunt ejufdcnr fuper Heviiotitee/ ceitfiitt **j.** *Birgttte dt Vitatgfiitn»,*

Dinerunt Judith CW. Excufes eft cum reliquis fequentibus capitibus ufquc ad csp. VI. Vide fupra pnemonitionem meam

CAPUT VI.

Dr ordine pr»ctdendi in dednretimu mnicultrum prajentatrrunr (tram Judice fidei t & deputatis &c.

HIS autem taoquam generalibus & communibus fignis, & argumentis a<(probandum libros S. Birgittae , quoad articulos mihi przlcntatos , nihil tdverfum fidei catholic* , aut SS. Do&orum doArinat contrarium continere, pratmiffis; jam hoc in particulare offendendum venit · cum proteftationibus tamen prarfuppofitis per Ungulos articulos, qui de libris ejufdem extracti tanquam fufpeAi coram RR. Patre & Domino Cardinali S. Petri , judue fidei in hoc facro confilio Bafi- (lienfi, præler.tati fuerunt. In quo quidem proicflu talis ordo tenebitur · quoniam primo, por.etur articulus, prout in concilio pnefenrato ab «mulis, & caiumniuntibus adverfus libres revelationum S. Birgittx continetur . Secundo, ubi repentur falfe aut infideliter extractus, ficut fatpc aflum eft, corrigetur, & ponetur veraciter articulus , ut in forma ftat in libro originali. Tertio, declarabitur veritas articuli, aut pofiibilitas ejus, quod tamen inipoflibile calutnniantibus vifum eft, aut faltem facrat feriptunr , aut SS, Doctorum approbat» doHrinz non contradicere.

Sequitur articulus I. in ordine .

Primus articulus, ut jacet in fexterno nobis prxfentato , ex capitulo primo primi libri dicit, *Cbriftnm dixijje, quod tanin effet charités ejus rd animant Birgitte, quad mallet iterum crucifigi, fi poflibile effet, antt* quam ea careret* . Id. habetur in cap. XXX. ejufdem libri ; Idem dixit XII. capitulo fecundi libri, de anima damnata: *nifi,* inquit, *jvftitia ditiaret impoffibile me meri ; iterum »* mifericerdin utique nttrtr pro te ; loqutus £ cuidam damnat»* .

Si infpeélor hujufmodi articuli bene confideraflet altitudinem & immenfitatem divina duritatis , & mifericordia, ac difta perlegif- 'et eidorum Saoilorum , non fufpeilum, fed A catholicum habuiflet prefentem articulum. Pro cujus tamen declaratione primo adducentur auftoritetes ianftorum Doftonim, qui euradem videntur articulum ponere ; fecundo rationibus oftendetur veritas ejus . Circa primum , primo, eft auâoritas oeatiflitni Dionyfii in epiftola sd Dcmophilurn ; & ponam eam ad longum, ne dum in declaratione pmfends articuli , fed ut etiam cx mirabili ejus ferie noo reputentur incredibilia funilia, qua in hoc libro revelationum deferibuntur , in quo dicitur: „ Carpus adeo devotus , qui non aude- „ bat miflam celebrare nifi cœlefti vifione il- „ luftratus, contnftatus fuper quemdam infi- „ delem, qui quemdam fidelem apoftatarc fe- „ cerat, rogabat Deum, ut ambos igne con- „ fumerat; quo orante fiibito domus, in qua „ ftetlt commoti eft,.ex vertice fuit divifa io duo media, λ tpparuit fibi quasdam for- n MX multi luminis : vidit etiam choros An- „ gelorum defcendrre ad fe, & vidit totum „ ccelum apertum , & fupra dorfum cceli vi- „ dit Jeium cum infinitis Angelis, fibi ad- „ liantibus ? poftea refpexit deorfum, & vi- „ dit horribilem hiatum , & ante os iftius „ hiatus vidit illos viros quibus calumniabatur itantes, tremulo· 3t miferabiles , jam M pene cafuros propriorum pedum iqftabilite- „ te; vidit etiam forium de hiatu ferpentes m repere , qui eoe involventes , & aliquando h dentibus , & palatus eorum percudentes vi- „ debaotur attrahere. Infuper vidit quofdam „ viros in medio ferpentum, qui viros illo· „ percufferunt in tentum quod *imitabantur* „ ruinam . Carpus autem turbatur quod rei „ non ceciderunt . Tandem iterato, refpexit ω, „ furfum, & vidit ccelum apertum ficut prius „ & Jefum miferanttm fa£lj furgerc dc thrO- „ no, & ufque ad illos defeendentem minus D„ extendere fuper eos, qui dixit: Carpe , „ percute contra me, paratus fum rurfus pro „ hominibus refalvandil pad, & hoc mihi a* „ œabile eft n. Et fequuntur verba Dionyfii in fine cpiftolat, hec funt: *que tg» eudintt tr»d» vere tff» c* Hec ibi i quibus confideretis, & dicendis, ponat digitum ori fuo , qui dicit talia verba fruftratoria effe & ridiculofa, ne prufumptionis erroris veniat ridiculofns habendus . Item Bernardus t *Ntuurnlittr Dttu miftritrrt »ft, parntut fulvam tltuwttin , qnet* um *pot»ft falvart jtfiitiu.* Ex quibus diAis quilibet, etiam pauper in facris literis inftrufhis, poteft evidenter Cognoicerc diAa praefentis articuli effe vera & conformia di&is fimâorum DD.

itubui

Ratione fic, primo, probatur. Deus habuit in paffione tantam chantatem , ut vellet mori pro redemptione hominum, ficut & fecit;

dileait tnim nos, O' levit nas α potiatis no-
Jiris tto fangeiae fuo Apoc. 1. Igitur & nuoe
eamdem voluntatem habebit, fi *oeceffe* effer .
mis· Patet coalèqueniia ex eo quod eandem & tan-
ram charuatem habeat, ficut & tant* cotnpaf-
fioms eft Deus nunc, ficut unquam luit . Pa-
tet; cum enim apud Deum, telle B- Jacobo
primo capitulo « u*n *fit mutatio nec vicfjitu-*
dinis obtembratio g femper eft «qualis bonita-
tis, Capienti*, clementia, potentia, & pie-
tatis ; led Chrifti tanta fait compaftio ad ho-
mines paflioms tempore, quod maluit animam
fuam a corpore feparari, quam quod homines
cfleot feparati a Deo , & Deus careret cis ;
ideft non haberet eos participes fu* glori» dc
felicitatis ciern»; ergo nunc etiam, fi jufti-
tia Dei permitteret , Deus panlormitcr edet
paratus pati mortem pro hominibus, quantum
eft ex parte duritatis fu», dc hoc eft quod
in capitulo fecundo iftius primi libri teftaiur
dicens; *adbue guippo ex cbarituie tttrvsn mu-*
ri pro bomine fi effet. pofjtbile. Nec videri
debet cuiquam mirabile,- quod aliquid cadat
aliquo modo fub voluntate divina, quod non
eft poflibile fieri, ftante ordine divin» jufti.
tix & prxdeftinatioms fua Capientia. Ero quo
notandum, ut ceffeot omnia fophifmara ca-
lumniautium, quod fecundum quod doâor S.
in 4. dift. Sd. dicit; juftiria & voluntas, m
Deo , licet idem fint fecundum rem, tamen
fecundum rationem pftitia aliquid fupra vo-
luaratem addit, fcilicet ordinem divinis efle-
fillibus convenientem , facundum quod unum
alteri proportionatur, eft enim in rebus-crea-
tis duplex ordo, unus fecundum quod creatu-
ra ordinatur ad Deum , alius fecundum quod
creatura dependet ab alia. Nomine autem vo-
luntatis non exprimitur nifi ordo , qui eft
creatur» ad Deum; fed juftitia includit fimul
cum hoc ordinem qui eft creatur» ad creatu-
ram , ut puta qued igni in tali natura conitu-
ruto debetur ut fit furlum, confiderato ierunt
ordine ad invicem , & ita culp» debetur , ut
puniatur facundum eundem ordinem . Non efl
ergo mirandum quod aliquid cadat in volun-
tate confideratum abfolute, quod non radet
adjuudo fibi aliquo alio, puta ordine /uftitixD
acit legis ftamto, aut, aliis circumftanriis, fi-
cut Damaiius dicit fuper iftud j,Tim. 2. *Do-*
minus vult omnes bomines jalvos fieri, intel-
ligitur de voluntate antecedente, fed non con-
frquente ; qrur quidem diftinélio , ut ait S.
Thomas in t. par. q. ty. art. d. non eft ac-
cipienda ex parte voluntatis divin», in qua
nihil eft prius, vel pofterius · fed ex parte
volitorum . Ad cujus intellemum fciendum
quod unumquodque , facundum quod eft bo-
num, fie eft volitum *a* Deo; aliquid autem
poteft effe io prima fisi confideratione, fecum
dum quod abfolure conhderstur, bonum vel
malum ; quod tamen, prout cum aliquo ad>
iun£lo confiderarur, qua eft confideratio con-
faquen* effe *ejus, e contrario fe* habet; ficut
hominem vivere eft bonum, & occidi eft ma-
lum fecundum abfolutam confidenttionem ; fed
fi addatur effe aliquem hominem qui fit ho-
micida vel vivens io periculum multitudinis,
fic bonum eft cum occidi, & tnslum eftcum
vivere.; unde poteft dici quod antecsdcntcr
vellet judex omnem hominem falvari , fed
confaquentcr vult quofifam damnari facundum
A exigentiam fu» jiiftiti» . Hate S. Thomas
Ita in propolito, Chriftus voluntate fua ple-
niffuna charitate femper arJct, quantum efl
dc f· vellet pro omnibus iterum pari, (ficut
fceit) fi oecefle effet ; cum nomine voluntа-
tis non exprimatur nili ordo creaturx ad
Deum; quod tamen fecundum ordinem di\ l-
nx juftitis, in quo includitur ordo creatura·
ad creaturam, ut menti ad premium . & lui-
hcientia folutionû ad debitum faiUe per mor-
tem Chrifti & fimilia , non eft poflibile fie-
ri ; *Cbriftus tnim refurgeus a mortuis jam non*
moritur , mort Uli ultra non dominabitur ;
fund enim mortuus tfl efl femel ;
quad ante·
3 ftoiu*. Et hoc de ifto articulo.

ANNO
CHnsri

A RT I CU L V S II.

Ut guinte capitula tjufdem hbri , iff fut dl··
fit dt B. Firgina Cbrflus.· Ttt -sfngtieram
O emniom fantierwn gloria es .· gma a re
divinitas confelal.i efl.

Pacere non poilum quin nicam , non elle
mirum , quod B. Birgittam impugnet qui
hunc articulum. B. Virginis laudes decantan-
tem, iuipcclum habet. Prima quidem pars,
quas dicit Virginem Mariam gloriam efle An-
gelorum & ianfiorum, manifefta eft, cum de
ea ecclefia fiepe cantet illud Judith 25. *Tu*
gloria Jerufalem, tu lamia Ifrael, tu benil··
rifitentia populi neflri. Quid per Jcrufalem ,
qcur interpretatur vifio paus, nili fuperna ci-
vitas· Hierufslem mater noftra, in qua Udent
fanSi in pulctitudine pacis , ia requie opu-
lenta? Cui infuper catholico »n dubium venit,
β. Virginem Mariam gloriam pofle dici An.
gelorum , & fandorum omnium ; licet non
illam, in qua beatitudo eorum eflentialiter &
principaliter confiftir ; quia ifta noo poteft ef-
fe nili Deus, fecundum *illud* pfaltni c *Tu ts*
gloria mea , tu tt rejugium meum, fufiltptor
meus, O' liberator mtsi, cuui dicit B. Ber-
nardus; *Maria prafentia totus illuminatur or-*
bis , adeo Ut ipfa fuperna civitas darius ru-
tilet virginea lampadis tliuflrata fulgoribus .
Secuoda vero pars *articuli,* que dicit; *guis*
a to divinitas efl son/<data ; debet mtelligi
metaphorice , ficut alta diAa fandorum , &
facr» kripturv, quz pafllones videntm dice-
re , exponuntur difla dc ec ratione effeftus
importati ; importatur enim in coofolatione
larida quzdam , fecundum dlud piai. *eoafola-*
tionos tus Isuficavctani anima»» meam. Mi-
rum enim videtur quod dicitur Gen. multi-
plicatis hominum fccleribus dolore rordis te-
tius intrinfecus peeoituifle feeifle hominem
Gen. d. Et Virgine Maria pariente Salvato-
rem , & redemptorem omnium, neque nege-
tur eodem tropologico modo pofle dici coo-
2 folatum , cum Ifai» I. dicatur.' fn *punissem*
malarum smajelabor fuper bgflibus meis- Fret-
terca idem videtur ex illo quod B. Bernardus
dicit de B, Virgine : *de plenitudine illius o·*
mats accipiunt. Et inter alia dicit ; *precator*
veniam, juflus gratiam , drigtli latitiaus ,
ruta Trinitas gloriam, Filii perfona camis be-
mana febftentiam. Et bate fallu iant pro prat-
fanti articulo.

AR-

ANNO eeusTi >«u

ARTICULUS III.

Bx decime cap. ejufdem libri , m dicitur , quad :traijm fpineam impefutrunt Chrifle crucifix»,

Pro rieclaratione hujus articuli eft, primo fciendum, quod infideliter eft extrailus ; non eoim dicitur in ifto capitulo quod impofuerunt, fed aptaverunt coronam de fpitfis: Tetenim magna differentia eft hinc & inde ; imponere videtur enim dicere novitatem corond. tinnis; aptare vero przfupponit illam fuifie. Secundo, dico, quod fi impugnator diA® S. Birgitt» in cap. 15. libri VII. ɨefpexiffet , β ut arbitror, fenfum prxfcnti* articuli diceret effe venftimum. Dicit enim ibi fic: carenda* *quam dcpefuernnt dum afigerent tum cruci peft crucifixianem vera aptaverunt fibi cera· nam.* Et cum hare lint manifeftc vcrifimilia , lufficiant hzc pro przfenti articulo .

ARTICULUS IV.

£x cep. eadem e-tfdem btrri dicit ,4mices Cbrifii maluiffe illam penum in fe perlu-l'tJe » vtl ” astruam in inferna ardert , quam aum fic cruciari.

Pro declaratione prxfentis articuli duo Senda lunt . Primo, ponatur articulus in forma , C quia translator infideliter transfert; hic enim dimittit aliquid, quod facit ad intelleftum veritatis articuli , & detruncat propofitiones ; quod enim dicitur *canjunfitm* fub una pfopoiitione disjunAiva, ipfe divifim capit alteram partem Secundo , oftendetur veritas articuli. Circa panium textus habet originale fic . *Cum· que filial meut dalaeibus circumfepteu tefpe-x|jr» ad amicer fuar flentes, qui maluijfent riiam prnam in Je cum auxilia t/us partuiif· Je, vel in aternum in inferna ardere, quam eu»i fie vider» cruciari.* Ecce quod articulus fuit mendaeiter extradas; primo, ficut tacitum iliuu: *cum .luxih» Dei.* Secando, quod dicehat disginAive , diAum eft (impliciter. D Tertius articulus non dicit amico* Dei velle magis in inferno ardere in cternum, quam fie Chriftum cruciari'; fed dicit: quam vidçre eum fic cruciari . Circa fecundum eft notandum, quod multipliciter poteft dari intelle-Aus verus prxfcntis articuli, & ita in veritate falvari. Primo quidem poteii dici fic, quod videlicet propofitio illa, cum fit disjunAiva, ad cujus veritatem fufficit alterius partis veritas , verificatur pro prima part* illa, in qua dicitur, quod amici Chrifti maluiffent illam pernam in fe cum auxilio ejus pertuliffe , ?uam Chriftum «ruciari, five vidiffe cruciari. redendum enim eft amicos Chrifti tanta ad ipfum arfiffe dileAione, ut praelegiffent in fe pati illam poenam , quam quod Chriftus pateretur. Et hoc dico paffione abibiute confiderata , ut fcilicet eft laefiva , aut afttiAiva perfon» tantum ; non in relatione ad fruAum redemptionis, quem efficiebat, quem skm» feciflet paffio amicorum. Qu® quidem propofitio prima de amiciffima, & dileAiffima matre eius patet auAoritate B. Auguftini in dialogo inter animam devotam 3c Virginem bea-

A tam de paffione Chrifti, ubi eam ita afferit" dixiffe: c/nuias, *& dicebam.· beu* m*, *filli mi, quit mibi det ut ega meriar pre t»* » Ratione etiam patet multiplici , que colligi poteft, primo, ex lege amoris naturalis, qui eft inter membra dc caput ; opponunt enim fe naturaliter membra pro defenfione capitis, mallentia pati ipfa, quam quod eorum caput patiatur . Secundo., patet ex lege amoris politici , qu» eft inter cives, & commune bonum civitatis , & inter milites Λ regem fuum ; quia enim falus regis St boni communis, milites & pro falute regis prxfertur faluti ceterorum· populus fe opponit morti & periculis pro falute boni communii · milites etiam pro falute regis, nec minus. Tertio, videtur hoc probari, ex lege amoris gratuiti, qui naturalem amorem debitum noftro capiti & regi Chrifto non minuit, fed adauget. Cum enim hoc amore amici Chrifti Chriftum diligerent fuper omnia , & fuper fe ipfos ; clarum eft , quod maluiffent illas pati poenas in fe, quam Chriftum vidiffc Deum fuum & Domimim tam viliter , tamque eoafufibiliter pertraAari A cruciari. Secundo, poteft dici quod etiam pro alia parte bene intelleAa articulus eft verus , in qua dicitur, quod etiam maluiffent amici Dei cum auxilio ejus in inferno in vternutn ardere , quam vidiffe cruciari Chriftum; intelligendo enim eum folum de pare inferni (cnfibifis ignis, & non de poena damni , qua eft carentia vifionis divin® ex demeriti* peccatorum propriorum ; ficut etiam innuit in articulo , cum dicit cum auxilio Dei ardere eft verus per hyperbole diAua; eft enim loquutio yperbolica, qu® divitet per exceffum diAa, ut illud: *fiuBut ad fpdeeicbel· lit;* quod & facram feripturam fiepe leghnua ufam; no* etiam eam fiepe noftri* intermifcemus Sermonibus . Dicitur enim in pfat. *patueruat i» caelum at fuum·,* & de Salomone dicitur 3. reg. 4. quod fecit tantam copiam ar5enti, quanta erat lapidum in Jerufalem ; Λ oan. ult. dicitur, *feme autem & multa alia qua facit Jafut, qua fi feritantur per fingula , nec ipfum, artitrer, mundum caper» eee , qui feritandi funt, libret.* Omnia enim ifta funt per hyperbole diAa; fuper quo verbo S. Thomas exponens illud uno *mow,* ita quod fit locutio nyperbolica fignans exceffum oparum Chrifti, dicit quod ficut, tefte l Auguftino, facra feriptura cum utitur quibufdam figuratis locutionibus , ficut cum dicit *vidi fe·dentem* Oc. ili® locutiones non funt fait® ; ita quando in facra feriptura eft aliqua loquutio yperbolica, tali* non eft fialfa; noa enim eft intentio dicentis, ut credatur qt'od dicit , fed quod intendit fignificare , fcilicet exceffum vel dimiantionem alicuju* rei. Dicit tamen quod hoc non fit, quando aliquid Jiuod erat obfcunun vel dubium exponitur ; ed quando illud quod apertum eft angetur vel attenuatur; puta cum qui* volem mfiam alicuju* act commendare, dicit, hoc fiftfiteret centum vel mille peribat*: volen* autem vituperare dicit , quod vix fuficeret ubi vai duobus; nec tamen falftuudicit, quia 6c verba rem qu® judicatur excedunt, ut *oft*nda tur quod non intendit mentiri, fed oftender* effe parum vel multum . Hsk ille. Ita in propofito eft dicendum ; per illa enim verte

ANNO CTXISTI

CT intrédcoat Virgo beata oftendere magnitudi- A fpeflum ; immo nec falfum ; fed omnia vi-- ÀNKO CHtTTTI
ÀWO α·Kist i »♦»». 'nem nompaffionis, five datoris, quam amici Chrifti habebant de morte ejus, qui creditur effe maximus . Si enim irrationabilia fic infenfihilia , puta ccehim, terra, tanto fe dolcre oftendebant, quod foi exueretur lumine & terra mota, dunfinu faxa feinderentur in partes ; quantum credenda font dolcre corda amicorum Chrifti in paffione ejns, qui rationa. biles erant, λ Chrifti amore flagrabant ? Qxxi vero calumniator dicit, quod iftud contradicit defideriis & fafpiriis fao&orum patrum fit prophetarum , quibus facm feriptura plena eft ; dicendum eft quod falfum eft & male arguitur* eadem enim ratione diceretur Chriftum oraffe contra vota fanHorum PP. ftc prophetarum dicendo : *peter , trnfeet e me teli» ijle* Oc. Sed notandum pro evidentia articuli , quod paffio Chrifti dupliciter confideratur ; uno modo prout erat afniHiva perfonx Chrifti , fit dehoncftativa tant* majeftatis ; & ifto modo non poterat cadere ia defiderio cujufeumque fanâi : immo paffio ejus erat, ut uiHum eft in articulo, sfHiHiva cordium amicorum ejus ; nt enim dicit Ariftoteles p. Ethic. *Inter nmienhilie rft (entitlere nuce /* λ Apoftolus ad m. II. *Gnudete cum gndentihue, & flete cum flentihue.* Alio modo confideratur paffio Chrifti, prout ex ea mundi falus oritur» erat ; & hoc modo erat betitis omnibus fidelibus, fit hoc ratione defidera* batur a fanHis prophetis 81 aliis, fecundum illud Ilii Lifi. *Defiderevimtu eum nevifjimum virerem»?* ideft valde abieHum, virum dolorem ; fciebant enim fe ejus morte fore falvandos: unde ratio defiderii eorum immediate In eodem capitulo fubfequitur: *ejut livere fewifnmnt ,* fcilicet a peccato, ut glos, interlin. exponit. Ifta eft fentestia Magiftri fententiarum in L dift. 40. ubi querit, utrum placuerit viris faoHis quod Chnftus pateretur vel occideretur , cui qusftioni refpondens , ait: *Deheit qeim pieeere interitu neftre redemptienie, fed me intuitu ejut eruciattu .* Voluerunt ergo , ac vehementer Chriftum mori propter liberationem hominis, & adimpletionem divin* vohmtatis; fed non voluerunt deieHatiooam ipfius afIfiHtonis. De eodem ergo hetabaotur & triftabantur; fed ob aliud enim gaudebant, fic nropter aliud delebant ; votobont ergo Chriftum mori pro hominis redemptione, fit tamen de morte ipfius diverfis de caufis corda eorum varie movebantur . Ra* He. Et h*c fufficiant de pratenti artiente.

ARTICULUS V.

darre/s* r/arem *fin» fin», nullut ecultu*

Ero declaratione pratentis articuli fufficit dicere, quod refis articulus non jacet in toto ilio capitulo; bene tamen fic dicitur.* *fi enim videret fpirituulem pudebritudmem engeiermn* & soMMram, *eerptte teeum* nas *fvfieeree vi-*

/«m. Nihil videtur ia prefarti articulo fu- *CumU, Gnerel.* Torn. XXX.

g non valentis videre param pulchritudinem ; quanto minus dicetur oculus corporalis nofter fufficere ad videndum pulchritudinem Angeli, de quo dicit Dionyfius , quod eft fpeculum purum, clariffimum, incontaminatum, totam fufeipiens in fe, fi fas eft dicere, pulchritudinem qniformis Dei formitatem, de qua dicitur Exo. gg. «en *videbit me berne & vivet* ; fit de fanHis dicitur Sap. g. *Jufti ficut Sei fulgebunt, &c.* Quod vero dicitur confequenter, quod rumpetur quafi vas corruptum ficc. hoc intelligendum venit metaphorice ; quoniam ficut vinum forte dicitur rumpere vas corruptum five putridum ; ita jucunditas iftius vifionis faceret, ita animum exultare & exaltare, ut veluti vas ruptum per multas par- ^* tes effundens vinum receptum, variis moti, bus fui corporis jubilum betitis fic gaudii ex tali vifione fufcept* oftendcret infra cordis arcanum continere non valens. Unde Gregorius : *JuhÜum unique dicitur, qundt innef-*

iifcHÜ ftffii , aet ftmtaiiit /ftriri, O tonso qwle/dsas *préditter metihu», femvi» nili» prtprietntibu» exprimetur.* Unde p£d. dicit: *Btntue, qui fcit pubiletieurm* non ait : fed qui icit quafi quidem fciri jubilatio poteft, fed diHu exprimi non poteft ebrietas fpiritus: dki poteft qu»libet maga amoris *A* gaudii devotio, ex qua quafi fi ex vini fortitudine fervor fpiritus excreicit, qui intra fe Dœhibere non valet; unde apoftoli Spiritus S. fervore sftuaotes mufto pleni effe dicebantur. Et Job. dicitur c- aa. *t'enter* assor

rumpit never ; non dicit veteres, quia veteribua cordibus non infunditur talis devotio , fed novis; ideft novitate vit* ambulantibus ; vel novas dicit propter fortitudinem imp·, tus fpiritus, qui fi novas difrumpit, quanto manis veteres , ideft -fragilia corda & infirmat Et ifta pro nunc fumciant pro articulo ifto, quia magis nota funt guftum hujus mufti Spiritus S. guftantibus, quam peccatoribus eriam multa legentibus, quia animalis homo non percipit &c.

E

ARTICULUS VL

illud diflum Chrifti ml Putrem.· quart me dereliquiAi,

«MMtr aari, *»ifi tu* .

Pro declarntioae articuli , fcienduaa eft , quod pro tanto dicitur patrem derdiquiee T y Chri-

ch nllum, ut dicit glof. Math. 47. quia po-
reflati profequentium eum expofuit, iubtraxit
c' protecltonem ; fed non folvir unionem : ex
>4jt cujus gloflie intcileflu patet veritas expofitio-
nis dat» per B. Birgittam , quia cum fcxhus
patris erat iubtrahere cum a poteftate perfc-
quenrium, qui eum pene expofuit pro fajute
humani generis, fecundum illud Apoftoli; ft*
proprit fiüt non pepercit ; fed pro
tradidit Hlum ; fecundum id quod ait ipfe
Jefus Petro , Math. *16. 'du pot/ı quod m*
pe/Jiu» *rogare patrem meurn, & exbibebit mibi*
plus quam XII. legiones Angelorum ? ReAc
ergo patri dicit Chriftus conquérais ; *quart*
ute dercliquifti ; quafi dicat; Tibi dico, qui
•olus in hac anguftia mei jioteris mifercri ,
qui folus poteris rigorem difciplinx pro pec-
cato primi hominis aflumptar miferattonis tua:
dulcedine mitigare. Et hoc de ifto articulo.

ARTICULUS VII.

Ex cap, XXX. in quo dicitur Cbriftum dixiffe quoti habitare vellet i» corde Birgitta , quod «m eft nifi modicum fruftum cornis .

Pro declaratione profectis articuli, loquendo de habitatione per gratiam, notandum quod anima licet dicatur efle tota in toto, & rota jn qualibet parte fecundum totalitatem, five perieCftionem fui eflentix, cum fit fimplex ; tamen principaliter ponitur efle in corde , quod dicitur ledes ejus , fic ut pars nobilior civitatis dicitur fedes regis h.u ratione, quia ex eo vclut fonte vita:, ut ponit philofophu* fit expanfio caloris vitalis ad reliquas partes corporis · & propter hoc contigit, quod tam in facra fcriptura, quam in didis Sandorum cor ponatur pro anima , & attribuatur cordi quod-animae convenit. De facra fcriptura habemus tcftimonia multa; &c. inter alia adducamus illud: *diliget Dominum Deum tuum ex toto corde tuo & toto anima tuo &c.* De dodotibus illud, & folum illud quod dicit Hugo lib. 3. *de* anima; *cor parvum oft, & m«gna cupit ; vix ad uuiut milvi refeflionem Jufficere poffit,* O' *totus mundus ei non fuffi:<t ·* Hic ille. Clarum eft quod ifta non competunt cordi, ut eft fruftum carnis; fed ratione animi in eo principaliter fedentis; & in propofito. Unde immediate (equitur in articulo : *in corde, quod eft habitaculum meum debent effe trio, lefjut, Jedet, & lumen.* Ledum vocat quietem a pravis cogitationibus ; fedem in voluntate manendi cum Deo ; lumen vocat fidem . Clarum eft autem ifta non efle in corde materiali immediate; fed ia anima dicuntur efle , qui eft in ipfo corde , ficut diAum eft. Dicitur ergo Deum habitare in corde, quod non eft nifi modicam fruftum carnis, quia inhabitat animam, qu* dicitur inhabitare ipfum cor influendo vitam toti corpori derivandam. Et tantum fit de ifto articulo.

ARTICULUS VIII.

Ex eodem cap. quod Cbrtftut latus ivit od paffionem.

Non fufficio admirari, quare ifle articulus prrientatus eft tanquam iulpeftiu , cum dicat propheta Ifaias 53. *oblatus eft quia ipfe veluit* ; & in cap. 51. in parabola de centum oribus dicatur : *cum invenerit ovem imponit in humeros Juot* **gaudens** ubi Gregorius. *Ovtm in humerum Chriftus impofuit, quia bumanam uoturom fufeipiens peccato nofira ipfe portovit ,· St* Albertus magnus exponens prifatum verbum inquit : *humeri Juot brachia crucis, in quibus ovem portavit ; gaudens autem portat, quia gaudium fuum profeQut eft Jubditorum , fecundum illud* Jerem. 8. *Gaudium Demini fortitudo vqftra* . Hic ille . Ille enim dubitat an Chriftus litus ivit ad paffionem qui dubitat an fumnu charitate an gratiflima voluntate ibat facrificaturus pro nobis Deo Patri. Prxterea legimus de apoitolis Aâ. *ƒ.* quod ibant gaudentes a confpe&u confilii, judicari pro nomine Chrifti, paffuri pceoas , contumelias & mortem. Ifta fufficianr pro articulo .

ARTICULUS IX.

C *Ex eodem cap. quod borne mortalis neu poteft videre immortalem ,· cujus oppofttum nititur probare ejus defenfor in traSatu vi/ionum cap. 5. afferent quod ipfa Birgitta fsrpe babuit corporalet vifionet Chrifti.*

Ponatur articulus plenus ut jacet in originali, quia intelligentia diftorura, ut dicit B. Hilarius ex caufa dicendi Tumenda eft. Translator autem ut rudiorem reddat articulum , detruncat eum , ponit eum folum . Secundo oftendetur veritas intentionis ejus, pro quo fciendum quod ex perfona Chrifti ita dicitur in prxlato articulo. *Si autem venirem inter ipfos eos vifibilis, acuti eorum non fqftinerrnt*
P *videre me,* Et fequitur. *Quomodo borne mertalit poteft videre immortalem ?*

Circa fecundum notandum eft prima, quod B. Auguftinus videtur dicere articulum prventem, ubi dicit, ut allegatur a Petro de Tarantafia in 4. dift. 10. quod (fi) Chriftus voluit in ea claritate, qua refurrexit difeipulis apparere, quod non poflent tantam claritatem videre. Harc ille Pro cujus inteUeAu, & articuli declaratione veritatis notandumeft, fircundutn profatum doAorem i n 4. fentcntiaiv loco praenominato , ubi quaerit, utrum corpus gloriofum fit vifibile ab oculo non glonoib five mortali, colligendo de S. Thoma & Bonaventura , quod gloria perficit naturam, fub claritate ergo gloria: manebit fpccies nature ,
E Icilicet color proprius; utrumque vero fubditura eft voluntati amm*, ita quod in poteftate fanâi fic habentis corpus gloriofum eft apparere ut in fpecie natum ; vel in fpecie glori* . Dicunt ergo quidam, quod corpus glorification ab oculo non glorificato videri ooteft in proprio colore, fine miraculo, fed in lue claritate non. Alii veto dicunt, quod dantis ita unita eft cum claritate naturali , quam·

ur quamvis eon fit eadem caufa, unde a quocum- A
.....que vifu percipitur claritas natural s poteft
cuTsri ptrcip· claritas corporis glorificari. Sed ab
un . oculo glorificato poteft totaliter & perfefle ,
<St ab oculo non glorificato non poteft tota-
liter ; non propter hoc quod illa claritas cor-
rumpat vifum, fed propter imperfeélionem
vifivst virtutis. Et ad dictum Auguftini fupra
politum refpondens, ait ; *bec dicit
»»e ,* M» feed »n *ptfixt videre merteltt tctu
li pertem cleritetit gltritf», ftd qttie* aen
pqfEur lerzM , «en e&aoem *chrhattt
vifxm cerrempenlit ; ftd prepter limtietie»em
vtfiv* virtetit* . Hac ille . Juxta autem hu-
jufmodi doftoris fententiam dicendum eft in
propofito , quod videlicet non intelligat fan- &
âa ifta quod mortalis homo non poffit vide-
re immortalem ; quoniam expreffe -dicit in
libro 4-14- ouod Chriftus apparat Virgini
Maria & apoftolis, & aliis perfonis refurgens
a mortuis, λ primo Virgini Mariae etiam
palpabilem fe ei exhibendo. Ipfa etiam vidif-
fe dicitur Chriftum &. B. Virginem ; ficut ca-
lumniator arguit ; fed intelligit , quod non
plena & totaliter claritatem corporis Chrifti
poffit videre homo mortalis , cum illa in ple-
nitudine fua excedat omnem potentiam oculi
mortalis. Et quod ifta fit intentio ejus patet
cum dieit in articulo oculi non poffint fubfti.
nere videre me . 'Et ne videatur alicui mira-
bile, quod ratione hac dicatur oculus morta-
lis non poffc videre immortalem , ducam au-
âoritatem facrc feripturw . Dicit cairn B.
Joannes I. cap. *Deem tu» vidit xt^tutm ,·*
quod non ex eo dicitur verum quod Deus non
eft ab homine vifibilis, cum hominis beatitu-
do in ejus vifione confiftit; fed ex eo quod
non totaliter plenitudine comprehenfionis a
creato oculo eft vifibilis. Et ita intelligen-
dum in propofitum . Er tantum lie de prz.
fenti articulo.

ARTICULUS X.

E« cap. *XXXIK bebtt m»lte* . Prrwo *edttle·
litettm DiebtH feflem Birgitt* cerem Dee
·d jeffxm Dei &c.*

Pro declaratione prxfenris articuli dicitur ,
Îiuod nulla adulatio ponitur in ifto articulo ,
ed ponitur confeffio veritatis , quam Diabo-
lus mandato Dei cogitur diqore. Unde in cap.
illo in originali ita dicitur : *Dixit Demietu
Diebtle - refpexde mihi, fi ifte neve fpc^/t
~ ~itime* mm«. *Nxm^xid diligit ipfe eli-
gtttm fictu mtf &c. exi Dume» refptxdit »1-
bil diligit fictu te* . Quod inconveniens eft
hoc ut pan ifta hujus articuli fufpefta habea-
tur? Nunquid fimile legimus Job. t. ubi ait
Dominus ad Sathan : *Nxm^ttid cexfiderefti fttt-
vxm mtm» Jtb,* yxtd *tm» fit fimilit ei i»
turre*, iaaa· *fimpltx* , reffau O rmara/ *Detu»
O recedent e melt ; & rtfptndetu Setbe» .·
Nttmfidd frpftre timet Detmt Jeb ?* quafi di-
cat : licet verum fit hoc, tamen ut inquit
glof. interii, non ex virtute propria. Et ita
articulus io illo videtur contrarius veritati .
Et ha» de ifto articulo.

ARTICULUS XI c*Tsn >4<l

E* *eedem cep. q»td Diebelxi certm Demi»»
dtxit jt hxPrre tutem tcxlem cerptrelem ,
elirm [pirtlueltm . ltrm fimile dt /uri-
bui* .

Pro declaratione hujus articuli , licet non
effet opus declaratione, cum legentibus origi-
nalem textum fatis clare pateat; intclletfut
ejus verus eft . . . anima· txpe capiunt, · · ·
ab objeiio conditione line proprietate in quem
feruntur, ficut Anftoteles in *6.* Ethic. Lien-
tificum animz diftinguit abopinarivo, vel ra-
tionativo per hoc, quod fcirntificum animat
eft , quod cognofcit omnia neceffaria quz ge-
nerant feientiam, opinativum vero, quo co.
gnofeit contingentia, de quibus generatur opi-
nio. Item Auguftinus XII. de Trinit. ponit
rationem fuperiorem St inferiorem diftin^ui
per hoc , quod illa intendit zternis conipici-
endis, aut confulendis, qut funt fuperiora ;
ratio vero inferior intendit temporalibus ie-
bus, quz funt inferiores. Lta in propofito di-
cendum; Diabolus enim dicitur habere oculos
duos , quorum unus dicitur corporalis; non
quod ita iit in re, cum Angelus fit fimplex ,
& immaterialis fubftantia, & fic nominatur
ab obje&o, quia temporalia hoc oculo dicitur
confiderare . Alius vero Ipiritualis dicitur ,
quo fpiritualium intendit cognitionem, & no-
titiz nabendz ' ficut patet ex ferie articuli in
originali, & ita nulla eft difficultas, confido-
rara intentione dicentis . Sed quod ex liters
in originali colligitur, in quo fic dicitur.-«>>
Dtebtlxt ,· bebet dtitt tcultr , «auai *ctrptre-
iem, licet ne» fim ctrperelit, qu» temptrelie
tenet* <>i. Et tantum de hoc articulo.

ARTICULUS XII.

Ex cep. eedem in dültur Detu dixiffr ,·
«Mvc *Ditbtle iiittmixxtxm efi tentbrtfxm ctr
txxm.*

D Pro declaratione przfenris articuli eft pri-
mo ponendus articulus integer, ut pateat fa-
ciliter intelleftus ejus. Secundo declarabitur
veritas ejus. Articulus autem ita dicit : *Dm
mixtu »it ; tume Dixb»lt illxxtixxtxm efi tm
xebrtfitmt txr ixxm ; dic mibi ifi· mtditxtt
tutiem cberitxttm bebe· ed illem.* Circa fe-
cundum fcilicet declarationem articuli eft pri-
mo notandum, quod tam ex fententia iftius
capituli, quam iftis verbis articuli colligitur ,
revelatam fuiffe Dzmoni quanta charitaa erat
Dei ad B. Birgittam, fine enim revelatiooe
divina fcire non poterat . Revelantur enim
luandoque eis fecrcta aliqua ceeleftibus me-
ianribus Angelis bonis, ficut dicit B. Ifido-
rus lib. I. de fummo bono cap. io. & dedu-
£ cit Magifter fentenriarum in a. dift. 7. Di-
cit enim fic Ifidorus : *triplici ectmtixe Jcitxtut
vigtxt Dxmtttet ; fcilitet fxbtilitete »et»r*
O txptritxti» ineptrm, O rtvtleti·»· fpi-
ritum fttptruerxm.* Et Auguftinus de hoc e-
tiam loquens lib. 2. fupea Gen. c. II. ita di*
cit *fpiriteu meli gtutdm» vere dt trmptreli-
btu rtbxt xtfcert ptrmitetmtxr pertim fitbtili*
tejtt fexftu , pertim txperintie temperem ceK*

ANNO CUBTJ

VF lidioret propter tom lapnam longitudinem vi-·/, partim faufiit -Jugelit, quod ipfi on omnipotenti Deo difetmt, juffu ejut 'fibi revelantibut.* Hac ille. Secundo notandum quod illuminatio poteft capi dupliciter, uno modo large five . . . difta: alio modo proprie dicâa. Capiendo primo modo fie omnis cognitio & manifcftaiio dicitur qiutdam illuminatio, ficut dicit apcftolm ad Ephef. *6. omue f«a^ manifeftatur /uui qft.* Alio modo proprie capitur, *6c* fic non folum diett manifeftationem veritatis, fed dicit illam in ordine ad Deum, habet enim lux in fua plena virtute ifta, fcilicet manifeftare, dirigere, *Sc* deleftare. Capiendo primo modo verum eft, quod cum cordi Demonic aliquid reveletur, quod ejus cor illuminatur, quia venit in notitiam alicujus veritatis. Dicit enim Dionyfius quod Angeli fplcndida lumina, Sc eorum naturalia fplcndida & integra permanferunt. Ft ita intelligendus eft articulus. Secundo modo capiendo illuminationem, non habet locum in Darmonibus propter eorum perverfitatem, qui omnia ordinant ad malum finem. Unde S. Thomas in i. par. q. c. art. 3. dicit fic, quod illuminatio proprie di&a cft manifeftafio veritatis, fecundum quod habet ordinem ad Deum, qui illuminat omnem intelleftum. Et ifto modo non eft in Dzmonibus. Et hoc de ifto arf'ci'lo.

ARTICULUS XIII.

Ex eodem cap. dicit, Diabolum ad juffum Dei perbibuiffe teftimoulum cbaritatit ejut ad S. Pirgittam ille medo.· fi, inquit, *pejfibile effet libenti(fime pater (patererit) unam pernam talem i» quolibet membra tue fpedoliter qualem femel in truce in omnibus membrit f,:ffxr et, antequam careret ea.*

Qu.-nnqiuni ifte articulus fatis pateret verus ex declaratione decimi articuli ' verum tamen pro ampliori intelleilu dicendum, quod ifte articulus nullam videtur habere repugnantiam rationi, atque facrz feriptuna, nec quo ad hoc quod Darmon juffu Dei perhiberet teftimonium veritatis, ncc quoad hoc quod teftimonium u-tur chacitatis Chrifti ad B. Birgittam Patet, primo, Luc. 4. ubi dicitur: *exibam Damoula a multit clamantia & dicentia.· quia tu er fihut Dei;* ubi dicit Albertus Magnus: *clamabant in veritatit cenfeffiene, fed ceaila, quia Damon de fua voluntate non loquitur nifi mendacium, Je. 8. cum lequitui mendacium, liquitur ex prepriir, juia mendax eft, & pater ejut.* Item in eodem de alio Dztnone dicitur quod dixit: *quid nebit & tibi Jefu Natarent ? fcio, quad fit fan·Hut Dei.* Quid ergo mirum fi «Ha revelatione Daemoni de charitate Dei ad B. Birgittam, interrogatus Demon, & juffus a Deo refpondere perhibuerit teftimonium. Pneterea fecunda pars articuli in nullo videtur habenda fufpeâa, ut patet ex declaratione habita m primo articulo, Tanta enim erat chantas Chrifti ad falutem animarum noftrarum, ut nulla pcena corporis poffit ei adaequari; nec paftio corporis quacumque effe aqualis compaflioni quam habebat de perditione rationalis natura. Hinc flevifle pro peccatis legitur, A & non pro poenis fuis ▮ *Sc* ideo credendum" eft, quod tanta fuerit cnaritas Chrifti ad animam rationalem, ut fi non aliter fiiiffet falvanda, quam per talem o o mib, ficut ibi ia articulo deferimtur, quod Chriftus fufeepiffet jeam pro falvatione çjus. Qui enim potuit liberare genus humanum fine paffionc; *Sc* tamen in commendatione fust charitatis voluit pati, dicente apoftolo ad Rom. J. de *vit Dent fuam charitatem r» nubit, quoniam cum itimiti effemut Cbr'tftut pre nabit mertent eft.* Veraciter credendum eft, quod fi fuiffet neceffarium, aut ordo divine juftitue exegiffet, ampliores pernas ftifcepiffet; quia ifta nota arbitror faris confiderantibus quod Chrifto B non eft datus fpiritus ad menfuram; ideofuf. ficiant ifta pro articulo ifto.

AMMO puittTj '«»·

ARTICULUS XIV,

E eedem cap. dicit Deem titxiffe Damoni t pttt bumiliter mifericerdiam a me, & dabe tibi; & rtfptndit Diabolut.· nequaquam.*

Pro declaratione articuli ponam integrum articulum. Secundo, declarabitur veritu ejus· Articulus autem ita dicit: *Refpondit Deminut.· fi ergo fic mifericert fum «r nulli petenti veniam denegem; pete humiliter & tu mifericerdiam a me, & dabo tibi. Cui refpendit Diabolut: nequaquam boc faciem.* Ifte articulus in nulla fui parte eft habendus a quocumque fapiente fufpeAus; verum enim eft quod fi Diabolus humiliter veriam peteret, eam a Chrifto confequeretnr, licet antecedens fit impoffibile. Unde Hugo de S. Viftore in de clauftro anima, *fi veniret Sathan ad capitulum confeffiouit, impetrare peffet indulgentiam remijfienit. Et* B. Auguftinus de fsifa, & vera poenitentia dicit: *fi peffet fperare Diabolut de Deo & culpam in Je frntire, quod* non *invenit in fe, inveniret in Dei mifericerdia;* fcilicet veniam peccati. Secunda pars patet ex eo quod eft obftinatus in malitia; & quia de hoc erit in confequentibus iterum fenno, fufficiant ifta pro articulo.

ARTICULUS XV.

Ex eodem cap. dicit Diabolum dixiffe Deo .· antequam curvarem genua coram te, mqgit vellem emuet pernet glutire in me &c. cum tamen in nemine Jefu omne genqfleQatur &c.

Pro declaratione prafentis articuli notandum quod Demoaes habent oftinatam voluntatem in malo ' & fentientes Deum in effeâu juftitûe, qui eft pœqa eum affligens, habent eum odio, fecundum illud pfalmi: *Juperbia eorum qui te odertmi ajcendil femper.* Et ideo voluntate deliberata, qua: in cis mala eft, cum fint avtrfi ab ultimo fine, non poffunt E velle curvare genua fua coram Deo; & ita intclligitur articulus prafens. Quamquam, ut dicit Apoftolus, curvent genua in nomine Jefu; ex eleâione tamen, *Sc* voluntate propria non faciunt. Unde S. Thomas in >. difl. 7. fuper illud apoftoli Jacobi: *Damonet credtmt O centremifeunt,* dicit quod licet ifti afites in fe boni fint; non tamen bene fiunt, fed coaâe ft non ex eleAione bonum quodcum

que

C^qat optatur. Nem, ut dicit Auguftinus in li- A credendi & fperandi, & ifti bene fuerunt in
"beo de fide ad Petrum ; /ληρ·?/ *nec mala* Chrifto refpc&u aliquorum ; unde magifter
cwsrr *vtlttttttt ctrm ftfmt, ut petna.* Et ita pa- fenttntiar. 3. dift. jd. ubi quzrit utrum fi-
u»r tet articulus, Nec valet quod dicitur in op- det, & fpes fuerint in Chrifto; refpondet,
pofitum ex apoftolo Philip, a. Zn mnmm *fe-* loquendo de fide & fpe proprie, & funt vir-
fi &c. quoniam articulus non dicit qood Dat- tute» theologica , dicit : fmfo/Zs·· μ·α *inde-*
mones noa curvant genaa; fed dicit antequam *nt videtur fidem, virtutem, & fptm in et*
curvarem & fcilicet ex eleftione, & 'voluntate NMT *feiffe , ficut in fenSie, in fim beatifice-*
propria; optativi enim modi eft verbum *tit, vel ·· engelii n·» Junt, 0'' fence* fin·*
illud. Et tantum fit de ifto articulo. *βι credunt* c> *fperent rtfttrnSitnnt future·*
r»» , & *'rdngeii emndem credunt, nec tamen*
in tit efi fidet x-ei fpet, preut virtue efi ,
*1*** o Dee ft, fpttitnt ceutemplende ptf*
frenatur /o- *in Dee verbe rtfirre&ientm fu·*
tnrent neu per fpcculum in auigmate, /rd/ra,
g *clnrijfintt m/piciiur.* Ita inquit, *Chrfiuc in*
1'' fuenmt AM4 *patria ereJ,t ^itiitnt, 0-*
fftrevit refirreSienem tertia die futuram,
pr» fw *patrem trivit, nec tamen fidem, vir·*
******, *vel fpem babuit,* fnia *neu anigmati.*
****. *& /fecularum tit tn ctgnitieutm babnit ;*
& ita patet articulus, & qualiter ita intelleâus nec eft contra fandos Doâores , nec
contra Magiftrum fententiarutn , ut dicebat impugnator ; & tantum fic de prsfenti artiçulo.

ANNO CHAliTI >✦»·

ARTICULUS XVI.

£« cep. iitit Cbrifinm babtrt fidem, fpem, J0'' tbetrittaem.

Pro declaratione prxfcntis articuli, prefertim quoad prima duo , quia de charitate non eft dubium; eft notandum; & primo, quoad hoc quod dicitur fidem habuifte, quod , ut tangit S. Thomas ia 3. parte a art. 3. fuper illud apoftoli Rom. 1. *Jtfiuie Demini reveletnr in te en fieie in fide;* dicit glof. dc fide ____ & fpei , quod fides capitur dupliciter: uno modo proprie, & eft qua creduntur qux non videntur, dicente Auguftino in Enchiridio : *fidem eppelleemnt enrnm rernm pnee circe cegnitienem rernm wfetmm,* hoc tamen improprie & fecundum qoaadam fimilitudinem, quantum ad certitudinem & firmitatem adhnfionis hoc modo diflinit fidetn glof. Galat. V. fruâus fpiritu» : dicens *JUee & invifibilinm certitnd» ;* Λ hac difttnftio habetur ex glof. fupra poGta Rom. t. ia qua fic dicitur : *tfi fidet, ^ntt crtdtmtnr, fun nen videnter* ; quae proprie dicitur fides, fed tamen eft etiam fides rerum qua non verbis, fed rebus ipfis pmfentibus creditur, quod erit cum per fpem nunifcftam fe contemplandam fanitis praebebit ipfa Dei lapientia. Quo notato , dicitur quod articulus eft intelligendus de fide capta in perfeâione enigmatis, λ obfcuritatis, qua repugnet manifefte vifioni Deitatis ; & quod intellexerit ita B. Birgitta, patet ex rubrica illius capituli, in qua bc habetur quod fides erat in Chrifto perfeétibiliter, in aliis autem imperfedibilirer. Quid autem eft perfedibiliter habere fidem · niſi notitiam certam fine imperfeftione obfcuritatis srnigmaticat , qun includitur in fide proprie fumpta quae eft in viatoribus fidelibus? Secundo fimiliter notandum venit de fpe, que dupliciter capitur, uno modo proprie & ftriHe fecundum S. Thomam Joco fupra nominato , ut dicitur virtus theologica, quat habet pro objeâo ipfius divinam fruitionem , quam principaliter homo fpe&at per fpei virtutem ; & hanc ut fic non habuit Chnftus qui ab inftante conceptionis plene habuit fruitionem divinitatis . Alio modo fumitur large pro expeAatione cujufcumque ardui boni futuri, ut dicit Apoftohu, quod fpes eft aftcâio futuri c-ft·· *fnSnt tfl fn nebit cbtêitnt nfynt* eut boni Et hoc modo futt fpes in Chrifto refpeâu immortalitatis &c gloris corporis. Unde in pfal. *cere men reqniefiit in jpe* , glof. refurreâionis. Item in pfal. alio, *1» te Demine fperetvi;* quod exponitur dc Chrifto. Et ita capiendus eft intelleâus articuli ex ferio textus . Alio modo poteft 3r brevips dici , qood fides & fpes capiuntur ibi non pro virtutibus theologicis, fed pro aâibus, fcilicet

ARTICULUS XVII.

£» eedem tef. dicit Cbrifinm diniffe bnmeni·
C *f***' fiilittt tn fint ign».*

Pro declaratione przfentis articuli primo ponetur articulus plenus, ut intelledus ejus plenius habeatur. Secundo declarabitur ventas ejus. Articulus autem eft fic in originali.·

*** *denifue, velent efttndere viam per guam aperitur cerium, & berne txdufnt ingrederetnr, tradidit* m« e* *cbaritatt in paffitue, nt carpat meum, ctnfummata paffieae bumanit,/ in t· in gleriam venire' fjfit tn jtflttic , i,, ttt petuijffem tn petentia divinitatit ntctt ficifie.* Hac ibi.

Pro declaratione pnrfentis articuli adducetur primo quaedam admirabilis, 8c multum ad propofiium authoritas Jefu Chrifti. Dicit enim ipfe; *Q finiti 0'' tardi ad credendum in* mn. *nibtu* fw *lecuti funt prcpbeta, Neane bac ·partait pati Cbriftum 0· ita intrare in gle. riam fetam.* glof. fecundum humanitatem, fcilicet. Ecce ex verbo Chrifti determinatus articulus. Sed pro ampliori intdligentia eft notandum, primo, quod loquitur *de* gloria corporis, non de gloria anime; anima enim ejus ab inftanti conceptionis Deum videbat per effenttam, 8c quia ita fit, patet per hoc quod dicit in articulo pofito: *nt fiilittt etrfntmtnnt cenfituuntne fnjfitnn glnrificnrttnr iiS'c.* Iftam enim meritis acquifivit per paffionis humilitatem , fecundum illud Apoftoli PhiL 3. *Cbri,*
fnfi·· *fn nebit cbtêitnt nfynt* eut *mertet» , mertem etntem cmeir, frepter fneei & Dent ennltnvit Hiem 0· titbit illi nemen,* fwd *tfl fnper tmne nemen.* Ecce aperte dicit Apoftolus, inquit Magifter fententiarum in *3. dift· 18* ubi loquitur de merito Chrifti Chriftum propterea exaltatum per impaffibiliratis glorum quia eft humiliatus per paffionis obedientiam . Ita etiam dicitur H«br. 3. videmus Jefum per paflionem mortis glo-

ria

(m & Ennor, r-ron.rum. Sed ad diAcultaKm A quod jam praeitum efl. Secundo, quod non"
utrum me p>fimme potuerit introire in gloria
de qua fermo , dicendum quod
dupliciter poffitnus loqui; uno modo abfolute fecundum potentiam abfolutam ; & fic dicendum quod lie, ficut dicit articulus. Et etiam Magiftcr fententiarum eandem, quzftionem movens-in 3.· dift. 18. dicit : *fane dici poteft quod humanam neturam ita gloriofum fufeipe. te potuit , ficut in refurrefliene extitit ; fed bac paffibilis effe non potuit, fient fuit , ad illam gloriam fine merita pervenire/ potuit quidem ad illam pervenire fine merito paffionic , quia potuit confumpta mortalitate immortalitati/ gloria veftiri, fed non fine mq- › 'te pftitia cbaritetis , oliarumque virtutum.* Ha*: ille. Alio modo poffumus lotjui fecundum potentiam ordinatam , qttse refpicit difpobttonem divinz lapientis; & fic dicitur quod non potuit; & ideo dicitur Luc. 24. ficut fupra adduélum eft : *nonne bac oportuit pati cbrfittm, & ita intrare in gloriam fuam »* fecundum ejus juflitiam, qu» eft ut adimpleatur quod lapientia Dei, & voluntas habet oportebat pati Chriftum, & per paflionem intrace in gloriam fuam. Et ideo articulus cft veriflimus , Ac apud Theologos eft communis conclufio fcbolz, ira inrclie&us , ut diHum eft ; & ut etiam ex textu libri colligitur, & non contra fanfto* DoHores, ut impugnator cici*. Aliter eniin capit gloriam & aliter jubilam qvm articuluj capiat, ut patùit. Ft C tantum iit de >P0 articulo.

ARTICULUS XVIII.

Ex cap. 40. *b'tc difitur €b,iftum diftinguere quinque geni'., bominum , primum dicit, fcilicet paf-,am (p· clerum; fecundum luicot, tertium Judaee ; quartum paganos ; quinti"» De, amicos, quafi omnes quatuor diliinfuir contra Dei amicet a pagani/, Judais jecit exceptionem , fed non a papa & fuu doo ;* Unde coocludcndo de papa & *cleio fine exceptione · Γη es pejer Lucife-*

J:<da , tu ei abominabilior Judaei/ , hoc am· p:iat in quatuo capitulis fpiritualibus contra facerdotes prope finem libri quarti ; blalpi'emiat contra clerum indifferenter continuat c. qy. & 42 *primi libri, & continuatur damnationem trremijfibilem in omni*

tennam revocabo ; fed bac forte offer,fa per clerum au Hum babuit nunc temperamtn·

Pro declaratione prefentis articuli occurrunt duo videnda : primum circa fidelitatem translationis vel hujufmodi accuiationis ; *Secundum* oftendetur veritas articuli. Circa primum videtur, quod non fit verum, primum quod indifferenter loquitur de omnibus ponE tificibus & facerdotibus. Secundo non videtur verum quod fecundo imponitur , videlicet oftenfa cleri nullum habebit mifcricordiae temperamentum. Primum patet ex cap. 47. primi libri, ubi fuper illo verbo pfalmiftst : *Qui edebat panem* aaeaw, *cogitavit udverfum* we *proditionem;* dicit duo fe velle notare, primo quod non dicit *cogitat* , fed *cogitavit* ,

uotat ibi nifi unum hominem qui prodidit , c***®.
ege autem diet quod ipfe loquitur de factrdo- quod ipfi funt proditore/ mei qni funt firejenti, «m *qui fuerunt , vel^qui future faut, fed qui jam vivunt. Ege etiam dico quod non folum unus borne , fed quia multi funt.* Haec ibi, Ecce patet quod loquitur de facerdotibus fui temporis, & non de omnibus , fed de mdtis, Et utinana fie non effet etiam modernis noftris diebus. Praterea fic loqui ficut ipfa loquitur de clero, àon videtur magis fcandaloium, quem difta prophetarum & fandorum DD. qui fimili modo ufi funt loquendi, immo graviori quia quandoque univerfaliter, ut patet Ifaue 56. *Speculatores eju/ tact, omne/ nefeitruue, ttniverfi canet muti non valente/ latrare, vidente/ vana , dormiente/,* Cr *divinante/ fomnia , & canet impudeutijfirqi nefcitntet faturitatem . Ipfi pefieret ignoraverunt intelligetttiam ; emeet tio*

varitiom fumtt a fumato ufque ad aoviffimum ,· & fimilia in aliis prophetis. Item Bernardus in epiftola quadam : *be» bea Domiat Deut , ipfi junt ia perfccutiene tua primi, qui videntur in ecclefia tua primatum diligere , priacipatum , arcem it»» occuparunt, apprehenderuat munitione/,* Cr *univerfom deinceps libefe Cf poteftative tradunt incendit civitatem,* na· *eft jam dictet ut populus fucerdet, quia* <ff *f/cerdot ut peptrlus ;* & alia fimilia a multis doHoribus ponuntur, quz tamen non intelliguntur, nifi de malis , licet fit loquutio ifla indifferenter probata ratione multitudinis maloium. Secundo non videtur verum, immo infideliter imponitur B, Birgittz, videlicet dixiffe quod fi alii converfi fuerint, Deus revocabit fententiam ; fed quod offenfa cleri non habebit mifericoixiiz ullum temperamentum . Immo contrarium dicit, nam in cap. XLI. loquens fimul de omnibus pofitis quatuor generibus hominum dicit illi. *Namquam intrabunt in regnum cariorum. Nulli etrim dabitur caelum, nifi bumiliantibut fe & pomitentibu/.* Ecce quod non negat niagis uni generi quam alteri. Praeterea clarius in cap. 47. in fine poft multas maledifitiones facerdotum malorum dicit in perfona Dei: *preptetea juro*

mariaarar , O *in tali difpefitione, qua nunc f^,t COafti'tuti , nunquam' cbaritus mea , nec virtue concludit eo/ in fe / fed fine fide damunb/mtur.* Quin hoc dubitat in hoc articulo, ?|uis hzc verba fidci chriftianae perconformia, ufpeHa , aut fcandalofa habet, quicumque volucrit, talis emendet vitam, & non erit de numero horum , de quibus tanta aula loquitur. Pro fecundo, videlicet pro declaratione articuli in ea parte qua ponuntur comparationes, cum dicitur: *Tu e/ pejer Lucifero.* Notandum cum S. Thoma in 2. fentent. dift. 21. quod in peccato poffunt multa confiderari , ex quibus gravitas trahi poteft; & contingit, quod idem peccatum fecundum unum refpe«um fit gravius, & fecundum alium levius · *Invenietur illud tamen,* inquit, *fimpliciter gravius ,· co^fiderandum fft quod fecundum plura t> pauciora gravia/ invenitur , pratipur fecundum /pedem peccati, quin auantita/ confequen/ fpeciem peccati efi peccata effentinlier,*

lior, «a» f*na circm^ftontinspotenti fequitur.* Hzc ille . Ex quibus verbis manifefte patet quod aliquis poffit dici pejor Diabolo, & Juda, & Judzis, & Paganis, fi in ejus opere malo contingit aliqua gravis circumflantia , aut magnitudo major , aut Cmilia, quz non concurrunt tn operibus malis aliorum, ^t ne articulus credatur ita incredibilis oftendam conformem didis fandorum. Primo, in clero accufatur limonia, qua quantz gravitatis fit refpe&u aliorum vitiorum dicit Damafus papa, quod omnia crimina ad comparationem fimoniacz hzrefis , quafi pro nullo reputantur . Secundo, acoifantur in przlatis, *Sc* facerdotibus malis indigna communio , quz quante gravitatis exiftat dicit glofl*. fuper illud* pf. *Dederunt in efcam meam fel &c. boc adhuc facit contemptor fedentis in cerlo, & gravius peccat, quam qui crucifiait eum ambulantem <· terra* ; quod verum eft ad minus quoad aliquas circumftantias dicit Au&or fummz de vitiis λ virtutibus; primo, quia talis indigne fumetis feienter contumeliam Chrifto infert , quem Deum verum efle credit, in hoc deterior Judzis , qui *fi cognoviffent , nunquam Deum gloria erueifiniffent.* Secunda eft quia contemnunt regnantem, quem Judzi contempferunt mortalem. Major autem contumelia eft quz infertur in ftatu honoris,. quam quz infertur in ftatu humilitatis. Tertia quia contumelia data ■ Judzis crucifigentibus, data eft ~~tantum femel~~; ~~fed~~ a ~~malis~~ faccrdotibus quafi quotidie. Multa alia poflcDt adduci diâa do* âorura, quz in gloffis & originalibus quz de gravitate peccatorum przbtorum *Sc* fectrdotum copiofiflima reperiuntur. Przterea rationes quare dicuntur przfati veri pejores Lucifero &c. clarz funt in textu , & circumftantiz notabiles boc arguentes ; & ideo non videtur hic inftandum ad impugnandum efle veritatem eorum quz dicuntur dc malis faccrdotibus ; 4'ed totis viribus incumbendum eft ad reformandum fic mores noftros, ut ea, quz de malis vera funt, de nobis mendofe fint diila. Certe non videtur alius potior modus contradicendi obloquentibus de clero, quam per emendationem morum . Et ifta pro ifto articulo fufficiant .

anno CHRJST1 ■411

ARTICULUS XIX.

E* *eodem cap. dicit fpiritus malignos videre omne bonum, omnem juftitiam, licet non in -tUce , fed in confcientia fua.*

Hic autem articulus bene relie intelleüus in nullo deficit a veritate; verum tamen pro declaratione ejus notandum, quod articulus eft intelligendus cum diftributione accommoda , ficut confuevcruot alia multa doâorum diâa, & feripturz facri; ita quod licet omne non diftribuat fingulariter univerfaliter pro fingulis generibus bonorum, fed pro eis tantum , quorum notitia eft poflibilis per naturam cognofei *Sc* ab ipfo Angelo. Pro quo fciendum eft cum S. Thoma in 4. dift. a art. 1. *fecunda* quaftionis , quod cum peccatum non tollat naturam, fed tantum diminuat habilitatem ad bonum, fecundum quod magis fecit diftare, oportet io Dzmonibus lumen iotelleâualc perfpicuum remanere, quia natura eorum intelle&ualis eft. Unde Dionyfius io. de di. no. dicit . . . angeltcam nequaquam mutatam efle dicimus « fed remanere integram & fplendidiffimam. Cognitio autem eorum de rebus eft duplex ' quzdam enim eft , quorum cognitio per caufas naturales haberi non poteft ·■ & talia nonnifi revelatione fupcrnoruin /pirituum cognofeunt. Quzdam vero funt quorum cognitio per naturam haberi poteft, & hoc dupliciter, vel per caufas determinatas ad effettus naturales ; *Sc* taba cognofeunt fubtilitarc naturz, in quantum in eis refplendent fimilitudines totius ordinis univerfi ; vel per aliqua ligna ex quibus , ut in pluribus , poteft alicujus cognitio haberi , ficut medici pronofticant de fanitate vel de morte; & talia cognofeunt per experientiam temporum fecundum quod talibus lignis pluries effectus concurrerunt. Hatc ibi. In eo ergo quod juxta philofophica intelligentia plena eft *fonnis* , Dzmones, qui funt quzdam intelligentiz feparatz , in confcientia fua videre dicuntur omne bonum, & omnem juftitiam, ad quem fcilicet pofluDt naturali cognitione pervenire; ut enim dicit S. Thomas : *Angelis un e/l ignotum aliquid eorum, ad qua ponunt naturali cognitione pervenire.* Et quod ifte fit intclleHus ejus patet , quoniam dicit fic per exemplum ' *Sicut enim bomo pofitus i» carcero , qui prius didicerat iittres, qui licet m tenebris fit, nihilominus femen fcit te , qua didicit · quamvis non videant jnftitiem meem in luce claritatis mea, tamen fciunt & vitient in confcientia fua, qua confcientia eft depi&a formis & fpedebas e principi» creationis eis eam creatis* . Confcientia autem , tefte Damafceno, eft lex intellectus; lex autem intellectus eft habitus univerfalium principiorum juris . Et tantum fit de ifto **articulo.**

A RTICULUS XX.

Σ eodem cap. dicit B. Petrum efle fundatorem fidei & ecclefia , &■ quod Papa eft pejer Lucifero .*

Magnam voluntatem habuit impugnandi , qui hunc articulum ita conjunxit. Non enim its conjungitur in originali, ficut patet ex przccdenti articulo 19. in quo datus fuit fenfus , qualiter, aut qua ratione papa, de quo fiebat menno, diceretur pejor Lucifero. Infuper, nec ifta videntur efle contraria, quod B. Petrus & papa aliquo modo dicatur fundator fore ecclefiz & dicatur papa pejor Lucifero; quia primum refpicit dignitatem poteftatis; fecundum vero gravitatem iniquitatis; quz duo fimul in tnalis przlatis concurrere poliunt juxta illud Math. *13. fuper cathedram Mopfi multi fedent feriba O Pbarifai ; facite omnia quacumque dixerint vobis, fecundum autem opera eorum nolite facere.* Et Apoftolus dicit : *obedite prapofitis veftris , non folum bonis & modeftis , fed etiam difcolis .* Confequenter venio ad ipfum articulum principalem ; & dicendum videtur pro declaratio·i : ejus pleniori ad fingulas partes articuli . Primo, ad hoc quod dicitur fundator fidei , fecundo quoad hoc quod dicitur fundator ecrlefiz. Circa primum, fciendum quod apoftoli reft Chriftum dicuntur fundatores fidei, quia

KF· quia fuerunt primo praedicatores epis , unde A _ apoftolus Paulus t. ad Cor. 3. dicit da fe ut

CM*JSTJ *Jpatiut* archit«6u* , id eft primus adifitii fpirituali* fundamentum pofni fidem, fcilicet Chrifti, quat dicitur fimdamentum apoftolorum ad Ephef. 2. Et ideo apoftoli principes dicuntur ecclefix , fecundum illud pfalm. *Cenfiituet e»t principis fuper omnem terram;* quia exeunte in omnem, terram fono pradicationis eorum faili funt architect, ideft principes ndifitii fpiritualis. Verum quia B. Petrus, ut dicit Anacletus dift. at. in novo fuit primus, qui ad fidem populum virtute fuse prndicarionis adduxit ; ideo fpiritualiter ipfe fundator fidei eft appellatus. Secunda ratio poteft affignari, quia in confeffione fua, qua Chriftum confef- g lus eft Dei filium, dicitur fundafle ecdefiam ; unde Math. *ió.* poftquam Petrus dixit Chri- fto : *Tu es Cbriftut filiut Dti vivi ;* ChriftUs ei dixit: *Tu et Petrum; & f"per banc Petrant adificabo &c.* ubi Hieronymus, *ac fuper banc petram, ideft in boc fidei cenfrjfio■e adificabe escltfizm meam.* Tertia ratio poteft addi , quod licet omnes apoftoli fint a Chrifto conftituti Deflores fidei; Petru* tamen fpiritualiter doflor orbis, ficut paftor erat univerfalis, ut notatur 2. dift. 31. *in nave* . Secunda pars vero articuli, in qua dicitur quod eft fundator ecclefia, eft expreflie Dam.ifceni fuper illud Luc. 7. quod accedens Tetius ad Jelum facimus hic tria tabernacula, & tticir Petro, ■·» *te Dominai tabernacula- C rum , fed univerfalie ecclefia inftruftorem canftituit* . Pratterea fundator ecclefiz , non tamen principalis, poteft dici veraciter Petrus, quoniam ab ipfo poft Chriftum, qui folus plenitudinem potcftatis accepit, ordo facerdotalis primo incepit, ut dicit Anacletus, & ponitur in dill. 11. c. *in nava Teftarn.* poft Chriftum Dominum a Petro facerdotalis ordo incepit , quia ipii primo pontificatus in eccle- Ill (hiifti datus eft, dicente Domino. *Tu et Petrus , /-per bone Petram adificabo eccleftj>,>* C^c. Et fic patet feufus verus articuli. Et tantum lit diélum dc prodenti articulo,

ARTICULUS XXI.

Ex *cap. XLFI. dicit Filium Dei creaturam digniftimam* .

Pro declaratione przfentis dicendum , quod !\ et creatura (impliciter *k* ablolute abfque determinatione exprefla , aut fubintellefla ad minus, non poflit prxdicari de Chrifto ; tamen cum determinatione , ut puta lecundum humanitatem, bene poteft, ut Magiftcr fententri.r. in 3. uul. ij. c. 1. ...ovens quzftionem, utrum debeat (impliciter concedi Chri» itum efle faflum , vel creatum, vel creaturam ; refpondet dicens : *"fd boc dici poteft boc /impliciter O abfque determinatione minui congruenter dici ; & fi quandoque brevitatis caufa /impliciter annuntiatur, nunquam tamen /impliciter debet intelligi ; quia, ut -dugufttnut tn primo de Trinitate ait.· cum de Cbrifto loquimur quid fecundum quid , Cr . quidquid dicatur , prudent O' diligent ac pint letter intelligere debet.* Quod vero ratione humanitatis , five in quantum eft homo creatura dicatur , patet auctoritatibus multorum . quo* S. Thomas allegat in fcripto dift. *tl.'* k m j. par. q. *16.* Dicit enim Léo papa : *biova O inaudita convomit, qui eft & état fit creatura.* Item Damafcenus: >m *Jcaudali*qnfa'rnr *Cbriftut ad* mum* *creatura ; k* Auguftinua ad DaKhnum ; ?ar«^ «d *attitut creatut eft Cbriftut.* Pnrterea rationibus fandi Thoma patet, quod omne quod non eft rternuan «Q creatum : fed Chriftus fecundum 'quod homo non eft «ternusficut nunc dicitur; ergo fecundum quod homo eft creatura . Item omne quod eft fadutn eft creatum ; fed Chriftus fecundum quod homo eft factus, ergo fecundum quod homo eft creatus . Tertio ; omnis conditio naturz alicujus poteft pratdicari dc aliquo, fecundum modum fignificantem illam naturam ' fed homo iignificat naturam humanam , cujus conditio eft quod fit creatura; ergo Chriftus poteft dici creatura fecundum quod homo. Quod vero B. Birgitta ita intellexit, & fuit locuta, prêt ex verbis immediate pracedentibus verba propoliti articuli, in quibus confitetur in Chrifto , primo divinitatem, fecundo humanitatem honeftiffimam , fecundum quam nominatur creatura ; unde fic ait ex perfona B. Virginis: *bettediSut fit tu, et fine principi» & fine fine·"* eccc divinitatis confeffionem ; léquituri *n fuifti diguijfima eetatura* . Cuna ergo ipfa ftrpe dicat Chriftum creatorem omni in libro hio; k Deum verum; nomen creatura m Chrifto ad humanitatem refert; de qua proxime ita loquitui Et ita patet, quod hoc nou eft error Arii, quia Arius dicebat Chriftum effe fimpliciter Sc abfolute creaturam , noa credens ipfum eflie Deum. Et tantum de ifto articulo.

ARTICULUS XXII.

Qui debuit eflie XXL

Ex r.;p. XLF. dicit , quod ment Cbtifti turbatur tempore pajfienit .

Hic artieulus, sntelligendo per mentem *- D nimani Chrifti, ficut debet capi, k intelligi in hac materia, ponitur Jo. 13. ubi dicit Chriftus pro tempore paflionis : *anima mea turbata eft.* Pro cujus declaratione *k* articuli & textus evangeiici notandum eft cum S. Thoma in. expolitione evangelii Jo. in c. 13. quod proprie turbari dicitur aliquid quando commovetur; unde mare commotum dicimus effe turbatum ; quandocumque ergo excedit aliquid modum fus quietis *k* tranquillitatis , tunc illud dicitur turbari . In anima autem humana eft par* fenfitiva, *k* pan rationalis; in fenfitiva quidem parte accidit turbatio , quando aliquibus motibus commovetur ; puta cum timore contrahitur, & levatur ipe, & E gaudio dilatatur, live alia quacumque paffione afficitur · fed hzc'quidem turbatio, quandoque quidem fub ratione fiftit v quandoque vero limites rationis excedit, fcilicet ipfa ratio perturbatur. Quod quidem in Bobis pluries contingit; fed in Chrifto hoc locum non habet , cum fit ipfa fapientia Patris ; nec etiam in aliquo fapiente, unde fcntentia Stoicorum eft, quod fapiens non tttrbatur; fcilicet quantum ad rationem Secundum hoc ergo eft feofus ;

S.NWO CHRISTI

19* fa·* nunc anima mea turbata, affefta timore A "poBioots, &rriftitiz, quantum adfenfitivam, CftVrn ft'"bus tamen ratio non turbabatur, nec Juuna >*j>. ordinem deferebat. Mare. 14, *carpit Jcfus pavere & tedere.* Et fie ergo turbata dicitur fuiflie anima Chrifti, quod nec fupra rationem, nec contra, fed fecundum rationi» ordinem turbatio in eo fuerit. Sequitur in Evangelio : *falvifice me pater ex bac bora* ; ideft libera a turbatione, qux mihi imminet in bora paifionis ; pfal. *Salvum me fsc Deus, quoniam intraverunt aqna^tjqiie ad animam* mee·»· & ut dicit AuguftWis ·' *idem eft quod bic Jail Deu»* ·' *nunc anime mea turbata eft,* O pater *[alvifica me, eunt eo qued dicit Maib.* »6. *Triftis eft euima mea* ; C' *pater /« fieri* g *feteft, traufeot a me calix 'fie.* Et tantum fit do przfcnti articulo.

ARTICULUS XXIII.

JE* *cap. LII. dicit Chrifttim ditiffe quomodo proprio are loquutus fit Birgitta. Id:»» dicit x. e. libri I. & dicitur ibi Cbtifttun pracepiffe, quatenus publicet ea, qt./e qftendnntur, juntmo pontifici, & occlejia .*

Non video qua ratione ifte articulus fit fu> fpeHus habendus, cum legeodz fandorum fint plens, qualiter fzpe tara viris quam feeminis apparens vifibiliter proprio ore locutus eft, pro quo tempore grati» dicitur illud ad He-C bneos : *multifarie multifque medie olim Deus loqnens* ii» *patribus* O *propbetis · noviffime diebus iflis locutus eft nobis i» Filio.* Quod vero injungitur B. Birgitta, quod ei revelata fummo pontifici & ecclefia capiti revelet, five publicet, non eft habendum nifi juftiffi. me afintn, ut fic bona & falutaria ad plures devenirent, & hae congruenter primo mandantur papa publicari, qui examinator, & ponderator eorum, quz ad doHrinam fanam pertinent & chriftianam religionem. Et ideo de ifto articulo illa fufteiant,

ARTICULUS XXIV.

Ex cap. LIF. dicit -fngelum dixiffe de invidia Diaboli, quod Diabolus vellet centies mori, quam quod homo minimum cbaritalis bonum exhiberet Deo.

Pro verificatione przfcntis articuli, & ut de eo nulla fit dubitatio, fuflbeiat adducere in teftem Richardum de S. ViHorc fuper pfalm. XI. qui ita dicit: *nibil nude mapit dolet Diabolus, quam de bono & profeflu noftro. Pene plus odivit bono noftra, quam tormenta fua ; immo, mallet quotidie tormenta fua augere quam bona noftra Cr merite non minuere.* Hare ille. Ecce exprefle lententia articuli przlentis ; & de eo ifta fufficiant

ARTICULUS XXV.

CUB ISTI

Ex cap. LV. videtur Jeditiofut ; videtur enim CO'fitare militaret & curiale» centra clericc» ; C" *quod parabolice dicitur* m *tap. LP. exponitur in fequenti capitulo .*

Ifte articulus falfus tft ; non enim talis concitatio eft in toto ifto cap. nec in fequenti, in quo ponitur expolitio parabolice diHa in fequenti. Sed fic in cap. przlenti, in quo deci. rat qualiter pro magna parte judices; per quos insriligit clericos & defcnlores ecclefi», per quos inteiligit militares & curiales, & labora rores, per quos intelligit communitatem, umverfi lunt in arcum pravum. DiHis, & enarratis peccatis judicum, ideft clericorum; loqnens de peccatis & malis d-fenforum ait : *defen/oies vero ecciefix, qui ct-riales & milites fuat, vident inimico» meos impugnatores ecciefix mea,* O *diftimulaat ; audiunt improperium eorum & non curant formenem, ut ibi dicit.· ceuzer/aiitur cum eis, Cr alligant fi juramento ad fucietatetii eorum .* Hzc ii/5. Clarum eft ex iftis, quod non loquitur de clericis, nili clerici vellent ie profiteri inimicos Chrifti, λ impugnatores ecclefia; fed loqui videtur de paganis, aut hzreticis, aut iciimaticis, cum quibus milites & alii curiales chriftiani fzpe contrahunt amicitiz ligamen. Et tantum fit de ifto articulo, cum nulla videatur apparentia fuipicionis, nec fit verum quod coïncidât cum articulo Bobemorum de punitione; nec eft perturbativus, nec concita, tivus laicorum contra ftatum eccleliafluum, ut placuit impugnatori dicere 5cc.

ARTICULUS XXVI.

Ex primo cap. fecundi libri, dicit Cbrijtum dixiffe, quod ex jnftitia non plus facit contra naturalem difpqfittinem corpens, quam anima ·, fubdit ergo nullum contra dijpoftionem corporis naturalem fubtrabit, ne Diabolus eccafionom babeat contra Detent. Coieeluditur ia fine, quod fi alicujus periodus naturalis prevents ur, boc eft ex cbaritate, quam Deus bebet ad talem, ex /uftilia tamen talis fubtrabitur. Concluditur fineliten, quod non plus facit centro naturalem difpofitionem corporis quam animes,

Ifte articulus fubfcriptus habetur ab illo qui przfatum articulum non intelligit. Pro cujus declaratione, primo, ponam eaufam five originem quate articulus diHus eft; quia, ut ex lententia Hilarii fzpe diHum eft, ex caufa dicendi fumitur intelligentia diflorum. Secundo, dabitur intelleHus verus articuli. Circa primutn fciendum eft, quod fic dicitur in originali ex perfona Dei : *potes querere quare* E *non fubtrabo malos antequam veniant in profundum inferni. ^fd quod Cbrifttts ait ·' ege fum creator omnium, Cf omnra funt in proficientia mea, quo foila funt, & quo futura funt omnia ficio & video . Sed licet omnia peffum* O *ficio, ex juftitia tamen non facio magis contra naturalem difpqfitionem corporis, quem centra difpqfitionem anim.· . Omnis quippe borne fecundum naturalem difpqfitionem qua*

er *tfi ia frafcieatu tata O' erat ab ava fabfi·* ▮~"—Â». Et tec ibi. Ifta vero tant apud omnem twtBMTi theologum f»nv intelligente·». Pro cujus arti. m»· culi declaratione notandum, quod totus intel, leftm prafenris articuli eft, quod ficut Deu» de communi lege non fecit contra difpofitionem animat, qun dicitur hic libertae liberi arbitrii, ut capitur ex ferie capituli iftius ; ita quod variet eam, aut immutet in peccatoribus; ita nec contra difpofitjooem naturalem corpori», qua» vocatur hic periodus naturalia ; ita quod ficut hic fabtraharar, aut muterar aut varietur aliter in aliquo, quam in peccatoribus. quam in juftis, Et ita venit refponfio rofte ad quatftiooem uropofitam, qua queritur, quare Dem nos» lubtrahit ipa- g los antequam venerint In Sfofaodum ſaſſerrì; quia videlicet ex juftitia *lua,* qu· dicit decentiam fu· bonitatis, & per ordinationem lapienti· fine non fecit injuftum; & ita decet bonitatem fuam, ut non faciat magis con. tra difpofitiooein naturalem, ut dicit articulus . Q»od vero dicitur ne Disbofas occafio. nem habeat &c. dou debet capi caufaliter, quia Deus poo timet Darmonem ; A quidquid Deus fecyret dcccnriffimum effet : fed tenetur confecutive, A eft fenfus ; fic faciendo, videlicet non aliter traâando malos jo difpofitione naturali corporis five periodo vit· , quam bonos , non habebit Diabolus occafio. pem contra Deum murmurandi de coaâiooe bene operandi, quam videtur argbere ex *hoe* ^*fe* quod malos fubtraberet citius de vita pnefen. ri. Pro declaratione fequentis partis, in qua dicitur quod ridetur arguere ex boc quod ma. los fubtraberet citius de vita pnefeorta Pro declaratione prafentis partis, in que dicitur, quod fi alicujus periodus naturalis provenitur morte Ac. Notandum eft, ut S. Thomas dicit in prima par, quaeft. ï05. quod Deus fic rebus certum ordinem indidit, ut tamen referv.nret quid, *fi* aliquando aliter ex caufaeffet faélurus; A hinc eft quod certis de caufis, notis »poJ omnipotentem Deum, aliqui, five boni , five mali fubtrahuntur ante terminum vit· juxta difpofitionem naturalis periodi. Unde ile bono dicitur Ssp. 3. *rtftat tfl.* ^*ataiera fefeait veta faereatibae t dicit:* poideft cito mortuus, A quafi porter debitum natura» per violentiam lublatus, *ae* fcilicet *atxlitia ttuttiertt iatellefiiaa e/tu.* Et tantum fit de pnrfenti articulo, quia clarus eft.

4 **ARTICULUS XXVII.**

Ex cxp. VI. t/xfltta libri dicit flaret dcnaaa. ri, & ta ra/erawN d«/ceud*re , faumi *fit x>*

Circa hunc articulum videtur hoc dices». dum quod fit fermo iperbolkw, ideft per fi»perexceffiinj d»Aus , ficut dicitur Ecd. 37. *Diet Ifreti* , ideft populi · «MMiwte/·/» · quod dicitur ideo w» diuturni . Item *Ecd.* ⅋ I. *Stalterat* iajMtaf efi* «winu; expoeit Nicolaus de Lyra, 'deft valde excedent numerum aliorum. Nunc vero ideo dicuntur de* fcendentes ad infernum plures effe quam fit arena Ac. quia fcilicet excedunt ia mullo tranfeunres immediate ad costam; fient dicit B. Bernardus ; & Dominus ait Math. s. *Multi feat vttati. faeci* Wrn *eMh'* ; A »n IM· room *fitat fiellat ccrli &* «efar mmw w «w «I - *Ihtare* utar ; ubi gtafi iroariin. fuper vette *fieilat,* dicit, *Jfinêaalet faucia.* **· fidgcMns; Λ»P«· v«tem mw· dSatpte *rtt cerealat, fierUet.* Item &pcF iltad Geu. Z%, *frit ftatf ga^fi fulvii terra,* dicit gfo, *idef· iaaaaeerabilh.* Ecce patet qualiter talidicuntur, non quod talia accipiatur quautitaa numeri, ficut dicitur, fed intelligi taanen de. bet quod fit numeras exceffivus. Et hoc eft pro pnefeati articulo. *tanta* caalrn Mi».

ARTICULUS XXVIII.

Ex taf. XI. *ejafdtae libri, dicit Cbrifnua da. n eatadeat XMT„'η» veleatibat faaat dare vitna f>r·* r·, *ficut dartt* (»m *fui*) «ftedereet *faxguixria jettre.*

Pro declaratione pref ntis articuli primo ponam cum in forma, feuiado declarabo eum efle verum . Articulus autem ita ponitur ex perfona cujufdam animae jam gloriofia in «tiis: *fttlix* , *quia gaudiuee babae,* O ·/♦- *ri··, fua aea fiaietur . Ecce taliter auncut neat, iafuit Cbriftut, veuit* te «e, O· *tali fraatia rttaaatratat tft, fuaxtvit aaa rfadtfit faaguiaeue fra aaatiat ataa ' aibilaaeiaat taataa taadeat aurtedta» babcbit,fi valaata-* ... ___ ____,____ r.w_____,

Circa fecundum, quamquam meo pudick» ex ferie hujus articuli nulla apud aaiaroa fanos generetur occafio fufpjcionis; nihilomtaua tamen pro fatisfaAiooe fciendum eft , primo , quod articulus ifte eft B. Gmotü ia dialogo ia cam ad. ubi fic dicit: Jm /ter *geatra teart/natif* aamm ta «sen/te; *altereua feagae ia fabiice'* nata Ctfi ferfacatia defit txttriat ; tuartjtrii ateritaae ia aecalta eft .· caat virtut*

tjrrhxa, tefiatar ta evaagelia Daxriatu , fai Ztbedxi filiit adbac fer iafiraùtatnx ateatit

«mis bibere calicem , quem ego bUuranfilm? *Cai..videlicet caat eeffeadereat ;* poffumus ; *attifgae ah* : calicem quidem meum bibetis; (edere autem ad dexteram, vel fiaiftrom non eft meum dare vobis. *Qaid aateat talhh aeaâae, aifi fafifiaau fatalaat figattvit ? & taxe aiaarvat caafttt, fata Jacebat ia fafjitae accabait, Jaaaaet vera ia face faievit^ iacaaflaater celiigitaf eft* O *fiat afeeta fafi fixae aenfrifa, faaada & ille caliceea bibere didat eft, gai ex ferfacatiaea* marlMM ηβ| *eft.* Hcc ille . Talea , dc quibus acticulm , juxta ~~ji~~ ~~ſi~~um ~~tl~~reorii habent meritum martyrii; ergo aaa eft dubium quia habeUM mensedum e/m, ~~tal~~icat pnaaium ~~al~~eaniais refpoadeaa radici charitatis ~~ſervenis in vis,~~ de qua ~~dicitur~~ Matl. j. *ateraat refiur cefia/a eft ia cnla.* Et ita articutaa venas eft ; te quitur enim de mercodc, ut rnramimilrr capitur ia facra feriprora, fcilicet per ujoriun *five* bnantudine A efltetiali gaodm beatorum, qui refpicit ipfam charimeam . Confirmatur primo per glof. Matb. *f. ubi* dicitur; *baaa*

QFror; & de Beato Martino cantat ecclefia: *Et* A& non e convcrfe. Noo enim eft hooeftwm anno
- .. "“*fi eget* oommw *gladina fetfecueeeemt* nae *ab· fitfii» » pabttam tamen nen amifit* . Articulus cuairn
h,™ autem vtfas feiffct Mpofim, fi loco mercedis polbiffirt , aut nomine mercedis inteliexif-

Imitati matum ficut palma , *M* operi excel· lenti esaastumi de mandato; & patet quod artienh· ifta non deftrmt suroolam martyrii, quia de illa non loquitur, & impugnator debuiflet melius confiderafle. Et ideo ifta prae* fenti articulo fuffkiant.

ARTICULUS XXIX.

Ea cap. XIII. ejufdem articuli dicit , yned *Jrttniiu aijit vtrira fua» Maria firgi·*

Pro declaratione prxfentis articuli notindutn eft, ficut dicit faafius Thomas 1. par* te q. jt. ar. 5. quod ad exprimendum uni* tatem ecdefis & peribo·, iânâi Doftores a-

cutionu patiatur; unde hujufmodi locutiones font expooendn cum repcrmutnr, ut nomina abftra&a exponantur per concreta, vel nomina perfenalia, ut cum dicit Augpftiaus io lib. de divina effentia: *dicitur efentier faptantia de fefittuie, ut fit ftnfiu', ideft Fiiiu, fui fit fveimtia* t> *efentia. eft da Fatre.* «n» C

ume utimur hoc modo loquendi, fcilicet ut abftraftis utamur pro concretis; unde de B. Virgine cantat ecclefia: Tofe & *immerule·*

*w *greutie ctntulifti.* Hic exponitur viranitat pro virgine. Ita h propofito eft abttrafium, fcilicet divinitas, pomtur pro concreto fcilicet Deo . Et quod ita intelligatnr patet ex immediate fequraqfen; unde immediate fequitur : *nibibeutteat tamen idem Dent mittent & mifint* Or. Et dicitur mififfe proprium Filium fuum per Angelum fuum Virgini, in quantum tnifiio ifta vifihilia, qua D fuit ipfa incarnatio filii Dei, fe&a fuit Ange* lo annuntiante ipfam B. Virgini. Vel dieno* duro , A breviat, ^uod Verbum , quod in articulo dicitur a divinitate miffum per Angelum Virgini, non capitur ibi pro Filio Dei, fed pro voluntate Dei denuntianda B.“ Virgini , ficut frequenter in Caere feriptura capitur. Et tantum fit de ifto articulo.

ARTICULUS XXX.

eft O M «W.

•Pro iotdle&u pnrfeatia articuli notandum eft, quod ideo ita videtur effedifium, quia communi Termone, qon funt in alio, aut juxta aliud, videntur contineri ab illis ; vd aliquid virtutis , aut hujufmodi ab illia recipere. Et inde eft oood minorie eft effe cum majoribus, & 'efle juxta eos, & ire cum eia;

videtur *tffi* pronmntarom : rex finit juxta me; fed ego cum eo; fi fit infimor rege. Et ideo videtur quod cum dicitur quod humanitas Chrifti erat juxta B. Bègirtam, verifimiltus difium quia anima ejus ia Deo a quo continetur & roboratur. Sicut e contra, alio modo loquendo juxta modum fpiritualium, dicitur Deum effè in anima, ficut continens & confervens eam : Vel dicendum ^uod ideo ita diAum fit, quia, ut dicit Magifter fententiarum in t. dift. j. quod fecundum quod aliquid sternum mente percipimus non ia hoc mundo fimus . Et Auguftinus duit quod fpiritus juftorum g eft etiam ia carne viventium, in quantum divina fapkint, non funt in hoc mundo. Unde de apoftolis dicitur Philip, 3. *ufftra ceaverfatie* m *ctelit* qff. Et ecclefia cantat de fsnflh qualibet cogitatione & aviditate : io illa «terna patria coeverfatus eft &c. Vel tertio quod ideo diâum fit , quia major videtur unio suem facit amor inter Deum , & animam devotam , cui animx illabitur ipfe Deus ; transfermat enim amor amantem inamatum ; quem fit habitudo pnrfcntiu humanitatis Chnfti ad ipfam animam rationalem. Ita dicit Beroar·

w m/. Et hec de ifto articulo.

ARTICULUS XXXI.

E» *cap. XFII. ejufdem libri.* ***h*** *principia ipfa, fcilicet Birgitte ,* ***trfnm*** *fidem fium*

1MN Msrwr *ftliiM eft i» Utri tjut*

M Muiu *facerdetit ,* crrW· *effe vernat Danat* O fenuorm . *Dicit in iib. Vl. c.* ip. *facrementum Eucbariftict letet fen-*

Declaratione pnefentia articuli alia non effe open , fi occederetur ad communem modum loquendi fidelium & DoAorum . Fidclea quab omnes audientes miflas & evident» fecnuoentmn dfcnM fe vidiffe Deum aut cor· pus Chriftij Item Dofiores movent qmeftionem in 4. dift. L ita in forma : utrum peccaeor peccet videndo corpus Chrifti . Ecce iftud ^uod videtur nominatur cornu Chrifti; & pan ratione, cum totus Chriftus ibi eoatineetur, dicetur ibi videri Chriftus. Eft tamas notandum nuod ly hoc poteft demouftr». re, aut fpedes fenfui fitbjeftae, aut rem contentam fiib feeeiebus, aim ex vi fammenti eft coram Cmifti fub fpecie nanis, & anima

relligeodo, propofitio non effet vera: hoc enim modo aliud creditur, *81* aliud videtur . Secundo autem modo intelligendo, propofitio eft vera; illud enim dempnfttando , fcilicet fubftantiam , ficut diâum eft: quod video in manibus fecerdptibus fub fpecicbua occahatum, effe credo Deum & hominem · quia erodo ibi contineri Chriftum qui eft Deus It homo . Et quod ita inteliigat in hoc loco exproffum teftimonium capitur ex principio capituli, unde prefatus articulus accipitur, ubt fic dicitur. *Filitu Dei le^aebatur ed fpeefam Dei : credit te firmiter,* ***fui*** *bee feed pratbptet*

w **4« *fit carper Dei) nipooiilil-.*
—'te: <· rredb *firmiter aaeei fiera* Or. Sicut meat in articulo; &*idcn cvn nulla fit ratio
*W tafpscionis, ore afpernantia contredibioare ad id quod dioitur lib. *6.* cap. aS. nifi mad omnino fieras literal ignorantes. Nec ifta coofefio, ut impugnator . dicit , eft contra faAos Dobores, ut patet ex didis. Videra ·· aim noa fofiun dicimus ea, qwr fenfibts iremediate fubjiciuntur; fed ctiam ea Cepe diet» mus videre, quae fub illis credimus contine, ri; A ita ficut fupra di&mn eft catholicus populus loquitur dicens: ego vidi hodie cor* pus Chrifti . Et ideo ifta pro articulo ifto fufficiaat.

ARTICULUS XXXII.

fi» XI'III. cap. ejafJcm Utri tiicit ftteJ Ciri· fiet eiixit Birgitta. t» fratir cerperali aut· aa fpiritaa» metue i» tae vivrait cerpeee.

Pro declaratione pnrfentis articuli notae· dum, quod aliquid fentitur dupliciter; aut in fe per propriam eflimriatn, aut fpeacm; alio modo per effedum fuum. Primo modo in· corporale, cujufrnodi eft Spiritus S. non po· teft firntiri manu corporali. Secundo mooo , fcilicet per effvbum, fic; ita quod ad effle· élus fenfutn arguatur prufentia caufie, ficut ad fenfationem caloris arguitur prufentia ca· loris, aut ignis; hoc modo in pnrfenti in.* teliigitur. Pro quo notandum; quod quidem devotis perfonis convenit: quod fpirituale gaudium cordibus eorum intufum repente ex aliqua devota cogitatione, vel collariore, quod totum corpus concutit, A corpus ex fui vehementia quodam tremore commovet , Sc deledabiliter cruciat, in tantum, ut aliquando per rifum, aliquando per clamores, ali· quando per gcftus , aliquando per Cngultus , aliquando quafi parturiendo erumpit , non valens fe intra continere; & talia faciendo quis dicitur quodammodo manu corpore· li Cratire fpeciem Dei ia fiso pebore : Cratit enim effe&um , infiammatiooem fcilicet cordis , & alias mutationes refpoodentes motibus animi; & ex hoc conjebura quadam dicitur fentire prafentiam Spiritus S. ficut de B. Magdalena dicit Hugo , quia amor Dei in corde ejus mirabiliter srdebat; om miram fi io ejus corpore mira faciebat. Et quod ita intelhgat, patet ex principio capituli ip. ubi fic dicit *tgt fam Detu tear , fpirittu atetu iatreeiaait te aaeiire, & vieie· re, & ftatirt; atutire varia tree*, videre fi· *milittuiiaet, Jeatire /piritam* wenw *cam gatt· Jie* O" *Jevetieee.* Haec ibi. Et hoc de articulo fufficiat.

ARTICULUS XXXUL «««·,

fi» cap. XIX *rpefJem cikit*, wndfcaw *paeta· 'm, t» faeJ iaeeUigintr petraea* O db· *Jeflat ea eeafiJeatia aifiiaeatia*, O *pre· femptier» gratia, aet emeeJatar, !<'*· rs mettait. hieta expnfitat «tp.* gb. *tiiti primi*, pned *miaimam pucatttm ia fee ftii JeleSatar aet eateaJater fatit efe ai per· Jitieaera.*

Pro declaratione pnrfentis articuli notaedum , quod per iy. modicum & minimum peccatum poteft inteiligi veniale peccatum, quod aliquando dicitur minimum; A tunc dicitur quod poteft fatis elfe ad perditionem difpofitivc ; non quod ipfi fecundum fe debeatur perditionis aeterna peena. Et hoc modo dicit Auguftinus fuper illo Jo: *fai iacre· Jalat efi Fili·, aea videiit vitem·* peccata minima , ideft venialia , fi negliguntur occident; & Eccl. ib. f·» *fperait miaima, par· latim défiait.* Secundo poteft inteiligi per minimum peccatum aliquod mortale; cum enim peccati mortalia noa fint paria , aliqua refpetlu aliorum poffunt dici minima, quia minorem gravitatem culpae habent rtfpedu aliorum, ficut Dominus innuit Matth. j. ubi ponit tres gradus peccatorum . Cum autem omuis qui irafeitur fratri fuo reps erit judicio· qui dixerit, racha, reus erit gehennae ignis ; pariformiter hoc ctiam dicitur de mandatis, quod aliqua eorum dicuntur minima ficut Math. 5. dicitur: *Qai felverit mmm de maaJaiit jftit mntimit* Oc. ubi Chryfoftomus ait, *maedata Mepfi ia aQa facilia feat, at aea eccijet; & retia rearaaeratieait emetite , ia peccate artem* wqgra */ aumdata vere Ciri· Jti ai aea ira/cerif, ia aSa tifieilie feat; !> idea ia reatmmratieae* wntgw, «u *peccate etieiata.* Hac ille . Tunc dicitur quod minimum peccatum mortale, ia quo quis delebatur y nec emendat, firilictt per pomtautiam, faria effli ad perditionem; ficut patet etiam de peccare mortali coocupifccatiu, aut in re nondum opere confummato. Et quod ifte fit inteUeftua articuli patet ex ferit textus, in quo fic habetur , lib. 1. c. p. loquere de quodam. *Nam e» veleatate paa tiht efe ia peccette,* O *ea Jeciaratieae illitu fie atm Sa eft «* nas patqftre *DMi, fmi ver le· eitas verienae,* rec *atfiertlaf atiearvat, aee timer gebeuaapjfi* raw *revecare* . Et bene dirit, quia cum firmper habeat voluntatem peccandi , etiamfi nem prodiret in opus, merito traderetur in aeternum Diabolo . . , peccatum minimum, quicumque in eo delebatur nec emendat, fana eft ei ad perditionem. Ecce quod loquitur de minimo ia geum peccatorem mortalium; A ideo ooo arguit ad propofitum impugnator, dicens, quod fecundum Dobores hoc dm efl veniale fed fequeas mortale; quia hic minimum non dicing veniale £ra mortale, aliorum compantioM minimum; vel fi dicatur veniale imclfigatBr difpofitive, difpone&s enim ad aliquid, quodammodo dicitur caufii illius. Et tantum de hoc articulo.

AR-

ARTICULUS XXXIV.

AMM· cumtrvt MM·

Ba t/f. F. ttftil hbñ, ia fae Jïeïtvr Birgitta vetata ia Sfiritta J. *aj viJeaJtaa, O aaJieaJan aalaatatt^ Dei O pablbaa·. Jtaa aliür.*

Pro dodatntione prnfentis articuli primo ponetur artraubu ia iarnu · fecundo, dedarabitur veritas opta. **Aman·** aurem ita feri* bitar ia originali, A dicuntur efle verba A Ambrofii loqumtit cum A Birgitta in vifione: *ita flacaie peepter aJahaaae faanpa* 0* *fiteraae aneeenaa petitieam, vetate te ia Spirited* J. ad «Usudaro, *aaJieaJaae, & iateh ligeaJaat Jbiritaaliter*, dd *bet, at ea gea ea· Jitrii ia fpirita, Jebeae aliit revelare fttit· Jvat* Dm *velvaeateat. Hnc* ibi. Circa fecundum, non video quid noverit impuguatortm ad male & finiftre fefpicandum de ifto arti, culo. Quid enim eft aliud: vocavit ia Spiritum -fuum · ^uam participem te facere gratia, & luminia fpintus fin ad videndum Ac.? Ita* enim dicit Apoftolus Ferr. 1. Pe. 1. ve- *tevit vee ia aJetirabile Irnea faant;* quod pie qpocefltun creditur A Birgitta, ne dum vocation illa, qua naiverfi fideles vocati fuat io admirabile luatea fidei & gratin, qtua illuminat intelle&um, A afeftum inflammat, quam illa, qua aliqui vacantur ia participa* noaem fpiritus Domini, quoad dona aratis data, fcilicet pronhçti·, A revelationis tectetorum Dei, « najufmodi ⁞ fient de multis tam viris quam feminis fedtia ia hiftoriis fanAorum legimus. Et ideo cum nulla videatur hic efle caufe firfpicionis, fuftdant ifta pro articulo. v

ARTICULUS XXXV.

t» *up.* ta. *tfafJeat libri, ia pae Jitit B. Virge: ataaaaitat fait ia tetpere* roro, O *fnfeepit Je* a· *tareeat & faagaiaeae; iJae ipfa <fl ttt pretiefifiaaa fut aagaaat fait & fi.*

Pro declaratione pnefentis articuli notandum eft, quod circa humanitatem Chrifti duplex fiiit error inter alios. Unus fint Mem* chararum, qui dicebant corpus Chrifti efle fentafticum; alius fuit Valentiniani, qui dixit illud cmlefte efle* contra *pantjaae* errorem in libro de ecdeuafticis dogmatibus dicitur: *aatat* qfl *Filiae Dei, tenta ea nirgiait terpart traheae, & aea Je ttrle fma afereet·*, A hoc eft quod A Virgo voluit dicere, cum dixit: *htaaaaitat* vero *fait ia tetpert atee*, 0* *faftepit Je* uw cavmoi *& faagtuaeat;* quia non de celo five aliunde famatum eft, fed de me, fecundum illud Dsmafceni iib. g. fen· tentiarum, dicentis: *Filiae Dei tapfiraaitfihi ipfi ea parifihait faagtuaihaa Fitgiaie tarant aaitaataet aaiata ratieaalf.* Ifte autem modi» loquendi non debet videri ife extraneus; quia omne totum dicitur fufeipere de aliqua re materiales partes fuas ⁞ ficut dicitur; hnc domus fufeepit ligna ifta de Hifpeaia; hnc vcftis lanam de Aagiia, vel na. tum mm talem nataram *e* matre mea, A talia sos fiifccpit talem fannam in tali loco, aut talem difpofirionem, A hujufinodi ⁞ nec — hoc eft coacte naturam humanitatis, & neturam Virginia, ot arguit impugnator dicens: non enim humanitas, fed Verbum fafcopit carnem, nec haawuitae dititur caro fed Verbum; quia aliter capitur fufdpere cum dicitur: Verbum fufeepit carnem; & inde eft r>d ad fe aflumpfit fibi vivens hipoftatice; aliter capitur tn articulo. Nam in articulo fufeipere idem eft ^uod habet; humanité tem emm Chrifti fafctpere carnem de Virgine idem eft, quod humanitatem habere carnem. de Virgine, R noa de alia materia, fi. cut haretici dicebant, ut diâum eft. Et ifta pro ifto articulo fuflkiant; quoniam fi ita ftriAe velimus fingulas Demorum examinari proprietates loquendi, A non piam, ac faoÂam dare intelligentinni, diéU majorum fepe venirent fufpe&a; A ideo finis fit hujus, ne videamur inutiliter iuperfluere verbis. ui™

ARTICULUS XXXVI.

E» *eeJeat tap. litet Deitai fi ia tribat per· feait, fiat priacipie, fiat fiat ia ft; teatta gaeaJe aefit FHiata faaai ej att cart Deitati* O Jpirita *S. faatpfit terpar faata Je tae.*

Ifte articulus bene & modefte, ut decet, intqlleâus non habet aliquam apparentiam fufpicioais. Venimtamcu gratia contcntandi murmurantes aliquid dicendum erit ⁞ ubi notandum, quod ia Incarnationis facramento duo pnecipuc fuerunt; unum ex parte Incarnati; aliud ex parte Virginis, in qua fiebat incarnatio. Ex parte quidem perfon» incarnate fuit hoc infigne, Filius Dei non quidem per adoptionem, fed Filius naturalis Dei, eamdem Divinitatis naturam habent cum Patre. Quero a Domino, an debet *Jiti* carnem affamera ⁞ hoc enim exigebat reparatio amiffie hereditatis noArn, qun nonmfi per Filium naturalem Dd fieri poterat. Secundo ex parte Virginia beet· aliud infigne fiât, A (quod) ipfe nonnifi virgo conciperet, A quod in ea natum eft Spirit· S. effet conceptum; A ideo duplex mifio fefta in incarnatinae Filii Dei; una vifibilia Veriti, A alia invifibilis Spiritus S. Et ifta duo fuprad&a tanguntw per Aagetam hujufmodi mifionis legatum, Luc. i. cum dicit, primo A Mari·: Droswar *tettaa.* Secundo cum eidem Virgini qmnenti de modo conceptionis refpondit; *SpMtae* J*. *ftptnnti ia tt, tF vittae altifittai* afe— *htahit tibi.* Et ifta duo fent qun A Virgo tangit in articulo pnefeeo deena: *paaaJe eei· fit,* fcilicet Dona proprium Filium fimm cum Dettate, ideft in Deitate Filium, five Filium qui eft verus Deus, & cum Spiritu S. conceptionem operaturo; *tear faatpfit eetpat faaat,* fcilicet Fitiua Dei de me, A quia ifta fant communia ne dum exercitatis infdralis, verum etiam communibus paedicatoribus; ifta fefficiant pro articulo pneumti Dent.

AR

ANNO oirxtsn MM

ARTICULUS XXXVIL

Em cap. XPII. t/aJJem Hbfl Jicit mirabilia Je orJiae PraJicatorum , <F fimilittr TkPIII. c. mirabiliora.

Admirari non fufficio quart przfens articulus hie interim fufpeâus vocatus eft. In ea enitn parte, in qua laudes enuntiantur bea* ti Dominici , verus eft in omnibus qu* dicit: tum plura corum qua hic dicuntur ficut de mantello B. Virginia & recommendatiooe, & laudibus ordinis in libro intirulato : *vita fratrum erJiuit* , plenifiime contineantur ; & de ipfo patre Dominico cantat ecclefia : *O lu·* & ■»*· *rectifia, Jo&er veritati*, refa patieatia, ebur caftnatif* , «faune *fapieutïa propiuafti pretit ; praJicater gratia* ear *jauge beatit* . In fecunda veto parte, In qua de paucitate jam viventium fecundum religionis rigorem tacit mentionem . Heu ! verum timendum eft ita effe. Proh dolor! ficut in aliis flatibus ita hoc verificatur, illud Math. a. *Multi vocati, pauci* vere *eieSi.* Multi enim funt religiofi, pauci vero religiofi ; multi numero , pauci merito funt. Dicit Hieronymus fuper Math, homil. }0. *Multi JacerJettf , pauci /acerei'e-tfj.· Multi i» epire.* Et hrc de przfenti articulo .

ARTICULUS XXXVIII.

Ex cap. XIX. ejufJtm libri dicit , ut refert celuarxialo. , Petrum gravier! parua martrrictum qu.tM Paulum, quia Petrut Jilexit rataeut plut Paule.

Pro declaratione przlcntis articuli ponam primo articulum in forma ; fecundo declarabitur veritas ejus. Articulus autem ita dicit. *Petrus Cr Paalut pra jnftitia mortui faut ; fr.i Petrut emanat Paule, quia plui Jilexit tatarm Paulo; & quia ecclefia mea accepit primatum , Jetuit ut fe mibi iu amariori uterte cenfenetott ; PaulUt vere, qui plut titlexit ceatiaeufiaae, quia plut laboravit ; taa-* q *quam unies egregiae g!aJiam ebtiaait* Harc ibi. Circa fecundum notandam quod dux taular ponuntur in prwfato articula, quare amariorem pesnam martyrii fubiit Petrus quam Psulus, quz congruenttflimz funt, & bene merito debent effe Chrifti. Prima eft, quod plus dilexit carnem Petrus Paulo , quod non debet ita intelligi , ut intclligit calumniator ut mordendi habeat locum ; fed ad hoc quod Petrus non fuit virgo , ficut Paulus dicitur fuiffe , ut habetur AAor. p. in glof. Petrus enim fuit in matrimonio; & ideo dicitur plus dilcxiffe carnem Paulo; & ideo ex hac parte iuaviorem mortem recepit Paulus. Sic de B. Joanne Evangelifta dicit Beda , cum fuit liberatus ue dolio olei ferventis, quod divina E fe protegente gratia fine Izfione corporis tam intaHus exivit, quam fuir a corruptione com lopiiccntiz extraneus . Secunda caufa eft maxim* glori* Petro ; unde Petrus in cruce pofirus ait. *Te Demite imitari optavi, feJ reflui crucifigi ue* ufurpavi.* Et tantum deaeUculo.

ARTICULUS XXXIX.

AMMO CMBirn

*Eu cap. *6. Jicit, fuJitium fiae miftricerJia fieri cbrtfliaait Jamaatii.*

Pro declaratione przfentis articuli notandum , quod S. Thomas in 1. çar. q. 21. & in 4. fentent. & fanât DD. alii diftingunnt quod duplex eft mifericonha ; una dicitur liberans totaliter, A de tali dicitur Jacob. 2. *JuJtcittm fiae miftricerJia fiet ei, qui* ere *fecit miftricerJiam* ; ideft fine mifericordia totaliter liberante A relaxante. Alia dicitur re. laxans five allevians ; A ifta Temper relucet in opere divino: & de ifta dicitur in pial. *uaivtrja via Demiai miftricerJia* O *veritatat*, A fine ifta nunquam fit «dictum , cum Deus Temper puniat citra condignum . Quo notato, quod articulus loquitur de primo modo intelleâa mifericordia , de qua verus eft articulus ficut jacet, non de fecunda; cujus teftimonium manifeftum fumitur ex eo, quod dicitur in eodem capitulo parum ante , ubi dicitur ex perfona Dei : *emaibut facie mifericorJiam tam gtatibut quam JuJaif, aec reliaque erecturam fiat miftricerJta mea.* Et ex iftis patet, quod non militant clamores adverfarii dicentis, quod articulus fit contra factam feripturam, quz dicit, quod mifericordia fuperexaltat judicium ; & contra fanâos C DoHores dicente» , relucere in damnatis mifericordiam, quia Deus punit citra condignum Hc remunerat ultra condignum : quoniam ifta flant cum articulo, capiendo miferieordiam ut diHum; nec fic eft contra facram feripturam, immo contrarium eft hzreticum, & error Origenis dicentis finalitcr omnes chriftianos damnatos revocandos effe ex Dei mifericordia ad gloriam . Et tsntnm fit dc articulo przfenti.

ARTICULUS XL.

Ea q, libro iu η. cap. poult tret partit purgatorii ; ia prima efi maxima peraa, quam aaimu poffuat fubfliuere · I fecuaJa aou eft alia parua aifi Jefe&aa virium iu fortitu·Jiae , & pulcbrituJiae* O *fimilibat, ficut iafirmtu, teffaute iafirmitate aibil babet Je viribut, Jeuec paulatim recuperet. Ia tertia uulia alia* eft *pena , uifi JefiJerium pervtttieaJi aJ Deum . Dat fimile Je auro quoJ primo purgatur , itur io alie loco, ubi ebtiueat veram formam iu vi. fu, & taSu ; tertie cefioJitur Jatue poMori.*

Pro declaratione przfentis articuli juxta duas partes ejus, in quarum prima tangit partes purgatorii, & in fecunda diverfitatem pcenarum ejus, dicendum erit. Circa priofam vi- E detur artienlus ifte conformis fententiz Apoftoli, qui t. Cor. 3. tres partes videtur diftinguere tantum purgatorii, dicens : *qui fuperaJificaUt liftum , faaam, ftipulat* ; per quz rrja tam in textu, quam in glof. Apoft. agnofeimus convenientiam hujus numeri , & fignificationis ejus per illa tria di&a. Et in quarto fentenriarum dift. 2t. dicit quod cum venialia , oharitate adjunHa, poffint per ali·'

quam

quam peenam corfinai; xwo ergo coovenien-
" ■ ' ter fecundum metaphoram fignificantur io il-
CHUtTi 1“ » 'I°* per «g«*m confumuntur ; & quia
»4»· quanto aliquod peccatum cft gravius, tanto difficilius purgatur; io peccatis autem venialibas invenitur alteram altero gravius ; & ideo convenienter eoram diverfitas figmficatur per diverfitatem coram qu» facilius A tardius confumuntur ab igne; & quia perfeHio cujus! ibet quantitatis termino comprehenditur, propter principium , medium, λ finem, ideo triplex ---- ponitur, quia quodam funt graviffima in genere venialium & difficillime purgabilia ; fit hac per lignum lignantur : quadam minima , qim per ftipulam lignantur. quadam media, ĵua per fanum fignificantur. g Hatc ille. Grca ecundum notandum cft quod, ut idem Sanfitus Thomas loco pranominato , aliter judicandum cft de acerbitate pana , & aliter de diuturnitate, quoniam acerbitas pana rdpondet quantitati culpa , fed diuturnitas refpondet radkatiooi io fubjeHo , fecundum quod quadam funt adharentia majoris quam alia, quod contigit per hoc quod affeHus ad <a magis inclinatur, *Sc* fortius io cis figitur; *Sc* quia ea qua funt majoris adherentia tanfius purgantur, ideo poteft contingere, inquit S. Thomas, quod in purgatorio diutius moretur qui minus affligitur, *Sc* e contra. Secundo notandum quod tanta eft diverfitas inter panas purgatorii, ut illi qui patiuntur feeuedam, & maxime tertiam quafi nihil videantor pati refpeâu eorum qui patiuntur primam, u dicit Albertus in 4. allegans glof. r. Cor. 3 taper illud ssra«, & *argtntuat*, <> *lapidet prttiafat* , dicit : ese *taafauteatur ab* V* f·' *adifitaat tartan &t. Std uiitil vtl farata ftatitat.* Et ad iftum modum loquendi intelligendus eft articulus pnefatus; cum enim dicitur in eo quod in fecunda parte, & tertia nulla eft alia pone purgatorii &c. intelligendum eft comparative, quoniam pana feofus tantum diminuitur in iftis , ficut diHum eft, ut nulla videatur efle io comparatione ad eam quam patiuntur, qui in prima parte funt; fed vehementias affligantur defiderio perveniendi ad vifiooem Dei fecundum Q illud Sapientiz : *fpet* q«z *difftrtur affligit* r*atutata.* Et tantum de ifto .

ARTICULUS XLT.

fetjutnli cef. tjkfd»tay ditit mia'',
funt m *f.ima fert· furgatarii* «m *inttlligtrt* «frira* wvirisr *ad rtfuiem poft purga-*

Pro declaratione prnfentis articuli eft primo ponendum in forma articulus, quia minus fideliter cxtraHus eft, quod enim dicitur de uno particulari translator pofuit quafi univerialitei , unde textus habet ita : *illa eatata , cajat Wpafititntet vidifli ,* O *judicium a^ifti) tf/· cft ia grevijfima pmna purgatarii. £t bac idea eft, fuie aan iutelligit utru>c venerit ad itrjuiem poft purgatioutm, an deamata fit . E- bac jtfiitia Dei eft, futa iff· babuit eaajett ti^e,* O *diftretianem magnam ,* f·» *ad mundum, & aaa ad animem ffi''***li»ar / fteia nimie eblitut* qfl, & «*.

frtmiftit da frigur', iffa tft cata de tenebat &t. Eccc quod demonftrarive loquitur de u· na particulari anima, Ac non indefinite. Pro cujus articuli declaratione notandum, quod DoHores, ut Bonaventure *Sc* Petrus de Tarantafia, quaerentes in 4. feotentiar. dift- 10. utrum in purgatorio fit major certitudo de glo'ria, quam in via, dicunt dixifle quofdam antiquos theologos, quod ita abforbetur fpiritus in purgatorio propter acerbitatem panarum, quod nefeit utrum fit in inferno vel extra; unde dicebant quod effet ibi minor certitudo fecundum eHum quem habet; licet major fecundum habitum , *Sc* votum ; habitum fcilicet, fi aliquis quzreret ab eo : ubi es ? fi deliberaret, Sc fciret, & diceret, fe ia purgatorio efle · Haec illi. Quamquam ifte modus loquendi communiter de omnibus exiftentibus in purgatorio diHus non placeat aliquibus DoHoribus noftri* modernis, non tamen dicunt eutn effe erroneum; nec de una anima diHum lingulari , ex aliquo divino judicio faHum, reputarent, pato, efle incredibile aut irrationale diHum. Enim judicia Domini fint abyflus multa, ut dicit propheta in pfal. Magis quidem videtur admiratione dignum , quod Paulus in raptu Deum videns per eflentiam , 5c videns & audiens arcana verba, qu» non licent homini loqui, oefeierit an m corpore, vel extra corpus fuerit , ficut dicitur , Cor. ia. quam quod una anima graviflimia pernis C affliHa in purgatorio , ita videatur divino judicio abforpta affliHionc illa, quz, ut dicit Auguftinus, major eft omni pana quam quis in przfenti vita fufferre poflet, ut non intel-ligat ?Hu an fit falvanda an damnanda, manente amen in ea habituali notitia ftatus fui. Et ifta videtur effe fentenria iftius articuli , in quo dicitur tantum iftius nefeientiz, non que generaliter refpiciat omnes animas exiftentes in purgatorio; *fed iftam, de* qua dicitur, quod nimis oblita erat *Sc* neglexerat Deum . Item, ficut locus purgatorii dicitur duplex a SS. DoHoribus, ut ex revelationibus colligunt, magis quam ex auHoritate exprrifa feriptunr, ut S. Thomas dicit loco fupra allegato ; unus, fcilicet fecundum communem legem, qui eft inferior conjunHus inferno; alius eft locus purgatorii fecundum difpofiuonem divinam; 3t uc quandoque in diverfis ieris aliqui puniti leguntur; cur non fimiliter poflet diet aliquas pansa purgatorii, *Sc* fecundum communem legem, Ac aliquas fecundum difp« nfiitiooem, de munero quarum fuerit ifta una quat huic animas inflifia legitur jufto Dei judicio? ut qui Dei memoriam habere tanto tempore neglexerit, poenas patiatur fine intelligentia aHuali , fcilicet an fit falvanda vel non? Et quia intentio videtur fana dicentis, licet verba non habeant tantam convenientiam fermonis, non eft articulus ita habendus fufpcHus , ut de errore fit notao- £ dus. Prsterea fic dicendum occurrit, & fio·· rafle magis ad intentionem dicentis, quod eft locutio per hyperbole diHa, idaft per exceffum : intentio enim dicentis videtur effe , quoo talis anima non iotriligit, an veniet ad requiem an erit damnata , non fimpficitee quidem, fed pro aliquo «empore ad manandum io purgatorio: dicitor ergo non inttUigere, an fcilicet ita cito veniet ad requiem, vel damne-

ANNO CHRISTI »411

damnetur, Weft jodicetur loc^ifinao tempore A manfura in co. Qiia de fimih materia in aliquo articulo erit dilfafior fermo, ifta fuffi- cianr pro przfenti articulo.

JO. DOMINICI M4NSI

ADNOT ATIO.

An defeniio ifta Tnrtccretnatr incurrar damnationem fomenti< iiiiu* a Luibero aflerte *It* a Ixone papa X. ceniura inulte in butta damnarioni* dogmatum Lutheranorum , viris doAii fodicandum relirxjno. Ita enim Lutbenu xftert. artic. **9. Aurmo m purgatorio m» funt fetura de fua falun , foittm ommt.* Cum tamen Turrecremata certitudinem quaedam habitualem in aniinabus itiis admittat; ab h*c pontifici* Centura haud immerito exemptas cenietetvr. Forte etiam Lutherans lententia anxietatem hanc animarum unam ffle aliquid ex frequentitat ufitatifque fuppliciit ponebat ; cum S. Birgitta ejufqne patror,ut nonnifi de fupplicio aliquo iniueto raroque id afttrmaverit.

ARTICULUS XLII.

Dicitur fumptus rtc cup. 4. libri, c/?, ÿxcd *viventes pojfunt accedere papam pro falute CX'ftentium in purgatorio* , O *aperire peccatum illius anima,* C" *petere pexitexfiam fibi injungi , & illum perficiendo, animam illam liberabit,* ve/ *ejus pernam mitigabit.*

Circa hunc articulum id primo vidcbitur imht , /alvo femper meliori judicio , quodC merito plus effet habendus fufpeflus qui nunc articulum luipeclum haberet, quam ipfe articulus habendus fit. Hic enim articulus nihil aliud videtur dicere, aut concludere velle, nifi quod unus homo, qui tamen fit civis communitatis Sanflorum , poteft onus ponitentiz, aut latufaRionis pro alio fufeipere, ac utiliter A trucluofe peragere. Hoc enim vult unii'-rialu ecclefia dicens illud z. Mack 11 iu ctfiçio defunélorum. *Sontia erga* β> *faitebris eft cogitatio pro dtjuuftis exorare.* Et oppofitum dicere eft error ille, de quo Hielonvmus contra Vigilantium ait : *Error foie quod dam vivimus pro nobis orare poffdmtu ; poftquam autem mortue fuerimus uniliiu pre* p *atio exaudientia eft oratio.* Licet autem , ut S. Thomas deducit in 4. featent. dift. 10. per confcftionem , & contritionem unius , alius a <ujpa non liberetur; poteft autem unus pro alio onus injunâa», aut injungenda peni*tenti»* falubriter explere; adducens illud apoftoli ad Gaj. 5. *altor alatrius onera portate.* Ideo Apoftolus, S. Coa. sz. loquitur de corpore mvftico ad fimilitudinem corporis humani. In corpore vero humano naturaliter per unum membrum fupplctur alterius indigentia. Ergo cum gratia fit potior quam natura, gratia in corpore myftico per unum poteft fupplere alterius indigentiam . Hinc eft quod fuffragia membrorum poflunt prodeffe commembris indigentibus. Quia vero per mortem commem-L brator ejufdem corporis effe non definierit ; poflunt prodeffe etiam defunâis . Unde Auguftinus dicit : *Non eft negandum fpiritus defundorum pietate fuorum viventium poffe rm levari.* Propterea chantas magis poteft apud Deum , quam apud homines ; fed unus poteft apud homines pro alterius amore debitum ©. jus fplvere; ergo multo fortius hoc in divi. no judicio fieri poterit. Ifta eft feetentia S. Thome io 4. dift. 10. Ifta Magiftri featentia in eadem dift. dicenris : mim *poenitentia morlentthus imfofitttm carorum oratiouibeu & eleemofpnu effe fublevandmn ,* Hoc idem ha. betur ib. q. 7. *ab infirmis ; 8t* eadem fenten. tia Gregorii, & ponitur 15. q. *2, pro obex», tlbus, 8z* capite fequrnti, *anima défmtüorum.* i|ti,

Nec effet dicendum quod pernitenti* onus fufceptum pro mortuo prelati arbitrio ftc pr*. cipue papae , taxatum aut orffinatum five in. junilum minus valeat , quam fi proprio arbitrio & judicio fufeipetetur. E. G. A. qui nuper interfecit B. eft hodie momma, verumtamen contritus de peccato fuo, & confefliis abfque tamen fatisfa&ione debita & comple, B ta ; non minus videtur ei proficere fatisfatlio facia per C. exeuntem in charitate fi per pa. pam effet taxata, quam fi proprio arbitrio «ffet talis latisfaflio fufeepta . Sed notandum quod effet difficultas, an haec fatisfaélio valeret fibi aut per modum facramenti, aut per modum fuffragii; fed quia quodeumque detur falvatur articulus, fufpendeo ab ulteriori pro. ceffu. Ut tamen veritas articuli ne dum pateat ratione , |c auHoritate, fed etiam exemplis, dicam exemplum, in quo quafi expreffe ponitur articulus ifte. Ponitur aurem in legenda fanflorum in cap. dc *commemoratione fandarum aximarttm defuuffarum* , ad oftendendum qualiter pro mortuis poenitentia fafta per amicos valeat eis : quod cum quasdam mulier, multis irretita peccatis, morti appropinquaffet, & a filio ad coirfefliopem admoneretur, illa ei fbflum fuum aperpit, dicens fe confiteri non poffe, nec fibi aliquid confcflio vaieret. Sed cum ille cum lacrymis inflaret, & pernitenuam le pro ea failurum promitteret ; illa compunSa filium pro faceroote deftinavit. Sed cum antequam facerdos veniret horrore , & timore inruentium Dtanonutn moreretur , filius pro ea peccatum fuum facerdoti confitens, & peenitentiam feptennem faciens videt in fine pernitenti* matrem , *8c* de fua liberatione gratias referentem. H»c ibi. Et de hoc articulo ha* fufficiant .

ARTICULUS XLIII.

Eft qui i» cap. te. *ejufdem libri ponitur , quod babftatoru Roma uon bebent majorem cbaritatem ad Cbriftum, quam Damonet qui miferiat Juat magit fuftinere volunt aterualiter, fnamque malitiam retinere, quam me videre, mibique in perenni gloria adbetere .*

Hic autem articulus in nullo erroneus, nec fcandalofus , pro cujus iotelle&u notandum eft, quod articulus ifte non loquitur uaiverfiiliter dc omnibus habitatoribus Roma, fed folum de quibufdam malis & perverfi* more bonorum chriftianorum noa viventibus 7. c. in prine- ex pcrfbna filii narratis quibufdam peccatis, ita dicitur : *quidem ad babitatoret Roma , qui taliter faciunt, loquor , fed* IU *ad amitoe meos qui opera eorum non feflantur.* Clarum eft autem quod qui nullam charitatem habent, cujufmoai erant illi Romani de quibus loquitur: *neu babeot majorem eba, ritatem quam Damnnes.* Ergo videtur articu.

im morem loqocodi communem ef-A I enim locutto hyperbolica , ideft •d fapcraboadeatÎM diria, qua faorii zelo inflammati fape nfi funt ia diftis fait tam pronlrr*. quam faarii Dorioros, unde . . . de populo Koobmo ly de confiderations cie. ran illum ordiaatifEmum *efle decet, a* quo prvcipuc in omnem ecclefiam cleri forma pro. ceflÜ. £»*d *de P*?"1* loquar f quid tam netum foculi/ ; quem proterva Romanorum gtnt iufaeta futi, tumultui confacte , gtnt immitir O intteOebilit , fttbdi nefcia , nifi ubi «M velet rtfiftert.* Et hac de przfenti articulo.

AMNO CHSISTI

ARTICULUS XLIV.

In cap. IJ. *ojufdem libri eft quod efferre pre anima ulterior unum Peter nofter eft acceptent Dee pandore magno auri .*

Ifte articulus non videtur dicendus erroneus; pro cujus inttlleriu pleniori fciendum eft quod intentio loquentis in paflu ifto eft oftendere frurium *it* utilitatem orationum bonarum, unde dicit fic, textus in forma: *verum/amen qui bene fecerit tibi, faciet bene* O *tu ei t* O' *corporaliter & fpirituaiiter funden. do pre eo ad Deum prece/ , quia nullus credit quantum Dee placent prece/ humilium .· per exemplum eflendam tibi. Si fait efferret regi magnum potodus argenti , diceretur e circumftautibus.· boc eft magna prafontatie. Si vera* C *legeret unum Peter nefiet regi derideretur . Sic ergo qft apud Detent, qukumqtu enim effert pre anima aiteritot unum Peter n^ler acceptiut eft Dee magne pendere auri ; ficut patet in ille bene Gregerie, qui oratione fue etiam infidelem Cofarem elevavit ad gaudium ultimem.* Secundo notandum eft quod dupliciter poflumus loqui de oratione Dominica , & oblatione auri ; une modo ut funt eleetnofinz quasdam datz uni & eidem , ut fi quis uni 5c daret pondus auri, & cum boc pro eo fundere* orationes . Alio modo poflumus loqui prout habent rationem fuffrigiorum fanriorum pro aliquo , ficut cum pro aliquo mortuo effunditur oratio Dominica, & datur ele- D emofina : & quomodocumque loquamur , arti, culus f nJiciter videtur verus. Ut enim con. fiderantur primo modo, patet quod eleemofina fpiritualis, cujufmodi eft fundere preces , potior eft corporali; cujufmodi eft dare alicui indigenti m fubventionem neceffitatis pondus auri. Pro cujus declaratione eft notandum quod, ut S. Thomas dicit in 3. a. art. $.q. *gz.* ubi querit utrum eleemofina fpirituales fint potiores corporalibus, quam comparatio iftarum elecmofinarum poteft attendi duplici, ter, uno modo fimpliciter loquendo & fecundum hoc eleemofina fpirituales praeeminent triplici ratione ; primo quidem quia illud quod exhibetur nobilius eft , fcilicet donum fpiri* tuale quod praeeminet corporali. Secundo ra- c tione ejbs cui fubvenitur, qu.ia fpiritus nobilior corpore. Tertio quantum ad ipfos arius qnibw fubvenitur proxinto , quia fpiritualm arius funt nobiliores corporalibus, qui funt quodammodo ferviles . Alio modo poffunt confidents fecundum aliquem particularem cefum, in quo quadam etiam pro corporali eleemefina alicui fpirituali praefertur ; puta , magia effer oafcendum fame tnorientem quam docendum, ncut etiam indigenti fecundum philofbphum melius eft ditari auam philofopha- ri ; modo nullum dubium eft quia potior eleemoftna fit Deo acceptior; ergo eleemofina faria uni iodiçenti per aliquam perfonam Deo eft acceptior, quem eleemofina magni ponderis auri faris eidem, cum *fit de* meliori bono, & magis fibi conjunrio. Qiod varo confidersndo ea nt habent rationem fuffrigiorum, articulus videtur verus, dicit enim Petrus de Tarsnrafia in 4. dift. 4$. quzrens que fuffragia fint meliora , live potiora, & per cor.fequens Deo magis grata , quod cum fuffragiorum communicatio fiat ex charitate, fecur- g dum quod plus participant de virtute charitatis plus profunt; melius eft autem opus chamatis quod dirigitur in Deum, quam quod in hominem · unde quia duo primi modi fuffragiorum sflignatorum per Gregorium , fcilicet oblatio facrificii & preces fanriorum in Deum diriguntur; ideo meliores funt , quam duo ultimi, fcilicet eleemofina, & jejunium , nili per accidens in quantum eleemofina im. petrat *exatiioner* fanriorum. Hzc ille. Et fic videtur quod iftis per fe , fecundum fe fim. pliciter confideretis , acceptius eft Deo unum Pater nofter pro una anima, quam pondus auri magnum · quod exinde videtur manifefte colligi, quia fzpe magna pondera auri A argenti data funt */cientia* hominibus ad impe- •le. trandutn ovationes eorum , five ad provocandum eos in amicitiam fpiritualem, Apercon. fequens ad orandum pro eis; quod dm effet, nifi orationes fanriorum acceptiores eftent Deo magnis ponderibus auri. De ifto etiam articulo expreflatn hiftoriam habemus in legenda fanriorum in hiftoria S. Ulrica , vel Adultrici, qui procuratorem luurn , ut difeeret quanti valoris effet unum Pater nofter devotius oratum, mittit ad papam, & rcfpondit papa quod effet valoris unius denarii aurei taatz latitudinis, ficut eft tota fuperficies terrz, A fpiffitudinis ficut eft fpatium inter coelum & terram. Hzc Ac.

AMNθ cuaisn >WJ

Vo« corn»- Ft*.

ARTICULUS XLV»

In XPL cap. ejufdem librt, quod bebenti prepefitum emenda valeant indulgentia ad remifienene peccatarum ; ut fiat ficut Egelat in cenfpeilu Demini,· fide autem accedenti, O" neu bebenti prepefitum depeuendi veterem beminem, valeant indulgentia ad reje-Sieuem ; glec. ibidem , id^l ed ebtiucndam contritionem & ceufeffionem, quibat e. tiam ejicitur peccatum , O *acquiritur gratia .*

Ifte articulus etiam falva parte dicentium , non eft erroneus: immo eft determinatio ma* gourum virorum in theologia; pro cujus iatelleriu ponatur primus articulus ia forma , ut jacet in originali, ut clarior appareat fenfus articuli. Secundo adducentur chria aliquorum doriorum, qui hunc articulum docuerunt in libris fins. Forma autem articuli hzc eft: *qui vero veniunt ad indulgentiae , ut deincepe fagiaut peccata ,* O *injtfte ablata rgftituant , unum obolum cum iurbi lucro non acquirat &a.* fequitur .· *Tali/ quidem babebit remijfionetn*

& ptuatormn fnorum , fimilifqua erit ^tgelo Dti . A dum iqftitntioottm regulo , & propter ébedime-

» *Dei . Qui* Wr« *--* *babot molem·.*

Chxisrt ***** *nendi prioret volemtotes, & iur^*

>«}>· *diuatat mentis fua ajfefiiioeus, fed jefte acquifitn* rrriaM ; & fimilia dicit : *buic quidem valent indulgentia ad reje&iouem, ideft ad contritionem obtinendam ,* C> *tonfeffmuem ,* f»»'- *bus ejiciat peccotmn , & ecfnirat gratiam Dti.* Circa fecundum fufficiat fententiam Alberti Magni ; unde notandum quod Albertus Magnus quaerens in 4. dift 20. an indulgenti* valeant exiftenti in peccato mortali , dicit , quod indulgentis valeant omnibus tam exiflentibus in ftatu gratiae, quam in mortali peccato; fed differenter, quia exiftentibus in (latu gratis valent ad diminutionem ραηα expiativar five injunft» five injungendae, fi facerdos injungens stravit; led exiftentibus in mortali valent dupliciter ; uno modo per modum illum, quo dicimus unum atü poffit mereri primam gratiam convsrôoni» fi orat , A jejunat, & alia opera bona facit pro eo. Si enim hoc poteft unus, molto magis boc pojteft etiam per theiauras omnium meritorum, quos fuper ipfum ponit indulgentia. Alio modo quia opera de genere bonorum vicinant hominem gratia, 3r multo amplius indulgentia cum fide etiam informi vicinat- hominem gratia & facit converfioni magia idoneum ; taliter vero puto valere indulgentias exiftentibus in mortali peccato. Hate Albertus. Ecquod doilor ifte maximus illum articulum confirmat elle verum ; confequCnrer autem in X. folutione unius articuli dicit, quod per modum relaxationis non valent peccatoribus , quia numquam habet locum indulgentia quantum ad ραηα remiffionem, nifi primo pana contritionis polita in pcePitente, fcilicet dolore contritionis, qui facit ponam folubilem, mutando «ternam in temporalem ; valent tamen , ficut diiiftum eft . Vel faciliter dicendum effet, quod articulus intelligiturmateriafirer, videlicet intelligendo quoad indulgentias opera illa propter qua dantur indulgenti», ut puta peregrinatio, eleemofina, jejunium; qujr non dubium valent, licet extra chantatem funt fafta, ad «a de quibus articulus primus loquitur. Et hoc de ifto articulo .

ARTICULUS XLVL

E/I eg tap. XXFI. ejufdem libri, fuad eeane- *dens carnes fub obedientia regula fine profeffionis, habent tamen defiderium jejunandi fi non obfteret obedientia, plut duplo meretur, quam liber jejunant, boe uno eodemque die .*

Pro intelleilu hujus & veritate eft dicendum, primn, quod articulus non jacet fic tp ® originali ; immo nt videtur, falle & infideliter eft extra&us ; unde fic dicit textus, *Si ■yideris dues homines, alium fub obedientia , O alium tu libera peteflate ,· fi illa qui liber efi jejunat, fimplicem mtrcedem habebit ƒ fi autem ille qui fub obedientia efi ille die jejunat duplicem habebit ; fi voro ille qui fub obedienna eft illo die jejunii earnedit cernet ftenn-*

tiam, attamen libentius jejunaret, fi nou abfifteret obedientia , fie habebit duplieem mer- »♦<> cedam , tueam propter obedientiam, aliam propter dilationem defiaerU fui. Hoc ibi. Ifte articulus non dicit quod dpplo plus meretur comedens carnea illo die, quam liber jejunant . Item patet, quod articulus non cft dicendus erroneus, fed verus. Quia vera obedientia omnibus pnrfertur aliis virtutibus, quod videtur articulus velle perfuadere, patet. Dicett enim, quod obedientia non tam virtus eft quam mater virtutum . Paret etiam «x vita SS. Patrum, ubi abbas.Pambo comparans virtutes quorumdam monachorum, dicit, quod g virtus obedientis r. ajor eft , quam virtus jejunantia multum ; A alterius qui nihil poflidébat, & etiam quam virtus magnam charitatem habentis, Ratio ejus, quia unufquifque, unum voluntate propria retinet ; hic autem voluntatem fuam fervam fccit. Idem habetur in eodem libro de quodam iene , qui quatuor ordines vidit in colo , inter quos ordo obedtentium erat fuperior & gloriofior. Quod vero talis qui fic voluntatem habet jejunandi, verututamen obedientia cogitur comedere, duplicem habeat mercedem , ut dicit articulus , paret primo propter obedientiam , qu* non care· mercede, & propter bonam voluntatem jeiurandi, ut dicitur in glof. Math. 5. *bona voluntas cum deeft copia agendi remuneratur ;* C quoniam , nt dicit Auguftinus in glof. fuper illud in pf. *etenim iniquitates in corde* · quod vis 3c non potes , Dominus faflum reputat . Ergo articulus vetus. Et hac de przfenti articulo .

ARTICULUS XLVH.

Quod erroneus dicitur fumptus e cap. LXXXI. ejufdem libri eft, quod indulgentia donantur propter fidem, & devotionem viventium ; charitas vero donatur & promeretur propter indulgentias .*

Ifte autem articulus, fi fano oculo infpiciatur intentio dicentis, nullam habet apparentiam erroris ; fed veriffimus videtur effe. Pro quo notandum , quod prafuppofita veritate tbefauri in ecclefia, qui ex copia meritorum Chrifti & martyrum fuorum colligitur, quatuor neceflaria inter alia ponunt DoAores Theologi, Albertus , S. Thomas, Bona ventura &c. ad hoc quod indulgentia valeant. Primo ex parte dantis auftoritas ex jurifdiâione quam habet, ficut papa, epifcopus, legatas &c. Secundo ex parte cauta, jufta neceflitas, ficut periclitatio fidei & hujufmodi', aut publica utilitas 3c frequentatio reliquiarum, paupertas loci, & hujufmodi . Tertio ex pane recipientis, fidei devotio , fcilicet quod credat quod hoc fieri poffit per clavium poteftatem, *five* quod credar ecclefiam talem habere poteftatem. Quarto ex parteftatua iftius, cui datur indulgentia, charitas ; nrceffe cft enim, ut fit in charitate, qua corpori miftyco, & Chrifto capiti conjungatur , fi tanquam miles Chrifti habeat participare de thefauro ecclefi» indulgentias per modum indulgentiarum. Quo drato, dico quod cum dicitur in prima parta articuli quod indulgentia dsntur pro-

er propter fidem , devotionem viventium , IjMl
— ... propter dieit utilitatem aut pietatem caufie
c*a*n ProPt<T φ*<ιη indulgenti· dantur, qua reaxi-
›*)›. me aut eft propter promovendam fidem, aut augendam devotionem viventium.

In fecunda autem parte articuli , ubi dici, tur quod propter indulgentias donatur, * pro* meretur charités, impoetatue neceſſiras ftatu$ recipientis indulgentias, qua eft, ut ficut in charitate, fine qua ut diftum c* indulgentia efficiuntur inutiles quantum ad refaxahonem pcena; propter ergo indulgentias donatur charitas, id eft propter, five ad indulgentias habendas neceſſaria eft charités ; ficut dicitur , quod propter bonitatem dantur virtutes , & propter prztnia funt merita, quia ifta faciunt]I ad confecutiunem illorum . Tta hic . Charitas enim cutn uniat membra ecclefi· ad invicem *8t* cum Chrifto , & promeretur influentiam capitis & membrorum ejus , & ad illam recipiendam donari dici poteft · & ifte videtur intelleAus efle iftius textus, ubi dicitur fic ; *confidere qua bona faciunt indulgentia bujut urbis hominibus illis, qui veniunt inteuliene fanda huc propter eat . Nant fi darentur alicui mille uttllia annorum, ficut Cf danantur propter fidem* d· *devotionem fidelium , non effet digna ponderatio ad obtinendum divinant gratin» , fcilicet remifftouis Cf relaxationis qua datur indulgentia fine charitate Dei* qua quidem charitas veraciter donatur Cf premeretur propter indulgentias iftas ; promeretur indui- C *gentiar*, ideft confequi indulgentias , vel eft radix meriti conièquendi indulgentias f ecce neceſſitatem cberiratis ad habendam gratiam indulgentialem : & ita patet de veritate arti, culi.

ARTICULUS XLVIIIL

Ex XII. cap. ejufdem libri fumptnr eft, quod fumpto corpore Chrifti a malo facerdote, difcedit eb eo patrit potentia , abfcedit filli dulciffimi prafentia . Depofitisvero veftibus facrii , recedit Spiritus Sandi benignitat.

Pro cujus intellect· & articuli fequentis eft notandum qhod dupliciter poteft Inrtlltgi Chri. ftum recedere a facerdote malo fumpto facra. mento; uno modo quantum ad reahtatem jirzfentise , ita quod fub fpeciebus (aeramenti definet effe , & fic inselfe&us artieulus diilus effet falfus, cum cendiu maneat veritas corporis przfens fub (aeramento , quamdiu manent illae fpecies fseramentales . Alio modo poteft intelligi recedere , vel difcedere faltem quantum ad effectum , quia non confert ei effectum , quem bene (umentibus confert ; fecundum quem modum Deus in facra feriprara dicitur appropinquare vel recedere ab hominibus. Unde S. Thomas in prima parté quzftione ç. art. *p.* dicit, quod Deus dicftur appropinquare ad nos, vel recedere a nobis, in quantum participamus influentiam bonitatis ejus, vel ab ea deficimus. Et ideo facerdos cum in peccato mortali exiftens fumem hoc (aeramentum, non fumit efte&um ejus penes hunc modum ; *Sc* hac ratione poteft dici, Chri· frus recedere ab ore ejus; & ita dicitur Judic. *16.* de Sanfone: *furrexit, nefeitnt quod Cqucii. General.* Tom. XXX.

receffit Dent ab eo ; quz dicitur profiter for- ^»nio '
titudinem perditam,» quz non erat in eo do. num natur· , fed grati» gratis datz. Et ita »♦›
de «nuitis alQs locis poffet adduci teftimonium . Et hue aaodo B. Gregorius, ut recitat Magifter finrtnntiar. in 4. dift. p. dicit ' *eft quidem in peccatoribus Cf indigue fumentikut vera Chrifti caro , & verat fanguit , fed non falubri efficacia ; &* ad iftum etiam fenfum exponunt doâoecs id Sapienti· 2. *In malivulent animam non intrabit fapientia, nec bnbitapit in corpore fuhdito peeeatit ;* fcilicet quoad «ffeflusn gratia gratificantis. Et ifto modo intelligeado articulum eft veras; & ita capit qui illum articulum dixit, ficut patet <x *toxma* textus, in quo fia habetur ia eo capitulo poft verba pncdi&a: *Non tu cogitare dedet, quod ipfe , vel alius , quantumeumque. molat, fine Deo , fic refedit Dent , majorem eoafola. ttonem non infundendo* ; & expreflius in cap. LXIII. ejufdem ' libri ubi fic dicit: *completo Jaeramento ege credo cum Deitc 'e & humanitate , Cf fda forma ponit remanet fibi, non quia non veraciter ibi fum ita eum malit, ficut cum bonis propter facramenti inftitutionem , fed quia fimilem effedum non babent boni C' tnuli* . Haec ibi. Et fic patet quod articulus intclleSus ita eft verus. Secundo notandum quod principales effcâus hujus benediHiflimi facramenti videntur efle tres, qui appropriari pofTun· fatis rationabiliter tribus perfbnis , vi- delicet robur fortitudinis contra infurgentes hoftes, guftus delegationis przfenti» divinitatis, benignitas refervatioais a futuris malis · ideo dicitur in articulo, quod fumpto facra! mento a malo facerdote recedit ab eo &t. & hoc de przfenti articulo.

ARTICULUS XLIX.

Eu cap. LXIII. ejufdem libri eft quod fota forma panis remanet facerdoti malo , Cf Cbrii ftus recedit.

Ifte artieulus fupra eft declaratus , qualiter iijf fenfu expolito in liters ejufdem eft verut ! D dicitur enim apud fomentem in peccato mortali hoc facramenttom folt fpecie niânere , quod ut dicitur in przfatis capitulis·, quia non cogitat nec fajfit ei ipirituale, fed carnale , Sc quod nihil aliud enet ibi nifi (ubftail·* tia panis; & ita penes efleflum attenditur ille receflus *Sc* folitudo manfionis fpecierum . Sic di£him eft in articulo praecedenti · unde fic in originali exponitur priefatus articulus, aflignando rationem diéli. *Ideo remanet fola fpeciet, quia de fumptiono illa nihil recogitant, nifi quia fi viderent Cf fentirent formam panit m- vini, tanqitam fi, dominai potent ingrederetur domum alicujut, Cf fpeciet quidem ipfius reminifeeretur, fed prafentia ejus bonitatis reminifeeretur Cf negligeretur.* Et ita patet quod articulus non eft contra Apoftolum dicentem malos facramentum fumere, ut arguit adverfarius. Et tantum fafficir pro prefenti articulo.

er W

wo cHaen «».

AIT I C ULUS JL.

fia caf. LXXI. ejatJcm liiri ft, fond *filia S. tifgint vavtrat virftivi^f··; O* *»- W* Drwr ·rWiaarw/ f**d notary faw

Cibca hunc articulum oon debt* rife 4iA< culta* aliqua quia falfe cxtraAua eft. Noe r- aim eft talia lententia in toto ifto capitule, been tamen dicitur quod B. Birgitta voverat com Deo, ut virgo permanem ia aliquo loco faAo Domino famularetur . Et quod confe· queerer dicitur, quod Dopunu*, cui nota funt omnia, *Bi* apud quem acceptior eft conjugata & humilia fc devota, quam virgo funeri», pra> videna Deo melio* fervituram in flatu conju- gali , quem ia ftatu virginitati*, ordinavit, at matrimonium contraheret, ft cum perfona qua fofKcicM effet cam outrife, *ne* paupertati» oc- cafioa* Jar» awtrimoaialcm minuapiene ob- fervait contingeret. Hoc autem non videtur nifi rationabile, ft fumma providentia »Aum, ft ita dicendum occurrit dc profenti articulo,

A K T I C U *L* U S LI.

Ex cap. *LXXXI. femftet til,* daMcr·/ *eft* anMirtairr/oerre *etale titurt ftrtf, tint in· mte credere fanit, ftJ ftdtre i» teatirit.*

Ifte articula» bene intelleftu« & ad prece· dearie iftiua articuli relatu» videtur veru* , Pro cujoe iatelioAu notandum eft quod in ifto capitulo dicitur, conformittr ad lanAo* do· dore*, & *ad* fanAam fcripturam, good time· re bonum eft propter duo. Primo quidem ut dicit quia mnt* poffint effe faAa opera ex timore, quod traherent poftea aliquam fcintil- lam anima in cor ad obtinendum charitatem habendam; fecundum Id fapientia pfal. ***hi·*** *time fnpieatia* ***ft*** *ttmer Deminil* & ecclcfll. *Timer Demini iaititrm dileflienil* . Et Augu- ftinue dicit quod ir«*ar foimdnci* ad *tierite· tern , fient ftte intrmhtit fleet ,* ut S. Tho· mai deducit in ». ». q. ip. Secundo dicit bo- num eft timere, quia quotquot peccata homo dimittit ex timore, ex tot petnu liberabitur in inferno; attamen guiiMiaritatem non ha. buit, ideo nee juftinam rabet ad offenden- dum in coelum. Hoc ibi. Et hoc etiam eft verum , quia cum timor ut dicitur eccl. 1. *txptiht feccatnm,* & peccatum fit meritum pœna ; clarum *eft quod timor* facit ad dimi- nutionem ponarum, in quantum impedit me- ritum pana, ut diçit S. Tbomat in ea dift. 15. Et iftii diAi» confequenter dicit illud 3uod in articulo proponitur fub -ifti* verbi» e tali loquens: *attamen arriéré* nan *teatier ia ferait, federt in teatirit, ^aie emfit fat· cotant ta timere, fed* «an *ftettet gotuliam te- li,* Non intendit enim aliquod efle damnatum, aut damnandum in inferno non habiturum a- liquam poenam fenfibilem, videlicet igni*,ita quod folum federet in tenebria; fed fotam in- tendit exprimere utilitatem fecundum timo- rem fervili», qui eft ut diAum eft, noa fen- tire poenam fenûbilem in inferno debitam pec- cati*, q«in ex peccati* timore ocnifit perpe- tratur . Et hoc eft non ardere, non fimplici-

A Mr, fed rameae peccatorom iUoram, ratMM quorum arfifter , *B* ilia perpetraffet; ardcbit autem ratione ctuamiEranu abonna mataram, aut omKnnh h—nniat. qua fame Muir « uoda Auguftiaia, at deducit nngifter. featen- tianim ta 4. dift. JJ. mere fora a*ttr« *tie· ritatem valent atiiat atfree fit neif< fitr* , «*/ at *ttltrtii.JiiT fiet damootie* ; quod S. Themm ibidta dedant hoc medo contia. Çere ia quantum per ea, aut etiam timorem impedher meriram pmmr, ficut diAum eft. cnatwj MO·

AITICULUS LIL

fia nétat tef. ftaftu tft fnfter fiet freeetreri tieritette.

Ifte articuta* declaratu* eft fiipra aiticuh» XLV. & XLVIL

AMTICU1.US LIIL

fia tef. CXXIX. faatftet tft faeti trhtrt eeaJatii Dei , ieaerere fatteemie ttclt· fie, O tleltrt 4t ptteetit feat ttefilie

Pro iattilc&i* hupi* notandum quod confi- liutn dupliciter fumitur ; uno modo dicitur Îuodlibét bonum & falutare opus ; & hoc mo- e dicitur Proverb, amne *ttetfiliaet* ««««an *titj· feaiftit* ; ubi interlinear, glof. ait ; ideft *teei Jittatit.*' *feraitretient ogttt.* Ecce poni ten- ti»m agere vocat confilium, ficut in pntlato articulo dicitur. Alio modo dicitur ftri«o mo- do confilium prout diftitrfitur contra pro- reptum, *8c* dicitur perfuauo meliori* boni , ad quod homo non tenetur. Primo mode eoo- filium diAum capitur in hoc articulo, ut pa- tet ex ferie textu» in capillo. Et ita patet quod falfum eft quod articulu* ifte ponat illa tria, fcilicet credere mandati* Dei, honorare facramenta, dolere de peccati* non effe neceffaria, qfoa ftat confilium primo modo captum effe neceffarium, ficut partait «x diAi*. Et hoc de ifto articulo.

ARTICULUS LIV.

Ex eadM» *tef. faeafttu tft, ferti fait leaetue oeutit Dei eMirt, faaataatteatfat fratifiant centre veloatattin fenee.*

Pro intellcAu huju* articuli confiderandum primo quod amici Dei dupliciter poffunt io- telligi, uno modo vocantur prolati ecclefi»; unde regius propheta David de fublimitate fe- cerdoti* novi, & apoftoliri principatu* pro- phetans dicit; *aiatit ienereti font amici tai Dtat, aiatit ttnfettatat ft frhtfifetaa tt tea ;* quibo* etiam Domino* ait: /«» ne» dica» *ver fervat, fft enitet &t.* Prolati autem ccddS», debetur obedient» , etiamfi praaci- piunt centra voluntatem, dum tamen ea qn» * *wreceperiat* non fint comto Ifgem Dei; unde botninu» ait; *fi^er tatieJrom M»ffi feJe- &t.* feqnitur *fatae amah fan tihariat veiit Ot.* Et apoftofa ait: *eiaJittftafftM vftrit Ot.* & Bar. lib. de procepto & dife penfittioae mt qaafi articutam ia forata: fmd» fn*d *vice Dti ftmttfarit ierne,* qawd *aanfit, tamen certam Jijfliitre Dee , met fetat, em tifieaJmn ft fvft frocifiat Deae, ifjimfve*

farm

ÆR.Î^K-
Mia *tii hthieivai*

rnsHi Deum fecundum falutara
fi fit contrat vohurtatem febdW

hotar ridetor colligi ex textu quia immediate (aperio. dixerat fecundum coafilium *dk* fufcipere * honorare Aeramenta ecclefia, & Ml quarto caofeo pnmt prafentemarticulum. Item ipfa dicit ia libro VII. cap. 7. *theJiee*

frtttf ftrtifere fetfft. Secundo autem modo amici Dei dkuatar fandi viri, fecundum illud quod de fspteatta dicitur Sapient, 7. *mitn Det tenftitait;* A tuae de ifti» etiam non eft dubium fi ly «netur dicat decentiam & hooeftatem. Unde Prov. ip. dicitur : *aaeii tevfilim & faftife iiftiflnua,* or *//ftfient ht miftàt tait.* la peribaa quippe acquiofeeatis amicorum Dei confiliis, & increpationibus lamentatur Salomon Proverb, libro : sam *tittrfiattu fm Jiftiflhtm* D* MsrspmiMfeor bm uFfwrvtt *ter* msam, use *mhvi van tiitnrim* ms, &▮ *mgHMr* bm *Mhtevi* amC^ftibu» d.»u potentis A ligandi, quem aâirrw amem. Er ita patet quod «nemur audire A obedirc amicis Dei prscipientibue co modo quo proripere coavenit ei», quod idem eft.* quod confulcre ubi non mediat auftoritas jurifiiiAioais ordinaris five cotumilhris. Iftis eaim obtemperare debemus, ubi act contra Deum pneciptnat, aec contra ftatum out perfe&iooem aut ftatus decentiam aliquid demandarent. Hoc funt de articulo prsfeati.

ARTICULUS LV.

E* *Cef. CXXJUl.* qfi, *atelet fattréetet ferdtdifr tlavm fta aufent telra itittnl eferirt; Him vere fae iaftraat eftrirtar Mligtrt & nceagitm Mtn ia ataaéafi»* ^m».

Pro intelicAu hujus articuli funt aliqua notanda , quod clavis, qua miferis caelum moritur, poteft dici clevis feieotis de qua Dominus Luc. II. inquit: 00 *vthit Init ferh tit jet ta/ifrit rlavm ftintie.* Et Chry foftomus: *tlivit tft vtrivttftinit firift»* r«rma, per *fam htathtihat aftritar jaaaavtrhatir* · davem veto qua inferno» aperitur dicitur clavis potentis five ligandi, A (divendi, qua cum quis excommunicatur dicitur fibi claudi celom A infernus aperiri. Secundo eft notandum quod potentia eft propter a. ftum, A facultas propter minifterium cumque perditZtfehitam excutionem oftkii, aut minifterii dicitur a dofeoribus perdidiffe anâoritatem, five facultatem ofteii · unde Innoc. A ponitur I. q. 1. qw *ferftbitataiffirttat fatal , frniiitraat,* bm *tUre ait flnitaêtatet fejiaat.* Et iterum ia fe-

exeeutionem pote.
«m , aut pocefla. tem, 1. q. i. fufenmfM; & eft diâum Gre. gorii ; MMrampw *fatree erêinet veeêaat vel* ▮▮o» *fateréetet eft* neo pqfwM : glof. ibi decreti exponit ; *iieft eatrttre afieivat [«''inii.* Itaque perdere aon referatur ad «f. Antiam poteftatis, fed ad licitum aftum . Pofiunt autem aâualrter intelligi perdiftè davem primam mali fecerdotes, cum propter ignorantiam multorum , quis licet fetenria ,

mea difpofitio ad eam , A cfr materiale ia ea, ut dicit Albertus: A ideo ipfa deficiente clavi», qua eft auAonta. aâum (cientis exerceadi ia* judicando A difcernendo, fruftratur ab aâu. Et ita facerdotes non habentes fricotiam, qua polluat populum docere, aut iliominare A difeornere iater lepram, A lepram , dicantur davem perdere, quia M&oritas di(cernendi in eis A pafcendi populum eb aâu fuo fruftranir. Ad iftum feofen videtur Innoceo, in fertpone de clavibus: prrwdem *f+ Jher ettltfia,* b» *tlaveve fattatia faa tlavt fiintit anêecifiat. Qaia feriftm eft:* fwd ro *ftieetiaen rtfelifii,* 0* *ege nfellan te at fttrinit fMitni, ojea* io. Dicuntur autem davem qua aperitur infernus diligere , quia profati multi prarfemibus temporibus, magis intendunt excommunicationibus A hujufmodi

vit eliat fitat fini ataltit ftuitii o *vert*

/M *fetaua* wü, /nos *ivttgvt fvljffi gla. rit tfud* Dram . Item in lib. 6. capitaLLXXIH. dicit de pmnitentiario Borna, quod iicct effer vitiolus, nihilominus absolvo, quam fçfefct confitontibua OuâoritatC ecdefis, ita rn «g Deum, fiait abfolutio juftorum. Amplius ultimo notandum, quod inteUefeu» 1 ‡ Itali poteft capi A alio modo lo-

tihvt. Hoc ibi. Intelleâus artem hujus articuli feni poteft ex modo loquendi Chrifti Math. *3. obi Pharifei» & Scribi. loquem ait: va *vehit Strihv* O *thniftn hefetritv*

ut
dit: earner fri mrin *ttnnftfittt Jm Jaat ttttflm fâttaaéi ht ftfrh,* O' fri *fatitvu iajeriaai , fvfillte tlnlm vitleetvr* ▬ feriu.r rtgwm mrfemo. Et hoc quidem peccatum invenitur ia popularibus ; maxime autem ia doAoribus · Qd doceat

re bomtoes regoutn coelorum, & dum ipfi in- i trtot , paovotane «line introire ; fed amiti permittunt intrare in regnum caelorum intrare volentes, quoniam fine ratione excommunicant quofdam propter xelum, & meliores quam funt ipfi. Hac ille . Ecce quomodo dicuntur perdere elevem feientia fecerdotes male viventes, quia auâoriramm perdunt docendi, & dicuntur claudere regnum celocum vel malis exemplis , inducendo alÿ» , ficut illud Grcgorii : **dm** *fafier* per «draps* ^rndrenr, *grtx i»* pruripsasmo *tadit f* enreap* •MMKoe^e /upe *tajtfit; it* ita patet quod articulus ifte non lapit errorem Valdenuun, ut dicit calumniator, fed veritatem habet lane inrelic&us. Et hoc de articule.

dfaisri >*ij

ARTICULUS LVI.

Ee rqp. *CXXXIIf. Efi ptfi* asa/ta *difiaateterie Jattrieture iudiftrtettr* , difte qned (m app/semav *facraattaitrat ad u uteli factrdttit, Ciriflu ed m recedit cteu ititet-*, O AsMMaurme, fned *Diadelat, gei ia prttftitia Duuiai figit pertirritat, lettu redit,*

Intelligentia hujus articuli patet ex intclleftu dato articuli XLVIL Et non eft ideo necellarium hic termonem extendere. Circa illud quod hic fuperadditur de Diabolo , pie credendum e*, quod in prefentia ïorporis Chrifti Dumones perterriti finient, M tunc tantam habeant poteftatem nocendi fieuk alio tempore ; unde de bac fanAa menla aAacis es ponitur illud pialmi : *perafii* m *uafpeee arra artafau ardvtrftu* mr fas *triMeee* ues/ fcilicet Darmonet. Prattrea fi cruda prafentia dicuntur fugere Demanes , ude B. Gregorius in Dialogo narrat de Judao qui muniverat fe figoo crucis; It ideo Damooes non poterant ei nocere; quanto magis pnefentiam crucifixi , a qoo crtsx & honorem, & virtutem fufeepit ? Et hoc de arricalo .

ARTICULUS LVIL

E» *tt cap. fiaepta» efi* , q«ad *videtur dicere, fettrdetet bedtear fettfiettttt ptedrceadi fitat* t> *ceafttreait.*

Pro intelieât hujus articuli eft notandum, !uod ly *ficut* poteft dicere funilitudinem.... uis univerfalitatis extenfionis ita quod ficut omnibus facerdotHu* eft commune poffe corn* fecrare, ita eis eft commune poffe praedic* re, five habere poteftatem premcaodi . Alio modo quod ly *ficut* fit nota fimiiitudinis, nedum quoad poteftatis radicem, fed quoad libertatem exercitii, aut dependentiam myfterii. Primo -intelligendo articulus eft verus ; quia ficut omnibus facerdoribus eft commune habere ordinem facerdotalem , ita omnibus eft ~ commune habere poteftatem pradicandi. Sacer·* dos autem ratione vocabuli dicitur qu» facra docens, qui articulus expreffe ponitur XVI. q. i. c. *crediatur,* ubi dicitur fic : *Mteecii eettm, & fi* m dedfosSfow *fai pruditltratus ficut & ceteri fectrthett, predicaadi, dapti-Teuii , pteueieu dead! , peccate rtaiiimdi , deatficiit ectlefiefiitu perfrutadi rite pettftast» recipieat, ut earlier,* 0* *perfeSiur egeat te,* fW *facerdetalit efair tft frraQtrue PP.' ctpfiituMuihu pndauttu, teutu* uiecuùeueuf *fee pettfietit* m» *hehæt, aifi e pepe/e & epifctpt futriaı eltfii.* Sad fecuedo modo iB. telligendo, non qaia fideepto ordine beerdotali non requiritur aliud *ad* exercitium crediti minifterii ; led potaft coafeerare quoniam vult; in praedicatione autem aliud M · enim Acerdotibus in collatione ordinis inufe, rarur poteftas pradicandi, verbum, ficut abfisjvendi in foro peenitentis; illa» tamen poteftarem exercere non debent, nec digne poffunt fine fpecjali licentia fuperioris, quia prm cife qx collatione ordinis noo fubiicitnr eis ; nec, inquam, *agere* pofint, net etiam in tex» to dicitur ficut & coofecrandi ; hoc enim pia» cuit translatori ad aggravandum articulum ad» dere; fed tantum dicitur fic: tertio *tltdit tit pettfiett» prediceadi wtire tute ;* quod poteft intelligt eo modo quo diftum eft, vel iatelli. gitur de faccrdotibus habentibus Curam animarum. Et hoc de prafenti articulo.

ARTICULUS LVIIL

*Ex ftgutuli cap. fiauptut tfl . f*ed fectnie, tu faut ptftrtt tatuihut Judeit, &* Gants, *Mut, iauee utegit eutaütu DiaMu.*

Pro ifto articulo dico in primis quod info deliter extraAus eft ; non enim diett ita in text», fad fic : *Xetudttt pretetuiiut Jttlait,* 0* *gtutihut Utegit let ^ruvttaar* . Eccn non dicrtuc Pdjotes, nec ibi dicitur : immo ruam» bus Diabolis ; bene tamen verum eft quod in eodem cap. de uno damnato facerdots dicitur narratis multis peccatis ejus, *iu tetaikat* dicunt Dcemones; *prettllit* nor « *aaelitie.* Nec hoc eft inconanniem, quod quis in eliquo peccato, aut in ratione peccati, aut ratione ciicumftantixnim plurium, aut alia ratione a* licujus aggravantis multum aHum dicatur turpior aut pejor diabolo, sut fupersxcsllere in malitia, unde Anfclmus in oratione ad S. Joaanem Baotiftam, « narratur in le&ioni, bus illius feni, comparans peccata fua ad peccatum Dumonis dicit fic : *illt,* fcilicet Diabolus, *petutwt taetra Duae/ fui ft fatit ; tgt ctutra tutu fui au fttit & rafittt ; Hl» rtiiauit Dtuat ptnùtttettut ft; tga fufi Dtaat puftfututtat art.* Et poft multa dicit: *a'ft· Hat acte tajut ùtrgieru ierretaut tarraraua iu audiit* me *efpitia taeaUMaet* . Sic confiderando foce-dotum dignitatem , & fesentiam quam habent do digmtats, *9t* majeftaris divinorum, qun traArat, non mirum u quend aliquas cifram ftantias, ut puta , rariope n»f gnitudinit It dignitatis, eorum peccata £·* viota & turpia magis videantur peccato ®·' monis aut infidelium. Aut dicendum bc^vIter quod illa verba funt Dumooum, & rum fi mentirentur, cum^Diabolus Chrifti Gt nater mendacu. Et hoc de pn* fenti articulo

ANNO eft* an

A 1 T I C U L U S LIX.

SUOS· MS·

Ifte articulos tangit doo; primo quod mirabiiia ponit de regula B. Birgitta; mirabilia vero ifta funt quod dicitur, quod regula ifta ex ore Chrifti proccffierit. Secundo tangit conceffiooem indulgentiarum. Primum non debet videri aut dici ita mirabile quod videatur incredibile, aut a ratione, & veritate alienum, ut enim dicit Salomon ram *fiatpiicitat eft feraaaiaatie Dei*: Proverb, 3. ubi glof. Bed* ram *JhapUtHtu eft feratatiaatie Dei,* qni* *tee fapiaatia faa thtrtte illtffrat, qaet faftat terreat aat tiapiicitatit aitii baiera teafithret.* Nulli enim debet videri incredibile, quod ipfe magifter veritotia Chriftus difeipujam fuam humilem *k* devotam Birgittam dogubernaret, quod Moyfi famulo · fuo pro potûfe Ifraclirico legem dedit, qui B. Paulo doclori gentium cvangelium pmdicaodi gentibus revelavit, Sal. t. qui B. Paeonio abbati & patri ampliffimo monachorum monachalem regulam ore proprio di&afledicitur, ut intius legenda narratur. In&per ejus ordinatione B. Bafiliua nfonachonun fisorum regulam ex ore Angeli diAstam fufeepit. Et ita de multis aliis exempla poflent adduci, ex quibus verifimile judicari pote*, quod articulus iatione fidelium Deus dedit indutatntiu illi monafterio, quales liant in eedeua S. Petri ad vincula Kom*, non debet alicui videri impofibile. Cum Chriftus, qui eft principale caput ecclefi*, de cujus meritis principaliter tollirur thefaurus ecclefi*, unde *indulgenti** da» tur fidelibus, poffit immediate fecere quod per fuum vicanum facit. Secundo occ ita novum, quin fimile fibi jam praKeflêrit; legitur enim in vita decemmilium martyrnm quod Deum rogarunt, quod dies jejunii paffionis eorum annum jxenitenrialem concluderet obfervanribos fe *ogvote; k* fefta eft vox de ceelo dicens r dileAiffimi mei, qu» petiftia icitote vos itupetrafte ! Ecce quod Chriftus fine minifterio paps cooceffit unum annum indulgenti* obfervanribus diem jejunii martyrii eorum; *k ita* potuiflet dare plus fi petiviflenr. Et non mirum videndum, nec literatis, fed nec catholico fimplici, quoniam fient Chriftus non alligavit potentiam fecramcnris, ita nec miniftris ecclefi*, quin ipfe immediate poffit omnem gratiam conterre, quam miniftris fuis mediantibus confert. Propterea *ia* tegenda B. Catharine majus videtor haberi nbi dicitur fic: *vea th teth iaftaait: veai elt· ,&«W, «sm iatra thaiaetana Jpeafi tai ,' «•ad pejhdat iatprtrafti,▮ qai te laa^aat faivi* Jmm: Alia vero vesba, quibus Donjinus dicitur uti, funt fingulariter diâa, ut quod fanffti effient mftes illius confeffionis, mater µ-ı- figillum; ideft ipfe fit tibi per quam labeas certitudinem de promiflb, qu* eft advocata & pcomotrix tua- Pater vero confirmator, quia in eo refidet fontalis auAoritas; Spirin* autem coafolator, quia eidem appropriaotur eflfetta* pietatis *k* mifcricordi*; & ita articaius eft ptus, *k* devotus nihil habens fufpitionia. Et tantum de articulo.

ANNO CHS ISTI

ARTICULUS LX.

Eκ cap. qaiati lihri eft t«ad, *Ki tttar vertit ·/**, *t··* aaiata tKÎitoK fellitet parvuie· raaî qtuaavit ptft haptifaü eareatitait* ■*· *viehaat fatt*rw *atrata, iêeft Ctrifti, viciaiae tuarea apprepiaqaaet atiferitertiia*, fw^w *petaa, feel* mm /««r *ele&i taei.*

Ifte articulus, quod non in X. capitulo quinti libri, ut dicit translator, continetur, quia quintus liber non capitulis, fed interrogationibus *k* revelationibus diftioguitur; fed in interrogatione fexta q. p. habetur, videtur mihi fenAorum fententi* conformis; doHor enim fanfeus in ead. dift. *16.* ar. 1- ubi quant utrum femper Deus mifericordiam exhibeat in hoc quod puniat citra condignum, *k* remunerat ultra meritum; refpondit in folutiooe ad quartum artic. quod peccato originali fecundum rigorem juftiti* non folum debetur pro pcena carentia vifionis divinat, fed etiam ipfius natur* annihilatio; · *k* ideo ex hoc ipfo quod pueris non baptizatis naturalia bona conferventur citra condignum puniuntur, Ifei* 7. fed mifericocdi* Domini quod non fimus confumpti. Hsk ille. Ex quibus patet veritas articuli quod citius appropinquant mifericordi* quam pesos. Propterea cum mifericordu, dicente B. Apoftolo Jacobo, testante Jacob. x. fuperexaltat judicium; Apfelmus dicat: *atiferatiaaet ejat Japer etaaia eptra eiat;* non eft caufa dubitandi io ifto articulo. Pnsterea dicit S. Thomas in s. fententiar. di*. 33. art. ult. io refponfioae ad decimum articulum, quod Licet pneri non baptizari fint feparati a Deo qutmtum ad illam conjun&ionem, qua eft per gloriam; non tamen fisnt ab eo penitus ieparati; immo fibi conjungitur per participationem naturalium bonorum · *k* it* edtan de ipfo pudere ponunt neturili cognitione & dileAione. Et hac de articulo.

ARTICULUS LXI.

Eκ ttânt tap. ftnaptut eft, qt&ijaftitia Dei eft k» aaafqaifqae, fcilicet juflus, quod translator tacuit, *tiinutt qaa petit.*

Ifte articulus, qui non videtur eodem capitulo, fed ex eadem interrogatione habetur in refponfioae queftionis féconda apud ---- param habere difficultatem: pro nuo notandum dl, quod tripliciter poteft udvari; fecundum earn quod juftitia poteft capi tripliciter, ita poteft tripliciter oftendi veritae articu-

AWNO CM* 1ST!

ticuli. Un· modo fecundum feMeariaoi Ae-A relmi, */nfiitie Dei diciter deteoeie beteitetu e/e»* ; & hoc modo juftitia Det eft talis, quia decet eum juftorum orationes exaudire . Unde in pfalm. *Zm*«vers>ar /uff», O Dmmu tenedivit eer.* Aliquando dicitur juftitia Dei retributio meritorum, 9/ hoc modo dicitur etiam quod juftitia Det k*. quoniam , ut S. Thomas in a. >. q. 83. ar. ij. quereoa utrum oratio fit meritoria- dicit quod fic , fi illud quod petitur fit utile ad bcatinsditem hominis. Tertio, juftitia Dei attenditur fecundum exhibitionem promifli. Et hoc modo etiam verum eftquod juftitia Dei fit, quoniam, ut dicitur in gloffa fuper pf. es /ad&- *ficeti» i»* /rrasemJe* *tui» &c.* Deu* enim promifit ut peccatoribus veniam patentibus veniam largiretur; pluraeutem promifla legimus in facra feriptura ftAa de exauditione orationum juftorum, ut illud Jer. CZmm|«s «d *me &c.* k illud: *petite & taifittii &c.* Jo. id. & alia hujufmodi ; eorum qu» ad bearitudinem quandam juvant, quafi pertinens ad ejus falutem , meretur juftut illud obtinere ; k ideo indubitanter accipit quod petit. De quibus etism Chryfoftomus dicit: MMfaaa» armui de- *eeficie dteeget* , f-'* os *trente/* m» *deficient fee pietete inftigett* Quod vero articulus de talibus intelligatur patet ; cum enim dicit & unufquifque juftuk obtineat que petit, ftatirn offendit quod non intelligitur umverfaliter de omnibus; fed non eft juftus, qui non pro obedientia & perfeAione juftitia appetit pati contraria,

ARTICULUS LXIL

De eedem cepitule fttmptu» finit, qued fi tge ideft Chriftus *ennibilertm ee, gmt bemine» fle» me diligunt* O *me centre veltmtettm terme edereri fermitterem, fece.rem uti eit inferiam ;* fequitur ratio, quam tacet translator; *auferende eit liberum arbitrii»*», & defiderium terem .*

Pro intellcAu hujus articuli, qui non ex eodem capitulo , fed ex interrogatione VIII. refponfionis prima quvftioois, funt aliqua notanda; primo quid eft injuriam alteri facere; fecundo quomodo poteft competere Deo. Pro quo fciendum quod glofla interlineali* fuper illud Math. a. *amite, neu facie tibi injuriam* quafi rationem reddens dicit reddo quod debeo. Ex quo loco videtur fumi ifta deferiprio, quod quis alteri injuriam facit cum non reddit ei quod debet, quod pertinet ad rationem juftiti». II. notandum, ut dicit S. Tho. in prima part. 4. q. 11. ar. I. quod unicuiS|ue debetur quod fuum eft; dicitur * emefe fuum alicujus , quod ad ipfum ordinatur , ficut fervua eft domini , k non e converto . Nam liberum eft quod fui caufa eft. In nomine debiti imponatur quidam ordo exigentia vel neceffitatis alicujus, ad quod ordinatur: eft autem duplex ordo confiderandus in rebus. Unus quo ad aliquod creatum ordinatur , ficut pars ad totum, k accidentia ad fubftantias , & unaquaque re* ad fuum finem . Alius ordo eft, quo omnia, qu» creata funt, ordinantur in Deum; fic igitur k debitum dupliciter, poteft attendi iu operation* *divin*,* ■t fecundum quod debetur aliquid Deo, aut ciuusTt fecunduai quod aliquid debetur create rei, A utroque nsodo Deu* debitum reddit: Debitum ctum eft Deo ut impleatur illud quod fapientia k voluntas habet- *3c* quod fuam booitatrm deceat; k fecundum hoc juftitia Dei refpicit decentiam ipfius, fecundum quam reddit fibi debitum. Debitum eft etiam alkujus rei creat», quod habeat illud, quod ad ipfam ordinatur* ficut homini quod habeat pedes, 8c quod ei alia animalia fervianr- & fic etiam Deus operatur juftitiam, quando dat unicuique quod debetur, fecundum rationem fu» natur» & fu» conditionis: fed hoc debitum dependet ex primo, quia hoc unicuique rei debetur, quod eft ordinatum ad ipfum fecundum ordinem divin» lapienti». Eft tamen verum quod licet hoc modo Deus debitum alicui dat; non tamen proprie eft debitor, quia ipfe ad alia non ordinatur, led potius alia ad ipfum. *Tertio,* natandum cum eodem doAore in 4. dift. *46.* q. I. ar. 1. quod talrm, vel talem creaturam producat qualem voluerit , indifferens eft ad rationem juftiti» ; fed quod aliqua natura produAa ei attribuatur quod illi natur» competit, hoc ad ejus juftitiam pertinet; & contrarium ejus juftitic impugnaret, in tantum, quod, ut infra dicit in eodem articulo, Deus feipfum negaret, fi creatur» non conferret quod ei debetur fecundum fuam difpofitionem : fic enim veritatem non fervaret in operum conditione vel gubernatione . Illud autem dicitur alicui debitum fecundum exigentiam fua conditionis, fine quotes illa exemplar divinum fecundum propriam fuam rationem imitari non poteft , fecundum illud quod gloffa dicit fuper illud apoft. ad Timot. 1. *ille fidelis ptrmanet, ani ftiffuue •egere »en poteft :* negaret autem feipfum inquit glofla, fi diAa fua non impleret, laud autem diciim alicui rei debitum fecundum exigentiam fu» conditionis , fine quo res illa exemplar divinum fecundum propriam fuam ratiotKm imitari non poteft: cum ergo libertas arbitrii fit conditio homini* nstundis, videtur quod auferre ei libertatem arbitrii effet contra ordinem juftiti», k ita, largo modo loquendo, vel utendo nomine injuri» hoc cafu videtur injuria fieri homini; nec videtur hoc minus convenienter diAum, quam illud, quod glofla ponit Ro. V. fuper illud : *jtffiifificeti eu fide pacem babeemu»* ; ubi dicit gtoffa : *Deu» recipit eum,* fm *ed ft confugit, aliter effet i» te ieigeitet ; tum tamen dicetur Jeb.* 34. *abfit e Dee impiété» & ab emnipoteett ieifeiter* . Et ita pnrfâti articuli pof. funt in eo judicio falvari, & veritatem continere.

ARTICULUS Lilii.

E B» capitule IT. quinti libri, eft good idcirco praeolit Detu Krginem beatigemam erneiber creaturi», O pltu dihnit nem , fuie »« fpeciele i^figee virtetm» ieveetem eft.

Ad iftum articulum diAurua: ia prinao dico meo judicio, fi oculo charitatis miflet bene refpeAus , non fuiflet repertus abfurdua .

Pro

ARNO CHStsn

tr Pro quo notandum primo, ut patet ex tex-A
- ^-""tu, prafatus articulus loquitur de praftantia
*JJ!2_ imi Λ extollentia dignitatis. Rurfys û advcrfarius coafideraffet & pondcraflêt illud ^loriofe Virginia verbum : *guie rtfptxit bumilitetem &c.* .uca I. non judicaffet quod effet erroneus , fed potius evangelicus. Pro quo notandum primo , ut patet ex textu, quod prafatus articulus loquitur de preferentia, & extollentia dignitatis, ft dilertione , qua Deus pratulit earn, eligeodo eam ia matrem fuam, quantum ad collationem tanti honoris, ut in ea Dei filius incarnaretur , mater Dei effet ft diceretur. Secundo notandum cum S. Thoma in j. dift. 4. quod licet incarnatio Filii Dei, tum fit beneficium impeofum toti humana natu- re , non poffit cadere fub merito, fed fit beneficium purum mifericordia & liberali tatis divine, feûmdum illud Apoftoli ad Timot. X. *epfturuit benigteitet & bttmeeiitet Snivetetit demini neftri ,* *M ·* *eperibui '/uftiiie , fecimae* nas, /rd *fecundum fuum miferi, terditrm felvur Mt fecit ;* tamen dicit dortor fandus ut beata virgo mentit quod per eam, fhre in ea incarnatio fieret. Non quidem merito condigni, fed congrui, in quantum dece, bat quod Dei mater effet puriffima, & perfertiffima . Hzc ille ; quam fententiam expreffe atteftatur ipfa beuedirta virgo Matia , de gloria, ft praferentia dignitatis Deo gratias agens, dicens ,· *Meguiftcet &c.* fequitur ; *gtue refpenit &c.* Luc. Γ. Ponitur autem humilitas(- fic fingulariter, quia in ipfa, qua^eft cuftos ft decor virtutum pracipue eft meritum exa!. rationis: *Et bec trgt* dicit, ideft ex humilitatis mez merito exponit Albertus : *beetem nte dicent emeer generatinner &r.* Super quo Bernardus : *filin Murie / cui nec bumilnur def*t, ter virginitni:* his vero nimirum virgo regia gemmis ornata virtute, fpecie fua . pulchritudine fua in ccrleftibus cognita, cum in cwJeftium in fe provocavit alpe&um , & tandem etiam re^is omnium in fui concupifcentiam inclinavit : cum effet rex in accubitu fud, nardus mea dedit odorem fuum; nardus enim eft humilis frurtex optimi odoris ft redolentiam fignat humilitatis: odorem enim fis- entus eft rex coeli , quando in accubitu uteri delertetus eft, ita ut feipfutn exinaniret: quorum meritorum gratia cantat mater ecclefia de ea gloriofa Virgine: *glcrtefu Dei genitrix regem omnium merufii pertere, O regem angelorum [tie virge JuSure.* Et Auguft. in fermone de affnmptiooe, ft ponitur in gloffa continua fnper itlud : *guin tcjptxit &c.* · vere *humiliter virgmir, ^tt Drm brntei nibur genuit, vitem mertelibut edidit, eerier innovavit ; fuile eft Marin bmuilitar fculn culeftit per qunm Dttu dtfctudh nd terrer : gteid enim tft dicere rtfptxit, nifi epprebevie &t.* Hzc ille; fecundum hunc lentum quod ideo videlicet prartulit eam Deus omnibus ftc. & quod ad iftum fenfum fit probatus ille artûmlus patet ex finie textus, ubi poftquam dixetar qood ab «terno praecognita effet liberatio •ominis ex nfericordia. Dei facienda , frquitur.· *gmrrir igiter* car Murias· sse/rs· asruw

η** ùvmilm *tft.* Declarat: A·· «·*» ·*» ÿkvi *mtueàuur lignii plme^mu ctreaumpeftfit Gentil. Gentil.* Tom. XXX-

«//«d *titiut infiemmetur & cembutitur, gued bebilitu tft & tftfujcitu tft ed cemburendum ; ftc Ô٦ i» Murie fuit / quando enim ignit eneci it divini, gei in ft eemmutebilii, O ettr-9tit tft, ecctndi , & eppertre teepit,* ◁" *deitet incemeri voluit , nulle creature eJ buxe ignem percipientium bebilior , ejficecitr rrat, guem virgt M. gene nulle treeture tente tberitete erftt fttut ipfe,* C" *guumvir tberiter e/ttt in fiet temperii rrfelete tft O eftenfu fit ; -emtn ente principium mundi prnjije tft ; & Jk in Jeitete eb ettrne preJefiuitum eft, gueJ ficut nullut ei in cberitxte eft inventui fintiin, fif nullut ei in gratin Cf benrditbene effet eguelit .* hzc ibi. Ex quibus pitet manifefte articulus & veritas e/us . Verum quia açcuiator articuli arguit quod omnes doftores, ft Magiftcr fententiarum negant extra Deum cauiam przdeftinationis ztein» , quam videtur articulus ifte ponere in meritis Virginis Mariz refpcflu przdefinitionis . Et pro ampliori intelleflu articuli notandum tertio, cum S. Thoma in fententiarum dift. λf. articulus III- quod przfcientia meritorum vel aliquorum operum ημiîo modo eft caufa przdeftinatiopis divins, quantum ad id, quod in pratdcftinatione eft de edentia ipfius.; quz funt (cientia Λ veritas faluris aliarum ; nihil tamen prohibet illud, quod eft effertus przdeftinatiopis fcilicet gratia & gloria quz ab... quz ponuntur in definitione ejus, habeat aliquam caufam ex parte operum noftrorum ; licet ergo quare Deus vult , non habent cauf«q» aliam oifi bonitatem fuam, quz eft ipfemet; non quod feist hoc vel quia fartum eft ; tamen effertus voluntatis ejus, fcilicet ipfum volitum ordinatum ad bonitatem fuam, poteft Îirocedere ex aliqua caufa, quam Deus pratcivit ab «terno; & iftum ordinem caufz ad caufatum Deos vult, & vult quod effertus fit, quia caufa eft ; non autem ita . quod caufalifu referatur ad voluntatem, fed ad volitum ; & ifta caufa voliti non volendi dicitur ratio qmedam* voluntatis ex parte effertus . Sed hzc caufa in quibufdam habet completam rationem caufie. Quoniam vero eft tantum difpofitio ; pita etiam ad duplicem effertum przdçftinationü diverfimode fe habent opera noftra; quia opus meritorium Ajformaiuip gratia eft caufa meritoria gloriar. Sed opus bonam procedens gratiam, non eft caufa rteritoria ejus, fed fotum difpofitio quadam: unde patet quodpnedeftinatio caufam non nabet, fed habet rationem ex parte effertus, fecundum quam rationalis & jufta dicitur. Circa quod venit etiam notandum fecundum S. Thosnam ia prima parte q. at. ar. V. quod effertus prsdeftinationis coaudetatur dupliciter. Uqo modo ia particulari, & fic suhil prohibet aliquem eA fertum pnedeftinationia effe caufam, in rationem alterius , pofteriorsm quidem refpcrta prioris ; fecundum rationem caufa finalis ; E priorem vero pofteriorum fecundum caufa rationem meritoria, que reducitur ad diipofitionem materia, ficut fi dicatur: quod Deui praedeftinavit fe daturum gratiam alicui ut hioreatur gloriam. Et in propofito poffumus ac xemplificare fi dicamus : prsadeftinavit fe daturum beata Maria iofigne virtutum ut moreretur aliqup modo dignitatem & honorem ; ad quem fuit exaltata. Alio modo confidere.

ANNO ceK ISTI UH·

l effeAus prsdeftinationu in cotntnu* A ni; & fic impoflibile cft quod totus praedeftinarioais effeftus in communi habeat caufatn aliquam ex parce noftra ; quia quicquid in homine eft ordinans ipfum in falutem, totum comprehenditur fub eftedu predeftinationis ; etiam ipfe preparatio ad gratiam ; Λ in 3. parte q. ». ar. XL dicit quod beata virgo dicitur meruiffe portare dominum Jefum Chriftum, non quia meruit dominum incarnari; fed quia meruit ex Rr*tia fibi data fecundum illum puritatis, *A* faaâitatis gradum ut congrue poffet efle enater Dei. Ex quibus patet veritu articuli, & evacuatur argumentum adverfarii.

ARTICULUS LXIV.

Jfx «edear *capitulo quod bruta idcirco* nm *bebent inielitihrm »» nocerent bomini.· & effat i» tribulatione fa poffefferi .*

Pro veritate articuli eft primo fciendum quod ifte articulus non ex capitulo, ut dicit translator ; fed ex eadem interrogatione in rcfponfione fwvw, non eft fideliter extradas.· nec direâe illa caufa affignafur, fed articulus jacet fic: *cur animalia* nm *bebent iutttlletixm rationalem, ficut bome ? refpopdeo tibi .· omnia qua create fat uti utilitatem bominl fat aut ad neceffnetem efa* 0· *futtentatienem aut ad informationem* O *cirretitonem, aut ad confactituer» , & bumdiatfarm .· Si* ergo *bruta babereut iutelleffa» ficut berne effa· utique bomini >a tribulationem & patiat nocerent , quam predeffat.* Sequitur : *idcirc» ut omnia fubjeda fiat bomini, propter quem fade fat omnia, & omnia ipfum timeant ; ipfe vers weminem nifi me Deum fuum .· prepterea animahbut* nm *eft datat iatelle&ut ratieaaiit* : Haec ibi. Ecce ratio principalis aflignata in articulo. Videlicet ut omnia maneant fubjefta homini · & quod ifta ratio, quanquajn non iit principalis ratio quae poffit dari , fit fapienter data, & merito, ficut textus dicit, cum fit ratio fapientiflimi Dei . Pro quo notandum , quod S. Thomas in 1. dift. 1. dicit, quod ratio finalis difpofitionis alicujus rei poteft affignari dupliciter; vel ex parte agentis , vel ex parte ipfius operis : ex parte agentis , fciJicet Dei , finis eft bonitas ipfius, fecundum ;|uod cadit in voluntatem ipfius bonitatem uam m rem diffinire. Et hec prima ratio creationis, & diipofitionis rerum: fcilicet divma bonitas, cujus eft omnis gradus creaturarum univerfi complere. Ex parte autem operis ratio quanquam fumitur ex parte finis ad quem agens ordinat tale opus ficut eorum quae funt ad finem ratio capitur ratione finis ; fic autem eft quod horno eft finis omnium aiiarum rerum: quia homo eft quodammodo omnium aliarum rerum corporalium, ficut dicitur in articulo praefato ftt ». phyficorum dicit Ariftoteles *fumat & nee quadammodo finit amnium.* Et Magifter fententiarum in ». dif. t. *fedut eft berne propter Dem», ut ei ferviret* ; ita mundus f*£lns eft propter hominem ut ei ferviret; unde Dominus hominem praefecit omni creatur·, ut dicitur Genefis 1. in quantum fcilicet ad hominis utilitatem eunda erant ordinat». Q» pofito cum ratione eorum, qua funt ad finem fumenda ratione fiais, ut diâum eft; & clarum fit , quod fi animalia bruta haberent rationem, fi. ve intelleâum non eflient ei fubdira : quoniam , ut dicit Auguftinus lib. *3. de* civitate Dei ; Aμμvτvι ransMa/m *ad imaginem fan» fa&m» ,* nm *veluit Dent nifi irratieuabile deminari,* i'rseterea ut ei eflcnt utilia *; non* poflet enim eis vefci aut eorum pellibus cooperiri, nec uti eia ad alia neceffitatis opera, ficut modo. Sic ergo, quod licet ex parte bonitatis divi, sue ratio principalis fumatur, A creationis Sc difpofitionts animalium, tamen ex parte bominum fecundario congruenter poteft ratio di* fpofitionis animalium, tamen ex parte horni* num fecundario congruenter poteft ratio difpcfirionis natune eorum fumi . Unde Hierony* mus fuper illud *Geo.* 1. *Ut prafit pifeibut ruerit Cr volatilibut coli* CT *btftlit terre,* dicit : *bomini urite peccatur»* nm *indigenti Deu» animalium deminutionem dedit : prefeiebat e» aim hominem. adminitide animalium adjuva» dum fere pqft lapfan.* Re&e ergo ex ordine ad hominem , quem finem quodammodo aliarum rerum (ftatuit) datur ratio difpofitioois naturarum animalium. Et tantum fit de articulo ifto.

ARTICULUS LXV.

£« codera capitale fumptut eft, dicit fpiritut create/ ante tempera, & ante fecula.

Circa hunc articulum, non ex eodem capitulo , ut dicit translator, fed ex eadem interrogatione, & refponfione quatftionis fecunde, eft notandum, ut recitat dodor fandus in prima parte q. LXI. ar. 3. *8c* in q. 8. pro fenttntia concorditer fuit dodorum quod angeli creati funt ante hunc mundum corporeum. Unde Damafcenus lib. 11. fententiarum dicit: *quidem dicunt quod autr creationem bujut mundi fenfibilit geniti fat angeli, ut Tbeologtu dicit Gregeriut :* & etiam Gra-corum dodoris fententiam infequutus dicit glofa fuper epiftola ad Tirnot. *fex millia neudum nqftri temperit complentur annorum , O" quanta tempera, qmmtafque feculerum originel fafft recitandum eft , in quibat angeli , throni, dominatienei caterique eedinet Domine ferviverunt .* Dicit infuper S. Thomas, quod lieet probabilior videatur, quod fimul cum mundo fenfibili fint creati ; contrarium tamen non eft reputandum erroneum, praecipue propter fententiam Gregorii Naxiameni, cujus eft tanta in dodrina Chriftiana authoritas, ut nullus unquam ejus didis calumeism inferre prsfumpfent; ficut nec Athanafii documentis ut Hieronymus dicit ; nec Magifter fententiarum determinat alteram partem harum fententiarum effe erroneam, licet dicat in 2. fententiarum dift. *"-.* recitatis aadbebus opinionibus : *net autem , quod print didam eft, fillicet qued^fimiliter creata qft corperalit t> fpir'tualit natura , pro captu intelligentia nqftra magie apprebamut* y *falva terne» reverentia fecreterum, ia qutbut nibil temere afferendum qft.* Item poteft fecundo fic did, ficut ipfemet Magifter fententiarum declarat loco fupra notato cap. 1. declarat authoriteas illam EccL I. *primo enim creata cft fa pie».*

er *pientia* · quod intelligitur, ut dicit, de ange- A *ftetit in erdine creatienit five, nihil babnit* ANNO CHRISTI
— —Hca narura qua in fcriptura fzpe vita, fa- *deferme · pravaricate* vrr· *munde, ftatim at-*
cnaKTI pwnt*·· lux dicitur, ut capitur ex Au- *ceffit erubefcibile : accedente itaqtte*
M»· euft. lib. 1*. eonfeff. cap. 12. Nam fapientia *erubefcmtia pravaricalieni/,* m«* *anflut efi*
ilia quat Deus eft, crests non eft ; ut ly *prime,* *metnt inerdinatu/; & maxime in ill» membre*
prioritare dignitatis non temporis, qua *quad ad majerem frniJum inftitntum fuit ; qui*
Angeli, ut dicit Auguft. XI. de civit. Dei, *tamen motu/, nt inani/ effet a frnflu, De>*
univerfa qua condidit Deus pnecedunt. L'ndc *bénitate cenvfrfut eft in ben urn, &" per divb-*
dicit Magifter: primo omnium creata eft fa- *ni mandati inftitutienem cenceffum eft »pni*
pientia ; quia & fi noo tempore, przcedit ra- *cemmixtienit carnali/* : hxc it* . In toto ifto
men dignitate. Et Yfidorus pariformsiter ex- prcxeflu non ponitur quod motus concupiicen-
ponens dicit: *Diobelet ante emnia treatnt efl,* ti» poft praevaricationem ad majorem fruftum
ms *temperi/ quantitate, fed* · fuit inftitutus &c. Sed quod divine bonitate,
re. Unde Job. 4. *ipfe eft prh viarum* quz nihil inordinatum reh'quit, & quz cx
Dei. Et hoc de ifto articulo. malis fcit elicerc bona, converfus fuit in bo-
g num, quod dupliciter poteft intelligi ; uno
ARTICULUS LXVI. D *modn* in quantum ex eo fequitur in homine

En rtfpenfiene prime quaftienit XL interro-
*gationi/, qtted delta/, <** humanité/ a*
prineipie eenjeteSieni/ fme infeparabile/ ftt/t,
nee etium in Chrifti merit.

Ad iftum articulum dico primo, quod trans-
lator addidit illud, *nec in mette Chrifti,* quod
io originali non eft, quod fatis eft vituperо-
fum in materia fidei aut addere, aut mutare
aliquid de originali. Secundo dico, quod po-
lito etiam quod diceretur in morte Chrifti ar-
ticulus eft verus, fi bene intelligatur; ut de-
bent verba fandorum intelligi. Piriformi-
ter enim loquitur Leo papa, ut deducit S. C
Thomas, in 3. difl. at. ar. 1. tanta fuit
Dei & hominis unio, ut nec fupplicio poflit
dirimi, nec morte diftingui. Pro cujus decla-
ratione eft notandum cum S. Thoma, quod
·nomine humanitatis poteft intelligi uno mo-
do anima & corpus ; ficut in toto intelligun-
tur partes, ut in domo paries A te&um,
qua tamen non praedicantur de toto : alio
modo nomine humanitatis intelligitur forma
compofitionem fcquens partium animai & cor-
poris, in qua communicant individua fub
eadem fpecie. Loquendo vero primo modo
de humanitate, intelligitur articulus przfatus,
3c difium Leonis papz, quz omnia intelli-
genda funt materialiter loquendo de humani- D
tate ; materiales enim partes principales hu-
manitatis manferunt femper unitate divinita-
ti, fcilicet corpus & anima. Unde Auguftи-
nus, deducit Magifter in 3. difl. XI. cap. 3.
Ptrbum en quo fufcepit beminem, idqft ter·
·em & animem, nunquam depefuit animam,
eu effet anima feparata a verbo", fed tare po-
fnit animam r quand» fpiravit / qua redeunt»
furrenit : mere ergo ad tempo/ famem nen o-
·imam fepotavit, fed neutrum a Perbe Dei :
Hzc ille, *Sc* tantum de articulo.

fzpe deprcflio elationis, vel aliquid hujnfmo-
di. Unde S. Thomas in 2. difl. 32. ar. XI.
in folutione unius argumenti, dicit, quod,
(impliciter loquendo, melius fuiffet homini fu-
mite carere, quam ipfum habere; fed quoad
quid *Sc* quoad ad aliquem ftatum hominis ex-
pedit fomitem habere, ne in fuperbiatn ela-
tionis cadat: hzc ille. Hoc idem teftatur Gre-
gurius, Dei fuperna difpenfatio nos, Deo fer-
vientes, carnis noftrz permittit tetnpeftatibus
concuti, ne noftra mens io fuperbiam audeat
przfumptione fuz fecuritatis elevari. Job. *16.*
Prepter fnperbiam lemam capien/ · *Sc* 2. Cor.
12. *Ne magnitude 'revelationum extollat me,*
inquit Paulus, *datu/ ejt mihi ftimulo/ cerni/,*
-fugela/ Satbana, qui me colaphizet. Alio
modo dici poteft converfus in bonum. in
quantum poft przvaricationem inftitutum eft
conjugium io remedium *Sc* honeftatcm ejus :
ficut enim dicit Magifter fententiarum in *4,*
difl. ad. Conjugii autem inftitutio duplexed,
una autem petitur ad officium fafta in para-
difo ubi effet fhorus immaculatus *Sc* nuptiz
honorabiles, ex quibus fine ardore conciperent
& fine dolore parerent. Altera poft peccatum
ad remedia faâa extra paradifttm, propter il-
licitum motum devitandum; glofÛùri licitum
eft. Sequitur prima fcilicet inftitutio ut na-
tura multiplicaretur; fecunda ut natura exci-
petetur : gloffa : fcilicet a caufa peccati, &
vieiffim cohiberetur; quod Augumnus teftа-
tur dicens quod fanis effet officium, aegrotis
effet ad remedium: infirmitas enim continen-
ti», quz eft in carne per peccatum mortua
ne cadat in ruinam vitiorum excipitur hone-
ftate nuptiarum, Hzc ille · & ifte videtur ef-
fe fenfus articuli : nam poftquam dixit, quod,
tamen motus ne inanis effet a fruftu Dei bo-
nitate converfus eft in bonum; fequitur quod
divini mandati inftitutione coocefftum effet o-
pus commixtionis. Et ita patet qualiter arti-
culus bene intelleâus conforms eft difilis fan-
élorum doétorum.

ARTICULUS LXVII.

***In** rtfpet^iene ad primam qu^ftionem XII. in-*
terrega/ienit fmnptnc, dicit qned metu/ cen-
cnpijcentia pqft pravaricatienem ad ma/e-
rem frnflum fuit i^ftitntnt, fcilicet ed min-
tienem carnalem.

Ifte articulus, fi fideliter & veraciter fuile
fe* expofitus, apud catholicas aures nullam
difficultatem habet quod patet: feribitui enim
lie in forma. *Natnra enim bemrni/, qnandin*

ÀWWO CKUSTt '♦»·

ARTICULUS LXVIII.

JE* esdras *capitula extraffus, dicit quod -d· dam, Cl· Ev* in plafmatione tnt potentia deitatis , Cf in cobabitatiose deleftabHis bonefias , Hind diflum applicat ibidem ad cohabitatiouem Kerbi , & yirj^etxi* in Utero falvo virginitate.*

Ifte etiam articulus non ex capitulo, ut dicit translator , fed ex eadem interrogatione , fcilicet XI{. in refponfiooe qcueftioeis fecunde extraftus eft; quo ad ejus primam partem longe aliter jacet In originali quam fuit hic translatui: dicit «lim fic; *ficut* m *plafmationt -dda* O JEv< *mirabilis eras potentia Deitatis,* Quia Chriftjanus dubiam habuit iftam propofitionem ? Sequitur : O *cobabitatiovis eorum deleflobilis benefit·.* quia etiam fufpe* flim habuit iftam propofitionem ? cohabitatio enim in loco voluptatis in paradifo inter virruofoe, finies creaverat Dew non poterat ef. fe nifi deleftabilis Bc honcfta. Unde Ber. de ftatu primi homioit in paradiib fuper Cauri, dicit: *habitavit primus borne i» paradifo voluptatis.· convtrfatio enim nil molefiia, nil indigentia ftntitbet. Odoriferis ftipattts meiis fulcitus floribus ; gloria & bonoro ceoeoatus, & cenftitutus fuper opera manuum pixfineteris , erat illi fors ac focietas retae plebe angelorum , & tum omni militia caleftit exercitus .* Et tandem dicit quod in defcenfu Filii Dei in Virgine fuit etiam admirabilis Dei potentia & bonitas, & in utero ejus deleftabilis cohabitatio ; de quibua nullus nifi *httreticus* dubitat; *fic* ideo finis fit pradentis articuli.

ARTICULUS LXIX.

JE* *Ji. V. revelatione Kill, dicit quod doler matris pint movit Chriftum quant preprint .*

Qui iftum articulum fufpeftum habuit non multum coofideravit amomm Jel'u Chrifti *md* benediftam matrem fuam, qui tam fuit maximus quam unquam fuit filii ad matrem ; unde ipfa vocatur Eccl, 14. *meter pulchre dilectionis .* Secundo, non conftderavit difta fandiorum in hac materia loquentium, *fit* prxfertim difta Auguftini in dialogo de pafuooe Chrifti, in quo fic dicit in perfona Virginis, *Sed ubi ed locum crucifixionis perventum efi, me prafente & vidente, detraCiis veftibtu mundiffimum corpus , nudum cruci inter duet latrones affixum fufpendtm/ , ubi dum refpexit me, ut regr , plus dolens de me, quem de fua durijjima pafjione :* hax' *ille ,* Ecce quod magis dulciffimae matris compaflio , quam gladio doloris transfigam videbat , corpus ejus movebat plus quam proprius dolor. Et ran*tum de prefenti articulo, quia vanum judico iiiperfluere verbis.

ARTICULUS LXX.

E* *revelatione nona fumptus, dicit qemd ipfa S. Brigita fit abftroaa de mundo, >·· treduSa in mmtfonem Spiritus S.*

Pro iftiua articuli declaratione primo ponam eum in forma, quia per totum non fi. delite» traotfertur. Secundo ofteadmn quod fir verus . Sic aottm dicitur ia textu *t ob bis ergo tet no abftraBa, fedieoo ab amoee mundi* O *a velupeaoe cmmis, de* Mibus immediate fecerat mentionem ante; fit (equitur: *dt. du8a es in manfionem Spbiteu S., qui eft* β *in me, dicit filius Dei.* Circa fecundum præfuppofito primo quod talis fuerit beata Brigita, fcilicet abftrafta ab amore mundi, 3c pee cooieqnens fuerit in amore Dei ; quia tinum loquitur ex altero, cum animus humanus non vacer ab amore. Oportet, ut dicit B· Auguft. quod vel habeat amorem Dei, vel mundi. Hi enim duo amores duas civitates conftituunt, fcilicet Dei, fit diaboli, ut dicit de civ. Dei. Quo przfiippofico, hic articulus eft verus. Cum enim, tefte Dionyfio , amor fit virtus uniriva Ac uniat amantem cum amato; necefle eft dicere quod amans ducitur in manfionem amati. Et circa hoc dicitur primo Jo. X. *Deus charitas eft , qui manet in ea* Or. ubi in glo. ait Auguftinus: viciflim C in fe habitant, qui continet, & qui continetur; habitas in Deo, ut continearis, habitat in te, ut contineat te ne cadas; quod confiderans Bernardus inquit : *Deus charitas eft . Quid ergo cbaritate melius ? St f·' manerin cbaiitate, in Dee manet. Quid ergo cbaritate fecuriut ?* O *Deus in eo .· trgp cbaritate jucundius >* de quo etiam Dominus loquens in Evangelio Jo: XV. ait Apoftolis ; *manete in me,* O *ego in vobis.* Sed notandum quod ifta tnanfio approprianir Spiritui S. tum quia charitas, quae unit nos cum Deo à tppropriatur Spiritui $. fecundum illud Apoftoli I. Jo: X. I» *boe cognofcimtts, quoniam in eo manemus,* fcilicet per charitatcm; *quo*D *niam de Spiritu S. desiit nobis .· cbesritas e·nim diffufa qft.* Unde Bernardus in fertnone de Pentecofte dicit fic: *ficut patet* O *filius unum funt j fit nos per Spiritum S. fumus in ipfe.* Et propterea articulus viriflimus, non folum de S. Brigita, fed de quocumque in gratia exiftente dicitur: manfionem habet in Spiritu S. five quod introduftus eft in manfionem fpiritusS. fic Sponfa ait, Cant. 2. *Introduxit ma in cellam vmtariam* ; quae eft manfio Spiritus S. quia manentes in eo per gratiam devotionis & amorem ferventem vini meri cceleftis poculo reficit & odore deleftat. Et hoc de articulo.

AR-

A I T I C U L U S LXXI.

gatienit XPJ. quad fecundum fimilitudinem , G- neu ad litaram intelligi debet illnd Kvongelii : omnes erant ώ dexteram Det aut ad finiftram · *quia nec dextera nec fieifttj in Deitate effigiata eft.*

Pro intelleftu hujus articuli primo ponam atut jacet in originali . Secundo, ofteodam qood ipfe eft verus & conformis diéhs fandorum. Primum, notandum quod ita dicitur in originali : in *Deitate nihil efl carnale nec cmmSiter effigiatum , quia Deitor mea fpiri-* g *ttu dft.* Seqmtur, *nec dextera, nec finiftra « DeitnCe , tauquom carparaliter effigiatam ; fed per fimilitudinem brn diSa ftmt* y *quia per dexteram iuteJligitur fublimitat mea gloria divime ; per finiftram veto defeSut & privatie totitu bead. Sed nee aval ate bedi tn ille admirabili glana mea ftmt , ubi aibil corporale ,* O *inquinatum, G traafmatabtle efl; fed he fimilhadinibur & ia figuric aniaaaliam multetier feribuntur merer bemiatun ; fient in eve innocentia, he bode lafcivia , boam incontinent defigantur*; haec ibi. S d quod ifta vera fint A conformia dictis fandorum virorum probatur primo. Unde Math. 15. fuper illud: *ftatuit ovet « dextrin fair ,* dicit gloffa interii, *tdeft ia beatitudine* · haedos au- C teen a fmiftris : dicit gloffa interii: ideft *he miferia ottrno.* Ecce quod gloffa, quarti univerfalis ecclefia arapleRitur in expofitionc evangeliorum, explanat ficut in articulo ponitur. Item Ongenes, & ponitur in gloffa continua, *SenSi enim, qui dextere opera operati ftmt, acceperant mercedem faarttm dexterorum , dexteram regie, ■ quo requite , gloria efi : mali vere propter opera fua peffimo & finiftra ceciderunt in finiftram, idtft ia triftitient tonnentenem.* Haec ille. Item circa nomina falcandorum & damnandorum dicit : Chriftus hos vocat haedos: illos autem ovet. Nomine auiem ovis in feripturis divinis fimplicitas , & innocentia folet deftgnari. pulchre D ergo hoc loco oves eledi defignant. Hsedum autem lafcivum eft animi] & fervens femper ad coitum : pulchre ergo hoc loco nomine haedorum reprobi intellrguntur. Nicolaus vero de Lira exponens illum textum dicit fit : *per over intelliguutur juft> propter earum innaceuttam ; per badet reprobi propter eorum nequitiam ftataet quidem ovor a dextrir , tdeft ia beair, quia fundi trourfereatur ad gloriam : bado/ autem ad ftniftroui, quia mali mittentur ad poenam .* Magifter etiam fen. tentiarum in 4. dift. 47. cap. X. de fitu judicandorum in judicio ioquens ita dicit : *ad ;udictum veniente Domina , emittetur vox iila megaa , qua refurgtat emner mortui ; & tum minifterio -Angelorum ventilabuntur aero, quia boni congregabuntur. <> de quatuor partibur · hir angelice miui/terio , qm> & rapiuntur obviant Chrifto in aene* ; reprobis in terra , quam vi lexerunt , remanentibus , A tunc praeconia iftorum bonorum r *efurivi* proferentur. Et Alhmita : *ficut enim loqui refpandet corde amari; fterfum pergam qui cm. leftio dtftdereruat ; daarfmtt vero ia ttrre ma-* A *nebmu que terrena dtlexertmt.* Nec ex hoc' qood ifte Mticalus dicit ifta per fimilitudinem effe intelligeada dexteram & finiftram in divinitate, loquitar quod arguit accufator dicena : videtur negare Chnftum judicaturum fecundum hominem, In quo dextera *Sc* finiftra realiter eft efigiata, de quibus ad literam dicitur quod in articulo fecundum tropum exponitur. Hoc accufator. Primo enim non fequitur, quia articulus non dicit nifi qood ia divinitate, quat eft objeâum bcatitudims fanâoram, A in cujus vifioois *ftrvaiioue* ftat miferia damnationis, oonnifi per fimilitudinem funt intelligenda dextera & finiftra; & a dextris poni divinitatis A a finiftris per fimilitudinem debet intelligi capiendo per dexte- " begtimdinen,, ρ^Γ finiftram vero mife- riaru, ut didum eft. Vel loquitur dc humanitate Chrifti, nec negat in eo veraciter effe dexteram, *Sc.* finiftram, nec negat quod judicaturus eft in forma humana, nec hoc fequitur ex didis. Quod vero dicit arguens, qnod literaliter deben* intelligi ill.r, partes, patet an vera dicat ex gloffis dodorum fuper politis. Prxterea licet de difpofitione litus in judicio forte poffet, ut dicit Nicolaus de Lira , ad literam intelligi, non loquitur articulus de judicio, fed de beatitudinc, cujus ftatus denominatur a dextera ; ficut miferia a lliniftra. Secundo non fequitur, quia ficut non negatur quod Chriftus judicaturus fit in forma humana , per hoc quod dicatur , quod to- 'um illud judicium A quoad difcuffioncni, & quoad accufationcm maiorum, & commendationem bonorum, & quoad fententiam utriuf- que mentaliter perficiatur, & non vocaliter , licet in Chrifto fit os A ftngua & in hominibus judicandis aures ad audiendum ; ita ncc in propoiito per hoc quod dicatur quod nec dextera, nec finiftra judicis intelligantur , ficut diRum eft ' non negatur quin ipfe judex in forma humanitatis judicaturus fit. San&us autem Thomas in 4. dift. 47. quxrtns utrum judicium illud, quartum ad difeeptationem & fententiam, fiat per locutionem vocalem, dicit in fine, ouod probabile eft quod illa, qu» dicuntur Math. 15. non vocaliter fed mentaliter intelligenda fint effe perficienda. Harc ille; & fic przfcos articulus.

ANNO CHXHTt

ARTICULUS LXXII.

Samples ta refpenfieut fecunde quaflienif r-jufd'-m inttrrugetieaic XP1- ejt , quod Fi-(••u fecttndmn Deitatem eft omnifcieas ; ideo navit baram judicii·' fed fecundum bumamtatem, in qua Cbriftul proficiebat fepientio & alate, illam heram ignorabat.

Si ifte articulus refpiciatur oculo pio , eo modo , quo diRa fanRorum funt confideranda, videtur continere veritatem *8c* confonare E diRis fanHorum . Unde Hieronymus fuper illud pfal. *imperfeHam meum viderunt oculi tui;* dicit ita. *bumapitot ergo Filii, qua fe in £vangelio ignerxife dixit finem bajur mundi ; G' que ait trifti/ eft anima mea ufque ed mertem ; in hic O" in fimihbut imperfeSum fuum putrem vidiffe teftetur :* haec ille . Ecce expreffe articulus S. Brigit» , qui ita pie intelligendus venit, ficut diRum B. Hie.

ro»

QP ronymi : ubi pro declaratione articuli eft no-
'tandum, quod duobus modis poteft verificari
ANMO cntUTi fecundum doHoçes fenHoe propofitio illa. Iino modo quod' referatur ad ooririam experienti», fecundum quam noririam humanam Filius Dei nefeiebat illam horam. Iftum modum exponendi habet B. Bernardus in lib. de KH. gradibus humilitaris, ubi loques» difiifo iermone qualiter diem illum dixerat oefeire ille in quo funt omnes thefeuri fapienti» & fcienti», dicit refpoudendo fe fcire diem illam negavit, non omnino, fed tali quodam modo quo negari veraciter potuit. Nam etfi fu» divinitatis intuitu «que omnia fcilicet pr*fentia atque futura perluftrando diem illam palam habebat; non tamen carnia fu» fenfibus experiendo agnoverat; alioquin jam fpiritn oris fui antichriftum interfecerat^ jam viribus fui corporis Arehangehim vociferantem & tubam fanantem audierat. Jam oculis fu» carnis oves, hadofqve ab invicem fegregari prafpexerat. Hsrc ille. Secundo poteft verificari , ficut cum dicitur filius Dei fecundum humanitatem ignorabat diem illam: non quod humanitas ejus naberet ignorantiam illius diei ; fed quia cx natura humanitatis non habebat agnofcere illum diem , ficut habebat agnofccre illum diem , ex natura divinitatis . Hoc modd exponere videtur Gregorius verbum illud, dicens: ~~nàari aaigettitat ieraae ja~~ 7rrf, 7»d'oro™ orture IXariLi/. EtD.-

mafeenus dicit, lib. 3. fcnttntiarnm fisarum quod filius Del ignorantem At fervilem aflumpferst naturam. Pro cujus intalligentia & articuli pnefeft, notandum cum S. Thoma in 3. par. dtf. 15. an x quod natura a Chrifto aifumpta poteft dupkitcr confidemri. Uno modo *fecuod/fta* ntiobem fu» fpeciet « Ac fecundum *hot* dicit Damafcenus eam efte ignorantem At fervilem .. Unde fubdit I *aaat fetva*

/>/«.» *Dei*, Ô* nan Arirl /«wire* *tegaitie-"eat* . Alio mode poteft confiderari fecundum illud quod haberiex unione ad hypoftafim divinim , ex qua habet plenitudinem fcientin Ac grati», fecund~~um illud~~ Jn i. ~~virtuans mm~~» *laafi eaigtartura* ~~77.---~~ nLro» *gratiâ &* vsrisrtis. D

ioc modo hutnaria natura in Chrifto ~~ignoran~~tiam non habuit: hcc S. Thomas. Sicut ergo Damafceni diHum ne videatur detraxifte peifeHtanem anitn» Chrifti, exponitur ita pie a S. Thoma & aliis doHoribus; pariformiter diHum S. Birgitta etiam exponendum eft . Et ad id quod dicit impugnator , quod fcili-«et articulus fit contra gloflam , Math. xq. Ac contra B. Hieronymum fuper Ofe», Sc contra Nicolaum de Lira, patet refponfio quod falfum dicit intelleHus eo modo quo diHum eft. Irem de Hieronymo patet contrarium ex allegatione fua fuper. PfaL Preterea ex hoc articulo eo modo intelleflo, ut diHum eft , fequitur quod Chriftut fecundum fuam humanitatem non fit omnifeiens; & ideo cum de intentionis & fidei integritate dicentis fatis pateat , Ac conformiter ad diôa faoAorum ; & ime de ifto articulo·

ANWO CHXiVH MII

A t T I C U L Ü S LXXIII.

cag. n. itri, 4

Ifte articulus G totus in forma ficut jacet videatur non fufpeHus de fellitate aut errore, fed plenus veritate , & dulcedine devotionis redundans judicabitur: ita enim dicitur in eo ex perfona beat» Virginis: r««r< *poa^ltae *. rm ;* fcilicet Filius meus, pn/rdrtsiu/fe·, m yricnmyw· *iafptcetet* eam ceq/afaAnrur *e delere cerdit* fossa AoMnt/ «ris writi Jaufri derisor rotri/s».· »«u/ «d vi/eodam fi-/imi *Maria, et (m/ileri pegiane ,· O lrt*t igaeratent eaat ege Filitta Dei, taatea ceafitletieaeat recipitiaat aeagaaat t» effefia ejat . Sic etiaae terfat ejaa* esoodo»· *tret,* ■«w-

faper illad aliqate ptdicahtf vel veratkaiae veait ; fait revertatitat fefferi /«e *exbibedaat. Ntt etiaat aiigaa ftrfittitet, & neuritic* «■ *ejat tapillit iaveaiebatar, mt ·tuta aafrieèatar,* Hat ibi. Misum eft quod pia OMM diftkultat aliquam partem orrfentis articuli: mdhss fiSftrt€hriftiaaus dubitare de-Chrifti, «Uam Spiritus S.

C formavit, & admiranda pulchritudine fnper univerfos homines depinxit, fecundum illud pf. *fpeciefat fenea*, & tanta fiuvitate refperfa 0-rat, & fpaciofitate, ut quicumque fana mente in eum afpeHum propetret, delaAationem quamdam fufeiperet, qu» λ «jus confolaretur animum, Ara dolore, fi quem geftaret, alieviaret. Ipfe enim eft, de qeo dicitur, Eft. ij. wdda anni *adaeiraMh et*, Dmiii, *fetitt taa Mme tfi gratiaraat.* Si enim homines detonantur in fpecie creaturarum propter aliquam refaoantiam diris» pulchritudinis; quanta deleHafio effer. Ac deleHatio per conlequcm oculis fenis in afpcAu faciei, in qua latebat ipfe natum Divinitatis? cum e-

beatur a coacupifccnna meatis, Preterea, rt fte B. Fetro, r-.:ooe fa» pulchritudinis in eum defidemnt Angeli profpicere, 1. Petri 1 ubi dicit gioffa; ιλι *ejat , fai fafet eft pro adi/, gloria Deitate furrier, »* e-

aagtlica it ceeie viriatae, tuet fiat aterea felicitate ferfe&t, mu *[elata taaaertaUt Dtitalit atagaificeatia, feci affiaafta baetaai~tatit tlaritatete featfer afficen gaaJtaat .* Quid etgo mirum fi aliqui Judaei ex illo deifico , & deieHabiliflimo vultu confolatioaem fufeiperent dolorum fuorum, Ac tant» grati» experti, fe ad invicem invitarent ad evndum & videndum illum, quem fponfa deferihens , Cant. V. dicit: */fecitt ejat at Libcai* ; At E hoc ratione candoris Ac puritatis 1 *tle&u at ctfiri* ; & hoc ratione pulchritudinis, Ac fpeciofitatis : *gattar tftu faa/vijfiataat* · & boc ratione fuavitatis Ac gratiofitatis in fermone : *Cr tetat dtfieitrabilit* ; ideft dignus eundum gloflam : *talit eana eft tiileaat atetu, & ipfe tfi aaticat ate j* * Non ergo mirum ft querebatur ad videndum. Preterea fi facies Chrifti io panno depiHv qu® data legitur >1-

h de-

cr li devocu faamims B. Veroeic*, drvote perfpe- dk
" " "As Tiberine Cufarem fenavit, A afire virtute» mult» indidit ia animis devotis contuentibus
μη. eam, ut dkitur ia hiftoria fcholaftica; quanto plus facies illa fplendidiflima, non mortua fed viva, non in panno pofia, fed a divinitate affumpta in tuentes eam devote confriari credenda eft ? Nullus praeterea dubitet de munditia corporis fui, quin fuerit mundiCmem. In quo juxta Apoftoli fententiam plenitudo inhabitat *Dtvaiiaii.* Q^anquam enim Chriftus fufceoerit humanam naturam cum aliquibus defettibus, noo tamen cum omnibus. Pro qoo notandam, prout S. Thomas ponit in 3. dif. 15. ar. 11. quod ficut Damafcenus dicit, Chriftus habuit in fe omaes naturales A indetraâabiles peffioaei; dicuntur autem naturales pfffiones quacumque nataram humanam univerfaliter cooiequuatur, five ex conditione natura ficut indigentia cibi & hujufmodi, five pro peccato primi pereatis in totam naturam deveniunt ex principiis natura fibi dereliâa caufata, ficut, fames, ficut labor A dolor & hujufmodi. IndetraAabiks autem paffiones funt, qua defeftum gratia non important; ficut importat pronitas ad peccandum, difficultas ad bonum A hujufmodi, que ex carentia gratia, vel ex imperfaâioae contingunt. Ex boc enim Labs Chrifti imminueretur, five detraflio forandum earum oppofita. Unde duo genera dcfeâuum non affumpfitifta, fcilicet qua non umvcffaliter naturam humanam cnnfequunturgC ficut kqua, curitas, febris A hujufmodi: contingunt ex particularibus corruptionibus in fingulis perfonis, & hos dcfoffrn atfumere non debuit, quia ad curandum naf^hnorbum vonit. De numero iftorum apparat effe nutrire vermes five pediculos, A ana, qua tanguntur in articulo: non enim hujufmodi videntur effe univerfaliter communia toti natura humana fecundum fe; fed caufanter ex aliquious particularibus corruptionibus, qua in Chrifto non fuerunt. Item illa non afiiimpfit, qua ad imperfeâionem gratia pertinent, ficut ignorantiam, difficalratetu ad honnm & bujufmodi, quia ipfo venerat ad hoc ot de plenitudi- •e *fus-, grade omnes* acciperemus. Et ifta fui-D ficiant pro articulo.

ARTICULUS LXXIV.

As IF. *cafit^e libri Pl. tfl, quad email fafie»t* O *virtue/»» fradieare debt» audacitrr verba Dei uelratibu», veleutibut.*

Hic articulus infidcliffime, & mendaciter extra&us eft, fi afpicitur corpus capituli, qu ad adferibitur *. Birgitta. Ad id vero quod dicitur, quod ia rubrica ponitur ipfe articulus, dico, quod fi capiatur pradicarc ftri-Ae, tunc intclligaadus eft articulus accepta prius licentia a fuperiore; & ita fallo imponitur B. Birgitta, ficut in multis apparet da-E riftime fa&um effe. Unde articulus fic fe habet in forma textus. *Qu* babe· aurtoufafieutur Demitti teuetur tria fatere, fria» fi iiflribuere babere veleatibiu ;* O *iu/ufer frabere veleutibut.* Ecce non dicitur pradicarc Ifte autem articulus ficut jacet eft veriffimus, A facro fcriptura conformis. Qiis enim dubium habet, quod non minus quis, & qoi poteft A valet obligatur ad fpirifualcs elaemo- —. II I fiom, inter quas emaneretur fipfa doArina · nuam ad eleemoGnas coroorsles? Sed dc iftis ouxtrn dicitur 1. Jo: j. gw' *babuerit frifintiru j»t muudi,* O *vuderit fratre»» fuum aecefiita. tm» fatieateut.* <F *clauftrtt vifctn fu, fttt·aede cbaritu/ Dei utauet i» et* > quod eft d.cete; nullo modo. Eruo qui aurum habet fa* pientia, tenetur diftnbuara tempore & loco debitis. Unde de ifto opere miiericotdia dicitur Eccl. Ift. *gui mifericerdir»» bab't* O *elatet & erudit, quafi fefiar gregeu» fuira».* Bt ideo Prov. V. *deriventur frater tui ferat,* O *fo flateit aquat tua/ divide.* Item Prov. VI. *difcurrt, vifita, fitfeit» amie»·» tum».* Et Ecc. V. *Si tibi eft iattiltSut, rtfftnde fream»* tnej fin mm, fit* m|vms *tua fufer te tuum »t cafiarit tu verbe iudiftiflitate ceufuaderit*; gloffa interl. *fic feccat, fait, & »e» vult freximum ixtti. ficut* qai sr*feir, & vult tuagifttr tff-.* Et ideo Dan.it. fM *ael jqftiilaa» eruduut uutlttt, fuigebuut fi. t»t fitlla iu ferfetua» airruitatte.* Hâ tamen notandum circa terminum illnd, tenetur: fecundem quod S. Thomas in 4. dift. 15 di. eit, quod ficut dare cleemofinam corporalem non cadit fub praccpto obKeante, nifi ad rempus neceffitys, A ut aliciu in neceffariis vitn fobveniaftr; ita ad doârinam alterius non obliÿstur homo propter debitum oficium, nifi in iu, que funt de wrefitate (alutis; A quando non effet, qui tnftrueret: vel quando quri alium errantem videret, nih effet alius, qui ex officio illud facere teneretur; alias autem docete eft conftlium A fupererogario eundam, ficut de eleemofims corporalibus dittum eft. Qiod vero fubditur in eodem capitulo: *but fafieatia ege imfirvi* sans, pr» qrw *tu etat ; & iffe debet fradicari aaduBer taaguau» atilet uteut verba utta &c.* dico quod loquitur de quodam facenfote, qui rehâo mundo ingreffus fuerat religionem ' ficut patet ex cap. procedenti immediate, & ideo nulla manet caufa dubitationis. Prrtcrea, nec per illa verba poteft accipi quod ipfe eres-pradicaturus non accepta prius licentis foperinris. Quod vtro dicit impugnator quod hic articulus eft condemnatus in confilio Conftsntienfi, patet non effe felium eo modo, quo expolitus eft, & declaratus. Et hoc de ifto articulo

ARTICULOS LXXV.

£e taf. ГП. tjufdem libri fuutftat tfl, yued cua» diaceaatut eficiuu» ia»fe»itur fradiiradi auFler.tat accifitur.

Ifte etiam articulus infideliter extraAus eft; non enim dicit ita^ fed Dominus loquene cuidam diacono 'ta dicit: eam *tibi diaceuaeue efficiut» ieaftftui» t fitadteaadi auSeritateiu acctfifti, ut urfitaere/ lafinuet,* O *arguertt tadifcifiluatet.* Ecce quod non loquitur univerfaliter de omnibus aut de ipfo ordine fecundum fe; fed de quodam particulari diacono. Pro quo fcicMum quod quanquam diacono cum ordinis collatione confertur A aliquis gradus pndatioois, anf cura animarum, bcut creditur ifti feftum, deque articulus loquitur. Unde dc talibus Hieronymus loquens

& Jiacmti Jebeut magnopere pnvUere, ut etm-
3h"Ï£1 «·» ^»/«*„ <·»' prnfmtt, fermât & c~
t4U. ttrftnmt procédant I vmM&itftntNtgtt·
Jtu, O MM«r ged Dem'ni ermerie ferviant :
poteft ergo «fici juxta gloflatn eap. addicimur XVI. q. I. quod articula* dicit, cum tibi diaconatus officium impolitum eft, pnadicandi auâoritatem acceptât Ac. aut inttUigitur 3uod i*a authorita* conveniat illi ratione ori· ini* diaconatus, aut ratione praelationi* five rune tunc permiflar. Si primo modo, non videtur dicere veritatem. Si fecundo modo, veru* eft. Et ita iutelligendu* eft in hoc loro &c.

ARTICULUS LXXVI.

Ex cap. IX. ejufdem libri, dicit good Diabole celebrante peccatore efi afimu ·» »·»· efficie mijfn ufgua ad varia cenfecratianit, guibut completu revertitur Diabolut . Et alia multa dicuntur ia eodem capital».*

Ifta etiam articulus infideliter eft exrraAus : quod enim de uno. lingulari facerdote dicitur, extrailor articuli dicit iodiftin&e . Ita quidem incipit capitulum : *ille pretbpter pro* y»· *t» erat &c.* Ecce quod fingularitcr loquitur de illo, cui, aut propter fuam malitiam, aut abarn nobis occultam oaufam , poterant multa in mifla contingere, quae non contingunt fem- C per omnibus peccatoribus mifiam celebrantibus . Quod vero dicit, quod hora coufecrationts daemones recedunt, confonare videtur fententin B. Gregorii, qui de hora confecrationi* loquens; & ponitur in IV. fententiarum Magiftri difl. XI. cap. II. & de conic ponitur difl. it. cap. II. *Quid fi fonçait.* Quis fidelium dubium habere poffit in ipfa immolationis hora ad facerdotis vocem cœlos aperiri , In illo Chrifti myfterio Angelorum choros adefle, fuinrr.a A ima focisri, nnumque ex invilibilibu* atque vifibilibus fieri: haec ille . Pie ergo credendum eft quod ad primam divine majeftarit orjfentiam in Sacramento fit in.....Angelorum de communi lege d«- q nonti fugiunt. qui pnefentiam fua erucis fufferre non poftunt, ut fupradtAum eft in alio art.culr Et tantum de pratenti articulo fufficiant

ARTIC Ü L U LXXVf .

E cap. X. ejafdeia extollit miferkardium B. Virgini/, fabdit enim enumerando cujujdam multa peccata, fcilicet fuperbiam , lutariam , /oBantiam, ocidiam , guibtu aaa obfiantibus, quia ia extrema baro babait velantatem, licet »·» ferventem , ut felvenatur ejut debita.· ipfa efi in numere /rivandorum*

Ifte articulus in nullo videtur dubiu* immo fufpeAu* videtur ille, cui hic articulus dubius effet. Hic quidem artieuhu duas partes continet: prima eft, quia extollit milericordiam B. Virginis vslde ; ex qua parte non venit nifi t<ts devotione fufeipiendus · nec it* valde extollit miferteordiam B- virgini* , quod attingat «ut excedat termiw magnitu-

Mtem, · *Krge beata,* dicit < Beruaedua, anum *mèferècerdi» tu» longitudinem , latitudinem, fttblimitatem, & pmftmdum volem itmmfiigart.' longitudo* «era* *ufigue* m *diem jftUtii ·»· vifimum: latitudo replet orbem terrarum·, fu. bInaitat* »/«M *angelica ruina invenit reflétera. tiouem: prefundiuu ejeu fedmuibeu ia ten». brh & umbra marite obtinuit redemptionem.* Hec ille. Verum, quia, ut crede, nnn mordetur articula* in hoc pun&o; ideo traafeo . Secunda pars articuli eft, qaod bon abflantibus illi· peccati*, quia in extrema hora habuit voluntatem, licet non ferventem, ut felverentur deliâa ejus, ipfa eft in numero falvaodorum. Nec ifta pars debuit alieni venitu in dubium . Pro quo notandum cum S. Thoma in 4. difl. a- quod Deu·, pater mifericordiarum, dans omnibus affluenter, noUi denegat gratiam facienti, quod in fe eft, qui fe sd gratiam préparât. Hac autem praeparatio fit per modum liberi arbitrii. Unde quandiu manet homini ufus liberi arbitrii in hac vita, nondum eft confirmatum malum, poteft fe prépara» ad gratiam de peccatis dolendo, & gratiam remiffionis coafequitur. Unde Leo papa : adducit magifter fententiarum loco *af.* fignato *nento dehnrmadue qfi, dum i» bec car. pare conflituiuf* O : fwad *aamatutguam diffitlcntia atatit tiijjftnar, ceqfili» matariart parficitur*; quo exemplo in illo latrone, cui in crucis patibulo fixo inquit Chriftus : hodie muctim eris in paradifo : nec mirum quoniam ipfa pater mifencerdiacum dicit Eae. 33. *riva* q{« , *tikit Damiaat Dctu, aaia mertem impii ; feJ ut convertatur impiat a fua mala & vivat :* it lequitur poft pauca: *fi autem Jixera impie.· utmte marierit^ & poenitentiam Je petente fut fecerit, jmiicium,* O *juJkitma* pÿ»<*s *refttttuat, ille impiae r^inamgne reJJicrit, in mandatii vita ambulaverit, nm fecerit guiJfuom inftfttnn, vita vivet & ne» manetur* . Tali» autem creditur fuifle ifta, qai Dei genitricis Marite adjutus dicitor mifcricordia, & pietate plene ex hoc quod voluntatem , licet non ferventem, dicitur habuiffe ut debita folvcMntur hominibus , quibus obligabatur: pie eradendum eft prius hahuiffe voluntatem fnfficienttm conjunftam situi folvendi Deo debitum penitudioi* & facrificium fpiritus contribulati pro offenGs & peccatis commiflis. In qpo concurrere videntur omnii taAs in auAoHtste prar allegata . Judicium e* nim & juftitiam foeilfe ' idetur in. contritione cordis. Secnndo raftttur juffit debita; tertio in mutatione voluntatis pnqx> fitum habuit tmbulandi in via Domini, &. vitandi injuflitiam. Quis ergo dubitat, ljuin ejus anima fit falva; pratfertim illo attento quod mifericordia B. Virginis dicitur fuifle adjutus, cujut iuffragio creditur ejus animus mutatus de m»·lo in bonum, ut c^pax fieret faluris «ternas.

ARTICULUS LXXVIII.

Ad iftum articulum dico, quod nullus fana mentis fciem quid fiiperftinofum efle dicatur, eft qui reputet miflas illas fuperftitio-£m: fed prudenter, R fapienriffinK juxta morem Chnftiaaa religionis ordinatas. Qri enim iufpeftas habet miflas, quibas adjunguntur multa orationes, cleemofina, jejunia Aperenriaatiooes; immo ifta ennfuevit religio Chriftiana.in tcftamentis dtfunâonim ponere · ■ ita fit: bic adjunxit eis omnia genera fufiramorum, qua fandi pcofeAura mcunt animabas defiaoàonua exiftrarium ia purgatorio. Primo multae, & devotas, *8t* fandas orationes. Secundo deemofinm. Tertio jejunia, Quarto vtfitadonee locorum fandorum, Quinto peregrinationes cum oblatiombos ad loca, ubi indulgentis fuerint; & ita articulus prrftus verus, immo multa doftrioa plenus.

ARTICULUS LXXIX.

fit XI. Cap. tjnfdtm libri qfl, pwd *t*ifte*· ***ttt in limit*** *mailcut mènera in inftrnn in* «trrwMW **fww** ***vidife fit*** *ppai Dantinum Jefant,*

Ifte articulus folum inteliigitur de e^iftentibus patribus in limbo, in teftimonium cuius dicitur in originali exiftentes in finu Abraha, quod tamen translator mutavit, ut confuevit unum pro alio ponere, 8c dixit in limbo; cum tamen magna fit differentia fecundum qualitatem prsmii vel pcenr, & emm fecundum differentiam gradus & fitus localis ut S. Thomas dicit in 4. dift. 45. Pro declaratione hujus articuli eft notandum ex qua intentione, & ad quem finem prolata fint illa videlicet quod patres in limbo in tantum turbabantur in morte Chrifti quod ifti mallent effe in sternum in inferno, quam talem panam in fuo domino videre: funt enim dida ad excitandam compaffionem in mente fponfia de paffione Chrifti, eo quod univerfsr creatura compati vita funt in paffione ejus. Sol enim obfcuratus eft, terra mota, petnr fciflie funt, & velum fciffum eft; fandi patres In limbo vifi funt modo eis poffibih turbari, in tantum, ut mallent etiam &c. & eft locutio hyperbolica, quae eft per fuperabundantiam dida, ficut eft illud Exod. JI. *ebftcre, damine, peccevit pepalat ' ifta, eat dieiittt bene nattent, ent fi ntn fecit dele me tit libre* »·*; ubi gloffa ait Beds: *ptfjemut gaibat vifceribtu peptdum emevit, pre cajet vite ft deleri petivit*. Quod verbum exponens Nicolaus de Lira dicens quod Moyles volens oftendere magnum affisdum ad remiffioaem peccati populi dixit: *eat titia me tit libre vite,* licet (impliciter nullo modo vellet deleri. Et hoc modo contingit in humanis quod aliquis petens ab alio cum magno defiderio dicit, facias hoc, aut auferas mihi vitam, licet magis vellet carere non folum illo, quod petit; fed & multis a-

Aliis quam vita. Et tali modo loquendi qui* dicitur hyperboUcus utitur frequenter facra feriptura, nec eft ibi falfitas, quia talibus io. curionibus utitur ad fignificandum id, quod ner orationem importatur quantum ad plenum ngnificatum ficut Jud. XX. dicitur de filii» Beniamin quod fundis ita ad certum jaciebant locum ut capillum poffent percutere, ut nequaquam ia alteram partem iâus deferretur lapidis · per quod inteliigitur quod erant boni fundibularii λ nisn plus t hac ille, fcilicet Nicolaus de Lira. Et quod hoc modo & ad iftam intentionem fuerunt verba articuli prolata patet ex ferie textus: In quo fic fequitur poft articulum; «/· «msm, fM »«mc ^*fil*·· wa Myiadaw, viq» O «xrtsr *ejut*, f«a-Zsas da/amu nase *patiebar nallat pttcft cenfiderate,· idea filia,* rscardarr praena *filii mei, faga i^fabilitatem maadi,* mm *rft nifi feidam vifut, & fiet cite artfeeut.* Ecce intentio prrfentis articuli erat ad commovendum animum fpoafir ad compaffionem mortis Chrifti ex magnitudine doloris & perturbatione compaffiva aliarum creaturarum exiftentium in gratia Dei; & eft locutio hyperbolica ficut ditium eft. Item declaratur articulus, & facile oftenditur verus efle ex illo Augnftini in dialogo inter animam devotam & Virginem Mariam de paffione Chrifti, ubi aflerir B. Virginem fic dixifle: *clamabam, & dicebam bea me fili mi fait det at ege* C *marier pre te, vel faltem tecum > car mijera nan fam marina autt pafficntm nt* ■»· vrdr-*rtm mertem taam defpeSifftmam*. Ex quo diAo manifefte apparet quod B. Virgo defiderabat five gratam habuiffet mortem ante p.ffioncm filii fui, ne vidiflet cum ita turpiter mori. Item Chryfoftomus dc paffione Chrifti, loqoens de B. Virgine, dicit I *aptabat gnidem ipfe ad fimgaiuem anime etiam ternir fue addere fangmutm,* O' *elevetit tn cracca» maaiint eeltirera ttmt filie fanfetrificiam vef~pertineat, & cam Demine Jefe carperali marte rtJemptianit npftret ttnfimmtara miaiflrriem. Seti bee feliat fvmmi factreletit privilegium fait / nec peteret bec cenfert eft cam alia* Θ *dignitate*: nsc ille. Qux originalia, fi bene infpiciantur, multum faciunt ad declarationem praefati articuli: planum enim eft quod B. Virgo novit quod fecundum communem jufttiam, fi mortua fuiffet ante folutionem pretii, *Sc* aperturam coeli, qus fiebat per mortem filii fui, quod defeendiffet ad limbum Etrum; ecce quod maluiffet mori & ad lim-m patrum defeendere per confequens, quam videre filjpm fuum pati: extaticus enim eft hujufmodi modus loquendi. Quis etiam diceret animam Virginis Maris fanguinem habere ficut dicit Chryfoftosiue in originali fupra pofito, *8t* ipfam effundere ipfum, nifi quia exrance five exceffive de dolore virginis fenriebat; fic enim parcendum eft, qui ex ma- E gna nevotione magis attendunt conceptibus quam verbis. Si vero aliquia dicat quod a-lmd eft de limbo aut dc inferno prafertim sternaliter, confideret quod diâum eft, quod fit locutio per hyperbolica, quz non intendit fignificare, ficut in 4. articulo diAum fuit, fcilicet exceffivum doloris & compaffionis. Vel dicendum quod sternum fzpe in facra feriptura capitur non prout dicit intermutabi-

fftatem dttratioais Gen. *wjete ne rmttat manum, O fumat ch ligno vite, vivet in iu trtemem ultra*; & fimiliter in pf. montes rterm dicuntur. Secundo etiam de effe io inferno diftinguendum veniret an inrelligere* tut *Aft* loco tantum, de quo dicit Anteimus in lih. de fimilitudipibus quod aliquis debet tnagis elinere efle in inferno fine culpa, quam in parudilo cum culpa; quia manens in infer, no nop fentiret poenam, & peccator in paradffo non gauderet de gloria. Aut infuper ixitelligcrctur eum efle in inferno A tenure pcentm fenfibilem ignis fine carentia grati* divine tantum. Sed quia de iftis nunc fe fupra tantum diétauj ut pio catholico fuScere g debeat ad declarationem veritatis articuli praelentis, ideo ifta prd przfenti articulo lulficiant.

Ôhwsstj ^4it

A R T I U L U S LXXX.

Ex cap. XIX. tjufdtm Liri efi quod damnatii, & damnandi videbunt glçriam judicis in velo, intra, fupra, O infra çmlstm.

Ille articulus dupliciter oflenditur poffe fla* re cum veritate conlormiter ad facram feri* pturatn: primo capiendo gloriam judicis pro gloriofa forma fuz humanitatis, de quo in pf. *gloria O* donare *ceroimfii, Domini, & coufii· 'Utfti tum fnp*r Opera etanuum tuanun*. In C qua forma juxta fanflorum doftorum detede minationem apparebit in judicio omnibus tam bonis quam malis, ut enim dicit S. Thomas tn 4. difl. 48. Sicut in primo adventu, quo Chriftus venit ad hoc ut judicaretur, in *for·* πμ infirmitatis apparuit: na in fecundo adventu, in quo venit ad hoc ut judicet, apparebit in forma gloriofa. Magifter etiam fenttntiarum in 4. difl. fupra pofita ex fententi» Auguflini fornum fervi glorificatam n bonis & malis tunc videri - coafequenter vero conlormiter ad diète B. Birgittz dicatis, quod qui damnabuntur, videbunt, & confundentur confufione digna: dicit idem S. Thomas quod ficut vifio glori» humanitatis Chrifti erit ju- q ftis iri premium, ita injuftis in fuppHeium. Unde liai. id. *videant & confundentur çelanils populi; & ignis*, fcilicet invidia, *iofin tuos devortt.* Illa til etiam fententia Bonaventurz: ^culis emm zgris odiofa eft lux, ut dicit etiam Auguftinus. Secundo & melius judicio meo, declaratur articulus verus effe hoc modo capiendo gloriam judicis pro majeftate judicis, aut poteftate judiciaria, de qua dicirat Math. 24. & Lucz 21. *Videbunt filium bomtnii venientem in nubibus eum poicfiait magno Cr mnjefittt*, Majelhs autem 8t poteftas, ut dicit S. Thornss in 4. in hac materia ad gloriam pertinent; & quod boc fit exprefle diilum conlormiter ad facram feripturam probatur per id, quod Marci XIII. ubi dicit, quod videbunt filium hominis venientem in nubibus cum virtute magna A gloria. Et quod ubi Math-, & Lucas ferlbunt ma»flatem, Marcus dicit gloriam. Et quod ifta difpoûtio fit conformior articulo probatur, quia dicit articulus fic in originali ex perfona Chrifli: *videbunt gloriam in eum intra Cretum, fupra, & infra, & enim, & in muni leto, O iu omui^ue collitus*, O> *Val·ilbat*. Hae ibi, ex qoibot vetbis patet, quod non intelligatitr textus iUe de vifione divinitatis, quia gloria illo modo divimentis non videtur iu collitae, & ia vallibus. Ipfe enitn divinitas eft objeâum vifioais, & medium in quo font Tpecics intclligibiles; fed loquitur de majtftate glori*, in qua *pidex* apparebit in die judicii, a facie cujus movebuntur & ea qua funt fuper, & in coelo; & infra coelum, & colles, & vaftes. Joeli5 J. *Jahe prodigia in carie*, O ij» *ferra figna.* Unde in Ofeat dicitur: *mevthtmtur a faeie mea pifctt merit, & voletns coeli, & btftia agri & emno reptile, guod movetur fupre*, rwflùw taùu, fw *faut fuptr faciem ter,a. De* eis que funt fuper «tlum dicitur n. Evangeiio- leois- fupranotatis: *virtutei imiorum movebuntur.* Et noc eft videne gloriam Judicis non in fe per fpem, fed in effefiu majeftatis deterrentis malos. Unde Tobis XIII. qffrudir *mujfiletem fuam in gentem peccatricem*. & hoc etiam modo dicitur Jo. 1. vadurnu *gloriam ejus — nigrem a patro.* Planum eft, quod Joannes hoc dicens non intellexit *de* vifione glori» divinitatis per eflentiam, fed propter opera mirabilia quz exceflu fuo fuper omnem creatam virtutem manifefte arguebant Chriftum Deum efle, fecundum illud Jo: *fi opera non fecijem, gme nemo alius fecit, peccatum mm haberent*; fcilicet in me non credendo. Unde Nicolaus de Lira exponens illud verbum *Jo:* I. *vidimus ' gloriam ejur*, dicit ideft ·*-*ccDrutiam ejus omnem tréuniram excedentem viderunt propter opera fua, qnet totiut erum tura excedebant virtutem ficut efi fufeitatie mortuorum, illuminatio erneorum, <> fimilia*; ex quibus vifu mentis perceperunt Apoftoli ejus diviaitatem in carne latentem; & ira Petrus de Taranwfia in 4. quarens an divinitas videbitur a damnatis, *dic*if couformiter cum S. Thoma, quod ficut videmus animam alicujus in carne noo animam ipfam videndo in fe, fed ejus opera, & fignag ita divinitas in Chrifto ab hominibus videbitur damnatis, non videndo ipfam divinitatem, fed ligna e» jus, A opera. Et cum dicit impugnator quod fecundum fanflos do&ores & Magiftrum fet». tentiarum Tolis bonis divinitasttpoarebit, dico primo quod articulus non dicit, quod damnati videbunt divinitatem; fecundo dico, quod faoâi ttoâorts dicunt, quod divinitas per eflentiam t five io Te noo videbitur e damnaris, quia, ut ibidem. Magifter dkit non poteft videri fine gaudio, dicunt tamen, quod ejus gloria, & majeftas, eo modo, quod diâum eftvidebitur ab omnibus; & hoc de illo articula.

ANNO cuiisn u»».

ARTICULUS LXXXI.

£t *cofusuli XXL ditit, damouei infatiabihter animal offilgero.*

Miror de eïs, qui habent articnlum fufpeSum, & vellem icire quid Tenti» de appecitu damouum circa eïHiaiones animarum, 4c mihi diceret ia quanta menfura temporis, aut pe» fatiaatur, aut cantvntantur affligert. O(tenditur ergo articulus effe de mente

ia·

er ümt ieriptur» A fanHoram doâorum, primo ^t»od illud Dautar. XXXII. devwebvnt
ciiïmi w 'f** umerifim·; glofla: rvrr ideft
ms*· ^naMM*. Et ifta faoâa Birgitta dicit confertniter ad iftam gloflam : fit teuftmm ttn/i infefiebiliter nfftigmtt . Item dicit in glo(fa Exodi XVII. diabolus dicitur Amaleeh, qui fao&oc de Ægypto exeuntes & ad terram promiffionis dein tendentes Temper expugnat , fle animarum fanguinem bibere de&derat. I* tem Job. XXX. f» cmmW·»* ·*« dermiemt ; Slofla meligni fpirittu, qui terneiet de etcle- ‹· smi/msm·* mugit quiefctr· * tenletiene nefcinnt , fM«ar· ull· pmtdere cernit oro greventur. Irem de dzmone dicit Dominus Jo: VIII. illt btmicide eret eb initie. g Do&ores vero dicunt eum fatiabilem homicidam , fecundum illud Abachuch I. quod de diabolo exponit glofla ; femper interficere genlet m» percit. Quocirca dicit Gregorius in homilia : jnftnm eft fervim diubel·, f«> *·//· plueater ebfequi· . Articulus etiam oflenditur verus ratione : fiquis confideret quod torus plenus eft malitia , totius malignitatis ardet veneno , fitiens damnationem fidelium animarum . Et hoc de ifto articulo.

ARTICULUS LXXXII.

Ex afifeva libre rep. XLPII. dicit qutd huttu purgent enimet .

Articulus autem in forma fic jacet ·· feti tu, Diebele, purget tem. Te vere, *4ngel», reefitlert «ms . Pro intelleâu przfentis articuli eft primo notandum , quod purgatio hic capitur pro flagellum , five emendatoriam difcipiinam, & non illam, quae fit per infufionem 5ratite emundantis & purgantis corda fidelium, e qua poteft intelligi illud Lucz III. purgebit ereem fuem : eree fignificat fideles fuos , ventilabrum difciplinam, triticum vero bonos purgatoc; horreum vero triumphantem cedebam. De quo modo purgationis Gregorhn dicit ; fM*d ftrnex eer», qued fingeUrun gr**e· «••d /mm /erra, Aβ« fecit tribuletie vir· juft· . Item Gregorius , ipfe fecietnt melerum q purgeti· fmZmm feu«ran» tft . Hinc eft, quod pcena qua rtfervatur exeuntibus de przfenti vita in duritate Chrifti, nondum tamen debita perada poenitentia , aut cum venialibus peccatis, dicitur purgatoria, &. locus etiam, in quo communiter pana illa affligitur, purgatorium dicitur. Secundum hoc ergo dzmones poffunt concurrere ad panas purgatorias infligendas miniftedaliter ; ita poffunt dici anitnas purgare : lices intentio eorum non fit purgare, fed affligere . Eft autem fecundo notandum, quod circa hanc quzftionetn, an icilicet animz defunAorum in purgatorio affligantur aut puniantur per datmenes , doâores nihil determinare dicunt. Unde Albertus magnus in 4. difl. 21. dicit ra bec queftitne ne- /ria efferi ptffit. Loquuntur autem omnes probabiliter , five opiaative ; unde ait idem do∨ «an/irfarartar put» tumen, feed enrmu in peurgeterte enifiemtet *·« puniemur per de- "MU, SeaMw bene pute qmd <irlt8pii»r in pet»h alii vero dicunt contra. Unde Thomafinus dicit fic.' /mw Wom pnbebilem tptei·· •mi , fMd /enBi engeli licet in bec ed ter- Gentil. Generel. Tom. XXX.

ra&'MMu* bmninet pemiem o enimet juftorum ed pergendum ed purgcterium ducent , (MM n·· eut in pnrgeteri· crucient , quin «00 tft prebubile , qtmd bemiuibm tentum mulum «rhnt t· fed eut ibidem dementi crucient, «ari de prnnit bemiuum letentur . Item frater Jacobus de Voragine in legenda fan&oftim , io papite de commemoratione defunftorum quatrit: per quos fiat purgatio animarum, & re·(pondit quod purgatio & punitio illa fit per malos angelos , non per bonos. Item in mftorris Sanôorum in multis repdriuntur exempla ad hoc , ut patet in hiftona S. Patritii de purgatorio illo. Nulla ergo pars dicenda eft talfa , aut fufpefla habenda de errore, cum g nihil videatur per ecclefiam determinatum. Eft tamen notandum pro majori declaratione articuli, fecundum quod dicit Petrus de Torrentafia , quod mimfterium eft duplex unum extrinfecum circa aliquod opus, vel intrinfecum in ipfo opere ; ficut Judici in ipfa punitione rei , aliter miniftrat apparitor reum exhibendo , aliter carnifex iplum feriendo . Primo modo datmones vel etiam ipfi Angeli boni poffunt efle miniftri poenae purgatorii deducendo ad loca pcenalra, & hoc dicit S. Thomas in 4. difl. difta , quod pofltbile cfl quod animas deducant ad loca pcrnalia & angeli boni 3i dttmonct, qui de panis hominum Jztantur , quod etiam confirmari videtur per id quod in hiftoria B. Martini dicitur , quod adftitit ei diabolus tempode mortis . Et conflat quod fciebat propter opera fua, quod non erat damnandus : ergo adftabat ut ad purgatorium fecundum fuam exiftitnationem deduceret . Secundo vero modd folus Deus agit per ignem illum, quia motus virtute ereata non poflet in ipfam animam agere. Er in hire de przfenti articulo.

ARTICULUS LXXXIIÎ.

E» cep. XXW. Π. libri clitit, fund Cbriftut dttet fundert nitere & dttert reiidiibut perpetuit.

Miror quod ifte accufator, cum fit pinguis ut rbitror in redditibus ecclefiafticis , & illos credat divina ifpiratione, fidelium devotione bene & utiliter inftitutos, quod fufpe&um habeat articulum, in quoChriftus de fatisfallio ne loquens fienda per unum latronem, pro quo B. Virgo orabat, dicit ita: quod multa bona diripuerat, viduis & orphani» fecerat injuriam , omnia, quz fcit fe fcienter habere snjufte, reddere debet, humiliter rogando injuriatos , ut ei mifericorditer indulgeant ; 5c quia non omnibus poterit fatisfaceic, quibus injuratus eft, ideo in aliqua ecclefia, ubi fibi convenientius videretur , de propriis fumptibus coniirui faciat unum altare, in quo ufque g in finem mundi unam MilTam continuam pro his , qnibns intulerat malum, celebretur : hrc ibi I Prssterea cum Dominus dicatur in veteri lege docuiffe, & inftituifle proventus & puffetUMCs dandas fervientibus altari , in quo fscrificabaatur animalia mortua ; unde num. XXXVI. Imutue tft Dtmintu eri Me/fem : precipt filiit Ifretl ut dent Leviticit te ρ·[. [ejfienibut fuit urbet ud bebitendum , & fnburbie eetum ptr circuitum^ Et Jofue XXI

em dicitur: *dederunt levitico filli Ifeoel de pof-* A
feflioulbut fuit juxta imperium Domini civita,
ANVO CHAUTI *tet* d* *faburbia torum.* Cur mirum videtur,
quod in nova fime etiam Domiaus mandaftet
dotare ecclefias five capellas redditibus perpe-
tuis pro perpetuis ibidem tuendis miniftris ?
unde Dominus dicit Luce : *dignut eft eptra-*
riut memede fua·, Et Apoftolus t. Corin. IX.
qui altari fervit de altari viverf debet; cum
ecciefia noftr* ftatus *8c* lacerdotio, *Sc* dignir
rate facrificii & pietatis cclfitudinc *Sc* gloria,
& magnificentia fit excellentior ftatu veteris
legis . Immo qui hunc articulum fufpeihim
habet, videtur merito fufpeHua, aut quod fit
Valdevus vel Bobemus hzretiçus, qui contra
legem Chrifti dicunt altaria effç dotata ; & &
quod clerus habet inde poffeffiones *Sc* reddi-
tus; & tantum fit *de ifto* articulo ,

ARTICULUS LXXXIV.

JEar *cap, XXXI. ejufdem libri dicit Cbriflum*
dixige diabolo : fi odhitc it bumiliartt, da-
rem tibi gloriam, Hit extern anima, qua
ufque in finem vim faa tibi obedivit, <t.
ternaliter efl damuiita.

Ifte articulus habet duas partes, quarum
qualibet eft veriflima; *Sc* videre aon poflum
quid habeat in mente qui hunc articulum tan-
qusm fufpeftum de errore habent, Prima qui-
dem pars quod dicit, o diabole, fi adhuc te C
humiliares darem tibi gloriam , vera cft . Qto-
ni»m licet humiliari ut impoflibile , confide-
rjta obftinatioae voluptatis ejus; tamen verif-
fimum eft , quod fi diabolus Deo nunc fe hu-
miliaret humilitate vera , abfque dubio glo-
riam coniequeretur, jt'v" illam veritatis ar-
ternz pollicitationem : *qui fe exaltat beantlia-*
bitur , qui fe bumiliat exaltabitur , Lucz
XVIII. Cum enim Bernardus dicat quod vir-
tus humilitatis fit reparatio charitatis · Izfie ,
fi diabolus humiliaretur , gratiam confequcre-
tur fecundum illud Jacobi X. *Deut bumilibut*
dat gratiam ; & tandem gloriam fecundum il-
lud Job. XXI. *qui bumiliatut fuerit erit «■*
gloria. Secunda vero pars continet fidem , ¤
quam univerfalis tenet ecciefia , videlicet quod
anima, quz ufque ad finem vitz fuz inclufi-
ve intclligendo , obedit diabolo damnabitur z-
temali ter . Cum enim fola obedientia Dei fit
janua falvatiopis, fecundum illud Domini Mat.
XVIII. *Ji vit ad vitam ingredi, fervo man-*
data ; 3c illud Aug. *fola obedientia eft, qua*
meritum poffidet fidei, fine qua infidelit quif-
que convincitur j patet quod talis anima, cum
non poffit fimu obedire Deo, & diabolo ,
quia nemo poteft duobys dominis fervire, pe-
ceffario venit damnanda . Unde pf. *maledici*
qui declinant &c. & hoc Zternaliter; quia fi-
cut qui bona egerant, ibunt in vitam zter-
nam , fic qui mala egerupt , ibunt in ignem
^ternum. Verus ergo eft articulus . ®

ARTICULUS LXXXIV.

CHMisri

I'.x cap. XXII'. ejufdem lib. dicit qttod f'irgo
decet exorcifmoe legendet fap·' vtxatet a
domonibut, docetque model, & verba qui-
but componi debeat pan Francia, O' ~#«-
£f'*, *efftat mode uecefi'aria , fi effent ven.*

Pro intelligtntia hujus articuli eft notan*
<ium quod fidelius effet extrahendus articulus,
quam extraHus cft; *dicit* enim lie; *dic illi,*
tf»i babet corOetam idefl potefiateut , fcilicet
cuidam, de quo fupra dixit quod dicitur h.-
bere coronam propter poteftatem fibi datam
fuper fpiritus immundos ; *quod quotiet fenfe-*
ril fpiritum felitum, O *fervorem in fe filii*
mei faper vexatum ▮ *legat ifta verba Deut*
pater , qui cum filio & Spiritu S. creator o·
muium rerum Crc. per totum, quod conformi*
ter ad exorcifmos , quibus exorciftz utuntur
in ecciefia : quid mirum , -ut quid inconve-
nient quod virgo beata doHrix dilciplinz, *Sc*
lapcentiz Dei, unum virum , In quo gratia
gratis data ad expulfionem datmonum Spiritu
S. largiente, erat, docuerit quibus verbis u·
teretur , quz tefte Hieronymo in ferm. de
affumptioDC fua , *Senataret coeli, fcilicet ape-*
ftolot, C*· *do&erec orbit docuit m/fttria , &*
feeretorum profunda revelavit ▮ Przterea legi-
mus de ea in libeo exemplorum quod quan-
doque docuerit homines aliquas formas oratio-
num tenere 3c fimilia &c. Czterum quale in-
conveniens eft ut ipfa mater Doinini, & Sal-
vatoris Domini noftri Jefu Chrifti , ficut vi-
tat fux, λ converfationis illuftratione docuit,
hommes diabolum de mentibus expellere ho,
minum ; ita doHrina fua docuerit virum ih
lum Deo carum , *Sc a Filio fuo* tanta gratia
poteft^tis dotatum formam verborum exor-
çifmi, przfertim cum in ea forma nihil con-
tineatur, nifi quod divinum eft , quod fan-
Hum, quod religiofum & per omnia confor-
me fit formae communi, qua fanélos legimus
in ecciefia quandoque ufos. Praeterea dicit de
alio , cui clipeus dicebatur datus propter opus
pacis ; data enim «i erat gratia concordandi
difeordes ; *vadat ntmtiut meut ad fummum*
caput ecciéfia. €um autem venerit ad Fron-
tium, ceuvocatit ad fe ptincipibut dicat i»
audientia eorum boc verba .· Dtut qui cum
Patre, & Spiritu S. creator omn. rerum &
Judex &c. Et poft multa verba devotiflima
comprehendentia quafi omnia myfteria redem-
ptionis *Sc* reconciliationis humanat dicit ipfe:
propter fuam pajfioaem vet conjungat in unum
t<tr, qui badenuc eratit diffbciati t-deinde pro-
ponat eit petunt inferni gaudium juftorum , O*
retributionem iniquorum. Hzc autem pars ar-
ticuli nullam habet apparentiam inconvenien-
ti* . Quid convenientius, quam ut pacis prin-
cipiffa, in qua, ut dicit Bernardus fermona
de aflumptione ejufdem , amicitiarum felici
foedere copulata humana divinis , cmleftibus
terrena, & ima fummis ; ad pacem exhorte-
tur, moveat, & moneat hominum animos ,
& det formam traqua iniendae pacis? circa
quam formam quia impugnator videtur deri-
dere eam dicens quod eflçpt illa verba necef-
faria, fi effient vera, dico duo, primo quod
de congruitate form* illorum vetborum , fc^
cun-

enodo de virtute. Circa congruitatem appa-
"ret, quod eft congruiffima forma: patet quia
enim pacis donum non poffit dari nifi a principe t»cis, fecundum illud Gregorii. *Deut, a ;m JanSa defideria*, O *reSa confilia, & ja- a fmet opem, do fervit mit illam, quam muadtu dort* sm *poteft, pacem.* Ideo docet Beata Virgo orationem in principio fieri ad principem pacis dicens: *dicat premo bac verba; Dent*, qai cm *Petre & Spirit» S. efi crenter omnium rerum* ve/ cen/iM^/r *in cor ». entem.* Secundo requiritur difpofitio ex parte recipientis; aAus enim aAlvorum funt in patiente pnedifpofito; fecundo de anima. Et Auguftinus; fw *creavit te fine te, non jufli- ficobit te fine te.* Et ideo docet formam exhortationis *fiendz ad difponendum* animos ad fufeipiendum influxum agentis. Et maxime quia timor fupplicii przparati non diligenti, bus Meem, Ac retributionis gloria promiffa pacincis inter alia poflunt animos hominum movere ad pacis amorem; ideo dicit; *proponet eit pereat infernis* qui enim & reae pacem non .habet infelix eft: gloffa fuper: *pax fuper Ifrael;* de timore enim domini dicitur ecciefiaft. XV. *timor domini initiem dile8ienit;* & per confequens pacis loquitur & gaudium juftorum; *beati pacifici quoniam filii Dei vocabuntur,* Mat. V. Et ita patet congruitis formz verborum illorum. Circa vIr. tutem eorum notandum, quia non adferibitur eis major virtus, quam Chriftus dederit illi falutationis formae, quam fuos difcipulos docuit ad homines obfervare; de qua Lucz X. *in quamcumque domum intraveritit primum dicite: pax vobist-" fi ibi ftttrit filiu/ p». cit, requiefeet illuc pax veftra · fin entem ad vot revertetur.* Ecce quod non omnes conſequebantur pacem, quibus verba illa ab Apoftolis dicenda erant; fed fi difpofiti & digni erant ad illam. Unde Titus in gloffa *vot quidem profertit verba /* res autem pacis *applicabitur, meo judicio, ubicumque dignum ef. fe videbitur, fi quit autem noto fit dignat, nee eft deleft »ec verborum vfftrerum gratia periit* y *immo reciprocatur ad vot.* Hzc ille; ita in przfenti. Et ideo dicendum videtur, quod verba illa funt vera 3c fecura, fperandum effe quod difiis illis varbis, aut fimilibus per fummum pontificem aut alium Deo gratum & facia exhortatione bona & devota commovente animos utriufque partis ad pacem, fruAus pacis fequeretur, nifi aut ex parte indifpofitionis vel indignitatis eorum proveniret, ficut expreffe ponit in capitulo XXVIII. odavi libri · & hzc dc articulo.

ARTICULUS LXXXVI.

JB* *cap. XV. e/ufdem libri dicit fatum & for. tunam nibil efle, quia difpofitio* mmimu rerew *confiftit i» divino ftabilitate.*

Pro intelleSu hujus articuli * Et primo notaodum, quod ifte articulus eft Gregorii dicentis in homilia Epiphanias: *abfit a .fidelibut cerdibut, ne fatum aliquod effe credatur.* Pro declaratione tamen articuli ipfius, & ut videatur manifefte, quod articulus eft catholicus juxta intentionem dicentis, & conformis per totum doArinz fanAorum, eft notandum

awNO CHKISTt

Acum S. Thoma in prima parte 4. cap. XV.

ANMO cHntsrr

ar. i. in quo quaerit, an fatum fit, quod in rebus videntur quaedam a fortuna, & cafu provenire. Contingit autem quandoque quod aliquid ad inferiores caufis relatum eft fartui, rum, vel cafuale, quod tamen relatum ad aliquatn fuperiorem caufam invenitur per fe intentum; ficut fi duo fervi alicujus domini mittantur ab eo ad eumdem locum uno de altero ignorante, occurfus duorum fervorum, fi ad ipfos fervos refertur, cafualis eft, quia accidit praeter utriufque intentionem, fi autem hoc referatur ad dominum, qui hoc przordinavit, non eft cafuale. Fuerunt ergo ali* qui qui httjufmodi cafualia St fortuita, quz in his inferioribus accidunt, in nullam fuperiorem caufam reducere voluerunt, divinam providentiam negantes, ut de Tullio Auguftinus recitat in V. de civitate Dei, quod eft contra illud Sapientia VIII. *fapiemia divi, na attingit de fine ufque ad finem fortiter Cr difponit omnia fuaviter.* Quidam vero omnia fortuita & cafualia, quz in iftis inferioribus accidunt, five in rebus naturalibus, five in rebus humanis reducere voluerunt in caufam fuperiorem, fcilicet in corpora ccelcftu; & fecundum boc fatum nihil aliud eft, quam difpofitio fyderum, in qua quifquc natus, ve! conceptus dicitur, quz natum neceffitat ad opera fua fecundum illud poetz de Paride di- Aum: *te tua fata trabunt ne coepto reii». quere poſſit.* Sed hzc pofitio etiam ftare non poteft; tum quia aAus humani non fubduntur aitioni cceleftium corporum nifi per accidens *lc* indireAe; tum quia nulla natura cœleftis poteft fe extendere tanquam caufa, & principium per fe ad omnia, quz cafualiter contingunt. Dicendum ergo eft, quia omnia, quz hic aguntur *live in* rebus naturalibus, five in humanis, reducuntur ad aliquam caufam fuperiorem omnia praeordinantem, quz eft divina providentia. Quo vifo, manifefte apparet, quomodo fatum eft concedendum effe, & quomodo negandum: in quantum enim omnia, quz hic aguntur divinz providentiz fubduntur, tanquam per eam ordinata, *3c* quafi przlocuta, fatum ponere poſſumus; & tunc fatum definitur a Boetio *de* confohtione lie: quod eft *inbarent rebut difpofitio, per quam providentia divina fuit quaque fyteSit ordinibut.* In quantum autem fatum creditur habere aliquid numinis juxta primam opinionem, fic negaudum eft. Tertio, etiam in quantum retorqueretur ad difpofitionem fyderum juxta propofitionem ;taAam fecundam; eft negandum, ut diAum; quia fic tollit Uberum arbitrium *8c* premia, & poenas, & eft contra omnem juftitiam *8c* pietatem. Nunc vero videndum eft qualiter negatur fatum in articulo przfenti de quo ---- an catholice: & meo judicio, fi oculos fanos habuiffet infpeAor ejus, vidiffet, quod catholicam, & religiofam continet fententiam articulus przfens. Non enim aliunde negat fatum & fortunam, quam ut aliquid divinitatis fe continere creduntur aut ut ad difpofitionem fyderum aAus humani referantur; quod palam erat fi textum articuli plene extraxiffet impugnator. Unde fic ja-
„ *cet in* textu; fato ideft fortunz imputant
„ quidquid contrarium, vel afperum accide-
„ rit eis; ae fi divinum aliquid effet in eis
„ vel

AWNO CHkUTI UII

„ vel quo generare, »el quo facere poffint . Jl
„ Cum tamen fatum feu fortunanihtl fit, fed
„ difpofitio hominis, & omnium return in di-
„ vina Habilitate przvifa Cunt , cujufque rei
„ rationabiliter miniftrata . Ecce quomodo ad primam rebus relatis, ea ratione fatum negatur efle. Quid fidelius potcil dici, quid magis catbol. in hac materia quam quod omnium rerum difpofitio, & adminiftratio jn divinam providentiam referatur, & non ad aliquod aïiud filium divinum . Przterea fecundam caufam negandi fatum per relationes fcilicet ad difpofitionem fydcrum ait: *nec i» fttt/it qfi quod borne boaur vel malut fit ; quamvit i» tit multa videntur rationabilia, & fecundum qualitatem natura, & temporum ordinata , & temperata.* Hzc ibi. Ex quibus patet intentio negandi fatum, & per confequens veritas articuli.

ARTICULUS LXXXVII.

Er cap. XLP1. videtur fundere erdinem Sal, veteri/ ibi dicit, quod ubi neu fuppetunt facultate/ , mendicare debet pro vidu nec laborare corporaliter dummodo addifeat grammaticam , orti , vel Jcribat.

Ifte articulus eft mendaciter & infideliflime extraHus ; in nulla enim parte ejus fit (mentio) de ord. fundando Salvatoris . Przterea· quz dicit efle in articulo , longe aliter ponuntur; unde primo in rubrica capiruli dici* tur fic.· *quod laboeant iu oratione &* m *le-11ione devote, licite poteft mendicare pre* ■« *ceffartir vita;* Hoc autem fi fit fufpe&um de fide , arceantur omnes fcholares pauperes, qui oftiatim villum mendicant, fidam grammatieam ftudentes ne amplius mendicent, aliique innumeri pauperes religiofi. Przterea fic dicitur confequenter cx parte fponfz ad virginem beatam ·t Cb* *ege nunquid unquam laborare dobec prepter villum lucrandum* ? refpondet Virgo mater ·· *quid agit medo* O *quotidie P & ego refpondi.· addtfio grammaticam, & ere , & feribo* ; dixit autem mater ·· *non decet tale/ laborer dimittere propttr labertt corpori/ ; pO ego; quid ergo debemur babere pre crafli-■▷ viflu* ? refpondit mater ·· *petite in nemine Jefu Cbrifti , fi aliquid non iabetit · hzc ibi.* Quis iam fanz mentis hoc *coafilium diceret non fanum efle, aut* fianc fententiam arbitraretur fufpeâam? relie nullus. Pro cujus tamen articuli declaratione eft notandum , ficut S. Thomas in 1. 1. q. CLXXXVI, ar. 5· dicit, quod ex parte ejus, quod quis mendicando acquirit ad mendicandum poteft homo induc: ex duobus ; upo modo ex cupiditate habendi divitias vel villum otiofum; & talis mendicitas eft illicita; alio modo ex neceflitate, vel utilitate. Ex neceflitate quidem ficut <uin aliquis non poteft habere unde vivat nifi mendicet ; cx utilitate aurem ficut cum aliquis intendit aliquid utile perficiendum, quod fins eleemofinis fidelium facere non poteft , ficut petuntur eieemofinz propter conflruQionem pontis, vel ecclefiz , vel pro quibufeumque aliis operibus, quz vergunt in utilitatem communem ; ficut fcolares ut pollint vacare ftudio fapienriz, & hoc modo mendicitas eft licita , ficut fzculartbus, ita dc religiofis, Hzc S. Thomas ubi fupra ; ex quibus applicatis propo£to faciliter patet veritas & rationabilitas articuli.

ANNO cflaisTt Mu-

ARTICULUS LXXXVHI.

Ex cap. XLIX. ejufdtm libri dicit , felutionem jejunii ad mandatum fuperierie effe majorit meriti, ftunsi *jejunium .*

Ifte articulus non jacet ita rudis in originali, fed fic dicitur : fi volenti jejunare przciperetur à fuperiore, cui obediendum «flet, quod per obedientiam comederet; illa comeftio majore remunerationc digna effet quam jejunium : Hujufmodi articuli veritas patet ex declaratione articuli XLVI. & ideo fuper. ledeo de ulteriori declaratione ; intelligendo femper de jejuniis regularibus quz communi, ter diferierioni przlati Ibbfunt, de quibus vi. detur intelligi articulus ex ferie textus.

ARTICULUS LXXXIX.

Ex eodem cap. porfimile dicitur , quod commixtio parentum R. b'irginit , quia ex mandate ijei fuerat , erat caufa quare non contraxit originale peccatum p rejumitttr boc capitulo LIS,

Quia translator articuli coinmuniter gravius C transfert qnatn in originali contineatur, ponetur primo articulus in forma ; fecundo declarabitur ejus veritas . Circa primum articulus jacet fic, poft articulum immediate przcedentem fequitur ita : *per fimilem median conjaudio parentum metrum fuit quando ego concepta fui,* O *i/a verita/ eft qved ego concepta fui fine originali peccato.* Pro declaratione hujus articuli, quantum tangit folum illam caufalem , O *ideo Oc.* notandum venit, quod in conceptione alicujus ad duo poteft haberi refpeltus; fcilicet ad concubitum parentum; fecundo ad ipfum concceptum ex tali concubitu determinatum ut in corpus prolis formetur . Iftum duplicem rcfpcflum innuere videtur pChriftus, Pf. 50. dicens: *ecce enim i» iniquitatibu/ conceptat fum,* O *in peccatit concepit me mater mea* ; & ita fecundum hunc duplicem refpedum , quem in hac materia facit Nicolaus Treoech in quodam quodlibeto fuo, rationabiliter poteft aflignari caufa muodz conceptionis a peccato, qui in articulo ponit B. Virginem non conceptam in originali peccato ; videlicet ex parte concubitus parentum ; fecundo ex parte ipfius conceptus in corpus prolis. Ex parte concubitus parentum ; & hoc quidem loquendo in quantum eft a£»o perfonz non naturz, aflignatur ratio aliqualis , licet non plena, mundz conceptionis. Et hoc propter tria ; primo -quia alius ille perfonalis creditur ex parte utriufque parentum, qui e- E rant fanili & jufti fuifle meritoriis, quia fimpliciter ad bonum prolis & charitatc ordinatur ; fecundo quia non libidine ortus, fed cx fuperioris mandato, fcilicet Dei fa&us; tertio quia divinz virtutis miraculo confecratus, ut in hiftoria nativitatis ejfdem B. Mariz Virginis continetur ; *8c ideo multiplex* rstio occurrit , quare ex parte concubitus parentum, in quantum allio erat perfonalis quod

con-

conceptio B. Virgini» fu»rit mvoda, inquan-A tum fcilicet ubi huila perfonalis culpa inter- nodiavit parentum. Ut vero conlideratur ut aftio natur», quia ut dicit Damafcenu» *generotin efi oput* jmiunt, alite· dicendum veniret ; & quod ifta bt intentio articuli patet ex cap. LV. hujus lib. VI. ubi fic dicitur de ea-

mater mea mairmoonialiter ceuvenertmt , plut fecit boc obedientia, quant vdontat, 8t *plut operate efi ibi ektritu divina, quam voluntat comit. Nam bora, i» qua concepta fui , bene fotefi -vocari aurea bora & pretiofa , quia alii conjuget conveniunt ex voluntate carttali , mei vere parentet convenerunt ex obedientia , & protepto Dei*: hzc ibi ; Ex qui- g bus patet congruitas ratiocinationis articuli . Quod vero dicit impugnator in primo art. videlicet quod cum exiftentes in arca Noe acceperunt mandatum hujufmodi duplicatum , ut patet Gen. ip. ab cis geniti Aon contraxiflent originale, dico quod non procedit , quia alia concurrerunt cum obedientia, qux in ratione funt tafta · fanftttas parentum, charitas magna, obedientia movens, finis ftngulatdTimus, divini miraculi majeftas, ut patet ex diâis : Secundo arguit quod illa ratio eft contra omnes doftores, dico quod verum poteft elfe quos ipfe viderat : non enim vidit illud Apoftoli Rom. 2. *fi radix Janfia O ramut .* Praeterea Gout una nos dependet ex multiplici caufa, fcilicet quod eft duplex genus cauli- C rum , tl. phyficorum , ita vari* de ea refpeftu alicujus proprietatis aut conditionis exiflentis pojeft fumi ratio convenienti* , aut di> iconvenienti* ; & confiât quofdam doftores habuifie confiderationem unam, & non aliam; & ilios contra; ficut licet una fit totalis dc plena definitio rei, tamen partiales contingit dari plures rationes de eadem re fecundum diverfas caufas ; unde aliqua datur fecundum caiuim formalem, & quardam finalem ; ficut Îrimo Pofteriorum & pr de anima. Et hcc e articulo.

ARTICULUS XC.

Ex *todem cop. quod nullum fuit benefit* trimentum , quant foacbint & .Anna*

Loquendo de matrimonio carnaliter con. furumato articulus videtur verus. Pro cujus declaratione notandum, primo, quod ut dicit Auguftinus & deducit Magifter in 4. difl. jo triplex bonum dicitur honeftare matrimonium, videlicet proles, fides, 8c ferramentum · hinc ficut nullum matrimonium habuit ifta tria bona in canta plenitudine perfeâlots, quam matrimonium Joachim dt Ann* Frgo fequitur, quod nullum fuit eo honeftius,' propter confequentia. Primo, de prole primo quidem proles fuu florioGor utpote fuper omnes bencdiHa , & honeflior , quam fuerit unquam proles cujufcumque alterius matrimonii. Secundo, quod intentio parentum in conceptione ejus fuu ad ordinem notiffitnuta ordinata, quia ad *cuitum* exhibeudum Deo in obfequio Dei genitricis : fciebant enim eam fututam matrem efle Salvatorjs Secundo fides creditur intsr eos maxime fplcndiddle qui jufij fanâi eram ante Deum.

Praeterea tertio, ubi potius r^lplenduit ratio facramenti unionis Chriflti & qeelefi* , quam >0 matrimonio (ex quo proceftit proies , qux immediate fuit mater Chrifti? Illud enim matrimonium ex proximitate ad Chriftum creditur aliquid nobilitatis fufcepdle fuper aha matrimonia, ficut S. Thomas dicit in 4. quod quia Johannes Baptifta vicinior Chrifto fuit, a Chrifto ampliori graiia dotatus fuit fanilificationis quam Jeretnias ; de B. Virgo quia proximior Chrifto copiofius omnibus aliis . Quod G aucodiftet impugnator, non habuiflet fufpc&um dicere quod matrimonium Joachim & Annat fuerit honeftius omnibus aliis . Et hoc dc articulo.

ARTICULUS XCI.

Ex ıaP· S1· duir » qaod ficut dot tntelleHun meliorem uni , quam tlurt ,· fie uniu/.cijufi que utitur ctnfiicnlia, ut expedit ad hemo-

Pro declaratione prxientis articuli primo plene ponam formam articuli ut jacet in originali, quia longe aliter, quam translatui transfert in originali ponitur . Secundo mani, fellabitur veritas ejus; eft autem talis foima articuli : *potet fenfut . quit Miraretur fi* j/>- *quit de prfftntata fibi moneta , vd nietaiK- [illegible] C ad utilitatem fuam; flt ret mirurn eft fi eg· recipiò corda amicorum meertun mibi prefintata C facio in eu voluntatem meam :* (> y«/j *unut babtt meliorem intellelium, & aliut minorem ; fic uniufcujufque confrientia uter ficut expedit ad bentrem meum, quia ter tufii efi moneta mea.* Hzc ibi. Hic autem irticulus licet tam clarus Gt apud Theologos ut declaratione non egeat; immo exprefte videatur elfe diftut Dei per ffaiatn cap. 83. ubi fic dicit. Deus *omnem, qu> mvocot nameu mtum in gloriam meam, creavi eum, formavi eum & feci eum.* Eft tamen nutandum pro declaratione aliquali , quod Magiftcr fententiatum in t. difl. i. movci quzftionem utrum Deus p (ruatur nobis, an utatur , A eapadem qu*fttonem novit Auguftinus lib. de doft Chrift. < 3<5. quxrens quomodo diligat nos , an utens , an truens, & procedit ita: li fruitur nobis indiget bpno noftro, quod nemo (anus dixerit ait enim Propheta: *bonorum neflrorum non indiget. Domine.* Non ergo fruitur nobis, fed utitur G enim nec fruitur, nec utitur non invenio quomodo diligat nos , nec tamen fic utitur nobis ut noa aliis rebus : nos enim rebus, quibus utimur, ad id referimus , ut rei bonitate fruamur. Deus vero ad luam tantum bonitatem ufum noftrum, ideft quo nObu utitur, refert: haec ille. Sed quod ad fualπ tantum bonitatem Deus refert , hoc & ad fuum honorem non eft dubium referri. Ergo k articulus manifefte eft catholicus. Pr*terca articulus eft exprefie fapientifiimi Salomonis , prov. *16· ubi* dicit *aovrer via bomimx patent ocnlic C)Ut , fpirituum pen derater 'efl Domi-*

operatur efi Dominus Ecce quam fapienter diftum , fc quam confoi miter ad articulum noftrum primo ponderat Deus ipintus five angelicos , five humanos ; dc tandem & uno-

er ANNO CH» 1ST I »◆··

quoque uritur juxta facultatem & virtutem A luam ad honorem & gloriam fuam, ficut pa. tet in varietate minifteriorum Angelorum, *ft* ecciefic, *8t* etiam ipfius mundialis machinae, in quibus juxta varietatem diftributarerm virtutum ereaturii Deui ad fuam gloriam utitur cii ı Et hoc de prrfenti articulo,

ARTICULUS XCIL

JE» *cap. q6. eft , i» quo aj/tgnatur differentia inter* ***utivilttm*** *Demini, Er Marte* , ymn **Firjs** *fer cemmuuem fertam Cbrifttn . . .*

Pro declaratione pnrfentia articuli priaoo ponam articulum in forma ficut eft in origi- & nati : fecundo videbitur quod non fuit caufa dubitandi. Articuluj ita dicit: *Meter leqttiter.' quoniam mater mea me* ***genuit, fer fertam*** *communem* ***exivi*** *; quia alio modo quit nafei* »M ***debuit, nifi fpeciaUter fiiitu*** *metu , ficut nature omnium qft conditor ; ite eliem mirabiliter & ineffabiliter nafei* ***voluit.'*** hzc ibi . Quit Chriftianus fufpeélum habeat hunc articulum ? nullus certo : porta eoim communis , per quam univerfi nati, porter Chriftum , exeunt, eft uterus referatut live aper» tus fecundum illud . *omne majculinum eti*feri ent vulvam* Hic putem modus exeundi non conveniebat Chrifto. Sed inviolato utero matris perdurante: ita enim dixerat Propheta ifaias , If. 7. *Ecce virgo coneifiet & feriet^· filium.* Unde articulus profens, fi bene intelligitur, expreffe ponitur Eze. 44. ubi dicitur fic : ***fofta*** *bec claufa erit & mm aperietur , vir non tranfibit fer tam, quoniam Deminui Detu Ifreel iugreffet eft f*r tam* ; quod exponent Auguftinus in quodam ferraone dicit . *q««d </7* ***porta*** *in deme demini claufa ? nifi quod Maria conceperit intefie :* ***O jitij*** *tft quod borne no» tranfibit per eam ? nifi quod Jofepb non cognofcet eem ,·* **O** ynad *Deminui foltu intrat & egreditur fer eem ? nifi quod Spirit»ı imfregnavit eem / &* **Λ»·** *gelorum Deminue uafcetur fer eem t' & quid quod ilaufa erit in sternum.» nifi quod Meem eft Virgo ente partum, Virgo ·»* ***fert»***, <ÿ"D *Virgo poft pertum.* Et hzc de articulo, quia non eft caufa multum immorandi,

ARTICULUS KCIII.

Dr *Cfp.* **40.** *quod Hieronymo! ne» dubitavit de affiunftient B. Merie Virginii ; fed meluit pie credere, quam definire neu reve·, lute .*

Ifte Dominus, qui iftum articulum fufpeflum habet a veritate, fi legiffet B. Hieronymum in ferm. de affumpt. B. Virginis, non notalfct eum . Unde Hieronymus ait: *quam· vit ncnnuHi adftruere veltat eem jam rtfufei- p totam, ficut & multet* ***aliet****, qui eum Demine, telle Evangelie refurrettigi creduntur »· quod quia Dee nibib efl impejffibile,* nae *net .ir fi. Virgine* ***Mannfanflnm*** *babmmou , quemquem propter cautelam , fide falva , megit dqfiderte opinare oporteat, quem incenfulto defimre , quod fine fericule uefeitur.* **Hec ille, A** ita patet de articulo.

ARTICULUS XCIV.

£x cap. 66. jumptui dicit.· quod quadam e- uime i» purgatorio fiant , non patitur eu cberitete , fed eu mele voluntate .

Primo, cirra articulum iftum dicendum eft quod non fideliter extraflus eft : non enim in originali dicitur, quod anima illa patitur ex mala voluntate : /Ted bene dicitur cum mala voluntate: ita emm in forma feribitur: »· *uime que* ***potitur,*** *non ex cberitete ille fe· titur, fed eum mela voluntate.* Magna differentia eft inter doélores inter propofitionem *ex Sc* propofitionem *eum·,* quanta enim pecaitentia dignus fit gui in materia fidei fidem non fervat in transferendo , relinquo Reve. rendifimis de concilio. Pro declaratione tamen veritatis articuli notandum cum S. Thoma & Alberto Magno & aliis DD. Theologis in 4. dift. 10. quod aliquid dicitur voluntarium dupliciter ; uno modo voluntate abfolura, fcilicet quando aliquis vult abfolutv aliquid in fe, A propter fe; & fic nulla poena eft voluntaria · *itntoo* voluntati contraria A odio habita; & tanto plue quanto major eft.· A ifto modo pcenam non patitur anima in purgatorio cum bona voluntate nec voluntarie live cotnplJceater : quod patet ex hoc , quia nihil eft alicui voluntarium abfolute & gratum aninut exiftenti in purgatorio, a quo defiderat, & petit, & clamat liberari: fed a perna animai in' purgatorio exiftedtes liberari, & defiderant, & petunt . Ergo quoad iftum faniutu articulus eft^venu, fcilicet quod cum mala, & trifti, & dilplicenti voluntate patitur poenam illa anima. Secundo modo di« citur aliquid voluntarium voluntate conditioners; fcüicet quabdo tale quzritur non propter fe, fed propter alium: A hoc modo poena poteft effe voluntaria: hoc autem poteft effe tripliciter, vel a voluntate aflumente , & fic eft de poena fatisfaftionis ; vel a voluntate acceptante, A fic eft poena martyrii; quoniam martyr , licet non affumpferit infliAam ; tamen patienter, & voluntarie occinit: aut voluntate fuftincn^a five tolerante, ficut infirmitas imnaiffa alicui bono viro, quam voluntarie fuftinet, A nihilominus vult ab <a liberari ; A ita eft purgatorii perna. Anima enim exiftens in purgatorio, feiens eam effe infligam a Deo, A volitam, fecundo effe juftam, tertio effe medium , fine quo, lego confiante , non poteft introire regnum glori», quia uihil inquinatum intrat illud, voluntate bona vult eam pati, A vult affligi amore fperati; A fic patet veritas articuli.

ARTICULUS XCV.

<« oudem cep. emnit ereotnrn ebmune tur eem .

Pro declaratione hujus articuli primo ponendus articulus integer, quia intelligentia A ratio fequentinm dependet ex pcstcedentibos ; fecundo oAendctur veritae ejus. Articulus fic jacet in forma: *foeuude,* fiáÜaet poena , *qfl quia reliquit creatorem, & emevit tnodttrem· im»* emnu creetur» ebemmetur aaas. Hic

& igitur pro declaratione iftius articuli, quam*. quam non multum indigeret declaratione; attento tamen illo formolo dido Gregorii quod oftenfo Duo omnis creatura ofteoditur; & per confequene *metaphorice utendo* vocabulo abhotmsMionh, omnis creatura abhoininatur peccatorem qtaoufque offcafo Deo debitam ürisfafiiooem peregerit. Eft tamen notandum juxta SS. DD. doArinam quod licet per contritionem deleantur cuj*; non tollitur communirer ex toro reatus poena*, & nec Temper venialia, dimiflis mortalibus, teiluMur, & juftitia Dei hoc erigit, ut peccatum per persam debitam ordinetur. Quocirca oportet quod ifte, qui poft contririooem ante btisfatlionem debttam dilcedit, ut poll hanc vitam puniatur. Secundo notandum, quod quia horno peccat, indebite, *sc* irrationabiliter diligendo creaturam, Deus ipfia creatum utitur inftrumeotaliter ad punitionem hominis, fic verificatvr illad Sapienti* XI. per fu* fm» porca/, per Aec *& teeqeetnr.* Et de hoc dicitur Sapientis 5. acc/pie/ «πM/erra», *illiti, & amabit creaturae* aj ultionem iuinticorutn. Item* ibi: pa^nJÀic <»* *?]· *erbir* /errorum ceurre *iefeufaiot*, ubt Gregorius in gioffa: Crreror «mutua». cu/ur «nw /eo* v<-*ritae & jttfttfia, & luJtciuae ftr creaturatn fibi fubjeftaeet cerripit Jeltugueutea.* Item Sapientis id. viadrx q/I *t'bit* /arrurnm; ubi glofla Gregorii dicit: ernei/ ervu/ero perata </1 *tltifci tnÿuriftn Create™.* Item ibid, dicitur: crea/ora caim /m /id», *faflori*, d«/r>tHroc, *etrtanJtfiit* i* eorwMuro *aJ^tfjufies ; fuctUrti H»it cftn»r»rtH roatee·Jia flagellantur.* Ecce qualiter omnis creatura, in quantum ut inftrumentum divins juftitis, concurrit ad punitionem hominis, dicitur eum quafi abhominari; *h* ideo bene dicitur in articulo: quod quia reliquit creatorem, & amavit creaturam, omnis creatura abhominerur talem animam, eo modo, quo DD. dicunt quod omnis cieatur» videtur fuiffe turbata contra hominem peccantem. Et hoc de ifto articolo.

ARTICULUS XCVI.

JE» *eoJeee cap. eft fuaj taiit Jefperat Je* vr-*ia*, y«r« p/u/ *JefiJerabat feritura yearn rttraa.*

Circa hunc articulum primo dicendum quod fialfn, & mendofe extrsdus eft quoad iltam caufalem, qu* ponitur cum dicit: quia pAw ©c. fed dicitur fic: *ftptime panax eft Jefperatie Je* «arasa, quia *uefiert* «/ram /»/vri<-sor *a mu*. Pro cujus articuli declaratione & oftanfioae veritatis facilis expeditio haberetur, fi velimus dicere, cum antiquis quibufdam Theologis, q«u, ut recitat S. Thomas, & Alberti*, A Bonaventura, dixerunt quod io porgatorio ita afbrbctur fpiritus propter acerbitatem pernarum, quod nefeit quoque u. trura fit in udêrno an extra; de qua aflbrbriose prasaram- erane ccdefin pro mortuis exiftestihus i* purgatorio ita dicit ia offertorio *nufin* drfwrilaiqun: Dramw, *»/· Cbrifte, eagltrie*, Mrrâ «mm «raram* *Jefnu* ferra. *Je* oMua râÿcrra, *Je profunJe leti, •e tiftJe* axe^tnrtxnu, M *teint ia* ad-*Cantii. Genenti.* Tom. XXX,

I/ruro *CTc. fed* quia fchola Theologorum, pro—— nunc non approbat illam opinionem, aliter eft declamandus articulus & melius conformiter ad iaCram feripturam, & ad dida SS. DD. Primo modo, ut ly *Jefpereti»* non dicat privationem omnimodam ipei habend» veniar' *8t* per temper; fed folum dicat privationem Ipei veni* iu cito habend*: & ratio fequitur quia nefeir, an falvabiror, an non, fcilicet ita cito; eo modo quo Alexander de Ales in 3. dicit quod cum Gregorius ait *Je treetere Jefperaffet, fi jpem in erratura pefeiffrt* I dicit quod defperare poteft accipi non fir* omnimoda privatione fpei; led ut Iit leniit: non omnino de Deo iperalut, qui fpe- B r»t in creatura- Pro quo notandum dicit B◊· naventura & Petrus de Tarantafia, quod ilb, Jui funt in purgatorio, ftatum habent memm inter mundum A coelum, A inter {larum viatorum, A comprehenlorum, unde *8t* certitudinem mediam habent: in Calo eft certitudo fine expeflatione habendi, & umor re perdendi: in purgaterio vero eft certitudo cum expeélatione habendi, & fine timore perdendi. Unde quamvis non habeant gloriam, fiint tamen fecuri dc habendo eam, cum fciaat fe effit in purgatorio, qui via eft tandem ad gloriam: nefeiunt tamen de communi lege quantum in purgatorio manebunt. Secunde poteft dici quod ficut pdicium de aliqua re poteft fumi dupliciter; ita Ipes, quz aâum C- rationis icquitur. Judicium poteft fumi de re vel fecundum caufam luperiorem, vel fecundum c***^ proximas. Er quanquam aliquod judicium aliter funntur fecundum caufas proximas, quatn iumetur fecundum caufam luperiorem; exempli cauta, judieium morti» regis Exechi*, citi diilum eft ex parte Dei ner Ifaiam; k habetur X. 10. A Ila. 38. *Jt/petie Jeeeei teur,* fnia *eeerierii te*, Ir *at* vitret ;* fi fumatur fecundum inferiores caüfct fic verum erat quod erat moriturus: nam difpofitio corporis ejus erat talis: & ita Cuit prophetamtti, & fecundum tales inferiores caulas t»on erat fpes de vita fi vero judicium fumoror lecuudum aitiliimam & fupertoD tem caulam, videlicet divin* poteftatis altitudinem & prs/cienti* sternam difpofitionem, fic non erat moriturus pro tunc, ficut non fuit mortuus; immo additi funt XV. anni vit* ejus. Ita de fpe five dejeratione alicujats rei poflomus loqui; quoniam de uni re fecundum difpolitionem cautarum inferiorum nulla fpes erat; de qua re in confidentia five refpeélu poteftatis aut liberalitatis aut pietatis fuperioris cauf* firmiflima (pes habetur. Hoc modo fanftus ilte vir Job. cap. 7. ait defperans: a/fMqnun· *elteritr eJvaee.* Exponit Albertus Magnus: fmu *ex tetefie ieferie* ribeu [feet frexiextie* ms *bxbee:* haec ill*. Ita poffumue dicere in propofito, quia anima conoderando difpofitionem caufarum infertorum, videlicet difpofitionena aâuura firarum, magnirodinem csmmifocum, de quibus pantten tiara debitura sondum egit, peuca cut nulla pro fie fieri (peciulia, poterit non habere (pern ita ceteris expeditioois five vests; ita large urendo vorubulo, ficut fcriptura Irpe fecit, poteft did dejerare; unde, proprie loquendo, magis affiiMto qu* ex dilatione jri oritur effet vocandi qum dejeratio I M

Uc unum pro «lio fumi videtur : & hoe ap- A
— - ▮ paret mihi de articulo.

AMNO
"2,*TM

ARTICULUS XCVII.

B* *precedents cep. videlicet 66. quad* faunss-dô» <»iwa »Wr/f»r r« *per;ate felentèr, bebent copium confitendi, & ' negligh,* fe/nea *attendit , tune lugit eft dir tende cernm Di-, quem Matin,*

Cire» iftum articulum primo ponetur articulus in fora», quia infideliter extraHus eft, quia illud , unde pendet ventat articuli preterminitur, quod fxpe is calumniator agit, In fecund· declarabitur efle verus; articulus ■ autem ita jacet in originali j fcilicet quia Maria multos habuit inimicos, ideo continue faciebat confeffionetn ; nam quaodiu fcienter moratur in peccato habens copiam confitendi, & negligit vel non attendit, tunc magis apoftata dicenda eft coram De· quam Mana . Pro cujus declaratioi.e notandum eft quod DO. moventes qurftiopem in 4. dift. 17. an f.atim quis teneatur confiteri , dicunt quod cum fit pneceptum affirmativum , notb obligat ad ftatim confitendum nifi in certis cafibus, inter quos ponitur dc prxeipuus cum immineat periculum mortis, Unde dicit S. Thomas ubi fupra; fi immineat periculum mortis etiam per fe loquendo obligatur aliquis ad ç confeflionem faciendam ; A ideo non eft eorum probabilis opinio, qui dicunt quod non tenetur homo ad ftatim confitendam, quamvis periculofum fit differre. Verum :rgo, 3c v<r»riter dicit articulus , de quo fermo, juxta ibarentiam DD. quod quia anima mujtoi habet inimicas, feilieçt, ut creditur, fibi imminebat mortis periculum ; ideo continue , fcilicet cunj fimilis neceftitas perprgeret, faciat confeflionem . Nam quamdiu Ac. Ratio quia tali cafu periculi, & neccflitate occurrenie videtur contemn re propriam falutem, & comtempto medicamine çonfeftonis , de quo dicit Ugo de $. Viftore : *fi uecrjfitei ·· " tft pruiendatur, centemptut nen ex, cufetur.* Et hoc de ifto articulo ·

ARTICULUS XCVIII,

7t. *i» quo efienditur Cbriftum mandaffe ctudnm cmftfbri, quad ·«···#/ indifferenter abfelveret venientet, denec Cbrifi»r ipfe efinderet eliquem »·· effe yendum,*

Circa iftum articulum notandum quod primo ponetur articulus in forma, quia mendaciter, & infideli®me extra^us eft. Secundo oftendetur habere poffibilitatem veritatis. Articulus autem ita dicit; *ebfelvet Hit* Âmns *ceufeffer emnet ptecateret* , f»H vmiwi ad eoas *cmt» (entritiuna*, denae *venerit uliqait dicit Cbriftut t quem dice* wa *abfelvendum fui tit ett fibi pr» jtficiii tfclifi» apertit.* Patet quod infideliter extraHue eft ; quoniam in articulo non dicitur quod Chriftus mandaverit omnes venientes indifferenter abfolv·, re. fed tantum cum contritione venientes. S'· eundo excipiantur fententiis apertas ecclefi*, a quibus mandat caveri; unde in rubrica hb»

jus capituli ita dicitur. *I» anne Jabitit»Cbri-~ "'"""fi3 fiat perrepit per fpaufam cuidam cenfaffari , quad emnet caufitentet, Cr libere abfelwrat,* atf* *nifi i» aperti/ ftnttatiii ecclefia* Secundum, quarquam articulus fit apud claros clari/fimus ; veruntamen pro deciaratioue ejus notandum eft quod ficut Chriftus non ligavit potentiam fuam facnimentis ; ita nec miniftris pcclefi*. fjuis enim Chrifttanus dubitat, quod ficut Chriftus Petro immediate dedit claves ligandi, *fit* abfolvendi; A papa delegatis aut ordinariis confcflbribus immediate fspe tribuit hujufmodi. Ita non pofft nunc Chriftus alicui confeflori committere poteftatcm abfolvendi quofeumque confirentes. Qpid ergo inconveniens eft dicere quod Chriftus mandavit cuidam confeflori abfolverp contritos a peeeatis eorum ; & pnefertim cum primo effet conicffor ille, & ita habens poteftaaem ab ecclefia lege communi obfcrvata ecdcfiaftic* Jerarcbin, A quoniam vanum videtur in rebus hujufmodi tam claris A fane diHis in lorguru extendere calamum, finem facio de hoc prrfenti articulo,

ARTICULUS XCIX,

Ex Cap. -fi. di.it mo-ulom effe in titefia , quad parocbialet facerdotei indifie.rnttr aui abfelvunt ; fed ia ctriir .afibtf ad Epi. ftepet remittunt,

Ifte articulus, ficut plures alii, infideliter eft exti.iflus ; ideo non mirum fi videatur malus. Integer ergo oftendetur veritatem con. linere. Textus autem ita jacet. *Filiut Itfnitar ; due macula faut in ecciffip mea.' Vna eft quad pau t effumantttr nifi ptttwa prttee· dente / fecunda tft quad parpcbialfr f«erdu tet non audent abfolvere peccattrtt dt ftnnibut peccet,i fuit tccultit y fed aftrnUft ft tun pafft obfolvere in adiquibut fafibat rtftrtiatit, mittant illat peccattrts ad tpifccpie& tenta tempera difeatinntur dtnec acculta peccata antaibat fiunt neantfefta . I a qui babent gelum animarunt debent talibut falûbriter ac-* P *currere , n» anima vel paderit verecundia , vel ebdnratiaue in peccat it meitailbut enaria*. tur.* H*c ibi. Nunc vero notandum qualiter art. eft verus. Prima pars clara eft ; nam ad prxfens regnante tanta avaritia, A cupiditate tn clero, ad magnam partem ejus extenditur nucula fimoni*, Secunda pan etiam patet effe vc-a; fi tqtus ille textus junHim, A copulative fumatur, ficut debet fumi: nam non dicit quod dt macula in ecclefia per hoc, quod aliqui cafus refervantur prolatis fuparioribus etiam peccatorum occultorum ; fed propter remittentium façerdotum, & prxlatorum, ad quos fit remiffio imprudentiam tanquam qui non ea charitate & pietatis compaffiosie (ufeipiunt hurafmodj peccatores, nec ea dili- F gentja expediunt, ficut * debent; Sed.aut... recipiunt 3c animi indignatione pertraftant , aut tanto tempore & ita impenornter difirotiuat, donec occulta peccata hujufmodi hominum cunfti* fiunt manifefta in curiis epifeoporum. Et ideo dicitur ia articulo, quod qui habent zelum anintentm debent tabbw ialu« briter occurrere, ne anime vel pudore, verocundia, vel obdurationi ia peccatis amrtalibu*

*- J

>> moriancar. Hrc de hoc articulo, cum di-A
■■——iit calumniator quod habet articulus panic
Λ·%τι >B «cdefia, qu· non habet maculam
«It. M rusam, Epbe. 5. dicendum quod , ut dicit S. Thomas «n g. par. quaft, B. a. q. quod
· effe ecclefiam glpriofem, non habentem neque maculam, neque rugam , eft ultimus finis , ad quem perducuntur per paffionem Chrifti ; unde hoc erit in Ratu patris , non in ftatu viat: in quo fi dixerimus quod peccata non habemus, nofnaetipfo· feducimus, & veritas in nobis non eft kc. ut dicitur primo Job. s. Sont autem quadam mortalia, quibus carent illi, qwi CiM membra Chrifti par afiualem unionem charitatis: qui vero iabentes fubduntur peccatis, non funt membra B
Chrifti aâuaiitet, *fed potentialité» ;* nifi forte impetibile per fidem informem. Hac Ille' ex quibus pacet quod dicere quod in eccle-£a qua bonos & nudos in ftatu pnefentis vita concuwc, effe apud aliquo» eorum aliquas macules, nullum eft inconveniens, imo veriffimum ; immo oppofitum videtur fapere errorem Valdeofium & Bohemorum dicentium fotam bonos 8c juftoc effe dc ecclefia, nullumque de ecclefia efle, in quo aliqua macula peccati mortalis ineflet r

ARTICULUS G

£«r *Cip. γp. dicit* » hms *faierdete crédité teli, in fide perntnm felveri* C

Pro declaratione hujus articuli »rimo ponitur articulus in forma quod raendofe & infideliter extraftus . Secundo oftenditur quomodo verus eft juxta fandorum dodrinam . articulus autem fic eft in forma; *fidet ^rtiten preficit bepti^ttit eb et .* f«ie *fidet* «a *eberitete eperwn tredit digna tfl de Dee,* «m *erit fine mnneratiene , net ftandabitar n dtfdefie fne ,·* ita eft articulus , Ifte articulus non dicit baptitatum taliter falvari in fide parentum; fed dicit quod fides parentum proficit baptizatis. Ifte articulus eft venu , quem S. Thomas ponit in parte fua ex didis Auguftini . Pro cujus declaratione eft q primo notandum, quod S. Thomas in q-par. Q. *08.* a. p. ubi quatrit utrum pueri fint baptizandi , arguit ia z. are. fic : baptifmus eft fidei ferramentum ; fed pueri non habent dem, qua confiftit in credentium vol .ntate , ut dicit Auguftintss fupra Joh. 3. Etiam pareil dici quod falventur in fide parentum ; quia quanquam parentes fint infideles, & Gc magis per infidelitatem eorum damnarentur Ergo videtur quod pueri non poflint baptizari . Quod artic. folvit fic dicens: dicendum eft quod ficut Auguftinus feribens Bonifatio dicit, quod in ecclefia Salvatoris parvuli per alios credunt ; fcut ex aliis, qua in baptiimo remittuntur peccata traxerunt : nec impeditur eorum falus fi parentes fint infideles , E
quia ficut Auguft. dicit eidem Bonifacio icribens: a/êreatur *parvnli ed ptrficiendenn fpi. rienalne gratine* na* raw *ab eit, qaertun ge. ftantnr tnanibnty ^ntnevit & ab ipfit , fi* O *ipfi* Àaw *fidelet fiant* · f««.n *ab naiverfitate fendervn,* «aqua *fideitwn ; ab emnibnt* n«w-fw *tfffd rtdt nttlignttnr ,* qnüatr *platea fn*d tfmnrtr ,* ρχπM *cbaritati findi fpirittu ed/ungmtur,* & concludit in fine : *fidet attine uiiu,* iwaw *letn» eccle/ia par-* ChTÛt i
m/· *predtfi per eperatienem Spiritnt* J. fm i4J1.
unit ecclefiam , taaa *»··; alteri* r*wmw *nient.* Hate ille . Ecce qualiter prodeft fides unius five parentis, live alterius exiftentis in ecclefia parvulis baptizandis . Praterea mirum effet quod fides parentum nunc baptizandis in nullo proficeret : qua tamen proficiebat parvulis ante circumcifiaoem, Λ baptiftnum, ut ad remifliunem originali* peccati valeret eis, dicente B. Gregorio in 4. moral. & deducit Magifter in t. dift. 4. *feed apad net velet nqitj baptifmi·. bec egit apnd veteret vel pre parvttlit fele fidet ;* dicit M^ifter ; *Parn. tene, vel pre tnajo> ibus rient facrificiertun, vel pre eft,* eftti ft *-ditraba ftirpt pr&diemt ntinifleriaae tirttantifionit .* Ergo & nunc ali. cui fides credenda eft proficere : clarum ergo eft , quod juftitia baptizantis ixpe proficit quoad aliquid ipfis baptizatis : ergo etiam fides parentum, dileAionem operans ipfis proficere poterit ; conlequentia patet ; antecedens eft Thomz in 4. dift. 5, nam quarens utrum principaliter baptifmus datus per meliorem miniftrum meliorem habeat effccium : refpondet quod aliquid dicitur effcûus alicujus rei dupliciter ; per fe *tc* per accidens ; per fe quando effeAus eft alicujus quod per ipfum ad hoc ordinarunt producitur ; ficut domus eft effe&us adificatoris : per accidens vero dici-
C tur eflvflus alicujus quod conjungitur ei quod eft effieSus per fe ; ficut ii inhabitatio domus dicatur effeaus aedificationis ; flc ergo dico quod efle&ua per fe baptifmi «qualis eft a quocumque detur vel a malo, vel a bono arteris paribus aperte baptizatis ; & ita dicit Magifter in eadem dift. quod non eft melior baptifmus per meliorem miniftrum ; *fed per* miaiftros impares Dei munus eft aquale- fed cum efleâu baptifmi poteft aliquid baptizando confqrri five pertineat ad falutem corporis five animi ex merito baptizantis. Hac ille. Et ita proficere poteft baptizaris *Sc fides, k* devotio tam miniftri , quam parentum , quod fic poteft confirmari : baptifmus magi» eft ordinatus ad fpiritualem falutem, quam ad corporalem ; fed aliquis baptiaatus a fanâo homine, meritis & interceflione baptizantis, falutem corporalem confequitur, quod non eft ex opere operato, quia baptifmus ad hoc efficaciam non habet: ficut patet de Conftantino, quem Silvefter baptizavit. Ergo quan-tum ad fpiritualem falutem baptifmus a bono miniftro miniftratus poteft ampliorem eflcAum facere fpiritualis profeHus; & ita proficere intelligitur baptizato: & pariter arguitur de meritis parentum, qua adjunfta eflkacia baptifmi, aljquis profe&us fpiritualis ultra effeftum communem & per fc, indubitanter fequitur . Et hoc de ifto articulo

ANNO CHRISTI

ARTICULUS CI.

£* cop yp. quad M«a cas/r.-mtu celebrant "tiffas, fi depttbenftu faerit, O per judi. cet» cembufluc, falvabhttr per contritieuem fM» btitit i» fnpplicia, 0" Mdtt ejttt miffat audient extafatar ab idololatria, & peetote mortali propter fidem, credit •am teafttrotum, t> canjerrantrm.

Ifte articulus ita habet claram evidentiam veritatis, quod mirum eft quod a catholico fufpefius habeatur de errore. Prima pars, qu» dicit quod talis fic reus deprehenfus, St igni adjudicatus, per contritionem, quam habuit in fupplicio fit falvarna, catholica eft Si enim in fupplicio, & ita converfus fiient ad Deum, clarum eft quod lalvatus eft, dicente Domino; convertimini ad aw ©· Jolvi tritir Joel. z. & Ei. 18. J's «mvrr/lw fuerit impias ei impietate fan. attonita» inifteitaium fnaram -µ recordabor. Et ChryfoftomtH: fi ad fnormam venerat malorum, & inde velit drverti, falJpiet iUterer & amplede· tur r«M Dtti. Secunda vero pars, qu» dicit quod popuhis excufatur propter fidem, x intentionem fuam, quam habet ad Chriftum, patet etiam: dicit enim S. Doilor in q. in materja de oratione dift. p. quod qui adorat hoftiam non comecratam, adorare eam cum conditione debet Ji tft confccrata; non tamen oportet quod h»c cor.dttio temper fit in afiu explicata; led fufficit fi in habitu teneat eam. Unde non peccat adorans eam, quia non adorat puram creaturam led Chriftum fecundum intentionem fuam. Sacerdos autem talis, quantum in fe eft, facit populum idololatra, re, quia offert ei puram creaturam nd adorandum. H»c ille. Et harc de ifto articulo.

ARTICULUS CIL

Ex cap. 81. feed peer per vetulat baptisa· tut, debeat rebaptigari.

Pro declaratione huius folum hoc iufheit apod aurcs chriftianas, ut oftendatur quod luendofe 5t infiueliter eft extraclue; & ponatur ficut jacet in veritate in originali quia nullus rftet, qui de co dubium habeat ulluni. Textus enim de quodam puero loquens a D»· mone vexato, ita dicit; Diabol»! «w ee pate, flate* bebet, quia baptifmate vere renatat ne» efl; fed ee taeda boptigptus, quo mulieret igne, rantet verba Trinitatit baptigare foleae; idea puer bapirgetur in nemine Patrii, Filii, & Spiritu» S, Hrc ibi · quid magis catholicum dici poteft quam quoa puer baprizatus per mulierem ignorantem verba Trinitatis, & percon. fequens formam baptifmi, qu» in eis effentialiter confiftit, rebaptizetur; vel ut melius dicam, A dicit articulus baptizetur, quia prima vier potius cit dicendus aqua infufus, aut afperfus, quam baptizaius; unde S. Thomas in 4. dift. 8. dicit: fi inveniatnr pre ceree aliqah defeünr fnffe in baptifrne eernen, qna font de offraita Sacramenti, debet abfelata Itertn» baptr^ari fob bac ferma I baperq» te, fi ne» et batizataa, 1« nemine Patris, A Filii, <T Spiritui S. Et haec eft lententia omnium SS. Dofiorum in 4. dift. 6. & h»c dc ifto articulo. C"4"n

ARTICULUS cur.

£» r»p. LXXXrill. in pw dicitur quod B, Rirgitta /· Xativitafe Dentini fetqfit motem Jenftbilem, et fi peer unat vivar volvent O· revolvent effet M ea; Cf bec Rendit pétri fuo fpintetli.

Pro declaratione pnefentis articuli, primo ponetur articulus in forma, quia cxtraûpr poή integre nec plene fideliter ponit eum; Dimittit enun aliqua, ex quibus dependet in. reHefius ejus: fecundo mutat verba; fecundo oftendetur poffibilitas veritatis ejus. Articulus autem eft in textu ifto modo originaliter. Nofle natalis Demini tam mirabilis & magno advenit fpoufo Chrifli etrttlfetie cordir, M- vix pre /entia texere poffet; O i» r·. d«M «noMMta ftxfit i» corde motum fenfibi. lex», quafi »· cerde eget puer vivet, vel. wn, Cf revolvent.· cMinfur asetur /fle d». raffet, oftendit patri fuo Jpirituali, & ali. quibat amisit fpiriiualibxt, ne ferta effet il. tufio, ys» vifu Cf taSu probantes veritatem admirabantur, Hatc ibi. Pro oftcnfione pol-Gbilitatis veritatis hujus eft notandum, quod juxta fententiam Ariftotejis lib. de motu corlis, duplex eft motus ejus, qui communiter vocatur dyafloles idell motus dilatationis, te lyftoles ideft motus conftrifiioois: primus motus aferibitur gaudio, lccundus triftiti»: gaudium enim, ut dicit Albertus Magnus fuper. Luc. 1. cap. fuper illud: repleta eft Spirit» S. cum fubito prorumpitur in afium fpiritus diffunditur in corde fimul Sc. corpore, & replet pefius A coarfiat ut ordinate poffir propalari. E< hoc quidem licet faciat anxietas; Jed impetuofius id facit gaudium: anxietas quidem facit ficut Banic. 4. dicitur: O nane, Deanine Dens Ifrael, aninta aeea in angeftii/ tft 0" fpiritnt anxiai clamat ad te; & Jer. 4. dicitur: ventrem meam delee; ubi Nicolsus de Lira dicit: nete bit pe»it»r doler prepbetet in cerpere: vehement e»im metat men. tie gondii vel deletis redtmdat ad cerptu, ideo dicit ve»rrem menm Crc. quafi: ita affiL ljor in corpore ficut mulier parturiens, vel icut vir tortiones horribiles fentiens: gaudium aurem hoc fecit impetuofiua, ita ut ad motum jubili- prorumpat in vocem, If. lib. 4. decanta lendem ftm no» parturiebat', 9c in pfaltnis dicitur: tnr menm caro meo exui, taveruat in Dem» vivum; extra fe feltave. runt fignis exterioribus interiorem mentis ji». cunditatem demenftraaitt: non ergo mirum fi mentis exultatio, infufa B. Birgitt» ip nofic Nativitatis noftri Salvatoris, in qua Apgeli annuntiaverunt gaudium univerfo mundo, in motum cordis fenfibiiem proruperit. Secrôdo notandum quod, ut tangit P«fior in x. 1. & queft. de veritate, revelatio divinitus fafia poteft effe in triplici differentia; ut per formas fianfibilas, ut puta quando menti propheta mediante fenfis extenus quadam refutantur ferma fenfibilee; ficut Daniel vidit fcriptnram parietis V. quandoque autem per formas imaginarim; ficut Jeremias vidit ollam

or lam foceenfam a facie aquilonis : tertio per intclleâas fpccies impreflas ipfi menti ; faut cnïïsrt *n ApoftoJis recipientibus fapientiam infufam. i*». Ad primum genua revelationis reduci videtur omnia revelatio foâa de rebus divinis per quamciunque rem corporalem ; & hoc modo «notus aliquando feofibilis fit divina virtute in hominibus, etiam ad ofteafionem alicujus rei fpiritualis, Λ divine, ficut patet in motu CJtultationia S. Jobaania Baptifl* in ventre Blifobeth, de que dicitur Luc. i. /«Om» 4?, *ta audivit faiutatiauam Marùt Elifobctb, euultavit infaur* m artenaa/or; fuper quo Auguft. dicit, ut dicit Nicolaus de Lira , quod motio illa pueri & «xultscio ftfta eft ad declMurioeem fanéViratis Virginia & prolis in g ea exiftenris ' ficut de B. Fraacifco legitur , inquit B. Nicolaus de Lira, quod avea ratione careures poadicationem ejus attente audiebant, ac fi verbe ejus inteliigcrent ; quod faétum eft a Deo ad probationem praedicationis viri fanfti . Hcc ille. Quid ergo ft ad oftenfionem tarn Ictitic grandiffimc, & exultationis virginis gloriofa in conceptione Salvatoris quam unius inftantanec mutationis unionis humanitatis aflumpta cum divinitate, in devote fponfc Chrifti corde Birgitte divina virtute talis motus fenfibilia formatus eft ? cum multa majora mirabilia in dilriftis fuis faciat Dominus ' licet animalis homo horum non habeat experimentum: unde legitur de B- Bernardo in legend. SS. quod cum in Ci facratifiima Nativitatis Chrifti node matutinale officium In ecclefia expe&aret, & qua hora noAis Chriftus natus effet fcire cuperet, apparuit ei puerulus Jefus, quafi iterum ante oculos ejus ex utero matris nafcens, &c. & ideo hujufmodi non fufpe6a habenda funt ; fed glorificandus eft Deus, qui talia oftendit 3c communicat devotis fuis ad eorum confolationem & aliorum inftruAioncm , & magnificationem fapientia* & mifericordic Dei ; unde B. Birgitt* admiranti de am iaufitato motu cordis, dicitur B. Virgo apparuiffe, & dixiffo: *, mirari/ de motu, fuem fentir i» tarde? fcitf,* fMd NM «d *illnfie,* /rd a- *flonfio quadam dultedini/ meo ,* O' *miferieer-* U *die mtbi fuBe in ceutepliene Filii Dei.* Et tantum fit de przfenti articulo, In quo ma-?is admirandus eft Deus & laudandus in fanlis fuis, quam articulus difputandus .

ARTICULUS CIV.

E cep.* 8p. *iit fuo inducitur Jabonner £vαη· ptlifit certifieras fe fcripfiife ^dpacalypfim .·*

O *Magifter Mathieu confeffer ejtu eodem fpiritta iuttIligit & feribit fpiritaaIne veritatem facra fcriptura ;* <j*

Cbriftut fecit eum rnagiflrum, Cr qteodCbtifttu eflmderet fibi quomodo , pusads vermes *^fatiebrifttu.* E

Pro declaratione, pradentis articuli eflfciendum quod , ut dicitur in principio capituli, ex quo excerpitur prafens articulus, tempore J|uo Magifter Matinas de regno Sveti* gloator bibli*, glolavit fuper Apocalypùm, rogavit quadam die Iponfam , fcilicet S. Birgittasn, cujus erat coufcffor, & pater fpirtualis , ut oraret Dominum ut revelare dignaretur de tempore antichrifti, & an a B. Johatine Evangelifta Apocalypfis effet conlcripta, quia multi contrarium fentiebant ; ipfa vero fuper hot orans fuit trails in ipiritu , & tunc vidit perfonam fplendentem fulgore magnb, cui ioquens Chriftus dixit: *dtt iq/limanium quit tempofuit ~4ptcalypfiat* ; tunc k. quitur articulu< politus , ia quo poffunt diftingui quatuor partes. io prima parte ponitur certituatio B. Johannis quod Icri^ferat apocalypfim ; h<x enim eft vJde poftibile quod B. Johannes teftimooium dedit operis fois. Ei ideo non oportet infiftere, ά in rebus tam parvis fuperfluere verbis.· legitur enim in hiftoria B. Thome de Aquino , qualiter Chriftus dedit fibi teftimoaium bene de oo icripGffe . Secunda autem pan , que dicit i 3uod magifter Mathias preutus in exponen- o facram feripturam eodem fpiritu intellexerit, *tt* feripierit, nullo modo eft habenda fulpcâs Cum enim Chriftus S. magifter fit & doflor veritatis, Jo. *6.* fit omne verum , a quocumque dicatur, a Spiritu S. fit, ut dicit Ambrofius; non eft dubium omnes expofitores faerx fcriptura in iis, qua bene dixerunt , eodem fpintu intellexiffe, quo ipfo fo· era fcriptura dtUata eft. Hinc propheta regius David inquit : *lingat meo talaattu ftriba velociter ftrAtatit ;* gloffa : fcilicet Spiritus S. & B. Petrus inquit; *Spiritu S. loquuti font hommes Dei .* Et Dominus etiam inquit in Luca : *non iftir* ves pw' *faaialini, feà fpiritu Patiit Vlftrit ftti Itfattar ia i-tbit .·* q^jre pars illa eft vera. Trrua vero pars , qu* dicit quod Chriftus magiflrum Mathiam mal giftrum fecit, non habet caufam fofpe&ionis, fed evider.*'ftimz seritatis , cum enim omne quod eft per participationem fit ab eo quod eft per naturam five effentiam tale, & Chriftus fit primus magifter, ficut & patet aufloritate Matt. 2 a. *Uaar φ atiyifitr vrfer Cbrt. flat* ' led quod quicumque alii magiftri funt mimftcrio docendi, hoc habent ex participatione aliqua veri magiflri Chrifli, quod expreffe habetur in gloffa Mat. fuper illud: *aaat efi eaagifter vtfter .·* ubi fic dicitur : *Dtat elicitur pater, & magijler naturaliter j beate indulgentia .· pater, ut bener atati deferatur, nen ut atdrier vita habeatur ; magifter e» ccnjento veri magifteril, tanguant ejtu nunciut, & pre reverentia ejur, a* fxe *mittitur, beneratur.* Haec ibi. Hac ratione dicit Apoftolus *I.* Thim. f. *rn ^ue pe/ita* jam ege praduatar magifter*; itaque ergo quicumque a Chrifto, tene Auguftino lib. de magifterio, cathedram habente in cadis, veritatem, docet homines tn terris, ut eft lux , que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum , Jo. jo. fufeipit lumen fapientiz, & do&rina minifterium, magifter poteft dici faflus a Chrifto . Qparra autem pars , qu* dicit quod oftenderit illi quomodo, aut quando venerit antichriftus, bene inteileâa, ficut hic habet inteiligi, nullam habet fufpicionem. Pro quo notandum, quod revelatio temporis antichrifti, vel finis mundi poteft fieri dupliciter ; uno modo cum expreflione certi temporis , ut puta centum annorum, aut hujufmodi ; & hoc non creditur revelatum alicui puro homini, quod a cariflimia filis Apoftolis

abfcowait, quibus inquit: mu <0 verras m/- A
~ ' - *fe tnupere vel momenta, q»» Peter pofuit in*
ch**A^Tl** *pete/lete fua;* cujus rationem feribit S. Tho-
mi >nas in quaftiontb· de potentia Del; A pari-
formiter inter «lias rationes' in 4. eft ifta, quia cum finis mundi non fit futurus nili >comnleto numero clc&orum , cujus completio eft quafi qurdaÿi exccutio totius divinat pnrdeftinaxionis ; unde non competit fieri revelationem de fine mundi, nih eij. cui *it* revelatio dc tota pratdefttMtione divina , **fcilice' homini Chrifto, per quem tota divi**ª tu .pradeftinatio humani genens q̃uodamtnodo impletur · unde dicitur Joh. 7. *Pater diligit Filium,* **O MÒ** *demon/beat ei, qu» ipfe fecf.* Alio modo poteft haberi cogniti · five g revelatio ejus indeterminate, utputa, dicendo· quando tafia fient, aut alia contingent , veniet antichnftus, vel finis erit mundi ; λ talis modus eft poflibilis, ficut Dbminus ait in Evangelio politis multis (ignis adventus *ejtif* dicit ; cbm *videbitit bete fieri, fcitote quoniam f repe efi Dti.* Luc. 21. Et qnod hoc modo fuerit revelatio ifta, patet ex textu .. filius Dei loquens de tempore antichrifti lib *6.* cap. *67.* ubi fic dixifle legifur·· *i» tempéré mtbi cognito, quoniam iniqu-tat ultra medum abundaverit ; & impietat excreverit (u ifumeufum, cbrf/tiAiii iater fe diligentibm barefet, & iniquit cenctdcantibut clerum & juftitiam, figuum evident efi, quod cite veatf anticbrlfttw ;* hac ibi. Patet quod articulus in G nulla fui'parte a bene, & fande intelligent!bus eft fiifpeâus habendus ; fed verus eft. Et hoc ie ifto articulo.

ARTICULUS CV

Ex top. C. dicit , quod flip verba nen ptffiut infirmari ab invidit.

Pro declaratione prxfentis articuli notandum primo , quod fi forma articuli ficut jac'' fuiifct pofira, dignus ftifpicione fuiflet qui eum fufpeitum haberet ; natn verba ex pertona Chrifti talia funt: *noti timere, quia nullut poterit infirmare verba mea .* Non dubium, quod fi verba funt Chrifti quod intumari non poffunt. *In atemum enim permanet verbum Dei,* pfal. & Dominus inquit in Evangelio: *caelum* t> *terra nanfibmu, verba autem mea non tranfibunt.* Praterea (1 iclpiciarur rubrica cap. in ea fic dicitur *Cbriftut confiimat fponfam , quod neu timeat, quod verba ei divinitut revelata in iftit librit contente , non peffint infirmari :* verum enim eft , & nulli catholico dubium, quod revelata a Deo, cum fint immutabilis veritatis, infirmari non peflunt; ita enim Dominus ait Luc. 21. *Ege dabo vebit & fopieruiom cui ne» poterunt ceatrediccre emner adverfnrii vqftri ; 8c AA. 6.* dicitur de B. Stephano, quod non poterant refiftere lapientia , & fpiritui, qui lo- E nuebatur per o» ejus. Et hoc de ifto articuio , quia fuperfluum videtur io eo longius protrahere verbum.

ARTICULUS CVL

ANNO CHarsn

Ex tap. 1OI. *dicit indulgentiae ege Xem» majerei apud Dem» quam fanant,* O· t,4.

OHemom .

Pro declaratione huju» articuli ponetur io forma, ut f Situr in ofiginali, Quia minus bene extraf eft . Secimdo oflendetur veri· Cm ejus- articulus autem *fee* ponitur in textu. *Indulgentia ecclefiorum urbit Rame-* j»r«s *funi apud Deum quam fount; ii qui perfetio tarde veaimtt ad tflat indulgentiae* «m *felnm remiflionem fratre» bubebdnt &c.* Quis enim dubitat, quod fi quis vfifir corde ~~*perfe?to,*~~ ~~quod~~ ~~non~~ eft txifi per ~~charka~~trm, ad habendum indulgentias urbis vel alibi quod non folum confequitur rcmil&onem peccatorum, ideft pcanarum debitarum pro peccans , qua remanent complende poft contritionem A abfolutionem, ut formae indulgentiarum communiter fonant? Sed & vitam aſternam meretur, cum id (it opus bonum duritate informatum . quod quia planiflimunq eft, fuper fcJco ab alia fuperftuitatc verborum. Et hoc dc ifto articulo.

ART f CULUS GVU.

Ex -op. top. *in quo dicit fonguinem effufum de vulucribut 'Cbrifti d itum Jobanui Evang^lija* eam *membrana circumcifiouit , & illa abfcendiffe /ub terra , donec* arw^r/w *reVflovit amkit Dei .*

Pro declaratione pnelentis articuli, qui prisraa facie videtur difficilis, primo ponitur in *forma,* ut /acet in originali, quia mendofe & infideliter extraHus eft. Nunquam enim in originali (eP.um eft quod B. Joannes abfeondent fub terra Chrifti fanguiaem . Secundo declarabitur veritas articuli . Pro primo fciendum eft, quod ex Virginis gioriofa (revelatione) lie dicitur: *cum Filius oteat circumcide^* p *retur, ege membranam illam in maximo bonere fervebam* Sequitur poll ; *cumque vocationis mea tempus de bec munde inflaret, ege ipfam cemmendavi S. Jobanni cujiedi mee , cum fanguine ille benediUe , qui remanfit* m *vulneribut e/ut, quande depejuerttnt eum de cruce ; pcfi bac S. Jebannc & fuccefferibut c·;ui fubl.itic de ..iqude, crefcente malitia* d· *perfidia, fidelct , qui tunc erant, abfcendidertmt illa....in....loco mtmdiffime fub terra ,* O *diu fuerunt incognita , donec angelut Dei illa amicit Dei revelavit :* Hzc ibi ' ex quorum tenore apparet infidelitas translatoris . Circa fecundum , notandum, quod S. Thomas in quodlibcto 5. art- 5. quaerit utrum fanguis Cnrifti, qui eft in paflione ejus <'flufu$, ad corpus ejua in refurrtHione redierit ; & in rdjxmfione dicit fic, quod in refurrefliqne tamen, Chrifti quidem natura totum quod fuit de veritate naturae humana reparavit: non autem illa qua de veriiate natura humane non fuerunt ; quamvis circa ea qua funt de veritate humana natura fit diverti diverforum opinio; fecundum-quamlibet opinionem non totus fanguis nutrimentalis, ideft, °

qui

*9r — e »♦„ qui ex dMs generatur, pertinet ad veritatem humanx natura: cum ergo Chriftus ante paffiooem fuam comederit, & biberit, nihil prohibet in eo faille fanguinem nutrimcntalem I aliquem , qui ad humanas natur» veritatem non pertineret, Jc quem non oportet ad corpus ejus in rcfurredione redire. Sed quia fir Jpecialis mentio de fanguine in paflione effu- <0 pro redemptione humani generis, de hoc magis dicendum videtur, quod totua fanguis *d corpus ejus redierit : quoniam fanguis in paffiooc c&fus , qui maxime fuit fuubris, tuit divinitati unitus, & ideo oportuit quod in refurreâione jungeretur aliis humanitatis partibus, ^«t confequenter divini; fanguis mtem qm in quibufdam ecclefiis offenditur, dicitur ex quadam Imagine Chrifti percuffa miractdofe fluxiffe; vel etiam alias 15* Chrifti : haec ibi. Ex quibus diâis fatis apparet probabile quod articulus dicit de illo languipe , qui tempore paflionis non fuit cffiifus, fed ut dicit articulus, remanfit in vulneribus quando depofuerunt eum de cruce. De membrana vero circumciGonis dicitur in legend. SS, per Fratrem Jatobum de Voragine, quod Angelus eam Carolo magno attuUffet, & ipfe eam Aquifgrani in ecclefia S. Mari» honorifice collocavit; Caroius vero illam poftea fertur tranftuliffe in Carofium ; nunc dici effe Romat in ecclefia, quae dicitur , SanHa Sar&orum, unde *k* ibidem feri» ptum legitur: *circumcifa cart Cbtifti, fanda- C H» clara, ac umbilici viget bac pracifio charа*. H*c iufficiant de articulo.

ARTICULUS CVHI.

Ht lib, y, tap. k. In quo dicitur quod fidet catbeltca eft vera, quod papa eft piAurit poteftatit quibufcumque qu,tntifcumque pe.- tatif fuerit irretiiut, nifi f-t ba-eticut.

Sed quia forma articuli, ut jacet in originali, eft modeftior, quam calumniator extraxit· primo illam ponam; fecundo probabitur ventas tjus; Textus autem ita dixit, *vera* O *catbeTtca fidet eft, quod papa qui eft fi-* M *bartfi ,· quantnncunque aliir fcccatit fit irrefit»»i nunquam taint* eft ita malut t» il· Ut ptecetit, & ex aliit fuit Malit eperibut, qui» femper fit i» ft plexa aiechritat ,* d-- *perftBa patefiat ligandi,* O *folvenat animat*.. Haec ibi : Qui hunc articulum fufpc&utn habet, fufoeâus merito effet habendos, an fit de numero illorum haereticorum, qui poteftatem clavium ad merita vitae referebant, dicentes ad eorum mutationem clavium poteftatem miniftris ccclcfiae variari: centra quos eft fides catholica tenens, malos facerdotes aut praelatos ex ratione malorum non perdere poteftatem , nec poteftatis ufum · Pro cujus declaratiooc notandum cum B. Thoma in 4. dift. 19· qwerens an mali Sacerdotes habeant po- E teftatem clavium ; ita dicit: quod ficut partisipatio fhrnw , quae inducenda In effeftum noa facit inftrumentumita nec fubtradio falis foriam tollit ufum. inftrumenti; & ideo cum homo fit tantum inftrumcntahter agens in ufian clavium , quantumcumque per peccatam fit paria privatus, per quam fit remiffio peccatorum, nullo tamen modo ; privatur A ufu clavium: hac tlic. Allae, ut idem dicit, nulla haberetnr certitude de abfolutione cujufcunque. Si «ego ita mura eft dicere facerdotem etiam quomodolibct malum , quod nullo modo privatur ufu poteftatis fibi dane: quanto verius dicendum erit papa, de quo JBonifacius Martyr, ut habetur 43. dift. *fi papa,* dicit, qtid papa fi fim & actermr falutis negligees deprehendatur, a nemine eft judicandis, nifi depAhendatur a fide devius: *St cura dicit* calumniator quod ifte articulus remittitur facro concilio praticanri ipfum . dicitur quod placat. Nam iftam fidem profeffum eft coram Bobemis, quod propter hoc praelati ccdefiz non perdunt poteftatem fuam I nec de papa unquam praticavit contrarium articuli ; videlicet quod propter quzeumque peccata *l*s »b hzrefi papa ipfo faâo perderet plenitudinem potcftatii. Et hzc de ifto articulo.

ANNO CBailT! -♦II

ARTICULUS CIX.

£ cap.*

lient Dei, Cr fut judicie juftc erdiuatum quod factrdetet, qui neu vivunt in · cqflitate & continentia cernit funt maledi· ta, C* *txci icati apud Dent» · O di- etali tficit ,· O quod fi -S. Gregeriut bec ftatuifet*, nmifiMW *ia pradiila feutrâtia veniam obtinniffet a Dec- ita quod negat ulle mede difpcnfatitKem fieri* I

Calumniator praftentis articuli, fi bene legiffet, aut decreta SS. conciliorum, aut SS. PP. m decreto pofita dift. 31. & 5*. aut Magiftrum fententiarum in 4. dift. 37. & DD. faper hoc, digitum ori impofuiffet, & przfentetn articulum minime habuiffet fufpeQum. Dicitur enim ibi ex conc. Carthaginenfi , *epifcepot, prtsbfttrtt (ita placuit* O *decet facrefaxSos antiftittt, aut factrdetet, aut levitat, vel qui facramentit divinit iuferviunt) continentet decent effe in omnibut ,·* ic dift. 31. ex conc.---Carthaginenfi *{ placuit epifeepet , ·Qpretbpterot, diaconat , fubdiacenet fecuudui priora ftatuta abftinere ab uxoribut · quod nifi fecerint removeantur ab officio ecclefiaftico ,· k* plora ibid, *decet namque eot^qui in facrit ordinibut conflituti funt, quia facramento & facro vafa traflare habeat, at munditiam cerporalem pt,· continentiam fetvent ;* & ideo Innocentius *II. ait,· com ipfi fiat templum Dei, & vafa Domini, fac-aneatam Spirttu/ S. effe debeant, & idee indigem» eft eat cubilibus* O *immunditiit dtfervire t· attrite ergo debuit eit ceaciaeatia indici ;* Et ideo Ifa. 3. dicitur: *mundamini qui fertit vafa Domini.* Credendum ergo eft fide certa , & non habendum fufpectum a catholico quod ordinatione Dei, cujus Spiritu S. patres afflati condidcrunt decreta ordinatum efle , quod facerdotes viverent in caftitate, &r qui non viverent ab officio removerentur erclefiaftico . Przterea cum tales non viventes it^ caftitate faciant *lc* contra votum caftitatis, quod eft annexum crdini facro, fecundum illud Grqgorii : *xul- !um facere prafuataxt diaconat» epsfcepi , nifi prine fe caftt viSurvm premifit,* tum, quia transgrediuntur decretum unfverfalis ecclefia,

non

Mr ---------- CHaisrt >4ti non dubium tales apud Demo (commuâtes- tos effe, & maledictos, curr. hje faciat pec- fatu™ quodlibet mortale, quod feparat a Deo. Quod vero dicitur confaquenter, quod £ Gregorius Oaiuiflct &c. idem verum efle videtur: derogaffet enim honeftati quam in ecjclefia mi* niftns petunt ipfa celeberrima facramenta, 9c —<îi* divina myfteria: derogaflet igfuper decretis SS. PP. fupradiflis fint rationabili caufa. Quod vero confaquenter in articulo dicitur fapra, quod negat ullo tnodo difpenfationem fieri, dicendum quod verb· fua funt ita quod puniretur fpiritualiter pap> qu' talem licentiam contrahendi matrimoniur («incederet L'crdotibus contra pncbiam eminationem. & voluntatem Dei. Ex pnbur verbis g confiderando cum'B. Bernardu quod difpeniatio non folum refpicit poteftatem in difpenfanlc; ied etiam congruitatem, & oeceflitatem in eo, cui ht; rurfum quod dilpenfatio non eft crédita in deftruOionem 'ecdefis, fed in a *ifiracioncm, «ion io corruptionem, fed in fanflificationem, poteft rationabiliter dici quod non. cadit fub difpenfation? miae, quod omnes iacerdotes facri» altaribus fervientes mitnmonium carnale contraherent, 3c hoc de illo articulo.

articulus ck.

Er cap. **ij.** *e/u/d. lib. dicit Damonem feri· pftfft tmnto peccata cujufdam militir in illa* C *fapientia, quam habuit 'm creatione, in illa malttm, queat habuit quand» cecidit de Caele*

Pro declaratione hujus articuli, prino addetur quod fiibtraxit translator de originali, ut articulat, arbitror, videretur gravior. Secundo, manifcftabitur veritas articuli. Articulus lie eft in originali: *dicit d<obtins Det? ta illa f.ipientia, quam habui, quoad» m» cteafli, ftripferam amata peccata <pfiu* ; cufitcdiveram etiam.* Hatc dimifit translator; e- *mnia peccata tjuf in illa malitia mea, quam bebet quand» cecidi de ceele.* Pro declaratione articuli notandum eft, quod feribere ibi q capitur metaphorice pro eo quod eft firmiter in mente retinete, fecundum iftud Jere. **p.** *legem meam feribam in vtfccribus teram.* Seeundo, fclendum eft quod fapientia in qua creatus eft Diabolus, eft cognitio naturalis, quam habuit. Unde Magifter fententiarum in *i.* dift. 3. dicit quod triplex fuit in Angelis fapientia ante cafum per confirmationem, quam triplicem dicit efle cognitionem naturalem fcilicet, qua fciebant quod fafti erant, & cum quo fani erant, 8t habebant aliquam boni & tnali notitiam, intelligentes quid petendum vel rcfpuendum illis *foret*: hrc **ille.** Hoc cft ergo cum ^icitur Damonem feripta habete peccata, ideft in memoria fua illa per fpectcs intelligibiles a creatione fibi impreffas, quibus omnis fapientia ejus perficitur, firmirer habere. Et quod dicitur infuper, quod prodibla peccata cuftodiverat in malitia fua, & fic iotelligitur quod ea cuftodiverat ad opponendum contra hominem & ad accufandum eum ex cujus malitia procedit, quam habuit, quando cecidit de cedo, per cujus invidiam mors intravit in orbem terrarum. Sap. 2. & qui» hac fatis p'm* funt. iuperfluam v'Jere- tur ampliora sdu't, quz de cognitio nt Da- monuei, & eorcm rii.tia poflint faciliter occurrere calamo. 5 t iaeo de ifto » iculo ifta fuffiefant. c i.^1 'U*

ARTICULA > CXI.

Ex cap. **2J-** *lib.* **7.** *tft* y«ad *Firge Marie quindecim diebus /acu·. in Jfpulchre, ptft qu»t njufcitata aff, apta cft. Ctnclnd.tur quod nullum corp*. humanum eft in cain ni/' Filii Dei,* <? *B. Krginis.*

Iftius articuli oars primâ . detur ulfa ratione habeiJ*. luf^eAa, cun ne. dtaoee· dignitaqj gloriofa Dei itnatri. Virginis Marfa · i-c ub i< t suthoritati cujufcusnquc fet' r<· ; i..u->atr vel merito in reverentia h.ocnria; immo ntc videtur carere prefumptioue, Jittum tam gionofe ancillie Chrifti fine rationis evidentia aut authoritatis teftimonip noure fufpeSum. '-"unda etiam pars pari modo non habet esui tn fufpitionis, praafertirn cum ecciefia uri vofalis de Filio & Matre folum product fide indubitata eorum corpora efle in cealo, /uxta vaticinium propheto dicentis in pf. » *Dentine, in requiem team tu, Cr artn fanfliificatitntt tua.* Art* autem f. nflificationis dicitur ipfa Virgo B. in qua fan6llheara ipfe Sanilys SanAorum maniionem fecit. Habet infuper magnam apparentiam veritatis K congruitatis, quod foil Virgini Beats, de cujus puriftimis faoguinibus Chrifti corpus formatum eft, conceflum fit hoc fpeciale privilegium, videlicet ante refurrcHionem generalem refurrexiffe, & fic gloriofo clun corpore fuper omnas colas exaltata, fuo Filio, ficut carne, & amoris, 9c fanéfitaris luce vicinior, ita integritate nature, $t plenitudiM beatitudinis conformior haberetur Nec obftat illnd quod feribitur Matth. 20 quod multa corpora mortuorum furrexerunt; quoniam, ut inquit Auguft. in epifloia -d Énnodium, fe fecundum quod recita: S. Thomas in 3. par. q. 53. a. 3. illi non funt afq fumpti cum corporibus, led furrexerunt iterum morituri. Et hoc de illo articulo fufhciat.

ARTICULUS CXIL

B cap.* **22.** *tfu/dem lib. eft, quod peccatum veniale, itt qu» perfnerat burnt cum dele· Satiatt», tfticitur menai».*

Pro declaratione prarfentis articuli primo ponetur articulus ut jacet in forma, quia non ufquam ut jacet eft extra&us. Secundo oflh>detur veritas ejus. Articulus autem fic ponitur in originali? *veniale peccatam, fi bem» deioHatar m·l a» cum veltmtate perfeveramdi, tfltbitue martule.* Cnterum pro oftenfionc veritatis e/us adducam primo difta SS. qur dicunt idem ' fecundo dabitur intelleibua verus articuli. Circa primum cft notandum cum S. Tboma in t. *. q. 88. a. 4. quod peccatum veniale fieri mortale poteft intelligi dupliciter, uno modo quod idem aHus numero, primo fit peccatum veniale & poftea mtetaie^

hoc

ANMO CHXISTI

hoc efle non poteft, qui· principaliter pecca--tum confifttt in aflu voluntatis, ficut it quilibet aflut moralis. Unde non dicitur unus aflua moralis fi voluntas mutetur, linet aflio fecundum naturam five materiam 'fit continua. Si autem volun'as non mutetur , non poteft tffe qood de veniali fiat mortale Alio modo poteft itcelligt, ut id, qood eft vernale ex tenere, fiat mortale, & hoc quidem eft pofnbile in quantum rn eo conftituitur finis ultimus, At in quantum dtfponit ad mortale. Tertio todo poteft intelligi ita quod multa ven·»· - peccata conftituant unum peccatum mortale; q'uod fi fic intelligatur quod ex mul-'entalibus peccatis inregrahter confttruarur. (integrate fecextum mortale, falfum eft: non c-nim omnia peccata venialia poffunt tubere tantum dc reatu, quantum unum mortale . Si vero intelligatur quod multa peccata venialis faciunt anum mortale difpofttive, vêtum eft.- if ille. Ea quibus poteft haberi duplex, modus · ritatis prodentis articuli, videlicet q id piceatum veniale fi homo &c. Uno modo ideticet quod homo delcfletur in eo heut m fine ultimo five in eo conftituitur finis : & ad hync modum dicit B. Augufti nus fuper pf. *litati quarum Cft.* quod nihil adeo veniale quin poffit fieri mortale , dum placer; non quocumque modo, fed quando placet ficut finis . Secundo propofitio illa vera eft intelligendo difpofitive , ita ut intelligitur, *efficitur mortale ,* ideft difponit ad mortale. Unde Ecc- l<5. *quifpernit minima pax!atim defixit* . Item Auguft. fuper illud Job. 3. fui *imredalui eft filio ■*» videbit vitam·, dicens, peccata 'minima* , ideft venialia, *fi negligvntur , occidunt* . Et tantum iit de prarfenti articulo.

ARTICULUS CXIIT.

Ex cap. ç. 8. lib. eft quod nunquam tx femiat provocantis Deam ud iram , veniet popala falas & fratius.

Prarfens articulus fi habuiflirf bonum infpeflorem non fuifler habitus fufpeflus, fed fuifet eo intelleflu vifus fanus, quo ia a dc veriffima funt alia pariformiier difla in Iaera feriptura. Pro cujus ergo declaratione primo adduceqtur difla facr» fchptur» pro diflo articulo. Secundo dabitur ejus intdleflus verus. Orca primum fcnbitur Sapien. 3. *filii adulterorum i» canfummatione erunt* ; glofta ideft : *aroma tonfituunattone , φ ab iniqua* tere , femine fcilicet produflum , *exterminabitur ; & fi quidem langa wa-erunt ;* fcilicet in hoc mundo, hl *nibilum computabuntur / & fimo honore orir nersifiima ftnefta illorum* . Item Sapie. 4. *adulterina plantationes non dabunt radices altas, nec flabile fundamentum toilacabetat* ; fequitur poft: *fruftus torum* m». *nilis.* Item ibta. articulus quafi in forma. *Ex* iniquis enim bennet filii, qui nafccnsur, tefits fient nequitia ttdverfnt parentes in imerr^a-Smm fua ;* ubi Nicolaus de Lira dicit, quia ex hoc quod fiwt imitatores paternorum feetenim teftificabuntur malitiam ipfbrom, cum enim interrogantur cujus funt filii , refpendeat fe elfe filios illorum, de quibus notum . eft quod fuerunt iniqui. Cires fecundum, no-

tandum, quod poteft dari intelleflus verua hnjus articuli intelligendo eum ficut eft com nu* ms expolitio omnium DD. qui praefatos iaer·feriptum textu» exponunt, quod videlicet intelligent· de femine aut filus paternorum feelarum imitatoribus. Tales enim, qui noo folum funt filii iniquorum nativitate propagationis, fed etiam mutationis mala . praedifla lucurrunt, yiorum memoria banediflione ca-

vel dicendum quod articulus inteMigimr communiter accidit a fepe , At communiter , qu«d vel quia Deus vindicare, & punire difpomt peccata parentum in generationi-, bus fuis five fimilibus, ficut dicitur Exnd.ao. Ege *jam Deus faat fertis, & gelem , vif-*

B

<> ysrzrr*w *generationem nram , qui aderunt mt.* Et quod dicit calumniator,' quod Chriftus dclecndit fecundum carnem , ex fe mine multorum provocaniiuin Deum ad iram dfcendum quod triplici ratione nihil valet qood arguit ; primo quia proximi parentes ejus non fuerunt fair»· lceundo quia non fuit imitator malorum · tertio quia non eft intelligendus textus ifte'ita univerfàliter, fed modo , quo diftum eft . Et tantum de ifto art: culo.

ARTICULUS CXIV.

C

k cap.* ta. *lib.* 8. *ari regt, , tn quo canjalil* >*P<, βτ *regina teujugibus rumpere vatam continentia, nan faciende mentionem de dijpeufatioue* .

Pro declaratione prxfcntis articuli hoc fuffitiat dixiffe, quod falva reverentia translam. ns, fi bene feciffet confideratum illud quod in fine capituli dicitur, videlicet quod faciant ifti, fciluet rex, At regina , fecundum confilium fapientum quia non eft peccatum retraflire fapienter quod indiferete inchoatum At attemptatum eft,, non fuifiet articulus tanquam fufpeflus habitus : cum in confilio fapientum , cum quo diflolvi votum mandabat, fatis aperte prolupponi videbarur quod prima

D difpenfatio interveniret apoftolicae autboritati* , aut alterius , ad quem fpeflare poftit hu/ufmodi difpenfatio. Et h«c fufficiant de hoc articulo.

ARTICULUS CXV.

·Ex *Cap. qj. rn quo videtur ponere quamdam incircumfiftiianem Patris, Filii, & Spiritus* ·t- *O' B. Ftrginis ,· ditit enim ,· ubicumqut ingreditur fpiritut Dri, ingreditur Pater , Filius ,* O· *Spiritus S. & mater cum Fiho.· ege futppe babto Filium Dei* m *me cum deitate ,* Cr *humanitate fua ideo Deus Pater babae me in Deitate fua ; & tfi vinculum dilofiionis* t* *nqftri fptrttus ille qui efi* m *Patre,* O· *ipfe efi* m *me,* <> »«* *qnam peffumus feparari* .

Pro declaratione Israefentis articuli, qui videtur in cortice .mirabilis, At ab ufitatis loquuriontbes Theologi» peregrinus, relis renebitur ordo · Primo quidem integraliter ponetur articulus, ut jacet in originali, quod non Ibat translator; immo tetigit obfcura, Ac di-

ANNO CMXIST1

AXXO GMfiISTI «4* ı·

entent artienti hoc c*. *Bge* wr», ragmerv»

tU^ fer grefu» a pu ivi afi ngm itteelli· ge mtreitut Spiratu S. »· ter eju, paia m *fiiemgu iegrtJiter jftrhu Det,* «fis *fittna Pater eut Spirite J.O filitu tu fure* o

■ae r «m *fittu iaepeffUtil» efi prati tn* P**f·*

tuter Dei fefarari pqjfea *a Dee. Ege peip- fe i4»i fiiiut Dei i»* w *tu» fieitate , (i fieataeitate ' ifiae Detu Baeer fiafiet u» fit fieieate fu, O viacaiu» titltiHettu Spiritu S.* fw *efi fit Botre,* O *F<it», & ifJe efi »«*

ritvaiet, peaj tellet petefi efitiaert aifi u fiiviu gratia »Jtu; hnc ibi. Circa fecundum (eilicet pro declaratione articuli fecundum or› pinem partium epss notanda funt aliqua. *Pii» me* quod tarer aliquas jrarepeivas, quas fe› Virgo fortita eft, eft illa, quod ficut fuit mediatrix noflrr falvatioris partendo nobis fidvaiorem mundi Dei Filium Dominum noftrum, ita eft mediatrix reconciliationis & pt» ftificattoni» peccatorum pro eis apud omnipotenie» Deum, intercedendo meriti· fuia, ad C poenitentiam revocando fe advocationibus litis potentiflimis Patri reconciliando srterno. Et ut omnia brevi comprehendam fermone, ita mcdiaincis nomen & dignitatem obtinet B. Virgo Mana, ut tefte Bernardo, *aiM Deu* •as *lebert veiüt fveJ eu fer tu»ut Mu ri» trufiret* ·· qu· ratione ecclefia cantat da ea: *fpet nefirtf felve.* Ex quibus manifefte palet prima pan articuli vera, quod ubi in» trat Deu· per influentiam gratin juftificsnti· in cor peccatorum, ibi intrat Virgo Maria per affluentiam fuflranantis pietatis; ubi fpt* ritu· Dei influendo, ipfe intercedendo; Deus donando, ipfa impetrando. Et iterum quicumque habens Deum in corde per Jflbabitaarem *q* gratiam, habet & Mariam per faffmgantem clementiam. Item qui habet Deum per «morem, ita & Mariam per dileAioamn, Non enim poteft diligibilius fine Matre. Et ideo dicit Bernardus: *^uru»u gretiu» & ffiri. tuite» epttd Meriav: ip/e eeiet ieveeh gr»· tiu»,* er *utiferit iffe jUrU,* qoaMMfli *ipfe ûrvtvit en»* . Secundo notandum, quod ficut duplex dicitur unitas; una narurte de qua Jo 10. *Eg» & Peter* smmu *fmet*; & alia amoris, de qua Apoftolus Cor. d. f*i *eeibarte Dee, fcilicet per* amorem, »· *ur fpirittu eft* cm· *Dee ;* ita duplex poteft diftingui circumfcflio, que ruioue unitatis inter aliqua confurgit^ una ·A qur lurgit ex unitate nature, & unius eflent*, de qua di-* scce BM dicit fiflbat *. VisfO,· Sequitur: O m *agu apparatae fuie» ua* flemms· 0* *ar· deae tianne ùtkfiaur fitter D' eaaee agtut* 0* *fatimi utappte tiuigutee ùtvieut figerem fit afpmtuh fatim,* qridefim» qfpem te *ea- pfpitteu* «esu qgamm , *vMefiaat feue» ipfan at u, D" nfirge eeeeuau aerfMefiae 9· gn.* Ecce quod anale tsunftujit trwhiur erticuti dicens *ftfiefiae fit ago»*: Seqmtw ! O *e·*

Ml *te*, fetticet *ftr* MMMM, qu»

iaiieef ,· chantas eaim *feat* afin num· cum Dao. Ex quibus pout varia· fequeatis parti· articuli, ubi dicitur quod vidatsar ponere quandata inrircumfeAoMm Patiis, *fic* Filii & Spiritus S. fe B. Virgini·, capiendo inter perlorv divinas de B· Vugjnem rinuminfeCo· nem amoris, quo tanto major fic infcparabi» lior «B iqpt tante currenti» difpofitioni· di' vina flenti·, quanto ipfe Dm charitatt ma» gis coopafti eft, *fit in ipfo* Deo fonte i·» terminabilis cxcdtenOus ac foblicnilH ·- territarem dcguAsas fapcraot beatfendiri*, in iofe divinitate ab ifto abforta fetidus raqaie* fat. Et de ifto artiente ifta fidEciant, qnia dariflunus eft articaius viro litterato, *A i-*

A «4 argumenta cetiunaiMwwn» panes folutio •x fodaratioae erticnti, qualiter (peciaJicee per cxceitatfui cup/dam fe imiverfatiNtia lingnlaritateaa. convenit noAtf intrandi nnn per illapfiim: *qe»* hoc foii divinitati convenit; fed mod· aÆgfliflto dice·» Angcjico in or·» tiooe: *Deu tjfi Bator reran tnatamtr ria ven Meter nm* rssreos«ram; *Dee* efi *Pater mfiitaeiuu etruieu ; Maria Meter*

tibus humem», fient «τηρκ calumniator, caua non capiflUar univoce *tic* . . . . Pnrteree nee rapugr pre incorporatsope fit ueione per gratiam pnecifc, fed modis a&gnuia, & decl·» rw› propriis Virgjrn B. Et tamkun dc prefend articute.

ABTICULVS CXV1.

efl Pirgiuee fieft M eerpeu Ciri· fit: dfeM sana *fe vMife* m··· *S&trtfait itfitn,* m fans /afe qg«M 0* ms qgm *fu itet fieie&u , Pirge* ρότα···· *JeMet k egu.*

Pro tftins articuli declaratione fuAdt dicere non «ffe vmum quod B- Birgitta fenù» rcr rranfiabftaariarianenn fo femment· terminari ad Virginem Msafom ficut nd corpus Chrifti; cajae probarin *tuMe* coMigitur ex articulo ipfo quem infomptot— infideliter calumniator cxsmxit, *AήαM* autem dicit fic: *perluit veefiie Dei « jfietetfieM /eptr fetae,- vMeiuvr eeifii* oand âdsfl» *feetie eue at fede eujefiuit ia trifieu fiderit,' aMteaeneu uu tau i»* aseen *faeerfieie fiiet ague vntew ;*

tam fcrtpenm S- quem DD. fonfti utuntur ».

cuasm

cm» >. 'Ilvμμ >■ j. finneurianm dift. |t.

MI MCfMMnfO Es>

fcnas › tafMi rasionem dUoAioais habebit

m» dtftiafta *hit A iff·* corpora Chrifti .

res, ft aline **rata** phm fe, fi fint meliores. Et iftam opudencm, fecundum quam articu. Ius, de qu» feneo, videtur prime facie in· tdligrtrim, pen reprobet taqquam erroneam , licet dicat opinionem probabilem magi» efle dicearium, quod in patria quilibet plue diti, get fe quam proximum. Venmtamen pe» ha· rpm optatoeum concordia flt verificatioae prw- featis articuli eft notandum , quod cum diti, gere aliquid fit velle ei bonum; gradus dite, aiaris poteft accipi vel fecundum gradum boai voliti, vel fecundum intentionem volendi. Si primo modo, fic Angeli boari dicuntur diligere beatam Virginem plus feipfis, volentes eidem juxta prodifiritiooem divina voluntatis cui per omnia fe conformant, honoris ft ex· cellearin plus ft magis quam aliqua qunvis creatura prit Chrifti Cumanitatem habeat; ift

ARTICULUS CXVH.

or rrew» *fia» iftiufti/t* m
Ari fOM Msrims Are/ craor* t*

Hic articulée adferibitur B. Birgitte, aut libris fisis mendaciter, quoniam in tofo illo capi, «on habetur angele» in eodem puaAo, quo fism«BC cresti , plus fatatoe Ac. louno «x featentfa text, capitur contrarium, cum hoc dicatur firiflê quando confeqpuri foot gk›-C »;«,« o asfonro dri^ooms. Alio mo· riam, quod noq dicit fidfle io eodem puaâo creationis aerum. Pn› dedaratidM ergo arti.

do poteft eonfidenri gradua cbaritatit fecun- dum intentionem volendi ; & hoc modo apo videtur iatelhgcadw articulus, hoc crim mo- do uuuiqrifque plus diligit feipfam etiam c* charitate quam proximum. Cain enim gloria perficiat **narunt**, & ordo talis a natura ho· minis progrediatur ut homo fe plus altero di- ligat ia ftatu gloria. Ifte ordo impermutarus monebit. Pmtursa tertio pmcft declarari ar· ticulus effe verm. Pro quo fciendum quod de B. Virgin* poflumos loqoi dupliciter. U· no modo or eft quodam paêtiadMU peribna, feoâitete tamen pmclara λ mentis locuple·

erim ibi quod angeli boni in gloria ,prépa- rais rémanentes inter alie intuebantur in illo bcaedi&o fpeculo, fcilicet Deo creatore fuo, fodem quamdam reverendam , ipfi Deo ita propinquam, qood tmpofibile vtdeboter ali· quam aliam fidem fieri propinquiorem. Et, hoc tamen increetum adhuc effe inveueruot, cui ab srteroo fcdes iNa extitit properata, & intuitu etiam claritatis Dei omne» cos fine dufao in uno punfco divina inflammabat · ita quod quilibet alias fic feipfum diligebat, ve- nutamen Deum maxime flt laper omnia, ac illud increatum plus fiàpfis amabant, quod in fode Dm propinquiori erat locandum , vide- bant. Namque Dem» illud increanun furnum

ifiaira; Alio modo in quantum animuita: pte quadam redundantis miniftsrii effeAa eft uaiverialis quadam caufii reparationis rorius mundi· quo modo tomieas de ea B. Bernar- dus, att ad ipfiun : /cat nd medium , *fisa»*

qaitur : nuntmo ssmj

f»*d *Iktf*

Mitn p/orMmn . Tchno r* ea
{ηiß Jan faté « iffi Dn
^»i»a»t *A modem* correlative ex aliquibus diâis elicit, dicene: *X» Uta J»*

de beatifima Vitginc hoc fecundo modo, non debar videri inconveniens, ant iroatioaahilr, at ab Angelis, ft hominibus plus fit ipfic di-

cNotMMria ad B. Virginem arietant cfarsm. fe Ac. **pn** cum AageH aoa fiant creati bet. ri , exponendum eft , **tant tt.** DO. expo&rio· tes » priaripin ertatiooM, ideft ftatun poft

criare bonam proprium, quod appara» in nmUhn, obi qualibet pars **fata** facHmào. ■*■» principalem nd sAranem, ft ndUMem totius, ft hoc quando eft mtM fibi amabile

hoc etiam apparet io politicis virtutibus, fe·

Cy eundum quae cive· pro bono communs & di-A
.....-faradio propriorum mum fc pesfoaaram in-
terdom fufltncm, quod aoa miaat fed magis
ü,, verification reperitur ia anrieftia charitotia ,
qua fuodatnr fupfer counaaaicattoite bouorum,
gratia, ft glori*. Unda Augwft. expoocm il-
lud ; rivntar uro *ntrit re* , f-* /arat *fee* ,
fic intelligeodum dteit: *iitfi ceeeurete pr·· frie teuefektt.* Et ideo videtur quod Angeli
beati confiderenm B. Virginem matrem Dei
creatoris , & Regis eorum effe velwi quod-
dam univerihle boewn mimflerialiter, fuo mo*
do, ut diAum eft, ex duritate diligant eam
pfufquaaa feipfos : ft de ejus ctwtione pluo
latetor firiflb nuam de fua. Ex diftis ergo
clare petet quod impngMtio calumniatori* nul-
la-redditur: quoniam autem falfum pndtppo-
ait , aut non intelligit articulum , aut male
argumentât. Et hxc dc ifto articulo fuft-
cient.

ART I C Ü L U S CXVIII.

nrr /«· *erteteri iavitiiffe ;* O *fretieet fit ftlicitett time te* urrrwvai *etijerieet ctti·*

Antequam accedam ad declarationem arti-
culi, ptimo ponetur forma articuli, ut jacet
in textu , ut'clarius videatur veritas, Unde C
textus habet fic : te sadva* *f»»&»,*
^av *fetrtMtt trteti t fttùi*» *ifftntm libtri er· iilrii grtrifitH» tie·» frf»»»·* , c*pv-
nwr *etliikfi tnefrf f·· iavi&r»/ St* tequi-
tur : rates prarinn/ «te *ftiitiutt ettr·· i»* ·*>·
frrie·» *iettrteieeêllrt·* «au *fut meliti· tnerif· ctmtrrkM.* Pro declaratione articuli duo funt
foctatda. Primo ponendae funt aliquae propofi-
tiones fub brevitate. Secundo tandem dabitur
inrrileftus articuli.· Prima propofitioeft, jux-
ta omnium SS. DD. feotestiam, *St* Theolo-
gororn, qbod Ameli omnes creati funt bo-
ni ; dicitur eoim Gen. I. vtei» sufes *Dnu t·»· Si qt·» ftitre» , & treat veU» Seee.* Dicit
etiam Auguftinus quod Angeli mox ut fafti
font, lux faAa eft. Secundo, quod Angeli in
eodem punAo five inftanti, quo creati font ,
non peccaverunt . In primo enim inftanti bo-
num aAum habuerunt, quod patet ex illo 1-
fa« 14. fusmtee *cttHÿU letifer*, qte «mw *erieierit* ? Ecce quod maoe fua creationis in-
telligitur lucem habniffe, A ita non peccaf-
fe. Et Auguft. eandem icntenrism colligit XI.
de civ. Det Ex. 28. quod de Diabolo expo-
nitur: *eteMtfii frtrMhtr ifviit »eit e iit·*

ieifeite». Ex quibus manifefte habetur, quod
in primo inftanti non peccavit · unde Auguft.
ponit hanc literam fic: ratete«ri< fe vifl/ iflKX
iMtfo · T*crtt· pfYvpofitfo eft i quod ftfttitn
poft inftaos fu* creationis Diabolus pcccave- E
nt. Unde S. Thom. in 1. p. q.dq. a. *6.* di-
cit, quod duplex eft opinio in hac materia;
fed probabilior A SS. diAis magis confotta
opinio reputatur qtod ftatim poft inflans fim
creationis Diabolus peccaverit. Ifta eadem eft
lententis Magiftri fententiarum it> a. difl.
difl. ». ut infra patebit. Circa fecundum, in
quo dandus eft intelicAus articuli *8t* veritas

afirıtenda «jds, qu· videtur fetutflb ena, qri'
broc articulera firipeAua bebem. Nntandnm
eft primo quod puoAw capitur mnitiptiater.
Uno modo dicitur quid fenptex * WMfl.
bite, ficut capiunt Geometri, & tunc defini-
tur fic ab Euclide ia principio fine geomi
tria : *f*Au* qfl ro/m /evr nae q* ,· » huc
modo poriRm in tempore dicitur inftna* tem-
poria. Alio modo capitur punAus pro pteva
qualitate five monda diviflfiili. Tamen fit o-
ρθά computiftaa pdnAns dteitur quarta hot* ;
A apud AftTOlogoe «rifle «Aiagroaa puteU
faciunt horam unam. Quo notato dinendma
eft, quod B. Birgitta cum dicit qubd Ia eo.
dem puoAo, quo creati funt ®c. non canit
ibi pandum indivifibiliter pro inflanti , fed
pro monda temporis differti menfurantiM a:
Aua & opcratk»Ms Angelorum, io quo plu-
ra inftattta poffunt afignari ; & hé flat quod
non in eodem inftaori, quo creati funt, item
peccaverunt, fed bene, in eodem pmdfto, &
ideo bene ad denotandum boc nft eft notni-
ne inflantis. Simili modo fiera fcripntfs ufa
videtur nomine punAi. ift>i dicitur Job. 21.
daterais m fours dies /ros, <> te prôâb ' «te
ieftreere ktfeteieet / dicit S. Thom. te<ff
in pufeflv/ alius doAor *övφ ft+b·*. Et
ita petet quod in tempore porro cooclnfinn

sccepiflet punAum pro inflanti, etellroda eft
faifle loquuta ad modum, quo Chriftm dicit
Jo. 8. de Diabolo loquens, qtiad «fi tertis te
veritet» ftttit. Item «informiter ad fenfum
Apoftoli dicentis : te fetria JDttev/w /veras.
I. Jo: *3.* ubi glofla interiinearis ait: te tei-
ti» crtetieeit fee ietifitiu ftreert , cvuriuuv
peccet efye» eJ tiint: qu* verba
ita Magifter fententiarum ex diAis Anguft.
A aliorum DD. in x. difl. dititeffe Intel-
ligenda, homicida erat ab initio, vel mendax;
ideft ftatim poft initium ab initio temporis
peccat, ideft ftatim ab initio temporis apo-
ftatavit. Conformiter Alexander de Ales in
x. exponens illam glofl* allegatam ad nrirte
crtatMttit f»utt dicit effe intelligendam exdu*
^five, ideft* poft initium, non tndufive ; fta
in propofito ridetur dieeodum, quia quod pu-
rum diftat , videtur nihil diftxre , Ideo B.
Birgitta dixit te evdea* ponβ» , *jat eivtti ft»i* (H. "ideft immediate poft, ficut fupra
diAum eft ; ab initio peccavit, ideft ftanm
poft mitium . Et tantum fie dé ifta parte
Quod autem dicit coofequenter in eodem ar-
ticulo, de felicitate «term eba cecidiffe in
cternam miferiam, exponendum * declaran-
dum èft juxta difta Magiftri fententiartfm lo-
co praaUegato, Uno modo fic protinus de fe-
licitate «terna , qnun, fiumle, firarant habi-
turi fi perftitiflent, tn fluKrian httruùndM-
lem horruarunt. Vel Gc intell^endo phr fhii-
citstsin Kivaunij nos IUaɣ, qusm m fctu-
re fperamm, m» fimmmdlter omnem fen-
fom, *k* omnem iatefte&um erttium ! &d W
turalem eorum beatlnidinem, firo feteritatem
ftatus, in quo creati finit oteh* vimtfoM fe
donis f>fot«di. Unde Büch. 28. dicitur: te
Jtlkiii f''Wf, a quo per peccatum
ceciderant. Auguft. u.de civ. Dei didt.
cap. u. quod tara homines quàm Ae|rii an-
te lapfiim quamdam fclkitatem, & bestinifi.

cmurrt «m-

ÎMNW :

AMNO CXAISTI «♦"»

damnat dHtur quod Angeli in illa, quo erw
M»i rifent, bearitwdme uerfitveraM,qnod S. Tboen. in r. per. q. A. *. 1- tfirir tatriltaendùm de

ita patet quod articutaa eft catholicus coofor* miser ad «Aa SS. DD. tateUedtas- Q.od re* re fequitur m eodem cap. videlicet quod Angrii beati cognoverint ia fyeCUlo divinitatis materem ebaritatem, majnreaaque fuavitstcm i quem M· habebant, B. Virgini prefervari; ita pie credendum eft, quod In bec parte oppnfitum fentiem Arfberak merito habendus effet. E ideo fuperfedeo ab ulterioris probations prooeffa, A boc de ifto articulo.

ARTICULUS CXIX.

R* *lafHeaibat* a. O 3. *feria éitit cretiibüe feet ^Mrabaa· Je bat fatara filia Maria réagit, faæe Je Ifaac filie faa exaltaffe .*

Pm declaratione pnrfeatia aràculi notandum eft* ut dicit in êodem articulo Birgitta* credibile eft Abriter divinitae efle oftenfuna quod una filiarum fas ftirpaa, *immaculata* Virgo, Dei Filium parturiet, quod cx illo loco Jo: 8. videtur effe manifieftum , ubi Chriftus ait . *^brabaat viéi» êieat* mraaa ; *vUii* 0* *gavifat tfi.* Super quo Aug- ait :

•iere» Mtlligndt àim meam . z·τ·γτμ *a»·*

*DMtm , qtti aeftit trttt) , aeftit tuif''** ·

*atibi per Detaa tali** fate ille. Cum creo Abraham, ut colligitur ex paedidorum ieatenria, illuminatas Spiritu S· fcirrt B. Virginem de ftirpe fua defcenfuram & parituram femen, in quo benedicenda rifent oiumbgentes; quis catholicas dubitat, «ut fafpe&um habet eum plus exultaffe de hac fatura filia fus B. Virgine Maria matre Salvatoris, quam de filio fuo Ilaac *l* Et ideo de boc arucuto ifta feftteant.

ARTICULUS CXX.

A« *pritu M. hf/M feri* IT. était* , >res

MfM ritfflWM faderi, fM saaatrie *illia atere ^taae & nlltdi fait , ea* fw *k^St»* setpue *Matri» Dei fee* atari éababat.*

fic creditur realiter quod fuerit a parte utriufque parentis meritorius : quia fimpiiciter ad bonum pratis ordinatus, precipee cum tali aâm operem darent divino eraculo per Angetam admoniti ; ficut invenitur m quodam Itheita de narivitute B Virginis: erat nihilominus eftus ille miracutefaa, eo quod parentes ftcriles erant (ut in tibdte diâo: vel poteft coofiderari in quantum eft aâus natuor comptât, A fic eft culpabilis « tmn quod et culpa aSui infit, fed qo«a eft caila quodammodo peccati originalis in pro. g le ; non quidem caofa in aftu, quia caufa in afta , ponit effeâum in aau Sed tunc ren poteft rife eftbfeus in aAu, quia non poteft aliqnid prius effe fabjefilum culpae , quam grenu ; fed non poteft effe fubje-Aota grati* ante animationem ; A ideo nec culpo; A ideo fiait caufa in potentia. Cum ergo pro tempore conceptionis, quantum apparet , a parte parentum fit amale meritum ia aAione , divinum miraculum in elfa&ti ; quam merito funt honore A celebratione di-

terni*, cum frequenter potent» impediatur · fuo aâu; non miti apprat a pern ifta, fei-

ptus naturalis impediri. Hac ille, cuius do* m»‹« raris featènriam imoediret fafllciet pro nunc pro prabadoM is articuli. Et ad id quod dicit ariu», dicendum videtur fe. cuadum fententiam hujus, quod ipfe arguit de illa die per eomparatiooem ad conceptionem materis , in quantam erat aftio natura correpta, ex qua parte verem dicit : Sed articulus declaratus eft habita relatione ad alie, qua tafea font, qua meritum bnboris importare videatur. Et tantum de ifto articulo.

ARTICULUS CXXI.

Ihaa Dei aea laegtf a Patre ftparattua faaaée Pirge cerperaiiter iae peperit, fwas

Ifte articulus eft ha catholicus, & indubius , ut merito tanqnam fufpeftus de fice incarnationis Filii Dei habendus eft nunc articulum firfpeAtun habet. Filfaa Dei

gine natas, qua fait ‹ 'Pan* uternaliter genitus , qui ums Duns, uaua Dominos cum Pa* tre A Spirit· S. individuus exifth. Ita eaim, at dicit Ifa*W in farm- de oat. Domini·

·*·» * «uperftitione poteft fieri qaud tstata a- apn etur, ut librant quod fecerat. Et ideo
Riftÿ · Nfcp *fieftwe®* q carnet nrivarfidis «défia ia dSe Grcumcifio-

»uai« Tri.

... i n»i»mi·» ww pı·v tu· mmml , «Mi uMBrarw···, ■« *aeayteaeat*
cMtmtyii ipfam cMMpmi «* tati wMubiau p^W. Argumretam sutcm adverferti procedit

ANNO anan Anti articulo.

ARTICULUfi CXXIT.

fi» Irflimr I. feriar FI Urit Fsigtum» m^L· *raft io effate uâegtli,* mu *peefter* aeeeas, *am ptriMto fié terfteit; ftg foie* fom». *ti fr/agalnftiaee ai aeèee fyo natemutm aitfft fenègavh.*

Pro cujus articuli deebntioae nocendum ed, quod Gregorios finer illo verba Luc. a. fw *me aagSfm, earieta* qf *ie fermer e-* /y, dicit « S. Thomas recitet ia rioCi eoa» « tinus; rm «nsam *ageeta faerh He* «fifusL· A·/, ese *vifieei ftg ^tletiim tariatieOm at* tribuit: éittnt tailata* qft io *ftntent ejw* . Attende autem Virginis A pudicam, A pe» dentem animam fiaml A vocem; aedtae lati, tia diftum examinat, A nec mamifefie obftitit per incredulitatem, mc fiarim paret ex levitate, Era levitatem evitans A duritiam Zecherin. Idem fuper illud, O *ah ti·* at *rimat Maria,* ira prefequitur, *aaefi*

air abfelutieant gepnmere; non moi erogatent invielabiint lmo virgnitatnt, fai teegiterii perilattee 0* *rtfeg/t teetabtmia nfe-* ***fart*** ese *fme ftrptatit aaieifltr, ftgperime- fit frnpemna legatat f ffeefalime ttafhner* , C me *ia/iHanao mlifor* . *fit ergt atfaafaaut taatraitetHm ip/aat ceefiitratitail·m vtaari prmifit, at Ufoiitantar iojifat aaiai/ter atgetii.* Hac ille ; ex quibus uunifefte petet , quod in primis motibus aot prima confidersione poterat in esm, ficut ifte doAor innuit talis csufa inter allas accedere pavoris, apt turbationis cjvs ı *unde* gloflà interliMaris ita habet, Luc. ». fuper illud: *teriata tfl* .· as» *rt bataaaa fragilitati/ 4a aegtlita vifitat & iafelita falatatieet.* Et bex pro prrfeoti articule.

ARTICULUS CXXHI.

E* *fttttmla Ltfiene faièeti gith Domett*

ta tharitett impiaret , illito pavigt tUfiigant , mllnrat fattt C> *taiftritt fiH ntitifliftri* , f«M Fl'rgsssaa *taint feper fa gminari.*

Pro declaratione prafenris articuli duo funt facienda; primo ponenda eft veta forma arti, tuli, quia translator mendaciter A infideliter transtulit artiarium quoad primam partem e. jus; quia quod diAum «ft de Angelis bonis, ipfe mcit sfisrtum effis A Domonibus. Seomdo ofteudetur veritas arrictdi quoad omnes E ejus portes . Quoad primam; trtkriua jacet fic loquendo de A Virgine.· „ Angrier. Do. „ minam ipftm aRernaliter csmftindt: Qui M quidem aaorii ita poftmodum obedientes „ Virgini sfiefti fimt, quod omaes inferni „ pernas libentius fubâinerent, quam aliquibus fuis pneceptis in aliquo contradicerent;

» ariferim CM jouhipUcari. quhm ejufdem „ Visgtni. jyotenri». fe taliter, deuri· „ nari. * Circa facundum ; pria» nara arti, culi, qms dicit aqptee bbentis» vnfee MAL· nere omne» inferri pmnm quam praeeptis Virginia ceuftfdione pMet, A m4l catholico debet effie dufita, cani teli» cooerafiAio peor ceptia *. Virgini» ana poffit efle fine offeofa Dei, cujus ipfa aster efi, A quilibet. ebaritatem habena debet praeliger» omnem pas nam fenfibilem , quam offendere Deum: cojus recte e S. Thoma quollibet, 4. a. e. ra» Jis affiguntur : ex cbaritate phu debet homo Deum fiitigere , quam icipfum ; peccare ao. tem eft facere contra Dwm ; Muiri autem eft aliquid pari contra firipfum. Charitm erga hoc requirit, ut quamlibet pcanam habes» chari. tutem praeligat culpat. Et ideo Aafelmuslib. de dMnmilitudiotbus ait, quod aliquis debet magis eligere efle in in/ento fine culpa, quam in paradifo cum culpa. Secunda vero pan , qu» dicit quod Datmones quotidcxanqoe ab. quem hominem Virginis auxilium ex charita. te implorantem Ac, patet ex illo Casi. 7. » bi Virgo B. dicitur , *itniiUit at tpfironm atitt méiaata** fcilicet Damouffius ipfis, pra» tegens A defenfans pegstores. Unde Berner, dus: *ael/itt fit h^aatuan them bgfiieat, faaat Dmeeett Matie vataMaa» ; aea fit thett lo, fiet vifiMtt faamHier onhiiihhni /afinrear itfitfn ; fitat tiaeeat aereo fet^fiettt Mario vt-iMrn , panihiaa,* 0* ramp/mu ; ***fani*** *& pertaat fitat tero a fatie ignit,* s» *àieætfitte teveneriat Irajat aeeainit* credram re. *teriiatieeeat,* ***Jnftm intutitttn,*** *folitiitaae heitatttam.* Unde ficut DD, expeditio habet in pnsfatp loco; *fitat ftafitttra a foete imh, & fitat futuet ml vernam fpanàtmr* , uC ad adventum B. Virginis totue mafiguonun fpi. rituum exercitus diffiperur ; quo cum fit hominum advocata , cum devote invocetur, creq ditor femper adefle. Pneterea qui ha«c partem articuli fufpeAam habent, non videntur ad plenum femire magnitudinem miferirordi*, A potenti» celfitmfinem Beatiffinua Virginis ma. tria Dei. Et ideo confideret talis quid pro veritate articuli dicat Bernardus ia wrtMM : *Hit feintt e f^iege* ***itate,*** *tant lonfiet filea», mû tt fiitlitw nveeataat feetit neffuam in fait neteffimiittt fiü éefaîfe . fit faij ath, rant fi nvotata eoo etiam* m» *vetate prafie* ***tft*** Pneterea idem dicit: *fleet e te*

tie fiei sura : hae ilk. Pretests qui fufbcAum E habet quod Bsmms—vellent fim plus aaifili rias-multiplicari, quam-fubjici-inferiori-rnm re, *it* praferrim mdiebri fingat ; prufcrtim etiam Viraim Mari», ad qmm prapeer boc, qaad bommum eft advocata, A ipfe eft, ori ttocefap eft comesure caput ejus, odium ha. bent pregraode. Quis ducit in dubium Dm monet ex fimerbia Ina A perverfiffima vota», tata defideraflè fibi petnaa alias multiplicari ;

bifrftflMM e·, It» Dnmanibui tembilis, & graviflimos efle creditur . Sseut *it* afpaftu Chrifti dicitur a DD. *it* quo dicit Jnnnnrt Chryfoftomus, intoicnbUie eft ihenna · verum mille ifieonm Maat quis, jdhil trie di. cit, quale eft excidet» a gloria, It odio haberi a Chrifto. Fro fine articuli audiatur verbum Richard» fuper pfrim. ». ri* a*//· arngfr *Met -DieMlat,* poms ris daw, O *prefect atture;* hac ille. Ex quibus manifefta apparent mendacia calumniatorum . Falfum enim eft quod ifte articulus coritradi&oria contineat ; jmmo veritates, quz fimul flant in a-Mmo cujudibct veri catholici, ut patet ex di-â». Et tantum de prafeati articulo, fic per cnnfrquetu de omnibus articulis mjhi io codicello pczfcntatis, Quibus omnibus confide-nt, fit conformatis ad diâa S. Scriptura & SS. DD. fr etiam fchobr bonorum theologorum intalic&is, non apparet mihi, quod liber ifte, aut doârina ejus fit fufpcâa habenda, nec in qualitate, nec in figura, nec in pondere ut verbis utar adverfrrii. Non in qualitate five fpecie, cum in ca fit aurum verum doftrinn ianz; non in figura, quia conformis eft tam facrz feriptura quam SS. DD. ficut patet ex fuprapofiris . Tertio in ponde-re gravitatis, cum tota referatur ad gloriam Dei dt reformationem populi, chriftsam. Pondus enisi, ut dicit Auguflim* , amor eft ; *petdtt tutti aeaar attat ; tanto* gravior e-,ma, & majoris ponderis doârina aliqua dicts**, quanto magis ordwatur ad amorem Dei nutriendum , fisvendumque in cordibus fidelium. Sed calumniator dicit, quod notifime in figura ifta doârina videtur fidpeàa, quia amodo vifiomun & Doârin» S& Patrum alieun videtur, ficut in una vifioanun, ubi dicit quod Deum vidit in fpecie Dei, & in alio loco fubmittit vifiones fuas examini; hac iUe. Qpaaquam locum invenire in revelatio. ntbue pradiâis non potuenm, ubi verba iftaDp^srir *itthttri.* ponantur ; fit per endequees de eis ficut in multis merito dicere convenit, tanquam minus fideliter allegatu, poffe fupcrfcdari. Tamen *ai* ea, plenitudinis hujus traâatus gratia, duxi etiam refrondeodum : dico enim quod tam apud phiiofophos, quam apud Theologos fpecier rei dicitur fimilitudo rei ; fit cum «ibo Dei in-via five revelationes fiant per aliquas fimilrtudinm repnrfenrativas Dei, aut eorum, de quibus fit revelatio, dicente Aaguftrno 14. de Trinitate: suar *Det» cege^eittte , fit eligat fiaeiHeeie* m *ttiie /* non eft alienum a veritate quod dicit B. Birmtta, quod icihcet vidit Deum per fpecicm Dei, ideft fimilitadiaem aliquam Dri ejusiucrilaâui divinitus impeeflaa : non auram* per fpaciem, quz dicitur ipdn «flentia nuda ûcuatM ; hac quippe fpecie nfio perficitur beam, in qua idem aft objaSum beatificans fic fpaems xmelligibilM, ad qmm fr perduci «aoeat acciefia radicans u oratione ibkmnitafw current» Epiphani* fcilicet ita dicem . Dans, em *ieiittaa iieüajgetita» tea»get-•dur, fiella itu, revehfii,* samwrir *prepieiae, tatter.* Et ie patet quod calumniator inhac parte non habet caufam calumniandi . Ecce, Patres venerabiles , qu* parvitati ingcmoli mei, nihil temere afferendo, dicendum occurrit circa lingulas articulos, fuper quibus vigilanter intenderem, & juxta mihi traditam a Deo gratiam feribere. Rooaftis plane omnes & Cngulos accurato fatis Audio juxta vires meas examinari, & nullum eorum pie, & modefte intellctlum reperiena facra feriptura aut SS. Patrum adverfam fententjis ; fed coofiamm , & conforme fatis reputo unumquerane & omnes eorum, eos juxta eorum mo-deftam , fit piam eorum iotriiigcntiam effe admittendos *it poffe* legi in ecclefia S. Dei, & eo modo, quo multorum aliorum DD· libri, & SS. hiftorin, it legend* licentianfur legendi fidelibus . Sed fi forfan, aut propter ignorantiam meam , aut parvitatem iogsnii, aut accommodati temporis aaguftiam przfenti ftudio minus complete fatisfecerim votis vs· ftris, & tam gloriofz faaâe honori , veniam peto. Pro his autem , quz tam fmcera devotione, *& inflammato* animo pro defenfionc fiu&itatis B. Birgiux & veftri celebris inftituti veftri» precibus invitatus peregi, fororum veftri ordinis, atque fratrum orationibus rogo me rrcommcndatuiq facere veliSH ; ut hujus devotillime Chrifli ancili* patrocinio fretus a Domino amoris gratiam confequi merear in przfenti & glorum ia futuro.

CONSILIUM D. JOANNIS DE MILLIS

l»fir iterete frequens, *eiitt i» Ceetcilie Cit-Jlentit^i, o· iacipit* cue per C. frtquatu, in pas cantinserm im *iafraftripta.*

Q· teatpert Met iifhaa caecilia» teebttri- Setaaie pat tmpm Meat, vet liinti fitiri.*

*M pfiea per intervalle» plantat 'metfit^*

rir'ffs *tettilie etrprefiit, pefiu Jifelvi per pacilii dapetaret.*

**4a cncilie» fit teegregata» peteerit papa»* ataeers ynsri *HHnt difielatieee» revecti.*

GeafiHtua D. Jraaeit it MUit.

Df Befit, eritMcati *Ce^triidii, ripertn* pqH mrtM /am. eater *libret feet Jet tat·*

f^Um par Q *fngette,* 5« concilio Con- . V·d flaetienfi editum , ftatuatur, quod a mo- ru... um. do generalia concilia celebrentur , ita quod primum a fine didi concilii in quinquennium icu. i27 immediate bqueas. fecundum vero Icquans a fine illius primi in f-p»-»»™?! ⁺ ve-n» ia decennium perpetuo celerentur, ut fic par quamdam continuationem femper , aut con-

concilium vigeat, aut per rarmini pendeatiam -fpedetur Ac.

cîinïsij Occurrunt contra intelligentiam diâi cap.

I*j I dubia infraFcripta.

Primo quo tempore debuerit diAum conci» Hum tneboari .

Secundo , quo tempore debeat , vel debuit finiri .

Tertio, li non fuit inchoatum tempore Astuto, an poftea per intervallum plurium menfium potuerit inchoari Ac.

Quarto, »n diAum concilium debite iochoAtum , ex canfts in diAo concilio expreifis , poffit diflblvi per papam contra voluntatem concilii, vel focum mutare A civitatem Bononia pro loco concilii deputare.

Quinto, an didum concilium lie congregatum potuerit papam monere quod didam diffolutionem revocet , A revocationem publicet, A concilio Bafileenfi per fe vel ahum afliftat.

Circa primum dubium, dico, quod icctindum concilium debuit inchoari immediate poft fepiennium completum, computandum a fine primi copcitii. Et hoc paret ex verbis d>£h C. *frefuent,* qua celebrationem fecundi concilii dirigunt, A protrahunt in feptennium a fine primi. Nam illud verbum *Jeptetmiam* , jnrelliditur fcilicet finitum , quia obligatio ad aliquod faciendum tempore , non arttatur illud facere nifi in fine illius temporis, ut ff. de condi. A demo. 1. aw» pvasÀsM, Al.fi ia sanaa, ut Mtat Bar. m 1- yaed *bec anne,* de verb, obiio. A Bal. In 1. prt. C. *qvmtde diet,* k *cedat,* A propriis terminis huc no. Jo. An. in C. «m de major. A obed. ubi dicit quod fi concilium debet celebrari c . triennio in triennium, intclligitur quod fecundum concilium diftet a fine primi per triennium; Ita quod fecundum concilium non poterit celebrari ante completum triennium , computandum a fine primi concilii; A iia tenet D. Antonius de Butrio in diflo C. *fiagtelit ;* A hunc intèlleftum approbarunt papa A concilium celebrationi primi concilii inchoati in civitate Papiar , A finito in civitate Senenfi, quod inchoatum eft poft quinquennium completum a fine concilii Conftantienfis . Ergo talis intelleclus eft fervandus, quem papa faflo approbavit , X. ar. C. f- - / *diitii»* de Confang. A affin. A quod ibi notatur per Jo. And. A D. Ant. de Butrio, ubi ponunt alium cafum fimilem de ftatuto Paduano difponcnti, quod dc mele ablatis fieret concilium fingulis quatuor meafibus Nam ex mente ftatuentium debet tale ftatutum intelligi quod poft lapiunt quatuor menfnim, a fine primi concilii computandorum, A non antea , fiat fecundum concilium. Et hoc efficaciter probatur ex textu difli C. *frt-qaem,* cum dicit quod fic , per *qaaadam* ceaIÙMlitaffi *femper centilium vigeat, attt per termini pendtntiem fpeSetnr &c.* per quae verba probetur quod Terminum affignaium ad concilium celebrandum voluit concilium pendere A expcHari debere : nec penderet, ergo nec expeâaretur, fi illo durante fecundum concilium inchoaretur. Ergo chtre patet quod ante Feptennium completum a fine primi concilii non potuit concilium inchoari. Eft ergo mens diâi concilii , G *frequmte,* quod A cooehauetiv» femper fit alteram ex dvobue unum tamen poR reliquum, videlicet quod concilium aâu vigeat, vel ljnod ad certsnn terminum fpeâetur. Vigebit quando celebrabitur; expemabitur quando ilio celebrato, A finito pendebit termino· ad aliud celebrandum Et licet verbe diâi G/rrqsres fint alternative concepta ; tamen dicunt : aut concilium vigeat, aut fpe&etnr, Et in alteraariva fufficit alteram partem effe verant leg. fi *ft„ ftti ducenta,* $. «arant C^v- ffi de rebut dub. per quod forte quibofdam videtur quod tfatim poft primum concilium finitum poliit fecundum inchoari; A finito fecundo tertium, A fic 'de fingulis; ita quod femper concilium B vigeat. Dico quod ifta inteileâus flare non poteft ; quod fi pralati debentes concilium celebrare poffent alteram partem diâat alternati»·, quam vellet, eligere, tunc poffent vel femper concilium tenete, vel concilium expcilarc, quod effet ridiculum dicere A contra verba illa diâi C. *fn^ttns* , qund vult plura concilia celebrari debere, A inter illa concilia effis diverfa temptrum intervalla , cum primum concilium voluit in quinquennium celebrari, fecundum in feptennium a fine primi concilii , A reliqua coucilia de decennio decennium celebrari. Ditia ergo aiternativa refolvitur in conjunâam quoad utramque partem , lucceflive, non eodem tempore implendam , ut fit fenfus quod ,pralati celebrent pri- C mum concilium in quinquennio A illo nni. to expelletur fecundum ufque ad feptennium; A illo fecundo finito expeâetur tertium ufque ad decennium Ac. Nec eft abfonum quod a!tentative A disiunâiva refolvator in conjunâam, cum hoc *titpe* fiat, ut 1. /àpe *fF. de* verb. fignif. A 1. *cerni* pamAras, eo tit. Maxime boc fit quaudo poteft coojeAurafi mentem dirpoaenris fuifle , quod volverit utramque partem anernarive debere fortire effitÂum, ar. I. *generaliter* in 1. G de inftit. A fubft. fub conditione fââis. Sic in propofito conjeâurari poteft ex diflia verbis diâi G /reyeew/; prefertim cum dicit, *per ^eumdem teatneaatiemem &c.* Ex quibus verbi| patet quod voluit utramque partem fortiri effeâim alternative per continuationem fucceffivam »triufque partis ad altarum. Prima pars eft , quod concilium vigeat . Secunde para , eft quod pritno concilio finito, aliud concilium cxpeâetur ad tempus.

Ad fecundum (tabium breviter dico, quod cum ia c. *fre^teent t* aon aflignetur certum tempus, Iv quo Vel io quod concilium finiri A perfici debeat, hoc relinquitor arbitrio boni viri , qui arbitrari debet tantum temporia infra quod fetandum exigentiam caufarum propter quas fuit concilium inchoatum, poffit ipfirm concilium compleri . Nam ubi quis tenetur ad aliquid ÉKÎeodutn, quod noo poteft in momento expediri , fed requirit tempo- £ ris interv»llum , iutelltgitur a jure tantum temporis affignatum, in quod fecundum qualitatem ipfius faâi poffit ipfam faâum commode perfici, ut eft cafus ia k , $. *Item fai inftl/m,* de ver. eb. A fàcit ff. *turn it** in ea. L rso/rviws, A *IF.* de eo quod as. ie. 1. *nett Mt/jne, (F. fi fait it*t* n. *ff.fi cett.* 1. il. Ç.yFyart. Per boc facit quia ubi tempos ia lege non exprimitur, tunc arbi.

AWNQ otatffi mj

bitrio M t nMfo. Dabar ergo taetum tempus cenftri fta. totum ad diAum coafilium faciendum, quod arbitrio judicis, A boni viri neceffarium videatur ad expediendum caufa». propter quas concilium fuit congregatum, ut patet ia juribui prodiAis.

Ad tertium dubium dicendum videtur, quod licet ia rejmioo pro principio concilii celebrandi affignafo praelati non venerint; tamen pollea venientes potuerant concibum celebrare abfifue nova auAoritate papz; quia (in) c. /raqeser, quod ftatuit prolatos debere fecundum concilium a fine primi in feptenuium celebrare, duo fuat, fcilicet quod przlati concilium celebrent, & quod in tempora affignato celebrent. Cum enim mandatur aliquid fieri m tempus, duo font mandata; unum quod fiat, & aliud quod in tempore fiat. De do. *k* contu. *eant tiilefli, ff. de* arbitris 1. *Ct/fut^ ff. mtmt/eti* 11. *Peu* /er,*..... . . confequenter auAoritas papz A canonis procedens ex diAo c. /rrqutor, reprzfentatur in utroque mandato. Ex quo fequitur quod, five concilium fuerit celebratum in tempore affignato, five poft tempus, antequam pops muraverit voluntatem, debet dki *ctkbntjm* auAzritate psps. Et in c. eum *tiilefH,* quod propria loquitur in mandato papz; *k* fodit quod ibi notatur per Inreocentinm mo fqper verbopro/roszrs. Etiam C tub. OMM ptt/f *unpiffthHe,* ia VU in glo. ordu Proteres, licet przlati non venerint ad locum concilii in d - afltgaata, habuerunt jufta impedimenta, A notoria guerrarum vigentium in Francia, ia* Akmama, in Hifpania, in Italia; fait enim intemperies aeria propter magnas pluvias A *iateafa* frigora; propter qurin excuferi debent fi ia termino noa venerint, ut ff. *fi feu ten.l.* u. %, *fi fit* fi» j-udiri», A· $. fnad diarâtnr. Sed etfi nullum impedimentum habuiffeat, quilibet eorum potuit inoram purgare, quia debitor obligatus ·d aliquid facioadum in favorem creditoris, poteft quacunque volente creditore moram purgate, ut ff. de le. commiff. l. pqft *tiint,* de ·O quod certo 1- 1. fi. A ff. *fi fait cw.* l. it. ia pr. A articulo L *Ce/fae* ff. dte arfii- Quod .enim praalati deberent concilium cdebrara in termino afignato hoc fuit ftatutum favore uaiverfelia ecclefiz, ut petet in exordio hujus canoni» *frequent.* Univerfalit autem ecclefia repnefeatatur per prolato* fimul coagrsgatos ad hzrafim extirpandaab, A ad alia ftatum Miverfali» ecdefiz coaeernentn ergo ipfa ecclefia univerUli* potuit purgationem mom cujuriibet przlati admittere, A celebrare concilium. Nec poteft dici, quod in hac purgatione moro noa adfuerit coufenfua papz, quia immo affuit per modum legati de latere ibi profentis A confentieniis, qui ad . diAum coocUiutn celebrandum fuit per pu- ® parti Martinum miffus, A per hodiernum pnpim in diAis terminis confirmatu·. AuAoritate enim talis legati potuit concilium con. gtegari, ut in d. b* perm, in rex. *k* glo. A notat glo. A-Anchiducoo. XVIL di. tn *fum* na.* Sed etfi .auAcritai papz noa. intervenir fet» rameo cum papa faurit poblice requiGtns, ut confcntiro vellet quod ejus uuAorit»·

k i. in L ff. ds jnr. A tt coacitiwn fieret, 4c confentira noluit; A légitima caufa adfiint. propter quas conciliem celebrari debeat, ut ftatim dicetur ia quarto dufiio, potuit concilium celebrari, maxime iafiaate Imperatore, ficut inftat qui eft advocatus & defenfor ecclefia, de eleAionc, *vntreii/wt* & ex tunc quicquid in eodem concilio faAum eft, & fiet, valet ac valebit, tanquam in generali concilio faAum; ne alia* in poteftate fummi Pontificis ut impedire bonum *k* ftatum generalem ecclefia *k* univerfi orbi*. Er ita tenent D. Francifeu* de Zabacell·* in c. */icet,* de eltAione, & D. Antonius de Butrio in traAatu fuo de fchifmate; & prrterea ex hi/, qua dicentur in fequenti dubio.

B Ad quartum dubium, videtur quod papa potuit concilium diffoivere. Quia papa eft fupra concilium, & poteft revocare ftatura concilii, ut pater ex juribus fupra in fine proximi dubii allegatis. Sed contrarium eft verum in cafu noftro, quia illud concilium fuit firmarum ob tres caufas principaliter. Primo, propter hxrefim extirpandam. Secundo, ad reformationem morum in capite *k* in membris. Tertio, ad pacem ponendam inter principes *k* omnes Chrifticolas; quz caufa concernunt ftabilitatem *k* augmentum fidei Catholica, *k* pacem & felicem ftatum ecclefia *k* univerfi orbi*. Et licet papa fit major, de ~~jurifdiAione~~ .c., *higuifictfli,* ~~·k· e. ti· e,·«~~H C /«rfrefaa» in VI. in glo. fuper verbo : *coec. litte»* ~~j k proprere* poffet~~ mutare ~~k· corrige~~re ftatuta coecilii ut notat, Joannes Andr. in C. *fijptifieffli,* fc d c. *ttii fericultun*; hoc eft varum regulariter. Sed excipiuntur tres eafus quibus paps non eft obediendum, A fententia concilii pravalet fentestie P*P»· Primus, quando agitur de harafi - A nk eft eaftfs, nofter, quia concilium agit dxtirparc harefua Bobemorum, A. pape, diffolvendo concilium, impedivit diAam hactfim extirper!r A con·(·queerer bzrefon foret. Hoc creo cafu con. cilium oft foper papsm XL. d. *fi fupe,* in fex. A gU.kit quod notar Joanne· Andreas in c. *ftnfafuù,* de coSerif, probco. A ds phrretici· m *JUei* in VI. in novelle. Et poteft hoc rtfu papa per concilium judicari per tex. d. *t.fi fefa* in fini. Er XVII. di*. Him nk» v. *bn; k* V. q. VII. *$. Item* sum in fi. Er notat Archidiaconus A Joanne* And. in c. *in filet few** raw in VI. de hatreticis. Nec earn excufere videtor, quod dicit valle coafentire ut prola*ti in Bafilea traAant difta hzrefis extirpe, tionetn; fed de reformatione ecclefia ft non impediant* immo illam finiendam refervent per concilium ia civitate Bononia indifhim, quafi traAatus extirpsadi harefim prndiAian, antequam fortiretur elfcAum, poffet dnrar* ufque nd tempus quo concilium Banomenf· eft indiAum, A tunc non effet polGbile praa. ® latos io eodem tempore adeffe in nfroque con-eilio. Item, quia reformatio ecclefia eft de pertinentibus ad diAam extirpandam; quia videntes haeretici clerum cstholicum informatum, *k* ad booos mores deduAum, citius ft reducerent ad fidem. Differre ergo reformationem ecclefiz eft differre hzrefit extirpationem. Secundus cafes eft, quando ex i»Ao noo percepto papz vehementer . prafumerstur

WL™ ANNO CHU 1STI «·!·

ANHO GHRBTt >411·

turbari ftatu» ecclefia». Et hoc eft cafes no- fter, quia concilium traXat refoensare acclefiam in capite It in membris, A pacem po» nere inter rege» fe omoa chriftİMoe: papa nutent, diflbivendo concilium pradiXum, ne» dum turbat ecclefiam, fed univerfi orbi* fta» tum ; qua in toto orbe funt difeordise A guerre, fcilicet inter regetn Franci» A regem Adgliie, inter regem CsfteUr & regem Ara-Emum ; inter regem Polonia» A magiflrum itruam», ac magiftrum & ordinem Prutenorum, inter regem Aragonum & reginam A» pulix ; inter ducem Mediolani, Seneefes, & Janucnfes ex una, & Venetos ac Florentinos ex altera partibus. Impedire ergo vel dUfer» re reformationem prrdiXam A pacem , eft turbare bonum ftatum ecclefia & totius orbis, quod papa non poteft de jure fecere; & fi facit oon eft ei obediendum, ut eleganter notat Innocentius poft Hofti. cum Joanne An» drea io c. *iiptifirini*, de fent. excom. Et fa» cit quod notatur per eundem Innocentium in c. uti. de confue. Et idem tradit Archi. XL. difl. fi In fine , *8c* difl. *fic**, Si* notat gio. IX. q, III. *ftr* /riwi/a/ew , q. VIH. q. i. |. *bit maibtu ev8orib*r*; immo plus dicit Archidiaconus, quod ubicunque *di-* (coloratur ftatus ecclefia, papa non poteft id facere , ut ipfe notat XXV. q. t. /m»» fe*.

Sed ftatus per malos mores eft difcoloratus ; ergo non poteft papa impedire rcfbrmationem morum, per quam difcoloratio removearur; quia impediendo reformationem fbvet difcolorationem : ficut impediendo extir» parionem harefutn foveret harefim. Tertius cafus eft, qusodo papa aliquid facit·; ex quo vehementer preiumitur magna mais ventura ; tunc hoc non poteft papa facere de pire, & fi facit, non eft obediendum , ut notat Inno» centius A poft. Hofti, cum Joanne Andrea in diXo c. *i^itifiti^i*, de fent. excom. Et hoc eft cafus nofter; quia Concilium traXat po» nere pacem inter dominoa pradiXos , & ex diffbluttone concilii diXa pax .mpeditur, vel falretn differtur; cx cujus impedimento vel dilatione, nemo dubitat, multa & magna nw» la ventura. Ergo diXa diflbiutio concilii faXa per papam non eft fervanda , ntc .ei obediendum. Er fic concludendum videtur, quod his tribus cafibus concilium eft fuper paprm . Quia in cafibus , in quibus papa non poteft jure prohibente difponere, prsValet fententia concilii fententic ρ·ρ», A concilium eft judex competens ad reformandum male gefta per papam juxta tbeoricam Archidiaconi A Joannis Andrear in d. c. *i» fiiifi fnvern»* , de bents, in VI. Et licet loquantur ibi in primo cafu, icilicet quando agitur de harrefi ; tamen idem eft in aliis cafibus, fcilicet quando agitur de turbatione ftatus ecclefir , A quamfo agitur de alia re, ex qua pnefumitur multa A magna mala ventura, cum hos tres cafus pacificent Innocentius A Joannes Andreas in. d. c. *i^eifitieni* in fi. Cum Innocentius fuerit papa, A in jure peritus, ac plures decretales ediderit , valde credendum eft. Glofla etiam in d. e. *Si fefa,* qu» magna» auûovitatis eft ,· A quatn nullus reprobat, prxdiXa confirmat; licet in cafu quo ex faâo papa turbatur vel fcandalizstur ftatus ecclefia» duo alia requirat, de quibus nihil di-

A iit Ubacearina. videlicet quod fUnd foXnn»' *Mtori<im fit, ~ quod papa fit iacesrigibilis, —ai dUó dicantur in pTOpofitO effit, quando Jiffblutio conc. eft notoria & publice faXa. Y-t dicitur locorrigibüia, qua publice requifinu per oratores concifii A per oratores ranis -Romanorum & per litteras eorum fnpe Afapius ut diâam difIblnôonem revocet, & id non facit. Et fi quis dicat, quod ex diflblu* trône pmdiXa & loci mutatione non eft vifibile none mc prefumendutn fcandalizari ec» clef, nee turban ftatum ejnfdem ; A commit' niter ia hoc non habet locum praXica Inno» ccntii nec praXica Joannia net glofla pnediXp. Advertat , fi quis fie dicit, ne erret : g quia comtpunis fama & vox populi eft in opofinuu, & habent famam & vocem populi verifimiliter contrarium ampleXetur.

Sit ergo ifta conclufio; quod fi cx muta» tiooe loci St diflblutiooe pnadiXis communiter pmfumitur exftirparioaem hnrefis impediri, feu differri; aut ecclefiam debere aliter fcandalizari vel ftatum *ejus* turbari , aut alia multa mala ventura, non tenet mutatio nec diflbiutio, nec in hoc eft obediendum papa , immo concilium eft fuper papam · Uh> autem non cflet prvfwmptio quos aliqoid pradiXoHHB contingeret · tunc mutatio loci A diflo-Jutio teneret . Cum in aliis cafibus, quam pradiftis, pajm fit major concilio , A poflit ftstu a eoncilu revocare. Nec ~~eft vera~~ con-^ejufio quam quidam faciunt, quod papa non poteft c. *frtfftnt ttyoctn,* quia exprefle dicitur in eodem, quod quilibet, rttsmfi papalis dignitati» fuerit, teneatur ftatuto & perceptis cuiuslibet concilii generali» obedite . Nam fi ifta ratio effet vera, fequeretur quod concilium poflet papa omnem auferre potefttetem , *ftatuendo* exprefle quod papa non poflet aliqua beneficia refervare. Illa ergo ftatuta concilii ligant papam, ex quorum revocatione fequeretur barefo, vel prafumeretur ecclefiam aliter fcandalizari, aut ejus ftatum mutari, *vel mala ventura.*

Et ex his primum refponfum ad objeXum faXvm io fine dubii proxime pneccdenter le-Dgendi.

Ad quintum dubium fuadetur in paucis verbis . Nam fi ex diflblutiooe pnrdiAa prafumitur hrrefim foveri , feu extirpetioocm ·- jnfdem differri, vel ecclefiam aliter fcandalixari, aut ejus ftatum turbari, vel multa ma» gna mala ventura , potuit difhim concilium monere papam, ut diXam diflblutionem re» vocet , & ipfam revocationem publicare, fle concilio Bafileenfi per fe, aut per alium afEftat; quia his cafibus concilium eft fupra papam . Ubi autem aliquod pnsdiXorum non pnefumeretur , monitio non teneret ; quia tunc papa eft fupra concilium. Et ultra pradiXos catus, licet papa aliquid injufte agerer, eoa» tra tamen a nemine judicatur. Et ita debet £ intelligi ce. fi XL. difl. & $. , & v. <sd for XVII. difl. j. & q. VII. »>«. cu» , in fine. Hoc fcripfimus, falya femper correftione melius fomentis , profi» tentes nos tenere quod tenet S. Mater cede, fia. Nec obeft quod umverfitas non reprafentetur, nifi faltetn adfint due partes univerfitatis, ut ff. fod r»/a>/fw ^aris, ut L uaZl/; quia illud eft verum in muverfitatibus laico»

rum

AWWO CMRim

A chrkti 'm·

crrum , feens ia collegiis & capitulis ecclefia- ~rum , ut notat Innocentius in c. *ctun nebit* . 10 conciliis generalibus, in quibus non requiritur quod duas partes totius mundi conveniant: immo fufficit quod afiqui, Hcet numero pauci, adfint, aliis non convenientibus in termino; & qui venerunt abfentes reprehefentant. Ef fic compertum eft multa generalia concilia fuiffe celebrata *8c* expedita per XVI. epifeopos, qui tamen funt minima pars rcfpe&u epifeoporum totius mundi , ut patet XVI. dis. VI. *by-o i»t* Nec papa potuit illum locum mutare . 5· civitatem Bononia pro loco concilii deputare. Quia c./reluens, prohibet mutationem loci, nifi evidens neceffitas adfir; puta cbfidionis, guerrarum, aut peftip, aut fimilis. In Bafilea autem pro ventate afferitur non fore obfidionem, nec peftcm, nec guerrarum impedimenta , ex quibus impediatur concurfus przlatorum ibidem; fc hoc experientia docet, quia jam funt ibi roegregati. Non etiam reductio Gnecorum eft jufta caufa mutandi loci , cum eadem redu&io poffit in Bafilea traâan Et licet refpeâu Graecorum in Bononia tanqu-m loco eis viciniori commodius traftaretur, ifta non eft infra caufam mutationis · quia c. *frequent* requirit caulàm neceffitatis , non fimplicia commoditatis ; fc quia ficut fi locus Bottom· eft commodior Gnecis, eft incommodior Gallis *Sc* aliis idtramontsois. Nec etiam poteft dici quod infirmitas D. N. Eugenii , C per quam impeditur ire Bafileam, fed non Bonoftiam, flt justa caufa murandi locum · cum , & fine ejus pnefenria poffit celebrari concilium pes legatum, ficut faAum fuit in coocilio Papienfi, & Senenfi, ut patet in difto S. *porro* in textu fc glofla ; & notatur per gloflam & Archidiaconum XXII. in fumma. Item quia D. N. Eugenius papa famis exiflens> tonfirmando legatum rniffum per D. Martioum voluit concilium celebrari per legatum . Si hoc voluit cum effet fanus! for. tius debet velle cum eft infirmus. Difla ergo infirmitas non eft neceffaria caufa mutationis loci. Et licet utiliflima fucrit przfentia papz , ramen non eft neceffaria, & c. *frequent* , ad mutationem loci requirit caufam neceffitatis . Przterea, & fi caufa neceffiratis adeffet deputandi locum extra Alemanniam ' non potuit locus mutari de Bafilea ad Bononiam, quia c. *frequent,* requirit, quod fi oporteat locum mutare , mutetur ad locum aptum viciniorem nationi , in qua erar locus pnuj deputatus . Tria aytem funt loca viciniora Bafilez, quant Bononia; fcilicet ciutas Placentina, Veroncnfis, & Manfuana , quarum quilibet eft locus aptus pro concilio , cum unaquzquc dictarum civitatum habeat portum & abundantiam domorum, & vifluallum · Et fi dicas, papa eft fupra concilium; *Sc* major concilio , cuin concilium ab eo recipiat authoritatem, de elefl. *fignificefli,* & notat gloffa in c. *periculum qfl* eo ti. Ii. VI. & cap. i o. *t» parte* ,· ideo poteft papa ftatuta concilii corrigere & mutare , ut notat Jo·. Andreas in difto c. *fignifiûqfli,* & c. *ubi periculum,* ergo papa potuit mutare locum u>ntra formam ditti c. *frequent.* Relpond-o , ut ftatim dicam, in fequenti dubio.

B

Cetera défunt in MS'. C

Documenta anni

M?4·

LITTERA CREDENTULIS

Bebemerum.

s« M*rt. vji'l· *rim-* ch· '«l·

"JJ Everendiffimjs in Chrifto patribus & domi°i* « dominis cardinalibus , patriarchis, archiepifcopis , epifeopis , venerabilibus patribus, przlatts , magiftris & doloribus, illuftribus principibus, & ducibus magnificis, nobilibus fc fpeftabilibus oratoribus & legatis regum, & pnocipum, fingulis quoque qaalicumque titulo infignitis, Alflo de Ryfinburg, alias de Wrxeffciovv gubernator fupremus regni Bohemiz *Sc* marenionatus Moraviz , barones, civitas ma/or Pragenfis , nobiles, milites, civitates , & communitates praefatorum ∃ni Bohemiz fc marckioaatus Moraviz ac as adhamantes, debita reverentia cum quovis genere complacendi pmrporreAis. Ad veftrarum paternitatum , dignitatum & dominationum celebrem prefcntiam, honorandum *Sc* bene meritum nobifque acceptum & fidelem virum Martiourn ptvabyfcrum de Chrudin eahibiforem pradentium , de noftro propofito fufikieotcr eruditum defti namus , quanto humiliu» valemus poftulantes , qua.enus

E

paternitatum A dominationum dignitas veftrarum nuncio noftro przdiflo in omnibus & fingulis relationibus veftris dignitatibus & dominationibus ex parte noftra referendis , plenitudinem fidei adhibere dignetur, tamipiam veftro affiftentes confpeâui propriis loaueremur in perfonis . Datum Praghz anno Domini MCCCCXXXIV. die X. menfis januarii .

P

Credenti bujus litter* fuit fund regnum Bebemia, &c. fapplicabat facre concilie, quateuut prepter pacent cenfervandam in dide régné , facrum ceueiHum vellet inducere emuet incelet regni nd cemmuuicandum fub utreque fpecie & adbarentet eifdem ; fed nihil obtentum fuit , prout in littera fequenti apparet.*

a

ANNO ^HMISTI UI)

RESPONSIO S^fCRI CONÇILII

*M littr>t>n cretintielm E»bt*n-rM« unote^itatt prrtUmm*

ANNO CHSUTI M»

LITTERS CONTRE MENDICANTES

^Jtrnin qutfÂm trncnht i» litttrt.

SAcrofânéfa , &c. auditis & i.ntelieftis quz difeâus ecclefiz filins magifter Martinus Bcruerii, decanus ecdefiz Turonenfis, «unis de oratoribus noftris ad vos deftinatis , nobis retulit, qualiter exhibita per eum capitula inter vos & legatos noftros concordata, Λ manuum mutua przftarione firmata luerunt ; Juodque vos pacis λ concordiae avidos oftenentes, hujufmodi capitulis concordatis contenti , promiferatis amplius nullas difficultates g injicere, fed velle concordata executioai debits demandare , ingenti gaudio exultavimus*, gratias magnas pro his agentes omnipotenti Deo, qui eft pacis & unitatis amator. Cumque ilhs diebus illud jocundum & cun&s defideratum advenerit de plena adhaafiomi fumtni pontificis huic facro concilio fafta, *K* etiam quod *Gntci parati funt ad* hoc facrum concilium deftinare legationem iolemoetn, prout oratores noftri illuc tranfmifli nobis reteripferunt, gaudia fuere gaudiis cumulata . Poft hzc vero ipforum noftrarum legatorum ab ipfo regno audito difceffu, plurimum admirari fuimus. Ipfis quoque legatis noftris venientibus , tam ipfotum, quam etiam presbyteri Martini de Chrudim oratoris veftri, capitula C ipfa coram nobis legentes , relatione ipforum capitulorum firmam utrimque conduGooctn omniaque alia hinc inde agitata , necnon impedimenta exeeutionis eorum, que concordata A firmata fuerunt , intelleximus luculenter. Ea propter decrevimus vos requirere & admonere, ficut *8t* prarfentinm ferie admonemus, requirimus, & exhortamur, quatenus promiHiombus vrflris fatisfacientes , tn przdiths concordatis Λ firmatis capitulis velitis pcrltftere, \ ca excqui omni dilatione femota . Ahoquin Deum omnium cognitorem invocamus in judicem, coelum & terra fint telles , quod omnia mala quz ex difceflione *8c* ruptura fequentur, culpat veftr» penitus impu-£> tentur . Ad id vero, quod per diftum ve?* ftrum ambaffiatorrtn extitit veftra nomine poftulatum , ita duximus refpondendum, quod iis quz concordata & firmata funt non impletis , neque Genis aliquibus afleélus paci* A unitatis in effffftu a vobis oftenfis ; quin iinmo hoftili perfecutione fervente , pnefertim contra Pilanenies , aliquid aliud quod in przfatis capitulis contentum *non* eft, per vos poftulari a nobis fatis videtur indecens. Sed ea quz jam concordata & firmata funt ad executionem deducite , ut tenemini ; & ut tunc cum veram , puram, & finceram unitatem & pacem vos amplexi noverimus, fic habere résilier & cum cffeftu , A alia in ipfis concordatis capitulis contenta efficaciter impleviffe, *fi* quid pro falute animarum veftrarum fit uono ftatu patriz veftrz , poftulabitis , hoc facrum concilium Spiritu lanâo dirigente deliberabit & faciet, quod pro falute animarum veftrarum bonoque ftatu terne ipfius cognoverit melius expedire . Datum Bafilea die XXVI. Februant MCCCCXXXIV.

SAcrofanéfi, &c. Venerabilibus Yporeyenfi fit Auguftenfi epifeopis, falutem, fice. fnrer anas, quas ad eliminationes errorum & hzrefum, iniftantias impendimus, illa vi. detur praecipua, ut cum aliquam dofiriaatn fuborin fenferimus, qus oculos divinat majeftatis offendat, 3c grave in fe periculum animarum contineat, eam, ne propagetur ulterius, & mentes fidelium damnabiliter· nplat, mox ftudeamus exftirpart. Frequentet diJcftonun filiorum tuorum, epifeope TporeyanGs , civitatis & diocefis parrocluslhnn ecclefia. rum reâornm querela nofirum excitarunt aur ditum, afferentes quod nonnulli de ordinibus mendicantium fuis pnrtcnfis dogmatibus Chriftianum populum Mucentes, error·» infnfcru ptos afferere, & in illis partibus predicate non verentur · videlicet quod nulla juris difpofitiooe parrochiani renentur diebus dominicis & fblemnibus miflas in propriis ecclefiis psrrochtalibus audire, fed ubicumque fuerit eorom major devotio , ibi poflint audire , fuia etiam prstermiflit propriis parrochiis; & audire miffatn illis diebus, adeo liberum eft, quod conftitutio fynodalis fuper hoc dis. ponens, & Chrifti fideles ad id artans, illos *non* ligat, & quod parrochiani fuis curatis ad oblationem illis diebus pnrftsndam minime tenentur ; *fed* in voluntate dantia erit , cui oblatio veniat diftribucnda : quod fi quis ad onus celebrare faciendi inilfas pro vivis aut defunftis teneatur , quod illud folvi non poteft per allqueM faerrdotem curatum, cum ratione beneficiorum fuorum ad id teneatur , & fi decimarum iolutio fit de praecepto in folvendo , nihilominus in cui folvendo dod eft de przcepio ' led debitor pro libito voluntatis illas tapendere poteft in opera pietatis. Przterea quod omnes &. finguli qui in aliqua cx regulis B. Francifci habitum recepe-rint & profeflionem fecerint, morientes , ultra annum ftare non poterint in poenis purga, 'toni, cum ex divino induito B. Francifrut quolibet anno feme) defeendat in purgatorio. & quotquot ibidem animas reperiat de hujufmodi profefforibus, fecum ducat ad gaudia *-ternas vit»; nec non quod tanta eft fratribar mendicantibus, etiam Jocorum ordinariis dt* bite non pnefentatu, libera audiendi confeffiones indulta facultas, quod Chrifti fideles volentes cum ipfis confiteri etiam fcmel in anno, cum proprio facsrdote confiteri non tenentur, nec ab ipfo confitendi petere licentiam . Ceterum quod dicecefaoi etiam asm fuis fynodis abfolutianem particularium ddi. filorum ultra cafu» exprefim in jure fibi fp<-E cialiter refervere non poffunt in «orum pr». judicium, quo minus ab illis abfalverc poffint. Nos itaque dogmata prtadifia vduti erronea , & canonicis fanftionibus ac fande matris erdefias rradiriomhus fit precwris enormiter obviantia ptofpidentns, ne iq Chrifti fidelium animarum difpcndium ltriuq effundantur, ac per eorum tolerantiam affev»-

pr».

ran-

r– terite g»·* fidelis perampfius inficiatur , to-A tris o«ftri Guntheri archiepifcopi Msgdebun----------
*----------tu virihss obviar· capte··», *vobis* A w-- genfis querelam accepimus continentem, quod
*-**, ftnim milite fi* interminatione divini judi- cura olun inter jpfom ex una, nec non cives mi»
mm ci», auAuritate univerfidis ecdefis fenore pro- antiquat civitatis Msgdcbutgeofis ex altera par-
featium committimus & numhnwn, quatenus tibus, occafioM jurium A libertatum ejufdem
ecdefis, cui tunc etiam diâus archiepifoopus
profuit, difeordia fufeitata fuiffet , generalia
vitate fit duncefi pradtAts ïportenü, contra fynodus BafikenGs pro tnAandis & habendis
< prodiAas dogmatisantes . illorum defenfores, inter parses ipfas pace A concordia, quofosm
inquifitioms officium eadem auAoritate exer- aon modios auAoritatú viros ad eamdem ci-
centes *f io* «o procedatis etiam fiimmarie A vitatem deftinavit, A per illos qui pacem fic
de piano abfqwe ftnpitu & forma indicii uf- concordiam hujufmodi firmare non poterant,
as* ad definitivam fententiam , prout juris ipfo partibus ad didam fynodum legitime ci-
fuerit & rationis, cm quo· per inquifitioneop tatis , & eis ne via feAi fub excommunica-
hujufmodi prmfiAos errores dogmarizafle fic tionis in cives prodiAos, fit interdiAi in u-
docuiffe inveneritis , & qua dogmatizabunt & g^Veffifatem civitatis ejufdem fententiis ali-
docuerint in foturum, corumque defenfores ac ” qaa^rtehtarent injunAo, fynodus profata cau-
culpabiles in prsmiffis, juxta quorumcutnque las^Qm^y fic fingulas, qua promiflbrum oc-
delinquentium exceffus & demerita, auAori- cqfionavaiAas partes contingere poterant, qui-
tare noftra prodiAa per cenfuram ecdefiafti- bufdam tunc inibi refidenribus audiendas com-
cara A alia juris remedia compefcpndo flt mifit judicibus, & fine debito terminandas ,
coercendo, invocato ad hoc, fi opus fuerit, Et quia cives ipfi nihilominus in cenfurarum
auxilio brachii facularu , non obftante , fi vilipendium fit litis pendentis hujufmodi pro-
profsris ordinibus communiter & divifim a judicium, reprobis inconfultifque motibus non,
fede apoftolica fit indultum , quod perfona nulla diAs ecclefiat caftra & oppida de faAo
eorumdem ordinum sd judicium trahi aut fa- occupare, nec non alia gravia contra hujuf-
fpeodi vel excommunicari, feu ipfi & dtAo- modi jura A libertates attentire proiumfcruht r
ntm ordinum focs interdici non poflint per ipfe arehiepifeopus , prout ordo juris fuafit ,
literas apoftolicas non facientes plenatn & ex- duas ibidem contra dittos cives, per quas in-
Ereffam, ac de verbo ad verbum, da ioduito ter alia cives excommunicationis, & univer-
j/ufmodi mentionem, & quibuslibet aliis pri- fites hujufmodi interdiAi fententiis profatis
vilegiis, indulgentiis fiejittris apoftolicis geoe c fubjacerv declarati foerunt, fentendas, sc fo-
ralibus vel fpecialibus quorumcumque tenorum per illarum cxfecutiooe diAs fynodi literal
exiftant, per gun profentibus non exprefla vel reportavit ; A licet fynodus ipfi», propter re-
totaliter non inferta veftro jurifdiAionis explica- rum defuper fubfiftentium notorietatem & e-
tio in hac parte valeat quomodolibet impediri , videntiam , fuper przmiffis aliquas ulterius
& de quibus quorutneumque rotis tenoribus appellationes admittere pro parte diAorum ci-
de verbo sd verbum debeat in noftris litet- vium penitus recufaffet, & fuper eo quod hu-
ris fieri mentio Cpecialis . Nos enim omni- *jufmodi* fieret exfecutio, carinimi ia Chrifto
bus & fingulis fidelibus per civitatem & diae- filii noftri Sigifmundi Romanorum imperato-
cefim hujufmodi conftitutis fimili interminа- ris femper augufti, nec oon aliorum princi-
tione judicii diftriAe proripiendo mandamus, pum & prolatorum patrocinia decrevi flet in-
quatenus vobis & veftrum cuilibet in hujuf- vocari : cives tamen prodiAi, qui etiam ad-
modi inquifitioms officio contra aflertores & huc prsmifla, quibus ipfum archiepifcopun»
dogmatisantes prodiAos, auxilium praebeant fpoliaverunt , caftra oppidaque detinent , A
A favorem , fi indignationem omnipotentis eum necnon fibi adharrentem clerum a diAa
Dei 3c noftram ac alias juris. ponas voluerint D civitate per triennium deteftabilitcr cxfiilari ,
evitare. Dirum Bsfilro Ti.idus Fe[illegible] fruAibus, reditibus & proventibus de-
MCCCCXXXIV ftitui fecerunt, protraAioribus ipfos archie,
pifcopum, eccklam & derum difpendiis af-
ficere molientes, ab altera fententiarum decla-
rationis hujufmodi ad fedem apoftolicam, ut
dicitur, appellarunt' nofque de pntmiffis ple-
ne tunc nullatenus informati, esufam appella-
tionis hujufmodi & negotii principalis, dile-
Ais filiis noftris magiftris Jo: de Walingfi fic
Jo: Lohier capeUaaiis noftris fit auditoribus
esufanim palatii apoftolici, audieadam com-
mifimus fit fine debito terminandam ; qui fit
ipfii etiam in forma folita inhibendo, ω ali-
quos sAus inter ealdem partes dicuntur pro-
ceffiffc. Cum autem nos interim etiam pet
E ipfius fynodi literis de promiflbrum circum-
ftsntiis, quodque diAi aves in his iniquas fic
injuftas ornaino caufas fovent, fumus certio-
res cffeAi, per nos commiffarum hujufmndi,
fic qu· inter diAo· filios propofitum , dec»-
num fic capitulum diAai ecdefis , nec non
eofidem cives etiam ex coanmiffionifoas noftris
in Roman· curia pendere 'aftnmatnr indecifa,
fic quarumlibet aliarum diAas partes promiffa
occa-

COPM CUJUSD^fM BULLS

Domini noΠri P.ρ«

*S*fr tttf" tedtfi»*

EUgenius epifeopus fervus fervorum Dei ad foturam rei memoriam.

Super gregem dominicum qpftro divinitus vigilantia creditum fpeculatorif intenti, prout nobis defuper conceditur, exercentes officium, curis efficere perurgemur affiduis, ut inter Chrifti fideles quoslibet optatu tranquillitatis fervor exuberet, ac ecclefiarum, quarum noftris incumbit humeris foUicitudo cunAanun, pec aon earum diAi gregis perfonarum ftatus foliriter profperttnr, A luccifis jurgiorum iitiaanque ftrepitibus, ecdefis A penbus ipfo per raftitfo greffes ad acceptabiles excitentur ac dirigantur eveatus. Gravem venerabilis fra-

occafionc tangentium ft»tus caufarum prarfen- A ttbus habentes pro fuAcienter exprems , o-
cHatsTi ·na“ & Gftpd·» 9“* in v“i' eo«r“nun com-
Ioi. mi Aonum hujufmodi in didis caufis hdcufqiie quomodolibet faâa fuerunt, auHoritate spoftolica revocamus , caffamus , irritamus , ac nullius volumus etiftere firmitatis ; nec non ipfas per nos commiflas caulas ad no» advocantes , illas ad profatum fynodum remittimus per prafentts. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftro revocationis, caffationis , irritationis, voluntatis , advocationis *k* remiffionis infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prafumpfcrit, indignationem omnipotentis Dei, *k* beatorum apoftolorum ejus Petri *k* Pâuli ſe noverit incuriurum. Datum Florenti» anno incarnationis dominiez MCCCCXXXIV. XV. calendas Aprilis, pontificatus noftri anno quinto.

N. Cuper.
L. dc Camenie .
Anfelmus.

A. Fideli».
T. Katenfoen.

defias noftra fponfam , cujus vitam *k* con·' verfatioaem laudabilem vifu *k* auditu *k* h- mulatu *k* donseftica experientia novimus, I- piumque generis nobilitate przfigttem, literaIs fcientia proditum, *k* virtute, morum gravitate, vita munditia nitidum, experta induftria, in fpiritualibus & temporalibus circumfpefeum ; veridico teftimomo afferentes *k* firmiter credentes, quod fane de eodem poteft dici, quod omnipotens Deus fruftuofe vifitarit plebem fuam in diorcefi Bajocenfi, qui tantum dignifimum paftorem, gratum clero * FTaio civithtis *k* diAcefis Bajocenfis ibidem deftinavit . Promifits igitur meritis attentis, diHum reverendum in Chrifto patrem g *k* ecclefiam prodi&am cum fuppofitis ejufdem humillime iupplicamus in vifceribus mifericordiz femper habere recommiffos . offerentes nos poflêrenus paratos femper obedire & fervire metuendifiimis dominationibus veftris, quas confervare dignetur ad augmentum fidei catholicae A optaro pacis omnipotens Deus cum felicibus incrementis gratin *k* honorum . Scriptum Bajocis anno Domini M34-

ANNO cmtisTi μ η·

Veftra fandifiinur congregationis humiles, devoti & feduli oratore», decanus & capitulum ecclefia Bajocenfis.

LITERÆ CAPITULI B^JOCENSIS

Ad concilium Bafileenfe.

CMurendxar ZswMeai dc *Ctrflillita» tpjtapaaa Bafactafm'.*

Ib. SAcrofan&at fynodo Bafilez in Spiritu fando legitime congregate, univerfalem ecclefiam reprafentanti.

Reverendifiimi in Chrifto patres , domini metuendiflimi , ac magiftri orvchnflimi , in Spiritu-fando legitime congregati, ac univerfjlem ecclefiam reprzfentantes , przmiffis recommendationibus humillimis , obfequiofu ac devotis cum promptitudine famulatu».

Veritatis teftimonium perhibemus , quod pofiquam placuit omnipotenti Deo ac faadifiimo domino noftro domino Eugenio cçelefti providentia papa IV. providere ecclefiz noftra Bajocenfi de digniflimo paftore ac fponfo e/uidem, videlicet de reverendo in Chrifto patre ac domino noftro metuendo domino Zanone de Caftellione, tunc temporis Dei gratia Lexovienfi epifeopo, mandatu apoftoheis obedire cupientes, ut tenemur, tamquam veri filii obedient», in comitiva praelatorum baronum. militum, nobilium domini noftri regis ofliciariorum , civium Bajocenfium, ac cleri & populi civitatis & diœcefis Bajocenfis multitudine copiofa, propter hoc procef- p fionaliter , ut moris cft , congregata , ipium e reverendum in Chrifto patrem & dominum noftrum metuendum in paftorem *k* epifeopum animarum noftrarum cmlefti & apoftolica provifione nobis conceffum, reverenter , ut decuit', fecundum formam *k* tenorem ftatutorum ecclefiz przdiSz recepimus letantes, ipfumque continue poftmodum reputavimus , prout reputamus, verum & indubitatum ec-

EPISTOLA MJGISTBI CIPIUM

Et confulum Pilinenfium ad concilium Bafileenfe.

Significant ft ab btftièai liitratet in atagaa ptaaria vtrfari I

Reverendis in Chrifto patribus & dominis , &e.

LtHa ia (tagrtgatitat gtatrah XXI. Mati MCCCCXXXIP.

C

D SAcrofanAz generali fynodo Bafileenfi intb. t- 7* Spiritu-far.ilo legitime congregaro , ec clefiam univerfalem repnefentanti, magifter cirium, confules & jurati, totaque communitas civitatis nov» Pihnse, paratam in fingulis obedientiam, bumilemque fubjeftionem debita cum.reverentia & condigna.

Patres revercndiftmi dominique gloriofiAmi , ante omnia omnipotenti Deo, qui fcft prote&or *k* falus in fe fperantium, demumque paternitatibus *k* dominationibus veftris devotas *k* innumerabiles gratiarum referimus aHiooes . Ipfo enim omnipotente Deo auxiliante, veftroque kibfidio « beneficio suffragante, ab inimicis crudelifimi» fumus liberati. Hodie namque, die folie, qms fust dies/ IX. menfis Mui , hora quafi prima ipfius diei, fuccenfis omnibus tentoriis, ftarionious, tuguriis, ceterifque aedificiis omnium exercituum fuorum a nobis cum confufione rectftôrunt. Ratres igitur reverendiffimi & domini gloriofiffimi, dominationibus veftris humiliter fapplicamus *k* attente, quatenus dominatio veftra defeûus noftro» mifericorditer digoe^tr refpicerc . Nam propter pnadi£os inimicos aoftros *k* haereticos ad finalem deveuimus penuriam,

miriam , *k* maxiasu debitis fumu· iavoiuti , A immo totus dWlrsAus softer per pnriato· hr* retiens eft défaisais fc totaliter devaftatus . Speramus itaque indubitanter, quod dominatio veftra nos non derelinquet , fed noftro· fublerabit delcAus, & nobis fubvemet gratiofe. Perforas veftras fanas fc incolumes omni* potens Dens nobis totique fidei catholica dignetur confervare in loofara fanitate Datum nova Pitensr, Dominico die poft afcenfionem Domini, anno MCCCCXXXtV.

Magifter civium, confutes & jurati , totaque communitas civitatis Pilum,

LITTERA MAGISTRI JOHANNIS

Dt Ptlnur auditoris & ambassiatoris facri concilii verius Bobemiam.

SocrofanAn generali fynodo Bafileenfi, fcc,

Dt viStrit feptr TAtrittt rtfrtatt,

SAcrofanAa fynodus, fi omnes corpori· mei artus diflblvere , & feparati· ab invicem articulis fingulis poflirm lingua officium commodare, & umverfum difcurreates per orbem illius fidelifimn civitatis Pikxta laudes promere, princyam, dominorum fc univerfi populi Cnriftiaai pofletn favores fc auxilia procurare, id libenti animo facerent, me hujuf- C modi exiftitnans debitorem. Qjùs Chriftianus homo, quis fidei Chriftiaafc zelator non arbitrabitur , fe debere illis Chrifti fidelibus , qui pro fide catholica tam duram obfidionem conftantiflime psfli funt? qui erii nullum affuiflet eis liberationis auxilium, decreverant , & repetitis deliberationibus firmaverant pro Chrifto mortem (ubirc- Proinde meruerunt ab exercituum Domino, a Deo Sabaoth mirabiliter liberari. Jam igitur cum rrperire valeam univeriam Chriftianitarem in unum pariter congregatam, Λ. quod natura negavit efficere, noc aufloris natum mira difpofitio intulerit, faciliter exequor defiderium cordis. Te ergo, fanAa fynodus, que univerfalem matrem fidelium ecclefiam repmfentas, vofque reverendiffimos ac reverendos patres fc dominos eam in Spiritu fanAo celebrantes , humillima fiipplicatione, totaque cordis affe* Atone depofeo, quatenus diAsm fideli ili mam civitatem benigno Gnu favoris *k* gratis, ut dignum eft, infixam habentes, auxiliis, gratiis fc favoribus attollatis, ut & magnifice fublevetur, & honoris titulis clucefcat. Supplicationis mes replicarem inftantiam , nifi me a paternitatibus veftris arbitrarer affeAus magnitudine fuperari . Opto , facratiffima fynodus, ut ad tria faoAa opera, pro quibus inftifuta es , inorum precipue reformationem fine qua , fi fiant, cetera non fubfiftent , te dirigat clementia fummi Patris. Scriptum Ratifpons, XΠI. Maii MCCCCXXXIV.

Ejufdem fanAiffimn fynodi humillimus fc indignus nuncius gratiam & benediAionem exoptans Johannes *tit Ptinur.*

LITTERa SIGISMUNDI

Imperatoris, ad concilium Bafileenfe .

Dr vvAariu *rt^rim ét Tthriiii.*

REverendiflimi in Chrifto patres , fcc. Hodie hora vefperaram, «c. a/nd JI^evsMs ad «mm »434.

COPia LITTERARUM INCLUSARUM

h tpiftLi .

NObili ac ftrenuo militi domino Kolvino fk. de Brifrka fratn meo dileAo.

Obfequiis pnsmifis, frater cariffime, notifico vobis, quod regratiantes Deo bene valemus, & Thaboritas hodie, cum Dei adjutorio & meritis S. Vemcslai, proftravimus, & damnum modicum de parte noftra percepimus , & de Thaboritis magna multitudo interfeAa eft: fed illorum numerum quot in loco remanferint, nefeimus, quia a loco confiâtes ftatim ulterius racefSmus, & captivos plures adduximus, & ds equcftribus aliqui majores, fed tamen pauci fugerant dc evaferunt, & illa ftrages faAa eft inter oppidum Gurfim & inter Brodam in illa planitie. Et Pilzncafits aciem duxerunt, & primi aggrefli funt eos „fc direAo tramite pmeefferunt cum curribus & familia mea, ficut boni & probi, fine inttrmiffione fc retroceffiooe . Propterea , dileAe frater, iftis auditis , hanc ftragem principibus notificetis, fc fi aliquem mittere potentic ad Cnfaream majeftatem , ilia ferenitati fac fignificetis, dc etiam fi juvenis ille nuncius Capunko venerit, mittatis eum in *Ktnltfti»* , A abinde requirens ubi fuerimus, veniet ad me, ubi campum vel caftra pofuerimus . Etiam ulterius noveritis, quod nuncium ad vos mififtemus, fed expeAavimus dc nuncium retinuimus, volentes videre quem finem confequeremur . Idcirco credimus dc confidimus , illud quod in primis poft ccenam Dfcripfimus, quod hoc facietis. Et infuper finceriter rogo , fi aliqui de familiaribus meis furtiye a me recedentes ad domum venerint, S|uod ipfos caftigetis, ficut in prima littera criptum eft vobis. De gentibus armorum vere copiam habemus , & validam multitudinem , & plures de die in diem conveniunt Et aliud nihil intelligimus, nec fperamus, nifi quod io brevi omnes civitates nobis fubjicientur. Et cum iftis vos Deo recommendamus . Orate ipfum pro nobis, fc nos pro vobis. Darum inter Brodam & Gurfim, ftatim poft confiiAum faAum in fero. Domi·* nica poft feftum Corporis Chrifti.

Sdenko de Druffeka refidens in Tyno Horswienfi.

REverendiffimo in Chrifto patri domino domino Juliano miferatione divina S. Angeli cardinali diacono, domino meo fingularitfimo . rsu.

Reverendiffime in Chrifto pater *k* gloriofiffime domine , exulter facrofanAa fynodus , gaudeat cunAus populus Chriftiaaus, latetur, *k* pnr-

ANNO CHUISTÎ

flt praecipue animus «efter de tam celebri -felici vlderia, qoam Dominos Des· exercituum fuis Cbrifticolis contra boftes benedidi nominis fu< miferkorditer concedere dignatus eft . Noverit ergo V. R. P. quod die Dominica poft feftum Coeporis Chrifti barones regni Bohemia , civitatis sntiquk Pragenfis . flt aliorum fideMua falciti' prsfidio cum Thabdriris & Orphans campeftritass in virtute Λ1tiflimi bellum animofe sggreifi funt. & per totam Dominicam pradictam A nodem fequentem pntlia continuando certarunt, *Λ die luna* hora diei tertia bellum pro parte noftra , sudore Domino, feliciter terminatum effe dignofeitur . Et ceciderunt de parte Huifitarum' univaefi campeftrcs KIIIT. mállia ; ia- g ter quos interemti hint ille Zapko cspkaneus, ~ *A* Procopius A Lupus presbyteri fcdudores nequam, A Septingenti capti exiftunt, A careeribus mancipati. Et de parte noftra, quam Altiffimus protegere dignatus eft, perierunt dumtaxat dueenn, quibus clementia Salvatoris mifereri dignetur. Ceterum R. P. dirigo magnificentia veftra copias duarum litterarum Wlgarium materiam belli pradidi continentium, ut in illis magnificentia veftr· nedum dukiter recitttut; fed A hac nova verillima infimet domino meo fingulariffimo domino auditori, ut A finceritatis fu· integriss gaudeat feliciter in Domino, cui honor & gloria in fecula faculorum. Ameti, Scriptum Nuremberg* in odava Corperis.Ç Chrifti, anno, &c. MCCCCXXXIT.

Sigifmundus *ftrtmuer* fervitor vcfter humilis.

EPISTOLA CJRQLI ?Π.

Regis Francorum ad concilium Bafileeafe.

Significat ft Mî patent paratam.

SAcrofand· generali fynodo Bafileenfi in Spiritu-fando legitime congregata , Caroius Dei gratia Francorum rex, in agendis ipfius Sandi Spiritus affiftentiam A jugem diredtonem.

Gratas plurimum veftr* facrofanda congregationis litteras libenti sffeftu , corde A animo per csriflimum conftnguineum noftrum cardinalem de Cypro, ac etiam per diladum ac fidelem noftrum confiliarium archiepifcopum (a) Auxitanum , epifeopum Glafeanfem, abbatem (fi) S. Honorati & decanum Cameracenfem (c) fu(cepimus , quos apud nos tamquam veilros nuncios, A atnbafliatores folcmnei, una cum praefato cardinali confanguineo noftro ,· quem veluti pacis angelum veftra facrofanda congregatio duftinavit, qua in re veftro fando ac falubri voto A propofito quod nobis veftri parte in publica audientia A alias elegantiflime referavit, ad pacificatio- E nem defideratiffimam Chriftianiflimi regni noftri , longs mmÜMB run»· agitarione, bear divia· placuit majeflatf, lv mexabifittr afthdi, y«bis uberrimas grates referimus; cernai reddentes veflram facrofatw Oam congregationem, quod ob Dei reverratiam A debitum fibi honorem, dcfidcrium ardentiifimnm tranquillitatis populi noftri , bcUica flrage graviffime feper vires opprett, fuper quo catam A terram teftes invocamus, femper voluimu», egimus nunc, & in futu»· rum volemus, A totis vigiliis iaAabimus ad pacis tantopere defiderst· profoquuttonem , coafemmationem A inviolabilem coofervationem, nuraquam fubterfugiendo Opus adeo bo» num concordia, λ plane necenaria, media omnia opportuna querendo, pullando omnes, 8t profequeudo fic A tam volenti animo , quod apud Deum , cui omnia patent, & homines redo oculo pervidentes nollatcaus po. terimus, prout nec ufque meruimus , reprehendi. Qpa omnia lattutf St ad plenum memorato diledo confanguineo noftro flt ceteris jam fatis auncils flt oratoribus aelantiffimis concordia St pacis, veftra fineerrima charitati referendi commifimus. Veilrain fscrofitnftatn congregationem Sanûi Spiritus gratia jugiter ac perfeveranter accendat λ diriut ad •mnecopus bonum, Ai qui incepit confirmet felidetquc, prout totis pnsoordionim affedibus exoptamus fle dtfidersmus. Scriptum in caflro noftro S. Sympboriani Ausonis , die X- menfis Junii MCCCGXXXIV.

ANNO cnrsn

Carolus.

Saugny.

LTTTERjf DOMINI IMPERATORIS

CMMrwas *fatim» timaim tartiinali/* **Aoitamd-** *ftafit* **O'** *tapitalt JiamMegenfie* .

REvetendiffimis ac venerabilibus in Chriflo patribus A domini» facrofand* generali fynodo Bafileenfi amicis; Ac. ik p r»

Reverandiflimi in Chrifto patres, Ac. Seripfimus his proximis diebus ex *Staffbnfen re*verendiflitnis dotmnis prrfideatibus in fecro concilio , quemadmodum «pud ferenitatem noftram lamentationes fierent per principes, communitates A alias fingulares persone» facri Romani imperii, quod traherentur minus debite, A in caufis mere prophanis ah ecclefiafticis perfoni* , tam in Romana curia A farso concilio, quam extra, coram alhs judicibus ecdefiafticis, A fpecialem mentionem fecimus de caufa vertente inter reverendiffimum dominam cardinalem (d)Rotbomagenfem contra cives Bifuntiao·, A alia ver. tente mter venerabilem epifeopum Bamberg genfem A capitulum ecrlefi· Bambergcnfis contra cives fuos, qui gravi cum lamentatione

(x) Philippum dt Lrvis qui potaa fait cardiaslrs A architpifcopus Arelateafit,
(i) Gauriidum de Monte · eleito.
(c) Eaidlurn Carletii.
(J) h eft Johannes de Rupefciflà Gallice *de Rxketailrr* a natali folo, viculo apud Luqtanam fite, abfiruro loco natus, qui tamen epitctmus Gabennenfis, archieptfcoptts Xotbomageafis A Bifantiaut, ac cardinalis extitit atque Mgatui Benoni*, ubi diam claufe extremum p. cal. Apt. 1^7.

noftrz ptopofuerani, quod frertl A faris font. Qur noftra oblatio repudiata eft .'
offret te. liniare *expetitur* rorem judicibus quod non intelligimus ex alio procelfiffe,
ajrauibiM · «ero concilio deputatis , in eau· quam propter favores plurimos, quos praefati
fu quarum cognitio non ad ferae ecclefiafti- dominus Rothomagenfis Ac capitulum Bamber-
cum, ftd ad noftram imperialem majeftatem genfe in facro concilio contra iplos civet
dinofeebatur pertinere. Unde requifivimus prz- Bifuntinos dc Batnbergenfes affequi multimo-
[itoe doaûooa przfidcntea, quatenus operam de arbitrantur. Nec huic noftrat oblationi in-
dare vellent: ut in hia cnufia fepcriWeretur, telligimus quidquam derogare, quod przfati
quoad ex Ulina ambaÆatores no&ros fole- dominus Rothomegtnfis epifeopus 8c capitu-
mnes, qtana cum principum noftroruna confi- lum afferant cafus petitionum fuarum ex il-
Ito apud (aerum concilium trenfmittere ha- lis effe , pro quibus recurfus haberi poteft ad
bnbaznss, oeduin ex hia caafis, fed aliis etiam forasn ecclefiafticum , quia hoc non confenti-
majoribus illuc advenirent. Refeonfiim a prz- mua ; & fi affertioni lakorum credendum fo-
fhtia dominis prafidentibua firfccpimua, quo ret , plurima etiam caufe ecclefiafticz tam-
nobis in fiimma rafpondatar, quod praefatus quam prophanae ad temporalia traherentur ju-
dominus Rothomagenfis epifeopus, At capitu- dicia . Et fi ipfi dominus Rothomagenfis epi-
lum Bambergcnfe, quos audire voluerant, di- D fcopua & capitulum ita pro certo crederent ,
xerunt certos effe cafes in jure , prout fuos ut afferunt, Ac non plus fperanent in favori-
effe afirmanut, pro quibus recurfus haberi bus quam in juftitia, non recufafient per ho-
poteft ad forum ecclefianicum contra quotcum- neftos viros juxta oblationem noftram hoc
que , maxime fedçnte concilio generali , ad cognofei. Nequaquam etiam acceptamus obla-
quod quicumque oppreffus contra quemcumque tionem majeftati noftrz fartsm de eligendis
recorfem habere poteft, Ac quod aliquis illud viris pro parte facri concilii Ac noftra , qui-
declinare non poteft , fubjungendo quemadmo- bus committentur caufa: ipfe cum poteftate
dum idem dominus Rothomagenfis afferebat, decidendi , Acc. ex eo quod fi ipfarum cau-
litem cum civibus Bifuntinis motam effe in farum cognitio ad forum pertinet ecclefiafti-
curia Romana ufque tempus prsdecefforis cum , non intendimus cognitioni illarum tam-
fni, in qua procurator majeftaris noftrz pro quam *de re* ad cognitionem noftram minime
intereffe imperiali fe adjunxerat, At quod Bi- pertinente aliquem vel aliquoa deputare. Pari
fuotioenfes epifeopi venerant ad caufam , Ac ratione, fi ipfarum caufarum cognitio ad im-
libellum receperunt. Deinde in Bafilea diem periale forum pertinet, non arbitramur hono-
coram judice acceperunt, At fic prsrogativa Cris noftri Ac facri imperii, ut in cognitionem
eft, jurifdirtio Atc. In caufa vero Bamber- ipfarum caufarum etiam aliquem admittamus.
genii afferuerant epifeopus 8c capitulum hu- Nam falcem in alienam meffem imponere non
jufmodi fuz caufe poft diverfas altercationes curamus, nec pati volumus, ut in noftram
apud concilium remanere debere declaratum imponatur, qui non minori juramento aftrirti
effe, a qua declaratione non licet epilcopis fumus facro Romano imperio pro illius ju-
difcedere , Acc. Nihilominus quod ipfe domi- rium confervatione, quam dominus Rotho-
nus Rothomagenfis contentaretur , quod ex magersfis Ac capitulum Bambergenfe ecclefiis
parte facri concilii Ac ex parte ferenitatis no- fuis aftringantur. Volumus, reverendiftimi pa-
ftrz aliquibus volentibus viris committeretur tres , hsec facro concilio nota fieri, ut R. V.
caufa inter ipfum Ac cives Bifuntinos, tam P. fuper hujufmodi lamentationibus fepius no-
in principali, quam luner omnibus dependen- bis , ut fupra, fartis provideant, ut futuris
tibus cum poteftate decidendi auAoritate utriuf- fcandalis, qua multimode accidere peffent oc-
que cum claufuli'., Atc. Aliter utcumque non curretur, Ac nt fi fortaffe provifio negligatur
poffe defiftere a profecutione litium ac fine hujufmodi , fimus Deo Ac mundo excufati ,
offeofa Ubertatis ecclefiafticz, nec falvis eo- r convenientibus At honeftis modis, qui nobis
rum confcientiis , ac fine nota perjurii per " non deerunt honori noftro Ac çonkrvationi
ipiorum quemlibet prssftiti juramenti ecclefiz jurium facri Romani imperii providerimus.
fu-, ficuti latius in litteris ipforum praefi- Nolumus etiam filentio prsrtenre quod fre-
dentium continetur. Non potuimus relpertu quenter Ac noviffime plures ex laicis qui in
ipforum domini Rothomagenfis ac etiam epi- facro concilio trarti funt. aut coram judici-
feopi At capituli Bambergenfis pro hujufmodi bus per facrum concilium deputatis, nobis
refponfo nobis farto non admirari ; quia prius lamentati funt gravi cum querela, quod in
illis offerri fecimus, Ac fpecialiter domjgo eorum juftitia nedum naale trartantur, quin
Rothomagenfi, non advertendo exceffus quos immo, fi aliquando eis expediat, in fiicris
rlTwjeftatem noftram commiferst, quod eli- deputationibus, aut generalibus congregationi-
gerentur pro parte noftra aliqui honefti viri, bus comparere non audiuntur. Sed cum fibi-
Ac totidem ex parte eorum, qui cognofce- lationibus At clamoribus ad rumorem populi,
rent, fi ea pro quibas impetebantur cives ut ira loquamur, non auditi recedere compel-
Bifunrini & cives Bambergenfes , fpertarent luntur . Non conveniunt hzc , fi vera fint,
ad forum ecclefiafticum vel imperiale . Et csfu honori facri concilii....Rogamuaaigitur....P....V.
quo cognofcercntur petitiones hujufmodi ad ~ ex debito veftro ad honore facri concilii At
cognitionem ecciafiafticam pertinere, placeret majeftatis noftnr , ut hujulmodi inconvenien-
nobis ut petitiones ipfia cognitioni ecclefia- tia non fuftineantur. Sed ficuti a levibus per-
fticst relinquerentur. Sin autem ad imperiale fonis hzc procedere credendum eft · ita pru-
forum cognofcerentur pertinere , cognitioni dentia Ac gravitate bonorum virorum corri-
noftns feraliter relinquantur, ut fic rtddan- gantur. Datum Ulmz, die XXI. medie Junii
tur Deo que Dei funt, Ac Cafert qua Ca- regnorum noftrorum anno Hungari· , Atc.

QP XLVIII. Romanorum XX(V. Bohemia: XIV. A imperii vero Π.

anno :hkjst(■kia·

Sigifmundus Dei gratia Romanorum imperator femper auguftus, ac Hungarise, Bobcmue, Ac. rex

Ad mandatum domini imperatoris, *Gat*par Sligk miles cancellarius.

LITTEM JMUHMTOW

Sacri concilii, qui in Grecia remanferat, left» in congregatione die tertia Julii anno Domini MCCCCXXXIV.

fiii i» itiaart eautigrriat auarrat .

SAcrofanftc generali Bafileenfi fynodo in Spiritu fanfto legitime congregate.

Reverendiffimi reverendique patres & domini pratcellentilfimi (àcro pagina, magiftri infigniti , doftorcfquc egregii (ncrofanftatn fynodum Bafileenfem celebrantes, cum humili recommendations przmifla . Quamquam die XVIII. Januarii multa paffi fuerimus, iter noflrum peragendo in mari majori, procedendo per Walachiam Moldavienfem, fui cedendo utique in itinere noftro & cum contremite Tyciam ante forum qui dicitur in regno Hungatiz, ex cafu inopinato, confidentes per famam publicam, ac per perfonas fide dignas nullam diffidentiam habere, immo tuti & fecuri, abfque ullo dubio iter noftrum progredere , ibique invafi per fpoliatorts five per armigeros Johanois Banni *dt Murat* totaliter ipoliati fuimus in rebus & in bonis noftris, ita Λ totaliter, (impliciter & abfolute, quod LXXXVI. equi & currus denudati nobis remanieront, & ficut in puris naturalibus nati redufti fuimus. Attamen diviha favente clementia, Budam pervenimus in vigilia fefti Pentecoftes. Itaque querela pofita coram domino archiepifcopo Strigonienfi *Sc* aliis epifeopis, przlatifque , & baronibus: itaque operatus ful, quod provifio fofta eft p ambaffiatonbus, non - omnibus deducentis ducatis, pro itinere noftro perficiendo ufque Bafileam. Et fic propter hanc rem, moram ibidem Budz per XVII. dies *Sc* per plures traximus. Tandem die XXIV. meofis hujus pervenimus Ulmam, ibidemque domini ambaffiatores domini imperatoris Graecorum, ex fibi injunfto vifitaverunt dominum noftrum Czforem Saniori confilio acftimo , prout fapientia veftra determinabit, praelibato domino noftro imperatori feribere pro expeditione celen , ac perfonam venerabilem, idoneam , & fufficientem , fi opus fit, ufque ad przfatum locum Ulma obviam nobis dare ; multa fiquidem forent & alia ftylo infimiare , que obmirto caufa brevitatis in condigna relatione femper A feliciter ac profpere in virtute cujus uniti eftis ac congregati pro ipfa fanfta unione valete . Arnen . Datum Ùlmz die XXV. Junii anno Domini MCCCCXXXIV.

Vefter minimus ambaffiator Frater Albertus dc Crifpis.

EPISTOM HBNJtICI AXGIJ

ANNO pHUBTI »«·◆·

Anglis ad concilium Bafiletnfe.

Gravitft ftrt quad ad ctutHi»» nms admit, tauter fad aratarts ttifi prrtvia /ttraratat» , impradatqut aBa ia papam.

SAcrariffim* generali Befilecnfi fynodo legitime congregate univerialem ecdefiam reprzfentanti.

Sanftiffimc ccetus cedrique libani, lampades divina legis fumigantes in monte, prWentis via duces , animarumque lucerna devotiffima recomandatiooe pnemifia. Gaudent, ficut noflis procellarum agitati fluftibys cum aura flagoris fui refolvens intemperiem vioins: tranquillitatis, vultum effigiemve pnatendir, incedentes in tenebris cordis affurgunt in folsrium: cum orientis folia fplendor itineri» eorum faciem defideraris incipit fâlutare fulgoribus ; *latnatur agricole, cum tranfaftis* fterilitatis uberis fertilitatis defideratus fucce* dit autumnus. Sic & poftquam cleri iaoftitatem magna quidem cx parte varia veluptatis Rumen abforbuit, dum Principum & msjorum folitam gravitatem; an demum vanrtatem ? Multifaria oscitatis caligo procul fub* duxit λ reliqua plebis cultum, & obfequium erga Deum « majores elationis & ignavi» tumor furripuit, & fubtraxit, cunftis tam divine quam humane legis zelatoribus, ex nunc jucunditatis & Iztitüe, tunc dies illuxit quandoquidem facro Bafileenfi concilio pnaflolatum exordium dabatur, ubi fperabatur, quod evangelioun juxta figuram Chriflus excitatus a lomno ventis hzrefum & errorum imperaffet Sc mari, qui graviffime perturbarunt & perturbant hucufque naviculam Petri ; quod iafuper ab ipfo foie juftitie reformationis optata, fulgor ad deviantium in moribus reduft tonem univerium rutilaffet in orbem. Et poflremo quod in agro mentium humanarum , coge ite jam dextera czleftis agricola pacis, tranquillitaris & omnium virtutum leges convalefceret copiofâ : qua de fpe vox erupit latinat, exultationifque percelebris in tabernaculis juflorum . Gaudebant inde Principe· , omnes catholici, gaudebant maximiates, gaudebant divites, gaudebant pauperes, juvenes & virgines, fenes cum junioribus, & omnes ftstus hominis laudabant nomen Domini fperantes, urinam quod fucccdat, quod in hoc facro concilio exaltandum effet nomen ejus folius, que res ut votivum, & eo promotiorem fortiretur cfleftum , quo plurimi in hod *facro* concilio convenirent, quofdam ambaffiatores noftros Bafiteam. deftinavitnus, ut cum ceteris illic ad pnemiffa cooanribus, fuos fimul impenderent foUkitudiac· *tc* labores , przftolantes adventum aliorum Ambeffiatorom noftronun, quo» de utroque rqgno noftro in numero coadccenti docrevimua «ieftware, quorum tatne» certis rationabilibus da cadis fuffpendimus ad tempus c&pofitam miffinnsm. Ea quidem infer alias antiqua unaque certa relatione cognovimus ambamatoru noftros, quos

ANHO cntnj

euoe praevie Bafileam trasifmifimus , illic io *foro* mnees uri fpretos ft otiofos, & ut alf- quernm utamur terminis, per incorporationis titulum in Bafileenfi conalio decretos non admitti, «t ia vinea Domini ceteris collaborarent, nifi prius quoddam pnrftiterint juramentum e nobis non cogitatum quodja principibus vel aliis tcmponbua retroaAis In fi. nodis aut conciliis exaAum non audivimus ; fed nec ipfum didicimus patrum decretis ingeri, vel praecedentium conciliorum geftis aut annalibus exemplari , cujus inconfueti juramenti requifitio fi principum mentes vehemestaer duxerit in mtporem non eft mirandum tum propter inexperta rei novitatem, tum propter eventus dubii vitandam perplexitatem ft difpendium, quod eorum libertati inde videtur inferri. Qjiis enim rationis lumine prssditus non dubitaret fidei fit· figoaculo communire feriptum , cujus mc fenem novit mc tenorem *i* Quis fapiens religionis cujufqwe jugo *Ct* fupponet, cujus inftitura non viderit ft regulam penitus ignoraverit *l* quove rationis ioftinâu principum circumfpeAa prudentia fe juramenti vinculo legum laqueis innodaret, quaa necdum'{.egis «ditio protulit nec fequentis publicationis au&oritas comprobavit ? pracipuus legislator, cujus aAio noftra eft inftruAio, & cujus jugum fuave legitur & onus ejus leve, neminem fu» legis arAandum decrevit habenis, donec infinuarionis p*> blicx myfterio fidelium auribus innotefccrct. *Si* aan *vteiffnt,* inquit, *& Itquvtut* mo */<- rh*, peccasnas sm *beitrtttt.* Q|o jure divino fcilicet & humano fideles principes non a ftjo , nec ab exigentium malo principes Jiuos inobedientia macula non refperfit, nec ufpicio qualibet eofdem sdnotavit, juramentum przftarc conftringi doceat ad obfervandas fanAiones necdum leAas non perpendi, mus. Quid ecclefi· conferat juramenti ftlis exaAio, profeAo, digniffimi patres, ipfi non videmus. Num ecclcua Chrifti fponfa cenfurarum gladium fuper omnia formidandum recepit a Chrifto, quo juramenti qualibet ex ·Aione pratermifla , compellat intrare declinantes, quos invenerit a convivio Dominico D eorumque cervices fubmittat ficut haAenus , faluberritnis inftitutis ft cuilibet legi juft» , non hoc modo Patres digniffimi, reverentia tanto cestui debita femper falva, credimus carenus prafpcrandum facrum Bafilecnfe concilium, ut^optamus, neque talium inventio novitatum corda Regum vel Principum concilio Bafilea congregato conjunget, fed abfein» det, non pnelatorum multituoinem illo colligat fed difperdet ; ut formidari poffit, quod reclamante notabili parte nationum orbis , um in principibus quam prxlatis non valentibus illuc incorporari fine prxftatione juramenti , pnefens Bafilecnfe concilium apud nonnullas non ut catenu* fperabetur nniverfale feputetur, nec aniverfalis ecciefix pro reformandis statibus fit ft moribus leges accepta, biles parturiat ft decreta. Veftrervm igitur iateruiratum cestum celeberrimum cum omni lialis devotionis humilitate duximus exorandum , quateiHM in modo procedendi, procedentium fynodornm, praeferrim Cooftantienfis, tui pnefens concilium innititur, tamquam baAC, facra veftigia profequentos, «elttw. ex·· Aione qualibet juraMeOn przterm iffa, noftrot ambaffiatores admittere, ft de eo quad in ea re faciendum decreveritis noa digniffitnarura paternitatum veftrarum lireris certiorare. Ceterum Patre» conferi pri, prxeipue devotioni· integritas, qua cornpleftimut iacram Bafileenfem fynodum , ad hoc videlicet quod concept* fpei felicem exitum in fiogulia fortiatur, non permittit quod diffimulationis forfam damnofe clamyde, tranfeamus retn ecclefiaftici ftatua honori peo quo xclamuc, plurimum derogantem , rem non minimi difrrinainis ft exempli periculofi, quo devotis fidelium mentibus mmroris acerbitatem incutit ; & earum filiali devotioni profeAo ficut creditur non applaudit , videlicet quod In profata fanAa fynodo nonnulli modeftix totius obliti , effrenia & indomita lingua laxatis habenis , beatiffimum patrem dominum Eugenium univerfalis ecclefia fummum pontificem verborum indecenti lafcivia procacitatequo laccffunt, quod oves illic in pallorem irreverenter irruunt , quod filii contra patrem services erigunt, quod in majorem fubditi firviunt contumeliis & infurgunt, & quod neglefta de quo miramur , fpe, licet vicina faris optat· pacis ft concordia inter ipfum dominum Eugenium & concilium componenda, pro qua eariffimus confrater nofter imperator ft alii pacis amatores non defmuat nec defiftent', dummode tempus detur, totis defudere conatibus , multifaria' comminationis artes hi sutndem patrem retenditur & rigidi proctffiis auftentas, ut gladius vibratur, ex caufis quz Chriftian· religionis ftatum profperum aut tranquillum non adeo profpiciunt aut contingunt , quod mox expediat vel oporteat tam rigidi prsceffus aculeis, eafoem proiequi plcAi vel feriri , fed nua negotiorum *liorum praecedente traAu poterunt , fi nod aliter interim merito proviium extiterit, foo tempore difeuti opottune fans ft trutinari , cujus carpti proceflus vela faltem ad tempus retrahi depofeimus ex praKordiis ft intimis faltem valeamus, ut ad exortae difeordia fedandas tempeftates poffimus, ut intendimus cum aliis principibus ft ecciefix pacis celatoribus ipfi collaborare · quod fi non fist, creditur quod nolit Deus , pcftiferi fchifmatis incendium in foribus jam exiftere, quo materia domus Dei defolationis verget in opprobrium ft difpergentur lapides lanAuani in omni capite platearum, quod Bafileenfis concilii famam laudibus non attollet : quin potius admiranda viAoria , pax belligera, reformatio reformanda , lucrumque damuofum pnedicabitur in feculo Bafileenfis dc concilio fudoribus effluxiffe : quorum malorum non facile peccando turbines noftris ut diebus in ecçlefiam fubminiftrent, fuis vos dignetur iiJuftrarc confiliis magni confilii Angclua , ficque dirigere fingulis in agendis , ut ipfius inert concilii glonofos per labores rxtirpentur ab ecclvfia hzrafes ft errores, eradieentur vitia , planteoturque virtute* , vigeat & floreat inter ipfos Chrifti fideles pax nullis concludenda temporum compendiis , & unitas Ct ovilis cui prsfit unus paftor . Datum fub privato figillo in palatio noftro

ANWO cuntsTi

ANNO CHKItTI Mm-

Wefttnooafterii **XVII.** menfis Julii anno **XXXIII.** (a)

A viftoriz hoftis iovifibilis A horrendi, a quibus frpe clariffimi viftores turpiffime vi&i funt. Porro A hanc rem fi cutxSz ecclefiz concupifcant, noftra maxime tam glorioik, quz quia jufta bella fufeepit, fraâus riélori» A quafi pacis, Deo (àvente, reportavit ; ea fummo defiderio gaudere concupifcit. Fuit e» nun non noftra, ûd aliorum, proh dolor, incuria, qui nondum fuparftites juftitiam loqui finunt, ob pontificates difeordiam varii* belli* A anguftiu agitau ; nec fine maximo dolore memorare poffumu» cardes, incendia A depopulationes agrorum quz emerferunt, um civitas bare noftra, gioriofiffimo Deo, ut fperamu*, accepto clero, nobilium armigerorum & civium patrir multitudine maxima A populofiffima ftipeta, fub reverendi patris Rodoln epifeopi noftri pontificatu cuperet poft tot flanitia in pace requiefeere. Cumque diu ac diu hujufmodi controvcrfia duraflet, tandem placuit fanftiffimo doro'no noftrq fummo pontifici moderno, habita ex folcmoi inqutfitiooe notitia, huic rei dare pacem, A de perfona cjufdem domini Rodolphi ipli ecclefm cum confenfu dominorum fanclz Roman* ecclefiz cardinalium providere. Et hzc proviGo pro lingulari devotione, quam ad apoftoltcam fedem cunéhs populis reverendam, hzc patria fpedaliter habere confuevit, A iumma dilectione, quam ad eam exhibuit cum maximo a[illegible] & congratulatione ad cumulum pacis, quam ipfe efficaciter apportabat, A costinuo ob egregias cjufdem domini Rodolphi virtutes, ingenfiaque merita, quibus fuorutn magnitudine natalium iftuftrifGtnus haberetur, qui non fibi, fed republics tamquam idoneus Deoque gratus A acceptus natus eft, in die* magis gratum effici debere confidimus. Quid eft ergo quod ad jam fepultam difeordiam prifc* irz bella redire cogi debeamus ? Quis tam crudelis eft, ut devotum A tranquillum populum jam pace (ruentem, cujus animus jam arma depo(un, J recidivas bellorum procçllas & tempeftatt» retrahere voluit? Crudelitatis nempe habitui, nifi contrariis fuerit frenis revocatus, feipfum cum reipublicz jatlura demergit. Non fine magna admiratione audivimus venerabilem virum dominum Walrannum fe poftulatum ad ipfam noftram ecclefiam poft mortem quondam reverendi patris domini Swideri archiepifcopi Czfarienfu, fuper eadem ecclefia contendentis, pendentem apud facrum veftrum coetum una cum complicibus fuis nobis A paci infeftis, qui in fui pudorem juftitia vifti funt; A fi demum inciperent nofcere fortunam, Deumque timerent, animo, fine fallo, vincerentur, multa eum inftantia procurable, A veftras reverendiffimas paternitates calumniofis A fubdolis fuggeftionibus induxifle, ut finiatur, ad veniendum ad eamdem fynodum reverendus pnrful nofter perfonaliter vocaretur: quodque ex officio facrum concilium (uper juribus partium inquiretet, ac judicaret ; miranda quippe res A penitus ftupenda. Quis enim color mentes

ZPitTOL·* PRSL^fTOftVM,

Et capitulorum quinque TYa^flenflutn, Ac. ad concilium Bafileenfe.

fcriia»» In *gretim Ruittlfi ejvtrfut*

ÎK

REverendiffimis revereodilque in Ghrifto patribus A dominis fbcrofanAum concilium Bafdez in Spiritu-fanâo congregatum reprwfentantibus, dominis meis meiuendiffimis, humili tam debita quam devota noftri recommendations cum omni reverentia prz-

Reverendiffitni petfes & domini, fi Deus in cordibus veftris infpiravit, ut pro cunAo populo Chriftiano laborandum atque infudanduai fit diligentius, fitifque lucerna fuper candelabrum omnibus, qui in domo Domini convertantur. & in muro dominico geftetis angularis hpidis effigiem ; id przeipuum A inconcuffium ftudiam veftris humeris incumbi!, at opere compleatis quod ipfa veftra fanfita profeffio przfignare videtur. Nihil enim beaturo aque preciarum dici poteft, quod non fx omnibus partibus fuis bonum confiât, potiflime ex fine. Enimvero & ù principium rerum difficilior pars exiftat, finis beatior & perfeâior effit renfetur. Sane exiftimant omors, ut cum vexillum pacis geftetis, & ad eam undique conficiendam, quantum vires, conatus A veftra ftudia valent, operaturos vos efle promiferitis, hujufmodi pace in hia temporibus anxietate, turbine, procelllique plenis, Deo auQore, vcftrifque (acris diligentiis A excubiis poffe potiri fperandum tft, Hzc igitur ipes multorum animos, quos bellorum vorago A infaufta tyrannides diu ac diu oppieflif, recreat, A « tanta temporum iniquitate fufpendit. Maxime autem credendum eft pontificium, diu impietate, infolentia A abufibus corruptum & depravatum, ad frugem & cultum debitum rediturum, quod fi bat, nullum Deo holocauilum gratius, aullum facrificium acceptius fieri poterit. Videte igitur, reverendiflimi patres, quid qualeVe pondus ex humeris veftris pendeat, quanta qualifve cogitatio effe debeat, ne fimul gefca veftra a tam fanéta pollicitatione rxeerentur, A totus populus Chriftianus hujufmodi fpe fruftretur. effet enim proferto, fi eo labclatlarentur conatus veftri, ut nihil quod ad pacem A mores pertineat, praselarum A magnificum ageretis; auctoritas ex tunc totius ecclefiz confufa atque obicurata, & vulgarium mordacitatibus circumducta dejiceretur. Sicque obfccramus & hortamur lacratiflimum ceetum veftrum, ut pollquam militiam hujufmodi ad depellendos humani generis hofti* ® inlultus fufcepiftis, eam feliciter finiatis, caventes fummopere, ne ves vincat ita credulitas, jmpaticnfque affectio. Hz funt enim

(a) Haoe epirtaUm arrulit quidem Marrene infer reterar, fed luxatam ideo fc vitiaram, ut ûrpe »i exqulpi iWut poilit. ego illarn ex MS. Card. PaÆonei fanavi, reflityi, dc hie repfodoxi, *MiMti*.

AMNO CHIUSTI

veftrarum paternitatum arripere potuit , utAf,one$ veftras deeretaque minime ontemnamus, immo cum maxima, ut decet, reverentia fufcipiamus , cur non allegationes noftras mitibus & patentibus auribus auditis? An horrenda & infaufta vox noftra eft ' sium pacem qu»nmus , & pro illa pias preces apud lacros velbos conlpeilus porrigimus? Denique vobifatis innotekere credimus, omnem hanc cauf»m per appellationis injefliouem , etiam antequam apud tribunal veftrum aliquid ordiretur, luirtc; devolutam . Nam id vos a ncdlric f».piflinie audivifle minime dubitamus . Quui ergo cum graviore nos premunt, A pro quibus cxcubi» quantarcumque vix fufficiunt , vos monent ut in derogationem appellationis hiijulmodi his jurgiis implicare animos diligatis : Non ergo importunius vos (educat precator injuilus , neque veftra fanél.i (India cupidine alienat ambitionis involvat. Sinite cbfecranius, & fupplicęs exoramus in pa.e nobis defuper data , quos belli permues tanto tempore fatigavit, Velit hoc vcftr» in tempore jaélata tranquillitatis femina coalebant , Ac disjetl» bellorum rabiei radices exlicvenrur ; proinde cum dominum reverendum patrem dominum Ro. noftrum antiftitcm pertonaliter compuriturum , ut famatur, apud vcftrum coetum fanfliflimum cx officio maneri jufliftis , ut hujufmodi juflio , li qua appareat fati a, revocetur qinjntifcumque pofttimvs precibus obfecramus; non poteft enim huc evidenti periculo totius patria· per|bn»que fuz , imtnn futur» cabminti' lufpicionc bujufmodi adventus exiftere. Conatus enim shell domini Wslranni , A. , ut putandum eft , etiam fratrum fuorum, fine mixima formidine patriam flare non liaunt. Dum ergo ir.ft.it lupus, ut adiit paftor oportet, ne enim illi gregi, cujus in tempore oppreffionis paftor adefle non poteft, malignus noceat, non credidimus tam adeo eius neceflaritim adventum, ctiamll tutus itinerare poflet , exiftere , ut pr«diligant veftra: paternitates ipfum venire, quam patriam in lua tutela permanere , Ac oftium malignantibus pofle patere. Denique Ac alia funt impedimenta urgentia, qu» fui nuncu rcicrabunt . Sit ergo in cordibus veftris juftiti» & clementi» relus, N dum maxime efflagitamus Ac inoigemus pacem roftram 1ervare atque tueri , pro veftra dignemini pietate congruenter honori noftro totam in (eimone ducere diem , Sed veremur ne veftris eminentiis fit oneri multitudo verborum, lique ftylus prolixus 10 iaftidium cmerlerit , nccefiitati nobis fetuper loquendi auicribatis. Concludimus igitur cum Apoftolo, gratia *h* pax vobis in Chrifto Jelu , quam nobis eflis daturi . Ex urbe Trajcileofi anno Domini MCCCCXXX1V. menfis Julii dic xxv. fub figillis majorum eccleli* Trajeilenfis Ac nobilium virorum Raynaldi domini dominiorum de Bredrode , de Gheux , Acc. *Ludovici* de iiontlorde, necnon civitatis Trajeilenfia, quibus nos infra Icripti utimur pro prxfcnti.

ckkist l '«» ♦

tam eiftnguibus fuafionibus aures praeberetis. Noner autem reverendiflimu* areniepifeopu» Colonienfi* frater fuus poftulationem illam confiflarn minime admifit; sut admittere minime potuit , rum & ea res *ex* mera ledi* apoftolic» auRoritate penderet ? Quid autem aliud eft hujufmodi rei ac infolend* aurem praebere, quam auftoriratem fanftifltmam & irrefragabilem apoftolici throni in dubium revocare? Quanta enim admillioni pr»difl», fi ?uat appareat. qu» potius ex carne quam ex piritu procefliflc videri poteft, cum fe amore fiaterno pertraftent, iit pntbenda aurtoritas, quis intelligere poteft i Res eft procul dubio peflimi exempli ; dum negotium hujufmocii ambitione Ac avaritia latentium indagatrix lucrorum, maniCedar pr»d» avariflima vorago, neque habendi fruélu felix, Ac cupiditate quzrcndi miCerrima, fufpeéliflimum intra facra veftra gefta comprobari videtur , quoc mox ut redargutione maxima dignum reprimi debuiflet, Quis hoc non videar? quis non ftomachetur ? quis non compatiatur , & indignatione quidam . immo tuulea obducatur ? Potitur Theodencus Colonienfi ecclefia tam magnifica atque opulenta ; fed dum hoc non fatis , Paderburnenfem etiam non fibi metropolitico jure fubjeélam habere voluit . Res penitus inaudita. Monaftcrienfi excellenti ecclefia Henricu* frater pr»fe£lus eft ; nunc autem alter frater Walranous non per oftium ecclefiam Trajeéknfem minime vacantem , nec vocatus expofeit. Hzc nimis dura eft ingluvies, nimis horrenda carybdis . Solent diviti» multa pios animos facere infolentes , quid tandem ubi infolentibus animis opulentia rerjm offertur, qu» mortem multis atlulere, rrqaiem fere omnibus abftulerc. Non furt ha-c, reverendi patres, argumenta & ligna modeftiat, quandoque reintegrandar, dum alnnom.i prxbetur iuxuri» . Credidimus pollquam innotuit poft obitum difti domini Svviaeri, quod laera fynodus, ut nihil per illos inobedientes, Ac apoftatas , non habentes, etiam vacationis tempore, eiigendi poteftatem, facro concilio inconfulto aliquid fieret novitatis, id aut iervari debere, aut contra geftum mox irritari Ac annullari , Nunc autem , quod grave eft audire , gravius etiam pati , tam arroganter impieque attentata recipiuntur, & pro his locus in concilio datur. Quid ergo aliud hoc indicat, nifi ut paüim Ac fine delcftu omnibus reficindendi decreta veftra licentia praftieatur ? Si enim fovetis abrogationes juftionum veftrarum, Ac illos honoribus extollitis , ergo idem faciendi aliis audaciam przbetis . Dolemus Ac non dolcre non poftumus, ut plus a vobis qui pellem Ac bella patrie excitant , quam qui pacem eghlcunt ; impetrant& gratius audiantur . Scimus id vubis infinuattim extitiffe, quod idem Wairannus patri» hujus exifteret notoriu* inimicus . Scimu· etiam apud omnes exploratiflimum elfe, nullo pafto hoftetn patri» antiftitcm defignari, tolerari, revercrique debere. Ceterum intelleximus eafdem veftras paternitates pr_>. bationes noftras paratiflimas fuper rerum geftarum veritate, qu» vos merito movere debuiffent , minime audire voluiffe , ncitrafque Jefenficues contemfifle. Nos quidem cum juf-

V. R. P. humiles Ac devoti |y*la'.i Ac capitula quinque ecclefiarum Trajeélenfium , baroues , milites Ac militares ac burgimagiftri , fcabini & re-Horc* civitatis Ac oppidorum patri» Trajeileniu.

ANXO CMXI»T1

Suptrftriptit.

Reverendiffiini» reverenduqua in Ghnno pjtribu» & dominis , dominis faerofanfi* Roman* ecclefiz cardinalibus, patnarehis , archicpifcopis, epifcopi», ceteniqoc pmlatis , ---dtjfioribu» facrum generale Bsuleentè eooeiliuin facientibus , dominia *Sc* przceptoribus fu;» meruen^iffitr„* .

LITTERS Î^fCRI CONCILII

Rlfpotfat nlltrt Jtttti imptrttttif Rttttfirvtn ftprtfctiptt .

SAcrofanfia , *fcc. tariffimo* acclefi» filio Sig.imundo Romanorum imperatori frtnper suuufto , Hangari* & Bohemia, fcc. gi illuftn, falutem & Dei oauupotenti» benedifiionem.

Accepimu» nuper a fiereniffima majeftata tua litteras, quarum tenorem, quia videbantur rill (nationem & libertatem ecclcfiafticatn tangere, admirati fuimus. Exordia «niai boa in effefiu lignihcant , multas multorum quer re;a* & principum & civitatum , ac privata» rum perfonarum crebro auribu» czfareis iafonare , quad cum imperio fubjiciantur , ia eau* fi» mere prophanis ad judicia ecciefiaftica injuftc atque indebite a perfeni» ecclefiafticis traherentur , non minus in Romana curia , quam hic m facro concilio, Jk coram aliis judicibus ecclefiafticis. Huic gèneralitari , fe* leniftime priacep» , refpooderi' ne^ue apte neque bene compofite poffe videtur, nifi o* lus particulatim fpecificarcijAr . Nullus tamen cubitat omnibus in quacumque afiione lici» tum effe, ii juftitiam confequi non poftnt, ad 'udiciurn ecclefie recurrere . *Quod ft* de juftitia negata confinent, judex ecclefiafticns julfc , λ ut de jure Sc confuetudiqf' efi , de caufa cogaolcit. Et cleucorum optioni eft, fi qu«m fpolutionem vel opprcflioncni in perfona vel rebus a fzcularibu» patiantur , il* los m *)ui* vocare vel coram ecdefialhco vel coram judice fxculari. Foftulat praterea majeftas tua, ut in caulis civium Bifuntinenlium A. Bambergenfium, quas coram deputatis fia» cri concilii aguntur fuperfedeatur , quoufque quidam a majeftaie tua elefii , & alii a facro concilio deputati \ iderint, qua partes ipiarum caufarum ad imperium vel ad ecclcfiafticum judicium pertineant. Super hoc partes non perum conqueft» iunt fe nimium gravari, .(Terentes ii hujufmodi fieret temporis dilatio, qu* fub tali incertitudine cui judici hai cani* committi dabeant , magnum ipfi» partibus pratjudicium afferret agentibus pro recuperatione juriurn ecdefiarum tuarum , p«r pr*Jifios , ut dicunt , cive» mamfiefte oppreflarurn . Prasfertim cum eviden» privilegium Iit, quo cautum eft, ut quicumquc fpoItert aut opprimant, feu jura prolatorum aut ecdefiarum ufurpent, pofimt coram ecdefiaftico nidice iomemri, Sc per ccufuram ecdeii-ifbram compefci . Quo jure ab antiquiffimi» temp< nbus ecclefia ufa eft quingentis annis citra . Illud vero fine admiratione non legimus, quod (ereruta» tua feribit non confentire , ut tale privilegium exerceat ecdeA fia, roque gaudeat & utatur , praxipoe quia fub prcHeéiiooe majcftaris tuar, *fc* hoc & alii* privilegiis gaudeat 6c utatur, cum videatur unus ex articulis junum, quos Romanus imperator confirmat in ejus nova coronatione, quod effe verum tecore Clementina fatis apparet. Satis etism conftat Cafarew majeftati ex rdxtu conuniffanorurn 6c tenore proceffuua caufa» praelatorum contra nominatos cives in foro ecclefiaftico legitime inducì, continuari, atque terminari poffe; quin fi introdufi» aon effent, Sc de novo introducere vellent, in hujufmodi cafibus liceret illis Xc liberum effet i quicumquc vero taie judicium talemque judicii continuationem veil xat aut conturbat , a Deo ab eius ecclcfis ?:und fusse eft aufert . Nec putandum eft , ut α litteris ejufdem majeftatis feribitur, difios re.prolato» eà ratione in forum ecdefiafticum caufa» fuas introduxiffe , ut favoribus aliquo modo juftitiam intervertere poffent. Nam in foto ecclefiaftico non tecundum favorem , fed fecundum allegata λ probats judicatur. Di. fiant oneteraa exdctn Jittero , eadem de cfttifa nero concilio prodifia fignificaffe, ut ea corrigantur & provideantur, aliter apud Deum & homines ipfam majeftatem excufatam effe, ll boneftis modis , qui eidem Ierenifati non deerunt , *fc* honori Λ juribus facri Romani imperii fuccurratis . Hic fcribendi modus admirari nos cogit , cum omnino C alienos ab «o qui Temper per antccefforts tuo» & reges & principes omnes alios , au per ferenitatem tuam hafienus fervari confuerit in feribendo ftcris gcnçralibus conciliis ; Sua in re nifi magis fpccifice /fcriberctur , ater refps nderi convenienter non poflet. Credimus tamen , Λ ea de re certiores fumus , id enim potiffimum Czfaris officium eft, omne juftum, ornat rationabile esmdetn majeftatem ante omnia fervaturam ; favores vero ecclefie fecundum privilegia Λ ufus antiquo» omni pafio obfervaturam . Poftremo taceri afi eadem ferenitate non potuiffe in eifdem litteris fignificabat , quod plures ex laicis , quorum caufit in facro concilio aut coram judicibus QS facro concilio deputati» aguntur j ferenitati veftro conquefti funt, non modo eis juftitiam negari, quin neque in deputationibus, neque in congregationibus generalibus audiuntur , led fibilatu *fc* clamore & tumultu non auditi difcedere compelluntur . Hzc prater verita, tem fuggefta funt. Nam in deputationibus *Sc* in congregatione generali non clamore aut fibilatu, aut tumultu vera fententi*, *Sc* quid fieri oporteat invenitur , fed magno ordine , rarionrbus & votis finguloruna exqüifitis. Qua, re omnes quicumque funt, qui talia de facro concilio (irrniflimat majeftati tu» referunt , leves debent & vani ab eadem msjeftate reputari . Nam *8c* perverfe de hsc facra fynodo loquuntur 8; injuriofe. Neque eis aliquo mo. * E do credi debet : nam non modo fidfa , fed nec fimilia quidem veris loquuntor. Quicquid autem fit quacumque pro ftstu , glori» 8c honore Romani imperii & tu* majefla* tis nobis poflibi|ia funt , ficut femper libenter fecimus , ita in futurum facere intendimus . Datum Bafile» j i. idus Augufti , aneo MCCCCXXIIV.

ANHO CSSXIST1

JI?.

SUPPLICATIO OBLATA

I· dtpnutitaibtu, ptf dtminu gtt-rtltt PrtdtiMtriu, Cdrtttlittrtum , ·./*£*-Jfintn/imt , tc vittritm»* Miaaraav , *«eeu'ite rtUtitatM» fnertu» , dit JtMtti XIP. A»·grf, MCCCCXXXII.*

DUdum , patres revereitdiffimi , litters quadam fub bulla hujus facri concilii expedita reperta funt, per quas nonnulli tituli, qui m fe errorem continere dicuntur, velut pradicati Sc dogmatiiati per nonnullos dc ordine Mendicantium, inde lumta occafio. ne , quod de his clamores venerunt ad con. cilium , nullo tamen aflertore, condemnantur . Cedunt ha pratenfa littera in maximam infamjam, denigrationân 3c fcandslum ipforum ordinum Sc patrum ac religiolorum in eif. dem profefforum , modieumque honorem hujus f^ri concilii. Nam poffent ob id inChriftianiffimo populo St catholica fide adhuc majora fcandala fufeitari Sc errores fuborin . Et quamquam pro parte reverendorum patrum dominorum generalium, St procuratorum , ac provincialium ipforum ordinum, apud aliquas de facro concino de his rebus querela expofita fuerit, ac petitum , ut fuper inde humiliter provideretur , ac famae ipforum confule. retur , Sc fcandalis obviaretur : attento maxime, quo.; diift.T praetenla litterae abfque fcitu Sc confenfu patrum de facris deputafionibus, Sc abfque eo quod ulla umquam faila fuerit querela de contentis in ipfis litteris , Sc contra ordinationes concilii expeditae reperiuntur ; quas etiam reverendiffimus patet domi, nus cardinalis Rothomagenfis vicecancellarius czpeciiri non debuiffe atteftatus eft · nihilominus ufque adhuc nullus his rebus mocus - appofitus eft, neque famat Sc integritati ipforum ordinum provifum vel aliter confultum , in maximam infamiam , 3c denigrationem ipforum religioforum , & fcandaiucn populi Chriftiani , ac catholica fidei non mediocre diferimen ; hoc potiflime attento , quod in didis praetenfis litteris verb- ita per expreffum fonant, ac fi dtôi articuli proefus harretici Sc jam damnati effent pto haereticis quin immo aliud, quod eft etiam inufitatum, ipfes dominos religiofos Sc eorum ordioes adhuc magis aggravantes , tentare nonnulli velle videntur, ut videlicet nonnullos ex articulis in didis praetenfis litteris comprebcnfos abfque ullo aflertore, Sc illis prius non defenfis condemnent , quod eft prorfus inconfoetum Sc inufitatum , Sc in generalibus conciliis minime fieri folitum, cum talia nonnifi per judicia pneftantiflimorum patrum in theologia magiftrorum Sc doftorum , habendo perprius fuper calibus articulis difputatiooes folemues , ut ex omni parte veritas inquiratur Sc eluceat , fieri debeant. Ne igitur quod ulquc modo negleâum est , iterum in futurum ncgligi contingat , atque ut ipforum religiofo rum Sc ordinum famat ac integritati confulatur, Sc fcandalis St periculis 3c nafcitu is erroribus obvietur , Sc honori facri concilii provideatur f Supplicatur pro parte ipforum patrum Sc religiolorum ordinum pratdidorum , ut V. R. P. dignentur in ipfis rebus prov.Jere , revocando diâas prstcnfas litterm , quz— abfque fcitu & deliberatione factarum deputa- ciaisrt tiooum, ut praemittitur, extorts funt fub bulla ipfius facri concilii , per quam ipfum facrum concilium atteftetur , di&as priores littera* abfque fcitu Sc deliberatione patrum de faens deputarianibus Sc aliae fidfe extortu fuifle , inferendo in ipfis litteris fecundis dc verbo ad verbum tenorem , Sc ulterius manudando, M ipfis primis litteris , ubicumque reperirenrur, ulla fides adhiberetur, ubi ante per przdiftum modum aut alias congrue eifdcm minime in przmiftis praejudicetur, proteftantur, quod hujufmodi rem profequi volunt dc intendunt fui» loco & tempo· e opportunis , fc ubi, ac quando melius poterunt, & fecundum quod Spiritus-fandus eos edocuerit , Sc ordo melius dicaverit rationis Sc juris. Et nihilominus etiam quoniam ad condemnationem articulorum per nonnullos procurari & intentari velle videtur , ne per novam praHicam Sc contra conflictum modum in fimilibus obfervan lolitum , ad aliquorum articulorum condemnationem procedatur , maxime nullo exiftente affertote. Supplicant ut ad nonnullorum articulorum condemnationem , maxime eorum , qui in difla prztenfa bufla contineri dicuntur, nifi affertor exiftat, 8c fervato mp. re qui in talibus obfervari folirus eft , Sc nifi etum examinentur, difeutiantur , ac condemnetur articuli numero LX. vel circa, ?ui hujufmodi materiam ut plurimum tangunt, qqeacertum eft nonnullos affcruiffe , proce*datW? Et* quod priufquatn aliud attentetur in przmiSis articulis , plure» audiantur dofforet Sc roagiftri folemncs , qui circa iplos articulos publice difputando auditi volunt Sc intendunt , tam pro intereffe Sc favore fidei catholicae Sc Chriftiani pe puli , quam etiam pro interefle ipforum religioforiun , atque ut ventas eluceat : ita quod dofftoribus Sc magiftris auditis ; & re difcufla , fiat per facrum concilium quod fieri drbirerit. Quod fi in his rctilis cratUndis & nrtirulis aliquibus condemnandis aliter proceffum fuerit, quam fieri debeat Λ folirum fit, ipfique doûores & magi- fi n minime fuerint auditi, proteftantur quod quantum lll eis erit , rftabunt & procurabunt , ut talia et,am alibi & alio tempore videantur. Et quod ex tunc de '.piorum »onlilio aut confenfu non fiet iplorum articulorum condemnatio , Sc quod tali , fi fieret , condemnationi non confentiunt . Volunt tamen femper Sc intendunt ipli omnes Sc eorum quilibet , Sc ita in his feriptis etiam proteftantur quicquid catholicorum fuerit tenere S. imitari , Sc e contrario quicqmd erroneum fuerit , Sc a fide Λ moribus devium evitare.

EPISTOLA EUGENII PJFÆ 2Γ.

Ad condium Balilecnfe .

Grti-Lu sgit iit bit f.tHtt.tl A librrt.utm f>rt<urendum cerd/neli S. Clt· Ifteiii C' architpijcipe Tertntej:cxj> .

EUgeniu.c epifeopus fervus fervorum Dei , venerabilibus fratribus ac diiertis filiis ›n lacio Baliieenfi concilio congregatu , falutem St spoiloheam beaedi£l.'< nen; .

Ad-

GP ; CHtrsri hi*

Advenientibus ad *not* venerabili fratre Fran* eifeo Brixieefi epikopo *St* diieélo filio mag'ftro Petro de Monte oratoribus veftns, inrelleximus quanto *maerore* ex hit quae adverfutn nos concitata dicebantur affeâi fueritis, quanta poftmodum hrtitia exultaverifis , cum nos fanos & incolumes ex Urbe in civitatem Pifanam venifle audiftis. Poftremo , quid favoris & operat in liberationem dileéli filii noftri Franciici tituli S. Clementis S. R. K. presbyteri cardinalis A camerarii noftri , nc venerabilis fratris Marci >>) archiepifeopi *Tarentafienfts* per ipfo· oratores impendi ftstuentu , plane cognovimus, pro qua devotiones vestras in Domno commendamus , vobifquc pro devotione & caritate hujufmodi mulus gratias agimus , fperante* ut fi pro liberatione cardinalis przfati majorem operam dare oporteat, id libenti animo facietis , nec ullo paâo tantum facrilegium amplius extendi patiemini . De Tarentaftenfi autem archiepifcopo , quia liber eft , prarter gratias quas pro eo vobis agimus , amplius non dicimus . Hos autem oratores tum pro veftra contemplatione , tum pro re ipla ad quam deftinaci funt , qu'a pia eft , libenter vidimus , ac «rato animo A condigno honore fulcepimu*. Deinde cum a nobis dilcederent pro eorum tutela ufque ad Urbem plene provideri mandavimus ! Ceterum cum audiamus oratores canllimi in Chrifto filii Jnhannis Palaralogi Romeorum imperatoris , apud vos effe, «c pro occiden-C tali.· & orientalis ecclefi* unione nonnulla trailare, nos qui Tuperiori tempore in nego-;io hujufmodi plurimum laboravimus , quod m ea re tandem egerimus , praefidentibus noftris fatis plane explicamus. Vos autem ex eis qu» ad eos feribimus pro fapientia veftra refle arbitrari poteritis , quid cum praefati» oratoribus apud vos agentibus ttailire *Sc* praélicare debeatis. Datum Florenti», anno Incarnationis MCC CCXXXIV. IILKaleodas Septembris .

Ia deViterbio.

E P I f T O L

Ducis Mediolanenfis , ad concilium Bafileenfe .

Dr viSorit tb eo reportate .

Leda 8. die *Septembri, MCCCCXXXII'.*

7J7- Ç'Acrofanfto generali concilio Bafileenfi univerfalem ecclefiam reprxfcntanti .

Reverendiffimi io Chrifto patres A domini praftantiffimi , refjaexit omnipotens Deus meus oculo pietatis A grati» in me fu» *felicem* exercitum meum in partibus Romandiol» militantem. Sicut enim ex litteris meorum as datus fui , magnanimus A temper invichffimus , viftoriofiflimus vir Nicolaus de Perulio locum tenens & capitaneus generalis meus dilefhlfimus , qui ipfiim meum ducebat A A regebat exercitum , fregit & ex toto eoofligit exercitum , qui meo adverfabauir , fic remanferunt in hujufmodi confliûu captivi multi viri notabiles it prxftaetes , cum maxima gentium tam equcftrium quam pedeftrium quantitate . St inter alios nominatur Nicolaus de Tolentino, Petrus Jampaulua de Urfinis , & Cafar de Martineagu , ac plerique alii , de quorum nominibus adhuc aliam certitudinem non *habeo.* Hanc igitur felicitatem fic viAbriam ftarim duxi neftris przftanriffimis dominationibus intimandam . Nam cum omnis mea profperitas veftra iit A ecclefi* fané!» Dei , merito debeo omnes return mearum felices eventus participare vo. β bilcum . Reverendiffimi patres , poft feripta habui litteras a praefato locum tenente , quibus mihi enuntiat , quod ultra alio· fuprasxommato» sapri funt magnificus Aftorgius dominus Faventi» , Guerrcaius de Marciano, Johannes de Malavoltis, coodnflores nobiles, & ut verbis ejufdem capitanei mei utar , Capta funt centenaria virorum praeftantium , eqoitum vero milliaria cum vexillis, carnagus fic rebus omnibus hoftilis exercitus. Quare adhuc major eft habenda l»titia , majorefque funt Deo noftro grati» referenda;. Datum Mediolani die XXX. Augufti. ahmo enatari hi*

Ejufdem Ecclefi» fan&» Dei devotus fervitor dux Mediolani.

LITTERA DOMINI NOSTRI PAP

Mifla fuis oratoribus & praefidentibus facro concilio Bafileenfi .

Dt bh pro n»>or.e cam *Grtrcii egerit.*

"^TleHis filiis Nicolao tituli S. Crucis in ,b *t* 7>* Jerufalem , & Juliano S. Angeli apoftolic* fedis legatis, necnon venerabilibus fratribus Johanni archiepifcopo Tarentino , A Petro epifeopo Paduano in facro concilio Bafileenfi praefidentibus noftris.

EUGENIUS PAPA IV.

Dilcéii filii A venerabiles fratres, S A A. B.

Intelleximus oratores cariffimi in Chrifto filii Johannis Palcologi Ror.ieorum imperatoris venifle ad facrum generale Bafileenfe con·» cilium , atque apud nonnullos de ipfo facro concilio fuper modo unionis occidentalis A orientalis ecclefi* aliqua traélare. Cum autem pro ipfa unione , ad quam plurimum affefti fumus , A nos dudutn aliqua traflavorimus, dignum duximus ea vobis nota facere, ut quid cum ipfts oratoribus agendum videatur plenius cognofcatis. Anno praeterito fuper hujufcemoE di negotio cum oratoribus praefati Johannis imperatoris , qui Romam ad nos venerunt, una >um fratribus , afliftente etiam cariffimo in i'hriilo filio noftro Sigifmundo Romanorum

De Condrlmeri» difti , Veneti es familia ipfitu Eugen. p*p« . «i epifeopi Amionenfts.

ANNO CHS 1ST usa.

cr ran imperatore femper augufto, plan praâi-
"ll *cavinMM. Taodam cum m hoc videreatur per-
ChJ5£i fiftere, *et is* cavitate Aachone pralati ft alii
Um to numere copiofo « utraqoe ecciefia coova. nirent, iaCer quo· pariatus JohaauMS adeflet, & Doe eogaoiccrcoMM real hanc, prout pete, batur , ft *difficultates ft* expenfas maxima· parere, ftforfitaafia» fmftu aliquo, pro fuse nihil roadufum extidt. Sed ad ipfum Johan* nem alienem auttare deliberavinua , qui negotium hujufmodi cum ipfo ft venerabili fratre Jofeph patriarcha Conftanttnopolitano ple* ne traftarct, & foper eo finalem Johaanis ft Jofaph pariatorum ac aliorum intelligeret con* dufiooem. Mifimus itaque menfe Julio anni pnrteriri dileftum filiam magiftrum CrifiophorumBiratooum fecratarium noftrum, Graea ft Larina lingua peritum , qui poft multo· fermoacs , cum pnriâtis Johanne imperatore ft Jofeph patriarcha ft multis aliis ex majorfino habitos , tandem comperit ipfos omnes *id* digere, ut unus legatus a fede apoftoHca cum pariatis ft aliis viris doAiffimis ad arbetn Conftantinopolitanam tranfmittatur, ubi & przlati & alii majora una cum ipfo Johanne imperatore pariter conveniant, ibique per viam difputttionis veritate patefa&a, utroque ecciefia optatum unionis « pacis confcquatur effc&um , ft fuper his litteras di&orum Johannis imperatoris & Jofeph patriarche etiam recepimus id clara continentes, ft quod plus eft , cariffimus in Chrifto filius imperator Trapeaenus , & plurimi ei adherentes , ia hoc pari voto conveniunt, quae cum per przfatum Criftophorum ad noa revertentem delata eftent, parato animo acceptavimus. Nam ft id nos plurimum optabamus , quo* niam per hunc modum de ipfa unione & concordia bona fpes redditur , & multo minori impenfa opus erit. Accedit ad hoc, quod venerabilis patriarcha Armenorum eo tempore etiam Conftantinopolim venturus fit . Et in hanc unionem pariter confenfimus, ut in Domino fperamus. Proptcrea menfe Juli praeterito ipfum Chriftopborum Conftantinopolim iterum mifimus cum nonnullis capitulis, qua menti utriufquc partis plane fatifacere videntur. Ipfique injunximus I ut fecundum ipforum tenorem cum pariatis Johanne imperatore, Jofeph patriarcha, & aliia fupradiStis concludat . Super quo fibi plenum mandatum dedimus . Horum quidem capitulorum copiam ad vos mifimus, ft Iterum mittimus. Veftrae itaque circumfpeftioocs ex his arbitrari coierunt , quid cum pariatis oratoribus apud ipfum Aerum concilium agentibus traôare ft pratticare debeatis. Datum Florenti» fub annuto noftro fecreto die ultima Augufti pontificatui noftri anno IV.

A. de Florentia .

SEQUITUR COPIAT LITTERARUM

Miflâram domino legato ex parte cujufdam provincialis Saxonum.

Centre ctHtilii difletotienem &flooouiot»r prootofiootf.

CUtn humillima fui recomtnendatiooe, fi u. lisle obfequiura, immo fe totum ad veβ ftra vota paterna paratum . Rcverendiffima paternitas veftra pro domo ecclefur, prrfcrtim Germanie» , In qua officio legationis fungitur , digniffime celare ampliffima experientididicifti . Idcirco pro hujus excitatione xeli, in paucis eamdem reverendam paternitatem veftram avifare non inutile putavi . Pcrtranfiens enim Haffiatn, Thuringiam, Saxoniam , pertes maritimas , Slefiam , Lufaciam, Miffiam indifferenter coram amnibus tarditatem facri concilii in materia reformationis redargutam , ea pietate & congruentia, quibus efficacius potui, excufavi ; mea tamen excufatio fluAuationem naviculae tollere non potuit in illis partibus · quinimmo nifi reformatio rationabilis & humana in clero illarum partium
C appareat, numquam fodabitur f fed amplius navicula ipfa operietur (fluHibus). Contigit, exiftente in Lufacia, circa montes Bobemorum, quod una mulier obfefla a diabolo, de domo mariti fui raperetur in defertum a fpiritu iniquo, ubi per aliquot dies cunflis hominibus incognita permanfit ' rediens , per excrciftas adjurata , dixit fe tuiffe in nemoribus Bohemorum , ubi concilium innumerabilium daemoniorum fuiffet celebratum, ftconclufum in eodem, quod omnes & finguli pro concilii Bafileenfis diflblutionc omnem pofle tenus facultatem (adhiberent) . Nam fi proceffum haberet , prafentes ft magis futuri incommoda fentirant . Ceterum inter reformanda neceftarium efle cogitare fuper fcandalofa promotione ad epifeopatus mathematicos vel titulares, quorum magnus numerus eft in diâis partibus, qui fpoliatis fois monafteriis, ad Romanam cunam cum fumma pecuniarum acccfferunt, pro titulo pecunia expenfa , redeunt ad partes , de confecntfonibus & ordinationibus fimoniacis mifere viHuri . Inter quos unus eft fismofus , mala utique fama, religione Minor, malitia maximus : alius reverendiffimi domini achiepifcopi Bremenfis in fpiritualibus vicarius , nomine Thidericus Berthonet, cui nonfufficit dudum Cmooiaca vita continuata n.ala fama gradientibus per terram probata, quin immo turpitudinem fua matris, fcilicet religionis fratrum Minorum, re-
E velare fatagens , fratres illisas ordinis punien-dos in fuam defenfionem ac ignominia confortium afferuit , cofque ad diverfas partes mittit , ut turpa lucrum pro fus iniquitatis fomento faciant, ft fic dilciplinas fui ordinis evadunt . In his & aliia da rebus medio opportuno dignetur cogitare, prout ex difta legationis officio tenetur . Veftram reverendam paternitatem eoofervare dignetur Al-

S9* ti&ro·* féliciter & long»*· · Bx Wratitlavo A m Akiffim* per «ompora 4h mt »c mi su* ■ *

———MCCCCXXXIV. fecunda Septembri* met of- mento gratis *8c* hMorie. cmSm

Λμβτ, ficü fub figillo. Svhferiprio. «mi

mm·

SacM&atlat ercitfie filli bomilitmi
Dei oratore· tspirolnm ecclefis
Aibteufia.

Veftr* rmreadifiMü paternitatis bumilli. mus , utinam utilis filius Fr- Marhrus provincialia Saxoni*, ordinis Minorum.

ιπτεμ consvlum **civn^ris**

viWeqfic fatn cunilit i» ft· vreat /l»&> &c.

ErisToi^f caprruij *obiensis

Ad concilium Bafileenfe.

Petit cenfirateri eledtefieae Benurdi de Ceÿiiiece «« epifc»ptn» ,

SAcrofaoâ» fynodo Bafileenfi in Spiritu lan&o congrcgstn orthodoxam A catholicam ecclefiam reptzfpntanti.

Revcrcndiflimi in Chrifto patres & dotntni noftri quam plurimum metuendiffirni , ad facrofiin&am generalem fynodum in civitate Ba. fiteenfi Spiritus fanât fuggeftione congregati, poft («commendationem humillimam , cum prorutis animi* tamquam filii catbolkz ecde- Tue matri* unie* veftris facri* praeceptis ©bcdire. Albienfis ecclefia nuper per obitum bona memori» reverendi patris in Crifto domini P. Nepotis (a) ultimi praefulis noftri pallore fuifte orbata noveritis , nofque confidecantes vçrbum evangelicum dicens : *percutient pefleeent & difpergntne euct gregi/ ; &* quod propter defe&um paftoris, tamquam oves errantes a grege enemus feparati , volentefque prarfatat ecclefi» incommodis obviare, fervatis folemnitatibus in talibus de jure fervari confueris, inftinâu Spiritus fanHi per majorem capituli noftri partem canonice fuit ele&ut reverendus pater A egregius vir dominus Bernardus de Caffiliaco in decreti* licentiatus, przpofitus A canonicus ecclefi» ooftne , de nobili & militai i genere procreatus, fcientia A morum venuftate decoratus. Cumque fecundum decreta antiqua faa&orum patrum , & etiam fecundum decretum per memorarem facrofanélam fynodum Bafileenfem editum, ele-D 61tone* canonic» per fuperiorem debeant confirmari (d). Veftris icitur R. P. humiliter A *cam* devotis animis iupplicamus , ut pro bono juftitiz A ecclefi» przfar» Albienfis nos humiles filios fanft» ecclefi» & iervitores veftros, ac ecclefi» praefatas Albienfis, cum oculis generofz juftiti» infpicerc dignemini taliter , quod nos nec dominus cle&us ia juribus noftris non privemur, fecundum qu» ipfe dominus eleilus tamquam rite & canonice elcflu* in epifeopum debeat aflumi. Deum enim pro veftris R. P. humiliter rogare feftinabimus pro ftatu profpero diclarum V. R- P. F quas in fua fanda ecclefia confervare digne-

► r«a.

SAcrofand* fynodo generali Bafileenfi univ erfalem ecclefiam repi»fentanti, &c. R«verendiffimi in Chrifto patres A domini noftri pnmetucndiflimi , poft humillimam recommcodationem ac animo* ad quasque pr». cepta , ut humiles ecclefi» filii fors parato*· Nuper Albienfis ecclefi* per deceflum bon* memori» reverendi in Chrifto patris domini Petri Nepoti* ultimi epifeopi fuit viduata poft cujus exceflum honorabile capitulum ccclefi» Albienfis, infra juris terminum, ac fer. rata /uris folemniute, qua in talibus fervari debet, ad cleftionqm prooelfit , A licet pro parte domini Carnotenfis (c) di&o capitulo fiierint direftx litre-x nrecum per illuftres principe*, rogando dominos difli capituli, ut praedictum dominum Carnotenfem eligerent in paftorem ecclefi» praedifla, verum tamen quia ubi Spiritu* lândus vult fpirat , infptravir igitur in cordibus majoris A fanioris partis dominorum de capitulo, qui inftin&u SanQi Spiritus elegerunt in paftorem nobilem & egregium virum dominum Bernardum de Csfli liaco , przpofitum ecclçfia przdiif» , In decretis licentiatum. Porro publicata eleftione , magnum gaudium civitati Albienfi fuit ortum, nam totus populus unanimiter vehementi gaudio exultando cum fletibus gratias Den retulit, nec fine caufa , quia benignitatem *8c* clementiam difri domini ele&i per experientiam cognovit . Nam cum biennio elapfo raritas bladorum eflet in przfenti patria, effentque quamplurimum gentes qu» non habebant quid comederent, idem dominus eleâus praeceptum evangelicum io peftore habens, oculis pietatis mifericorditer egenos refpiciebat , & compaftione motus, ob Dei reverentiam cleemofynas hrgiflue dabat · nedum femel in foptimana, vel femel in die, fed affidue, a mane ufque ad vefperam ad ipfius hofpitium pauperes defluebant . Nimirum fi Gc operatu* eft , quia ex nobili & antiquiftima prolata & ex genere militari, trahit ortum , & quia avbor bona bonoc fruftus facit , merito fic operatus eft , & ftirpes fui generis -nedam virgam domini clefti protulit, cum alia* epfcopos protulerit A cardinale* A «tiam militc* ft renuo* in religione S. Johanni* Jerofelytnitani , qui telo fidei Chrifti calioem bibere

(<) Obiit anno «en<« (eptetobri.

(i) Eju* eleAtouem confirmavit concilium Bafileanfc 19. decembris i+j*. cui·* auctoritate Coniacrafii* eft Eaâlez in ecdefia Minorum »b epiicopo Leftoratenfi 11. februarii 1475. potfeflioneni iniit 7· >du* Mar-

(OTierti Delphini, filii Beraldi II. Arveni» Delphini & comiti* Claromontani fic baroni* de Mercorio, atque Margarea de Sacro Czfare, qui poeter Camotenlem eptlcopatum plure* abbatia* habuit , quibat noo contentu*, pingaiorem cpiicopatum ambivit, oullumeu· non movit lapidem m cutn per fa* & nefiw obeineret.

tere cupierant * k cum diAi cives ** ineo- j

I ·· ·*т-1i eivitatM Afoicnfis ipfum favariat sleftum, <£ε5^ Mc fi·· caufo exuitarnat, quia ipfism expe- MN- Aaot firmimr cfte bonum paftorem , *k* ipfe coMofcet oves fisas & ova fua cngaolcent ipfism ; *k* fie cxpeâamus , quod cum Deo criaaus *k* exeaaplis *k* doRriax tuis proficie- mua . Verum tamen audivimus dominum nofttum famnusm pontificem, non expcâata dir Aa deâiooe , diAo domino Carnotenfi ballas translationis ad cpifcopatum Albienfem coccceffific, quod fiait ssobis durum andirt, cum bonitatem diAi domini eleAi feiamsss ; DiAus autnm dominus Carnotcnfis eft cocaliter nobis ignotu· . Verum quia fecundum decretam dicta facrolaoâa fynodi eleAioms debent per fapcrioru confirmari , pnoccflisMue eicAiom· d*Ai domini «ieAi diAa fiscroOn* ita fyoodo fit prcfoatstus , vobis reverendiffimis ia Chrifto Phtsabsss diAam fanAam fynodum univwfslem ecclefiam repnrfantMtem celebrantibus , & in Spiritu fuiAo congregatis, cum vehementi ftudio , *k* n&Aione cordiali hssmiilinse *k* eum magna devotione /applicamus , «st ob Dei reverentiam Λ intuitu pietatis, oculos vcftrn clementi· erga nos convertere dignemini , It prndiAum dominum eieAum in juftitia fisa velitis habere commendatum , cum apud iâcroiânAam fynodusp non fit acceptio periboaram. Supplicando Deum devote , ut spfam fàcrofân^m^ fynodum A ooiaet inJbî congregator Altiffimus in fua faoAa ecclefia coiUcrvare dignetur cum augmento grati· *k* honoris , ac per tempora fongfora . Scriptum Albiae VIII. menfis Seoptcmbri*.

SanAiffira· catholic· ecclefia humillimi filii *k* favisore» confides civiuti* Albi·,

UTTEDOMINI EUGENII P-JfPÆ

fan tncili· f»ftr fai· ttcfa fi S. Rnh*ufau O· TnfaW,*

» r '«i 'Y *T*Eoersbilibia fratribus ac dileAi* filiis faV croiànA· synodo Bafilcenfi.

Eugenius epifeopus fervus fervorum Dei venerabilibus fratribus ac dileAis filiis. facro* fanda; fynodo Bafilcenfi falutem *k* apoftolicam benediAionem.

Placuit nobis plurimum pius afte&us, quem habere videmini erga monafteriurn S. Audoeni Rothomagenfis, m pace , *k* qaiete , fub* latis litigiorum fusoribus, confervendum ; & proptera per veftras litteras cum magna inflantia nos rogatis, nt cum prndiAum mouaftsrium dudum propter duorum fuper eo contendentium litigia, diffipatum, nunc in pace requiefeat, *k* reformari in melius fperetur, in dia falubriter, gubernante dileAo filio Jo> E hanne Richard: mooafterii ipfius abbate, *k* Iuondam Willermo de Meile ejus adveriario, cut Deo placuit, nunc vita fondo, eidem abat, nec per provifionem dignam aliud ieno» vare, ne oriantur nova litigia abbatem Λ nonafterium confumtura; quibus precibus veftri· benigne exauditis , in eadem feoteatia vabi» fcum fimili caritate concurrimus , & libenti animo requifitioni veftrx honeftn *k* juftn di· foofiti fumus annuere, & infuper abbatem eumdem cum ejus mooafterio fufeipere favorabiliter coanraesidsfum . Ceterum vos vice veris rogasnus , ut habeatis fimilcm caritatem erga altis ecclefiis *k* pia loca qu· videbitis peti fimilia detrimenta difcordic , A prwfertim erga Traprdeofotn ecclefiam, que cum in noftrx aflumrionis initio gravibus & cruenti· difl.cntfombus cum civitate *k* patria Tra^e- 9 Aenfi laboraret, confcientiam noftram movit, ut eam de tanris affliftltonibw» & periculis paterna follicitndine reducere curaremus ad natum pacis *k* quieti· : quod ut melius perficere poffemus , mifimus ad ea* parta venerabilem fratrem Johanoem (·) Ambiaoenfem, tanc Matifconenfem epifeopum referendarium noftrum, qui dedimus in mandari*, ut ftatum *k* voluntates hominum atque return infpiceret, renunciaturus nobis modos *k* vias, quibus pes eos poffcat diffidis tanta componi ; quo reverfo & audito primum in fecreto, deinde in publico confiftorio, pnefentibus procuratoribus fcu cxcufatoribus bonat memoria Suederi nnc epifeopi Trajedenfis, ficut procuratores ipfi perierunt , tandem ad id degenimus, quod erat unicum neccflarium St falutare remedium pacis hujufmodi: *k de* confilio fratrum noftrorum fanfln Romana ccclcfis cardinalium translatio ad ecclcliam Carfarieafem praefato Svvedern, refervsta libi penftooe cbndigna fuper fru&ibus *k* proventibus ipfius- ccciefia Trajedenfis , venerabilem fratrem noftrum Rodnlfum epifeopum TcajcAeafem , ad eamdetn ecclefiam TrajeAeofetn promovimus in epifeopum & paftorem ; que quidem noftra provifio propter tantum & am commune bonum fa&a folemniter *k mttun,* grata fuit omnibus , qui bonum publicus· propriis *k* privatis Mftooibus anteponunt . Et D tamen pauci quidam fcandalofi bombos, afferri canonici TrajeAenfium ecdcfiarusn, contra eam contendere pnrfumferunt ; quod videntes , ut eorum temeritatem & audaciam cum omni ratione frangeremus *k* Comprimeremus loquacitatem , poftqusm Deus Swederum epifeopum mifeacorditar fecum agens, pro uimz fine fêlure ab hac contentione fubtraxit , licet opus non effet de eadem Ro> dulfi peribo· de novp providimus ecdefin memorat·, facienta provifioni hujumodi fundamentum , non ex translatione , fed ex vacatione per obitum , & nihilominus non quiefcuot, ficut accepimus, homine* memorari indurari in fcandalu, *k* litigiis, fed poftulario- nc quadam inani, qu· penitus nulla eft, noftuiarunt ad ecclefiam non vacantem quemdam lakum, & laicalibus exercitiis deditum , germanum venerabilis fratris noftri Theodorici •rchicpifcopi Cobnienfis, cupiente* ipfum iovol*

Hnjm rpifrry| lac·* ata vacaa* 14 ierit spifceporuia Asnbùneniûun spud Ssmmartbtnos h Gallb

volvere >· bec ceulà , cfuTqut fovore turbera —pacas», qtiaa focimus ecdefi» A patrie Tra- ***£. râeafi , ac bella exnaâa A feptta ftawala fafcicar» . Quri Mvotsooc·» vtfttram rtqointau· & hoctamor, ut «uaMuca in nota» eft, proinde cnafiiifartM prstes» ccclefut , fuieitator»» A aro&rcufom hujufmodi fesndaiorue a veftra sAfflftitia repellatis , A auf)oritate veftra bonum paci» qeodfecimus defendatis, ac moneatis prMatum archiepifeapura A germanum epu, ut fc abftioeaat a prolecutione poftulationis hujufmodi; qu» cum, ut diximus, da jure fit nulla, etiam injurious eft, plena fcam dalis A pcricfclis, A quam nemo vir bonus, A praiertitn ecclefiafticus fe^ui debet , Datum Florentin anno incarnationis Dominica g MCCCCXXXIV. duodecimo calendas Oftobris pontificatus noftri anno IV,

Jo de Nurfia.

EPISTOLA FRIDERICI

Laatgravii Thuringia, ad concilium Bafiloenfe.

*Pint nt ctnft FrtJtrici Jnclt Snntni** c m Eric· Znct Z« Lanwenburg <Z *for*** *for*·· *lart* rsnw'traiar ,

ifc » 7M QAcra generali fynodo in civitate Bafile® congregate, ecdefiam univerialem repra- Cbua ipfius eum defendere liberaliter A effefentanti , fibi gratiofifCmr, recommendarionera humillimam , A ad quaque promtifltmutn famulatum.

Noftis , patres A domini darifiimi , nee non humiliter profiteor, quod difponente Domino, cui obediunt univerfa , quod Romana ecclefia fupra reges A regna , tamquam mater A magiftra , fupremum obtinet principetum , A per ejus minifterium regitur A dirigitur catholic» fidei firmamentum . Hec autem ficut mater alma, fidelis nutrix, A provida difpcniatrix , In profequendis A dilcernendis juribus cum ea circumfperiioois maturiute procedere confutvit, quod nulli *pmjudicat* Gum cuique gratiam impertitur, A fio-Q gulorum jura non minus in aliis quam in feipfa confervat , nec in aliquos manus inj«riofas extendit , a qua doftnna juftitic recipitur A habetur. Profefto fervens zelus ejus non tepuit, nec tepefeit, quin fuos devoto» A humiles filio» non folum latdere , vel injuriis provocare , fed potius intendat favoribus A gratiis pr»venire. Cum autem ipfa eadem mater ecclefia progenitore» meos, meque quos inter principes orbis terra» catholicos exhibentes ei omni reverentia femper filiales affeftus , intra fu» dileftionis brachia collocaverit , ac in gratiis petitis repulfam non dederit , nec in juribus aut privilegiis aliquatenus non Icferit j mirari A comprehendere non fufticio , quomodo vos univerfali ecclefi», Romano pontifice fuperftite, pr··fidentes, jus fori farcalsris inter faculam, A in caufa fitculari, fzpe licet petitum , impedire voluiftis patruo meo Frederico Saxoni» duci , contra quemdam Fricum ducem de *Lmritwrtnrf,* eum fuper eodem ducatu injufte turbantem A inquietantem , dc quo rite A tealiter per gloriofiflfimum principem A doariauaa mcum 4emtmm SigifiauadM· imp·. rMoemn iBodermm , ad Mf~ 'i-a·*·? » ÆR. fpriUt, infeudat»» * poAefioaarus *tfCe A* *a ^τ* bon» memori» praeeoitor eotnioo» Fridwicus dum vixerit, duAsm extiteruat. Cum etiam corqm eodem domino imperator» per me ad judicium imperiale fimm evocatus A citatus ia certum diem extftat canonic» A legitime , ubi quodammodo câofii pendet iodecifa , cum dicto duce de Xenwcndnrg d» jure fibi competenti decertaturus · indecens qui. dem eft, ut inde fequantur iofori», unde jura nafcuahir ; A illi de paterna manu umquam nocumenta fentiant, qui per eam attolli meruerant. Qmnodo reddetur pro bonmalum eidem potruo meo atque inibi, in ao qui pro fide orthodoxa contra taarericos lotum orbem de pnefirnti infeftames A conturbantes , bellando A pugnando a rigimi annis citra, line intermiffione , extremis periculi», res A vitas proprias facultates A perfooas vomitum, baronum, militum A armigerorum fuorm atque vulgarium hominum fine numero A modo impendit , vifus eft perdere 1». tur? Quapropter pero ex animo tam fapphei quam confidenti , quatenus ad prwfatum dominum meum patruum atque me paternum convertentes intuitum , ac defiderante» talem fidei propugnatorem in tranquillitate profper» ducatus prndiAt permanere, *non* folum ad forum fisum fiucularem remittere, fed in juri-Aualiter pnefidia favoris veftri fibi impendsti», fafturi ut ipfa A ego majoris devotionis debito teneamur, utiiitacibufquc ac commodis A honoribus fpecialioribus obligationum obfcquiis aftringatnur , tam uoiveriali ecclefia quam P, V. quas univeriorum idem Dominus magni confilii angelus in hoc facro concilio dirigat A confervet, pro reformatione unionis A pacis ejufdem ecclefi» fu» fanftts. Scripta anno Domini MCCCCXXXIV. Ac.

Eanimdem paternitatum pronus A fidelis vernaculus FrvdericM Dei gratia Thuringi» Lantgravius A Biarchio Mifnenfis .

EJUSDEM EPISTOLA

Ad concilium Bafileenfe,

*Pttit ie gr*ti*n ttrrigi ·*►*
nuilts rtbuftu.*

REverendifiimis reverendifquc patribus ac dominis cardinalibus , archiepifeopis, epifeopis in' fanâs Bafileenfi fynodo conflitutis, univerfam ecdefiam repmfcntantibus, nobis in Chrifto venerandis omnem promtttudinem pro falubri ereflione ftstus univerfalis ecclefi».

RevereadifiSmi reverendique patres ac domini, pro laude Dei A fu» ecdeii» in Spiritu fanfto legitime congregati , ex quo daret veftris apicibus digniramis , fyuodalibufque epiftolis jucundiffimis univerfom per orbem diffulis, omnium laborum conatuumque iblertiam veftrorum circa reformationem abufuum A erratuum , necnon eorum qu» ecdefiam Dei fcandslizsnt remotionem potiflime atque piiffime intendere stque verfari. Hinc R. P-

pro

CJ· pe· eodem falubri ftatu eccleûarum diftriâuum A Oâobria , noftri principatus fub figtlio quo
"" " noftrorum, blute populorum, fc peocipoc io----------:-------
demotam cvtomtm· ft «edefiaram cwararam,
1444. quanma jus patronatu» la poâori parte ad nos inibi ljpeâare digoo&itur, V. P. proponimus , intimantes quod ooanullua abufi* profari» ecclefiis parocbialibu» maxime oaerofus, immo ut diâiM exprimitur 4 finalitcr exterauuativu» per commiflarios domini archiepifcopi Moguotini exritit introduâus . Dum enim ipfis vel auftoritafe apoftolica vel noftra profeatatioae legitima rotates proficiuntur, continuo MC expeftato quart* partis anni lapfu , moMntur ad Potationes* fnitaum biennalium fub graviffimts penis , quam C non infra brevimmi temporis fpatium expediant ad nu- g tum eorum , ipfo· retares excommunicant, profatas ecclefia» io divini cultui deminutionem , damnum parochianorum in hoc non delinquentium, eckfiaftico ioterdita fupponunt, ft quod eft gravius , plerique in primo anno vacationis quadruplices frutas fublevint. Immo fi acciderit cafus , fextuplices fruAus tribus rctaribas fibi iavicem eodem anno fucccdcntibus expeterent , quos tamen natura eodem anno denegat germinare . Quibus exaâionibus ecclefia terrarum noftrarum •deo gravantur , quod interdum veris ft utilibus retaribus tura gravamina fubire timentibus, defraudantur interdum, & proh dolor! nimis crebre oegligenter reguntur , interdum ex toto viduat* deferuntur ficuti plu.es hac C Occafione m profentiarum viduat* reperiuntur, ft populus negligitur, quod dolenter refereodo denuntiamus , cum potius paftores omni cura Audere deberent , ut animarum laluti , qu* non modicum in curati» refidet, trevideretur ' quam ftatum curatorum in nilum redigere , immo /uris naturalis tramitem excedunt congrua portione , ubi frutas expenfarum dedutaonem nnn tranfeeodunt , eofdem exfpoliant . Qu* inconvenientia ex promiffi» gravaminibus fequentur V. P. perfpicuis indiciis luculenter elicere poterunt ft penfare. Infuper aliud mirandum genus gravaminis in terris noftris agitatur , quod nullis tam clericis quam laicis litteris apoftoli- D cis, immo facri veftri concilii, uti licuerit, nifi prius pro littera nuncupata ΓZvιιιî certis pecuniis datis ft folutis fc plerique in duplo plus quam in Romana curia , vel fact·· veftra Bafileenfi fynodo pro eifdem expolitum fuerit. H*c , certi» motivis noftro» animos pulfantibus, obticere nequivimus; immo ex protniffis gravaminibus pejora verifimilirer inter ftatum fpiritualium ft fircula- riutn emergi nobis timentibus , cum ex nimia compuotaone etiam fanguis manfuetorum commoveri confuevit . V. P. R. celeri remedio , ut fperamus , fuccurrentibus , non noftri commodi , quin potius projetas cedefianim , faluti· animarum ; ft debiti regimi- E nis ecclefiarum xelo , confidentia etiam veftri celeberrimi cœtus ad prrmifla juxta epiftolarum continentiam oobis diretatum intenti duximus proponenda , quem divina gratia fovere ft Miel fine mancipare dignetur, in ecclefi* ft fui benedita nominis gloriam ft honorem promitforum , folatiofum , benivolum, •c geaerofum refponfiun affetantes. Datum anno Domini MCCCCXXX1V. VII. calend.

AXNO Osatsn ›♦»♦·

Veftrarum reverendarum paternitatum devoti filii Fredericu» Thuringi* Laatgravius ft marchio Mifnenfis, ceteri comites , baronet , milites f *fcc.* per Thuri»giam coeftituti.

UTTERA DOMINI IMPERATORIS

Mift fait *fttptr Ctvfe demiei Rf-*
O *aliil t''fCtrne*tiàui fan**

REvcrendiffimis, reverendis, ac venerabi-w'4, libus io Chrifto patribus , facrofanta gwerali Bafikcnfi fynodo, fcc.

Reverendiffimi, fcc. Sicut nobis femper jucundi ffisue atque accepte funt litter* veftrarum paternitatum , qu* ad aos deferuntur , fie etiam pridie 'gratanter ultra modum accepimus litteram bullatam facrofaota concilii, tb qua poft refumtionem exhortationum noftrarum , quam egregii oratores noftri ad reformationem in ecclefia fanda Dei , quam fpeciali aviditate majeftas noftra defiderat, feceruDtj nobis infinuati» vo» limite habere defiderium, & quod datus fit ordo , qui hafte mis commode dari non potuit, pro executions ptvmiftarum , & quod io brevi res acceptas · veftra paternitate profiterire habebimus. Nos poflemus edicere , reverendiffimi patres , quantum res illa cor noftrum laetificaverit atque extulerit , multum in Domino commendantes fanâam intentionem atque exatam veftram folertiam , quam in profecutione ipfius neceflan* reformationis hatanu» alus incumbentibus protermifl* , extendere 'difponitis. Et fic rogamus Altiffimuro, ut defideria & fantatn veflrum propofitum ad laudem Dei & frutam ecdefi* fu* votive dirigat, &. coeptis felicem confummationem concedat . De redutaonc aurem Grocorum habuimus alias per feripta veftra decretum fuper fatas ipforum publicatum, ft tandem ex informatione certorum oratorum fratris noftri imperatoris Grocorum , qui ad nos huc venerant, fatis intelleximus ordinationem ipfam, qu* nobis fumme placet, & mox profato fratri noftro imperatori fcripfimus , fc eum adhortati fumus fummopere , ut iftud fandum negotium ampletatur, quemadmodum ex litteris noftris alias V. P. miffis pariter concipere potuifti* . Hzc enim res inter ceteras peragenda» non efl mediocris , fed in profecutione fua omnibus Chriftiani» proopua efle debet. Proterra R. P. unum adjiciunt V- P. de caufis Bifuntinenfi ft Bambergenfi , quas protenditis coram V. P. fc foro ecclefiilbco legitime introduta» , fc videmini nos adhortari ad protetaonem & tuitionem perfoturum ecclefiaflicarum fc bonorum ecclefi*, ftc. Non erat opus , reverendiflimi patres , adhortatione hujufmodi , quoniam nihil ira cordi habemus , uii miniftros Dei omni honore , omoique confervatione venerari , & ita a juventutis noftro primordiis , antequam officium imperialis dignitatis humeri» noftris incumberer , folerter leefmus , ft m futurum omni ftudio faciemus . Vellemui tamen, &

fic

itrtmur , uc & ipû vice reci- A
s & imperium ncercat debt*
5».» * laid effet...de...foro..fioAro nobis
i«H. mmnterent , & res imperii pnfiaicrdie ebono exitu uti indobitanter
elefiaftic· non intricarent ' fed ufque modo
illud obtinere non potuimus, quin ft jufiiffimn oblationes parvipenduntur t ft proceditur
in rebus imperialibus , ac fi jurifdiAio noftra
non fupereffet. $i *pro* po turbatum gerimus
animum fi jurifdiAionem noftram in;nutcnere & confervere difponimus , credimus per
hoc non moleftsre faAa ecclefia , qua uti
pupillam oculi protegere atque defenfare intendimus. Sed quod vocaverimus dominum
cardinalem Rothomagenfem , boc nobis profeAo licuit, quia pro regalibus hoc fecimus, g
qua ipfe tamquam vafiallus nofter a nobis ft
facro recognovit imperio , preftito fidelitatis
& obedientia debito jununento , ft in illa
caufa juridice procedere intendimus, non tamquam contra prolatum-, fed & imperialem
vaflallum, qui forte debiti fui immemor efle
difponit , fperantes quod facrum concilium,
f>ro cujus ftabilimcnto tanta fubivimos, nobis
n jurifdiAione & jdftitia noftra favebit; quoniam nullatenus patiemur res mere imperium
concernentes per adverfrntes nobis ad libitum
hinc inde trahi , ac fi poteftas imperii penitus videretur extinAa : rogantes veftras pa
ternitates ex intimis cordis noftri afleAibus,
Jiuatenus nos & faAa noftra velitis recotnmii-
i fufeipere, & in juribus & jurifdiAione fua C
favorabiliter confervere. Ceterum occurrentia
pobis crebris nunciis atque litteris veftris paternitatibus lignificabimus. Et vice verfa cum
defiderio deprecamur, quatenus & vos de his
5iua egeritis fapiffitne vifitare velitis pro con»
olatione noftra fpeciali. Et fi quid per nos
fieri poffit, quod ad honorem, promotionem
& commodum , cum ad beneplacitum V. P.
definire confpexerimus , gratiffimo animo faciemus. Datum Ratisb. die t. menfis OAob.
JdCCCCXXXIV. regnorum noftrorum ftc,

Sigifmundus Dei gratia Romanorum imperator femper auguftus , ac Hungarie, ftc. rex

Ad mandatum domini imperatoris in fuo facro confilio, &c.

LITTERA DOMINI IMPERATORIS

Sttftr wttritBt Gra.ariun.

REverendiffimis teverendifque ac venerabilibus in Chrifto patribus ft dominis facrofanAa generali Bafileenfi fynodo &c.
Reverendiflimi reverendique in Chrifto patres , amici ac venerabiles ft egregii, Gncere grateque dileAi, recepimus pridem litteram P. V. cum indufo decreto fuper faAis Gracerum in fefflone proxima publicato. Audivimus tandem certos *e** venerandis ambaffiatoribus fratris noftri Johannis imperatoris E
Gnatorum , qui ad nos hue venerant , vififque ft auditis fingulis , fummam in Domino
noftro Jelu Chrifto pacis & unitatis auAore
accepimus jucunditatem atque latitiam , &
conclufa hujufmodi extollimus valde atqne
laudamus, nec aliud nobis poffet incumbere,

alfi Deo noilro ingentes porrigere grsrias ," AWNO
ft divinam oujeftatem fuata obnixia· imp)·» caatirn
rare , at tape real pie ft bene coneepetm
confidimus , faire itare dignetur, *d augmentum & utilitatem ecclefia fua fanAe. ftaqat
mox profato fratri noftro Johannt imperatori
Gratorum fcrtpta & hortamenta noftra tranfmiGmus , ut omnes conatus excitet, & exe.
cutioni tantarum rerum folers Intendat, ft
fic ipfum faAurum fperamus. Reftat nunc,
reverendiflimi patres, ut facrofanAa fynodus,
qua huic divino negotio laudabile dedit exor»
dium , illud omni poffe ad effeAum felicem
perducat. Et nos quoque , qui inter cetera
vota noftra ad hanc unitatem femper fiimmum
direximus defiderium , prout pnefatr imperatori, qui fuper re illa nobifeum crebris feripeis ft avifationibus ufus eft , confiât · etiam
omnes favores pracftabimus , nec per nos
parcetur laboribus , nec fatigis . Clare namque R. P. nos, qui cum orientalibus confinamur, cognofcimus quantum unitas hujufmodi
ad augmentum ecclefia Dei & terrorem gentium barbararum profutura Gt, & tanto eam
plue magnipendimus , & ad omnem operam
& proiecutionem nobis poffibilem nos prvmtot offerimus. Datum Ratifpona die i. men.
fis OAobris MCCCCXXX1V. regnorum noftrorum, &c

Sigifinundus Dei gratia Romanorum imperator ftc,

SEQUUNTUR LITTERIS

Ducis Britannia ad concilium.

Ga///rtaM* *Btlli Itii tltdton*
MmIrvitujtm ti tumuiuitt.

SAcrofanAa fynodo generali Baflleenfi in it p- n<
Spiritu fanAo legitime congregata , facrofanAam univerfalem ecclefiam reprafentanti, canonica reverentia & obedientia tam debitis quam devotis. .
p Nuper Madovicnfi ecclefia paftoris officio deftituta per obitum bona memoria Amaurici ultimi cjufdem epifeopi , capitulum diAt loci , vocatis vocandis , cupientes eidem ecclefia de idoneo pafiore providere , unanimiter , nemine diferepante, vota fiia direxerunt in venerabilem patrem Guillelmum abbatem B. Maria de Bello loco , eleemofynariutn ac confiliarium meum fideliffimum, ipfumque in diAa ecclefia fponfum rite & canonice elegerunt, & ekAionem hujufmodi folito more publicarunt. Que quidem eleAio , confidentis virtutum meritis, quibus ipfius eleAi perfonam gratiarum largitor Chriftus Dominus abunde infignivit, cum idem eleAus flt fcicrjtia eminens, moribus clarus, fidei orthodoxe pugil, xelator juftitia , atque totius bonitatis cultor , ex utroque parente de nobili profapia , majoribus atque potentioribus & ia legalioribus totius ejufdem dicecefu ortus; in
clero ft populo diAa dicecefis ingentem, lotitiam & ineffabile gaudium in Domino contulit . Et licet fanAiffimam dominum ll0ftrum precibus humilibus , litteris, ft oratoribus iteratis rogaverim , humiliter fupplicaa-

«r do, «t de diAa ecclcfia nullatenus difpoeeret, A nat» excitet, vires animet, & illa qu* urpta fust forti in Chrifto affumta fiducia pro. fequatur. * t^rid enim firuAuofius atque ho- . ui* nonficentius imperio veftra atque orientali ζ/I-Γ"* Enti effe poterit. & apud Deum commendalius , quam fciffuram veterem charirate & manfuetudine taliter reparare? £t ad hoc fraternitatem veftram accuratiffime adhortamur. Quicquid enim majeftas noftra ad hanc rem divinam facere debebit 3c poterit, ita nobis •ratum & acceptum eait , ut nihil gratius, « fic nos afferimus omni alacritate paratos . Datum , &c.

COUSTI I4H»

noti veftri decreti ctafuram ' nihilominus fua faoAiras fiaiftre, ut creditur, informata, praepropere aliter difpofuiffc dicitur. Cum igitur , revercodtffimi reverendique patres , fruflra foret jura condere, nifi cxecytionem ha. berenr, veftra» reverendas paternitates ea qua poffum ampliori affeAiooe fopplico, quatenus Dei & iacrofanA* matris ecdefist intuitu ac mei contemplatione , diAum eleAum in fua juftitia dignemini favorabiliter habere recomraiffum, mihi grata quoque tignificantes obedite paratifimo , auxiliaate Domino noftro Jcfii Chrifto , qui veftra» reverendas paterni- g tates ad ea feliciter peragenda confervere dignetur & dirigere, ob <jun in Spiritu fanAo eftis legitime congregati. Scriptum Narjneti feptima OAobris.

Humilis fit devotus fanA* matris eccle. fic filius Johannes dux Britannic, Montis fortis A Richemondic comes.

LTTTERA DOMINI IMPERATORIS

Amu iw m, *etiff* imftr*t*ri Grtrctrta*, ft-- rtthtSint tcclffi* tri*n*ht,* **Or.**

Sfgifmnndus, Ac. Sereniffimo principi domino Johanni Palcologo in Chrifto Dei C fideli imperatori , 3c moderatori. Romeorum, fratri noftro carifGmo, falutem & felicem perpetuamque confequi unitatem.

Sertmflime punceps, frater nofter cari (fime, inter alia defideria , quibus cor noftrum ad augmentum cccfof* tnA* Dei ferventiffime «ftnavtt , femper nobis prccipua cura fuit, omnes vires laborcfquc accuratos extendere , quo orientalis ecclcfia, quz numero hominum atque geutiuni copiofiflima effe confiât, in eadem nobifenm fidei jungeretur unitate. £t licet retroaAis temporibus fuper re illa multa perqaifierimus, & per alios amatores fidei fit qiuefitum, tamen vifum eft illam unitatem nullatenus procurari, ac fieri q poffe, nifi in fynodo generali. Itaque ficut veftra fraternitas noviftime per venerandos ambafliatores veftros ad facrura concilium miffoa, nebis fuper ea materia fcripfit, fc nos hortata eft ad exfccntionem unitatis hujufmodi favores uuftros exhibere, de qua multum letati atque jucundati fumus; fic etiam quicquid potuimus ad profperitatem illius. faoAi negotii applicavimus. Unde, frater cariflime, facrum concilium Bafileeofe in Spiritu fanAo congregatum, quod ad omnem unitatem & pacem intendit , nobis fcripfit ; fic etiam cgregfi duo ex ambaffiatoribus veftris ad noa redeuntes majeftati noftrz expofuerunt, qualiter ipfa fancla fynodus cum >* pfis certa conclufit capitula , quz vidimus .lucre; Et de il|is, quoniam de felici exitu unionis hujufmodi firmam fiduciam cupimus , in Domino noftro Jefu Chrifto jucundamur , iliaque firmata laudamus & extollimus , quoniam ex hac futura, Deo aufpice , unione fummam Chriftianz reipublic* utilitatem fperamus accrefcere . Quid reflat , cariflime frater, nifi ut veftra fraternitas jam omnes co-

LITTERA DOMIS! DVCIS

Britanniae

Miff* ctfcili» fuptr f*&· tcclrft* Maclrvienfit, C*T.

SAcrefanAc fynodo generali Bafileenfi in ib. t Spiritu fanAo legitime congregate, univerfelem ecdefiam reprxfentanti.

Reverendifimi patres ac domini , & amici confidentifiimi, carioris recommendation!» alloquio tam humilis quam devote. Nuper A novifime cathcdrali ccJcfia Maclovienfi per bone memoriae Amaurici illius tunc epitropi, obitum vacante, capitulum A canonici ejufdem celantes diAa provideri ecclefi* , certa tunc affignata ad futuri pontificis celebrandam eleAionem die adveniente , venerabilem tn Chrifto patrejn Guillelmum abbatem monafterii B Maria de Belloloco ordinis canonicorum regularium fanAt Auguftini, diA* dioecefis, de baronum, & militari ex utroque parente procreatum genere, moribus comprobatum, nemine deflectente, elegerunt. Nihilominus tamen poft eleAionem hujufmodi fanAiffimus dominus nofter papa de diAa dicitur providiffe ecclefia , & per translationis viam providiffe epifeopo Trecorenfi , contra facrofanAi Bafileenfis concilii decreta laudabilia , 8c in eleAionis pr.eir.iff* prajudicinm . A qua non immerito ad diAtim facrofanAum Bafilecnfe oncilium , uti juftitiz matrem , duxi appellandum, intentione incommutabili fuffultus, in Deo fifu», eleAionem hujufmodi propriis profequi , expenfis, quoniam mea quamplurimum intereft, maxime cum diAa civitas Maclovienfis fit portus, proteAi,·, & pene pugil totius ducatus mei, rcique oppido opportuna fit , quod przful inibi perficiendus fit generatus, potens 3c ftrtnuus ad hujufmodi civitatem, qu* eft in maris angulo verius Anglic 5c Normanu'* partes circumfepea , tuendam , clero 3c populo ac patrie notabilis & elatus exiftat; quoniam ijiiatnvis haAenus inibi femper extiterint epifeopi notabiles, potentes, litteratique viri, vix ~~illam...civitatem...a pol>ui rumot~~ protegere ~~va~~ ac incunAanter fi translatus memorarus ad diA* civitatis poffeffiouem appulerit, informatus exifto, grande przjudicium inde mihi poflet generari , irreparabileque difpcndiirm, cum prorfiis patri* nobilibus, canonicifoe ecclefi* antediAx ac civitatis civibus exofus exiftat, certis cxiftenribus caufis in caulae deduAione promendis , nifi ab bujufmodi ccepto deficAatur negotio . Qaaprop. -r

V. R. paternitatibus vicibus geminatis inti- A
mu ac lineeris affeRibus ad excutiendum fcandala, qu* ex pratmiflis pullulare poffent,.irleparabilia, humilius quam poftum fupplico, quatenus diRam eleRionem approbare dignemini , perpetuum translato imponendo filentiuui, ne pariatur mihi (limulus, quod abiit, a fanR* matris ecclefia obedientia per juftitiam mihi ademtam recedere . Semper quippe per Dei gratiam mei progenitores reges & duces Britanni* , *St* ego modernus eorujn inhzrendo veftigiis , ecclefia ac fanR* icdis *apoftolic* zelatores* extitimus. Et quia parlent negotium, caufis finceriter infpeRis. adeo cordi adfcripfi , V. R. paternitates non turbentur fic me fari , cum primogenitores g
mei illius ecclefia & aliarum ducatus fimus fundatores ; quodque translatum antedirium ante difpofitionem prarfat* ecrielia Madovienfis exhortaverim , ne illam quovis quarfito colore peteret *f curti* fcirem patule ipfuin •em in filis libertatibus , ipfius ignobilitate & potentia penfatis , non pofle defendere. Ft quia reor quod V. R. P. finiftrum referatur , nufquam fidem adhibeatis · fentientes quod numquam meum intendo aliter commutare propofirum. Et licet ipfum in ambaxiatam ad dictum facrofanRum tranfmiferim concilium, intentionis meat, quod aliam haberet ecclefiam , prafertim tantam , tante potenti», rant* cuffodi» , tantique periculi, ubi nervus totius mei ducatus fohdatur , nullate- G
nus extitit, nec erit umquam. Qiare iterum eiidem V. R. P. fupplico , quatenus recifiorem quam poteritis diRo eleRo juftittam dignemini miniftrare, & bene advertere, ut firmiter credo, egeritis, & mihi patriatque mea pro utilitate reipublicz complacere , taliter ?iu^d humiles preces fentiam profuturas , & snRitati domini noftri feribere, ut translationem hujufmodi dignetur fupprimere , & *tenear* , prout teneor, ad gratiarum aRiones. Infuper ianRitati domini noftri papae ante difpofitionem ecclefia, certos meos ambaxiatores tranfmiferam , ad fupplicandum humiliter , quod eleRionem expeRaret juxta decretum concilii, quos finiftre informatus , ne- β
gleRus extitit exaudire . Unde non fufficio admirari, quod fic de levi non expcRata eleRione proceffit Prolixus verbis exifto ; hoc enim me adigit negotium quod partira ftatum totius mei ducatus concernit. Reverendiflimi patres & domini & amici confidentiffimi, fi qua pofliim tam in fpirituali quam in univerfali lignificando pofletenus feRurura . Et confervet vos Altiflimus longaevos per fucceffus cum honoris *8c* gratia incremento . Scriptum Veneti XVI. oRobris MCCCCXXXIV.

Humilis & devotus fanR» matris eccleft* filius Johannes dux Britannia , Montis foetis *8c* Ricbemondia comes.

LITTERS DOMINI NOSTRI P^fPÆ

ANNO CHAISTI

*cmcilie faper mtttria Gr*c»r*i* .*

EUgenius epifeopus fervus fervorum Dei venerabilibus fratribus *Sc* dileR is filiis in facro generali Baiileenfi concilio congregatis falutem, &c.

His proximis diebus tum per litteras veftras, tum etiam per dileRum filium rnagiftrum Simonem Frerou, nuncium ad nos deftinstum, fatis cognovimus, quae inter vos *io* cariflimi filii in Chrifto Johsnnis Palaologi Rorneorum imperatoris , ar venerabilis fratris Jofeph Conftantinopolitani patriarch* ~~oratores~~ ~~fuper unione orientalis~~ ecclefia tRata & conduit hint . Credimus plurimos ex vobis non latere, quanto cordis defiderio ad eam fanRiflimani unionem femper sfcRi fuerimus · Primum namque apud felicis recordationis Msrtinum papam V. pradecelforetn noftrum, pro viribus noftris laboravimus . Iterum poft ejus obitum quacumque ipfe pnrdeceflbr nofter promoverat, fuimus diligenter cxfecuti . Invenimus multa valde bona , & ad ipfam unionem commodiflima , îiu* etiam praefato Johanni imperatori & Joeph patriarchs multum confona videntur , quemadmodum cx litteris ipforum plane in~~telleximus~~ . Ob quam rem ~~exultantes in Do~~
mino cique offierentts hoftiam jubilatiopis & laudis , oratorem noftrum ad *coi* iterum deftinavimus, qui, veluti convenire videmur, îirzmiffa concludent, ficut aliss per venerabi- es fratres prefidentes noftros latius infirmavimus vobis . Cum itaque in unum'"hujus fanR* lanionis & pacis finem conveniamus , fperamus rem hanc juxta utriufque ^noftrum defideria effe fucceflurarn ; ad quam quidem omne ingenium *Sc* pofle noftrum , prout neceflarium & utile fuerit, iterum inprzfentiarum offerimus. Verum enim dileR1 filii nqftri Nicolaus tituli S. Crucis Jerufalem , *8c* Jo: tituli S. Petri ad vincula S. R. E. presbyteri cardinales ad nos ex facro concilio
proficifcentes , apud nos in proximo * exituri fint. peulifper rcfponfioni nobis faciende fuperfedemus, ut enim ad confequcndum integrum confummatumqup hujus negotii finem nihil deefle videatur, nobis & veMrabilibus fratribus noftris vifiua eft de materia hujusmodi prius cum prasfatis Nicolao & Johanne conferre, quos veluti plene informatos & ipfi unitati valde affieRos non dubitamus multum effe valituros. Itaque cum primum venerint, cum noftra erit una cum ets & aliis fratribus noftris, ut ante promifimus, quantum res exegerit, juxta omnium noftrum defideria plene refpooaere, ficut in domino, qui bonus eft in fe fperantibus, indubie confidimus . Datum Florenti* anno incarnationis Dominice MCCCCXXXIV. XIII. cal. Novembris pontificatus noftri anno IV.

A. de Pslaxago .

LIT-

AMMO CHAISTI

urrius MjaisTKi stttomi

papua» ***faftr fatlt*** *Gratarata*

fX

Ecclefia fanfl» in Spiritu fanAo Bajtle» congregat».

Reverendiflimi rtveteodique patres , filiali recommeadatiooe poemtffa. Convenerunt Gr*. ci, qui in curio SS. domini noftri paper morantur, frequentius alecum, conferentes plurima verba fuper reduAione ecclefi» orientalis ad unitatem fidei cam ecclefia occidentali ; videnrefque decretum facri concilii fuper hac re faâum , laudaverunt, A glorifica ve-g nutt Deum, qui talem iofpiravit paternitatibos veftris voluntatem , afferentes nullum aliutn modum ad finem unionis congruentiorem inveniri poffe prefer illum , quem facrum concilium juxta tenorem decreti intendit praAicare; fruftraque eniti Romanam ecciefiam per alium modum pervenire ad prof*, tam unionem , quos interrogavi inter cetera , fi mifli effent ex parte imperatoris ad fanAitatem domini noftri. Refponderunt fe non effe miflbs a quocumque, fed Gneciam fugiffe propter «mulorum fuorum profecutionem. Qu» leribo paternitatibus veftris, ne quis vos feducat inanibus verbis , adjecerunt profati Grarci, quod ficut caufa diludii ecclefi» orientalis ab ecclefia occidentali fuit ex eo C quod poft antiqua feptem univerfalia concilia, io oAavo concilio Grarei non interfileeunt: io quo rameo fides proceflionis Spiritus fanAi a Patre & Filio fuit fine ipfe declarata : ita neceffe eft ad unionem componendam fieri concilium univerfale, in quo Grzci fuper hac doArina licet catholica audiantur. Video fanAitatem domini noftri huc ufque bene difpofitam ad exaltationem fidei & honorificentiam nominis Chriftiani . Sed ut res maturius fiat, adventum expeAat reverendiflimorum dominorum cardinalium domini S. Crucis & domini S. Petri ad vincula, qui cito funt venturi Florentiam . Unde habito refponfo a fua fanAinte , revertar ad concilium fine dilatione- Ecciefiam fiiam in Bafilea congregatam miferatio Dei omnipotentia continuo mundet & muniat, qui veftras reverendas paternitates pro fui» laboribus perenni felicitate compenfet. Datum Florenti» die XX. Oaobris MCCCCXXXIV.

Veftrarum R. P. fervitor
Simon Frcroo.

LITTERA EPISCOPI

Jtrtftljratitaai faptr atteri* aaitir *Grateram traajmiff* Jtatiaa p*p* .*

SAnAiflimo ac beatiffimo domino noftro domino Eugenio p»p* I

Beatifitne in Chrifto pater & fanSiffime domine , poft debitam devotam ac humilem reeommendationem ad devota pedum ofeula beatorum. Brevia fanAitati* veftr» humiliter fufeepi circa materiam fanAifim» unioais Armenorutn gentis cum Romana ecdefia, communi omnium matre , cupis throno A beatitude veftra annuente Domino , dedica»* ta eft; quibus reverenter refpondeo qo<>d, ficut anno pnrtsrito contuli cum verrrabili viro Chriftophoro Gaaatooo fecretario A nuntio liinAitatis veftr» , nihil mihi dulcius efle poffet, quam diebus meis tam fingularcm rem Dtoque grarffitnam intueri poffe , cum ad falutcm animarum communiqué bonum noftrum pertineat. Ft ira etiam nuuu prrfato Chriftophoro in materia prediAa id dia> , ficut ipfe pedibus fanûitatis veftre difufiua narrare poterit. Verum, ut ipfe frit , litteras beatifudinis veftra direAivss, reverendiffimo patri catholico patriarche noftro per fuffkientem nuncium mifi. eafquc dc Latino in Aimenum transferri Ici i , ut ipli revetendiffimo patriarch» clarius qu» antea eidem fcripfcnm lonoteIcere poffint. Spero enim , favente Domino & omnibus fanélis eius . quod celerrime refponfionem fufeipum , cum optima ejus difpofirione ad tam lingulare Dei opur , cuna vera cognoksm bonitate, dementia ic munere lanéhitaris vcftr.r erga genus noftrum rem ipfum, qu* tanto tempore filentio dedufta eft , facile.ad optatum hnem deduci poffe. Venit nunc hufus imperatoria ordine ipfe Chriftophorus ad confpeAum beatitudinis veftr», cui nonnulla veftr» fanAirati fignificanda impofui. Verum, ut exiftimo, cito rediturus eft, pro apparatu unionis fanAiflimc, qu» cum hoc imperatore nociter per cum veftr* beatitudiau nomine coocluia eft . Cum enim redierit, poterit verfus reverendiffimum patriarchsm noftrum, ficut ordo datus eft , accedere, Jt ego fecum unum de presbyteris meis mittam , cum quo poterit omnia diligenter circa unionis materiam traiIare atque perficere , freundum quod beatitudine veftra habuerit ia mandatis , nolqur 6mnes femper bene difpofiti erimus , ut tam oti'iftimum Dei opus finem fortiri valeat . Senilitati veftr» me & meoe humiliter commendo . Ex Conftaotinopoli dic I. Novembris MCCCCXXXIV,

Beatitudiais veftr» filius Ifaim epifeopua Jerofblymitanus.

AMNO 4 uarsn

EPISTOLA PPOPISORUM

Et decanorum focaneorum dimcefis Trajeflentis ad concilium lafileenfe .

Seritaat ia gratiam Pvairaaat tit Matefa aévtrftu Rtdtlpbam de Diepolt .

REverendiffimis revervodifque in Chrifto patribus Sc dominis, dominu facrofanA» Romeo» ecclefi» Cardinalibus , patriarchis, archtepifcopis, epifeopi», prolati», doAoribsu, facrum general* Bafikenfe concilium facientibus, dominis A praccptoriboa fisis me» roendiCmit, ad digmfimoa V. R. P. gpdm, fubjeAioncna omnimodam .

Nuper nova aobilifque vox aoAoritate liveri Bafilcenfis concilii ooftria ia confinibus promulgata, qua videlicet nnbües A illuftrea viri, diflimiles umeo & diflimiliMr de etclefia TrafeSeofi contendeatm, omoeique A Unguli qoorurn intertft, ad comparent·»» coram veftris reverendtfttmu digniflimifque pa-

temiratibus peremtorie citati funt , que ni-
imum exhilarant & gaudio perfundunt roium
chtusti P*rt'um noflrarum populum Chriftianum , jam
Hi* diu fatis renebrofis ac tortuofis errorum la-
queis involutum, nunc tandem ab cifdem in
' Ccrensm juftitiar lucens V. R. P. arquifiim»
fententis deducendum , infirmos noa pufillof-
que indignos nimis vcftris digniffimn pa-
ternitatibus cum venia quam precamur, Icri-
bcre compellit, e<> quod noftra vri modicum
interefre videtur , utpote qui jurifififtionem
fpiritualetn ipfis Tra^cftcnfis ccclcfi» in no-
ftris terminis *bonae memorise* domini Svvrde-
n oe Culenbourg quondam epifcopi Traje-
ftenfis, ipfo vivente, fere feptem annis pri-
mum , deinde poft ejus obitum ex obedientis _
& exulantis ejufdem ecclefie vicarii generalis,
fere tribus menfibu» fecundo, & demum ex
lui iuvccfforis illuftris Walranni de Moiifa
jam *fere ofto meniibus,* rommiflionibus, au-
ftore Deo , Ijcet immeriti reximus quantum
potuimus minus ms'e; totius certe populi no-
bis licet indignis commifli futjcftionem &
obedientiam ipfi facro concilio Bafileenfi et-
iam in periculo diffeofionum praterite dcvo-
ti ffi me applicando, cujus eft non parva mul-
titudo. Affunt enim plane in noftro diftriftu
oppida murata -irriter quinquaginta, & mul-
ta millia hominum adultorum, qui femper
ledi apoftolicx & nunc facrofanfto generali
concilio fuere devotifiime obedientes , aliis
ex advene le get entibus, ipfi facro concilio C
nunc, ficut prius duobus fummis pontifici-
bus, renitentibus ac rebellantibus manifefte.

Nam ficut ab initio provifionis difto domi-
no Svvedero quondam Trajeftenii epilcbpo
per fedem apoftolicam faftx, quidam genero,
fus dominus Rodulfus de Diepolt violenter
centra mandata apoftolica de prxdifta eccle-
fia fe mtromififfe digoofeitur , rebclliter cum
fuis complicibus agendo, in tantum ut iniqui-
tatis filius diabolico fpiritu du&us, de hxrefi
fufpeftus , tamquam membrum pertridum ju-
fto judicio ab ecclefia pnteifus , cbm quo
Chrifti fidelibus communicare non licbf, ac
alias multipliciter nobis vitandus & pro 't^li
habendus ab cifdem duobus fummis pontifici- _
bus per feptem annoc & ultra, nobis & fub-ʊ
ditis noftris fuerit denuntiatus, ipfumque ut
talem publicare & denuntiare cum malediftio-
ne confier*, candelis accenfia, campant» pul-
latis & lingulis diebus ftftivis !n noftris fere
mille ecclefiis accepimus in mandatis , perfe-
cimufque in fingulis feftis, donec & quouf-
que quidam dominus (a) Johanne» Matifo-
nenfis epifeopus, inconprebcnlibili modo to-
tum mundum relinquens implicitum , ipfum
cum fuis complicibus , fine pernitentia, fine
reftiturione , fine etiam farinaftione quacum-
que falteln apparente , de innumeris violen-
tiis, rapinis, cxaftionibus, oppreffionibus u-
rriuique (latus & fexus hominibus crudeliter
& dire fatis illatis, dicebatur taliter qualiter £
abfolviffe . Propter quod prxfcriptus recolen-
da memoria dominus Svvederus nunc Traje-
ftenfis epilcopm ab ejuldem domini Matifco-

ANNO CHXIST1

A neniis epifcopi in injuftis proceffibus five a-
ftibus aid facrum generate Bafileeofe concili-
lium appellavit · *cujut etiam* appellationi bos
tamquam vere obedienrea filii, noftri ac fub-
ditorum noftrorum notninc adhafiteua, & ho-
die adhxremus.

Medio vero tempore, dnm eoa ad fum-
mum pontificem, fed ad facrum concilium,
ad quod eti«m perfonaliter contulit, appellaf-
fe repertus eft, fama ia noftris finibus perve-
nit , qualiter fumtnus pontifex ad fuggeftio-
nem di&i epifcopi Matifconenfis, ipfum a
fua ecclefia Trajeftenfi ad quandam CrUrien-
fem in Graecia crudeliter fatis frnnftulerit ,
ipfique Rodolfo de ecclefia Trajeftenfi provi-
derit . Quod dum omnes audientes nimium
mirarentur, nec verum arbitrarentur aut poſ-
fibile , talem hominem , tanto tempore rroel-
lem, ad illam ecclcfiam, quam tot annis vio-
lenter occupaverat, poffe a fummo pontifice
promoveri . Certe idem Rodulfus nullam po-
tuit a nobis aut fubdiris noftris obedientiam
aut fubjefttonem quomodolibet extorquere ,
Jicet diverfis perfecutionum generibus nos ve-
xare non defiit , nec definit pro praefenti ·
per hoc manifefte inched iens facro generali
Bafileenfi concilio, nobis fub bulla plumbea
fic pnecipienti, prout in tis quas veltr^s con-
fpefttbus recognofcendat tranfmirtimus , ple-
nius continetur. Tpio vero Svvedero de me-
dio fublato, procedentibufque praelatis & es-
nonicis ecclefiarum Trajcftenfium ad eleftio
nem illuftris domini Walranni de Moirfa , a-
liis prxlatis 8c canonicis in civitate Traje-
ftenfi fub umbra illius domini Rodulfi reli-
dentibus, manifefte excommunicatis, & ad
eligendum minus idoneis , poftquam fecun-
dum ordinationes decretorum facri Bafileen-
fis concilii poftulatio five eleftio de perfona
domini Walranni legitime fuerat per domi-
num metropolitanum confirmata, ipfi domi-
no poftulato pratdifto devote hucufque paru-
mus & paremus ; impotfibile exiftimantes ,
quod attentis veftrarum reverendarum pater-
nitatum equiffimis pnteeptis, earumdemque
juftiffimis A divino fpiritu conditis decretis,
tali homini umquam tamquam epifeopo ani-
marum noftrarum obedire deberemus; quippe
cui tot millia animarum laqueo nue inobe-
aiuntix ĸ peftiferte rebellionis tanto tempo-
ra continuat* damnabiliter peremit *it* peri-
mit in dies. Sed potius eligere cupientes per-
petuo exfiilare, quam tali taliter obedire &
fteftere genua ante Baal. Qiid enim infolen-
rii», quidveindigmu» in ecclefia effe poteft ,
quam ut fibi ipfi homo talis ecclcfiafticam
λ indicet dignitatem feritate armorum & vio-
lentiis multis contra duorum fummonim pon-
tificum primo, & demum contra generalis
facri concilii auftoritatem ? Quid centuria ec-
riefiafticis, quid Chriftianc legi & difciplina, quid reverenti* ' facerdotali, quid deni-
que divino timori relinqueretur , fi non at-
quiffima veftrarum paternitatum lententia tot
malis debitum finem imponeret ? Quamobretn
revercudiflimi metuendimmique patra & vi-

' Ejai prudentiam iupr* Isodahat Philippin dux Bu-gundir m epiflola data ad conciliant i;. *Jan. 14;?.*

K?* ri percelebres, qui pofiti effis regere eccle-A fiam Dei catholicam, quam aequifivit fineui-
anno CNIWTf ne fuo; vera utique mundi lumina , judices orbis ad faciendam viadiftara in nationibus, increpationes in populis, ad alligandos reges in compedibus, & nobiles in manicis ferreis, ad faciendum judicium coofcriptum ; quorum certa judicium tamquam non hominum, fed Dei, tef's mundus anhelo fpiritu defideranter expeftat. Expeftaœus *Sc* nos humiles fervuli V. R. P. una cum multarum millium animarum fubjefti* populis.

Dignentur itaoue digniflims veftr* dominationes antichriftian» huic profecutioni tortuofiflimifque errorum nexibus, quibus pre- mimur, juftum ac celerem finem imponere , g torique populo Chriftiaoo [illegible] tium ac rebellium errorem pcftiferum cum correftj*- ne debita. Obedientium vero virtutem ac fidem e vicino cum premia & honore condigno declarare, quatenus in fimilibus eventibus hujus rei exemplo finguli C hrifti fideles ad veram & firmam obedientiam animentur, ceterique ad rebellionem cito parati terreantur , ut fic confiilatur ecclefi», felufque verorum fidelium per V. R. P. procuranda tranffundatur in pofteros, ut cognofcat generatio altera non folum quid a rebellibus illis temere fuerit pnrfumrum, fed etiam qualiter -auftoritate facri concilii fuerit jufte punitum ; alioquin fi cooniventibus oculis pertranfeatur, ferpatque hoc venenum ulterius, *Sc* non fe-C quatur antidotum, ahfque dubio multas animas Chrifli fanguine redemtas habebunt perimere , perib'· _e de populo noftro jus , fas , lex, , *Sc* honor ecclefiarum , libertas Juoque dc cenfurc earumdem irrecuperabiliter eftruentur, quod avertere dignetur *Sc* velit Dominus Jefus Chriftus fponfus ecclefi», fuo Sanfto .Spiritu a veftro celeberrimo coetu , ipfumque dirigere ad illa facra opera féliciter confummanda, qu» eodem Spiritu agente gloriofe incoepiftis; qui olim Simonem non ad alta tendere prohibuit , fed in alto */am* locatum gloriofius dejecit , A nanismetie *Sc* Saphiram fc decipere volentes, ad aliorum terrorem jure proflmvit. Scriptum anno Do-D mini MCCCCXXXIV. menfis Novembris die rV.

Humillimi & indigni provifores *tc* decani foranti in jnrifdiftiooe fpirituali Walatria, Scaldi*, Suitbruclandi» , SuitboJlandin , Boaria , Putt», Strtlandia, Delflandria , Rialaadia , Kevenarum A Amftrelandi· Coauttanaua Holandin, & Zelandi» ac Valve, ducatua Gelria di··«fia Trajeftcafia V. P. R. devoci fervuli.

*XPIfTOL·*JO^ÎNNTS* chxisti

Ducis Bntsnni* , ad concilium Bafileenfe.

*ScriHt «μ jfratitm Gnillt!*ii eèhtto , cle9i Mjcfovincfit .*

SAcrofanft» fynodo BafileeHÎ in Spirifurinfto legitime congregat* , orthodoxam & univctfalem ecclefiam reprekntanti.

Reverendiffimi atque reverendi patres, *Sc* amici fpecialiffimi, cordiali recommendatione przmiffa R. P. V. mnotefcat, quod dudutn ecclefi* Maclovienfis paftori» folatio deftituts , per remlend» memori» domini (a) q cardini;, Morte-forti nbimm, ecclefiam ipfam , dum vivebat, obtinentia, decanus *Sc* canonici ipfius utilitatem *Sc* bonum univcrfale precipu* patri* mea· penfantea, civitatifque Maclovienfis, qu* in extremitatibus mei ducatus , in maris infula verius Angli» & Nornunni* partes circumfepta noielitur, in qua variarum conditionum gentes per maris & terre femitas affluunt, quam decurfis temporibus ipfius diecefis nobiles, aliive ejufdem vicini ab inimicis *Sc* piracia, in dift» ecclefi» przlatorum favorem , qui de nobili genere germinarunt, firpiffima defendere confuevere , fine quibus accommode aliter defendi nu valuiffet · *Sc fi* contingeret eam ab inimicis occiparl, quod abflt, inde toties mei ducatus confequi poffet perditio, gsjerrarum hoftilitatibus, qu» diu partibus in illis gerunt, obviare, periculis etiam, qu» ex ll tuitionis civitatis memorat» inlequi formidabant, pro parte fua providere cupientes ; certificat! de tnoribus , icientia , probitate , *Sc* legalitate dilcftiffimi & fideliffmi confiliarii mei ac eleemofynarii G. abbatis monafterii B. Mari» dc Belloloco Maclovienfis diacefis, ecclefi» pnadift» filii *Sc* ipfi immediate fubjefti, qui de nobilioribus & potenrioribua forint dieeccfi* A locorum inde proximorum exiftit , & omninai baronum dift* dieacefiSg A alionim ducara* mei aobilium confiipguinaua, ipfum eleftum ia ecclepapa moderno prafentari fccenwt,' qui ipfis nullatenua «xfpèâata, de eadem proof fibi placuit, contra juria communia & fiacrarnm conciliorum ftatuta difpofuit. Deaao ecclefia prefers per bona memoria (b) A. pnafulia obitum paftoeia folario orbata, ad ecclefiam ipfem fiait iterato concorditer eleftus, A veluti Aaron bis, nt rerifimiliter fperitur , a Deo vocatus ; *nec* mima prafotua dominae noter fimili modo, elcâioae, minime cipo* ftata, neque trutinata, de eadem providit , diftuoi eleAum a jure fibi quafito , aura provifionem aliter faftam ludendo, quod ratioui coofentaneum non infpicitur , φ»η immo uriam unicuique afperrimum aadira proditor , veftri decreti nervum prorfia fapprimendo. Et ideo quod decretum non fovet , ricti-

ii Hmm radian* obiit Seni* in Herraria *7. SopeaaMs sqj*. aaataafb dAafti »«««.

ridiculum foret » quoquam foven, necpariar; A -profertim cum dich civitas fit clavis totius mei ducatu* , 3c indigeat homine opere & fermone potente, & nohihby» confoederato . Ea propter, reverendiffimi reverendique patres , afteHuofe, quantum poilum , V· R- exoro paternitates, quatenus decretutp prout decet cxlequeqdo, eleétionem prodiHam confirmare dignentur. Nam aliae laederentur ecdefurum capitula, li fua non valerent electiones, fruftraque conderentur decreta , l· non invenirentur decreta, h t»on invenirentur qui ea tuerentur , efletque fabricandi materia totius defolarionis elegorum , At lites generare peltiferas fuaJcreque ecclefiarum inv.fiones poriter A mortes inter ele&os , & *per* Ium. g mum pontificem laliter proficiendo»; aü quz concilium in Spiritu-faotto congregatum pro tam promiflbrum , quam rerum exorbitantium reformatione , excufib negligent!» fomno , extemplo advertere ‹ ircumftrepitur . Reverendiflimi atque reverendi natres, fi qnae lint V. R. P. grata, m.hi curetis intimire, A ea pofictcnus adimplebo , favente facro Pneutnate, qui E. V. P. in felici protperitate confervet *81* dirigat in agendis . Scriptum in villa mea Vcaett die novembris.

Humilis & devotus ecdefüe ûnfl* filius dux Britannic .

Jehan, propria manu.

SEQUUNTUR AVISAMENTA

Pewiworim d*pa*a*arra «· *f*9· ttctuiiitnM rtperifmlerw* fn tlivent* (iieitru» »4 bn fetrtm (tediium 9*fiite*-

1. TN primis, quod hate focrofanfta fyno- 1 dus feribat domini* epifeopis & capitalis , aliis quoque prolatis A ecclefiis, ac fncularibus principibus Chriftiams, eorum fub. fidiam implorando, quatenus fcilicet ad hoc j) ftnfliflimum opus habeant contribuere, etum cum largiffimis oblationibus & donis.

a. Item, quod fiant A concedantur indulgentis ex parte & aufloritste hujus facrof&nflj* fynodi generalis A faofliffimi domini noftri papn, contribuentibus, ad iftud limfliffimum opus plenariz, finiti conceduntur pro paflagto Tcrro-faaflar, A etiam contribuentibus ad reparationem ecclefiarum, postium A aliorum operum, cum in boc fiüaiffimo opare jaceat lucrum quafi insftimahilium animarum; A avifetur d* modo congruo levationi* & receptioni* pecuniarum hujufmodi fubventionis, ne ipfa* pecunias in levatione & receptione contingat diminui .

3. Item fiat exafla diligenda, pdam cumE monitorio debito, tam ia genere, quam ia fpecie & particulari, fuper recuperatione pecttuiarum alias levatarum , , . . . pro opere reduflionis Bohemorum , tam per domino* ccclefiafticos quam fcculares in quibufcnmquc mundi partibus ; A moneantur omne* A finguli cuwfcumque conditionis exiftant, quatenin loca & perfona» in quibus & penes qua* hujufmodi ppeunias noverint coofiftere aut ma-' pera habeant his qu» feper hoc deputabuntur fideliter revelare.

q. Item , fi pliqvs perfora eeclefiafticat pel fatcularc», yel collegia, aut conveatu* cujufcumque ftatu*, dignitatis, aut religionis exiftant, reneant res quafcumque , quas eoafeien. fits eorum oon videntur de ^urc pofle licite tenere, vel quv de jure deberent exponi ad pias caufas per ecclefiam; quod domini deputati poflint committere duobus vel tribus , quatenus prodiftas res , ubicumque fuerint, faciant vendi, A pretium committi ad iftam piam cautam.

5. Item, quod deputentur a fapro eonci. lio aliqui exlecutore*, qui habeant compono. re cunj ufurarirt fuper afuris incertis, quate. nus illae ufuro ad hoc fanfihim opus applicea, tur, Ac cum quibufeumque aliis qui illicite aliquid detinent vel alienum , & non extat perfona certa cui effet reftitutio facienda. Si, militer etiam fuper incertis legatis *ad* pia* caufas.

6. Item, advertendum eft de difpenfation* tnum principalium votorum, peregrinationis fcilicet ad fandum fepulcrum, farahim Petrum , S. Jacobum, 3c aliorum etiam, marrimoniorumque principum & aliorum.

7. item, fi qui ex dignitatibus, beneficiis vel officiis fimoniace vel qualitercumque acquifitis fructus quofeumque & ex quacumque Ccaufa indebi'c perceperunt, iol vendo medietatem unius anni ad hoc opus , intelligantur liberati de refiduo quod perceperunt.

8. Item, difpenfetur cum illis qui alias arma feu alia de jure prohibita portaverunt ad terras infidelium , fi manus fuas ad expenfas Grncoram profata» porrexerint adjutrices,

p. Item , attendendum cft de prolatis, qui ad hoc facrum generale concilium vocati non venerunt, nec mifeiunt, λ procipue de his qui a fubditis pro huc accedendo pecunias acceperunt, & venire neglexerunt.

io. Item , quod domini vicani , civitates quoque , λ terrae ecdefip habeant in ifto fan- flo opere proftare fuhftdium.

u. Item, quod facrum concilium * reverendiffimorum dominorum cardinalium faciat in promiffis fuum pofle.

ia. Item, habeatur rtcurfu» ad reverendif. fimum dominum cardinalem Anglin, quatenus nunc pro hoc fanflifiimo inflanti opere velit, vel dono, vel mutuo ponepr ttro fuper fcmidecimam vri alii* juribus umver&iu oc. clefui, vel ratione, A fuper huc habeatur tra&atus cum reverendo patra dendra epifeopo Loodonienfi, & *lii* domini* ambe/fiatoribus· regni Anglia.

13· Item , advertatur de pecuniis debiti* ia regno Portugallin, Ac.

14. Irem, quod repedatur modus aliquis , per quem etiam Judui ad boc tam pium o, pus contribuant.

15. Item, quod videatur de teftaroenti» ; A procipue prolatorum , qui in hoc facro Concilio decefferunt.

16. Item , videtur quod inftanti expeditio. ne ambaSatorum ad Grociam, quod coamittatur deputatis, ut componant fuper femidecimam cum illo principe vel prolatis fu«

di-

C3^ ditionis , de qu· alias fuir faAn mentio in A
façri» dcputaôûoibus,

anno pmirn »7, Item, requiratur finuniffimna orinesy* dominus rex Poloai* pro pecuniis taper te» mideçima & aliis juribus ecclefia mtuao. dis .

il, Item, requiratur feramfinm dominus rex Aragouum , quatenus commodet galeas munitas,

ip. Item, requinfur domin' regina Sicili», quatenus «U» galeas munitas commodet, X proftvt febridium falrim de bis in quibus tenetur ncclefiu.

ao. Item, requiratur'iltaftris dominus Fre. derfeoa dux Auftria, quatenus velit aliquod fubfidijM· facere, aut fidteas mutuar· , &

31. Item, requirantur domini Veneti qua* tenus dent random In civitate Cooftantinopolitaan, qaod cafuquo feremffimos imperator Roraoorum & alii domini ConftasKinopolita. pi ad hoc Iaeram concilium venirent, A io* fideles attentarent ipfadi civitatem Conftaotinopolitanam invadere, raperiantur ibidem decem millia flortnorum auri de camera pro illius civitatis defitnfione, A detur de hujufmodi decem millium floreposum, in cafutn A eventum quod promiffii exponantur , eif* dem domini* Veneti* per ecclefiam debita fe* curitas.

3. Item, praAicetur cum diôis dominis Venetis, quod mutuent ccckfis duas galea nun fixarum bene A decenter munitas pro domitas Grseci* conducendis.

ag. Item , petantur galea commodat* a Janueafibos, & fuper hoc requiratur illuftri* dominus Mediolanenfis.

34. Item, requiratur communitas Florentina , quatenus etiam impendat caritativum fublidium, A mutuet fuper femidccima A aliis juribus ecclefi* in fois territoriis der bitis.

sj. Item, fimiliter communitas Senarum, A nrneipue admiaiftratom hofpitalis Seal* ejutaem civitati*.

ad. Item, requiratur magnus magifter Pruffia, ut etiam det aut mutuet pecunias fiiper pratmiffis.

37. Item, ad idem requiratur magnus m* gifter S. Johanais Jerotolymiaani , quatenus habeat trader· duas galea* munitas pro cufto* dia civitatis Conftantinopolitan·,

at. Item, etiam detur modus quod magi* ''c.»''·''»-ftn S. Jacobi de · Calciana A de Alcantara contribuant etiam & mutuent. Similiter illi militares de Montofia, & fi qui alii fiint in Chriftianitate religiofi militares.

ap. Irem, de domino epifeopo Taurinenfi fuper mutuo.

go. Item, videatur C aliquid de femidecima jam impofita nunc haben poffit.

31. Item, placeat facris deputatiosubue Taper prodidi* celeriter deliberare A commit* tere exeeurionem prndi&oruaa modorum dominia deputatis, qui eofifan modos excogitaverunt, vd aliia, prout fieri* depotatuxubua Videbitur expedire.

fiULl~4 DOWN! NOSTRI POPA CHXISTI

D· pr«q·./· µ M4HП4 Gru-caru*.

IDUgenius rpifcopus fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus , St dileAis fthis ia facro Bafilaenfi concilio congregaris, S. A *A*. B.

Exiftimantes olim , etiara dum eramus in minoribus conftituti , quantum eflet grata & acrepta Deo noftro reduAio omnium noftrum, qui Tub nomine Chriftiano cenfentur, ad unum ovilc, *81* unicum paftorem , ut yer» fide* io omnibus eluceret Temper & verbo & opere , juxta poffibilitatem noftro infirmitati* egw mus , nt Graci ad unitatem Romane atque catholic* ecclefi* reducerentur . Itaque ante annos plurimos rem hanc multa cum diligeutie promovere curavimus , inter cetera qua* tum >n nobis fuit apud felicis recordationis Macrinum papam V. prodecefforem noftrum operam dedimus , ut oratores fuos ad carif* fimum filium noftrum Rroncorum imperato* rem & epifeoporum Grocorum patriarcham Coaftantinopohln deftinaret ; qui cum diverfos fuo* oratores ad ipfum prodere fforem mi* fiflent , continuata cura folliciti fuimus , ut res ipfa finem optatum fortiretur . Denuo poft affumtioocm noftram ad fummi spoftolatus apicem, eadem renovantes, ut alia prsr Stereamus, anno proterito çum oratoribus pr** fatonim imperatorie & patriarchs , qui Ro* mam ad nos venerunt, una çum venerabili* bus fratribus noftris , affiftente etiam carifti* mo in Chrifto filio Sinifmuodo Romanorum imperator femper augufto , multa praAicavi* mus. Cumque hi oratores in hoc viderentur perfiftere , ut in civitate Aochona prslati A alii io Pumero copiofo ex. utraque ecclefia convenirent, inter quot & profatus Romeo* rum imperator adeflet ; A nos cognofcere* mus rem hanc, prout petebatur, «xpcnfas maximas A difficultates inextricabiles parere, & forfitan fine fruAu aliquo · pro tunc cura eis nihil conchifinum, fed ad nnafirtoa imp·* D ratocem A patriarcham aliquem mittere do» liberavimus , qm negotium hujufmodi cum ipfis plene tra&aret , A fuper no finale re* fponfom ipforum Imperatorum & patriarch», ac aliorum fisorum intcUigerct. Mifimus ita* que menfe Julio anni protcriti dileAum fi* hum magiftrum Chriftophoram Garatoriora fecrctarium noftram, groes lingua peritam: qui poft multos fermoaes cwn profatis imperatore A patriarcha ac multis aliis ex Grocorum majoribus habitos , tandem comperit ipfo* omnes id eligere, ut legatus fedi* ano* ftolica com prolatis It aliis ex noftris do* Aiffimis viris ad urbem Conftaotinopolim tranfmittatur, ubi A prolati It alii mejam cx ipfis Gracia vas cum profati* Imperature A patriarcha pari «odo conveniant · ibique par viam disputationis , ficati * alla* in fima fynodti faAum fiât, veritate pateMa , utra* jiue «cJcna optatu* unioass « paru co* Jequatur éffe&um. Sic tant ex ipfo Chrifto- photo , quam cx litteris imperatoris & p*

nari

ÇSP tirai ei adherente* . In hoc etiam peti voto conveniunt. Qua cum per profatum Chriftocîiaîs Tf phoru»« *d *®« revertentem delata effent, pai«4 rato animo acceptavimus . Nam ft id plurimum optabamus , quoniam per hunc modum de ipfa unione ft concordia bona fpes redditur , ft multo minori impenfa, & qua tolerabilis fit , opus erit . Accedit ad hoc quod patriarcha Armeniorum , veluti per litteras certas pobis conftitir, eo tempore etiam Con. ftatotinopolim venturus fit, ft in hanc rem pariter confenfurit* , ficut in Domino bene fpersmiss . Propterea menfe Julii proterito ipfum Chriftohporum Conftantiaopolim iterum deftinavimus cum nonnullis capitulis, quas menti utriufque partis plane fatisfacere videntur ; ipfique injunximus , ut fecundum ipforum tenorem cum imperatore ft patriarcha ac aiiia fiipradtâjs omnino concludat : fuper quo fibi plenum mandatum dedimus, quod pro Dei miferatione amodo fa&utn effe exiftimamus. Horum fiquidem capitulorum copiam dudum per noftros praefidentes ad vos deferri juflimus. Poft bac vero dileélus filius Simon Freran nundus vefter , cum veftris litteris conclufa quadam inter vos & oratores ipforum imperatoris & patriarcha continentibus, ad nos venit, qua legimus diligenter, veftramque affectionem circa tam ptum oput^in Domino commendavimus. Veruta hoc paulum admirari cogimur , quod io re tanta ft tam gravi, tamque diu defiderata ft. a nobis tranata , aliud per vos coaclufum fit, non folum nobis inconfultis, verum etiam irrequifitis ft infeiis ; prefertim cum ea fint conclufa ft protniffa qua ex pluribus caufis non tantum difficilia , fed etiam impoflibilia multis effe videantur ; ft qua non lpem rei conficienda, fed defperationem potius afferant menti noftra . AffeÔionem tamen veftram, ut prrmifimua , meritis laudibus commendamus : ex quibus fit, ut ad eam rem diligentius animadvertendum effe videatur . A vobis namque uno modo conclufum eft , orator nofter forfan & verifimiliter alio modo conclufit. Quid C uno tempore de eadem re dua varie A diverfs fiant conclufione»? ProfeAo ridiculum erit , ft quod magis eft, forte ex hac diffentioae fcandalum pariturum , faltem non parvum dedecus nobis omnibus illaturum . Qiid proterea , fi juxta modum conclufionis veftra ad eam unionem pertingere , veluti expertiffimi viri autumant, imponibile effe contingat , nonne ad pudorem & confiifionem ctwt totius catholica militantis ec. clefta? qua ne accidant fummopere cavendum eft. Illa igitur media nobis ft venerabilibus fratribus noftri» S. R. E. cardinalibus eligenda videntur, qua breviora atque expedient!©r» funt, & ad ejus fandiflima unionis fisrrn confequendum magis verifimilia. Hac non ad obviandum rebus per vos geftis feribimus, cum ft ad eumdem finem quem vos opt noftra tendit intentio ; & idcirco noftra ps ntm referat, qua via aut quo medio is finis fequatur. Sed hae ad pleniorem informationem veftram : veramtaosen ut noftram finceram ft puram voluntatem plane profpiciatis, fi omiffis qua fupra di«imus , per eum n». dum , quo eum profaris oratoribus conduftis , rem ipfam tandem profequi intenditis, ex none pure ft libera noftrum , prout petitis , prabemui affenfum . Datum Florentia , anno Inornat. Dominies MCCCCXXXIV. XVII. Kalends· Decembris, pontificatus no. ftri anno quarto. ANNO CHIISTI

LITTERA DOMINT C^RDItMLÏS

Dt Urfiaii , fttptr
Grtcinm.

REverendiffimis reverendifijue patribus dominis cardinalibus , patriarchis, archiepilcopis , epifeopis, abbatibus, dodoribus & magiftris in facro generali BafileenlT concilio congregatis , dominis noftris pntftantif* fimis. t *

Reverendiffimi reverendique patres Ac. poft recommendattonem. Et litteras veftras cum defiderio magno legi , ft lartstus fum in his qua difta font mini per virum utique venerandum magiftrum Simonem oratorem vrftrum. Nam quid pofiit effe defideratius, quid optabilius omni Chriftiano , quam audire atque fperare reduélionem orientalis ecclefia, qua tot jam annorum curriculis ab integritate catholica fidei deviavit ? O rem fanAiffimam ! o faâum omni commendatione dignum! o denique piiflimum opus , atque a patribus noftris per tot facula expediant»! Profero multi reges & pnefides voluerunt videre qua nos videmus , & non potuerunt. Sed quis dabit mihi ut videam fratres ·meos fugentes ubera matris mea? Utinara videam hoc antequam moriar! Sed benediâi vos a domino Deo noftro ; qui ira fideliter ac attente laboratis in vinea Domini fabaoth , ut vulpeculas demolientes vineatn capiatis oratione atque doârina : qui proptetea congregati eftis, ut difperfos filios ad gremium communis matris noftra ecclefia revocetis. Vere s Domino fadlum eft iftud, ft eft mirabile in oculis noftris. Qx>d fi opera se diligentia veftra, qui portatis pondus diei ft aftus, oves illa deperdita , populus ille Grocoram ad ovile Dominicum revertentur, plane ver* fum illum evangelicum decantabimus *fMtr tr*t O" mi»i> , frrirret <· mvw Mij tjï.* Ceterum orator véfter, homo fine dubitatione honorandus , & prudenter perfecit Jegatiooem , $ benigne · domino noftro peps extitit auditua. Veram intcUcâo jam pridem adventu dominera» meorum cardinalium S. Crucis & S. Peni, vifum perutile fuit nobis eorum prius prafentiam expeAere, quam voftrum ad vos remittere oratorem. Sed quemadmodum tam ex ejus relatione, quam ex litteris apoftolicis intueri poteftis , dominus nofter papa cum maximo religionis favore affenfum praebuit fanftiffinnt voluntati veftras. Neque ullis ego poflem litteris explicare, quantum cepit gaudium beatitudo fua atque omnis Jerofolyma cum eo, quia talentum dominicum vobis creditum non abfcoodiftis in terram ligatum in fudario , led fitfagitis cum ufura univerforam Domino refienare. Sed quid miram eft , fi veftram fanftiftmum propofitum dominus nofter pape litteris filis adjuvat , qui humeris, fi poffet propriis, oves illas perditas ad ovile catholicum reportaret, boni Pafloris fecutus exemplum , cujus ipfit vicem p

C3F* rictm gerit, qui animato fuam pofuit pro A lis eft adeoque potem, A tama taroque egfc·--------

ANNO CHMITTI

ovibus fuis. Vos igitur, optimi patres, qui pofiti eftis dare pacem gentibus Â illuminare populum Domini, pergite ficut copiflis ad perficiendum tam pium, tamque religiofum negotium, quo nullum majus neque melius excogitari poteft. Rogate quz ad pacem funt Jerusalem, atoue laborat» quantum cum Dei adjutorio poteftis, qui non derelinquit fperanres in fe · ut Grseça* illae oves jam diu er» rentes, aliquando reducatis domum, ut tandem unum fiat ovile, quandoquidem unus eft paftor. Ego vero ejusdem matris filius, fi îua poflum Vel dicere vel facere pro univerilis ecclefia pace, pro Chriftianorum falute, pro domini noftri papa honore, numquam β laborem ullum, numquam periculum recufako. Valete in domino Deo omnipotenti, qui mittat vobis auxilium de San&o & de Sion tueatur vos. Ex Florentia ad dicm XVI. Novefnbns.

Veftrarum paternitatum fervitor humilis Jordanus dc Urfinis epifcopus Sabinenfis S. R. E. cardinalis.

LITTERS QUORVMDOM

Centnictrtmt ^lbitn/înm dirt&t fetn can~ c'tlie, centra ehdane fjtfjtleni ccdffie, &c.

SAcrofanélæ fynodo Rafileenfi in Spiritu Sancio congrega» univerfalem ecclefiam rcprzfentanti.

Reverendiflimi in Chrifto patres & domini noftri metuendiflimi, facrofanbtam fynodum in Spiritu fanRo Bafilez congregatam rcprzfentantes, humillima ac devota recommendatione przmifla. Cum navis ecclefiz Albienfis diverforum temporum curriculis, variis fuerit cmnlorum infultibus agitata, & quafi, proh dolor! nunc in praecipitium demergatur, tam prifeorum paftorum impotentia, quam eorum improvida taciturnitate, qui fervili timore perterriti, luporum morfus formidantes, nitidiori ecclefiz calumniam inferentibus obviare, dominorumque temporalium audaciam compefeere non aufi funt; prope jam ut, nifi divina virtute provideatur i fileatica ingluvie brevi eam fore_demergendam formidamus. Idcirco przfatz ecclefis utilitatem attendentes & jaéluram, ad vos, reverendiflimi patres, in quorum anchors *noftre* fpei fiduciam prefigimus, tamquam ad lingulare refugjum noftrum, A juftz re&itudiois ftateram/confugimus, ea, quâ poflumus, humilitate fupplicando, quatenus inftant fi non provideritis, ecclefiz noftre ruine ac defolationi compatientes, de tali nobis dignemini providere paftore, qui zmulorum ecclefue nifibus rabidifque tyra[illegible]orum morübus contralre fimul & ferperitis antiquam venenum peftiferum, quod jam per totam quafi dicecefim Albienfem diffufum, populum fere cun&um potionibus diflentionis ac lethalis divifionis intoxkavit, propellere audeat pariter & valeat. Et quoniam reverendus pater dominus Robertas Dalphial, qui de regio Francorum genere oriundus, ac illuftriflimi principis Karoli Borbonii & Arvçrniz ducis exiftit, tagia virtute praeditus, ut fufi ejus clypeo ec- chxVstl
. defia przfatz jurisdiâtoncm dc libertates va. i-m«
lido vigore defendi, oppreflamque relevari merito fperare debeamus. Iterum cum primifta femper qua poflumus humilitate fupplicarnus V. R. P. ut quemadmodum dominus nofter fummus pontifex, ubi tamquam nullam cujuadam de Cadillac elcâioocm jufte caftavit, divino, ut credimus fuggerente con filio, de perfona nobis pnrfisti reverendi patris domini Robert! Dalpini pro paftore provldere dignatus eft: ita quoque 3c vos ecclc·fiz fzpediftz defolationem, nccnon miferabi Jcm &. irreparabilem, quam przfens hzc tempeftas ei minatur, ja&uram cpifericorditcr intuentes, ipfum itidem nobis talem hunc virum dignemini concedere in paftorem. Et quamvis, reverendiflimi patres, nonnullos nuperrime acceperimus de noftri collegii cumero ad facrofan&am Bafilecnfcm fynodum, (vos ipfos loquimur R. P.) ex parte totius collegii przdiili litteras deftinafle fuper prrtenf* antedifli de Cadillac, qnz nulla fuit, confirmatione eleéhonis, prztcnfique ipfius mira recomtneodatiooe; de mente tamen przfati collegii, quocumque fint hujufmodi litterae nomine commentatas numquam procefle- runt, fed temeraria atque affeélata nimis paucorum infolentia, qui quatenus utcumque vota aflequerentur, nihil funt veriti, qua collegii C non erant, collegio aferibere, ï falfo pro vero titulo fucata, veftris coram reverendiflimia paternitatibus pneientare. Qua aujem audacia, immo potiua dementia ac temeritate, ut de pradidis taceamus, przfumfennt, qui dicuntur przdiâz Albienfis ecclefiz, fi przfenfi hujufmodi fides M comitatur, utilitatem iùadcre, virtntefque, fanftitatem ac innumeras bonas artes ipfius fingere, & ad colum ufque extollere: quem tamen fzpediftz bonorum dilapidatorem atque plane alienatorem, & illi ipfi certius fciunt & nullum latet, qui illum noverit, fatis minari non valemus. Qiia vero, reverendiflimi patres, 0 pudibunda conditio St caca atque ambitiofa pnefidendi cupido! pretenfus nofter, tam enim fitienti pectore pontificales ardebat honores, litteras preciis pracariffimis & precibus ex circumvicinis communitatibus emit: quz veftris coram paternitatibus pradicante», devotionem, caritatem, & pias ejus io pauperes eleemofynas jadarent, hoc unum de hac ipfa fua miranda devotione duximus exponendum, quod fpirirua, qui ubi vult fpirat, illam tunc, & non ante ejus cordi fpiravit devotionem, poftquam bons memonz dominum Petrum nepotis, noviffimum noftrum paftorem, mors ipfa vita privavit, & antea ufque duravit Sc non ultra hujufmodi devotio, donec ipfam talem qualem qua difita eft electionem adeptus eft. Et tunc, ficut propter elefitionem habendam capit ifta devotio, ita quoque ea adepta ceflâvit; nec tandem verum efle quzfumus in mentes cadat V. R. P. quod commentatores ifti tam inverecunde fabricarunt, przfatum de Caffillac per majorem fuifle capituli partem eleitum, quoniam dc univerfo, qui tredccim erant, iplâ die cleâionis canonicorum numero, nifi quinque, quorum etiam quatuor voces habere prohibebantur, nulli illum dc

C.f-

O* Caffillac elagerunt qu» omnia etfi clara fiet, & in partibus in ore p® omni populo , ut ANNO CNAttTt ea tamen V, B. P. clarius vera effe confiet, no* noftra fratrumque noftrorum, qui *praefen*rium feriptura confenferunt, nomina pizfeatibus fubfcripfimus ordinate. Supplicantes humillime & cum intima cordis devotione , ut przfentibus tamquam veriffitnls fidem adhibentes przdiAam humillimam fupplicationem noftram habere dignemini retem mifiam , & Altiffimum ipfi devotius rogabimus per dies noftros pro fcliciflitno R. V. P. ftatu , quas ille confervare dignetur feliciter & longzve

Scriptum Albi» XVI. Novembris .

SacrofanA» ecclefiz devoti filii *8c* V. g R. p. oratores humillimi , Johannes de Geyo , Raimundus de Balms, Hugo David , Marcus de Futnello , ' Hugo de Choulaquet, Petrus d'Anglars, Petrus Bechtbion , Johannes Banes , Petrus Scay ecclefiz Albienfis canonui .

EPISTOLA CAROLI Fil.

Regis Francorum ad concilium Bafileenfe,

Scribit ra *grntinnt Rebtrti Dnlpbini I*ti per pnpn» ni ^flbienfen» tpifeepmtem.*

SAcrufsnâa fynodo Bafilcenfi in fpiritu fanHo congregat· Karolus Dei gratia Francorum rex , falutem in eo qui eft omnium vera Glus .

Cum fanAiflimus pater nofter papa modernus dileAum & fidelem confanguineum noftrum Robertum Dalphini , tunc epifeopum Camotenfem , ad ecclefiam tranftulerit AIbienfem, tam intuitu meritorum , quibus novit ipfius noftri confanguioei perfonam adornari , quam ad requeftam noftram , noftrique contemplatione : de qua quidem translatione prædiAus nofter coofanguineus nos per bullas ipfius fumtni pontificis informavit, *fc* cqo-q llare fecit · quarum virtute , ut moris eft, recepimus facramentum fidelitatis , ad quod nobis tenetur ratione temporalitatis fui pnedi&i Albienfis epifeopatus, & eidem poftmodum noftra» contulimus regias litteras fuper hoc neceftarias & opportunas · feceritque infuper ipfe Albienfis epifeopus per certos fuos officianos ad hoc expreffe per ipfum deputatos , bullas apoftolica* capitulo & habitantibus ipfius Albienfis civitatis prsfentari , requirentes admitti ad epifeopatum ipfum & paftorale officium exercendum: quod fibi fuit denegatum per diAum capitulum , pnetextu cunjfaam eleAionis in difeordia, ut fertur, faâat de perfona cujufdam B. de Caffilliaco ad obtinendum provifionem : fuper qua provifione & contraditione ipfe nofter confanJuineus fuos deftinavit nuncios tam apud prei&utn fummum pontificem, quam nos ; quem provifionem ex noftri parte eidem in forma juftitia conceffimus, ad informationes fiendas feper inobedienriis, k rebellionibus contra noftra mandata & litteras fa&is. Etiam fibi providit fxpediftus femmua pontifex, ex parte cujae de Caffiluco contra excentorec ipfin provifionis tam fummi pontificis quam nolira , fuit via fafli proceffum , taliter & in tantum , quod per quofdam complices ipfius de Caffilliacq executor lift.rarum fummi pontificis , captus fuit & carceribus mancipatus, prout adhuc eft, in maximum dedecus ecclefus &. vituperiutn; 3t quidam nofter fervienk executor litterarum diA» provifionis, interfcAus, in noftri contemtum & Izfionam juftitic: de cujus quidem fervientis morte intendimus reparationem facere fieri prout cafus exigit. Et quia noftra intereft ipiam Albienfem ecclefiam fub manu potenti λ nobis fida , prout eft ipfe* nofter confanguinetis, cujus faAum habemus non immerito faecialitet recommiffum, quia ex noftri procefiir genere , regi 3c gubernari j vos toto cordis afteAu requirimus , quatenus noftri contemplatione faAutn & translationem ipfius noftri confanguinci velitis habere fpecialiter recon-.miffam, impedimentum illud quod occafione eleilionis ipfius de Caflilliaco, aut alias in fua prediéla translatione foret appofitum , penitus tollendo ; ut inconvenientibus, quz ex przdiAomm impedimentorum caufa feu occafione evenire poffent , ecclefia ftc patriz Albienfi occurratur, in przmiftis debitum veftrum exercentes , & nos lingularem complacentiam facientes, prout vobis enarrare poterunt dileAi confiliarii noftri & ambaffiatores noftri parte , quibus fuC per his fcripfimus , &c. Datum PiAavis die XXIV. Novembris.

Karolus ,

EPISTOLA EPISCOPORUM

Provincial Narbonenfis ad concilium Bafileenfe.

Scribunt in grettnm irnntlnti n fti> ufpnmienfi ni etelefinm S. Pontii

T.J Everendiffimis in Chrifto patribus & d» tu r- 77 minis, dominis in facro generali concilio Bafilcenfi exifteotibus, univerfaletn ecclcfiam reprzfentantibua , dominis noftris metuendiftimis .

Reverendiffimi in Chrifto patres & domini metuendiffimi , humillima & devota rccommendatiooe pnemiffa attendentes, reverendiffimi patres, quantum omnium interfit circa coofervatiooem tranquillitatemque public» rei intendere , qua nihil utilius tore majoribus reAa exiftimatione vifum eft , nobis ex ipfis movemur (neque amplius noftros affectus continere poffumus) ad declarandum V. R. P. ea quz forfitan fibi ufquequaque nota non funt: quz fi prius animadvertiffent, nuilo paAo ambigimus , quin rerum dananda E novitas jam pndem fepulta fuiffet · fed eum nihil effici potuit, quod pofthac euhwiTipic ri non queat. Qmppe fi fero quera-nar, non ramen omnia remedii fpes in nohü moritnr. Novimus itaque, reverendiffimi patras , multis ab annis ecclefiam S. Pontii Thomtriarum provincia Narbonenfis, apoAolicae fedï multifarie refervatam , per felicis It bon· memaria dominorum tum cardinalis S. Merci, tuus pa-

ANNO CHKISn

Cÿ4 patriarch· Alexandrini obitus, qui ipfis ec· cleliz aJminiflrationem tenueroht in commen· citari dam · ««per reverendo in Chrifto patri & domino , domino G. tunc epifeopo Apamiarum l*m patri , .quem quidem ampla litterarum cognitio, morum gravis honeftas, clarique ingenuitas fanguinis paftorali cathedra dignum effe comprobant, a fanfltfffimo domino noftro fummo pontifice mopi proprio fuifte ce'latam : iraque ut fingulis perquifitis hujufmodi de efatiam translationem irrefragabil^opinemut, Il potuit apoftofica fedes de ad eam fpe&antibus difponerc · Verum profeAo comperimus , unde incolumitatis provincir bonique communis contemplatione graviffime conturbantur , impedimenta que nonnulli (a) religlofi ipfius ecclefiz , fub cujusdam przfenfir cleAionis colore , in difpofitioncm & voluntatem apoftolicam injicere moliti funt, prout & quotidie opponere attentant : quz certe arquioribos animis ferenda forenr, nifi acrioribus detrimentis referta eftent, atque tolerabilius permittenda, fi commoditati quzfirz rei utilia viderentur. Si quz, qualia, quanhque fint animadvertant V. R. P. circa apponenda, matura remedia vigilare minime gravabuntur. Hi quippe, qui przfaro reverendo patii advenfari nituntur, ubi potuerunt, ubi pro tora facultate valuerunt, diverts ex genenbu* hominum armatos congéflerunt, qm viis exquifiris & quibus potuere viribus , villas , caftra *8c* oppida pnefatz dioecefis S. Pontii hoftiliter C iugreffi funt pene vel nnfquam reftauranda , damnis partes afficiendo finitimas, indigenas etiam & incolas truculentis gladi's occidendo : 3UO quid impius , quidouc nmedio juftitiz igntus veftris cum fapicntus judicate, reverenditliini paties . Ifii quidem , ut breviter res geûas exponamus . ne magis acculatores infe/h videamur , quam provifionis juft>s>K xeiatortt , taura fucat immanitas, quod nifi fuccurrente jufttia mitieetur, hrfiicmus ne vindicem defenforem, qui vim vl repellat, Jt armis arma retundat, exurgere oporteat. Ut. igitur diutifiime infueris A nimis atnocibusD tyrannis non modo przfata S. Pontii, fed Ar noftra diœcefes ipfàquc pairia multis in modis aflofta *Serentur, tranquillaque .pax ineolas fugitivos A peregrinos formidololos contineat , faciat atque fecuros , pio intuini dignentur V. R. P. remedia mandare opportuna: Iuoniam quidem nifi juftiiiz virtus hujufmoi aufua temerario* mellificet , verifimiliter dubitamus , ne prarfatua dominus epifeopus, quem *Bc* ientu *8t* confiliis, viribus & amicis, dominiique cotuplurimis flrenua & alriffima vi valentibus , noa minus validum & ootentem , dum non amplius in perniciem lui ıoiiufque provincia patientiam longiorem ferre poterit , valida virtute redftendo impugnet quo magis verendum Ct , ne dolor toti provincia acerbior accrefeat : *Bt* jam foresfte ad A ulteriora proceffiflènt, nifi fperata V. R. P. ' deberent'przire antidota. Quz enim difficultés rerum eft , <]ujbi non putemus V. R. P. dtftolvere poffe ? Omnia certe veftras penes fapientias funt , quibus opportunitati regum coiifuleuiium eft . His igitur rebus Jaflis 8c mitibus finem veftris providentiis unponire , & id eaufie quod trvÀandum fupereft inter veftra altiffitna & reâiflitna judicia pia cura celeriter abiolviie, ut *fic diu quzfitus* terminus juftitiat appareat. In hoc etenim, reverendiflimi patres in Chrifto & domini metuendiffimi, aggravat» provincia; & defolatz ecclefiz maxima in parte futcuTrent V. R. P. •d quarum juffa 8c bencpalacita exequenda, g pro tota hominis facultate nos przfto paratos finccra devotione offerimus ; quas Altiffimus felices, profperas *8c* longzvas ad fan&iffima coepta perficienda dirigere & confervere dignetur. Ex Narbona (À; XXVI. menfis Novembris ,

Jacobus de Gaudiaco vicarius Narbonen- Gs.
G. epifeopus Carcaffonerfis .
P. epifeopus f leftenfis.
G. epficopus Biterrrnfis .
Jo. epifeopus Agarheniis .
L. Nemaufenfis epifeopus.
P. epifeopus Lodovenhs.
Jo. de Grangia v>carius Magalonenfis.
G. vicarius Uticenfis .

PETITIONES SERENISSIMI

Damini imperettrii atrperrime.....co»· *gregetienem ed eielibeeatitnem fecrerum eiepeutHMHun Pefliaat* /ffiutatur.*

Fimo fereniflimus dominas imperator a W r V. R. P. inftanriffimc petit , quatenus *(tc* agatur , ut particularibus negotiis prztermiffis , que hoc turum concilium jam pluribus annis ttnuerunr occupatum , ad generalem tlm io capite qtsam m membris reformaticnem . pro Dei reverentia amodo Gne ulteriori difoendio & mora in hoc facro concilio procedatur.

2. Item, ut provideatur ne diffhlutio facri concilii vel etiam ipfius loci translatio, etiam propter Grzcos , quovis modo admittatur, nifi ea propter qu· concilium ipfum eft congregatum fuerint convenienter prius expedita. Hujus enim concilii diftolutio totius ftatus ecclefiaftici erit deftrufho , nifi hujufmodi diffolutionem przcédat morum reformatio.

j. Item , ut fanfliffimus dominis nofter E papa , qui omnia quz iaerum concilium voluerat fecit Aedienter & devote , in cunftu plus folito veneretur; & quod fumma diligentia fiat, etiam cum cenfuris ecclcfiaftkis , G nccefte fuerit , pro recuperatione dominiorum

<«) Qaippe accMam orWrrim obeioabaet bmmcl' BenadiAini , «tlata poft mtan abbatiam a Jobaona XXU. ia epifcopalem Mmo.

(i) Qao anno Ifcripta fce*· bec epiftoh nos h* «P'fcof» . >» fcnpc.m folft um, 14}4. probat Cofefrili d. Pomoadout «fifeopi CarcatfoaasiG· ip« faWcribenti· obtus , qui anno 1455. t. rnnuarn contigi*· dieimr. Ei aaes Gerardos Appamio adhuc fadabat aano 144*. Tomaricnfem lutm cathedtam obti nsfcar 14**.

i».**

Ê3P taprarem & bonoram fanâ* Rodum ecclefi* A
------- fibi ablatorum.

r* 4· If*œ · I|**! gfodü , de
I4JV quibus in evangelic : *get· 4·· gbuiU*, fecundus facros Canones fibi invicem auxiliari teneantur · *8t* ficut uladu* temporalia , videlicet auxuium brachii fecularis invocati, .ghdio fpirttneli, cenfuna videlicet ecdefiafttcu, fine difficultate. femper fuccurrere foist : ita
α etiam lue provideatur , quod gladio imperiali vel temporali fpiritualis gladios quandoque vice verb fuccurret; & hoc merito fieri debet , quia invocatio brachii fpiritualis eft rariflima , fed temporalis quotidiana. Per hujuA modi invocationem brachii fpiritualis cenfura cckfiafttce, qua hodie in Cbriftiano & populo fatis funt vilipenfn , dt ubique non timentur, maximam in populo auâoritatem & vigorem utique ex hujufmodi imperiali vel temporali invocatione refumunt . Statui ergo ecclefiaftico bene convenit, ut auâoritas ecclefia univerfalis fuum gladium fine difficultate in adjutorium temporali vel imperiali gladio jungat. Et hoc firmabit inter facendotium & imperium indiffolubile vinculum unionis & caritatis.

5. Item , ut caufir profana ad forum eckiufticum non pertinentes, que per fimpiicem querelam vel appellationes ad concilium vel judicem ccclefiafticum paflim introducuntur , in foro ecclefiaftico non treâcotur, fed ad domini imperatoris vel alterius temporalis C judicium fine difficultate remittantur, oc exinde magna inter ecclcfiafticum ftatum & fieculârem fufpicata turbatio furgat.

6. Item , ut boc facrum concilium Bafileenfe procedat in antea per nationes ad in ftar concilii Conftantienus , a quo dependet concilium prtrfens, vel ad inftar conciliorum antiquorum inftauretur. Laudabilis enim finis horum omnium , propter qur concilium prefers eft congregatum , citius per proceffum nationum , quam aliter & fine confuetis hi* difeordiis , propter rationes in fequeuti carta informationis ipfius domini imperatoris contentas, firmiter fperatur haberi . Talis igitur hic proceffus eft merito inftituendus.

IMPERATOR ^UGUTTUJ

ftr nas aMtriar /«< prv
jeft fatnn» tHuilieet , v> arare*
d>/>g<*rira *faciet,* *0a»iirn4»* , Λ·£·*
Lt tabfteiar *fuit ctn4t-*
arrriias , re/ *bintiiitfr tllfuttr*
« /êqroAr.

T)Oftquam divina difpenfatiooe ad gentra- _V lem univerfi Romani regni curem pr*· frâi fumus , animum ac diligentem operam continue ad boc convertimus, ut quantum poflemus, minifterio noftro, quo in primis obligamur, religioni noftnr & univerfali ec- £ defia Chrifti fatisfaceremus, pro quo diligenter impendendo merito cunela terrena parvipendimus . Et tare vobis, patribus, nota funt . Nunc vero licet poft inutiles labores fervor tepefeat, plerumque tamen in nobis eo plus ardet ad fsnâam ecdefiam devotio, quo cog00fcimus ex fenio fini propinquando, premium fummat glori* abundantiori gradu il-

lum adepturum, qui reipubboa Chrifttan· W----------
•fiam perfirvermatar impertitor. Veftijfa feamorem imperaearum infsqueams, veftro focre hr .
conventui, ut premotor poblici boni fit minifterialis follicitator acrWfiaftiranim renuu aliquandiu interfiamus, egimus nobis pofibi. lia, *at* ea fidelitate qua nedefin *8t* focerdotio veres advocares obligarer.· pericula, qunecclafinfticum ftatum ruiturum brevi pronuntiant, aliquotiene per nos k noftroa Meruimus , ne caufam ejus, puta morum fmdiffimam deformitatem tolli fupplkiter pro veftra ac Chriftiani populi fiduce fumus deprecati; *8t* poft* quam plcrofque Deo devotos patres adeo afi fe&os invenimus, quod fim faluti & noftris inftantiflimis exhortationibus ftudium diligens adhiberent, mhilque proficerent ; caufam impedimenti feifeitantes, competimus ordioem deputationum concilii pro expediendis traftandis, fini reformationis non refte fsrvire , cum regionum & patriarum diverfims fit caufa rationabilis, & jufta csnonem moralis immutandi aut mitigandi; ita raro poffet confultatio introduci in tollendis deformitatibus, qu* ex concordi voto variarum deliberationum condufionem caperet, & fi quid difJ'licet, maxime direâonbus primis , facile iiffocatur ; & ita dum quifque, ut eft loquitur , Italus ut Italus, Germanus ut Germanus, Gallicus ut talis, & fic deinceps, non poteft una communis educi fententia, in re* C bus illis, que in particulari per omnes exequi debet tn perforo: dc rebus vero qun ad communem omnium nationum partem aut ad omnem fidem, qu* in animo eft, pertinerent , poffibile foret, per deputationes optime traâart poffe nonnulla, qu* particularem vivendi extrinfecum modum refpiciunt ; quo- ..
nial» ficut ille ex loco varius eft, ita fub 1»- 1
na oenerali concordi regula includi nequit . Et noc nos, dum in medio paternitatum v%ftrarum effemus, per nudta media curavimus aperire, ne dies vcftror inutiles k animos Chriftiaai populi fiffpenfoa defperatiores fisceretis. Admiramur admodum quod illa noftra monita, qu* clare pro publica omnium falu- D te fini veftro ob quem in Chrifto conveniftis fervire confoio poteratis, non tunc acctptaftis: fiortaffis judicabant , cunfta tamen majori pace ex inftituto veftro ordine dependere. Habebatis enim paratam refponfiorom, quod in caufii minime foret ordinis ner deputationes ad finem reformationis difproportio, fed ob innumeras turbationes , qu* in pneterito patres occupatos tenebant, mhil in hoc refbrnjatioais negotio a&um effe, ac fponte palam aficrmftis, noftram majeftatem quam cito refixmationis magnam partem audituram. Cogitavimus tunc, quod fi boc accideret, melius eos moveri qui ordinem deputationum ad reformationem conferre dicerent, quam nos cxpeâamns. Itaque no* fine maximo tssdio , ut is qui in fpe apprehendendi defideratum perfiftit; & proh dedor,' nihil «ale ad ros delatum eft : ex qno confpicnve aliud vale» mus, quam quod ex veftro ordine potius major deformatio & turbatio qnam fperares finis fequetur. Si non movent pmernimtes veftne rationes ilht, quibus nifi fidmus periùadere utile & conveniens fere per nationes peogr** di ex exemplo venerandorum concliliorum

Con·

C9* CorftantienUl A Senentia , quibus illud va· A vai ac; & an parea, iufccieui exaftat , aut fi
------- ftnim ita fefttttumin eft, ut illa ceufMcur ef- gravior--non ſervanti infligend* eft, &
ANNO cmtrrt fe in compleado obanfla ibidem, ac alii· aral· quomodo exfequetur. Certe, fi queiibct natio
«it allegantibua fetie anem utilitatem nudo* magna aut parva iuxta praftituna *juramentum*
iniis proceflt·, *A* daftkulmtem alterius often* fecundum Dram le conicieotupi, expedies»*
dentibus. moveamini name feJtem ex tam dio* twt pro loco *A* tempora^ aviferct , facrum
tina rerum experientia, que apud unamquem. coMtlium fragiHtati unies A forMudui ait·*
qUe compertum eft : quamvis oataium mu. riva omnibus conùderaria merito coodefcenafe-
mus fit promritfimu» ad reformationem, ut ret. Qaare turn nunc a deputatiouibus per
hoc clamores veftri *A proteftationes* nationum noftro» legato* omnium faiutem imploremus ,
& ftatauna atttftsMur, quod nihilominus ex non debent dcpuratiom» pro feipfis, ut de*
communi impedimento nihil perfici poteft . putationes remaneant fententiam dare , fed po-
fit boo quidem impedimentum cum lateat & tius pad, ut in natione» rramferantur. Et lie
commune exiftat, alibi quam in ordine com* 6oem propter qoem coociirum eft congrega-
muni nequit inveniri. Cum autem utique no* tum, deputationes, feipfas adnihilaado , pro-
ftrw religioni *A* propria veftnr faluti aliquae* moveant , ta «enentur . Pronfo quod hex oo-
do confidere intendatis, mirandam eft io quo B ftra iollicitatio execution»» dooo &c affetUooe
hatlitetis ifta per nationes querere , que per fumtna , quam ad publicum bonum gerimus,
deputations» nullo puAo poft longiAmam pro* multis eft fulta rationibus, fperamus lodubie
bcm invenire ootuiftic . Timetis fortaflis le- non denegabitis 8c nobis complacere , & vo-
ves pdicari, fi inftitutam mutaveritis procef* bis ipfu fubveoire .
fum? Nnneift, patres, vitium, fi per ingref-

Oblata per deputationes IV. Decembris MCCCCXXXIV.

fam viam terminus attingi nequit, per aliam attentare - Non enim ex caufa bene necetfa* ria a principio inchoatum continuandum eft , fi melius pro adipifeendo fine occurrit* dutn in exordio ob adverfaotes fe concilium unire & munire vellet, ut perliftere & relidere pof- fet, valebat *pro hoc* fine bie ordo, ut nulla concilii portio impermixta omnibus nationi- bus quicquam fraétaret . Et quonúm ifte non eft finis concilii, ut femper perfiftat Bafileu,C fed. ut operetur mundo promifta , pra illo quidem necetle eft media adaptare convmkn- tiora. Si femper Baftleu morari libet, ordi- nem habetis . Si aliquando prornifia cupitis implere & finem dare, dofti experientia eftia alia via incedendum. Nec vos movere debet quod fortaflis divifio in certis nationibus oh temporalem principatum extitit, quia non de* cet ut fpirituales patres hanc caufam pro im- pedienda reformatione adducant. Memoria te- nemus dixifib in ultimo conventu F. V. pa- cem ante reformationem procurari non pof- fe : quia fi quis guerram habens viam ad re- formationem refutat, pacem, qua dignus non extitit, numquam confequetur. Nec eft eS-D cax argumentum ; ideo per nationes non eft procedendum, quia in pcnlatis & populo im- pares numero , «quales in vocibus efle non deberent. Hoe enim argumentum in re com- muni procederet ; ubi autem pro particulari omnium falute agitur, qualibet provincia me- rito voto fuo gaudet; nec eft diflknltas , fi reéle indiceretur . Sunt canones in catholica ecclefia , qui fulficienter de omnium moribus difponunt; quod fi ifti aliquo cafu in Britan- nia. potius ^uam in Gallia funt mitigandi, ob regionum diiparitatem. non deberet pro gra- tia reputari, quod jam de jure permittitur I Si entm in pleno concilio proponeretur , ita pracipit Nintmtm concilium vivendum , & ita Chakédonenfe, &c. Et hac efi p<xna canones non ferventi · contrahat fe qualibet natio A avifet , an canon ad unguem fervart poflir,

EPISTOLA JfMVNIS

Armeniaci comitis, ad concilium Bafileenfe I

ictHit i» rr«tt'--w *Petri ehfii tk·*
Àxru BsM-cawad·.

Evercndiflimis ac reverendis in Chrifto I» patribus in fac ro Bafileenfi concilio exi- flentibus , &c.

Peverendiflimi, 3cc. praambula recommif- fione debita cum promto famulatu veftri» pa- rendi nundatis . Memori mente gero quali- ter, Spiritu-feoHo coopérante, veftra interve- nerit OMvrogario in facrcdanil. fynodo Bali- leenfi ad hardum exftirpationem, reformatio- nem in Dei ecclefia tam in capite quam in membris fieadam, pacem inter principes Chri- ftiani tatis prneursedam . Qyam quidem refor- mationem cupientes , *A* ad illam anhelantes religiofi & Dei oratores devoti monachi cno- nafterii Boaarcumbx ordinis Ciftercicnfi» , quod quidem monafterium per przdeccflbres abbates multipliciter fuit tam in vita quam moribus & regule obfervanua diffbrmatum , difto monafteno partoris folatio , defolato , oculos mentis direxerunt in devotum religio* fum dominum (») Petrum de la Combe ejuf- dem monafteni pro tunc monachum , nunc abbatem per cos regulariter *A* canonice in eorum paftorem eleilem , visa honefta, de- vota & religiofa, *A* quamplunmu virtutibus infignitum, A per patrem abbatem confirm·* rum. Qjubus congratulatus mluper fui, refpe* Qu nrsfemm reformationis illi monafterio neceflarie ; quod incunAanter per domum meam , memoria in contrarium poftpoftta , fiait confervarum *A* defenium. Percepi tamen, ut *nor, V. R.* P. certiores cxificre favorem pne-

(a) Ntnaa & *I»* Caadv dfa conrvedit cum Afteme da Savarteo, qv» *n»* »acee»nw»c*»i caravit, a·· ru««aairatim1111 Wvd cuncWaMi flaftiimfi.

Çy ptaftare domino Aftnrgio. provifnm fe aflé-tenti de dignitate abbedali difti msnaftrrii, adverfiM & contra difiurn etaÂum ft confirmatum; qood cordi difplicesrter neffi, formidans di&um monafterivm in deformationem reduci fotituo, cum jam ad bonam , perfofiam ft debitam per iftum etefium ft confirmatum pervenerit reformationem I fgipciam tamen gérens firmam V. R. P. animalerie-re juftum ft fanfium propofitum reformationis per eafdem V. R. P. fupplices porrigendo preces & plus quam cariores, quatenus pnemiflbrum intuitu caufam difii elefii ft confirmati recommiffam habere dignemini favorabiliter , ut mei ex parte R. r. V. latius referabitur per dilefiutn ft fidelem confiliarium meum dominum Raymuadum Darent decretorum doftorem , Priorem B. Maris Deaurat· Tolofanu, harum exhibitorem, ciiGs relatibus fidem adhibere dignemini induam, ac fi in veftrorum copfpe&u perfonaliter «deflem: mandantes & praecipientes confia grata V. R. P. que adimplere non differam pofletenus, auxilium prenante Altiifimo qui V. R. P. incolumes continue reddat . Scriptum Infula Jordani, die IV. menfis Decembria MCCCCXXXIV.

Veftris paratus mandatis Johannes , Dei gratia, comes Armaniaci*

EPISTOLA BURGI MAGISTRORUM

Et confulum Leodenfis civitatis , ad concilium Bafileenfe.

Mvtrftn LtmbtrtiM Detie caMuirem

REverendis In Chrifto patribus & dominis facrofanfio concilio Bafilcenfi prefidentibus, &c.

Reverendiflimi patres, pacis Chrifticolaram fiend· xelatores, noftris pro poffe obfequiis in pacis tranquillitate pro illius aufiore libatis . Multum erraret a tramite rationis, ft viam non cognofceret aequitatis, qui credere prefumeret, quod SS. dominus nofter papa modernus vos fuos conftituiffirt vicarios ac praefidentes in facrofanfio concilio Bafileenfi, nifi firmiter prefeiviffet, quod in vobis vigeret fapientia , regnaret juftitia, ft confifteret pietas cum plenitudine duritatis. Sane, execrabilis horribilium fcelerum · ft multa prefurntio impunitatis licentiam cuidam Lamberto Datin pratenfo canonico ecclefce Laodienfis, przftiterunt, ut idem contra fidelem populum eorumque gubernatores civitatis Leodienfis * pro fratribus Belial , qui obftlMns animis & colligatis, caufis ad exfequeada quaque nefaria velociter currere funt edofii, neque ad illam crudelitatis fievitiam verentur manus extendere, quam politici ft juftiti· celatores timerent incipere vel audire. Verum quod quandoque pavidi ft vecordes redditi , E redduntur audaces ad flagitia perpetranda, ad quar fi contra rem jam judicatam & rempublicam progrediuntur, beneque judicata denuo difceptarentur, non ordini, dignitati , vel of* ficto parceretur, fed per facilitatem venia ad holies nocendi poteftate transfufa, fuper for* âitnmnis judicium *retegatur, ft coafequtntet* partes juftiti· totaliter perftringunter , *coa*d——snmrqur patres pit, qui tulerant, imaao quo nimis in corridendo npcfttnt, vdod«er alpemaotnr. Juftus igitur Donamus, qui juftitiam diligit , ft in uquitate judicat orbem terna. Luet enim in terris vix juftitta mi* crudelibus eaottetoritan juftitiaque fpretoribns quorum idem Lambertnt, nefcitur quo ipiritu dufius, caufam fovet ,iniquam , non modicam miniftrat audaciam ; quod vos , patres pntftantftfimi ia juftitiv fpeova conxiuuri , quafi non profpiciatis, conniventibus oculis tanti fimgutnis eflufionem, nobiliumque civitatis & patrie Leodienfis totaliter everfionem; in quo etiam facri canones úrcularos curias conuacverunt minime perturbare, neque p<r quafeuroque ipfarum commilGones rem judicatam & bene examinatam, itnmo notoriam fafto, adeo quod nulla poflit tergiverfatione celari, quomodolibet impedire, quin talis res fuum debitum fortiretur effefium, pnafertim in materia antedi&a, quat fi apud eafdem paternitates, quamvis extere continuetur, difiisque malivolis perpetuum fuper ipforum malivolentia antvdifta ne ferpat noxius Cientium impomtur/infinita ft iiportibiii liter damna & alia fupndifia protervius fub-' fcquentur, qua per eafdem paternitates ex poft poterunt minime refarciri , ft ex hinc ipfn paternitates apud clerum flt populum civiratis & patri· prodifiarum, necooa ipfis vicinis λ conterminis patriis potarunt, quod abfit, fempiterna obloquia reportare , prorumpentes quod eodem paternitates ipfanim Intentioni contraria malorum favore propria fua incuria prafitcaflent. Porro verentes ftrages iacularíumque depopulationes ac fanAorum iacrilegia locorum, & alia fine numero mala, qu· ex fimilibus emergere coafnevenmt O benigni atque pii patres , hac omnia & eorum circumflandas attendentes, ea a vobis ut res judicata & amplius minime judicanda , repellite ; nuncios noftros defuper miffos , quorum afia in eodem concilio apud eafdem paternitates & alibi , quatenus ad oui» per nos ipfis datum la cxtvndat , catenas ratificamus & approbamus , humiliter fuppiicantes eafdem P. obnixis quibus valemus precibus & devotis, quatenus eofdem nuncios in libertatibus, francifiis, privilegiis & induitis nobis a divis imperatoribus aliifque principibus conceflfe, Λ etiam coram eafdem paternitates exponendis, pie placeat exaudire, fcdirioMm a diâis civitate ** patria, occane confpiratio· nem & turbationem a populo, prout eifoem P. congruit, penitus pmicindendo, in quibus fperamus , Altifimo concedente, nobis per eafdem P. favorabiliter annui, qui illas * . . .. prd quibus u> ipfius nomine profpere congregato funt ♦..... feliciter & ienatve. Scriptum Leodii V. Decembris MCCCCXXXIV.

Devoti Λ humiles veftri, burgimagiftri, jurati & confides civitatis Leodienfis.

CO-

rr
ANWO
α^^Tl

COHJ LITTΛΛΛ

Domini Chriftophori Gerroni , Ac

D»c/ar· /nam» *faatifti fa»S taat Gratia & tÁret—ù* «er*.

R E&rasdifimis (<) dominis Jo, archiepifeopo Tbarcnrino, & Petro Psdueno epifeopo, SS. domat auftri pop· io generi >nriho prafideatibus.

Qsod nemini huevfirae praftifum rft, bee» tiffime poter ft üoâimmc domior, id prv* huit Dem ûaftitari tao, at Graxorum unie emlitus ti· clementis atqN booiran dedieata a *effet.* Ego enia qui indignus fervus to· fanftitttic urn, cvm, ejnfda· mandaro, urbem regira Cooftaetinopolim petiiffrm, coopéra»· te Domno ornnibufqoe naâis ft angelis e» ⁝ », deca nnioois materinm, cum fereniffimo orneorum imperatore, atone rsverendiffimo patriarcha nonnulla capitula conclufi, juxta voluotatem fanftrtaris tu·, & commifioaem que per cumdcm mihi preftifa eft. Capitula autem io documenti forma redafta funt, ram & fubferipta per ipfo· imperatorem ft patriarcbam, oc .figilfis eorum monita juxta morem foam . Quamobrem tartare quam maxime, pa* ter beatiffime, pro fingulan gloria, qu· pontificatui too pro nm excellenti bono divinitus exhibita eft. Nam quemadmodum EHenet c Eugenium oune patrem vocant, ita te omnes Graci fidelium moderatorem, fidrique & pie» ntis firmamentum nuncupant. Sed his plura, cum latius coram omnibus tue beatirudioi non feciam. De Amenia autem quid egerim, bcc funt. Maxima in eorum reduAione fpes habenda cft. Refte enim exiftimo ex bis qu· vidi, ut cum Grncorum unio in ma» nibus tu· laoAiratis. fit, erit in ejufdem pote» ftate Armeras effe tamquam vere fideles ad tu· piantis gremium accumulare. Mirari for» te oon definet tua beatitude de reditu meo , cum pnerer commiffiooem tue fanftitatis fit. Sed redeo, pater fanfte, illuftrifiimi impera» toris ordine , raecumque funt duo oratores Dtem fuper expenfin quas promifit; & ut fiat fui, qui ad pedes tua ianftitatis venturi funt, ut folum qu· per me traftan ft conclufa funt, videant ft audiant per tuam fanAiratem confirmari. Quare dignetur tua fanAiras mandare, ut domus congrua pro pradiAis pa. rari debeat. Sunt enim epifeopi, ft qui cum eis veniunt nnmero forte XVI. Ego , beatif. fime pater, ut humiliter opinionem meam referam, laudo quam maxime, ut diAi orato» res honorifice fufeipiantur. juvabit enim non parum omnis humanitas, que juxta morem libemlitatis fanAitatis tue etga illos exhibita fuerit. Ab illi* equidem non difceJam, donec eos Florentiam vd prope conduxero ; «Nndoquidem peior per dsetam ad tu· fiso· «itaris vernam, cujus pedibus me humillime ae devotiCmc commendo . Ex Veneriis die XXL Decembris MCCCCXXXIV.

COPIAS LITTBBJK MBOSSI^TOBVM

M·*·

Gravera· *tfi/nuiiHi aà SS.* draine· ne» _#ram pep·· , ■»»!* e/i*< mnhq|bM«edds· Giweram «· rener/· *«artuti· hu.*

DOmini ft frotrm noftri. (feme do venimna Venetiae, invenias· in manibus Illomeri litterm veftras, ad qnm bis refooodimus. Modo reperimus iftam perfanem- in Alpibus ensem Florentiam . Iterum fcribimus domiaetionibns vtftris asm ifto; ft ficut fcripfimm vobis tone late propter quid venimus, nunc fecundum tempus ft focum feribtnm vobis breviter. Noveritis igitur qualiter fynodus debet Conftannnopoli cmobrari, prout dominus nofter imperator ft fanAifimus patnareha firmiter cooduferunt : que res redit ad magnam felicitatem noftra·, & ad faciendum «iter videmus magnam di&cultate· . Fecit ambeffiator beatilfimi petris litteras notarii cum teftifaus, & juravit ille quod voiuntaris erat pspa & cardinalium, ut fiat concilium ia Conftannnopoli. Erant autem reftes bajulus ft docueti ft majores Per·, Aochonitani ft Cathalaoi ; ft coram eis juravit dominus imperator ft patriarcha fecundum confâetudinem fuam. Qiaproprer ft nos vadimus ad papam, ut confirmet ea quo foAa foot juxta commifiioaem nobis faAam . Eft autem neceflarium, ut fuper prsdiAis omnibus ha» beatur volunt· illius concilii. Vult papa mittere ad concilium, & tunc minemus D. V. mandatum domini noftri imperatoris , qui praecipit, ut fi fecifth, ut fiat concilium in Francis, cum tamen noftra felicitatis fit ut fiat in Conftannnopoli, quatenus feftinetis ad .reiciadendum ea qu· faAa funt, quia totus mundus habet quod concilium in Coaftanri» nopoli celebrabitur. Dominationes vcftne antequam veniat homo de papa ad concilium , faciant prout Peribimus, videlicet ut rumpatur id quod per vos fsAum eft, qusa etiam concilium habet difficultatem ft impoSbilitatillud quod defiderant & amant omoes noftri, prout ft vos bene noftis. Scribetis nobis ad Florentiam citius quam poteftis, ut fciamus omnia . De Flectetis feribemua vobis clarius, ur fciatis qu· ibi ft nos fkiemus. Vnletc, &c.

tau.

COPM PAOCUBOTOBH

Daaùat Jhiû ***fn fatt fraatia.***

I^Hilippus Dei gratia Buroumfia , Loth»· JL ringur, Brabanri·, & Liaabmy· dux, Flaudrie, Artbefii, Burguodia Patarinoa, Ha·» nooia, Hollandia, Zei&ndia ft Nomnrci co· urns, fadri imperii marcUo, ft dominus Fri-

fi« ›

(*A* Haac spiftolam ad femm·· Notifies· fcripta· eft atm nw vMm, fil ta·· Imk In cafl· *aS.* psnfert nderiptiauMi fens quad in· togatia «f*· «Ksrpcu· dirait Fagiami, afoqm aba spiMa.

jaz) U* Gallu A. Mac[illegible] Univerfis pnefen- A âorum fuerit (««par unus, ot pnraaittitar
------- tas litteral iiiffeâuris, fakteto.

i,nftjali---- Notum fscimus, quod nos de fidelitate, legalitate A induftria diteâorum & fiddium confiliariorum noftnorum reverendi®morum revereodorumque io Chrifto patrant archiepiftoponun & epifeoporum , Conftaatjentia , Cabifonenfi» & Nivemcnfis, ac abbatia Ciftercienfis, necnon domibi Johaanâ comiti» Fnburgrafis *A* Novi-caftti confbnguinei no-'iri , Guiltelmi domini de Hoolaberg marchioois de Rutheling & dc Zuflcmberg , & Kflri Jobannif de Frujno deçani ecclefi* itinx, ad plenum confidentes , ipfos confdisrios noftro* aut Aptem , fex, quinque, quatuor, vel *uat coruiatcm* commifimus , g ordinavimus , Sc deputavimus committimufque, ordinamus & deputamus per pratentis', procuratores fit atnbafliacores noftros initiale* & generales; dantes eifdcm Au ipforum fepoem , Ax, quinque , quatuor, aut tribus , quorum tamen alter pt*Atbrum epifeoporum Gabilonenfis & Nivernenfis Sc comicis Friburgenfis , lit femper uous, omnimodam & plenariam poteftatem auSoritatem atque mandatum fpeciate & generate pratentium tenons , vice Sc nomine noftris ac pro nobis conveniendi Sc congregandi cum amhexiatoribus feu deputatis Delphini adverfarii noftri, tam coram facrofan&o concilio Bafileenfi, quam alibi in loco Bafileenfi, ubi avifatum fuent, fuper materia pacis univerfisli* fetius regni Frai»· C ci* , audiendi Sc nobis reterendi ea qu* pro parte adverfa ad finem & pro bono pacis nujufnsodi aperta, prolocuta *A* declarata fuerint- Et nihilominus traâandi & concludendi nomine noftro & pro nobis , dum Sc quando opus fuerit, St eis expedire videbitur , In Sc fuper faAo dift* paci* generalis ; Sc intimandi Sc notificandi pro parte noftra , nos pacem ipfam generalem femper defiderafte atque defiderare , eidemque femper fuitte Sc adhue effe intendere paratos ; Sc ad nos non tenuifle , tenere, neque tenturum, quin ipfa pax generalis eveniat. Diem quoque Λ Jocum apertos Sc congruos ad materi* pacis generali* pradifl* intendendum, & in ea ul-Q teriu, procedendum, fi expediens vifum fuerit, & res id exegerit, avifandi , captandi , acceptandi, determinandi, Sc concludendi abfli nentia*, necnon ceflationes g^erra generales tottus regni Franci* , feu particulares de patriis *8i* dominiis noftris cum diflo adverfario noftro Sc dominii» St patriis fuc obedientia, tales qailes congruere videbuntur , ac eis modo & forma quibus melius, tutius, efficacius 81 decentius fieri poterunt, componendi, firmandi, rra&andi Sc concludendi ; & nos abftinentia* ipfa* fic coocluf a* Sc firmatas approbaturo*, tenturos & obfervaturos promittendi , & de hoc pro nobis fe fortes faciendi, ac litteras fuas defuper conficiendi & tradendi , & parti* adverte littera* fufficieate*, bona* #c validas fibi dari Sc tradi poftulandi & obtinendi ; promittendi bona fide ac in verbo principi* nos rata, grata , flabilia atque firtna habere Sc habituro* quacumque per diâos noftro* coolifiario*, aut per feptetn, fex, qunque, quatuor, vel tres eorutndem, dummodo tamen alter epifeoporum Cabiloneofu Sc Nivernenfis ac comitis Friburgenfis pradiintimata , infiouata . avifata, determinata *A* conclufa fuerint , 1l» cujra rei teftimeaium prafcntes lifterai figilli noftri ftrimu* tuunimioe roborari. Datum ia villa mea dc Divione, rnenfis Decembria die XXVII. anno Domini MCCCCXXXIV.

Per dominum ducem,
T. Boneffiau .

EPISTOLA aAfEDBI

Ducis Sabaudic, ad concilium Bafi- . Icenfe.

D· *Ltufaien/ii* .

Sacrofanûo concilio Bafileenfi, &c.

REverendittitni reverendique patres, do-i* mini & amici procariflimi , devote re- commeadatione prjemifl* cum promtitudine fili aliter obtequendi. *in*

Nunc reverfus de confpeétu veftro facri concilii, dilc&us , liddis confiliarius & orator meus, maeiflcr Nicodus Fefti , mihi fua relatione monftravit , qualiter V. P. R. fibi credcntiam ei committam per leAuram litterarum mearum planaie exponenti literam audientiam prabuerunt & benignam : unde devota regratiationcs tiflem paternitatibus: imexîot. Subjungens idem orator, quod per raa deputatione* prodi A* littera mea, prout fit dixit intellexiffie, debebant aviferi una cum debiu provifione, fuper fupplicatis ibidem ac refponfione litterali mihi quantocius facienda, quas propter feftivititum modernarum propinquitatem expeftare non potuit. Et quia R. P. res, dequa in diftis litteris meis agebatur, videlicet caufa ecclefias Laufanenfit, eft mihi peculiaris, meque continue ftimulant fynderelts ac reipublies illius ecclefi* & patria evidens utilitas, ut ipfam caufam non rebnquaro indefenfam, fed potius Cim cum otnni ftudio profeqvar pro mno St fabditorum meorum intereffe. Timens igitur ne , ficut psi per partem adverfam, & dominos commiflarioc ac etiam promotores partem facientes, cum omni reverentia loquendo , a tramite juftiti* in modo procedendi contra mentem facri concilii, ut verifimiliter credendum eft, plerumque deviatum eft; interim quicquam inordinatum attentetur , non expeûata refponfione pratdiRa , quam de die in diem pneftotor : fiipplkationem meam praefatam protequeas, iterum V. R. P. duxi hi his feriptis fupplkandum, ut fuper petitis in eadem , videlicet m caufa praedi&a una fulpicionum St Icandalorum , cum caufa me» particulari quam adverfias partem pradiSam movere intendo, per viam diftostam , fed via reda *A* ordinaria fecundum morem Roman* curi* in caufis beocftcialibm obtervetum, coram uno vel duobus aut pluribus auditoribus jus St juftitiam non ignorautibu* , fed fcientibus *A* xclanribue, partibus non fiifpeâi* , qui ipias caufa* modo pramiftb audiant pariter Sc diffiniant, petens humiliter ita fieri ; *A* fi in/ufte pero, mib› provifio denegetur .

Si

cr« notum jais ft haMdto.-Mufam aaibiea·* Agnetor ad exaltsuooem ftatus «·' AMMO
---------"Γ«·ι arp fa'''· CMKtlb·· msicaas· dem* défis fua fente . Scriptam die caaim
*«» rails. at faftfaia mihi fabem dkaegari p· XXVIII., decembris aono MCCCCXXXV. a Mll"
--maintes Mm, «<- virtutih· feat· Navitate Domini fomto.
phcmHi, «a, at fa··, fap· 1ft tsHs·
·fat piBviddfaiat, quad mm «Ht op· afarf Devoe· ft Immilis ecdefi·
querere juris ramidinm. Bsfeem pewnitat· fili· Amedc· dux S*
veftrm iwtrefa duigcra ft cftewi ft· baft·.

Documenta anni

»«S·

APZJTüt-r *fwufPi* B *urrm swuurtna*

Ducit Burgundi· , ad coocilium
Bafacefta.

*Mittit *i* *MVM* artavrar.

REverendiffimis reverendifieue ia Chrifto patribus ac ceteris fpeàabiilbue viris in lacro geherali concilio Bafileenfi exiftentibus.

Revtrendifimi revereadiqae ftc. Poft amphfimac ft rubia gietiMmaq exfiatatm gratiarum aftiones , quod tam crebras ft pias ad es qua pacia forent, per honorandas vi. ros magiftrum Nicolaum Amid confillarium noftrum , ft fratrem Afberium mooefterii Viziliaceefis, exhortationes demandafl'u , oe> ftra monita tamquam dignifi noram ac uti uoiyerfriia ecclefia mindata devotius ample, xati, ad V. ft. P, rraufmittimas dileâos con. filiarios noftros ft fideles, reverendos in Chrifto patres epifeooos Cabilonenfem & Nivernenfctn, Jo. de Fruyoo decanum Bifitntiaum in legibus licentiarum , magiftrum requefta. rum hofiaitii noftri, Jo. LaSanrage pnapofi. tum lefulenfem , ft magiftnim Euftachium Calculi in medirin· doftorem, pro openbua tam fenftis ft a nobis omni dcfidsrio afpiratis, perficiendis, omni aaftnritatc ft potoftte coniMuuitos, Supplicat V. ft. P. devotita exoramus, quatenus ia tam Deo pto-Dcoofiliari<> aoftro, at V. R. P. io bisft non· centiiws' materiis veftros labores impendentes, nos apArniqus pasfatos demiflbs amhaxiatores fimul ft noftra agenda habere recommif. fee , in tantum nobis intimantes, quacumque

fanten eoaaregetioeem pro utilitate eccio» fi· fu· fanet· confervere dignetur .Scriptum in vilh noftra Divinae·» die primi Ja· aoarii.

Humilis ft devotus ecdefi· fili· Philipp· BmgMdi», Brsbaatim ft Lymburgia dux , Flandri·, Anhefii, ftc. cames. g

Domini imperatorie, mifia concilio, ft left· in congregatione generali , dic Veneria XVIL Fehr. MCCCCXXXV.

Mittit »4 cMctlÎMi CiertJ»» th Wiofperg

REverendifimia, reverendis ac venerabilibua & egregia ia Chrifto patribu» ft v u r dominia , (acroünft· fynodo Bafileenfi ftc. "■

Reverwdftift rvvaraadique in Chrifto petres, amiei ft domini, ac venerabiles ft egragii , fiacere grafeque nobis dile&i. Pridem fecrie litteris aoftris fignificavimus ve· ftra reverendh paternitatibus conditiones rerum Bohemia, ft ptaxime ea qua noftnr majeftati proxime pec Bohcaaoa iuot reportata; que quidem , ta» Deo , bonum , cceperunt principium, cum noa mediocri fpe votiva ft deuderats enofummatioais . Veram qui* nonnulli pacis ft quietis amuli fiarfitan hoc opus bonum conabuntur turbare, ita ut rigore gladii ft fubfidio iUonun, qui fe retraxerunt ab cie, venient reprimendi , quibus ut propter extenuationem eorum febveniafur ne> cefia erit* idcirco, habendo fuper re illa cogitationes divert», commifimus nobili Cooorado domino de Winfperg uoftro ft imperii facri hereditario camerario , fideli ft diieâo nullis aliis rebus Bohemkis mentem ft defi·

da paternitate* ia dicendis adbibere velint tamquam nabit credenti· plenam fidem, Datam Pnfomi die VI. Januarii, regnorum no* Arorum anno Haogana ftc. XLVHL fcc.

SigiAmmdta Dei grati· Romanorum »m»

Ad miafafiim dwniai imperatoris,

Ga^ar fiigh caansllari·.

m

ANNO CHMtSTt HJJ-

xruroM c^rruu

ANNO emori »4H·

Et canonicorum ecclefi· Tridentia·, ad concilium Bafileenfe.

yfrfie, fSMid as/qftdf··· *lUrrtetv virie»· <i·, s«r* ud *fena» fenler» tnlertt.*

SAcrofatt· Bafileenfi fynodo, in Spiritu fantto legitime congregat·, militantem ecclefiam reprofentaoti, Ac.

Reverendiffimi ccieberrimique patres A domini, militantem Chrifti ecclefiam io facroftntta Bafileenfi fynodo reprofentantes. Qx>- niatn firmiter fperamus, A a certo tenemus, quod vefter fecnti/Bmus certus inter cetera principaliter ad ftatum ecclcfisfticum reformandum, tenendum A detantandum, ipfum* re ab oppeeffionibua & taicoram infolentiis morfibua relevandum extiterit inftitntus. Hinc, viri ecclefi· fanAn Safes & prafides, nos devoti fervi veftri capitulum & canonici ecclefi· veftr· Tridentia·, ex intimis ad fi. num veftrum vetat domum refugii deplorando recurrimus, tapplicaado, ut tu tacratiffime catus, *fis prototfio* noftra, locus refugii, & (alvos factas noe. Licet enim divina & humana lex, facer A occkfiafticM ordo, ab omni jurifdittione feculari, omnique laicali poteftate nos ceterofquc ecclefiaftico titulo infignitos conftituat liberos & immunes; m*htaminus tamen quidam cspitaneus generalis in Longo Atbeti, illaftriffimi principis domini ducta Frederici Auftri·, ad certorum aliorum laicorum inftantism, ad ejus forum finunque vetitum tribunal nos invitos excipientes, appellantes & reclamantes trahere, citando, monendo, pignorando, omnique auttoritate eeeiefiaftics, immo imperiali penitus forata., conatur; licet ad fedem apoftolicam A fiscceffive ad hoc facrutn fuerit concilium appelletum; licet etiam fuerit apoftolica auâontare & per invi&iffimum imperatorem tam ditto capiraneo, quam duci Frederic© inhibiram, ne nos in alio quam foro ecclefiafticotrahi A conveniri permitteret, libertatem ecclefiaftlcam violando. Attamen non folum continuo nos citare, monere, quin immo poft & contra omnes inhibitionem apoftolicam A imperialem idem cspitaneus noo eft veritus nos condemnare A judicare; & quod deteftabilius eft, in vim judicii nos & bona noftra boftifiter invadere, & (heritage rapere, domos noftras, earumque oftta frangendo, decimas noftras vinorum A aliorum reddituum noftrorum, que in villa Temnnta R. P. domino epifeopo Tridentino pleoo jure tam ia fpiritualibus quam temporalibus eft fubje&a. Quire pro Dei mifericordia, pro auttoritate apoftolica & fpirituali confervenda, pro tutela & defenGone libertatis ecr' fiaftic·, auiis in partibus› nifi in pratmiffis debite fccurratur, omnino fuppnmitur, A clerus ecram ntarpatiooita·, & boftilibus invafioaiboa, fiierikgita, prophanifque aufibus cohibeat, nofi|ue viros ecclefiefbcos fic indebite trahi, moleftari, vexari, invadi, & îojunari de cetero non finit aeque permittat; quin immo illa fic attentata revocet & revocari faciat, nohifque rapta & «Mata rcftirai faciat cum parati fimus omnibus, fi qui fint qui noe eia protendant obnoxios A obligatos, coram quocumque competenti judice aut foro, tacitorum juri, & omne genus cautionis tam dc judicio fifH, quam judicato folwndo juxta juris exigentiam plenifime fatis dare atque prstftare, prout etiam dudum pluries nos peratos obtulimus. Datum Tridenti XX. Januarii anno MCCCCXXXV.

Humiles ac devoti fervitores veftri ca* piratam it canonici ecclefi· Tridentia·.

I,ITTXAA DOMINI DUCIS

BrrtMMM ta *vigeri* /us *Jefrr feffo efijtefettu*

ATres reverends pares en dieu, tres chiers It grane amis, lea prélats, & autres tenants le concile a Basle. *·► ".*

Tres ttvercM perte en Dieu, très chiers amta. referit pretantement a noftre faint pete le pape en faveur de mes chiera bien Λα A feeulx containers P. naguère evefqne de Trtguier translata a Tcvtfquie de Saint Malo, A Guillaume abbe de Beaulieu mou Mmonnier en la forme qui /entait : Très taint pare *&c mon* redoubte faagoeur, en me recommandant a votre A S. tree humblement, vous ſiaiſe foavȝir, que de prêtant on ma rapporte que votre ditte frintete a puis nagueres translate moo très chier A bien une A féal coofeiller P. cvcfque de Trefguier a Pevcfche de Saint Malo en mon pais, qui etoit vacant par le deccix de ftp Anmun precedent evefque dndit lieu de Saint Malo, auquel evefebe avott efte effil mon chier A bien ame coofeiller Guillaume abbe de Beaulieu moo aumofaier; A ay entendu que voftrc dite fatartete a pourvu a meffire («) Raoul Roland, qui de tous tamps a efte ferviteur coofeiller A allie de ceulx de Blois mm anemta anchiem, qm autrefois me prindrent en trsyfoa, comme afiex voftre ditte faintete a peu car A fcavoir, d*icetay evefche de Trefjpier. Si fupplie a pcelle voftre faintete, que eu coofiderant la divifion A inconvenient, qui par le moyen dudit Roland

G») Hnc spiftela Mita· ibrtiu «fi tfi&u, mm Radnlfm Tiaceamfan otataait apifcspsw qmm ad ■».

ttP porrest venir en mon peps
----- J-----J-------*, .*------ AX:— 11 -, :r- -

cvcfclties a mettits deux eoofcÜlers & non a aultra , pour quekosqum lettre* , que par inadvertance je voua psrife ou pou. rest eferibra au contraire, & ycelui Roland posrvemr d'autres evefebe eu benefice hors de mou paya . Car pour nulle rien je ponroit fisuflrir se endurer , que en mon pays il ait benefice sTavdchit ptüir lea caufe* delue touchiocs, & croya qua voftre dim iainteto bien avifoe de ceAe matière ne le vouldroit faire, fi fifplb * voftre diéle fmotete que ainfy luy pluie h voulait, & ne ~~m'en faillir, & ce hifant, elk me~~ fera très fiagulier plrifir, dont a toufiour* *je* luy feray tres obligie & attem*. Tre* faint pete, *%L* fi vous prie tant & fi afleâueufement coemi plu* puis, qu'il vous plaifo avifer & coufiriUcr ooftredit faint pere de condefeendre *R* obtemperer a ma fupplication A requefte» pour les caufe* contenues es lettres de noftre foint pere, qui concernent le bien & traniquillite d* moy & de mon pays, le ne m'en faillir ainfy que l'ea *y en voua tre* entière* feurte & confidence. En me fignifiaot toutes ebofes a vous agréables & a moy poffible pour les accomplir de très boin cuer a l'aide de noftre Seigneur, qui , tra reverends pera en Dieu, vous ait en biota garde. Efcript en ma ville de Vennes l* XXVI. jour de Janvier l'an (s) MCCCCXXXIV.

Le voftre le doc de Bretagne, conte de Monfort & de Richemont.

Jehan manu propria.
Godart.

SEQUITUR LITTERS

Cmmo mmso *»*. *βiA ttueili· taure*

ffiretiatihu, Or.

REverendifimi* is Chrifto patribus A domini* fui* focrofimao generali concilio Bafileenfi prsfideatibtii fic coniedentibus gniflhnia.

Reverendiffimi patra, juftiti* xelatora , A reipublies proteâora, humilibus noftri* obfcquii* cum reverentia debita prolibatis . Prudenter prarvidenda font mala, ut folubriter booa fuccadabt, offeadiculo quoque foblato nocendi, cuivi* occurrat facilior aditu* ad

papa modernus, fiüutis amator, ad ea vos , ut firmiter fperamu* , duxerit deputando* , quai funt honori* Dei, ecckfis, imperii, ftatufque pcofpcri Chrifticoiarum, nee in hi* veAra, quod abfit, neque vaftrocnm, et credimus, quanti* commode, fed dumtaxat piacula Jeta Chrifti , prariertim pnefenti coofiderato tempore civitati* A patria Leodieofis,

A A ne iaibî feditioforum & confpiratorum machinatione* doiofa , qua ficut nefandum ia *ρ& civitate alia* periculum, & in totiue civitatis everfionem nequiter conceperunt , conentur, fi foculra* sffiit, ac in ipforum fovemur nequitia, nequius coniummare. Qup. pe iniquitas habens anna magis periculi comminentur. Idcirco credimus quod quemdam Lambemim Datyn , ut afieritur m legibus graduatum , machinationis complicem, novarumqoe malitiarum perfcrutarorem, in ipforum veriuti proceflua verfipcllem clypeum re. ceperunt' qui nec hujufmodi periculis, neque venerabili* ecclefia Lsodienfi* domina fundi, cujus prateafta canonicus exiftit, ingenti ftadiffipatioue pedatis , non ceflat callide pro didis iniquitati* filiis arma polluti* digitis, infruoitaque fronte, in fomentum malitie proparMct fuper quibus eifdem paternitatibus per alia* noftra* litters*, etiam fcripfimus. Advertatis igitur, patra pii, fi noa ir«fcatur per fingulos dies dominue , fi in grandi fievitia diutius fuftinet peccatore*, * taodem in eo* fievius gladium vibrat ultioni*. Qrid igitur de confpiratoribus malefici* antediâi*, quorum etiam nomina naribus feetent probi*, quinque humana pietati* impudenter fpreta modeftia, faragunt apud eafdem paternitate* malitia fomentum atque falfitari* numifmata tbefaurixare, in hoc fe Deo & juftiti* damnabiliter opponentes? Et quamvis cinfoexcritis eoa nidum dudum proprium, *R* ipfi* propter eorum malitias alienum , fwdo roftro, non fine fallaciis , defodare ; ipfo* tamen, quo medio ignoramus, videmus apud cafdem paternitates in ijpforum dolofis machinationibus injuftum auxilium adipifei. Advertite, patra, advertite, fi hi fines concilii Baiileenfi* fint receptare tales , quo* jufta fen. tentia, cuius etiam exeeutio prsterquam in certis cafibus non differtur , extremo fupplicio deputavit. Hoc abhorret finceritu innocentum, juftorum fimplicitas It formidat. Ne igitur earumdem paternitatum manus merito immaculata* taftu pici* enormis maculentur, firpplicamu* eifoem quibus valemus precibus D fcduli* &c devoti*, quatenus hujufmodi exfecrabUfiun pericàforum eventu prodenter & diligenter attento, didoa detelHUlles malefico* & confpiratores , fuper ipforum perniciofi* mendaciis, veluti de re per juftitiam jam finita jufteque judicata, & cujus iterata examinatio, quin immo fententisr mutatio adeo foret fanguinolenta, ut umquam bellum in eadem civitate commiflum, placeat penitus refutare, ipfi* audientiam, qua indigni funt, falubriter denegando. Ha Deu*, qua fpe* per tales relinquitur civitati & patrie sntediâis? Xus flamma ex latente fcintills, quantus ex irori* camino fornus forgeret noxie, fi prodigorum malitis ad votum callidum progrederentur? quin immo tota Europa ex his in admirationem perftreperet , omoefque communitates ammirarentur habendo refpeâum , quantum in hoc facrofanfta Romana ec< lefia, imperiique celfitudo, di&e civitati* nobilis ejuf-

(·) ladptenda anaam b pafcbat·, albqub amo iqjj-

C7 ejddem Europa partis nomes tam levibus & A
——mendadbo· fuggcftiooibas infirmarent , dic·.
querunt malefici, vel cur ad i.
usi· pforam inftantias adeo enormibus oonfeoricur? Verum fi, quod abfit, preces noftre per eaf. dem paternitates, prout haAenus, obaudicn* tur, ex tuse opus erit, nobifque urgens neceffitas cunAis vicinia principibus, communi· tatibus 9t univerfitstibus diAos confpiratores, ipforumque fautores, quahïque fides «s adhi· bends fit, elucidare, ut cconofcatur ab ipfis fingulifque ipforam fuppofitis, quo animo, quo selo, quo liberanune, qua diffimujatione ipforum verfnria ponderentur , quodque hi fruAu pecis oppreflo, vineam domini tabaoth
f ‖ 'ı·ρτ·. contendunt, ut * seque vulpecula deraftara , g adeo ut qua uvas ferre coaluerit grariffimas, labrufcas ferat, proh dolor! caritatis inepta: ?|uam fperimus, concedente Altiffimo, ejus pirsmine fanis averti mentibus, qui eafdem paternitates dirigpt ad luaaen veritatis , fit prout Chrifticolis convenir non fide. Scriptum Lcodii XXVIII. Januarii ftc. MCCCCXXXV.

Devoti A humiles veftri burgimagiftri , jurati, & confutes civitatis Leodienfis.

XΠTEΛZ *DOMINI DUCIS*

Sabaudia leAa in congregatione generali die^ Mercurii IX. Februarii MCCCCXXXV.

Mvrftu LtuitvicMt Je PthtJe tpi/iepw* Ovnieunfn».

His. QAcrofanAa fynodo generali Bafileenfi in Spiritu-fanAo congregata.

Reverendiflimi patres domini & amici fpecialiffimi devota recommendatione premifla. Qua fallacias & injurias domini Ludovici de Palude epifeopi (a) Avenionenfis nedum fuP SAi, verum etiam hoftis mei notorii, & utorum fuorum diu fupportatas , deinceps tolerare mihi non licet, fi de crudelitate notari noo vellem, fibi dirigo litterae oppertu-p nas, quarum tenorem V. R. P. notum effit cupiens, copiam earum coram V. R. P- publicandam feci pmfentibus intercludi ad veftra obfequia propofitus ft paratu·. Eafdem V. R. P. confervare dignetur omnipotens ad dirigendos greflus fidelium & infidelium per viam pacis & falutis , prout ad hsK vocati eftis. Scriptum Rippalin die i. Februarii MCCCCXXXV.

Humilis & devotus ecclefiai filius Amedeus dux Sabaudin, ftc.

Ravoire.

***coria umuuE** intzxclusje.*

»♦».

•K TOtum *ftc** nobis dum Sahmidin ex Ba- lb TH files relatio certa, quod dic Veneris vigefima prima nsafis januarii anno pnrfenri, tam *pronotorce* facri coocilii, quam reverendus in Chrifto pater epifeopus Lubkeofis, fereniffimi principis ft domini, domini Sigif. mundi Dpi «atia Romanorum imperatoris femper augufu, Hungari* , Bohemia , Dalmatia, Cronciar, ftc. regis, domini met me» tuendiffimi, orator, in publica congregatione propofuerunt ecclefiam ft civitatem Laufimet». fem efle mere imperiales ; ex boc confequen· tiam, ficut eia"placuit, inferentes, quod nui· lum interefle iu caufa ipfius ecdefi· nobis fupercrat, de quo fatis miraremur, fi in iacro concilio pmfentialiter non effetis , Sed ubi vos & fautores veftros plerumque nobis no· tos adefle novimus, de premims ft fimilibus adinventionibus noo miramur , deteriora enim contra ftatum ft honorem noftrum tacita veritate vos & ipfi fiaAenus fabricaftis, tam in confpeftu SS. domini noftri paper ac facri coocilii, pro honoris noftri tuitione per oratores noftra· propalata, verum de prntnif. fa nuperrime propofitiooc pnriatos epifeopum Lubicenfem ft promotores habentes competenter excufitto·, ex co quia oon fpiritu&o, fed alieno fallaci loqunti fimt, rotam culpam fuper vos culpabilem merito & jufte retorquemus, qui huc ufque ad ooftrorum ftatus ft honorum ac patrimonii depreffiooem, quan. tum in vobis fuit & eft, laboraftis & conti, nue laboraris. Unde nedum vos jam fufpc· ftum habemus, fed inimicum *notorium* repu, tamus, ft ut lactum concilium & profatus dominus orator Cafaraus deinceps veftris clandeftinis fufurrstionibus , qui fub agni fpecie lupum geritis , non credant, fed veritati . Suis R. P. pnefentium copiam mittimus aliis noftris litteris iaterdufiirn . Eft enim verum ft fine quacumque tergiverfatione mani· feftum, quod ecclefia ft civitas Laufaaenfis ac omnia ejus caftrs, oppida ft dominia tem· ppralia atque dioecefis citra patriam & tetras noooraoilium confoderatorum & amicorum noftroram cariffimonim Bernenfium, Fribur. genfium, ft Solodoranfium, intra patriam no· ftram confiftunt; quodque in civitate Mufanenfi nos & patras noftri inclyti habuimus, habemus ft habebimus , Deo auAora, prater veftrum beneplacitum protcAionem conventionalem, jure patrimoniali, fupremumque judicium & tribui»! appellationum, qua a judicibus temporalibus epifeopi Laulanenfis cmittuotur. Qpod quidem jus, prout & cetera dominia noftra, pro majori parte ab imperiali majcftate tenemus, cui ft fubjidmur, ut facri Romani imperii princeps ft vaffallue, erga quam ft quod debitam ft incanta·
* minatam fidelitatem femper exlequemur, nec erit ia facultate veftra , licet ad boc operam dederitis ft detis veftris fuggefiionibus, inter imperialem celfitudinem ft me interponere exeo»

(a) Haim vpiicopi aalls estas meatio in valfttis indxlbas sp&oportuq Avcn'uMMnfiiun, fed Mqn« ia aoiffuns Gallus Chnftiana sdirioo* .

ra excogitatam zixaoiim, quin in fua gratia con- A
— doee maaaaoMs. Difficti· etiam erit vobis
cxarin pairimoaiaaa noftrum talib* bbulis nobis mi
MII· nuere , vel auferre , ficut] psoliti effis. & quia non eft parcendum huaaiKtoti , q·» ad libitum non poteft tupobiit , vobis tamquam fafpadtiftiaao fe bofti aotcrio, per pncfentet ingreffiim patri* uoftra prohibemus. Significantes quod fi contra hujulmodi prohibitio* nem . Iplam patriam ooftrsm, fe maxime Wan di ; in qua ecclefia, civitas & cetera dominia ipfius ecclefia funt, vos intrare contigerit, experiemini an ipfi patria Wandi fit in Sabaudia vel Samaria , de quibus prafentes •aftras litterae fieri fecimus per fuferiptum notarium & fecretarium noftrum, penefque II dm ad fitfunm memoriam reniftrari. Datum ° Rippalic die i. Februarii McCCCXXXV.

He *liltt r* Jwerwtr *frefntet» ftr bifln*· ·ea» *Stati»! Stiti/ SebaaSi*, ra *fit»*, *ceagregatiaae* sndoâum, *praeit*, t>c.

LITTERA COMITIS MM^fNkSCI

Ad concilium Bafileenfe.

Scribit i» gratiaa» tleSi S. Ptatii Tbaateriartm.

R.Everendiffimis reverendifque in Chrifto patribus dominis Cardinalibus patriarchis archiepifcopis , fee- in facro concilio Bafileenfi exiftentibus dominis meis praecipuis .

Reverendiffimi revereodique in Chrifto patres .... proponendo recommiffionem veftris parendi mandatis cum promtitudine. Satis dominationes veftra hactenus intelligere potuerunt, quanta cum devotione, quantoque unccro affrAu femper illud facrum concilium fuerim amplexatus, quodque ejus decreta atque mandata, ut unumquemque catholicum decet, fumma cum vcoaratiooc fufeeperim , eis obfequendo, obedieado, iliaque exeeutioni demandando, quantum per me fieri potuit quz etiam in futurum firma atque illibata fovere atque confervare intendo , fe quantum in me erit ab aliis facere obfervari Reverendiffimi ac reverendi in Chrifto patres fe. domini praecipui, cnin pridem ecclefia S. Pontii Thomcriasum Narbonenfia provincia , qua daminimeis confinis eft , paftoris foütio defolata fiiifiet & capitulum diéhr ecclefia innitens decretis ipfius facra fynodi, ad eleâioMtn futuri pontificis rite fe canonice proceffifiet, per quam elcHionem falisbriter eidem ecclafie de idoneo & infuper utili paftore provifiim eft, & plcriqu* magnato* etiam, pralati manis de eorum potentia confidentes, quam de bono *jure* fufiulti, volentes nervum & awSoritatem decretorum diβ» fynodi infringere ac peffumdare, nifi fueriat diAa «leAioni, non quidem juribus , fed prsKIpue^ qood in viris ecciefiafticis deteftabHsus eft, >c armis opponere, in maximum digs ecclefia exterminium, & totius patria grande diipcodtum, qua ego perpendens, nec ullo modo tolerare valeas, quod decreta illiu, facri concilii atiquortun potentia fupprimerentur fe fierent inita, juxta poft* meum , ad defenfionens atque prafidium diA» eleAio-' nis totis viribus occuriere procutavi, quo faAum eft, ut per cos qui diAam eleAionem mis eorum potenti* tyrannica conantur evertere , aliquorun. pralatorum da provincia cifdem colligatorum . qui cum clerici & pralati fini, fe decreta facroruai conciliorum debereot venerari , ipfi minus bene de concilio illo fentientes, magis favores temporales fequuntur, quam ad bonum ecclefurum intendant; teftimonio minus vero attendentes, facro coetui veftro intimare non erubuerint, qood per hujufmodi eleAionem ecclefia ipfa fe patria maximis difpendiis fe cladibus affeAa fuerit fe affliAa ; faHe fubticentea, quod his tantis malis tvrannidcs fe opponentium diAa aleAioni occationem prabuerint, non autem ipfa eleAio . Mirandum eft profcAo, ouod per viros ecclefiafticoe ita irritari velint loerorum conciliorum decreta faoAiffi/na , in quibus ecdefiarum reformatio & ftatus conuftit. Sed longe magis admiratione dignum eft, quod nedum extra concilium ipfum , fed etiam intra concilium decreta veftra maximos habeant perfecutores ; quoniam etiam in ipfo concilio eleAio ipfa , quam utique decuit, maxime cum jufta fit atque canonica, confoveri turpiter fe per fordem nolint confirmari , per aliquos propria feAantes, non autem juftitia xelatores; quodque fi dominationes veftra ad obfervationem decretorum veftrorum promtis animis fe omni ftudio non aflurgunt , quis de illis bene fentiet, aut quis de illorum obfervatione curabit? Quod enim ab aliiis vultis obfervari , decet primum vofmet obfervare quantum in vobis eft. Dignentur itaque dominationes veftra pro Dei reverentia fe pro proprio honore dominationum veftrarum , taliter ad caufam hujufmodi eleAionis animadvertere, quod hi qui fub confidentia decretorum veftrorum ad provifionem faluberrimam didat ecclefia induAi funt , eorum fpe fe fiducia non fraudentur , fe de decretis ipfius facri concilii , ac de his quas contya ipfa decreta in ipfo concilio faAa Iunt turpiter &4>er fordem patria ifta non fcandalixetur. Kgo tamen decreta ipfa quantum in me erit intendo ufque ad apicem obfervare fe facere obfervari, ctfi per aliquos turpiter fe injufte irrita fieri vellent, nifi per totum facrum concilium aliter fuero certioratus , pracipicndo cunAa beneplacita mihi veftris parato obfequiis , quz adimplere juxta polle non definam, auxiliante Altjffimo, qui vos incolumes reddere dignetur affidiw. Scriptum Infui» Jordani die VIIL mentis Februatu MCCCCXXXV

Veftri* paratus mandatis Johannes Dei gratia comes Armeniaci , fee.

CT

AWWO CBSBTI 103

protzstotk r^cra

Ptt iA†i/iA» NSlteWON GfrWMBMCa· fo** -** trrie i*Wa/g««l»<re·, >· fcfh Gr»c»rmt , lu gMerrii <Mfrrr*nM« , dit Ptetrit XI. Fürtfii MCCCCXXXr.

Λ r fh· Z^Trca medium indulgentiarum pro fanda Grecorum rcdudione arreptum , ut profit propofao, Ab doo obfit podus fidci & ftatui ecdefiaftico, Germanica natio neceflaria exiftimat iriiraicripra, quibus intendit firmiter iohsrrere.

Primo, cum catholic» fidei caufa communis fit , Ac onera grandia, oportet per univerfu nationes quxftum liberaliter & efficaciter admitti, pro colligenda diffinita neceffaria fumma pecuni», fublaris omnibus impedimentis, Ac fuipcttfii quibufeumque aliis publkis plenariis indulgentiis, ifta durante .

Secundo, ne timor frendis impediat executiooem, oportet Germanic· nationi poteftatem dari dc ordinandis qu»ftoribus per fuas provincial, & confervam»pecunia recollera.

Tertio, ne advenientibus Graecis, una natio fe per aliam d« comportando excufsre poffit, oportet fervari ordinem & «qualitatem : fic quod primo prior in ordine natio reneatur fecundum ratam contribuere; fecundo loco fecunda natio, & fic deinceps quadbet natio fecundum ratam immediate *poll illam* qu» eam ordine pracedir.

Qiarto, *ne* populus fub nomine redudionis Grcconim decipi per deruat opinetur , oportet Germanie» nationi dari poteftatem , G non venerint, qu* foluta rata fupereft convertendi in pios, utiles ac nceftanos publicos ufus nationis & locorum ubi fuerint recoiled» .

Quinto, ne fufpicetur populus inferipta intringi ; oportet antequam bull· indulgentiarum *per* nationes mittantur, omnia antedida folemniter & fyoodke decerni cum decreto irritanti omnes aliae ordinationes Ac concefliones indulgentiarum , mandata & proccffus etiam apoftolicor, proterquam pro exeeunone profatorum ; qu» cum fint jufta & rationabilia, At ad profeétum ra neceflhria, natio Germanica non folura coofentit >od fiant, fed etiam P. V. obnise deprecatur.

Quibus peredis & doo alias, natio ipfa Germanica, licet pro catholica fide ad definiendam Bohemorum perfidiam in retroaftis temporibus multa damna ia corporibus Ac rebus paffa fit, & pluries maximas fummas contribuerint tam derue quam populi», adhuc liberali animo pro tam falubri augmenro catholice ecclefi» fe offert ad diligenter perficiendum debitum fuum . Qiod *6 hac* fiant, non fiant, cum non videant, quin hujufmodi via indulgentiarum potius redudieni ® Graecorum ac fidei, quoad efficaciam indulgentiarum ; Ac ecclefiaftico ftatui, quoad dctradiones popularium, valde obfit, ac etiam cum nullo jure plus aftringatur ad admittendum queftum hujufmodi, quam alia nationes palam fuam intentionem inflouat F. V. At proteftatur per eam non flare , quominus per viam indulgentiarum latisfaciat ordinatio-

a i^cri concilii pro redodiocM Gtacoram. A|(Ua pam femme fieri optat preumfis obfava- cmustl ns. mis-

LITTEW aXia

Ejufdem domini docis, fuper eadem materia ·

Superfcriptio ut in alia litters,

Dt iùnt λΛ eHttgUtorihu
regit ttttfitüt.

f· ··»

REvereadiflimi, &c. Poft ultimarum litterarum rneanun feripturam, quas ao- ** perrime , die videlicet XVL oscnfis huius , paternitatibus veftris fcribendts duxi, inter cetere paternitates eafdem deprecando, ut ad effedum in regno Franci· paria confeqneodc, dominum meum regem monere, hortari 8c inducere dignarentur, & vellent *ad diet·* fuper hoc avifatx teneri in villa mea Afrtbarenfi acceptationem & receptionem . Poft ambaffiatorum meorum ad facram veftram fynodum per me deftinatorum feripta , reditus fum avifatus ambaffiatores ejufdem domini mei regis Bafile» prefetmalitcr exiftentes,ab eodem domino rege potcftattm habere , Ac expretam in ecrum tnftrudionibus facultatem, duatam hujufmodi pro Ac nomine didi C domini mea regis acceptandi, fi tamen de hoc faciendo per facrofandum generale concilium requirentur. Ex qua caria, reverendiffimi reverendique in Chrifto patres & egregii viri, paternitates veftras eafdem deprecor, ut prius, atfedu, quatenus ad rei tam laudat» tamque felicis optatum fucceffum, dignentur eofdcm domini mei regis ambaffiatores folemniter requirere, hut requiri facere pro parte veftra fand» congregationis , ut dictam ipfam didi domini mei regis nomine recipiant & acceptent. Et nihilominus, ficut per eafdem meas litteras veftris paternitatibus requirebam, litteratorie aut per folemnes nuncios hortari dignentur At inducere didam doPminum regem, ut ad diartam ipfam fuos ambaffiatorts cum requifita poteftate fdemniter tranfmittere non poftponat: quatenus exinde aa ipfius Deo & hominibus tam placitat rei celeriorem dfedum congruentius intendatur. Celebrem cotum veftrum, reverendiffimi revereodique in Chrifto patres ftc dccoratiffimi viri, feliciret & proipere dirigere ffi confervare dignetur, in cujus eftis nomine congregati . Scriptum in villa mea Dtviooenfi die XVIII. Martii.

Ecckfiz fond» devotus filias Philippus Burgundix, Brabanri» & Lymburgi» dux, Acc.

Philippe.

Tronfoa. *

9UL

bdc bmî *fjîpx ir. kl zu*

Zit trtM lifrttt « teftn et Jeenat f/^tiiiue.

Ad concilii Bafilii **prsfidcs.**

M ftjkn firu tt^ ttetrt trtiu tttefitet fit- Sutu **O** saaarâmfanmo ***et bnt/ieie.***

EUneuius epifeopus ftrv» ftrwrora Del dikâis mita Nicolao orali S. Crude in JeruGlem, ft Johaam tirafi ft PMή ad via euh S. B. B. presbyteria cardinalibus , ayn folies fedis Idgrarâ S. A A. B,

Dura oous univerfalis gragM Domimc» luperaa difpofitione nabis laymftum diligenter attendisse A quod finaulis Chrifthas retpuNies maxime nunc in facts Bafileenfi coaci. Ho ocorrtntibw, per nus ipfos debitum apofolks femtutis exequi non vilrmns, aniaao revoirmus, nonnumquam viros fids fovea, tes dignitate A Ceicoru prwdieoa, ft rtnua agendarum experientia compicuoe ia panem noftrorum A ecdefis Bomans negotiorum *ai*fusaiasm, ut dura tempus pofolat, corum operatiombus vices noftras fuppleates , mimfteriam oobi(coenmiffnm, divisa afifteixa gratia , jorts vires nobis ex alto conceftâr, exeestioai mandate poftumus. Cumgue in foro Bafibeafi concilio nonnulla ardua negotia Dei honorem, ftatu^ecclcfis, ft bonum totius reipublics Cbnftiins conctreestia, agenda ft expedienda incumbant. Igitur vos vira ieregrifate ft faptentia praeclaros , magnitudine confilii confpicuos, ac ia maximis noftris ft diâs ecdefis negotiis diuturna experientia comprobatos, lesoroe de latere cum plena ft omnimoda poteftate legatis concedi (blita, de venerabilium fratrum noftrorum Jordani Ssbineafis, Brands Portueofis epifeoporum , Jobannis tituli S. Laurentii ia Lucina, Antonii S. Marcelli , Jobanois tituli ft Sixri , Francifci tituli S. Clementis, Anedoti tituli *q* ft Marci presbyterorum. Lucidi ft Maris in Cofmedim, Profperi S. Georgti ad velum aureum , & Dominici S. Maris in via lata , diaconorum prwfats ecdefis cardinalium confilio, auftoritate apoftolica , tenore pnrfenfium facimus, conftituimus, ft etiam deputamus , vofque ad prsfatum concilium pro paedidorum expeditione negotiorum tamquam pacis angelos providimus deftiaaodos Qiocirca circumfpeAioni veftrs per apoftolica fcrtpta mandamus, quaterna injun&um vobu mintfterium hujufmodi pro divine , diâs fedis ac noftra evereotia, ad boooretn Dei , ecdefis, ft noftrum, Glutem quoque & pacem totius populi Chriftiani , juxta datam vobis a Domino prudentiam, laudabiliter exaquamini , quod ex veflris operibus fruAus optati proveniant quos fperamus, vofque deinde illam qus pias catdas agentibus loyerna retributions impesditwr, gloriam coafequi mereamini CdicitatM sterns. Duram Floreris , anno Incarnation Dominies M CCCC XXXV. XHL calendae marts , postificans

EUgenius, &c. dihâis fiiis Nicolao tirali S- Crucis in Jerufalem, Johanni ti** (ali S. Petri ad Vincula, A Jutuao tituli S. Sabine presbyteri cardinalibus apafiolicu fedis lesaiis, ac venerabilibus frainbus Jo. ar. chiepileopo Tarentinc, A Petro Paduano pro nobis in foro Bafibcnfi concilio pntfijcotibul ** A. B.

Cum inteUexerimro nonnullos veluti efle. remea *ft* ehftos feu poftulatos ad quafdam cathédrales ecdefias ---- mooaftcria , vel alias ia cis jus competere, alios per nos de coafeafu frarrasn noïftroeum S. K. E. cardinalium promotos, ad forans Bafiierafe concilium io pidicium Rabere , ex quibus graves inter cos lites ft ipianim ecdefiarum feu mnnaftri iorum tam in ipiritualibus quam remporalibm multa ft vana incommode oriuntur . Nos veluti pacis & concordis inter fe diffidentium ft utilitatis ecdefianim ac monaftcnomm amatores, volentes bia difcordiis ft difpendiis opportune confulere, veftri* circurafpeéhontbus, de quibus plurimam in Domino fiduciam obtinemus, omnes & fingulm diftcrrociM inter prsfom efferentes *ft* eleâos aut poftulatos, A per nos promotos & alios quolcumque ---- prsdiâis fua intereffe putantes comple I . . concordandi , componendi , fopiendi A ftatucodi , difpooendi , obligationes quelcum^ue etiam per penfionum >mpolitionem hinc inde communiter ft diviGtn faciendi, ac omnia & fiogula gerendi ac faciendi qus ad plenam concordiam neceffaria videbuntur eut ^uomodolibet opportun*, de confilio vcsKrabilium fratrum noftrorum Jordani Sabcneofis, Brands Portucnfis epifcoponim, Jo. tituli S. Laurentii in Lucina, An* tomi tituli S. Marcelli, Jo. tituli S. Sixti, Francifci tituli Clementis, Angclori tituli S. Marci presbyterorum, Lucidi S. Mario ia Cofttiedim, Profperi S. Gcorgii ad velum aureum , & Dominici S. Maris in Via lata, diaconorum S. K. E. cardinalium plenam ft integram tenore prudentium concedimus facultatem : ratum A gratum habituri quicqtnd per vos in pmmifo ordinatum, concordatum fuerit & conciufitm , idque faciemus , suâore Domino, inviolabiliter obfovari. Datam Florentis, anno iocaraarioaa Domimcs MCCCCXXXV. XΓΠ. calendas martii, pontificatus noftri anno V.

Ego Jordamm epifeopus Sabioenfis SS.
Ego Beanda eptlcopue Portoeafis SS.
Ego Jobannm tfofi X Î.sMVtii is Locito presbyter cardinalia SS.

CF Égo Antonio· tituli S. Marcelli probyter cardinali* SS.

Bgo Johannes tituli S, Sixtl presbyter ur- >,π· dinali* SS.

Ego Francifcus tituli S. Clementis presbyter cardinali* SS.

Ego A. tituli S. Marci presbyter cardiaali* SS.

Ego Lucido* S- Maria in Cofmedim dia» coeas cardinalis SS

Ego Prcfper S. Georgii ad Velum aureum diaconus cardinali* SS·

Dominicus *S. Mari** to Via lata diaeonua cardinali* SS.

COPI J L ITTiAA

Regia Jacobi, fcc.

Mvtrftn tlcStiet J*. *P*nii*
ΓAμμTMT*·*.

KEverendis ia Chrifto patribus & aliis amicis noftri* cariffimis ia facrofrnAa iy nodo Bailla» congregatis .

Reverendi fimi ia Chrifto patres & domi» ni honorandi, devota recommendation»· pr·· miffa. Sape *8t* nimium R. P. fuimus perfuafi errores iniquorum patienti fub taciturnitate pertranfire , e* fpe freti, quod reducente ratione, fuo* animo* ad meliora converterent. Sed nobis cernentibus , quantum io dies ac» C crefcat malignandi affeftus, nedum ia priva» ti, fed commuai* boni multiplicia detrimeo» ta, vifum eft prece* noftra* diutiffime no* pede* otiofa* In prxfcntiarum ad V. R. P, emittere debere, tanto profedo exaudienda* fscilius, quanto plus pro integritate public* rei intercedunt. Quas ut aliquando aperiamus a quo primum exorta funt eadem paternitates adverrant . Nuper fiquidem ecdefiam S. Pontii Thomeriarum provincic Narbonenfi* multis ab annis apoftolica fedi fpecialiter re· ferv*tam, cum per felicis memoria domino» rum tum cardinalia fandi Marci , tum patriarch* Alexandrini obitu*, qui ipfius eccle- fi* adminiftritionem tenuerunt in commen- p dem , nuper reverendo io Chrifto patri domino G. (<·) tunc epifeopo Appamiarum, patri quidem , quem morum probata honeftas, fanguinis claritas, litterarum cognitio cathedra paftorali dignum comprobans , SS. dominus nofter papa motu proprio contulit eodem mo> do, ut fmgulis diftriSe examinatis hujufmodi de eo faâam translationem irrefragabilem putemus , ft potuerit apoftolica fade* de ad eam fpe&antibus difponere. Verum profrâo competimus, unde incolumitatis provinci* bonique contemplatione communi* vehementer conturbamur , impedimenta qu* nonnulli pr*> fiat* ecclefi* S. Pontii monachi, fub cujufdam pnrtenf* eleftioni* umbra, in difpofttionem *8c* voluntatem apoftolicatn injicere mo» E liti funt, prout & quotidie opponere nituntur, xquioribus quidem ferenda animis, nifi tace.rimis pr*judtciu referta foreat Si que.*" " quaha , qttantaque fia · animadvertant V. R. ^mtan P. circa apponenda Mtttsra remedia parumper mss· invigilare minimo gravabuntur. *Hl quippe* colleâï' fangainom 'vtri* In villa* caftra *A* oppida pnsfat* diaceféos $ Pontii hoftiliter congrem funt , pene vel numqu m reparandis damni* parte* aficitndo finitimas, indigena* pariter fc incolas truculenti* gladiis occidendo ; quo quid inhamant»*, qmd impias, quid juftiti* remedio dignius veftrst prudenti* re» cenfeant. Ibt enim, ut brevius re* geftas exprimamus , ne magi* ioftfti accufèeore* , quam provideatis juftitia aelatores videamur, tanta fuit sffrenaia immanitas, quod nifi fiiccurren- jj te juftitia perdoinetur, necefle videmus vindicem defenforem, qui anas armi* repellat, vim vique refandat, adurgere oportere. Ut igitur infueris atrocibufque nimium tyrannis , non modo pradâta dioxefi* S. Pontii, fed At circumjacentes parte* multis affeô* incommodi· liberentur, tnnquiliaque pax incolas fugitivos & peregrino* formidolofoa contineat faciatque fecuro*, noftro qooque terr* contigu* quietiori pace congaudeant, pio & *quo intuitu eadem veftro reverendo paternitates remedia mandaro feftinent opportuna · quoniam quidem nifi juftitio veftro virtus bujufcemodi aufus temerario* coerceat. veriftmil» limum eft profatum dominum epifcoputn , quem & fenlu fc viribus & amicis dominif- que complurimi* grandi virtute valentibus potentem novimus. dum non amplius in perniciem fui totiufque provinci* longiorem patientiam fuffrrre poterit, pro tota facultate refifteodo impugnare. Certi fimum quoque eft no* ob noftrorum confervationem terrarum damnati fimos boftes profligare debere, quod fbrtafi* jam pridem effeftum foret, nifi expecbata V. R. P. difpofitio retardaffet. Sed conftantifima fpes confutuit, & refle, ut ad hasceioe fananda vulnera V. R. P deberent prssire antidota. Qu* enim rerum difficult** eft, quam non nofcamu* V. R. P. diffolvere poffef omnia quippe ea* penes funt, quibus rerum opportunitati confulitur . His igitur re- bus lafis fc triftibu*, reverendiffimi patres, veftris pro prudentiis finem imponite, Ac id caufe quod troAandum fupereft, inter altiflima Ac rtôiffima veftra confilia pia cura celeriter abfolvite, ut fic quefitu* terminus juftiti* appareat In hoc etenim fc aggravat* provinci*, & defolat* ecclefi* magna in parte V. R. P. (occurrent , ed quarum beneplacita nos pnsfto parati fimos fincera caritate offerimus , qua* Altifimus felices, profpera* Ac longsvas ad fao&ifim* complenda copta dirigere *& confervere* dignetur . Ex Biterris XX. Februarii .

Jacobus rex Hungari*, Jerufalem & Sicili* , &C.

Jaque*.

Bourferii.

RUI»

(■) Gerardo, qui tamen adhuc uno i«O. Appanieofem obtlnsbat epiCcnpann.

t Oita rar λ

Mge tattili· m *autfrie*
iOttffift Gnewram-

VaNnbifib» fratrihs* & dilc&is in Chriftq filiis à* facro Bafilceafi concilio
«■gregari»·

*iβΛι it MW*** gmreli* r. *aprilh*
MXCCXXXF.

EUnemus, Ac. Venerabilibus fratribus, Ac. Satactu; Ac.

Jun pridem orator nofter, quem, ut alias j fcripfimas, menfe Julio protento Conftanrinopolim mifiasus, ad no· revertas eft· Cum eo venerant duo oratores cariflimi in Chrifto filii Johann»» Pahaolofi Romanorum imperatoris illuftris, *9t ratcnhiTu* fratria Jofeph Conftantinopoliaun patriarch*, videlicet dileAi filii nobiles viri Gooqpus A Emanuel DiSpato germani fratres ad nos deftinati. Ex his plane intelleximus, qukquid inter profites imperatorem A patriarcham & ipfum oratorem noftrum in re fin&fiaa* namms confequend* aftum fuerit. Audivimus inter cetera quanto amore A reverend· imperator ipfe fandam Romanam ecciefiam complodatur, *k* dignitatem fedis apoftolic* veneretur. Ex qua re dè conficienda illa unione fandif- C fima optimam fpem doo indigne concepimus. Horum oratorum opera apud noa fuit, ut capitula qua ultimo Couftantioopolim mifimus a nobis peterent confirmari, paucis tamen additis, qua ad rem facere videbantur, afferentes nullo paâo ad ipfam unionem deveniri poffe per eum modum, quem alias oratores, qui ex Conftantioopon ad nos venerant, vobifeum conclufiffc intelligunt. Nos vero, quantum ad ipfa capitula pertinebat, plene rcfpondimus, oftendimufque nullius adjcdionis opus effe. Sed capitula illa juxta plenum intelledum ad eam rem conficiendam integre farisfacere; quo fadum eft, ut profati oratores in cum modum, quo ex ipfis cs-q pitulis declaravimus confentire decreverint, dicentes fe ab imperatore A patriarcha profatis hoc in mandatis habere, ut declarationi A modificationi noftro, fi quam facere nos contingeret, fuum proftarent affenfum, ob quam rem petierunt iterum profita capitula fic declarata a nobis confirmari. Nos autem etfi hic modus ad confequendam ipfam unionem melior A aptior immo ferme folus videtur, horum tamen poftulationi continuo non acquievimus, obftantibus his quae per alios oratores apud vos aliter A longe diverfo modo conduis funt, utpote qui ex omni parte pacem, unitatem, concordiam quaerimus. Decrevimus itaque confilio venerabilium fratrum Doftrorum S. R. E. cardinalium oratores ifto· £ ad vos remittere, A ut circumfpediooes veftro quacumque a profaris imperatore A patriarcha ad nos detulerunt ad liquidum intelligent, ac tandem id poffint eligere, quod ad conficiendam fervandamqae illam fanAiffimam unionem melius A commodius accedere videatur, fi auditis recosfirifqwe omnibus qu* hii oratores ad nos attulerint, eorum poftulatioat juxta modum capitulorum, dc quibus-" fupra diximus, annuero ccnfueritis, & oos parati erimus vobis annuentibus coafeutire, uu· A juxta modum pmdîâum, qui ut promi-Cmus, ctigibilior A aptior nobas femper vifits eft, cautam fufeipere. Si vero juxta modum inter vos A slit's oratores conclufum caufaoa *haac* profequi ftatueritis, nec nos intesKfimm diffentirv, quamvis modus Ipfe a multis pene impoffibilu judicetur. Rogantes omnipotentem Deum, A quod hominibus tmpoflibik videtur, pro fus mifcricordia reddatur facile. Ut esum alias fcripfimus, noftra parum refrrt, qua via, aut quo medio is finis (equator, dum tamen fequatur. Ille autem divioua Spiritus, in cujus nomine orneis fanAa fynodus congregatur, det vobis id ipfutn faperc fecundum Jefum Chnftum, quo •temo Patri gratum reddatis fervitium, fcmenque veftrum cadetis in terram bonam, frudum centuplum afferat in patientia. Datum Florentin anno incarnationis Dominice MCCCCXXXV. oAavo calendas Martii pontificatus noftri anno IV.

Jo. de Steccatis.

OLIO BULLO POTENS DOMINI

Ntflri ■ *iiftruttr nfiltli*
t9»ceriet ttte» GriKU, &t.*

EUgenius, Ac. diledo filio Juliano tituli u. S. Sabine S. R. E. presbytero cardinali apoftolic* fedis legaro, ac venerabilibus fratribus Johanni Tarentino archiepifcopo A Petro Paduam» epifeopo noftro A apoftolic* fedis nomine in facro generali concilio Bafilecnfi profidentibus, S. A A. B.

Menfe proterito dileAi filii nobiles viri Georgius A Emanuel Diflipato una cum oratore noftro, quem Couftantinopolim miieramus, ad nos venerunt, per cariflimum filium Johannem Paiaologom Romeorum imperatorem illuftrem, ac venerabilem fratrem Jofeph patriarcham Conftantioopolitanum ad noa deftinati; qui nobis quacumque inter protstos imperatorem A patriarcham ac ipfum oratorem noftrum ada funt ferio retulerunt ' ex quibus tum pro affedionc A reverentia, quam ipfum oratorem huic fand* apoftolic* fedi deferre percepimus, tum pro modo qui in pradica venit veluti imperatori grato A toti fere Graci* accommodo dc confequendn fanftiflima unione fpem bonam concepimus; horam oratorum opera fuit, A quidem cum multa iaftantia, ut capitula qu* ultimo loco Conftantinopolim raiiimus, A qu* infra fcquuntur, aliquibus additis, confirmare vellemus: afferentes nullo pado ex modo per alios oratores apud facrum concilium Bafileenfe conclufb, ad optatam unionem deveniri poffe. Nos autem quantum ad ipfa capitula pertinet plene refpoodimus, onendimufque alia adjcdiooe opus non effe; fed capitula illa plene intelleda ad complendam materiam hujus fhod* unioni· plene fufficcre. Qao fiadum eft, ut Mrfati oratam ia eum modum, quem ex dimis capitulis declaravimus, affcntire decreverint: dicentes *ft* ab ipfis imperatore A patriarcha ia mandatis

habere, ut declarationi fit modificationi no-Adifeuriendum & concordandum fuper differé··..
ANNO CHVISTI ftro, fi quam facete contingeret, fana darent aflenlum. Et hac dc caufa petierunt iterum ipfa capitula fic declarata confirmari. Nos vero, etfi modua ifte juxta ipfi capitula ad confequendum optatum finem, melior A aptior videatur, non tamen petitioni ipforum acquievimus, obftantibus his quas per alios oratores cum ipto facro concilio aliter & longe diverto motto condufi fimt. Quamobrem de confilio vesmrabilium fratrum no» Arorum S. R. E. cardinalium, oratores ipfos ad profatum concilium remittere decrevimus, qui qua afta funt referent, ac profati imperatoris mentem, poftularioncm, tt quocumque ad rem pertinentia nota facient, ut ip-g. um faecum concilium ea omnia intelligent, ~ ad liquidum id poflit eligerequod ad hujufmodi unionem cenfequendam propius accedere videatur. Si icaqaae audiris fit rccenfitis omnibus, profatum facrum concilium eorum poftulationi juxta formam capitulorum, de quibus fupra diximus, annoere ftatuerit. & nos etiam parari fumus afteatire, atque in hujus rei eventum vobis de quibus fpecialem in domino fiduciam obtinemus, cum profatis oratoribus λ aliis, quos pro parte diftorum imperatoria fit patriarch* cooummitcr vel divifim fbrfan intervenire contigerit, aoftro fit apoftoliro fedis notnioe promovendi, traAandi, concludendi, fic firmandi, ac difpooendi fit ordinandi juxta «piorum capitulorum continentiam de prodiAorum fratrum noArorum confilio, auAoritate, apoftolica, plenam fic iiberam tenore profentium concedimus facultatem. Traar *tafitahraia ia farata talia aft*.

Sanftifiimua dominus nofter Eugenius divina providentia papa IV. pro gerenda fanAiffima unione, ut fupra promittitur, mittet ad partes orientales, profertim ad civitatem Connantinopolitanam unum ex reverendiffimis patribus S. R. E. cardinalibus legatum de Utere, cum prolatia, doftoribus, tnagiftris, st aliis, ut nbi opus effe videbitur, cum ampla facultate agendi fic faciendi omnia fit lingula, per qu» profata unio fic caritas inter orientalem 8c occidentalem ecdefias przdiftes a fuum plenum confequatur efleAum.

Item, quod profatus legatus cum prodiAis prolatis etiam hinc iter arripiet cum galeis verfus civitatem Conftantinopolitansm infra annum, poftquam hnc capitula per ipfum dominum papam fuerint confirmata, fit iter fuum continuabit juxta poffe, quamdiuperveniat ad diAam civitatem Conftantinopolitanam.

Item, quod fereniflimus dominus Johannes imperator, fic reverendil&mus dominus Jofeph patriarcha prodiAi interim operam dabunt **cum effeftu fuis propriis expenfis, ut qui pro parte fua** fuerint evocandi evocentur. Et **Jilacet** fanAiffimo domino noftra quod fiat **ynodus** generalis ex parte ecclefie orientalis E **ex omnibus** nationibus **ipfi** ecclefie fabjcAia **feu adherentibus, ita** ut **infra** menfem a die **adventus diAi** legati **ad civitatem** Conflanti**nopoliranam prodiAam,** omnes qui venturi **funt venient, fic** profertim reverendi patres domini patriarche, Antiochenfis fit Jerofoly**mitanus, ficc.** Et ftatim finito illo menfe, procedatur ad proponendum, difputandum · tiis inter atram|us ecclcfiam. ouusti

Item, quod prrfatua legatus tamquam leastus falis apoftolica fisMpaetur', traAabitur fit honorabitur per diAum fereniffimum imperatorem & revcrendiftimnin dominam patriarcham fit Gmo. fient legari fedis apoftolic« dc latere toleat fidcipi, traAari fit honorari» Similiter ornare pcialari, doAores, magiftri, & alii, qui cum eo venient, traAaboatur fit hoaorammfur, ut talea traAari k honorari folent. Hrt·

Item, quod profatus legatus gaudebit plena fauritara k libertate: ita quod libere poterit ad profittam civitatem Coaftanrinopolitanam venire, ftaN, redire, quandocunque fibi videbitur & placebit fine ailla moleftm, injuria, vel oftentt, juxta omnem po&bilitatem prodiAorum dominorum imperatoria st patriarcha fic fuorum, etiamfi contingat diAam unionem, quod abfit, non fequi; fit idem per omnia de omnibus fic finguua prolaris, fic doAoribns, magiftris, & aiiis qui venient, ftabunt & redibunt cum diAo legato, vel fitparatim ab eo. Inter cetera quod in difputauonibus qua fient, Hctbit profatis domims togato, prelatis, doAoribns, magiftris & alita libere proponere, promovere, arguere, refpoadere, replicare fit dicere, quantum fit quotient eis videbitur opportunum, pro intdligenda, declaranda, fit confeCquenda veritate, ut deceas eft. Et fimilitee liceat omnibus, qui ex parte ecclefie orientails prmdiAat ad difputandum deputati fuerint· ita quod in ipfis difputarionibus, propolitionibus, fit diftis, utraque pan fe invicem benigne fupportet, fic honoret, verbis indecentibus omnino ceffantibus, fit omnia cum pace & charitate fiant. Nam alias ad

Item, quod congregatis prolatis & altis ex utraque parte, at fiapra promittitur, procedatur per viam difputationis arguendo fic refpondendo, ut fupra, & ut difputantium moris eft, interponendo pro argumentorum difpdfitiooe auAoritate» evangelforum fic aliarum fandarum fcriptursrum atque etiam fandorum patrum & doAorum.

Item, quod quicquid fuper differentiis inter utramque ecclefiam exiftearibua ex communi concordia utridque partis concludetur & ordinabitur, inviolabiliter Cervari debeat per utramque partem, & mandetur lub penis 8t cenfuris debitis per omnes fubditoe utriufque ecclefia tam occidentalis quam orientalis inviolabiliter fervari & illibate cuftodiri,

fic in unitate Spiritua-fanAi pariter intendant. Datum Florentut anno incarnationis Domini* c« MCCCCXXXV. VIII. Kalendae Martii, pontificatus noftri anno IV.

Ego Jordanus epifcopus Ssidaenfis mams propria fubfcripfi.

Ego Antonius titnli S. Marcelli presbyter cardinalis propria manu fubfcripfi.

Ego N. tituli Sands Crucia presbyter cardinalis manu propria fubfcripfi.

Ego Jo: cardinalis S. Petri ad vincula ma* nu propria fubfcripfi.

ego cardinalis A Sun mans propria A verendsque patres A dentiri vsftra ta mihi figaificeria, pim juta poffe, perfice, n curabo. Eafiiem pMermttrea veftra· co»· fervst Altiεβχ- , Ac. Scriptum apud Caysonem XXVL Februarii. •«I-

AWWO cfHtttn •«lJ Esq F ttroK A Clarosetit presbyter cardiaans mane propria fidderipfi.
Ego Imcadm S. Mari· in Cofmodim dis.

Senfts marris ecdefis devotus filios dea Anoegavis , Calabris , Barri A Lotba. riims marchio . Ac. comes Pronatis A Porcalpuerii.

A. At Florentia,

Reos.

AHTXJUr *DOMINI DUCIS MULXNSIT*

MSTOLa CMHJ NKCIS

AA roncilinm Bafilosofe.

Francorum ad aoacilium Bafileenfe.

Serait h *GrtlMi Mil*

I* Xrmism Gril/riad oMutir *Mi-M ilM*

SAcrof.ofts fynodo Bafileeafi domiris A amicis meia coofideatUEmis.
Revereadifimi reverendipu· ia Chrifto patre A domiri amici coafidenrifimi, cordiali rtcocamcadatiooc prsmiffa . Jam pridem veftps reverendis potemitoriboa innotuit , puaatum eleftiouis negotium Madnvienfis ec* defis de perfona reverendi petris abbatis de Bdlodoco, dssnofynerii diieftifimi confenguinri mei ducts Britannia, prs cuoftis fid «bacatus fiddifiimi A approbari fefts * comB habnent A babeat diftus confeagriaeus, non ob ipftus elefti perfonam, pria immo etiam proptdr militatam ecdafis, ac loci A duca· c tus fri inimicorum exftirpnrioaem, turn etiam cum alias eadem ecdefia vacante, in o· pifeopom «inform deAua unariaster extitir. mtac figridem orra fecuado videlicet ad asmdam ecclefram per fimilrm deAioris riant vocatus exiftar, negotio hujufiaodi non expoâato, per dominum noftrum papam levifi. nae ropulfem habrit; pm de re ut bujufenodt oieAioais negotium receofesdo pita veftri fieri coarifii decretum , puent accipere libramentum , corde A ammo puaatum poflùm aifafttooe cariori deprecor , puatenus laborare placeat, ut diftum decretum per vos celebratum obfervetur, A fuum coofepuatur «fio· Aum, bc taara difpendia clefti* & io fau- D cum eligendi» fias de decreto hupdmodt pes-

SAcrofeafts fyaoda generali Befileeufi in SpintuUanfto Jegitime congregata.
Karalua Dei gtati*, Fraocnrum rox. Amici carifimi A Ipoctafifiaii, novimus nridem puditae vacante ecdefia Marisvienfi, tub cujus uberibus Altifimo fiuamlaadn dens A

B. Maria A Belio teat par crooricos illius loci cum ingenti ibltrria , exenfib puocum-
*
•tum vacante, iafefe Spiritus fan-

mua jurunditatcm. Ipfe roim eft vir uti^ue

genitus de majoribus «iris, pnem procipue optamus A defideramus in difta oecMfia pvoefte, pro feliri boarim» privae et incola, rum fiend pugilem indcfedfem aesplefti. Nam prsdecefiares A pragemtorse foi , figmuter ille famofiftmus ftrwmai miles Bertrand» conneftabulua tempero pun vivebat ia homo* ois regni Franas , pui nusuens noflroe rxtitpavrt , A tanta tero ia difto regno no-

dxmmtn aeftram papam rircumpofiMcum pe· pecumaua preces A munem ia vmeem Domini obrepete, nec ad perfeos drieftum aoenaepe (boc enim ab mnai citions alie· num cenfrtur.Y fi good ia republies utilité·

recognirionem erga fime fiaccflorea tenemus noa obligato·, cups Bsrttaudi diftus deftua cft proprius nepos, hojufmodi aoftoritatr, a› iodione son cxpeftata, nepae examinata, dignorious eeifcopnm Trecorenfem adeamdem ecclefiam Mactovienfem per feoftifienum pa. trem noftrum papam fiadbv inArtnarom feifie translatum, io decreti facrefeafti concilii ludibrium, A tpfits HeAi excefivam pfturam locipoe ac dtaaccfis anrahfti fahisnnenoaem :

Aum fanâtfiaaum dominum noftnrat papam, poftguam facro concilio ftatutUpue A deerotis ia «o jeditia adbafit, at aoa vituperetur E «pat par cum fetari approbatum, ut fcandala tnlmamr, difimfiooea , amnes , depraeda, taorsn, deftns&ooes A Oaclefiarom iovafiooes vitaarur , pas A pom inde oriri poTent, gribus obviaro tenemini. Rcvereodifimi re-

cunàis bosnaibus totius parris innotuit, nes profirit, fed prsfeit. Qjapropter qgnofecutcc ipfi» epifeopum Trecoreefem nec fibi aro paene Madovicofi prodriT· poft·, roganum

(«) Vt «a IbrvMa aHms soda rat (
i adAsmas S. Diaoyfi tstspfo, k q

cr vue quo poffumus modo, quatcmia diâo ck-. moivntrio juftiriam miniftrari Acicatn, ipfum ia difls Maclovienfi ecclefia velitis facers pm cificum, dido *fr^rt* penitus rejufto, Λ fi» bi impofito fikatio, in quo nobis fumtne cons» placebirts. Datum CavDonis dic XXVII. men· fis Februarii MCCCCXXXV.

Karolus,

travois csjujimuum

8. Crucis & S. Petri ad concilium Bafikenf»,

Dt t8ii e ft & uliit fit *IteJitf fr* fMf,*

I· Evsrendiffimis reverendifque in Chri. Ao patribus At dominis, dominis S, R. £. ordinalibus ,^pntktis, dodoribus, cm terifqu» venerabilibus viris in facro generali concilio Bafileenfi rcfidcaitibw dominis meri· to venerandis.

Si jam Jiu, reverendiffimi reverendique fis Chrifto patres, ceterique venerabile* viri , nullts ad veftras reverendas paternitates no- ftr.s dedimus litteras liipei Jtgorio pacis Ita- lic* componende , ac fuper recuperatione ter- rarum ecclefia pradiâarum, per alterum ex solus , qui ad cas pai tes legatu* mitteretur, jufta & optima ratione nobis vifum eft Po-C tuiflemus enim frequenter errare feribeado , jugiter variato fucceffii emergentium negotio- rum , quem nullo certo judicio vel firmatio- nc comprehendere valebamus. Cepimus enim poft noftrum e Bafilea difceffiim, apud Am piflimum dominum noftrum de pace agere , Iqarn lingulari a vobis mandato profequem am accepimus . Superioribus diebus paucule quidem dc ea vcftris reverendis paternitatibus fcripfimua, fpe accenfi feliciffimorum fitecef- fimm . Videlicet, ut fiep· aflblet, expe&vi- mus pacem defideratam , ab omnibus gratam, jucundam, amabilem : tenemus in manibus , & ecce dum ftringimus, elabitur ut murenu- la, ac fi, ut nobis votivum erat, pacem , D auxiliante Domino, dedifiemus rebus, fcripfif- femus Ordine fucceffive qu· principia, qu· media, qui finis noftrorum traâatuum. oed cum abfoluto negotio, poft multos labores, fpes ornais evanuerit conficiende pacis , in- Irata videtur hora, qua nihil jucunditatis af. rrret aut rommodi . Unum fane praetereun- dum non putamus, quod propter regnum Si- ciliar, de quo illuftns dux Mediolani k di- fponit intromittere m Uvorem liluftris do- mini ducis Barrenfis, non annuente domino noftro, pax ifta oon potuit confummari. AI- legat ipie dominus dux Mediolani, quod hoc facit pro luo honore confervando, propter Zuafdam conventiones , quas habet cum prat- ito domino duce Barrenfi. Replicat fanfliff- fimus dominus nofter, quod fine fuo manda- to & juffu, nemo debet de terns ecclefia ul- E lo paAo fe emparare, quovis captato colore vel caufa. His poftremo hoc fine ftaturis , venit dominus marchio Eftenfu vifere fanfliff- fimum dominum noftrum, tique pollicitus eft pacem fe daturum fibi cum eodem domino doce Mediolani , jatnque confeftim accedit

Mediolanum rgpartun· vires loss, iiufaftriam*''' Ac diligentiam pr· hac parte * firmanda. D* Jatîni li Deus annuat At dextre affiftat, Nobis au- . Mis- tam propter peccata noftra hoc explere pro * 1 »*· ♦ voto non eft cooceffum. De legato autem mitrendo altero ex nobis , pro recuperandis terris ecclefi·, non cft vifum (ânâlmmo do- mino noftro-Sperat enim aliis modis fuc- currere rebus: quod pnrfttt Omnipotens, qui in agendis ad fui honorem veftras dignetur dirigere paternitates , SanAiffims· dominus nofter me cardinalem S. Cnicis mittit in Galliae, pro pace firmanda. Ego autem car- dinalia S. Pem hic remansa , pro certis bo- nis caufis, ftatum At booorem ecclefi· con» cernentibus, defiderando mandatis ft. V. li. benter obfitqui At parere, quibus nos pariter humiles comnaendamus. Ex Florentia die XI. Maii,

C R. F. veftrarnm hnmilrv fervi- toccs,

ZPUTOL/f OKJTOmt

Concilii Bafileenfis ad imperatorem ad concilium Befikenfc.

De nsgerie *tfiftfi Triant*«»', Badsmemm ,

I, QAcrofimô·, Acc. Reverendiffimi & rt- » frL O verendi io Chnfto patres & venera- biles domini, litteram facrofânâ· veftra ia Spiritu fânâo congregationis recepimus, per Iuam in anget*· reverendi in Chnfto natria : domini epifeopi Tridcntini iojungebatur nobis follü itudipis ftudium adhibere. Cui fi- quidem /affioni, ficut At omnibus ner v« pmccptis, promtum in nobis fuit oaediendi propoCtum, Sed eo ten.port, quo littera no» bis oblata eft, jam concordiam initam eft· communi colloquio ferebatur , Nihilominus eidem domino epifa-po ia hac· civitate p*m- festi per unum ex nobis vice omnium di. fitam eft, quale a facro coariHo reccpiftemua mandatum , At licet, ut dicebatur , jam con- cordia iaâa effet, fi quid tamen neceflarii o- peris fiii negotiis putaret accommodum , fi. goificaret boc nobis: quoniam parati eramus juxta mandatum ipfius facri concilii apponere partes noftras.

x. De negotiis Bohemi·, ficut veftrts pa- ternitatibus notum fecimus, ad Dominicam m -dito apud Bruinam fiait condiâa diem . Poftmodum fcripfit nobis fereniffimus prin- ceps dominus imperator, quod ad 0Λ0 dies fuerat prorogata, hortana nos illo ibi adeffe tempore, quo Λ ipfe infajlibilittr non dceff- fet; quo termino pendente, mifit imum ba- rooem Bohemi· w familia fua nomine Po- ta, petens illuftrem principem dominam du- cem Albertum, & nos ad ejus accedere ma. jeftatem. Nos mox ivimus , doeuious vero dux fe ire non P·», caufis urgentibus im- peditum , litteris excuftvit. Nobis itaque apud ipfius imperialem fietvnintcm ia Pofooio ron- ftitutis, de cooftitucado terminum fim diem conventionis Bruin· coafidtatiooem propo- fuit, At cum noo pro celeritate fccerumai c- xa&un inftantiam , dominus imperator im*

minm

or minete fibi pro oggctiii regat Htragariv tape·.
'dimcnra oxpofirit. Uada non abfipse dtAcul-
rannTi *■** b·* deventum eft, quod ad Domini*
mj. cam tad Mum Afraafioaia fifit apod Brat*
■aa tormuras pntfimna, ad fanat non atm domino duct pnadiflo ire, danse Domino , ■nan fitaraa· Coocedat clemcotifimua Deus Wo in teatpore ac Imo bee acgotia felice fine coadudi, pro quo a peterattacibuc vcftns fieri *9t* rasndari fieri oratfooum fidfragia humiliter (applicantia. iMcr bec per Dei gratiam undique audivimna ia mriraa fefta difpoai. Nam ia Moravia du* obfidiooes *ad e*vallamhira reliqaiee pofiur funt, A info Bornum contra Thabontaa quatuor a baronibus A dna ia proxiam fiend* fimt, ant fecundum pradima nobis ferfitaa n* font f»0n ita quod qui obfidebeot, obfidenmr; & qui cakarc fe poflr orbem pedibus pralumehant, nunc vix roclnfi fixtalittia flent fecuri. Hcc mutatio dextro Excelfi. Ipfe qui cmpcrit perficiet, quia Omnipotens nomen *ejm.*

3. Ceteram ftyli ofikio explicari non poffet, quanta tarritia refiAa funt mentes devoraram filiorum, qui ecclefia Dei obftant. & ipfi Iaera concilio detrahentium opilate funt lingua, cum diverietUM fiât relottone vulgatam, reformationis operi, poft apfrafene n·rim eum ordinem datum *ede,* quo felix conduira abique mora difyendio expc&atur. Com aridem apud imperialem aaajrftatem efiemua, « celata Afpofino A fepriferia perritio refer· stationis fuiffet (expofita), ipfius feraoifiimi domini imperatorie, A circumflantium prolatorum, baronum ae ceterorum exhilarata font corda, prudenribw vultibua vorihdque, plurimi hoc teftari funt, A fpem bonam fe cx eodem reformationis opere habere dixerunt. Ideoque paternitates veftras fapplkutn precum inflante cua&orom fidelium voto depofcimm, quaterna opta hoc tam falutare felici confummatiooe dooetia, A ortus Chriftiani falutem, qua ia manibus veftris eft fits , languenti A exoptanti prabete, ne hujm expefflatioois gaudium evanefcat, A opilata lingun, fupervemente exfiocetioae, fiduta acrius infervefcant, A au&oritaa, A quod lugubrius foret, mala qua nos gravant, {peratis remediis deficieotibro, invalcfrant, A defperata fetate , proximum interitum comminentur , quod abeffe miferatio divine concedat, atque meram diflôlvi concilium, nifi terminato negotio Bohemorum in articulis pacis A reforsnatioria feflo notabili fruftu. Spiritus almus , in cupa eft nomine congregatum , ficut diverfitatem linguarum ia mutarem fidei adunavit, ita explofis diverfitaribus A differenti» cvnâis, vos in unum fanflnm A Chriftiano populo utile propofitum firma ftabilitate eootarant. A ad efleftum pro gloria fiat majeftatts perducat. Scriptum Vnam, XL Mair nono MCCCGXXXV.

ητκι mansu cmdinmis <£ζϊιη Mit-

rasitaro/ *teeeilii* *lilttrtt*
pre iétuiù *tie vite*
jM^itete et eeireettiit Petri de Leeeee derge.

PEtrus miferarione divina epifeopue Albe- u- ▸ »«·
nenfis S. R. E. cardinalis de Fuxo nuncupatus, in civitate Avenionenfi A comitatu Veaaûni pro domino noftro papa A S. Romana ecclefia ia temporalibus vicarius geum ralis, necnon in Arelateafi , Aqucnfi, A nonnullis altis provinciis, civitatibus A dimcefi· bus apoftoHce fodis a Utere legatus, veneradili domino Andrea Saocii decretorum doflori, canonico A facrift* Lombarieofi, curi* noftra caularum auditor», falutem ia Domino fempiternam.

Per reiigiofutn virum fratrem Bartholomeum Rubei findienn» conventus Cadeftiriorum civitatis Avcaiooenfis fuerant nobis die dacaprafentiumex perae fecri Befiiceofia concilii exhibit* litters tenoris fcquentis.

Venerabili Petro epifeopo Albaoenfi, S. R. E. cardinali de Fuxo, apoftolica fedis legato.

SacroMAa, Ac. Venerabili Petro epifeopo Albaoeafi, S. i. L cardinali, Ac. fidutem A omnipotentis Dei henediflionetn.

Dudum nonnullos cardinales & pr»Istos alioa in facro concilio exiftentes deputevimus, qui fe informarent dc lanflitate vir* sc miraculis, quibus ciaruifle fertur bon* memori* Petrus de Luxetnburgo olim cardinalis, ut de his probata veritate, fenAorum catalogo annumeraretur. Et quia, ut intelleximus, nonnull* in re ifta olim habitu informationes in civitate illa Avenioaenfi efle debent, qu* adhibita diligentia faciliter reperiri poterunt: ideo devoNooem suem rogamus Abortamur, ut cum diligentia partes turn ita interponere velis, quod Mr opera tua dift* informationes A alia legitima teftiaaonia ·, quibus comprobari poflit vit* fiioAitae difli Pw- [jtri, recolligantur, A recoUefla ad nos tranfmittantur, ut ea, qu* circa pmmiffa intendimus ad efleflum deducere valeanu*. Et fi in his illam quam confidimus diligent»» adhibueris, nobis certe, ultra meritum quod inde confequeris, remgratiffimam facies. Dotum Bafdc*, XIL Junii MCCCCX1XV.

TENOA UTTEJUE RBGIf ^NGLtX.

SAcrofanfl* Briilceofi fynodo in Spirin»· ıı h
fanflo legitime congregat* univerialcm ecclefiam rtprnfimtaati , Hcoricus Dei gratia rex Angli* Ac. A dominus Hibernia falotem, A votivis in Domino fiicceffibus-aggrcfla feliciter conflammare.

Prsrftantiffimi patres , fanfl* matris ecclefi* pugiles A column·, vifis A intdleAis veftra concionis facratiffisn* litteris eredem tialibus, quas pridem honorabiles A diferefi viri magtftri Jo: Pukripatris in theologia, A Stephanua de Novaris legum doâores eximii, veftri catus alnaifici orateres, nobis prafentarunt, ac credentia eis defupei commifla, noftra majeftatis ia conlpeflu ckgan-

timme ftylooua diferriflimo feriofius explica-Z
ρβΛ deliberstfooem pun noftris coafilia-
oiMisTj ni· exinde habitam. refponfionm fuper svifa-
'♦»». t» cia tun verbe, quam ia fcriptis miniftn-
ri *fedauit*, de qtubus iidem otatores veftram congregationem lâcroiànâam pUaitn informere noverunt: quoi tamquam perfonm multimoda laude dignat, apud ventas fanâitatcs intern» affeffiibus recommit» procamur, quarum corda omnis gratia influentiam operant illuftrare dignetur Spiritus ille fa£h», cujus inftin&u a diu foiftia It cftis contcgati. Seripeum io palatio noftro apud Weftmonafteriunj mentis Junii die XIV.

TENOR LITTERJE OCCIS G10CESTRIX.

REverendiffimis revcyendifque in Chrifto patribus in facro concilio Baiileenfi congregati· .

Sacrofanâa fynodo Bafileenfi, Ac. devotiffimas filiales fufcipere recommendstiones *&c* felici£mu gerendarum femper rerum reportare iucceffus.

Sanffiis hi· Audits, quibus, o patres conferipti, follicite infudan·, adeo quidem adhzlit adharetque anima mea, ut permaxime velim ea omnia, qms quoquo modo ad promotionem eorum tendere queant, tam celerem, quam falubrem fortirt bone expeditionis fruHum, & ad id ftudium omne meum, C •c operas indefeffas ardenti nimis defiderio impartin'. Hujus fiquidem continui & immobilis voti mei, cx plerifque rerum indiciis, quas ante geiferim, veftras, uti reor, paternitates argumenta non latent* fed& ipfius fixi firmique propofiti recens tatis experientia teftis eft, dum nuper partes meas non fegniter quidem appofui, ut folemnes difertiffitnique ambaffiatores veftri tnagiftri Johannes Pulchripatris facts theologis & Stephani de Novaria civilis fcientis profeflores egregii, ad iftud inclytum regnum tranfmiffi, apud facram regiam majeftatem, benignam utique celeriter, immo ciriffime audientiam obtinuerunt, qui revera divinas faoâi concilii adhor- D tattooes facraque vota excellenti facundoquc ftylo edifferentes, plurimum apud Deum & homines laudis & honoris & promii meruere. Hos igitur, amabiles Deo patres, fufeipere dignemini, pro meritis recommiflbs, & quam gratia granofeque invenerint celfitudinem regiam unâiffimis facti concilii defideriis inclinatam, ipfis pro fumma eorum prudentia auâoritateque pertnaxitna, fidem prsbete indubiam paternitatibus veftris fas erit, quae ad fanâs matris ccclefi· & fuppofitorutn ejufocm dircôionem & reformationem felicem infoiret, qusfo, Spiritus ille fanâus in cujus eftis nomine congregati, necnon ut poflitis capitis & membrorum conficere unitarem, fua in vos carifmatum dona largiri dignetur. Scriptum Loodooiis, fub figocto meo IV. Julii.

Devotus ecclefis filius Humefridus dux Gloceftrie, comes Pembprochii, magnus camerarius Anglm.

RESPONSIONES DJTTX

c«Sn aeu-

«4d nwnZrrnm *nttlltuifiai* m *Oτ^IiΛiβ fiv» frietft/ Hearifi Deigratia regit* & danafoi , pw ovs/roMwam rotf/w *jtti, itMrtiilihu & âijetftit virit atagÿlrit Pakripatrit* m sfoafo. gr«, Ô* Jrqp^a·· de Nrwri, *m ci· vili MMw aaAagufnhu aj ctifijpauaa faaat* rqgsnaa « /arra *Λ^βiβηβ ceatiiia fhfEaatit.*

AD ea qua pro parte diâi concilii ner ia. p. sl7 eofdem oratores poftulata & perita fare, videlicet quod cum ipfum facrum concilium noviffime fiierit avifatum per illuftrem principem regi* celfitudinis avunculum cariffimum ducam Burgundi*, quod ipfe exiflens io civitate Niverncnfi fuerat requifitua per ducem Borbonii *8t certos* alios, ut vellet intendere ad generalem pacem regni Franci», ffi quod tandem prolocutum fuerit de diata una five conventione tenenda io villa Attrebatcnfi prima die julii proxime futura : qu* diata ffi conventio quantum ad locum & tempus per ipfum ducem Btergundi* & partem siteram regi* fublitnitari adverfantem, fuerat acceptata, cum firma intentione ad diâam conventionem five diartam de principalioribus fui fanguinis *Λ* alita fuis confilianis, cum pleniffima poteftate ad effeffium diâs pacis nabeod*, tranfmittendis.

Intendaraue ipfum facrum concilium folemnem ambaffiistam ad diâam conventionem five distam aliquos de majoribus tranfmittere diflo tempore, A ita coocluferit in fua congregatione generali.

Quamobrcm iidem oratores celfitudinem regiam exhortabantur & rogabant in vifceribus charitatis ex parte facri concilii, ut fua majeftas regia diâam conventionem locumque & tempus acceptare velit, ad esmque de fuis parentibus ffi confiliariis cum pleniffima po. tcftate diâam pacem perficiendi mittere; atque ubi ex bona difoofitiooe partium res folito fe gratiorem offert; & facrum concilium poteft opus Deo adeo acceptum efficere, cuEit ut majeftate regia fincerum votum quod aâenus in peâore geffit, in acceptatione diâ* conventionis & ceteris rei accocnmodif pftendat.

RESTONSS0 PSUBOICT^f.

Sublimitas regia fisa conftanter tenet in m *t-* «>· mente ; quod ipfiim facrum concilium minime latet, neque latere poteft, cujus & qualis difpofirionis eadem omni tempore fuerit Λ fit erga ipfitm pacis bonum . Ipfem namque fui animi difpofitmpem ad tant* rei utilitatem flexam fle inclinatam, primo bentiffitnn memori* pap* Martino V. qui per medium reverendiffimi P. Angli* cardinalis fuam ferenitatem ad ipfam pacem crebro hortatus eft, aperuit Jt demum eamdem repentis vicibus tam litteris quam etiam oratorum fuorum Bafileam tranfmifforiim, ad traftandum, appunâuandum ffi inveniendum pacem ipfam, plenam pomftatem hinc inde voce viva eidem facro concilio intimavit; petere etiam

ri— nihilominus potnit feac fie difpofirionis à rôclinario pet re——tiffins— dominum cardhal— S. Cnscis, a *Mt* apoftolica in — gnum Francia et de caa£i lapa traafmiffi, relariopaь ; qui quantas iollxitudiaes ffi diligentia· pro ipfiua pads compendio rationabilibus modiis obtinendo, regia fublimitas ante hac tempora fieri fixerat , bene novit; has quoque follicitudioum & laborum diligentias ac regia celfirudinis animi ad pacis bonum inclinationem faemffimo principi Sigifmundo Dei gratia imperatam Roma* norum, ffi eri— fratri fuo pneclariffimo, ad idem ab eo poftulanri, refpoafiooes ffi feripts regia plunes fibi tranfmifiâ, ac eri— dus varia conventiones inter partes diffidentes ap. » punftoat*, primo frilicet apud Autiffiodo- P rum , deinde apsd Corbolium , quibus idem dominus cardinalis intererat plenius teftantur .

Pnuniffis itaque pro regii culminis difpoftioes optima em pacem hujufmodi habendam peroraris , iua celfitudo inclytiffimorum progenitorum fuontm, qui pacis *8t* unitatis sntimi dilsâores femper exritenmt, yeftigiis inhsrendo, ad Dei omnipotentis laud— ffi honor—, & ad vitandum Chriftiani faagui. nis efiufionem, immo pro quiete ac tranquillitat* fuhditorom fuorum , ipfum regnum Francis inhabitantium, & prsfertim coateuaplarione ffi ob reverentiam hortamentorum ftc rogationum tam fanâiffimi patris domini Eu- C genii jam fummi pontificis, fab cad— re majeftari regis fcribenris, quam eti—coocilii memorati j & ut realiter fiftione quavis explofr, cjufdem fublimitas cunâis infinuct «a qus omni tempore erga ipfum pacis bonum geffit, & fuo gerit in peâore de prsfenti, ad locum memoratum fuam ambaffiatam foletnŋ— , cum noteftate plenaria dia— pacem affeqoeodi , eflb&ualitcr deftinabit.

Verum quia ^rout in credentia prslibatis oratoribus commiffa plenius continetur, facrum concilium ad dictam conventionem five diotam fuam intendit folemoem ambaffiatsm, & profertim aliquos de iofiuis concilii coetus q majoribus deftinare , ma*jeкat* regia fupplicat, quod ipfum facrum concilium tala in hac parte perfonas illuc mittere debeat, qus pacis amatores fint, & qus abfque partiali tare quacumque circa ipfius pacis bonum fuss operas efficaces interponere, & differenter partas ipfiu ea qus pacis funt velint effeâualiter procurare.

LiTTERjf CREDENTIALS

Jaetiai veaicatiam ni iHfilitn fn nffaafiaae ad fnfufita fer aratartt caatUii, CTc.

n. T^Ugonius epifeemus lcr— fervorum Dei, c - venerabilibus fratribus sc dileâis in Chrifto filiis in facro Rsfilrenfi concilio generali congregaris, falot——, ffic.

Mittimus ad facrum concilium Bafikenfe pro nooaallis arduis negotiis, noftrum & Roma— ecdefis ac fedis apoAolics ftamm ffi honor— ronre—ntihts, dileâoa filio· Ambrofium ordinis CsmtlduIrais generalem ffi magiftnun Antonium de S. Vito, caularum* palatii spoftolki auditorem, oratores noftroa ad pacem ecclefis fine— voluntate difpofitos ffi nonnulla alie noftro nomine prodentis veftra expofituras, quibus five alteri eorum in his gus referent, fidem indubiam adhibere velitis. Datum Florentia anno incarnat, dominies MCCCCXXXV. X. calendas Augufti pontificatus noftri anno V.

AMXo CHXISTI TSJJ·

G. de Ymola .

LITTERA CEEDENTLAIS

Ctltgii JeeMMnHK terJiimliuM .

SAcrofanâs fynodo Bafileenfi , epifeopi , presbyteri, A diaconi S. R. E. cardinales rccommcndarion— & votivam in Domino caritatem.

Ex parte SS. domini noftri fummi pontificis prsfentium latores domini Ambrofius prior generalis ordinis CamalduJenfis, & Antonius de S, Vito palatii apoftolici caufarum auditor, ad prsfentiam P. V. inprsfentiarum accedunt , quibus nonnulla commifimus P. V. noftri parte referenda colloquia . Precamur igitur, nt placear relatibus eorum tanquatn noftris fidem per omnia tradere creditivam, ad cun&a femper veftra mandata parati . Scriptum Florentis die XXII. Julii C MCCCCXXXV.

LITTERÆ ^MB^SSUTORUM

Sacri conciiii **fai** *iveraat aci Graeciam.*

SAcrofaoAs generali fynodo Bafileenfi in Spiritu fanâ» legitime congregats, univerialem ecclefiam reprsfctitanti, fuis dominis metuendiffimis. iv. r· tic.

Reverendiffim* reverendique patres, & do- Hora , & magiftri, ceterique domini noftri prsftantiffimi, debita ac devota recommendatione przmifla. Licet poft acceffum noftrum ad Venerias opportunitatem habuerimus feribendi ; quia tamen propter peftetn maxime ibidem urgentem , in maximis perplexitatibus fuimus, de itinere noftro profequendo noo fcripfimus. Nunc autem ad alteram partem determinati, notificamus dominationibus veftris , quomodo poft multas deliberationes & confilia , deliberavimus ire cum galeis, non attendentes infcâioncm , quo poflet, ficut & de faâo timetur , contingere in eifdem, Deo nos ffi iter noftrum committendo. Maluimus enim cum periculo perfonarom noftrarum, negotia ecclefis & veftra fecure agere, quam ulvis corporibus noftris, aliud qusrcre, per quod impediri aut retardari quoquo modo poffet nobis per vos injunâum negotium. Solvimus pro amslo galearum, pro nonis omnibus centum quadraginta fast— duettos, pro expenfis vero per di— Iblvemus ad minus duos duettos Omnes aqtem fumus in galea divi Zacharis Donari confaoguinci reverendiffimi domini epifeopi Paduani ; per illos de baneto de medicis fitio— optime traffiari . T— in faâo cambii principalis peeonis, qutm fiscure pa vi— Janus in pota depoiuerum ; qu— in pecuniis expenfr-

rum

rum smftnrum, qua* ad omnem roqoifirio- A lcopia , A dileâis ecclefia filiis Johaapi *i-- Alt*-
----- "nem noftram habunma It poster votivam ms- -canorFrtGogenti decretorum, Diaoyne Sabre- CBatsn
AXNO CHIISTI MJJ peditiooem in foftô cambii . . . ut prasustN nnys Theologia reftoribus, falutem Λ omni- »sij-
ritur. Honoraverunt nos ob reverentiam facri potentis Dri benediâiooem .
concilii 8c pateraiitatum veftranun , ficen , Cam per decretum facti generalis ccoriHi
eonfeftioaibus & vinis quantum docuit raide Conftaanenfie, cum magna maturitate &
abundanter A booorabifiter ; quare rogamus deliberatione editu.n, declaratum extiterit ,
dominationes veftras, ut Roberto & illis d* ipium concilium Conftantienfe & alia concilia
diflo bonebo debite regratientue, quia abfque generalia poteftatem immedhte recipere a
dubio humane in omnibus negotiis noftris fe Chrifto, cui quilibet catholicus cujufcumqu*
habuerunt nobifeum, quam potuerunt, & quam ftatus aut conditionis exstat, etiemfi fit Ro-
nos exprimere pofimus . Foftquam convenimus manus pontifiez , in pertinentibus ad reforma-
de naulo A expenfis cum galeis , dc tionem generalem in capite λ in membris fa-
confilio multorum quam citius potuimus de ciendam, dt aliis in ipfo decreto expreffis 8c
Veneriis receflimus propter peftem, & veni- comprehends obeuire tenetur ; 8c fi non fece-
mus ad manendum Fais, In loco utique fee- grit, lub/ici debet condign* penitenti», & ad
' l. rOrivl. leri * valde λ febritiranri, ubi quam media- D alia remedia contra talem procedi : venerabi-
tas noftrum febribus decubuit, gratia Dei ta- lifquc Johannes archiepifeopos Tarentinus ,
men fine periculo , 9c ubi jam gale* cum Petrus Padiianus epifeopus, pro fanôiffisno
quibas ituri fumus convenerunt Speramus domino Eugenio papa IV. in noftra generali
autem qood die lune futur*, fcilicet oâava fynodo Bauieeafi comprafideotes , decretum
prefentia (menfia) iter accipiemu* com eif- prediAum facri concilii Conftanrienfis, &
dem . Quotidie fumus & converiamnr cum contenta in eo fervare, nccnon decretura no-
dominis amhsfliatonhus Greconim in magna ftra facrw fynodi fuper annatis feu vacanhis
caritate, A quantum eft ad concluf-onem fi- ecdefiarum, monaftcriorutTf, & aliorum ec-
eri concilii in materia ipforum, reputant jam clefiaftieonim beneficiorum de cetero non fbl-
quantum ad cos pertinet jam pofitam in exrd vendis, reformando ecclefiam in capite fit in
curione , & licet ex una parte d* bona dif» membris editum, ac folemniter in noftna pu-
politione ipforum gaudeamus & fimus lata·- blic* feflion* decrefatum & publicatum, non-
res, tamen ex parte altera femper cor no- nullae proteftationes nominibm fuis dc alito-
ftrum ardet in nobis , ne ex perte «xclefn* rum cit odhstrerc--volentjum , paum, & po-
aliquo modo contingat defeflus : quare rogi- C blice fecerint', in illifque veHe perfeuerare fe
mus dominationes veftras, 3t in Domino ob- publice ja&avennt, in fcardalum non modi-
fecrartus, quatenus alia negotia eedefw pro- cum univerfalis ecclefi* per noftram Bsfilcen-
fequenda, hoc prarcif e ab oculis veftris non fem fynodutn reprafentata, juramentique per
recedat, quia hoc feliciter peraAe, aha fuc- eoe, at praemittitur , praftiri violationem ,
cedent pnofpere 8t votivet Dominus Chriftо- penis ia decrero concilii Toletani contra ta-
phon» GarontonM eft hic uon», galeis , A ve- les proteftanres edito fe reos faciendo. Cu-
nit Conftantinopolim , nefeimus propter quod pienter premiflit in pcrqiciem & fcandalum
nondum locuti fuimus Jecum. Altiflimus re- univerfalis ecclefia, reformationifque genera-
vertndiflimas dominationes 8t paternitates ve- lis ecclefia impedimentum, prafamrie obvia-
ftras confervare, rdfque fu* ecclefia fanA* re , vobis tenore prefentium committimus &
in manibus veftris dirigere dignetur feliciter mandamus, quatenus Johannem archiepifco-
8c longave. Amen. Scriptum Pol», die VI. pum Tarentinum 8t Petrum Faduanum epi-
Auguft. MCCCCXXXV. fcopuiQ pradiâos, aufiforitate noftra canonic*
8t peremtorie requiratis, & moneatis , ut ia-
D fra certum terminum per voa eis affignan-
Subfcriptio. dum, juramentum per tue, ut pramitritur ,
ptarftifum inviolabiliter obfervent ; & in vim
Earumdem veftrarum reverendrfiima- obfervaari* hujufmodi, proteftation·* pnedi-
rum paternitatum humilea & devo* ôaa & alia quaccutnqde per eos adverfus ju-
ή oratore. ramentum hujufmodi & decreta conciliorum
generalium Conftanhenfia fit noftra fynodi at-
Frater Johannes de ReguGo. tentata k prafumta caflent , revocent, en-
Henrietta Virginee . nulkot, quas & qua nos etiam tenore prsa-
& Frenon. fenrium revocamus, caffamus, & annullamus,
diôifque proteftationibua palam 3t publice re-
nuncieot cum effeAu; quibus peramis, nobi-
fcuaa in viaoa Domini, ia his pro quibus i-

tam ia «a eft « erit laborent. Quod fi pra-
Pvr fMM atdmfouter saeuers *Jeathti trttitpi-* miffât mooirioai non paruerint cum effectu ,
ad depatatioaea, congraganonea , feftooes , λ
fr^fiàntu êtuùmi alios adua publicos difihe noftra fynodi eoa
noa effe admittendos decarnatis, prout Λ de-
cernimua, & nihilominus ad alia contra ipfo*
·'". ÇAcrofanfta, Arc. venerabilibus Johanni Aa- procedatis, prout juftitia & decreta concilio-
O tiochenfi, Ludovico Aquilegienfi patriar- rum Cooffhutienfia, Toletani, Λ hujus, se
chis , Amedeo LugdunenG, Henrico Bituri- aliorum generalium conciliorum poftalant Λ
cenfi archieptfcopis , Johanni AurelianenG , requirunt. Datam Bafilea in congregatione
Bernardo Aqueofi, Martino Lcâorcnû epi- noftra generali, ia aaajori ecclefia celebrata

BASILEENSE G CONOUUM.

MH» MCCCXXXXV. *o* a naavit, Damini A ›pti»m procuratore* fiicate* debita cum io- ft-nna reqsufiri , quiten* ad exequufMwtem ipfarum httcrnram A contentorum ia etfakm procedere curaremus, juxta traditam, feu roAam per enfile* linerm ab eadem fynuJo nobis formam . Nue igitur Johannes Antio· chemia, Ludovic* Aquifegscnfe patriarch·, Amede* Lugdnnenfis, Henricw Murictofia arrhicpifcopi, Bernard* Aquesdfo, A Martiam LeAorenfia epifenoi, Jo; vicarius Fnfiogrnfia, A Diooyb* dc Sembroys, exoratores profati, prrmifis attentis, volentes mandatum prodiAn fecrofoaAs fynodi nobis in hac parte direAum, reverenter exequi, A o» pn mandaris obodire , ut tenemur ; idcireo – auAoritate prodiAn facrofimA» fyondi nenoralii Bafilcenfis notes concéda , qua magimor io hac parte, vobis rovravndifimo ac) cnatrrt ISIS·

Jk Gaufridi.

mandati fismnt monitimi parras arahiepifco-

MONIT'IO CONTU fJÏXSIDWtS

pra reveensMoe <·Ï»/^λ ı fftn/IMÎMÎt ftr –t

Mlferarione divi* Johannes Antiochea*, Ludovic* Aquifegieafia patriarch· , Amede* Lugduneofis, Hroric* Birunce arahiepifropi, Bernardus Aqueatis A Macrinus LeAnrenfis epifeopi, Jo: canonic* A vicarius Fnfingcofis decretorum doAor, A Diooyfius dc Sambiovoys magifter in Theologia, executory ad infra feripta a facrofeoAa Bafilecnfi fynodo in Spiritu fonAo legitime congrcgsta, uMverfalcm ecrlefiam repnefratame, Ipecialiter deputati, reverendi®mo ac reverendo in Cbnfto pitrib* A domiu·, dominis Jofianni miferatiooc divi* archiepifcopo Tarantino, A Petro epfeopo Paduano, pro iânAifimo domino noftro napa Eugenio in diAa fytxxfo compnefideotib* , A vcftnmi C cuilibet, falutem in Domino, A noftris hu–A·"ifacrofenA· fynodi vobis A veftrum cuijufmodi, immo veri* ejufdem tacrofeaA· iy› ·odi firmiter obedite mandaris ,

Litteras ipfi* bulla plumbea A cordulanm SMpis, more ipG* fynodi, impendente bJ9 tu, Cusu & integras, non vitiatu, nec cancellatu , fed omni prorius virio A fufpicione carentes, ut prima facie apparabat, nobis per honorabilem A difcratum virum magiftrum Johannem Efpafferii, in lrgibua buaboraum, procuratorem fifcalcm prrdiAa £ao- A· fynodi, coram notano A tritibus profentatu, nos cum m reverentia rccepifle noveritis , quarum tenor talis eft : JTmrq/roHo, *&t.* Poft quarum quidem litterarum proio-q fertarum diAa fecrofeoA» fynodi Bafileeafis profentatiooem fit receptionem nobis & per nos fic , ut promittitur , faAas, conflitutu* coram notes diAus procurator fifcalis, nobis expofuit, maod alias non ex parte diAa faciofanAa fynodi Bafikenfit formam evangelicam fequentes, vos nonnullis dioboe proxime lapfis cum caritate, benignitate, humanitate, manfuetudinc, A hooeftatt quibus potuimus nencrofe raquifivimus, rogavimus, & hortati tuimm, ut juramentum per vos proflitum oWervaretis, A proteftatioM per vos foAas, dc quibus in prainfertis litteris fit mentio , & qttSKumque alia adverti· decreta facrorum Cooftanricnfis A Bafilcenfis conciliorum prodiAorum per vos attentata A profumpta caf-* fareris, k revocaretis, A aonullararis, aceifdem renuaciaretis cum efteAu; A deinde cum partibua ipfius facri concilii Bafilcenfis, quantum in vobis erat A effet, laboretis prout nos, vel fidtem major pars ooftnun numero fepttttn, ita fecimus: quibus exhortationibus *A* requifiriombus obtemperareA annuere huc ofque diftuXlftis & omififtis , unde fuimus per has noftras litteras, ac omnia A fingula ia cis contenta intimam* A iafinmmms, k ad vcftram A cuiuslibet veftnsm notitiam deducimus, A deduci volam* per prafentes; vofque nihilominus A veftrum quemlibet primo, fecundo A tertio canosrice cx peromtorie eaivmdem profeotium tisqh rcenirim* A monemus , quatea* infra fex dierum fpacium Poft requifitioacm A mosurionem noftram, feu notificariouem teijufmndt , immo veri* dimodi, A decreti facrorum conciliorum jeneraiium Coaftaatienfis A iefilraofii prodi- Horum attentata caletis, revocetis & annulletis, A quilibet veftrum caffet, revocet, *ht* aamillet, quas & q«m prodicta fecroiuAn fynodus canavir l *revocavit* & aamdlavir, diflifque protcftatiooib* palam A publice re* nuocictis cum erfaAu, A quilibet vednm r» ouocict. Quibus peraAis, itr diAa facrofo·· Ha fynode Bafileenfi, ia via* Domiui, ifl hia pro quibus ipfa fecrofaoAa fynod* cum gregata eft, efficaciter, quantum ia vobis eft & ent, laboretis, juxta diAarum litterarum fornum, feriem & tenorem. Quia fi monitionibus A mandaris noftris hujufmodi, imino verius diAar fscnoiaaAar fynodi Befileem fis non parueritis cum efteôa, ad deputati» effe admittendos, lapio diAo termino decernemus, & nihilominus ad ulteriora coatra vos procedemus, prout juftitia A decreta orne» ciliorum Couftanricofis , Toletani, fit Bafilecafia prodiâorum, A alsorum generalium conciliorum poftulant dc requirant, justa commiflsonem preinfertam nota fefite*. Promfertas vero diA» facrofiuiA* fynodi Bafilrrofis, dc noftra* hujuhoudi litteras, ac omnia *

Cy fingula in eis contenta vobis & cuilibet ve-A na, a nullo poterit , t OSMNB'

ANNO CHBISTI Mil- ' Arum per quemcumque dominum abbatem, prsorem, prnpofitnm, decanam , archiduc·· num, cantorem *it* canonicum cujrfeumque ca* thedraiis aut collagist* ecclefi·, ** aliam ecclefiefticam pcrlomm, clericum , notarium, A tabellionem publicum, arque diâ* *iacro*fanâ* fynodi curiorem fitper hoc pro pano diâi procuratoria fifcalis requirendum notificati & intimari, A noa fcu di&am focrofofiam fynodum per inftrumentum publicum , vel alias fuflkienter de ait cartificari volumus A mandamus, in quorum omnium A fingelorum fidem & tvftunomum pnmifiorum

noftram in fe continentem feu continens exinde fieri, & per notarium publicum infraferiptum fubfcribi & publican, figiUonunque noftrorum Johamiis Antiocheni, Ludovici Aquilegienfis patriarcharum, ac Arnedei Lugdunenfia archiepifcopi, Bernardi epifeopi Aquenfis , de confenfu aliorum noftrorum corxecutorum praediâorum fecimus & mandavimus appenuonc comatuniri. Datum & adum Bafile* io ecclefia mapn Bafileenfi fub anno nativitate Domini MCCCCXXXV. Iodiflioc XIII. A die Jovia XI. menfia augufti ; nobis inibi hora fexta poft meridiem vel circa quoad boc pro tribunal» (edentibus, pontificatus SS. in Chrifto patris A domini noftri,domini Ecgeni» divina providenti* pp* IV. anno *V* prsfentibus ibidem venerabili ac difcrcto viro domino Hugone Pelficerii haccalaureo in decretis canonico Leâortnfi. Cafpr Figedolfer, Favcntino, Jacobo Hermanni A Kamikirgâ Aquilegieofi, A Mathis de Viiahonec Patavienfis dioecefis cleriris teftibua ad boc vocatis fpcialiter A rogatis, A me Michaele Galteri cleriro Corftsnfirnfi provinct* Rotbomsgenfu publico, «poftoiica A imperials auAoritate notacii» , 4m in pnrmifiis omnibus A fingulis, Ac.

IN^UUmo DE POTESTATE

QUerifur utrum papa vel ejus legati de neceflirate juris divini debeant admitti ad pnefidendum ia concilio generali . Et arguitur quod fic, pntno, quia papa eft caput totius ecclefi* Joh. 1. *Diait DMaat Etna, ta vataMit Ctpbas.* Sed capitis eft regere & dirigere omnia membra , & movere ea. Ergo pan affectiva vera.

Secundn, arguitur ; Dignioris eft minus dignum regere & ei pmliderc, ficut fponfus dignior eft A perfeibo» quam fit fponfa; A ideo fponfa debet foonfo fubjici , & ab eo regi- Sed papa eft fponfus ecclcfia uoiverfalis. ficut A quilibet epifeopus fuat ecclefia fpecialis. Ergo debet eidem auâoritative xn concilio generali pratfidcre.

Tertio, arguitur Papa eft monarchs reipeâu totius ecclefia univerfalis, quia non recogoofeit fuperiorem in terris ; fed de ratione monarchia principatus eft non fubjici legibus communibus, « a nullo puniri , cum omnis punitio fieri debeat per fuperiorem . Sed verus monarchs non habet fuperiorem ; ergo papa cum non habeat fuperiorem in ter·

alios A regere A corripere habet. Itgo «▸ âontaaive k ^urifiAHionaliter prufidere per ie vel fiso· legatos licet ia concilio generali. ANNO OBBfI

Ia oppofitum arguitur: Sacram conditam Conftantsenfe habet contrarium, ubi dicitur quod ia hia qesr ad hamefim It fchifmatis

omnif homo cujufcumquc ftatus aut pnreminentia, ctiamfi papalia exiftat, generali con* cilio teneatur obedire. Q»od *ii non* fecerit , nifi rafipuerit, condigne ponitenti* fubjici»· tur, & debite puniatur, «i ecdefiam & alia juris fubfidia, u opus fuerit, recurrendo. Manifeftum eft autem , quod nemo teneur obofiire, nifi fiso ftiperiori, nec etiam poteft ju-

effe judex A recom. ---

Pro rcfpnfione ad iftam queftionem notanda funt aliqua, prim·, quod multiplex eft pnafidenria, nam quasdam eft honoraria , alia aft iurifdi&ionalM A coercitiva, qua pdices prefident in fui* foris; & proportionalis, inteUigenda eft de capite, nam caput quandoque dicitur ille qui habet honorabiliorem alicubi locum, ficut primi regum IX. cap. dicitur, quod *Statuti Mit Sauli Iuat ia ta*r— — - 7– ,------- ---------- — ,— *Si valaiffra* , inquit, ire ad *tat, ftMaat* /n»w Aho modo ille qui eft ia aliqua dignitate cooftifutas , dicitur caput ; facundam illud Ifai* p. £*qf«em/ *& Mantat ipft tufa** Tertio modo dicitur ille caput, Oui burnt direâionem & jurifdiAioaem cooriri* vam in alios, M 1. Rag. XJ. ad Sani dicitur: Cum *tgtt parMat* m *«Kalii tait,* r* *put* m srifoadiM *l/rai fafiat ti, aaaiaat H ia rtgm, &c. Qutrto,* dicitur caput ille qui ad fimilirudinean capitia naturalis hebet corpori mvilico conjungere, At per omnia membra & fingula viva Icifum *9t atotutn , 8c* nutrimentum fpiritualiter miniftret Er ifto modo lolus Chriftus, A nemo alias dicitur efDie caput ecdefir univerfalis, fecundum illud od Ephef. t *Ipfaat Mit tapai faptr aatntut tftl&ata, faa ttrfat ipfius* O' *pltuhuth tjaf , aut tttuia ia tuutiM aênaffruit.*

Rurtas etiam notandum quod ecclefia multipliciter fumitur in fasta feriptura ; quandoque namque dicitur ecclriia univerfalis multitudo omnium fideliam per torum orbem difi perferum, & ita fumitur ia auâoritate mo do allegata ad Ephef. 1. Secundo modo fumitur pro aliqua multitudine particulari fidelium alicubi degentium, ut 1. Pet. 5. *Sala tat vt tctltfia ⅛ faa* qtt *ia Baijrltnt* Tertio modo pro templo materiali, in quo fa* crementa fiimuntur 1 - ad Cor. *NuutauU Ja*E dm», *aat ttelffiaat Du* caeiemairir? Quarto modo pro cmtu virorum ecdefiafticorum, et Aft. Ia *Ptfiui iffta rtgirt Dti.* Quinto, pro multitudine eorurndem virorum ecdefiafticorum, A diorum in unum conciliaritor congregatorum ad decernendum & do·

ret, vel bonum totius populi concernentibus, ut Mach. 5. Cwwsrt *tctltfia »agaa ttgitart* de,

/

4* *frutributu/fmitt f*i fe tnialadau» trt*l* .Sexto, fumitur α;<ιη quandoque pro congre-

INNO CMICTI UIJ

ganooe perverfoeura aliquod malum machi-■antium, ut in Pfalmo. *Odivi ecdtfiaut* sm-/ÿ**u*fea*.

Foftremo (ciendum, quod multiplex pria, cipatua repentur ; primus mOoarchicus , qui fitperiorem in terris aoe reeogooTcit , nec fabjicitur legibus, fic videlicet, ut fi contra qeaa leges fecerit, ab aliquo non punj».

- Talem principatum babebat Dsvid fuper tuto populo Ifirael, qui poftqtsam peccavit in flerfabea, & occidi Icripeit virum ejus, unum penitus dixit Domino: *Tibi fdi paccavi;* td eft a mulo habeo puniri, nifi a te. Secundus principatui eft ariftocraricus, qui per paucos bonos exercetur , qui & optimates felebanc nominari , quia de toto populo ad regendum *St* judicandam optimi , Id eft meliores ad boc eligebantur; & ifti legibus politin fubjiciuntur : ita ut fi contra fecerint , a populo puniantur . Et dc ifto principatu habetur Daniel, ult. dc duobus judicibus , qui poftquam reperti funt perverfiim judicium in Sufannam protulifle, interfeAi funt a populo. Tertius eft politicus , qui per multos bouos «xercetur, qui & confules nominantur, ut in mitis civitatibus · & ifti etiam fimiliter legibus politi* fubjiciuntur . Quartus ex utroque aliquid habet. Ex monarchic·· quidem , quia unus eft fuper rota multitudine coniiitutus »d regendum eam. Ex politico vero, qata fecundum leges & ftatuta five decreta per multitudinem fapientium fa&a & condita , mxcftc habet illam multitudinem regere, ita ut, S contra fecerit, dejiciatur. De tribus prsfcriptis principatibus habetur Politic, 3. De ifto quarto lùbctur 1. Mach. 8. ubi dicitur quod Amusl *tuut euriaut fibi fretruat, O fattidit tttijultbnt CCCXX. vitat, tuadliuat ftmptr agtutt» dt uudtitudiat,* ·» qu* *digua fuat ftraat.* Et in omnibus iftis nemo portabat diadema; nec induebatur purpura , ut magnificaretur ih ea : fed confmittebant uni bomini magifterium fuum per fiogulo* annos dominari univerfie terne fus, *St omatx* obediebant uni. Et fi quandoque con tingebat illum deviare -, Λ contra leges *St* decreta fenatu* facere, dejiciebatur, ficut Domitianus a fenatu interfeAua fuit, *St* omnia ejus gcfta irrita & revocata funt ab eoocm fenatu. ut patet in legenda B. Johannis erangelifta . Hac enim de caufa ab exilio in quo relegaverat eutndem Domitianus, revocatus fuit.

His pnenotatis, ponende funt cooclufiones. Prima eft ifta. Papa non eft caput ecclefi* 2uarto modo fuperius expreflb. Patet, quia c folummodo convenit Chrifto, qui in omnia *St* finguJa membra fuum fenfum *St* motum grati* juflificantis & in bonum promoventis, influit, In quibus omnibus & fingulis per fidem habitat, *St* per caritatem confingitur , fecundum illud Apoftoli : *Habitari Cbriptrjumiu cardibut vtftrit* , & illud Jo: 3- *Qr* ■*«·«* *fe caritati,* is *De» utanit,* C> Den/ *iu* *e. Et quia caput iftud omnibus & fingulis membris conjungere habet, hoc impniibile eft de papa .

Papa eft caput & monarchs ecclefi* uni-'tolajj* difperf* , accipiendo r^nut tertio nio-

A do, pen. habendo jurifdiAioncm fpintualem' fuper tragulas ecclefi»1 & fingulas perform fi- CW1KT1 dele* totius orbis . Patet, quia ipfum perfecit Dominus tori ecclefi* , ubi dicit Joh. ultimo: *Pafct avat attat,* id eft, efto paftor generalis omnium ovium mearum . Manifeftum eft autem , quia psftoris eft 3c regera & deviantes corrigere; A qui* generalis paftor eft , ideo nullus eximitur ab ejus jurifdiAione

Papa non eft caput jurildiAionale & direAivum five correAivum ecclefi* conciliarirer congregat*, id eft concilii generalis légitimé congregati. Probatur iftud , qui* ille non poreft efle caput direAivum five correAivum illorum, a quibus dirigi *Sc* corrigi h.bet. Sed fic eft de papa refpcAu concilii generalis , ut patebit in conclufione fequenti. Ergo &c.

Principatus papalis refpeAu ecclefi» congregat*, five concilii generalis, non eft monarshicus. Patet, quia neceflario lubjicitur legibus politi* Chriftian*, quod eft contra propriam conditionem monarchies principatus . Quod autem papa fubjiciatur legibus politi* Chriftian*, funt in duplici differentia. Nsm qustdsm pertinent ad fidem catholicam ; ali* vero ad mores . Quod afitem papa fubjiciatur legibus fidei & ab ecclefia fit corripiendus & dejiciendus, fi in his deviaverit , nemo umquam qusntumcutnque fibi faventium negavit, & habetur hoc etiam exprefle in capu' *Si papu XL. ditt.* Sed quod etiam legibus morum fubjiciatur , *Sc* ab ecclefia fit puniendus , fi deformis repertus fuerit , probatur fic . Et primo per gloftam ordinariam nefari capitoli *Si papa* ; qu* dicit . Quod G otorium eft crimen ejus quodeumque Jc ir> de fcandalizatur ecclefia, & incorragibi lrs *eft,* certe credo quod inde poflit eccufari bxc ololfa poediita. Certum eft autem, quod efreAus accufationis eft depolitio, ut in cap. *fualittr & fuaud»* de accufat. Sed apud quem accufabitur vel judicabitur ? non apud cedefiam drfperfism : ergo apud ecciefiam congregatam, qu* eft concilium generale. Ergo concilium generale iudex eft pap«. Nemo autem O pvteft efle judex 3c reus in eodem exteriori foro. Quod autem ecclefia congregata lege & ordinatione divina iudex fit papr, A auAontatem habeat fuper eum, etiam in his qu* ad mote* pertinent, evidenter apparet per illud fupremi ĩ noftri monarch* Chrifti Mat. 18. dicentis *S> pt.cavarit*, inquit, *ia tt fra·*

congregat* fcilicet; quod petet per illud quod fequitur.- *Ubi teim*, inquit , *dut t tl trti Juut nt* wauar «ea *caugrtga.i , ibi fuut tgt ·· mrdit* tarant . *fi tcdcfiaUt »·· audirdi, fit tibificut tlhuicui & publicaaut*, id eft excommunicatus. Et ibi fundatur auAoritas *St* jurifdiAio ecclefi* congregate , id eft concilii generali* , fuper omnem hominem, qui nomine Chrifliano cenfetur. Sequitur enim : -^*ae» *dic» vabh, qua.rottqut alligavtritif fu*tr terra*™, *tniil ligata & ia cttlit* . Qcod autem nomine fratris omnia Chriftianus , cujufeumque pnemmçntur exiflat, intelligitur , patet per illud quod habetur 11. q. g. c. **Ad* mew/am - *Sc* funt verba Chryfoftomi, illud Apoftoli i. ad Cor. 5.

na—

ANNO CHA 1ST! ·4Π-

recitantis : *Sit fuifrritr ntminntur* ôwer vw, *qfi ferniceter eut avenu* y ficc. Fratrem , inquit, in hoc loco fidelem iotellige fimplkiter. Ergo etiam papa intelligendus eft frater. Nempe ficut omnis fidelis Deum habet patrem, fiç etiam fanftam ecclefiam habet matrem, qu· eum fpintuahter genuit. Si erÎo papa Deum habet patrem , ecclefiam fan· lam debet recognofcere matrem , qu» eum fpiritualiter genuit, fit a qua facramenta pur· ■ariva & fanftificativa, ficut unus altorum filiorum , neceflario fumit ▮ *nec* propter officium folius vicarianis patris quod exercet, definit aliorum efle frater. Nam & ipfe Deu* fit Pater, cujus folummodo minifterialis vicarius eft , non dedignatus eft le nominare aliorum fritrem, Johsn. 10. Dicit Salvator eofter R. Marie Magdalen··: *Vêtit eti fratrtt*

O *Patrem vtjiium, Drum meum & Deum veftrum* . Si ergo verus Deus & homo propter aflumtam humanitatem fe nominat aliorum fratrem ; quanto magis purus homo pecçator, ficut unus aliorum, quamvis vicarius minifterialis fit, fe debet recognofiere aliorum fratrem, dc ecclefiam matrem & non filiam· quia non ipfe eam, fed ipfa ipfum fpiritualiter genuit. Quia ergo frater eft, «b ipfa matre dirigendus, & fi opus fit corripiendus venit. Et hoc iplum ab ipfis apoftoli$ Spiritus fanfti primitias habentibus prafticatum repenmus. Cum enim Petrus papaC primus , non in fide, fed in moribus quadam fitnulatione irrationabili erraret, Paulus reftitit ei in faciem , *»d G/ht. i. cum* tamen ipfe Paulus dicat ad Romanos 13. quod qui poteftsti rcfiftit, Dei ordinationi rcfiftit, fit damnationem acquirit. Et tamen Petrus papa erat, cui rcfiftebat. Non aurem dicendum eft quod peccaverit, immo potius bene egerit : ahoquin non toti mundo in epiftola fna notificaflet. Ergo licet ecclefiz fimijiter agere leiundum ejuidem Pauli diftum : «»'- *teterrt mei eftete,* Ne enim Petrus ejufque fucceffores fuper ecclefia Dei fuperbe niterentur dominari , & illam pro libito voluntatis regere, zterna Dei fapientis Chriftus omnia β previdens Sc providens, fic illam a principio inftituit, & ordinavit, ut ceteri apoftoli nullam a Petro acciperent poteftatem ; fed & poteftatem ordinis & pc.teftatem jurifdiftionis immediate a Chrifto acceperunt. Poteftatem quidem ordinis in ultima ccena. ubi omnes ordinavit facerdotes ; poteftatem vero junfdifiionis in foro conficienti· Joh. 10. ubi infufflans in eos dixit omnibus fimul : *Accipite Spiritum fanilum, quorum remiferitit peccate remittuntur tit* : Poteftatem legationis per mundum, Matth. & Marci ultimo , *Euntet*

··»«< *enatura, &c.* Nam & cum in ultima ccena audientes apoftoli Dominant velle ab ipiis recedere, faéïa *fuiflet inter ipfos* ronten· E tin , id eft inquifitio , quis eorum videretur efle major , Luc. *zi.* id eft prelatus ipfo·rum, non refpondit Dominus : Ego conftitui, aut inftituo Petrum vicarium meum, & volo ut obediatis ei , ficut mihi Et hoc ne occationem dominandi fuper ecclefia fibi aut fucceffbribus fuis preberet, ficut, proh dolor! riijnr videmus ; fed refpondit : *Rtget gtntiu.'r*

fuper h i; w mue ut ſ; [efi qeei ma- quuCTI *ſt qft i» vebit, fiat fictu tuaa ,* *qeei pra»* 144} *ctfer, fient qui athûflrat.* Et propter hoc iconciliis primitive ecclefie nullam jurilbiAiopem aut audoritatem fibi yindkahat B- Petrus ; fed omnia nomine concijii diffiniebantur fit mandabantur, ut fupra AÔ. 15. •^*efteli*^ inquit, <> *Jteitet bit qui feat ^futiecbia* O ·Γ*pria , falutem,* £c. *Plaçait actif celltSit* ή» *unum, ite.* Immo etiam ipfe B Petrus papa ipfis in legationem mittebatur, ut paret Aft, 9- qualiter apoftoli tniferunt Petrum & Johannem Samariam. Et cum papa modernus noe habeat majorem poteftatem quam fànéius Pefrus, manifeftum e* praediéta rationibus A anftoritatibus exiftit.quod nullam jurifdiQio» nem aut poteftatem aut auûoritatem coercitivam habçt fuper ecclefiam congregatam, qua eft concilium generale, immo portes aliquam ab ipfa ecclefia congregata, qux eft regina a regendo diôa : *~4ftitie,* inquit, *regina a deaa trit tuit* , & Chrifti fponfi>, Joh. *J. £ai be. bti fptafam, ffitfut eft.* Ipfe papa peramplius ut minifter « habet leges fidei *fit* morum fufeipere & fervare , *8c* fi opus fuerit, reformari fic corripi ab ipfa ; quam fi nun audierit , fecundum mandatum Domini noftri Jefu Chrifti , ejus veri regis *8c* fponfi, tamquam ethnicus & publicanus debet haberi, ut ex fuperioribus diftis patet.

Ad folam perfonam fummi pontificis «Mpertinet articulorum fidei declaratio, aut fymboli editio. Probatur hoc , quia fatpe contis»·git papam efle fimplicem fic minus litteratum* fit fic impoftibile effet, per *fe praedi·* fta tacere, aut fi facere per fe przfumeret, totam ecclefiam poffet in fide corrumpere . Unde nec S. Petrus pnefumfit per fe fymbolum fidei edere, fed omnes apoftoli fimul illud compofuerunt : propter hoc enim fic fymbolum dicitur, id eft plurimorum fimul in tinum convenientium fenteoti*. Nec valet illud, quod Deus non permitteret eum defice·re; quia hoc attentare effet tentare Deum · *8c* pnecipue cum nonnulli fummi pontifice* reperiantur in fide errafle . Et huic obviat quod ait Thomas a. ». q. i.a. ultimo; quod ad auftoritatem fummi pontificis pertinet fententiali(er determinare ea qu* funt fidei, ut ab omnibus inconcuflis fide teneantur , quoniam aliud eft perfona fummi pontificis , aliud auftoritas ejus , id eft que eft in eo . Unum eft Reparabile ab altero . AuSoritas enim fummi pontificis, id eft , que eft i» fummo pontifice, au&oritas ecclefie eft: quia fic ecclefie datur, fic propter ecclcfiam, fecunfium illud Apoftoli: *Omni/ pentifta t» beatinibtu a[fumtu/, pre bemiaibu/ cepftitaitar i» bit qua funt ad Deum.* Quod autem hec auftoritas five poteftas ecclefie detur, fit in ecclefia fit, patet, quia mortuo vel depofito fummo pontifice, eadem poteftas five auftoritas in ecclefia femper manet . Non enim revocat illam Chriftus Dominus nofter, aut de novo creat in eleftione novi pap· . Ad auftontatem autem fummi pontificis fecundum Thomam pertinet fymboli editio , id eft ad auftoritatem ecclcfis, qu« eft in fummo pontifice , prout eft unicus ecclefie paftor ; & ideo non dicit ad fummum pontificem , fed

ad

Cȳ* «g ejus anAontate·, «M eft ecclefin . Noo j\ *MrJJite mttHtu JrHte, tn Vernem ,*
w 'l eni· extra «cctefiam «ft, fed dc corpore «c·
cwitrri defer nobita «Mtam ejoe : etfi trine· ao-
'sjj Aoric· * fix· pbreftns major aft in oedafia coogreg··, id aft indcviabslior & durabilior, «nippe qnx ipfam miniftra· fut poteftaria, fcdicet papa· habet conigera & deponere , du· opus aft *9t* ratio exigit, feconuum illad : non habebis joaiter aoteftatam . Et bate eft poteft· ia eccfeua difpcrfe noftri habita, in popom veto ab ipfe ecdefia ad boe ale-Aum Λ affumtum, ut in aAo, ut patet per illud diAuna Salvatoris Matth. jg. gorrmo-pw *rtUigevtritu fitfer itrrnt, errat ligate & itt ttrlit,* & quod ecclefix Vongregata loquatur , patet par illud quod fequitur : *UH rain Jtf vtl tret tnegrtgeti fint i»* oamins ossa, *Hi fint n nrJit tmnt.*

In quolibet generali concilio rite congregato & celebrato Chriftus , five Spiritus-fan» dus verua perfeAua Deus, proprius, invifibilis , & indcviabilis praefidens eft per auAoritstem fuperius immediate allegata·. lode eft quod apoftoli & feniores conciliant· congregati, fuper his quae fidei erant & morum dixerunt Ad. i J. *Pifim eft Sfirùtù-jmSe Gr »Hit* fic & fic agendum , flic. Unde St per prophetam Dominus dicit Mich. z. *Ctagrt·grtieae eeagrtgeb» J«H , ferittr fetum il·itm jttefi gregm nt avili, & tftnfi fretu «o tueJie tattlanm ttmrittutbtntar a nttliituifat* ÀausMswM *; & Denntu iit crfite eenm .* Ex quibus patet qualiter vetus & novum teftasnentum in unam fententiam conveniunt de praefidentia Spiritus fenâi in ecclefia legitime congregata , & in concilio generali papa per fe aut fuos legitimos, nec de jure diviso, nec humano poteft aut debet in concilio generali propterea audoritate five poteftate jurifdiAionali aut cocrcitiva prefidere. Quod aon jure divino, patet per procedentia : quia £ quid propria poteftate aut voluntate vellet diffinire aut ftatuere, quod non effet per concilium , cui praeft Spiritu , λ fascitum & approbatum , aut etiam aliquid quod per idem concilium effet ftatutum flt deliberatum , nollet diffinire aut concludere ; manifeftum eft quod injuriam Spiritui fan&o faceret , qui jure divino per predjda monftratus eft in concilio profidere. Sed nec jure humano prardiAo modo prefiders poteft, quoniam cum omni jure humano cautum fit, neminem in propria caufa judicem effe , nec quempiam judicem flt reum in eodem foro pofle effe , flt in quvta fuperius quaeftiooe late monftratum fit, fummum pontificem fubjici corcilio generali , flt per ipfum concilium eum debere reformari, evidenter patet, quia juridice nec poteft nec debet in eodem concilio, a quo judicari debet, auAoritarive fle poteftative prefidere.

Rationabile eft jurique divino fle humano confonum, ut papa vel lui legati prxfidcntia honoraria in concilio generali , nifi aliud obQet, debeat prefidere , feu ad prefidenriam admitti. Probatur, quia cum ipfe fit judex lupretnu» totius ecclefin per orbem dilperfo, flt fupremam in ea obtineat dignitatem , ad generale concilium per fe vel fuos veniens , dignum & juftum eft, ut a eundis pre uniwrfis honoretur, fecundum illud Apoftoli : Sed fi per fe vel fuos velit effe organum concilii flt Spiritus-fanAi, per quod uiunmri- ter diffinit· debeant concludi fine aliqua eoo- ditione · aut repugnantia , non eft refpaen· dus, cum ipfe ut caput dignificativum fle honorificativum etiam concilii, quamvis non dirc&ivum aut potcftativua jurifdiAionaliter , ut diAum eft fuperius. Ex quibus omnibus patet refponfio ad ration·, qua funt in op> pofitum, videlicet qualiter fit caput vel monarchs vel fporfus. Non enim eft fponfua nifi figurative & minbferialiter, cum non fe bi, fed Chrifto defponfata fit ecclefia , fecundum illud Apoftoli : *DefferJi t·/ tni* vira *virgiam eeJLm ,* id eft in fide incorruptam, *" ettbibtn Cbr^fl».* Et rurfum alibi: /«remeo-*tn negrtm efl,* conjugii fcilicet fpiritualis, *ege eaten Jire itt Chrifte & ia tedefi·* , quas nuor fponfos non habet . Eft ergo proprie, ut ait Bernardus ad Fugenium, paranymphus fponfx flt miuifter ejus.

'4Lia PROPOSITIO COROM SUMMO

Pentiftct i» nattri· mlrait Greteran.

SI in medio magnatorum loqui prarfumendum non fit, pater beatiflime , in conipeilu SanAitatis veftr* mihi tacendum effet , nifi ecclefi· mandaffet an&oriras , cauf» pro qua jufii fumus cxooiccret a^uitas , flt in veftrae bearitudinis clementiam mentis oculos defigerem, que exemplo illius, cujus vices gerit, mifernnrditer parvulos ad fe venire finit , fle eundis pium prebet auditum . Qua de re apud S. V. fperamus audienti* patientiam , fle votivam confequi exauditionem . Mifit nos ad S. V. facrufanÂa generalis Bafileenfis lynodus univerfalem reprrfentans ecdefiam, ejufdetn fan&itaris nomine flt audoritate convocata , ac in Spiritu-fanélo legitime congregata, ad explicandum eidem fanAitati aliqua qux concernunt ecclefue orientalis redu&onem, fidei unitatem, fle fanAitatis veftra cum facro concilio plenam fle perfeAam unitatem.

Nec judicavit opus fore majores mittere , pro reufa ejus , tantus eft favor, ut nihil Siratius foleat audiri , defiderabilius r vncupici, tneliuiquc inveniri, ad quam veftra béatitude promtiffimum femper animum flt zelum fervxstiffiroum habuit.- adeo ut omnem viam reduAioai Grxcorum accommodam optioni facri concilii reliquerit , majoribus ctiam ipfis arduiffimis intentis negotiis; quorum quidam ex multo tempore miffi fune Bohemiam, aliqui nunc vadunt Grarciam, alii numero equorum ducentorum profecti funt Franciam , ronnulli Angiiam , flt frequentius multi ad diverfas part· Alraannix , ceteris in Bafilea refidentibus pro continuanda reformatione ecclefix, ut in omnibus pre qutbus congregata eft debitum, fle promiffum perfolvat officium, omnefque lucrifaciat, quofdam ab erroribus revocando, alios ad pacem reducendo, aniyerfifque yifte ordinem & morum tribuendo difciplinam ·

Si igitur paternitatis veftr» dignitati ut · ' t stc»<. qoftrz non refpondeamus , premiflorum tamen intuitu confidenter ipfam exoramus, ei-

que offerimus verba qur Salvatorem noftrum Aravit autem facnun concilium ad hrc necef"

AMMO CHIISTI »41»·

AÏKTi ÇnnDIJ >4JJ

"*ad patrem orafle meminimus *Pettr*, «<« fi·* › A·' °'' *<< ■"** /-*-'· Ut autem P. B. rei attinet, de qua nunc loquuturi fumus, duplex occurrit unitas, fidei fic religionis Chriftiann, qua Chriftus ecclefiam fuam fundavit, ut effet unutp corpus, unus Ipiritps, una fides, unum bapnfma, unus dominus, quam unitatem inviolabiliter femper fervavit Romana ecdefia, qun per Dei omnipotentis gratiam, a reda fide & tramite traditionis apoftolic» numquam erratic probatur, nec here:icis novitatibus depravata fuccubuit. Sed ut in exordio norma religionis Chriftians percepit ab auéloribus fuis, apoftolorum Chrifti principibus, illibata fide haftenys manet; g *non fic* orientalis populus, fed oJim lares exien* paternos, profeûus eft in regionem longinquam, fe feparando ab unitate ecclefiat, A obedientia fedis apoftolich. Ideo ut oves qu» tanto tempore errantes fuerunt converrantur, ad S. V. tamquam ad pallorem A epifeopum animarum fuarum, puter oramus, ut fint unum ficut A nos unum fumus. Ifte eft, pater beatiflime, finis in quem fertur omnjym intentio, quod parum eft, nifi in medio effer concuJus. Quid prodeffet plures velle navem trahere, nifi in traflu effet concurlus; milites veile vidoriam obtinere, fi non effet unanimis congreffus· Ideo neceffaria eft alia unitas, caritatis A confentane* voluntatis, in his qua agenda funt, ficut in primitiva ec·^ clefia omnium fidelium fuit cor unum & anitna una, per quod decrevit fides, & religio Chriftiana obfervatur & augetur. Omnis politia h*c meretur divinam prafentijm, rei concupit* aflecutioncm, grati» plenitudinem per continuum influxum carifmatutn a Chrifto capite in congregatione fidelium. Illis dat Deus benediAionem A vitam ufque in ferculum. quam unitatem etfi omnes fideles teneantur habere, maxime illi qui audoritate funguntur apoftolica, quorum non folum eft inter fe unum effe, fed alios ad unitatem re. ducere. Ideo falvator nofter fuos praticiens in dignitate apoftolica convocavit in unum, tranfiens de mundo ad patrem pro ipfis ora- D vit, ut diximus, pater unum fint ficut A nos unum fumus. Et h»c unitas, parer beanflime, eft wicefforia inter facrum concilium A fan&itatem veftram, ficut caufa & exemplar unitatis totius populi Chriftiani in his, propter qu» facrum concilium eft congregatum. Quid enim pareret divifio, nifi eccle*d»* fcifluram, ipfius miferabilem fervitutem, ruinam, & fubverfionem, contentum & op. probrium totius ftatus ecclefiaftici? ideo fummopere cavendum cft, ne fint fchifmata, contentiones, divifiones, ne dicat unus; ego Cephas, alius: ego fum Pauli; fed omnium fit cor unum A anima una, fiantque omnia in unitate A caritate, ut fint Deo grata A ad E finem intentum efficacia. De ifta unitate in morum reformatione locuturus eft collega meus.

Nunc vero aliqua diAurus fum de concurfc quod redudionem Gracorum, quam femper ipfi offerunt, adjedo, quod i» omnibus interveniat concilii A S. V. confenfus, ficut propter fchifmata praterita dicunt multis temporibus fuam diftuliffe redudionem. Delibefaria, fuper quibus perit 5. V. unanimem & confenraneam voluntatem. Nam poft decreta, tana viam rvduâionia Gracarum in facro concilio fub forma certorum capitulorum per ambaffiatores, plenum ad boc habentes man. datum, acceptatam & juramento firmatam, ac per diverfas partes publicatam, cui f.nâitas veftra puram & liberam praebuit aflenfum, advenit ad facrum concilium fasâitatts veftra orator & fieerctarius dominus Chrifto. phorus, oui in congregatioae generali multum feriofe narravit, diligentiam quam fan. Sitas veftra fecit poft ejus afliuntionen ia materia redu&ionia Graecorum, ipfumque lit. teris Gracis peritum mifit *Co< liantin*opolim, ubi cum imperatore A patriarcha nomine fan· (litatis veftra, convenit in unam viam fub certis capitulis, que in longum recitavit, quam viam quibufdam rationibus conatus eft oftendere faciliorem & durabiliorem ipfa via conventa in concilio, tam ex parte imperatoris, cujus prafentia effet ncceflaria in re ifta, quia noicens morem fuorum, poflet eos facile ad condufionem rei ducere & difficultates follere.

Allegabat patriarchs sgritudinem, gravitatem metropolitanorum, A Caligerorum ecclefi» orientalis in tanta itineris longitudine, periculum civitatis Conftantinopoliran», eblente imperatore, illius vis publicationem per totum orientem, & quod fi bare unio in Conftantinopoli fieret, tamquam in finibus propriis, non potiet ullo tempore, quavis occatione ab ipfis Gratia impugnari, Ex parte noftra allegabat fomtum magnitudinem, & tandem fubdebat, quod licet fantfitas veftra illam viam faciliorem exiftimaret, nihilominus prout etiam ia litteris S. V. latius con. tinebatur, totum optioni facri concilii, ut quam mallet viam eligeret, relinquebat; quod pro magno munere fofcepit, & gratias Deo & S. V. egit, quibus omnibus intelleftis ac plene per lacras deputationes difcuflis, vifum eft facro concilio, quod via prima omnino effet amplefilenda tamquam efficacior & fecu· rior: quoniam ipfi Graci fspe fit expre(Te afferuerunt iftam unionem fieri poffe mfi in fynodo univerfali utriufque ecdefis, quae tamen fecundum illam viam non effet univerfalis, fed particularis, fit regionalis. Effet etiam valde periculofum noftram fidem ponere in manibus paucorum, taliter quod quicquid per eos concluderetur, ratum haberetur per totam ecclefiam, fic cum ipfi cflent multo pleres noftris, aliquid concludere poflent, quod effet m laefiooem fidei noftra. Videntes au. tem ipfi ambaffiatores Gratorum tam primi quam fecundi non pofle obtinere viam fecum dam a concilio, contenti fuerunt ftare in péima, fic produxerunt unam litteram domini imperatoris diredam primis ambaffiatoribus, in qua continebatur, quod adhiberent diligentiam, ut capitula conclufa. Conflantinopoli acceptarentur; fic fi hoc obtinere non poflent manerent in primis conduits io concilio, immo fit dominus Georgius antiquior firater in generali congregatione recitavit, qualiter patriarcha dixerit fibi, quod fi qoncilium non vellet affentire illis capitulis conclufis Conltantinopoli, tunc fi deberet fe facere ferri

per

ANWO CHXItTI UJJ-

ANNO CHSHTJ U»J

per numeros alicujus, ipfe veniret ad terras iatioorum , juxta conctufionem faâam per primos ambaffiarore*, qui poteftatem habuerunt ipfum obligandi. Quare, beatiflime pa. scr, cum capitula viam primam continentis, fa&a fint per univerfalem ecclefiam decreta- m, per Giacos recepta , ac juramento firmata, veilraque fanflitas ipfi* aflenfum prabue. rit per bullam datam domino Simoni Freron & per dominum Chriftophorum , ac per litteras apoftolic** S. V. fe obtulerit velle ftare illi vi-, quam facrum concilium eligeret, Rogat, exhortatur , & requirit S. V. ipfum facrum concilium, ut dignetur hoc fiuiâum opus totis viribus profequi , & bonam voluntatem quam femper habuit ad rem iftam b opere adimplere, ficut firmiter fperat facrum" concilium , quoniam iftud eft tante pietatis & utilitatis opus , quod pro eo omnia alia effent poftponenda , ficut proprium paftoris eft officium dimittere omnia alia, fle quaerere ovem errantem, fle ipfam fuis humeris ad ovile reducere, multo magis unam totam gentem, qu* tot millia animarum fub fe continet. Si enim paftor propter ovem centefimam perditam , fle mulier propter ovem centefimam perditam , fit mulier propter decimam dragmam, tantam curam habuerunt, aliis omnibus omiffis , quanto magis paftor univerfi populi Chriftiani, ipfaqoe fanfta mater ecclefia noo propter minorem partem totius gregis dominici , ut reducatur ad ovile C Chrifti. Si principes carbolui fuam poteft*tem divine majeftati famulari fecerunt ad defenfi >nem fit «ugmentatiooem fidei & religionis catholice ; tanto magis fummi pontifices, quibus major cunélis Chnfttans religionis zelus incumbit; nec eis aliud licet, nifi omnes conatus fuos impendere, his quae flatum univerfalis ecclefi* concernunt, & maxime omnem operam dare, ut increduli ad fidem convertantur , converti non avertantur, averfi revertantur , fubverfi ad veritatem revoceutur , revocati junébs rationibus convertantur, quod nunc requirit obligationis debitum propter generale drererum fuper hoc £>£lum, cui S. V. prahuit aflenfum a qno fine nota non lic<t]] refilire, nec irritum facere, per quod decretum cft filio revertenti, rui oblatum eft ofeulum pacis, dari ft>>lam primam unitatis ecclefi*, anulum imet/irari* fidei, calcumenta in pedibus ejus, hoc eft reftimoma facra feriptur* &. fanéb'rum patrum, quibus fide declarata ad ipfam fit affeHus, &. occidi vitulum faginarum, ut fimul manducemus per unifirmem facrorum comitannncm rituum, 8c obfervantiam . Et ne illa via tamquam impoffibilis deferatur, propter magnitudinem furatuum, deliberavit facrum concilium plenarias indulgentias dandas effe omnibus contribuentibus ad tam pium opus, prout conceduntur proficifcennbus in fubfidium terne faoâs ; quoniam fi majorum revolvantur an- ® nales , numquam fuit caufa juftior , quam ifta eft concedendi indulgentias , nec pro qua Chrifticols omnes fe & fua libentius exponere deberent, cognita maxima utilitate quas inde proventura eft; quid ecclefi* catholic* felicius gloriofiuique umquam contingere poffet, quam ut orientale* populi , occidentalibus non pauciores, ia eadem nobifeum fidei

Λ unitate conjungantur . Quid utilius & frucluo-' fius exftirpatione tam diuturni & inveterari fchifmatit, quod ferme a quingentis annis nr. tum habuit·3 fic gloriofa mater ecclefia lun in unum convenientibus accingeret le fortitudine, & boftcs fidei reprimeret, aut de fuit finibu* ejiceret, G per converfionem non vellent unum effe, ficut unum fumus , quis enim catholicus pro tanto nominis Chriftiani & orthodox* fidei incremento, non modoxaducam fubftantiam , fed corpus & animam exponere deberet, & maxime cum per hoc vident fe plenariam percipere omnium peccatorum remiffionem. Et fi interdum pro rebus minus neceflarii* fle utilibus rcperiatur Sc exponatur major pecunia, multo magis potenti fieri pro hac caufa, qua nulla poteft effe falubrior,

Quare, pater beatiflime, cum per conceffioncm hujufmodi indulgentiarum poliit haheri fubfidium, faltim in parte , pro hac re neceflarium, & contribuentes fuorum confequantur remiffionem peccatorum , omnefque eo lubentius contribuent, quo viderint ifta* indulgentias procedere a tota ecclefa , fcilicet lacro concilio & S. V. dignetur eadem S. V, in hujufmodi conccffione indulgentiarum concurrere cum ipfo facro concilio , Sc alias indulgentias fimiles durante hac profecutione Gnecorum fufpeodcre; quoniam per has indulgentias petitur mediocre fubfidium , quod nullum gravabit, fle quilibet fohere valebit .

Infuper, pater beatiflime, cum error Grajorum fit multum inveteratus , & in cordibus eorum radicatus per plurimos articulos & differentias multiplicatus, fintque ipfi paratiffimi fuos errores defendere , cum quibas habendum eft certamen forriflimum, dignetur S. V. aliquos ex reverendiflimis patribus dominis cardinalibus, aliofquc pralatos Sc doétores, de quibus viderit eadem S. V. mittere ad facrum concilium, ut ante adventum ipforum Graecorum plene difeutiantur hujufmodi errores, poffintque in eorum prafentia confutari , fle ea qu* in nobis eft fide pcrfe&e poffimu* rationem reddere; nofque in omnibus unum fimus in potentia operante , bonitate remittente , & fapientia declarante , habeatque in nobis efficaciam oratio Salvatoris, quam pramifimus, Parer *·«· *fint, ficut & »·ı ⁂ ftuuut* . Quam felix &. efficax erit ifte concurfu* ad fufeitationem pueli* defunci» propter defeétum unitatis fidei, qua fliftus vivit, convenientibus patre & matre cum plenitudine poteftati* apoftolic*, reje&is omnibu- impedientibus & turbantibus , unoqua eodem concurfir populus Chriftiantts plenariam recipiet peccatorum remiffionem , flt Chriftiani fines unitatis fidei vinculo fraternoque foedere fociabuntur, critque annus jubilirus remiffionis debitorum fle unionis univerfalis ecclefi*, in fide, moribus, fle temporali pace , eritque S. V. lapis angularis conjungens duos parietes in domo Domini , pax populi Chriftiani, faciens urr-aque unum , populum Deo reconcilians per plenariam indoigentism, populos per fidei unitatem, leges, ritus flt obfervantias per veram fle fpintualem inttlligentism, & clarificabit béatitude veftra fiHnm fuum orientalem populum, & inde nomen fanéhtaûs veftr» celebre erit,

apud

Kv apud Deum & homines, cognofcet univerfits A Gregorius, tant· bcatitudinis & Mentis pen*

ANNO CHKISTI orbis seiuni S. V. pro domo domini. Et cum venerit fummus paftor, ants cujus con* fpeAum apparebunt cuoAi paftores cum grege fibi commiffb, Petrus cum Judea, Paulas cum gentium multitudine copiofa, Johannes cum Alia, Andreas cum Achaia, Thomas cum India, ceteri cum aliis quos ad fidem converterunt aut reduxerunt, & vos beatiffim< pater, quafi alter magnus patriarcha Jacob tranfoAo Jordane cum baculo paftoralis officii, apparebitis cum duabus turmis ecdefia orientalis & occidentalis, recipietifque in unitate perfeAa coronam immarcerfibilem, quam fanAttati veftras & nobis omnibus concedat rllc qui, eft trinus A unus bcncdiAus; Deus in faecula. Arnen.

ANHO cuaisTi Uji

PROPOSTTIO P^CT^f

Ceram fnmme pemifice fer amiefiateree fatri ceacilii Bafiletifi) fefer ehfer-ventia eiecre torum.*

ib. ■"J» T1 Eatiflime pater, exigeret prsfcntia ve- J.) fire fanélitatis in primo dicendorum alloquio orationem ornate compofitam matareque digeflam, quae S. V. dignitatem, clementiam, aliaique virtutes ft dotes fummas in medium adduceret, ft rem ipfam Deo gratiflimam ft hominibus falutiferam, de qua paulo poft didurus fum, peroraret. Quis autem eloquenti· princeps, aut Tuilianc fapienti· prafol fupremi vicarii Jefu Chrifti excellentiam modico ft inculto Termone ad plenum explicare poterit? ProfcAo mearum virium, fed & fublimioris ingemi tranfeendit facultatem. Rem infuper illico fubjiciendam veritatis nitore fubmiflam video, ratus non fum eam verborum lenocinio indigere. Canon mihi locupletiflimus teftis eft, eum fupervacuis laborare impendiis, qui folem certat facibus adjuvare. Quoniam igitur gratiplenitudo adjeAione non indiget, nec ulla requirit commendationis argumenta, commorari in ea re verborum fuicatis coloribus amplius non putamus. Ne autem ufque ad feftidii neceflitatem mea fe extendat prafatio, ad conceptam materiam orationem converto: non tamen de propria virtute, lèd *de munero* largitoris illius qui dat omnibus affluenter ft non improperat, confidens. Verum, beatiflime pater, cum parens ille folus ft unus Deus gloriolus confingeret animal rationale, ipfam ex humo fublevatum ad contemplationem fui artificis erexit, & folus homo eft, qui res cœlefte» accepit, fpeAare cum Deus cealum voluit, ut religionem ibi quarat. Apparet non efle rationis humane, ut poftpofit« divinis ac humanis prsceptis, opes terreas, qu· plerumque corruant, animal rationale venari tentet. Cum autem, pater beatiffime, glotioffiffimi pontifices anteceflores veftra fanAitatis, magni, jufti, in etnleftibua rebus experti, famosa religione Deum adora, bent, piftitia cultum colebant, in omnibus Deum profenten» effe putabant, decreta facrorum conciliorum in fumma reverentia ac veneratione habere folebant, & a fuis fubditie obferisari faciebant; adeo etiam ut B. fifcx, qMtuor concilia uaivcrfalia ficuc quatuor libros fanAi evangelii profeflus fuent, fcilicet Nicsnum, Conftantinopolitanum, Ephefinum & Chalcedonenfe, ratio, quia in his vehit ia quadrato lapide fanAc fidei ftruAura confiirgit, & cujuslibet vira atque communis aAionis norma exiftit; *h* cum univerfali fint coafcafu conflituta, fe & non illa deftruit, quifquis prafumferit abfolvere, quoe ligant, aut ligate quos abfolvunt. Clarum autem eft, juta Gelafii papat fententiam, quod eadem veneratione decreta aliorum conciliorum cuftodienda ft recipienda funt. Nedum autem difta quatuor generalia coocilia cum fuis fequantibui folummodo quoad fidem B. Gregorius fe venerari fatetur, fed etiam quoad reformationem, quando fubjtmgit dicens: quia i* his cujuslibet vite atque communis aaionis norma exiftit., Conflat autem ft luce clarius apparere poaeft, juxta làcri Coaftantienfis concilii decretum, quemlibet, etiamfi papali dignitatn prniulgeat, decretis factorum conciliorum obedite debere i» his qu· pertinent »d fidem « exflirperienem ichifmatis, & reformationem ecclefia! in capite & in membris, & -pertinentibus ad ea. Et fi gloriofiflimi pontifices ea deftruere que antaceffores fui (latuerunt, erubuerunt· multo magis decet & expedit, quin immo fumme noccflarium foret fanAitatcm veftram eorum veftigiis inhzrendo, decreta factorum conciliorum fumma cum veneratione obfervare ft obfervari facere ft cuftodire. Sicque, bcatiffime pater, fi prifeorum factorum pontificum magnifica opera fanAitas veftra attendit, fummo Audio conabitur gloriam fuam triumphalem fuis pofteris ft univerfo orbi relinquere profuturam. Neque (anilitatem veftram retrahat levis occafio, quin immo divina neceffiludini fatisfaciat, fi grato ftudio fua adminicula mine petenda ecclefiz Dei feliciter condonabit. Non injuftum perimus, non (ànAitteœ veftram maximis praliis aut certaminibus confligere rogamus, non infuperabiles montes tranfire, non ampla terrarum fpotia vafti orbis luflrare, (ed ut fanAa catholica ecclefia favoribus benignis participata, bonas felicitatis fus eventus * in perpetuum memorabiles conquirat gloriofe. Nunc autem, pater beatiifime, de veftro fanAitatis benediAione ad rem fpecialius defecndam, alia iajunAa pofteris temporibus explicaturus. vt«i«.

Confiderans itaque faoAa ecclefia catholica per factam fynodum Bafilcenfem reprzfentata, reformationem Dei in capite ft io membris univerfo orbi efle fumme neceflariam, & ad eam perficiendam creberrimis litteris fanAitatem veftram magus cum caritate & folertia propulittam fuiffe, hi nomine Spiritu Paredití, magnis ft variis impedimentis intervenientibus, fua faluberrima promulgavit E decreta. Cum autem, pater bcatiffime, ob eonimdem tranigreffionem magna fcandala in ecclefia Dei proteritis temporibus exorta fint & nifi accuratius provideatur, timendum foret, majora fcandala intolerabilia ac fchifmata graviora faboriri: maxime mitem propter non obfervantiam decreti de eleAionibus, ob quam tnaigreffioaem paucis temporibus elap-

poterit peraiciofiffimum fchifmainAM religionis xelus incumbit, & per confe-' ANNO CHX1STI

asnso απιιτπ M*S·

Wdefio Des pcrieajofius quidem quam fuciens ferventiori defiderio ea que funt Chri-
aliud noviter extindum. illud namque divi-
deUt ecclefiam Dei in duas partes ; fed fi
foa&itas veftra non ferveret decretum deelef-
ftioaibus per facrum concilium promulgatum
timendum foret, quod infra decem aut quin-
decim annos fonda catholica ecclefia diviia
repcriattsr in tot partes quot funt diceceſes ,
Proximis infuper diebus cum ambaffiatprcs
facri concilii Fraocofordie in folemni con-
ventione facri Romani imperii eledorum St
principum Almanni* effient conftituti , audi·
verant graviffimas querelas , maximaque fcan-
dala exinde evenire. Ad ftatim vero ex poft
Coloaienfis 3c Moguotimis archiepifoopi que-»
ruloim litteras de novo facro concilio tranf-
miferunt, poftulantes humiliter A devote ,
quatenus facrum concilium obfervanti* de-
creti de eledionibus ante fui diffiolutioncm
dignaretur apponere remedium opportunum ,
Quamvis autem, pater beatiffime , fuperiori-
bus temporibus facrum concilium per hono-
rabilem dominum abbatem S. Juftime, & de.
mnm per duos revereodiffimos S. R. E. car-
dmales pro obfervaodis decretis editis & e-
dendis S. V. requifiverit, nunc vero per nos
humiles dide fandae fynodi oratores rogat,
Kit, hortatur , & per vifcera mifericordi*
i noftri Jefu Chrifti obfecrat & amplius
requirit ; quatenus fanditas veftra deinceps
cum eficdu fervere & fervari facere velit de-
creta edita A edenda per facrum concilium
Bafileenfe, & in contrarium attentata revo.
care, alioquin P. B- dida facra fynodus mul.
tiplicibus jurgiorum ac fcandalorum crebris
propulfata opprobriis , intendit dare operam
efficacem, per quam decreta fua ab omnibus
inviolabiliter obferventur, etiam quacumque
przfolgeant dignitate, prout impoffibile erit;
unde pm tot fcandals & fchifmata in papulo
Chriftiano fuborta exiftunt, 3c per amplius
fequi verifimiliter timentui , quod facro con-
cilio non expedit conniventibus oculis per-
tranfire. Et fi facrum concilium non foret
congregatum ad obviandum didis fcandalis ,'
de novo deberet congregari . Numquam au-q
rem factum concilium parietur fe diffiolvi ,
nifi primitus adbibito fufficienti remedio mo-
do poffibili, pro obfervandis decretis ejuf-
dem. Quid namque prodeflet condere decreta
& kges, C non obfervarentur? Qualis infu-
per foturis temporibus fpes generalia conci,
lia congregandi haberi poterit, fi decreta fa-
cri concilii Bafileenfis tot laboribus & expen-
Gs condita & promulgata, tam de facili vio-
lari, ac etiam rctradari, irritari à quocum-
que tolerarentur? Et profedo nifi diligentius
provideatur fuper obfervantia decretorum, pau-
cis temporibus elapfis, omnis audoritas fa-
ctorum conciliorum enervabitur, & difcipli-
na ectlefiaftica peribit. Vulgaria namque ino-
levit vox populi , fi durante concilio haec
fiunt in vindi, quid eo diffoluto fperandum
foret in arido?

Praeterea, pater beatiffime, ad didam ob-
fervantiam decretorum ex fufeepti regiminis
officio S. V. aftrida eft. Unde juxta * Ju-
liani papae fententiam, officii noftri confide-
ratio non eft nobis diffimulare, non eft ta-
cere libertas, quibus major eundis Chriftia-
ftian* religionis decreta Romanos pontifices
forvare oportet. Neque aliquam aliam fedem,
fecundum Gclafium » uniufcujufque fynodi con-
ftitutum , quod univerfalis aflenfus probavit,
magis exequi pr* ceteris oportet quam pri-
mam ; qu* 3t unamquamque fynodum fua au-
doritate confirmat, 8t continua moderatione
cuftodit. Nedum autem verbo aut feripto ea
ample&i, *fed* etiam ufque ad animam & fan-
gmnem ea qu* Spiritu fando didante patres
diffisuerant, prccipua virtute defenfare & fer
vare, ab aliis obfervari facere & cuftodire .
Qmd fi foeditas veftra fecerit, profedo fan-
da catholica ecclefi^ immenfam gloriam ho-
noremque fufeipiet pariter At decorem . Sa-
crutn quoque concilium Bafileenfe in Spiritu
fondo legitime congregatum , & fanditas ve-
ftra vinculo caritatis indiffolubili erunt unum
ficut & nos unum fumus.

Infuper , pater beatiffime , quot λ qualia
fcandafo praeteritis temporibus provenerunt .
ex eo quod fententi* etiam tres conformes
latz in facro concilio, in curia Romana re-
fricantur, retradantur & revocantur, ad ple-
ne explicandum non fufficeret dies , neque
menfis. Patres autem facri concilii & etiam
eundi principes foculi de hac re non folum
adjurantur, * fed & graviffime frandalizantur, * *'
cum hoc cedat in maximum fcandalum &
perturbationem ecclefi* univerfalis . Fiunt
namque diverfi proceffus in divertis partibus,
unus excommunicat, & alius abfolvit ; urus
obedit, & aliud contemnit . Quanta autem
mala A contemtus ecelefiaftici ftatus hinc
proveniant, lingua noftra mortalis ad plenum
explicare non poterit. Et quod gravius eft ,
fiunr proceffus in curia Romana , per quos
monentur fuppofita concilii, fignanter autem
feriprores A abbreviatores, cum tamen ita
neccfforia negotia ibidem tradentur , quod
non folum non deberent sfocari, quin immo
& alii mitti. Ea propter, pater beatiffime ,
dida facra fynodus veftram fanditatem ro-
gat, petit, hortatur, A infuper per vifcera
mifericordi* Dei noftri Jefu Chrifti obfecrat
& requirit, quatenus fanditas veftra deinceps
taliter velit providere, quod ifta aut confitni-
lia de cetero non fiant, *fc* prrfertim manda-
re domino patriarch* Hierofolymitano , a
quo dicitur illud monitorium emanaffie , ut
illud revocet, A de cetero fimilia non at*
tentet .

Peramplius autem fanditas veftra dignetur
fovere A habere recommifla fuppofita facri
concilii , prout in decreto adluefionis pollici-
ta fuit fanditas veftra facere . In omnibus
autem fanditas veftra velit fic agere, quod
patres in facro concilio concipere valeant fan-
ditatem veftram manutenere facrum coaci-
lium, & non per indiredum diffolvere. Quod
fi fanditas veftra fecerit, totus infuper orbis
univerfus exinde magnam fufeipiet confolatio-
netn quietem. Sacrum infuper concilium &
fanditas veftra erunt unum, ficut A nos u-
num fumus.

Poftremo, pater beatiffime, facrum con-
cilium volens ea fignificare fanditati veftr* ,
?[u* proximis diebus in facrofando opere re-
crmarionis dudum univerto orbi per fuas lit-
teras

«C*

teras piomifld fecit & ordinavit, in przfen- A
-— tiarum in 'ignum participationis tot & tan-
CHtîsri torum bonorum operum , tranfmittit ianftitati veftra? decretum dc annatis, vacantiis, fic communibus fervitiis tollendis, prout in ipfo decreto ftatim profentando clarius continetur. Et difta laera fynodus bortatur Sc requirit fanftitatem veftram , quatenus velit ipfutq decretum in fua curia lervare, & alibi obfervari facere 5c cuftodire, quod ipfum eft conforme legi divin» dc canonibus .fanftorum patrum , ‹Sc dignetur ipfum benigne fufeipere tamquam opus quod ptincipaliter reformandum erat. Quamvis autem, pater beatiffime, ift.e annat» introduft» fuerint in caufa paffagu tenat lanftz, nunc autem ceffante cama j reflare poterit & effeftus, etiam diftz annat» haftenus levat» non funt converf» in eum ulum & finem, propter quem annat» adinvent» fuerunt , maxime quia fuperioribus temporibus in fublevationa diftarum annata rum tantus rigor, totque exorbitanti» , tot intuper deftruftioncs 5c orbationes infignium eccleiiarum provenerant : adeo etiam quod in multis ecclefiis cultus didnus, nedum diminutus, fed eti mi in totum collapfus exiftit . Multi eti-m nobiles prziati ob non fokitionum -nnatarum , innodati cenfuris ecclefiaftiCis, muftis annis a divinis abftinentes, & tanciern plurimi in ipfis fic mortui in terra prophana inhumati funt, alii vero coafti funt vendere libros, calices, capfas reliquiarum , C & ornamenta ecdefiarum. Alia autem innumerabilia mala, qua? exinde fubfecuta funt , >n longum enarrare lupededeo de przfenti . Quibus fingulis attentis , peramplius non expediebat lacio concilio conniventibus oculis pertunfire. Unde pater beatiffime, fi Alexander S. R. E. & apoftolicz fcdis epifeopus feribens Lucenfi cvclefiz conflituerit & decreverit , quod nullus cujufcnmque gradus deictic pro ecdeliaftico beneficio audeat aliquid couferre, eti.imfi fabric» ecclefi», vel in denariis , feu etiam in ufus pauperum donatum tribuendum foret; multo magis decuit facrum concilium , quod eft fpeculum & norma cujuslibet vit» atque communis aftionis, O decretare 5c ordinare, quatenus amplius in collatiorie beneficiorum , confirmationibus eleflionum, admrffione poftulationum , tam in Romana curia, quam alibi, nihil penitus ante vel poft exigatur, direfte 5c indirefte , prztexru etiam cujufcumque confuetudinis , privilegii 3c ftatuti, aut alias quacumque recepta occaftonc. Sacrum namque concilium nihil novi feciflTe videtur , fed antiquiffima jura fanftorum Romanorum pontificum inno-

Nihilominus , pater bèatiffime, facrum concilium omnino difpofitum eft , 5c jam laborat per aliquem alium modum *honcihorem* fanftitati veftrat & dominis cardinalibus ; talem facere provifionem, de qua fanftitas ve- * ftra 5c domini cardinales merito poterunt conrentari : przfcrtim autem fi facrum conci- burn informatum fuerit raahter & cum effe- 4sno
ftu lanftitatem veftram decreta facri concilii csaisn
Bafileenfis fervare , ab altifque obfervari (i) facere, & in contrarium attentati revocare . Has pieces, pater beatiffime, nos humiles & tantilli dift« facrofanft» fynodi oratores , fanftitati veftro magna cum inftantia offerimus, rogantes fanftttarem veftram humilitet 5c devote, quod ft nobtt injunfta non tarn mature aut eleganti ftylo quo decuiffet , eipofuerimus, id non facro concilio, fed noftro imperitia fanftitas veftra adferibere dignetur . yinaliter, pater beatiffime, optat ipfa laera fydodus, ut Deus gloriofus vota & ageoda V. S. feliciter dirigat, & ccdcfli dono profequatur , ut per here 5c per alia meliora, quz, Domino infpirantè, V. S. in pofterum fecerit, immarceffibilem vita «ternae coronam & triumphalem gloriam confequi mereatur, quam S. V. & nobis omnibus concedat Jefus Chriftus bmediftus in fecula. Arnen .

INSTRUMENTUM REQUISITIONIS

Pep ftptr ·i}iŋ>βiiŋ» decrtitrnm.*

IN nomine Domini , tenore przfentis pu- ? p *41
blici inftrumentis cunftis fiat manifeftum, quod inno a Nativitate Domini MCCCC. XXXV. indiftione XÏII. die vero XII. menfi: Augufti, pontificatus etiam domini Eugenii anno V. tn domo fratrum Przdicatornm Florentiae, in dominorum teftium noftrorumque notariorum , &c. profentia , venerabiles viri Jo: de Bauj^eften decretorum doftor, & Matthaeus Mcfnage baccalaureus formatut i . theologia , fanftae generalis fynodi Bafilecniis oratores & ambaffiatores , coram rtverendiffimis reverendifque patribus dominis epifeopo. Ilerdenfi, archtepifcopo Spalatenfi , epifeopo Cervienfi , Jo: de Mela pratonotario , & quamplurimis aliis doftoribus, Scc. perfonaliter conftitnti, expofuerunt qualiter nuper videlicet XIV. Julii, praefari domini, aut major pan eorum, in audientia publica, & coram fanftitate domini noftri papae praefati , revercndiffiraifque dominis cardinalibus, pra» fati domini ambaffiatores & oratores ex parte facrofanftz fynodi generalis Balueenfis fupplicaruat, rogarunt & requificrunt eamdem fanftitatem ad obfcrvaatiam decretorum ejufdem fanftae fynodi, & in contrarium attentatorum revocationem, necnon pro reduftione Grzcorum , indulgentiarum cum eodem concurfu , prout 8c quemadmodum in propofitionibus & collationibus eorumdem ambaffiatorum , coram eodem domino fanftiffimo faftis & pronuntiatis continetur , Î'uas pro repetitis habere voluerunt, & quia .uper omnibus ~~supradiftis profatus SS. domi~~ nus nofter papa in profentiarum difto *facro* concilio in eorumdcm dominorum oratorum pcrfonas dederat rcfponfum , per quamdam-

ζΛ Apud BiOTium Livenfi ecdelíc.
(i) Apod Bzoviutn omiffù hii verbis: *St ix ctturxrixxt xtttxXxtx* **meuwi** AM̄Mî: *St tefitétri, fin** O' *•xi .$. Γ'. ii bull: [xx xdb*fi*xtt ftlhcnt tfi [trvxrt,*

ficedulam papy-eam eifdem dominis ambaffia- A potlolic* lufficientem fieri Vos autem › do-
'toribus per diftum Poggtutn prarfentatam Sc tninc Antonine z\uditor , p;a\>pue apud ch*ht i
awwo CHSIST1 per eos receptam , quam dc mandato præûti fratres Minutes etiam d:fertiifime complexi i»u·
SS. domini noftri papae afferebat kripiiffe cftis. Pinno quod ha. annat i jure naturali
non videbatur eifdem dominis oratoribus pro divico & hun'-iv; to'erari poterant . Secundo
honore facri concilii, domini noftri papar, ac quod aut fufpcedatur decretum , aut debita
ipforum dominorum oratorum fuflkere , im- ledi apcfiolku· fiat pcoviiio . Exhortatio .
mo magis vifum fuit expedite, quod hu>u(- quam primo !c<.o, domine generabs, ad pa-
modi refponfio fub bulla ipfius domini no- cem cai :r..tcmque & unitatem frciflis, Ianff'
ftn, necnon expreflione nominum farpediclo- quidem eft & falubns, Λ cmni receptione
rum dominorum ambafliatorum lacto concilio d;gi.< , quam quilibc* Chrifllanus ut^aqoe ma-
tranfmitti deberet, licet ipfam cedulajn offe- nu ampicéli debet, que qu.«m f:t neceflaria
rebant fe velle ipfi facro concilio cum omni &. utilis in fc quilibet palam experitur, Quan-
honore 8c 'reverentia reprofentarc. Et nihilo- tumlibcC enim homo fit dives ac potens, o-
minus ex fuperabundanti cautela , iterum de mr.ta habens natura: Sc fortun» bona, fi pace
novo fupplicarunt & requitiverunt SS. domi- B Sc unitate cum proximis careat , nihil jucun-
num noftrum , quatenus vellet fervare \ ler- ditatis, nihil l-rt.itix. (entire unquam poterit,
vari facere decreta facri concilii Bafiieer.fi» , fed plurimas animi in Jcftias , atque anguihas
St io contrarium attentata revocare, ac aha iccum ubique deferet. Nos etiam non pafli
facere Sc adimplere, prout & quemadmodum fumus hoc munere pacis ab iplo lumino pon-
in propofitionibus eorum Sc collationibus fue- tifice proveniri. Nam Sc farpenumero ac per
rat Sc erat expreffum . Dc Sc fuper quibus nofiros oratores noviflime Florentiam deftina-
omnibus Sc fingulis firpedidli domini oratr re» tos , id ipfum luat fanflitati nuncuyimus,
fibi fieri perierunt inftrumentum & inftrumen- optantes ut unum effemus caritate ipfe &
ta , Scc. nos, ficut Chriftus orans pro difcipulis dice-
bat : *Ore, pater, ut unum fint, ficut Cr ntt*
Et ego Dcliderius Barardi de Forcellis *unum fumui.* Ipfe igitur fufnmus pontifex pa-
Tullcnfis *diacefis* clericus , publicus cem & unitatem nobifeum habere defideraf ,
imperiali auéloritatc notarius, dutn Sc nos fecum : ipfe illam nobis nunciat, Sc
h»c agerentur, &c. pratfent fui , nos fibi, quid ergo rcftat quod ipfo Sc nobis
&c. Quare &c. pacem & unitatem optantibus invicemque
^nuntiantibus, pax ipfis non fit? An quia fic
Λ *E SPONSIO*

Per remendiffimum dtminum letatum oratc-
ribui demint pap f*p*r prepefitii pt' eef-*
dem in generali cengregatione.

alter alteri pacem optamus Sc nunciamus , pa-
cifici dicendi fumus ? An etiam quia inter
diffidentes, ut modo in Chriftiamffimo regno
Franci» faftum eft, pacem componere lata-
gimus, filii Dei vocabimur , fi pacem inter
nos invicem non habemus ? Non quidem .
Jr- F ·» Deceret hujus facri concilii dignitatem , Inquit (enim B. Hieronymus fuper Mattheo
ut cum SS. domini papar oratoribus in verbo illo *Beari pacifici*, ille vero pacifi-
nunc refpondendum fit , tali viro hoc onous eft, qui prius in feipfo, deinde inter a-
injungeretur, qui & facro concilio & ipfi lios pacem qusrit . Ipfe Sc nos unum corpus
fummo pontifici dignam orationem faceret ; ecclefia furnus, qui regimur fub uno Chrifto
fed cum loco tantum & non meritis hoc rei- capite noftro, ipfe Sc nos civitas Dei fumus,
pondenJi officium tribui haflenus foiltum fit, ipfe Sc nos una domus Domini fumus. Si in
excufabit confuetudo, fi veftsis ornatifltmis hoc corpore , fi intra ejus civitati» ecclefia-
orationibus par aut fimilis non reddatur ora- Θ fticar mernia , fi intra hujus domus parietes
tio. Excufari & ego jure debeo, qui hunc diffenfionum , aemulationum , odiorumque bel-
primum locum non ambitu aliquo, led fupe- la verfentur, quis ipfum & no» pacificos re-
noris'juffii, contra meum inftinâum confe- éle nuncupabit, etiamfi in toto terrarum or-
eurus furo : quem etiam non voluntas, fed bc pacem effecerimus? Quid ergo cauf» eft,
neceffitas ad tjefpondendum coegit . Semper cum uterque tam bonam &. finceram ad pa-
ergo familiariter, quemadmodum apud vos cem fe voluntatem habere dicat, quod inter
domi foleo, nunc vobifeum colloquens magis noa & ipfum non mediocres diffenfionum
quam perorans, principales veftrarum oratio- (cintilla: apparent, quit nifi caute extinguan-
num affmnam parte» , quibus nomine facri tur , verendum eft , ne in maximam erum-
concilii refpondcbo. Et a vobis initium di- pant flammam? Quid opus eft indiciis aut
cendi faciens, venerabilis domine generalis , conjecturis hujus difeordir caufas inveftigare?
qui primum LaAantii ac Ciceronis ftylo hic *Audiamus gold in nebit leguatur Deminue*
peroraftis, quatuor ex veftra oratione princi- *Deui nefter, guenium leguntur pacem , iu ple-*
paliter colligo . Primo hanc fanâam fyno- *bem fuam.* inquit Deu* per os pfalmiftte,
dusn ad caritatem, pacemque Sc unitatem cum *mifericerdia & verita/ obviaverunt fibi, ju-*
domino noftro coniervandam exhortati etyrs. ^*ftitia & pan efielata fime.* Demonftrat no-
Secundo fanâum piumque ejus propofitum ac bis profecto Dominus Deus nofter, quod pax
defiderium explicaftis , ad haec tria opera , fine juftitia efle non poffit , immo ut illa
quibus facrum concilium intendit . Tertio fit, juftitiam procedere oportere. Cum ergo
quod fedem apoftolicam potentem efle & o- ita fit, aliter efle non poteft, cum veritas
pibus abundare oeceffe fit, ut oppreflos rele- atteftetur. Neceffarium eft, fi Dominus no*
vet, flt indigentibus fubveniat. Poftulaftis de- fter veram pacem & unitatem inter nos ftt
mtm loco annatatum , quas decretum noftrum ipfum fore defiderat, ut ea qua ad juftitiam
proxime editum abftulit, provifionem fedi a- fpeftant, prius ipfe promittat , hoc eft ut

ercleii* uciverfali us fuum tribuat. Quid eft illu<1 ecclefiz ju»? quz funt illz juftiti» par-
ch*kti Ir$ ' vcrjm pacem przcedere debent ?
14,s Non certe alix , ntli cum ecclefia univerfalis Spiritu ianflo dirigstur , &. eam univerfale coneilium reprzfeniat . ut decreta fynodalia diligenter fervet , & per *ilios* fut) exemplo & julfu lervari faciat. Ita & fui anteceflbees ûnih Romani pontifices , quorum vitara in tefhmonium fanélitatis etiam miraculis illuftiavtt Deus, fecerunt, cum fumtna veneratione umverfàlium conciliorum canones luteipientex, & per eos inviolabiliter fervari facientes, qui fine maxima ft urgcntiffima cauta advertus ea non difponebant quicquam , nec ab alus aliter fieri patiebantur, faquir enim B. Datryfus, abfit a me, ut SS. Patrum canones abtque inevitabili caufa umquam tranfgrediar. Ft magnus ille Gregorius, ut fao&a cvangelia, concilia univerfaiia fe venerari affirmat, & non iolum quatuor illa primzva , fed & omnia, dum ea ratione utitur , quz omnibus untverfalibus lynodis communis eft. Beatus quoque Gelafius univerlalis ecclefiz ftatuta afleverat, nullam efle fedem quam magis cxfequi oporteat» quam primam . Non fatis mihi *diet ufque* in craftinum, fi fmpu-)o> tam fumrnos pontifices, quam fanflcs doéloirs recenfi.Tc pergam , qm Llubetrimam conciliorum uoftrinatn fuper ceteras alias efferebant , venerabamur X obfervabant. Nec fic faciendo quicquam Romani pontificis e.u- (lontati deperit aut detrahitur, immo adjicitur, immo accrefcit. Qjiicquid enim in iactis ft.,tuitur conciliis, fua etiam auflontate ftatuitur , quz femper ibidem refulget, ut prima 5c przcipu.i, prz omnibus caput & dicftrix, cum aut perfonaliter aut au&orifatue lemper in fynodis univerfalibus interfit, ipfcque fit ecclefiz reflor & paftor ; decreta conciliorum 3c fua, Sc fedis apoftolicz Jici non immerito poffunt . Nos mira , ut dixi, unum ecclefiz corpus fumus, & ipfe hujus corporis caput iub capite Chrifto . Quicquid igitur fit ab hoc corpore ecclefiaftico , etumfi omnia membra in idem concurrant, ficuf in corpore naturali accidit , magis tamen Jc przcipue operatio quzvis capiti appropriate & adicribitur , ab ipfoque magis qu.im ab alio corporis membro procedete cenietur. Itaque non *fetus* fynodalia decreta pro luo debito & honore & cxfequi debet, ac per alios fervari facere, quam fl ab ore proprio diflata & promulgata effent . Dum enim iple przfens eft . iple concludit, iple ftatuir, Pc fub nomine fuo & pertona e- ;us omnia decernuntur dum abell , fui przfidentes, qui vice ejus funguntur , locumque spuftolicum tenent , ac perfonam pontificis reprzlentant, per lacrum concilium deliberata concludunt. Per concilii autem ftatuta in nullo luz derogatur pofeftati , quin pro tempore , loco, caufifqut & perfonis , utilitate \el neceflitate fuadente , moderari, difpenfari poflit, atque uti fummi principis epicheia , quz ab eo auferri nequit . Hzc ergo fanfla Ivnodus non opes, non quid aliud ab eo pofiulat, fed hoc dumtaxat, ut quemadmodum fui egerunt anteceffores circa decretorum fynodalium obfervantiam ; ita dc ipfe facere dignetur Quod f' fcccrit, prout putamus, & ex toto corde obfeeramus, tune przeunte juftitia , mox I«ta fronte foror *ejus jucunditima fuccedet pax* , qua fine juftitia germana fua antiquiore intercedere non confuevit . Quod fi forfitan & ipfo furamus pontifex dicat , quemadmodum & vos io cordibus velitis nunc dicere *fufpicor*, etiam ex pone hujus facri concilii , przcedere oportere juftitiam , fibique jus fuum per noa tribui debere. Nemo noftram ita irrationabilis eft aut effe debet, quod alio jure in fe^ alio in s- Jiis uti contendat, & ab alio fibi fieri juftitiam petat, iple alteri deneget . Videamus, & inter nos difeutiamus, fi quid eft in quo concilium jus fedis apoftolice gravet , laedat & offendat , minuat, Λ ecce nulla erit , ut fpero, difficultas, quin omnia ad juftitiz reélitudinem & ecclefiz normam redigantur . Sic igitur utrimque faciendo, tunc rei evidentia animum utriufque ad unitatem paratum demonftrabit, & tunc veri pacifici erimus , ac filii Dei vocabimur.

Hinc ad fecundam veftrat orationis pattern fe mihi competens refponfum offert. Sic enim , ut przdiflum eft , faciendo , tunc evidenter cognofeemus, & ubique palam fatebimur fan&iratem fuam ad hzc fan£la opera, propter que convenimus, veram perfeflamque voluntatem gerere , tunc nos fuper omues praecipui laudatores ac praecones erimus Tertio loco, dicitis oportere fodem ..poftolicam abundare ac potentem efle, exemplo illorum Romanorum pontificum, qui B. Anaftafio , * B. Johanni Chryfoftomo, ac B. Thomz Clanuarienfi de fedibus pulfis , opem , fubfidiaque neceffaria contulerunt; B. quoque Grtgorii, qui ufque Jerufalem indigentibus vit» neceffaria miniftrabar . Nos nec re, nec verbo contradicimus in hoc : immo non eft illa fedes, nec effe poffet tam potens ac locuplex, quin eam pro utilitate ecclefie locupletiorem , potentioremque effe vellemus , quamquam affirmemus, & in illa, & in aliis epifoopalibus fedibus defiderari magis copiam aoundantiamque virtutum & meritorum, quam opum & divitiarum. Ncc certe fecimus, aut quicquam facere intendimus, per quod illa fanfila fedes jafturam feu diminutionem aliquam auAoritatis vel facultatis pati poflit . Quod fi reAe cunila animadvertantur, atque omni paffione fopita , judicentur omnia, nemo affecere cum ratione poterit , quicquam per hoc noftram decretum in diminutionem , derogationem , feu praejudicium illius fedis fore attentatum . Et quamquam multe ad id rationes fuppetant, tres nunc fatis effe judico. Primo, cum nemo inficietur multos in exaâione harum annataram folitoa fieri abufus, cum etiam hinc multi fcandalum paterentur , dc fcrupulum in confcientiis, ac modus ipfo exigendi onerofiu effet ecclefiis , & apud multos fpeciem mali continere videretur ; nos his omnibus hoc decreto providimus , fequentes doQrinam Chrifti mandantis, nemini incutiendum effe fcandalum, & spoftoli Pauli przcipientis ab omni fpecie mali abftinendum . Regulas quoque canonicas ac legales, quz nonnulla prohibent, licet in fe non mala, ab hoc tantum quod vel fpecicm mali continent , vel occafionem delinquendi nonne & gratis offerre, & eieemofynam dare

pium

Àin*n CMUSTI MM
· c Aih ‘‘‘10

unto cnatSTi ·♦H·

cr pium eft caritatis opus? Sed quoniam tern-re bapriftni nummos projicere u> concham, teiem protendebat mali, emendari, & (aboleri tale m coofuetudioem juffit occlefia . Nihil Iuidern novitatis per hoc decretum in ecclea intro dufibum eft, fed pracepea & exempta Chrifti exfacuti fumus, ac fan&orum patrum renovavimus inftituta. Quid fecimus' audite ftc confidente, quofe, diligenter. Statuimus quod beneficia & ordines eccleiufticl gear* conferantur^ numquid eft fcelua aliquod aut facrilegium ?. nonne Salvator nofter banc ipfam nobis neceffitatem imponit, dicers « *gmtie actepiftw, gratia datet* Quid fecimus? Statiiiiw* quod fpiritualia paâo, conventione, feu contreâu, aut opera nummularie-um non diftribuantur. Sod It Chriftus Deu* nofter in domo Domini hoc fieri videns, flagello de funiculi* feâo, xck» juftitia faccenfus, expulit inde omnes vendentes & ementе*, & menfas nummulariorum evertit. Et cum ipfe cetera crimina verbo tantum dereftatus fit, hoc unum manu propria terribili punitione correxit. Quid fecimus? decrevimus quod rc* fpirituale* fioe pecunio interventu miniflrentur . At B. Petrus primus Chrifti vicarius, dum mentem quotidiana converfationc optime intelligent, cum Simon Magus pro gratia fpirituait pecuniam offerret, eum abhorruit, maledixit, Bc repulit, dicent: *Petunia tua tetom fit in perditione* . Noon* facrorum conciliorum, fanâonim Romanorum Ĵaurificum, probatorumque do&orum codices is prohibiricoibus plent funt, ut videlicet pro rebus fpirituaiibus ftt ecclefiafticis nihil ante vel poft ab invito exigatur? Hstc fecimus *i* hxc ftatuimus. Conquerstur ergo qui vult, fi tamen jufte id poffit, de illis qui talem nobis legem dederunt, quorum decreta renovavimus, non noftra fecimus. Quis ergo jam dicere audebit fedem apoftolicam aut alia* per hoc tam falubre & neceffarium ftatutum depauperates aut lofs* fore? immo re-Aius dicet, qui ratione utitur, honeftatas, expoliatafque, & ad decorem priftin· formo reduAu . Secunda vero ab omni calumnia noftrum decretum evidenter defendit. Per i-pritari debeat. Poftrcmo uterque veftrum proпftHD non interdicitur, quin pro vito fuftentarione aliifque ecciefia neceffitatibus fummus pontifex aliaramquc ecclefiarum epifeopi carirarivum fubfidium indicere, decimam feu aliam quotam imponere, fruHufque aliquorum beneficiorum ad tempus refervare, vel alias fabventioaum ipecies petere poffit. Satia ifta effiet, nifi & tertiam reddere promififfiem, qoamquam autem fic decretum fit & bene decretum, non tamen adhuc auditum eft, good bate fanâa fynodus nolit fitdi apoftolica dignam ac competentem provifionem facere, immo boc per fune oratores jam pridem nuociavit & pollicita cft, fi tamen obfervantm decretorum fynodalium, ut dignum eft, rationem habuerit. Et vcluti in corporeE neutrali reliqua membra fuo capiti nccefiaria provident, ut vit· & fufteotanoois influxus ab *illo* in ipfa defccadat; fic quidem aequum cft It rationi coefiaoum, ut ecclefiat per orbem diflulsi, fummo ponfifici, fuifquc paftoribirt indigentibis, ut ab hia lalubritei regantur, & gubernantur, occeffiariam fubventionem porrigant. Nihil aurem ad bene regen*

Adam confervendamque ecclefiam arque util* necefiarium eft, quam ut fynodiles canone*, quot a Spiritu fanfto diHatos credimus, non negligantur aut contemnantur . Illud autem Clentio praetereundum non eft, quod nec B. Athanafio, nec S. Johanni Chryloftomo, nec B- Thornae Cantuaricnfi per Romanos pontifices, nec pauperibus JerofoTyiniranis per B. Gregorium de his iubventutn eft . Neque enim adhuc hac vocabula in ecciefia Dei audiebantur, neque etiam alii cpifiopi praeclara caritatis & pietatis opera de emolumentis figillorum explere confueverant .

ac------- Ch<*t i mi

Ex his facile refpoofutn patet ad ea que primo loco vos, domine Antonine rxplicagftis: quoniam etfi pro site iuftcntanone *Sc* aliis juftia noccfliratibus partoribus ecclefi» jua naturale, divinum atque humanum provifionemvdacere jubeant, modum tamen iftum vel illum taltem pro femper non przcipiunt. Illud lutem conflat, quod quanto exaflio aliqua plu* habet abulus, feu oneris, aut fcandali, vd majorem ipecictn mali; tanto amplius a jure naturali & divino diferepat, qua his diebus noftris ulitato modo exigendi annatas admixto efle, *nec* vos, nec quifquem veritati* amicus inficiari poterit. Quamquam autem modus aliquis exigendi ufitarus fit in ecciefia, fi tamen onerofas aut abuiivu* efle incipiat, nulli negare fas cft, quin modum illum ecciefia poffit in alium leviorem vel Choneftiorem convertere. Ea aurem qua pertinent ad vitat fuftentationem feu utilitatem aut neceffiratem occlefix, que quidem de jure naturali & divino efle fatemur, neque abftulimus, neque auferre licitum videtur; immo, ut plus dicam, etiam prater multos fuftentandi modos, qui in jure ftatuti funt, hac fan&a fynodus, ut prxdi&um cft, fummo pontifici provifionem facere obtulit, fi & ipfe circa fynodaiium decretorum obfervantiam animum, ut decet, inclinaverit. Quod vero de fufpenfione decreti poftulaftis, nulla ratione dicere videtur, ut tam falubre decretum confurmeque per omnia legi evangelic* & fanâorum patrum inftitutis, fufpendi aut irvffionem -fafficientem fedi apcftolica* faciendam popofeir, ad quod fanâa fynodus refpondet, *fe* circa hoc id deliberaturam quod fecundum Deum & rationem viderit expedire, taliterque faôuram, quod quod nemo de ipfa fynodo poterit cum ratione conqueri.

COPIAT LITTEME MLISÆ

Mgi ^fngHa pre parte demini terd<nalit rit Cfpre & oratorum cueilli in ^dttrehato exfientimn.

SEreniffime princeps & excellentiftime domine, cum fuperioribue diebua renia majefta» veftra ad villam Attrebatenfcm tues deftinaverit *oratores, ad conventionem habendam* pro pace componenda inter hxc potiffime regna Francir & Anglic, ibi eis cum oratoribus feremffimi regis Karoh *St* nobifcum, una cum reverendiffimo domino S. Crucis, domini noftri papar. ac alus reverendis ejufdem facri concilii oi aroribus, ad eam conventionem fpecialiter deftinatis, ton-

ik p. an

ANNO CHRISTI

venientibus , Sc de difla pace tra&antibus ,"A tandem poft plura colloquia divtrfis diebus habita fuper di&a pace, Sc multis ac variis hinc inde fallis oblationibus, *ad unum* terminum certarum oblationum przfatl oratores Gallici immutabiliter fe firmaverunt , quas oblationes nobis vifz funt magnae, rationabiles ℅ A merito acceptanda per veftram regiam majeftatem . Tandem przfati o ;:ores ejufdem majeftatis, nullatenus fe eas acceptare velle expreffe teftati funt, nec ad refpondendum fuper eis ullum voluerunt terminum acceptare , etiam poftquam de eis veftram certioraftent majeftatem . Quamobrem, ut illis praediximus , fcquentes qui nos miferant przcepta mandantium . illuftriffimum principem ducem Burgundi.r induximus omni ftudio Sc diligentia ad pacem habendam cum przfato rege Karolo , ut Chriftianiffimum regnum Franci» aliquando a tantis calamitatibus A prefliiris redderetur immune. A equiê'* vit fua humanitate Sc innata bonitate confiliis 8c mandatis fanflz matris ecclefi» , pacemque , quantum in fe fuit , przfato regno dedit . Infuper A avidiflimus , ficut fuit femper, pacis generalis diétorum regnorum , quam *& nos r* ones fummo defiderio profequimur A optamus , operatus eft fumma diligentia cum praefatis oratoribus pr»fati regis Karnli , ut oblationes antediftas in pubbea ferma Y authentica fub forma--*Vidim*»l ad majeftatem veftram mitterent, offerentes , qu» per nuncium prefentium latorem eidem maieft.ifi prilentabuntur. Supplicamur itaque veftr» celfitudini A in Chrifti vifceribus obfecramus , ut fuper illis dignetur advertere diltgci ter , & pia mentis devotione revolvere , fecumquc reputare harum t>b!arionurn uberrimum piiffimum , atque Juivif. fimum fruélum , fi ças veftra majeftas <luxent acceptandas . Dabuntur etiam ex hoc Deo laudes maxim» , habebit populus Chriftianus omnis furamam laetitiam ; habebit ecclefia univerfalis plenam exultationem & gaudium ; habebunt etiam duo regna praecipua tranquillam pacem , dulce refrigerium , veftrz quoque excellentiflim» majeftati honoro maximus dabitur & aeternus . Nos poftremo univerfalis ecclefi» legatus Sc oratores ilarillimi nominis veftri & incredibilis glori» , illud Jumma cum la'ude extollemus & praedicabimus . Verum ut de fua intentione fuper his qu» fcripfimus , veftra majeftas nos certiores faciat , dignetur eadem majeftas affeOuofifliine, fupplicamus, nobis & illuftriffimo duci Burgundi» luis litteris intimare . quid iuper his decreverit faciendum . Datum Attrebati die XXVI. feptembris M. CCCCXXXV.

Hugo cardinalis dc Cypro legatus & ali[illegible] amb-fliiiorcs facri [illegible] concilii .

COPM ÎITTEEJE MISSÆ

ANNO CUMTH MIS·

Cjrdimli , ns

RKverendiffimo in Chrifto patri domino cardinali Afiglia, ac aliis'ambaffiatoribus de Anglia ad diattsm Attrebatenfem.

Reverendifiime in Chrifto pater & domi, ne , vofque ceteri prsftantiflimi patres & domini, noverant dominationes veftr» quomodo fuperioribus diebus in villa Attrcbatenft veftr» dominationes dum convenirent, dum dominis oratoribus Francia fuper pace componenda inter regna Francia & Anglia , nul. g la potuerit haberi concordia pacis inter prafatos oratores Sc dominationes veftras, ficut' pleniflime cftis informati . Quamobrem no* avidiflimi generalis pacis femper habenda in. ter hac pnefata regna exoramus afFeâuofiffime dominationes veftras, ut regi» majeftati fuggerere velitis & confulere, quod oblationes, quas per prafentium exhibitorem mittimus eidem majeftati , & illuftriflimus dux Burgundia , horam regnorum pacis generalis indefeftus profecutor, dignetur acceptare, quia enim omnium noftrum judicio A exiftimatiofie rationabiles funt Sc merito acceptanda; ad has enim faciendas fumma diligentia Sc inflantia przfati domini ducis indudi funt , immo pene coali i. Tandemque aflenferunt Sc grato animo obtulerunt. Igitur obfecramus iterum eafdem veftras dominatione* , & in Domino deprecamur, ut tam falubri tamque neceffario bono manum extremam dignentur apponere, & tanti boni fieri velle participes . Ex Atfrebato, dic XXVI. Septembris MCCCCXXXV.

Hugo cardinalis de Cypro legatus Sc ceteri oratores facri concilii Bafileenfis .

COPIEZ LJTTERJE DOMINI DUCIS

Btirgtnuit, ntifff regi ifngli* .*

ILluftriflimo ac potentiflimo principi 8c confanguineo noftro Henrico regi Angli». rbia.

Illuftriffime potentiflimeque princeps, *St* canfflme confanguinee, recommendations prae, mifla. Scire dignemini , quod poft veftrorum ambafliatorum ad dictam Attrebatcnfem parte veftra miffbrum rcceffum , quamvis abfque eo quod acceptare voluerint oblationes eu fallas in finem pacis generalis in regno Francis piofequenda, reccfterint ; qu» oblationes revercndimmis in Chrifto patribus cardinalibus & legatis de Cypro Ac S. Crucis, & aliis ambaffiatoribits facri Bafileenfis concilii vifa? funt juftc 8c rationabiles, etiam abfque concordando in dijetarc certam pro accepratione aut refutatione drftarum oblationum ; nihilominus difti domini cardinales legati ambafliarores, *Sc ego* cum. ipfis defideno pacis in hoc regno, quod femper habui, obtinendz, integro animo apud di&oa domini mei regis ambaffiatores laboravimus , quod in diftis oblationes, & fub ampliori forma concordarent , A in illas confenferuM fub hac cond' .one, quod infra primam diem Januarii pro-

C#· proxim o venturi per voa «coeptentur, qucm-
——————admodum vobis conftire poterit ex *Fidiemt*
cmkrtl cam TCro oπ8*°^"» quod vobis portat
♦?- Vellus-aureum heraldus mem & rex armorum pratentium lator , bac fala de caufa vobis parte mea miffus. Propterea, illuftriffime & potentiffime princeps & confanguince , rogo vqs quantum affeAuofius efficere valeo, quatenus circa oblationes in diAo *Fidin-tt* con. tentas habere dignemini avifamentum &. con· filiam, & corde tangere hanc rem , & di. A» oblationes, qui, ut diAum eft, vifx funt *tc* videntur diAis dominis reverendi® mis cardinalibus legatis ac ambaffiatoribus facri concilii jufts & rationabiles, acceptare , in qua re, ut puto, rem Deo placentem, Chriftianitati perutilem, veftrifque fubjeAis dcfideratam facietis, eritifquc caufa totalis habenda pacis in diAo regno, *tc* relevationis perpetua populi, qui ufque ad finale exitium violentias guerre pertulit, qua de re vos iterum, ut hanc rem facere velitis, ex intimis precor, *tc* mihi per diAum Vellus aureum heraldum meum fignificare quid fuper his agere duxeritis . Illuftriffime ac potentiffime princeps *tc* confanguince, dominus nofter Jefus Chriftus vos confervere dignetur . Scriptum in Attrebato XXVI. Septembris M. CCCCXXXV.

Philippus Burgundix, Brabantix, &c. dux Flandnx , Arthefii , Burgundii , *tcc.* comes.

OBLATIONES F^fCTJE

Pre perte regii Franci, & ntiffit in Anglient ptr legate! & nntbaffieteret facri cencilii & SS. deeeini neftri papa Cr illiftrijfimi deatini ducit Bnrgttndia , leS* in cengregatiene generali, &c.*

ι» r «4- *'tZ'Arolin* Borbonii & Alvernix dux Claremontis *&c* Forefii comes , par & camerarius Francir, Arthurus filius ducis Britannia , Richemundix comes , dominus de Partheneyo ‹3c conneftabulus Francia Ludovicus
• r. vmd·. de Borbonio comes Vicedonenfis , · Reginal-
cnexi·. dus archiepifcopus dux Remenfis cancellarius Francia, Chriftophorus de Haricuria , Gilbertus dominus de Faieta marefcallus Francia , Adam de Cameraco confiliarius domini noftri regis perfidens in fuo parlamento, Johannes Tudcr decanus Parifienfis, confiliarius & magifier requeftarum hofpitii regis, Guil. lelmus Chartier λ Stephanus Morelli confiliarii, Johannes Chaftenier , *tc* Rabertus Mailleres diAi domini regis fecretarii, omnes fui ambaffiatores, habentes ab eo fufficiens mandatum in hac parte, ficut patere poteft per litteras fuas patentes , quarum tenor fequitur, *tcc.*

Scire facimus omnibus prefentes litteras infpcAuris, quod cum per ordinationem diAi domini noftri regis venerimus ad civitatem Attnbatenfem , ad conventionem ordinatam pro £aAo generalia pacis hujus regni, & ibi comparuenmus, pro & nomine diAi regis , coram reverendiffimis *tc reverendis* in Chrifto patribus ac venerabilibus periônis , cardinali S. Crucis SS. domini noftri papx legato, cardinali de Cypro legato, epifeopo Albiganenli, prxpofito Cracovienfi, archidiacono Metenfi, ambaffiatoribus facri concilii Brf. mi fileenfis pro pacificatione regni, coram qui. bus etiam comparuerunt ambaffiatores pro parte Anglii. Comparaît infuper in perfona , quotiekumque expediens fuit , illuftriffimus ac potens princeps dominus dux Burgundix; 8t in tantum procefliim eft , quod plures oblationes *tc* aperturi faAx funt in prxfentia diAoram legatorum *tc* ambaffiatorum , tam per nos de parte diAi regis , quam per am. baffiatores pro parte Anglii, ad finem deveniendi ad generalem & finalem pacem diAi regni. In fpeciali per nos de parte regis fi. naïiter pro bono pacis certas oblationes & aperturas fub certis proteftationibus, conditionibus , *tc* modificationibus, juftas fit rationabiles fecimus ad finem diAx pacis , quas illi de parte Anglii refutarunt, nec accepta, verunt, quamvis per diAoa legatos & ambaffiatores SS. domini noftri papx *tc* facri concilii fuerint de eafdem acceptando inftantiffime requifiti & exhortati : quin immo diAi ambaffiatores Anglii de diAa conventione & villa Attrebatenfi receflerunt abfque ulteriori intentione intendendi ad diAam pacem , & abfque prefixtone dilationis *tc* termini rationabilis & certi revertendi ad acceptandum cut refutandum diAas aperturas & oblationes , poftquam tempore pendente habuiflent confilium cum illis de Anglia, & folum fe onerare voluerunt de referendo ad Angliatn prxdiAas oblationes *tc* aperturas cis in feriptis tradendas , ad finem faciendi refponfum per regem tale & quando fibi placeret, fc in hac parte puros folum relatores & nuncios conftituendo : qux omnia fatis irrationabilia *tc* voluntaria pro parte fua vifa funt. Et nihilominus poft diAum eorum receffum per diAos legatos *tc* ambaffiatores *tc* diAum dominum Burgundix ducem inftantiffime fuimus requifiti , quod non obftantibus prediAis, & receffu diAorum ambaffiatorum Anglix , vellemus nomine domini noftri regis rurfus confentire *tc* concordare diAas oblatio·
D nes tc aperturas per nos alias faAas & ampliandas quantum polfemus , cum facultate competenti acceptandi diAas oblationes & aperturas per illos de parte Anglii ufque ad tempus competens. Inde eft quod nos *deûdc·* rentes bonum effeAum pacis generalis , ad requeftam & proces fupradiAorum *tc* fiogulariter diAi illuftriffimi domini ducis Burgundii, & in favorem ipfius, ipfis dominis legatis *tc* ambaffiatoribus domini pap· & facri concilii *tc* domino duci Burgundii accordavimus *tc* confenfimus pro *tc* nomine regis in vim mandati nobis pneftiti, *tc* confentimus per prefentes in his qux fequuxtur , *&c* fob proteftatiooibus, conditionibus , *tc* modificationibus qux fequuntur.

Quarum prima eft quod de' parte Anglii fufficienter & pro femper renuntietur juri & titulo pnetenfis ad coronam Franci·.

Secundo, quodjrelinquent regi omnes civitares, villas, caffira, terras A dominia, in quibus pnetendunt jus *tc* occupant in regno Francix, exceptis illis de quibus in fcqueotibus agetur.

Tertio, quod terras illas, de quibus agetur

Çj F' tûr pofteriiu , fumus contenti nomine regis A dimittere eis fub botnagio & fidelitate , ref- CMHIsn fortu & luperioritstr'corona Franci·, fient alii antiqui pares Franci·.

Quarto , quod omnes viri ecelefiaftici fc fzeuiares revertantur & recipiantur *ad* fin beneficia, caftra, villae, civitates, terrae, dominia , pofieffiooes immobiles quafcumqoe ' ita quod in terris quas -dimiffuri fumus, illi de Anglia illis gaudeant,

Quinto , quod dominos dux Aurelianenfis captivus diAorum de Anglia , ponatur ad fi· nanciam & redemtionem competentem fc rationabilem, 'Sc Gc maneat quittas dc fide fua & captivitate. Et mediantibus diAis condi· tionibus, nomine regis in vim mandati con· cefli, confenriraus , quod diAis de Anglia maneat in hereditate perpetua omne illud quod tenent fc occupant in Aquitanis . Item, du- ‹Y catus Normanni·, cum omnibus fuis attine»» tiis, appeodinis, honoribus, praerogativis fc emolumentis quibufcumque, fecundum modum fc formam quibus felicis memori· Johannes fc Karolus *· filias ejus tamquam duces tenuerunt . Item, jus tale quale regi fpeftat in villis, caftris & locis, quas diAi de Anglia in partibus Picardie ante novifltmas guerres, fervato regi homagio fc reflbrtu fc fuperioritate, tenuerunt, fine prxjudicio tamen juris alterius.

Item, fumus contenti nomine quo fupra intendere cum diAis de Anglia matrimonio V per eos requifito pro rege cum altera filiarum domini noftri regis abfque tamen alia dote,

Item, fumus contenti nomine qao fupra , mediantibus tribus conditionibus nipradiAis, ita quod primo reddant realiter fc de feAo omnia caftra, villas, fcc. que jam occupant in regno ultra prediAa concetti dominia . Secundo , quod omnes ecelefiaftici fc fircula- res, cujufcumqua ftatus exiftant, revertantur ad fua beneficia, civitates, villas, caftra, fc cetera ' & tertio , quod diAus dominus Au- reiianenfis ponatur redemtioni ' rationabili ' quod ali» conditiones, fcilicet renuntiatio fc jus pnrtenfum ad coronam Franci·, recogni- D tio fuperioritatis rcflbrtaum, fidelitas, hornagium regi Franci· fc coron· , & matrimonium preferipturfl maneant fc fint in ftatu ufque ad feptenniutn fequens pendente, quo pro parte diAorum de Anglia rex, qui tum erit in state , poterit ad plenum deliberare fuper diAis renuntiatione , recognitione fc matrimonio. Quod fi tunc aut citius fuerit deliberatus fc contentus faceta & complere diAam renuntiationem , recognitionem , fc matrimonium, rex intendet cum cffeAu .

Irem , de homagio rex erit contentus quod fiat fibi fc fuis lucceffbribus regibus Fran- Ja, per unum de legitimis filiis regis , in quem tunc tranferet diAa dominia, aut per alium ducem, in quem tranftulerit diAa dominia , fc bis mediantibus , erit inter eos fc regna pax finalis fc certa ; aliter autem qualibet pars manebit in talibus juribus & querelis , quibus de prafenti ' & nihilominus diAo feptennio pendente ont inter difcas partes bona pax & firma, fc erit qualibet pars contenta poffidere & tenere, fcilicet de parte Anglis illud quod tenent in Aquitania & Normannia , & tenuerunt in Picard»· nib c ditionibus ripradiAis , fc totum -refiduum regi: ita tamen quod omnia fupradi&a modis quibus infra primam diem Januarii proximo ventari pro parte illorum de Analia fini acceptata fc concordata, & quod de cocfenfi» fuo certificent debite fc fuficienttr diAoe dominos cardinales fc domioum ducem Bur- {psadic, fi tunc fuerint in partibus propinquis, aut falteta diAum d°®ioum' ducem ubicvmque fuerit : quibus dominis cardinslibus fc domino duci Burgundi·, & cuilibet ipforum demus poteftatem fc auAoritatem profc nomine regis, recipiendi diAa concordata & certificats, & fuper ifiis capiendi fc indicet»· gdi diartam cum diAisde Anglia infra pafcha ~~proxime sequens~~ in diAo loco Attrebatenfi , CameracenG, aut Valencianis, adt concludendum finaltter in rebus fupradt&is, & venire in edfeéhun fc exceptionem rerum fupradiAarum, fc quod diAa diatfa figoificetur regi ut pro parte fits mittat fc fetisfscist fine defefui, coafsntiat fc tradat omnes feeuritatt» rationabiles avifandas in diAa diets pro foli· da exeeutioae omnium fupradiAorum, prote. ftando per noa de parte regis, quod fi infra prediAam primam diem Januarii proxime venturi diAa oblationes & apertum non fuerint acceptshe per illos de Anglia, aut fiia voluntas fuper his intimata dominis noftris ~~cardinalibus~~ fc duci Burgundi· , aut alteri ipforum, ut pnrmiflum eft, quod ille pr»· feripte oblationes fc aperture fint nulle & nullius cffeAus, fc reputat· quafi non diAx -per nos pro parte regis. Omnia igitur fupradiAa fc declarata nos & quilibet noftrum , quantum nos tangere poteft, in vim mandati fc poteftatb nobis dat·, & promifitnus fc promittimus bona fide fecere teneri & adimpleri de parte regis fc noftro, fine fraude, deceptione fc dolo quibulcumquC , obligamus regem , nos fc omnia bona fua fc noftra, & nullo modo convenire promitti· mus , fc quilibet noftrum promittit omnia contenta in prefentibus litteris EKere ratifies· ri, approbari, conicotiri per regem, fc dari litteras fuas patentes in forma debita difcis dominis cardinalibus fc duci Burgundi· aut alteri ipforum, renuntiando omnibus tam juris quam faAi, qua poffent dici fc allegari contra prediAa, & fingulariter illi daufui·, quod generalis renuntiatio non valet, nifi fpecialts precedent. In quorum teftimoniam prefentes litteras noftris figais manualibus fi· gnavimus, ac figilltf noftris fecimus communiri. Datum Attrebcti VII. die Septembris, anno Dom. MCCCCXXXV.

BULLA

Per pnama *ftcrtate ctteilitu»*
trtbltpifctp· Lttgritttnufi prîaani Gelliertn» ptlHtaa Seat» tnbirpiffp· Rnbmegetfi ittpeteà*

SAcrofanAa , fcc. venerabili Amedsm archiepifcopo Lugdunenfi, Galliamm primati , Bafile· commoranti, falutem, fcc. Expofuit nabis venerabilis Hugo archiepifeopus Rotbotuagenfa , quod olim poftqua‹u ipfe

AWStO CHBim ·S«S-

er ipfi tunc epifeopaa Cabilooeafis , a vtnçafo , A quo ecclefia Cabilooenfi aftringtebatur, abfolu·

CManri i»jj· tu' · 'd Rothomaganfem tunc vacantem, a Romana curia abiens , per fodem apoftolicam & ejus audoritate translatus fuerit , & ratione tranalatioais hujufmodi fc provifionis de perfona fua ecclefia Rothomagcnfi faftat, magna parris annata in camera apoftolica recipi folita' folutioaem fecerat , pollium «b eadem fede fibi tradi cum debita inflantia poftulavitj fed pro eo quod integra annata hujufmodi non ioluta, A ratione pallii alis fumma perita.fuerint, quas dari deinceps per decretum noftrum difiriâius prohibuimus, ipfe archiepifcopus ; pro quo etiam ut fibi pallium traderetur, per noftros nun- g trios SS. Eugenio papa IV. per noa ex certis caufis miflos, eidem duximus deprecandum , Hlud ab. eodem obtinere nequivit , nobilque humiliter fuppiicavit, ut fibi, qui propterea afferitur illaqueatus cenfuris, fc nobifeum in vinea Domint per aliquot annos affiduc gravibus expenfis laboravit , prout laborat in dies, & ecclefia Rothoraagenfi , qua propter guerrarum turbines, fc alias varias calamitates , quibus diutius eft praegravata, in fuis proventibus plurimum deftituta exiftit , in pnttniflis fuccurrere , & pallium hujufmodi fibi affignare, & eum de folutiooe rebdui annata pnediftc ac cenfuris praefaris , fi illis laqueatus exiftit, abfolvere dignaremur. Nos igitur decreto noftro hujufmodi inbatrere, C necnon archiepifcopo fc fponfa fua ecclefia Rothomagenfi providere vadentes, de pratmiffis minus fufficienter informati, fc hujufmodi ftipplicationibus inclinati , tibi qui palliarus exiftis, & Galliarum primas , cum patriarchis eamdem formam tenens, nomine differens, ut ficut illis palliatis ex Lateranenfis concilii permiflione fuos licet metropolitauus palliare , hac vice ad te ex caufis przditlis extendentes, committimus & mandamus, quatenus conftito tibi iummariede pramiflis, ac venerabilibus Johanni archiepifcopo Tarentino & Petro epilcopo Paduano pro eodem Eugenio papa IV. in congregatione noftra praefi- D dentibus , ac Andree epilcopo Auxitano Bafilex commorantibus ipfa intimatis, prsfâtum archiepifcopum in quantum cenfuris ecclefiafticis occafione non folutionis hujufmodi quomodolibet involutus fuerit, ab illis auftoritate noftra abfolvas, & fi opus fuerit rehabilites, ac fecum fuper irregularitate difpenfes , necnon ad folutionem refidui earners apoftolicz faciendam, quod audoritate univetWis ecclefiz penitus remittimus , decernas eum penitus non teneri feu fore obligatum, necnon pallium infigne videlicet plenitudinis pontificalis officii, de corpore B. Petri fumtum, ad honorem omnipotentis Dei & B. Mariz Virginis, ac B.\ Petri fc Pauli apoftolorum , univerfalis necnou Rothoinagenfis fibi cotnmiflr ecclefiarum , ci tradas, ut eo utatur infra ecclefiam fuam, certis diebus, qui exprimuntur in privilegiis a fede przdifta illi conceffis , fc alia in his fc circa ea facias , quz noveris facienda . Datum Bafilez II. idui Oftobris , anno a Nativitate Domini MCCCCXXXV.

Jo: Gaufridi.

*CQPkf LITTERÆ REGtf *4NGLIAE* ***«'» CMBtSTI MIS·

Miff daiuae carciiaali Jt C/prt, leda ctagrtgatiaat gtatraïi.*

HEnricus Dei'graria rex Anglia 8c Francia , fc dominus Hibernia, reverendiffimo in Chrifto patri N. cardinalis Cypri , falutem.

Litteras quas per fratrem Nicolaum Jacgutti ordinis fratrum Eradicatorum przfenttum portitorem nobis tranfmittere curavi- Ais, legimus, continentes nonnulla qua reputamus admiratione digna, eifdem veftris litteris nos variis fuafionibus fc motis is adhortantes, quatenus oblationes, quas dicitis magnas & rationabiles per atnbafliatores partis in regno Frantiz nobis adverfe nuper m Attrebato pro confequenda pace faflas admittere curemus 8c acceptare. Habentes igitur jam convocatos tres regni Aatus , avifabimus eia fuper his cum ea diligentia qua valebimns , fubfequenter rranfmiffuri refponfa, qua receptis eorum fanis deliberationibus fc confiliis , divina pietati complacitum erit nobis fuper his afpirare . Datum fub privato figillo noftro apud palatium noftrum Weftmonafterii XXVL die odobris , anno'regni noftri XIV.

Henricus, fcc

BULL· CONTRE OPPELL^KTES*

e ctacHit .

SAcrofancla &c. ad perpetuam rei memoriam .

Ut pax , quam fumma prefiequimur diligentia poft lites motas & controvcrfias juris diffinitione mature fopitas, fc quiea fuccedat fidelibus , convenit frivolis interjectis pro tempore appellationibus, λ adverfus per nos feu ex commiffione noftra latas fententias alienis reftitutionibus, congruis obviare remediis ; & fic appellantes fc reftitutiones obtinentes graviter punire, quod alii metu poenarum eorum exemplo perterriti, ad fimilia profilire merito pertimefeant. Sane cum nonnulli perverfz przfumtionis audacia a diffinitivis, maturis, przviis deliberationibus, ac datis partibus pro defenfionibus fuorum jurium fufficientibus dilatationibus, in congregatione noftra generali per nos a quibus appellare illicitum eft, vel commiflanoa & judices pro caufis decidendis Bafilea deputatos, pro tempore latis fententiis, feu alias quibufvis quzfitis coloribus & confiitis gravaminibus a nobis feu judicibus pnefatis , ut partes fatigent laboribus & expenfis, litefque faciant immortales, ad fedem apoftolicam appellare pre- *. fumferunt, aut fe adverfiia fententiaa hujufmodi audiri vel ad appellandum reftitui ab eadem fede procuraverint, in diâanua fententiarum ludibrium , litium fomentum, & exeerabile fcandalum plurimorum, nos finem litibus imponi & calumniar materiam amputare cupientes , omnes & Cngulas appellationes ad fedem apoftolicam quomodoKbet interjetas hujufmodi, fc fi quas fimiles interponan-

ponantur in futurum, necnon reiponfiones ad-A
" verfus diAlas. fententias ac commiffione* &
ANNO CHRISTI >41J proceflltis fuper illis Ac illarum, occafione per quofeumque judices five commiflarios habitos pro tempore, ic illorum praetextu latas Ac ferendas fententias, Ac fuper illarum exfecutione decretos Ac decernendos prOcefius, quafvis cti»n> in fe pcenas At cenfuras continentes, Ac quotcumque inde fecuta auftoritare univerfalis ecclefi* tenore pnrfenttum ex certa (cientia tamquam frivola caffamus, iritamus, annullatnus, A pro infeâii habere, volumus, iliaque decernimus nullius fore roboris vel momenti : Ac nihilominus venerabilibus Ludovico patriarchs Aquilcgienfi, Ac Martino epifeopo Leiloreofi , sc dileflis filiis Johanni epifeopi B Frifingenfis vicario generali, ac Predehvegi* propoilto ecclefi* Ssncinenfis, Bafile* commorantibus, per hac feripta committimus Ac mandamus, quatenus ipfi omnes Ac fingulos, qui *ab* hujufmodi fententiis appellarunt Ac appellabunt , ac réftitutionem hujufmodi obtinuerint Ac obtinebunt, ut 'praefertur, ipfafque* appellationes formantes Ac. concipientes, deferentes At infinuaotes, ac notarios publicos fuper his inftrumenta publica conficientes, necnon judices Ac commiflarios caufas appellationum feu repofitionum aut reftitutionum hujufmodi audientes, feu in illis procedentes , litteras At inftrumenta contra incorporato* congregationi noftrar parmifibrum occidione , feu alias quomodolibet confeAa exfcquentes aut profequente*, auâoritate noftra fub inobedienfiz necnon excommunicationis lata: fententiz , aliifquc poenis, quas poflent merito formidare, moneant Ac requirant, ac perfonalicer citari faciant, etiam per ediftum publicum , majori ecclefia: Bafileenfi Ac aliis locis publicis affigendum , ita quod verifimilitCf ad eorum notitiam citatio & monitio pervenire valeat, ac a pretmiffis defiftant, *M* ipfis fententiis adquiefcant cum effeftu : alioquin ad diriores pcenas procedentes, fummarie, fimplicitcr, Ac de plano illos beneficiis, dignitatibus Ac officiis ecclefiafiicis , qu* obtinent eadem 'auQoritate privent, Ac ad obtinenda ecclcfiaftica beneficia Ac dignitates ac officia D in futurum inhabilitent , Ac inhabiles dedarent ; aliaque in his Ac circa ea faciant Ac profequantur, quz in his Ac circa ea pro firmitate fententiarum przdiâarum noverint opportuna. Prarterea, ne quis per fententias judicum Ac commiflariorum noftrorum hujufmodi fe gravari prztendar , Ac ad fidem appellandi przdiftam , feu ab ea reftirutionem adverfus ipfas fententias'obtinendi occafionem habeat, volumus Ac etiam pollicemur unicuique poft latas ipiorum judicum Ac commiflariorum noftrorum fentrntias, etiamfi in rem tranfiverint quomodolibet judicatam, de gravamine querulanti gratiam vel juftitiam promtfiime miniftrare, quodque unus ex patriar-g cha, epifeopo , vicario, feu propofito przdifias caufas in pratmiffis occurrentes ufque ad diffinitiva* fententias exclufive audire Ac in illis procedere poffit, prout videbitur expedire. Datun\ Bafilca III. nonas Novembris , anno a nativitate Domini MCCCCXXXV.

Sit fignntn N. Bovis .

COPLf *LITTERS DOMINI DUCIS*

AWWO CHBBTJ 1*O·

Bnr&tmii nùftr Jantiη» cnriinnli ît Cj/prt & ltßa it ctngivgttitnt gtntrnli.*

REverendiflitno in Chrifto patri confanguineo noftro pneclariffimo cardinali Cypn.

Revereodiffime in Chrifte pater confanguinee mi prardariffirne, a paucis diebus applicuerunt apod me in hoc caftro mco Hifdjni, venerabilis religiofus deminus Nicolaus pro parte veftra, & meus tex heraldus armorum Vellus aureum nuncupatus, pro parte mea ad cari15mum confanguineum meum Anglic regem deftinati; quorum audita relatione , litteras qua ex parte ejufdem Anglic regis veftrat paternitati diriguntur, mihi prxfentavit idem religiofus, id habere té dicens in mandatis a paternitate veftra, ut ipfi* a me apertis, de refponfo ejufdem regis Ac earumdem veftratum litterarum tenore fierem certioratus, ficut & feci, ipfas cafdeta litteras veftra paternitati per eumdem religiofum remittens eidem veftra paternitati , de bona confidentia & hujufmodi veftro avifamento regradans . Quia vero ficut ab eodem meo beraldo armorum concepi, proponit idem rex Anglia per multas orbis partes, À quam plurimos principes epiftolas fuas dirigere , Actorum Ac tra&atorum paternitatis veftra bono medio in villa Attrebatenfi conqueftivas, At veftri detraAoria* honoris Ac mei; rogo paternitatem veftram , Ac feriofe deprecor , quatenus fi ad veftra paternitatis manus aliqua tales devenerint epiftola, earumdem mihi copiam quantocius veftra paternitas tranfmittere dignetur, At manum veftram adjutricem femper adhibere, Ac fic laudabiliter a&a cum honore veftro & meo femper' immaculata perfeverent. Mihi equidem fua grata rogo intimare velit confidenter paternitas veftra, quai libenter adimplebo, Ac bono corde, fcit Altiffimus, qui reverendiffimam paternitatem veftram adoptata confervare dignetur, ut opto, feliciter In longaevum . Scriptum in diéto ~~taft.ro meõ~~ Hifdini die XII. Novembris. *ft. 9. ·/*'*

Confaoguincus vefter dux Burgundiz, Brebantiz, Acc. comes Randriz, Acc.

Tronfon.

COPM SENTENTIU LMTJÉ

In cenfit ttcltfi Tnvirtnjit in tengrtgttiene gntrtli.*

SAcrofan&a, Acc. Jefn Chrifti notnine invocato, folum Deum, de cujus vultu judicium prodiit, Ac cujus oculi equitarem vident, pnt oculos habens, per hanc fententian» diffinitivam , quam profert in bis feriptis , diffinit, pronunciat, Ac declaret, rsMrabilem Rabanum olim epifeopum Spirenfem^ habuiffe Ac habere plenum Ac canonicum jus in At ad ecclefiam Trevercafem, ipfumque Rabonum verum Ac indubitatum ipfius ecclefi· Trevirenfla fuifle St. effit arehiepifeopum Ac pafto-

renn

ANWO CH*1ST! UH

r nrm , »e infaper Ulrico de Manderfcheir in A —diAa «défia Treverenfi,.fim ad eamdem nullum jus competnffe, neque competere, eumdemque ab occupatione & intrufione ia difta ecclefia, ac terrarum, caftrorum, oppiuorum, juriumque ac pertinentium omnium eorumdem amovendam effe 8c amovet, prxfatumque Rabanum in *8c ad corporalem 5c realem* poffe&onem diftx ecclefia caftrorum , oppidorum juriumque omniup pradiAorum inducendum efle 4 inducit, regalia aliolque honores archiepifcopis Trevercnfibos pro tempore exiftenribus, per cariffimos ecclefix ftlios Ro manorum imperatores five reoes impendi cm fueta feu confuetos, per cariflimutn ipfius W* clefix filium Sigifmundum Romanorum impe- g rttorem illoftrnfimum, eidem Rabano impendend* effe 4 debere, de quibus 4 auxilio brachii fui imperialis, quantum opus erit Impetadendo, fanila fynodus eundem exhortator, requirit, admonet, 4 eidem mandat, litteras & procetfus com ceteris ad prxmifforum exfecutioncm confuetis, necdfariis 8c opporiunis plenarie decernens.

SENTENTI'4 L^TA

Prt tltRe in gt«rali cngregatitne* centra *rpifctpum* Carvarevvm *praxtata»! ad tliSam ttcltftam par fedtm apa/lelitam X'IX. Nivnibrit MCCCCXXXr.*

lk· ι· *ti· T)Raefidente rt|4x rationis imperio in ani- Jl «0 judicantia, fedet in examine veritatis pro tribunali juftitia, & quafi rex in folio judicii rpAitudo, de cuius ore procedit gladius bifacutus, cujus\dpeAu terribili proprix voluntatis diffipatUr arbitrium , reproborumque appetitus noxius virga reAc correAionis refrenatur. Hxc enim fuit xferni providentia judicis, de cujus Vultu reAe procedunt judicia, ut judices reAi eligerentur in orbe, qui terram judicent, *St* juftitiam diligant , *St* ejus metas non declinantes partem, rquo libramine cuftodiant, illas quacumque perfonarum affeftione prxfervantes. Hxc igitur facrofanAa generalis fynodus Bafileenfis in Spiritu SanAo juftiflimo judice , cujus oculi vident xquitatem , de cujua etiam vultu judicia prodeunt incorrupta, le* gitime congregata , fanAam Dei ecclefiam catholicam reprxfcntar.s, de meritis caufx qur" vertitur coram eadem inter dileAum ecclefix filium Bernardum, eleAum confirmatam ad ecclefiam Albienfem ex una, & Robertum epifcopum Camotenfem , de & fuper di£ta ecclefia Albienfi *St* ill-us occafione, partibus ex altera, ad plenum informata, ejus direAoris Spiritus fanAi inhxrens veftigiis, volens perfonarum affeAione non habita, fed juftitia direArice unicuique reddere quod fuum eft, per hanc fuam fententiam five ordinationem , quam , eo, in cujus nomine congregata exiftit, invocato, profert in fcriptis pronuntiat, decernit *St* declarat , fpoliatiooes, ejeAioocs, intrufiona, occupationes & detentiones, 4 quacumque attentata λ innovata per ipfiim Robertnm epifcopum Carnotenftm a tempore mote htis crtrs? fuiffe & effe temerarias , illicitas, indebitas *8c injuftas, t*emerariaque, illicita, indebita & injufta, ac

de t»Ao prxfumtas & prrfumta; ipfique Ro--------'----- berto,epifcopo prediAo prxoiAa facere mini- cnitSTi me licuiffe , neque licere , fpoliationefque , <*u eiettiones, intrufiones, occupationes , deteudones tamquam lue pendente in diAx facra fynodi & mandatorum, ac inhibitionum ejusdem contemtum per vim attentatorum & innovatorum , cadandas, revocandas & annullandus, caffandaque, revocanda, & annullanda, av ciffat, revocat , irritat & annullat , parique fua hecnon diffir/fiva fententia pronuntiat.» decernit & declarat. ner reverendos au venerabiles & dileAos Johannem epific^uni Luhicenfem, Alexandrum abbatem Vltdhaicijfem , Nicolaum przpofitum Cracovienicin, 4 Rudolfum dc Rudefsheni canonicum Wortnacicûfem judices & commiffarios ipfius taccx fyoodi *uAoritate, Λ per illam in hic caufa Alhlenfis ecclefix alias datos feu deputatos, in cauia qu* tunc coram eis intçr præfatum Bernardum eleAum ex una, 4 diAum Robertum Carnotenfem epifcopum de & fuper diAa Albienfi ecclefia & illius occafione , partibus ex altera , in prima vertebatur inflantia , bene tuifle 4 efle proceffum , fententiatum & diffimtum , ipforumquc epifcnpi , abbatis 4 pexpofiti *St* canonici diffinitione,. fententiam hujufmodi confirmandam fore & confirmat, atque pro parte diAi Robert! epifeopi Carnotenfis, ab eisdem domi, nis judicibus r eorumque diffinhiva fententia C pnruiAa mala fuiffe & effe provocatum 4 appellatum ; necnon eumdem Robertum epifcopum Carnotcnfcm a poffeflione, feu venus occupatione & detentione diAx Albienfis ecclefix , necnon civitatis, palatii epifcopalis, villarum, caftrorum , decimarum, ≪ -aliorum bonorum tam fniritualium quam temporalium ad iplam fpeAantium, juriumque ac pertinentiarum omnium ejusdem tollendum 4 amovendum ; prxfatuinque Bernardum in *St* ad corporalem, realem 4 aAualem poffeflionem ecclefix , civitatis, palatii, villarum , caftrorum, decimarum,* jurium & pertinentiaj-um omnium eorumdem ponendum & inducendum; atque eidem Roberto inde, & fuper intrabo- p nibus , occupationibus *St* detentionibus , St impedimentis prxdiAu filentium perpetuum imponendum ; vc eumdem Robertum tam in fruAibus a tempore motx litis citra ex diAis ecclefia, civitate, villis, caftris, decimis, cettrifque poffeffionibus ejusdem, feu ahas quomodoJ-bet perceptis, quam etiam in expenfis caufx hujufmodi legitime faills Condemnandum tore , ac tollit, amovet, inducit, imponit , ac condemnat earumdem expenfarum taxationem fibi in pofterum refervendo, *Scc.*

SENTENTIJI LJTJ

In caufa tccla/ia Laafaarqfis.

F CHrifti nomine invocato, de cujus ore gladius bifacutus prodit , & in cujus nomine hxc facrofanAa fynodus Bafileenfis eft legitime congregata. Poft digeftam in faeris deputationibut longam deliberationem diffinit , pronuntiat, decernit & declarat eadem , per hanc diffinitivam fententiam, .praefatum dominum Ludovicum epifcopum h&uiffe & habere plenum *St* canonicum jus ad diAotn

ANNO crnurrt

ecclefiam Laufisnenfcm , ipfumque dominum A
'Ludovicum ejusdem eccleſi· Laufaocnfis fuif-
fe & efle verum epifcopum, prafulem 4 pa-
ftoretn, ipfamquc ecclefiam Laufancnfcm ad
profatum dominum Ludovicum fpeâafl* A
pertinuiffe, fpeâare & pertinere de jure, il-
laïque fibi cum illius in fpiritualibut &
temporalibus totalLodminiftratione fle regimi-
ne , omnibufque junbus 8c pertinentur fuir
adjudicandam fore & adjudicat; ac domino
Jonanni de Brangino nullum in eadem eccle-
fia Laufanenfi feu ad eam jus competi ifte,
neque competere, eumque ab occupatione 4
detentione ecclefi· Lauianeufi», ĸ ejus ter-
rarum eaftroram, & oppidorum, juriumque
fle pertinentium eoramdem amovendum *foce,*
&. amovet* pnefaaunqoe dominum Ludovicum B
epifcopum in flt ad corporalem, realem &
aëlualena pofleffiooem ecclefi· Laufanenfia ter-
rarum , caftrorum, & oppidorum , juriunaque
fle pertinentium prodictorum ponendum & in-
ducendum fore, ac ponit fle inducit ; occupo»
tionefquc, intrufiones, moleftarioaes, dt im-
pedimenta per diftotn dominum Job pnt&to
domino Ludovico de, & fuper difla ecclefia
Laufanenii, dt ejus occafione przftira dc fii-
fla, fuiffe dt efle temeraria, illicita , iniqua
& injufta, 4 de frflo prefumta; diftoque
domino Johanni fuper illis atque ecclefia pr»-
difta perpetuum fileotium imponendum fore,
fle imponit, ipfumque dominum Johannetn in
frudibus, introitibus , proventibus ex difla C
ecclefia a tempore intrufionis hujufmodi ac
citra perceptis, fle in expenfis in hujufmodi
caufa legitime faflis, condemnandum fore, &
condemnat, quarum expenfarum taxationem
fibi in pofterum refervat.

PROMISSIO ORATORUM S^fCRI

Cancilii ftp· contuitur pn~ bttfii Jnrtti feSi pn rtdutin'at Grtttn» , O'c.*

NOs frater Johannes dc Kagufio ordinis fratrum Prodicatorum, profeffbr in fi-
era pagina, magifter Henricus Menger dc- De-
torum doflor, canonicus Conftantienfis , 4
Simon Freron in facra theologia bacchalau-
reu» , canonicus Aurclianenfis , facrolanflo
lyrodi Bafileenfis in Spiritu faofto legitime
coogregatqj, univerfalem ecclefiam reprnfen-
tantis, ad ferenifiimum imperatorem Romeo-
rum A reverendifimum patriarcham Conftanti-
nopolitanura ambaffiatores fle nuncii, ad ea
que in di&a fynodo pro unione ecclefiarum
Chrifti perficienda conclufa funt, exeqnendum
fpecialiter deftinari, ejufdem *fao&at* fynodi ad
ca quz pacis funt fle unitatis firmum 8t fan-
âum propofitum cognofcentes, vice fle nomi-
ne ejufdem , tenore prafentium litterarum
promittimus dare cum effeftu exhibere quan-
tocius fieri poterit , vel faltem per galeas £
quz ventura funt ad fufeipiendum ad conci-
lium veniente* , fereniffimo imperatori fle re-
verendiffitno patriarcha profati*, capitula qua
in eadem Bafileenfi fanfla fynodo pro univer-
fali & tccumcnica fynodo celebranda hinc fle
inde conclufa fuut Â confirmata fub confue-
ta bulla plumbea diûz fanfl· fynodi, dc fub
tenore de verbo ad verbum qui fequitur.

Sacrafaâa, ftcc. „ Quia ambafietorrt no-" uno
„ ftri ad Cooftantiaopolim tnafmiC vice dt omirn
„ nomine fusius fiusfla fynodi femiftEmo iaa- Mil·
„ peratori Romeoram dt rcverendifiaao pa-
triarch· Cooftantieopolitano , propter aour
nullas caufas promilerunt capitula alias in
hac fanda fynodo fuper modo' univerfalis
dt ocumemci utriufque ecclefia concilii ce-
lebrandi , hinc inde rooduft dc firmata da-
re , & cum efteflu exhibere fub confucta
hujus fanda fynodi bulla plumbea, data
protenti & fub tenore de verbo ad verbum
fubfequenti ; nolens hoc fanda fynodus
omittere aliquid eorum qua pro unione ec-
clefiarum Chrifti fieri pofluat, diâam fiso-
rum ambaftiatorum promiffionam pratenti
decreto acceptat, approbat, ratifient dt con-
firmat, dc profata capitula de verbo ad
verbum, prout per profatos andnfliatores
promiflfism eft, protentibu* interit fub te-
nore qui fequitur.

„ Sacrofanfla, dcc. *ad* perpetuam rei me-
moriam . Cum inter cetera toti populo
Chriftiano neceffaria propter qua hoc pro-
fens tenflum concilium extitit congrega-
tum, unio occidentalis dc orientalis eccle-
fiarum Chrifti pnrcipuum dc maximum fit,
perito pro hac perficienda ab initio fis·
congregationis omni conatu laboravit. Ete-
nim quamprimum potuit ad fercniSmum
imperatorem Grocorum fle reverendiffimum
patriarcham Coftantinopolitanum cum lite-
ris fisos tranfmifit ambafliatoret, ad ipfi*·
cum omni caritate fle inftantia exhorren-
dum , quatenus fle ipfi cum plena pooeftate
mitterent aliquos, qui nobilcum tranarent
de modo diflam fimflam unionem confie-
quendi. Qui mox ut reqaifiti fuerunt, trm
infignes viros de his ^qui apud eos magna
videntur aufloritatis .^fionirn primus ipfum
imperatorem confanguinitate attinet , ad
hanc ianflam fyuodum deftinaninr, fufti»
cienti ipfiu< imperatoris mandato cum bul-
la aurea & ejus manu propria fubfcripto
ĸ patriarch· litteris munitos; qui tam in
generali congregatione, quam coram com-
miflhriis noftris terventiffimum ipfius impe-
ratoris ac patriarch· totiufque ecclefia
orientalis ad hanc unionem defiderium ex-
ponentes, nos mirum in modum ad tam
unfli operis profecutionem pulfant, ac quo-
tidie excitant, duo inter alia firmiter eoa-
ftanterque afferentes, unionem ipfam nifi
fynodo univerfali, in qua tam ecclefia oc-
cidentalis quam orientalis conveniat, fieri
nullatema poffit, fle *ia ca* fynodo,fi *fiat, ut* infra conventum eft, iptem unionem fe*
qouturam fperari.

„ His auditis fimtma nobis lartitia fle ju-
cunditas nimirum accrifit. Quamobrem om-
nem cogitatum noftrum jaflantes in Deum ,
qui facit mirabilia maena folus·, venerabi-
les S. R. E. cardinale* profidemm fedia
iftolic·, patriarcham Antiochenam, ar-
,cpiteopos, abbates, magiftrof-
que fle in numero competenti de-
putavimus, ut una om 'pf» Gratorum
ambafliatoriba· rem iftara traflare, fle quo
ordine ad exccutiooem deducenda eflêt pro-
fpicere deberent: qui tam inter fe quam
cum ipfis oratoribus fopenumero conveniet*·

MS, M filio ad

iun» emmm MW·

jm fieri eoacdH per fam. feputstioars

mandato ipfius domini imperatoris fub bulla atme fequitur, A eft talis.

w Ambafiûorm fereuifimi domini imperatoris Gracorum, etc. *at fe dtente cmcilii Ictiu* raMfesenr. Et quia tempus Γη-

„ bebant adimpleri , eflhixit ; noa propter
„ dcfeâum alicujus partium, fed quia ita
„ contigit variis interveniegtibus tra&atibus
„ hac facrofanfta fynodus tempus per prafa-H
„ tot fereniflimom imperatorem Gracorum Sc
w reverendifijnu m petnarchsm Conftantinopo-
„ litanum parte una, fic amtafiatores hujus
„ fanâa fynodi parte ex altera, ftatutum A
„ firmatum quod eft a menfe Maio immedia-
„ te fequenti ad annum, ita quod per totum
M menfem Maii ad annum fcquentem utraque
m partium fit parata ad exeguendum fupradi*
„ aa, quantum *ad* quamlibet partium atri*
„ net, acceptat, &c promittit *k* impleturam,
„ quantum sd ipfam pertinet, infra diâutn
w tempus quicquid in fuprodiâis capitulis
„ continetur. Datum Bafite·, Ac.* In quorum omnium tcftimomnm A robur prafentes litteras fieri ju&mus, manibufque fubfcripfi-Cpfi. mus propriis, necnon figillorum noftronim quibus pro nunc utimur appeafiooc roboravimus. Datum Confttntiooncdi, in monafterio S. Geotgii pro tunc habitationis noftnr, XXV. Novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXXXV.

Ego Fr. Jo. de Ragufio propria manu fubfcripfi.

Ego Henricus Menger propria manu fubfcripfi .

Ego Simon Freroo propria manu fubfcripfi.

ZORMZ ΓvΛTi *CONDOCTUS.*

NOS frater Jo. de Ragufio ordinis *fratrum* Eradicatorum, profeffbr in facro pagina, magifter Henricus Menger decretorum domor, canonicus Conftantienfis, A Simon Frerou in Iaera pagina baccalaureus canonicus Aurdianeofis, facrofanSa generalis fynodi Bafileeufis ia Spiritu fanfto legitime congregata, univerfalem ecclefiam irprafentantis, ad fereniffimum imperatorem Rotneonim & revtrcg(iiffitnum patriarcham Conftantioopolitanum embaSatorro A nuacii, ad ea qua in di&a fynodo pro unione ecclefiarum Chrifti perficienda conduit funt exaquredum fpecialiter deftinati, ejusdem fanâai fynodi. ad ea qua pacis funt A unitatis firmum A fandum E propofitum cogoofccutcs, vice A nomine ejusdem fenore prafentfam litterarum promittimus dare A cum efleAu exhibere, quamdtius fieri poterit, vel feltem per gains qua ventura funt ad fufeipiendum venientes ad concilium, pra&tis ferenifimo imperatori & reverendimtno patriarcha falvum cooduâum fub coofueta bulla plumbea diâa S. fynodi

qui fe-- anno
anum

m SacrofenAa, Ac. Qda «rftore Domino , Ac, m fe *catrilia* *Srgmtt* 14.

Item, promittimus quod diâa fanâa fyno* dus Bafüceafis habebit A accipiet falvos confis fereniflimo imperatori, revererafi&mo patriarche A ceteris a dominio civitatis Actiam patriae, in quibus futura univerfalis λ œcumenka fynodus, Deo aoAore, celebrabitur, A fimilifer ab omnibus dominiis, civitatibus A territoriis obedientia ecclefia noftra occidentalis, per qua five eundo five redeundo tranfituri funt, munitos dc roboratos more confueto provinciarum A dominiorum firtniomodo quo fieri poterit. In quorum omnium teftimonium & robur prafentes lineres fieri judimus, maaibufque fubfcripfimus propriis, necnon figillorum noftrorum, quibus pro nunc utimur, appenfione roboravimus . Datum Conftantinopoli in monafterio S. Georgia pro tunc habitationis noftra, XXV. Novembris , anno a Nativitate Domini MCCCCXXXV.

Ego frater Johannes de Rsgufio propria manu fubfcripfi.

Ego Henncus Menger propria mana fub-

Ego Simon Freron propria manu fubfcri-

UTTERS CREDENTIBUS

OrafsHM *facri cmcHH trarfaifenm ad iatptratama Catftaatrieflni & patriarch****, Or. *pre rrit8i»i* O enow, *Oc.*

uni-

verfalem ecclefiam repnefentanti.

Reverendiflimi, Ar. poft humiles & devo* ru recommendatior.es, de confenfu & voluntare omnium noftrum trium revenitur venerabilis magifter Henricus Meager confocius nofter, ad prafentiam dominationum veftrarum, relaturas ea, qur per nos in materia Gnccoram gefta funt. Rogamus igitur, V. R. dominationes, ut relationi & diâis fuis, tamquam fi eflemus omnes tres prafentes, dignemini fidem plenam & indubiam adhibere . Easdem paternitates veftras Altiflimus in fidet catholice & Chriftianu religionis augmentum confervere dignetur feliciter & per tempora longiora. Ex Conftantinopoli die XXIX. Novembris.

Veftri humiles fervuli A oratores de* voti Fr. Jo. de Ragufio & Symon Freron.

ANNO CHSISTI ·HS-

REGROTI^ITIO DOMINI LEGATI

faftr (a) *fete Enatet*.

lb· F Mi.

Uzdam io rebut humanis, reyereadiffi- tqi patres accidere nommmquam folent, tawỳrandia, & fupra fpem, ut de his loqui aliquid voient, ftupore quodam montis alii- Îiatus, unde exordiatur, quidve dicendum fit ere ipfe nefeiat. Cujus rei qxemplum & in me & in his defideratiflimis novi*, quz cum (umm* alacritate nos omnes per hos oratores ooftros enarrari audivimus circa fecratiffimam hanc pacem, nuper inter Chriftianiflimum regem Franci* & illuftriffimum ducem Burguudiz initam, palam videre eft; cum enim mecum ipfe confidero hoc non tam humanum, quam divinum pacis opus in Chriftiamfliina Francorum dornq integre, Ac in przclartffimo regno Franci* maxima ex parte opera noftri reverendiflimj domini legati & noftrorum oratorum, una cum reverendiffimo apoftolico legato; Deo afiiftente, confeâum effe, five Iztitiz immenfitate, five rei ipfius magnitudine, five ob facri concilii gloriam, quafi attonitu ftupere magis quam loqui poflum. Quomodo enim enarrare umquam poffem ingenua illa pericula & imminentia belli mala, calamitatefque guerrarutn intolcrabiies, quas fancl» ifta pax extinxit jam, & futuns tempo.)bus, Deo propitio ât protegente, extinguet' czdes videlicet nobilium, itrages populorum, depopulationes urbium, vaftationes agrbrum, incendia facrarum ac privatarum zdium, cultus divini deflitutionem, raptus virginum, facrilegia, rapina*, exfilia, carceres, & extremam ufque ad mendicitatem mopiam, & cetera plurima, quz a laetymis nefeto quis referens temperare *fe* poffer Quomodo item fatis explicabo dulciflimà & amcemifim* bona illa omnia contraria his quz ex bellis naici jam commemoravi? Neque in Franciatn folum oritur* funt base ipfa paeis bona, fed inde io reliqua· tranfitura longinquas etiam Chriflianitatis regiones. Nam Inuri omnes affirmant, execrabilis guerra quz umdtu tn Galliis viguit, noo foluin hrancie regnum mmis. proh dolor, attrivit, ac pene deflruxit, fed & ceteris fer* i egnis piunma intulit incommoda ac detrimenta. Qualité·· etiam fine fummo mentis c xretlu reierare putcro gloriam, decus, honorem, exaltationem, quz h':ic facro redundant conciti» ex hac fchcillima pace, quam hujus concilii mitufterio manibufque noftrorum oratorum confunimatam ede videmus? Et quidem plurimum « nobis gratulandum eft, quod tam Chriibaniflima gens ramque devotus populus & religiofus paci & tranquillitati reftituti funt. Bona enim proximorum noftrarum noftra efle juxta Chriftianam proieHionem exiftimanda funt. Sed certe propter hujus facri concilii decus mirum in modum & gaudere Sc gratias Deo agere debemus, non propter nos ipfos atque humanam gloriam, led quia in dominum noftrum Jeium AChriftum hat· oanni* referenda fiux, hums' fponfera fiaafibm *celefi*m hodie ufijue adco cxsltaum & boMratata confpicimm. ANNO cawn Mfl.

Latrent jam ut libet hnjrn iâcri concilii detraâort*, & non tam famam noftram quam feipfos lacerent, & dicant jam fi poffint, quid fecit concilium Bafileeafe? Ut quid jam quadriennio congregatum manet? Numquam, o impudentiffimi homine*, fi vo* matri* veftnr eecjgfuc reverentia non cohibet, fisltvm hzc glomofa opera, qwr.nifi oculos aurefque claudati*, per facrum concilium fieri videtis & auditis, voa jam Jontinere debebunt. Num fruftra tempus hoc & inutiliter expofitum efle jam judicabis? Quid cett. dicitis, Bafileenfe concilium? Pacem fecit in Franci* Numquid hoc modicum eft, etiamfi per viginti annos ftetiflet? Stetit quadriennio, dicitis: fed per viginti anno* & amplius, qui. bus hoc pcftiferum duravit bellum, quid reliquum fecit Chriflianitatis? Si ergo boc quadriennio plus divine propitiatione hoc egit concilium, quam refiduum Chriftiani orbis per viginti, cur veritatem recognofcentes, faltem detraélionibus modum non imponitis? Qiatnquam & per hoc modicum temporis pufilius ifte dominicus grex, quem hic in nomine domini congregatum videtis, circa extirpationem hzrefia Bohemicz longe amplius fecerit quam reliqui omne* rege* & principes, populi *&. fex* autoâomaximi exercitu*, qui in Bobemuun manu.potentiflima profefli lunt, quorum qui minor erat, quadraginta. millium excedebat numerum.

Sed & hos prztnrmmus detraftorea, ut ipfos propciafque mordeant rodantque confcientias: quippe digni noo font, de quibus in tanto ecclefiz coetu & in tanta jocunditate mentio habeatur. Ad vos autem me convertens, o reverendiffime legate, ac .reliqui noftri oratores, quo dicendi genere veftra merit* extoHam? quibus verbis veftras ornabo laudes? quantam illam oportet efle facundiam quz digne virtutes veflra*, diligentiam, prudentiam, circumfpe&ionem, labores, quibo* in hoc fanâo paci* opere gloriofe defudaftis, recenfcre umquam poflet? Sed quid vobis aliud attribuam majori* gloriz ac prztnii non habèo, nec fcio, nec certe fpeciofius aliquid dici poteft, nifi quod voa felices ac beato* nomino, vos filios Dei appello: quz tam faproma vocabula non auderem cniquam mortalium adferibere, nifi Salvator softer ore fuo beoedião id ipfum dixiffer, ac. fipopondiflef his qui pacem inter diffidentes quamint, di* cens Haas· parMw, faavMM « *btmtttr* ' Quod fi talia expeftant hi qui q* lefeumque etiam duo* pufillo* homine*, (non enim inter magno* ac parvo·, muho* peueofve diftinxit Defis) ad concordiam revbcant, quanto excellende* »c Cngularius hac laus, l»c przmium vobis debebitur, qui io tanto regno, interqoe tam potentiffimoa principes pacétr fuaviffimam feminaftis, ex qu* Ufa* pendet & quies multaram «entium ac populorum.

Quas autem gratias Λ quant* humilitare

(«) Hoiufl» pacit traAaras Attrebar! in S. Vsdsfti monafterio ordln'.i S. Benedict tandem perfeftns eft dia 5- roenfis Noveiribri» >4J5·

ac devotione Deo ootapotcnti refermas, qui pro fta inefthbili ctemastia ultra quidem me-
ajrik» me noftra taMo S»*» umvcriàm replevit
OBJFTI ocdefiam it omorm popahem Chrifti—am hac jncnndifima pace dicta noftris coafitari di-

Aa Trinitas, Pater ** Fili A Spiritus fan-
At, une Deus, nos fervi tat *Sc* alii ancilitn*, pro hoc preciofifiimo pacis munere, tales tantafque gratias agimus, quales quantaf. que humanas capere infoUeâus ft mortalis fagus exprimere umquam poteft, magnificamus nomen fenAum tuum, & benedicimus te in aeternum & in firaihim fikculi, fuppliciter tuam exorantes cmlcftem majeftatem, ut ficut pacem iftam fecere dfghatus es, ita eam g perpetua firmitate ftabilire oc ---- ut ple» num fit gaudium noftrum confilmmare digneris. Et ficut fratres patrueles, Chriftianiffinuun videlicet Francorum regem A illuftrifimnm. Burgundi* ducem pacis fadcre copulafti, ita etiam, clcmentiffime Domine, avunculum ft nepotem, prefatnm fcilicet Chriftianiffimun» Franci* regem, *St* fereniflimum & excellentiffimum regem Angli* concordes unanimefque facere digneris, oui facis concordiam in fiiWiitiibus. SanÂimmum tandem dominum. noftrainv fummum pontificem, qui ut primum · rogltus extitit, mox ad hanc componendam pacem reverandiffimum dominum cardinalem S. Crucis, virum magn» ùnâitati* ad fapientia deftinavit, ipiumqOe apqftolicum legatum, qui vigilanti®me ac totis viribus huie paci perficicnd* operam feliciter dedit/ dignis laudum attulamus praeconiis, ytrique prout aequum eft maxima* gratta referentes. Vobis autem reverendiffimo pater domine cardinalis de Cypro legate nofter vobis quoque o oratores noftri digniP fimi, qui tentum & tam defideratum nobis auuliûis liumplium, fic amplas magnafque gprtias inierimus, ut'poft Deum nulli, homieum impures amplioreiqne referre poffemus, logentç* omnipotentem Deum, ut pro veftris Slortofis peritas in hoc & alio.fsculo vobis igne retribuat.

A tranquillitas arrideant univerfia, nbftroa Imo--*— I " res opportuna diligentia fideliter convertimus & cooftanter, prout in regno Franci* ac ple» m«s· rifijue Alamanni* & Itali* partitas, ut pax feqnerctur optata, per noftros legatos, amhumatores ft nuncios vices noftra* adhibere curavimus diligenter: quamvis plure* ex prelati*, qui per annos afidue nobifcum in vinea dotnini laboraverunt, vacuatis errariis, de noftra licentia ad ecclefia*, monafteria ac beneficia propria remcarint; *St* diverfos in ipfius ecclefi* negotiis expediendis ad Graeciam, Bohemiam, ac regna *St* loca varia <feftinavcrimus; quorum vices in profecutione premifibrum agendorum incumbentium, gravitate penfata, alii ecclefiaftici prelati, & viri litterarum ftudio eruditi, qui interim vacaverunt, quorum nonnulli vementes feu aliquos mittente*, a fuis fubditis horum oceafione fubfidia receperunt, obnoxius aftringuntur. Quocirca venerabile* S. R. E. cardinales, patriarchas, archiepifeopo*, epifeopoa, abbates A ceteros ecclefiarum prelatos, & capitula ac univerfitates, qui nondum ad nes venerunt, aut fuos nobifeum continuo frequentes *St* (aborantes non deftinarunt, per haec feripta hortamur, requirimus & monemus, ac in virtute preftiti juramenti ft fan- ~~ctit obedientiæ~~ mandamus eisdem, quaterni* perfonaliter, *St fi* legitime prepediti, esufa ~~prepeditionis nobis legitime intimata~~, perfo- C nalitcr non poffint, per fotemnes ac doAos viros, infra menfem poft infinuafionetn prefontium, a noftris ad hoc depdtatis nunciis eis faciendam; vetfus nos iter arripiant, *St* traAandis ecclefi*· neceffitaritas inrerfint, ut fic congregata prelatonim & doAorum virorum multitudine copiofa, auAore domino, fingula & falubrius ordinentur. Alioquin contra ipfoa'abfipae alia vocatione facienda, per noftros -ad hoc deputatos commiffarios procedi volumus ad poena* graviores; nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftre exhortationis, requifitionis, monitionis ft mandati infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pre- U fumferir indignationem omnipotentis Dei & univerfalis ecclefi* fe noverit incurfuram. Datum Bafiles XII. calendas Januarii, anno a nativitate Domini MCCCCXXXV.

BULLA CONVOCATIONIS

prelettrturt..

*·. ▸ "◆· ÇAcrofenôa, ftc. ad feturam rei memociam.

Emergentibus in dies univerfalis -ecclefi* negptiis profoquendis, conflantia nos tenet in nsora, pnsfertim, ut, Bohemoram jam fere fepultis erroribus, evacuetur quod fiepereft, & fub fpe mifericordi* Jefu Chrifti au* tempus reduâionis Grecorum advenerit, fintquo unum ovile Domini,. & unus paftoc Latinorum & Grecorum in unitate fidei orthodoxe,, quam ex reduAione Grecorum provenire fueramus indubie, ft qu* annofe diffuetudo firmavit in abufibus, ac fucccftivis temporibus, cum generalia non fint frequentata concilia, in fingulos ftatus auAoe malitis propagavit, parva mora non evellit, nec ab omnibus qui aate tempus judicant & mot* ac continuationi noftris. detrahunt, illius caufa poteft comprehendi. Ut tamen extirpatio herefum, unio Grecorum, reformatio cleri, pax ft

AMBROSII CAMALDULENSIS

Oretie ctrtn» SigifinetiJe Cttfert Atbrt ttJttt «·« bibite, ctnrt eâ ttue* fswfMV *vrtiffft erettr V. Ltl. J»».*

SI quem forte movet ex hoc celeberrimo tu r au fammorom virorum & fublimium principum ornatiÆmoque conventu, imperator eximie, quod Romanus pontifex Eugenios beatiffimus inprefentiaram ad tuam majeftatemnon magnum aliquem virum ft lapientia, atque fecundia fingularifer predicatam, oris pretorea gratia & fplendore apparatus illnttrem, cujmmedi plurcs fuo fcilicet inherent lateri: fed exiguum potius ft inferioris meriti atque ordinis hominem miferit; is paucis videtur admonendus; folcnt conjunfliffimoe atque amiciffimos principes, quando forium intereft aliquod atque arduum traflant.

non

n femper fumato· riene adbibere medlm, Arnus; non laborum teferaoriam urinh&m iP"

•WHO cnatm HJJ·

veram Interdum, immo «nfm upMnia*mil«P«* incredibilem, qua ifta
rom quoque fideliam uti minifterio, Eam etiam state, qu» feafeior aoafe ridetur, ita «♦»
modo regulam fecutus pontifex nofter, ms emines, ut hanc neque reboftiftuut invents,
humifeaa luo fenfeitatis lervolum, taato huic neque Jaboriofifimi adoHctates coadeqm pof-
muneri detonare voluit; non quidem de&um
ex omnibus, qui commodius fe melius quod
injunâum eft exequi, led fortaffe qui levius
& expédions exercer» pofiê®. Nam de amo-
ris veftri gratia, fe oblervatioos mutua quid
attinet dicere? Sunt enim adeo illuftria indi-
fit. Non iftinfmodi plortma, qu» velenumo-
rare, vel explicare, vel laudare pro meritis
vix oratoria ingeaia fumma fufficerent.

rione non egeat. Namque at omittam inte-
rim quanta fuerit de illo femper, fe quam
excellens ta» ferenitatis opinio,.quam con*
flans judicium, quam intemerata fentenria, g
quis item viciffim illius ia tc animus, quam
fineularis efieHus: hic enim omnia, verum
ipfe confequentia, atque exitus docet, Vobis
id certe conlatum eft, quod multis retro fis-
culis ante vos paucis. Nam cum translato
ex Italia ante feptingeotds ferme annos ad
Gallos primum, deinde diuturniore forte eti-
am ad Germanos imperio: raro iftiufmodi
paria Romanorum pontificum atque impera-
torum in Uurbe convenerint, tibi auguftc pii.
ffime quando ante pauco· annos placuit Ita-
liam peragrare tuam, illud quoque fimul ob-
venit, Urbem ipfam orbis dominam, atque
ipfam fedem adire, ibique fumroo pontifici
noftro Eugenio congredi, deque fandiffimis
illius manibus facrum imperii diadema fufei.
pere. Quo in tempore cum aliquamdiu fimul
& memorabili cum benevolenti» fuavitate vi-
xeritis, quis explicare queat qu·® multa,
quam digne, quam utiliter, quam neceflaria
tam de ccclefisfticae rei, quam de totius or-
bis difpofttione contuliftis? AAum prqfefto
credimus divinae providenti» nutu, ut vos
gemina orbis atque clariffima lumina in unum
tum conveneritis. Nam quam multos, quam
Istos, quam uberes fruâus tulerit veftra ifta
coniuD&io, nullus adeo rationis expers, ac
judicii ignarus eft, quin intelligat quantos
in te paritura fit, nemo ita obtufus atque
hebes quin perfpiciat. Dilexit in te Temper,
princeps gloriofiffime, fummeque veneratus p
eft pontifex nofter, non exteriora ifta tua,
five fortuna, ut quidam appellant, five na-
tura dona: qua tamen & ipfa ad auftorem
fuum, atque ad primam referunt originem:
non altiffimum fanguinem, celfumque genus,
fe longa regum atque imperatorum ferie du-
ftum; non pneftantiam forna, qua ipfa oris
ac totius corporis lineamenta non modo ges-
tiam fe veouftatem atque dignitatem; verum
tnajcftatetn quoque ita praeferunt, ut quod
vel de Oftavio Augufto, · quo primo ao-
guftorum nomen accepiftis; vel de Salomone
noftro feribitur, in te impleatur, ad quorum
contuendam fpcciem plerofque reges, & prin-
cipes certarim concurrere folitos legimus; non
magnitudinem animi qua ita excellis, ut ne- C
que Julium illum Calarem domitorem orbis,
plura aut majora *juvenem* conoeptffe exifti-
tncmu), quam tua hac rtitt mente fe cogi-
tatione complederis. Non variarum linguа-
rum peritiam. qua ferme nobis Mithridatem
illum refers Afic regem, quem legatis omnium
fjentium numquam per interpretem, fed per
e ipfum femper rcfpondcre folitum accepi-

Hac, inquam, omnia pradaru licet fe
multum illuitria néglige» pontifex nofter,
folam in te (ufptcit, amplcfeiturque totis ul-
ni* pietatem, Vero, pon vulgari confuetudi.
ne affirfeam ai dementiam intelligi volumus,
cujufmodi etiam in tc magna cum laude fem*
per eluxit, fini retfi quamdam fingularem
prorfufque divinam, cui ut ftudium omne ac-
commodaret, difcipulum cariffimum hortatur
apoftolus Paulus, OTferiw, inmriene, wser-
c» w ad *fietMtm.* Now swpsrnAr
«d madfeww *ntilit* qft.* *fitttu* μ ιμ μ *Ιηλί»*
vtlft; hanc Grnci fignanter & decentiffimo
vocabulo theofebiam vocant, nos vel Dei cul-
tum, vel Dei venerationem dicere pofittmus;
denique five timorem De!, five fingularem di-
vini amoris aficfeum, five fervores/ fidei,
five religionis salum, five aliud quodlibet di-
vin» rei appellare votaerimos, hoc unico fan-
tiffitno, fe gtaviffimo pietatis vocabulo vo^
fatti thefeuro hebetur indufum. Hsk auguito-
nun coronas etiam purpuras clarius gammis
eut&is irradiat, ineffabilique & immarccfei.
bili atque proprio decore colluftrat, Nihil
denique vel Conftantinum menue, vel at-
tero* fubinde reges ita fecit Hluftm, ut ti-
moris divini, fe Chriftiani nominis titulus.
Et pefeio quo paflo fuavius ac gratias afficи-
mur, cam de leniore Theodofio legimus, qui
a fsn&o facerdots Chrifti Ambrofio repre-
benfus, patientiffime coierit, illius facri» ob-
temperans monitis; quam quod vel barbaro*
him ftragei innumerabiles dederit, vel quod
de crudclifimo tyranno Eugenio viftoriam
reportant. H»c ipfe pictas in te, fede te
effecit, auguftiffime princeps, ut nihilum-
quam utilitati* propria communibus antefer,
re voluerit; immo in ea re fumma emolu-
menta repofueris, fi incommoda ipfe jaflaras,
atque pericula pro Chriftiani ortus quiete &
tranquillitate perferret. Hac pcatvia fe duce,
ut ab ipfis tm regni prioris aufpiciis oedien-
tes fummatim pevitriMsmus omnia, *atm fe.*
ri ilii atque immaaimmi barbari, fire eoe
gentiles, five verius fcetafia borericoe appel-
lare velimus, Tureos vulgo vocant, amita-
rum gentium viAoria feroces, regni tm fi-
ne», fe daufira obftiastiffime irrumpere per-
gerem, ut inde, fibi ad aatertoca aditum
panderent, fe fi fieri pofiet, umverfi» Chri-
ftiaoo orbi fefe penitos iofinuartnt, *fan fe*
igni ex infiitmo feo uaâa vaftsoem; tu,
imperator indytw, nequaquam coûtent» val*
Jo, fofla. igprt, munimentis, cafteUis at-
que pnefioiis, fe parue militum mana, quod
quidem feâu feciliimum fuit, illeram arcere
difeurfus, fe cohibete impetus, arque infos
conatus eludere; tanta eoa conflantia inlecu-
tus es, tanta virtute propolfifti, domuifti,
fregifti, tam multas, tam magnae, tam va*

cr «fer, ut WAoria lactori corapiira per-Λ mul & * fecro collegio induAiie etque ira-'
kte eperâeru λ materiam vel uberrimam do- puifue, Bononiam concilium ipfum traaeferra
loftituit: locum fcilicet idoneum ; fe ad quem

mm taao, ammo ml m nervos omam urtenotn, âis, confluere certarim plurimo·, rem teri-
ut ooa non modo propinquioribus loris aren- tur admirant exitum operiebatur. Non defue-
te, verum in fids invaderes fcdfous, fe illo- re tum de primoribus quidam, qui antiqua
rum arce expugnata Gallipoli, non fotam ea innovare vnlnem fchifmaque denuo inferre ten-
Europa, raa occupaverant partem, veram tarum; hoc comperto, exhorruit religiofiffi-
fi fieri poffet, ilfoe orante omni euoqus AGa mi principis ammm, fe antiquos labores fana
deturbares. Id quod quandoque affuturum per irritos fieri, ut par erat, «gerrime tolerans,
tuam maxime induftriam, Deo eufpicc ac quod reliquam ent itineris, nam redibat ex
Italia, tanta pernicitate «git, ut non veriffe,
fed putafles volare, atque intra pruferiptum
tiplici viâoria domitis, atque intra firaites diem, femet concilio infiouana , improbos
fuos manere compulfis, inteftinûm ecclefi» quorumdam conatus digna infeftarionc coar-
bellum , fe exitiahte nudum, ac perriciofiffi- religiofi· gravitatis admonens,
mom viras ejridem pietatis intuitu ferve non
valens, cleaôtiffimu* principis aoitnum ad ex- ut cfe pone rebus quarum gratia convene-
purgandum atque debellandum teterriamm in- rant permendis infifferent, monuit , neque
veterati fchifmaria monftnnn, quod ambitio fcandala ultra fufeirare vellent. Quo in tem-
invexerat fota, folum contentionis ftudium pore pontifex nofter, dementiffime Cxlsr,
animaverat, accendent, foverat, omnes in- coocilu facri fimque fereritatis votis obtem-
genii vires exacuit, 'oniverfaque arma corri- perans, rsfraftads prioris translationis edklii,
puit, neque prius deftitit, omnia gerens, concilium iterate approbavit: atque ita ap-
omnia tentam, unam pacem rebus & oede- probavit , ut ab fe poftulari nihil ultra po-
fiat unitatem rcdmtam gauderemus.* tuerit. Maluit enim aritiffimus pontifex, de
fuo aliquod, immo vero multum jure depo-
Quantos ille labores fiabiit, quam gloriofa nere, quam fcandalo patefieri aditum. De-
certamina pertulit, quam multos, quam va- creta concilii admifit omnia, caque fe, vel
rios difeurtus obiit, ut inftar volucris totum que feâa eatenus, vel qua facienda effent,
ferme Chriftianum orbem peragraverit, quam pro ratis habituram, fervaturumque promi-
ingentes tbefeuras effoderit, non eft noftra ut. Sed fe facra fynodus vicim ilii en pol-
facricstis evolvere. Tibi, auguflt, debemus,C licita, fe illam M vicarium Chrifti Petrique
tuo nomini, tuis laboribus, tuae vigilantia , focceSsrem habituram, juflhque fsnâa fedis
tua induftria, tuo iaferigahili ftudio acceptura & spoftoliar ia nullo violaturam. Extant lit-
referimus, quod pace, qood tranquillitate, tera tuae ad poarifieem · tua ferenitate di-
quod unitate ecclefia firuunar, quod pace, rect* id attcftantm, fed & ioftrnmenc· pu-
quod pullis deriiffitnis tenebris, fe atra erro- blica inde confeôa hoc ipfum pollicentur.
ne nebula proffligata, omrique difcuffa ac
disjofea caligine, lumen haufunus, & faavif- Quielceote pontifice, neque tale quicquara
fimum asterni folis jubar afpeximus. Tuum tunc forte opinante, repentinus rumor incre-
iftud faftum adeo pradarum, tuum hoc opus buit, annatas foiflc fublatas, fe reliqua mi-
tam illnftre, tam angulare, tam divinum fe nuta fervitis, quibus tam pontifex ipfa qusm
prafens aetas admiratur, fuipicir, fovet, am- facrum collegium, fe omnia curi» officia To-
pleftitur, fe pollentes omnis praedicabit, di- lerent fubftentan . Admiratus eft pontifex,
gnifqtse attollet laudibus ac perpetuis praco- obftupuitque facrum omne collegium, eo po-
niis celebrabit, numquamque Sigifmundi piif- tiffimum tempore fuhlata foifle^libi ftlpeodia
fimi imperaenris, fe religiofiffiroi principis p viâua -------ntifex 'Roma dam fugiens, vix
nomen non erit ia deliciis, non erit in ad* [nentium manus effiigerat, nu-
miratione, non erit in honore, non erit in jgus Florentiam venerat, quo
laude, Sed enim non eft , aeque propcfifi ecclefia bonis omnibus uaaniqua fubflantia nu-
noftri, deque hujus temporis, neque otii, ne- data per quorumdam iatemnerantiam fuerat.
que virium, laudes explicare tuas, impera- Omnibus vero curi» ordinibus aperte prote-
tor inclyte, facient hoc excellentiora ingeris, ftsntibus fc decretum illud numquam admif-
ut tanti principis memoriam ulla umquam furot, atque pontificem orantibus, ut opem
interrumpere, aut abolere poffit oblivio. ferret, & de curiam deferere neceffitace cogeren-

Non ftetit haftenus religiofiffimi principis iliuM fiifpanfranem poftularent quoad matu-
ftutfium : immo qri antiquum fchifma viri- rior fieret deliberatio, fim aliter apoftolicu
bus omnibus ut tolleretur effecerat, novum fedi commode provideretur. Mi® fiimus tam
itidem ne oriretur, immo os vetuftuan refur- a pontifice, quam a facro collegio, veoesu-
ret emortuumque revivifcerct malum . fimi- bilis
ftudio, fe pari pietate contendit · Ac nifi tor
ipfius pnidentis , vigilantia , ftudiumque obfti- ftntfeimùbm debitu, quibus id cavebatur, ut
tiffet, sftua effet denuo de ecclefi» pace sc K modeftia ia omnibus femme uteremur, & ia
unitate, jamque innovatum fchifma habere* nullo initarem·*· concilii patret. Egimus id,
mm, fe quidem priore deterius. Sed paucis Deo dure, pro viribus. Namque alter ea no-
res exponenda & explicanda eft. bis commanes tantum ferme attigit locos,
qm* ad pacem fe tranquillitatem, atque uni-
Cum dsfiderio componendi dari, fe i» an- tatem in Chrifti corpore, fonda videlicet ec-
tiquam, fi fieri poflet, fe fperari liceat, fe- clefi·.
ciem reftituendi, pontifex nofter Bafdot fy-
nodum conflari juffiffet, concurrercntque ad-
modum pauci: ipfe aaocaram impatiens, fi.

O AW|" CHtisT! uu· clriu, fervendam pertinere viderentur, leni- rtr * rationabiliter faggercns: fe optimam ω® ponnficû, tum fieri collegii voluntatem ac difpofirionetn ad fiifcipiendtm omnem reformationem hooefiam atque congruam pandem. Onbat item ne fedem illam mendicare vellent, qu· abundare neceFario varii» ex eaufIt femper coofweviFet, & a qua egeni» •pent fibi poftulare mori» effet. Alter coram deputatis magno numero vins apertius quod pontifex poftularet expofuit leniffima oratione, & nihil irritante, aut fcilicet fufpendt decretum, aut provideri'. Auditi quidem attente fumus: fed nihil tamen ex iis impetrare potuimus qur petebamus. Namque id tandem nabis pro refponfi» datum eft, facrum concilium decretum nolle fufpendere, prorifionem vero ante concilii terminationem fiteiendam, adjefeis conditionibus certis· Tuum itaque prxfidium occupare inftituit neceFario, printcfM Chriftiiniffime, tusmqne implorare opem pontifex nofter, nempe enim fi cui ex Romanis pontificibus licitum fuit auguftonim in rebus dubiis implorare opem* licuit autem fetnper omnibus: hic ille jure fuo fpeeiali quodam privilegio vindicat.

1. s*t«a. *·· Neque vero fi Innocent» tertio * honeftum fait, Lotharii ' piiffimi imperatoris auxilium quurere, ut *io* Urbem, unde Petri Leonis infidiis fuerat ejefeus, remeare poflet; inhoneftum eft pontifici' noftro, fi poftulet poffeffioni fu·, qua deturbatus videretur, tua ope reftitui? Orat itaque primo, ut antiquum pietatis inftitutum conftnntiffime teneas, qnsmvl» opus non eft fponte currenti admovere calcaria: pacemque A mdfttem eccleft», quam tanto labore ac ftudio prius reddidifti, partaque ne defluo taberetur eFecifti: immo jamiam labentem renuifli, commendatam tecum labeas, neque patiaris ulla ratione rurftu ecelefiam fcindi. Deinde ne fanAam Romanam ecclefiam fedemque apoftolicatn, ita foede nudans relinqui velis: verum fuas interponas partes. Nempe enim Chriftum Jefum Dominum noftrum., neque gentilis qui expoliaverat miles nudum reliquit; fe de alio Jefu lacerdott magno legimus, qui noftri figura fait, quod exutum prioribus indumentis, veftiri novis jufferar Dominus..

Jam vero quoniam non avaritie confidens, aut propriis indulgens commodis, decreti illius fufpenfionem poftulet pontifex nofter, nemo qui illum novit ignorat: quippe ab ipfa adolefcentiar Rore, atnpliffimo diftredo patrimonio, & pauperibus atque aliis pietatis operibus impenfo, Chriftum Dominum levis atque expeditus fequi delegit. Et cum faccrefcentibus meritis per gradus afetndens divine providenti· nutu ad fummnm qooquc apo ftolatus apicem pervectus *effet,* numquam pietatis, & miferationis ingenite exuit vifcera: immo qui auâus eft meritis, benignitate quoque in dies aufeior fit: ita ut nunc quoque quando ita nudatus eft,· nihil antiqui inftituti rclaxarit: fed egenis quotidie larga fitbveniat manu. Non ergo, ut diximus, avariti·ftudens, vel privaris commodi» confidens, fanéfiflimtu pontifex, vel decretum fitfpendi poftulet: fed honoris, ic gravitatis atque diSnitaris eccleft·, cujus fponfiis eft divinitus itus, rationem habens, non auferri decreturn, fed fufpendt Nente poftuiatt, donec MΓ expediat, maturius ornatas deliberetur elle·, fu: ne quM ecdefia, eejus Ille caputeft, inconfidsrat», feu prrripttimtrr egiffe poffit nmquam ulla raoone deprehendi, cum debeant ectlofiif judicia confidents eflê femper atque graviffima * irreprehenfibilia. Novit emm prafeffio, fic memoria tenet, iftiufmodi rem 'n duobus ante concilii», Vrenoemi feihcet fe Conftanrienf? faiffë difeuffam diligentiffime, fe diutius ventilatam: femperque apnttas tolerabiliores judicatas, abufiones tollendas, ufofque refervendos neceFario» fsniora ferme omnium judicis ceufentt ne per novitates fcandalis aditus pateat, quam vel non oriantur note profpicere. ecciefia debet, vel fi orta fuerint, ot mature tolfsnsur, ftudiofiffime providere. Tntelligit profefeo pietas tua, imperator elementifume fe Chriftraniffime prince* ps, qnam jufta, quam rationabilia poftulet pontifex nofter, fe quid ftfeo fit opiis non ignoras. Jus jam fspienti», trne providenti», tus benignitati, totum ille relmquit. Deus autem nofter omnipotens, in cujus manu juxtaferiptuns fact» teftimonium, cor regis eft', tu· ferem taris greffiu dirigere dignetur In laudem fe gloriam fuam, ut eccleftc tniittte per te tuifque laboribus parta, fe tua pietate' fervata, & quiete ipfe regnare in hoc fertile, univerfis fubafeis hoftibus, poffis, fe cum fandis fideliffimifque principibus «ternis atque cœleftibus regnis, epoft felicem vine jpMfcittis exeeffiim, merearis Inſcribi,' gratia fe mifericordia Domini noftri Jefii Chrifti, coi eft cum. Patre & Spiritu fenfeo honor, decus, & imperium io fecula («culorum Arnen.

limo cwrn «41»

Etflieii ftliiittr.

LITTXka DOMINI DUCIT BRITANNIAE

Miff ctneilie, i» ftwrt* tltBi Mtclevintfit.*

d ÇAcrofanft» fynodo Bafileeufi In Spiritu O fenfeo congregat·, orthodoxam & catholicam ecclefiam repriefentanti. ‘

Reverendiffimi patres & domini, ac amici confidentiffimi, finctro tam humilis quam devota recommendationis affatu. Cum pridem, translationis R. P. epifeopi Trecorenfh litte*n ad ecclefiam* Maclovienfem, tunc paftoris gaudio alienam, per SS. dominum noftrum, dominum Eugenram papam modernum, ad perperam informationem intentionis me» ejus auribus allatam., fefe» In alterius juris qurfiri fubfenMrionem, mihi txtitere pnrfentaty; & tunc temporis per illos qui litteras translationis hujufmodi pnefentarunt, relatum exritiffer, veftram (herum conciliem diffolu* tum feu In diffiriutione effe, quodque concilium nullum vellet dediffe fuffragium elefto ejusdem ecclefiar, nec mihi meadbciter, ut inde accepi, me circumveniendo fraudibus fi. milibus, refiHre: tamen quamplurimnm mirabar & miratus extiri, quod exterminata perfefeione tam faluberrimi operis, ad quod difeutn facrofimAum concilium .adunatum exriterat, de quo ecciefia fan€U Dei variis refpe-

ANNO CHSISTI IMS

ŒSP pcttibus DM MfioOTitar indiget, timguamA Leviatam filii fimilia proferat dm Amk ve- "ti, difbivi deberet. Hoc eaim mjj- percepi machinatam » M pervoteeet contra reterendum Mtrem dominum Guilteimum abbatem B. Mari· «It BcUofoeo, pro quo dt juftitia finpius fcripleram, & ab interefle meum allegando quiefeerem, & ia amnem fumergerer, licet ad eemdem noctefiam 4c perfona diâî abbatis eteâioae feâa, mm vite, nec expe&ara, ut per varias linam V. R. P. a quibus patate taoofiifccre potuit intentio mes confentaaea rationi, quant nafquam aliter autare aec variare intendo, fifiw â veftra ü-crofanâa fynodo, ia SS. Pncumate légitime Bafilcs congregata, quod per deererum ia g eadem editum & canonixatum, ac in variis climitis orbis diffufum, per Romanum pontificem de cetero tnetropoiiraanrum, cathedralium, collegiatorum, mooafteriorum, & di-Siratum eteâivarom refervatkmem fieri, vel

û uti aon debere, ia fuo nervi perduret robore, hujufmodi eleâionis caufe foret levius ia eadem fecrofenâa fynodo & citius commifla; fed eximiis importunitatibus pr··larorum optata pramifia de concilio promentium , & tratelanoaem hujufmodi contra totam veritatem mihi gratam extitifle, non poffe recifius committi, per dilatatos incurfus auftrales ventos flavere, adeo ut accepi, judices antequam prn&rorum translationis pnefentationem litterarum, fine tamen mandato C feltim tunc dato obfcuravere extitiflent, litteras citatoria* & inhibitorias procraftinaveruot concedere, ut ipfir pars -prafeti translati me valeret interim precibus fubvertere, obrepanterque diftrahere, & poflëfionem feftinatam adire, quidam felfi ingenio concepto furtim machsnavit mei parte litteras decano fic capitulo Madovienfi pro ipfius translati receptione, qua oumqnam de meo procederent tente, quem dirigente Domino , tamquam falfarium punire conabor: ita quod fiaguli fimilia deinceps ia terra mea ia avum fabricare pavebunt. Illius tamen qui mari & ventis imperat, gratia, curfim per fidos noftroc certiorati de pramifia machinatione, per fi- q delia mandata ei merito obviaro, mandare, dt prout antea temporalitas ia meis fiftebat metata ptmillis, bajulare modo dilpofai, cum mea interfit patriam hujufcemodi, eue mihi a Deo per gesseris lineem donata, ab «mulis invadere ambientibus, in fuis protegere iibertaribur› dt veftr· facrofendbs iynodi decretum efleftualiter fupoortare, quod quamolurimum dignum, faoâum, equum & juftum exiftimo. Et ut aliqua, qua non modicum animum meum exafperant, referam, emerito referenda, fit cxafperent cujuslibet principis fpiritum habentis Dominum, a paucis citra fetalibus de epifeoponun translationibus in te» dro vacationum naei ducatus, demptis aliis vacationibus de translatis hujufmodi non eootentis primo conjugio, exilitate fruâuum ad fupportandum matnmonium fbrûm concepta, uti philomena feltat de branca ad alterum io-*" hiantes corporum ammoitate, quorum nonnulli qui filers translati, cum translati fuerant ad exiguifimam ecclefiam mei ducarus, ut ipforum didici relatione, felices fe exiftimalasnt, qui forfan in fcholia vix de milio fâturari poterant, & cum infelicibus illis pollebant temporibus fucccflivis, ambitione non feturati, ad empircum ccelum, ut ita fetter, cum vanitate convolare efficientes, de ducatu meo exhaufta fuere fexanima millia fcura auri ; dc quod de ifta diftrafeione pecuniarum per tales translationes conqueri dm debeam , judicet facrofan&x fynodus, nam certus exifto, quod nonnulli principes non linunt fic fuam patriam pecuniis nuder . Et nunquam pars translati antediâi contra facrofaoâi concilii decreram ac veftras reverendas paternitates exhortatorias, aeque reccommendatorias valuit obtinere litteras, cum ia appellation· exiftam, dc difla civitas Maclovienfis Gt clavis totius mei ducatus , in maris angulo fituata, a qua appellatione minime refiliam. Precor itaque, fscroUnéia fyoodos advertat, populus clamat, dc propter clamorem dt gemitum pauperum exfurgit Dominus ; ita archiepifcopi Induntur, qui nullam confirmationem habere poflunt, prstextu talium translationum, dt quod dici polit deinceps»

Quod tibi vis fieri, mihi fee: quod no» tibi, noli.
Sic potes in terris vivere jure poli.

Et Gc tot lites dt difidia non impedirent ecclefiam Dei; ea propter ele&ionem hujufmodi fe interefle meum fupplidrer retomitto, ac perfonam eleâi prisfeti, qui non ex modica populi concordia dt mei afleofu bina vice (·) fncceCve aieftue, fe eidem ccctefia fic patriaquamplurimum proflaturas eft, eumdem ia eadem ia epifeopum dt paftorem praficteado ecclefia, prout geminatis vicibus fuppticare litteris curavi, quos fe eorum tonores per pratentes approbo, aullaque parti translati* deinceps adhibeatur fides. Et fi qua, reverendiffimi patres, grata dt poffibilia exiftant, tam in nniveriali, quam ia fpirituali, mihi curetis fisnificare, fe m poffeteuus efe fefeui mancipabo, feventt fecro Pncunute, Iui eafdem reverendas paternitates confervet : dirigat. Scriptum in villa mea Veneti die pcnultio» Decembris.

Humilis dt devotas ecclefia fsnâa fi. lius dux Britannia, & coma Richemondia ·

Johao.

RE-

(«) Qsipps risa» fiiit GvlWana abbas Salli loci poft mamm Gadlslmi ds Moefort, anne 14JS. Menai, fe ttsnun poft menam AmalHci, qai biranie poft diam faum cisefit «xtraoNun, qen qwvfon olsftieM, pe faesmi pontificis ia gratia· aTtoran nemiauisn– , «Mn oumraat.

ANWO CHMUTf *♦!,·

MfBTTTIONKS QOÆIMM CU3UM-*IMUS*

A haboo pea ao· diôo; oouda & fineui·, qt* diôurua fi», V. R. P. wreak» ft deter-

/•imnir de Tnrrerreewro r» effet fi* *WHtiiu caafiitatat Bf/ilt» ftftf faiituiaat fnptfitmitiu *ta· ghfiiai it ftaea.*

REverendiffimi revetendique Patre·, ceterique doftores & magiftri egregii inclita rationis Italia. Audito pridem quidam libellus magiftri. Auguftini de Roma, nunc autem D. archiepifcopr Naxareni, inutulatus: *it fatraattatt aaitatu Cbr^fii,* O *rccltftt,* revcrendiffimo patri D. cardinali Arlatenfi, judici fidei, tanquam fufpefha in certis conclufionibus fuerit per promotorem fidei prsfentatus; quodque in ejus examine, tam ratione opinionum, quam mtione difficultati· originalium librorum, unde fua rationis fundamenta furnere-vifus eft, multiplex inter magiftro· orta eft 'perplexitas · placuit veftra reverenda paternitati , caufa fidei, veritatis telo, quam amore delata perform: eujus apud inclytam nationem veftnm, integra femper iplendida fama fuit ' certis injungere in facra pagina profefforibus prsdidarum gropolitionum indaginem, & examen, qui iisdem accurata diligentia examinatis, & originalibus libris veftris vilis, paternitatibus veftris refponderent, quid fidei noftr· integritate & noftri Salvatoris reverentia femper falvis, dc przdidis propofitionibus videbatur fentiendum, aut judicandum. Eft verum, PP. RR. quod praefati reverendi magiftri poftquam, R. P. V. piffu aliquot diebus iuper conclufionibus antediélfa congregati fuerint, difpefuerunr mihi inter eos minimo injungere, ut brevibus abfolvertm in feriptis, quid circa delatas conflufioom firpe nominati magiftri, & maxime pro nunc primi tra&atus, cujus tantum apud nos copia erat, fide femper integra, cujus & selatorce, A amatores, A defenfores prarcipuos fe profitebantur; refpondcndum foret Et fi profeHo'res ifta graviflimn mihi fuit fupra vires plane ingenioli mei eft propofittones fen£li facramenti , quod Apoftolus faonmentom mmnum vocat in Chrifto & in ecclefia, do&ifumis Patribus vifas obfcuns, immo a multis eftimatas minus fanas ponderare, & judicare; eorum tamen in/unaa reverenter fufeipiens ea parte, ut dubietate repulfa caligine veritatis lumine clarius elucekat. Cum omni humilitate, & reverentia, & fub omnimoda correâione, & lupportatione benigna V. R. dominationuni, *th* paternitatum , quod circa conclufiones prefati libelli , fuxta creditam mihi virtute*, vifis & examinatis fundamentis earum , atque intentione au&oris cenfendam, falvo tamen meliori judicio occurret, przfenti codicillo brevi, ter inferibere curavi; proteftans pro me, &. * univerfis in hanc mecum fentcntiam venientibus , quod nihil in dicendis temere, feu pertinaciter intendo alTerere; imo intendo, ft proteftor nihil dicere quod fit contra fidem catholicam, contra bonos, mores vel quovis modo offendere valeat pias aurea. Quod fi contingeret iapfu lingua: vel ex ignorantia mea, quod abfit, id immediate revoco, & minum corda docet in terris; talem in dicendis ordinem inftituam. Partiar quidem i· partes tres pnsfentis adds ftudium ; prima quidem pars refpkiet materiem quatuor conclufionum primarum; iecunda vero quintam cooclufionem eundis afpcriorem ad audiendm; tertia vero pcopofitiones ultimas, que coincident vifie funt cum articulis in cone. Confiant, condemnatis - Circa partem vero primam primo pnemittam quamdam regulam magiftralem, qua obfervanda eft, meo fiudicio, in examinandis, judicandifquedidis Dodorum. Secundo ponentur cerf· confideratiopes circa terminos pofitos in conclufionibus Iluatuor primis; tertio ponentureserr/s, qua atisfacere curabo injund· mihi obedient*. Regula autem ma&iftralis, que obfervanda eft in examinandis didis dodorum eft ifta: quod dida DD. non fint judicande principaliter tuxta fonum aut corticem liters , led ex intentione dicendi, five ex fpiritu intelligent!·, quem io illis cenfentur habuiffe. Sicut enim principalius fides eft in corde, fccundario vero in ore juxta illud Apoftoli: cardr *tnii·tat ai jaftitiaat, ceafejfit aattta trit fit ai falattae ;* ira error, five hsrtfis principaliter eft in corde, & non in verbis; dt ideo judicium principaliter capitur ex intentione dicendi : quoniam, ut inquit Hilarius 4. de Trin. dit. *tat. iartfit,* non de feriptura io» telleda lurrefis ; ad quod facit illud Hilarii 4. de Tri. quod Magifter fententiarum frequenter repetit ad .fane intelligendum dida DD. qui in cortice liter· quandoque aliqua a ventate aliena aftruere vifi funt · .quod fcilicet inteilicentia didorum ex jpauna firmenda eft dicendi; quia non fermoni ret, fed fermo rei fubjeâus eft . Unde Angelinas lib. de Corp. & Sang. Dornin. . ... et coofuluir SS. PP. libros cum omni diligentia, ft' reverentia perquirendo·, ira dicens: *jai rtSt,* inquit, /idrer *Kcitfiiiici itfltrit logeât fati ia tt fatfi iaiitaa 6" firtpiltfta iavtaerit, ata fiatita tatttatt. iavaiit ; fei iaffitit* O *iifttrait & rttra3att & eirtaatflaatiit,* O *forifttit tjtuitae aatitrit t* 0* *ai althaeae fiat flat eligit etafiteri ft igatraft vel ata iateliigtrtf gaaae trrtrit illiat aetate iatfiagtrt.·* Hax ille. Ex hujus authoris regula noa obftrvationc multas herefes natu eoe cognovimus, ficut de prima iurrefi in difcipulfa Chrifti dicit Auguftinus fuper pfal. & habetur de confecratione dift. i- Prima quidem haècfis in difcipulis Chrifti velat ad duritiem fermouis ejus fade eft. Cum enim diceret: *aifi ataaitttfftttritit* <>t. illi non iotetfi^entea dixerunt ad invicem : *iarat* qil *ftrau bt«· ft* feparaverutt fe ab illo. RemaoCM autem Cori» ftus cun duodecim inftruüit sos dice·· : *ftèrinu tft gai vivifieait* «era *aiM fn* ^ *writ* p» fofMtw /«· *d vw, -T/friw *faat* O intellexit fpiritualiter: *ffititat* (Jr tirtn /a*. Hec it» ; & ficut prwdiifa hsrefis ex carnali fenfu, ft confideret*·® folius corticis litent videtur ortu* habuiffe ' ita multa alia hatrcfca, & errore·, ft per«

Cy* veris judicia ex eadem radice proceflcront.A ufii hujus nominis homo, quod fignificet ani-'
». Cor. 3. ait: *Utera'* mam *it* corpus divifum. Dixi namque rcpre- o<Z^m
tcV*0 *vivificat;* idest fpiri- Hu.
cmusrt M3F tualis urteiligentia. Ex quo manifefte primo lia & intentione di.
^paret » V*d tunc debito ordine currit exa.
jn judicio fidei, cum non principaliter certus M*er*> f*d maxime fpiritus iatclligeotix infp'citur, quem feriptor ia litera habuiffe cognofeitur. Quod videtur Deuteron. 17. notari, ubi feâa accufiittone rrimiais dicitur: *btt tibi vemtiatam fterit, aalienfyve* m. *ftifitni HUgeaiett* 0* mimi *effe nperieri/ &c* Notaater, *iaftifierit,* dicit, *Hligenier,* ideft intus caufam & intentionem dicti, aut fafti confiderando, non contentus exteriori fuperficio confidentione A examine: quoniam, ut Dominus ait Jo. 7. *nen eft jtuiicanlam frcanlmn faciem.* Quippe ftat bene aliquem habere verba erronea, confidente facie liters, aoo tamen fenfum erroris habere in fide: quoniam, ut Hilarius ait fupn de Trio, *in-* g *telligentia ftnftu ia crimine ficut* X Thomas dicit in j. ptf. q. 51. a. 4. de magiftro Hagono, de S. Viûore, &c. dc Magiftro fententiarum, ubi quartos utrum Chriftus in triduo faeiit homo, poftquam dixit quod dicens Chriftum in triduo fiiifle hominem fimpliciter, & abfolute loquendo eft erroneum. *Qtilam tamen ceafejji faat in trilne bei jniffe, Itctnttt fttilem verba errenea , fel fenfam errant, neu [illegible] fitecjient* *Hnge le* J. *KiBere & Magtfttr feateattarant.'C* Hrc ille; ex quibus palam fequitur tunc reHo ordine examen fidei procedere, cum judicium litent a fpiritu, quod feriptor habuit, trahitur, & non ⅄ converfo: quemadmodum enim corpus animalis cujus fit fpeciei, ab inclufo fpiritu, a ψιο fpeciem fiimtt, judica, tur; ita litent judicium a fpiritu fumendum videtur. Unde Hugo de S. ViHore lib. de facra. loquens de perfona Chrifti contra quosdam verborum magis quam fententiarum ponderatores, ita dicit: *in manete verberant pefiti faut,* O *currit maltitule ntagaa ferinenat, & infiaita ferfleaia; gaie jalicinat fpiritat a Utera trabere velant* «m *jelicitnn* /frmtiM <ſi ,· *fpiritna-* O *it/ jnlicat eetnia, & ipfe a aeatiae jalifatar. Labarent erga in jalicie Hceali,* fw-·»*<· *fl··TM»»» nen babent intelligealit· velant babere /eliciam, & fpiritam babtre nelant ,· fint guel reBe /elicere nea ptfintt.* Hao il. le. Sequitur ex di&is correlative, quod ftat quandoque coocluGooem alicujus doâoris efle veyam cauls & intentione diceodi confidara. tis; & tamen doâorem venire reprehendendum; & e. contrario coachifiooem {implicites di&am non efle acceptandam, vel quia minus propriis verbis utitur, aut quia minus moderate ultra folitum ufum fcholaftiot difcipiin* extendendo fermooem, aut alias, fi. cut de magiftro Hugone, & Magiftro fententiarum dicit X Thomas in opinione fupradiâa; de quo In 3. fententiarum dift. ai. a. x. dicit, quod ex opinioae Magiftri non fequitur aliquod inconveniens fecundum rem; quu ftcuodnm philolbphum a. Metnphyfico-

Mi cbawnitativm btanaii. Sed Folum cft improprietas in modo loquendi; qnia non cft in

Hieronymus, ex verbis inordinate prolatis incurritur faciliter herefis, pnefértim apud parum intelligentes: non, ut inquit S. Thomas in 4. dif. -ia. quod harefis per fe in verbis confiftit; fed quia funt occafio erro-'* ris; A ideo ad regulam fecundum tneofiiram loquendum cft. Et tantum fit de regula pro. ponenda.

Prima coofideratio fequitur, quae materiam propofiti negotji rtfpicit, &c pratfcrtitn terminum pofitum in prima coodufione pneoominati libelli, videlicet, *beme,* cum dicitur: omnes nos cum capite noftro, quod cft Chriftus Jefus, fumus unus homo. Circa quod potandum quod homo dupliciter potefi fumi; uno modo phyfice, alio modo miftyce. Phyfice quidem fumptus homo dicitur juxta diffinitionem philofophicam; fecundo metaphorice quid cooftitutum ex eo quod habet fimilitudincm & figuram corporis phyfici, organici, humani. Et ex eo quod habet fimilitudinem anime rationalis animantis A regentis totum corpus; juxta cujus acceptionem, ut dicit S. Thomas in x. a. q. 81. a. 1. omnes, quufunt unius communitatis funt unum corpus, & tota communitas quafi- unus homo. Quo etiam modo feriptura videtur loqui cum de populo Ifrael quafi de uno homine loqueas, ait Exod. 4. *Ifrael,* inquit Domi< mu, *filia/ atent fi^imegtnita/.* Pariformiter B. Auguftinus exponens, A ponitur in glofla ordinana, illud pfal. *fi irmitit /· beminem, interficitit vet,* totam ecclefiam hominem quemdam vorat generalem. Unde gloffa te inquit: *pertinebant a/iqve illi al banc bemi»n> generalem, il^ft ectiefieta,* fw *bat lici··* Irem fiiper pfelmos cap. *x· inquit B. Auguftinus: Màu bae*· cm*ôv« *Hit bic Ifni•ar, qvi tÜM /ft im erbe terrerem ,* MW *ili» l^tiuu ,* 4» *alibi Heit ·· a finibat terra al tt clmnavi; fuatentu nana beate Hfttftu nffin al jiaet terre ·· refpealei bartlirat ilia-Cbrifti, It feat HSvm tfl.' labe tibi getter barelitattm team, & peffeffteane tnfim terminée terra; ipfe tiemat-, O Heit ,· al te> clamavi lean aattiaretar car meam.* Hnc ifte. Hoc autem, quod non ooffit, verificari de homine uno phyfica confideratiouis nullus ambigit. Oportet ergo illud in miftyca fignificatioae fulcipere. Parifbrmitec reperimus partes humanat naturas, fcilicet animam & carnem, diftingui. Caro quidem a B. Hieronymo in epiftola ad Ephe. dupliciter diftinguitur: illa Chrifti, qun crwdim, & fimulta fide; alia vero fpiritualis, & divina, de qua ipfe Dominus ait: *car»* mw *vert cft cibar &c.* quam Magiftev fen. tendiinfcracel0myfticam car.
nem affiimens vd appellans, dicit efle unita* tem ecdafia. Dc anima vero dicit B. Auguftimu fuper piaL da. fuper illo verfu: *fiiivit anima mea /* ait: *tatae/ Hcamvcfait* m *ctacarHa Cbrifii emntt aaa anima fatten.* Secunda confidentia fequitur circa terminum fecundum pofitum in fecunda conclufionc, fcilicet *petfena.* Ubi coafiderandum quod perfo.

citer a DD. SS. accipitur: upo nso-A/efo·'· n-iffis*·,· A ad Rom. it. dicitur"..

AMMO CHSISTI M

Boetius de duabus naturis, A una perforo Chrifti nccipit dicem : *farfiad tfi ratieualit atterat individua fubftaatia ;* quo etiam mo* do accipit eam Richardes de S. ViAore patenter dicens : *frfuta itttelledualit natura iacemutunicabili» txÿlantia.* Alio modo perforo accipitur, non proprie a proprietate na» rurali unius individue ratfonnlis fobftanti<; fed miftice a quadam analogica fimifitudine, five refoamtia ; & hoc modo fop· de toto corpore miftico ecclefix loquitur feriptura , ficut de una perforo : immo firpiffime a DD. ficut unus homo dicitur, ita una perforo. Rpore tedefi· caput, quod eft.Chriftus fecun-
Unde Auguftinus fuper pfid. di. fuper ilio K dum illud nd Eph, *I. dpfiu» dedit caft fu·*
verfu; *irruitit in haarintut ^c.* dicit: *debe·* mat *inttlligert ſarſkuam-- nefiram , ſtirjenam ecclefia nafire , ptrjenamcerparit Cbrifti. Ter»* ti* confi ieratio feqnitur circa fignificanonem
c. »»«. hu^is termini ·»///«*» ,' cujus notitia non Parum accommoda eft pnèfenri negotio. No-
'?■(■uT. taadurn ergo, good mifticum, u< dicit Ca-
■ jo.» 4» thofkon, dkitur. a mifterio. Miftieen enim Grace, Latine dicitur iècretum; unde miftir«H *mu cut,* ipiQica, rnifticym» ideft facer, divinus, occultus & tignificativus. *JEt fuaneaam* ab omnibus his acceptionibus poffit fumi ratio hujus vocabuli mifticum, cum de eccMia di* cimus quod eft corpus mifticum: him primo quia facra , ficut fanda eft quoad primam in-Cverfa membra tegentem; ita in toto corpore terpretationem , fecundum illud, quod in fym* ccclefia unus eft fpirtus vivicans & regens bolo canitur : *fandam ectlffiam catbelitam ,· ic* ill:'d i. ad Coe. 3. *templum Dei fanHu» tft , qved <ftit vet ;* tum quia divina quoad fecundam : confors quippe fafla eft divine naturae, fecundum illud quod de ejus membris dicitur in pfal. *Si tgv dixi ,· dii eftit, & filii excelfi annet ; & 1.* Petri t. *divin* canferttt natura ·* tum quia occulta quoad tertiam fignificattonem. Ckcultum enim nobis eft in hac peregrinatione conlhtutis quis fimpliciter & veraciter ailu pertineat ad unitatem hujus corporis, dicente B. Bernardo: fas/ *pei<ft di.tr- eg» de eleSit fata: eg» de* ram,· *reriemante nitui./an firiptura .-nefrit bene an fit edit, vel amert dignat* Z^Communius t^men ecclefiar corpus nominatur ini·. flicum a quarta figtnf.catione, videlicet quia figurativum, five per figuram aut fimilitudinem diflum, ficut ex apoftolo. colligitur, qui de ecclefia farpe loquitur *.d fimilitudinem corpora naturalis hominis, ficut infra videbitur . Ubi notandum quod ratio hujus miflicc fignifieationis colligitur inter alia pnecipue ex quatuor . Primum eft multiplicitas membrorum officialium concurrentium ad compolitionem corporis. Sicut enim naturale cornus humanum ex multis membris conformibus in natura A variis deputatis aftibui compaginatur; ita ecclefia corpus e< multis fide-E jibus variis deputatis officiis conftitutum confurgit; unde apoftolus 1. ad Cor vaus *paait O *unum tarpur multi fuuttu ;* fuper quo dicit Auguftinus: *|,·«><>*, ideft figurative, untu paait & unum car**fi** ecclfia dicittrr, gre ee fund ficut unat paait ea maltit granit,* O *unam carpat ex multit membrit campanitur ; ita ecclefia eu maltit fideiibat cbaritat» ce·*

*fittu tni» fu **m** carpere multa membra b·-*
beatae »' amnia aateaa atari» usu *tmudem* lui'
aSam bebent,- ita aalti unum carpat fanat ia Cbrifla. Singuli autem alter alterius mna».
bra, babautat dauptiauet fecundum gratia»
faa data eft nabit iifriaun Oc. Secundum autem, a quo fumitur fimifitudo, eft conformit·*, & unitas membrorum ad caput. Piane quemadmodum in corpore naturali hominis caput connatural· eft refiduo corpori & per cultam ei eoojungitur, a quo, ficut a Erfeâiori, ut pote in «uo omne* rafidcaot ifus, fecundum pteuiramnem fenfus & motus in totum corpus diffunditur; ita in cor-

ſr smasM *tttltfiena,* qus eft corpus eiu· per affumptam naturam, eft refiduo corpon connatural·; A per fidem, qu· inttlhgitur per collum Cant. 4. *fient tærit David talla»* rat·*, nos ei unimur, ad Eph. 4. *caput Cbrifiat, fi fin* *M·M *turpat,* fcilicet ecclefia,

& duritatem,qu· ÇoojiMqpMtf & faciunt membra Chrifti, & adrovKtm miniftrare. Tertium vero, a quo accipitur ratio miftics loquutioois, eft unitas fpiritus: quemadmodum quidem corpus naturale hominis unum habet lpiHtum vivificantem totum corpus. & uniirswM* *in ane fpiritu umnet net in anu» terput bautipati Janus ;* cujus fenfus eft fecundum gloffam: qui* baptiaati, ideft abluti fumos» uno fpiritu duâi fumus in unum corpus. Unde glofla dicit: *fueutadundu» tata» carptu una aaima vegetatur ; ita unat fpiritat fatit amnia »» tuaatbrit Cbrifti .· A it** ad Eph. 4. dicitur: mimn *ttrput, unat fpiritat.* Quartum vero, in quo miftica fimilitudo attenditur, eft quod Ucut in corpore humano caput, A membra dicuntur conftittiere unam perforons» ut dicatur unus bomo, ut Odicit Auguft. fuper Jo. bom. at. ita fuo modo in corpore ecdefi*. Unde idem Auguft.

Jefat Cbr^hu Salvater carnnrit, O asrWra *tarfrit dtn* su *came au,* 0* vac· mm, 0* l» *ptfiaM ana; &* cm· *traqfitrit mi^diu i» rayait eat.* Hcc ille, de quibit* infequentibua amplius erit traâatua. Qtarta confideratio fcquitur circa hoc nome· *Cbrifitu .·* commune nomen eft, nulli autem proprium, unde Auguft. fuper canonicam Joannis. *Jefut preprint nautea *jt Salvateri, tullmtdt Map· [ti prtpria narnrin appaUattu aft , faamtdn Elias ; Cbriftns ven aaatta fattatad, ft»· mede facerdat /* & Ifidorus lib. 7. Ethymol, cap. i. dicit : *Cbrifitu a tbrifutatt aft tfft!·* fotas ;" A ooafeqoenter non eft Salvatori* proprium nomen.Chriftus, fed cooMMimfnuncupatio poteftatis. Dum emm dicitur Chriftus commune eft dignitatis nomen, dum di* cirur Chriftus Jcfua proprium eft vocabulum Salvatoris. Secundo notandum, quod, ut DD. diftinguunt antiqui amiantes ab Auguftino, hoc nomen Chnftus dupliciter accipitur, & ut verbi* utat Alüûodocenlis in tyaâ. de

Chri

Chrifto capite in fuanma fua fuper illud ap. i. A , O *Piiii eater*, O *cnattie*, *ari ipfam*---------
ad Cor. IX. *ver eflix atmira ah atnrirt.* *fnriiatt feaiatat, faa tXcaatar aaxat carpat/* **NO
quandoque dicitur filius B. Virginis, quando* bac gloflâ. Idem glofla Rom. 8. De iftis dua- m|
»4js« que autem dicitur Chriftus integer fcilicet bus radicibus unitati*.fimiliter glofla fuper il-
caput cum membris. Eodem modo a S. Tho- lud ad Eph, 1. *JtJit earn capat faptr tarant*
ma ft Alberto in 4. dit 13. diftinguitur de *tctlcfiaai*, dicit: *Jicitar prtprie capat ftcua-*
corpore miftiço, quod quandoque dicitur mem- *daat ituaaaitatm, fecaaalaat faaxi cn/aagi·*
bra tantum; quandoque autem membra cum *tar* fi *tcclfia*, O *aatara, & gratia.* Eft
capite ipfo. Ultima confident» rcfpicit illum confeqwenter notandum quod non fine caufa
terminum mw, cum (dicitur, quod nos om- dixi, quod unitas perfbnalis miftica pralibata
nes capite noftro, quod eft Chriftus Jefus, ftriâe fumpta ex duobus confurgit, videlicet
fumus unus homo, aut una perfona. Ubi no* ex confbrmitate unius natura m fpecie, fc
tandum, quod cum unum fcquctur ens, fc ex unitate fpiritus totum corpus ecclefia/in-
conditio unitatis conditionem catis, 4.' Me- habitantis: quoniam magis large capiendo uni-
taph. ficut duplex eft modus coafiderationis, tatem talem mifticam, ad eam Lola unitas
aut loquutionu de homine, de perfona, fc & fpiritus aut effedus fu/ficere videtur, dicit
Chrifto; ita etiam duplex modus loquendi Gregorius lib. 4. moral, cap. p. *fiext aatm*
erit de unitate: aut enim accipitur unitas *ntai rtrineptt atfltr aaa- ptrjna tfl*Λ•mm
perfoaalis, qua refpondet prima acceptioni cangrqpasiane Avwrxw, *ipfe aaatgae capat tfl*
perfona; aut unitas, qua refpoodet acceptio- *carpérit*, O a·/ *bajaa capitia carpat·: ita aa·*
ni fecunda, fcilicet miftica. Primo enim *rifxtra iefiia* ma *ptrfeaa tfl caajaafia celtt-*
modo .qua funt unum in perfona, aut funt *Sine reprtheratt, gaia ipfe rit aei iaifaite·*
unus homo fingularis, noo funt plura fuppofi- *tnt faafi capat praeatiaet; illi aatm, éam*
ta, ut natet ex Boetii, fc Richardi difinitio- *ati ptrverfa Jeferviaat, veiat ftrije8ara ca·*
'χ ne pertona fupra polita. Quo autem funt *fiti ctrpaa iairreat.* Hrc ille. Pitet auttm
unum in perfona, aut una perfona fecundo inter diabolum & perverfos homines non el-
modo, funt diftioâa bene fuppofiris & per* fe confbrmitatem nature unius fpeciei, fed
fonalitatibus propriis naturalibus, ut dicetur effcftus unitatis. Ceterum notandum quod
infra. Dicitur autem unitas miftica, fivç fi. unitas ifta perfonalis miftica, qua totum cor-
gurativa,· quoniam ficut cogitanti corpus na- pus mifticum ecclefi» dicitur una perfona,
turale hominis fc caput conjunâa, neceffe eft no» confundit diftinftionem perfowlem natu-
intelligere quoddam integrum, fcilicet horni- C ralein membrorum, quia ifta perfonalirates
nem, & perfonam naturalem, in qui unfunt- alterius & alterius rationi*. Et ideo cum
tur corpus, & caput; ira in propouto, con- unitate unius ftat pluralitas fc alterius perfo-
fiderando Chriftum caput & ecdefûc corpus nalitatis. Patet, quoniam omnes fideles juxta
fimul uno fpiritu copulata, & compaginat*, apoftoli fententiam ad Rom. iv. fc ad Cor.
neceflc videtur intelligere unam mifticatn re- funt unum corpus, & tamen diftinguuntur
filltare perfonam. Unde Auguftinus traHans fuppofitis, fc propriis perfoualitatibus; quot
illud ad EpL $. rnwr *i» carat aaa* Oc. etum fideles funt, tot perfona funt. Unde
dicit: *Jefaa* in» O *tcclfla riaa* ***iittntut;*** Auguftinus fupra pfaL 117. tranans verfum
illum: *Beati* ***matt,*** *fai tiateat Dmrnxm,*
& fequitur in lingulari; *laitrm fr^aam*
tatm *aeaaJacaiia* Or. dicit: ·«*»,·><«,
vecaeaiti, gai attat rfit.· Hac ille. Nihil
enim prohixt aliqua, qua uno modo funt
multa, alio modo unum efle, & indivifa;
dicit Hugo de S. Vi&ore lib. de Sacr. cap. p ficut que funt diftinfta numero effe unum
penult, i. par. ubi rubrica talis eft: *per it·* genere; immo* ut dicit Dionyfius lib de div.
mam verie aaitata Daa, mîm(w Mηπ y»/ nom. nihil eft exiftentium, non participan-
fmt xtntira ejaa; ita dicit: *afaatpfit ex* tium uno: que enim funt multa partibus,
atilt aeftraar natarm, m tear fiii faciarat funt unum toto, & qua funt multa acciden-
tibus, funt unum fubjedo, & que funt mul-
ta numero, lunt unum fpecie, & que funt
multa fpecie, funt unum genere, & qua funt
multa proceffibus, funt unum principio; ita
in propofito, qui multa fumus in nobis, unum
fumus in Chrifto. Gal. *mata axaaa tflia ia*
Chrifla. Hi* confiderationibus pro aliquali no-
titia terminorum praelibatis, fequuntur aliqua
corralaria, per qua fatisfieri exiftimo propo-
fitionibus primis.

Primum corrollarium, acceptis terminis ex*
politis fecundum primas exceptiones eorum
omnes quatuor propofitiona firpe nominati
libelli falfis funt, quarum falfita* fupra diâa
acceptione terminorum, & unitate correfpon-
dente ita manifiefta eft, ut omnino arbitrer
fuperfluum ad hoc jftendendnm rationes ad-
ducere; ubi cum etiam non videam poflibile
quod aliquis, nifi omnino privatus fenfii,
talem aflertionem faceret, quia fc naturam
orbat,

fiii aaitaat erat. Hκ ille, & ex hac radi-
ce dicit S. Thomas in 4. dift. 4p. quod an.
geli, quamvis pertineant ad unitatem ecd.
non tamen funt membra ecclefi» fecundum
quod ecclefia dicitur fponfa propter confor-
mitatem, quam dicit ejusdem fpeciei requiri
inter fponfum, & fponfam. Secundo vero,
ex quo confurgit prcdiAa unitas miftica, fcE
Juod eft quafi completivum ejus, eft unitas
piritus S. univerfum ecclefi» corpus vivifi-
cantis, unde apoftolus ad Ephef. 4. *ftlidti*
ftrvart aaitatiar fpiritâa ia viacale pacia,
■»·** *cerpat, & aaat fpiritue* ideft: fi
***t* inquit glofla, *eft aaaat ctrpacy ftrvatt*
aaitatm fpiritaa, faia Spiritaa Ϋ, *tflt faa*
UMM »p/« *fit Pa·*

c®· orbat, & fidem tollit. Quia autem feafum _perverfum doftor ifte non habuit io prauomi- CHxiST! »«u mu propofitionibus, ut manifeftum videtur ex didis ejus; non eft opus plura-dicere dr- ca boc corrollarium. Acceptis terminis ante expolitis in fecunda accepnone miftice ligni- ficationis propofitiones prenominata vera vi- dentur; quod ‹,;fcurrendo per lingulas variis authoritatibus comprobabitur, quae in ongi» nahbus confpcxi: ad quem inteliedum ifte doctor eas intellexifl*e, *Sc* feripto fuo deman- dafle oftendit in *multis* locis. Primo enim ex hoc quod hoc traAatu fame corpus ecde- fia Corpus mifticum vocat; & per confequens unitatem inteliigit mifticam inter membra il- la cum capite. Item dicit in alio codicillo» quod in hts omnibus de facramento unitatis *Sc* ecclefia fpiritualis intelleftus querendus eft, carnalis vero abjiciendus. Prrterea patet ex hoc quod dicit m cpiftola refponforia certis articulis, in qkbus in Romana curia fuit de- latus, quam P. R. Martino V. fcripfit, ubi in fecundo fundamento poft introductionem illius diAi Apoftolici ad Gal. *^btaba da- ta faut repremiffenes & femmti ejus,* ^r. ita profequitur: *preftffe ^ifgftelus ia pramif- fit virbit netifieare valuit multitudinem tlm fiermn cum capite, gued gft Cbrifttu, reda-*

inttHigantur femn •dbraba. Hac ille. Item io *6.* ait, quod fideles ,· fecundum effe natu- /ale, quod habent in feipfis, non funt floua homo ncc unus Chriftus; fed fecundum eflit kcramentale, Sc miftkurr.. Ecce quod unitas illa, quam inteliigit in propofitionibus illis, & quan per authoricates multas nititur pro- bare, ex fua confeffione quam fummo ponti- fici fecit, eft unitas miftica. Cum autem mi- ftkum five figurativum diftinguatur contra reale, ficut figura contra cujus eft figura · *non* videtur pro nunc, quantumcumque pere- grinis utatur quandoque fermonibus, quod unitatem realem hipoftaticam inter caput & *membra ponere* voluerit: quoniam ficut unio- nem naturalem mifticam oon nominat fed rea- lem; ira iftam non mifticam, fed realem ap-j) pellaflet. Prima conclufio, quae eft quod om- nes nos cum Chrifto capite noftro, quod eft Chriftus Jcfus, fumus unus homo, probatur primo per gloifam fuper pfal. 18. omnibus enim linguis primos doclores loqui fecit Spi- ritu» S., qui omnes gentes iu unum erat con- gregaturus; & ficut unus homo tunc omni- bus linguis loquebatur, fic & modo unus ho- mo, fcilicet totus, fcilicet caput *Sc* corpus, omnibus loquitur, ex omoibus gentibus una *Sc* fanda confiât ecclefia. Item per Auguftl- num fuper pfal 85. dicentem: *nullum mejat denum prefixes peffet Dent beminibsu guam ut vrrium fuum, per feed ceudidit amnia, fatetur illis caput, & illes ei taaguam mem- bra ceaptartt, ut effet filias Dei,* O *filiut® beminis, & unat Deus cum Patre, uner be- me cum heminibus.* Idem fuper pfal. Ip. ait: *•mats San31 unus bam* in Cbrifte, gaie mu- ta/ fella eft, ipfe unas berne eutt ·· a fini-*

mrum. Item gloifa fuper pfal. tai. fuper il- lo: *nifi fuie Dentient erat in nebis;* dicit:

Auetandum, atigaaude mmms, aliguamde dicit— piares; mmmt tamen eft eccl^Sa, gua ia em- uibus membris efl tmitas, per guam multi bemiaes tft unus berne. Item Avguft. fuper pfal. 117. fuper illo ver. *ecce fic bnediettur* 4mm, f«l SiaMt Z>Hl|(·H. *Éft enim quidam* 4mm, f» *ftc benedicitur;* O ww //we/ *nifi* fM *eft in membrit ipfius bemi- ait* t> *multi bemines funt,* 0* MMi 4mm 4ft,. Mar oqo 4mm, *CbriJtnj caput,* O cm- *ffiÎj* & infra: *iutettigamus erg»* vacrw 4·- yMT BMMiù, 4mw mj, /· *cujus carpere meet *''* fumus,* Item glof. qu« Aug. dicitur ef- fc fuper pfal. tji. *per David ftipin ftfifi- coter* mm/ 4mn^, ca/ar w» *fape in pfalmis fcilicet tettu Cbriftus caput & car- °ftu,* hac ibiEr ifta: auttoritates caufa bee. vitana fufticient pro prima' conclufionc.

Secunda vero coaclufio, qua eft, quod Chriftus caput noftrum & nos corpus ejus fumus una perfona, fab intelligentia data fit. vera, patet auctoritatibus multiplicibus. Pri- mo Aug. fuper pfal. jo. qui fic ait, λ etiam in gfoflâ ordmana adducitur, ubi Auguftimu fic dicit: *0' ut ivintit g*ed mMf dicitur Cbriftut cafu»,* O *carpus Juum, iff, dicit,* cm A *ceufugje legueretur.' erunt due inter- ne tma. fgitur jam nen dne, /rd* m *cere; jed ferte* 4m *dicet de guecumgue cenjugit. •4udi ^pfflUrn Paulum.'* O tnwi, *inguie,* ' ' ••• 0__, Ce//·· *ege autem dite in Cdrift»,* (■ f» ecc/e- *fia. Fit igitur txuguam en duabus* mm *gmt- dam perfena, ex capite,* O *fpeafe & fpett. fa. Nam unitatem perfeua bujat mirem excellentem cemmcadat etiam Ifaiat Prepbeta, legatas etiam ia ee Cbrjftat ia Prepbeta ait· ficut fpmfum alligavit mibi mitram,* O fi- *cut fpeujam ernavit me eraameate; fe dicit fpenfum, fe fptnfem, gaart fe fpmtjum,fe fpmtfam, nifi gaie enmt due in cane?* Hoc ille. Secundo authoritate B. Grcgorii, dicit enim in lib. ip. moral, cap. 9. *Cbriftum & ecclefiam rntam tft perfnam erebre jam di- xiauts.* Item lik 3$. cap. p. inquit: *guia Cbr^lus* O *ecclefia, idgft cafiut,* O *carpat, *··* perfena fft fecundum B, Jeb, dirimas mede capitis, mede figuram carperis defigua- ri.* Ubi notandum quod Gulielmus Antifio- dorenfia in fumma fua in materia unitatis ca- S'tis & membrorum quatrit propter illud di- um lla. & gloffa Auguft. utrum fu verum quod fponfus fit fpoa/a. Et refpoodens ita inqutt, quod duplex eft forma five perfodio ecclefis; fimiliter & Cbrifti: eft enim jperfe- dio Chrifti naturalia ecdcfue qus eft huma- nitas; & quantum ad hanc pcrfcâtoocm fpoo- fus eft alius quam fponfa, fcilicet Chnftus quam ecclefia. Eft aurem alia perfodio Chri- fti *Sc* ecdefi· fcilicet gratuita, fcilicet perfe- ftio, qua eft Spiritus S» & fecundum hanc

eft pencelio Cbrifti & ecclefia, icuket Spi- ritus S. & per hanc unitatem diôum eft: t imu l *mstltitudinis credentium erat ter mtum,* O Mri rtfUa *anime* mm,* & quod omnes unum fumus in Chrifto. Propter iftam unitatem Chriftua qua», mmm deque In perfona foa, qi ecclefia nqa mutata pet eft prima reguik Ticomi,

Tertia

'ertia vero vero conclufio, quo eft quod A enim noa omnes cum capite noftro, quoo eft--------

ammo" onurn »4*s-

'Bte8<r Chriftus, caput & corpus, cum Chrifto capite mo feriunt numerum; & e converfo ipfum caput cum ipfi» integro quod eft caput & corpua nos faciunt numerum; probat per hoc, quia non fiant piures Chrifti, fed unus &. idem Chriftus, manifefta videtur. Et primo, quoad hoc quod, inducitur pro fiiodamrato probationis cooclufionia vim, quod ornum nos cum noftro capite . fumus uaau k idem Ghriftas; dicit enim B. Auguftinus fuper Jo. ferm. 17. *uniter me cempe-*

Qaod etiam patere videtur ex illo Apoftoli I. Cor. ix. dicentis: *Sicut enim cerput unum,* »

put funt ; itu O' *Chriftm.* Super quo B. Auguftinus fuper Pfal. jtx ita ait: *iegmm de membrir Chrifti <4filMh , hec eft fidelibm. ,* nes *nit fic,* O *membre Chrifti, fed return hec, need dicit Chriftum eppellnvit* ; & fuper pfal. Hier, *neu nit, ite (P Chrifti, fed terput nuunt funt membre multe ; ite* O *Chriftm ; tetm» erge Chriftm, & gniu tetm Chriftm idee cupm de cede: Seule , inguit, Se-*

filii ecclefitfticn eruditienit & fidei cet helice, m egmfcetit Cbriftmn, O *cjpm* O *cerpm, eumdemgue Cbriftum Perhum Dei tmige- C nitum uguelem Petri; & iude vidende funute gretin pertingatit nd Deum, ut ipfe veimrit eft vehijcum meut, gui eft cum Pntre tmm: Eg· & Peter tmum fumut ; guemedn vehifcum num ? neu dicitur, iuguit, (> feminihm tenguem in multit, fed tengum in une ; & femine tm, yrnd tftChtftm. Nempe feme» ^hrehn Chrftm: nee cemredki pm. left epgfteiicii uperdgimif verhit en femine tm, grnd tft Chriftm.* Item idem Augufti· nus fuper plal. loo idem dicit, inquieas its : *Chriftum enim induti, Chriftm fmnm mm enpite ntftre, gde migm Obrehe feme» fmmt ;* hac Hie. Qne propofitio clarior reddetur , fi memorari vdimas eorum , periua polita funt, videlicet quod Chriftus unâus interpretetur. Chrifma enim Grace junâio Latine dicitur. Serundo, quod Chriftus caput *epxt* quod eft eccl fia, juxta fupra affignatam intelligentiam unus homo, una pertona , unum corpus funt, in quo funt ; ucut unus fpiritus intelligitur, ita una intelligitur unâio a capite in totum corpus defluere fecundum illud Pfal. *ficut unguentum n cupite ,* fDsd *dtfcendit in herhnm gmd defcendit in erem vtflimenti tjm, ficut rm Hermen, gmd dtfcendit i» mentem Sien.* Super quo Auguftinus inquit*i» cepite ipfim tmgueutum; 8t* gloffa fuper PfaL loj. traAans illud : *ut exteller't feciem in dee,* dicit: *deum*

*Cheifim idrfi unHut. Eut Chriftm tetm «*maffer *i» ft* <> m Mewdrtr, « pw *ceteri eccipient.* Hcc ibi. Ex quibus fhcilittr videri poteft, quod omnes fideles cum Chrifto capite funt udus Chriftus. Ex quibus ommbcs fintul coUe&is, ftt bene inttlMtia, patet eonclafio tertia quoad omasa ejm panes. Cum

Chriftua Jefus, modo & intelligentia datis, fumus unus bomo, una perfona, « unus Chnftus , ut ex diâis. patet ; clarum eft, quod totus integer Chriftus cum Chrifto c-pite, *8c* e converfo, facit num*rum. Cum enim , telle Datpafceno, numerus fit nudus *meminerit,* idcft.divifionis; ia eo in quo inter aliqua non eft diviffio, non poteft numerus poni. Unde Auguftinus fuper pfal. 1x7. ait: *multi enim Chnftiuni, & amni Chriftm .· ipfi enim Chriftieul et» cepitt tue nfcendtmt in cule : tmm eft Chriftm ; ne» ille unm & me multi,· fed & me multi in ille me unum; tmm erge berne Chriftut ceput.* Hrc ille. Ifte vcro intelleftus condufionis videtur effe doHo- B ris libelli dicem: *Chriftm integer cum cepite Chrifte mn fecit nnmermn , unie neu fum pluret beminet eut fltrti perfene, em pleret Chrifti, (P in gue funt unum, numerum neu fedunt.* Prancrea aliis rationibus poffet hoc oftendi ; fed quia propofui nihil ex propriis loqui, fed tantum fententias DD. ponere, fuperfedeo ab aliis. Verumtamen circa pradiAam propofitionem videlicet : Chriftus caput, & noa fumus unus Chriftus, quod author libelli didt quod dupliciter venit intelligenda; uno modo copulative, ut fit fenfus; non folum ipfum caput eft Chnftus ; & ifte inrelleHus multortcs reperitur, inquit , ab Auguftino, qui eft tertius modus, quo intel· ligimus Chriftum , ut non folum *caput fit Chriftus; λ totum integrum caput & corpus fitnul fumpta flat Chriftus , & idem Chriftus ; verum etiam & ipfum corpus , & quodlibet membrum- corporis eft Chriftus, qui eft caput , & qu» eft totum integrum caput &. corpus. Alio modo intelligitur copulato extremo ut fit fenfus: totum integrum, fdlicet caput & corpus, unus eft Chriftus. Et ifto fenfiis, inquit, innuitur frequenter apud A» guftin. Juxta primum modum iatelligendi, fcilicet copaitetive, qui videtur minus comamnia fchotat, & durior ad capiendum duo faciam ; primo adducam, authoritates , qua videntur exprimere mtcllcchim ptwdiâum ; fecundo dicam fub qua intelligentia capienda fum j||< verta hujus dotaris - Primo quidem gloffa fuper illud Apoft. t. Cor. n. *tmm» eerpm* O ssk/m asenabmOr. dicit ita: *emeet fideltt ftmt Chrjftm, m* mo diruas *cerpm Chrifti, gdu ipfe Chriftm ftmt tute mineret.*

■Nwdrvrw*:* hec ibi. Item Auguftinus fupra hnm m* ----I---- a. --------

ftum . Intdli^itit, frntret, grmùtm Dei fuper me cnpittt, tiuiruriei , guudeter Chrifint fitHi fumm. Si enim cupm me membre t tun btme ille 0* oer. Et infra. Cnm *trge ftniti Puter ntnirit Chrifti, Cbr'fte eften-*

'vmm ; *ftniittf Chrifte per Chriftm». Ret mire* qft , O *mugnu; fed* O *fcripturu fic leftittr. CeuttediSuri fmu divinit eleguiit, & neu petite inrellefhrri en ipfiut dem, ti gm* deoevM· *grntim eSmi.* gwd *eft gmd dhti: demepfttetur Chriftm perChrjftmn. demeqftrmur memhrit;* Hm: ille. Ecce quod utrumqoe Criftum appellat. Item Augufti-

nus

anno CHAISTI >4J1·

,r . .. ·r' —^aas Hind: *do rieh E Patrem.\ made,· fi· impii* aeo *fefaramtur efi ille judici·, de que dixit.· quia pructtt, bie- jet mutdi jam judicatal tfi.* Item B. Gra. GÂÎBTI "t4J*1

Jaagutuum falyumme fac; dicit : *a ririt* /«gemam *ermtur Cbriflu/,* m» /a/um *caput, fed etiam carfut ; a miri, faugaiuemt* erâm» *Cbrtftu,* O· *eu, qui fuerunt, O- eh, qui* 4"" › O *eit, qui futuri faut eruitur Cbrifi**?, Cf *qui praceffit,* O *qni qfi,* <p *qui yf^ttru/ eft. Cbriftu/ enim fit tmmm empua* CArii,', o *quicmuqme* aaac *Cbrifiiaai beat, O- qui ante ne/, & qui pfib met futurifeat, reta/ Cbrifttu eruitur a miret fattgetinum.*

gorius in morali traâans illud Jo. *ttattfst·.*

M *crime,* Λ ponitur ia Gloffa continua, dicit fic: *quia taia net aaaat ia Ult jam fait! fumat.· unde falae tuait ia fe illuc ;*

'dem › qood prius. Item Au- guftinus fuper pfd. ux fcilicet y *ad te le- vavi acula/ meat. Name afeendit iu cmlam, f* defcend!æ, filiat bmaiuit, qui qft in ter!·; tanquam fe falam midatur diâffe ;* »r- *gecatert rtmanfertmt, qtùa falat afeendit, qut jeiu/ défendit. Quid debeat fatere cater,.» uniri cerperi iffiut ut fit uuut Cbri- ftut, qu, afeeadit,* O *defeendit, cafut afeem- d>r cum cerpere v/ftitut etcl/fia fua, qtmm fibi exhibait fine macula, & raga. Selut er- ga afeeadit . Sed & ne/ quande cum ille fu-*

net, bumaaitatit fmt cernpagt fefe quetidie ad emhe arabit ; hate ilk. Ex quibus aro», ret & argui videtur quod prius. Item B. Ifi- donts fuper Pentatetu, ia lib. *fiso* de mift. intellig. fact* feriptura traftaaa ilhad Gea. a. *Enmt due ia carne una,* dicit : *uaufquifque Cbrifiiaaae nui iaceagru·gqftat perfmam Cbri- fti, dicente iff· Demin·.· qua fecifti uni en minimi/ mei/, mibi feciftit;* lure ille. Idem videtur fequi quod Gregorius lib. 13. moral, cap. 10., de corpore malorum loquens, ita dicit: *gtûfpe unum ctrfut funt Diabelu/* O *emaet iniqui, ut fierumque nemine capiti/ cenfeatnr ι·/ρη/, cum de ferverf· bemiue di- cit.· eu embic emar Diabelut fit. Et rurfum* aaauar *C9trferit appellatur camut cum de iff· apqftata aagel· dicitur.· inimicat berne bec f*cit .*

unut . Unita/ net cempaginat ; & illi feli cum Hi, afcendnnt , qui cum ille unut effi neluermtt. Et infra: *afeeadit erge ifte canter, fed in uaeqaeque nettram cantet bk tmufquifqat fit i/te barn·. Cum enim diciti/ illud fiuguii, quia unum ettit*

Circa vero fecundum, in quo dixi dicen» dum effe & exponendum eodem intclligentia eua pnrdiHa autboritates, aut fimiles qua

(a Cbry/tt, meut berne illud dicit; hrc ille. Clonarc videntur, quod ipfum corpus Chrifti Ecce. idem, quod prius. Item Auguſtinus do verbis Domini in hom. 51. trsftans iftud *Jo, •eme aftendit in culum, nifi Crc.* ita dicit: *qutmede ille feint ; au idee feint , quioCbri- flut nant eu cum emmibu/ membri/fuit, tam- quam caput cum cerpere fue» Quid autem cerpu/ eju/, nifi ecclifia»* ficut dicit idem doÛor : *v*f titu Ciruiit* <> *membra ex part·.· cum erg· cecidimut tPfre-*

fit Chriſtus, jw

moderate effe accipiendas, ut femper fiibin· telligatur claufula ifta: cum Chrifto capite, five in Chrifto capite; cum corpus iftud fem- per fiso capiti copulatum intelligatur. Immo non habet rationem corporis, aut membri, nifi illi unitum intelligatur, ut fit fenfus : corpus Chrifti eft Chriftus ; ideft corpus Chri- fti ram Chrifto capite eft unus Chriftus. Et fcdem modo videtur accipiendum , ubi do aliquibus fidelibus, aut de uno reperiatur di- Sun, quod ifti fint Chriftus. Et ad iftum fenfum ait : quoniam eadem ratio videtur currere in fenfu dato dc uno *8t de* pluribus,

***t, nifi cum t· faSat,* O* *tanquam mem-* Aram *cempaSt ia ejut cerfre, qui defc·*. Jit, fic* O *dicit. fiat me nibil petetri face- re ; aliter enim unum cam Patre , alit··* a> D aam *nebifeum ; aaam cum Patre e/t quia aaa jubilantia eit Patrit* t> *Filii ,· aaam* caca *Patre, quia cum ia ferma Dei effet neu ra- fiaam arbitratui qft effe aquali/ Dm. Unat autem nebifeum faQut* <fi *fecundum /emea •dbraba,* <· *qu· btnedicentur emeet gente/. Quad cum ^fpqftelut cemmemt afftt, aaa dixit*

ficut de iftis : qui adhaeret Deo unus fpiritus iunt cum Deo, & qui adharet Deo unus fpi- ritus eft cum Deo. Et ad iftum fenfum vh› dentur finaliter refolvi omne authoritates Au* guftini, que loquuntur de ifta materia · un- de ille claufula faepe repetitur ab Arçoftino; unde fuper Jo. hom. *11. tnRuu* illud: ne* *m· afeeadit* m *cerium, nifi qui defeeudit de ceti·;* ita dicit: *Si erge nema nifi Hh de- fcendit, & afeendit; ea fftt meterit qft; quia ille frepterea defeeudit,* an *ia ille,* O· *cum ille unut effent, ut per Uium afetnfare •fret;* m- *dicti e* feminibut, ait ^q/Mut, tanquam in multi/; fed tanquam* m «μ .' Φ *femiei tue, quad fit Cbriflu/.·* Hsc ibi; λ hom. i>. fuper illud Joan, *pre eh fanOifice*

ft·/. Et quia ne/ ad idem pertinemur, quad efi Cbriflu/ , nebit fimal incurfurati/, & illi capiti adbarentibu/ unut tft Cbrifta/, quia uobi/ dicit .· erge femen .dbraba qfl fecundum premiffienem . Si enim ffl femen udbraba aaa inteUigitur nifi Cbriflu/ ⁄ bec autem femen etiam* O acc *fuma/. Hec erge tetum, idqft caput, Cr cerpu/ unet/ eft Cbrftut.* Et infra: *cum Cbrifte & net refurrettimtu, & nec cum capite ntftre Cbrftat fumee/* O*c. *Erg» qua- madmedum nebifeum idem eft cum carpere fua , unut eft cbriflu/.· fic cum emeib*/ impii/, quibat captu eft , cum quadam carpere fua unut eft Diabelut. Quaprepter ficta net aaa [eparawr a puftitia, de qua Detff dixit ad*

fic·, CMI O Ipfi fiat eg·? Et infra declara. re videtur quo fenû» accipiendum fit illud : cam O' *iffi faut eg·,* dicit: *quantum i» ata •tiam funt itfi eg·;* Hoc ilk. Et ita patet refolutio autfioritatum dicentium membra Cbri. fti cflc Chriftum, cui fidite eft nieodl men»

bra

Çy bn Chrifti in Chr ifto , ft cumChrifloA
----------itat Chriflm. Cad feofiri conformari .videtor
Λ52. hosginarin «Mi doAor Hbriii dsdudt in quo-
μη dam reipomorio ad nraftftM «elpoafioM· , u· eft iftat quod ficta, ern-■= fecundam fUod efl·, quod habent ia Dm, fiait naum ia Deo, ft fia* ·«■ fc idem Dene, dice»· tt Aafidmo, quod ctaatura in creatore eft creatrix effeatia · coafbraûser fuo «odo dieit ir membri· Chrifti corpori· tniftici effe attendendum- fecundum enim illud eflê natura, le, mod tabeat ia fripfis, per quod inter fe differunt, at Fetrue, ft Joanne·, & Martians, noa fiet, inquit, ama homo, fcunus Chrifto·; fod fecundum aliud effe, fcilicet facrameatale ft mtfticwni, per quod pertinet » ad Chriflo· ; quod yde, ut dicit, coafequitur per Iacr«Matum.baptifmi, per quod incorooratur Chriflo, ft membrum fit corpori· ntiftki: ner Aat ·**· *efe,* inquit, «aarr priq*ri mi *Cbrifie Jefa Citift·»* *iatdaaat, Gbrifie iacerpereatae;* O ft· ri *ideatificaatar i»* UMM & MM >MMl«n , f** *fuerit* cam. «e ennr *Cbrifiat.* Hac iite. Ex quibo· diâis patet, qualiter doftor iatclligft quod membra Chrifti font Chriftus: videlicet 3uia cum Chrifto fiint anu· Chriftus. Sccun-
o, qualiter accipiet ia iftis propofitionibus ttrainum identificare, cum ait membra Chrifto identificati, pro eo fcilicet quod eft fecundum effe mifticutn «fici ooam perfonam' cum eo. C

Quarta condufio, qua eft ouod neque nos eam fismut Chriftus cum noflro capite facimus numerum, ad intelleôum pofitum fumpeum ex allegatis auctoritatibus, in procedcnti immédiat· conclufionc petet. Quam condufiooem doAor farpe nominatus in proallefiam epiftola rcfpoofiva ad papam Martinum itt dicit efl· imcUigendam. Nos cum noftro capite non fidam numera· ; ideft non fumus plures Chrifti, & ut membra ejus non fumus plutea homines, & plures perfono, fed unus tomo, & une perfooa; bare ille. Et ham fuflkiut pro explanatione fenfus, & inteUeftua primarum quatuor cooclufioautn , fi*ve* propofitionum, cum annexis. D

Sequitur fecunda pars profentis codicilli, ia qoa videndum eft de quinta conclufionc, qua pro esiteris minus grata audientium animis eft , que eft ifta : quad *Cbrifiat*
·* qw *fait Cbrifiaa tttmtt peccavit.* In cujus explanatione hunc ordinem concepi tenendum; ut primo pro declaratione material & intentionis prodicte magiftri praefici ponam circa ordinem obfervarum in prima parte aliqua· confideratione· ia manifeftis facra fcriptura, aat SS. DD. auflBritatibus
'*..*. fimdatae; fecundo quid circa prafatam con-cJufiooem renendum explanabo. Prima confideratio, duas unitates periboales, alterius tamen & alterius turionis, eft intelligere in Chrifto fecundum quas duplex modus pradicaadi de Chrifto accipitur, unus fecundum neam, A alius fecundum aliam. Prima, quidam amtas natis, fc juxta verbum Damafceai naturalia, fc fubftantiatis five bypoftatica eft, qua hmnanitaa affuayta a Verto dicitur peribnaliter uniri fibi; cum ad idem eflê reale, hypoftaticum, & peribuale affumta eft. De qua Jo. i. dicitur: Fertam cura JsSnm

efl. Atia vero, qua miftica eft, dicitur qua—"~ corpus mifticum ecclefia cum Chrifto horni- cHiiisn ae dicitur aea périma fc nans homo, fc uaus mu· Chriftus, de qua dicitur Gal. j. *eataet* mram qflfr m Ctajfle. Has vero duas unitates exprefle tangit Auguftums lib· de baptifmo parvolor, fc deducitur a S. Thoma io gloffa continuata , ita dicens : *fi eaiat iniu faifiaatia leage ijfltttitf, petait ^rtptet aet ita fafeipere baacaana fa^fiaatiaat, at aaa per* Jeaa fieret. Ecce primam unitatem. Sequitur: ftaasa *irMiliu alii XaaBi fiaat ta» beaùaeCbrift» eaar Cbrifia»* › Bcce fecundam. Item, iftas duas unitates, fc duos modos prodicendi aliquid de Chrifto expreffe ponit ut* Damafcenus tib. 3 cap. ij. ubi it* inquit : *epertet feire faed Jaa yUeftet faat, iti^fi frefrialitatet vet faatiliaritatee,* una naturalis, fc fubfhmtialis; altera ptrfaiatis & habitudinalis. Naturalis quidem et fubftantialis eft , fecundum quam propter philantropiam, ideft amorem , clementiam , Dominus, fc naturam, & naturalia omnia aflumpfit; natura & veritate feâus tomo, fc naturalium ia experientia fafcus. Peribnatis autem, quando quidem alterius fubinduit perionam, propter habilem propitiationem nimiam, vel amorem ; fc pro ipfi» eoe in ipfi» ûcit fermones, vel ei pertinentes, iecunduot quam et msledkHonem, & derelictionem noftrsm nos entia toaturalia ykiato, ideft propria fbeit, non ipfe hoc eos vel fbftur, fed noftram iffumene perIbnam fc nobifcum ordinatus. Tale autem eft fiAus pro nobis maledíftio, h*c ille. Secudum autem hss duas unitates, ut dixi, duplex diftioguitur modus prodicendi aliqua de Chrifto. Ratione primo unitatis prodicantur de Chrifto ydiomatm ideft proprietates utriufque natum, five nomibetnr nomine alterius natum, ut cum dkirur: hic eft Deus, vel Deus eft tomo. Bt ita dicendum eft deproprieraribos taturarom dicendo : hic tomo erravit tvrio·, eft oternus, iocircumfcripras, fc creator ommum, fc fimilia. Et e converti) dicendo de Dei filio proprietatei natum humano , nt quod aafibilis eft, mortuus, fepultus fcc. Juxta fecundam unitatetn, quo eft inter caput, & membra corporis fui prodicantur multa de Chrifto in perfima membrorum, que fiH, fecundum fe nullo modo conveniunt. Utrumqoe modum praedicationis innuit B. Abgufttas fuper PfaL tor. quod eft : *Dtatiae eaaafii aratieaeat ateaat\-* ubi poftquam dixit Chriftum effe hominem pauperem, qui orabat, fundat rationem duplicem , quia pauper nominatur fuper duplicem proditiam unitatem, ita dicens: *fiU eaiat ateeftt faaper·* A *tateat a^ftraa», abi ferata fervi iaeivtae fe. atetifftaa taiaaaieae ae Jivitiet ejar eafave. ftear,* O ad *etaa accedere caat taa aauticitate aea aaderet.* Et infra: *addat faaftrta. tn» ^aafertati, & traatfigartt ia fe cerpat & baatilitatie aefira; fic capat aefirvat fiatae anatbra ejat, & faat da» ia carae tata ;* Er poft iniêft: *vta trg» aaa fata care aaa.* Iftum etiam modum pmdicandi duplicem tangit S. Thomas in 3. p. q. j. a. 1., accipiens a DamaTceno lib. 3. loco fupra allegato, & tib. 10. cap. to. ubi multo· modo· ponit aliquid predicaadi de Chrifto, cujus verba S. Thomas fub compendio pooens, ira dkît;

«dZia madb *fecuniuut petprietaeeut perfaualeut* O *iaKtualeui, preut fcitiett Hieua Utuntur ir ^fe K farf"»i uafire, gtte fiK fecunim ft nile* arodf *teuvauiuut.* unde A inter re» gulas Tkonii, quas ponit Augaftipa· ia 3. de doA. Cbrift. prima ponitur de Domino, A eju» corpore, cum fcilicet Chrifti A ec. defm una pertona «ftimatur. Secundum hoc Cbriftus ex perforo membrorum loqutos dicit Ac, bac ille. Ubi notandum, quod ficut propter unitatom naturalem corporu naturalis, A capitis in homine, cmt non fohm loquitur pro fe, fod etiam afiumit in loquendo perfonam menibrorum ; A ita jn praMKt propter diftam unitatem mifticam, five fpirituaJem Chrifti capitis A membrorum fisorum, Chriftus non folum roperitur loqui ia perfona fua, fed in perfona membrorum fuorum. Unde glofla Magtftri fiipêr pfid. 14. *Dentiae*

tM not Cbrifie raana/puat , par cbaritatem n«m|m *gtuffi moi béate gfi taper* O *corpeu, Capttif veto fnftitu tfi iogni fn ututitit, fitat lingue nefira perform omnium membre- net fufeipit ipfe eum pre etmibut verbe feagitur Herat pre prie; talent; <> pro tueur.· vuiuerafii me; & ito Cbr^btU,* foi *efi ctpui , pre moitié leguieue cam guibue eft ataut- cbaritat niât amm facit net cum Cbri-*

five gaei iicitnr capiti cteveniat five nuaréric, Cbrifiut iegaitur. S'ai in vaca ejut guifgat agnefeat fanat tanguant taberent in Cbrifti carpere. Jtligumie roro *iicit, gaei* tibi feli *competit, neu tauten ftparat fe a verbit uefirit, fei a fuit prapriit, ai* ngftra reiiit, <> *a ngfirit interiret ai* tua *prepria ttarfit.·* huc ibi. Ifta eft fenttatia A fermo Jjuali in fortna Auguftini in multis paffibus uper pfal, a. fuper Jo. Bapt. A Grqgorim XX. lib. moral, cap. a. traâana illud Job. *guanie riiebaat ai eet£ eeu credebant* urn *effe perferam Cbriftum tp eeclgfiaut, Plerum,* — :— J·'·'--- *m.* --- -] ** *leguamur rj···» ieiignaeur legtù vetKt* n«mr, *ut not fide. Hat gfi Hvioa eouunutatio, tt Hvma bac ctuuuereia celebrata funt io bee neuuie a nggetiatera cviffii.* Hnc ibi. Eansdam fontennam ponit Auguft. in PfoL *gfi* A

aibil eiftat ut eauvauiaut iu vaet mm,* bac jlle, De ifto celeri tranfin lagaurionii a vo. ce capitis ad vocem membrorum, A e coo- *verto,* unum exemplum fuftciat de multi*. Dicitur enim Pfal. 30. in v. illo, *i* tuauut ttuu tatuutauia fpirittuu* ama* ; *rtitatifii au, Dtatiat Daut varitetit,* cujue prima pan eft vox capita, ut Augufflinus dicit t & Magifter in glofla* fecunda vero pan eft vox membrorum, five populi, qui redemptuseft; cujus rei caufa, inquit Aqgaftime fuperPfcL IOI. *Hae iK errat, auauia auiiavit eliquii, guti ftapteri capiti tlli an paffit, tier* /m. *itgautas feat, ut gari tplt auiitut n refit· atitate ciff it aivarttu ftuert ;* O *vatatu ateaeirtrtuu agaafcM ia capite.* fecundi eoafidendo eft quod quamquam varientur membn multipliciter, & diverfificentur attribua membrorum, non variatur tamen vox loquentia, fed ia tanta diverfitate tam membrorum quam attributorum una vox eft, A femper

-r- §— 17. A- ontrri
ceam: *nettoie rggulmu uoitatie capitie,* o* MM-

fw «m *mete utitor caput tutu momHia, U.* m *eager Oeuutur ai Kvtrfn referantur. RS^Hau enem fuit capiti* trowm ; *gumiam %" mombrlt; gmiam capiti, & membri, . ftatufat mini conveniant guniam proteri-*

cevoe·.

ria Magiftri ibper pfal *0. Γ» ordine, ex di&is

mon» *variteta eau tuautitur vt», fcilicet raptu at anuéra eetiaee vate utuuttu, iienia.· ege tue aùK, gaei fit prepeer aàuiaat nuiteteat eapieia et rerperie Cerifii, ii# CêrÿU et ectlffie , fpeufi, et fpeefa, gutuu fetit tierttat; ficut eeitn lingua uunitan* awesdrorMo *fafeipit vtcut, Meant pre paie.' caleat* m»,-

A *Chgfiut* meaidrvrom ast'ror verto ■«· *i».* C *congrue, non fa iiviiaut,* « vr»to *nefirit gutniam* [illegible] *gi pre itiit hemefieri tt* /mum *fervi Vefüri,* *h *ieiignatar* -w trnejr/xerere ro *fe. Quoi utigue fecit multipliciter, fcilicet* iam *aligned dicit, vel facit ai informationem* oodwMi , *at garnie vigilavit, tt oravit, tt teutatut* <jl, *vel gnauio in parfine* meastona· *laguieur, vel*

r» fua na/iriah , fci tuftri<friittf tfta. ffit ie tvrtfiàu ugfira mfirmitaeie ,· tu «m* *tiitit ft trjftari, vel fam , at itjtf·*

ieiignaeur legtù vetKt n«mr, *ut not fide. Hat gfi Hvioa eouunutatio, tt Hvma bac ctuuuereia celebrata funt io bee neuuie a nggetiatera cviffii.* Hnc ibi. Eansdam fontennam ponit Auguft. in PfoL *gfi* A

»pu membrorum attnbuta, «o* fibi adferibit, A attribuit Chriftus. Uba confiderandnm eft pruno, quod nnooc *ùtpe toaitua* oak taris capitis, A membroram, de Chrifto pef* fioees membroram fiapifime in fieri icriptnra pradicari legantur. Hnc confident» colligit» pria» ex ilia Man. aj. quod Chriftus in *judicio* difafW eft : *enarrvi, ft im if/iii tuii maniucart, at fitivi, at iti ^u* [illegible] E exorire, A fitif*, A alia pari dicit A ratio·

PÛL 8j. CAiflnr to e«, *Wfiua Kc peregrinatur, Cbrifiut Kt ngretm, Cbrifiua in canere MKbtfi ia/triat el ftvaat fi »t» ipfe Octree,· euurhù tt ieuifiu "Hi* a»** *iutare, fitivi, tt n. Kfpet V cellegifiic, unira aa vgfiifiie "f, ager ta vifitaftir me. Jtt HU.' guanio ta viiimut bof*

mftmr rid»? Bt iletftde filia Dei, qua praftcantur de filio haasi-
Hr *fmjfitt aiU fmL* aft five de Cbrifto ia perfore membrmum. caiutTi
Bgitar ifta confidet* Noo eaim videtur coagree dici quod Data *♦»

Ruat Xarfe, Xen/e, *atü a» ftfftfKtitf* agrotat, Deus ia cancers laduditur, & fieri-
Race qaod padtaribos ft hborandbua Chrifti lia, talia fidefibos patiaotibm. Sic Aqguftinua tafia fupra pnubcavit de Chrifto; licet
membra, Chriftm, qai ia ft impafihilis eft, eadem ft fiadlia poterunt de co pradicari il-
ia membrie laborare dkitur, ft peti- unde ia patiente bumamtate afiumpta- cujus ratio
gfofo nrdinaris, qua adferibitur, di- videtur e&, quia uaio ifta mimea membre.
citi for am «S omadM, /nd ore,· fri- ÿ/e
addar « «unfair ftftairar p-rirw, O fane,
jftft amafair *taUaa fili fatla immiti,* fundatur, ipfam Chrifti carnem, uve huma-
cum *ait; ·/*&>* O' *itiifiù* aside arendere. aitatom refpicir, fecundum quam caput cor-
re. Hoc life. E< ut de iftfe fimilibua sttri- poris miftici proprie dicitur ; qua confidere,
do *t** iUoftugeft. colligitur, qui *taper* pfiri.
faper afid. A», fibi paftqam dixit, quod to- 14». traftamtiHud Apoftoli: erres due ft
ta ecdefis, que ubreue diffide eft, corpus "Erec·····mm,· inquit: *'fptftalat Jieit fttrmtt·*
Chrifti eft, cajas ipfe Chriftus corpus eft : *tmo far mmm» tfi» ψ aatta ttitt i» Ciri-*
Maa ftiifii fabar tttitfia iffiat ft rri- *fit a tctl^t*
MattaUat htt/m fatali, ia ttatmitaUat, *Jffiauia^* umj

per iftam confiderariooem tolluntur multa ar»

membrorum Chrifti deChri-
fto, nullus , cempdouis, mutatio-
nis defirfhs ipfo noftro capite Chrifto fis-
fpicaadus eft: quodam ifta deChrifto dkua-
tur, aoa ideo quod ejm perfima merna, aut
etiam actum amaapfe in 00 talibus nunc ant
iafonnetur ant fobijdatur peftoofous; fid onia
membra ejus, qua cum co faut una perfona
ft nous hou» miftice, ut fimen di&am eft,
tafibas labijaauttnr, ft idbromatw. Soiet
namque adfcribere Âi qua meoforis fibi coa-
guftim fuperius deduftwneft; ficcundum quem
modum prudicatioaia opera pradicari de co>
dem , fcilicet Chrifto fooautam diverti mem»
cm dc on reticUi diveriaram neturarum ope»

di, ft fimilia, fiquu vellet ea de filio Dei
ratioae identitatis perfona predicate.

Sexta coofideratio, quod ratione pnadi&t
unitatis miftica membrorum Chrifti cum ca-
n, focundum cxpofitioncm DD. fibi attribue-
re, venu· etiam culpabilm defeôus ; ita ut
«u«k mw, re me paiiiuiiuii», pau , m ·'
eocumdem membrorem fiioram peccata dicat
fua, ft ex eia pecnadbue. dicatur peccaflê.
Prima pan bujus coafiderattotiia patet ex quan-
ta; fecuada vero colligitur ex multis Ioda
approbata aatharitatM.

Prime h fiwma colligitur exprefte ex gloi-
6 iatcriineafi, qua noattur firper illud Le-
vit 4. *fifatiu* qft Mfllar, *fawtrit,·*
COOtH qua in fixum ita dirit: Cftiftae dirilar *ftt·*

fit *Mi.JMu; Mt ^Kt urfet Chrifii. Sku*
tfft tiieu iaUtaa fa rwpeev cam M· V*
rias, *ftuataa* erf /asm *faifiaatiaa fptrin**

men aoa ponitur la libro, qai eft ia libra-
ria hujus conventus fcilicet Miaoram, expo,
nendo illud verbum : *fi[etfiu fataarit,*
dicit: *idifà i/h/ttniu, ata it ft, ftê*
it aamirit; Hac ilft. Secundo coQidtur ex
fi· iff· Pfoi. 17. *Jiligaa* se,· ia quo PC focaadam
ex illo unua totut Chriftm loqtn-

ear edfar fafarer fa *tara. Nifi* ereo Ciri.
fiat D* ft wsmfesr, fas fit *jùMÎat fait*
frtgimaa ifft fettraar, Saalat ia serre
Chrifiaa ia tab fyhatta Sts fttftaatrttat,·

MMfuwmir, «dqft reri

Ut dicit Auguſtinus, ſcgloffa Magiſtri loquitur Chriſtus, ubi dicitur: Deus, D«» fuere me dere/iquiſli/ gloſſa Magiſtri, *id# Λ*·*» & '*!n tapafdfti »«.* Et ſequitur in gloſſa Magiſtri: merum eſt fwme/e *dicit; dtriliqififti* me, cum O Deus *eget. Neu e-* «im *dtriliqaerat ilii»» Dtut itu» tfit Vtr-*

pa* ryss.· raipM ram *Cbrifti* «c/<£s, dc fM vrrfau *can failum* , 0* *bobitevii i» nebit.* Et Auguſt. in eodem loco: *cum tabui Dei felium eget, c»n pendebat ia creat,* 0* *dicebat:* Deas Deas rara/ *rqfpice* ia aie, fwre ws*dtreliquifii? quare dicitur, uifi quia nat ibi eremae? nifi quia cerput Cbrifti ecclefia?* H«c jlle. Sequitur in verſu: /cage *a peccateribut falae /* gloſſa; ideſt *ecce quart/ idn fcilket quia leuge a peccatribut falae; Cr boc* verta, *fcilicet dcreliquifti* aw, *& leuge, & quare,* «m *faut juſtitia, ſed dtliSerum meerum; & penditur, idqfi oſtndnnt me* aca *ege jiſtum ſed pecca, tem»* » Et infra: Deas Deas *ateue clautabe per dite»,* aco *exaudiet;* gloſſa ideſt, *cie. mutem fic. quia vtrbie deliSerum clam». Qtttmtdt btc dicit qui peccatum aau fecit,* C sec iaveatas *qſt delet ia ere ejue? ſed dt uebit cerpert fut dicit bact fcilicet de me, de te, de ille tntm cerperis fui ideſt ecclefia gerebat perftuem.'* H«c ibi. Sed ut non *Colum* antiquos DD. ſed etiam modernos ducamus in medium, ad idem eſt expolitio Nicolai de Lira, qui expopens profatum verbum dupliciter, ita dicit: *verba deliSerum metrum; dtlifia pepuli dicit fua tum pnpter membnrum, & capiti» affiuitatem,* tn«a *quit fecit ea fua qutdaaamtdt ftftiueada prt ti»* Niu>t»u. *poeaam. Item* Nicolaus Gorram in expoſitio- Gomm ne prodiAi verius, ita dicit; *expeaitur ver· /« '» dupliciter, vel ia perfeua mem-* futi ‹ir« *brtrttm, vel capitie. Iu perfeua ecclefia fic ·* q *dereliquifti me, idqſt ecdefiam meam,* ia *riwn Jcilicet utu perftuam expeutudt malit culpa,* Hb. *& ,Mtgt ""tt&c. idqſt, idee* nnunne. *dereliquifti me, quia cum fim ia peicatit,* /cagc *et a falute mea Pfal. Itage a peccate· ribat falut.· Verba deliberum meerum, idgl mea imperfeflieuet, ve! verêa deliBerum meerum, ia quibtu deliuquit, faut leuge,‡ ideſt me facumt leuge a falute mea.* Hec ille. Item ad idem S. Thomas in a. par. q. 15. a. i. dicit ſecundum quod Chriſti & eccleſi* una perſona «ſtimatur, ſecundum hoc Chriſtus ex perſona membrorum ſuorum loquens dicit: *verba deliStrum meerum/* non quod in ipſo capite deiiAa fuerunt. Item tertia prodiâa confideratio tollitur ex illo Pſal. 37‡ E *tea eſt paa* sa *ejibtu meu a facte peccaterum/* ubi Auguſtinus ita dicit; *quart felct *»/»* fit veu, & aliqui accipitatt pnpter quadam, qua bk dicuntur, de pagane Cbrifti; fed.' nan eſt pan efibue meu afadeptecatermn meerum, quemede ditent qui nullum peccatum babebat? Cear&at net erg» intelligeudi uectifitat ad ctgnefcndeim tauquam ple-*

fc nos in corpqre ipſius ſumus, C tamen fides noſtra ſinccra iit in illo, ſc ſpes noſtra certa, ſit chantas accenſa, ſic ita non eſt dubium quia vox ipſius Chriſti eſt. Unde erao peccata niſi de corpore, quod eſt eccleſia, quia loquitur ccrpus Chnſti, ſic caput? quare tamquam unus ſequitur, quia prune duo in carae una: (aeramentum hoc magnum, ut ait Apoſtolus, ego autem dico in Chriſto ſic in eccleſia. Et ideo ſi B" ipſe dicit jam non duo ſed una caro eſt; ſluid mirum ſi una caro, una lingua, ea- :m verba tanquam unius capitis, & corporis, ſic audiamus tanquam unum? Sed tamen caput tanquam caput ſit corpus tanquam corpus* non dividuntur perſonc, ſed diſtinguitur dignitas, quia caput ſalvat, corpus ſalvatur· caput exhibeat miſericordiam ‡ corpus defluet mrſeriam, caput eſt ad purganda peccata; una tamen vox ‡ non „ feribitur quando dicat corpus quando caput. „ Sed nos in audiendo diſtinguimus. Die au- „ tem tanquamunus loquitur. Quare enim non „ dicat: peccatorum meorum, qui dicit efu- „ rivi, ſit non dcdjſtis mihi potura; hoſpes „ fiii, ſit non recepiſtis sne; infirmus, & in „ careers, & non rilîtaſtis me. Certe Do- „ minus non fuit in cerqere; quare non hoc „ diceret, cui cum diAura diet: quando te „ vidimus efurientem, aut incarcère, & non „ miniſtravimus tibi? ſic rcſpondet ex per- „ ſona corporis ſui indicans *ſe* dixiſſe: cum „ uni ex minimis meis non feciſtis, nec mi- „ hi feciſtis. Qiarc non dicat a facie pecca- „ torum meorum qui dicit: Saule, quid me „ perſequeris? qui utique in coelo neminem „ perſcquutorem patiebatur; fed quoniam ibi „ *caput* lo^sebatnr pro corpore; ſic ſit hic „ caput dicit corporis vices, cum dc rapitis n vices auditu· Sed neque cum corpori* vi- „ ces audieritis ſeparetis caput; neque cuds „ capitis vices audieritis ſeparetis corpus; „ quia jam son duo fed um carol*. Item infra ſuper verſu: „ amici mei, ſc proximi „ mei adverſiun n» appropinquaverant, ſc „ ſteteraat"; dicit ſic ‡ „ *jam* inteUigamus „ capitis voces; quia incipit dilucefccre ca- „ put noſtrum in paÆope; ſed rurſtis cum „ coeperit caput, noli inde ſeparare corpus. „ Si caput noluit ſe ſeparare a vocibus cor- M poris; corpus ſe audeat ſeparare a paſio- „ nibus capias? petere in Chriſto, quia tan- „ quam peccavit in infirmitate tua Chriſtus; „ enim non peccata tua tanquam ex ore ſi» „ dicebat, ſc ea dicebat ſim; dicebat enim: „ a fecie peccatorum meorum, quo non e- „ rant ipſius; quoaaodo ergo peccata noſtr „ *fua* efle vdnat propter corpus fraim* oc „ *ſic* noa paſiooes eras noſtraa efle velimus w propter caput noſtram". Item, quarto, hec prndiâa confideret» colligitur ex Pſal· qui de Chriſto exponitur, in quo «ficitar:n circumdederunt um mala, quorum non n eſt numen»: comprehenderant me iniqui* n tales meo, ſc non potui ut viderem" Ubi

Chry-

QP Chryfoftomus expensas hoc *fit* chrifto ita ait;'» huc mala, ideft Mocaaa, quorum non » eft numeral ciraundedenmt mç, ideft ros, » quibus annuntio, qui mei firturi funt; com- „ prehenderant me, ideft qd adum perduxe- „ runt hi, eri mei erant; & non potui ut „ viderem ; A fic opprefferaat me, ideft cos h ilis iniquitates, qua non potuerunt habere n ufum rationis**: risse ibi. Ex quo mani- fefte colligitur, quod Chriftus, quandoque vi- detur fibi attribuere peccata qorum, qui non aftu *Bc* fiituri erant fui. Item «moto, colli- gitur paedida confidepstio ex HaL 40. ubi verius ille: » ego dixi: Domine, mifetere „ mei quia peccavi fibi " ; dicitur vox Chri- fti ; unde Auguftinus fuper eodem dicit ita : „ nunquid hic Chriftus, nunquid boc caput H illud noftrum fine peccato, nunquid ille, N qui qme non rapuit exfelveter, nupquid, » ille loius ia mortuis liter? liber enim in „ mortuis, quia fine peccato; quoniam OB* B» » ais, qui fecit peccatum ferras cft peccati. „ Nunquid ergo ipfe ? immo ipfe ex membris „ his, quia vox membrorum ipfius, quia & ,t vox capifis noftri vox noftra". Itemgtof- fs Magiftri habet fic; ego dixi » Domine „ Ac. fe dicit Chriftus caput in membris : „ mifetere, ideft fana per flagella animam „ meam, quoniam nullo modo excufo pecca* „ tum, fed accufo. Ideft quia peccavi tibi". Super eodem ufii Nicolaus Gorram, qui fe. Jimtur in exponendo pfalterium maxime glof- *ita,* dicit: „ hic fequitur Chriftus non pro „ fe, fed pro menûms, dicens quod hic pro- „ vocat fuo exemplo ad confitendum ore ; w unde primo innuit fe confitentem, fecun- „ do fubdit confeffiouis materiam ibi: Domi- „ ne mifetere". Sexto colligitur ex Pf. 138. ubi verfus ille :„ imperfeâum meum viderunt „ oculi tui" dicitur vox Chrifti ab Auguftino; unde Augqftinus fuper eodem, videlicet quod de illis, qui fcilicet tempore fine paf- fiUnis fortes non erant, neque firmi, dicat patri: » imperfeftum meum viderunt oculi » tui- impcmâum meum, Petrum meum, „ pollicentem, & negantem, praefumentem , » & deficientem , viderant tamen cum oculi P » tui * ; hac ilfe, ubi pcrfoosm Petri effu- mem dixit imperfectum meum Ac, Septimo colligitur ex Pfal. 140. , ubi verfus ille ; », pone „. Domine , cuftodiam ori meo , A „ oftium rircumftantix labiis meis, ut non » declines cor meum in verte malitia ad „ excufendas excufatiooes in peccatis ", vox * Chrifti dicitur, Unde Auguftinus fuper eodem dicit; „ qualis hk modo orat, A quis ifte » fit, cito dixerimus, Chriftus cft, Auditus „ ri autem eftis verte, qua de Domino no- „ ftro Jefu Chrifto indigne accipiantur, & „ nutabit poem iatcU^ens temere me dixif- „ fe Chrifti efle perfixam in hoc Pfehno. » Qxxnodo emm poteft de D.J.C. de illo agno „ immaculato, de ilfe, la quo folam non £ „ eft inveatnm peeçatum, qm folus verifi- dicere potuit; ecce venit princeps bu >> bjae, & ia me nihil inveniet, ideft nullam culpam, nullum peçcahias; qui fe. h* quod non rapuit exfolvehat, «m folus teeocamam fanguinrm Mit, filiuc Dei mtis am, caram accipiens, non qua ipfe mi- aneretur, fed qua nos augeret. Qmmodo

*VNO CMSBTI Hrt

An «1® de ifta perfona reâe accipitur? pone l ---- Domine «uftodiam ori meo, & oftium con- ctX7sri tiaentia circa labia mea, ut non declines un- cor meum in verba ontigna ad cxcufandas excufetioaca ia peccatis? Manifeftiflime quod proprie ifte fimfùs eft: cuftodi, Domine os meum janua quadam & oftio pracepti tui, ut ia verba maligna non declinet cor meum ; noftra ifta verte funt ; certe Chri- ftus loquitur, fi noftra verte funt: quo- modo Chriftus loquitur, & ubi cft chan- tas , de qua loquebatur ; nafeiris quia ipfa unum nos fecit in Chrifto ? chantas clama- bat ad Chriftum de vobis- quomodo cha- ntas ad Chriftum de nobis ? etenim omnis , qui invocaverit nomen Domini fidvus erit* quomodo charitas in Chrifto pro nobis? , Saule, Saule, quid me pericqueris? vos, , inquit Apoftolus, eftis, (corpus Chrifti, & n membra. Si ergo ille capuî, nos corpusj UBUS >MM&0 l°qu'u'r » five, caput loquitur, , five-membra, imus horno loquitur, A ca- , piris eft proprium loqui etiam in perfona , membrorum ; ideo; non declines cor meum , fe verte maligna ad excolandas excufatio- , nes in peccatis. Quare fic oras, Domine, , que peccata tua cxcufsturus es? refpondit, , cum anus ex membris meis fic orat; ego , fic oro ficut ibi refpondiz cum uni ex mi- a ""tis meis feciftis» mihi feciftis. Cum autem non declinatum fuerit cor tpum, o „ membrum Chrifti, cum cor tuum non iue- n rit declinatum in verba maligna ad exci* „ findas excufetiones in peccatis, cum ho- „ minibus operantibus iniquitatem non com- „ municabis cum cleptis eorum · Qii lunt „ elefti eorum, qui feipfos juftificant; qui „ funt cladi eorum, qui fibi jufti Videntur, „ A contt mount catcroa ; fic Pharifaut ille in „ templo dicit: Deus, gratiae ago tibi, quia „ non fiim ficut csrteri homines". Hac ille. Multa alia adduci poffunt in hujus rei teftl- tnonium, led ifta pro nunc ad pnrfens fufltcete vifa funt.

Septicqa coofideratio, quod hujufmodi at- tributio, qua fit Chrifto afeionum A paffio- num membrorum ejus, ex duabus rationibus colligitur fecundum dodrinam Ausuftini. Pri- mo quidem propter unitatem perfona, fecun- do propter charitatem, & affedionem, quam habet aid membra. Prima ratio ab Auguftino tangitur in multis locis fupra allegatis, ubi dicit quod quia una perfona cft caput & cor- pus; ideo una voce utitur caput cum mem- bris, |kct ea, quo dicuntur, ad diverfos re- feruntur. Secunda vero ratio tangitur ab eo> dem ia expofit. Pfal. 8$. ubi ite dicit. «W- tec Ac */*rw, O *Cbr&u bit g*. *tititw* ʎ Jnd», aranda *teimi Stiluf*

feift ii»g»4 tticetf ttltttt fiit ʜ *ctltttt* aw. *titUiet f*»git , cfatmt,* hm *ettritüee.* Et gloffa Magiftri fuper pfel. 4^ abi it· dicit: »* «jw q^Atew, fiuw *Mtt Cbfifiut «4 f—t, efifinib fibi ftuu»* '/nmmn. '

Oâsva confiderâtio , qua ex ifto modo attributionis, qua Chriftus membrorum fiio- rem peccata adferibit fibi, nulla ia eo im- perfe&o arguenda fidpicandaque, aim iftsm non attribuat fibi unquam fceleris comtniflo·

anno CHIUSTI Mil-

€7 n, fed transfiguratione membrorum fuorum A-in fe, quam charitas licit, quo membraipfa ipfi capiti toeftabiliter compaginat, & conise-dit; patet ex fupeeiup pbfitia. Ex quibus omnibus fequuntur aliqua correlaria. Primo, quod multum differt genus eradicationis, quo aliqua prodicantur de Chrifto ratione affumpta humanitatis, & genus praedicationis, quo aliqua in feriptura facra dicuntur de Chrifto ratione mifticat unionis membrosum cum ca> pire; patet ex fuppofitis & ex diftioâione Damafceni fupra polita diftinguentis hoc duplex genus praedicationis. Secundo, quod aliqua dicuntur ver? de Chrifto fecundo genere praedicationis eo modo, quo feriptura loquitur; quoniam praedicari de eo primo modo praedicationis -effet blasphcmia: patet in exemplis politu fupra. Tertio, quod feriptura dicit Chriftum nunquam peccaffe; & feriptura dicens Chriftum peccaffe non repugnat; cum diverfimode dc Chrifto loquatur. Primo quidem loco loquitur dc Chrifto ratioae capitis; fecundo vero loco ratiode membrorum; cujus diftinâionis ignorantia periodofa efl legentibus difta feriptura:; unde Auguft. fuper Ffalmos dicit: *eli^tm* vsrfta ***itvnttt,*** f*» osa csqrswi ***tefiti,*** **O** *»ifi t» t·*ftiverit ttrfri, intibi» MttiieSe/ lMU. Kw/ut i»·

ftâ Cbrfle ·' »m'm *leeiutvr,* a4« ··■ Wmn *rft, »t irrti qeijqeM), tite* saris *fergit* «i *cefiti jfttt vairt ctrperi* sm iMw-C »/><·· hacille. Quarto, quod argumenta, que fierent contra attributionem peccatorum Chrifto, modo fupradiAo, ex hoc quod verbum Dei juxta Damafcenmn lib. 3. (entent, fuar. affumpfiffe dicitur t^ntiOta paturales pafiones, & indetraflabiles, idêft no^ vituperabiles, G- i>ti;rn>o.cut ignoranti* Jÿtyeccata hujufmodi. Item quod Chriftus eft agnus innocentiffimus, quod eft comprehenlor, quod eft primum metrum, et prima regula, quam oeceffe cft effe impeccabilem, & fimilia, in nullo militant, quoniam ifta, quando Chrifto attribui leguntur, non per modum alramptionis, aut informationis Chrifto adfcribi accipienda funt. ita quod Chriftus in natura humanitatis, quam habet, hujufmodi defeftuv affumpferit, aut tales aftus deformes in fe commiferit abfit huc ab animo cujufcutnque chriftiani; hoc enim effet maculare fanftitatem & deprimere majeftatem ipfius. Sed per modum transfigurationis perfona membrorum in fe, cujufmodi attributio nullam indecentiam, nullam maculam, nullamquc depreffionem fanftitatis, dignitatis, &c authoritatis ponit in Chrifti perfona, aut natura ejus.

Nona confideratio; non videtur quod in hujufmodi attributis peccatorum, qun fibi Chriftus ratione membrorum adferibit, fiat pradicationis, aut attributionis tcomqiunicario filio Dei, ita ut ficut de Chrifto dide funt aliquae propofitiones, ita dicantur de filioE Dei, hoc eft de eodem fuppofito fignificato nomine divinas natura: plane aliquid (aeramenti importatur nomine Chrifti, quod non nomine Dei, cujus ratione fufeipietur una **Œ'itio** & non alia. Cujus ratio in quinta ratione fuperius affignata eft.· Neque in ifto genere praedicationis videtur currere regula Theologorum de communicatione idio-

ANNO DUUSN «4M-

Amatum, cum hac pradkata non attribuantur' Chrifto rarione cujufcumque natura exiftentia in eo. Ex ifta coofidcranonc fequitur corrolarie non militare argumenta, quae fiant contra attributionem peccatorum, quam fibi Chriftus in ratione membrorum adfcribir, dicentium quod fi Chrifto attribuitur, pari ratione & Deo attribuerentur vel adferiberentur, Iuod inconvenicntiflimum plerisque videtur. stet ex diftis.

Decima coofidcratio cft, quod circa propofitiooem illam quintam: Chriftus peccat: tria veniunt confideranda, an forma propofitiouis/, fit fcandalofa facra feriptura leftoribus, an non; fed conformis fit. Secundo, -an intentio, qua motus fuit doftor pranomi-°natus, fuerit fana, an malitiofa ad dicendum & exponendum eam. Tertio, de intelligenria, quam habuit in illa, an fcilicet fit luc· retka, an catholica. Forma vero propofitionis vel confideratioms in refpcAu ad modum loquendi facra feriptura juxta expolitiones, & gloffas SS. DD. vel in refpcftu ad folitum loquendi ufum de nomine Chrifti, ft eradicatorum ejusdem, quem nunc tam fchola Theologorum quam populus chriftianus obfervat. Pruno modo, fcilicet in refpcftu ad modum loquendi facra feriptura juxta expolitiones dc gloffas SS. DD. dico, fidvo femper veftrarum Dominarionum & paternitatum judicio, quod illa in illo rcfpoftu conformitatem habent in corrict litem ad facram fcripturam; cum eadem forans fspe utatur facra feriptura juxta expolitionem ejus: * patet ex fan&orum allegatis authoritatibus, in quibus vifum eft quod in perfona membrorum "vox Chrifti eft: *ternutt* itipltftit CMiritvtml* aw; vox Chrifti eft: *ie»gt λ ftltlut* ow« vrrha de/«· Aaroar ssarraa»/ VOX Chrifti cft: rircamdrdcnws ora cmZo, ideft peccata, foermu nm» </! »nwr»; ; vox Chrifti: Damms, *mifirtrt*

vox Chrifti eft: mo dseïàrer rar mrnm as verbe um/-» ad *ufifmtin tncttfetieati*, neque peocatn; glofla autetx» Biblie eft in forma Levit 4. *Chriflcu fectirt tlkiitr*, Wans /mscmm» ms aseatdra *tjtu ftnutc.* Secundo autesn modo, confideraudo fornum propofirioois & comparando eam ad modum fclitum loquendi nunc, tarn inter DD. quam inter populare fideles, quam ab ipfo nativitatis exordio nomine Chrifti tantummodo peribnam noftri Salvatoris intelligere doAi funt, & nihil de eo conlueverunt praedicare, nec ei attribuere, nifi qu· ei fecundum aliquam naturam in eo exiftentium competere cognofeerent. Et hoc modo propofitionis forma, meo judicio, fcandalofa eft, Ik piarum aurium plurimum ofenfiva. Secundum vero, quod confiderandum eft circa propofitionem illam, erat intentio motiva doftoris ponendi, & afferendi talem propofitionem, an fcilicet effet fana, vel malitiofa: & -dico quod intentio magiftri ponentis, & afferentis videtur non fiffe malitioia, caufa fcilicet detrahendi fanâitati noftri Salvatoris, five caufa declarandi fherameutum unitatis Chrifti ft eckfin · tmde ipfc immediata poft cooclufiooem dicit fic: Anr «Mc/qlfo mw penfcnr, ·* oparrâtor *vie fefkifiiteeâi* ⊦ /sd or /«crMNotMu MS/rari/, *feeti emg·»» in Cbrifle, (> et,*

s/r»

er *cltfta, cerne magae iuttatieue emeetur.* Tertio A tem nec nomina debemus habere communia

ANNO cnairrt MH-

'videndum aft, qua fuit intelligcntia fua, quam habuit de pntterita propofitione; an fcilicet fit catholica vel bxrerica. Ubi fciendum eft, *quod,* quantum„ poffum colligere ex diétis fuis, intcUeftusZ quem habuit,in illa propofitionc, eft inteueâus quem habuit Auguftinus in auâoeitatibus facra fcriptura prmallcgatis. In multis enim illarum fc fundat ficut tnilk: *Settle, Settle, gaiil tem ferfefaerit?*

ia illa: *Leue e faltae mea verba &c. tc* in illa: Mas qff *fmt efibut meit a facie* Oc. & juxta Auguftjnnm dicit ipfe dc cooduflofua cuilibet legenti eam : *caveadum ue*

Ita propofito videtur quod etiamfi judicaretur in conlenfu qui diâus eft efle veram, ne tamea conveniremus cum blasphemis, ut funt Judari, & haeretici, ut Thomas hnreticus de Scotia, ut recitat Alvetns de Hifpania in traftatu inrit. *(a); Calamum fidei,* qui Chriftum tanquam peccatorem, & malefactorem blafphemabant; communem habeamus propofitionem; nullo modo videtur fimpliciter, ficut jacet, admittenda: fed aut eradicetur totaliter, aut moderetur juxta fapientiam veftram, aut, ut aliquibus videbatur, refolvatur in mentem doâoris hoc modo; ideft membra, qua cum Chrifto funt unus Chriftus, pec- g eant ; ficut illa confuevit exponi: *efeutiage· aerot,* ideft Pater, qui eft effentia divina generat .

»4.5

quam fuit peccatum ' *fed heteiligeutia vigilooter vertetur ad membra. Servaat rnirn iu Cbrifto & membra feta di/ba9ittu* . Hac ille. Intelligit ergo doâor ifte propofitionem illam efle verem: Chriftuapeccar, ad fenfum illum , quo Augqftinus intelligit illam, quam vocem Chrifti dicit efle: *ege dial, Dmiee, mifettre mei, fena tmtmom meem, gate fee· cavi tibi; &.* alia fuprapofita, videlicet non commifione peccatorum, quia impeccabilia eft D. N. J. Q ut dicit Damalcenus, fed transfigurat a&ione membrorum perfonc in fe, qua continue peccant: *fueaiam feptitt iu die cadit jaftut,* Proverb. 14. A glofla Auguftini fuper illud pfal. 14. *fnfter immea tuum* ſrtfitiaverie fbccate met, metiteem eft etùm, C dicat £ *multeem eft tuitte, fuiiaiiu via ueu de· eft tffiafie .· &. glofla* Magiftri: *multum rfim: euim, aued ceutiaue fit.* His itaque cAMp· rationibus pro aliquali tam propofitionu intentionis magiftri explanatione in medium expolitis, veftris illuminatilfimis paternitatibus his auditis judicium relinquo.

Secund* ratio five regula eft, qualSdo illa, quae dicuntur de Chrifto habent dubitatorem refpeâu cujus natura exiftentis in eo prodicentur; tunc abfque determinatione talis praedicatio noa eft fimpliciter & abfolute admittenda, ficut ifta: Chriftus eftcreatura; licet eam multi DD.„fimpliciter pofuerunt abfque determinatione exprefla, ficut Leo papa, inquiens: *ueva vl iuâudita ceuveutie, Deae fut efte & erae, fi9crtatttra.* Qiia autem Ariani Chriftum dixerunt creaturam & minorem Patre : non folum ratione natura , fed etiam pcribnn, a nobis non admittitur fine determinatione exprefla,' ut dicamus; Chriftus eft creatura, fecundum humanam naturam: eadem ratio currit in propofitione noftra; dicendo enim Chriftus peccat, dubitaretur a multis an ratione capitis, an ratione membrorum hoc fibi attribueretur; quo circa dico idem, quod prius .

Venio ad corrolarium ultimum , in quo votum meum exprimo, & declaro quod etiam fi judicetur quod propofitio illa, caufa & intentione dicendi confidente, fit vera, ficut videtur authori ejus juxta difflfca DD. fuprapofita; meo tantum judicio nullo modo videtur fimpliciter ficut jacet admittenda, nec fupportanda , minnfque praticanda , fed aut p totaliter tollenda, aut ita moderanda, ut nullum valeat aphd audientes gignere fcrupulum difficdftatis. Qaod corrolsnum oftendo rationabile ex quatuor propter qua propofitiones vera magnorum do&orum non admittuntur; aut fi admittuntur, noonifi cum moderatione & determinatione addita, quae velut regule theologiae difciplinu accipiuda funt. Pnms eft ne io terminis convomentes haereticis favere videantur eorum erroribus. Hac ratione Damafccnus 3. lib. fentent. fnar. cap. ix. & etiam recitat S. Thomae in j. dif. 4. quod licet vere B. Maria fit mater Chrifti, non tamen eam Chriftotocon, ideft Chrifti genetricem dicimus; quia hoc nomen inventum eft a Neftorio ad abolendum nomen Theotocon; ideft Dei genitricem: cum hsreticis au-

Tertia ratio, uve regula videlicet, caufa vitandi fcabdali &c ne ofleoderentur pin aures . Cum enim fides fit fcientia pietatis, ad Tit. i. fermo DoAorutq in his que fidei funt tanta pietate, & modeftia condiri debet, ut nullus fidelis animus in ejus auditu offendatur. Unde Auguft. 10. de Civ. Dei ait: *liberet ettim verbet leauuutur fbilefefbi, uec in*

•eae *rthgiiftnui nrim prrtimefctttt :* uedix «orras *ad certem regalem leqtù fat eft' ue verberum lieeutiam, etiam de rebeu qtta bit figuificaatur, impiam gigaat epiaitntm.·* hac ratione propofitioni, de qua ferme, dico id quod prius.

Qiarta ratio five regula eft , quando amplius non eft apud homines & DD. talis ufua terminorum multa propofitiones fandorum D D. quanquam fint catholic* in lenfu ad quem prolata funt, non tamen convenire admittuntur . Confuetudo autem generalis utendi terminis in fcholis, quam rationabilis caufa introduxit, & temporis prolixitas roboravit, magna authoritatis Veft «In judicio, & gltdia propofitionum ; & ideo Ariftoteles inquit fenfiersdum efle ut pauci , loquendum vero ut plu-

(a) *Ltgt Ctllgriam fidei,* qndd inter *upmu* Alvari Patagii tpifcepi *Cetbdmubt,* medam edita , lectnfer Nicalam Amomas BiU. Hiŋŋŋ. vet. to. IL pag. 10s. qm bnc parim adaonu in rem pndêirttm : In hia pnacirae traftat & *refutat* errares Thome Scoti cujwdam, qoi Olyflmooe docait , ᵛ apprrfeenfm tarreûfqer poflalatm in carcerem detrafin eft, & adhuc detinebetar, cum haç Afvann fcribvbar.

ÇS* plures. Exemplum vero hujus rtguha poflii-
—--- mus dare in multis ; & primo in nomine
chs icti ceufie, quo ufi funt in divieis multo SS. DD.
'ts- ut Atbanafius, Bafilius, Theodoras, dicentes, caufa filii Pater eft; ufus vero larinorum non recipit hoc nomen in divinis ; fed eius loco habet nomen principii; & deducit S. Thomas in i. p. & in traâatu contra Gnacos. Item antiqui, & maxime Graci, utentes nomine fubftanti·, afferebant trcsjperfoaas, pro fuppofito tres fiibftantias efle dicente Hilario lib. i. de fynod. Pater mmlml, o·. *Filw, cmftmahta» vtn* «nes» / cujus ufiim noftri DD. non admittentes refugiunt propofitiooem illam; immo dicunt tres perfonas. efle unam fubftaotiam , ficut uoam eflenriam . Cum autem noftris diebus & patrum noftrorum ufua hujufmodi nominis, Chriftus, non fit mfi ad fignificandum Salvatorem; & parifformitsr nihil ei folitum fit attribui, nifi quod libi in fe aliquo modo competere.' veraciter agnofeamus ; non videtur talis propofitio effe admittenda , aut praHicanda ita fimpliciter *ficut* jacet; etiamfi in fenfu dato DD. judicaretur aliquid veritatis continere . Ubi confiderandum fioaliter , *PP.* RR. quod non moveri debea.) mus ad utendum talibus propofitionibus ex hoc quod facts feriptura uritur eis, aut SS. DD. Non enim valet ratio ifta: Sacra feriptura , aut aliquis doHor hoc dicit fub tali forma aut ita abfdute , & fimpliciter; ergo C debemus nqs ita loqui. Multa «nim fcripta lunt hujufmodi, qu* aut nonnifi cum additione , & moderatjone dicend» , de quibus exempla propofui in triplici genere in medium afferre . Primo de facra feriptura. Secundo de eis, que io Conc. NicuoO prodicara efle dicuntur . Tertio de SS. approbatiffimis DD. & ne videar in longum ire, unum tantum exemplum de quolibet horum in modium adducere contentabor. De facra vero feriptura illud occurrit, primo, quod dicitur in Pfalmo: *Beatiu bcatt, qnt* tltjifli, & aflumpfifti,* A in Te Deum cantamus: *t» Jnfctptaraf btmiam &c.* Hanc tamen propofitionem non fafeipit fchola theologorum in q ufu, & praHica loquendi . Und« S. Thomas in j. dii. 4. dicit nullo modo efle concedendum quod homo Gt aflumptus, & quod authorities omnes dicentes, hominem sflumptum, exponende funt, ut ponantur concreta pro abftraHis, fcilicet homo pro humanitate . Exemplum fecundum ek de propofitione, quam ponit Atbanafius in ferm. aâor. Niczni conc. ex perfona Filii loquens, ubi ait: »* *ttm* rflrntk»,]mwi «n mm , Jpiritem J. dr *th* . Clarum autem eft quod noftra fchola non recipit pcopofitionem iftam : eflentia generatur, ut patet per Magiftrum in t. diff. 5. fed exponitur fie, ideft; Filius, qui eft, generatur eflentia ; vel fic : Pater Filio generando eflentiam, five natu- £ ram dedit ei. Exemplum tertium eft in difto ejusdem Athanfii in epiftola ad Sera-p-onem dicentis : *Dthat* <fi à mmfaâa. Quam tamen non accipimus in fchola. Unde M». gifter fententiarum in j. difl. 5. dicit quod non debet dici divina natura eft caro feHa. ficut dicitur verbum caro faHum eft. Seu exponenda eft fic : divinitas faHa eft homo,

ideft naturam humanam aflbmpfir in ana per-
fona. Multa alie exempla etiam de Augufti-
no», ** J——----*.·“·- —a-r._. —·■ —
ne
Jeo Ion etgo valet hoc: fie dicitur in fiber· fcripwi, ant per DD. SS. ergo debemus nos fic dicere, fie praâkare. Non enim licentiam illam habemus noa loquendi in materia fidei, quam Spiritu· S. in feriptura S. aut SS. DD. habuerant ; nec regulat ille Titonii, qu* claves vocantur fcnptur*, quia eis, ut inquit Auguft. lit», de doft. Chrift. divinaram fcriptanrum aperiuntur occulta, non funt det* ad utendum, fed ad exponendum , non ad extendendum modum loquendi feriptura, quem non fine magno miftcrio & divin* fapienti* profundifiina difpofifioQe créditons SS. prophetas tenuifle; fed ad intelligendum oMcnrâa & difficiles ejusdem paflus cum omni integritate fidei & fincc ritate. Hac funt, qu* i^ganH mei parvitati occurrant dicanda circa materiam jpewiinem condufioais, qua omnia W. PP. RR. judido, & corre·ttioai fubmitto. Et tantum de fecunda parte intentionis prafimds; A hoc pro adbientia ifta fufiefet.

Jam luperaft, PP. RR. & eximii DD. de tertia parte, que fequentes ejuadem traHatus condufioaes rmpicit, que a nonnullis coincide» jndicaêmr cum articulis in concilio Conftantienfi condemnatis; de qua difturus, fob eiadem femper promftarineibus ; correftione, reverentia,' ac 'fupportatione humanitatum VV. RR. PP. talem ordinem tenendum mi* hi conftitui. Primo, quidem ponentur aliqua notabilia, que, nt regulas obfervanda funt in judicio fidet. Secundo, juxta principalia punHa, in quibus multorum DD. judicio vifum eft pater ille reverendus auâor libelli coin* cider· cum articulis condemnaris in concilio Conftantienfi, aliquas ponam confidererationes cum quibusdam corroiariis adjungendis, quibus veritas tenenda fidei cunAu tnanifefta erit. Et in ultimo femper corrohrio cujuslibet oonfiderationis fententiam ejus, votum, *it,* inteUeftum meum exprimam juxta mihi creditam defuper gratiam. Primo ergo notendues quod circa m, qua fidei funt, vd etiam moram, quorum notitia neceffaria eft ad falutem, ifta tria fe habent per ordinem, fcilicet temerarium , erroneum , & hareticum. Non enim omne, quodefttemerarium, eft erroneum; nec omne, quod erroneam, eft haueticum. Sed contra videtur, quod eft erroneum, nceflc eft , efle temerarium ; & quod eft harrticum, eft erroneum & temera* rium. Temerarium autem eft aflerere in talibus tanquam certum id, quod non poteft efficaciter probari auHorUatc vel ration·: ficut aflerere quod mundus finietur infra centum, vel ducentos annos: dato enim quod hoc poffit efle verum, tamen hoc aflerere, tanquam £ certum, eft temerarium, quia ad hoc nec authoritas , nec ratio «ficax haberi poteft. Erroneum autem addit fuper temerarium afferrionem alienjus falfitatis ; quia autem erra* r· eft declinare a via refta ; & habere veritatem in talibus neceflariis ad falutem pertinet ad. viam ducentem ad bcsritndinem. Omnis autem aflertio falfa recedit a reHltudine veritatis ; ideo omnia fidis aflertio in talibus di-

C9» dicitur ànno ester ras>

. Harefis autem videtur fuper fimpticeni errorem «Mm, quod Wfitas illa fit nocoeia, vel quia in fecra fcriptura cx* prefle ponitor, aut evidenter elicitur; aut jam per ecclefiam, tanquam talis reprobata, judicato invenitur: fit ad boc quod aflertorem cjus eoaftituac hauericum, addit fecundo per* tundam adhafioaia: fient enim non ornait error eft hrrefa, ita née ornait errans eft hareticus; aliter non dixifict Auguftinus: error* posera/ *bentieat* am rra. Ex quo no*

A ret divinitas fc humanitas, fuot unus Chri- u^. coincidere liters fc verbis exprefle videtur Auguftinus in meins locis, fecundum quod Magifter featentiaram ia 3. dif. 6. & 7. profufe traâat; unde fuper Jo. idem Augu nines: *egaafeemat gemiaem feifieatieee CM·*

"""7 evitari Hii·

entem finad ere ***itt***, /ed *aaat efi Cbrifieu*. Item I. de Trinit. *ferme Dei ferment fervi eeeifit atramgae Dear, atramgae beam;* slrm fee *Detu frefter eccipieeteee* Deme, strum *gee brat frtfter etteftaet beetiaeei.* Item etiam: *atregae faifieatie, ftilicee éiviae & Maeae filiat Dei, teutat Dei Pétrit eetei· peteatitj* fc multa alia Gmilia, qus omnia

**dim ût errorew: (uadam ût temeraria, aut ut difponeatia fad) ifta: boc enim ipfa re* fititudo. judiii expoftular, ut quemadmodum **dicit Magifter, adduci per eoe, qui fuerunt ■on eft idem plagaram modos apud judicas de prima opinione circa modum incarnatio- analoram operam, propter inoqualitatem ma- nis, qui dlcebant quod affumens erat afttunp. lignitatis in reis; in non eft idem tenor ro· tum. Auguftinus tamen, licet his verbis vi- probationis verborum indifciplinatordm, ubi deatur in cortice coincidere io articnlnm il- cum tefte Ariftotele primo lib. Prior, ea quo lum, feafii tamen, & intelleAu non coinci- funt in voce notat funt edrum paSonom, qu» de, ut patft in intejle&u, quem tangit Ma- funt in anima; fc Domafcenus dicat, quod gifter featentiarura, quem .cilicet Alexander verbum exterius, angelus, ideft nuntius, eft de Ales, fc Booaveatura dicunt B. Auguftiai inteUigcntio; maxime confideranda eft intenrio fc intelligentia dicentis; boc maximb qusndo expreffe repetitur: quoniam, ut dicit Hi- Jecius, fc quod plunes repetitum eft, inte- Ritas doAoris ex* caufis fumenda eft dicendi.

efle in illis propofitionibus; quos fi bene refpexiflet author libelli, aut eorum judicio ca- ut fuum captivsflêt, non credo cum fundafic ita iadilciplinatas conclufioocx fuper diâia Auguftini, & aliorum antiquorum, quotum diâa pari regula veniunt exponenda, ut vide,

ec hxc authoritas tantum eft intelligendo de diâis DD. SS. ut aliquibus placet dicere: C licet, ubi reperirur quod utrumque Chriftus, «rodo eaim omnes juriftas contraria *etfe* opi. utrumque una perfona & fimilia, fub tali fenitionis, qui Khun Mane authoritacem poni fu accipiantur, ut dicit Magifter, io utroque; exprefle efkrav. de verb, fignific. c. *iateree,* ut reâus exponatur in obliquo: unus Chri- &. fimiliter in fequentibus capitibus in his ftut, & una perfona fubfiftit. Sed quoniam di. applicari, *8t* rtfern tam in textu, quam in cit Hilarius, fenfus, non in fermonc in cri. gioftà ad aliorum difta quam faoAoram Un* mine eft· ideo talis coincidentia diâorum non de Gregorius, fic poaitur ibid. cap. *fretiree,* habet crimen luerefis in loquentibus, nec re. ita dicit: *fi fnliue* aaeam *tfi/Uet ed in* prebenfionis in SS. DD. In aliis autem sequen- *terfreteadma ettifen me ferteffit natiferit; rage,* ass verdsaa *ea verbe, fed fenJam ea* tibus fc fcholafticis DD. non fic, quoniam in *feafa treatferri.' gaie pienmtgae dam pre-* illis diâis coincidentia literalis, aut commu. *fritter verberem attendttar, feafat veraciter* nicatio terminorum non eft admittenda cum *amittitar* Et Auguftinus de verbis Domini luereticis, etiam utendo propofitionibus in for. ma SS. DD. immo & quandoque feriptune fanâ*. Sed dicet quis: nunquid (non) licet

eaiaee. Peeat eaiet liageeia ata fetit, ajfi D verba facra feriptura & SS. DD. diâa loqui *tne attat.* Nec ifta dico, PP. RR. ut velim & in medium proferri? dicendum quod fcc. non cogi eoe, qui in materia fidei indifei- Sed proferenda funt ante verbe facne feriptuplinatc loquuntur; immo id volo, fciens iftud r» fc SS. DD. ut illonun faut, non ut ea perneceflanum meis temporibus, tanto am- feceris tua, quorum patres fanât non femper plius fcilicet, quanto fini mundi appropio, imitandi funt in verbis, quia pares gratias quamus* unde id totius cordis mei amâsbua non habemus. Unde Auguft. 4. de doâ. Chrift. concupiico; immo iftud pro xelo meo apud cap. 3. dicit: *ite* sw, *etfi t/t littrù Ultraat* PP. VV. RR. in quibus juditii auâoritas re- «««■μτμν, ideft authorum fic DD. f*» *fiet* lidet, requiro & expoftulo. Sed pro tanto *éifiitaltete iatelligaatvr, faatiautt* ifta loquor, ut nedum juftum judicium judi- *tlfcuitti/ ttmfli;* itpufMo saowu ararare cetis; led reâe, & jufte, ne juxta Auguftiaum, quis faciat trabem de fêftuca, auf contra; fed omnia juxta menfuram exceflus difeiplinam fufeiput correâionis. Et hoc de primo notabili,

tMtettu.· iatiteeJet ***ttt*** osdis *ia* ***bit***, faut «d ·««rcraZar, <> *elievietuiet* μιόοοιλ wra- ***ttt*** *legeatieta,* O ad *iapteeieatie f^Hciie, et ataeaâa fiatlie tiifcere veltatiaat, ttleetitt* traf·* M *five* *d *pittitnt tteeverteater, fi·*

Secundum notabile eft, quod coincidere in B *ve at e laiaifieriit feciareatae, eaia*t i*» doârinam condemnatam contigit, uno modo *fierem atili et felabri tbfteritete tiiaeraat.* verbo aut liters tantum. Secundo modo lite- Je *geiffe illi legaati feet,* w *pefterieret,* rs & feufis; exempla de boc plurima poflent *ttt iatell^gereat re&e, Oeaptaereer, el·* venire in modium. Sed ut familiarius loquar, *terna gretieaa, differtae gaitieae,* veram *te·* exempla do beatiffimo Auguftino contra arti- *i» Dti taltfie referirent* culos condemnatos ia Coartantia ponam, ubi *Nte tapefittret teramy ite lagei debeatt ten-* inter alios articulos eft ille IV. in ordine *gam» Jeiffi bet enfeaeadet fimili entberitete* articulorum Joannie, quod duu natura, fcili- *etpeeeet. Sed ia enmibat fermeaibat* /a»*

riautar & tuuiar tu tutiligMit . A g «itata, le excellent» · , ideft a —ıı

lac Auguftinus. Ecce mauifab ☉c utilifima CHten rr8uJ- Auguftmi, qua vehit tpecu'tum dlfei- HH. pfiaa locanda venit merito in paftibus cathedrae theologorum, Secundo, modus coincidendi in dpAriuam damnatam eft non folum liters, fed intelligentia; & tunc fit, quando non tantum quia cum hrrcncts convenit & fermone iodifupiiaato, led- etiam in pecver litate fcnfiu, unam habeas intelligemiam cor* ruptam cum eis; fient apparet mihi de do* flore .libelli m articulo pnemiflb, videlicet quod humaniras eft Chriftus, & eft peribas divina, eft & Deus naturalis* quantum judicio meo cum selo fidei & amore ordinato perfona valui colligere: 8c haec ce prima pane intentjonis pnrientis-

Supereft fecundam exequi partem, in qua juxta punâa; in quibus vifus eft author libelli coïncidera cura articulis condemnaris, aliquas ponam confiderariones. Primus puerius eft circa quid ecdefiat, ih quo dicens quod foli elcAi, cum Chrifto finaliser in perpetuum regnaturi funt, membra Chrifti ; coïncidera videtur cum primo condemnato articulo in Conftanticofi concilio, ia quo ita dicitur *ulice eft JaaBe oulverfallt tccitfie.*

eft ptuaie/itMtmat tuuvtrfitut j Cf fata /taiverfalii ecclefia fadfa taotua» 'ft M»', fic tAtiMM wuu aaaurtu pttJtftiaat «l aa»- *ni»»».* Circa quod puurium , ut levius meC ahfolvun, erit prima coofidecatio , in qua de ecclefia loquuturus loquar de ea fecundum conditionem ftatus pnetentis, & non futuri ; conditio quippe ftstos futuri da ecclefia *Sc* membris ejus omnem fupergreditur noftri intellcflus virentem ; ioli quippe Deo cognitui eft numerus eleÛorum in luperna felicitate locandus, ut dicit B. Gregorius. Hunc ergo modum loquendi dc ecclefia obfervabo, qui nobis io hac caliginofa valle conflimus cancellus eft, & qui tam facnr feriptum quarti DD. catholicis magis communis eft. Pro- cujus termonis exordio fit ifta prima confideratio de quid nominis eccicfu», & quid rei. Primo confiâtesndum venit quod ecclefia* nomen Grxcum efl, quod spud nos convocatio dicitur, & quia voces, & convocationes rationabilium tantum fiint animalium, ut i. de anima habetur; Sc inter homines rationales non funt nifi fideles verbum rationale fidei audientes, *Sc* intus percipientes.; ideo quid nominis ecdefie congruenter geferibitur cum dicitur ; ecclefia eft catholicohitn colletiio , ut de conlecr. dif. t. ecclefia, ideft, congregatio , five udiverbtas fidelium , qui in unius veri Dei cultu profeflione fidei , *Sc* iacrament's congregati funt, de qua in pfal dicitur 34. *cetjjiobtr tiii r» tcclefia tCcgea, &* «» pspur· *gravi ItaJab» te.* Magna dicitur, quia ex omnibus gentibus coile&a eft ; populus gravis dicitur maturitate virtutis, *Sc* illi ® foli funt, qui rationem colant & rationales Dci voces intelligunt, *Sc* audiunt vocationem ejus, de qua Petrus Apoftolus quibusdam ex gentibus ad fidem convcrfis ait: vw *tfiit ge . niet defleat,* fcilicet per baptifmum, *i» g»· jdli. eftit fitii Dei aticpfivi , &* per confequeas de genere ejus Ad. 17. *geatu jtuuet Dei, rtgtle fattrtittittm,* uoflionis fcilicet di-

peccati» mundata *ptfau tuefitMU.* quia ***©. Chrifti pratiofo feqguifte radetnpr « —

èuutttM fanatet efae, ideft Clurdh, qui *vteevit* vm fcilicet *tit teaeSrie iofictetiietit* m *aJatiraSile* /mm /mm t fcilicet fidei qlK>< ptooe admirabile eft, quia ad mirabilia credenda It videnda mentatn elevat, psu *dipum ie* mr *pepelut Deit* fcilicet ante canverfionem ; «mt mu r *pepaltu Dei,* fcilicet fide fukepta. Ex hia autem licet flatim colligi poffit., quid etiam rei ipfius ecdefia;cuin forma, & materia fima in funerioribus fint expreffa; materia fcilicet ipfe fidelium popu- & lvau-formæ, vero ipfa veri iunginis fidei Chri* β ftianç unitae, in qua smiverfiràs fidelium conrinefur; tamen quia time folum unuraqiaodque plena notitia ariutrannur cognoieerc, cum omnes ejus caufea oogookimua ; oro iotegm intelligentia ipfius quid nominis, & quid rei ecclefia, parum dicendum venit de oaufi» ejue efficiente, & de caufa finali, que bene con* fideram non parum accommoda eruor dicendis. Ubi notandum quod caufa efficiens ecclefia duplex diftinguitur, una principalis, & alia inftrumentaiis : Principalis autem eft ipfe Chriftuc, qui plantator eft, ftt fundatoi ecrlefia ; ut enim Jer. a. *tgt tt plutttevi vi· "tuet tltQtm, tatae featett vetate.* Et Dominus ait P«ro: /qpsr ^*aee pateat»t* sdcft fidei haoc confeflionem, *MÜficjbe tccléfi*·* *»t»m.* Cauià vero inftnimentaiis dicuntur ipta facramenta, qua a Chrifti paffione trahentia vir* tutem, ad ea inftrumen aliter › operantur & difnoount, quibus formatur ecclefia ; unde AuguB- fuper PfaL 40, dicit, *gueaét Htntfivit ia crate C^r^u figaae» geftatat, itet iatplt· Set,* feed *figaifitetttt»* c· m uCferi, raun *itmirtt e4fata ttfte Uti* dftrdft» «ft O Epu *feâa. Sic & Detu* rwn *dfranret* m *crate·, letat tfat fanaffata eft,* OJecrnmM- *ta ftattntat,·* suade *facta eft ecclefia.* harc ille. Et ad idem ·|o& ftiper Gen. cap. x, ita dicit; *ftntutta eciltfie tit latere Chrifti, ifttft fiée pajfaait tjtu O heptifaû,· gala* de *latere ejet eaM» faogtui,* O *ofua.* ' Bapti& pmus autem pnrcipue pbnitur ad hoc operari inter alis facramfetta, quia bafis eft aliorum facratntntorum, Jt oftium quo, quis Chrifto incorporandus ecciefiam ingreditur; unde gloffa fuper illud Gen. *6. gftitaa aattet arca p*›* *aer te lettre éetrfaat,* dicit : mm *ietrat ttltite etfi per fartantm nuifaeù pet· cataract , garé Je lettre aporie tataeavit* Item Auguftinus de baptifmo parvulomm dicat quae *J» nùhtu efat efe ata àteipiaet*

e· ncripfeas, peripaet .· vitata enm» *alet-* mm, pana» *fait Jakit* rotins, MR Mtfiwi. Finis autem ecclefia duplex eft, unis in vite prafenti fcilicet fenftitas animarum; alius, ~~fcilicet ultimus~~, ~~eft~~ futurso ~~glori* adeptio~~. Hec autem IV. genera caufarom videtur tangere ApoAolus Fhilqs ad Eph. ia 4. cdpituio, ubi fic dicit : *Chtifta tft captet tctltfie faivtttr etrperit t/tu.* Ecce ia Chrifto caufa efteiens principalis tangitur, uH enim ibi dicit gfefta; Cdn/IM ^refler, *& tnehvr etdtfie five ctrptrir,* caufa exprimitur materielis. Sequitur: *Cbriftu tHledt ttcltficntt,* O *trtditiit ftatttipfatu prt ce, tu ipfenu fatte fti·*

*{&*8ifitae»t;* gloffa juftitia bow vite, in quo A/dm, raa» *baptifmam*, ram· apqff·/**.'
caufa linatis tangitur ecclefi*, quae in vita wiver/Wem"acc/efiw,' fo fra /·'·« jufras
i«NO C»BTI MIS- Mtiagitur. Sequitur: asaaUraa eras Arorar» *relaxari peccata* û» eratis» *Pettit, Filii*, d* 14n.
•fa» fo wfo w7z, ideft, ut dicit gloffa: *Spiritat* Γ. Hzc. ille.
fonftificare in verbo vita, ideft in nuo datur Corrolarium fecundum: una fanAa *8c* uni.
vita, quo accadente ad ateoaentum fit facra- verfalix ecclefia univerfitatem fidelium conti,
atffla. In quo tangitur aanfo effidem in- net, tam bonorum, quam malorum, tam
ftraiDCntalia· Sequitur: m e*A*foree tan» *fibi* pnedeftwatonim, quam prarfeitonun. Quod
fltriffM, gloffa: ideft in futuro, in corpo- corrolarium licet tnanifeftum fit ex info quid
re, & anima rutilante, gtmma ftola decora- nominis ecclefi* m foperiori oonfideractoaa
tum; ubi caufa finalis defignatur, five fiais lignata, ubi ecclefia diAa eft effe vocatio non
ultimus, ad quem ecclefia S ordinata eft, le pnedeftinatorum tantum, aut in gratia exi-
producenda: de quo iftud accipitur: *edfiitit* ftentium; fed nmverfaliter cunftorum, qui
regie» a dextrir, ideft ecclefia a dextris tuis, in catholica focietnte conveniunt; multiplici
»· vqfl»» draarra·, ideft gloris circumdata tamen antboritate focrz feriptur* tam novi,
varietate. Paululum autem infra profequens » quam veteris teftamenti, iftud dadudtiir. Pri-
Apoftdlus Chrifli amorem ad fponfam ſuam mo enim habetur, fcilicet t." Reg.—8. quod
ecclefiam ita dicit: rnmr da» in *carae* au; omnis ecclefia Ifrael ftabat. Item ibid, *bnt»·*
focraaaratsa· der surama· *in Cbrifte, & ec- dixit ernei ecclefie.* Item 1. Par. ap. *btetdi-*
clefie: gloffa Auguftini; ideft accipite hoc *xit eetvir ettlxfie De» Demie».* Item in pfcl.
n«od diautn eft ia Chrifto & ih ecclefia: *fo needi» ecclcfie leacieb» ttvtt.* Item. Ecc
«t enim tanquam ex duobus una quadam per. 15. *i» medi» teclefie epervit m e/tu.* Nulli
Ibna, iciiicet ex corpore, * capite, & *ex* dubium eft, quin ecricna his in locis feriptur-
fponfa. Sc fponfa; in quo aperte caufa for- rz non aliquam univerfitatem pradeftinato.
malis exprimitur ecclefi*, fcilicet unitas, qua rum, aut eorum, qui a&u Deo coajunAi ef-
continuatur corpus ecclefi* ipfius capiti Chri. fent, cum de his notitiam habere non fit no-
flo. Et tantum fit de quid nominis & rei ftrum; fed multitudinem five congregationem
ipfius ecclefi*. Ex ifta conclufionc eliciuntur eorum, qui in uno cultu imius veri Dei fo-
quatuor corroieria. Primum eft, quod S. uni- dabantur, defignet; inter quos non dubium
verialts ecclefia una eft: mm suras «'/«'»- luoniam multi prziciti fint & pnedeftinati.
le,ftT[tSe atra, inquit Chriftus. : de utrifque muhi peccatores continebantur; unde glof. fuper pfal. 134. fuper verfin
Secundum vero corrolarium ex confidere- *emete jvecemget Deeu fecit ie cetlet* O fo
tione prsmiffa iu deducitur. >U" rebus eft *terre*, dicit: *cepite bec ia bemMbvt ftfm*
una quibus conftituitur in effe; fed totius *eteefiert,· ceelem ftme fpiriteeltt, terre cer·*
ecclefi* una eft tentum caufa efficies* princi- *velet. Ea iit ditabat, teagaem emi» & ter·*
palis fcilicet Chriftus, una inftrumental» pr«- *te cerfat tccicfieDei.* Hanc etiam pernuarfo»
cipua, fcilicet baptifmus, um quoque mate- *aem* ipfa fatetur univerfalis ecclefia, in cujus
natis, fcilicet conformités unius natur* in pcrfooa dicitur Cant. 1. fiifca fomfive nigra;
tota univerfitafe ecclefi·, una quoque forma fed formofa; quod verbum traftans Auguftinus lib. 3. de <toA. Chrift. inquit: *ad* for,
prima, fcflicct fida, una perfcftio ultima, inquit, *pertinet Hied ia Caat. Ceatie. fafta*
fcilicet completiva, fcilicet Spiritus S. unus *fave at teaerbactde Cedar, Jpetiefa fam at*
finis proximus, fcilicer fanAitas vit», um* *pellet Saiemevit. Nta taim fafce fait at te·*
fotis ultimus, ideft confequutio beatitudinia
fnpern·; ergo una erit univerfalis S. mater
ecclefia. Confequentia eftpernota; antecedent
autem, etfi ex confideratione przmifla fiat
aunifeftum; tollitur tamen ex Apoftolo ad Diurno rta^ara/n», *tetra* «m *retie pifciam*
Eph. 4. ubi expreffe illud videtur exorimere, *bmtartmt*, Ô* aw/atm· .' >«À<rMrW« *tajm* Ce-
ita dicens: *jeliciti fervere tmitatem fpirituu*
n» vincei» pa.-ii, rara» torpet ecclefi», quod *vet* com *fili» libere*, ♦ h*c Hl*. Ecce qualiter
univerfitatem nsatcnz, raa/ *Ipimat* eccle» prsfchi, per tabenmcnla Cedar dsfigneti, cum
fiz, unitatem pcrfeiiioms ulilltnz, smm *fpet* prardeftimitis fimul colliguntur infra ambitutr
eaeattexit ntftre; eccc unitatem finis fepara- unius retis, ideft «cclefi*. Dc Evangelio ve-
ti qui eft beatitude ssterna ad quam vocati ro apertiftma eft authoritas noftri Salvatoris
fumus mmj *Dent*, raar *Demiaat*,· ecce una *8t* ipfius ecclefi» canitis, qui in aptiffimum
caufa principalis efficiens; mm ¡W»»,· eccc argumentum verisam pofit», eoriefism fan-
unitatem primam, qua apparet in membris Aam, regni ibb appellatione deflgnatam, di-
ecclefi*; ut enim dicit S. Thom. iuper cp. verfis sffimilat rrous, qffie in w tnifturatn
ad Gal. trsfUM iftud Rom. *fifiat ex fide* patientur bonorum 8t malorum ! affimilat qua-
vivit, dicit quod ficut anima vegetativa eft fi fageos miff* in mare, *8c* ex omni gcaere
c AriaMts- Φ** P"®° edtenir generato, ut dicit *rdp»·* pifeium congreganti, Matt. is. ubi non tota
»I *ft»l»t*, & cujus operatio primo apparet in p univerfitas pifeium pnediftinabatur ad vafa;
operationibus ww:».*; ita virtus fidei eft pri- c fed miffi funt foru mali. Super quo verbo
mum quo Deus eft tn anima. Eft enim pri- Gregorii»· in hom. ita dicit: scriqffn
ma pars adifitii fpiritualis; *Ik* ideo Deum *tempereter ty**** ·» meri t» »m~*
oportqt concedere. Sequitur in auAoritaet *vl gevere pijeituv ctngrtgeati;* yarn msar *be-*
Apoftoli: wra *keftifm»* · ecce unitatem in *rultfftn cmeuehtr gtufi ptrmixttt pi·*
caufa inftrnmentaii praecipua. Ecce ergo om- *feti fidei fete»» evetieet; fed Utitet fenile*
ni ex parte manifeitum unam effe ecclefiam *teclefie*, ideft finis, *indicet fegm» f»id tre·*
faaftsm catholicam; & ideo Gregorius in re- *b»t.* Alias pertranfeo fimilitudina evangeii-
gif. exponens fymbolum dicit: *cevfitttr* onmn cas. ficut de agro, in quo cum tritico zixa-

Vr nia mifta reperta funt, brevitatis catria. Qii-A titia Respublica una multitude pars alterius - 'T~
anno "" «amfeftum fit univerfidem ec* eft; float multitudo domeftica pars multitu-
cmtxTi c'ef**m unaverfalium fidelium multitudinem dinis civilis, ut 1, Polit, deducitur, & civi-
M». ambitu continere utilitati· fua, & noo tan- lia multitudo pan multitudinis regni, cujus r
tum bos vel illos. Quo circa B. Augnftinus ambitu omnia includuntur; ita apud poblicam
a. de Civ. Dei cap. ai. inquit: made *miel, rem religionis chriftiana confidèrandum ve*
ligeadum eft regnum cariera*, ubi ambo fau ;* nit. Nominatur enim ecclefia quandoque do*
O' ille fcilicet, gtd felvie good docet, O' »/* mus, juxta illud Baruc. 3. *Ifr»l,* um»
le gai facit; fed ille nifunue, O' *ifft* m- nn *efi itaat Déniai,* O' *iageae teciu pef-*
gam. Olio autem attfit regnum cetera di- fejfnte titu ?* Qnndoque autem civitas fe-
citor, got ns *mtrat »ifi ille aoi facie; at* cundum ulud PfoL 84. *Itritf» diDa faut It*
per bee obi utrmugne geaue eft, ecclefia & *te, cicutae Dei.* Nominatur infuper fixpenu-
gtalit tea tft, obi oaten illud felata erit mejo regnum ab ipfo rege, & paftore eccle-
ecclefia eftt giuJit toot trit, gtuode atalat fia, Matt. 13. *finiit* qft nymun *colem»* Oi.
it ea at» ent. Brge O' *taac ecclefia eft* rs- Et pariformitcr in multi* aliis facna fcriptu*
genu Cbtifti, efl regata» cerlena».' hac ille. ▲ra locis; fecundum quam confidçrationem tri·
Item Gregorius in bom. prima fecunda p** B pli iter repentur accipi ecclefia inter fcrmo*
homeliar, *beat felt aaagoaut foot, aifi it cce-* nes DD. Qaodoque autem accipitur ia lar*
it; noli aaogtunu felt fa»t, aifi fo m. giffima fua uaivprislitate , ut videlicet uni·
ferae; bac cute vita efl ita, otrarangoe par-* verfitatem dicat omnium, qui catholica fide
tian civet ceataetoMtr rteepit , gate teateu & facramentonua focictats copveniunt, five
faaBa ecclefia O *toot iadiftrifie recipit, gate* pneiciti fint, fiie pradcftinati, five fplendcn-
teoua ecclefia fafeipit, O *peftueedaat ia egref-* tes moribus, five vitiis deformes ; quomodo
fietc difetrail.· hac ille. de ecclefia communiter loquitur facra feriptu-
ra locis praenominatis, & SS. DD. De quo
modo accipiendi ecclefiam dicit Raban in ift
Cleric, cap. 1. *ecclefia Dti tatbeliea, gaa*
per Mena* *erben dilatata diffinditur, Chrifti*
tttutit aebilitate glerificatar . Onaie eain
bene, gai refit fidei eajftit participe & fa-
ire baptifinate regeoeratar, « Qbrifte ebriftia-
«m vaemnr, 0* *Dti Patrie; ac ecclefia aue-*
trie efe aofeitar filiae. Esdtfit gratam gfi,
gaa i» lotium» verritur venait, five cmrvso·
tea, tt gued mm·· *ad fe vecat. Cathelica*
autem dicitur uuivetfefa , f«M *ia teto noude*
uaa eft ecclefia Cbrÿli, aea 0* *fpcetfc,* o
cnpen ejtu.tft. Hac Rabanus. Ratione hu*
jus univerfidia ambitus ecdefis, de ea fub
nomine regni loquitur Chriftus, dicem Matt,
a5. *finiit efi regum» cetierum decem virgi-*
aibta, guarwn guiugoa erant faaa, O *gain-*
gae prudeutee ; fuper quo air Gregorius: *pro-*
jeté ecclefia regam» ctelertu» dicitur, & guia
,» otrtgat feût naltiplitittr ctlUgiettr fate-
fta ecclefia decnt vitgiaibtu finite deatncüt-
t»r, io aoa guia noli tan btoit O' rtpnbi
ton eieDit foot adniati, rtfle finite vitgi-

CotTolarium tertium: efl falfiim & infup-portabile in chriftiana difciplina, quod una Sc univerfalis (àn&a ecclefia fit tantum predeftinatorum univerfit·*; patet: cum apertiffune facra fcripturr repugnet, ut ex fuperius adduâis manifeftum eft. Undç Auguftinus fib. dc fide ad Petrum cap. 4. *firaùfiate teat,* 0* *aallattaat dabitee, arte* Dti efe ettlefiootC catbelieeat, & iatro coat afgae od fiaeat focali frontale niatet paleae , bec efl beetit outlet facrenteterun cenataaiaat nifieri,* 0* *ia enai frefejfieae, five çltriceran, five agoaacberaat, five icicmn tfft beote final* O' *nalee.* Hrc ille. Ex quo palam fit, quod rationabiliter in concilio Couftnntienfi coo. demnatus fuit articulus ille Joannis, in quo dicebat, quod univerfalis (åoAa ecclefia eft unita, quo eft tantum pnedeftinatorum uni* verfitas. Item, quod univerfalis fanfita cede* Ca tantum una eft: ficut enim tantum unus 1ft numerus omnium prodeftinatonim.

Corrolarium IV. quod protmfitiones magi·flri Auguftipi , D. arddepifeopi Nmarcnt, D aliquo, udehcet quod foil eleâi « perpetuum regnaturi funt cumCfirifto, font membra Cbrilti; item quod ad corpus Chrifti mifticum foli eleâi pertinent; in literali *form Sc ia* cortice vocis coincidunt in articulo Condemnato fupranominato; fed in fenfu pie* ne non viabsur mihi. Prima pars patet; feilicet quod litera quafi videtur eadem. Secunda vero pan, quod ia fententia, five in fenfu non plene coiocidat, ex fequenti confide* ratione manifefta fiet; λ bare de primo punrio.

Secundus autem punüus, circa quem fecunda formanda venit confideratio, partes rçfpidt ecclefue. In quo difficultatis punfto author libelli dicit homines omnes fideles jufti-£ ficato· membra Chrifti efle, & Judam tfmpore, quo iuftificatus' fcqecbstur cum aliis Apoftohs Chriftums non effe ovem Chrifti, nec membrum ejus; coincidere vifus 'eft ia articulum illum damnatum Conflantia , qui prafeitos afferebat non effe partem ecclefia. Pro quo fit ifta fecunda confideratio: ficut apud civilitatem facularem ambitura tosnr.* mec Gregonus. Hac infuper ratione fignificanda venit per arcam Noe, in qua immitia miribus , dc munda cum immundis locata fimul funt; ubi gtofla fuper Gea. cap. 8. ita inquit: *gued ıaaβa tninalin» geatra iacladwtiut ia orta, figoificat, gotd t»* «hh *aibae gtatibat* o· *aatteaiboe eeagregatar ecclefia, fice» e» dijite Petri aunda,* 0* rw-wau*Z(*locata final foot,* O' *fit io ecclefia fatrannte verfatten bent & noli.* Et fuper illo verbo: *outfit edanban ; fefl eno carven,* fcilicet profequitur ita dicens: *ana ctaiiuet c'tvttn,* O' *celambon , ita ecclefia beaee* O' *nalec;* Hac ibi. Sed alio modo accipitur ecclefia, videlicet minea univerfaii* ter, tantum exiftentium in gratia five charitate· de quo acceptioni· modo iftud videtnr intclligi Eccl. s. *filii fapieatio eetlefia jofteran.* Item iftud Cantic. 4. *borteu ceaclafae, feat figoateu, pateat vivnt-*tiam; quod verbum Auguft. dicit lib. 5. contra Donarii. *buelligtrt* w» *audet, »ifi i»*

<> *jaftit,* MB muwrir, osn se/rev-Aqnod qui» fit de ecclefia fecundo modo capta
Mtaaibtu, rqptsrâfa*, O sfrsqfr,- De qua requiritur fides format»; h*c autem differen-
Juurri civitati· poteft accipi illud pisi. tia-copfuevit ab aliis dofioribus aljis nomini- «<J
usa /srst/Wsm, pw mdrjfera·.' ns rmfesr, se/er bos defignari, dicentibus aliquos effe da ec-
>sr^rÿesfo qfor m Mjp/aa/ in quo unio defit numero folum; alio· vero numero &
charitntis defignari videtur quo univerfe· Juh merito. Unde Augufaous fupra Joannem hom.
jus civitati· aves fenDa focietate, ft amote At. de Juda toquera: „ uousex vcbis;nu-
coaeeftU. Aiumfiinui, ut deducit Magifter „ mero too merito; unus fpiritu not virtu*
faRcariaraM ia 4. di£ 8. fe hoc modo K- „ te commiftonis corporali; dqo vinculo fpi-
reptionii ecclefia, de unitati eedcfiaftica lo- „ rituali; cantis tdjunftione, non -ordis to-
qutae, ita dfeit; !·/»*, JW/svs *aaatatir , /s- „ *this* unitate: H*c ille Ei -lolii Migiftri
srameeMas fff ssspur *Cbfifii) rtfnana dt Via** „ daUlj. inquit de malis, & fi de nobis
gim Jteftu» · fgii ut Cij»! CkrHH, ta w hurt corpora, non mente, numero noo me>
«usZrir asMsdidr , C* åμ μ μ Aμ«τ „ rito, nvtnine noa numine**. Tertius autem
csqftcs / ytosesur scc/qffq(V»'« «« *tiulrit* modus acceptioais ecdcfia, fiqjer fecundum,
ferfaut « rriaMM/ibnr *autttlh tiMt n^i-* g qui adhaflonem ad Chriftum dicit fidei for-
fiif. la cajat res rjps *faffa* qft orcs *Daedal P* mata, tantum addit infallibilitatem divi»*
tie ligait SctUa faa feat àafaarièilia,* O = profcienti·, quod cum Chrifto in «ternum
alba ffüur fictilia.· hac At^uftinu·, De iftis fiat de ecdefi* corpore. Hoc modo tripli·
autem duobus fimul videtur loqui Hierony- ccm ift» acceptionem videtur diftin^iere do·
mus fuper «p. ad Galat. ita dtcem t * nq> Dor libelli, ita dicena: ecclefiam pnmo mo-
„ fccnmim, five feiemtam ecdefi» duplici- do fiunpt» in fua univerfalitate, ut com-
„ ter poffe dici, It e»», qua non nabet prehendit omne· fideles, effe Chrifti eccle-
„ maculam, aut rugam, A vere corpus Chri- fiam, & feoâam, & corpus Chrifti, & re-
„ fti, five &c eam, qua in Chifti nomine gnum cestorum; ad cujus unitatem, dicit,
„ abique plenis perfeaifque virtutibus coo· omnes catholica focietate cooiunâos pertine-
„ gregetur* quomodo fapientm bifarie r» re; non autem ad ecdefi» lequcntibu» mo-
m ii, qui nmt plene, perfe&aque virtutis; dis accept». Et ita fimfit non videtur coin-
quam illi qui incipiunt & in profeflu po» ciders cum articulo condemnato, cum ecclc-
„ fiti funt· De perfe&is dicitur mitt» iu fiam univerfaliter di&am non limitet ad nu-
M vm fspientes; de incipientibus aut»; ar- meram tantum pnrdeftioatoram, ficut facie-
n gue lapient», diligef te": hac Hierony- Cbst Joannes Hus. Sed notandum quod inter
mus. Tertio autem mod» repetitur ecclefia ifto· modo: acceptionis ecdefi*, prunus mo-
accipi adhuc minus univerfaliter pro fe dicit çonjnnujjof eft, & qui magis convcnjt
univerfttatem, qu* vehit domenica femper univerfalis, & catholica deferiptionibus, ut
futura eft, cum Chrifto, elcftorum icilicet, patet cum de ambitu nniverfalitatis five plu-
five prodeftinatorum, cujus acceptionis modo ra au» atteri contineat; qu» ia ... . *L»»t* ·«·
alludere videtur illud Auguftiai 3. *de* doâ. alii luat parta & ipfius primi modi, ideo*"""*
Chrift. dicentis; „ non enim revera corpus in hoc deficit pcafima doaor libelli, qaod
„ Chrifti eft, quod cum illo noa erit in licet pnriciti dicerentur non pertinere ad ec-
„ «ternum**. Item gloffa fuper illud 1.Tim. clefiara, ut tantum nominat nniverfitatem ele-
». novit Dominos. fui funt ejus ' ita di· Soram, -non tamen fequebatur, quod fimpli-
M cena: quos jpntfcivK firturos conformes fic. citer ad ecdefi» noa pertinerent. Immo ifta
„ ri filii fui, Mcft predeftinavit, vocavit, ju- felfa confequenfia fiiit deceptionis per totum
n ftificavit, λ glorificavit", Sequitur:„„ M* libram fuum, ubi carteramcoafideranàim ple.
„ merus talium eft hortus conclufiar, fons nis auribus venit, quod hoc, quod univerfa-
m fignatus, puteus aqua viva, paradifus cum p lis ecclefia ooa eft nuncupata univctfitM tao-
„ pomorum fructibus". Pratereà huic acce- mm eje^orom aut exiftentium in charitate
ptioni adaptat doftor libelli illud Apoftoli Chrifti tantum, fed univerfaliter omnium fi-
apud Ephcfi 5. M Chriftus caput eft ecdefi*, delium; quos tamen paftoris ecdefiaftici ceo-
Salvator corporis ejus; fequitur: „ Chriftus fur» a corpore non pcafeiditi non caret mi-
„ dilexlt ecaefi», & credidit feipfum pro fterio; immo fapientiffimis rationibus aftum
„ a, ut illam fimftificeet, mundam am effe fcimns: de quo quatuor rationibus nobis
M lavacro aqua viva in verbo vita, ut cx- periun&orie rem comidenotibu· .... Pri-
„ hibeat e» fibi gtoriofam, non habentem mo quid» quoniam ex hoc univerfaliter 3t
„ macul», nec rugam, nec aliquid hujuf- extentior maoiieftatur effe populos Dei; quod
„ modi Ex ifta authoritate argumentatar in gloriam ipfius Dei cedit, fecundum illud
lie. Chriftus folum elcAoratr, Salvator in- Prov. tp. „ In multitudine populi dignitas
quit, fecundum effrenam; A illi foli glori- „ regum, & in paucitate pietas ignominia
ficandi funt, ft abfque omni macula & ruga „ principis **; de qua extenuone univerfalita-
futuri: ergo videtur quod hoç in loco Apo- ris Geo. 13. cap^ ubi Dominus Abrah* di·
ftolus univerfitatem tantum prardeftinatorum cit: „ faciam femen tuum ficut pulverem
ecclefiam voluerit defigoue. Notandum au-E „< terre "; λ in cap. IJ. dicit: w fiifpke
tem circa iftorom modorum differentiam, „ coelum, ft numera ftellat corii, fi potes;
quod fecundus modus fupra primum, qui fo- „ & dixit ei: fic erit femen tuum**; gloflâ,
lum fundari videtur ia adtariioae re&r fidei, ideft populus Chrifttanus, cujus pater futuru*
ft focietate fenDatum, addit adhsefion» cha- es in nde; ubi femen Abrah* comparatur
riiatis ad Chrift» · quoniam ad hoc quod nunc arena maris propter carnales, *9t* aridos
aliquis fit de ecclefia, primo modo captae ft a bonis operibus infecundos, nunc autem
fdneit, ut Cepe didum eft, fida etiim ia- ftellis coeli proptrr eos, qui velut ftell* vir-
formis, dum tamen fit refta; ad hoc tamen «utibus folgent, ut dicit glofla. Hac aut»
chri-

AWMO ch msn

chriftiani populi univerfitas manifefta it* effe ■non poffet, fi ecclefia Dei univerfitas tantum prodeflinatorum, aut tantum in charitate eaifteonum diceretur, five diQa effet . Cultu» namque chriftian* refigioats & ipfiw fidei facramentum, ia qw» catholica focteta· convenit, plue habet nocitu;, & experientis apud nos, quam feriptura pnrdeftinationis, & etiam quim flatus duritatis., Noa enim nobis ita datum eft agnofeere aliquem effe prsdeftinatun», aut charitate Chrifto conjundum, ficut videtur nobis conceflbm conjeâuras apertiffimas habere, fi fit de religione chriftiana ; unde Auguftinus lib. de bapnf. & habetur de conf. dii. 4. „ eft unitu ecclefia qua late „ patet, in (aeramentorum videlicet focieta„ te & communione, quae ampleflitur cum „ granis & paleas; ubi gloffa inquit: eft unitas, quas late patet;, fed ecclefi* unitas, „ qu* eft in fidei charitate, non ita late patet. Sed hoc amplriftitur folos bonos. Scdg „ fecundum unitatem (aeramentorum etiam „ malos"': h*c ibi. Secunda ratio quoniam per hoc cognofcit unufquifque fi ad ecdefiam pertineat an non, in quo non parum coniolationis accrefcit fidelibus, poffe habere notitiam apud fe unufquifque fi ad ecdefiam Chrifti pertineat. Scit enim unufquifque, A cognofcit veraciter fi fidem habeat, an non, quo de pratdeftinatione aut charitatis ftatu minime conceffum eft cognofcere: dicit enim Auguft. „ Nil eft homini certius fua fide,C „ qua creditur quod longiflimutn eft a fen„ fu"'. Item Auguft. in lib. de Trin. & ponitur a magiftro in (■ fentent. dift. » fi* „ dem. inquit, fuam videt quifipie in corde „ fuo *etfc* fi credit, vel non effe fi non cre„ dit. Non ficut corpora, qu* sidemus ocu„ as corporeis, vel per ipforum imagines; „ r.ec fic animam quandoque convincimus ex „ motibus corporeis ; noa fic videtur fides „ in corde, in quo eft, ab eo, cujus eft. „ Sed ea tenetur certiflima fcientia. H«c ik „ le". Et fic S. Thom. in lib. j. fao fuper eodem paffu dicit, aliud effe de charitate & de fide, quoniam homo fidem fcire poteft fe habere illam ; quod non convenit de charita- q te . Qua ex re notum , & perfpicuum »t unicuique, ƀ ipfe ad ecdefiam univerialem pertineat, quod ad pnegrandem & dignitatem dc gratiam habendum eft a fidelibus. Tertia ratio quoniam per hoc pax & concordia major fervatur in ecclefia Dei. Si enim loti pnedeftinati & in Chrifti charitate exiftentes ad ecdefiam pertinere dicerentur, cum ignotum effet qui tales effent · non dubium quon.am inter fiddej multa icifmata, & fciffur* plurim* orirentur, ficut experientia cognofcimus eo tempore hxretkorum , quo dogma hoc peftlferum decurrebat. Et ideo Dominus ait difcipulis inis , non effe eradicanda xizania, fed ufque ad meflis tempus cum tritico tupportanda. Matt, ij.de Auguft. fuper pfalmos , trad ans illud: „ cum his, qui oderant pacem. eram pacificus ; inquit : frumento„ rum vox eft inter paleas gementium ; hoc „ loquitur illis, qui oderunt pacem, & di„ cimus, cum his qui oderant pacem eram „ pacificus ; qui conciderunt unitatem. Si p enim pacem non odiffent, in unitate per>. manfiffent. Et Catholica vex dicit : non „ eft dimittenda veritas ; non eft prsfciudeo„ da ecclefia Det : judicabit Domum» de ma- w lia fc bonis poftrò; fi nunc mali a bonis „ feparari noa poffuar, ferendi funt ad tem„ pus; in area nobifeum effe puffnat, & for„ te qui hodie mali apparent, erae boni „ erunt, fc qui hodie de bonitate fuperbiunt, „ cras mati invenientur*** hrc ille.

ANNO CHttSTT «4»

Quarta ratio eft, quoniam ex hoc principatus ecclefi* firmatur magis in mentibus fidelium fc roboratur : fi enim feli pnedeftina, ti, aut in charitate exiftentes de ecclefia dicerentur effer credentibus hominibus princi patum ecclcuu tantum his, qui de ecclefia firnt convenire* nulla haberetur apud fideles certitudo prolationis, nifi fuper hoc revelatio fieret Angularis : que incertitude, fc dubietas nullo modo habenda eft circa principatum, fc poteftatem ecclefi*, ut melius finis hujut audienti* notum faceret, qu* veluti clarifli ma mvitas fupra montem pofita refulget univerfis. Matth. 5. Ad quod optime facere videtur illud Hieronymi quod habetur 14. q i. „ sMsrbns/ ubi fic dicitur: omnibus confideratis, puto me non temere dicere „ alios ita effe in domo Dei, ut ipfi etiam „ fint domus Dei, qu* dicitur «dificari fu- n pta firmam petram , qu* unica columba „ appellatur, que fponla pulchra fine ruga, „ & macula, hortus condufus fc fons fignatus, „ & puteus aqmr vive, & paradifus cum fru „ du pomorum. qu* domus etiam claves „ accepit fc poteftatem folvendi, ac ligandi " Hac ille. Si autem ecclefia in fotis predeftinatis confiftcret, eadem incertitudine vacillaret pontificium riavium ecclefi*, quia apud nos infirma eft certitudo przdeftinatorum . Merito ergo univerfitas fidelium fine alia limitarione, fc fpcfllficatione nomen fc rationem obtinuit univerfalis ecclefi* ; licet & aliis modis, ut diclum eft, minus tamen univerfatiter, ecclefia scrip tur. Secundo notandum cum Alexandro de Alis >n j. doAore irrefragabili , quod refert dicere unitatem ecclefi*, fc unitatem corpori· ecclefi* In unitate enim, inquit, ecclefia funt boni, & mali, dum ta mea habeant fidem · fc hoc eft quod habetur, Matt. t?. quod ipfi tritico adjunRa oil uzania, id eft mali fimu! cum boots; tamen in fine feparabuntur. Umtas vero corporis ecclefi* non eft nifi per idem formatum charitate: hire ille. Ex quibus omnibus, tam fcilicet ex conbderatfone premi Ai, in qua triplicem acceptionis nominis ecclefi* modum audivimus, & ex vocalibus adjuncts, qua ruor eliciuntur corrolaria

Primum, flat aliquos dici de ecclefia uno modo accepta, qui tamen negantur effe de ecclefia fub alto acceptionis modo confidents: quanquam illi, qui firnt de ecclefia, fecundo modo accepta funt, de ecclefia fub primo conlideratiouia modo capta ; fed [illegible] * ista. Patet, quia effe membra Christi, id quod tamen fideles , fc in peccato mortali exiftentes, de ecclefia funt primo modo, fc communiori modo accepta, ad quam fufficit cum fefeeptionc facramenti haptifmi reria fides, qu* tefte Chryfoftomo in traft. de fymbolo eft religionis catholic* lumen, oftium vit*, fc fundamentum falutis sterna. Non autem funt de ecclefia fecundo modo capta , ad quam

cum

er cum raft a fide vtaculum charitotis exigitur; A
•"T" <»ad ·* faaâontm dtâis manifcfte colligitur.
anttj-n Dicit em m Hieronymus ia commentario fuo
mjj. fuper epi ft. Pauli ad Eph. traAans iftud «r*
tlifi· /» ><Se *tfiCirifie;* dicit: *eetl^fiagit· riefa Cfafir ara* bntaw aMcn/cm nec *negati*, ▮ *« fad i/Uefanli: fa erga ftnatt filt & altgaa fade atatalatai, Je tttltfit Chrifti* aro *feitft affelleri,* «a Cfirifl»/nfi- *ftfltu diti.* Item Auguftinus lib. 4. contra Donatiftas de malis loquens, qui feculo ver* bis, & non ftâis renuntiant, inquit; aer *ifti tctl^e intti fait, fa wdeatar effe* <·*», 0* centra *Chrjftaae vivati, idqfl cuir» uuadata Chrifti faeiaat/* arc swaiaa *ad ilhaa* ecsfefao *feniatre jaditaadifa**, fanas *fit* «MBMtm fewer· cfOtf VMM *ia verbe,* a» eafefasr *fibi fhriffa,* arc Asfensea» aMta. *ifte at* ragam, eat alfad bfafaedi,* Hzc ibi. Et tamen fecundum DD. SS. quorum difts fiiperius audita funt, tales fideles, etfi conta mandata Chrifti vivant, de ecciefia tamen efle dicuntor juxta primam acceptionem ecdefiz; quotquot enim ia Chrifto ba* 5>tisari fimt, Chriftum induemat, QaL 3. iiper quo Auguftinus: fednoes *attexi,* deos aer Cii illum, *afaxaade tfigat ad fcrttfci»·* ama *fanaae&i; alfamde* 0* n/fae *ad vi· ea-ffatfaSieaeae;* O *Hied faatma betit* O *mlu fi* rammaar y fee *entrai thtna fre· priant eft benervai;* hzc Auguftinus. Et ita eX ifta diftînâione reducuntur ad concordiam difeordes fermones loquentiam de partibus ecdefis. Unde r. q. 1. c. *refpeafieaem,* fuper illo verbo: *five aperte ferit fit, five ia· imu effe videatar;* dicit gloflâ: *fi iattiligat capat de idtrait, die ferit, iifi extra ettlafiam, gaa itfat&itat tantam grana,- fi de prefeitir, die ferit, idqft extra eetlefiam, fna temfleSitar grata* caro *falfit.*

Corrotarium fecundum juxta notabile Alexandri de Alis, cum quo concurrere in fententiam arbitror, & fic Albatum, Ulricum, & Bonaveaturam, A Richardom, immo univerfoa femofos Theologia Scholar DD. quod fideles peccatores, ideft in peccato mortali exiftentes, & fi funt de ecdefia fimpliciter loquendo, non tamen de corpore ecdefiz ; iftud fecundum propriam rationem corporis accipiendo. Idem corrolarium exprefle ponit prcdââus Alexander, ubi fuperius eft allegatum, ito dicens: non funt fecundum propriam rationem corporis de corpore ecciefia mali quamvis funt de ecdefia. Pradifitum etiam corrolarium ponit in 3. fententiarum ita dicens; quod addes peccatores non poflent dici membra proprie, ficut nec membrum mortuum nifi «quivoce. Hoc etiam corrolarium eft exprefle Auguft. fuper Pfal. 1*3. „ Nifi „ qu»' Dominus erat in Ac. ito dicentis: in coipus ecciefia nemo tutat, nifi prius nocrifus moritur, quod fuit, vel fit, quod „ non fuit, alioquin non occiditor A non „ manducatur abecdefia": loquitur: „ venit „ paganus, adhuc in idololatria vivit; infe- „ rendus eft membris Chrifti, ut inferatur „ nocefle eft ut manducetur. Sed non poteft n manducari ab ecdefia, nifi primo manatus w renuntiet feculo · tunc msAatus credar in „ Deum, tunc maclatus Ac. " Hzc Aoguftinus Item idem 4. lib. contra Donatiftas: „ una eft cplumba mea" ; fequitur: „ afferat „ qui poteft hujus columbe membra effe qui anno „ imulo vobis, non feftis renuntiavit". Idem Auguft. & deducit Magifter in 4. difl. 4, loquens de wutota corporis miftici, ita inquit: n huiue unitatis facramentum eft corpus Chrifti proprium de Virgine fumptum „ quia ut corpus Chrifti ex multis tnemtru M puriflimis, A immaculatis conftat; ita fo* lictas ecdefiaftka ex multis perfonis acri- „ minali manili liberis confiftit, in cujus rex „ typo fafta eft arca Domini dc lignis Se- M tbin, qus funt imputribilia, A albae fpiiue „ finulia . Haec Auguftinus. Dlai tamen, jlluminatiSmi FP. non efle fiddes peccatores de corpore ecdefiae proprie loquendo; quam. quam ia ecdefia, A de ecdefia efle dicantur; quoniam, ut pnefatua dodor Alexander alfegat ia *fid* diâi confirmationem Hugo de 5. Viâtore lib. de Sacramento dicit, „ nihil „ in corpore mortuum, nec extra corpus „ vivum " . Membra autem per charitatem piftificationem recipiunt, dicente eodem Hugone: „ per fidem accipimus unionem, per w charitatem vivificationem " . Quemadmodum ergo manus mortua aquivoce manus eft , cum manus vivat ; ito dicendum venit de his, qui in duritate funt, A de his, qui fidem infirmam, quam fine operibus mortuam beatus Jacobus nominat, tantum habent. Si tameta ultra proprietatem nominis loqui velimus, ideft imperfcAe & fecundum quid, dicit S. Thom, in 3. par. tales membra corporis appellanda efle, ut inferius vcqiet declarandum. Tertium corrolarium: omnes fiddes juftificati univerfaliter, five prz. fciti, five pmfeftinati, A etiam Judas, tempore quo Chriftum fide integra cum aliis Apoftolis fequebatur,. veraciter erat partes ecdefis A membra corporis Chrifti fimpliciter. Patet ex diftis, quia ad efle membrum Chrifti fidei forma fumcit, quz in membris iftis creditur efle. Unde Auguft. pfal. 85. „ fi enim chriftiani omnes, & fideles bapti- M xati in primo ipfum Chriftum induerunt, „ ficut Apoftolus ait: quotquot baptizari e- M ftis Chriftum induiftis; fi membra funt fi- fta corpori ejus, A c&cunt fe fanfla non „ efle, capiti ipfi faciunt injuriam: hzc Au- „ guftinus. Et de Juda in expofitione pf. 41. M qui inferiptus cft: perfequtori Abfalono fi- „ lio David in patrem fuum; ita dicit: ag- „ gnofeamus", inquit, » quemadmodum A „ filium perfequebatur filius fuus ; habebit „ enim alios, de quibus dicebat non jeju- M nant filii, quamdiu in illis eft fponfus. „ Cum autcm.ab eis ablatus fuerit fponfus, w tunc jejunabunt filii fponfi; ergo filii fpon- M fi Apoftoli, A inter eos perfequutor Ju- „ das, A ipfe Judas filius fponfi perfequens „ fponfum": hzc ibi. Ecce qualiter przfcitus Judas pro- tempore juftificationis filius fponfi diâus eft ; A per confequens Chrifti membrum. Et ideo merito condemnandus venit articulus ille, fcilicet quod prrfciti juftificati non erant partes ecdefue.

Corrolarium quartum, author libelli, licet indifciplinate A conformiter A in voce ad articulum condemnatum loquutus fuerit, dicens: X» omnes fideles juftificatos efle membra Chrifti ; tamen fenfum videtur habere

ANNO CHRISTI HI5.

fanum, dicens, intelligere fe hoc de ecclefia", A non univcrfaliter capta, fcilicet primo mqdo, & fecundo . . . quarum confitetur cos membra effe Chrifti, Sed intelligere & accipere fecundum tertium acceptionis modum eccle-Cz, videlicet pro congregatione electorum.

Et hzc dc fecundo **fnilo.**

i criius punefus, circa quem tertia erit confideratio, tangit ea, quibij ecclefia Chrifto capiti uniri dicitur. In quo puncto author libelli dicens, Judam pro tentpore juftificationis *non effe* membrum Chrifti, vifus coincidere m illum articulum condemnatum Conflantia, videlket · gratia przdeftinarionis eft vinculum, quo corpus ecclefiz, 3c quod/ hbet eius membrum conjungitur Chrifto cai g piri indiffolubiliter. Pro quo fit ifta confideratio, qua eft S. Thomz in j. dift. 1 q. z. unitas quadruplex repetitur in carnate naturali, quarum prima eft fecundum oonformirj'cm naturz, quia omnia membra confiant lx fimilibue partibus & funt unius rationis, ficut pes, & manus ex carne & offa; & fic dicuntur membra unum genere vel fjxcie. Secunda eft per colligationem eorum ad invicem per nervos & junéluras, & fic dicuntur unum per continuationem. Tertia eft, kcundum quam diffunditur vitalis fpiritus, & vires animz per totum corpus. Quarta cll, fecundum quam omnia membra perficiuntur per animam, quz eft una numero in om-

t ;s ; ad quorum fimilrtudinem qua-C

tuor uni >ni * : eperiuntur in corpore miftiqp. Pi ima eft, fecundum quam omnia membra lunt untus natuiz, vei fpecie, vel genere. Se.uuda eft in qu. ntuin colligata funt ad inviicrn per fidem, quia fic continuantur tn uro credito. Tertia eft, tecundum quant vivificantur per gratiam 5c charitafem. Quarta fc.undum qnam in eis eft Spiritus S. qui eft intima perfetfio principalis totius corporis miftici. Animz in corpore naturali, quz eft prima diélaruin unionum, non eft unio unum numero, ficut eft in tribus coofcquentibus, q iia per fidem, & charit em in uno uniuntur credito fecundum numerum; & fimilnei Spiritus S. unus numero omnes replet. *Ex* p ifta confideratione eliciuntur corrolaria.

Primum eft; ficut omnes juftificati, five przfciti, live przdeftiaati funt membra Chrifti veraciter; ita przdeftinati & maxime ne» gantur effe membra Chrifti infideles exiften» tes (impliciter five adlualiter. Prima pars patet ex primis ditiis, & ex proxima confideratione; fic omnes fideles Chrifti juftificati habent conformitatem in natura cum Chrifto capite. Ecce primam unionem. Habent infupei fidem, fecundum quam attenditur fecunda unio; habent czterum charitatem, fecundum quam tertia unificauo membri confideratur. Participiaot infuper cum Chrifto cumdem ipiritum divinum, 8c vivificantem, a quo Chrifto aflualiter fufeipiunt fruAum gra- E tia; ergo tales veraciter, & fimpliciter funt incmbia Chrifti dicendi. Confequentia patet: quoniam elfe membrum corporis miftici, five Chrifti, ficut elle corporis naturalis, non ponit afiud ndi przdiAa. Unde apoftolus Corinthiis fcnbens, qui tamen non omnes przdeltinati fnrc creduntur, dicit: *net eftit cer-*

Corifii, memora de membre. Secunda

ANNO CHRISTI •4JJ.

vero pars eadem radice manifefta nt: przde-" ftinati enim infideles, cum nulla unio M fim-Îiliciter Chrifto uniuntur; fala quid» m conormiras natur» communis eft eis cutqt Chrifto capite, quz non eft unio fimplici ter, ut diétom eft; ergo nulli tales habent unde fimpliciter nominentur aut effe <le ecclefia, & multo minus de unitate corporis Chri fti. De przdeftinatis, & non juflihcatis · quod non aAualiter fimpliciter membra Chrifti appellandi fint, patet per illud Auguftini ip ep. ad Dardanum. *Prelude,* inquit, *i» campage tan^nam i» vivam ftruSaram temple Dei,*

'eft ejttt ecclefia, Mati baminet, ex *eperibta jnftltia, epue fecerint, fed renafeende per gratiam tramfermttur tanqitam de maffd* r«iw *ad cedificii firmamtatem ·* hzc Auguftinus. Item manifeftatur hzc propofitio tali ratione Apofloli, quam ad Romanos format, dicentis v» *fpiritam Dei ne» babtt t* ■·■ *eft ejtct,* gloffa; *ideft membrum.* Si przdeftinati non juftificati non habent fpritum Dei, qui cum charitate infunditur ' ergo corrolarium; Paulus, czterique fan&i perfequutionis tempore non erant membra Chrifti, fed Diaboli. Patet ex jjlo Job de Diabolo loquent, ait: *ipfe eft re» fteper tmiverfei fillet fttparbi* ;* cujus omnes iniqui diAi funt corpus & membra, de quo Job. 41. *carptu ejtu, qtm/i ftritie ftuliia ;* ubi glofla inquit: *carptu Exviat bene em»et Iniqui* & iterum

membra canimn ejtu, dicit:

net Leviat ban fwet mnnet reprobi, ftti ad intelleHnm fpirituaiit patrice per defideritem non affergmu · membra nere carnium ejut funt bi, qni eifdem perverfe ogtntibtu, O* *fe ad iniquitatem pmcedentibtu, een/mtgttnttir ·* hzo ibi. Et ideo Auguftinus de converfio^ Phuli ioquens: *tliftu eft Input,* O *faftu eft •pnett^ eliftu eft perfequutor,* 0· *fafhu* </l *predicatar/ ellfut φ filitu perVilieuir,* d* *fleiitu vat eleBienu ·* hzc ille. Merito ergo condemnatus eft in conc. Confiant. an» ticulus ille in quo dicitur: *Pttnlbt numquam fuit membrum Diaboli, Here fecerat qttaidam efint a&ibtu ecclefi* malignantium cenftmir* Z*a.

Corrolarium tertium, przfciti juftificati ita ad corpus Chrifti pertinent, 3c tanta unitate conjunguntur, ut quemadmodum przdeftinati juftificati funt unus homo, unus Chriftus, una perfona. fub illa miftica inteUigentia fuperius data cum Chrifto capite; ftmt ite membra perfonalia; ita & ipfi; cujus conti ariutn videtur doAor innuere; & patet corrolarium ex confideratione. Ratione autem fic deducitur: non alia ratione aut unitate omnes fideles cum Chrifto dicuntur unus homo, unus Chriftus, una perfona miftice, qua dicuntur unum corpus, fcilicet mifticum, ab Apoftolo; patet ex diAis ia iuperiore relatione. Sed nihil habent in fe przdeftinati juftificati faciens unionem cum Chrifto, quod non habent przfciti juftificati; ergo non magis illi dicendi funt membra perfonalia Chrifti, quam przfciti juftificati: confequentia videtur manifefta, 8c patet breviter ex confideratione przmiffa, in qua ad phis quatuor unitates in corpore miftico deferibuntur, quz ita communes funt przfcitis juftificatis, ficut przde, ftinatorum; & quodeumque aliud fingatur venit

er ait probandam. Hoc.etiam corrolarium pa-A
ANNO let ex multis authoritatibc*, alias in medium
cm «η deduétis, qu* cuoftoa fideles in gratia exi. flentes indifferenter dicébsnt eflé unam perforons & unum hominem cum Chrifto; qu* non ita veniunt intelligenda, ut quidam volunt, ut unitas foedes importetur tantum; quoniam ifta tam infidelibus, quam fidelibus communis eft, nec, ut alii volunt dicere, intelligend* folum ad unitatem vocis referendo, fub hoc fenfu fiurt una perfona, ideft in voce habent unitatem: quoniam tam Auguftinus quam Gregorius in authoritatibus fupra ndduftis dicunt, quod quia font duo in car» M una, quia font una perfona, miftitc fcilicet funt in voce una; ita quod ratio unitatis in voce fecundum eos fomitur ex unitate miftica unius corporis five perfona. Non ergo refolveod* font authoritates tam admiranda fanftorum DD. qui ita accurato ftudio locuti fuat de unitate corporis miftici pro qua ad gratitudinem donationis Deo impen.. oendam fideles invitant univerfos; refolvends funt, inquam ad unitatem vocis, Sed ad ipfam unitatem unius Spiritus S. qui in capite ex membris ejusdem netura unus exi. neas unitatem ift: ' mifticam, de qua *fu*mo feoftorum decurrit, eflkit, & conflituit. Unde Apoftolus ad Fph. 4. mmm *Jfirinu* O swam coqs»*j* gloflà: *SfMuu* A , fo» eJEriaroor m* serpw. Qartum oorrola-Hum, authnr libelli dicens Judhm, & alios pnefeitos, tempore quo juftificati Chriftum iequtbaotw « m» efle membra Chrifti, verbis coteeidete videtur cum articulo condemnato. Utrum autem fenfu coïncidât ex fequenti confiderationc clarius elucefcet.

Quartas punftus, circa quem erit quarta confideratio, tugrt menfuram duratiorys, fi» ve permanendam membroram in corpore Chrj. fti, ia quo author librili dicit, quod Judas pro tempore quo ^uftificatas fequebatur cum aliis Apoftolis Chriftum, non erat ovis Chrifti, nec membrum Chrifti» quia non inhaerebar Chrifto tali infoerearia indiflblubili, qua fibi luerent membra Chrifti. Item dicens, quod cum aliqui iuftificantur, non incipiunt efle membra Cnrifti, qui ante non erant; mc etiam cum cadunt a juftificatione per culpam mortalem defiount efle membra Chrifti; vifus eft emneidere cum articulo condemnato, qui ita dicit: quod pnedeftinatua femper manet membrum ecclefi*, licet aliquando excidat a gratia adventitia, fed non a gratia pnadeftinationis. Circa quem punftum fit ifta confideratio quarta, que cft S. Thomie in *J.* p. q. 8. a *3.* quod hac eft differentia inter corpus hominis & ecclefia corpus mifticum; quod membra corporis neutralis funt omnia fimul; membra autem «leporis miftici non funt omnia nec quantum ad coexiftentiam natura, qua corpus ecclefia cooftituitur ab hominibus, qui fuerunt a principio mundi ufque ad finem ejus; nec quantum ad efle grati*; quia eorum qui etiam funt uno tempore quidam carant gratia, poftmodum habituri, aliis eam jam habentibus; fic ergo membra corporis Chrifti miftici non folum accipiuntur fecundum quod funt in a-Au, fed fecundum quod font ia potentia;

lure S. Thom. Ei ifia confideratione quatuor eliciuntur corrolaria. chmisti i«»s

Primum eft ... ad effe membrum Chrifti permanere femper membrum, vel ad tempus tantum. Patet: non minus eft aftu membrum corporis manus qu* cras pnricindcnda eft, quam qu* nunquam· feparanda effet; & ideo dicit S. Thomas in j. & etiam hic in prnfentiarum audiftis quod membrum non judicatur, fecundum illud quod dc 00 poteft fieri, fed fecundum illud quod eft. Secundum corrolarium: non omnis, qui cft membrum Chrifti, fuit membrum femper, aut femper erit: patet manifefte. Tertium corrolarium: membra Chrifti in hac vita prafenti nulla iadiffolubili inhzrcntia inherent Chrifto de B lege communi; quod dico propter eos, qui confirmationis gratia effent pnvilegiati: patet ex diftis. Ex quo rationalis oftenditur condemnatio illius articuli in conc. Conft. Jo. Hufs, dicentis, quod prrdeftirotus femper manct membrum ecclefi*; licet aliquando exciderat a gratis adventitia; fed non a gratia pnadeftinationis. Clare apparet ex diftis. Corrotarium quartum: propofitio illa authoris libelli de inherentia iadiffolubili, quapradeftinati femper inherent Chrifto, per aliquam fcilicet aftualem inhatfioaem, alias mihi eft imntelligibilis, aut, falva reverentia tanti petris, quem libentius audiffem declarantem fe, quam impugnarem, coincidit cum pradi-Cfta pofitione.

Qiintus punftus, circa quem erit declaratio quinta, tangit rationem, fecundum quam accipienda eft denominatio (impliciter mem»— brorum corporis Chrifti, in quo author !>. belli dicens fecundum difpofitionem divina deâionis dicendos 'effe membra Chrifti, pria» cipaliter & fimpliciter videtur fundare rationem &. fundamentum, cujus caufa vifus eft coïncidera cum pofitione Joaanis Hus in materis de ecclefia; pro qua fit ifta confideratio. Aliquis dicitur membrum Chrifti efle, sut ovis *ejus five* filius Dei dupliciter in facra feriptura, It inter S. Doftores. Uno modo fecundum prodeftinationetn tantum; alio mo. do fecundum prafentem juftitiam. De primo modo habetur Jo. η. m oato *ffuiiiiiiuti*, /ad *ignt*

bifita». Unde fub nomino ovium de inis bos modis exprefla in evangel» exempla coi. tigimuns Jo. ia De eis autem, qu* fecundum prsfcatem juftitiam oves erant, dicit ibidem Domines: ater ao* wcwo m*i m.

fontem juftitiam ovts ifta font, qua aftu po» ftoria vocem doftria* audiunt, « mandatorum obedientia paftorem feqnuntur. De iis autem, qui folum fecundum ptvdeftinationem «ternam oves appellati fuat, dicitur ibidem: rvr/ dnirv, qad ■*» /mm s« bar *u/ili;* uode Auguftinus in lik de verbis Domini, & deducitur a S. Thoma in gloflâ continua, ita dicit: «m* prow *At utili th gu »tff unit Ifratl/■ erut Mu alii ‹it ga· un JM ifjiu Ifraal* .... «ross 4dAw *ia gutitu, fttitfliiAi,* Mudaw *taagrtgati.* Hsk Auguftinus. Item idem Auguft. fuper Jo. Horn. 45. proceflu longo traftat quzftionem iftam, quomodo dicenda fiuit oves, qui

'Aif'».Wa-Rwsit« - .

.»» errore <bnt* & finaliter dicit fic; *fecem-* dvw *profeienttam Dei & prodfftiuatiteem*, CHiirn f*f* --/»< ew *ferit, fuam multi.lupi.i*». >‹'»· /-/.- fuz'd «9 *fued dixi ·' fuam malto mi forte ? .prepttrta food multi mode luxuriantur, ijfti futuri; foam multi blatpbemant Cbri. fi''», o rditari ia Cjbriftum* O *fimiliu*, Eo modo videtur diftinguendum- de membris . Cum idem Auguft. dicit horn. fuper Jo. 45. *Uli futft* ml«; *paftorit membra, ;ujtu funt dvtt.* De filiis Dei eadem divifio ponitur ab Auguftioo, lib, de cor. & grat. A per lop, gum traftatum recitatur de pcpnit. dii 4» cap, *fi ta bono;* ubi fie dicitur: *funt enim filii Pti 9ai nendam faat nobit,* O *faat jam De·. De quibat evangelfia ait.· fata* Cirz'r *fiat trot meritarat pre gent- ;* O *aaa tantum pn gente, ftd etiam ''t filin Dei dijperfot '•''grtgartt ia 'unum ,· fai trtifat credende erant fatari per evongelii prodicatieuem ,· & tamen antequam effet fafium, jam filii Dei erant fai ia Uecmerja partit fai inttataffaflar bihtate confcripti faat; & faat rarfat fuidam, fai filii Det prtpter fufeeptam temp·· raltm'gratiam dicuntur a nobis.* Sed notandum omnem iftam diftinAionem . in qua erat magne pa-s difficultatis, quod ifta eft diftarentia inter ifta membra diftinfrionis: quoniam efle o\cm aut membrum Chrifti, aat filium Dei feaftidum przdeftmationem, foliun eft effe membrum aut effe ovem, aut filium tantum in potentia, *8t* non in a&u : qno przucittnatio cum fit fpecies diAz przfeientie , ut deducit Magifter in pri. dif. 40. niHH ponit in przdeftinato , per quod aAu fit & nominatur id , ad quod prrdcftinatus dicitur; unde in glofla continua ita habetur fuper illud : *ut filios difperftt congregaret i» unum &c, boc friandam prodtftinatioaem difin funt.· nam net ove/ tjut nec filii adbpc erant ; !c* conformiter S. Thomas in poftilla fuper Jo. quz originaliter fibi attribuitur fuper illud Jo. u. *ut filiat Dei congregaret tn unum,* ita dicit : *non eft intclltgendum jam accepiffent adoptionit fpiritum , fuia , pt dicit Gregeriur, nec ovft, nec filii ejus ouauc eram per adoptionem.* Item Nicolaus de Lira confonniter ita dicit: non quia ad, huc effent filii Dei aAu, fed, potentia aflum reducenda, quia erant przdçftinati. Effe autem membrum fecundum przfentem juftitiam eft efle aAu fimpliciter, 8ca&umembrum : patet, quia aAu habet fpiritum adoptionis , aAu conjungitur capiti Chrifto per fidei conjunfturam & per vinculum chantatis, a Chrifto capite aâu gratis influxum recipit. Ex qua conGdçratjone quatuor eliciuntur corrolaria, more folito,

Primum: non funt dicendi aAq membra, nifi qui aÛu funt juftificatj : patet ex diΣlis. Sed quia dida Auguftini, cum non bene intelhguntiir, commovent animos noftros; notandum quod Antifiodorenfis movet quzftionem fuper oftavam diftinAionem in q. quomodo inttlligam illud Auguftini, *8c* Magiftri feotenriarum, quod unitas fignificata & non contenta in facramento eft unitas in przdeftinatis juftificatis, & glorificatis* & quaerit an inttlligatur conjunclim an divifim: fi conjunftim, arguo fic : ergo przfciti licet A fint juftificati, non erunt dc corpore mifti- co 6 divifim, tunc prwdeftinati mali erunt de corpore Chrifti miftico; refpondet, quod divifim debet intelligi diftum Auguftini, fed de juftificatis in pnrlentt & glorificatis fimpliciter; dc aliis autem fcçundum quid, Hssc ille. Nec mirandum eft, PP. RR. fi feriptura fimpliciter Joquatur de talibus tanquam fimpliciter membris, aut ovibus Chrifti ; quoniam tboc fit, Don idco quoniam aftu fint membra Chrifti, ab eo influxum recipientia; fed talis in feriptura ufus eft propter infidli. bilem ccrfitudinem divina: przvidcntiz ; hac quippe ratione fimpliciter loquitur Scriptura de eia quae folum in potentia funt, immo quoniam per verbum de praeterito loquitur de eo quod in longiflimum tempus «xpeéU· tur; cujus exempla multa *funt* vt vobis *fa*pientiflimis communia; ficut de incarnatione & aliis prophetiis patet. Pariformiter eft ii» materia przfenti fi. Auguftini teftimoaiutn in lib. de corr. & grat. ubi tradans illud Apoftoli Rom. 8, *font preedçftinavit, bot* d* *vocavit ; fuot veoavit, bot jdftificavir* Or. dicit: *adbuc uffue in finem [oculi multi vocandi, & jttftificaudi font; & tamonvorba pratenti temperii pefuit tie rtbnt ftiam futprif, tanfum jam foeerit Dent, tet jam fierent e* cbnritate difpmfuie ; ideo de ille dixit propbeta ·' fni fecit ftut ventura funt.*' haec Auguftinus. Corrolarium fecundum : pnedeftinatto non eft aliquod vincofnm denominans a&u aliquem effe membrum ; patet ex diâîs : quamquam enim nrzdeftinatio dicatur aliquem filium Dei aut Chrifti membrum reputatum effe, & infallibiliter; noo tamen fuftcit denominate effe aut jufttxn, aut Chrifti membrum, aut hujufmodi, cum nihil ponat in pnedeftinatis: membrum au» tem aâuale alicujus corporis , cum ponat uniopem ejua ad corpus, neceffario ponit ea quibus unitur corpori ; *ea* autem , quibas fidelis uqitur corpori Chrifti funt fides, fpea, çharitas, ut firpe repetitum eft . Non ergo pnedeftinationis vinculo, fed charitttis nexo quis Chrifti membrum venit aftualiter, & fimpliciter nominandus, Vnde Auguft. bom. ul. jn expolitione canonice Jo. tradaos ilindt dicit: *Qui diligit filium Dei, diligit; font filiot Dei f membra filii Dei; & diligende fit ipfe membrum, et fit per dilefiienem in compage cerpfrit Cbrifti.* H«C Auguftlnos· *Ecce ergo* quod diligendo Chriftum Cbrifti. membra efficimur, *8I* in compage corpora, non autem per prndeftinafionem , tanquam per vinculum ynitivum. Qiare rationabiliter multum condemnatus eft articulus ille Joan. Hus , dicens : *gratia prodefiinatimtit φ viaculem, fuo corput ecclefia, te fuodlibet ejut membrum jungitur Cbrifto cupite indiffolubiliter.*

Tertium çorfoiarinm : per juftificationem incipiunt aftu effe membra Chrifti quae non erant; & ç contraria per cafum a niftificatione per culpam mortalem definant effe membra, qui jnftificatioma tempore membra Chrifti erant. Licet astern manifefte pateat ex didis: confirmatur tamen autboritate Auguftini lib, 3. contra Donatiftas: *ifti.* inquit,

ideft

Hf* ideft anali, f·»' *inter cum gemitu tolerantur, A finit* dicit quod dittum Auguftini non ad
..... - ^*nemvit ad eautdem celnmbe unitatem, & il-* ecclefiam charitatis refertur ; fed ad efficen-
coanm *tctltfiam m* babentem meem* tiam, quia non efficit charitas, qu*. deferi- mi
Mil- *tam eat ragam M elifdd bajnfmedi, eia* tur, hominem vere beatam, non enim per-
pertineant .· tamne fi cerriganter O fie ipfet ducit cum ad verum bonum. Item ad illud
ad baptifmmn attefpffi fateantar, non rtba- Auguftini fuper pfal. ipj. *cbaritat tft fent*
ptt^antar, fed incipiant pertinere ad celmm *preprint fingtdarit benornm, cui non com-*
bam per enjeu gemiteem amnia peccata felvan- *municet alientu, -dlini fetem fiunt* f·· *au-*
tter, a ceint pace alienati tenebautne; hcc *dituri fiet» e Demine.· non nevi ver; 8c* fic
Auguft. Idem lib. a. contra *Griftfttmam* cap. alieni , ideft damnandi, non communicant ,
ЛЦ^С"*Ш· »»· *damnati a Cbr&e jam in carpere Cbrifti* fcilicet in fine, quia non perfeverant. Poffunt
autem & h*c, qu» de charitate ditto tant. intclligt de charitate perfetta, quam tali electi habent, qu* fola habita non amittitur. Harc Magifter fententiarum. Ex quibus verbis riara fit nobis illa triplicis veritatis >diftin- Hio cum dicit charitatem, qua definit effe vera veritate rcclcli», fed non permanenti* aut perfettionu. Et quoniam, utfspedittum eft , ʌ habetur in glofla. Ro. 8. focietas, & unitas, qua compaginamur & efficimur unam corpus unici filii Dei, ipfa charitate efficitur, & conficimur. Eadem videtur currere diftindio ventatis de membris Chrifti, qu» currit de triplici veritate charitatis. Praeterea notandum eft, qood .inter inter iftos acceptionis modos veritatis talis ordo eft : quoniam fecundus pnrtapponit primum neceffano, & addit fuper ipfum ; & tertius taper fecundum : veritas enim perfeveranti* prcfiipponit utramque, fic addit contaminationem.

de & ipfi entra ecclefiam baptizant ; emnia gaippe ifta meoftnt, abfit, et amnia ie mem· brit Ulint celaneba ttnita tempneenmr ; abfit ,_ ·» intrare pefint limitet bertet cenclnfi, ftt ille cellar qft · ^*ni* m* *peteft feM .· ni tamen, fi confiteanttir, & terrigaetar, tuae intrant, terne mmdaeunr, terne in arberibeu bertnt cenclaft, tone in membrit emitote urn merantnr.* Harc Auguftinua . Ecce quod mali baptixati quoufque corrigantur ad ecclefiam pertinere non videntur fcilicet, merito & numero fimui · corretti vero ftatim incipiunt pertinere. Corrigi autem dicitur fideli* in juftificationo qua, per poenitentiam emendantur errata, & Ortjo ,pfe vinum anima inferiorum fic taperiorum ad Deum , qui per peccaturir perverti* erat , reparatur . Quantum corralarium; propofitio illa videlicet, quod fecundum difpofitionem divin* elettionis Ont C nominandi fideles attu fic fimpliciter membra corporis Chrifti t fic noa fecundum pmfentem juftitiam, ficut jacet, no* eft vera.

Septimus punttus, circa quem formanda eft confideratio VI· tangit declarationem authoeitatom aliquarum, a quibus occafionem maximam videtur reccpiffe author libelli fu* pofitionis: pro quo fit ifta quart confideratio, qu* multum accommoda eft ad intclligendum aliquos paffus focra feriptur» , fit concordandum ad invicem multa ditta DD. videlicet quod veritas multipliciter capitur : eft enim veritas effenti*, que fecundum rationem fpedei confideratur, d« qua poteftcapt ilhid Auguftini in lib. foliloquiorum di- q «entis, *verum eftillnd ffi. Secando* modo dicitur veritas permanentia, fcilicetcontinuetionis five perfeveranti*: hoc modo non dicitur verum, quod cito definit effe , five quod permanfivum non eft, cui poteft convenire illud Seneca ia lib- de clementia : *cite in* ■*-

eft/ fna autem t» feltde nafctmtur, temperi in meline proficittnt. Tertio modo dicitur veritas perfettionis, five coniummacionis , de qua dicitur & poteft accipi illud Lucar 13. *vere bic borne juftut fi*, quia contaminate juftiti*, & ita perfettionia tait. Matt. *3. fic decet not omnem adimplere jafiitiam.* Iftam triplicem diftindionem veritatis format cancellarius Parifienfis antiquus in fumma fua K dicit Dominus, Jo. 8. *fi mm/eriiit* fuper illo verbo Auguftini ad Julianum comitem: *Cbetitet, atur Itfrifetfi, tmpme vere fuit.* H«c iataper diftiottio originaliter tangitur fuper eodem verbo a Magiftro feo> tentiarum 10 3. dift. 31. ubi quent, utrum fit vera charitas, que amittitur ; qui refpoodens ad praullegatam auttoritatem, videlicet: *cbaritot, defert petel], nunquam vera*

Secundum corrolariiun: prefeiti juftificati non funt membra vera Chrifti veritate perfeverantie, five continuationis . Patet corrolarium, quoniam chantas, qua tales efficiuntur membra Chrifti, non eft vera charitas veritate perfeveranti·, ut diHum eft ex ditto Auguftini, A fententiarum Magiftri in locis fupranominatia. In quo genere veritatis M»a« .«re, *veri difcipuli reti eritit.* Item glofla fuper illud 1. Jo. a. *e» vobit prodic-*

rent te nebit; tamen «m ertmt t» nebit ; ditit yerociter .· hoc modo dicit Auguftinus lib. de corrept. & grat. & ponitur de pomit. dift. 4. c. *tn bone,* frattans illud Jo. jam proxime allegatum; videlicet «« *nebit prodierunt*

f·» *ex neu tteii ,* inquit: *fenei elitui* Λ Domiat» Mat- *3. ftiper tulhJrai bieyfi iicvst, »ifi no» er*et filii Dei? & puttuU fetiertoet ferit*, & Pb^ifei ; e*iei* erge*

CMRKTI ****-* ** pnftfiimt & xetoiee filitre**; mm* qMcawfee *eïwttt vebli, ftrnttt,* Q! /aci* ~taij

te, /«cmmAm» *xutete eencte niât fece·re.* Malis autem miaiftris prnftandam obedientiam nequaquam ipfa veritas injunxiflet, nifi ordinis poteftas, & dignitatis authoritas in ipfis peccantibus,.aut praefeiti plena confifteret. Ratio autem qua noftra coafideratio manifefta fit, ut non tantum authoritate firmetur , in promptu eft, quoniam fi ecdefiafticus principatus minifterialis pontificis fundaretur fuper predeftinationem, aut vitat meritum , cum loli Deo cognitus fit numerus obje&orum in fuperna felicitate locandus, & eorum, qui virtutibus veraciter florent, aut tordent vitiis ; nulla .apud noa ecdefiaftica poteftatia certitudo, nulla rata facrificia, nulla indubitata apud homines effet fides fandorum. Qta certitudine fublata omnis fpes flt robur noftra salutis deperiet. Quia ergo decebat firmatum efle robur ecelefiaftici principatus , flt non inccrtitudiois fallibilitatifve confufione jadari, divina fapientia non fundavit illum fuper rebus incertis.

Secundo notandum eft cum S. Toma in 3. parte quaftione fupranominata, ubi quarena an proprium fit Chrifto efle caput ecclefia, dicit, quod caput inter alia membra dupliciter influit; uno modo quodam infriuieco influxu , prout virtus motiva & fenfitiva a cap›te derivantur ad cetera membra. Alio modo fecundum exteriorem quandam gubernatio, r.cm, prout fcilicet fecundum vifum & aliofenfus, qui in capite radicantur, dirigitur homo in exterioribus adibus. Tertio notandum eft, juxta notabilia authoris libelli, quod corpus mifticum fic corpus politicum non ufquequaque idem funt, fecundum rationem prelcrtim, ut de miftico corpore ecclefia loquimur juxta rationes mifticas fuper in audientia prima in prafentiarum explicitas. Sed in aliquo conveniunt, fit in aliquo differunt; conveniunt quidem quoniam utcumque ex pluribus hominibus tanquam membris officialibus conftituitur, Differunt autem , quoniam omnia membra corporis Chrifti miftici tanta unitate conjunguntur capiti fuo Chrifto, ut una perfona, & unus Chriftus miftice dicantur efle juxta fuperius allegata, & expolita. Membra autem corporis politici non fic ; non enim in eis unus fpiritus omnia membra vivificans & regens communis eft capiti, 8t membris, ficut ia corpore ccdefic ; & ideo non pofliint habere talem unitatem, quam membra corporis habent cum Chrifto. Quibus nominatis fequuntur quatuor corrolaria more folito.

Primum eft, non fuper eodem fundatur

cifefte^ qitooiain ut ex fuperioribus tenemus, ^eie altquod membrum perfefta ratione Chrifti , fundatur fingularitee in virtute charitatù cujua eft membra Chrifto unire flc ad invicem compeginare; efle autem caput minifteriate ecdew fundatur fuper dono poteftatis concefl*. Ad *cujos* poteftatia fufceptiooem, habilitatem qui *Sc* pofibilitttttm ftdcipit ia fufceptione facramenti baptifmi, in qt» indelebile imprimitur fignaculum Chriftianitatis,

per

r '_ top BASILEENSE G CONCILIUM. to3>

f·» ex neu tteii ,' inquit: fenei elitui Λ Domiat» Mat- *3. ftiper tulhJrai bieyfi iicvst, »ifi no» er*et filii Dei? & puttuU fetiertoet ferit*, & Pb^ifei ; e*iei* erge*

CMRKTI ****-* ** pnftfiimt & xetoiee filitre**; mm* qMcawfee *eïwttt vebli, ftrnttt,* Q! /aci* ~taij

i·*« *juftitixm fimtllarent / feel qttie i» e* -m penxxnferiatt.* Hac Auguftinus . Ecce qualiter Auguftinus tales dicit fiiiflt filios Dei seros veritate ecclefia, m hoc quod dicit eos veram fie non fimulatam habuiffe juftitiam, fed non veros veritate perfeverantia. Undd fequitur in verbis Auguftmi, «m areur *ex nxxtere filiertuo etixxe ftumJe emt i» o»· mere filierxm*,[3] quoniam qui vere funt filii pradeftinati funt conformes fieri imaginis filii fui; non enim periit filius promiffionis, fed filius perditionis: hac ibi . Ad quem fenlum poteft venire intclligendum illud Auguftini didum lib. 3. de dod. Chrift, in quo author libelli videtur potiffime fe fundafle, videlicet : non eft revera corpus Chrifti, quod cum illo non erit in aterndm, ut de veritate continuationis perfeverantia, aut perfectionis accipiatur. Quod quidem Richardus in 3, fententiarum dicit illud fic exponendum, noa pertinerent illi ad corpus Chrifti, qui non habent unde sum Chrifto poffint in eteroum permanere, quod omnes jufti habere nofcuntur.

Corralarium tertium : quanquam prafeiti juftificati dicantur non efle membra Chrifti veritate perfeverantia, ficut videtur author libelli intelligere ; nequaquam tamen propter hoc neganda funt fitnpliciter efle vera membra Chrifti : patet ex oidis manifefte.

Corrolariutn quartum : au&or libelli di.ei.s, fideles juQificatos pnrfcitos noa effe vera membra ecclefia five Chrifti, de veritate perfeverantia intelljgatur, ficut videtur innuere, non concordat cum articulo vero de veritate ecclefia, quam non diverfificant accidentia temporis, nec loci, deficit fit coincidere videtur cum propofitione Huffi , quod ira nota funt ex confidepatione antedidorum, ut non fit opus plura dicere.

Ultimus punftus, circa quem currit ultima confideratio, refpicit apicem pontificatus, in quo author libelli dicens, accipiendo ecdefiam ut eft corpus, papa non eft caput ecdefia ; fed folus Chriftus eft caput ejus; nec ia hoc poteft habere vicarium; coincidere vifus eft cum ilio articulo condemnato Conftantia Jobannis Hus, in quo dicitur: Petrus non eft, nec fuit caput ecclefia fanda catholica. Item dicit, quod prrfcitus, quantumeumque juftificatus , non eft membrum ecdefia ; coincidere videtur cum illo articulo condemnato Jo. Hus, in quo dicitur, quod fi papa eft malus, flc przfertim przfeitus, tunc ut Judas Apoftolua eft Diabolus, fur, filius perditionis, fle non eft caput fandz militantis ecclefia, cum nec fir membrum ejus ; fic ifta coafideratio poteftatis ecclefiafticz minifterialiter pontificis non fundatur fuper pradeftinationem asternam, aut in gratiam gratisiâcientcm ; ita ut nulli in ecclefia conveniar pratfidere, qui non , aut przdeftinatus fit, aut vita fanditate Deo gratus. Qu» confideratio ia «remplariter paret in multis, qui tam in veteris legis quam n›»r temporibus, & pnefeiti, & peccatore* pixfulatus pontificium poffederunt : utnonllt opus teftimonia in medium afferre. In cujus taaten rei permanifeftum argumentum inquit

introitum habet ad fufceptiooem A diftinguitur contra rationem politici corporis; cum eccleſiam dicat corpus mifticum, &c diſtinguit, ut ſit contt< politicum ex parte inferioris influxus capitis in carters membra; tunc videtur mihi concluſio ſua vera: quoniam ut ſic per eum non inteliigit papam non eſſe caput miſtici corporis eccleſi* ſimplicicer · cum dicat eum caput militantis ecdefiat; led tantum quantum ad hanc rationem miſtic* ſignificationis, videlicet non influere interiori influxa corpori ipſius eccleſue: hoc enim verum eſt. Solius quippe Chriſti proprium hoc eſt, cujus humanitas, ex boc quod divinitati. conjunda eſt, virtutem habet influendi in totum corpus ipſius interiori etiam influxu. Bene autem papa convenit influxus B in eccleſiam, quantum ad exteriorem gubernationem; cum ei tanquam paſtori cura & regnum commiſſum ſit « injunda gubernatiodis ſit direſtiouis folkitndo. Si autem iſte, ut mihi apparet prima facie, ſit intelleâua authoris libelli, non coincidit cum articulo condemnato. Sed aut aliter ſapiat, aut eum non intelligo, aut coïncidât, aut male ſapiat. Hstc ſunt autem, PP. RR. qu* mihi occurrunt <|e toto traâatu primo, »n eo nihil afferendo, niſi quod afferenda veſtra ſe. pientiſſim*, ac illuminatiſſima paternitates decreverint affirmanda, & tenenda, quibus humiliter me recommande,

EttpHtit vttnm magiſlri Jtaanit it Tarrt. C cramai·, ^p^dici palatii magiſlri, /aper prime *traSatn magiſlri ^iagtſltnr it Rtma,* rs/arna» caram *jiiict ſiiti & aliornm Rrvemdijſtmtrttm, Rtvertaitram qatgat patrum,* o' rrisMtroa* *otnujſat jarit Dataram mal. litaiiat ctpitſa .ia itmt /ratram minaram,· ita ttmpilattmt Cr /criptam rtiaSam aJmaaJatam inclita aatitait halita, aaat Damini miUtſima ſnoiringtaiſſima trigtſima aaintt, ia mtaſt Jalii,*

.....—reliquorum ſacramentorum. Dico tamen no- ""ifteriale «put eccleſi*, quoniam eſſe caput principale fundatur ſuper plenitudinem gloriae· cujus ratio a S. Thoma in quſtione uluma dc veritate art. $0. datur ſuo hac forma: miniſter ecdeſi* non agit in ſacramentis, ideſt propria virtute, ſed ex virtute alterius ſcilicet Chriſti; & ideo non requiritur gratia perſonalis in eo, ſed ſolum cum autbore conjun&io ſcilicet cum Chriſto; ordinis authoritae per quam Chriſti vicarius conſtituitur. Chriſtua autem operatur noſtram ſalutem propria virtute; & ideo opor> tuit quod in eo eſſet plenitudo gratia. Hac ille; & ideo de capite principali eccleſia di-

_·— «_ . — */---- ——c- am

ritatitj Et conſequenter adjecit t Wr *cnjtu pltaitaiiat amat/ atttſiattu.* De capite vero miniſteriali dicit Auguſtinus lib. 3, contra PetiHanum: *miniſltr ii<ſt iiſpmtſattr vtrti* O *ſairamtati tvaagtliei ſi boant, ſontu tvamgtlii; ſi maint rſl, non iit· iiſponſafr noo •ſt tvangtlii.·* haec ille*

Corrolarium ſecundum; ſlat aliquem eſſe peccatorem, & per conſequens ſimplkirer ſi* ve propria aut perfeâa ratione non eſſe membrum eccleſi*, ſed imitatione membrum Dia* boli; & tamen eſſe verum caput miqiſteriale ecdeſiat. Patet corrolarium ex antepoſitis, cum ſuper eodem non fundetur eſſe membrum Chriſti ſive corporis miſtici, *Sc* eſſe miniſteriale caput eccleſue, ut ad mutationem alte> rius nulla mutatio aut diminutio aut aususnentum ſiat ia alio, ex quo patet rationabiliter ſuiſle condemnatum illum articulum Jo, Hua, in quo dicebat, quod ſi papa eſt malus, & profertim prxſcitus, 'non eſt caput ecdeſi*, cum nec ut membtum ecdeſi»; patet ex diâis.

Corrolarium tertium, quod ſi author libelli capiat ratiouem ſignificationiB miſtic*, ut

Documenta anni

143*

ΛTIiöiMENΓA PRO FOCTO GR£. CORUM.

MtfwVſt. Mm-T-Vl». VM- «M

PRimo, ea qme ſunt promiſla Grecis per ſacrum concilium. χ. Quot pecunia erunt neceſſari* in toto iſto negotio, g. Unde venientur; & quia indulgenti* non ſufficiunt, per quem alium modum reperientur. 4. De galeis quatuor, du* pro eundo, & du* pro manendo ibidem, quamdiu imperator & patriarchs erunt abeuntes a Conſtaatinopoii, unde reperientur. 5. Quod magna copia epiſcoporum & aliorum prolatorum isſtrſit per annum in concilio, ad minus oportebit eſſe CL. epiſeopi, ſaltem centum. *6. Dc* diſeuſſionc interim materiarum ſle articulorum tra.* Aandonnn cum Gracia, videtur aſeendete ad XL. articulos vel circa 1. 7. De magiſtris in <·«» pagina. Item dc jurifperids, item de libris. 8. De loco eligendo *&c* nominando imperatori per galeas juxta capitula, ſle de

P ſocuritate ipſius loci, ſlt de conventionibus tarn in vidualibus & domibus, quam de exercenda jurisdiâioM per concilium. Item de mutuo pecuniarum nobis faciendo ab hujuſmodi loco, tarn in iſto principio, quam ſi in aliquando per annum contingeret aliqua necemtas; quia quolibet menſe pro viclu ſeptingenrarum perſonarum, λ penſione domorum oportebit habbre bene quinque millia ducatorum, vel circa, p. De ſalvis conduâibus terrarum *&c* dominiorum, per que Gntci tranſituri ſunt ſimiliter mittendis per diâas golee·.

Üpaai Frimam.

Primo, praſimum eſt quod mittatur unas vel plures oratores Conſtantinopolim cx parte ſacri concilii, cum oſto millibus ducatorum, pro facienda -conventione prolatorum ia Conſtantinopoli, ut poſtea inde veniant huc.

anno chsisti

hue., Hoc per Dei gratiam faflum eft. Se-Adiâas pecunias, & ad difponendum necdTario·— eundo, promiflum eft quod facrum concilium debet facere expenfas quatuor galearum grof. tarum, quarum dus mittantur per nos, dus ali* funt dc Conftantinopoli. **Tertio**, promilium eft, quod cum pradiâîs debent mitti XV. miliis, ducatorum pro expenfis imperatoris &. patriarch* , fle aliorum a Coartantinopoli ufque ad portum. Quarto, promitfum eft provideri expenfis feptingentis perfonis a portu ultimo ufque ad locum concilii. **Item**, expenfis pro toto tempore quo manebunt in concilio. **Item**, pro redeundo Conftantinopolim . **Quinto**, concilium debet mittere duas galeas fubtiles Conflantinopolim cum CCC. baliftariis, fle pro ipfis facere expenfas ufque ad reditum domini imperatoris in Conftantinopolira. **Sexto**, cum diSis galeis debent mitti decem millia ducatorum, qu* flabunt in depofito in Conftantinopoli, fi aliqua ncccfliras immineret civitati abfente imperatore. **Septimo**, gentes iftarum galearum & CCC. baliftant jurabunt in manibus domini imperatoris fideliter fe habere, 3t patroni galearum erunt quos iitnperator inftituerit. Oflavo ambafliatores noftri ituri cuin galeis, nominabunt imperatori portum, ad quem ultimo debet applicare, & unum locum de quatuor nominatis in decreto, in quo debet co lebrari univerfalis fynodus, videlicet Italiam, Viennam in Auftria , Budam in **Hungaria**, & Sabaudiam. Laborabunt tamen quod Bafilea C eligatur ? concilium liabit hic ufque adventum domini imperatoris ad portum ultimum, & in cafu quo dominus imperator nolit huc ventre , debet concilium infra menfem fe tranflfrre ad unum de prardiflis locis.

AHWO CUBIST1 ·,4µ.

facienda duo .millia prodiélis galeis flt-balifiantis ibidem manentibus, etiam oportebit, pro equis & expenfis abhinc ufque ad portum ad miniis erunt XX; dies. **Item**, do portu ufque ad Conftfntinopolim, & antequam recedat de Conftantinopoli, flabunt ibi per aliquot dies ad ordinandum, Ac. **Item** , de Conuantinopoli ufque ad ultimum portum, fle deporta ufque ad locum concilii erunt forte per fex menfes vel circa, erunt circiter duo millia ducatorum.

Quoad fecundum principale, videlicet quot pecuni* funt neceflaria in ifto negotio. Pnmo .pro principio funt neceffaria XV. milliu ducatorum pro expenfis dorr.inf imperatoris ufque >d ultimutn portum, ut fiipradi&um eft . **Item**, decem Inulta ducatorum pro tuitione'eivitatis, abfente imperatore. **Item**, pro expenfis duarum galearum in eundo Conftaorinopolim , per duos menfes, qualibet vult quolibet menfe mille ducatos, faciunt quatuor millia. **Item**, pr*di£tae dn* inveniendo de Conftantinopoli cum imperatore, fle dux ali* gale* accipiende de Conftantinopoli pro veniendo ad ultimum portuni funt quatuor gale*, pro duobus menfibus faciunt **VIII.** millia ducatorum. **Item**, pro cuftodia civitatis duc ali* gale* fubtiles, per duos menfes in eundo Çonftantinopolim funt quatuor mi ia . **Item**, trecenti..haliftarii...ituri cum pnadiftis duabus galeis, manfuri ad cuftodiam civitatis per duos menfes , in eundo pro naulo flt expenfis ad minus duo millia ducatorum . **Item**, poftquam ifta duas «ale* fubtiles, prodifti CCC. baliftarii applicuerint Conftantinopolim, ad minus oportebit eis folvere ftipendiien pro fex menfibus, expenf* galearum duarum pro fex menfibus, afeendunt ad **XII. millia**, 8c CCC. ualiftariorum ad fex millia ducatorum . **Item**, infra XV. dies oportet mittere ad minus mille ducatos magiftro Johanni de Ragufto fle magiftro Simoni ftantibus Conftantroopolim. **Item**, quia oportebit eos ftaie ibidem per annum, flt portes venire deConftantinopoli ufque ad concilium, & pro mincio vel nunciis mittendis ad eos, uno per aquam , alio per terram ad fignificandam ratificationera hic faélam . **Item**, poftquam imperator erit in portu, oportebit, quod remittat prodi&as galeas fuas Conftantinopoftm : alioquin fi oporteret illas in portu noftro flare , quamdiu imperator eft in concilio , oportebit ftare expenfis noftris, flt effet nobis valde gravej unde pro reditu ipfius pro duobus «nenfibus quatuor millia ducatorum **Item**, pro ambafliaroribus mittendis pro conducendis galeis. **Item**, pro loco Concilii . **Item**, pro procurantis lalvifconduAibus ; **Irem**, pro convocandis prolatis. **Item**, pro exeeutionibus indulgentiarum **Item**, pro Graecis qui flabunt hic · **Item**, pro multis extraordinariis duo millia ducatorum . Item , pro expenfis domini imperatoris de portu ad locum ubi erit celebrandum concilium . Et quia adhuc incertus eft locus, non poflunt taxari adhuc hujufmodi expenf* ; fed eo erunt majores vel minores, prout locus concilii diftabit longe vel prope. Et fi oporteat ad locum concilii venire per terram. oportebit habere feptingentos equos , flt poterit talis expenfa afeendere

Prtdifla fuerunt premiffa in prntiiflif capitula fatiir Bafilett, ratrficatii paftta Conftantinopoli, O iltrm bit in fcjftont.

Nono vero oratores noftri in Conftantinopoli proniiierunt per litteras e^rum figillatas, quod concilium mittet Imperatori & patriarib* per diftas galeas falvum conduâum civiratis 8c patri*, in quibus celebrandum efl tale concilium , 3< ftmiliter falvum conduAum domimprum, comitatuum, 8c terrarum obedient!* ecclefi* Roman*, per qu* Grxci veniendo *Sc redeundo* funt tranfituri cum figillis 3c in plena forma. Decimo per totum menfe.n Maii futurum noftrai quatuor galea & CCC. baliftaru cum noftris àmbaffiatoribus ferentibus fecum pr*diélos denarios, videlicet XXV. millia ducatorum, debent efle in civitate Conftantinopolttana, & dominus imperator cum patriarcha & aliis feptiogentis debent in principio menfis Junii afeendere galeas caufa veniendi ad locum coocilii. Undecimo noftri oratores promiferunt diélis imperatott & patriarch*, quod concilium faciet prcdiflis Grxcis falvum conduftum in plena tor ma pro omnibus de obedientia ecclefi* légitima? , 8c hoc fado in feffione, debemus hunc falvum conduilum una cum aliis eis mittere . **Item**, aliquibus, notabilibus ambaftlatoribus, q iorum aliquem oportebit pro honeftate elle epilcopum, ad conducendum imperatorem &■ patnarelia m, & portandum pr*-

ANNO CNUKTI

AMNO cwaiSTi

|ttam fummam- In iumma funt A, petuum eflemus bibula & opprobrium apud' omnes gentes ?

Gr^ci^i» Ctcilie.

Confiderata multiplicitate materiaram flt articulorum tradandoram inter nos fle Graecos in concilio , & attenta diuturnitate fchifmaris ? attento etiam, quod, ut dicitur, funt prolixi io negotiis fuis , & quod talia negotia oportet tranCre per interpretes, verifimiliter exiftimari poteft, quod minus quam per annum in loco concilii non poffunt manere: oportebit imperatori» patriarchae fle aliquibus principibus facere lautiores expcnfa*, dare eis magnificas domos ; etiam quod imperatori & fuis 'nobilibus demus equos , & expenfas pro ipfis, dum funt in concilio , in totum funt feptem perfore. Item , oportebit eis aliqua donaria facere. Item, expenfz interpretum, unde pro viftu eoram & penfionihis domorum erunt quolibet menfe circiter V. millia ducatorum. Item, oportebit aliquos Gnaeo* pauperes fuftentare.

µµMµγ sapra/d» pra *rtdittt fetywterii,*

Finito concilio, primo de loco concilii ad portum, fle iftz fimt iocertz nunc, quia neicitur locus concilii : unde poterunt efle majores vel minoret juxta diftantiam, ut fupra. Item , de portu ad Conftantinopolim verifimiliter pro expenfis feptingentarum perfonarum erant quindecim millia ducatorum» pro* ut fuerunt in veniendo. Item , pro quatuor galbis' groftu, duobus menfibus in conducendo ufque ad Conftantinopolim erunt o&o millia. Item, pro reditu ipfarum quatuor galearam credo quod totidem. Item, illae duae galeae fubtiles & CCC. baliftarii , de quibus didam eft fupra , pro aliis fex menfibus ufque ad annum pro cuftodia civitatis deberet habere XVIII. millia , prout habuerant pro aliis fex menfibus. Item , pro duobus aliis menfibus ad minus quibus nabunt ultra annum, ex quo imperator recedet de loco concilii ufque Conftantinopolim funt fex millia. Summa in totum de certis CLXXXVI. millia duçatàrum. Item , circa XII. millia vel XIV. millia , quae mutuata funt per patres concilii & per mercatores ufque nunc, fumma fummaram de certis dicatis CC. millia.

Reflant expenfz ilhe , quas facient feptingentz perfonz veniendo de portu ufque ad locum concilii , & redeunda de concilio ufque ad portum finito concilio. Si oportet i/e per terram ; & longe ufque ad locum «oncilii venire , pro eundo & redeundo cum àp.fingcntis'· equis , effet valde magna expenfa.

Quoad tertium unde invenientur ; hic eft diligenter cogitandum & laborandum & przfermittenda font omnia alia. Hic enim agitur «ie re, qua nulla forte eft in ecciefia major. Si enim hoc concilium perfici poteft, refultat infinita utilitas Chriftianitati. Unde laborandum eft, ne per nos permaneat; alioquin , fi per nos deficeret, primo maximum peccatum incurreremus omnes; deinde confunderemus ecclefiam noftram, necnon in perTimendum cft quod ex indulgentiis non colligatur medietas iftarum pecuniarum , immo nec forte minor quota. Item, non colligetur" in tempore. Cogitandum eft de aliis modis. Aliqui dicunt de decima univerfali, fed alii timent quod unum impediat aliud. Item , timendum eft quod non omna obedient rebus fic flantibus inter nos fle papam, attenta etiam paupertate beneficiorum; attento etiam quod clerus ubique eft gravatus; fle experientia nos docet, quanta dSficulctt' extint pro colligenda ~~femidecima nuper~~ impdfita, quz tam in paucis partibus collcda eft, nec in illis integre ; bonum & neceflarium foret convenire fimul , & per aliquot die* non cogitare nifi fuper hoc.

Item , circa indulgentiarum exeeutionem , oportet adhibere majorem diligentiam, quod infra paucos dies , omnes qui funt deputati ad follicitandum recedent , fle quod mittatur ad reges ac principes , quia fine favore illorum modicus fiet fruflus.

Quoad quartum de galeis duabus groflis. videlicet pro eundo, & duabus fubtilibus pro manendo in Conftantinopoli , at CCC baliftariis , quamdiu imperator erit extra Conftantinopolim. Iftas galeas de propinquo non video pofle alibi reperire, quam apud Vencties , vel Januam , vel Florentiam. Poflent etiam requiri iftz galez a domino rege Aragonum, fle a domino duce Sabaudiz, in Nicia, vel in Provincia. Eflent aliqui infra X. dies ad plus mittendi ad ifta loca , ut quaererent has galpas , & fimiliter CCC. baliftarios, ne fit aliquis defedus in tempore. Infra autem menfem martii oportet przdidas galeas recedere verfus Conftantinopolim. Hic videtur difficultas, quia nullus volet fe obligare ad dandum dictas galeas, & fulcire eas, fle facere przparatoria , fle ftare obligatus ad hoc , nifi habeat aliquam przftantiam vel fidejuflbrem, Ac. unde oportebit quod ille qui mitrerur ad conducendum galeas , non vadat manibus vacuis.

Ad quintum , de magna copia epifeoporum , oportet procul dubio «defle ad minus de noftris epifeopis CL. vel faltem C. Si enim Grzci numero epifeoporam fuperarent nos, effet dedecus ecciefia legitima, przfertira cum in obedientia noftra celebretur fynodus. Item , quanto pauciores videbunt in concilio de noftris, tanto minorem extimationem facient de· ecciefia Latina, fle eo minus curabunt reduci ad nos. Ifti Gneci in conciliis univerfalibus non folent facere zftimationem nifi db epifeopis. Oportebit noftros epifeopo* , qui ad concilium venerint , permanere continue per annum. Oportebit etiam quod a principio inceptionis fint ibidem; quia mox ut Grzci ad concilium applicabunt, incipient velle materiam iftam tro&are , nec effet honor nofter, quod nos in doma noftra non eflemus parati, fle illi venientes de longinquis parati. Cogitandum eft igitur an debeant vocari nominarim przdifii noftri epifcopi fle vatenriorcs. Sed timendum eft, quod dicant nominarim vocati : Quare nos debemus ire & ftare extra domum tanto tempore cxpenfu noftris? cur non vocantur & alii?

vel

ANNO CHMISTI >41«

vel cur non confluufit / Item , forfitan non- "nulli de coeatis vel impediti , vel alias , fe excufabunt, 8c non venient. Unde forfitan tutius foret feribere archlepifcopis, quod convocarent concilia provincialia „ Ac ibi ordinarent quod faltem tertia pars epifeoporum lingularum provinciarum valentiorum 3c aptiorum eligerentur ad hoc expenfis totius provinciz , *& in* diriis conciliis poffet etiam provideri de lliquih s abbatibu , & etiam de magiflris 3c dorior.aus in locietate przdiriorum epifeoporum, expenfis pravinciz, ut fupra. In didis enim provinciis melius cognofcentur magiflri Ac doriores apti ad hoc , quam hic in concilio. Item, timendum eft, quod in multis regionibus forfitan non obedirent archiepifcopi & epilcopi litteris concilii mandantis eos congregari Ac venire , nifi etiam requirantur per papam . Et in hoc adhibenda eft non parva diligctgia , & cum gravibus poenis . Effet enim magna confufio ecclefiz noftrz , fi pauci epifeopi ibidem ad. effent.

Quoad fextum Ac feptimum de dikulhone articulorum , Ac etiam animadvertendum eft , quod dicuntur effe circiter XL. articuli , in quibus eft diferepantia inter nos Ac Gracos. Sciendum eft quod cum circiter quingentos annos hoc fchifma duraverit · ipfi Graci habent multos trariatus circa has materias . Sunt etiam fagaces Ac aftuti viri , Ac in hac *re* deberent verifimiliter effe multum certi- Debemus etiam reminifei , quod cum Bohemis nonnifi quatuor articuli fuerunt difputati & nihilominus vero per annuto ante articuli illi quatuor fuerunt hic quatuor magiflris feti durioribus diftributi , Ac habita funt per an. num hic publica difputationes inter nos , Ac collationes continua , ita quod materiq fuit valde bene difcuffa ; adeo quod advenientibus Bohemis, noftri per Dei gratiam reperti funt bene inftrurii & provifi . Sic Sc multo amplius agcndhm eft nunc , unde jam fine ulteriori dilatione disponi effent XX. magiftri, quibus cuilibet diftribuerentur duo articuli,, injungendo eis, quod omiflts omnibus aliis, Auderent in illis, Ac vifa per quamlibet materia fua infra duos menfes ad plus, quilibet haberet unam hebdomadam , in qua publice vel faltem io prafentia majorum de concilio difputarent materiam , tenendo videlicet partem illam qu.im ecclefia tener. Item, bonum foret mandare ex parte facri concilii, quod quicumque hic in cotiùlio haberet aliquos trariatus in hac materia Gracoçum , produceret infra X. dies , Ac quod magiftri convenirent , & examinarentur omnes, Ac illos qui viderentur utiles facerent feribi. Utem , quia oportebit illos conducere , £tu periuadere eis ex durioribus eorum , expediret habere originalia , tam Graecorum quam Latinorum doctoium , qui per concilia ultima approbati funt- Expediet etiam feribere oratoribus noftris, qui funt Conftantinopoli , ut facerent diligentiam in habendo originalia diriorum Grzcorum , trariantium fuper his articulis , & ut poffint illo» emere , mittentur eis pecuniz ; Ac fi neceffc effet , unus eorum iret ad Montem fanrium , ubi eft magna copia librorum. Necefle eft etiam habere non paucos interpretes de fide noftra, qui fint in litteris gracis bene periti, Quapropter providendum foret , ut tam in Italia, ubi funt aliqui, quam de aliis partibus, advocarentur huc , promifla cis competenti mercede. Et quia nemo bene interpretatur materiam, fi terminas ignorat · quanto citius poflent huc accedere , utilius foret , ut cum magiflris , quibus materiae iftz diftribuendz fiint, firpe convenirent, & difccrent Ac erudirentur fuper materiis illis, quas interpretati funt. Expediet etiam feribere pradiriis oratoribus noftris, ut quotcumque in Grateia poflent tales utraque lingua, pantos reperire , conducerent ipfos, ut adeffent in futuro concilio ; Ac inter alios feriberetur domino archiepifcopo Colonienfi. Scribemus atiam univerfitatibus noftris , intimando eis qua concilium agit cum Gracis , At exhortabimur eos , ut eligent aliquos magiftros dc peritioribus, quos ad concilium mittant pro difcuffione hujus materiz , aut faltem quod non deficerent in adventu Grzcorutn, fed longe utilius quod ante venirent. Si hi domini qui funt hic, habent notitiam aliquorum infi. gnium magiftrorum in partibus , bonum foret nominare illos , Ac eis feribere nominatim , quod venirent huc tempore Bohcmorum, fic farium extitit, immo pauperibus & in magiflris , qui venirent ad concilium , promiffz fuerunt expenfr trium menfium fpa- Hc. Mandandum foret domino Cifternienfi, & abbati Cluniacenfi , & aliis capitibus osdinum , ut ordinarent quatenus de ordinibus corum in numero qui dominis deputatis videbitur competens , mitterent tunc temporis vel ante aliquos , tam abbates quam priores & infignes viros huic operi idoneos. Simili, ter mandandum foret generalibus ouatuor ordinum Mendicantium. Efficacius fierent , fi cum mandato concilii, concurreret mandatum fummi pontificis. Mandarent etiam eifdcm generalibus , quod ipfi perfonaliter ufque ad concilium venirent.

Circa oriavum , *de* loco eligendo & nominando domino imperatori per oratores nofiros ituros cum galeis juxta capitula & fecuritatem , & conventionem in viftualibus, St de exercenda jurifdiâione , fupra dirium eft. Gneci non obligantur venire , nifi ad unum de his quatuor locis , per nos eligendis, videlicet Italiam, Viennam in Auftria, Budam ia Hungaris, At Sabaudiam. Nos autem obligati fumus unum de przdiriis locis eligere, Ac in tempore *ad* illum locum transferre co©cilium. Quapropter providendum eft, ne deficiamus in pnemiffis. Si aurem vd concilium vel alius quacumque de caufa optat concilium fieri hic , vel in alio loco s nominatis , *non* prohibetur quominus hoc procuret , fed taliter, ut non committatur nrgligentia in eo ; ad quod concilium tam fblemniter fe obligavit. Et qusmquam facrum concilium diligenter laboraverit per oratores fuos, ut traheret Gracos ad banc ci* vitatem vel ad loca vicina i & hic verifimilifer non fit quod trahi poffunt. Nihilominus fi vult ulterius inflare inflet f'> nomine Domini, fed non propterea négliger, quominus interim perquiri faciant , vel examinari unum de przdiâis quatuor locis , ut fi dominus imperator nolit huc , vd ad proxi-

miora

christi us*

c Thraio. «««.

ANNO Qi*ISTI >41*.

er miora loca venire , habeamus unum de prz-A 'diAi* locis paratum, quem poflumus per galeas nominare Ajuxta compunAaja. Et fciendum , ut fupnuiiAitm eft , quod per totum menfern Martii oportet efle paratas galeas, & trreeoto» baliftario* , λ ambalfiatorea noftros , & habere in promptu circa LXXI. millia ducatorum , quia oportet per totum menfem Maü efle ibidem. Unde non computato ifto menfe , qui verifimiliter tranfibit antequam incipiamus exfequi , no* habemus nifi decem menfes, in quite» pnrdiAa oportet efle parata. Item , exputando- tempus quo fe parabant dc equis & aliis nccetlariit ; Sc tempus quo ibunt ufque ad portum , k antequam intrent galeas , forte erunt duo ineniee , vel ad minus faciendo exaAam diligentiam , erit menfis cum dimidio , 3c fic reflant 0A0 menfes vel 0A0 cum dimidio. Item, ad minus oportet per duos menfes ante habere certitudinem tam dc loco quam de pecuniis , quam de galeis , ut aliis , ut G forte uaa via nobis defit , poflitnus aliam querere , & fic remanent fex menfes , infra quos debemus certi (efle) de his omnibus.

Sciendum autem, quod fecundum diAamen providentiz, qua confident, quidquid poteft contingere, ad minus deberet poni unus menfis vel plus inter impedimenta & cafus fortuitos ; & etiam negligentiam , quz utinam sion fit major quam expeJiat. Et fic vix habemus fex menfes , infra quos oportet habere certitudinem de his. Confiderandum etiam eft tempus antequam eligantur perlbnz ad accedendunKad przdiAa quatuor loca. Item, poftquam eleAz fuerint, antequam parent fe; item , antequam applicent ad diAa loca Item , tempus infra quod cum civitate vel domino civitatis conveniant de fecurirate, de conventionibus domorum & viAualium , de mutuo pecuniarum, & aliis requifitis. Item, tempus infra quod huc revertentur omnes qui ivennt ad videndum diAa quatuor loca ; & fi aliqui volunt quod etiam alia loca perquirantur, fiat, ut diAum eft.

Primo ergo concipiatur forma fecundum juam nos volumus habere fecuritatem in loco concilii pro nobis & proGrzcis, (c oportet quod fit bene ampla pmpter multas caufas , 8c quod de negotiis 8c perfonis concilii nullus poflit fit intromittere , nifi concilium, & quod diAa civitas in omnibus pertinentibus ad negotia & perfonas concilii parebunt ordinationibus &-mandatis concilii. Similiter de pertonia laicalibua fequentibu* concilium. Irem , convenient de penfionibus domorum & pretiis viAualiiun, prout duo, aut tres de civitate 8c totidem dc concilio arbitrati fuerint. Item, de mutuo alicujus notabilis fummz pecuniarum pro ifto principio, videlicet L. millia ducatorum vel plus, & hoc eft nobis fuper omnia neceflarium : ideo opus eft cito mittere ad diAa loca , 8c videre quis magis nobis offeret. Item erit opus habere fpem, quod fi tempore, quo Grzci erunt in concilio ,. indigebimus aliquando Je quinque millibus vel de decem milibus , fi poterunt nobis mutuare. Sed in hnc ftabit difficultas , quia fi quis offerret mutuum , volet «habere cautionem certam de reftitutione facienda ? pefeio m volet ftare promiflioui totius con-

cilii , vel volet Jtthere certas idoneas perfo-— nas, quz fidejubqpnp. Erit difficile reperire tales fidejuflbres . fcligatur autem aliquis fine mora qui vadat ad Sabaudiain, alius vel alii, ad duo vel tria loca Itali» ; alius ad Viennam , alius ad Budam, vel ad alia loca, ac a dominio civitatum inftet conditiooaliter, videlicet in cafu , quo facrum concilium uf-!|ue annum vel XIV. menfea vellet fe transerte illuc , quid vellet .facere fuper przdiAis , λ profertim de mutuo faciendo certitirdinaliter infra VII. vel VIII. menfes. Ne autem vagemur lub incerto, illi qui mitten, tur ad talia procuranda , reportent volunta tetnTdominorum vel civisatuta przdiAarum, B fcriptam. in forma authentica & fub figillia eorum. Imminet enim nobis magnum diferimen ne deficiamus in przmtflis. Irem, etiam nos ad ftatum * kiamus a confulatu Baft- f. leenfi, & etiam Conftantienfi 3c Argentinenfi, & habeamus certitudinem per figilla ipforum, quid volunt facere nobifeum luper przdielo mutuo, ram pro ifto principio, quam poft adventum Grzcorufn, & fi volunt aliquas domos dare nobis gratis pro gratis.

Quoad nonum 8c hIvos conduAus dominorum , per quorum territoria funt venturi & reditun Grzci, videtur quod ad cautelam incontinenti debeant procurari diAi fslvi conduAus ab omnibus , videlicet in Alemannia ab imperatore , a ducibus Auftriz , a domini* & civitatibus , per quas venitur Conflantiam, Argentinam , & Bafileam . Item, pro Sabaudia a domino duce -Sabaudm & marchions Montisferrati. Item , a domino rege Renato , fi forte tranfirent per provinciam Provinciz. Item , pro Italia a papa , a domino duce Mediolanenfi. Oportet etiam habere falvum conduAum a rege Aragonum, & a Januenfibus , a« dominio Venetorum, 8c iimiliter mittere per galeas infra decern menfes ; mittere etiam cum illis fabis conduAibus oportebit etiam falvum conduAum civitatis , ubi celebrandum eft concilium . Item, falvum conduAum concilii.

o *Sfqtcwntir ta , foa /acer» paffeat ati pltoaat coacordiant iattr [acraac ctacilita C" papaat. Et priât ta qa* facinria trtut ta partt p*p*.*

In primis fanAitas domini noftri papz dabit bullas fuas in forma advifanda, de obiervatione decretorum, de eleAionibus 3c annatis , 3c aliorum fine fraude 3c dok>. Item, dabit bullas fuas de conceflione indulgentirum in forma debita pro materia Gratcorum, 3c cum illis feribet regibus 3c principibus 8c communitatibus ad efteAum promovendi faAum reduAionis Grzcorum. Item, in poflerum idem dominus nofter poft fententias datas five in materia fidei , five io aliia conci- £ liariter , terminum in curia fua non admittat . Item, quantum ad attenta contra aliqua fuppofita concilii , dabit bullam fuam reverendiflimis patribus & dominis, legato cardinali S. Angeli & cardinali S. Petri, cum potvftate praAicandi plenam concordiam per translationes feu penuones 3c aliis modis qui- " bufeumque. Item , idem faoAiffimus dominus nofter vocabit przlato» 8c doAores , ut

V»r con-

ANNO CHKtSTi

CHvnrri Ui*.

conveniant ad concilium pro dida materia Gmeorum, Item , quod in eventum quod ûcrum concilium ad fubfidium ponendum in ecclefia pro did, reduâione Graecorum , ut refervationem quottat fntfeuum omnium beneficiorum , vel beneficiprym vacaturorum, vel decimam- fe fimilia , quod fanâitas fisa auAoritate fedis apoftolicz idem fubfidium imponet per bullas fuas. Item, quod de conlenfu & beneplacito pap* concilium perliftat iu ifto loco Bafileenfi ufque ad terminum affignatum in decreto, nec aliquo modo transferetur ad locum eligendum ante diifum tempus', nifi ex caufa legitima & beneplacito facri concilii. Item, in cafu quod facrum concilium confentiret in aliquem , in quem concordaret cum fanAiflimo domino noftro, quod papa dabit bullas fuas de fecuritate perfonaruin fe fuppofitorum ^oncilii. Item , de non immutatione aüt variatione quacumque decretorum in facro concilio Bafileenfi, pro tecuritate ampliul confentiet per litteras fuas concilium futurum *effe* folum ad materiam reduAionis Gnrcorum & pertinentium ad illam, & non ad aliud, nifi de beneplacito patrum concilii. Item , cafu quod eligeretur locus in terris papv , ipfe papa dabit civitatem & oppida in ea , vel proxima in manibus conciiii fe deputandorum per cum. Item , de cautione omoium prudiAoram dabit pnrdiûas bullas fuas facro,concilio j *Sc* nihilominus ultra illas dabit imperatori, regibus Franci» fe Caftëllu eafdem bulles.. Item, ia evAitum quod eligeretur locus ili> votKordia cum pap , papa dabit feu praefiabn infra fex mentes fummam LX- millium ducatorum. Item, provideat ppa de quatuor gales, X mandet pro interpretibus.

E.i tfu» editHpleada ftreot pr» p»rf»

Primo , facrum concilium infra feftum S. Johannis , vel alium terminum lie advifabiliter concludetur , & décretabit , & approbari faciet per firtgulas deputationes & nationes in concilio Bafileenfi exiftentes , (rovifionem rationabilem Sc eftefbulem juxta avifamentum domini legati vel aliud opportunum. Item , in cafu quod papa complebit fupradi8a capitula , factum concilium intendet efficaciter hir nropter quar eft congregatum, fcque exonerabit , neque fe intromittet de his quz adminiftrari lofent per papam , tam io pcenitcotiaria , quam alias, item , in cafu pra-diflj quod concilium fit contentum , tam pecuniz levandar per indulgcnrias, quam .iliai ante omnia obligafoncs diAi «oncilii adimplet* veniant in minut pap* Itrm . ob uMS templationem di8i ifanfbfttmi domini noftri, & in csfii adimpletionis omnium pnediHorum capitulorum , 5 quod Gratci non erunt contenti venire *ad locum* Bafilcr, concilium fit contentum recipere locum, quem nominabit iùa fanébtas in Italia vel extra Italiam contentum . Irem , per alium modum erit concilium contentum recipere locum quem nominabunt reverendiIfimus legatus , ^ dominus Arclatenfis , dc in calii quo pratdiâ* non effient concordes , quem nominabit rr I „ıŋ.-iæ Item , quod facrum concilium t. ciet omnem affiftentiam fummo pontifici pro* irecuperatione libertam· ecclefia Romane* fe aliorum , tam ia temporalibus yam in fpiritualibus , & communiter intendent ad regimen populi Chriftiani , & bonum religionis Chriftianat. Item , in eventum concordi*, ?uod duo domini cardinales faaâa Crncis & .Petri ad Vincula transferent fe ad papam, di£b , duobus tamen dominis praefidentibus remanentibus in concilio ^ frequentantibus aftus concilii ficut prius. Item , fi expediret , mittatur una ambeffiata concilii an papam , ad iftum folum iftum concordi* pro» curand*.

MONITIO REGES

fntcifft tfec.

SAcrofanAa generalis fynodus , fee. Salvator nofter Jcfus Chriftus pr fuam inefpa. labilem deitatem , nobis qui ecdefiam fandam , cujus caput exiftit , repraefentarous, gratiam impertitas eft , pr quam conatus noftri ad delendas hatrefes & J'·00" Chriftiano populo faciendam feliciter proceffierunt. Nam cum annis jam quatuor confederimus ad diluendam Bobcmicam pftem , qua tam grandem exitum peperit, tantamque flammam evomit , ut non potentiflitni exercitus & qualelcumque bellorum rftus, non fereniffimi Sigifmundi imperatoris fe aliorum du· cvm & principum illuftrium , totius imaao Germani» vires, non fumma apoftolica Mis diligentia illam extinguere potuerint ; adeo profecimus orationibus fe lucubrationibeqnoftris, ut mox ad ocdefiafticam Mutatam Bohèmes redituros efle teneamus. Jam enifa pridem Pragx aim oratoribus fyoodi hujus firmira noviflime in eorom geomali congregatione fe innaturos , fe leg« ac ritus corie· fiaftico» juM concordia ineras fufeepturos, coodixerunt. Legimus per iarratiffimae générales lynodos fzpe hauries coodefenatas . fed ad ufque eradicarentur , tanto maximo rem- ~~poro expeé~~Uffic non ~~novimus~~ , ~~nempe~~ belli' cofa ğens illa fe plena v&oriis , ~~adeo nos~~ compricuerar & opprdffirrat, fe jam per Hungariam aliafque partes remotas alas iniquitatis extenderat , ut fi inferiis omnibus , hoc f»n8a congregatio abiiffiet, omnem Germanum fe plerrique alias partes armis fubduci oportuiffirt, creviffostque errores in fide & novi ritus omnem religionis ordinem fub* vertiffitnt.

Gaudeat ergo CbriftiaaaM populus, eri mifertus eft Deus, dum efferata corda placavit, & afpera confiiia mitia feâa funt , dutnque conculcavit impios , fe raflrioxit fiiperbiora malignantium , contemplemur itaque mirabi· « lia Det , fe veneremur opera ejus. Nonne ftupendum eft dum folum orationibus atque monitis , nobis illorum obtufas antea aures vindicavimus, dumque.pridem obhorrentea ecdeiufticu doferinas , cstholicorumque comuurcia fugientes t a nobis magna cum mode* ftia feripturanun taftiaaonia aufcultarunt, pofteaque eorum confutatis erroribus , veritatis funt lumen compkxi. Denique & memorare juvat , quid ad pacem Chrimanorum principum

pum procurandam «erit lâcratifimue ifte coAcum aliocumqœ abufas, qui diuturno tempo. –
—----- tus. Spiritus Saudi dona omnes: incÜligant. re facerdotium denigrantor, quam utgenera-
Non enim divina beneficia tacenda , fed lit* la fynodi frequententur. Per eas enim fuat «›«I
ms* meis confccranda, flt tamper fa omni memo- iaâata fidei catholic* fundamenta , fabmoni
ria retinenda faut. Vigilavit fiqmdem b*c hxrtfa, inoumeraque flagitia expiata, ritua.
fanda fynodus modis omnibus , immo curis ve ecclefiaftici inventi funt. QmmobromCon-
st Audiit infoderit , ut opedeatiffim* Galli* ftantienfc concilium.....faluber-
tum diuturno beUo vexata pace optima fatu- rime providit deinceps de decennio in decen-
reatur , proinde Cbriftismffimum Carotam nium concilia grocrolia , ftatutis etiam tem-
Francia A fereniffimum Angli* reges , illu- poribus provincialia tenenda effe, multis op-
ftriffimurnque Burgundi* ducem nunc foletn- portune adjcAis, qua accommoda judicantur,
sntan legans, nunc litteris farpe pullavit, ut ut per illa ab omni forde atque nreffura li*
pacem, qnam Chriftus Salvator nofter in fi. berari poffit ecclefia; tamifque futuris bar
anum perfediffim* caritatis reliquit apofto- fanétio occurrit periculis , ut hoc folo non
lis, quo exemplo fit principes terne fuis fub- fruftra pro reformatione conveniffe ecctum
ditia relinquere obligavit, eorundem princi- ghuoc valeat aftimari. Poftea vero alia duo
pum pietas concedere non differret , dum a edidimus fanâiffima decrets , de eleâionibue
modo affiliis attritique populis non modo friiicet & sonatis, quorum unum adrtievao-
utilis, fed perneceffaria videretur; jamque eo das ecclefias in moribus ac difciplinis , alte
res perduâa effet, ut non de regnis coottn. rum in opulentiis neceffariis fuppeditare vi-
tio foret , fi illa ruina penitus fubducero detur. Experti fumus diuturnis temporibus
oporteret. Valuerunt itaque hujufmodi conci- ia tantum Romanos pontifices eorum volo*
lia , flt noftra, immo Spiritus fanâi monita ptaribus iohcfifle, ut non imbecillitatem «ta-
impleta fiint. Jam enim Deo gratias agimus ris , non imperitis periculum , non talium
immortali. fordem, non iafeiviam quampiam veriti funt:

Attrcbati per hujus beatiffimi cetus inter- fed pro eorum arbitrio perfonas erexerunt,
ceffiooem inter Gallorum principes firmatam st agrum dominicum palmitibus infruHnofis
pacem videmus , qua Gallus ornatiffimas ad propagarunt ; & quod gravius exiftit, inde
frugem & vires pnftinas rediturae effe fpera. fymoniaca labes adeo avaritia fubminiftraffe
nus. Germani» etiam, qu* pridem undique cernitur , ut non facile eradicare poffimus
bellis «itabatur, & difeordus plena erat, Neque minus intelligere fas eft, quam ecxle-
nunc affiduis noftris vacavit ftudiss, dummo- Cfiis jaOuram, immo ruinam congeffrrint apo-
do numquam bac fanAa fynodus nunciis lit- ftolici «rarii tributa , annat* appellata. E*
terarum fle aliis remediis vacavit, quoad odio- illis profe&o venundata ecclefiaftica pradia st
rum flamina ceflarent , optima quiete poti, pretiofa mobilia, contrats etiam voraciffima
tur. Teftes fiquidem tunc potentiffimi du- fenora ; propter illa aedificia collapfa , divina-
ces Bavaric, inter fe fimultatibus collidentes, que minifteria diminuta undique videri po-
Auftri* etum principes, oec non Treveren. teft. Vidimus ecclefiam fan&am, quam Deus
fes contendentes ecclefi·, & Maguntini, Mag. liberam efle voluit, tributariam efleftam. Sed
deburgenfis, Bambcrgenfis, Herbipolenfu, cum o urinam in piis erogationibus ea onera de-
Mrfe- quibus ad quorum difcordias fodandas omni- ftruxiflent! quin immo hofpitalitatibus pau.
n> modem diligentiam pofiiimus. Neque fic mi- perumve elcemofynis , ecclefiarum fundationi-
nus Italia tatis, dum pridem armis tota nu- bus , reparationibus, & ad populorum quie-
tabet. Nam partium exercitibus , ad belli tem procurandam dicata , in bellorum vo:a*
flammam properantibus , mediis reverendiBi- ginc, sffeâuum , largitionum arciumquc' inu-
morum S. Crucis st Petri ad Vincula tili fabrica expofita vidimus. An bite talia
S. R. E. cardinalium, per hanc fynodum pro D funt-› ut ea cooniventibus oculis tranfire dc.
componenda pace deftinatorum, concordia &- beamus? At qui pro bis funditus evertendis
âa extitit. Unde st term Roman* ecclefia leges..... infurgunt , voces hominum con-
alfa» undique vexat* quiefeunt , flt Bononia clamant , mores difciplinatque vigent. Pro
alloue plura civitates st oppida in ditio» his infuper , etfi alia non inftarent incom-
nem ejuTdem Romana eccleft* reverfa funt. moda retpublicc , congregari fynodus decuif-
Denique & Poloni Prutenive teftimonium con- fet. Non ebs re igitur facrariffimus ifte cc-
ferant , ad quorum parta ad antiquas difcor- tus , facerdotio, immo toti Chriftiamr reli-
dias terminandas bis legatos direximus. Un- gioni compatiens , tales abufus diluere extir»
de, Deo propitio , ce&nt bellicofi conatus, paroque rotait. Sed ecce dominus Eugenios
flt injuriarum aculei non paventur . Hac au- papa IV. modernus, ejus quamquam Andium
tem rocenfero voluimus, dileâe fili, ut no. efle deberet , ut tam opportune ordinata cf-
feas nobifcum effe Spiritum-fanâum , A nos feftui mandarentur, illa impedit irritaque ta-
* ejus nomine cunRa tacere, proinde viBoriam cere ftudet. Nam 3c ab iniorum exordio ir
expcAare poffe noftrorum operum. Utque de. prufentetn ufque diem , Iprotis eleétiombus,
traâontm oro claudantur, qui pollutis formo- immo ne fieri poffent , refervatiotubas yten*
nibus coinquinare fatagunt Veritatem ; aufcul- c do confuetis catbedralihus mooafta-
tet , obfocramus , st amplius tua paetas, an riifque providit, st aliorum ctaAivorum be-
porter hac fogoes & focordcs fuerimus in neficiorum collationes pro fuo arbitrio fecit.
reformationem ecclefia fanfta Dei , st quod ros penitus inaudita. Nou legimus enim ex
noftris imminet conciliis , quidve opus eft, Romanis pontificibus quemqusm facra fynodi
ut non corruat templum Dei, intelliges. Vi- leges eo paâo irritas fecsffe, contemtuique
dit hac fanâa fynodus nihil melius atque hahuiffe : quin immo omnes maxima illas ve-
praftaatius ad folidandum populi Chriftiani neratione coluifle paret. Neque aliquis cft fa.
falutem, st reprimendos Romanorum pontifi- erorum conciliorum canon , quem hodierni»

ANXO CHS ISTI MJ*.

Cy temporibus ecclefia non recipiat . 'quos aut ipla ecclefia , temporum ipecata Conditione , vel fedes apoftolica juftis innixa caufu temperaverit. Profeûo gravius nihil efle in republics poteft, quam proprio fenfui iohorere legefque evertere , quarum ufus tranquillitatem pant , juftitiam fuilioet, Λ religionis maximum robur exiftit. Unde fic B. Gregorius inquit : nimis eft afpcrum & praecipue bonis lacerdbtum moribus 8c juris inimicum , quempiam quacumque rationi* executione, quat bene fiint ordinata refciolere, *A* exemplo docere fua quandoque pofle decreta diflbivi. Nihil aliud autem domini Eogcmi papn conatus efficiunt , nifi ut fupremum tribunal immobileque ecdefis uoiverfalis refugium in dubium ponat, fle eundos fideles erroribus exeerabilibus involvat. Pridem hanc fandam fynodum , immo totam ecclefiam , fu* pnrtcnfa diflblurionc ejufdem duobus annis fatigavit. Nunc violatis fandionibus noftris pro univerfidi falute editis, iterum duobus anni» inextricabiles alias difficultates ingeffit , quafi pontificatus fui praecipua cura fuerit , i^t vel hoc concilium non exifteret , vel vjres aliquas non haberet. Jam quarta decitpd laborat legatio per nos ad eum deftinata, quo fuum animum modeftûr limitibus temperare velit , & quod fui prndeccf-Torcs pie egerunt , ante oculos habere deberet. Intendimus autem non amplius tantam injuriam noxamque univerfaii illatam ccclefiat ^. tolerare . & poft multam ac multam flt iterum multam adhibitam manfuetudinem, juxta fandorum inftituta patrum flt facrorum conciliorum imitationem , feveritatetn exercere ; ne fi hujufmodi fuftineremus errores, approbare videremur, atque futurorum conciliorum laederetur enormiter audoritas. Memores enim fumus fententic Auguftini inquientis : Si ea de quibus Deus vehementer offenditur, infequi vel ulcifci differimus , ad irafeendum utique divinitatis paffionem provocamus. Non euim Chriftus ut ecclefiam contemneret, fed ut zdificaret, in ea Petrum tuum fucceflbrem conftituit. Qui ergo non aedificat , fed pro voluntatis libito admini-D first, fefe extra ecclefiam ponit , flt paftoris officium dimittit , juxta Gregorii fententiam in homeln* fuis inquientis : Ipfe ligandi atque folvendi poteftate fe privat , qui hanc pro luis voluntatibus & non fubditorum moribus exercet. Nunc ergo ad tuam cclfitudinem fernonem noftrum corvertimus. Dum enim tuam pietatem horum reddere volumus certiorem , ut illam in tempore exerceas opportuno eundis obfecramua affedibus. Memento liquident quoniam omnis poteftas a Deo ell { flt qua s Deo beneficia conceduntur, ad ipfum utique referenda funt. Memineris, quarfumus, nullum efle majus bonum quam quod univerfo ctetui impenditur, flt il-£ lud efle prrftantius ac beatius facrificium, quo plebs eunda depafeitur. Adiit potentia tua in tempore opportuno, ut benedidiooem recipias ab operum tuorum (meritis). Adhibe tecum coafilia Deum timentium , ut fegreges ab auribus tuis qui feminant rJzanias. Non qunrit hac fanda fynodus thefauros terri , non lcabeUa inhiantium poteftate» ; fed leges landiflimas flt fandos mores efflagitat

ster cos A obfervari. Sint igitur oculi tui int* lumina terna, neque irrifentur tormentis malirir, ut fic fanda Dei ecclefia tuis fle aliorum pry» cipum fuffragiis ab inflantibus procellis valeat liberal·!. ANNO CMBISTI

PR.OPOSITIO DOMINI

Je: M»ώ Je SttfM nutnt Jmî»î JtKÙ BriIMM.

Ik yT Alores mei potiorefque legationis hu-1VJL jus , qua nunc fungimur, ad clariora futuris aiebas fefe referventes , kune mihi quoque immerito dedere fermonem. Sed quis g lum ego, latitans fub modio, ingenio nullus, algidoque pedore frigens , ut tenebra* meas etiam occiduas hic ante jubar mundi, cardines orbis , lucernafque militantis ecdcfix fupra candelabra pofitas , indigne eoner oftendere? Melius tibi fuiflët, indodiffime claufiralis , intra domefticos parietes noxas flevifle propria* , quam tuam hic tantis coram digniiumis confpedibus ingerere barbariem. Obedientia tamen tradus fltilledus, confifufque in eo , qui mutorum fauces referat, balbutientium quoque linguas facit difertas, fpcram infuper quod vos, clariffimi patres, dabitis veniam , aggrediar propofitum . Quod fi ftillus veftris delicatis auribus aliquid fonare durius folito videatur, parcite, quaefo daufiral, numquam Tulliano fonte delibuto. Inter enim cotidianas delicia* cibi grpfiores nonnumquam capiuntur , ut dum .inter edendum velut pro taftidio deeuftantur, *ad fabriliores* epulas redeatur avitfiu*. Vcadfti, creator Spiritus, mentefqm replefti firmitate tuorum , ut in hac urbe dariffima tuas ove* gregemque tuum fandiffimum, defolariones fendat matris ecclefie confolando , ftabiliree. Non animalis homo t non qui terrena lapiunt hanc dedere conftanriam; fed Altiffimus qui renes ferutatur flt corda, hoc infpiravit, hoc inchoavit, *8t* condufit feliciter. Non rerum prolixitas gerendarum * non focordia mentium, non denique dilatione* temporum potuerunt vos ab inempti* divellere. Hoc Spiritus almus , hoc facra fides, hoc fandum reformarionis ecdefin propofitum condonarunt . Quamobrem quod · ftipiri rami , liuod radii fibii, quod fonti rivuli, hoc tibi, acratiffima fynode , debent omnes principe* dt praelati, quo* ubique terrarum religio Chriftiana iolidavit. Qua in re dominus Joannes illuftriffiinu* dux Britonum, clarus fide, religionis cultor, fefeator «qui, converferiona cnleftis, quamquam peregrinetur, ingenio fulgens, fervens aflc&u, raulcebrit eloquio, cujus innocentiam fraternus xelus non. infecit, cujus modeftiam blanda profperitas non illexit, cujus conftanriam fortune ferocitas non confregit. Hsk, inquam, coofiderans fuos hic rum ecclefia fua Britannica nunc mittit ambsfliatores ad affiftendum huic facratiffinao coetui , ejufque cenfittas audiendum . Secundo ad fe fortunas quoque fuas eidem liberaliter offerendum , dmnum ad ejus decreta pacifica ordinationefque fenâiffima* fidcipicndum devotiffime fle opere complendum. Qd citius pnrfaros inibi mififlet ambafliatores, nifi cariflinue necnon clariffimn fim fponfi* lugubris

fuper-

OP fimermmiflet idteritue , & nifi varia maris A smhwifons obftitiflent taxoaunod*. Qui qui-

P™**P· cunAie afpirabat vocis, fi Deus usa & fortuna dediffent, hic psvfendalitcr affifttre.

ExaAis igitur taliter qualiter his ambagibus , morem fervendo canonicum , a fanais feu fecris litteris exordia fumendo , illud Matth. m¹ pro fundamento promittam , videlicet : Wir—fsi *fnerit tetftu, Hi intgrt.* gafeawor 0* «ρϊΑτ. Corpus Chrifti aayfticuas adinftar naturalis aut humani conflatum dignofeitur. Confiai quidem quod corpus humanum variis ex membris diverfa ad officia pertinsatibu* eft conftitutum, fic quod fi uno careret membro , ~~jam non completum~~ aut perfisAum . led potius ~~defeAuoftum aut orba~~tum vacaret; contra vero, fi cunAa fus membra complexa locis fuis λ ordinibus poffideat, completuor illico videbitur & perfeAum. Et ubicumque fuerit corpus, ibi erunj & ejus membra connexu naturali complexa, luar illud componant pariter & compleant, ic myfticum corpus ecdefia direrfis ex membris fidelibus eft a Chrifto fuo capite conftitutum. Qpidam enim fiuit oculi , quidam pedes , quidam manus * brachia, & univeni ad aedificarionem wftituti. Et ubicuo^qos Aient corpus ecclefia, ibi erunt & ejus membra , cum nexibus Spiritus fanAi fint conjunAa. Cum vero per aquilas propeer limpitudinem vifus fumantur hujus my»c ftici corporis oculi reAi fcilicet ; ubicumque igitur fiserit corpus , ibi congregabuntur A aquil». In hac gloriofilKm fynodo ejus peJam oftenditur integritas , quamquam non Anguis fuppofita. fed ibi potiora convenerint, *rô» t»i» ih» vti tnt ceevtetràt» vel* ws*en^eu feeriet i»* oamràa awa, *i» »eéie* «earns /s·, fficit Dominus. Vos, patres proftaotif· find, hujus myftici corporis inftar aquilarum fidgotiqm eftis oculi , principes manus & brachia , plebs quoque fólotenus calcata pedum vices obtinet. Igitur quod debent oculi corpori , pnrilent. prxbcant λ brachia, pedefquc ni idem fuo fuftentent talario. Si enim oculi cunAa fuo loftrarent officio , nihilque manus efficerent & brachia, non tüta certe maneret, nec diu corporis compago ; quod fi denique dirigerent oculi , manuique protegerent, & pedum pitata non tangeretur pavimento, manus direAio vanaque proteAio videretur. Igitur in unum offerendo conveniant hate procipua corporis membra , ut corpus fanent , faustum dirigent, direAum

corpus , languent membra , & fi verbis utar Virgiliaais , *Infini*, NA>I«H *linter,* Op/urtaM «wrt«r ◇**ʃ·∎ Ad vos jugiter clamando , luas vobis exponit anguftias , & in remedium fui doloris poftulat· filiales affeAus. Qiia igitur filii eftis & oculi, dolores maternos excipite , & juxta Ifâiam, *infinùti* raso *Jtmfnlt» & Oelett tem te entem fei Uligini* te».* Ubi esim publica *je-*, Aura eft & commune difpendium , ficut dolor in uoiverfitatcm fe porrigit, ita omnium coofdium captandum eft & auxilium. Ad tanta anguoris juvamina vos totus inftituit orbis. Igitur, dariflimi patres, componatis emplaftra, pharmaatias detis , n opus eft. Scin. I dite membra , dimes imponite , & quoque rclevamina hujus myftici corporis opere complete. Si ad mentem aafcentis ecclefi· rtducagtvr exordia, fici· inter credentes erat unitas in fide , fpiritu Λ beptifmo ; ficut facuK tadbus contributis unum arat omnibus votum pauperum fubkvara miferias, cuaAoram quoque neccffitates tamquam proprias reputare. Una fiquidem & indiviia eft tunica, nec umquam pafla eft divortium feonfii Chrifti, nec pellicis aliene quandoque iuftinuit compagine injurias. Quamquam enim P^"*· Am· acclaim bine inde per orbem diftufie, fic tamen una corpori junguntor , ut ficut unius mensbri latfione membra corporis omnia quodam compaflionis participio moleftantnr; fic unius fidelis defolatio in communem corporis myftici gemitum deduci necefle eft. Igitur, deriffimi patres, quia, ejus reAorea eftis & oculi, diferstias condolendo pellite, quidquid ad intermiffionem, duAum eft , & toxica nocumenta pofleteaus pellite. Sic uti membra vitalia lacto corpori jungimini. Sic aquilino more cunAa dare videbitis , traAabitis , fenabitifquy commorola, & fic ubicumque fuerit corpus ibi congregabuntur 3 aquilat. Sane ut materiales oculi ad defeAus corporis morbofqus pellendos fumant efficaciam, prius a luxis terrenifque debent expiari pulveribus , fic aquila myftics & oculi militantis ecclefia , ut clarius videant, fatiufquc ferant opem , prius a vitiorum maculis fummoners funt purgandi. Sicut enim ceteros procellunt ftatus dignitate, fic quoque morum finditate praeeminere debent. Nam, ut beatus ait Gregorius , moribus & vita debet efle confpicuus, qui ceteris proponitur imitandus. Audi canticum minus , fed falubre, inquit devoriffimus Bernardus ad Eugenium , monftruofa rea eft, gradus furamus & animus infimus , fedes pruna & vita ima, lingua magniloqua A manus otiofa , fermo multus *k.* FrdAus nullus. Ob ha· Conftaatinus Helena fili· regis Britonum matri fia·, nonnulla fi. bi demandanti, fic legitur fcripfifle: Qianto, inquit, altiorem gradum inter homines tenemus, tanto omnium paternos afpaAibus; omnium itaque mortalium oculi, omnia judicis, ommum quoque vota noftros aAua confiderant. Scopulus enim de monte corruens, mulfos fibi fubjcAos trahit lapides in ruinam. Sic cum fpeculatorcs oculi , myftici corporis labuntur in dcliAa, exemplo fuo multos trahunt ad irteritum. Paftor, inquit Gregorius, cum per abrupta vitiorum graditur , nccefle eft ut ad pneipitium grex inde trahatur ; quia enim in alto funt pofiti, debent pro m ceterifque non immerito vereri ruinam. Coofidero gradum, inquit devotiffimoa Beraar. dus , & timeo cafum ; faftigia dignitatis attendo, & e vicino periculum formido. Profandum enim eft, quod quanto gradus sitior, tanto cafus gravior. Jam noo ad culmen rerum, inquit Martialis Capella , injuftoe ere» viffe queror ; tolluntur in altum ut lapfii graviore ruant. Sk Occofias per caocelkx oraculi quos fecerat in Samaria cecidit & mortuus eft , 4. Reg. I. A vitiorum igitur maculis myftici mundentur oculi, lumincque divino perfundantur. Et fic corpori debitum

ANMO CHSBTI

anno . atusn rato

vergente mundi vefpcre , oculo· Chrifti myftscoa a priftim ftatu* pcrfeAione nha **tau** laicos cecidifie compenasus. Ob hoc natus militanti· ecclefia per ftatuam, quam legimus

cx argento , ex are venter fe fentehun vero nor* ferre· , quadam altera fi&ilis videbatur. Olim enim coipos Ûhrifti myfticum in primis reAorihus fint per fepieatiain aureum , argenteum per vita meritum fe munditiam , fbnosum quoque fe anenm per claram eloquentiam. Hac enim tria fulgor lapientia, munditia vita , **do** quentixque clara fonorisas raAoribui ccdefia neccftaria dinofeuntur. Sed pedum , hoc eft ultimorum rcAOrum , modernorum loquar , par* quadam ferre* eft per cordis duritiam, altera quoque fiAilis per carnis lafeiviam. Cum enim quidam bona memoria Senoneo, fium antiftes quondam coenobium adiiflet ClarcvalteaCum, ut quemdam hujus Joci vifim. rat converfum , qui raptus divinas nonnun. quam patiebatur extafes, cum fecum loqueretur, polluto, inquit, ut mihi vifiooem aliquam enarres. Vidi, inquit **convertis, nuper** dominam quamdam vultu fpocioffiimam, aro gemmifque decoratam, dixitque mihi ftuprati fe ejus ornatum ac **vultus pulchritudi.** nem **admirent:**Qornam fum ego ? Cui refpondi: Mihi videri* B. Dei genitrix virgo. **At illa.** Teras mea refpieias. Cumque dorfem ejus rripicerem , putridam eam compe**ri,** vermibulque fcaturientem. Nunc, inquit, perpendere potes, non effe me Virginem gloriolam. Non enim fum Virgo Marie, fed mater ecclefia, qua in anteriori mei parte in apoftoiis , martyribus fcilicet fe coafefibribus fui pulcherrima, decc.uilfimeque ornata : fed in dorib, boc eft ultimo tenqnre, ut in moderni* roAoribus, fum putrida j variiiqoe ro* fperfa fatpribus, & fic argentum meum verfum eft in fcoriam. Ifaix 1.

Apud Valerium *lib. 8.* cum omnes opto* rent mortem **Diooyfii,** tamquam tyranni crudeliffimi , quadam mulier artati* provcâiC**mt** degebat Syracufis, qua fbla quotidie matutino tempora , ut Dionyfiu* viveret, devotiffime exorabat ; quod ut Dionyfiu* tantam mulieris erga fe benevolentiam agnovit , ad fe protinus advocavit, 8t quare **hoc,** vel quo fuo merito hoc fecerat inquifivit. Cum cf« fcm inquit, puella , tyrannum crudelem habebamus , coqu· carere multum optabamus, quo defuiiAo crudelior ei luccefit : cUjut etiam mors nobis amplius quam prioris ia defiderio fuit ; poftremo tertium fiiperioribus importuniorem cepimus habere reftorem. Sic igitur , fi tu noba fueris per nsortam fublatus, fuccedet alius omnium nequifiimus. Idcirco confuevi deos quotidie pro tua longitudine & longanimitate, rogare. Hoc peraflto, fi quis priora tempora modernnque confideret , proh dotor! incedit ecclefia; olim enim faciem fuam velabat Moyfe* , cum propter vultus ejus gtoriam in eum filii Ifrael intenconfefionem fecism fnam velare nefiunt. Jam enim ia eos filii Iftad intendere noa dignantur , fed triftea noxas eorum potius gemunt fe erwbefcuat. Hanc differentiam reAomm militanti* ccdcfia B. Graporms eoafidman* ait : In judicio quid unuiquHque lucratus erit palam offendetur. Ibi Petrus cum Juda , Paulus cum gentibus cooverfis ad fidem , ibi Andréas poft fe Achaiam ducens, Johannes Afiam, Thomas Indiam. Cum autem tot paftores cum gregibus ante judicem venerint, quid nos mileri diAuri fumue, qui ad Dominum poft negotium vacui redimus, qui paftori* nomen habemus fe oves quas ex-nutrimento Hebemus offendere non habeanus ? Qui nomen igitur reftori» accipit, virtutibus polleat, juffeque grraem fiium pof. fident , regat & pafcat, ut fibi reAoris magnalia vindicet ac merita juftiflune, & fic , abscsascM *futrit trfat* , A* eragverabsMWnr **O** *aquile.*

Tandem , darifimi patrat A domini *plurimum* recolendi, qui tamquam cive* & domcftici Dei , clero dare formam vita popequ· vobia commifla eft, fudque palmites latain cxtwdit vinea Domini faboôth , cujua vos difpaniatorc* conftituit circumfpeôw* providere. Agite igitur , agite , ne degenerent vine· propaginet ia lambrufeam, frumentum in lolium, aurum in fcoriam , oleum in lamuraam; ager fanâa matris ecdefin nunc colendus vobis committitur, folvite fefciculoe fcandalorom, deprimente*, «ana opprimente* fpoafam Chrifti fpedofam; ab ea, qmn fo, tollite, quem pafim fuie patitur ia ro. Aoribus somemtum. Cribrate lolium a tritico, femen fcilicet hatrtfia pefimum. Veftris enim hia diebus felferum fuTrexere cultore* dogmatum, doAorm mendacii, hoftes veritatia, fidcique fubraribras, blandi & GmpHcc* M agni , M vulpe* afbda funt & rapaces ut lapi. Hi fiant qui in veftimeotie ovium veniunt. Ifti funt vulpes , de quibus fpoofii ~~in cantaris dixit: Capite midi vulftitulai fu~* *JtrrtlùmMv.* Qiia igitur fiseceflbre* efti* spoftolorum , apuhrpae ecclefia militantia, qui ove* domini cuftodacnda* fufcepenmt fe pofcendm, plurimum interaft providere illorum veriudaa ; qui legem domini pcavaricaatur occulte, qui laqueo* jugiter tendunt , 8t pedica* in capturam fimmidum. Zetas itaque

dite ex adverib opponentes vos murum eoatin inimico· fidri. Reddite teftimoumm ve» **ftra.....** Hoc lex proximi, boc ccnfo. ra canonum , boc ipfe hominum conditio, hoc lex denique aataraEs diAavfe; voa ifta complete. Sperant omnes populi ia eo qui fpe* omnium cognoscitur , quod noa deficiet io hac ccdcfia dUcnda , exritarana gratia fe impetritur aflk&is, rsperat , & ut pauci* verfis.

Sane cum **h** dUtoettaoe veftra ecclefia pendent difpofirio, cum ia manu veftra corda fiat regum *9t* ducum , ad veftrnque ordina.

tionia

ium inclinentur populi, vobis ia. A rum, videlicet! SacrofanAa Conftantienfo fy*-
.....cumbit qu* ad ~~pacem funt qusr~~cre. Facitenodus, &c. ftatuit & decernit, quod futurus
CTsiffff ui* igitur ammabus fafattem , quietem populis, occlefinque libertrtem, atque ab erroribus me* los ad viam veritatis reducite. Non barbaras impugnabitis ades, fini familiares & domefti* cas , non exteras nationes, noo boftiles mu* ■itiones invadetis, fed proprie corpus intriti* num , populum non rebrilem , non hoftem, led vicinum. Igitur ejarifimi patres, qua ad pacem pofictenw quarite. Cum enim pax fit concordantium animorum ordinata tranquilli* tas , quid eft quod paci* dulciffima monumenta non allicient vehementer? in rebus nempe creatis nihi) gratioCus folet audiri, nihil ddcâsbilins concupifci , nihil quoqu» utilius pofideri. Pax fimultates tollit, bella

diligit humiles , difcordias fedat , omnibus eft placita › *nefeit* extolli, inflari contenait. Fax univerfis ﬀ utilia & fru$uofo , cuaAis qnnqar dclcAnbiljs & generofa . Qpamdiu cnim elementa invicem conciliata refident in mixto, ipfum folenr continuare, Pace vero primarum procul pulla qualitatum, confeftim mixti complexio oiffipatur. In ligno nempe putrido, in quo vix elementorum coojunAio deficit, hac liquido comprobamus. Sic certe fine poce nec regna , pec civitates, nec coi* legia, nec communitates bene poflunt aut diu coafiftere ; in fyderibus cslifauc, perpetua paris, fadere juoAis , nihil djflbnum penitus repentur aut adverfum. Nam fydera pace vigrôt, innuit Prudentius, & cum nihil placitum fit. fine pace Deo , ipfe cum angelis fit fandis fim pace fruitur perpetua , «ternaque concordia jocundatur. Sic clarifiai! patres, fit domini plurimum recolendi , pacem habe* te , omAilquc Chrifti fidelibus Pfo modulo procurare deberis. Sicut enim diicipuli man* data doAoram, pupilli tutorum, liberi geni* •orum , hnreddque teflatorum iltefo fervare tenentur, fic eundi Cbrifticoln 8t oculi mi* litantia ecckfi» fui mandata legislatoris, do* Arinera fit imperium folvatoris complere ne* «fic eft. Pacem enim tenuit, pacem docuit, pacem prnbuit. Pacem etgo turbatorum i»· culorum Salvatoris ieAando vçftigia fblcrter componite. Ad hanc omnino procurandam manus quidem juftitis vires dabunt adjutrices, pedefque ibidem fuo profequentur muni* mine. Hoc jugiter deprecatur prafotus domi* nus Johannes inuftrifimua dux Britonum, de* votifque in orationibus toto corde fyfpirat. Sic opere complendo corpus myftkum veri Chrifti corporis ambulabit per fomites , tao* demque cum aquilis fuis conjbngetur felidf* fime : quia ndicMMy»· *[utrit ttrptu , Hi ««»·* fsvgubsswnr & quod nrsftara digno· tor ille qm eft benediAus in (arcula Arnen.

PROTESTATIO EJfC

Ptr iaitjftMt ·ιιιηη GiJIkeu» m fart ttatilit Btfihtqfi.

QVamquam in proxima fon&a fynodo Çoa* "Ibnrierf , a qua hoc prcfena factum "Bafilccnie concilium per continuatio· M dependet, fuerit Spiritu faoAo aflUmte falemoicer decretum fub hac foona verbo*

Romanus pontifex per Dei gratiam de proxi- ›«,«, mo aflutnendus, cum hoc facro concilio vel deputandis ner fingulaa nationes debeat reformare Eccleuam in capite , fit curiam Romanam fecundum nquitatem & bonum regimen ecdefi* ! antequam hoc facrum concilium diffolvatur fuper materiis articulorum alias per nationes in reformatorio oblatorum, qui fequitur.

Primo, de numero, qualitate, & natione dominorum cardinalium.

Item, de reformationibus fedis apoftolico

Item , de annatis & communibus fervitiis
B fle minutia.

Item de collationibus beneficiorum fle gratiis cxpcAativis.

Item, de confirmationibus elcAionum .

Item , de caufis in curia Romana traAandis vel non.

Item,de appellationibus ad curiam Romanam.

Item, de officii* cancellaris , fle pceniten* tiari*.

Item , de exemtionibus & incorporationibus tempore fchifœatis taAis.

Item, de commeodis.

Item , de frudibus medii temporis.

Itera , de non alienandis bonis Romane ecclefiat.

Item, propter quae fle quomodo papa pol*
C fit corrigi & deponi.

Item, de exftirpatiooe fimoni*.

Item, de difpenlationibu*.

Item, de provifione pap* & cardinalium

Item, de indulgentiis.

Item, de decimis-

Hoc adjcAo , quod faAa per nationes de. putatione, liceat aliis de licentia papat libera ad propria remeare. Qiamvu etiam circa articulos iupradiAos de hujufmodi reformatio* ne facienda tam eidem concilio Coaftantica* fi, quam etiam fereniffimo principi fic domino , vomixo Sigifmundo tunc regi Romano* rum, nunc imperatori, exprefla promifio faAa fuerit; eleao tamen fic aflumto felicis recordationis domino Martino papa V. hujuf* modi reformationis exeeutio , proh dotor! haAenus ooaifla eft, cum didi etiam fblemni non obfervatione promifi Diflofatione etenim diAi concilii humanis ingeniis occafio* ne adioveuta, fidei caufa in Germania circa reouAioom Bohemorum negicAs . pace in guertis tunc Galliam* invalefoentibus non tentam, ulterius 1* Conflantia de reformatione hujufmodi nihil aAum eft; quin immo ad alia loca conciliis aflignatu , dum illa ordinentur , faccifa funt. Qnntis autem inconfmodia hoc facrum Bafileenfe concilium qua* driouuo , fit ultra, cum grandi perfonarum & rerum jaAura , nonnullis etiam ilforam » quibus tutela credita fperabatur, obfiftentibus,
E perduraveritorbi na'et univerfo. Nihilominus tamen io prantonim reduAione Bohemorum, pecequc populorum , ac reformatione moram ia hoc concilio aAum eft utiliter , quantum coaceflum eft ab Aho, repugnantibus etiam multis; nonnullorum etenim, quorum ftatus fit negotia reformatio ipfo concernebat , adinventionibus fit Rudiis tot fit tanta adhibite funt difficultates, quod in ipfo

Ç3T reformatione vix quicquam folemniter & per- A rum ex poft per reverendiſſimos patres fe—
fsAe.decretasi.potuit..,.quod. ecclefis univ|i- dominos Nicolaum tituli S. Cf»
AWWO CHStST! >«««· feli alfeiMsn poffet fâhibrem frsânnt afferre. Et quod gravius eft, SS. dominus nofter pepa modernus , cum reverentia virtuteque Ioquemfo , fuam propriam dc adhsreodo hmc

A approbando promtfliooem diu, licet 'nimia in grave prnjudkium ecdefnr, dilatam , in fuis litter·· apoftolkis .in geocaali congregatione hic publice ledit, feAam & contentam non attendees , nonnullique alii fibi in hac parte voluntarie plus quam expediflet adhérentes , quam plurima contra hoc conciliant factum cjufque decreta ea multipliciter tam palam quam fecrete impugnando fecerant , £ prout & dietiro fecere non reflant. Inluper, 3uod vjdde moleftum eft , idem dominus no. *er* papa nedum 'contra decretum de eloAionibus aliifqus rite Λ canonice ele€iis , providendo Grpiflime fecit, propter quod fchifmata λ divifiones in ecdofiis divarfarum nationum , non fine maximo fcandalo perpetuaque quafi diverfarum ecclefiarum defolatione orta λ fecuta tunc ; quin etiam decretum de fuManone annataram ex eo faAum Λ conclufum , quod annatat hujufmodi nullo' jure debebantur , per eafqur ecclefia scclriiafticnque · perfume Mamnofifftme gravabantur; per fe reverendiffimolque patres dominos cardinales ae foos ofhaiales tecurn Florentia exiflentes , aliofque ex fuis in hoc facro conci- C jio praefidentibus, contradiA.onihus, proteftatîonibus, aliifqus diverbs mediis quotidie impugnare fe tranfgredi non veretui ; nec , ut afleritur , in fublatione annataram hupifmodi, qua etiam pro ecclefiis Gallis ad inftaoriam praelatorum fe ccdefiaflicoram ecclefi· Gallicana , tam per inclyta memoris dominum Karokim regem Francorum noviAime defundum ejufque regium parlamenfum . ac foam pragmaticam fenHionem , qua ex poft in praefato facro Conftantienfi concilio pe» ipfam nationem Gallicanam rite dudum faAap eft , conlcntire intendit , nifi loco annataram hmufmodi, abundans fibi provifio fiat , quam idem dominus nofter papa , cardinalefque , q pr-rfidentes , ac officiales antediAi , fibi pro coram ftatu fovendo, nomine ecclefia uoiverfalis per hoc diAum concilium fieri provideant, fi regna, principatus & dominia, quibus ecdefiam Romanam ampliffime dotatam pariter fe ditatam effe conftat , vifs eorum fuftentationem eis noa fuftciesite» inftantiffime fe importune procurarunt fe procurant; videtur quod pro annatis hujufmodi , nullo tamen eis jure, debitis, fuper provifiouc quam petunt , quodammodo vellent paciici, tantaque defuper follicitodine inftant , ut omnia alia hujus concilii peragenda , quantumcumque utilia omnimode videantur, huic faciendâ' provifioui vellent poftponi, quod animos plurimorum non immerito turbat, & in gran- B dem admirationem adducit : faitque ob id per hoc diHum concilium venerando patri Domino Ludovico abbati monafterii S. Juftins Padus, diAi domini noftri peps familiari , hocque onus ipfe fufeipieoti ; coanmiffiim fe impetitura, quatenus ex pprte diAi concilii cum omni reverentia requirere haberet ipfym dominum noftrum papam , qui & mc-

cis ia Jerafalem , fe Jcbannsm rituti S» Fatri ad Vincula presbytero· cardinales t legatos ad ipfum ab ipfo facro concilio deftinatos ; fe noviffime per honorabiles viros dominos Johannem dr Eawrfoafte· decreturam doAorem , & Mathamm JWsa/oqcv bechalanreum formatura in theologia, ipfius concilii oratores & nuncios, proptvrea etiam ad eum mifibs , fuit omni humilitate inter alia requifitus , quatenus ab impugnatione concilii fe decretorum hujufmodi novitatibufque circa ea inante» defiftere : quin immo ea manu tenere fe defenfare, fuaque promifla, in contrarium attentata reparari ordinando , dignare.' tur. Sed in his hujus facri concilii defideriis 3c requifitionibus nullus exauditionis fecutua eft effeAus.

Nec eft iilentio praetereundum*, quod pnefeti etiam domini legati cardinales pro recuperatione patrimonii fe dominiorum apoftolicw fodis , qua de manibus domini noftri papæ , non culpo quidem hujus facri concilii, fed eorum qui gubernacula poflidere videbantur , evanuerunt & ablata funt , diligenter media ad hoc apparentia , ex parte concilii aperiendo inftiterant , fed tandem apud fedem apoftoHcam eamdem refponfum acceperant , quod meliora fe aptiora medi* ad hujufmodi recuperationem patrimonii facientia haberentur. Preterea moleftius ceûfetur, quod idem, dominus nofter papa hujus facri concilii auAoritatem piamque fe devotam intentionem non mediocriter parvipendiffe videtur, in eo quod litteris fuis in generali congregatione publice ieflis , refponfum fuper indulgentiis pro fâAo redu&ionis Graoortun concedendis, A aliis quibufdaoi arduis per pnefatoa etiam dominos Jo. *Je* , fe Matrimum *Mtfag·* ▮ fua fanfiitate in Florentia petitis fe poftulatis, fe de proximo per nuncio· A oratores daturum promlferit, naodicoque de poft tranfaAo tempore ad hoc diâum concilium venerandos patres fratrem Ambrofium ordinis Camaldulenfis generaiem A Antonium de S. Vito facri palatii taufa- ~~ruat~~ ~~auditorem~~, ~~fuos nuncios & oratores~~ mas- mifit i qui tamen poft eorum, adventum , au* dieatiafquc quas haofefe voluerunt, eis plenarie datas, iapius per concilium ipfum requifiti diutius fteteruot , afferendo fe a domino noftro pons hujufmodi refponfum non re* cepiffe, nec habere. Tandem iterato reqaifiti rriponfom ex parte didi domini noftri paper dederant infnfficitm fe ineflkax. Do-

papsr inter Iaeram canalium & oratores ferenifimi domini imperatoris G«coram, acR. Podomrnum patriarcham Gonftadtinopolitanum cauf> *Him* felicifomo unionis & rrdufbosi»

~-·»- ' — — —'' ·*«

vi-

cuit, curavit ipia. Koaau curia attendere , quod majores , mediocres, & minorm hup» couâlii, hujufmodi compaQorum oceafioue« ob fpem diAn unionis fervenfque defidarinm| fummam ferae XV. nilUum ducatorum aurt de fuo

rw contributione aut fobvtstioM tantilla, file etiam Chriftophoras Garatoous focretarin» apoAaticns. qui ad Gauctam alias infcio concilk. nriflm foettt , & dc particulari fy. ■odo i» Cooftaatinopoli celebranda , non fi. ne grandi fidei periodo , gravique totius k .

Aoritate facete affetere non verendo; iterum ad Graciant , etiam idcio concilio, noviflime eft reverfos, ad quos fines Deus ipfe novit , ,k per literas a reverendo domino Cervienfi epifeopo ex Florentis miffu , in plena congregatione generali per reverendum dominum Tarentinum, unum ex diAi domini noftri pap· prefidentibu» , ledas , concilio apparuit , ad hoc concilium ad aliena loca transferendum. Quanta infuper quamque exorbitantia ipfa curia Romana circa ecdefiafticorum diftributionem beneficiorum , ac conceflionem gratiarum , atiaque fpirituriia per nonnullos etiam quafi impudenter quotidie fieri fama etiam publica afferatur, non poteft nude fine contis amaritudine recenfcri, nec modicam circa haec praeter cetera attulit bk cadàm fcandali , quod pallium pro quodam hic prefente pnclato , ipfo pallio jam fere quinquennio , multas licet de habendo fuppticatiooes k inflandas fecerit, deftituto, reverenter k inftanter ex parte hujus conci. lii poftulatum fine pecuniarum folutione vel obligatione haberi non potuit. Sicquc, proh dolor! non adhuc , quicquid aliqui jaAitant, videtur ab eadem curia propulfii Cmooiacs labeff, decreta licet folemma de ipfa fimooia vitanda per hoc concilium edita fint. Laceratur nihilominus k infamatur apud reges k principes per fpecialcs k fiuntuofos atabaffintas hoc facrum concilium de tam longa duratioae fui, nulla, ut dicitur, reformatione fecuta , aliifque multis pro libito adinventis, Juod valde mirum ac grave eft ; ut illi ipfi e tarditate reformationis concilium culpare fatagunt, k conantur, qni ipfiun reformationem nonnullqrumque diarum juftiffimarum rerum exeeutionem multipfidter impedierant, dieritnqne impediunt, ocukdque foot ftatuentes declinare in terram , obtenebrare cupiunt veritatem. Sed quia vaniloquia malorum bonis detrahere confiieverunt, bonorum vero eft per infiuniam k bonam famam veritatem feAari , , confiAafque oWocutioocs defpkere , omnia pro Chrifti nomine patienter tolerantur. O urinam illa veneranda fedes, quam noooullis annatis fpotiatam k denudatam acclamant , *dt* fisorum miniftroram aAibus inquireret , talibus fordibos infeAos denudare k footiare, deforsmtofque reformare fotita effet! nullus quippe fons mearis, flatibus fic dc reformatione infiunaris ac vehementer notatis , provifionem fodendam judicaret, nifi prius eorundem debita reformatio praecede-* *Ht. Aiittr* enim fixere nihil alma effet, quam flatus taies in fuis vitiis k deformia». ~~nbos confoverc, fcgue infeper fiorifle pericu~~ to deceptionis fisbmitttre , diAique Jahihris dacrcti Coaftanrienfis intentionem fruftrare, qua patres facri concilii Coqftanricnfis , prattan· Romanorum imperator, ad promi» k •miffs reformatione fuerunt k funt fruftnti,

que omnia k diu inclyta natio Gallicana debite confidcrans , irrationabile valdeque pas- J^Tt pofteram sdtimat , ut domino noftro papn aliifque , qui fna intentio putant, provide», tur, nifi primitus pro aliquali reformatione decreta fuper articulis infra feripris antecedant . Et deinde de ftatu numero k qualitate coram , quibus providendum eft , de cis etiam qu· nanda incusabant , *ac* de eis etiam qua abunde habere k reperire poffont, habeatur quantum erit notio» vera , ut quanto plure» exteterint , ampliufqus k in

quantumcumque minus aliunde habuerint, eis amplius k uberius provideatur. Hsk igitur B diAa inclyta natio Gallicana fincerum k devotum propofitum, quod quidem femper circa hxc habuit, prout k habet, cnnAis figni. ficare volens k intendens , k prneipue contra oblocutiones nonnullorum , qui frequenter, non bene confideretis feu ponderatis circumftsntiis negotiorum , leviter conqueri *k* obloqui auditi font, conqueri k obloqui pof-

toto fuo poffe ad difttm rribrmadonem juxta hujus facri concilii ordinationem , cum fiippoutis aliarum inclytarum nationum intendere , vacare k laborare. Proteftatur infuper fe etiam paratam effe ad provifionem hujufmodi rationabiliter faciendam, , fe etiam k in quantum ante omnia faltem per decre* te certa , clara ac folemniter conclusis k decreta vel ad dccretandum parata , debita reformatio k limitatio eorum flatuum quibus provideri peritur , antecedant, k fpccwliter fuper principalioribus materiis k magis neceffariis , videlicet de forma eleAionis k juramenti pop·.

De numero, qualitate, natione, officio, k juramento cardinalium.

De reparatione efficaci decreti de eleAionibua .

Decreti etiam dc caufis.

Decreti de mtrufis.

De qualitatibus beneficiandoram k difpen. fandorum beneficiorum.

De modo k lêcuritate provifion* univerfitatum k ftudioram.

De gratiis cxpeAativis k collationibus bencficiorum.

De modo k limitatione rriervationum.

Decretis , inquam , fuper iftis materiis, quu omnino nceffari· font, k fuper quarum aliquibus jam plura decreta , paucis reflantibus , concepta funt, condatis, faAis k folemniter decretatis, vd ut jam taAum eft,

ipfius dotum noftn pap· faAcienti certitudine, nuod ipfe domiam nofter papa diraAe vd indKroAe , ad diffbhttioocm am tramia-

fieri comitii, nifi in quantum, k prout ad

cederet, non tutetur aut laborabit ; quodque in conceffimm indulgentiarum pro ipforum Grneoram radnftioqe, cum hoc focro comitio ad ejm inteatiooen rcalitcr concurret; quod etiam pradiAa & alia hujus diAi coocuu decrete folcmnitcr decretate k decrctan-

da tenebat fc manuNMbtt, dcfenlahit ** ia-
violabiliter obfervahit , per univerfoe quSn-
cij!?, tum omnino poterit , teneri , manateepH,
mj « defcnfari λ inviolahiUçer obfervari Acact «
Hac diâa inclyta na& Gallicana, licet in fua plenaria libertate quoad bac realiter ex»· flat , foque veradter teneat λ reputet , ad diâam tamen provifionem tam ipfi domino noftro papa , <pam aliis quorum utereft rotionabiliter faciendam . ex fua gratuita libe·ralitate diligenter fc fine ulteriori dilatione cum aliia intondere, ac etiam realiter fc cum efleâu fecundum fuam poflibilitatern , fc raram facere devoto fc (incero animo fe of·fert. Si autem fecus per quemcumque aut quofeumque attentaretur five fieret , ut hujufmodi fcilicet reformatio impediretur, pluf-ve debito differretur, ac eidem provifioni, quod abfit , poftpooerftur , fcpodiâa natio Gallicana pro fe fc fuM . rege, principibus praelatis & membris , aliifquc quibufeumque fibi quoad hac coadhacepubua & adhaerere volentibus , in quantum ·poteft fc eam concernit , fc opponit dc contradicit , protefta-turque quod per eam non ftetit , nec flat, neque ftabit , quominus bona & efle&ualis reformatio in ecclefia Dei , exindeque jufta & rationabilis provifio ipfi domino noftro papa: fc aliis quorum intereft, fiant, omnia-que & fiogula pnemifla ad laudem Dei fc eedefiæ fus profcâum falubriter & caritati-ve ordinentur & perficiantur. Poftremo con-tra impedientes ac impedire connûtes fidei, unionis , fc pacis caufas , refbnnarioaemque hujufmodi , necnon etiam prefentem prote-ftationem , umverfis Chrifti fidelibus pro fua dumtaxat juftificatione & innocentia tuenda, janfque fui coofervatione non ammo lra in-tentione aliquem injuriandi, intimando λ in·finnando hrc firpefata Gallicam natio foletn-niter etiam ac publice protcftatur

EPISTOLA PR XLATORUM

Et aliorum nationis Germaaicr ad archieptfcopum Moguntinum.

HartMuar rnm «m *ptrftmlittr tcenirt Mi*

ib<a. T) Everendiffimo in Chrifto patri & domino domino archiepifeopo Meguntino , domino noftro gratiobffimo, velira reverendiÆmc paternitatis intimi profuler & praelati , do&ores & magiftri, in facro concilio Bafileenfi inclytam nationem Germanicam reprwfentantcs.

Humili & finccra falutatione przmiffii, reverendiflime pater, notum fit dominationi veftra , quod ad noftrum & aliorum zelum Dei habentium preces , patres de concilio fan&is operibus , propter quae ipfum concilium hic eft congregatum , & preferrim pro reformatione univerfalis ecdefi* *perficienda,* plus Colito nunc infiftunt , & amplius infiftere certiflime votant. Et quia nos prwsapue ad eamdem dominatiooem veftram, tamquam unum ex principalioribus noftre inclyte «lationis Germanic* dominum fc prolatum, dirigimus oculos noftro confiderationis , quo pleor cernimus perfonalem diâ* veftra dominatioois patientiam , hic nobis cum nulris refpeâihus fumme neceflariam.fc peruri-lem pro hujufmodi reformatione , fc Insum steams* epiftola pratentibus inteedute recitat, fc aliorum multorum facrum Rramnom imperium & fislutem diâ» oariem respicientium expeditione fidutari. Quapropter humiliter & inftaoriflime rogamus magna cum fiducia, quatenus eadem D. V. dignetur, oinni fepofita mora, feftinare , & ad nos venire perfonalitcr , fc folum ad aliquod modicum tempus manere nobifeum pro rebus tam fanâis fc utilibus expediendis » ad laudem Dei fc gloriam nominis vcftri . Demum ultra promifla nonnulla alia difereto viso Jo. Terrificis profentium ofteofori , commifimus referenda eidem dominationi veftro. Velit igitur eadem D. V. profato Jo. in hujufmodi referendis credenti* plenariam fidem adhibere , fc noe dementer exaudire ; pro quo eidem dominationi veftre ultra divin* remunerarionis premium exinie fibi afiiiturum, libeater & femper reddamus fervitialis gratitudinis vicem. Datum Bafilea, anno Domini MCCCCXXXVL decima die menfis Januarii , fub reverendi petris fc domini, domini Conradi epifeopi Metenfis, diâ* ratio» nis noftra prafideatis, figtllo.

PROTESTATIO

C Per *prifithettut vtftri ptp* i» gt»9reli teagrtgetitnt XIII.jMMtrii* m-xccxxxvi.

ne pqpaa meneranr.

INtelleximus, reverendiflimi in Chrifto pa- tau. p. «»j.
tres & domini, qaod in lacris deputauonibus , quaedam fupplicatio ex parta confilii fereniffimi regis Renari , Aquis relidentis, nuper porre&a eft ; in qua narratis primo nonnullis gravaminibus, qu* qtaidam exfecutor apoftolicus ia cauia Grafle· i›s ecclefi* inferre conabatur , ipfi domini de diâo confio lio fe gravatos protendentes, ad boc facrum concilium appellabant, cauùmque appellationis ipforum in partibus committi fupplicn-
|q bant. Unde hinc fiunta occafiooc , quod SS. dominus nofter papa de hujufmodi caofa contra hujus facri concilii decreta fe intromififfct, deliberaverunt quod Gm&itas fua foleinniter moneatur , ut inf.a certum terminum ei profigendum , revocet omnia fc Ungula per ipfam & fua fanAitatis nomine attentate, contra generalem reformatwocm ecclcfic in capite fc in membris , & maxime in caufa ecclefi* Graflenfis · alioquin facrum concilium contra ipfum procedet, juxta con·tenta in decreto concilii Conftantienfis.

Et cum etiam ad noftram notitiam pervenerit , quod in hac facre congregatione debeat horne fuper hoc avifamento fc deliberotione concludi ; propterva nos Johannes ar-
E cbiepiicopua Taresrinus, fc Petrus epifeopus Paduam» , ejufdem SS. domini noftri papa in boc facro concilio, licet immeriti, pnifidentes , tenentes a certo quod facre depute» rienes in tam dura fc infaeram ddfiberatiooc fuerint 'cirauBventa, pro iutcrefle publico fc !iro honore tam hujus (acri concilii , quam an&iflimi domini noftri, opponimus, fc dicimus, quod fuper tali dclibcestioac concludi

non

non debet. Nam primo, rede intuenti, per omo»* 8c fiagula munimenta per nuncios d«- Aorum de confilio didi regis portata, numquam apparere poterit , quod SS. dominus softer aliquid mandaverit per quod videntur velle contravenire decretis & ordinationibus huju. facri concilii. Qx>d fi ipfe executor modum fortafle excciffcrit in exfcqueodo, hoc nequaquam impurari debet SS. domino noflro , fed ipfi potius exfecutori. Et fi dida munimenta in facris deputationibus produda & leda fuiflent , numquam , ut credendum eft , ad talem deliberationem proceffiflent. Praeterea non eft verifimile , quod laerae deputations;, nifi circumventae, talem deliberationem acceptaffent, ex qua verifimilitcr fcandala multa io ecclefia Dei provenire poflent, potiffime occafione fiunt* ex uno particulari negotio , nondum plene difcuflb aut dedudo.

Item , etiam numquam , ut a certo tenemus , conftare poterit quod SS. dominus nofter .....aut ex contemtu venerit contra decreta hujus facri concilii , vel eo faltem animo & intentione, ut facrum concilium negligcret aut feandalizarct, propter quod fua fanditas ita requiri aut moneri deberet . Qmd fi aliquando forte , ratione fuadente, 8c pro temporis & rei qualitati fuper aliquo ex decretis bujus facri concilii fua finitae difpcnfaverit , aut aliquod illorum relaxaverit , non propter contrarea contravenifle debet decretis prndi&is, cum id fecerit fubfiftente caufa , Sc per illud arbitrium , quod nullum umquam jus divinum aut humanum futnmis pontificibus & Chrifti vicariis denegavit. Si tamen ex fuggeftione vel importunitate quardam a fua unditate exorta fuerint , quat gravia aut dura patribus hujus facri concilii prima facie videantur , illis primo & antea fpecificatis 8c plene difcuffis, debuit fua funditas reddi attenta Sc non fic ftatim ad tam inaudita; 8c infalitas monitiones eontra Chrifti vicarium Sc caput ecclefue procedere. Et fi dicatur dominum noftrum alias avifatum , ut fervaret c'ecreta , femper tamen per fuam fanditatem eft refpoafum , quod decreta fervavit , nifi forte neceflrtas ipfa fuam fanditatem & facrum collegium dominorum cardinalium compulerit decretum de annatis non recipere , expedando provifionem totiens repromiflam. Sed fua fanditas magis forte caufari pofler , quod in hoc facro concilio aliquando fada funt aliqua, qiur a confuetudine & obfervantia aliorum Merorum conciliorum videntur aliena, 8c que non modicum ejus jurifdidionem aut posentrem indere cenfentur · quae tamen fimdiffimus dominus nofter, tamquam pius pater, 8c ut unitatem & pacem ferveret, & major* vitet fcandala , omnia tolerat 8c fuftinet patienter.

Dicimus etiam , quod hac deliberatione concludi non debet, quia ex illa condufione multa fcandala oriri poflunt in ecclefia & populo Chriftiano. Nam per talem coaduuonem ex illo avifamento tam celeriter concio» fo , contra (blitum morem 8t ordinattooem concilii , non tamen aliquo pnacodeote tradam cum patribus & majoribus hujus coetus, noftro judicio Inditur non panim honor 8c exiftimacio bujus lâeri caacilii, ad anus honorem plurimum pertinet t»»a , & qu» ardua prxipue font. cujufmodi ifta eft, tnatur* delihcratioac terminare · ut Ce populus Chriftuaui , qui a nobis expedat aliquem frudum laborum noArnnim in vinea Domini videat 8c imelligat no» nibil agere , quod fandorum patrum canonibus obviet, & quod poftea fecitlc nullo umquam tempore nos pernitere poflit.

Quid enim , patres revereodiffimi', dicens Graeci , de quorum nunc redudiune folliciti funruts. Ite fentiant nos, qui ad fihilina illuc antiquatum exftirpandum jam manum appofiii^us, nunc cum fummo pontifice 8c capire totius ecclefise diffidere, & conteudere, 8c modo novum proceffum , novam rupturam, ut multi dicent fâpîcoter , inchoare' Quid etiam Bohemi facient , h<x diffidium intelligentes ? Nonne vel ex boc folum fortafle ab eorum redudionc fe retrahent, & occaGonem quaerent ? Quomodo etiam de reformatione totiens mundo repromifla fpersre ia* erit, G certamen boc cum patre 8c capite noftro ingrediemur, qui cum forte fc gravatum putabit , defeniionis viam inveniet , Sc juftitiam toti mundo palam facere curabit: Sc ita cum modico frudu, immo cum maximo forte ecclc/te difpendio, omifla reformatione, certabimus ?

Veiemur etiam, domini & patres honora- tiffimi, ne rem inchoemus primo quidem afpedu facilem multis , fed exiru , noftro judicio , lÿlde difficilem & periculofarp. Recogitent veftr» dominationes quot annis Dei ecciefiam inveteratum fchifmaafflixerit, quot incommodis & cladibus innumeris Chuftianum populum vexaverit , quot laboribus & quanto fixiore principum Chriftianorum, potiflime invidiflimi domini Sigiftnundi imperatoris , in facro Conftantienli concilio fubiatum fuerit. Noftri enim officii eft, qui reformationem morum profitemur , qui pacem aliia repromittimus, qui errores e medio tollere velle praedicamus , ut omnia noftra tali modeflia , rali patientis peragamus, ut nihil in nobis inveniri poflit, quod profeffioni noftne univerfo orbi totiens promiflie , obviare videatur.

Bx his ergo 8c multis aliis , qua in medium adduci poflent , dicimus , noftro judicio , nihil debere concludi in tali matena. Si quid autem eft , quod veftrarum dominationum animos follicitet , quia forte veftris dominationibus fugoeritur , quod SS. dominus nofter hujus lacri concilii decreta non fervet, humiliter petimus, requirimus & fupplkamus , ut nobis tamquam locum renentibus fius fanditatis in hoc facro concilio, illa feriofe iotilbentur & monftrentnr ; quoniam offerimus nos , & its fpondemus ubi opus fit , non folum fuam fanditatem de omnibus attentam reddere per nuncium & per litteras , & fupplicare , ut fi quid eft dignum reparatione reparetur ; fed etiam in propria perfona , ubi expediet , pro hac eadem re ad pedes fu» faaditatis nos conferre , eritque haec via pacis , & qus cundoa Chriftiani nominis principes «dincabit , hujufque ben concilii nomen reddet immor-

Qiod
ANNO CRMRTI -a veflris dominationibus , ae ofteium Mteb creditum a SS. domino noftro ia vaemu^v-cepiffe videamur, utqna honorem hujus fecri concilii noa neghgpnu· , A ut nullo «m-quam tempore, fi qmd fcaadali ex hac ferre conclafione faciende fequeretw , nobis pofit imputari , proteftunur quod talis cooelufio aon fiat, A in diftam forte conclufionem fe» ciendam aon folum noa confentimus, fed ex* prefle contradicimus, penmufque a vobis domino protoaotario apoftolico , & a vobis notariis hujus facri concilii, & aliis notariis hic exiftentibus , ut de hujufmodi per noa diâis, Isâis, oblatis, petitis, conficiatis «o-bis Mum vd plura documenta ad perpetuam g rei memoriam.

SEQUUNTUR ^riS^MINTA

*tr» c*Hiirie*ihn & tri*ei ct»d»ft fnr·*

mccccxxxfi.

DEputabuntur duo aut tres notabiles am-boffiatores ituri ad SS. dominum no-ftrum pro infraferiptis ; A ad hoc luerent deputati domênu» Arelatenfi' , dominus ar-chiepifcopus Aogdunenfis , & epifeopus Lu-bicenfis , ut providebat dc perfonis & cx-C penGs.

a. Recedent hinc pradiHi ambefiasores in-fra decem vel duodecim dies , & jurent in congregatione generali facere te dicere quid-Juid per fxrum concilium fuerit eis injuo-lum, A non ftare Florentin ultra menfem, nec acceptare beneficium , dignitatem t aut quicquid aliud , etiamfi motu proprio confe-ratur .

3. Poftquam fuerint Florenti· , infra trm aut quatuor dies procurent habere audien-tiam publicam in confiftorio generali in pne-festis domini noftri & totius curi·. Qiod fi forte papa effet infirmus , procurent habe-re audientiam coram ipfo & in pnrfentis p cardinalium ; & nihilominus io cafu infirmi-tatis procurent teneri confiftorium publicum in prxfentia omnium cardinalium & totius curi» , ubi oratores noftri wificc exponent ambaffiatam fuam , rogantes requirentes dominos cardinales & alios, ut inducant do-minum noftrum ad ea qu· lactum concilium petit.

4. Ducant diHi oratores ad hujufmodi u-num notarium, qui erit rogatua de omnibus, & quod incontinenti fetea proportione coram domino noftro & cooftflono , tradant propos finonem fuam in feriptis.

5. Qiod fi forte non poterunt habere au-dientiam coram domino noftro, nec coofifto-rium publicum coram dominis cardinalibus & E tota curia , tunc cuilibet cardinali intiment prerdiAsm ambafliatam , requirendo quemli-bet , quod velint ifta intimare domiao no-ftro , te proteftentur , quod non potuerunt habere audientiam , &c. Et nihilominus ante portam ferream palatii apoftolici in pratentia -orum quos habere poterunt, ac notarii pep·dicli alta voce legent propofitionem"«cim. protcftaado , quod noa potuerunt habere au —, ■! — dientimn, tec. AÏÏ2.

A Accedent etiam ad redores taperions -iP" civitatis Florenti* cum litssria «redautialibus foeti coedlii, te exponant illis eftêteum am-

intimare domino noftro. Bt pofteq fi fetei* iftis diligentiis, infra tres alioa ‹Scs noa po, tuerint habere prndi&nm confiftorium , v«{ audientiam domini noftri ia cafu infirmitatis, revertantur ad concilium.

EFFECTUS FROFOSITIONIS

Eri, ÿk

PRimo, exponent quanta patientia & mo-deftia facrum concilium ufum eft poft diflalutionem pnetenfam , fateam per domi-num noftrum, requirendo ipfum per tres ho-rabUes ambafiiatas & multas citationes & mo-nitiones ac prorogationes , te demum expo· flando per duo· integros annos , ex quo to-fo orbi conflare pnreft, quod mens facri con-cilii femper fuit ad unitatem 'te pacem eo-clefi» , *tt* quod nihil magis abhorruit ac ab: horret , quam fciflurem ecdefi» , Λ quod fi voluiftet rigide procedere, non erant necefla-* fecundum dnArinam evangelieam tnt re-qutfitiones X ‹:tatioi ⅄ , & tanta temporis cxpcftatio

a. Narrabunt poftea de adharfione *sc* teno-re ipfius , de his qu* poft diHam adbefic* nem attentata funt per fanctitatem fuam,, contra honorem, & decreta & fuppofita. ipGuc facri concilii , contraque tenorem ipfius ad-hzfionts.

3. Item , quomodo per dominum epifeo-pum Ccrvienfem primo , deinde per domi-num abbatem S. Juftimr, tertio per dominos cardinales S. Cnicis & S. Petri , legatos, luit rogatus *st* requifitus ad obforventiam de-cretorum facri concilii, &r. & demum per dominum Jo. de Huogaria St magiflrum Mat-thsum Mefnage, te pnrfettim fuper obfer-vantia decreti dc electionibus te de annatis *tec. tt* nihilominus non obftantibus tot A tauris ambsftatis te exhortationibus adhuc quotidie multa attentantua contra decreta te fuppofita facri concilii; quod nihil aliud efle videtur, quam inducere mundum in tranfgref-fionem vel errorem , ut ipfe qui caput eft tranforediatur ita .& alii fuo exemplo .el tranferediantur , W exiftiment concilia nui-

4. Narrabunt «tenta fcandala intolerabilia ex hoc ia Chriftumitate oafci poterunt, & pnefertim fi ifta duo decreta de doftioaibus A de annatis noa fartiaatur efleéhun, adden-do quod patres hic exiftentes ponti funt po-tius mon , quam pati auHoritattm ecdefi· fic conculcari.

5. Et ifta poterant extendi per inftradioees latius dandas.

cilium noa valens ««plies ifta toterare, mi*· tit diâoe oratores , per quos lacrum eoad· lium rogat ipfiun doamonm ooftram , depre-cana te cbfecret, «c fotemnim A petemto* rie requint, bc monet, M ob reverentia·, Jefu Chrifii Iponfi & capitu ecdefi* fanft* fu»

BNoMMBB AMNO caatm

flT fias, ac pacem te unitatem populi Chrifti»-Ajri , hoooranque fiat faafatu, vdit a talibus petMtw abftintre, ac eflkariwr fervart decreta iftius iacri concilii , flt teqoresn adhafionis Cm»; & quod ia teftimomum hùjM, infra XXV. dies o die hujufcemodi monitionis publica ae foleuuùter ia couCftorio publico debeat fiacre Iqgi .Htterl» marc eu- ' rie Romana bullatae iufrafcripti tenoris, mittendat infra XXV. die» ad lâcrum conciliu^, ia generali feu fefione legendas. Qpod XXV. die» pradtôa non alios XXV. tecs· concilio ooa deftinaverit, ipfiim tectum,coocilium proteflatur eoram Dao te hominibus, de qixxi fine alia dilatione *A* Citatione , im-g mediate poft ultimas XXV dies, quern termi.jtn pro canonica & peremtori» monitione ftatuit , procedet contra ipfum, juxta decretum concilii Cooftanticnfis.

SEQUITUR TENOR LITTERARUM

Af^Mitenatt it pihu ttttt JitH ftfrt fit tuttit.

T^Ugenius , tec. ad perpetuam rei metbi -EL nam.

Omnes appellatione» bterpofita» vel interponendas ad nos a irntcotût latis per facrum concilium, vel commiflarios aut judices ejufdem, ipfo durante, aoouUamut λ irritamus,C mandantes fub pena excommunicationis letat fententia , omnibus judicibus flt commiftâriis audoritate noftra deputatis , ne fuper illis procedere audeant. Revocamus etiam omnia Savamina , & quicquid feftum eft difta» auoritate noftra , contra tenorem noftra adhafienit , ac enntra decreta ipfius facri concilii Bafileenfi» : ratificamus & approbamus omnia decreta ipGus facri concilii Bafileenfi», & pnfertim de deAionibus *it* de annatis. Pollicemur, quod fine dolo & fraude illa manu tenere & fervere, tec.

MONITORIUM (-) CONTRA

DtHtittitt Ettgtuitnt

SAcrofan&a , Ac. In throno militantis ecclefia fedent jufti , judicaturi magnos ficut parvos juxta merita uia, cum apud Deum non fit acceptatio perfonarum. Tales autem intelligimns , *tEe* qui generalem fynodum conftituunt, quibus diilum eft. des en» *trtt etevtKtriet i»* MMMoe an», m *attitt illentm ftt» tg·*. Unufquifque igitur generali fynodo , etiamfi papah profidgeat dignitate, juxta decretum Iacri Coafiantieofie concilii renovatum , ia ifto obedire tenetur , quoad exftirperionem hnrefum flt fchifinaris fubtnottooem , ac generalem reformationem in c*pite fle in membris , pcrtiaentihufque ad ea. ®

Saqe hac ameatifime credidimus quod D. Eugen, pep. IV. cum pridem poft feAam per «un diflôhaionem illam fcand»laf*m huius fa·' cri concilii , duorum generalipm conciliorum Cooftaaticnfis fcilicet & Senenfis , necnon duorum Romanorum pontificum felici» recordationis domini Martini papa V. ac fua auftoritate convocati, qua mentes hominum irritavit , perfuafia a multis rtturn & prioci- pum oratoribus revocavit camdem , huic fynodo veshalirti adharatdo , dccernendoque & declarando ipfem fenftam fynodum a tempore fua inchoationis legitime continuatam fait fe & efle* praiequntionemqus habere debete ad pnadifta, pertmcotiaqac ad ipla, periode ac fi nulla diffolutio fefta extitiffet ; quia immo pradatam diiolutiooem irritam & inanem declarans , iplam fenftam fynodum pure , fimpliciter & cum effeftu, ut dicebatur in littens filis , omni devotione & favore profequebatur , *St* profcqui intendebat ; flt quicquid per ipfum , aut nomine ipfius ia prajudicium aut derogationem diâa feafta fynodi, feu contra ejus audoritatem, nocnou contra fuppofim ipfius feftum flt attentum erat , revocaverit te caflaverit , ac deinceps ab omnibus novitatibus in prvjodicium fynodi cjufdcm flt fuorum fuppofitorum abftiaera promiferit.

\ Sed quis hoc non credidiffer, dum tot tantifque pratentibus pro pace totius populi Chriftiani ipfe domtnu» Eugenius talia ipopondifler , & inviolabiliter .ervaturum fe dixiffet? Sed ecce quod mentes noftra» preffiut angit, nihil ferratum eft. Duo namque falubenrima decreta ab hac fanfta fynodo inter cetera funt promulgata , que fi debite ferverentur , maximum robur ecclefia pneftarrtur, in quibus maximam reformationis partem redundare non effet ambiguum : ttnum fcilicet de eleftiohibua certo nwdo faciendis , aliud fuper tollendis annatis. Ex primo ecclefiarum pax fle caritas oriri dignofeitur.

Nam ad illa periendum atque firmandum potiffimum videtur, ut oedefia gratus fit qui pnefiutur ad eamdem. Cum & apoftoli Fo* trum jam a Chrifto poteftatem habentem, in ceterorum exemplum de novo cocum princi- D pem efle voluerant in fignum ocrfafttflima unitatis. Nemo etiam eligi peteft, qui juxta canonicas ianAiooes dignus judicari non debeat , dum maxime Chriftus per crocis paffionem copulavit ecclefiam : ita iit vices ejus gerens in terris, inconcufla ftabüique prorfus mente , illam per qualemcumque vita afperitatem in firmamento pacis profequi teneatur. Que cum ita fint, quod modo ad tollendas abufus, pnecipue Romanorum po··dficum , tam opportune tunc fimritum «tint , circa efeAiooes canonicas confervandu flt certo modo feriendas , ex quo maxime quietis ecdefias munimentum orin necefle eft, dominus Eugenius pro voluntati» libero violavit. tyon who ut de bono in melme procederetur, ia qua fpecie liberior RouuSii po··tifiefs efl poteftas , hac a£U font : fed ût prohibeatur malum immiaeas , quod notoric

ANNO autan 140*

(=) Ptutar hee HMiaerini enat in aMs caorilii JBaflMofe «diti· tëSon» XXVI. eiratto efeMcm Eagt- ■ι μρη, qua valge moaMam appdiscar, cam taasa dUfiaâa due firn afU, msiuierium A dtatri.

W •calefiam affligebat , ilhad decretum extitit promulgatum. Qui ergo iifi refiftit, fahrtam

âWWO CHRISTI abnegat , malumqoe defendit io perniciem inaoileftam populi Chriftiani. Advertere do» b»iflet & deberet idem dominus Eugeniu· ne illorum in littera *Dtt t**it* iniindata comprehenferum fe auAorem foiflit fateatur, quam* (jnini emm in lita , licet verbali, adbvuone , i(hm revocaverit, & quod de fua mente non proceflit facrit atteflatus ; cum opere contrarium affeveret , dum pro voluntatis libito, tpretis facra fynodi inftitutis & monitis, cunAa facit. Pariter namque annatas folitas recipit, & cifiicm orarii apoftolici ordinibus utitur, ut antra faciebat; adeo ut poft tot tantalque requifitiones, quod s prantiAis abftineret abu- fibus , fibi faAas, nunc pertinax & incor- gibilis videri pofirt, ecclefi* perturbator, ac de ecclefi* & factorum conciliorum auAoritate male fentire dignolcatur. Non enim qui profitetur publice, abjurat hrrefes, aut male lonentes Λ piarum aurium ; oflcnfivaa fenren» tias, fatisfacit ecclefi*, & vulnera illata medetur ; fed qui operibus catholicis faaitatem mentis manifeftat. Si ergo opera (non) fint contra diAa prioium errorum, malitiam contiiMplTe videtur. Quamob.em idem dominus Eugcnius contenu in littera illa Drnr navra, quam per fuos or-tores & nuncios, videlicet dominum Antonium dc Roldlis advocatum conliftorialem, & dominum Petrum de Monte cubicularium ejufdem in diverfis mundi partibus, necnon fuo mandato in Romana curia in valvis certarum ecclefiarum publicatam fuiffe , certiflima fama , quod approbaverit aut dogmatizaverit & tenuerit, liquido manifeflit. Et cum , prout harc fanAa fynodus per multos folemnes magiftros in facra pagina >c doAores examinari fecit, nonnulli funt in ea errores in fide , aliqua funt etiam piaium aurium offvnliva , aliqua lcandalofa , feper quibus diAus dominus Fugcnius merito eft fulpcAiftimus judicandus. Et maxime diAam exaggerat fufpicionctn, quoniam de auAoritate facri concilii generalis declarata per facrum Conftantienfe concilium male ientire videtur , eadem decreta ciixajjjberalem reformationem ecclefi* edita , notorie & incorrigibiliter violando. Super quibus bate i-oda fynodus oeceflario procedere compellitur &. arctatur , qua enim ratione decreta hujufmodi per Romanum pontificem revocantur in dubium , pedent & per alios & per iplum alia revocari, cutn eadem fit facronun omnium conciliorum auAoi itas, per confequens omnia militantis ecclefi* fundamenta venite penitus in ruinam.

Et ecce nunc in iftorum comprobatione; ad nos gravis querela venerabilis antiftitis Graflcnfis epifeopi delata eft , quotidie etiam noftr* a diverfis perfonis ac pro variis caulis aures pullantur, propter importabilia gravamina cis illata , in derogationem per nos noftraque auAoritate geftorum, potiflime quod adverfum lententia* hic latas , qu* in rem tranfiverint judicatam , adverfum ipfam etiam caufarum pendendam in boc facro concilio, referipta conceflerit quotidieve concedat, appellationes etiam a fententiis per hanc fynodum feu ejufdem coramiffarios latis in curi* , exfa commdcrit & committat, lites

A propter hoc faciendo immortales & divifio» phirimas feminando , acc non va- ita ab boc facro concilio avocando, rtSSy, mm

edoAa. Nam inter alia , fama publics eft, quod idem dominus Eugcnius quamdam appeftationem interpofitam per magiftrum Au·uftinum de Roma , generalem dim ordinis Eremitarum , adverfum fententiam hic per facrum concilium latam fuper certo libello in fide erroneo, & male in fide fanante, per cum edito , admiferit , & fuper ea judices dederit, contra facros canones 3c faoAorum & patrum inftituta , fecundum qua in materia fidei debet papa fentire , & generalis fynodi featentt* inherere. Admififlc etiam dicitur publice appellationem interpofitam a domino Johanne de Prangino adveriùm fententiam per hanc fyoodum contra eum latam , pro reverendo patre domino Ludovico de Palude Laufaocnfi epifeopo , fuper ecclcfia Laufanenfi , nec non abfolvifte afleveratur certos laicos Januenfcs condemnatos per certos judices , ab eadem fynodo damnatos, ad reftituriouem certi caftri de Antipoli ecclefi* Graffenfis, a cenfuris, in quas incurrerant, non parendo fententi* , qu» in rem trsnfiverat judicatam , cxfccutionem illius impediendo. Similiter etiam in plurimis aliis attentando in grave feandalum A jaAuram fuppofitoram concilii antcdiAi, quodque in juramentis qu* mifit ipfis promotis confccrandis inferi facit, ut jurent exprefle favere refervationibus apoftolicis jam fublatis. Ac pridem repulit nec voluit confirmate, quamdam eleAionem faAain de perfona, Acc. ad decanatum Rothonugenfem , juxta decretum de eleAionibua hujus facri concilii , dicens illam fuifle de faAo attentatam, obftante fua pratcnfa relero vatione. Pratcrca annat* non folum juxta morem folitum exiguntur , fed ut acciimus a promotis , de illis Iblrgndis A manti tenendis juramenta illicita extorquentur.

carent , quo h*refes venire continget , & inextricabiles divifiones , aliis concilii auAoritatcm , aliis papa anteponentibus, femper autem talium promotorum gefta necne valeant remanere in dubium periculofum eft valde, & jam in plcrifque mundi partibus ob pramifla , gravia fcaodala funt fuborta , 3t hujus facri concilii & aliorum omnium offenditur auAoritas. Intellexit autem a fide dignis plurimis faoAa fynodus eumdem dominum Eugcnium ad diverfoe rege & principes fuos nuncios deftinaflè , nt in earum*dem annatarum perfeverantia fibi adfifterent, utquc hoc fiaaAum decretum violarent : qur E res vcluti difeordie & damnato cupiditatis mincis, noftris auribus gravius eft , dum abfardiflitmun putamus , eo paAo facra· hujufa modi ordinanoacs per ilfam, qca ad ipfarum tuitionem propeafins obligatur , infringi procurari , ut etiam (ocularium poecftatcs in everfiooem vocentur earutndem. Deberent fi. quidem domini temporales a profatibus ecdefiafticis de unitate ac mutua diledHone, deque juftanun legum ac moram oblcrvaatie

f'- * ■ ■

cmum

«i omr* untaefelia Ktldi· fiipportanda. la* mo ilhad quetirfir imaainst in cogitatiombus noftris : M Am muta inftaat pro refermatMM ejufitan ocdefiat , pro quibus continuo laboramus, A tire noam proyifiooem ft»* tuendam pottrit opportunius famufque deter* ■i ; ideo diflertodum delegimus ; abfonum etfan putaneri , quafi obnoxia »4 hoc vi<teretur roiverfelfo eedefia, at non aliter haoc annstarom molem importabilem fifaaovero* aaw , nifi prim tocompeaferio baa effiet. Non cam a male folum , Ad ab oeai eft mali terit jhxm dMteu apoftoU abftwendum. Et fi hue A fimilia coaniveatibus octi*

baa, coms miaiftri fin», temerarie refiftit; etiam Spiritus idem fenfita per organa noftra ftanitt A decrevit, juftitia mediante, vèfti* giiaalioraai focroram cooci Bonm inhsreado, qui ftoaaanoram pontificum exceffin in feanda* lam anieerfelii ecdefiu perpemtoa debite po nieront, cam . potenter militantis ce* ck&e animadvertere in. cumdem , nifi ederiter , ut rea exigit, refipifeat. Ea propter profita fanda fynodus indefefle & intrepide Meae pro omriam falute , & ut muram fe objiciens pro impugnantibus illam , habita perpriua fuper promifis omnibus A fingufis ptaibufque aliis per fide dignos plores teftes omni exceptione majores, A per afta hum teri concilii & alia iura, infermattooe fumcienti coaftituta^ue ubi per hujufmodi funmariant informationem, receptam auâoritate

toriettte violatorum didorum decretorum, ac d» aliis fupra narratis A quampluribus aliis, Svifeera mifericordia domini noftri Jefti rifti didum dominum Eugenium inftantiffime rogat, obfecrat, A hortatur, monet ac folemniter requirit , A ex parte omnipotentis Dei fibi mandat A proripit, quatenus infra XXV. dies a die pnefeotis publicationis immediate numerandus A finiendos, quicquid contra decreta didat fende fynodi , profertim illa duo de eledioaibus A de annatis, fecit A emutavit, cafter, revocet, annuite, qum immo irrita ac nulla , A pro infiedis haberi decernat, promittatque in futurum eadem fideliter obfervare A msnutenerr. Et propterva omnes A fingite orovifionea cathedralium ecdefiarom A monafterion» , ner· non collationes quorumcumque beneficiorum ecdefisfticorum dedivorum, prstextu qu». rumcuasque refervatiooum feâas , per quos elediombus ad illam vel ad illa pnejudtcari feu iaapedimcMum pmftari poflst, nunciet A declaret irritas A inanes; nocnoo omnes annatas te verandas A alia conta decretum Moecarom recepta, illis rribenet, a quibus indebite fat recepto , ec p^r camerarium apoftoiicw fodis reftitui mandet rttliter A cum eftbdu , pertefique omnes prodidas te> fes in priftimms ftatum reponat. Omnes in-

ANNO cuairrt

fuper appeilatiooes ad ipfum &. fandam fe·don apoftolicam a fentendis per fecrum eoaciliate val te auâoritate lari» ioterpoCtas , cam proceKbae in caris vel extra feAis, revocet A annuite; A didas caulas pro quibus cft appellatas, ad facrum iftud concilium decidente remittat , cam intendat facrum concilium cum omni humanitate ad ipfum recurreatibos juftitiam miniftrare. Et infuper judicibus omnibus S. R. E. cardinalium fub excommunicationis , A appellantibus prodidi» GA perditionis juris ponis , quas contra teiendo incurrant, ipfo udo , mandet, ne feper didis codis appellationum quoquomodo procedant. Mandet etiam per fas litteras B apoftoUcas omnibus ordinariis locorum A auditoribus , feu aliis commiflariis ia Romana curia aut extra impetratis, quatenus in caufis. agitandis quibufeumque decreta hujus lacti concilii fetemniter edita debeant obfervare, omndque fententias in eodem concilio ejus audoritete latas, qua in rem tranfierunt judicatam, exfequantur, ac fi auâoritate didi domini Eugcnii lata efleot , etiamfi cameram concernerent apoftolicam , maniaque referipta A cooceffiooes ia contrarium per ipfum fedas A fete revocet A annuiler, A infuper cum ad didam fandam fynodum frequentes querela deferantur a multis, quos dieunt cumdem dom. Eugcnium vel fuos offi- ciales fa auâoritate , cauſa non cognita, A c ei» ooa citatis ac defenſis , fed penitus de fââo fuis bonis fpotiaffie , feu alias eorunedem hoos quibus ſpoliſti fuerunt retinuiſte, iptengue vel m ia orarium dida camera non rcpo.uiffic, A nonnullos incarccraffie, A variis injuriis affeciffe : requirit etiam A monet eadem S. fyOodus , quatenus omnibus A fingulis fic expreffis infra duos menfes a die DOtificata liquldationis didorum boooruas feu damnorum , profato camerario , etiam per ediâum publicum ia loco vicino curia Romana , fi nou pateret tutus acceftus, per feuteotiam definitivam , quo tranfierit in rem dijudicatam, in hoc facro concilio latam vd ferendam , intimandam, ablata reftituat, ac Dde bis omnibus, necnon de obfervatione omnium aliorum decretorum faâorum A facico* dorum pro generali reformatione ecclefia in capite A ia membris , infra diâum terminum , hanc fimdam fynodum per fuse litteras move Romana curio plumbatas , ia fuo confiftorio publico perprius ledas, certificat. Infuper pan modo veritatem per ecclefiam in decreto Coftantienfis concilii determinatam, certa auâoritate fecrorum conciliorum fe fideliter credere profiteatur exprefte , ad tollendam omnem ambiguitatem , A multorum animos fedandos , qui propter pnmifta didum dominum Eugcnium, ne mu rede opinetur , habent valde fufpcdum, de hujufmodique fafta profefiooe infra cumdem terminum pari modo reddat haac fynodum certiorem. Cujus quidem decreti tenor talis cft : frequens, Ac. necnon Infra alios XXV. dies

re Romeao curia ntenhatm, in generali eoogregariooc vd feflMM fotenm legente , de nnmiflbrum obfervatione certificet. Quod fi anfim cumdem terminum promifla omnia A

fio*

C^finguh réalité» & com eftda ariuiaw adim-A plcvcrit, ipfisdicbus dapfie, ex mme proot ex tunc, & cx tuoc praot ax nunc , dida μη. fanda fynodm decrete tacti coactHi CooAaoticnfia iaharendo, ad umt rsaamcm uo» det , prone ei frcuarfam juri· £^ofiaoncm fc canonicas traditiones pen fatale Chriftiaai populi, alia citatione non bâi , videbitur faciendum - & ideo cumdem dominum Euge* nium mooet & requirit, quatenus dicar A alleget coram diâa fynodo infra cumdem terminum , quare notorio· fc iacorrigtbiltt, tur» bstor reformationis generalis ecclefi· mriver-Talia , & pacis ac quietis ejufdem , mb non ebfervatKmcm decretorum hujufmodi, dici & declarari ndn debeat ; necaoa dkat fc objiciat quicquid velit , quare ad perne pratxi-£Us devenire non debeat, coram diâa fyaodo juftitiam recepturus. Datum, fcc.

CONCILII BOSILBÊNIU XPITTOLa

Ad capitulum Trecenta 'ecclefi· , exhibita capitulo XI. Julii MCCCCXXXVL pes Johannem Blanche fucccntorem.

U» SttphtMu Cfiltt» csmokiw *Trttt^ft*

1? QAcrofande generalis fynodus Bafileenfis in O Spiritu-fanito legitime congregata , uni-C verfalem ecclefiam reprefentans , diledis filii· decano & capitulo ecclefi· Trecenfis, ac omnibus aliis fc fingulis quorum intereft, & quos infrafericptum tangit negotium, feu tangere poterit quomodolrbet in futurum , fatatem fc Dei omnipotentis bcnediâionem.

Quia pium xftimamus & rationi coofooum fore , veritati teftimonium perhibere ; hinc eft , quod diledus ecclefi· filius Stephanus Callcau presbyter , magifter in artibus Perifieofis , & baccalaureus in facra pagina , canonicus veftcr, ad hoc facrum concilium Bafilecnfe pro exftirpandis krrefibus , moribufque reformandis , & pace inter Chrifticolea congregatum , dudum acceffit , & eidem incorporatus extirit : quodque ne propter hojufmodi acccfliim ad didum. concilium quis detrimentum fuorum beneficiorum patiatur, hac facrofanSa fynodus ftatuit & decrevit, ut qui in eadem fynodo caufa concilii pr·-fentes fuerint & incorporati , ficut ipfe Stephanus adu pnsfens exiftit , frudus fc proventus fuorum beneficiorum }>escipiant fc eifdem gaudeant, prout fc quemadmodum in decreto Taper hoc in prima hujus facr· fynodi publica feftione edito, hec fc alia continentur ; cujus decreti renor fequitur & eft talis, Cm *hi fvi iettrjiuu, &c.* Quapropter decanum & capitulum & alios & Angulos fupradidos hortamur, requirimus „ fc monemus , fc nihilominus in virtute fande obe-* dientta diilrifte procipieado mandamus, quatenus ipfum Stephanum canonicum veftrum, frudibus fc proventibus fuorum canu^catus & praebende did· ecclefi· Trecenfia , fine difficultate fc contradidioM quibuslibet, juxta pnrinferti decreti tenorem atque formam, uti fc gaudere permittatis , fibique vel fiso procuratori in hac perte deputato, de eiffifem

unto

aa. a net. Dm·. MCCCCXXXVL

TWCTaTUJ recrus

Centre fusddtao

tftiiaû fMêtmfra».

SAnda Synodo· Bafitienfis fcc. ordinet fc ftatuit, definit, fc dedant, «and nulli fimplki peritam, collegio, communuari, uni* veritati cninfcumque dagmtatia , gredns, flatus, onfims, sut conditionis, ctiamfi papulis aut imperialis exiftat , fas eft aut luerit dm JL5

texts, cMjunftim, aut divifim contiuveaire· aut mo obedire , aut *frtttéuii ft* alicujus *fit.*

xilium deamer implorare fcc. *& iiifre.* Nec alicui pradsdorum fâe fit a quacumque five quibâfcumqm fententiis, fini decretis anftoritate facri concilii emanatis, aut promulgatis vri divifim ad tribunal ctiaeafi luerit, quam generalis concilii exifteotie, fc eo durante , aec are ledis apoftolica judicata ad tribunal facri concilii donec intagraliter peritum & de talione doftum fuerit. Et m-*frt.* Et nihUominus fi contra decretum vel fententiam facri generalis concilii taliter attemptatur , infra meafem quartum fingulis hnjufmodi attemptatis *txpnffe fc* legitime non renuntiaverit, decretis, feu fententiis aoa obedterit, aut aliquam ex aliis attemptaris profhquutue fuerit, tam ille, quem judex , advocatus, procurator, notarius fcc. ad quocumque beneficia obtenta, vel obtinenda fit inhabilis , & de fado privatus , & quilibet ex ipfis infsmia perpetue innodatus.

X/ÿw'/nr «Mens i» CMtrariaes.

Circa hoc evifamentum , pace fc gratia femper integris patrum avifantuim illud , fc fub corrcdsone , & emendatione veftrarum

avifamentum auUo modo fufeipicndwn efte

rum hic, quem fententiarum detarum ia concilio . Cirai pnmum, qùb de duobus fit mentio, fcilicet de decretis, fc de fenteatiis* (inftar aliquorum itominorum qui prolocuti funt) primo loquar breviter cum decretis conciliorum uaiverfifium ; fecundo de fententiie detis ia rifdcm. In priatis, astandum

ollis uriverfatibue, faut ia duplici gfeerv; ut ait S. Thomae, ia quotibctn mmdam, loqnens de flaturis apoftolorum* & ia Tead. contre impugnante· ndUsoem de ftemtia ena* ciliorum uutvcrfidmm. Friauna genae eft quo eorum ftatuta funt de jure diviM, ficut umt

P*

GF MttÛMKM Mit ad articulée fidei, aut ad fub-..ft H nra *fidet*, in verbo*eelleteeei deviere;* di-
flaarira» fecaamsMosnm, Mt Φ** mamfcftam H cit: hoc inteilige ex contemptu; alsas con-
M*** cwnaMiMi—, ad IqMm divisam per* M tfouc fecimus contra canones, ficut contine- mi··
uh. riaoatfe ad booos moresi. Kt de talibus, ut „ tur fupra, Pfe/eseres.* Hec ille. Ex qua
ait S. Tboaus, iarallimtur c. «serra, et c. condufiooe cum notari* fequitur primum cor-
prinw *βιΐν,* XXV. q. de .talibus etiam cano- rolarium , quod non omni* tranfgreflio facro-
nibus maxime iatelligtav c. vMersras etsdem ram canonum,etiam mortalis eft peccatum in
caufe, et q. Ex qmbos coefequitur, quod coo- Spiritum SanAum, aut blafpbemia in Spiri-
tradtÀom iaftinirinni caaoaam hujus generis, tum S. ut quidam dominus videbatur nuper
habita «rida quad ad jus divinum pertinent, dicere; proprie capiendo blafphemiam **b** Spi-
Mditodi eoo fisnt, fed mania poniendi tanqaam ritum Sanftum, et peccatum in Spirhum S.
fi/pefti, et advarìàrii fidei, et religionis chri- prout Hieronymus, Auguftinus, et magifter
ftàanai. Secundum nenus canonum eft eorum, iententiar. **b x** dift. 53. accipiunt. Pater ex
quos inftituereat ». Patres in conciliis uni. diHis.
verfâlibns de *me* pofitivo; licet enim cano- Secunda condufio eft hujufmodi. Caooai.
dm omnes a SS. Patribus unanimi fenfu con- gbus non peri, nec eodem genere obbli^ario-
ftituti dicantur conditi a Spirin* S. non ta- nis uriverfaliter fubiicitur papa, & reliquus
men omnes dicuntur pertinere Mt ad legem populus chriftianus. Probatur quoniam prin-
nature, aut ad jus divimam, ficut aliqui do- ceps aliter fubiicitur legi, & aliter populus:
mini vifi fane dicere ia hac deputationcm re- pro quo notandum quod, prout dicitS.Tho-
formatori!; fed aliqui dicantur pertinere ad mas in L **x** q. XCVI. art. 4. qusrren* utram
jus pofiùvum : licet enim omnis veritas s quo- fubiiciantur omnes legi humanae: duo habet
cumque dicatur, tefte B. Ambrofio, a Spiri- lex de fui ratione, primo quidem, quod eft
tu S. fit; non tamen omnis veritas dicitur, regula humanorum actuum; fecundo quod ha-
eut theologica, aut juris divini, aut fidei, aut bet vim cooAivam. Quantum ad primum, vi-
ad divinam legem pertinere ; fed erit alterius delicet quantum ad vim direftivara , omnes
inferioris generi*. Preterm fi canones omnes obligantur & etiam principes, quoniam juftum
quia a Spiritu S. funt condiri pertinere ideo eft, ut dicitur extrav. de conftitutionibus,
dicerentur ad legem nature, aut ad jus divi- quo quifquis jure **b** altero utitur, ipfe eodem
num, indifpenfabiles eflent; et ita ecciefia er- jure uti debeat ; Sapiens ait : *feurt legn»*
reflet in difpeufsndo canonibus feftis * SS. pa- fium s« *i»ft tuitrii.* Quantum vero ad fe-
tribus. Item nec mutari poflent qui femel «U cundum, fcilicet vim coeaivam, princeps non
feot conftituri, et multa dia fequerentur, qtue fubditur legi, inquit fic S. Thomas. Ratio
omnia abfierda font. Loquendo autem de mo quoniam nullus proprie cogitur a fe ipfo ; lex
maere canonum, de quo principalis eft inter nos autem non habet vim corôivam, nifi ex prin-
difceptsrio et deliberatio, dico quod aut cano- cipis poteftate: hinc legis peritus, ait quod
nes, five decreta fefe* ia concilio funt una- princeps folutus eft legibus, quia nullus in
nimi confenfu papu, aut fuorum prefidentium ipfum poteft judicium damnationis ferre, fi
conduis; aut non. Si primo modo, fit ifta contra legem agat. Unde fuper illud pfelm.
condufio. canone* tales funt eb omnibus cu- T»A» *feli fectevi,* habet glof. fic: Are
ftodimdi,' et peccant qui canones prediAo* sauudw *fitftritr ; &* idse « De» rretsw, qw
pmceptorios, maxime **u** cafu non couceflo, *ffl MA/er fmuniet Si vtrl mt dt f–*
tranigradiuntur. Probatur per illud Rom. ıı. *f»h ftetet* O Dre *feuM* O *rtgt. Ri»* vt~
osswr «mra/nidin*/* *fet^fietHet [üliftitri·* r/ ■« foawaem ps« /m *fefie dijedi·*
bw. Item ibidem: amni* *fettfet* *''t;* O *idee dicit.' t'M feli feccevi.* Quod
O *fM fttt/bti rtfiftit Dei* •nimnHsi *rtfi.* verb fummus pontifex princeps ecciefia hoc
ftit fed refiftere Dei ordinationi eft pecca- D modo fit fe ccclefiaftici*, five canonicis, le-
tum; ergo &c. De quibus canonibus intelli- gibus abfolutus , habemus in cap. X. *idee*
gendutn etiam venit c. illud, P«s/nNres(quan- XXV. q. i. ubi ita dicitur: *Ut itefte nt-*
do quis ex contemptu potcftatis ecdefiafticn, peaderor, videlicet c. *eeefidmu,* fe c. qu*
aut prrfiimptione contra canones ageret. Un- ad *ferfettemt 8t* c. *tdeleteret, fe c. teeere,*
de ibidem in prediAo c. dicitur fic: *ttlit* *fe c. frêne felet,* quibus arguebatur, quod
rem* *uua geeet eftH»·* oapa feu fummi pontifices etiam impermuta-
ffheeuetieee Sfiriteet JanStMs. Unde Archid. bibter obfervare tenerentur canones: *fecrtfm*
in gloC prodidi c. vfe/ersrar, ita dicit ia *R· R' & enSeritetm ferit teem.*
Rolario: „ Fateor, quando fic cupiditate vel ÀM *ènferttter; fed* mo *eit Migeter; htdee*
„ fine cauls, vel in cafu, non conceflb fecun- ram· *jei tendendi teeeeer, etfete gee re.*
„ dum lanoc. Dic ergo mod non obedite vel *fe»,* o *cerde eemm Ictlffitree , « tejet*
„ venire contra canones * certa fciearia mor- X *e eemti diffeetire licet; ite eege cm.*
„ tale peccatum cft, cum talis poffit exrem- *eeReeitettec t»[tif[te en fo.*
M manicari, t. q. i. A' fois. Et boc intel- *Hiciet.* Hac ibi, fe multa alia, per que pe.
„ lige quoad ftatuta preceptoria, et in eodem tet veraciter · ergo nec rentra hoc militat de-
„ cafu quo obediendum eft fecundum Oftien.E cretum concilii Conftamienfis. Non emm ero-
„ qui hoc notat ex. de majo. et obedi, c. X ditur quod prarfatum concilium volverit iec-
„ a Jo. de Deo dicit quod boc quod hic dicitur defte pnneipem aliter adftrinxiflë ad obier-
M intnlligredum eft quando ex contemptu hoc vantiam canonum hujus generis, quam prin-
n fit, fcilicet contra facros canones, ip. dift. ceps folet & valet aftrinm. Unde in c. *fai.*
n NsUfo Alias falfum effit ; quotidie enim extra I. de efefeto. dicitur quod, esfc
„ facimus contra honeftatem, et moderamen *cilie legeee* ws *fnrfieereet ecel& Reeeme;*
m canonum, eteft veniale iaqmbufdam, *5. *ceee eeiete cmilie fer ectltfe Reeem m*
„ dift. J. nasse outsw. Item idem ia c. pri- *Seriteteee & fttfh fiet, & eccefeem,*

cIibti riot, 9. q. J. *«mafia fer mundam,- erqp* inid<< ferior non poteft ei legem imponere, *t·* de maior. *A* obed. *eam inferior.* Hac ille.

Proterva cum papa fiibpci. ficut ceteri fabjiciuntur legibus pofirivis conciliorum non vi» dantur pertinere ad reformationem; immo boc deformationem & deordiaatiouem faciat in Republics, mb oft «rudendum patres >Um« concilii Conftantienfis tatam habuift intelli» geotiam tb omni ordine *A* ratione alienum. Corrolarium primum eft, quod licet refiduuS populus chriftianus obligentur ad obfervantiam canonum utroque modo* pana umen inavifemento, fi *d transgrettores canonum fe extendar, ficut ed appellantes, ut mihi vifunt B eft nimis dura A periculofa; turn primo, quomam bec eflet magis xriare leges humanas, & inftituta hominum, quam Chrifti legem, cujus trnnfgreftoribus nulla pceua ner imponitur. Tum fecundo, quia ex hoc lirpenutnero apud multos fiddes multohim prolatorum ecclefi*, imn>o etiam pap* ponnficium redderetur; fit ita ftspe per al "exhibita profana aut irrite cenlercntur. Ex quibus m»» jus vulnus oriretur in ecctafiis, quhm mala tînt, qu* ex taaniprefibribus canonum juris pofitivi pediant provenire. Tum tertio, quo» niam videretur pana non commenfiirari delifto, contra illud feilieet Deuter. XXV. *fetam dum dtiifiam erit plagaram medat /· A* ita C injufta effet talis p«M. Gorrolarium fecun· dum; canones hujus generis, fcilicet pertinenlas ad jus pofitivum, non poffunt inftituti immutabiles; patet de fe, quoniam materia eorum eft mutabilis juxta varietatem tempo» rum, locorum, perfonarum, aliorumqu* accidentium, quorum varietas nulla measure, nulla certitudine plana poteft cogoofci *A* provideri. Corrollarium tertium; necefle eft apud fummum pontificem, rsfidere auftoritatem difpenfandi, & mutandi, prout cafus ncceffice·ti,, *A* communis utilitas expopofecrit; nequaquam enim, « ait Avmarus in lib. Concilior. cap. jp. *ecthfiaftua difiipliaa /affuere peÿet, fi* i*m *praful apaftelicuf illam aaSeri· Q tutem itifTfi d· ennihu*, /apra »» *tuiimuj. Siampreeedftium patrum fiatetfa et· cltfiifiitan /lifciflnuie aiiq*uewd· ■·» ,«■ i*. *ftiluertnt quam* cM/aadrrcar, *fi anila ratione a fuccefferibut teram matari pqfft.* Et infra; *S· B. Gelafiut numerum* wwrias, *quet fed aatotefforet fingulit armi» pnafixenmt,* ««asters *.* *peffet d penaria clerkeram fui tempe·rit per prejbpterot en laicir infra* «nsa *maturaiet nullo mode fncearriffet. Item fi marier·ni pontifier» antiquorum rigerem* µvµµv *per lapjat facerdotet remittere nequitiiffnt*y *nfa ebriftiune religio deflifutc fueerdetali officie pfilet fiare* mm *pqffit j cum jam pene anili faetrdater, nifi triminaliter lapfi,]epfriam. tur^quet antiqui tenant» depeftnfft]eqiiitur.*- H*< ille, Jdco dicit Innocentius III. & h». betur extr. de probeo, c. *prepefidt.· /k*mAm *plenitudinem potfflatit It fure peffumtu fupre jet difpanfart.* Kt dicit Oftien. q. d. nullo jure affriugimur, immo fumus pofiti fupra juro onw‘‘› atque concilia, $. de cleft, c. fi· . Hnc ibi. Sed dicet aliquis: milius coutcarium dicit, omnes enim in hanc fautentiam coevwûfw videntur, gtrndoocumBt· esto- AMNO te acccffitKM, k evidentis Mtüfarffa papa poa* CBUfm fit, fedebMt difvenfete; M quod bor difpenfet fine «uda, & iodiflurenter non violat «· MMM coocitionun. Ego tali refpoodao quod aflcam ifte £»8» eft, & satae boam; fed videat, 8 provideat bene telis, «t ad cuftodiam canonum fervet netam bec difitretiom falitum, quem non habete videbatur, fi mm noceffitatis aut menfiira utilitatis panftuatitv* dnfignetar, ant alteri» joditio fiam principia ecdefi· hapeftuodi taxatio, 8 commcafurario a committatur; aut quod magia alienum n ttamite rationis videtur, fi irritare, five anoulnuliare temptaret, quod abfque legitima caela faftum efle diceretur. Hac enim eflut orbem implere litibus, hominum cowfeientiaa fcruputofas reddere, fiepcmimero defacramen* totum virtute duteoc facere chriftianos. Qiibufdam namque dicentibus, legitima caufa fuit difpenfationis, altisvero e contra afferentibus; fiepe veri paftores redderentur non efle, ut eorum facrificia nftimarentur profana, qu* majora mala parturirent, quam ea que levibus ex difpcnfetionibus noftris temporibus oriuntur. Videamus infuper, patres, qualiter in difpenfationibus, qu* fiunt in hoc concilio, quo orbis flt curia Romana reformationem cxpeâat, ponderemus neceftitatem, aut evidentem utilitatem, fuper que re ad honorem noftrum nolo plus ~~loqui~~. Id tantum fit diftum de canoribus cooftitutis univerfali cbn* fenfi» a papa vel prefidentibus ejus, Concilio pariter conclriis, five a fummo pontifice confirmatis. Sequitur dicendum de inftihitie de› cretis a foto concilio. Pro quo notandum, qood fi fiat aliqua inftituta ab aliquo concilio, papa ibidem non exiftente aut non confientlente, fed contradicente per fe, aut fuos praefidentes, videtur mihi quod fit Doftorum con» clufio cum correctione, dicendo, quod tales canones pertinentes ad jus pofiifivum nullum robur habent obligandi quemquam ad eorum obfervantiam antequam per papam roborentur, & confirmentur, quod ratione, *A* anftoritate multiplici probatur. Ratione *(ie.* Null* lex habet virtutem obligandi aliquem, nifi roborata 8c confirmata, merit principi, auftoritate; princeps verb roborans ftt confirmans legem canonicam eft papa, qui juxta c. Zdsv 2$. q, i. jus *A* auftoritatem impertitur canonibus; *A* ita ubi non concurrit ejua auRo» rites, lege, noa videntur adftringetu, nec ligare. Auftoritatc verb patet concilii Chalcedôneafis, in cujus aétiooe *fee.* dicite: in omnibus Ijmodis apocrifârii apoftolic! decretas fententiat primi, propter fiammam auAoritatem ejufifem fedis, confirmabant *A* fiibfcribe* haut; quia aliter nullum habebant robur. Item in c. *Bene quidem,* dift. pd. in fynodo, is qoa Symmachus profidebat, ita dicitur: *fi eafinMet previntût fmtrdeitt inter fient tenui· quidquid fiut ff Mttm peiitaui aufierhate traSaverint, irritum ft debere SS. Patret faunantut; qtumte magie, quad it Jpe/Uitt fide nan epüaute pmjule t qui merite B. Petti ^gfielt per ateivetfiem erbem principatum eètinft Sacerdetii, fictutit fguedalibat cenfaevii, trident faceditatem, & firmitatem?* Item tertio, hoc oûendhur ex pratrica omnium conciliorum, quorum cura

& *n* faner fait canones conftinmn ad papam A te respondetur qumufdam dominis dcconnous*
----------^mswere eocfiraiassdos. * robosMdm «fa an- ft Mgueuribsu ac: ftegriarer fofem apoftoli- CHRISTI
simo
canist i

concilio Conftwmcnfi fatam effê Îêaimuc, pnpa Martino creato. Nec vafa, i dicatur, qood pnrfaum coodlium Conftantknlc inftiwit, quod quilibet fidelis tenetur obedire decretia, oedinarinnibus ftc. univerfolis concilii quoniam non credirar hoc iatdlcxific, nifi de eia qu· ismverfoii con&ofis coactafa effent in concilio, quod non videtur effe, quando papa, aut princeps, ant praefidentes ejus non concurrunt; quia in tali cafu, cum decreta non effent «miverfati confafii conduis, non» effent valida

Corolarium primum. Contradicentes talibus canonibus condendis, five cooftituendis legibus, antequam fiant, intentione impediendi nfamerionem ecclefi* in fe, vel ia aliis, aut aRcvjus cupiditatis gratia, hoftia cenfitndus eft reipuhiic*, A non curandus, five non audiende, maxime cum mamfoftum effet talem hac Idborare pervesfitate animi.

Corolarium fecundum. Opponentes fe avvifomentum quorandam conceptorum doâoram, five legum condendarum, quia expreffe fed! apoAoHcn diminuent, aut infringunt privilegia, & auftoritatem, non funt judicandi im* peditores reformationis, aut male agere* fed laudaadi, fit prodicendi de fidelitate ad iftam C cut habetur 35. q. 3. ca. guud*». £t taMe· fantarn, i/i qua, tefte B. Gregorio, Dews noller Jefiis Chnftus totius Ecclefia principatum * primatum collocavit. Tum proteres, quia nulla decreta poffunt ad reformationem ecclefi· pertinere, qu· privilegia illius faotas Mtt infringant & enervent, ac dirimant autaritnem.

Corotarmm fortium. Opponentes prsdiâis canonibus ante eorum coaclufiomm, quia videlicet videatur impropottiombiles regionibus ant laudabilibus & veteribus coafoetwdinibus Perraram, non font rcpvebeodcsrii, aut judicandi male agere; quoniam hoc jufte agere poffimt, cum leges commcafisranda fint politiis, A non < converfo; fit glo. in c. ia dû p 4. div» ita dicit: ruas _pup< vtds vendere cunener, *p*f''U teatratUfen* O *tiictrt* rouau *tft* *»t· ceawait* rejimû *aafita*. Hac ibi.

Corolarium quartum. Contradicentes avifamentum, porretam per aliquos in medium, propter hoc quod videntur, & funt nude a conditionibus boa* legis, ut puta quia non videntur effe booefta aut jufte, aut puffibilia, aut fecundum confoetudincm patrie, loco, dc tempori convenientia, aut non neceflaria, nec utilia, aut noa claras, aut communi utilitati fervientia; fod magis privatis commodis, magnum fervirimn faciunt univerfali ecclefi·, & granae meritorum cumulum promereatur apud Deum; horam enim ftudium eft ne fiant le- E ges insqwe. Ifti videatur effe illi milites, dc qribw Deus per prophetam Zachariam dicit: risramdnfo risurum psrms; gloa. ideft ecclefiam; *ta bit fai* auforum arifo. Et Cant. 3. dicitur de rildêm: *ea Mhmsfom S^tauaU LXX, fttat aetiiaat n [trtifiau Ifrael,* qui /nae rnasar suavuerr *alatUat*, D* ad *M· ia MUgaai.* Et ex iftis fopraditas fatis aper-

n, ita ut non poffit peccaro^ * ut bene & lariabiliter regat ad utilitatem ecckrim, eft bonum, & hoc etiam iwfpirit reformatione* capitia, od quod reformandum ficut & rotata membra facrum concilium convenit; ergo non prohibere, aut contradicere ne hoc fiat, eft magnum peccatum. Iftis fic dicentibus conceditur hoc totum; folum rcftat: fi aliquid volant ad propofitum loqui; ut oftendant quod avifamona fua fint hujufmodi, & non cedant pfos in deftrutaoswm, ecclefi·, quam reformationem. In hoc emm eft difeeptatio noftra, non in voto reformandi. In hac enim re intervenit diverfitas opinionum, contrariétés votorum; dicentibus quibufitaa lucem tenebres; aliis vero tenebras lucem.

Corolarium quintum. Licet canones conciliorum univerfoiium non fufeipientea ex contemptu graviffime peccarent; tamen qui fic non fufcipiunt cos, «ut quia confuetudmi terne, aut moribus hominum fine magno fcandafo non conveniunt, aut quia impedirentur majora bona, & majora mala foquereotur, peccare non viderentur; dum tamen prius pnelato totius ecclefi*, videlicet papn caufa hujufmodi non obiervanti· nota fieret, ficut de Anglicu legimus, quibus B. Gregorius per» miut agere contra canones multorum conciliorum in gradibus prohibitis matrimonii, fi-

dtôum, A perfunâoric de primo pundo, fcilicet de canonisas concilii univerfalis, de qua materia loquutus fum ea, que fupra dixi, ratione aliquorum didOrum per aliquot dominos meos, qui prasloquuti funt, ut hi, lui inter not minus intelligent, informentur e veritate.

Circa materiam kntentarium qu· dant funt, aut dabuntur m concilio, & de appellatione non fienda ab eis, jam reftat aliquid dicere. Io qua re eft primo notandum, quod deconcilio mtiverfalt poffumus loqui dupliciter; ftt ita de fententiis datis in eo. Aut enim iu concilio pntfidet papa ut prolatus A caps* concilii, & ab eo, & concilio, unanimi coofepfu, emanat fententia: A hoc modo loquendo fit ifta conclufio. Non poteft ia hoc ca*iu* appellari, nec a concilio ad papam, nec « papa ad concilium. Patet conchifio; quoniam unum idem eft tribunal & confifto. num, *A idem judex.* Modo ab eodem ad eundem judkctn non eft appellatio foetenda per c. era *fattauu*, de confuetudi. Ii. A Tum fecundo, quia nullus eft fuperior judex ia terris ad quem appellatio devolvi poffit: dt hoc modo currit argumentum diâi cap. *a tallatieae* de appellai. lib. A Hoc modo currit illud de Calcedooenfi concilio, quod ab ricta fynodo non licaat appellari, cam ia eo dicatur quod papa confirmat fatentim concilii. Pari etiam intclligeatia accipienda eft conftirutio Toletani concilii, ut ex feric textus ejns patet. Nam ut verbis ejus utar, loquitur de his qun fuerint defcnpca diffinitione imiverfolia auBoritatis -, quando non concurrit aflon « Dw«t<u· Ai pape, qui totius orbis epifeopus cft& paftor; ** in quo nniverfolis poteftatis ccdefi· rafidet plenitudo. Alio modo loqui podismus de co^ cilio univerfolis, in quo papa non cftprofcns,

A.

vel C eft per prefidentes fum, non prufidet A clefiarum, fc principum. IX. quia maxime-~
AMNO CHRISTI ut alterum membrum concilii, ficut de epi« fcopo dicitur in cap. pratllegato *ia tilluiat,* qui aliquando non ut praelatu* in capitulo, led ut canonicus intereft; quod tum contingit quando vox fua non valet plufquam vox alterius canonici, quo dicitur tantum capitulum, & non commune epifeopi & canonico, rum; & tunc ad cumdem tanquam ad fupe. riorem, cum aliud non diffiniat, fed capitulum, quamvis interfit tanquam canonicus, appellabitur. Verba funt cum tcx. Domini Archidiaconi in loco praedifco. Et ita videtur efl*e de papa; videlicet quod non praefideat in hoc concilio ut praelatus fc caput concilii, "fed ut alter canonicus, cum *Ox peps non haheatur major quam minimi deconcilio, cum pa* ri honore & pondere currant vota, fc numerentur cum voti* prafidc.ntium. Et fi dicatur quod legati ejus pnrfidcnt loco pap·, fc habent fuperiorem locum, *ti* concludunt, dico quod nihil eft, quia non valeat vox eorum plufquam cujufcumque alterius membri. Non prefident prsfidentia auâoritatis, fed nominis, aut honorari* locali. Preterea, fi condudunt vota, concilii auftoritate dicuntur concludere; & fi concludere nolunt, fequens poteft concludere ex ordinatione concilii; fc ita papa in eis prefidet concilio non ut praelatu*, fc caput & epifeopua capituli, fc ia hoc enfu cum fententia quandoque non emanet una-C nimi univerfali confeofu quia non communiter a papa fc concilio, fed folum eft fententia concilii aut patri* concilii, videtur aliquibus elft dicendum in hoc cafu de appellatione a concilio ad papam, ficut de appellatione a capitulo ad epifcoputn, quando non pr··fidet ut praelatus capituli in capitulo, juxta c. praefatum · *cellatiete* Immo neceffario ita videtur eflie dicendum, li argumentum dominorum, qui ex illo c. arguunt pro parte contraria aliquas vires habeat. Quia ergo praela, tum avifamentum, falva tamen femper reverentia conftituentium illud, minus digeftum videtur efle, cum non faciat diftinlhooem de conciliis, nec de materia caufarum, nec D quando intervenit confcnfu* papa, qui juxta concilium Chalcedooenfe habet confirmare fententias concilii, at non intervenit. Item nec diftinguit de fententiis conciliariter datis, aut per particulares judices; & it* de aliis, qu· merito confiderand* veniebant; videtur mihi quod iu univerfaliter & indifferenter inftitue. re, quod a fententiis concilii univerfalis appellari non poflit etiam ad papam, ficut innuit avifamentum, fit inconvenientiffimura, quod ex multiplici patebit ratione, cum exor. bitantiam praflati avifiunenti manifieftam fecero.

[1]Avifamentum autem illud non admittendum videtur decem rationibus. Primo, quia multipliciter videtur làpcre non lanam dofcrinam. Secundo, quia periculofum fidei. Tertio, ro› probabat approbata per fiuifco* DD. & eccleflam univerialem. Quarto, quiaeftcontra determinationem lucrorum conciliorum univerfalium. V. quia eft contra ntiooem naturalem etiam. VI. qui* eft contra multos canones. VII. quia eft contra privUejpa ledi* spoftoliat. VIIL quia eft pratjudinalr honoribus ecfcoporum. X. quia videtur pcaefumptuofum. ›*·

Primum patet, tum quia avifamentum videtur innuere quod fuprema poteftas coafciva non fit in papa, quod eft error condemnatu* in concilio Conftantienfi, fuper quo heretic! praecipiuntur examinari. Hoc autem etiam habetur in c. *fetet.* p. q. 3. ubi fic dicitur. *Parti pr^fiSr ftriir apefteliae, tajnt avReti· tait tnajnt ata eft, jnduiunt a aeauat fert retraSeadvne/ nec dt ejat lutat evifnent jnditare judicia.* Item Bcda fuper illud Evangelii: *venit Jefns* Matth. *16.* fc habetur 14. q. i, qauramp··, *Idee B. Petrae, gni Cirifiant veni fide cenfegiu eft, & vere enure fecnnu, fpecialiter elaven regni cadertun,* O *frinti/atvra judiciaria fateftatit aecefit,* m *anener -fer tritae tredenttt intelligent, qaie fvicenngve ai enitete fidei, vel fecietate ejet ftuneedaliiet ftonetiffer fagtegant, talet nec viactdii fauatenaa dfeivi, ata junceae fe/· Jvnt regni tetleftic ingredi.* Nec Valet quod difcum eft a quodam Domino nuper, quod decretum coacilii Conftantienfi* dicens fupre* mam poteftatem ecclefia efle in papa, non procedit qeando contrarium repetitur in jure, aut abfurdita* aliqua fequitur; qui* nolito quod ham fohitio locum haberet tn Astutis, aut decretis concernentibus purum jus pofitivum; non tamen hebet lo um in decreti* eoocernentibus' determinationem, fc diffinitionem fidei Catholice, cujuamodt eft illud decretum; quoniam fi.ex decreto fidei coacilii Coaftanttenfi* fequitur abfurdita* aliqua aut repugnantia ad jus, fc maxime divinum, oportet dicere, quod iftud concilium erraverit in fide; quod ipfe Deus non coocedertt. Fslfiim etiam eft, quod alicui piri, aut canoni contradicat: cum omne* clament principetum ecclefi· ira fede apoftolica collocatum. Et ad hoc ratio etiam militat principatus regali*, cujufmodt eft ecclefiaftico* principatus. Preterea etiam nihil valet quod ab alii* dicitur; videlicet quod fuprema poteftas fit in papa refpefcu partKularium perfonarum, fed refpcAu totiu* eccle6c univerfali* non. Tamen qui* tale* noa videntur intelligere quod dicunt; fi enim pap* refpefcu omnium ecclefiarum particularium habeat fupremam poteftatem; Λ cum totalita* ccdefiar nihil aliud dicat, five importet, nifi omne* particulare* ecclefia*; necefle erit dicere, quod fi refpeAu omnium particnla* num, quod etiam refpefcu totiu* congregationi* ex illi* partibus confulgenti». Item dicit Chryfoftom. fuper. afc. Apoftolor.U'emv · *JilitMftp''* w»i fwd *filii acctfitpt· inflate»,* ne· ·» *Mtyfet ia gente ave, fed ia mvtrft* arde; qu· auftorita* verificari.non poteft, fi refpefcu congregata ecdefia fiimmus pontifex non haberet poteftatem; immo concilium dicens fe noa habere papam fupra fe. eft dicere fe ad filiam Dei non pertinere, aut **filio Dei non efle fobjeâum.**

Prmra contra <bâa taliter dicentium funt decreta SS. Patrum. Dicit enim S. Gelafius, ut habetur ir. dift. c. <mw-it, m raeaua *terfcj tctlefie it iae fiUaeet tiftnuuitM ceaeardet, faa» illic* wjprv *viiit, di Dene tatitu fafvitfrivipt.*

rm·. Eadem etiam firnt verba Julii pape. Ad idem

or idem eft c. *Bafilicat,* de confecr. dift. 1. Ad A rium *&c* ita Auguftinus dicit fuper illud Matth.
AMNO CMKtm »4J<· 'idem eft S. Thomas , qui in traAatu contra Graecorum errores dicit in c. 3*. quod fimilis eft error dicentium Chrifti vicarium, Romana ecclefia pontificem, non habere univerfalis ecclefia primatum, errori dicentium Spiritum S. non procedere a Filio. Hac ille. Ex quibus verbis apparet, quod periculofe fit diAum papam, non habere primatum univerfalis ecclefia, fed tantum refpe&u particularium perfonarum ecclefiarum .

Secundo, avifamentum illud videtur quodammodo fapere contra fidem, quia contra articulum : nomn **/odra** *ecclefiam cathelicem & apcfielicem.* Quod probatur fic; quoniam ponendo duo tribunalia fuprema in ecclefia , unum apoftolicum, fit aliud concilii univerfalis , ut in avifamento fupponi videtur , non poteft unitas ecclefia fervari, que attenditur per ordinem totius corporis ad unum caput, nedum Chriftum , fed ejus vicarium . Unde fchifmatici dicuntur, qui fedi apoftolica non cohrent, ut dicit S. Thomas in a. X. q. ap. art. i. fit Alexander de Ales in s. & ideo dicit glof. fuper illud Matth. id. *Tibi debe elavet regni* ***teltrta*** . *Specialiter peteftatem Petre centeffit, ut ad unitatem net invitaret. Idea* omms *principem ce^ftituit , et ecclefia* nema *principalem Chrifti haberet vicarium, ad fnem diverfa membra recurrerent, fi farte inter fe diffentirent. Qned fi divetja capita effect h ecclefia, aaitatit vinculum rumperetur.* C Et B. Cyprianus in c. *iagaitar Deviatu,* 14. q. I. *Lafuirur Deviant ad Petrum.' ege dice fibi, fata ta et Petnu &c. fuper tmu mecclefiaat adificavit* Et infra: *ab unitate eaerdium preficifcitw. ut ettlfffia une Chrifti meaflretur.* Hae ille. Ergo ex ifta dualitate cathedrarum *te* tribunalium, qua prsfupponuntur in avifamento, *A* utrumque oicitur fupremum, ecclefia duplex fit 000 una mooftrabitur.

Tertio idem ofteoditur quod videatur fapere contra fidem, fic : idem cenfendum eft efle tribunal Chrifti & papa in terris , cum ejut fit vicarius, fic. ejus vices gerat in terns . Unde Chryioftomus fuper illud : *pafce avet meat ;* ideft *lece mei prapffitut efle;* **O^** *caput fraterna taerata, at ipfi lece mei te af-*

* ' '* ■'

fuitnt» *prcdiccnt & ceufirmeut.* Et hoc pariter colligitur ex illo c. sm *putamtu* , de Confuetydi. lib. 6. fed pvnere quod a tribunali papa poffit appellari ad aliud in terris, aut per aliud ab alio ad tribunal papa non poffit appellari, eft ponere, primo, quod a tribunali Chrifti point appellari · fecundo, quod aliquod aliud tribunal fit majus tribunali vicani epifeopi & majus tribunali epifeopi, cujus eft vicarius, cum fit unum *Sc* idem ' quorum utrumque videtur erroneum nutufefte. Ex quo patenter contrarie colligitur non efle dicendum univer&liter , & ita indifferenter, quod tribunal univerfalis concilii eft majus tribuaali papa, ficut avifamentum fupponere videtur, & multi etiam de prarfentmus audaAer, licet non, ut videtur, veraciter dicunt. Patet corolarram · Tum primo quia, ut diAum eft, nullum majus efle pot ft tribunali Chrifti a quod etiam eft ipfius P«pn Chrifti vices gerentis, ficut imum A idem epifeopi fic vicarii ccnfetw efle tribunal , *8c* confifto*

id. fuadcuatfut ligaverit &c. Vide fuautan peteftateut bahut petra , fuper fuaat edifice- i4j0.

fecundo, quia, nt Hieronymus, & Auguftinus dicunt , ccdefta fufeepit claves in Petro ; ergo ecclefia non habet ampliorem poreftatem , quam Petrus figurans ecclefiam fufeeperit. Irem tertio, id dicere eft contra decrata facrorum conciliorum univerfalium & diâa SS. Patrum, & DD. gloflatores canonum ; unde ext. de eleA. in c. *fignificafii,* dicitur , quod Romana ecclefia legem concilia non praefixerunt , cum omnia concilia per ecclefi» Romana auAoritatem & faAa fint, & robur acceperint. Ubi glof. Hoft. ita habet, tanquam fuperior *g.* q. 3. *cuafie per mandunt, trgp* munor non poteft ei legem imponere ; idem de major. & obedien. rami *inferiee.* & Jo. Andreas fuper verbo rafor, dicit: videtur ergo ftandum papz, fi contradicat concilio. De boc dif. 3. *in iftit.* Hac ille . Sed ad hot dicunt aliqui , quod boc diAum intelligatur de conciliis generalibus patriarcbalibus , & de non univerfalibus fimpliciter. Sed borum diAum eft valde alienum a textu & gloffis SanAorum ibidem . Nullus enim dubitavit, quod concilia patriarchalia , five 'provincialia non poterant legem porere papa. De generalibus ergo fimpliciter intelligitur · & ideo eorum diAum oon curandum, quod patet etiam ex. 17. dift. per totum. Praeterea probatur quod dicere , quod tribunal concilii fit majus tribunali papa, flt contra determinationem conciliorum. Dicitur enim in c, sıXnmm, ex. de eleAio. in Clem. quod fuit in Concilio Vienneufi, dicitur, lex fuperioris per inferiores tolli doo poteft ; gio. Jo. Andrea dicit : & hoc maxime cum inferior ab illo fuperiore recipit poteftatem ; ut ia cafu noftro cattus Cardinalium · *Sc* fequitur per quod idem videtur de concilio fecundum fupra eo. ca. fignanter p. q. 3. cneAn. Hac ille. Item Alexander III. concilio univerfali v. Ybert, de eleA. dicit, */a ecclefia Demana aligaid fptdale cerfituitar, fuia neu peteft ad fpperierent haheri recarftu ;* glo. Hoft. quia nulla Superior, led ifta luper omnes eft. Idem dicit Jo. Andreas & addtt : *idea /udicie Dei reliefaltar, p.* q. 3. *alierum.* Nec valet quod dicitur a quibufdam , quod hoc intelligitur quando non eft congregatum concilium; tum quia non fimpliciter dixiflet : aan *peteft ad japetiereta haberi recurfut* poffet quidem ad concilium haberi recnrfus ; ergo ex modo loquendi etiam nniverfalitcr loquitur , quod nullo modo in terris regulariter poteft haberi fuperior papa. Prarttrta DoAores allegari etiam inteiligunr refpeAu univerfalis concilii, ut patet ex allegatis. Et fi dicatur quod oppofitum dicit decretum Cooftanrienfis concilii ; dico, quod fidva reverentia , quoniam illud concilium diffimvir tanquam ad fidem pertineas , quod fuprema poteftas ecdefi» eft in papa ! ü ergo fuprema; ergo impoffibile eft quod aliud tnbunal fit majus in terra ‹ aut «quale. Ceterum idem ratione ofteoditur: papa eft caput ecclefi» univerftlis , ut per auiltos DD.

ian-

ftantins magnitudine virtutis. > potcftana ' fed c contra. Et fi quis vellet dicere, qood papa noa efl^r caput oeiverlalia ecclefi· , fed folus Chriftus , attendat, flt caveat, ne incidat in errores ilioa condemnatos in concilio . Coaftantienfi Jo. Has fcilicet , quorun unos in ordine fcprimus eft , quod Petrus non eft , nec fuit caput ecclefi· catholica , catholicum autem univerfalc dicitur. Alme vero jn ordine 27. eft : nan *rft ftiatil-l· tffiinMIt, ftnJ* qpereeor rf*e msm *refet* tu *Jfirittudibiu,* Mgenr *ttthfieat,* feed /emper can */Io *Hilittft ctwtffair.* Nec eorum morivum eft ahcujns roboris , quo arguunt in oppofitum, diccAtcs : *Si papa effet* caput univertali» ecdefia, fcqucretur quod effrnt duo capit* quoniam jam ifta confequentia eft delata m extrav. Boai-

afit ws dbe capira, CAri/hw Cbr^ifar Fj. *teriet, fatifer,* Ex qua determinatione duo coUigtmus ; primo quod corporis myftici eft unum tuuus & uaic· cedefist : & ita univerfalis papa eft caput. So-«.endo quod papa eft, cum Chrifto unum caput ecclefi· univerfalis ; ficut epifeopus & vicarius, non duo capita, fed unum cucitur torius dicœcefi* . Prnterea qood dicitur ab il>C hs , videlicet quod fi pape effet caput univerfalis ccdcfin; quod univerfalis mei let, quod videtur effe contra c. *ectt,* difl. pp. in nullo militat. Dico enim quod pape univerfalis dici poflit veraciter, cum fit epifcopus totiud; & ita in Chalcedooenfi conci, lio aedamanu» Leoni pop· : *fattiif·r»ut,* spqfldfcnM,-*jntemitet* / idtft univerfali*,. ut nxponit S? Th. in traft. contra errores Gracorum , 3c Gregorius io regiftro idem afferit. Sed Cummi pontifices humilitatis caufa noluerunt uri boc vocabulo, ut dicit S. Thomas ; videbatur enim in cortice fuo verbum fuperbn appellationis , ut ait Gregorius in prndUegaro c. arer/ fed humili titulo ufus eft B. Gregorius nominendo fe fervum fervorum . Cntcrum non videtur habere apparentiam quod dicitur ab aliis, quod bene papa eft caput ecclefi· difperfir, ideft particularium ecclefiarum : fed non univeffelis ut collegia eft maxime , fecundum illud Ecclefiaft. 4. *Qjuett »t bvùlia tt* is raisiis/. Hoc autem non eft admittendum ; immo videtur effe pcriculofiim in fide fic dicere , quod fic oftenditur : ad unitatem eopiris oportet aflignare unitatem corporis . Corpus ergo , cujus papa canut eft , 01 ret quod fit unum , & quod papa rati corporis rcfpiciat illud corpus ès ratione qua unum · fed hoc non eft niu corpus collefti ex untverfis partibus I<φ, quod eft ipfe eclefia univerfalis, juxta illud apoftoli Coi *crrftft ffa* , yrad *tft tttltfa;* ergo uuiverfalis ecclefi· , ut eft collegia, It st , immo unitiSma coofideratus jmpu eft caput & reflor . Pnrterea epifcopus nedum eft capot ecdefianim particularium five dicœcefis, fed totius eft fimul juafi» flt colleflat . Collcflio enim *St* difpepfio plebis non

Kfimiliter papa totius ecclefi· coiiriffive npt· crit caput. Ceteram fi he eflet, fi. *att* aliqui dicunt, quomodo una fponfa refpoodertt um fpoafn ? fcilicet una ecclefia uni prsttao, fi non ecclefi· tonus Cmul collette , & conjnfla effet fuonfus papa fuo modo, fient pralati terni dicuntur fpoofi ecdefiarum fuarum , ut habetur 7. q. r. *fart elteriee* Mar, ubi dicit Cailiftus pape: /p·»-/· MetfM *Jitrtrr ÿu Ktltjii* . Sicut enim in cfcttioae fit matrimonium 'inter particularem ecciefiam & epifeopum , ita in fiinuni pontificis------cardinales vice totius univerfalis ecdlcfie fit matrimo-' ·ium fpsriruale inter papam & umverfelcm ecciefiam ; fle ideo fi papa non effet nifi particularium ecclefiarum caput Λ fponfus , pm non unius corporis effet caput, contra articulum : Crede n» sasuas /irwfrau» «cv/e-/-rn, nec unius uxoria vir, contra apoftolum i. Thimot. j. Et ideo illa folutio per aliquos Dominos ad fugiendam vivacitatem rarionunr, & claritatem veritatis nullo modo admittenda eft ; que revera non folum poteft effe principium fchiimatis peftifcri io ecdefia, fed periculofa io fide catholica . Qiod etiam ex illo manifeftum habemus, quod in ecclefia cantatur de B Petre: J/man *Petre,* «wefM dr nevi veram· rr , neo» re, t> *feper phteei* tureae *prteeiptae tt crqfaei* . Non dicit in plebe, fed fuper ; plebs vero cofteâivum eft, ficut & ecdefia. Ksteraa idem oftendit illud quod in oratione ecdefia orans dum fit pro papa dicit: *f*·

/·ifl». Noa dicit praefle ia ecdefia, sut particularibus ecdefits , fed cedrii· praette . Item ad idem eft B. Gregorius , & ponitor difl. 50. c. sM^drraodnm. Cvq/fdrruudua» oriri qfl , *ter eetefatuu Dau* , poem cnuSu *·ttlefa profare rîîfafære** ^v. Nec motirum illorum negantium, papam totius ecclefi· univerfalis caput effe, debet nos. in aliquo movere ad parifbrmitcr dicendum cum ēu, qui dicunt, quod guia uarverfeAs ecdefia, vel concilium muverfak errare non poflit , aut deficere, quod ideo refpeâu illius non eft aliquis homo, qui errare & deficere poflit, caput dietndus. Ifta enim tanquam errooca jam videntur efle in articulo ■ Jo. Hus ia concilie Coafiantkafi, ubi fic di-

cltfa etiUteetu. Error dicit eoaeilium . Non ergo ideo, quia ecclvfia umvtrfelu militans tota noa poteft deficere io fide , aut ia nro-

bet de ecdefia deficere. Freterea ifta ratio offenditur nulla ex eo quod, prater aftus jurifiiAionis & poieflotis , eceMeflic· , qui funt corrigere delinquemes, difcipHnare errantes, funt multi alti qui prifisnt tn ecciefiam univerfelem firaul etiam rollrAaffi cadere , qui font aûm hycrarchici, tcfpoftu quorum papa poteft capitis aftura exercere. Nifi 2uu relict its derilbric de univerfali eeclo- a , five cooci Ho loqui , quod fimul aggregata non indigeret operatione aliqua hyc-

rar-

ANNO CNAtSTt

Cy rarchica» PtwMroa Mrtio feqneratar ex illa A ratione, quod confinoaüa apoftolis, ut am.

mmc papa , * alu pevlah rtfpetty eorum, qui divina gratia confirmati effent ut mor» taliter non peccarent, ficut phtribus legimus effe donatum divinitus , authoricatem

Hycrarchiarum, qua peccare *jua* non poffunt , nec deficere, jma, fi illa ratio effet valida, dcfincrent elle pnebd, quod ftultiffitnum effet cogitare. Sciant ergo tales, quod ficut lex non fotam habet attum corrigendi delinquentes , ut dicit Ifidorus cthymol. fed alios aftus , fcilicet praecipere , vetare , permittere & hujufmodi ; ita poteftas ecdeliaftica habet alios aâus, prrtcr aâum aftualic correâioais delinquentium, quos ad ipfam univerfelem ecclefiam , vel concilium unirerfalc extendere poteft papa, & non fotam nd particulares ecclefia· ; *dc* ideo non folum refpeftu particularium ecdefiarum caput dicendus eft, fed etiam refpeélu totius ecclefie univcrfalis , etiam fimul congrega* ta. Aliter capiendum eft cum una perfana vel unus homo in perfona alterius dicitur aliud recipere ; aliud eft cum una' multitudo aut corps» dicitur recipere in perfona alterius membri aliquam dignitatem . Pro qua veritate multa decreta SS. Patrum cum Tuis 'etiam gloffis apertiflime faciunt. Unde CalixtUa papa in. c. nra deert, dift. tx. ita infer caetera ait : qparstr «aus/rre vafaararvas metris taftr*, p· tft *tcclcfie, c»/u ufu tfi Xteeu* acc/tfe. Quid clarfit^noo enim inquit particularium, fed ejus eft mater noftra , que univerfalis mater non eft ni» fi ecdcfia ; & per confequens univerfalium conciliorum illam reprefentantium. Demum non militat pro parte aliter dicentium illud Mttth. id. *Dic tciltfic* . Tum primo, quia ibi ecclefiam accipiunt Doâores communiter non pro aliqua congregatione fidelium , fed pro pratlatis ecclefia. Unde B. Chryfoft. exponit fic: *dic tcclcltfie ; ideft bit* f·· pre- /iwr *ecclefie.* Tum fecundo, quia pofito autaoritas illa de congregatione aliqua fyno- «iali reponenda veniret, & applicanda Romano pontifici , intelligenda tantum effet in crimine herefis, juxta c. *Si* dift. 40. Preterm G illud, *dic ecclcficrt* velit quis extendere ad omnes fententite per appellatio» Mm hk ia concilio fisfecptas , obfervet primo , quod procedit de admonitione caritstiva . Admoneri quidem primo deberet papa , ut fi quem injuraverit , aut fententiaa aliquas male dederit, ta prxjuditialca juftiti· , ut illae corrigat , & emendari faciat ; aliae concilium fiifcipiet caufea illas emendandas ta corrigendas : qus ordine pretermiffo noa videtur loceftnm concilinm fe debeat intromittere de Iceptioni caufarom expo* ditaram per fedem apoftolicam ; immo nee inchoatarum . Et hoc manifefte ofteodit B. Auguftiam in epiftobi ad Gtorium , Elcnhum , Felkemqae grammaticum , ia qua quiliardam Donatifti· tecientibus fehifma provocatam ex quadapi fementia data contra eoa per qadBam «pifropo· deputaeœ Borna per papam Melchiadem, in ioquit: Panmrar *iUf tficcefu; fai Xsm»* /atin-erm·· *Mo fe** •at */»vin ftiift ;* roofer «dtac p/anerrâw •aefi^r· *envtifft* rearWaw , *ebi* «tum raw *iffif jtdkibt tenfa fefft igitori, ft fi* mois *jedice0c cmiSi tfeae,* aeram /awa««a/irf> varva/ar. Hoc ille . Ecce dicit: caw *iffit jo dicibet cettfe fefec tgiferri.* Videamua suttm fi doélrinam angelicam fit B. Auguftini fervamus in fiifcaptioae appeUariooum a papa. Coteram non parum videatur errare qui fic arguunt. Concilium poteft in tribu· supra papam · ergo tribunal concilii eft majus tribuam ii fedis apoftolica. Quare? cum illa tria aon refpiciant fedem, fed perfonam deficientem ia aliquo illorum trium, refpcélu ledis nulla arguitur fiiperioritas. Hec tamen fupponitur in avilameoto, fuper quo currunt nunc vota no. Ora. Demum pro avifemento non militat iilud argumentum quorumdam patrum, qui lie arguunt : Petrus accepit elavet nomine ecclefiar, ut minifter ejus, ut patet per Auguftinum, *Sc* habetur »4. q. 1. gitedcMwf·· ; *dc* cum ad miniftram ab eo cupis eft minifter non fit appellandum ; patet quod a concilio in nulla c&ufa eft appellandum ad papam . Hoc autem argumentum pro tanto in nullo militat, quia fundatur fuper falfa allegatione. II. fuper falfa inielligentia. Super falfa allegatione patet, qpa textus ille non habet quod Petrus fufeepit claves nomine ecdefi· , ut minifter ejus, nec in rubrica talia verba funt; fed rubrica habet oppofitum modum loquendi eorum. Ipfi ditant in perfona ecdefue Petrus fufeepit daves ; rubrica habet oppofitum ita dicens in perfona Petri ligandi *dc* fokvendi poteftatem ecclefia accepit ; *Sc* textus it» di- di : Pc rus, quando daves accepit, ecdéfiam fandam fignificavit. In perfona Petri fignificati funt in ecclefia boni. In Jude perfona fignificati funt mali in ecclefia . Significare autem ecclefiam hoc modo, ficut Auguftinus ait, non eft idem, quod accipere nomine ec» deffir poieftatem, ficut procurator, aut findicus , aut fervus vice aut nomine Domini fufeipit aliquid ab «liquo; cum Petras caput, & reflor loco Chrifti conftitutus fit ecdefi·, & illum locum habet quem Chriftus habebat; clarum eft quod Chriftus non erat findicus & fervus ecclclir . Et fi dicator, ut dicitur ab illi·, quod Archidiac. in Redario exponens illum locum dicit Gc. *Sigmfitnit ; idaft fttb figat &MKH Kttfit; t/ittrcipin·* diu· caw per/nM, ww few· io pae- /wa arisriau dkirar alifwd *ntifin; tlitd tft tt** a·· *nudrit»dc,* aat *ctrft diciter* ra» rira/rw. H*c ille. Dico quod per hoc nil arguitur. Primo, quia effi Archidiacom»s fic exponat, non eft tamen textu· Auguftuu ficut in argumento pnrtcadebatar. Secundo pofito quod gloffa Archidiacom effet tant* ftoritads, ut admittenda fit, noa dicit nomi» ne ecdcfia, ut minifter Petrus ejus accepit, ficut in argumento addebatur. Tertio, aon capit ite illud nomine ecdcfia, ficut oppones accepit, ut ita dicatur accepiffc nomine ecdwfia, ficui procurator alicujus Dotniai accipit vice, ta nomine Domini fid aliquam dignitatem a rege. Praeterea fecundo, argumentum iltad peccat, quis fundatur in mala latdlqpa-

AMNO CHUST1 MJS

Wv tia diâi Auguftini; quoniam Auguftinus non accipit fignificare ecdefiam, nec Archid»*- chxisti coous nomine ecclefia, ficut ipfi pratenduatt >♦»*· quod patet ex ipfa gloffa ordinaria ; undegktfi in illud decreti ita dicit : argumentum quod fententia totius ecclefia proferenda eft Romana, fi in aliquo fibi contradicant, arg. 03. difl. *legimus* ; fed contrarium credo arg. idem eodem . Has *eft fidit, faga hntifitu* , nili erraret Romana ecclefia, quod non credo polle , quia Deus non permitteret. Hac illa glos. Nec eft verum, quod dicitur ab illis, quod hac glos, fit retraRata, quoniam ipfe Archidiaconus videtur approbare eam io c. Ufafft*- *fias,* difl. ip. *A* in c. paadcnaspor, praaltegato, nihil aliud dicit, nifi fiet */ager* mgw- ■MatoM *quad graferenda eft* Ac. adde, fuper hoc. Vide quod legitur, & notatur ip. dif. c. *flactt.* Senfus ergo verus eft. Petrus quando fufeepit claves ecdefiam fignificavit, quia non folum pro perfona fua tufceprt claves ; fed pro luis fucce(foribus in ecclefia. Unde quod talis fit intylleâüs probatur per Archidiaconum, qui allegatur ab aliter opinantibus; ■am cum dicit textus ille : qnedrMUfne Z»| b- *verir ftftr tirrat, erit ligatae» ὁ'Ιιη Ιίι,* fi hoc Petro tantum diâum eft, non hoc fecit ecclefia Ac. fuper verbo mb/mb dicit fic, ut ejus perfonam non tranfgrtdiatur pcclefia, ideft ejus auRoritas. Hrc ille. Certe boc eft argumentum bonum, & ita voluit Auguftinus arguere, ficut ifte exponit, videlicet fi ran- tum diRorum fuiflet Petro: *Quedctunqtte &c.* ita tantum illi, ut auRoritas ei data ejus perfonam non tranforederctur, jam ecclefia non fideret, ideft auRoritas illa defcciffet. Cum ergo credapaus quod in ecclefia fit abfolutio A ligatio; concluditur, quod quando Petrus claves fufeepit non pro fe folo fed ecdefiam fignificavit; quia nomine fuo & omnium fuccedentium ei in ecclefia fufeepit; ficut cum unus rex , aut unus prolatus fufeipit a papa unum privilegium , non folum nomine fuo, fed nomine omnium praelatorum aut principum throno fuo futurorum. Et fic patet, quod intelligent!» fic arguentium eft minus reRa; fed confequenter aliqui videntes periculofiim efle aflerere duas poteftates lupremas , fcilicet in papa A in concilio , dicunt, quod licet fit una poteftas papz & concilii univerfalis, eft tamen excellentius in concilio, quia datur concilio cum regula, papz aut non, cum contingat eum deviare a regula . Hoc non videtur aliquo modo ftart nec in fe, nec in ratione. Non in fe, quoniam papz data eft poteftas ficut duci, & capiti, A principi; unde cantatur in ecclefia de eo : *ettt ceaftittti tt fria· iiftm fuper plebem* wram. Apertiffimum eft, quod excellentius datur poteftas capiti quam corpori, duci quam exercitui, & paftori quam ovibus, & reRori quam fiuniliz. Przterea ratio nulla eft ; tum primo quia eft petitio principii , & ita pnsfupponitur quod erat proban- dum . Si enim comparamus perfonas concilii ad perfonam pap·, noa dubium quod zque poffunt iftz errare ficut papa; & torte plus: cum papa credatur fmgulariori providentia, & alnori angelo przmunirum *effe* quam aliquis in concilio exiftens. Si vero fiat relatio concilii ad fedem spoftolkam, canones SS. Fatrum & diRa fimRorum DD. probant quod

A fundamentum eftfalfum, fcilicet quod fedi pe* pali ~~non~~ fit data poteftas cum reguta. Seem»· do falfian eft, quod a regula deviare poffit; immo quod de conciliis univerfeHter hoc af. ferendum fit, forte nulla eft auRoritas. Primum patet, dicit enim S. Calixtue papa feribene omnibus epifcopis, A habetur in c. mb decet .· Neo essas decet wemÀra *a tegite di· /cedere, /td jturta /triplera ttfianaia,* emSMi *atembra eapat /eqaaatar.* Nulli enim dubium eft, quod Apoftolica ecclefia mater fit omnium ecclefiarum, a cujus regulis nullatenus nos convenir deviare. Et ad idem eft Gregorius in c. fequenti, qpefleZics/ *fra<.eptis.* Ad idem S. Cyprianus in c. *qai tatbedrm»* ita dicens : g *Qft tatbtdrtm Ptiri, fiftt gtuta tctltfit fmdata dtftrat,* ›■ *ttcltfia fit tft* mb *itnfidat.* Item fecundo, falfum eft quod fedes apoftolica a regula fidei deficere poffit, habet enim privilegium non errandi in fide fedes illa apoftolica; unde Dominus ait Petro Luc. ax. *Eg· ngavi fra ttt » at» dtficiat fidtt taa.* Qspd de firmitate fidei fedis apoftolkz, in qua fides univerfalis ecdefiz femper fuit, A femper manfiira eft inviolata ufque ad çoafummariooem feculi SS. DoRores exponunt. Unde in c. *gaaandtt* difl. 31. niicitur: *friata aftftrli fitdtt Etataaa titltfia,* glos, prima dignitate, quia Antiochena tempore proceffit; *ifta ata Met atacalaat, atgat ragaat^ aat aii· qaid ba/afandi.* Hac etiam ratione in c. mh C *ait, n.* dl. dicitur, mater fidei. Et ad idem funt capitula multa in decreto, ficut c. *a rt· da.* Item c. *ainatr*, ubi dicit Eufcbius : ms *ftdt apqfttlica tatra atatalaat Jtatftr catbtli· ta Jtruata tft rtligit;* A in c. *qmtitat t* A eft Hieronymi 34. q. 1. Ad idem eft Cyrillus libra Thefaurorum, A multi alii, A pr»· fertim Bernardus, cujus ad longum audiamus verba ad propofitum optime dicentia, in quadam epiftola ad papam Innocentium, in qua its loquitur: *•dataatifihat fatri & Dtadat la. nantit, faaaaa ftatifiti. Frattr Bernard»» Clarevallinfit vdcatut abbas, awditaat id qaed tft. Oftu qft ad vtftraat referri afftfteiataat ftricala gaaqht & ftandala eanrgntia in re· jygaeDti, tafra/ertim f»a defide taatingaat.*

fit /entire, Httt qnifpe fraregetiva bajnt ftdit eft; tai taint alieri aliqaande difiaat (ft.‡ Eg· fra tt rtgavi, Petre, at mb *defieiat fi· lift taa; erg» qaed feqaitar a Petri factefe· re exigitar .·* O rw a/ZfiMed· *tenverfas eenfir· •u fratres tint.* Hzc ille. Ex quibus patet aperte, quod poteftas data eft fedi Apoftolicz dum regula etiam inoMiquabili, in his qua fimt oeceflaria fidei chriftiame. Aliter non video quomodo non exiftentibus conciliis univerfalibus ecclefia effet provifum fufficienter.

Prxterea, revertendo ad argpmentum illorum , dico, quod pofito quod illud effet ve- ® rum ; non tamen loquitur quod intendunt ; quoniam licet ecclefia uaiverialia habeat privilegium non errandi inaâu, & exercitio ecdefiaftica poteftatis, de qùa loquimur; firpiffirne enim errat ia judicando Et ideo dicit Magifter fententiar. ex diÔis Hieronymi ia' 4. fententianim difl. 18. quod non femper Deus fequitur judicium ecclefia, qua per furreprionem, &c ignorantiam interdum judicat.

onuen

Deus

anno CHSISTI

cmtm MI*

Do* autem fetstper judicat folum veritatem. A rea boc patet ex eo quod ad hoc invitatus •fa idem colligitur ex c. rop«0i, p, q. x •Tnaeerm privilégiant de aw errando ia fide licet fit môverûdis ecclefi», non rameo femper aaiverfelium cosxilioeum, nifi falum illa dicatur.... uatvtvfeHa concilii, ia qu fedes apoftolica veait difltowas, quoniam concilia aliqtM Jeguamr erraffe. Unde Dominus Cameraceufia ia Traftatu fuo dc eedefiaftica poteftate, ita dicit: *Setxx Jxee xlixxxt fpettxh prrviltgixxt* q/l *xxivtrfxlit Ktltfie,* ☛ ❞ — *pettfl terere te fijt, httt* Esc idras *pit cra-Jetxe Je textile gexereli, viJtlieet fxxxJe texititxr Ji-mxet ftriptxrx, vel exfhriteti f»e t Spirit» S. ixfpirete tft, xlie* fept rrregi lynx?. Hac ille, cujus fenteotia alludere videtur glo. ia c. *LibelHe*, dif. »0. ubi furier verbo illorum, fcilicet *DeQerxae*, dicit fic: vidlmar faad *p^tixr JxJitxxJtux fit ft· exetixxt iUüt f»i xtitxr xaBxritxtt Hierexpxti vei Jefeftiti*, fwad Wroas *tfi, ix^xit, tnfi•JagtffittMu jnlhx xaSeritxtt vtterit vel xew* rqfaeaMsi, vel *xlie* caesae. Maa *Ikttcmtilit» xxivtrfxltfixtxerit,* ftrad *repter xtx peftt xtxtrixtexixlittr texjpxgi txxt rxptx, nt $. pleciil ; texte» txxtrxrixxt ftetxit, tt fietxr* w gA. qi a. *trie.* Hac ibi, & io c. *plecnit,* in quo dicitur quod auftoritas concilii noo pnrjudicat au&oritati Hieronymi, dicit glut. Hac *iJte fft,* p*xie rebexrtxr eaSeritett Etttriti teftexttxii*, 0· *exSeritxtt MtUexfie ttxciiii, Jt.t* hac fufficiaat pro primo argumento principali, io quo volui oftendete avifsmentum noo effe admittendum, quia videbatur minus bene fapere conformités fidei doârina per faoétos DD. *St* canooe· nobis explicita.

Sccuodo, principaliter idem arguitur, ex ro quod profatum avifamentum videtur periculofum pro fide chriftiana ; quia aufert ei protcAioaem & defenfionem, ubi propter impreffiooem, aut aliqua alia caufa >n alio concilio imminet periculum fidei; ficut exprefle apparet de coocilioEphefioo univerfaii. Secundo, io quo ficut in fuperioribus Revereodiffimus Tarentinus tangebat; *^pptllxtie* O *prettfletie fxerxxt prettfiiefiJti x^/ire.* Nec valet quod dicitur per quofdam, quod illud non faut concilium. Immo quoniam veraciter fuit concilium in principio fui, audoritate apoftolica inchoatum, quod patet, tum quia praefidentes papz in eo fuerunt, qui tandem fidem penchtari proteftati funt, & appclk.e runt, & dicuntur fuifle Julius Epiicopus, Renatus presbyter, & Hilarius Diaconus. Tum fecundo, patet manifefte, quoniam L>ro papa feribeas profats fynodo ita loquitur: *Lee pepe fe»8» [yxtJe,* f·* *xpxJ Epbtfxxt ttxvexit, rtligiefe dnttuifiei prixtipu fiJt &t.* Ecce fynodum vocat & faaAam, quam tamen

d'cunt aliqui, quod licet fuerit coociliura, doh tame· fuit univerfale. Sed hoc iterum ni* ® hil eft. Tum quoniam Leo papa fcribem cidem fynodo dicit fle: *Cbrÿtumijfiwu* «operaftat auttra coocilium epifcopale, in quo pieaine pro extirpandis erroribus cekbratur nooniu umverfaie dici, ficut Auguftinus ufus eft nomine plenariorum conciliorum. Prote-

aft Léo papa, ut veniret, ab ipfo Imperatore; quod non fuiflet fâAum fi non univerfale fiulfet. Tertio, patet ex co quod connu* meratur primo univerfaii concilio Ephefino cum dicitur fecundum ; primum autem non dicitur rcfpeéta alicujus particularia, fad refpoAu univerfalis fequentis fecundi. Sed non debet aliquis ea de caufa credere quod non fuerit univerfale, quia dicitur fuifle epifeopa· k concilium, quia pari modo Nicarnum I. imiveriale inter quatuor principalia vocatur epifeopaje concilium, ut patet in primo cap. decimi libri hiftoris ecdefiaftico, ubi Eufebiua ita loquitur de Coaftantino: *illt prixttpt tx [xxtextie fectrJeltue epxJ Niefext tpifctpelt* B *cttlilixt cexvetet, ^rritxi,* * «I *XKIII. epifeepit rtfiJtxtibtu xJtffe jxbet, et Je ejet preptfitieeibet* O *qeetftitxibxt jeJicxri.* H»C ibi. Epifcopale enim concilium dicitur eoo. cilium ex epifeopia cleâum. Si vero dicatur, & bene, ut aliqui vili funt dicere, quod illud concilium licet fuerit bene inchoatum, non tamen bene continuatum; & ideo perdiderit nomen concilii, ficut videtur infinuari ex geftis Chakedoneofis concilii ; boc enim ego judico melius diclum & verum elfe. Sed ex boc tria feqtiuntur oofollaria "rimum erif, quod non eft *de* efleatia concilii univerfalis, quod fi bene incipisr, & cum legitima potefttate n habere bonam profecutionem, ideft tcr- C minationem fandam. Secundum eft, quod non eft privilegium generale conciliorum univariàlium non errare in fide. Tertium eft, quod periculofum eft dare iftam prorogativam ita univerfaliter, A indifferenter conciliis univerfalibus, & eft ponere fcaodalum in Ecdcfia Dei.

Tertio, avifamentum profatum non videtur mihi admittendum, eo quod reprobare videtur approbata per.SS. Doâores, immo per concilium Cbalccdoneofa ; dicens enim, quod nulli fio fuerit detretia, *8t* fententiis Generalis concilii, cujufcumque appellationi·, aut alterius remedii protextu contravenire, aut non obedire, reprobat appellationem fn- fjihm in concilio Π. Epbefino per Flavianum, & approbatam per Chalcedonenfe concilium; immo videtur condemnare univerfam ecclefiam, quo fententias illius erroneas illius concilii non fufeepit. Item condemnat multos, qui proteritis temporibus rationalibus caufis non fufeeperunt canones multos aliquorum conciliorum etiam univeriàlium ; dc quo fupra diâum eft m primo punito.

Item quarto, boc avifamentum eft contra determinationem facrorum conciliorum; unde de Chalcedonenfi concilio S. Thomas in queft. dc poten.q. io.art. 4. in folutione XUL argumenti dicit inter alia fic: *Ett grfitCbektJe· xtxftt* canri/li jMMS *prime,* ym<d *Jtxttxti» fp. xeJi x pepe txxfirtxxtxx / fettxtJe fxej eJ ipfxxt x eppelletxr. fntterex gxxj x pepe xxx eppelitter, bx^ctxr t» gtftit texti· Hi Ephefiei t ix jet ieeftitet»*» 3?, qmd *x fextexiij fejit epejieliee xtilli litter eppilIxre..*

Item quinto, contra rationem naturalem videtur efle prohibere univerfaliter & indifferenter a concilio ad papam non pofle appellare, quod probatur fic. Contra rationem na*

ANNO cmim >4J*

turalem eft, ut mnl po&t appellari a conci-A lio ad cum qui faumnia· concilii communiter habet roborare, confirmaro, ft validare; fed papa cft hujufmodi, unde in coaçilio Chalcedoneafi, ut dicit S. Thomas in allego, to loco, habetur, quod papa confirmat fententias concHii. item in aâiooe fi^eriori dicitur ejufdem concilii. Idem habetur de pro» fidentibus pape, ut deduâum eft fupra- quod etiam deducitur auâoritate multorum fandorum, quae adducit Aymaras Rcmenfis epileo* pus ia lib. de fynod. de quo habetur tn cap. sMs/lMHjfaws, li-q. 3. qui ita ait ia c. 18. *Ne turtrit*, peU *ipferm eeueiiiere* eaRuritete* Reneee peetifici adjcriteuMu i euae uul·*

fhrintt fulte eee feeruat, at B. Dntfti pepe i» decretie fuit t. p. *efierit / cui* Γ. ^^*It/irt*, 9 *Juliet* papa*; Niceam qaeque eeeeilim*, 9 *reliqui SS. Patrer* ee^*Upuleater*. J» *quaque Marceltur pepe* 9 *utertpr iu decretie fair* c. $. *Ipfi* fMpae *epaftli, eurmqut fucctfarta, Dmiua iafpiraute*, cm*fiituaruut, «· uulle fieret fpnadtu prêter Ramue felit eufleritattut ƒ ucaa illitu fedit Epifcaftu judea tetiur ecclefia, eee aliquad judicim valet alfqut legitim judice.* Hoc iile. Item idem habetur ex c. *ficùficafii*, extrav. decleâ. cum gkxOftien. &}oan. que fuperius allegata funt. Quod vero dicunt aliqui 00c folum veram efle quoad inchoationem five congregationem conciliorum, quoad folum concilia communi lege dependent ab auâoritate paper; non autem quoad robur, ft confirmationem decretorum, ft canonum, ft fententiarum eorum: nihil militat, cum falfum dicant, ut patet ex ferie textus, auâoritatum & ex fuperiori a&ione Chalcedonenfis concilii, ubi inchoato, ft progrediente in adibus fuis concilio dicit quod apocrifarii primo confirmabant fententias, quia aliter nullum robur habebant. Item ex praâica ecclefia, quas femper canones fa&os mifit papa abfenti a concilio ad confirmandum, ficut omnibus legentibus gcfta univerfidium conciliorum notum efl, & prafticatum luit in concilio Conflanrtenfi.

Item fexto, arguitur idem, quoniam hoc avifamentum videtur elle contra canones multos a Spiritu S. diHatos, contra quos profumere agere nimium eft pcriculofum, fecundum quod dicitur in c. *vtaiatertt*, fupra allegato. Canones autem fupra notati funt multi, & etiam notantur plures a. q. *6.* per multa capita, in quibus tam epifeopis, quam aliis oppreflts libera datur facultas appellandi ad fedem apoftolicam ut in c. *Si quia vefirm*, & in c. *ad Reataua* ;* item contra canooem illum ipfi funt canones qui appellationem totius ecclefi* ad hujus S. fedis examen voluerunt deferre; ab ipla vero nufquam prorfus appellare fanxerunt; ac per bcc illam totam ecclefiam judicare: ipiam autem ad nullius commeare judicium, nec de ejus unquam praeceperant judicio judicare, fententiamque ejus conftituerunt non oportere diffolvi ab aliquo, cujus potius fequenda decreta mandaverunt. Idem ia c. *petet*, i. Mna·. Idem in c. *cuaSa*, ea caufa ft q. Nec valet fi dicatur, quod inrteiiigitur de particulari aliquo, non de concilio univerfali; quoniam

concilium dicit coatfttriom in c. muc «eam, ubi concilium dicit Marcetlioo: *ee tn* '' *e a jeefuaet.* Item, non valet quod dicitur ab illis, quod tanonen veteres debent judicari per canoiKs concilii Conftaneieafis, ft Bafilienfis; quoniam fiicra feriptura dicit: *uau treefyrtdiarM ttruiui, fate pafueruat* 9c. Unde non videntur canones a Spiritu S. qui contradicant canonibus antiquorum conciliorum, aut decretorum fummoram pontificum, aut decretorum Sanâorum. ANNO ctmirri – 'M

Septimo, idem arguitur, quia eft contra privilegia fedis apoftolic*, contra quam venire periculofiffimumeft, juxtac*.tenet*, difft. g **. Dicitur autem ». q. ft. in & *idea pqfty c. ad Raueauaue.* Huic fanftn fedi pritfiita privilegia fpecialiter funt conceflâ, tam de congregandis conciliis, ft judiciis, ft reflitutiombus epifeoporum, quam etiam de fiimmis ecclefiarum negotiis, ut ab ea omnes oppreffi auxilium, ft iajufte damnati reftituriouem fumant, ft talia ab impiis non pnsfumantur abfque fua damnatione. Haec ille.

Oftavo idem arguitur, quia pnriatum privilegium eft prvjudiciale honoribus ecclefiaram, ft principum propter favores inordinatos, qui baben poflunt in conciliis uaiverfalibus, cujus exempla habemus de Cbakedonenfi concilio, in qoo faâa luit contradiftio per prefidentes pepge Anatholio Conftantinoρoϋ^ηο epifeopo, qui cum ftvore multtoi*. C prefcti concilii habuit ut AlexMdrinam, ft Niccnam ecclefias fibi fubjkerct, de quo Leo papa facit mentionem, nec illud unqutm voluit habere gratum, aut confirmare, nec ed preces imperatoris, ut patet in epiftolis fuit«; folum quippe ea qu* fidei erant ibidem diffinita approbavit. Huc omnia patent ia epiftolis fuis.

Nono, idem arguitur, quantum hoc evita» mentum maxime pnrjudiciaie videtur efle honoribus & prorogativis epifeoporum, quorum privilegium eft, ut in Chalcedonenfi reperitur fancitum, quod fi epifcopus prodicatur infimis, liberam habet licentiam appellandi ad Dbeariffimum amifthem Rom*, quem habemus loco Dei fit jus difeernendi crimen fic inlbmati fecundum claves a Domino fibi datas; & ideo dicit glof. ia c. *epifteput* XI. q. j. S|uod hodie concilium non deponit epifeopum, ed folus papa nec concilium reftituit epifeopum, fed totas papa. Et allegat, c. 10. ». q. *6.* ft mamfcftius ponitur in c. *cuu&e ptr* msmdma, a». q. 3. ubi dicitur: mc *illepre-*

d*mMVW*S, 9 dMNMNdl *UUllt etdflautt fpeude qear upertetrit faculwn*» (habet). Quod vero dicitur ab aliqaibus, miod ifta duo capitula intelligantur de proviocislibue conciliis non generalibus, non videtur efle E veram, tum ex ferte iplâ capitulorum didorum, ft modo loquendi univcrfiditcr; fecundo eo quod fequitur h auâoritate illa: ‹»■. *d» per* smmWm·, quam adducit Aymaras, ira dicens in libro dc iynodis: /soâuyswppe «e* mari* ^*fuefiefim [paedut Orittttlii ^i»· ret*, y«em mvm *euceptu* ftdtt epefielira, qu› daeteetini Grecerwu* mo *ctufenfit*, ad-

/•A

LPIXTOL^f CONCILII

•dV figmar *fat* fa Bademfam *JinSat.*

SAcra Mnanlis Synodos Bafileenfis ia Spiritu 1 legitime congregata, univerfalem & ecclcfisei rcpwfeMBWg venerabili Phiiiberto, epifeopo Confomtienfi, A ditedis ecclefi· fi. ** lus, Joanm de Parâaav, Ac. falutem A J· c—«mUm»

Sstirme *fa* at f)»»èu Jfaat /-fa Jttrtw».* Hoc iUc. Ex quabue verbi·

Cum vos ad parta· Bobemic, A Moravia· legato· oeftro· duxerimus · deftirâdoa cum

li Epbefioo IL damnatus fait, ratione cujus CbaJctdoaeafis fynodus generalis ad corrigea-dum illam fyaodum infttttum eft.

Item decimo, arguitur contra profatum avifamentum, quia videtur pnefiimptuofom, cum ultra vires poteftatis *ù* extendat · quis eaim dedit poteftatem concilio, ut fi papa quamcumque appellationem a concilio fuforpo» nt, fit ipfo fiiao privatus & infamia perpetue innodatu·? quod innuitur cum dicitur ia avifamento: ofaj/MsfosM *fi* santra dasratan»

leat generare, herum fan· dedaramua pradifta vobis feu tribu·, aut duobus comtefa, •atifas omoes & lites, civfaa, crimiaales * fpirituafes ad fan— eectefiaftic—i pertinente» per vos, aut alioa andirndi, docernendi, fan

funt ad prafens rationes, quibus mihi vifum eft avifamentum propofitum nullo modo fore fafcipiendum.Et tantum de primo punâo.

Sequitur fecundae puoâus, in quo debeo exprimere votum aaeum, dando & confuleodo modum tenendum, ut appellationes non fiant ita communiter, A ut decretis obedia* tur prafeatis concilii. Circa vero decreta, fi volumus illa ab omnibus recipi, ftudeamus talia fecere, quo jufta fiat & honefta ac poffibilia, ficut prodeceffbres aoftri fecerunt; & ■on dubium, quod, fi decreta noftra honeftatem, juftitiam, A noffibilitatem contineant, quin ab omnibus futeipiantur reverenter. Depeccemur, A oremue SS. noftrum, inftar »liorum fi—ofiSmorum conciliorum, A Sanfton—, ut ore fuo roborat illa, A mandet obfervari, cum ipfe fit executor canonum. Circa fententias vero dico duo pariformiter ad jam diâa: primo, quod omni ftudio curemus fenteotias noftras cum gravitate expedito, A cum pondere virium, non per placet aut multitudinem votorum. Secundo, quod mittamus ad SS. D. noftrum, ficut fecerant Patra in concilio Carthagioenfi Africano, feribenta fuper fimili materia pape Caaleftioo, rogantes, A deprocanta, ut deincepe ad auras ejus ■ cooeilio venientes cum appellationibus, «ut querelis, non faciliter A iadi&rater adaritteret, quoniam boc juftum eft; nifi caufa cftct ia aperte rationabilis admittendi; utpote quia aut favoce alicujus aut timore aut alia quavis inordinaa afeâiooe ·— poftét rcâitudo juftiti· fperart in concilio; A credo quod cum in deprecati fuerimus Domimun aoftrum, A ooe feotentii· curi· fus parem reverentiam exhibuerimus, indubie omna prefentis concilii fententia in fuo robore A virtute manebant, Et haec cum •anni mrentia A correHione font, qu· mihi occurrunt pro voto meo circa boc avifa-

difpenfandi, quacu—ue bénéficia conferendi, •tiamfi forât ad fedem «—Aulicam devoluta, A generaliter omnem jurirai&ioneni voluntariam & cooteittiofam, Apoteftatem ecclefiafti* esm—exercepgno Bohemia & Marchionatu Moravia, quam habeat & Labare folcnt legati cardinale· a latere fummi pontificis deftiaati; volentes & decernentes, quod facultates io poadittie noftris literis vobis dat· non cenfcaotur per hanc aliquo di* minuta, fed illm fimul It iftaa volumus ia pleno robore permanere. Datum Bafileat III. Martii anno Domini MCCCCXXXVL

OAatiO £ME XILVII

Piccth—i··* *fn* face
fn etMUtitt Utfili»
«■a· Çrati» «vMrnmfe.

AUdivi, patre· optimi atqae faaftifimi, q— fuperioribus diebus vici cum efo· quentia, mm «tiam bonitate penftaotes, Gafpar Penduma, feu Floreatina·, quod illa fit civitate donatu·, ac Simon Ve—— dt fiai· legationibus referebant, quorum (fi rite judi> co) eo penitus tendebat orati·, ut ad fc quit que concilium traheret; bk Veneria·, iUe Florentiam. Audivi etiam Ifidorum ftayam». domque foam, nt quifane exiftimavit, lagm tionem anteferentem, A alio· efe dââuànoc propediam non dubito. Itaque ut varia fi—loca, fie vari· fi— aftaâ—aea, cnocilinm

magnopere focmidaedum fit, — privatum— afte&ibue concilium peffoodetur. Qnfan de reboa maxima mecum cogitatio·· ipfa co·» teaidi, foAurufne verba ia publico dem, an tacitus permitterem fim laba fimmea impetu. Videbatur homini privato, atque inerudito tacendum fore in cruditifimorum emtn viro» rum, quales hinc atque hinc video, quon—

Itfiitit W tupfiri êt Twtt· trntrtt fa s—erfa ampe/fa/MUM» fa
CtKil. GntraL Tmb. XXX.

Z s' a a to··

confilio A aufioritate imiverius oriue rafle A reg», gubsrnarique pofl&t. Neque dignum exiftimabam, ut ego homuncio os aperirem, ubi non do&orm modo fcimtienim , led patres omnium facultatum adeflent . Ceterum cum me veftro aftriâum coofortio meminiflem, cum jurisjurandi a me fufecpti verba repete, rem; loquendum penitas exiftimavi oportere, fi pmmeato vellem fatiafacere , cujus ante hac nunquam contempfi religionem ; namque A ubi potui, A ubi ficuit iemper huic conci» 110 favi, veftraque opera ubique gentium pu» blicavl, atque iAm verbis effe non *potui*, feri» ptia interfui. Namque (ita me Deus amet) femper hoc concilium maguifeci, femper effe faluri Chriftiaaorum putavi occeffarium ; atque ideo magno affûta erga ipfutn femper extiti Mcenfus, cui me ita dedi, ut corpus, A quidquid extra corpus habeo, libenter pro eo fim expofininss. Indiguum igitur itaque, atque abfurdum putabam ,. verba pro eo non effundere, pro quo fepteatta fit neque corpori parcere . Quod G quis patrie obnoxius eft vitam exponere ; quanto magis concilio? at fi nullum diferimen concilii caufa fugieodum eft · quis verba iuanbmque linguae fooum retineat? quis taciturnitatem laudet, ubi ufui futurus eft fermo? *Mafari,* ut inquit Homerus, *tecitereitee tiecac effert ; feti eee itne wre.* Judicavi ergo non folum deceit me lo. qui; *(d* oportere io tanto hujus (acri conci» 111 periculo , quando nullum adhuc audivi, qui ea diqerit, qam a me in pnefentiarum ffi placuerit) audieris. Et quoniam jam vos video paratos A promptos ad audiendum, urinam mihi ili* dicendi vis effet, eaque rrfuadendi s&oritas, qua olim in Athenian*

fenatu adverfus Ælchinem pro Ctefiphonte ufum ajunt fuiffe Demofthenem. Neque enim ego dicendi artem facundiam^ue contemno, quemadmodum plerofque in hac congregatio» ne perfpexi, qui eam magnopere dcfeftantes, nullam omnino fe habere, aut habercfc vel» le diierint eloquentiam . Ego enim ita fentio , A fip teftem habeo Ciceronem * rsroa» *timieee» tffi vie tieqeeeaéi, ftut fele fecit, at te qae igflereettk tiifctrt, & y** /cierer & elief Bactre pefùaae.* Que quantum mihi mo» do effet opportuna nemo me melius novit; multa enim fcio, & mentis video luminibus, qua non ut vellem poffutn vobis infinuare, quuqdk» enim mihi video deefle, cui foli & orandi , & exorandi attributum fit munus. At tu, Deus, oro , qui templa cmli fumma Ionitu concutis, qui genus humanum benigne curas, qui A boe concilium congregare volui» Ai, & rem Grwcam in medium adduxifti, iam mihi & refte confidendi facultatem, ex his bene atque Militer deliberandi mentem concedito. Tuum eft hoc negotium , tuaque funt opera ; in te omnium fia fpes , in te converti omnium oculi funt. Neque putamus-tuam nobis opem negari,'quam nemo petens unquam noq^impetrsvit. Qmd nifi putaffem, nunquam hodie huc loci ratiocinaturus accef» fiffem. Spero enim, Patres humaniffimi, A daturum mihi Deum quod loquar , cum de fuis rebus agatur, & veftra» mentes ad partem per eum fleéii ducique meliorem. Sed jam quid mea velit oratio ia medium proferamus.

Tempus, ut fcitis, prope eft, iuodde re» doAionaGrocorum navimque miffione avobis agendum aft: A quoniam multe illis pe» cuaiar funt promiffr, quibus A duci poffint A ali, nonnulli a vobis excogitari funt modi, quibus hanc fummam in tempore poffetis habere paratam. Nullam tamen expeditiorem viam cenfniftis, quam ex loco pecunias qu*. rere, ubi fixurum effet concilium; ut G qui effent, qui fanftam hanc fynodum in terris fuis habere cuperent, mutuam hanc fummam concederent. Mfiftis qui diverfbrum principum, ac communitatum animos perfeorirent. Hinc illa Venetorum oblatio, nec vobis, nec illo ilkftri dominio indigna; hinc Florentino» rum promiftioecs, promiffiooes ab exoberanti quadam magnificentia procedentes ; hinc Avenionenfis populi noa magna folum fed ampliflima pollicitatio, que iUam urbeaanon minus fidelem, quam devotam ecclefùs filiam manifeftat ; hinc principis potentiffimi Philippi Mari* ducis Mediolani mirifica regalifque conceffio, cui femper animo fuit nec veftris deeffe mandaris , nec petitionibus adveriari ; hinc aliorum neque viles, neque contemne»» dx fpooGooes. Hinc jam cerri eftis ea ferva» re Gnecis poffe , quae veftra decreta decantant. Socratis tamen verba non abfurde vobis infinuaverim , qui cum videret hominem «divitiis affluentem, caque de caufa faftidioglo- riabundum; *ava priât,* inquit, *te etiatire^er. ptteat atibi* msms *faerit fee peSe fciet tui fertuaic taie*! Magno nempe atque admirabi· j immortalis Dei beneficio ufi eftis, qui ea vobis facilia fecerit , qu* non folum diffici» lia , fed impoffibilia videbantur. Ob quam rem magnas Deo habendas gratias cenfeo, qui taleth de vobis curam gefferit, qui naviculam fuam ex altiffimis fluAibus ad portum falutis deduxit, ut navigare deinceps in portu vide» mini. Quod quanquam item, non tamen di› mittendum effe clavum arbitror ; neque abj». ciendam gubernaculi curam . Vidimus enim fiepe nautas cum fummo gaudio, atque ingenti Jmtitia portum fufeepiffe , A in ipfo , feu magiftri négligeons, feu marie violentia fe- *cife* naufragium. Quocirca etfi nobis pew in tuto res eft , nolite tamen daufis oculis ad ea quo reflant accedere. Adhuc enim vitandi funt fropuJi, adhuc providenda tempefias , A cavenda eft nobis, Neque enim quocumque pergitis tutum eft, Sed in ipfa clcAionc difficultas laborque verfâtur, ut fi bene eligatis, bene fuccedat; fi male, eveniat male. De hujufcenxxfi ergo ele&iooeloquen» dum mihi ftatui› cujus & opinor, veeba mi· nime contemnetis, Nec qufe dicat, fed qu» dicantur tnirinabiti*. Notam fiquidem vobis illam Ciceronis dc patura Deoium fententiam puto ; qui ait, ooo tam auAores in difpu» tando, quam rationi* momenta querenda effit. Qpod fi quid inepte dixero , repudiate; fi quid cum ratione attulero, fufeipite . At» que urinam ea nobis modo convenirent, qu» apud SaluftiumCacfar in confulendo requirit: Osnms Imwms , inquit ille , F. *C. fùe tie rtitte Mit ceafalteat* , ad *etlie, ieiaticitie, ire, etjae eifttiitriiii vataee eft fiecet.* Quod fi cernerem, nihil mali fufptcprct. Nec enim loquesM aliquis Ducalem, aut Venetum, aut

Flo·

er ANWO CHRirrt MJ··

Floreotioum fe jaftitavet ; fed coociliarein ; fed mundanum, ut inquit Socrates, fcfe exhiberet ; cwD&aque ad utilitatem concilii , mundique commoda referret, nec fine affeHiooi publicam poftponeret utilitatem. Hinc namque (ni fallor) totius Chriftienitatis Talus dependet, ut fi locus aptus deligatur, fic Argolicis erroribus mederi , fc multis Latinat linmm deformitatibus providere poffitis. Quod fi dubium iafecuromqwe acceptaro contingat , diffipetur concilium. dc prrlsti in prodam, ultionemque dentur: quod fine maZ E» Cbriftiani populi malo ficti non *poteft,*

c Igitur aperiendi font oculi, hic fournis digitis fufpendcndo oculorum palpebro , ne qmd perperam , aut temere incipiatis · fed imitemini fapientem, cujus propnum rit, ut a Cicerone dicitur, n»ii/ *[tert*

. Fingamus igitur coocilii perfonam, & quid illam facere deceat examinemus. Eam, fi cujatem fe dicat, interroges , neque Italicam , neque Gallicam , neque Germanicam, aut Hifpaaicam fc vocitabit; fed Chriftianam fe affevvrabit, folumque illud fe quaerere di» cet, quod nomini Chriftiano conducat: hujus erit fentes ex agro Dominico; ideft hereles •radicare, mores reformare, paccmqueubique ftatuere. Cavebit no quid agat injure , pre» ceptumque illud Pythagoricum confervabit, m» preccpit: 7qp*a» Artfnrefise ne *trefft·2»;* ttudebit ne adverfus quempiam reperja. tur merata ; in libertate fe bene vivendi & reQa ftatuendj çonlèrvabit. Delinquentes non ita ad dcfperatiouem perfequetur , neque ita patietur, ut provocet. Deponite igitur hsc nationum nomina, patres, exuitequifqueprovinciarum affe&iones, &c in medium cooluli· fe quid huic concilio, & quid fidei chriftiano credatis expedire ; eoque vela tendamus, Iuo melius res geri verifunilius exiftimatis.

fulta de Foru Julii ubertate, Venetorumque potentia , ac magnificentia Simon Venetus ~~pororavit, ac meq judicio, non minus vere~~, quam eleganter. De Florentinorum vero com» meditatibus Gafpar explicuit . De urbe vero ilia Avinionenfi pulcherrima atque optima, & hujus facri concilii devotiffima. Raymundum belliffinje perorantem accepiftis ; atque, ut exiftimo , nihil eft ab eia prstermiflum, quod traherç concilium ad eorum valeat civi» tates . De duce vero Mediolani , quamvis multa Ifidorus, orator vefter diligentiffimus, explicaverit, neque fufficienter mea fententia diAum videtur ; aeque admiratione dignum «ft, fi ducales oratores viri graviffimi spiTcv-

Mmb«w a« Carnet».

*f*** , & Chriftopborus de Velate caetera fubticueeunt * fatia namque duxerunt ad illum principem pertinere, fi requifitus refponderit « 6 petita conceflcrit , ft fe ipfum & quidquid habet obtulerit ; locorum vero comparationem foccre veftrum efle dixerunt. Certi eoim funt illum ducem, quidquid di» garis, contentum *fort'* cupere tamen, ut be» ne vobis concilioque fuccedat. Veftrum effet igitur , F. R. ducalium terrarum inveftigare commoditates, quod onus, poftquamalii rejiciunt, ego oon minus veftra quam ducis coula fuTcipso.

De Venetorum , Floreatioorumque terris omnino filem , quos adea promptos parttof» que ia necefitatihas ecce compcntis, ut lath dare ipfos & amplifiais commendare tefti»* mooiif teneaauni; dc oblatione ducali pergo difcutcre, qua meo judicio nulli eft inferior, Ac qua , fi verum fateri volumus , omnium eft aliarum caufa, nobifque ad optimam optionem perifiaxime neceffaria · hujus enim oblationis locus unus eft (ni fallor) ubi ex fen» ttntia terminari res poffit. Et ut quod dicimus luce darius ofttadamus, qua requirat bona ateflio inquirendum eft . Ea licet alit omlri&viam diviferint , mihi tamen quatuor dumtaxat defidaranda videntur ; quorum fi aliquod defit, reôe digere nuUatvnus vales» mus: illis autem eoncurrentibus nihil periculi fit, acceptareque Coe controverfia debeamus, quicumque ille concedat. E* font, ut focum digatis, in quo Greets fatisfoccre poffit; ut commode papa cum concilio convenire queat; ut domus viaualiaque fuppetaot; ut fecwritatem libertatemque in loco habeatis clefto. Que omnia, ft quis fine paffiooe confideret, in urbe hipienfi , ducalique territorio fufeipiet. Prioremque rem , u placet , examine» mus , cujus tria funt memora, ut locus in decreto aut nominetur, aut comprehendatur; ut pecuniar neceflariar prefto fint; ut trieris groffiu fubtilefque habeantur, trccentique arci» tenfes, five, ut vos dicere foletis, baliftarii. Contineri vero Papiam in decreto nemo am» bigit, cum omnes fere Italis» urbes fint eligibiles, nifi quas Gneci exprefle repudiarunt. Atque ut clarius differamus , dificultatem iftam locorum, nonnifi Gracorum caufa facimus , ut illum eligamus locum, touem repu» diarc Graci non debeant. Sed ipfi jam terras ducis fuis literis petierunt; ergo nihil eft cur Papiam in hac parte contemnamus, Gre» cifque debemus non parum aufcultarc, aeque enim fine ratione moveatur, fcientes ducem cum Tureis , unde vetuftifimam trahit ori* ginem, hereditariam habere familiaritatem, quod, falva fide, vituperari non poteft . Idcirco, timens Romeorum.imperator , ne, fe abiente , Conftantinopolim Turei obfideant, credit Ducem unis litaris periculo obviaturum , fi Tureorum principi fcripferit, Grrcos non ijalia quam fidei caufaltaliam petiifle, de qua ille, falvo imperio, non curat; crcderetque duci ifta feribenti. Altis forte non item , a quibus tanquam hoftibus fibi verba dari exiftimaret, R fe dolis circumventum opinaretur. Nec illud eft non confiderandum, Gnacos fere omnes imperio Tureorum efle fubje» $os, curarcqtte ne quam rebellionis fufpicio» nem ingerant dominis, a quibqs profero impedirentur. Nec invitis Tueris diducere Graces quifquam poterit. Magnum eft imperium Tureorum , ingentes Afiaucorum vires, *tc* opes ipfe florentifime, qui ex Afin in En» rope imperium prorogarunt, tMamque Grecians occuparunt tapquam Trojana cultocea ruins, quos Gracia pellere noo naius rivito» £ tis aut dominii, fed totius effet Chriftiaaito» tis opus. Non via, fed gratia dat nobis.Ona* cos oportet. Ferunt Turei , ut *de fide* , at lubet Argolici fendant ; ideoque fidei caufa patientur ad concilium proficifci, fi nihil contra fe machinari , nullslque ordiri fibi fi*» des fufpicentur. Ad fugiendas ergo fufpicio» ms ducis efflagitant urbes quem fibi nullo paâo fufpeâum Turei arbitrentur. Nec Con»

ftan»

C& ftautfaopofitanoc, invito Tureo, venire poAAro «avendum eft, illudque proficiendum, ne -fe negaverim; fed aliorum etiam hebendo eft ANNO cmtirri ratio parentum Tureis, quos fecum trahendos patriarcha confidit . Qpo fit , ut Gracoram caufa Papia fit maxime accommoda. Nonnulli tamen, ad terras, inquinat, fi ducis serar, aoa permiflhros Veoccos Gracia tmnfitum, Genuenfefque nbftitaroe garriunt , quod de Florentibus ifti civitatibus , duobus, (ut ita dixerim) Chriflianitatis hmstmbus, nens eft, non folum dicere, fed fufpkari , qua fete nos ab oriente defendunt, qms barbaricos reprimunt imperas , qua terras Chriftiaaorom ab iacurfioM tutantur, tafideliamque plurimas, non dico urbes. Ad provinciae ia media Barbaria bello armifqoc tenent. Has ne H igitur civitates, arma affidue pro fide geftantes , venientibus ad noienem Gracia putabimus obftiturns? Nec boam eft mu ifta dicit, neque prudens qm illa'credit. Ego tam Venetos , quum. Gemaenfes omnia porreâurm opinor auxilia, quibus .rem hanc conficiatis, quocumque concilium transferatis. Nec de Veneris ambigo, quotum falram conduduita habetis . Genueafes vçro brevi mifiuros fe dixere; interim devocas & benevolentia plenas miferaat epiftote. veftris fefe juffibus committentes , qui enam magna clafle , quando oporteret, huic fe rei propriis cum corporibus exhiberent. Nihil itaque timeoobftaculi. nihil violentia Gracia fieri , nifi Turei, ut jam prodixi , molefti fint - Chriftianorum C vero neminem aeque fcio neque puto ita feeleftum , ita iniquum, ita bonorum omnium perverforem, ut huic fe negotio opponat. Et quoniam aliqua de propinquitate maris , *8t* itineris brevitate etiam alii dixerant, non ab re prit de hoc quoque me pauca difputaflTe. Namque , ut arbitror ufque feio , ex locis, qui hodie nominantur , nullus eft Gracia quam Papia acceflu facilior, nifi tcrreftre iter fafiuri fint, ^uo cafu longe proximius habent Utinum. Man autem venientes, Papiam habent propiorem; five enim Utinum, five Papiam poftulent, Ravenme prius fretum fecaturi funt, quod non magis Papia, quam Urino abeft . Gracia vero Papiam petentibus Padus D occurrit flumen, ut noftris, ob fuam ampliradinem & poetarum carminibus & hiftoriarum feriptis illuftre . Ex Pado in Ticinum afeendent , qui ad portas urbis navigium veaitsbit. Portus vero Pifànne longe remotior cft. Carybdim namque Scyllamque, per quas dubius eft tranfitus, evitantibus Gracia, totus Sicania cireiuneumte eft orbis; cujus, fi qua veteribus fides, non minus qiringentis millibus pafluum clauditur ambitus . Neque mihi ob hanc rem Florentinus quispiam feectafeet' neque enim hoc ideo dico, quod illi amplilims urbi memorabilique populo coaciliam auferre velim, cujus tanta erga concilium eft cognita carite, ut nullius magis ftupeam oblationes; qui prima requifitiooe tutam pe-E cuniarum fummam tam effufe promiferit, ut illius etiam populi majora ia pofterum fperare beneficia debearis ; fed ne casci omnino, & rerum videamur ignari ; hoc enim quod dico charta ilb edocet, qua uti aautaconfueverunt . Hae tamen femper ego parvifeci ; iter namque duorum triumve dierum nulli dare, aut auferre concilium debet. Illud ve-

tupadiari- a Gracia locus poffit. Net¹ irate ganter homo prudeutiffimus Gafpar dkebef: h h pa Gracia promififtis diligeutffime adimpteria, qui vel fi nauta jota diminutum invenerint , ticitaaa *ft Mimt* excufetioacm hffiere; fed illud

denMmftrevttj quo exMediobad reverie, expaacHto quarto , aa diminute habaaritb refnoafioaea, aa aliquid non obdaueritb, aa ulia in re diftkiten prindpem experti fueptis? QdnqtK fe ofenaginta millia ducatorum aut* tao ragitaftis , bono vultu , booooae anime annuit ; terrae vobie arcefqoe contignari re* quintis; nnHa fit stfiftentia: daw tie quadre-

iumque poftnbtie;
i bberaliter.
illcfolcmni-

iaâuditam magnificentiam! Hkeft quem requiris, Enait aww rerftu at re «wma car* nitar. Talia certe ducaUi refponfio fidt, ut nulla fuppletiooe indiguerit , auUo adjumento, nulla rricriprione; cujus locum, fi ftarim degifleris, ftatim erant parata omnia. Utrum alii fie fecerint, vos videritis. Umunque ob* fecror hk advertite , aa cautio fidriifficilis, aa gravia poftulentur affignementa . Non *£· fera, hercule, increpandus, fi hunc principem nullam petere cautionem dixerim; nojnfmodf enim, ma petitur, cautio, aoa eft cautio, fed mauta appellenda donatio. Ex indulges» dis peut fibi mutuum reddi, m fi nihil ia» dulgeatia reddant, nihil recuperet. Hic eft verua filius, veras fervitor, veras amicae ve» fler· hac eft illa, quam qunrit multis ia lock Tultrâs amicitia: mu inquit ille, *n fe*». *eeutiti» etetieete «ft, frndft* qfl W hsrtv, *InfM teejtttgteJeet**. Ia amicitia aulam ai»

in hac ducis cernimus benevolentia,

—;--- kS------ - :--- —"— *
ciat inimicos. Cujua tanta eft afieâio, tanta» que ia hunc cetum caritas, ut vcftraram nullam peritioaem abmmt, pecuniafque magis donet, quam mutuo dedar . Jamque propter pecunias nihil eft quod Papia objiciatis. Nae illos audio, qui fit aureos affirmantes, omnibus *ù* Chriftkolia jaâitant ditiores , m> gdumque suri & argenti pondus *ft* habere gloriantur. Quorfum enim illa dirnntar? Fat» fitan quia vendi cqpcilium putant, ut nltts ofterenti veneat? Quod probri loco virendum dettftandumquc eft, ne veaditum vulgo concilium dicant. Unum tamen perfimfiun volo, ducens fcilicet ipfam » ubicunque fit opus, quafeumque petieritis dataram eft pecuum, neque mceffitaribus veftris unquam dsfiteram: Namque, ut volet, fie etiam poacrit lovenire poraams; habet emm, ot fcitis, tu» bem NedioiamMB non fetem populofiffimam, venum etiam pecuniofiffimam, ubi tatfamGol* lia togata ramulafi tikefimri fint, ex qua nulla non poffit haberi fumma pecuniarum. At fi de populo illo Madiolaacafi volumus verum

Cm wsum dicer* , nullum ego devotiorem vidi Ima fideliorem, nullum fan principi obe- <i**etioHai, rallum denique meliorem , ob cujua * at arbitror , bonitatem ac fen&imoniam divino munere aAum eft, oe illam urbem noftris d*<bu* peltifera lue* invaferit. Cui populo nihil erit gratias, quam in fanAifinaum ufom effudiffe pecunia* . Nec mdite illum munificentiflimura principem ob defeAum pecuniarum rem dimiffurum, qui non habendi concilii cupiditate argentum modo pollicetur . fed ne quod caritate pecua» in dedecus prolabaremini . Dat ergo, quod fetis eft Papta pecuniarum . De navigio non magnam vim facio. Veftro enim, utfeitis, fiunptu coadecendn armandeque fotu trireme*, nec dtCmilicer baliftarii, neque tam grandia pecuniarum quantitas petitur, nili ut navigio naliflnriilque fuficiar. Depoliti* enim decem mill&ua apud Coaftaotinopolim , Gracifque daris XV· millibus , viatico quoque oratori* bos concilii proflito , quod fupereft in nave* longas, baliftarioique difpenfebitur, quo*conducere ubique poteritis : bebenribulque pecunias neque baliftarii deerunt, neque navigia. Jsmque illum Sabaudienfem fpecUra virtute mifitem vobis navigia offereatem vidiftis , fnoCgu* labotes promittentem , cujus nobilitas, Mimique perfpicua geoerofitas, non eft huic inept* negotio. C^emre five ifta*, five alias multis ia locis condurer* naves poteritis. Placet tamen duci, ne qua ia parte deficiat, triremes etiam repenre , quas unde habeat , aut quomodo habeat, indignum eft quod veftigemus. Ratum eft enim qubdeumque promittit · Hoc tamen non tacebo, navium fcilicet illi conceffiooem non effe difficilem. Siquidem magna cum fereniffimo ac magnanimo rege Aragomim amicitia eft, qui fnum, quemadmodum fecundiftime dtiit orator , promptus eft tam concilii quam ducis gratia pmftare navigium . Et cui, obfecro, melius hem committi res poteft quam regi Aragonum? Qdseo diligentius rem fidei pertraAet? qui dmn adverius infideles bella gcffit . An ignoraris regem ilium catholicum, & fidei relatorem, magna iiepe manu , magmqne defle adverfu* Afro*, Chriftiani nominis inimiciffimos, decertaffe? Illa profeélo laus, iliaque huic gloria tribuatur, Mediterraneum mare fua diligentia ab infidelibus pyratis «fle cuftoditum, & quo magno Pompejo decori fuit , ejus concedamus honori , cujus frequenter nifi in pelago claftica infonaret tuba , ad ipfum ufque littus Etrufcum Lybicat naves, hoftilefquk claffe* infidelium graffarentur. Sed tamen prnftantiflimum regem, Jonii. Thyrenique mari* cuftodem , qui Sardiniam , Corficam Siciliam, Baleares ac Vulcania* infulas , ab omni Saracenorum impetu liberavit, cui magi* erit moleftum in tanta re fidei non requiri, quam fi totam ejus claffem dira rampeflaa abforpfcrit. Aut igitur regi* naves comprseftabuntur, aut marina aliunde vafa comperientur. Ac de primo principalique membro fiuis fit diAum.

Tranfeo ad fecundum, ubi dicebam talem effe locum oportere, ad quem papa commode cum concilio conveniret · nec irranoaabiliter. Nam cum Gracos ad unionem Citis vocaturi, dignum eft vos prius efle unitos, ne quod fciftna, ne quam divifionem, oe quam infervos controverfiam Gnaei rtpcriant. Verifimile etenim eft, facilius reduci Gracos, fi vos unanimes, quam fi vos disjunAos agnofeant. Neque pb hanc folum caufam, fed ut multa fcandala infinitaque mala ceffent, quat noftra divifio fufeitavit, quaut fcifma non injuria vocitabimus. Hoc eft quod regius orator Simon Caroli , vir non fapientia folum , fed eloquentia lingularis , hoc in loco flagitabat enixe; cujus veri»*, patres ampliffimi, eum locum eligetis, veftris debebunt infidere peAoribus, ut femme curetis poffe papam intereffe. Nec etiam fanâiffimam illam fedem, Ferrique veriffimum fuccefforem ac Chrifti vicarium debetis contemnere. Hoc eft quidem caput noftrum, quod feparatum efle nequaquam convenit, quod nullum fine capite corpusporeft effe perfeAum. Hic eft fponfus ecdemr, hic magifter navis, hic (ut vulgo dicunt) in terris Deus, cui daves regni coelorum per Petrum , aliofque Petri fuccefform Cbriftus redemptor nofter contulit. Quamquam ecclefiat quoque non inficior datas . Hujus tanta eft auAoritm, tanta poteft**, tanta divinorum conceflâ myfteriorum cognitio, ut omni honore, omnique veneratione fit dignus; tant»· que reverentur papalis eft dignitas, ut papam, vel malum, honorare venerarique teneamur. Nec temnere papam quifquam debet, quamcumque libidinem, quodenmque nefas maturaverit , nifi prius ecclefia jedicarit. Quid de Erafenti fummo dicemus pontifice? Effet mi i de fua nunc fenAimonu ferino, nifi m* ijnifice oratore* regi* de ipfius pietste, msnuetudine, aequitate, juftitia, & bonitate dixiffet. Nos illud nequaquam inficiamur, SS. D. noftrum in futuro concilio fore neccfla rium, ut non auAoeitate folum , fed etiam morum honeftate proficiat. Nunc videndum commodam ne fini Papiam ceofeamus . Et quemadmodum mea fert opinio , nihil eft, quod bk locus paps difpliceat, five commoditatem viarum , five fecuritatem percupiat. Ex Bononia ufque Papiam parum itineri* interjacet , via tuta & plana , five terra , five aqua aptiffimum iter. Neque locus eft aliquis cligibiles, ad quem papae facilior fir acceffus. Tutus praterca ibi locus eft , quod neque cum civibus, neque cum principe aliqua ubi lis eh. Multumque demiror nonnullorum' temeritatem inter papam ducetnque effe contendentium inimicitias. Unde enim hoc dicant, nefeio; forfitan utriufque introfpjciunt animos, dc aliena mente vaticinante*?· Ego fcio ducem Mediolani , nunquam inimicum appellaffe papam, nunquam adverferium, nunquam contrarium , nunquam minus febrium de fummo pontifice verbum effudiffe. Ceterum magna reverentia fummaque veneratione femper patrem fanâiffimum femperque dominum clemcntiffimum vocitaffc; ut n qua unquam indignatio fuerit, viAu* ducali patientia fummua pontifex , nil aliud duci poffet dicere , nifi quod foha* adverfu* iram vera arma , verafque vire* , quibus fe tutaretur, invenifle.. Sicut in TuTculano feriatu dixiffe Camillum Livius refert . Nunquid proteres novimus inimicitia*, fi quae filtrant, exaAo jam anno per pacem fopttas? cujus mediatores fuerunt viri optimi, atque rariffimi car-

dina-

dinales, Sarâx Crucis, & SanAi *Pctri a vc-
fiberrimo coetu ob eam rem Florentiam
deftinati. Conditiones pacis fecundum papam
diftsc; poft cam nihil unquam odiofum inter
eos contigit . Sed ut videatis manifcftiffima
benevolenti* indicia hic animum paulifper in»
tendite . Defecerunt a duce Genueofes , qui
cum bello undique premerentur, libertatis fer-
-vandx gratia cum Venetis , ac Florentinis
hedera percuderunt. Tum papa ingens duci
bellum imminere cognofcens impareinqoe tan-
tis viribus eum exiftimans, ne pcriculofo ni-
mis prelio urgeretur , au&orem *ft* pacis
obtulit, virumque omnium opinione probatif-
fin.um cardinalem S. Crucis mifit, qui ducem
de pace requirerer, ipfe alias flexurus . Quo
inlpeilo animo, omnem dux ipfe lirem, om-
nemque controverfiam fanbiiffimo D. noftro
commiflt, arbitrumque & amicabilem compo-
fitorem inter fe atque hoftes papam elegit.
Cujiu rei veritatem , nifi agnitam omnibus
Icirem , Roberti Florentin , novitatum dili-
gentiflimi exaâoris , trftimonium implora-
rem, apud quem non unsr litenr reperirentur.
Vidi ego hifce oculis apoftolicas literas pater-
na chariraris , & exuberantis plenas di!c& lo-
ots qua duc* dire&x fuerant, ut nihil tiliis
parentes folent fcnbert dulcius. Sed ponamus
fore inimicitias. Nunquid terram inimici Pa-
piam dicet, qu» cum in veftra futura fit ma-
nu , inimici reputari non poteft , nifi conci-
lium exiftimet inimicum. Libere namque in
manibus veftris daturum fe urbem dux pnlli-
crtur . Quo faflo nihil erit quod pap» ti-
giendum fit, ac fi quid lecurins papa exigat,
nihil eft quod illum principem negaturum
icar. Adeft orator luua , vir clarus ttque fa-
cundus , Chriftopborus de Velate : Expedite
lecuritates ; ar. adeo difficilis res ifta cenfe-
tur, ut inveniri ir->dus nequeat ? Certe non
video cur magis alii, quam dux, dare papz
iecutitatem valeant. Sunt in hoc concilio car-
dinales , aliique praelati quamplures ; funt
etiam in Romana curia , quorum neque vo-
bis, neque papx fufpeéla eft Ades. Commit-
tite h:» gubernaculum civitatis ; jurent in
manibus horum officiales, civelque , fi opor-
teat, fidelir.ti» exhibeant juramentum. Quo
turc jure aut urlxni pa;sa contemnat in ma-
nibus iuorum politam amicorum ; aut quo
yut, fi huc non veniat } quod fi ifte modus
non placet, excogitate alios, nihil negue du-
rem invenietis , quod rationi confcntaneum
judicabitis. Catterutn, fi nihil horum recipi-
tis, 'dlcndam vobis denique, cum requiretis,
etiam in civitate Papienfi fummi pontificis
non abefle confenfum . Nunc iftud pr**terea»
mus. Saris namque mihi fuerit ei Jocum re-
culandi abftuliffe, quem venire nolentem co-
gere non pollemus . Sat fuerit fi venire eum
commode poffe oftenfum eft . Rcftat concili-
lium quoque cum papa illic commode mon-
ftrare futurum , quoniam licet cuncli ad re-
duplionem Grecorum papam clamitent necef-
farium ; ego non minus puto concilium op-
portunum. Concilium namque rem inchoavit;
concilium, fi omittatur, dedecus; fi perficia-
tur, laus fit fequutura. Concilium eligere Jo
cum debet; concilium pecunias idvenire , ut
triremes oportet mittere · concilium denique
totius rei confummationi fopereminet. Exigit
ergo res ifta non minus concilii, quam pap*'
pnrfentiam ; idicirco locum utrifquc aptum
debetis eligere . Hanc effe chrifttaniffimi re-
gis Francorum , «jufque oratorum arbitror
intentionem. Quis enim non faoéliffimum il-
lius gioriofiffitm regis propofitum interprete-
tur ? quis de tali tantoque rege non cafte,
atque optime , fufpicetur ? Etenun five ante-.
ceffoEum ejus gefta conlideramus, five vitam
ipfius ante oculos proponamus , regnum illud
ampliffimotq,, longe lareque patens , femper
fuiffe tutamen & ornamentum fidei rognoice-
mus. De qua re fl dicere velim , prius dies
quam verba deficiant. Pleni namque funt co-
dices hifloriarumque libri, majorumque regum
clariflima gefta , divinifque laudibus ubiqpie
gentium celebrantur; totque fuerunt illius re-
gni egregia pro fide facinora: ut non folum
inter regna principatum obtinuerit, fed chri-
ftianiffimum , quadam ultra extera excellen-
tia , meruerit appellari . Sed quid ego ifta
commemoro , qu* mais diflis facio viliora?
Taceo dc illo gymnafio' memorabili , & fa-
mofa fchola PanfienG, cujus doSrina, incre-
dibile ditlu eft, quantum fidei prrftiterit in-
crementum ; quam veteres reges fingulari fem-
per reverentia profequuti dicuntur . Neque a
pntdeccflbribus fuis modernum regem degene-
rantem cernimus; fed regib ›s quibufqwe fupe-
rioribus belli pacifque artibus, & gloria pa-
rem. De cujus inclyta juftitia , ac religione,
quamvis multarpoffinnus ordiri , ilhid pr»
exteris adnoteraus, quod erga univerfalem ec-
ckfiam facrofinclumque concilium faftitavit.
inter papam & vos olim illa prior diflenfio
fuit, quod hic vos concilium dicere, ille ne-
gare . Ecciefiam Gallicanam rex cunfuluit,
qua concilium hic effe declarante, omni vos
favore juvandos ftaruit. Aliffi e veftigio ora-
tores , viri ex archiepifcopali epifcopalique
dignitate, tum cWfrina, tum etiam bonitate
p:xftantes, qui jam quintum vobifi um annum
in agro Dominico laborantes ducunt . Pecu-
niz ex regno ad utilitatem concilii detrahi
perrr.iffx. Mandatum, ut prelati proficifcan-
tur ad concilium; auxilium datum quodeum-
que petitum a vobis eft . Et quid aliud dc
ipfo dixerim rege? Nifi quod inter alios fibi
pra-cipue teneamur, cujus auxilio defeofi *fer*
vatique fumus . *Et qtu teciitr <fl* , inquit
Cicero, /· Aamrwata *gtetrt tutert, qtute tt·
ruet, ftf· f* tutet ed butietr jevttedet, te·
ttndtt , tteftrvMdtt ttrbitreeter ?* O regem
ergo gloriofiflimura , o principem exccUen-
tiffimum, o vere, chriftianiffimum fidei de-
fer forem ! Tu ecciefiam defendis ; tu fid«i
confulis· tu concilium veneraris; tu es quem
merito Lmorare , perpetuifque praeconiis de-
bemus extollere. Hic cum crebras inter nos,
ac fumtnum pontificem diffenfioucs cerneret,
fir penumero ad pacem laboravit, nunc vobis,
nunc furnrno pontifici fupplicans tolli diffi-
dium . Nec aliud Symon , collegeque rogi-
rant, nifi ut concilium cura papa conveniat,
otnnefqiie dii'çordiarum fomites amputentur.
Quis hic , obicero , irafeatur? Num refitae,
fan&amue ill* font voces? num omnes idem
cupiris? ego fane, nifi aliud fentio, non pof-
fum militarem illum virum non laudare· 'Bern
namque optimam , Sc conceflu digniffimam
petit · Commonet fchifmatis evitare caufe*,
com»

βρ* communem pape locum petit, neque fpecii- AfferHes , adeo infecunde , ut non fufeepto" bello, fed audito belli nomine exhauriantur. ANNO CHRISTI

ANNO cmlsti liiu quicquam dicit , neque locum alt(quem nominarim repudiat. Cujus (nifi fallor) verba Papiam nobis fuadent. Vult enim papam, & concilium fimul effe concordiamque utrimque fieri , cujus nonnifi tres effe vias confidere: ut vel papa omnino mos geratur, vel vobis, aut tranfadio quaedam litigiorum fiat. Sperare fuperiora vanum reor. Ad tertiam rem tniffus eft Symon ut communis utrique locus eligatur . Et quis , obfecro , Papia communior, aut aptior, atque utrique commodior? Gratior forfitan alius papz locus effet , qui tamen vobis non effet rutus . Sed nondum Symonem audivi dicentem , ut in feeurum eligatis locum , quod nec ipfe diceret , nec β fuo regi in mentem caderet; cujus ea femper confuetudo fuit, ut prius confuleret , deinde concilio judicium dimitteret , fuumque fenfum univerfalis ecclcfis poftponeret opinioni. Qiamquam, fi licet dicere, nimium vos hodie , patres , defertis principibus , nec quid quam audetis agere quod principibus non libuerit. Quod ego fane non laudo , quoniam non fic majores noftros invenio faûitaffe, nec lie fe apoftolos habuiffe, qui licet totum contra fe mundum haberent , veritatem tamen ubique praedicabant, neque minas, neque mortem , aut teterrimos cruciatus pro veritate diffugiebant. Qiibus rebus faélum eft, ut torum orbem Cnriftianum nomen impleverit. Ubi vero mortis timor invafit, 8c divitiarum C cupido fupervenir, deferta verita* A incognita juftitia jacet . Aut verius cum Satyro dixerimus_/«asZedaiN «d *f»ftm rtteffit · b«c cuniie etqet titur pnrittr fngitrt [»nrtt*. Hinc diminutus populus Cbriflianus, & auAz infidelium fc&e . Vere ille riteque ♦ S* μ <4μ Ï Bar °^'m archiepifeopus Mediolanenfis , c·'. quem hoc in templo fepultum habetis ; vere rr· multi alii. >^λμ/, inquiebat ille, aa-

ft^tuuar uque pninnuu i»tnu . Cujus vel mortui verba ne contemnite , rogo . Agite quod dignum hac congregatione putati*. Nemo »o< deleret, nemo adverfus erit. Cuoéli vobis principes favebunt benefacientibus . Sic ¶ Czfareum culmen, auguftalemque majeftatem vobifeum habebitis . Sic Francorum ; fic aliis ex ordine reges vobis parebunt. Et quantum ad locum attinet , nemo eft principum qui fpernere Papiam debeat, ubi & papa optime, & concilium valeat convenire . Nondum tamen excuflimus quomodo Papiz fecurum *pof*fit efle concilium; id enim ad ultimum orationis noftre membrum 'refervavimus . Nunc ad tertium tranfeamus.

Hujus partis eft oftendere non domos folum, fed viâualia quoque ubertim fuppetere, io qua re non multum erit negotii . Ipfa enim res fe manifeftat . Ut tamen dc hac etiam parte differamus. Ex toto dominio fuo duci placet, ut, quam velitis, urbem eligatis . Qiis nefeit Galliam ipfam quz circa Padum jacet, & efle, & a Cicerone dici florem Itali* ? aut quis regionem illam cum aliis zquiparet agris ? Cum huius tanta ubertas, tantaque feracitas fit, ut femper abunde fupplevcrir, quamvis jam multis, non dico annis , fed faculis continuo fit bello agitata. Alibi vero nonnulla pronvinciz funt adeo

bello, fed audito belli nomine exhauriantur. Hic vero plurime funt urbes recipiendo concilio & alendo fufficientes. Nam, ut Mediolanum taceamus urbem populofiflimam, que, ut femper fuit, fic modo eft caput Iniubrium . Qiid de Papia , Placentia, Parma , Cremona dixerimus? Omiffis aliis Papiam' expendamus. Eft profero illa urbs fplendidiffimis commodiffimifque ornata domibus . Teftes voco ex hac concione quamplurimos , qui me , fi mentiar, reprehendant: notam namque rem dico. Hic moderni genitor ducis cohabitavit, princeps omnium lua artate confultiffimus ; hic curiam continuo 'cnuit, quam magni domini, omnâfque fere nobilitas Italiae lequcbantur. Ob quam rem multa ingentia palatia & anphffim* funt aedes zdificat» . Curiales namque, ut fit, ocrtatim fibi magnificas conftruebant domos, quod quilque dirior, quod quelque munuior videri volebat . Illic palatium eft , quod caftellum «ppellant , ingenti (offa circumdatum , de cujus amplitudine illud retuliff* fuflkiat, quod auguftalis, pontitecaiifque curi» capax exiftimetur, cujus pulchritudinem ac commoditatem omnis oratio comminuere videatur ; hinc urbi adjacet ; illinc ducali viridario fupereminet , operi omniam maximo atque excellentillimo , cui parco eft nomen, venationibus pikationibufquc cor.ftruHo , ubi feras innumerabiles viginti millia paffuum complexus murus obfervat. De cujus rei amcenitate ac voluptate nonnulla diffèrerem , nifi omnem a vobis contemni voluptatem deliciafque omnes parvi exiftimari cognoffem Vino praeterea , cun£lifque eduliis adjacens patria maxime abundat. Nec Varronem in illa audio prorumpentem verba : aptraw

Filernnt vinSa· , *C«finit ileum , Tnfculunnr fictu» , nui Tirentintu, Tybtrit.* Harc fuo forfitan tempore ita erant ; modo harc omnia Papienfes habent, cztcrique Longobardorum populi . Fceni 8c bladi plus legunt quam ipfi cupiant cives ; omnis pomi copia fft ingens. Quidquid abeft, Ticini flumen adve&are poteft . Sed quid immoror? Infubrcs, ut fcitis, populi nunquam externo tritico viihtarunt ; fed ft dm ipfi czteri* provinciis fubminiftrarunt. Quo fit, ut fummara femper in Papia viflualium copiam fitis habituri. Nec aliquis Italus vobis minori pretio viAum dabit. Nolo probare quod per fe patet. Sed quzrite alias urbe* , & rerum pretia inveftigate. Qiod tribus denariis alibi emerit, duorum hic denariorum pretium habebit. Neque difputatione res indiget . Quare taxationem rerum vcftro judicio dux committit ; fruftraque de fertilitate patri» urbifque commoditate fermonem facio , quod omnia illa majora effe cognofcitis, quam ego dicam. Illa vero parvipendo, quz dicuntur, oportere Graecos Latinam ecclcfiam magnificam invenire ; quod tamen , fi quid habet momenti , ubi melius quam in Papia invenietis ? quo enim honore, qua magnificentia, qua pompa, quo fumptu CouAantinopolitanum imperatorem ab duce recipi zftimaris ? An quifquam vivit hoc duce ad fumptum effufior , ^ut ad magnificentiam animatior ? De cujus largitionibus ftupenda magis quam credibili* narratio videre-

ANXO CHAI1T1 >♦»*.

tur ! Cui liberalitatem aliguam exccenfl fua foium volunt*» fuflkit- Videbunt hujus principis excellentiam Graeci fingulari quadam adtnirarrbne ac ftupore , idque oculi» perfpicient quod auribus aliquando cognoverant, *ve*rumque illud Homeri expettebtur dicentis, famam nunquam penitus vanam efle quam populi decantant. Immo rem fama majorem invenient . Ibunt nonnunquam Mediolanum, .ubi populum numerofum, ubi opulentiflimos cives, ubi florentiflim»» opes agnofeent ; ubi alterum pene orbem videre videbunrur. Tor artifices, tot pompas nunquam fatis fpeftafle dicent . Quod fi magnificentia venerabilem reddit ecclefiam, illa eft potiflime civitas eligenda . Sed vana funt haec , mihi credite, anilefquc deliranones. Non funt Graeci extra orbem politi, qui Latinutn genus, Latinafque vires ignorent. Mediterranei funt populi, jonio ocevi freto ab Italia difereti . Quatuor namque & viginti horis lecaodum pelagus fecundus facit ventus . Quod a Bnindailio in Epirum pergit , SiciliamqUe olim Graeciam fuiffe, totamque Calabriam magnam Graeciam appellatam, ncm-> qui veteres leHitat, ignorabit. Romzque tantam fuifle Graecorum multitudinem , ut in illa Juvenalis verba proruperit: Λ'β· *paffum ftrrt , Quiritet, Grrtcrtm urbem* . Sed ne longius a propofito divertamus. Illud mihi fatis probarum videtur, quod de rerum copia , dotnorumque commoditate requirebatur. De poftremo iam membro tempus admonet difputare; de fecuritate fcilicet, libertateque loci quae duplici a nobis modo confideranda videntur, ut tuti in loco fimus, A ad locum tuti eamus.

Refero de fecundo , in quo illud non eft ignorandum, quod huic urbi nullum propiorem locum nominavimus . Septem dierum iter, de cujus fecuritate, ut opinor, nulla eft ambiguitas . Jacent medii Svitenfium campi, five ut verius dicamus, alpes ; hominum cum bellicofiflimorum, tum etiam pacis, & juftitiae tenaciflimorum, quorum terras percurrentibus vobis nulla latronum violentia fit timenda. Montem vero S. Bernardi trafituris religiofiflimi principis ducis Sabaudi* occurrit territorium , qui pacis femper amator , cultorque tranquillitatis eft habitus ; quem religio fanfliflimaque juftitia cun&is fubditis miro modo colendum, divinifquc quodammodo laudibus celebrandum efficit ; cujus terras nemo non fecure percurrit. Ex his duobus territoriis , nullo interfecante dor.ino , in terras ipfius Philippi delcendetis, vobis non modo tutas fed amiciflimas . Ac ft cui timendum videtur, offerentur a principe arces linguist , quas veftrum iter fecunus zftimabitis effe failures En cernitis ducale territorium in faucibus Galliarum Sc Alamanni» conftitutum, ut quam primum intretis Italiam ducales arces occurrant , nec procul ab alpibu· Papiani inveniatis jacentem. Quae res faciunt, ut fecuritatem ad locum tutiflimam habeatis, qualem fi qui alii prxftent, ipli judicetis. In loco jam reftat fecuritatem , ac libertatem oftendere , quas effe Papi» confitebimini, fi veftra effe in manu civitatem oftendero , fi quietos placidofque cives monftravcro, fi falubrem aerem docuero ! & fi vos de principe commonuero pofle confidere. Futuram in manu veftra civitatem jam fupra doâum eft nec folum urbem, fed adjacentia fimul oppida, arcefque daturum fe ducem intellexiftis . Nec dubium eft , quin de fe quifque magi* quam de altero confidat , cum vix aliqui dicant non effe praelatos ad regendas urbes accommodos , dominiaque civitatum male a facerdotibus regi contendant. Quod a Bohemica dementia tabificoque Uflitarum errore nun multum abeft, qui omni, ut fcitis, dominio fpoliandos facerdotes afleverabent . Et quis,, oro, melius aut reéiius urbes gubernavit Martino V.? Nolo alios numerare pontifices : longus ordo fefe prxlatorum offerret qui magnis pr-efidentes urbibus fubditos in pace ac juftitia pulcherrime tenuerunt . Dicere vero ineptos fore ad regimen facerdotes, nihil eft aliud quam vos omnes contemnere, Conftantinumque C»f*rem reprehendere , cujus munere civitatum dominia fufcepiftis . Sileant ergo qui talia fubmurmurant, neque vos condemnent, qui petendas arces oratoribus commilitiis . In poteftate igitur civitatem habebitis , cuftodes arcibus imponetis , officiales quoflibct ordinabitis , juramentum fidelitatis recipieris; & ubi, obfecro, liberius effe poteftis? ubi tutius? Aliam quoque fecuritatem, fi quam petieritis, facile impetratu erir. Civium mo<jo naturam examinemus , qu» pro veftra fecuritate non efl parum confiderare. Plenum namque periculi eft inter cives vivere , qui ipfi inter fe divifi difeordiofique fint, qui nullo inter fe paflo cohsreant. Talibes enim in civitatibus neceffe eft f»pe immutari regimina , nunc unum effe , nunc alium principatum , neque innovari fine diferimine res poffunt; & quemadmodum ait Comicus, *ne» fit fine periculo mtguum fetiuui &* mr*mtmbilc* . Quod intelligo non foium eorum qui agunt, led fpeftantium etiam. Sed nihil horum in urbe Papienfium trepidabitur . Eft enim populus placidus , quieti & otio dedifu-, cives perurbani, non belli aut inteftinarum avidi difeordiarum ; fed fuis occupati poffeflionibus, plurimum tempus in agricultura confumunt ; & juxta Gnecum proverbium, Ijquam quifque artem novit in bac fe exercet. Nec vano libertatis nomine gloriantur , quemadmodum aliqui, qui tum fe liberos vocant cum maxime ferviunt, 3c fubeffe quamplnribus liberum fore dicunt. Ego vero quietiorem populo Papienfi nullum adhuc reperi , qui & fuo femper principi obedivit, & devotiffimus ecclefiz fuit . Aeris nunc falubritas pernofeatur, quem puriffimum effe apud Ticinum repetieris . Null» ibi foeda paludes exhalant ; non maritima ftagna putredinem fuggerunt ; non crebra pcftes invadunt ; non xftus immenfi , intemperatique folares radii, aut montani verri officiunt fanitati. Quod fi Bafile* fimilem quatimus civitatem , Papia profeüo eft, qu» Bafilienfem nobis & libertatem & fanitatem przftet , quam hic perraaxitaam fumus experti . Nam five aeris falubritas fuit , five miraculofa magni Dei bonitas id conceffit , fextum hic jam trahentes annum , incredibili omnes fanitate praeftitimus · Nec de libertate expedit difputare ; libere enim hic loqui , libereque facere quodcumque libuit, nunquam effis prohibiti ; nec cives veftris fe unquam aélionibus oppofuerunt,

ANNO chamti

lt, ut qui Germanicam nobilitaram redo. A capta bellam urbi, obfidiooemqne admoverrt, *NNO
t. De Germaoonmi namque fide, gravit»- taatufque in urbe naetus & trenidatio fait, cm- un
riSzSw tn, confiantia nfiul faris explicare poffiraa. ut son urbi» lirfrndandr , fai taàèmfa fagu
>4X0. Non fimt od prominandum ferites; fad pro- «MdÜtMki «Bit putatvot . Net narwoe agicatio
miffii imoacuBc umofeseqnecuftodmnt. Emo-
ri mahmt , quam juramento deficere ; apud nas Annibale omnique Romanorum profiratn
quos facite fit multo· Attilio Regulo fimilts exercitu* cum perditam fpem fare, defpeja-
iuvomtc * qui primo Punico balte fidem ho- tam comateratamque rempublicam nonnulli
âAus fervare voluit, quam mortem & fae- jovam de atsfagio cogitabant. Tum pap^
dum corooris effugere laniatum . Hoc profe- auxilia dux mifit , pccuniiiqoc copiriqus po-
fio conflantia Germanorum, haec fides, haec pam juvit.'Cumque ad manum drôeoere du-
gravitas Alamannm, ut tenaciffimc fidem fer- cales copiât plurimum valuerunt, coque prae
vent . Cujus rei memores Bafilieafes nihil lio vifioriam peperarant, ut viftum Braccium
vobis promiffam commutarunt ; apud quos duci adferiberent . Omitto claflem ingentem
urinam quod reflat negotii confummare poffe- rogatu pape Martini in Apulia dcftinatam,
ams , ne aliorum fidem probaturi eflemus. B Cajetamque receptam , & alia claflis ilhus
Si tamen pericula volumus evitaro, Papienfis fpe&ata facinora. lUaid quis non fumma col-
eft nobis civitas adeunda, ubi quemadmodum laudet, Æmiliam, quam modo Romandiolam
dixi, & civium grata cenverfatio eft, & ae- dicimus ,*ex manibiis tyrannorum vi capram
ris perpetua falubritas . Si quando tamen lo- pape fine contradiélione efle ? Nunquam hic
cum mutare oporteret , non défunt in terri- princeps luminis pontificibus adverlatus eft,
torio principis comtnodiffimar civitates, qua- nunquam ecclefi* defuit auxilio , nuequem
rum , ficut de Papia eft di&utn , dominium apoftolica mandata contemplit , modernoque
habereris. Neque euim futuri cafus funt a pontifici ut patri, ut domino, ut Chrifti vi-
nobis non cogitandi ; fed ficut apud Euripi- cario femper obtemperavit , prilnufqoe om-
dem Theixus facere nos docet ; cujus illa nium principum pneftitit obedieotiam . Si
funt verba a Ciccrooc io Latinum converfa ; quid poftea diffidis fuit , hinc proceffit ori-
Nuas fW *bac audita a dtH· uuatiuifit» vi·* go . Ipfe tamen nunquam pepo famulatum
rv *futures Mttua» temuttutebar xtijtritu , aut* negavit, quod ilia in fede fadentem nunquam
tuarttut actibaut , <w <*(7ü hmc^o·* /qgmu , contemnendum ccnfuit. Qualis vero erga con-
rot *femper aliquae» meleu» uuditabar, realiz,* cilium fuerit, veftrum neminem arbitror pre-
as fi qua iejcSa diritM cafu feret * as we C terite ; nec me aliquis reprehendat , fi hunc
imparatum tura laceraret repeat. Que non ideo defaniorem concilii nominaverim , quem non
folum di£U confirmo, ut raahim fiat praeme- ignoratur cum magno fuorum fumptu femper
ditatione levius; fed ut pervidentes mala dif. hic prelatorum frequentiam tenuifle citafle-
fugiamus. Et quantum ad nos attinet, illud que , ne defefiu fuppofitorum concilium de-
in eligendo loco defideremus , ut venientem periret. Cumque requirendi principes m ad-
peftem, aliamve mali molem poffimus evita- hefconem effent, hujus prelati prsrfto fuere,
re* ficut ia urbe cernimus Papicnfi, qua feu qui fuis fiunptibus obirent munera legatio-
pefte, feu alia caufa dimittenda, aliam e ve- num, quorum nullus aut labori pepercit, aut
nigio urbem inveniamus soncilii capacem & fumptui ; atque ut fiteam quid magna cum di-
rerum abundantem omnium . Ac de acris fa. ligentia in hoc concilio , fa extra concilium
fabritate fufficiat. ab epifeopo Albigamcnfi eft geftum , vijo

Principis vero fides quanti a vobis , cele- non talum genere, fad animi virtute nobiliff-
berrimi patres, fit habetgja, extremo pnrfeo- funo ; quid de aliis dicam ? Hinc, epifeopus
rique loco retinui . De qua re abunde puta- Novarienfis ad renem Franciai dcftiaatus; hinc
vero difium , cum ejus principis erga ecche- D Laudcnfis in Anglïam miflur. In remotiffi-
fiam devotionem, erga vos ipios facrumque num ufque Potoriam Parmenfis epifeopus /uf-
coacilium dilefiionem, eroa fubditos juftitiam fus eft ire . Quo tempore ille vivebat , cu-
fa aequitatem * erga boites clementiam & jus modo infignia viduis depi&a tapetibus
manfisetudinem , erga omnes magnificentiam cernitis ante oculos, moderni genitor regis,
& benignitatem offendero . Quibus abfolutis, cui Deus adverfus infidelium impetus omnes
quis neget fummam »■ hoc principe fidem conatus fecundos efficiat . Ad regem vero
habendam ? Qsas res me nunc peroraturum Aragoouaa Riccius abbas S. Ambrofii ia Si-
urinam digna rebus fequeretur facundia. Me- ciliam ufque perrexit. Nec tu, potentiffime
ritus es masque, viAoriofiffime princeps, de princeps Burgundorum, ab Longobardis proh
quo fummi oratores, & dariffima poetarum latis fuifti pretermiflus . Abbati namque de
iqgmii fatigentur. Sed dabis lEnee veniam* Cercto patri integerrimo, ea legatio obvenit,
fl noa ut wltet* fed ut poteft tuam eaufam quem tu propter patriam, propterque Domi-
perorabit. Vos quoque * nôtres amplifimi, num luto vultu fa gratiffimo animo recepi
definite admirari* fi non dignam tanto prin- fli , non ignarus quantum tibi dux ille Me-
cipe orationem audieris · tot fimt enim illius E diolaoenfis afficiatur, qui nihil magis exoptat
ftupeadn virtutes, tot miranda gcfta, tot pa- quam tur morem gerere voluntati. Apoflnte-
ria & helH incredibiles artes , ut inferior rum mihi illa tempora videbantur , cum or.
onanis Oratio videri debeat. Sed pergo ut in his provincias inter fe fortiti, fiam qui(que
Icgetkmcm fufeepit Evangelium predicaturus.
ttedone *A»* pm beeviffime abfolvam. Brac- Cujus rei we abfimilem curam, durales prae-
cme hoflis cccfafi· imtnanifiimus, cam mul- lati receperunt, quoniam tunc alii aberant.
Repetite beneficia ia vos collata, obfaro,
confidente fi jaradiu hinc abiflietis, nifi ipfa
faviflet; videte fi quid eft unquam petitum.

Mthas proovincœ* vi occupoflet , urbem
«em Aquilam eo animo obfedit , ut ea

ANNO CHWISTt

Çÿ* quod non fic impetratum . Videte fi hujus concilii bene gefta femper collaudant, obfer-
ch«*t i »*l». varique jufferitj videte fi gentes armorum, fi pedites, S equites, fi pecuniam, fi terras, fi feipfum vobis obtulerit. Videte fi quid promiferit quod non impleverit ; videte fi vos femper nnagoa dileâione fuerit profequutus. Hic cardinalibus ad concilium venientibus naves dedit; hic fecurum tranfitum omnibus praeftitn; hic omnibus modis nos juvit, qui noo modo boc, modo iljud, (ut plerique) fed femper idem dixit, fecitque. Neque ut exprobrem ifta dico, fed ut ejus erga vos fidem 'recognofcentes , de ipfo potius, quam de alio confidatis, caveatifque ne quam ingratitudinem oftendatis; quam rem in divina mente, almoque illo Spiritu, qui praefidere in concilio creditur , nefas eft nominare. IlluJque evitare, ne vobis dici poffit , quod didum effe quondam Cicero narrat. Nan cum C. Laelio (bono *St* fpeftato viro confalatum petenti) non moi geftus , j magis populas a bono confute , quam a boOo populo rcpulfus conful dicebatur. Pergo ad alia, juftinaeque erga fubditos miniftrand* , aquitanfque fervandz ducale ftudium vel in eo poteft comprehendere quod ab omnibus fubditis perrque diligitur. Percurrite ejus territorium, omnes uno ore videbitis de lito principe bene dicere, fibique bene optare, fuperofque rogare ut fupcrftcs ac longzvus fiat . Nullum principi maledicere ; nullum nifi magnifice ampliflime- C que de luo fentientes principe invenietis. Quam rem nemo ex juftitia natam negaverit. Eo pertinet quod de Sperone aliifque pterifque fadnm eft , quo* cum ipfe in fubditos graves, acerbos, contumcliofofque reperiflet, ab fe penitus abdicavit , omnique magiftratu dejecit. Ex quo fit, ut ejus dominatus aitiffimis defixus radicibus exiflat ; eft enim m amore, ac caritate fundatus, non in timore, qui, ut dicit orator , non eft diuturnus magifter officii. Nec illud queo pretence, quod nemo magis mortem hominis abhorret ; nemo magis invitus torqueri homines audtt. Sed de fua in hoftes manfuetudine jam fermo delideratur, In qua re non erit abfurdum p» fi ea de hoc principe dixerimus, que de fenatu populoque Rom.no Scipio dixit , quem beneficio, quam metu obligare homines malle, exterafque gentes fide ac federate junHas habere , quam trifti fabjcftas lervitio affeverabar . Qua laude hunc effe dignum ducem paucis colligemus exemplis . Viflus adverlo przlio Carolus Malatcfta captivus duci deditur . ExpeAatis necem aut carceres ? nullo receptus fapercilio, fortunatius fibi fuiffe vinci quam viciffe expertus eft. Quid alios exercituum duces commemorem, qui in hujus deduct poteftate tantam clementiam ijveoenint, ut jam plerique didicerint , tutius effe huic principi adverfari quam favere . Sunt enim E quidam homines, qui velut equi quanto magia illis mdulgetur , tanto majori petulantia iuot . Francifcus Carminiola fub hoc principe militavit , divitiisque , honoreque sublus ad hoftes confugit, magnaque clade veterem fiepe dominum affecit. Hujus apud hoftes defunfti filias fafcepit, egregioque matrimonio copulavit, uxori Carminiolr nona omnia reftituit. Qualem vero fereniffimu fc Aragonin Navarratque regibus exhibuerit, nulla terrarum portio non audivit ; boc omrem exfup*rat magnificentiam. En dux ipfe, cum alibi alios , hic fe ipfam magmfict r*ia luperavit. O genus egregium ! O proles veriffitna Gatestis! Eft ne hominum ulla conditio, que non te diligat ? Eft ne gens ulla tam barbara , tam efiera, tam ab omni humanitate alienata , qua tuo nomini non afficiatur ? Hic eft quem colere omnes debent - cum propter virtutem *k* probitatem , ficut Cicero credit, etiam eos quos nunquam vidimus, diligamus ; quem hoftes , ficut ego pufo , talia in dies audientes non poliunt non laudare. Hunc ergo quis n*get erga omnes effe benignum , geum benigniffimum femper in hoftes repere- "rirnus ? Quis unquam ad eum venit non benigne magnificeque receptos? Incredibile vobis videretur , fi pecupiarum illam explicarem fammam, qua quotannis tranfeuntee domino^ & ad fe venientes honorat oratores. Cujus rei, fi Papiam elegeritis , experimentum principum oratores, pnrlatiquc videbunt, quorum nemo indonatus abibit . Effet mihi magna copia memorandi plurimos, qui domo extorret, patriaque pulfi, ducali pecunia vitam agunt. Sed jam fioem noftra pofeit oratio . Quare ca quat ab initio fumus polliciti non probaffe folum , fed oftendiffe planius opinamur . Quare cum hujus principis devotionem erga vos & ecclefiam non minimam neque vulgarem dignofeatis, cum plum, cum juftum, cum dementem, cum magnificentiffimum ducem videatis , quid eft quod ejus vobis fufpedam fidem faoat ? Quis timor, qur dubitatio , qua fufpicio de ipfo poteft concipi duce ? Nihil profeéto eft quod Papiam repudietis . Hic qu* ad Grecos opus fitnt habetis: hic papa cum concilio poteft convenire ; hic domos egregias ; hic vtâualium invenietis copiam ; hic fecuritas * hic libertas offenditur; hic principem nafti eftis , cujus vet. s & probata en amicitia, quem fi novis poftponatis amicis, a Ciceronis confilio recedetis , cujus hec de amicitia verba leguntur : *Exiftit btt Iet· qetttixet qexflieftttMif-ftiflit*, nasfwd *xrvti »tvi eliget eeeititievettribai emitit fiet eetefeneeii. Heetiee iitjig»e tleiitelie. N»» eeite Jtitt effe extieitiew in, ficet eliertux rertu» fecietet; veterrime qxxqtte et te viee f»t vettfletn» ferent , efft elebeet fetruijunn.* Verum illud eft quod dicitur, modios multos falis fimul edendos effe, ut amicitis munus expictum fit. Pythagoras vero haud injiciendam unicuique dexteram dicebat, ideft non prompte, aut inconfulto conciliari oportere, ficut Plutarchus interpretatur. lo<m quoque ait, quas nigrantes habent caudas, guftari non oportere ; quar ideo difta funt, ut in rebus agendis illorum conditiones diligenter inveftigemus, cum quibus contrahimus; hoc etiam facit, ut intentiones eorum confidcrare debeatis, qui coocilium petunt. In qua re de aliis vos indicetis. Ego de duce dicam, quem tres canis potiffimum movent, ut requifitu* fatisfaciat, ut in re fidei prsfto fit, st ab omni vos periculo fabtrahat. Verfatus masque in rebus arduis, princeps , multorum dominorum diverfarumque communitatum, per exploratores fccreta cognofcit , timetque ne locum eligatis , qui

vobis

Kÿ· vobis peniitioni fiet . Cupit ab omni vos j
fraude omnique periculo eripere. In qua re,
cîîîtrn p®t«* optimi , *c precor cxcubetis, ut nihil
1434. improvifmn accidere poffit, nihil inopinatum, nihil omnino novum; atque ita acerrimam in omnes partes aciem intendatis, ne qua fraude capiamini. Hic., te precor, humaniffime pater cardinalis S. Sabine, inunda;, ne quam, pluribus annis, fummo labore, iummaque vigilantia famam perquilivifti , unus dies eri* piat. Quamquam quidquid eveniat, Bohemi* cz redudionis te laus affequatur . Sed majorem tibi Grzcia laudert» attulerit , fi locum periculofum effugiens , in eo coofenties , in coque alios animabis , ubi line periculo ma* turari negotium poffit. Nec te inoratuor, inT regerrime pater , relinquam cardinalis S. Petri , qui non folum tuo hic nomine, fed populi, regioque hic przfides ; afpice quod de te dignum eft , quod fiimmo pontifici conveniat , quod regi illi potentiffimo viAoriofiffimoque confentaneum exiftimas . Neque te hic, neque tuum regem paffio ducit; ille pro fide in patria pugnat, de cujus laudibus bellicifquc triumphis nonnihil explicuiffem, njfi oratores ejus, viros literatiffimos atque ornatiffimos patres , Conchenfem , Burgcntemque przfulem ante oculos cernerem i qui & ornatius & melius rem valeant abfolvere. Tu hic rei fidei suram adhibes: nunc opus, nunc labor eft, nunc tua induftria viderit , ne loco inepto confentiamus . At te', preftantiffime C pater cardinalis Arelatenfis, tanto minus oravero , quanto magis ad rem ipfam te video animatum . Quod fi unquam invigilafti , fi femper conftans firmufque fuifti , fi femper concilii profeAum defideraiti, hic aures, hic mentem arrige; nunc tua probitas, nunc tua diligentia pateat. Idcirco namque cardinales vocamini, quia quafi cardinales ecclefiam fu* ftinetis. Sic vos alios praelatos oro, ac obteftor. Sic vos omnes precor ecclcfiafticos : afpkite quz fidei , quz juftitia funt ; abjicite paffiooes; regem illum chriftianiffimum imitemini, qui nulla vi&us cupiditate ibi locum eligi rogat, ubi geri negotium melius exiftimetis ; ubi quz fidei & quz concordiz funt D valeant terminari. Quz fecundum alios alibi, fecundum me tutius in Papia conficiantur. Nec enim video quo commodius, aut liberius elle poffitis . Itur namque ad principem benignum & veftri catus amantiffimum , qui fraudes, non modo non inftruit, fed prorfus ignorat; cujus animus nihil nifi altum ac magnificum cogitat. Confultius eft principi fe nobili , & nihil porter honorem cupienti committere , quam vulgo , quod eft plerumque ingenio mobili, feditiofum atque difeordiofum, copidum novarum rerum, quieti & otio adverfum, de quo Virgilius ;

Siieditar htctTHn» ftedie « cntwii vulgus. *

Et cujus vobis fides , quam iphus principis poteft effe fecurior ? Noti funt vobis mora ejus , neque concipere metum poteftis aliquem . Non hic vindiâat cxaâor, non contumcliz illator, non iniuriz profequutor, cujus rei nemo magis didicit oblivifei ; qui cum fzpe ulcifci potuerit, viodiAam tamen femper abhorruit. Hic animum vincere, iram cohibere, viûoriacæ temperare, adverfariofquc nobilitate , ingenio & virtute prrftantes non m· modo extollere jacentes, fed etiam ampl'ficarc eorum priftinam dignitatem exemplo te- r faris confucvit . Huc ergo ite , huc animos intendite . Securitatem utilitatemque veftram cognofcite, diferimina non rerum folum, *fed* perfonarum etiam evadite. Accedite huc qui femper vobis benefecit ; oftendite gratitudinem , A memoriam beneficiorum. Sicubi tamen utilius aut melius effe poteftis , veftri judicii fit; nihil erit duci molcftum, fi bene fuccedere intellexerit, eutnque quocumque pergitis obedientem habebitis . Veftrum tamen eft cavere , ne periculofum eligentes locum , λ jurisjurandi negleAores fufeepti videamini, A, qua nunc apud omnes eftis , clariffitnam famam amittatis , quo bono nihil eft humano generi aut acceptabilius a fuperis , aut przftantius concclfum , cujus contemptores haud fcio utrum numero fint habendi aliquo; fiquidem famx contemptor fuz ab eo prodigus appellatur , quem non Apollinis oraculum, fed faerz liters judicant fapientem.

^fNONTMI C^RDIN^LIi CONSULTATIO,

Nite» cetciitum pep juptries bsbiedtu» fit.*

QUzftio eft, utrum Papa fubfit judicio e, mc f0s. Concilii generalis; &. fupponitur quod > 'q' ipfum Concilium fit legitime aggregatum . UurtB(Argumentatur primo, quod non, quia Papz M,hu*· fubeft ipfum Concilium generale; dicit enim Chriftus fuper Math. Chrod Filius, quod Patris eft, & ipfius Filii, poteftatem Petro ubique terrarum conceffit , & homini mortali omnium, quz in Corio funt dedit audoriratis , dando ei claves ad hoc , ut Ecclefiam ubique terrarum amplificet . Sed eadem eft auAoritas Papz cujuslibct quz fuit Petri, cum fit Petrus fucceffor, atque vicarius Chrifti.

Item quoniam Cyrillus in libro theteuro* rum dicit , quod ficut Chriftus accepit a Patre fceptrum Ecdcfiz gentium , ex Ifrael egrediens, fuper omnem principatum , & poteftatem , & fuper omne quodeumque eft , ut ei genua cunAa curventur , pleniffimam poteftatem · fic & Petro, & ejus fucccffori* bus pleniflime commifit ; & ita nulli alii quam Petro Chriftus quod fuum cft plenum, fed ipfi foli, dedit. Si igitur nulli alii quam Petro Chriftus quod fuum eft plenum dedit, fed foli Petro hoc dedit; fequitur, quod plenitudo poteftatis Ecriefiafticz non refidet ia Concilio generali , fed in folo Papa Petri fucceffore, cum Concilium non fit npa, & ita Papa non fubeft judicio Concilii generalis, fed potias e contra. In oppofitum argumentatur. Si auAoritas quzritur, orbis major eft urbe, ut dicit Jeronymus , & recitatur &c. Hinc fequitur argumentum , quod ftatutum Concilii przjudicat ftatuto Papz. Si igitur ftatutum Concilii przjudicat ftatuto Papz, fequitur auAoritatem Papz noo effe prasferendam auAoritati Concilii , fed effe inferiorem, cum par effe non poffit.

Ad quzftionem, falva temper Ecclefiz determinatione , ac lententia cujuslibct melius fen-

ANNO CHRISTI

er fentientis, refpoodetur iub duplici qusft.iooc. A -prima Gt ifta, quod li Papa depreheadfeur a Fide devius, & admonitus nolit corrigi; poteft per generale Concilium judicari ; It fi Concilium aggregare ipfe renueret, tunc poflet abfque ejus aufloritate fe ipfam Ecclefiam congregare, & Papam a Fide devium judicare . Haec ergo quo ad primam partem non indiget magnis probationibus, quia communiter tenetur , & ponitur a doloribus nedum canoniftis, fed etiam theologis; videlicet per Petrum dc ^Palude , Herricum , Auguftinum de Aochona, & alios; immo addit Auguftinos de Anchona dicens , quod in pmmtfli» cafu , quo videlicet Papa deprehenderetur - Fide devius, & nollet corrigi, non indiget y judicari, feu deponi de jure, cum jam de jure divino judicatus fit , juxta illud Jobannis 3. *Qei* nan *credit , jedite/tu tfl* . Sed tamen de faélo, ut videlicet hujufmodi judicium execution! demandaretur per ejectionem ejusTa fummo facerdotio , .feu papatu , facit ad hoc cap. *Si Pe/e,* 40. 84. alia multa ca. & poteft bare pars quzftionis in facra icriptura evidenter fundari. Cum enim una lit Chrifti Ecclcfu , juxta illud : *tne eft celtube tue.* ' Cant. VI. hate aurem unitas iit pratfens unitas Fidei, juxta illud ; m»' *Deulietu, tuu Fide/ , &t.*..... Confiât , quod qui eft a Fide devius pertinaciter , ipfe eft a corpore Ecclefia ptateifus & feparatus · & ita jam non eft dc corpore Chrifti miftico , nec eft C illius corporis pars, live membrum , aut caput . membrum enim , five caput a naturali corpore feparatum jam non eft illius corporis membrum, five caput. Unde dicit Philofophus , quod oculus a capite feparatus non eft oculus nili «quivoce: & ita confequenter Papa a corpore Ecclefia per harefim feparatus, jam non eft Papa, quia jam non eft caput Ecclefia , neque membrum ejufdem. Secunda etiam pars probatur : quia in tali ca- a tu, quo Papa effet a Fide devius, 3c corrigi * nollet, nec concilium congregare vellet, manifefte effet pertinax, & hareticus continenter, & ita ledcs vacaret ; quia Papa haereticus definit efle Papa ; *St* fic nihil prohibere videtur in hoc cafu, quin Ecclefia poflet femet congregare; cum etiam capitulare» unius particularis Ecclefia, immo & religiofi unius monafterii in cafu, quo Epifcopus, vel Abbas eorum doceffcrit, poffunt infimul convenire , *St* fibi de capite providere, & mortui Epifeopi, vel Abbatis corpus fepclire.

Secunda quatftio: Si Papa in Fide rtperiatur catholicus , fcifmaticus tamen , aut alias depravatus , corruptis moribus , ac fcandalizator Ecclefia», *St* admonitus nolit corrigi, poteft per generale Concilium judicari , etiam per depolitionem, fi videatur expediens. Haec quaftio non ponitur affirmative , fed tantum difputative, A probabiliter ; & ad eam adduco aliquas ratiooes, quas non reputo neceflario concludentes, fed ut valeant quantum valere poffunt judicio melius fentientis . Et primo probatur difla quaftio fic. Qiiiibct ten©· tur ad praceptum de correptione fraterna, de quo Matthaeus 18. *Si petitvtrtt i» tt &c. eeicui^ee uiu MMiilvit Dee/ dt frui-* &. ut dicit Sanélus Tbomas 4. ar. ly. Hæc correptio etiam ad

A instates le, extendit, hoc eft, quod poflit a Ajme
liibditis corripi juxta formam a Chrifto rra- txmisTl
ditem ia diAo praecepto. Et ratio eft, qma, ms*
ut dicit S. Thorpes, praelatus cx hac, qood eft peribaa poblica, non amittit ea^ qose lunt propria fingularia perfona. Sed ia ipfo percepto ponitur , quod fi ille , qui peccat ia re, non te audiet corrigentem, nec etiam telles aperte adhibitos , quod debes ipfum denunciare Ecclefia», quae deounciatio maaifefte effet vana , nifi iUe poflet per Ecclefiam judicari. Ergo videtur, quia Papa," non obftante quod fit fiunmus pralatus in Ecclefia , ia cafu, quo nolit corrigi , poteft Ecclefia denunciari, & conteqoenter judicari ah Ecclefia. Et notandum, quod dicitur; *Si fetceve* rit i» u* id eft, te fciente, ut Sanfti exponunt . Secus fi peccaverit in Deam , hoc eft, quod peccatum ejus non fcandalixet proximum, fed foli Deo fit notum; unde glofla ibidem fuper verbo vita dicit . Si enite in Deum peccaverit, non eft hoftri arbitrii Ac quia tunc hujus peccatum divino judicio rnlervatur. Ex quo videtur fecundum intentionem diflat glofla, quod qualecunque fit peccatum alicujus, five contra Fidem, five contra mores, dummodo fcandalixet proximum , poteft, immo debet ipfeproximus ficpeccantem , pramifla fraterna correptione , & tedium adhibitione , dcnuaciare Ecclefia , & confequenter Ecclefia poteft illum jodicarc. Et ita, cum Papa fit frater, & proximus, Ecclefia ipfum peccantem poteft, *fc* debet difla forma correctionis judicare . Etfi dicatur , quod di&urn praeceptum intclligitur de peccato , quod noo eft notorium ; dico quod C peccatum fit notorium, non minus poteft corripi, & argui peccator, quam fi effet fecretum ; immo amplius , juxta illud &c..... Peccantem coram omnibus argue ; & confoquenter multo melius poteft, & ocbctdemuH citri Ecclefia, Cum ifttur Concilium generale nihil aliud fit quant Ecclefia legitime congregata ; /equitur, quod Papa peccans contra bnoos mores, & fideles icandauaans, fi nolit corrigi , per Concilium generale poteft Judi- **Dori;** Unde in eodem Math. Cap. dicitChriftus de quolibetfcaadalofogeaeruiterJoqueas; f«ll' sa»** *Jcetdeiigevtrit tue» Je jufillit ÿHt etieieti/, fed i» ut ertdutt, erftdit et, »t fyffnJetw* assis *efiturû u tell· ejtu, & deuergettr ù fnftHje» turi/.*

Sed objiceret aliquis contra pendiât·» conclufionem, quare major non judicatur a aai* nori, nec fuperior ab inferiors, nadeS-Thoma» dicit in 2. *. quod fi mfelaaN pacrane non habet fupcriorem , cui fife deaunriatio, recurrendum eft ad Deum, ut cum emandet, vel dc medio tollat. ScdPapa major eft Co*, cilio, quia eft caput Ecclefia», jaxta illud *Jo. ifTo vuebetir tefbeu , &c.* Confirmatur per Cap. *p. 3.* ubi dicitur, quod aliorum hominum caufas Dem voluit per homine» tra&ari; fed fedis Apoftolica» Prsfittan foo fine qweftioae refervavit arbitrio. per cap. *Netu,* eadem qimftioae, & caufa, ubi dicitur , quod »«n *jedkobit ptiueu Steku* (juftitiam) *teuferen JefiJevtUem ,·* O' ar* *fu eb ^tgefte, »tpe eb* «aval C/ere, Ww *e regibet,* urjss *i fegt/ie Jt/dt/t,* iddl, Pupa, *juddebiter.* Unde gio. fuper verbo Pfo»

ANWO CMtlSTI

• fu λ itt» *Cltrt,* dicit, juod hinc eft ju*gu* "mentum, quod Concilium re Papam, ut ext.de der. *SiguifafU.* Unde fi totus fententiarer in aliquo negotio contra Papam videtur, quod fententis Papr flandum effet , ut 14. q. I- *Hm tfi fidet* Et ad idem poliunt adduci alia multa capita ad idem tendentia.

Ad qus refpondetur, unde ad primum, cum dicitur in majori -proprofitione ; quod major non judicatur a minori; conceditur ifta ad bonum fenfum , licet poffet calumniari in aliquibus cafibus , aut faltem indigeret declarari. Sed ulterius cum dicitur, quod Papa eft major Concilio, quare eft câput Ecclefi» ; hoc dicitur primo, quod non eft omnino verum,jg quod Papa fit major Concilio ; Concilium enim , ut fuit przmiflum , intelligitur efle congregatum auaoritate Papar , quare alias, non videtuc legitime coiigregatum Sede non vacante; & fie auéloritas Papae intelligitur in auéloritate Concilii induis, Sc Papa comparatur ad ipfum, ficut pars principalis ad torum : omne autem totum mapr eft qualibet •jus parte; & ficut fuit allegatum, Orbis eft major urbe. Item quod fimpliciter loquendo Papa non fit major Concilio probatur per cap. *^faafiafiut,* tp. Diftin. ubi dicitur quod multi clerici fe abegerunt a communione Anaftafii Pape, eo quod comunicaflet fine Concilio epifeoponim , vel presbyterorum, & clericorum cunélz Ecclefiz Catholic» Fotino diacono &c. Et ibi dicit glofla ; quod ubi de Fide agitur , tunc fynodus major eft Papa. Item 1$. dif. in ca. *ficut,* in fine dicit glofla fuper verbo *prufuutit · vidatur quad Papa* «m *faffit dtflnatrt ftatuta Ctuciiii ,* f»· *trbit tfl tttnjtr urit.* Idem probatur in Seriprara Sacra novi, ac veteria Teftamenti : Ut enim hgitur in aélibus Apoftolorum cap. XV. Jacobus Epifcopus Jerofolymourm, & non Petrus protulit feutennam in queftione, five caufa , qu* tunc agitabatur fuper obfervationc legalium ; quam fenteatiam tulit auéloritate, & nomine totius Concilii, & non nomine, vel aufloritate folius Petri Ax. *Prapttr quad tgt judice ntu iufuitturi &c.* innuens Concilium efle majus Papa. Si dicatur, ficut aliqui expofitores dicunt, quod hujufmodi fententiam Petrus diâavit, fed Jacobus eam promulgavit nomine, & aucloritate Petri, vel ut alii dicunt, quod Petrus voluit in hoc déferra Jacobo , quare erat ordinarius loci ; refpeodeo , quod ifta non habentur ex textu , fed majus oppofitum, hoc eft, quod fententia fuit lata nomine . & au&oritate totius Concilii, unde ibidem feribitur epiftola hujufmodi fenteatiam continens , cujus initium eft: *ftuitrtt frutrtt bit qui fuel* vA*titeiiat &c* & fequitur : *V'ifuut tft ipiritui faufit , & utbit ctiftSir iu uuuut &c.* Ex quibus videtur , quoq auâoritas difiniendi, feu determinandi mi m Concilio non tribuitur Petro ibidem pntfenti , quamquam effet caput Ecclefi* , fed toti Concilio Apoftolorum, *fc* Seniorum. Item in Vet. Teft. leginmi enim in Efdra Concilians generale fulfil congregarum in Hierufalean, ut provideretur fuper traafgrefifoou filiorum Ifrael , qui duxerant uxores alienigenas . Ubi feribitur, quod mifla fuit vox. fcilkct communit citationis in Judza, & Hierufalem omnibus filiis' A engregarentur in Hicrulaleni , dc omnis, qui non venerit in tribus diebus juxta concilium principum , & fenierum, auferetur fubftantia «jus , & ipfe abjicierut , fcilicet per excommunicationem de ccetu tranfmigranonis. Et ibidem fubditur; quomodo Efdras nomine totius concilii dedit iententiam m praedirta caufa' *fc* tamen confiât , licet Efdras eflet "facerdos , & doélor legis , non tamen erat Summus Sacerdos , fed Jefus filius Jolcdech erat Summus Sacerdos. Item patet, quod punitio temporalis,' λ fpiritualis inferenda contumacibus, feu non venientibus ad prardiilum concilium fuit reCprvata auéloritati concilii , & non Summi Pontificis . Ex quibus patet, quod licet auSoritas Summi Pontificis fit major auéloritate cujufcumque alterius viatoris comparando primum ad prirnum ; tamen major eft, faltem in aliqao, auéloritas univerfir Ecclefia legitime congregata , quam auéloritas folius Summi Pontificis. Ad confirmationem, cum dicitur: Quod Sedis Apoftolicac Prafulem Deus fuo refervavit arbitrio, refpondetur, quod hoc decretum intrljigixur, quando Papa vult corrigere fe iplum ; tunc enim in caufa fua Papa ipfemet erit judex , nec habebit extra fe alium judicem nifi Deum: Secus fi nolit corrigi , & crimen fuum fit Chriftianirati fcandalizativum , quod fatis aperte innuitur in alio cap. allato in alia con- C firmatione, fciiicet, *Neiuo,* ubi non tantum dicitur, quod primam Sedem temperare defiderantem &c. Ex quo fequitur argumentum per contrarium , fcilicet , quod prima fedes obtemperare nolens poffit judicari &c. aliter in vanum adjceiflet illam determinationem , vel conditionem *teruptrert dtfidtrtuteut,* ubi dicitur , quod debent illa decreta fic intelligi. Quod nemo,.ideft nullus particularis homo, judicabit primam Sedem, nec etiam totus clerus, ideft, coctus cardinalium, vel totus clerus , fcilicet Romanus ; vel dicitur, quod cum Papa judicatur a Concilio legitime congregato, potius judicatur a fe, quam ah alio ; quare hujufmodi Concilium fumit au- Q iloritatem ab ipfi) , in quantum per ipfum eft congregatum . $ecunda probatur qmrftio fic. ▪icut ïn Novo Tcftamento poteftas Summi Pontificis dependet immediate a Deo· fic & in veteri Teftamento przeminedtia Sum. mi Sacerdotis fuit a Deo inftituta : fic Ex. -.8. Sed non obftante diéla praeeminentia Summus Sacerdos in Veteri Teftamento potuit ab homine judicari, immo dc deponi , ficut —patet de Abiathar, qui erat verus, & legitimus Summus Sacerdô. ; & tamen fuit depolitus , & ejetlus de Summo Sacerdotio per Salomonem , non propter crimen haerefis, fed quia confpiraverat cum Adonia ut 3. 4. primo , & fecundo cap. *igitur &c.* Sed dicetur, quod major eft praeeminentia Summi Sacer- E dotis in novo Teftamento, quam fuit in Veteri, licet utcumque Sacerdotium fuerit a Deo immediate inftitutum ; quod conceditur Secundo dicitur etiam quod major eft tutioritas totius Ecclefis Chriftian» fimul adunat» in generali Concilio , quam fuerit auSoritas Salomonis. Tertio , probatur eadem quuftin per gio. Cap. *fi Papa,* ubi dicit gtofla, quod fi Papa deprehendatur in quocunque alio erimine

*MNO CHRISTI

mine ab hatrefi , & admonitus non corrigi- A tur, ac inde Icandalizatur Ecclefia, quod ıŋ- 'ic poteft accufari : Sed fit mentio de hzrefi in diAo capitulo , quare fi occulta effet bae- te,, dc i... pollet accufsri ; fed de alio crimine :'to iccufari non pof-· : Facit ad hoc , quou Johanucs Papa XVII. quia -rat lubricus fuit depolitus; ut dicitur in (. iwuu Martiniana.

Quarto fundari poteft prediAa quatftio ex diAis S. Thomz in traA. de regimine regni, ubi quarritur, quid agendum fit a fubditis, fi tex ipforum degeneret in tyrannidem; 3c ibidem rcfpondendo ponit duas quzftiones : pri- quod non pertinet ad aliquem fubdirutn , particulariter confideratum , hujufmodi B dominum luum in tyrannidem degenerantem occidere : undé & in veteri teftamento leguntur occifi fuiffe , qui regem Joa, quamvis a Dei cultu recedentem interfecerant . Secunda eft quod , procedendum eft. a fubditis contra hujufmodi dominum proprium in ryrannidem verfum publita auAorirate : & circa modum procedendi in hujufmodi caufil ponitur quzftio diAa . Primum, quod fi ad jus alicujus multitudinis pertinet providere fibi de rege , ab eadem rex inftitutus, poteft deftitui, vel refrenari ejus poteftas, fi poteftate regia tyrannice abutatur &c. Secundum quod non eft putanda talis multitudo infideliter agere tyrannum deftituens , etiamfi ei fe in peipetuum ante fubjcccrat ; quoniam hoc ipfe innuit in* C multitudinis regimne fc non fideliter gerens, ut exigit regis officium , quod ei paAum a fubditis non fervetur, & eXcmplificat dcTarquino rege per Bomanos de regno ejeAo, & de Domitiano ab eifdcm Romanis propter ryrannidem interempto. Tertium, quod ii ad jus fuperioris pertineat multitudine providere de rege , expetendum eft ab eo remedium contra tyrannum; & ponit exemplum de Archelao rege Judaeae accufato a Judaeis apud Carfarem, & punito. Quartum, quod fi omnino contra tyrannum humanum auxilium non poflit haberi , recurrendum eft tunc ad regem omnium Deum per orationes &c. Et dat exemplum de Nabuchodonoior', & Pharaone. Ex quibus videtur poffe fundari diAa quatftio ; fed applicationem dimitto intelligenti.

Et fi amplius objiciatur contra prediAam fecundam quaeftionem , quod multa jura clamant Papam non poffe nifi a Deo judicari, prter prediAas fidutiones eft una folutio generalis , videlicet quod ftat , aliquem non poffe ab aliquo judicari de jure communi, ft tamen poffe ab ilio judicari, *fr* ejus judicio fc fubmifit ; & dicitur , quod fuperior bene poteft fe (ubjicerc judicio alicujus fibi jrqualis , vel fe inferioris, ficut Chriftus *le* lubmifit judicio Pilati ; dc cujus tambn foro non erat; cum dixit ei, *babrt in me peteftatem, nifi tibi Jatnm &c.* Joh. ip. & Pha- E riGeorum judicio fc fubmifit , dum dixit , j2yi> *e» vobis arguet me Je peccato ?* Johcap. p. Facio vos judices &c. Et didragma , feu ftaterem folvit pro fe, Sc Petro, ut Math. II. licet aliter non teneretur, ut ipfe Chriftus declarat ibidem : facit ad hoc c. *Nes fi incompétentes* , 1. q. 7. ubi loquitur Leo papa Ludovico imperatori dicens : *Non fi in-*

competenter aliquij agimus & i» fobJitos je· fi logis tramitem non fervavimus, vifftre et* cHaiSTJ *miffiirnm* «^raraa* caaHa *volumes tmsnJare* - ı«* *juJicio.* Et ibidem circa finem cap. dicitur, quod ficut Hieronymus retert in libro virorum illuftrium Damafus Papa a fubditis de adulterio accufatus cum 42. epifcopis fe purgavit Et gl<?. in ca. f» *papa* , fujjcr allato fuperius verbo, « *enmti*, dicit, quod papa a nemine eft judicandus, nifi fe fubjictat alii, ut n. q. 7. *Nos fi competenter &e.* Hatc diAa gloffa. Ex quibus paret, quod Papa bene poteft fe fubmirtere judicio alterius , ficut imperatoris in aliqua certa caufa , & etiam multo magis judicio Concilii generalis, etiam, fi alias de jure non effet diAo judicio fubjeAus; & tunc ulterius dicitur, veniendo magis ad propofitum ; quod a tempore concilii Conftantienfis , in quo fuerunt faAa duo decreta , per quae declaratur , vel ftatuitur papam effe fubjeAum concilio, *&c poffe* judicari per concilium ; eo faAo , quo Papa convocat , feu convocabit generale concilium , ftantibt* diAis decretis , ipfemet fe fubmittit , aut fubmittet convocando concilium judicio ipfius concilii, & videtur quod faAa fit (f. fic) diAa fubmifftonc , quoufque fit faAum hujufmodi judicium , ipfe non poflit, nec concilium diffolvere, nec a diAa lubmiffione fe abfolvere, nec judicium concilii vrecufarc. Confiât enim, quod quid in aliquem compromifit dando fibi poteftatem in fe, vel rebus fuis, quam alias non habebat, non poteft diAam poteftatem conceffam arbitrio revocare , fed ineft illi diAa poteftas, quoufque judicium faAum fuerit . Et idem videtur in propofito dicendum . Qiinto probatur eadem qurftio ex prediAis duobus decretis, fcilicet primo, & fecundo filAis in concilio Conftanti. & ex geftis, feu aAis in eodem concilio. Dicunt enim; concilium judicavit, ac depofuit per fententiam dominum Johannem 23. Sc dominum BenediAutn, & eorum quilibet roputabatur Papa in fua obedientia, & depofuiffent, non dubium eft, Greoorium, fi non ipfc papatui refignaffet . FaAa autem praediAi concilii, maxime prediAa , in dubium revocȳri non dębent; '& preidFAi duo non fuerunt depofiti propter haerefim, fed propter fchifma unius ipforum , alter propter corruptos mores, ut fertur; unde pro concordantia diAorum decretorum, & aliorum , quorum aliqua dicunt, Papam non poffe ab hominibus judicari , *Sc* alia dicunt oppofitum , ut fuit vifum, oportet diftinguere etiam tempora juxta illud diAum Hieronymi. *Diftingue tempora, & concorJabis ftripnsras ;* diAa enim decreta pertinent ad jus pofitivum , quod fufcipit mutationem ; & ideo dicendum, quod quando fuit ftatutum , quod papa non poflit deponi , nifi propter hatrefim , utique non potuit propter aliud crimen deponi ftante diAo ftatutoj alio tamen tempore fuit ftatutum oppofitum , videlicet quod propter alia etiam crimina fcandalixantia ecdefiam poffet deponi, ut fuperiuc vifum eft: λ tunc juxta formam hujus ftatuti potuit deponi . Et ita fuit ille Johannes, de quo in Chronica Martiniaaa, ut fupcrius diAum eft , legitime depolitus propter fornicationem ; quod ftatutum fuit innovatum in concilio Conftantienfi; unde

de nunc ne dum propter hxrcfim, fed etiam A

ANNO CHS ISTI
'propter fchifma, ac etiam propter pravos mores, A fcandalofos, Papa poteft judicari a generali concilio, ac deponi . Ifti enim tres cafus nunc iverunt de pari, & fuerunt pacificati in diAo concilio per univerfalem cedefiam in unum congregatam.

Ad articula in oppofitum refpondeo, ad primum dubium . Quod eadem eft poteftas clavium in quolibet fummo Pontifice , qua fuit in Petro; tamen hanc poteftatem Petrus accepit a Chrifto abfque hominum elcAione; & ideo non potuiflet per homines diAa poteftas ab eo auferri, & alteri per homines compitti. Secus de aliis , ut ex prediAis Ac.

Ad fecundum dicitur, quod licet Chriftus * nulli homini particulari alteri a Petro commiferit plene quod fuum erat , commifit tamen umverfali ecclefia Petri auAoritate congregata , ut patet ex verbis fententise per Jacobum apoftolum lata , vice & auAoritate totius ecclefia auAoriratem judicandi & diffiniendi in iis , qua pertinent ad communem ftatum totius ecdcfia, ut ex pramiffis patet; & harc ad pratfens fufficiant de propofita quartione &c. Arnen. ANWO CHIIIII

Non obftantibus fupraferiptis per diAum cardinalem, queftionis. decifio remittitur determinationi ecdefi.' facrofanAa.

Documenti anni

»437·

C Ɛ D Ü L Λ

DarretaM *perfaraa» Ceneiliiua circe expeditiontrt» Itfittmm ia Gr*cie<a dtfimetontm dit XXIIL Feiraerii* ssw 1437.

Afcrt inspMc.·*. ■u.

"QRo felici expeditione dominorum ambafiatorum JT torum in Greciam iturorum vifa funt dominis deputatis in materia Grscorum infraferipta.

Primo, quod domini ambafiatores hujus facri concilii in Greciam ituri recedant de Bafilea verfus Avinionem citius quam fieri poffit, nulla decretatione de prefenti expeAtta; fed deferant fecum bullam , iiKqua facrum concilium polliceatur in hunc modum . In quantum domini Avenioaeofcs aut alter ipforum loco pro Bafilea, Avenione, val Sabaudia infra triginta dierum fpatium a die exitus diAorum dominorum ambafiatorum de Bafilea computandorum capitaneo Galearum fatisfecerint de eo, quod a facro concilio debet habebere, videlicet 30000. & 800, florenorum dc camera , & refiduum pecuniarum ufque ad ftimmam 70000- florenorum de camera, résilier tradiderint in numerata pecunia mutui nomine juxta concordata ambafiatoribus prediAis ; ex tunc certificate de his per literas ambafiatorum eorundem facro concilio, & per literas Capitanei, vel ejus procuratoris literaram ipfum concilium infra 0A0 dies a receptione diAarum literarum inimediate fequentium folemni feffione decretabit infraferipta.

Primo decretabit cooclufionem de loco futuri mctimcnici concilii, vel Bafilea, Avenione , & Ssbaudia faAarn in fuis terminis prout jacet. Secundo decretabit decimam jam in prediAa materia Graecorum in generali congregatione conclufam . Tertio decretabit qualiter diAi domini ambafiatores in Greciam ituri habiint , ac eis, & eorum majori parti data fit plena poteftas elidendi , & nominandi , & juxta decretum in diAa materia Grecorum faAum, portum diAis locis eleAis aptiorem, & propinquiorem, ad queo* domini Gixci debent ultimo applicare. Prefer Jure fuper cantionam per dominos abbates Bo*

B nevaliis, & Raymundum Talon diAis dominis Avenioncnfibus nomine concilii oblatam, 11 circa illa dabit diAum facrutn concilium litteras opportunas. Porro diAi Domini unbafiatores noftri & Avenionenfes teneantur infra ia. dies pc>ft lapfum 30. dierum immediate fequentium certificate legitime diAum facrum conciliAn de diAa numeratione , fatiafaAione ; alioquin ex tunc ipfum facrum concilium poflit , & teneatur ad eleAionem alterius loci pro ocumenico concilio celebrando procedere , &. fibi ac univerfali ecclcfiae aliunde providere. Infuper diAi 'domini ambsfiatoree facri concilii, & capitaneus per fe, vel procuratorem prediAum debeant promittere conjunAim , vel divffim nomine ipfius facri concilii dominis Avenionenfibua quod cafn quod abfit , quo Grati nollent rechderc de terris fuis, juxta décrétât», & decretauda de locis, & portu ; ex tunc diAi ambafiatores, 8c Capitaneus reftituent diAis dominis Avenioncnfibus 15m. pro expenfis , & xm. pro cuftodia civitatis Confiantinopolitanar, ac *6m.* pro duabus groffis galeis Graecorum deputatis florenorum , & omnetn aliam pecuniam reflantem, quam receperunt; Ae etiam facrum concilium transferet eo cafu omnem aélionem, 3c omnem obligationem, quas habent contra diAum dominum Capitaneum, A ipfius heredes A fidejuflbres in diAis dominis Avenioncnfibus pro prediAis. Poftrcmo quod de omnibus pradiAis, & aliis circa rem accommodis conceffis, & concedendis, quibu. cunque debeant fieri fub Bulla facri concilii liter* opportun*.

LONGUS IT VBttBOSVS

AWW uixisvi 14jr-

Smet daaam *Niceler Steel· arcbitplfctpi Be· ittirtii i» (fHiilif per mo Bt-filnefe pre bteere v'' cufmttott c—rl-Hi , ei ptpbee ñter fimJ ctegregeti· ipfe riifftivi ·*· debent, iefeâit critic* rncra»· AvafiÀwr/ *»» *tbfieetibec retint!fori legeri ftff Begeeii* /F. *iffiiereetii , (> ptttalit ceeciliem jeffu fe· diffblvi.*

* **ATAiimum** onus, *St* humeris meis impôt. tabile, reverendiffimi revcrendiquc patres , hodierna die mihi delatum effe cenfco, verendumque eft ne cum ipfo , *Sc* fub ipfo onere mam . Quamobrem cuperera , ut hoc dicendi, A rcipondendi monos prove&iori, doRiori , facundiori , *8c* fecundum hujus rei maieftatem aptiori potius, quam mihi injunRum extitiffet. Summe namque, *3c non* ab re , vereor in veftram committere majeftatem , cum fere impoffibile cenfeam cujufquc veftrum deCderio , quod conjeRare oportet, me fatislaccre poffe , nifi divinitus mihi indulgeretur , ficut io manna configit , ut i* ore cujufque fecundum proprium appetitum iaperet , ut narrat Auguftinus in cap. «variai* , de confe. diC a. Nam fi finguli veftrum diligenter interrogarentur fuper hac refponlionc tfenda, tot diverfitates opinionum ibrtaflis in\enitentur , quot iu homine* numerantur, ut in alia materia inquit Auguft, in cap. /«-c»i, de confe dift. 4. Nec ab re, quoniam, ut alibi inquit canon, diverlitatcm corporum diverfira* fequitur animorum . Hinc illi verius: *Velle fetet* caique (ft, iwe vete *viviter ---.· peHeribti etretet tee feet*, quat fi» *trbe figere.* Unde Apoftolus ; *fi tettibec cttepi»· terete, Cbrifti jervtr tet* e/Jeas. Non minus me terret, fi huic muneri, ctfi non ut deceret , faltem mediocriter fatisfacere voluero, reverendiffimi patres, domini mei legati, cujus didis in prxfcntiarum refpondendum incumbit , utcumque opinionem feu dtfidcrium Jardere, quem profeRo ex animo non Ledam, A fi rerum geftarum veritatem pro viribus perilt tingam.

Exordiar namque, hujus ianRiffimi curtus & domini mei legati venia poilulat, fi aliter quam rei digmtas , vel ejusdem reverendiffimi patris dcfiderium, expoftulat edifferem , cnm propheta prius aa Deum dicendo : juftittam ruam & veritatem tuum oon abicoodi. *81* falutare tuum dixi . Non abfeondi veritatem tuam a concilio multo· Tu autem , Domine , ne longe fadas miferatiooes tua* a me; fed da mihi inteilrRum ut difeam mandata tua . Nomine autem hujus laeratiA«m fynodi, cujus vice refponfio bate agetur, fubmitto illud Plaltis . *Dernier illettieetie etet, Cr folei tue, fteet rirrufo. Dottier preteiler vite mee , - fe· trepidtfo.* Dum approperaut c fuper me nocentes ut edant carnes meas, qui tnbulanr me inimici mei , ipfi firmati funt *8c* ceciderunt. Si confiftant adverfum me caftra, non timebit coc meum. Si exurgat adverlum me pralium , In hoc ego fperabo ; unam petii a domino, requiram ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vine meat. Ipfe aurem Salvator in novo teflamento exau-

A dicndo ecclefia fua per hoc facram concilium repnefentare videtur. *Bgt er· etbtlue tfpu ed ceeftueetetitttet fimeti* ▮ Sed De loagios lyuatn infti teram , hire progrediatur oratio, rem ipfam , ob quam- in hoc fanRiflimum domicilium convenimus, aggrediar. cwxistl m?

Inquit nanque in primi* is pater reveren- diffirous in feripto per eum huic facnr concioni tradito, quod diu, ac firpe & in feriptis, A in verbis, tam ipfe quam reverendifumus cardinalis dominus meus cardinalis S. Petri magna cum humilitare, & ipfi eti^m feorfum deprecati funt, ut ad ea que pacis funt concordia: vos defleRentes , cogitaretis in pace, A unitate ea fanRa opera confummare , ob g que hoc in loco conveniffe toti mundo pro- °feflT"eftis. Ad hanc particulam, antequam ad ulteriora progrediar, refponfam faciam; quoniam mihi mens eft ut nil nota dignum refponfioae pretereatur , totam fuam propofitiooem in plurimas conftringcre particulas ▮ & ad quamlibet in fuo' loco refponfum fingiila. tim impendere, ne Dei ecclefia ex refponfionis defeRu apud nonnullos decolorata, *8c* obnubilata remaneat ; cum ipfa ecclefia , facra teftante feriptura, Chrifti fponfa pulchra fine mga A macula nuncupetur . Haec enim fanRiffima fynodus ad hanc prolocutionem per me ita refpondet, quod hac exhortatione apud eam opus non erat , etfi benigniflime prima vice , qua cum domino meo reverendiffitno C cardinali S. Petri locutus eft , utrumque audivit : non enim in fuis aRibut , pnefertim erga fummurn pontificem dominum Eugenium IV. pacem violavit au< unitatem vulneravit. Sed jugitet imitata eft apoftolum , qui cum ad pacem admoneret, inquit: *fi fiert pfoeft, te vebii eft , ceet teutibtte bteiùufou pectet fotfotetei,* Di&urus enim.apoftolus ; *ceet teteHiu pecm hafoeteei* , Ak difficile effe profpiciens, prwmifit, *fi fini ptctft.* Et fubjudxh quod poteft fieri , cum dicit, qwd *te vefot tft ;* quoniam fi nos in mente caritatem erga odientes fecvmus', A quos corrigere volumus, A fi illi nobifeum pacem non habeant. bos tamen cum illis pacem, A charitatem habeamus, ut inquit Gregorius in ca. *tettr wrbe,* XI. q. g. Hinc Augnftinus ait: *te viiUiâe*, f»«r *velet eri cerremeeere , eee prebibeter , gem trime eri teejieieeet pntieet,* »«c *ireperiit iri prepefitvet, fe· eeitfet peretet (ft,* «i ra, *feme cerrtpteet efft velt.* Plura proferam , *Ced* huic inferendr non eft idoneus, nifi qui odium, quo flagrare folent qui fe vindicare defiderant, dileRionis manluetudine fupetaverint, ut habetur plenius in cap. m *vietiiSe* , aq, q. 4. Et alibi idem Auguftinus : *etelctt bne prefitteter ievitit, feeeB· etnee ctefeliter etiliteti, eee vdrteteti · fee iffi fibi ittvteieeeter ieiteici effe,* 4$. dift. *> *fei eeteeftet.* Nunquid idem Apoftolus, exhortator pacis, pacem, unitatem, ac charitatcm perdidit cum dixit ; *peretee fete eleifei eeteete ietbedieetieie , cete ctmplete feerit tbteiiteti» vrftr» ›* Qne verba latu ad propofitnm exponit Auguftinus in cap. 1. xq. q. *6.* Aut perdidit, cum alibi dixit: *treciiii bejefetnii fomittet feebeee ie ieteritete cer~eie , et fpiritet ejet ftlvet fiet i» iit cie·etuti ;* aut cum Petrum apoftolorum principem gentiles icandatixantem in legalium ob-

ÖГ fcrvatiMM rwcebandit? Ant hac violavit amA S*· qfl *jufitfti*, O *adhuc Itent* ***tft***---------

" AMwa CHsrsTI Mir- **** dixit: *fi fait frater nuuriutr out fur· MMMrt out idali* ***fmiei,*** *eat* oswrar, art amfedfeav, m· «toWer, *aut rufae, earn ha· jtfath etc rihua»* ***faattf*** *Quid tarit* ***h*** *hit fur ftrit faut* ***/riitm;*** *néant <it* ***hit,*** *fee tenu Jri* vet* ***/riiutûf*** *Dt hit natta», fua furit faut jadirahit Dent, ttfrm nuit» de vehit iffir»* quite· verbis, et inquit Auguftous·, feris Apoftolus attendit non temere, sut quomodolibêt, fed per judicium auferesdos efle malas ab ecdcuat communione, ut legitur, ». q. I. audri, & 11. q. a. *adeam»·* ***fan.*** Nunquid preterca & Chriftus paucis author pacem perdidit, aut unitatem & cRaritatem violavit, cum Petro, viam faluris impedienti, dixit: *vade* ***rttn, fathom;*** */tendaient etihi* ***tt,*** *ata/ofri* ***fut*** *Dri faut?* Aut asm flagello de funkulis feâo ejecit violeo* ter ementes, Ac vendentes de templo, & cathedras vendentium columbas evertit, nummulariorum effudit au, dicens: *nriite factrt demae»* ***Pttri*** *rari* ***iteia*** *negetrititari* ***f*** Ex quo feâo follicite confiderandum eft, quod per totum textum evangeiii non legitur Do* minum tanta feveritate, tad> ftritla juftitia cenfurat peccatores corripuifle: cum non foium eloquto increpans, verum etiam feâo flagello de funiculis accelerans omnes eliminavit de templo, aperte demonftrans, quod tales negotiatores non funt ficut ceteri peccatores corripiendi, fed a templo Dei ideft a fanâa ecclefia longius funt projiciendi, noa autem tolerandi. Et quemadmodum per columbarum venditores illi denotantur qui facrim manuum impofitionem vendere conantur; fic per nummularios ecdefiaftici beneficii venditores defignantur, qui domum Dei, evangelic tefte, ipeluucam latronum efficiunt, & pari feveritate compefci debent, nt elegantifnme evangtiü verba in Chrifti fententia inttrpetrantur magna fynodus Chalcedonenfie, una de quatuor principalioribus, quas ecclcfia, ut quatuor evangelia veneratur & colit, ut narrat *St* fequitur Alexander papa in cara *mttlrit,* I. q. m. Nonne ii primo Seu* lum, pofteaPaulum, ad veritatem cognofcendam & tenendam magna Chrifti violentia legimus faifle compulfum? Denique fi compulfranc ad bonum dicimus pacem frangi; cur de Deo dicitur per prophetam: gweaa *diligit Dtmritu cerrifit; flagellat antra» tetane filinat furat* ***mifit*** › Qud etiam ait ipfa Dominus; *Server fui ntfeit velamtattut Dentini fui 'furit tua digna, flagri vufalabri* ***fiarit.*** *Street autem fri fett veluntatem Dtutiui fui* O *fmit mu^rigna, frig** vaftriahit multi».* Hic cx paucis Auguftinns. *Neu trgt nifi ifft vindicet, tai rtnaa trdiat fttcftat tft data, & tu velante»· vridriet*, fatn *fattr filiae» farvttlem fla^tUet*, faaaa same* *fer atattm ata fattft* ***edtft.*** Ex quo exemplo epertiffi* me infert Auguftinus in capite *tu* ***vridifta,*** peccatum amore potius vindicari, quam impunitum reftnqui, ut illum quem vindicat non pna miferum fed a corroftionc beatum efle velit. Eundem procudendi & ukiicendi modum edocuit noa Dominus, pacis auâor, ia fimiticmSac lui magni convivii. Nam prius convivas adduci jubet; potefta cogi. Cum enim fervi ei rsfpondiflcat: *Deminc, fe·*

terite inquit, m *via», & ftftt,* O *faut·* rumpas *mvtnierit ttgitt ritrart.* In lis au- »«17 tem, qui primario leniter addu&i funt, completa dt prior obedfeotia; in his, qui coguntur inobudieotia coercentur juxta pfelmiftn Mirteatiam. *adfefteli,* ut Auguftinus atteftatur in cap. 1. *j. _q. 6. In ils sutem, qui ia viis & fepibus, ideft ia harefibus 3c ichifmatihus inveniuntur, & coguntur intrare, attendamus quod non diligenter cum pace ipfo* rum & confenfu, fed ad pacem, & contra eorum confeafum coguntur intrare. Hic idem dominus nofter in fuo evangdio: ■» *furrtit feed vtatrita fatta» atitint ia ttrraut, jtd* g *glatiriua, vtai teri» ftfarurt htatietu» atritr· fe» fatrtu» fatua, v" filiae» advtrfut utatrem fatu»* innuens quod cum laditur fides, fau periculum imminet falutis, parentum reverentia velut inutilis, & periculofe defpicitur, & amor erga filios, fratrefque vitatur. Hoc ergo facrum concilium his, & aliis hujufmodi, quod, ut, brevitali indulgeatur, in prafentiarum prsrtereo, motum fummum pontificem dominum Eugcnium, nunc literis lenibus, nunc nunciis hinc, inde miflis, lirpe numero monuit, ut ea ageret qua ad falutem fui & aliorum tendere viderentur; prrfertim ut inveteratos abufus curiae Romamr, quae omnium virtutum & laudabilium opcium debet efle exemplar, pnefertim qu7 fimoniaram hxreiim C aperte fapiunt; tolleret, pontificabtcrque viveret, & decreta falubria hujus facri concilii velut unguenta quauiam optima reciperet. Sed cum monitus non proficeret, oportuit cx p.ncepto dominico, cui contravenire pcriculolum eft, retenta femper, quantum in ie eft pace 3c charitate; quinimmo ex charitate, & ec. defiat pace morum, coaâiooe aliquali, de qua in monitorio, uti. Nonne prstrepit dominus quod fiquis corrigentem, corripicntemÎue ecclefiam contempicrit, fit tibi ficut cimcus, & publicanus? neminem enim ab cedefias judicio excepit, nnefertim cum tunc Petro loqueretur. Nec obftat quod fub *nomi·* ne fratris hoc diserit; quoniam, ut alibi idem D Domicus dixit Apoftolis, *ve» eutta» taunt fratrtt cjli»*, ««au *aulne tft* ***fatn*** *vffltr, gui* ***ii*** *iali» »ft*. Et quod nomine Ecclcfic intellexerit de univerfeh congregatione cede* fiat, claves habente, *fc* Chrifti Ecclefiam feriente, feu reprnfcntautc apertiflime inquit Hieronymus cujus verbs formalia ad propsfitum funt harc; videlicet: *eutuiha» ctufidete· tri fate* m« *eae Inetrt gietrt alit» iia* ***tft*** *ia* ***itet*** *Dti, ut ifft fiat nite» tadnu* ***it·*** *ata»* ***Dri,*** *ftut diritur tdifitari fuftr* ***fttma,*** qw *aeita celuutha afftllutur, gua/ftafafuh thru fiat* rag,, Cr *aunttla, & hortat tuerie·* ***fut,*** O *fret figaatat, & fuite» afua vrite, & farauifu» tuef fruSa ftunrua», que de· utut nitet c!truer acttfit, at fn^ftatta» tigaadi Cr ftlvtadi; haut deamat fifuit terri· gternu, cerrifriateaufue ttutnapftrit fit rihi, rifuri, tthuinu,* O *fati'neant. Dt hat dane dicitur? Dnarit, diltri dacurte» dtutut tau, & lanee hahitatriai» gltrri tua. g» fri hahitare fari» uaaarint et dtute. Er ju· cuadatat fua» ia iri gea di3a faut* ***aehi,*** *in datuua» Dtatrii ihitue». Et herti fui hahrian» ri demt tua,* ***Deerit,*** *' ri ficula facnlenau*

ANWO CHttrri MV·

laedabtmt tt . Qut verba ad literam habeo-A 'tar io c. mmmAm, aq. q. t. cui quidem Hieronymo fatis concordat Anguftinus fuper Joannem , At tranfimptiee habetur in cap- yned- *cnmgm* ea eaufo *Sc* **quA** abi inter caters fic.

cltfia receaciliat, manet jam ia *cate recencilietnc. Si erge hec ia ecdefia fit , Patret, gvi elavet accepte, ecciefiam ſantiam fignificavit.* Hac Augnfturas ubi fupra . Qpimmmo hoe aperte innuit Dominus Jefu» qui cam prsmififTet : *fi peccaverit n te frater tant, dic ecclefia &c.* ftatim fubjunxit: *.dmen dice vehit, guacnmgue alligaverilir feper terram·, armet alligata* (> es *cetlit* Or. Matt. 18. Et g fic retulit le ad omnes apoftolos, quorum collegium repnefentat bodie congregatio epifeoporum in concilio generali. Unde Cyprianus epilcopus, martyr, & vir utique do&iflimin: *mentiniffe entem diateai debent, qtmniam -dpeftelet, ideft epifeepet* , ò *prerhgteree Demi, nat elegie,* ut habetur in c *Deminui nefter,* p;. difl. Et Anguftinus in cap. ytrar*** *victe,* 68. dd. Sed ne illis qui non advertunt, quod uno peccante ira Dei foper omnes sopitio», venit , quod accidit teftaflt* Hieronymo in *c.Std illnd,* 4$. dif. quando Sacerdotes, qui populo prafunt , erga delinquente* bemvoli videri voluerant , & verentium peccantium linguas , ne forte mahim de eis loquantur ; facerdotall* foveritatis Immemores , nolunt complere, quod fcriptüm eft : *peccamem cerem emnihtu arghe,* ut ceteri mefum habeant. Et iterum : *anfe.te malam dt vehit ipfic ;* nec celo Dei fuccenfi imitantur apoftolum dicentem : *tredidi hvjnfmedi heminam fatbeba*

nec illud evangelicum implere ftudent, ut fi viderint peccantes, primo fecrete conveniant, poft etiam adhibitis duobus aut rribus te» ftibus · qui fi coatcrtjpferiot, *St* poft ecclefi* corregionem non fuerit emendatus, de ecclefia expulfus velut gentilem habeant *Sc.* publicanum . Et dum parcent uni, uuiverfo ecclefiz moliuntur interitum,. Qu* ifta bonitas, qu* ifta mifcricordia, uni parcere, & omnes inJifcrete in diferimen adducere? Polluitur enim ex uno peccatore populus, ficut ex una ove morbida univerfus grex inficitur . Sicut etiam uno vel fornicante vel aliud quocumque fcelus committente univerfa plebs polluitur ; verba eleganriffima font Hieronymi in cap. *Sed dlad* . Nec otiofe :ranfeundum eft quid de Deo , cujus «Aio noftra dicitur eft ihftru&io , propheta dicat. *Dem jafitu jn-*

fieguitt diet? Nifi Cfntffi feeritit, gluiin Jvmn vibrabit , «tcmm *fnnm tetendit & paravit illam. Et paravit ia t· vafa me»ttit, ftgittat feat ardentibat effecit.* Definat ergo, pro Deo , veftra dominatio revuendimma hoc facratiflimum coctum de pacis aut unitatis non obfervatione notare. Nam ille alienus eft, profanus eft, hortis eft, habere non poteft Deum patrem qui univerfalis ectiena, per boc facrum concilium reprefentatn, non tenet univerfnatem . Ifte eft qui pacem habere non poteft ; quomodo enim poteft ia cum aliquo convenire, qui cum correptione ipfios Ectlelar *Sc* cum univerfa fraternitate non

AWWO CUXBTI MJ»

coovedit, ut induit ttx. nota dignus, inci *aiianae* ; XXfV. qswft. I. Sacram enim coneiliem invitât *Sc* cógere intendit fiunmum pontificem ad pacem verem, non illam quam mundae dat, fod Dd, juxta foiutrm aoimat fu* *Sc* gregi» fibi rommiffi, juxta verbe fol»

vehit . Quam nunquam habere poterit , nifi cum corpore ipfas ecclefi* dt Univerfa fraternitate in fide perfefte, caritafe nou fiât, fo altis boeis operibus conventat , diAo cap. *allevat.* Non velit ergo , veftra paternitas , hoe facrum concilium amplius eoatriftare, A ita nempe injufte , ut aliis forte tnorem $erat, adverfus hanc Tynodum fàmtiffmam invehere . Sbtis enim fuit ejufdem S. fynodi grandem patientiam coaiprabafie , cum ·alis* per afterhss cednl* ponemionem in eamdem, proh dolor ! inveheretur, & quidem minus jufte ipfam in hae eadem materia de duritatis, boni publici, pacis ecclefi*, juftiti*, & facroram canonum vioierione fub verborom compendio notando. qu* non modo tam celebre concilium , fed qnemcumque fingdarem exacerbaient . Et quod magis dolenduin eft, infra non mino* mnae* recenfentur, ut in his locis dicetur, *St* debita *em^Uttuie* fiet. Et attendat diligenter veftradominatio ad ea, qu» ille vir, noa modo pacificus, fed fandimo· nia, fcientia, & facnodf» mirabilis, Leo pe» Gpa istcr oftera dixit, videlicet: *bh, jhibat predefe* «mo *peterit terreflm ,* eos *pateat oefcifjie. Opertet enim aer tvaggelkt nteminijle mandati,* «r *fi aet ecnltn , avt pet, aat div> ttra fiandaligvverit, manne a campage caperit mtferatttr ; fata meline fit Kt in facade carere eothrtt, gvam tom tgfit in otenta ttt fappliôa . fivptrfint tmm ttetra ecciefiam pefitit rrfftimtu , fi ah Ut, gni ntne [nat, vvlntramnr .* Et fobjicit notabile verbum : *abjicienda prerfne péfilfera bac a /metdetɲll vigere patientia, gna fibimet, pectatie aliérem parcende,* oss» *parcit* · ut h*c habentur ia en. *UM* »4. q. 3. Et alibi legitur : *me-*

lenitate decipere.· ut h*c , fit pleraque fimi» Im* bdtifime habentor per Auguftinum >3. q· 4. μμμμ. Confideret Battrait*» veftra reverendittm non minus Hieronymi ftnAiffimi, & doftiffimi verba ad Heliodorum , &. tranfumptive habentur ad noftrum propoll· turn 1. q. 7. Mm *emaec epifeepi fine eptfiepi- attendent* ·Parrm* jndmr , *cegfidera, Stepbanmn fi»ffK·* , M*«b»am *nfpict. Nee fecit dlgnitet Cbr^lianvm · Cer·*

E *ritat aeuittrr; pufilm Dnid pher indicat . Naa* qft *facile ftare* b* *tace Petri* O *Pauli , fiiitttt tenere latata jam* cm» *Cirifia rtgnantinm. Infacitttm fal ad nihil alind praditfi, aifi nt prejiciatvr ferat, & cevcnketnr a partit.* H«c fnnt verba formalia Hieronymi , per qu* non modo inferiorem , fac etiam ipfum Petri fuccefforem Tïv lentenli* infatuati falis fnbjici judicat, ut exigentibus ejus demeritis projiciatur form; ideft deponatur, fecundum yoflhm ibidem. Et ilhjd veram eft, juxta farttariam gloftroris in c. *fint,* ». q. 6. Et in c. *fi dee centra fat, jp.* difl. quod concilium judicat de papa in lus,

ia

Cr in quibus ipfe poteft judicari . Et Dominus A libero contra Dei medidaam arbitrio veritacornpit per prophet» negligent» paieras di- tcu inpugnavit, ut bellifime habetur ia cap. euitim cel"i f*—* <'"*-»-■■» rtwrri*», penriiew AH^«bd»a/ar, XXIII. q. 4. Nunquid dica* μ» u" — rsqni&fe? ut inquit S. Augufti»· ia n. m» Deum utromq», feu alterum injuftc flo› *tUfflitet*, ag. q. 4. Non ergo debet concilio gellafle ? quamvis poefeiret, illum inter flagelad parentum *9t* pacis tnn^rcftmsem adferi- la duriorem efficiendum, fe demum penterum; aa non nugis laudandus fit, qui fuis flagelli. primum ad poenitentiam perduxit ? Haoet fummus pontifex, qui monitis ecdefia contemptis, quondam aequiefccre noluit ; imo more afpidis fu» obturavit aures, ecciefia monita, despiciendo, quem expende» regibus ma legari particula. fequi debeant. Caveat Pharaonis duritiam , dnm *1^«*.

Secundo dixit veftra revcrsndUSma pater* M cjufiiem involvatur feoreotia. Sacrum nùas fe multa fe honefta, κ rationabilia eoo- autem Dei concilium imitatum eft io hoc cardi· madia facro concilio obtulifle, qua fi exemplum Dei, cum poft pater» monita, ad acceptata fhiflcnt cum mag» quidem gloriag duriora proceSt remedia ; quoniam, telle & honere ejufdem facri coocilii, fmomaque Prospero , quacumque crimi» non fuerint totiua Chriftaani populi Ieritis eram» ipforum lc\i medicamentoc fanata, velut igne quhdam fenttosum operam confiimmatiom viciniores. piat increpationis urenda font, fe curanda, PrqDco rswreadiffims pater, cur ita facrum ut legitur in c. sere, 14. q. 3. Quksd autem, concilium da obftinatiooe -quadam notare mi- Pater revereodiflime, filcntium vobis indixeMβ jufte , ut pace veftra dicam, conamini? ritis, huic facro concilio ingratiffimnm eft , Ius emm illa pacis media per vos oblata, quod jam a pluribus diebus citra a vinea Do- ι per n» fpreta fitmurf unquam ? nifi sno- mini perfasom vçftram duxferitis fubmovenduw e»m in medium obtuliftis, dam, non fine omnium fere patrum fcandalo. Nam , quemadmodum veftra dominatio confutat» extitit , quem *erism ia parient» hujus navis concilii hattemis projette officium rum rtccnfieri' ia fine propofitioms veftra ca- exercuit, libertatem fe mrimttionem fibi diraftis; qm etfi Antea non fine ecdefia confis- ▾ initus delatam toto nim, ad inftar boni pefiooc admitti potuit ; none autem longe mi* ma » ut ia ditto pecti medio fi» in loco toris lupi dentes non verendo, promovit, offendetur. C ac défendit; non debuit· nunc , morem alteri

Dixit tertio eadem paternitas veftra quod fortafis gerendo, vel quodam forte confeiennique mot permifit Domina majores in *men* tin remorius fervore, attamen deeffe non de«nri agitationes, at forfitaa patres intoentea buit rationis- judicio navim hanc fenttam deimminens ac proximum ruin* veftra pericu- ferere. Nam, ut inquit canon in c. *ftiftit—* lum ad ipfatn pacem, aeceflitate nos uftroen- *ritt* 7· q. I- ·fi peraici-/·» prarrrem ro te, tandem libenti» flctttrtmur. Et quoniam *tfuniHuttt* mroôn *ieferere ; tutu auteif*

hum feceritis, dccreviftis vobis ipfisCientium cet cum, qui milirare jam ccepit, ante miliindicere, ne forte vd impendentia, vel pec- tia· cinpdom folvere, quam cedat viûorta catis veftris obfiftentibus , dum persuadere, paetiorum adverlitas, ia c. I. de ter. perac proficere loquendo eniteremini, diffunderetis, atque officereris magis. Fatetur facrum *àtfirit*, puu ari awror *ftrvnut*, de pe. concilium major» agiratiooes exorte, non dis. 3. Et magis delinquit qui canquidem fui culpa, fed ob non parentis, Dei fem interruptam dimittit, quam fi ad eem ac mandatis ecciefia duritiam. Nec hoc no- D nunquam pervenit in aoc de litigofis Oesvum, & in judice damnabile cenferi debet. er. Et Dominus ia evangelio risvese aasgas.' '·*'*' Sape enim ipfe Deus permittit homines ob- •case wirssus nmomi ari araroMa, <> *reffi·* ftjnatiooe quadam clara *ad* malum & inoba* *cinrretr», ept*t ιβ* agne *Dei. Et* minus dientiam indurari, quorum quidam inter fla- malum cft viam Domini non agnofeere, quam gella a Deo iliaca cnmretti fisnt; nonnulli ve- poft agnitam retroire. De Apoft. cap. penult. ro Sd interitum addatti. Naboenodonofiar poft Et ii. q. t. J^Mser, Ad quid enim, pater iaaentrx impietates a Deo flagellatus pm»* rcvercoddfimc, enititur boc lacrum concilium ; tait, peeoitentiam meruit, k regimen, quod nifi nt vitia corrigantur, extirpentur ahtrius perdiderat, turfi» accepit. Pharaon autem, inveterari Chriftianomm animas abforbentro, cufus cor ad Deo obediendum induratum ex- fufeipiantur decreta velut animarum remedia titit, ia ipfis flagellis adhuc durior efffettus falubria, quorum η» non fuimus inventer· 1. eft, fe periit. Cur tam varie ut unio* me- fed Dei, fe SS- Patrum imitatores ? Sub Ur dicamcnnim medici confetti··, aliis ad inte- k non eludatur, aut confandatur ccdefie tanritum, aliia ad falutem valuerit; nifi quia, tt·'poteft» fibi divinitus delata, fe pc fanut Augvftinus inquit, Ghristi boons odor - da concilia receoCtn fe declarata. An hoc eft vito ia vitam, aliis odor cft aliens fiat ab his fanttifiimis epenbus, ob aaortii ia aerttm *i* Qnmtum ad naturam hoc fsnttum concilium *eelleuetm* exfi- t bo homines erant; quantum ad dignitatum tit? an extranea'ab hii, qtnbus veftra paternius tanto infudevit tempore? Dicrt fertafis dominatio veftra - propter citatorium pnrienpamnm ambo flagellis demanant admoniti. feati ia tMBparc non spprebo. Confident pro Qaid taim fines eorum fecit efle diverfoe? Deo paternitas veftra, an ibidem contenta a ariîqaad unus amaasDri fentie», ia recor- posdittis «Hune fint; an vero prasdittorom aarioaeai proprie iniquitatis ingemuit; aitar exequutio manifefta? Quonam petto porditta fient

"~T" " cmmkh tor

fient, nifi in mana *forti, k* valido brachio, ex 1"° benigattre, At crebra monitio nun profit? mm, at ilkfinquit Leo, saa *Mi parcae adftiifie,* «ai us *pred^cem&ia. A4* quod Chriftus dixit, itiatuatum fal ad aihi» hit* ultra valere, de apoAolis omnibus At fuccefbribus corum loquens, nifi ut mittatur forat & conculcetur ab hominibus. Et alibi caooa: pan *φ ifte jtJUtia inimica* deorias, *palpan crimiæfic,* C› vniavra «arare ·/‹·* *fo diem judicii* iacarres *fermant* j©. *dif, fif»i* diaceutu. Et quoniam hanc materiam rca/Tumpturus in aliis *vciine* propofitionis particulis fum, hic finem faciam. Cum veftre dominationi perfuafiim efle intellexero, omnes vos, pre aliis tanquuam eccleſiaſtici exercitu* principes, atque duces per ipfam eccle· fiam fupra terram confli tutos, ad ipfam fanftatn ecclefiam & Chrifti ejus fponfi manda·ta, atque difpofita eniti *k* bellare debere, & murum vm pro ecclefia* defenfione opponere, atque conftituere. Nunqqid propheta hoc vo. luit cum in pialmis dixit: pre parridas tres *•nui faut fidi filii ,· cenftiint* tn principe* J»f*r emntm terram › Unde* elegantiffime Ur. banus papa, Auguſtinutn ad pnemifla indu·tendo, inquit: furare *vice* n» *ecclefia epi·fttpi dedent j & ftiidut epifteput dane di·gnitetem dare dtdtai, j'anHiu ofug^linut Ren·ditdictat* pre patridut tait nati fuat tHi filii. Patret miffi fuat aptfttli,* pre *ap^lelit filii nati fuat, ceqftituti fuat tpifcepi, itJit enim tpifctpi, fui fuat per tatam utut·dint, indt nati faut, ipfa ecclefia paint il·Its appellat, ipfa Hiat genui,,* O *ipfa ilia* caaftituit ia ftdidu* patrum. Neu ta erge ptm ttt dtftrtam, quia nmt videt Petrum, fuia uau videt Paulum, fuia neu videt iilat, per guat nata tt; dt prela tua crevit tiii pater·nitet. Pn patridut nati faut tiii filii ‹$·‹. f.liat genuit tcclffia, & ceqftitmt eat pn p»· tribusfuit priéeipet fuper tutant terram.* Hac ille. Hinc Hieronymus, dc prolatis loqutas dioit; *ecclefiarum principe* &c.* ij. dif. *•cclefiarum ; k* fubjicit: *fi ia appelèrent luce fauta*, eae felem ftrmenem earum imite*·m»r, *fed ceuvetfatieaem ,· di enim pn eccle· fia feinta injuria*, cuttumelia*, verier·, ‹› taedeat* Mertem *centtmpferuat,* O *in pafeni·itu geadedant, fuia digni dediti erant pn ecclefia* O *tjut fpeaft Cdrift· Jtfu pati.* Habemus denique duos infinnes praeduces, & pnr·mpnftrentes hujus eccleiuftici exercitus, Tbonum Cantuancnfem archicpifcopum, qui pro juribus Jc libertatibus ecclefia* fins particulari* non timuit impiorum gladiis occumbere. Beatiflimum denique Ambrofium, qui *jufius* ab imperatore ut unam fpiritualem ubi traderet ecclefiam, rebondit: *feinta*Naduti, fan·Hum virum, pegeferem vinea fua petiiimtt regia ^fiuttrpelletum, ut vineam fuam du·ett, dpi na fuccifit vitidut elera inftrtnt, •umfut rtfpeudife.- adfit ·· ut ege patrant reae·rum ianditatnt tradant; & illaat tundent pnprie cruen defendant. Si ille vineam neu tradidit fuam, »w tradeauu ecclefiam Ciri·fi*f -^fi·· ingait, ut tradant Cirifii hun·ditatem. Egefaciaut fuad jaecdetit^,· gaud itnperatnrit rfi faciat ineperater, lapctaer tft,* m *animant midi fuam fidem auferat,* ut latius *fote* leguntur *,33. q. 8. een-tniar.*

AQùd ergo, revcrendiCmc pater, km pio ne·defio naivêrialis defonfiooe Ac animarem faU amori vntmoe fimao debomre, fi pro ordefiarem aortimMo· liifcnfim hi wodmMEmi foo. ÎH *k* poMtficm mortem fisbire mininae du. bitanmt, hopereewt, reni injnfta procipieati·bus mho refifteutm nifui Incidemos ia illam Ifaiu increpationem ut appellemur canes mati non valentes latrare. Diceturque nobis, id quod habetur in Excchielc ſ *eae ueu afeeadi·ftit ea adverfe, negue pefuiftit vnt murum pn deme Ifrael, ut ftantit ia pralie in die Dentini?* Ex adverfo quippe adfcendere, eft, ut beatus inquit Gregorius, 43. dif. *Sit re·Herj* pro dcnrafione gregis voca libera hujus mundi poteftsribus contraire, âc in die domini in pnelio flare, pravis decertantibus *dg* juftitia amore refiftere: paftori enim refts timuifle dkerv, quid cft aliud quam tacendo terga pnabuifle, *k* non veri palloris, fee mercenarii vices imitari, qui vidit lupum venientem A dimittit oves *k* fugit *l* Et bre de tertia particula.

Qsarto, veftra honoranda paternitas fob·miCt, quod ardens ad fidem Chrifti & ecclefia pacem charitas non patitur in vobis diu. rurntun fore filentium; fed vim quandam infert, ut importunus fiatis, prafertim hoc tempore. Ecce, ut afleriris, ex Coaftantinopoli proxime nunciatum eft, dominos imperatorem Gracorum. & patriarcham Conftantinopolitaaum ad navigium fe accingere, & in. fre paucos dies, ut verbis veftri* utar, defcendere ad Venetiarum portum* veniunt, ut fide digni referunt, optimum ad unionem habentes animum, *k* ita difpofiti, ut admodum verifimile fit fine unione in ecclefia noftra in patriam non reverfuros. Qnm lànôum notem hoc opus fit qd memoriam noftram reducunt verba prsKlariffima in literis indulgentiarum, *k* decreto primo cum Grccis convento, ex vifceribua pietatis tune prolata, contenta in efieâum continentia hujus Γηηβiifime unionis effeâus mirabiles *k* Dno gretos, 8c quod quififue catholicus pro tanto nominis chriftuni *k* orthodoxe fidei increm tnento, non modo caducam hujus vite fiibftanriam, led *k coepu», k* animam exponere deberet. Adducitis etiam ad memoriam illud hetitiu canticum, quod hoc facrum coocilium cecinit t *Te Datm laadamu* ;* illum campanarura amesnum fonituas, cum dominus Henricus Mengor orator nofter de Conflantinopoli reverteretur; illam denique menftruam proceflionem pro felici hujus rei exitu indiream. Unde hortamini fimftiCmi cretus patres, ut illa gloriola *k* magnifice verba nunc exequaotur, *k* ex corde illa dicobant, fi ia veritate, *k* propter Chriftum; non aucem ad humanem glonam illa loquebantur. En audivit, ut inquitis, Donumre preces eorum, iren Gred appropinquant ‹ quid diflertis? quid occafionem nefci· quam quaeritis? cur quofdam ex vobis jsm video triftet? ut verbis veftris utar· *k* multa fimilia perfuafiva inducitis. Et juftificnodo prodi ôa, atque patres terrendo, adducitis primo illam dominicam authoritatem: *fermât fcimtt velmttatem domini fui, & amt factent illam, plagis vapuladit multi*. Voluntas autem Doprini haK *cft* ı *ut aoimam noftram* pro £m-

tribus

AXNO exurn saw·

tribo* aaftris poacre dcbaamus. Secundo, pro bac Domini vohmtste adducids banc domiat- --- ---- t~.t—. a. oovetn ~~ovibus~~, qum 'paftor bonus ia dçîérto reliquit promar «nam falam errantem ,· ad Quam rapiendam prafcAaa eft ; A operam dedit donec illam reperit A ad ovile fuper humaro* reduxit. Qpod fi pro unius ovicula falutc tanta bono pallori cura eft ; quanto major cura paftori ineffe debet pro tot millibus / Adducitis A tertio illam aliam parabolam evangelicam dc patre illo, qui dum filium fuum juniorem redeuntem a longe pcrfpexiffct, non axpe&avit wt ufque ad f* pergeret, fed occurrit, A eadena lupra colium ejus ofculatin eft eum. Et nos pro tanta fratrum noftrorum multitudine ad nos venientium, A fi aliter fieri non pofeft, etiam bine fargamus, A occurramus illis , eos jucundis ofaulia , A amplexibus fufeipientes; fic ficut pater hic vere piiffitmm. Chrifti noftri perfonsm gerens propter rancorem majoris fratris fu&eptioucm filii aob dimifit, ita A nos, fi forte cum aliqua perforo quacumque e* caufa difcordiam habeamus, bcc ad fuiceptioneffl fratrum noftrorum nullum nobis afferat impedimentum ; immo ut quemadmodum ille minorem filium fafem pit, majoremque pacavit ; ita A nos tempore propter Chriftum & ecclefiam grate occurremus Greda tam procul venientibus ; fed alios noftro* pacificemus, concordemus, confolemur , ut fimul omnes in eadem ecdefis domo vitulum faginarum epulemur. Hec emnia fob quarta propofirioaia vcftre particula conftrinxi · etfi pruno afpaAti aures demulceant t multa tamen in eis latent grandia miAeria . Quod autem , reverendiffime pater, Greci ad Veneriarum portum ex proximo adventuri fint, ut afleritu, hoc S. Synodus miretur tam propter nova contraria quat nonnulli ex patribus receperant ; tum quia credere ooei valemus quod illi, prafartim dominus imperator Komeorum A Patriarcha Conftaafiaopolitanus , fidem corua* per fuos feJemoea oratores A liters* aotbeotkaa huic (arro concilio tempore compa&atorom datat, ~~M turpiter violare voluerint~~, ecclefiam noftram univerfalem per boc Sacram concilium reprxfentatam eludendo, contemnendo. Non enim cooverfionis, fed deceptionis, A pravo inlenrioo* hec 'factat evidentifiants argumenta ; prefartim quia fide*, ut inquit S. AuguftinUs in c. ua/i e»i/l<'«ure, ii. que promittitur, «iam bofti fervanda eft contra quem bellam geritur , quanto magis ecclefix fan-A», cujus unionem, ex dittia, verifimilitcr filfacptnri fint. Effet ne ifta cooverticals, aut perseverantia in unitate verifimilitudo *i ti* enim bar* paâfanis legem cootempferunt, prefertim in limine contraAus, cum tanto eodefa damno, A coafafiona , A illam unionem contemnent , juxta difitam Hieronymi in c. *ftribem* , de prefampt., A juxta concilii Africani fenttntia in c. t· de paâ., aut P·*· inita fuam obtineant firmitatem , aut eonvemua fefe non cohibebit quin ecdetiafticato fanriat difcipiinam; nihilque in facienti human· competit , quem quod ea , quu coovenenust, ferventur L I. ff. de paAu. Et fi ita (quod abiit) Cr , ut afferiris; licet ecminem hic triftem videam , deberemus tam amnes contnftari, & dominatio vera ita aabifcuta, quoniam video ilium irçeatem jubilan», illam immenlbm Jxtinam , per vos fupra commemoratam, in luAum merito converti . Video namque in vobis illud propbepas carni»*»», «eve Quits, pro Deo! erit ifta futura unio in ipfo fuo initio tanto difiidio A fcaadalo ecclcuc Latinat referta? Nonne ex hac feparata unione major inter not immioet divifio? Enitimur alienum fahifma tollere, & nobis ipfi* manus indicimus. Refpopdcrent, C ita eft ut afferitis, noles digne vicem gratitudini*. Eos hoc facrum concilium magnis famptibu* magnifique laboribus ad unitatis bonum invitavit; galea» cum magno thefauro ad cos mifit ; A ipfi nobis illam repanderent gratirudinem quam mu* in pera , terpens in gremio , igni* in finu fais confueveranC hofpTtibus exhibere. Et pro unioqi* bono nobis afferrent divifionrm . Si per manus fammi pontifici» redira volunt, gaudemus j fed quod fub nomina concilii univerfaii» *d alienum locum fe conferant, cootriftamur ; cum non concilium fed fahifmaticornm conventiculum fit cenfendttm quodcunque aliud , ifto durante concilio , ut in noftro decreto luce clarius continetur . Nam ~~ficut dux ecclefia~~ effe non poffunt; ~~W~~ unica eft Dei ecclefia, Chrifti fponfa, A virgo ~~immaculata~~, ~~XXIV. q. t. *ccnfe,*~~ , A cap. didferwn/, A c. Aruariausu , VII. q. I. Ita impofiibile eft quod Cno duo concilia univerfalia ecclefiam unicam reprefantanti*. Offenditur enim illa articulus fidei. E* ama» /au ffam acc/</i«N, ficuti offenderetur fi prxfnppoheremus duo «ff» rcclefi· uaiverfalia pnftores, ut dicit gfo. ia cap. neu MOe», /II. f I. Sed dicet aliquis: ad cos pergite mora pii paftoris A omnia pacata eruat. Latet fub efca venenum. Et fine, perfidi· fumantur arma. Et dum nkriqua anioois negotium emolantur ecdcMB , farina rafarmarionts ecclefia, famati pontifici carrefiioBi» inchoare, A eoocillorum auAoritatis iatoritum moliuntur. Namo eft qui has arte nqa videat. AAum enim eft de prediAis, fi ad locum per papam elafitam ad quem ut disiti* Greci fe toefarunt pergeremlts. Violarentur pariter decreta Conftantienfis A Bafileenfi» contra translationem concilii edita . Cujus tranigrefiio ecclefia Dei A pofteris maximam pofier peftilentiam afferre. Affumet femper fammu* ponti fex , fai A alioram correAionem vitare cupiens , hoc diffolvendi concilium exemplar, quo nil gravius , nil penculohus in Dei etclcfia accidere poffet . Cum enim pnrdiAa verifiima fint , maxime urgeat per domine tionem vsftram in contrariam fententiam indufta , ~~Non enim eft~~ Dei ~~voluntas~~ , ut fob boni fperati imagine , tanta mala perpetrentur. Non enim talem compenfarionem expofait Deus; fab obtentu enim boni aut ejus compenfattonc non eft mslum committendum Nam , ut inquit Gregorius , non eft putanda cloemofiaa , fi pauperibus difpenfetur , quod ea illicitis rebus acquiritur . Qui in hac intentione male accipit, ur bene difpenfer, gr». vatur potius quam juvetur. Ne ergo fub obtentu

fafa qfbrMSar fa corporibus & fecraaMaris ; M fa H— HH'

>«n. a» ***fnim.*** QumjmM ergo ex (calere offertur, caritara . (^id ajebnt, quod pro Graaonm omuipoeenCM Det aoa placat iracundiam, fed irritat, t. q- t. aan *ifi patamia* , Nec ilfa anoagfaaa novam ovium fa deferto reli&anrai ptopter wmm perditam parabola huic noftro tm eoovenit, fi illius intrfafora (ementia pon.

ofamaNoi A pcrdirau* «on vulaeravit, non difpcrfit, mm lupotvm moribea rriiaquit no·»· {(intMoveae, fed eu iri deferto, id eft fa cœlo, p loco nmffino relinquit. Defignatur caim per ijlu oorarn angelorum ordine», quos Dei filius fa cealo dimifit ʌ in terram defceodit, B ut hominem oberrantem Λ perditum recuperaret , ut notat glof. in cap. *fen&itai ta»*, L. dif. illam exponendo parabolam. Non enim fuiflet illa pius paftor libi contrarius , qui dixerat alio in- loco non efle bonum filiorum panem fumere & dare canibus.

purfemnr, dfaavr *Ifratl.* Ordinavit enim, Inquit feriptura, *i» taa caritatn»*, Nam primo parentibus & filiis; demum extraneis pietatis opera jubemur impendere. Eft ne ifta caritas fuos occidere ut alienee foveat *l* Et utinam foveat & non fovere dilfimolet. Dixit ne, aut fic fecit ille prius pater familias , quem veftra dominatio induxit? Cum enim filius mapr ex fratris reconciliatione indignatus do-C mum nollet intrare, pater illius domum egreffus cepit rogare illum ut intraret . At cum ille rediens dixiflet patri. Ecce *tat aaait far* vio tibi , & Jtdjfii baJaa» at tm» natici» nuit 'tpalartr . StJ pgfigaaaa filial raac bic, f*/ titvaravit fabftaatiam fam» tana meretrici/ttu , venit , acci^ifi! illi vitalem faginaiaat,* meruit a natre audire ; *fili, ta ftmptr anctum »t , & amain men tan faat.* Res exemplo initnitando ! reconciliavit enim filium pcenitentem; alium tamen non vulneravit , non fprevit , non a rura fua abjecit, pon fcaodahxavit ; fed verbis benigniflitnis ad eum exeundo placavit, inquiens: *fili, tu fami* fer aaecam ti, O amnia mea taa faat.* Cor β ita non facit fuminui pontifex? cur eum jo- *Ili* non pulfatis, ut pium & lummum pafto* rem A foletnniifimum patrem familias opere imitetur , cujus vice* ie agere gaudet > vult Gntcos reconciliare a longe redeuntes , non fcandalixet & iunt qui Romanz ecciefix jugi ter obedientiz bonum imt>enderunt . Non fchifma inter fuos faciat , ut alienos fibi reconciliet . Non contnnnat ecdefiam, qux ipium primo per generationis lavacrum genuit; & poftea in magnum A altum feftigium coi. locavit, & filium loco patris conftituit. Non ufurpet illius auHoritatem, non impediat ecciefix reformationem . Sanâaa ecclcfia teges fufeipiar . Egrediatur foras ad--filios--&--con-. fratres & coepifcopos fuos , ficut pater fecit £ ad filium . Dicat eis : vos tnecum femper eftis, & omnia mea veftra funt. Veniat ad loca per facrum concilium catholicam ecclefiam repntfentans eleda una cum Gnaei»; A omina erunt peraâa; reconciliabit filium minorem , A majorem pacabit. Evitabit omni* do fchifma* ecciefix Dei fenâx debitum impendet, Ent tuae geminata fatiua. Habtbi-

re. Si hoc ex corde dixit, ita tacere debet more veri paftoris. Cor nunc pro tam immeafa A Multiplicato boon aliquibus viarum fortsffis diferimanibus , ûlunfem taaaea, *k* non exponit? Cor ad loca eleda non venit? fodabit totum ecddiat fcandalum , exaltabit fidem catholicam , more» reformabit ; & fic omnia ac pacem & tranquillum portum reducet. Nam fi Chriftus, cujus vices agit, pro nobis mori dignatus eft ; cur & ipfe pro Chrifto parviflima diferimina fubire contemnit? Cur Chriftus dixit Petro: Tn mr *fm fturi; &* ipfe Petri fiicceflbr noa modo mortem, fed modicos laboret refugit. Recondetur illfaa evangelic» · *gai men* ie/n/ns rraram O *faaitar* mr, usu *v tnt êignat.* Poteft enim hoc ipfe abfque alicuju» fcandalo, abfque ecclefia confufione feeere. Utinam eadem nobis adeflèt libertas , eadem opportunitas , noftra eoim fpontehoc iter fumeremus. Velit ergo, veftra dominatio , hrc perfundere Rouuno pontifici, ipfum pulfare, obtundere, coram clamare , & nobis , Dei ecclefie utilitatem evidentiffimam fedantibus, nuUam amplius moleftiam aftèrre. Contriftari» enim, ut ita dixerim , contra apoftolicutn totiena vos a bonis operibus avertendo, Spiritum Sandum. Quis enim rede poteft hoc facrum concilium de negligentia aut caritatis remi fiions in fado Graecorum inculpare ? Nil enim de contingentibus omifit ; oratores ad eos ultimo do ftinavit multa florenorum millia ,· ut apud Conftantinopdim Gratti venturi ad ms convenirent poftea rranfmifit. que ad illum ufuna confumpta inter eos A per cos fuero . Galeas cum longe majori quantitate noviffimd miflas fecit ut vgftris impenfis ad nos juxta compaâata adducantur . Quos ad no» adventuros fperamus , fi fidem, fi religionem , fi omnem humanitatem infringere noluerint. DolebfauM, C contrarium fecerint. Qpidenim ~~pred~~eft, ut '~~inq~~uit ~~Grego~~rius, ~~titleum~~ '~~emi~~nare , A frudum illius non colligere /*. Aut domum conftruere, A illic-non habitare? L> dif. *faul taa.* Sed proh dolor! Nos planta, vimui vineam ; A iumrnus pontifex -nititur ejus fruâus edere , noftro & totius ccdeffa cum fcandalo. Praecepit Dominus Moyfi ut — nemo mitteret falcem fuam in meflem. Hxc meffis noftra eft, A ipfe tn eam falcem mittit. Oportebit enim juxta apoftoll fententiam laborantem agricolam prius faicipere dc fru. Aibus fuis. O quanta iniquitas ! quis pafeit gregem A de hide ejus aon comedit ? Nos militavimus ; & ipfe militia noftra ftipendia A gloriam , tum noftra ecclefia fchifma fibi quxrit. Si autem ad nos didi Grrci , ut nempe ex fide data A pecuniis noftris prime loco receptis tenentur, adventaverint, honorifice A cura gaudio magno recipiemus. Noa quidem primo nffcâu ut fratres, A dulciffimis ofeulis A amplexibus, ut didi», nifi firma fit aobis A certa de ipforum unitate opinio; aofr enim Vere fratres dici non pofint Quia, ut inquit textus, afiansu V?» pr»f«tw*

tft»

ANNO αιχητι

Owsi *petrem beben* na» po- 'tqft, qm *Mverfeiit ecdefie m» tenet ante· tem* , XXHL q. I. *ntientu* . Nam etfi per croatioswm dici valeant fratres, quia qui cm. vit bove· creavit & culicem , XXUI. qu. IIIL qw *fim ; Si* eadem terra nos omnes genuit, XXXII. q. IIП. *recurret.* Tamen ratiooe caritatis A unitate tànâa ecclefi» non dici poftunt adhuc fratres; pralertim ut dnlciffinais ofculis A amplexibus per nos recipi prima fronte debeant , XI. q. III. *ed me»· fa»*; ubi dicitur quod regenerationis lavacrum facit nes omnes fratres; quia loquitur de eo qui perfeverat in ecclefi» unitate. Non nego quin omnis humaitafeis exhibenda fit ; A cum unitatem noftram receperit, aut de ilia certa habeatur opinio , noftri veriflimi fratres exiftant. Nam, ut inquit Hieronymus: *»·» fecit eccKfieftice dignitet cbriftie»um* . Gr»,·· *litu Centurie edbuc etbnicttt dene Jentii fpiritnt mundetur ; & bec pnpter reflem fidem guem* asrorr *fu/ceperet.* Et hau de ifta quarta particula.

Quinto loco dixit puternitas veftra , quod fi propter noftras domefticas difeordias tantum bonum, quo,fere majus cogitari nequit, diflipari, quod Deus avertat, contigerit, qualis luâus erit totius ecclcfiz ; quanta dcfolatio chriftianitatis, quanta exultatio Tureorum & infidelium · qualis infamia apud homines; & qu» apud Deum non manebit condemnatio? Si Icandalizanti unum de pupillis ecclefia comminatur Dominus expedire , ut mola afinaria fufpendatur ad colium fuum & demergatur in profundum , quid putandum eft fiet nobis fi tot milia fcandalizctnus fratrum nobifcum uniri quxrentium; item fi fcanda,Jizejnus univerfum populum chriftianura , quem paulo ante fermonibus, pradicationibus , in* dulgentiis & ad cooperandum huic fanftr unioni invitabamus & ad latitiam provoca* hamus ! Ad hanc particulam quintam harc faaâa concio refpondct , quod vehementer dolet quod veftra paternitas ita finiftre de tam fanâa concione concionetur. Que, pro Deo ? ille funt aut dici poftunt difeordia do* meftica, quibus ipfa concio detinetur? An q fortaflis pro rebus domefticis A privatis adverfus papam iofurrexerit? An forte dicatur difeordias fovere,' quia fummum pontificem ad bonum reformationis invitat, hortatur, A requirit? Rem enim publicani *9c* religionem chriflianam promovet* rem quidem Deo gratam, nobis fuo imperio demandaram; A veh nobis fi illam filentio prstericrimus, ut fuKa in aliis particulis extitit demonftratum . on enim difeordiam facit, fed eleemofinam dat, medicinam pratftat, qui retenta in corde caritate ubere emendat, aliqua difciplina in quem datur poteftas, ut inquit Auguftinus in cap. & fa «neadas, 45. dis. Tria enim, ut ipfe idem Auguftiuus ait , funt eleemofinarum genera ; una corporalis, egenti dare quidquid poteris: altera fpiritualis , dimittere a quo latius fueris ; tertia delinquentem corrigere A errantem reducere in viam veritatis, ut habetur 4$. dis. tria *ttmt genere.* Et alibi canon: rnsar apem *ceritutix ne» minimen» & errentem eb trrerit /ni /emite* revecare, de fpoafal. *inter epere* . Quinim* mo facinoeofis quis dicitur ibeiari , non fo*

Alum fi aliquid cum eis committit, aut com-** mittentibus favet ; fed etiam fi fit in judi* eundo piger, ut ait textus, in cap. *ite ple·* M, XXIII. q. mi. Nam & bellum corporale geri poteft, ut pax acquiratur. Nec talis belliger definit effe pacificus, qui ideo bellat ut eoe, quos expugnat, ad pacis utilitatem vincendo perducat. Ira Auguftinus tales & beatos & pacificos appellat, juxta dominicam fententiam. *Beeti petifici qtde iffi filii Dei* vacetastar , ut in cap. ■«/> , XXIII. q. t. Si ergo pro temporali falute & pace mortalium pugnare liceat & expedit, ac nonnunquam oportet ; quanto fortius pugnare licet armis fpiritualibus pro cterna falute, & ut vera pax Chrifti & ecclefus , quain mnndus ifte dare non potrft , habeatur ? Quid denique, pater reverehdiflime, in eadem particulas nobis intuliftis evangelicas adverfus putillum fcandalizantem emittas ; quafi nos Grecos feti alios cx eorum fcandalizemus faHo ? Vera profeflo hare non funt, fed vehementer miranda. In quo enim, pro Deo? Grecos aut alios fcsodalizamus ! nifi Icandaiitantes eos appellare velitis, qui ad fandum unionis negotium ut illos invitarent oratores magnis cum lumptibus ad cos miferunt, & eoldcm ad hos ufque dies ut res facilius coniequerqtur tffeftum, ibidem tenuerunt . Qui ultra ofto aut decem millia ducatorum nt ipfi in Conftantinopoli fe congregarent realiter A cufn c/feâum ad eos mifegnoper cofdera ad illum ufum conlumpta lunt . Et noviflime folemnes patres mm galeis & longe majori pecuniarum fumma ut eos ipios Grecos ad nos juxta mutuas conventiones leliciter adducerent, direxerunt , qui judices fidei & cujuslibct religionis Iratiores elle, ut me- u ω tu rito credendum eft, noluerunt, ut ad loca *·«·· conventa *Sc* per nos elcâa conveniam, pne* ftolamur. Sunt ne haec icandali aut maxima dileSionis ant caritatis evidenti flirna argumenta ? Si autem , ut firmatis, ad nos non venerint, nempe non nos cos, fed per eos fcandalizsbuntur, *Sc* non immerito , omnes „**/iL* non modo de pecuniis noftris in principio per eos receptis, A maxime noviffime, qui cum galeris fumptibus qui LXXX. ducatorum milium fummam excedent. Sed quod magis dolendum eft, dc fidei, religionis, & cujuslibet humanitatis violatione tini ftraque de ipforum fufpicione unione . Nam , ut ait in horneliis Gregorius , A tranfumptive in cap. de praduurione. *Ex trenfefie rite vite didicimut fad de fubfequenti tue ceu· verfetiene prefumames* . Et Hieronymus fuper Ofee . *Scribent tit multiplicet leget meet ; ex friet detit & uegleftit eppertt qued bet negligent.* Et hac de ifta particula,

Inquit VI. veftra paternitas : Dicet ali- °·'· ·‹· quis : veniant Grrci Bafileam, Avioioncm vel Sabaudiam ; alioquin impediamus potius, quam alibi fiat eorum redu&io. Contra quem fic fortaflis dicentem exclamat dominatio veftra . O perditum A de(peratum hominem qui talia non modo dixerit, fed vel leviter cogitaverit ! Poteft ne in mentem cujufoiam chriftiani cadere execrabile verbum hoc? an ne bonum fe arbitrabitur chriftianum, qui tot gentium & populorum unionem fieri nolit rufi certo fiat loco? Nunquid ille paftos

evangehcus qui nonaginta novem relinquit,
–NNr|—d'xit : nolo ovem illam centefimam, pifi hoc
cHKisTi vel illo ^<xo perquirere; & nift can ibi ra-
miz pcrero , alibi non qtusram . Non muliar ilia, quz dragman perdidit, quzrerc ipfons con-rents fuir io uno Joco domt* tanrum feu angulo ; nonne accendit lucernam & totam domum evertit? Advertantur prcrerca verba memorati decreti primario conventi cum Gne-cis (unde deputari iacri concilii cognoiccnres lanftam & perfcâam illius concilii intentionem quz eft ut pro honore Dei & profeflu fidei catholice nullis parcatur laboribus & expenfis , /udicarunt non expedire ut propter locum dumtaxat hoc tantum bonum negligentur . Fiat ergo omnis diligentia ut veniant quocunque optati* ; fed fi obtineri nequeat ; quzramus cos in nnes mundi , fi necefle eft. In nulla enim alia re melius peregrinari pof* fumus . Nam & apoftoli, nec Æthiopiam neque Indiam aut extrema expaverunt penetrare Orientis λ Occidenti*, 'ut animas (hriflo lucrifacerent ; qui & iple dc caelo defeendit peregrinaturus in teras tormam feni accipiens, ufque ad mortem crucis progrctlus eft, ut nos falco» taceret. Er fubjungitis : quo ad id quod de)»co dicitur, multa tam per Graces quam alios dici pollent, *Sc* interdem difputatio oblata eft, 3c nunc, li expediret, offerretur. Nihilominus quia verborum contentiose* animos plerunque irritant, id confulrius prztereuntes , folum de concordia Sc pace fraterne colloquamur. Hzc funt verba formalia in hac fexta particula.

Ad quam hzc lanbfs relpondet Synodus, vehementer admiranao quod cum D. V. trite omni* (inceperit atque intellexerit, nuuu fub veihorum Benerclitutc & involucto, przstereundo magis , quam cera & notiiiima tsntrudo vulnera , sc ᵬ ignem per aliquos jam accerium (icuti >n ifpula fuper funas trap-(eundo non leofertt . Quem pro Deo . leniit teu vidit D. V. ex tnembris icu fuppofitis hujus facri concilii illam Grzcorum unionem impedire; Quinimmo ros iugenri defdcrio, ut polliciti funt, pollulamus , Sc quam diligeiitifbmam A exaHittimam curam pro hu- D jus rei telics confumnnnone exhibuimus, ut fupra demonftratum eft. Quid denique nobis dc Io.i atiedione aut cxecratior.c injuftilhme infulrahir ? Ad auèlorem *.tfpernitent* , tela quz tine bellandi arte mitturftur . Nonne hrc res inter omnes undique fcita eft, quod quz ex iacri concilii uilpohtione in tuto lita res erat, eorum Audio qui loca per facrum concilium eleéla, quo Ipirito, quo timore, quo aut altorum locorum amore, nekio, sbhorruerunt, deteftati lunt , annihilare conati lunt, fere aut in defperationc aut in bellum inteflinum , dilfidium maximum *Sc* Ichifma execrabile convçrla videtur? Quis ignorat, aut retie *Sc* /ulle ignorjre poteft , quod u ftuoia illorum noo faiffent, aut laltcm galez in oppofitum facri concilii miffr non fuiflent, ad nos indiIste , omnium ceftante repugnantia, fummo cum jubilo Grzci prefefti fuiflent' Harc /am apud Grxciain notiffima funt, & apud no* per literas inde etiam ab amulis feripta, fparfa, & divulgata adeo exiftunt, ut alia demonftratiooe opus non fit. Cur ergo pobi* tam inique, tam injufte opponitur loci .affectio, aut ^xccratio , ut malcdi£U, que---- —
alios afficere debent, in nos refellantur? Sed cuslisti
A verborum lenocinium deeft, veritas tali /-- 14,7.
earns# non indiget ; falteffi unumquemque confcientia fua conveniat. Multi multa rbhor- *·„·*·■
rent in propatulo, quas laudant, & magnifieant intra cordis arcana . Quod infuper nobis pii palloris Sc mulieris dracmam quzrentis parabolam commemorant, bon* , juna A fanfla eft. Sed cui magis quam fummo pontifici convenit, ut fupra ienofru* oftenfum eft ? I* enim, qui illiua pii palloris pro cunôi* vices agit, & cui in petienam Petri per pium paftorem diâum extitit, non tantum fetnel, fed ufque ad contnftationem : *fi tMigi** ·''·, /m/c? etrr/ *meet*,· *fc* qui eft Petri fucceftbr { cui paftnr fummus dixit: *fanert mt ;* cur non illius veftigu fequitur? cur non pafei. omnes oves ficut indefinite fibi przceptum eft ? cur ove* in ovili exiftentes quzeit perdere, ut alios introducat? Cur non illos fupra hornei os ponens ad nos A loca legitime, luo etiam intercedente confenfu, elc£ta, proficilcitcir? illos lucrabitur* no* jufle placabit; reformatio admodum neceffaria fequetur. Conciliorum , & ccclefur fanftw Dei authoritw non confundetur ; remanebunt intaâ* factorum conciliorum Conftantienfi* , Bafiiienfia decreta, evitabitur exeerabile fchisma, & tandem in portu tutiflimo omnes in Perri navi navigabimus . Idem nos faceremus fi fine ecclefiz confultone opportunitas adeflet. Sibi autem, nifi animarum fomflis di ferimen nihil eft impedimento; imitetur Chriftu.ii, qui ut dicitis, & eft verum, ut perditum hominem falvaret, formam fervi fulvepit ; peregrinationem longinquam aut przfepe non abhorruit, pafliones omnes fuftulit. & tandem dinr morti non pepercit. Cur ipfe lummus pontifex, vicarius prarcipuus, ut ecdefiam Dei, cujus curam pne omnibus ffiftintre debet, 'ueatUt, defendat, & in unitate ccnfervet; ad loca per concilium eleéla dcicendere non deftinat ? Neminem latet, quod fi iple voluerit, Grzci illa loca prorfus non rtcufsbunt; quinimmo ad illa reniflent, nifi rnagnz fuggeniones per fuos *Sc* fibi adherentes faciz fui flent. Submilit in hac particula ultimo dominstiu veflra, quod circa loca jam eletta multa dici pollent, *Sc* interdum oblata luit diiputatio, & nunc fi expediret offerretur . Ad quod refpondeo fatendo quod multa , non modo di&a fed fabla fuere , quz fi fuiflent conlulte , ut profeélo debui flent, omiffs , tantus ignis non eflet in Dei ecclefia accenfus ; nsm ex illi* diftis, & faftis fchifma tunc fuifle faéfuni modo dubitari non poteft. Schifma enim Grzcutn nomen eft, A. nihil aliud quam fciflurarо fignificat, ut dicit tex. in c. *faijmt,* 34. q. 1. Conati enim fuimus tunc unam ecclefiam feu univerhle concilium illam rcprzfentai» in duo c dividere . Utinam tunc przvidiffemu* futura mala nunc imminentia; *Sc* proh skflor in fututum graviora . Et non fuiflet nunc opu» hzc remedia quzr.re. Potuiflet nunc modica aqua illa ignis Icinrilla extingui, que nane adeo crevit, adeo invaluitut vix Rheni fluvius ad extinguendum fuflSciat, Ncceffe eft, juxta verbum Salvatori* , ut veniant fcandala; led veh illi homini, per quem fcandalnm venit.

tr venit. Fatemur infuper quod circa illam con-A qui juravit noe mutare teftamentum per fe

<<<<ccttntiooem trahis iojuftifime fa&ua , fac femcl conditum · Dicit enim quod fi mutave- awNO CHWISTI

<m*am ω oblata difputarió; fed a facro concilio rit, tenet teftamentum fecundum , licet ipfe fir *♦n

««m- juftiftme fprêta, quia non erat nifi quadam perjurius. Quinimmo plus dicit Bar. in 1. prutcnfi juris oftontatra. Sacri enim concilii *Stjiu, Si* Augeriu* IF. ad l. fal. Quod talis juftiria adeo fulgentiffima erat, ut dc illa dif- non eft perjurius, & valet fecundutn teftaputare fuiffet aliud nihil, nifi in medio, & mentum. quia tale juramentum fuit contra perfpicoo die lumen commentitiam qwerere. bonos moret, per quod voluit fibi reftringere Qua enun, pro Deo ! dixit quod non modo voluntatem lupremi judicii. Et idem, faltem facrum concilium totam fanâam ecclefiam Îuoad aâus validitatem, tenere videtur glob i in c. w/»si*i, as. q. a. Movetur illa generali ratione, quia nemo poteft fibi imponere legem, ut non liceat fibi recedere verbis cuns alio minore contrahendo, a qua a priori voluntate, allata d. 1. *S'iquit,* in recedere fibi noa liceat? nempe nemo men- princ, lF. de lege j. Et libertatem lupremi tia compos & juris omnino non ignarus. Of- g judicii acmo poteft conftringere, ff. pro fofenderet enim in primis ipfum jus naturale; - ete, *I. onn»* WadÀ-/, x *Puptoitniuc* in ff. Przdenique canonicum, & civile, & orbis tonus terea de hoc eft tex. nobilis in c. fi. juoéla communem obfervantiam cum jureconfulto tc- gio. in V. *itucptribm,* de refeript. lib. VI. ftante. nihil tam naturale, quam ut unum- ubt videtur in cafus de hac qusftionc. Nam quodque eo diffolvatur vinculo, quo ligatum ibi papa revocans indulgentias fuper fruélibus eft , ut ia l. *ttibil U» ueturelt,* ff. dc orig. in abfentia percipiendis concedas, /uamtfit juris I Et canon hanc naturalem regulam fe- ha*c verba videlicet, O *tenu» cotcttfwtti» quens, dicit, quod omnis res per quascum- *ntflrit vtltuuttt eaitiert ttruptribut ;* O qnod que caufas nafeitur, per eafdem diffolvitur, *utbtt lictrt ut» petimur, utflrit fttcctfftributu* ut in regula I. de orig. juris. Licet ergo *ixJicjmur.* Per que verba vifus eft velle a concilium in confectione cu,ufdam cedulc non fe abdicare omnem poteftatem ulterius tales in nomine tunc contrahendo, fed per fe ipfum indulgentias concedendi. Et tamen glofla przaldifpooendo dixerit, quod fi Avinionenfes in- legafS ibi* querit quid fi verbis prrdidis non fra XXX. dies a tempore receffus oratorum obftantibus tales indulgentias idemmet papa •d eos facri concilii reajiter & cum effeflu vel fucceflor fiius de novo concederet ? Refeptuaginta millia florenorum mutui nomine C ponder, quod talis valeret conceflio ; reddit non extradèrent, & noftris traderent orato- pro ratione, quia non potuit fibi legem imribus, & galearum capitaneo, pro parte fal- ponere , a qua non liceret» recedere , allata tem, illi fatisfaciendo, quod facrum conci- pratallegata 1. *Siquit,* in princ. Et d. 1. *cum* lium polit, debeat ad alterius loci eleftio- *Juubut Pjpiuieuut,* in fi. Et quia primam nem procedere. Quare contrario fcnfu pne- conftitutionem tollit per fecundam , licet de fuppofito quod Avenionenfes integraliter, & illa non faciat mentionem, de confli, c L cum effita illi ceduln ita repente non fatis* lib. VI. Refpe&u autem fucceffons allegat , fecerint, non valuerit «b illis verbis recede- quia non potuit legem fuo lucccfimi impore, & aliquid majus tempus ad tantam rem nere^ quia par in parem non hal>e' imperexplicandam indulgere? prsfertim cum Avi. rium, de elec. *iuuetuit ,* cum fuis concor. niooenfes omni fatisfaciendi cautione pro ran- Idem ergo, & fortius boc dicendum eft in ta femme deftiruti, folum replicando petie- facro generali concilio totam ecclefiam catholicam rant ut prius locus *St* decima decertarentur, reprsientante, cui omnis lex humana ut de tanta re aliqualem haberent tutelam, in fidei materia, «xtirpatione fchifmatis, *Sc* & cautelam. Et nonne omnium lege feripta D morum reformatione *8c* pertinentibus ad illa cefante, lege naturali receptum eft , & com- piftifiime eft fjbiefia; nec ipfum cuique legi muni per totum orbem obfervantia, quod li- pofitiva in his fub'edum eft , ut per illa gecet quis fibi ipfi aut procuratori fuo dicat: neralia verba ex fc ipilJ prolata non potuerit fi talis venditor noluent faletn rem mihi tra- fibi neceflitatem, & legem imponere, a qua dere pro tali pretio , hodie ego nunquam fibi non liceret recedere : prariertim aequitate emam, & ita dicas fibi ; vel fi dixero, volo fuggerente, ficut fuoeivenit in cafu ifto, cum quod non liceat nec poflim ipfam rem am- illi Aviniooenlcs non peterent aliud, nifi ut plius emere. Nihilominus his verbis non ob- prius decreraretur locus eleâus cum decima. ftantibus pbteft contrario finfu eamdem rem, Nonne , iniquum fuiffet pro tam levi dilatioquantumcumque etiam msjori pretio, emere ne juxta cx caufa petira ad aliam procedere ratione prsdifta naturali. Et quia , ut dicit loci elecfionem? Erant ne illi obligati ad jurifconfultus, nemo poteft fibi imponere le- tantam pecuniarum fumnum mutuandam? cergem, a qua non liceat recedere , In 1. fi- te non erant, nec eorum inrationabilis petifois, in princ. ff. de leg. 3. Quinimmo di- tio , przfcrtim cum illico in bona quantitate cit notanter Innocentius in c. *JiltSfe,* de przia'iifccennt. Iniquum profeélo eft non fallaben. quod fi quis juravit etiam non vendere re ---- ubi aequitas fugerit, ut dicit tex. libram, feu alium contra&um facere ; attamen fi poftea contra juramentum contrahit, junéla glq. in authentica wt *metrtt,* debi aut tenet contractas, licet ipfe fit perjurius; quia credi. Quinimmo intentio facri concilii non ■M potuit juramento etiam feipfum litigare, tu.t nec efle potuit alia ia illius cedul* conut ab ipfo vinculo retrocedere non valeat. feéliooe, nifi quatenus Avinionenles aperiIdem dicit *Jet* Andr. eadem ratione fuper rentur in exbunando pecunias contumaces , feu regula *queri ftuetl plecuit,* d*«. de regu. lu- ultra debitum differentes ; ac allegantes juftam ris* lib. VI. in qwrftlnne mercuriaJi, m ro, caufam non dicuntur contumaces, nec differre, ut eft tex. junfta gio. in cap. A',

b&* de eleAione lib. Vî. in v. *Ji/Mtvit.* Nam A tcx. ibi in principio dicit, quod fi clericus chr"τι dtftulerit ultra menfem. fua eleAiooi prvftaIIIIV re confenfum, omni nue , quod per eleAio» uem ei fuerit acquifisusu, ex tuno fe noverit eo ipfo privatum ; glo. autem in V. *difltth rit* dicit, per illud verbum parere, quod fi impeditus fuerit, non currit ei tempus, quia impeditus non differt; allegat de concefiiooc praebenda, f»»·» *tiit.trfitettt,* & quod habetur in diAo cap. fwe» *fit,* in fine, ubi :n alio cafu excipitur cafus juili impedimenti a curfu temporis. Ita dicatur in propofito, quod cum diAi Avenionenfes biberent juftam cauGm 3c juftum impe imtntum, non compr*ftsndi nntam fummam , videlicet LXXM. FJorinorum faltem ante decretationem decimarum , eux eis pro illa fumma decretabantur, nor. potuerunt dici differre; ptxfertim . um iufi illius ceduljt conteAioni non confenlerint, nec ad illam rcquifiti fuen.nt; led ‘scrum concilium ex le ipfo illam conferrit; unde non debent condemnari fine culpa lua. Prxiertim iniqua allata conditione, ut in cap. nun, III. q. IX. ubi dicitur, quod omnia quae adverlus ablentes in omni negotio aut loco aguntur aut iudicantdr, omnino evacuentur; quoniam abléntetn nullus addicit, ideft punit; fecundum glo. ibi; nec ulla lex damnat, quar verba funt notanda. Et facit l. ;. §. *fi^tu λ pritipe, ff-* nequid in loco rub. Ft c. *Juptr* r», de off. deleg. cum iim.r- Quinimmo poflet fatis probabiliter dici, quod facrum concilium non potuerit illam cedulam conficere , .utlando ita acerbe dominos Avinionenles. Nam er quo eorum civitatem elegerant pro futuro Occumenico concilio, 3t eleflio fuerat eis intimata , A per eos accented, A illius vigore ad multa fe paraverant; 110:1 potuit concilium illam eledionem revocare, feu illos Avinionenfes ita infra inguflum terminum ad folutionem tantarum pecuniarum fine quacumque competenti cautela conftnngere; fuit enim eis ex tali eleAione jus acquilitum , fada intimatione , ad hoc quod notat Bart, in l. *yni ebfettti.* ff de acq. poil. Et fecit c. 1. de concefliooe prar-Dben. li. VI. Pnrtrrea ex alio etiam capite non licuit facro concilio recedere a prima elctlione, quia cum illa loci eleAio competere facro concilio non proprio jure videtur, fed ex compeAatis initis cum Gnrcis, facultas eligendi locum pm concilio conceffa debuit intelligi de pnma eleAio^, & non de ulteriori , ut in l. *brutr,* §. Àac ferwsvr, ff. de verborum fignif & l. A*c cmW *tit, ff.* de cond. A demon, ubi apparet quod fi aliquid alicui relinquitur cum nuptias contraxerit , 'ntelligitur de primis nuptiis. Ad idem, quod habetur in c. w» *p»t»fi,* de prsben. Jib. VI. ubi dicitur quod fi cum aliquo diffenlatur, ut duo curata poffit recipere, It fimul retinere, fi alias canonire conferantur b eidem, intelligi debet de duebus primis beneficiis fibi conferenuts; fecit etiam textus in l. e»a *q»i Î»lt»eu* , ff. de verb oblig. Per primam enim eleélionem lait facrum concilium poteftatc fibi conceffa funAutn ; nuv licuit vanare, ad hoc quod notat Bar. io diAa l. *ebft»ti.* Et fecit c. *fi tibi t+fatii,* de prxbea lib. VI. abi paret quod fi epifeoou» contulit beneficium abfenri, non poteft' amplius variare donec ille coliatiooea fibi faAam duxerit refutandam Pntrerea porfuppofito quod fine veritatis prrjudkio quod variare potuifler; attamen contra illa verba in cedula contenta noo potuit venite cx duplici capita ultra praedicta, primo quia illa ruerint quaniam verba comminatoria contra Aviniooenfes , foluriones facere differente». Comminationem autem etiam ipfe Deus ex jufta caufa. revocat ut in c. fMsMdrsar / in cap. »»cee»wur<di7«icr, >i. 4. Hinc dicimus quod comminatio judicis non habet vim irrevocabilis fenrenti*. Item quia cum in cedula contenta difpofuerit folo fuo confenfu; ita potuit contrario impeno & ftatuto illa revocare l. feed *jpffit.* vwufef·< pr*· B *trr,* ff. de re ptd. 8c cap. c«u» *etj*»te,* de appell. Et videtur de hoc cafus in ftriûioribus adhuc terminis in c. <▪ eq^rw, de injuriis , ub. pcoharur fecundum fecundam leâiaram Innocentii, qu* communiter s doloribus approbatur, quod licet aliqua univerfitas per ftsrutum s'iqua di(ponat in favorem fingulorum dt~\in damnum fui ; nihilominus poteft per conttqnum ftatutum fe liberare , λ primum ftatutunCth torum tollere. Et ficut fingulariter ibi probatur, licet primufti flaturum veniret in aliquorum favorem, ex quo tamen cum illis non contraxit, nec pnectffit aliqua obligatio : poteft tamen idem collegium, feu univerfitas illud ftatntum revocare, 3c etiamfi ne illorum confenfu, in quorum favorem (laturum emanaverat. Fortius ergo hoc idem in cafu noftro dicendum , in quo nulla obligatio pnrceffcrat ad difnonendum contenta in illa cedula, nec cum ahquo contraxit, nec in aliquorum favorem illam difpofuerat nifi ipfius concilii, ut citius illa expedirentur negotia. Et pr*fuppofito quod fe» ciffet in faverem quorundam de concibo, qui illi eleAioni opponebant, ut ab aliquibus allegatur; nihilominus idem effet dicendum, ex quo cum illis fingulis non contraxit, led fimpliciter per fuam provifionem ita difpofuit, ut notatur in d»Ar» c. *h "ofirt;* & boc Dp«r 'H«n regulam, quam ibi allegat innoceotws. Omnis res per qualcumque caufiu nafcttHr , per easdem diffolvitur , ut in regula *ottt»it,* de reg. juris. Nec illi finguli poterant portendere fpeciale intereffe, quia tomm erat negc;um ecclefi* univerfalis & làcri ccnciht.

Nec obftat, fi dicatur quod *n* quo io pri. mam illam crdulam omnes de univerfitate confeuferat , non potuit contrarium ftatui , nifi pari modo omnes de concilio ronfentirent. Allegantur ad hoc aliqua jara , qua aut hoc nulle modo probant, ut loquuntur in cafibus ipecialibus. Nam de jure comnseoi calet regulariter quod fit a majori parte univerfitatis congregate, ut in c. 1. de hia qu* fi. a ma. par. ca. Et in c. , de eleél. l. Msjar ff. ad mu. Unde lex dicit quod refertur ad omnes quod fit a majori parte, ut in I. usum, Ç rs/sr.svr, de reguL & in diAo ca. I. que regula locum fibi vendicat etiam in difpofitiooibus facri eoacilii univerfalis; at petet ex ftstuto Niotoi concilii, ubi inter cetera fic difpoaitur. *S»-*

ANNO CNKVTI MIT·

>aia jtmttlaa» *ngalaut* daaArnum, cum enim ftatuta antiquorum conci-" lineum expediat qoondse innovare, irritare, feu mutare, A ignoremus an omnes dc illo concilio fame confenfenot ,' quotidie enim poffet nulla fieri mutatio uno foto de concilio contradicente. Abfit enim illa malcdiâa gfoff. qun deftruit omnes infinitus textus, A abfardirstts fecum abducit periculi plenas ; prefertim cum virtus univnrfitstis ronfiftst pene, majorem partem, ut io pmlegatis juribus & plene notatur per gloffetn A Bartbolum 10 1 *aalli,* tf. qun cujufquc univ. .notatur A par Innocentium A alios in cap. cams *tiiltcla,* de eleél. A in cap. ruas «Mir , de conftitut. Nec obftat fi dicatur quod in illa difpofitione contra illam cedubrn non imminebat neccffitas vel r.tilitas ccclcfur aut facri concilii , quo cafu debet intercedere cmniuru confenfus, nec fuffict judicium m> pris partis, ut notat gloffa, A Innocentius in cap. *taunt,* de conft. Nam prefuppofito adhuc quod illa theorica fit vera, quam tamen nonnulli improbant, dc quo in diHo cap. cm> mm«/ / A Johannes Andreas in regula qaad aaset/ *taagit,* de rtg. pris in VL in qmrf. mercuriali, dicendum tamen quod in hoc fafto magna verfabatur neceffitas A utilitas ecclefia univerfaiia^ quia cum pecuniis Avcnioaenfium effent parat* galeet , & fere omnia oeceffaria, A oratores Ucri conoiii qui debebant ire ad Gneciam effent ibi, pecunia fere ornare parata, ingentifiimum fuinet damnum, fi propter illa minima per Avenionenfes poftukta debuiffet focus de novo e'igt, A omnia de novo parari; ad quod vix luffcciffet annus, fi debuiffent omnia per torum concilium iterum explicari. Fmt ergo utiliflimum ât neceffarium ut fieret ilia modica dilatio pro dccretatione loci & decima* mm fi*end»* Ad pnrdifta enim fecit cap final. de his qua femt a majo. p»*. cap. ubi valet difpofitio majoris partis, etiam in his qua competunt fingulis canonicis, juris tamen ecclefi*, videlicet ut quilibet canonicorum feneatut aliquid de fisis redditibus ad fabricam ecclefia conterre . Et tamen communi confenfu fuerunt prius prabende fingulariter fiugulis, *8c* ad eorum i ufus j diftribu*tx.* Item faciunt notata per doél. in cap

mm, de eleft. ubi dicunt quod licet omnes canonici prafixennt terminum ad eleftionem celebrandam; nihilominus poteft major pars expreffe vel tacite illum terminaro revocarr, nor obftante minoris partis diffmfu. Hac autem veri/fima funt; nec ullum periculum in cafu noftro imminebat minori parti ; quia noc privabatur per lapiam illius temporis totum concilium jure eligendi, quo cafu potuiffet unus foins in termino eligere ; non obftante négligeons majons partis. ne jus fuum pereat; quo effu procedunt nr tara in diâo cap. cm *.iltftt.* Et tunc univerfitas *(jus)* relidet in uno. In calu autem noftro non imminebat ifta ceceffitas ; immo periculum fiiiffet omnia de novo per tntum concilium intentari . Pmterea in ceduia dicebatur quod tunc poffet A deberet coocihum alium focum eligere. Debent enim illa verba, cum non cootingeret quid feSi fed juris, verificari in toto concino feu duabus partibus, in quibus eft virtus coocilii, A juxta notata per

In-

SMNO CMSISTI »*ir

OUOTI Mir- /srerds»—, at habetur ia c. /-≺ d$- <lif. Et quod regula debeat habere locum indifferenter etiamfi in priori difpofitione contraria omnes unanimiter de univerfitate confenferint, allato priaso pntellegato 91. de his , qua fiunt a majori parte ca. intriplici loco. Nam in primo ibi dicitur quod in cunâis ecclefiis, qood pluribus & femoribus fratribus vifum fuient *iattiaiiaater* debet obfervari. Noto ilhad verbum focMr&tsrr, ideft fine percuodatione, feu diftin&ionc. Non ergo debet diffingoi utrum prius omnes ia contrarium cooleaferint, vel non: effet enim violare ilhun textum, qui non folum generaliter loquitur, fed etiam apponit illud verbum mc mAmivt . Solum ergo debet infpki an minor pars habeat jullam caufam contradicendi, ut ibi dicitur in verbo: f»> *etrea.* Seenodo hoc probat ille textus in diète verbo cw cirre/ ubi fic dicitur: *frafatti dtttt-t»finùtuu,* w *aifi a paatiarUtu* d* fe/erferifew *aliqaiti ratitaaâilittr tèjtflaat fatrit* O qftm/ÍMB , appri/effe·· rtMc *fractaltat*

fatuas. Unde pondero illa verba: *fmaltxt* /ra^per / cum enim dicat Temper ridiculofem eft addere ad legem ; nifi primarip omnes ia contrarium confenfiffent ; feiviffet enim hoo dicere fi. vohiiflet legislator. Ut in fimili dicitur in cap. *aiuiimita»* de decimis. Et qui omnia dicit, nihil excludit XIX. dii. ff AsaMnarans, A cap. *ftltta* de major. A obed. Tertio adhuc clarius hoc probat ille tex. ia eo quod fubjidt poftmodum ibi: *»t ftufiitutitarai itafitiiat, fi ftrtt alitjait aê ttfervaadaut actltfia fax caufattatii*neas *ft jaratatatt Jicat* Nan *mat juraatmt· , fti! fttiat far/ana faat éitratia*

cafes expretfiftimus contra iftorum affertionem. Nam -canonici volebant ibi difpooere contra antiquam confuetudinem, iaqua non folum finguli omnes coafenferant, fed etiam ad illius obfervantiam obligaverant fe juramento; & tamen ibi dicitur, quod debeat ftari in hac contraria iifpofirione judicio majoris partis ex quo hoc fuggerit neccffras

ne contraria confenfu fngulorum etiam jurato. Forties hoc dicendum lo cafu noftro, ru w. -« m quo n* folum in contraria difpoftionc ·,oη- ^77,2*^' curreret coofenfus fingulorum ; non autem erat tali difpofitio falcita confuetudioe . nec etiam rorroborata juramento. Proteres, C diceremus contrarium , fequeretu magna abfurdi- rv c«r tm* nam unius folms' contradiélio poffet impedire maximam & evidentiffmiam utilitatem •cclefiat, quae plernnque expok it ut antiquum ftatutnm communi confenfu editum tollatur, feu in parte mutetur, quod eft apertifiime contra mentem St verba illius cap. 1. de his qua fiunt a ma. Nam, ut inquit canou, noo debet reprebenfibile judicari, u fecundum varietatem temporum Astuta mutentur humana in cap. neo defer, de confanguidtate & afnitate Poffet enim fequt dt aliud abfardiffi-

«T Innocentius i· cap. ms* te, de rrfcripti*, ubi dkit, quod fi papa mandat capitale, qu* funt juris, pota at aliquem etinanr vd alioi probepd.«<xraier«tTnmTpoteft «a vd duo contradicente capitulo mandaium apoftolioua adiaplan; quia videtur onadatum capitulo ut capitule, noa ut fiaguiis. Sanfi papa mandaret capitulo ea.quai font MH, ut pote ut mittaat aiiqaem ia poffeffioMm val ut provifum per papam recipiaat; tttac aaiai poflet quilibet adimplere, etiam ecetradicente capitulo feu majori parte, quia videtur mandatum capitulo ut lingulis. Et idea* videtur fentire idem inaocentius in cap. d·- /«Sw, de prabendia. Ita in propofito noftro pupdualiter & fortiu* dicendum eft. Cum enim fuerit diRum quod Aveaioaenfibu* ia termino eia profixo non farûfecienribu* *concilium* poflet & deberet alium locum eligere, rri'ervatio fuit feRa concilio tanquam conci· lio. Non ergo contradicente concilio feu majori parte licuit lôgge mineri alium locum eligere, cum concilium reprafentatum per Ouas partes voluit pcrfiftere in priori deRio· no· ivppiendo omnem defeRum Jtc. Non obftat fi dicatur, quod ex quo minor pars voluit digere, juxta difpofitionem cedula licuit *enjeri* parti, etiam uni, de novo eligere; quia totum jus devolvebatur ad minorem par· tem ex negleâu majoris partis. Ccrte ifta ratio nihil valet, qma non repetitur quod major pars privetur poteftate eligendi, fini aliter difpoMttdi. Et quod talis poteftas devolvatur ad minores, nifi quando major pan elegit feienter indignum in prolatum, ut c. cm* *i»* *comHri*, & c. cm* Fietanirv. & c. *mfrtgtrt*, cum multis fimilihut de d. vel quando major pan negligit eligerr in fermi· uo univerfitati profixo, per cujus termina h· pfum totas uaiverfitas privaretur ipfo jure poteftate /ibi competenti & ad alium devolveretur: mm tunc minor pan, ne privetur jure fuo fine culpa, poteft in termino elige· re, juxta no. ia ca. cm» màù, de eleftione, A in c. ue *fn deftfiu.·* Nos autem fumus penitus extra iftos duoa cafu*. Certum cft enim, quod oon fumus in primo, quia concilium non degit hic aliquem praelatum indignum. Item non erat hic ab aliquo praefixu* terminus concilio ad eligendum dium locum de novo, ita ut eo non eligente in termino, devolveretur digendi poteftas ad alium, quo cafu potuiflet minor pars fibi providere. Sed ipfum concilium dixit fimpliciter, quod poft illum terminum concilium poflet. & deberet alium locum eligere. Non enim 'fibi privationis poenam impoluit fi noa faceret, nec etiam potuiflet fibi imponere, quia nemo poteft fibi ipfi imperare, I. penul. ff. *de* arbit. nec fibi ipfi legem imponere, a qua non liceat fibi recedere, ut in juribus luperiu* allegati* ; nec majori* partis poteftas devolvitur ad minorem partem, nifi in cafibu* jure expreffi*, quamtuocumque major par* peccet in difponendo feu eligendo ; &. legitur bc notatur in c. dra*, de dec. K in cafu noftro nullibi repentur boc, profertim in univerfali concilio, quod obtinet fupremam poteftatem , & nulli humana legi jufte fubjkirur. Praterea & eleganter, cum concilium non potuerit fibi ipfi legem neceffi Statia impoaere, ut fi*pra fepe munero eft " diRam, iDud verbum debeat noo poteft ia*. portas· aecaftmtem, fed boaeftatem. Nam •brctuaqae aliquo refpoRu verbum debet aon potaft importare aeceffitatem, tuae inducit hnneftatein, ut eft aloft* notab. in c. «at*·· dbare/, de fta. regul. Et per Bar. ia L *tn·* diserts /. C de ptgpo. eft tn. metior quam alibi, jaaRa glo. n. in c. 1. de fpon. in pub. lib, VE ubi tex. ultra verbum 4*6**, addit verbum , «uufi*·. Et nihilominus, G importaret aeceffitatem , fequeretw inconveniens feu abfiisditas, videlicet difpofitio contra lIgem, exponitur ibi illud verbum dedes ia debito honeftatit: Ita punRuabter A fortius difeendum eft in cafu noftro, fi volumus quod illud verbum aliquid operetur , importare enim noa poteft ncreffitatem ratione prodi· Ra. Item profuppofito, quod tamen nullo modo eft verum, quod importaret neceffitarem; attamen non imminet privationis penna, fi non fiat tori concilio. Et fic non poterat minor pan tentare, quod poteftas effet ad eam devoluta, fi major pars nollet digere , alias fequereatur magna inconvenientia. Certum eft quod concilium, ne dum · lege humana, fed etiam divina tenetur provido· faluti animarum omnium populorum. Qnd fi movetur aliqua via falutaris, major pars non vult fuper illa ftatuere ; dicemus ne, quod minor pan hoc poffit, portendendo negbgentiam majoris partis. Si ratio contraria effet vera, profeRo minor pars poffet, quia magia neceffitat lex Dei quam lex ipfiufmct mncilii: quod tamen eft fidfum etiam unU verfitatHNis inferioribus, qua fubjiciuntur legi human*. Nam ad hac ut valeat quod fit ab univerfitate, oportet quod fiat a fsniori Jc *majori parte; non emm* fuffirit quod fit fanior qui* deficit poteftas univerfitati*, ut in diRo c. r. de his qu* fiunt a majori parte ca. & c. fi. eo ti. & de eleR. qaw p*»· *pttr*. Et L *Qaia tu/tr ed nui·* Et L waf- *H*, ff. quod etiiuicufque uniu. cum. fim. Item fequeretur quoti unus folus de capitulo poffet alienare bona capitularia, protendendo neccfitatem vel utilitatem ; namque capitulum debet hoc facere, XII. q, 11. m*m*, & c. /· e *exctftint*, cum fim. Si non adimplet legi* proreptum major para, poflet fecere minor pars: quod tamen eft felfiffimutn offerer· & periaflouffitnum, quia etiam in neceffitari* cteflu debet intervenire confenfus maioris partis, ut eft tex. X. q. II. /at* parradhu*. Item adhuc pro majori evidentia poffet etiam dici quod in illius ceduhe confeRxme aon iatercceffit omnium confenfus, quia V. R. D. protcftafa fint in contrarium ; & idem credo ieciffe dominum meum cardinalem S. Petri. Et quamquam D. V. alia* dixerit fe coatrudixifle folum refpeRum civitatis Avinionenfis, & non refpeRum alioram ibidem contentorum, hoc ialva reverentia aon relevat primo quia primario illa cedula conficiebatur propter Avinioonfe* , ut omnium confeafia tranfiret illa electio, ipfis pecuniam ia termiao illo corapnsftantibu* ; & tamen dominatio veftra dixit nullo modo velle fe coafentire ia Aveaioaem . Protere· noa poteft quis partem unius feripturo approbare pro fe, Ic partem retinere, ut ex textu no. in

chxlsyl ›*rr·

C3^ l. pnWico, ff. de lier. lega. Et ta c. oooiAut officerent quam proficerent, potius sd de·———-

ANNO. cmusri MW·

alfa», *de* cenfi. Unde M· poteft did quod illa cedula tmafivit man® cosdenfa; licet idem (valreet) i amufam confanfii tamen fuiflht per an, quai fapea difarfaet. Et quidquid fit in hoc re, farte aliquibus dubitabili, concilium habena fvpremom poteflatem ita declaravit, cui Aandum eft, quia ejus eft interpretari, cujue eft condere ut in c. forer, de fan. exeo. Et 1« ft. C de legi. Et prafeftim quia lange aim dnm partes in illa priori deâione de Aviaioae & aliis locis tunc exprrifis resmafit. Et ubi du* partes concnmmt in materia, ia quo non poteft ad (aperiorun heberi rocurfin, prafamitar pro illa difoafitiooe, nt nulla debeat exceptio in coatrorium admitti, ad hoc ia fimili textu no. in c. *littt* in fin. de elefa. facit c. fi

•o. ti. li. Et hic fit finis da ifta particula: fateor quod prolixius qnem inftitucrim, non fcripfi hic inudeater; fed continere calamum exuberante in boc materia cum juftitia non valui.

»· Nunc ad particulam VII. noftra propoG. tioaio coodefcendo, in qua veftra dominatio invehit centra eos, qui forta&s dicunt: cur verius non tcanfibimus, cum in noftras non afeanderint galeae? Qiid, qmsfo, dicitis (cum) vocabula ifta noftrum *9e* veftrum in medium afferantur. Nonne gale· fammi pontificis ga-C Ice ecclefi» fiant? fi ecdefia; cur non noftra? Ad horum juftificatiooem quandatn adducitis fimilitudinem* quia enim hominum filium habens apud ooftm captivam, fi ad eum redimendum ac reduondura pecunias atque equum mittat, *St* ilia alienis pecuniis redimatur, alieno quoque equo revertatur ad patrem: num dcfidcrtfiun, ac diu quafitum filium boans repudiabit pater, quia alienis pecuniis, aliena quoque equo poftlitninio redufaum videt? H»c, reverendiflunc pater, ut reliqua ignorantium radicitus demulcent auras; omnes nempe nos reos facerent. Sed fi vulnera letantia parum detegantur, apparebit deliaquentimn improbitas, & omnium noftrum p ficifcaturUCXXVt. dif. --» *ftiit.* Hinc fimuna juftitia, atque innocentia. Quid dul· eiffime poter, ecclefi* galeas appellatis? an fiant ecclefi*, quod ad ecclefi* ipfius confofionem deftioat* funt? an ecclefi* dici debent, quod in ipfo fuo tranfitu ecclefi» divifionem, & cxccrabèJe fchifma effecerant? noaat fchifmaticum, & ut refiius dicam, heredciim eft, dicere dnm effe ecclefia*; unam apud aliquos, alteram apud reliquos; eum catholica ecdefia in fymbolo confiteatur: unam findam catholicam ecciefiam› Pari nando dcteftahilo eft dicere, duo effe univerfalia concilia ipfam ecciefiam reprafentantia; cum rrprmfcntam reprafentato, & ftgnum fignato convenire debear juxta glo. pra-allegatam c. mo «ore*, v. q. t. quod luci-dius in hnjus fanfti eoaacilii decreto cavetur. B* quo facrum concilium fuas galeas nomine ecdefia univerfalis gc hujus Ucri concilii omnibus cum neceflàriis direxerat, ut ad certa adducerentur ipfi Grrci Joca per laeram concilium legitime clcAa, cur nomine alterius concilii, alterius, ut ita dixerim, eccie«* cum oratoribus eleftis dandeftine, potius ftraendum quam ad coniiruendam, potius od febtftna faciendum, quam unitatem procurandam, mill* fanr? Quid enim per Moyfeh Dominos praccpit: *ftparenh''*, Inqnit, λ m-fortrecWk fa^fon* *iftinnt ittrignawtet;* de fchifmeticis sb unitate ecckfut fe feparantibus loquono; <▸ *»tlite tngrn it ttmiiut,* fM *ftM»* eeroM, M *fimtil ptrtttit i» peccatis* reram. Et quod comminatus per Moyfrn Dominus fuerat implevit, ut quis fe a Chore, St Datin, & Abiren non feparsffet, ptenam ftatim pro impie communione perfolveret. Quo exemplo, ut ait Cyprianus in c. didit»*-/, >4 q. i. oftenditur & probo* tut compotes omnes culpat & pam* futuros, qui te fchifmeticis contra prapofitos, Sc facerdotes irreligiofa temeritate milcucrint. Non ergo galeat nuncupande fuot ercklur, que ecclefia moliuntur unitatem, & aufloritatcm (fabvertere); & G ecdefia pecuniis pararat fuerint, proh dolor! ut ecclehc releineercnt utriratem. Nam Sc Judci cum eftent filii Abrake carne, quia noa fuerunt filii ejus imitatione, non deputentur filii Abrah*· led dicuntur filii diaboli, cujus filii funt non nafcendo, fed imitando; unde a Domino audire meruerunt: *fi filii -jibraket efiit, -Jbrahs fatii »atc tuter» ftutritit *- iintrficert itutiteui, veritate»» It^nutut fu·* vchu, ite Mrtham* non *fecit. Vti t» patre Jith-It. tftir, & iefiiarit patrit vrftri ftitre vultit.* Imitatio tnim operi» prafertur origini rei. Ex quibus fatis luculenter apparet, quod illa fimilitudo captivi filii ex alwnia pecuniis redempti noftra rei minime confcntanea exiftit. Nam fi extraneus fua pecunia filium rednmiflet, fuo eqno ilium adduxiflet, ut patrem perderet aut confunderet, vel fub hac Sine boni mala plurima perpetraflet, voit nater potius filium in captivitate faillie relmum, fais poftea fumptwus redimendum. Dt* enim rtipieit non bonum quod fit, fed mod bene fir. Quia ut dicit Ambcofius; Non fatis eft bonum facere, nifi id ex bono fonte, ideft ex bona voluntate pro* dicit gloflator in capitulo de coUufio. *Deu* tfi mntaertier tivirHertu» & »·» uttaitm» «* Si enim illarum galearum miffio ad bonum unionis Grecorum dumtaxat tendebat; cu› quarfo, · fchifmate habuit ortum? Cur nomen alterius concilii. cur tum litteris utcumque confrôis? cur bullatio falis adhibita? cur Avinfonenfibus inhibitum fuit farpt numero ut pecunias ad galearam noftrarum expeditionem non concederent? cur falvus conduftus denegatus, ab omnibus fare principibus ccnceffus? Cur ad indulgentias noiuit nobifcum Romanus Pontifex concurrere; quinimmo per vias indircAts & obliquas illas impedire vifas..eft? Sunt ne h*c caritatis & ~~tam~~ facit; veniar ~~nunc cum~~ Graecis ad loca per concilium cleâa; *Se* omnia parafa erunt. Nos autem ad eum fine ecclefi* confufionc, ut fupra mooftratum eft, accedere non valemus. Et hzc de ifta VII. particula.

Oftavo inquit paternitas veftra, quod cum hii paues ex premifiis multa bona, Ar promovere, & impedire facile poffiot; caveant c*r· »»·■

M fupra memorat» fenteoti· divina rei fipt, A petere. Ad ea qua fubjeaxit P. V. de can·' fi
dicentia . *Servet fetent vtlnuuu dentiet* core, It de iff* parabola: *)M-<t;* cura *rt*

Mtr Qtantum autem datur intelligi, tare Grecorum unio ex drifidio inter nos A fimumun pontificem fulcitato impediri poteft . Captemus etiam quomodo A hoc fodare vakatnuc; ut fcilicet confervemus unitatem ccdcfia: noftns, A unionem perficiamus ecclefia orientalis. Etenim Dei voluntas maxima *k* prasatpua, ut fuper omnia caritatem, pacemque, & unitatem inter fe homines cuftodiant. Ita quidem ut nec orationes, nec elcemofin» Deo grato fint illorum, qui adverfiis fratres rancoris aliquid habent, & eis reconciliantur. Adducitis etiath literas hujus facri concilii, g ubique diffufos ad pacis perfuafionem confiât. Unde dicitis cavendum ne nobis dicatur

i» fratrit tcnle ffftacam, & ro rw cur eso *viiitt traient?* neque enim gentes exiftimabunt illos patres réélo animo, fed magis ad inanem gloriam, captandofque hominum favores inter extraneos pacem quufivifle ; quandoquidem; qu» eft inter nos, & inter caput, & membra, difeordiam non extinguimus. *f.t* fubditis ha» verba: feminavit ille dolofus Sathan inter fummum pontificem , A vos qnxdam incentiva diffidii , qu» ufque adeo procefferunt , ut nos quaedam contra ipfum : ipfe adverfiis nos fecerimus ac fecerint. Ad hanc particulam ~~in primo~~, *reverendif-C* fime pater, refpondeo quod ifti leverendiffimi, reverendiqoe patres hujus facri concilii non intendunt aliquod bonum, *k* prsfirrtim reduAionis Grvcorum impedire, cum illam indefelCs vigiliis, laboribus , & magnis fumptibus procurare ad haut ufque diem nifi font. Sed Deus illi vel illis pareat, qui excogitata impedimenta, & notoria introduxerunt , eligendo loca diverfa, mittendo fchifmaticas ambsffiatas, varia *k* era via illis perfundendo. Cur, proh Deo! fi tam ardentiffimum erat unitatis defiderium cum tanto ecclefin noftrr Latine difiidio gale· alia ut ad alia loca accederent eo miffae funt? Nunquid eft caritatis , *k* unitatis argumentum O bellum domeflicum, *k* inteftinum accendere ut forinfecum extinguatur? Nemo *efi* qui non intelligat quarar illae miffa» fuerunt ; proh dolor ! ex fide perfidi» arma fumpta funt. Sia Herodes dixit Magis ; *ite, & ittuefligete diligenter dt patre,* ·» O rg» venires *adertm eam;* quaerens fub orationis 5c fidei imagine Chriftum natum *k* veritatem perdere. Hujus enim facri concilii fub Grrcorum velamine interitus quaeritur, ut evitetur correaio, *k* reformatio, *k* lacrorum conciliorum deinceps fepeliatur auctoritas, ut fupra late fatis deduCtum eft. Qarc, pater reverendiffime, prima authoritas per vos allata: *ftrvtu fetent velentatem,* Ac. non nobis fed illi, vel illis commemoranda eft, qui contra O»» ® mini voluntatem cum fchifmate, & fcaudalo hujus facri concilii impediments varia procurarunt. Et qui faciliter ecclcfue auâoritate falva omnia fedare illiro, fi cuperent, poffent. Ad id quod D. V. dixit de diffidii inter fummum pontificem A facrum concilium pace procuranda, fatis fupra in prima particula refpoofum extitit, nec opus eft illa se» inter fimmum pontificem, *k* facrum concilium Ac. Vehementer miratur tare faoAa f)aodus de iftis verbis, quia nuHo modo convenit pnrftari per D. V. RR. que authoritatem A fànAimoniam factorum conciliorum tantopere alias, verbis quidem & tbftis authenticis & inexpugnabilibus feripturi* teftimoaiisque extulerit. Omnia enim hsc inierunt , quod facrum concilium ports inferi iubjiciatur; cum illa inierant peccata mortalia, A qntedam graviflima, ad qu· extirpanda radicitus ab aliorum cordibus toto nilis laborat. Unde deboificot & potuilient per P. V. fubriceri, ac etiam deberent ex feripto revocari; illud prneipue de Sathans infidiia diAnm, in eo quod nedum papam, fed totum concilium lactum prarfuppofitum in certantioe tentationis Sathans fuccubuifle , A)uperatos fuiffe, verbum quidem in tota ecclefia duriflimum nullatenus admittendum. Nam & ft bummum fit in corde tentarionem per. peti, juxra iltad Apoftoli ad Cor. *Tentâti◇ net* en apprebreZr/, *nifi ineunt**. Damoniacum vero eft in tentationis certamine & in operatione fuperari, ut firmat B. Gregarius in ca. i. dift. XLIX. Malignus autem fpiritut foium poteft peccatum in mente fuggerere ; It fi nulla peccati declaratio fequatur, peccatum omnino perpetratum non eft. Cum vero dele&sri esto ceperit; tunc peccatum incipit nafei . Si autem ad confenfem ex deliberatione coefentit, tunc pcecstum cognofeitur perfici. Unde in fuggefUone peccatum eft femen; in dele&atione fit nutrimentum; in confenfu perfodio, ut dicit textua in palea, *fed ptefaudent,* VI. dift. D. atrem V. *ooa* foium dixit quod Sathanas feminavit quedam incentiva diffidii inter fummum Pontificem *k* facrum concilium ; led adjecit, quod a Dnmone illa incentiva diffidit feminata procefferunt, ut nos quatdam contra ipfum, & ipfe nonnulla adverfiis nos feceritis *k* fecerit. Et fic apertiffime demenftratur, ~~quod illa Sathan tentatio non~~ foium fuit femen ; fed quod proceflit ad confenfum & confummationetn per operis perpetrationem. Ergo Sathan in hoc certamine praevaluit- fi pnvaluit, fugit a concilio Spiritus Sancius. Nam, ut inquit Hieronymus contra Jovinian. pemrr usu pa^unr f«« *i» generotient Demini perfentrant ; fient nine diet & nex mijceri afferent ,· fic jttftifia & iniftu·* , *peccatam* O *ien** spera , *Chtifiut & vinticbriftn/. Si fa/ctperimttr Ciri/hun in iefpitie petierit ncftri, Ulice fegrrmnt Diaieitnu.* 4"» *ptccavtriana* O *ptr peccati jnvtnut ingttfffm fnerit Diaieltu, pmtietu Ciriftnt recedit. Unde* David .P°* peccatum : Redde mihi lctiriam falutaris tui , ideft Spiritus SanAi, quem fcilicet peccando amiferat, ut habetur tranfumptive in ca. fi «usas, ds penit. dift. ii. Quid ergo fibi volunt ille au* âoritates per P. V. *k* alios hujus facri concilii patres in illa refponfione : *Cegitanti* O°c. magnopere nUe^arar ? Et primo illa Qskftini pupar, qui fcnbcns ad lynodoat Epbcfioaot, ut iniert lfidorus in li. concilior, inter cete-

rii

ANNO CHRISTI MI»-

Γ· dixit : *Spirit»» SnaBeu tqftntttr prementia* engregatieeu feterdeeu**. Certum eft quod legimus, quia uec poteft veritas ipfii meurtri , cujoe in Evangelm ifta eft lententia : *UH dtae vel tret cengregeti fuerint in neueine* asro, *Hi* O' *ege fu* in *edie* «tomb. Qtod cum ita fit; nam uec huic brevi numero Spiritus SanAus deeft ; quanto magis interofle credamus in unum conventum, turber fanAorum? SanAum namque concilium eft pro debita veneratione colleAum; in quo nunc Apoftolorum frequentiffitae illius, quam legimus, con-?rogationis afpicienda reverentia eft . Et idem fldorus in eodem lib. in geftis **lit.** fynodi Tolctan* ioquit : *Unde vtUt ntceftriui effe prefipe* tt/hnt in Mtattetnirt »κIiiὐ»ὐ·*

B

r>s/ *tnt telletii* <· nrouae mro, *iii en* r» ■xdr· rorum. *Cred» enim tentam Senfle Triniteti» divinitatem init facra intereffe concili» ; & it» eut» cenfpeBemr Dei n medie veflrifidem meampertuli.* Ecce, dicebatis, bea* tus papa Csleftinus eam reverentiam habendam efle dicit congregationi concilii, qu* debetur colleAioni Apoftolorum, utpote in cujus medio ipfe Chriftus affiftit, Spiritus S. & ipfa Trinttas; quandoquidem Spiritus S. in conciliis judicet, & propterea errare concilia nequeant. Dicebatis teftcm effit fcnpmram aAuum apoftolorum, qu* **dicit***vifa* tft Spiritui S.* 0" *nHi»* . Etiam B. Hieronymus comparat concilii authoritatem **foli**, ut ficut fol C. fuo ardore humores rivulorum deficcat, ita concilium fua authoritate omnem contrariam fuperat argumentationem; inquit enim in fine difputationis contra Luciferianutn. *Petere* amnium tuarum difputattenum rivttler eme etclefte fele ficcare*, de authoritate çoncilii generali» loquens. Et poft multa elegantiffima ibidem, fubdebatis bare verba : nec quifque dicere illud przfumat , quod aliquod generale concilium legitime congregatum invalidum **fit**, aut errare **poffit**; quia fi hic perniriofus error admittetur, tota fides catholica vacillaret, nec aliquid certi in ecclefia haberemus, quia qua ration· errare poffit in reliquum, quoniam, ut inquit B. Auguftinus, fi adferiptu·;D ras fanAas admixta fuerint vel nfficiofa mendacia, quid in eis remanebit autboritatis? quae tandem de feripturis illis fentcnria profertur, cujus pondere conteufiof* falfitatis obtrcAatur improbitas. Item poft multa alia faluberrima fubjungebatis hac verba. Si haretkus eft qui Romana ecclefia primatum aufert; quanto major haereticus ille **erit**, qui eam ecdefiam, in qua Romana continetur, fuper omnes ecdefias, & omnes homines poteftatem habere nq| gat ? Item & hareticum illum fateri debemus, uRMmbatis, qui putat concilium generale, A fpecialiter Conftantienfe ecdefiam catholicam non reprafentare, aut in iis, qua ad fidem, feu ad bono· mores pertinent, poffe errare . Quomodo ergo nunc ita paternitas veftra conciliorum authoritatem , tnajcftatem, atque pratfumptiooem ut errare non poffit vehementer contundere **nititur**? Num de fide nunc non agitur, cum de poteftate ecclefia confliAatur ? Ntinquid de morum reformatione, & de fceicrum eorre&ione, St animarum falute nunc non agitur? quomodo ergo errare poteft, quomodo Sathana infidiis, A fuo certamini lue-

A cumbit, & bee onuuno credenda ab illius Icri-

ANNO CHRISTI ·asr

ptura forent ? Advertat etiam ad alia , qua tunc osnnes pariter dicebamus ad ambafiatores fummi pontificis, cum vos, ut Bononiam ac cederetis pro concilio celebrando poft fuam pnetenfam fblutioncm, feu translationem , dicebatis neceflarium efle tam faluti anima tua, quam utilitati ecclefia , ut fua fanAitas dif·folutionem pneteniam tollat fimpliciter, rrcognofeat concilium, & illi tota mente adba*reat ; hoc enim nullatenus permitti poteft. tum quia fieri non potuit, tum quia notorie fcaodalixat ecdefiam, tum ne luturis temporibus detur occafio abolendi capitulum *frequent*, quod ita in Dei ecclefia eft neceffarium, ficut oculus in capite, ut fine Dei & totius ecclcfia gravi offenfa diftblutioni pratcnfa confeotire non poffimu». Nam prater alia mala , qua diAa funt, inde hoc fequeretur, quia fateremur ecdefiam errafte, qua hic judicavit diffolutionem fieri nonpotuifle. Abrogaremus etiam decretum Conftantienfis concilii non folum de modo celebrandi concilia, fed etiam de conciliorum poteftate. Ex eo enim decrc ro, ut lape diftum eft , papa concilio, non concilium papa fubjicitur. Si bate & multa alia elegantiffime tunc dicebantur; cur nunc ubi majora imminent mala , major ecclcfia, & hujus facri concilii confufio, reformationis in capite, & in membris exulatio, conciliorum factorum authoritatis extinAio , & ecclefi* unica exccr-bilis divifio, nobifeumi, nobis adverfantibus, non refiftitis? cur nobis tam injuftiffime infultatur' Et ut pene infinita, qu* ecclefia fanAx, & fscrorum conciliorum illam repnrfentantium auAoritatem clariffime probant, miffa brevitatis cauta faciam, quia illa fcio dominationem veftram non juftif.caturam ; attendere libeat ad diAa Ennodii Sacr* Roman* ecclefi* diaconi contra obtreAatores factorum conciliorum edita, ubi inter cztcra fic cavetur: *Cur in perniciem veftra* laditit facerdetal» cenciiimn? Cur laeeratit Jeutenti»** , m quz, *infpirante Chrifta, eretnle fuperna patuerunt, & inter Detern, atque famine» interpret extitit lingat pentiflen*f* Quid generali ecclefi* dolorem facitis? Quid paftoris gregem laceffere przfumitis ? contra quos propheta invehit inquiens : *fili»» enetrivi, & exaltavi, ipfi ente* fprtverunt me* .· Sc Dominus deApoftolis: *qui ve» fpemn , *t ipernit ;* quos epifeopus Propheta fuifte dicens, de Juda dicendo : *& epiftepetn* tptu acc:piat alter* Ad idem tex. in c. *ftrggeftu**, 7. q. i. allegans illud Apoftoli diAum: *ettendite vebtt Cr e*ni gregi, in que vet fpiritut .tenjiinit epi/cepet repere ecclefia* Dei, que* acquifivH pnprie fanguine.* Et in <· *neu liceat* , 3. q. *6.* ibi : *Dei ecclefia» »»et» devine gaàouair ,·* dc epifcopis loquens . Et idem (yprianus in c. *Demieu»* , 18. dif. *Memiurffe ante* dieceui deberent, quin apefteler , ideft epijeepe» et pret^pten» démina» elegit.* Diaconos autem poll afcenConcm Domini in return apoftoli fibi conftituerunt epifeopatus fui A ecclefi* mtniftros. Et idem apertiffime v> luit B. Clemens in epiftoia lua. Hoc idem B. Petrum ipoftolorum principem afleveraffe, *t. iaUttt.* dicens, licet gloffa de hoc difputet in c./roro, LXV1. dif. Paulus quoque Apoftolus hic proclamat dicens : *etedite prarpqfiti» veflri»* .

>> quoniam exorabunt, pro vabit. Extat pariter "edictum Martiani imperatoris in conftrmatione concilii Chalcedoaenfis, ia quo inter multi *principia* verba hate continentur: vere *impiat ac facrilegut eft, qui paft tat facerdaeum Jenimtiem apiniaui fua aliquid tranandum reliquit.* Extremae quoque dementis eft in medio & peripicuo die commenticium lumen querere. Qui (quis enim poft vritatem repertam aliquid ulterius difeutit, mendacium quant. Nam injurum facit judicio religfofifiimz fynodi fiquis femel judicata rcite difpofita revolvere &. difputare publice contendit. Haec ad hanc particulam dixifle fufficiat.

ANNO CHRISTI S»

Co- IX. Dixit nono, P. V. R. quod etfi pnemiffa gravia fint, quia tamen recentia, facile cum honore concilii adhuc occûrri poteft. Qiod fi amplius differatur, fruftra providebitur* fed in perniciem totius eccleGae & ruinam dencum perpetuo omnium qui hic fuerunt dedecore convertetur; & illa proinde, ob quae concilium convocatum, eft tria fanâa opera imperfeHa omnino dimittentut. Sed utinam in hoc infifteret infelicitatis uoftrz finis, ut illa tantum infeHa remanerent fic alia multa deteriora non fuccederent. Nam fi negotia fuccelferint, prout videntur initium habere, habebimus pro reformatione deformationes, quia tempore diflïdii & diviGonis noo poterunt vitia corrigi; pro extirpatione hierefum hurries pullulabunt & fchifmata, ut alter alterum viciflim appellet hereticum; St unus dicet: hic efle eciefiam, alius illic; pro pace magna diffidia etiam inter principes ponemus; & pro 'ibertate ecclefiaftica recuperanda io Fharaonkam a nobis ipfis forte dabimus fervitutem. Hec in effe&u vult haec particula, licet pleraque alia fimilia ad pnediâorum verificationrm fint expreffa. Ad hoc RR. P. fatis fupra in bona parte refponfum extitit. Fatemur namque quod multis malit poteft adhuc in pre-fentianun occurri; fed nemo facilius fummo pontifice adhibere poteft remedium. Ipfe enim, qui eft prae cuoftis, ut fupra diftum eft, vices Chrifti agit; veniat cum Gnrcis ad loca per concilium eleâa; omnia erunt in portu tranquillo. Quid enim, pro Deo? obnat ne veniat? Si not autem hinc ad eum exiremus Roman» curie abufivi, in primis remanerent incorre&i, ex quibus infinitas pene animse in animo perirent. Ponderet, quatio, P. V. quid Gregorius Theodorico, 3c Berto Francorum oiim Regibus ftribit: *fertur fimaniaca hatefif; qua prima circa Dti ecclefiam diabolica fupplantotfoue furrtxit, Cr ipfa i» artu fu» ^elo apoftahca ultiann percuffa, atque damnata eft, »■ 'f?·' \>eftrt fiuibut dominari, cum. in Jacerdotibiu fidet fit fligenda cum vita.* Xi *enim vita deeft, fidet meritant non babet, B. Job attefiante, qui ait: fidet fine eperibut mortua eft. Qua enim apera effe valeant Socerdotit, qui benoret tanti facramenti caavincitur obtinere per promium* > Et poft pauca: *Hic igitur nan falam in ordineterit, & trdi-*

etiam excel/entia veftra regnum veftr·» um Epifcaparam culpa, quartern mugit interceffiouibtu adjuvari debuerat, progrovatur. J»' *enim it dignat Sacerdoti· creditur, cui* >m *ofiionit merita, fed pramiarum cepia fuffra-*

A *gutter, tftat ut uibil fibt defendat indtfir··,' fed totum meri profanat amor obtineat* y & *dum vitia bonae remémorât, in lacum ultoria it, qui fortofiit fuerat uieifcendtu t adducitur; atque bine Secerdotet non proficere, fed perire peeiut judicantur.* Habentur bare verba, I. q. i. *fertur..* Et idem Gregorius de eodem fafto. *Vulnerate Paftere, quit curendil ovibtu adbibet medicinam; aut quomodo populum •ratieuit clppeo tueatur, qui jaculis beftmm frfe feriendam exponit* aut qualem frudum de fe prodaOttrut qft, cajat gravi pqfte radia infeQu eft?* Major ergo metuenda eft locis illis calamitas, ubi tales interceflores ad locum regiminis adducuntur, qui Dei in fe iracundiam provocent, quam per femetipfoa placare debuerant, ut habetur in cap. *Vulneranda,* ea caufa, & quaft. Qui verba quam fint periculis plena, abufibus Curiae Romanae inveteratis *tc.* qui in dies jugiter invaiefcunt attentis, nemo mentis compos ignorare poteft. Hi enim, qui lakorum oculi efle debent, qui populi peccata eorum fuflragiis delere debent, qui pro plebe interceffbris officium fumunt, ipfo fuo ortu fimoniaca haerefi adeo vulnerantur, ut eorum bencdiâiones in malediaiones convertantur, & orationes eorum in peccatum, teftante Domino per prophetam: *maledicam*, iniquit, *benedifiiouibut vqftrit*, ut tranfumptive habetur in c. *fi qui,* LXXXH. dii. & in cap. *maledicam,* q. 1. & locorum

B regimini atque plebibus magnam calamitatem adducunt. Compelluntur enim ex curiae Romanae abufibus non modo annatam fuo tempore, fed ipfo initio ante poflcAonem habitam de proprio patrimonio, *St* fiepeoumero ex pecuniis per ufurariam pravitatem receptis, non folum valorem annuum, fed longe majorem quantitatem exfolvere. Et adeo ifte morbus fimoniacus irrepfit illa in curia, nt omnia fere fpiritualia, five fint beneficiorum inferiorum collationes, livedifpenfationea quzcunque, velut viliflimz merces vemlitatis vitio exponantur. Quanhrque animat tum ex ipfo mortifero vitio, tum ex Paftoram defeMu jugiter pereant atftimarc poflet nemo.

C Quam iniquiffimam pravitatem non modo Chalcedonenfe, & Conftantinopolitanum Concilia duo ex illis quatuor, quae Ecclefia univerfalis velut quatuor evangelia veneratur, deteftantur, atque graviffimis profequuntur pcenis, ut in cap* *Si quit omnem,* i. quzft. *y.* & cap. *Ex multit,* ea caufa, qtueft. g. fed ipfe Dominus Chriftus Jefus eoa de Templo verberibus in figuram columbas vendentium, & nummulariorum ejecit, denotans per tam grande myfterium, quod tales peccatores non funt in ecclefia aliquatenus tolerandi. Contra quos terribiliter Pafchafius Papa in fuo canone invehit, dicens: *Patet fimaniocat velati primante, & précipitât Hareticet ab omuibut 'fidelibus rtfpuendot; & fi admoniti aon re-*

D *fipatriot, extent etiam potqftatibut epprimendat. Omnia etiam crimina ad comparationem fimaniaca barefit, quafi pro uibilo reputabantur.* Hoc ille, ut habetur i. quatft. 7. *patet.* Debemus ne aliquorum rcfiftentie prartexXu his non obviare malis, ac infinitis aliis imminentibus, quat fupra commemoravimus faris? Non arbitramun, quod dum his fan&is operibus operam cum cfteâu damus, malo·

ran.

ANNO CHKBTI »4»>

Saofti a&fteatiam.

cimusrt MI7·

illiti»· peMUeot, r«rra0Mvs, O *ctaftilttni*

provamriaf mala, non ills nobis erunt impuranda. Ahfit «aim, ut Auguftini11 dicit, ut ea, quot propter bonum, ne licitum facimus aut habemus, fi quid per tare porter noftram' voluntatem cuiquam acciderit, nobis imputetur, xj. quell. 5. ds *tcciltt Jii.* Prarfertitn cum propter corporum ftrages feu diferitnina, noa eft animarum periculum omittendum, cum ipfir anima in perpetuum viâur* ipfis I caducis, *Sc* mortalibus coiporibus, ac eundis rebus, qun ia hac vita haberi pofint, pretiofiores exiftant, 11. qunft. 1. *ftetifimn.* Et haac de ifta particula.

Decimo, D. V. tollere nititur aliquorum motivum, qui forte dkere poffent: Nunquam talia permittet Deus. Sed Deus, inquit: *itgt» ugiteti···» fetu,* O »M *efflifii·»»»; Sc* profparari volumes eadem, qun Deus, & oos cogitamus. Nam qui noluenr benediâio* nem prolongabitur ab eo ' Advcrfufque eos, qui fortaffis dicunt: Faciamus debitum noftrum, Deus non derelinquet nos; dicitis quod debitum eft prius reconciliari fratri fuo; alloquia non eft Deo acceptum, quod putatur bonum, nifi illud quoque coofulte fiat. In-C ~~vehitur etiam~~ contra eos, ~~qui~~ dicerent: 'Si fiat fchifma, & alius pontifex, convocabitur Concilium aliud, dc ibi remedium dabitur juxta decretum *fregteettt;* haec enim dicitis. Nou eft bona circumfpcdio, percutiamus, *Sc* vulneremus invicem, & poftea ibimus ad medicum. Quid fi pereat vulneratus antequam veniat medicus? quid fi poftquam venerit eft fotta incurabilis? *8c* qundam alta fimilia ad hsc adducitis. Ad hcc tria in hac particula contenta RR. P. dicitur, quoad primum, fatis fuit in praecedenti panicula refponfum; nec eft quoque modo dicendum, quod facrum concilium cogitet cogitationes afflidionis, nili D. V. intelligere velit de ea afflidiooe, D qua mali ad bonum redire nolentes affligendi luat ' juxta illud propheticum: *Et effligente» te efflige·».* Tales enim affttâiones cogitantes, pacem etiam in confequentiara cogitant; quinimmo mifericordiam, λ eleemofinam implere dicuntur, ut inquit Aueuftinus in dido cap. *& gei eetetuiet, 45.* din. Nunquid Dominus talcs affliâionis cogitationes non habebat, cum dixit per Prophetam: *Ptrftqoee Mette·»* asse/, O' *ctatprebeetieet ill·», &* wo cosvorsur, dense *deficient.* Et alibi: *detrekeeteet feertte prexi·»· fee beec perfeqcteber?* Audite Auguftinum, qui contra Pctilianum inter carters fic inquit: *De perfectui···* vs*ftre qeerele fedebiter^ fi cegiteti» prier, & Mtlligttit,* oao easesea *ptijigmtimn» eft* celpebilete; eliegeie ver·* see *laedebiliter dieeretor.*‡ Ds/rafoossM *fecret· prextm· Jxe,*

ceofneri, Ô· *teojegtet rie* Marisa, O *rie Deetn»,* O re/eonM de pqfiqfers, *& rem Jt /mHu, & AYiiiM,* ve/ peetmarie/fM de Ifoss, «e/ Ar^e, cum *illi pirreeifxc ertlixe·.*

ut habetor in un. qm *peccet,* »4. quadL 4. Videat ergo P, V. an a bono, & beam, aa vero a malo, & illicito foetum Concilium Papam ahftincre jubeat. Cenfcndi ago firnt hujus facri Concilii Patres ia hoc corraAoros, St coofultores; non autem pacis violatores, nec odio aut rancore duci, licet fortaSs aliud Romano Pontifici videatur. Nam ut idem ait Auguftiam ad Bonifocium, & traafumptive

diftifbuit fili·; ille ligeod·, ifie ctiftêt, feé eetbe illiliftJf. Ji mme* *iltu it^Ugm, & perire ftnutial, ifi»fttiu ftlft ttuh eft entMltet.* Ad fecundum dicimus, quod illorum fpes son refpuenda, fed laudanda eft, qui dicunt, quod fociendo debitum noftrum, Deus non derelinquet nos. Imitantur enim Prophetam dicentem: Mu/sr>*triâ·· leti·»»» jtfierteet; & rle •eteib·» liberebit* cm Dmwum. Et alibi. Z« rs Dmusos *fperevi,* «m *cetf»4»r i» tttrm».* Sed cum fubjicitis debitum *tfk* reconciliari fratri fuo; dicum fupra, "& pius eft, quod haec verba non conveniunt j lenti materne, quia facrum Concilium non habet odium privatum cum Papa; quinimmo omni in mente fervata caritate folum quatrit, ut ea qu» fiimmo Pontifici conveniunt, faciat; curiamque fuam, que totam ecdefiam fcaodalitat, corrigat, & cetera agat, qu» in citatione continentur; quae cum juftiffima fint, magis convenit pluribus illud Prophet»: Esurus, po· *fecit /t^Htieot* «ausi rsMpsrs,· & quod ftatim dtâum eft de Principe, *Sc* patre. Ad tertium de remedio decreti *fregoeoe* fchifmate intercedente; refpondeo quod facrum concilium non qiarrit, maxime fub fpe illius remedii *fn^tneu* fchisma quod eft inter Deum & infinitas animas, propter multorum deformitatum vulnera, ac etiam in ecclefia fua, ut quilqoe faciendo debitum, recogoofcat unitatem ecdefiat *Sc* ejua auHoritatcm. Et hac monitorii verba fouant fi bene penderentur.

Undecimo, D. V. R. invehendo contra Q- XL los qui forte objiciendo dicunt pariemur ne violari decreta noftra; contemni auGboritatem concilii; continuari abufivis; infiringi Cariem tias hic latas; os *peri* fuppofita concilii; non f tificis fadas, & multa hujufmodi dicitis. Qmd fi per proceftus qui incepti fum, lus omnibus provideretur, eflet forfitan tolernndum; fed cum hac cum ecclefi» diffidio non emundentur, fed deteriora fiant; & exigit prodentia, ut aliud adhibeatur remedium, per quod, fi hoc quod cupimus aftequi in pace valeamus; quid noa pugnare *A.* aliis dare pogme caufam opos eft? Nec dicitis obftare fi fbriâa dicatur: ergo nunquam fiet reformatio, nunquam fiet juftitia; femper enim fimilis objicietur fchiünatis metus. Diftiugueoda emm

AXNO CHAISTI 'W

ANXO CRXKTt »«»y.

funt tempora A omnia cum prudentia &mo-A 'derattone facienda; ne quod fit ad rolleoduoa malum, aliud inducat majus. Canonum-enim & doAorum ena cft foetentia; & ratio natu* ralis id fuadet; ubi timor eft fchifmatis, ibi majora timentur fcandtla, a corfeHioae & executione juftitix eft abftioeodum. Ad ifta, P. R. dicitur, quod omnia mala nunc, proh dolor! ecclefiat Dti imminentia fub verborum compendio in genere contemperaftis, fed urinam illis remediare alia & non quxdam verbalia intellexiffietis. Dixiftis enim in primis, quod in pace poterimus adipifci quas pugnindo obtinere nitimur. Sepe talia verba minanter nobis data funt, nec efleftum vidimus unquam. AJ aliud enim nihil, nifi ut in pace omnia comperentur, facrum concilium a plurimis fere annis elaboravit; fed cum monitis nort proficeret, manum ad alia, nm equidem gravia fod fatis levia, appofuit remedia, quibus leviora tunc occurrere nequiviiText, ut fcilicet, cur decreta falubria non fufciperet, cur abufivos fux curix non corri-?;eret; cur alia faceret qu* totam ecclefiam candalizarent; excufationes fi pofict ptr fe aut alium faceret in medium afterrc. Potuiflet ne facrum concilium a leviori remedio inchoare; prrfertim cum illa in monitorio exprefta notoria effe dicantur? Quid autem ipfe fammus pontifex fecerit, nemo eft jui neteiat. Nam pro obediontia, qu.m ex lege divina, a facro concilio Conftar.tienfi declara-C ta. ecclefi* fanil» Dei exhibere debuit, faltem illa fibi impolita confutando, rebellionem contulit, jurildtéiionem deuegavit, dicendo, quod facrum concilium in hoc fibi jurifdiHionem ufurpaverar. Diflblvit fub poenis multarum ctnfnrarum, quanto in eo tuit, hoc faertim concilium. Sent ne hate toleranda/ Nunqoid Dei ecclelia, It fikntio h*c prarterirentur, non confundcternr: prxlcrfim cum in fua adbxiione, quam huic facro concilio folemniter fecerat, palam A rotunJo ore facrum concilium diflolveie (fe) non potuifle profeffes cft, ac debere prefequi in illis fanilis operibus, pro qntbus congregatum extitit; pra-ferttm in capite in membris, reforma-p nonen. Per lirerus quoque fuas, titV.P. infra atteftatur, f..cium concilium ad tefonnatton-m hortatus cft; primumque feiplum, aiebat, in quibus ticccilarium cft reformari cupere, omncfjue auferre abufus. Cur nunc ref'tmatioc.m fui c;ufque curix fugit? Cur jurifdiHior.em negat? cur ob hoc concilium nixus eft diflblvere? o res peffimt exempli & nullatenus toleranda! ut citatus papa per concilium (illud) diflolvat, jurifdiHionem neget. Qitx facris conciliis relinqueretur authoritas? quanta male fic peflimevivendi fummis pontificibus tribueretur authoritas? A quomodo impleretur Chrifti diHum: infatuatum fal, de omnibus apoltolis Sc. fucceflbribus loquens, *ari nibUum velet titre, nifi nt mittatur fe-•at, ceacnlctrur ab bomitubnt* Et dum fubjungit D. V. ob maiora &. ichifmatis periculum a correflionc & executione juftitix defiftenditm fore; fatemur quidem hoc, & verba funt Auguftini contra Parmenianum, ut clare habetur in cap. *qmfqnit,* XXIK. q. 4· ubi fic dicit: *qnanJo cnjnfcnmque crimen netkHt, & emaibat exec.abile afparet, nt vel*

·//-/ fenrfut vel talei habent defenfimt, per qumf^gu ftbifma canti^ere,* ronron *feveritat difciplina.*–Er·ideas AuÿrftiaiM f» per joanoem uc ad propofitum hcUi&me inquit, *ruid ergo voluit deminue ngfter Jefut Cbriftu»* *tahfii»*, faxWa mm *perditum inter XII. babtr· eeliit,· nifi nt «m/w ra/emmu, ·κ cmfue Cbrjfit dividau* & habentur hxc verba in can. *ergo*, XXJIf. q. 4. Et alibi idem Auguftinus ait, ut & canes inecclefia propter pacem eccleftx toleremus; λ canibus faoHum, ubi eft pax ecclefix tuta, non demus, in c. fsrZrw, ea. c. *Sc* q. Dicimus tamen nos ad fchifma extirpandum, non ad illud inducendum lengdere; fed fi multorum improbitas, Dei judifiam agnofcerc noicas, e nobis, reHe *Sc fanÆe* agentibus, difceder* aut nobiicum effe *(note) velint*, fchifma contra noa fecerint, ut jamdiu vidimus initiatum, illorum profe* Ho duritix noo autem noflris fanHis operibus improperandum erit. Tunc enim malorum fchifma prxcaveodum, eft 3c a bono defiftcndum, cum unius vel aliquorutq imminet correHio & multorum populorum ftrages jacet; fecus fi major morbus imminet curandus, quam ex fcandalo timeatur ---- Unde Auguftinus ad Bcnifacium fic inter alia inquit: vrrmw r« *bujufmcdi confie, ubi ptr gravet diflea/linum fcifurat, bu/ut vel illint bemiuii efi fericnlum, ft.i pepulerum ftragtt jacti; detra.* btndum *efi aliquid feveritati,* at *majoribut malit fanandit fincere cbariiu /obveniat,· qu verba hal-entur in c. *ipfa fietae,* XXIII. q. 4. Et repetuntur in c. *nt eeafiitneretur,* L dif. Gravioribus ergo malis prius indulgere oportet. Nonne fi ecciefix reformationem timere fcandali contemnemus, pene animarum innumerabilium jacebit interitus? videmus enim, proh dolori illud propheticum noftris temporibus pene vcrificatum; Misri *declina· vernnt, final inniilee fefti ftutt,* »m *gfi qni faciat benum, nen tfi nffne ad rnenm.* Omnis quippe caro paftorum defeHu corrupit viam fuam in genere fuo. Ut enim ait Gregorius in alia particula allegatus, *vulnerate fefiere qnir cnrandir ivibnr adhibebit me-licinam?* Et idem Gregorius alibi: *fient efi landabile reverentiam & benerem etbibere frieribnt; ita reSitadinit & limer Dei eft, fi fua i» eit fint, qtue indigent terreBiene, nulla dit· fimulaticmt peftpenere, nt letum, quad abfit, cerfut merbnt invadat, fi languer neu fuerit curatnt in cafite,* 1. q. 7. *ficut.* Inquit hinc alibi canon: *ex merite flebit nennunquam de· fr.evantur efifcepi, qnatenue frecliviui cadant qui fiqutmlur. C.afite languefcent· catera cerperit membra inficiuntur, 6.* q. *I.ex merite.* Et c. *deterieret.* Et propheta, fi is, qui cft uudus peccaverit fxiet populum delinquere. Et quod fit a prolatis, facile trahitur a fubditis, in ex. de voto, *magna.* Quid quoque E Leo papa farHiflimus, *St* facundiflimos fentiat audiamus. *Miramur*, inquit ipfe, *cur afud vet fer eccaficnem temperii imfacati aut ambientium frafumtiane, aut tumultum invaluijjt papularem, indiguit quibufque O huge extra faeerdeeale meritum ceqflitutit pqftoeale faftigium ô* gubernati· ecclefia er··daretur. Neu enim eft bec cenfulere pupule, fed nocere, nec proflare regimen fed augere*

tz *diferimeu. Integritat enim prafideutium foin» A impenderi judicandam eft > Sipre felute ifta*

ANNO oMim *mi-*

'eft /UrfiHr—i, OmÅ» qll ânsa/a*»tw *eèedien-tin, ibi feu» eft forma de&rina.* Et poft peu»

ANNO CHHIST1 Mil-

dtUter, CUT îft, Ut in 4mm *Duiài nibiliuréiuiui fit, liHifu propo-*

mmm*4m/ *ratio vora & benigna compellit*? Hzc ilk, ut habetur iu cap. *ipfa pietar,* XXIII. q. IV. Hzc quidem per fe, ut non curetur futuri periculi timor, & fortaffis inanis, fufficere deberent. Sed attendite, quzfo, ad alia non quidem minora. Negavit Romanus pontifex concilio ipfiun citanti junfdifliooem competere; immo inquit illam facrum conciliatu ufurpafle. An defifteoduaa eft propter fcaodaia, quin dicamus & defendamus ufque ad fanguinem juftitiz divinz veritatem, concilio quidem Conftantienfi primario, & iuccelfive Senecti, & demum noftro Bafiiienfi maaifeftatam, Dominum noftrumJefumChriftum imitando, qui di Ripulis dicentibus; mm-

& orde mutabitur, fi quod requiritw m MM*· *brit, neu inveniatur in capite.* Hzc ilie. Unde propheta in pf. *obfcvrentur oculi eorum, nr videant, & derfnm torum femper incurva.* Cum enim, ut teftatur Gratianus in *ut itaque,* XXXVII. dif. *ebfcurautur Hli ad ferenda onera peccatorum ; fcilicet pealati qui –*

T«tee «Mn^ra . *debent eorum intertefieuibut populorum pecca- B ta delere facile fequentet inclinatur, quia fi caco cocus ducatum profiet, ait deminui, ambe in foveam cadunt. Hzc* enim omnia mala, & utinam non deteriora, fuperius m aliis

Jit. Srticulia per exorata ex curiz Romanz abuus dc*malorum paftorum regimine prodire nem· ignorat. Patiemur ne tantam innumerabilium animarum ftragem propter fcandali periculum jacere? Qiis enim major poflict imminere interitus? Hic indevotiones crefcunt, pullulant hzrefes, frigefeit caritas, irritatur Deus ; ita ut dicat quod habetur per prophetam Amo··: *odi & projeci feftivitales veftras,* & mm eqpfzas *ederem coetuum veflrorttm ; quod*

fi obtuleritis, inbolocauftomata Cr munera ve- C ftra mm *copiam, & veta pinguium veflrerum ttfpuam*. Quz verba exponet ibidem Hieronymus & habetur crpotitum XXIV. q. i. *odi* O *prejeci. Si qui autem junt qui aut humana gratia, atit mrtu rerum perdendarum, aut innniqpoda»! mtiu trepidante», ubi trepidandum neu rravifiimi» Cf formidabilibut perinlit erul\f&· iu locum tutum repeal velantpan eqi vel reliques falvrre deripere defiflmut ?* Enim veto Auguftinum imitari dcben.us, qui fic ait ad Bonifacium contra hzrcticos, qui dicebant fe ad bonum cogi non deberi. J» *enim duo aliqui in una deme fimul habitarent, quam certiffime fcirtmut, ruituram, ctiamfi papa aliter fentiat, ut in cap. Anufta id preutmtiautibur nollent credere, atque iu ^fi,,* junHa gloffa, XIX. dif. *8c* cap. *ficut* XV. d.f & XXIv (§ j & cap.

ea monere perfiftiteat p fi ·eet ·inde peffemu» eruere vel invitet, quibu» imminentem illarum wnam promonftravimut, ut ulteria» redire fub ejut periculo non auderent, pute, nifi faceremeu, mm *immerito crudelee judicaremur. Porro fi emut illorum nobit diceretquando intraveritit eruett net, mt ipfum continue* trucidabo · *alter autem* net *entre quidem inde nec erui vellet ,· fed nec necare fe auderet ; quid elegorimet* y *utrum ambet ruina opprimeudet relinquere ; aut une faltem per nofioa opera Uberato* y *alterum* mm *nqftra culpa fed ftm potiat interire permitiemat ? Nemo qfi tam infelia qti* MM *quid in talibut tebas*

quoque. Idem & clarius una cum aliis patribus hujus facri concilii in illa cogitanti afleruiftis. Inter cztera dixiftis quod C hzreticus eft qui Romanz ecclefiz primatum aufeit, ut probatsu · cap. i. dif. XXII. Λ in cap. *nulli fas* dif. XIX. quarto major ille hzreticus qui eam ecclefiam, in qua Romana continetur, fupra omnes ccclefias & omnes homines habere potcftatem negat ? Eodem modo con» vincitur in non recipiendo faiubria circa écciefne reformatione hujus facri concilii decreta jam edita. Videtur enim male de ecclefiz poteftate difto capite *nulli far* XIX. dif. t

plurimi effent iu itu» ruitura, & inde fat- E tem mms *liberati poffet, atque cu»» facere id conaretur, alii ftmeiipfot precipitit tiecarear · delertmu» de ceteri»,* o«τμμι *tie u>iiut fahem folate confelerrmur* y mm *tauten ne fe ipfot elii perderent, perire uuive>fet, liberate nulle, permitteremus. Quid igitur tie opere mifericordia, quid pre vita eterna atfipijctntia O' perna eterna vitantia hominibus deberemut*

Hinc glofla lingularis dixit quod ab epifeopo non fervente canones poteft fine alia fententia recedi, 8c fibi obedientia fubtrahi, & hzc ratione przfutnptz hzrefis. Et ta.'i orzfumtionc etiam faciliori receflum fuit olim a p»· pa Anaftafio, ut in difto cap. *Anqftafius.* Unde Damafiis Papa belliflime contra tales violatores fic inquit. *Violatores canonum veiomtarie graviter a fanfiir patribus judicantur, Cr a fantie fpiritu cujae inftinSu ac dono*

di-

ANNO CMKTI M!7

gy *JiSati 'ant eiarnaantur. Qnmeiam blafpbema-*A gates, & Crocis, *k* X Petri, A per hae,'
'~mvo *T* ^F*^**|"* - 3 ■·· incuagntt niitete*ait ipfe fummus potttifex, obtulÜè oMtrvan·
CHaiSTt f-* croira *facret caeeeemt* sen oscefEtaee ceu» riam decretornm de de&iomboa, & mmatte, de quibus tunc agebatur potiAnae. Petebnr ut qu» pro neceffaria fedis anoftoliro aliaramque tedium fuhflentatione Synodus pollicita fiaem, Aequitati confcntaoea fecundum dominationem vernam erant, per facrum concilium implerentur- Alii etiam omnia per eofdem obtulifle dicit, que honori, utilitatique hujus facri concilii, ac fuppofitorum ejua conveniebant, & profertim omnem fubfifteotiam, ac facultatem Roman» ecdefi· exponere, ut negotinm Groconun, juxta promiffionem veftram, feliciter confummari poflet. His adjecit, ut dicitis, quod ad reformatio-nem—per fuas literas nos aliquando vhertatus fuerat; primumqne *fe effe* qui, in quibus neceffarium erat, reformari cupiebat, omnefque auferri abufus fatis reftis, *k* licitis ufibu» a SS. PP. traditis & obfervatis ; falva etiam fedis Apollolios autboritate, quam dolet nimium hic contemni. Conqueritur enim , ut dicitis, quod qun fummi pontifices foli exercere folebant; immo qua defuoftts pontificibps concilium noa tangebant, fed reiervahent fuccefforibus ; hic pamm , & fine deleftu , tanquam authoritns napalis in ecclefia non effet , expediuntur. Huc formaliter dixit paternitas veflra in hsc particula. Ad primum refpondeo , quod Romanus pontifex nunquam fe obtulit fervaturutu decret* de eieftiooibus de annatis; quinimmo circa decretum de eleftionibus per eofdcm reverendiffimos DD. cardinales ambigue. Circa vero decretum de annatis refpoodit fub tali conditione, que ita difficilis erat, ut pene tunc impoflibilis fuerat judicata: in decreto enim de eleftiooibue dicebat fe velle expeftare eleftiones, λ nil aliud : non enim apparebat quid lentiret li proximus fupenor illas, juxta decreti tenorem confirmaret, quinimmo negare illam partem videbatur , per c. —rwr , de prsfumpt. & 15. dif. qtarn negationem tacitam fafto comprobavit, cum non modo ordinariorum confirmationem, immo nec ipfaa eleftiones debito tempora expeftavit ; fed repente , vacatione percepta, per viam refervationum ecclefiis iliis duxerit providendum ; & nonnunqam illis «defis, in quibus fciebat eleftionem efle luctam , alios per viam provifionis intrufit. Quantum vero ad decretum de annatis refpondit fe illud velle fervare ; dummodo prius per concilium fieret fibi provifio, quz per omnes nationes & provincias cum effeftu accepraretw. Res mira ? quid enim fi una minima provincia deficeret, qu» huic nollet aflenfum proflare? an deberet totius ecclefia fslubria impediri provifio? Proterra quam difficillimum foret, *k* minus fioneftum, quod facrum concilium mitteret per omnes nationes & provincias ad exquirendum confenfum neceffitatem imponendi, nemo eft qui uefciat. Non enim defeciffent juris remedia «d «orum, qui tunc reftitiffent, compulfionesa. Et fi dici poflet, quod hnc provifiouis petitio, quanto ab' omni jure 8c obfervantia incognita «ft, minus jufta foret ; nunquid Chriftus ecdefis fanfts caput dc fponfus habuit ab apoftoli» loculos fcpar.**im ? num coaftituit ubi eli-

aut pnttrve agtmt, ror /af·» *fteftmeet , aut facere velntibet ffeete ceefntieet ; talit enim prufemptie munifafie emam gemu φ blafpbemautimn Spiritum SaaSum; fneuiem tu prahbatam efi , teatra eum agit cnjtu /nf» ^gratia fami catuew eUti ftmt.* Hac ille. Non pigeat contra aliam hsrefis fpeciem cpiftolam Tharapii Conftaatioopolitani epifeopi ad Adrianum papam contra fimoniacoa deftinatam audire: *eet,* inquit, *per pecu-*
, . (
JMeu cajat catMram fertita tfi faaSitat tua taufemm Jimaoras dapanw,· sa/e-*rabilier enim gfl MaceJmtie* O ear— qw *cir. ta ipfum fmtt SaafH ffiritu impttguatem impie barefit. Illi enim treetaram & fervam Dei Pétrit & Filii ijgfi Spiritum SeaSem JeliraaJe fatentur. φi vere emeJern Spiritum Sauiium ejfcitmt femme fuum . Omnit enim Déminât fM Met , fi vnh vendit , five*

Similiter O *fui emit Demintu ejut neJent efe* food *emerit pretie pecnuia illud accipit. If·* fM Adar naija— '«ftiroem *eperantur,*

*Belgrbub ejicere dementa. vdtfue veriut di. c*m*', Juda temperantur pruditati fui Judait Dei eccijeribut Cbrifium vendidit .* Et infra ut plenius habetur in c. art , i. q. i. Omitto brevitatis caufa difta B. Ambrofii in c. *recipient,* Gregorii in c. *fertur,* & iu c. ve/»erare, i. q. t. Auguftifli^nit. vea-*deutri* , & in c. >· *temple, Bed»* in\c. ««a *felum* , f. q. 3. concilii C^iftantioopolihini in c. *fi fait emucm* ea c. & q. 7. Et Chai, ccdonenfis iu c. *e* etebe,* ea. c. q. j. qua duo concilia ecclefia veneratur, & coht ficut quatuor evangelia in c. *fu»t,* XV-dif. Et in c. *feefla t6.* dif. Unum breve pntfoti Gregoni alibi diftam proterite fub generalitatc non cenfui : inquit enim in regeno fuo fic inter ci r> : caro *amnii avaritia ideleram fit p fervit· guiffuit banc,* O w«*ro» «■ *elan, dit ecclefiffttcit beuertbut vigilenter* ueu pro-*level , infidelitatil perditieui fubjicitur ,* O *fi tenere fidrm ,* quas» › *vidratar .* Habetur hoc tranlumptive 1. q. 1. *tune amait.* Nonne ut harc procaveanftir refardiffima mala, ceflentque mania pericula, tolerabilius eft in cortice arboris ecclefiz aliquid fieri contra fuam integritatem vulnus ; ad inftar arboris , in qua rentra fui integritatem ut per rami infertionem aiicu/us bonum producat fruftum, leviffimum fit vulnus, qui fi non coaloerit, ille quidem arefcct, fed vita arbori.* permanebit? Hanc enim in fitnili materia fimilitudinem inducit Auguftinus refpeftu integritatis ecclefiz in difto capite *ipfa^· fietet ,* XXIII. q. 4. fic pro falute totius corporis fit nonnunquam vulnus cum alicujus membri prveifione. Et harc de ifta particula.

XII. Dominatio vcftra ad Romani pontifici» cxcufationem, ipfius tamen allegrando verha, dixjt, quod ipfe Romanus pontifex pro pace, & cbaritate nobifeum habenda deftinavit hic duos Romanos dominos cardinales le-

ASeanm ha, Pune a— ·Snslt ·<·-

C3^ aliquo* roofuarios pmfertim fuo· apoftol·*? Ltgiouis <mm, at iaquit Auguftinus, Domi. num load©· habaiffe; e fidelibus obke A fuorum aeeeflitatibua , & otiis indigentibus tribuebat, **XIIqi-** *babebet.* Num aliud fecit Petrus prunus Chrifti vicarius (welfare mira rrinigens › Nam ut atteftatur B. Ćiemens ia cpĭftola, & habetur XII. q. i. *Qifintt* . Erat multitudini* credentium cor utram, 8t anima una, nec quitquam eorum de his qua pofl&debat aliquid fuum effe dicebat, fed omnia illi* ersnt communia. Omnes vero, qui domos, aut agro· poflidebant cos vendebant. *St* pretia eorum, ad reliquas res quas hab*bant offerebant , ponentes ante pedes apoftolorum, & apoftoli dividebant fingu· g iis, proct cuique opus erat. Anne tunc erat aliqua in fumpribus inter illos apoflxilos & fanélos vir®» diferetio ? Anne Petrus tanquam Cephas A «put vendicahat fibi plurimas pr» aliis porti^on^ Nftnhe ut cuver Apoftoi-. proceflu tempons, m Λ*«η fortuit lumpfit Antio hiam, demum & /ultione Domini urbem Romanam › *auto* ™ *›»i» ccclefns reliquis Apoftolis aflignatis «'gcbat ccnlum, aut provifionem nunc per «odermim ponti Seem poftulatam' Videat fua an q.od SS. PP. ftatuerunt ut bon» P*τ tidele* oblata non ficut pribs venderentur, ^d «xlefiis matricibus conferrarenttir . Non emm ad ditandum quetncumqee, fed ad'fubvenieorium egentibus, XII. q. i. *viJentet.* Hinc Apoftolus dixit *vi&ut & veflit* bit ceutmii futuat.* Non pigeat rtcenfere quid illud faluberrimum A› tioebenum concilium c. XXXV. fta»uit fuper reddituum ec‹ lefiz dilpcnfatione, quoi ad propofitum habe'ur in c- *tpifcepi ecclefiarum* , XΠ. q. i. Demum fucceffivis temporibus facri canones, tota ecclefia approbante, taluberrime ftatuerunt, ut de cujusque matricis ecclefi* redditibus quatuor fierent portiones; una videlicet epifeopo, A familia ejus, propter hofpira litate m, atque fufceptiooem. Alia derou Tertia vero pauperibus. Quarta ecclefiis reparandis , ut legitur in c. *ceuceff'»* , c. *fuateer,* c. *Je reJJittbue,* c. *cegnevàuut,* c. uw/ , c. *fti»ut,* cum aliis fimilibus XII. q. D 1. Num fiii» ftatuta quinta portio, qua debcret Rotnanopontifici aflignan 3 minime. Et fi tum deficient ecclefia Romana bona temporalia, non fuit hxc p'ovifio ab aliis ecclefiis fafta. Numquid hodie fanemus; quandoquidem non folum rragna fpiritua.'i»«te , fed etiam ingenti temporalitate abundat ? Sub|iciemus ne omnes orhts e» defias huic fervituti, ut Romana ecclefi* cenfuaria atque tributaria exibant ? Nonne hoc effet ecclefia univerfalis ftatum deformare, ficut in fimili dicir glofla in c. *JH'&'fiuM,* XII. q. t Advertat fummus pontifex ad difla Prolpcri in lih. dc vita contemplarivr , ubi inter alia fic •d noftrum propofitum ait; *pfft^ ecclefia bit,* E

actipiutu. De clericis quidem Spiritus S. dicit · *peccare pepeli "tei 'emtJuut ; feJ ficut uibil babentet preprlum„ neu pe,ca.a* /cW *alimenta. auibut inJLere viJentm . a.;ipinn* ·

ANNO cHtirri

/»d aliena peccata Jujciptnut ; hac ille. Qt›* verba habentur i q. q. *pafler.* Imitetur denique apoflolum, qui, ut pfcudoapoftohs matigbaodi occauoocm tolleret, a lumptibu* ecclefi· etiam licitis abflinebat. Et fi quo tempore aliqua neccffitas libi imminebit, noo deerunt juris remcuia , quibus & decimas , & alia aubfidia imponere poterit, ut in de. X. *Je Jeci. Et* in c. *cent fecunJuat ^pffie-/»■·,* de prrbcn. Ex quibus patet quod Rom.*ni pontificis petitio nulli* aequitati , aut rationi consentanea fuit . Debuiffet saltem prias recipere sacri concilii decreta, A poftr· prsrftolari provifionem quamcumque facri concilii; quod profeâo, fi ejus bonam vidiffet intentionem, in nullo fibi defuiflet ; quia prafentibus neceffitatibus extantibua fatis atque abunde occurriffct. II!* enim annat» innante tunc temporis neceflitate indi&a extra omnem juris difpofitionem fuere; qua omnino nunc ceflante reflare utique debent · Ut enim fuis decreti» Innocentius ai» quod Prc remedio ac neceffitatc temporis ^af,|tum eft, priut conftat non fu:fle . quod crS° ncceflitas pro remedio reperis ceflentt utique necefli. iate ceflarr debet panter quod urgebat; quia aliud ef' ordo i cgitimus, ali^d ufurpatio, ut habetur i. q. Vjf- pra *reneeJie. Et* nunc prafertim revocanda & extingueode funt, cum in majorem abufum illas vergere conf piciamus : ~~cum non modo fuis temporibus~~ exiguntur, fcilicet poft habitam poffefEoneni irovifi & certis temporis infra annum; ico x info initio antequam liter* haberi poffiut, Γ fic promotionis tempore, ut potius pro ipfe promotione, quam pro fubfidio aliquo exigi videantur. Confideret Romanus Pontifex, quod olim funum Pontificis elecUo pralentabatur Imperatori, & cum ejus cooicientia Jc -uffii confecrabatur elefhis ; *St* tempore ipfius pnefentatx elc&ionis ipfi Imperatori, juxta antiquatq confuetudinem, certa pecuniae fumma per ipfum eleftum feu ejus nomine dabatur , ut eft textus cum glofla in cap. *-Jgatbe* , & cap. fu/4 *fende,* LXIII. dif Æquum enim videbatur, ut aliqua Imperatori beneficiorum leciprocatio fieret. Dabatur enim iile non pro conlenfu habendo, fed in recognitionem beneficiorum Romana ecclefia s principibus collatorum . Quod quidem nullo alio tempore congruentius fieri videbatur , quam cum elcftio pontificis confirmari debebat . Sed cum poftea temporibus depravatis cœpiffet illud importune A tamquam debitum exigi ; ita ut rideretur potius pro ordinatione , quam in beneficiorum compeniatiuoem dari ; pcropnmum vifum fait pape A tunc tempons 'mperatori ut illa retributio amplius non fieret, ut notat Archidiac. in ditio c. L/garÀe. St ergo Imperator a jure fuo rceffit, ne quifpiam Cmftri in datione & coi'itione fpirnualium prafutneret; quanto fortius débet hoc ipfe fummus ponnfex facere qui bon›iuin omnium debet effe fpeculum atque exemplar ? Hinc concilium Eliberitanum : *eueentiett plncteit, ut fee baptizentur, ut fiei jelebet, etnunt in tenceue neu mittant; ut JeterJet fuei gtetit etctpet, pretie Jtfite* bere veJeetur ,* 1. *f.* i. *eneenJari* . Rariooe etiam tempons id quod atias licitum erat rc-

pro-

fy- probatur, ut ibi nofat gkifla. Et hoc <te pri-A ma parte hujus particulae .

ic r Aliud autem quod P. V. conncftit Romanum Pontificem per eoidem RR. DD. Card. multa alia qiw honori & utilitati hujus facri concilii conveniebant obtuhfle; quandoquidem omnem fubftantiam A facultatem Roinanx ecclefiz pro negotio G oecorum paratus erat exponere, ut juxta facri concilii promitfiotiem valeret negotium confummari feliciter.) Vellet quidetn fanéla fynodus quod fua verba operibus comprobaffet ; led rerum exitus edocuit, quod illa , fi qua **dixit**, A fincero A puro corde minime procefferunt. Nam illam facri II concilii promiflionem Gratcis faftam vifus eft Temper infringere, prohibendo ne Avinioœnfes pecuniam compneftarent , denegando ialvum conduftitm A in indulgentiis concurlum ; A tandem milit galeas ut ad fe illos adducerent , ut illorum colore hoc facrum concilium diffolveret, correftionem A reformationem evitaret, A conciliorum authoritatem totaliter infringeret . Hrc eadem ita nota funt, ut nulla hominis perfualione indigeant .

Quod autem adneftitis tertio, quod facrum concilium hortatum luit ad cccletiz reformationem, A feipfum primum exhibuit reformandum , A tollerentur curi» Romani abufus. Pro Deo) fi hoc ex corde **dixit**, cur illico cum facrum concilium ipfum A ejus curiam tetigit ritugit, recalcitravit, A om-(- nem facro concilio ^rifdiftionem denegavit, quam primo in iua adhrlione, A in fua obligatione per v<'s allegata aperto ore proteffus eft? Nemo eft, qui has .irte-s non cognofcat· verbis quidem rudes dei ipiuntur, led intelligentibus non leve eft dare verba. Nam etfi ex corde loquebatur, cur ipfe tanquam iummus [nntifex A vicarius Jelu Chrifti feipfum non ccrriqit, fine etirir ahufus non extirpât, A non przftolatur ut ab alus reformetur- Non pigeat proprios errores corrigere, qui politus eft ut aliorum corrigat errores , vel faltem patienter, tolerer ut a S. fvnodo, ut par eft, A ipfemet pollicitu» eft. corrigatur.

In ultima parte huius particular **dixit** do-p minatio veftra, quod fumtnus pontifex dolet A conqueritur quod ad multa hoc iacrum concilium manus appoluit, lolita per concilia etiam vacante papatu lutnmis pontificibus futuris icfervari. Ad hoc enim rrlpondct, quod omnia hzcattentata A horum majora legimus A aliqua vidimus per facra concilia explicari A agitari. Vidimus enim A legimus lummos pontifices in caufa hzrefis, fchtlmatis A altenus crimini» ad generalia concilia evocari, A ibidem aliquando le purgafle ; nonnunquatn abfoltrtos fuifle. Aliquando autem, A fzpenutnero etiam diebus noftris, vidimus depo-ni, ut m cap. *fi ptpa,* cum glofta XL. dii. in *nnne autem* , cum gloffa iua XXI. dlf. XVII. *H,nc cclhgitier,* A **u.** q. XII. *html cum Balaam* V. *Irrm Hieranfmui refert.* Et II. q. V. *nsanAajtis* . Et c-p. *aurlttnm* . *Ft* LXXIX. ctif. /r *J»· L^ntrt jus*, junHa glofla per Archi. in cap. *In fides favorem* , dc haere . I. Vf. cum fim. Ac etiam ohedientiam fibi fuiffc fubtrartam , ut in cap. *^nafiafiut* XIX. dii. Et hodie ultra pnrdiita jura habemus falubernmutn decretum concilii Conftantienfis. Legimus iofoper Cardinale» fuifle io* fvnodo depofitoc a patribus de conriho , ut papam « refert in rap. *exgeftst,* de cferi. non refid. Infupcr patriarcham abfque reftitutiooe etiam legimus a Synodo Chalcedooenfi *fuiffe* damnarum , ut in cap, iw , XX- jH. A eum damnarunt ianéfti patres concilii , ut ibi . Epiicopos multos legimus A damnatos & reftitutos per facra concilia, ut in cap. *Cbrjrhami* . Et in aliquibus libris eft palea L. dii. & XII. g. **m.** d, tp,- *JC,P"S.* & V. g. IV. *nnlint eptfenpu.* Item Synodus excom. nunicat . A fic exercet ccnfuram eccleliifticain , Xl. q. **m. uusw**, & m cap. *fi qtsii eptfctput,* & cap. *fient*, de hztic. Er Gregorius virlanétiffimus Adoâiflimus dixir : *vtte , qtsat prafata veneranda concilia perfanai refpnnnt,* re/paa , cy **fm** va- «eraatar *auspletinr,* yaia *titn» univtrfali /nnt ctnfenfu coâfiitnta* , /e Ò «♠ *ilia d^lrnit InifqtHi prafumplerit abjnivtre gant ligant ,* -*' *sign,** *abjei uwtt* . Qu» verbe tamquam mul'um generalia fatis notanda iunt . Apoftoli quoque fimul , oon tantum Petrus, primum epifeopum poft Domini refurreélionem elegerunt, videlicet Matthiam-in locum Judz , ut paret in A portitorum aSibus , & in capim, *cieret* in prine, **ii.** diftin. ubi dicitur quod Cleros, A Clericos hinc appellate» concedimus, quia M itthtas eledus eft, quem primum per Aportoios legimus ordinatum Ac. Quod autem Matthias luerit in epicopuin ordinatus patet per ula Pialmirt» verba: *Et Epifcopatnm tjnt accipiat alter.* De epifeopatu Judz loquens, ut interpretatur feriptura in Aflibus Apoftolorum, & fupra iat>un **dixi.** Demum fuccefliic in Cingulis civifatibus Epifcopos, A presbyteros Apoftoli ordinaverunt . Levitas etiam per eoidem Apoftolos ordinatos legimus, quorum maximus luent B. Stephaniis. Subdiacuno» quoque, & Acolytos Ecclefia procedente tempdre fibi ,oortituit. Hoc legitur **ai.** dift. §. primo in fin. Certum quidem eft . quod Epifeoporum coetus in locum Apoftolorum furroganu eft, ut in cap. *In nave, zi.* dift. A in oap. jgaarww *vices, 6ç.* dift. & in cap. *Do.tnni,* **pj.** dift. *8c* in c. *Manni quoque,* de conlec. dift. 5. cum lim. Eadem ergo poteftate funguntur , ut inquit Auguftinus in diulo capite , *Qnertm victi* , & textus in diélo capite Magiftr. & in aliis proxime allegatis. Hinc dicit textu» notabilis in cap. *L'bei, 80.* dift. quod urbe» & loca in quibus Primates prziidere debent non a modernis fed multis ante adventum C hrifti fint flatura temporibus, quorum primâtes gentiles etiam pro majoribus negotiis appellabant. *In* ipfis vero urbibus poft adventum Chrifti Apoftoli, & eorum iucceflbrrs patriarchas & primates inftituerunt. Ad idem vide alium textum notabilem in cap. *Nulls, 99.* uift. Non ergo haec potefta» a facri» Concinis aliena eft, quam Santlos Aportoios, & lucceflores exercui (Te legitur, qui hoc non fecifter.t , fi poteftas cit non adfuiffet , ut in fimili dicit textus in cap. *I.ugdnnenfii,* IX. quatft. 1. A non mirum , nam & ipfa Summi Pontificis cleftio ipfi Sacro Concilio delata eft , ut in cap. fin. 7p. dift. A in cap. *Sancla , 6^.* difl. & alibi dicit textus notabilis, quod diCpofitione Apoftolorum ordinante

ANMO CHAISrt Mlr

dinante Domino ƥpoutus Eptfcopi font con-
ftifri, ut habetor ia cap: Pse, Hna. VH quarH
chum 5· Przteaaa fecra Synodua nomine ipfiua Sy-
Mir- nodi wooer edit ad comAioocm Ecd·.
fi·; dicit enim textus ia cap.Htd«· /«frms,
id. dift. quod Synodus divinitus inlpirata ite-
rum Conftanrinopoli coonrcyata eft, & cano-
cctL^aM* o** ■U'CCII.«ad correâionemEcdefia pro-
, & loquitur de Concilio Conftaoti-
«Mt.MMii* nopolitano, quod eft unum de illis quod Ec-
cleGa, ut lands Eyaogelia, veneratur & co-
.' '"ᵣ* D·l lit, ut in cap, Xfene, go. dift. & in cap.
£t*X»l«£ ^·®· aS· id· dift. Quinimmo videtur velle
ıo ««ı,µ4 textus Gregorii in dicto cap. J«rm, & pro
Xfeffio, quam folebat facere Romanus Pooti-
Ƅm «cciMafex, m habetur in dido cap. .Γζηβζ, id.
* dift. quod Papa non poffit in aliquo mutila*
i re, violare, feu mutare ftatuta univerfalium
Conciliorum. Archidiaconus tamen poft Hu*
rrr»«iHo at. -oMm in difto cap. *Sicnt*, illum textum in
^ᴛıZΓρΙΓ m* reftringit in his, qua ad fidem pertinent,
■·«n»·· & falutem, & generalem ftatum Ecclefiz. Et
hoc dicit per illa verba ibi, *field firiSurt*
ia «u *cmtfinrgit*, O' *cejtulibef vite eilienit* aenas
M*ki«Mn«B Ov. Optime ad praedici* faciunt ver-
•cc1m..«u ba Leonis Pape in cap. Reawrirri, t. quzft.
ibj, faad *gft Inum,,! (M{I.*
lift nnlie, pefficmnt pernitenti» fiebverttre, & tet fipidtnnlibnt petribtet adviara/ *fieei ·«*
Ultram patrua* *fninii/ me itvairt.* Nec
ibi agebatur de illis tribus, ad quz Archidia-
conus reftringit illum textum in diflo cap. C
Sicea. Ad idem cap. pqfl *treetletienem*, de
renua. Item alibi Leo Papa: *Privilegia tede·*
fierem, & menaftedenmt, SemSertem fttriut
etnSeritatt iffiitnta nnlle pefleret anHeritate
cenvelii, anile navitate watsr»,· ia fa* »/>e*
rv *aetttliemtt Cbrifta fideliter eatfnencle bttjut S. Sedit Pentificibut ntcefft eft perfieve·*
ramea· *exbibere famulatum,* quz verba funt
valde notanda. Nam etfi fatear, quod ultra
illos tres cafus, per Archidiacomitn fupra nar-
ratos, poffit Papa venire contra Conciliorum
ftatuta; non tamen poteft hoc fine caufa ra-
tionabili fecere, u notanter dicit Gratianus
Hit ite J. XXV quzft. I. ibi, *velet er·*
ge, et et frmmjfif, cdiigiter feeSe Reme· q
«« ecclefie qeethbtt fett friviltgiit metire,
eetre geeerehe Jccrete ^eeeieee tpecieli
bénéficié inJelgere, cnfiJerete terne» rattexit
e^eitete, et fee nuter jt^litie ffi, i» nelle
ei ee Jifeetire ieveeieter.· Hzc ille. Videa-
tur etiam in cap. *Niceee,* XXXI. dift. ubi
dicit textus, quod Niczna Synodus volens
corrigere vitam hominum in Ecclefiis com-
morantium leges edidit; & infra: Hinc Papa
Concilia appellat fanfla tum propter au&ori-
tatem, tum propter Spiritu* S. affiftentiam,
XVL quzft. X. *Pifis;* & in difto cap. *Se»·*
Se, & XCVI. dift. *bene fniJetn,* cum mul-
tis fimilibus. Item Chalcedonense, & Con-
fiant!nopolitanutn Concilia fecerunt ftatuta Mi-
pra fimoniam, i. quzft. II i. *E» meitit,* in
textum, & in cap. *Si feit entnem,* I. quzft.
7. Item fuper Monialibus XX. quzft. *Vir·*
gieet, & ut totum rompleihr, eriam fuper
univerfalis Ecclefiz fterutis, ut in cap. *Qne*
eeiferfeteam, & in cap. *feet feeJent, XXV.*
quaft. i. Poteft etiam immutare formam Ss-
crementorum etiam vacante fede apoftnhca,
dp qua per Archid. in cap. *ferre,* XVI. dif.

Audit caulas fpecialcs, & eriam matrimonia- – CH«*rr
les, & eas decidit, & debitam pmoam traa-
fgrefforibue imponit, ut in cap. t. de fpoo.
fu. & cap. cerrw, XI. q. m. ibi L *fi en·*
te finite cenfie [tut eneminetienem ı SpneJe
ebire pretfiamit, ut in cap. »· /«cs, V. q. IV.
& in cap. jgfw/fwr, IV. q. V. in. verbo fi
enttem, ubi patet quod etiam quilibet epifeo.
pas, etiam criminaliter poteft ad univerfalem
Synodum evocari, ut ibidem caulà termine,
tur. Et videtur ibidem innuere textu* quod
major Gt oootumacia in non compartndo ad
citationem univerfalis Synodi, quam aitenus
tribunali*. Et fic videtur quod indifferenter
poffunt caufz agitari ia Synodo. Et non mi*
rum; nam ficut ad concilia provincialia oin-
nes deferuntur indifferenter cujuslibet pros in-
cue caufz, ut in cap. *Scitem,* VI. quzft. 3.
eodem modo & fortius in Concilio univerù.
li totius univert caufz deferri poffunt, ut
patet in juribus fuperius allegatis; & io di*
<3o Cap. *Jebemtet,* L. difl. Nam & Chriftus
iua Ecclefiz, per generale Concilium repue*
fentatz, univerfaliter jurifdiflionem tnbuit
per ilia verba: *fi pecceverit* ms rr *&c. elit*
Ecclefie. Q»i ««Um* *Etcleftun* o«o *ettJeerit,*
fit tibi fient Etbnictu, O' *Peeblicennt,* Mat*
th. XVIII. ubi fubmifit Chriftus: «/wro «µ·*
elice vebit feetcentfee niligeveritit fieftr ter·
rem, ere»t elligete in eerie, Or. Per quz
verba patet, quod facris Conciliis competit
etiam jurifdiclio coercitive. Qiod illa auHo*
rites non loquatur de folo Papa, paret ex il-
lis verbis quz immediate iubmifit Chriftus:
^men eme» dice vebit &c. Er aperte voluit
Hieronymus in cap. *Omnibet,* XXIV. quzft.
i. Qiinimmo dico, quod non legitur in ali-
qua parte Evangeliorum, quod Chriftus iia
aperte dedit poteftatem coercitivim Petro,
ficut dedit ipfi per Epifcopos, reprx lentata,
ut fupra dixi. F.x quibus patet, quod S.ierqm
Concilium poteft in fisis geftis exercere po-
teftatem coercitivam. Ad idem XI. quzft. xn.
certem, ubi excommunicantur non venientes
ad fynodum, A facerdotaftbus refpuens pne-
cepti* ojedire. Statuit infuper concilium ta-
per eleftionibus, ut in up. *Ofiet,* & in cap.
cem in cee&ic, de clefl. Item fuper pfalleo-
di modum in ecciefia, jt in cap. *De bit,*
XII. quzft. & up. *Plectût,* VIII. dift. Et
leges Concilii dicuntur leges Ecclefiz, ut in
cap. *Le^et,* 111. quzft. VI. ubi dicit Papa;
leget k^clefie .Jpefitohce firmetmet eefterhe·
te. Hoc poteft ;ntelligi fecundum verba cap
Signtpcerfli, de elcâ. Quod auctoritas, quam
Papa praftat Conciliis illa confirmat illi*, & A» '
conftitutam Concilio; non autem per illa ver-
ba probata videtur concilium generale abtque
papz auâoritate poffit illis fecere, fed atteo.
ti$ rapitulis procedentibus, illud cap. *legent,*
& cap. feq. quz mêlant, & inhibent referre
ad jcdiua peregrina. Dicit etiam Gratianus,
alleganda verba Sixti Papz, quod illud Aoo.
ftolica aubloritate omfirmat, & peregrina»,
ideft alzs, quz non lunt ecclefiafticz, feu per
Ecclefiam fecba fubmovere, nec forte fufficere
re pro aâorum Concilio firmitate fola con-
vocatio Concilii fe£U per Papam, cum fois
congregatio ~x>n videatur fufficere. Ad quod
faciunt verba cap. *Synteinm,* ubi cum dicit
facere ■r.....ibi cum dicitur aOum cft.

Cr* Et ibicujn dicitur interfuit, & ibi cue di- citur fulrum, 8c ℓap. *mulℓh,* ubi cum dicirur celebrari; 8c ibi cum dicitur talia, quod vult dicere, ideft celebrare Concilium, quod dixit funra confummatum. Et in cap. *Concilia,* ibid, cum dicitur prteGdentiam pape non habuerunt, qu* verba fuprafignata demonftnuit, quod papa nedum habet congregare Concilium, fed etiam facere, agere, intereffe, *ftti-exre*, celebrare , pnefidere Concilium , & in *iplo* Concilio; cum certem fit quod proprie, fignificatiope verborum prwdiftorum infpeâa, facere Concilium non eft congregare. Et fic nec agere non eft congregare, nec intereffe non eft congregare, nec fulcire non eft congregare, nec celebrare non eft congregare, nec prsrfidere non eft congregare, qu* itas capita funt XVII. difft. Prepter quod dubito, quod etiamfi Concilium fuerit congregatum auéloritate pap*, -qaod ipfum Concilium abfque pap* voluntate tacite , vel exprefle polfit illis condere ,· 8c per maxime ipfius poteftatem, nec praeminentiam reftringentes. Facit ad prvdi&a c. *dudum ut,* VIII. quzft. VI. *ubi celebrari* &-■. Et fic videtur etiam quod fine Papa pofiit Concilium leges condere; dommodo fit legitime congregatum. Non enim ad validitatem, dc robur eorum, qux in Concilio aguntur requiritur przfentia Pap*, aut fitorom legatorum ; fed fatis eft Concilium effe euHoritate Romani Pontificis congregatum, ut di£o cap. *leget.* Ad idem cap. t. & it. & cap. *multiℓ,* XVII. difft. & cap. *dedam,* m. qu*ft. VI. & in c. *nullat,* VI. qtwft. m. Quinimmo & Sacrorum Conciliorum auâoritate, & ftatuto proceffit, ut fine Romani Pontificis auftoritate Concilia minime congregentur, ne fortaflis quilibet pro iuo libito auderet Concilia congregare, quorum exitus fcandala generare potuiffent, ut patet io ditiis cap. *multir, & dudum,* ubi dicitur quod tam a SS. Apoftolis, quam aliis SS. Patribus inftitutum fuit, ut non congregetur Concilium generale fine auftoritafe Romani Pontificis. Et fi bene pnrdiéla ponderentur, nil jurifdiftionis in Ecclefia Dei eft, qood per fanfta Concilia legitime congregata exerceri non pofiit. Quinimmo Papa per fe in Concilio perfidens allegat nen foium in agendis confilium , fed etiam cnnfenfum, 8c auftoritatem Concilii. Ad hoc XXXIII. difft. in cap. *In nemine Demini, V. quod fi quit,* ubi inter alia h*c verba dicit Papa. *Si quit contra boc noflrum decretum SynodoH fententia promulgatum dfc.* Item in depolitione duorum Epncoporum his verbis ufus eft. *IgUur decernente nobifeum fatra Synode in prafentia depofiti,* 0· *ab officio Jacerdotali excommunicati, atque a regimine Epijcopatut alie nati indubitanter exqlani ,* ut habetur 11 quzft. i. *Scelui* . Ad idem cap. *etimit,* de jurejurando , ubi Papa dicit : *auHor>tate Concilii prohibemur, &c.* 8c in cap. *bene quidem ,* XCVI. difft. ubi Papa in Concilio exiftens fic ad Concilium inquit : *Poteft noftrum judicare Concilium,* poft principium. Et fic etiam in Pap» praefentia poteft Concilium judicare.

Ui>s»· , ♦ Ad idem ibi fanda Synodus , ubi congre-
pr.elatorum fine Papa , ejus tamen au-
l ·r0·'?) doritate inita appellatur Synodus. His etiam addenda funt, qu* in ftmili notat Archidia-

A capus in 6. i. difft. XVII. ubi dicit quod alind eft ftatutum Concilii *de (onfnlu Fratrum noftrorum;* feeus ti dicat de confilio Fratrum noftrorum; nam tunc ftatutum refertur ad ipfum Archiepifcopum, quia confilium non Deceflitat, ut in cap. earn ·/!■·, dé arbitris, & cap. CM* *in veteri,* de ete&ione. Ita dicendum in fitniii, quod ubi Pap dicit ; *flatnimtit de cenfrnfu Concilii, vel nobifeum decetnent concilio,* vel per verba fimilta, quod ftatutum illud eft potiua Concilii, quam ipfins Papa. Ex quibus patet, quod Pap non doiere, aut conqueri de hoc Sacro Concilio debet, fed gratias agere, cum multa alia grandia agere potuerit, a quibus tamen abftinuit.

ANNO CHAtsri «♦17

g Et fi dicatur, quod indulgentias concederit
D plenarie, quas Papa dumtaxat indulgere consuevit ; rcfpondetur primo ·*Sc* concilium Senenfe jam fert fimilee indulgentias conceflit, fub his verbis: *SacrefanSa generalie Synodu' Senenfit, in Spirit» S. legittime congregata , tiniverfalem ecclefiam teprafentant &e.ftatuit, quod quicumque capientee hareticot, 0" in poteftatem ordinariorum vel inquiftorum barottca pravitatir effeihtaliter ponentet, vel tet,* q··/ *retinere, feu capere* n«m *poffent,* de «»-rum *territoriu omnino expellentet , aut bannieutet, feu etiam requifitt brachium faculare centra taler proflantet, eam indulgentiam caufequantur, qua dari confuevh profitiftentibue in fubfidium Terra Sand.t.* Hsec autem, qu» in fubfidium Terne Sanét» dari
C confuevit , plenariam lore nemo eft qui ncfciat ut aperte notatur in cap. «d *liberaedam,* de heretic. Et erat illa Senentis Synodus in foribus, ut ira dixerim, Roman» Urbis , in qua tunc Martinus Papa relidebat , nec clatnafle apparet. Prrterea fatis jure defendi poteft has indulgentias facra concilia concedere poffe. Primo per ea, qu» notat Innoc. in cap. *quod autem* de pamt. & remifs. ubi traftans de his indulgentiis etiam plenariis inter cartera quertt, undo habetur, quod papa vel alii prxlati has indulgentias concedere poflint; & dicit, quod e fpeciali privilegio Chrifti per illa verba conctffo :
D *~~qaeddunque~~ li~~2~~avertf-~~puper~~*·*~~terram~~* . Sicut enim poteft ecclefia facere ftatuta ligando eos, qui alias non effenf ligati, nifi conftitutio effet j fic poteft facere conftitutionea abfolvendo. Et fubjicit : *& neu mirorii, quod in veteri leftamento bat indulgentiae* non *concedebant, quia apud illor Sdcerdotet* nM *erat patefiat clavium , nec ligandi , aut folvendi ·* Er *fufficert nebit debet, quod ecclefia fic cou-*

niftfta teftimtmia onto tempera Gregarii, tamen credendum eft fetandum rm· *food & Mt re concedebantur, lice/* «μ *itta frequenter . -/date eetim temput Grt orii mnnot ebriftiaai qut erant catbeltci, erant i/o perfefh quod raro bit indigebant» Item aeldunt pro ifta pe-*
E *teftatr concedendi bat mdulgentiat, quia apelloli majora bit canf»> eban. Juif, quia fanabant infirmée jecimdum eum, Et fubnüttit fe. ptem neceffaria ad boc ut valeMt bajufmedi indulgentia, Et ponit pro prime poteftatem ligandi* wrfwr *folvendi,* y««w *dieit effe aped prelttim. etiam tultih.* Ex quibus verbii Innocentiis fatis poteft elici, quod facrum coocilium, ecclefiam totam repnrfitntans) poteft

Ht. in-

indubia talos otiam fadulgentias plenarie coo- Λ
--pandora. Prim», quia dicit, haram virtutem
esuum poodiff· «X iUo privilegio ligand! & folvoadi
hs>. per Chriftum tnbuto. Cerium autan quod
lUod privilegium fait principaliter ecdefia,
licet in persona beari Petri collatum, ut fir-
mat Auguftinus fa ca. faNdrinufw, XXXIV.
q. I. Et non fohtm fa habitu, fed etiam in
acta fa exercitio, ut voluit aperte Hieriony-
mua in ca. eanufaw, eodem cap. fa quaft. Et
fupra ex multis monftratum eft. Et hoc idem
aperte fentire ridetur Beatus Cyprianus cpi-
fcopus fa martyr, fa feientia doAiflimus, ut
colligitur ex fuis diAi* relatis in c. /ayn/rwr
34. φ. I. obi inter cetera fic dicit: lafsuenr
Daasnsar nd ftrfraai.· eg* d‹'.> nl/, *fuie i»* g
*et Petrtu , fuper hanc petram édifieaie
eceleficm utecm. Safer tutum adificat eccle-
fi·»·, 9 fuemvit ^peftelit emaihut pefi re-
furteieuti fu» fert» patefiatem iriiut ,
& ditat·· ficut* ese *mffit Pater, 9 tgt mit-
tam vete attigite Spiritum S„· tamea at mei-
tatem maaifyflaret, unitatit ejufdem uriginem
ai mu imifiiuitt faa aatieritatem difpefuit.
Hec eruat atifae , ftti Petrae fuit,
fari teafertie fraditi, 9 fieaeric 9 getefta-
tir. Sedat aaitate eatrdium freficifiiiur, at
ectltfia Cirifii aaa meafirettur. Quum aaam
ecciefiam ia caatiu faarte Caaticeram , Spi-
rittu S. ea perfeae Cbrifti dtfigaat, dictat.'
ttaa efi celmaia mea, ptrftSa ama, 9 mea
efi metric faa eleSa geaitricu 9c.* Hcc il-
le . Ad idem lex. in c. *ia aeve,* 14. dif.
*Teate fertiat hac vera fmu , facete etiam
fpeeifict aptfielit emaihut , fat per epifiepet
refrafeetaatar, haec petejlatem ce»tulit ipfe
iaemChriftat diceat. ^dmt» emea dice vehit,
■faaeamfue Ugaveritit faptr terram, eruat li-
gata 9 ht cale, 9 attaemafut felvtritit fit-
per terram , eruat jeluta 9 ia cale .* Nec
quilquam dicat hanc autboritatem Domini de-
bere ad forum peni*tea*tialc reftringi; fed io-
dulgentt* publics referuntur ad forum jurifdi-
Aionis, ut Innocentius, hoc ultimum fentit
in diAo c. *faed autem, St* C. *cum* ear re, de
pan. & re. Quia dico quod verba preceden-
ts* in illa authoritate innuunt aperte contra-
rium, dum loquuntur de correAione per ec-
ciefiam fienda, qu» eft publica, & jurimiAio-
nis non pcenitentialis : verba enim praecedenti-
tia fequentia declarant , ut in 1. *fi fervat
plurium, If.* de leg i. Et in c. *felita,* de
majo. & obedi, cum fitnilibus. Secundo hoc
idem quod ecclefia poflit, fentit idem Inno-
centius in pnrmiflis verbis ex fua illatione,
quam fecit de potcftate condendi conftitutio-
nem, feu ligandi per eam, ad poteftatem fol-
vendi per hujufmodi indtdgentiaa. Nam ili*
authoritas *fuedeumfue Ugaveritit. 9c.* debet
exponi fcilicet per ftatuta vel pracepta, ut
notat idem Innocentius in c. *queute,* de con-
fire. & in diAo c. *faaade autem.* Certumque
eft quod facra concilia illarum autboritatum
vigore valent quareumque ftatuta quantumcum-
que fuper rebus gravibus edere , ligando ubi
opus eft, ut fupra ex plurimis probavi. Er-
go fa ftatuere abfolvendo per viam indulgenr
tiarum. Tertio, hoc idem fentit ex premif-
£s Innocentius ; dum ex poteftare apoftolorum
voluit inferre ad poteftatem ecclefi». Si ergo
apoftoli illa, & majora facere poterant; ergo

Λ epifeoporum concilia, que fucceflèrunt in
locum collegii Apoftolorum, ut fupra mo»· ε«ζ*τι
ftratum eft. Qtarto, hoc idem fentit Tnno- uu
centius dam dicit, quod in iis indulgentiis
concedendi* requiritur poteftas ligandi It fol··
vendi, qu» eft etiam apud prolatum malum.
Sea hae poteftas indubia eft apud facrum con-
cilium , ut fiipra multifarie multifque modia
monftratum . Ergo fac. Et apertius hanc &
Calvendi poteftatem facro concilio competere
ultra pntdiEla, qua tamen hoc latis probant,
oftenditur, quia fanâo die Pentecoftes Spiri-
tu» S. defcendit nonnifi fuper congregatos in
unum, ad oftendendum quod ipfius virtus for-
tius operatur in congregatione plurium epifeo·
potum feu facerdotum, quam Ili di(perfis.
Unde Chriftus poft refurreAionem diAnrua
apoftolis : yarm *remiferitit peccata,* re··»/*-
tMtwr *tits* prsmifit Spiritum S. unde contu-
lit omnibus fimul exiftentibus poteftatem re-
mittendi peccata una cum Spiritu S. quod
non legitur Cc feciffe eis difgregatis. Nec in
hoc majorem poteftatem dedit Petro quam
arteris apoftolis fimul . Item eifdem apofto-
li*, St per confequen* epifeopi* dixit› *fi due
ea vehit* CM/ra/eriat *fuper* terran de msa*
r», faam perierint, jiet *eir λ Patre mee f*
Et iterum : «Hcsunfa* doe vel tree ceqgre^a-
ti faut ■ *uemiae* mes, >Ài *tge fam ta* atedt'e
errant. Nimirum, ut inquit Gratianus *4. q.
I. Si* aateat *9c. CuuOit efleadeat ft aeu
gularitatem ftfuuti,* a *ce'perit Chrïfii cempa·
gt femttipfar ahrampuat .* Non ergo negare
Eoflumus, quin epifeopi concilium facientes,
inc poteftatem indulgentias concedendi ha-
beant; alias ecclefia non haberet, quat per
ipfos fie congregatos reprsfentatur, ut in c.

cum Chriftus omnibus apoftolis dixerit : *ficut
mifit me pater, 9 tgt mitte ver /* fuam per
hac verba transferens in cos poteftatem, ut
ait Cyprianus in diAo c. *lefuitur* . Unde
quemadmodum Chriftus poteftatem in terra di-
mittendi peccata habuit, & fic faAo exercuit,
dum Maria Magdalene dixit, ac etiam perv-
litee: dônritMStnr *tibi peccata* y Ira fa apo-
ftoli* eamdern poteftatem tribuit. Hinc ulcr
mens beatus in fua epiftoia dixit inter alia,
quod beatus apoftolus Petrus ajebat epifeopos
vices apoftolorum gerere Dominum edocuif-
fe, & reliquorum difcipulorutn vicem tenere.
Et fi quis aliquem ex his fcandalitaret, gra-
viflimam fibi poenam inferri debere pradsea»
bat. Et poft quasdam, refert eumdem B. Pa-
trum evangcliiaffe fiinAam ecciefiam immacu-
latam omnes fervare debere, cujua claves epi-
fcopos efle dicebat. Ipfi enim habent poteftа-
tem claudere coelum, & aperire portas ejus,
quia claves coeli faAi funt, & qui eo* tangit
tangit pupillam ejus. Qu» verba valde io ma-
teria noftra notanda funt; inferunt enim da-
riflime ad hanc poteftatem, indulgentia» etiam
plenarias concedendi. Praeterea, fi epifeopi
prius habebant indifferentem hanc potcAatem,
dummodo djfcrete ea ufi faiffent, ut in c.
necedenh'Ànr, de exceff. praelato. Et c. yswd
autem, de ραα, & rem. fed poftmodum quia
ea abutebantur indiferete illas concedendo, per
quas pcsnitentialis enervabatur farisfeAio; In-
nocentius III. in concilio generali ipforum

poiehathm reflriaxit , ut habetur in c. ce* A aliis débet efle decreturam iftoruns executor,'

ANNO cnauTi >4/7

r» «·, de poen, 8t re. Unde cMn (tinpeotempfir, pofthabuk, & refpuit.

βοιl fuerit reftriâa, nifi epif opis nrçu- lariter confideretis: non autem concilio generali ; dicendum reMat neceflano quod illa po- teftate concilia generalia uti poflunt, quia quod non muratur quare flare prohibetur t L *faut*™, de tefta. Et ab auoqua difpofitio- ne tantum cooceflum eft , quartum in novo jure reperitur mutatum, 1. praa/piw, C. de app & 1. cMMa^i^tase, G de libe dc pof, Prxterea, videmus, quod etiam presbyteri potfunt in foro Mimae indulgent plurimum ipfis pmnitentibus, licet non poflint dare li- teras indulgentiarum, quia boc ultimum eft jurifdiâionis, quam ipfi non habent; fed pro- videre potiunt iu abfolutione poairenris di- *verfos modos* liberandi fpiritum a pectatis, quod eft tantum officium faccrdotale fecundum Innocentium in dido c. faiad «uree. Ego autem ad hoc allego notabile diAum Augu- ftini tn libro dc pcenit. cujus verba ad pro- pofirum funt pe» Gratianum translata in c. *guem pernitet*, dif. I. ubi fic inquit; *ipfi mint fectrdetet jem pint peffunt proficere plet ctn- fittntiiui partrrt ; guiint enim remittunt re- mittit Dent . Legerunt rnim* dr *monumento jnm fufeitetum odtulit Dent difeipejit felven- dum, per bec tfiendeni pote/totrm fe/vendi tn· ceffern fecerdet!. Dinit enim.· guedeuegut foi· vernit fuper terrem, felvetur & in cotium. Hac eft ege Dominus & omnet Angeli fienfti mei ieudent nebrfcum , confirment , guet ligetie & felviti/ fuper ferrem, Non dhth j eues putetie Hgere, O felvere ,· fed i» guoe rxtrtetir epue fufiitie , out mifericotdie. ^tie eutem opere vcftre in pctteltret nmteignefce.* H*c Auguftinus, ubi fupra. Qtue verba funt in materia noftra plurimum notanda . Hinc glofla in cap. *menfurem* , dc parai. dift. I. quaerit: Quid fi lacerdos minorem poenam im- ponat , quam debeat? ℭc rcfpondct, quod fi eft ordinarius ejus judex, *five factrdos, tt* difpenfandi animo hoc faciat, fufficit ilis li- cet modica ad delendum peccatum. Et fic proprius judex five facerdoe poteft difpenfare cum petraiore circa quantitatem pone. Quan- to ergo fortius concilium generale epifeopo- tum totam ecdefiam, cui poteftas ligandi & folvendi collata eft , reprarfentans, hoc pote- rit? Et hoc de ifta particula duod cima.

'f ',I1 Nunc ad particulam cbndefcendo, in qua D. V. dicit, quod quantum ad obfervan- tiam decretorum facri concilii a'tinet, iflèrit ipfe Summus Pontifex nufquam minus quam hic , ubi fiAa funt, nec tn aliquo loco ita f»pe violari, ficut in propria officina. Et quod *nos* dicimus de fententiis noftris, idem dicit ipfe *tc* amplius de fententiis in curia legirime latis, quat hic patiim in dubium re- fricantur . Id ipfum, quod de violatione pro-, miffionis in adhnfione fails conquerimur conqueritur & ipfe de noa fervatis* quibufdam promiffionibus fynodalibus fibi filais. Ad hac refpondendo, miratur S. Synodus fua decre- ta , prosertim indifpenfabilia, ut dc annatis non recipiendis violari. Nunc reliqua. Di- fpenfavit forte aliquando in aliquibus io qui- bus boni mores minime *deferuntur,* necemta- te, vel utilitate di feenfario nem fusdentes. Sed proh dolor! ipfe iummus Pontifex, qui prae ecclefia auâoritMcm, *cUi* parere debebar, con- temnendo . Adverritfet ad aliud Damafi pap· inqiiienris, quod violatores canonum volunra rie graviter a SS. Patribus judicantur; A a Spintn SanAo, cuius mftinân ne dooo diâa- ti font, damnantur, quoniam blafphcmareSpi- ritum SanâvtD non incongrue videntur, qui contra eofdem faeros canones, non neceflita- te compulfi, fed libenter, ut pnamiflum eft, aliquid aut proterve agunt, aut loqui prffu- munt, ut facete volentibus fponte confen- tiunc. Talia enim pratitimptio manifefte unum genus eft bbfpheinaoeium Spiritum Senflum. Quoniam, ut jam pnelibatum eft, contra cum agit, cujos juffu, & gratia facri canones ſdi- ti font. Haec **IIkXXV.** qiueft. I. vn/smt m. Ponderet ergo ex pnemi&s quantum Borna- nt» deliquerit Pontifex facri concilii décréta nullo «odo reeipitndo. Circa feotentias vero debuifiet illum virum (anfliffirnum, acdoAif- fimura Gregarium Papam imitari inter alia fic inquientetn : *CttuSet vero perfenei, guet venerondu eeneHle refpteemt, refpue ; getee ve^ nerentur, empleSor ; euie dont tueroerfolifetet cenfenfu ceeftitute, Je & nete ilie dgftruit guifguh prefmnpfif ehfelvere guet ligent, eet /•gure guee ehfelvunt/* XV. dift. *Sicut.* Haec de fententiis pap* erga facrum concilium noa legimus; cum ipfe papa faciliter errare tatn- quam homo poffit. Sacrum aurem concilium minime, in nis faltem quae fidem, & eccle- fiae reformationem, 8t animarum falotera, 8c univerfalis ecelefix flatum cotsuernunt. Non ergo inter facrum concilium & papam, quo- ad eorum fententias, reda & fana comparatio, & prxfertim propter illos Romana curix abufus, quia vero fape judicem deviare com- pellunt. Denique cunAis liquet, ut ultimum attingam , Romanum pontificem fuam adh» fionctn foletnnnm, & publicam, non modo violafle, fed nunpiam reauiffe, cujus vtrbom aut (aerum aut focrilegum eft. Sacrum aurem concilium nil fur fanAitati conciliarite pro- miferit, quin illud exeeutroni mandaverit ; nec contrarium huic doceri po.erit. Sed ne afiunranti exeufationttn in peccatis; in jIIri enim , ut inquit canon magis pleâibilis eft (jffcnfa per quos ad exnifandas excufatioMS in peccatis deliquendi ufurpatur auAoritas, ut in cap. *inter dilethe*, deeccl. Prxlat. Et hne *de* ifta particula .

In decimaquarfa particula prxmiffis, quibuf- dam ad pacem exhortationibus, quibus fupra faris relponfum foit, fubjicit dominatio veftra unum pacis medium : dicitis enim, quod pri- dem fereniffimus dominus impentor Romano- rum fuis nuntiavit oratoribus, fimmum pon- tificem emnitmt controverfiarum, quas cum hujus facri concilii patribus habet, velle fuam imperialem majeftatem judicem, & arbitrum facere, 6 patres hujus facri concilii idipfum agere decreverint, ficut, ut dicitis, certe te- nentur, Si etenim femnun pontifex id egit; magis hoc concilium facere debere exrimat unufqeifque. Plurima enim in boc facrum concilium exhibuit ipte imperator dileAioois tellimonia . Scimus omnes quanta fecerit , quantoque fe fubmiferit laboribus, ac pericu- lis , ut nos protegeret, concilium fundaret,

utr

C*F'

ftabi-

ar ftabiiirtt, At nugeret; Ac «liqua «lia Kdditis A fwd *Dti ftiitu ittt* vas *txpeflut jabiesu*

ÀWMQ CMUSTI HI/.

que ipfius fereniffimi domini noftri imperatoris affeâioms ergs facrum concilium funt evidentiffima argutaenta. Qpod fi tale compromiffutn in fua ferenttate fier, arbitramini pacem omnino feqnutunm ; quinimo dici pax Mia poterit. Ad June particulam refpondendo, non neg»mus, imo nrtaiter affcnmus prufatum ctomuram imperatorem ecclefia fanfiUi Dei, Ac hoic focro concilio ipfam repneTentanti pluntnum, ut oecet catholicum orinci-p«, At ecclefia advocatum Ac defenforem, affeâum, ac per fuam majellatcm ecclefia pacem , Ac unitatem in concilio Conftantionfi firifle redditam, Ac ibidem, Ac hic, Ac cedefie & fenâorum coMÎltorum authoritatem min devotione, Ac fedulitate fuifle confervatam Ac defenfam. Quamobrem in fua ferenitare facrum concilium tanqnam in catholico principe plurimum, Ab quantum dici pofeft, confidit. Sed ex alio capite locum, Ac efle-Oum quod propofuiftis habere non poteft. Eft ne ecdefiar nnfta Dei conveniens, ut tunc fidei Ac poteftatis fundamentalis ecclefia, de qua principaliter agitur, in aliquem, prefertim laycum, quamtumeumque religiofum, At catholicam compromittatur, cum in caufis fidei ipfe papa teneatur univeriâle congregate coociJidm, ut eft tex. jun&a glo. in c. Ufisnip. dif. Ac in c. *can gttibiu*, 24. q. *J.* Ak c. *o^taciat,* ea c. q. t- Compromittetur M an facri concilii decreta tint per papam recipienda; an citari ner facium conci-Hum potuerit; an papa diflblvcre concilium ▼aluent; an reformatio ecciefin fieri debeat; an per concilium mm puniri poffit? Sunt ne hiK compromiffibiua? certe minime, tanquam indifpenUbiha, ut ia c. fi. de tranfac. Et fi in caufis matrimonialibus, liberali, Ac criminali tanquam majoribus compromitti non poteft, qma in eo exigitur majoris judicis authoritas, ut in c. pen. de refti. ia integ. Et L ean *eiifiiogoeau, §. Jolitotu, &* Λ /Λ *itrtli, ß.* de arbit. Quanto fortius nec in caufis pnsferiptis longe majoribus & gravioribus compromiffum admitti non debet? Q›'* praterra in pratferipris articulis de jure dubitare poteft; nifi in hvrefim inciderit, cum omnia pnedIAa per facra concilia declarationenricertam, & definitionem acceperunt? Non ne hxreticum effet aliter tenere quam eccle-Ga determinaverit? De haereticis, *tel abtlnéua* ; Et <4. q. 2. *barefit* , in c. 1. Ac 1. de S. Tri. cum infinitis fimilibus. Poteft ne fuper re clara, Ac decifa fieri compromiffum ? cum tranfbftio folum fiat fiiper re dubia, Ac lite incerta ut in 1. 1. Aci. poft rem judicatam ff.'de tranfa & 1. *i» foa* de condi, indebi. & in c. *txpofite*, cum fua glo. de arbi. Attendite pnsterea, fi exemplum quaerimus, quaefo , quid imperator Conftantinus divina clementia infpiratus patribus Niccni concilii diverfoa accufetionis libclks contra fe invicem eidem impensori porrigentibus egit: fufeepit quidem a fwgulis libellos, quos fimul omnes in Cnu fuo continens, nec in eis quid contineretur aperiens, ait ad epifeopos : *Dttt vt etafiitait fattteitttr,* O *ptteftattn vtbir*

~ otvw rn*« *jotmoomr** o»» *itum* *** *ptjftit ab baaumbat jutiituri; prtpttr*

AWNO CHXISTI I4)·

Wrufeua· *rtftrotatar txaut». roi tuo subit* « Dm *ieti efiit tiu i cnve»'-- t* t·· *eft, of bent jadtttt Dttt, fui iltt /»hu, sit* :!«» */tripton efi-' Dtosfietit i» fioogogo DserOot, ia mbit snstea· situ siijcerais* . Et cum hxC dixiffet omnes querimoniarum libellos, juffit exuri ne innotef erct illi od um, & fugill·· tio feccrdotum. Hxc in lib. conciliorum le* guntut, & in parte poiuit Gregouus in fuo canone II. q. i. facerdonbus . Tbeodorrtus quoque rex ex divcrfa provinbus ad urbem Remanam facerdotes convenire conftituit, ut facrum concilium judicaret du his , qux ve ~~marvbili~~ pupe Sitnmacho prrfji apoftolica fedis 'ab àdverfariis ipfis impingi dicebantur: tandem congregato fynodo fcieni limus ille rex, Deo inipiraote, ait fynodalis cftc arbitrii in tanto negotio lequcnda pixfcribere, nec aliquid ad fe preter reverentiam de ecdeiafticis negotiis pertinere , committee etiam poteftati pontificum, ut live pr-rpofirum vellet audire negotium, five nollet, quod magis putarent utile deliberarem, ut habetur in *§. bite esisns* 17. dif. Confideretis & bene prrmiffis digeftis admiranda fatis eft petitio veftra, & prefertim dum dicitis facrum concilium ad hoc teneri. Cum nos in liicrutn' concilium in premiflit gr«viftiinis› & liquidifli-mu caufle, *fed nec* quadibet privata perfooa C etiam In privatis csuGs jus fiium compromittere teneatur. Eft enim bxc res compromiffi liberat voluntatis, & nuito modo neceflitatis . Et fi tortaffis dicere velleris fwrum concilium ex honcftatis debito tenere, improperando verba veftraj nec quidem hoc admitti noteft, quia nulla boneftas patitur, obftantibus prxdiéh'j , ut comprocniffum fuper prefcnptis articulis fiat. Quinimmo fuper caulit etiam ininimis ^indecens effe dignofeitur laicum arbitrari, ut dicit text, in cap. <·*»◀ *git,* dexarbit. Opponet fbrrsffis quis de exemple Leonis IV. qui *k* Ludovici Augufli emendandum judicio iuppofiiir, ut legitur tt. quatft. VII. *otr fi iosempttoter.* Diffitnilis omnino D profeflo cafus ; ibi enim de crimine folius papx, non autem de caufa fidei, dc fundamento poteftatis eccfefix, aut decretorum validitate, At aliis prrmiffis agebatur. Ibi canfa dubia - hic nuntfefta, & declarata per facra concilia ibi de praejudicio perfona folius Papae ; bic de torali ecdrfie poteftate ; ibi caufa nen erat cum fynodo, nec fanfla fynodus congregata* hic fynodus eft ccngregata, & tamquam jure indubitata. Ibi, ut dicit Vir»· centius , & refert Joannes Andreas in cap. *Eicltfia fooBo Maria*, de conftit ; Ac Archtdiaconus in dicto cap. *Net fi iotmpettoter,* licet ex humilitare illud Leo Papa fecerit, de jure tamen nullo modo fe laicorum judicio fubmittere valuit. Exponitur autem fecundum cos 'ilia liters *jaJitit* ideft diferetioni. Sed, ut totum cornpleâar, poteft ne fine eerieGat univerfalis confiifione, & pofteronim periculofiffimo exemplo talc fieri compromiffum ? Diceretur enim , At allegaretur in poflerum facrum concilium papam citare, aut punire non poffe , nec eum ar&ari ad facri concilii decreta fulcipicnda, ipfumque pofle concilium diffolverc, Ac tandem in ipfa con-

I ©™. t«. k«"·

cer-

ANNO ouuTi Mir·

AVISO bairn >♦»

or certatione cum ecclefia peteretur cnmpromif* Alium citatorium revocare, fi voluit concilii" ~~~fiun ad imperatorem vel alio· principe» fis- culares, qun res fix» fit plena periculis nemo mentes compot ignorare debet. Et hoc de ifta particule .

Ad XV. & litimam particulam, in fua D. V. RR. dic», quod & fi expeditior ria prsmifla Ct, nihilmninua tamen more periti medici , qui uni morbo pluribus providet medicinis, aliud pacis medium ducitis ape riendum. videlicet monitorium facri cooeilii gravat papam ; pape tramiatio turbet nos ; translationem, dicit ipfe fecifle propter monitorium noftram ; vos autem monitorium propter non obfervantiam decretorum . Tollantur pariter monitorium, & translatio; & β furamus pontifex certificat nos modis convenientibus de obfervandis decretis, fu» talia fiant, ut & fimul reformationi, & honori fanA» fedis Apoftolica provideant ; & fic cum pace, fc honore habebit facrum concilium optatum , quod quidem per contentionem nunquam poterit coofequi. Adjicitis , quod cum Gnrei jam fiat in foribus, nc tantum bonum periclitetur , confuliti», ut pergant ad portum aliqui praftaeriores ex Patribus , qui ipfis Gnrcis omni conatu fuadeaut ut huc vel Arinionem, vel Sabaudiam proficifcantur, fiatque in hoc exa&a, & extrema diligentia; fi obtineri pofit, in nomine Domini contentemur omnes, 8c illuo accedamus . Si vero adhibita omni cura fieri C nequeat, cum eis de aliquo loco difponatur, nobis tamen tuto , fc accomodo Gnecis ac futnmo Pontifici; fine enim Gracia unio fieri non poteft . Ipfi autem pnafentiam papa tn concilio illo omnino expofeunt ; & in ipfo pnrfertim concilio ycumenicq omnium prsteritarum diflenfionum obliti cum caritate, & unanimitate pro unione Orientalis ecclefia, & morum reformatione totis intendamus viribus . Interim vero , dum ifta peraguntur , quideant' hinc inde proreffi» , & agitationes . Expenia autem hadenus faAs pro negotiis Graconim in omnem eventum his qui eas fecerunt reftituentur omnes . Et ut hac pacis media acceptentur multis cx-p hortationibus inftat hrc eadem V. P.

Circa primam particula partem, ut pariter moratorium Sacri Concilii , & Summi Pontificis translatio pariter auferantur ; refpendet S. Synodus , ut fiipca in precedent! particula refponfiim fuit, quod fine Ecclefia confofione, & jurifdiàioois Sacrorum Conciliorum oflbfcatione, & denigratione, ac decretorum Sacri Concilii faluorionun vacillatione, pofteroramque pernitiofo, & periculofiffimo exemplo hoc pacis medium , fi fic nuncupari mereatur, admitti non poteft. Et mirandum quod maxima ex illo imminentia pericula percunftata non fuerit prudentia veftra . Si enim per compofitionis viam nunc apertam tollantur monitorium , itu citatorium , & pape prstenfa translati· ; an non revocamus, fc ponimus ia dubium totam Ecclefia univerfalis, & facrorum conciliorum auAoritatem ; dabimus fummis pro tempore exiftentibus pontificibus ex hac facilitate incentivum, & materiam diflblvendi, 8c transferendi generalia pro eorum libito concilia? Dicetur enim, quod oportuit facrum concitranslationem, & diflblutionem obtinere. O res utique deteftanda, fc exemplo pernitiofo, fc totius ftatua ecelefiaftici in foturum perturbetiva? Nam citatus fuper fuis exoembui notoriis, & totam ecdefiam fanfcam feandalizantihus furamus pontifex, illico ad miferabile, fc deteftabile diflblvendi, fc transferendi concilium confugiet refugium, allegabitur quod oporteat citatorium tollere , ut tramiatio auferatur , negabitur ccdcfi» jurifdiftio. Dicetur enim quod fi illa huit facro concilio competiiflet , citatorium nunquam per tfanslationem revocaflet. Nonqoid infoper non tacite fateremur illam fuam diflblutionem , feu transiationem vahiifle ? Nunquid, quod deterius eft, aperte noo confiteremur facrum concilium in illo citatorio er- *rafle?* quod fentire catholicum non eft; pnrfertim in iis, qu» ad ecclefi® reformationem pertinent, ut iupra in aliis particulis latis oftenfom fuit, fc pre hoc facrum concilium, vobis prefidente, oratoribus fummi pontificis in illa pefponfione cogitanti allegatui Nunquid dimittemus cum Dei oficnfa omnia illa in citatorio contenta facinora incorreâa? Si enim hoc facrum concilium, alias V. R. D. pnefidente media pacis prztenfa fuper primaria pretenfo diflblutione admittere propter aliquam ex pnemiflis caufis voluit, etiam in eum accerrimo aoimadvertiflet , nifi* illam preteniam diflblutionem irritam, & inanem dedaraflet; quonam pa&o poteft nunc idem facrum concilium cum de rebus eifdcm, fc gravioribus agatur, fore, qu» pacis media appellatis, cum tanta ecclefi* confufibne, & periculo admittere ? Si autem tantopere, ut certe debetis·, Ecclefi* SanA* Dei veram pacem cupitis, non pigeat Romani pontifiefc aures indefefle pulfare, ut ecclefi* Dei, t qua ipli ecclefia prafe&us eft , fe humiliet, jurifdi&ionem ipfius recognofcat, tollat de foAo fuam iniquam & notorio inpiftam prxtenfara diflblutionem, feu concilii tramiationem ; definat fchifmaticorum conventicula congregare de fe fc fuis aAibns non finat Dei Ecdefiam fcandalizart, corrigat, & tol- 1st nefarios, [redacted] fua curia abufus, animarum laqueum miferabiliter tendentes; vivat, at decet Petri fucceflbr, & Jefu Chrifti vicarius, facri concilii decreta reverenter ut eum decet, & oportet, fufeipiat, qua fua falutis, fc totius Chriftiani populi funt medicamenta falubria, fc fi qua in fu* anime faluris fc fubditorum fcandalum, fc interitum contra illa contemptu, aut facilitate quadam aptemtavit, revocare non procraftinel. Tunc omnia erunt pacata, & Dei pace vera referta; tunc omnes fibi ultra etiam quam expediat humiliabimur , recipiemus eum omni , Joa decet, reverentia. St h*c jufta, & lania fint, qu* facra fynodus poftulat, & nuilo modo pratereunda judicet unufquifque. Si autem juftam aliquam adverfisa ea excufationem praHendit, in medium ecclefia per fe., aut alium ejus nomine producat ; fi juftn erunt; non luefitet quin admittantur, & Cirta illas opportune apponetur remedium. Sin autem nullas habet jufta·, fe corrigat modo pradiAo, & omnia fotura reflabunt diferimina; alias facilius ηβ/ci fcandalum perpiittitur,

ANNO CNtISTI HV·

Ur tue, quam piftHiar wins, & animarum tan-A taxum interite* damnabiliter admittatur, ut fitpc* firtis dedaftum eft. Qsod ante» Im facicadi poteftas fcro concilio competat, etfi nemo hzfitarc dabant, V, umeo D. R. fimiAme, ut arbitnmnr, tenet. Exut danffime magni, *Sc* umverfalia fynodi Conftanticnfie Centura, cujus verba funt hac. Et primo declarat, quod ipla fynodus in Spiritu S. legitime congregata generale concilium faciens. & ecclefiam militantem reprzfentans, poteftatem a Chrifto immediate habet, cui quilibet, cujufeumque ftatus, vel dignitatis, etiam fi papalis exiftat, obedire tenetur in his, quz pertinent ad fidem, & exftirpatio->em difti fchifmatis, & ad generalem refor-B ■Mtioocm ecclefia Dei in membris . Item declarat, quod quicumque, cujufque ftatus , vel dignitatis, etiamfi papalis exiftat, qui mandatu , ftttuti· , feu ordinationibus , aut przceptis hujus facra fynodi, & cujusliber alterius legitime congregato fuper pramiffis, feu ad eam pertinentibus fallis, vel faciendis obedire contumaciter contemplent, nifi refipuerit, condigna pmnz fubjiciatur, & debite puoiatur, etiam ad alia juris fiibfidia, fi opus fisent, recurrendo. Videat, pro Deo, P. V. an jurifdiâio facrum Concilium io promiflis comitetur. Hoc autem Conftantienus fynodi cenfura per facra Concilia Sencnfem, ft Bafilienfem fubfequenter renovata, confirmata, & recenfita extitit . Nec hoc D. V. in przdi- C fi His tunc aâriccm latet; nam etfi per prius hinc inde csagiftrorutn & doftorum opiniones verfarentur, nonnulli pro papa, alii vero pro facris conciliis confcribentes, & afferente*: hodierno autem tempore omnis debet cefltre in hoc ambiguitas « difputatio. Nulla enim poteft efle tanta magiftronun, ftc doliorum auftoritas, ut tot, & tanti* fynodis non fuccumbat ; quinimmo hzreticum foret hodie afterere contrarium, eum in feripturis fanât*, & evangeliis interpretandis, ft fide elucidanda etiam Romanus Pontifex lacrorum Conciliorum fequi determinationem omnino oportet, & ea ufque ad unam apicem immutilata fervare, ut in cap. *fient,* XV. difft. ubi q textus beatiffimi Gregorii hoc docet clare. Et profeffio per Romanos Pontifices olitn fieri folite, ut habetur in cap. *fende odo,* XVI. difft. ft lex. cum glo. in cap. *^dnqfte·fint* XIX. difft. & in cap. r. juoâo, *procedenti* XXIII. quzft. I. & cap. *botrefit entem, St* cap. *inter fibifete, Sc* cip. *beerttient,* XXIV- quzft. in. Hinc dicit glo. ordinaria ia Cie. unica de ufuris, fuper V. *berotinsm,* quod non folum cft hzreticus male feniieas de articulis fidei, vel facramentis Ecclefia, at ia c. *ed abeltndem,* in principio de hzreticis ; fed edam qui perverfum haber dogma, vel filias, vel ~~noves~~ gignit, ~~aut fequitur contra Ecclefia~~ doHrloam , ut jo juribus przallcgads, & io przallegata Cie. £ unica in fi. Statute enim Sacrorum Conciliorum factarum feripruraruin auâoritadbus fecundum Aumiftinum comparantur, ut in cap. *emnie ,* XII. difft. Tanta deaique eft hujus Saolla Ecclefia aulloriras, ut illa *M»* Chrifti evaxqjelia, & approbata, & indubitata documenta, & autbendcz feriptura, & facra dicaatur, quz, ft quas ecclefia recipit, ut in cap. S. *Reeune Etdtfut* . XVI. difft. Hmc Auguftinus in plenfque loris afleri? ^—<SS, *gelio--nch eroderent, nifi mt tcdtjie andtriiet ceountontret.* Et Hieronymus, ut fupra deduâum fuit, comparat concilii aufloritatem foli, ut iicut fol fuo ardore humores rivulorum deficcat ; ita Concilium fua auâoritate omnem argumentationem. Inquit enim in fine difputafioni* contra Lucitcrianum. *Pore-*

*Eedcfie felt fitter*j* de auâoritate concilii generali Joquens. Hinc glo. ordin. in pratal· legato cap. *^inafiefint,* dicit ·, quod ubt de fide agitur, tenetur Papa congregare Epileopotum Concilium ; & tuoc fynodus major eft Papa, allato pracallegat. ficut XV. diftin. Hinc belliflimc Auguftinus de fide catholica : firmiftime tene , & nullatenus dubites omnem hzreticum vel fcbiftnaticum cum diabolo, & angelis ejus «terni ignis incendio participandum , infi ante finem vitat catholicz fuerit incorporatus , & rcintegratus ccclefiz. Et poft pauca : *Ontni homini,* far *ecdtfi* estbolrce nt» tenti unHttem , eequr baptisées, ntqm dttmtfina, qtutntnutcnnqnt cepiefe, neque m»>t pre nomine Cbrfii fnfeepte profiter» pettrit ed feintun.* Qua verba habentur in cap. m. de haere, cui concordat diâum cap. *ditent,* XIV. quzft. I. & notabile di&uin Hieronymi ead. cauf. ft quzft. Hinc harc Ecdefia juxta Hieronymum in cap. *emdbnt ,* dicitur fponla Chrifti pulchra fine ruga & macula , & hortus conclufus, & fons fignatus, & puteus aquar vivz, *8c* paradifus cum fruâu pomorum . Harc eft illa, quz domus Dei appellatur- quoniam juxta fuam promiffionem in ea habitat. Inquit enim Chriftus: *Et trt vobifeum nfane ed eonfneutetionem fntuli* . Et alio: *Ergt ngebo Petrem,* Ô* *elinet Peretlittae debit vobit,* «r *ntentet nobifeum in ettretan.* Harc eft illa domus fecundum cun. diftum Gicroaymi , quz etiam claves accepit, atque poteftatem ligandi, & folvendi. Hanc domum fi quis corrigentem corripicntemque contempfcrit, *fit tibi,* inquit Dominus , *fient Etbnicns, & Pnblicantu* . De hac domo dicitur, *Domine, diitxi deeortm dentes tnt* , Ô *ltenet bebitetttnit glertee tuet.* Et qui habitare facit unanimes in domo , ficut inquit Hieronymus in difto cap. *euntibus* . Nunquid finem mihi facerem, fi omnem Ecclefia: auftoritatem mea vellem oratione perftnngerc: Sufficere enim tanta przfatz auftoritates cuique debent. Dicet fort.'ffis quifpiam , Papa hoc jam diffolvit Concilium . Quzrit & ifte miferabile refugium, ficut Dominus Eugenius papa diflblvendo quzfivit. Illa enim diflblutio fatis damnata cft per Concilium Conftantienfe ; & clarius per hujus facri Concilii decretum diu editum , & przfertim in cafu noftro diHa prztenfa diffolutio, juribus non fuffiftit. Si enim in concernentibus Ecclefiz reformationem in capite, & in membris Papa concilio facro obedire tenetur, quomodo valuit citatus ut fe corrigat concilium diffolvere, & ad fe advocare? an in eodem fallo fuperior erit, & inferior ? Et li talis admitteretur diffolutio, mmquid poffet unquam haberi Papa concilio? certe minime. Non enim haberet nifi poft citationem concilium diffolvere, vel ad

fe

gy fe pro libito tranferre. Ex quo tora poffet periclitari Ecclefia. Hinc glo. notab. in c. fi cmaisTi XL- difl. quaerit, aunquid papa poffit Hir ftaroere ut non poffit accufari de hzrefi; flt refpondet quod non; quis cx hoc periclitare. tur tota Ecclefia. Et fi alius forte diceret: expreflâ in citatorio vera non funt, ficut flt ipfe fummus Pontifex inficiatur; profeAo negari faltem non poteft, quin in eo tales, qualitates expreHr fint, quz facri concilii jurifdiAioaetn fundant. Et hoe fufficit ad jurifdiAionem fundandam, ut citstus comparere, faltem ad fc excufandum, teneatur, ut in *I. ttn geaJam petila, de* jurifdiAione c. ju. flt 1. *fi qnie te alie··*, fl', de judic. plenius per Bartholum in lege 11, *ff. fi fait in jet* o». & per Innocentium in cap. **Ii.** de dilac. flt ia c. *caterernm ,* de judi. A c. *eem fit generale,* de fo. competen. Qiamquam es, qux in citatorio expretis funt, aotoria efle videantur in fe, & fi eliquas excufationes recipere poflint, cas tamea ipfas in medium deducat, fi quas habet. Allegatur per D: V. crebro fcandalum, ut proceffus ifte fdeat; nempe tale fcandalum non eft timendum, ec exiftens facri Concilii jurifdiAionem inficit, quin ipfius gefta teneant. Nam ubi jurifdiAio competit, licet certa debeat haberi in procedendo confideratio, feu modificatio, proceffus tamen tenet illa non habite. Ad hoc glo. notab. in Clementina 1. de jurififi. Aione papali in V. *inbibentu.* Ad idem alia glo. notab. **inj.** *^nie Pontificali,* de offi. deleg. **li. VI.** in V. *aliter,* ifoi dicitur deferendum dignitati pontificali in cobercirione contumacix, ut primo ipfius Ecclefis vel facerdotale miniticrium interdicatur, ac deinde a beoefitio fufyendatur, ac fubfequenter aggravetur ceofura ccclcfiaftica, nifi forte aliteriuaferit nimis contumacis protervitas, feu culpa. Quant ibi glo. fl. quid fi Judex non fervata forma illius decreti ftatim excommunicet, vel fufpendat Epifeopum, vel fope. riorem; tenet ne fententia? Et dicit, quod fic, licet Judex male faciat, quia hanc modeftiam non fervavit; allegat **XI. q. m.** Et de fen. ex. */atra,* ubi patet, quod tenet cenfurs lententis etiam injufta. Quamquam in cafu noftro firmandum **fit**, ut in nullo hic proceffus injuftirix notari **pofli:**, tum propter przdiAa, tum quia concilium in his errare, Deo affiftente, **AdireAore**, non poffit, qui Ecclefis fus promifit jugem affiften. tiam·

Qtoad Grecos autem, ut de preftanrioribus Patribus aliqui mittantur Oratores ad Venetiarum urbem; refpondet S. Synodus fe propediem preftoiari fuoe Oratores, qui ad Conftsntinopolim pro Graecis adducendis profeAi fuere. Talia quidem facro Concilio referre potuerunt, quod folemniffima ad eoa ordinabitur legatio. Poffent etiam, quod non. credimus, taliter defperare ipforum ad nos^ adventum, feu concordiam, quod aut tenuis, aut nulla mittetur, ne cum Ecclefiz confofione iterum vacui redirent, ficot de galeis contigit. Scriptum efi enim: **m** *Jefme/af baepreittm,* **O** *fanSa httiigaa eenemitteeJa rearbitrerit,* ut Ambrofius refert, fit firmat in cap. *fi ^ei* vere,* **XL** quaeft. **tu.** Et cum yir ecdcfiafticus, atque prudens, fle iatclligens A videt non poffc proficere, tacere ex Hiero-"· *em* confilio debet illo tempore, **m** det ta&um canibus, & mittat margaritas ante >+» pbreos, fle converti Conculcant eas. Imitet*·» rene--Hieronymum dicentem: *fsltu fe'Wmn,* fM« *replettu* rraar, **XI.** quaft. **it i. fww/».** Vdit ergo **R.P. V.** tamquam columna, balls, & cardo Ecclefue **univerfali·**, hanc ipfam Ecclefiam uns nobifcum protege**ft,** defender», flt **uti** par **eft,** exaltare, ne luponun incurfibua & morfibus laceretur. Nunc/enim illud profeAo tempus advenit, quo aut denigrabitur, decolorabitur, feu conculcabitur; aut certe, quod verifnniliua arbitramur, ex Chrifti mifericordi», qui fponfam fuam pulchram, fine **ngi,** A macula non 'dbfcret, decorabitur, *8c* fuper columnas tene* ciflimas collocatam efle videbimus. Si enim his, qui Rempublicam mundanam **juverint,** obfervaverint, **suxerint,** certus in **edo** con* ftirutus eft loeus, atteftante Cicerone in li» bello de fomnio Scipionis, ubi beati perpetuo «vo frumitur; quid arbitrandum eft con* tingere illis', qui pro Chrifto, & ejus dile* iliffima fponfa, pro qua defeendit de altis ccelorum ad <ma **mundi,** effeAualiter elaboraverint' Audient enim, non hdfito, illam dominicam vocem: *venit aê* are eaarer, *q»i iaborafttt^ & onerati efitt; & ege reficiam* t··/v Omnes enim Dominus ad vineam fuam, ut ibidem elaborent, deftinavit,r.promittens quod juftum fuerit fe daturum, quod omni, bus nobis fic laborantibus **Altiffimus** donare, A concedere dignetur. Arnen.

tfic eft finie reffxnfienir faila cnitiam pre^tii ·v*ı·.*
pefitieni «m feriptie perre&ce in J. J*ro«/· per*
A. D. Legarttm per eeganeme ***Jninfifatl*** k mm·
Fxrereiûm·· reamcMSx, *fncttfime* m Ks
feriptie per etmuiem Jfrcblepifcepam retia#· ·»ηβ« ·|
ie AMereas *Dei, & jnftifieatieaem, & tiefeOfionem Ecclefia ftut fanfla, & bnjtte facti Ba/ilitefi, ccncilli illam reprabefenemuit.*

"&i eratienem Nicelai Panormitani Arebit" pifeepi pre cenfervatiene Ceaciiii Bafileenfie babitmu.

APPENDIX.

ALtera hate eft oratio Parr.omitani Archiepifcopi ab ea plane diverfa, quam pro defendendo concilii Bafilcenfis jure in exauAoratione Eugenii papar dixit coram Si* gifmundo imperatore, oum legatione pro concilio A Felice pape V. fungeretur ad diftant Francofurteafcm an. 1442. menfe Junio. Pofteriorem hanc, utpotn alibi quam ia con* cilio habimm, flt fitpins recuflim, omittendam hic cenfui; onrfentem *vero* ut ederem 8c rei novitas **ipu,** & inftituti mei ratio, omnia dandi que conciliaris effent, poftulabat. Ne tamen veneni fufpicio JcAoro ab illa removeat, monitos eos volo (ne fibi imponi a viri auâoritate permittant) hanc opinionem ctete illa obtinuiffe dc Panormi* cano; eum fcilicet ita defendiffe concilium, ut facile contrariam etiam fententiatn pari ardore defendiffet; fiquidem id fore commodum rebus fais **iatdlexiffet.** Ita enim teftatus de illo eft **OÜtifo** Carafa **S.R.E. Car.** dinalis Neapolitanus, cujus hoc diAum refert

ANNO CHAUTI

Sendaua, vir mihi fatpe alias celebratus, in noa ad fcriptum iftud Abba-

CNBKTt >417·

Imprababat Carbinalii illa (Oli verius) *fcHtoa Eagenii IP.* qau Mae *aliit, gei cencilia Bafileenfi irttifrcmt, tat bigatiatat* ae*bulaiffet, gnat ⅄ caecilia, ebtiatteiaat / raga·tat tenue» pre Panermitane ie catam Carb·· liem ablefle a Felice aetipapa , iaexerabiltm*

Neapolitanam (verbi funt Felini hxc narran-

binalatnm, & bac amnia cerrefijfet. Illa igitur de Panormitano tunc opinio fapientibus vtris infederat; feribere nempe illum non ad ventatee quidem, fed ad compendium fuum, ut pro animi affecta fenteotim mutaret, fortututque aura nunc hac nunc illae alpirante trahi ie in diverfa ac plane contraria permitteret. Qns ergo certo affirmaverit hanc, i), lamve Panormitani fenteotiam effe · cui periode fuit five rd dicere quod (ennebat uve id affirmare quod expediebat ? Cattcrum fi quid conjeétara valuerit, plus Pontifici contra concilium quam concilio in pontificem favifle Panormitanum cum mentem ab arte·Aibus liberam gerebat, ex iis intelligo, qua *dc* ipfo inferius promam.

At enim, fin uri authoriras *ad* nerfuadendum errorem valuent , adduAs fortafle ab eo rationes id extorierint . Nihil profe&o minus · non enim deluerunt concilio viri do·

^Aiffimi pontificiarum partium aflertores qui pro vindicando pontificis Rothani jure ori & calamo nequaquam pepercerunt. Panormitani rationes omnes refellit Cardinalis Turretremets , non unico ille quidem feripto ; nam in primis dedit *Apriegeam Eagenii* recufam apud Labbeum Tom. XVIII. pag. 1417. quam, orationi huic Panormitani oppofitam efle monet Felinus in adnotatione ad hanc ipfam orationem his verbis: *fpecialiter centra eeueia centtata i» bec jermoee efi trabiateu Carbinalit S. Sinti incipient .* Notaftis *8tc. manitea i» vtrficele Patafaih,* Or. Iterum quoque Turrecremata orationis hujus momenta expendit arguitque 1 vitatis *in feripto illo fuo* in conventu Bituricenfi recitaro, &*tnep primum hic vulgando. Adverfarium alterum in Panormitanum ftaruit Felinus ibid. S. Antoninum in fumma par. 1. tit. q. cap. 11. $. 14. Tertius pro Eugenio eft Petrus de Monte (Felino monente) in lucubratione fua inferipta : Da*fammi pentificit, gcneralit cancilii , O imperaeertte nta/gftatii engiee , O petgflaae .* Ex hoc opere , quod Feliniamr M. SS. febeda nobis fervarunt, caput illud Panormitani rationes impugnans , a Felino indicatum, hic orationi ejufdem Panormitani fubjiciam. Scriptum vero iftud Petri dc Monte ex M. S. codice Felini hic trado· vulgatum eft tamen Lugduni an. 151». iub boc titulo: Petri de monte Epifc. Brixienfis Monarehia, in qua generalium conciliorum *me·* teria, de poteftare, praefidentia, & excellentia Romani Ponnf. Â Imper, difcutirur; ex proprio originali Felini Sandari rrenfcripta.

Alterum, qui peculiari icripto hanc ipiam orationem exagitavit, Antonium de Canesoe indicat Felinus his verbis: *Pre Btmeeee centra gtfia cenet!ii Bafileenfit efi traSatau Antauàt be Canearie fttn birenie Denae neee Cetacil. General.* Tom. XXX.

epifeepe Racanatanfi & Maceratenfi ; O- eft illh tra&ataj injtrtut ie fiet vtimninie cancilii Bafi.ttnfit gaab bauet Raverenbefimtu Ca.b. Beaeveetanat. Author iple dc fcriptum arque me huculque fugerunt.

Verum nemo meli tu Panormitanum edurat ac idem iple Panormitanus tn confilio ex lebedis M S. felimatus mihi noto; an vero illud inter ejus edita prodicnt, ignoro. Ex eodem M. S. codice dandum conlilium iftud cenleo; non quidem integrum , led eam tantum illius portionem exknbam, qu-r authoriratem Romani pontibus lupra conci Hum verius & rationibus adftruit ; quo in l.ko adnotatmnnn hanc opportune adjecit Fehms. *V'bt ramea*

fMr *ibi bimi praeefferent eb ifife Hcilattbac Mati/ Jcribretit ie /ttit centtA** l raulra *Eegeniem ; bit legaitnr bilpntanbe* ιv d««-*beaba fiet paffiene.* Indicata a Felino .'•ratio illa eft quam ab hac divertam & farpiu.' <«-rufam dixi ; fed cum utrimque ea.em tmt probationes, qui fermonem illum fuum thi redarguit Panormitanus, noftrum hunc pariter damnat . Porro conlihis hu/us Panormitani exordium eft: *Epijcepet qmbam* Or. In fine vero eadem manu ac reliqua h*c adnotata leguntur : *Difpatata facrent bac babia* prime *Nicritue bt Sicilia Abbatem Meniaceeafin legentem A. D. MCCCCXXXI. i» bie S. Marti, & ab arremgee parttae babitram '/åd* m·* *rtlpaɲbit nebiht & magna / Jcnntia D. Rtitriai fit Ctvilnatiiu be Fltrcahf, aebiter mtnt bentvelet.* In hoc igitur cotifilio illa qua ftatim dabo habentur in rem 'noftram .

NICOLAI PANORMITANI

Archiepifcopi

Dt Jepreeea papa antberitata fnpra caecilinen qnabane tjua ceefiiie in M. S. Cabice, female fragmentant.

PEr pnediAa etiam dico gloflam non (impliciter verum dixiffe in cap. .'ftrqfe *fit#,* XIX. difl. quae dicit papam arAari ad requirendum concilium , ubi de fide agitur ; & ture fynodus eft major papa. Quod ego fimplicirer non fateor, quia ex^reflie boc" videtur contra ca. *ma/artt,* de bapt. ubi paret quod majores qiMrftiones, maxime fidei, debent referri ad fedem Petri , & fic ad papam. Vide notabilem texrum Hieronymi ia ca. *Huc gft fibtc ,* 1.4. q. >. ubi patet quod papa poteft folus corrigere errores circa fiaem. Sic in nulla parte novi Tertamenti Iegttur quod concilium, papa extente , fit fupra papam io caufa fidei, vel quod concilium neccflario fit vocandum. Fateor tamen quod ubi dubium effet maximum; ita quod etiam papa dubitaret, tunc deberet convocare concilium, quia tota ecclefia errare non poteft. Pro ea enim in perfona Petri oravit Chri» flue, ut eft gloffa notabilia in ca. *arrepta,* XXIV. q. i. 3c notatur in dido ca. aw/e*ret.* Er ia hoc cafu dubio fsâa fait illa convocatio in Hientfidem fuper citrumcifione ficnda, Abi. XV. Nec per hoc minmtur po-

teftas papz, quia ipfius poteftas incWitur in A co fiii. ipfe'emm ent It eft vents pallor a*wo CMMT! 'concilio: quia, ut fupra dixi, rota poteftas chkatl «pud ecclefiam; fed papa'eft caput ipfius >»37. corppris, k per eum explicatur nomine ecclefiz juxta illud Dominicum: *tite ecclefi** Matth. XVIII. Ad ca. ^*eefiefitu,* qipd videtur innuere contrarium, dico qtod debet intelligi quando papa vellet aliquid ftantere contra jam ftatuta per concilium in caufa fidei. Nam do&rina illius Aeacii fuerat damnata XXIV. q. I. c. I- Hoc enim cafu quando papa vellet ftatuere in caula fidei contra ftatuta per concilium, videretur errare, quia ipic poflet Lzreticus efle *St* iniufhciens, ut fa c. *fi p»p».* XI. & c. J. de renuntiat. lib. VL fed tota ecdclia non; & hoc cafu poflet intelligi quod fynodus eft major papa, alias fecus. Dko etiam unum, quod videbitur magis novum, quod fi papa etiam in failo fidei moveretur melioribus rationibus & authoritatibus, quam concilium, ftandum eflet diffinitioni pops. Nam concitium poffe errare, ficut erravit, quando difpofuit ut irtei raptam & raptorem non poliet effe matrimonium; & tamen Hieronymus dixit contrarium, motus rationibus & auftontatibus juris divini; & diôum cjus fuit prolatum aifpolitioni totius concilii, ut XXXV. q. n. ca. /rra/ junélo ca. *pleceii,* St ibi Gloffam meliorem in ca. t. difl. XX. v. *«/iemnt.* Ncc obftat fi dicatur quod tota ecclefia non poteft errare, cum Chriftus pro ejus C fide oraverit, ut fupra dixi. Dico enim quod concilium generale, licet rcprzfentet totam ecclefiam, non eft tamen tota ecclefia; nam fides poteft remanere, nedum in papa folo, fed in una vetula, & fic fides conlervaretur: ficut accidit poft paflionem Chrifti, quod remanlit folum apud beatam Virginem, ut communiter dicunt Theologi; & tamen jam Chriftus oraverat, ut non defineret fides ante paflionem. Sed nunc dixit non deficit ex quo fervitur faltem in uno quicumque fit ille. Et hac forte ratione dixit glofla iu ea. fMJHivi/,* XXL difl. perillum textum, quod ubicunque funt boni, ibi eft Romana ecclelia. Nam ecclefia nullam dicitur habere maculatn vel rugam. Ex his ego concludo; quod papa folus, tanquam caput eccleiiz, poteft exercere omnimodam jurifdiclionem expofeente caufa rationabili. Nec eft opus Deceffario alios convocare pro confeofu habendo. Alii vero przlati exercent, fed non fine difpolitione capitis, fcilicet papz; habent enim poteftatem a Deo, fed in illa fubfunt papa tanquam capiti. Et forte ad hoc delignandum Petro dixit multa feparatim, fed aliis amplius locutus eft conjuoHira & generaliter. Unde Petro dixit, /- *et Petmt, & fuper perrem &c.* Eidem quoque dixit. *pefce ovet meat.* Et non tantum femel; fed tertio pro fua fide oravit fpecialiter; & eum admonuit ut fratres fuos in fide confirmaret, dum dixit: *ege pe» te orervi, Petre, tot eoa deficeret firiet ttut, t?* tu *eii^tmBje conxtrfft confirme fretret tnet.* item confidere quod m fingulari dixit Chriftus. *fiet tm»m eviie &* msm *ptfier.* Et fic voluit unum effe paftorem, non plures; fed hara poteftatem pafcendi contulit loli Petro, dum dixif: *i>.rfe evet meet..* Et fecit H'ie pallorem Jo- *& pontifex, ut* de fc ipfe dixit: *ege .fmn pefier bemtu* Or. Alii namque apofloli firn* runt coadiuvantcs & coopérantes; ideo rcQe dicitur quod papa fuit affumptua in plenitudinem poteftatis; alii in partem fpllicitudinis, ditto cap. àd fe/riw, dc auHorirate & ufu pallii &c,

EXCERPTUM

Ex »pere infcrift».· tie fBmmi pent·fierI & nniverjelit cmecilii, ne'e mm de *impereteri* mejeftetu etrgixe* **Ofiltfltit, mbtri** *Petre th MMt.*

TErtia conclufio (a) eft: papa pro nullo allo crimine (hstrefi excepta) ctiamfi incorrigibititer, & notone fcandaliaaret ecclefiam poteft per concilium quovis mono deponi. Ifta conclufio probatur, primo jure potitivo; deinde jure divino· quamvis apud quofdam minime bene feientes in hac mate* J*ia refpuantur facri canones fummorum pontificum, & eptftole decretales, qua: ramen funt ab ecclefia approbate, ut habetur 1$. dif. c. /aaa *tttmc $. item decretelet.*· Utxfc non debet quis aufu temerario cas abiicerc, aut eis fidem non adhibete; quia hoc non effet fapcre ad faturitatem, fed fapere pluf- quam oportet, quod eft contra Apoftolum ad Rom. XII. & habetur rranfumptive de renunc. e. 1. I. VI. XLIIL...difl. *fit refier.* (deo, incipiendo a jure poGtivo, clare, ut fpcro, deducam poteftatem Paps elle fupra concilia generalia, excepto caiu hzrefis; A per confcquens in nullo alio caiu Papam poffc per generalia concilia deponi. Primo itaque probatur hoc *(b)* XXIV. quzft. 1. qaadcaasfM, In glo. quod fententia Romane fedts proferenda eft lententi* totius ccclcfue (c). Clarum eft autem, quod per fcntcntiam Roman* fedis debemus inteliigere fententum pap*; qui fedet in cathedra Petri: ipfa enim ledcs non loquitur nifi per papam, qui eft n in ea, ut de fe patet. Et fic illa glo. optime probat, quod papa eft fupra concilium. Secundo, idem clare probatur, IX. quatft. III. *cb»8» per meBtittm, Sc* II. quzft. VI. *plectrtt,* uhi a fententia Paper non appellatur ad aliquem; ergo Papa in terra non habet fuperiorem. Si enim diceremus concilium effe fuper Papam, ficut quidam pervertentes omnia jura dicere audent; certe licitum effet a fententiis fummorum Pontificum ad ipfiitn concilium appellare; ex quo datur fecundum eos fuperior, dc appellatio eft ab inferiori ad fuperiorem judicem, ut notat Bartolns de appella. 1. t. *fecit,* de confuet. c. ti. 1. VI. Immo, quod plus eft, & 'pauci advertunt, text, pnealle gatum c. *cbbBb per memdnm,* qui notabiliter probat, quod Papa eft per jura fvpra induaa, *Sc* quos fynoXe^U gat, Papa abfolvit. Et dicit ifte textus, qui, ut lbi dicit glo. debet intelligi de fynodo uuiverfali, & generati. Tertio, ad idem b-

omnibus appellandam. eft ad tn—aam Mm, quafi ad matron, nt cjus uberibus nutriantur, authoritate defendantur» *k.* a fitia epprtÆo«i-

er bua releventur, Qtarto, pro hoc eft optimus A trx. cui indubitanter refpooderi non poteft ♦ CHt*tTi 3“*^· 11*· 'M ubi tex. dicit, κι*, quod appellatione* totius ecclefia deferuntur ad.Papam; led clarum eft quod concilium eft 'tota ecclefia representative; ergo a concilio ad Papam appellabitur . Ex quo fequitur , quod cum appellatio fiat ad lupcriorein , ut dixi fupra, papa eft fupra concilium. Subdit etiam ille tex. quod a lententia pap* nunquam prorfus appellatur. Notandum verbum «ufMM prar/kr, quafi fentiat, qudd nullo modo, & nullo cafu appellatur. Ex quo infertur, quod interris non habet fuperiorem. B Ideo male faciunt qui a fententia Roqpni pontificis appellant ad concilium. Credo enim per pratmiffa, quod talis appellatio fit funditus nulla; quia non fit ad fuperiorem. Et fic deficit unum de fubftantialibus appellationi* , ut patet ex fupra deduâis .

Quinto pro ifta fuperioritate pap* eft bona glo. in pneallegato c. *cuaSa fer mundum,* qu* vult, quod fi concilium cum cardinalibus effet pro una parte, ft folus papa pro alia, przvaleret id quod papa dilporeret. Sexto, facit ratio: illud, quod alteri pneftat robur, effentiam , ft auâoritatem, & fine quo illud non poteft in effe fubfiftere, eft fuperius illo cui prsftat robur, & effe, ut de fe eft notum. Sed Romanus pontifex lua auâoritate dat effe, & robur conciliis generalibus ; ergo iliis eft fuperior. Aliam non video ra- C tionem, quare jura omnia ita exaâe & diligenter ad validitatem generalium conciliorum aoâoritatem pap* requirerent, ut patet XVII. per totum ; adeo quod aliter faâa non dicantur concilia , fed conciliahula, ut dicit tcx. XVII. dift. *muttit.* Septimo, videtur expreffum deelec. *figaificafli,* ubi tex. clare dicit, quod concilia non pofiunt perfringere legem Roman* ecclefi*; immo dicens contrarium videtur refilire .'b imitate ecclefi», & a fedis obedienti*. Nam iu omnibus conciliis Romane ecclefi* Temper iutelligitur excepta auâorita*, ut ibi dicit tex. Ex quo videtur denotari fuperioritas Romane ecclefi* ad concilia generalia . Oclavo , eft tex. expreffus, qui Q non poteft cavillari in cap. *Ii-et,* in fi. de elec., ubi tex. dicit, quod in Romana ecclefia Ipirituale aliquid conftituitur, quia non poteft haberi recurfus ad fuperiorem . Certe fi concilium effer fupra papam, & Romanam ecclefiam, male diceret ille tex. quod non poffit habere recurfus ad fuperiorem, concilium generale. Nono, h*c pars probatur tali ratione : ficut fe habet poacifex inferior ad fuam ecclefiam inferiorem ; ita fe habet fummus pontifex ad ecclefiam univerfalem, cui prseft auâorirate Dei, ut fupra deduxi in prima conclufione. Hoc patet, quia quid μris eft de toto quoad totum, idem dc parte quoad partem, & contra, ff. dc rei vendi. l. *qua dt tata,* de offi. dele, *fafttralit, Item cum* «M* *tecum.* Sicut ergo in uno fpeciali populo Chrifti , & ecclefi* requiritur unus epifeopus, qui fit fuperior in illo populo chriftiano; & in univerfali Chrifti ecclefia oportet , quod fit unum totius ecclefi* caput fuperveniens tori ecclefi* ; aliter Chriftus defeciffct ecclefi* fu*, quod dicere videtur abfurdum, ft contra id, quod habet U. VI. *Quid Cttteil. Gtatral.* Tona. XXX.

ultra farer datui aimt mea* *ara ftei* ,* AMNO aixisji

XI. valet argumentons in pire cs-VI.-vm*· à»/», XXI. difti. *iltret*, de przen. *ttaa /tetradum,* ff. fi cer.'pcta. l. *afftllata ;* lcd papa dicitur fummus , ut patet intelligent!. Quod enim per abundantiam^.dicitur uni fois competit, ut dicit ar. *facit, ff.* de in lite /uran. l. *cum farti,* ft A. de verbo, obii. I. *aâi tuteat ata affaret.* XI. facit quod poteftas, quam habent Concilia generalia faciendi conftitutiones , & decreta, eft Ulis data per papam glô. effe valde notanda, L. dif. *Damier faade* in v. *caeciliarum.* Ergo papa eft lupra concilium: nam & ad eum pertinet interpretatio, ft declaratio decretorum, & conftitutionum faâarum ia concilii*, ut notat glo. XVII. difti. a*c *lisait* fed quoties ad aliquem recurritur, videtur fuperior J. ar. C. de legi. le. I. de judi. raw *veaiffeat* ,* ergo l. XII. pro hac fuperioritate facit ratio. Si enim Oiceremus, ficut multi (pace eorum; minime bene intelligentes dicere voluerunt, quod papa habet poteftatem ab ecclefia, cum ejufdem fit tollere, cujus eft condere , ut in pr*all. I. I. C. de legi, cum fim. fcqueretur quod ercclefia poffet fopereminentiam de inundo tollere. Hoc autem qui dixerit, maxime convincitur errare, quia ecclefia non poteft id facere, per quod unitas ecclefi* deftruatur. Nam talis unita* eft a Deo inftituta, ut pulchre habetur, XXIV. queft. 1. *lequitur; ft* Jo. X. *Erit* «a«w *tvile* , 0* *tutat Ptfitr* , Suafi dicat: alifer non effet unum ovile, nivfiet unus Paftor. Immo dicere contrarium, effet hcrcticum per gl. pratallcg. Clemen, *ad atjlrum.* Non ergo poffet facere ecclefia, quod in ea non effet papa ; ideft aliqui*, qui effet omnibus fuperior, λ qui effet Chrifti vicarius, & Petri fucceffor. Quod tum videretur poffe facere , fi -hanc preemmentiam ecclefia conftituiffct per pmmiffa. XIII. fi papa haberet auâoritatem ab ecclefia, hoc effet per aliquod concilium, generale, quod reprafentet totam ecclefiam ; fed hoc non poteft effe, quia concilia generalia a papa recipiunt auâoritarem, ut clamant jura omnia, ut fupra *fae** pius dixi ; ergo non poteft ei dare auttoritatem a quo recipit, alias effet perrdexitas noa inrelligibilis. Et quod Papa non habuerit poteftatem a conciliis eft tex. expreffus XX. difti. *qaamvit ,* cui non poteft refpooderi . XIV. quod papa fit fupra concilium tenent multe gloffzquas hic allego. Una eft in cap. pen. de capel. mons. Alia eft in Clem, *at Rtataai,* de elec. Alia, qua eft valde notabilis in cap. *fericulum* de elec. l. VI. XV'. facit, nam non eft dubitandum regimen *tided** effe difpofitum per eum, per quem reges regnant, ft legum conditore* juta determinant, Pro. VIII. Optimum tegimen multitudinis eft , quod regatur per unum , qui omnibus pnrfit, ut dicit Arift. XI. Metaph. ft probatur VII. queft. I. *ia afiâut.* Hic autem eft Romanus pontifex regens, & gubernans ecclefiam, cui lois diftum eft. *Ta ali-*

habetur Luc. XXII. Et hanc partem tenuit Beatu* Thoma* ia lik contra gentil, lib- IV. c. *f6.* XVI. de bac fuperioritate eft pulcher tex. XIX. difti. ûj Dsnh--/, tibi dicitur, quod Chriftus ia beatifimo Petro , apoftolonun

er ·onium *futam»*, principatum cceiefie collocavit, ut th ipfo quali quodam capite dona fua relui incorpus diffunderet. Petrum autem ibi appellat caput ; apoftolos autem voçat corpus, A fic ecciefiam, quu eft quoddam corpus fignificar. Cum itaque Petrus fuerit fummus omnium Apoftolorum, ut fupra colligitur, ut ibi dicitur, Aper apoftolos fi. goificatur carpus ecclefia; fequitur manifefte qood Papa, qui eft fucceffor Petri, eft fuper ecciefiam. Et bene advertant ad illum textum, qui detrahunt auAoritati fcdis apoftolicu; nam tex. in fi. dicit. Firm· pr- »r<e *ifti*» fir»it*tr» fecrttifi»*», Dtt,* M *Jixi»*rt ftiifttMit, ct*ftr*ft*», «ùώ i»pi* rv/r *pr^f*»pti**t vi*l*nt q*ifa*it tjiu f*· ttfttttt» tt»t*i i»fri»gtrr, tupi4it*ti· h*t f*h* Ac. Pro hoc etiam allego alium tex. juoâa glo. XXIV. quaft. i. *mmmhu*, ubi rex. dicit, qood Petras pro omnibus accepit poteftatem; exponit glo, pre mmm'à·/, ad denotandum unitatem; pr< aa»*iiM/ ad denotandum prolationem , A preeminentiam . Et quod papa fit fuperior, tenet B. Thomas 1. qunft. CV. art. r. ubi format fubtilem rationem, quam vide ibi per eum, & per glo. in Clem, ad aq^raw, de heretic.

Plura alia ad convincendam hanc fuperioritatem adduci poflunt; fed non eft neccffe folctn fecibus adjuvare, ut eleganter dicit Hoftienfia in c. per *vntrehile»*, qui fi. fint legi. neque adjun&ione indiget plenitudo, VI.C qusft. i. fi ewaia, XXV. difts. Aree fwfifew. Ideo ifta fufficiant. Ex quibus fatis patet probatam effe hanc condufionem . Si enim papa habet majorem, & pleniorem poteftatem fupra concilium,-non poteft (concilium) fua fententia (illum) deponere , quia fententia inferioris non tollit jus fuperioris, dc major. A obed. raw *i»ftritr*, ff. de major. 1. wa/er. Sed omiffa etiam hac fuperioritate aliis modis etiam convincitur veritas conclufionis, videlicet per c. vrw·, & per cap. *'litr*»*, IX. quxft. III. ubi funt tex. expreffi, quod papa omnes judicat, & nemo poteft eum judicare. Quibus in hoc concilio Bafilienfi refpondebat unus ex reverendiffimis dominis p(cardinalibus dicens, quod illa jura prohibent papam ab uno lolo judicari, ex quo loquantur in finqulari cum dicunt: *'t»tpri»'» fe- 'r. dt» &c.* led certe parcat mihi reverentia fua; ille tex. proallegatus cap. new·, non folum fingulariter, fed etiam colleftive probi- pjpjrn judicari, dum fubdit : «q»» «A ''*»' clere, *ef·· λ ftp·f·· Clarum autem q'·0'' clerus, populus funt nomina collefti va fignificantia totum populum chriftianum, qui in duo genera hominum dividitur, videlicet, in cieram, & populum XXVI.difft. *f*»t.* Et fic ille tex. clare probat, quod ■ concilio poteft judicari. Ad idem facjt XXI. jig. mw mm, ubi licet Marcellrus fcandalizaffet ecciefiam , ex eo quia E fummus pontifex exiftens facrificiis Pagaiborum fe immifeuerat; tamen a concilio non fuit depolitus. Sed huic facile poffet refponderi fecundum glo. ibi, quod illud ideo fuit, quia paratus erat corrigi. Ideo ad veritatem ille tex. non multum probat. Ad idem n. quaft. V. *mttSqftit*, ubi tex. clare probat papam accufetum non debere dc ncceffitatv

Hare judicio concilii, licet, poflet, fi vellet, *fe* purger* coram concilio. Nec proprerea ,quod eliquia Pontifex fe purgaverit, ficut Marcelline* ia pneallegato cap. ««*, & tex. in pneallegato cap. wraZqflZr, per hoc videtur imponi oeceffitas aliis Pontificibus hoe faciendi fi noluerit, ficut dicit tex. praallcgate cap, *'unut*ftit.* Ad idem fecit quod legitur io veteri teftamcnto, t. Reg. XIV. At XVI. ubi habetor, quod licet Saul Rex effet jam Edus indignus regno propter notorias iniquitates fuas* David tamen noluit eum capere , aut interficere, cum tamen facere potuiffet, ut patet legeati hiftoriamj *tiitit^tu D*wê*ifi Dt»i**t Dt*t ffrinf/tfit* sow,

B

hi Dtaùntu, tu mot wirr*w' mmoow wmw tu *thrift*» Dt*û»i.* Item: are ·jrsrmfrw r mmms

'i . Ecce ergo quod quaturacumqne Saul rex effet iniquimmus, & David perfequeretur · tamen noluit David in eum infurgere, appellans eum improbiffimum hominem chriftum domini; fed potius cum judicio Dei reliquit dum dixit: *jtuiictt Dt»i»*t i»ttr »»* O* re/ *'lcifc»t*r »tt & tt.* Quid ergo latrabunt, & adverfus hoc exemplum clamabunt, hi, qui ex quolibet notorio crimine volunt papam, qui eft chriftus Domini, a fede deponere ?

Ad idem fecit: clarum eft quod papa habet poteftatem a Deo, ut fupra pleniflime in prima quaftionc dcduAum eft ; & fic papa eft a Deo ; fed quod a Deo eft homines non poflunt diffolvcre, ne videantur Deo repugnare , ut habetur Ad. VI. ergo Ac. Ad idem facit quod habetur ad Galatas VII. tranfumptive II. q. VII. Pm/m , videlicet Petro Apoftolo notorie fcandalizanti ecciefiam, At cogenti homines judaizare, ut dicunt illi tex. nam Barnabam & alios multos ad boc Petras induxerat, ut comederent cum judxis; Paulus reflitit in faciem, Atejus morem impugnavit , fecundum quod ibi plene legitur. Qua eft ratio, quare ibi Paulus, convocato concilio apoftolorum, Ac aliorum Petrum cogentem homines judaizare non depofuit? Certe nulla alia urgens ratio poteft affignari, nifi illi, qui Spiritu S. non virtualiter, fed effefenaliter ducebantur, fciebant fe non poffdf quod a Chrifto inftitutum fuerat , quovis modo immutare . Ex hoc ergo dico quod ubicumque papa tale crimen committit, propter quod ipfe non fit alienus ab ecclefia, nec extra ecciefiam conftituitur, ficut eft omne aliud crimen prater hatrefim, noa poteft etiam a toto mundo deponi. Poteft tamen exemplo Pauli papa turbanti ecciefiam refifti, & obviari ne contaminet, feu fcaadalrzet ecciefiam . Et hoc eft, quod fingulariter voluerunt Innocentius, Ac Joannes Andr. ia cap. *fitfit*it* defen. excom. ubi dicunt quod fi papa praeiperet aliquid quod effet contra univerfalem (lstum ecclefia, non effet illi obediemfem, *®° refiftendum. Et fic notandum, quia non dicit eum propter hoc deponendum. Quod tum intelligo quando fine caufa illud pracineret; fi autem lubfifteote magna caufa hoc taceret, tunc non effet ei refiftendum ; immo obediendum. Ita notat idem Innoccu.

tiua

ANNC QUISTI »«»?·

<< r tius ia cap. f» «*· deconfuet. ubi ad litcramA
—..... ... ' dicit food iuW/flcate magM caufa λ aliis
ôiRKTr ®°tt PaP* P<**^ contra univerfalem ftatum
MJ7. acclefiat. Pro his allego bonum tex. XIX. di* ftin. *ie tttuerie,* qui eft perpetuo menti tenendum ; ubi textus fic dicit ad liceram: *I»* weawri *B. Petri ^p^ieli iteeemutt [nefieee Jleeteeeei tctltfient & tpeftlleriun jetinp ; et .fee neiif fnttréetelit meter tft jigeitetit t ttft titètet ttcltfieftice retienit megiflre . Que**

O licti ntinitne ftrtnJum eb ill jttit imp»· tinter fngneei teuten /tremet, & pie Jrutlit»c teleremtu Ot.* Erubcfcant itaque & ici. pfis confundantur, qui propter crimen aut errorem Romani pontificis , ipfum aut ejus fanâtfli num fedem volunt deponere · ferant* vque humiliter quod ab eo pnecipitur, licet grave videatur. De cujus humilitatis virtute « merito ego allego bonam glo. in Cie. I. de teli. domi, que eft omnino videnda contra iftos, qui adverfiis ftimuloa calces volentes erigere, tamutn bonum perdunt humilitatis. Qualiter autem, aut quibus modis pape fcandaliaanti, & turbanti fine caufa ftatum ecclefia reliftenüum fit, infra fubjiciam. Nunc vero profequeodo adhuc iftam materiam probo eandem conclufionem aliter, pro qua bene facit 11. q. 7. rorr, ubi textus dicit quod oves fubjeâ» paftori non poliunt eum acculare, nifi deviet · fide; poffunt tamen eum reprehendere, *k* ei refiftere, quod de papa & concilio refile verificatur . Ipfe enim eft paftor; concilium autetn eft ovile juxta illud Joannis IX. *erit eeem* avt'/r, O uaai

Ad idem eodem c. & q. *Petrei,* ubi licet querimoniae multn fierent contra Petrum apoftolorum, 3c ipfe fe excufarcr, boc fecit cx humilitate ; pontifier enim , ut ibi habetur, cx poceftatc fibi commiffi officii dicere: oves pallorem fuum non accufent. Sic cum papa loco Petri fuccefferit, poteft concilio dicere: Oves paftorem fuum non accufent, & per ctfafequens multo minus deponant. Fateor tamea qood bene *facent popa,* & effer laudandus, fi fe de obje&is purgaret, & concilii judiciis fe fubjiceret ex humilitate, ut dici-Q fur H. VIL ear *fī eempetenter.* Si autem hoc non vult, hoc facere certe non adftriogitur, ut in pratallegato *c. Petrei,* Ac II. q. 5. wu«· *thrftif.* Pro hac parte eft optimus text. II. q. *$. hit ite.* Ubi textu» dicit, quod fubditi tenentur humiliter reniti, & obviare prdatis fuis, fi forte volunt eos cogere ad malum . Et fi hoc eft inferioribus przlatis; quanto magis debet efle in Romano pontifice, fupretno omnium, cujus poteftas a Deo eft? Probatur exemplo David, qui cum homicidium, & adulterium commififfet, non eft illico a Deo damnatus aut depofitus; fed miffus eft propheta Nathan, qui illum arguerer, m habetur II. q. VII. froo cmm *Devift.* Item pro hoc, quod concilium non pofiit papam E deponere adduco hanc rationem, qu* eft nona, fit fortis judicio meo. Clarum eft quod papa non habet authoritarem, & poteftatem a concilio, lcd a Deo ; vel fi potius volumus dicere quod papa habet aurboritatem a concilio, dicendum eft quod illam habet juffu fic authoritate Dei, ut eft textus, qui in hoc videtur lingularis, XVIL di. *etiem .*

Si fic eft, ergo non debet' effe ia potiftate concilii feu eccleCu hanc authorttatem ab eo tollere ; ficut in fimili dicimus, quod papa m:' habet duplicem gladium; fpiritualcm, & temporalem, ipiritualem in habitu fit exercitio; temporalem vero in folo habitu. Exercitium autem eft collatum etiam in Imperatorem juffu Dei, fecundum quod notatur de juoic. aavir, ubi huc eft communia opiniocanoniftarum. Et hoc fequitur quod papa non poteft tollere exercitium jurifdiâionas temporalis ab imperatore, quod exercitium in cum contulit juflu Dei, ut notatur per DD. in praulleg. cap. *nevit.* Simile eft quod dicimus in delegato: nam fi epifeopus mandante fuperiore caufam delegat alicui, noa eft in poteftate B fua quandocumque voluerit talem delegationem revocare, quod tâmen effet, C authoritate fuperioris non dclegaffet, ut ff. de md., I. /n*ditium felvitur,* qua hoc modo fingulariter limitatur per doAorem pnralleg. c. *nevit.* Ex his clare patet, quod concilium non poteft papam fufpendere ab adminiftratione papatua in cafii, quo fie facit, ut patet ex fuperioribus. Infertur etiam quod concilium generale per decreta fua non poteft fubjicere fibi papam , fic multos minus fedem apoftolicam, quia hoc effet auferre fibi illam fuperioritatem, quam Deus Petro, fit ejus fuccefforibus, nec non ecclefi» Romanae cbnceffit, fecundum Juod plene fupra deduAum eft. Verum quia apra deduâum eft, quod papae turbanti ftatum ecclefi» poteft, & debet refifti, dubitatur de modis refiftcodi. Ad quod refpondeo, quod primo exemplo Pauli Apoftoli refiftendum eft papa in faciem exprobando fic ratioaibua convincendo illius prava opera. Secundus modus refiftcndi colligitur ex exemplo Hylarii, qui contra Leonem 'papam pravaluit orationibus. Unde datis iftis exceffibus in Romano pontifice rota Italia debeaet cum lacrymis, fit jejuniis orationes ad Deum porrigere , ut ipfum corrigat vel de hac vita fiebtraheret, aut ejus mentem immutant, vel alio modo ecclefix fi» provideret. Hinc legitur, quod Anaftafius papa fcelare proprio periit, fit orationibus juftorum percuffus eft, XIX. di. Pie autem credendum eft, nifi peccata noftra propter, quod defeendit ira Dei iri filio· diffidenti·, aliud efficerent, quod Deus preces ecclefi» fu» non defpicercr, neque pateretur eam ab iniquo pontifice periclitari ; quia ipfe oravit pro ea, ne illius fides deficeret. Verum ecclefia non poteft effe nulla, XXIII. q. I. fofriror, Et c. *OrnBe.* Eft enim fundata fupra folidam petram, qu» ruere non poteft ; & navicula Patri licet fluâuare pofiit, perire tamen non poteft, XXIII. q. I. *neu tnrbeter .*

Tertius modus eft, ut congregetur contra talem pontificem concilium genende per collegium cardinalium, vel, ipfis oecltgcntibus, per alios, de quibua plene dixi lupra ; non ad finem deponendi ipfum pontificem, nt quidam erronee esiftimaot, fed ad finem, ut concilium moneat papam, & per vifcera mifericorrfi» Chrifti illum exoret, ut a talibus

ri*, pou imperatori·, vel aliorum principum, qui papa ecdefiam fcandalizanti rchftaat¹ pro

t#- hoc LXXIX. dif. *fiquis pecunia,* LXIII. dii. A
———ıΛολμτ. Er e. »■ *fpnrnia.* Unde tali pon-
cmusri **® * voleet* dettruére ecdefiam, refiftere dc*
uj* bent omnes Chriftiani XXIV. 4. 1. msmor
XLIII. dif. *fie rj&er* .VII. q. T. φ. cum' ve-
ro cum fi. Hinc dico, quod fi papa totam
> thefaurum ecclefi», qui eft diflribuendus pau-
peribus XII. q. 11. 4MΓM* *babet ecclefia,* no·
tabilis glo. in Clement. *ne Pemani,* de elec,
dareat patentibus fuis, aut propinquis, «ut
ecclefia priori indebite alienaret, non eft per-
mittendus talia facere, fed eft ei rcfifteodum,
ad ejus tamen depofitionem propter hoc mi-
nime debet procedi, ut ex fuperioribur clare
patet intelligent!. Pro hoc eft una bona glbf-
r fa in c. i. de renu. lib. VI. ubi notat, quod
papa folum propter hzrefes deponitur, non
autem propter infuAcientiam. Conftat autem
fcienti jura, quod przlatus dicitur infra in*
fuAcicns* quando dilapidat bona ecclefi», ut
habetur de Sta. mo. c. 11. i. fi. Item fi vi*
vit incontinenter, de quibus notat de fupple.
neg. pnela. GroaWi, lib. VI. Et hahe opinio-
nem invenio tenuifle D. Petrum de Palude
patriarcham Antiochenum licet multa ex his,
quz fupra dixi, omittat.

Nec obftant, qu» in contrarium allegantur
pro fuperioritate concilii; primo illud Evan-
fjelii: *fipeccaverit in te frater tuus Cf'c.* tram
umptive 1. q. 1. *fi peccaverit* de Judi. oo-
vit. Refpondeo autem, quod dum Chriftus
ultimo loco dicit, dicendum elle ecclefi»,C
per hoc non denotatur fuperiontas; fed intel-
iigo dicendum *efle ecclefi», ideft declarandum*
efle coetui fidelium illum elfe incCrrigibilem,
ut, quod Petrus occultum fciverat, modo ab
omnibus cognofeatur. Ideo bene fequitur in
tcx. *Et fic tibi ficut Ethnicus & Publicanus,*
per hoc fentiens illum in facie ecclefi» pofle
excommunicari, *Sc* deberi ab omnibus vitari :
deliflum enim occultum non eft ante omnia
propalandum, ut patet exemplo Chrifti, qui
licet fciret Judam fe prodituruni, tamen ce-
lavit, ut notat glo. de offi. ordi.^*facerêes* 1.
q. i. *Chriftus,* nili fubeflet incorrigibilitas,
quz deprehenditur, quando monitus non de-
ficit ar. de fen. excom. *centingit ; Sc c. fa· £)*
rrt. Nec obftat illud (d), quod habetur in
actibus Apoftolorum: *cum aueliffent ^fpefleli,*
qui erant Hierefelymis, quia recepit Samaria
verbum Dei, miferunt aJ eam Petrum, &
Jeannem, &c. Ex quo colligunt quidam, quod
ecclefia fuit major Petro, poftquain eum mi-
fit. Refpondeo iftam efle fatis kvctn argumen-
tationem: nam cum tunc inciperetur fides pu-
blicari , magis inducebantur gentes ad fidem
opere, & exemplo, quam verbo. Idcirco pro-
pter vit» fanflitatem , *Sc* miraculorum pote-
flatem (nam ad ejus umbram fanabantur in-
firmi, Aél. V.) millus fuit Petrus, qui exem-
plo Chrifti feipfum humiliavit, tenens illud
praeceptum mente: *qui maier eft inter vas,*
fiat ficut miner. Simile eft quod idem Petrus ®
alibi facit, fubmittendo fe ex humilitate ju-
dicio ecclefi» , quod tum declinare potuiflet,
II. q. VII. *Petrus.* Cujus exemplo etiam Leo
papa fubmifit fe imperatoris judicio, II. q.
VII. *nes fi mcempetenter.* Per hoc tamen noa
infertur vera laperiuritas, vel inferioritas, ut
de fe patet. Ad illud, quod allegatur Aft.
XVI ubi orta quodtooe, an oonvmfi ad fi.

dem debeant circumcidi·, recurritur Sd Apo- .....
ftolos , & presbytero» fcc. Refpondeo‹ quod ^ημκτι
ligpt in illa congregatione Jacobus (*e)* fuerit · '<i>-
loquutus, per hoc non infertur, quin Petrus
inter eos niiflet caput, 3e'principalior. Quis*
enim eft ira fatuus, qui diceret regem confi-
lio fuo efle inferiorem, fi aliquid per concilium
fuum determinaretur, vel fi aliquis contra
fuam fententiam' diceret, quae ipfius regis, St
omnium confenfu approbaretur? Approbata eft
igitur fententia jacobi, tamquam reéle, *Sc* be- *i*
ne Tendentis. Pro hae bonus tex. XXXI. difl.
Hkena, uti inconcilio unus dixit fententiam *a*
fuam, que a tota Synodo fuit laudata ‡ ex
quo non fequitur illum fuiflè principaliorem.
Omnia itaque ifta folum probant hoc, fcilicet
in Ecclefia efle poteftatem clavium. Et hoc fa-
teor ut deduxi in prima quzft. fed non probant
fuperioritatem Ecclefi» fuper Papam (*f*) ,
immo ratio naturalis didat contrarium . Sicut
enim in vita tnonftraofum effet & impoflibi-
le quod corpus pnreffet capiti · ira cum Fc-
clefia fit quoddam corpus inftitutum, cujus
caput faltvtn minifteriale eft Papa, *Ut* dixi
fupra III. quzft. 11. Satis videtur monftruo-
fum, ipfâm Ecdefiam przefle capiti foo; *Sc*
contra autem ficut naturale eft, caput preefle
toti corpori, ita Papa debet pizefle toti Ec-
clefi» . Ad cap. *legimus,* XCIII. difl. ubi
Hieronymus dicit, *quest erbis qft majet urbe*
dico, quod fi diligenter ponderentur pnecedcn-
tia, & fequentia ilia verba, nihil faciunt ad
propofitum; quia dum dixit: orbis eft major
urbe, vult dicere, quod non tantum eft in-
fpicienda confuetudo Romanae Ecclefi» , fed
etiam aliarum Ecclefiarum, qu» funt difperlè
per orbem, qui eft major urbe. Nec eft cre-
dendum, quod altera fit Ecclefia Urbis, ideft
Romana, & altera totius orbis. Nam omnes
Ecclefi» funt una Ecclefia, ex quo unam fer- v
vant regulam veritatis, ut ibi dicitur, quafi *l*
dicat: non ex loco metimur confuetudincm
Ecclefi». Nam cum Orbis fit major urbe ,
poteft ipfe Epifcoptis alibi efle, quam in ur-
be; & ubicumque fuerit, ejufdem eft meriti,
ejufdem facerdotii, *Sc* intendit fervare illam
confuetudinem, quam fervant omnes Ecclefi»,
licet alius iit in urbe. Et hunc intelleAum
fentit ibi glo. in V. *altera, Sc* in V. *majer.*
Ad cap. *manet,* & cap. movr, XXIV. quzft.
i. in quibus videtur probari , quod contra
univerialem ftatum Ecclefi» Papa non poflit
facere, quia tunc edus judicium non procedit
ex iquitate; unde nqnjnanet eo cafu Petri
privilegium. Refpondeo, quod Peto priviie-
gium fuit: *queticumque ligaveris Jttper terram* °
&c. modo fi lign inique, & injuste, fc fie noa
procedit ejus judicium ex «quitate, ceflat tale
privilegium, primo quia talis non eft ligatus io
coelo, & fic quoad Deum, ut dicit glo. in
pnaallegato cap. *manet.* Item non licet Pop·
turbare ftatum Ecclefi», ut dicit cap. memor.
Tamen ibi non dicitur, quod ifta fit jufta
caufa depofitionis ; unde fateor, quod male
facit, graviter peccat, eique eft refiftendum
fecundum ea, qu» dixi fupra. Simili modo
refpondeo ad glo. in cap. *peepnftul,* de con-
ctf. prsbeo. qu» videtur dicere , quod Papa
non poteft mutare univerialem ftatum ecclev
fi», quod exponiter, non poteft, ideft non
debet. Similis expolitio habetur deftatu mon

Cum *f*

C» Cam «d maaqflrr/MM, in gla. pro quo facit, A q. i. iaar yrida« , 1. di. ex g*»rrra»mar "
»^da aon videmur pofle, quod non poflutnus tëx. ft alo. Nam ordinàre bigamum eft CHkiSTI
rnmrri «*»«*»de, C decondi. jufti. /. JfAro, ft. dc coorta Apoftotaan, de biga. Japrz e». Et c. »♦»7·
sa» veste. figaii *I. aapaa fracula.* Et dato etum, *λ aahit ;* tabetur ad Thimo. J. fic tamen pa-
q<tod veru noa poflet, <x boc nbu fequitur, pa contrarium, facit. Irem papaditpealar con.
quod iUud, quod faceret, effet ipfo jure nui. tn univeriatan ftatum ecclete, dc conisa. ft
baa tamquam latitem lege probitente; quia affi. oro datas ; XXXV. q. V. ad /rdrw, k
noa procedit ultra ponam imponendo fecun- quod ibi notat LXVIII. di. *Car. Cbrifit.* Irem
dum theoricam kgifttwum C de legibus /. dilpcniat contra verua teflamentum in decimis
aea detero.per Bert. ffi de nov. op. nunti. dandis; de deci. £« patre, q. i.io text, ft
L Pnrmr, $. t. per Cardin. Florentinum iu glmdc concct. przbciKl. *prapafiùt* in glo. Et
capi. fia. de poftula. pndat. Nullo enim jure tamen przcrptum decimarum eft de jure di-
divino vel humano, cujus meminerim, dc.re- vino, XVI. q. I. /frumta/ri ad me, *Sc c.*
turn invenitur, quod Papa faciens quod non valuer, de decim. Tea nad/x. Item in voto
■i «e·?·· debet, etiamfi notoria fcaodaliaet ecclefiam . papa difpenfat, de voro c. i. k cap. me^ar,
debeas deponi in caufe hnrqfis; rego nec nos n cum fcquentibus, quod t-men cft de jure di-
debemus inniti lapienti· propria. Et boc di- ° vino, pixra illud Evangelii, O* vara *ruhlitt,*
citur de confti. ae asniearir. Erubefcinsus enim ut h-betur tn przalleuto c. ma^we. luem in
cum fine lege loquimur, C. de colla. L *il-* juramento; k tamen lcriptum cft: *>riit Da-*
lata, cum vulga. Et pnafertim ia tam arduo *tui·»* /*ro«Mra rw, ut legitur tn Deuti r. V.
negotio, ia quo profetto valde admirandum Matt. X. de jure jura. £r *fi Cbtyltu.* Irem
eft, quod fi talis pccoa depofitioais poflet im- difpettlat contra multa capitula quatuor con-
poni, alicubi kper laaéloa patres, aut lacra ciliorum , ut tabetur ia fex. k glu. XV. dif.
concilia hoc decifum ooa fit. Solum tere Li- A«r *Jaatb,* notat glo. de ftatu monachorum
l's opinio pullulavit ex ilia malenda „!·>. quae cam hem difpenfat ia fecun-
eft XL. di. *ß papa (g)i* quz tamen mhtl do gradu affinitatis collateralium aqualis li-
dkit de pcena depolitionis, fed folum dicit, nea, ue cone, praben. *prapafaùt,* in glo. de
quod dc alio crimine, quam dc tarrefi papa refti. ipo. *littrit* ia glo. ft ibi per doctores.
poteft accufari. Non tamen dicit, quod ex Irem cum monacho dilpenlâr contra votum
>Ua aciufatioar frquatur depofitio. Immo tcx. caftitatu, ft aliorum fubftantialium regula,
in pmll. *t. & fi pjpj,* id agat, per quod notat glo. ia pmlL c. eam *d wangflrrtxm,
innumerabile» populna inducat ad perditionem, C p« Joan, de n^r· <l*^0 i'· VL Item
quod fatu eft turbare ftatum ecclefiat, a ue- difpenfat cum fubdiacooo, ut contrahat ma-
mine eft judicandus, excepto cafu tatrelis, ut trimonium, qui tamen ex voto tenetur ad
ibi fuhjungitur. Unde non video hunc erro- caftitatcm, tcx. eft XXXII. di. *Jt illt,* licet
rem aliunde peoccffifle, quam a radice ambi- glo. ibi. uicat contrarium, k in c. Cms «d
rionis, k cupiditans regnandi. Ad c. *Et fi* KMu/rinMn, przall. Item diflblvit matrimo-
illa, I. q. VII. XXV. q. I. 4 *ptrpa.* nium non confummatum, de conver. conjug.
taaa», ft c. Гoor paudum, reipondeo conce- r« *patlm,* k tamen matrimonium cft dc ju-
dendo, quod contra ftatum univcrialis eccle- re divino, ^uia but inftitutum in psradifo,
fiat papa non poteft difpeofsre, & fi difpen- dc biga. dehZrsMi .· k ibi notat Joannes de Fi-
fat, convincitur errare, ft malefacere. Quod gi. c. fi. Ex tcx. de voto c. 1. lib. VI. k
intelligo, qumdo finecaula facit; non rasnen tabetur Geo. n. Irem fidus papa ex caufa
probant illa jura, quod fi faciat, poffit con- deponit imperatorem, licet de boneftate re-
tra eum procedi, quia ejus deliâa folius Dei
judicio lum refervata; IX. q. IV. omm, &
e. o/sanro. Immo p:»0et dici, quod ctiam p deponit r«««i XV. q. VI. *alitu.* Ex quiboa
contra univerfalem ftatum ecclefiz, papa po- autcm cauus Imperator, vel rex poffit depo-
teft difpenfare, dummodo non concernant fi- ni notatur per Hnfti. & Joan, in praail. c.
dem, *(i).* Pro hoc allego glofiam, quz ita nd cp^tritar. Credo ctiam ad hoc not-axbai
intcllefta eft valde notabilis in c. *pnpajuit,* in c. *pratuli* de fupp. negli. nrziat. üb. VI.
de eoncef. pntben. intendo , quod ifta verba Item folus papa ex caufa poteft deponere car-
ibi pofita quasdam intelligo in hits referantur dinatas , nec tabet ncceffiratem convocare
ad omnia procedentia, quod patet ar. de ap- concilium: alo. eft valde notabilis dede, noo
prit JscaMhde requiris, k c. *ia^ttifitiaai,* per refi. E* *gtfiu,* k ibi per Joan. Mo. de fchif-
Bartoliun IF. de priviL 1. *talu feriptara.* Et ma. c. i. lib. VL licet papa de boneftate be-
hzc fufficiant de ifta coodufionc, in qua mul- ne faciat in bis arduis requirere concilium
ta notabilia difta .funt . cardinalium, ut notatur in d*&> capit, t. de
Quarta conduira (s) eft: papa poteft de fchifine per Jo. Mo. ia ca. /aper *m,* de ba-
plenitudine potcftatis concilium legitime con- rer. lib. VI. probetur .
gregatum jufta caufa fubfiftente diflolvere. Ifta Refpondendo itaque ad propofitum dico,
coodufio multipliciter deducitur ; primo fic. quod fi pap* poteft fecere omnia illa, de qui-
Concilinm generale fumit robur, k authori- E bus fupra, & plura alia, qua cauh brevitatis
ratem >P*P·, XVII.dit per totum, deelec. omitto, que videntur efle graviora, nralto
figaifitafE, k lapins probatum eft. Ergo ab fortius potent diflblvere concilium generale,
eodem poteft diflolvi, ipfo fubmovente fisam quod ab eo recepit poteftatem, k autheritn-
impertiri «Iteritatem, quia ejuldem eft dif- tem. Pro boc facit, quod papa poteft ia fo-
lolvere ft deftruere, cujus cft condere, <. de. tum tollere ftelnta cosmilioram eriem corpore
Itgit. L prima de jodL «■ vorifees, cum juris claufa, quod petet Nam quod inferant
fim. Item pape tollit jus divinam difpewf·»- annis XX. poflet fan fcbdteconm , aut XXV
d0 centro evangclium , at notat glo. XXX· diamant, vel XXX. faerdoa, *erat* experta

prohibitum per concilia generalia, ut habetur,/ L— J———————e

AMMO omisTi MS7-

LXXVII. dif. J«*dÀ»a»w, *cffiCM,* c. **fi-fiifiu +*"<03item, See. i» ontnri.* Quzornnia funt ftatuta conciliorum generalium, ut patet ia fupradiclis. Et tamen papa illa omnia fubftulit, ut patet in Clem. *gtntrnim»,* de zt. & quiit. *8t* ibi not. glo. nec mirum, quia non debet reprehenfibile judicari, fi fecundum varietatem temporum ftatuta variantur humana, ut dixit tex. de confan. & affin. •m *étiit.* Novis enim morbis nova conveait antidota pntparare; de jura, calumn. «*r-ttri/.* Pro hoc facit, quod notat Innoc. de coafue. *QnMt»,* qui dicit, quod Pap fubfiftente magna caufa, & aliis nota poteft facere contra univerialem ftatum ecclefiz; & verba Chrifti intelliguntur , quodeun. ligaveris, fcilicet per cpnftitutiones, vel precepta. quia ci eft in omnibus obediendum, nifi fint contra fidem, vel ei fpecialiter prohibita. Verba lunt Innocentii ad litteram. Quid plura? de hoc eft glo. multum fingulariter notanda in can. adi*ptru»l»n* de elebt. lib. *6.* in v. cu*ti/i»t* quz tenet quod Papa de plenitudine poteftatis poteft difibIvere concilium, quia nuIi concilio eft fubjeâus. Ubi ergo habemus glo. fulcitam au&oritatibus, quibus fupra, certe temerarium videtur efle ab ea receuere; nec videtur in tali materia poffe melius reparari, quam accedere ad hos fandos Patres, & devotiflimos meos, qui tex. Λ glo. compofuerunt, qui nec odio, nec gratisi, feualioC, animi morbo fubje&i nobis veritatem edideruntj abfitque ab hominum mentibus eorum dodrinam non continere veritatem. Non pretereamus ergo terminos, quos pofuenint Patres noftri, XXV. queft. i. ya» m prrpr*tnnn»,* ne in nobis illud evangelicum impleatur; vz vadi/, fau *tiicitir ntnltn»* dumi, & daaua» bm/mm , *ftntnttt intint ttntirnt , & ttntbrm Inettn.* XI.. quzft. ' i. *v» wtit.* Neque afferamus novas & dolofas ftateras , ubi appendamus, quod volumus arbitrio noftro dicentes , boc grave eft, hoc leve, XXIV. quzft. i. *ntn nfftmn»u. Hoc* dico pro his, qui faeros canones damnare aufu temerario non verentur, quibus ———— in evangelio dicendum eft ; *finit» iIitt / emi tnint Jnnt,* O *einett cmortnn,* tranfumptive de voto *ntngn» ,* XI. quatlu III. inter verba. Ex ptzmiflis infero , quod cum iubfiftcnte jufta caufa di Ablutionis przceptum papae latis «quum videatur, ei ab omnibus eft obediendum per fupradiéta, & przfertim per illum tex. qui judicio meo in hoc eft multum Cingularis, XIX. dif. *in mentnnn,* adeo ut putem non obedientes tali przcepto peccare mortaliter; quia qui non obedierit principi morte morietur ,v dc majo. & obed. c. u. XI. *f. ttfifii».* Nec dicitur tali przcepto papam evertere, aut decolorare flatum ecclefiz, ut quidam putant: tunc enim in perpetuum fieri concilia generalia, aut tofis viribus impedirer quodeumque genetale concilium fieri. Nam fi hoc. freeret, non effet ei obediendum; imo totis viribus refiftendum, ut plene' deduxi fupra in tertia conclufiom. Sed fi ex caufa unum concilium famul diffblvit . . ." intentionis qtiod' alibi,' % ai» tempore aliud celebretur, in qno eadem venieant difeutieoda, quz in primo, non video quie ifiis revelavit, iflud effe fubvertere ftatum ecclefiz. Ad qyod probandum ^adduco triafimilia : .primum eft ,. papa non poteft dçpocrftê omnes . . mundi; ut nottt giof. ΓX. q. j. per *friotifnln»,* quia hoc bene effet decolorare ftatum ecclefi». Unum, duos, vel plures, nemo fans mentis dubitabit ipfum poffe deponere, ut in c. *vtritntit,* de dol. At cont. cum fi. Secundum fimile eft, papa non poteft fua conftiturione, aut przcepto inducere, ne quis contrahat amplius matrimonium, aut contrada omnia diffolvat ; quia hoc effet contra przceptum divinum, II. *crtfiite, & tnnlliplmut,* O *reflet» ttrrntn,* ac effet perturbare ftatum generis butnsni. Quis autem negabit ipfum poffe unum duo vel plura matrimonia diffolvere, non fecuta carnali copula, vel contrahenda impedire, feu prohibere, ut patet de mat. contra interdic, ecclefiz per totum? Tertium fimile habetur in glo. quam ad hoc ego reputo valde notabilem in c. » animi morbo fubje&i nobis veritatem edideruntj abfitque ab hominum mentibus eorum dodrinam non continere veritatem. Non pretereamus ergo terminos, quos pofuenint Patres noftri, XXV. queft. i. ya» m prrpr*tnnn»,* ne in nobis illud evangelicum impleatur; vz vadi/, fau *tiicitir ntnltn»* dumi, & daaua» bm/mm , *ftntnttt intint ttntirnt , & ttntbrm Inettn.* XI.. quzft. ' i. *v» wtit.* Neque afferamus novas & dolofas ftateras , ubi appendamus, quod volumus arbitrio noftro dicentes , boc grave eft, hoc leve, XXIV. quzft. i. *ntn nfftmn»u. Hoc* dico pro his, qui faeros canones damnare aufu temerario non verentur, quibus ———— in evangelio dicendum eft ; *finit» iIitt / emi tnint Jnnt,* O *einett cmortnn,* tranfumptive de voto *ntngn» ,* XI. quatlu III. inter verba. Ex ptzmiflis infero , quod cum iubfiftcnte jufta caufa di Ablutionis przceptum papae latis «quum videatur, ei ab omnibus eft obediendum per fupradiéta, & przfertim per illum tex. qui judicio meo in hoc eft multum Cingularis, XIX. dif. *in mentnnn,* adeo ut putem non obedientes tali przcepto peccare mortaliter; quia qui non obedierit principi morte morietur ,v dc majo. & obed. c. u. XI. *f. ttfifii».* Nec dicitur tali przcepto papam evertere, aut decolorare flatum ecclefiz, ut quidam putant: tunc enim

AMMO auttm MI?-

in perpetuum fieri concilia generalia, aut tofis viribus impedirer quodeumque genetale concilium fieri. Nam fi hoc. freeret, non effet ei obediendum; imo totis viribus refiftendum, ut plene' deduxi fupra in tertia conclufiom. Sed fi ex caufa unum concilium famul diffblvit . . ." intentionis qtiod' alibi,' % ai» tempore aliud celebretur, in qno eadem venieant difeutieoda, quz in primo, non video quie ifiis revelavit, iflud effe fubvertere ftatum ecclefiz. Ad qyod probandum ^adduco triafimilia : .primum eft ,. papa non poteft dçpocrftê omnes . . mundi; ut nottt giof. ΓX. q. j. per *friotifnln»,* quia hoc bene effet decolorare ftatum ecclefi». Unum, duos, vel plures, nemo fans mentis dubitabit ipfum poffe deponere, ut in c. *vtritntit,* de dol. At cont. cum fi. Secundum fimile eft, papa non poteft fua conftiturione, aut przcepto inducere, ne quis contrahat amplius matrimonium, aut contrada omnia diffolvat ; quia hoc effet contra przceptum divinum, II. *crtfiite, & tnnlliplmut,* O *reflet» ttrrntn,* ac effet perturbare ftatum generis butnsni. Quis autem negabit ipfum poffe unum duo vel plura matrimonia diffolvere, non fecuta carnali copula, vel contrahenda impedire, feu prohibere, ut patet de mat. contra interdic, ecclefiz per totum? Tertium fimile habetur in glo. quam ad hoc ego reputo valde notabilem in c. » poteft fpeciali ex privilegio concedere, ne teneatur ad decimas lôlvendas ; quia hoc non efi facere contra jus divinum ; non tamen pofet facere przceptum, aut conftitutionem, quz omnino tolleret obligationem przftandi decimas . Licet enim jus naturale, aut divinum non poffit per papam omnino tolli ; poteft tamen quibufeumque fpecialiter remitti; ut notabiliter dibit illa glo. Sic etiam eft in propofito noftro; licet omnia concilia generalia & omni tempore celebranda non pomt papa diffolvere, aut pnecipert, ne fiant, quia convinceretur errare, XXV. q. r. *fimt γώϊηη»/* unum tamen fubfiftente caufa poterit ipfe diffolvere, & multo magis de loco ad locum commutare, quia illa non fit tantum nifi quaedam tranfmutatio. Neque debet ecclefia Dei, quz in Spiritu S. eft legitime congregata , propter hoc infurgere contra Romànum pontificem, aut ejus facratiffimam fedem, neque debet curare tnagisde uno loco, quam dc alio; fed attendere ilhsd verbum, dicens: *tMetn»·*

grtgnti, tgt ia assdi· *ilhrtnn fin».* Nota diftionem «Iwiafw, ex qua colligitor, quod non debet haberi confident» magis iftius lo. ci, quam illius; dusr.modo ipfaecclefia capiti fuo uniatur, & iuSpiritui legitime congrigetur .

oAaorn MIA

ƒELINI S^NDKI LUCENSIS

Spifiepi tèfttnittu txtrfiHi Petri

(a) **A Irne** <uar/«yfe. Papac pro ata cnmi- ne, Miamfi ieoorrigdiifeer, **A** aarodl JiMM ecriefiam » peeefl pee ceerilijiam goovi» **A** banc conclefioiwmptobet per **XXVII.** roociva, dan»

jfetom. Ad finest **it.** quart. **VII.**

Ghge. **Ad** m tara feramoe. **Pmetot u** fc (At irte fintit de a diene dc ahbet* dace

to» evtoaro typi») Je, fecundum cam vab *»

(c) J«meti< RmmUo *fttit* *tfifttHut*

m, Sod m:(Jio, qua fit per coufiliuai & ma- , *Mteft βA ab* inferiore, **A** fic cenfiliarii di- cantar imittere regem quando vadit hGcubi de cnnClio fufeditorem, quia per coafilfaan-reoroot-eam-ad iHad feriendum; **A** apaaoti, *Bt* totorea mifernne Petrnm, *9r* **Jaaaeim,** nerraadendo, & coofriendo pro ialute papali. Ifta aft refpooiio ancbiepilcopt **Floteutinl.**

(») **Itat»** *ille c^grr-ehtur Jefttou ts·.·.* **Aliter rtf- pandro, prime qulijseobes indicavit nt index illiusQ lari torialitar;** aoa qtiafi Petro» mo potuiflet judica- ro} fed quia volet: il?i drferre ia taco **to.** Strut p». pa quando eft ia eliqua **dvitate** poteft omni» audi- **ts,** ^ jadicira; fed <n multi· non faci:, ar deferat **epitope.** Secaado refpoodetet, quod Jacob» ipfe aoa dadtt feMonriam in ilia materia fed P«nu» amwo chruti qui pria» locant* **torat** quid egtndom efiêt. Peftmell i»)7 oam aeram Jacebo» addidit frntemiam **tom**, non quell aotborisa», fed or afleatiem ceofinnan* Petro pro pern emoiam; ficut fit in coocUii», in quibo» tonuerit decreti» (per) Papam rripooderrtsr ab ornai- bu» pariati» pet placet; ut four muira tara in decre- to; *tt* ifta eft reipoefio arebiepifcopi.

pom. Poflet ptiam lu» opponi de cap. »· **aaw, XXI.** difl. ubi dicitur quod apoftoli voluerant Peerom eftê fuum Principem; per conteqeeni rotin» ccclrii*; *tt* fic non a Chrifto fed ab apoftoli» viderar Petrat ha- buifle primatum. Retondetur qood apoftoli hoe vo- lomatt coolcqneuti, *it* acceptanti Dei ordinationem. non »mrm votautaee amecadetwe, **to** caofente **ipto** auftoritarem, nam banc babutt a **Cbnfto.**

War /ta/e aptafe *fplleteuit n ille ·vI)Iu& ta ter. fi Paf*. Cootra gioflam cap. *fi Pepe,* ea Gloria ftatim coattarnun in cap. *fi eau,* **LXX1X.** dam die**it,** quod etiam pro tatrnfi non depo- nitur ar pro fimonu, fit tamen tamdalitat eccfeton, & ita Archiepitope» ia fnomia st pro coafilio pro Eugeaie.

(») Dammed· am cMMrveooe **jMrm.** Qnod pepam «reticum incorriribikm concilium poflit deponere fir- wit Domina» poft joanntm Andteam babenttm hoc pno indubitato in cap. ro Am», de beret, in **VI- ft** In cap. **am** mura*. **XXI.** difl.

Φ *Qaerte t^clofi· &t.* De plenitudine peteftatia poteft papa conciliant Ugititur congregatum rufta cau- ls fubûfteute difibivere. Adde B. Tnomam in **trail,** dr pernmam **Drf,** quxft. X. art. 4. in retonfmoe ad aIV. argumentum, ubi **mftan»** utrum Spiritu» San- Au» procédai a **Filio,** dicit quod lotus Pape babet juCta itatem congregandi Synodum, **A** ad ipfutn per* tinct eun&mare feotentiu Synodi, **A** a Synodo ap- pclbrut ad Papam, **A** non babet nccefic convoeare concilium, queue* occurrit dubitare de tide. Vide di- cta cardinali* S. Sixti (cerdinali» Tuirectetnau:) ia fuo libello de papa quart. **LV.**

PnQnuxete,

*UTfrig·**·» ifiefi Jiakgi* JEom *Silvii HmMmî Snitfi bit threat f!»tt frtff· nutg ni nevitais* nsmdnm raias *pretiiit,* «otiiivi* *tjtu ateaei*.rtnt çaûhae; Ctheitii Bafileenfit eennenuratie,· ◆jeefi pint efi ea fart referee bit JEeeat, fee Paeeteetaten in eratime bac fm a+verftu tltriiu beta teneperalia effarée feffithntet urgtitt,*

D IfilQCUSEügÆ.

PErrer. Taceo jam de translatione Impe-A rii, & donata ecclefi» dominia qu* dieia non inficior. Verum etfi laudo «alum donantis; confilium tamen accipiant probo. Nam fircularia judicia & gladii poteftatem & belli curam, fine quibus dominia civitatum retineri non poflunt, quis ocfcit Dominum lacerdotibus interdixitfc? Némo inquit ad Titum Paulus, Deo militans implicat fe negotiis fiecularibus. Cumque fucccflbrem fibi Clementem Petrus affiuneret; neque enim, inquit, jndicem neque cognitorem (arcularium negotio- g rum te hodie vult ordinare Chriftus· Inter canones apoftoloruna hujufmodi verba legimus: *epifcepnt anefatriv mi Biatennt neftmftune Jacularer terar afianat; fi fetui egerit, fie-/itiatur.* Qiis nfum gladii Romanis pontificibus putaverit efle permiflum, cum Petro dixerit Dominus: *mitte glaeiituu in ttetee fiunt,* & apud Lucam? cum vellent Jaeobus A Joannes in Samaritanos ukifci, quamvis effent M-H digni, quod Dominum contempferant. *Nettitit*, inquit Salvator, *tufit fpirittu eftii·* £ *filial betnuûnit* mu *venit* μ πν ι *perehte, feti filvare.* Qiid quod in civili dominio fervi & domini funt, & alter excellit alterum? Qiopa&o Romanua pontifex regnum teneat, cum dicat apod Matthaeum veritas: *Stitit fuia frinifttt gentiane Jeeieeeter* erram, *& fui mejeret fiat, petffiatetu exercent in nt·* mu *ita erit inter vti, fui ftetuefue Vtlerit inter vej eu/er fieri, fit vefier nieffitr B* Intellexerat magiftrum Petrus; atque ideo foilua pontifex: uau *thaeinaatei in tlerit, feti feneam fi&i gregir*, inquit. Qiibus verbis, ° nifi, melius inftruis, Sc regnum St omne civile domioiom prohibitum clero putaverim. *Æneat.* Bafilea tibi haec arma mimftravit. Audiviftis Petram Anglicum, nantie oblitus es verborum, qu* protulit in di(putatione quam habuit adverfus Joannem Palomarium, cum alter Ufitaram, alter concilii partes tueretur. *Petreu.* Noo me pcenitet in Synodo Bafilienfi fiùfie, io qua lamina noftra nebis excellentiora fuerant. Multa illic didici, qu* adhuc meminifle juvat. Joannes ille, Catns- E lonia oriundus, vir fait multaram htcranim & ingenii fublimioris, vita quoque fic laudabili ẑ munda: & Petrus nihil prater Sophifmata novit: nihil in eo folidi, nihil quod imitetur comperi, quem fala verbofitts Sc inani» garrulitas Huffitarum ducibue commendaverit. Annlici eum tanquam delirantem A bfo, fphemum domo pepulerant. Sed ignarae apud ignaras locum repe-rit. Nihil ego ex eo didici; nam quid ille, quod menaorw mandandum videretur, oon prorujit unquam. At cum audirem Joannem refpoodentem, inter cetera notavi qu* modo rettuli. Æmm. Cur non «tiam qu* in aliam partem diâa funt memialfle*l* hac omnia Joanne· diluit. *Btrnniit»i.* Tenacius memori* hcrere *folent*, qu* noxiora *hint.* Qi* diligunt homines ea caufa difount. *Pet.* Opinor ira effe ut ais, fed aufer mihi, fi potes hanc cx mente moleftiam, facerdotibus credam negatum efle civile dominum. *Bern.* Facio libens, fi te modo ratio magia, quam pertinacia duxerit: Illud igitur In primi expeditum eft nobis in reteri lege, facerdotes temporalia dominia pofledifle, rexifle civitates, fuiflè judices, populis jura dixifle, adeoque magnum imperium facerdotaje fiiiflc, ut morte pleâcndum dicerent cum, qui diâo fummi facerdotis oon paruiflet. Non efi igitur quod nobis cx veteri teftamento objicias. *Petree.* Non utique; memini enim dixifle Palomarium, cum Petrum argueret, pro quovis tcftimonio veteria legis„ in quo poteftas fiacularit interdiâa facerdoribau videretur, quindecim c £gione mox fefe diâa reperturam, qu* contra finderent. *Bene.* Bene eft: minus tecum negotii erit. Ad legem Chrifti veniendum eft, fenftam & mondifimam; nihil turpitudinis, nihil admittit mali, neque clericos falum, fed laicos quoque fine labe, fine macula nitidos cupit: mundiores tamen defidmt qui minifterio facri altaris infiftunt. Sint igitur facerdotes quales effit divina pnrceptio jubet, doArina A lapientia prarditi, fortes in adverfis, in fecundi· rebus humiles, benigni, mifericordc·, boni A oquiteoaces, cafti A honoris Dei «latores. Quid tum, mtnquid horam imperio gubernari civitates A pulchrum fe utile djcea? *Ptt.* Dicerem nifi me Chrifti verba prohiberent · f_ nam quo melior quilque eft A eo melius gu· ffr— bernai, eaque rerum natura eft. Apud Lucam cum rogaretur inter duos fratres judicium fecere fuper vos; & apud Joannem legimus. Cm* *cegnvifet, geia veettni erant et* aaau *raptnet & fattnet rfgeee; feit ittrene ie tenete.* Qdbus exempli· difeipufo· inftnatbat ne judicium aut regnum affiunerebt. Inter csrtero· autem chriftiaooa imitatio Salvatoris parciput fecerdoribas convenit, Brre-Si mars ctrpiflet dominus neque crucis myftetwm, neque redemptioni· noftr* nrstmia vidütau·. Adde quia minus cftcmc mâum e*. Si oaania faccrdotibus reaafimda cretfidaris, qu* Salvator deciinaflet, peque omnia qu* licit dominus foetenda fimt; aeque vitandam omnia quo vitavit. JaflSooes ejn·, five mando*, five prohibeant, exaâe fervari dehent; fi quia cortra nititur rcua eft mortis. Scd exiftimaa

ex

ANWO cnaisn »4>r·

verras. Sed ragnandi dumm commo-

A permittenda facerdotibus. Petram, & Audream itimm in apoftolatu ptfearoa efle, fauAoe Petrea adificafle damne ,| cobiflc viaem, agroe feviffe, armenta pavide ı qim tamen fe-

niora, fide voluptatibus dediti, qui ctvec

Hnjufcêmodi legs φ«I Affyrios , Medos ,

wwi. MMM <·»ηα»ν· BMI·· onwmouonwm W«vv<««· tus eft; oeque hodie defeat bujus regni veftigia. Ç^iidatu vero feat nges, fed admodum pauci, qui fteipublica profidratci onuda, quocumque agunt, ad ooram qm fibi commilfi faut utilitatem referant, obliti commodorum

quam aauuftri Dei multitudinem fibi craditam pallie legibus & optimis moribus regunt. Dosnuras igitur primam rrgnsndi formam damnavit; cum ait: *Priatiftr jpttiaa êtraiaaatar ana.* Nam A alibi dixit. *Ia viaat gratiuat a atirrMr.* Secundam vero amplexus eft, dicem: /ad fniraifw ve/neris *iatrr* one ■«> gifler *fiiri, fit vifter aaaifirr.* Neque enim nom· & veros rex aliud eft quam populi minifter & reipublicw fervus, quem dim noAef* que fallicitum efle oportet, nequid civitati defit , ne rixentur fubditi, ne cui fiat injuris, ramdd detrimenti regnum patiatur ; ut vigeant leges, religio floreat, pacis dulcedo

fat ngiftro violenta dominatio, aeque turpe lueram, regendi normam prabcaa, era qd prafunt praderaer admonet, ut ita fe habeant tanquam fab&at. Neque tam deminoe fabje- Dpofluut per alioe exercere, quemadmodum nec Aoram, quam fe fratres cxftimcnt. Opor» tat ran qui regnum admiaiftrat eorum me· mintflë verborum, qmr pulchre apud Senecam ia Thyefte leguntur, Nar, inquit ille, pastor

valttu.· faitaalti a ttalit aamar «namn/Ur , ■r/* fas vefer dtimaoraMsarar. Non igitur ouara ngmtm Petrae ab ecclefia femovit, qui prine dixerat: Faemoms *tfiit grAtt tltSe»,*

rqgmou iUnd «cdcte, recufaodum eft. Dominatis rcgaHe, que fiHoram lo-

tur ab ecclefia. * liem voce, quitraftase negotia

inioie IMPOT

rit fiet acceptius, quam concilia cmtdque hominum jure fecisti, qua rivirstes appellantur, horum reAorm A coafervattres Mac profe&i g hac revertuntur. Crafft procui&bto dc fepsra nimis ignorantia eft eorum qui tanti boni, quantum io admioiftrandis civitatibus acquiritur, fecerdotm expertes ajunt. Cum dixerit difeipulis fuis Dominus: *ttnit*ftft* me, 0* *fatiaat* ver *fifiami bnàtuaa.* Neque enim alii verius pileantur homines, quam qui civitatibus prafidentes exemplo & verbo populos inftruunt, A ia fagensm mittunt falutis «terna. Beams hinc Kefpubiicas fore dicebat Pteto, fi rvAores eorum Audere fapicntic cootigiflet. Qpod fi contenderis fatis efle facerdotibus fi divinam ran agant, facra miaiflrent, fermonem populo faciant; fatebor A ego fafficete facerdotibus implere fuum oficium ; polis autem dicam multum dcefle quibus expedit sb optimo redore gubernari. Cumque tales efle folesnt fubditi, quales reges, parum valebit facerdotis inftruftio, fi contra regis inftabit praceptio. Nam & nobis praedicantibus fope contigit adverfin ea, quz nos fermocinando ex divina legefuafimus, civitatum rcâores decreta fecifle. Multo igitur 3c melius & fandius regitur populus, qui feb bono facerdote, quam qui fub bono laico gubernatur. Poteft enim hic alioquin facerdotibus adverfari, qui non funt ei circa facra fubjeAi. Ilk qui praeft omnibus, sifo ipfo diflentire non poteft. Neque illud impedimento eft, quod bellum gerere aut fimtentiam fanguiois dicere facerdotes prohibitos afleris; hocemm reges per fo omnia gerun». 'Sod alia belli du^ cibus, alia rcAoribw pswiraiaram, alia magiftratibus urbium committunt. Atque hoc eft

ra *faatifieattu trrifei», m< ftattfra aaatta*

•ftfa &frafrtit t> dynanrifae d^flfaAù aflfcfa *fattfiatit èfcmii. Qaia fint iaftfftttti, njar* «fl ovum gdlnre, faflma *ft·* rire, aerira» /oqgeMWMa/madwet ran Ame ·/· *tari aiàfrm; fit* 0" *Ula fanifiti agara tfi ttntat.* Afluet tamca impenderi fimrdntes qui divina cum illi plaçât fecrificia edabrant. Neque femme pontifici defeat laid, qui jus dicunt, mafefeAorm uMtamt, m beb lu propulfont heftm. Qmd ft pleraque civitatm

ó patrianmo aciefi· oou pensas novimus; U accidit val quia fabditi param fidetes feeroot, novitatibus ac redâtirntibra gwdcntes, velqma fammi pontifices, al

tamilfef

C9* gum, imperia» ia ayraaaidem converremur. A riaacqriefco. <mms. Libentia» <e hodie M-T''
--------- Qiamqua» vaftitm illa terrarum acçtefas Romana magne e» par» prius AA» aft quam
Msn fedi apoftolica fubjicerentur, fanoqua οπα-ια ilfa, at nofti, vetero, ft or aft ritfam fene£fatia fuepte natura collabantur. Sic oannia verti cernihmm, atque alias afiumere robora genta. Noa eft irifar* Petra, cur far cerdotm infeâertt; qui avifa dominusa dono datum acceperint, fi modo fidxfitorum fehrti conlulent», neque divina offici· aqghgnnt, – neque humana confundunt, atque ut veto di-** cunt, ft fic opere fervorum Dri fefe fervo· efte offendunt. *Βπηι.* Satisfecifti abunde ment» mes. Coofentio quia non civitates poffidendo: fed male renendo legem Chrifti fhcerdotes impugnant, do manus, tuifque moni,

nardhe andfri* q»fa Jeanne» Patilomarin· qumfasm jMHa·. Brm-me Moat mam * w· commuai fafoonui livore eam Petro noftro advarfa» acdaftom featiebom, neqw mm vw

taa traxit ρπφο, *Aqafanrir«* aliwr oadfam, quam quod tua ftilpûtaào faaftct. Nam ft quamphres faiflb mroe fenAm ft miraculis corufcantcs tradit ·ntiquitas, qm finml ftfa» cerdotio ft dominio temporali fadsfaceruat. Qiamris ft olim fiiific, ft nunc efte *pon* dûbite» pene Mununerab:i» utriufque regiminis ocglcftom ftc,

aCT^f RELIQUA JNNI 1437,

Fafite *DftftMu i» Setn Cttcilit.*

>, το» v T7I''8*Atur &£Γ*' deputation» Dominus
.1^., L·. cardinalis S. Petri, D. Panormitanus, D.
r.μ·χ·ιp I Epifcoput Burgenfis, quibus detur plena.po-
<t,t » te^as fe^tionem litterarum, de quibus
,Λ'Α.-' «gitur, & earum deftinagione; ita quod per
ο,» r»»w- hoc quod ipfi facerent, nullum prajudiciuib
‘‘'«/·''L· a^cui gigneretur, & per hoc fit pax, & trso-
r». ,.(M quinita» inter patres de concilio, ceflèntque
omnes agitation», Λ amleftatioo», & cum bona pace, & tranquillitate procedatur ad alia negotia in boc facro coocibo tra&anda ; ft ifta ultima claufula fit firma quod noo pofiit njutari five violari, ft quod duret eorum poteft» per totam diem craftinam, fw eras XV. *di·*

rantifque patribus, ut oratioiKm habeam omni» no infumcientt committere, Vereor tamen,. ne ficut negare ncTciri, fic etiam obedire non fciam. Obruit enim me magnitudo geftoruaa, qua fi voluerim omnia reccafer·, pec mihi quidem diu fuftkere, nec memoria tanta te· ' nebit. Perterret me quoque veftra maieftu, C >■ cajus pnefenti· nil

m vcftrar audidoot paratu rideo, antiquius arbitror aliqua dicere, quam penitae obtotrtefcere, ne vel Iit Domini mai arcjràoatifiris defiderio defim, yd huic criebemmo fefio injuriam feriam* nequaquam tamen mm coafifi» viribus, fed divum nomine fretui ad rem veniam. Ambrofius aofter hodie RR. Pa·

JENEJE SILrn PÎCCOLOMINEI

fmtqfi· Oreti· hHn i» Divi ^Λη/ii ttleèritett.

Si quis me roget, RR, Petra, cur a ma-
Co» b<mi joribus faofeonun virorum commemoratione» fint introdu&c, facite quidem rripoeium da-^fiusere
bo: non tam propter illos, pt gloriam antearia vita recipiant, quam prqpfcr nm, ut illorum fequamur exempla. Quid enim eft quod noftris praconiis egeant, qui apud maximam Deum recepti, fiunnso 1U0 ft intfabili divinitatis fpieadore frixatur ? Qridvq omnino mortalem expofeant laudem, qui habitant» cum Chrifto angelici» coatim» vori. bus extolluntur? Nempe ita beati fant illi, ut nec addere quicquam eis, nec auferre no. ftra (ludia poflaac. Fiunt igitur ad noftram commmoratiooa hujufmodi , ut audient» illorum vitam, quorum vel ortus in facem, vel traditas ad gloriam ecte» beantur, quêtes illi fuere, take noe rife nita-E *mar.* Qui quidem team rixemur, «c pars fellatori· exiftat
Ea de caufa placitum eft boo meo. Mediolaoenfi ardnepifeopo, quoniam hodieraas di»
Fraactoc· anterefibri fuo beatifimo k excellentiCmo doftori Ambrofio facer eft, noe fefam ante confperium veftrum divina celebrare ofttân, fed mihi quoque de tanto yfro, ft coram. tot

tuoe dormient»

fui ίηώ. Scions i—'—nr rinrr* 1~τιιπ fiam rife cum Chrifto, ft iu {aaSmam cho

^ràw /< vida·» an cfafen» Mb mm*

trim». It fi eri», «teftapMTrikm, nri.

dictame, cai rivera Chriftw «et, *9t* meri facrum} Caagneriaadnmeft quipputtutope·» tifiri, eMaut rit» fandas cûm riatritam e

proponitur* * «nm

CTse ramnrum fterilitafem, ficut Hieronymus A rifqua tormentis, retrahere populum ab his
-------- ait, radix fineunda compenfet, & quod in voabtu fatagebat; famine fe cathecnasenum,
AMM> amurr MS* feuftn non teneas, merearis in tnraro, At Mac pbiloibphum rcfpoodebat, ac, cum nec fic «flaret popolu*, meretrices publias ad fe

fc Ifaac faafei viri Ifmaekm & Efim pecca, tore* genuerint, fc netu* ex meretrice, fecuodum Apoftoli'vocem, in catalogo fanftorvm annumeretur; & veteri quoque lege fencitur: *f»* puevtnt, iff·* menrror, erge fcqux non peccaverit ipfa vivet. Nec vitia, nec virtutes parentum liberis imputantur. Ab eo tempore qrifque cenfetur, ex quo Chrifto renafdtor. Exurget igitur nobis infantulus nofter Ambrofius, cujus cum fuerit omnis ctas laudabili*, infantili» quoque mirabili* ferit Nec me aliqui* longem exiftimet, quod ita remote incipiam. Nam ficut in brevi tabelh terrarum finis nonnusquam p&i reperiuntur, fic in parva orarione mea non expreffam, fed adumbratam cernetis Ambrofii vitam. Pnefefeu* erat iqGaltiis Ambrofin* pater, cum natu* eft, dc quo verba fiunt, Ambrofiu*, cui adhuc infanti, & apud aream portorii in cunis jacenti, fafato apes advolaverunt, cjufquc vagientis ora frequentati* ingredi vicibus, at-

quo plus repugnabar, eo magis in fe Audis omnium concitabat , mercbstiuqoe fagsndo Ipiod efle nolebat, quoniam dignior erat, qni e clamabat indignum. Q>am ob cnriam faga fefe commifit, egreflufque nofeu Papiam pergebat, At Dominus, qui ecclefia fua morum parabat, fc turrim adverfu* Damafci faciem , ideft Arriaooram perfidiam, erigebat, fugam tenuit ipfius, crubefeenteque aurora ante portam urbis, cui Romana eft nomen, ignorantem cum in confpefeu populi reddidit · qui & retentus eft, & miffs legatione ad Carfsrem poftulatn* epifeopu*. Quod & Valentinis, nus libens concept, & laetus audivit Probus, qui eunti in provinciam Ambrofio : Pfae, ·£* ms'm */fa ·* tfifaftu,* dixerat. Pendente tamen relatione, iterum fagit Ambrofius, fc in potfeffiooe cvjufdam Leontii, dariffimi viri, tamdiu latuit, quoad refponfo imperatoris habito, ab ipfo Leontio eft proditus, fc in urbem redufeus; ubi videns quia refiftereDeo pon poterat, jugo cerv eem prnbuir, baptixatrique, ut optabat, a catholico epifeopo, omnia ecclcfiaftica implens officia, infra oftavum diem epifeopus eft ordinatus. Qui ubi affequutu* eft epifeopatum, non ho. norem fed onus intelligent, primam curam habuit, ut humilitate fuperaret invidiam, fc inftaivSalvatoris, noftri formam fervi accipiens ufaue ad mortem fe humiliavit; haudnelciens quia qui major, eft miniftri perforatu debet induere. Clericos fane, ut clericos honorabat; exteros omnes, aut filiorum aut fratrum, aut fi «ta» ferret, parentum loco habebor. Hnre. tia* folum, *9t* maxime Arriani* erat infe. ftus; ob quam rem magna ei cum Valentiniani matre Jritira concertatio fuit; que eum effet Artiam» infefea errore, nihil magisqu»rebat, quam AmbroGum perdere; prounffifque dignitatibus fc officiis fccleftes homines provocabat w eum. 5ed. adjuvante Domino, omnem malitiam eoovincebat Ambrofius, in. cidcbantaus in foveras, quam ipfi fecerant, qui fanfeo viro ftruebant infidias. Auguftic me temporis tenent, ne omnes Juftina moto, ftias attingam; ilhad tamen non prarteribo, quod tripartita narrat hiftoria. Cum enim vi> diflet Jidtiaa ad verbum Ambrofii totam pfo. nem e<e devotam, armatos ad ecclcfiam mi.

émaneront. Qmd omen tam genitor fuam alii, qri aderant, portendere aliquod magnum puero autumabant. Mihi videntur avicula illa faturam hominis eloquentiam pntfigoaffe, fecaodum quod (criptam eft: /*w mrilfe /''· amnes fari. Nec fefellit exitus, fiquidem fecundifinuu poAea, at omnes odiis, evafit Ambrofius, M qripp· smtafo pstre, cum effet admodum puer, cam matre vidua Sc foron virgine nutritus eft, fc at primum potait per wtatem libentibus ftndiis navafle ope» ram traditur, brevique tempon ita dofera evafit, ut inter primos carias peroraret, maxi mamene spud Probum, virum ilMrem, nrac «m—i reftoran imperii, gratiam aequi fivit. Ob q«m çariam juveni* adhnc ad con. falarem dipitatem pervenit; moxqocprovio. da fibi decreta eft Gallia, qmi circa Padum intra Italiam jacet, qua rea Mediolanum urocaa pepulofimmaiu fc totius Infabria caput eum Maduit. Que tempore mortuo Amatio. Artisan fatuitati* antiftite, qri expolio Dtonyfio Modiolaaenfeni occupant ecclcfiam; circa errationem novi sptfcopt noa paret era» ta rivieme fedirio, quod alium Artiam, alium

brofim, fpoate hoc non ago, ne bpm ovium fepta contradere videar, aut bla^hrmrotibw '9aum~ hie, fiplacet, occido, bocloco mom

sataro*, fi potiet, concitatos fiag orattone mot. ,-------. ---------- tern prona fafcipio voluntate. O animam ve·

perfnmuAa ; Ambrofima c ro paftece draanm, o verba in omnium epi-
a vocem rtequam oalitra fcoporura pcâetibu* iafcribendej fidebat exi-
li en cooverfa Ambro* ratas doftoc, qria bonus paftor animam pro
amabant; fafeaqra repe·· fisi* oribu Benter exponit, aaxtat nempe
mnm anum ordinari am Ambrafiu* erat ae populum fine cura ffimit-
M nondum m, ma nane tent, ptirique aapri volebat, quem ovm per.

coramitim dokbet amittere. At km hodie (proh P«dor) non hominum, fed pecuniarum geri.

eadem refte licet; eoa vero accufo, eofqua

c—iis abunder, aeneo illam adihit, A quafi hferedilattm jacere inopem quifqu» Amittet; at «bi dim epifeopatm, A introitui nbcrea fint, hoc oculi omnium funt coeverfi; ner

ram, funt fervi hujus ncfendi&mi vitii, cu» jus feriam, & quafi piAuram quandam Virgilius exproffit his vcrfihm, quibus deferi—t narpyas: Pfcgfew vefacrea» vn/ras, *fratifim vratrit fitroitr,* msfw mmmu, O pâ/ri.

ne fecris literis ut pmdratorm, fed abaco ut numnmlarii ftudeant clerici, quia fic ad anifcopatum eveAi, tnAare pecunias, A redde» «e calculum fdent. Melius tamen Ambrofidm imitabimur; namque fi clerici, hoe eft de fofte Domini, effe volumus, eorum viam fe* qui debemus, quorum fors Dominus fat. Jfefer, ficut Hieronymus ait: libenter namque in hujus di&is tanguent in agro fertili verior i o*Mnf»eidfw *fftfitar» fart firnei-f; ÜMuti itttt itutnttr Ctvllu, Fairitirt, K.tg»Uit Siifittu; fUltftfiifrtft· aaat fiit P/tiagaraat,* Fscrnsem, *Platram, fta* —w/snror ffaarrna, Fir- *giiitaa,* Mriwndnnu, Temsrfav */bifitrki T tyiiiim, Srilrftian, Henirtaat, Liviaat; trttvu* Grmrfer, Deaaeftdenrm, *Tai-*

fftpttri MtfU fe oa[illegible] *afeflaiiet vint,* fnaraas ëeoerai *f^Uattt,* C *aiteatttr Mrrt* ◊* *—rittua.* Qmd fi nobis durior Apoftoton— imitatio videtur; at faltem Ambrofii noftri recipiamus exemplum. Quod fi fecerimus, nequaquam fub Chrifto paupere fequeremur divitias, «as *afjheatiàat fffi ter atiaim* ypisirar. Exofam enim prr cancris vitiis avendam habuit, pnacipuc tamen hujus turpi&mi fecleris facerdotea defi* derabat immunes, na ilia, qun Romanorum fubvertit imperium, ecclefiam quoque pollueret.

Sed quoniam de avaritia ferme incidit, no* nusquam inutile fuerit panes in hoe virium dicere; & ne quid ambigui nomen cfikiat, avaritiam ego, noa ut aUgui putant, folii» ßris, fed auri quoque & argenti, A catora-q tum opum cupiditatem appeUo. Fateor enim antiquitus haoc fiiiffe confuctudinem, ut quod avidi effent eris, hi dicerentur avari, cum nondum effer ullus ufas euroo monet» vel argenteo, nam folum «s habitum eft in poetic apud Romanos ufque ad bellum Punicum pri* mura; quinque etenim dumtaxat annis ante id bellum figas» argantum sedendas» ceapit, su. bigatum A quadrigarum nota; an— urbfa cedit» qmngentefimo oAuagefimo quinto. A»· tamen anno poft fecundo A fexagefimo nummus aneam percutes eft; m mtem Servius Tnllma primus figaavit nota pecudum, unde pseusda diAa eft, cum antea rudi nae uterentur. Itaque licet variarentur mos—a materia, idem tamen avaro nomen manfit. Nec ifta* Π*» u. contraria fùnt Luca—, qui aits Frias*t Titf.*

ram, funt fervi hujus ncfendi&mi vitii, cu» jus feriam, & quafi piAuram quandam Virgilius exproffit his vcrfihm, quibus deferi—t narpyas: Pfcgfew vefacrea» vn/ras, *fratifim vratrit fitroitr,* msfw mmmu, O pâ/ri. *⟨fefaaf ara faatr·,* Humanus vuln» non hominem figaifirât effe avaram, fadmonftnu», fub cujus «fpcAu placido latet truculenta bc. Aia ad omne nefas parata; teftaoturque virguri vulta» cupiditatem avari fetw ,, virefeo* rec nunquam crfim, ut fciris, fariatur, aut expletur cupiditas firia, femper appetit, temper eget, nam veteri proverbio, tam dceft avaro quod habet, quam quod non habet. Pr— terto cur volucra finxerit, quid pallida ore, quid proluvies illa ventris importent. Nemo eft enim tam hebes ingenio, qui ha» avaro nefeiat applicare. Sed quid ego in avaritiam armo Gentiles, cum infiniti ex noftris mm impugnem l Uriaamque ferite hoc fcelus omnes dimitterent, quamfecile deteftantur. Re Ae inquit inter fa» termones Zeno: Deus odit avaritiem, eft enim libido profanda, cupiditaa caca, teomeftm intern, rapacitas fine fine, folficimd» *nae* requie ad f— —aquam pervemeae vota. Sed quibus ago verbis deteheri avaritiam aaagie queam, quam Apgufti» ni, qui fat hujus Ambrofii noftri difcipulus, A ficut ipfe fetetur, per lavacrum fidei filiusl errorem namque Mantchooram apud Carthaginem imbiberat adoiriccns, quem, ficut —- Iis, Amhrofasfibi detraxit, q—d uanm inter noftri doAoris egregia feiriaora non dubitaverim nominare; ex Ambrufio namque recepit cedri», qumquid poftea *>£»> attulit Augpftinus. At quid ille de avaritia? nempe ita ia eam irafritur, ut harericia asquinerare avaros non veratur in eo libro, qui eft con» tra Dooatiftm. ^rora sofa *ifft ft fttt pavitu, —f etftiau felârefit» iaevrrit,* «effe *ftiatt* ad *averiti*, itt Ueialatri** aea.Mk.ia. *rtttfit;* exinde fobdit: *fitut erg» hamià m gfa Dti a» it* & avari rr· gaaat Dri ara ftfiMavt.* Omitto iafiaitoe teftcs, ae longior fiam, neve Flacci» de ao*

Ambrafatm, cujmtemper in orcApoftoli ver*

rationem dicebat, mfa» moairia fece obtemparandum. fabdtaa fa» homines effe dico* nat, hoceft umbram A pulverem, utaitFlac. cm, fed proditos —imo immortali; Hunc umun effe ditandam, coitufam, unandum, reliquia vero ia rete» aoa mqg—m Andium effe ponendum, fed utradum pro comme—i hujus brevUfim» vita, ac vrioctftk—. Sato* bat referre Socratem

// raarrt /aranrfew *ara.* Pmm namque fic inter Gracos fuiffe. Utcumque eft, exclama re cum Boetio pofiumus. Hrn *friauu gata*

phfam; nec putavit fe poffe divitias poffidere. Referebat etiam Diogenem Ciaicum humana omnia contemnentem, qui fe

A«n»o CHUSTI Mir-

W àHaopnepertaris amatores aArebatin medium.

achat; ft eam effet doquentiffimue facile omaia fimdsbtt. Nec eatm cohortari ad viransem andaoriiii, aut a vitiis revocata acrius

slits pradkabat ipfe, primus implebat, acc alius domi erat quam uitedefia. Thefeonun fimm inter egentes affidue dividebar, afferens quia hujufmodi ecdcfiarum boae non magis poftdenda tradantur, quam dtfpenfeada committuntur. Et quoniam deemofion peccata deleat, mortem perimunt, A ponum perpetui ignis extiagutmt, nihil tam aptum fidei, aut tam convenietis pietati putabat, quam egentiam juvato pauperiem, infirmorum curam recipere, A mmaia aeceffitaribus fubvenire. Erat etiam ejus ftadiam vifitare languentes, provocare hofpitio, lenire blanditiis, gaudere eum gaudentibus, & flere cam flentibus. Cecoram baculus, efurientinm cibus, fpes infirmorum, faisants languentium fiât. Ita iafinaulis virturibus eminebat, quafi esteras noa

num; aut enim in ecclefia plebem docebat, aut intra parietes faoe disante Spiritu Sanfto volumina conferibebat. Extant adhuc ejus fcripta complurima, fcientia, fit fepientia Dei plena, quorum fi quifpiam nofle titulos cupit, fitcceflbrem ejus hk prafentem adeat, qui fima reliquias diligentiffime pctquifivir. Dios mihi deeffet, fi numerare ejus volumina vellem, qua noa foium ad fcribeadum, genuum quoque integram hominis vitam rimat; vtdctnrqoe fic ille mihi, fic opatum fic poftea oratorios codices leâitaffit, nec enim verborum delicias omifit, nec flofcutos eloquentia facularis. Cujus exemplum valde eoa refellit, md poetas fit oratores ocdefiaftico viro interdicunt, Platonem ut exiftimo, imitati, atque Hieronymum, quorum alter poetas ex foa civitate exdufit, alter ideo fe ab Angelo verberatum dicit, quod Ciceroni nimium iahareret. Sed audiant Hieronymum, qm Hieronymi auftoritate fe fulciunt; ad Damafam quidem propofita figura Deuteronomii de mulière captiva, fic ait: *Iu* & nor *ftlttuu*, ysasde*fiiltftfbti fa.*

rimas. *fi* «wW vrrv /sperjfima», de *"Mit, it* ΛHβη, *Jt* turn /ûrs/arima vernas, Am rerisMos, *iit uivtiitai* ɯéerhaɑ̈ *r*, Am *» η·· genas* aserv *fam etttifuu» dtfaeemt.* Ad oratorem veto Romanum latius rem profcqoifur, plurimofque tam ex veteri teftameato qoam cx novo pro teftes adducens: *ftùf m**

Ifreiiitee fttm ctfk.› Legebat igitur, ficut mild videtur, etiam fcculares authoeus nofter AaibrnGai, magae prodentia fore dicem auram ia foto aaarerü; noa tamen in tali leAioue rcfuiefoebat, nec fanabat in ore ejus

do&iffimus, inquit: nec penitus omnes lora

name; fed eo afriaso quod open ibo aptum fit, reliquum omne valere Count. Sic de poetteAmbrofius fefeiubat; nee enim omnes paffim admittebat, fed ume fofommodo, cum aut virtutes extollunt, aut vitia cffiilminant; ia reliquia vero aon aliter qui» ÁpS poctr aderant de Ulixe Sirenarum cMtn* timenti, aures obdurabat. Erat praeterea in orationibus creber, vigilatu in precando, lacrymM» Dro noa homimbus offerebat; longe a àmula'rione, longe ab hypochrifi, pradknns Temper illud Platonicum, quia ultimus terminus amentia eft bonum videri cum non fis; unde prohibet ecclefiafticis, ne quis hypocrita in confpcâu hominum fiat. Feftioo ad finem, plurimaque brevitatis caufa pratermitto. Nec de parcitate ejus, aut continentia multa dicam, in quibus virtutibus ita enituit, ut parem poft hac neminem fibi invenire Iciam ; abftinebar namque a carnibus, qui carnem crucifigere cum viriis A concupifcentiis intendebat. Potuiffst fub Pythagora vivere, qui ut eft io Satyro : veneri *uuutlfif* san meae . Non ferculorum multitudinem, aut vini, ficut hodie fecimus, varietate cblcâabatur; tenebat tamen memoria, non foium illud plàlmifta. quia vinum laetificat cor hominis; fed Platonis quoque fententiam non ignorabat, qui exiftimabat fomitem effe quemdam, & pabulum ingenii, virtutifquc, fi meos ex corpore hominis vino flagraret. Qrterum neque Platonem neque pfdmiftam velle dicebat, ut paffim haurirentur viM; fed modicis hooeftilquc inter bibendum remiffionibus refici, integrarique animos ad ioftauranda fobrietatis officia.

tutn fnftwftMUtim iiaa, O *ftmtHtr tMu itfintitett;* nihilque aliud vinolentiam efle affirmabat, quam refohitiooem veneream, duafque illas voluptate» communes nobis effe cum beftiis. Idcirco in pecudum feraromque haberi numera, quifquis*effet* voluptatibus occupatus. Adducebat Cepe Socratis verba, quem dicere folitum referebat, multos homines pro* ptarea velle vivere, at ederent, & biberent; fe bibere, atque efle ut viveret. Fuit igitur nofter Ambrobus mirabili* continentia, incredibilis pudicitia, infinita patientia atque ho› nfilitstis. Audierat vocem Domini : *tûjiht »* ase y »h; /am O Amm/m conde, ioqqieatis. Omnibus namque in rebus fe vincere re-Krabet, cum ipfe vinceretur, nifi vd honor ri vel religionis integritas ladcretur. Tuae enim incredibili vigore animi, fic conflanti pnrfentia refiftehat. Tunc nec parcebat ulli, nec timebat quemqaam. Teneam memoria, ficut opinor, qao vulto, quo animo, quibnfque verbis rvfpondeatem illam Teodofio Caùri tripartita narrat hiftoria, cum facrum illi bafiiicam vetuit. Scitis quid poftm Ruffian pro imperatore fitppfataati refpondcrit. Ego, inquit, Ruflme, prodico quoniam eum facra limina ingredi prohibeo; fi vera imperium ia tyranmdem mutaverit, necem libenter &

cga

Gl· ego fufeipio. O voeem ornaram lauda drama»! A paucis poft diobu» Ifoem *A* fetus fompen Da·
— -O animum paftoris egregium ! quia eft qui mialcn corpora friritum «xhalaverit ; trade
martyrem neget Ambrofiu·»? Utirom iitoari- *
mit mus, Scilla conflantia nobis effet, nec enim prvnradirari quid furari fimut* fe quta fivt
auftorirsMB ecclefi* in manibus Principum Titonis feneeutcm Γρομμι, feu vivaciffimi
poneremus. Ego faeiam, dicebat Ambrofius apud noftros MathoAleM, qri miife anous
quod facerdaris, quod imperatoris efl forint mitra» XL. vixiflh dicitur, morieadM· «fe
imperator; prius efl ut animam mihi quam tandqm, Ob quam caufam propator» ime
fidem eripiat. Q»od fi modo dicere audsto- ipfo» ad virtutem debemus, & materie omni,
nuis, major principum effet erga ecciefiam bos pro nihilo habilia animum noftrum ad
reverentia. Nec enim Theodofii nunc dcef- illa coleftis aul« gaudia fublevure, ubi nihil
feat, fi rependentur Ambrofii. Sed quid ille unquam deeft, nihil a fuo ftatu tollitur, de.
dc Ambrofiu dixerit? audite obfccro teflimo. clinat. Omnia bona atque perpetua exuberant ;
nium Theodofii. Vix enim, ait, inveni ve- ubi nemo eget, nemo invidet, nemo furatur,
ritatis magiftrum. Ambrofium namque folum nemo rapit, nemo proferibit, nemo jugulat,
novi digne vocari pontificem ; quo unico te- g & nemo moritur· ubi omnes felices, omnes
ftimonio omnes laudes me* vincuntur. At ° unanimes, omnes immortales, omnes funt
eft non folum Cxfarex laude fuhlitnis, fed femper «quales. Ubi quod unius eft, omnium
etiam divinio proconio illuftris Ambrofius, eft; & quod omnium, fingulonim- Ad quam
multifariam namque multifque modis clarere beatitudwem ili» noa perducere dignetur, qui
hunc hominem divina majeftâs voluit· Expel, cum fpiritu SanAo regnat in fircula benedi-
lebat enim immundos fpiritus , illuminabat ilus. Am»n.
eveos, paralyticos liberabat, *A* omni morbo
detentos (anitafi reftituebat. Florenti* quoque
dariflimi viri Dicentis «xtinftum fubita mor-
te filium fufeitavit. Praeterea duo corpora
martyrum Gervalii atque Pronfii Mediolani
repent. Qii martyres, ficut ait Hieronymus,
cum jampridem apparendi haberent tempus,
hominem, cuifeproderent, inquirebant, eum
certe, cui fub ea fide fe revelarent, qua mar-
tyria fuftinuiffent. Qiibus ex rebus ita erat C
celebre toto orbe nomen Ambrofii, ut ad fo·
lam hominis famatn complures pagani ad Chri·
flum defeiverunt. Inter quos fuit regina Mar-
comannorum Fritigil. Duo etiam potentiffir
mi vin Feriarum ad audiendam fapientiam
Sacerdotis venere Mediolanum , habitifque per
interpretem cum eo colloquiis, admiratio·»
Eleni difcefferunt. Qiid ultra ? tam clara erat
ujus pontificis fama, ut ideo reputans fit
Arbogaftcs vincere, qui· *A* notum Ambrofio
fe diceret, & ab eo dileAum, O igitur b·».
tiffimam illam urbem, quem tantum meruit
habere pontificem ! O felidffimum principem,
cui tantus patronus eft datus! O rortnnatiffi-
naum populum, qui talem habet apud Deump
interceffore ! Ambrofius eft qui urcem illam
Mediolani populofilfimam ex pefte prrfcrtat,
Ambrofius eft qui noftro excellenti®mo &
ùpientiffimo principi facunda efficit bella ;
Ambrofius eft qui omnes sdverfariorum cona-
tus infringit. Carterum quid te fubtrahis, quid
tergiverfaris, oro, quid fic times ad ultimum
pervenire? Heu miferabilis humana conditio,
A fin» Chrifto vanum omne quod vivimus.
Omnis caro frenum, *A* omnis gloria ejus qua-
fi flos fani. Peregit & nofter Ambrofius hu-
curium , fed non invitus e vita mi-
gravit, cupiebatque diffolvi & effe cum Chri-
tto, Prxdixerat ipfe quippe fuum obitum.
Ideoque rogatus a Stilicon» comite, ut in
vita maneret: non ita inter vos vixi , refpon- ®
dit, ut vivere me pudeat, nec timeo mori,
quia booum Dominum habemus cumque in
leâulo zgrotaret, circumflantium ipfe omnium
meeftitiam (hiabatur, A univerfis circa pfo.
rantibus folus ipfe cym Chrifto gaudebat,
quem vifibiliter ad ipfem defeendifle Baffin·»
opifcopus Laudenfis ecclefi* retulit . Cujus
prefentia ira confirmatus Ambrofius eft, ut

EPISTOLA PHILIPPI MARIÆ ANGELI

ducis Mediolanenfis, ad archiepifcopum
Mrdiolancnfem & cpifcopum
Albigtnenfem.

finprfoas *tteciiii tnuulttiteett λΛ tiwtatt**
fiårsnriMW, arisaiaryaç impedirurnw
/» *ctltbrat>mn»* ,
flMMIWW *i» ft ttit.*

REvcreodi&aais in Chrifto patribus, di- Tnt.p.H8.
leâiffimis noftris, dominoardneoifeo-
po Medfolsncofi Ac epifeopo AlbigaosoC fra-
tribus noftris difeftis.

Reverendi io Chrifto patres dileftilSmi noftri. Sentimus tam ex his qua vos nobis fcripfiftis, quam aliorum relationibus, qood queritur Ac traüatur, ut illud facrum concilium ad civitatem Florentis transferatur ' de quo profefto non pofltttnms non minn fe habere moicftiam. Nam ficut fcitis, concilia principaliter fiunt pro reformatione divine ecclefi* , bonorumque morum , fe pro danda toti Cbriftianitati pace & quiete; & propte-rea expedit, quod locus in quo ifta concilia celebrari debeant, omnibus ut communis fe pacificus, & pacis & tranquillitatis cupidus, St in quo fint perfome qu* pacem & quietem afleAent & procurent; (editiones vero fe guer-re» ac diviltoaes abhorreant *A effugiant; St* demum qui talis fit, M umifquifque poffit fe velit ad eum libera fe fine aliqua dabicts-te fe conferre. Qiaso cum civitas ifta Flo. rentra ab hujufmodi conditionibus longe dii', ferat, Sc omnibus confideretis, nullatenus ad h*c idonea videatur; non poflumus non mi-rari & dolere, quod eligi debeat pro ipfo concilio. Mult* It prθP® infinite ration·» ■■■i*poffunt ad hoc.' Primo, cum dicta ci-vitas gtiernun fecit *A* habet, fe intra fripfem divife eft, St tam intra quam extra habot beHum, nedum civil», fed plus quam civile, ultra guerre·» quam habet cum finitimis, & realiter ut multo plure* fint externi, qiem in patria relidentes; &ita ut deterior fit hu-jufmodi divifio & bellum civile, quam ipfo exte·

exterior gatrra. Habet etiam cives valde fe-A
———dhiofos, A novitanam cupiàw. Et infuper
câsïn dià* dritm adeo fterilis eft. ut non eolli-
H), 8**** perripuetur ibi vidualia ad utum
dx2x urbis ejdquc civium & rcfidcnrium ibidem fofkienria flc optima. Quantum v;-n» nobia flt iUnftribm pntdeccEbnbm noftris •mule flt fafpoAa femper.fuerit, vos liquident non ignoraris, flc omnibus notum eft

His igitur anentia, oneramus vos. qvo magis poffunuM , ut apud reverendiliimos dominos legatos dc quofeumque cardinales flt pndatos , & denique omnes ncriones , in ipfo facro concilio exiftentes, operam adhibeatis quamcumquc pofiibilem , ut didum coecilium nullatenus Florentiam *trintfer»·* g tur; fed eligatur alius locus pacificus, qui conveniat omnibus efle communis: avifantes vos , quod fi & quando ipfum concilium Florentiam transferri omnino deberet, nos no* permitteremus aliquem cx noftris ad ipfum accedere, immo omnem operam faceremus, quod adherentes, colligati, amici Ac benevoli noftri, neminem ex fuis ad idem concilium transferri permitterent, rogarcinuique quofeumque principes & dominos, ut & ipfi facerent illud idem ; Ac ulterius prohiberemus toto pofle, ne aliqui ram per territorium cocum, quam noftrum, traafitum haberent ad ipfum concilium accedendi ; & ficut buculquc dido concilio dedimus quofcutn- pe favores nobis potfibiles, totum oppofitum faceremus ; daremufque infuper operam apud fereniflimum dominum regem Aragonum , quod nec ipfo ex regnis flc territoriis fuis ad diâum concilium aliquos ire permitteref, At tam per terram quam per mare probiberet, ne ad ipfum ulla vidualia ducerentur ; non quidem rcfpcdu concilii, fed didi Joci, propter ejus conditiones, quas fuperius memoravimus. Sunt enim tales quod non poteft ipfum concilium ibi bene ftare, led caufa effet illud periclitari faciendi. Et ita omnibus in ipfo concilio exiftentibus, aperte flt late dicaris, noftroque nomine proteftemini, flc affirmetis, quod prxdida omnia etfedualiter faciemus, cafu quo q didum concilium Florentiam transferatur , & ex nunc nos de pnedidis apud univerfum muadum facimus excufatos. H«c namque feribimus *Se voluuuk aperte* per vos dici, ne umquem poflit dici, quod iptis dominis dc concilio de hac mente noftra non aviiafferaus , quia fi fciviffent, · forte aliter degiffent. Datum Mediolani, odava Junii , anno MCCCCXXXVIL

Philippus Miris Angelus dux Mediolani &c. Fapiat. Angleriatquc comes

EPISTOLA SIGÏSMUNDI

Imperatoris, ad Paulunr epii «pum Argentinum, fiaum ad concilium Ha'ilecnlc orato rem .

Dt ft'ft tulit fuper trtatfetitt} cttciit tf thiiitteut Fltreatin .

Sigifrnundus Dei gratia Romanorum irrncrator temper auguftus, Hungari*, ac Bohemi* & Dalmatic Ate. rex .

Venerabilis, devote, dilede. Receptis diebus pnsteriris nonnullis litteris & feri pruris de manu iftius rui curforis ; & tanocm aliis a Petro Xae^ magiftro monetae ' Bafileenfts, cx eildem multa & magna percepimus in facro concilio emergentia, prarfertim de bullatione illius bullat, uri fcnbis, tam fraudulenter fade, fuper nominatione civitatis Florentiae . Intelleximus etiam ea qu* perfundere videris ad fcribendum imperatori Graecorum flc aliis, fubjuagendo qualiter nominationi Florenti* repugnafli , adherentibus tibi oratoribus fere omnium regum St principum . Habuimus etiam copias ipfius bull* & litterarum receptaram tam Italicarum quam Latinarum: quae omnia legimus : *8c* in prxfentia noftrorum & facri imperii cledorum, nobilium & communitatum, cum quibus hic in Dei nomine congregati furnus, referre & ire* davimus.* qui una nobifeum de biiufmodi finiftris λ periculofts novitatibus, maxime perturbati fuerunt; cum merito lncus efle debeat triftittat, ubi tam peritulofe agitur de rebus nedum tam magni *8c* celebris concilii, verum etiam totius*ecc*left*. Sed utique lie laudamus reclamationem tuam fuper loco Florenti· propter rationes per te affligratas, atque alias nobis notas; nec cur* habendum eft, quod archiepifcopus Tarent:r.us ad talia verba tccum devenit. Nam adhuc dicimus, quod voluntas noftra & dederunt eft in illo, ot futuram concilium non celebretur Italix; fed in locis ubi principes orbis convenire, Ac rebus Qrxcorum, in quibus eis tota virtus conftfterct, eorum liberationi a gentili fervi rute pofiint operofe confulcre . Et quamvis jam facro concilio krijtmiis, ut ufque ad ceflum oratorum noftronim & facri imperii cledorum, ab omni novitate fuperfederc velint, prout in copia Achètera prxfcnt:bus jncluû clarius intueberis : tamen propter defe&um Avenionenftum, qui folvere non audebunt , nec foria· poterunt, deveniendum erit ad novam deftionetn. Et quia panes adventum hujufmodi noftrorum oratoram expedare nonvvalcant, volumus t*t omni diligentia infles pru Buda, quam obtinere fperamus, confjderatis^raoditionibes r:rum omnium qu* emerferunt, A videntur pr* oculis. Qiemvis E fandiflumu dominus noire. papa nobia tranfmifit bulhm fuper approbatione Florenti*, Utiui, vei alterius loci decretati prius cum neceflsriis parari, propria *8t* dominorum cardinafium manibus iubfcriptsm, cujus copiam e vefthio tibi tranfmittcmus. Sed unum tibi injungimus, quod noftri parte quantum tibi convenir, periusdere cures, ut tantam facinus in ecdefiam Dei commiflum noa traafeat im-

punit», five fint ecctefiaftici, five laicales perfomi, quatenus in futurum via hujufmodi fcandali praeludatur. Et quia noftri culminis littera facro tranfmifla concilio, cujus copiam, uti prwmifimm, habes hic infertam, tenet credesnam in tuam & Gregorii egregii militis oratoris noftri perfooas, volumus ut illa prafentata fuper credentia referatis, aut unus veftrum refertt, ut intentionem noftram moderetur, fecundum quod vobis juxta occurrentium rerum qualitatem, pro booo rei videbitur utilius faciendum, nobis omnia quae ibidem emerferint continuo referibentes. Datum Egr*, die quinta mentis Julii, regnorum noftrorum Hungaria LI. Romanorum XXVII. Bohemia XVIL imperii vero V.

Ad mandatum domini imperatoris,

Gafpar Sligk cancellarius.

Venerabili («) Paulo epifeopo Argentfnenti oratori noftro in facrô Bafüeenfi concilio, devote & fincere dileôo,

Praeterea feribimus civitati Bafileenfi, ut obediant facro concilio in proccffu contra tales, qui falfitatem in bulla concilii commiferunt: quam litteram eis prafentare debeas, quia revera magna machinatio in ecciefia Dei (entata eft.

EPISTOLA JULIANI CARDINALIS

& legati, ad decanum it capitulum ecciefia Herbipotentis.

Ut eppigwttM tifthuttt etl
tidtfie fa frtiLuttu rttiiitttmt.*

TUlianus miferatione divina presbyter cardinalis tituli S. Sabinat, in Germania apoftolicae fedis legatus, venerabilibus in Chrifto dilaâis decano & capitulo ecclefiat Herbipolenfia & amicis noftris cariftimia.

Venerabiles in Chrifto dilefei, memoramus noa dudum, dum apud vos cdkftiruti e<tmc.s ad Bohemians profeduri, vobis, rationabUi. bus id tunc (uadentibua caufis, indnlfiflê, ut certas decimas tunc cxpreftas, ad prepofituram veftra ecdefia fpcttantts, ufque ad fum. mam duorum millium Soranorum Rhenenfium pignori obligare, &c quod pro redimendis fucceffive eifdem decimis fubudium a clero veftro exigere pofletis. Cum autem venerabilis dominus Jacobus de (d) Jferfi apoftolicu fedis prothouotarius & pnrpofitus ecclefiat veftra, querelator, quod licet fuhfidium hujufmodi A ipfo clero exegeritis & levaveritis, tamen decimas per vos impignoratas hujufmodi minime curaftis redimere* fed fubudium ipfum in alios veftros-ufus convertiftis, in ejus Je diâat prapofitura pnejudkium & gravamen: vos rogamus & in Domino exhortamur attente, quatenus cum hujufmodi fubfidium receperitis, decimas ipfes indilate redi, matis, ne ipfe dominus Jacobus ulterioribus nos pulfare habeat querelis; alioquin convia* cimur adverfum vos fuper his procedere, prout juftitia diôaverit & ordo rationis. Ex Bafilea, anno &c. MCCCCXXXVII. die i. mentis Septembris

EPISTOLA

ad pralatos nationis Germanica:.

Dt GrtKtrttm Vttirtiet O prsmte raram» rt«M sd «-/-««<«.

TJ Everendis in Chrifto patribus & venerabilibus viris dominia inclytas nationis Germanies .

Reverendi patres & venerabiles viri, ut ea P. V. tignifipem quat hic de Graecis inveni A oculis vidi, has litteras eifdem feribere conftitui. Applicui enim Venetia» XIX. pnefentis mentis, & inveni imperatorem & patriarcham Cooftantinopolitaaum, qui oHava (c) prediâi mentis cum maxima comitiva ecctefiafticorum & fecularium nobilium, ultra numerum fexceotorum A quinquaginta perfonarum applicuerant, inter quos, cft frater germanus prafati domini imperatoris. Inter iftos autem funt ultra XXV. archiepifcopi & epifcopi ac nonnulli abbates,' multique calogeri 3c clerici faeculares. Sunt & nonnulli qui dicuntur cardinales ecdefue Coaftantinopolitanae, & etiam inter eoa font oratores trium aliorum patriarcharum, &, ut dicitut, de proximo expeâatur quidam archjepifcopus magnus de Rufisa, venturus, per terram cum magna

(«) Hic Epifcopur dafideratur in fyliabo epUcoporam Aigantinanfimn apod Sammartanos.
(») Pcrt Rabioum eltAm fiait Trwinnfi» arcbiemfcopus aoao i«p.
(..) Andrtas a faoAa eruca tradit GrncM Venati ia racaptas faim cton ranpanwra» p-//- dis no- › Pkbruarii I4j8.

C3b OMgM comitiva. Nunquam profeAoeradidif- Adclicet Johanna de *le* Refer, alias -/rcd«o-“ ANNO
feta taken A tattam prafeeorum 9t octkfi·· /* An»m, A Ludovicus CHAisn
fiicorom ac natelim· camitivam invenire : *4·Bletcktfm*, alia £< *fttit Bltetbt{trt* ar- >«)»
MI* qu* «t ax ipfe alpaAu fecik mparet, valdc ■igari, nec ordini nec dignitati deferentes,
efi venerabilis, A ad*haae fturaera mieaem timore Domini rdqgato, cura nonnullis fuis
de qua agitur, fais proaa apparat, A bene in hac parte complicibus, eumdera Johannem
iachaata efft videtur: immo cam, queatum abbatem habitu religionis indutum, ejufquc fa-
ex votes caajeAurari poteft, ardeetifhuie de- miliam hoftiliter invadentes, captivarunt A
fiderasrt; aaod etiam ex feAo id ipfem faci- captura dbduxeruat, A per fex hebdomadas
le cosnpreaeaditwr, cssm dominas imperator vel circa detinuerunt captivarum, ipfum equis,
valde infirmas, Λ dominus patriarcha anti- mulis, libris, vcftibus, figillo A aliis clenо-
quifimtM, ex tam loagiaquis partibus vene- diis, rebus A bonis nequiter fpoliando, nec-
rint, & tot periculis & variis cafibus fe fub- noo multiplicia fibi damna, inpirias A offen-
miferint, ex qua re non poteft non compre- fas irrogando in divin* majeftatis offenfam ,
hendi, iotmo manibus, ut fic dixerim, pal- B ecdefudtic* libertatis vtiipendium, ipfius ab-
pari ferunt ipferom animus ad hanc unionem. batis maximum projudicium A iaAuram, ac
fit certe nemo efi, nui hac omnia profpiciat, perniciofilfimum exemplum plurimorum.
quem ipfi in tanto fervore & tali difpofitio- Nos igitur attenderim, quod non decet,
ne ad compaflioaem non inducant, A de bac nec expedit profatos facrilegos, ipfifque fuper
unione bene fperare faciant. Ipfe dominus im- hujufmodi horrendis A dereftandis exceflibus
perator a medietate corporis infra videtur non pratftantes auxilium, confilium vel favorem,
poffe fe juvate. A irapo®bile fibi effet tran- abfque animadverfione debita relinquere ineor-
ure montes. Similiter A domino pafriarcbx reAos, circumfpeAioni veftrx per h«c noftra
qui Mtiquiffimua eft. Ipfe dominus imperator feripta committimus & mandimus, quatenus
cras hinc recedet verius Ferrariam *(t)* ; ad vos, vel duo aut unus veftrum, omnes A fin-
quem locum dominus patriarcha fequenti die gubs hujufmodi facrilegii patratores, clericos
iter arriperet, quam lanAum opus fit inten- A laicos · *ac* eos qui ipfis in przmifiis dede-
dere huic lanAsr unioni, optime videtur. Nec runt auxiliun^ confilium vel favorem, cxcom-
opus lore exiftitno exhortari vos ad profequeo- C municatos & anathematizatos publice nuntii-
dum A promovendum tam fanAam rem, cum tis, A faciatis ab aliis nuntiari; vofque ni-
omnis catholicus Chriftianus naturaliter ad il- hilominus de pradiAis omnibus & lingulis A
lam inclinatus effe debeat. Hoc audeo dicere, ea contingentibus auAoritate noftra fummarie,
fi quis illam promoverit, majus apud Deum fimpliciter A de plano, fine ftrepitu A figu-
meritum acquiret, quam li toto vit* fu* tem- ra Judicii, folerti A fideli adhibita diligentia,
pore jejunaret atque oraret, & alia pietatis informetis ; nec non armigeros prrdiAos, om-
opera faceret. Si quis impedierit, tamquam nefque alios A fingulos clericos A laicos, cu-
infinitarum animarum homicida, in inferno jufcumque prominenti*, dignitatis, ordinis,
cum Juda portionem habebit. Valete memo- flatus vel conditionis exiftant, quos per in-
res femper mei in veftris orationibus, ubicum- formationem hujufmodi repereritis commiffe
que fuero, esiftimetis me non effe folum ... aut committi feciffe vel raandaffe prodiAcs
exceffus, aut in eis committendis proftitiffe
auxilium, confilium vel favorem, nominatim
A in fpecie tamdiu excommunicato·, diebus
^Dominiriis Afcfiivis, pulfstis campanis, can-
delis accenfis, in eifdem ecclefiis atque locis,
dum in eis fuerit major cleri A populi mul-
titudo , publice nuntietis, A per alioa nuntia-
ri faciatis, ac ab omnibus arAius evitari, do-
nec prxdiAo abbati ablata reftitucrint, A de
injuriis eidem irrogatis fatisfeccrint competen-
ter, ac cum veftris literis rei veritatem con-
tinentibus ad nos feu fedem apoftolicam ve-
nerint abfolvendi . Bt infuper vos ipfi , feu
etiam duo, vel unus veftrum eofdem armige-
ros , A alios diAi facrilegii principales patra-
tores, fub privationis omnium fendorum, quz
ipfi j» ecdefa quomodolibet tenent, ac per-
petus infamia poenis, eadem auAoritate diftri-
Aius moneatis A requiraris, quatenus infra
certum per vos feu aliquem veftrum eis pro-
figendum terminum profato abbati ablata hujuf-
modi reftituiffe; necaon de injuriis, damuis
A intereffe plenariam A condignam fatisfaAio-
nem impendiffe debeant, alioquin infra cer-
tum alium terminum, quem eis ad hoc fimi-
liter duxeritis profigendum, ipios declaretis
ponas

LITTERÆ. CONCILII BASILEENSIS

aUeirat Cifttnieefcat
tit/·ft CtfttMtt .

SAcrofanéta generalis fynodus Bafileenfi» in Sptritu-SanAo legitime congregata, uni-verfalera ecdefiam reprofentans, venerabilibus Bituricenfi A Auxitanenfi archiepifcopis, ac epifeopo Eduenfi , falutem A omnipotentis Dei bencdiAiooem.

Quos noxie voluntatis adeo captivat per-serfa intentio, ut auAoritatcm fauAionis ca-nonic* contemnentes, in aliorum graves pro-labcnrur injuria; nimirum fi hos levcrius a-defiaftica cenfura percellat, A pro demerito E rigorem adjiciat judicari* poteftatis. Ad au-dientiam liquidera ooftram, dileAo ecclefi* filio Johanne abbate monafierii Ciftercienlis Cabiloneafis dioecefis, referente, pervenit, quod cum olim ipfe Johannes abbas ad locum dc Divione Lingonenüs dioecefis, pro certis fuis peragendis negotiis equitando tenderet, qui-dam iniquitatis filii A perditionis alumni, vi-

Oaertt Mertii Cr^ttKu *fefraritm* *cm* *efferat» iagnfy rfi, &r.* inquit
Andreas a Crafts Crura

„*.w<el

er pernas pnsdiûas damnabiliter incurrifth, invo- A nifatibus veftri favoris auxilia impertiri, prat·'
nato etiam, fi opus fuerit, auxilio brachii fertim in aflocutioncm -pacificam ecclefi» pa- AMNO CUBIT
AMMO OBUSTI Cucularis. rochialis oppidi ia *BrittjM*, de qua ex com-

Ceterum fi ipforum armigerorum fic alio- mifisone per facrum concilium nobu fail* pro-
rum paedidorum prsfenria pro asouitionibus vidimus. Iterum eodem affedlu eamdem R. P.
eis & citationibus de ipfis faciendis tuti ha- V. rogamus, quatenus quantocius poteritis,
beri nequeat, nec vobis monitiones fic citatio- veflrum benignum refponfum fuper nis nobis
nes quaslibet per edidum publicum locis af- referibere dignemini, ut eumdem Nicolaum
figendum publicis , de quibus fit verifimilis de boc aflecurarc valeamus, & eidem peifua-
conjedura, quod ad notitiam monitorium fic dere, quatenus fe ad filialem fit debitam fub·
citatorum hujufmodi pervenire valeant, facien- jeâionem & fidelitatem R. P. V. complacen-
di plenam dc liberam concedimus tenore prae- tiam abfque ulla hatfitatione donet · in quo
fentium facultatem: Volentes quod mot lio- nobis gratifimam faciet eadem R. P. V. com·
res fit citationes perinde ardent monitos fic placentiam , quam votivis fuccefibus confer-
citatos, ac fi eis fad* prrfeotialirer fic per-g vet Altiffimus. Ex Bafilea XII. Augufti .
fonaliter extitifient. Non obftantibua tam fe-
licis recordationis Ponifocii pap* VIII. illis Jo. cardinalis S. Petri, apoftolica
przfertim quibus cavetur, ne quis extra fuam ledis legatus.
civitatem vel dicecefim , nifi in certis exce-
ptis cafibus, dc ia illis ultra unam dictam a *LITERÆ C^RDINOLIS ^REL^fTENSIf*
fine fu* dicecefis ad judicium evocetur, &
ne judices extra civitatem vel dicecefim in *Ceecilti prrfidir eJJre^ieei GrtarvvehierM»*
quibus deputati fuerint, contra quofeumque *Frigi»gtefrtr victrina»* .
procedere , feu alii vel aliis vices fuas com-
mittere, aut alios ultra unam dietam a fine SPcâabilis & egregie doftor, facie fit ami-
dicecefis eorurudem trahere prvfumant, ac de ce nofter precariffime . Salute conflait t. vn.
perlonis ultra certum numerum ad judicium premifla. Scripfimus fzpenumero reverentis ·*·■ *· »- ▸
non vocandis, quam aliis conftitutionibus apo- veftr*, & hsc facra Synodus injunxit, fit fuis *'**
ftolicis contrariis quibufeumque · ac fi aliqui- literis mandavit, ut huc quantocius accedere-
bus communirer vel divifim a fede apoftolica tis; neceffitattm enim fcitis ecclefi* univer-
indultum exiftat quod interdici, fufpendi vel falis fit gravitatem rerum circa quas imprefen-
excommunicari, aut extra vel ultra certa lo- tiarum verfamur. Si igitur vobis fiocerus xe-
ca ad judicium evocari non poffint, per litera- lus eft ad falutem publicam chriftian* religio-
ral non facientes plenam fic expreffiam, ac de nis, fi ad fanâam ecclefiam Dei illa probata
verbo ad verbum de induito hujufmodi men- fervens devotio, fi denique optimus fit inte-
tionem . Datum Bafileat , IV. non. Augufti ger affefilu* ad confummationem felicem ope-
anno a nativitate Domini MCCCCXXXVIII. rum facratiflimorum, pro quibus hoc facrum
concilium dignofeitur inftitutum , exhibete ,
precamur, non differatis huic facr* fynodo
przfentiam veflram. Ecce enim requirit do-
minus , fi eft qui diligat domum Jacob, &
locum habitationis glori* fu* : probatio aurem
dileâionts exhibitio eft operis. Probate igi-
^tur, virorum optime, probate v*s diligere
rempublicam ecclefi*, oum neceffitas urget
sdeo magna, ut fimilem nullus audiverit. Si
enim pr«fentiam veflram requifitus denegave-
ritis ecclefiz fluAuanti, quis de reatu excufn-
re vos poterit. Inflat profeâo tempus, qUo
confummatione votiva do&orum, fandorum
operum frudum reportent fideles priorum la-
borum. Venite ergo, venite, cum exultatio-
ne, ut portetis manipulos veftrna. Noftia qui-
dem exitum ada probare, fit non pugnam
coronare fed finem ; non omnem currentem,
fes' \>ervenientem sd terminum accipere bra-
vium. Feftinate. eja cariffime facie, at fit
E paffionumfit confolationum fitiaparticeps, nec
falvatis, rogamus, hoc tempore inflantis bel-
li cinguKun milies*. Aperiremus quanta im-
pellunt! quantaque perurgent, fi fingula hujus-
modi viflrawi caritatem latere putaremus : vos
autem omnia hsc occulata fide confpicitis.
Negociorum vero difpofiuones dominus De-
gbenardus Salching canonicus Frifing. harum
exhibitor, nobis uncere diledm, veftr* circ-
cum-

EPISTOLA JOHANNIS

.ardinalis S. Pétri, ad Rabanum archie-
pifcopum *Trevirenfem* .

Csnmsmw Zs» *ri Nicrleem rit Cttft, Jt rectifie fenebieli Jt* Brincaftel *prrviâeret.*

REverendiffimo in CZhrillo patri & dorhi. no R. Dei gratia archiepifcopo Trevi- rcnfi, facri imperii eleflori, #(nico noftre fingulariffimo .

Reverendiffime in Chrifto pater & domi-
ne, amice nofter fingulariffime, felices ad vo-
tiva lucceflus . Exigit dilcâionis affeAio ,
quam ad venerabilem decretory,a doâorem
Nicolaum de Cufa (a) pnepofitum monafteru
Mijneftit, ob ejus laudabilia merita & utilia
fervHir huic facro concilio per ipfam faepe-
oumcro impenfa habemus, ut has noftraa ii-
ferat in ipfius favorem V. R. P- mittamus .
Rogamus igitur eo quo enixius poflumus (mo-
do) eamdem paternitatem venram reveren-
dam , quatenus eum paterna benevolentia fu·
fcipere dignemini, non patientes eidem ali-
quatn injuriam aut 'quovis modo moleftiitn
in perfona aut rebus per quempiam inferri,
fed noftri amoris intuitu fibi in fuis opportu-

(e) I* poils* fuit epdcopas Brüanfis » atqaa S. R. E. cardinalis, & lapatas Mis apoftolicx in Germa-Bi*œ

AWWO OMU»n

vcrsadiflimi dorniai ambafiatons chnftuniffimi regt· Francia, qm ft in praoofirioar fat cteganrsffima profeffi feat h»ec laeram Synodum verifime repreſentare ecclefiam univerſaJem, & dec reta faluberrima hic edita pro *tt*formatione ecclefis'Acceptarunt ; pro nonnulli· tame· honeftifl|me fupplicantcs, circa quorum expeditionem patret afliduis vigilii· fe divertunt. Sunt autem illi ex diâis dominii ambafiatoribus, qui alia» hic non fuerant. ad bootun commune eccicfus univeri·. Alia demam anaunciabit domin. Dcehenardus, exhibitor prwdiâus, quem confideratio·· aoRri habearis, qtmfitmus fiagulari beoevolesKia com■endatum. Paratus equidem futn continuo pro viribus eficcre quaque cognovero grata veftra amicitia quam feliciter huc dirigere & co··fervare dignetur in omni profperitate & fait» tc. Scnptum Bafile* die XXIV. Novembris MCCCCXXXVIII. ANNO CKXISTI

9

Mfr

Documenta Anni 143p.

APPELL.4TIO PRINCIPVM

tl/8tnii».

VU* NOS ftc. facri Ronuai imperii principes eleâora, coram venerabilibus viris notariis & tcftsbus hic prafeotibus proponim& dicimus, quod licet fido· & indefeffos labora impendi mus graviffimis expenſis, ut catholici principes* follicita conventione, fcdula oratorum mraione, ut dereftabile inter S. D. N. & facrum Bafileenfe concilium ceffaret diffidium, reformarentur difidia, fieret pax in populo catholico, in omni honore ft reverentia ecclefia ftatus refloreret; haâenus tamen, quod dolenter referimus, tam gratum nihil aut acceptum partibus hinc inde noftra foliicitudioes offerre potuerunt, per quod ad pacem uoominquam digefta oblata medicina condefcenderint. Sed noftris undique multorum regum ft principem feclufis precibus, pendentibus laboribus ft expenfi·, proteftationibus , Îua veluti fchifmai is. fomenta exringuere qum vimus, in exeerabiiem ft duriorem fe divi, fionem pnmipitaruot . SS. D. N. dominum Engenium papam IV. quadam fua fententia putres facri Bafileenfis concilii, ut afferunt & palatn prodicant, ab omni pontificali ft papali adminiftntione emittentes, ea agunt Λ nitantur impedire, qua diâus dominus Eugenius papa ft alii Romani pontifices facere cenfoeverant: diâo nihilominus S. D. N. Euge■o *fe* opponente, & in contrarium omni ut fus, ante, auâoritate utente, id evenit, ut contrariis tam in hujufmodi diflidii & divifionis materia, quam etiam in aliis cafibus, dietim proceffibus , fententiis , mandatis & ediâis no· & noftri moleftamur, & quotidie inquietamur ; qua etfi haâenus fpe futura pacis, beet maximo incomtqodo, & in grave eectefiaftici gradus periculum patienter fuftinui■fea: confpu imus tamen non folum ad pacem non conferre, quin immo hujufmodi divifio■em multipliciter confoveri. Nos itaque atv tendentes dum in radice palam contraria praedicatur auâoritas & contradicit, quidquid tandem ejufdem auâoriratis pnrfextu quomodo£ libot editur, decernitur, five mandatur, & dum uni obedire ftudetnus, in aliud veremur incidere; ficque timorars undique fluftuant confrientur, nefeiunt in quam partem declitare. Succedunt dietim irreparabilia fcandala, B vertitur in vulgi difeeptatione fuperiomm auâontas, a fummo ufque ad ima finguli fidelium co nventus, proh dolor ! ut videmus, hoc fchifmat c ob lingulares affcâiones graviter inclinantur . Res hire tenebrofa in cubibus aeris ingeniorum noftrorum vires excedit, & abfque periculo non valemus apud nos ipfo· rem btderatiffimis tam ^difficilem determinare.

Qiibus anentis, hac haâenus· confidentia dufti probabili, noftra penfata dubitatione fperabamus, quod neutra nos partium hac diverfitate minime definita aut determinata in alio concilio, ut cum alus regibus & principibus firpe expetivimus, requifiviftet; *fed* his non obftanribus, nunc pertlegatos, nunc per *or»*tores, nunc vero bullarum affixione pretendunt hinc inde nos requirere, ut tam arduiffima re , que de auâoritate ecclefue, & fidei catbolies fundamentis multipliciter variat, partem ftatim aflumamus, uni obedientes, reliquum repellendo, quemadmodum in didis afferitur contineri bullis, litteris ft proceflibus, quas hic non'repetinuu ft pro expreflis haberi volumus , quantum pro nobis faciunt, & non aliter feu alio modo, de quo expreffe protollamur , plenius coninetur.

Ex illis igitur caufis & aliis fuis foco ft tempore dicendis, proponendis ft allegandis, de quo fimiliter preteftamur, ab omnibus ft fingulis.mandatis,rp»~~oceffibus,~~ ~~fententiis,~~ ~~five~~ ediâis obtentu profentis diflidii, direâe vel Dindircâe, quomodolibet fulminatis feu fulminandi·, requifitionibus jam faâis aut in futurum faciendis, pro nobis, noftris & quibuffibet noftrum fubditis adhaerentibua ft adh*rere volentibus, ad facrofan&um generale Bafileenfe, fefurum generale & mcumenicum concilium·, SS. dominum noftrum Engenium papam IV. fanâam fedem apoftolicam, alium vel alios, ad quem vel ad quo· de jure fuerit appellandum, omnibus melioribus modia, via, caufa, & formis, quibus hoc efficacius fieri poteft & debet, tam conjun&im quam divifim provocamus ft appellamus, fubmittentes nihilominus ms ft omnia boM noftra, nc adharrentium ft adherers volentium prefatorum facri concilii SS. D. N. Eugeni!, fimâat fedis apnftolior, feu alterius ad quem appellandum fuerit proteâioni ft defenfioni, ex tunc petente, iaftanrer, inftaatiM, inftantiffime spoftolos feu limeras dimifloriales nobis tradi ft affigMri t proteftantes quod per mnon ftat, quominus eas recipiamus, fi quw

fit

CT fit qui nobis dare vellet, trader* *9t* afligna- X1ΓNO csmtsn -re, cun protcftatiooe infinuando, profequenda hujufmodi appellationem fuis kxo & tenpore opportunis: fuper quibus a vobis donis notariis poblicis petimus inftrumentum confici fini inftrumenta tot quot fuerint neceflaria & opportuna, cum aliis prottftationibus & claufuli» apponi fohiis, nercflariis & confettis, falvo jure addendi, mutandi, minuendi, λ aliis, prout fuit & eft moris, &c.

Exhibita eft pnrfena Ichedula nobis notariis infraferipti* per revcrtndiffimos patres dominos Theodericum archiepifcopum Moguntinum, ac Jacobum eleRum Λ confirmatum Trcvireniem, pro fe nominibus propriis ' necoon przfatum dominum Theodericum archiepilcopum, illuftris principis Erederigi marchioüis Braodeburgenlu, reverendum patrem Ertdericum epifeopum Wormsticnfem, illuQris principis domini Ludovici comitis palatini Rheni, & venerabilem dominum Henricum de Erpell. rtverendiffiei patris domini Iheoderici Coloaienlia archiepifcopi principum eleRorum oratores Λ ambaffiatores, prout &c. die Jovis XIII. Augufti, horis velperarum ve) quali, in ftuni capitulari ecdefi* Moguntinz, prefentibus dominis Jo. abbate S. Matthie extra muros Trevircnfes, Philippo de *Sink* decano ecclefiz Trcvirenfis, anno &c. MCCCCXXXII.

Z. Henricus Doi.

EPISTOLA JANUENSIUM

ad concilium Bafileenfe.

Gritijt ae liberafime Rjptiftj fit Fltf't <$· »./tefricnn Spnm/.e .

U>4. SAcrofanRo concilio Bafileenfi confilium ancianorum civitatis Januz.

Scimus, reverendiflimi patres & domini, O trrftantiam veftram non expeRare, ut pro is quz reRe gerit, laus humana aut alia merces ab hominibus rependatur, cum przfcrtim a lapientibus traditum lit, efle reRe factorum przinium reRefeciffe. Sed A paternitates veftrsr, quz folum Deum intueurur, & ab eo libi rependi cupiunt accumulationem inenfunr, multo minus defiderant a nobis pro beneficiis fuis gratiam fibi referri. Nos tamen dum cogitantes quanta non folum benignitate, fed quo labore ac fludio pene incredibili dominationes veflra contenderunt, pro liberatione civium noftrorum Baptiilz de EJifco A Amfrionis Spinulz, nefas putamus, pro tanto beneficio non agere illis gratias ingentes & infinitas. Magnum profcRo fuit beneficium ve- £ ftrum, fed & anxit gratiam illius, quod magno labore fummaque difficultate res confeRa eft, quamquam nullis accedentibus noftris precibus dominationes veftrz hu,us liberationis negotium fufeeperunt. Habemus igitur illis gratias immortales, proteftantes enixius, ut fi quid eft, aut erit in quo poflitnps votis eorum fefervire, id nobis indicetur; namque A in omnia vota fua noa femper bababintus ex animis peratos. Data Jamm, anno MCCCC- XNWO cnxn XXXIX. die IX. Septembris.

Confilium anciantonm Janus.

RROTEST^ſTIO ULTIMO MJGUNTIÆ

tfCtfte & ferf?·.

NOS, Ac. attendentes quod C lacrorutn IM. generalium conciliorum fedifquc apoflics honor A auRoritas.....ut pneipibus catholicis faoRz matris ecclefie filiis, in B cunâts agendis noftris femper iafideat animis, totum ia hoc jaRavimus cogitatum, ut inter fluctuantes mortalium fententias, quas, proh dolor! przfens ad nos ecckfir fciflura quotidie defert contrarias, fic reRi tramitis incedamus protcRi clypeo, fic fedem honoremus apoftolicam, ut facrorum conciliorum non laniatur auRoritas, A facra* fic generales edemus fynodos, ut apoftolica liedes, quam inter cunRas primam credimus, nun in juris fui praeeminentis deprimatur. Sed quod dolentes referimus, adeo facrum Bafifdleenfe concilium *le* S. D. nofter fe mutuo inque fe invicem contrariis proceffibsu infzviunt, mandata atque decreta tam adverfa C conficiunt, ut non folum quid ea io re verius, juftius A fanRius tenendum fit, not ipfi probabiliter ignoramus: quin immo confuto flatus multiplicatur ecclcfis, fuccrefcunt fcandala, fidelium hominum perplexantur mimi, dietim gravior ferptt divito, ut nili celeri feccurratur antidoto, dato libello repudii, ecclefiz unitu tam in fuperioribos potrftatibus, quam fmgulis fidelium conventibus, extra mundi terminos exlulabit. Sacrum namque concilium non folum S. D. N. Eugenio papz nullam papalis dignitatis adminiflrationem attribuit, quinimmo privarum prodicat & depolitum reputari, libique non obediendum cunRis principibus & fidelibus Cbriftiauis piam maximarum poenarum formidine conatur prarci**pre**. Vice verfa S. D. N. nullam Bafileenfi generali concilio suRoritatem deferre, quin immo conciliabuluni, & in alia portendit lixa translatum, inhibens nihilominus pœnia non mediocribus, ne quifquam cuiufcumque flatus, Ac. concilium audeat Bafileenfe profiteri, prout in bullis litteris & proceftibus partium, quas, quantum pro nobis faciunt, hic (non) repetimus, *A* pro expreflis haberi volumus, plenius continetur. Evenit, proh dolor nt quicquid al fera partium fua etiam auRnritate agitat .^ajtera non folum hzreticum dicit *&c* Ichjmaricum, quin immo in maximam fidei Catfiolicz utriufque auRoritatis Izfionem, fcandalum, & confufionem totius orbis palam & publice promulgare non veretur. Nos itaque ut catholici principes *&c* fideles fanRz matris *h* fedis apoftolicz devoti filii, hujufmadi noftrz matris condolentes anguftiis, fidos noftros indefeffe multiplices, nunc foli, nunc aliorum regum & pnneipum afliftentia, precibus A proteftationibus haRenus labores impendimus, quantumcumque abfquc gravi perplexitate aru- ^

moruma

fatur» pacis, neutri A cumque fint, aut quibufeumque nosuinibus"
ientiat impcadrit di- cenfcantur, ftc, ut prsmifimus, in fente A AMWO caasri
fcm, ut dafidcramns, origine contrarieras & perplexitas generetur;
--- , teua, A quod tanta qmn immo oos experientia diuturna edo-
mceritam exriagnert conati famas, cx utriuf- cuit, ftatum non folum univerfalis, fed &
"ı ‘ ' aliarum ecclefiarum confundere graviter,
fcandala irreparabilia generari, & partes
hinc inde contendentes per multorum affi-
ftentiam multipliciter in fuis extremitatibus
confoveri. Edicimus quod fimiliter ia antea
nullus poteft proceffia, mandata, fenteatias,
decreta, &c. quat per fe aut alia fua auAo-
ritate in quibufeumque caulis vel negotiis
etiam aAu pendentibus, poft tempus nujui-
modi fieri contingeret, in terris & domi-
taris concilii mandatum obediendo recepi- nis noftris nullatenus recipiemus; quin iin-
mus, contra S. D. N. Eugenii noe poteftn- rao publicantes, affigentes, feu alias quo-
tem erigimus, illi contradicimus, fiaoque re»
fifhmnc auAoritari. Et fi quo fanAitatis fus
prsctpto paremus, facrum nos Bafilcenfe con-
csMum fautores fcmfmatis & heretics pravi-
taris reputabit. Hop ooftrorum diverfitas vi-
res fopeidit ingei i, bine os in colum &
tollere veremur, dues ecclefis prsemi-
nenrias, noftrs nolentes inniti prudentis, ne-
quaquam poflumus, volumus, feu intendimus
tam teseberiam in nubibus acris qurftionem
quomodolibet diffinire. In tanta profeAo con-
trarietate procefTuum, ediAorum, mandato*
ram, requifitionum merito perplexi, velut
inter retia provolari pifces', latera undique
perrimcfiocotes, nefeimus inquam partem de-
clinare, timoratis undique quatentes gravatis
confidere conficiendis, ne dum unum ample*
Aimur, ia alterius laqueum graviter incida-
mus, coafofiooi totius fidei catholics & ec-
clcfiaftici ftatus & innumerabilibus in populo
fcandaKs, qua ex utrilque partibus propter
ìdbstfiooem parmiflorum provenire quotidie C
confpicimus, &qus dictim, prob dolor! ni-
fi occurreretur, graviora cxpeAaremus, poffi-
bilibus remediis occurrere cupientes, facri
Conftaotieofis concilii attenta conftitutione
fuper provifione fchifmaris edita, qus inci-
E't JrefMB/, certis inter nos aliofque reges
principes iutelligentiis, confifi fupradiAis
casus aliifqoc fuis loco & tempore clarius
explicandis, alias ner nos faAas pr.reflatio-
nes renovantes in nis feriptis, convenimus,
didicimus, & nroteftamur, *Sc* in antea nul-
lum ediAum, fententiam, proceflum feu alias
mandatum quodeumque partium contra aut in
fa invicem alios quofeumque feu quetneum-
que cujufeumqoe ftatum, dignitatem, benefi- d
cium, officium, bona, res, jus, vel aAio-
nem, prajudiciuni feu gravamen quomodoli-
bet, diraAe vel indireAe refpiciens cujufcum-
que dignitatis conditionis A ftatus, etiamfi
papalis fuerit, occafiose potfentis diffidii ful-
minatos, fi qui fierent aut fulminarentur in
futurum, five contra decreta alias per nos
acceptata, five alias quacumque feu quafcum-
que contrariorum amAuum in terris A do-
miniis nobis & ditionibus noftris fubjeAis
nequaquam recipiemus, publicari feu affigi
permittemus; quin immo impetrantes, pro-
moventes, etiamfi motu propno concedentur,
recipientes, utentes, publicantes feu affigen-
tes, in judicio quomodolibet dantes vel alle-
gantes, eo ipfo cx omnibus dominiis λ ter-
ris nobis fubjeAis cefeantur relegati, & bo-
na eorum ipfo jure confifcata, ultra hoc fi
extranei fuerint, patris condignis arbitrio or-
dinariorum moderandis aenus puniendi. Ve-
ram cum non folum ex fupradiAis mandatis,
proc.-ffibus, firatentiis five ediAis; quinimmo
etiam ex lingularibus aliis conceffionibus,
fentenriis, procefiibus five mandatis, quali»-

omnibus ia foro confcientia fuo *Sc* quem-
quam judicio relinquentes. Nolumus tamen
per prsmifih ea qus per utramque partem
prius rite faAa, data aut conccfla fuerint,
in aliquo lodere, fed illa in omni fuo ro-
bora cum efieAu durare & firmiter obfer-
vsra, *Sc* fu quod noftra tam fpiritualia
quam fircularia ordinabimus coofiftoria, ut
unicuique petenti, expedire, quomodoli-
bet ccffante impedimento, juftitis miniftre-
tur.

Ut autem pia St fincera omnium noftaim
clareat intentio, nec quifquam nos aut fi-
capjte vivere, aut fine fuperioris auAo-
ritate ftare velle iiniftre fbrfan fufpicetur;
dicimus *Sc* exprefle proteftamur, quod per
diAas conventiones, ordinationes, feu ad
invicem confcnfus, nos intendimus neque
volumus ab obedientia facrorum conciliо-
rum aut fanAe fodis apoftolica quolibet
modo recedere; fed in tantis contrarietati*
bus, anguftiis, fcandalis, & perplexitati-
bus, ut ad pacem & unionem deveniatur,
citius animos noftros fufpenfos tenere do-
nec per aliud facrum generale aut crcumc-
nicum concilium, aut alias dc conCHo lit-
teratorum, doAocum, noftrorum facrique
Romani imperii optimatum, quid mendum,
cui potius obediendum Cr, conclufam fue-
rit feu determinatum, ad quod efficiendum
labores noftros, quantum cx injunAis no-
bis incumbit officiis, folum Dei, fanAx
matris-ecclefis & ledis apoftolica refpeAu,
Deo nobis auxiliante, operam dabimus, la-
borafque noftros fidos *Sc* follicitos impen-
demus.

RE-

cF»«n **RESPONSIO SACRI CONCILII**

Generali* Bafiteenfi, univerialem ecclefiam repnrfentantis, oratoribus lerenilinu priori* cipis domini Fridcrid regia Romanorum, Ac. necoon illtftnfcmorum principem do* minorum eleflorum facri Romani imperii ad pertitionetn per cot porre&am, cujus tepor fequitur λ eft tabs.

IM *Dlguntur viftr* ffwrni· pMmitMtt Mi UliMrtetiMttM & drvft** rime·* *ftrnifuti Jmmhî MfttiHtnnttrM* re* *git*, Or. »«ewn /Mraw *frietifM iltStnn*, *{·· vm· cteftrrt, ftMmu MMiit engntir, Mi gMureih tMtcilii eb MMtibtu MJebiuiti (MigngMiMUM infre nnitu λμμ [ptim ftr· vttitnr*, *lm· ft Mejtfieti* O' *jmt tltBtri· t»i gret·, rtbnt grrtnJu μ ··μμμ l·*.

Pnmo quidem faoAa fynodus commendat devotionem A fioceram intentionem, quam profati fereniflimus Romanorum rex & illuftres principes, ad unionem & pacificationem eccleſi» fanéls Dei habent, & per pradtôos foiemnes nuncios ac oratores cum eorum litteris ad hoc facrum concilium deftinatos, in congregatione generali facunde & prudenter explicarunt.

Secundo, prafatis oratoribus commémoré- C tur, quomodo in hac civitate Bafileenfi hadenus fuerit, & hoc fit generale concilium univerfalem ecckfiam reprefentans, quod merito apud omnes Chrifticolai multiplici ratione debet dici & reputari indubitatum & unicum. Et confequenter fubjungatur, quod fine maximis periculis, incommoditatibus fumtibu', A difficultatibus, ab hinc ad alium locutu muta'to conciLi fieri non poterit, prout res bre fe ipfam ceteris diligenter intuentibus indicat, A ipfa fanda fynodus fiepiusper oratores Los in diverf.s ambaffiatis ac in ifto luco verbis A fctipfs oratoribus regum & ptirKipum fxculi multifarie luculenter oftendit .

Unde his premiflis a'iifque plurimis attente cuniidcratit, videtur patnbus hujus facri concilii, quod hac infignis civitas Bafileenfis , cu^s iuoneir«s multiplici experientia diuturne comprobata extitit, effet Jocus aptus, A rebus gerendis accommodus, ad quem cooptantibus prafati» dominis, fcr.mfliino Romanorum tege A elcftoribas, non folum cx inclyta natione Germanica, feJ ex omni fidelium natione, quae fub calo eft, convenirent omnes, qui generalibus conciliis intereffe délient , A convenerunt una cum patribus qui in eodem concilio hadenus conftanter perfecerant; pax A unio ecclefia defiderata dari pollet, pnrcipue cum hoc facrum concilium inter alia ùnda opera fpecialiter extitit congregatum au pacem omnium Chriftianorum .

Nihilominus, illis non obftantibus, ut pnedifli fereniflimus rex &c principes eleAores , ceterique reges & principes, ac cuoâi fideles clare percipiant meram A puram intentionem , quam habet hoc facrum concilium ad unit..tem & pacem ecclefi», A hsdenus femorr habuit, quodque p.'.rrcs in co perfeveranter cogaefeoM ▸ quod fueram eondimm msL tum cupit «eri coram tnmplcrara, pro paci· Restions univerfatia «cdeftae, divina favente demearis* confequeoda, ipfe fanfta fynoAaa ia hac Bafileenfi civitate indyt· actionis Germanic* ia Spiritu faaâo congregata, *tt* ufque in prafentem dia· legitime continuata, uuiverfiiiem ecclefiam repcatfentatw, offert fit paratam, in tempore de quo fit mentio, ad locum ejufdem nations reboa gereadie accommodum, *&t* regi* celfitudini gratam, fiia propria auAoritatt, modis congruis fcipfam ftaaa- *km* , fccttritaribus tamen ante hujufmodi translationem decretaodam & fiendam, in talibus praftari felitis ft aliis neceflariis datis & prvftitis.

Obfecrat autem prafata fynodus esmdem regiam crifitudincm, quaternis dignetur rem hanc aliis regibus ft principibus intimare , eoa toto ingenio & nifu inducendo, ut & illam ipfi ampledantur, veoiautque perfonaliter, aut fins folemnes oratores mittant, ac prelates alio·, qui in generalibus conciliis de jure vel confucnidine debent intereffe, ditionis eorum etiam ad veniendum inducant, ut .pax & unio ecclefi» fanda Dei dari poffit. Securitates vero ft slia qu* neccffaria reputat & intendit hac fenâa fynodus, funt ca que fequuntur .

Primo quod fereniflimus ipfe rex dominus preftet fuum ft facri imperii falvum-conduftum ipfi facro concilio ad alium locum transferendo , pro omnibus accedentibus ad ipium, ftantibus, recedentibus, in plena forma; detque operam, ut locus eligendus etiam det plenam fccuritatem & falvum-condudum, in libertatibus circa jorifdiâionem, ac inhabitatonOus in vidualibus & in aliis rtquifitis, prout folirum eft praftari facri* genendiboa conciliis, *A* nrafertim prout per civitatem Bafilecnfem Udum extitit.

Similiter dabit operam , quod principes ccdcfiaftici & iaculares, ac loca ipfi concilio O vicina, dent fuo* falvoa-condufius, quodque prsdiâi falvi-cooduâus fereniflitni domini regis, loci concilii, aliorum dominorum & locorum fint irrevocabiles, durentque continue per quatuor tr.enfes poft finitum concilium. Deprecatur autem fanâa fynodus regiam cel: Ctudinem, fi qu* guerra aut grave* difeordia tunc inter illo* aut illa effent, dignetur fe interponere pro tregua aut pace inter illos componenda.

Item, petit fancU fynodus quod fereniflimu* ipfe dominus Romanorum rex ipfi concilio interfit perioMlitcr, legitimo ccffante impedimento, quo adveniente, aliquem Poreftatem ft magna aufeoritatis principem, fero concilio gratum, in ejus procuratorem juftiti* habeat, poliiceaturque fub verbo regio, per fua* littera» patentes, quod non faeiet, neque fieri permittet, Deo auAore, Îuantum in so fuerit, quod fit vel efle poft direfte vel iodiirfes contra ipfius concilii ra&oritatem & libertatem .

Item, oe inanis A fi-uftratoria rideatur hujufmodi fecri concilii! translatio, qua fine magnis periculis ft difficultatibus fieri non poteft,

OF poteft, videtur parmaxiaw neceffarium, cumAlcnnes ambaAacorcs chrifliaaifimi, regni-----

AWWO cmjirn •41* juxm declarttioMm featancia magae fyaodi Cmdfearienfia, quicumqae fidelis tenea. nft ebodira manditis, ftatum, ordiastiombus, aut ptSKeptM cujufeumqoe generatu concilii, qaad dnminua rex & elcAoret profeti per fima litterae pateam hoc iacrom Bafilaenfe concilium ante ipfius translatioaem dacretandam cotificeut, quod coac*. limo, dum ia ilia loco fiunt, reeagnofccnt pro vero *St* indubitato concilio, eique adho» reboat cum eflêâo iacoocuffe, quamdirt dta rabit A continuatum fuerit, ftatutifque, or. diaarionibua, decretis & mandatis per illnd inibi fieodic acquicfccttt dt obtemperabunt, λ guaatxm cura eis erit, .inviolabiliter fe* cient obfervari, etiamfi adverferii ad illod aon venerint.

Loca vero qua pradiAa translationi A rebus gerendis videntur accommode, A ro› cnffitudini grata, nominabit facrum concilium, quando ipfius ferenitari videbitur ex. pedire, quorum atteram pro majori ceratu* dide cootentatur ferrum concilium, quod ipfe rex aoAoritett hujus facri concilii fe. ccrit praeftitntum cum effeAn, & per regiam ferenitatam anos ex locis eidem fpacihcaadia pro translatione concilii nominatus, A de his aliiaquc prarmiffis facrum concilium per fuas litteras regias potentes fuerit certificatum, bate fanda fynodus fuam translationem ia illum locum publice A ia fb-C lemni feffione deerttabit fiendam ad tempus, ^uod eidem fynodo ac didst regia anajeflata, confidentis temporis circumftan* tiis A neceffitatc ecclefur, videbitur expe. dire

ίITXAX CJRDIMLIS
^RELOTENSIS

Concilii prufidia

CruwMntm Frigiegc». Ficerita».

him rtiMaa T·* *, r ***

CFcilabiiil A egregie doAor, focie, & O ·*›&* nofter pnrcarifime. Salute fince* ra pramifla, Expofuerunt huic fsnAs Synodo reverendi patres domini epifeopi Patavieofis, Lubicenfis, A Augaftenfis, magnificus Baro dominus Conrad» dc Vomfperg camerarius S. imperii, A ille egregius utriufque Juris doAor dominus Johannes de Rich cx parte Sercniflimi ac glorioffiffimi domini regis Romanorum, nec noa fex alii doâores ex parte dominorum eleAorum S. imperii, A qmdam ala cx parte aliquorum aliorum dominorum, archiepifcoporum, A communi. urum bujua inclita Germania finccrifima ac religiofe devotione eorundem ad profeevtioiam rednflioais Gracoram, A picis ac clefia. VcnenuK quadem ifti tx “ poft rfiAsm, A aaadiam ad ili ntiflima profequaada aperomm

aliw tecta ia Germania eligeretur. Cam aatem aro eo ifti obrimom inftareat, & jo.

Fraacorum huc deftinati, alioramqoe regum A principum hic exiftentes oratores fe illit conformarent, vifum eft patribus illa duo maxima boae, redudiooem fell. Grrcorum, & panem ceelefie negligi aon debere. Sed aeque taatorum principum adeo inflantes preces coatemni poffe. Qiia tamen in hujuimedi mutatioms medio diffblatio latere cernebatur, cenfeeruat patres prudenter race. deadnm- Deputavit itaque S. Synodus nocnolloe ex optimis patribus, qui cum illis dominis ambsfiatonbus defuper conferrent- Domini vero smbafiatcres requifiverant, eoe, at cum fuorvm principum mittentium catboliu mens effet, quod ia rebus iflis an-, AoritM facronim generalium conciliorum *8t* acclefi· univerfali», hujus quoque iaert concilii Bafilienfia 8itus A honor merito conferverentur; modos aperirent domini deputari facri concilii, quibus profecutio ipfa comatode fieri poffet, tanquam in retas hu* jufroodi magis experti, qui circsm eas jsm fepteenio varfiui feat. Conceperunt igitur di- di domini deputati ccdulam quandam continentem modos A formas quibus pax in ecclefia fdicittr haberi, redo&ioai Gnecoram «fiemiter intendi. *st* concilium icumc. meum fahabriter poffet ac comtnndc celebra, ri. Domiai autem oratores eadem cedula fiapius audita *st* inrelkûa, quandam facria deputatiooibua per modum.....exhibuerant. Unde patres hujus S. concilii fuper utraque maturis dcliberaiionibua habitis fe recollegerant, ia iftis finniffime foliati, ut cum articulus, de quo cum domino Eugenio difceptatur, fidem concernat, velati jam feptem anni feat extitit declaratam, opus fit ut veritates fidei per eccic fiam declaratu ab omni impugnatione *ferventur* ilhtfe, A prafertim ifte tres; facrum generale concilium legitime congregatum uaiverfalem ecclefiam reprefeatans habet poteliarem immediate a Chrifio, ita ut omnis Chriftifidclia cujufcunqoe dignitatis, etiamfi papalis cxiftat, illi obedite teneatur, ia hiis maxime, qua pertinent ad fidem, moram reformadonem, exiirparioaem fcbifmattt, Ac. Secunda, quod poreftas huc noa eft aufcribilis aut mutabilis ab homine; unde concilium generale a nemine, etiamfi papali prafelgeat dignitate, fine fuo coafenfu difiolvi aot mutari non poteft. Tertia, uno tempore noa poteft nifi unum generale effit concilium. Cum autem adverfia iftas attemptaram fuerit, oportet ut fideliter recogno foratur per expreflam pcofeffiooem. Prarterca auAoritaa pntdiA* in hiis ut pupilla oculi confervenda eft ab omni concukatione illibata; ipfe etenim proftrsta evangelu, & facra feriptura tota tituharent, qua ipfius approbatioae fefeepta fuerunt. Periret in* fuper quidquid naitatis, ordiais A dacoris eft in religioae Chrifttana; pendent quitanquam ex nervo totiw ecclefiaftica difcirioaem cflcAualem in hic potifianim anco, ditor, cum pax vera atque perfeAa ia ecdefia rtlorcrc non pofit, nifi coafefionc re-

preflà, qu» totam iplam decolorat, it ftaturn ejus fubverrit; dum quod fwum cft ari-

ch* WTt μ »

Ψ* B*°. trib“tur i·®·*»») dum P« ▮***. pun A intolerabiles deformitater more· ecclefiafticorum adeo corrupti redduntur, ut gratum Deo farifictum pewftare noa poffitrt. In hüs demum fervare neccffe eft ft»· tum & hooorcm hujus facri concilii, quo· patres manuteocre juraverunt. Cuaa iftis optime virorum, vifum eft pofle coodcfcendi petitionibus prsroarratis. Iftorum ramen ad ilia duo defideratiffima tantam confpiciunt patres efle connexionem adeoque iodiffolubile fmdus, ut ilia fine iftis haberi non valerent. H*c igitur eft mens patrum* per hcc fimul omnia funt inquirenda. Fallitur equidem, ac nimis periculofe fallitur, qui poediâa duo fine iftis haberi pofle cogitat An fine fide pax vera erit? Nonne G non adipium in Domino fapiamus omnes, uoum effe poterimus ia domo Domini? Nonne & auâoritatv conciliorum gttaeralium & ccdeGoe conculcata poterit ipfa univerfalis reinte* grari ecdefia, aut hsrefes confutari? Sed & nunquid coofafionibus ac deformitatibus invalefcentibua pax pulcherrima ecdefiam perornabit, aut corrupti· moribus Gracos lucrifaciemus Chrifto? Qris przterea non videat, quod hoc facro concilio fuccumbentc in fua veritate & juftitia notoria, de conciliis generalibus amodo aHum fore, ita ut mortalis unus homo univcrfalcm totius eç·' *defat* ftatum everteret pro fu» propria libito voluntatis, net modus effet providendi. Ecce igitur, eximie do&or, ecce neccffitatem noftri certaminis, ecce ubi immobiliter fiftere compellimur. Coloribus autem varii· nonnulli utuntur. Sed patres refoluti funt non in nube ambulare, fed in aperta veritate intendere paci nihil infidiarum habitura. Docuerunt eo· priora tempora, & tnoderna inftruunt, quod periculofe fub fuavi pacis fono quarit eccleiiam fubintrare graviffima turbatio. Pendentibus iftis hic traHibus, miffus eft ille epifeopus Siginen. ad diHum fereniflimum regem Romanorum contra fih crum concilium, commiffumquc fibi inter cetera, ut fuppe..... hujus fanHi concilii particulariter privet, & fuas dignitates ac beneficia aliis conferat. Inibi ex Ferraria in Florentiam mutatio feâa eft, Sc Grrci ad remotiora trahuntur. Conveniuntne ifta traHacibus hujufmodi, qui ducuntur? An ifta via eft, qua Graci in Germaniam ad concilium Icumcaicum funt venturi? Eftne tale univerfale concilium ftabile; an potius conventiculum, quod hinc inde diftrahitur? Penfanda funt Cngula haec, focie cordialiffime, & a vobis inclitis dominis Germanis vel aliquando intelligcpda funt opera; non quia non intelligatis diximus, fiid ut alio· reddatis attentos; ne aufcultent inanibus ver»g bis, quibus invidi feducere moliuntur. IndiHa eft apud Franchfordiam dicta, ubi de premiffis traftatus haberi fperatur. Si igitur vobis eft m domum Dei zelus, fi ad accio· fiam devotio, G ad bonum commune A publicam fidutem Chriftian® religionis queyi· pietas, fi quoque eftis ille dominus vicarii» Frifingeniis, conftanciffimus hujus S. Concilii zelator & defenfor inttepidus, accedite quefunuta illuc, ne aliqua quantacunque vos detinear occafio. Requirit certe miti· Danai- cstnisvi nus, fi eft qui diligit domum Jacob A lo- ms» cum habitationis glori» fur. Exuroite igitur, exurgite mifes Chrifti, fortifuma, & venite in adjutorium, oppoaiteque vos na rum pro domo domini. Tempus prope eft, ut Domino concedente cooclufus fiat noftri certaminis curfus. Meminiffe impnefentin. rem vos congruit fortiflimocum illorum Macchabaorum, qui tanta conflantia pro mandatis Dei & legibus paternis dimicarunt. Attendite, precamur, ut A fidem· catholicam, ut canones SS. Patrum, ut ecclefiam noftram, ut horum omnium propugnaculum aubloritatem memoratam fiia imitatione viri, liter defendamus. Advertite, rogamus, na diftuleritis ! prudentes quippe funt filii tenebrarum, & magis quam filii lucis in generatione fua. Venite igitur illuc quantoribua venite, 3t exhinc iftuc accedite, ne deteriores convincamur in ecciefia noftra, ex qua nobis eft tota fidus, quam gentiles ifti fa. mofi in fua republic·, pro qua tutanda doriffim» mortis pericula noti extiraefeebant, Datus cft huic facro concilio pnefâtus mâgnificus dominus Conradus de Vomfperger Baro generofus, in prote&irem ex parte regic majeftatis, ex quo aperte colligitur catholica devotio ipfius majeftatis regis ad hanc facram finodum generalem. Excitetis igitur, precamur, univerfa fideles, ut huic facro concilio auxilia maxime hoc tempore favorefque impendant, & tam in diatam pnediââm, quam exinde ad hoc S. concilium ipfos vobifeum adducatis io obfequium domini noftri Jefu Chrifti, veri ccctefi» copitis & fponfi, qui veftram reverentiam feliciter dirigere &c confervare dignetur cum incremento totius profperitatis A falutis. Parati & etiam continuo fumus pro viribus efficere quoque cognoverimus grata efle reverenti» veftr». Scriptum Bafile» die XVII. Feb. MCCCCXXXIX.

De promiffis vos cordialifer deprecor piffa Lud. Card. Arclat.

NOTIT M. J. *COD,*

I» y trMÎtM ftnteh m tetuili· bibite centiaett».*

FErie IV. in capite jejunii per fratrem Lupum dc Galdo magiftrum in theologia de ordine paedicatorum & ambaffiato rem regis Caftell» in facro concilio Bafilienfi 1435.

In ‹he affumptionis beat» Maria per quemdam abbatem de Brittannia ordinis Ciftercienfis.

Collatio fafta in die beati Martini αὸfcopi per mmiftrum Martinum Berrverii decanum eccleu» Turoncnfis in concilia BafiL

faôa per priorem clauftralcm Cluniacenfem dominica penultima ante adventum Domini.

Dominica II. adventus per magiftrum Jo. de Ragufio ordinis fratrum Pnrdicatorum.

Dotni-

rr Dominica IV. adventus per magiftrum A GmlMmnm Enratdi ambnffiatorem ndvcrfi* uno tatis Parifamfie,

doAorem de ordine Cifterctenfi Lmtieafis dicacefia,

Feri· IV. in capite Jejunii per fratrem Guilicimum Jofleaumc dc ordine Minorum de ohfervantia.

Sermo pronunciatus per dominum Alphonfutn prothonotarium, nepotem domini cardinalis S. Euftachii & ambafiatoris regis Ca. ftells, Daaarue. *fi w*, peter aw SMasdarv .

Sermo in aflumptiooc B. Maris Virginis magiftrum jEgidium Csrlerii Bafile· fa-

Sernao faAus per quemdam magiftrum or *

dinis Minorum, in die fandi Dominici faAus.

In die S. Francifci per provincialem Lomberdhe Ordini» pradicatorum.

Collatio faAa Dominica II. adventus & die S. Nicolai per provincialem Franci· ordinis paedicatorum.

In die S. Michaelis per magiftrum Jo. de Polemar auditorem domini Juliani cardinalis £ Angeli leaati &c.

In die Vifitatioais R Maria Virginis per quemdam doAorem ord. Cifter.

In fefto apoftolorum Petri & Pauli per Epifcoputn LeAorenfem.

Dominica I. in XL. per magiftrum Tho-C tnam dc Courcellis 1434. in concilio Bafileenfi .

Dominica XV. poft Pentecoften per magiftrum Dionyfium oratorem univerfitatis Parifienfia .

Dominica Letare Jerufalcm per quemdam doAorem Parifienfem nomino Thomam nationis Gallican·.

Sermo in dominica LXX. per magiftrum Mattharam Manege.

Collatio magiftri Guidonis de Vercellis canonici Metenfis faAa dominica in.....

Efttttt *Dti fictu filii itrijfmi.* Ad Ephefios V.

Collatio faAa in Cena Domini per ma- j-| giftrum Ludovkum de Piramo miniftrum pcovincss S. Antonii de Padua in concilio Bafileenfi pronunciata anno 1434.

Collatio faAa per fratrem Nicolaum ordinis Paedicatorum conventus Divionenfis dominica L XL. in concilio Bafileenfi

Collatio faAa per magiftrum Martinum Bcrueri in concilio Bafileenfi in dominica

Cellatio faAa per magiftrum Thomam dc Coorcellis in die S. Auguftini

CoMario faAa per priorem S. Benigni Dirionenfis dominica qua cantatur Latrare Jerufalem 1443·

Dominica HI. poft. oA. Pafcb· per ira* trem Nicolaum . E

Dominica IV. in adventu Domini per provincialem Anglia ordinis Carmelitarum.

Dominica I1L in adventu.

Dominica in fontuagefime per quemdam magiftrwm in Theologi· de Lombardia ocdiaio Angnftinieafiut.

Dominica poft afcenfioaem Domini.

Per magiftrum Jeronymum de Fraga die' quafimodo 1433. AMWO OUISTI

* Per provincialum LomUniiat ordinia Carmelitarum in die exicquiarum reverendiffimi patria arçhieptfcopi Mediolanenfis.

Sermo, in fefto apoftolonun Petri & Pauli per magiftrum Geranium Brant faces Theologi· profeflbrem an. MCCCCXXXIL in facro concilio Bafileenfi .

Pro aliquali reformatione rtligioforum.

In die S. Jeronymi per D. Simonem de Valle da ditione Venetorum.

Callatio faAa per dominum epifcoputn Dynenfem in condemnationem libelli Auguftini de Rohm .

Scrnr> jn (fe Epiphanis anno 143d· in generali Bgfil. Concil. faAus per magiftrum doAoram Matthcvm ord. fratrum minorum.

In fefta Purificationi! B. Maris per magiftrum Tiomam de Courcellis.

Sermo ejufdem in fefto S. BfoediAi fatfus Bafile· anno Domini 143Ô. x -

Collatio faAa p*r magiftrirm de ConrcaLlis in exequiis domoi archiepifcopi Rothom. penultima augufti anro 14^6.

In annuntiatione Virginia Maria per mrgiftrum de Nigromonte provincialem Lombardis ordinia paedicatorum.

De S. Stephane per mag. Mo. de Polçmart auditorem Domini S. Angeli cardinalis .

Dominica poft nativitatem & die Innocentium per magiftrum Ra. de Porta .

Dominicain, m XL. per abbatem dc Mulembruna .

Diç omnium itnAorum per decanum de Salceya .

In annuntiatione gloriof· Marie Virginis per magiftrum Johanncm dc Rouvay .

Per magiftrum Scole dominica in XL»

Sermo faAut ner quemdam doAorem ord. Cifterc. dimcef. LeodienGs .

Per magiftrum Jo. de Mont-Martis dondnica Letare.

Per magiftrum Jo. de Tongrdot ord. pr··monftrat.

In die conceptionis Virgiuis Maris per dominum epife. Gavalicenfem in concilio Bafilienfi .

Dominica poft epiphaniatn per fratrem Nicolaum de ordine paedicatorum.

Exhortatio archidiaconi de Scotia pro libertate ecdefiaftica.

In die omnium fanAorum per provincialem Avenionenfem ordinis Carmelitarum. IL ILL

In fefto apoft. Simonis & Jodr per ira. trem Henricum Kaltifen ord. Paedicatorum (acne Theol. profeflbrem ac pravitatis heretics inquifitorem 1434.

Sequitur epiftola Jefu Chrifti tranfmiffa in concilio Bafiteenfi imaginarie compilata, ut patrum emolliantur corda

CHtISTI *LITERS CÛNCIEH BASILENW* A *DELEGATIO S^CROSjfNCTJE*

vfd Alberttnt Btjttné ducrm .

Bvîlttfit fftt Ji ia gratifia Reberti 4r Rttptcala abbati/ & ataaacbaratu S. Paatii Nkiea/it centra Ladevkuat Bedati tpiftépata Nicitufrtn

SAcrofanâa generali* Synodus Baülienfis in Spiritu S. legitime congregata univerfalem Ecclefiam reprxfentans diledo J-cclef» *ilio nobili viro Alberto Duci Bavarian falutem & omnipotentis Dei bencdiâionem. Devotionem tuam publice laluti univerfalis Ecclefie & juftiti* ac veritati non parum affe- Sara effe exiftimantes communicavimus eidem per litem noftra, qu* pro neteffitate ipfius Ecclefix, contervatione orthodoxe - Λ reformatione morum per hanc fanAatt Synodum aAastunt. Ceterum intelleximus, incli te Princeps, nonnullae variis fuggeflionibus moliri, ut pccunix provenientes ex indulgentiis, auAontate hujus facri Concilii publicatis , qu* in tuo Dominio collette funt, fubtrahantur eidem Concilio, & '° fabricam alicujus aut aliquarum Baldicarum feu Ecclefiarum applicentur. Parum advertentes, quantas obligationes, quantaque debita in prolecutionem unionis Grxcorum, fc pro falute publica totius Ecclefix idem concilium fabric , qood & importabilia onera pro bono communi cun&orum affidue fuflinet. Nimirem impium effet univerfali Ecclefix matri runAorum fabripere quod fuum eft, atque ipfam relinquere obligatam & debitis oneratam , auferendo pecunias pertinentes eidem, & ejus creditores defraudando; pccnas quoque facrilcgii A alias admodum graves incurrunt, qui talia perpetrare audent. Velit igitur d·votio tua illorum fuafiones injuftas repellere. & efficaciter juvare , ut pnediAa pecuniar huic facro Concilio, cui débite funt, efficaciter expediantur, tradanturque in manus dileAi Ecclefix filii Johannis Vicarii Frifingenfis, aut alterius fuper hoc mandata noftra deterentis. Sic enim facies quod juftum eft, A a Domino qui diligit vias juftorum , dignam accipiet retributionem devotio tua. Cui etiam priefatus Vicarius communicabit plura dc biis quz pro fclute univerfalis Ecclefix per hanc fandam Synodum proximis diebus gefta funt, ad laudem & gloriam Jefu Chrifti, qui eandem devotionem tuam in cunilis feliciter dirigere ic confervare dignetur. Datum Bafikz VII. Id. Augufti . Anno a Nativitate Domini Milleltmo quadringentefimo tricefimo nono Apoftolica fede vacante .

RAimundua Valloni decretorum doftor, c,ni confirmatus Siftaric. Judex & commit- w» lanus aularum Λ aulx ac panibus infrafenptu a facro-fanâa generali Bafileeofi fynodo in Spiritu fanflo legitime congregata, principalem ecclefiam rcprxfentante, fpecialiter deputatus, univerfis & fingulis dominis abbatibus, orioribus, prxpolitis, decanis, archidiaconis, fcholafticis, cantoribus, cuftodibus , thefaurariis, facnftis, fuccentoribus, tam Cathedralium quam collegiatanim canonicis, parochialiutnquc ecclefiarum remoribus, feu loca tenentibus eorumdem1. plebanis, viceplebanis , capellanis, curatis & non curatis, exterifque pt^hyteria, clericis, notariis & tabellionibus publicis quibufeumque civitatis & dicecelis Ntcienfis, «c alias ubilibet conftitutis, falutem in Domino, & mandatis noftris hujufmodi formandis diAx faoâx fynodi firmitur obedite. No veritis quod nuper fynodus ipfa quandam commilitonis, five fupplicationis cedulam nobis per certum fuum curforem prxlentari fecit, quain nos cum ea qua decuit reverentia recepimus, hujufmodi fub tenore .

Dignetur reverendiffima paternitas veftra caufam & caufas, quam & quas devoti veftri Robertas abbas & conventus monafterii S. Pontii extra muros Nicienfcs ordinis S. Benedict movent, feu movere volunt & intenduntt , tam conjunAim , quam divifim *contra* D. Ludovicum epifcopum Nicienfem . olim diili monafterii abbatem , dc & fuper nonnullis pecudibus, fummis, A bonis mobilibus, rebufque aliis in deduftionem proceffus latius exprimendis, dt eorum occatione alicui cx dominis hujufmodi facri concilii audienti* caufarum judicibus committere, audiendi, cognofccndi, decidendi A fine debito terminandi , cum omnibus A fingulis fuis emergentibus, incidentibus, dependentibus & connexis, *8c cum poteftate* citandi diilum epifcopum in loco dift* fynodi vel extra & ad partes, etiam per ediftum publicum, femel A pluries , A toties quoties fuerit opportunum, inhibendique fi- & in quantum opus fuerit, non obftante quod caufa A caufx hujufmodi non fint . . . traâandx feu finienda; attento maxime quod prafetis abbas & conventus, de diAo epifeopo, qui loci ordinarius eft, non fperant in partibus pofle confequi juftiti* complementum, ipfius fanfha iynodi ac conflitutionibus apoftolicis, nec non fttlo palatii csterifque contrariis non obftantibus quibufeumque , cuna claufulis neceffariis A opportunis . In fine vero diAx commiffionis, five fnpplicationis ecdutae fcripta erant dc alterius manus littera, fuperiori littera ipfius cedulx penitus *8c* omnino diffimili dt diverts ; hrc verba videlicet ; *audiat damiani Ra,-*

α- HaineirJitr FeHeei cefinutti SUbrktifit; A citationum hujufmodi nolbarum per vos vel *'"

α»ϊηti "* *P***.*'* ena·» *fer ectt·*

,4)t. *fie*, fi Jit rfec,* as *felirer,* O

f^v-MS .

Poft cujus quidem commiffioois five fupplicationis cedula prafentationem & receptionem, nobis A per dos, ut pnrmirtitvr, faftam, fuimm pro parte reverendi patris & domini Roberri abbatis & conventus monafterii S. Pontii extra muros Nicienfes ordinis $· Benediâi principalium in diâa commiffiooe principaliter nominatorum debita cum inflantia requifiti, quatemr Gbi citationem legitimam una cum inhibitione fupplicata extra locum difir fynodi & ad partes 3 contra & adverfua reverendum in Chrifto patrem D. D. Ludovicum epifeopum Ntcienfem ex adverfo principalem in diâa comnuflione ex adverfo principaliter nominatum, juxta *Sc* fecundum vim, formam *Sc tenorem* commiffiooia prenaitat* In forma folita & confacta decernere & oncedere dignaremur. Nos igitur Raimundus judex & commiftarius praefatus attendentes requifitionem hujufmodi fore juftam & confona ratio vossntes in caufa & caufis hujufmodi rite & legitime procedere, *ac* partibus ipGs dante Domino juftitiam minlftrare, ut tenemur, idcirco auHpritate difi» fanftx fynodi nobis in hac parte commifTa, vos omnes & fmgulos pnediftos & eorum quemlibet in folidum tenore pre-C fentium requirimus & monemus, primo fe. eundo, tertio, & peremptorie . vobifque nihilominus & veftrufn cuilibct in virtute «an. ft® obedientiz & fij, excommunicationis Da, quam in vos & veftrum quemlibet mus in his feriptis, nifi feceritis quod mandamus, diftrifte prccipieodo mandantes, quatenus infrs fex dierum fpatium poft prefentarionem feu Botificationem prarfentium vobis mit alteri veftram fa&as immediate felientium, quorum Crx dierum duos pro primo, duos pro fecundo, 3c reliquos duos dies vobis omnibus & fingulis fupra diftis pro tertio & peremptorio termino, ac monitione canonica affignamus; ita tamen quod in hiis O exequendis alter veftrum alterum non ex- fftet, nec unus pro alio feexcufet, prefatum R. patrem dominum Ludovicum epifeopum Nicicnfem ex adverfo principalem in ejus nria perlons, G ipfius pnefentiam cotnmoiberc poterit, alioquin in palatic feu aula epifcopali, fi ad eam tutus pateat acceffus, fin autem in cathedrali Nicienfi ecclefia infra miftarum folemnia, dum abundans populi multitudo convenerit ad audienda divina, aut alias congregata fuerit, aliifve ecclcfiis & locis publicis quibufeumque, ubi, quando & quoties expediens fuerit, & poftquam pro parte diftorum dominorum abbatis, *Sc* conventus principalium fueritis requifiti, feu alter veftrum fuerit requifitus, cx parte noftra K concorditer diftat fynodi publice alta & intelligibili voce peremtorie citare curetis, ita quod verifimile fit citationem hupifmodi ad ejus notitiam pervenire, ne de pnuniffis aliquam ignorantiam, feu etiam de infraferiptis pretendere valeat,. feu etiam allegare. Quamobrem *Sc* nos etiam tenore pnefentium fic citamus, quatenus die vigefima quinta poft

aliquem veftrum ei fanfarum immediate fequenti, fi dies ipfa vigefima quinta juridica fuerit, & nos vel alius forfan loco noftri furrogandus judex ad jura reddendi pro tribunali (edere contingeret, alioquin proxima die juridica ex tunc immediate frquenri. qua nos vel prorogandus pratuuftus Bafilez vel alibi, ubi tunc audientia caularum cx difpofitione facre fynodi tenebitur hora caufarum confueta ad jura reddendum pro tribunali federe contingeret in judicio legitime coram nobis, vel prorogando przfato per fc vei ner procuratorem leu procuratores fuos pradiftos, ad caufam feu caufas hujufmodi futficienter inftruftos, cum omnibus & fingulis fiiis aftis, aftitaris, lineris, feripturis, inftrumentis, proceffihus . privilegiis in rebus . . . qu'bucumque ad caufam feu caufas hujufmodi facientibus *Sc* »as quomodolibet concernentibus . pnrfatis dominis abbati & conventui principalibus, vel procuratori fuo eorum nomine, de *Sc* fuper omnibus A fingulis in difta corrmiffiooe contentis, de juftitia refponfuris, ac in caufa & caufis hujufmodi, ad omnes & fmgulos aftus gradatim & lucceffive *Sc* ufque ad definitivam fententiam inclufive debitis *Sc* confuetis terminis St dilationibus procedentes, ut moris eft, proceffuri & procedi vifuri, aliafque difturi, faéluri, allegaturi.quod juftitia fuadebit & ordo .... certificantes nihilominas eumdem citatum, quod . . . difto citationis termino, ut przmiftum eft, compatere curaverit I . . Nos nihilominus aut prorogandus prediftus ad partis competentis inftantiam, λ caufam feu caufas hujufmodi profequi curantes, ad pramifta omnia ftt fingula, ac alias, prout juftum fuerit, procedemus, feu procedet juftitia mediante, ipforum citatorum abfentia feu contumacia io aliquo non obftante* *Sc* infuper attendentes, quod cauta hujufmodi coram nobis indecifa pendente, nihil fit in partibus per quemcumque innos aedum, feu attentandum, vobis omnibus & fiogulis lupradiélis, quibus pnefentes noftne litters diriguntur, eadem auâoritate fande fynodi commitnmus & mandamus, quatenus poft legitimam ~~dicti~~ «citationis executionem ; reverendo patri D. Ludovico epifeopo NicieoG ex adverfo principali, ejufque in fpiritualibus vicario & officiali, ac diverfis & fingulis offidalibus, indicibus, commiflariis, delegatis, iubdelegatis, ordinariis, extraordinariis ; quacumque auâoritatc fungentibus, ac omnibus & fingulis, quorum intereft, intererit, aut interefle poterit quomodolibet in futurum, quibufeumque nominibus cenfeautur, de quibus pro parte diftorum domini abbatis *& conventus* principalium fuper hoc fueritis requiGti, feu alter veftrum fuerit requifitus inhibeat ; quibus nos etiam tenore prarfentium inhibemus, ne ipfi, feu eorum alter in caufa hujufmodi, in noftre jurifdiâionis ac litis pendentia vilipcndium *Sc* cohtemtum, *Sc* diâorum domini abbatis & conventus principalium prejudicium quidquam attentare per fe vel alium feu alios, publice vel occulte, direfle vel indirefle, quovis quafito colore, feu innovare prarfumatis, feu prafumat ; quod fi fecus fa£lum fuerit, id totum revocare & in ftatum priftinum reducere curabimus juftitia

cr tia medieute* quateno» vero citationis & in-A eunda, die vero Iuar, fexta menfis Julii, *fe·"* anno αvικτι
hibitioni» hujufmodi & quidquid in promiflis de Romann ecclefi* vacante, poriennfaaribi.
ANNO CRUSTI Aberitis faciendam, vobis per veftras peten- dem diferetu viri» magiftris Enrico Bndd...

tes littera» eut inftrumentum publicum, harum fericm, feu defignationetn io fe continente» five contineo», remifiu prafentibus fideliter intimare curetis ; abfolurionem vero omnium A fingulorum, qui nofIne excommunicationis fententiam incurrerint, quoquomodo nobis vel fuperiori noftro tantummodo relervatnu». in quorum omnium & fing-dofum fidem & teftimonium pmmiflbnun, profenta noftras litterae, five pnefens publicum inftrumentum hujufmodi noftrarum citationum in le continenta five continens axinde fieri & per notarium publicum noftrumgue & hujufmodi caufa coram nobis feribam infralcriptum lubfcribi dc publicari mandamus, ooArique figi0 hujufmodi fecimus appenfione communii. Dat. *& aft.* Bafilca m ambitu conventus --- ubi jura reddunt, nobis inibi bora vefperorum confoeta ad jura reddendi ---- fub anno a Nativitate Domini mi Definio quadringentefimo trigefimo nono, indiRione Je-

Stephanii clericis notants publicis icnbilqoe noftris, TrajcRenG» «timenfis, tcftibu» ad premiffa vocati· fpecialiter & rogatis. Et ego Johanna Schade de Lochen clericus Tnje&eo. fis dicecefis publicus apoftolica A impenal! auRoritatibus notarius , *revet*endique patris domini Raimundi confirmati Siftaricenfis praefati , & caufin ' hujufmodi coram eb fenba, quia przmiflfis omnibus & fingulis, dum fie ut promittitur per ipfiim & coram eo fierent 8t agerentur, una cum pronominaris taftibua pratfens interfui, caque fie fieri vidi & audi, vi - ideogue hoc profens publicum citationis & inhibitionis inftrumentum per aliud fideli* ter feriptura in hanc publicam formam redo, gi, bocque manu propria fubfcripfi, *it* figoo meo confueto, una cum fupra diâi domini confirmati figilli appenfione fignavi rogatus, requiCtus in fidem A teftimonium opmium pnemiflbrum ,

FINIS TOMI XXX.

Cofdogo £ dctad UM, the in maggior numéro fi trovono
•ventfibili nd NrgrçM £ Antonio Zatta
r *Figli LiMj e StompgtM Veneti.*

Alts ver* philofophapdi, five Logica rationalia, verbalia, & experimentali*. in is. Ven. 174a. I; 10

ARS *TtSt ctgit^uii,* & intelligen-*v,* five pracipua Logic* - critics Hermeutic«qu« rudimenta ad ■fam ftudiofin juventutis. in S. Toni a. J : —

de **ATESTINORUM** Principem calamitatibus Commentarii. in 4. Lngd. Bat. 17J5. ii : —

AUGUSTINI, Obfervationes Stranguria guar venerea di* atur, quod Mercurii aliquando effe porat efltdus.te8. — : 1o

AZEVEDO, Nemi hoc titulo venets Uxbis Defcriprio a *Nite»· J*f",* libri XIL in 8. *6* : —

ALMANACCO per an/ri, oflia nuovo metodo per ritrovare k lunationi, le fefte mobih, Γ Epat* ^a η, Γ Aureo Numero ec. 5 . —

AILHAUD, Letters Apologetica, in cut fi dà rifpofta al Libello Intitolato *for* t Ufi titlle vert.* in 8. *176$.* 1 : —

ALLESSANDER, Ga^/ic/ma, Efperiente mediche full'ufo efterno degli Aatifcttici oclle Malartic putride· folle Dofi, EBêtti délié Medicine , e fu i Tiuretici, c Sudoriferi trad, dall' Inal, in 8. VS*

Γ AMICO tradito . Romanzo del Piazza. te 8. Z : 10

Γ AMICO dalle FanciuUc, trad, da! Francefc del *C».· Geffer· Gtffi.* in 8. Venez. 1778. i : 10

ANALISI della mente e dei cuore dclTUosno, in ordine morale in iz. 1 10

d'ARGENS, *M^tbtft,* **II** Filofofb inaamorato, ovvero Memorte -dei *C·.· tii Mftu/Hn.* in 8. To. Z. *Sttt» ii ttrtbit .* 4; 10

------- **Dera·,** Delizie dello Spiritoe dei cuore, ovvero rilM^oai diverfc ibpra le Pafiooi ia 8. 1783. i : IO

------- **Der*·,** Iftruxiooi utili, e neceffàrie per tntti coloro cbe bramano vivere in bunna, ed oneta Compagnie in 8. 1783. 1 : 10

ARIOSTO, Me/λ Zadev. L'Or-Undo Furiolo arricchito di moite Aggiunte inedite, c di un Rame volante della grandezza della pagina pur contornat-' e rapprefentantc il principale Soggetto di cut nd Canto ftcflb fi traita. Vol. 4. in 4. 1783. i jo —

------- *Dttt·,* in Carta Mcffal grande . iso; —

------- *Dtttt,* poema Eroicomico in 8. tosni 5. elegante euizionc adorna di vignette per ciaicun canto . jo —

rAVVENTURIERE Francefe.Storia piacevole. inf. Ven. 178a. 3: —

AVVENIMENT1 Maritimi del Capitano *Fttiui,* oflia dekrizione di un portentofo fuo Viaggio. in i a. Venezia. 1 : 10

Ba LUZII *Sttpkni Tfltttff* Capitularia Rcgum Francorum in uoum Collegia, ad vetuftiffimoa MS. Codices emendata I nunc primum edita, & noris illuftrnta. Accedunt Marculfi Monachi, & aliorum formule vetert», oncnon doHiffimorum adnotatione» in fol. Vol. 1. juxta exemplar Parifiorum *FretKtfti n-tgatr* , Regis, & Archiepifcopi Parifienfis Typography , Anno MDCLXXVII. Qnbm accedit Traftatus de Mima */rmi-[ii tit Rtrt,* in fol. Torn. 1. 70 : —

BAUMISTER 1, Fr.4r.,,·,, Inftitutioocs Philofiphi* metodo Wolfiana adorna;* . io 8. Torn. 5./a4 *pr*h.* 1» : —

BARBIERI , *Cit»frt»c. étti· il Chkh Λλ Cmt,* per Paefi da effb in; ertari cd efprefi ia XIV. Vedutc, ed intagliatc in Rame, in tel. Venez. 1754. 16.· —

BEAUME' *Sig.* Chimica portatile, offia cfpofizione cffenziale sidle operazioni Chitniçhe non che dell* ufo farmaccutico , tradotto dal Fmocefe, 1783. 4·· —

BECCATINI, *Fr^'jct,* Storia della Crimea, piccola Tartaria, ed nitre Provincie circonvicine colls Carta Geogr. Miniate 8. fig. 1784. a ; 10

di BEL-

di **BELLEGARD** ,
della vita Civile illuftrata cob diverfi fatti ftorici per ammae-Ûnmepto delle perfone di <j«ab-11 in 8. I7dp- Î: ,e

BEMBO, ***Pitt'' Ctui.*** degli Afolani, Libri HL cogli argomenti a riafeun libro ; e le poftille del Porcacchi. in ta. Venez 1· 10

BENETTI, Jaata, L'accortoFattor di Ville in 12. 1774· 1 : —

------ **Con 1'Aggiunta del governo degli animali Bovini di Gio: Battiila Trutta. in 8. 1777·** ' ı —

RENINCASA, ***Rutilio,*** **il** duovo **Benincafa, ovvero il Millerp ivelaro della gran Cifra di Pico 4d. la Mirandola . in 8. 1784.** t : —

------ ***Htto*** , **Almanacco perpetuo illuftrato , e divifo in cinque parti da** ***Ottavi» Btltri»·*** **Editione noviflima con molte aggiunte, in 8. Fig. 1784·** S

BERNI M. *'Froruofto ,* **1'Orlando innamorato Poema di Matteo Bojardo, da eflo rifatto tutto di nuovo e divilo in LXIX· Canti , corrcttiflima editione fregiata di rami. in 8. tomi 5.** 30 ; —

BERTRANDE , ‹ **Trattato delle operationi di Chirurgia . in 8. Tom. 1. 1780.** 10: —

BIANCHI, Oflervaaioni Controcritiche iopra un Trattato della Commedia Italian!, dato in luce dall' Autore delle Lettere critiche come prodotto da pad conferente cenforie fatw fopra la Commedia intitoiafa, ***H Mjrit» diffoluto,*** **con un efame iopra la Dama. in 8.** 1 ;

------ ***Dette,*** **le fuc Commedie, in 8. 1765.** 3 : —

BIANCHINI, -AM.***Mru*** , **Caufe fpirituali , ed EccleGaftich· lapporto ai diritti del Sacerdotio c dcli'Impero in 4. 17^3** ***z'*** —

BIDET, Traitato fopra la coltin» tione delie viti, del modo di ftr li Vini, e di aovernarli, Iradocto dal Francelie. in 8 Fig. Seconda Edizicne rieorretta, ed acerefeiuta . 1: 10

BIENVILLE, D» T. la NInforaama o Ga il Furone Uterino in cui b fvilnppano chiaramente e con metodo a'principe cd a'progrefli di qneQa crudel malattia cfpooendofene aitteù le differenti cagioni. in 8. 178Λ. a : —

il BOARO perfetto, iQrutto nella maniera di cnrare, e confervare le beftia Bovine; in 8. 1777 1 ; 10

BOCCACCIO , ***Mtfftr*** Gm· **Trente novelle fcelte del fuo Decanteront .in tx. 1780,** iu

BOEZIO . Jeverrua, della Confolarione della Filofofia trsdotto da Bernardo Varchi, colla vtta dell*Autore, e colla tradutione di due Inni d'Elpide conforte di Boezio. in 8. 1785. 1 ; —

BOISSIER de Sauvage*, ***Sig*** **L' Axione de'Medicamenti lui corpo urnano, e gli effetti die vi produce l'Aria colle diverie fue qualité, trad, dal Franc, in 8 Tom. x. 1783.** 4; —

BONET, Cerf·, la contemplatione della natura, con note, e curiofe offervazioni dell'viM. Spallanzani in 8. Tom- *· 1781. 8: —

BONIFACIO, «dkauge/a, nuova fuccinta prstica civile, e criminale- ed usa lAruziooe neceflaria ai Novelli Notari in 4. Tom. 2. 1784. it : —

BONIOLI, ***Gitefefp·*** **, Differtttione Medico - Chirurgica intorno la malattia di un braccio, e di una mano diffcccati naturalmcn-**